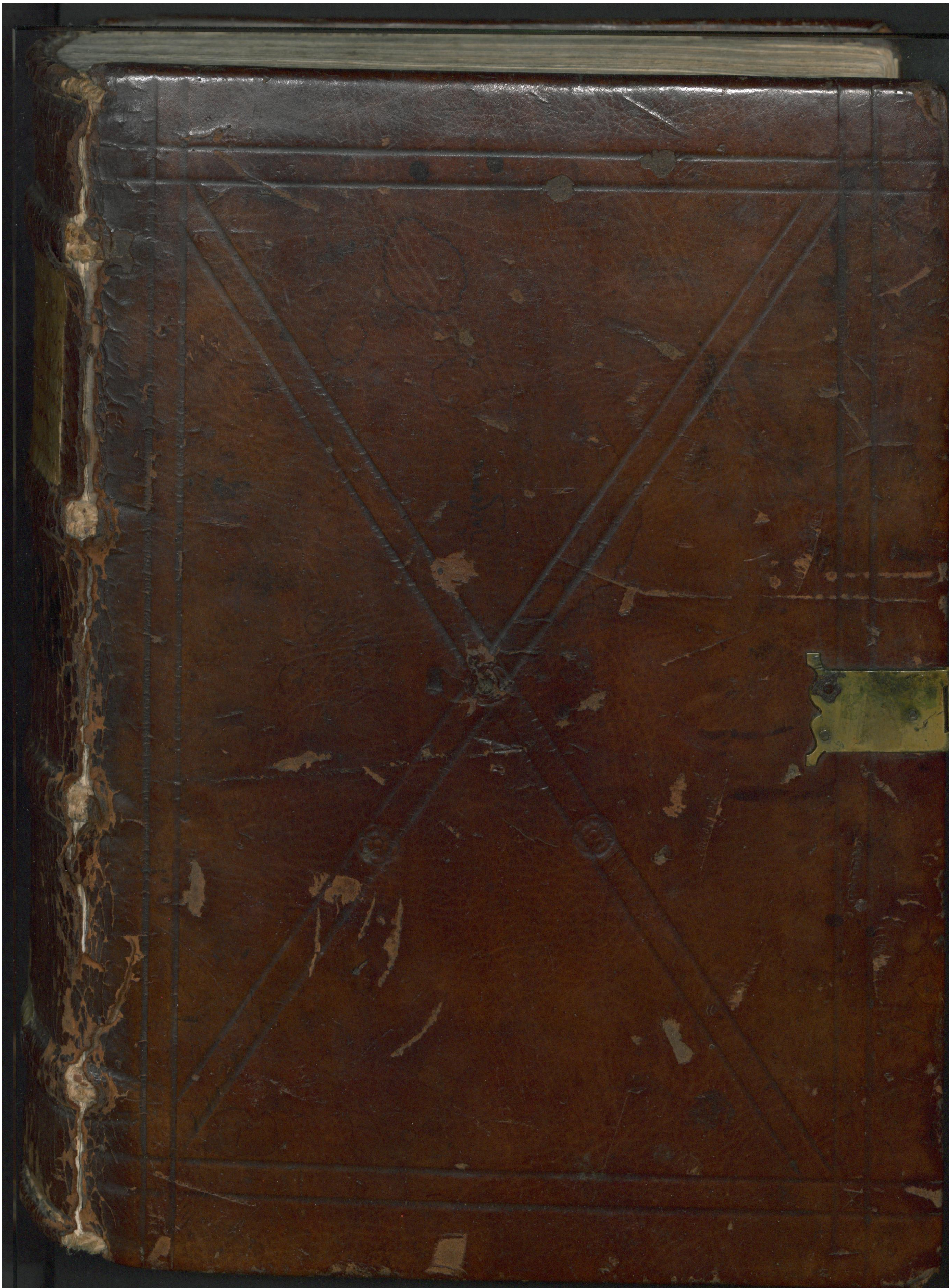
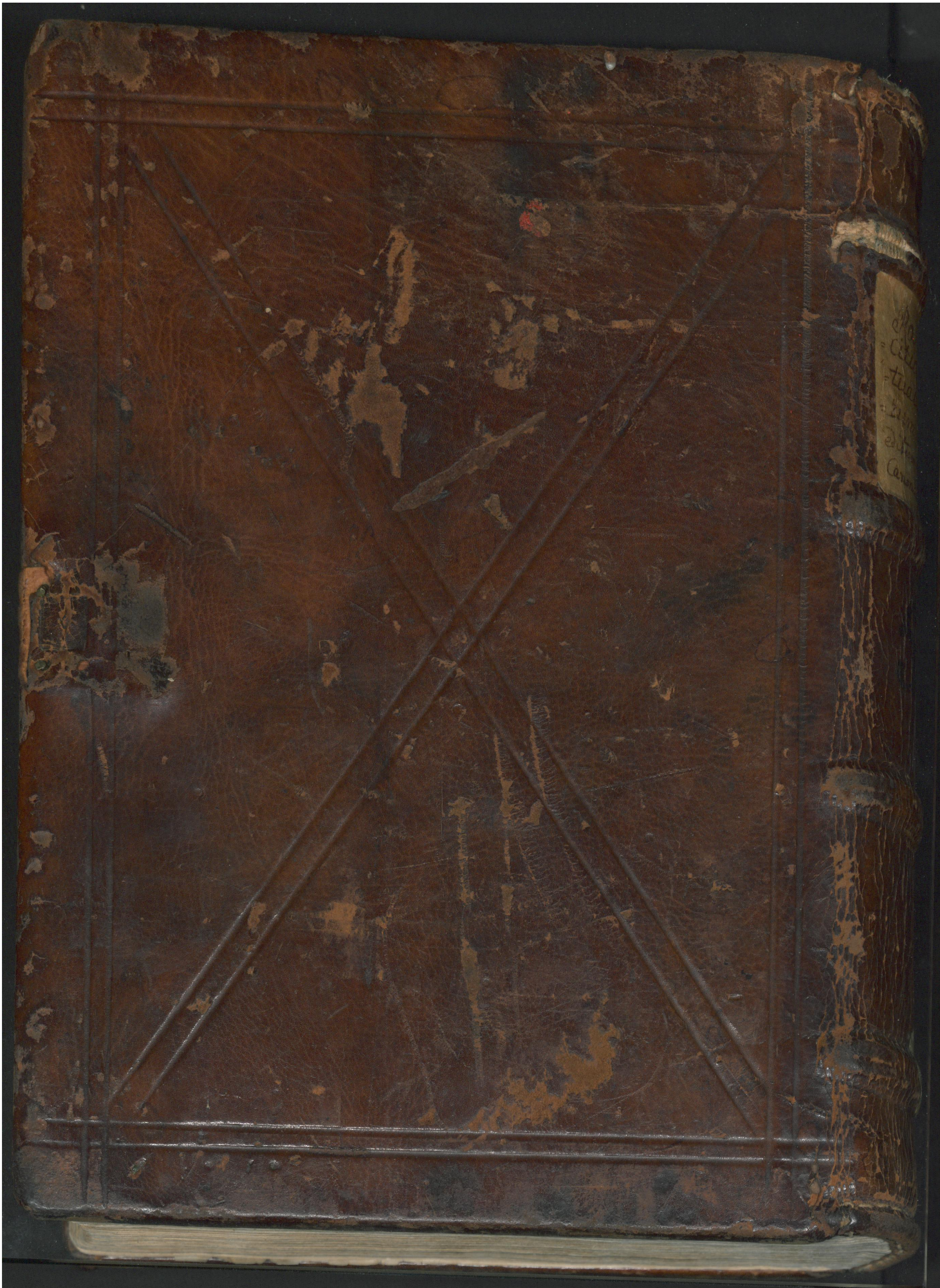


Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

592
M I E 31
CA. 1224
4° 141a
6
927
146

[illegible]

[illegible]

[illegible]

CA 1224

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Roſetū exercitiorū ſpūaliū et ſacrarum meditationū.

In quo etiam habetur materia p̄dicabilis per totū anni circulum.

Noſſe volens dictus cur ſit liber iſte roſetū.
Hoc epigrāma breue lector amice nota
Nempe velut circū pacutis ſentibꝰ horrēt.
Et tamen eximio flore roſeta nitēt
Sic liber aſpectu licet horridulus videatur.
Precipuos fructus proferet iſte tibi.
Vt ꝙ roſe primū granoſo cortice clauſe.
Viſcere paulatim pandere ſe ꝙ ſolent.
Sic cōplexa breui p̄us hic res carmine q̄ꝙ.
Quo melius teneas. latius inde patet:

Floribꝰ eſt hiſdē duplex genꝰ. hoc iubȝ. illō
Cādicat. at dulce fragrat vtrūꝙ nimis.
Haud ſecꝰ hic ſuaui nūc mēs ardeſcē amoē
Nūc candere ſacris actibꝰ inſtruitur.
Deniꝙ virtutes ſūt effectꝰ ꝙ roſarū.
Complures. huic qui cōueniunt operi.
Scilicet exornant cōfortant exilarant ꝙ.
Olfactū recreant inualidos ꝙ iuuant.
Carpe roſas igitur q̄ nō marceſcere norūt.
Illas inuenies hoc. mihi crede. libro



Prologus cuiuſdā canonici reglarꝫ in ſuū roſetū exercitiorū ⁊ meditationū

O
Audite me diuini fru
ctus ⁊ quaſi Roſa plātata ſu/
per riuos aquarū fructificate
Eccl'ia.xxxix.ca. Q̄d v̄bū ido
vel marie preſcribiꝰ huic libro
vt initiū quadret appellatōi ⁊
exordiū verbale ꝓ ſe ferat intē/
tū eiꝰ finale. Cōpellatū ſiq̄dē
ē collectariū hoc roſetū. ⁊ cō/
monētur his v̄bis diui fructꝰ. q̄s nō ab re religioſos
dixerim ad frugē melioris vite: ad exercitia ſcꝫ pieta/
tis ⁊ apicē theorice vite. q̄ꝝ initia q̄litcūq̄ꝫ tradūtur
in h̄ collecto. Cuiꝰ ſapialibꝫ monitꝫ qꝛ pleriq̄ꝫ religio/
ſi ſurdaſtri nō obaudiūt. Jō etiā nō fructificāt. vt ſcꝫ
vel mētis puritatē aut charitatis (q̄ religiōis fructꝰ
ſunt) aſſequāꝰ feruorē. Sꝫ ſteriles plerūq̄ꝫ ⁊ aridi ⁊ a
v̄o deuotiōis fructu ꝓſtāt effeti. Q̄d in religiōis mee
exordio attētius mecū repetēs. imo me ſn̄ pietatꝫ ex/
ercitijs (de fructificādo taceo) nec viuere q̄dē (qm̄ in
talibꝫ vita ſpūs ē) poſſe ꝯperiēs. paruillū ſubij laborꝫ
ꝓ aggregāda mihi aliq̄ꝫta materia pietatꝫ exercitio/
rū ⁊ deuotiōis. Quā vt cōpendioſior fierē ſub nudis
exactiſſimiſq̄ꝫ v̄ſiculis recollegerā: mihi ſoli cecinisse
putans. Sꝫ miſeꝝ me quō neſcio collectoriola hec no
ſtra i manꝰ ceciderūt alioꝝ. Et en accedētibꝫ exurgen
tibuſq̄ꝫ armataꝝ exactiſſima ābitione p̄cuꝫ. ꝯpluri/
umq̄ꝫ hic inde ꝑſuaſorio monitu ḡndiſſiāq̄ꝫ obteſta/
tiōe frm̄ maiorū ſupiorūq̄ꝫ q̄rū re pugre nō fas erat
p̄ceptorijs mādatis. volēs nolenſq̄ꝫ latiꝰ hos meos
ꝯgeſtos verſiculos explicare ſū coactꝰ. Nouerint
ꝑinde oēs ſi qui forſan hos nr̄os dignabūtur legere
labores collectariū iſtō tm̄ eē opus nō docēs. (Abſit
vt hoc p̄ſumerē) ſꝫ occaſionē afferēs ſolū exercitia et
meditabilia pia cōpendioſius aggregādi. Pauciſſiā
em̄ aut fere nulla niſi emēdicata poſt meretīū terga
doctorū ſunt cōgeſta. Apū q̄ppe ſectatꝰ laborē. paſſiꝫ
hinc inde quedā collegi. q̄ tandē redegi in vnū. diſpo/
ſuiq̄ꝫ in ordinē q̄ndā exercitioꝝ. ac ꝑ fauos digeſſi cō/
ſiderationū ⁊ practicarū. vt vel ſic vbi neccārio exactꝰ
erā loq̄. nō aut tedio legētibꝫ eſſem noui afferēdo ni
hil. Aut saltē ex ſupfluo poſt alios locutꝰ viderer. Nā
tā etſi hic nouū dicaꝰ nihil. nouo tn̄ hic mō aliorum
ꝯplectūtur dcā. ⁊ eo forſan mō q̄ et lcōri accōmoda/
tior ꝑiter ⁊ ꝯpēdioſior extat. Poterit em̄ hꝰ ad iſtar
⁊ in ceteris religioſus q̄ſq̄ꝫ certā materiā de q̄libꝫ re
ſub certis ꝯſideratiōibꝫ ⁊ cōpēdioſiſſimis v̄ſiculꝰ ſibi
reddere failiarē. moreq̄ꝫ ſic in exercitia v̄tere. q̄cquid le
gerit. Vn̄ ⁊ in illū finē cōgeſta ſūt hic varia vt vel exē/
plar ſuſcipiaꝰ q̄ oia vel in pietatis exercitia aut saltē
in deuotiōis meditabilia verti poſſent. vt ⁊ ſic ꝑ ſa/
cra exercitia mētis puritas. ⁊ ꝑ deuota meditabilia
feruor charitatꝫ aſſequaꝰ q̄ fructꝰ ſunt religiōis oīs.
Q̄ꝫ āt has lucubraciūculas nr̄as Roſetū inſcrip/
ſerint (ab alijs q̄ppe h̄ inditū ē eis nomē cū innomiceſ
ego eas ⁊ icognitas mallē) nō incōgruis eos cauſ pu
tē adductos. Primū qꝛ quēadmodū Roſarū duo
ſūt gn̄a. Eſt eni cui rubēs ardētiſſimuſq̄ꝫ color ineſt.
Eſt ⁊ albicātibꝫ folijs pallēs. Ita ⁊ huiꝰ opis nr̄i ꝑs
vna (due em̄ eiꝰ ſūt ꝑtes) inardeſcit cōtēplando. Al/
tera pallet pijs exercitijs defatigata. Ut ſic hēat lcōr
in hoc Roſetū ingreſſus q̄d carpat rubentē odoratiſ
ſimāq̄ꝫ ſeu ſi malit pallidulā. Ceterū germiat oīs
roſa primū incluſa granoſo cortice. q̄ mox intumeſ/
cens ⁊ in virides alabaſtros cōſurgēs paulatī dehiſ/
cit ac ſeſe pandit. Ad quē etiā modū oīs fere nr̄a ſn̄ia
p̄mū exiguis icluſa carmibus. verſiculiſq̄ꝫ cōſtricta.
mox āplior fit ⁊ in articulos cōſurgēs odoratiores lō
ge latiuſq̄ꝫ ſeſe pādit. Que ⁊ res potiſſimū me ad/
duxit vt verſiculos intexerē. nō vt oblectarē lectorem
verū vt totū robur (ſi q̄d tn̄ ineſt) breui carmie collec
tū poſſit facile meminiſſe. Metra nāq̄ꝫ vt aiūt iuuant
aios cōprendūt plurima paucis. ⁊ alijs innūeris vti
litatibꝫ p̄gnāt. Poſtremo nec hocce nr̄m roſetū a
virtutibꝫ roſarū putari alienū. Cū ⁊ medicas artes lā
guēti aie p̄beat. tepoꝛis ⁊ cecitatis lāguoribus ſuc/
currens. Nec ſpine huic roſeto deſūt. Veriꝰ em̄ ſpia
q̄ꝫ frutice naſcitur roſa. Ita ⁊ hic materia pietatꝫ nō
imerito cōꝑanda roſis rudis acris ipura ⁊ aſꝑa tra/
diꝰ quaſi q̄buſdā ſpinis. Satiōe inſitiōe. ceteris quo
q̄ꝫ h̄ roſetū cōgruit cū roſis. Nā vt reliq̄ p̄tereā Ro
ſa plinio teſte nec pinguibꝫ ſeri vult nec argilloſis cō/
tenta rarꝫ. ⁊ ꝓp̄e ruderatū agꝝ amat. Ita ⁊ h̄ nr̄m
roſetū ꝑuulꝰ tm̄ ⁊ rudibꝫ ē collcm̄ nouellis fructibꝫ di
uinis vt i hmōi ſe exercēdo q̄ui roſe fructificare poſſēt
Huc ḡ p̄cor o iuuenes ꝯcurrite. carpite floreſ. Cādida
nā rubeis ſꝫ h̄ ꝑmixta roſetꝫ. Nō latꝫ h̄ ſpēs ꝓcul hic
ē oē venenū. Cur ſꝑnēdo roſas ſaliūcā carpitꝫ agriꝫē
Vos āt ⁊ o doctiſſimi q̄q̄ꝫ ſi forſan i manꝰ vr̄as h̄ la
bor meꝰ venerit. vos ꝑ vr̄ā hūanitate oratos veli vt hu
milē eꝰ tenuitatē tolerātꝰ feratꝫ ⁊ p̄clara illa vr̄ā igenia
maris arduiſſimiſq̄ꝫ ſtudijs aſſueta. ſinite pauliſper
ad hūiliora hec ꝯflecti. Et ſi q̄ppiā videbiꝰ ad rē bn̄ di
ctū a vob ꝯꝓbatū fiet validiꝰ. Ad id v̄o q̄d miꝰ q̄drat
bēignā afferte limā. Nō ei pudebit vnq̄ꝫ a ſapiētibꝰ
emēdatū iri. Proteſtor q̄ꝫ corā vob nō eē mee in/
tētiōis aliq̄d velle dicere aſſerere vl' affirmare aut ꝑti
naciter defēdere i h̄ collectario q̄d fidei catholice ꝯter
miatōi ſcē eccl'ie quōlibꝫ obuiet. vl' pias aures offen/
dat. Si v̄o ꝑ incōſideratōeꝫ īḡrātiā. vl' alia q̄cūq̄ꝫ cā
tl'e aliq̄d ꝯtigat. reuoco ⁊ q̄ſi nō dcm̄ hri volo. ſb̄ijciꝫ
ens me hūilr vr̄ē correctōi ⁊ oīꝫ q̄ꝝ ē errātes dirige
re ⁊ deuios ad viā v̄itatꝫ r̄ducere. Tm̄ bēiuoli ſint le
ctores ⁊ n̄ calūnioſi. veniā dātes ſr̄ ope ſcabro ⁊ ip̄fcō
qm̄ vexatio ſola h̄ r̄dēpta ē. dcin̄ qm̄ ꝫ vl' p̄t volūtatē
nr̄aꝫ n̄ a me ſꝫ ab alijs vulgatū eſt atꝫ editū opꝰ iſtud

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Querite et inuenietis. Ut autē quelibet materia huius collectarij facile cuiqꝫ ſit ad manū. premiſſa eſt tabula hec ſub ordine alphabetico ꝓ materia cōtenta inuenienda certꝰ index.

Abſtinētia mltiplex ⁊ diuerſa Fo. cxxv. lrā A
Abſtinētia q̄ꝫ ſit ꝛligioſa ibiđ ſb eodē fo. ⁊ lrā
Abſtinentie gradꝰ ⁊ bōa Reqre Sobrietas.
Acceſſorij gradꝰ ad ſacrā cōioez. xxviij. ꝑ totum
Acerbitas paſſiōis xp̄i vn̄ cauſabaꝛ. L lvij. ꝑ totū
Acerbitas mortis Inferni. purgatorij ⁊c̄. vide mors
Accidie ſpēs L xxij. E   Infernꝰ ⁊c̄.
Accidie remedia ⁊ gradus ibidem.   F
Accidie ſpecies ⁊ filie.   Lxxvi.
Actus chriſti q̄les   L. lxx. H
Actus angeloꝝ varij   L Lxxiiij.
Actus btōꝝ i patria   cclxxv. F
Actio nrā cur ⁊ quō xp̄i opib⁹ vniēda   Lxlviij
Actio nrā quō in deū dirigēda   .vi. E
Actio in quib⁹ erit circūſpecta   L. xxiij. N.
Actiue vite orā a cōtēplatia L. xxx. A. Itꝫ. cxxviij
Actus diuerſi quō ſūt in pſalmis. xix. b. ꝑ totū
Adherendū cur deo ⁊ quō   Li. V
Adiutoriū ſcōꝝ quō ⁊ cur iplorandū   L. viij.
Admiratio quō ē i pſalmis Lꝰ ſpēs ⁊ gd̄ꝰ xvi. B
Admiranda paſſio chriſti   L lxij.
Adoratio q̄d ſit ⁊ quō deo agēda. xxxviij. S
Adoratio in quib⁹ cōſiſtit ⁊ eiꝰ actꝰ xcvi. R
Adorandus quō in ſanctis deꝰ   L. vij V
Aduētus dn̄i in ſacr̄o circūſtantie   xxxiiij. R
Aduentus dn̄i mirāda qualitas   Ibidē. T
Aduētus dei ad aīam clemētia ⁊ pietas. ibidē. X Y
Aduētus dei in ſacrō q̄ꝫ deſiderādus   xxxviij. V
Aduentus dn̄i quoꝝ inſtar exoptādꝰ   Ibidē. Y.
Aduentū dn̄i cur p̄res tā deſiderabāt   .xxxviij. X.
Aduētus dn̄ici fructꝰ ⁊ vtilitas   xxxv. Z.
Aduenienti dn̄o cur ⁊ quō occurrendū. xxxiiij. O. P
Aduētus dn̄i i miſſa q̄liter excipiēdꝰ   .xcviij. I
Aduētus dn̄i tp̄e q̄d exercendū   L. ij. E.
Aduētus xp̄i in iudiciū Uide plura Iudicium.
Aduerſitas q̄ꝫ bona ⁊ vtilis   L. xcvi. R
Affectiōes aīe xp̄i q̄les   clxx. E Itꝫ. lxxvij. I
Affectꝰ q̄b⁹ hō ordinaꝛ erga deū. vij. F
Affectꝰ alij q̄b⁹ corā deo ābulandū.   lxxxvij.
Affectus erga ꝓximos   vij. H
Affectus q̄b⁹ hō ordiatur erga ſeip̄m Ibidē I
Affectꝰ deuotiōis in orōne vn̄ oriaꝛ   xiij. M
Affectus orōis ſc̄m tres vias hierarchicas Ibidē N
Affectiōes quō excitāde Ibidem
Affectus plurimi ſūt i pſalmis. Uide Lhyropſalteriū.
Affectꝰ ex lectiōe quō eliciendi   xviij. P
Affectus in cōione ad que dirigēdus   xxxvij.
Affectꝰ ⁊ aſpiratiōes tp̄e cōionis   lxxviij.
Affectꝰ mētis q̄ ſūt ⁊ ad q̄d dati   cxxiij.
Affectus morientiſ q̄lis erit L L lxij. P. Q. ⁊c̄
Agonia chriſti q̄lis erat ⁊ eiꝰ gradus   L lix. M
Agnꝰ paſchalis cur dicit xp̄s   lxviij. a
Agni paſchalis portiones ſeptē Ibidem
Agnus paſchal' q̄ꝫ cōgrua figura ſacr̄i. lvij. ꝑ totū
Agnus chriſtꝰ quō totꝰ eſt vtilis   lxxxi. O
Aggrauātia paſſionis chriſti   clv. S
Ala vitiorū ⁊ virtutū   L. xv. H
Alarū que vtilitas declaratio ⁊ poſitio Ibidem
Alphabetū diūe altitudis ⁊ hūae vilitatꝫ. xxxvij. M
Altitudo dei vn̄ cōijcitur   xxxij. E
Altaria cur ⁊ quō viſitanda   xxix. P
Altaria eccl'iaꝝ q̄lr diſtiguēda ⁊ q̄ mcōrāda Ibidem
Amor dei Uide in flāmatorio diuini amoris.
Amor dei erga nos patnꝰ, imo matnꝰ. lix. H
Amor dei quō cōmcōrandꝰ tp̄e cōis   xxxviij. Q
Amoris ſacr̄m quō ē eucharīſtia   liiij. T
Amoris diūi q̄ꝫta ſigna ⁊ dona Ibidem
Amor xp̄i q̄ꝫ vehemēs ⁊ eiꝰ ſig̃ L lxiiij. D
Amor dei Uide dilectio.
Amor ꝓprius oīs mali radix   c xiiij. L
Amor iſte ꝓprius quō euellendus Ibidem
Amaritudo paſſiōis xp̄i Uide Paſſio
Angelis quō ⁊ i q̄b⁹ cōicaꝰ ꝑ eucharīſtie ſacr̄z. liij b
Angeloꝝ ꝓpetates in ſacr̄o relucētes   lxiiij.
Angelorū cuſtodia q̄ꝫtū ſit bn̄ficiū. clxxxv. E
Angelus cur ad virginē miſſus   cc. iij. T
Angelorū ſublimia cur etiā ꝯtēplāda   cc. xxiij. P
Angelus quid ſit Et eos eſſe ꝓbaꝛ Ibidem   Q
Angeloꝝ q̄litas   cc. xxiij.   R
Angelicoꝝ officiorū varietas   ccxxiiij.
Angelorū locutio ⁊ pugna Ibidem.
Angelorū actꝰ erga creaturas demōes ⁊c̄. ibiđ. e. f. g
Angeloꝝ dignitas nūerꝰ ⁊ pulchritudo. cc. xxvi. I
Angeloꝝ ꝯticipatio nobiſcū   cc. xxvij. S
Angelos aliqualiter excedit hō Ibidē T
Angeloꝝ miſſio ⁊ cuſtodia cur ſit ⁊ q̄l'. ccxxviij.
Angelice cuſtodie effcūs ⁊ bōa. cc xxix. H. i. k. ⁊c̄
Angelicoꝝ ſp̄uum varia diſtictio   cc. xxx. Q
Angeloꝝ ordines quō ordinētur Ibidem. P
Angelicorū ordinū ꝓprietates   xxxi. R. ꝑ totū
Angelus ꝓprius q̄b⁹ exercitijs excolēdꝰ cc xxxiij. E
Aīa xp̄i eiꝰ vires actꝰ ⁊ affcūs. lxxvi. h. i k. Itꝫ L. li.
Aīe xp̄i digitas ḡrioſitas plēitudo grāꝝ. Ibiđ ꝑ to.
Aīe hūane ꝯſiderabilia mlta   cc xlvi.
Aīa nobilitas culpa ḡrioſitas ⁊ alia. Ibidē
Aīa hūana quō ſpeculū ē ꝯtēplāđ deitatꝫ. cc. xlviij. v
Aīe hūane bn̄ficia ⁊ digitates.   clxxiiij. B
Aīa quō dei imago ⁊ ſilitudo Ibidem
Aīe rōnalis vires ⁊ potētie   c lxviij. B
Aīe digitas grādis ex p̄deſtinatiōe   c lxxxij.
Aīa ad quid creata   c xxx. B
Anime vita ⁊ cibus   xlvi.   S
Aīe ſanitas in q̄b⁹ ꝯſiſtit   c xxiij. M
Aīe vires quō corrn̄dēt noue āgeloꝝ chorꝫ. lxiiij. A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Aiarū purgandarū voces ſunt in. ps.
Animabꝫ defūctorū quare ⁊ quō ſubueniēdū. cc lxix.
Annūciatio dnīca qualiter fcā cc. iiij. T
Anthoni⁹ ſcūs quō prīm exēpla ꝯſiderauit cc lvi. N
Apoſtoli cur ita dicātur cc xxxvi. A
Apoſtolorū vocatio miſſio electio ⁊c̄ Ibidē B C
Apoſtoloꝝ nūer⁹ q̄ꝫ miſtic⁹ ⁊ ſacrat⁹ cc xxxvi. F G
Apl'oꝝ dotatio digitas ⁊ denōiatio. cc xxxviij. K
Apoſtoloꝝ cōparatio Ibidem N.
Apoſtoloꝝ ptās ⁊ vtilitas Ibidem O P.
Apoſtolorum glorificatio ſublimis Ibidē Q
Aqua bn̄dcā a quo inſtituta xcv. G
Aque benedcē effect⁹ bōa ⁊ quō excipiēda Ibid. H I
Aqua in cōfectōe ſacri euchariſtic cur apponatur
Aquarum quis ſit vſus ⁊ fructus. lij. S
Arbor viciorum c xxvi.
Arbor virtutum c xxviij.
Arbor virtutum quō inſerenda Ibidem
Arbores iſte ad quid valeant
Archa quomodo ſacri euchariſtie. figura lv. C
Arma cōtra vitia ⁊ tēptationes c xiij. F
Articuli vite ⁊ paſſiōis xxiiij. Itē Aliij vide roſaria
Artiū origo ⁊ ſufficientia cc liiij. B
Artes nō viſqꝫqua qꝫ ſunt ꝯtēnēde Ibidem
Ars moriendi quanta cc lxi. I
Aſpirationes ⁊ earū vtilitas lxxxiiij. p totum
Aſſimilatiōes carnis xpi Marie. āgeloꝝ. Vid. caro
Aſſūptiōis marie ītegritas ⁊ glia cc xvi. Maria ⁊c̄
Attentio in meditando quomodo fiet c xxxvi. A
Attentionis loci qui ſunt Ibidem
Attentio orōnis cur ⁊ quāta erit Vide mīta Orō
Attētionis rō ⁊ promotio xiij. O P.
Auaritie ſpecies c xxij. G
Auaritie remedia Ibidem
Auaritie ſpecies ⁊ filie c xxvi
Auditus vocum quō in pſalmis xviij. O
Audiēde quō ſunt ſcripturarū lcōes. ibid P Itē. xci
Auguſtini laus ⁊ nōis interp̄tatio c xli. A. ⁊c̄
Auguſtini dignitas ꝯpatio ⁊ gl'e excellētia Ibidem
Auguſtin⁹ cū monica quō. ps. audiuit xix. Y
Auguſtini regula q̄ꝫte dignitatis c xc. H

Baptiſmi ꝯceſſio q̄ꝫtū bn̄ficiū c lxxxvij
Baptiſmi effcūs ⁊ bōa. ibid (O
Baptiſte ioannis grādis digitas cc xxxviij. Q
Beatitudo celeſtis deſideranda ī ꝯione xxxvij. R
Beatifice fruitiōis ſacrm quō euchariſtia liiij. X
Btōꝝ q̄lis ē ſocietas q̄ꝫta gaudia gl'a cc lxxvi.
Beatorum quales ſunt actiones Ibidem
Beati an vocaliter deū laudabūt cc lxxviij.
Beatitudinis eterne p̄mia Vide Regnū celeſte
Beatitudīe octo que ſunt c xxviij.
Beatitudines octo quō corrn̄dēt aliijs ſeptēis c xix.
Beliū angeloꝝ quale vel pugna cc xxv.
Benedictio dicit̄ varijs mōis lxxviij. R
Bn̄dictus quō fuit chriſtus Ibidem.
Benedict⁹ q̄liter fuerit fruct⁹ marie cc vij. O
Benedicta quō fuit maria cc vi. M
Beneficiariū ꝯtinēs dei bn̄ficia ⁊c̄. c lxxviij.
Beneficia cur ⁊ quō cōmeōranda Et que ibidem.
Beneficioꝝ circūſtantie ⁊ aggrauamēta c lxxix.
Beneficiorū p̄iter ⁊ bn̄factoris q̄litas ⁊ amor. ibidē
Beneficiorū cōmemorandoꝝ mod⁹ ⁊ ſcala c lxxx.
Bn̄ficioꝝ diiudicatio pfeſſio ⁊ repēſio quō fiet. ibid
Beneficiorū triplex diſtinctio xxvij. L
Bn̄ficia dīna quō ⁊ cur ſub orōe aſſumēda. xvij. Itē
Bn̄ficia dei quō ad amorē inflāmēt. xxxiij. L C lxxviij.
Bn̄ficiū vn̄ cōijcitur magnum. xxxix.
Bn̄ficia deitatis lxxxij. S
Bn̄ficia que ⁊ quō dn̄icis diebꝫ recolenda. xcv. F
Bn̄ficia creatiōis ⁊ illi annexa c lxxxij. p totum
Beneficia gratificatiōis c lxxxvi.
Beneficia penitētialis vocatiōis c lxxxviij.
Beneficiū iuſtificationis c xci. L
Beneficiū ſingularis dotatiōis c xciij.
Beneficium gubernatiōis c xcv.
Beneficium glorificationis c xcvi.
Beniuolentia captanda quō c liij. G
Benignitas dei que ē ⁊ vn̄ xlvij. c. Itē lxxxiij
Bonitas dei quāta ⁊ gradatio ei⁹ xlvij. c. Itē. lxxxiij.
Bona iniuſta que ſunt c xxv. M
bona volūtas quātū bn̄ficiū ⁊ donū c lxxxix. E

Canone miſſe q̇d exercendū xcviij. K.
Canonicarū horarū ſoluēdarū directoriū. x. a
Canonicis horis q̇d agit̄ ⁊ cur ſūt inſtitute. x. E
Canonicas horas dictur⁹ quō ſe p̄pabit xi. p totū
Canonice hore quō debēt exolui xij. F
Canonicorū horarū deuota abiecta xxiij. K
Canonice hore quō ſunt termināde xxiij. I
Canonici ordinis vetuſtas digitas. ſcōꝝ vbtas cc lvi
Canonicaꝝ regulariū regula q̄ꝫ ceteris p̄ſtet c xc. H
Caput xpi de⁹ ⁊ ei⁹ cōſiderabilia lxxi. P.
Captatō bn̄uolētie ī meditāda paſſiōe quō fiet. cliij G
Captatio quomodo fit in pſalmis xvi. E
Captatio beniuolentie q̄liter fit orādo ſcōs c. ix
Cardinales virtutes ⁊ earū actus ⁊ ptes c xxviij.
Cardīales v̄tutes quō ī xp̄o ⁊ maria. vid xp̄s maria
Charitate q̄liter colit̄ de⁹ ⁊ qual'r actuāda. xcvi.
Charitas xpi q̄nta lxxix. D Itē aōr xpi. dilectio
Charitas q̇d ē ⁊ ei⁹ ḡd⁹ c xxiij. Plura Dilectio
Charitas cōfeſſorū triplex cc xl. N
Carmē i ſeptē nomina ſacramenti lv.
Carmen aſpiratorium in ſacramentū lxxxvi.
Carmen in portiōes agni lxxxiiij.
Carmem in natalem domini c iiij.
Carnis xpi cōſiderabilia multa lxviij. b
Carnē cur xp̄s aſſumpſerit lxix. G

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Carnis chriſti quattuor cauſe Ibidem
Carnis xp̄i qualitas Ibidem H. Cōc̃ Ibiđ
Carnis chriſti nobilitas pulchritudo color aſſilatio.
Caro quō a carēdo dr̄ ꝛ q̇b9 caro hec caruit lxx. N
Carnalis dilectio qꝫ horrenda c xxiiij. X
Carnalis dilectionis ſigna multa Ibidē
Caſtitas qđ ē ꝛ eius effectus c xxv. D
Caſtitas quomodo acquiratur. Ibidem.
Caſtitatis diuiſio ꝛ gradus Ibidem
Caſtigatio corporis moderata qꝫ bōa c xx H
Cauſe corporis xp̄i lxix. B
Cauſe deſpōſatōis marie Incarnatōis xp̄i mortꝫ ꝛc.
Marie incarnatio Mors ꝛc̄
Cauſatio in meditādo qđ ſit c xxxvi. O
Celis cur dicat̃ pater ineſſe cc.xx.
Celeſtē regionē ingrediēdi inductia cc lxxiiij. A
Celeſtē ad regionē cur cor ſp̄ erigendū Ibidem
Celeſtis religiōis ꝯſiderabilia ꝑ ſtudioſo Ibidē B.
Celeſtis religiōis meditabilia pro deuoto Ibidē C.
Celū ꝛ celeſtis regiōis loc9 qꝫ delitioſus ꝛ ſubli. ibi. d
Celeſtiū ſociorū qualitas cc lxxv. E
Celeſtium ciuiū opera et actus. Ibidem. F
Celeſtiū gaudiorū magnitudo vñ cōijcitur cc lxxix.
Celeſtiū gaudiorū practicata meōria cc lxxix. Plura
Require Beati Gaudia Regnum
Celle vel ſolitudinis cōmendatio. iiij. M.
Celle ncc̄itas fructus ꝛ remedia Ibidem.
Cena qualit̃ agēda ꝛ quib9 exercitijs trāſigēda. xci. b
Clamādo cur mouebat̃ xp̄s lxxix. S
Clamandū ſuſpirijs quō ꝛ cur ad deū lxxv.
Clementia dei quanta xxxv. X V
Clericorum ſtulticia qꝫ magna x A
Cherubin proprietates cc xxxi. Itē lxiiij. c
Cibus anime quid eſt. xlvi. S
Cibus qualis eſt eucharistie ſacramentū. xlix. L
Cibus ſacramenti qꝫ nobilis ſuauis laut9 ꝛc̄ Ibidē.
Circūſpecta erit actio in his c xxiij. N
Circūſtantie aduent9 dn̄i in ſacrō xxxiiij. X Cōſio ꝛc̄.
Circūſtātie ncc̄itatꝫ dn̄ice ꝛ paſſiōis ꝛc̄. viđ ncc̄itas paſ
Chyropſalterij laus ꝛ cōmendatio xiiij O R S.
Chyropſalterij fruct9 ꝛ vtilitas. xv. S
Chyropſalterij elucidatio ꝛ practica. xvi. A b c
Chyropſalterij vlterior ꝓſecutio cū notulis. xix. D.
Chyropſalterij exemplaris practica. xxi.
Ciuitati aſſimilat̃ anima c lxxxiiij.
Cogitationes quales habende. xcij. E
Cogitare vide Meditatio. (xxxi. ꝑ totū
Cognitio qꝫ vtilis ſit ꝛ bōa cc xlvi. O
Colendus quō ꝛ quibus de9. xcv. H
Colēdus corde corꝑe reb9 quō de9 xcvi.
Color carnis xp̄i vari9. lxix. F
Colitur de9 rōne potētie ſapie bōitatꝫ. ibi. R ꝑ totū
Colēda quō feſta ꝛ dies dn̄ica. vide feſta. Dn̄ica
Comedēdo qualiter ſe hēbit hō xc. A
Comedēdo qualia aſſumēda ſunt obiecta Ibidem.
Comedēdo quare aſſumitur eucharistie ſacr̄m. lxi. b
Comeſtio ſacr̄i vide Māducatio Rūinatio ꝛc̄
Cōmemoratio meditādo quō fiet c xxxv. T
Cōmemoratio dn̄ice paſſiōis q̄lis erit. liiij. I
Cōmemoratio pctōꝝ beneficiorū ꝛc̄. vide pctī bn̄fi.
Cōmendatio ꝑſone vel cāe quō fit in pſalmis xvij. k
Cōmendatio meditatiōis quō fiet c xxxviij. R.
Cōmendare cur ꝛ quō nos dēmus ſanctis c x.
Cōionis ſacre ſcala xxviij.
Cōicat quis indigne xxviij. A
Cōicatio indigna qꝫ graue crimē xix. B
Cōionis indigne qꝫta ꝑicula ꝛ mala xxix. f Itꝫ xxxij: b
Cōionis deuote qꝫtus fruct9 ꝛ bona. xxix. S
Cōicaturus que cōſiderabit Ibidem F
Cōionis ſacre inductiua xxx. H
Cōicaturus in quibus ſe probabit. xxx. O X.
Cōionis requiſita ꝛ impedimēta Ibidem R S T.
Cōionis deuote ꝛ grē ſigna. xxx. V. x
Cōicatur9 quō ſe purgabit ꝓbabit exorābit iſlāma.
Cōionis inſtitute rōnes ꝛ cauſe xxxi. I Cōzi. ꝑto.
Cōionis ſacre inuitatoria multa xxxij. N.
Cōicare melius eſt ex aōre qꝫ dittere. ibi. Itꝫ qꝫ lxiij. x
Cōicandū crebri9 a religioſis xxxij. M
Cōionis ſacre ncc̄itas ꝛ fruct9 Ibidem N.
Cōicatur9 quō deo occurret ꝛ cur. xxxiiij. O P
Cōicatur9 quō ꝑꝑandus ꝛ ꝑ que. xxxv. A
Cōicatur9 quas in ſe habebit cōditiones. lxij. L
Cōicaturus in ꝛ p9 cōioez ſe exercitabit. xxxviij xxxix
Cōicatur9 q̄ ꝛ qꝫta fercl̃a maſticare hꝫ xlvij. T Cōp to.
Plura vide Eucharistia Māducatio. rūinato ſacr̄z
Cōio quō ꝛ quare dicat̃ eucharistie ſacr̄m. lij.
Cōicandū cur ꝛ quō ſpūaliter in miſſa. xcix.
Conatus ꝓficiendi qꝫ ſemꝑ neceſſarius E. xxx.
Conatus laboris ꝛ profect9 in quo ꝯſiſtit c xij. A
Cōceptus xp̄i qꝫ mirabilis lxx. M
Cōceptio marie qualis fuit cc i. O
Cōfeſſio meditatiōis qđ ſit c xxxvij. L
Cōfeſſio laudis Vide in Laus.
Cōfeſſio ſacrālis qꝫ cōicaturo nccāria. xxxv. A
Cōfeſſio ſacr̄alis qn̄ ꝛ quō agēda. xcv. V
Cōfiteri quotidie tres veritates dēmus. xcij.
Cōfeſſores ſctī cur ita cōpellētur ꝛ q̄ quō ꝯfeſſi cc xl. n
Cōfeſſorū cōſiderabilia ꝛ ꝯꝑatio cc xli. O
Cōfeſſorū varia denōiatio digitas ꝛ ꝓuilegia ibi. p q
Cōfeſſorū bn̄ficia ꝛ ꝓmia cc xlij. R S
Cōfeſſorū varietas ꝛ diſtinctio Ibidē T
Cōficiendū quare ſub duplici ſpē lvi. H
Cōfirmatiōis ſacr̄m qꝫtū donū ꝛ e9 effect9 c lxxxviij q
Cōfirmare orōnem quō debem9 cx.
Cōfidentia meditationis c xxxviij. P
Cōgratulandū q̄re ꝛ ſuꝑ q̇b9 brē ꝟgini cc. xiij.
Cōgratulandū cur ꝛ quō eſt ſanctis. c. vij. E
Compaſſio erga chriſtū cur habenda c liiij. k

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Compaſſio vnde generetur Ibidem
Cõpaſſionis noſtre qualitas ⁊ modꝰ c lxi.
Cõpaſſio xp̄i ꝙ erga diuerſos erat grauis c lxv. Item
Plura ibidē ſub gradu compaſſionis
Cõpatiendũ proximis ⁊ ꝓ eis orandũ xcix.
Cõpletoriũ ꝗnta deuotione exoluendũ ix. I
Cõpletorio finito quid exercendũ Ibidem
Cõpunctio q̄lis erit ⁊ vñ fiet xciij. Itē. xxxi. P
Conqueſtio quõ fiet xciij. Itē Plura Querela.
Cõſcientia q̄liter expurgãda vi. D. Itē xxxi.
Cõſcientia qualiter examinanda mēſuranda xcij.
Cõſideratio q̄d ſit ⁊ q̄ cõplectat̄ c xxxvi. V
Cõſiderabilia quõ ſunt dilatãda c lij. Itē c lxxiiij.
Cõſideratio ꝓuida ꝙ ſꝑ ⁊ in oibꝰ neccãria. v. V
Cõſideratio ꝓprie vilitatꝫ; dignitatꝫ. ⁊c. vilitas. digi.
Cõſiderare que debet cõicaturꝰ. xxx. H
Cõſideratiões ꝗnte haberi p̄nt de ſacr̄o Corꝑe xp̄i. ⁊c
gionibꝰ Require in Sacramentũ Corpus xp̄i ⁊c̄.
Cõſilia. xij. euãgelica que ſunt c. xxviij.
Conſilia meditãdi c xxxij. H
Cõſolatio ſpũalis que ē ⁊ in quibꝰ ꝯſiſtit c xx. H
Cõſolatio ſpũalis cur ſubtrahit̄ c xxi. R
Cõſolatiõis guſtꝰ de ſacrõ cur nõ ſꝑ ꝑcipit̄ lxiiij. R
Cõtemplatiue vite ꝑſtantia c xxx. D.
Cõtemplatiua vita quantũ donũ c. xciij. D
Cõtemplatio dei quõ fit ⁊ q̄bꝰ vijs. lxxxij.
Cõtemplator dei q̄lis erit Ibidem H.
Cõtēplãdi deũ ⁊ gaudia regi ſpecula ⁊c. ſpecl'a regiõis
Cõtinētie donũ a mal' ꝗtũ bñficiũ c xci. M
Cõtritio vñ ⁊ qualis erit ⁊ eiꝰ gradꝰ. vi. d. Itē xi. Itē xciij
Cõuerſatio quõ exaianda xcij. E
Cõuerſio qualiter agenda Ibidem
Cor quõ ornandũ ⁊ ꝑꝑandum xxxi. A b c.
Cor quare ad celũ ſubleuandũ cc lxxiiij.
Cordis ĩpuritaſ q̄ ē ⁊ quõ purgatur xxxi. Z
Corona marie c xcviij. E
Corporis chriſti ꝗnta ſũt cõſiderabilia lxviij. B
Corpꝰ xp̄i multiplex lxviij. L
Corpus xp̄i verũ ꝙ miſtico ꝑferendũ Ibidē
Corpus xp̄i quõ traditũ pro nobis lxxi. T.
Corꝑis xp̄i mēbra q̄liter cõſiderãda lxxij. h. Itē c. li
Corꝑis xp̄i nobilitas mirabilitas. ibi. pl'a Itē caro.
Corꝑi miſtico quõ ꝑticipamꝰ lij. k.
Corꝑe hũano cur deꝰ colēdꝰ ⁊ quõ. xcvi. O
Corꝑis hũani dignitas ⁊ beneficia c lxxxiij. T.
Corpꝰ cur aĩe cõiunctũ bõa ⁊ incõmoda eiꝰ Ibidem
Corꝑis hũani vilitas ⁊ miſeria cc. xlviij. L.
Corpus quãta incõmoda ⁊ mala aĩe ingerat ibi. M
Corpꝰ diſcrete caſtigãdũ ⁊ cũ ſale offerendũ c xx. H.
Corpori de tribus prouidendum c xx L
Corꝑalis exercitatio q̄ eſt ⁊ in q̄bꝰ cõſiſtit c xx. H.
Corꝑal' exercitatio ad modicũ vtil' c xi. Q.
Crux ꝙ victorioſũ ꝯ vitia ⁊ tētatiões ſignũ c xiij. E
Crucꝫ ꝗnta erat pēa. ⁊ cur ea mori voluit xp̄s lviij I
Crucis fructꝰ ⁊ bona Ibidem
Culpa originalis ⁊ eius mala . c xxvi.
Culpa venialis ⁊ eiꝰ effectus Ibidem.
Culpe venialis remedia multa Ibidem.
Culpa etiã mīma ꝙ grauis ⁊ vitanda cc xlviij.
Cultꝰ diuini ꝑtes ⁊ ſpecies vñ oriãtur ⁊ q̄ ſũt. xcvi. q
Cultus quo ſcti colēdi c vij. A
Curationũ mõi q̄bꝰ xp̄s nos curauit c lxxi. m
Curioſitas vitãda ĩ meditãdo de xp̄i miſterijs xlv. d
Creatiõis diuine ꝗtũ ſit beneficiũ c lxxxiij. S
Creatiõis circũſtantie cõſiderãde c lxxiiij.
Creaturarũ cõtemplatio ꝙ ꝑſuaſa cc xlix. A
Creaturaꝝ regio ꝗnta cõplectat̄ meditabilia. ibi. b c
Creaturarũ cõtemplatio quõ fiet a deuoto Ibidē. d
Creata oĩa quõ ſunt cõſideranda Ibidem c.
Creata que loquãtur hõi ⁊ quõ cc l. E.
Creata ꝙ ſint gl'ia dn̄i plena Ibidem.
Creata ꝗnte ſint cõtemplatiõis materia Ibidē F
Creataꝝ magitudo mltitudo pul. ⁊ alia mlta ibid̄
Creata quõ ſpecula ſc̄ cõtēplãde deitatis cc li. H.
Creata oĩa quõ hõi d̄ſuiũt ⁊ ei ſũt ſubiecta c lxxxv d
Cuſtodiēdus cur ⁊ quõ in ſacrõ ſũ ptꝰ dñs xxxix. ⁊. xl.
Cuſtodia angelica ꝗtum donũ c lxxxv. E.
Cuſtodia angelica q̄lis ē ꝙ vtil' ⁊ neccãria. ⁊c. Angelꝰ
Cuſtodiēdi ꝙ neccãrio ſenſus hõis. vi. S
Dãnatorũ ꝙ horrēda ſocietas cc lxxi. F
Dãnatoꝝ pena mltiplex ⁊ grauis. ⁊c. Infernꝰ
Dãni pena quãta ſit ⁊ alia multa ibi. ꝑ to. Itē pena
Dare debemꝰ deo ⁊ cur cor nr̄m. xxxi. d.
Dator qualis deꝰ ⁊ eiꝰ ꝓprietates xlviij. h. Itē c lxxix.
Debita hõis quanta cc xxij. I
Dedicatio eccl'ie Vide Eccleſia.
Defectꝰ hũane nat̄e an xp̄s aſſũpſit ⁊ q̄s ⁊ cur lxxi. A
Defectus quõ homo examinabit xcij.
Defectꝰ ſuos q̄bus vijs hõ ꝯgnoſcet cc xlviij. S
Defũctis aĩabus cur ſubueniendũ ⁊ q̄bus cc lxix.
Deitatis cõtemplator q̄lis erit lxxxij. T
Deitas libēter ꝑꝑ hec cõtemplãda ⁊ taliter lxxxiij. X
Deitatis ꝓpꝛa ⁊ aꝓpriata ⁊ cõia attributa Ibidem
Deitatis vnitas ⁊ trinitas c lxxiiij.
Deitatis ꝯtēplatio ex aĩa ex creat̄is ſcꝑ. vid̄ Regiões
Delectatio ſpũalis ꝑſtat corꝑali cc lxxix. F.
Delectatio diuina ꝙ ꝑſtet alijs vniuerſ Ibidē H.
Deſideriũ prm̄ ãtiquorũ ꝗtũ fuit ĩ xp̄m xxxviij. V
Deſid̄rata ꝙ ⁊ cur erat maria cc k Itē lv. D
Deſiderare cur ⁊ qualit̄ dēmꝰ dñm. xxxviij. T V.
Deſideriũ quanta bõa cauſet lv. E
Deſideriũ quõ inflãmandũ xxxij. H
Deſiderandũ ꝙ eſt regnũ celorũ ci. B Itē c vij. E
Deuotio quãta in orõne erit xiij. L
Deuotio ꝙ orationi neceſſaria. vnde cauſetur ꝓmo-
tiua ⁊ obiecta Ibidem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Devotiõis ſbtractio cur fiat c xxi ꝑ Itẽ lxiiij R
Devotiõis gracia ꝗtũ donũ E. xciij Q
Devotio erga ſacr̄m quõ incitãda. xxxiij D
Devotionẽ ſentiens quid aget xxxix
Devotionis exercitia multa. Cxxiij. P (nes
Devotꝰ quõ ꝯtẽplabit̄ i creaturꝫ ⁊ alijs. r̄q̄re Regio
Deſtructorum viciorum. c xi. ꝑ totum
Determiatoꝝ pũctoꝝ meditabiliũ vtilitas. c xxxij J
Deſperãdũ non, ẽ ꝓpt̄ hec. xxxiij K Itẽ lxxxiij.
Deſponſationis marie rationes. cciij. S
Deus imenſus et magnus. c lxij. Q R
Dei magnitudo c. lv Q
Dei altitudo ⁊ imenſitas vñ coniJciatur. xxxij E
Deus qualit̄ ⁊ qb; modis venit ad aĩaꝫ. xxxviij y
Deus venit vt ſol medicꝰ doctor. ⁊c̄
Deus qualiter beneficia preſtet. c lxxix.
Deus cur ⁊ quõ obſervandus. xxxix. H D
Dei cõtemplatio duplex lxxxij P
Dei cõſiderabilia multa. Ibidem Q R
Dei nomina multa lxxxiij. y
Dei coĩa attributa ꝓpria ⁊ alia Ibidem
Dei miſericordia bonitas pietas ꝗta. Ibidem
Deitatis ſpecula. lxxxiiij. §. vij.
Deus quõ ⁊ quibus colendus xcv
Deus quõ et quare diligendus. c xxiij.
Deꝰ cur quõ i ſctis laudãdꝰ r̄graciãdꝰ adorãdꝰ c vi. e
Deus quõ eſt in rebus ⁊ ſanctis. c vij. v
Deus vult orari per ſanctos. c v A
Deꝰ q̄ꝫ ſollicitꝰ oĩa gubernꝫ ⁊ ſingul̄ itẽdat. c xv S
Diabolus horrendus. cc. lxxi. H
Dietarium exercitiorum viij. J
Diete ſeptem profectuum c xx E
Dies dñca Require dominica.
Differẽtia exercitiorũ ⁊ meditationũ c xxx. A
Dignitas ſacramẽti eucharistie xxxij. F
Dignitas hominis Require hõ.
Diiudicatio meditatiõis ⁊ bñficiorũ. xxxvi. Itẽ c. lxxx
Dilectio dei erga nos quãta c lxij. B
Dilectio dei q̄nta in iſtitutiõe ſacr̄i lix. b. vid aõr ca.
Diligẽdꝰ iõ ⁊ ita deꝰ xcvi. N
Diligendꝰ deus ꝑꝑ hec c xxiij.
Dilectio dei in quibus conſiſtat Ibidem
Dilectiõis donũ quõ eucharistie ſacr̄m liiij. T.
Dilectio eſt multiplex c xxiij.
Dilectio proximi quõ tenenda Ibidẽ V.
Dilectiõis carnalis ſigna. dilcõis q̄ꝫ gradꝰ ibidẽ.
Dimittere cur ⁊ quõ debemꝰ cc. xxij. J
Diſciplina morũ q̄ꝫ religioſo nccãria. vi. d
Diſciplina in quib; cõſiſtit c xxiij. P.
Diſcretio q̄ꝫ ſꝑ neceſſaria c xx. H
Diſpoſitoriũ moriẽdi cc lxij.
Diſpoſitio ante horas vel orõnem viij. m
Diſtractio mẽtis vñ cauſetur ⁊ eiꝰ remedia. xiij. i. k
Divitie cur cõtẽnẽde c xxv. L. ⁊ Paupertas
Divine ꝓꝑetates quõ relucẽt in ſanctis c vi. E
Divina excellẽtia quõ imaginãda c lxxix.
Divina pietas quanta xxxij. k
Divini mores qui ſunt ⁊ quales lxxxij. §. vi.
Doctor quõ venit ad aĩam deꝰ xxxviij.
Doctrina de vitijs devincẽdis c xij. d
Dolor q̄d ẽ ⁊ quõ colitur deꝰ xcvi. A
Dolendũ quare de pctis xxxi. Itẽ xciij.
Doloris marie q̄litas cauſe modꝰ ⁊ alia cc xij.
Domꝰ multiplex eccl̄ie c lxxxvij. m. Itẽ cc. lv.
Dñs quõ fuit cũ maria cc vi. L
Dominicariũ xciij.
Dñica dies q̄ꝫ diligẽter obſ̄uanda xciij. B
Dñica dies quõ obſervãda. Et an opari liceret Ibid
Dñica dies q̄b; exercitijs decorãda xciij. E
Dñica cur inſtituta ⁊ eiꝰ ſpecialia exercitia. ibi. D E.
Dñice diei privilegia xcv. F
Dñice diei exercitia poſt prãdia ⁊ alia. ibid ꝑ totum.
Donũ q̄re dr̄ eucharistia x lviij. D
Doni cõſideratiões multe Ibid ꝑ totũ
Dona quanta dedit deus liiij. T V
Donũ quantũ eucharistia lx. P
Dona dei ſingularia c xciij. B.
Dona dei ſpecialia cc
Dona ſpũſſcti q̄ ſũt ⁊ ꝯ̄ria ſynthomata c xxvi.
Dona ⁊ data dei q̄ꝫ multa c xciij F
Donis ſpũſſcti agebãt̄ actꝰ dñi c lxx. Q
Dona ſpũſſcti quõ vitijs oppoſita c xix.
Ductor ſapiẽs quõ hñdus c xiij. T
Dulya quid ſit c vij. A
Dulcedo ſacramẽti quãta lxij. Q
Duodenariꝰ nũerꝰ q̄ꝫ miſticꝰ ⁊ ſacratꝰ cc xxxvi. H
Eccl̄ia q̄ꝫ ẽ varia ⁊ ꝗta ex ea hñ. c lxxxviij
Eccl̄iaſtica regio cur ingrediẽda cc lv J k (m
Eccl̄iaſtica regio quãta hꝫ meditabilia Ibidẽ k
Eccl̄iaſtica hierarchia q̄nte cõtẽplatiõis ẽ materia.
Eccleſiaſtici q̄ ⁊ q̄nta ſcire hñt c lv. L (cc. lvi. X.
Eccl̄ie romane quõ pñt viſitari ſpũal̄r a devo. xcix. f
Eductio de ſclo quantũ bñficiũ c. xc.
Effuſio ſanguis xp̄i a quo quõ fcã lxxij. T
Effuſiões ſanguis xp̄i ſeptẽ lxxiiij. v. req. Sãguis.
Electio meditãdoꝝ quõ fiet c xxxv S
Eternis penis cur cruciẽtur dãnati cc lxxij. E
Eucharistie ſacre dignitas xxxij. F
Eucharistie inſtitute rõnabilitas. xxxiij. J
Eucharistie fructꝰ ⁊ vtilitas xl. d
Eucharistia cur ita dicatur xlvij. B
Eucharistie ſacr̄m quãtꝫ ẽ figurꝫ ꝓfiguratũ lvi. F g
Eucharistie inſtitute circũſtãtie multe lix. D
Eucharistie ſacr̄m in q̄ꝫ variũ detur vſũ lx. Q
Eucharistie mirabilia lx. R
Eucharistie vſus. lxi.
Eucharistie dulcedo quanta. lxij.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Eucharistie exēpla varia lxvi. Item lxvij.
Euchariſtie ſeptē portiones lxviij. A
Euangelij dignitas ⁊ laus cxlviij
Euangelic⁹ decurſus cur ⁊ quibꝫ meditād⁹. Ibidē.
Exaīare quomodo ſe dꝫ cōicaturus. xxx. Q
Examinatoriū cōſcientie. xci. L
Examinatio cōſciētie cur quō q̄liter agēda. xcij. ꝑ to.
Examinatio pctōꝝ quō fiet cc xlviij. R
Exemplū bonū ſꝑ relinquendū. vij. D.
Exempla euchariſtie lxvi.
Exempla marie et miracula cc. x. E.
Exemplar chyropſalterij xxi.
Exemplar meditatiōis ſcalaris c. xxxix.
Exclamationū ⁊ aſpirationū inductiua lxxxiij
Exclamationū vtilitas lxxxv.
Exclamationes cum obiectis Ibidem.
Exclamationū aliꝫ effectus lxxxvij.
Excuſſio meditationis q̄liter fiet c xxxv. R
Exercitiorum certorum vtilitas i. A
Exercitantium qualitas i. B
Exercitiorum modalitas ij. E
Exercitiū i meditatiōe ⁊ oī in re necc̄ariū c xxxviij. x
Exercitatio ſimpliciū circa paſſionē dn̄i c lxviij. P
Exercitia in feſtis qualia aſſumēda c ij. D
Exercitia in aduētu dn̄i ⁊cij̄s. c ij. E
Exercitiū in natali dn̄i c iij.
Exercitia interna preſtant externis c xi. Q
Exercitiorū ordo talis ſeruandus Ibidem
Exercitium deuincēdorū viciorum c xiij. E
Exercitia vtiliſſima religioſis c xxiij.
Expectatiōis dīne lōgaitas ⁊ pacia c lxxxviij. B
Explanatio meditatiōis q̄liter fiet c xxxvi. B
Expurgatio pctōꝝ qꝫ mōis ⁊ quō fiet. vi. D
Expurgatia practica ⁊ via. xxxi. y Itē. xciiij.
Expurgatiōis grad⁹ ſeptē Ibidem
Exultatio de paſſione dn̄ica cur quō hn̄da c. lxiij.
Exultandū quō in cruce dn̄i Ibidem T V
Fantaſmata i cōtēplatōe vitāda c xxxix
Fercula vn̄abilis ſacri q̄ꝫta ſūt ⁊ q̄. xlvij.
Fercularij quō ⁊ q̄liter religioſe cōedēdū. xc.
Fercula euāgelica ſinglis diebꝫ meditāda xci.
Feruoris incitamenta multa. ij. D
Feruor nouici⁹ in quibꝫ cōſiſtit c xx. F.
Feruor vnde oritur ⁊ deperit I A.
Feruor prioꝝ pīm cur quō ꝯſiderād⁹ cc. lv. N
Feſta xp̄i ⁊ eccie q̄ꝫta deuotiōe agēda c ij. D.
Feſtis q̄lia exercitia aſſumēda c. ij. D
Feſtilogium de ſanctis c v. A
Feſta ſctōꝝum quare celebranda Ibidem
Feſta preter dn̄icā cur ſint inſtituta Ibidem
Feſta qualiter preuenienda c. v. A
Feſtorū vigilijs quid agēdum Ibidem E.
Feſta q̄liter celebrāda ⁊ colēda c v. D.
Feſta ſāctoꝝ quō termināda. cx. P Graciās. ibid
Feſta tēpalia q̄lit eīne feſtiuitatꝫ ſīt pābula cur hn̄t oc
Feſtū pſentatiōis marie q̄ꝫ ꝯgrue iſtitutū. cc ij. Q
Feſtū ꝓphaꝝ ⁊ patriarchaꝝ cur n̄ ſeruꝫ ecclia cc xxxiij. a
Fides de ſacramēto quō actuanda. xxxvij. K
Fidei actuate exēplaris forma. xxxviij. S
Fides in genere quō actuāda xcvi
Fidei articuli qui ſunt. c xxviij.
Fiducia habenda in dei pietatē. xxxiij. R
Figure eukariſtie Marie xp̄i. ⁊c. reqre. euka. ma.
Figure corpis ſāguis xp̄i. Vide id corp⁹ Sāguis
Fili⁹ dī quō dat⁹ ē nob. c lxxxvi. G. b Filie vicioꝝ c
Finis religionis memorandus. vi y cxxvi.
Fomēta charitatis ſunt ſacra meditabilia. c xxx A
Fomenta viciorum que ſunt. c xxvi
Fonti oīs gratie ꝑ ſacramētū cōicamus. liij. B
Fonti cur xp̄i ſanguis aſſimuletur. lxxiij. S
Fontis aqua que bona facit. Ibidem
Forma verboꝝ cōficiēdi eukariſtie ſacrm̄. lviij T
Fortitudinis partes ⁊ actus c xxviij.
Franciſc⁹ ſctūs quō negociabat i ſcripturꝫ cc. L e
Franciſci cōtemplatio ad deū xxxvij. L
Fructus ſpiritus c xxviij.
Fructus triplicis ſtatus Ibidem
Fructus ventris marie qualis cc vij. P Q
Fruct⁹ illi⁹ vtilitas Ibidem R.
Fundamentū boni omnis xp̄s c xliij A
Gaudere dēm⁹ ſuꝑ paſſiōe xp̄i c lxiij.
Gaudia marie q̄ꝫta erāt. vn̄ ⁊ q̄ q̄lia cc xiij. P
Gaudia regni qn̄ ⁊ quō memorāda xcv. F
Gaudiorū celeſtiū qualitas ⁊ q̄ꝫtitas cc lxxvi. D
Gaudia btōrū de ſupra infra Intra ⁊c. ibi. ꝑ totum
Gaudia btōꝝ augebit ex ſex cc lxxviij. T
Gaudioꝝ celeſtiū magitudo ꝑpetuitas ſinglai. cc
Gaudioꝝ celeſtiū ꝯiecka. ⁊ alia mlta ibi. re. Regnū.
cc. Gaudiū mūdi q̄ꝫ cōtēnendū ⁊ quare cc liij. S
Gentes ſeptē q̄s dixit dn̄s delēdas q̄ ſūt c xi. R
Gloria patri q̄ꝫta reuerētia ⁊ deuotiōe dicēdū xiij. F
Glia patri obiecta ⁊ explanatio deuota. xxvij
Gloria regni q̄ꝫta Req. regnū. gaudiū. celū ⁊c
Gloria ſpūs xp̄i quanta lxxix. T Itē lxxx. B.
Gloria virginis marie q̄ꝫta ex multis cc xv.
Glorificatio corporis xp̄i quanta lxx. O
Glificatiōis bn̄ficiū q̄ꝫtū ⁊ q̄ ꝯplectat c xcvi. T.
Gradus meroris chriſti c lviij. M
Gradus octo iudicij xvi. F
Grad⁹ ſcale meditatiōis. paſſiōis ⁊c. Reqre Scala.
Grad⁹ hūilitatꝫ. pacie. caſtitatꝫ ⁊c. req. hūilitas pa.
Grā bōa ⁊ q̄ꝫta ē euchariſtia xlvij. B.
Grām exuberare ſex faciūt Ibidem E
Gratia quāta ⁊ qualis in xp̄o. lxxviij. O Itē lxxx
Grē diuine gn̄ales ſpēales ⁊ ſinglares lxxix. a ꝑ totū
Grārū plenitudo q̄ꝫta i maria cc v. I k

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Gratia penitētialis q̄ʒtū donū c lxxxix. F
Gratiarū diſtributio variarū q̄ʒtū bñficiū cxciiij. F.
Gratia quāta ē hō reformatꝰ cc xlviij. T
Gratie moꝛo q̄ ē ⁊ q̄lis cc lviij. D
Gratie ſigna xxx. V
Gratiſſimi qui ſunt ⁊ quare. xlvij. D
Gratificatiōis beneficiū quantū c lxxxvi.
Grārūmactio meditādo quō fit c xxxviij. Q
Grārūmactio ſup paſſiōe xp̄i ita fiet c lxi. G
Gratitudīs gñalia incitamēta c lxxviij. b
Gratitudo multa bōa adducit Ibidē L
Gratitudo quō exoluenda c lxxx. L M
Gratiarūactio quō ē in pſalmis ⁊ eiꝰ ſpēs xvi. E.
Grārūmactio in fine diei cur agenda xciij.
Gratitudine ⁊ eiꝰ ſpēbꝫ qualr̄ colatr̄ deꝰ. xcvij. L
Gratie dicēde pp̄ hec ſcis c vij. D
Gratitudīs modꝰ ſcala ⁊ praxis c vi. T. Itē c x.
Gratiādꝰ deꝰ in ſanctis ideo Ibidem
Gratitudīs ſup bñficijs formula c xcvij. V
Gubernatiōis bñficiū quātū c xcv. k
Gubernatiōis diuine ſollicita ſedulitas Ibidē Q
Gule quattuoꝛ ſpēs c xxij. I
Gule remedia Ibidem.
Gule ſpēs ⁊ filie cxxvi.
Guſtatio meditatiōis quid ſit c xxxvij. g
Guſtus dulcedinis ſacr̄i cur nō excipiatr̄ lxiiij. R

Habitus v̄tutū q̄les et quō i xp̄o c li.
Habitus quales ī aīa erāt virgīs mrīs cc ix. c
Hierarchici actꝰ quō ſūt in pſalmis xix. b c.
Hierarchie angeloꝛū Require Angelus.
Hymnus glie q̄ʒ deuote dicēdus. xiij. f. itē. xxvij.
Hyperdulia q̄d ſit c. vij. A
Honoris cauſe c. vij. A
Honorandi ita ſunt ſancti c vi. S
Homo digniſſima creaturarum c lxxxiij. S
Homo quodāmō angelis dignioꝛ. ibidem
Hominis dignitas vnde conicietur:
Hominis vilitas ⁊ miſerie c lxxix. Itē xxxij. g
Hōis vilitas quō recognoſcenda. xxxvij: L M
Homo interioꝛ cur ⁊ quō colēdus c xi Q
Hoꝛarū canonicarū ſoluēdarū directoꝛiū. x. A
Hoſtes aīe q̄ ſūt ⁊ quō accuſādi. xvij. Itē vi. ob oꝛo
Hoſtia euchariſtie qual̄ ⁊ cuiꝰ ſpēi. liiij. X
Hoſtie illiꝰ dignitas vetuſtas ⁊c. req̄. Sacrificium
Humane ꝯditiōis dignitas cc xliiij. g
Humane cōditiōis vilitas Ibidē. b I
Humanitatis nihileitas Ibidem. k.
Humilitas quotuplex ē ⁊ quid c xxiiii. A
Humilitas erga deū p̄latū primū qual̄ erit ibi. b c.
Humilitas prelatoꝛū qualis erit Ibidem
Humilitatis gradus Ibidem D
Humiliamur ꝯparatione ſcōꝝ c vii. E
Humiliatio magnum bonum c xciiii. b

Ierarchiaꝝ āgelicaꝝ diſtinctio cc xxix
Ieſu interp̄tatio ⁊ nōis qualitas. cc viii V
Ignis quō venit in ſpecie deus xxx viii
Ignis purgatoꝛius qualis. cc lx viii
Ignis infernalis quā grauis cc lxx
Incarnatiōis dñice deuota meditatio cxxxix E
Incarnatiōis cauſe alique lxix. g
Incertus modus moꝛtis Require Mors
Incipientium ſtatus c xx. L
Inductiua ad certa exercitia aſſumenda I A
Inductiua ad meditandū xp̄i vitā. paſſionē bñficia, ⁊c Require vita Paſſio. bñficia ⁊c. Itē req̄re etiā
Inductiua ad cōdignā ꝑcōem ſacr̄i. ⁊ ad ſepe cōicādū
Inductia ad hōrādā btāꝫ ✠. feſta. ſcōꝝ. req̄. feſta ſcōꝝ
Imaginationis q̄ʒta ſit vis c xviij. L
Imitatio paſſiōis xp̄i q̄ʒ illi g̃ta ⁊ nob neceſſaria c lxi. c
Imitādus quomodo chriſtus Ibidem D.
Imitanda ſunt ſanctoꝛum exempla c xiij.
Impuritas coꝛdis q̄ eſt ⁊ quō purgetr̄. xxxi.
Impedimēta ꝑfectꝰ gñalia ſpēalia ſingl̄aria. iij. h. i k
Impedimēta attentiōis in oꝛōe. xiij. h
Imitatio volūtatis in bonū q̄ʒtū donū cxci. M
Imploratio diuine mīe quō fiet ⁊ eꝰ ſpēs. xvij. M
Impulſus ml̄tiplex btē virgīs ad xp̄i ꝯpaſſionē cc xi
Indulgētia peccōꝝ quantum beneficiū c xc. R.
Indulgētia quot mōis fit a deo ⁊ q̄ʒ plene Ibidem
Indulgētie apl̄ice quō merende c. vi.
Induſtriam nrām requirat dñs c xij. A
Induſtria vincēdoꝛū vitioꝝ in quo cōſiſtit c xiij.
Infernalis regio cur ingrediēda cc lxx. A
Inferni cōſiderabilia pro ſtudioſo Ibidē B
Inferni meditabilia cōpunctiua cc lxx. L
Inferni nomina varia Ibidem
Infernalis loci qualitas hoꝛrenda Ibidē D.
Infernaliū ſocioꝛū ⁊ toꝛtoꝛū hoꝛribilitas cc lxxi. F g.
Infernaliū peāꝝ q̄litas ml̄tiplicitas acbitas ⁊c ꝑ to.
Infernaliū penarū aggrauātia cc lxxiij. D
Infernales pene qualiter memorāde Ibidē E.
Infirmꝰ cur quō q̄ꝝ adiſtar ſe diſpōet ad moꝛ. cc lxi.
Infirmitates ſpūales q̄ ſtr̄ ⁊ vñ oꝛiātr̄. l p. itē lxxi. q. Itē k
Inflāmatio mētis ad deuotionē xxxij.
Ingratitudo q̄ʒ execrāda q̄ʒta facit mala c lxxviij. B
Inſtrumenta ſalutis que ſunt. V. Q
Intentio quō dirigēda ſp̄ in deū. vi. E
Intentio cōicaturi q̄litr̄ reglabitr̄ ⁊ ad q̄. xxxvi. g b i.
Intentio bñ directa q̄ʒtū valet. vi. Et. xxxvi.
Intentio chriſtifoꝛmis in cōione hñda. xxxvij. R
Intētio qual̄ req̄ratr̄ ad cōficiendū ſacr̄m . lviij. S
Intētio añ oꝛōem ⁊ hoꝛas q̄liter foꝛmāda. xi. g
Intentiōis rectitudine q̄liter colatur deus xcvij. Q.
Intētio quō ſepe diſcutiēda īnouāda ⁊c Re ꝓpoſitū
Interioꝛ hō quō refoꝛmādꝰ c xi. Q
Inuitatio dei ⁊ ſacri quō fiet xxxviij. T V X
Inteſtina chriſti que ſunt lxxix. A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Inuidia quotuplex eſt C xxij. D
Inuidie remedia ibidem
Inuidie ſpecies et filie C xxvi
Johannis baptiſte gloria CC xxxviij Q
Joſeph nutricij dm̄ laus ꝛ cōmendatio CC iij S
Ire triplex qualitas ꝛ ei⁹ remedia C xxij D
Ire ignis quomō extinguitur C xxiij B
Ire ſpecies et filie C xxvi
Judicij regio cur ingredienda CC lxiij A
Judicia dei varia CC lxvi B
Judicij extremi ꝯſiderabilia ꝑ ſtudioſo cclxiij D E F
Judicia meditabilia pro deuoto cc lxiij G
Judiciū ꝑcedentia ſigna ꝛ cur ibidem H J
Judicij ꝓceſſus ꝛ cōcurrētia horrēda Ibidē. k.
Judicij aggrauantia multa. cc lxv. M
Judicis ipſius horrēda terribilitas Ibidē N
Judicādorū qualitas ꝛ teſtiū varietas. ibid. P Q.
Judicij ratio q̄ꝫta exiget ꝛ a quātis Ibidē
Judicij ꝛ ſnīe executio cc. lxvij. x.
Judicij hui⁹ meōria q̄liter in exercitiū ꝟtēda Ibid. y.
Juſticie ptes ꝛ actus cxxviij.
Juſtificatiōis bn̄ficiū q̄ꝫ ſit magnū. cxci.
Juſtificationis media multa cxcij. T
KAritas Require Amor Dilectio
Kariſſimi qui ſunt xlvij. D
LAbor conat⁹ quō extiguit vitia cxij a
Labor corpalis exercitatōis i q̄b; ꝯſiſtit cxx g
Labor manualis q̄ꝫ ſit vtilis ꝛ quō exercēd⁹. ix. R
Labor ruſtic⁹ nō horrēdus. ſed tal'r exercēdus. x. T.
Lāguores duodecī curāt medicia vīiabil'. ſacri. lxxi.
Laudatio cū ei⁹ ſpēbus ꝛ ḡdib; quō ē i. ps. xvij. b
Laudādū quō ē ex r̄lucētib; ꝑꝑetatib; eu. ſacrꝫ ꝫ4 a
Laudād⁹ cur ꝛ quō ſit de⁹ in ſcis c vi. Q
Laudis p̄ratis ꝛ modus Ibidē C D E
Laudandi quare ꝛ quomō ſūt ſancti clvij A
Laudandi ſcōs mod⁹ ꝛ laudis loci Ibidē B c
Lautitas cibi ſacr̄alis vñ notat̄ xlix. O.
Lectio ſacra quō audiēda xviij. P
Lectio inter comedēdū qual'r audiēda ꝛ alias. xci.
Legere ſꝑ ꝛ ſtudꝰ ꝑfatuū cxxx. b. P'la vid. Studiū
Leticia ſecl'i q̄d ē ꝛ q̄ꝫ ꝯtēnēda. cc liij. S Scꝑta.
Librox ſacrox collatio q̄ꝫtū donū. cxcij. S
Librox ſacrorū cōmendatio Ibidem
Lib⁹ pr̄m q̄lis fuit Et i libo xp̄s q̄d egit. ccxxxiiij. e f
Liquefactio ex dm̄ca paſſiōe quō fit c lxiij. A
Loca terre ſcē quō viſitāda ſpūal'r a d̄uoto. xcix. Q.
Loci rethorici laudꝫ ḡtitudis attētōis ꝛ alij. vid laus
Loci rethorici q̄ꝫ vtiles ꝛ ꝯmodi exꝫ d̄uoto cx Sꝫ. cix
Locutio angelorū q̄lis cc xxiiij.
Locutio dei ad aīam ē iſpiratio bōa C lxxxvi. J
Locutio nrā quō examianda xcij. E
Locutio noſtra qualis erit ꝛ eius circumſtantie. C. xxiij. Q. P
Locutiōis circūſpecte vtilitas Ibidem
Longanimitas ꝛ pacia dei q̄ꝫta c lxxxviij. A B
Longanimitas i meditādo q̄ꝫ nccāria cxxviij. B.
Luxurie ſpecies ꝛ remedia cxxij. k. l.
Luxurie ſpecies ꝛ filie C xxvi
MAgitudo d̄i quō imagianda c lxij. q r
Magitudo ꝛ imēſitas dei q̄nta Uide Deus
Magnitudo creaturax cc. L. f
Magnitudo celeſtis regiōis ꝛ gaudiox ei⁹. Reqre Celū g.
Magitudo paſſiōis xp̄i q̄ꝫta. req. paſſio
Mali q̄lis petitur i dm̄ca orōe libertas cc. xix.
Malū quō diuidit̄ ꝛ eius raxificatio cxxvi.
Malū culpe pene pugne quod eſt Ibidem.
Mala quinqꝫ horrenda ꝑ nobis xp̄s aſſūpſit lxxi. a.
Mādùcatio ſpūal' ſacri q̄ ſit ꝛ quō fiat. xlv. E F
Māducatiōis ſpūalis inſtrumēta ꝛ vētes. xxxv. g h
Māducatiōis ſpūalis ꝑcrica ꝛ mod⁹. xlvi. i. Itꝫ L. l
Māducatiōis more q̄re aſſumit̄ h ſacrꝫ. lxi. H
Māducatiōis ſacri q̄ꝫta varietas lxij. k
Māducādi ſacrꝫ rit⁹ ꝑfigurat⁹ fuit i ag⁹ paſ. lxvij. o
Māna quō ꝛ in q̄ꝫtis figura erat nrī ſacri. lvi. i k
Māna q̄ꝫ diſter a nrō ſacrō Ibidē. L
Maria ꝟgo vbiqꝫ ſecūda cur ei ſuiēdū. cxcviij a b
Marie ſuitores q̄les erūt ꝛ q̄l'r ei ſuiēt Ibid C D
Maria q̄b⁹ obſeq̄is potiſſimū colēda cxcix. E
Maria q̄ꝫ ꝑoptata. ꝑfigurata. ꝓpha. a mltꝫ. cci. k l m
Maria q̄ꝫ ſublimib; reb; ꝯpata ꝛ aſſilata Ibidē N.
Marie cōceptio qual' fuit cc ij. P
Marie in tēplo pn̄tatō t'lis erat Ibidē Q
Marie vita ꝛ deſponſatio cc iij. R. Itē V X
Marie cōgruentiſſima deſpōſatio Ibidem T
Marie ſalutatio q̄lis fuit cc iij. a
Maria cōgrue ſalutat̄ ꝑ Aue. cc iiij. B C D
Marie nob q̄litas ꝟt⁹ ꝛ interꝑtatio Ibidē. E f g h.
Maria quō ꝛ q̄b; gratijs erat plēa cc v. J k
Maria quō dn̄s cū ea ꝛ q̄l'r bn̄dcā cc vi. l m n.
Marie fruct⁹ ꝛ vēter q̄lis Ibidē o. Et. cc vij. S T.
Marie vires ꝛ mēbra cur ꝛ quō bn̄dicēda cc viij.
Marie miracula exēpla ꝛ bn̄ficia cc x. E
Marie cur cōpatiēdū ꝛ doloris e⁹ q̄litas cc xi. l m
Marie martyriū mltipl'x. doloris rōes ꝛ figure ibi.
Marie cur ꝯgaudēdū ꝛ gaudiox e⁹ q̄litas cc xiij. a b
Marie gaudia vñ quō ꝛ q̄ꝫ ſingl'aria ꝛ ſig̃ Ibidē
Marie gloria q̄ꝫ ex multis mag̃ cc xv.
Marie aſſumptio qualis . cc. xvi. D
Maria cur venerāda a cūctis. cc xvij. a S
Marie ꝑconioſū roſariū i gn̄e. cc xvij. a.
Marie beneficia plura . cc xviij.
Maria ſꝑ inocāda ꝑ cā oīa offerēda. viij. L
Martyriū marie mltiplex cc xi. R
Martyrū interꝑtatō ꝑfiguratō ꝯpatō cc xxxviij a b c
Martyrū dignitas ꝛ ꝑuilegiatio Ibidē D.
Martyrū bn̄ficia ꝛ ꝑgrādis gl'a cc xxxix. Et. xl.
Martyriū quō ꝛ cur alijs ꝟtutib; ꝑferat̄ cc xxxix. E.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Martirij ꝯſiderabilia multa . ccxl. D
Martirij cauſe varie . Ibidem.
Martiriū mľtiplex Et ſpūale ī q̇bꝫ cōſiſtit . xl R L
Maſticatio ſpūalis quid eſt . xlvi Itē lv A
Maſticatio ſacrī quō fiet xliiij . f . req̇ . māduca . rūia.
Materia ī ſacrō euka . cur ſ̄q̇rit ꝛ q̄ ſit q̄l' . lviij . a . b
Matutinali hora quō ſurgēdū ꝛ q̇d exercēdū . viij . k
Medic⁹ xp̄s q̇bꝫ mōis nos curauit c lxxi . M
Medicia ſacrī duodecī lāguores aīe ſanat lxxi . D . e
Medicia vitiorum que ſit cxij.
Meditationū ſacraꝝ neceſſitas ꝛ vtilitas c xxx . A
Meditationū inductia laus ꝛ cōmēdatio Ibid̄ C D
Meditationū modi ꝛ vie c xxxiij . L
Meditatorie ſcale laus ꝛ recōmendatio Ibid̄ M n
Meditatoria ſcala ꝛ gdūū ſingľorū explanatio c 3 4
Meditatiuorū qualitas c xxxi . E C p totū.
Meditabilia qualia aſſumēda Ibidem F
Meditatiuorū induſtrie multe c xxxij . H . C V x.
Meditationis exercitiū q̄ꝫ neccāriū ꝛ e⁹ notľe . c xxxviij
Meditatorie ſcale exēplar . meditatio de icarna . xp̄i c
Meditatiōis exēplū de ſcō Aug⁹ . cxli . A C xxxix . E
Meditādū libēter de vita ꝛ miſterijs xp̄i c xliiij B
Meditator miſteriorū xp̄i qualis erit c xlv . E
Meditatiōi tria ſunt accōmoda c liij . L
Meditabilia circa xp̄i actus c lxxiiij.
Meditandū de paſſione dn̄i libēter ꝛ q̄ľr c lij ꝛc̄ . xc.
Meditabilia q̄lia dn̄icꝫ būda c i . B C Paſſio
Meditādū q̄ľr ꝺ ꝟtutibꝫ ꝛ vitijs q̄ꝫ ea ne . ꝛc̄ c xiij c
Meditatorie ale ꝛ eaꝝ declaratio c xv . H D
Meditāda de deo xp̄o ꝟgie . aīa . ſcis xc . De⁹ xp̄s ꝛc̄.
Melchiſedech oblatio quō ſacrī figura lvi . H
Melchiſedech in q̄ꝫtis p̄ſignabat chriſtū Ibidē
Meōria q̄liter deformata ꝛ reformāda c xx . L
Meōria paſſiōis xp̄i Bn̄ficiorū dei Nouiſſimorum
Require Paſſio Beneficia Nouiſſima ꝛc̄
Memoria benefactormu i miſſa quō formāda . xcix
Mendicatoriū ad ſanctos c viij . D C ibid̄ . J k l.
Mēdicatiōis ſpūalis inductia circūſtātie ꝛ modus
Mēdicatiōis practica ſcala ꝛ grad⁹ cix . N O ꝛc̄
Mercandū q̇d ꝛ q̄lit̄ ex regiōibꝫ . req̇ . Regiōes
Meritū xp̄i q̄ꝫtū ꝛ q̄ꝫ pfcm̄ lxxviij . O
Meritū xp̄i q̄ꝫ plene ſatiſfactoriū ꝑ nobis Ibidem.
Mēſurare ꝛ metiri cur quō dꝫ hō ſcip̄m xcij . E
Miſerie narratio quō fit in orōne . xvij . J
Miſeriarū narratio quō fiet corā ſanctis cix.
Miſerie quāte ꝛ quō cōquerēde Ibidem
Miſerie hōis quante xxxij . H
Miſerie hūane q̄ ad ingreſſuꝫ ꝓgreſſū exitū cc xlvij.
Miſerie mundi quante cc liij . P.
Miſereri primis quō dēmus xcix.
Mie opa ſpūalia ꝛ corꝑalia c xxviij.
Miſericordia dn̄i q̄ꝫ mag̃ lxxxiij . req̇ . Pietas ꝛc̄
Mirabilia quāta in eucbariſtie ſacro lx . R
Miracula ſacrī marie ꝛ alia . req̇ . Sacr̄ꝫ Maria ꝛc̄
Miſſa quō a chriſto celebrata lix . D
Miſſe quis ritus ꝛ celebritas lxi . H
Miſſa cur ꝛ qualit̄ audiēda xcvij . ꝑ totū
Miſſe fructus ꝛ vtilitas ꝛ exercitia aſſumēda xcviij.
Miſſe tꝑe quō xp̄i paſſio meōrāda Ibidē Itē xxxvi . f
Miſſe ꝛ eleuatiōis tꝑe q̄liter xp̄s excipiēd⁹ Ibidem.
Miſſe tꝑe q̄ perēda quō oblatio offerēda
Miſſe tꝑe quō ſpūalit̄ cōicandum ꝛ quare
Miſſa finita quid agendū Ibidē . c ix . P.
Monachi dignitas vij . y
Monachi ꝛ religioſi officiū c xi . k . req̇ . pľa religioſ⁹
Morū diſcipľia q̄ꝫ neccāria . v T . Itē c xxiij.
Mors xp̄i qualľ erat c lvij . Itē cc lxiij . S . Itē paſſio
Mortis Regio cur ingrediēda cc lvij.
Mortis meōria quāta facit bōa ꝛ q̄ꝫ neccāria Ibidem
Mortis diſtinctio varia ꝛ alia cōſiderabilia cc lviij.
Mortis nature meditabilia mľta ꝛ cur ſic dcā ibi . E
Morituri an ſint viui oēs . Et ꝺ periodo morꝫ ibid̄
Mortis ꝯpūctia meditabilia . cauſe ei⁹ ꝛ ſig̃.
Mortis qualitas ꝛ cur ei⁹ hora incerta cc lix N o p q
Mortis anguſtia ꝛ acerbitas Ibidem T V x
Mortis ſubſequētia cc lx . D E
Mortis exercitia cc lxi. F H D
Mortis diſpoſitoriū ꝛ quāta ars moriēdi Ibid̄ J k
Mortis p̄ꝑamenta . interrogatiōes ꝛ tēta . ibi . L m n.
Morituri quorū ad inſtar ſe p̄ꝑabūt cc lxij . O
Mors q̄li affeū excipiēda ꝛ q̄ꝫ ꝛ q̄re ꝺſidrāda ibi . P q
Mors ꝑꝑ mľta optia ꝛ cupiēda Ibidē R.
Moriēdi mod⁹ ad ꝯformitatē xp̄i cc lxiij . S
Mūdus q̄ꝫ diuerſimode dr̄ in ſcripturꝫ cc li . D
Mūdi cōſiderabilia ꝑ ſtudioſo Ibidē J
Mūdi meditabilia pro deuoto cc lij . k
Mūdus cur ꝛ ꝑꝑ q̄ꝫ mľta cōtemnēd⁹ Ibi . L m N.
Mūdi ꝑicula q̄ꝫta ibidē N Et liij . F
Mūdi ipius horrēda q̄litas cc lij . O
Mūdi miſerie generales cc liij . P.
Mūdi gaudiū ꝛ oē ei⁹ q̄ꝫ ſpernēdum Ibidē R S.
Mūdus quātā ſpeculatis p̄ſtet materiā Ibidē T
Mūdi egreſſus q̄ꝫtū bn̄ficiū c xc.

Natal' dn̄i q̇b⁹ exercitijs hōrād⁹ c ij . F
Natalis dn̄ici carmen c . iiij.
Natiuitatis dn̄ice exercitiū ſingulare c iij . H.
Ntitatꝫ dn̄ice roſariū e⁹ hiſtoria ꝛ alia cōſidra . ibid̄.
Ntitatis marie q̄litas ceij . P
Negociandū quō in regiōibꝫ a ſtudioſo ꝺuoto ꝛc̄ . xc
Neccitas q̄lit̄ vitia curet cxij . V : Itē . xcv . L C q̇ . regio
Nihilitas hōim quāta cc xlvij . K
Nobilitas ſacrī eucbariſtie xxxij . F
Nobilitas ſacralis cibi vn̄ cōlectet̄ xlix . M.
Nobilitatis quante ſint cauſe lxix . J
Nobilitas carnis ſanguinis chriſti Marie ꝛc̄ . Req̇.
Caro Sanguis Maria
Nōia venerabilis ſacrī que ſūt ꝛ cur mľta xlvij . A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Nomina dei lxxxiij. y.
Nomina chriſti que ſunt c lvi.
Nomē domini q̄z efficax ꝯ vitia remedium c xiij.
Nomen ieſu quale ꝛ q̄z dignū cc iij. V
Nomen chriſti cur ita dicatur Ibidē
Nom̄ pris q̄z dl'ce ꝛ affectuoſū cur ita oriet̄ de⁹ cc xix a
Nomē pris vel dm̄ quō ſcificatur in nob Ibidē B c.
Nomē marie quale ꝛ q̄z efficax cc. V.
Nōiatio āgeloꝝ ꝓphetaꝝ. aploꝝ mar. ꝛc. āgel⁹ ꝓ. ꝛc
Nōia diuerſa aīe hūane c lxxxiij.
Nōiatio xp̄ianoꝝ q̄z gratifica ꝛ ſublimis c lxxxviij R
Noſter cur dr̄ in orōne dm̄ca ꝛ nō meus cc xix.
Nouicij in q̄b erūt cauti c xx. B
Nouicialis feruor in q̄bus cōſiſtit c xx. F
Nouiſſima que ſunt ꝛ cur frequēter meōranda cc lvij
Nūer⁹ angelorū cc xxvi. Nūer⁹ ſcōꝝ oiū cc xliiij H
Nuptie aīe cū xp̄o ꝛ quō aīa ſpecioſa. xxxviij.
Nutricij dm̄ ioſeph laus ꝛ cōmēdatio cc iij.
Nutritiuus q̄z ē cib⁹ ſacr̄alis L M

Obediētia debetur p̄lato .vij. G
Obedientia q̄d ſit ꝛ cur obediēdū c xxiiij. N
Obediētia triplex. Et alia diſtinctio multiplex c xxv.
Obedientie gradus Ibidem
Obiecta qualia in oratione aſſumenda xxiij. k
Obiecta vite dñice ꝛ paſſionis ꝑ horas. xxiiij.
Obiecta dinorū bñficiorū ꝛ ſeptēaꝝ quō aſſu. xxxij.
Obiecta alia dominice paſſionis c lx. S
Oblatiōis ꝛ ſacrificiorū ſpēs octo c lxv. L
Oblatio paſſionis chriſti quō fiet c lxv. I k
Oblatio quō pro oībus fiet xli
Oblatiōis ſacr̄alis rit⁹ ꝛ celebritas lxi. H
Oblatio in miſſa quō fiet ꝛ q̄z vtilis xcviij. k L
Obſecratio in meditatiōe q̄liter fiet c xxxvij. O l
Obſecratio qualiter occurrit in pſalmis xvij.
Obſecrandū quomodo a ſanctis c. x.
Obſecratio poſt ſumptionē ſacr̄i quō fiet xci.
Occurrendū cur ꝛ quō xp̄o in ſacr̄o xxxiiij. O p q.
Octaue feſtorū cur ſint inſtitute c x: P.
Offerēdus in miſſa quō xp̄s xcviij. k
Offerre debem⁹ oꝑa nr̄a d̄o xciij. ꝛc
Onoſ lyri qui ſunt xviij. P
Optio meditādo qualit̄ fiet c xxx vij. I
Opus ſeruile q̄d ſit ꝛ an feſtis liceat xciij. E
Operatio quō exaianda ꝛ in q̄b circūſpcā xcij. E
Orandū qualiter. vide labor
Oratio q̄z ſit neceſſaria vi. X.
Oratiōis p̄paratio cur ꝛ quomodo fiet. x. B c d
Orōnis inductiua ꝛ preꝑamenta. xi.
Orōnis intentio quō formanda Ibidem E.
Orōnis qualitas reuerētia attētio deuotio. xij. ꝑ to.
Orōnis diſtractio cur q̄l'r vitāda ꝛ attētio q̄l'. xxiiij. h
Orōnis attētio diuerſa ꝛ ei⁹ ꝓmotiua xiiij. O p.
Orōi quā meditatio neceſſaria ꝛ alia. xvi T
Orō rhetoricalis q̄liter ē ī pſalmis xvi. O' ꝑ totum
Orō quō termināda et offerēda. xxiij. I
Orōnes ꝓ digna cōiōe. xxxv B L O
Orādum q̄liter pro oīb⁹ ſtatibus. ci. A
Orari vult deus per ſanctos. cv. A
Orandi cur ꝛ quō ſſit ſancti et quid. c vij. ꝛc
Orationis confirmatio ꝛ loci orōnū. cx
Orādū qualiter ꝓ extirpatiōē vicioꝝ. c xij E
Orō quō ſꝑ vtiliter exaudit̄. c xviij Itē c xcix V
Orationis multiloquium vitandum. ibīd V
Orōne meditatio obtinet̄. c xxxv S Itē. c xxxix O
Oratio in meditando quomodo fiet. c xxxvij M
Oratiōis dm̄ce ſm̄ tres vias explanatio. xiij N
Orō dm̄ca quō ſepten̄ vicioꝝ ꝛ ꝟtutū ꝯcordat. c xix
Orōis dm̄ce explanatio ꝑ ſigulas petitiōes. cc xix. A
Ordo quanta facit bona. vi A
Ordinarium religioſe vite Ibidem
Ordinamur quō erga deū p̄latū ꝓxiꝫ Ibidē E c vij
Ordīs ſacr̄z req̄rit̄ ad euchariſtie cōfectionē lviij R
Ordinis ſacri collatio quātū bñficiū. c xciij N
Ordinis origo ꝛ ſancti cuiqꝫ religioſo ſpectādi. cc lvi
Ordin̄ canoici q̄ꝫta āti q̄tas digitas ꝛ ſcōꝝ vbtaſ. ibīd
Originalis culpa quid ē ꝛ ei⁹ m'l'tiplex nomē. c xxvi
Originale crimen an habuit maria. cc ij P
Ornat⁹ ꝛ ornamenta mentis. xxxi A B
Ornanda qualiter eſt mens Ibidem E (k L
Ornamēta pōtificalia ꝛ ſacdotalia r̄galia xp̄i. E lxx

Pabulū q̄le euchariſtie ſacrm̄. req̄. cib⁹
Pacia multiplex ꝛ quō ꝓbat̄. c xxiiij. E.
Pacie fruct⁹ ꝛ gradus Ibidē F H
Pāis frumētici⁹ ꝯgruentiſſiā materia ſacri xlviij E
Panis multiplex petitur in orōe dm̄ca cc xix.
Parentes habere bonos q̄ꝫtū bñficiū c lxxxvi. Q
Paſſio dm̄ cur ꝛ q̄z vtiliter meditāda c lij. ꝛc
Paſſionis dm̄ce ſcala ꝛ ḡduū explanatio c liij. ꝑ totū
Paſſio dm̄ varijs mōis ꝛ vijs meditāda c liiij. N
Paſſionis xp̄i aggrauamēta. c lvi.
Paſſionis chriſti efficiēs cauſa Ibidē T
Paſſionis qualis erat pena c lvij.
Paſſiōiſ q̄z iiuſta cā ꝛ quō a xp̄o ꝑlata c lxi. ꝑ to. a b c
Paſſus cur tā multa xp̄s Ibidē E H
Paſſiōis xp̄i bōa ꝛ fruct⁹ c lxij Itꝫ lxiij. t v. Itꝫ lxxxi n
Paſſio dñi ſb miſſa ꝯcōrāda xcviij. It xxxvi. f. it c liiij
Paſſus cur in hierl'm extra portā xp̄s c lvij. F H N
Paſſio dm̄ meditata quō curet vitia cxi.
Paſſiōis ſacr̄m cur ꝛ quō ē euchariſtia liij. S
Paſca vnde dicit̄ .lxviij. A
Paſcalis agn⁹ cur ꝛ quō chriſtus Ibidem
Participam⁹ fonti oīs grē quō lij. H. pl'a vid̄ Eōio.
Pr̄ cur dr̄ d̄s Et q̄z affectuoſū ſit nomē cc xix. A
Pr̄ celeſtis quō dedit filiū ſuū nobis c lxxxvi. H
Prēſ quō ꝛ q̄re dicāt̄ p̄iarche ꝛ cur erꝫ eccia cos n̄ celebrat cc xxxvi. A B
Patriarche cur ita dicāt̄. ꝛ eoꝝ cōꝑatio cc xxxiiij B c

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Patriarchaꝝ dignitas Et ꝑmiſatio Ibidē D E F H
Patriarcharum exempla Ibidem
Patꝝ hericolaꝝ exēpla ꝛ dicta q̄ꝫ ꝯſidrāda cclvi O
Peccatum q̄ꝫ aggrauabat chriſti paſſionē clix N
Peti effectꝰ odiū ꝛ mala Ibidē O P Q R
Petm̄ minimū q̄ꝫ etiā grue. Et peti agguātia ccxlviij.
Petā capitalia cū ſpeciebꝫ ꝛ filiabꝫ. cxxvi
Petā finalia ſodomitica clamātia aliena. Ibidē
Petōꝝ expurgatio p̄ q̄ quō fit Reqre Expurgatio
Petōꝝ exaiatio quō faciēda xcij. Itē ccxlviij. S
Petōꝝ indulgentia q̄ꝫtū bn̄ficiū cxc. k.
Pedes dn̄i ꝛ eoꝝ digituli q̄ ſūt ꝛ q̄les. lxxx. H
Penaꝝ xp̄i acerbitas q̄ꝫ agguabatˀ cxcv. R
Penas q̄les xp̄s ꝛ cur aſſumpſit L x Itē lxi. A
Pene aie ꝛ corpis L xxvi.
Pene inferni purgatoriū vide Infernꝰ: purgatoriū
Pena dāni in inferno q̄ꝫta cclxxi. I
Pena ſenſus q̄ꝫ multiplex ꝛ grauis cclxxij. k l.
Penitētialis vocatio q̄ꝫtū donū clxxxviij. S
Penitētialis grā q̄ꝫtū bn̄ficiū clxxxix: F
Perfectio ſp̄ appetēda cxxx. a
Pericula indigne cōicantiū. xxxij. H
Pericula mūdi quāta cc. liij. R
Permiſſio i meditādo q̄d ſit ꝛ quō fiet cxxxviij. S.
Perſeuerātia i bono q̄ꝫtū donū c. xci. N
Perſeuerātie fructꝰ ꝛ bona
Pietas q̄d ē ꝛ ad q̄d valet c. xi. Q
Pietatis dīne magitudo ꝛ ſigna. xxxiij. k
Plenitudo charismatū xp̄i qualis fuit lxxvij. m
Plenitudo varia inuenitˀ Ibidē Et cc. v.
Plenꝰ ſapia grā merito quō fuit xp̄s Ibidē
Plena grā quō fuit maria cc. V I k.
Potus cur appellatˀ ſacr̄m H a.
Potus q̄lis xp̄i ſāguis lxxvi. F G
Precepta dei que ſunt cxxviij.
Predeſtinationis dīne bn̄ficiū q̄ꝫtū clxxxij. Q.
Predicare ſpūaliter quō p̄t deuotus c. l. L
Prelatorum hūilitas cxxiiij. B
Prelati aiaꝝ medici quō curabūt ꝛ q̄bꝫ L. xiiij. G
Premiū ſubale ꝯſubale accidētale cxxviij.
Premij celeſtis mltitudo magitudo ꝛc. reqre Regnū
Prepatio añ horas ꝛ orōez. X. c D
Prepamenta ſacre cōiōis xxix. D e
Preparatio morituri cc. lxij.
Prepationes cordis ſeptē xxxi. D
Preſentatio marie digne celebratˀ cc ij. Q.
Preſeruatio a petis q̄ꝫtū donū L xciiij. G
Primarū hora q̄d exercendū. viij. m. ꝛc.
Probare quō ꝛ i quibꝫ ſe dꝫ cōicaturꝰ. xxx. Q R ꝛc.
Proceſſus exercitiorū L. xxiij. S
Profectoriū v̄tutū ꝓmotiua ꝛ diete L xx. A b c.
Proficiēdi media . iij. H
Profectꝰ ipedimēta gn̄alia ſpēalia Ibidē I k.
Profectꝰ quō metiendus xcij.
Profectꝰ ſpes q̄ꝫtū donum cxci. P
Promotiue bone vite . iiij. L
Promptitudo dilcōis ꝛ eius ſigna xcvij. D
Prophete cur ꝛ vn̄ dicātur. cc. xxx. k.
Prophetare multipliciter accipitˀ Ibidem
Prophetarū cōpatio ꝛ dignitas. cc xxxv. L m.
Prophetie cōſiderabilia varia Ibidem. N
Propoſita cur ꝛ quō inouāda. xxxvij. P
Propoſitorū innouatio q̄ꝫ neceſſaria. xcij.
Propoſita qualiter innouāda ꝛ q̄ ꝓponēda. c ij. E
Proprietates in ſacrō relucētes. lxiiij. A
Proprietatū earundē ad nos reflexio Ibidē
Proprietates ſingulorū ordinū Reqre Angelꝰ
Propria ꝛ appriata dīna. vide Deus
Practica pſallēdi cōiōis meditatiōis ꝛ alie. Re. pſal
Prudētia q̄d ſit cū actibꝫ ꝛ ptibꝫ. cxxviij. (lex gica.
Pſallendū q̄liter deo xij. H.
Pſalmorum quotuplex attentio . xiiij. O. P
Pſalmis p̄ ceteris attendendū Ibidē Q.
Pſalteriū quō intituletur xvi. B
Pſalmoꝝ voces diuerſe quō audiēdē. xviij. O. p
Pſalmi Ad dn̄m cū tribularer explanatō ꝛ alia. ibid
Pudore quō colendus deꝰ. xcvi. A (xix. xx
Pulchritudo naturalis i q̄bꝫ ꝯſiſtit. lxix. k
Pulchritudo aie xp̄i marie corpis xp̄i Req. Aia ma.
Pura fuit paſſio xp̄i ſn̄ ꝯſolatōe. clvij. B c
Purgari q̄liter in feſtis dꝫ aimꝰ xciiij. E
Purgādꝰ qualr̄ q̄n ꝛ q̄bꝫ aiꝰ xcv. G
Purgatorij regio cur ingrediēda. cclxviij. A
Purgatorij cōſiderabilia ꝓ ſtudioſo Ibidē D e
Purgatorij meditabilia ꝓ deuoto Ibid F g.
Purgatorij cur locus varius Ibidē
Purgatoriaꝝ penaꝝ qualitas cc. lxviij. G
Purgatoriaꝝ penaꝝ aggrauantia Ibidē H
Purgatoriū cur ponendū cc. lxiiij. E
Purgādis aiabꝫ cur ſubueniēdū ex pte dī nri aiarū
Purgāde aie q̄bꝫ ſuffragijs iuuētˀ. ibid. N (cclxix
Purgādis ſuccurrēdi practica Ibidē D

Qualr̄ xp̄s ſcꝫ ditatē ꝫ hūaitatē cliiij.
Qualitas paſſiōis xp̄i. pēaꝝ iferni. gaudiorū
Quantus chriſtus (regni ꝛ alia. reqre
Quidditas chriſti
Quies q̄ꝫ cōgruat feſtis diebus. xciiij. A
Querela in meditatiōe quō fiet c. xxxvij. H
Queſtio q̄ꝫ in meditādo valet cxxxv.
Quare xp̄s i cruce mori. i hierlm̄. ꝛ ſilia Req. ſuis ē
Quiqꝫ talēta que ſunt cc. lxvi (minis

Ratio q̄ꝫta i iudicio rēddēda q̄ꝫ diſtricta cc lxvi r
Rōnē de ſuis q̄tidie hō ponet xcij.
Rō quō deformata ꝛ reformāda c. xx. k
Radix vitiorū et fomenta cxxvi.
Ramificatio virtutum cxxviij.

(2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Rebus cur et quō colitur de ſis . xcv
Recidiuū peti quō z p q̄ cauendū. xcv D.
Redempti xp̄i ſāguie ſum⁹ vide Sanguis
Reddere debem⁹ rōnē deo de decē . cc lxvi R
Reformatio virtū aie . c xi Itē L xx
Reflexio mētꝫ p⁹ meditatōnē fiet . c lxvi M
Regiones ſeptē cur z quō igrediēde . cc xlvi A B
Regio propria et perſonalis Ibidem D
Regio creaturarum . cc xlix A
Regio mūdialis . cc li D.
Regio ſcripturarum . cc liij A
Regio eccleſiaſtica cc lv J
Regio mortalis . cc lvij . L
Regio Judicialis . cc lxiij A
Regio purgatoria . cc lxviij
Regio Infernalis . cc lxx
Regio celeſtis vł Supnalis . cc lxxiiij
Regnū celoꝝ q̄z deſidrādū . c xcvij T Itē cc lxxiiij
Regni celeſtis gaudia mlta z mag Reqre Celſtꝫ Gaudia . zc.
Regnū ꝙtuplex petiř aduenire ī orōne dn̄ica . cc xix .
Regula Aurelij Auguſtini q̄z p̄ſter cetерꝫ c xc D.
Regule deuincēdoꝝ vitiorū c xiiij . V
Religioſoꝝ tepiditas q̄z deteſtāda iij . G
Religioſi cōpunctia meditari habent c xxxi . F
Religioſus ad quid vocat⁹ z cui⁹ dignitatis . vi . Y
Religioſorū officiū c xi . R
Religioſorū tria genera p̄figurata c xx . L
Religioſorū tres ſtatus z alia Ibidem D
Religionis ingreſſus q̄ztū bn̄ficium c xc . H
Religiōis ingreſſus q̄z pſuadēdus cc liij .
Religioſi quare ſtudere debēt cc liiij . G .
Reliquie cogitationū quō celebrāt feſtū c xcvij .
Remedia cōtra peccādi recidiuū xcv . G H
Remedia vitiorū plurima c xiiij . B L D
Remedia tētationū c xxi . Q
Remedia vitiorū ſpecialia c xxij . per totum
Remiſſio peccatorū quātū beneficiū c xc .
Rome quot eccleſie z capelle Ibidem
Romane indulgētie quomodo merende c i .
Reſiſtendū quō tētationibus Require Tentatio .
Reſurrexerūt quidā in corpe cc xxxiiij . G
Rethoricalis orō quomodo eſt in pſalmis . xvi .
Rethoricales loci z oratorij deuotiōi accōmodi c . x .
Reuerētia quāta hn̄da in orōe z ſub diuis . xij . G
Reuerentia vn̄ oriatur z in quibꝫ ſubſiſtit Ibidē
Reuerētia erga vn̄abile ſacr̄z q̄l z cur agēda xxxij . c f
Roſariorū modꝫ cur hec tradāř c xxxij c Itꝫ xlvi D
Roſaria quō legēda z q̄re c xlvi . J
Roſariū de vita z paſſiōe Jeſu L xlvij .
Roſaria ſex euāgelici decurſus c xlviij .
Roſariū de mēbrꝫ z ornamētis dn̄i ieſu c li . Itꝫ c lxix
Roſarium de ſacramento xci .
Roſariū de ntitate domini c iij .
Roſariū marie cur z quō legendū c xcviij . E
Roſarioꝝ fructus īdulgentie z vtilitas Ibidez
Roſaria qualiter abſoluēda c xcix . F
Roſaria de marie ortū antecedētibus c xcix .
Roſaria de explanatiōe āgelice ſalutatiōis cc iij .
Roſariū de mēbris marie z miraculis cc viij .
Roſariū de marie doloribus cc . xi .
Roſariū de eius gaudijs cc xiij .
Roſariū de gloria huius virginis cc xvi .
Roſariū de preconijs eius cc xvij .
Roſariū explanatiuū dn̄ice orōnis cc xxxiiij . G
Ruminatio meditatiōis q̄d ē z quō fieri hꝫ c xxxvij . f
Ruminatio poſt cōionem quō fiet . xli . F
Ruminatorium ſacramēti xlv . A
Ruminatio quid ſit z ad eā q̄ inducūt . xlv A B
Ruminanda que ſunt . xlvij . T
Ruminatio nominum xlvij . A
Ruminatorium cōſiderationū . lv .
Ruminatorium portionum lxviij .

Sabbatū cur in dn̄icā imutatū xciiij .
Sacramtū eucharıſtie Re . Cōio . eucharıſtia
Sacramētū cur ſub ſpeciebꝫ abſconditū . xxxiiij . T
Sacramenti eucharıſtie nōia varia xliiij .
Sacramēti eiuſdem cōſiderabilia multa lvi .
Sacr̄z eucharıſtie quō optatū p̄figuratū , ꝓbatū lvi
Sacramenti ſubſtantialia lvi . R
Sacramenti inſtituti eucharıſtie lix . D
Sacramenti mirabilia lx . R
Sacramenti dulcedo q̄zta lxiij . Q . z alia pl̄a . req̄ . S .
Sacramēta eccl̄ie que ſūt c xxviij .
Sacramenta habere eccl̄ie q̄ztū bn̄ficiū c lxxxvij . k
Sacerdotalis ordinis dignitas c xciij .
Sacerdos que ſcire debet . x . A Itē cc lv . L
Sacrificiū quale eucharıſtia lij . N O
Sacrificiū iſtud quō p̄figuratū z q̄z antiquū lij . P .
Sacrificij hui⁹ q̄zta z ex quātis acceptabilitas ibi . Q
Sacrificij illi⁹ dignitas z preſtabilitas lxi .
Sacrificiū miſſe quō excipiendū offerēdū Re . miſſa
Sacrificiū religioſorū quale erit xcvi . P
Salutatio marie q̄lis q̄z ꝯgruēs z dig̃ cc iij . A
Salutatio marie explanatio Ibidē p totum
Sanat nos deus z curat his mōis c lxxi . M
Sanitas corpis q̄ztū bn̄ficiū c lxxxiiij . T
Sanitas cibi ſacramētalis ex multis xlix . P
Sanitas aīe in quibus cōſiſtit c xxiij . M .
Sanguis ſacri quāte dulcedinis xlix . N
Sanguis xp̄i cur laicis ſub ſacrō nō miſtrař lxij . J
Sanguis xp̄i ꝯſiderabilia multa lxxij . J
Sāguis xp̄i q̄litas nobili . mirabi . accep . ibid k l . m .
Sāguis xp̄i vn̄abilitas ꝯpatō p̄fig . z alia lxxiij . o p q
Sāguis xp̄i effuſio . a q̄ q̄re fuſus . lxxiij . R S T
Sanguis xp̄i cur ſepties effuſus lxxiiij . V
Sāguis xp̄i effuſi cā z mod⁹ Ibidē z lxxv . A b
Sāguis xp̄i q̄bꝫ pficit ei⁹ vtilitas z fruct⁹ lxxv . c d e
Sāguis xp̄i varia ſūptio z quō oībꝫ ē oīa lxxvi . F G

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Sãcti quõ ꝓ digna ꝯ̄icatione ĩuocãdi.xxxv. B. E
Scõꝝ cõmunio quõ deſideranda xxxviij O
Sancti oẽs quõ ĩuocãdi in laudes ſcti. lxiiij
Scõꝝ ordiẽſ quõ viſitãdi Et eoꝝ loca quõ adũda c i.
Sanctoꝝ auxilia quõ implorãda. cc.xxx. ¶ viij gib
Scõꝝ oĩꝫ meõria cur ſel' agẽda ꝛ q̄ꝫtꝰ ſcõꝝ nũerꝰ cc xl'
Sctõꝝ feſta quare ꝛ q̄liter celebrãda .c v A ꝑ totũ
Sanctoꝝ memoria q̄ꝫta cauſet bona Jbidem
Sanctoꝝ dignitas ex ꝑte aĩe ꝛ corporis.c v
Sctõꝝ vigilie cur ĩſtitute ꝛ q̄d exercẽdũ.c v B
Sanctis quomodo deus colendus.c vi
Sancti qualiter venerãdi ꝛc.cvij
Sanctoꝝ memoria q̄ꝫ nobis ꝓficit Jbidem E.
Sctõꝝ exẽpla qualiter attẽdẽdi . c viij F
Scti cur ꝛ quõ ĩuocãdi Jbidem G H J
Sctõꝝ ordines quõ ꝛ q̄ñ adeũdi Jbidem K.
Sctis q̄liter mẽdicãdũ vide Medicatoriũ
Scti cur ita dicãt ꝛ nõis interꝑ̄tatio . cc xlv H.
Scis ꝑfiguratõ ꝯpatõ nõia digitas magi.ibid J k l
Sctõꝝ gaudia ꝛ exẽplaritas . cc xlv M N
Sãctoꝝ auxiliũ q̄ꝫtũ bñficiũ . c xcij V
Scti ſui ordinis r̄ligioſo cuiq̄ꝫ ſpectãdi . cc lvi P
Sctõꝝ auxilia quõ ſũt implorãda . cc xxiij O.
Sctificetur quõ nomẽ dñi . cc xix
Saporis ſacri ſuauitas.xlix N
Saporis oĩs ſuauitas ẽ in ſacmẽto . lxiij O
Saporẽ hũc cur nõ deguſtent oẽs lxiiij. R
Saporẽ nõ ꝑcipiẽs ꝑturbari nõ dꝫ Jbidem
Sapientia xp̄i q̄lis ꝛ q̄ꝫmltiplex lxxviij. P
Sapie donũ quõ ſeptenis correſpõdet c xix.
Sapie q̄re ꝛ q̄ꝫtũ ſtudendũ cc liiij. H E
Satiſfecit q̄ꝫ plene ꝑ nob̄ dñs ieſus lxxviij . O Jtem
Saturitas q̄ꝫ mala Req̄re Sobrietas ¶ Paſſio.
Scala ſacre cõis xxviij. per totum
Scala eadẽ abbreuiata xlij.
Scala meditationis c xxxiiij. O.
Scala hec q̄ꝫ ſit generalis c xxxviij. V
Scala dominice paſſionis c liij. D
Scala eadẽ abbreuiata c lxvij. N
Scala gratitudĩs c lxxviij .
Scientia chriſti qualis lxxvij. P.
Scientia beate virginis quanta cc xviij .
Scĩa q̄ꝫ nobilis ꝛ dig̃ cc liiij. req̄. Studiũ. ſcriptura.
Scire ſeip̄m q̄ꝫ vtile ꝛ neccãriũ cc xlvi.
Scripture laus ix. D
Scripturaꝝ ſcãꝝ collatio quantũ donum c xcij S.
Scripturarum regio cc liij. A
Scripture recõmẽdatio excellẽtia ꝛ ꝓfũditas cc liiij
Scripturarũ ſcãꝝ cardo ꝛ finis cc lv. H
Seculariũ hoim ſtatꝰ quõ attẽdẽdus cc lvi. V
Seculum q̄ꝫ ſit cõtemnendũ cc li.
Seculi finis an ſit cogniſcibilis cc lxij. F
Senſuũ cuſtodia q̄ꝫ neceſſaria .v. S
Senſus quomodo ſunt examinãdi xcij . E
Septenis quõ ĩ orõe vtẽdũ ꝛ q̄ꝫtꝰ ĩñ fructꝰ xxviij M

Septene quõ ꝛ cur exercẽde c xv. A
Septenaꝝ poſitio multarum . c xvi.
Septenarũ declaratio ꝛ recõmendatio xviij. B E
Septenarũ cõcordantia xix D E ꝛc̃
Sequendꝰ cur ꝛ quõ eſt xp̄s c lxi. E D.
Sequenda ſunt ſcõꝝ exempla c viij. F
Seraphin qui ſũt ꝛ eoꝝ ꝓꝑietates cc xxxi. S
Serpens eneꝰ quõ vitia curet c xij.
Serui marie q̄les erũt ꝛ cur ei ſuiendũ c xviij. E D.
Sexus maſculinꝰ q̄ꝫ dignꝰ ꝛ q̄ꝫtũ bñficiũ c lxxxiiij
Sig̃ diue volũtatis cc xxi. H
Signa certe ſalutꝫ ſũt tres ſtatuũ ꝓfeſſiões. xcij. e
Signa gratie ꝛ deuotiõis xxx . v
Signa mortis vicine que ſunt cc lvij.
Signa cur ꝛ qualia iudiciũ añcedent cc lxiiij. H J.
Signa carnalis dilectiõis c xxiiij. X
Signũ crucis q̄ꝫ ꝯ̄ vitia victorioſum c xiiij.
Singularia dona ꝛ beneficia c xciiij. B E
Silentiũ q̄ꝫ religioſo neceſſarium V O
Silentij inductiua vtilitates ꝛ remedia Jbidẽ R
Siĩtudo hõis ĩ quo cõſiſtit ꝛ imago c lxxxiiij Jtẽ
Siĩtudo mõis quot fiat L R ¶ cc xlvi.
Sinus abrahe q̄d ſit vel limbus cc xxxiiij.
Sobrietas q̄d ſit ꝛ in q̄b ꝯſiſtit c xxv. A B
Sobrietatis vtilitas ꝛ gradus Jbidẽ E
Socius qualis deus xxxviij .
Socialiter ſe hõ in comedẽdo habebit. xc.
Societas q̄ꝫ mala erit dãnatoꝝ ĩ inferno cc lxxi. F.
Societas q̄ꝫ bona btõꝝ in regno cc lxxv. E
Sol venit vt deꝰ quõ ꝛ quid efficit xxxviij. Y
Solẽnitates ſctõꝝ cur quõ venerãde. req̄re Feſta
Soliloquiũ aĩe quõ ẽ in. ꝑ̄s. Et cur ta. ꝑ̄s. ĩſcribitur
Sõni q̄lia ꝛ vñ ſõnia. xciij. b ¶ xix. ¶ Sõni illuſio c xx
Solitudinis laus ꝛ recõmẽdatio iiij. M N
Solitudinis inductia ꝛ remedia ꝯſuatia ibidẽ O . p
Solitariꝰ quõ dei verbũ ꝑ̄dicare ꝑ̄t c. i. T
Spes quõ actuãda Et ſpe q̄l'r deꝰ xcvi
Sperandũ fiducialiter de deo c. xx. H
Spes proficiendi quãtũ donũ c xci.
Spei cõmendatio ꝛ eiꝰ cõformatia Jbidẽ P
Spũſſcũs cũ quãtis dõis datꝰ ẽ nobis c lxxxvi. J
Spũſſcti donatio quantũ ſit bñficiũ Jbidem
Spũſſcti dona c xxviij Jtẽ Eoꝝ ꝯcordãtia cũ ſeptẽiſ
Spũs xp̄i q̄lis. . lxxvij. L
Spũs xp̄i quãtis grãrũ chariſmatib plenꝰ ibid M
Spũs xp̄i q̄ꝫ ſit bñdcũs lxxviij. R
Spũs xp̄i quõ ꝓ nob̄ traditꝰ lxxix. S
Spũs xp̄i q̄ꝫ exaltatꝰ Jbidẽ T.
Spiritalis ꝯſolatio h̄ ſit ꝛ ĩ q̄b cõſiſtit : c xx H
Spũal' conſolatio cur mł'tis datꝛ c xxi. M
Speculatio dei ꝛ t̄nitatꝫ q̄b vijs fit lxxxiiij.
Speculatio dei ex aĩa creaturꝫ ſcripturis. req̄. r̄ glõeſ
Spõſa xp̄i quõ aĩa. xxxiiij. P Jtẽ xxxix.
Statꝰ religioſoꝝ triplex c xx. D c
Status eccleſie varius cc lv L M

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Sratibꝰ ꝑ oībus orandū xcvij. Itē. xli. E
Studij inductiua q̄litas ꝛ modꝰ. ix. D
Studiosus cur quō studere dꝫ cc. liiij. B
Studiosus nihil etiaꝫ minimū cōtemnere Ibidē C
Studiū scripturarū etiā religiosis cōpetit Ibidem.
Studiosus q̄ cōsiderare in regiōibꝫ dꝫ Req. Regio.
Subditꝰ q̄ dꝫ p̄lato vij. B
Sudor xp̄i sanguineꝰ vn̄ ꝛ q̄lis c lix. M
Suffragia q̄lia prosunt defūctis cc lxix. N
Sup̄bia q̄bꝫ mōis fit spēs ꝛ remedia c xxi. A B
Sup̄bie gradꝰ spēs ꝛ filie c xxvi.
Surgendū a lecto cur ꝛ qual'r ꝛ q̄d exercēdū. viij. L
Surgendi a vitijs grā quātū bn̄ficiū c lxxxviij.
Sursū cur cor hn̄dū ꝛ erigēdū cc lxxiiij.
Suspiriorum species septem xxxiiij. Q
Tacere q̄z vtile bonū ꝛ q̄ īducūt v. q r.
Talenta q̄nq3 vn̄ rōem reddemꝰ sūt cc lxxvi. r
Tediū cordis quō curatur c xxij. F
Tediū quid est ꝛ q̄le ptulit xp̄s c liiij.
Tempus instituti sacri q̄z cōmodum lx. L
Tempus meditādi certū p̄figendū c xxxiij
Tempora agēdi sūt distinguēda xciij. A
Tempora quot ꝛ qualia ī officijs rep̄ntat eccia c ij. d
Tempora vitia debellādi q̄ ꝛ q̄lia c xiiij. A
Tp̄e grē nasci q̄ztū sit bn̄ficiū c lxxxvij. N
Tp̄is penitētie cōcessio q̄ztū bn̄ficiū c xc. k
Tempus q̄z sit p̄ciosum ꝛ custodiendū Ibidem
Temporū anni gubernatio q̄z grata c xcv. Q
Tp̄is q̄z districta rō reddēda cc. lxvi R
Tp̄antia q̄d sit ꝛ eius p̄tes ꝛ actꝰ c xviij.
Temporalia oīa q̄z cōtemnēda cc. lij.
Tentationibꝫ q̄re ꝛ qualiter resistendū c xi. Q
Tentatiōis status quare īmittit' c xxi. N
Tētatio a quibꝫ fit ꝛ quō resistendū Ibidem O
Tētatiōis diuerse spēs g̃uitas ꝛ remedia Ibid P q
Tētatiōis modꝰ ꝛ q̄liter obsistendū Ibidē R. S
Tētatio q̄z vtilis sit ꝛ grāde dei donū c. xciij. H
Tētatiōis q̄lis petit' libras. in orōne dn̄ica cc. xix
Tētatiōes morientiū principales cc lxij. N
Tenebre quales in inferno cc lxxij.
Terre cur assimulet' maria venerabilis eucha. req̄re.
Testes in iudicio q̄zti erūt accusantes cc lxv. Q
Testamentū quō ꝛ q̄le cōdet moriturꝰ cc lxij.
Thesaurisandū cur in celis cc lxxiiij.
Tepiditas religiosorū q̄z execranda iij. B
Tepiditatis cā ꝛ origo Folio p̄. A mēbro. iij.
Timor q̄d sit ꝛ quō illo colitur deꝰ. xcvi. A
Timoris spēs Ibidem
Timor noxius quō vitiorū oīm radix c xiiij. D
Torpor quō scōrū mēoria excutit' C. vij. E
Torporis tentatio qualis c. xxi.
Torporē excitant considerationes iste. ij. D
Tractatio meditationis quō fiat c xxxvi. C
Traditus xp̄s passioni erat a multis c lvi. T
Traditio corpis christi q̄ualis fuit lxx
Traditus quō fuit sp̄us eius lxxix. S
Tribulatio q̄z vtilis ꝛ q̄z g̃te accipienda c xcvi. R
Tristicia dn̄i iesu q̄zta erit ꝛ eius gradꝰ c lviij.
Tristari quisq3 debet p̄p hec c xxiiij. E
Trinitatis cōtemplatio lxxxij.
Trinitatis speculatio ex aīa creatur' scp̄tur'. ꝛ glōes
Trinitatis cōsiderabilia aliqua.
Thronorum proprietates cc. xxxi. V
Vacandū dn̄icis ꝛ q̄re. xxiiij. D E
Vanitas mūdi q̄zta ꝛ cur ꝯtēnēda. cc lij.
Vane glīe remedia c xxi.
Ve multiplex inuenitur Et sn̄ oī erat maria cc iiij.
Veneratio quid ē ꝛ que cōplectitur xcvi. T
Venerādi cur sunt scti vn̄atōis rōes ꝛ modꝰ c vij. a b
Vēter marie q̄lis ꝛ q̄z venerādus cc. vij. S T
Venialis culpe mala ꝛ remedia c. xxvi.
Verbū dei q̄re ꝛ qualiter audiendū c i. T
Verbū quō caro fcm̄ lxx B
Verbū dei quō vtiliter solitarius p̄dicare p̄t Ibidem
Verbū multiplex curatiuū vitiorū c xv. F
Veritates tres semp̄ ꝯfitende. xcij. E
Vestitus collatio ꝛ victus quantū donū c xcv.
Vie meditandi varie c xxxiiij.
Via purgatiua qualiter exercenda. xxxi.
Viaticū quō ē venerabile eucharistie sacrm̄ lxi. H
Vitia eradicāda ꝛ inserēde v̄tutes c xi. R
Vitia eradicare q̄z sit vtile ꝛ decēs Ibidē p̄ totū.
Vitia ꝓpellūtur tribus medijs c xij.
Vitia quō lauanda ī iordane Ibidem
Vitiorū curandorū īdustrie p̄ctice ꝛ remedia. c xiij.
Vitiorū debellandorū ordo tp̄s ꝛ modꝰ c xiiij. V ꝛc.
Vitiorū remedia ꝛ radices Ibidem Q
Vitia n̄ oriāt' ꝛ q̄ sūt cū diffinitiōibꝫ quō expellūt' c xxi
Vitiorū raificatio arbor fomēta spēs ꝛ fructꝰ c xxvi.
Vitiorū septē synthomata Ibidem
Victꝰ ꝛ vestitꝰ sufficiētia q̄ztū bn̄ficiū c xcv.
Vigilie scōrū cur sūt īstitute ꝛ q̄d ī eis exercēdū c v. b
Vigiles nr̄i quō sūt āgeli scī Req̄re angelꝰ
Vilitas hūane ꝯditiōis xxxij. B. Itē cc. xlvij. H I
Vilificare quō dꝫ semetip̄ʒ hō Vilificatōis alphabe
Vicēdo᷑ victorū practice ꝛ remedia c xiij. c to ꝫ <. l m
Vicerūt q̄ ꝛ q̄lia martyres scī cc xxxix. E
Vini ꝓprietates ꝛ eiꝰ effectus li. A
Vinū q̄z cōueniēs sit materia sacramenti lix. E
Vires ꝛ effectus xp̄i c lxix. a b
Vires aīe cur sint reformāde c xi. Q
Vires aīe quō sūt deformate ꝛ q̄lit' r̄formāde c xx. i k
Virilis sexus q̄zte ē dignitatis c lxxxiiij.
Virge iacob in ptu ouiū q̄d signabāt xviij O.
Virginitas Require Castitas
Virgines quare ꝛ vn̄ ita dicātur cc xli. A
Virginū p̄figuratio ꝛ cōpatio Ibidem B C
Virginū sacrarū dignitas ꝛ p̄uilegiatio c xliij. D

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Virginū ſublimis ⁊ ſinglaris remūeratio Ibidē E.
Virginitas amiſſa an pt reparari Ibidem F
Virgo virginū quō maria cc xviij
Virtutes chriſti cōes ⁊ ſpeciales lxxix. B c d e f.
Virtutes xp̄i ſingulares ⁊ p̄cellentes lxxx. B
Virtutes quāte ⁊ q̄les in maria cc xviij. H
Virtutes theologice q̄ ſīt ⁊ cardiales ⁊ itellcū. c xxviij
Virtutū arbor radificatio p̄ceſſus ⁊ fruct⁹ Ibidem
Virtutes theologice q̄lit ⁊ q̄n actuād c. vij. V
Virtutes p̄ncipales quō corrn̄dent ſeptēis c xix.
Virtus ⁊ virtuoſus q̄d ſit ⁊ q̄b; teſtis latet c xxiij.
Virtus quō poſita ē in medio c xxv. E
Virtutes q̄re ⁊ q̄z ſtudioſe inſerende c xl.
Viſitanda cur ⁊ quō ſūt eccl'ie altaria xcix. P
Viſitāda quō ſcōꝝ loca ⁊ rōane eccl'ie tēpla Ibidem
Viſitādi quō ſcōꝝ ordines oēs c. viij. k l
Viſitandi quō frēs ⁊ p̄rimi xcvij.
Vita dn̄i ieſu cur ⁊ quō meditanda c xlv. D
Vite dn̄ice meditatio q̄z dig̃ vtil' neccāria c xliiij A
Vite dn̄i talis erit exercitatio c xlv. p̄ totum
Vita aīe amor ⁊ cibus. xlvi. S
Vita actiua ⁊ ꝯtēplatiua in quib; cōſiſtunt c xxviij.
Vite in eſſe ꝯſeruatio quātū donū c xcv. L
Vita cōtemplatiua q̄z p̄ſtās ⁊ excellēs c xxx.
Vite cōtemplatiue cōceſſio q̄ztū donū c xciij D
Vita prolixa cur ⁊ quō deſiderāda cc lxij. P
Vita vel mors quō optanda Ibidem Q
Viuacitas xp̄i aggrauabat ei⁹ paſſionē c lv.
Viui oēs verū morientur cc lviij. E
Vocatiōis penitentialis bn̄ficiū c lxxxix. L
Vocationis diuine diuerſitas Ibidē D
Vocatio ad religionē a ſcō q̄ztū donū c lxxxix. B H.
Vocatiōis apl'ice mod⁹ circūſtātie ⁊ q̄litas cc xxxvi.
Voces q̄z diuerſe ſūt in pſalmis xviij. O p q ⁊c̄
Voces ſacre in. p̄s. quō ſunt audiende xix. y.
Voces dei ſūt oīa creatura cc. l E
Volūtas dei multiplex cc xxi H. volūtas xp̄i q̄l' c lxix
Volūtas nrā q̄z ē deformata ⁊ quō reformāda c xx m
Volūtatis rectitudo in q̄b; cōſiſtit c xxiij
Volūtatis exercēde exercitia ſeptem Ibidem
Volūtas bona q̄ ſit ⁊ q̄ztū ſit bn̄ficiū c lxxxix. E.
Voluntatis īmutatio in bonū q̄ztū ſit donū c xci M
Voluptas mūdi q̄z vana ⁊ cōtēnenda cc lij.
Vocalis oratio cur ⁊ q̄z cōgrue inſtituta xiiij.
Vocalis orō ſine cā nō nimiū multiplicāda cxcix. V
Votū cur ⁊ quō obſeruandū iij. E
Voti trāſgreſſio q̄ztū ſit offenſa Ibidem F
Unio amoroſa cur ⁊ quō fiet c lxv. E:
Unionis amoroſe gradus Ibidē F g h
Uniēda ſūt opa nrā opibus chriſti c xliiij B.
Unibiles que nos faciūt chriſto H T
Unū varijs mōis fit ex multis Ibidem
Unitas quāta eſt nri ⁊ xp̄i ⁊ q̄z attinet nob. liiij. V
Unitas deitatis ex multis p̄babilis
Utilitas natiuitatis xp̄i. carnis ⁊c̄. req. ntitas caro
Vulnera quattuor aīe que ſunt c xxi.
Xp̄s cur ſeq̄nd⁹ c. xlv. D Itē c xlvi. F.
Xp̄i ꝯtēplatō dl'cior ī hūanitate q̄z diuitate q̄dāmō. ibid
Xp̄s lac ē ⁊ panis oīb; oīa fcūs c xlvi. B
Xp̄s q̄s eſt diuitate ⁊ hūanitate q̄lis ⁊ quāt⁹ c xliiij. i k. l
Xp̄s in paſſione q̄z liberalis c lxi F
Xp̄s quāta cur ⁊ qualiter paſſus Require Paſſio.
Xp̄i vires ⁊ mēbra c lxxxvi. O
Xp̄i dilectio amor ⁊ affectiōes c lxx. E F
Xp̄s oīgena oblatio fuit c lxvi. M
Xp̄s quō nos efficimur ⁊ ei viuimur liiij. V
Xp̄i corpus Sanguis. aīa ⁊c̄. req. Corp⁹ ſāguis ⁊c̄.
Xp̄s q̄z perfectus in vita lxxxi. L
Xp̄s quāta bona fecit in terris Ibidē M
Xp̄s qualiter ſpens ⁊ Jordanis curās vitia c xij
Xp̄i nomen ⁊ nōis ratio cc viij. y
Xp̄i ad inferos deſcēſus quid fecit cc xxxiiij. F.
Xp̄i humilitas caharitas ⁊c̄ virtutes lxxix
Ydee quō ī mēte ſūt dīna c lxxxiij. K
Ydealis rerū dignitas q̄z magna Ibidem
Ymago dei q̄lis in aīa c lxxxiij. Itē cc. xlvi.
Zel⁹ aīarū q̄z deo gratus cc xlij. Q
Zelus aīarū quō p̄ ceteris in cōfeſſorib; Ibid

Non offendātur beniuoli lectores ſi qua ſignata ſunt in hoc indice nō plene p̄ſecuta Offerre em̄ h̄ materiam ſolū voluimus ⁊ dare occaſionem paucis multa congerendi.

Dominꝰ dabit verbū euāgelizan
tibus virtute multa. ps̄. lxvij.
d Poſſemus q̄z ꝛ ꝓ verbi dei p̄dicatoꝛibus
ex hoc collectariolo nrō inducilū colligere
tabellarē ꝑ totū annū ſeu de tpe vel de ſanctis p̄dica
re volent vt ſꝑ copioſa eis materia adeſſet Quāq̄z nū
quā ꝓ verbi dei tractatoꝛibus. ſꝫ ꝓ paruul̄ ꝛ deuotꝫ i
cellis deliteſcētib collecta ſit materia iſta. Uez qm̄
nōnulli ex bis q̄ ỽbū dei ī ppl̄o tractare hn̄t: bis ſtu/
pēda eoꝝ dīgētiōe affici vidēt̄. paucis occaſionē dabi/
mꝰ vt abūdā ſibi matiam pꝛo oī tpe ꝯgerere poterit
ex hꝰiſce collectis noſtris.

¶ Dn̄ica enim pꝛima aduētꝰ Si quis ſuꝑ ep̄l'a
diei p̄dicare volet Que ſcribit̄ Ro. xiij. ſ. Sciētes q̄a
hoꝛa ꝛc̄. abūdantiſſima materia ex his offert̄ Si em̄
ſuꝑ initio ep̄l'e cōmōere velit vt ſurgāt a ſōno toꝛpo/
ris ad bōa opa ꝓ materia poterit aſſumere inductia
illa feruoꝛis. q̄ hn̄tur Folio. ij. lrā D ꝑ totū. Ex ꝯrio
dehoꝛtari a ſōno toꝛpoꝛis ꝛ accidie. vn̄ hēt̄ fo. c xxij. e f
Et poterit iſta tractare ꝑ locos gn̄is d̄libatiui. fo.
¶ Qꝫ ſi ſuꝑ medio ep̄l'e ꝓcedere volꝫ ꝛ cohoꝛtari ad
abijciēda opa tēbꝛaꝝ ꝛ induēda arma lucis Copioſā
ꝑit ꝛ d̄uotā materiā hꝫ ī d̄ſtructo. vitioꝝ fo. c xi. ꝑ to.
¶ Qꝫ ſi finē ep̄l'e tractare volꝫ. ſ. Sꝫ iduimi d. ie. xp̄ꝫ
dicere poterit. xp̄s quō īduēdꝰ. ꝛ cur ſeq̄ndꝰ fo. c xlv d
Itēq̄z c xlvi. f. Qꝫ ſi aliq̄ de tpe aduētꝰ ꝛ alijs tpib
q̄ eccl'ia colit p̄mittere volet Regrat fo. c ij. D. Aut
ſi dicere volet q̄lia exercitia in aduētu dn̄i ſūt aſſum̄
da. Fo. c ij. E. ꝛ ſic de alijs Qꝫ ſi ſuꝑ euāgelio diſſe
rer̄ malit Et dicere de aduētu in carnē ꝛ qualia illum
p̄ceſſerunt ꝛ de circūſtantijs Deuotā hꝫ materiaꝫ in
meditatiōe dn̄ice incarnatiōis Folio. c xxxix. E ꝑ to/
tum Item ſi dicere volet cur carnē aſſumpſit ꝛ q̄lē
lxix. H. Itemq̄z lxix. H. i. k ꝛc̄ ꝑ totū. Aut quō
a patrib deſideratꝰ fo. lv. D Itē quō optatꝰ p̄figura
tꝰ. ꝓphetatꝰ. c lxxiiij. Itē. lxx. P Q Et hec oīa tra
ctari poterint ꝛ ꝓlongari locis gn̄is deliberati Lo
cis itē gratitudinis. Qꝫ ſi de ſp̄ūali aduētu dicere
malit nō minꝰ hic copioſa materia occurrit Suꝑ ỽ
bo Dicite filie ſyon ꝛc̄. Sicut de aduētus dn̄i ī mētē
qualitate. xxxiiij. c Item de mō aduētus Quō illi oc/
currēdū. apparādū ꝛ hmōī multa. ibidē ꝑ totū De
fructu itē ꝛ efficacia ſp̄ūalis aduētus ibidem

¶ Dn̄ica ſecūda aduētꝰ Si quis ſuꝑ epiſto/
la aliq̄d dicere velit que ſcribit̄ ad Ro. xv. ſ. Quecun
q̄z ſcripta ſūt ꝛc̄ De ſcripturis dicere p̄t ex regiōe ſcri
ptura. folio cc liiij. Itēq̄z. c xcij. . S. Aut. de pacia
folio. c xxiiij. ꝑ totū Itēq̄z. c xcvi. r Seu d̄ ſp̄ūali cōſo
latiōe. de q̄ folio c xx. ꝑ totū H. Itēq̄z c xxi. R.
¶ Suꝑ euāgelio āt Erunt ſigna Luce. xxi. abun/
da materia ē nimis ſcꝫ De aduētu dn̄i ad iudicium
De eiꝰ āncedētib cōcomitātib ſubſeq̄ntib ꝛ ꝯplu/
rib alijs De q̄b in regiōe iudiciali folio cc lxiij. Que
ꝓlōgari ꝛ tractari poterint locis auctionū ꝛ āplifi/
catiuis Qui habent̄ folio
¶ Dn̄ica tertia aduentus Suꝑ ep̄l'a. Sic nos
exiſtimet ꝛc̄. i. Cho. iiij Dicere licebit de q̄litate ꝛ diſci
plia miniſtroꝝ dei. fo. vi. T Itēq̄z c xlv. c. Itē c xcviij
E Aut dicere poterit Quō hō dꝫ iudicare ꝛ exaiare
ſeip̄m. folio. xci. E ꝑ totū Itēq̄z cc xlviij. R Aut de
ſignis grē Suꝑ verbo Nihil mihi ꝯſciꝰ ſū. folio. xxx
V x. Uel dicere p̄t de aduētu dn̄i in iudiciū quō
iudicabit. folio cc lxiij Euangeliū āt dn̄ice huiꝰ eſt
Mat. xi. Cū audiſſet iohes Ubi dicere poterit de p̄/
curſione Joan. in lymbū De lymbo. fo. cc xxxiij. E.
Aut de dignitate ꝛ p̄ſtantia Joan. bap. cc xxxviij.
Uel de aduētꝰ ſp̄ūalis efficacia ꝛ ſignis. fo. xxxviij. y
ꝑ totū. Aut de deſiderio aduētꝰ dn̄ici Et cur deſid
rādus ibi V per totū
¶ Dn̄ica q̄rta De ep̄l'a Phil'. iiij. Gaudete i
dn̄o Diſſerere licebit Quō in dn̄o gaudendū De mul/
tiplici gaudio ꝛ varijs gaudioꝝ cauſ. fo. cc. xiij. ꝑ to.
De gratijs ſp̄ealib c. xciij. B. Itē de Oꝛōne. obſe
cratione. grāꝝ actiōe De q̄b ſingul' abūda ē materia
vt patet ex regiſtrali tabella. De euāgelio āt ſi
dicere malit. q̄d eſt Joan. i. Miſerūt iudei ꝛc̄ Dicere
poterit Quō ſp̄ūaliter nūcios deſiderioꝝ mittemus
ad xp̄m vētuꝝ. vt dꝫ fo. xxxiiij. ꝑ totū. Itemq̄z
Aut dicere poterit Suꝑ ỽbo Tu quis es oēm illaꝫ
materiā de regiōe ꝓpꝛia ꝛ ꝑſonali. folio. cc xlvij. Aut
ſuꝑ verbo Nō ſū d̄ hūilitate. Unde multa materia.
folio. xxiiij. A ꝑ totū.

¶ In feſto āt dn̄ice natiuitatis Habes integruꝫ
roſariū ꝯplectēs materiā multā nimis. fo. c iiij. Aut
pꝛocedere poteris ſuꝑ verbo. Sic deꝰ dilex ꝛc̄. foli. c.
lxxxvi. H. Itēq̄z de exercitio natalis. folio. E. ij
Aut ex meditatiōe dn̄ice incarnatiōis fo. c xxxix. E.
Uel ſuꝑ paſſu Uerbū caro fcm̄. qualis caro ꝛ q̄re fo.
lxix. l. Itemq̄z lxx. M Aut de amoꝛe dei ex inflam
matoꝛio Quō frater noſter. folio
¶ In feſto ſcōꝝ ſtephāi Johis Innocētū ꝛ q̄rūli/
bet ſcōꝝ facile matia ſumi p̄t ex meditabilib. d̄ mar
tyꝛib. ap̄l'is ꝛc̄ Applicādo gn̄alia illa in ſp̄eali Aut
dicere poterit Quō ſcōꝝ feſta ꝛ q̄re venerāda. Qua/
lia exercitia aſſumēda. folio. c v. ꝑ totū Itē Quō eoꝝ
auxilia iploꝛāda. fo. cc xxiij. D
¶ In circūciſione dn̄i dicēdū de ſanguis xp̄i effuſi
one. Un̄ multa cōſiderabilia fo. lxiij. S t. ꝑ totum.
Itēq̄z de nōis ieſu ꝛ xp̄i q̄litate ꝛ interp̄tatōe cc. viij
T. v. x. Itē de ꝓpoſitoꝝ innouatiōe cū nouo anno.
folio c. ij. E. Hoc mō ſuꝑ ſingulis dn̄icis ꝛ feſtis
materia ml'ta p̄dicabil' poterit aggregari Sꝫ ſuf
ficiat nobis occaſionē hoꝝ ſtudioſ āminiſtraſſe qui
hec ꝓ puulis collegimus tm̄. ne arrogātie arguamur
ſi ꝓ p̄dicatoꝛib doctꝫ hec igerere velle videamur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Quom prolixitas tedij eſt mr̃. genitrix faſtidij ⁊ ori go ↄtẽptus ne prolixi videamur. diuiſim⁹ collectari um h̄ in ꝑtiales ꝑtes ⁊ tractat⁹ Quorũ cõtẽta ſũma rie hic ſũt ꝑnotanda. Reficit̃ eñ lectoris intẽtio. ſci to librorum cõtẽto ⁊ termio. queadmodũ fatigat⁹ via tor viſo hoſpitio In primis itaq3 due ſunt ꝑncipa les hui⁹ Roſeti ꝑtes. ſm q2 due ſunt res. (teſte diuo prẽ Aug.) q̃bꝰ innitit̃ oĩs tractatio ſcripturarum. Mo dus ſc3 inueniẽdi q̃ exercẽda ſũt aut meditãda Mo duſq3 dilatãdi ⁊ efficaciter tractandi iam inuẽta

¶ Prima itaq3 ꝑs eſt de inueniẽda exercitiorum ⁊ ſa crarũ meditationũ cõpendioſa materia. Et ſm hoc duplicis vite gen⁹ actiue ⁊ ↄtẽplatiue ĩ duas ꝑtes ſe cta. vt ſeu cũ Martha q̃s agere volet. ſeu ↄtẽplari cũ maria magdalena malit vtriuſq3 hic ei virtutis fomentũ ꝑatum. preſtoq3 aſſit. Prima eſt de exer citijs actiue vite Altera de meditabilibꝰ ↄtẽplatie Et cuiuſq3 hui⁹ ꝑtis quattuor ſunt diſtinctiões prin cipales.

¶ Prima diſtinctio ꝑme ꝑtis agit de exercitijs ĩ ge nere ⁊ q̃tidiãis ↄplectẽs ſubiectos titl'os ſeu libellos

¶ Eruditoriũ exercitiorum	Titul⁹ .i.	Folio. ꝑmo
Ordiariũ vite r̃ligioſorum	Titul⁹ ſecũd⁹	Folio. vi.
Dietariũ exercitiorum	Titul⁹ tertius	folio. vij.
Directoriũ ſoluẽdarum horarum. titu. q̃rt⁹.		folio. x.
Chyropſalteriũ cũ obiect3. titu. q̃nt⁹		folio. xv.
Scala cõionis	Titul⁹ ſextus.	folio. xxix.
Rumiatoriũ praxis	Titul⁹ ſepti⁹.	folio. xlv.
Rũiatoriũ { nõim	titul⁹ octau⁹.	folio. xlvij.
ↄſidr.	titul⁹ nonus	folio. lv.
portio.	titul⁹ decim⁹	folio. lxviij.
Supplemẽtũ ſacr̃alis.	titul⁹ vndeci⁹.	folio. lxxxv.
Fercularĩu cũ obiectis.	titul⁹ duodeci⁹	folio. xci.
Exaiatoriũ ↄſcie cũ dormiẽdi exercitijs		folio. xcij

¶ Secũda diſtinctio de exercitijs agit dñicalibꝰ ⁊ fe ſtorũ in gñe Et ſũt hi ei⁹ ſubdiuiſi tituli ſeu libelli

¶ Dñicarius.	titul⁹ decim⁹ q̃rt⁹.	folio. xciij.
Feſtilogiũ.	titulus decim⁹ q̃ntus	folio. C v.
Mendicatoriũ.	titulus decim⁹ ſext⁹	folio. C. viij

¶ Tertia diſtinctio eſt de exercitijs interi⁹ ⁊ mẽtis reformatione cõplectens vnicum titulum

Deſtructoriũ vitiorum. ti. decim⁹ ſep. folio. C. xi.

¶ Quarta diſtinctio agit de inſertiõe virtutũ vnico eq̃ titulo cõtenta q̃ dicitur Profectoriũ virtutũ. titu lus decim⁹ octau⁹. folio. C xx. Et hic mod⁹ ẽ de exer citijs externis ⁊ internis prime partis

¶ Altera ꝑs agens de meditabilibꝰ eq̃ cõplectit̃ qua tuor ſubdiſtinctiões cũ annexis ſibi libellis Cuius ꝑma diſtinctio agit de meditatiõe ĩ gñe ⁊ me ditabilibꝰ de deo. Et cõtinet titulos iſtos

Meditatoriũ cũ ſcala meditatoria. ti. x. folio. C. xij

De vita dñi titu. xx. folio cxliiij.

De paſſione domini Titulus. xxi.

Scala dñice paſſiõis ⁊ ↄſiderabilia d ea ti. xx. folio C

Beneficiariũ titulus. xxiij. foli. clxxviij

¶ Diſtinctio ſecũda meditabilia h3 de virgĩe maria complectens Roſaria multa vt3 ex regiſtrali tabula ⁊ eſt titulus. xxiiij. Folio. CC.

¶ Diſtinctio ſecũde ꝑtis tertia ↄtinẽs de ſanctis in genere ⁊ de ſingulis ordinibꝰ in ſpẽ meditabilia com plectẽs titulos iſtos Meditabilia de ãgelis. ti. xxv. folio cc xxij

Meditabilia de patriarchis Titul⁹ xxvi. fo. cc xxxiij

De apl'is	titul⁹. xxvij.	fo. cc xxxvi.
De martyribꝰ	titul⁹ xxviij.	fo. cc xxxix.
De cõfeſſoribꝰ	titul⁹. xxix.	fo. cc xli.
De virgibꝰ	titul⁹. xxx.	fo. cc xliij.
De oĩbꝰ ſcis.	titul⁹. xxxi.	fo. cc. xliiij.

¶ Diſtinctio ſecunde partis quarta de regionibꝰ ha bet meditabilia cõtinens titulos iſtos.

Regio ꝓpria et ꝑſonalis	titu. xxxij.	fo. cc xlvi.
Regio creaturarum ⁊ mũdial'	titu. xxxiij.	fo. cc xlix.
Regio ſcꝑturarum ⁊ eccl'iaſtical'	titu. xxxiiij.	fo. cc liiij.
Regio mortal'	titu. xxxv.	fo. cc lvij.
Regio iudicialis	titu. xxxvi.	fo. cc lxij
Regio purgatoria	titu. xxxvij.	fo. cc lxviij.
Regio infernalis	titu. xxxviij.	fo. cc lxx.
Regio celeſtis ⁊ ſupnal'	titu. xxxix	fo. cc lxxiiij.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Exercitabar & ſcopebam ſpiritū meū pſ. lxxvi Deſideratī in pmis ſpiritū ad ymaginem dei cōditū a hieruſalez in hiericho delapſum originali iuſticia. dignitate. puritate ſpoliatū. reſculpere reformare atꝫ ī priorem reſtituere gradū. operepreciū erit purgatiuis primū exercitijs exemplo clariſſimi prophete dauid a vicijs & corruptis affectib⁹ eundē ſpiritū. ſcopere purgare caſtigare. Cui nimirū ſtudio magnope ſubſeruiēt ſequētes tractatuli In quorū prima pte actiue vite rudimenta ad inſtar lie primo nuptui tradite pſtituūtur. De quib⁹ profecto rudimentis ſeu exercicijs nōnulla ī gnē compendio primo dicenꝭ videlicet

De
- ipſis exercitijs & exercitantiū qualitatib⁹
- feruoris incitamentis & pficiendi medijs
- medijs directiuis & pmotiuis

De ipſis exercitijs religioſoꝝ. Capl'z. pmū.

Circa primū videlicz circa ipſa exercicia & ſeſe in eis exercitantiū qualitatibus notanda ſūt tria

ſcilicz
- Certorū exercitiorū vtilitas
- Exercitantiū qlitas
- Exercitiorū modalitas

A Circa primū ſciendū q ex certis exercitijs aſſumptis fructus multiplex pfluit qui exercitantez nō modo ad exordiendū ſed & ad continuandū certa exercicia allicere & exercitare debeat. vt ſequens inſinuat verſiculus

Euades. ſtabil'. ferues. ſcis. pficis & pl9

Primus itaqꝫ frcūs certoꝝ exercitiorū ē vagaꝝ ſteriliū malarū cogitationū & affectionū euaſio vl' vitatio quib⁹ plerūqꝫ afficiūtur homines nullo ad manū habito freno mobilem animū reſtringētes Cum eīn ſenſus & cogitatio cordis hūani in malū prona ſint ab adoleſcentia ſua (geneſ viij.) īpoſſibile eſt in ſtatu nature lapſe ad priorē dignitatē fornicantē a deo animū reuocare niſi gracia, duce certis virtuoſ exercitijs ſeſe rationalis natura induerit Huic alludit abbas ſeren⁹ in collationib⁹ patꝝ Aīa naturaliter indigens nunqꝫ poteſt cōſiſtere ocioſa. ſed neceſſe eſt eam propa mobilitate diſcurrere niſi prius habeat aliqd fixū vbi ſuos exerceat motus Sine iſtis quoqꝫ exercitijs certis vt quidam ſenum ait aīa efficieꝭ quaſi qdrigemina porta. qua quicūqꝫ volet intret vl' exeat te neſciente

Scdus fructus notatur in verſu cū dicitꝭ ſtabilis Ex actib⁹ eīn frequēter iteratis teſte pho gnatur habit⁹ qui tandē ꝟgit quodāmodo in naturā. ita certis exercitijs paſſim iteratis ſtabiliꝭ anim⁹ ad magnifice & expedite agendū Certis ait ſeneca ingenijs īmorari oportet & enutriri ſi velis aliquid trahere qd in animo ſedeat Nuſqꝫ eſt qui vbiqꝫ eſt &c. Qui eīn nihil determinati exercitij ſibi aſſumūt tot recipiūt de ſuis exercitijs cōſilia quod viderit aliorū facta. hodie in hoc. cras in illo ſe exercentes. fluidi & vagabūdi ſemp Et ido ſicut in tractatu cuius titulus eſt homo quidā dicitꝭ paꝝ aut nihil proficiūt Nō etiā in collationib⁹ patrū valde diſſuadeꝭ

Tercius fruct⁹ notatur in verſu cū dicitꝭ. ferues Cum eīn certa habueris exercitia cōſcripta ſiue ordinata. ferues ad ea implenda & vereris p torporē omittere que ſemel a te per feruorē ſūt aſſumpta. Hinc ſolēt boni religioſi habere certa exercitia ſingulis tpib⁹ & actib⁹ accōmoda ne a ſpūali profectu torpeāt ſed per huiuſmōi ſeſe coartādo ad ſpūalez profectū magis magiſqꝫ incaleſcant Sicut enim (iuxta iacobum carthuſienſem) tepiditas & frigiditas mentiꝫ cauſanꝭ ex remiſſa negligentia ſpiritualiū exercitioꝝ. ſic affectio ſuauis (habitualis aut actualis) cauſatur ex ſedula continuatiōe exercitiorū ſpiritualiū tam ad aīam qꝫ ad corpus pertinentiū ſine aliqua remiſſione quemadmodū in Oculo religioſorū declarat.

Quartus frcūs notatur ibi. ſcis Per certa eīn exercitia facili⁹ peruenis ad tui cognitionē vt ſcilicet ſcias qꝫtuz pficias vl' deficias. quantū procedas vel retrogrediaris Si deniqꝫ primū feruentius & ſtrictius exercicia ſeruaueriꝫ qꝫ poſtmodum.

Quintus frcūs notatur ibi. proficis plus Magis eīn proficit & meretur ex recta intentione modeſte & ſm ordinem operans qꝫ q multa & difficilia ſine certa animi deſtinatione in vagū operatur Magis ait noſter Thomas kempis. prodeſt vna ordinata actio ſapientis qꝫ multus & inordinatus labor inſipientis. Ecce qꝫ copioſus fructus his qui certis exercitijs animū dare cōtendūt manet & accreſcit.

De exercitantiū qualitate Membrū ſcdm

Nunc de ſcdo ſcilicet de exercitantiū qualitate paucis eſt agendū Non eīn paſſim ōnes neque exercicijs ſunt apti Quod iſaias preuidit cū dixit Que eīn docebit ſcientiā? & quem intelligere faciet prudentiā. Et ſeqꝭ Ablactatos a lacte auulſos ab vberib⁹ Vn̄ hee cōditiōes iuxta quendam ſunt neceſſarie exercitari volentib⁹. B

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Sit pur⁹. ſpernēs. vacu⁹. feruēs. mode

¶ Primo oīm opꝫ exercitare volentē pur ¶ rat⁹
eſſe a crimine Coꝛ eñ impurū nō eſt ſuſceptiuū ſci
ſpūs influxus. ¶ Scdo oportet vt ſpernat delecta
tiones carnis fugiens riſus multiloquia ꝛ ꝯſolati
ones quaſcꝫ terrenas. Delicata eſt eñ conſolatio
diuina nec datur admittētib⁹ alienā Et ſm beatū
Auguſtinū Si anim⁹ habet vñ delectet͛ extrinſec⁹
intus ſine cōſolatiōe manet Sic nō pluit māna ni
ſi pri⁹ deficiente farina egiptiaca ¶ Tercio opoꝛtꝫ
a curis externis ꝛ ſuꝑfluis animū eſſe expeditū vt
vas vacuū ſui coꝛdis grē dei offerre poſſit. ¶ Quar
to feruoꝛem ꝓficiendi opoꝛtet vt aſſumat exemplo
iacob pro rachel ſeruientis. ac caumata ſolis. hye
miſcꝫ frigoꝛa pre amoꝛis magnitudine nō ſentien
tis. aut certe q̄ꝫpatientiſſime ferentis. Sit qꝫ fer
uens in exercitijs colligendis. in collectis obſeruā
dis. ne etiā minima exercitia intermittat Qui eñ
minima neglexerit paulatim decidet obliuiſcetur
qꝫ maioꝛū Poſtremo moderat⁹ ſit opoꝛtet vt ſci
licet diſcretionē habeat in aſſumēdis exercitijs ꝛ ꝓ
agendis. ne ſcilicet aut nimietate grauent aut idiſ
cretione a fine retardent Aliter eñ de fine ꝛ aliter
de medijs ad finem eſt agendū vt docet͛ in tractatu
illo Btūs vir Sic eñ charitas q̄ eſt exercitioꝛū fi
nis eſt obſuanda vt media exercitia (que pro ea ha
benda ſunt inſtituta) cōtra eum ſm Bernardū nō
militent Et hec de cōditiōib⁹ exercitantiū ꝛc.

¶ Membrū terciū.

¶ De exercitioꝛū modalitate qualia ſcilicet erūt

IAm tercio de exercitioꝛū modalitate eſt vi
dendū qualia videlicet erūt exercitia ipſa.
Non enim licꝫ paſſim queqꝫ exercitia aſſu
mere niſi ſm exemplar prioꝛū patrū ſint foꝛmata.
Iuxta illud Fac ōnia ſm exemplar quod tibi mon
ſtratū eſt in mōte. Obſuabant āt patres quaſdam
cōditiones in ſuis exercitijs que et in noſtris ſunt
obſeruande Et ſunt hec ¶ Stet

Cōcoꝛs. cōſultū. moderatū. congruat et

¶ Erūt eñ in primis bona exercitia diuinis ſcrip
turis ſcōꝝ dictꝭ ꝛ prm̄ exēplis cōcoꝛdia Semel eñ
iuxta Job in ſcptur͛ loq̄t͛ de⁹ ꝛ ſcdo idipꝫ nō repetit
ſcꝫ ꝯ ſcripturas Itaqꝫ q̄cq̄d ſcripturꝭ diſſonū nō i
merito (etiā ſi bonū appeat) ſuſpectū ¶ Scdo qꝛ
plures ſūt. ſcripturas ad ſuū ſenſuꝫ retoꝛquentes:
hinc expedit vt hoī illuiato exercitia ſua exponat ꝛ
eū conſulat ſuꝑ eis Vñ q̄dā Ante ōnia inq̄t illō q̄
rant ꝛ faciāt xp̄o ihū ſuire volentes. vt ꝛ modos ꝛ
loca ꝛ moꝛes ꝛ iſtitutiōes ſibiipſis cōueniētes eli
gāt ꝑ ſpūaliū prm̄ obedientiā ꝛ ꝯſultationē Nō tñ
oīb⁹ etate ſolaꝛ tꝑe ſꝫ magꝭ ſenſu ſenib⁹ q̄ adh̄ de

conſcia confidendū. Sunt enim ſenes q̄ nō profi
ciūt. ¶ Tercio diligenter aduertendū q̄ exercitia
ſint moderata maxime quo ad duo Duo eñ iuxta
mgrm̄ Gerardū groot in exercitijs ſūt p̄cauenda
Nimia afflictio ꝛ occupatio imoderata Nā ꝑ afflic
tionē dulcedo mentis amaricat͛. per occupationeꝫ
autem imoderatā tranquillitas diſſipatur Vñ ſic
exercitia ſūt moderanda: vt cū quadaꝫ alternatio
ne ꝛ refocillatione cūcta agant͛ Et nō ſic incumbē
dum illis vt tedio aut infirmitate afficiāt Nam qō
caret alterna requie durabile nō eſt. ¶ Quarto ex
ercitia ſic debēt oꝛdinari. vt cuicꝫ ꝯgruāt ſm ſtatū
et diſpoſitionem interioꝛē ꝛ exterioꝛē Non eñ ōni
bus cōueniūt ōnia: nec eque poſſum⁹ ōnes Sꝫ ta
lia quiſꝫ exercitia ſibi aſſumere debet que militant
cōtra ſuā inclinationē vicioſam: et promouent ad
inclinationem virtuoſam per talia eñ magis pro
ficiet Hinc Ambroſius. Querendū inquit in ōni
actu q̄d ꝑſonis cōueniat tꝑib⁹ ꝛ etatib⁹. qō etiā ſin
guloꝝ ingenijs ſit accōmodū ¶ Quīto precauēduꝫ
in exercitijs ne ſint tꝑoꝛanea ad tempus ꝑmanen
tia: ſꝫ ſtantia. i. vſꝫ in finē ꝑſeuerātia. Valde nāqꝫ
ait Bernard⁹ eſt ſuſpecta leuitas eoꝝ q̄ nūc h̄ vo
lunt nūc illud. nunc ſic ſe exercent. nūc ſic in nullo
fixi: q̄ tot de ſe cōſilia preſumūt q̄t loca reuiſunt.
ſemꝑ qō nō habēt cupientes ꝛ qō hn̄t faſtidientes
et ergo in neutro ꝓficientes. Qui eñ in exercitijs
proficere velit. finē opoꝛtet vt ꝯgruū preſtituat
et ad eū media oꝛdinet: ꝛ illis imoꝛet͛ Finis āt exer
citioꝛū (vt pulchre in collatiōe abbatis moyſi. ꝛ in
tractatu q̄ ititulat͛ Nō q̄dā determinatur) erit du
plex Vn⁹ vltimat⁹ ꝛ eſt charitas vl͛ vita eterna Al
ter ſcdari⁹ ꝛ diſpoſitiu⁹ ꝛ ē puritas coꝛdis Ad que
duo ocl͛s ē ſꝑ dirigēd⁹: inſtar ſagittarioꝝ ſignū ad
qō iaciūt attendentiū Alioq̄n mltū laboꝛabimus
ꝛ parū ꝓficiem⁹ Vñ etiā ꝯſtat q̄ illa exercitia ſūt
melioꝛa q̄ finib⁹ his ſūt ꝓpinq̄oꝛa Neſcio āt ſi faci
le quepiā alia inuenient͛ q̄ his finib⁹ ita ſint vicina ſi
cut ea q̄ ſubnotātur. Vñ q̄ſquis pia ſibi voluerit
exercitia copulare ꝛ cōparare ſequentia attendat.
memoꝛiter ea teneat. frequentius exerceat: ꝛ fines
q̄ꝫto⁹ attinget p̄memoꝛatos. Nihil eñ aliud p̄ter
charitatē aut mentꝭ puritatē redolēt. nil in eis eſt
aliud congeſtū: niſi qō eſt a ſcis prib⁹ añ edoctū.

¶ De pregnantiſſimis quibuſdam incitamentis
feruoꝛis. ¶ Capl'm ſcdm

SOllicitudine nō pigri ſpiritu feruētes do
mino ſeruientes. Ad Ro. xij. Viden
dū eſt ſcdo de incitamentis feruoꝛis Om
nis eñ boni (iuxta Jacobū carthuſieñ)
iniciū. eſt boni ipſius feruens deſideriū Nunqꝫ eñ
in religiōe feruide viuet: q̄ añ feruoꝛꝭ deſideriū nō
aſſumpſerit Necē eſt ei iuxta Bernardū vt ignis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

deſiderij pręcat oēm locū quo eſt ipſe ventur9. Ut
itaqʒ is ignis feruoris ⁊ deſiderij in nob excitet̃ que
dam ſunt aſſignanda: p que inſtar follis mens eſt
inflammanda.

Et ſunt hec ſcʒ { multiplex ɔſideratio / voti emiſſio / Enormis offenſio }

De quib9 p ſingula pauca ſūt dicenda. Cōſidera
tiones ōnes torporis propulſiue ⁊ feruoris itroduc
tiue tradūtur a vincentio ⁊ ludolpho ⁊ alijs qbuſ/
dam: quarū quedā calcariū inſtar pungūt. qdā dul
cedine alliciūt et ſūt hec q̄ ſequūt̃

Si vis feruere debes hec mente { tenere / ſpōdit }
Dign9. fert. mādat. donauit multa. ſpo
Hoſtes. iudiciū. pene. mirabile. ſpectant

¶ Ut āt hec de ſingulis his paucʒ nos expediam9
Notandū ꝙ pma cōſideratio ē dign9: hoc eſt ſi hō
iugiter inſpexerit q̄ztū de9 dignus ſit amari ⁊ hōra
ri a nobis ſm ſuā bonitatē ⁊ ſapiaʒ ⁊ alias pfcōnes
q̄ ſūt in eo ſine numero videbit ꝙ q̇cquid fecerit:
eſt nihil reſpcū qd deberet eē Juxta illd ſapientʒ Ex
altate dn̄m quantū poteſtis ſupualebit em̄ adhuc
Hic āt optet conſiderare nobilitates ⁊ pfcōnes dei
¶ Altera cōſideratio ē Fert. id eſt ſi attendat quot
deſpectus ⁊ vitupia q̄t egeſtates dolores ⁊ tormen
ta ſuſtinuerit fili9 dei: pp amorem ſui videbit ꝙ
nihil ſit totū qd facit Hāc conſideratione̅ Ber. ha
buit cū exclamauit. Debeo xpo ieſu totā vitā meā
qr ipſe pro mea poſuit ſuā: ⁊ cruciat9 amaros ſuſti/
nuit ne ppetuos ego ſufferrē Quid igit̃ tibi durū eē
poterit: cū rcordat9 fueris quāta pro te fecit: Nōne
ſi cōferrētur ōnes vite filiorū adā ⁊ ōnes dies ſeculi
⁊ ōnes labores hoīm qui fuer̃t ſunt ⁊ erūt: nōne ſic
cēnt ad ɔpatione̅ dignatiōis tante ſicʒ eſt ſtella ad
ſolē gutta ad fluuiū: Oportet āt hic ɔſiderare paſ/
ſionē tātā ex pura ⁊ mera caritate ppeſſaʒ: ⁊ velle
reddere recōpenſam. ¶ Tercia ɔſideratio ē Man
dat. hoc eſt ſi cogitas pfcōem quā debes habere ſm
mandatū dei pmū ⁊ magnū ſcʒ diliges dn̄m deum
tuū ex toto corde tuo ⁊c̄ Ubi mādat̃ de9 ex oib9 viri
bus diligend9. videbis quantūuis laborauerīs te
diſtare a mandato adimplendo: qd tn̄ oportebit p
ſalute adīpleri Si em̄ nec minimū iota nec vn9 de
lege apex pibit q̄ztomin9 ſummū iſtd ⁊ primū mā/
datū. Hic opʒ conari adīplere mādata dei ¶ Quar
ta cōſideratio ē. q̄ʒ multa dedit Si recogites multi
tudinē ⁊ largitatē bn̄ficioꝝ dei grām qʒ ei9: ſenties
ꝙ q̇cq̇d fecerʒ nil ē ad recōpenſationeʒ bn̄ficioꝝ dei
ita vt cū iob nec vnū poteris rn̄dere pro mille. hic o/
portet niti recōpenſare bn̄ficioꝝ dei. ¶ Quita con

ſideratio eſt Repromiſit. hoc ē. ſi iugiter attēdas
altitudinē gl'e promiſſe in pria illis. q̄ faciūt bona i
vita iſta Uidebis nihil eſſe qd facis: nec labor quiſ
piam erit dur9: quo gl'a illa meret̃ Minuit vi fla/
gelli cōſideratio premij Hec ɔſideratio ſingulariter
excutit torporē Solent em̄ pegrinātes tota die le/
tanter ābulare ⁊ laborē ſui itineris leuē ducere: dū
ſperāt in nocte bonū hoſpiciū inuenire Sic inſeg/
niter curritur ſtadiū duʒ ſperat̃ brauiū. Oportet āt
hic hr̄ē fidem ⁊ ſpem q̄ p dilectionē operant̃ illo ve/
niendi. ¶ Sexta cōſideratio ē ⁊t9 Si cōſideres ge
neroſitatē quā hn̄t ⁊tutes in ſe ⁊ vilitatē pcti ē re/
gione in ſe. conaberis ad faciendū ⁊tutes ⁊ vicia de
clinādā: ⁊ cū Seneca dices. Si ſcirē hoies ignora
turos ⁊ deos ignoſcituros nollē tn̄ peccare ⁊tutʒ a
more Hic oporʒ abhominari vicia ⁊ diligere ⁊tu/
tes. ¶ Septimū excitamentū eſt exēpla. hoc ē ſi vi
deris pfectionē vite ſctōꝝ patrū cognoſces tuā im/
perfectionē ⁊ torporē ⁊ nichilipēdes q̇cquid egeris
Hic autē opʒ eſtimare vitas ſctōꝝ cū deſiderio imi
tandi: maxie āt pfectoꝝ: ⁊ videre cū euāgelico ceco
homies quaſi arbores ambulantes. ¶ Octauū eſt
pctā. id eſt Si iugiter mēte reuolueris magnitudi/
nem pctōꝝ ⁊ multitudinē offenſaꝝ q̄ feciſti ɔ deū:
videbis ꝙ totū nihil ſit ad ſatiſfaciendū q̇cquid fa/
cis Juxta em̄ exceſſus culparū eſſet numer9 plaga
rū. ſed exceſſus eſt quodāmdo infinit9 Omnis nan
qʒ iniuria talis eſt q̄lis eſt pſona iniuriā patiens ſʒ
ille imenſus eſt: ergo ⁊c. Hic oportet aggrauare of
fenſas dei: ⁊ velle facere iuſticiā ⁊ ſatiſfactionē pctō
rū. ¶ Nona cōſideratio torporʒ ɔpulſiua ē. picula.
hoc ē ſi pſcrutat9 fueris vniuerſa picula hui9 vite:
conaberis magis firmari in ⁊tute vt poſſis pſiſte/
re in bono Mala em̄ q̄ nos hic premūt iuxta grego
riū: citius ad deū ire cōpellūt Hic oportet ſentire p
priā debilitatem: ⁊ pcauere temptationū cauſam.
¶ Decima ē temp9. id eſt ſi cogitaueris pcioſitatē
tpis. breuitatē vite ⁊ inſtantiā mortʒ: poſt quā nō e
rit laboris tēp9. magis laborabis temp9 expendere
in bono Hinc apl's monet Opemur bonū dū tem/
pus habem9 Et apl'oꝝ dn̄s Dū lucem habetʒ ambu
late Uenit nox in q̄ opari nō licet Un̄ quidā Lucra
ſunt horaria: nec eternis paria: q̄ ſunt in hoc mūdo
Qui hoc mēte reſpicit ⁊ mūdū nō deſpicit: par ē furi
bundo. Oportet āt hic habere timorē mortʒ: ⁊ vel/
le ad eā ſe diſponēdi. ¶ Undecima ɔſideratio ē. ho
ſtes. id eſt ſi perpendas inſidiantiū hoſtiū multitu/
dinem: ⁊ ſeueritatem ⁊ aſſiduitatē Magis magiſ
qʒ ſuper cuſtodiam tuā ſtabis ⁊ malo ampli9 reſiſ/
tes Sic ab hoſtib9 inſecuti. vrbes refugij citius ex/
petūt. Oportet autem hic exaggerare hoſtiū feroci
tatem et cognoſcere ppriā debilitatem. ¶ Duodeʒ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

cima cõſideratio ē Judiciũ. id ē Si cogites immi-
nens diſtrictũ iudiciũ finale quõ tũc cũctꜯ cũcta pa
tebũt. Uidebis ꝙ totũ parũ eſt qꝺ agere poſſis ad
irã colũbe euadendã ⁊ ad ratione debitã reddendã
et confuſionem declinandaꝫ. Hic opꝫ cognoſcere
pctã ⁊ ſententiã ſtrictam expauēſcere. ¶ Decima
tercia conſideratio pene. hoc eſt Si cogites penas
purgatorij aut infernales pctõribꝫ cũctis ꝑatas. le-
uis erit õnis labor Uñ quidã patrũ diſcipulo cau-
ſanti tediũ celle rñdit Si cogitares penas iehenne
etiã ſi plena colloten⁹ vermibꝫ eſſet libens illic reſi-
deres Hic oportet ſentire ſe dignũ iſtis penis ꝓpt̄
peccata ⁊ effugere ꝑ penitentiã. ¶ Decimaqrta cõ
ſideratio ē Mirabile Si attendas abiſſalia dei iu
dicia facta ſuꝑ aliquos qui diu vixerũt ⁊ in magna
ſctitate ꝑſeuerauerũt q̃s tñ de⁹ propter aliq̃ in eis
vicia occulta dereliquit nõ credo qui magis ferue-
bis ad bonũ Adhortat̄ ps̃. dicẽs Uenite ⁊ videte o
pera dei qm̃ terribilis in cõſilijs ſuper filios hoim.
Hic oportet curare de ſalute ⁊ timere ſeꝑationem
a grã dei. ¶ Decimaqnta ⁊ poſtrema cõſideratio
ē Spectãt. hoc ē Si attenderes quanto deſiderio
te expectãt beati. quo affectu tuũ aduentũ preſtolē
tur. vix credo q̃n feſtinabis ad eos. de hoc Bernar
dus Expectant nos angeli vt ruina eorũ reſtauret̄
Beati vt eorũ gloria cõpleatur De⁹ pater nos ex-
pectat q̃ſi filios ⁊ heredes q̃s ſuꝑ õnia bona ſua cõ
ſtituat Fili⁹ quaſi fratres ⁊ coheredes vt frēm̃ na-
tiuitatꜯ ⁊ preciũ ſui ſanguis nob̄ impendat. et ipē
ſpũs ſctũs qui eſt charitas ⁊ benignitas in q̃ nos
pater ab eterno predeſtinauit Nec dubiũ q̃n ꝑdeſ-
tinationē ſuã adimpleri velit O qualiter curreret
aliqͥs ad aliquē locũ pñtis miſerie. ſi ſciret ſe ibi
expectari a beata virgine Qualiter ergo nobis cur-
rendũ ad locũ deliciarũ ⁊ glorie vbi nos tot ⁊ tanti
expectãt tã affectuoſe Oportet ãt in hac cõſiderati
one deſideriũ habere diſſoluendi ⁊ eſſe cũ chriſto.
¶ Finis ãt cuiuſqꝫ cõſiderationis iam poſite in duo
bus conſiſtit Primo in ſentimento ꝓprie imꝑfec-
tionis. deinde in deſiderio veniendi in altiorem vi
tam aut ãplioris feruoris Quis q̃ſo niſi vl' ferree
mentis homo hec mente reuoluens nõ mox omni
torpore excuſſo ad bene viuendũ ſuccendet̄ Sꝫ ne
quiſq̃ꝫ a calore hoc ſubterfugiat. ignitiora ſũt tela
vibranda ex voti ſcꝫ emiſſione.

¶ De altero feruoris incitamento. ſcilicet. voti e-
miſſione ¶ Membrũ ſecundũ

SJ quid vouiſti deo ne moreris ſoluere. diſ-
plicet eñ ei. ſtulta ⁊ infidelis ꝓmiſſio Ecc'
q̃nto.. Alterũ vt dcm̃ eſt ad bene ⁊ feruē-
ter in religione viuendũ inducens eſt Solemnis
voti emiſſio Firmiter nãqꝫ eſt credendũ ꝙ õne vo-
tũ rite factũ. obligat ad obſuantiã ſui ⁊ ſꝫ q̃ſdam
magis q̃ꝫ iuramentũ Jta ꝙ qui votũ rite factũ pre
termittit mortaliter peccat magꜯ q̃ꝫ ꝑiurãs vt vult
ſcũs Thomas in Scđa ſecũde. quanq̃ꝫ viri gra-
uiſſimi putēt iuramẽti p̄uaricationē grauiꝰ eē pec
catũ. Utrũqꝫ ſit cõſtat ꝙ vouendo ꝓmittimꝰ nos
velle conari ⁊ exercitare ⁊ operã dare vt ꝑfcõeꝫ vite
attingamꝰ ⁊ conſequamur A quo conatu q̇ recedit
voti tranſgreſſor reputandꝰ eſt vt vult Bernardꝰ
Quãdiu ãt indefeſſuꝫ ꝓficiendi ſtudiũ ingemqꝫ ad
altiora ⁊ ãteriora conatũ habuerimꝰ nõ votifragi
(etiã ſi crebriꝰ ceciderimꝰ) deputamur Eya igitur
hoc deſideriũ aſſumamꝰ ⁊ vota exoluamꝰ Nã ſicut
vouere eſt actus deo placens ⁊ oꝑi nõ ex voto facto F
prelatus ſic e regione vota trãſgredi aut infringe
re eſt actus vicioſiſſimꝰ deo diſplicẽs multũqꝫ ab-
horrendꝰ ita ꝙ iuxta ſcripturã meliꝰ ſit nõ voue-
re q̃ꝫ vouere ⁊ nõ reddere Uñ patet ꝙ tranſgreſſio
voti plurimũ eſt p̄cauenda ⁊ votũ ipm̃ feruentiſſi-
me abſoluendũ. ad qꝺ etiã plura poſſint aſſignari
inductiua vt ſunt iſta.

Exẽplũ. ſcriptũ. mala. pctm̃. rea. ſtultũ

¶ Primũ itaqꝫ inductiuũ eſt exemplũ etiã ſecula
riũ hoim a quibꝫ inhoneſtiſſimũ habetur eſſe ĩfidũ
aut nõ abſoluere vota Uñ ⁊ ipſi hoĩes ſecl'i intan-
tũ abhorrent frangere vota vt et captiui ſub ꝓmiſ-
ſo redeũdi dimiſſi infra prefixũ redeãt tempꝰ q̃ꝫuiſ
etiã ſe ſciant dire puniendos aut etiã occidendos
ne fiant infames aut reputētur fide indigni. quãto
magis ergo nos deo fideliter vota ſoluemꝰ ¶ Se
cundũ eſt ſcriptura. id eſt ſcriptura canonica ⁊ ſcõ
rũ doctrina q̃ potiſſimũ hec hortantur Hinc moy-
ſes ait Quod ſemel egreſſum eſt de labijs tuis im-
plebis ⁊ facies quodcũqꝫ ꝓmiſiſti ¶ Terciũ ē Ma
la Nã qui vota ſoluere nõ curat ĩnumera mala fa-
cit Primo mentitur ſpiritui ſctõ cui vouit iuxta id
actuũ Nõ es mentitꝰ hominibꝫ ſed deo Scđo deũ
irridet vt teſtat̄ ſctũs benedictꝰ dicẽs Qui votum
frangit damnatur a deo quē irridet. Tercio alios
ſcãdalizat vñ ⁊ pro eis penã luet. vt pulchre Euſe-
bius in ſuis exhortationibꝫ docet. Sũt quoqꝫ vt
fures ⁊ latrones nihil iuris in bonis cenobij (dũ vo
ta nõ abſoluũt) hñtes vt proſequitur dyoniſiꝰ car
thuſienſis. Poſtremo õnis voti ſolemnis ĩfrac
tio ē ſpũalis (ſm Auguſtinũ ⁊ dyoniſiũ) fornicatio
Tociens ergo a deo ſpiritualiter fornicaris. quoti
ens vota tranſgrederis En ergo quot cõmittit ma
la) nõ exoluens vota. ¶ Quartũ inductiuũ eſt. qꝛ
votũ infringere eſt maximũ pctm̃ ſm doctores q̃ſ-
dam etiã periurio maiꝰ. ¶ Quintũ eſt Rea. Qꝛ ex
voti trãſgreſſiõe fit cõſcia rea ⁊ pene obnoxia Dẽs
eñ votũ infringentes ſunt deũ irridẽtes vt Bene-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

dictas in regula dicit . poſtea iuſte ridebunť a deo iuxta illď pſ. Qui hitat in cel' irridebit eos . Itē𝑞ꝫ Ego qꝫ in iteritu vr̃o ridebo . ¶ Sextū incitamentū ad vota ſoluenda ⁊ retractiuū ab excedendo eſt Stultū Magne em̃ ſtulticie ē votū infringere. qꝛ talis ꝑ concupiſcia deū dimittit Illď intermittit qď cunctꝭ amabilibꝫ ꝑelegit. cū q̄ oia amittit Bonam margaritā ꝓ q̄ oia vendidit. ꝓicit ⁊ amplectiť ſecl'i ſordes. Quis iā oro hec rite ꝑpendens nō ad vota abſoluenda ⁊ feruētiꝰ cūcta agenda icaleſcit?

¶ De tercio torporis propulſiuo et incitamento feruoris. ¶ Membrū terciū

Quid eſt ꝙ dilectus meus in domo mea fecit ſcelera m'lta. Iheremie xi. ¶ Terciū torporis ꝓpulſiuū eſt ꝓfunde penſata enormis tepide in monaſterijs viuentiū ⁊ torpentium offenſio Maria nāqꝫ ē offenſio hoꝝ vt dꝛ in de Eruditiōe religioſoꝝ Aut ei tales in ſcl'o male vixerūt. aut bene Si bene tūc magna ē abuſio vt male viuāt inter bonos q̄ bene vixerīt inter malos. Si āt male ⁊ metuētes ne inciderēt in manꝰ dei viuentis clauſtri carcerē ſpōtanee elegerīt. ſtulte nimis agūt dū dn̄m carceris in carcere offendūt ⁊ funē quo in inferno ſuſpendenť cōtexūt et vbi bn̄ viuere deberēt ibi peſſime viuūt Sunt em̃ tales valde mali vl' valde boni. demōes aut āgeli vt ait Aug. Et hic ē ꝙ de his ꝯq̄riť dn̄s dicēs Quid ē ꝙ dilcūs meꝰ in domo mea facit ſcelera m'lta? Multa etei ſūt q̄ ad magnitudinē malicie eiꝰ q̄ in monaſterio male viuit facere videntur

Ordo. locꝰ. tēpꝰ. sociꝰ. ꝓuiſio. votū ¶ Crit Actꝰ. fraus. ſpaciū. pēas. nec dāna timeſ

¶ Primū aggrauās eſt ordinis ſublimitas quam violat mētiendo Nō em̃ regulā aut ſtatuta obſuat ſꝫ votū infringit ⁊ ſic q̄ſi mentiēs ſcḋm gwidonē tota die ꝑſtat . ¶ Alterū eſt loci ſcītas Iuxta illud Iſaie xxvi. In terra ſcōꝝ iniq̄ geſſit ⁊ nō videbit gl'aꝫ dm̄ Et Iheremie Contaminaſti terrā ſcām meā . ¶ Terciū aggrauatiuū eſt tꝑis bene viuendi oportunitas quā in clauſtro hꝫ Nō em̃ frcūoſiꝰ modo. ſꝫ etiā iocūdiꝰ poterit ibi viuere q̄ꝫ male Sꝫ prochdolor veſana mēs māna faſtidiēs cepe deſiderat q̄ nō ſine lachrimis comedūť. ¶ Quartū ē bonorū ſocietas Qui em̃ malꝰ eſt iter bonos .ē ſicꝭ iudas inter xp̄i diſcipl'os. ⁊ vt ſathan inter filios dei ¶ Quintū aggrauās eſt ꝓuiſio quā a deo recipit. Proditor em̃ eſt cū eū a q̄ paſciť impugnat Ita ꝙ de eo dici p̄t Ecce manꝰ tradentꝭ ⁊c Itē Si inimicꝰ meꝰ maledixiſſꝫ ⁊c. Cane deterior eē videť. q̄ beneficijs q̄ a deo recipit ab eiꝰ ipugnatiōe nō cohibetur Canis em̃ illū amat a q̄ paſciť. licet alios inſeq̄tur . ¶ Sextū eſt votū ⁊ ꝓfeſſio q̄ aggrauāt m'ltuꝫ Nō em̃ ꝑua culpa ē ꝙ is q̄ ſe priꝰ obtulit dō poſtea ſe aufert ⁊ litat dyabolo Et ſic mentiť ſpiritui ſancto . ¶ Septimū ē ꝙ actꝰ illos agere p̄ſumit ad q̄s pꝛſus indignꝰ eſt. Preſumit em̃ ſtare in ꝯſpcū dei. ⁊ illū alijs placare cū ip̄e nō placeat . ⁊ cetera m'lta talia p̄ſumit qď eſt valde ꝑicl'oſuꝫ. p̄ſertim cū dcꝰ Leuitici. x. ait Sanctificabor ī his q̄ appropinq̄nt mihi . ¶ Octauū eſt fraus q̄ decipit illos a q̄bꝫ ſtipendia recipit ꝓ q̄bꝫ digne itercedere nō p̄t qꝛ deo diſplicet Et cū is q̄ diſplicet ad intercedendū mittitur iratꝰ animꝰ ad deteriora ꝓuocať. ¶ Nonū aggrauās ē Spaciū. id ē ꝙ locū vniꝰ boni occupat ipſe male viuēs Vn̄ verendū ē ei ne a dn̄o ꝑ mortē citius abſcindať vt locꝰ ab eo expediať. ⁊ melior inſeratur. vt dꝛ Luce. xiij. de ficulnea infrcūoſa Succide eā vt quid etiā terrā occupat. ¶ Decimū ad magnitudinē malicie eiꝰ faciēs eſt Penas. i. ꝙ penis illis nō terreť q̄bꝫ pctā in ſacrꝭ locꝭ cōmiſſa puniūtur: Ut peccatū ſupbie in celo. pctm̄ inobediētie in paradiſo: peccatū ꝓpetatis in eccleſie primordio. pctm̄ infidelitatꝭ in iude ſuſpendio Poſtremū magnitudinē malicie male ⁊ tepide in religione viuentꝭ oñdens ē Nec dāna timeſcit. id ē. ꝙ nō cohibeť dāni magnitudine qď incurrit Nā ꝑꝑ hoc ōnia religionis bona amittit ⁊ a dignitate religioſorū degenerat Furibꝫ ⁊ latronibꝫ ꝯpať Malo latroni q̄ de cruce clauſtrali iturꝰ ē ad cruciatū iferni aſſimilať. Hinc vnū in calce huiꝰ excitatorij moneimꝰ vt quotiēs torpor q̄ſpiā cuiq̄ꝫ obrepſerit mox hec ad manū excitamenta habeāť. ſibiqꝫ q̄ſqꝫ cum Bernardo dicat Cur torpes. cur deſidia aīa tabeſcis? Nō ſūt ꝯdigne paſſioēs huiꝰ tꝑis ad culpā preteritā q̄ remittiť: ad grāꝫ p̄ntem q̄ immittiť et ad gl'aꝫ futurā que ꝓmittiť Sic ſingula excitamenta ꝯſideratoria iterendo qď ſi q̄s effecerit oīs indubie torporis expers ꝑmanebit Et hec de p̄º p̄ncipali.

¶ De proficiendi medijs que ſūt declinare impedimenta boni. ¶ Capl'm terciū

Capite nobis vulpeculas que demoliūtur vineas. Canticoꝝ 2º. Iam de altero medio ꝓfectus ingrendū qď ē declinare boni ipedimenta Ideo em̃ nos hꝰ tꝑis tā parū ꝓficimꝰ qꝛ illa nō declinamꝰ. Nō em̃ eſt abbreuiata dm̄ manꝰ Quō em̃ q̄s in q̄uis etiā gregario officio conſtituťꝰ ꝓficere poſſet ſi neſciat vitare impedimēta. Sciendū igitur ꝙ proficere volentibꝫ obſtaculo eſſe ſolent ⁊ impedimēto.

Quedā	generalia	oēs vniuerſaliť ipedientia
	ſpālia	in h̄ tꝑe ſpāliter obſtantia
	ſingl'aria	ſingulť ſingl'ariter obuiātia

Gn̄alia impedimenta ꝓfectus enumerat Ber-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

in ſmōe ſuo de ſeptuageſima ꝛ ſūt iſta

carnis fragilitas	cordis inſtabilitas	mūdi pſpitas ꝛ aduerſitas	mentis cecitas
Corpus .	**cor .**	**mundus .**	**neſcis .**

diaboli doloſitas	malorū exēpla et ſocietas
leo .	**facta malorum .**

¶ Proſequitur hec Bern. vbi ſupra. Vñ a nob̄ borū pſecutio nō eſt replicanda Tm̄ hec obſiſten/ cia dinoſcam⁹ ꝛ pro poſſe declinem⁹ ꝛ obſiſtentib⁹ viriliter reſiſtamus. dicūtur āt hec impedimēta generalia qꝛ vniuerſalit̄ oēs infeſtantia Sȝ iā de ſpe/ cialib⁹ proſequamur.

¶ De ſpecialib⁹ pfcūs ipedimētꝫ ¶ Mēbrū ſcōm

I Specialia ipedimēta hoies hui⁹ tpis a profectu retrabentia Johis nider i ſuo formi/ cario ponit dicens. ꝙ ex qnqȝ vl̄ ſex cauſis eueit ꝙ hoies nri eui nō tm̄ proficiāt nec tā ardua exercitia aſſumāt vt priſce etatis ſcti Quaꝝ cauſa/ rū defectus ſūt impedimenta ſpālia nri pfcūs

ex grē ſingularitate	loci q̄litate	nature cōplexiōe	a iuuē tute	amoris	vt ypocriſis
Dona.	**loc⁹**	**nata.**	**hit⁹.**	**zel⁹.**	**mouȝ ꝛ laus**

Prima cā eſt feruor pſcoꝝ prm̄ cui⁹ defcūs ē nob̄ i pedimentū pfectus. Dona. id eſt ex ſpālib⁹ dei donis pueit vt vn⁹ pl⁹ altero pficiat ꝛ magꝫ ardua alter altero exercitia aſſumat vt pȝ in ſctis mltꝫ q̄ ardua fecerūt a qb⁹ ſubditos pbibebāt qꝛ tale ſe donū a deo accepiſſe pre ceteris nouerūt ¶ Secūda cauſa eſt Locus. id eſt ex loci aut aeris diſpōne hoc euenit. Aer enim ſi in regione aliqua eſt multum calidus digeſtionem vt aiūt phiſici impedit. calorē ad exteriora euocat ꝛ ex cōſequēti abſtinentiores hoies facit Et ſic ex aduerſo regio frigida poros cōſtringit corpis ꝛ calorē exinde p antypariſtaſim augere pt in ſtomacho Vñ pueit ꝙ in ptib⁹ nris frigidis viri qdaȝ hyemali tpe pl⁹ cōedūt q̄ȝ eſtiuo Nō ergo mirū ſi in regionib⁹ calidis hoies facilius ieiunēt ¶ Tercia cauſa eſt natura. id ē pueit ex nature ꝛ corpis ꝯplexiōe Cōplexio em̄ corpis aliq̄ruȝ bȝ vt pȝ in naturaliter frigidis flegmaticꝫ vl̄ melācolicꝫ vt cib⁹ tā modic⁹ ſumat̄ ꝛ adeo raro vt in cōparatiōe ad alios eorū abſtinētia videat̄ eē miraculoſa Patet hoc in hoib⁹ frigidis in ranis ꝛ ſpētib⁹ ꝛ aliis aialib⁹ q̄ mltꝫ menſib⁹ i hyeme nullū penit⁹ ſumūt cibū in locis ſilueſtrib⁹ ¶ Quarta cā eſt Habit⁹ ſalicȝ a iuuētute q̄ ardua efficere nouit puta ſi qs aſſuetus ē pene a cunabulis modicū victū et aſ/ mictū habere Sicꝫ videm⁹ in paupib⁹ q̄ tā modicꝫ in hyeme veſtib⁹ cōtentant̄ vt ſi eaſdeȝ delicate nu/ tric⁹ deferret cūmodo ob aōrem dei videret̄ eē ſanctus. ¶ Quinto zel⁹ pfcōnis plures ita ſtimulat vt ex amoris magnitudie exceſſuȝ in exercitiis tm̄ faciāt q̄lis videt̄ tepidis ipoſſibil̄ Videm⁹ hoc apte i philocaptis erga feminas aōre ceco q̄ꝝ qdaȝ tota hyeme nudis incedūt capitib⁹. aliȷ carēt veſtitu ne/ ceſſario. aliȷ baſtiludiis mutuo impigūt letaliter aliȷ vigilāt inhūaniter. q̄ oīa vincit amor cec⁹ ꝛ leuiora facit Cur igit̄ pfcōnis zel⁹ xp̄i amor ꝛ dilectio q̄ velut mors fortꝫ eſt. his maiora nō poſſit facere?

¶ Poſtremo mouet ꝛ laus. id ē. fictio ypocriſ non etiā minora nouit tolerare p laude vana. vl̄ ex auaricia Hāc ob cām trutāni qdā ꝛ mēdici glaciali tpe nudi in niuib⁹ ſedēt vt ad cōpaſſionē moueāt diui/ tes ꝛ ſuſcipiāt qd ab eis Nō tm̄ ꝙ hāc cāȝ ſctis patrib⁹ applicem⁹ ſȝ vt quantū qs volēs poterit oñdamus Si hi tāta agūt p laude vl̄ mercede terrena qd nos non pferem⁹ p vita eterna? Age igit̄ pro grā exorem⁹ iugi exercitio nos habituem⁹ ꝛ pfectionis zelū aſſumam⁹. p laude celeſti decertem⁹ et mirabiliter proficiem⁹. ea q̄ ſūt profcūs impedi/ menta declinantes.

¶ De ſingularib⁹ obſtacul̄ pfcūs ¶ Mēbrū terciū K

Iam de ſinglaribus ipedimētꝫ pſcq̄ndū q̄ꝝ et ſi plura poſſint annūerari ſufficiat tm̄ vl̄ pncipaliora hic ꝯmeōraſſe

¶ Haut. ſcis				
Velle tepens.	**horror.**	**nō fidens.**	**effluis**	
Immutādo.	**loq̄r.**	**nō curas.**	**vulpis.**	**a/ ¶ morqȝ**

¶ Primū igit̄ ꝛ pcipuū ipedimentū ē velle tepēs. id ē remiſſa volūtas Vult enim bonū ſȝ ſine conatu laboris ꝛ ido ꝯſuetudo vagandi cito. retrahit eā a pposito proficiēdi Hic pigra volūtas ſeipam rōis inſtinctu cogere debet et q̄ſi pigrū aīal ſtimulis timoris dei ꝛ ſpe pmiȷ agitare ꝛ ipellere violenter Qui em̄ verū ac feruēs deſiderium proficiēdi haberet cotidie ſe emēdaret Prouenit āt defcūs deſideriȷ hui⁹ ex pſūptiōe pfectiōis ꝛ probitatꝫ prope vt cū reputat ſe hō aliqd eſſe cuȝ nihil ſit Hinc Seneca Ido meliores fieri nolum⁹ qꝛ optimos nos eē putam⁹ Cū tm̄ iuxta auguſtinū opȝ tibi diſplicere qd es ſi vis puenire ad id qd non es ¶ Alterū retrahēs a profcū ē horror difficultatꝫ q̄ ardua aggredi veremur ꝛ ido in infimis iacem⁹ et torpem⁹ Qui potiſſimū p diſcretū ꝛ aſſiduū mitigat̄ vſuȝ ¶ Terciū eſt nō fidens. id ē diffidētia diuini auxiliȷ Quo cōtra firmiter tenendū ꝙ ſicut grā dei nō defuit incipientib⁹ ita ꝛ aderit copioſi⁹ proficere volentib⁹ ¶ Quartū ē effluis nimia effuſio aī circa exterioraꝛ mūdana Senec̄ xlix. Effuſus es nō creſcas Opȝ em̄ proficere volentē cōſiſtere ſecum. ¶ Quintū ē Haut ſcis. id ē defectus ſapie ꝛ diſcretionis. i eſt mlt̄is Diſcretio em̄ mater eſt virtutū.

Hinc Anthoniꝰ Sola diſcretio virtus principalis eſt q̄ oīm virtutū radix cuſtos ⁊ conſūmatio extat Et bernardus. Diſcretio omnibꝫ ꝟtutibꝫ ordinem ponit. Tolle hanc ⁊ virtus viciū erit. Hinc indiſcretio eſt ſūme precauenda per quā plures pridem feruidi poſt reddūt inutiles ⁊ maniaci ¶ Sextū impedimentū ē Immutatio.i.nimis crebra mutabilitas q̄ homo iā vult vnū poſtmodū aliud ⁊ idō in neutro ꝓficit Ber. Qui aliquo tendit ſi vnā ⁊ rcāȝ tenuerit viā ꝑuenit quo tendit ⁊ laboris aliqn̄ facit finem ſꝫ error nō hꝫ finē Qui igit̄ m̄ltas igredit̄ vias errās. itineris nō habet finē. ¶ Septimū ē Loquax. id eſt nimia loq̄citas ꝑuerti ſpūalēȝ impedit profcm̄. Iuxta illō Job Nūq̄ꝫ ꝟboſus iuſtificabit̄ Sup̄ quo Gregorius. Multiloquio q̄ſquis deſeruit rectitudinē iuſticie tenere non p̄t Ps. Vir linguoſus nō dirigēt̄ in terra. et Jacobꝰ Si q̄s putat ſe religioſū eſſe ⁊c Per viciū em̄ loq̄citatꝫ ꝑdit̄ deuotio religiōis ¶ Octauū eſt. nō curas. id ē. incuria minimorū Qui em̄ mīma negligit paulatim defluet Qui ergo volet ꝓficere opꝫ hūc ⁊ a mīmis precauere vt vult Jheronimꝰ dicēs Mens xp̄o dedicata ſic debet cauere minora quō etiam maiora Nā venialia m̄ltiplicata grauāt. ¶ Nonū impedimentū eſt. Vulpis.i. intromiſſio vulpiū vineā religiōis demolientiū. de q̄ impedimēto grandis poſſet ſermo fieri ſꝫ remittimꝰ ad tractatū de vinea ſpūali intitulatū vbi plene religiōis impedimēta ꝓſequūtur ¶ Decimū ⁊ ſūmū oīs boni impedimētū ē Amor ſcꝫ inordinatꝰ ſui q̄ etiā fundamētū ē babilonice ciuitatꝫ vt pꝫ in multꝫ locis Vn̄ q̄ velit ꝓficere deberet an̄ oīa ordinatū hūc ſui amorē fūditꝰ extirpare cetera q̄ꝫ iā dicta obſtacula euellere ⁊ eradicare vt noua fruge grauis ſeges iret.

¶ De bone vite directiuis ⁊ promotiuis ¶ Capitulum quartum.

Interrogate q̄ ſit via bona ⁊ ābulate in ea Jhere. vi. Nūc ergo ingrenda ſūt bone vite ꝑmotiua poſt declinata ipedimēta et potiſſimū taliū ſunt tāgenda duo aut tria Qui em̄ in religiōe volet ꝓficere an̄ ōnia officinā opꝫ ingrat deinde media ⁊ inſtrumēta cōgrua aſſumere opꝰ hꝫ Vn̄ de his hic eſt agendū

Scꝫ de { Bene oꝑandi officina / Inſtrumētoꝝ ſalutꝫ cōgruentia }

¶ Officinā āt hāc ſcs̄ Bn̄dcs̄ i regl'a ſua docet vbi dicit Officina vero vbi bona opemur clauſtra ſūt ⁊ monaſterij celle ⁊ ſtabilitas in cōgregatiōe Quā cū quiſq̄ꝫ bene imoratꝰ fuerit in ōne procedet bonū Fons em̄ ⁊ origo omniū bonoꝝ hoī ſpūali ē in cella ſua iugiter cōmorari Vn̄ de ea pauca ſūt cōmendatiua ⁊ inductiua aſſignanda.

¶ De officina ſalutis ¶ Membrū primū

Vade pplus meꝰ intra in cubicl'a tua claude oſtia tua ſup̄ te Abſcōdere modicū ad momentū donec ꝑtrāſeat indignatio mea Izaie. xxvi. His verbis quēadmodū ⁊ alijs plurimis ſcripture verbis ad ſolitudinis ⁊ celle amorēȝ cōmonemur In q̄ q̄cūq̄ꝫ bene cōuenit cū paupertate ſua diues ē. Oīm nāq̄ꝫ (teſte Ber) bonoꝝ officina: cella eſt ⁊ ſtabilis ꝑſeuerātia in ea Que vt idē teſtatur nō a claudendo vt pleriq̄ꝫ eſtimāt ſꝫ magꝫ a celando deriuat̄ Nā cella neq̄q̄ꝫ debet eſſe reclusio neceſſitatꝫ ſꝫ domiciliū pacis nō tediū vite ſꝫ gaudiuȝ aīe Cella ſiq̄dē ⁊ celi hītatio cognate ſūt q̄ ſicut ad inuicē vident̄ hr̄e quādā cognationē noīs ſic etiā pietatis Vtraq̄ꝫ em̄ a celando dicūt̄. Eſt āt cella celeſtis doctrine ſchala. ꝑadiſus aīe ⁊ deliciaꝝ. paleſtra luctatoꝝ. libertas aīaꝝ. de q̄ in ꝑmis q̄daȝ inductiua vt ad artiorē celle cuſtodiā incitemur ſunt aſſignanda.

¶ num [M]

Exēpluȝ · ſcriptū · dulcedo. opꝰ. vtile · dig

¶ Primū itaq̄ꝫ ſolitarie vite illectiuū ⁊ ad celle cuſtodiā incitatiuū eſt Exēplū. id ē exemplaris informatio ſcꝫ xp̄i ꝟginis matris ⁊ ſctōꝝ oīm tā veterꝫ q̄ꝫ noui teſtamēti imo ⁊ oīm ꝓhoꝝ ⁊ oīm doctoruȝ vt pulchre ⁊ late Frāciſcꝰ petrarcha in ſuo de laude ſolitarie vite deducit. ¶ Alterū ē Scriptū id eſt ſcripturarū ammonitio q̄ hāc vitā plurimū cōmendat Hic in Canticꝫ Fuge dilecte mi Jheremie Bonū eſt cū ſilētio ꝓſtolari ſalutare dei Itemq̄ꝫ Sedebit ſolitariꝰ ⁊ leuabit ſe ſupra ſe Sctōꝝ q̄ꝫ ad hāc nihilominꝰ incitāt ſcripta vt ibi Frāciſcꝰ ꝓſeq̄t̄ ad plenū Nā et e celo Arſenio hoc ꝯſultū cui ab āgelo dictū Arſeni ſi vis saluꝰ fieri. fuge tace q̄eſce. hec eniȝ ſūt ꝑncipia ſalutꝫ ¶ Terciū iductiuū vite huiꝰ ſolitarie ē Dulcedo Quāuis em̄ cella aut ſolitaria vita īcipientibꝫ ac impꝑfcis ſit laborioſa ⁊ ardua ꝓficiētibus tn̄ ꝑ̄ſertim ꝑfectis exercitatos ſenſus habentibꝫ ꝓrſus dulciſſima ē ⁊ iocūda quā tn̄ plene nēo niſi q̄ accepit nouit. Hāc Jheronimꝰ ꝑſenſerat cū ꝑ̄ dulcedine eructuabat Viderit alij q̄d ſentiāt Michi oppidū carcer eſt ⁊ ſolitudo ꝑadiſus Huiꝰ dulcedinem ſcūs petrꝰ an̄ papa Celeſtinꝰ q̄nꝰ guſtauerat q̄ relicto papatꝰ altiſſimo apice rurſuȝ deſerta petebat. Huiꝰ dulcedinē pleniꝰ probat idē q̄ ſupra cōparās vitā ſolitarij ⁊ burgeꝰ in hāc ſentētiā ꝯcludens. q̄ talis fore videt̄ celle dulcedo q̄lis ⁊ celi. diſpar licet ſit ſiꝯtudo nō tn̄ impar ōnino In celo em̄ oīa mala abſunt aſſūt oīa bona In cella āt plima vitāt̄ mala ⁊ m̄lta fiūt bona. imo iuxta Bern. ideȝ agit̄ i cella q̄d ⁊ i celo Nā vtrobiq̄ꝫ fruimur dō. Que aūt maior dulcedo q̄ꝫ dei fruitio Quis ergo non ad hāc aſpiret. ¶ Quartū incitamentū eſt opꝰ. id ē vi [h]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

te huius necessitas Necessariũ enim est vitã hanc amplecti ꝛ ei potissimũ

Qui volet { mentis quietem īuenire / finem ꝓfessionis attingere / in bonis proficere }

N ¶ Primũ est necc̃aria ad mentis quietẽ attingen/dam Impossibile em̃ est iuxta Ber. ꝛ Senecã fige/re hoīeꝫ fideliter in vno animũ suũ q̃ nõ priꝰ alicui loco ꝑseuerãter affixerit corpus suũ ¶ Scdo ẽ ne/cessaria ad finẽ ꝓfessionis q̃ est deo intimiꝰ adhere/re ceteris abdicatꝭ acq̃rendis Solitudo em̃ h̃ ami/nistrat tumultꝰ ãt ꝛ turba cõturbat. ¶ Tercio ad vicia declinãda ꝛ sananda Qui em̃ vult mala vita/re debet in cella manere ibi em̃ ab hostibꝫ mltꝭ tu/tatur. Hinc vulgo dr̃ Cũ sis in cella leuiter vincis tria bella Auditũ simul ꝛ visum q̃ꝫ noxia vba Cur/rens exteriꝰ tribꝫ istis decipieris Patꝫ h̃ ꝑlimoꝝ in hoc ṽsu cõtentoꝝ exẽplo

david iecit mor/ corrupta fricida traditor ꝓmogeita maledixit tem iturrit

Dyna capn iudas ezau balaã semeiqꝫ
Egrediẽdo foras fecisse legũtur inique
Hinc maneas intꝰ ꝫ bene tutꝰ eris

¶ Est q̃ꝫ necc̃aria ad vicia sananda vñ ꝛ Ber. valitu/dinariũ illã appellauit dicẽs Incũbat eger imobili/ter in valitudinario suo ꝛ remedij suscepti ꝓsequa/tur visũ vſꝫ ad sanitatꝭ experimentũ. Valitudinariũ tuũ o egrote o languide cella tua est. remediũ ī quo cureris oīa ipsa. ¶ Postremo ꝛ necc̃aria ẽ ad ꝓfi/ciendũ in bono sine q̃ ꝓficit raro Vñ ꝛ ipã ꝓmũ tes/te Ber. indiciũ est ꝓfcũs q̃ sic ait Cogat hõ corpus posse cõsistere secũ cellã pati secũqꝫ morari Nã hoc in iuuene bone cõpositionis iniciũ est ꝛ tertũ bone spei argumentũ Idẽ etiã Beda pulchre sup̃ euãge/lio de muto ꝛ surdo testat̃. ¶ Quintũ incitamẽ/tũ ẽ vtile. i. solitarie vite vtilitas In/nũera q̃ppe solitudo adducit bona e quibꝫ hec in versibꝫ cõmemoranda

O

cõseruat. ¶ Seruat

a multis mal̃ | hoīes ī dos qui solꝰ ẽ aut deꝰ ẽ aut bestia | a pccis et cõcupiscẽtijs | itellc̃m illuiat | in bono

Eripit. immutat. purgat lustrat bona

ꝓficere fcit vt dicit ihero: | sedebit solita nꝰ ꝛ leuabit ꝛc | scõꝝ choꝝ vt iheroꝰ | ducã eã ī ꝑẽas solitudinẽ | īferni

Proficit eleuat associat solans fugit

¶ De vltimis his duobꝫ nota ꝙ de e/uasiõe penaꝝ infernaliũ Bern. dicit. ꝙ raro de cella in infernũ itur. ¶ De vltimo quidã doctor testat̃ Ipm̃ fidenter dico q̃ singularem vitã vſꝫ ad finẽ vite pro diuino amore tenuerit de hitaculo carnis egressus ad hitationeꝫ

merẽ celum ¶ Castra

ꝑueniet domꝰ nõ manufacte eterne in celis ¶ Pos/tremũ allectiuũ est Dignũ. id ẽ. vite huiꝰ dignitas q̃ ex multꝭ patescere p̃t Tũ ex ꝑte obiecti atqꝫ sub/iecti que vtraqꝫ dignissima sũt. quia aīa ꝛ deus vt dyonisiꝰ carth. testatur Tũ quia a sacratissimis et ab ipso sctõꝝ sancto assumpta Tum quia dignissi/mis rebus ꝯꝑata puta celo ꝛ paradiso ꝛ hmõi mul/tis imo tota angelica atqꝫ deifica dicta Tũ etiã qꝛ a summis magnifice laudata Vñ ꝛ in eiꝰ laudẽ et preconiũ plurima sũt scripta. puta a Basilio sanc/to Frãcisco petrarcha opuscula ṽe sũma laude di/gna solitarie vite cõmendaticia Tantꝭ itaqꝫ induc/tiuis allectitantis incitamentis incitati solitudinẽ oĩs boni matricem stabili cõprehendamus am/plexu. hec em̃ patrũ primaria erat institutio vnde eis tãta accreuit ꝑfectio Sꝫ postq̃ꝫ visuꝫ est de cel/le inductiuis videndum sup̃est de remedijs in cella conseruatiuis.

P

¶ De remedijs in cella obſuatiuis ¶ primus

Notandũ itaqꝫ ꝙ qui in cella bene volet ꝑse/uerare debet assumere conseruatiua eiꝰ.

Assuescat. restet. cernat. meõꝝ. ocia vitet.

¶ Primũ igitur ꝛ precipuũ iuxta petrarcham con/seruatiuũ remediũ solitudinis aut celle est assuefa/ctio ipsa qua scꝫ a primordijs hõ cõsuescit in cella se/cũ morari Quã si ab exordijs indebite exire ceperit statim illi exosa ꝛ tedio fiet. erit qꝫ cella ei carcer et reclusoriũ que alijs ꝑadisus ꝛ christi cubiculũ est. Dilige igit̃ cellã ꝛ foris cõstitutꝰ sp̃ ad eã festiare cu/rato sicꝭ piscis ad aquã ꝛ ꝑuulꝰ ad gremiũ maternũ Quã ingrediẽs hoc sp̃ obserues vt iuxta saluatoris doctrinã cord̃ aut ore dicas Pax huic domui Seu Jesus maria. vl' illd̃ psalmi Hec req̃es mea. De/niqꝫ corã crucifixo aut ymagine marie ꝑuã saluta/ciũculã lege Egressurusqꝫ te ꝓmunire iuxta Jhero/nimi institutũ memẽto sub conditiõe citiꝰ redeun/di Sicqꝫ assuesce morari in cella. Qd̃ q̃uis primũ durũ erit. ꝑsta ꝛ obdura. indubie dulcescet vt Fran/ciscus vbi supra ¶ Alterũ remediũ est. restet. id est ꝙ tẽptatiõibꝫ exeũdi sit resistendũ Exemplo illius in vitaspꝝ̃ se in limine iactãtis ꝛ clamantis Tra/hite demões trahite ego em̃ pedibꝫ meis nõ vado sꝫ si potestis me hinc abducite. Hoc Jhero. sua/det dicens Non semp̃ cũ egredi temptaris egrediẽ/dũ Nunq̃ꝫ em̃ occasio deerit egredi volẽti Hoc ob/seruauerat Athanasiꝰ. quidã qui cõpleuerat in cel/la xxxvij. ãnos ꝙ nõ transierat limẽ ostie cellule sue Nec obijciat quispiã quia charitas fraterna hospi/tes religiosos adire cõpellit. Nam huic obiectioni Clymachꝰ respondet dicens Noli oĩes verbis cer/tificare tuã ad eos charitatẽ ostendens. sed pete a do ꝙ eã in eis ineffabiliter ꝛ secrete clarificet Alioqn

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

nõ sufficiet tibi tempus ad affectiões dilectionū et compūctionū. hec ille Nec propter studia nimiū discurrendū Cella em̄ tua de õnibꝫ p̄t te instruere iuxta abbatē Moysen. si pmãseris in ea Macharius ãt sic temptationi accidie de cella eijcere conãti docuit respondendū Dic inquiens eis quia propter christū sedeo ⁊ parietes istos custodio ¶ Terciū remediū est Cernat id est vt crebrius inductiua ad amorem solitudinis incitãtia reuoluat ⁊ q̄ꝫ/ti illi patres sctī solitudinem fecerint retractet Super quo quidam senū talem sententiã dixit Credo in deo quia quicunqꝫ sedet in cella propter nomen eius et custodit conscientiã suam inuenietur ⁊ ip̄e in loco Anthonij. O quis hec reuoluens non amplexabitur cellam ¶ Quartū remedium est Memor id est vt in cella consistens bonis meditationibus te dedas Iuxta quod pulchre te docet Abbas Euagrius in vitaspatrū meditari scilicet de morte inferno iudicio et regno celorum. Et sic fit dulce quod ante amarū erat. Unde et hoc consiliū quidam accidiato dedit dicens Uade memorare penas inferni et libens in cella manebis etiam si vermibꝫ collotenus plena esset ¶ Postremū remediū est. Ocia vitet. Nam quemadmodū mare mortuos non perfert in se manere Sic iuxta Bernardū Ociosum ⁊ mortuū ab exercitationibꝫ nõ patitur cella Hoc remediū angelus Anthoniū orantẽ ⁊ attediatū docuit in specie hominis apparens nūc opantis nūc orantis ⁊ rursus ad opus pgentis. ei dicẽs Sic fac ⁊ viues. ꝙ si et nos viuere in cella volemꝰ similiter agamus ociū deuitemus Ocia dant vicia Uarijs ⁊ pijs ⁊ alternatis nos exercitijs occupemus nichil ad tediū vsqꝫ agendo. delectatio nanqꝫ est que operantem in opere conseruat Hinc iuxta quendã Nunc lege nūc ora nunc cū feruore labora Ociū ei sine lris viui ẽ hois sepultura. De varietate borū exercitiorū Franciscus petrarcha vt supra docet Et Ber in epl'a ad frẽs de mõte. Hec itaqꝫ remedia assumamus ⁊ in cellis per hec nos conseruemꝰ Qꝛ pseuerantia celle iuxta Arseniū perducit monachū in õne bonū. Hoc tm̄ sciendū ꝙ parū pdest exterior solitudo corpis nisi etiã affuerit mẽtis. Unde posset etiam de hoc hic sermo fieri nisi prolixitas ipsa vetaret Primam hãc externam assumamus vt secundam attingamus que nil aliud est nisi quies et pax mentis. Et nota ꝙ sicut dictum est de officina in qua bonū operamur sic etiam hic dici possit de tempore. quoniã iuxta philozophum locus et tempꝰ coniūcta sunt nisi ab alijs plene esset deductum. Scripsit super hoc scilicet de tempore vtiliter expendendo Iohãnes vallenſ in dietario suo videatur ipse. Et hec de officina salutis sat sit dixisse. ¶ Membrū terciū

¶ De instrumentis saluti congruentibus

Hec sunt instrumenta tabernaculi testimonij Exodi. xxviij. Uiso de officina salutis. videndū est de instrumentis operande salutis. Quorū ⁊ si plurima copia posset annumerari sufficiat tamen hic vel pauca cõmemorare et hoc cursim solum. Nam si de singulis prosequi velimus in immensum iret volumen. Hec igit̄ sunt instrumenta ¶ perseuerantia

silẽcij obseruatio	sensuū cohibitio	morū disciplina	pseuerantia	ꝑuia cõsideratio orõ

Vt sileas. sensus. mores. preces. pete

¶ Primū itaqꝫ acquirende salutis instrumentum est silencij obseruatio De quo Jacobi primo. Si quis putat se religiosum esse non refrenãs linguam suam sed seducens cor suū. huius vana est religio. Ad cuius obseruantiã plura nos inducere possunt. ¶ suasiū

Exemplū. natura. bonū. votum. quia

¶ Primū inductiuū est Exemplū. i. exemplaris informatio dm̄ iesu Marie q̄ septies tm̄ inuenit̄ locuta ⁊ sctõꝝ patrū quibꝫ summū studiū erat silere vt pꝫ in vitis eorū ¶ Scdm̄ est natal' inclinatio q̄ homo pnior erit ad audiendū q̄ꝫ loquendū Hic q̄daꝫ Cur natura duas dedit aures os tm̄ vnū Debes audire duplū sed dicere simplū. ¶ Terciū est Bonū. i. vtilitatis silencij cõsideratio. plima ei bona adducit. Nã pmo inūera mala secludit ⁊ p̄caret Ignem em̄ obstruit. aquã iurgioꝝ claudit. gladiū imaginat. bestiã indomitã domat vt pꝫ applicãdo Scdo mẽtis puritatẽ seruat Uñ est q̄i lauacrū locionis Qꝛ mẽs sine clausura silẽcij vndiqꝫ ipurita ti pꝫ ⁊ iacul' iimici Tercio hoiez fortificat ysa. 3º In spe ⁊ silẽcio erit fortitudo vrã Et q̄dã prm̄ Ois labor ex taciturnitate supabit̄ Quarto claustrū pacificat iuxta illd̄ Erit opꝰ iusticie pax silenciū scꝫ Et iterū Qui iponit stulto silentiū mitigat iras Quinto intellcm̄ illuiat ⁊ hoiez decorat. vñ Prouer. Audi tacens ꝓpter ⁊c. Et q̄dã prm̄ vade ⁊ tace ⁊ doceberis de oibꝫ Hoiez q̄ꝫ decorat iuxta illd̄ Loq̄la tua manifestū te facit. leuitas em̄ mẽtiū pꝫ ex vbis. vñ Silentiū est signū sapie ita vt stultꝰ si tacuerit sapiẽs reputabit̄ Est ⁊ signū mẽtis cõposite Qual' em̄ smo oñdit̄ talis mẽs indicat̄. Sūt ⁊ alie mlt̄e silencij vtilitates q̄s singl'ati pseq̄ plurū esset nimis Nã ad diuinū eloq̄ū audiẽdū pparat iuxta illd̄ Bonū est cū silẽtio p̄stolari ⁊c. vt hõ tacẽs dicat. loq̄re dñe qꝛ audit seruus tuus. Ad deuotionẽ leuat Religiões et õne bonū conseruat vñ ⁊ custos ⁊ clauis dr̄ religionis Grẽ ãt stultoꝝ effundent̄ Spūale gaudiū ifun N

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

dit intra illos in vitiſprm̄ In oni loco ſi taciturꝰ fue⸗
ris reqͥez poſſidebis Irē eternū gaudiū merceꝭ iux
ta illos pſ̄. Letati ſūt qꝛ ſiluer̄t. p̄dicte vtilitates cō
p̄chēdūtur cauſa memorie in his v̄ſib͛ ¶nat

Precauet.expurgat.robur paciꝭ.docꝫ.or
Preparat.accēdit.cōſeruat.gaudia.celū

¶ Quartū p̄ncipale īductiuū ē votū.i.regl'arꝭ in⸗
ſtitutio ꝛ voti emiſſio Ois em̄ religio ānexū fere ſi
lētiū hꝫ Cultꝰ ei iuſticie ſilentiū. Hic dr̄ Ihere.viij
Cōuenite īgrediam ͣ ciuitatē munitā ꝛ ſileamꝰ Poſ
tremū inductiuū ē ſcp̄turaꝝ ꝛ ſctōꝝ p̄ſuaſio Eccl.
xxij. Quis dabit ori meo cuſtodiā ꝛ ſup labia mea
ſigꝭlꝫ vt nō cadā in ipꝭ ꝛ lingua mea nō p̄dat me.
Pſ̄. Dixi cuſtodiā vias meas ꝛc. Suadēt ꝛ h̄ ſcti
Hinc Ambroſiꝰ Alliga ſmonē tuū ne laſciuiat et
mꝭltiloq̄o p̄ctā ſibi colligat In vitiſprm̄ Sp ſilebis
vſqꝫq̄ īterrogatꝰ fueris Eſt em̄ p̄ſtim clauſtralib⁹
ſilentiū neccāriū valde Nā clauſtral' ſine ſilētio ē vt
equus ſine freno.caſtrū ſine clauſura.vrbs ſine por
ta.vinea ſine ſepe Ubi āt ſeps nō fuerit poſſeſſio di
ripietꝭ. Eya igiꝭ ſilentiū religionis cuſtodem obſue
mus ꝛ bn̄ p̄ficiemꝰ Nos vt meliꝰ agamus remedia
paucis aſſignamus. ¶claues

Cōſueſcas.ſtatuas.reſeras non.porcite

¶ Primū eſt aſſuefactio vt hō etiā licitꝭ tp̄ib⁹ iuxta
R Iheronimū ſtudeat reticere Alterū ē ſtatuas.i.va
riaꝝ an̄ portā oris poſitio q̄ ſūt firma p̄poſita ſilē
tiū obſeruandi ꝛ occaſiōes cōtrarias deuitādi. vn̄ p̄⸗
bioꝝ Iudicia q̄ſi vectes vrbiū ¶ Terciū ē ꝙ porta
oris nō cito ē apienda ꝛ cū apta fuerit mox claudē⸗
da.de p̄o Sit ois hō tardꝰ ad loq̄ndū Et Seneca
Tardiloquū te eſſe iubeo. De altero ꝙ ſi porta orꝭ
apta ſit cito claudēda ſubnectit idē Breuiloquū te
eſſe volo Nā ſicꝫ in mꝭltiloquio raro p̄ctm̄ deeſt ſic
breuiloquiū p̄ctm̄ cauet. ¶ Quartū eſt Orō. de q̄
abbas Siſois ait Crede mihi qꝛ ecce.xxx. ānos ha
beo ꝙ nō dep̄cor deū p̄p p̄ctm̄ ſꝫ orās hec dico Dn̄e
ieſu xp̄e p̄tege me a ligua mea Et vſꝫ nūc p̄ ſinglos
dies corruo p̄ ipāꝫ ꝛ delinq̄. ¶ Ultimū eſt ꝙ tripli
ces claues oris habere debes Quaꝝ p̄ma erit i ar⸗
cha cordis vt.ſ.deliberatio p̄eat Altera in maū p̄⸗
lati vt licentiā petas Tercia i manu dei aut angeli
quē an̄ locutiōez orabis Et h̄ de ſilētio ſufficiāt

¶ De altero inſtrumento ſcilicꝫ cuſtodia ſenſuum

Aſcendit mors p̄ feneſtras nrās. ¶ ſ ſcd͛us.
Iheremie.ix Alterū etiā p̄cipuū op̄ande ſa
S lutꝭ inſtrumentū eſt ſenſuū exteriorū ꝛ interioꝝ re
frenatio Quoꝝ cuſtodia nō minꝰ ē p̄ficere volēti q̄ꝫ
celle ꝛ ſilenciū neccāria. Per hos em̄ aīe ciuitas expug
naꝭ ꝛ mors p̄ feneſtras has aſcēdit Un̄ circa cuſto
dias portaꝝ ōne robur exercitꝰ eſt ponendū Obiec

ta em̄ ſenſib⁹ oblata naꝭaliter mouēt ꝛ alliciūt ſen
ſum i ſui appetitū. ꝛ pene īpoſſibile ē vt irritamēta
ſenſuū nō p̄turbēt rōis vſuꝫ Un̄ q̄ p̄ficere volet ne
ceſſario hos cuſtodire hꝫ vt dicit Iacob⁹ carth. Et
hic eſt ꝙ ad horū cuſtodiā tā ſollicite hortamͣ a ſcp̄
tura ſacra Poſſemꝰ āt ꝛ de ſingul' his ſicꝫ ꝛ de ſoli
tudie ꝛ ſilētio actū ē diſputare ſꝫ breuitati ſtudētes
hec in alijs volumꝰ dmōſtrare Habētꝭ plura i Sū
ma Anthonina. ꝛ ſil'iter i ſpc'lo morali Qui hec ſci
re voluerit illic inq̄rat Hoc tn̄ monemꝰ vt frenū ſp
habeamꝰ q̄ euagātes ſenſꝰ domemꝰ vt dicamꝰ huic
vade ꝛ vadat ꝛ alteri vide hoc ꝛ videat Nos ꝛ ſi i p̄n
cipio difficile ſit p̄p ſenſuū īſtabilitatē ꝛ naꝭalē coꝝ
incliatiōez ad nouitatū ſcrutationez tn̄ p̄ceſſu tp̄is
ſcā diligētia facile factu erit. Portas igiꝭ has cuſto
diamꝰ ne tragediā illā Iheremie lamētari habeaꝰ
ſcꝫ Aſcendit mors p̄ feneſtras nrās.

¶ De tercio qd̄ ē diſciplinatio moꝝ ¶ſ terciꝰ

Apprehendite diſciplinaꝫ neqn̄ iraſcaꝭ dn̄s ꝛc T
Pſ̄. Terciū ꝛ ſingl'are ſalutꝭ inſtrumētū ē
Morū diſciplinatio Que q̄ꝫ neccāria ꝛ decēs religio
ſo ſit plene ē ab Hugone in ſuo de diſciplina clau⸗
ſtraliū deductū Sꝫ ꝛ in eruditiōe ſua Hūbertꝰ ſin
gulas eiꝰ p̄tes p̄ſeq̄tꝭ Et i Spec'lo diſcipline ab ōni
bus merito nouicijs ſtudēdo agiꝭ de diſciplina cir⸗
ca ſingula fere agenda Un̄ q̄ bene diſciplinatꝰ fieri
volꝫ his libris ſtudēdis opaꝫ donet Hoc hic dicíꝰ
ꝙ moꝝ ꝯpoſitio p̄mū erit ſtudiū incipientꝭ vt vult
Ber Nā nō p̄riꝰ qd̄ ſpūale. ſed qd̄ aīale ap'lo teſte
Grādia nāqꝫ ꝯferūt aīe ea q̄ corporis ſūt diſcipli⸗
natiua Anime em̄ iuxta doctoꝝ ſentētias corp̄a ſe
quūtꝭ nō in naturalib⁹ tm̄ ſꝫ ꝛ in moralib⁹ ipꝭ vt di
cit Iacob⁹ carth. Ulim igiꝭ nobis agamꝰ ꝛ mores
ōnib⁹ diſciplineꝰ vt p̄ficiamꝰ

¶ De q̄rto inſtrumēto qd̄ eſt cōſideratio prouida D

Palpebre tue p̄cedāt greſſus ¶ſ quartus
tuos p̄uer.iiij. Quartū ꝛ nō minꝰ ceterꝭ p̄ci
puū op̄ande ſalutꝭ inſtrumētū eſt Cōſideratio Cu
ius defcūs eſt ſūmū iuxta quēdā religioſoꝝ impedi
mentū profcūs Qui igiꝭ proficere voluerit oīa ꝛ ſin
gula ſua op̄a triplici ꝯſideratiōe p̄ueire debꝫ vt ſcꝫ

Conſideret
- Quid debeat agere
- quid eū debet inducere
- quomodo opꝰ ipm̄ debet p̄agere

¶ Deidē etiā ſtudebit intētiōez ex ꝯſideratiōe for⸗
mare ex q̄ totū opꝰ bonū vl' malū poterit reputari
Qui ſic ageret i oīb⁹ p̄ficeret ꝛ mirabilē recreatiōez
etiā in minimis q̄buſdā ſētiret Nā ꝛ mel de petra o⸗
leūqꝫ de ſaxo duriſſimo ſugeret Qui āt incōſideratꝰ
oia p̄agit ſꝫ Bonauētu. incautꝰ in plura pic'la inci
det et dulcedine multa carebit Eſt enim par ei qui
nucem integram deglutit nec ad guſtanduꝫ dulceꝭ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

dinē nuclei ꝑ maſticatiōem ꝑtigit Proch q̄ȝ multi
q̄tidie laboribꝫ ſolo huiꝰ defectu fatigant Ad vigi/
lias ſurgūt. chorū viſitant. diuinis īterſūt Omnia
que ordinis ſunt ex conſuetudine vt vitula effraym
docta diligere trituram efficiunt. nec dulcedine ali
qua afficiūtur Ad menſaȝ plenā cotidie ſedēt ⁊ ī oī
abūdātia voluptatū ꝟſant ⁊ tñ vacui ⁊ ieiuni ꝑma
nent ac recedūt Quare hoc? Vere nō aliā ob cauſā
niſi q̄ȝ cor ſuū dirigere neſciūt ⁊ ꝑꝑ q̄d oia fiūt non
conſiderāt nec aduertūt Qui igit̄ ſpūali fame ꝑire
noluerit q̄ in oībꝫ ⁊ ſingul' multū (pauco tñ vt aiūt
ſudore) ꝓficere cupierit. ſtudeat ac diſcat opa ſua
meditatiōe ac ꝓpoſito ꝑuenire ne vt aial ſtolidū et
nō ruminās imūdꝰ habeat iudicari Hinc em̄ aliꝰ
alio eodē tꝑe ⁊ actu magꝭ aut minꝰ ꝓficit q̄ȝ inten/
tio ⁊ ꝓpoſitū diſcōgruit Cōfiteamꝛ itaq̄ȝ dño deo
in directiōe cordis ꝙ q̄ alijs inſipida ſūt ⁊ oneroſa
nobis dulcia leuia ac gaudioſa erūt Et hec de q̄rto
inſtrumēto de quo phi tractant ſub prudētia

¶ De quarto ſuperiorū cōfirmatiuo quod eſt ora
tio. ꝯ quintus.

Para Ere fili a domio vt ipē dirigat greſſus tuos.
Thobie. iiij. Sȝ ōnia ſupiora inſtrumenta
parū aut nihil iuxta quendā ꝓderūt ſi in his fiden
tes ad orōnis auxiliū nō recurrerit Iuſtoꝝ nāq̄ȝ ope
ra magis in dei grā q̄ȝ in ꝓprijs viribꝫ aut ſapiā pē
dent Hinc Thobias filio ſuaſit vt greſſus ſuos ex
emplo pſalmiſte ab eo dirigi poſtulet Hinc q̄ vere
volet in ōnibꝫ ꝓficere debet poſt factā ꝯſideratio/
nem ⁊ intentiōeȝ ad orōnis ſe ſtudiū diuertere orāſ
vt poſſit digne opꝰ ꝑagere vt inde deo poſſit place/
re Et nō opꝰ ē ꝓlixas orōes effūdere. ſȝ breues ⁊ ia
culatorias totas ignitas in celū debemꝰ emittere
exemplo patrū ſolitariorū.

¶ De vltimo ſalutis inſtrumento quod eſt me/
miniſſe finis. et q̄re venerit ad religiōem ꝯ ſextꝰ

Prim Emento finis Ait ſapia In huiꝰ capli fine
annectit̄ vnū inſtrumentū oim ſupioꝝ alle
uiatiuū. qđ eſt Memēto finis. vt hō religioſꝰ ide/
ſinenter cur venerit ⁊ q̄re. reuoluat. ac dignitatem
ſuā ꝑpendat vt ſic torpeſcere ꝑtimeſcat. ⁊ fini prop
ter quē venit appropiquare ſtudeat. Neccāriū em̄
eſt iuxta quendā religioſo ex ōni corde ꝑconiū ſuuȝ
deſuꝑ ſibi datū ſuꝑ oēm ſcl'i thezaurū pōderare ⁊ cū
grāꝝ actionibꝫ ꝑfcō affcū dñȝ gl'anter magnificare
Nihilominꝰ q̄s ſit ⁊ ad q̄ bona vocatꝰ ſit in tiore di
ſꝑ meōriter tenere Et q̄ tal' ſit recogitare ¶ Vas

Miles. amicꝰ. emit. ſeq̄tur. lūbos. oleū
Vas. tēplū. thꝰ. biſſenos. bibe martir in
Ipſe em̄ nō cōis laborator ī vinea ¶ Leuo
pro diurno denario laborans ſed miles ſub vexillo

ſtrēnue militās ⁊ in ꝑlijs eiꝰ iugiter ſe exercēs. Ip
ſe nō eſt cōis de plebe ſȝ amicꝰ dei cui nota fecit q̄/
cūq̄ȝ audiuit a prē Cui datū ē noſce miſteriū regni
dei Ipſe eſt hō q̄ vendidit ōnia ⁊c. ⁊ emit agrū in q̄
theſaurꝰ abſconditꝰ eſt. Ipſe eſt cui dictū eſt Veni
ſequere me ⁊ habebis thezaurū in celo. Ipſe vnus
eorū qui lūbis ꝑcinctꝭ lucernas ardētes deferūt vt
aperiat dñs Ipſe vnꝰ de numero prudentiū q̄ cū lā
pade oleū in vaſ hȝ. Ipſe vas electōnis. Ipſe verꝰ
⁊ delectabil' thalamꝰ ſpōſi. ſacrariū ſpūs ſci. tem/
plū ſctm̄ totiꝰ trinitatꝭ. Cor eiꝰ veꝝ thuribulū in
q̄ ignis charitatꝭ ⁊ thimiama deuotiōis ⁊ orōis Ip
ſe q̄ in via de torrēte bibit vt ꝯfortatꝰ caput exaltet
Ipſe aq̄s duplices haurit de fontibꝫ ſaluatoris cō/
tritionis ⁊ laudis. Ipſe martir dei ⁊ ſi nō ferro ce
ſus ⁊ ſi nō igne leſus tñ cotidiana corꝑis afflictiōe
Ipſe ſedebit ſuꝑ ſedes xij. ⁊c. Ipſe mortariolū va
riarū ſpecierū q̄ꝝ fumꝰ ſicꝭ odor agri pleni Hec et
hmōi m'lta q̄dā ex ſcripturꝭ cōtexens pulchre reli
gioſis applicat Et in ſe nō ſūt puerilia. ſȝ in q̄libet
ꝑte lucet inſignis ⁊ vera phia. ſi tñ ꝓfunde fuerit q̄
q̄ȝ diiudicata. Pudeat igit̄ torpeſcere ⁊ in tante
dignitatꝭ gloria ſegnicici maculā ponere. Memi
nerimꝰ inſuꝑ finis. iuxta ſapiētie hortamentū ꝑꝑ
quē venerimꝰ ⁊ nobis exēplo bernardi crebriꝰ dica/
mus Frater cur veniſti? Quis āt ſit finis ꝑꝑ quē ⁊
quare ad religionē venimꝰ in ꝑncipio Specli mo/
nachorū ⁊ in libello q̄ ītitulat̄ Brūs vir. pl'chre de/
clarat̄ Et hec de bñ oꝑandi īſtrumentꝭ ⁊ directiuis
Que ſi q̄s manu iugis exercitatiōis attigere vellet
facile q̄ȝtū ad ꝑfcm̄ proſint ſentiret Sȝ forſitan
adhuc aliquis inſtabit ⁊ cauſabitur dicēs Que dixiſ
ti exercitiorū eſſe media ⁊ inductiua ⁊ leuificatiua.
ordinis ipſa ſunt factu difficilia ⁊ ardua Fatemur
id ita eſſe ſȝ aialibꝫ ⁊ inexꝑtꝭ q̄ nō ſapiūt q̄ ſpūs ſē
Sapiūt res ſm diſpoſitionem ſuſcipientis nō ſuſ
cepti. Qualis vnuſquiſq̄ȝ eſt talia videntur ei Pa/
lato inſano dulcia ſunt amara. Sed ſi quis bene
diſpoſitus ⁊ affectatus fuerit huic mox res ſapiūt
ſm ſui naturā Nec tamen in principio diffitemur
certamen magnū ſubire oportere maxime in adul
tis propter inolitā contrariam q̄ȝ conſuetudinem
Sed qui confidūt in domino mutabūt fortitudi/
nem. Corpus inſuetū lorice. eā abhorret ſed iacu/
la' hoſtiū ⁊ conſuetudo faciūt non ſentire onus Nā
et dulcia nō meminit qui non guſtauit amara. Et
quem ad dexteram chriſti ſedere delectat calicem
nō refugiat cum eo bibere. Quot mari piſces tot
ſunt in amore dolores Et laborabit omnis amare
volens Milicie ſpecies amor eſt diſcedite ſegnes.

¶ Incipit Ordinariū vite religioſe ¶ Titulꝰ ſcđs
Prologꝰ in ordinariū ⁊ vtilitatem ordinarie vite.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Unqd noſti ordinē celi ⁊ rōem eꝰ pōes i terra Job.xxxviij Poſt titulū pmū q̄ ē vite religioſe vl' ex ercitioꝝ eruditoriū ſubnectit' hic vite religioſe ordinariū in q̄ quo dāmodo celi ordo ⁊ eiꝰ rō in terr ponit'. qr in eo docet' quō religioſo rū vita vite āgelice ꝯformat' Angeloꝝ eīn vita or dinatiſſima ē ordinata inq̄ȝ ad deū hoīes ⁊ ad ſcip ſos vt Soccꝰ pulchre in ſmonibꝫ declarat Quoꝝ vite q̄ ꝯformari voluerit triplici etiā h ordīe coꝝ in ſtar ſe ordinare debebit Ut ſcȝ ſe bene

Ordinet ad
- ſuperiores
- proximos
- ſeipſum

A ¶ Nā ſic ordinate viuere ē recte i religiōe iuxta ber nardū degere q̄ ait Eſtimo ꝙ in religione bn̄ viuis cū ordinabiliter viuis Sȝ ⁊ maxima bona oriūtur ex iſta ordinatiōe. ¶ Item

Ordo facit pacē. robur dat. datq̄ȝ deco-

¶ Primo ordo facit pacē ⁊ animi trāq̄llitatē Au gu. Minus ordinata inq̄eta ſūt ordinata āt q̄eſcūt vt pȝ in lapide iactato q̄ nō niſi i ſuo ordine q̄eſcit. Hinc ⁊ in de ciuitate dei Pax oīȝ reꝝ trāq̄llitas eſt ordinis ¶ Scd̄o ordo ad fortitudinē valet Acia eīn bn̄ ordinata terribil' eſt hoſtibꝫ diabol' vt caſtroꝝ a cies ordinata. ¶ Tercio ad pl'chritudinē facit adeo vt mala q̄ de ſe ſūt deformia ordinis rōne vniuerſi pl'chritudinē augeāt ⁊ decorē. Nā ſicut pictura ait Augu. cū colore nigro ſuo loco poſita. ita vniuerſi tas rerū etiā cū malis. pulchra ē qm̄ ordīata Malū enim bn̄ ordinatū eminētiꝰ bona cōmendat Omne nāq̄ȝ ordīatū decoꝝ eē necē eſt Quiſq̄s igit' ordinē celi ⁊ eiꝰ rōēȝ vis in terra ponere q̄ſquis cupis āgeli ce vite ꝯformari ⁊ ordinis bona cōplecti. Hoc vi te ordinariū carū habe de q̄ paucꝫ ē agendū Et pri mū quō religioſꝰ debet ordinari ad ſupiores Qui q̄ niā duplices ſūt deꝰ. ſ. ⁊ p̄latꝰ de vtriuſq̄ȝ ordīatio ne videndū Et pmū de ordīatiōe erga deū.

¶ De his q̄bꝫ ordinam² erga deū ¶ Capl'ȝ pmū.

B Indicabo tibi o hō q̄d ſit bonū ⁊ q̄d a te req̄rat deꝰ Michee.vi. ¶ Prima ordi natio ⁊ iter ceteras necāria magꝫ. ē qua ſe ſtudeat hō bene ordinare ad dn̄ȝ deū q̄ nō hita cetere ordinatiōes paꝝ aut nihil pficiēt Tria autēȝ ſunt p q̄ hō maxime nouellꝰ tyrūculꝰ xp̄i reli gionis caſtra ingrediēs erga deū ordinari debȝ que innuūtur in verbis pphete.

Scȝ
- facere iuſticiā
- facere iudiciū
- ſollicite ābulare

p
- ↄ̄gritudinē ⁊ rcāȝ intētiōeȝ
- pctōꝝ expurgatiōeȝ
- volūtatꝫ eiꝰ exq̄ſitiōeȝ

¶ Primo ei oīm vt religiōeȝ es ingreſſꝰ vt dyoniſiꝰ car:huſienſ in exhortatorio nouicioꝝ docet ſi vo les emendationē tuā bene incipe debes a gratitu dine inchoare vt ſic i meliꝰ merearis pficere. Et er go debes diligēter conſiderare vn̄ exieris q̄ iteꝝ in traueris. quāta euaſiſti mala. ad quāta iteꝝ dei pi etate deueniſti bona ⁊ inde agere grates Nā poſtq̄ȝ iſraheliticā plebē de egipto eduxerat deꝰ crebriꝰ ait Humbertus. bn̄ficiū hoc ad mentē eis reuocabat vt ad gratitudinē incitaret ſepiꝰ dicens ⁊ inculcās illō pſ. aut hmōi Ego ſum dn̄s deꝰ tuꝰ q̄ eduxi te de terra egipti Nō verbū religioſ' ōnibꝫ crebriꝰ me morandū Nō eīn minꝰ ē bn̄ficiū eductio de ſeculo p eiꝰ ꝯtemptū ⁊ religiōis ingreſſuȝ eductiōe corpo rali de egipto ¶ Primū ergo ꝙ religioſus eductus de ſcl'o debȝ facere. eſt grās deo agere Qui eīn grāȝ acceptā nō agnoſcit ⁊ de ea grās nō agit. eiꝰ amiſſi one reddit ſe dignū. ⁊ vberioris grē ſuſceptiōe idig num vt Hūbertꝰ declarat in de Eruditiōe religio ſoꝝ. ¶ Ordinatur iteꝝ religioſus ad deū p rcāȝ C intentionē q̄ multū necāria ē rectificari in inicio in greſſus religionis Ipſa nāq̄ȝ iuxta gregoriū finem actiōis pōſtendit. in opatiōe dirigit ⁊ opi q̄ſi fūda mentū finale preſtat Que ſi recta nō fuerit totuȝ deturpat' ⁊ amittit' opꝰ Si āt rcē intendimꝰ bonū opꝰ efficit' etiā ſi minꝰ bonū extra videat' Et ex intē tionis directiōe ſeq̄t' pfcūs vl' defectꝰ opis adeo vt quidā dicat Rariſſime fit ꝙ q̄ ſtulte ⁊ nō rcā inten tiōe incipit vt meliꝰ pficere poſſit atȝ bn̄ ꝯſūmare Et e regiōe q̄ bn̄ ⁊ ſapiēter ⁊ rcā intentiōe incipit et fundamentū bone intētionis ponit deficere poſſit ⁊ male cōſūmare. Multū igit' necāria rcā intentio potiſſimū in religiōis pncipio Abūde de hac agūt doctores pſertim diſertiſſime in ſuo cōpendio ſcri bit Gerſon. Igitur

Intende
- ſoliꝰ dei laudē ⁊ gl'aȝ in ōnibꝫ q̄rere
- ab ōni offenſa dei tui precauere
- ſm regulā ⁊ ſtatuta viuere
- cōcupiſcētijs malis viriliter rſiſtere
- in veris virtutibꝫ velle proficere
- in his in finem vſq̄ȝ velle pſeuerare

¶ Hijs ⁊ hmōi rectificet' intentio vt tota decoret' vita Fixa ei ſnīa dei Si ocl'us ſimplex fuerit totū corpꝰ lucidū erit. ¶ Scd̄o pncipal'r ordīat' hō ad D deū iudiciū faciēdo p pctōꝝ. ſcȝ vetuſtoꝝ expurgati onē Ad q̄d hortam² Jhere. iiij. vbi dr̄ Nouate vob noualeꝫ nolite ſerere ſr̄ ſpinas Cui Bonauētu. al ludit dicēs Poſt religiōis iq̄t igreſſū ꝯtinuo itēdē dū ē amouēdis pctis Ordis ei ſtatꝰ reicit res atȝ re atꝰ Qui ei vult dei grāȝ i ſe ſuſcipe opȝ mentē ppa rare ⁊ ab ōni prioꝝ criminū ſorde purgare.

P
- generalē omniū pctōꝝ ꝯfeſſionem
- penitentialis vite ⁊ purgatiue aſſumptioneȝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Jniciū bonoꝝ eſt cōfeſſio malorū Niſi em̄ qs huiuſmodi coꝛ a pctis purgauerit vir vnꝗ̄ teſte Bonauētura. ad ſpūalis ꝯſolationis guſtū attinget. Balſamū ſpūalis ꝯſolatiōis nō niſi vaſi infūditur mūdo Et nō datur mān̄a niſi priꝰ deficiente egipciaca farina Videatur de his ſpeculū diſtinctiue.

¶ Tercio ordinaꝛ hō ad deū ſollicite ambulando cū eo Que ſollicitudo in hoc cōſiſtit vt ab ōni eiꝰ offenſa q̄ꝫ diligentiſſime p̄caueaꝛ ꝛ volūtas eiꝰ bona bn̄placens ſemꝑ inquiratur ꝛ impleaꝛ Sufficit h̄
E tetigiſſe ad p̄ncipaliter deſtinatū veniendū

¶ De ſeptemplici affectu quo ordinamur in deum

Sciendū ꝙ viri illi exercitatiſſimi ¶ ꝭ primꝰ ſcitiſſimi ꝛ docti Bernardinꝰ ꝛ vincentiꝰ. poſteriorís inꝗ̄ꝫ ſeculi ꝓpago generoſa ſeptē docuerūt affectus q̄bꝫ hō debet ordinari ad deū. F

Primꝰ amet. timeat. zelet. dūꝫ vl' hōꝛet
Sit parēs. gratꝰ. guſtū capiēs deitatis

¶ Primus inꝗ̄ꝫ in deū affectus eſt amoꝛ ardentiſſimus exercens ſe iugiter in meditatione dei Ad quē hoꝛtatur ſpōſus in Canticꝭ dicens Pone me vt ſignaculū ſuꝑ coꝛ tuū ꝛ vt ſignaculū ſuꝑ brachium. qꝛ foꝛtis vt moꝛs dilectio dura ſicꝭ iferꝰ emulatio. lampades eiꝰ vt lampades ignis atqꝫ flāmaꝝ aque multe nō poterūt extinguere charitatē. Jn q̄ auctoꝛitate iuxta diuinū bernardinū ſeptem ꝑ oꝛdinem tāgunꝛ gradꝰ q̄bꝫ acq̄ritur hic ardētiſſiꝰ aōꝛ.

Qui ſūt	Meditatio	q̄	coꝛ iugiter inflāmetur hinc	Pone me q̄ſi ſignaculū ſuꝑ coꝛ tuū
	Jmitatio		etiā ad extra dilcm̄ imiteꝛ	Suꝑ brachiū tuū
	ſeꝑatio		ab oī alieno amoꝛe ſeꝑeꝛ.	Foꝛtis vt moꝛs dilectio
	emulatio		melioꝛa ſpꝫ altioꝛa emuleꝛ	Dura ſicꝭ iferꝰ emulatio
	iſlāmatio		ex p̄cedētibꝫ i dei amoꝛez incendaꝛ	Lāpades eiꝰ lāpades ignis
	exēplatio		etiā ꝓximꝰ ad dī amoꝛem ꝓuoceꝛ	Atqꝫ flammaꝝ
	inſuꝑatio		nl'lis adūſitatibꝫ a do ſeꝑeꝛ	Aq̄ ml'te n̄ poterīt extiguere charitatem

¶ Secūdus inflāmatꝰ affcūs erga deū e Timoꝛ reuerentiſſimꝰ nō naꝛalis ſuilis aut inicialis Sed timoꝛ filialis ꝛ caſtus. Filialis adprēm caſtus ad ſpōſum Erit āt triplex iſte timoꝛ ſcꝫ ſeꝑatiōis q̄ timeat a ſpōſo ſeꝑari Eccl'. vij. Qui timet deū nihil negligit ne. ſ. ſepareꝛ a ſpōſo Scd̄s offenſiōis q̄ filialis aōꝛ etiā in mīmo timet prēm offendere. ꝓuerbioꝝ viij. Timoꝛ dm̄i odit malū. Terciꝰ ē reuerentialis Eccl'. xxiij. Nibil meliꝰ q̄ꝫ timoꝛ dei ¶ Terciꝰ affcūs ē zelꝰ cōſtantiſſimꝰ q̄ gl'a dei ꝛ aīe ſalꝰ ꝓcuratur Eſt em̄ zelꝰ amoꝛ exardeſcens ꝛ iraſcens cōtra ea q̄ ſūt ꝯ̄ria amato vl' amatoꝛi ſuo Erit āt duplex ſcilicet. hōꝛis dei qꝛ nō digne hōꝛaꝛ Et ſalutꝭ ꝓximi Juxta illd̄ Zelꝰ domꝰ tue comedit me. ¶ Quartꝰ affcūs ē debitꝰ hōꝛ aut laus imenſa. Eſt ei duplex iſta laus Affirmatiua. ſ cū in eiꝰ laudē oīa bona ei ap.ꝓp̄anꝛ vt pꝫ ſepe i ſcꝑturꝭ Negatia qn̄ in āpliorē laudē illa negātur q̄ priꝰ de deo affirmabāꝛ Et hec incōꝑabiliter p̄ſtat Affirmatia iuxta vercellenſem fit ꝑ deſcenſus a ſuꝑioꝛibꝫ ad extrema Negatia eꝯ̄ ab iferioꝛibꝫ ad ſuꝑioꝛa. Prima parit dilatationē ꝛ vboꝝ ml'tiplicationē. altera id ē negatia cōtractionē Quod fit qꝛ ibi de minꝰ notioꝛibꝫ ad magꝭ nota deſcendiꝛ. hic āt de cognitis ad incognita negatiue aſcenditur Verbi grā Mens illuiata ſuſtollitur ad cognoſcendū q̄d ſit deꝰ Quicquid priꝰ de do affirmauit nūc negat Tantā ei intelligit diſtantiā ipſius ab eo q̄d dici p̄t de eo vel noīari Nā ſi eū nominat magnū nomē ei videꝛ ꝑuū. Si iuſtū nomē ei videtur iiuſtū ꝛ ſic de alijs Sꝑ ſit hec laus in oꝛe nrō ¶ Quitꝰ affcūs ē obīa ꝓmpta Jgne em̄ calefacta facile flectiꝛ cera Metalla ab igne liq̄fcā facile recipiūt foꝛmā Sic coꝛda diuino aōꝛe ſucenſa ſūt ad oēm obīam maioꝛis eq̄liū minoꝛū ꝓmpta Et merito q̄dez Nā ſm Ber. Credētibꝫ nihil difficile. nihil aſperū mitibꝫ. nichil huilibꝫ arduū reꝑiꝛ. Vncti em̄ ſunt Curruū rote vncte velociꝰ currūt pꝫ in Andꝛea Laurētio ꝛ ſic de alijs Nec mirū ſi ſic in talibꝫ obīa ꝓmpta ꝯ̄dictio nulla cū coꝝ ſpiritibꝫ caro ſit ſubiecta qꝛ coꝝ ſpūs ſūt ſubiecti deo Ex q̄bus duobꝫ ꝑfcā obīa ꝯſūmaꝛ. ¶ Sextꝰ affcūs eſt regraciatio deuota ꝛ mag̃ Que duplex erit Gn̄alis ſcꝫ ꝓ bn̄ficijs gn̄alibꝫ de ōnibꝫ creatꝭ ita vt hō crebrius dicat Grās tibi agimꝰ dn̄e deꝰ nr̄ q̄ es alpha et o p̄ncipiū ꝛ finis q̄ creaſti celū ꝛ terrā ꝛ oīa q̄ in eis ſūt Altera ſpālis pro ſpālibꝫ bn̄ficijs ſuſceptꝭ q̄ enumerat Bernardinꝰ. ¶ Septimꝰ ē delectatio ſeu ſaturitas ebꝛia. q̄ m̄es reficiꝛ ſaturaꝛ iebꝛiaꝛ dī dulciſſima ſuauitate ꝛ ebꝛietate adeo vt oēs inuitet dicens. Guſtate ꝛ videte qm̄ ꝛc. Hec facit faſtidire mūdi allectamēta ꝛ deſpicere aduerſa Qui bis ſeptenis ſe exercitaret affectibꝫ ille optīe ad deū eēt oꝛdinatꝰ Sꝫ q̄ hos volet acq̄rere opꝫ cotidie cū vicētio oꝛare ꝛ dicere Bone ihū fac vt totis medullis amem te. ſūme timeā ꝛ reuerear te. ꝛ ꝓ oī hōꝛe tuo foꝛtiſſie me fac zelari ita vt tuōne tuū obꝓbꝛiū hoꝛreſcā vt meū damnū. da etiā vt tuū dominiū tanꝗ̄ tua creatura huilꝛ adoꝛē ꝛ recog̃ſcā ꝛ de oībꝫ bn̄ficijs m̄ a te ipenꝭ ſꝑ grās agā. da etiā vt i oībꝫ te ſꝑ bn̄dicam laudē ꝛ magnificez ꝛ cum ſummo iubilo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

et tripudio cordis tibi in oībꝫ obtemperās z obedi
ens ſemꝑ reficiar dulciſſima tua z ieffabili ſuauita
te quaſi cū angelis ſemꝑ tue menſe aſſiſtens licȝ in
dignᵒ z ingratᵒ Qui viuis z regnas Amē.

De ordinatiōe ad prelatū ¶ Caplm ſcōm.

Obedite ꝑpoſitȝ vris z ſubiacete eis Ipſi
em̄ ꝑuigilant q̄ſi rōem reddituri ꝓ aīabꝫ
vris. Ad hebreos 3°. His ꝟbis duo i
nuūtur q̇bꝫ optime ad p̄latū ordinamur
que ſunt obīa z reuerētia Quaꝝ altera iuxta Ber.
corꝑis Altera mentȝ ē Nec ſufficit vna ſine altera.

Ad obiam incitāt xp̄s z natura vtilitas z exem
pla z alia multa Nōne xp̄s deſcendit de celo nō face
re volūtatē ſuā Teſte Ber. Chriſtᵒ ꝑdidit vitā ne o
bedientiā ꝑderet Illō ait Gerſon plchriᵒ Illō ſanc
tius. illō vtiliᵒ. illud deo acceptiᵒ qō obīe viciniᵒ. li
benter ergo obediendū q2 vicē dei p̄lati gerūt vt do
cet in Specl'o monachoꝝ. ¶ Obia āt ſine honore
ſufficit. Prelato. vtrūq3 ẜ3 Ber. debes. Dicit eccl'
iiij. Dedecᵒ filij pr̄ ſine hōre In medio ergo frm̄ rec
tor illorū ſit in honore Nam qui hos ſpernit deum
ſꝑnere cōprobat Et maledictᵒ q̇ nō honorat prēm
q2 ſi voles reddere ei dignā reuerentiā caue familia
ritatē nimiā. ꝯtemptū em̄ parit Honor āt iſte in
tribꝫ ꝯſiſtit vt dr eccl'. iij. In oꝑe z ẜmōe z vt cū pa
ciencia īfirmitates eiᵒ ferant Semꝑ ergo pacē ha
be cū p̄latȝ Nō detrahas eis nec libēter vt docet in
ſpeculo monachorū eis detrahi audias. q2 ſpālīter
hoc deus viciū in ſubditȝ punit etiā in pn̄ti. Sȝ cli
machi doctrinā ſua q̇ ait Cū ingens tibi tua cogi
tatio ſuggerit ducē diſcernere vl' diiudicare ꝑpoſitū
reſili ſicȝ a fornicatiōe dicito vero ad dracone cogi
tationi videlicet ꝑncipantē O ſeductor nō ego mei
prioris ſȝ ip̄e meᵒ ꝯſtitutᵒ eſt iudex hec ille Agite ꝑ
hec erga p̄latū ab inicio nos ordinemᵒ Nā q̇ ei diſſi
det raro ꝓficere in bonū pt. ¶ Caplm terciū

¶ De his in quibꝫ erga fratres ordinamur

Ecce q̄3 bonū q̄3 iocundū habitare fratres
in vnū. Uere iocundū z bonū ſi tn̄ quiſq3
bene fuerit ordinatᵒ in fratrem z ꝓximū.
hoc eſt ſi ſocialiter vixerit iuxta Ber. Hec
autem ſocialitas in multȝ cōſtat vt ſcȝ ſe

Innocenter nulli nocendo Cuſtodi inocentiaȝ
huilit oēs hōrando Honore inicē ꝑuenientes
hēat amāt amare z amai appetēᵒ In h coḡſcēt oēs
vnait pacifice cōuiuendo Obſecᵒ vt idē dicatȝ ō
exēplariter eos iſtruēdo In oībꝫ ꝑbete exēplū
Materie hee ſunt cōmunes Un̄ ſufficit cōmuniſ
ſe tantū vt per hec nos in frēs ordinemᵒ Nā homo
qui in congregatione proficere deſiderat necē eſt vt
erga omnes ſe bene ordinet z pacem teneat cū cūc
tis vt pulchre in de pace z concordia docet Ancel
mus Singulariter tn̄ cuiq3 in cōi viuenti ſūma erit
cura vt exēplariter viuat Nā vt dr in Speculo mo
nachorū Quicūq3 aliqō exemplū alijs relinquit ſiue
bonū ſiue malū ꝑticeps imitatorū ſuorū erit. ſiue
in ſupplicio ſiue in premio Sat hec ad principale in
tentū veniendū. Uolumᵒ eni hic ponere ſeptē affcs
viroꝝ ſupraſcriptoꝝ q̇bꝫ erga ꝓximū q̇lq3 ordinat

Cōpatiēs. ſeu colletās. portās. ſil' affās
Hic venerās. cūctis cōcors. īpendē cūctis

¶ Primus affectus eſt pie compaſſionis quo mēs
ſentit aliorū mala ſicȝ ſua Compatiēs primo afflic
tionibꝫ ſp̄ualibꝫ vt Jeſus flens ſuꝑ ciuitatē. Scdo
corꝑalibꝫ Hebreoꝝ q̄rto. Uinctis cōpaſſi eſtȝ Ter
cio afflictionibꝫ tp̄alibꝫ vt exterminijs priaꝝ Exem
plo Noemi Hec cōpaſſio orit ex ꝯſideratiōe primi
ꝑncipij vt ōnes repute[illegible]s vnū z in ōnibus videa
mus deū vt franciſcus. ¶ Secūdus affectus ē dul
cis cōgratulationis quo homo de aliorū bonis leta
tur ſicut de ſuis Et hoc triplici cōgratulatiōe Sci
licet cordis qua homo delectatur de aliorū profectu
ſpirituali. corꝑali tēporali Iuxta illō Ro. xij. Gau
dere cū gaudentibꝫ Et is ꝑticipat bonis. Secūda
oris vt qō feruens affectio intus ſentit loco z tp̄e o
portunis os exprimat teſte dn̄o Bonᵒ homo de bo
no thezauro cordis ſui profert bonū zc. vt vicini eli
zabeth. Luce ꝑmo. Tercia oꝑis qn̄ per geſtus vl' o
pera exteriora boni complacentia demōſtratur Si
gloriat vnū mēbrū cōgaudere debent ōnia mēbra.

¶ Tercius affcūs eſt trāquille ſupportatiōis. vt ſcȝ
iiurias illatas paciēter toleret z ꝯdonet z alioꝝ ma
la eq̄nimiter portet. Difficile em̄ ē nō q̄nq3 ſcādala
oriri Ille laudandᵒ q̇ aliorū mores magnanimo at
q3 trāquillo corde ſufferre nouit Cū h̄tāti ſit meriti
vt in eo pendeat ōnis lex atq3 ꝓphe Iuxta illō Gal'.
vi. Alter alteriᵒ onera portate z ſic adiplebitȝ legeȝ
xp̄i. In eo is affcūs feruet q̇ corde z oꝑe dimittit z
donat. ꝑmo Graues iiurias Eph. iiij. Eſtote benig
ni donātes iuicē ſicȝ deᵒ i cruce q̇ ꝑmo ait Pr̄ ig
noſce ill' Scdo magnas īfamias vt xp̄s cui dicebat
potator vini ſamaritanᵒ zc. Tercio ablatas ſubſtā
tias Heb. x. Rapinā bonoꝝ vrōꝝ cū gaudio ſuſce
piſtȝ ¶ Quartᵒ affcūs ē benigne cōuerſatiōis Eſt āt
hec benignitas q̇dā dulcor aī excludēs oēȝ neq̇ciam
habilitās hoīem ad internā leticiā reddēs hoīeȝ af
fabilē z benignū. ꝑmo i ꝟbis Lingua placabil' lig
nū vite Scdo i factȝ quē bonᵒ amoris ignis ad be
nefaciendū ꝓximis feruere facit Hilarē datorē dili
git deᵒ Tercio i moribꝫ z geſtibꝫ Eph. iiij. Eſtote i
uicē benigni i vrā. ſ. ꝯuerſatiōe. ¶ Quitᵒ affcs ē hu
mil' hōratiōis vt ōnes ꝑferat z reuereat atȝ oibꝫ tq3
dn̄s ſuis huili corde ſe ſubdat. Et hoc ꝓpter tripli

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

cem ꝑticipationē vñ preeminentia ortū habꝫ Pri
mo ex ꝑticipatiōe ꝓncipij Et ſic ſunt honorādi pa-
tres corꝑales p̄rēs ſpūales ⁊ dñi tꝑales Qꝛ oēs iſti
ꝑticipāt in ꝓncipio. p̄mi ad eſſe. ſc̄di ad bñ eſſe ſpū
ale. tercij ad bene eſſe tꝑale. Sc̄do orit̄ ꝓeminē
tia ex ꝑticipatione diuine ſapientie. in qua duo gña
hoim ꝑticipare dicūtur ⁊ ob id veneranda Primi
viri docti in quacūqꝫ fuerint cōuerſatione honeſta
honora ſapientē. ſc̄do ſenes Corā cano capite con
ſurge. Tercio ꝓeminētia venit ex ꝑticipatione
bonitatis rōe cuiꝰ quilibet iuſtꝰ eſt honorādus Et
hec ꝑticipatio eſt duplex iuxta Alexandrū de halis.
Prima eſt ꝑticipatio bonitatis ſm actū Et ſic iuſ
tū honoramꝰ illū nobis meliorē exiſtimātes Sc̄da
eſt ſm potentiā qua mali effici pñt meliores. ⁊ ſic
oēs honorandi Prima petri ſc̄do Omnes honora
te. Et Ro. xv. Honore inuicem ꝓueniētes. ¶ Sex
tus affectus ē Cordialis vnionis Ut hō quantū in
ſe eſt ſm deū cū ceteris homib; ſe ſentiat vnū Atqꝫ
eos ſenciat ſemetipm̄ et oim recte velle. ſuū repu-
tet. et econtra Et is affectus orit̄ p̄mo ex hūilitate
que ōnib; ſꝫ deū ꝯdeſcēdit ⁊ obſeqū īpendit Sc̄do
ex pietate q̄ deū in ꝓrimis puro ⁊ ſimplici oculo ꝯ
templat̄ Tercio ex caritate q̄ liq̄facit hūana corda
⁊ aliorū mala in ſe trāſformat ⁊ facit ſua Et fit cre
dentiū oim cor vnū. ¶ Septimꝰ affcūs eſt chriſti
formis ꝓ oib; oblatiōis ⁊ paſſionis. vt ſcꝫ iſtar chri
ſti pro oim ſalute paratꝰ ſit ponere aīaꝫ ſuā. ⁊ ſem
ꝑ orare vt oēs xp̄o inferant̄. paratꝰ cū paulo ſuper
impendi pro oim aīab;. Qui hos affectus haberet
bñ in ꝓrimū ordinatus eſſet:

¶ Quō ordinat̄ hō in ſemetipm̄ ¶ Capl'ꝫ q̄rtū.

Ordinauit in me charitatē Cāticoꝝ ſc̄do
Ubi ꝑ ſuꝑiora hō erga alios bñ ordina-
tus fuerit opꝫ vt ⁊ in ſe ſit bñ ordinatus
q̄ ſine nec cetera bene pñt hrī nec prodeſ-
ſe multū Qui ei ſibi neq̄ꝫ ē ⁊ īordinatꝰ cui bonꝰ aut
ordinatꝰ erit Et qm̄ duplici ex ꝑte ꝯſtat hō corꝑe
et aīa. duplici opꝰ eſt ⁊ ordinatiōe q̄ ſcꝫ in vtroqꝫ
bñ ordinat̄ Prima āt iuxta Bernardū nouitij cu-
ra debꝫ eē circa corpꝰ ⁊ exterioris hoīs ꝯpoſitioneꝫ
Nā ⁊ corpꝰ ade p̄mū formauit deꝰ ⁊ poſt ī faciē eiꝰ
ſpiraculū īſpirat vite Sic ⁊c. Ordinat̄ āt hō bene
ad corpꝰ ꝑ gñaleꝫ corꝑis diſciplinā de q̄ aliq̄liter ta-
ctū eſt ſupra ⁊ remiſſuꝫ ad eos q̄ plene ſcripſerūt de
ipſa. Sc̄do ꝑ actionē corꝑaliū exercitationū deter
minatā de q̄ īfra aget̄ Sꝫ ponimꝰ hic ſepteꝫ affcūſ
q̄b; hō debet ordinari ad ſeipm̄ ⁊ ſūt hi ¶ gorē

Ut pudeas. doleas. horrens te. ſume ri-
Iratꝰ. vigor. atꝫ vigil. diſcretio ſubſit

Primꝰ affcūs eſt pudoris. vt ſcꝫ totꝰ de ſuis vicijs
ꝯfundat̄ ⁊ erubeſcat. ꝯſiderā do pctōꝝ magnitudi-
nem ⁊ dicendo cū filio ꝓdigo Pater peccaui in ce
lum ⁊ corā te. nō ſum dignꝰ vocari filiꝰ tuꝰ Secūdo
pctōꝝ multitudinē clamans Peccaui ſuꝑ numeꝝ
arene maris Iniq̄tates mee ſuꝑgreſſe ſunt caput
meū Et cū publicano Deus ꝓpiciꝰ eſto mihi pctōri
Tercio turpitudinē. ⁊ increpatorie ſibiipſi dicat Fi
lia babilonis miſera Erubeſce ſydon ait mare Iteꝫ
Iheremias. q̄ꝫ vilis fc̄ā es nimis iterās vias tuas
Izaias Sume cytharā meretrix ⁊c. ¶ Secūdꝰ af
fectus doloris vt pctā dei offenſiua acutiſſimo do-
lore plāgat. Cū qꝛ incurrit mala amiſit bona ꝓuo
catur dei ira Hec ōnia q̄ſi ꝓncipaliter ſtatuat ſibi ⁊
ſint ei lachrime panes die ac nocte. ¶ Terciꝰ af-
fectus horroris quo ꝑꝑ odiū ſui ſeipm̄ ſctiſſime hor
ret Et hoc ex ſenſu ꝓprie nichileitatis vt dicat illud
Job 3° Redactꝰ ſum in nihilū Item ex ſenſu ꝓprie
iniq̄tatꝫ q̄ oib; brutis ꝑꝑ dei offenſaꝫ ſe eſtimat ne
quiorē Itē ex ſenſu ꝓprie hūilitatꝫ Cuiꝰ p̄mꝰ gradꝰ
iuxta Auguſtinū eſt ſe ꝯtēptibilē ⁊ pctōrem noſce-
re Sc̄ds ita effectualiter ſentire Uñ debet ſe homo
ꝯbis factis ⁊ geſtib; cordialiter vilipēdere ⁊ hūilia
re. ¶ Quartꝰ affectꝰ rigoris q̄ hō ſeueriſſime ⁊ aſ-
perrime corpꝰ ſuū maceret tanq̄ꝫ pctō fedatū imo
tanq̄ꝫ latrinam omniū feditatum Erit autem hic
rigor contra cogitatiōes malas quaꝝ p̄mos com-
primit motꝰ Sc̄do cōtra locutiōes, ne tacenda di-
cat ⁊ ecōuerſo Juxta illud pſ̄. Dixi cuſtodiam vias
meas vt nō delinquam in lingua mea Jacobꝰ Si
quis in verbo nō offendit hic ꝑfcūs eſt vir Tercio
cōtra oꝑatiōes ⁊ maxime ne ꝑ illicita vagent̄ corpo
rei ſenſꝰ Juxta illō Aſcendit mors ꝑ feneſtras no-
ſtras Itemqꝫ Caſtigo corpꝰ meū. i. corꝑis ſenſus.
¶ Quītus affcūs eſt ire īplacabilis ⁊ ſctē turbatio
nis ira ꝑ zelū De q̄ iob Caligauit ocl's meꝰ ab īdig
natiōe Iraſcit̄ ei p̄° ꝯ ꝯmiſſas offenſiones ⁊ ꝓpria
pctā. Pſ̄. Ira ī indignatiōe eꝰ ⁊ vita grē ī volūtate
eiꝰ. Sc̄do ꝯ malas īclinatiōes dicēs illō yſaie xiiij.
Perdā nomē babiloīs ⁊ reliq̄as ⁊ germē Tercio ꝯ
īpias radicatiōes q̄tuor affectuū vñ oīa oriūt̄ ma-
la Cōtra h̄ oīa īplacabili ira ſurgit ⁊ a malo ꝯſuat
¶ Sextꝰ affcēs vigorꝫ q̄ fit ꝑuigil ⁊ viril' ad oē opꝰ
bonū Exercens virilit' p̄° oēs potētias aīe itellctm̄
volūtatē meōrīā ad bona cogitāda. volēda. meōrā-
da. 2° exercet oēs ſenſꝰ corꝑales ⁊ ſpūales. oīa q̄ ꝑ e
os ꝑcipit ī deū referēdo vt Si videt pl'chra cogitat
pl'chritudinē dei ⁊c̄ꝫ ſenſib;. 3° exercꝫ oēs hūanos ⁊
ꝩtuoſos actꝰ. iuxta illō In oib; opib; tuis eſto ve-
lox Itē ſollicitudine nō pigri Spū feruentes dño
ſeruientes ¶ Septimꝰ affectus eſt diſcretiōis quo
in omnib; modum ⁊ menſuram ſeruat ne quid ni
mis aut minus. Erit diſcretus primo in contem-
platione vt ſepe actiue vacet In deuotione. ne ſic
ſibi vt proximoꝝ obliuiſcatur intendat In actiōe

ne ſic proximo in actione miniſtret. vt proꝛſus con
templationis deſerat opꝰ Faciliter errat actio quã
nõ dirigit diuina cõtemplatio. Debet em̃ mens ꝑ
contemplationẽ diſcere qualiter ꝑ actionẽ ꝑꝑ deuz
proximo debet miniſtrare. Hec de affectibꝫ illꝰ
quas poſuimꝰ. qm̃ ſi alia exercicia non erũt. ꝑ hec
ad oẽm ꝑfectionẽ hõ poſſet ptingere In his itaqꝫ
nos exerceamus pro his obtinendis oremus. vt
ſic bene oꝛdinati deuotius in ceteris exercitijs per
ſtemus.

¶ Titulus tercius

¶ Dietarium exercitiorum ſcilicet de exercitijs
certis. ¶ Prologus.

Omnia honeſte ⁊ ſm oꝛdinẽ fiant
in vobis. ꝑme Corinthioꝝ xiiij.
Nũc de certis exercitijs videnduz
et primũ que circa externa ꝟſan/
tur. vt ſic tandem ad interna ve/
niamus Et a ſurgendo inchoan
dum Et generalia exercitia totiꝰ
diei ſub quodam oꝛdine ſuccincte ponenda Dein/
de q̃ in ſingulari.

¶ Quõ hoꝛa matutinali exercendũ ¶ Capl'm ꝑmũ

Media nocte clamoꝛ factus eſt. Mathei
xxv Hijs ꝟbis (iuxta quendã) deuotũ
exercitiũ innuitur. eo tẽpoꝛe quo ad ma/
tutinas excitatur aſſumendũ Ut ſcilicet
homo ita cuſtodis ſonitũ accipiat quaſi vocem di/
lecti ſui ſurgere exhoꝛtãtis audiat ⁊ dicentis Ape/
ri mihi ſoroꝛ mea. amica mea ⁊c̃ qꝛ caput meũ ple
nũ eſt roꝛe ⁊ cincinni mei guttꝫ noctiũ Hec em̃ vox
eſt vt dicit canticoꝝ q̃nto dilecti pulſantis Et cer/
te dulce ẽ exercitiũ iſtd ⁊ excitatiuũ toꝛpoꝛis Quid
em̃ dulcius q̃ꝫ vocem audire dilecti Et quis nõ ex/
urget a ſomnis ſi vocem audierit dei viuentis.

¶ De modo autem ſurgendi nota hec

Exurgas alacer. bñdic ſalueto mariam

¶ Primo em̃ poſtq̃ꝫ pulſum audiſti debes veloci
ter ymo ⁊ gaudẽter ſurgere. ⁊ hoꝛa ſurgendi te nõ
tricare Juxta illud actuũ xij. Surge velociter Mul
ta nempe ſũt ad hoc inductiua ⁊ adiumẽta. q̃ taq̃ꝫ
nota ⁊ ab alijs poſita preterimꝰ Deinde erectus tri
no crucis ſignac'lo benedic ⁊ muni frontẽ os ⁊ pec/
tus Juxta illud Signa thau ſuꝑ frontes Dicendo
Jn noie dm̃ nri ieſu chriſti crucifixi ſurgo q̃ me re/
demit ſuo ſanguie precioſo Jpſe me regat bñdicat
cuſtodiat ⁊ ꝯfirmet i õni oꝑe bono hodie ⁊ cotidie
et poſt hãc vitã multã miſerã ꝑducat me ad vitaz
eternã Amẽ. Gratias ago tibi clemẽtiſſime pater
q̃ me hac nocte ꝑ magnã miſcdiaz tuã dignatus es
cuſtodire. ⁊ deprecoꝛ imenſam clementiã tuã vt m̃
concedas diem venturũ ſic ptranſire. quatinꝰ tibi
placeat ſeruitꝰ mea ꝑ xp̃m dñz nrm̃ Jtem Nos cũ
prole pia bñdicat ꝟgo mr̃ maria Jtẽqꝫ Bñdic aĩa
mea dñm ⁊c. ¶ Tercio inter veſtienduz ſtellã ma/
ris aſpice. beate virgini te cõmenda. vt ſicipa oim
ꝑ te agendoꝛũ preſentatrix ⁊ directrix ſit inchoãdo
roſariũ diei. vt in ſcõa ꝑte huius opuſculi eſt ſigna
tũ. Ut ſicut ipſa ſalutis humane fuit exoꝛdiũ ita ⁊
tue deuotionis ⁊ laudis ſit oꝛiginale fundamentũ
et iniciũ ſalutare vt ſuadet Bernardus

¶ Veſtitus autez hec ages

Excutiẽs. purga. gr̃9. ꝑpõe. petas. ſanct

¶ Primo enim qm̃ ſomnolenti ⁊ toꝛpidi ſumꝰ. de/
bemus nos ad aliquã deuotionẽ excutere ⁊ incita/
re Et hoc vel mentẽ verbis exhoꝛtando vt dicendo
Lauda aĩa mea dñz. vl' vt ſupꝛa ¶ Scõo ca q̃ toꝛ
poꝛis ſũt effugatiua cõſiderare. vt eſt illud bernar/
di de quatuoꝛ debitoꝛibꝫ. ¶ Tercio vt docetur in
ſpeculo monachoꝛũ. aliqua coꝛꝑali exercitatione.
vt brachioꝛũ extenſione aut genufiectione nos exci
tando Juxta illud Leuemus coꝛda nrã cũ manibꝫ
ad deũ in celos. ¶ Scõo anteq̃ꝫ te ad deũ oꝛanduz
vel laudandũ cõuertas. ſtude huili cõtritione men
tem tuã expurgare. vt ſic digne appareas deo Jux
ta illd Laua a malicia coꝛ tuũ ihꝛl'm ¶ Tercio de
bes in pꝛimis grãs agere vt docet Bernardꝰ Et h̃
ſuꝑ noctis cuſtodia. paſſionis reminiſcentia ſingu
lari beneficentia ex beneficiario aſſumenda. vbi ſũt
bñficia ſm dies diſtincta vt pꝫ infra Et vt oꝑe licꝫ
verbis grãs agas debes q̃rto pꝛoponere q̃ꝫ deuote
ei velis ſeruire Et qm̃ nulla ſunt nrã ꝑpoſita niſi
dei aſſit grã Jdeo debes de te diffidere ⁊ q̃nto eius
auxiliũ imploꝛare Juxta illud Thobie Pete a deo
vt vias tuas dirigat ⁊c̃ ⁊ dicere Perfice dñe greſſꝰ
meos in ſemitis tuis vt nõ moueantꝰ veſtigia mea
⁊ ſic de alijs. Et qm̃ per te nõ poteris ꝑpter indig
nitatem tuã bene exaudiri Jdeo in montes debes
oculos tuos (vnde auxiliũ tibi veniet) leuare. ⁊ pre
ſertim illoꝛũ ſctoꝝ quoꝛũ eo die memoꝛiã agere de
bes patrocinia iuocare Juxta illd Job Ad aliquez
ſanctoꝛũ conuertere.

¶ Quõ deinceps vſꝫ ad ꝑmas exercitãdũ ¶ Capl'z ſcõm

Ante oꝛõem prepara aĩam tuã Eccl'. xviij
Deinde circa ſcõm ſignũ debes te ad cho
rũ diſponere. et mentẽ ad oꝛõem prepa/
rare. iuxta modũ ⁊ oꝛdinem q̃ traditur i/
fra in chiropſalterio. Sicqꝫ cũ ſcõm ſignũ pulſatꝰ
mox ad choꝛũ properare exemplo equi diuini. de q̃
Job. Ubi audierit bucinã dicit vah. Sic ⁊ tu mox
ſigno audito dices Hoc ſignũ magni regis eſt ⁊c̃.
vide infra in chiropſalterio vbi traditur modꝰ ini/
ciandi exſoluendi ⁊ terminãdi hoꝛas. ¶ Poſt ma
tutinas primo oim oblationẽ facies ſacrificiũ ma/

tutini. ꝛ hoc ꝑcipiſſe ꝑ manus marie. vt docet Ber
nardus in ſermõe de natiuitate eius. Et ſic ſtatim
ſopori te dabis: vt validioꝛ ad ꝓmas exurgas

¶ In quibus hoꝛa ꝓmarum ꝛ mane ſit exercen/
dum. ¶ Cap̃. iij.

Ad primas volucer ſurgas.
Agere te velut ante

Hoc eſt exerce te iuxta modũ ante
matutinas poſitum Primis autem
finitis. ſi preſbiter fueris debes te diſpõere ad ſacri/
ficiũ deo offerẽdũ ſcḋm cõionis ſcalam infra poſitam
Sin aũt debes libenter miſtrare vt docet in ſpecl'o
monachoꝛum. Et poteris exercere te in ſcala dñice
paſſiõis aut circa miſteria miſſe. Qꝫ ſi tuo miſterio
opus non fuerit. debes ad cellam ire ꝛ opi manuũ
iuxta tenoꝛem ſtatutoꝝ te dare. ꝓmũ tñ ꝯſciãm diſ
cutiẽdo ꝛ ꝓpoſita inouãdo: inutilia qꝫ colloqa vitã/
do. Qualem eñ tũc homo deuotionis affectum foꝛ
mauerit: talis tota cõiter die maẽbit. De ope ãt ma
nuũ quare ꝛ quõ ſit opandum ꝛ quõ ſtudẽdum. ha
bes in Beatus vir

¶ De inductiuis ad ſtudium ꝛ modo ſtudendi
¶ Capl'm. iiij.

Unde ſapiẽ fili mi ꝛ letifica coꝛ meũ
ꝓuerbio. xxvij. yſidoꝛus Omnis pro
fectus ex lectione ꝛ meditatiõe proce
dit Que eñ neſcim⁹ lectiõe diſcim⁹.
que didicim⁹ meditatiõe ꝯſeruam⁹ Uñ ꝙ religionẽ
inſtituerũt: multum voluerũt vt fratres lectioni in
tenderẽt. Ualde eñ neceſſariũ eſt inſiſtere ſtudijs
ſacris: ne comminatio illa dñi nos apprehẽdat Ihe
remie vi. Erudire ihꝛl'm ne foꝛte recedat aĩa mea a
te: ne foꝛte ponam te deſertam ꝛ inhabitabilem Ex
defectu eñ eruditionis multa mala moãſterijs ſũt
ſequuta. de qb⁹ decẽ hic tãgũt.

Cecus. ꝛ imũdus. moꝛs. defect⁹. ſupatur
Coꝛrũpit. calcat. lax⁹. ſtult⁹. pauid⁹ nõ

¶ Primũ malũ eſt cecitas igrãtie ꝙ inter macu/
las ꝓma numeratur: ꝓpter q̃s a dei miſterio q̃s ex
pellit. Leui. xxij. Et ꝓuer. xiiij. Accept⁹ eſt regi mi/
niſter intelligẽs: iracũdiam ei⁹ inutilis ſuſtinebit

¶ Scḋm eſt immũdicia multa. Nõ qꝛ aqua ſapiẽ de
ficiebat Quomodo eñ immũdicia caueret. vbi qd
eſſet immũdum nõ agñſcebat! Terciũ eſt moꝛs aĩe.
Sicut eñ ſalus vbi multa cõſilia Prouer. xxiiij. ſic
erit moꝛs vbi nulla ꝯſilia. Cum infirmitate enim
animi moãſteria intrãt: ꝛ qꝛ ibi nõ curãtur moriũt.

¶ Quartũ ꝙ paruuli intrãtes moãſterium pre eſurie
ꝛ ſiti aĩa eoꝛum in ipſis deficiebat: eo ꝙ nemo erat
ꝙ frangeret eis paẽm ¶ Quintum ꝙ ĩpugnati temp
tatiõib⁹ ſupabãtur: cum nõ haberet gladium ſpũs
quod eſt vbũm dei ¶ Sextum eſt coꝛruptio ſymõia
ca. tam in receptiõe fratrum q̃ʒ in inſtitutiõe ꝑlato
rum Peccatũ eñ ſymonie a multis nõ reputatur:
qꝛ quãtum ſit pccm̃ ignoꝛatur ¶ Septim eſt ꝙ ſacra
mẽta ꝯculcãtur Qui eñ dignitatem ſacramẽtoꝛuꝫ
nõ agnoſcũt: nec debite reuerẽtur ¶ Octauũ qꝛ multi
lare ꝛ luxurioſe viuũt Spũales eñ delicias nõ ha/
bentes: carnales querũt ¶ Nonũ ꝙ minima bõa mag
nis ꝑponũt: pulchꝛitudiẽm ſcꝫ exterioꝛem. interioꝛi

¶ Decimũ qꝛ futura mala nõ timẽt: ꝛ ideo incurrent
Utinam ergo ſapent ꝛ intelligerẽt: ac nouiſſima ꝓ
niderent. ¶ Sane vt tibi lectio ſit fructuoſa: tri
a debes attendere

ſcilicet
- quid legis.
- quomodo legis.
- ad quid legis.

¶ Primo quid legis. Non eñ õnia q̃ʒuis vtilia eque
proficiũt Uñ illa intẽtius ꝛ ſepius legas que affcm̃
inflammãt: q̃ʒ que in reb⁹ curioſis intellectum illu
minãt. Illos aũt libꝛos ꝑcipue legas: ꝙ vel inſtruũt
te de moꝛib⁹. de extirpatiõe vicioꝝ. ꝛ de exercicijs v̾
tutum. Quale eñ habes ſtudium taleꝫ tibi foꝛmas
affectum Uide dyoniſium de inſtructiõe nouicioꝝ

¶ Scḋo debes attendere quomodo legis. vt ſcꝫ
in certo tpe. ꝛ vt lectio nõ nos retineat in ſe occupa
tos. ſꝫ dirigat ad deuotas meditatiões ꝛ oꝛõnes. ꝛ
ille ſua dulcedine dirigãt in opus ¶ Tercio ad qd
legis. vt ſcꝫ ꝓpter puritatem coꝛdis legas. nõ ꝓpter
vãitatem: nõ vt ſcias aut ſciaris. ſed vt tibi ꝓficias
ꝛ alijs. Quare debes ſemper aliq̃d de lectiõe extra/
here quod tuo ꝓpoſito ꝯueiat. qd memoꝛiam occu/
pet. ꝛ te ad ꝓficiẽdũ ãmoneat

¶ Quomodo ſub miſſa ſũma ꝛ poſt debet ſe ho/
mo exercere ¶ Cap̃. v.

Ub ſumma miſſa intẽtiſſime debes te
in paſſiõe dñi exercere. iuxta ꝑceptum
dñi dicẽtis: Hoc facite in meam cõme
moratioẽm Uide infra de miſſa in do
minicario folio Poſt miſſaꝫ ꝛ hoꝛã ſequẽtem ñ
mox exire debes ſed in choꝛo manere vacãdo deuo
tiõi iuxta illud Leui. viij. Manebitis in tabernacu
lo: obſeruãtes cuſtodias domini ne moꝛiamini. Ac/
titando hec quinqꝫ

Poſt miſſã grã⁹. veniã. pete. cõtere. liba.

Hoc eſt ꝓmo debes ꝓ ſpũali cõione grãs agere. De
inde ſcḋo ꝓ negligencijs admiſſis veniam petere.
Tercio ꝓ effectib⁹ ſacramẽti exoꝛare. Quarto ſingu
lariter cibũ ſacramẽtalem. ꝑſertim poꝛtionem diei
ſcḋm quod ſignatum eſt infra titulo maſticare. Qui
ro debes illud eterno patri ꝓ te ꝛ tibi cõmiſſis ſcḋm
dies offerre. vt in ſcala cõmunionis ptꝫ. Poſt
hec dũ ad refectoꝛium pulſatur debes quaſi audire

vocē dm̄ te inuitātꝫ ⁊ dicētꝫ. veite prādere ? ⁊ ſic mor
parere ⁊ ſm oēm modū i ſertulario aſſignatū te hr̄e
qḋ ꝯtinet modū diſpoſitim exequtim ⁊ terminati
uum vt habet̃ infra.

¶ Qualia exercitia poſt prādium ſint aſſumēda

N Er ſtultū cibo ſaciatum ¶ Ca. vi.
mouet̃ terra. puer. iiij. Jā aſſignāda ſūt
exercitia poſt prādiū aſſumēda. Ubi in
p̄mis notādū ꝙ Hugo docet tūc p̄ſerti
hoiēm in ꝯpūctiōe exercēdū. ⁊ torpidā ocioſitatem
repudiādam. Unde ad cellam veniens hec tūc exer
citia aſſumes.

Priꝫ diſcutias. renoueſcꝫ nouiſſiā volu as

Hoc ē p̄mo debes teip̄m diſcutere ſi etiā q̄ an̄ pran
diū ꝓpoſueras obſuauerꝫ. Nō em̄ ſatꝫ erit ei q̄ vere
ꝓficere velit ſemel in die ꝯſciām pluſtraſſe. ymmo
vt q̄dā ait ōni hora illi intēdere ope p̄ciū eēt. Scḋo
vbi iueneris te a ꝓpoſitis declinaſſe debes dolere et
rurſus cadē inouare: grauiorē ſi exceſſerꝫ pn̄iaꝫ tibi
iponēdo. Tercio vt āplius ꝯpūgaris. debes roſaria
diei p̄ſertim de nouiſſimis ad mētē reuocare: vt per
hoꝝ memoriā ſtult⁹ cibo ſaciat⁹ ne terrā tuā moue
at repmat̃. Uide infra.

¶ De labore manuali ⁊ iductis ad eūdē ¶ Ca. vij.

R Jbaria ⁊ vga ⁊ on⁹ aſino. pāis ⁊ diſcipli
na ⁊ op⁹ ſuo Eccl̃. xxxiij. Seru⁹ iſte cor
p⁹ ē datū ſpūi ad ſuiēdū: qḋ n̄ opprimat̃
laboris onere ſpūi dn̄ari vult marie p⁹
prādiū qn̄ ſanguis eſt in ſuo feruore. Un̄ liquet ꝙ
nccāriū eſt labori manuū p̄ſerti ſcō prādio inſiſtere:
ꝓpter hec nouem.

Es fragil̃. plen⁹ vicijs. vag⁹ ⁊ minuūt̃.
Ammoēt. abſoluit. reficit. cōpūgit ⁊ optat

Prio debes op⁹ manuale arripe ⁊ laborare qꝛ es fra
gilis. ⁊ n̄ āgel⁹ q̄ ſꝑ vtit̃ cibo ſpūali: ne forte tedio vic
t⁹ iā etiā ex toto reliq̄s ſpūale exercitiū. Sic em̄ do
cuit āgel⁹ magnū Anthoniū. Scḋo qꝛ es plenus vi
cijs ⁊ ꝯcupiſcētijs: q̄s opꝫ vt labore vincas Jn deſi
derio em̄ eſt oīs ocioſus. Tercio qꝛ es vag⁹ ⁊ cor tu
um valde inſtabile. ⁊ hic iñ q̄ſi nauicula in fluctibꝫ
maris quatit̃ diuerſ affectibꝫ: igit̃ vt q̄dā illḋ figas
opꝫ anchora. pōdere videlicꝫ opis manualis. Quar
to qꝛ ſic minuūt̃ tibi tēptatiōes dyaboli Nā occupa
t⁹ vno. ocioſus vo inumerꝫ demōibꝫ ipugnat̃. Quī°
qꝛ labor āmoēt te vtiliter de loco vbi dn̄s te poſuit
vn̄ cecidiſti Nā ibi cōſtitut⁹ in q̄etꝫ pleitudie n̄ te cū
labore oꝑtuit oꝑari Quotiēs igit̃ māibꝫ oꝑarꝫ: toci
ens ammōeris de culpa trāſgreſſionis. Sexto qꝛ te
abſoluit ⁊ liberꝝ reddit: ne ſit tibi op⁹ alijs applande
re ⁊ alioꝝ opes deſiderare aut ꝑ eis orare. Septio
qꝛ reficit. Per op⁹ em̄ acq̄rꝫ vn̄ paupibꝫ poſſis imp
tiri ⁊ eos reficere. Octauo qꝛ cōpūgit. i. cōpūctioēm
pcci inducit ſm bernardū. Nono qꝛ facit optare reg
nū celoꝝ: ⁊ illuc tendere vbi te nō oꝑteat laborare ſꝫ
tm̄mō vacare ⁊ videre q̄m̄ ſuauis ē dn̄s

¶ Mod⁹ ⁊ exercitia ſub labore ¶ §. i.

Laborem debes oratione preuenire ⁊ recta intē
tione Jn labore autem his tribus debes te ex
ercere.

Eſto fidelis. p̄cellēs. cor ſurrige crebro

Prio debes fidelr̃ ⁊ cū diligētia oꝑari Maledict⁹
em̄ q̄ facit op⁹ dm̄ negligēter. Caue tm̄ ne iportune
laborās ſpm̄ extiguas ſed cū diſeretiōe cūcta agas.
Scḋo eſſe debes in oꝑe p̄cellēs: iuxta dcm̄ ſapiētis.
Jn ōnibꝫ oꝑibꝫ p̄cellēs ſis Jlle em̄ rem bn̄ facit qui
nihil negligit qḋ ſtat⁹ ⁊ ordo reꝝ req̄rit. Tercio erꝫ
deuot⁹ crebro cor ferēs i altū hoc mō.

Erigo. cōmēorās. cano ſcōs. defleo praua

Primo em̄ debet mētem erigere ꝑ crebra ſuſpiria.
⁊ more prm̄ ātiquoꝝ iaculatorias orōnes formare
Scḋo debet meōrari articl̃oꝝ vel nouiſſiōꝝ ſm di
es vt ifra ptꝫ. Tercio poterit dulce q̄ꝓpiā ⁊ deuoti a
liq̄d cātare. vt vult Aug⁹ in de oꝑe mōachoꝝ. Quar
to p̄t affectū in ſcōs ſm ferias dirigere. Quito ꝓ vi
cio illi⁹ diei extirpādo ingemere ⁊ exorare Et ne cor
his modis eleuare negligat: tpa horologij ſibi cōſti
tuere debet. Jn fine āt oꝑis dum ceſſandum ē
debet de negligētia dolere: ⁊ op⁹ actū cū dn̄o ihū of
ferre dicēdo. Cōſummatū eſt. Placeat tibi deus ⁊
ſic de alijs. Js modus oꝑandi domi ſuād⁹ ē. p̄ſtim
inter ſcribēdū: de cuius laude Gerſon tractatū edi
dit ponēs hos vſus.

Predicat. atq̄ſtudet ſcriptor. largit̃. ⁊ orat
Affligit. ſal dat. fontē. lucē q̄ futuris
Eccleſiā ditat. armat. cuſtodit. honorat.

Primo em̄ ſcriptor frequēs libroꝝ doctrīe ſalutaris S
manu p̄dicat qꝛ alijs materiā miſtrat Et ſi parem
aīārum zelum hꝫ aureolam mereri p̄t. Scḋo ſilr̃ ē
ſcrutāti ſtudioſe vel legenti doctrinaliter: qꝛ ſcribeu
do doctores docet. Tercio largit̃ elemoſinam nedū
corꝑalem ſed ſpūalem: inſcios inſtruēdo. Quarto o
randi materiam ſibi ⁊ alijs miſtrat. qꝛ in ſolitudine
ſedet: dei ⁊ ſcōꝝ voces audit. vere ꝯtemplationem
paſcēs. Scḋo affligitur ſcribēdo: ⁊ pn̄iam agens ꝑ
pccis ſuis ⁊ aliorum ſatiſfaciēs. Sexto ſal ſapie po
ſteris miſtrat. q̄ om̄e op⁹ ꝯdiri debet. Septimo a
ꝑerit fontem ſapie. ⁊ fontem aque viue ſaliētꝫ in vi
tam eternam. Octauo lucem futuris ſubmiſtrat.
Lucerna ei pe
tot donās ſtellas q̄t ſcribit ſyllabas. Lucerna ei pe
dibꝫ meis vbū tuū. Nono eccl̃am ditat Libri em̄ ſc
eccl̃e theſauri. Bōi libri faciūt filios eccl̃e bn̄ doctos

Decimo armat turrim dauid cum ꝓpugnaculis: mille clipeis ignitis. gladio verbi dei. ſagittis acutis. Undecimo cuſtodit eccl'am ne heretici eam vincant: etiam religionem eccl'e conſuat. Duodecimo honorat eccl'am ſuam mrẽm: ymmo ⁊ deũ prẽz Et ſapiãm elucidat vñ vitã habebit.

De labore externo §. ſcd̃s.

Labor autem ruſtican⁹ vel labor meſſis non eſt reſpuẽdus a religioſo ſed deuote amplexandus. quemadmodum docet magiſter Gherardus groot ſup illo ṽbo ecci. vij. Nõ oderis opa laborioſa ⁊ ruſticitatem a deo creatam. dicens Generoſos animos labor nutrit. Et nõ eſt viri ait ſeneca timere ſudorẽ. Porro in laborando habebit ſe pmo vigilanter ad ſeipm. fidel'r ſcz laborando. iuxta illud ſcd̃e thymo. ij. Labora ſicꝫ bon⁹ miles xpi. Scd̃o habebit ſe deuote ad deũ ſm ea q̃ ſu pra ſignata ſt. mẽtem eleuãdo crebrius: marie ſm Bernardum. cãm laboris ꝯſiderãdo in labore. aut iuxta Jherodeũ in creaturis cõtemplãdo. vt ſic mel de petra ſugat. oleũqꝫ de ſaxo duriſſiõ. Tercio hẽbit ſe ſocial'r ad proximum. dulciter. ſ. ei colloquẽdo. ei⁹ offenſã ꝑcauẽdo. ⁊ inuicem recreãdo cum diſciplina tamẽ ſumma. Jocundus em̃ ſocius: labori alleuiamẽtũ eſt. In terminãdo aũt laborem gere te velut ante ſignatum eſt.

Deuote autem veſperas exſoluas. Nam legale mandatum eſſe conſtat: veſptinum ſacrificium matutino pinguius eſſe debere. Poſt veſperas non leuiter a templo abcedendum eſt ⁊ ad fabulas properandum. iuxta illud primi regum duodecimo. Nolite recedere a tergo domini. ⁊ nolite declinare poſt vana que non proderunt vobis. neqꝫ eruent vos qꝛ vana ſunt. Sed debes te tuncin compunctione ⁊ interna meditatione exercere. ⁊ preſertim pro beneficijs illius diei gratias agere. vt patet infra in beneficiario. vel a ſanctis diei mendicare. cuius praxis infra habetur. De cena autem. completorio. examinatione conſcientie. ⁊ dormitione infra. habes.

Incipit ꝓlogus in directorium ſoluẽdarũ horarum. Titulus quartus

Filij mei nolite negligere. Vos enim elegit dominus vt ſtetis coram eo. ⁊ miniſtretis ei ⁊ colatis eũ. ⁊ cremetis ei incẽſuz ſcd̃i pali. ſcd̃o Dicturi d' exercitijs quibuſdam in ſpecie. pmũ de exercitio diuine laudis congruit dicendum. Ait em̃ vñrabilis ille Johẽs gerſon in conſiderationib⁹ ſuis in ſtudẽdis libris: q' ſi quis rite ſingula diligenter perſpiceret. proculdubio inueniret q' nihil ſic primum. nihil ſic principaliter religioſo incumbit ſicut hoc vnicum. vt ſcilicet ſeruicium dei digne adimpleat. id eſt eccleſiaſticum officium. Sic quippe per ſepe in regulis monachorum nominatur. vnde ſingularis ei de hoc cura erit. Ad quod ⁊ verba premiſſa regis ezechie cohortantur. vnde ⁊ de hijs queđam dicenda.

Dicit enim wilhelmus pariſienſis in rethorica ſua diuina. Magna prorſus ⁊ execranda ſtulticia ignauia et negligentia clericorum: qui cum officio orandi conſecrati ſunt ⁊ addicti. addiſcere tamen ⁊ ſcire non curant. qualiter id exequendum. Cui ſimilis ignauia in nullo hominum genere inuenitur. Nemo enim profitetur aliquod officium. cuius non ⁊ velit ⁊ ſtudeat habere periciam. preter clericos ſolos: qui clericalis officij tam pij tam honorabilis tamqꝫ ſalutaris ignorantiam. nec verentur nec metuunt nec erubeſcunt. Admonendi igitur ⁊ modis omnibus exhortandi ſunt atqꝫ docendi qui clericali officio funguntur: vt ſue profeſſionis officium diſcant agere. ⁊ per omnia laudabiliter adimplere. Quis etenim eſt qui non ſui officij percupiat artem. ? Quis velit eſſe patronus et aduocatus ⁊ neſcire aduocandi officium ? Monachi autem officium vt Jheronimus ait. eſt ſua ⁊ aliorum peccata deflere. dei laudibus ⁊ orationibus ⁊ ſacrificijs intendere: ac per hec populum deo reconſiliare. Propter quod ⁊ ſtipendia eccleſiaſticorum beneficiorum eis conſtituta ſunt ex magna parte. Agendum itaqꝫ eſt nobis ⁊ omnimodis laborandum: quo diuini cultus penſum digne domino reddamus. Maledictus enim eſt: qui facit opus domini negligenter.

Ut autem digne hoc poſſimus agere: tria

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

potiſſimam circa illud conuenit inquirere.

ſez modū { pparandi / pſequēdi / terminādi } quō debe⁹ { nos diſpōere. / horas exoluere / eas finire }

¶ Quaz neceſſaria ſit preparatio añ horas.

¶ Capl'm pmum

Ante orationem prepara animam tuā ne ſis quaſi homo temptans deum. Eccleſiaſtici. xviij. Dicitur in ſpeculo monachorum Priuſq̃ʒ incipiatur officium: preuenire ſtudeas vt cor tuum ad aliquam deuotionē excites Ideo em̄ tam tepidi ⁊ deſides ſumus in diuino officio: quia ante non ſumus in aliquam deuotionem excitati. Et ergo ita eximus ſicut intrauimus frigidi et diſſoluti. Debemus ergo nos ante orationem preparare Nam huiuſmodi p paratio eſt multipliciter a ſanctis perſuaſa. ⁊ eſt multum decens vtilis ⁊ neceſſaria. Primū paſſim in eorum ſcriptis et in ante dictis liquet. ſcd̄m id ē decentiam externa exempla perſuadent. Si em̄ reus ante ſententiam iudicis diligenter precogitat quomodo poterit eum ad miſericordiam flectere: pauper elemoſinam petiturus premeditatur qualiter diuitis cor ad pietatem valeat emollire. aduocatus qualiter ſuam cauſam peragere. ſponſa quibus modis ſponſi ſui alliciat amorem. qua fronte. qua audatia aut preſumptione audebit homo ſine premeditatione aut preparatione preuia ſacra reſonare verba. coram ſummo iudice reus accedere. coram ſumma maieſtate etiam angelicis ſpiritibus expaneſcenda aſſiſtere impreparatus! Decens ergo preparatio iſta. Tercium autem id eſt vtilitas eius vel maxime ex hoc patet: quia multum valet ad hoc ꝙ oratio exaudiatur. iuxta illud pſalmiſte. Preparationem cordis eorum audiuit auris tua. De quarto autem id eſt de neceſſitate huius. Hugo in ſuo de orōne dicit. Sic orationi ſancta meditatio eſt neceſſaria. vt perfecta eſſe nequeat ſi non eam precedat aut concomitetur. Hinc eſt ꝙ predicatores et quidam alij ordines tempus habent ante chorum preparatorium. quo ſe diſponere iubentur Hinc ⁊ regularibus lectionis tempus ante deputatum eſt. Hinc et Gerſon in de miſtica theologia ſuadet vt homo omnibus intermiſſis paululum ſe ante diſponat.

¶ Triplex āt huiuſmodi preparatio poteſt aſſignari

ſcz { remota / pping̃ / proxima } hec fit { bene viuendo / pfunde cōſiderādo / feruēter orando }

¶ Prima inquam diſpoſitio generalis et remota fit bene viuendo. vt ſcilicet religioſus ſemper a vanis quibuſlibet (in cogitatione loquutione ⁊ actu) precaueat ne in oratione occurrant. Hanc docet Beda venerabilis in omelia dicens. Multum iuuat ad orationis puritatem. ſi in omni loco et tempore nos ab actibus temperemus illicitis: ſi ſemper ab ocioſis ſermocinationibus auditum pariter caſtigemus ⁊ linguam. Quecunq̃ʒ enim ſepius agere loqui vel audire ſolemus: eadem neceſſe eſt ad animum quaſi ſolitam propriamq̃ʒ recurrant ad ſedem etcetera. De hac quoq̃ʒ preparatione pulchre agitur in nona collatione patrum. vbi ſex aut ſeptem ponūt ppatorij gd⁹.

¶ De prediſpoſitiōe ppinqua ⁊ ſpeciali.

¶ Membꝝ ſcd̄m

Secunda eſt prediſpoſitio ſpecialis et propinqua que fieri debet iam inſtante officij hora. diligenter mentem recolligēdo et conſiderando agenda. Dicitur enim in collatione abbatis yſaac. Quales in oratiōe nos volumus inuenire: tales nos ante orationis tempus preparare debemus. Ex precedenti enim ſtatu mens in oratione informatur. Et idcirco quicquid volumus vt nobis orantibus non occurrat. ante orationem de noſtro pectore hoc euellamus. Quicquid enim ante horam orationis mēs noſtra concipit: neceſſe eſt vt hoc orantibus nobis occurrat. Hinc ante ſecundum ſignum ſequentia conſiderare debem⁹.

Ante chorꝫ q̄d ſis facturus mēte reuolue.
Quid trahat attēde. corq̃ʒ parato deo.

Debe⁹ em̄ cōſiderare { q̄d debeam⁹ agere / q̄d debet nos īducere / quō debea⁹ nos diſpōere. }

¶ Primo igitur conſiderandum eſt quid debeamus agere. vt cum operis agendi arduitatem cōſpexerimus mens ad ſui diſpoſitionem excitetur. Dicit enim Bonauentura. Diſcretionis eſt. agenda queq̃ʒ preuia deliberatione metiri. ⁊ non agenda cauere. Quia qui de futuro nihil premeditatur. in omnia incidet incautus. Ad hoc quoq̃ʒ hortamur pmi regum. xxv. Conſidera ⁊ recogita quid facias. Quid enim tempore diuini officij debes agere niſi in conſpectu dei ⁊ angelorum in congregatione ⁊ conſilio iuſtorum ⁊ fratrum ſanctorum aſ-

ſiſtere. Et potiſſime tria hec in genere agere.
ſcʒ deū latrie colere
grās ei agere ſuꝑ chriſti miſterijs. collatis bñficijs
clementiam eius exorare pro te ⁊ tibi commiſ
ſis. Vñ vſus:

laudo colēs diſʒ. ḡtes ago. feruid⁹ oro

¶ Scḋo conſiderandum te quid debet inducere Ait enim ſanctus Thomas de diligendo deum. Antecedit naturaliter ⁊ neceſſario dilectionem cognitio. quia vires ſunt ordinate: ita ꝙ nihil ſcḋm Auguſtinum voluntas diligit niſi quod intellectus cognoſcit. Sic etiam pari modo nullus actus voluntatis deuote agitur qui non per conſidrrationē preuenitur. Et loquitur hic naturali via. Hinc q̇ deuote actus illos preſignatos volet agere. primū oportet que ad hec moueant premeditari.

¶ Sunt autem plura ad agenduʒ act⁹ p̄dictos nos excitantia.
Quia landatiōe
grāꝝ actiōe
oratione
nihil ē dignius
iuſtius
vtilius aut neceſſarium magis.

¶ Hec proſequuta innenies in ſecūda ꝑte ſpeculi moralis circa finem: ⁊ in ſumma virtutum Uerum qm̄ ſingularia plerumqꝫ obiecta magis mouent. Ideo breuib᷒ annotanda ſunt quedam obiecta ſingulorum horum actuum ſingulariter motiua. Quia
ſcʒ laudandum
regraciādū
orādū eſt ꝓ vicijs ⁊ virtutib᷒
eſt ſuꝑ chriſti miſterijs
ſinglarib᷒ bñficijs

¶ Nam vt de ſingulis his aſſignemus pauca: notandum ꝓmo ꝙ licet vt in ꝓfectib᷒ dicitur ampla ſit diuine laudis materia. ſingulariter tamen de⁹ laudandus eſt ſuꝑ ⁊ ꝓpter chriſti miſteria id eſt ſuꝑ ⁊ ꝓpter incarnationis ⁊ paſſionis chriſti opera Juxta illud pſalmiſte Et adorabunt de ipſo ſemꝑ. Qđ ⁊ dauid ſe feciſſe teſtatur dicens Septies in die laudem dixi tibi: ſuꝑ iudicia iuſticie tue. Itemqꝫ Media nocte ſurgebam ad confitendum tibi ſuꝑ iudicia iuſtificatiōis tue. Que oro alia iuſticie ⁊ iuſtificatiōis hec ſunt iudicia niſi incarnatiōis ⁊ paſſiōis chriſti miſteria. Que Bernardus ⁊ deuotarij ceteri ſingulariter in laudem ſuadent aſſumenda. Quapropter infra in fine cyropſalterij certa ex his obiecta ſcḋm ferias ⁊ horas v ariata aſſignauimus ꝓ laudis materia. ¶ Secundo ad gratiarum actionem licet innumera ſint motiua: magis tamen illa beneficia mouent que homo videt ſingularius ſibi indulta. Unde ⁊ aliqui ſingulis horis canonicis ſingula beneficia aſſumunt. domino gratias agentes ſuper eis: precipue dum canunt Gloria patri ⁊ filio ⁊cetera. Et hinc in fine cyropſalterij ſunt de ſingulis beneficijs puncta diſtincta: pro ſic ſe volentibus exercere. ¶ Tercio orationis q̄ꝫq̄ꝫ plurima cuiqꝫ pro ſua neceſſitate ⁊ obligatione motiua occurrant: efficatius tamen homo ad intente orādū mouet̄ dū ſingl'is horis ſingl'a quedam certa habuerit expetenda. Et pro hoc plurimum valent ſeptene infra poſite. in quibus magni illi viri puta Bonauentura Hugo ⁊ Gerſon ſe exercitare ſolebant. vt ex eorum ſcriptis probabile eſt. Et licʒ aliquibus parum aut nihil exercitatis multa hec videantur ac per hoc ⁊ reſpuenda: experiantur cōſulimus prius tempore aliquanto. ⁊ videbunt experientia docti ꝙ horum multitudo animū nō diſpergat ſed recolligat magis.

¶ Tercio principalius eſt inquirendum quomodo ſe homo diſponere debet. Nam quomodo ſe homo preparauerit ita ſe iuxta carthuſienſem quemdam inueniet in oratione. Poſtquam igitur homo ſuperiora illa duo conſpexerit conſideranda debet ſe dare ad preparationem ſui cordis Juxta illđ ſamuelis. Preparate corda veſtra domino. ⁊ ſeruite illi ſoli. Oportet autem (vt poſtea dicetur) horas dicere reuerenter. attente ⁊ deuote. Quod qui efficere volet: ante ad hoc vt ſe paret oportet. Debet ergo per hec tria mentem ꝓpare.
Scilicet mentem purgare a vicijs vt poſſit digne deo aſſiſtere.
Scilicet mentem recolligere a diſtractiōib᷒ vt poſſit attente horas dicere.
Scilicet mentem ſuccendere a torporib᷒ vt poſſit deuote deo pſallere.

¶ **Unde verſus.**

Purus. collectus. tēplū ſuccēſus adito

¶ Nam ꝙ oraturus mentem ante debet purgare iubetur exodi. xxx. vbi ſic dicitur. Facies labiū eneum cum baſe ſua ad lauandum. ⁊ miſſa aqua lauabunt aaron ⁊ fratres eius man⁹ ſuas ⁊ pedes quando ingreſſuri ſunt tabernaculum teſtimonij. Quibus verbis vt Comeſtor ait ſignatur. ꝙ eccleſiaſtici priuſquam ad diuina accedant ſeſe contritionis ⁊ doloris lauachro abluere debent. vt ſic immaculato deo immaculati miniſtri aſſiſtant. ne cōqueri dominus habeat. Populus qui ad iracundiam prouocat me ante faciem meam ſemper: eo ꝙ impuras ſcilicet manus leuent. Melius eſt em̄ iuxta Auguſtinum ſpiritualia omittere q̄ꝫ impure ea tractare. ¶ Secundo debet mentem recolligere ſcḋm illud. Contine ⁊ congrega cor tuum in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſanctitate omnes ſcilicet curas externas ſecluden/
do. diſtractiua quelibet abijciendo. ⁊ mentem ad
ſeſe recolligendo. vt ſic deo cum dauid dicere poſſit
Inuenit ſeruus tuus cor ſuum vt oraret te.
¶ Tercio debet mentem ad deuotionem ſuccen/
dere. Pſalmiſta. In meditatione mea exardeſcet
ignis Qui enim vult ignitas deo preces reddere:
debet prius neceſſario mentem pijs meditationi/
bus ignire. Iuxta em̄ ligna ſilue: ignis exardeſcit
Unde ante horas debet homo articulum aliquem
meditandum aſſumere. Aut vt vult Hugo in pro/
prie miſerie ⁊ diuine miſericordie contemplatione
ſe exercere: vt ſic poſſit mentē ignire ⁊ ad deuotio/
nem inflammare. Et hec de altero preparamēto.

¶ De tercia prediſpoſitiōe q̄ proxima eſt
¶ Membꝝ tercium.

Tercia prediſpoſitio eſt proxima: frequen/
ter ſcilicet orando. Nempe cum nulla ſit
humane exercitationis induſtria niſi dei a
ſtiterit gratia. de nobis totaliter diffidentes poſt/
q̄ predicta exegimus ad tercium nos ſcilicet orati/
onis preparamentum diuertamus. deum ſcilicet
ſuppliciter exorando. vt digne ei ſuum penſum ex/
ſoluamus. Quare mox vt pulſum chori audieris
omnibus (quantum vis etiam vtilibus) ſepoſitiſ
gaudens ad chorum ꝓperabis: exemplo dominici e
qui de quo in iob dicitur Ubi audierit bucinam di/
cit vaq. Sic ⁊ tu temetipſum exhortans: tibi di/
ces. Hoc ſignum magni regis eſt eamus ⁊ inqui/
ramus eum. ⁊ offeramus ei aurum deuotionis.
thus deuote attentionis. mirram acerbe ⁊ reue/
rende ſtationis.
¶ Sic autem ad chorum properando hec ſex ꝑ
ficies.

Occurrēs. legito. cole. pſſās. dirige. credēs

¶ Primo em̄ pio aliquo affectu debes domino
tuo occurrere. Qui effectus plenius infra haben/
tur in ſcala communionis ⁊ in profectibus. Qui
poſſent mutari per ſingulos dies ſcd̄m ſingulas do
minice orationis petitiones: nunc in perſona rei.
nunc infirmi. nunc mendici. ⁊cetera. Ex hoc enim
poſt deuotior homo erit. Sic ſanctus Franciſcus
facere ſolebat. vt ex eius orationibus patet.
¶ Secundo poteris aliquid legere inflammati/
ui. vt horas de ſancta cruce: aut mentem quibuſ/
dam ſeraphicis verbis excitare. vt dicendo. Ecce
venit dominator dominus ad templum ſanctum
ſuum. Gaude et letare ſyon occurrens deo tuo.

Uel. Rex omnis terre deus: Pſallite ſapienter.
⁊cetera huiuſmodi. ¶ Tertio chorum ingreſſu/
rus Cole. id eſt iuxta Bernardum reuerere omni/
um fluctuantium cogitationum tumultus foras
relinquendo: calciamenta de pedibus ſoluens. Et
exemplo abrahe aſinum cum pueris illic dimitte.
precipiens vt te ibi expectent. Sicq̄ꝫ loci altitudi/
nem conſpectans dices. Ingrediar in locum ta/
bernaculi ammirabilis vſqꝫ ad domum dei. vt pul
chre docet Bernardus in ſermonibus de diuerſis.
Itemqꝫ. Introibo in domum tuam: adorabo ad
templum ſanctum tuum in timore tuo. Indeqꝫ
coram ſacramento venerabili reuerentiſſime incli
nans. dominum tuum latrie cultu cole dicens De
us meus es tu ⁊ confitebor tibi: deus meus es tu.
⁊ exaltabo te. Tibi laus tibi gloria tibi gratiarum
actio. Te iure laudant te adorant. te glorificant
omnes creature tue. ⁊ ſic de alijs. ¶ Quarto
pulſans campanam affectum tuum dilata: vt per
hoc omnes ad dei laudem inuites. dyabolum fu/
gites. ⁊ deum in varijs inſtrumentis laudes.
¶ Quinto ad ſtallum veniens intentionem tu/
am formare debes dicendo. In conſpectu angelo/
rum pſallam tibi. Ad laudem gloriam ⁊ gratiaruꝫ
actionem ſumme glorioſe ⁊ indiuidue trinitatis ⁊
humanitatis ihesu chriſti. in vnione omnium ſuꝑ
feruentiſſimarum affectionum ⁊ orationum domi
ni mei ihesu chriſti (olim in terris ⁊ nunc in dextera
patris pro nobis interpellantis) deo patri accep/
tiſſimarum plenitudine omnium ſenſuum quos i
tendit ſpiritus ſanctus. in vnione quoqꝫ omnium
laudum ⁊ orationum quibus colitur omnipotens
deus hac hora in celis ⁊ vniuerſa terra. in honorē
⁊ venerationem glorioſiſſime virginis marie ⁊ om
nium ſanctorum (preſertim huius vel illius ſancti
ſcd̄m ferias vel feſta) pro ſalute quoqꝫ vniuerſalis
eccleſie. pro peccatis delendis. pro venia impetrā/
da. deſidero has exſoluere laudes vtinam vel poſ
ſem dignas. Et hic poſſet homo intexere obiecta
vite ⁊ paſſionis chriſti. ⁊ annectere virtutes ⁊ vici
a ſcd̄m ſeptenas infra poſitas. quod vtile eſt val/
de. Et maxima vis in hac intentionis formatione
conſiſtit. nam ipſa toti orationi meritum impo/
nit. vt Ambroſius ⁊ docti aiunt. Que cum arden/
ter fuerit premiſſa: excuſat etiam a diſtractione nō
affectata inter orandum admiſſa. vt quidam voluīt
¶ Sexto debes credere firmiter te in conſpectu
dei aſtare ⁊ ſic fidem actuare. Sic enim orare de/
bet iuxta Bernardum. qui orat. tanq̄ꝫ preſentatus
eſt ei qui ſedet ſuper excelſum thronum ⁊ ſolium
ſtellatum ⁊cetera. Unde ⁊ ſic ſe in omnibus habe
re debet tanquam ſi coram deo ⁊ in medio angeloꝝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

rum aſſiſtat : ⁊ deſiore oculos claudens ſe integra-
liter ad vota reddenda a principio ipſo diuertat.
Niſi enim a primordio orationis totum ſe quis ad
hoc diuerterit : vix reliquum bene complebit. Mo
dicus enim error in principio : magnus ſcd̄m Ari
ſtotilem fiet in fine. Nam ⁊ virtus principij ī his
que ſequuntur relucet : ⁊ poſteriora ꝯcta a feruido
ꝓncipio virtutem ſorciūt.

De modo horas exſoluēdi.

Cap^lm ſecūdū

Ic pſalmum dicam nomi-
ni tuo in ſeculum ſeculi.
Pſalmiſta. Dictis paucis de ⁊ ſu
per modo ſe preparandi. dicenda
ſunt quedam de modo horas exol-
uendi. De quo ſanctus Baſilius. Eſt inquit diui
num auxilium implorandum non remiſſe nec mē-
te huc illucq; vagante. eo ꝙ talis non ſolum non
impetrabit quod petit. ſed deum magis irritabit.
Oportet itaq; diuinum officium toto hominis ni-
ſu adimpleri. vt ſcilicet homo ſcd̄m ſe totum illi
intendat perficiendo. Totus autem homo tria ī
genere in ſe habet ex q̄bꝰ necē eſt orare

Habet eīm in ſe

vires	ſenſitiuas itellciuas affectiuas	ꝙ q̄bꝰ dēt	reuerētiam attētionem deuotionem	vt ſic et ſe toto pſallat

His reuerēs. ht̄ attēt9. deuot9 in horis

De reuerentia ſub diuinis h̄ n̄da

Mēbrum .i.

Habemus gratiam per quā ſeruiamus
deo cum metu ⁊ reuerentia. Hebreorū
xij. Non legimus ait humbertus chriſtū
in vita iſta tantam iram per zelum oſtendiſſe. quā
tam oſtendit pro irreuerentia domus dei. Iuxta
illud. Zelus domus tue comedit me. Ualde itaq;
omnis irreuerentia ⁊ ſub diuinis maxime eſt pro-
ſcribenda. ⁊ cum ſumma reuerentia ⁊ metu diui-
nis eſt intereſſendum ꝓpter hec ſeptē.

Angel9. ꝯ ds. oſſa. cib9. ſocij. loc9. act9.

Primum reuerentie inductiuum eſt. angelo-
rum frequentia : qui hic ciues viſitant ſuos. Pre-
uenerunt enim principes coniuncti pſallentibus
Scd̄m eſt dei ipſius preſentia. qui inhabitat lo-
cum illum Iuxta illud Exodi. xxv. Facient michi
ſanctuarium ⁊ habitabo in medio eorum. Et apo
calipſ. xxi. Ecce tabernaculum dei cum hominibus
⁊ habitabit cum eis. Perpendat igitur qui pote-
rit q̄ꝫta reuerentia dei preſentie ſit aſſiſtendum. co
ram quo etiam contremiſcunt columne celi Ter-
cium eſt ſanctorum quorum oſſa ⁊ reliquie ibidē
continentur aſſiſtentia qui inuigilant pſallentibꝰ.
vt dicitur canticorum octauo. Que habitas in or-
tis : amici auſcultant te. Quartum eſt cibus id eſt
chriſti ſub ſacramento venerabili vera ⁊ realis con
tinentia coram quo exemplo dauid eſt omni reue-
rentia ⁊ totis viribus pſallendum Quintum eſt
ſocij id eſt fratrum aſſiſtentium ſanctimonia. Ip-
ſi enim ſunt templa ⁊ thronus dei ⁊ ꝑticipatiue dij
dicti. Unde ab eorum offenſa ⁊ ſcandalo valde ibi
precauendum. Sextum loci ipſius ſanctitas. quā
in dedicatione ſuſcepit : ⁊ qualitas loci ipſius.
Nam terribilis eſt locus ille. vere porta celi ⁊ do-
mus dei Septimum eſt actuum quos illuc agi-
mus dignitas. Magna quippe eſt ſm̄ Uincētium
operum illorum dignitas. vbi deus honoratur ver
ba tam ſacra recitantur ſacrificia talia immolant.
que omnia ſumma reuerentia ſunt agenda. Paſ
tent igitur inductiua.

Sed iam videndum qualis erit reuerentia ip
ſa. Ubi notandum ꝙ erit interna ⁊ externa. In-
terna in hoc conſiſtit vt cum timore ⁊ humilitate
tanquam deo preſente pſallamus ⁊ vt non niſi pur
gati in eius conſpectu vt vult Bernardinus appa
reamus. vt ab eius offenſa precaueamus. ⁊ vt in
omnibus nos deprimentes ipſum ſuperexaltem9.
Ecce hec ſunt reuerentie interne ſigna. ⁊ ad eam
requiſita. Exterior autem reuerentia circa exter-
na quedam verſatur. Ad quam Bernardus ſuper
cantica pulchre exhortatur dicens. Moneo vos di
lectiſſimi pure ſemper ⁊ ſtrennue diuinis laudibus
intereſſe. Strennue quidem. vt ſicut reuerenter
ita et alacriter domino aſſiſtatis. non pigri. non
ſomnolenti. non oſſitantes. non parcentes voci-
bus. ⁊ cetera. Ubi inſinuat ꝙ plura ad reuerē-
tiam concurrunt. ſcꝫ. ſex.

Hēſ9. cōpoſās. cuꝛues te. ſtes. cāē. mores.

Primū eſt ſenſuū exteriorū cohibitio. Iuxta
illud Tu āt cum oraueris intra in cubiculū tuū et
clauſo oſtio ſenſuū. ſ. exterioꝝ. ora prēm tuū Alioſ
quin eoꝝ euagatio dēotat mentis euagationem

Sunt itaqꝫ ab euagatione reſtringendi: ⁊ demiſſis
aut clauſis oculis eſt pſallendum. ¶ Scōm eſt re
uerentialis tam habitus q̄ꝫ corporis ⁊ manuū com
poſitio: vt pulchre proſequitur. Bonauentura in
ſpeculo diſcipline. ¶ Tercium eſt vt te curues re/
uerenter inclinando aut genuflectendo pro tempo
ris exigentia: iuxta illud yſaye quarto. In memet
ipſo iuraui quia mihi curuabitur omne genu. In
qua inclinatione ſcōm Bonauenturam hec ſunt
obſeruanda.

vt ſit { tempeſtiua · / deuota · / ſufficiens : / honeſta ·

¶ Quartum eſt alacris ſtatio Iuxta illud actuū
Sta ſuper pedes tuos rectus Et ezechi. ij. Fili ho/
minis ſta ſup pedes tuos ⁊ loquar tecum. Turpe
enī ē ait Bonauentura molliter ibi ſtare aut remiſ
ſe. aut quaſi fractis renibus lecti molliciem requīre
re ſtallis appendendo. Memor igitur eſto crucifixi
pendentis ſine capitis ſpinati reclinatione Sta au
tem ad laudem dei. ad reuerentiam angelorū. ad
exercitationem corporis. ad edificationem alioꝝ.
⁊ ad demonum terrorem horrentium feruorem et
deuotionem. ¶ Quintum eſt cane. ſcilicet ſine ceſ/
ſatione ⁊ tedio laudes diuinas. iuxta illud yſaye vi
ceſimotcio. Bene cane frequenta canticum.
De modo autem ⁊ inductiuis alacriter cantandi
Bernardus ſuper canti. ⁊ alij plures ſcribunt
¶ Sextū mores ḡues hēas In populo em̄ graui ē
laudandum: qui excludit inquietudinem diſſoluti
onem ⁊ tumultum.

¶ De attentione in horis habenda ⁊ concernen
tibus eam. ¶ Membꝝ ſcōm.

Pſallam ſpiritu pſallam ⁊ mē/
te. prime choꝛ. xiiij.

Yſidorus Oratio cordis eſt non labioꝝ
Neqꝫ enim ſonum orantis deus intendit ſed depre
cantis cor aſpicit. Unde ⁊ apoſtolus formam orā/
tibus prebens ait. Pſallam ſpiritu id eſt ſpiraculo
oris diuina verba proferendo. Pſallam ⁊ mēte id
eſt mentis intelligentia eiſdem intendendo malēs
quinqꝫ verba proferre ſenſu ſuo. q̄ꝫ decem millia in
lingua. ſine ſcilicet attentione. Nam ſine ea pro
derunt nihil. Unde oportet vt cum attentionis ſe
dulitate diuinum officium exoluamus Oratio em̄
eſt quaſi familiare colloquium cum deo. Con
ſideret itaqꝫ fidelis anima q̄ꝫ reuerenter humiliter
⁊ attente debet loqui cum ſummo principe. q̄ꝫ ti/
moratē cum equo iudice. q̄ꝫ familiariter cum tali
amico. q̄ꝫ dulciter cum dulciſſimo ſponſo A diſtra
ctiōe āt habem⁹ q̄nqꝫ retractiua.

Diſplicet [deo] **iſta. nocet. priuando. placet.** [diabolo]
ſatan. ardet.

¶ Primo diſtracta oratio plurimum diſplicet
deo: cui multas iniurias facit. Auguſtinus. Non
breui crimine tenetur aſtrictus: quiſquis in orati
one cum deo loquitur ⁊ ſubito ab eius aſpectu re/
trahitur quaſi ab oculis non videntis aut non au/
dientis Et Hugo. Non orat ſed ſubſannat potius
⁊ ad iracundiam prouocat deum: qui cum ante cō
ſpectum eius quaſi poſtulaturus aduenerit. ſubi/
to ſe ad alia que non ad rem pertinent replicando
conuertit. vt patet ex ſenſibili exemplo. Bernar/
dus. Magna peruerſitas immo magna inſania.
vt quando cum domino maieſtatis loqui preſumi/
mus. mox inconſtanti mente in oratione aurem a
uertimus. ⁊ ad neſcio quas ineptias conuertim⁹
Idcirco magnam iniuriam deo facio cum ipſum
precor vt precem meam audiat quam ego qui fun/
do non audio. ſed quod deterius eſt immunda et
vilia in corde verſando fetorem horribilem eius aſ
pectibus ingero. Hinc eſt quod dominus conque
ritur. Populus hic labijs me honorat. cor autem
eorum longe eſt a me. ¶ Scdō diſtracta oratio
nocet tam ſubiecto proprio q̄ꝫ vniuerſo dei populo
vt declarat dominus Theodricus herxen in de re/
medijs. ¶ Tercio priuat fructibus orationis trib⁹
qui ſunt mereri exaudiri ⁊ refici. Bernardus. Dū
non attendo ꝑdo que dico. ¶ Quarto dyabolo pla
cet Caueamus igitur ne illi placeamus. ¶ Quito
talis ardet in purgatorio. Obligat em̄ ad penam.
vt patet de ſancto ſeuerino. poſt cuius mortem ap
paruit nubes ignea ignitas guttas in eum diſtil/
lans. eo ꝙ ſolitus erat interrumpere ⁊ inattente di
cere officium diuinum. Eya igitur hec reuoluam⁹
⁊ ab omni diſtractione precaueamus: preſertim cū
grauiſſima ad hec icimēta habeam⁹.
¶ Nam attentio in oratōne a quibuſdam quaſi
neceſſaria aſſignatur Unde ⁊ precipitur in virtute
obedientie extra de celebratione. caplo dolentes.
Ut hore dicantur attente pariter ⁊ deuote. Ubi
tamen Hoſtienſis dicit. Precipim⁹ q̄dē ꝙ hore di
cātur ad attētionē ⁊ deuotionē Et ſi ſuadeam⁹ ea n̄
tn̄ in ꝑcepto pōim⁹: ſolū caueat q̄s dare aut pone
re obſtacula. Nutrit q̄qꝫ hāc ſollicitudinem ꝟbum
Bernardi de modo pſallendi ita dicentis. Pure
pſallatis vt nil aliud dum pſallitis q̄ꝫ quod pſal/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

litis cogitetis Super quo tamen ⁊ aliīs verbis pl' cherrime ſcripſit Gerſon ī d̄ ſollicitudine eccleſiaſtica dicens concluſiue ꝙ materia orationis cadit ꝑncipaliter ſub precepto. Et de hoc Bernardus Omnium que ibi dicuntur vſq; ad vnam litteram ſe ꝓ certo nouerit debitorem: vel dicendi in choro ſuo. vel in altero audiendi.

Ut autem homo attente pſallere poſſit neceſſe

hꝫ	euagatiōis cās ſecludere / attēcīōis ipedimēta vitare / ei⁹ adiumēta aſſumere	d̄ qb⁹ i	pātheologia / iure / ſequētib⁹

¶ Enumerantur in clementinis extra de celebratione miſſarum ſeptem attentionis impedimenta ſcilicet dicere horas curренter. ſincopanter. extranea miſcendo. tarde veniendo ⁊ ante finem exeūdo. impedimenta ſibi aſſumendo. prorſus tacendo. extra eccleſiam horas ſine neceſſitate legendo. Et ſunt hec ſeptem diligenter cauenda. quia ſunt ſeptem phialis iracundie dei. de quibus in apocalipſi agitur comparata. Et habentur in quodam tractatu intitulato. Septies in die ⁊cetera

¶ Porro attentiōis ꝓmotia ſūt ſex.

J **Claudens. obſiſtas. pete. volue. premas. memorando.**

¶ Primum eſt ſm Gerſonem ſenſuum cohibitio Clauſis enim ianuis dominus ⁊ pacem ⁊ ſpiritum ſanctum diſcipulis dedit Secundo obſiſtas dyaboli temptamentis a principio: ⁊ ſic fugiet a te Principiīs obſta. Tercio pete quia ſm Gerſonem nonmodo oratio eſt premittenda pro attentione: ſed ⁊ concomitari debet. vt ante initium cuiuſlibet pſalmi pro eius intellectu oretur. Iuxta illud Os meum aperui ⁊ attraxi ſpiritum Quarto volue ⁊ crebrius memorare que attentionem iuuāt dei ſcilicet maieſtatem ⁊ preſentiam Baſilius epiſcopus Quomodo obtinebit quis vt in oratione ſenſus eius non euagetur? Si certus ſit ante oculos aſſiſtere deum Quinto premas digitos fortiter dum canis: de quo infra latius. Sexto memorare obiecta paſſionis ⁊ vite chriſti: vt vel inhereas illis. Sic aues venatice vinculis ⁊ carnis oſtenſiōe ne auolent detinentur. Unde cum homo diſtractus pſalmis intendere non poteſt. obiectis inherere poteſt.

Quomodo mens a diſtractione recolligenda ſit per hec quinq;. ¶ §. i.

Audi ſuccedas tūdēs redas meōꝛ obiect

¶ Cum diſtractus fueris / vt citius recolligaris ꝑmo audi quaſi dn̄m increpātem ⁊ dicentē tibi. vt qd cogitatis mala in cordib⁹ veſtris? Aufert ſe ſp̄us a cogitatiōib⁹ que ſunt ſn̄ intellectu Auferte malū cogitationū vrāꝝ ab oculis meis Is eſt facilioꝛ recollectiōis modus Scd̄o ſic vocem dei audiens in teip̄m ſuccendere debes: tete arguēdo dicēs. Ue tibi miſero: qui in conſpectu angelorum factus es ludibriū demonioꝝ. Tercio tundens Hoc eſt vbi te ſic argueris nō amplius te cōturbes: ſed tunde pectus dicens Deus propotius eſto mihi peccatori Nō em̄ expedit amplius inde turbari· ſed quaſi contemnens diſtractioēs procede vt volt gerſon exemplificās exvitis patrum de retentione venti in pallio. d̄ catuli latratu. de aucarum ſibilo. de muliere litigāte. de riuo qui violentioꝛ fit obice poſito. Quarto redeas poſt hec ad pſalmorum attentionem. auertendo te a diſtractionib⁹. ꝙ ſi ōnino neqȝeris. poteris te diuertere ad obiecta tua memorāda. vt volt dyoniſius carthuſienſ Et hec infra plenius habentur. Orans em̄ ait Gerſon qui non poteſt conſequi finem vltimum id eſt deuotionem ex cantu pſalmorum propter aliquam cauſam: poteſt ⁊ debet cum omni libertate ſpiritus ⁊ abſq; ſcrupl'oſa ſollicitudine contentus eſſe ſi finem vltimum meditatiōib⁹ aliīs conſequatur. Felix ſi dicere poteſt Oculi mei ſemper ad dn̄m Felix ⁊ ſi non datur volare ſi poteſt vel repere: vel more locuſtarum ſemet excutiēdo viciſſim ſaltus dare. K

¶ De deuotione ſub horis habenda. L

Membꝛ. iīj.

Fac me audire vocem tuam. Cantico. viīj. Yſidorus. Quid prodeſt ſtrepitus labioꝝ vbi coꝛ eſt mutū? Sicut vox ſine modulatione eſt quaſi grunitus porcoꝝ. ita oratio ſine deuotione quaſi mugitus boum Orō em̄ cordis eſt non labioꝝ. Cordis vocem diligit deus Un̄ ad eam exhortatur dicens. Fac me audire vocem tuam Sonet vox tua in aurib⁹ meis. Nam vt qdam ait. nō vox ſed votū. nō muſica cordula ſed coꝛ. non claōꝛ ſed amoꝛ pulſat in aure dei. Eſt autem valde necāria propter quatuoꝛ.

Hac ſn̄ nec redolꝫ. nec ſcādēs. afficit. haut

¶ Primo neceſſe eſt ꝙ orō ſit deuota ¶ **vox.** qm̄ ſine ea nō redolet Orō āt in ſcripturis thimiamati bōi odoris aſſilatur Queadmodū g̃ thymiama vel incenſuꝫ nō redolet niſi ſuppoſitū carbōib⁹ incēdat. ſic nec orō niſi a corde ꝓceſſerit inflammato. Unde dicitur in apocalipſi de thuribulo aureo. id eſt de orationib⁹ ſanctorum. Scd̄o quia orō fide

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

li nuncio comparatur. vt patet in rethorica wilhelmi. Periculũ aũt eſt ſi nũcio deſint pedes. quia ſic ſcandere nõ poteſt: ſic orationi deuotio abeſſe non debet. ¶ Tercio quia non afficit. ſed irrefecta anima. corpus affligitur labore ⁊ mens remanet inanis. ⁊ ſic miſeria eſt vtrobiqꝫ. Non ſic oratio deuota non ſic. Jlla etenim oranti eſt ſubſidium. angelo bono ſolacium. dyabolo ſupplicium. deo gratum obſequium Hec pulchre vincentius in ſpeculo. ¶ Quarto qꝛ eſt quaſi ſonꝰ ſine voce vt patet ex ſupradictis. Plura etiam enumerat Vincentius in ſpeculo impedimenta deuotionis. Conductiua autem ⁊ promotiua eius licet ſint multa: hec tamen ſm quemdam ſunt potiora

¶ Unde deuotionis affectus eliciendi inter pſallendum. ¶. §. pmus.

E ſenſu. vbis. adiectꝫ. cõſpicꝫ. obiect.

Primo eſt affectus deuotionis in oratione eliciendus ex ſenſu ipſo pſalmorum qui ignitiſſimus eſt. Nam ⁊ ob hoc pſalmi pre ceteris diuinarum ſcripturarum libris ab eccleſia ſcđm diuinum dyoniſium ſunt aſſumpti. Hinc ⁊ auguſtinꝰ ait. Dum pſalmos cantatis: ſi orat orate. ſi gemit gemite. ſi laudat laudate ⁊c̃. Et Hugo. Unuſquiſqꝫ inquit cum in oratione vel pſalmos vel alias ſcripturas quaſcunqꝫ decantat diligenter aduertat cui affectui deſeruiant: ⁊ ad illum toto niſu cor ſuum excitet ad quem id quod loquitur magis pertinere videtur. ¶ Secundo ex verbis fere ſingulis poſſunt elici affectus. maxime vbi protrahitur cãtus. ⁊ verba ſunt affectuoſa: vt docet gerſon exemplum ponens. vt ſi cantaueris aut legeris pater noſter. protinus aſſurgat animus ad reuerentiaꝫ ſimul ⁊ ad dilectionem ad fidam poſtulationem ꝑ neceſſitatibus tuis fratrumqꝫ tuorum quorum pater eſt communis. Arripe generoſum nobilemqꝫ contemptum fede ruſticitatis: tu qui tam regio patre gloriaris. Diſpliceat tibi ac gemas exilium: cui celeſtis hereditas filiationis tytulo reſeruatur: Tales ait affectus inuenire eſt ſine numero: ſi quis intellectuali dente compreſſerit textum. ¶ Tercio ex adiectis: hoc eſt adĳciendo verbis quedam adiectiua. aut determinatiua proproprietatem explicantia aut ſimilia. Quod moris ẽ rethorum ⁊ poetarum Quod ⁊ in ſuis ymnis Ambroſius vt patet obſeruat. Quantum autem iſtud valeat experiatur qui neſcit. Hoc enim intellectum illuminat affectum miro modo inflammat. Exempli gratia. Cum dicitur miſerere mei deus. hoc huiuſmodi ẽ determinationibus decantandum. O deus (adĳce) cui proprium eſt miſereri ⁊c̃. miſerere. O miſericordiam impende: vtinam ⁊ vtinam miſerearis mei miſerrimi deſolatiſſimi peccatoris. Unde poteſt fere generalis regula hec elici pro affectibꝫ multiplicandis: ꝙ in omni tali oratione triplices poſſunt affectus formari ſcđm triplicem viam ſcilicet purgatiuam. illuminatiuam. ⁊ affectiuam. Ut ſcilicet vbicũqꝫ occurrerit aut inſonuerit relatiuum mei aut conſimile: adĳciatur determinatiuum aliquod miſeriaruꝫ. Et ſic fit via purgatiua ingemiſcendo. Jtem vbi deus aut dominus dicitur mox adiungendum eſt determinans aliquod illuminatiuum aut proprietatis expreſſiuum: vt deus qui omnia potes. qui tanta pro me egiſti. Et ſic fit via illuminatiua gratias agendo aut congratulando. vbi autem petitionis verbum venerit mox per O ⁊ vtinam ⁊ conſimilia exclamatiua. affectus ſunt ingeminandi ⁊ ſubleuandi: vt. o. miſerere. vtinam. ſi. ⁊ ſic de alĳs. Et ſic fit via perfectiua ſic exclamando. Huius exemplum Johannes nider ſuper oratione dominica hoc modo ponit.

¶ Textus orationis dominice | expoſitus vie purgatiue | Scđm affectꝰ vie illuminatiue | vie ꝑfectiue

Textus orationis dominice	expoſitus vie purgatiue	vie illuminatiue	vie ꝑfectiue
Pater noſter	Nos pupilli ſine te	O amor ardẽtiſſime	Qñ diligeꝰ feruẽter filiali amore te
Qui es in celis	Nos vacui ⁊ exules	O hoſpes ſuauiſſime	qñ hitabis in hoſpitio cordꝫ nrĩ vt ĩ cel.
Sctificet nomẽ tuũ	Nos trẽa ꝛ ꝑponẽtes	O ſapor ſanctiſſime	qñ nob nomẽ tuũ dl'ceſſꝫ vt trẽa ꝯtẽnaꝰ
Aduẽiat reg. tu.	Nos errantes	O rex ꝑclariſſime	qñ ſbicie m² tuo regimi vt ñ rgnꝫ ꝯcupia
Fiat volũtas tua	Nos rebelles	O ꝑceptor prudẽtiſſiẽ	qñ ꝯfortabim² ĩ õibꝫ volũtati tue. ĩ nob
Panẽ noſtꝝ co.	Nos mendici	O nutritor ſufficiẽtiſſiẽ	qñ plẽa ſatietate ſatiabim² ¶ ceſſus
Et dimitte nob de. no.	Nos peccatores	O creditor largiſſime	qñ ſuſcipies ꝓdigos filios rmittẽdo ex
Et ne nos inducas	Nos temptati	O cuſtos diligẽtiſſiẽ	qñ tutabim² plene vt ñ ꝑualeat iimicꝰ
Sꝫ libera nos a. m.	Nos fragiles	O liberator fortiſſime	qñ liberabim² a fragilitate corpis ⁊ õi
			¶ malo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Ecce hic in pͣma riga poĩt dñice orõnis textus in altera noſter defectus ſm viam purgatiuam. in tercia gratitudinis actus qua recognoſcimus deuꝫ vt hoſpitem vt nutritorem ſm viam illuminatiuã. In quarta autem riga ponitur noſter ad deum affectus ad vie vnitiue correſpondentiam. Et ad huius exemplaris inſtar in ceteris quoqꝫ eſt orõnibꝫ ꝓcedendum.

¶ Quarto eſt affectus deuotionis in orõne eliciẽdus ex aliquorum in orõne memorãdorum conſpectu aut contemplatione. Et tangitur in ꝟſu ꝑdicto ibi conſpicis. De quo Bernardus ad frẽs de monte dei. Docendus eſt tirũculus chriſti etiam in oratiõe cor leuare ſurſum ꝛ ſpũaliter orare. Ammonẽd⁹ eſt q̃ꝫta poteſt puritate cordis intendere in eum cui ſacrificium ſue orõnis offert. ſeipm intendere q̃ offert intelligere quid offert. Hinc talis eſt regula eliciẽda; vt vbi occurrerit deus aut domin⁹ vel relatiuuꝫ eius. mens in eum eſt ſubleuanda contemplatione ꝛ affectione pia. Similiter vbi ꝓprie commemine/rimus perſone. proprie vilitatis meminiſſe debe⁹.

¶ Quinto eſt eliciend⁹ affect⁹ ex obiectis incarnationis ꝛ paſſionis dñice ante ꝛ ſub horis aſſumptis de q̃bꝫ infra Bernard⁹. Lutius nouello ꝓponiẽ paſſio chriſti vt inde affectus formet. Idem Ludolph⁹ in ꝓlogo ſuo. Conticeſcat oportet iam omnis torpẽs viſis tantis ſeminarijs ꝛ copijs afficiendi. Nõ enĩ eſt quod obbiſcere pt in torporis ſui palliamentum. ¶ Sed huic poſtremo adijciẽdum: quomõ hee affectiones ſint excitãde. Sup quo magiſter Johannes nider dicit ꝙ maxime fieri debent ꝑ exclamationes ꝛ aſpirationes. Ad quod plurimum valent hee ꝛ conſimiles dictiones o. qñ. ſi. vtinam. et huiuſmodi. Hinc hugo de palma carthu. ait. ꝙ vtile eſt incipientem habere aliqua verba inflammatoria ꝛ ſeraphica ꝑ que exprimat deſiderium ſuum affabiliter dominum alloquendo. quod potiſſimuꝫ fit per dictiones dictas o. quando. vtinam. ꝛ ſic de alijs. quibꝫ incipiens vti debet donec gratia adiuuãte exercitatior erit ſine cogitatõne centies in die multum amoroſe ſenſum erigere in deum. Verbi gratia Dum canto Beati immaculati: mox affectus dicet. O vtinam eſſem immaculatus O quando fiam beatus. Et proprie dicuntur aſpirationes. Et debent fieri magna affectione cordis

¶ De q̃buſdam induſtrijs ꝓ attẽtiõe ſub horis ꝯſeruantia aſſumendis.

¶ Caplm. iij.

P Sallite ſapienter ps. Hoc eſt ſapide ꝛ affectuoſe. vt pſalmus in corde ſit quaſi cibꝫ in ore. Vel iuxta quẽdam Pſallite ſapienter. hoc eſt ſapientiali practica vtamini iter pſallendum. Unde dicto de modo horas exoluendi. aſſignanda ſunt amminicula quedam ꝛ ſapientiales practice ad facilius hoc exequendum. Ubi notandum ꝙ a diuerſis diuerſa ſcd̃m varietatem pſalmos canentium ponũtur practicamenta. Nam iuxta decanum tongrenſem. trifariam diſtant pſalte pſalmos canentes

Aut enim pſalmi canuntur

a
- ſimplicibꝫ
- illumĩatis
- deuotis

vt
- latinũ nõ bñ intelligẽtes
- doctiores
- religioſi

iẽ q̃s
- pͣmi
- ſcd̃i
- tercij

hñt ſinglari⁹ attẽdẽ ad
- materiã
- formam
- finem.

Quibꝫ tñ õnibꝫ ꝓmiſſum eſt de bonis practicis

nã
- pͣmis
- ſcd̃is
- tercijs

amiclo ẽ exercitiũ
- nider ꝛ gerſõis
- doctnal' expõnis
- mod⁹ hugonis

Hij ſunt tres orationis fructus.

quoꝝ
- pͥmi
- ſcd̃i
- tercij

ꝓpe
- merentur
- exaudiũtur
- reficiuntur

¶ Pro horum mẽbrorũ ampliori diligẽtia eſt ꝓ⁹ ſciẽdũ: ꝙ tria ſunt in orõne vocali ſm doctos ꝛ Johannem gerſon. Unum per modum materie. vt verba ꝛ textus Alterum per modum forme vt intelligentia ꝛ verborum ſenſus. Tercium per modum finis. vt eleuatio mentis in deum. Et ſcd̃m hec triplex attentio diſtingui ſolet. ſcilicet ad materiam q̃ cadit ſub precepto ad formam, ꝛ ad hanc magis obligantur doctiores qui pſalmorum profunda ſcrutari habent. Tercia ad finem. ꝛ huic amplius religioſi intendere habent. quorum ſtudium eſt ꝛ finis affectuoſa adheſio dei.

¶ Et viri ſancti ſcientes ꝙ non ſit labor ſicut orare deum (iuxta dictum agathonis in collationibus patrum) Uaria tradiderunt adiumenta pro mente in oratione ſtabilienda. Quorum tamen quedaꝫ magis iuuant pro attentione ad materiam: quedam pro alijs habendis.

¶ Ordinauerunt quidam pro attentione habenda ſingulos in digitis ſuppu tare verſus Bona practica. ſed pro attentione materiali. Nam et hoc noſſe poſſunt quot ꝟſus ore ꝓtulerũt. Alij ꝓ doctiori

bꝫ magiſtraliter pſalmos expoſuere cū diuiſiōibꝫ ꝛ
dimēbꝛatiōibꝫ pulchꝛis. Inter q̄s magiſter Nicola
us gorram egregius expoſitoꝛ fulget. Siłr ꝛ gloſa
oꝛdinaria Et hoc valet ꝓ oꝛōnis foꝛma. Vez̄ Ger/
ſon ꝛ nider oēm oꝛōnis fructū in fine poſitum ſcien
tes varia exercicia ꝓ h̄ ꝯdiderūt. Habet Gerſon cā
ticoꝛdū ſuū cꝰ ſepe memit in ſcriptis ſuis. ſuꝑ quo ꝛ
tres edidit tractatus Tradidit alter eū iſequutꝰ cy
tharā ſpūalem ad vulnera chꝛiſti. Scripſit ꝛ Nider
in ſuo alphabeto amoꝛis plurima ꝓ attētiōe adiu/
mēta. foꝛmās manū quādam ꝛ alia plura Que tū ō
nia retrahūt a foꝛma Sz Hugo exerciciū qddā tra
didit in ſuo de oꝛōne: qd circa textū maēt Vn̄ ſeq̄ns
cyropſalteriū ē collēm religioſ maxie ꝯgruū

Prologꝰ ꝯmēdaticius ꝛ in amoꝛē Chyropſal/
terij hꝰ inductiuꝰ

Tytulꝰ. v.

Quid āt pſallebat manu ſua ſicut
ꝑ ſinglos dies. i. regū. xviij. Bōa
ait gerſō ē attētio ad vba. melioꝛ
ad ſenſum. optia ad finem: Sed
nimirum ille felix q̄ ōnibꝫ intende
re poſſit. vt ſcꝫ ꝛ vba diſtincte pꝛo
nūciet. ſenſus pſalmi attēdat: ce
bꝛos inde foꝛmās affectꝰ Ceteris em̄ paribꝫ iuxta
eūdem gerſonem melius eſt ex pſalmis elicere affec
tus. q̄z alijs intentum ire obiectis. Et hoc pꝛopter
quatuoꝛ rationes

ſcp̄ture veneratio — i his ſpūſſanctꝰ loq̄r
ꝑticłarioꝛ eruditio — circa miſticos ſeſꝰ docet
q̄ ſc̄ ſuauioꝛ aſſuefacō — nā fit ſic deuotioꝛ
maioꝛ ſtabilitio — in certis ſtabilit

Has pōit rōnes in de ſollicitudine eccleſiaſticoꝛum
Quē etiā pſallēdi modū venerabilis ille Hugo d̄ ſcō
victoꝛe ꝑtim tradidit in ſuo d̄ oꝛōne Qui tractatulꝰ
ſi Johi gerſon fidem damꝰ oēm ſuꝑat laudē vt d̄r ī
de libꝛis ſtudēdis Cꝰ etiā crebꝛius memit in diuerſ
ſcriptoꝝ ſuoꝝ locis Ex q̄ tractatu ſimul ꝛ ſacre ſcp̄
ture vbis ꝑallegatꝫ ſumptꝰ eſt ſubſequētꝫ exercitij
modꝰ Cꝰ exercitij nomē eſt Cyropſalteriū. eo ꝙ in
manu docet pſallēdi modū. exemplo pſaltis egregij
dauid de q̄ ſuꝑioꝛa vba dn̄r. In q̄bꝫ vbis a ſpū ſcō
ſequēs nobis ꝓpoſitū eſt exercitiū qd eſt ſummū ad
triplicem illā ſuꝑmemoꝛatā attētioēm āminicula/
toꝛiū. Signature em̄ ꝛ digitoꝝ attactꝰ iuuāt
attēdere ad materiā. actꝰ ad foꝛmā. affectꝰ ad finē
homiēm ducūt. vt plenꝰ infra. O itaqꝫ q̄cūqꝫ atten
te deo tuo voles reddere vota. modoqꝫ ꝓſcripto exo
rare deum: hoc cyropſalteriū adamato. In h̄ pſaltꝫ
egregij exemplo inſtitutus vota exoluere ſtudeto
Ad cuiꝰ cōplexum q̄q̄ꝫ plurima poni poſſent incita
mēta: ſufficiat tū vel tria in genere commemoraſſe
Debent em̄ nos ad huiꝰ exercitatioēm potiſſimum
incitare hꝰ exercicij — acceptabilitas / fructuoſitas / neceſſitas

De q̄bꝫ ſingulis paucis
eſt agēdum. ꝛ ꝑmū de exerci
tij hꝰ acceptabilitate Que tametſi multꝫ aſtipulari
rōnibꝫ poſſet. ſat erit paucis ꝓbare. Poteſt igit̄ hꝰ
exercitij acceptabilitas ꝓbari — rōtione / auctoꝛitate / exēplo

Pꝛimo rōne tum ꝓpter
actuū latricoꝝ q̄s cōtiēt dig/
nitatē. tum ꝓpter obediētie quā explet gracioſitatē
tū ꝓpter exempli qd inſectat̄ eximietatē. Pꝛimo ꝓp
ter actuū latricoꝝ q̄s exercet diguitatē Nam q̄ in h̄
cyropſalterio rite pſallit: magis auſim dicere. hono
ris gratitudinis ꝛ laudis deo exhibet in vna hoꝛaꝝ
q̄z q̄ pleriſqꝫ alijs exercitijs innitūt̄ integro die: Hic
em̄ pſalteriū cui ſe ſic pſallēs ꝯfoꝛmat pꝛe ceteris li
bꝛis eſt ad diuinū officiū aſſumptū: eo ꝙ pꝛe alijs ſa
lubꝛioꝛes ꝯtineat actus Scdo ꝓpter obediētie
quam explet gracioſitatē Nam ſi illud deo acceptiꝰ
ꝛ gratiꝰ vt gerſon ait qd obediētie viciniꝰ: liq̄t facile
iſtud exercitiū gratiſſimū eſſe deo. Iſtud em̄ exerci/
tium eccl'e arbitrio ꝛ patrū ſe ꝯſilio ſubdēs alijs ob
iectꝫ q̄zuis etiam dulciſſimis parūꝑ ſepoſitꝫ pſalmis
ipſis pꝛincipalr̄ intēdit. Et q̄zuis dultius circa alia
obiecta affici ſe poſſe ſentit: eam tū dulcediēm. tāq̄z
alter abꝛaham dilcm̄ yſaac ꝑ obediētiā offerēs. ꝓpter
deū ꝛ obediētiā reijcit ꝛ differt. ſibijꝑi cū Gerſone di
cēs. Pauꝑ homūtio. melioꝛ eſt obediētia q̄z medi/
tatio ꝛ dulcis affectio Potēs eſt dn̄s reddere vicem
maioꝛem in idipm̄: ꝛ ſi nō hic. certiſſiē reddet in fu/
turo vbi fiet vox laudis ineternū Hinc etiam eſt ꝙ
ait Augꝰ: ꝙ melioꝛ eſt ac deo gratioꝛ oꝛō vniꝰ obe/
diētis q̄z decem miliū ꝯtemnētiū Tercio ꝓpter
exempli qd inſectat̄ eximietatē. Quia eodē exercicio
vtit̄ cum pſalte egregio eximio ꝓphaꝝ dauid: de quo
textꝰ d̄r: ꝙ pſallebat manu ſua Scdo pꝛincipa
liter ꝓbat̄ hꝰ acceptabilitas auctoꝛitate iheroni. diſ
cētis Melioꝛ ac ꝑ h̄ ꝛ gratioꝛ eſt deo vniꝰ pſalmi cū
hilaritate ꝛ mētis deuotiōe decātatio q̄z totius pſal
terij cū toꝛpoꝛe ꝛ faſtidio modulatio. Hoc āt cyro/
pſalteriū pꝛe ceteris exercitijs excitat coꝛdis hylari
tatem. nimirum cū iocundiſſima habeat obiecta
Tercio ꝓbat̄ exemplo fratris illiꝰ de q̄ ceſarius
ſcribit. ꝙ ſpūs ariditate ꝯfectꝰ. ſpūſſci afflatu edoc
tus in manu pſallere cepit: vt ſic ꝑ exteriora ſimbo/
la. mētis in ſe ꝓuocaret affectꝰ In q̄ tm̄ deo placuit
ꝙ ardētiſſime deuotiōis paſtu ſub matutinis ipſis
meruit ſaginari. Qꝫ ſi infoꝛmis illa pſalmoꝝ in ma
nu modulatio tm̄ deo placuit. q̄d de h̄ cyropſalterio
ōni deuotionis adipe referto licebit cenſeri!

De vtilitate ꝛ fructu Cyropſalterij hꝰ.
Membꝛum ſcdm

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Porro de chyropſalterij h⁹ fructuoſitate ſiue vtilitate totū min⁹ eſt q̈cq̈d dici pt īnūc ri nāq; eius fruct⁹ ſunt. q̄s expiētia pl⁹ q̄; ſcpta edocebit Ut tñ aliquātos ānūerem⁹ vel duodcim. iſtar. xij. ligni vitalis fructuū ſt in ꝟſib₉ breuitatis cā ꝯmemorandi.

Nam reuocans. pellit. purgans. luſtrat. calet. affert.
Hinc humilis. pius. acceptus. releuat. valet. infert.

¶ Prīo diſtractam mētem reuocat ⁊ in attentiōe ꝯſeruat q₂ digitos ꝑmēs ſm mgr̄m iohēm nider redire ꝯpellit. Scd̄o dēonū tēptamēta ſomniū ⁊ q̄q; alia deuotiōis ꝓpellit impedimēta. Tercio mentem purgat ꝑꝑ crebra affectuū ſuſpiria. q̄ ſunt menti ſic; ferro lima. Quarto ad intellectū pſalmoꝝ illuminat ⁊ nouos apit ſenſus. Bern̄. Nūq; itelliges dauid niſi ſpm̄ ⁊ affcm̄ indueris ꝺꝺ. Quito calet id ē ad deuotionem accēdit. q₂ oīa affectuoſe cātat. Sexto affert triplicem illū ſupradictū orōnis fructū cū ceteri tātu; vno aut duob₉ gaudēt. Hic ſeptio ꝓcedit hūilitas ad ſeipm̄. Octauo pietas ad ꝓxim. Fit nono gr̄t⁹ deo. Decimo releuat̄ a tedio. Undecimo valet. i. vim q̄dā mō īfert deo q₂ affectioēs pie ⁊ lacrime eū iuxta iheronimū cogūt. Duodecimo infert hoiēm celis ⁊ celitib₉ ꝯiūgit. vt ex ſententia dicere poſſit. Noſtra ꝯuerſatio eſt in celis. Sciēdū tñ ꝙ is ſolū his fructib₉ reficit̄. q̄ deſiderio pariter ⁊ iugi exercitio velut vtraq; manu appħēderit iſtd lignū vite

¶ De neceſſitate exercitij iſtius.

¶ Mēbꝝ. iij.

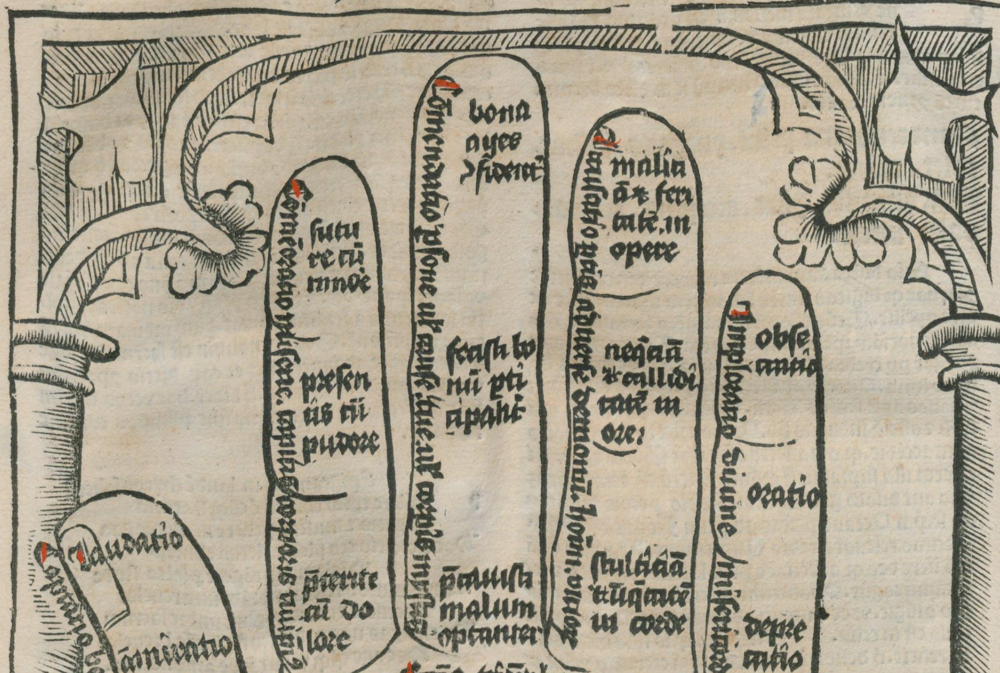
Neceſſitas huius exercitij multipl'r oñdi pt. Et ꝑmo ex iuris obligatiōe. Precipit̄ em̄ extra de ꝯſe. c. dolētes. vt hore attēte ⁊ deuote dicātur nec aliqua ab attētione retrahētia aſſumantur. ymmo ⁊ Gerſoni ꝯſulcius videt̄ vt nec bōe meditatiōes aliūde aſſumāt ſ; in aliud tꝑs differāt̄ Secūdo pt; h⁹ necitas ex regule vel regulari ꝑceptione. Nā ſanct⁹ Aug⁹ pr̄ nr̄ in regula ſua ꝑcipit dicēs. Hoꝟſet̄ in corde qd ꝓfert̄ in voce. Videat̄ trinet ⁊ Hūbert⁹ in ꝯmētis ſuꝑ reglam. Tercio pt; ex ſanctorū doctoꝝ vnanimi ꝯſultatiōe. Qui ſuadēt. vt ceteris īꝯmiſſis pſalmis ipīs tꝑe pſalmodie intēdat̄. Hic Aug⁹ vt ſupra Hic bñ. Ad pſalmodiā ſꝑ coꝛ hēat niſi ad aliqd ſublimius rapiat̄. Et ſuꝑ cā. ait. Pure pſallatis vt nihil niſi qd pſallitis cogitetis. Nec ſolū dico cogitatiōes vane ⁊ ocioſe vitāde ſt. ſ; nec illa q̇dem ꝑfecto tūc recipe ꝯſuluerim q̄ an̄ in codicib₉ legerat;. Salubria ſt ſ; mime illa int̄ pſallēdum ſalubriter reuoluitis. Sp̄s em̄ ſcs illa hora gr̄tū ñ accipit. q̇cquid aliud q̄; debes neglecto eo qd debes obtuleris. Hec ille idem Hugo ⁊ alij teſtātur. Pt; igit̄ ex dcis ꝓpoſitū. q̄; ſc; acceptū vtile ac necāriū ſit iſtd exercitium. ac ꝑ ħ ceteris ꝑferēdū ⁊ crebrius exercitādū. q̄m̄ cetera fere oīa exercicia īcludit. ⁊ ad ſui ꝑfcōe; admittit. ymo ſi dici fas eſt. tm̄ ceteris ꝑſtat. ꝙ ea huic collata ſine ħ nec placere ſ; diſplicere magis ꝯꝓbāt̄ Ingr̄tum eſt em̄ ait bñ q̈cq̈d obtuleris neglecto eo qd debes. Cetera āt exercicia alijs intēdūt obiectis. iſtud ꝑcepꝫ parēs debitū offert. g̈. Nec poſtrēo cuiq; ridiculo ſit ſymbolicā frequētare manū. q̄m q̇dē teſte auguſtio ⁊ dioni. hmōi ſignis etiā vtit̄ eccl'a ad ſc; deſiderium augendum ⁊ excitandū. Nam ⁊ ꝑus quod aiale vt ſanct⁹ paul⁹ ait. Et iuxta phm Ois noſtra cognitio itellectiua a ſenſitiua iuuat̄. dum ordinata ſibi fātaſmata ꝑn̄tant̄. Sed nec nouum eſt ſacr̄m. ſed lōge a doctis ante ad inuētum. ⁊ ex eoꝝ dictis ꝯpactum ⁊ collectum. Hoc Gerſon. ħ nider. hoc vetus carthuſia nouit. q̇b₉ ſm nider moris fuit pſalmos concinere manu.

¶ Epigramma in laudē chyropſalterij

Pſallere trib₉ chriſto q̇cūq; ſtatutis
Experis ⁊ muſcas pellere mentevagas
Hoc exercitio ceu plectro letus eburno
¶ Pſalteriū ſꝑ tāgere pſalta ſtude
Nam pſalmos reſerans orādi iura reuelat
Pectus ⁊ ethereo ꝯpluit imbre ſacrum
Hoc longas noctes dulces facit eſſe breueſq;
Hoc age q̇ſq; velis carpe amoris iter.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Chiropſalteriū



¶ Elucidatio Chiropſalterij cum diuiſione eiuſ
dem. ¶ Capl'm .i.

Intellige q̄ dico Dabit em̄ tibi dn̄s i
ōnibꝫ intellectū. ſcđe ad thymot .ij.
Ut igiť depictū cyropſalteriū intel/
ligať. pauca ꝓ ei⁹ intelligentia ſunt
ſubnectenda q̄ ſi q̄s diligēter auſcul
tauerit facile de ōnibꝫ dn̄o aſpirāte. vt in auctori/
tate d; intellectū cōquiret. Notādū igiť in ꝓmis
ꝟbū wilhelmi pariſieñ. qđ in rethorica diuina ait.
Dicit em̄ ꝙ tot⁹ clerus gn̄al'r ad hoc ⁊ ꝓpter hoc eſt
ↄſtitut⁹: vt mediator ſit inter ppl'm ⁊ deū. Propter
qđ ⁊ iuxta lrām inter ppl'm ⁊ altare medio in eccl'a lo
co cōſiſtit. Ad hoc videlicet vt laudibꝫ ⁊ orōnibꝫ ⁊ ſa
crificijs iram dei erga ppl'm placet: grām q; ei impe/
tret ⁊ gl'am. Nam ⁊ de coꝝ ānona viuit: ⁊ eoꝝ pccā
comedere legitur.

A ¶ Vinceſt ꝙ in p̄nti cyropſalterio duplex eccl'a ē
diſtincta: militās ſcz ⁊ triūphās. In q̄ꝝ medio per
ſona eccl'aſtica tāq̄; mediatrix ↄſiſtit. vt ſic ſe facili⁹
ad vtramq; eccl'am ⁊ triūphātem ſcz ⁊ militātē di/
uertere poſſit: In ꝓma triūphāte videlic; deū ⁊ ſcōs
ꝓ ſe ⁊ ppl'o ſuppliciter exorādo. in altera puta militan
te ppl'm ad dei grām capeſcēdā actibꝫ iherarchicis ⁊
exhortatiōe diſponēdo. Uez q̄m in iob ſcꝓtū eſt. nū
q̄d q̄ multa loq̄ť iuſtificabiť. ⁊ q̄m ſapiēt; audire vel
le magis eſt q̄; continue loq̄: iō nō modo (cū ſe ſup'
ne vel inferiori eccl'e ↄtulerit) ip̄a loq̄ h; . ſ; ⁊ audire
ſtudeat diuerſas illic voces reſonātes necē eſt. Sed
q̄d ꝓderit hōi ſi mūdū lucreť vniuerſum aīe aūt ſue
patiať detrimētum? Op; igiť vt ⁊ aīa ip̄a ad ſeſe q̄n
q; ſe diuertat ⁊ ſecū ip̄a fabuleť: ne cū alioꝝ ſaluti in
tenta fuerit ſe neglecta ip̄a reꝓba ⁊ torpens effecta a
gratia ſecludatur.

B ¶ Etiam dictis colligi p̄t ꝙ cyropſalterium h̄ in
q̄nq; diuidiť ptes Cui⁹ rō etiam ex dictis facile patet
ↄſiderāti. In ꝓma em̄ pte in eccl'a triūphāte trāſla
ta illic rethorice cāſ ſuas agēs orat vt aduocata: In
altera diuerſas ibidē reſonātes voces audit ⁊ auſcl'
tat vt ſpōſi amica: In tercia ſup ſe ſue cōtēplatiōis
radiū ↄuertit. ne cū alijs p̄dicauerit ip̄a torpeat aut
reproba efficiať. In q̄rta diuerſos act⁹ puta iherar/
chicos ⁊ alios in diuerſa obiecta agit. Poſtremo in
eccl'a militāte voces varias audit: iuſtoꝝ q̄dē voci/
bꝫ fauēs. maloꝝ execrās ⁊ deteſtās. Partes in cyro
pſalterio patēt. Hec āt oīa ita in pſalmis ↄcurrūt.
vt vix ſit aliq̄ horaꝝ q̄ hoꝝ in ſe exēpla nō habeat.
Vinc etiā ē ꝙ ob hos diuerſos act⁹ liber ip̄e pſalmo
rum diuerſis crediť tytulis inſigniri. Intitulať em̄
liber ymnoꝝ. inq̄ꝝtū ſcz ꝓ eos optime laudať de⁹: q̄
ad ꝓmā ptē. Scđo d; liber pſalmoꝝ: inq̄ꝝtū ſcz bn̄ a
gere docet ⁊ hortať. Pſalm⁹ em̄ bonā opationē de

ſignat ſm̄ Aug⁹. Et hoc q̄ ad q̄rtā ptem. Tercio li
ber ſoliloq̄oꝝ denoiať ob varias q̄s in ſe ↄtinet vo/
ces. Interdū em̄ in pſalmis loq̄ť de⁹ aut ſci. ⁊ h̄ q̄ad
ſcđaz ptē Qn̄q; aīa ſibijpi q̄ ad terciā. Nō nūq̄; q̄q;
militāt; illic eccl'e audiūť voces q̄ ad ei⁹ q̄ntā ptem.
Patz ḡ q̄; nihil in h̄ cyropſalterio ſupfluū. q̄;q; ni/
hil aut paꝝ diminutū: cū totū pſalteriū; facile ad h̄
poterit reduci. De c⁹iā practica agēdū ē.

¶ De practica chiropſalterij huius.
¶ .§. primus.

Volenti itaq; in h̄ cyropſalterio exercitari in ꝓ C
mis h̄ prenotandum. ꝙ tria continentur in
eo agenda.

ſcz
- digitoꝝ vel articl'oꝝ attact⁹
- certi actus.
- varij effectus.

Quoꝝ qđ q; āminiculū eſt ad attentionem: ita ꝙ q̄
tria iſta egerit ad triplicē illā ſupraſcꝓtā attētioēm
intēdere iuuať. Nam ꝓmū id ē ſignaře iuuāt ad at/
tētionē materialem. Alteꝝ .i. act⁹ ipi ad formalem.
Terciū id eſt affect⁹ ad finē. Ad pt;. Nā cū ad ſingu
los ꝟſus ↄꝓmis: cognoſcis q; nihil de materia id ē
ꝟbis pſalmi omittis. Et ſenſum op; vt attēdas: ſi
act⁹ aſſignare debes. Fini āt attēdis cū ſm̄ aſſigna/
tos affect⁹ in deū te eleuas. Que tria ſubſequēti or/
dine ⁊ modo ſunt agenda. Dicit Hugo đ ſancto vi
ctore Sic orōni ſcā meditatio eſt neceſſaria vt ꝑfcā
eſſe neq̄at ſi eam nō p̄cedat aut cōcomiteť Qui ergo
volet attēte ⁊ deuote pſallere necē h; vt ⁊ gerſon do/
cet ſenſum pſalmi vel ꝟſus cantādi ↄſideratiōe pre/
uenire. ⁊ vel tenuiter q̄d ibi agať ↄſiderare. Quo cōſi/
derato vt attēti⁹ ⁊ vigilāti⁹ pſallas debes ꝟſum ↄſi
deratū illi digito ⁊ articl'o adaptare vbi videris actū
illum aſſignatum. Et ſic cum pollice durius illum
articulū pūgere: q; talis locatio ac ↄpreſſio digitorū
mirabiliter vt nider dicit in ſuo de eleuatiōe. val; ꝓ
attētiōe. q; ſiccor hōis ad determinatū aliqđ medi/
tādū limitať. ⁊ euagādi occaſio auferť. Deinde
ꝟſu ſic collocato in articl'o: ad h̄ te toto niſu debes
diuertere. vt actū illū aſſignatū poſſis agere. vt ſcz.
ſi orat ores. ſi laudat laudes. Quem actū vt deuoti⁹
poſſis ↄplere ⁊ intimius deo ꝑ illū ↄiūgi: debes dili
genter affectus illi actui aſſcriptos notare. ⁊ eos ex
corde formare. vt in laudādo ↄgratulari. in āmirā/
do magnificare. ⁊ ſic de alijs.

Et vt hec practica clarius pateat exēplū eſt ſub
nectēdū. Eſto canteť pſalm⁹ ille Dn̄e nō eſt exalta/
tū cor meū. ⁊c. debes in ꝓmis q̄d hoc dicendo agis
ꝓmeditari. Et inueniens ꝙ ꝑſonā tuā ↄmēdes q̄a ſcz
p̄cauiſti malū debes digitū in q̄ cōmēdatio ꝑſone vť
cauſe ſignať in ꝓmo articl'o ꝓmere Scđo debes cor

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

diał'r actū illū agere p̄cantā mēt; exaltation ē ⁊ hūilitatem cuā pſicēdo ⁊ ex ſentētia dicēdo Dn̄e no eſt exaltatū Tercio debes affectual'r humilitatem cordis exoptare mēte ⁊ affectu dicēdo O vtinā nō eſſet exaltatū cor meū. Ve mihi q̄ tociēs eſt elatū. ⁊ ſic de alijs. Vez vt oīa iam dicta lucidius ꝯſtent de ſingulis eſt ꝑtibꝫ exemplificādum ⁊ ꝓſequēdu;. Et primum de p̄ma ꝑte que dicitur Rethoricalis oratio.

¶ Declaratio ⁊ exemplificatio p̄me ꝑt; cyropſalterij q̄ eſt orō rethoricalis.

¶ Caplm̄. ij.

D Ria ꝑs chiropſalterij hꝰ dici poterit orō rethoricalis. eo ſcȝ q̄ inſtar ſcl'aris oratorie artis ſpēs eaſdem ⁊ ꝓcedendi modū ꝯplectat̄. vt p̄t; rethoricam ſcienti. Q; aūt talis ꝓceſſus in pſalmis ſit Ambroſiꝰ in libro de miſterijs edocet dicēs. Sicut oratores in cauſis nūc incipiūt a laude iudicis vt bēiuolū eū reddāt. nc ſupplicāt vt patiēter audiri mereāt̄. nūc narrāt ⁊c. ſic fit ait in pſalmis ⁊ in orōne ad deū. Talem q̄cȝ modū ꝯſiſtere in pſalmis pulcherrime docet Hugo de ſancto victore in tractatulo ſuo de orōne. ⁊ in libro de clauſtro materiali in capl'o d' oratorio aīe. ſi tn̄ ſit iſdem Hugo Et iohēs wallēſ in ſuo alphabeto religioſoꝝ. Sȝ ⁊ talem modū ſci etiam in ſuis orōnibꝫ obſuauere. vt p̄t; diſcurrēti. Qui modꝰ q̄ȝtum deo placeat wilhelmꝰ ꝑiſień in ſua rethorica diuina pulchre declarat dicēs. q̄ licȝ is modꝰ ex ꝓbis ꝯpoſitis ⁊ ad exorādū potētibꝫ ꝯgeſtꝰ nō mutet immutabilem. mirō tn̄ modo diſpōit orātem. Hinc iohēs wallenſis ⁊ Decanꝰ tōgrēſ in de laude pſalmoꝝ lamentabili tragedia cantant̄. q̄ eccl'aſtici moderni hūc modu; iam nō obſuēt dicēres. Sȝ valde dolēdū eſt q̄ hodie ꝯmuniter in eccl'a deficit modꝰ p̄ſcp̄tꝰ pſallēdi. q̄a pſalmodia ⁊ curſorie d̄r ⁊ corrupte. Et cum oīa agantur cum ſollicitudine deliberatiōe ⁊ diligētia. officiū diuinū d̄r ſine attētiōe deuotiōe ⁊ reuerētia Vn̄ timēdum ē eis illud ihere. xlviij. Maledictus q̄ facit opꝰ dei negligēter. Hat; iam demōſtratū eſt orōnē rethoricā in pſalmis eſſe: Jam de ſingl'is ciꝰ ſpēbꝫ eſt exēplificandum.

¶ De prima ſpecie huius ꝑtis que eſt Captatio E beniuolentie de p̄mo actu Mēbꝝ. i.

PRima ſpēs rethorice orōnis eſt captatio bēiuolētie. q̄ eſt ſc̄m Hugonē dū aliq̄d d̄r in laudē ciꝰ quē oramꝰ. q̄ ſc̄m eūdem tres ſub ſe actꝰ p̄ncipales hȝ Primꝰ eſt grāꝝ actio. q̄ eſt debitorū ꝯfeſſio. Cꝰ hec ſunt in pſalmis exempla Cum iuocarē exaudiuit me d̄s. ⁊c. Signatū ē ſuꝑ nos lumē voltꝰ tui ⁊c. Bn̄dictꝰ dn̄s q̄ nō dedit nos in captioēm dētibꝫ eoꝝ ⁊c. ⁊ innumera talia. Nos igit̄ aut ſil'es ꝓſꝰ decātās eos in p̄mo artic'lo pollic; loca. toto corde grās agēs ſc̄m modū quē tradit bonauēt̄a in ſuo ꝑuo bono ſcȝ vigilāter ꝓfunde bn̄ficium illud attēdēdo ⁊ ꝯfitēdo. ſc̄do in bn̄factore exultādo Tercio te totū in quācūq̄ȝ viciſſitudiēm offerēdo ⁊ ſcōs ad te cū grās agēdas ꝯuocādo.

Poſtea affectꝰ ingemina: ⁊ ad talis bn̄factor; amorem te inflamma dicēs. O qn̄ te amabo. O qn̄ gratꝰ ero! Ach ſis inef̄nū ſuꝑ tātis donis bn̄dictꝰ. Que licet in exercitato vident̄ plurima ⁊ facta impoſſibilia. ſunt tn̄ facillime interpſallēdū ab habituato adimplēda Expiat̄ q̄ n̄ credit

Sūt poſtremo hꝰ gratitudis ml'te ſpēs ⁊ ſubordiārij actꝰ q̄ oēs ad eā reducūt̄. vt ſunt octo ḡdꝰ iudicij.

Cōfiteor. bn̄dico tibi. laudās ⁊ honoro F

Gl'a. mḡnificās. ſuperaltās. l' adorās

¶ Quoꝝ p̄mꝰ eſt Cōfeſſio. que eſt aſſenſus publicus veritatis. dicēdo Tu es deꝰ. vel Cōfitemī domino (corde aſſentiēdo) qm̄ bonꝰ/ Scōs eſt bn̄dcō. Et eſt bēiuolꝰ aſſenſus in bonū. Vel bēiuolentie ꝟbale iudiciū. vt O q̄ȝ bonꝰ es tu/ Tercꝰ ē Laus. ⁊ eſt Agniti ⁊ aſſenſi bōi eſtimatio vel ꝓnūciatio. vt Magnꝰ dn̄s ⁊ laudabilis nimis/ Quartꝰ eſt honor ⁊ eſt magna laus id ē officiū ꝯgſcētis eſtimātis diligētis magnū bonū id ē q̄ q̄ȝta poſſumꝰ ſubmiſſiōe nos ſubmittamꝰ ⁊ honoremꝰ ꝑ externa oꝑa. Quintꝰ eſt gl'a ⁊ eſt magni bōi clare agniti magnū iudiciū. vt dicēdo. Gl'a pri ⁊ ſic d' alijs. Sextꝰ ē magnificētia ⁊ eſt magnifica gl'a. Js āt deū magnificat. q̄ ſublimiter ⁊ magnifice de deo ſentit. ⁊ ad hoc alios cohortat̄ dicēdo. Magnificat aīa mea dn̄m Magnificate dn̄m mecū. Septimꝰ eſt ſuperaltatio. ⁊ eſt extrema ꝟtꝰ magnificētie q̄ nō p̄t āpliꝰ Juxta illō. Exaltate dn̄m q̄ȝtū poteſtis. ſuꝑvalebit adhuc. Octauꝰ Adoratio. ⁊ eſt ſummꝰ dei cultus Adorare eīn̄ opȝ in ſpū ⁊ veritate.

¶ De altero actu Captationis beniuolentie qui G eſt admiratio. ¶. §. i.

SEcūdus actus principalis rethorice orationis eſt admiratio. que eſt ex vrgentibus et vrentibus vtrimq̄ȝ rationibus inter partes contradictionis importuna anxiaq̄ȝ animi fluctuatio. Vel eſt imperfecta rei cognitio adiuncto deſiderio complementi. Cuius hec ſunt exempla. Domine dominus noſter q̄ȝ ammirabile eſt nomen tu ⁊c.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Quis ſicut dñs de⁹ noſter ꝛc̄. talſa. Quos vſus dur
cantas in ſcd̄o articulo pollicis eos collocabis. actū
ages ammiratiõis. ꝛ affectu magnificatiõis afficie
ris. Debet āt hec admiratio fieri
ſcȝ { diſcurſu intellectiuo mirabilia ſpeculādo
ſpecl'atȝ fide actuata reuerēt te ſubmittēdo
extatica affectiõe pre ſtuporis magnitudie }
ſenſus deſerendo.
Et hoc cū affectu glorificationis magnificationis ꝛ
ſtuporis. Faciēdo ħ exclamatioēs ꝛ affirmationes
vt affect⁹ dicat. O mirabilis es dñe. O vere magn⁹
nimis. Sūt āt ꝛ h⁹ act⁹ ſpēs plures vt ſunt Seg-
nicies cū alijs q̄s enumerat Johēs damaſcenus.
Eſt āt ſegnicies timor fut̄e opatiõis. Erubeſcentia
ꝟo eſt timor in expectatiõe ꝯuicij. Verecūdia autē
timor in turpi actu. Ammiratio vero eſt timor ex
magna ymaginatione Stupor eſt timor ex inſueta
ymaginatione Agonia vero eſt timor ꝑ caſum ſcȝ ꝑ
infortunium. Que ſpēs quō ammirationi ſubſerui
ant Bōauēt̄a declarat.

De tercio actu captiõis beniuolētie.

§. ij.

Terci⁹ act⁹ ꝑncipalis eſt Laudatio. que eſt
H agniti bõi ad vltim pōderatio ꝛ ꝓnūciatō
Et hec fit cū affectu ꝯplacentie ꝛ ꝯgratulationis.
Cui⁹ hec ſunt exempla Juſt⁹ es dñe. Bon⁹ es tu ꝛc̄.
Debet aūt hec fieri Appreciantér Maiorem õi laud̄
eum ꝯfitendo. Cōgratulanter eius attributis ꝛ ꝑ-
fectiõibꝫ applaudendo. Perſeuerāter. in eruū in eius
p̄conijs ꝑſiſtere deſiderādo. Et nota ꝙ nō ſolum hec
laudatio aut etiam tota ſimul captatio iſta erga ꝑſo
nam dei aut ei⁹ appropata fieri habet ſed etiam cum
extollimus vel ei⁹ ſanctos aut legem aut aliq̄d eius
vt Beatus vir q̄ nō abijt. ꝛc̄. Lex dm̄ immaculata.

Habet etiā ꝛ is act⁹ plures ſpēs ſub ſe ḡduatas
vt ſt̄ Honor iubilatio ſuperaltatio cantio. ꝛ hmõi
ml'ta Quoꝝ deſcp̄tioēs Gerſon ſuꝑ Magnificat.
Et in de ymno gl'e põit. Eſt ꝛ ſub ħ actu ſumm⁹ la
trie act⁹ adoratio ip̄a. Nota q̄ȝ poſtremo ꝙ ad hūc
pollicem ad hāc captiõis ſpēm ꝑñt reduci om̄s illi
affect⁹ quos Gerſon in ſuo canticordo ſub gaudio
aſſignat.

De altera ſpē ꝓmeꝑtis b⁹ chiropſalterij que eſt
narratio miſerie.

Membrū. ij.

I Altera ſpēs rethorice h⁹ nrē diuie orõnis ē
narratio vel deploratio miſerie. de q̄ pſal.
ait. Reuela dño viā tuā. Cui etiā aſſignant
tres act⁹ ꝑncipales ſm̄ tres digiti articl'os Uel cm̄
deploram⁹ miſeriā p̄teritā Dolētes ſcȝ ſm̄ Bōauē.
in ſuo ꝓprio bono de omiſſis iuſticie p̄cept̄ȝ. de ꝯmiſ
ſis culpe ꝓhibitis. aut de amiſſis vite gratuitȝ Et ħ
cū affectu doloris. H⁹ exēplū Peccauim⁹ cū ꝑribus
nris Iniuſte egim⁹ iniq̄tatē fecim⁹. ꝛ hmõi. Scd̄o
narram⁹ ꝑñtē miſeriā. lugēdo ſcȝ exiliū ꝑegriātioēm
Aie deformatioēm Seruitutȝ ꝛ icolat⁹ opp̄ſſioēm
vt ibi Nō ē ſanitas in carne mea. Qm̄ iniq̄tates mee
ſuꝑgreſſe ſunt caput meū. Et hec cū affectu pudoris
Tercio narram⁹ ꝛ extimeſcim⁹ miſeriā futurā expa
ueſcēdo ſcȝ ꝓpter ꝓnitatē ad viciū. ꝓpt̄ demeritū iu-
ſtū iudiciū. ꝓpt̄ inſtās mortis eterne ſtipēdiū Et hec
cū affectu timoris Cui⁹ hoc iuxta bernardū exemplū.
Ego dixi in dimidio dierꝫ meoꝝ vadam ad portas
inferi ꝛc̄. Et debet gñal'r hec deploratio fieri q̄rulan
ter ꝑ ſeptē ſcȝ illas ſpēs luct⁹ q̄s wilhelm⁹ ꝑiſieñ in
ſua rethorica ꝑſeq̄t̄. Et ſunt iſte Clamor. eiulatus.
ꝛc̄. vide infra in ſcala ꝯionis. Debet q̄ȝ hec q̄rulatio
fieri ꝑ interiectiões illas doloris Ue heu ach. ꝛ ꝯſi-
miles. Heu mihi q2 incolat⁹ me⁹ ꝓlōgat⁹ eſt Cōple
ctit̄ q̄ȝ hec narratio nō mō ꝑſōe ꝓp̄e deploratioēm.
Uerū etiā ꝛ capitis ſcȝ xp̄i ꝛ miſtici corꝑis miſerias
expõit. De capite ip̄o in pſalmos Mias dm̄ in eter
nū cātabo. Deſtruxiſti eū ab emūdatiõe Minoraſti
dies tp̄is ei⁹ ꝛc̄. De corꝑe eccl'e De⁹ venerūt gētes ī
hereditatē t. ꝛc̄. Et poterit ad hāc ſpēm coaptari õ-
nes ille affectiões q̄s Gerſon recēſet ſub triſticia et
timore in ſuo canticordo.

De tercia ſpē h⁹ ꝓme ꝑtis q̄ eſt commendatio
ꝑſone vel cauſe.

Membrū. iij.

Tercia p̄cipua ſpēs rethorice ꝛ diuie orõis
ē ꝯmēdatio ꝑſoē ꝓp̄e vel cāe q̄ ſcȝ aliq̄d fȝ K
Hugonē dicis in tui aut cauſe tue ꝯmen
datioēm Nō ꝑ ħ te efferēdo. ſȝ bēiuolētiā ei⁹ cui nar
ras captādo Cōmēdat̄ āt ꝑſona vel ꝓpt̄ omiſſioēm
bõi aut ꝯmiſſioēm mali opoſe p̄cautā vel p̄cauēdā.
Ut mādata tua nō ſum oblit⁹ Dñe nō eſt exaltatū
cor meū: In etnū ñ obliuiſcar iuſtificationes tuas.
Et ħ oprāter. Itaq; affectu dicas. Utinā ſꝑ cuſtoꝫ
diſſem O ſi cor meū ñ fuiſſȝ exaltatū. Ue mihi ꝙ fu
it elatū Et ſic act⁹ obiectalis valȝ vnū formalē. Per
tale deſideriū reputab' it̄ tibi op⁹ q̄ſi a te factū. Scd̄o
ꝯmēdat̄ ꝑſona ꝓpt̄ actioēm bonā ſtudioſe fcām. vt
Preueni in maturitate ꝛ clamaui. Septies in die lau
dē dixi tibi. Et ħ ꝑticipanter. capitis ꝛ eccl'e meritis
deuote cõicādo. Credis em̄ ꝛ deſideras cõione ſcōꝝ
Ita vt ſi q̄d ꝑ te ñ egeris aliū ex corꝑe miſtico ꝓ te. ꝛ
te in illis egiſſe ꝯſiderēter p̄ſumas. Eſt ꝛ ħ deſideriū
ꝑ optatiuas exclamatioēs eleuādū. Aut ſaltē deſide
riū deſiderij aſſumēdū. Juxta illud. Cōcupiuit aīa
mea deſiderare iuſtificationes tuas. Tercio ꝑſona

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

recommēdatur. ꝓpť opatioēm bonā in fuko pollici/
tam Ut meditabor in iustificatiōib9 tuis. Docebo
iniq̄s vias tuas Et h̄ speranter diuine clemētie q̄ sp
miseris p̄sto est ꝯfidēdo ⁊ potētie ei9 innitēdo Et h̄
cum desiderio intenso.

Poterit silr̄ ⁊ cā a trib9 ꝯmēdari. Vel a tp̄is
oportūitate. vt ibi Temp9 faciēdi dñe. vel a com
placētia ⁊ fauorabilitate. vt ibi Qm̄ ꝯplacuerūt ser
uis tuis lapides eius Vel a futura vtilitate. vt ibi
Tūc n̄ ꝯfundar cum pspexero Itemq3 Qui timent
te videbūt me ⁊ letabūtur Et hec ōnia cum deside/
riȳ ⁊ optiōis affectu. Ad hāc q3 spēm sūt ōnes
illi affect9 reducibiles q̄s Gerson sub spe i sup̄meō
rato ꝯcludit tractatu sc3 cāticordo

De q̄rta specie eiusdem p̄me ptis q̄ est Accu/
satio partis aduerse.

Membꝝ. iiij.

I Quarta spēs est Accusatio ptis aduerse. q̄
sc3 aliq̄d dicis q̄ audientium aiōs in odiū
aut indignatioēm ꝯcites aduersarioꝛu3.
Et est spēs hec creberrima in psalmis. Et9 tres pñt
assignari speciales ptes Aut em̄ accusam9 aduersa
rioꝝ stulticiā ⁊ iniq̄tatem in corde. vt ibi Dixit insi/
piēs in corde suo. Cogitabāt mala mihi. ⁊ hmōi.
Et h̄ cū affectu auersatiōis iniq̄tatem sc3 hmōi exe
crādo ⁊ detestādo. Aut enarram9 aduersarioꝝ ne
q̄ciam ⁊ calliditatem in ore Ut v̄bum iniquum cō
stituerūt aduersum me. Dixerūt mala mihi. Sepl'
chꝝ patēs est guttur eoꝝ Et h̄ cum affectu odiȳ et
indignatiōis. Tercio accusamus q̄nq3 malici
am ⁊ feritatem in ope. vt Qm̄ aliēi insurrexerunt
aduersum me Posuerūt pctōres laq̄um mihi. Et
h̄ cum affectu zeli Vel sic Accusam9 aduersarioꝛu3
iniq̄tatem dicētes q2 sunt iniq̄. vt Iniq̄ psecuti sunt
me Aut fortitudiēm dicentes q2 fortes Et fortes q̄
sierūt aiām meā Aut siltitudiēm causantes q2 mlt̄i
vt Mlt̄i q̄ psequūť me. Inimici āt mei viuūt ⁊ cō/
fortati sunt sup me ⁊ mlt̄iplicati sunt q̄ oderūt me
iniq̄. Et h̄ nō mō hoim. s3 ⁊ mlt̄o āpli9 demonu3 ⁊
vicioꝝ maliciam accusamus. Hec em̄ sunt aīe ho
stes Et debet fieri hec accusatio q̄rulanter. plāgenť
eiulanter ⁊ constanter. Item strennue. seuere bēig
ne. Ad hāc etiam spēm reduci poterint imprecatio
nes ille ꝓphetice. q̄ q̄nq3 magis sunt ꝓphecie. ⁊ futu
roꝝ p̄dictioēs q̄3 maligne orōnes. ymmo si ꝓfunde
diȳudicēť plene sunt charitatis ⁊ benignitatis. Ut
Pones eos vt clibanū ignis in tpe vult9 tui. Cōfun
dāť oēs iniq̄ agētes supuacue. ⁊ sic ꝺ aliȳs

De quinta specie prime partis que est Implo
ratio misericordie.

Membrum q̄ntum.

Quperest iam videre de q̄nta spē h9 p̄me p/ M
ptis q̄ est imploratio diuie mie. cui9 hȳ
sunt act9 p̄ncipales sc3 Dep̄catio q̄ ꝓprie
fit ƀm glosam. ꝓ amonēdis malis. vt ibi. Dñe ne i
furore tuo. Eripe me ⁊ libera me de aq̄s mult3. Et
debet hec fieri. rugienter. flebilr̄. importune. hūilr̄
magnanimiter. Attēdanť v̄ba. notenť misteria.
Scd̄s act9 ē orō ꝓ bōis sc3 acq̄rēdis. vt Deduc me
in semita mādatoꝝ tuoꝝ. Legē pōe mihi dñe viā
iusticie t. Hec qm̄ q̄nq3 fit impliate iō ei adiūgitur
Insinuatio q̄ est ƀm Hugoēm implicita orō aut re
uerētie aut indignatiōis cā n̄ expssa. vt Dñe vinum
nō hñt. Dñe si fuisses hic frater me9 nō fuiss3 mor/
tuus. Que etiam crebrius occurrit in psalmis. vt
Custodiēs puulos dñs. Si iniq̄tates obƀuaueris
dñe. Hoc est O nō obƀues. Et debet hec fieri p cō/
ditiōes suas q̄s passim ē repire i ƀmōib9 ⁊ scpt3 doc
toꝝ. Ut ꝙ fiat fidenter. vtilr̄. spāter. ardēter. pse/
uerāter. Dñtur hee ꝯditioēs in speclo morali ꝓse/
cute. Quas ita hic ꝯgerim9 vt inter orādum illas a
ctuem9 Crebrius em̄ mlt̄e orōnes inuicē ꝯcomitāť
⁊ tūc singlis orōnib9 single sunt ꝯditiōes affectuali
ter applicande. vt Dñe exaudi orōnem meā. q2 sc3
peto humiliter. Et clamor meus ad te veniat. nam
peto ardenter. ⁊ sic de aliȳs. Sic in supiore ⁊ in se/
quēti est specie vel actu agendum. Terci9 act9 ē ob
secratio q̄ est p sacꝝ aliq̄d orō. vt Misere mei deus
ƀm magnam miām tuam. Et ƀm mlt̄itudiēm mi/
sera. t. De9 in nōie tuo saluū me fac. Et debet hec
imploratio misericordie fieri iuxta Bōauenturam
cum afflūētia desideriȳ p spm̄ scm̄. Cū ꝯfidētia spei
p ihm̄ crucifixum Cum assistētia p̄ocinȳ p scōꝝ in
tercessiōes ⁊ meritum. Fit āt obsecratio crebri9 per
dei ꝓprietates ⁊ summa eius opa. Unde cum sum
ma deuotiōe ⁊ reuerētia q̄tiēs occurrerit est agēda

Nota q̄q3 ꝙ ad hāc spēm om̄s fere enumera/
te affectiones poterit applicari. qm̄ ex eis omnibus
orō elici p̄t. Fit em̄ q̄nq3 orō ex affectu dilcōnis. vt i
bi. Diligam te dñe. Q̄nq3 ex timore. vt Dñe ne i fu
rore. Q̄nq3 ex odiȳ ⁊ zeli affectu. vt Cōfundāť ⁊ pere
ant ⁊ sic de aliȳs. Et tunc debent hi affectus forma
ri ƀm modum p̄signatum.

De Confirmatione.

§. p̄mus. N

Est p̄terea altera adhuc rethorice artis species i
margine assignata Confirmatio dicta. q̄ ideo
nullo certo digito pōiť. qm̄ circuit ⁊ ꝯplectiť om̄s
spēs anñdictas. Cōfirmať ⁊em̄ laus. ꝯfirmať ⁊ nar
ratio. ⁊ reliq̄ ptes vt lōgum esset declarare Un̄ hec
p regula pōim9 ꝙ cōfirmatio in eodem est loco cū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ꝯfirmato ponēda. ⁊ determinās cum determiāto.
vt infra plenius dicet̄ Et hec de pͥma chiropſalterij
pte q̄ ē orō rethoricalis. q̄ habūde vt exēplificatū ē
in pſalmo repit̄. Nec id mir̄. cū etiam ſm̄ Gilber/
tum ſup threnos Dis rethorice artis ſplendor.. om
nes loci ⁊ colores illic pn̄t repiri put exēplariter il/
lic de locis ꝯqſtiōis ⁊ indignatiōis demōſtrat iter
cetera dicēs. Inuēies ergo inqd etiam loquēdi ar/
tes a nr̄is ad phōs trāſiſſe. nō ab illis ad nrōs aſcen
diſſe. Qō plene ait pcipiet q̄ p ſingl'a intētionem p
pheta̋ ⁊ affectum ⁊ v̄ba ꝯſiderat Hec ille. Cui et
yſidor⁹ p⁹ iheronimū atteſtat̄ dicēs. Q; ab initio a
pud hebreos ſcp̄te metris ꝯſtāt. ⁊ in morem romāi
flacci ⁊ greci pindari. nūc alij iambo currūt. nūc al/
chiaco pſonāt. nuc ſaphico nitēt trimetro. vel tetra
metro pede icedētes. Hec yſidorus ethimologia̋
libro ⁊ capl'o. ij.

De altera pͥncipali hui⁹ chyropſalterij pte q̄ ē
Vocū i triūphāte eccl'a auditio

Capl'm. iij.

Iam de altera huius chyropſalterij
pͥncipali pte agendum. Que eſt Vo
cum in triumphāte eccl'a audicio.
Circa quam vt ex notis pcedamus
pͥmo declarādu; q etiam ſint voces
in pſalmis audiēde Scdo qd inter audiēdū ſit agē
dū vel q̄liter ſint audiēde. Tercio de aſſignatis eſt
exemplificandum.

Probamenta q ſint voces in pſalmis audi/
ende.

Membr̄ pͥmum

Voces āt diuerſas eſſe in pſalmis ac p hoc
audiendas pt; pͥmo ex pluriū pſalmő p̄
titulatiōe Nā qdā ex pſona xp̄i. qdā ex p/
ſona inſtő aut martir̄ filiő chore intitulantur.
vt eſt apte inuenire in pſalmő ꝯſideratiōe diligen
ti. Scdo itidem pt; ex gloſe ordinarie ⁊ ceteroru;
doctorum expoſitione. a qb⁹ voces diuerſe introdu
cūtur. Vñ ⁊ in pͥncipio gloſe ordinarie habet̄ pul/
chra diſtinctio quō ⁊ q̄nta ſit vocum diuerſitas et
mutatio. Qñq; em̄ xp̄s loqtur vt caput Qñq; trāſ
ſumptiue ⁊c̄. Hoc Auguſtinus in ſuis qnquagēis
Hoc de turre cremata ⁊ ceteri obſeruancie docto/
res q̄ varios itroducit̄ voces vt palā ē videre in eo
rum commentis Probatur idem tercio apta rōne
Nam ideo liber ſoliloqorum denominatur. pter
varias ſcz quas continet colloquentium voces. Et
Bernardus ait. Loqtur nobis in pſalmis chriſtus
⁊c̄. Liquet ergo eſſe voces.

Quid inter audiēdum voces agendū aut quō
ſint audiende

Membr̄ ij.

De ſcdo āt qd ſcz iter audiēdū agēdū ſit vl'
q̄liter ſint audiēde nota. In pͥmis debe⁹
has voces audire vt v̄bū dei ē audiēdum
ſup q̄ in pluribꝫ locis pl'es hn̄t ſmoēs p̄ſertim ſup
illo v̄bo Bti q̄ audiūt v̄bū dei. Ubi pleriq; aiunt.
Eſt v̄bū dei audiēdū humiliter ⁊ reuerēter. attēte
⁊ ſtudioſe. deuote ⁊ feruēter. cuſtodite ⁊ memoran
ter. Hec deducit iordan⁹ in ſmōe Sunt ⁊ pari mō
hee noſtre voces audiēde. adiecto gaudēter. Debe⁹
cū amico ſpōſi qi p⁹ parierē ſtātes gaudēt audire vo
ces dilecti. ⁊ h̄ de mō audiendi.

Quid āt inter audiēdū agēdum ſit pulcherrie
Iheronim⁹ edocet dicēs in regl'a ſua. Tūc ſcz cum
ſacre reſonāt voces vniuſcuiuſq; mēs ſobria ſit intē
ta dulcedini v̄bi.. Suſpiret āīa cū ꝓphic⁹ ſmo aut
hiſtoric⁹ dei ſeuiciā mōſtrat i p̄uos Gaudio repleat̄
imēſo cum benignitas dei annūciatur in bonos.
Nūc ſpes reſpiret. nūc erigatur fides. nūc charitas
attendatur. exēplis pſequēs ſingl'a. ⁊ in fine ſub/
dēs. Nō reſonēt v̄ba ſed gemit⁹. ñ riſus ⁊ chachin
nus. ſ; lachrime decurrāt C⁹ ſentēciam Gerſon ⁊
wilhelm⁹ pariſieñ aptius ponunt. Ait enim wilhel/
mus. Cum inqt pſalmi cantiones vel cantica ſint.
manifeſtum eſt quia qui pſallunt vel pſallentes au
diunt ſaltare debēt. Queadmodum laſciui homiēs
⁊ mulieres ad auditū cātilena̋ ſpium ſaltāt id eſt
geſticulatiōibꝫ corpm ſuő corrn̄dēt modulatiōibꝫ
q̄s audiūt. Sic ⁊ nos ſpūaliter ait agere debemus
cum cantiones pſalmő audim⁹. ne nobis impꝓpe/
ret de⁹ illd Mathei. Cecinim⁹ vobis ⁊ nō ſaltaſtis
Lamētauim⁹ vobis ⁊ nō ploraſtis. Saltatioēs āt
iſte ſunt mot⁹ ſpūales qbꝫ moueri debem⁹. aliorū
voces in pſalmis audientes Exempli grā Cū pſal/
mi diſtrictioēm diuine iuſticie ⁊ vltionis reſonant
timore concuti debet cor noſtrum. ⁊ in deorſu; pōi
Cum āt miām debet ſpe erigi Cum āt honorem ⁊
gl'am dei ſonāt gaudio dilatari. Ubi āt de btitudie
ne pmiſſa qd inſonuerit. mox mens debet deſide/
rio ⁊ amore illi⁹ accendi. Ut quid em̄ in pͥncipio ip
ſo pſalmi a ꝓphetali ſpū nominatur tibi beatitudo
cum dicitur beatus vir qui non abijt. niſi vt deſide
rio ⁊ amore in illam ſalies ⁊ pſaltes. Quare virili/
tas niſi vt a puerilitate diſſilias ⁊ virilitatem tan/
quam perfectionem tibi debitam concupiſcas. et
ſic de alijs. Et ſubdit. Nec dubites quando cor p
omnia bene diſpoſitum ad auditum pſalmodie. ſic
ſe facile ad vocum auditum mouere pt. Nam quī
hoc non agunt Onoſiri ſunt id eſt aſini ad liram.
qui concentui lire vel cytharc nullo geſticula com/
munis motu reſpondere norunt. Cauſa aūt in hoc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

eſt q̄ꝛ nec ipām ſuauitatem ↄcent⁹ hmōi ſentione.
Heu q̄t O noſtros id eſt azinos ſurdos ꝛ inſenſibi
les hꝫ hodie ſanct⁹ dauid. ymmo ſpūſſcūs ad cytha
ram vel pſalteriū ſuum poſitos. q̄ nihil proſus ſpi
ritualis armonie ibi ſentiūt. nil de his q̄ ſpūſſcūs ōi
bꝫ loq̄r intelligūt vel etiam cogitāt. Et qd̄ eſt maio
ris abſurditatis ipās voces pſalmoꝝ ita ruditer. a
deoq̄ꝫ inepte reboant ꝛ vociferāt. vt voces eoꝝ a ru
gitibꝫ azininis differant valde parum. Hec p̄nois
r⁹ wilhelm⁹ Cui ꝛ Herſon in de miſtica theologia
ↄcordat. vt illic eſt videre Ex his p̄tꝫ q̄d inter audiē
dum voces ſit agēdū. q̄ꝛ ſcꝫ eſt ↄformiter ad eas af
ficiendum. Sicut dicit ſe feciſſe Aug⁹. ix. ↄfeſſionū
cum legeret pſalmū q̄rtū. Cum inuocarem exau. ꝛc̄
Ubi inter cetera ait. Inhorrui timēdo ibidēq̄ꝫ infer
bui ſperādo ꝛ exultādo in tua mīa pr̄. ꝛ hec oīa erie
bāt ꝑ oculos meos ꝛ vocem meam cum ↄuerſus ad
nos ſpūs tu⁹ bon⁹ ait nobis Filij hoīm ꝛc̄. Clamat
q̄uiſq̄ꝫ clamat ſcitote Et ego tam diu neſciēs vāitatē
dilexi ꝛ mēdaciū q̄ſiui ꝛ iō audiui ꝛ ↄtremui ꝛ inſo
nui multa grauiter in dolore recordatiōis mee dig
niſſimū eſt exemplū tot⁹ ↄtext⁹ exempli illi⁹ ibi vide
tur. Et hec de altero p̄ncipali.

Exemplaris deductio de ſinglis vocibꝫ ꝛ p̄mū
de voce patris.

§. i.

Iam de ſinglis vocibꝫ aſſignatꝭ eſt exēplādūꝫ
p̄mo de voce p̄ris Eſt ei vox p̄ris in pſalmis
loq̄ns q̄nq̄ꝫ filio. vt ibi. Tecum p̄ncipiū in die vtutꝭ
tue. ſm gloſam loq̄r ibi pr̄ ad filium Loq̄r itē q̄nq̄ꝫ
pr̄ nobis de filio vt in pſalmo Miās dm̄ Ibi Inue
ni dauid ſuum meum cum pluribꝫ ſequentibꝫ Que
ſunt verba p̄ris de filio ſm Hugonem in ſuo com
mēto. Item loq̄r q̄nq̄ꝫ pr̄ alijs de nobis. vt ibi. Cla
mauit ad me ꝛ exaudiam eū. Ibi iheronim⁹ dicit.
Hic de⁹ pr̄ btm̄ viꝝ a malis ſcl'i ꝓmittit ſe liberatu
rū Sūt ꝛ alie varie imutatioēs vocū q̄s diſtiguere
eēt ꝓlixū In q̄bꝫ oībꝫ dū narrātur ꝓſꝑa eſt ↄgtulā
dum. dum pollicentur bona eſt ſperandum et optā
dum vt ē ſupradictum

De voce filij in pſalmis.

§. ij.

Loq̄tur etiā q̄nq̄ꝫ fili⁹ i pſalmis ꝛ h varijs mo
dis ſm gloſam ꝛ decanum tōgrēſem. Q̄nq̄ꝫ
em̄ (vt aiūt) loq̄r xp̄s ſm diuitatē Aliq̄n ſm hūāita
tem Q̄nq̄ꝫ ſm trāſſumptioēm vt q̄n vtit̄ voce mem
broꝝ vt ibi exēplariter declarant. Eſt igit̄ vox filij i
pſalmis Q̄nq̄ꝫ loquēs ad p̄rēm vt ibi. Sacrificium
ꝛ oblationē noluiſti. aures āt ꝑfeciſti mihi. Ibi ſm
ap'lm ad hebreos. x. loq̄r igrediēs mūdū dei fili⁹ p̄ri
vel toti trinitati ꝛc̄. Loq̄r q̄nq̄ꝫ nobis. Et hāc de
ſua exaltatiōe quaſi cantans. vt ibi Ego āt ↄſtitut⁹
ſum ab eo rex ꝛc. ꝛ tūc eſt ſaltandū Loq̄tur item q̄n
q̄ꝫ de paſſiōe quaſi lamentans. vt ibi De⁹ de⁹ meus.
reſpice in me ꝛc̄. Et ibi Circūdederūt me ſicut apes
ꝛc. ꝛ tūc plāgēdū. ne imꝑerare habeat nobis. Can
tauim⁹ vobis ꝛ nō ſaltaſtis Lamentauimus ꝛ non
ploraſtis.

Q̄ꝫ etiam illic ſint appropriate voces ſpiritus
ſancti.

§. iij.

Spiritusſanct⁹ tam ꝛ ſi oms̄ pſalmos ꝑ os
cecinerit ꝓhete Appropatas tn̄ nōnullas in
eis ſibi voces reſeruauit. vt ibi Intellectum tibi da
bo ꝛ inſtruam te. Ipe em̄ eſt intelligentie ſpiritus.
Et q̄m itidem eſt ſpūs diſcipline docens oēm veri
tatem Sūt āt illi morales ꝛ inſtructorij pſalmi tā
q̄ꝫ ab hoc ꝑcipi doctore. Et ꝟe btūs homo quem tu
erudieris dn̄e ſpūs bone. q̄m nulla in diſcendo mo
ra eſt vbi tu doctor es. Exemplo ſunt pſalmi illi.
Noli emulari. Audite hec oms̄ gentes. In q̄bꝫ cūꝫ
reuerentia ſpūſſci voces ſunt audiende. Precedum
q̄ꝫ eſt aſpiratiōibꝫ cordis. vt q̄ docet veraciter mo
ueat efficaciter vt deducat̄ in actū.

Q̄ꝫ in pſalmis occurrant etiam voces Ma
rie.

Mēbꝝ. iiij.

Beatā āt ꝟgiēm etiam ſuas in pſalmis ha
bere voces gloſe ꝛ ↄmēta pſalmoꝝ apte
teſtāt̄ q̄ nōnullos ꝟſic'los ex ei⁹ ꝑſoā dici aſ
ſeuerāt Hic etiam gloſa ordiāria ait illud pſalmis
Ex vtero añ luciferꝝ genui te Ex ꝑſoā ꝟgis poſſe di
ci Nec mirꝝ: cum ante de virga ꝟtutis que indu
bie eſt maria ſit p̄miſſum. Item q̄ꝛ in pſalmis hora
rum eius ſinglariter illi attributis ipā crebrius in
troducitur loquēs. ꝓut magiſter Johēs de mechelī
nia expoſuit eos marie coaptans Sed ꝛ capl'a hora
rū ei⁹ māifeſte ex ei⁹ ꝑſoā dicūt̄. Ut ſunt Ab inicio ꝛ
añ ſcl'a creata ſum. ꝛc. Quaſi cedrus exaltata ſum
in libano ꝛc̄. Tranſite ad me oms̄ q̄ ↄcupiſcitꝭ me
Liquet ergo ꝛ eam habere ſuas voces Q̄ q̄ꝫta attē
tione q̄ꝫta deuotiōe ſunt prudentiſſime hui⁹ ꝟgis
verba audienda.

Q̄ꝫ ſint voces angeloꝝ

Mēbꝝ. v.

Angelos q̄ꝫ i pſalmis loq̄. bernar. apte in
dicat dicens ſuꝑ illis ꝟbis Preuenerunt
principes Ait ing̃ q̄ꝛ ꝛ angeli preueniūt
loquentes nobis ꝛ exhortantes dicunt nobis Pſal
lite dn̄o ſapienter. Et nos rurſum illō pſalmi. Ado
rate eum oms̄ angeli ei⁹ Hinc etiam iuxta quem
dam Inuitatoria ipā nocturna ex angelorum ꝑſona

audiri ꝛ dici pſſit Qui cum ſint aſtra matutina in/ ceſſanter deum laudantia. nos etiam preueniunt ꝛ ad laudem exhortantur O quantum ſolatium au dire melos angelicum.

¶ Qꝫ etiã ceterorum ſanctorum ſint voces
¶ Mebꝛ. vi.

A Aliorũ q̃qꝫ ſanctorum voces in pſalmis eſſe patet De ꝓphetis claret ex quorum pſona fe re oẽs voces accipi poſſunt Hinc dr Au/ guſtin⁹ clamat ꝓpha Qm̃ mirificauit dñs ſanctum ſuum ꝛc. Poterit aũt incipiẽs ꝛ nõdũ pfect⁹ in hoc exercitio om̃s vſus de q̃b dubitauerit quem actũ habeant locare in hoc loco q̃uſqꝫ ſucceſſu tpis grã adiuuãte õnes actus ꝛ affectus pfectius cognoue/ rit qꝛ ꝓphete vox ſemꝑ dici poterit. Ex voce apl'orũ iuxta gloſam quandam dꝛ pſalmus ille. Omnes gentes plaudite manibꝫ Et Bñdicam dñꝫ in om̃i tpe. Martirum vox ſm Auguſtinum in q̃nquagena eſt in pſalmis Credidi ꝓpter quod locut⁹ ſum. In cõuertendo dñs captiuitatem ſyon. Unde notan dum ꝙ ſm variationes feſtorum varie habent ſuper pſalmis expoſitiones doctorum. Nam q̃tiens tũc vo ces occurrerint eorum ſcõrum quorum tunc memoriam agunt eſſe dicunt pro deuotione excitanda vt ĩfra plenius eſt deductũ. Et phe. Oẽs em̃ vnũ corpus ꝛ vnus in eis loquitur ſpũs patris. Et hec de exem/ plis ſufficiant.

¶ Notula directoria ſuꝑ vocibꝫ his audĩẽdis
¶ Mebꝛ. vij.

B Porro ꝑ ampliori deuotiõe in his vocibꝫ hñ/ da attẽdendum eſt verbum iob dicẽtis. Et au ris vba dĩjudicat Quia cũ voces audierim⁹ ꝓfunde dĩjudicare debemus

ſcꝫ q̃s / q̃d / quõ cui dicat vt reuereamur / iſtruamur / afficiamur Et h vbi ꝑ trahit cãt⁹

Sic egit btiſſim⁹ pr̃ nr̃ Aug⁹ de q̃ legit Uoces igit illc influebãt auribꝫ ei⁹ Et ipe ait Quẽadmodũ fleui in hymnis ꝛ cãticis ſuaue ſonãtiꝫ eccl'e tue vo/ cibꝫ ꝯmot⁹ acriter. q̃ ad pmũ qꝛ ſcꝫ quorum erãt ꝛ q̃ loq̃bãt attẽdebãt Et eliquabat veritas in cor eius. q̃ ad ſcõm qꝛ ſcꝫ q̃d dicebat ꝓfunde diſcutiebat. Et bñ illi erat cũ eis. q̃ ad terciũ Et apti⁹ ipe in nono ꝯfeſ. ꝛex ea eſtuabat mihi affect⁹ pietatis qꝛ ſcꝫ dig natioẽm illã diuinã qua ꝛ ꝓpter q̃d nobis loq̃t am/ mirãs ꝯſiderabat. C⁹ deuotiõis. lacrime teſtes fu ere Idem etiam exercitium pie illi ſue matri mo/ nice fuiſſe teſtatur. De qua ait ꝙ aut in pſalmis o rabat deum aut eundem loquentem audiebat Eya ſic ꝛ nos agamus. ꝛ iugiter dũo cum ſamuele pue ro dicamus Loquere domine quia audit ſu⁹ tuus

Et hec de pte ſecunda.

¶ Declaratio tercie partis chiropſalterij huius que eſt ſoliloq̃um anime.
¶ Capl'm. iiij.

A Tercia chiropſalterij ps Soliloqui um anime nominatur. eo ꝙ ani/ ma ad ſe reflexa ſecũ ſola loquat. Tale aũt ſoliloq̃um in pſalmis con ſiſtere ꝓlixe diſputat Auguſtinus ſuꝑ pſalmo Lauda aĩa mea dñm. vt in q̃nq̃gẽa eſt videre. ꝛ ſuꝑ pſalmos Bñdic aĩa mea dño Sed et pſalmorum expoſitores pleroſqꝫ verſus ꝛ pſalmos mõ dyalogico aut dragmatico iter ſuꝑiorẽ ꝛ iferiorẽ por tionẽ exponũt. vt Horrã in pſalmos Leuaui oc'los meos in mõtes. ꝛ alios pleroſqꝫ. Que oĩa ſt exẽpla h⁹. Et notãdũ ꝙ in h ſoliloq̃o pñt oẽs act⁹ illi aſ/ ſignari q̃s aĩa in alios fcit. vt ſt Purgare excitare illũiare pficere Iuxta illõ apl'i Loquẽtes vot met/ ipis in pſalmis ꝛ cãticis ſpũalibꝫ Et eſt hoc. Soli/ loq̃um ſumma mentis recollectione ꝛ deuotione ce lebrandum

¶ Proſequutio q̃rte ptis h⁹ q̃ eſt de actibꝫ diuer ſis in pſalmis
¶ Ca. v.

B Quarta ps ẽ de diuerſ actibꝫ q̃s aĩa ĩ diuerſa obiecta agit Qñqꝫ ei ſe leuat ſupra ſe ad eccl'aꝫ. ſ. triũphãtẽ ſe cõ uertẽdo. ꝛ illã ad laudẽ ꝛ dei cultũ ꝯ gratulatiſe ꝯuocãdo Et dꝛ volat⁹ icitatiu⁹ qꝛ iacla/ toria ꝛ ĩtima affectione. ẽ is act⁹ agẽd⁹ C⁹ hec ſũt exẽpla. Exultate iuſti Letami in dũo ꝛ exultate iuſ ti. Bñdicite dño oẽs angeli ei⁹

¶ De actu excitatio ꝛ quõ agẽd⁹ ¶ § .i.

C Quãdoqꝫ ſe diuertit iuxta ſe aut infra ſe agẽ/ do Actũ excitatiuũ totã ſcꝫ eccl'aꝫ ymmo et oĩa creata ſingl'atim ad laudẽ exhortãdo vt pꝫ in pſalmis Bñdicite oĩa opa dñi dño Laudate dñm de celis Qui nõ niſi ex ignitiſſimis ſunt affectibꝫ cõ diti q̃re etiã ñ niſi ardẽtiſſimis mẽtibꝫ decãtãdi. vñ pꝫ ꝙ is act⁹ ẽ optiõis. affectu agẽd⁹.

¶ De actibꝫ ierarchicis. ¶ § ij.

D Diuertit itẽ qñqꝫ ſe eccl'aſtica aĩa mediatx ĩtẽ deũ hoĩes qꝫ ꝯſtituta oratorie artis perita ad audiẽtes eccl'e fideles actibꝫ ierarchiciꝫ eos ierarchi ꝫãdo Nũc agẽs Actũ purgatiũ eos arguendo. vt ibi Filij hoĩm vſqꝫ q̃ graui corde. ꝛc. Qñqꝫ actum illuminatiuum. eos inſtruẽdo vt in moralibꝫ pſal/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

mis. vt declina a malo ⁊ fac bonū Qñq; etiā actuȝ agit pfectim dei bñficia ⁊ laudes alijs enarrādo. ac p h ad dei amorē eos iflammādo q eſt pfectio bonorū. vt in pſalmis. Cōfitemi dño. Attēdite pplē meus. ⁊ ſilib Sic Aug⁹ ait in cōfeſſionib. Quas ē voces dabā in pſalmis ⁊ quō in te inflāmabar ex eis Et accēdebar eos recitare ſi poſſem toto orbe t̄raꝝ ad/ uerſus tipū gñis humāi. Opȝ āt oēs act⁹ hos ex inflāmato pdire affectu.

De refutatione aduerſe partis.
C§. iij.

E Non nūq; q q; ad ptes aduerſas ad corp⁹ habilōicū ſe diuertit Illas increpās aut refutās: Increpās vt ibi Quid glarꝫ in malicia ⁊c̄. Item q uſq; irruitꝫ in hoiēȝ. Refutās aut vt rethores aiūt ꝯfutās vt ibi Decliate a me maligni Diſcedite a me oms q opami iiq̄tatem. Diſtat āt is act⁹ ab accuſatiōe qꝛ ibi corā deo illos accuſam⁹. Hic aūt ad eos nos cōuertētes iuebimur in eos. Poteſt tū̄ is act⁹ ex eiſdem quibus ille affectibus emanare ſcilicȝ ꝫeli indignationis ⁊cetera.

De indr̄ntib §. qrt⁹

F Habet q̄z aīa in pſalmis act⁹ q ſdā indifferētes vtriq; eccl'e applicabiles vt ſunt. Queſtio que multiplici affectu pdit Eſt em̄ qñq; q̄ſtio āmiratiua. vt Quid eſt homo q memor es ei⁹. Qñq; inq̄ſitiua. vt Dñe q̄s habitabit in tabernaculo tuo. ⁊cetꝫ Qñq; affectiua. vt Quot ſunt dies ſui tui. Fit ⁊ alijs varijs modis q̄s enumerare eſt plixū. Item ali⁹ act⁹ indifferēs eſt. Reſpōſio q hic p ſinglari actu pōit vt māifeſtius aliqd repoſitoriū q̄ſtionum (licet ad alios act⁹ reduci poterāt) haberet. Eſt autē indifferēs. vtriq; ſcȝ eccl'e reſpōdēs. Supiori eccl'e rñdet. vt ibi. Sagitte potētis acute. Item inferiori. vt Et cum ſpū tuo ⁊c̄.

De quinta huius cyropſalterij pte.
Caplm. vi.

G Quinta ps eſt Vocū in militāte eccl'a auditio Quas eſſe audiendas in ppatulo eſt. ita vt pbatiōe nō habeat op⁹ Crebrius em̄ vno ſolo cātāte op⁹ eū audire habem⁹ ⁊ vbis ei⁹ auſcltare ⁊ affectib cordis rñdere Sic ⁊ chori cōcinūt alternatim. Sūt āt ſub triplici diſtinctione voces h audiēde Qñq; em̄ reſonāt illic voces bonoꝝ ꝯgtulātiū aut rñdētiū actibnris aut etiā nos ad feruentiores laudes ꝯcitātiū Vn̄ inuitatoria poterūt a perfectiorib accipi dicta. vt dr in rōnali diuioꝝ Ite opȝ audire intenta aure mētis voces ſacerdotꝫ ebdomedarij ⁊ pfectoris ⁊ affici iuxta voces ſuas vt duꝫ ait Surſum corda. mox corda leuēt in alta. vt vere dicere poſſim⁹ Habem⁹ ad dñm Dū āt ait Grās agam⁹. grati opȝ vt ſim⁹ ⁊c̄. Poſſȝ hic fieri diſtictō inter voces adoleſcētulaꝝ amicaꝝ ⁊ ſodaliū ⁊ pfectorum q̄s oēs eſt repire in pſalmis. ſed paꝝ refert

Audiēde ſunt deniq; qñq; voces lamentabiles aiaꝝ in purgatorio detētaꝝ vt in vigilijs vbi ex intētiōe eccl'e pſalmi ⁊ lcōnes ſunt applicāde. vt ex eaꝝ rū voce dicat. Heu mihi qꝛ incolat⁹ me⁹ plōgatus eſt. Item q; tot⁹ pſalmoꝝ decurſus ſilr ⁊ lcōnū. vt Miſeremini mei miſemi mei ſaltē vos amici mei Quarum vocib eſt cōpaſſiuis affectib rñdēdum ⁊ mēte ⁊ ope eis ſuccurrēdum. Occurrūt deniq; i pſalmis voces babilōice ⁊ maloꝝ audiēde. vt ibi. Ecce de⁹ dereliq̄t eū. pſeq̄mi ⁊c. q ſunt cum indignatiōe ⁊ execratiōe repellēde. Nec miret. nō in ſtuporem q̄ſpiam vtat q maloꝝ voces in pſalmis dixim⁹ vbi ōnia ſunt diuina. Nō em̄ ſine palea ſeges. nō oleum ſine amurca. Nō ſine ſpinis roſa. nec iuſti ſine mal'. Hec enim voces non hic in laudem ſed in deteſtationem ponuntur.

Notule ſupiorū declaratiue.
Caplm. vij.

H Pro ampliori dictoꝝ cognitiōe ſunt q̄dā notule ſupioꝝ declaratiue ⁊ quorūdam incidētiū dubioꝝ reſolutiue ānotāde Quaꝝ pma ſit iſta. Iſtud cyropſalteriū in chiro hoc diſtat ab exercitio Hugōis in tractatulo ſuo de orōne traditū nō illō excludēs ſȝ ad ſui declaratioēm admittēs ⁊ includēs Nā illud docet attendere pſalmoꝝ ⁊ vſuum affect⁹ Iſtud vo act⁹ vt ptȝ. ex q̄b eliciūtur affect⁹ Mlto em̄ facili⁹ eſt dinoſcere act⁹ q; diſtiguere affect⁹. qm̄ fere affect⁹ innumeri ſunt vt ve ſit a mgrō q̄dā ſacre theologie pfeſſore dictum. Nō eſſe tot mutatiōes in nubib q̄t ſunt variatiōes affectuū in pſalmodijs ⁊c̄.

Altera notula ſit iſta Licȝ pma frōte qñq; aliq vſus occurrāt q videt nō facile poſſe reduci ad aliquem hui⁹ chiropſalterij actū. ſi tū̄ pfunde diuꝫ dicati fuerint facillime reperiēt locū. Nā ſi Hugo oēs pſalmoꝝ affect⁹ ſub ſuis ꝯphēdi putauerit Siitē Gerſon in de mēdicitate aie veꝝ dixerit ōnes pſalmos. ſub trib illis ſpēb (captatioēm Inſinuatioēm Orōnem loq̄r) ꝯcludi. q̄tomagꝫ huic noſtro chyropſalterio nulli deerūt vſus vbi tāti ſīt act⁹

Tercia notula Vn⁹ ⁊ idem pſalm⁹ aut vſus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſm diuerſas ↄſideratioēs in diuerſis actib⁊ eſt repo/
nēdus queadmodū ⁊ in vno codēqꝫ v̇ſu diuerſus eli
ci p̄t affect⁹ Exemplificat Gerſon in de hymno gl'e
dicēs ꝙ is v̇ſus Gl'a pri. p̄t dici ex affectu laudis. cō/
gratulatiōis. ↄfeſſiōis. īp̄catiōis. ⁊ ſic de alijs. Hic ē
⁊ in pſalmis Verbi grā Hic pſalm⁹ Dixit dn̄s dn̄o.
p̄t p̄mo audiri q̄i vox ꝓphe de xp̄i exaltatiōe narrātis
queadmodū dn̄s ih̄s ī euāgelio allegat Et ſic ē audi/
tus ꝓphetice vocis Poteſt itē ſcd̄o eſſe vox eccl'aſtice
aie. xp̄i exaltatiōem alijs enarrātis ⁊ eccl'am ad ↄḡ/
tulatioēm ꝑficiētis Et ſic eſt actus ihierarchic⁹ ꝑfec/
tiu⁹ Poterit q̄qꝫ tercio laudatio ⁊ ↄḡtulatio eē erga
dn̄m ih̄m vt ſcȝ ſub ēcia pſoā reuerētie cā aīa ip̄i do/
mio ih̄u colletādo loq̄t Et ſic ē laus ſpēs Captatōis
Hic doctr̄naliter elicit̄ n̄ eſſe diſcōueniens diuerſos di
uerſimode de vno eodēqꝫ v̇ſu aut pſalmo ſentire.
Ita ſanct⁹ Auguſtin⁹ ī ↄfeſſiōib⁊ ſuis dt v̇ſum Filij
hoim vſqꝫ q̄ gui corde. vocem eſſe ſp̄us ſci. Deindeqꝫ
ſubdit vocē ēe ꝓphe. Vtrūqꝫ āt vex ſȝ diuerſo ↄſide
ratōis ītuitui Quarta notula an̄cedētis exp̄ſſiua eſt
ꝙ hox modox is eſt potior ⁊ ob id frequētabilior q̄
ſenſui ſp̄uſſci ē vicinior ⁊ q̄ mēs fit deo itimior. Js ci
finis ē oim pſalmox vt pulchre in ꝑfectib⁊ docetur
vt ſcȝ mēs deo ↄiūgat̄. Cetera n̄ niſi media ſunt ⁊ tā
q̄ꝫ follis deuotiōis excitatiua. Quīta notula ē Q; ſm
diuerſas pſalmox expōnes diuerſi ſuboriūtur act⁹
Exempli cā p̄s ille Eructauit cor meū Si expoſit⁹
fuerit ex ꝑſona pris aut v̇gis mris eſt Audit⁹ Si vo
ex voce ⁊ ꝑſoā ꝓp̄a dict⁹ ē act⁹ laudis vel illumiātiu⁹
Si āt h̄ inq̄ſitū fuerit q̄ expoſitiōȝ potior ⁊ obſ'uabi
lior An lrālis vel moralis plurib⁊ opiniōib⁊ deciſis. il
la eſt melior ⁊ obſeruabilior q̄ fit mēs deuotior ⁊ deo
intimior Sexta notula ex decāo tōgrēſi ſumpta eſt
Q; fit crebra in pſalmis ꝑſoāx imutatio Js em̄ vſus
⁊ mod⁹ eſt ꝓphetice ſcp̄te ſicut p'chre ſup ezechielez
greg⁹ declarat. Et Aug⁹ ī q̄nq̄gēis frequēti⁹. vt ī p̄⁰
v̇ſu q̄rti pſalmi Cū inuocarem. ⁊c̄. ⁊ in alijs locis. mō
em̄ ↄuertit̄ mēs ad familiare dim̄ colloqum mō ad in
ſtruēdos choros aſtātiū. Nūc loq̄tur in ꝑſoā chriſti
nūc ex ꝑſoā ꝓp̄a exorat vt latius decan⁹ ī d̄ laud̄ pſal
mox declarat Septīa notula crebrius occurrēs ⁊ re
miſcēda eſt Modum ꝓ modo. tempus ꝓ tempore.
ꝑſonam ꝓ ꝑſona. ſepius in pſalmis poni Et ſm hoc
diuerſos actus fieri. Sepe indicatiuus modus pro
optatiuo Futux tp̄s ponitur pro p̄n̄ti Hinc magiſ/
ter Nycholaūs de lyra dat regulam in pſalterij expo
ſitiōe dicens. Q; crebrius futux indicatiui ponitur
in pſalmis pro preſenti optatiui. Exemplum In qua
cūqꝫ die inuocauero te ⁊c̄. ſeq̄tur. multiplicabis in a
nima mea virtutem, id eſt o multiplices . Item Et
gl'abunt̄ in te oēs recti corde. i. q̄ſo gl'ent̄. Cui⁹ ratio
ſm eum eſt Nam hebrei hoc modo ſcilicet optatio ca
rent. De his modis tranſpoſitionis vide etiam Ale
randrum in quarta parte. Octaua notula eſt Pro
pſalmorum hoc modo concinendorum itellectu. ym
mo. ⁊ pro totius intelligentia ſcripture plurimū cō
uenit regl'as tyconij ſcire q̄s ſcs aug⁹ pōit ī de doctri
na xp̄iana libro. iij.

Prima caput. corp. ſpir. ſpecies. temp. epilo. demon.

¶ Prima regula eſt de capite ⁊ de corpore. ſcd̄a d̄
corp̄e ꝑmixto. tercia de lege ⁊ gratia ſiue ſpiritu. quar
ta de genere ⁊ ſpē. ſiue de p̄te ⁊ toto: Quinta de tem
porum ↄtinuatiōe maiox ⁊ minox. ſexta de epiloga
tione antedictox. ſeptima de capite ⁊ corp̄e malox
Vide in prologo poſtille biblie nycolaum de lyra iſ/
ta exemplificantem.

¶ Nona notula eſt Sicut olim manna habuit ō
ne delectamentum ⁊ oēm ſuauitatis ſaporem: Sic
⁊ pſalmi ſm Auguſtim cuiuſlibet intentiōis affectū
⁊ ſenſum includunt In choro ſunt v̇ba deum laudā/
tis In ore iuſti v̇ba grās agentis In ore peccatoris
v̇ba veniā dep̄cantis Pro defunctis v̇ba aie de ſup
plicio ad deum clamantis Et q̄cūqꝫ intentio ſe ver/
terit canētis. illuc ſe mox pſalmox ſenſus. mentis af
fectui ↄformabit. Hinc p̄tȝ ꝙ ſm diuerſa tp̄a diuer/
ſimode pſalmi expōi p̄n̄t. ⁊ in ſcōx feſtis applicari ſi
cut q̇dā fecern̄t Sic ⁊ petr⁹ de aylliaco p̄mū pſalmū
de ſcō Criſogono c⁹ erat cardinalis expoſuit in ei⁹ fe
ſtiuitate Sic ⁊ Alcuin⁹ karoli magiſter ātiphoās ex
pſalmis elicitas ſcō ſtephāo applicauit Formā relin/
quēs nobis in cetex q̄qꝫ ſic agi poſſe. Sic ⁊ Ceſari⁹
monach⁹ pſalmū Credidi p̄p̄ q̄d locut⁹ ⁊c̄. de ſcō ſte/
phāo explanauit. Sic ⁊ in vigilijs defunctox aiab⁊
p̄n̄t applicari In q̇b⁊ tn̄ h̄ ↄſiliū ē vt ſp̄ itret hō affem̄
eox ꝓ q̇b⁊ orat. Sic em̄ meli⁹ illorū neccitates ſenti/
ens deuoti⁹ exorabit. Vn̄ ⁊ alter regl'am tradit hāc
gn̄alē dicēs. ꝙ vtile ſit pſallere ī ꝑſona toti⁹ eccl'e Nā
ſic charitatē q̄s implet ⁊ aliox meritis ſingl'ari⁹ ꝑtici
pat Totqꝫ habet ↄ̄ aduerſa auxiliatores q̄t ſ̄t mēbra
ꝓ q̇b⁊ orat. Plus q̄qꝫ meret̄ ſi chryſoſtomo creditur
dicenti Si ꝓ te ſolo ores ſol⁹ mereris. ſi ꝓ oīb⁊ oim
ꝑticeps fies meritorū Decima notula eſt ꝙ vtile et
accōmodū eēt pſalmos ⁊ v̇ſus ꝓ āplion attētōe ſibi
inuicē ↄtinuare ad q̄d plurimū is pſallēdi mod⁹ con
ducit. ⁊ q̄ h̄ ageret mire pulchritudis ordiēm in pſal
mis ↄſpectaret. Pro q̄ tn̄ agēdo plurimū ↄduceret
ꝙ homo pſalterio ſeſe ſtudēdo dederet ⁊ applicaret.
Ad cuius ſtudiū Aug⁹ Ludolph⁹ Decan⁹ tōgrenſis
⁊ Gerſon exhortātur Nā ait bt̄s Aug⁹ Nō ē op⁹ vt ꝑ
diuerſos libros aīo diffundaris In pſalterio em̄ ſolo
vſqꝫ ad vite obitū inuenies maiiam legendi ⁊c̄ Unde
cima notula eſt Q; digitorū attactus ⁊ ↄp̄ſſio ⁊ ī cer
tis locis articulorū aſſignatio. nō eſt ad h⁹ eyropſal/

terū̄ ꝑfectionē neceſſario reqſita. nec eque omnibꝫ cō
ſulta Nam ꝑfectioribꝫ poſſet huiuſmodi occupacio
eſſe impedimēto Sed tñ īꝑfectis in attentis ⁊ hūjs
qui facile diſtrahūtur plurimū eſt expediens ⁊ vtilis
ꝓ quibꝫ attentioni aſtringēdis eſt hec practica inuē
ta Unde ⁊ ab eis donec in ꝑfectos viros ſuccreuerit
ſummo ſtudio ⁊ āplexu obſeruāda Sic em̄ edifican
do lapideo ponti ſuppōnitur ligneus arcus. vſqꝫ dū
venerit ad ꝯplemētū Sic puer greſſus inſcius appo
diamētis vtitur donec eundi ſit peritus ¶ Duode/
cima notula Nullo alio modo cicius ad annuenduꝫ
deus noſtris votis flectitur q̄ꝫ ſi precātis animꝰ toto
deuotionis affectu in eū ꝯuertatur Hinc ad hoc
potiſſimū chorauſe elaborare habent vt ſemꝑ ex ver
bis affectus eliciant. ⁊ ꝑ inceſſantes aſpiraciōes mē
tē deo ꝯiungāt Puta ꝑ O. ſi. qñ aut ꝯſilēs exclama
tōes mētē leuātes q̄ꝫq̄ꝫ eciā actꝰ ñ ꝑfcē attēdāt ⁊ aſſig
nent Sicut dicit ſe feciſſe Augꝰ. in ꝯfeſſionibꝫ Et
clamabā inquit in verſu ſequenti clamore alto cor/
dis mei O in pace O in idipſū O quid dixit obdormi
am ⁊ ſomnum capiam legebā ⁊ ardebam ⁊c̄. Nā de
h̄ qdā doctor ait Sicut inter phiſicos non q̄ melius
textuꝫ allegat. aut canonem ſeruat. ſed q̄ efficacius
curat. optimus medicus eſt Sic ⁊ inter pſallentes.
non qui acutiora ꝯtēplatus. ſed q̄ affectuoſiꝰ in deuꝫ
erectus ⁊ intimius illi vnitus fuerit. optimꝰ orator
eſt habendus. ¶ Decima tercia notula Ne cuiq̄ꝫ hec
tradicio difficilis ⁊ ꝑlixa appareat. en paucis verbis
practica datur Practica cyropſalterij ē Si pſalmꝰ
laudat. laudate Si gemit. gemite. Si orat orate ⁊c̄
Hoc fac ⁊ huius intentum habes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Expoſitio vniꝰ pſalmi ſcđm exercitiū iā preſcriptū ꝓ exēplo paragrapho pmo.

VErū qm̄ exercitatio hec chyropſalterij huiꝰ ſatis infrequēs eſt et inſolita multis. ⁊ qbuſdā forſan per exempla elucefcere magis poſſet ꝙ̄ȝ practica ipa Jdeo q̄ huiꝰ exercitij digna exēpla videre volet Septē pſalmi penitētiales a venerabili Cācellario Gerſon explanatos attente ꝓſpiciat Pſalmū ꝙ̄ȝ Judica. ⁊ alios a ꝑceptore eius venerādo Petro de aylliaco in hunc modū expoſitū attēdat Jn his ſiquidē actus diuerſos videbit obſeruatos pariter ⁊ affectus. Jllicqȝ q̄uo in affectū oēs pſalmi trahi poterūt videre licebit. ⁊ qualiter in eiſdē dei aut ſpūſſancti. aut etiā alioꝝ audiēde ſint voces Jmpreſſa ſunt hoꝝ opera: cōquirantur videātur legātur Et quid de Gerſon dico aut preceptore eius petro. cū magis autētica exēpla ꝓponere poſſem ⁊ ex tpe pariter ⁊ auctoritate. vtputa ex patre Auguſtino ⁊ ſctō Bernardo Satis eni huic exercitio cōformiter beatus Auguſtinꝰ in ꝯfeſſionibus explanat Pſalmū Cū inuocarē Actus pariter ⁊ affectus diuerſos. cū vocū etiā differētia inſinuans. vt patet intuēti in illo. Sed et beatꝰ Bernardus in inſigni expoſitiōe illius pſalmi Qui habitat in adiutorio Siliter et ſup cātico Eſaie(Ego dixi)ſatis quadrat. exercitio chyropſalterij huius voces ꝑiter diſtinguens et actus cū mira affectuū vbertate. vt annotare poſſemꝰ niſi vereremur ꝓlixitatem. adeo vt digniſſima ſint exēpla huiꝰ. Sed ne cauſentur quidā quibus ſcȝ aut libri hoꝝ deſunt. ad forum Julij ſeſe remiſſos Aut quibꝫ remiſſius ingeniū nō poſſe hoc deprehēdere ex doctoribꝫ tantis En adhuc ꝑuulis morē geremus ne lugeāt ꝙ nō ſit q̄ eis frangat huiꝰ exercicij panez. ⁊ vel ſaltem vnū pſalmū exēplariter ſcđm huiꝰ chyropſalterij formā paucis deducemus Cuius adinſtar ⁊ i alijs poterūt negociari pſalmis.

¶ Eſto itaqȝ primū pſalmū cātici graduū(Ad dn̄m cū tribularer) Hac formā cātare q̄s volet Js in p̄mis huiꝰ iuxta inſtitutū exercitij pſalmi illius materiā mēte preconſiderare habet q̄ facile ex titulo pſalmi relucet Et eſt in ꝓpoſito. Clamor tribulati aſcendere ⁊ ꝑficere cupiētis. cōtraqȝ obſtaculū linguaꝝ a ꝑfectu retrahentiū adiutoriū petētis. ⁊ vt exaudiat multiplꝛ ꝑſuadētis.

¶ Quo cōſiderato diligēter actꝰ pariter ⁊ affectꝰ attēdet ꝙ̄s putauerit ſctm̄ dauid ex inſpiratiōe ſpūſſcti hūiſſe dū hunc pſalmū recitauit. ⁊ in illos ſe totū diuertet: vt ſanctus Bernardꝰ docet Alioquin inquit niſi ſcȝ indueris actꝰ et affectus dauid: nunꝙ̄ȝ intelliges. pſ̄. dauid Hoc itaqȝ vel ꝯſiſi mō hūc pſalmū cāturus ſuum affectum premittet

¶ O dn̄e deus tribulatoꝝ ſpes ⁊ refugium/ mihi ꝑficere ⁊ aſcēdere a cōualle plorationis volēti. occurrit en multiplex(iniquarū ꝑiter ⁊ ſubdolaꝝ liguarū) retrahens obſtaculū Unde tuū ꝓ more opus habeo. cogorqȝ inuocare auxiliū. Hoc ſiquidē vnicū eſt in omni tribulatione cōfugiū. — *Pſalmi ꝓcōſideratio*

Sȝ qm̄ ſciā indignū eſſe dādis. q̄ ſup datꝫ perſtat ingtus. Priuſꝙ̄ȝ auxiliū tuū petere auſim aut reqro an̄ bēiuolētiā tuā captās ſup acceptis grās ago. ⁊ ingēs illō crebre exauditiōis tue būficiū corā oibꝫ ꝯfiteor ⁊ toti eccl'ie graꝝ di/ — *Beniuolētie captatio in gratiarum actione.*

¶ Ad dn̄m cū tribularer clamaui: ⁊ exaudiuit me Audite huc ¶ Eco actionē

oēs gētes/ auribus ꝑcipite quotquot dn̄m diligitis videte audite quanta fecit anime mee. ꝙ̄ta ſint erga me beneficia beniuolētie eiꝰ (Ad dn̄m) cui qui potēs eſt ⁊ clemēs(cū tribularer) quotiēſcūqȝ: qn̄cunqȝ. a quātiſcunqȝ. vel a ſuggeſtionibꝫ demonū. aut linguis aduerſantiū. aut etiā iniurijs perſequētium. (clamaui) voce magni deſiderij et deuotionis(et exaudiuit me) tantꝰ tantillaȝ taliter liberādo tā imeritam et indignā O quāta bonitatis illius dulcedo. vt ex omni tribulatiōe liberemur. ⁊ ꝓ votis exaudiamur tm̄ fiat ad illū exclamatio Magnificate itaqȝ dn̄m mecū ⁊ grās agite illi Quia tantus talē pro tātis totiēs taliter exaudiuit O gratie tibi deus. atqȝ o vtinā tibi dignas agere grās poſſem Aut vel ſaltē redamare tā būficum autorē ⁊c̄. — *Cū affcū gritudis. dilectiōis.*

Aut ſi q̄s cū hōibꝫ miſcere ſmōes nolit. ſed fragrātiore affectu ſolū alloqui ꝙ̄ȝ deū Poterit ⁊ hūc eundem verſū magne reuerētie cauſa ſub tertia perſona loquēs imediate dirigere in deū dicēdo in gratiarū actionē. hoc aut conſimili mō. (Ad te dn̄m meū cū tribularer) nihil aliud agere ſciens(clamaui ⁊ exaudiuit me) dignatio tue pietatis. Uere me exaudiſti. quotienſcūqȝ tribularer liberaſti O diligaȝ te liberator ⁊ exauditor meꝰ — *Gratiarum actio.*

Et qꝛ exhibitio p̄teritoꝝ. ſpem dat certā futuroꝝ. cōpertaq̄ꝫ et experta
humanitas de p̄terito auſum tribuit plura petēdi in futuro. En nūc in mul/
ta tribulatione poſit⁹ linguarū malignarum. Rurſus ad te vnicum ſolamē

Deprecatio cū ꝯque/ſtione miſerie.

meū clamare cōpellor. Utinā et nunc me exaudire digneris. (Dn̄e) qui me to
tiens liberaſti ꝛ ſolus liberare potes (Libera) et nūc. aīam meā ꝓficere ꝛ can
tare canticū graduū. hoc eſt in bonū aſcendere cupientē (a labījs iniquis) hoc
eſt ſeu hominū irriſionib9 ſeu diabolicaꝝ ſuggeſtionū tētationib9 aperte a bo
no quo proficere cupio dehortantib9 (et a lingua doloſa) que ſub ſpecie boni ni
titur ꝑſuadere ne ꝓcedā ſed cōſulit dānoſa Prima ſiquidē ꝓficiētiuꝫ tenta/
menta linguaꝝ ſunt iacula. Quid aiūt labia iniqua q̄d te crucias! q̄d mūdum
et ea que ei⁹ ſunt deſeris Edamus ꝛ bibam⁹ cras enī moriemur ꝛc̄ Sꝫ cū hec
cōtemnunꝰ tanq̄ꝫ apte mala. accedit ꝑ blandimēta. et ſub ſpecie boni ꝑſuade
re nitēs lingua doloſa Noli inquiens ieiunio fatigari. alioquin nō poteris one
ra cōuentus portare Noli ſingularib9 exercitījs te dare. Miranꝰ enī omēs qui

Cū abſtinentia deſide/rījs et deuotione

facit quod nemo ꝛc̄ Et ſic mille modis o deus retrahimur a ꝓfectu O igitur
libera me qui ſolus potes vis ſoles ꝛ debes.
Sequiꝰ deinde vox dei Q ſi mihi nō credas Dicūt hoc Hieronim⁹ Hugo
ꝛ doctores Ita enī diu⁹ Hieronim⁹ ait Deinde dn̄s aīam ad ſe fideliter clamā
tem interrogare pietatis affectu dignaꝰ Quaſi dicat Grandiſer o aīa vrges. q̄
et gratitudine beniuolentiā captas. miſeriā explanās exaggeras q̄d iuſtū ē de
precaris Unde ſanctis ꝛ pījs tuis deſiderījs fauere volēs: en aſſum ex te requi

Auditus vocis dīne.

rens (Quid detur tibi aut q̄d apponatur tibi ad linguā doloſam). Magnum
eſt ſiquidē hoc tui profectus obſtaculum lingua preſertim doloſa a qua deiecti
ſunt plures ꝓficere geſtientes in bonū. Unde ꝛ neceſſe eſt vt magnū huic oppo
natur remediū Unde te liberare ꝓ ſolito volens optiōeꝫ tibi remedioꝝ eligēdo
rū offero dicēs. Quid detur tibi. ꝛc̄ Quid inq̄ꝫ poterit tibi dari auxilīj aut conſi/
līj aut remedīj. quo iuueris cōtra linguā doloſam. Nō quo ego hoc ignorē. ſed
vt te ad ſacrū deſideriū dignū intentū ad magis magiſq̄ꝫ h̄ requirēdū ꝓuocem
Hec iam vox dei viuentis vt doctū eſt cū ſumma audiētia eſt reuerētia et

Cum Reuerētia ſtupore mi ra dūotiōe

deuotione mētis. vt ſcꝫ talis vel cōſimilis formeꝰ affectus O qualis q̄ꝫtaq̄ꝫ dei
mei pietas ꝛ dignatio vt nō exaudire mō mox velit. ſed ꝛ pro deſiderio remedi
um apponere offert. ꝛ nō dedignatur creature ſue ꝓ voto loqui O vere me feli/
cem ꝛ beatū cui datū eſt audire loqui ꝛ pro voto cū deſcendētem deū ſummum
O mira pietatis dedignatio mirādum q̄d nō liqueſcat aīa mea in tā dilecto di/
lecti verbo ſonet vox tua crebro. vox enī tua ſuauis eſt ꝛ decora O grē tibi deus
Deinde ſubnectiꝰ aīe rn̄ſio Aut poterit audiri dn̄s vt rn̄deat ſue interro/

Oratoria anīe rn̄ſio.

gationi. vt dicit venerabilis Hugo Magis tn̄ quadrat. vt aīa interroganti
deo rn̄deat dicēs Magna bonitatis tue deus me⁹ dulcedo vt a te deꝰ mihi r̄me
dioꝝ optio Loquar igitur q̄ꝫq̄ꝫ puluis ꝛ cinis ſum ad deū meū ꝛ orās rn̄debo
Dentur mihi in corde et apponātur in actione (Sagitte potētis acute cum
carbonib9 deſolatorījs) Geſtē cum patre Auguſtino verba ſcripture ſacre i vi/
ſceribus. quaſi ſagittas acutas. ſua potēti cōmotione oēs doloſas linguas de/
uibrantes. acutiuſq̄ꝫ etiā ad intima cordis penetrātes. Ut ſunt ignita illa tela
Qui cōfidunt in dn̄o mutabūt fortitudinem Et dn̄s virtutē populo ſuo dabit.

Cum deuotione

ꝛc̄. Magis cor meū credat hmōi verba q̄ꝫ ſubdola labia Et qꝛ paꝝ eſt ꝟbis age
re Idcirco etiam exēplis inſtrui peto addēs. cū carbonibus deſolatorījs. id ē cū
exēplis ſanctorū ad vitam grē cōuerſoꝝ. Ut ſcꝫ etiā geſtē pre oculis exēpla ſuo
rū dei. quos de mortuis viuos. immo ꝛ de nigris lucidos. ꝛ de frigoris gelu ig
neos feciſti (tanq̄ꝫ carbones deſolatorios) vel vaſtatores me vrentes. ꝛ ad dei
amorē et ꝓfectū inflāmantes: et ab omni vitio deſolātes. ꝛ in eorū ſequelā vt ꝛ
incurius ſim omniū linguaꝝ doloſaꝝ trahētes O dētur ꝛ apponātur ꝛ labia
iniqua ꝛ lingue doloſe cito cōterenꝰ Quid enī! Sic enī dicam cum Auguſtino.
Quot iuuenes ibi ſunt. quot puelle. q̄ſ ſcl'm deſeruere ꝛ chriſto ſuire teneriores
ꝛ magis infirme. ꝛ ego nō potero quod ille.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Jā ↄñr aīa ſuā petitiōꝫ ↄfirmat ⁊ vt citi⁹ exaudiaꝛ mltiplr pſuadꝫ. tū ꝑpter Primo inqꝫ ꝑpter nccītatē. Jta em̄ quaſi ſubdit O dñe ⁊ ne remedia hec dare differas Ualde ſiquidē neceſſariū eſt vt cito mihi ſucurras. Tm̄ em̄ hee lingue inique ⁊ ſubdole in me ꝑualuerūt ꝙ multo tpe ab om̄i profectu. et nunc fere a profectus dſiderio deiecerūt Adeo ꝙ lugens inclamare ↄpellor et ↄquiri (Heu mihi qꝛ incolatus me⁹ ꝓlongat⁹ eſt). Qui em̄ mēte deberem verſari in celis. aſ gentib⁹ iniquis his linguis a ꝓfectu torpui. ⁊ demoror in terris. Ue mihi qꝫ lō ge a patria ſū ſeiūctus cui appinquare poſſem feruore ꝓfectus Sed heu nō ꝓ/ ficio. ſed totus algens ſū et torpens (habitaui em̄ cū habitātib⁹ cedar) etiaꝫ qꝺ dolens dico in ꝑterito. Cū malis ſiquidē ⁊ inquietis hōib⁹ deſignatꝫ per cedar. filiū yſmaelis qui interꝑtatur tenebra. habitaui peccādo ex mala ſocietate ⁊ ce/ citate et linguaꝝ ſubdolarū iniqua perſuaſione vñ (multū incola fuit aīa mea) longe a deo peregrina. que ciuis poſſet eſſe amando celeſtia O igitꝛ ſuccurre huic miſere mee nccīti Da carbonē vaſtatorē paulū vt cupiā diſſolui ⁊ eſſe cū chriſto. et ſit mea cōuerſatio in celis Et certe dñe cito mihi ſuccurrere debes. Non mō qꝛ hoc eſt mihi nccāriū Sed qꝛ ⁊ hoc de cōgruo exigit paciētie ⁊ pacꝫ mee meritū. nā (Cū his qui oderūt pacē erā pacificus) Patiēs erā meoꝝ ꝯmōis tui. et exempli. ⁊ benignus cū rixātibus Agnus iter lupos ouis cū ſcorpionib⁹. pa/ cē (iuxta aplm) quātū in me erat hñs cū omibus Atqꝫ o vtinā dñe ſemꝑ fuiſſem pacificus. Ue mihi quia crebro turbator fui pacis. Sed hoc dico in cōmunioꝫ ne eccl'iaſtici corporis O ſim vl' deinceps pacificus Poſtremo vt et citius me exaudias importunitas ⁊ feritas exigit hoſtiū linguis iniquis ⁊ ſubdol' me ma gis magiſqꝫ dū illis reſiſtere conor impugnātiū (Cū eni loquebar illis) rōnabi liter ⁊ modeſte reſiſtēdo eorū ſubdolis ſermōibus et mecū eos cohortando ad aſcenſum profectus (Impugnabāt me) proficere volentē. et ad iṅdē eos cohor tantem magis iniquis ⁊ fraudulētioribus perſuaſionib⁹. cōtentionib⁹. factiſqꝫ iniurioſis iniqui illi et ſubdoli et hoc (gratis) qꝛ ſine cauſa nullis precedētibus meis culpis Exurge itaqꝫ in adiutoriū meū deus liberās me de labijs his iniqꝫ ⁊ doloſis dans ꝓfectum in aſcenſum virtutis Amē. Jn te eni graſſatur oīs co/ rum pugna et inique iniuſte nequiter me impugnāt ſine cauſa O igitur ⁊c̄

Nꝫ ſi pſalmus hic in feſto martyris alicui⁹ cātetꝛ Jam vox martyris ī priꝫ cipio pſalmi poterit audiri q̄ nos in tribulationib⁹ poſitos ſuo monet exēplo ad dñm recurrere Aut cōmonet nos diuini beneficij vt ſecū grati ſimus Cuius tunc vox cum ſumma reuerētia audiēda eſt ⁊ attētione. ciqꝫ rñdendūꝫ eſt pijs affectibus aut pia cōgratulatione Deinde eius inſtar clamādum ad dñm. vt etiam q̄ eum eruit ⁊ nos liberet a malarū linguarū tēptatione ⁊c̄.

Similiter et ſi alicui graue videatur et difficile materie precōſideratio. po/ terit ſimpliciter agere erga eccl'iam actū illuminatiuū aut perfectiuum eā aut vnde in tribulatione releuari poterit erudiens. aut ad amorē tam pij exaudito ris et liberatoris inflāmās ⁊ ſic procedere Aut ſi et hoc ꝑpter diſſuetudiem alicui fuerit oneroſum ſuſcipiat et audiat hunc pſalmū eſſe vocem ꝓphete dicē/ tis et gratulantis ſe quotiens clamauit exauditū Et eius inflāmat⁹ exemplo ſimiliter petat a tā pio dño liberari in tribulatione ⁊c̄

Et vt oſteuſum eſt de hoc pſalmo facile itidem practicāti parebit ⁊ in alijs tātū deſit faſtidium. iuge aſſit exercitium. ſtudiū quoqꝫ pſalmoꝝ ⁊ orōnis ſuffragiū Nec quiſpiam putet īpoſſibile eſſe exercitatu vt tā varie inter cantandos pſalꝫ mos habeātur affectiones ſolū exercitio ſeſe longanimiter dedāt ⁊ facilimū ip ſi ꝯfitebūtur quod ante putarāt difficillimū aut īpoſſibile factu

Qꝫ ſi autēticum exemplum aut Auguſtini vel Bernardi ponere malis facile ex illis ſumes Bernardus enim ſuper Qui habitat ita breuiter diſtinguit et connectit.

nccītatem
meriti cōgruitatē.
hoſtiū īportūitatē

Deploratio miſerie.
cū affcū { pudorꝫ / ↄꝫſtiōe. / doloris

Exaggeratio cū com memoratione.
Et pia affectōē.

Cōmēdatio { cauſe. / perſōe

Cū obiectali affectōe

Accuſatio ꝑtꝫ adūſe.

Cū indignatiōe.
exaggeratione
Et deuote orōnis concluſione.

Audit⁹ vocꝫ martyrꝫ.

Deprecatio.
Actus { illumīatiu⁹ / ꝓfectiu⁹

Audit⁹ ꝓphice vocis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Auditꝰ vocis ꝓphete cū deuota affectione.

PRincipiū eteni pſalmi ſuſcipit ex voce ꝓphete i dn̄z ſperare in oī tētatōe
monētis. vn̄ cū deuotione ꝓphetā dicentē audit (Qui hītat in adiutorio
altiſſimi in ꝓtectione dei celi cō.) Formās affectus Planc beatus ꝛc̄
Deinde ꝓpheta ſignū indicat Un̄ ſcietur ꝙ q̄s in adiutorio altiſſimi hītet q̄a
Dicet dn̄o in grāꝝ actione ſucep. ꝛc̄ Et hoc ſignū acceptās hoc ex perſona aīe
in gratitudinē aīe dicit (ſuſceptor meꝰ) ꝛc̄ (Et ſperabo in eum) Hoc votū ꝟ pro
poſitū. hoc intētio cordis mei Tacite interrogat. Sed dic nobis q̄ fructu. qua
mercede quo lucro Rn̄det (Q̄m ipē liberauit me de laq̄o) ꝛc̄. Confitemi illi ꝛ ex
totis medull' grās agite mecum Nam et a verbo aſpero liberauit. Agite ḡ gra-
tias exultate et dicite in gratiaꝝ actiōe (Q̄m ipē liberauit me) ꝛc̄.

Grāꝝ actio cum profeſſione
Cōmēdaꝰ ꝓfōe ꝟ fuko

Gratitudo cū alioꝝ ad grās inuitatiōe

Confitenti āt humiliter et grās ſic agenti nō immerito āpliora beneficia ꝓ-
mittūtur Nā qui fidelis inuenit̄ in modico/ iure cōſtituitur ſuper multa Sicut
ecōuerſo accipiēdis indignus ē qui fuerit de acceptis ingratus.

Uox ſpūſſcti cū āplio ri bn̄ficioꝝ ꝓmiſſiōe

Itaqꝫ deuote illi gratiarū actioni rn̄det ſpūſſanctꝰ aut ꝓpheta Nō id ſolū in-
quiens faciet Sꝫ et ſcapulis ꝛc̄ Inſuꝑ ꝛ (ſub pennis eius ſperabis) Ut de exhi-
bitione p̄ntium munerū firma ſit expectatio futuroꝝ Et quia circūdatus es tē-
tatōibꝫ (Scuto circūdabit te) ꝛc̄ (nō timeb) a q̄tuor p̄cipuis tētatōibꝫ ꝛc̄ vt ꝟducit

Repmiſſio quoqꝫ de futuro.

Sic itaqꝫ liberat a tētationibꝫ huiꝰ vite. inſuꝑ ꝛ ꝓmiſſionē dat de futuro Vt
licet nō niſi per medios hoſtiū cuneos pateat tranſitꝰ in regnū celoꝝ Licꝫ vim
patiatur ꝛ obſident hoc gigantes multi et magni Attn̄ fiducialiter dicit ſpūs.
age ne timeas Multi ſint ꝛ magni (Sed cadēt a latere) ꝛc̄. Sic itaqꝫ veritas
interim a tētationibꝫ. poſtmodū a difficultatibꝫ ꝓmittit liberare. Poſt hecqꝫ
nō modice felicitat̄ ꝓmiſſionē ſubdit dicēs (Uerūtamē oculis tuis cō.) Ita do-
mine oro Ita fiat Cadant illi ꝛ nō cadā ego. paueāt illi ꝛ nō paueā ego. ꝯfūdan
tur illi ꝛ nō cōfundar ego Uideā omne bonū Inde ſubdit vt ampliorē occaſiōeꝫ
gr̄e et laudis habeas (Et retributionē petōꝝ videbis) ne videlicet ignarꝰ tanti
periculi ingratus aliquando inueniaris liberatori ꝛc̄ O felices quibꝫ tāte reꝓ
miſſiones fiunt: Iā vero audiamꝰ q̄d ad tātas ꝓmiſſiones deuota ꝛ fidelis rn̄-
deat aīa (Q̄m tu es inq̄t ſpes mea) Quicquid agendū. quicq̄d declinādum. q̄c
quid tolerandū. quicquid optādum (Tu es. d. ſpes mea) Hec vna mihi omni-
um ꝓmiſſionū cauſa. hec tota rō mee expectationis. Quid tā ſobrie! quid tam
pie! Sed nec aliud huic verbo videt̄ poſſe cōuenītiꝰ rn̄deri q̄ꝫ illud (Altiſſim
poſu. refu. t.) Merito ꝓinde querēti ſolū dn̄m aīe a ſpū hoc rn̄det̄ ꝛc̄

Et audiūt̄ hee repro-miſſiones cū deuota vtpꝫ affectione.

Oꝛōis Gratitudinis Congratulationis,

rn̄ſio aīe cū captatōe laudis ꝛ latrie

Recipꝛca ſpūſſcti rn̄-ſio cū beatitudinis ꝓ miſſione.
Tacita īterogatio aīme ꝛ rn̄ſio ſpūs ſc̄ eod̄
Cū deuoto auditu et affectiōe ḡtitudis lau dis anime.

Adiicitur qꝫ beatitudinis ꝑfecta ꝓmiſſio (Nō accedet ad te ꝛc̄) Duplex ſtola.
duplex imortalitas ꝛc̄. Securitas a peccato pariter et peccati pena. Felix ſpes
Sed rurſus rn̄det tacite ſecū aīa Magna o ſpūs o et expectatio tāta
ꝓpheta tua promiſſio. ſed vnde id ſperare licet Quō malū et flagellum euadaꝫ!
quo merito. q̄ ſapientia. q̄ virtute. Rn̄dit ſpūs vel ꝓpheta (Q̄m angelis ſu-
is ꝛc̄) O cōfiteantur dn̄o mīe eius Cōfiteātur et dicāt inter gentes q̄m magni
ficauit dn̄s facere cū eis. Domine q̄d eſt hō qꝛ innotuiſti ei ꝛ apponis ſic erga e-
um cor tuū. Quis. quibus. quid. de quo mādauit (In manibꝫ portabūt te)
Quantā debet tibi hoc verbū inferre reuerentiā. afferre deuotionē. conferre fi-
duciam Et neceſſaria eſt iſta protectio (Ne forte offendas ad lapidē pedē tuū)
Magis propter que ſequūtur (Suꝑ aſpidē et baſiliſcum ꝛc̄) q̄ꝫ neceſſarius pe
dagogus. imo etiā baiulus: preſertim puulo inter hec gradienti. Hec t̄ cōmeō
rat vt ſolliciteris ad grām. inuiteris ad dilectionē. O quid vltra debuit facere ꝛ
nō fecit Sed noui quid cogites ingenua creatura Habes grām cū angel' do
mini. ſed ad ipm̄ an ibis angeloꝝ dn̄m Oras et optas vt nūcq̄s nō cōtentꝰ ipē
quoqꝫ q̄ loquebatur aſſit En nō dedignat̄ ſpes eſſe miſeroꝝ liberatorē ſimul et
ꝓtectorē. in ſe ſperātibꝫ ſe tibi ꝓmittēs Hinc ait ipē deus (Q̄m in me ſperauit
liberabo ꝛc̄) Et audi quo fructu nouit nomē meū (Clamauit ad me ꝛc̄) Sed in
quo exaudies dn̄e vel in quibus (Cū ipſo ſum in tribulatiōe eripiā ꝛ glīficabo)
Tria ordine dicit. Felix qui te interim cōſolatorē in tribulatione vt poſt erepto
rē in egreſſu et glorificatorē in regno Magna ſunt hec. ſed tu domie magne ꝓ-

Uox dei patris.

Audiēda cū congra-tulatione deuotione.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

miſiſti. Promittitᷣ et beatificus finis. (Longitudīe dieꝝ ꝛc) Agamus gr̄as patri promiſſori. (Et oñdaꝫ illi ſalutare meū) Oſtēde nobis miaꝫ tuam. Oſtenꝫde ſalutare tuum et ſufficit nobis. Amen

¶ Ecce hec in curſu ex beati bernardi explanatōe Quā ſi intētius qs legerit ſcio integrius actuum vocūqꝫ dꝛiam cū affectibus inuenerit. Et qꝛ crebꝛū eſt ei adducere ꝑ ꝯnexiōe verſuū tacitas queſtiones vel ad tacitas queſtiones que fieri poſſunt adducere rñſiōes poſſet ꝛ hīc īnt notulas chiropſalterij āno tari ꝑ regula et declaratiōe. Nā et in alijs pſalmis ꝛ ꝓphetis hoc frequētiſſimū eſt vt etiā ſuper ezechielem gregorius notat

¶ De mō horas terminandi atqꝫ exercitijs poſt eas aſſumendis ¶ Caplm. viij.

MElior eſt finis orationis qꝫ principium Eccl's. vij. Dictis iam quibuſdā ſuper modo horas iniciandi et ꝓſequēdi. Uidendū quō ſint termināde. In fine enī canitur laus. Cuiuſqꝫ finis bonus eſt totū opꝰ bonū eſt Sunt igitur ſequentia exercitia poſt horas aſſumēda ꝛ intentiꝰ exercēda ꝛ nō ante abeundū qꝫ vel tenuiter illa fuerit expleta. Nō enī debet religioſus (ait ioānes vallenſis) feſtinātiꝰ egredi mox finitis horis. quēadmodū ſtipēdarij pꝰ acta ad ꝓpria cōcito recurrūt Sed debet mens poſt qꝫ cōia exegerit pro ſuis expediendis cauſis ſollicitari. intimius petens a dño vt gratum ſit ei exhibitū officium ne ſtatuat negligētias in eo admiſſas. qꝫs ſi ſtatuere vellet nō poſſemus oīno iuxta cuiuſdam ſententiā patris fieri ſalui Sūt igitur hec exercitia tunc celebranda

Poſt veniā. gratꝰ pꝰ offer. corrige mores

¶ Primo poſt cōpletionem horaruꝫ debet homo mentē ſuper ſe reflectere. ꝛ qualiter horas exoluerit meōrari. diſcutiendo. ſ. ſi tanta reuerētia attentiōe et deuotione quāta debuiſſet eas dixerit Et de exceſſibus debet veniā petere. vt ſic ſuppleat humilitas cōfeſſionis et orationis. quod minꝰ fuerit ꝺuotiōis Ait enī Hugo Sicut prauoꝝ vſus eſt ſempꝛ mala agere. et que egerūt nunqꝫ retractare. ſed ceca mēte pertranſire Ita e diuerſo propriū eſt bonoꝝ ſeipſos actuſqꝫ ſuos inceſſanter inſpicere. et cū aliquid noxij deprehenderint. mox ꝑ dolorē et penitentiā diluere Hinc ꝛ nos bonoꝝ more poſt omne opus. ꝓſertim poſt officium diuinū diſcutiamus. ꝓ cōmiſſis ꝛ admiſſis doleamꝰ veniāqꝫ petamus ſingulariter illa qnqꝫ euāgelici publicani verba dicēdo. ſ. Deꝰ propitius eſto mihi peccatori Hoc enī docuit dñs mechteldim vt poſt ſingulas horas diceret hec verba. nā ſunt mire virtutis Si enī hec verba tante erant efficacie ꝙ publicanū deo recōſiliauerint ſperanduꝫ eſt ꝙ pro negligentijs inuolūtarie ſub horis admiſſis ſatiſfacere poterint Et cū quis hec verba dixerit pectus publicani exemplo tondere nō obmittat

¶ Secundo finitis horis gr̄as debes agere.

Eo ꝙ
- voluit te ſuis laudibꝫ intereſſe
- dignatꝰ ſit gr̄aꝫ ꝛ ꝯſolatiōeꝫ īfundere
- ſpem exauditionis voluit īmittere.

Gratiaꝝ nēpe actio ſempꝛ patri luminū a nob' debetur a quo omne bonū deſcendit Nemo qꝫ teſte Auguſtino donis dei eſt beatus q̄ donāti extat ingratꝰ Et ſi ſm beati Baſilij inſtituta poſt oīe opus. gr̄e ſint agende. quātomagis poſt opus diuinū. poſt beneficiū tantū quo horis ſuis nos nō dedignatᷣ intereſſe grati eſſe debemus. Hoc cm̄ eſt tantū bonuꝫ iuxta quēdam ꝙ nō facile digne eſtimatur. qꝫqꝫ enim nō ſentimus. multā tamen gratiam. etiam frigidi oratores a domino inter orandū accipimus

¶ Tertio debes exhibitū officiū domino deuote offerre. Quod plurimū eſt neceſſariū iuxta Hugonem Nā legere laudare orare inquit ſunt quō agrū ſeminare. que orando deo offerre eſt quō ſemen operire. Naꝫ ſicut qui ſemīat in agro. ſi h orando opꝛire diſſimulauerit. veniunt volucres ꝛ iuxta poetā ſemina iacta legunt. totūqꝫ diripiunt quod ante eſt ſeminatum Ita etiā qui in agro cordis ſui ſemina verba. ſcꝫ dei legēdo. laudādo. pſallēdo aſperſerit. niſi poſtea orādo recluſerit. ꝛ quodāmodo ſepelierit venient volucres ſeculi. videlicet huius volatiles cogitatus. aut demones et ſe rapient quod erat ſemīatuꝫ Ideo bonū opus ſempꝛ eſt deo per orationem offerendum. vt ſic ſemen dei maneat in corde. vt fructꝰ ſpūalis creſcat in opꝛe. vt deo ſit gratū. nobis ꝛ eccle ſie cōmodoſum Utqꝫ bonū quod dederit ipſe conſeruet. quia teſte Gregorio Cito bonū amittitᷣ niſi a largiente deo cuſtodiatur Un̄ nunqꝫ hmōi oblatio eſt intermittēda. ſed ſemper poſt horas agenda quēadmodū facit ꝛ eccleſia dum poſt miſſas Suſcipe ſancta trinitas ꝛc legit. ꝛ dum omnes horas per collectas concludit Debet autem hec oblatio fieri per manus ſanctoꝝ quorum egiſti cōmemorationem et potiſſimum per manus beate Marie ſub hac aut cōſimili forma Suſcipe domine deus meꝰ precibus ꝛ meritis glorioſiſſime virginis Marie et omniū ſanctoꝝ tuorum ſingulariter. N. angeloꝝ vel apoſtolorum ꝛc. obſequium ſeruitutis mee. Et ſi quid his laudibus dignū egi clemēs reſpice. ꝛ qꝺ negligentius actum eſt ꝓpitius ignoſce. ꝑ xp̄m do.

Poterit hic interi articulus horarū et virtꝰ aut vitium pro quibus oratū eſt. ſed veremur eſſe ꝓlixiores Quod aūt oblatio hec per manus Marie ſit potiſſimū agenda Bernardus docet dicēs. Quicqꝺ offerre ꝺſideras qꝫuis modicū gratiſſimis illis ꝛ oī acceptatione digniſſimis Marie manibꝰ offerendum tradere cura ꝛc. vt s̄ añ matutinas. ¶ Quarto Poſtqꝫ defletum eſt malū. poſtqꝫ oblatum ē bonū.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

quiſqꝫ ſe ſuper ſe reflectere debet ⁊ deinceps cautio
nem deuotius exequēdi diuinū officiuꝫ ꝓponere. et
ſic ſemper propoſitū ⁊ deſideriū ſtudeat reſuſcitare
Uel ſic eſt accipiendū vt iuxta ſpeculū monachorū
poſt orationē in eadē deuotione et morū grauitate
ſe cōſeruet quaſi mox ab orōne exiret Sic moyſi fa
cies reſplenduit dum a dei collocutione deſcēdit Cu
ius inſtar et nos poſt orōnem grauitate moꝝ reful
gere debemus ⁊ ab omni leuitate precauere: Nihil
enī iuxta quendā ita deuotiōem impedit ⁊ extīguit.
ſicut moꝝ leuitas ⁊ geſtus indiſciplinatꝰ Quiſ/
quis igitur egregius dei pſaltes. dignuſqꝫ chornula
fieri voluerit. hūc pſallēdi modum diligens obſer/
uet Sic enī ſecuriori cōſcientia ſuper diſtractiōibꝫ
admiſſis coram domino apparebit Nam ſolius an
geli eſt in oratione nō predari. Unde nō valde ipu/
tabitur ſi huiuſmōi exercitijs abluatur

¶ Prologium in obiecta ſub horis aſſu menda ¶ Capitulū. ix.

Septies in die laudē dixi tibi ſuper iudi/
cia iuſticie tue Ps. Quoniā plurimuꝫ
vt dictū eſt pro attentiōe ⁊ deuotiōe ha
benda ſub horis valeat deuota habere
obiecta Quippe cū ſm ligna ſilue ignis
inardeſcat Hinc huic pſalterio ſubiūximus quedā
deuotionis obiecta de vita et paſſione ac glorifica/
tione domini ieſu ſm dies ⁊ horas diſtincta. ſup q̄/
rum cōmemoratione cū dauid laudum ſoluēda ſūt
munia Quanq̄ꝫ enī vt in ꝓfectibus dicit̄ diuine lau
dis ampliſſima ſit materia. Nulla tamē ita eſt men
tis ad deuotionē ⁊ laudē inflāmatiua quēadmodū
chriſti paſſionis eſt materia. Unde et ſuper eis lau
des ſe dixiſſe. perhibet ꝓpheta. Quiſquis igitur de/
uote volet vota ſua exoluere debet vel iſta. vel ſi que
habuerit alia aſſumere. Sunt enī fatemur a diuer
ſis diuerſimode hmōi obiecta diſtincta. Iſta tamē
videntur vſui aptiora ⁊ exercitijs ſanctorum. puta
Bonauēture et ceteroꝝ cōuenientiora qui ſic ea di/
ſtinxerūt. vt decurſū euāgelicum ſemel finirēt i ſe/
ptimana. Cōformant ſe alij eccl'iaſtice (vt aiūt) iſti
tutionis tantū de paſſione ſcōm ſeptē horas obie/
cta diſtinguētes ⁊ intētiꝰ circa ea ſe exercētes Ber
nardū in hoc ſecuti in tractatulo ſuo. Septies i die
laudem dixi tibi. Alij ſingulis pſalmis ſingula ap/
plicuere obiecta Alij omnē euāgelice traditiōis ni/
tūtur cōmemorare textum. iuxta quod infra poſi/
tum eſt illud ex monoteſſeron folio Suus cuiqꝫ
mos eſt. ſuo quiſqꝫ ſenſu abūdat. et vt maximꝰ poe
ta ait Diuerſos diuerſa iuuant: nō omnibꝰ animis
omnia cōueniunt. Eligat quiſqꝫ quod ſibi aīo cede/
rit. tantū nō omittat aliqua ſibi aſſumere obiecta:
Nā plurima ad hoc ſunt inductiua Domini enim ie
ſu ſub horis reminiſci eſt eccl'iaſticum inſtitutum q̄
hoc iuſſit fieri in cōmemorationē ſui Ieſum quoqꝫ
pro obiecto habere ſi in oratōibus exaudiri voluerīꝰ
eſt neceſſarium Sub atteſtatione enī iuris iurādi
typice in ioſeph ipſe deus pater dixit Geneſ. xlij. Nō
videbitis faciem meā niſi adduxeritis fratrē veſtrū
mimum. i. dominū ieſum paulo minus ab angelis
minoratum Eſt quoqꝫ poſtremo valde cōmodo/
ſum. ⁊ a pluribus perſuaſum. Cōmoditas patet qꝛ
ſic tediū pellitur. diſtractio fugatur. affectus inflā/
matur. ⁊ innumeri alij ex hoc ꝓueniunt (vt Bernar
dus teſtatur) fructus Hinc et ſancti vt Bernardꝰ.
Bonauētura ⁊ alij hmōi ſub horis aſſumere ſolent
et itidē alijs ſuadēt De hoc Bernardus ad fratres
de monte dei. incipienti ac nouitio chriſti tirunculo
melius ac tutius ꝓponitur imago dominice hūani
tatis. natiuitatis. paſſionis. reſurrectionis. vt infir/
mus animꝰ qui non nouit niſi corpora ⁊ corporalia
habeat aliquē cui ſe afficiat. cui iuxta modū ſuū pie
tatis intuitu inhereat. Homo enī viſitans ſpecieꝫ
ſuam nō peccat Hoc eſt cum intentiōis ſue intuitū
in eū dirigit. humanā in deo ſpēm cogitādo. a vero
vſqꝫ q̄qꝫ nō recedit. vt dū per fidem deū ab homine
non diuidit. deum aliquando in homīe apphēdere/
re diſcat In quo pauperibus ſpū ⁊ ſimplicioribus
dei tanto primū ſolet eſſe affectus dulcior quāto hu
mane nature ꝓpinquior Idem et Ludolphus i ſuo
ꝓlogo ⁊ ceteri quiqꝫ docti ſuadent Patet ergo con
tra quorūdam obiectiones q̄ꝫ liceat. imo q̄ꝫ deceat
hmōi aſſumere obiecta Sed iam de hoꝝ vſu eſt in
quirendū. Sic enī huiuſmodi eſt vtendum vt pſal
moꝝ attentioni nō officiant ſed ꝓficiant magis
¶ Pro quo nota ꝙ his obiectis trifariam cōuenit vti
ſcꝫ Ante horas. ſub horis. ⁊ poſt horas ¶ Ante ho/
ras quidem vt vel in eorum cōmemoratione torpor
excitetur. mens inflāmetur. ⁊ intentio rectificetur
Quorum proſecutionem exercitatio ipa docebit
¶ Sub horis aūt eis vtendū eſt vel pro mētis ſer/
uanda recollectione ⁊ cohibēda vaga ſenſuū euaga
tione. vt ſcꝫ homo ea ante mētis oculos ponat. et
quaſi domino hec vel illa agenti aut pacienti aſſiſte/
ret ſic ſe gerat Et ſemper mox vt ſenſerit mentē di/
ſtrahi. ſenſus velle euagari. ad iſta ſe ꝯuertat. ⁊ ima
ginarijs quibuſdā oculis his intendat. Quis enim
tam vecors aut vagus vt huiuſmodi obiectis ꝓpoſi
tis nō recolligatur. ⁊ ſenſus reſtringat ¶ Secundo
vtendū eſt his ſub horis pro orationis deuotione. ⁊
affectuū multiplicatione vt ſcꝫ crebrius ea pſallens
ad mentē reuocet. maxime vbi deus aut dominus.
aut aliquod relatiuum dei ponitur. ⁊ pios tunc for
met affectus. ſ. vel cōpaſſionis aut gratitudinis vl'
amoris Quem vſum potiſſime ſuadet Bernardus
Et pro huiuſmodi vſu plurimū deſeruirēt ſeraphice
ille exclamationes infra poſite. folio
que ad hec quoqꝫ reſpiciūt obiecta vt ibi pleniꝰ dicit̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Tertio vtimur eis pro faciliori exauditione. vt
ſcʒ vbi ſimplex oratio in pſalmis occurrerit iſta eru
ctuemus. et per hoc de oratione ſimplici obſecratio
nē formemus. Cōuenit quoqꝫ interdū nicholominꝰ
eis vti pro corporis tedij vel ſomni. ſi quando inter
pſallendum obrepſerint (quod abſit) propulſione.
Hoc enim apoſtolicū conſiliū docet dicens Reco/
gitate dominū ieſū qualē ſuſtinuit aduerſus ſemet
ipm a peccātoribꝫ ꝯdcōeʒ vt nō fatigemini aīs vrīs de
ficiētes Qui his mōis int̄ orandū his obiectis vſus
fuerit. ſentiet vel experientia doctus qꝫ nō impedi/
ant. ſed expediant magis huiuſmodi obiecta ad in/
telligentias et attentionē pſalmoꝝ ꝛ deuotas red/
ditiones votorum Nam vt exemplo teſtemur Eſto
cantetur pſalmus iſte Miſerere mei deus. ꝛ habeā
ꝓ obiecto aliquē articulū de chriſti incarnatiōe vel
paſſione. quid queſo ſubtrahetur attentioni ſi hoc
modo cantauero. O deꝰ ꝓpter me incarnate vl' paſ
ſe. propter hanc incarnationis tue charitatē miſe/
re mei peccatoris. et ſic de alijs ¶ Poſt horas quo/
qꝫ ſubnexis obiectis vti cōuenit. Et hoc vel in hora
rum oblatione. venie. petitione. pro deuotionis cō
ſeruatione Ut ſcʒ tuncquiſqꝫ ea ad mentē moroſiꝰ
reuocet ꝛ intētius ac deuotius ea pertractet medi/
tationes ſuas inde formādo. quas inter pſallenduʒ
obedientie cauſa intermiſit. Quomodo autē vel
ante vel poſt horas huiuſmodi poterit homo ꝓ ſpi
ritus inflammatione ꝛ meditationis ſtabilitione
vti nō eſt huius loci differere. Unū dicimus maxi/
mū ſeminariū copie et deuotionis incentiuū his ob
iectis menti ſubminiſtratum iri. Quomodo enim
nō copie ſeminariū quod paucis verſiculis omnem
euāgelice ſilue includit cōtextum? Quō nō ſummuʒ
deuotionis incētiuū quod tradit deum incarnatuʒ
Quiſquis igitur vel mente illuſtrari vel affectu in/
flammari cupierit. his ſe meditādis dedat Horuʒ
enī meditatio efficit hominē intellectu cherubicuʒ.
ſeraphicum. affectu. de cuius inductiuis ꝛ practicis
plenius in ſecūda parte huius operis. folio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Feria ſecunda

De ieſu eternitate. et antecedētibus eius ortum et mundi ingreſſum

Attēde
- Diuine eſſentie vnitatē
- ꝑſonarū diuinarū trinitatē
- deitatis incōphēſibilē eťnitatē

In
- Maieſtatis equalitate
- a ꝓcreatoꝝ diuerſitate
- cōſummata ꝑfectione ⁊ felicitate

Ad mattut. — Jeſus ex deo genitus. ſpirator. ꝗ̄ beatus.

Attēde
- Maieſtatē et potentiā
- bonitatē et ſapientiā
- angelicā differentiam

In
- tā mľtaꝝ ⁊ magnaꝝ reꝝ creatōe
- optio ordine regimie ⁊ ꝑfectione
- maloꝝ lapſu ⁊ bonoꝝ ꝯfirmatōe

Ad ꝑmas — Jeſus creator inclytus. celeſtes firmans ſtatus.

Attēde
- ꝓtoplauſtoꝝ exaltationē
- p̄cepti diui traſgreſſionē
- diuinā vindicē vltionē

In
- Dote naturali ⁊ gratuita
- tētatoꝝ culpa ⁊ tēptatoris ꝟſucia
- miſicordi iuſticia ⁊ meritoꝝ exi/ ¶ gētia

Ad ťcias — Jeſus fautor munificus ade. vindex reatus

Attēde
- humanā calamitatē
- diuinā pietatē
- deſyderioꝝ p̄im grāditatē

In
- multa miſeria ⁊ demōis ꝑſecutōe
- figuraꝝ typis ꝓphetijſ ⁊ ꝑ ꝓmiſſiōe
- lōganimi ⁊ amoroſa expectatiōe.

Ad ſextas — Jeſus promiſſus patribus. typatus. ꝓphetatus

Attēde
- regie ſtirpis ⁊ ſacerdotaľ elcōne
- ꝟgis ꝯceptū ortū ⁊ educatōez
- ꝓphetati p̄curſoris nūciationē

Cū
- ꝓphiaꝝ d ꝟgie ⁊ figuraꝝ mľtiplicitate
- graꝝ plēitudie ⁊ dſpōſatōis cauſalitate
- loci tpis. et nūcij dignitate

Ad nōs — Jeſus matris ſollicitus. Johannes nūciatus

Attēde
- Angeli legationem
- marie virginis r̄nſionem
- dei cōceptum ⁊ incarnatiōez

Cū
- myſterioꝝ ḡuitate ⁊ dcēti q̄litate
- ſapia ⁊ multa ꝟtuoſitate
- circūſtātiaꝝ ꝯgruitate ⁊ āplectē/ ¶ da charitate

Ad veſpe. — Jeſus emiſſo celitus legato. incarnatus

Attēde
- Marie ad elizabeth viſitatōez
- iohānis ortū ⁊ p̄uilegiatiōez
- marie ⁊ ioſeph ꝯſtē ⁊ dulcē affcōez

Cū
- Parentū gaudio ⁊ hūilitate
- pueroꝝ occurſu ⁊ iocūditate.
- ioſeph dubio ⁊ agnita veritate

Ad cōpl. — Jeſus iohannem dotibus viſans. Joſeph hortatus.

¶ Feria ſexta

De ieſu natiuitate et vite infantulis proceſſu

Attēde
- Dignādā ieſu natiuitatē
- mr̄is ꝟgis obſeqoſitatē
- ntitatꝭ maifeſtatōez ⁊ feſtitatē

Cū
- ꝟtutū exēplaritate ⁊ circūſtātiaꝝ ꝯgrui/ ¶ tate
- leta ꝯtēplatiōe ⁊ dūota ꝓuitij q̄litate
- āgeloꝝ ꝯcētu ⁊ paſtoꝝ iocūditate

Ad mattut. — IEſus maria naſcitur. paſtoribus mōſtratus.

Attēde
- Legalis circūciſionis rigorē
- pueri ⁊ parentū fletꝰ ⁊ dolorē
- grādem circūciſi honorē

In
- Cerimonijs ⁊ myſticatione
- penoſa circūciſione
- digniſſimi nois impoſitione

Ad ꝑmas — Jeſus cultro cōciditur. ab euo ſic vocatus

Attēde
- Maieſtātis ſigni cōgruentiā
- magoꝝ ſtudiū ⁊ iudeoꝝ inſipiētiā
- donoꝝ typū ⁊ pioꝝ indigētiā

In
- Per ſtellā apparendo
- querēdo ⁊ refellendo.
- munera digna accipiendo

Ad ťcias — Jeſus a magis queritur. cū donis adoratus

Attēde
- Offerentiū hūilem deuotionē
- oblatoꝝ ſignificationem
- occurrentiū facta ⁊ ꝓphetiſatiōem

In
- Legis nō necria ſubiectione
- decēti coꝝ myſticatione
- ſuſceptu. cantu. ⁊ exultatione.

Ad ſextas — Jeſus in templo ſiſtitur. ſuſceptus. ꝓphetatus

Ad nōs
Attēde
Herodis ābicioſam emulatōez
Innocentū puerorum ꝑuectionē
ieſu exiliū et reductionem
In
Pueros ꝑ xp̄o perdēdo
martyriū ꝓuilegiatū ꝓferēdo
in egyptum fugiēdo ⁊ redeūdo.
Jeſus in paruis moritur. extorris. reuocatus

Ad veſpe.
Attēde
Ieſu mores et religionem
ꝑntū meſticiā ⁊ exultationē
obediētie ieſu ⁊ vite occulte ꝓfcōez
In
Tēpli viſitatione ⁊ docendo.
ꝑditū puerum querēdo ⁊ inueniēdo
ꝑntū ſubiectione ⁊ ſe occulendo.
Jeſus amiſſus queritur. paret. nazareth moratus

Ad cōpl.
Attēde
Baptiſte vitā. doctrinā. ⁊ ꝓfectōez
baptiſmi ꝯſecratōez ⁊ ihū dignitatem
circūſtātiarum ꝯcurrētiū myſticatōz
In
xp̄z pꝰ vētum ꝑmittēdo ⁊ ſibi ꝓferēº
baptiſmū ſui ſbcūdo ⁊ aq̄s ſcificādo
Celorum apertiōe ⁊ trinitatē appendo
Jeſus vate precurritur. iordane baptiſatus

¶ **Feria quarta**

De ieſu virilis cōuerſationis actibus ⁊ progreſſu.

Ad matine.
Attēde
Ieſu anachoreſim et ieiunij ꝓfcōz
tētatōis ſufferētiā modū ⁊ ꝑpetōz
ieſu victoriā et hoſtis cōfutatiōez
Cū
Sctis exercitijs ⁊ ꝯtēplatione
ſapienti chriſti reſponſione.
angelorum accedētium miſtratiōe.
Jeſus deſerto abſtinēs. victor hoſte tentatus

Ad ꝑmas
Attēde
Ieſu manifeſtationē ⁊ ꝓuidētiā
vocatorum qualitatē ⁊ obedientiā
ſctām vitā et beniuolentiā
In
Diſcipulorum attractu ⁊ vocatiōe.
relinq̄ndo oīa ⁊ ꝓmpta imitatōe
mutua cū eis cōuerſatione
Jeſus diſcipulos colligens. q̄z ſancte conuerſatus.

Ad t'cias
Attēde
Ieſu idigētiā ⁊ pauꝑtatē
vitā ꝓfectā ⁊ exēplaritatē
laborē laſſitudiez. ⁊ negocioſitatē
In
famis ſitiſ ⁊c ſuſtinētia ⁊ nihil poſſidēdo
ꝯūſatōis mō. ⁊ calores frigora ⁊ hꝰ ex'iſſ
pie ēcuēdo ꝑ caſtella Caſpa q̄q3 ꝓferēdo
⁊ciuitates diſcurrēdo
Jeſus pan ꝑ. circuiens. fert dura. fatigatꝰ

Ad ſextas
Attēde
Doctoris et doctrine qualitatē
populi ingratitudiez ⁊ ruditatē
ꝯſiliorum perfectionē et verborum ḡuitatē
Cū
Mira et ſuaui excellentia.
multa et ceca maliuolentia.
pabolarum occulta intelligentia
Jeſus perfecta cōſulens. doctor verbis ſenſatus.

Ad nōs
Attēde
Ieſu miſicordiā ⁊ diligentiā
largitatē et beniuolentiā
pietatis affluentiā
In
Egrorum morbos curando
famelicos ſuauiter reficiendo.
peccatores ad miām recipiendo.
Jeſus cunctorum miſerens. paſtor. laxat reatus

Ad veſpe.
Attēde
Ieſu diuinā potentiā
ꝯgruitatē miraclorum ⁊ ſufficiētiā
trāſfiguratōis glīoſe leticiā
In
Miracula inaudita faciendo.
typo ⁊ nūero ea operando.
gloriam et teſtes vidēdo.
Jeſus miranda faciens. monte transfiguratus

Ad cōpl.
Attēde
Iudeorum durā feritatē
cōuitiorum qualitatē ⁊ quātitatē
ieſu piam mititatē ⁊ bonitatē
In
Chriſtū inceſſanter perſequēdo.
corde ore et ope inſectando.
ſemꝑ docēdo et benefaciendo.
Jeſus blaſphemos patiens. irriſus inſectatus

¶ **Feria quinta**

De paſſionis ieſu ꝑambulis ⁊ ad paſſionem egreſſu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Ad mattut.

Attẽde
- Suſcitatiõis lazari pdigiũ
- iniquũ iudeoꝝ ↄ̃ xp̃m ↄſiliũ
- ieſu mite et imitandũ exemplũ

In
- Paſſionis ieſu occaſione.
- inuidia ⁊ emulatione
- fuga et ad tempus declinatione.

Jeſus lazarum ſuſcitans. Spirant. effrem moratus.

Attẽde
- Aſcendẽtis promptã pietatem
- ſtãti regis hũilitatem
- turbe obſequium ⁊ vrbis calamitatẽ.

In
- Cũ miraclis ad paſſiõis locũ ꝓpꝛãº
- vnctiõe appatu ⁊ azello iſidiẽdo
- hõꝛe exhibito ⁊ lachꝛiãs fũdendo

Ad p̃mas

Jeſus ſcandit mirificans. vnctus. rex. lachꝛy̅matus

Attẽde
- Jeſu imitandã exẽplaritatẽ
- ieſu zelũ et pietatem
- ieſu repudiũ ⁊ claritatẽ

In
- Tẽpli deuota viſitatione
- vẽdẽtiũ eiectiõe et egroꝝ curatõe
- iudeoꝝ abiectõe et gẽtiũ ↄuerſiõe

Ad t̃cias

Jeſus templo effugitans. ſanat. clarificatus

Attẽde
- Jeſu eſuriem ⁊ fatigatõem
- ieſu doctrinã ⁊ ĩfatigabilẽ dilectõez
- iudeoꝝ ingr̃titudiez ⁊ obſtinatõem

In
- Crebro ⁊ ſollicite diſcurrẽdo
- ad bõa cohoꝛtãdo ⁊ oꝛõe pnoctãº
- hũanitatẽ ⁊ hoſpitiũ negãdo

Ad ſextas

Jeſus ficum exterminans. docet. monte precatus

Attẽde
- Judeoꝝ ſubdolã tẽtatiõnẽ
- ieſu ſapientẽ ⁊ equã rñſionẽ
- pabolaꝝ myſticatõez ⁊ ꝓphetiſatõem

In
- Varia ⁊ inſidioſa queſtione
- egregia cõfutatione.
- futuroꝝ in mõte predictione

Ad nõs

Jeſus tentatus ſuperans. parabolas. prefatus

Attẽde
- Matris et ſuoꝝ deſolationẽ
- ieſu hoꝛtamẽta ⁊ cõſolatiõem
- iudeoꝝ et iude cõmercũ ⁊ pactionẽ

In
- Pia ſupplicatione.
- in rõnabili excuſatione
- iniqua chꝛiſti venditione

Ad veſpe.

Jeſus cũ ſuis cõmoꝛans. iuda appꝛeciatus

Attẽde
- Jeſu mãſuetudinẽ ⁊ hũilitatẽ
- ieſu mũificẽtiã ⁊ donoꝝ digitatẽ
- diſcipłoꝝ meſticiã et ſmõis ꝓfũditatẽ

Cũ
- Agni eſu et pedum ablutione.
- ſacerdotij ⁊ ſacramẽti inſtitutiõe.
- ignito eloq̃o et dulci cõſolatione.

Ad cõpl.

Jeſus diſcũbit. cõſecrans. lauit. ſermocinatus

¶ Feria ſexta

De paſſione ieſu ⁊ diro moꝛtis diuoꝛtio

Attẽde
- Jeſu proceſſum doloꝛoſũ
- iude ⁊ iudeoꝝ acceſſũ doloſum
- diſcipuloꝛũ receſſum timoꝛoſum

In
- aſſũpta ẽſticia oꝛõis agõia ⁊ ſudatiõe
- oſcłi ꝓditõe ⁊ dira captõe
- magiſtri ligati derelictione

Ad mattut.

JEſus egreſſus. anxius. oꝛat. captus. ligatus

Attẽde
- Variã ieſu ad iudices ꝺductõez
- falſo accuſati piã rñſionẽ
- iudicũ ⁊ iudoꝝ neq̃ciã ⁊ ribu irriſiõz

Cũ
- Subdola inquiſitione
- multa penarũ inflictione
- alba veſte iduti ad latronẽ ↄparatõe

Ad p̃mas

Jeſus corã iudicibus. ſpꝛetus. et accuſatus

Attẽde
- Jeſu dirã flagellationem
- in ſcemate regio illuſionem
- coucti verecũdiã et pñtatiõem

Cũ
- Sãguis ꝓfluuio ⁊ młta truculẽcia
- ſumma cõfuſione ⁊ cõtumelia
- tumultuoſi clamoꝛis vehemẽtia

Ad t̃cias.

Jeſus flagellis liuidus. rex. luſus. preſentatus

Attẽde
- Jeſu iniquam cõdẽnatiõem
- crucis ſcãdaloſã baiulationẽ
- ↄtumelioſã int̃ latrões ſuſpẽſiõez

Cũ
- Plena ⁊ om̃imoda innocentia.
- ſubſequẽtiũ ↄſolatiõe ⁊ differẽtia
- ſumma pena ⁊ irreuerentia

Ad ſextas

Jeſus dãnatus. baiulus crucis. cruci clauat⁹.

Ad nōs
- Attēde
  - pēdentis penā ⁊ tormētum.
  - ieſū teſtationē ⁊ſeptē ꝟboꝝ ſacrꝫ
  - mortis ſuppliciū ⁊ orbis lamētuꝫ
- Cū
  - circūſtantiaꝝ aggrauatione
  - magno myſterio et nrā eruditiōe
  - toti⁹ machine et creaꝭe ꝯcuſſiōe.

Jeſus pendens ſeptiloquus. expirat. lamentatus.

Ad veſpe.
- Attēde
  - Mortui trāſlācearōem
  - fluentē aquā ⁊ ſāguinē
  - affixi depoſitionē
- Cū
  - corpis liuidi ⁊ lacerati decoloratiōe
  - ſacramētorū emanatione
  - matris et ſuaꝝ deſolatione.

Jeſus trāſfixus. roſeus cruore. declauatus

Ad cōpl.
- Attēde
  - Matris et amicorū deſideria
  - vnctionis pia miniſteria
  - planctū magnū et ſuſpiria
- In
  - Corporis obſeruatione.
  - ſepulchri preparatione.
  - corpis inuolutione ⁊ tumulatōe

Jeſus vnctus cum fletibus. ſepultus. obſeruatus.

¶ Sabbato De paſſionis et reſurrectionis intermedio.

Ad mat.
- Attēde
  - Jeſu victorioſum iperiū.
  - votiuū patꝝ deſideriū
  - dignādum ieſu deſcenſum
- In
  - Mortē ⁊ ei⁹ autorē triūphando.
  - ieſum ardēter expectādo
  - iferos frāgēdo ⁊ prim̄ vota ſatiā.

Jeſus victor. ad inferos ſcādens. patres beauit.

Ad pmas
- Attēde
  - Matris dolorē intimū
  - diſcipuloꝝ timorē maximū
  - iudeoꝝ furorē mordaciſſimū
- In
  - Lachrymas copioſe fundēdo
  - ſimul intus latendo
  - ſctōs innocētes pſequendo.

Jeſus matri diſcipulos. in luctu ſociauit.

Ad tcias
- Attēde
  - Judeorū diſceptationē
  - monumētoꝝ apertionē
  - fideliū nutantiū cōfirmationē
- In
  - Signis que viderunt.
  - his qui ſurrexerūt
  - chriſto quem crediderunt

Jeſus teſtes veriſſimos poſt mortem vendicauit.

- Attēde p crucē
  - Omnia mala ablata
  - omnia bona collata
  - ſignacula clauſi libri reſerata
- In
  - Culpe ⁊ pene deletione
  - grē et glorie aſſecutione
  - myſterioꝝ omniū reuelatione.

Ad ſextas

Jeſus fructus dulciſſimos gignēs. clauſa palauit

Ad nōs.
- Attēde
  - Cōpleta pphetarū vaticinia
  - impleta figurarū velamina
  - reſerata ſcripturarū abdita
- Cū
  - Multa luculentia
  - magna congruentia.
  - mira correſpondētia

Jeſus complens vatidicos. typoſqꝫ. reſerauit.

Ad veſpe.
- Attēde
  - Tridue qetꝫ ſacꝝ myſteriū
  - ꝯfutatū obſuātiū iudoꝝ ꝯſiliū
  - hypoſtatice vniōis fortiſſim vīculū
- Cū
  - Uere mortis pbatōe ⁊ pmiſſi ꝯpletōe
  - iniqꝝ deſidrioꝝ ⁊ ſpei fruſtratiōe.
  - ſāguis recollci ⁊ corpis a corruptela

Jeſus quieuit. emulos torquēs. ſe cōſeruauit ¶ pſeruatiō e

Ad cōpl.
- Attēde
  - Diſcipuloꝝ laudandā reuerētiā
  - mulierū piā diligentiā.
  - matris firmā cōfidētiam
- In
  - Matris conſolatione.
  - diſcurſu ⁊ vngentoꝝ preparatōe
  - certa reſurrectōis expectatione

Jeſus ſuos preferuidos vngēdi. adamauit.

¶ De dominica die reſurrectionis victoria ⁊ glorificationis triumpho.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Obiecta vite et paſſiõis chriſti ſub horis aſſumẽda

Reſurgẽtis ⁊ reſurrectõis q̃litatẽ — Cũ — Mag̃ decẽtia ⁊ gl'ificatiõe
Attẽde — mgri ſollicitã benignitatez — apparitiõe frequẽti. ⁊ eruditiõe.
diſcipuloꝝ magnã iocũditatẽ — q̃dragita dieꝝ cõuictu ⁊ ſigificatõe

Ad mag̃t — Jeſus ſurgens glorificus. ſuis ſepe monſtratus

Aſcẽdentis gl'ificationẽ — In — Dextra patris cõſidendo
Attẽde — patꝝ iubilũ ⁊ ãgl'oꝝ ꝯgtulatõez — chriſtum in regnũ dedncẽdo
diſcipulorũ meſticiã ⁊ ꝯſolatõez — chriſti ſepatiõe ⁊ redituri ꝓmiſſiõe.

Ad p̃mas — Jeſus ductor exercitus. ſcandit. dextra locatus

Donoꝝ magnitudinẽ — In — Lãti doni collatione.
Attẽde — liguaꝝ varietatẽ ⁊ miracl'oꝝ valitudiez — audiẽtiũ ãmiratiõe ⁊ ꝯuerſiõe
p̃dicatiõis diffuſam latitudinẽ — totius orbis repletione

Ad t̃cias — Jeſus largitor ſpiritus. per orbem predicatus

Cõfortationẽ — Inter — Perſecutiões — Per — fortes martyres
Attẽde Eccl'ie — illũiatiõez — hereſes — veraces doctores
reformatõez — malos chriſtiãos — ſanctos et religioſos

Ad ſextas — Jeſus rector hierarchicus. templi gubernãs ſtatus

Jeſu in nos ſollicitudinez — In — Matrẽ aduocatã aſſumẽdo
Attẽde — eruditiõis certitudinem — vultui pris ſeſe offerendo
hũanam negliglẽtiã ⁊ ingr̃titudiem — a bono et grãꝝ actiõe torpẽdo

Ad nõs — Jeſus noſtri ſollicitus. cum matre aduocatus

Judicis potẽtiſſimi eq̃tatẽ — Cũ — Diiudicatiõe iuſta ⁊ remũeratiõe
Attẽde — iudicij tremẽdi qualitatem — ſnĩe et̃na ⁊ irreuocabili dãnatione
ſublimẽ regis maieſtatẽ — r̃gni q̃litate ⁊ ſuaui ac felici ſõditoꝝ ſbiectõe

Ad veſ. — Jeſus iudex equiſſimus. rex omnibus prelatus.

Btitudinis felicitatẽ — In — Bonoꝝ oim collatione.
Attẽde — ſctõꝝ oim ſecuritatem — malorũ omniũ amotione
deſiderij ſacietatem — votoꝝ omniũ ſaciatione

Ad cõpl'. — Jeſus ſanctorum iubilus. finis deſideratus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Quō beneficia dei ſub horis ſunt aſſu/ mēda et quare. Capl'm decimum.

In omnibꝫ gratias agite ʒo. i. Theſſa/
v. Et qm̄ de obiectis loqui cepim⁹ ad/
ijciemus adhuc paucula de eiſdē loqui
Dictū eſt ſupra q̄ ſcd̄m tres principali/
ores quos in horis agim⁹ actus tripli/
cia ſe offerant obiecta

laudandū — chriſti miſterijs
Nā regratiādū ē ſup — acceptis bn̄ficijs
orādū eſt ꝑ extinguēdis vitijs ⁊ v̄tutibꝫ ob/
tinēdis De laudis obiectis diximꝰ. de beneficijs iā
paucis agemꝰ vt ſic qui oībꝫ vti nō valuerit vel hoꝝ
aliqua aſſumat Regratiandū itaqꝫ eſt iuxta apl'm
ſuper omnibꝫ. ſ. beneficijs acceptis Et hoc potiſſi/
mū ſub hymno glorie qui totiens repetitur in grā/
rum actionē Qui item hymnus. ſ. Glia patri. ſum/
ma eſt. vt vult dn̄s Bonauē. deuotiōe cōcinendus.
Unde et deuotiſſime inclinādū (Que inclinatio) vt
ſupra tactum eſt erit tēpeſtiua. vt ſcꝫ ante glia ſur/
gatur ⁊ liberius inclinetur. Erit (deuota) vt ſcꝫ hūi
liter et profunde inclinetur Erit (ſufficiens) vt ab ea
citius debito nō ſurgatur. Honorem idē qui patri
et filio. eſt et ſpūi ſancto exhibendus Qui hunc rue/
rentie cultū domino ſubtrahūt dura ad modū a Bo/
nauentura inuectiua inuritur qui ait Sūt qui cul/
pabili admodū remiſſione traducti hunc reuerētie
cultum dn̄o ſubtrahentes euacuāt. Dū aut proſus
reſident vſqꝫ ad ſacrā meōriam trinitatis. aut tunc
primū ſurgunt ⁊ ſedili eleuādo intendūt quādo fue
rat inclinandum. aut alias ex negligentie vitio non
inclinant Quanti tamē ſit hec nota beata dei geni/
trix cuidā ſeniori in choro pſallentium indicaſſe re/
fertur. que inclinātibus ad ſanctoꝝ memoriam tri
nitatis ſuū filium ipſis ſingulis offerebat. quendaꝫ
vero minime inclinātē: verſo ab eo vultu velud in/
dignū hac gratia pertranſibat. Hec ille.
Sunt huius generis exempla multa apud Ceſariū
et in de (illuſtribꝫ viris) ex quibus omnibꝫ cōproba/
tur quante ſit culpe hunc glorie hymnū dicere inde/
uote Verū vt deuote dicatur neceſſe eſt habere aliq̄
inflāmatiua obiecta et gratitudinis excitatiua que
ſunt dei beneficia. quoꝝ aliqua huic hymno corre/
ſpondentia ſunt hic aſſignata. Vbi et ea que latiꝰ ar
ticulatim de myſterijs chriſti ſupra īmediate ſunt
poſita. quia hymnus iſte ſic poſtulat cōpendioſe in/
nectūtur. Et licet in ſecunda ꝑte de eis que hic patri
et ſpiritui ſancto attribuūtur plenius agatur ꝓpter
multitudinem. tamen nō omnibus facile eſt eoꝝ
ſub horis reminiſci. quare hic ponūtur quedam ge/
neraliora huic hymno glorie facile applicabilia.

In omnibus igitur gratias agite.

Omne beneficiū ſm Bonauē. aut eſt nature aut
gratie vel ſupexcellentie Nature ſunt dona creatio
nis Gratie iuſtificationis Superexcellentie redem
ptionis. Hec ſunt tria munera precioſa tribꝫ pſōis
in diuinis appriata Patri eni attribuit creatio. Fi/
lio redemptio. Spirituiſancto iuſtificatio Quoti/
ens igitur hymnus trinitatis canitur. totiens hoꝝ
beneficiorum cōuenit reminiſci vt deuotius dicat.
Et quoniā alterna delectant ſunt ſcd̄m ſingulos di/
es variata. adinuicē reſpectum vt proſpicienti pate
bit habētia Verū horum itaqꝫ reminiſcamur ⁊ de/
uotiſſime hunc hymnū glorie. vel ex affectu cōplacē/
tie. aut laudis. aut gratitudinis. (ſm Gerſonem in
de hymno glorie) hoc modo cōcinamus Eſto ſit di/
es lune. i. feria ſecunda. hoc mō ſemper ad gloria pa
tri canes Gloria laus honor et gratiaꝝ patri q̄ mi/
hi dedit predeſtiuationis et cōditionis ſublimitateꝫ
Gloria filio qui per antecedētia ſuū ortum ⁊ ꝑ mū/
di ingreſſum. i. incarnationē pro his beneficijs pa/
tri et ſpiritui ſancto vicem pro me rependit. et pro
eorundem abuſu plene ſatiſfecit. Gloria demū ſpiri
tui ſancto qui me iuſtificans dedit vocationis ⁊ cō/
uerſionis gratiam ſpecialeꝫ. Vel cui particularia
hec cōmemorare piguerit. vel ſaltem generalia hoc
mō retractet (Gloria patri) qui me cum nō eſſem cre
auit (filio) qui me perditū reſtaurauit (ſpūiſancto).
qui filiū ire iuſtificauit. Tanta inq̄ꝫ ac talis pro his
omnibus ⁊ ſingulis ſit (gloria) quāta erat (in princi/
pio) cum eum laudarēt aſtra matutina. quāta (nūc
et ſemper) in huius vite decurſu ei dabitur ab vniū/
ſali eccleſia. quantaqꝫ erit (in ſeculorum ſecula). ab
omnibus beatis in patria Talis inq̄ꝫ ſit ei iam in/
ſimul et preſentialiter qui tanta mihi tribuit bene/
ficia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Gloria patri Propter bñficia nat̃e ꝛ creationis q̃ illi attribuũtur ꝓpt̃ potẽtiã maieſtatꝭ. Et ↄple-ctũt̃ hec creatõis bñficia in articul' ſbſeq̃ntibꝫ.

Gratꝰ eſto pr̃i

Fer. 2ª. Q₂ ſcz
- Ab etn̄o tui ſollicitꝰ te predeſtinauit
- Eſſe. vitã. ſenſũ. in tempore donauit
- Et nobiliſſimã te creaturã hoĩez .ſ. creauit.

P. Predeſtiatõis ꝫ cõditõis ſblimitatẽ.

Dãdo
- Senſuũ ꝛ mẽbroꝝ integritatem.
- cõplexiõis viuacis eucraticã ſanitatem
- ſexus ingennã nobilitatem

Fe. tci. **Corporis ingenuitatem**

Eam
- creãdo ↄſilio ad imagiẽz ꝛ ſilitudiẽz trinitatꝭ
- pferendo cũctis amore ſingularitatis
- decorãdo viribꝫ et actibꝫ dignitatis.

Fe. q̃r. **Anime dignitatem.**

Propter

et h̃q̃ ad
- vſum nc̃cariũ
- ornatũ ↄgruũ
- ſtatum honeſtum

Ne oꝫ
- laborare.
- mẽdicare
- ſollicitari

Fe. q̃t. **Victus et veſtitus frugalitatem**

Et
- te et oĩa ꝓpter te in optimo eſſeꝭ ↄſeruãdo
- hoſtibꝫ piculis ꝛ morbis tutãdo
- in proſperis et aduerſis ſollicite te gubernãdo.

Fe. ſex. **Conſeruatiõis et gubernatiõis ſedulitatem**

Nã
- oẽs angelos tibi adminiſtratorios ſpũs fecit.
- parẽtes honeſtos bonos ꝛ mediocres dedit
- ſpiritales ĩſuper pr̃es ꝛ mgr̃os adiecit

Sabb. **Angeloꝝ et parentũ obſequioſitatem**

Dedit ſiq̃dẽ
- Supiora
- pua
- inferiora

in
- auxiliũ
- meritũ
- obſeq̃ũ

vt
- xp̃ꝫ ãglos ꝛ ſcõs.
- hõies bonos ꝛ ma-
- mõm ꝛ q̃ i co ſt̃ ſ los.

Dñica. **Uniuerſi totius cõmoditatem**

et filio ꝓpt̃ bñficia ſupercellẽtie ꝛ r̃dẽptõis q̃ ei aſſcribũt̃ ꝓpt̃ ſapiaꝫ ꝛ diſpẽſatiõeꝫ carnis. Et icludũt̃ h̃ r̃dẽptiõis bñficia ĩ mẽbrꝭ ſbnexis

Gratus eſto filio

Q₂ ſcz
- Ab etn̄o ꝓpt̃ te incarnari diſpoſuit
- Tãta in figuris ꝓphis omni tp̃e exegit
- In plenitudĩe tp̃m aduẽiens nãꝫ tuã aſſũpſit

Antecedentia ortũ eius et mundi ingreſſum

Q₂
- tã dignãter natꝰ infantiles nc̃citates ptulit:
- legi ſe ſubijciẽs p tp̃m incremẽta adoleuit
- tã diu delitẽſcẽs ꝓpter te baptiſmũ ſubijt

Natiuitatem et vite infantilis proceſſum

Quia
- vias vite exẽplo et verbis edocuit
- miraculis clarẽs oĩbꝫ bñfecit
- p eo q̃ diligi debuerat iniquoꝝ odia ꝛ pſecuꝫ ↄtionẽ tulit

Virilis cõuerſatiõis actus et progreſſum

Propter

Q₂
- ad locũ paſſionis ſpõtaneꝰ aduenit
- a diſcipulo venũdari ſe permiſit
- teſtamẽtũ tã inſigne reliq̃t ꝛ ad paſſiõeꝫ exijt:

Paſſionis preambulũ et ad paſſionẽ egreſſũ

Q₂
- proditꝰ captus fuit ꝛ ligatus
- de iudice ad iudicẽ ductꝰ morte cõdemnatus
- tãta tormẽta ꝛ poſtremo mortẽ ĩ cruce paſſꝰ.

Paſſionẽ et dirum mortis diuortium

Q₂
- tã dignabũde in inferiores ptes t̃re deſcẽdit
- triduo in corde terre requieuit.
- patres tam victorioſe liberauit

Paſſionis et reſurrectionis intermedium.

Q₂
- reſurgẽs tã gl'ioſe celos cõſcendit
- ſpm̃ demittẽs eccl'iam cõſtituit
- pro nobis orãs ſe in pm̄ium nr̃m reſeruauit

Victoriã reſurrectiõis. ꝫ ſbſequẽtiũ triumphũ

et ſpũi ſctõ Propt̃ bñficia gr̃e ꝛ iuſtificatiõis q̃ ei app̃ant̃ ꝓpter clementiã bonitatꝭ. Et tangunt̃ hec gr̃e dona in punctis ſubſcriptis

Gratus eſto ſpũi ſctõ

Qm̃
- Et loco ꝛ tp̃e diuulgate gr̃e te naſci fecit.
- Ad fidei gr̃am ꝛ chriſtianiſmũ te vocauit
- Rurſꝰ aberrãtẽ tolerãs ↄuerſiõis gr̃aꝫ idulſit

Vocatiõis et cõuerſiõis gratiã ſpecialem.

Q₂
- eccl'ie materiali ꝛ militãti te aſſociauit
- ſacrã q̃bꝫ delet̃ culpa ꝛ ↄfert̃ gr̃a ꝓpt̃ te cõfecit.
- ea aſſequẽdi oportunitatẽ ꝛ gr̃aꝫ cõceſſit.

Eccl'ie et ſacramẽtoꝝ cõionem generalem.

Q₂ et
- dona cõia nat̃e ꝛ fortũe cũ omnibꝫ cõceſſit.
- ſpecialia dona gr̃e cũ aliquibus dedit.
- ſingularia deuotiõis munia infudit

Gratiam ſingularem et dotalem

Propter

Q₂
- ad clericatꝰ te ſtatũ accinxit.
- ingeniũ acumen. artiũ ſciam cõtulit.
- ſctãꝝ ſcripturaꝝ libros ꝛ intellectũ dedit.

Artiũ ſciam et ſctãrum ſcripturarũ ſolamen.

Et
- volũtatẽ in bono cõmutãdo ꝛ eã cõſeruãdo
- ſpem ꝓfectus ꝛ adminicula nc̃ria ſubmiſtrãꝰ.
- virtutũ exercitia ꝛ cibũ celeſtẽ donãdo

Juſtificationem integralem.

Quoꝝ
- doctrĩa ꝛ exẽplis
- feruore ꝛ p̃mijs
- orõne et meritis

ab
- errore liberamur
- torpore excitamur
- lãguore ſanamur

Sanctorũ aſſiſtentiam patronalem

ꝓmittẽs omniũ
- maloꝝ amotiõeꝫ
- bonoꝝ aſſociatõꝫ
- deſideriorꝫ adipletõꝫ

dãs ob ſpẽ
- caritatẽ adoptiõis.
- veritatẽ ꝓmiſſionis.
- pietatem redditiõis.

Eterni gaudij promiſſionem liberalem

Dorum vberiorem pſecutionẽ qui volet infra in bñficiario eã req̃rat. Nã et ſub bñficio redemptiõis ↄplectũtur oẽs articl'i vite ꝛ paſſiõis dñi plenꝰ iã nõ poſiti.

M **De obiectis orōnis ſiue his pro quib⁹ adipiſcendis orandū ſit.** Capl'm. vndecimum.

Petite ⁊ dabiť vobis Luc. xi. Terti⁹ pn
cipalis latricus act⁹ q̄ agitur ſub horis
exorare deū: quē eo q̄ꝫ inſtātius agem⁹
quo pregnātiora nobis obiecta aſſūpſe
rimus Ut igiť attētius ⁊ feruēti⁹ ore/
mus circa nobis obiecta ꝯſtituere debem⁹. vt. ſ. ſin/
gulis horis ſingula q̄dā expetēda hēamus. ad quod
plurimū valent ſeptene infra poſite folio Quas
Bonauē. i breuiloquio ſuo ſeptē horis appiat. ⁊ eas
tunc orādas inſinuat Nec ex hoc orōni nr̄e q̄ppiā de/
trimēti acceder. ſed plurimū emolumenti Cōſpiciē/
tes eteni maguā pro q̄ petim⁹ exiſtere cauſā magna
ſollicitabimur deuotione exorare. Et qm̄ infra ple
nius d̄ his ſeptenis ageť. hic tm̄ vſū ⁊ modū q̄ inter
orandū exercēde ſint aſſignem⁹. Sciendū itaq̄ꝫ h̄
nō nr̄i ꝓpoſiti eſſe: nec a quibuſlibet cōſultū vt eo tpe
q̄ laudis ⁊ horaꝝ canonicaꝝ ſeu orōnū debitarum
hoſtias imolare iubemur haꝝ ſeptenarū meditatio
ni ſeu cōſiderationi intēdamus Scim⁹ nēpe qm̄ in/
gratū eſt ſpūiſctō quicq̄d obtulerim⁹ neglectis hūs
ad q̄ tenemur Sed ita haꝝ meōria eſt aſſumenda.
vt nō diſcuſſioni. ſed ꝑ eis adipiſcēdis orōni inſudē⁹
vt ſic nō impediāt: ſed expediāt magis. Nā ⁊ haruꝫ
meōria trifariā ſicut ⁊ ſupioꝝ obiectoꝝ fieri p̄t An/
te horas Sub horis. ⁊ poſt horas An̄ quidē vtendū
eſt his ꝑ corporis excuſſione. feruoris augmētatiōe.
intēriōis directione. vt ſcꝫ memierim⁹ nos nō inoli
ta q̄dā cōſuetudine chorū adire. ſed ꝑ vicioꝝ extir
patiōe et virtutū inſeritiōe dn̄m exoraturos ſiľ hoc
intentioni inſerendo Tm̄ eni iuxta Ambroſiū agi/
mus. q̄ꝫtum intēdimus. Sub horis q̄ꝫ haꝝ meōreſ
eſſe debem⁹ Aut ꝑ tedij amotione. vel ꝑ mētis i de
um eleuatiōe. aut ꝑ nr̄e orōnis exauditiōe Ita vt n̄
ſemel mō ſed et plures inter orandū. potiſſimuꝫ in
pſalmi. cuiuſq̄ꝫ finē ꝑ his ſuſpiremus ac dn̄o dicā⁹.
Da mihi ꝑ pſalmū decātatū hoc vel illud. N. deuin/
cere vitiū ⁊ proficere in cōtraria virtute. Nā hmōi
ſuſpiria inter pſallendū ꝑ hmōi cauſis fieri Dyoni/
ſius carthuſ. ſuadet dicens Et dū alius chorus aut
dū aliquid legiť ab vno cor raptim eſt deo inſigendū
et ꝑ ſingulari cauſa exorandū Hoc nāq̄ꝫ ait fieri p̄t
celerrime ab habituoſo. amoroſo. ac exuberāti in bo
nis internis. hec Dyoniſius Poſt āt horas his con
uenit vti. puta in oblatiōe ⁊ diligentiore retractiōe.
qua hō ꝯſeruať a facili exitu chori et leui diſcurſione
Ecce hec practica is mod⁹ ſeptenas exercendi. Quo
mō q̄ ſe exercitauerit plurimos inde fructus cōſeq̄ť
et potiſſimū iſtos quinq̄ꝫ.

Feruēs attētus. ꝑfect⁹ amās. ſtabiľ mēs

Primo feruēs. i. mēs reddiť ad orādum feruēti/
or dum nō multorum more inolita cōſuetudie cho/
rum accedit inſtar vitule effraym docte diligere tri/
turā. ſed ſuccēſa mēte ꝑperat ꝑ obtinēda certa vtu/
te aut certo vitio extinguēdo Sed circa hoc apud
plures in dubiū venit. ſi certi q̄ppiam a deo ſic expe
tendū. maxie cum Socrates (valerio teſte dicat) Ni
hil vltra petendū a dijs imortalib⁹ q̄ꝫ vt bona tribu
erent. q̄ꝛ hi demū ſcirent q̄d vnicuiq̄ꝫ eſſet vtile Nos
āt plerūq̄ꝫ id votis expetere quod nō impetraſſe me
lius foret Hec ille. Ad hoc noſtri theologi dicūt.
ꝙ hec ſnīa ſit aliqualiter vera q̄ꝫtum ad illa q̄ maluꝫ
cuētum habere p̄nt. quib⁹ et bene ⁊ male vti cōtin/
git: ſicut diuitie et honores q̄ multis vt ibidē d̄r exi/
tio fuere Sūt tamen quedā bona quib⁹ hō male vti
nō p̄t. vt ſūt quib⁹ btificamur q̄ et dn̄s abſolute in
ſua nos petere docuit orōne. Ita tn̄ ꝙ oīa eius fina/
liter ſint volūtati ſubdēda. ita ſingularia q̄dā expe/
re magne ē vtilitatis vt dictū eſt Alia vtilitas hu/
ic emergēs ē attētus ꝙ hō reddiť ad orōnē attentior
Nā cauſe magnitudinē ꝑ qua orat attēdēs magnū
ſtudet adhibere mētis feruorē Nimirū ſciēs qm̄ nō
niſi magnis laborib⁹ magna ſoleant donari. Hinc
etiā ꝙ beatiſſim⁹ Bernar. ⁊ alij inter oranduꝫ non
mō docent intēdere in eū quē oramus. ſed in cām ꝑ
qua oramus crebrius reflectere mentē Tertia eſt.
Proficit. quia ex hoc ſupra id quod putamus in vi/
tioꝝ eradicatiōe et virtutū inſertione ꝑficiem⁹ Qui
em̄ iugiter ꝑ his extirpādis. illis inſerēdis ſollicit⁹
fuerit ⁊ orauerit ſuo voto defraudabitur nūq̄ꝫ. Fixa
eni fidei regula ſtat vt accipiat q̄ petierit q̄cūq̄ꝫ ſit il
le. vt Bernar. in ſuis meditatiōib⁹ declarat Quar/
ta vtilitas ē Amās. q̄ꝛ hic oriť quidā habitualť amor
virtutū ⁊ odiū vicioꝝ. vt infra pleni⁹ ē proſecutum.
Quinta eſt Stabilis mens. q̄ꝛ meōria reforma/
tur ⁊ in bonis ſtabiltur Huic igitur exercitio inui/
gilemus de cuius inductiuis ⁊ vlteriorib⁹ practicis a/
getur vtō. Et hec ſufficiant

Incipit exercitiū et ſcala ſacre communionis Prologus.

Qui manducat ⁊ bibit indi/
gne. iudiciū ſibi mādu cat ⁊
bibit. i. Choꝝ. xi. Uiſo de
exoluēdo dino officio in ſe/
ptem horis canonicis. nūc
videduꝫ de altero exercitio
ſiľi circa diuinū officiuꝫ. ſcꝫ
de ſacra cōione q̄d aſſumē/
dū eſt circa miſſaꝝ celebra/
tionē ⁊ ſacri ſūptiōꝫ Nō ei
miori cura d̄uote ſacri ſūptiōi q̄ꝫ attente horaꝝ exo
olutioni intēdendū eſt. preſertim cum hic nō min⁹
q̄ꝫ illic immo maius ꝑiculum īpendeat. quod bene
innuit apoſtolus in auctoritate preallegata. Super

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

A quo vbo q̄dā ait. Ad menſā inquiens ſūmi regis ac
ceſſur⁹ vbi xp̄s in veritate ſumit᷑. vbi nihilomin⁹ ꝑ
aīa ⁊ corpe res agit᷑ cū (teſte Paſchaſio) angel⁹ dn̄i
illic indigne ſumētes: preſto intcrimere aſſiſtat. Ui
de q̄ hitu mētꝫ ⁊ aīe p̄diſpoſitiōe te deceat ⁊ oporteat
adornari Qui ei tepide negligēter incircūſpecte acce
dit. is iuxta doctorē ſeraphicū Bonauē. loquor īndi
gne ſumit: ac deinde iudiciū ſibi mādūcat ⁊ bibit. i.
corpis piter ⁊ aīe dānationē incurrit Nō q̄dē ſacri
vitio: ſed ex diſpoſitiōe ſui Iniuriā eni magnā ſacro
facit q̄ indigne illud ſumit. vt paſſim a doctorib⁹ ſu/
B per quartū declarat᷑ Ita vt quidā dicat nullo alio cri
mine tā ḡuiter offendi deū quēadmodū indigna ꝑ/
ticipatiōe hui⁹ ſacri Graui⁹ eñ quodāmodo peccat
q̄ꝫ iudas tradens: aut iude⁹ crucifigens. vt dicitur ī
ſūma vitioꝝ. et hoc potiſſimū q̄nqꝫ ex cauſis

In celiſqꝫ. ſciūt. crebro. magis. iſtō amici

¶ Primo patet ex eo. qꝛ illi peccauerūt ꝯ xp̄m ābu/
lantē in terris. hi in cū iā regnātem in cel'. ¶ Secūdo
ſciunt. i. qꝛ illi (ap'lo teſte) peccauerūt ex ignorantia
hi iam fide diuulgata. ¶ Tertio crebri⁹. i. ꝙ illi ſemel
cū crucifixerūt. hi aūt crebrius ꝓbris afficiūt ⁊ affe/
cerunt ¶ Quarto magis. hoc ē qm̄ illi vulnera ei infli
xerunt Hij aūt ſuper dolorē vulneꝝ addūt ⁊ addide
rūt ¶ Quito iſtud amici. i. illō inflixerūt inimici Iſtō
quodāmō egerūt amici. ita vt dicere hꝫ Si inimic⁹
maledixiſſet mihi: ſuſtinuiſſez vtiqꝫ ⁊c̄ Sane tamē
qō dictū eſt dicim⁹ intelligendū Nā pctm̄ vnū ḡui⁹
eſſe altero p̄t Aut ſm ſe. i. ſm rōem ſue ſpēi. q̄ atten/
dit᷑ ex ꝑte obiecti. ⁊ ſic pctm̄ blaſphemie ⁊ infidelita
tis ceteris preſtat Aut ſecūdo mō pctm̄ graui⁹ ē al/
tero ꝑ accidēs. puta ex ꝑte ignorātie vel infirmitatꝫ.
Et tale peccatū min⁹ eſt. eo qō fit ex certa ſcia mali/
cia vel cōtemptu Et ſic pctm̄ iſtud indigne ſumētiū
graui⁹ ⁊ ceteris mai⁹ dici p̄t. vt vult ſctūs Tho. Et
qm̄ ḡuiſſime culpe. pena maior debet᷑. hinc liquet ꝙ
grauiſſima tormēta ⁊ mala indigne ſumētes manēt
De quib⁹ malis pleni⁹ infra dicet᷑ Ex his igit᷑ vtcū
qꝫ patet q̄ꝫ ſit meticoloſū ad hāc accedere menſam.
ꝑſertim indiſpoſita mēte. Uerendū eſt eni ne vl' cū
oza ꝑcutiat᷑. aut cū bethſamitis archā dn̄i indigne.
aut nō ſatis digne excipiētib⁹ a dn̄o occidat᷑ Opeꝑ p̄/
ciū eſt. igit᷑ p̄cipue religioſis ac oib⁹ huic ſacro ſedu/
li⁹ deditis manuale qōdā hr̄e exercitiū. q̄ ⁊ ſe digne
diſponāt deuoti⁹ accedāt. ſūptumqꝫ digne obſuent
Hic eſt ꝙ ſcalare qōdā exercitiū ex diuerſis ſctōꝝ
hincinde dictis collegimus trifariam ꝑtitum.

Nā { p̄mo / ſcdo / tcio } ponūt᷑ q̄dā gd⁹ { p̄paratoꝝ. / acceſſoꝝ / terminatoꝝ. }

docētes ⁊ modū p̄ꝑandi. ſumēdi. ⁊ abcedēdi. quib⁹
rite factis de digna. vel ſaltē nō indigna preſumitur
ſūptione Et ſi quibuſdā oneri fuerit hec ḡduū mul/
titudo. ſciāt ſe nō cogi ad oēs ꝑcurrēdos. eliciant vl'
paucos quib⁹ ſe exercitēt ⁊ coaptent Impigris ⁊ ex/
ercitatis nō cōdentib⁹ alas ſub acellis nil ornatū vi/
debit᷑ multū Tm̄ velint. Uolūtas em̄ iuxta Bern̄.
facit vſū. vſus exercitiū. exercitiū vires ſubmiſtrat
in oi labore. Ruſtic⁹ duros hꝫ neruos. fortes lacer/
tos. exercitatio hoc (ait Seneca) fecit Dū in exerci/
tiū venerit facilis multitudo hec erit. potiſſimuꝫ ſi
cuiqꝫ gradu ſua tꝑa deputent᷑ Nā poſſet hō q̄ttuor p̄
mos grad⁹ veſꝑi ꝑcurrere Aū matutias. ⁊ poſt in
duob⁹ ſubſequētib⁹ ſe exercere. Aū primas deniqꝫ ⁊
poſt. reſiduos aſſumere. ⁊ ſic in iugi ꝑſiſtere ſacri p̄/
paramēto ¶ Prologū in gd⁹ p̄paratorios ſacre cōiōiſ
C
Preparate corda vr̄a dn̄o. i. Reg. vij. Act⁹ a/
ctiuoꝝ (iuxta ph̄m) ſūt in paciēte p̄diſpoſito.
Forma q̄ꝫ eodē teſte ſm materie p̄diſpōnem opat᷑.
Et q̄cquid recipitur ad modū recipientis recipitur.
ait regula Topical' Sil'r iuxta quendā. effect⁹ ſacro
rum: vt in plurimū ſm diſpōes ſunt accedentiuꝫ. vt
vl' in bonū aut in malū coopent᷑ Nā et malis ſancta
obeſſe p̄nt Hinc ait Raymūdus Effectus ſacroꝝ
eſt vt talia ſint cuilibet qual' ipe accedit. Ex quo ptꝫ
q̄ꝫ necc̄ria ſit prediſpoſitio ad tm̄ ſacrm̄. imo ⁊ decēs
et cōgrua valde. Uñ et p̄cipitur. Exodi. xix. Sacer
dotes qui accedūt ad dn̄m ſctificent᷑ ne ꝑcutiaꝫ eos.
Ut igitur modū te p̄parādi ad manū habeas ſubiū
ctos p̄paratorios grad⁹ ꝑcurre q̄s certis tꝑib⁹ vt di/
ctū eſt ne multitudine obruaris coaptare debes. Et
qm̄ in oi negocio vt vult Bernar. oportet volunta/
tem monere ⁊ excitare vt velit. Ideo p̄mus ponitur
grad⁹. excitatio

¶ De primo gradu. ſ. excitatiōe ¶ Ca. primū.

Excitatio. Qua ſcꝫ hō iam inſtante cōio
nis tꝑe ſeſe excitet ad cōdignā p̄parati/
onē erga tm̄ ſacrm̄. dicēs ſibiipi. p̄para
re iſrl' in occurſum dei tui Et hoc

Propter { inductiuoꝝ pluralitatem. / euitādā īdigne ſūptiōis dānoſi/ / aſſeq̄ndā fructuū vbtatē Ctatē }

Inducūt plura. fugias mala. pl'ima dāt

¶ Primo ꝓpter inductiuoꝝ pl'alitatē debet ſe hō di D
ligētiſſime p̄parare ſacre cōioni. Plurima eteni ſūt
ad hec inductiua. ſcꝫ

Exēplū. ſcriptū. dignū. placitū. qꝛ ſuaſum E

¶ Primū inductiuū eſt exemplū. tam primitiuoꝝ
fidelium q̄ꝫ hoim ſecularium. Primitiuoꝝ dico fideli
um Hi eni olim iugiter ſuꝑ ſui cuſtodia ſtabāt. vn⁹
de ⁊ quotidie cōicabant. Poſtqꝫ vt hētur ī iure ⁊ al/
legatur in ſūma Anthonini integrā ſeptimanā an/
te ſe diſponebāt Itēqꝫ ſecularium exemplū. Quis eni
illoꝝ ſi cui magn⁹ quiſpiā mādaſſet rex aut p̄nceps
ſecularis Cras veniā ad te para mihi hoſpitium vo
lo apud te facere māſionē. nō ſollicitaretur de p̄ꝑan

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

do cubiculo imo ⁊ noctē duceret inſomnem? Et nūc
ecce mādat nobis rex de celo q̄ ad nos velit venire ⁊
nobiſcū manere dicēs per ꝓpherā. Preꝑare in occur-
ſum dei tui iſrl̄. q̄ꝛ ego veniā et hītabo in medio tui
¶ Scedm inductiuū ē ſcriptū. i. Scripturaꝝ āmo-
nitio que ſepi⁹ ad hoc vt per ſuū decurſū patʒ exhoꝛ
taꝝ. vt illud Beati qui pati ſunt occurrere ei Dicite
filie ſyon ecce rex tuus venit Preꝑate coꝛda vr̄a dn̄o
⁊c̄ ¶ Tertiū eſt dignū ⁊ iuſtū. ꝓpter ſacri altitudineʒ
⁊ dignitatē: q̄ infra patent folio ¶ Quartū q̄ꝛ pla-
citū deo ⁊ ſctis ꝓpt̄ illoꝝ gl̄iaʒ ⁊ vtilitatē. q̄ patet fo
lio ¶ Quintū q̄ꝛ a ſctis ſuaſū in eoꝝ ſcriptis ⁊ do
ctrinis. vt vndiq̄ʒ patet Deducamus igiꝝ vel vnum
de cūctis in mediū Bernardū videlicʒ Qui inꝝ cetera
in ep̄l'a ad ſacerdotē ita ait O gen⁹ electū regale ſa-
cerdotiū Vos eſtis lux mūdi gens ſctā Vobis leui-
tis dicꝭ Mūdami qui fertis vaſa dn̄i Gloꝛificate ⁊
poꝛtate dn̄m in coꝛꝑe vr̄o Vos elegit deus in here-
ditatē ſibi. in vobis ſepeliꝭ illud coꝛpus gl̄ioſū ⁊ glo
rificatū. qd̄ olim Joſeph noluit ſepelire niſi in ſepul
chꝛo nouo ⁊ in ſyndone mūda. Ve tibi ſi tu nō poſu
eris illud in ſepulchꝛo nouo: vel ſaltē innouato. i. in
coꝛꝑe a pctis penit⁹ mūdo vel ꝑ pn̄iaʒ mūdato. Nō
ſit in coꝛꝑe tuo cōuentio xp̄i ad belial Quāta luce te
credis circūfundi ſctē ſacerdos in pn̄tia tāte maieſta
tis in tā ſolēni aduētu ⁊ cōuentu trinitatis ⁊ totius
militie celeſtis Quātā eſtimas claritatē adeſſe ⁊ ineſ-
ſe toti curie celi Tantā nimirū q̄ꝫtam ferre nō poſ-
ſes: niſi virtus altiſſimi tue infirmitati obūbꝛaret
ad ferendum Hec ille ¶ Mēbꝛi ſecūdi d̄claratio.

F Secūdo dēmus nos diligēter diſponere ꝓpt̄
euitandū indigne ſumptiōis ꝑicula ⁊ dāna-
bilitatē Nā ſicut digna ſūptio magnā cōfert
dignitatē Jta e regiōe indigne accedētibꝫ maioꝛa in
fert mala. et precipue hec quindecim

Infirmioꝛ. breuioꝛ. moꝛioꝛ. do ſcādala. ce-
coꝛ.

Jrrito. ſpolioꝛ. pecco. ḡuioꝛ. ac maledicoꝛ.
Obſtioꝛ. īficioꝛ. ſathā. īuadoꝛ. cibo. dānoꝛ.

¶ Primo indigne accedēs incurrit coꝛꝑis ⁊ mētis
infirmitatē Coꝛpus eni xp̄i gl̄ificatum nō vult ſibi
coꝛpus pollutū. ſed quodāmō rapit ab eo ſi q̄d habʒ
cōueniens coꝛpoꝛi gloꝛificato. de vita. foꝛtitudīe. ſa-
nitate. caſtitate ⁊c̄. Et aīa chꝛiſti gl̄ificata rapit a ta-
li aīa ſi quid virtutis i ſe hēbat Et diuitas chꝛiſti ra
pit ab intellectu ſi quid fidei et ſapie prius hēbat. vn̄
Apoſtol⁹ Jdeo iter vos multi infirmi ¶ Secundo
bꝛeuioꝛ. Pſ. Fiāt dies ei⁹ pauci ¶ Tertio moꝛioꝛ.
Pſ. Diſpereat de terra meōꝛia eoꝝ Apl's. Et doꝛ-
miunt multi ¶ Quarto do ſcandala. pſ. Fiat menſa
eoꝝ in ſcandalū ¶ Quinto cecoꝛ. pſ. Obſcurenꝭ ocu
li eoꝝ ne videant ¶ Sexto Jrrito. pſ. Effunde ſuꝑ
eos iram tuam ¶ Septimo ſpolioꝛ Pſ. Fiat hita-
tio eoꝝ deſerta ¶ Octauo pecco. Pſ. Appone iniq̄-
tatē ſuper iniq̄tatem eoꝝ ¶ Nono grauioꝛ Aug⁹ Jn-
digna ſūptio nō ſatiat ſed grauat Sic in iudā poſt
buccellā ſathan introiuit ¶ Decimo. maledicoꝛ. Pſ.
Dilexit maledictionē ⁊ veniet ei Induit maledictōeʒ
ſicut veſtimentū ⁊ intrauit ſicut aq̄ in interioꝛa ei⁹
⁊ ſicut oleū in oſſibꝫ ei⁹ ¶ Undecimo Obſtinoꝛ. pſ.
Doꝛſa eoꝝ ſemꝑ incurua ¶ Duodecio Qd̄ ſanis bo-
nū. malis eſt venenū ¶ Decimotertio Sathā inua-
doꝛ. pſ. Cōſtitue ſuꝑ eū pctōꝛem. ⁊ diabol⁹ ſtet a de
xtris eius ¶ Decimoquarto cibo. pſ. Dederūt i eſcā
meā fel ⁊ in ſiti mea po. me. ⁊c̄ ¶ Decimoquinto Dā-
noꝛ Pſ. Deleanꝭ d̄ libꝛo viuentiū ⁊ cū iuſtis nō ſcri
banꝭ Qui hec ꝓfunde diiudicauerit vtiq̄ʒ indigne ac
cedere vererꝭ. ⁊ diligentius ſe p̄pararet

¶ Mēbꝛi tertij declaratio

G Tertio dēmus nos diligēter diſponere ⁊ ꝑ̄pa
re. q̄ꝛ pl'ima danꝭ. i. vt mercamur fruct⁹ ſa-
cramēti ꝑcipe. quos Gerſon ⁊ alij cōmeōrāt
Vn̄ Gerſon edidit hos ꝟſus q̄s proſequitur ſuꝑer
magnificat.

Reſtaurat. ſatiat. delectat. roboꝛat. auget.
Obdoꝛmire facit. caro ſeruit. mēs dn̄at vir
Ibiū genitiuā dat. trāſfoꝛmat. iarrat et
vnit.

¶ Reſtaurat deperditū. ſatiat appetitū. delectat a-
nimū. roboꝛat coꝛ humanū. auget virtutū incremē-
tum. obdoꝛmire facit ꝑ ꝯtemplationē. caro ſeruit ꝑ
fomitis mitigationē. mens dn̄atur ꝑ carnis ſubie-
ctionē. Vim genitiuā dat per bonoꝝ opm fecūdati
onē. trāſfoꝛmaꝭ in dilectū. inarrat deſpōſando. vnit
charitate Fructus aūt plurimos inuenies poſt ꝓ-
ſecutos folio ¶ Et q̄m nō ſemꝑ hō aptus eſt me-
ditationi Jdeo ſubiecimus ſingulis gradibꝫ verſus
richmicos ſub nota hymnoꝝ Vrbs btā. Pāge lin-
gua. vel Crux fidelis. vt cū meditari piguerit. vl' ver
ſus hij in coꝛde vel in oꝛe modulentur.

Excitare excitare Surdaſter homuncio.
Manducandi ꝓpinq̄re Tps xp̄m nūcio
Inductia meditare Et q̄ꝫ feugi ſūptio
Omnis xp̄e actiōis Finis et pꝛīcipium
Gratiarū celi thꝛonis Mittas ꝑticipium
Ne cōdempes eꝛiōnis Reꝓbū mācipiuʒ

¶ De gradu cōſiderationis Cap. ſecūduʒ

H Conſideratio. De qua ꝑ̄mi Regū. xxv.
Recogita quid facias. Et recte ſubſeq̄-
tur is grad⁹ volūtate excitata ꝑ initio
ꝑ̄parationis Dicit em̄ ſapiēs. Palpe-
bꝛe tue procedant greſſus tuos. docens

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

iuxta quedã Omne op⁹ cõſideratiõe pueniendum. Quãtomagis ergo tm̃ opus debet cõſideratiõe pueniri. vt. ſ. cõicaturus attẽte videat ⁊ vigili occllo

Attẽdat { Quid debeat agere — En quid agat. / q̃ eũ debeãt allicere — q̃d et alliciat. / quõ oportcat accedere — vł quõ ſumat }

K Primo dico cõſiderandũ ¶ Primũ mẽbrum eſt iuxta qd auctoritas inducta monet Quid debet agere? Debet eni latria colere Illũ quez celi celoꝝ capere nõ poſſunt in mentis hoſpitiolo recipere. panẽ angeloꝝ. carnẽ filij dei mãducare. ⁊ cetera hui⁹ generis q̃lia quiſq3 p ſe nota dz agere. Que ſi diligẽter hõ attẽderet ꝓfunde diiudicaret vtiq3 de pparanda mẽte magis ſollicit⁹ eſſet Hic eni iuxta nr̃m Tho. ci Kẽpis. tam pparationis incurij ſumus. q3 nõ ſatis q̃d acturi. vel quẽ ſum⁹ ſuſcepturi eſtia⁹

L Secũdo vbi viderit q̃d dz ¶ Mẽbrꝝ ſecundũ. agere vt volenti⁹ ⁊ ſerioſius illud agat ↄſideret que debẽt ad hoc libẽter agendũ inducere Ubi notandũ ꝙ multa ſunt ſacre cõiõis inuitatoria ⁊ hoiem ad ſacrã cõionem alliciẽtia Et ſũt quindecim Nã diuerſi diuerſimode trahũtur

Laus. et aõr. grat⁹. claõr. ſctõs colo. letor
Cõpatior. redimo. curor. purgor. bñ ſolor.
M Cõfortor. creſco. ditor. ẽtˀ ipetro. et ãgor

¶ Nã quidã trahũtur ex pte dei. q̃dã ex pte ſctõrũ quidã ex pte ſui. q̃dã ex pte ꝓximi ¶ Primo trahũtur aliqui ex pte dei. ⁊ trahit eos Laus ⁊ honor dei. Cũ nõ habeam⁹ mai⁹ quo poſſim⁹ deũ p ſua dignitate venerari q̃3 xp̃m deo pri imolare ¶ Secũdo aõr dei ⁊ xp̃i trahit aliq̃s. vt. ſ. dilectũ crebrius inuitent. ⁊ in ſeipſis delectabili⁹ amplexent ¶ Tertio gratiarũ actio ꝓ beneficijs diuinis. cũ nil digni⁹ habeam⁹ reddere deo ꝓ oibus que retribuit q̃3 calicẽ accipe ſalutaris. i. ipm chriſtũ offerre ¶ Quarto clamor. i. magnũ incitamentũ accedẽdi eſt crebra illa dñi ieſu inuitatio. qua nunc dulciter inuitat dicẽs. Uenite ad me oẽs qui laboratis ⁊c. Nunc fructu allicit cũ dicit Qui mãducat meã carnẽ ⁊ bibit ⁊c. viuet ineternum Nunc nẽcitatem indicit ſubdens. Niſi mãducaueritis carnẽ filij hõis: ⁊ biberitis ei⁹ ſanguinẽ nõ hebitis vitã in vobis O q̃3tum deſiderat qui tã alte clamat. q̃ tãtis vijs nos incitat. Uere delitie ei⁹ eſſe cũ

N filijs hoim ¶ Quinto ſctõs colo. i. trahimur aliquando vt ſctõs colam⁹ ⁊ eos veneremur ⁊ coꝝ gaudia quãtũ in nobis ẽ augmẽtem⁹ Nileni eis celſius. nil gratius. nil iocũdius. q̃3 hoc ſacrm̃ in coꝝ cultũ offerre Hinc dñs ioãnes ruyſbroeck ait Q3 hoc ſacrm̃ exornat oim ſanctoꝝ feſta ⁊ nullo altius colũtur. vł leticia coꝝ augmentat. niſi q̃n in hoc ſacrificio ⁊ per

hoc ſacrm̃ eis colletamur ¶ Sexto cõpatior. i. inducimur ex ↄpaſſiõe ꝓximoꝝ tã viuoꝝ q̃3 mortuorum. Cũ ꝓ ſalute viuoꝝ ⁊ pro requie defunctoꝝ nil efficacius interpellet q̃3 chriſti ſanguis ꝓ nobis effuſus N
¶ Septimo allicimur ex pte noſtri Et hoc vel ꝓ redimẽdis negligentijs ⁊ omiſſionib⁹ nr̃is. cũ hoc ſacramentũ oia reſtauret ¶ Octauo curor a ꝓpria infirmitate vt eũ quaſi medicũ ad ſe vocent. p quẽ ab omni cõcupiſcẽtiaꝝ infirmitate curent ¶ Nono purgor a cõcupiſcentijs ⁊ pctis per hoſtiã placatiõis ¶ Decio ſolor in tribulationib⁹ ⁊ preſſuris. nã oia pt. ¶ Undecimo ↄfortor in tẽptatiõib⁹ ⁊ tribulatiõib⁹ ¶ Duodecimo creſco. i. p meriti incremẽtum ¶ Decimotercio ditor. i. ꝓpter infuſionẽ virtutũ et gratiaꝝ augm̃tum. q3 hic fons eſt bonoꝝ ¶ Decioquarto impetro. i. propter deſideriũ alicui⁹ bñficij ipetrandi p eum cui nil pt negare pr. ꝓ me intercedẽti Hoc eni ẽ ſummũ auxiliũ nr̃m cũ q̃ppiã agere voluerim⁹ vt illũ inceſſorẽ mittam⁹ ¶ Decioquinto Angor. i. aliq̃ nẽcitate ipellũtur: ſciẽtes ſm̃ Bonauẽ. ꝙ nõ accedere ex notabili negligentia eſt dãnabilis culpa vt pz infra O
Quis tanta incitamẽta cõſiderans nõ tot⁹ accedere inardeſcet? Hec qui nõ memit cecus eſt. q̃ memit ⁊ nõ ſentit ſtupidus eſt. q̃ ſentit ⁊ nõ curat ſtult⁹ eſt

¶ Mẽbrum tertium

Tertio attẽdat quõ accedere oportcat Debet eni cõuiua imerit⁹ accedere ad digniſſimi hoſpitis familiare cõuinium. etiam angelicis aſpectibus ãmirandum cuz omni potentiarum recollectione. abſq3 omni inquinatione. cum abiſſali humiliatione. cum ſponſali dilectione. vt in gradu ſequenti liquidius pateſcet. P

Pergas iam conſiderare Quid debebis agere
Die noctuq3 meõrare Que pñt allicere
Quo tu queas ſalutarẽ Corp⁹ digne ſumẽ

¶ De gradu probationis Cap. tertium.

Probatio. De qua apoſtolus. i. Chori. xi. Probet aũt ſeipm homo ⁊ ſic de pane illo edat ⁊ de calice bibat. Qui tñ gradus in iſto ordine ſubſequitur. Nã vbi viderit hõ quõ oportcat accedere. debz ſe etiã ſi illa habeat ꝓbare Et eſt qua ſeipm ꝓbet Q

ſi { Impedimẽtis acceſſius careat / Requiſita ppamenta in ſe inueniat / Sufficientia deuotiõis ſig̃ in ſe cõperiat. }

ſi ipedimẽtis careat — ſi req̃ſita ppamẽta habeat — ſi ſufficiẽtia i ſe reppenat

Cõ ꝓbet an careat ſatis atq3 parat pia ſig.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Mẽbrum primũ

R P Rimũ quidẽ videre habet ſi impedimentis careat. Plura eteñ ſunt ꝓpter que abſtinere debꝫ. puta ſi ſit pranſus. ſi carne pollutꝰ ſi intentione ꝛ pctĩ affeccu curuus. ſi diffamatꝰ. ſi illicite artis. et ſic de alijs

ſi prauꝰ ſi curuus intellectꝰ ſi corrupta ſi credit ſen ſi adherꝫ naẜali rõni ſibꝰ p̃t ẜm tactꝰ

Actus. et affectꝰ. ſi mẽs. intẽtio. ſenſus

ſi ſit pránſꝰ ſũ fidelis nũe ſi in odio ꝛ ſi i famis ſi illicite artis ro et merito guerra

Dictus. cõuictus. de crimĩe. famĩe. ꝫ arte.

In q̃bꝫ ſingul' ſollicite ſe hõ cõicaturꝰ ꝓbare hꝫ ſi eis careat. Puta ſi nõ ſit in actu prauo. in affectu curuo Si ieiunꝰ in victu. ꝛ ſic de alijs. Hoꝝ enĩ q̃ppiaꝫ ſi in ſe dep̃hendit abſtinere. vel ſaltẽ añ ſe purgare cõtritionis lauacro debet. Hec plenius in pantheologia proſecuta. titulo Exaiatio. ¶ Mẽbꝝ ſecũdũ

S Ecũdo ſe principaliter ꝓbet ſi requiſita p̃parament a habeat. que q̃m multiplicit' nimis a doctis aſſignãtur. ſufficiat hic vel aliq̃ annotaſſe. Nã ponit Joã. de turre cremata ẜm formã agni paſchalis hec duodecim.

S **Spelqꝫ. fides. ardoꝛ. pax. paſſio. pura. ſit et mens.**

Caſtꝰ. cõpũctꝰ. ſplẽdẽs. feruẽs. celer. optãſ

¶ Primũ eſt fidei plenitudo. ẜm illud Nõ comedetꝭ crudũ quid ex eo. Oportet enĩ accedentẽ credere. iuxta ap'lm. ¶ Secũdum firma ſpes diuine bonitatis. Quia ex perceptione p̃ñtiũ ſpem firmã hr̃e debemus futuroꝝ. ẜm illud. In eadẽ die educã exercitũ veſtꝝ de terra egypti. ¶ Tertiũ ardoꝛ charitatis diuĩe ẜm illud Edent carnes aſſas igni. ſ. charitatis ꝛ deuotionis ¶ Quartũ pax ꝛ vnitas eccl'ie. Unde ꝛ dicitur. Unuſq̃ſqꝫ ꝑ familias ꝛ domos ſuas tollat agnum. Sine pace em̃ nõ eſt accedẽdum dicẽte ipo domio ieſu Si offers munꝰ tuũ ad altare ꝛ ibi recordatus fueris q̃m frater tuꝰ hꝫ aliquid aduerſus te: relique ibi munꝰ tuũ añ altare: ꝛ vade prius recõciliare fratri tuo ꝛc̃. ¶ Quintũ eſt meõria paſſionis dñice. ẜm illud Et pones de ſanguine agni ſuꝑ vtrunqꝫ poſtẽ hoc eſt in meõria et actiõe ¶ Sextũ puritas mẽtis Et ergo panes azimos iubẽtur comedere ¶ Septim caſtitas et cõtinẽtia carnis. Ideo dꝛ Renes vr̃os accingetis ¶ Octauũ cõpunctionis amaritudo. q̃a lachrymarũ diluuio eſt agnꝰ comedẽdus. ꝛ cũ lactucis agreſtibꝫ ¶ Nonũ ſplendoꝛ bonoꝝ opm Calciamenta em̃ hẽbitis in pedibꝫ. i. exẽpla mortuoꝝ patrum ¶ Decimũ feruoꝛ actual' deuotiõis. ẜm illud Tenẽtes baculos in manibꝫ. i. crucẽ xp̃i actual'r in opibꝫ. vñ deuotio actual' cauſat. ¶ Undecimũ celeriter. i. fermenti deſiderio is agnꝰ ẽ comedẽdꝰ. Uñ dꝛ in textu Caput cũ pedibꝫ ꝛ inteſtinis vorabitis. i. ẜm gloſaꝫ Auide ſumetis ¶ Duodecimũ optio ꝛ deſideriũ ſuꝑne patrie. vñ Comedetꝭ feſtinãtes. i. ad ſolennitatẽ celeſtis patrie anhelãtes. ¶ Ponũt et alij alia req̃ſita p̃paramẽta. ſ. ẜm formã mãne. q̃ patẽt īfra folio: Itẽ qꝫ ẜm formã tumuli xp̃i que patent folio

Reynerianꝰ vo ĩ pãtheologia. titulo Exaiatio addit q̃ cõicaturꝰ dꝫ ſe exaiare ſi ſit mundus ꝛc̃

Si mũdꝰ. ſanꝰ. ſi diſcipulꝰ. vel amicꝰ. T

Filius. eſuriẽs. ſi magnꝰ. ſicce proba te

¶ Prĩo dꝫ ſe acceſſurꝰ ꝓbare ſi ſit mũdus ꝯ luxuriaꝫ. Qis ei et ſolus mũdꝰ veſcet' hoc cibo. Secũdo ſi ſanus ꝯ irã. qꝛ palato nõ ſano pena ẽ panis. Tertio ſi diſcipulꝰ ꝯ auaritiã. iuxta illud Accepit ieſus panẽ ꝛ dedit diſcipul' ſuis. Quarto ſi amicꝰ. ꝯ accidiã. Illi ei tres panes comodant'. Quĩto ſi filiꝰ. ꝯ inuidiam. Nõ em̃ ẽ bonũ ſumere panẽ filioꝝ ꝛ mittere canibꝫ ad mãducandũ Sexto ſi ſit eſuriẽs. ꝯ gulã Eſurientes ei īpleuit bonis. Septĩo ſi ſit magnꝰ in hũilitate et ꝟtutibꝫ ꝯ ſuꝑbiã. Iuxta illõ Cibꝫ ſũ grãdiũ creſce ꝛ mãducab me. Qui hec in ſe ſig̃ mĩme inuenerit gemat ẜm exclamatiões īfra ſcp̃tas folio

vt ꝯ. ſ. immunditiã dicat Coꝛ mũdũ crea. Cõtra infirmitatẽ Dñe quẽ amas infirmat' Cõtra rebelliõeꝫ diſcipliatꝰ Dñe ad te ꝯfugi doce me facere volũtatẽ tuã Cõtra aiciciã violatã Amice comoda mihi tres panes. Cõtra vitã degenerẽ Pr̃ peccaui in celũ ꝛ corã te Cõtra faſtidiũ boni Quẽadmodũ deſiderat ceruus ꝛc̃. Cõtra magnitudiem pctõꝝ Miſerere mei deꝰ ẜm mag. ꝛc̃. Hec p̃dicta lõgiꝰ ꝓſecuta ſũt ĩ Roſaꝝ ortulo ¶ Mẽbrum tertium.

T Ertio p̃ncipal'r ſe ꝓbet ſi ſufficiẽtia deuotionis in ſe indicia repiat Nã licet certitudineꝫ hr̃e nõ poſſimꝰ. cũ nemo ſciat an amore vel odio ſit dignꝰ. ꝓbabilẽ tñ ꝯiecturã ſumere licet ex ſignis ſubſequentibus.

Si gemit. audit. agit. ꝓpoĩt. p̃ſto bonuꝫ. V

Pulſꝰ edẽdo ſapit. caloꝛ. ac agil'. coloꝛ eſſãſ

Primũ ſignũ ẽ Si gemit. ꝯpũctꝰ ꝑ pctis ſuis Hoc ei ſignũ eſt infirmi q̃ nõdũ mortuꝰ ẽ ſi flatũ emittit Et ſic ſil'r cetã ſig̃ ſeq̃ntia accipiũt' ẜm ſil'itudieꝫ vite corpal' Secũdũ ſignũ ẽ ſi audit Qui ex dõ ẽ ꝟba dei audit Tertiũ ſi agit pñiaꝫ de p̃teritis Quartũ ſi ꝓponit emẽdaꝫ ꝓ futuris Quintũ ſi ꝓmptꝰ ad bona in p̃ñti Sextũ pulſus. qꝛ ſignũ vite fit ꝑ tactũ pulſꝰ Ita ſi hõ tãgit' ad venas tribulatiõis Qual' em̃ vnuſq̃ſqꝫ apð ſe lateat. illata ꝯtumelia ꝓbat ẜm Grego. Septimũ ſi ſentit ꝛ ſapit guſtũ diuĩe dulcedĩs. cuiꝰ meõriã in ſacro eucbariſtic xp̃s reliq̃t. Octauũ caloꝛ amoris dei ꝛ primi Augꝰ. Uita aĩe amoꝛ ẽ. q̃ ñ amat mortuꝰ ẽ Nonũ ẽ agilitas ꝛ motꝰ bone actionis Ad Gala. Si ſpũ viuimꝰ: ſpũ ꝛ ãbulemꝰ. Decimũ coloꝛ hõeſte ꝯuerſatiõis. ẜm illõ Sic luceat lux

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

nā corā hōib⁹ ⁊c̄. Undecim eſſans.i. ꝟbū rcē locuti onis ⁊ includiť ſub auditu. Math.xij. Ex abūdātia cordis os loqť Si qs ſcā diligēti diſcuſſiōe ħ ſig in ſe inuenerit. ſecur⁹ pietati xp̄i innitēs accedat Nam vt docti ſcribūt ſi is ꝑ negligētiā etiā ꝗppiā mortaľ crimis ſub ſe habuerit ex vi ſacri deleť. Et ſic exponūt ꝟbū illd Auguſtī Qꝫ corp⁹ xp̄i viuificat mortuos Sꝫ vt ad ꝯpendiū oīa hec ꝓbamēta deducam⁹

E dꝫ ſe hō in neccāriꝭ reqſitis probare.ſ.ſi hēat carnis mūdiciā.mētis puritatē.deuotiōeꝫ actualē Hec eni neccāria ſūt.iuxta ſcm̄ Tho. Que ſi repperit gaude at Siñaliť nō tn̄ a cōicādo ꝺſiſtat.ſꝫ ſe ad ħ diſpōat expurgādo ſe ꝑ ꝯtritiōis lauacꝝ ⁊ inocatiōeꝫ ſctōꝝ

Omēs itime ꝓbare Ne edas iudiciū
Caue iude incurſare Jmmane flagitiū.
Stude purū immolare Jeſu ſacrificiū.

¶ De gradu expurgationis Capl'm quartū.

P Expurgatio De q̄ Apl's.i.Chor.v.Expurgate vetus fermētū vt ſitis noua cōſperſio ⁊c̄ Et ſeqť ꝓbatiōꝫ Qr vbi ſe hō īmundū repperit ſe purgare debebit.vt ſic puro ⁊ imaculato corde accedere poſſit Et eſt qua hō ſe purget.

a	vitijs et pctis / cordis īpuritatib⁹ / pctōꝝ reliquijs	ꝑ	ptes pn̄iales. / cordis exercitatiōes / ſctōꝝ inocatiōes ⁊ ſāguinis obſecratōes

A culpa.ſcoria.ſceleris. purgare ſequela

¶ Primo inqꝫ expurgare nos dēm⁹ a vitijs ⁊ pctis ꝑ pn̄ie ptes.ſ.ꝯtritiōe.ꝯfeſſiōe.ſatiſfactōe. Ualde dolēdo.pure cōfiteri.ꝓponēdo.plene ſatiſfaciēdo Et vt plēni⁹ purgeť dꝫ ſe hō in via purgatīa exercere Cui⁹ practica pulchre ī libro ꝺ ꝰplici via doceť. Qꝫ.ſ.hō dꝫ in ſecreto ſe ponere aliq̄ ex maīs pctis cōmemorare ⁊ illa aggrauare ex ꝯſideratiōe magnitudis ⁊ bn̄ficentie dei Deinde ſe ꝯfūdere ⁊ hūiliare clemētiā dei ꝑ xp̄i paſſionē exorare,ſctōſqꝫ interceſſores inuocare Et ſic demū ſe ꝺo offerre ⁊ fiducialiter ꝯmittere Que ſic ꝑtꝫ locū preſenti tꝑe uocꝭ no aliq̄ ex maīs aggrauet illa ex cōſi

pccā deratōe bn̄ficiorū

Secretū petat.hic recolat.ḡuet in bn̄fact

ſe arguēdo ⁊ hūiliādo	pietatē dei ⁊ ſctōrū auxilia	ſe ꝺo tāqꝫ ⁊ ſe fiducialr latronē ꝺo cōmittat

Cōfundat.poſcēs orās.offert qꝫ ſubdat

In his tāgiť via purgatīa ⁊ expeditio ipi⁹:q̄ licꝫ pueril' videať.ſūmope tn̄ necria ē plene purgari volēti vt declarať vbi ſ. Uel poſſꝫ ſe hō vt a pctis purgeť exercere i ſeptē ill' gdib⁹ Boāuē.qs poit i ꝑuo bono

Ecce pudor.tior.atqꝫ dolor.clāor.rigor.ar

Prim⁹ ē pudor i recordatiōe flagitiꝫ q̄rtū ad q̄tuor.ſ.ad magitudieꝫ ꝓpt aggrauātiā circūſtātiarū Ad mltitudieꝫ ꝓpt mltitudieꝫ diaꝝ Ad turpitudinē ꝓpt exceſſū cōſuetudinū Ad ingritudieꝫ ꝓpt ſceptiōeꝫ graꝝ Scd⁹ ē tior i ꝯſpectōe iudicij q̄rtū ad q̄tuor.ſ.Ad diſſilitudieꝫ opis ꝓpt ſepatōeꝫ a ꝟtute Excecatiōeꝫ rōis ꝓpt auerſiōeꝫ a luce Obdurationeꝫ volūtatis ꝓpt elōgatiōeꝫ ab igne Cōdēnatōeꝫ final' aiaduerſiōs ꝓpt ſepatōieꝫ iuſticie a rcitudie Terti⁹ ē dolor in eſtimatiōe dāni q̄rtū ad q̄tuor Ad amiſſioneꝫ dine gr̄e q̄ icurrit inimicitias vl'ie creaťe Perditiōꝫ innocētie q̄ amiſit ſtatū digitatis naťe Ulnerationē culpe q̄ incurrit debilitatē potētie Diſſilitudiem vite preterite q̄ incurrit pauꝑtatē indigētie. Quart⁹ ē clāor in iploratiōe ſubſidij q̄druplicꝫ.ſ.dei pr̄is.filij redēptorꝫ.ꝟgis mr̄is.ecclie triūphātꝫ Quit⁹ ē rigor in extictiōe fomitꝫ q̄druplicꝫ.ſ.Ariditatꝫ q̄ ē accidia ꝑuerſitatꝫ q̄ ē malicia.voluptatꝫ q̄ ē cōcupiſcētia vanitatꝫ q̄ ē ſupbia Sext⁹ ē ardor i appetitu martirij. .ſ.ꝓpt ꝑfcōeꝫ purgatiōis pene.remiſſiōis culpe.ſatiſfactiōis i ħ ope.ſcificatiōis i ꝓpo ſāguie Septio ſeqť.ſopor i obūbratiōe xp̄i.vbi ē ſtat⁹ ⁊ reqe qn̄ hō ſentit ſe ꝓtegi ſub vmbra alaꝝ tuaꝝ diraꝝ.vt non vrať ardore ꝯcupiſcētie aut tiore pene ¶ Mēbꝝ ſcꝺꝫ

Scꝺo dꝫ hō purgari a cordis īpuritatib⁹.⁊ ħ ꝑ cordis exercitatiōes Un̄ notandū q̄ īpuritas cordis i trib⁹ ꝯſiſtit.vt ꝺr in Beat⁹ vir.ſ.i ħ

q̄	īnordiate heres infimis	amās.ſ.n̄ amāda
	ſpūalia ⁊ celeſtia faſtidꝫ	nō amās amāda
	min⁹ ꝺo affcōe īhereas	vigoř caritatꝫ ꝺficiēte

Cōtra qs cordis īpuritates trib⁹ oꝫ gdib⁹ ſucceſſiue aſcēdere Nam. B

Ꝫ	ꝓmā	ꝑ	tiorē	q̄ qi violenť a noxijs cor ꝺtrahit
	2⁹ aſcē		ſpē	q̄ cor ad celeſtia erigit
	etiā diť		caitatē	q̄ ꝺo mētē iſepabir cōiungit

¶ Qualiť in ſinguľ eſt exercēdū illic doceť. Quiſqs igiť a cordis īpuritatib⁹ voles oci⁹ depurari illum libellū āplectere.gd⁹ iſtos lege ⁊ iugiť exerce Facile ei ei⁹ cor expurgať q̄ hijs diligēter exercitatur

¶ Tertio depurandū ē cor a pctōꝝ ¶ Mēbꝝ tciū reliquijs Et hoc ꝑ ſctōꝝ inuocatiōes ⁊ ſāguinis effuſi obſecratiōes Un̄ ſūt ħ inuocādi ſeptē ſcōꝝ ordies vt mēs nr̄a a ſeptem ſynthomatib⁹ ⁊ Z pctōꝝ reliquijs expietur Septies ite i iordane effuſi ſāguinis cor lauādū vt ab oi ꝓfluuio gn̄e pctōꝝ emūdeť Sāguis ei xp̄i emūdabit cōſcias.q̄b⁹ ꝑ orōnem deuotā ⁊ obſecrationē fuerit applicat⁹ Hic nota de ſeptēplici effuſiōe ſanguis ꝫ oia gn̄a pctōꝝ.de q̄bus infra.folio Uel dꝫ ſe hō purgare mōis q̄b⁹ i iure:aut alias purgatio fieri ſolet in iure:fit purgatio quinqꝫ modis Additur Sextus in medicina

Teſtis.aq̄.bellū.iurās.ignis. medicina

¶ Primo ſolet fieri purgatio ꝑ teſtes Teſtes aūt ſignāt operum rectitudinem ¶ Secūdo fit aqua que ſignat ablutionem baptiſmalem vel lachꝛymarū ꝓfluuium ¶ Tertio bello aut duello Et ſignat temp

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tationẽ que purgat ſcoriã vitioꝝ. Quarto iura-
mento. qđ ſignat peccati abrenunciationem. Quin-
to igne. ⁊ ſignat ſpũalem grẽ infuſionem. Sexto
medicina ⁊ phlebotomia: Medicina eſt ṽbum dei
quod auditu mundat. ſcđm id. Uos mundi eſtis
ꝑpter ſermonẽ quẽ ego locutus ſũ vobis. Phlebotho
mia abſtinentiã ſignat. vel ſupfluoꝝ dimiſſionem.
His ecce oĩbꝫ modis ſe hõ cõicaturus purgare pt vt
pure ſuſcipiat eum q̃ ſplendor ⁊ cãdor ẽ lucis eťne

Purges xp̃e iã fermẽtũ Commiſſi pecca
Pietat; ſacramẽtũ Igne litẽ flamis Imis
Cernã te ꝑ ſpecimẽtũ Expꝰ pꝰ velamis.

De gradu exornatiõis Cap. qntũ

A Exornatio. De qua Adorna thalamũ tu-
um ſyon ⁊ ſuſcipe regẽ chriſtũ. Que ne-
ceſſario ſequit̃ probationẽ ⁊ expurgati
onẽ. Dicit eñi Bernar. q̃ztũlibet te pur
ges. q̃ztũlibet te crucies. nõ tñ vẽiet ad
te dñs virtutũ niſi virtutibꝫ adorneris Et fiet

Exornaº virtũ	intellectualiũ / affectualiũ / ſenſualiũ	p	ſcã meditamĩa. / đuota ſuſpiria. / diſciplĩe obſua-

Exornes mẽtẽ. ſenſ; . ſuper oĩa velle Omnia

Sic docet Bernar. in ſmone de đdicatiõe ⁊ inde cõ
ſcientia aĩaꝫ parari. q̃ templũ erit dei vt ſit rõ recta.
volũtas nõ peruerſa. nec meõria inq̃nata. Huiꝰ mõi
ornamẽta ſup cãtica docet aſſumẽda dicẽs. Gaudꝫ
celeſtis ſpõſus talibꝫ ornamẽtis. ⁊ cordis thalamũ
libẽter ingreditur. vbi ſue paſſionis inſignia ſedulã
nouit cogitatione verſari. Ubi crux. corona. ⁊ lãcea
eius depẽdent. Talia igit̃ meditabilia. puta de paſ-
ſione. de eius ſacro ſunt aſſumẽda. et quibꝫ affectus
ſuſpiria formanda. ⁊ oĩs ſenſuũ familia ſub diſcipli
ne cẽſura eſt reſtrĩgenda. Uel alijs poteris te mõis
adornare. ſcilicet

per { tapetoꝝ ⁊ ornamẽtoꝝ appẽhenſiões / quarũdam reꝝ ſilitudĩes et cõpationes / ſeptẽ cordis exercitationes.

Auleis orno. res cõparo. corda parato.

B Per primũ intelligũtur virtutũ ⁊ donoꝝ actuati
ones. vt. ſ. illas actues. ⁊ a ſectis iuxta qđ in ſeptenis
habeť exores. et ſic inſtar ſapientũ virginũ te digne
ſpõſo ĩmortali adornes. Scđo debes te ornare iuxta
quarũdã reꝝ ſilitudĩes ⁊ ꝯpatões. Cuiuſmõi ſt̃ iſta

C **Urna doꝰ. tẽplũq3. cibꝰ. vaſ. ſpõſaq3 celũ.**

Primo ſicut tuꝰ dñm. debes cor tuũ exornare in-
ſtar vrne auree: in qua reponebať mãna. Ut ſcꝫ ſis
vrna aurea ꝑ cordis puritatẽ Aurea ꝑ charitatem.
Secũdo inſtar domus dei quã decet ſctitudo. vt
ſcꝫ in te ſint fundamẽtũ fidei parietes ſpei. tectũ chari
tatis. Tertio vt templũ ſalomonis qđ tantis an-
nis edificauit. tãto auro ſuperduxit ⁊ appatu ador-
nauit. Quarto inſtar cibi quo libẽter veſcit̃ deꝰ. de
cuius ꝑparatiõe agit̃ in de inſtructiõe cordis. Quin-
to vt ſis vas per ꝓfunditatẽ humilitatis. vnũ ꝑ cõ-
cordiã charitatis in quo iubeť mãna reponi. Sex-
to para te inſtar ſpõſe ſpõſi immortalis de cuiꝰ orna
tu agit Soccus in ſmonibꝫ. ⁊ in de iſtructione cor-
dis docetur. Septimo q2 celoꝝ dñm es excepturꝰ
cui celũ ſedes eſt orna te vt celũ. de cuiꝰ ornatu dicit̃
in de triplici via. q2 ſcꝫ altũ. fulgidũ. ſolidũ. ꝑegrina-
rum ipreſſionũ nõ ſuſceptiuũ. En quãta copie ſemi
naria. q̃z abũda meditãdi ⁊ exercitãdi ſub paucis ver
bis ꝓponitur materia. §. primus.

T Ertio principalius debet hõ ſe adornare ꝑ ſep
tem illas cordis exercitationes. de quibꝫ plene
agitur in libro de inſtructione cordis

Corda para. ſerues. reſera. ſtabilito. ieſu
da Erige vl' ſcĩdas His ſeptẽ corda pornes D

Primo enim eſt cor preparandum per donum

timoris iſtar { domꝰ / ſpõſe / cibi. } ad { digne hoſpitẽ recipiendũ / ſpõſo ſuo placẽdum / delectabiliter veſcendum

Secũdo eſt cor ſuandũ ⁊ cuſtodiendũ. vt dicitur
in Prouerbijs. Omni cuſtodia ſua cor tuũ. et hoc do-
no pietatis. Tertio eſt cor reſerandũ dono ſcie. iux-
ta illđ Machabe. Adapiat dñs cor vrm̃ in lege ſua
Eſt ãt apiendũ vt { liber in quo legitur / oſtiũ ꝑ qđ dilectꝰ intromittit̃

Quarto eſt cor ſtabilendum dono fortitudinis.
Apoſtolus. Optimũ eſt gratia ſtabilire cor nõ eſcis
Eſt aũt ſtabiliendus intellectus in veritate. affectꝰ
in bonitate. Quinto eſt cor donandum dono cõſilij.
iuxta illud Prouerbioꝝ. Prebe fili cor tuum mihi.
Eſt enim iuſte cor dandũ eius actori. reformatori.
amatori. Sexto cor eſt eleuandũ dono intellectꝰ
Iuxta conſiliũ Hieremie. Leuemus corda noſtra
cum manibus ad deũ. et hoc per ſupernorũ medita
tionẽ. deſiderium. et intentionem. Septimo eſt
cor ſcindendum dono ſapientie Iuxta illud Iohel.
Scindite corda veſtra per cordis contritionem. car
nalium aſpernationem. affectuum depurationem.
Hec longius proſecutus ſum in Roſarum ortulo
per verſus. x.

Xp̃e ornes intellcm̃ Celicis ſpectacul'
Fedum vulneres affectum Amoro
ſis iaculis.
Ne cor exulet eiectũ A tuis cenaculis

De gradu inflãmatiõis Cap. ſextum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

I

INflammatio de qua Leuitici.vi. Hec eſt lex holocauſti. Cremabitur in altari tota nocte per ſingulos dies. Et recto ordine ſubſequitur gradus iſte Nõ eñi ſufficit mẽtem adornare. ſed oportet etiã eam ad actualẽ deuotionẽ inflãmare. Que potiſſimũ. vt in Beatus vir dicitur in duobus cõſiſtit. puta

In p̃mis ergo iñflãmabit — in — reuerentia et timore / deſiderio ꝛ amore / ſe cõicaturꝰ ad timorẽ

Et hoc ſi ꝯſiderat — dei altitudinẽ ꝛ ſacri digitatẽ / ſui indiſpoſitionem ꝛ vilitatẽ / indigne ſũptionis ꝑicl'a ꝛ aſtãtium ſublimitatem.

E ¶ Primo dicimus vt hõ cõcitetur ad reuerentiam et timorem dꝫ cõſiderare dei altitudinẽ q̃ ex mlt̃ꝭ pꝫ

Ex — eius eſſentia ꝛ diffinitione. / attributis ꝓpꝛijs ꝛ varia denõiatione / vniuerſali dñio ꝛ creaturaꝝ atteſtatõe. / ſctõꝝ reuerẽtia cultu ꝛ oim ſubiectiõe.

Eſſe dei nomẽ. ꝓprium. ꝓperata. vel alta
Facta. poli. baratꝝ ſãcti metuũt. qꝛ iudex.

¶ Quis queſo eſſentiã eius dicet cum ſit ineffabil'? Quõ diffinietur cum oĩa ipſe tranſcendat? Deſcribitur tamen. Deus eſt quo maius: melius ve nil cogitari poteſt. O qui debite hanc deſcriptionẽ cõciperet. vere magnifice de deo ſuo ſentiret. Porro attributa cõmunia. ꝓpria. ꝛ aꝓpriata qui reuolueret nomen dei in corde exaltaret. De his agunt doctores ſuper primũ Et Bonauẽ. in ꝑ. bo. Relucet deniqꝫ dei altitudo in ſpeculis creaturarũ. Que oĩa atteſtantur potentiã. ſapientiam. et bonitatẽ. vt pulchre in ſuo breuiloquio idẽ doctor ſeraphicus deducit. Poſtremo ſi inualidi ſumus aciẽ figere in tã exceſſiuum lumen. ſi per nos dei altitudinẽ nõ poterimus cõtemplari. vel ſaltem quãtum ſancti ꝛ videtes dei altitudinẽ ꝛ maieſtatẽ venerenť ꝛ honorent attẽdamꝰ vt ex hoc et nos ad timorẽ ꝛ reuerẽtiã eius inclinemur Is enĩ ipẽ idem eſt quem baptiſta tangere cõtremiſcebat. Is ille quẽ apoſtoloꝝ vertex petrus pre formidine a ſe expellebat dicens Exi a me dñe qꝛ homo peccator ſum Is quẽ ſumpturus accedis ille eſt corã quo cõtremiſcunt columne celi. angelicas loquor poteſtates. Nunc enĩ adorant dominationes ꝛ tremunt poteſtates Is eſt ſub quo curuãtur viri a cuius cõtactu fugiunt etiam ſanctiſſimi. vt Marcus. Criſoſt. et ceteri plures. qui onus ſacerdotij ſuſcipere pre reuerentia noluerũt. Is eſt vt ad ſummã dicaꝫ ille quem tremũt impia tartara. colit q̃ꝫ. quẽ abyſſus infima. Etenĩ (iacobo teſte) diaboli credũt ꝛ contremiſcũt Qꝫ ſi hec oĩa te adhuc nõ permouent. cogita ꝛ firmiter crede ꝙ iſte quem ſumpturꝰ es. erit iudex tuꝰ. ꝛ eiꝰ tribunali aſtabis iudicãdus. ipẽ ille eſt in cuius manꝰ aĩa tua hinc egreſſura deueniet ab eo pro meritis receptura O q̃ꝫ toruis illã aiam diſtrictus arbiter oculis ſpectabit que indigne ꝛ irreuerẽter illum tractauit. Vere qui his ad reuerendũ nõ inducitur. male cecus ꝛ inſenſibilis eſt. Quis enĩ nõ timebit te ait ꝓpheta o rex glorie?

¶ De reuerẽtia ¶ § primus.

DEniqꝫ vt ampliori reuerẽtia ꝯcitemur. nõ mõ attendere debemꝰ dei ipſius altitudinẽ. ſed ex ipſius ſacramenti ſub q̃ nobis datur. ſub quo ſumiť põderare dignitatẽ Que potiſſimũ ex his decẽ relucꝫ

Nobile. fontanũ. mirũ. gratũ. veneratuꝫ F
Signatũ. dictũ. q̃ꝫ dulce. perutile. finis.

¶ Primo dignitas ſacri relucet ex eius nobilitate Continet enĩ in ſe nobiliora in omni gñe entis. ꝛ id qđ eſt nobiliſſimũ in fine nobilitatis Cõtinet enim xp̃m in quo tres ſubſtãtie cõcurrũt. ſ. Caro ſctã. rõnalis aĩa. deitas bñdicta. que ſuperãt vniuerſa Nã deũ cũctis preſtare liquet. Corpus q̃ꝫ iſtud ſpũſſcti artificio ex puriſſimis marie ſanguine et carne formatũ. atꝫ diuitati hypoſtatice vnitũ: facile ſuperat oẽm reliquã corporeã ſubſtantiã ꝛ illi preſtat. Anima vero xp̃i diuinis ſplẽdoribꝫ cãdidata. oĩqꝫ ꝟtute ꝛ ſapientia pleniſſima. ꝛ cui ſpũs nõ datur ad mẽſuram oẽm ſpũalem creaturã nobilitate et perfectiõe indubie tranſcendit ¶ Secũdo fontanũ. i. dignitas ſacri patet ex fontalitate oĩs virtutis ꝛ grẽ. ꝛ plenitudine ſcitatis Cõtineť enĩ hĩc fontalis origo oĩm gratiaꝝ ꝛ mare ꝟtutum. ꝛ ꝓfluxus oĩm bonoꝝ. Eſt eĩ fons hortoꝝ Cõtinet quoqꝫ nõ ꝑticularẽ ſctificatiaꝫ quãdã ꝟtutẽ. aut inſtrumẽtalẽ: veluti cetera ſacra hĩc dicũtur. ſed fontalẽ plenitudiem oĩs ſctitatis. vtpote eũ in q̃ ſm apl'm hĩtat oĩs plenitudo diuinitatꝭ corporaliter In quo ſũt omẽs theſauri ſapiẽ ꝛ ſciẽ reconditi Et de q̃ Eccl's dr In plẽitudine ſanctoꝝ detentio mea ¶ Tertium eſt miꝝ. i. tertio pꝫ dignitas eiꝰ ex ſingl'aritate miraculoꝝ q̃bꝫ ſplendet dignitas eius Tãtis enĩ ꝛ tot hoc ãmirabile ſacr̃m fulget miraculis vt hũana intelligẽtia oĩno obtũdať tãto ſplẽdore maieſtatis Enũerãť aliq̃ ex his infra. folio

Scribũt paſſim de his docti Sꝫ ꝛ ſãctꝰ Tho. tractatulũ edidit de iſtis q̃ nos breuitati ſtudẽtes trãſimꝰ ¶ Quartũ eſt g̃tum. i. dignitas pꝫ ex maioritate valoris et g̃titudĩe acceptabilitatis. Nulla eĩ oblatio hoc ſacrificio acceptior: i q̃ agnꝰ innocẽtiſſimꝰ dei filiꝰ deo pr̃i offerť. Hic Malachie. iij. Placebit dño ſacrificiũ iuda ꝛ hierl'm ſicut dies ſcl'i Vñ etiaꝫ dr de cõſe. diſ. ꝑa. Nihil in ſacrificio maius eſſe pt q̃ꝫ corpꝰ ꝛ ſãguis xp̃i Nec vlla oblatio potior eſt. ſꝫ oẽs hec excellit Cuiꝰ rõnem pulchre aſſigñt Albertꝰ i ſuo de corpe xp̃i ¶ Secũduꝫ ẽ veneratũ. i. dignitas eiꝰ pꝫ ex ſingularitate cultus et veneratiõis q̃ eſt vene

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ratū. Hoc eni angeli ⁊ hoīes. hoc demones ⁊ bruta
honorant Aſſiſtunt oī. angeli in ipa imolatiōis ho-
ra. vt Grego. ait veneratōe grādi Hic et Leo ſup
illō Math. xxiiij. Vbicūq; fuerit corpꝰ illic cōgrega
būť aquile. dicit Circa corpus dñi aquile ſunt ꝙ ſpū
alibꝫ alis circūuolant. angelice. ſ. virtutes. Hoc ab
apoſtolis deuote exceptū. digne frequētatū. reuerē-
ter predicatū Hoc a ſūmis pontificibꝫ ſolēniſatum
Hoc a xp̄i fidelibꝫ vndiq; adoratū Et vt nihil illius
cultui deſit. hoc demones verētur ⁊ bruta venerātur
quēadmodū in exemploꝝ libris late ptz. videlicet in
Ceſario et alijs ¶ Sextū eſt ſignatū. i. dignitas ſa
cramēti pateſcit ex antiquitate figuratū. ⁊ ꝓphetia-
rū multiplicitate Hoc eni a cūctis exoptatū. h̄ re-
bus ⁊ ſignis varijs p̄ſignatū. hoc a ꝓphetis magni-
fice ꝓphetatū. hoc in ſcripturis ſublimiter p̄coniza-
tum. Ponit magiſter figuras aliq̄s in q̄rto. ponūť
⁊ infra folio   Et albertꝰ vbi ſupra plures addu-
cit ¶ Septimū dictū. i. ex ſublimi ⁊ varia denōiati
one q̄ eſt denōiatuz. Nā pro ſui magnitudie vno no
mine nō potuit denōiari. de his infra folio   Scri
pſit de ſeptem nōibꝫ huiꝰ ſacri Albertꝰ tractatū. qui
multoꝝ iudicio oēm ſupat laudē ¶ Octauū q̄z dul-
ce. i. ex magnitudie ſuauitatis Nullus q̇ppe huius
ſuauitatē exprimere pōt vbi ſpiritualis dulcedo i fō
te guſtatur Hinc dr̄ Sap̄. xvi. Panē de celo preſti
tiſti eis: oē delectamentū in ſe hn̄tem. Sup q̄ dicit
Joānes de ſctō geminiano ꝙ ſeptē ſunt differentie
ſapoꝝ que oēs in hoc ſacr̄o repiuntur. vt allegať in
ſumma Anthonini ¶ Nonū perutile. i. patet ex ma
gnitudine vtilitatis Eſt enim vtile exn̄tibꝫ in ſeculo
purgatorio. ⁊ in celo De primo ait Auguſti. ꝙ nihil
vtilius viuis q̄z hoc ſacr̄m quo mīa ⁊ gr̄a preſtatur
De ſecundo idē ait Nō eſt dubiū ſacrificio altarꝭ de-
functoꝝ aīas releuari. ſicut etiā Grego. iiij. dyalo.
per multa exempla deducit. De tertio Grego. in cō
plenda Sūpſimus dñe dīna miſteria que ſicut tuis
ſctis ad gl̄iaz. ita nob̄ ad veniā ꝓdeſſe p̄ficias Deci
mū eſt finis. i. dignitas huius ſacr̄i ex hoc patet. q̇a
eſt finis ⁊ cōſummatio oīm ſacrificioꝝ ⁊ ſacramēto
rū Finis āt potior ē his que ad finē ordinātur. Ad
hoc aūt ſacramētum. vt ait diuinꝰ Dyoniſius om-
nia ſacr̄a ordinari ⁊ in eo ꝯſummari dicūtur. ita vt
ſit oīs cōſummatiōis finis. Has dignitates parti
Joānes de turre cremata. partim alij ponūt Quas
q̇ rite cōſideraret nō ſine metu ⁊ reuerētia ad illō ac
cederet ſumendom

¶ De reuerētia ex cōſideratiōe ꝓprie vilitatis §. 29

G   Secūdo e regione debet hō cogitare ſui indiſ-
poſitiōem ⁊ vilitatē cōferendo ⁊ ꝯꝑando eā
ad ſacr̄i dignitatē O quātum ꝓfundabiť. q̄zto timo
re reuerenciali concutietur ſi cōſideret primo ſui vi-
litatem.

Eſt ei hō { vilis / vilior / viliſſiꝰ } ex { nat̄a ꝯdita / miſr̄ia ꝯt̄cta / cl̄pa admiſſa }   Vilis nat̄a. qō contrahis. ac malus addis

¶ Quid eīn eſt hō ex natura cōdita: niſi puluis. pu-
tredo ⁊ terra. Vt āt plenius in tua vilitate abiſſerꝭ
⁊ q̄z ex natura vilis ſis noſcas. conſidera miſerias

ex pte { aie / corpis / vtriuſq; }   Miſeric aie ex m̄ltis pateſcunt. p̄mo ex fūdamēti nihileitate. q̄ ex nihilo

creata. Scdō quia totaliter in pc̄ō originali (vt ita di
cā) zanita. Tertio q̄ nihil ē tota. Et hoc quo ad fie-
ri. eſſe. cogitare velle oꝑari p̄ficere. vt pulchre Nider
in ſuo p̄ceptorio declarat. Quarto q̄ fomite ꝯtami
nata tota ſpurca ⁊ īmunda. Quinto q̄ originali iu
ſticia ſpoliata. et malis multis onuſta. O quō muta
tus eſt color optimꝰ. O quō mūdi dña princeps pro
uinciaꝝ: ē deſtituta. Scdō ⁊ corpus ſuas vilitates
habet. quas ſi reuoluere voles. nares ante obſtruas
velim. Quid eni corpus? Sperma prius. mō ſaccus
olens. poſt vermibꝫ eſca. De his pulchre in medita-
tionibus ſuis Bernar. ⁊ Vincentiꝰ in ſpeculo mo-
rali. Miſeria aūt totius ſic ptz iuxta Innocētiuz in
de miſeria humana.

Ex { miſerabili / culpabili / dānabili } hūane { cōditiōis ingreſſu. / ꝯuerſatōis ꝓgreſſu / diſſolutiōis egreſſu }

Unde ergo ſupbit hō: cuius cōceptio culpa. naſci
pena labor vita. neceſſe mori. Ecce hec de miſeria
que eſt ex natura cōdita. Quid queſo ſi dixerimꝰ de
ꝯtracta. et de ea que fit ex culpa ꝓpria? Quis fetorez
ferret? quis tam ꝓlixa legere poſſet? Sed ſi iam cepe
ris cogitare ꝙ cum tali vilitate. tam paꝝ vir media
hora es diſpoſitus. nō credo q̇n reuerentia afficierꝭ,
preſertim cū credideris ꝙ q̄zuis mille annis te p̄pa-
raueris. nullatenus ſufficeres ad cōdignā ſacramen
ti huiꝰ ſuſceptionē. Etiā ſi oīm ſctōꝝ meritis gau-
deres. angeloꝝ et hoīm puritate floreres Nulla enī
nr̄a p̄paratione. nulla ait Gerſon reddimur digni i-
duſtria. ſed ſola dei gr̄a. His itaq; duobꝫ per ſe cōſi
deratis. puta dei altitudie. ⁊ ſacr̄i dignitate. Itēq;
tui indiſpoſitiōe ⁊ vilitate. debes hec inuicē cōferre.
⁊ exemplo ſcti Franciſci dicere Domie q̇s es tu ⁊ q̇s
ſum ego? Tu deꝰ altiſſimꝰ. ego hō viliſſimus. Tu
eſſentia prima. ego creatura nihili filius: ⁊ de nihilo
facta. Que ꝯuētio luci ad tenebras? Tu lux puriſſi-
ma. ego abyſſus horrida. Qua igitur frōte. q̄ auda-
cia ad te accedā Sic ad ſingula dei p̄dicata ⁊ vilita-
tis tue: deſcēdendo. Qui ſic ſe exercitauerit nō ſine ti
more ⁊ reuerētia accedet.   ¶ § tertius

Tercio cogitab̄ indigne ſumentiū picula ⁊ aſtā   H
tium ſublimitatē Pericula aūt ſunt nūerata.
De aſtātiū ſublimitate ē firmiter credere ꝙ angeli
illic deo aſſiſtant. Juxta qō eccleſia canit (deus cui
aſtat angeloꝝ chorus) indigne ſumētes ferire pati.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Hoc igiť dʒ hõ quaſi ſenſibiliter imaginari. ⁊ cū ſū-
mo tremore ⁊ reuerentia accedere.

¶ Quomodo mēs inflāmetur in deſideriū et aṁorem

Verū qm̄ h' ſacr̄m amo- ¶ Mēbꝝ ſecūdū
ris ē pignus. ⁊ charitatis ſignū. Ideo ceterꝭ
paribꝰ aṁor timori ꝑponderare debet. Naʒ ⁊
panis iſte ſm Augꝰ. querit eſuriē hominis interio-
ris. Vn̄ poſtq̄ȝ mens reuerētia affecta fuerit, deſide
rio ⁊ aṁore eſt inflāmanda. Deſideriū aūt ⁊ amor in-
flāmatur.

Si ꝯſideres { Inſtitutiōis rōcinia ⁊ dei pietatē
dei paſſiōeȝ. bn̄ficia. ⁊ eius amorem.
acceſſus īuitatoria fructū ⁊ nccitateȝ.

Inflāmatur. Primo deſideriū ⁊ amor ſi cōſideres in-
ſtitutiōis rōcinia. Quia ſi oēs inſtitutiōis cauſas re
uolueres. nihil aliud īuenies q̄ȝ qꝛ xp̄s hoc tibi ī vſuȝ
dederit ⁊ crebrius a te accipi voluit. vt pulcre ī .iiij.
ꝑte declarat Vbertinꝰ Sūt aūt plures inſtituti-
ones cauſe quaꝝ ſingule ſūt valde deuotiōis inflam
matiue. Ponūtur autē hic nūero decem.

I Solet. ſociet. meōres. guſtes. det amoreȝ
Te paſcat. ſaēt. ſit et hoſtia. tres. pleoſcpta

¶ Prima inſtitutiōis rō q̄re xp̄s inſtituerit hoc ſa-
cramētum eſt. Soleť. i. ꝯſolatio ſue ſpōſe. i. eccľie.
vel aīe fidelis. ne ſcʒ oīno ſponſi q̄ſi viduareť corꝑali
p̄ntia. Et ſic ſtat quaſi poſt ꝑietē tenuē ſacramētali
um ſpēꝝ. O quali amore: quali deſiderio taľ ē ſpon-
ſus āplexandus. ¶ Secūda cā eſt ſociet. i. cōueniētia
ac nccitas realis p̄ntie capitis chriſti cū mēbris eccľie
Decet em̄ vt mēbra aliq̄ modo caput cui vnianť ha
beant: O vnionē: o cōiunctiōeȝ deſiderabilē mēbroꝝ
cū capite tali ¶ Tertia ē memores. i. cōmemoratio
ſue acerbe paſſiōis. que merito nr̄m oīm ſibi vendi-
cat amorem. Nā quia ſine fide paſſionis chriſti nūq̄ȝ
fuit vel erit ſalus. Jō oportuit ſicut an̄ eiꝰ aduentuȝ
p̄figuratiua ita nunc rep̄ſentatiuū eiꝰ aliqd̄ eſſe qd̄
quotiēs viderem amiciciaꝝ eiꝰ meōres toti in eius
amorē rapemur. Hīc ait. Hoc facite in meā ꝯmeō-
rationē. Et ꝑ ꝓphetaʒ. Recordare pauꝑtatis mee.
trāſgreſſionis abſinthij et fellis. Hāc em̄ vltiaʒ me
moriā ait Hieroni. reliq̄t. quēadmodū ſi q̄s pere-
gre ꝓficiſcēs aliqd̄ pignꝰ ei quē diligit reliquerit. vt
quotiens viderit poſſit eius beneficia ac amicicias
cōmemorari. Quē ſi ille ꝑfecte dilexerit ſine ingenti
deſiderio vel fletu illud videre non poteſt. Hoc igiť
cū accipimus. recordemur cōmemoremur. qꝛ caro et
ſanguis eſt chriſti ne ingrati ſimꝰ beneficijs tantis.
¶ Quarta eſt guſtes. i. vt per guſtū hūanitatis te in
uitaret ad diuinitatis amorē. Per ſenſibilia: viſibilia
em̄ ī inuiſibiliū rapimur amorē. O dignationē Si-
liquis vix digni ſumꝰ. ⁊ ad angeloꝝ cibū inuitamur
¶ Quinta cauſa eſt. Det amorem. i. vt amorē ſuuȝ
nobis oſtēderet. ⁊ vt eximiū amoris ſui ⁊ charitatis
teſtimoniū apud nos ſemꝑ eſſet: ⁊ ſic noſtrū ſibi al-
liceret amorē. Hic doctiloqui elingues in hoc expri-
mēdo amore. etiam Maronis muſa ebet. Ecce pre
nimio amore nō fert ſuam p̄ntiā abeſſe nobis. vt ſic
gaudeamus de eo ſub ſacromēto quēadmodū āge-
li de viſione in celo ¶ Sexta eſt. te paſcat. i. vt cibū et
alimoniā ſp̄ualem eccleſie ſue ⁊ animabus prouide-
ret. Sicut em̄ vita naturalis eget cibo nō ſolum ad
quātitatis augmentū. ſed et ad naturā ſuſtentandā
ne propter reſolutiones cōtinuas diſſoluatur ⁊ pere
at Ita et neceſſariū eſt cordi humano ꝓ vita ſp̄ua-
li ſp̄uale alimentū. cuiꝰ incorꝑatione ⁊ inuiſceratiōe
fidelis animus virtutibꝰ creſcat ⁊ cōſeruetur. O dile
ctionē carnē ⁊ ſanguinē dare in cibū ⁊ potū ¶ Sep-
tima eſt. Sanet. i. vt efficax eſſet in eccľia eius medi
cina quotidiane infirmitatis curatiua. Hic Greg.
Corpus chriſti medicina ſp̄ualis eſt. vulnꝰ quod ha
bemus eſt qd̄ ſub peccato ſumꝰ Qui vulnꝰ habʒ me
dicinā querat. O q̄ȝ dulce ⁊ charū emplaſtrū de chri
ſti carne ⁊ precioſo eius ſanguie cōfectum ¶ Octaua
eſt. Sit et hoſtia. i. vt eccleſia iuge placatiōis ſacri-
ficiū h̄ret. quod ꝓ quotidianis offenſis offerret. Vt
ſic haberet hō quo placareť deus. vel ꝓ delictis delen
dis. aut gratitudine repēdenda ¶ Nona eſt. Tres. h'
eſt pro actuatione triū theologicarū virtutū. ſ. fidei
ſpei et charitatis. Hic em̄ ſūmum eſt fidei meritum
teſte Auguſtio. Laus fidei eſt credere qd̄ non vides
Hic ſubleuatio ſpei de obtinēdo q̄cq̄d neceſſariū ſa
luti. Nā ad nos ipſe inuocatus venit Et ex ꝑceptiōe
munerū p̄ntium firma eſt ſpes futurorum. Hic de-
niq̄ȝ dilatatio ⁊ actuatio charitatis. Nō em̄ eſt vali-
dioris virtutis incendiū ad diuinū amorem nutriē-
dum. q̄ȝ memoriale paſſiōis eius ſignū: quod totum
noſtꝝ ſibi exigit amorem. ¶ Decima eſt. Pleoſcꝑ
ta. i. adimplēdo ſcripturaꝝ. De hoc em̄ dictū erat in
Ps̄. Erit placēta in ſūmis monciū iuxta hebraicaȝ
veritatē. teſte magiſtro Paulo burgēſi in additiōe.
Itēq̄ȝ Tu es ſacerdos ineternū ſm ordinē melchiſe
dech: qui obtulit panē ⁊ vinū Itē in euāgelio. Ego
vobiſcū ſum vſq̄ȝ ad cōſummationē ſeculi. Nō ſolū
ſcʒ per p̄ntiam maieſtatis. aut inhabitanteȝ grām:
ſed et per corporalem in ſacramēto preſentiā. Quis
queſo his attentis nō ſuccēdeť. q̄s non deſiderio fla
gret.

¶ Quomodo inflāmetur mens ex cōſiderati- K
one diuine pietatis ¶ Paragraphꝰ primus

Sed ne timore nimio retraharis. magiſq̄ȝ ad ac
cedēdum inflāmeris. cōſidera dei tui ⁊ domini
ieſu pietatem. Eſt em̄ ei propriū parcere ⁊ miſereri
Et quis inuocauit dn̄m et ꝯfuſus eſt ab eo. Querit
occaſiōes ait Cryſ. miſerendi inuitus cogiť indigri
Eſt igiť ad tam piū dn̄m cōfidēter accedendū. ⁊ de eꝰ
pietate confidendum. Et hoc vt ait Soccus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Propter { innatã ſibi bonitatem / promiſſionis veritatẽ / exhibitionis pietatem }

Albertus magnꝰ ait. Sunt in deo omnia q̃ impelle
re pñt ad benefaciendũ Que ſunt Bonitas. benigni/
tas. pietas. dulcedo. charitas. placabilitaſ. vt pulcre
in principio de miſterijs miſſe declarat. Si nõ verb
credit: exemplis detur fides. Sũt teſtimonia pieta/
tis. manaſſe dauid: ⁊ ceteri huiꝰ gñis. Vide opa ie/
ſu que deſcribũt euãgeliſte. Nõne ipſe dolores ⁊ infir
mitates oĩm deſiderãtiũ: inuocantiũ: ⁊ in ſe credẽti
um tulit. ⁊ infirmitates oĩm ipe portauit. Mulier
tangens fimbriã ſanatur. Peccatrix pedes eiꝰ oſcu/
lans mũdatur. Chananea exaudit Leproſi claman
tes mũdant. Demoniaci ⁊ paralitici ⁊ cuncta nature
mõſtra dũ accedunt ⁊ credũt ſalutẽ cõſequũtur. Nã
virtus de illo exibat ⁊ ſanabat oẽs. Publicani ⁊ pec
catores veniã cõſequũtur. nec eoꝝ cõuiuia deſperit.
Teſtes hoꝝ inuoco ⁊ in mediũ adduco Mattheuz.
zacheũ. mulierẽ in adulterio dephenſã. Longuz eſt
ceteros enarrare eiꝰ pietatẽ expertos. Inquirãtur di/
aboli ſi nõ ⁊ illi. inuocãtes pietatẽ experti. q̃ppe dimi/
ſit eos in porcos Ad hũc igit pietatis fontẽ o aia
peccatrix ꝓperato. nũc more fidelis leproſi clamans
Dñe ſi vis potes me mũdare. Nunc cẽturionis iſtar
dicẽs. Dñe puer meꝰ iacet paraliticꝰ in domo ⁊c. Nũc
more ſanguiflue mulieris Si tetigero fimbriã veſti
menti eius ſalua ero. Quiſq̃s eñ vera fide ⁊ ſupplici
corde corꝫ venerabili ſacro veniã pecierit credẽdum
ait Haſſia pie ẽ. ꝙ aut plenariã: aut maxime ꝑtis re
miſſionẽ cõſequatur pctõꝝ. Adducẽs exemplũ de la/
trone ⁊ magdalena. Idẽ dicit Diſcipulus in ſmone
de ſancto Stephano. vbi enũerat quibꝫ patet celuz
hunc doctorem allegans.

¶ Quõ iflãmet mens ex ꝯſideratiõe bñficioꝝ ¶ §. ij.

Porro vt ãpliori ꝺuotiõis ⁊ amoris flãma ſuc
cẽdaris: debes etiã cõtemplari bñficia diuina
ex pietate ſola tibi preſtita. In quoꝝ hoc fieri iuſſit
cõmemorationẽ. Debes igit ad mentẽ reuocare bñ/
ficia illa diuia. maxieq̃ maxia. de q̃bꝫ plene agit in/
fra in beneficiario folio. Que vt ampliꝰ te
permoueãt ⁊ ad amorẽ et deſideriũ inflãment. ꝺbes
ſingulariꝰ recolere illud ſũme charitatis incendiũ. q̃
cõtulit hec vniuerſa. Nõ eñ melius ſuccenditur ig/
nis q̃ʒ igne. ⁊ nil ita afficit ad amorem ſicut cõſidera
tio charitatis ⁊ amoris dei ad nos. de q̃ pleniꝰ infra
folio Potiſſime tñ paſſionis debemꝰ memi/
niſſe vt infra. Et illiꝰ charitatis diiudicare debemꝰ ar
dorez q̃ ſue infinite bonitati nõ ſuffecit ꝙ tãta ac ta/
lia preſtitit: niſi adhuc quotidie ad nos deſcẽdens ſe
nobis taliter ⁊ tali mõ exhiberet. O ardorẽ. o chari/
tatem. O quis te vidit ⁊ nõ amauit. Quis abyſſum
cõſiderat ⁊ nõ expiauit. Qui nõ amauit neq̃ʒ ⁊ ipius
eſt. ſicut qui nõ expauit vecors ⁊ inſenſatus ẽ

¶ De inuitatorijs accedẽdi ¶ §. tertius

Verũ vt nullo te pacto a calore huiꝰ abſcondas
ſʒ vt ad acceſſuz aĩeris debes cõſiderare Acceſ M
ſus inuitatoria fructũ ⁊ neccitatẽ. Supra aũt
enumerata ſunt. ſ. in gradu. Cõſideratiõis inuitato
ria acceſſus vñ nõ ſunt hic replicanda. Sed hic q̃dã
inuitamenta dicemus ad huiꝰ ſacre ꝯmuniõis freq̃n
tationẽ ipellẽtia Pro quo notãdũ ꝙ abſolute me/
lius eſt ex amore ⁊ humili deuotiõe crebriꝰ accedere
q̃ʒ ex timore ſolo vel etiam humili timore abſtinere.
Amor eñ ⁊ ſpes preferũtur timori. licet in caſu q̃n/
q̃ʒ melius ſit abſtinere. ſcʒ interueniente notabili et
legittima ad abſtinẽdum cauſa. Sumptio eñ mul
tis ex cauſis preualet que fit ex amore. q̃ʒ reuerẽcial
abſtinẽtia ex timore. vt pulchre proſequit in pãthe/
ologia. ⁊ Mattheꝰ de craconia in nobili illo ſuo dya
logo. Hinc etiã ſanctꝰ Appolloniꝰ. vt patet ĩ vitaſ/
patrũ monebat monachos q̃tidie cõicare xpi miſte/
rijs quinq̃ʒ potiſſime ex cauſis

¶ Chaut logus. p̃ſto. patiẽs delẽtur ⁊ vnus.

¶ Prima ne forte q̃ ſe lõge facit ab his longe fiat a
deo / Secũda quia qui hoc crebriꝰ ſuſcipit freq̃ntiꝰ
recipit ſaluatorẽ. ¶ Tertia quia ipa cõmeõratio dñi
ce paſſionis dñi quotidie a monachis fiat plurimuz
cõfert ad pacientie exemplũ que eſt neceſſaria eis
¶ Quarta q̃a per hoc datur cõmonicio vt q̃ſq̃ʒ cauti
us viuat vt ſemꝑ paratus ſit ⁊ dignꝰ Quinta quia
per hoc remiſſio peccatoꝝ credẽtibꝫ datur. Hec ille
Sed ⁊ frequẽtans ⁊ accedẽs pleniorẽ cõſequit ſacra
menti effectum. de quibꝫ ſupra. ⁊ infra adhuc dicen
dum ⁊ xp̃o cõiungit intimius. Que omnia hoc ver/
ſu patent predicto.

¶ De accedẽdi neceſſitate ⁊ fructuoſitate ¶ §. q̃rtꝰ.

At ne aliq̃ modo ſubterfugias ꝯſidera poſtre
mo ꝙ grandis frequẽtandi hoc ſacramẽtum
tibi indicit neceſſitas. De hac eñ Bonauen. N
ſic ait. O quãte anguſtie. Horrendũ accedere Nõ ac
cedere ex notabili negligẽtia dãnabilis culpa. Quia
qui ſine cauſa accedere dimittit q̃ʒtum in ipo eſt pri
uat ſanctã trinitatez gloria. angelos leticia. pctõres
venia. iuſtos ſubſidio ⁊ gratia. in purgatorio exiſtẽ/
tes refrigerio. Eccl'iam xpi ſpũali beneficio. Seipm
medicina ⁊ remedio ꝯ quotidiana peccata. Quotiẽs
effunditur ſanguis chriſti in remiſſionez effunditur
peccatorum. Qui igitur quotidie peccat ſemꝑ medi
cinam ſumat Item priuat ſe quodãmodo omibuſ
bonis venĩẽtibus ex ꝯmunione ſacramẽtali: vt ſunt
pctõrum remiſſio. fomitis mitigatio. mẽtis illumi/
natio. virtutũ infuſio. angeloꝝ cõuiuatio ⁊c. Nõ ſu
mit viaticum vnde extimeſcere habet in via ꝺfectũ
Euacuat diuinũ cultum. cõtemnit aut paruipendit
chriſti preceptũ quo hanc neceſſitatem inducit dicẽs
Niſi manducaueritis carnẽ filij hominis ⁊ biberit/
eius ſanguinẽ nõ habebitis vitam in vobis ⁊c. Et ex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

go terrifica de hm̄oi fetus pagina inſonat tuba dicens. Numeri. ix. Si qs mūdus eſt ⁊ in itinere non fuerit: ⁊ tñ nō fecerit phaſe. extermiabitur aīa illa d pplo. q̄z ſacrificiū nō obtulit dño tpe ſuo Hec ille Q̄ſi gñaliter oibus tāta neceſſitas indicit̄. q̄tū putas ſacerdotib; dei. eius cultui cōſecratis impoſituꝫ iri. Certe magna eſt ait Ubertin⁹ ſacerdotū abuſio a celebratione ceſſantiū. q̄z faciūt ꝯ dñi intentionē ⁊ p̄ceptū. Hiis nō mō ex cauſis dictis neceſſitas indicit̄ ſꝫ et ex ordinis ſuſceptiōe qua facti ſunt os eccl'ie. ex ſtipendioꝝ receptiōe. ⁊ ex gratiaꝝ ⁊ cariſmatū obligatione accedere ipellūtur De hijs nō āpliora ꝓſequimur. qm̄ nō dei ſacerdotib;: ſed q̄b; lacte opus ē iunioꝛib; ⁊ nouellis xp̄i tyrūculis is tractatul⁹ legēd⁹ dedicatur.

o ¶ Timoris ⁊ aōris Succēde fornacib⁹
Quo cōplectar iā te forꝫ brachijs tenacib⁹
Nri replēs guſtū oris. fructib⁹ feracibus.

¶ De gradu occurſionis ¶ Capl'm ſeptim

Ccurſio. De qua ꝑ ꝓphetā Prepare in occurſū dei tui iſrl' Amos. iiij. Et item Gaude ⁊ letare ſyon occurrēs deo tuo. Et in euāgelio. Exite obuiā ei. Hec recto ordine ſupiori gradui ſubnectit̄. q̄z poſtq̄z aīa ꝑ ſupiores gradus ſe pauit nil reſtat niſi vt venienti occurrat.

Et ē q̄ dño occurras ꝑ / nūcioꝝ auditū ⁊ rñſiuas inuitatiōes / ſm̄ q̄ſdā ſilitudies ⁊ ꝯditiones / duota ſuſpiria ⁊ āmiratias dñjudicatōeſ

D ¶ Primo dico fit hec occurſio ꝑ nuncioꝝ auditum ⁊ reſpōſiuas inuitationes. Debem⁹ eñ in hoc g̃du ꝯſtituti audire verba nūcioꝝ: quos deus tanq̄z rex diues ꝑmittit in oēm ad quē vētur⁹ eſt locū. vt ſunt ꝓphetice promiſſiones ⁊ ſacre inſpiratiōes. Unde h renoluēda ſunt ⁊ ruminād a prophetica illa ꝓmiſſa. cuiuſmōi ſunt. Qui vēturus eſt veniet. Dicite filie ſyon. ⁊c. et cōſil'ia. Hic q̄z cōmiſcent̄ verba dñi q̄ nuncios ſubſequit̄ ſuos. vt eſt illud. Ecce ego venio ⁊ habito in medio tui. ⁊ ſil'ia. Poterintq̄z hic aggregari plurima prophetaꝝ verba que multū ſunt deuotionis inflāmatiua Sꝫ vbi aia hm̄oi voces audierit. mox vt eis per ꝺſideriū ⁊ gratitudinē reſpōdeat opꝫtet. vt ſic exemplo Abigail nūcios dauid ſequatur. Et pro hoc deſeruiūt exclamationes ille ſeraphice q̄ infra ponūtur ¶ Mēbrum ſecundum.

P Secundo dicim⁹ q̄ occurrēdum ſit ſm̄ quoꝝdam ſimilitudines ⁊ conditiones inſtar videlicet harum perſonarum. ſ.

Ut re⁹. infirm⁹. ꝑſſus. mēdic⁹. ⁊ aīa.
Spōſa. velut ꝑles. vēias mihi tu viceuſa

¶ Hee ſunt ſeptem affectiones orationis que in ꝑfectu religioſoꝝ appꝛiātur ſeptem petitiōib; dñice orōnis in quib; deuotū ē accedere ad ſacr̄m. Et p̄io accedēduꝫ ē vt reus ad miſicordē iudicē. Ecce copioſa hic offertur deuotiōis ⁊ cōpunctiōis materia. dū ſcꝫ q̄ſq̄z ſecū cōſiderat qual' ⁊ in q̄b; ip̄e reus: ⁊ qualiſ ip̄e iudex cui occurrere habꝫ Facili⁹ cogitatu q̄ꝫ penna hec cōpꝛehēdunt̄. Quis eñ non dico ſcribet: ſꝫ ne cogitabit q̄dem in q̄ntis ſum⁹ rei ⁊ quātis expoſiti malis. Uere clamare neceſſe hēmus. Sed liba nos a malo. ⁊ dicere in accedēdo. Dñe multoꝝ criminuꝫ reus ⁊ vniuerſis expoſitus malis ad te ſaluādus venio. ⁊ quē iudicē ſuſtinere nequeo: ſaluatoreꝫ hēe ſuſpiro Adiutor meus eſto de⁹ ¶ Secūdo occurrēdum eſt ſacramēto. ſicut infirm⁹ occurrit medico. ⁊ ſicut multis hoſtib; obſeſſus ſuo liberatori. Uere a planta pedis vſq̄z ad verticē non eſt ſanitas in nobis Et nos certamine triplici circūdant tres inimici Ita q̄ clamare cōpellimur Et ne nos inducas in tēptationem Et dicere in accedēdo Domine infirm⁹ venio ad te medicū et medicamentū vt vulneꝝ meoꝝ cicatricib; quas aduerſarius inflixit: medearis vt debilem ⁊ ꝯfractū hoc ſacro edulio corrobores Et iteruꝫ Sana me domine ⁊ ſanabor Itēq̄z Dñe caſtꝝ conſcie mee inerme ē ⁊ penuria affectū: et hoſtibus vndiq̄z obſeſſum Uenio igitur ad te dei virtutē: venio ad te in quo omnis abundantia boni: tibi reddo caſtrum op⁹ tuū: plaſma tuū: vt ip̄m armis defendas cibis ac munimine cōfortes. Eſto mihi in deū protectorem ⁊c. ¶ Tertio occurrēduꝫ ē vt oppꝛeſſus debitis ſuo liberaliſſimo creditori ⁊ remiſſori. Debemus aūt decē milia talentoꝝ Unde clamare habem⁹ Dimitte nobis debita noſtra ſicut ⁊ nos dimittim⁹ debitoribus noſtris: ⁊ orare Domine obligat⁹ ſum debitis que ſoluere nō ſum ſufficiens: vnde venio ad te vt abſoluar a debitis te ſpōdente ꝑ me: Aſpice igit̄ in me ⁊ miſerere mei: te offerendo pro me vt ſic retribuas pro me ¶ Quarto occurrendū eſt vt mēdic⁹ et pauper regi glorie. bōi diuiti: largiſſimo datori Ego pauper et mendicus: Unde clamo. Panem noſtrū quotidianū da nobis hodie: Et dico Domine paſtor bone venit mēdicans famelica anima mea coram te cupiens ſuſtentari a te pane viuo ⁊ vero Domie paſce me ¶ Quinto occurrendū vt ſeruus occurrit dño cupiens recōſiliari ei Seruus tuus ego ſū: ſꝫ proch ſeruus piger infidelis et neq̄z: qui nō feci tuam volūtatem Unde nunc ad te venio voluntatē tuam perficere cupio: et ergo oro Fiat voluntas tua ſicut i celo ⁊ in terra Doce me facere volūtatem tuam ¶ Sexto occurrendū vt ſponſo ſponſa dulciſſimo Nos xp̄i ſponſe ſumus qui ei in baptiſmo ⁊ fide deſpōſati ſumus: ſed proch virum pudicicie noſtre dereliq̄mus: diabolo adheſimus: et cum eo fornicati ſum⁹ Quotiens ait Hieronimus cōcupiſcim⁹: totiēs a dō fornicamur Sed ipſe clamat: Auerſatrix iſrahel reuertere ad me et libenter ſuſcipiam te: Ad euꝫ igitur cō

uerſi ad thalamũ aſpirem⁹: ⁊ dicamus Adueniat re
gnũ tuum. Ubi cubas. vbi paſcis ⁊c. Poſtremo oc
currere dẽmus ſicut filius pr̄i ⁊ dicere. ſanctificet̄ no
mẽ tuũ Filij ꝓdigi ſum⁹ q̄ ſubſtãtiam dilapidamus
vniuerſã. vnde dicam⁹ Dñe pater ego ꝓdit⁹ in regio
ne longinqua oĩa dona gr̄e tue per peccata mea per
didi. eiectus ſũ a poſſeſſione virtutũ. ſpoliat⁹ inno/
cẽtie veſte: nõ ſum dignus vocari filius tu⁹. Sz ecce
venio ad te vt reſtituar p te. Dñe quãdo reſpicies? re
ſtitue aiam. Redde mihi leticiã ſalutaris tui. Si
hüjs mõis celeſti patri occurrerim⁹ ſi cum filio pro/
digo nos hũiliauerim⁹ ⁊ dixerim⁹. Dñe nõ ſum di/
gnus vocari fili⁹ tuus. nõ ſum dign⁹ vt intres ſub te
ctũ meũ. ⁊ nihilominus firmo ꝓpoſito fiat volũtas
tua adiũxerimus: nõ ſe feret: non ſe ſuſtinebit p̄r ille
celeſtis. ſed prior in obuiã veniet: in amplexib⁹ ruet:
Hec
vitulo ſaginato te reficiet gaudens ⁊ letabũd⁹
de occurſionib⁹ iſtis in q̄b⁹ eſt deuotiſſimũ exerceri.
ſi fuerint plene diiudicate

Quõ occurrẽduz per crebra ſuſpiria Mẽbꝝ t̄tiũ

Tertio occurrẽdum ẽ per crebra ſuſpiria ⁊ ã/
miratiuas diiudicatiões Ponit Guilhelm⁹
pariſienſis in ſua rethorica diuia ſeptẽ ſuſpi
rioꝝ ſpẽs q̄b⁹ dz ſe hõ exercere circa deũ ⁊ hoc vene/
randũ ſacr̄m. Et ſunt iſte

Clamor – q̄ ẽ – ꝑclitãtiũ – cũ inſt̄s cla᷑ vt liberemur
Eiulat⁹ – q̄ ẽ – puuloꝝ – nos ꝓ abſẽtia pr̄is ⁊ alimẽti
Rugit⁹ – q̄ ẽ – dãna paſſoꝝ – vt ceſſau q̄ irrugiit ſupplã
Plãct⁹ – q̄ ẽ – luct⁹ mortuoꝝ – mortẽ aĩe plãgã⁹ Cẽat⁹
Gemit⁹ – q̄ ẽ – ſignũ doloꝝ – gemit⁹ ĩ orõe fũdamus
Suſpiriũ – q̄ ẽ – ſpira° fatigatoꝝ – vehemẽt̄ aduẽtũ optẽ⁹
Sigult⁹ – q̄ ẽ – diu lugientiũ – inceſſabilit̄ doleamus.

Occurrẽs clamo. mis̄ eiulo. rugio. plãgo
Et gemo. ſuſpiro. ſingultio paſce ieſu me

Quõ occurrendũ ꝑ ammiratiuas conſideratiões
Mẽbrum quartũ.

Adhuc occurrendũ ꝑ ammiratiãs diiudicati
ones vt ſcz volatũ quẽdaz ſuſpẽſiuũ ⁊ ãmi/
ratiuũ inter diuã maieſtatem ⁊ tuã ꝓpriaz
vilitatẽ exerceas diiudicãdo videlicet

Ad quẽ. q̄s vẽiet. cur quõ. quẽ dabit. vnde.

Offertur in hoc verſiculo fecundiſſima parit̄ ⁊ de
uotiſſima cõtemplatiõis materia: ſed paucis ne ꝓli/
xi ſimus ꝑſtringẽda. Debes igit̄ aĩa ſup annũciatiõi
bus illis ꝓphecticis ⁊ venturi dñi promiſſionib⁹ tecũ
exẽplo marie cogitare. quales ſunt annũciatiões ille
ꝓfunde videlicet diiudicando. quis. qual̄. ⁊ quãtus
ad quẽ. qualẽ ⁊ quãtillũ dignabit̄ aduẽtare: q̄ maie/
ſtas ad quã vilitatẽ. O dignatiõem. Ipe q̄ de ſe fa/
tet̄. ego ſũ deus oĩpotens. q̄ terrã reſpicit ⁊ facit eã
tremere. q̄ vt in apocalipſi dicit̄ hz in veſtimẽto ⁊ in
femore ſuo ſcriptũ. rex regũ. dñs dñantiũ: is inq̄z ta

lis ac tant⁹ nõ dedigñt̄ viſitare hoĩem miſeꝝ ⁊ pec/
catorem. Hec ſi rite diiudicaueris in ãmirationem
ductus exclamabis O q̄z ſtupenda dignatio. q̄z ĩde/
bita miſeratio. q̄z gratuita dilectio regẽ regũ: domi/
nũ dñantium ad miſellũ deſcendere vermiculuz. Et
itẽ Unde mihi hoc vt maieſtas dñi veiat ad me?

Cur tanta dignatione ad te veniat §. ij.

Secundo ãmiratiue cõſiderare habes Cur tã/
ta dignatiõe q̄tidie ad te veniat: q̄d. ſ. euz ad
hoc inducat. q̄d alliciat? Non vtiq̄z bonitas tua. nõ
merita tua: ſed ſola gratuita charitas ⁊ ĩnata pietas
ſua. Hinc Ezech. xxxvi. ait Nõ ꝓpter vos faciã: ſed
ꝓpter memetipm̄. et propter nomẽ ſanctũ meũ. Et
Ozee. xiiij. Diligã eos ſpõtanee. i. nullo merito eorũ
Cauſe igitur aduẽtatiõis cõcurrunt cum cauſis iſti/
tutionis. de quib⁹ dictum eſt ſupra: quaꝝ potiſſima
eſt oſtenſio ſue charitatis. Et hic exclama dicens. O
charitas mea deus me⁹ quantum me dilexiſti q̄ ſola
gratuita charitate ad me aduenis ⁊ aduenisti.

Quomodo veniat §. tertius

Tertio diiudicandũ eſt quomodo veniat. Et
quis ſufficiet ad modum veniendi explicandũ? Ange
lus ſup modo aduentus interrogatus a virgie pru/
dente: ad ſuperiorem magiſtrum remiſit ſcz ſpũm ſã/
ctum. Quid ergo nos dicemus? Sed vt pauca ⁊ hic
aſſignemus notandum q̄ venit

Sapient̄ – cũ – occl̄tatõe maieſtatis – ſcz – ſb ſpẽb⁹ ſacr̄alib⁹
Potẽt̄ – cũ – gl̄ia diuitatis – ſcz – cũ oĩb⁹ ſanctis
clemẽt̄ – cũ – digñone pietatꝪ – ſcz – modis pijs.

Occultus ſapiẽs. ſcilq̄z poteris. pi⁹ ad nos

Primo dico venit ſapienter occultãdo: ſcz ſe ſub
ſacramentalibus ſpeciebus Quod ſapientiſſime fa/
cit quia congruis ex cauſis ſcz

Ob meritũ. ſignũ. riſum. ſẽſuz. q̄r ſcriptũ.

Prima cauſa quare ſe ſpeciebus dedit velatũ eſt
ob meritũ ſcilicet fidei. Fides eñ. teſte btõ Grego.
nõ habet meritum cui humana ratio prebet experi/
mentum. Hunc igitur modũ ſapientia illa adinue/
nit: in quo ſũmum meritum ſi rite fiat conſiſtit
Secũdo ob ſignum vt ſcz per ſpecies ſacramẽta/
les viſibiles ſignificetur homini quid cõtineatur: et
fiat inuiſibiliter Tertio ob riſum. ſ. infidelium e/
uitandũ qui inſultarent ſi crudas comedere videre/
mur carnes. Quarto ob ſenſũ. id eſt propter vitã
dum horrorem ex eſu crude carnis: ne ſcilicet horre/
ret anim⁹ quod cerneret ocul⁹. Aut etiam propter
ſenſus noſtri debilitatem qui nõ poſſet perferre tan
te maieſtatis claritatem: vt ſic in omnibus noſtre ꝓ
uideret neceſſitati Quinto quia ſcriptum. vt ſcilic;
impleretur illõ. Apocalip. ſecũdo. Dabo manna ab/
ſconditum. Quare aũt ſub talib⁹ ſpecieb⁹ pura pa/
nis ⁊ vini commẽdauit: etiam cõgruentiſſime aſſig
nãtur ſuper hoc rationes quas longum ẽẽt h̄ aſſigñre

Habent eñ paſſim in ſcp̃tis doctoꝝ ſup q̃rtũ ſñia/
rũ In pantheologia ⁊ ſic de aliis. Ita vt q̃ hec oĩa ſa
piẽter ⁊ ꝓfunde diiudicaret vere ſapiam de occultis
traheret. ⁊ cũ regina ſaba in exceſſum duct⁹ deficerꝫ
ſup ꝯtemplãda ſapĩa noſtri veri ſalomõis in hoc ſa/
cramẽto occultata. Quid eñ ſapiẽtius q̃ꝫ adeo ſalu/
briter ⁊ cõueniẽter nr̃e eruditiõi pit erq̃ꝫ refectioni ꝓ
ſtatu ⁊ captu noſtre ꝑuitatis cõſulere ⁊ ꝓuidere

¶ Q̃ꝫ venit potẽter ¶ §. iiij.

D Ecẽdo dico ꝙ venit potenter cũ gl'ia. ſ. maieſta
tis Uere ⁊ firmiter eñ credere debem⁹ ⁊ nul
laten⁹ dubitare ꝙ veniat ibi in corꝑe glĩficato ⁊ ad/
ornato dotib⁹ ⁊ cũ comitiua decenti: puta angeloꝝ
⁊ ſctõꝝ agminib⁹. O niſi hec eſſent occulta. q̃s ſtarꝫ
ad videndũ ea? Quis ſplendorẽ: q̃s decorẽ corꝑis illi⁹
ſuſtineret? Quis in cõſilio ⁊ cõgregatione tantoꝝ ſã
ctoꝝ aſſiſteret? Nã angelos ſubſequi ⁊ aſſiſtere i ſu/
perioꝛib⁹ teſtimonio Gregorii i dyalogoꝝ libris pꝛẽ
⁊ leonis eſt ꝯpꝛobatũ. Nã et eccl'ia dicit Deus cui a
ſtat angeloꝝ choꝛus. putas aſſiſtãt in celo nõ ſub ſa
cramẽto? Uere ſequũtur eũ quocũq̃ꝫ ierit: ⁊ eo dulci
us q̃ venit dignãtius De oĩbus ſanctis eccl'ia i aduẽ
tu petit in collecta dicẽs Ut veniens dñs nr̃ ieſ⁹ xp̃s
cũ oĩb⁹ ſanctis paratam ſibi in nobis inueniat mãſio/
nẽ Que etiã collecta de ſpũali aduẽtu ſm plures itel
ligi pt̃ Nã et hii ſequũtur agnũ. Quocunq̃ꝫ eñ ꝑgit
ſcti oẽs ſequũtur: atq̃ꝫ laudib⁹ poſt eũ canẽtes curſi/
tant: hymnoſq̃ꝫ dulces perſonant

¶ Uenit clemẽter ¶ §. v.

E Ertio dico venit clemẽter Nã totũ minus eſt
quod de hoc aduẽtu dici pt̃. Quis eñ digti/
onẽ illam maieſtatis. quis diue bonitatis illã abũdã
tiam qua ita ſe cõmunicat nobis q̃ſi ex nobis ip̃e de
pendeat digne explicabit? Sed vt pauca ꝓ deuotio/
nis excitatione ⁊ hic dicãtur: notandũ ꝙ clemẽtia ei⁹
pateſcit ſi cõſideremus quõ veniat. ⁊ ſi ad quoꝝ in
ſtar veniat cõmeminerim⁹ De mõ quõ veniat pul/
chꝛe dicit̃ in libꝛo ſpũalis gratie. ꝙ ſeptẽ mõis dñs i
miſſa venire dignatur ¶ Primũ eſt ꝙ dñs cũ tãta il/
lic humilitate venit: ꝙ nullus tam vilis ibi ẽ q̃n ad
ipſum dñs hũiliter ſe inclinet ⁊ ad ip̃m veniat. ſi ta/
men hõ ip̃m velit ¶ Secũdus eſt ꝙ venit cũ tãta pa/
cientia ꝙ nullus tãtus peccatoꝛ aut etiã inimicus eſt
ibi quin ip̃m ſuſtineat paciẽter: ⁊ ſi ei recõſiliari velit
letiſſime oĩa ſua debita ei dimittit ¶ Terti⁹ eſt ꝙ tã/
to amoꝛe illic venit: ꝙ null⁹ adeo frigid⁹ ⁊ obſtinat⁹
ibi eſt. q̃n ip̃m ſi tamẽ velit amoꝛe ſuo valeat inflã/
mare ⁊ coꝛ eius emollire ¶ Quarta tam largiflua li/
beralitate venit. ꝙ nullus adeo pauꝑ eſt quẽ nõ poſ/
ſit copioſe ditare ¶ Quinto ſe tam dulciſſimũ ⁊ deli/
cioſiſſimũ ⁊ ſufficientiſſimũ cibum omnibus pꝛebet
ꝙ null⁹ taꝫ eger: tam famelicus illic eſt: q̃n ab eo va/
leat curari refici ⁊ abũde ſatiari ¶ Sexto tanta clari/
tate venit ꝙ nullius coꝛ tam cecũ: tam tenebꝛoſũ eſt
ꝙ ſua preſentia non valeat illuſtrari ⁊ mundari.
¶ Septimo tã plen⁹ ſanctitate ⁊ gratia illuc venit
ꝙ null⁹ adeo ſegnis ⁊ indeuot⁹ ibi adeſt q̃n a ſuo toꝛ
poꝛe valeat excitari ⁊ ad deuotionẽ incitari

Valde huil'. patiẽſ. iflãmat amãſ pia dõat
Hic ſatiat. luſtrat. duoto toꝛpoꝛ abibit.

¶ Secũdo principaliter ei⁹ clemẽtia ex hoc eluceſcit
ſi cõſideres ad quoꝝ inſtar veniat ⁊ q̃ꝫta charitate. P
Uenit eñ inſtar oĩm qui vnq̃ꝫ aliqua pietate alteꝝ
viſitauerunt. Uiſitat eni deus verbum. Bern̄. teſte
nũc vt medic⁹ languoꝛẽ ſanans. nũc vt ſponſus ani
mã ſibi copulãs ⁊c. De quib⁹ mõis agitur in gradu
inuitatiõis. Et vere nulla ſil'itudo huic qua nos vi/
ſitat charitati cõueniens dari põt Nullus eñ amic⁹
ad alteꝝ inuiſendũ tam ꝓperauit. Nullus ſitiẽs taꝫ
feruide delectabiliſſimũ potum deſiderauit: aut mo/
riturus vitã cũctis moꝛtalibus exoptatã taꝫ affecta
uit. Nullus deniq̃ꝫ ſponſus vnq̃ꝫ in thalamũ ama/
tiſſime ſue ſpõſe inſiliit: quali deſiderio ⁊ affectu huc
ad nos in ſacr̃o aduenit deus

Nec ſitiẽs medic⁹. ſpõſ⁹. moꝛitur⁹ aĩcus.

¶ O charitatẽ. o dilectionẽ. Quis nõ in obuiã tante
charitati ruet? Quis nõ ammirans clamet: Quid eſt
homo q2 apponis erga eum coꝛ tuũ. Et hec de mõ q̃
venit ſub ſacramento

¶ Quid dabit aduenĩẽs tãta charitate ¶ §. vi.

Q Uarto principaliter cõſiderandũ quid dabit Z
ſcꝫ dñs aduenĩẽs tãta charitate. Uere largiet̃
munera iuxta magnificentiã ſuã Datoꝛ trã/
ſibit in donũ: dabit donũ fidei electum ſcꝫ ſeipſum in
quẽlibet deſiderabilẽ vſum. Si ſitis. fons tibi eſt. ſi
eſuris cibus eſt. ſi langues medicina ſan⁹ electuariũ
cõfoꝛtatiuum Omnibus omnia fiet. O q̃d vltra deſi
derari poteſt. Nimis auar⁹ eſt. cui nõ ſufficit deus.
En dat coꝛpus in cibũ. ſanguinem in potum. aĩam
in redemptionem. ſpũm in viuificationeꝫ: oĩa ſua
opera opatur nobis in meritũ. Dat poſtremo diui
nitatẽ in completionẽ omniũ deſiderioꝝ. Dat ſe to
tum in ſacramentũ cõmunionis: in ſacrificiũ recõſi/
liationis in viaticum peregrinationis. Dat ſe totũ
in future glorie pignus certiſſimũ. in celeſtis iocũdi/
tatis amabile pꝛeludiũ. in iocale diuinũ. in pꝛecioſũ
clenodium. quia ſaphirum diuinitatis in auro hũa/
nitatis: quaſi in pixide accidentium panis ⁊ vini ve/
latũ. O donum pꝛecioſum. donũ vtile. ⁊ quo meli⁹
poterit eſſe nihil. O quid retribuã domino pꝛo omi
bus que retribuit mihi: pꝛeſertim pꝛo tam nobili do
no? Poſſent ad hanc cõſiderationeꝫ reduci effectus
nomina ⁊ poꝛtiones que infra

¶ Unde veniat ¶ §. vij.

Q Uinto cum ammiratione intuenduꝫ. vnde S
veniet qui tanta dona confert ⁊ quo ſe incli/
net Uere a ſummo celo egreſſio eius hoc eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

a celo trinitatis. Sed quo ſe inclinet intueamur Et
ecce in vallē miſerie noſtre. Venit inq̄z de monte ex
cellentie in vallē humilitatis. De mōte potētie ī val-
lem infirmitatis. De mōte glorie in vallē exiguitat̄
z ignominie: dū maieſtas tanta talibꝫ ſe ſpēbus īcli
nat. Hec z hmōi intuentes cū Eſaia exclamemus.
Quis audiuit vnq̄z tale: aut quis vidit huic ſil'e Ve
re ſtupor z mirabilia facta ſunt in terra. Et cū Ber.
ſupiora cōplexante dicam⁹ O mira queretis z adue
nientis dei dignatio. o magna dignitas hōis ſic que
ſiti. Si perſonā intueor venientis. nō capio excellē
tiā maieſtatis. Si attēdo ad quos venit digtionis
magnitudinē: expaueſco. ſi modū cogito ſupra me
eſt z nō poſſū ad eum Hec de gradu occurſiōis ī q̄
longiuſculo īmorati ſum⁹ qm̄ bonū eſt nos hic eē. et
in hoc cōſiſtere gradu. Eſt em̄ in hoc gradu occurſi-
onis vſq̄z ad acceſſionem ſacramēti ꝑſiſtendū. Cōſi
derationes preſertim ille crebrius ad mentē ſunt re
uocande: vt vult dñs Bonauen. Nā qui hoc nō facit
corpus dñi ait quidā abbas nō rite diiudicat. z ari-
da cōſuetudine accedit feſtinās: nō ex affectu deuotio
nis. ſed ex defectu feruoris. Et ergo ſicut vacuus ac
cedit Ita inanis ſepe z ſī gratia recedit. Hymn⁹.

Tibi ieſu īuitāti. Occurrā letiſſime.
Clamans voce ſuſpirāti Dei rex dulciſſie.
Veni veni egrotāti Medens clemētiſſime

De gradu iterate ꝑpatiōis Caplm. vij.

Terata ꝑparatio. De qua ꝓpheta Bea
ti qui parati ſūt occurrere illi Nā z vgi
nes q̄ parate erant intrauerūt cum eo
ad nuptias Et nō eſt is gradus a cete-
A i ris: licet etiā ſicut preparatoriꝫ gradus
indiſtinctus: differt em̄ in hoc. quia illi veſperi z ma
ne tantū exercent. ſed is cū ingruit accedendi tēpus
dum in ꝓcinctu eſt eūdum ad miſſā Illi mediati: is
immediatus. Vñ aliq̄ triplicem ꝑparationē aſſigre
ſolent

ſcꝫ { remotā / ꝓpinquā / primā } { ꝑ ſeptīanā vl' aliq̄t dies ꝑuenire / vt iſtāti cōionis die ꝑ q̄d⁹ exerceri / in ꝓcinctu acceſſus ſe diſponere. }

Preparationem remotā mgr̄ ille venerādus Gerar
dus groet. obſuabat q̄ per duos aut tres dies ante
cōionis diē de nulla alia q̄z de hui⁹ ſacramēti matia
loqui volebat Sic aliꝗ ſilentiū die precedēti ſeruant
aliꝗ ieiunant. Sed de hoc gradu hic loquamur Et ē
poſtq̄z hō ſe per priores grad⁹ diſpoſuit. dño tñ ap-
propinquāte amplius ſe diſponere querit Et hoc

per { ſacramētalē purgatiōem / dei z ſcrōꝝ iplorationē / ītētiōis diſcuſſiōes z paſſiōis ꝯmeōratiōs me- } ſcꝫ { ꝯfitēdo / orando / ditando. }

Primo inq̄z per ſacramentalē pur
gationē z cōfeſſionē Nā iuxta patrū decreta nullus
ad tantū ſacramētū accedere dꝫ niſi peccata ſua cō
feſſus. vt Gelaſius dicit. Quod tñ intelligendum de
mortalibꝫ vel ſpēm mortalium hñtibus. Hinc cōi-
caturus ſe reflectat ſup ſe z diligent̄ examiet ꝯſciā
ſuā. z pro poſſe vera ꝯtritione z humili confeſſione
clarificet z mūdet eā vt digne ſuſcipiat ſplendorē pa
tris. Habeat cōtritionē generalē omniū peccatorū
in generali. z ſi tempus patiat̄. conquerat̄ dño ſup
aliquibus d̄fectibꝫ in ſpeciali. deinde ſtatuat emēdā
di propoſitū. quod vt ipleat imploret dei auxilium.
Horum practica videatur in examiatorio conſcien
tie infra folio.

Quomodo mens preparanda dei et ſanctoꝝ īuo-
catione Mēbrum ſecundum

De ſecūdo dicit Joānes de turre cremata Ad
iuuat preterea multū ad habendā deuotio- B
nem ad diſponendā aīam ad dignā ſuſcepti
onem hui⁹ ſacramēti orō. Premittenda eſt ergo orō
multiplex. modo ad deū: qui ſolus pōt facere mūdū
de imūdo. z dignū tanto ſacro. Implorāda ē ergo
patris potentia quo mentem roboret z ſtabiliat. Fi
liꝗ ſapientia: vt intellectū illuſtret z illuminet. Spi
ritusſancti bonitas vt affectum incēdat z inflāmet
ad digne ſumendū tantū ſacramentum. Habētur
paſſim orationes huiuſmodi cōpoſite ad ſingl'as ꝑ-
ſonas diuinas. imo z ad totā trinitatē ſimul q̄s le-
gere poterit cui nō datum fuerit poſſe meditari Ha
buit Aug⁹. orationes ſuas. Habuit Ambroſi⁹ ſu-
as. Sed z Ancelm⁹. Thomas. Albert⁹. vt quotiēſ
deuotio defuiſſet hmōi orationibꝫ quaſi q̄buſdā fol
libus reaccēderentur. Eligat ſibi quiſq̄z ex tanto nu
mero orationes ſibi ꝯplacentiores Secūdo orati-
ones dirigende ſunt ad virginē matrem: de cui⁹ ho
norabiliſſima carne corpus illud ſacrū formatū eſt
Sunt et ei certe orationes formate. Singulariter
tamē ei eligēda eſt oratio. Bern̄ Per te acceſſū ha-
beamus q̄ multū eſt efficax z deuota. Et verſiculus
is frequentād⁹ Ora virgo nos illo pane celi dignos
effici. Item q̄z oratiūcula iſta. O virgo glorioſiſſima
hūilima z miſericordiſſima accede ad tuū prediletiſ
ſimū filiū oſtendens et ei pectus ſacrū z quibus cū
lactaſti beatiſſima vbera. Et ipſe oſtēdat pro nobis
patri latus: z que excepit ſacratiſſima vulnera. Ac-
cedant omniū electorū preces z merita. z preſta vt
digne ſumam⁹ tanta ſacramenta. vt ſic nulla ſit re-
pulſa vbi tanta ſunt charitatis indicia. Amē. Au-
di nos maria. nā te fili⁹ tu⁹ nihil negās hōrat. Sal
ua nos ieſu ꝓ quibꝫ virgo mater te orat. Habꝫ Ger
ſon inter ſuas orōnes etiā deuotā vnā plurimum er
ga virginē brāꝫ. z aliꝗ quiq̄z. Et vere ſingulari⁹ hec ē
inuocāda. Eſt em̄ eucariſtie mater: quia mater gra
tie bone. Hec clauigera cellarioꝝ. cui hec aperuerit.
mox eſt apertū. Hec panē frangere potēs. hec diſtri

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

butrix fructus vētris tui Hec quotidie ſplēdide epu
latur. nō negabit micas vlceroꝝ ⁊ mēdicis nob. q̄ꝛū
tot ſunt lingue (ſm̄ Johez Gerſon) clamātes ad ſu/
C am miaz. quot ſūt vlcera nr̄az oſtendentia miſeriaz
Sunt t̄tio orōnes noſtre ad angelicos illos ſpūs
emittēde. qui qm̄ omnes ſunt adminiſtratoriȷ̄ ſpūs
propter eos qui hereditatē capient ſalutis faciles et
preſto ſunt ſubminiſtrare nob queq̨ ad cōuiuiȷ̄ nr̄i
perfectionē requiſita. Diuites nāq̨ ſunt ⁊ habēt ad
votū cellaria regis. Proferūt de theſauris ſuis que
q̨ voluerit noſter interior hō. Petitur ignis ⁊ cami
nus incendiȷ̄. ſeraphin ardent Petit̄ ſal ⁊ lumē. che
rubin ſapiūt ⁊ lucent. petūtur ſedilia. throni hn̄t illa
Miniſtrat hec ipetrando ſumma hierarchia. Que/
ritur qui dn̄etur in cōuiuio. qui virtute pareat. q̄ po
teſtate tueatur. Hec ſecūda p̄t hierarchia. Querit̄
tertio vt ordo ſit in cōuiuātibꝫ offerunt ſe principa/
tus. ſubordināt archangeli ⁊ angeli miniſtrant. Et
hec de nouē choris Singularius tn̄ cuiq̨ ſuus vriel
inuocandus cuiq̨ angelus ꝑprius implorād⁹ Sūt
etiam a quibuſdā certe orationes ad ſingulos ange
lorum ordines cōfecti. ⁊ ad eos in generali. quarum
etiam vnā tangit Johes de turrecremata in ſuo ſa/
D cramētali Sunt poſtremo orōnes etiā ad ceteros
ſanctorum ordines dirigende qui apud deū ſunt po
tentes. ⁊ valde erga miſeros clementes. Unde nob
ſunt neceſſaria queq̨ iploranda ab eis veſtimēta nu
ptialia ne in tenebras mittamur exteriores. Et cui
multū eſt implorare omnes ſingulis feriȷ̄s: vel ſingu
los ſibi ordines. vt infra in ſeptenis ponit̄: aſſumat
exorandos. Eſt vna letāia ſctōꝝ ſuper cōione hac cō
fecta: que plurimū huic exercitio deſeruit. preſertim
tamē ait de turrecremata illoꝝ ſanctoꝝ implorāda
ſunt ſuffragia: quorū celebramus ſolēnia. ⁊ eis eſt di
cendum. O ſancte dei vel ſancta quē vel quam dini/
nitas tanta veſtiuit gloria ſanctitatis. tanta ſubli/
mauit dilectionis ſingularitate ac maieſtate virtu/
tis. Rogo ſupplico et exoro per virtutes tuas: per il
lud ardentiſſimū charitatis incendiū quo totus ar/
des in deū. in hac ſolēnitate tua in acceſſu ad ſacruz
altare tuū ſentiam implorationis auxilium cui⁹ cele
bro feſtum. Amen Jtidem ⁊ Gerſon ſuadet dicēs
ꝙ tunc in die bona ad eos venimus ⁊ fiducialit̄ eis
dicere poſſumus. Proſpera diem triumphalē tuuz.
Tunc em̄ ſcꝫ in feſtis ſanctorum copioſiores cariſ/
matū reliquie a menſa beatoꝝ decidunt cōuiuarum
pauperibus ⁊ mēdicis largiende ⁊c̄. Hec de prepara
mento orationū. Quod nō vſq̨quaq̨ cōtemnēdum
licet nō ab omnibus amplexandū. Qui enim ſacris
meditationibus inflāmare ſe nouerūt interius. his
nō opus eſt legere vocales orationes exterius Quā/
q̄ tamen Auguſtin⁹ (vt creditur) ⁊ ceteri quiq̨ cer/
tas orationes habuere.

¶ Quomodo mens preparatur per intentio
nis recte diſcuſſionē ¶ Mēbrum tertium

De tertio dicit Bonauē. Q̄ homo in accedē/
do debet intentionē dirigere ad purū affcm̄
et deſiderium ſanctum. ⁊ ad propoſitum ne E
ceſſariū. ne ſcꝫ ex conſuetudine. ne ex vana gloria. ſꝫ
ſalubribꝫ cauſis attractus accedat Quō autem ⁊ ad
que homo intentionē ſuam debet dirigere pulchre.
idem ſanct⁹ doctor breui explicat orōne dicēs Da mi
hi queſo omnipotēs pater ⁊ miſericors deus. pater
clementiſſime imolare ⁊ percipe ſacroſanctū miſte/
rium corpis ⁊ ſanguis domini noſtri ieſu chriſti ad
placandū te patrem per filiū. deitatem per hūanita
tem. ad gloriam ſancte trinitatis. beate marie. toti
uſq̨ celeſtis militie: ad recolendū ieſu chriſti paſſio/
nē. ad reddendū vberem gratiarū actionē. ad ipetrā/
dum iuſtoꝝ cōfirmationē. iniuſtoꝝ refrenationem
ꝓ cūctis humanis indigentiȷ̄s ⁊ tribulationibꝫ ſub/
leuandis. ad ꝯſequendū augmentū dilectiōis dei. et
ad accelerationem viſionis eius. Per eūdem xp̄m
dn̄m nr̄m. Ecce hic vere cōplectuntur omnes ꝯmu
nionis cauſe ⁊ intentiōes. de quibꝫ plenius infra in
gradu intentionis.

¶ Quomodo optime diſponitur per paſſiōis me/
ditationem ¶ Mēbrum quartū.

Et tn̄ ſtudioſius mens ꝑparanda per domi/ F
nice paſſiōis cōmemorationem iuxta ei⁹ in/
ſtitutionē qui dixit. Hoc facite i meā ꝯmeō
ratione meaz. Gratū em̄ nō habebit q̄cquid feceris
neglecto eo qd̄ debes. nec fidelem illū ſeruū ducet: q̄
omiſſis mādatis dn̄i ea facit que ſibi cōmoda aut v/
tilia videnť. quaſi magiſtro ſapiētior ipſe. Hic nul/
latenus hec memoria intermittēda. ſed inter miſſa/
rum ſolēnia: aut ante de domini paſſione de corpore
tradito eſt cōmemorādū. vt vult q̄dā deuot⁹ doctor
allegās Auguſtinū dicentē Peccat qui legit. peccat
qui orat. Nō inquiens quod legere aut orare ꝑcm̄:
ſed nō obtemperari mandato peccatum eſt. Domi
nus em̄ et magiſter p̄cepit facere in ſui cōmemorati
onem quotienſcunq̨ fecerimus ⁊ nos mandato ſur
di contēnimus mandatorem. ⁊ ſui calicis cōmemeō/
rationem precipienti. nō ſm̄ ſuam: ſed ſm̄ noſtram
illi offerim⁹ voluntatē: quaſi magiſtro ac tali mg̃ro
ſapiētiores. ſiles ſuo qui ad cenā dn̄o calicē poſcēti.
tripodā porrigit. panē poſcenti: cantharum tribuit
abiecta ſeruitute parere cōtemnens. aut ſaltem ſtul
te cōtra mandatum domini melius placere p̄ſumēs
Proſequitur hec lati⁹ ille qui ſupra. Ex cui⁹ dictiſ
liquet q̄ſ ſit neceſſaria ꝯmeōratio iſta: Hoc mechtel
dis illa nouit cui hoc moris erat. vt dū cōicare vellet
xp̄i paſſionē diligēter cogitaret. ⁊ qn̄ hoc negligebat
grauiter ſe deliquiſſe timebat: eo ꝙ dominus dixe/
rat. Hoc facite in meam cōmemorationem. qd̄ ſic
a dn̄o docta intelligebat. vt cōmeōraret amorē eter/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

num quo nos cũ non eſſemus amauit. ꝛ preſciẽs ꝺ/
nem defectũ creauit. Item amorem ineſtimabilem
quo filius dei tantis ſe paſſionibꝫ expoſuit Itꝫ amo
rẽ inſcrutabilem quo noſtri ſollicitus ſingulꝰ nobis
momẽtis intentus. Hec in viſionibus mechtelꝺ
Quanta aũt ſint ad hoc inductiua. ꝛ quõ hec cõmeõ
ratio ſit agenda tradetur infra ꝑte ſcꝺa folio

G Gradus acceſſorꝫ docentes modum accedẽdi
Incipit prologus

Accedamus cũꝫ fiducia ad thronum
gratie dei. ait apl's Heb. iiij. Acce/
damus in vero corde: in plenitudie
fidei Hieremie. x. Et. pſ. Accedite
ad eum ꝛ illuminamini. Poſtq̃ꝫ er
go hõ per priora ſe diſpoſuit ꝛ quod in ſe eſt fecit. ac/
cedat cum fiducia nihil heſitans. nõ tamẽ ſuis ꝑpa/
ramentis. ſed diue miſericordie innitens. Naꝫ nulla
nr̃a induſtria. ſed ſola dei gratia reddimur digni ad
accedendũ ad tanta ſacramenta. Qui ergo in predi/
ctis ſe exercuerit ſecurus accedat. nil de indigna ſum
ꝑtione vereatur Nã is ſolum indignus mãducat. q̊
vel ſe nõ probat. vel corpus domini ñ diiudicat Quiſ
quis autẽ ſuam imbecillitatẽ vel ſuã inſipientiam.
vel ſuam ſterilitatem agnoſcit et cõfitetur hic ſeipꝫ
probat. Qui vero propter hec remedianda recurren
dum diſcernit ad panẽ viuificum. hic diiudicat cor/
pus domini. Quiſquis ergo hoc de ſeipſo probat. il/
lud aũt de corpore dñi ſentit ꝛ iudicat. q̃tumcunqꝫ
arida mẽte hoc faciat: cõfidenter accedat. edat ꝺ pa/
ne certus quia fructũ verum ꝛ efficaciam afferet cõ/
tra indigentias ſpirituales. Et eius ſentẽtie eſt. Do/
minus iohes ruyſbroeck canonicus in ſuo de ornatu
ſpũalium nupciaꝝ. quẽ Dyoniſiꝰ carthuſienſ docto
rem appellat diuinũ. Poſtq̃ꝫ igitur homo miſſaꝫ iu
xta modũ infra tradendum audierit: ꝛ illi ſe coapta/
uerit: ſe ſcꝫ preparando dominicã paſſionẽ meditã/
do. Poſtq̃ꝫ etiam pro dignitoſa tanti ſacramẽti ſũ/
ꝑtione exorauerit domini pietate fretus deuotꝰ acce
dat. In quo tamẽ acceſſu maxia eſt cura. ait Ioan/
nes de turrecremata hñda. quia ſꝫm deuotionẽ acce
dentiũ. vt vult ſanctꝰ Tho. ſacramẽtũ operaꝛ ſuũ
effectũ. Unde vt ꝛ hic modus aliquis habeaꝛ. ſũt ali
qui acceſſorꝫ gradus aſſignandi: quos homo intꝰ ac
cedendum poterit aſſumere exercendos Poſtq̃ꝫ igi
tur in audiendo miſſam paſſionis dñice cõmemora
uerit. poſtq̃ꝫ ſe profunde humiliauerit. que iuxta in/
diciũ domini Bonauẽ. optima ſunt ꝑpamenta quo
rum praxis patet ex ſupradictis. tunc voces has in/
uitatorias audiẽs in directione cordis ad dominuꝫ
accedat Que intentionis directio ſumma ẽ neceſſa/
ria accedenti

Intentio gradus primus Capitulum octauũ

Intentio. De qua. Si oculus tuꝰ mun
dus fuerit totum corpus lucidum erit H
Quã neceſſarium eſt bene dirigere: qm̃
quãtum intendimꝰ. tantũ (Ambroſio
teſte) agimus Et eſt qua intẽdas acce
dere.

ſcꝺm — quorũdam formam: / finalem cauſam. / diſpoſitionem requiſitam

Quorundã formã. finalem. vel reqſitam
Scꝺm inq̃ꝫ quorundã formã Nõ accedẽdo vt reꝰ
ad ſaluatorẽ. modo vt infirmus ad medicuꝫ ſꝫm illa
puncta in gradu occurſionis aſſignata. vt ſcꝫ hoc vꝰl
ſilꝰi mõ dicas. En domie ieſu paſtor bone accedo ad
hunc panẽ vite viuũ ꝛ viuificũ ſumendũ multipliciꝛ
a te inuitatus. Reuocẽtur hic verba dm̃ ieſu ad mẽ/
tem quibꝫ inuitat ad ſacramẽtum. dicẽs. Ueite ad
me oẽs qui laboratis. Qui mãducat meã carnẽ Ni/
ſi mãducaueritis. Delitie mee ſũt eſſe cum filijs ho/
minũ. ꝛ hmõi. Dulcedine quoqꝫ ac multiplici al/
lectiuo attractus. Hic meõrentur inuitatoria acceſ/
ſus que habenꝛ in gradu cõſiderationis. ibi Laus ꝛ
amor. gratus. folio ſupra Poſtremo ꝛ magna
mea neceſſitate impulſus. Hic vnde neceſſitas com
probetur. qꝛ nõ accedere ex notabili negligentia ẽ dã
nabilis culpa. His inq̃ꝫ tantis ac talibꝫ inductꝰ: co/
ram te venio. ꝛ te deũ meum ſub hoc ſacramẽto ve/
raciter ꝛ realiter cõtentũ ſumere exopto. Utinã vel
poſſem digne. Uenio inq̃ꝫ creatura corã ſuo creato
re. ouis morbida corã pio paſtore. venio vt reꝰ multꝫ
(culpe ꝑiter ꝛ pene) malis expoſitus corã liberatore
ꝑijſſimo. Ut infirmꝰ oi morboꝝ gñe languẽs coraꝫ
medico efficaciſſimo. ꝛ ſic de ſingulꝰ ſupratactꝫ pũctꝫ
miſeriam aggrauãdo. ꝛ ad ſingulares defectꝰ deſcẽ/
dendo. Aut vt vult Gerſon ĩ tractatu nono ſuꝑ ma
gnificat dꝫ hõ in accedẽdo aſſumere formã q̃rundam
cũ quibꝫ dñs ieſus ꝯuiuia fecit in terꝫ Nũc. ſ. inſtar
marthe ꝛ magdalene. Nũc vt ſocrꝰ ſymonis. nũc vt
matthe⁹ aut zacheꝰ. ꝛ ſic de alijs euãgelicis ꝯuiuijs
in q̃bꝫ deuotũ eſt exercere. vt ibi ſtrictim deuote tan
git Hec de primo. I

Quõ intentio dirigenda ad finalẽ cau/
ſam Membꝝ ſecundum

Scꝺo intentio dirigenda eſt ad finalẽ cauſaꝫ
vt ſcꝫ ideo ſe accedere dicat: ꝛ ob finales illas
rationes ꝑpter quas dñs ieſus ſacrm̃ inſtitu/
ens voluit ꝛ cẽſuit attẽdẽdũ Puta ad ſũme ꝛ indiui
due trinitatꝫ glaꝫ. ꝑꝑ ſcõꝝ hõrẽ ꝛ ſalutẽ nr̃aꝫ. vt Bo/
nauẽ. tãgit ĩ ſua orõe imediacꝰ ſuꝑ ſignata Pretextũ
iuxta Ubti. ĩtentio ẽ dilatãda ad vniuerſalꝰ eccl'ie ſa
lutẽ: qm̃ ſic oĩm meritꝫ ſinglꝰariꝰ ꝑticipamꝰ

Mẽbꝝ tertiũ quo ad diſpõnem requiſitã K
Tertio intentio eſt dirigenda ad diſpoſitio
nem requiſitam. vt quam actu nõ habemꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſaltē intentiōe ꝛ affectu teneam⁹. Nā ꝗcquid hō opa-
ri ꝛ agere deſiderat ꝛ nō pt: deus accipit tāq̄ȝ opus.
Deſideriū eīm paupm dn̄s exaudiuit. Vn̄ his mōis
hō dirigere debet intentū dicēs pleno corde

Credo. ſcio. volo. ꝯiugo meo ꝛ aſſ. amo tēdo

Primo ergo dicēdū Credo. i. venio in firmiſſima
ſacre fidei actuatione. te hic veraciter ꝛ realiter ꝯten-
tū ꝓfitendo. Et ē tunc hic fides actuāda: de cui⁹ idu-
ctiuis ꝛ praxi diceť infra folio   Hui⁹ actuatiōiſ
exēplum pulcherrimū hēmus in btō Hieronimo. ꝗ
h ſacrȝ (vt in e⁹ obitu euſebi⁹ ſcribit) ſūptur⁹ fidē ſuā
deuotiſſime actuabat. Et hoc vt ex verboꝝ ei⁹ illic ſe-
rie patet tripliciter.

ſ. ꝗ ad — dinitatē / hūanitatē / ſacri hui⁹ ꝟitatē — illā — magnifice ꝯfitēdo / ꝑ totū ꝺcurſū ꝯmeō- / vere ꝓfitēdo. Crādo.

Et dignū cōſultu eēt vt oīs cōicatur⁹ illa verba le-
geret. ꝛ modū illū meōrie cōmendaret. qm̄ ignitiſſiā
ſunt ꝗ illic dicūtur. Dicit eni. Tu es de⁹ meus ꝛ dn̄s
meus: ꝗ pro me paſſus es. an forte ali⁹? Certe tu es
ille qui cū deus eſſes ſolus añ oīa tpa ſine principio
a deo prē genitus. eterna ꝛ inueſtigabili generatiōe
qui cū patre ꝛ ſpūſctō vn⁹ es deus. ꝑmanēs illō idē
qđ eras ꝛ es. Intra vni⁹ puelle corpuſculū te clauſi-
ſti: fact⁹ hō ſicut ſū. vere ꝛ de⁹ ꝛ hō es. Cōfirmatio-
nē adijcit. rōne fidē ſtabilit ꝛ oīa profiteť vite decur-
ſū. paſſiōis tormentū. glīe triūphū fide ꝑſtringit. ꝛ
in aduētu ad iudiciū actuationē ſuā cōcludit. Deide
ad ſacr̄m ſe ꝯuertens catholicā ediſſerit fidē. Quiſ-
quis igitur fidei actuationē diſcere volet illic legat ꝛ
dignū hȝ exemplar. Et plurimū hmōi actuatio ē ne-
ceſſaria ꝛ vtilis multū. Oportet ei credere accedētē
Ad Hebre. xi. Et quo virt⁹ dignior. eo ei⁹ actuatio
deo acceptior. Vn̄ nunq̄ȝ eſt hec actuatio omittēda.

Scio   §. ij.

Quis es tu dn̄e deus.

Tu

Altiſſimus ſuper omnem terram.
Amabilis et amandus.
Bonus es tu ꝛ bonitas ipſa.
Benignus ꝛ beneficus
Creator.
Candor lucis eterne claritas
Decus qui maius meliusve nihil.
Dominus ꝛ diues.
Eternus et euus.
Electus ex milibus.
Felix ꝛ fidelis
Gloria ꝛ gaudium
Honor et honorabilis
Iudex iuſtus internus
Caritas ꝛ charitatiuus.
Lux lex ꝛ liberalis.
Medicus miſericors ꝛ mitis

Hoc dō dicēdū eſt Scio. h̄ ē venio ad te in plena
mee vilitatis ꝛ nihileitatis recognitiōe ꝛ rep-
ſentatione. me. ſ. ex me indigniſſimū ob ꝺmerita cō-
fitēdo Vn̄ hic dȝ ſeipȝ hō quātū poterit vilificare. et
miſerias ſuas ꝛ principaliores defectus deo exponere
cōquerēdo. Hui⁹ etiā grad⁹ exēplū vbi ſupra glorio-
ſus Hieroni. dedit. Nūc ſe inſtar ꝗrundā miſeroꝝ vi-
lificans. puta mō cecū. mō egrotū. mō peccatorē ſe
ꝯpellans. Nūc defect⁹ ꝛ pctā ſua in ſpē ordinati cū
gemitu ꝛ dolore exponēs omiſſa: piter et cōmiſſa ag-
grauans inferno ſe digniſſimū (niſi a xp̄o in cruc̄ li-
gno adiut⁹ fuiſſet) ꝓnunciās. Nūc ꝯpatione patrū
antiquoꝝ ſe humiliās dicens. Nunquid ego melior
ſum q̄ȝ oēs patres mei? Tu moyſi noluiſti vno ictu
oculi te mōſtrare. ꝛ ecce nūc nō ſolū cum hoīe publi-
cano ꝛ pctōre vis mādūcare. ſed ꝛ teipm iubes ab ip-
ſo māducari. Ex qb⁹ patēt etiā tres mōi ſeipm vilifi-   Scandi.

ſcȝ — Miſeris ſe ſimilādo / defectus in ſpecie ꝓfitendo / meliores intuendo

Habuit Arnoldus buederick modū talē ſe hūili-
andi ꝛ vilificādi. Quia ſcȝ plura p̄dicata vilificantia
habebat quib⁹ ſeipm humiliabat: puta dicēdo ſe ſup-
bū inidū auaꝝ ꝛc. Et qđ ꝑ magno viꝝ hūc in mediū
duco. Hoc exercitiū gen⁹ ſūmis ill' eccl'ie colūnis vſi-
tatiſſimū fuit. Auguſtinū Hieroni. ac ceteros ſctōſ
loqr. vt coꝝ libri teſtanť. Videāť ꝯfeſſiōes Auguſti-
ni. Legať alteꝝ capl'm ſoliloqoꝝ: pleni inuenientur
hmōi exercitatiōe. Quo ꝗſo ꝛ altero exercitio diuus
ille Frāciſc⁹ totas expēdit noctes niſi dicē° Quis es
tu ꝛ qs ſū ego idubie p̄dicata diuerſa vl' ore aut mēte
ſaltē applicādo. Qđ exercitiū min⁹ capacib⁹ ꝓmptiuſ
ſit ad manū libet facilē ꝗndā aſſigre modū ſeſe vili-
ficādi iuxta ordinē alphabeti a ꝗbuſdā collectū. Cu-
ius alphabeti inſtar innūera alia poſſent formari

Et quis ego miſerabilis peccator

Ego

Nouiſſimus omniū virorum.
Odibilis ꝛ odiendus
Malus et (vt ſic dicam) malicia totus
Malignus ꝛ maleficus
Creatura
Fuligo ꝛ cecus mente
Homo quo vilius peiuſq̄ȝ nihil
Seruus et pauper:
Temporalis et tranſitorius
Execrandus a cunctis
Infelix infidelis
Ignominia ꝛ triſticia.
Inhonorandus
Reus iniuſtus externus.
Liuidus et inuidus.
Tenebre exlex illiberalis.
Infirmus durus ꝛ immitis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Nobilis nitidus et nominatus.
Opifex omnipotens et opulentus.
Plaſmator pius plen9 et perfectus.
Qui es querens noſtram ſalutem.
Rex redemptor rectus reuerendus.
Saluator ſapiens ꝛ ſuauis.
Theos ꝛ terribilis
Uia veritas et vita
Chriſtus vnctus pre participibus
¶ Ecce hoc vnū eſt alphabetū cui9 inſtar poterūt a-lia formari. Quod licet exiguū ſit verbis. grauidū tñ ꝛ pregnās ſētentijs Nā qui ſe in eo volet dilatare il-le poſſet ꝓprietates cuiuſcꝫ ꝑ rōnes cōſiderare. Dei-de q̄ꝫ diſtet ſua iꝑfectio a dei ꝑfectiōe diiudicare: illā cōqueri plāgere ꝛ exaggerare. Et ab ipo deo ꝑ ꝓprie-tates ipās ꝓ ſue iꝑfectiōis ꝑfectiōe obſecrare: quēad-modū facit ſctiſſim9 pr̄ nr̄ Aug9 Uerbi grā Tu al-tiſſim9 ſuꝑ oēm terrā Altus inq̄ꝫ nō corꝑali mole ſꝫ omipotēti alta virtute: q̄ppe qui altiſſima potes: in altiſſimis reſides: hītas in colūna nubis. altiſſimus ſuꝑ oēꝫ terrā. Ego āt nouiſſim9 viroꝝ. Baſſ9 ꝛ im9 fex ꝛ limus terre: q̄ per me nec ſū nec aliq̄d ꝑ me co-gitare aut facere poſſū. In imo vitioꝝ iacēs Luto ꝛ lateri inſiuiens. O q̄ꝫ tu alt9 ꝛ ego baſſ9. Heu q̄ꝫdiu ſic tibi diſſil'is ero qñ virtutib9 inaltabor. Obſecro ꝑ tuā altā altitudinē fac me virtute altū ꝛc. Sic facit Aug9. vt pꝫ in ſoliloquijs. Uñ pꝫ ꝙ diu ſic hō ſingul' immorari poſſet Et nota quēadmodū alphabetū iſtud factū eſt ex ꝯrījs ꝓprietatib9. ſic etiā poſſet fieri de oppoſitis actionib9 quēadmodū Aug9 facit h mō Miſer ego de9 me9 qñ poterit mea obliquitas tue rectitudini adequari. Tu amas ſilenciū ꝛ ſolitudīeꝫ Ego clamorē ꝛ multitudinē. Tu veritatē ꝛ mūdici-am. Ego vanitatē ꝛ imundiciā. Tu in interioribus ego in externis Sic etiā de virtutib9 ꝛ vitijs fieri p̄t Et hec de mō vilificationis ꝛ humiliationis

N Tertio dꝫ cōicatu- ¶ Uolo ¶ § iij.
rus dicere volo. i. venio in ꝓpoſitoꝝ meoꝝ ino-natiōe. deinceps vitā emēdare proponēdo. Uñ hic hō dꝫ ꝓpoſita ſua inouare firmit' ſtatuēdo ea obſua-re. ꝛ ꝑ eis obſuādis dinā demētiā ꝛ ſacri hui9 effica-ciā iplorare. Nulla ei ſūt nr̄a ꝓpoſita niſi fuerit a dei grā cōfirmata. Et iō iuxta quēdā tā in ꝓpoſitꝭ nr̄is inſtabiles ſum9: qꝛ de nob nimiū ꝯfidim9 ꝛ diuinum auxiliū nō ſatꝭ requirim9 Uñ hec i ꝯſpectu tāti ſacri dēm9 ſtatuere vt de nob diffidētes ab eo mereamur iuuari. Modū ꝓponēdi ꝛ ad h inductia pleni9 vide in ꝓpoſitario ꝓſecuta īfra folio ¶ Cōiūgo ¶ § . iiij

O Quarto dicat ꝯiūgo. h ē venio in ſcōꝝ cōione. eoꝝ. ſ. ꝑcib9 ꝛ meritꝭ me ꝯmittēdo ꝛ igerēdo. Uñ dꝫ de ſuis ꝓpoſitis ꝛ ꝑparamētis hic hō plene diſ-fidere ꝛ ſcōꝝ q̄ illic ſūt ꝑcib9 ꝛ meritꝭ ſe ꝯmittere. im-mo ꝛ dꝫ vt dn̄s mechteldi docuit ſcōꝝ ſibi merita et d̄ſideria aſſumere Et in tali intētiōe ſacr̄m velle ſu-ſciꝑe ac ſi oē d̄ſideriū ꝛoēꝫ aōrē q̄ vnq̄ꝫ ſcōꝝ corda fla-

Ignobilis obſcurus bonis incognitus.
Opus impotens egens bonorum
Plaſma impius vacuus imperfectus
Inquietus incurius ſalutis
Subiectus redēptus Curuus ſpernēdus
Perditus ſtultus et amarus
Antropos et cōtemptibilis
Deuius vanus ꝛ mortalis
Iniunctus malus chriſtianus

grarīt hīc. Sicq̄ꝫ i altiſſiō aōre q̄ poſſibile ē cor hūa-nū affici ad deū accedere. Et ego inq̄t dn̄s mechtel-di illū aōrē in eo ſuſcipiā nō put es i eo. ſꝫ velut ſi ta-lis ac tāt9 eēt q̄ntū eē ille volebat Hec ille Quā doct-nā nr̄ Tho. kēpis iſecut9 erat cū cōicatur9 dicebat. O de9 me9 aōr etn9 cupio te ſuſciꝑe cū vehemētiſſiō deſid̄rio ꝛ digniſſiā reuerētia: q̄b9 vnq̄ꝫ except9 es ab aliq̄ ſctōꝝ. Et lꝫ indign9 ſū oia illa ſentimēta deuo-tionis hīc: tñ offero t' totū cordis mei affcm̄. ac ſi oia illa ḡtiſſiā iſlāmata d̄ſideria ſol9 hīcꝫ. Dñe de9 me9 cū tali affcū reuerētia laude ꝛ hōre. cū tali ḡtitudine dignitate ꝛ amore. cū tali fide ſpe ꝛ puritate te affcō ſuſciꝑe: q̄li ꝛ q̄nto te ſuſcepit virgo maria: ꝛ ꝑcurſor tu9 iohes ꝛc Req̄ra t' i li. e9 d̄ ſacro ¶ Meōrās. § . v

P Quinto dicit ꝯmeōrās h ē. Uenio i d̄uota paſ-ſionis ꝛ bñficioꝝ tuoꝝ ꝯmeōratiōe tuo ꝑcep-to in h obediēdo q̄ h in tui ꝯmeōratiōeꝫ fieri iuſſiſti Uñ h paſſio dñi ad mentē ē reuocāda. ꝛ eīno pri pñ-tāda. vt cū Bōauē. dicā9 Ecce celeſtꝭ pr̄ ſcolēs morrē vnigēiti tui dm̄ nr̄i offero t' hoſtiā quā ipe t' oli obtu-lit ꝓ mea ꝛ toti9 mōi ſalute Recordare ḡ illi9 ſacro-ſcti ſudorꝭ. reſpice illā v̄gineā carnē verberib9 crude-lit' flagellatā. colaphis ceſā. liuorib9 tumidā. ſputis maculatā. clauis ꝯfirā. lācea vulneratam. Illa ḡ pie-tas q̄ filiū tuū traxit ꝛ vicit vt in ſtatera crucꝭ totiuſ mōi pctā libraret. Ipa te cogat pr̄ miſerere nr̄i ꝛc.

Q Sexto dicēdū amo. h ē Ueio ¶ Amo ¶ § . vi.
in ardētiſſime illi9 charitatꝭ q̄ h ſacr̄m iſtitui-ſti vniōe ex ea q̄cq̄d mi9 feruorꝭ hēo mihi vſurpādo. O q̄l' caritas i pectore illo diuo dm̄ ihu exarſit qñ di-xit Deſiderio d̄ſideraui h paſca mādūcare vobiſcuꝫ. O deſideriū. o d̄ſideraui. O aīa xp̄iana putas d̄ſid̄ri-uꝫ h iminutū ſit ꝑ glāꝫ. vt ꝛ ñc nō d̄ſideret tecū mā-ducare ſuā cenā. Hoc igit' d̄ſideriū i te excipe. Huic te cōicatura ꝯiūge vt i h p̄rē ſuſcipiarꝭ ¶ Tēdo ¶ § . vij

R Septio dicat tēdo. h ē vēio i rcā ꝛ xp̄iformi itēti-one. ob h. ſ. ꝑꝑ q̄d īſtituit accedēdo. Et h itētio ē dirigēda ſ'm modū ꝛ formā iā ſuꝑ ꝯmeōratā ſub ḡ-du itētiōis. vtꝫ fo. Poſtrcō qꝛ i reſurrectiōis oc-tana iſtō final'r. ſ. a dño ieſu itētū ꝯſūmabit' ꝛ erit. ē dicēdū Ueio i ꝑguſtāda fut'e btitudis ꝓmiſſa ꝑfrui-tiōe Illi9. ſ. acceleratiōeꝫ. l' ſaltē acceleratiōis deſide-riū d̄uotiſſiē exoptādo. qñ tu pr̄ honorab me ꝑ ꝯfeſ-ſiōeꝫ ad mēſam tuam Tu fili9 humanitate p̄cciu-ctus miniſtrabis mihi peruigil (ꝛ ſi dicere fas eſt) vt emptici9 fu9 Tu ſpūſſctūs in oi plēitudie tuā mihi

inſtues dulcedinē bonitatis. Eſt em̄ hoc ſacr̄ʒ vt ait Albertus tipus q̄daʒ eterne fruitiōis. Hec plenius pſecuti ſumus ob cauſas meōratas Et pro regl'a nota ꝙ ſinguli hūj intētionales grad⁹ fieri debēt orādo obſecrādo. ammirādo. exclamādo. ꝛ inuitationē ad ſingulos gradus ſubnectēdo vt ſemꝑ dicat̃. Suſcipe me ſ̄m eloquiū tuū ꝛ viuā. ꝛ nō ꝯfundas me ab expectatiōe mea. qua ſcʒ te excipe in ſacr̄o deſidraui

O intētu fac me rectū Panis ꝑdulciſſiē.
Sacramētum q̊ electū Victimē ſctiſſime.
Laudē tuā ꝫ ꝑfectū Preitendēs aīe.

Verū qm̄ in Deuteronomio ſcriptū eſt. Adorato domino deo epulaberis. Ideo ſequitur

Adoratio. gradus ſecundus. Capl'm. ix.

Adoratio De qua in. Pſ. Adorate dn̄ʒ ꝛc. Et ē honor qui debet̃ creatori ex debito ſeruitutis quo obligamur nō ſolū nr̄a ſed ꝛ nos ipos impēdere ꝑ ſuo honore in recognitionē ſue dn̄ationis. et bn̄ficioꝝ. ſueqꝫ imenſe bonitatis nobis oſtenſe. Et ꝯplectitur in ſumma tria. ſ. timorē. amorē. honorē Que oriūtur ex tribus aꝑꝓriatis triū perſonarum in ſctā trinitate.

Nā
- tiōr
- honor
- amor

ex ꝯſideratiōe
- oīpotētie ꝛ iuſticie
- maieſtatꝭ ꝛ ſapie
- bonitatꝭ ꝛ demētie.

Ex his cōſequenter deriuātur oēs latrie actus ꝑut pulchre Gwilhelm⁹ ꝑiſienſ. in libro de fide ꝛ legibꝰ declarat. Et habent hec cōcurrere in oī adoratione. Verū ꝑut hic ſufficiat debet hec adoratio fieri h̄ modo.

ſcʒ
- nihili faciēdo nos ꝛ ꝑſternē⁹
- vtrāqꝫ naturā adorādo
- illi totaliter te ſubmittēdo

ꝑpt̃
- oīpotētiā
- ſapientiā
- clemētiaʒ

Oportet em̄ ꝙ hō ſūma humilitate accedat. Inde quidaʒ altiſſimā attēdens dei maieſtatē. hic ſuaʒ intuens (vt ſupra dcm̄ eſt) indiſpoſitionē ꝛ vilitateʒ vt ſic ſe totū nihili faciat. ꝛ pre āmiratiōe cuʒ ſancto Franciſco exclamet. Quis es tu dn̄e deus meus. q̄s es tu. ꝛ quis ſū ego. Crebrius hoc ꝑfunda attentiōe repetēdo quod integra franciſcus exegit nocte. vt pʒ in vita eius. Et cum Hierono. dicam⁹ Dn̄e q̄s ego ſum vt ſim dign⁹ ꝙ intres ſub tectū meū? Meruit hoc peccator hō? Certe dn̄e nō ſum dign⁹ Hec ille Et hic fient actus illi latrie qui ex timore oriūtur. vt ſunt pudor. dolor. ſuſpiria. lachryme. pectoꝝ tōſiones Secūda eſt ipa fides actuāda ꝛ vtraqꝫ in xp̄o natā adorāda. ꝑut docetur in tractatu dn̄i Joannis ruyſbroeck. Ecce ſpōſus Vn̄ hoc mō eſt h̄ ꝑcedendū vt ſic dicat̃. Adoro te naturalē dei filiū oīm reꝝ primū principiū. ſaluatorē meū. futuꝝ q̄ʒ iudicē: ꝛ retributorem meritoꝝ: dn̄m meū ieſū xp̄m: veracit̃ ꝛ realiter ſub hoc venerādiſſimo ꝛ altiſſimo ſacr̄o ꝯtentū de ſpū ſctō ex maria virgine ꝑ nr̄a ſalute incarnatū. trigintatribꝰ annis in terris laborioſiſſime ꝛ doloriſſime nimis cōuerſatū. paſſionē ignominioſiſſimaʒ: atqꝫ acerbiſſimā pro nr̄a redēptiōe paſſū. Poſtqꝫ deuictū mortis aculeū ad dexterā pr̄is reſidentē. iugit̃ pro nr̄a ſalute interpellantē. ꝛ nūc tāta dignatione ad me tam d̄ſpicabilē ꝛ nequiſſimū ꝟmiculū aduenientē. ꝛ teipm̄ mihi in ſacramentū: ſacrificiū ꝛ viaticum tāta charitate tribuentē. Te laudo. bn̄dico. te adoro.

Ep̄a corpus veritatis. Xp̄i ſāguis aīa
Sup bone deitatis Salutaris victima.
Vos adoro pietatis Latria perintima
Salue panis ꝑdulcoſe Salue pot⁹ grē.
Salue ſpūs dignoſe Sacre eucariſtie.
Salue deus glorioſe Cibans plena ſacie.

Inuitatio gradus tertius Capl'm. x.

Inuitatio De q̄ Pſ. Ignis an̄ faciē ei⁹ precedet Vbi Bern̄. Neceſſe eſt ignem preire deſiderij vbi veniet fili⁹ dei Et recte ſubſequit̃ iſte gradus precedentem. Nā ſicut ille effectus ē reuerētie ꝛ tiorꝭ vt pʒ. Sic is grad⁹ ſcʒ inuitatio effect⁹ ē deſiderij et amoris Et debet

fieri
- Deſiderādo intimis deſiderijs
- ꝯformādo ſe ſctōꝝ patrū votis
- orādo pijs obſecrationibus

Te cupio. ſctis filijs. pi⁹ obſecro per te

Primo inq̄ʒ inſtāter deſiderādo ita vt hō cū Bernardo dicat. Deſidero te milies mi ieſu qn̄ venies. me letū qn̄ facies. me de te qn̄ ſaties. Et cū Pſ. Defecit in ſalutare tuū aīa mea ꝛc. Vt cū ſpōſa clames Veni dilecte mi ꝛ apphendā ꝛc. ꝛ hmōi.

Secūdo dʒ ſe hō ſctōrū patrū deſiderijs cōformare. illoꝝ ſcʒ vota in ſe aſſumēdo. vt ſicut illi deſiderauerūt aduētuʒ in carnē. Sic iſte aduentū in mentē. Vn̄ q̄dā deuot⁹ ſcꝑſit vt hō an̄ acceſſū ad ſacr̄m aſſumeret ſibi deſideria ſctōꝝ pr̄m. inſtar eoꝝ ventuꝝ dn̄m deſiderādo. Et in ipa ſumptiōe trāſformaret in ſe affectus apl'oꝝ magdalene: ꝛ ceterorūʒ cum xp̄o in corde cōuerſantium eoꝝ ſcʒ more familiarem ſe domino iam preſenti exhibendo Poſt aūt ipſam ſumptionem ſe gereret: vt beati iam in celis. ipſius ſcʒ felicitate. ſuſcepti domini perfruendo. Quod valde deuotum eſt practicanti. Et vt homo ad talia deſideria q̄lia priores patres habuerūt excitetur debet cōſiderare. qꝛ eaſdē: imo ꝛ āpliores iam habeat cauſas ſic deſiderandi. vt declarat Albertus in de officio miſſe.

Mēbrū ſecundum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Nos em̄ deſiderare incitabūt. vt idem ait

ſcȝ Miſeria ɔditiōis / inſtantia hoſtis / certitudo ꝑmiſſiōis / rediū lōge expcātiōis / impfectio cōſolatōis / ardoꝛ liberatiōis — q̄ — pūgit / ſtimulat / trahit / augit / auertit / accēdit — Hec ō nia cu/ mulati in nob

Itēqȝ deſiderare debemus hunc aduentū.

Oꝛ hui⁹ pre/ ſentia — Aufertur omnis miſeria / datur oīs boni copia. / habet̄ ſūme deſiderabil' pn̄tiā Ac p̱ h omniū bonoꝝ abūdantia. in hoc vno oīa poſſidētes Prouer. ij. Deſideriū iuſtoꝝ omne bonū Hec queȝ nō deſiderare monēt mortu⁹ eſt. quē nō afficiūt ſtu/ pidus eſt. quē nō accendūt gelidus eſt. Quē vero de ſiderare inflāmant felix eſt. certus qꝛ cōplebitur ī bo nū deſiderium eius ¶ Mēbrū tertium.

Tertio fiet hec inuitatio orādo. ſ. vt aduenīēs ſe nob exhibeat in oēm vſū neceſſariū nob. Sic Hieroni. (vt in eius obitu) fecit ⁊ eū inuitauit dicēs Mortu⁹ en pie ieſu iaceo. exurge reſuſcita me Eger ⁊ infirm⁹ ſum. medicus es ſana me Nudus affligoꝛ frigore. diues es indue me. Fame in hac ſolitudine pereo. cibus es ſatia me. Sitio. ſalubre poculū es i/ ebria me. Hec ille Sic ⁊ nos ad oēs neceſſitates no ſtras eū inuitare debemus

¶ Inuitatio altera ſm quorūdam formā ¶ Ca. ij.

Velut alteri cuidā placet. Inuitandus ē vt viſitet nos ſub illis formis q̄bus ſuos viſi tare ſolet Vn̄ plures aſſignāt modos q̄bꝫ deus aīas inuiſere ſolet Sed nobis ſuffici at vel ſeptem gradualiter enumerare

Sol. medic⁹. doctoꝛ. ſoci⁹. rex. igēꝫ. ſpōſ⁹

¶ In primis itaqȝ inuitādus ē xp̄s ſub ſacramento cōtentus vt viſitet nos ſub ꝓprietate ſolis. ver⁹ ipſe ſol iuſticie

Tenebroſitatē / Frigiditatē / Sterilitatē — mētis — illuſtrās / accēdēs / fecūdās — iuxta illō — exortū ē ī tēbris lumē / īcaluit ſol ⁊ ſuccendit valles abūdā / mōtes būt frumēto

¶ Primū em̄ opus dei aīam viſitātis eſt illuſtrare mētis tenebras. Vnīnqȝ ad ſuoꝝ pctōꝝ cognitio/ nē illuſtrare Quaſi diceret. Preuaricatores redite ad coꝛ Oſtendēs iudicij ſtrēnuitatem pctōꝝ m̄ltitu dinē ⁊ feditatē inducēs ad pn̄ie acerbitatē. expellens 2° mētis torporē et frigiditatem. inducēs bonorum opꝫ fecūditatē. vt late et pulchre proſequitur vene/ rabilis dn̄s Joānes ruyſbroech in libro ſuo de orna/ tu ſpūalis deſponſatiōis. Ecce ſpōſus. Nūc igit̄ ſo/ lē iuſticie inuocem⁹. Hic lucē q̄ in tenebris lucet oī venienti in hūc mundū inuitem⁹ vt infulgeat ī mē/ tes noſtras illuminās tenebrās torporē pellēs men te fecūdans ¶ Secūdo inuitādus eſt vt veniat tanq̄ꝫ medicus pctōꝝ vulnera cicatrices ⁊ reliquias ſa/ nando.

vt — vulnera aīe oleo miſc lauet / electuariū ɔfortatiū doēt / vnguētū repreſſiuū adhibeat — dāo — p̄teritoꝝ veniā / emēdādi grām / ɔtinēdi ꝑſeuerā ¶ Etiam

Da itaqȝ (iuxta ſapientē) locū medico ⁊ nō diſcedet a te. quia opera ei⁹ ſunt neceſſaria: crebrius orās euȝ vt ſanet aīam tuā: qm̄ infirma: qm̄ oſſa tua ɔturba ta adeo ꝙ nō ſit pax in eis. Inſtilletqȝ auditui tuo o leū leticie cōſolatoria tibi loquens dicens tibi. Hie/ remie. xx. A vulneribus tuis ſanabo te. Et illō Eſa. Delcui vt nubē iniquitates tuas. Itēqȝ Dimiſſa ſē tibi pctā ⁊c̄. O vere medice ⁊ medicamētum quē do min⁹ miſit ad annūciandū māſuetis. mederi contri tos corde. cōſolari omnes lugētes. fac ad qō es miſ/ ſus: inueniātur ꝓphete tui fideles. Veni dirūpe iu/ gū captiuitatis noſtre. Da oleū gaudij ꝓ luctu. pal liū laudis pro ſpū meroris. ſatians verbo omēs infir mitates Jam tertio pctis purgatis a ſole. ſanatiſ affectibus a medico. inuitādus eſt q̄ veiat. vt doctoꝛ et mgr̄. ⁊ vt Magiſter iā preſens diſponat coꝛ tuum ad doctrinā ſuā. erigens tibi aurē vt audias cū loq̄n tem vt magiſtrū. docentē te ablactatū a lacte. auul ſum ab vberibꝫ. i. a carnalibus cōſolatiōibus aliena tū vtilia.

vt. ſ. do ceat — veritatiſ ſciaȝ / duotiōis ſapiaȝ / btitudīs emientiā — ſcȝ — vilia amabilia ɔtētibilia de nob. ō do. de rebꝫ ſpnere pn̄tia guſtare ī mōte octo be ¶ Dina (atitudies docēs

O vere nimiū beati qui venas huius diui ſuſur/ rij percipiūt in ſilentio. qui doctrinā huius mgr̄i au diunt. auditas corde cuſtodiūt. cuſtoditas operant̄. Da mihi igitur bone qui ſolus vtilia doces q̄ vn⁹ es magiſter noſter q̄ feſtināter ⁊ ſufficiēter de oībus doces. Da mihi q̄d in me loqueris ſemp̱ audire. da coꝛ quod poterit p̄cepta tua cuſtodire Da item mihi ſurgere ⁊ facere ⁊ factorē verbi tui eſſe vt ſic ipleam illud verbū qō in Deutero dicis. Audi inquiēns iſrl̄ precepta mea ⁊ ea in corde quaſi in libro ſcribe ⁊ liga bis ea quaſi ſignū in manu tua Quarto iam veri tatis ⁊ beatitudinis vias a mgr̄o edoct⁹ inuita q̄ ti/ bi adueniat. vt Socius laboris ⁊ alleuiatoꝛ onerꝫ di cēs illud Sapīe Queſo vt mecū ſis ⁊ mecū laboꝛes. adimplēs quod dixiſti ī Prouer. Ducā te ꝑ ſemitas equitatis quas cū ingreſſus fueris nō artabūt̄ greſ ſus tui ⁊ currēs nō habebis offendiculū ⁊c̄. De hoc aduētu miratur Hieremias dicēs Quare quaſi co/ lonus in terra futurus es: ⁊ quaſi viatoꝛ declinās ad manēdum Vere miranda dignatio ſic aduenīētis vere felix cōditio anime xp̄m vt ſocium excipiētis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Nam inde habet vie alleuiationē laboris cooꝑatiōem inſidiaꝝ repreſſiōeꝫ — Nā is ſoci⁹ — tediū ꝓpulſat. vires āminiſtrat ſecuꝝ ducatū pre ſtat

De primo dicit ſapiēs. Nō hꝫ amaritudinē ꝯuerſatio illius nec tediū ꝯuictus illi⁹. De altero Apl's. ait Spūs adiuuat infirmitatē nr̄aꝫ. De tertio Deutero. dr. Dn̄s deus tu⁹ ipē trāſibit an̄ te ignis deuorans q̄ ꝯteret ꝛ diſꝑdet hoſtes tuos an̄ faciē tuā velociter. Et iteꝝ. Portabit te dn̄s quō nutrix ſolet portare infantē in ſinu ſuo. cuſtodiens te ab oī malo Precepit enī oī creature ne tangāt xp̄os ſuos. Quinto inuitand⁹ eſt quo appeat aīe ſub ſcemate reg̃ oſtēdens ei tanq̄ȝ alter aſſuer⁹ diuitias gl'ie regni ſui vt ꝑ hec aīa ſctā refocillet ꝛ recreata ad laborandū amplius ꝓuocet. Crebro igit̄ illud. iij. regū. xiiij. dicenduꝫ ſcꝫ Obſecro vt videā faciem regis. Et item cum alio ſcō. Si inueni gr̄am in oculis tuis on̄de mihi teip̄ꝫ.

Gr̄a eſt ei ſuꝑ gr̄am ꝙ ille q̄ ſꝫm Joh. i apocalip. hꝫ in veſtimēto ꝛ femore ſuo ſcriptū. Rex regū ꝛ domin⁹ dn̄antiū Reſpcū cui⁹ excellētie ꝛ dignitat̄ ſꝫm yſaiā. oēs gentes q̄ſi n̄ ſint ſic ſūt corā eo ꝛ q̄ſi nihil ꝛ inane reputate. is talis ꝛ tātus ethiopiſſe ꝛ pauꝑcule aīe dignat̄ oſtēdere ſeip̄m ꝛ diuitias gl'ie ſue Nam adueniens hoc mō

on̄dit — digitatis altitudīeꝫ / diuiciaꝝ magitudīeꝫ / decor̄ pulchtudīeꝫ — aīaꝫ — nobilitās ꝟtutibꝫ / ditās meritis / gl'ificans p̄miȷ̄s.

O tu rex oīm ſolus bonoꝝ q̄ ipē es rex me⁹ ꝛ de⁹ meus on̄de mihi pauꝑcule teip̄m ꝯiūge me t̄ q̄ fiam regina aſtās a dextr̄ tuis ſp. Sexto aīa ex oſtenſis iā bōis ad āpliores excreſcēs affcūs q̄ āplius incaleſcat ꝛ amore inflāmet̄ inuitat Deū q̄ ē ignis ꝯſumēs cuiuſq̄ȝ ſpēs gl'e dr q̄ſi ignis ardēs q̄ q̄ȝ ſe ꝓmiſit i igne ventuꝝ. q̄ vēiat tanq̄ȝ

igis — vitioꝝ rubiginē ꝯſumēs / mētis vetuſtatē renouās / torpentē affcūꝫ iſlāmās — eſt ei — ignis ds ꝯſumēs / ſp̄m eīttēs ꝛ t're faciem innouās / Cigis i meditatōe exardeſcēs

O ignē hūc de excelſo in oſſa nr̄a mittat Ignē hūc ſpūſſctūs in nob iſlāmet quē ignis iſte miſit in t'ram volēs vt ardeat Nā p̄ter dcās ꝓprietates īnūera alia bona facit. Nā ē intellect⁹ illumiatiu⁹. affect⁹ inflāmatiuus. mēt̄ renouatiu⁹. attractiuus eleuatiuus: īmutatiu⁹: diffuſiu⁹ vnitiu⁹ Poſtremo iam igne tota liq̄facta amore vulnerata ad ſpōſalē tēdit affectū inq̄rēs vbi paſcat: vbi in meridie cubet clamās inceſſanter. Oſculet̄ me oſculo oris ſui xp̄m vt cord vnicū ſpōſuꝫ ad ſe inuitās. Nā licet deo ſublimi⁹ aīa (vt ſic dicā) indigni⁹ nihil eē poſſet. tn̄ ſtupenda ꝛ aōroſa dignatiōe hāc ſibi copl'at de⁹ tanq̄ȝ verus moyſes ducens ethiopiſſam licet ſubmurmurēt aaron et maria. Et ecce

veīt q̄tidic vt ſpōſus — ſubarrādo / copulādo / fecūdādo — aīaꝫ ſpōſā — bn̄ficioꝝ dote / aōris dl'cedie. / virtutū prole

Sꝫ vn̄ tibi o aīa vt illi⁹ ſis ſpōſa quē celū ꝯtremiſcit ꝛ terra. Tu em̄ gn̄e obſcurior. ſpē deformior. dignitate inferior es ſpōſo hoc in infinitū Dec i⁹ em̄ gn̄atione yſaias dicit Generatiōeꝫ ei⁹ q̄s enarrabit. De pulchritudine Job teſtat̄ ꝙ celi nō ſint mūdi in ꝯſpectu e⁹. q̄ȝto min⁹ hō abhōiabilis q̄ bibit ſicut aquaꝫ iniq̄tatē Dignior ē vniuerſ hō vilior luto. nigrior olla. puluis ꝛ terra. ꝛ tn̄ vere ē aīa dei ſpōſa digtiōe dei ammirāda. vt pulchre ſuꝑ cantica Bern̄. declarat Poſſent ſuꝑ ſingulis hȷ̄s pūctulis deuota pl'a ꝯſcribi. ſꝫ cuiuſq̄ȝ practice hec reſeruātur. De q̄bꝫ q̄ inſtructior eſſe volet legat Soccū in ſmōibꝫ de aduētu vbi de ſingulis hȷ̄s affectibꝫ ꝛ mōis deuotos hꝫ ſmōes

Ueni ieſu dux zelotes. ignis ardētiſſime
Ueni ſeruū cibes potes. ſitientē maxime
Nolim tardes veni dotes. cor meū pleīſſiē

Sūptio gradus quartus Capl'm duodecimum.

Sumptio. De q̄ dn̄s Accipite ꝛ māducate q̄ eſt oīm ſuꝑioꝝ ꝯpletio ꝛ finis Quā oꝫ eſſe humilem ꝛ reuerentialē. deuotā ꝛ affectualē. cautā ꝛ ſapialem.

Sis hūilis. reuerēs feruēſ. ſapiēs. q̄ꝫ cauta

Oportet em̄ ꝙ in ſumēdo homo ſūme ſe hūilict cuꝫ centurione ex ſentētia dicēdo. Dn̄e nō ſum dign⁹ vt intres ſub tectū meū. Q̄ verbum bene rumiatū magne efficacie dr eſſe. Unde attentiſſime dicendum. Itēq̄ȝ cum Bonauē. Dn̄e mi quis es tu ꝛ q̄s ſū ego. vt preſumā te mittere in latrinā fetidā corꝑis ꝛ anie mee. Ut quid me feciſti vt tibi hanc iniuriā execrandam facerē. Mille lachrymaꝝ anni nō ſufficerēt ad te digne ſuſcipiendū. q̄ȝto magis ego miſer indign⁹ ſum q̄ quotidie pecco incorrigibil' perſeuero ꝛ i peccatis accedo Sed in infinitū maior eſt tua miſicordia q̄ȝ mea miſeria. Unde de tua pietate cōfiſus te ſumo. vtinā digne Oportet quoq̄ȝ vt reuerentialiter in cūctis ſe habeat tantā dignationē admirādo ꝙ tātus vult ſumi a tantillo. ita vt cum elizabeth dicat. Unde mihi hoc vt veniat dn̄s tātus ad me. ꝛ ſiliam reuerētie verba. Deuote q̄ꝫ ꝛ affectualiter oportet vt q̄s hūc dn̄m excipiat. Ita vt ei dicat Ingredere benedicte dei. cur foris ſtas. Et cū Auguſtio. Intra in aīaꝫ meā ꝛ coapta eā tibi ꝛc̄. vt in manuali ei⁹ Et cū iam in ore tenet̄ fiat ei latricus cult⁹ ꝛ gratitudo ſūma vt dicam⁹ cū Tho. Dn̄s me⁹ ꝛ de⁹ me⁹. O q̄ȝ ſtupenda dignatio Ueniſti deſiderabilis quē expecābamus in tenebris ꝛc̄. vt in anti. paſcali Aut q̄ſq̄ȝ illō exercitabit ad quod ſacr'm ip̄m inclinabit Alȷ̄ in dolore ꝯpunctiōis. alȷ̄ in deſiderio ꝛ exultatiōe amoris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

de pñtia dilecti ⁊ ſic de alijs Fiet ꝙ̃ gratialis obla
tio ad patrē cū orōne illa Ancelmi Grās tibi referat
dñe ſcē pater oīs lingua ſup ineffabili dono pietatis
q̄ vnico filio tuo nō pepciſti. ſed cū in nr̄m ſacr̄m ſa
crificiū ⁊ viaticū iam dediſti quē olim tanta miſera
tione in nr̄e redēptionis preciū tradidiſti. Vñ laudet
te celū et terra mare ⁊ oīa que in eis ſunt. Laudꝫ te
tua ineffabilis bonitas. ⁊ tunc eris perfecte laudatꝰ
Jtēqꝫ Reſpice queſo dñe ſancte pr̄ reſpice de ſanctu
ario tuo ⁊ alto celoꝝ habitaculo Reſpice in faciē xp̄i
tui. reſpice hanc ſacroſctāꝫ hoſtiā quā tibi offert pon
tifex magnꝰ. ⁊ eſto placabilis ſup nequicia vniuerſi
ppl'i tui. ꝑſertim mea ⁊c̄. Erit ꝙ̃ poſtremo hec ſū
ptio cauta ⁊ ſapialis. hoc eſt cū diſcretione ⁊ modera
mine magno agenda. vñ quidā ponūt aliqua auiſa
menta in et poſt ſumptionē tenēda. q̄ tā ⁊ ſi mīma
videntur. nō tñ ſunt ꝯtēnenda. ⁊ ſunt iſta

Deuotꝰ. tere nō. ꝙ̃ ſpues cito. ⁊ abſtineas pꝰ

¶ Primū eſt deuotꝰ. i. vt hō in ipſa ſumptiōe actu
aliter ſe in deū leuet. qꝛ tunc ſuū cauſat. ſm̄ Thom.
effectū ¶ Secūdum eſt tere nō. hoc ē qđ eucbariſtia
nō eſt maſticāda vt aliꝰ cibꝰ. ſed cū ligua diſcrete ⁊ mo
derate mollificāda. ne qua ciꝰ particula dētibꝰ adhe-
reat Et hoc ne fiat aliqua irreuerentia ſacramento.
Jtēqꝫ talis maſticatio non eſt neceſſaria. qꝛ ſola lin
gua pōt madefieri Jtē vt ſic noteẛ ꝙ cibꝰ ſit mētis
magis ꝙ̃ corpis. Et iſtud documentum docet Ray
mūdus in ſūmula ſua dicēs Qñ ſumis corpus dn̄i ⁊c̄
dentibꝰ illud noli cōterē velud eſcas ſed moderati lin
gua mollifices. ⁊ hoc vt coꝝ rimula cōcauitas nō ſer
uet fruſticulas q̄s forſitan expueres. daẛ ergo cautio
talis ¶ Tertio qꝛ nō cito ſpues poſt ſumptiōem: niſi
ſumpto cibo vel honeſto loco. vt dicit Joh. de turre
cremata ꝑpter ꝑiculū ⁊ honorē ſacr̄i. ¶ Quarto ab-
ſtineas pꝰ. vt ſcꝫ ſit aliqđ interuallū inter hūc cibuꝫ
⁊ alios vt prius paululū dēte deuotiōis digeras iſtū
Vel vt poſt huiꝰ cibi ſumptiōem abſtineat a colloq-
is ⁊ negocijs mūdanis. et det ſe exercitijs ſacris pꝰ
cōmunionem agendis.

Omāducē tioratꝰ. Oi reuerētia
Amoroſe dilatatꝰ Cordis excedētia
Permirifice letatus Tua de pñtia

Gradus termiatoꝝ in quibꝰ poſt cōio
nem eſt exercitandum ¶ Jncipit prologꝰ

Hortamur vos ne inuacuū grāꝫ dei re
cipiatis. ij. Choꝝ. vi. Jam tandē po
nēdi ſunt gradꝰ ꝯpletoꝝ ſeu termia-
toꝝ quibꝰ hō ſe poſt cōionem exercita
bit. Paꝝ eni proderit/imo oberit ſu-
ſceptū ſacramētū niſi dignis exerciti-
is poſt fuerit veneratū. Nō minor eſt virtꝰ ꝙ̃ q̄rere

perta tueri. Nec minꝰ debeẛ pñti ꝙ̃ vēturo. ſi credit
Bernar. Et hec vel vna eſt ex potiſſimis cauſis ꝙ tā
paꝝ fructus plures de menſa dn̄i reportant. eo ſcꝫ ꝙ
poſt ſe nō abilitant ad influxus ſacr̄i in ſe recipiēdos
nec ſatis ruminant ꝙ ſanctꝰ ſcōꝝ ſit ad eos ingreſſꝰ.
nec dignas gratias ſoluūt. Cōuenit eñ̄ vt vel vnus
cū tanto hoſpite letus expendaẛ dies. ⁊ vt tñ̄ ſacr̄m
vel pauculis exercitijs veneretur. propter iſta

Judeis. iude. priuat. reus es. grauat ⁊ te

¶ Primū inductiuū eſt. ne iudeis ſil'es efficiamur q̄
in die palmaꝝ honorifice quidē chriſtū ⁊ feſtiue exce
perūt. ſed eodem die expulerūt. ieiunum reliquerūt
⁊ poſt crucifixerẽt O caueamꝰ. enitamur ne talibꝰ
ꝯparemur ¶ Secūdo qꝛ niſi exceptū digne venerati
fuerimꝰ ſil'es iude erimus. qui quidem (vt aiunt do-
cti) cū ceteris apoſtolis ſacr̄m hoc digna quadaꝫ ext̄
na reuerentia ſuſcepit. ſed mox poſt ſumptum xp̄m
inimicis tradidit. ita ꝙ vere de eo dictum erat. Ec
ce manus tradentis me mecum eſt in menſa. Quiſ-
quis poſt ſuſceptum ſacr̄m a vicijs ſe ñ obſeruat. is
cum iuda chriſtum inimicis tradit. Bonum erat ei
ſi nō fuiſſet homo ille ¶ Tertiū eſt ſcꝫ priuat fructu
ſacramenti. ¶ Quartū ē reꝰ es. ſcꝫ mortis eterne.
Juxta illud Filij mortis eſtis vos eo ꝙ nō cuſtodie-
ritis chriſtum domini ¶ Quintuꝫ eſt grauat te ma
gis ꝙ̃ ſatiat. iuxta Auguſtinū Nam ꝙ tam facile il-
lud quidam reijciunt magni periculi eſt ſignum Nā
hoc prouenit ex defectu quadruplicis virtutis. ſcili-
cet aut

ex { maſticatiue / ſaporatiue / aſſil'atiue / retentiue }

¶ Primo prouenit ex defectu virtutis maſticatiue
id eſt ex defectu cōſiderationis Jdeo eñ̄ cito reijcit
eo ꝙ non cōſiderat quante ſit precioſitatis ⁊ ſancti-
tatis natura eius. ¶ Secūdo quia deficit virtus ſa-
poratiua. nam impleti alijs cibis ſcilicet affectu ⁊ gu
ſtu carnalium et huiuſmodi habent palatum infec-
tum. et idcirco faſtidiunt iſtum cibum. neqꝫ nutriū
tur nec delectantur ex eo. Numeri. xi. Jn mentē ve-
niunt nobis cucumeres ⁊ pepones ⁊c̄. Et Prouerb
xxvij. Anima ſatiata calcabit fauum Anima autem
eſuriens. ſ. iuſticiam. eucbariſtiam. celeſtem gloriaꝫ
⁊c̄. etiam amara pro dulcibus ſumet. id eſt penitenti
am pro dulci chriſto. ¶ Tertio quia deficit virtus
aſſimulatiua. Non enim cibus eis aſſimulatur vt in
carnem cōuertatur. Diſſimilium diſſimilis eſt v-
nio. et ergo difficilis. ¶ Quarto quia deficit virtus
retentiua. i. meōria ruminans ⁊ vita a recidiua pctō
rū ꝑcauens Dic Job. xx. Diuitias. ſ. eucbariſtie q̄s

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

deuorauit(.i. idebito mō accepit)eſſomet. q2 pp̄ reci/
diuatioēm ꝯicātis diſcedit ⁊ reicitur xp̄s. Quiſq̄s igi
tur p̄ictā ⁊ mala hec voles effugere q̄ſq̄s ſacri̅ i te effe
ctū expimētal'r cupis ſentire. q̄ſq̄s poſtremo xp̄z no
lueris a te repellere ſ3 apō te retinere. in ſequētib9 te
ḡdib9 exerce. ill' ſeduli9 p9 ꝯionē imorare

¶ Grāꝝ actio. pm9 grad9 ¶ Capl'm. xij.

O(g)Rāꝝ actio. De q̄ apl's p̄me theſ. ij. In ōnib9 grās agite deo p̄ filiū ei9 ihesū xp̄m Q3 ſi de ōnib9 ſt' grē agēde. q̄nto/ magis de grāꝝ grā. de bn̄ficio tanto digne ſunt grē exoluēde. ¶ Primuz igitur q̄ poſt ꝯionem cū xp̄s ſe obtulerit eſt agendū erit exoluere grates. Que gratitudo ſm̄ Bōauē. fiet vigilāter. letāter. beniuolenter.

pp̄ { bn̄ficioꝝ vtilitatem / donoꝝ p̄cioſitatem / dāti3 liberalitatē } ⁊ { te excitando / ēa'as ꝯuocādo / ſcōs orādo }

Et vt hō ad ḡtitudiē3 hāc āplius iſlāmet' dēt diligēt' p̄pēdere bn̄ficij aggrauamēta. q̄ ſt'

Cōmēdat donū ſi nobile. ⁊ vtile. crebrum.
Si magn9. magno. p̄uo dōet. vel iepto

¶ Hec plenius p̄ſecuta īfra in bn̄ficiario folio Strictim tū hic aliqual'r tāgēda. Primo ſi magn9 ſit dator ⁊ magne dignitatis Et ecce eo nihil melius cogitatur. Scdō ſi magno affectu dat. ⁊ certū eſt q̄ charitas ei9 ſup̄eminet ōni ſcie adeo q̄ a nullo ſenſu p̄t cogitari Nōne ħ ſacr'm īſtitutur9 dixit. Deſiderio deſideraui ħ paſcha māducare vobiſcū. Tertio circa accipiētem videdū eſt. Si vilis ſi p̄u9 ⁊ ꝯtemptibilis cui bn̄ficiū p̄ſtat' Et q̄d eſt hō niſi puluis cinis ⁊ pu/ tredo ⁊c. Quarto ſi indign9 ⁊ īmerit9 bn̄ficijs tantis Et inueēies q̄ nec dign9 ſuſtentari a terra ſed mox de mergi ad inferna. Quīto circa ip̄m bn̄ficiū ꝯſideran dum ſi in ſe ſit nobile ⁊ p̄cioſum. ⁊ videbis q̄ nobili9 nihil in celo aut ī t'ra cui9 p̄t3 nobilitas ex m'l'tis v't's declaratū eſt. Sexto attēde ſi ſit bn̄ficiū accipiēti vti le ⁊ ꝯmodoſum Quid āt vtili9 ħ ſacrō q̄ō ⁊ regnātib9 in celo. degētib9 in terra. detētis ī purgatorio. vtile inuenitur. Septīo ſi bn̄ficiū ſit necāriū m'l'tiplex ⁊ ſe pe iteratū. P't3 ei9 necitas. Niſi eīn māducaueritis carnem filij hōis ⁊ biberitis ei9 ſanguiēm n̄ habebi/ tis vitā in vobis ⁊c. Sepe iterat' quotiēs ſc3 acceder' volum9 ſp̄ ſe p̄mptū offert. Quotiēs igit' nō aufert totiens dat. Sūt āt ⁊ grē agēde p̄ eo

q̄ { tantis miſterijs te intereſſe voluit / tantis ſacramentis te refecit / dulcedine ſpūali p̄reuēit. }

Nam iuxta Bonauen. cum homo dulcedinem aliq̄3 p̄cipit gratus erit totaliter hoc diuine pietati aſcri/ bēs q̄ ſe etiam ad malos extendit ⁊ in corde ſuo dicet In me dn̄s mirabilia ſua op̄atur ad deteſtationem miſerie mee. ⁊ ad ꝯuicēdū bn̄ficijs ſuis īiq̄tatē meā

magnā. Nam me moritūꝝ fecit ſentire diuiā ⁊ ꝟmē viliſſimum fecit celeſtia deguſtare. Si mihi peccato ri talia fecit dn̄s q̄d putas faciet ſi correxero vitā me am Hec ille. Practicam āt ⁊ modū grās agendi in bn̄ficiario infra folio Si āt nullam ſenſerit r̄ fectioēm. miſeriam ſuam cognoſcat ⁊ ſtudeat muta re vitam Non tamen nimis anguſtietur ſciens q̄ ħ pluribȝ etiam alijs ex cauſis euenire ſolet vt p't3 ō dul cedine ſacri. folio Immo nec ſaporem que rat ſm̄ vincentium reputās ſe grā tali indignum. ſ3 fiducialius ſe deo committat ⁊ p̄ effcū oret ſacri

Aue xp̄a ihesu adorande. Dator p̄ais grē. Mille grates ammirande. Dono euchari ſtie. Qua me hodie amande. Repleuiſti ſa tie.

¶ Orō. gradus. ij. ¶ Ca. xiij

O Ratio De qua dn̄s lu. xi. Petite ⁊ ac cipietis Que debet humiliter. ꝯfident' inſtanter fieri. Sc3

vt { irreuerētem ſumptionē idulgeat / ie'tnū nobiſcū p̄ grām maneat. / ſuos effectus in nobis ſacr'm efficiat }

Vt ſc3 dicam9 Indulge admiſſā irreuerētiā. māe me cū dn̄e p̄ grām. effect9 tue ꝟtutis ſentiā. Qui āt ⁊ q̄les ſint effect9 p̄etēdi guil. p̄iſien̄ deuote ꝯmēorat ħ mō. queadmodū ait aq̄ baptiſmal' ē ꝟe regn̄atiōis ſacr'm Sic ꝟa xp̄i caro acceſſu ꝟtutis dīne q̄ ab ea nūq̄3 re/ cedit fit ſcificatiōis ſacratiſſimū īſtrumētū ac digne ſumētib9 ſacre refectiōis adiumētū. Que ꝟtuoſiſſiā eſt p̄p̄ dei ſapiām ⁊ dei virtutem cui9 eſt ipſa veſtimē tū Nempe ſi veſtis ſancti iohīs euāgeliſte ex ꝯtactu ſui corp̄is id eſt virtutis obtinuit. vt p̄ manū ariſto/ boli adhuc increduli tactu ſuo tres mortuos ſuſcita/ uit. Quid de hoc veſtimēto dei ōipotētis. i. corp̄e xp̄i pia fides edocet ſentiendū. Si petri apl'i bacul9 ex at tactu petri aſſequi potuit vt tactu ſuo mortuum ſo/ cium beati martialis lemonicenſis ſuſcitaret. ⁊ vſq3 in preſens demones expellit. Quid de ſacratiſſimo chriſti corpore ſentiendum Si chriſtus dominus tā tas virtutes corporib9 atq3 reliquijs ſanctorum lar/ gitus eſt ymmo oſſib9 ⁊ pulueri. Quomodo nō maio res virtutes dedit carni ſue vnite diuinitati. Si fim brie veſtimenti ſui hoc tribuit vt eius attactu emo/ roiſſa ſanaretur. ymmo omnes qui tangebant eam curarentur a languoribus. Quid ineſtimabilis po/ teſtatis credendus eſt ſuo corpori contuliſſe.

¶ Si carni ſeu pinguedini ſerpentine de qua tyri aca conficitur conceſſit virtutem effugandi venena. quanto fortius ſue carni virtutem preſtitit eijciendi animarum venena. id eſt vicia ⁊ peccata ⁊ omnia temptamenta ¶ Si ligno vite vim perpetuandi vi tam contulit. quomodo non caro vite cuncta viui/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ficet. Preterea ſi hanc virtutē dedit herbe peonis et iaſpidi lapidi vt fantaſmata fugeret. itēqꝫ demonia Si ꝑtātem illam dedit verbis exorciſmoꝝ vt demones arceant ⁊ ligent ⁊c̄. Quō nō verbū eternū carnē quā aſſumpſit hūs ⁊ aliīs virtutibꝫ magis illuſtrauit. Nōne ipſe ſmaragdo ipreſſit hāc vim vt leticiā opetur in animabꝫ geſtantiū ipm. Lapidi qꝫ bufonis vt expellat triſticiā ⁊ lapidi topaſio vt ꝑpantiam ab ardore libidinū donet. ac dyamanti vt gratioſitatem inducat in geſtante. Quō nō mirabiliora carne ſua opabitur. Unde beatos reputamꝰ eos q̄ tā diuiniſſime excellentie ſacr̄m tota deuotione ſuſcipiunt. Hec ille.

Si lignū. veſtꝫ. baculꝰ. caro. fibria. ſerpēs.

Hec oīa poſuimus vt hō poſt ſumptiōem in h̄ gradu orōnis ꝓ effectibꝫ orās ſtudeat hmōi argumētis petitionē ſuā ꝯfirmare

¶ Particulares effectus ſacr̄i ¶. §. primus.

D Sed iā particulariores quedā effectꝰ ſunt aſſignādi. quos pōit Johan. de turrecre. ⁊ Leonardus ⁊ gerſon

Viuificat. purgat. minuit. qꝫ. roborat. auget.

Reſtaurat. luſtrat. ꝓſeruat. terret. inarrat

Dulcat. ⁊ impinguat. calet. vnit. gaudia tutat.

¶ Primꝰ effectus eſt ꝙ viuificat aīas Credendum eſt eni ſm ſcm̄ Tho. ꝙ ſicut filiꝰ dei veniens i mundū mūdo ꝯtulit vitā grē. ita ⁊ in hoīem ſacr̄aliter veniens vitā grē operat̄. Iuxta illud Qui mādugat me viuet ꝓpter me. i. ꝑ me. Hinc ſm Auguſti. vitale dicit̄ alimentū Clama igit̄ cū. ps. Propter eloquium tuū viuifica me ¶ Secūdo purgat pctā ſaltē venialia. Mortalia qꝫ tribꝫ mōis. Primo in eo q̄ cū mortali accedit. cuiꝰ tn̄ ꝯſciam nec affectū habet. Secūdo in eo q̄ ſufficienter ꝯtritus nō fuit. ſed tn̄ reuerēter accedit. Tertio dādo robur mortalia vitādi Ora igitur cū. ps. Amplius laua me ab iniq̄tate mea.

¶ Tertio minuit fomitē ⁊ ſtimulū carnis ⁊ alios affectꝰ inordiatos. quēadmodū calor ignis remittitur ꝑ infuſionē aque Bern̄. Duo iſtud ſacr̄m in nob operatur. vt ſcꝫ minuat ſenſū ⁊ in grauioribꝫ pctis tollat oīno ꝯſenſū. Hinc ſpōſa. Faſciculꝰ mirre dilectꝰ meꝰ mihi. Sicut eni mirra ꝯſeruat corpa a vermibus. Sic xp̄i corpꝰ corda fideliū a prauis affectibus Hoc apl's nouit qn̄ exclamauit. Infelix ego hō quis me liberabit de corpe mortis huiꝰ Sibiqꝫ rn̄dēs ſubiunxit. Gr̄a dei ꝑ ieſū xp̄m. Et vbi ⁊ q̄ gr̄a ſi non eucharistia? ¶ Quarto roborat cor hūanū ad grandia agenda. quēadmodū cibꝫ corpalis fortificat ad laborem ſm illud Ponā buccellaꝫ panis ⁊ ꝯfortabit̄ cor vr̄m. ps. Panis cor hōis ꝯfirmat Hinc yſaac de iacob ait Frumēto inq̄t ⁊ vino ſtabiliui eū Sic elephātes viſo ſanguine ad preliū excitabant̄ ¶ Quinto Auget gr̄am ⁊ virtutes. Per huiꝰ em̄ ſacr̄i virtutē vt Innocentiꝰ ait vniuerſe virtutes augent̄ ⁊ oīm gratiaꝝ exuberāt fructꝰ Hinc ⁊ Bern̄. aliquot enumerans dicit Corpus xp̄i egrotis ē medicina. pegrinātibꝫ dieta ⁊c̄ Fit hō ardētior ad oē bonū. māſuetior ad correptionē ⁊c̄ ¶ Sexto r̄ſtaurat depditū ſpūale Sicut em̄ cibꝫ naturalis in ſumēte depdita reſtaurat ſatiat ⁊ quātitatē adauget Ita ⁊ viuificꝰ is cibus reſtaurat depdita q̄qꝫ. ſ. calidū naturale. charitatꝫ et humidū radicale bone volūtatis ꝑ cōcupiſcentiaꝫ et cupiditatē iminuta vel ꝯſumpta. quēadmodū in ꝓpheta dr̄ ꝙ reſtauret annos. q̄s (eruca. i. gaudiū carnis. locuſta. i. ſpes arrogantis: brucus. i. iners ⁊ totus exterioribꝫ incūbens motus. ⁊ erugo. i. meror ſeculi interiora deuaſtās) ꝯſūpſerūt. Satiat qꝫ cibus comeſtus famē. Quāta ſit ⁊ qꝫ impꝓba fames pctōꝝ quos nō iplet ⁊ occupat charitatis cibꝫ ⁊ potꝰ. recogitare ſtupor eſt. ſentire miſeria grandis. q͛ vſqꝫ ad mortē. iuxta illud ſapientis. Deſideria occidunt pigrū. Nō em̄ ſatiat̄ oculus viſu. nec auris auditu. ſed pruriūt aures ad rumores. oculi furiūt reſpicere vanitates ⁊c̄. q͛ rabies famis eſt valida. Aut vero cibus noſter digne ſuſceptus. q͛ vero bono replet vere ſatiat. aut ꝓ magna pte famē ſedat. Uere nimis auarꝰ eſt cui nō ſufficit ille cibꝫ ¶ Septio luſtrat intellcm̄ In cuiꝰ figura oculi Jonathā poſt ſūptū mel de ſummitate virge illuminabant̄. Sic ad ſpectacula diuina noſter ſpūs poſt euchariſtie ſumptiōem erigi ſolet. Etiā inde ſeq̄tur ſplēdor cōuerſatiōis. Sicut ei poſt cibū corpalem facies formoſior reddit̄ rubore pfunditur. Ita ⁊ poſt hūc cibū ſumptū ꝯuerſatio nr̄a decorat̄ Hinc Chriſ. ait Sanguis xp̄i in nob imagīeꝫ regalē floridā facit. ⁊ Agnes gloriat̄ Sanguis inquiens eiꝰ ornauit genas meas ¶ Octauo ꝓſuat a peccatis futuris ⁊ a morte grē. Et hoc vel q͛ natura hominis interiꝰ roborat̄ ꝯtra interiora corrūpentia tā qꝫ per cibū aut medicinā dū deo ꝑ grām ꝯiūgitur Uel per hoc ꝙ ab extra munit̄ contra hoſtiles inſultus tanqꝫ ꝑ arma nā ꝑ h̄ ſacr̄m munit̄ cōtra hoſtes ſpūales aīa. quēadmodū armis ⁊ victualibꝫ firmantur caſtra. Patet hoc ex figura Judicū. ix. vbi madianita vidit ꝙ pāis ſubcinericiꝰ ſubuertebat caſtra madian. ps. Paraſti in conſpcū meo menſā aduerſus eos q̄ tribulant me Chriſ. Menſā ꝓpauit nobis deꝰ vt poſt epularum refectionem inimicuꝫ robuſti ſupemus. ¶ Nono Terret demones ⁊ in fugā ducit Nam hac euchariſtia munitus eſt tanqꝫ caſtrorum ordinata acies demonibꝫ terribilis. Ex eo em̄ ꝙ hoc ſacr̄m eſt dominice paſſionis ſignum demones pellit ⁊ deterret. adeo vt Chry. dicat Ut leones flammā

ſpirantes. ſic ab illa menſa diſcedim⁹ terribiles dia
bolo fcī. ¶ Decimo inarrat ſponſā dilcō. Eſt em̄ futu
re glorie pign⁹ ꝛ ſincere dilectiōis arra qua q̄ ſubarra
tus fuerit ſecure cū ſpōſo dicere poterit. Dilect⁹ me⁹
mihi ꝛ ego illi. Itēqꝫ cum mr̄e nr̄a Agnete ſcā. Illi
ſum deſpōſata cui angeli ſuiunt. cui⁹ pulchritudiēꝫ
ſol ꝛ luna mirātur ꝛc̄. Itēqꝫ Annulo ſuo ſubarrauit
me dn̄s m. ieſus chriſt⁹ ꝛc̄ quo ānulo mr̄imoniū hic
inchoat̄ qd̄ in clara fruitiōe in celis ꝯſummatur.
¶ Undecimo Dulcat. i. cauſat guſtū dulcedinis diui
ne que ꝑcipitur dū nō ſunt fauces aīe aliena amari/
tudine infecte. O dulcedinē. o delectationē. Si enim
delectatio eſt ꝑceptio ꝯuenientis cū cōueniente aut
ex hmōi ꝑceptione cōſurgit. nihil vero ꝯuenientius.
vel intimius ꝯiungitur aīe q̄ꝫ iſte cibꝰ in quo ſumit̄
xp̄s. delectat igit̄ in ſūmo ſi ſenſus purgati fuerit in
ſummo: niſi diſpēſatiue aliter dn̄s ip̄e ordiauerit
Hinc ꝛ ꝑ manna figurat̄ qd̄ omne delectamentum
in ſe hēbat. qd̄ etiā a pleriſqꝫ ſenſibiliter vt pꝫ in exē/
plis eſt ꝯpertū. Ue illis quoꝝ aīa nauſeat ſuꝑ cibo
iſto quaſi leuiſſimo ſuſpirās ad ollas carniū egypti.
allea porros ꝛ pepones. ¶ Duodecimo impiguat ani
mā grā ſpūſſcti. ſm illud Aſer pinguis panis ei⁹. et
p̄bebit delitias regibꝰ. vn̄. pſ̄. orat. Sicut adipe et
pinguedine repleat̄ aīa mea. Eſaia. Faciet dn̄s oībꝰ
populis in mōte hoc ꝯuiuiū pinguiū medullatoruꝫ
ꝛ vindemie defecate. ¶ Decimotertio calet ꝛ inflam
mat ad amorē dei. Certū em̄ eſt ꝙ ſicut ignis igne
cōuenienti⁹ accendit̄ ꝛ forti⁹ ꝛ facili⁹. ſic charitas cha
ritate. Quia ḡ illud ſacr̄m totū charitatꝭ flāmis fla/
grat. totū ſpūſſcti fornace ſuccēſū flammeſcit. nihil
eo efficatius aut ꝯuenienti⁹ ꝑ amore nutriendo au/
gendo aut roborando p̄t inueniri. Un̄ ꝛ ſacr̄m amo
ris vocat̄. Quid ni inflāmaret quod inarrat ꝛ tranſ
format. Et eni vere dilectiōis pign⁹ eſt ꝛ arra ꝛ trāſ
format hoīem in dilectuꝫ. Ita ꝙ recte (caute tn̄) dici
poterint ſic inarrati. dij trāſformati ſub hūana ſpē.
Et hec euchariſtia maior ignis ad inflāmanduꝫ cor
nr̄m q̄ꝫ foret tot⁹ mūdus etiā ſi tot⁹ arderet ad ſuc/
cendendā q̄nqꝫ fauillā. O gelidū cor qd̄ tanto igne n̄
flāmeſcit. ¶ Decioquarto vnit ꝛ incorꝑat hoīeꝫ xp̄o
Ut em̄ cibꝰ natural' comeſt⁹ veraciter in naturā con
uertit̄ comedētis. Ita hic ecōuerſo digne ſumēs mu
tat̄ in ipſum factus deiformis ei incorꝑatus ꝛ vnit⁹
ſicut ferrū ignitū in naturā ignis. O quant⁹ amor q̄
nos ſic cōglutiāt vt nos in eo ꝛ ipſe in nobis tā inti/
me cōiungatur. Uere amor extaſim facit. Et eſt hec
vnio propri⁹ ꝛ principalis ꝛ finalis huius ſacr̄i effect⁹
Un̄ intime expoſcend⁹. De hac vnione Gerſon pul/
cra ſcribit ſuꝑ mḡt. Hanc vnionem ſpōſa optabat
q̄n clamabat. Oſculet̄ me oſculo o. ſ. ¶ Decimoquin/
to gaudia dat (ſpū iam ſaginato) propter ſpem futu
roꝝ. Nā ex perceptione p̄ntium fit ei certa expecta/
tio futuroꝝ. Si ei filiū dat pater nūc in cibū quō nō
ſuſcipiet nos ei ꝯcorꝑales in regnū. ¶ Decimoſexto
tutat a pena purgatorij. Remittit em̄ penā debitaꝫ
pctīs noſtris aut in toto aut in ꝑte ſm charitateꝫ q̄
accedim⁹. Nā domin⁹ retribuet pro nobis. Et ſic ad
celū perducit ſm figurā helie q̄ in fortitudīe cibi hūc
cibū prefigurantis ambulauit vſqꝫ ad montē dei o/
reb. Hinc etiā viaticū eſt appellatū. O panē noſtruꝫ
da nobis q̄tidianū. Ecce ꝑ hūs ꝛ ſilibꝰ effectibꝰ ꝛ ꝑ
ſingularibꝰ ſuis defectibꝰ ſuꝑandis dꝫ q̄ſqꝫ deuoti⁹
poſt ſumptionē euchariſtie dn̄m exorare ꝛ fiduciali⁹
cū iacob dicere. Nō dimittā te niſi benedixerꝭ mihi

**Ieſu in me opare. Fruct⁹ feliciſſimos
Quos tu māna ſalutare Cōtines dc̄iſſiōſ
Quātos neō ſcit narrae. Ob guſt⁹ diuiſſiōſ**

O Blatio. De qua Leui. Offeres agnum
anniculū pro pctō. Poſt q̄ꝫ em̄ hō pro ſe
orauit. dꝫ ꝛ illud ſūmū ſacrificiū ꝑ alio
rū offerre ſalute ꝛ ſua. ꝑut docuit domi/
nus mechteldim. vt patet in reuelatio
nibus ei⁹. Qd̄ etiā dixit ſibi acceptiſſimū fore. Un̄ de

E

bet hoc hō offerre ꝑ { viuis / defūctis / ſibi in orōne ꝯmiſſis } vt { adiuuētur / liberentur / voti cōpotes efficiāt̄ }

Aut poterit illud offerri ꝑ diuerſis ecclīe ſtatib⁹ et
hoīm generibꝰ vt charitas ad plures dilatet̄. Et di/
ſtinguit Joh. nider hmōi ſtatua ſub ſeptēplici dn̄ia
ſm applicationē ad dn̄icam orationē. vt. ſ. hō offerat

Pro { miſeris ꝛ tribulatis / religioſis ꝛ tētatis / debitoribꝰ ꝛ ſceleratꝭ / egenis ꝛ mēdicꝭ / īfidelibꝰ a fide errātibꝰ / dfūctꝭ i purgatorio dtētꝭ / oībꝰ ſtatibꝰ eccl'iaſticꝭ } orādo { Sꝫ liba n. a m / Et ne nos īdu. / dimitte nobis. / Panē n. q̄tidi. / fiat volūtas t. / adueniat reg. / ſctificet̄ no. tu: }

Facil' eſt ꝯſideranti applicatio hoꝝ. Debet ḡ quiſ
qꝫ ſinguloꝝ hoꝝ miſerias reuoluere. ꝛ ex ꝯpaſſiōis
ꝛ charitatis affectu ꝑ eis hāc hoſtiaꝫ offerre ꝛ dicere
deo. Saluū fac populū tuū dn̄e ꝛc̄. Te ergo q̄s tuis
faūl' ſubueni quos p̄cioſo ſanguine redemiſti. Aut
verba illa Heſter ad aſſuerū. Si inueni grām ī ocul'
tuis o rex dona mihi aīam meā ꝑ qua rogo ꝛ popu/
lum meū pro quo obſecro. Et quomodo potero ſu
ſtinere necē ꝛ interfectionē populi mei. Debet aūt
hec oblatio fieri cum deſiderio dilatato ꝛ fiduciali ſu
per dei pietate cōfidentia. Et cum obſecratione ꝛ ad
iuratione pia. vt quidā docet carthuſ.

Per { ſacramenti huius virtutē / dn̄icā vitā ꝛ paſſionē / innatā dei pietatem. }

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Et debet hõ nõ paruũ ꝛ pauca ſed ardua ꝛ multa a deo poſtulare Magnifici eſt magna dare. ꝛ magnũ magna dare decet. Et vere valde eſt ſperandũ ꝙ qc/quid orauerimus ĩpetrabimꝰ ſcḋm illud. Quecũqꝫ lo/cũ calcauerit pes veſter. veſter erit. Hoc eſt ſcḋm Ber nar. Quantũ deſiderare ꝛ ſperare a deo poterimꝰ tã tũ obtinebimꝰ Talẽ dilatatã ꝛ fiducialẽ mentẽ vene rabilis pater Arnoldꝰ buderic hẽbat q̇ in ꝛ poſt miſ ſas talẽ oblationẽ faciebat dicẽdo Corpꝰ aĩaꝫ car nẽ ꝛ ſanguinẽ vitã et mortẽ offero tibi vnigenite fi/li dei. Tuũqꝫ ſacratiſſimũ corpus ꝛ aĩaꝫ carnẽ ꝛ ſan guinẽ vitã ꝛ mortẽ offero pro oĩbus ꝛ ſingulis iniq̃/tatibꝫ meis et pro totius mũdi pctĩs. nec nõ ꝛ ꝓ oĩ/bus in purgatorio detentis vultui paterno. Et per oblationẽ ꝛ per huiꝰ ſacr̃i virtutẽ te clemẽtiſſime pa ter ſupplex exoro quo mihi miſero vili peccaminoſo homũcioni hodie ſtipẽ aliquã tue pietatis impartiri digneris ꝯuertendo triginta tria milia pctõꝝ ĩ mũ/do ꝛ eripiendo totidẽ milia aĩaꝝ detentaꝝ e purga/torio. cuiqꝫ anno dilectiſſimi filiȷ̃ tui milia imparciẽ/do qui ſe tibi in ara crucis ꝛ nũc in hoſtia altarꝫ ea/dẽ charitate offert ꝓ mortuis ꝛ viuis: quoꝝ tot ãnis peccatis ſeruiuit. vt ait ꝓpheta

O fons patꝛ pietatꝫ. panꝭ celi reſpice
Mire placabilitatis Holocauſtũ ſuſcipe
Quẽ pro donis pro pctĩs. Offero eccleſie

Maſticatio gradus quartus. Cap. xv.

F M Aſticatio vel ruminatio De q̃ Ozee. viȷ̃. Sup vinũ ꝛ triticũ ruminabunt. q̃ ꝓpter
n hic iã ponũtur duo gradꝰ q̃bꝫ tota die poſt cõionem ẽ immorandũ. qm̃ hoꝝ omiſſio vel maxima ẽ cã. quare fructꝰ ſacr̃i non deguſtamus Debet aũt hec maſticatio fieri.

Per { dentes ſpũales / ſiĺitudies reales / ẽtas buccellas ꝛ portiões ſp ad manũ hẽat. } vt ſic { cõteratur. / comedat. }

Ueꝝ qm̃ in hoc gradu oĩs vis ꝛ fructꝰ huiꝰ ſacra/menti ꝯſiſtit. ꝛ qm̃ nõ oĩbus eius practica ptꝫ. Jdo vt de eo latius ꝛ plenius diſputet ſingularis ei titu/lus aut tractatulus datur. et ideo de eo hic ſupſedet Nihil em̃ proderit ĩmo oberit ſacr̃alis ſacr̃i huiꝰ mã ducatio niſi ſubſequat ſpũalis mãducatio ꝛ maſti/catio. Uide plenius infra folio

Nes me pater ruinare Sũptũ cibũ gl̃e
Quẽ dediſti mãducare Nimis amatorie
Cuiꝰ fructũ cõſues dare Gaudia meõrie

G Obſeruatio. gradus quintus Caplm̃. ſextũ.

o O Bſeruatio. De qua Exodi. xi. Ecce mitto angelũ meũ. ſ. magni cõſiliȷ̃ ieſũ Sequit. Obſerua eum ꝛ audi vocem eiꝰ. Js eſt poſtre mus gradus ſed non inferior neceſſitate reliquis. Nihil enim proderit ſuſcepiſſe dñm niſi nobiſcum eũ detineamꝰ. imo fiemꝰ rei leſe maieſtatis ſi nõ di/gne obſeruauerimꝰ ſuſceptũ. ꝛ dicet nobis Filiȷ̃ mor tis eſtis vos: eo ꝙ nõ cuſtodieritis regẽ xp̃m dñi. Et eſt is gradus neceſſario exercendꝰ ꝓpter neceſſitateꝫ Turpius em̃ eȷ̃citur ꝙꝫ nõ admittit hoſpes. Secũ do propter vtilitatẽ. Qui em̃ ſeruat ficũ comedꝫ fru ctũ eius. Exemplo nobis ſunt mattheꝰ ꝛ zacheꝰ. ad quos dñs ingreſſus ꝛ digne ab eis obſeruatꝰ ad ma/gna eos ꝓmouit. Primũ apoſtolũ ꝛ euangeliſtã fe/cit. Alterũ filiũ abrahe. Sic ꝛ obededõ qm̃ digne ar cham dei ad ſe introductã obſeruauit fructum pluri mũ inde reportauit. qꝛ benedixit dñs domui eius. Eya igitur ꝛ nos hiȷ̃s inducti exceptum dominũ di gne cuſtodiamꝰ. vt ſic leti cum ſponſa canamꝰ. Te/nui eũ nec dimittã. imo ſi abcedere ꝛ longius ire ſe finxerit. vim ei inferamus ꝛ cum peregrinis coga/mus dicendo. Mane nobiſcũ domine qm̃ adueſpe/raſcit. Gaudet em̃ vim ſibi talẽ inferri ꝛ vult a nobꝭ ſupari ꝛ deſideriȷ̃s teneri. Qui aũt eũ obſeruare ve/lit ne ab eo recedat hec agat diligenter

ꝓcauens ne { vitiȷ̃s eũ aut pctĩs offendat / aliȷ̃s delcãtionibꝫ ĩtẽtꝰ eũ ñ curet / ꝓpoſita dittat. ſꝫ oĩ diligẽtia ſe ſcḋꝫ }

Mẽbrum primũ

P Rimo neceſſe eſt vt a vitiȷ̃s precaueat. Non H
em̃ ſub eodẽ tecto morant vitiũ ꝛ chriſtus q̇ eſt virtus ꝛ ſapientia dei. Et ſapientia non habitabit in corpore ſubdito peccatis Que em̃ con/uentio chriſti ad belial. Unde qui poſt ſacrã cõmuni/onem peccata admittit quaſi pugnis ꝛ lapidibꝰ xp̃ꝫ de domo cordis ſui eȷ̃cit. O ꝙꝫ hoc horrendum. o ꝙꝫ hoc precauendũ Dominum ieſum qui tã dignanter aduenit ꝙ tam inurbaniter ꝛ ĩmanſuete expellitur. Uere quiſquis eũ eȷ̃cit de cordis habitaculo exclude tur ab eo de celoꝝ regno Super cuſtodiam igit nrĩ ſtemus. ĩmo et minima queqꝫ etiã cogitationũ pec cata oportet vt deuitemus. Aufert em̃ ſe a cogitatio nibus que ſunt ſine intellectu O dulcis domine ꝙꝫ ĩ/humanꝰs ꝛ temerarius qui tã manſuetum ꝛ ſuauẽ hoſpitem cogitatibus prauis excludit. O ꝙꝫ infelix et damnoſa cõmutatio abacto creatore cogitatiões ꝓ ſare immũdas. illud etiam ſecretum paulo ante cu bile ſpũſſancti quod gaudiȷ̃s tendebatur celeſtibꝫ iã porcis tradere cõculcandum. Huiuſmodi abuſum deplorat flebili tragedia magiſter et dominꝰ petrus de aylliaco dicens. Adhuc in corde calent ſpõſi veſti/gia. et iam admittuntur adulterina deſideria. Male conueniẽs ꝛ indecorum eſt aures que modo audierant ꝟba q̃ nõ licet hõi loq̇ tam cito declinare ad fabulas ꝛ detractiões audiẽdas Ligua q̃ mõ dĺce

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

epythalamiū cantauerat spōsam sponso reconliaue rat ꝛ in cellam vinariā introduxerat. iteꝝ ꝯuerti ad turpiloquia ad scurrilitates ꝛ ad ꝯcinados dolos et detractiones ꝛ sic de alijs. Absunt hec a nobis domi ne si forte reciderim⁹ psta vt fortius resurgam⁹. Ut āt hō a dei offensis caueat opꝫ ꝙ

de se diffidēs dei auxiliū iploret | exorando
vbiqꝫ ꝛ sp i dei timore se ꝯtinet .s. | pñiā attēdēdo
occasiōes ꝯuitz ꝛ pncipijs obster | sup custodiā stā
crebri⁹ se examiēt ꝛ de ꝯissis lugeat | do dolendo

¶ Membrum scdm.

I S Ecūdo debet precauere ne alijs quibuslibꝫ delectatiōibꝫ intentus incurr⁹ sit suscepti dñi sui. Hinc oportet ꝙ homo sibiꝑsi vt Bonauētura docet post ꝯionem dicat Nolo post taꝫ nobilem cibum alia stercora degustare. ꝛ cum iste sū ma iocunditas sit nolo de cetero affici circa aliquam aliam creaturam. Bern. Sic est excipiendus vt sem per nobiscum maneat. Quante em̄ insanie est vt p⁹ tanti regis aduentum alijs q̄buslibet negotijs sine ne cessitate aut obediētia hoies velint seu audeāt occu pari ꝛ nō magis oībꝫ omissis soli ei⁹ cultui vacet. Ualde em̄ inurbanū eēt magnū quēpiā in domo sus cipe ꝛ suscepto nō loqui. nihil obsequij exhibere. Multo ꝙ amplius inhoēstum indecens obliuiscisus cepti saluatoris Quid q̄so ꝯst dementie vt inuitat⁹ ad delicatissimū ꝯuiuiū añ stercoribꝫ ꝛ ceno ingurgitet stomachū Maioris .tn̄ multo stulticie ē susceptū xp̄ꝫ negligere ꝛ vanas ꝯsolaciunculas velle amplexari. Quas ꝙdiu inquisierimus tamdiu a sapore manne instar filiorum israhel defraudabimur. Hij enim ꝙ diu farinam egipciacam habebant manna non de gustabant. Angustum est em̄ stratum ita vt alter de cidat. ait ysaias. ¶ Membrum tertium.

K T Ertio oportet vt omnia que nouerit deo pla cita perficiat. Placent autem ei post ei⁹ sum ptionem precipue ista ꝛ maxime sunt ei⁹ cō seruatiua.

Scz | deuota gratiarumactio.
| familiaris conuersatio
| diligens obseruatio
| intima oratio

¶ De gratiarum actione supra dictum est Oritur au tem ex consi

deratiōe | eius qui venit
| nostri ad quos descendit
| fructus quem attulit

Familiaris aūt cōuersatio sm Augustinū ausum parit. ausus gustum. gustus famē. fames contemp tum omniū. cōtemptus ociū. ocium deum. Cōsistit autem familiaritas

i | mutua visitatione | Scz | sepe corde ad eū suspirando
| secretorū reuelatōe | | e⁹ auxiliū. ꝛ cōsiliū pulsādo

Hic solent aliq̄ habere q̄dam amica exercitia tro po externorū sumpta. vt dilectū ducere in ortū. ei cā tare epythalamiū. ꝛ canere alleluia festiuū. Non eis fas est lugere q̄diu sponsus vult manere Unctio do ceat te de hijs. Tertiū ē diligēs obseruatio dñi su scepti vt scz studeas

Scz | portas custodire | puta | sensus custodiēdo
| lectū sternere | | pacē cordis hñdo
| cibaria mistrare | | volūtatē ei⁹ faciēdo
| pedes lauare | | affectiōes purgādo

Quartū est intima oratio ꝙ si lachrymosa fuerit de um (vt aiūt) q̄dāmodo cogit ꝑm illud. Et coegerūt eū scilicet peregrini

N Oli a me iesu ire. Mane mecū dñe
Fac me cūcta fastidire Dēpto tuo noie
Dona mecum te vnire. in vtroqꝫ homine
O si possem te seruare. sp in visceribus
Nil te preter cogitare. in cūctis operibus
Corde ore iniolare. grates hijs mūeribus

¶ Prologus in abbreuiataꝫ scalam sa cramentalis cōmunionis.

U Erbū abbreuiatuꝫ fecit domi nus super terram. Romano ix. Q si de⁹ pater ibecillitati nr̄e ꝯsu lens imensum coequalēqꝫ sibi verbū abbreuiauit. q̄to magis pro ꝯsulen dis quorūdā angustijs humanū abbreuianduꝫ est verbum. Hinc quia longius in superioribus causis ex supradictis verba deduximus. nunc verbuꝫ abbre uiatum est ponendum. Sunt enim quidam taꝫ an guste mentis quibus omne multum impossibile vi detur exercitatu. sed hij testantur se mentalis latitu dinis inscios ꝛ inexpertos. que tanta est iuxta quen dam vt omnis multitudo saltem ordinata quantali bet etiam sit facilis ei sit cōpleru. Unde ꝛ venerabi lis Hugo docet omnem multitudinem summatim perstringi ꝛ certis ꝛ ordinatis puncutulis complecti. Cuius doctrinam nos insecuti pro hijs qui angusti oris sunt mentis omnem superiorem latitudinem sub septenis (scdm septem hebdomade ferias) pun cutulis complexi sumus. eadem qꝫ certis temporibus designauimus. vt nullus maneat si hec nō exerciten tur excusationis locus. Cum et certa et pauca pun ctula et determinata tempora assignantur. I

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Age ḡ o tu puule ⁊ ãguſte mẽtis q̇ ſupiorẽ ml'/
titudinem cauſaris. Uel ſequẽtem abbreuiatã ãplec
tere ſcalam. cui ſi bñ ↄſtans inheſeris. tua mens di
latabit' affluet cor tuum ⁊ ſub illis paucis oẽm etiam
ſupiorem complecteris lõgitudiẽm. Talia em̃ ſunt
hec pũctula vt plurima ſub ſe comphendãt. cũ tamẽ
ſint vnum. Uerbi grã In gradu excitatiõis p̃mus
punct⁹ p excitando eſt Exemplũ. i. exemplaris infor/
matio. Ecce vnus punctus ſufficiens puulo ad exci/
tamẽtum Sed ſi q̇s latioris mẽtis fuerit vt hũc pũc
tum pfundet. vt gen⁹ in ſpẽs euacuat. copiã multaꝝ
inueniet ſub h̃ meditatioẽꝫ dilatandi. Puta exempla
ſanctoꝝ. exempla ſcl'arium. exempla gẽtium ⁊ hmõi
q̃ q̇ſqꝫ p ſuo captu mẽtis poterit dilatare. ſic ⁊ in ce/
teris eſt videre pũctis. Patet ḡ ꝙ nõ ſit ſnĩe
noſtre velle quempiam ãguſtiare ad vnum pũctulũ
cogitandũ. q̇ppe cũ cuiqꝫ pũcto tanta ſubſit copia. ñ
igit' anguſtia Sed ↄſulim⁹ puulis q̇ nõ multa com/
plectũtur. p̃cauemus picul is que ex incerta multitu
dine ⁊ fluctuatione oriuntur ne meditari volentꝫ tẽ
pore pariter ⁊ fructu priuentur. Qui em̃ nullum hẽt
certum ad meditandum pũctum prius tempore frau
datur q̃ꝫ inueniat quid ſit meditandũ

a Abbreuiate ſcalelle ſequẽtis mod⁹ eſt iſte. Nã
homo cui nimia ſunt tradita ſupradicta debꝫ
arripere ſcalam ſequentem. vbi de quolibet gradu v
nus indics. traditur punctus meditand⁹ quem q̇ſqꝫ
p ſue latitudine mentis prolongare poteſt aut ſucci/
dere. Uerbi grã. Eſto dies lune vel ſcda feria ſit bo/
die ⁊ cupit ſe quis p̃pare ſacre cõieni. Primum exci/
tat aim ad ipm potiſſimũ. pp vnum illũ pũctum. ſ.
Exemplum. i. pp informationem exemplarem Cui⁹
meditatiõe vbi fuerit excitat⁹ iam vt ſe ppet p̃cõſide
rat in alio gradu. Quid eſt quod agere debet Uidẽſqꝫ
tam arduum eſſe q̇ð agere temptat. Jam in tercio ḡ
du ſi impedimentis accedendi careat ſe pbet. Sicqꝫ
ſingulos proſequatur gradus Similiter ⁊ faciat p⁹
communionem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

	Primus grad⁹ ſcale cōīonis eſt excitatio q̄ hō ſe īcitat ad condig naz p̄parationem propter puncta ſubſequētia que declarāt.fo.xxix	Secundus gra dus eſt vt conſid ret quid debet a gere cum alijs ? ſiderandisq̄ pro ſequuntur. folio xxx.	Tertius gra d⁹ eſt quo homo iuxta apoſtoluz ſe probet ne ad iudiciū mandu/ cet ſequentibꝫ q̄ habentur .folio. xxx.	Quartus gra/ dus eſt ꝛ quint⁹ vt hō ſe expurgz ꝛ adornet vt do/ cetur.fo. xxxi.	Sextus gra dūs eſt quo ho/ mo ad reuerenti am ꝛ deuotionē ſe inflāmat per ea que habētur. folijs.xxxij.et. xxxiij:	Septim⁹ gra dus quo homo venturo domio per deſiderium occurrat. vt ha/ betur fo. xxxiiij.	Octauus gra dus eſt q̄ iā acceſ ſurus oculū intē tionis rectificet: vt habetur folio xxxvi.	Nonus gra/ d⁹ eſt quo ſacra mentū adoret iu xta illud. Adora/ to domino epu/ laberis. vt habe/ tur folio. xxxviij	Decim⁹ gdūs eſt vt homo deū ad ſe inuitet Ne ceſſe eni vt ignis deſiderij precat quo ille eſt vētu rus vt habet fo. xxxviij.	Poſtremus gradus eſt ſum/ ptio ipſa que fi/ et ſubiecto mō. vt declarat folio xxxix.
	Excitatio	Cōſideratio.	Probatio	Exornatio	Inflāmatio	Occurſio	Intentio	Adoratio	Inuitatio	Sūptio
Fe.ij.	Primo ci dz hō inflāmare ad ſe digne p̄parandū Exemplaris iſti ctio .ſ. ſc͞larium	Primo conſi dera quia debes deum latria cole re et cetera	Primo probā dum ſi impedi/ mentiscarcas q̄ ab acceſſu probi bent.	Primo ōbes te ornare omnē ſcoriam peccati impuritatis ex/ purgando	Primo vt in flammeris ad re uerentiam ꝛ tio rem dei cōſidera dei altitudinem ꝛ maieſtatem	Primo vt ei deſiderantius oc curras voces p/ pheticas aduen tū dilecti annūci ātes audire ōbeſ	Primo intē/ tio eſt dirigenda vt deſideres ac/ cedere ī firma fi dei actuatione	Primo actu es fidē adorādo xp̄i exiſtentiam ſm deitatem et humanitatem. f.32.ꝛ f.lxxxiij.x.	Primo inui tes ſponſum vt veniat tibi ſicut rex tuaz paupta tem ditans ꝛ vi tam regens	Primo reuerē tia ſumptionis erit mag ad mo dum inclinatōis tanq̄ʒ patri. ma ior vt dño ꝛc̄
	Exemplūz	quid ages.	careas	purges	ſimul altum	Audi	ſis credens	eſſentia	rex	reuerenter
Fe.iij.	Scdm excitam tū ꝯdigne p̄pati onis ē Scriptu rarū ad h̄ crebra cōmonitio	Secundo cō ſiderandum qs qualis et quan/ tus ſit quem de bes ſumere	Secundo p/ ba te ſi neceſſa/ ria requiſita ad acceſſum habe/ as.	Secundo exor nabis anime po tētias dignis or namentis decu/ ſando	Secundo vt amplius inflam meris perpende ſacramenti hui⁹ dignitatem:	Secūdo or vt p dſidriū ꝛ gtitu dinem dño rñde as p exclamatio nes infra ſcp̄tas fo.lxxxvi.	Secundo in tue nihileitatis plena recognitio ne.	Secūdo actuſ ando fidez ō xp̄i nominatiōe ſm deitatem ꝛ hūa/ nitatem.	Secūdo vt veniat vt medi/ cus ad egrotum languorem tuūz curans.	Secūdo caute ꝛ ſapienter vt.ſ. diſcrete ſumat.
Fe.iiij	Scriptum	quem ſumes	requiſita	potens	q̄ʒ dignum	Reſpōdens	humilis	nomē	medicus	ſapienter
	Tertiū eſt Sā ctor ꝛ doctorūz frequens perſua ſio.	Tertio conſi dera quid te de/ beat inducere et primo ex pte dei	Tertio vide ſi ſufficientia de uotionis ſigna i te reperias	Tertio orna/ bis te etiam ſen/ ſuales vires ſub diſciplina cober cendo	Tertio vt ma gis reuerearis ō bes conſiderare tui vilitatem	Tertio propo nes vitam dein/ ceps in meli⁹ mu tare.	Tertio propo nes vitam. dein/ ceps in meli⁹ mu tare.	Tertio ſm attri buta perfectiōis ꝛ dignitatis ꝛ q̄ ſaluator media/ tor redēptor: ſac dos rex.	Tertio vt ve niat ſicut ſol tu/ as tenebras ef/ fugitans inflā/ mans. fecūdās.	Tertio lete et iubilanter cūz ō niūz creaturaꝝ ad laudem cōuo cationem.
	Suaſum	parte dei	ſigna	et ſenſus	quia vilis	Exi	proponens	perfectus	ſol quoq̄ʒ	lete

Scala cōīōis abbreuiata ha betur in iſtis duab⁹ figuris

	Quartū inci ramētum ad dig nam erga tantū ſacramētum pre parationem eſt bone pparatiōis acceptatio.	Quarto conſi dera iductiua ex pte ſctōꝝ eorum ſcꝫ glām ⁊ bono rem.	Quarto exa mina te ſi illa ſe ptem inuenias. ſcꝫ mūd⁹. ſi ſan⁹ ſi diſcipulus	Quarto virtu tum rapeta ōpē dendo per virtu tes theologicas ⁊ cardinales exer cendo.	Quarto ruol ue inſtitutionis cauſas ⁊ racioci nia ſcilicet Solet ſociat.	Quarto ſuſpi rabis intentius fm ſeptem gene ra ſuſpiriorum. Occurres clamo	Quarto in ſan ctorum commu nione eorum pre cibꝫ ⁊ meritis te ꝯiungendo.	Quarto com munia deitatis ſcilicet ꝙ eſſentia ꝑma. natura per fecta vita brā	Quarto vt ve niat inſtar docto ris docens virtu tis intelligentiā. deuotionis ſapiē tiam.	Quarto ſume dus eſt affectualr vt dicas Ingred re benedicte dn̄i cur foris ſtas
Fe. v	Perplacitū.	ſancti.	mundus.	virtuteq̃.	cauſaſ	Suſpirans ·	iungas	communia ·	doctor	amanter.
	Quinto qꝛ dig ne preparari ad ſacramētum eſt iuſtum ⁊ dignū propter eius al titudinem.	Quinto con ſidera proximo rum viuoꝝ vel d functoꝝ miſeri as pro eis offerē do.	Quinto ſi diſ poſitiones in ag no paſchali prefi guratas in te ha beas.	Quinto exor nabis te in ſeptē exercitijs in libro de inſtructione cordis de ſcriptꝭ.	Quinto inflā meris chriſti cle mentiam ⁊ pie tatem qua nūqꝫ vllum ſpreuit cō ſiderando.	Quinto occur ras admirando domini venientꝭ maieſtatem ⁊ tui vtilitatem.	Quinto in be neficiorum paſſi onis ⁊ charitatꝭ chriſti commēo ratione.	Quinto actuā do propria deita tis vt ꝙ filius ver bum ymago me diator.	Quinto vt ve niat ſicut ſocius laborem alleniās tedium ꝓpellens	Quinto beniuo lenter vt ſcilicꝫ ei cor extendatur a periatur effunda tur.
Fe/vi.	Iuſtum.	compatiens.	agni.	Paro cor.	pietate.	Mirans	commēorās.	proprium.	ſocius	bene velle.
	Sexto qꝛ ſic p parari vtile ē Cō ſeqris enim fruc tus q̄s ī pparat⁹ non expitur	Sexto indu cunt nos quedaꝫ ex parte noſtri. ſ. infirmitas mor bi. cōſcientia pec cati.	Sexto ſi pro prietates manne in te reperias ſcꝫ Si mane. ⁊c. folio. lvij. R	Sexto ad ſili tudinem quarū dam rerum te or nabis vt vēīā do mus ⁊c.	Sexto vt in flammeris atten de de dei beneficia ⁊ qua illa contulit charitate.	Sexto atten de modum ⁊ de ſiderium quo di lectus ad te veni et.	Sexto in deſi derij ⁊ charitatis illius quo domi nus hoc inſtituit vnione.	Sexto actuā do appropriata vt ꝙ ſapientia vt⁹. equalitas.	Sexto vt veni at ſicut ignis mē tem in ſui amorē inflammans illu minans ⁊c.	Sexto cōpla center cum amo re gratuito vt ſo lus deus placeat tibi. Cum amore debito vt pla.
Sab.	Utile	parte tui.	mãne.	ſimiliſ	benefacta.	Quomodo	et exoptans.	propriata.	igniſq̃	placenter.
	Septimum quia ſumme ne ceſſarium eſt q̄ti nus decliēs īdig nē accedentium multa pericula:	Septimo neceſ ſitamur ad ac ceſſum ex dei in ſtituto eccleſie p̄ cepto officij debi to.	Septimo pro ba te ſi circūſtan tias ⁊ miſticatio nes de ſepulchro chriſti in te inuei as. folio. lxiij. M.	Septimo veſ tes nuptiales ſanctis ꝯcedi tēdo vt hūilitatē ab āgelis ⁊c. mi titatem a patri archis ⁊ ꝓphetis	Septimo at tende acceſſus in penitatorius fruct⁹ neceſſitatem vel cauſas quare fre quentius accedē dum.	Septimo in ſtar perſonarum variarum affect⁹ earum in te trāſ formādo Ut re⁹ infirmus. oppſ ſus.	Septimo in recta ⁊ chriſtifor mi intentione ꝙ chriſtus intendit ⁊ in future glorie ꝑguſtatione.	Septimo ac tuanda eſt fides deitatis ex ſpe culis. puta ſcrip turis ⁊ rebꝫ crea tis.	Septimo vt veniat ſicut ſpon ſus ſubarrando. copulando. fecū dando aiām	Septimo vi gilanter. ꝯfidenē ꝯcupiſcenter. ſm ſeptem grad⁹ lo nauenture.
Dōc.	ulta piclā	opus.	tumuli	veſtes	trahitant hec.	Inſtar.	rectificans	ſpeculis	ſpōſus	vigilanter

	Qua ꝑ ſuſcepto magniſico bñficio. magniſice grās agas. fol. xl. B	pro effectibꝫ ſacramēti rentem ſumptioēꝫ £	ꝑcipiēdis ꝛ vt irreue idulgeat. fo. xl.	pro omnibꝫ commiſſis ꝛ tota eccleſia. fo. xli. £.	ne ſcꝫ ſuſceptum dñꝫ repellat diligenter ſe obſeruet. fo. xlij. B	qua ruminentur ſep/tē principaliora ſacramenti noīa. fo. xlvij. A	qua ruminētur ꝯſide/rabilia de hoc ſacramēto. folio. lv. A	Qua ruminētur ſeptē agni paſchalis portiones. folio. lxviij. A
	Grātū actio Prio grās age ꝙ tam magnꝰ dator tibi hꝰ ſa/cramētum dedit	**Oratio** Ora vt te viuificet	**Oratio.** Ora vt te purget.	**Oblatio.** Offer pro tribulatis Sed libera nos a malo ꝛc.	**Obſeruatio** Oportet vt quinqꝫ ſenſus cuſtodias	**Rūinatio noīm** Primū nomen dicit euchariſtia. fo. xlvij B	**Rūiatio ꝯſideratiōm** Prima ꝯſideratio eſt de ſacramēti añcedētibꝫ. folio. xlvi. B	**Rumiātio portionꝫ** Prima portio ē caro ꝛ corpus. folio. lxix. B
Fe. ij.	**Magnus** Scdō quia magno affectu dedit.	**viuificet** Scdō vt demones deterreat.	**purget** Secundo vt aniām impinguat.	**tribulatio.** Secundo pro temp/tatis ne inducant in temptationem. Et ne nos indu. ꝛc.	**ſenſus** Secundo ne inde et iudeis aſſimileris	**Euchariſtiā** Secundo rumina donum. fo. xlviij. D	**que precedunt.** Secundo rumina ſa/cramenti ſubſtancia/lia. folio. lviij. A	**cū corpe carnem.** Secunda portio eſt ſanguis. folio. lxxij. J
Fe. iij.	**Magno** Tertio quia paruo dedit ꝛ viliſſimo	**Deterret.** Tertio ora vt te ſuccēdat ad amorem dei	**pinguat.** Tertio ora vt te vniat ſibi.	**temptatio.** Tertio offer pro ſce/leratis quo debita eis dimittantur.	**iudas** Tertio propter vtili/tatem multiplicē quā cibꝫ. inde ꝯſequmur	**Rumino donum** Tertium nomen eſt folio. xlix. N	**que ſubſtantia.** Tertio rumina circū/ſtantias inſtitutionis folio. lix. D	**ſanguine grandi** Tercia portio eſt ani/ma vel ſpiritus. folio lxxvij. D
Fe. iiij.	**Paruo** Quarto quia dedit in digno.	**ſuccendat** Quarto ora vt minu/at fomitem ꝛ inclina/tionem peccati	**vnum** Quarto ora vt robo/ret te ad grandia	**reprobis.** Quarto offer pro mē/dicis. vt panem coti/dianum.	**bona valde** Quarto obſeruabis eum oratione deuo/ta.	**Mando cibum** Quartum nomen eſt potus folio. lij. A	**que circumſtant.** Quarta conſideratio eſt d ſacramenti mirabilibꝫ. fo. lxi. K	**mēs ſpiritꝰ agni** Quarta portio eſt inteſtina agni id eſt occul/ta chriſti miſteria.
Fe. v.	**Indigno** Quito quia nobile bñficium dedit	**minuat** Quinto ora vt reſtau/ret deperditum ſpiri/tuale.	**fortem** Quinto ora vt augeat grām ꝛ virtutes	**ſed egēribꝰ** Quinto pro erranti/bꝫ ꝛ infidelibꝫ vt fiat voluntas eiꝰ in eis	**ora.** Quinto caueas oīne peccatum ꝛ offenſaꝫ.	**Nūc bibo potum** Quintum nomen eſt ſinaxis id eſt communio. fo. lij. B	**ꝑ miracula.** Quinta conſideratio de modo vſus ꝛ aſſūptionis huius ſacramēti. fo. lxi. A	**ꝛ intima chriſti** Quinta portio ſūt pe/des agni id eſt opera humanitatis. fo. lxxxi D
Fe. vi.	**Nobile** Sexto quia beneficiū vtile dedit	**Reſtauret.** Sexto ora vt a peccatis futuris te ꝯſeruet	**augens** Sexto ora vt intellectum illuminet	**errante.** Sexto offer pro defū/ctis vt eis adueniat regnum.	**caueto** Sexto oportet vt q̄ illi placita ſunt faci/as.	**Ecce ſinaxis** Sextum nomen dicit hoſtia ſiue ſacrificium folio. liij. N	**q̄s modus vſus.** Sexta ꝯſideratō eſt de dulcedine ſacramēti folio. lxiiij. Q	**cum pedibus ſit** Sexta portio eſt fruc/tus vel vtilitas ſacra/menti. folio. lxxxi. L
Sab.	**Utile.** Septio quia crebriſ et multipliciter iteratuꝫ beneficium dedit	**preſeruet** Septimo ora vt ad glām pducat.	**luſtret.** Septimo ora vt cāſer guſtum dulcedis diuine.	**requiem.** Septimo offer pro omni ſtatu eccleſie Sanctificetur nomē eius.	**placitum fac.** Septimo quia valde neceſſarium. filij em̄ mortis ſunt q̄ n̄ cuſ/todiunt regem	**Magna ſꝫ hoſtia** Septimū nomen dicitur ſacramentum. folio. liij S	**dulcedo** Septima ꝯſideratio eſt de contemplatione ꝑpetratum ſacramēti. fo. lxiiij. A	**lac lanaqꝫ fructꝰ.** Septima portio eſt caput agni id eſt deitas. folio. lxxxij. P
Dñc.	**Crebrum**	**glorificet.**	**dulcat**	**cunctiſqꝫ.**	**neceſſe**	**Nūc ſacramētum**	**quod propium**	**ditas caput agni**

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

A Vper vinũ et triticum ruminabũt. Ozee. vij. Quoniã in penultimo ſupioris ſcale gradu ꝓmiſim⁹ nos latius et plenius de illo gradu. ſ. maſticationis vel ruminationis acturos ꝓpter cauſas illic cõmemoratas. Ideo nũc ꝓmiſſi meõres votum abſoluem⁹ et ſingularis de illo titulus qui; Maſticatorium vel Ruminatorium appelletur eſt cõſcribendus. Eſt etẽm hec maſticatio aut ruminatio. vel vt pleni⁹ dicamus ſpũalis mãducatio adeo neceſſaria vt ſine ea nihil aut parũ proderit effeciſſe oĩa que dicta ſunt ĩ ſuperiori ſcala. Nã qui ſacramentaliter tm̃ ſumentes: ſpũaliter nõ mãducant. hij ẜm ſctm̃ Tho. mãducãtes nõ manducãt. Ita et e regione qui ſpũaliter ſacramentũ illud ruminant: etiã nõ mãducantes iuxta eundẽ manducãt. Immo qñq; felici⁹ ipo celebrãte: vel ſacramentaliter mãducãte illud deguſtãt. Felix itaq; horum cõditio ⁊ omni deuotiõe ampleranda: quibꝫ ſemꝑ ad manũ eſt edere xp̃m. Sacramẽtalis illa cõio q̃ celebrãdo agiꝛ tꝑi ⁊ loco alligata. certĩ tantũ perſonis ꝑmiſſa formã ſeruare cogiꝛ. Hec vero ſpũalis de corde puro fide nõ ficta nullã etatẽ nullum ſexũ: nullũ genus reſpuit. omni loco: omni tꝑe: cõmoda eſt. Illa ſepe dãnoſa q; ſine iſta: ſed iſta ſemper fructuoſa ⁊ ſalutaris etiã ſine illa Spũalr itaq; hoc ſacramentũ noſtre ſalutis edere diſcamus vt eius fructus deguſtem⁹ Nã hec potiſſima cauſa eſt ait Joannes de turrecremata ꝙ effectus ſacramẽti nõ recipimus: q; nõ digne ruminam⁹. Immo ⁊ alia cõplura ad hoc ſunt inductiua

Eſt gratũ. ſuaſum. ẜ. vtile. valde neceſſe.

B ¶ Primo trahet nos huius exercitij gratioſitas et acceptabilitas. Eſt quippe deo plurimũ gratũ qd ex eo liquet ꝙ ruminãtia aĩalia cenſuit fore mũda ⁊ ꝙ crebrius hui⁹ ruminatiõis: aut dentiũ qbus ruminatur memierit in ſcriptura. Hinc lõge per Ozee pfatũ eulogiũ decantauit Gutturq; ſpõſi vinũ optimũ dignũ dilecto ad potandũ labijs dẽtibꝫq; ruminandũ per Salomonẽ declamauit. Dẽteſq; ſpõſe ruminãtis ⁊ maſticãtis ſub typo gregũ tonſaruꝫ de lauacro aſcendentiũ cõmendauit. Liquet ergo quantuꝫ iſtud amet qd totiẽs cõmendat. ¶ Secũdo allicit nos Suaſibilitas. q; a pleriſq; perſuaſuꝫ. Suadet hec dñs ipe ieſus qui integrũ ſuũ ẜmonem de eucharistia. quere Johis. vi. ponit de hac ſpũali mãducatione (vt expoſitores aiunt cõtexuit. Suadẽt h̃ Auguſti. ⁊ Bern̄. ⁊ ceteri quiq;. Aug⁹. ait Crede ⁊ mãducaſti. Ut quid paras dentẽ ⁊c̃. Bernar. in epl'a ad fratres de mõte pulcre de hoc ediſſerit ſuadẽs ł vnã horã dñice paſſioni dandã quã cõmeõrare nõ eſt niſi panẽ vite comedere. Suadet hoc Franco de gr̃a di. Oportet fideliter accedentẽ ⁊ pie ſumentẽ ſacramentum nr̃e ſalutis de ventre meõrie cibum vite tanq̃; mũdum aĩal rumĩare ⁊ ſurſũ reuocare ſi fructũ recipere velit. ¶ Tertio inducet nos Utilitas. Eſt enim valde cõmodoſum oẽs fructus cõlonis adducẽs preſertim ſpũalis hec mãducatio tria hec bona affert. vt ait ſanctus Thomas.

C

ſcz
- Peccatorũ remiſſionẽ.
- A morte ſanationem
- Chriſti participationem

¶ De primo Ambro. dicit Qui mãducãt ſpũalẽ virtutem carnis ⁊ ſanguĩs chriſti dicũtur vere ſumere ⁊ vere mãducare. q; ipam corꝑis chriſti efficaciã q̃ri dic ſumũt. id eſt pctõꝝ remiſſioneꝫ ¶ De ſecũdo dom̃in⁹ ieſus ait Joã. vi. Hic eſt panis vt ſi qs ex ipo mãducauerit (gloſa ſpũaliꝛ) nõ moriet̃ ſcz morte etna ¶ De tertio Aug⁹ ſuꝑ illd Chor. x. Un⁹ panis ⁊ vnũ corpus multi ſum⁹: q̃ de vno pane ⁊ vno calice ꝑticipam⁹ ait. Nulli dubiũ eſt tũc quẽq; corꝑis ſãguiniſq; dñici participẽ fieri qñ mẽbꝝ chriſti efficiꝛ: nec alienari ab illi⁹ panis cõſortio. etiã ſi añq; panẽ illũ edat de hoc ſeculo in vnitate corꝑis chriſti cõſtitutus abcedat. Q; illius ſacramẽti bñficio nõ priuaꝛ qñ in illo hoc qd ſacramentũ ſignat inuenitur. Huius ſpũalis mãducatiõis fructũ: q̃dã doctor nouit: q̃ ſuꝑ illo verbo dm̃. Hoc facite in meã cõmeõratiõem ait. Dñi cõmeõratio eſt ſpũalis ei⁹ manducatio ⁊c̃. Et poſt. Libẽter ergo dñe ieſu tuã carnẽ ꝑ me paſſam. tuũ corp⁹ pro me traditũ tuã aĩam: tuũ aĩm ꝑ me derelictũ cõmeõrabo ſciens. Cõmemoratio ſi frequens fiat ſterilis nõ erit. Cõmemorãdo eñ nõ ſolũ ꝓmiſſione tua: ſed qd lõge dulcius ſapit: etiã dignatiõe tua pñtẽ te habeo. Quõ eñ tuũ corpus ꝑ me traditũ vere mãducabo: ſi nõ te pñtem ⁊ hoſpitẽ habuero aĩe mee. Q; ſi tñ te dignãtem diuitẽ ac dulcẽ hoſpitẽ habuero. Hec eñ oĩa tu promittis cõmeõranti: qd nõ maiora tue hoſpitalitatis dona ſperabo. Qui ciĩn te credit hꝫ vitã eternã. Et quõ vitã eternã hꝫ ſi te nõ habeat ⁊c̃. Et infra. Qñcunq; igiꝛ tui dñe ieſu cõmemoro te habeo locupletẽ: hoſpitẽ: hitatorẽ tugurij mei. Neq; iã vile mihi videbiꝛ tuguriũ meũ quod maieſtas tãta ſua dignatione honeſtat Scio qm̃ ex tugurio ⁊ humili caſa nobilẽ domũ facies. Indignũ eñ tanto hoſpiti nõ magnifice dignationis tue monimẽta erigere. Dabis igiꝛ dñe nõ cõmemorare ſolũ: ſed vt humile tuguriũ erigatur dabis paupi hoſpiti tuo cõſiderare corpus tuũ traditũ: dabis diiudicare: dabis ruminare ⁊c̃ Et ſubdit. Dulce eſt in iſtis eſſe. dulce iſta ruminare. ſalubre fructuoſũ in hmõi verſari. Hec meditari dixi eſſe ſapientiã. Uere nulla iã deinceps mihi erit excuſatio. aliud quippiã preter te dominum ieſum ac te crucifixum cogitãti. aut cõmemoranti preſertim ſcienti quant⁹ te cogitatuꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

fructus comitetur. Quid eſt qḋ dico. Immo ſcienti
quātus tu cū quanto fructu aſſis cogitanti Et ī alio
loco. Quicūq; igitur exiguo labore magnos fructus
mereri cupit quo poterit vtilius q̄ȝ ad iſtud ſaluberri
mū cōſilium ꝯfugere: vt crebro aſſueſcat cōmemora
re corpus hoc ꝛ carnē hanc pro ſe traditā. Nulla mi-
hi propior: brevior. rectior ad beatā illā ſortem ꝛ op
timā partem marie ſororis marthe ſedētis ad pedeſ
ieſu ꝛ audientis verbū illius ꝛ ſuauiter haurientis et
bibētis ex ore illius q̄ȝ ſedulo cōmemorādo dn̄e ieſu
Et infra. Qui facit hoc in cōmeōratione huius ma-
gni ſacerdotij nō cōmouebitur in eternū. nō cōfunde
tur cū loquetur inimicis ſuis in porta: nō apparebit ī
cōſpectu dei vacuus: vtpote qui tantas oblatiōes of
fert oīs generis. Qui ſic mādūcat habet iā fructū ſa
cramentalis māducationis foris queadmodū pau-
lus primus anachoritaꝝ ꝛ plurimi poſt illū etiā ſine
D ſacramētali foris māducatione. ꝛ hec de vtilitate
Porro de neceſſitate q̄ȝ ſcȝ ſpūaliter ſacr̄m illud
ruminare ſit neceſſarium. ſatis iam ſupra actū eſt.
Nam de ſpūali māducatione verbū illud Niſi mādu
caueritis carnē filij hoīs ꝛ biberitis eius ſanguinē:
nō habebitis vitā in vobis. vt ipe textus cogit ē itel
ligendū. Quiſquis igitur ſacramēti fructū voles ꝑ-
cipere. quiſq̇s chriſti precepto parere: vita ſpūali vi-
uere ꝛ nō mori. ſtude ſpūaliter hunc panē vite ſume
re ꝛ ſumptum ruminare

Quid ſit ſpūal' māducatio ꝛ qui dētes Ca. ſecūdū.

E Ut ne ignotis ꝓcedamꝰ: ꝛ vt practicā q̄n
dam huius maſticatiōis ſpūalis māduca-
tionis ꝛ rumiationis habeamꝰ q̄dā. ſūt h̄
inquirēda et notatu digna.

ſcȝ
- Quid ſit ſpūalis manducatio.
- qui dentes ꝛ inſtrumenta eius.
- que deniq; practica ꝛ modus

De primo notandū ꝙ Sumptio corporis chriſti
dr̄ māducatio ſilitudinarie ſumpta a māducatione
reali: Nā ſicut māducatio realis eſt qn̄ cibūs corpore
us ab aīali ſumitur atq; ꝑ vires animales corpore-
as guſtatur. diiudicat᷑. atq; ſi opus eſt maſticat᷑ ꝛ cō
teritur. deinde in ventrē traijcit᷑. ꝛ inibi ꝑ calorē na-
turalē digeritur at; trāſmutat᷑ donec ſufficiēti dige-
ſtione ipi alendo aſſilet᷑ur. ꝛ ſic tandē in naturam ꝛ
ſubſtātiam ipius cōuertatur. Sic ſpūalis māduca-
tio dr̄ ad ſilitudinē prioris: quādo ſcȝ ſpūs aliqḋ ap-
petibile ſiue amabile ſibi ſpūaliter aſſumit ꝑ deſide-
rium ſiue cōcupiſcentiā ꝛ guſtat illud atq; diiudicat
ꝑ delectationē ac diſcretionē maſticat ꝛ cōterit per
diligentē examinationem. ꝛ deīde in ventrē meōric
atq; affectus traijcit ꝑ amoroſam tentionē: rumina-
tionē. imerſionē. at; ſerioſā inheſionē. Inibi quoq;
ꝑ calorem ſpiritalis charitatis atq; deuotionis dige
rit. tranſmutat: et cōuertit: nō cibū in naturā ſui. ſȝ
ſe ſpūaliter (ſi dicere fas ē) in naturam cibi donec
vnū fiat cū eo. In h̄eni vltimo vt Henricus de haſ-
ſia ait. Alimētū ſpūale differt ab aīali. eo ſcȝ ꝙ iſtḋ
intranſmutatū ꝑmanens ſumentē aſſilat ſibi Aliḋ
vero trāſmutatione media fit ſil'e finaliter aſſumē-
ti. Eſt eni amor extaſim faciēs cōuertēs amantē ī
amatū. Nō vtiq; in vnitatē naturalē. q2 vna natu-
ra nō fit alia: ſed in vnitatē ſpiritalē. q2 fiūt vnꝰ ſpi-
ritus ꝛ vna volūtas Sic ꝙ quicquid vult ipm ama-
tū: hoc idē vult ꝛ ipe amans. Hinc dn̄s Augᵒ. Cre-
ſce ꝛ manducabis me: nec tu me mutabis in te ſicut
cibū carnis tue. ſed tu mutaberis in me Pro am- F
pliori huiꝰ ſpūalis māducatiōis notandū eſt intelle-
ctu ꝙ ſpūalis māducatio nil aliud eſt q̄ȝ effectus ſa-
cramēti ꝑticipatio. ſ. vnitatis corꝑis miſtici Sumē
tiū aūt ſpūaliter triplex eſt gradꝰ. vt ait Joannes ḋ
turrecremata

ſcȝ
- cōis — fidei charitate ḋo adherere.
- ꝓꝑus ꝛ ē — ex meditatōe xp̄i ḋuotōȝ ꝑci-
- ꝓpꝛijſſimꝰ — xp̄o adherere ꝛ ḋuoti Opere

onem h̄re cū deſiderio ad ſacramentū. Et tales effe-
ctus cōſequitur ſacramēti: etiā ſi actu non accedat.
Unde liquet ꝙ nō quicūq; xp̄m manducat ſpūaliter
hoc ſacramētum ſpūaliter māducare eſt dicēdꝰ Spi
ritualiter em̄ chriſtū māducat qui fidē ꝛ deuotionē
habet ad chriſtū: etiam ſine ordine ad hoc ſacramētū
Ille vero ſacramentū ſpūaliter manducat qui fidē
ꝛ deuotionē habet ad chriſtū cū deuotiōe ꝛ deſiderio
ſumēdi hoc ſacramentū ſi diſpoſitus eſſet. de q̄ ifra
plenius agitur Sed iam qui dentes que ve iſtru-
mēta huiꝰ ſpūalis maſticationis ſint videamꝰ Den G
tes quibꝫ hic cibus eſt maſticandus ſunt. Nō ſiue in
tellectus ꝛ affectus fide ꝛ deuotione ꝛ alijs luminibꝫ
virtuoſis illuminati. Qui quanto profundius pn̄t
in hunc cibū agendi ſunt ꝛ figēdi vt ſic copioſior ſa
por exprimatur. Horū aūt dentiū fixiōes nō ſūt ni
ſi profunde de hoc ſacramēto meditatiōes ꝛ deuote
affectiones. Ex his duplices liquet eſſe dētes

Sūt ei dētes
- caniclī — Intellectꝰ
  - ſpeculatiuus.
  - practicus
- molares — Affectus
  - ſpeculatiuus:
  - practicus

Nō eni ſatis eſt infigere dentes caniculares. ſȝ opor-
tet vt etiā infigantur ꝛ molares. vt henricus cōſuet
die ait De inſtrumentis autem ꝛ organis quibꝫ
is cibus eſt aſſumendꝰ pulchre quidā ait dicēs Om̄
inquit māducatio hec interna eſt vbi non ſunt niſi
mens. intelligētia. ꝛ volūtas. cōfeſſe patet ꝙ ꝛ dētes H
hec ſunt ꝛ inſtrumēta qn̄ ſcȝ ita circa verbū carnem
factū. ita circa deū hominē factum. circa opera ſtu-
dia dogmata exempla precepta beneficia promiſſa
verſent᷑: queadmodū os fauces ꝛ ſtomachus exteri-
or circa epulas negociātur. Sicut eni illa accipiunt
maſticant. guſtant. ruminā̄t. delectātur. ꝓbāt. ap-
probant. acceptāt: ꝛ in ventrē traijciunt nutriūtur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

cõfortãtur: roborantur ad opa vite. Sic nobis in in
teriore hoīe: caro illa per verbũ eternum in vnitatē
perſone aſſumpta in eius opibus ⁊ ſtudijs in ei⁹ do/
gmatib⁹ ⁊ exemplis in eius ſacramentis p̄ceptis et
munerib⁹ ⁊ ꝑmiſſis mēte ſedula meditãda tractan
da: cõſideranda: cõferenda: cõſeruãda. Sic ꝑ intelli/
gentiã exercitatã dijudicãda eſtimãda: ſublimanda:
exaltãda pro ſua dignitate ⁊ ſublimitate. Sic nobis
tota voluntate deſiderãda: ꝯcupiſcēda: anhelãda: di
ligenda: amãda: languido amore q̄renda: inuocãda.
Ecce hec inſtrumēta. Neqꝫ formidet qui ſic mandu
cat carnē filij hoīs mortē interioris hoīs qꝛ vita illi/
us hoīs que vere ſpūs ⁊ vita eſt fiet hoīs illius ſic
manducantis ⁊ ſpiritus quoqꝫ vnus fiet. Quia tal'
manducatio carnis ⁊ ſanguinis illi⁹ tam accepta do
eſt vt ſimul cum ea ſpūs ⁊ vita donētur mãducãtib⁹
Hec predicte vires ſunt dētes ſuꝑ quoꝝ cõfractiōe
lamentaꝛ Hieremias Trenoꝝ. iij. dicens. Confre
git ad nũerum dentes meos cibauit me cinere. Ubi
Albertus. Diabolus inquit ſpūalis manducatiōis
neceſſitatē ⁊ vtilitatē cõſiderans ruminatiōis dētes
affectũ ſcꝫ ⁊ intellectũ obtundit vt homo ſacramen
tum hoc ruminare nõ curet. ⁊ tandē cinere id ē amo
re cupiditatis aīam cibat: alia videlicet ſemina que
ager dñicus mīme germīauit īmittens ruminanda
Unde tandē homo in nauſeam ⁊ irreuerentiã hui⁹
ſacramenti venit more iſrahelitice plebis ſuꝑ cibo le
uiſſimo nauſeantis. O nauſeã. o cibũ leuē. Caueã⁹
itaqꝫ ne dentes hij cinere cibenꝛ. ne fluxu tꝑalium ī/
quinētur ne tanta incidam⁹ mala. Et hec de dētib⁹
⁊ inſtrumentis Sequiꝛ

De practica ⁊ modo ſpūalis maſticatiōis

J Iam de practica ⁊ modo Ca. tertium
ſpūalis mãducatiōis eſt inquirendũ. Ubi
notandũ ꝙ is modus ex carnali mãduca/
tione poterit cõiectari vt ſcꝫ iſdem ordo ⁊ itidē gra/
dus in ſpūali ſicut ⁊ in materiali cõſeruentur. Con
currũt autem hec ad manducationem vt colligiꝛ ex
diuerſis que ponimus per gradus

Diſpono. ſiꝛ eructo. mã. maſtico. guſto
Sugens. defero. ⁊ vnitus. p⁹ rumio ſy

Primus gradus

K Prediſpõ q̄ ꝑ { eſuriei excitatiōez / palati diſpōnem / buccelle certe aſſũptõz } ſ. { excuſſione / oratiōe. / ordinatõe: }
te cõeſtiōi pares

Oportet eñ vt homo primo eſuriat deſiderium.
ſcꝫ in ſe excitãdo ⁊ ardēter chriſtum deſiderando. iu/
xta illud Job. xxxi. Si nõ dixerunt viri tabernaculi
mei quis det vt de carnib⁹ eius ſaturemur q̄ſi opta
bant ⁊ deſiderabãt ſatiari. Eccli. xxiiij. Qui edunt
me adhuc eſurient. vt cũ. pſ̄. dicamus. Dñe ante te
omne deſiderium meũ vt ſcꝫ ſpūaliter poſſim te mã
ducare. Secũdo oportet vt homo palatũ mentis di
ſponat affectum ſcꝫ per orationem ab alijs diſtracti
onib⁹ expurgando. Palato eñ nõ ſano pena eſt pa
nis: qui ſano eſt dulcis. Tertio qui volet bene refici
oportet vt certũ aliquē morſellũ aſſumat cui maſti/
cando intendat ne multitudine obruatur. Verũ qꝛ
hec ruminatio vt plerunqꝫ poſt ſumptionē cibi pa/
gitur Ideo oportet vt more mũdorum animaliũ ci
bus rurſus eructuetur. Ideo ſequitur.

Gradus ſecundus L

Eructuatio ſcꝫ { cõmemorando: / fidem actuando / epulum trahas } q̄d ſūpſeris
qua ſurſum diuinũ

Ut ſic mũdum aīal cenſeare. ⁊ vt cũ ꝓpheta dice
re poſſis. Eructauit cor meũ verbũ bonum Verum
quoniam cibus iſte manna eſt abſconditum. ñ mor
quibuſlibet ſui afferens ſaporem. hinc qui hui⁹ dul/
cedinem guſtare volet oportet vt deuotionis denti/
bus conterat ⁊ maſticet illum Hinc ſequitur.

Gradus tertius

Maſticatio q̄ { Cõſideratiōe. / diuiſione / attentione } portiõis q̄ ꝓpoīꝛ M
portiõez ꝯſidres q̄ fit

Eſt autē hec maſticatio iuxta Albertum frequens
reditus mãdibularum aut dentiũ ſuper idem diui/
dendũ ⁊ atterendũ ſignans iuxta eum meditatiõez
que nihil aliud eſt q̄ꝫ frequens reditus mētis ⁊ ratio
nis ſuper cibum ſpūalem cogitatione. deuotiōe ⁊ af/
fectu mentis vt ſcilicet bene cõſideretur. Quid. a q̄.
in quo effectu. ⁊ propter quid accipitur. Debem⁹ au
tem vt ſanctus Thomas docet totũ chriſtũ ſpiritu/
aliter maſticare. caput ſcꝫ ⁊ corpus cogitare vel mē/
bra.

ſcꝫ { noſipſos / ſcõs ⁊ eoꝝ vitã / xp̄m ⁊ ei⁹ beneficia } { dijudicãdo / ꝑtractãdo / ruminã° } ad { ꝯḡſcēduz / imitãduz / ḡras agēdũ }

Hinc Deuteronomij. xiiij. ſcriptum eſt. Omne q̄d
mundum eſt comedite. Item Exodi. Caput cũ pe/
dibus vorabitis. Poſt maſticationem ſapor diffun
ditur. vnde recte ſequitur.

Gradus quartus.

Deguſtatio. De qua. pſ̄. Guſtate ⁊ videte quoni
de qua deguſtes Iam ſuauis eſt dominus
Et Eſaie. lv. Audite audientes me ⁊ comedite bonũ
et delectabitur in craſſitudine anima veſtra. id ē dul N
cedine ſaporis . et hoc

fiet { dijudicãdo / cõferēdo / ꝑpbando } ſcꝫ { quē ſaporē gignat / quõ alijs preſtat / vt illud magnifices: }

Debet enim homo diligenter dijudicare quē ſapo
rem percipiat. multiplex eſt enim ſapor huius cibi.
vt infra patebit Ty. vij. ca. vi. Qꝫ ſi ſaporem nullũ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

perceperit cauſam inueſtiget ⁊ emendet ſi poteſt
¶ Secundo debet aliȷs cõferre ⁊ quomodo preſtat
conſiderare ⁊ dicere cum ſapiente. Omnia que deſi-
derantur huic nõ valent cõparari ¶ Tertio debet ci-
bũ hunc magnificare ⁊ cunctis preferre exclamando
O ꝙ̃ magna multitudo dulcedinis tue ⁊c. Poſtꝙ̃ ē
deguſtatum oportet ꝙ intus trahatur ⁊ ſequitur

D ¶ Gradus ſextus

¶ Suriſuctio De qua Eſaie. Declinabo in vos q̃ſi
flumen pacis. ⁊ quaſi torrentē inundantē gloriā gē-
tium ſugetis. Et infra. Ut ſugatis ⁊ impleamini ab
vberibus cõſolationis eius. Et eſt qua inſtar ſuctio-
nis realis qua per venas nutrimentũ iam ſubtilia-
tum ⁊ depuratum ſugitur. Mens ſugat. id eſt chri-
ſto intime incorporari oportet. Ita ꝙ is grad⁹ fiet de-
ſiderãdo ⁊ optando incorporationē chriſti
¶ Poſtꝙ̃ cibus ſic eſt attractus oportet ꝙ ſingulis
mēbris deferatur. ergo ſequitur

P ¶ Gradus ſeptimus

¶ Delatio. De qua ſapiens. p nationes in animas
ſanctas ſe transfert. Et eſt qua inſtar realis ſiue cor-
poralis delationis ſingulis anime viribus ⁊ poten-
tiȷs cibus iſte prout eis cõgruat defertur. Et fit ora-
torio ⁊ obſecratorio modo. vt ſcȝ oretur ⁊ obſecretur p
ſacramenti virtutem vt is cibus

Sit in
- Ratione — claritas lucis
- voluntate — feruor pietatis
- memoria — cõſeruatio boni.
- cõcupiſcibili — deſideriũ optimi.
- iraſcibili — dedignatio pcti.
- ſenſibili — imaginatio chriſti
- tota aĩa — dulcedo ſpũal' cibi.

¶ Sic cibo delato fit digeſtio ⁊ aſſimilatio: nõ qui-
dem cibi ad cibatũ vt in reali ⁊ corporali manducati-
one: ſed cibati ad cibum. ⁊ hoc cõgrua ratione. Tum
quia cibus ſpiritualis eſt dignior materiali. tum qꝛ
in ſua natura ſtabilior. nos autem mutabiles ſum⁹
chriſtus vero immutabilis eſt. Hinc ſequitur.

¶ Gradus octauus.

R ¶ Unio. vel vnitiua aſſimilatio. de qua. Qui adheret
deo vnus ſpiritus eſt cum eo. Cum enim virtus hu-
ius cibi ⁊ conditio ſit manducantem cõuertere in ſe
homo quadam aſſimilatione ⁊ participatione tot⁹
efficitur diuin⁹. Iuxta illud Joannis primo. Dedit
eis poteſtatem filios dei fieri. Et q̃niam ſimiliũ fa-
cilis eſt coniũctio. ideo huic annectitur incorporatio et
vnio que eſt nexus amoris quo amans trãſit ĩ ama-
tum. et homo fit quodãmodo deus: ei⁹ vita viuens.
Qua vita quiſq̃ viuit magna profecto in terris no-
ſtris dei imago erit. Potens: alacer: fortis: prompt⁹
expeditus: letus: ad omne opus bonum ſapiens: in-
telligens: prudẽs. circũſpect⁹: prouid⁹. aſtut⁹: ĩ om-
ni veritate ſalutari. Amãs. confidens. ſecurus. ſpe-
rans. expectans. exultans. deſpiciens. cõtemnens.
paruipendens. multifaciens. ſtabilis. ſeren⁹ ſibi cõ-
ſtans nihil extra querẽs: intra ſibi ſufficiens. An hic
homo tibi nõ paruus quidã deus videtur: ⁊ beatam
etiam in terris vitã agere. Et hec omnia diuin⁹ ope-
ratur amor: ⁊ iſta euchariſtia grandis. Sed vt mũ-
da animalia ſimus ſupereſt adhuc vnus gradus

¶ Gradus nonus.

Rugiritũacio. De qua illud Ozee vt ſupra. Rumina- R
bunt ſup tritico ⁊ vino. Et eſt qua nõ ſolum vno tē-
pore prati predicta cibũ hunc vite manducemus: ſed
qua cõtinue ſuauitatem eius eructuemus

In
- cõſideratione
- grãꝝ actione — tãti ſacri tota die pſtem⁹
- obſeruatione

¶ Hiȷs modis qui cibum hunc mãducauerit vita
viuet ⁊ mortem nõ guſtabit ineternũ
¶ Cõpendioſior practica tanti ſacramenti.

¶ Capitulum quartum

Sed quoniã forſan aliquibus practica da- S
ta prolixa ⁊ difficilis exercitatu videbitur.
Ideo oportet faciliores deducere in mediũ
Bernardus mãducationem hãc deſcribens ait. Cor-
pus chriſti ſpiritualiter mãducare eſt paſſionis ⁊ re-
demptionis eius beneficia attentius recolere ad ſu-
mendum ſuauiter in cõſcientia: ⁊ recolendum fideli-
ter in memoria. Immo dominus ipſe quē ante dixiſ-
ſemus qui hunc panē dedit ipſe facilem practicã do-
cet ſicut magiſter verba vite habens tradens eam a
primis elementis dicens. Hoc facite in meã cõme-
morationem. Ecce ꝙ̃ latam. facilem. planam. ſalutis
viam fidelibus ſuis cõſtrauerit deus. ita vt quiſquis
volet pre foribus ac domi naſcentē poſſet habere ſa-
lutem. Quid enim tam ad manũ ſicut cõmemorare
chriſtum?
Is autem efficacius mãducet qui magis amat. Ut
itidem et Ancelmus ĩ libro ſuo de corpore chriſti pul-
chre declarat dicens. Per hunc cibũ potius vita a-
nime ꝙ̃ corporis queritur. Uita autem anime ē cha-
ritas vel deus. Ut igitur ametur ille qui amor ſuus
eſt ipſe: ⁊ qui habetur vbi amatur ad hoc enutrire nos
debet cibus iſte. Quicquid enim redemptor noſter in
carne fecit ad hoc vtiq̃ȝ vt amaretur a nobis fecit.
Nõ ꝙ amore noſtro indigeat qui bonorum noſtro-
rum nõ eget per omnia ſufficiens ipſe ſibi. Sed q̃a
quos bonos facere ſuſceperat: niſi eum amando nõ
poterant eſſe boni. Cum ergo de carne ſua tantã in-
gerit ſe amandi materiam: vtiq̃ȝ magnã ac mirifi-
cam animabus noſtris vite aminiſtrat alimoniam
Quam tunc auidis faucibus ſumimus cũ dulciter re-
colligimus ⁊ in ventrem memorie recondimus que-
cunq̃ȝ pro nobis fecit vel paſſus eſt chriſtus. Et hoc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

eſt cõuiuium de carne chriſti ⁊ ſanguine cui qui cõi/
cat habet vitam manentẽ in ſe. Tunc aũt cõicamuſ
cum de fide ardentes que per dilectionem operatur
reponim⁹ in mẽſa domini qualia inde ſumpſimus.
ſcȝ vt ſicut ille totum ſe pro ſalute noſtra ꝓbuit nul/
la ſua neceſſitate ſic nos totos eius fidei ⁊ charitati
exhibeamus neceſſitate ſalutis noſtre: liquet ergo ꝙ
hunc cibũ ille plus mãducat qui pl⁹ amat. Hec an
ſelmus Unde ergo infertur ꝙ quiſqȝ ſibi illaȝ ma/
ſticationis practicã debet eligere qua ſe nouit ãpli⁹
in amorem dei inflãmari. ſit hoc cõmemorando ſolũ
ſit hoc cõſiderando ſit ſuſpirando: aut ſcala ſupradi
cta. Q̃ȝ cõibus hominibus cõmemoratio ſit magis
apta.

T ¶ Que ⁊ qualia ſint ruminanda. ¶ §. prim⁹

SEd hijs de practicis viſis qui in ruminãdo pro/
ficere volet nõ ſolum modũ vt ſciat oportet Ue/
rũetiã ſcire neceſſe habet que ſint ruminãda ⁊ quan
do hoc oportet

certa puncta habeat / certũ ſibi tps cõſtituat. — ne — fluctuet / intermittat

¶ De tpe ſuo more dicimus vt quiſqȝ hoc prout ſi/
bi cõgruerit adaptet tantũ certum ſibi prefigat tem
pus. Poſt celebrationẽ tamen videtur cõuenienti⁹
iſtud exercendũ a ſacerdotibus ¶ De materia autẽ
que ſint ruminanda varij varia ponũt. Quidam cõ/
ſiderant relucẽtia diuina attributa in hoc ſacramen
to: vt dei potẽtiã ſapiãȝ ⁊ amorẽ. Alij corpus traditũ
⁊ ſanguinem effuſum cõplectuntur. Nos autem in
diuitiis huius patriſfamilias menſa tria ꝓponemus
in genere fercula maſticãda ſm dies diſtincta: vt ſic
ſemper habeat anima promptuaria ſua plena eru/
ctans ex hoc in illud. ⁊ ſi cui vnum nõ ſapuerit vl' in
alio oblectetur Alterna eni delectant. Sunt autem
iſta fercula ſingulis diebus ruminãda

Ferculũ pmũ / ſecũdũ / tertiũ — ꝯficit — ſeptẽ ſacri nõibus / ſeptẽplicibꝫ ꝯſideratõibꝫ / ſeptẽ agni paſce porciõibꝫ.

¶ Cuiuſqȝ ferculi ſunt ſeptem buccelle vel boli vt ſic
cũ filijs Iob cõuiuemus ſeptem diebus. Sed iaȝ de
primo ferculo proſequamur

¶ Incipit titulus octauus

¶ De primo ferculo. puta de nomini/bus ſacramenti.

DOmine nomen tuum ⁊ memori/
ale tuuȝ in deſiderio anime Eſa.
xxvi. Primum igitur ferculum A
inſtruitur ex nominibus hui⁹ ſa
cramenti. Nam tanta eſt altitu
do ſacramenti huius ꝙ vno no/
mine digne nõ poterat explica/
ri ⁊ dilectis ⁊ charis plura nomia dare ſolem⁹ Quã/
q̃ȝ aũt multa ſint valde ſufficiat tñ vel ſeptem hic aſ/
ſignare Albertũ magnum in ſuo de corpore chriſti i/
ſequẽdo. ex cuius dictis maxima pars hui⁹ eſt exco/
piata Debemus ergo poſt cõionem diligenter quid
ſuſceperimus conſiderare: ⁊ nomina iſta deuote ma
ſticare. ⁊ ſic ſuauitatẽ horum eructuare ⁊ dicere cuȝ
ſponſa. Oleum effuſum nomẽ tuum. Et cum ſapiẽ
te. Melius eſt nomen bonum q̃ȝ vngenta precioſa.
Quiſquis autem nomina hec deuote portauerit i cor
de frequẽter ea ruminãdo cõfidat certus ꝙ nomen
eius in libro vite ſcribetur: ⁊ portabit in celis nomen
dei ⁊ agni in frõte ſingulariter inde gaudẽdo. Sũt
autem nomina iſta

Eucharis ⁊ donũ. cib⁹ ⁊ potuſqȝ binaris
Hoſtia tu dictum ſacramẽtũ meõrandũ.

¶ Sed iam de ſingulis his proſequendũ

¶ Euchariſtia ¶ Cap. primũ

PRimo itaqȝ ponitur in genere euchariſtie.
⁊ Euchariſtia quod ſonat bona gratia nõia
tur ſm Albertum. Et hoc potiſſimum ſex de B
cauſis.

Nil. grato. gratis. cauſãs. cellit. retinetqȝ.

Quia:
- Nil aliud eſt niſi gratia
- nõ datur niſi a gratiſſimo
- gratiſſimis eſt aĩcis ꝑparatum.
- cauſat optimã grãm.
- cumulum continet gratiarum.
- omnis gratie eſt cõtentiuum

¶ Primo quia nil aliud eſt niſi gratia ⁊ nil poteſt a/
liud eſſe quod ex nomine patet quod ſonat bona gra
tia. Quia cum in oĩbus ſacramentis gratiam ꝑcipi/
amus. tamẽ in hoc ſacramento totũ eſt gratie quod
videmus: tangim⁹ ⁊ guſtam⁹. Unde dicitur Zach.
iiij. Exequabit gratiam gratie eius. Quia quicquid
in alijs ſacramentis ⁊ virtutibus eſt ſparſũ. totum
hic in vna iſta gratia inuenitur recollectum Unde ⁊
apte per menſurã gomor que vnicuiqȝ ſufficiebat eſt
ſignificatum. et per vrnam auream prefiguratum.
Immo nec poteſt eẽ niſi gratia: eo ꝙ nec merito nec
prece nec precio cõparari poteſt. Quis eni dignis me
ritis aut digna prece vel precio hoc cõparare poteſt:
quod in ſua ſolius dulcedine parauit pauperibus ſu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

is deus. Hinc Pſ. Paraſti in dulcedine tua pau/
peri deus. Et Sapien. xvj. Paratū panē preſtitiſti
illis ſine labore. Itē ſi gr̄a dicit̄ q̄ gratis habet̄: non
poteſt hoc ſacramentuꝫ eſſe niſi gratia in quo ſeipm̄
dat deus. Si aūt gr̄a dicitur qꝛ gratis accipit̄: iterū
nō poteſt eſſe niſi gr̄a: qꝛ nihil ita gratis accipitur ſi/
cut qn̄ ſeipſum dat deus. Prouer. xvij. Sup auruꝫ
ꝛ argentū gr̄a bona ¶ Mēbrū ſecūdum

C Secūda cauſa eſt. Grato: qꝛ nō dat̄ niſi a gra
tiſſimo. Licet enī om̄e qd̄ nobis dat̄ ex bona
dei volūtate nobis det̄: tn̄ excellent̄ ad nos g̃
tiſſimā habuit volūtatem qn̄ hoc ſacramētū nobis
p̄parauit. Ad hoc enī inclinauit eū torrens ſue boni
tatis: ꝛ illa ſex q̄ oē cor faciūt exuberare gr̄a ad ſubie
ctos. vt dicit Albert9. ꝛ ſunt hec

Placat. dulce. bonumqꝫ. benignus. ꝛ eſt pie charus

¶ Primū dr̄ Placabilitas. ꝛ eſt q̄ q̄s facile veniam
donat agnita culpa. ꝛ nō auerſat̄ a bn̄ficijs ꝓpt̄ com
miſſa aliq̄ cōtraria. Oñdit autē dn̄s ieſus placabili/
tatē i hoc ꝙ nō niſi gratioſa ꝑ nobis cogitauit. ꝛ hāc
euchariſtiā ꝑ veteribꝫ delictis quibꝫ ꝓuocatus expi
andis p̄pauit. De hac Johel. ij. Benign9 ac miſeri/
cors ꝛ preſtabilis ſup malicia ¶ Secūdū dr̄ Dulcedo
ꝛ eſt q̄ oīs amaritudo ꝛ meōria iniurie ꝛ offenſe p̄te
rite de medio tollit̄. De hac dulcedine ſe ſpōſa in cā/
ticis iactauit dicens. Comedi fauū humanitatis cū
melle diuinitatis. Bibi vinū p̄cioſiſſimū ſanguinis
chriſti. O dulcedinē. O ſaporē ¶ Tertiū dr̄ Bonitas
ꝛ eſt ſuīj pius ad aiam cōicatio vel diffuſio. vel q̄ eſſe
ꝓpriū ijs cōicat q̄bꝫ bon9 eſt. In hac autē euchariſtia
cōicat nobis ſuā deitatē ꝛ ſeipm̄ totū in nos infudit
ſpūaliter. corꝑaliter. ꝑticipatiue. ¶ Quartū dicitur
Benignitas. q̄ eſt ſup actu ingratos ꝛ rebelles. ꝛ eſt
boni igniti ꝛ liquefacti cordis in oī bonitate effluxio
In hac aūt euchariſtia ignitū ſuū bonū vt torrēs vo
luptatis nobis infundit̄. pſ. Benigne fac dn̄e i bōa
vo. t. ſy. ꝛc. Nō eīn edificabimur in muris hieruſaleꝫ
niſi lapidis angularis ſim9 ꝑtes ꝛ mēbra cui incor/
poramur ꝑ ammirabile ſacr̄m euchariſtie. Hec be
nignitas figuratur in raazia q̄ viſcera diffudit ſup
ꝓpl'm. ij. Macha. xiiij. ¶ Quintū dr̄ Pietas. ꝛ eſt af/
fectus ꝯſanguinitatis. vel eſt in ſibi ſil'ia ſꝑ liquefa/
ctus affect9 ꝛ vnio. Pietas tanta hic relucet q̄ꝫt9 eſt
affectus cōſanguinitatis. ꝛ qꝛ oīs patern9 ꝛ mr̄nus
affectus ex ipſo ſcaturit. magis pius hic eſt erga ſu/
os. q̄ꝫ ſi oīm matrū affectus erga ſuos filios i vnam
mr̄em ꝯflarentur. De hac apl's ait. Magnū ē pie/
tatis ſacramentū quod ¶ Sextū dr̄ Charitas. ꝛ ē
motus animi nō ꝓpter ſe. ſed ꝓpter alteꝝ. q̄ oīm p̄/
cedentiū diuior eſt. qꝛ charitas nō amat rē amatam
ꝓpter ſe. ſed ſe ꝓpter rē amatā. In hoc charitas xp̄i
claret ꝙ ita totū ſe ad nos effudit ꝛ expēdit ꝙ nihil

ſui a nobis ꝯtinuit. deitatē ſpm̄. aiam ſāguinē ꝛ cor
pus nobis exhibēs ad fruendū. O quis hoc ſecū vol/
uens nō totus amore liqueſcet. q̄s nō charitate flā/
meſcet? Et hec de ſecūdo principali ¶ Mēbꝝ. iij.

D Tertia principalis cā quare nōiat̄ euchariſtia
eſt Gratis hoc eſt qꝛ gratiſſimis ē amicꝫ pre
paratū Qd̄ aūt gratiſſimis p̄patur optime
gr̄e nomē accepit. qꝛ gratiſſimis optīa cupim9 ꝛ op/
tamus. Cuius q̄ttuor iuxta Albertū ſunt cauſe

Interni. digni. ꝑabundāt. nā ſil'es ſunt

¶ Pria cauſa eſt qꝛ chariſſimi ſunt intimi. ꝛ iō inti
ma ad deū gaudēt dilectionis cōiunctione. Et hoc ꝑ
optimā gr̄am ꝑficit̄. Hic Canti. iiij. Comedite ami
ci Et Gen̄. xliij. Introduc viros in domū cōeſturi ſe
mecū hodie. Hinc verſus ille. Rex ſedet in cena tur
ba cinctus duodena ſcꝫ aplorꝝ ¶ Secūda cauſa eſt di
gni. qꝛ chariſſimi maiore cōiunctiōe ſunt digni. Di/
gnitas aūt hec ꝛ electio ꝑ optimā gr̄aꝫ fieri hꝫ. vt. ſ.
optima gr̄a gratioſiſſimi potiātur. Hoc ſignatū eſt
Daniel. iij. vbi rex pueros quibꝫ nulla macula erat
iuſſit introduci. Itē in ꝯuiuio aſſueri qd̄ fecit tertio
anno iperij ſui cūctis principibꝫ ꝛ inclitꝫ ſuis ¶ Ter/
tia cauſa eſt ꝑabūdant. qꝛ chariſſimi nō pn̄t eſſe in ſu
perabūdantia gratiſſimi niſi ꝑ optiam gr̄am. De q̄
apl's. Optim eſt gr̄a ſtabilire cor. De hac Eſai. pul/
chre ait. Faciet dn̄s exercituū oībꝫ ꝓpl'is in mōte hoc
cōuiuiū pinguiū medullatoꝝ ꝛ vindemie defecate
¶ Quarta cā eſt Sil'es ſunt. qꝛ chariſſimi fonti gr̄arū
ſunt ſimilimi. qꝛ xp̄o ꝯcorꝑales ꝛ incorꝑati ſūt effci.
Que incorꝑatio fit ꝑ hoc ſacr̄m Hic dn̄s ait. Ego di
ſpono vob ſic diſpoſuit mihi pꝛ r̄gnū vt edatꝭ ꝛ bibatꝭ
ſuꝑ mēſā meā in regno meo. i. gr̄e. Quia igit̄ hec cu/
chariſtia p̄paratur ꝛ datur

Tā
intimis / dignis / excellētibꝫ / ſimillimis
in
charitate / merito / gr̄a / fonti gratiaꝝ
Juſte euchariſtia dr̄

O ſtudeam9 eſſe tales q̄bꝫ tal' gr̄a p̄paret̄ ¶ Mē. iiij

E Quarta principalis cā q̄re euchariſtia nōiat̄
eſt hec Cauſans qꝛ non niſi bonā gr̄aꝫ opa
tur Et oīs ſuus effectus optīe gr̄e eſt effect9
qd̄ pꝫ ex quattuor

Inueniens. ꝓpriū. ſit' acceptū. niſi gratuꝫ

¶ Primo pꝫ h̄. qꝛ hoc ſacr̄m ē ſpūalis gr̄e coraꝫ deo
inuentiuum. pꝫ qꝛ hoc ē corpus meū qd̄ ꝑ vob tra
det̄. vt ſcꝫ vos corā deo gr̄am inueniatis. Hic Pro
uer. xiij. Multi cibi in noualibꝫ patꝝ. Exclamemus
itaqꝫ cū ruth ꝛ dicam9. Vn̄ mihi h̄ vt inueniā grati/
am an̄ oculos tuos ¶ Secūdo ꝓpriū. i. qꝛ h̄ ſacr̄m hꝫ
ꝓpriū gr̄e effectū: q̄ ē ſtabilire ꝛ cōfortare i bono. pa/
nis ēt cor hoīs cōfortat. Vn̄ Act. Cū accepiſſet panē
ꝯfortat9 ē ¶ Tertio qꝛ acceptū ē ſpēaliter deo. pſ. Ac
ceptab ſacrificiū iuſticie. Sine hac enī gr̄a nil acce/

ptū. Hinc Malach. i. Nō eſt mihi volūtas in vobiſ
Quarto gratū. i. nihil in eo niſi qḋ ē gratū. Hia ci
q̄ in ipō ſūt: ſunt corpus: aīa: deitas. q̄bꝫ grati⁹ nihil
eē p̄t. Nihil igit̄ niſi gr̄e plenitudo inuenit̄ in hoc ſa-
cramēto qḋ tāta efficit bona Et iō merito euchari-
ſtia. i. bona grā nōiatur. Mēbrū quintū

F Uinta principalis hui⁹ nōis cā eſt: qꝛ Cellit
id ē qꝛ ē grā ſup grām: quaſi cumulū conti-
nēs grāꝝ. Nā plurimā grāꝫ h̄ ꝯfert ſacr̄m.

Iungo. pio. redimo. vitādo. cibo. beo tete.

Primo cōfert hoc ſacr̄m grām cōionis oīm mem-
broꝝ ex corpe. De q̄ apl's. Panis quē frangim⁹ nō-
ne cōicatio corpis xp̄i eſt. Quaſi diceret. Sic eſt. Qꝛ
idē dicit. Sicut in vno corpe multa mēbra hēmus.
ꝛc. ita multi vnū corpus ſum⁹ in xp̄o. Hinc. Ps.
Particeps ego ſū oīm timentiū te. Secūdo ꝯfert
gratiā expiatiōis ex ſanguine. ad Hebre. Sanguis
xp̄i mūdauit cōſciam vrāꝫ Quē hic ſanguis nō expi-
auerit nūq̄ꝫ mūdat̄. ps̄. Aſperges me yſopo ꝛc Hic
Apoca. vi. De oībꝫ ſctis. Lauerūt ſtolas ſuas ꝛ dal-
bauerūt eas in ſanguie agni. Hic Exodi. xix. San-
guis eſt expiatiōis. Itē ad Hebreos. Sine ſangui-
nis effuſione nō fit mūdatio. Tertio ꝯfert grām re-
demptiōis ex aīa q̄ pro nobis offertur in hoc ſacra-
mento. Hoc eni vt dicit Ambroſius ē āmirabile p̄-
ciūm cui⁹ pōdere redēpta ē tota captiuitas mundi.
tartarea ꝯfracta ſunt clauſtra inferni. apta eſt nob
ianua regni: ꝛ nos oēs ſum⁹ liberati. Quia precium
aīe xp̄i: plus ponderis intulit thezauris p̄ris q̄ꝫ totū
abſtulit gen⁹ humanū. vñ Apl's. Empti eſtis precio
magno qꝛ aīa xp̄i. Quarto ꝯfert grām viuificati-
onis ex ſpū Ioh. vi. Qui mādncat me ꝛ ipe viuet p̄-
pter me. Ibidē. Spūs eſt q̄ viuificat. Hic Sapiēs
ait Cibauit eos pane vite Itē Eccl'i. xiij. Sapiā vi-
tā filijs īſpirauit Quinto hꝫ ꝛ hoc ſacr̄m grām refe-
ctiōis ex diuinitate. hec em̄ eſt q̄ reficit ꝛ ꝯfert hoi in-
crementū. i. Coꝛ. iij. Neq̄ꝫ q̄ plātat eſt aliq̄d neq̄ꝫ q̄
rigat: ſꝫ q̄ incrementū dat de⁹. De hac paſtura dicit̄
Geñ. l. Nolite timere. ego paſcā vos ꝛ liberos vrōs
et Eſa. lviij. Suſtollā te ſup altitudinē terre ꝛ ciba-
bo te hereditate iacob p̄ris tui. Altitudo terre eſt ex-
cellētia corpis chriſti. Poſtremo cōfert ꝛ grām e-
ne bitudinis ex toto ſigno ſacr̄i. ſicut dicit diui⁹ Di-
oniſius Et Grego. in Coll'. quadā Preſta vt quod
nūc ſpē gerimus reꝝ veritate capiam⁹ Sicut enim
chriſt⁹ in ſpecie ſacr̄i nūc ſacramētal'r nobis influit
ad grām: ita ſm deitatē influit ſe nobis ꝛ oībꝫ beat
ad gl'iam. Et hoc eſt qḋ dꝛ Ioh. xvij. Ego claritatē
quā dediſti mihi dedi eis vt ſint vnū ſicut ꝛ nos vnū
ſumus Mēbrum ſextum

G Exta precipua ꝛ vltima cā quare h̄ ſacr̄m eu-
chariſtia appellat̄ eſt. Quia retinet: hoc ē q̄a
omnis grē eſt cōtentiuū. Cōtinet eni cū qui

eſt vas oīm grāꝝ pleniſſimū. q̄re et nōiatur ſacr̄m
ſacroꝝ. Qḋ eni oīa ſacra ſignāt ꝛ cōtinēt diuiſim et
particulariter. iſtud ſil' ꝯplectit̄ cōtinēdo ꝛ vas ꝛ ac-
torē oīm grāꝝ. Hinc Eccl'i. l. dꝛ Quaſi vas auri ſoli-
dū ornatū oī lapide p̄cioſo In ipō eni ſūt oēs theſau-
ri ſapie ꝛ ſcie dei recōditi. Qḋ eſſe nō poſſet niſi p̄fcē
in ſe ſplēdorē diuinitat ꝯtineret Splēdor ei ſcōꝝ tot⁹

In
ipſo ab eterno reſplenduit.
ipſo cōtentus remanſit
agro ſue humanitatis germinauit.
ab ipſo proceſſit.
ipſo exiſtens a ſctis p̄ticulariter excipitur.
ipſo eſſe cognoſcit̄ ꝛ āmiratiōe oñdit̄. Un̄

Reſplēdet. remāet. germē. ex. capt⁹. vbiq̄ꝫ.

De primo dꝛ. ps̄. In ſplēdoribꝫ ſctōꝝ ex vtero ge-
nui te. ꝛ h̄ in ſacr̄o ꝯtinetur De ſecūdo q̄ ꝯtiet ſplē-
dorē in plenitudie copie. qꝛ nūq̄ꝫ deficiet: dño dicente
Math. xxviij. Ego vobiſcū ſum oībꝫ diebꝫ vſq̄ꝫ ad
cōſummationē ſcl'i. Eſt q̄ꝫ in ſacr̄o plenitudie efflu-
entie influens in nobis De tertio ſcꝫ q̄ totū qḋ ē ſci-
tatis ꝛ grē in agro ſue hūanitatis nob germinauit.
Patriarcha magn⁹ ait. Ecce odoꝛ filij mei ſic odoꝛ
agri pleni cui bñdixit dñs De q̄rto q̄ totū qḋ ē nr̄e
ſalutis ab ipſo proceſſit Ioh. ait. De plenitudie ei⁹
accepim⁹ oēs. hinc Heſter. x. dꝛ Ualde āmirabilis
es dñe ꝛ facies tua plena grāꝝ. De quinto patet q̄
a ſctis particulatim hec grā excipitur. Quia vnicui-
q̄ꝫ dat̄ virtutē p̄priā. De ſexto q̄ plenitudo grāꝝ in
ipō eſſe cognoſcit̄ ꝛ oñditur pꝫ. Qꝛ quocūq̄ꝫ inſpicit̄
mirabilis ꝛ plen⁹ grā inuenitur

In
facie deitatis cātur grā
facie hūanitatis p̄pagat̄ grā
ntitate ꝯſecrat virginitatem.
vita decorat. cōuerſatiōeꝫ. rcē euchariſtia
verbo oñdit grē veritatē. nōiatur
miraculis p̄bat grām potentē
morte grām efficacem

Et ſic oīs facies ei⁹ plena ē grāꝝ p̄bans q̄m grā per
De nōie ſacr̄i q̄ dꝛ Donū Ca. ſecūdum. xp̄m.

H Abitur illi fidei donū electū ꝛ ſors in tem-
plo domini accepriſſima Sapientie. ẽtio
Secūdo ponitur hoc ſacramentū in gene-
re doni ꝛ donū nōiatur In q̄ tria ſunt con-
ſideranda

Eternas nūc dantē. donū. ſꝫ accipientem.

Debē⁹ eni ꝯſiderare p̄petatē
donantis
doni
cui fit donatio

Proprietas aūt donātis in dono iſto triplex eſt.

Magnific⁹. datoꝛ ē hilar. affect⁹ ꝫ ardēs.

Prima propetas donātis eſt Magnificētia ī lar-
gitate Magnificus ei eſt q̄ tantū donū dedit. vnde

Exod. xv. Quis ſimilis tui in fortibꝫ dñe ⁊c̃. magnific⁹
in ſctitate. tñ eñ in hoc dono dedit q̃tũ ipe in cor-
pore deitate ⁊ aĩa habuit. Et vt dr̃ Heſter. x. Largi
tus eſt munera iuxta magnificentiã ꝑncipalẽ. Uere
eleuata ẽ magnificẽtia tua dñe ſup̱ celos q̃ñ q̃cquid
gr̃e eſt in celo ⁊ gl'ie nobis contuliſti ¶ Altera ꝓprie-
tas ẽ hilaritas in donatione. Sꝫ q̃s ſufficiet exp̃me
re iſtã. Si eñ aliqua triſticia cordis in dando retra
ctus fuiſſet nõ totũ in dono ſeipm̃ dediſſet. De hac
Eccl'iaſt. xxxvi. In oĩ dato fac hilarem vultũ tuum:
⁊ in exultatione ſcifica decimas tuas Et Prouerbi.
xvi. In hilaritate vultus regis vita ⁊ clementia ei⁹
De ꝓprietate nãqꝫ magnifici eſt delectari in magno
donãdo ⁊ cõtriſtari ſi magna donare nõ poterit Qđ
figuratum ẽ in phaſe qđ celebrauit ezechias Para-
lipo. xix. q̃ magna dedit ¶ Tertia ꝓprietas eſt affe-
ctus donãtis in doni charitate. Sed ad hũc affectũ
exp̃mendũ nullus ſermo valere pt̃. Quãtus is fuit
ipe notauit q̃ñ dixit Luce. xxij. Deſiderio deſideraui
h paſca mãducare vobiſcũ. Deſiderio deſiderabat q̃
ex intimo affectu ſe ſuis tam plene cõicauit ⁊ gaudẽs
mortẽ ſuſtiebat Q igit̃ talẽ datorẽ amem⁹ ⁊ colam⁹.

¶ De ꝓprietatibꝫ doni ¶ Mẽbꝝ ſecundum.

Secũdo principaliter dẽmus cõſiderare ꝓprie
tates ipius doni que q̃ttuor ſunt videlicet

Nobile. ſufficiẽs. dat ⁊ vtile. cõſſ'atum

¶ Prima proprietas doni eſt Nobilitas. qꝛ nobile
p̃ciosum eſt ⁊ electũ. De q̃ ꝟba ſupra allegata dicũt̃.
ſcꝫ dabit̃ illi fidei donũ electũ. Oibus eni donis fidei
hoc ſacr̃m preſtat. vt patet. Eſt ⁊ ſors acceptiſſima.
qꝛ in hoc dono oĩa alia fiunt accepta De hoc dr̃ Pro
uerbi. xxi. Mun⁹ abſcõditum extinguit iras ⁊ donuꝫ
in ſinu indignationẽ mariam ¶ Secũdo eſt hoc do-
nũ ſufficientiſſimũ ſui copioſitate. qđ de ſuis copio-
ſis abũdantijs nobis largitus eſt deus. Unde dicit̃.
Chorꝫ. ij. Potens eſt aũt deus oẽm gr̃am abũdan
ter facere in vobis vt in oibꝫ oẽm ſufficientiã hñtes:
abundetis in oẽ opus bonũ. In donis eñ gr̃e vnuꝫ
ẽ qđ ad oĩa ſufficit. Thob. viij. Oĩa in te vno haben
tes nõ te debuim⁹ dimittere a nobis. ij. Chorꝫ. iij.
Sufficientia noſtra ex deo ẽ. Quõ eñ cũ filio nõ õ-
nia nobis donauit! Eſt ergo ſufficientiſſimũ donuꝫ
vt patet ¶ Tertio eſt etiã donuꝫ vtile. oẽm in ſe hñs
vtilitatẽ. De quo Eccl'i. xx. Eſt datũ qđ non eſt vtile
ſcꝫ mũdi. ⁊ ẽ datũ cuius eſt retributio duplex ſcilicet
xpi ſacramentũ reficiens vite ſpũalis dep̱dite r̃ſtau
rationẽ ⁊ ꝑficiẽs in redẽptionem. Et poſt ſubdit̃ ibi
Modicũ aũt p̃ciũ (. ſ. corpis chriſti ꝓp̃ hũilitateꝫ)
multa redemit ⁊ reſtituit in ſeptuplũ. Hec eſt ergo
vtilitas hui⁹ doni ¶ Quarto eſt donũ Cõſimilatum
. i. hñs ad donantẽ cõformitatẽ vt in ipo donãs ipm̃
totus ſit ⁊ totuꝫ habeat̃. Mach. xxvi. Hoc facite in
meã cõmeõrationẽ. Uñ ⁊ meõriale abeũtis dñi voca
tur. qꝛ in ipo recordatio ⁊ r̃preſentatio dñi habetur.
Pſ. Adhereat lingua mea faucibꝫ meis ſi non me-
minero tui Hiere. xxv. Recordami procul dñi ⁊ hie
ruſalẽ aſcendat ſup̱ cor veſtrũ. Sũt aũt tria quorũ
facit memorationẽ.

- dulciſſiẽ charitatis | i q̃ ſe nob i ſacrõ exhibuit — amor
- amãtiſſiẽ paſſiõis | q̃nã ꝓ nob ſuſtinuit — ecce — ꝑitas
- trãſit⁹ ex h mũdo ad prẽz | quo nob aditũ apuit — ſpes

¶ De primo Eſaie. vlti. Meõriale eius ſicut vinuꝫ
libani qđ valde inflãmat. De ſecũdo Treno. iij. Re
cordare paupꝑtatꝭ mee trãſgreſſiõis abſinthij ⁊ fellis
De tertio Heb. ix. Per ꝓpriũ ſanguinẽ introiuit ſe-
mel in ſctã Pinc ad Heb. x. Hñtes itaqꝫ fr̃es fidu-
ciã in introitu ſctõꝝ in ſanguĩe chriſti accedam⁹. cũ
vero corde in plenitudĩe fidei. Nũq̃ꝫ eñ obliuiſcẽdũ
ꝙ pro nobis abijt ⁊ ſanguinẽ q̃ introiuit ad h ꝙ ſem
per intrare poſſim⁹ nobis frequẽtandũ in deuotione
reliquit. Dic. pſ. Si oblit⁹ fuero tui hierl'm obliui
ſcat̃ me dextera mea. hec de cõſideratiõe doni.

¶ De ꝓprietatibꝫ doni hui⁹ in accipiẽte ¶ Mẽbꝝ. iij

Tertio agendũ eſt de proprietate doni in acci
piente Nã donũ in accipiente tres querit et
debet hr̃e proprietates que ſic patent

Perficiẽs. q̃ꝫ cõueniẽs hoc. ꝑmaneatqꝫ

¶ Prima ꝓprietas eſt perficiẽs ꝙ ſit effectuoſa ꝓp̃
os veri doni ꝑficiens effectus. vt ſcꝫ ſuſcipienti aliq̃d
cõferat. Multi eni dant q̃ effectũ doni nõ hñt. qꝛ ni-
hil cõferunt niſi nocumentũ. Eccl'i. xx. Datus inſipi
entis nõ erit tibi vtilis. Iſtud aũt eſt datũ cui⁹ retri
butio duplex. qꝛ grãm ⁊ gl'iam cõfert. Habet enim
hoc donũ multiplicẽ effectũ. vnũ aũt ſubſtãtialem.
vt ẽ Reſtauratio dep̱diti ſpũalis vite ¶ Altera ꝓprie
tas eſt mod⁹ cõueniens. h ẽ ꝙ ſit ei cui donat̃ ꝯueni
ens ⁊ ꝓporcionatũ. Nõ eñ idẽ eſt dandũ militi ⁊ ru-
ſtico. Nõ idẽ puero ⁊ ſeni. Dicit eni phs ꝙ ſpera ⁊ le-
chitus pulcherrima magnificẽtia ſũt puerilis doni.
q̃ tñ ſeui exhibita poti⁹ irriſio q̃ꝫ dona viderẽt̃. Hic
dr̃ Mach. xxv. Dedit vnicuiqꝫ ſcḋm ꝓpriã virtutẽ. h
eſt ſcḋm proprie virtutis ꝓportionẽ. Hoc ergo donuꝫ
quãte eſt eſtimationis quod vnicuiqꝫ ꝓpriã ⁊ a ſe de
ſideratã fert gr̃am ac dilectionẽ Sap. xvi. Uolũta-
ti vniuſcuiuſqꝫ eorum deſeruiens ad quod q̃ſqꝫ vole
bat cõuertebat̃. Et angeloꝝ eſca nutriuiſti ꝑpl'm tu
um. hñtem in ſe oẽ delectamẽtũ ⁊ oẽm saporẽ ſuaui
tatis Philip. iiij. Habeo oĩa ⁊ abũdo ¶ Tertia pro
prietas ẽ permaneatqꝫ ꝙ ſit perſeuerãs cum eo qui
accipit ⁊ in vita ⁊ in morte nec ſit euaneſcens Unde
Eccl'i. xi. Datio dei ꝑmanet iuſtis ⁊ ꝑfectus illi⁹ ſuc
ceſſus habebunt in eternum. Hec enim eſt vera da-
tio que

In — transitu / vita / iudicio / patria — ꝑmanet i — viaticum / refectiõis cibũ / redẽptionem / btitudis fruitões.

Hoc modo nouit pater celeſtis bona data dare fi-
lijs ſuis que permanent in gratia aut gloria vel con-
tenta aut ſignificata Thobias. xij. Bonis omnibuſ
per eum repleti ſumus. Et hec de dono. O tale do-
num ſtudioſe exoremus datum diligenter conſerue-
mus vt fructum eius guſtemus

De tertio nomine ſacramenti quo dici-tur cibus. Capitulum tertium

Cibauit illum pane vite ꝫ intel-
lectus Eccleſiaſtici. xv. Ponitur quoqꝫ
tertio hoc ſacramentū in genere cibi. ꝛ ci-
bus noīatur. vt ipſe dominus ieſus te-
ſtatur Joannis. vi. dicens. Caro mea vere eſt cibus
Et hic cuiuſmodi ſit cibus eſt videndum

ex gn̄e ſapore preparatione operatione ꝟtute
Nobil'. ꝫ ſuauis. lautus. ſanus. qꝫ nutrit
ſilitudīe ſubtilitate cōnaturalitate apprehēſione
Cōgruit. ꝫ penetrat. vnibilis. deſibiliſqꝫ.

Unde hec nouem ſunt hic cōſideranda

i. ſ. cibi	Nobilitas	ex	genere
	ſuauitas		ſapore
	lautitas		preparatione
	ſanitas		operatione
	nutritiuitas		virtute
	ad cibatū ꝯgruitas		ſimilitudine
	penetrabilitas		ſubtilitate
	vnibilitas		cōnaturalitate
	deſibilitas		apprehenſione

Membrū primū.

De primo qꝫ nobilis eſſe debet is cibus ex tri-
bus pater ſcilicet
Regius. ꝫ natis. regis. ſuptuſqꝫ colina.

De primo quia eſt cibus regius. Unde Geneſis.
xlix. Aſer pinguis eſt panis eius ꝛ prebebit delitias
regibus Nō enim ignobilis ille cibus qui delitias re-
gibus prebere valet. Hic eſt cibus qui vrie fideliſſi-
mo militi exhibitus eſt a dauid cum reuerteretur ab
exercitu. ſecūdi Regū. xi. vbi dicitur. Egreſſus ē vri-
as de domo regis dauid ſecutuſqꝫ eſt eum cibus re-
gius. Urias aūt interpretatur lux dei mei: vel incen-
dium meum dominus. Sic etiam in figura Hiere-
mie. vltimo dicitur ꝙ euilmerodach rex babylōis e-
leuauit ioachim ꝛ comedebat panem coram eo ſem-
per ꝛ de menſa regali cibaria fecit exhiberi. Sic er-
go eſt cibus regius quia regibus preparatus. Regi-
bus inqꝫ illis qui in regno chriſti omni decore virtu-
tis coronati regium honorem obtinuerunt. Secū-
do ideo ex eo apparet nobilis quia filijs regis ad re-
gnum vocatis eſt datus ꝛ ordinatus Matthei. xv.
Non eſt bonum ſumere panē filiorum ꝛ mittere ca-
nibus. Hij autem ſunt filij de quibus dicitur Joan-
nis decimo. Qui nō ex ſanguinibus ꝛc. ſed ex deo na-
ti ſunt Et ergo vocatur panis angelorū qui filij dei
vocantur in gloria ſecum regnantes. Pſalmi. Pa-
nem angelorum manducauit homo ſcꝫ ad ſimilitu-
dinem angelorum prouectus. Sapientie. xvi. Ange-
lorum eſca nutriuiſti populum tuum ꝛc. ꝛ ergo nobi-
lis valde Tertio nobilis eſt ꝛ apparet. quia de ipa
ſummi regis colina ꝛ promptuarijs eſt ſumptus.
Pſalmiſta. Inebriabuntur ab vbertate domus tue
In domo enim regis ꝛ talis regis nō eſt aliquid niſi
ſplendidum ꝛ regale ꝛ abundans. Eccleſiaſtici. xxxi.
Splendidum in panibus benedicent labia iuſtorū
Pſalmi. Promptuaria eorū plena.

De huius cibi ſuauitate Membrum ſecundum

Iam de ſaporis ſuauitate videndum qui i
hoc cibo a ſpiritualiter guſtantibus eū in-
uenitur. Ad cibum enim bonum pertinet
ſaporis ſuauitas. Unde nota ꝙ hic cibus
habet ſapores ſeptem Eſt enim
ex corpore ſanguīe ex aīa ex ſpū ex deitate vnione
Pur9. dulcis. aro. ſubtilis. gratia. celi.

Sapor eſt ſequela cōplexionis. Uñ ſicut res pro-
priā habet ꝯplexionē. ſic etiā habet appriatū ſibi ſa-
porem. Et nota yſaac in dictis vniuerſalibus. ix. ſa-
pores ponti. que ſunt dulcis pinguis. ponticus. ſti-
pticus. acutus. aceroſus. qui inſipidus vocat̄ Quo-
rum optimi omnes ſunt in corpore ieſu chriſti ita ꝙ
de eo dici poteſt ꝙ guſtus puritatis permanſit in eo
ꝛ odor qui eſt ſaporis quedam euaporatio nō eſt im-
mutatus. Omnino eni incorruptum eſt quod in ip-
ſo eſt. Pſal. Non dabis ſanctum tuū videre corrup-
tionem Impuritatꝫ aūt odor ab aliquo impuro re-
ſoluitur ꝛ ſapor cōſimiliter. Hec autem omnia ſūt
pura vt patet cōſideranti principia hoc corpus per-
ficientia.

q̄ ſūt	maria	q̄ ē	puriſſim9 ſāguis vteri ꝟgial'.
	ꝟt9 diffuſa		ꝟtus altiſſimi obūbrans
	ꝟt9 opās		ſpūſſctūs ſupueniens
	aſſumēs		filius altiſſimi deus
	anima		noua manib9 ēnitatꝫ creata.

Quid ergo impuritatis in hoc corpore guſtari po-
terit. vnde Sapientie. viij. dicit ipſe. Puer eraꝫ in-
genioſus ꝛ ſortitus ſum animā bonam. ꝛ cuꝫ eſſem
magis bonus veni ad corpus incoinquinatum: vt
patet ſupra. Habet puriſſimū ex omni parte ſapo-
rem Secundo habet ſaporeꝫ dulcedinis valde a-
mabilis ex ſāguine. Naturale eīn ē ꝙ omīs ſanguis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſit dulcis ſaporis q̄uia vltimū eſt nutrimentum nil
nutriens niſi dulce. Vñ oportet ꝙ oīs ſanguis īcor/
ruptus dulcedinis habeat ſaporē. Quāte igit̄ dulce/
dinis putas ē ſanguis ſacrī huius qui tam

Dulci	fonte emanat		ſanguis chriſti.
	medio haurit̄	puta	ſpūſancto
	ī tā dl'ce vas trāſfūdit̄		chriſti corpus

Qui ꝯſequēter ex dñico corꝑe manat in ſacramē/
tum. ꝛ ex ſacramēto in corda fideliū. que oīa nil hñt
amaritudīs admixtū. Canti Fructꝰ eius dulcis gut
turi meo. Et Salomō. Comede fili mi mel qꝛ bonū
eſt: ꝛ fauū dulciſſimū ſanguis ſcꝫ chriſti gutturi tuo.
Tertio habet ſaporē aromaticū omni virtute fra
grantem ex aīa: que oībꝫ virtutibꝫ fuit. eſt. ꝛ erit ꝑ/
fectiſſima. Unde ꝛ ꝑ ortū delitiaꝝ eſt ſignata Cant.
iiij. Surge aquilo ꝛ veni auſter. perfla ortū meum ꝛ
fluant aromata illius. Item odor tuus ſuꝑ oīa aro
mata. Odor aūt indicium ē ſaporis ꝛ reſpiratio que
dam ex ſapore facta vt patet. Quarto habet ſapo
rē ſubtilitatis ex ſpiritu humano chriſti qui eſt ī hoc
ſacramento ꝛ paſſiones ad vitā: ꝛ aīales perficiēs o/
perationes ad cognoſcendū. Subtiliū enim ꝛ ſpūa/
lium ſapores ꝛ odores valde ſunt ſubtiles ꝛ facile pe
netrantes. Tali eñ ſpūali ꝛ ſpū pleno ſapore ſe trāſ
fert dominus in oīm animas ꝛ in ſaporē ſuū cōuer/
tit. Unde Hebreo. iiij. Penetrabilior omni gladio
ancipiti. Et nota ꝙ quāuis ſubtilitas non ſit ſapor:
tamen diſpoſitio eſt omnis ſaporis ꝛ odoris in nos
ſubtiliter penetrantis. noſqꝫ ad omnem ſui ſpiritus
informantis ſaporem. Quinto habet ſaporē grati
oſum valde ex deitate. In qua (vt dꝛ Joan. i. Uidi/
mus gl'iam eius quaſi vnigeniti a patre ꝛc̄. Hoc ſa/
pore cibus iſte prefertur oībus delectabilibus. nec a/
liquid ē quod cōꝑari poſſet delectationi huius ſacra
menti Pſ. Delectare in dño. Si enī delectatio eſt
(vt aſpaſius dicit) diffuſio nature ſuꝑ marie cōueni/
ens. ineſtimabilem cōuenit eſſe delectationē ſuper
guſtum deitatis omni gratia ꝛ omni bono refertuꝫ
Pſ. Delectatiōes in dextera tua vſqꝫ in finem. Et
Eſa. lvi. Comedite bonū ꝛ delectabitur in craſſitu/
dine aīa veſtra. Is ſapor delectabilis omniū ſatiſfa/
cit deſiderio ſanctorum. vt dicitur Prouerbio. xiij.
Deſideriū ſi cōpleatur delectat aīam. Sexto habꝫ
ſaporem inuſitatū in terris ex vnione omniū huma/
noꝝ cum deitate q̄ eſt ſapor celeſtiū gaudiorum q̄ ō/
nia q̄ ſunt in chriſto guſtātibꝫ hoc ſacramētum infū
dunt. Et hic eſt ſapor vite eterne. de quo Prouerbi.
vi. Guſtauit ꝛ vidit q̄m bona eſt negociatio eiꝰ. & E.
Quaſi libanus nō inciſus vaporaui hitationē meaꝫ
ſperans. ſ. omnia bona ſignās deitatis vnionē cum
humanitate: in qua celeſtia terrenis ſociata ſunt. et
omnia que in celis ꝛ in terris ſunt ſapiunt ꝛ ſpirant

De huius cibi lautitate Mēbꝝ. iij.

De cibi lautitate nūc notandum que eſt ex
ꝓparatione ꝙ lautiſſimus eſt huiꝰ ꝓparationis mo
dus. et hoc ex quattuor.

ꝓparās	cibū cōtēꝑans	delectans	ſeruiens
En virtus.	ſapiens.	cōdimentūqꝫ	miſter

Primo eſt huius cibi preparationis modus lau/
tiſſimus ex virtutis efficacia: que attribuitur poten
tie patris. De qua Heſter. xiij. Domine deus in di/
tione tua cuncta ſunt poſita. Subeſt enī tibi cū vo/
lueris poſſe. ait ſapiens. Maxima enī virtutis po/
tentia in hoc articulo fidei relucet. Secūdo patet
lautitas ex altitudine ſapientie hunc cibū contempe
rantis. quod attribuitur ſapientie filij. Rhomano.
xi. O altitudo diuitiarum ſapientie ꝛc̄. Quis eñ di/
gne inueſtigare valeat qualiter ex antiquo corpꝰ in/
corruptum ſic innouatur. qualiter noua anima viui
ficatur. qualiter vtrūqꝫ horum deitati ſociatur. qua
liter in carne infirmitates carnis portauerit. qualit̄
mortuus reſurrexerit. qualiter in corpus ꝛ ſanguiēꝫ
principalia eſculenti ꝛ poculenti hūani mutauerit. ꝛ
ſic ſe hominū in cibū ſe prebuerit. Hee enī vie etiam
ſapienti ſunt occulte vt dꝛ Prouer. xxx. Tertio lau
titatis cibi probatur ex condimento delectationis.
quod attribuitur ſpirituiſancto. Ipſe enim patris
ꝛ filij eſt condimētum. Sapientie. xij. O q̄ꝫ bonus ꝛ
ſuauis eſt domine ſpūs tuus Omne eñ cōdimētuꝫ
ꝛ delectatio in eo eſt. Canti. viij. Dabo tibi poculuꝫ
ex vino cōdito. Poſtremo patet lautitas ex abun
dantia amminiſtrationis. que attribuitur maie/
ſtati totius trinitatis que dat impenſas. Hinc. ꝑ.
Parap. vltimo. Ego totis viribus meis preparaui
impenſas domus domini mei. id eſt ſacramēti huiꝰ
Cuius domus impenſe ſunt natura diuina ꝛ huma
na in anima. corꝑe. ſanguine ꝛ ſpiritu: ꝛ omnibꝫ bo
nis quibus plena eſt natura diuina: ꝛ que nō ad mē/
ſuram data ſunt homini chriſto. Quas impenſas ne
mo parare poterat: niſi magnus ille rex ꝛ maieſtas
totius trinitatis. Huius magnificentie typus fuit
cōuiuium aſſueri ꝛ darij. ꝛ illius euangelici hominiſ
qui fecit cenam magnam. Lautum cōſtat edulium
cuius preparatio nō poterat fieri niſi de patris po/
tētia. Nec inueniri. niſi de filij ſapientia. nec condiri
niſi de ſpiritusſancti bonitate ꝛ clementia Nec expē
ſe haberi poterant niſi de maieſtate ꝛ magnificētia
totius trinitatis.

De cibi huius ſanitate
Membrum quartum.

Porro de ſanitate huius cibi qui eſt ſanus
ex operatione. operans ſanitatem in ho/
mine ipſum ſumente ꝛ comedente eſt no/
tandum. Qꝫ hic cibus eſt. ꝛ dicitur ſanus quadrupli
citer.

ab infirmitate	infirmitatē pellens	depditū	ſaītateꝫ
Sanus ꝓſeruās.	purgās.	repāſqꝫ	rebuās.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Primo inq̄ꝛ dꝛ ſanus ab infirmitate ꝓſeruando Eccli. xxxviij. deꝰ de t̄ra creauit medicinā: ⁊ vir prudens nō abhorrebit eā. Ibidez. xliij. Medicina oīm in feſtinatione nebule. q2 ſpēs ſacramēti nebula vocatur que eſt ꝓſeruās ab oī infirmitate. Job. v. In ſex tribulationibꝫ liberabit te ⁊ in ſeptia nō tāget te malū. Tot em̄ ſunt nr̄e infirmitates Nam

Infirmitates cāntur
- A corpe
  - luxuria
  - gula.
  - accidia
- Ab aīa
  - Ira
  - auaricia
- A ſpū
  - inuidia
  - ſuperbia.

¶ Ab hijs oībus liberat hoc ſacr̄m Si em̄ accedentes diligenter cogitemus

- pacientis humilitatē
- eius ſtrennuitatē
- cōionis liberalitatē.

liberabimur

- ſuperbia
- accidia
- auaricia

Et ſit per ſingula diſcurrēdo vt patet exercitāti ſe

¶ Secūdo eſt Sanꝰ cām infirmitatis expellēdo Omnis em̄ cā noſtre infirmitatis ē quintuplex

Ab
- extra
  - ꝯcupia carnis · oculoꝝ
  - ſupbia vite
- Intra
  - Timor nimiꝰ
  - Amor iprobꝫ

purgat̄ ex
- pauptate
- dolore
- hūilitate.
- audacia
- morte.

¶ Omnes igit̄ cauſe nr̄e infirmitatis hoc ſacr̄o depellūtur ¶ Tertio eſt ſanꝰ ſanitatē depditā reſtaurādo. Nā ſicut perdit̄ ſanitas corpis: ita ⁊ aīe vires. Sed oē depditū p inediā ⁊ cōcupiam hoc cibo r̄ſtaurатur. Ita ꝙ reddūtur vires ⁊ debitꝰ vigor Sapiē. xvi. Nō ntitatis fructus paſcebat hoīes. ſed ſmo tuus paſcit eos q̄ in te cōfidunt. Liuida tabes efficit̄ in interioribus oīs hō qui hoc cibo diu priuatur.

¶ Quarto Sanꝰ ē ſanitatē cōſeruās. Honora medicū (ait ſapiēs) ꝓpter neceſſitatē. i. neceſſariā ꝯſuatione ſanitatis. A deo eſt oīs medela. Miſit verbū ſuum ⁊ ſanauit eos de interitiōibꝫ coꝝ. diſciplia medici exaltabit caput Clamemꝰ itaqꝫ ad eum. Sana me dn̄e ⁊ ſanabor. ſaluū me fac ⁊ ſaluus ero: quoniam laus mea tu es. ¶ De cibi huius nutriuitate.

¶ Mēbrū quintum.

De nutriuitate cibi ſciēdū ꝙ virtꝰ huiꝰ cibi ex ſex cognoſcitur ex quibꝫ valet hn̄ nutr̄re. ſ.

Vi celiqꝫ. cibi. vite. dans. vnit. et omni.

¶ Primo nutrit virtute celeſti q̄ nobilior eſt oī ꝟtute humana vel cibi hūani Joh. vi. Nō moyſes dedit vobis panem de celo. ſed pr̄ meꝰ dat vobis panez de celo verū. Panis enim verus ē qui de celo deſcēdit. Hic enī panis vegetare ⁊ nutrire habet ad vitā celeſtē. Ideo clamādum. Panē noſtꝝ ſupſtantialez da nobis qui ſcꝫ ſupſtantiali virtute nobis ꝓſtat nutrimentū. hinc dicitur Oculi iacob in terra frumēti et vini ⁊c̄. Nutrit ergo ea quā in ſe habet celeſti ꝟtute et hoc ad celi cōformitatē in celo nr̄am faciens eſſe ꝑ celibatum cōuerſationem ⁊ rationis intentionem.

¶ Secundo nutrit ipſa veri cibi veritate Joānis. vi. Caro mea vere eſt cibus. Uerus em̄ cibus vocat̄ ille qui nihil ſibi habet admixtū niſi cibū qꝺ nō ē i cibo corꝑali vt patet. Et ergo dicitur. Ego ſum panis vite qui venit ad me nō eſuriet ⁊c̄. Adeo enī habꝫ cibi veritatem ꝙ totam alterius cibi aufert eſuriem in ſanctis et perfectis. ⁊ nō admittit famis inediaꝫ. Et ergo dicitur ydria farine nō deficiet In Prouer. xiij. Juſtus comedit ⁊ iplet aīam ſuam. venter autē impiorum inſatiabilis ¶ Tertio nutrit ad vitam q2 eſt cibus vite. quia ſcꝫ ipſa vite principia ſunt in ipo Joannis. vi. Ego ſum panis vite (gloſa). qui paſco donec paſtos iungam vite. Joannis. vi. Hic ē verꝰ panis: vt qui ex ipſo māducauerit nō moriatur Itez Qui manducat me ⁊ ipſe viuet propter me. Hoc igitur alimentū influit ſanctis vitam glorie ⁊ nob vitam gratie ¶ Lignū enim vite eſt in medio paradiſi Cum enī (vt dicitur in libro de cauſis) vita ſit actus cōtinuus fluens ab ente quieto (quod eſt fons vite) ī ea que viua ſunt. Patet ꝙ hoc nutrimētum vite cibus eſt.

Nam
- pater vitam fluit in filium.
- filius hn̄s ī ſemetipo vitā fluit ī ſacr̄ꝫ
- ſacramentum vitam influit in nos.

Eccleſiaſti. x. Cibauit illū pane vite ⁊ intellectus

¶ Quarto cōfert immortalitatem ⁊ eius radicem. hinc dicitur Joannis. vi. Qui māducat carnem meam habet vitam eternam ⁊ ego reſuſcitabo eum Inde etiam habet quod viaticum appellatur. quia ſcꝫ eſt vita vianciū. id eſt itinerantium per mortale iſtud deſertum vſqꝫ ad immortalitatis illius ſtabilimentum. Quia hic cibus eſt radix immortalitat̄. q2 is qui ſumitur in ipſo principium eſt vite. Apocal̄. ſecūdo. Uincenti dabo edere de ligno vite: a cuiꝰ radice ſugitur vita immortalis. ¶ Quinto cibat virtute excellenti cibatum ſibi vniente. Et hanc proprietatem nō cōmunicat cum cibo naturali. vnde dicit̄ Auguſtino Creſce ⁊ māducabis me. Nec tu me mutabis in te ſicut cibum carnis tue: ſed tu mutaberis in me. Et Ezechielis tertio. Ipſi cōuertentur ad te: ⁊ tu nō conuerteris ad eos. Nam ſi in nos cōuertere tur nihil nobis prodeſſet. Quando autem virtꝰ eius noſtram vincit infirmitatem ⁊ nos ad ſe cōmutat. oportet ꝙ noſtra infirmitas in ſuaꝫ tranſeat quodāmodo diuinam virtutem. ⁊ ſic firmamur ⁊ perire n̄ poſſumus ab ipſo. Joannis. xij. Omnia trabam ad meipſum. Hoc in cāticis ſpōſa orat. Trahe me pꝰ te. Nam ſicut in vnā perſonam aſſumpſit naturam humanā nō conſumens eā in ſeipſo. ſed ī vnitate perſone traxit vt in ipa eſſe diuinum participaret. Sic ꝯuertit nos ad ſe nō cōſumendo. ſꝫ vt eē diuinū i ſui

ſumptiõe ꝑticipemus. Hinc orat Hieremi. Treñ. vlti. Conuerte nos dñe ad te ⁊ ꝯuertemur. Hic eccl'ia dr corpꝰ xpi. qꝛ dñs ieſus dãdo illi corpꝰ ſuũ cõuertit eã ad ſe vt corpꝰ eius efficiat': ⁊ ſingl'a ſint mẽbra eiꝰ.

¶ Sexto nutrit iſte cibꝰ virtute vniuerſali: ⁊ corpꝰ nutriens ⁊ aĩam: in quo etiã excedit cibi materialis virtutẽ: q̃ tm̃ deꝑdita in corꝑe reſtaurat. Vñ Greg. in Coll'. Ꝑſtã q̃s oĩpotens deꝰ vt qḋ nũc in ſacr̃o ꝑcipimꝰ ad nr̃aꝝ vegetationẽ tranſeat aĩarũ. Ergo dicit Ambroſ. ſacr̃m ex duobus cõpoſitum ſcȝ viſibili ſacr̃o. ⁊ inuiſibili corꝑe chriſti: vt vterqȝ hõ. ſ. exterior ⁊ interior in chriſti corꝑe inueniat refectionẽ Joannis. x. Ingredie' ⁊ egredie' ⁊ paſcua inueniet. ps. Dñs regit me ⁊ nihil mihi deerit. tãta eṁ eſt paſtura iſta ꝙ in ea ſunt oĩa neceſſaria.

¶ De cibi ad cibatũ cõgruitate ¶ Mẽbꝝ. vi.

De cõgruitate huiꝰ cibi ad cibatũ videndum quã habet ex ſil'itudine. Nihil eĩ vt phi aiũt nutrit niſi ſil'e. Et ideo cũ iſte cibꝰ maxie nutriat: oportet ꝙ maxie ſil'is ſit. Quia licet diſſil'is ſit cibꝰ a ꝓprio principio añq̃ȝ nutriat. oportet ꝙ per digeſtionẽ fiat ſil'is. Et qꝛ nos cõuertimur in hũc cibũ igitur oꝫ ꝙ digeſtio fiat in nobis ad illiꝰ cibi ſalutaris ſimilitudinẽ. Unde hic notandũ ꝙ in quiqȝ cõſiſtit cõgruitas cibi ad cibatũ ex ſil'itudine videlicȝ

Digere. imagine. natᷓa. vixit. mala ſupꝑſit.

Eſt ei ꝯgruitas cibi ad cibatum
- nr̃i ad cibũ digeſtione
- imaginis ſimilitudine
- nature cõformitate
- cõuerſationis pulchritudine.
- nr̃e miſ'ie indetractibil' aſſũptõe.

¶ Primo inq̃ȝ per digeſtionẽ noſtri ad cibũ fit ſil'itudo. Et hoc cõpunctiõe peccati ⁊ deuotiõe feruẽtis deſiderij. De primo apl's. Probet aũt ſeipm̃ hõ. Et Eſai. Aſſil'aui te nõ cognouiſti me. De ſecũdo Cõcaluit cor meũ intra me. Qñ enĩ cogitamꝰ charitatem chriſti qui ſacramentũ inſtituit. cogitamꝰ mãſuetudinẽ pacientis. aduertimꝰ deuotionẽ ſe pro nob offerentis. largitatẽ ſe pro nobis exhibentis. benignitatem nos ad mẽſam recipiẽtis. dulceſſit cor noſtrũ ad cibũ hũc. ⁊ ſic feruet in amore ⁊ aſſil'atur chriſto. ſciens qm̃ talia oportet eũ ꝑ̃pare. ¶ Secundo eſt aſſimilatio nr̃i ad chriſtũ in imagine. Filiꝰ enĩ dei imago eſt inuiſibilis patris: ⁊ nos facti ad imaginem ſumus. Sed nõ p̃t eſſe imago q̃ nõ imitat'. qꝛ ab imitãdo ẽ dicta. Vñ hylariꝰ dicit Imago eſt rei ad rẽ imitandã ⁊ coequandã ſpẽs indifferẽs. Geñ. i. Faciamꝰ hoiem ad imaginẽ ⁊c̃. Qui ergo vult hoc cibo dignꝰ effici imitet' formã filij dei ad quã factus eſt. ſcȝ ĩ cognitiõis veritate. ⁊ affectiõis dilectione

¶ Tertio eſt hec ſil'itudo in nature ꝯformitate. Ad Heb. ij. Nuſq̃ȝ angelos apꝓ̃hendit. ſed ſemẽ abrae. Et poſt. Unde debuit ꝑ oĩa fratribꝰ ſimilari. Philippenſ. ij. In ſil'itudinẽ hoim factꝰ. Cõteꝑauit ei nos ſibi noſtra aſſumẽs vt faciliꝰ in ipm̃ tranſeamꝰ. Geneſ. xxxvij. Caro enĩ ⁊ frater nr̃ eſt. In oibꝰ enĩ naturalibꝰ eſt nobis aſſil'atus ¶ Quarto eſt ſil'itudo ĩ cõuerſationis pulchritudine. Qui cõformamur ſibi in pulchritudie morũ ⁊ virtutũ. Et hoc notat' ꝑ veſtem nuptialẽ. Matth. xxij. Amice quõ huc intraſti ñ habens veſtẽ nuptialẽ. In veſte enĩ tali ſil'es fiũt ſponſo nuptiaꝝ. Eſa. lxi. Induit me dñs veſtimẽto ſalutis. ⁊ indumento leticie circũdedit me ¶ Quinto eſt ſil'itudo in nr̃e miſerie ſcḋm penas indetractibiles aſſumptione. Nullã eṁ aſſumpſit culpã. ſed nec oẽm aſſũpſit penã. Quia ſunt q̃dã pene quas ſi aſſũpſiſſet honeſtati nr̃e redẽptiõis detraheretur. qꝛ ille pene nõ ſunt honeſte. harum quedam

corꝑe / ex anima — vt — feineꝰ ſexꝰ. lep̃. ſcabies. debilitas ⁊c̃ / ignorãtia agẽdoꝝ cõcupia noxiorȝ.

¶ Si has aſſumpſiſſet redẽptioni non ſatis fuiſſet Quia ſexus fẽineus ĩpediret a p̃dicatiõe. ⁊ plura icõuenientia q̃ relinquimꝰ ſtudioſis ĩportaret. Lepra ab hoim cõuerſatione Debilitas ꝯtinua euãgelij officiũ ĩpediſſet. Et iõ has ⁊ hmõi nõ aſſumpſit. Alias aũt nr̃as oẽs aſſumpſit penalitates vt ſil'is nob eẽt Et ideo pro hac aſſil'atiõe ad maxias ei tenemur gr̃iaꝝ actiones. Quia ex hac penarũ aſſumptiõe ⁊ nobis cõpati noſcit ⁊ ſil'is peccatoribꝰ minor eſt angel' effectus ⁊ pro nobis paſſibilis factꝰ oĩa tedia vite humane ꝓ nobis ſuſtinuit. Optie ergo ⁊ perfecte cõgruit nobis iſte cibꝰ. ⁊ iõ mirabiliter ꝯueniẽs nobis r̃putatur.

¶ De huius cibi penetrabilitate. ¶ Mẽbꝝ. vij.

De penetrabilitate huiꝰ cibi quã hȝ ex ſubtilitate ẽ notãdũ ꝙ cibus naturalis non nutrit mẽbra niſi mẽbris infũdatur. nõ infunditur aũt poroſitati mẽbroꝝ niſi ſubtilietur. Et iõ poſuit natura oĩa inſtrumẽta in hoĩe ad hoc neceſſaria. Poſuit enim in ore

Dentes		cibũ diuiderent.
molares		ad miĩa cõtererent.
calorẽ igneũ ĩ ſtoĩacho		ſubtile a groſſo ſeꝑaret.
venas muſaicas.	vt ſic	ſubtile ſugerent.
colatoria pãnicl'oꝝ		feculẽtũ colãdo auferrẽt.
ſubtiles poros		ſubtile ſubtiliter ſugerẽt
ſpõgioſitatẽ mẽbroꝝ		mẽbris infunderent

vt ſic in ſubtiliſſimo nutrimẽto corꝑis perficeretur: Hoc ergo modo ꝑficitur etiã nutrimentũ aĩe in ſacramento: vbi oportet hec vt penetret ꝯcurrere.

Maſtico. pꝰ tenuo. ſugo. fero. colo refũdo

¶ Maſticatio que eſt frequẽs reditus dentiũ ſuper idem ſignat meditationẽ. vt ſupra patet. Quia ẽ h' ſacramentũ diuidendũ ⁊ atterendũ in oẽs differẽtias bonitatis ⁊ virtutis. ¶ Secũdo nota ꝙ ſubtiliatio que fit per calorẽ digeſtiuũ igneũ pura ſeꝑans

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ab īpuris. nō quidē in corpe dn̄i: ſed poti⁹ eſt in nob
q̄ nos depurare debem⁹. vel poti⁹ ab ip̄o dn̄o depu/
rari ad ip̄m percipiendū. De hoc Malach. iij. Sede
bit cōflans ⁊ emūdans argentū ⁊ purgabit filios le/
ui ⁊ erunt dn̄o offerentes ſacrificia in iuſticia ⁊ place
būt dn̄o. Seſſio moram Cōflatio charitatis incen/
diū Emūdatio digeſtionē ad purū deſignat ¶ Ter
tio ſuctio dulcedinis hui⁹ ſacri deguſtare fit qn̄ i dul
cedine cordis nimia dulcedo chriſti in ſpū deguſtat.
Deuterono. xxxij. Ut ſugeret mel de petra. poſtq̄ʒ. ſ.
eſt depuratus ¶ Quarto delatio hui⁹ cibi fit quaſi per
quaſdā venas ⁊ carnales in totā aīam ip̄m deportā
tes vt vndiqʒ aīa infundatur. irrigetur. nutriatur.
Hee vene ſūt cognitiōes ⁊ affectiōes nutrimentum
aīe deferētes a fonte xp̄o. De quo Geū. ij. Fons aſcē
debat de terra ¶ Quinto colatoria ſignāt ſubtiliſſiē
cōſcientie examiatiōem ne aliqđ impurū remaneat
in nobis Hiere. x. Si ſeparaueris precioſū a vili qua/
ſi os meū eris. hinc Exodi. xxix. Simila precipitur
eſſe in ſacrificio dn̄i q̄ ſignificat vltime mūdicie gra/
tiam. Ezechiel. xvi. Similā ⁊ mel ⁊ oleū comediſti.
⁊ decora facta es nimis ¶ Sexto tā purū: tam dulce
tā mundū infundit̄ iam mēbris aīe: et ex illo oīs ſub
ſtantia coꝝ ⁊ virtus reſtaurat̄. Et aīa exhilarat̄. ita
vt Ps̄. dicat. In voce exultatiōis ⁊ cōfeſſionis ſon⁹
epulantis. Quia cor eſt in iubilo ⁊ oīa interiora ⁊ ex/
teriora dulcedine talis epulationis pfundūtur. Naʒ
panis cōfortat ad grām Uinū inebriat ad ſpūs iocū
ditatē. Et mixtio vini cōſeruat rōnem ſobrietatis

¶ De cibi ad cibatū vnibilitate ¶ Mēbrum octauū

T i Iam de cibi ad cibatū vnibilitate videndum
Et eſt ſciendū ꝙ in naturali cibo nihil vnit̄
ei qui cibatur niſi qđ cōnaturale eſt illi. Nō
cōnaturale putreſcit generat apoſtemata ⁊ alias cor
ruptiōes. De cōnaturali aūt vnico oīa mēbra cōfor/
tantur ⁊ pficiūt in opatiōib⁹ ſuis. Et ideo notandū
ꝙ quinqʒ ſūt q̄ nos faciūt chriſto cōnaturales ⁊ vni/
biles ſcilicet

dīna gn̄atio	mūda	dei ſincer⁹	illūinoſa	vnio duota
Partus.	vita.	⁊ amor.	ſic cōtēplatio.	iūct⁹

Et hec quinqʒ hʒ etiā cibus ad cibatum qn̄ vnitur ei
De primo boꝝ dr̄ in canonica Joh. v. Scim⁹ quia
oīs qui natus eſt ex deo non peccat. ſed generatio dei
cōſeruat eū. Eſt aūt ſpūalis quedā ⁊ optima genera
tio diuina qua hō in corpus ⁊ in mēbris xp̄i generat̄
Si eni cibus oleris bonū ſuū cognoſcere poſſet quā
do ad corpus ⁊ ad mēbra hoīs per generationem q̄n
dam mutat̄ multas grās ageret ⁊ oēs cōtritiōes et
modos quib⁹ cōteritur ⁊ mutatur cū gaudio ſuſtine
ret ſciēs ꝙ a ſuo eſſe ignobili ⁊ vili in tā nobilem vi/
tam ⁊ corpus trāſiret Quantas ergo grās debemus
chriſto qui ſuo corpe viuifico nos in ſe trāſmutat vt
corpus eius efficiamur ſctm̄: mūdū: diuinū Hic Jo

annis. i. Quotqt aūt receperūt eū dedit eis poteſta/
tē ⁊c. Quia q̄ eū recipiūt in ſacro cōcorpales illi effi/
ciūtur Ex deo nati ſūt. ¶ Secūda vnio eſt in mūda
vita in ſilitudie virtutis ⁊ opatiōis Hinc dr̄ Eſaie.
lix: Iniquitates veſtre diuiſerūt inter nos ⁊ deū. Ac
ſi dicat Si diſſilitudo in vita nō eēt. ſed eſſetis vita
virtute ⁊ operatiōe ſiles. tūc deo vr̄o vniti eētis. ita
ꝙ nihil inter vos ⁊ ip̄m diſtaret Act. xvij. Nō longe
eſt ab vno quoqʒ nr̄m In ipſo eī viuim⁹: mouemur
⁊ ſum⁹: ⁊ oīa opa opatur in nobis ⁊ magna facit in
nobis ¶ Tertium nos vniens chriſto eſt dilectio ad
ip̄m ſincera. Hinc Aug⁹. Fides in cōpoſitiōe corpis
miſtici mēbra iūgit. ſpes aūt nectit ⁊ charitas vnit
⁊ Apoſtolus Solliciti ſeruare vnitatē ſpūs in vincu/
lo pacis Qui in charitate manet in deo manet. Erit
antē hec dilectio pulchra ⁊ ſincera nil corruptibil̄: ni
hil fedū admittēs aduerſus dilectū ¶ Quartū vniēs
eſt illuſtratio cōtemplatiua. de qua. ij. ad Coꝝ. tertio
Nos vero reuelata facie gliam dn̄i ſpeculātes in eā/
dem imaginē trāſformamur a claritate in claritateʒ
tanq̄ʒ a dn̄i ſpū. Omnino eñ innaturale eēt ꝙ tene/
broſum ⁊ obſcurū mēbrum eſſet tā lucidi ⁊ pulcher/
rimi corpis. ⁊ iō oportet vt aſſumat chriſti naturalē
lucē ⁊ pulchritudinē. imo ⁊ colorē candidū ⁊ rubicū/
dum. vt dr̄ in cāticis. ¶ Poſtremo vnio pficit̄ indiſ/
ſolubilem hn̄s vnionē ad corpus ⁊ idiſtantē vt i cor/
pore ſit ⁊ animetur ab ipſo ⁊ viuat: ⁊ iam de cetero
de corpe repntetur. Hoc aūt fit per oīm bonoꝝ q̄ a
capite vel corde corpi influūtur pticipationē vt dr̄ in
Ps̄. Participē me fac de⁹ oīm timentiū te. Iteʒ q̄
adheret deo vn⁹ eſt ſpūs Reducimur a multis i vnū

Et hoc
- per cathenā vnionis.
- per vinculū ſpūſſancti
- q̄ colligamur filio in ſacramēto
- q̄ reducimur in patrē ⁊ fruimur ip̄o:

Sic ergo perficitur vnio iſta

¶ De cibi ad cibatū heſibilitate
¶ Membrum nonum

Circa nonū ſciendum ꝙ cibi ad cibatum he/ D
ſibilitas perficitur ex apphenſiōē fortiſſima
qua id qđ cibatur apphendit. ⁊ tenet id qđ
ſibi ex cibo eſt vnitū Sicut eni dicit Iſaac in dietis ⁊
cōſtantin⁹ in pantegnis ꝙ quidā cibi paꝝ adherent
vt oua caro ſubtilis ⁊ herbe Quedā firmiter vt nutri
mentū ex puro ⁊ ſincero grano frumenti Sic etiam
chriſto quidā fortiter adherēt. quidā aūt facile ſepan
tur Adheſio aūt fit his modis.

Fortis amor. ſtabilis. heret. cōſtātia xp̄o.

¶ Fortitudo aūt apprehenſiōis ſpūalis fit quaſi du
obus brachijs intellectus et affectus Philippē. iij.
Sequor ſi quō mō cōprehendā Canti. viij. Appre/
hendam te et ducam Item Cāti. tertio. Tenui illuʒ
nec dimittā Item. iiij. Reg. ij. Uiuit dominus ⁊ vi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

uit aīa tua nō dimittā te. Item Ego dilecto meo et
ad me cōuerſio eius. Secūdo fit hec adheſio glutio
amoris Hiere. xiij. Sicut adheret lūbare ad lūbos:
ſic agglutinaui mihi domū iſrl᷑. ⁊ oēm domū iuda vt
eſſent mihi in nomen ⁊ in laudē ⁊ gl'iam. Itē Eſaie.
xli. Glutinū bonū eſt. pſ. Adheſit aīa poſt te. Amis
enī amor facit extaſim tranſponēs amantē in ama-
tum. Eſt igitur amor optimū glutinū quo mēbꝝ icorꝝ
poratū xp̄o firmiter ſubheret ne ſeparetur ab eo
Tertio fit hec adheſio māſione ſtabilitatis. i. ſtabi-
limento cordis ⁊ corpis in ſpūaliuꝫ meditatiōe ⁊ ſtu
dio. Nā hoc neceſſariū eſt. Hinc dr̄ Hiere. xiiij. Po-
pulus hic dilexit mouere pedes ſuos ⁊ dn̄o nō placu
it. Oportet enī firmiter adherere deo. qꝛ oportꝫ pal
mitē manere in vite vt faciat fructū Qui enī manet
in me (ait ip̄e chriſtꝰ) et ego in eo. hic fert fructū mul
tū. Hinc Gen̄. vij. dr̄ Māſiunculas in archa facies:
id ē corpi dn̄i ieſu firma meditatione ⁊ exercitio ad-
hereas. Item de h Gen̄. xxvij. dr̄. Jacob fuit vir ſim
plex hitans in tabernaculo. i. corpe dn̄ico. Ꝓpter em̄
cauere ne ad leuia defluamꝰ ⁊ laxationē patiamur:
ne forte effluat cibꝰ iſte. vn̄ oꝫ caute. patiēter. pſeue-
ranter expectare huiꝰ ſacri effectus: ⁊ nō ideo ſepari
ab eo. Et hec ſimul ſufficiūt de māſione ſtabilitatis:
⁊ perſeuerātia cōtinuitatis. Ac ꝑ hoc de oībꝰ ꝓprieta
tibus ſuprapoſitis huiꝰ vitalis cibi. Age iā hunc op-
temus edamꝰ vt in eternum viuamus.

De quarto noīe ſacramēti quo dr̄ potꝰ. Ca. iiij.

Bibite ⁊ inebriamini chariſſimi Cantic.
iiij: Eſt quarto huiꝰ ſacrm̄ in gn̄e potus.
Joh. Sanguis meꝰ vere ē potus. Circa
quē potū preter cetera ſūt cōſiderāda iſta.
Nā infra vbi agitur de ſanguie hn̄tur multo plura:
hic vero tm̄modo cōſiderāda eſt huiꝰ potꝰ materia
cōgrua. Nā vinū propter ſuas ꝓprietates ⁊ effectus
quos in bibēte oꝑatur cōgruentiſſima huiꝰ potꝰ ē ma
teria. Cū em̄ ſpēs in ſacro ꝓ ſigno aſſumanť: vtiqꝫ
quē efficit vinū corꝑaliter bibitū. etiā in hoc ſacro dꝫ ſi
gnare ad eius ꝯfectionē ⁊ vſū aſſumptū Sūt autē
vini ꝓprietates ſiue effectus principaliores hij

Cōſumit. nutrit. iocūdat. prouocat. vnit.
Cōfortat. curat. ſapit. accēdit. qꝫ ſignat

Et hijs oībus huiꝰ potus effectuū ſimilitudinem gerit
Primo vinū potatū oēs humores malos ꝯſumit
Sic ⁊ iſte potꝰ ſanguis ſcꝫ xp̄i. oēs aīe affectiōes ꝑ-
uas pctōꝝ qꝫ ſordes quaſi quoſdaꝫ humores noxios
tollit. Ad Hebre. ix. Sanguis xp̄i emūdauit ꝯſcien
tias vr̄as ab opibꝰ mortuis ad ſeruiendū deo viuēti
B Apoca. i. Qui dilexit nos ⁊ lauit nos a pctīs noſtrꝭ i
ſanguine ſuo ⁊c. Secūdo vinū nutrit nō ſolū ex ſe
ſed et calori naturali coopando ⁊ virtutē digeſtiuaꝫ
adiuuādo ⁊c. Sic ⁊ iſte potꝰ aīam paſcēdo vehemē-
ter ſua virtute nutrit ⁊ potat. adeo vt ad plenā ſati-
etatē ꝑducēs ip̄am ſitire finaliter nō ꝑmittit. Joan.
vi. Qui bibit me nō ſitiet ineternū Vn̄ ⁊ ſignāter. nō
gregarius ſed verꝰ potus dr̄. Ibidē. Sanguis meꝰ
vere ē potus. Tertio vinū (ſm̄ Albertū) ꝓpter ſubtilē
⁊ humidū ſui calorē cordis ē letificatiuū. Sic ⁊ h po C
tus ſi rite potetur ineffabili gaudio menteꝫ gaudere
facit. imo ⁊ ebriā reddit. Prouerb. ix. Venite bibite
vinū qd miſcui vobis Canti. v. Bibite ⁊ inebriami-
ni chariſſimi. Quarto vinū appetitū ꝓuocat. Sic ⁊
iſte potus quāto magis bibitur tāto magis ſemper
ſititur. Et ſi enī vt ſupra dictū eſt ſuauiter aīaꝫ refi-
ciendo ſatiat. faſtidiū tamē parere nō nouit. ſꝫ mi-
ro quodāmodo ſatiēdo appetitū in ſe acuit ⁊ prouo-
cat magis. Eccli. xxiiij. Qui bibūt me adhuc ſitient.
Quinto vinū nō ſolū ſe potāti vnit. ſed ꝟtuti dige
ſtiue coopando ꝑ vim ſui caloris cibū cū cibato vnit D
Sic et iſte potꝰ potantē. vnū eſſe cū chriſto ſicut et
ille cū patre vnū eſt ⁊ in illo manere mirabiliter facit
Joan. vi. Qui bibit meū ſanguinem in me manet ⁊
ego in eo. Itē Apl's. Vos qui aliqn̄ eratis longe facti
eſtis ꝓpe in ſanguie eius. Sexto vinū eſt ſtoma-
chi confortatiuū. Juxta illud. Modico vino vtere
ꝓpter ſtomachū tuū. ⁊c. Sic et ſanguis xp̄i ꝯ oīa hu
ius exilij mala ꝑ ſpem futuroꝝ bonoꝝ ꝯfortat. Ad
Heb. x. Hn̄tes itaqꝫ fratres fiduciā in introitū ſcō-
rū in ſanguie ieſu. Septio vinū moderate potatuꝫ
multaꝝ infirmitatū eſt curatiuū. Sic ⁊ iſte potus
oīm aīe egritudinū optima eſt tyriaca ⁊ medicina.
Virtus em̄ de illo exit ad ſanādū oēs Et medicina ē E
quā de terra creauit altiſſimꝰ. Octauo ſicut vinuꝫ
optimi eſt ſaporis. ſic iſte potus palatū habentē ſa-
nū ⁊ meretriceis ſuauitatibꝰ nō infectuꝫ gratiſſimo
ſuo dulcore ſuauiter delectat. vide infra in cōſidera-
tionibꝰ de ſanguine. Nono ſicut vinū potantē cale-
facit. ſic ⁊ potꝰ iſte ardentiſſima effuſus charitate ſe
potantē efficaciſſime charitate accēdit. Bernardus
ſuꝑ oīa te mihi reddit amabilē bone ieſu calix quem F
bibiſti. Decimo ſicut vinū vi caloris ſolis generatū
⁊ in torculari expreſſum in potū ꝓponiť. Sic ⁊ potꝰ
iſte calore amoris celeſtis ꝑparatus. in torculari cruc-
expreſſus. in ſacramēto velut quodā calice aīe ꝓpoi-
tur ad potādum Eya itaqꝫ rite hunc potū bibamuſ
vt hos eiꝰ effectus cōſequamur. Poſſent ⁊ alie vini
ꝓprietates ⁊ effectus adduci. quibꝰ huiꝰ potꝰ ſangui-
nis ſcꝫ xp̄i fierent manifeſti effectꝰ ſꝫ breuitati ſtudē
tibꝰ vl' hijs paucis qꝫ cōgrua ſit vinū eiꝰ materia ſat
ſit demōſtraſſe

De quinto nomine ſacramēti quo dicitur Cōmu-
nio vel ſynaxis Capitulū quintū

Panis quem frangimus nōne cōicatio et
participatio eſt corꝑis dn̄i. i. ad Coꝝ. x. G
Jam quinto videndū quō hoc ſacramē-
tum in genere eſt cōionis ⁊ ſynaxis a pa
tribus vocatur quod ſc'tām cōionem ſonat in latino

In quo genere ponit̃ propter ſex cauſas.

Fonti ſpiritib9. ſactis. corp. oĩa nectens.

facit cõicare — Fonti oĩs gratie. / angelorum glorie / ſctis oĩbus triumphantib9 / miſtici corporis paſſiõibus

facit — omnia noſtra cõia. / diuinoꝝ ⁊ hũanoꝝ verã cõionem

¶ De primo ꝙ facit cõicare fonti oĩs grẽ: patet qꝛ i ipſo cõicamus xp̃o ſic vt in nobis ip̃e ſit ⁊ nos in ipſo ⁊ omnia ſua influat nobis Unde dꝛ Prouer. iiij. de filio. diriuentur fontes tui foras ⁊ in plateis aq̃s tuas diuide Et eſt verbũ p̃ris ad filiũ qui eſt fons oĩnis gratie ⁊ oĩs boni. In quo fonte ſũt multe vene grãꝝ vtrãqꝫ eccl̃iaꝫ irrigãtes. Hic eſt fons de q̃ Heſter dꝛ ꝙ fons puus creuit in fluuiũ maximum ⁊ in aq̃s plurimas redũdauit Facitqꝫ q̃ttuor in nobis aq̃ fluentis cõmoditates.

Turpe lauat. rigat. apportat. reuehẽs aq̃ fontis.

¶ Nã grã ſanguinis ſui lauat ſordes pctõꝝ Heb. x Oĩa pene mũdant̃ in ſanguine ⁊ ſine ſanguĩs effuſione nõ fit remiſſio vtẽ ¶ Secũdo rigat arida nr̃a in aqua q̃ cũ ſanguine exiuit de latere ſuo Joh. xix. Exiuit ſanguis ⁊ aq̃. Aqua. ſ. expians ⁊ oĩa rigans Johelis. t̃tio. Fons de domo dñi egredietur ⁊ irrigabit torrentẽ ſpinarũ. i. vanitatum vt diuie plante bonorũ operũ creſcat. ¶ Tertio deportat natib9 ⁊ euehit apud nos abũdantia vt vbi deficiũt magno p̃cio cõmutereñ. Que ſunt. paupt̃as ſpũs. gemitus p pctis fletus. ieiuniũ. ⁊ hmõi q̃ apud nos abũdãt ⁊ in celo deficiũt vel deſinũt. ⁊ ibi nobis pro hmõi mag̃ p̃cia dantur. Nã pro tp̃alib9 eterna. p triſticĩs btã gaudia. p paupt̃ate diuitie. pro labore eterna requies cõdonãtur. Et oĩa nr̃a merita p chriſtũ p̃ri preſentãt̃. ⁊ ad celeſtẽ patriã vt illic remuneremur deportãtur. ¶ Quarto hic fluxus aduehit nobis ⁊ reportat neceſſaria q̃ deficiũt apud nos ⁊ abũdãt in celo. hoc ẽ gaudium cordis. cõſolationẽ ſpũs. dulcedinẽ guſt9 diuoꝝ ⁊ fructũ quẽdaꝫ virtutũ vt illa forti9 deſiderem9: et iſta in quib9 ſum9 magis faſtidiam9 Prouerb. vltio Facta ẽ quaſi nauis inſtiſtitoris dlõge portãs panẽ ſuũ Hic ḡ huic fonti vtilitatẽ cõicam9. ex cui9 bñficio vt dictũ eſt

ſordida nr̃a lauant̃ ⁊ defluunt. / arida nrã irrigãtur ⁊ fecũda fiũt / nr̃i labores referũtur ⁊ mercede digni fiũt / delitie nob̃ celeſtes aduehũt̃ ⁊ dulceſcunt.

Hinc Joh. ij. Qui credit i me ſicut dt ſcriptura. flumina de vẽtre eius fluẽt aq̃ viue. Et Nu. xxiiij. Fluit aq̃ de ſitula ei9 ⁊ ſemẽ ei9 i aq̃s plĩmas redũdabit ¶ Q; per hoc ſacr̃m cõicam9 angelorum glorie

¶ Membrum ſecũdum

Secũdo principaliter hoc ſacr̃m cõicationem nobis cõfert angelorũ glorie: que in mult; cõſiſtit ⁊ precipue i iſtis: H

Reſtauras ſeruis luſtras hũs aiqꝫ reducis

¶ Primo em̃ ruina angeloꝝ ex hoc reſtaurat̃ ſacr̃o qꝛ nõ reparat̃ niſi de his q̃ xp̃o incorporant̃. ſicut ipſe dt Joan. iij. Nemo aſcẽdit in celũ niſi q̃ deſcendit de celo fili9 hoĩs. ſ. cũ corpe ſuo myſtico. Null9 autẽ incorpat̃ corpi miſtico niſi p corpus verũ ⁊ ſumptionẽ eius ſaltẽ ſpũalem Oportet ergo ꝙ p corp9 xp̃i verũ ruina angeloꝝ reſtituat̃. Reſtituti igit̃ cõicãt glorie ãgelorũ per cõicationẽ corpis xp̃i. Deutero. xxxij ſm ſeptuaginta interp̃tes. Statuit termios p̃plorũ iuxta nũerum angeloꝝ dei. ſ. gl̃ie eoꝝ Sic etiã ſecũdo ſi fideles incorpant̃ chriſto pducit̃ ad effectum miſteriũ angelorũ Heb. i. Nõne oẽs amminiſtratorũ ſpũs ſunt. Nõ modicũ ergo gl̃ie hñt qñ eoꝝ completur miniſteriũ. Hinc dicũtur gaudere ⁊ in peitẽtũs pctõꝝ gaudere. ⁊ cõtriſtari in pctis ꝯmiſſorum Deſiderãt eni vt xp̃o ſibi ad cuſtodiã cõmiſſi incorporentur. ⁊ ſic redeãt ad cõionem gl̃ie angeloꝝ p cõionẽ corpis xp̃i. ¶ Tertio etiam ſic pticipam9 diuinas illuminatiões. qꝛ ſicut dicit Dioniſius lex diuitat; ẽ p prima media ⁊ p media vltia reducere. Uñ ſic angeli illũiantur a xp̃o etiã ſm hũanitatẽ qꝛ deſiderãt pſpicere in eũ. ſic ⁊ ſibi cõmiſſos in illuminationes xp̃i reducere intẽdunt p incorpationẽ ⁊ pticipatiõeꝫ hui9 ſacr̃i ¶ Quarto pticipant etiã hoĩes angelorum glorie in reductiõe ad deũ ad quã oĩs illumiator intendit reducere a ſe illuminatũ. Dꝛ autem Eccl̃i. x. Fons ſapie verbũ dei in excelſis Cũ igit̃ fons ſapientie ſit primũ illuminãs: oĩs angelus illumiatas aiaſ reducet ad verbũ. nõ aũt ad verbũ reducũtur: niſi q̃ verbo ⁊ lumini incorpant̃. pſ. Dñe in luĩe vult9 tui ambulabũt: qꝛ ⁊ corpaliter lumini ꝯfigurantur. Ad Philip. Reformabit corpus hũilitatis nr̃e cõfiguratũ corpi claritatis ſue Sic ergo gl̃ie angeloꝝ cõicamus p hoc ꝙ xp̃o incorpamur

¶ Q; cõio dꝛ qꝛ oĩb9 ſctõꝝ meritis cõicare fac̃ Me. iij.

Dicitur tertio principaliter cõio: qꝛ nos oĩmibus ſanctis facit cõicare vt ſi quid deficit in ſingulis ex oĩbus abũdantiũs ſctõꝝ ſupplicatur. Nã ex cõicatione hui9 ſacramẽti habem9 virtutes p̃iarchaꝝ Illumiatiões ⁊ fruitiões pphetarum Juſticias legiſlatoꝝ. dignitates apoſtoloꝝ. victorias martyrũ. ſctitates cõfeſſoꝝ. religionẽ monachorum. puritatẽ anachoritaꝝ. doctrinas doctorũ. mũdiciam virginũ. luctum viduarum. elemoſinas cunctorũ. ſplendorẽ innocentiũ. Oĩa merita ſanctorum Hec eni omnia a xp̃o in corpus eius miſticũ fluxert ⁊ in efficacia corpis ⁊ ſanguinis eius exiſtũt ⁊ de q̃libet in quẽlibet per charitatẽ ſpũſſancti referũtur ex I

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

redūdant Vñ dr Colocen.i. Grās agentes deo pa/
tri ꝗ dignos nos fecit in ꝑtē ſortis ſctōꝝ in lumine.
Per cōionē eni xp̄i ſortē oīs grē cōicamus cū oībus
ſctis. Una eſt eni ꝑticipatio chriſti in oībꝫ membris
eius naturalibꝫ ⁊ inuicē cōicant mēbra. Hinc Actu.
v. Grā magna erat in oībꝫ eis Neqꝫ eni ꝗſq̄ꝫ egens
fuit inter eos. ps̄. Funes ceciderūt mihi in ꝑclaris.
Nā ſicut in corꝑe naturali ſanguinē ⁊ ſpūm vnū mē
brum redundat in aliud. ita multomagis in mēbris
ſpūalibꝫ corꝑis miſtici vnū mēbrum ſpūs cōionem
trāſmittit in aliud. i. Cho. xij. Si quid patitur vnū
mēbrum cōpatiūtur oīa mēbra ⁊c̄. Hec eſt cōio ſctō
rum: de q̄ in ſimbolo dr. Unitas eni corꝑis facit cō/
munionē ſctōꝝ.

¶ Dr q̄rto cōio qꝛ facit cōicare miſtici corꝑis paſſiōi/
bus ¶ Mēbrum quartum

K Facit etiaꝫ quarto cōicare paſſionibꝫ miſtici
corꝑis. qꝛ vt dictū eſt Si quid patit̄ vnū mē
brū cōpatiantur oīa. Et ex iſta cōione mēbro
rum in mēbra languida ⁊ deficientia. fluūt cōpaſſio
nes cordis. ꝯſolatiōes oris. ſubuentiōes in elemoſi/
nis: ſupportationes in aduerſis. Hinc Rhoma. xij.
Neceſſitatibus ſctōꝝ cōicantes exēplo capitis noſtri
xp̄i qui ſe exꝑoſuit paſſiōibꝫ multis vt nobis ꝑ effcm̄
ſubueniret Hinc. i. Joan. iij. Sicut xp̄s ꝑ nobis aī
mā ſuam poſuit. ita ⁊ nos dēmus ꝑ fratribꝫ noſtriſ
ponere aīas nrās. Quādiu eni xp̄us in mēbris ſuis
patit̄. nos oportet cōpati. ſi tn̄ ſancti corꝑis volum⁹
eſſe mēbra Tūc ſctōꝝ nccitatibꝫ cōicamus qn̄ eoruꝫ
neceſſitatē corde ſuſcipim⁹ ꝑ cōpaſſionē. vt (apl's do
cet) Gaudere cū gaudētibꝫ. et flere cū flentibꝫ idipſuꝫ
inuicē ſentientes ¶ Hec etiā cōio ab ore exhibꝫ ver
bū dulciſſime cōſolatiōis. i. Theſſal'. v. Cōſolamini
puſillamines. Eſa. xxxv. Dicite puſillamies cōfortā/
mini ¶ Itē tertio facit ſubuentionē facultatū in ele/
moſinis. vt a toto corꝑe redūdantiam ſpūalium cō
municet ꝑ tꝑalibꝫ. ij. Coꝝ. ix. Si ſpūaliū eoꝝ par/
ticipes facti ſūt. debēt ⁊ in carnalibꝫ miſtrare eis

¶ Quarto facit ſupportationē in aduerſis. Rho. xiiij.
Debem⁹ nos firmiores ībecillitates infirmoꝝ ſuſtie
re. Ad Gal'. vlti. Alter alteri⁹ onera portate Hic Ex
odi. xxiij Si videris aſinū inimici tui iacentem ſub
onere: nō pertrāſibis ſed ſubleuabis cū eo Sic yſach
ar ſupportat onera primoꝝ ſciens illud Sapiē. iij.
ꝙ bonorum laborū glorioſus eſt fructus.

¶ Quinto dr cōio qꝛ facit oīa cōia in ſpūalibꝫ ⁊ cor/
poralibus ¶ Mēbrum quintum

I Facit quinto oīa nrā cōia tam in ſpūalibꝫ q̄ꝫ i
corporalibꝫ vt vere in nob̄ iplicat̄ qd̄ de eccia
primitiuoꝝ ſcriptū eſt. Nec ꝗſq̄ꝫ qd̄ poſſide/
bat ſuū eſſe dicebat: ſed fuerūt illis oīa cōia Et hoc ē
vere habitare frēs in vnū. De hac cōione dr in. Ps̄.
In cōueniēdo ꝑp'os in vnū ⁊ reges vt ſeruiāt domio
Et hac cōione habet eccl'ia vt oībus ſatiſfaciat in in

dulgentijs. qꝛ qd̄ vni deeſt ſuppletur ex abūdantia a
lioꝝ Ois eni abūdantia eſt in corꝑis xp̄i cōione. in
quo ſūt oēs theſauri ſapie ⁊ ſcie dei abſcōditi. Hinc
grās agit apl'us dicēs Grās ago deo qm̄ in oībꝫ di/
uites facti eſtis in illo. ⁊c̄ Et ſubdit Ita vt nihil vo/
bis deſit in vlla grā Omne eni meritū xp̄i. btē ꝟgis.
apl'oꝝ ⁊ oīm ſanctoꝝ efficit̄ hic cōe. ⁊ iō null⁹ pauꝑ
hic inuenitur Sic ergo oia noſtra facit cōia cōmu/
nio ſanctorum in corꝑe dm̄co.

¶ Sexto dicitur cōio qꝛ veram cauſat cōionē diuo
rum ⁊ humanoꝝ ¶ Mēbrum ſextum.

Poſtremo etiā cōio dr de eo ꝙ diuinoꝝ ⁊ hūa M
noꝝ veriſſimā facit cōionem Deus eni in ca
cū oībus bonis ſuis eſt in hoīe: ⁊ hō in deo ⁊
deus et hō eſt iſto mō in oībus nobis. vt veꝝ ſit illō.
.i. Choꝝ. xv. Erit de⁹ oīa in oībus. Deus eni in hac
cōione ſe inclinat ⁊ hūana nrā exaltat in ipm̄ iuxta
qd̄ ꝑrēs deſiderauerūt dicētes Domine inclina celoſ
tuos ⁊ deſcēde Eſaie. lxvi. Utinaꝫ diſrūperes celos
⁊c̄. ¶ De qua inclinatione Baruch. iiij. Poſt hec in
terris viſus eſt ⁊ cū hoībus cōuerſatus eſt. hūana. ſ.
noſtra ſua faciens. ⁊ diuina ſua nobis largiēs. De
hac cōione dr Act'. ij. Erant ꝑſeuerātes in doctrina
apl'oꝝ ⁊ cōicatione fractiōis panis ⁊ orōne Quia cōi
catio fractiōis panis oīm bonoꝝ diuoꝝ ⁊ hūanoꝝ
cōferebat cōicationē Propter hoc ergo ⁊ ſacr'm iſtō
ponitur in gn̄e cōionis. Ubi nūc ſunt qui mag̃ cupi
unt. ꝗ auaricie ſtudent. Hanc cōionē amplectantur
hanc ruminent ⁊ maſticent ⁊ voti cōpotes fient

¶ De ſexto nōie ſacri quo pōitur in gn̄e ſacrificij. et
ſacrificiū nōiatur ſiue hoſtia ¶ Cap. vi.

Placebit dño ſacrificiū iuda ⁊ ſacrificium N
hierl'm ſicut dies ſeculi ⁊ ſicut anni anti
qui Malach. iij. Noīt̄ q̄ꝫ hoc altiſſimū
ſacr'm in genere ſacrificij ⁊ ſacrificiū vo/
catur vel hoſtia. In quo quattuor notant̄

¶ Antiquū. ſanctū. ꝑet acceptū. q̄ꝫ verum

Notāda eſt ſacrificij huius	Antiquitas Sanctitas. acceptabilitas. veritas

¶ De antiquitate ſiue autoritate hui⁹ ſacrificij q̄ ſi O
mul dicūt̄. qꝛ autoritas ꝑri depēdet ab āriq̄tate Am
broſi⁹ dicit ꝙ nrā ſacrā ⁊ ſacrificia patēt eſſe antiq̄o
ra q̄ꝫ ſacrā veteris legis. Quia melchiſedech añ legē
panē ⁊ vinū obtulit in ꝑfcationē nr̄i ſacramēti añq̄ꝫ
aliquid de ſacrificijs legalibꝫ erat inſtitutū. Et quia
antiq̄ora ſunt nrā ſacramēta. ideo debēt haberi i ā/
pliori reuerētia De autoritate q̄ꝫ in. ps̄. dr Jurauit
dñs ⁊ nō penitebit eū: tu es ſacerdos ineternum ſcḋm
ordinē melchiſedech. Trāſlato eī ſacerdotio neceſſe
eſt vt legis trāſlatio fiat vt diſputat apl's Ad Heb.
vij. Ex cui⁹ verbis ſumitur ꝙ hoc ſacraficium quat/

tuor in ſe habet que in nullo alio inueniūtur
Cultū. ſanccitū. cōfirmatū. ſtabilitū

¶ De primo patet: qꝛ ab eo qui ſacerdos dei ſūmꝰ ſine patre: ſine matre: ſine genealogia aſſilʼaret̃ filio dei. vt habet̃ Heb. vij. Ante oēm ſacrificioꝝ īſtitutionē pſignatū. Et qꝛ tā antiquū: ideo merito valde venerādum. ¶ Secūdo eſt auctoritate dei ſanccitum qꝛ ab ip̄o deo prē collatū eſt huiꝰ ſacrificij ſacerdotiū vt dꝛ Heb. iiij. Chriſtus non ſemetip̄m clarificauit vt pontifex fieret. ſed qui locutꝰ ē ad eū. Tu es ſacerdos ineternū ſm ordinē melchiſedech. ¶ Tertio ē iurameto cōfirmatū. ſicut dꝛ in. pſ. Jurauit dn̄s ꝛ nō penitebit eū. vbi notat̃ iuriſiurādi cōfirmatio de eterno ſacerdotio ſilʼ ꝛ ſacrificio. qꝛ ſm ordinē melchiſedech q̄ obtulit panē ꝛ vinum. ¶ Quarta eſt ſua pfectione ppetuatū. qꝛ propter iſtius pfectionem ſacrificia veteris legis cū lege ꝛ ſacerdotio ſunt abolita. vt iſtud in ppetuū ſtatuat̃ obſeruādū. Heb. vij. Repbatio fit pcedentis mādati propter infirmitatē eiꝰ. Nihil aūt ad perfectum adduxit lex Introductio fit melioris ſpei per quā appꝛimamꝰ ad deū. Itē Dico q maner ineternū: ſempiternū habet ſacerdotiū: vn̄ ꝛ ſaluare ipꝑpetuū pōt accedēs p ſemetip̄m ad deum ſp viuēs ad interpellandū p nobis. Patet igitur q auctoritate ꝛ antiquitate ꝛ iuriſiurādi cōfirmatione ꝛ pmanentia ineternū hoc ſacrificiū dignius eſt omnibus ſacramentis.

P ¶ Quō hoc ſacrificiū pre cūctis habet ſctitatē. Mē ¶ brū. ij.

Secūdo principaliter hꝫ hoc ſacrificiū ſanctitatē p omībꝫ ꝛ ſctitatis opationē ex q̄ttuoꝛ q̄ inueniūtur in hoc ſacramēto. et nō in alio ſilʼ. Quāuis eni multa fuerit ſacrificia añ legē ꝛ in lege deo a pribꝫ oblata. tn̄ iſtud vnū in oībꝫ eſt ſignificatuꝫ. qꝛ tot grē in eo ſunt q̄ vnico ſacrificio ſignari nō poterāt.

ſigt̃ ei ſacrificij huius
- materia — panibꝫ varijs
- res. i. xp̄s paſſꝰ — aīalibꝫ ꝛ volucribꝫ
- dl'cedis fructꝰ — i libamibꝫ mellis
- opatiōis actꝰ — oībꝫ oblationū mōiſ

Materiā. paſſū. fructū dulcedis actū

¶ Materia inq̄ꝫ in panibꝫ varijs. Quīqꝫ ei ſūt i materia p q̄ ſignāt̃ in quinqꝫ panū generibus

.ſ.
- Nature puritas
- xp̄i ſanctitas
- regalis dignitas
- nutrimēti efficacia
- triūphalʼ huilitas

In
- ꝑbus ſatis farine
- panibꝫ ppoſitionuꝫ
- panibꝫ primitiaꝝ
- pane helie
- ſbcinericio ordeaͦ pane

Te ſata. ppoſi. pmi. vatis. madianqꝫ.
Purꝰ. ꝛ es ſctus. dignꝰ. cauſās. huiliſqꝫ

¶ Secūdo q̄ꝫ ſignat̃ chriſtus paſſus in animalibus ꝛ volucribus. ꝛ h etiā varijs mōis. Et pmo i aīalibꝫ

p
- Agnū
- hedū
- hircuꝫ
- capraꝫ
- iuge ſacrificiū
- vitulū
- bouē
- veruecē
- vitulā rufā

xp̄e
- paciētis māſuetudinē.
- paſſiōis cāꝫ pctm̄ origiale actū
- ablari pcti fetorē
- medicatā pcti pnitatem
- q̄tidianā paſſiōis ꝯmeōratiōeꝫ
- saginā deuotionis
- vtilitatē paſſionis
- principatū xp̄i i r̄gno fidelium
- Ingreſſū regni p ſāguieꝫ eius

¶ Cale

Agnꝰ. ꝛ es hedꝰ. aries. vitulꝰ. bonꝰes bos
Tu patiēs. cauſa. pnceps. ꝺuotio ad alta
Vitcꝰ. vel vitula. tu capra. vl' hoſtia iugis
Auferens. igrederis. nō pnꝰ. ad hec meōrarꝫ

Signatur quoqꝫ in auibus puta

i
- Turture
- columba
- paſſere

qꝛ xp̄s
- p pctis nr̄is ingemuit
- ad priaꝫ reuolare docuit
- fuger̃ pn̄tiū īſidias erudiuit

Tuqꝫ gemis turture. reuolare colūba. fugis paſſ.

Signatur q̄ꝫ tertio in libamibꝫ puta in ſacrificijs ſalis. mellis ꝛ h ꝑpter diuerſitatē grāꝝ. Nam

In
- Sale
- ſimilagie
- melle
- oleo
- thure
- adipe

ſigt̃ur
- rōnabilitatis diſcretio
- mūdiſſima puritas
- ſpūſſancti dulcedo
- deuotiōis pinguedo
- orōnis odoꝛ ꝛ acceptio
- interna craſſa cōſolatio

ois oblatiōis ſāguie redēptionis opatio

Sal. ſimila. es. thumel. oleū. thus. adeps quoqꝫ ſanguis.
Diſcretꝰ. mūdꝰ. dulcis. piguiſqꝫ odoꝛ ituſ

Sic patet quō ſignat̃ dulcedis fructꝰ in inaiatis. Quarto ſignat̃ opatiōis actꝰ in oībꝫ oblationū modis. ſ. ꝑpter diuerſitatē miraculoſā ſuaꝝ opationuꝫ Sūt eni oblationū mōi ſex in toto: in q̄bꝫ oībꝫ fcat̃ Signatur eni

i
- holacauſtis
- pacificis
- hoſtijs
- victimis
- īmolatiōibꝫ
- oblatiōibꝫ

qꝛ xp̄s
- totalit̃ i igne caritatꝫ ſe obtulit.
- ſuo ſanguie nos pacificauit
- hoſtes in oſtiū celi duxit
- obiā ſe offerēs vicl'a nr̄a rupit
- ſignū oblatiōis habuit
- ſūmꝰ pōtifex oblatꝰ ē qꝛ voluit.

Patꝫ ergo q in oībꝫ hoc nr̄m ſacrificiū ſignatum fuit. imo p ceteris acceptū valoꝛe excellētiſſimū ꝛ p nobis oībꝫ ip̄m ſolū oblatum

¶ De huiꝰ ſacrificij acceptabilitate ¶ Mēbꝝ triū

Iam tertio d acceptabilitate huiꝰ ſacrificij videndū q̄ ex q̄ttuoꝛ coniectari poteſt. Q

qꝛ es filiꝰ dilectꝰ pri ſuo ſeip̄m qꝛ p corpe ſuo
Offert. q̄s. cui. q̄d. p q̄ gratū patet ex his

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Dicit enĩ Aug⁹ i q̃rto de trinitate ꝙ q̃ttuoꝛ ſũt in ſa
crificio iſto. q̃ꝝ vnũ ꝓpoſituꝫ facit ꝙ alia tria oꝑtet
eſſe accepta In oĩ enĩ ſacrificio attenditur

Cui / a quo / quid / ꝑ quibꝰ — offerꝛ̃ qꝛ — patri deo / a xp̃o põtifice ſũmo / xp̃s in homine ſumpto / ꝑ genere humano

Sapia aũt diuina oblatũ vniuit offerenti Qꝛ qui
offert ⁊ qꝺ offertur ſunt vnũ in eſſe ꝑſone. Uniuit q̃
qꝫ offerentẽ cũ eo cui fit oblatio. qꝛ pr̃ ⁊ fili⁹ ſũt vniꝫ
in deitate. Uniuit q̃ꝫ oblatũ cũ hijs ꝑ quibꝰ offerꝛ̃.
qꝛ xp̃us ⁊ hoĩes vnius ſunt nature. Uñ ſicut ſibiipſi
pater de⁹ nõ p̃t nõ eẽ accept⁹ Ita pontifex offerens
vnũ cũ patre etnũs nõ p̃teſſe nõ acceptus. Et ſic pon-
tifex pꝛi nõ p̃t nõ eſſe accept⁹ Ita id qꝺ eſt vnũ cũ põ
tifice offerẽte nõ põt nõ eſſe acceptũ ⁊ ſic oblatiõe ac
cepta. Et ſicut offerẽs ⁊ oblatũ nõ põt eẽ nõ acceptũ
Ita hij pro q̃bꝰ offerꝛ̃ nõ pñt eẽ nõ accepti. qꝛ vni⁹ na
ture ſũt ⁊ cũ oblato ⁊ cũ offerẽte. ⁊ ſanguis xp̃i pur-
gauit in eis id qꝺ ſolũ facit nõ acceptũ. ⁊ incoꝛpora-
tio ſacramenti vniuit eos ⁊ oblatiõi ⁊ offerẽti. ⁊ iđo
pluribꝰ oblationibꝰ nõ indigem⁹. qꝛ iſta ꝑ oĩbꝰ ſuffi
cit ſemel oblata. Antiqui aũt pluribꝰ. qꝛ nulla fuit ꝑ
fecta iđo nec accepta. Eſt ergo ꝑfectiſſima oblatio.
qꝛ pꝛi offertur cui ſoli ẽ offerendũ. Exodi. Nõ erũt ti
bi dij alij p̃ter me. Fili⁹ eſt ſacerdos hui⁹ hoſtie ⁊
ad hanc oblationẽ ſol⁹ dignus. Hebre. vij. Talis ei
decebat vt eſſet nobis pontifex ſanctus: innocens:
impollut⁹: ſegregat⁹ a pctõꝛibꝰ ⁊ excelſioꝛ celis factũs
Itẽ Heb. viij. Talẽ habem⁹ põtificẽ q̃ cõſedit in dex
tera ſedis magnitudinis in celis Hẽmus ꝰ ſufficiẽ
tiſſimã oblationẽ. De qua đꝛ Heb. ꝙ ſaluare iꝑpe-
tuũ põt accedẽs ꝑ ſemetipſũ ad deũ. ſꝑ viuẽs ad inꝛ̃-
pellandũ pro nobis. Unũ enĩ cũ prẽ eſt põtifex ⁊ iđo
nõ ſpernit offerenteꝫ. Reſtat ergo tm̃ vt purificati
vniamur ei Offerens enĩ ⁊ oblatũ idẽ eſt Joh. xvij.
Ego pro eis ſctifico meip̃m Eſt q̃ꝫ quarto oblatuꝫ
cũ his pro quibꝰ offertur vnũ ⁊ iđo mediatoꝛ vnum
cũ patre ⁊ vnũ nobiſcum. i. Thi. i. Mediatoꝛ dei ⁊
hoĩm hõ chriſt⁹ ieſus Acceptiſſimũ eſt ergo ex oĩbus
hoc ſacrificiũ. pſ̃. Tũc acceptabis ſacrificiũ iuſticie.
⁊c̃. Nã hoc ſacrificiũ oẽm iuſticiã impleuit. ⁊ in ipſo
omnes oblatiões ⁊ holocauſta ſũt ꝑfecta Hic Eſa.
lvi. Holocauſta coꝝ ⁊ victime placebũt mihi. Inđ
Grego. Hoc ſacrificiũ magis ꝓficit viuis ad grãm
inueniendã. retinẽdã. recuꝑandã. Hoc magis deſi-
derãt moꝛtui purgãdi ad ĩpetrãdã veniã. Hoc ma-
xime acceptat de⁹ ad gl̃iam ⁊ btitudinẽ oĩm ſcõꝝ

Hoc gratũ pꝛi. ſanctis. captis. q̃ꝫ vnus.

Hinc đꝛ Job vltio Job ſeru⁹ meus offert ꝑ vobis:
faciẽ eius ſuſcipiã vt nõ vobis ĩputetur

De ſacrificij hui⁹ veritate Mẽbꝛum quartum.

R Unde videndũ eſt de huius ſacrificij veritate
hocenĩ in ſe ſolũ cõtinet ſacrificij veritatẽ: ñ
ꝙ altera ſacrificia falſa fuerunt: ſed ꝙ alia ſunt vm-
bꝛa ſed iſtud totũ eſt verum propter iſta.

Nã ſignat vere. cauſat. retinet. reliquũ nil

Primo qꝛ vere ⁊ nõ falſe ſcat. et hoc cõe hꝫ cũ le-
galibus ſacris q̃ falſa nõ fuerũt: tñ vmbꝛa extiterũt
ſed differt in hoc a ſacrificijs ydoloꝝ. Secũdo ẽ ve-
rũ qꝛ oẽ illud qꝺ ſigtur abũdanter cauſat ĩ quo lega-
lia ſacrificia ſuꝑat: q̃ id qꝺ vmbꝛatice ſignabãt nõ ef
ficiebãt ꝑ cauſalitatẽ. pſ̃. Ecce enĩ veritatẽ dilexiſti.
Tertio eſt verũ veraciter veritatẽ in ſe cõtinẽdo. qꝛ
eo veraciter ⁊ realiter xp̃s ↄtineꝛ̃ in hoc ſacꝛ̃o Quar
to ẽ verũ ꝙ nil aliud preter veꝝ ei ſit admixtuꝫ. ⁊ ſic
ſuꝑat ſacrificia cetera. qꝛ iſtud nil in ſe q̃ꝫ ſacrũ habꝫ
admixtũ. Alia aũt ſacrificia in ſe habebãt q̃ ſctĩtatis
capacia nõ erant vt carnes ouiũ. thauroꝝ ⁊ hircoꝛũ.
Pſ̃. Nũquid mãducabo carnes thauroꝝ. Et ob h̃
qui ẽ ſacrificiũ nr̃m de ſe dicit Joan. xiiij. Ego ſum
via veritas ⁊ vita Quia ipſe ẽ via in ſacrificij ſigno.
veritas aũt in cõtento. ⁊ vita in exhibito Et his ⁊ ſi
milibꝰ de cauſis nũq̃ꝫ ſacrificiũ ꝑfecte đo placuit ni-
ſi iſtud. Eſaie. i. Quo mihi multitudinẽ victimaruꝫ
vrãꝝ. dicit dñs plen⁹ ſum. de filio aũt pr̃ đr Matth.
iiij. Tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹ in te cõplacuit mihi Quiſ
quis ergo volet deo recõſiliari ſtudeat deo hoc ſacri-
ficiũ perfectiſſimũ. veriſſimũ. digniſſimũ offerre qꝺ
ñ põt ob cauſas dictas ñ acceptari Et hec đ ſacrificio

De ſeptimo nõie quo dicꝛ̃ Sacramentũ. Ca. vij

M Agnũ eſt pietatis ſacr̃m. i. ad Thim.
tertio. Poſt q̃ꝫ de ſex nõibus determia
tum eſt Reſtat ⁊ đ ſeptimo dicere pau
ca quo đꝛ ſacr̃m. Glorioſũ eſt eñi pãde-
re ſacr̃m regis. Circa iſtud nomẽ Alber S
tus magn⁹ qui et ſubtilia inquirit. puta de cã ⁊ nccĩ
tate inſtitutiõis. de tp̃e ⁊ mõ inſtituendi. cur accidẽ-
tia maneãt ⁊ quõ hic cõtineaꝛ̃. Ueꝝ qm̃ hec nr̃a no-
uellis oliuarũ plantulis dedicãtur a ſubtilioꝛib⁹ de-
clinãtes affectuoſa quedã ſunt hic interenda Et di-
cimus ꝙ ſacramentum dicitur Quia eſt.

Sacꝝ ſignũ — acerbe paſſionis / magne dilectionis. / eterne fruitionis:

Eſt ſignũ paſſi. ꝑamãtis. ſis fruiturus

Motiuũ. foꝛmatiuũ. modus excipiẽdi

Primo ex motiuo quo inſtitutũ eſt Apl̃s dicit. i.
Choꝝ. xj. Quotien ſcũq̃ꝫ mãducabitis panẽ hũc ⁊ ca
licẽ bibetis moꝛtẽ dñi annũciabitis donec veniat Et
ipſe dominus Jeſus per ſemetipſum. hoc facite in
meã cõmemoꝛationem. Ad hoc igitur iſtud ſacram̃
tum inſtituitur vt ex ei⁹ exercitatiõe ⁊ vſu cõtinue i-
tuentes chriſti ſanguinẽ vt effuſum. ſic noſtra meõ-
ria cõpleatur chꝛiſto paſſo vt ſemꝑ ſit fixus in coꝛde
noſtro qui ſemel pro nobis fixus fuit in ligno. Et iđ
etiã iſtud ſacramentum inſtituit vt quaſi daret nob

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

plenã poſſeſſionẽ ſue paſſionis ⁊ mortis vt quotidie
lauaremur in ſuo ſanguine ⁊ reficeremur in ſuo cor
pore quaſi nõ ſufficeret ad oſtenſionem amoris ꝙ ſe
mel ſanguinẽ ſuũ fudit realiter ĩ ligno niſi quotidie
effunderet ſub ſacramẽto. Idẽ q̃qꜫ tẽpus: locꝰ ⁊ mo
dus inſinuãt inſtitutiõis vt patet cõſiderãti Secũ
do ſi ꝯſideres eius formatiuũ quo cõficitur om̃ia in
gerũt paſſionẽ Ad quod etiam facit numerꝰ dictio
nũ in forma pȯſitarũ ſm̃ numerꝝ quinqꜫ plagarum
Sic ⁊ ipſe modꝰ hoſtiã formãdi quo inter ferruꝫ ig
nitũ ſtringitur ⁊ decoq̃tur ingerit meõriã paſſionis
dñi ieſu Ferrũ enĩ ignitũ fuit impia crudelitas iracũ
die iudeoꝝ in chriſto. Ferrũ multomagis ignituꝫ fu
it ĩmobilitas flãme charitatis chriſti ieſu. quia deſi
derio deſiderauit ſeipſum offerre in p̱ciũ ſalutꝭ nr̃e
Primi ferri figura remanſit in chriſti corp̱e dũ vul
neratus clauis. lancea cõfoſſus. ſpinea coronatꝰ co
rona. ſputis deturpatꝰ ⁊ totꝰ plenꝰ iniurijs nõ appa
ruit in eo ſpẽs neqꜫ decor. Ferreris ergo hoc ferro et
figureris qui accedis ad illud ſacr̃m. nõ vt iſta infe
ras chriſto. ſed vt iſta libẽter p̱feras ꝑ chriſto. exem
plo martyrũ ſanctorum. Et vt crucifixi effigiẽ trãſfe
rens in teipſum de eius paſſione iugiter meditare.
Secundi quoqꜫ ferri. ſ. amoris ieſu in te ſculpatur
figura vt eiꝰ amore tam ardenter ferueas: quo tibi
parũ videatur ad eiꝰ ſĩl'itudinẽ ꝑ amore dei oĩa ma
la ſuſtinere. vt ſic fias hoſtia formata ⁊ caractheriza
ta ſĩl'itudine paſſionis. Infinita ẽ hec materia ſi q̇s
ruminare poſſit ¶ Tertio ſi etiã cõſideres modum
quo ſuſcipitur videbis paſſiõis chriſti amaritudineꝫ
memorari. Nã hoſtia frangitur ꝑ manus ſacerdotꝭ
dentibꝫ teritur ⁊ in ſtomachũ mittitur. ꝑ quod ſ̱cat
corp̱is xp̄i fractio ⁊ atteritio in flagellis ſpinis ⁊ cla
uis ⁊ cõſummatio in morte. ⁊ occultatio in ſepulcro
Iſtis igiꝰ modis dicẽte tibi dño ieſu. Treno. tertio.
Recordare paup̱tatis ⁊ trãſgreſſionis ⁊c̄ rñdeas di
cens Meõria meõꝛ ero ⁊ tabeſcet ĩ me aĩa mea
¶ Qꝫ ſacramentũ dicitur quia magni amoris ſi
gnum ¶ Mẽbrum ſecundum

T

Secũdo recte ſacramentũ dicitꝰ. qꜫ ſignuꝫ eſt
magne dilectionis. Hinc etiam charitatꝭ ſa
cramentũ ⁊ amoris pignꝰ ſolet dici. Patet
aũt hec magnitudo dilectiõis ex his ſcꝫ

ex affectu / dono / modo — quo — ſacr̃m hoc inſtituit / ſeip̄ꝫ q̃ maiꝰ nihil ẽ ĩpẽdit / ſe tã charitatiue expoſuit.

En votũ. donũ. modꝰ. hec ſũt ſig̃ amoris.

¶ Primo eluceſcit hec amoris magnitudo ex affcũ
quo ſacramentũ hoc inſtituit. De quo ſupra aliqua
tenus actũ eſt q̇ preſertim ex verbo illo dñi ieſu efful
get quo dixit. deſiderio deſideraui hoc paſca mãdu
care vobiſcũ. O deſideriũ. o deſideraui Grãde dictu

durũ creditu vt Jeſus verus deꝰ plaſma ſuũ vel deſi
deret (taceo vt deſiderio deſideret) ⁊ nõ modo cuꝫ ip
ſo mãducare: ſed ⁊ mãducari ab ipſo Quis aũt crede
ret niſi veritas ip̄a dixiſſet. Vere deſideriũ illud aõr
inſtitutionis huiꝰ lucẽ hitat inacceſſibileꝫ. nec a q̃qꜫ
niſi ab ip̄o domino ieſu plene poteſt (poſt trinitatẽ)
dinoſci. Et quãdo de hoc minus eſt quicquid dici po
terit (quippe qꜫ abyſſus) ideo de hoc ſup̱ſedenduꝫ et
ꝯtemplationi relinquendũ Nõ enim mihi ſufficeret
longeui neſtoris etas. Vt canerẽ quãtus corde per
arſit amor ¶ Secundo cõiectatur amoris huiꝰ im
menſitas ex dono quod ĩpendit. Quippe vbi dator
tranſijt in donum. In charitate perpetua dilexerat
creator creaturam. ⁊ multa dedit encenia ⁊ pignora
amoris ab initio creator. Sed iam ſol in arce fuit
quando hoc donũ amoris teſtimonium credibile ni
mis impendit.

qꜫ totũ mũdũ angelos ſeip̄m oĩbꝫ ⁊ multis modis
Ante ſuũ. qꜫ ſuos. ſed nũc dat ſe variatis.
p̱egrinatiõis miſtrans redẽptiõis refectionis
In ſociũ. ſeruũ. p̱ciũ. qꜫ cibũ mõ donat

¶ Immo in omnẽ vſum deſiderabilem ſe nobis ex
hibuit omnibus omnia factus. vt infra plenius dice
tur. In hijs autẽ donis vnum eſt quod maxime oſtẽ
dere voluit. ⁊ maxime de ſe credi atqꜫ famari videli
cet eſſe philanthropon. hoc eſt hominũ amatorem.
⁊ adeo amatorem vt ſibijpſi nõ parcens ſemetipſuꝫ
exinaniret et ſe propter te traderet in manꝰ inimico
rum Vere domine ieſu nunc cognoui quoniã dilexi
ſti me. quinimmo me magis dilexiſti q̃ꝫ te. quia tibi
nõ p̱cens te tradidiſti pro me. ⁊ non ſolum in paſſi
onis ſupplicium: ſed et in quotidianũ mee refectiõis
cibum. ¶ Tertio amoris imẽſitas effulget ex mõ q̄
ſe expoſuit. Unde ⁊ dicitur ſacramentũ. quia eſt ſa
crum mirabilis expoſitionis ſui pro nobis ſignum.
Vere mirabilis iſte modus Cum enim nõ eſſet con
ueniens ꝙ in carne paſſibili diutius moraretur ĩ ter
ris. modum tamen hunc adinuenit quo ſemper ſe no
bis etiam exhiberet per preſentiam carnis. Naꝫ apo
ſtolis et ceteris poteſtatem cõficiendi dedit. A qua
poteſtate nullum legitimũ ſacerdotem ſeruatis ſer
uandis excluſit Vere ſtupendũ hoc fuit amoris ſig
num ꝙ ſic in ſacramento ſe pro te expoſuit. ⁊ ſic q̃ſi
noua morte ſeipſum manibus cuiuſqꜫ catholici ſa
cerdotis expendit Quia pro nullius malicia vel pro
aliqua iniuria que ſibi ibi fiat poteſt eius preſentia
violari quin ſemper ibi ſit verum chriſti corpus rite
factis que circa cõſecrationem fieri dñt ⁊ duranti
bꝰ ſpeciebus O q̃tũ eſt hoc in effuſiõe amoris ſi noſ
ſemus bñ ponderare Modus quoqꜫ huius expoſi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tionis eſt vſqꝫ ad vnionē tui cū xp̄o. Ad hoc eñ̄ fctā
eſt tanta expoſitio xp̄i in ſacr̄o vt nō ipediat̄ ſacram̄
ti effectus q̄ eſt tui in xp̄m ꝯuerſio. Uñ in hui⁹ ꝑtici
patione nō tm̄ efficeris frater xp̄i aut cōſobrin⁹. ſed
efficeris ip̄e xp̄us ꝑ grāꝫ transfformatiōis. Et vt hanc
idemptitatē tuā ad xp̄m plenius poſſis cognoſcere.
ſcias ꝙ trib⁹ modis nos cognoſcim⁹ aliquos attine-
re nobis. ſ. generatione. nutritiōe. familiari locuti-
one. Sic et nos efficimur totus chriſtus. Uñ q̄ttu-
or ſunt modi quibus hō dinoſcere poteſt ꝙ attineat
chriſto.

Fis xp̄s generat⁹ eo. paſſ⁹. vocitatus.

Scis enim te eſſe hoīem qꝛ ab hōībus generarꝭ.
ſed nō in ydemptitate indiuidui ſed ſp̄ei. Et de ſemi
ne ſupfluo indiuidui: ſed neceſſario ſp̄ei. At nō ē ta-
le ſemē quo tu xp̄iane gñaris a xp̄o. Nō eñ̄ ex ſuo ſu
perfluo. ſed ex vite ſue neceſſario generaris. De tota
eñ̄ vita ſua te genuit: q̄ tibi in morte ſua ꝛ ſanguie
baptiſmū ꝯſtituit. Nā in morte xp̄i ſubmergeris in
baptiſmo. ꝛ quaſi nou⁹ xp̄us inde reſurgis. Ro. vi.
Cōſepulti ſum⁹ xp̄o ꝑ baptiſmū in morte: vt quem-
admodū xp̄us reſurrexit a morte ꝑ gl'iam p̄ris. ita ꝛ
nos in nouitate vite āmbulemus. Es ergo chriſt⁹ ge-
neratiōe. Secūdo noſcit̄ attinētia nutritōe. qꝛ ex e-
iſdē ſum⁹ ex q̄b⁹ nutrimur. a m̄rib⁹ aūt nutrimentū
ſumūt ꝑuuli ex eaꝝ ſupfluo. Sed xp̄us nos nutrit
de ſuo neceſſario. ſ. de corꝑe ꝛ ſanguie ꝑprio. Nā vt
oſtēderet xp̄s verā ſui exiſtentiā in nob̄ ꝛ nr̄i in ſe nō
de alio nos nutrire voluit q̄ꝫ de ſeip̄o Uñ ꝛ ait Ca-
ro mea vere eſt cib⁹ ꝛc. nō quidā cōuertendus in na-
turā cibati q̄ eſt infecta peccatrix ꝛ miſera. ſed ꝯuer
ſurus cibatū in naturā ſui q̄ eſt ſp̄ualis ſctiſſima et
diuina. O vere ſapidus cib⁹ qui hoīem facit deū ꝛ i
dei ꝑouebit vitā. Joan. vi. Qui mādučat me ꝛ ipſe
viuet propter me Jta vt dicere poſſit illud Ad Gal'
ſecūdo. Uiuo ego iā non ego: viuit vero in me xp̄us.
Tertio cognoſcitur attinētia fāiliari locutiōe ꝛ ꝑ
familiaria verba vt qñ m̄r vocat nos filiū ꝛ frat̄ fra
trē. Stupēdo mō ſi cōſiderem⁹ etiaꝫ verba xp̄i nos
ducūt in ipſum. Jp̄e eñi d̄r ꝙ ip̄e eſt fermentū in ſili
tudine. nos farina. ꝙ ip̄e eſt vitis. ꝛ nos palmites.
O qualis eſt iſta locutio. nō eñi facit gradū ſed vnio
nē. Tota eñi paſta poſt fermētationē eſt de natura
fermēti. Et q̄d palmites reſpectu vitis niſi vitis ꝑ-
ua reſpectu magne. ꝛ ꝑs reſpectu toti⁹ Sic ꝛ intel-
ligas te nō xp̄i filiū ab ipſo ſeꝑatum. ſed ei⁹ mēbruꝫ.
in ip̄o firmū. ꝛ totaliter in ei⁹ grām ꝑ charitatē con-
uerſū. Hinc ait Joh. xv. (vnionē ſui extaticā ad nos
exprimēs) ad p̄rēm Tu in me ꝛ ego in eis. Jtē. Sic
dilexit me pater ꝛ ego dilexi vos Quā vnionē dei ad
nos ꝛ nr̄i ad chriſtū Aug⁹ elegātiſſime explicat i q̄n
quagena ſuꝑ. p̄s. Jnclina dñe aurē tuā ꝛ exaudi me
cui⁹ verba prolixum eſt ponere. patet ergo ex his ꝙ
fias totus chriſtus: Juſte ergo Jeſus cuiqꝫ dicere
pōt illud Eſaie. v. Quid vltra debui facere ꝛ nō feci.
quod tui ſcꝫ cordis duriciā poſſet emolliri: ꝛ me tibi
vnire Jdeo eñi oīa egit. Nā nō fuit ei cure panē con
uertere in ſe. niſi vt per hoc intelligeret chriſtian⁹ ſe
debere ꝛ poſſe ꝑ gratiā trāſire in xp̄um. Patet ergo
ꝙ ſit magne dilectiōis ſacramentū

Qꝫ ſacr̄m dicitur quia btīfice fruitiōis ſignū

Mēbrum tertiū

Tertio p̄cipue d̄r ſacramētū qꝛ ē beatifice frui-
tionis ſacrū ſignū quod potiſſimū ex trib⁹ ptꝫ
q̄ ſequuntur. E

Materie. ſp̄es. mod⁹ hoc tipat accipiendi.

Primo in q̄ꝫ deſignat̄ eterna fruitio ex ſacr̄i mate
riȷ̄s qꝛ cōmendat̄ in pane ꝛ vino q̄ ſocietatē ſignāt et
iocūditatem inducūt Aug⁹ Cū cibo ꝛ potu id appe-
tāt hoīes vt nō eſuriāt neqꝫ ſitiant hoc veracit̄ ñ p̄re
ſtat niſi cibus iſte. i. ip̄a ſocietas ſctōꝝ i regno. Ubi
pax plena ē atqꝫ ꝑfecta. Et alter quidā ait ꝙ pāis iſte
ſacramētalis ad altiorē trāſmittit refectiōis ciuita-
tem. ad panē ſcꝫ illū ſuꝑſubſtātialē. i. ad deū trinuꝫ
ꝛ vnū. Uinū quoqꝫ eternā illā iocūditatē deſig̃t q̄d
letificat cor hōīs. Hinc ablutiōem ſumēdo dicenduꝫ
Bibā ꝛ hilarior fiā qꝛ magnificata eſt aīa mea. Se
cūdo deſignat̄ btīfica fruitio in hoſtie q̄litatib⁹ ꝛ ſp̄ē
bus que ſunt

Lata. rotūda. nitēs. ex p̄s. ſit ꝛ azima ſcp̄ta

Nā in hoſtie latitudīe deſignat̄ gaudiȷ̄ vniuerſalitas
Jn rotūditate eternitas. Jn cādore lucis iocundi-
tas. Jn carentia fermēti ꝛ ſalis. oīs pene ꝛ emuitas
doloris. Jn azima gaudiȷ̄ puritas Jn imagine ac in
ſcriptiōe diue viſionis ꝑſpicacitas Poterāt hec lon
ge deduci. ſed ſatis pateſcit ꝓpoſitū. Uñ d̄ ampliori
ꝓſecutione ē ſuꝑſedendū. Tertio deſignat̄ beatifi-
ca fruitio in ſumēdi mōīs Nā ſicut ſacr̄ales ſp̄ēs to-
taliter inſumim⁹ Jta in regno facie ad faciē in d̄i cō
tēplatiōe aſſumemur. ꝛ a claritate in claritatē tranſ
formabimur. ꝛ deo nr̄ō integre vniemur. ꝛ fiem⁹ ꝑ
grāꝫ q̄cq̄d ip̄e ē ꝑ naturā Ptꝫ ḡ ꝙ hoc ſacr̄m ē btīfi-
ce fruitiōis ſignū. Nā iuxta Ambroſiū. Hec ē mēſa
vbi de⁹ ē ſedēs ꝛ ſcti cū eo recūbētes ꝛ angeli circum
ſtantes. Nā idē illi q̄ eſt panis angeloꝝ quē āgeli co
medunt pleno ore is aſſumitur a nobis ſub ſpecie ſa
cramētali. Panē eñi angelorum mādučauit hō. Et
Sapiē. xvi. Ego ſum panis viu⁹ q̄ de celo deſcendi.
Jdeo illud inſtituens dixit ſe hoc idē cū eis ſūpturū
in regno p̄ris ſui Nō bibā inquit āmodo de hoc ge-
nimine vitis vſqꝫ in diē illū dū illud bibā nouū vobiſ-
cū in regno patris mei. De hoc etiā quedā ſupra di
ximus. Et hec ſufficiāt de eo ꝙ d̄r ſacr̄m. ꝛ ex ꝯñti d̄
oībus ſcp̄tē nōīb⁹ ſacr̄i Nō ꝙ nō plura ſint nomina
eius. ſed hec ſunt principaliora Nā ꝛ aliȷ̄s nōīb⁹ ap-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

pellatur.

qȝ filiꝰ mittit fit trāſſubſtātiatio   curās abſoluēs i iudicio

Miſſa. metalipſis. medicia. vł actio drā

Quoꝝ etiā declaratio ſatis eſſet pulchra. ſed ex dictꝫ facile pōt ſumi horū applicatio Age ergo hec nomia voluamꝰ ꝛ in deſiderio habeamꝰ Amen.

Carmen in ſeptē nōia ſacramēti corporis ꝛ ſanguis dñi ieſu.

Et cantabitur ſub modulo Dies eſt leticie.

O Panis vivifice
donū ſingulare
des tua deifice
nomina tractare
Nēpe tua noīa
cōſecrata fomina
larga fruge turgēt
Nectorē chariſmatū
hec fluenta dogmatū.
ſacro topo prebent

De nōie Euchariſtia

Salue euchariſtia
fons delitiarū.
noīe re gratia
dulcoꝛ animarum
Salueto pȳſſimis.
amicis dulciſſimis.
abs Jeſu collata
Dones ſacra facie
fruat tua facie
anima beata

De nōie Donū

O donū magnificū
fluens largitate
Salue hilarificū
ardēs charitate
Salue nobiliſſimū
ſufficientiſſimū
vtile damnatis
Danti ꝯfortiſſimū
te laudo gratiſſimū
mihi datū gratis

De nōie Cibi

Salue cibus regius
nobilis guatorum
Suauis egregius
oim ſaporum
O eſca lautiſſima
manu prudentiſſima
piſta trinitatis
Opple languidiſſima
ꝑ effetam animam
cibo pietatis

De nōie Potus

O potus dulciſſie
lateris fluentū
Salue ſapidiſſime
languētis fomentum
Salue iocūdiſſimū
vinū meraciſſimū
ebrios bibentes
Germinato virgies.
atqȝ mentis cardines
fac mero calentes

De nōie Cōio

Salueto cōio
omniū bonorum.
hoim tu vnio
atqȝ angelorum
Preſtes influentiam
preſtes accreſcētiam
capitis in membra
Tuis paſſionibꝫ
hȳs cōmunionibꝫ
dedices cōmēbra

De nōie ſacrificiū.

Salue ſacrificium.
in cruce litatū
mirū ſacrificium
figuris ſignatū.
Te laudo digiſſimuꝫ:
deo acceptiſſimū
ſanctū iuramento
Salue pontificium.
chriſti ſacrificiū.
patris ſpiramentuꝫ.

De nōie ſacramētū

Salue admirabile
chriſti ſacramentum.
Inſigne amabile
tu medicamentū
Tu cōmeōratio.
atqȝ exaltatio
chriſti paſſionis.
Te laudo ſignatio
ſupne guſtatio
iam fruitionis

Finis

Incipit prologus ſiue prologuium in ruminatorium conſiderationum

Titulus nonus A

Cum ſederis ad menſam potentis diligēter attēde que apposita ſūt tibi ſciens quoniam ſimilia oportet te preparare. Prouerb. xxiij. Alteruȝ p̄hꝫ ut in huius principio diximus ferculū maſticandū conficitur ex diuerſis circa ſacramentū cōſiderationibus Unde ꝛ iuxta Albertum ꝛ Joannē de turre cremata Maſticat qui ea q̄ circa hoc ſacramentū ſunt conſideranda attēdit Juxta etiam quod precipit in verbis preallegatis ſapiens diligenter ſcȝ attēdere ꝛ cōſiderare ꝛ ſimilia preparare. id eſt ſingulis cōſiderationibus deuotis affectionibus correſpōdere. Hinc ꝛ in huiꝰ tipo panis propoſitionuȝ dictus eſt. in hebraica veritate panis facierum. eo ſcilicet ꝙ proponitur faciei mentali. id eſt menti cōmemorandus. rationi cōſiderandꝰ. voluntati diligendus

Aſſignemus igitur et huius ferculi ſeptem buccellas per ſingulos dies ruminādas ne cui ſit fas cauſari quia deeſt ei conſideranda materia. Uerū quoniam cōſiderationum iſtarum abiſſus numeroſa. ꝛ quia in ſuperioribus multa materia eſt prehabita. Ideo ſic hic buccellas has aſſignamus ne vel ea repetamus. aut ne ea que ſupra nos ſunt proponamꝰ conſideranda Nam ſi cui libet ſublimia huius ſacramenti ꝛ profluuiȷ̄ huius ſcrutari profunda habet doctorum ſuper quartum ſententiarum ſcribentium dicta. et ſancti doctoris ac ceteroruȝ ſummas. ꝛ tractatulos in quibus inueniet ſubtilia q̄ȝ diſcuſſa Nobis ſufficiat illa aſſignare conſideranda. que ſunt deuotionis excitatiua. vt ſunt iſta

Scȝ de ſacr̄i
- Antecedentibus
- Subſtantialibus.
- Circūſtantȳs
- Mirabilibus
- Uſu et modo ſumptionis
- dulcedine ſaporis.
- Proprietatibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ De ſacramẽti antecedẽtibꝫ ¶ Cap. pmum.

PRima inq̃ꝫ cõſideratio ẽ de ſacr̃i antece/
dẽtibus Nã plura illud ãnceſſerũt

vt ſũt { Sctõꝝ votiua ꝺſideria / varietas figuraꝝ / ꝓphetaꝝ vaticinia } q̃bꝫ ẽ { ꝺſideratũ / p̃figuratũ. / ꝓphetatum }

B Optatũ patribꝰ p̃ſignatum quoqꝫ fatũ.

Primo enĩ fuit hoc ſacramentũ a prioribꝫ patribꝫ
votiue deſideratũ. Nã quẽadmodũ fuit deſideratus
aduẽtus eiꝰ in carnẽ: ita ꝛ aduẽtus eiꝰ in mentẽ ille q̃
nõ niſi ꝑ eiꝰ mãducationẽ vel ſpũalẽ vel ſacramẽta/
lem fit. Nihil quoqꝫ ille in carnẽ ſcꝫ aduentus ꝓdeſt:
niſi ſubſequat̃ ꝛ iſte qui eſt in mentẽ. Quantũ ãt pri
ores deſiderauerũt aduentũ iſtũ pꝫ ex verbis Job q̃
Si nõ dixerunt viri tabernaculi mei Quis det ꝺ car
nibꝫ eius vt ſaturemur! Vñ ꝛ in huiꝰ deſiderij tipuꝫ
oẽs reges terre deſiderabãt videre faciẽ ſalomonis:
qui ſub hoc ſacramẽto veraciter ꝛ realiter ꝯtinetur
Et in nocte querit ſpõſa ſpõſum ſe pꝰ ꝑietem ſacr̃a/
lium ſpẽꝝ occultantẽ Sic ꝛ nos in omĩ nocte aduer
ſitatis dẽmus ꝯfugere ad hoc ſacramentũ in mente
innocãdo. imo ꝛ corꝑaliter añ reſeruaculũ eiꝰ recur/
rendo ꝛ ꝓſternere dicendo O ſalutaris hoſtia q̃ celi
pandis oſtiũ bella premũt: hoſtilia da robur fer auxi
liũ: aut ſil̃e q̃cq̃ꝫ legẽdo. Nã hmõi exercitatiõis figu/
rã videmꝰ in pribꝫ veteris teſtamẽti oſtenſã q̃ q̃ti
ens tribulati fuerũt ad archã refugij cõfugerũt. In
dubijs illic dñm cõſuluerũt. In bellis ſecũ adduxer̃t
q̃ corã adorauerũt gr̃as ĩpetrauerũt: ꝛ oẽ bonũ inde
ꝑceperunt Que indubie archa huiꝰ nr̃i fuit ſacramẽ
ti figura. Et hoc propter iſta

C Archa dei ſctã. tenet optia. ꝑficit alta

¶ Primo inq̃ꝫ ꝓpter arche illiꝰ ſctitatem Nã ſicut
illa archa cõtinebat veteris teſtamẽti ſcã. Sic nr̃m
ſacr̃m cõtinet oĩs ſctitatis fontẽ. ꝛ ſub eo cõtinetur
diuinitatis plenitudo veriſſima. Secũdo ꝓpter cõ/
tentoꝝ qualitatẽ Nã ſicut in illa archa mãna. legis
tabule ꝛ virga aaron fuerũt repoſita. Sic in archa
corꝑis dñici inuenimꝰ multo pleniꝰ omĩa iſta: puta
mãna. i. debiliũ cõfortationẽ. legis tabulas. i. ſim/
pliciũ informatiõem. Virgã aaron. hoc ẽ male acce/
dentiũ correctionẽ. Inſuꝑ tertio ꝓpter defectuum
diuerſitatẽ. Nã ſicut archa vetus alios occidit: alios
nõ. quoſdã vero per oĩa benedixit Sic ꝛ ſacramẽtũ
iſtud male accedẽtes occidit Alios aũt ad bonũ pro
mouet. tertios vero ꝑ omĩa bñdicit. Patet ergo ꝙ
hec archa corpus ſignificat dñicũ ꝛ hoc ſacr̃m. Vnꝺ
quẽadmodũ vetuſti illi ſe exercitauerũt circa archã.
debemꝰ nos exercere circa digniſſimũ iſtud ſacr̃m ſẽ/
per ad illud ꝯfugẽdo: ſemꝑ eius pñtiam deſiderãdo.
Eſſet hic copioſiſſima ꝛ magne deuotiõis materia.
Meditari videlicet quõ hoc ſacr̃m fuit optatũ Naꝫ
offerunt ſe circa hec multa cõtemplanda Scꝫ

qꝛ pñs   dẽ bonũ   que cã   modꝰ   ad q̃rũ ſilitudĩez

Qui cupiãt. q̃le. cur. quõ. cuiꝰ adinſtar.

¶ Primo qui ſũt qui cupiãt ꝛ occurrũt omẽs iſti

angeli   ĩ limbo   ĩ mũdo   ꝓphete   reges   ꝛ gẽtes. D

Angelici. patres. iuſti. vates. q̃ꝫ gentes

¶ Angeli deſiderauerũt qꝛ per hoc ſuas ruinas re/
ſtaurari nouerũt vt pꝫ ſupra de nõie cõlonis. Pr̃es
in limbo cõſtituti hoc pro eorũ redẽptione ꝛ pr̃iarche
viui ꝑ eoꝝ ſacrificij cõſummatiõe deſiderauerunt.
Abraam em̃ pr̃ veſter deſiderauit videre diẽ hunc. ſ.
inſtitutionis ſacr̃i. Tertio qꝛ multi iuſti vt dñs ait.
Quarto vates. Nã multi reges ꝛ prophete deſidera/
uerũt videre que vos videtis Quinto gẽtes vt pꝫ in
Job ꝛ alijs. quia ipſe eſt deſideratus cunctis genti/
bus. Et hoc de primo qui ſcꝫ cupiunt. ¶ Secũdo cõ
ſiderandũ quid ꝛ quale in ſacramento deſiderabant
Alter expectabat ſalutare. alter agnũ. alter redẽpto
rem ſcientes ꝙ omnibus omnia factus ꝙ mãna cu
iq̃ꝫ pro voluntate ſapiebat ¶ Tertio videndũ Cur ꝛ
quare hoc deſiderabant: cuius cauſas habes ſupra ĩ
gradu inuitationis. De quarto autem quõ ſcꝫ deſiꝺ
rauerunt eſt notandum ꝙ xp̃m ꝛ hoc ſacr̃m

deſiꝺra bãt { ſepe ꝛ multipliciter / paciẽter ꝛ lõganĩr / inter ſe ꝛ ĩdeficient } ſic pꝫ ſcrutãti ſcꝑ̃tas

¶ De vltimo nota ꝙ deſiderabãt inſtar in magna
neceſſitate poſitorũ. ſicut declarat eccl̃ia in ſeptẽ an
tiphonis in aduentu O ſapia ꝛc̃. Item deſiderabant
chriſtũ ꝛ hoc ſacr̃m Quẽadmodũ deſiderat ceruꝰ ad
fontẽ aquaꝝ. pullus irũdinis clamat ad mr̃em ꝛc̃.
Et nõ videatur cuiq̃ꝫ ab re quod dicamꝰ patres deſi
deraſſe hoc ſacramentũ cũ vtiqꝫ conſtet (apoſtolo te
ſte) ꝙ eundẽ cibum mãducauerunt nobiſcum Nam
qñ optabãt chriſtum deſiderabant ꝛ hoc ſacramẽtũ
quod vtiq̃ꝫ cõtinet eum. Eya itaqꝫ ꝛ nos deſideremꝰ
chriſtũ venturum in ſacramentum quẽadmodũ illi
expectabant aduentũ eius in mũdum Quorum ꝺſi/
derium eccl̃ia in introitu miſſe proponit nobis ĩ ex/
emplum vt ſic excitet torporem noſtrũ Nam ex fer/
uentibus talibus deſiderijs multiplex prouenit bo/
nũ Iuxta Albertum.

Intẽdit. feruꝫ. releuat. ſoluit. mala. dl̃cat

E Edificat fr̃es. celeſtia neumata ſignat:

¶ Primo enĩ Intentio intenditur vt velociꝰ ad de/
um ꝑueniatur. vt Auguſtinus ait. Hinc Eſaie. xlv.
Current ꝛ nõ laborabunt. volabunt ꝛ nõ deficiẽt Et
hinc animalia Ezechielis. primo. deſcribũtur alata
¶ Secũdo facit feruorem deuotionis Nõ enĩ ad de/
um clamor niſi de feruore orõnis exurgit Et hoc ſig
tuꝫ ẽ Eſaie. vi. vbi dicitur. ꝙ Seraphin clamabant
ꝛ anĩalia Ezechielis in medio ignis apparuerunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Tertio cauſat anxietatis reuelationē. qꝛ de⁹ eu꞉ exaudit. Baruch. iij. Aīa in anguſtijs ꝛ ſpūs anxius clamat ad te dn̄e audi ꝛ miſerere. qꝛ deus es miſericors. ¶ Quarto facit a debito cordis ꝛ oris deobligationē. Tenemur eñ de corde ꝛ ore (maxīe clerici) clamare ad deū ꝛ reddere vitulos labioꝝ. ¶ Quinto cauſat cordis dulcedinē. vt ait Aug⁹. hinc. pſ. q̄꞉ dulcia faucib⁹ meis eloq̄a tua. ¶ Sexto facit ꝓximi edificationē. qꝛ ꝓx̄ſ audiens edificat ad bonū. pſ. Narrabo nomē tuū fratrib⁹ meis. Sic luceat lux vr̄a ꝛc̄. ¶ Septimo facit in terris celeſtis iocūditatis ſilitudinē. vbi edētes eſuriūt: ꝛ deſiderātes ſemꝑ ſatiātur ꝛ deſideriū iuſtoꝝ audit dn̄s. ꝛ deſideriū cordis eoꝝ tribuit eis. Pudeat itaq꞉ nos tēporis ꝛ corporis nr̄i ꝛ iugi deſiderio clamem⁹ Ueniat dilect⁹ meus Ueni dn̄e Jeſu ꝛc̄. Oſtēde mihi faciē tuā: ſonet vox tua in auribus meis Uox eñ tua dulcis ꝛ facies tua decora Et hec de primo.

¶ Quā multipliciter fuit hoc ſacramentū prefiguratum ¶ Mēbrum ſecundum.

F Lteriū de āncedentibus principale eſt Q꞉ ſacramentū iſtud fuit multiplr̄ ꝑfiguratum. Circa quā ꝑfigurationē etiā꞉ mlt̄a ſe offert materia ſpeculāda. de eius

Sc꞉ decentia / varietate / ſufficiētia — Fuit enī decēs tm̄ ſacr̄m prefigurari. tū ꝓpter ipſius dignitatē. tū ꝓpt̄ nr̄a꞉ necītate꞉.

¶ In varijs q꞉ reb⁹ fuit ſignatū: ꝛ ꝑ cūctas etates vt patet ſupra vbi de ſacrificio actū eſt. Ubi dicit̄ q̄ hoc ſacr̄m ꝑfiguratū in aīalib⁹ ꝛ volucrib⁹ in reb⁹ inanimatis ꝛ in oīm oblationū generib⁹. Eſt ꝑterea ī multis alijs prefiguratū reb⁹ ¶ Jam tertio de ſufficientia ꝑfigurationis eſt ſciendū q̄ nihil in hoc ſacramento habet̄ qd̄ nō plene prefiguratū. vt ꝑz hoc modo. Nam quātum

ad r̄e cōtentā (ad maīā ſpēꝝ l' ſignū / r̄e cōtentā. i. xp̄m / effcm̄. i. dulcedīs guſtū) — oblatiōe melchiſedech / agno paſche / mānc cibo

ē (ꝯpūctiōis inductīm / paſſiōis rp̄n̄tatīm / iteriorꝫ hoīs viuificatīꝫ / oculi mētalis illūiatīm / glie ꝓductiuū / deuotiōis īpinguatīm / actiōis roboratīm) ſigtū — edulīū gedeōis / ꝓpōnis pane / ligno vite / ionathe melle / ſubcinericio pane. / vitulo ſaginato / ſampſonis fauo

Que hijs verſibus continentur.

Māna. ꝛ melchiſedech. agn⁹. vitul⁹q꞉ pa
Guſtū. materiā. rē. dnotū. mala paſſū. Unīſ
Fert gedeō. lignū. ionathā. ſāpſō. et helias
Cōpungit. vinū. luſtrādo. roborat. aſtra.

Sūt ꝛ innumere alie figure quas tāgere ꝓlixitas vetat. Unas oēs ad quattuor ꝑncipales ꝑtēs orthodoxi reduxerūt. ſc꞉ ad oblationē melchiſedech. Agnū paſcalē. Ad māna ꝛ ad ſanguis xp̄i effuſionē. Quaru꞉ prima eſt figura tp̄e nature Alie due tp̄e legis ſcp̄te Quarta tp̄e gr̄e q̄ plene hoc ſacr̄m deſignāt vt ſctūs doctor dicit

q̄ ad (effectū / r̄ſpectū / vſum) ſ. (viuificare nutre r̄ſtaurare ꝓtegere / rei ꝯtēte effecte efficacie ſigni / qꝛ hijs vtimur vt patet.)

¶ Quod āt ponūt ſanguinē xp̄i effluentem de latere xp̄i cū aqua hui⁹ ſacr̄i figurā hoc intelligendū eſt q̄ nō tā eſt figuratiu⁹ q̄꞉ ſacr̄i efficacie demōſtratiu⁹ eo mō quo cā eſt demōſtratīa ſui effect⁹ Sanguis ei lateris xp̄i eſt cā ſanguis in altari ꝛ alioꝝ ſacramētoꝝ vt dr̄ Aug⁹. Et hec de quarta figura. Porro de trib⁹ alijs principaliorib⁹ figuris aliq̄d dicere deuotio impellit ſed mater faſtidij ꝓlixitas retrahit. Unde vt mediū obſeruem⁹ oportet vt q̄dā dicam⁹. ꝛ vt paucis illa proſequamur vt ſic quāta ſit meditādi materia demonſtremus.

¶ Quō ꝑfiguratū in oblatiōe melchiſedech ¶ §. i. G

De prima itaq꞉ figura. i. oblatiōe melchiſedech q̄ obtulit panē ꝛ vinū in hui⁹ ſacr̄i tipū. agitur Geneſ. xiiij. Pro cui⁹ figure declaratiōe notandum qd̄ multa occurrūt cōſiderāda. ſc꞉

Ecce
Melchiſedech. quis. cui. q̄d. qn̄. cur obtulit

¶ Nā melchiſedech ꝑſona offerēs ſignat xp̄m Secūdo abraam cui offert̄ prēm deum. Tertio oblatio panis. ſ. ꝛ vinū rep̄n̄tat ſacr̄i hui⁹ tipū. Quarto tēpus. qꝛ reuertēti de cede ꝛc̄. ſignat paſſiōis triū ꝑhu꞉ Poſtremo cā oblatiōis fuit ſal⁹ facta ꝓꝑloꝝ. Sunt hec igit̄ plena miſterijs ꝛ deuota meditatu Pro dictorū tn̄ pleniori intelligentia nota q̄ xp̄us per melchiſedech ſignatur ꝛ ſꝫm ei⁹ ordinē illi⁹ ſacerdos dicitur propter iſta.

Ob gen⁹. ꝛ nomē. decias. op⁹ obtulit illa

¶ Primo rōe generis. qꝛ nihil legit̄ de ei⁹ prē ꝛ matre. ꝛ dr̄ ſine genealogia ſic xp̄s dr̄ Math. xij. Que ē mr̄ mea ꝛ q̄ ſūt frēs mei Scd̄o rōne nōis. inꝑ̄tatur enī rex ſalē. i. rex pacis. ꝛ de xp̄o dr̄ Eſa. ix. Uocabit̄ pr̄ futuri ſeculi princeps pacis. Tertio qꝛ decias accepit. ꝛ xp̄o primitie ac decime debētur q̄ opat̄ ī nobis velle ꝛ ꝑficere Ad Philip. ij. Quarto rōne operꝫ qꝛ ſc꞉ abrahe bn̄dixit. vt dr̄ Gen̄. xiiij. Et xp̄s dr̄ Numeri. vi. Inuocabūt nomē meū ſuꝑ filios iſrl̄. ꝛ ego bn̄dicā eis. Quinto qꝛ vinū ꝛ panē obtulit Et xp̄s ſāguinē ſuū in ſpē vini ꝛ carnē ſuā ſub ſpē paīs dō pri obtulit. diſcipul' dedit ꝛ offerre q̄tidie facit Matth xxvi. Secūdo nota q̄ ī duplici hac ſpē ſemꝑ eſt conficiendū propter rationes ſequentes.

H
Inſtituēs vſus ſignat. cauſatq꞉. recepit
Sumit. offertur. ſaluat. ſit'ando repleuit

¶ Primo rōne dm̄ce inſtitutionis in cena q̄ ita cō/
ſecrauit Math. xxvi. rōne vſus. q2 vſus hui9 ſacra/
menti eſt mādūcatio q̄ ad ſui integritatē panē z vi/
nū exigit. Tertio rōne ſignatiōis vel repreſentatio/
nis. quia hoc ſacramentū ſignat paſſionē xp̄i in qua
ſanguis a corpore fuit ſeparatus. Quarto rōne itegre
ſuſceptiōis. vt ſcz aie z corporis in chriſto ſuſceptio
z vtriuſq3 in nobis liberatio ſignetur Sexto ratiōe
duplicis aſſumptionis Cū difficultate ſcz vt iudeus
murmurās z ſignatur in pane Aliter cū facilitate vt
zacheus gaudēs. et hoc figuratur in vino vel potu.
Septimo rōne duplicis immolationis . ſ. in vita et
in morte. Omnis eni xp̄i tam in vita q3 in morte ac/
tio fuit iugis ꝓ nobis oblatio Octauo rōne humane
ſaluationis. Quia ſpecie panis ſignatur redemptio
noſtra a demone. Specie vero vini abſolutio vl' ab/
lutio ab oī crimine Nono rōne aſſiīlationis vel per/
fectiōis. q2 in hiјs ſpēbus ſignatur cōiunctio mēbro
rum cū capite z in incarnatiōe z in paſſione. Itē p/
fecta refectio ſcz corpis z aīe. Hinc ſanct9 Thomas
Quib9 ſub bīna ſpecie carnē dedit z ſanguinē. vt du
plicis ſubſtātie totū cibaret hoīem Decimo rōne re/
pletionis figuralis vt ſcz figura de melchiſedech qui
panē z vinū obtulit impleretur.

¶ Quomodo hoc ſacramentū ſignificatum ſit in
manna ¶. §. ſecundus.

De altera aūt figura ſcz de māna videndū Cir/
ca quā poteris cōſiderare

I Conuenientiā — proprietatis
Differentiā — rōne — ſublimitatis

Māna eni conuenit cū chriſto in proprietatib9 mul
tis vt ſunt

**Māna polo. ſubtile. nitēs. q3 dulce ſapore
Indurat. duplum. ſcatet. obſeruēt. tenet
haut plus**

¶ Primo cōuenit māna cū chriſto q2 dabat de celo.
Pſ. Panē celi dedit eis Et xp̄us ait Joan. xv. Exi
ui a patre z veni in mundū. Hic eſt panis qui de ce/
lo deſcēdit. Secūdo q2 māna minutū erat at3 ſubti
le Ita z xp̄us ſubtilis eſt vt nō valeat cōprehendi ſm
diuinitatē Primo in eterna generatione Eſaie. liij.
Generationē eius q̄s enarrabit Secūdo in cogniti
one Exodi. xxxij. Nō videbit me hō z viuet Tertio in
progreſſione ꝙ ſcz clauſo virginis vtero egreſſus ē.
Tertia proprietas eſt q2 māna erat nitēs z candidū
Et xp̄us innocēs totus. i. Pet. ij. Qui peccatū nō fe
cit Quarto q2 dulcedinē habebat mellis Cātico. v.
Comedi fauū cū melle meo Uere totus mellitus z
pius eſt Jeſus. vt patet ex vita eius z ſmonib9 Qui/
to q2 ſapiebat in ore cuiuſlibet q̄d appetebat: deſide/
rabat z delectabat Pſ. Guſtate z videte qm̄ ſuauis
eſt dn̄s oib9 oia factus Sexta q2 indurabatur ad ig/
nē z liquefiebat ad ſolē. Sic chriſtus roborabat per
ignē diuinitatis in hūanitate z liquefiebat ad ſolez
perſecutiōis Septima q2 ſexta die colligebāt duplū
Sic xp̄us in ſexta etate accipitur duplicat9 pſ. Si
mul in vnū diues z paup Octaua ꝙ in alterꝫ diez re
ſeruatū ſcaturiebat vermib9 Ita qui aliter de hoc ſa
cramento q3 veritas h3 ſentit eternā penā generabit
z vermes opimentum eius erūt Nona q2 vnum go
mor reſeruabit in ſabbatū Sic bona opera ꝓ futu/
ra vita facta in futuro remanēt integra Alioquin cō
putreſcebat. ſ. quod ſeruabatur pro amore hui9 ſcl'i
Decimo ꝙ qui plus colligebat nō hēbat āplius Sic
z hoc ſacramētum iuxta doctorē ſctm̄ in ſequentia.
ſumit vnus ſumūt mille quantū iſti tm̄ ille Signa/
tur inſup per māna ꝓpter multiplex de eo datū pre/
ceptum.

Mane ſufficiens gomor. haut cras poſt K
mare ſeruent.

¶ Primo mādabatur recollectionis tēpus q2 ſex di
ebus z hoc mane nō veſpe Sic z iſtud ſacramentū
ſumitur in mane paſſibilitatis z grē Secūdo man
dabatur ſufficiētie appetit9. q2 mādatū fuit vt ſuffi/
cienter colligerēt Sic in nulla re corpali pōt eſſe ſuf
ficientia z quies appetitus niſi in xp̄o Tertio man
dabatur mēſurationis terminus vt ſcz oēs collige/
rent ad menſurā gomor. hoc eſt nō plus ſape q3 op/
tet Uel gomor qm̄ eſt mēſura triu3 modioꝝ ſignat
chriſtū. in quo ſunt tres ſubſtātie in vna pſona. ſ. de
itas. aīa. caro. Quarto notatur reſeruatiōis aus9
Mādatum eni erat vt nō relinquerēt in craſtinum
alioquin vermib9 ſcateret Sic nō debemus differre
vſq3 ad craſtinū futuri ſeculi ſuſcipe ſacramentum.
nec reſeruare ad queſtū tp̄alium Quito notatur de/
ſcēſiōis tempus z locus. q2 per tranſitū mare defici
ente farina in d̄ſerto circa filioꝝ iſrl' caſtra Sic z no
ſtrū māna cōicat ſe iſtis Sexto notatur cōſeruati/
onis ritus Quia preceptū erat vt implerent gomor
z cōſeruarent in tabernaculo. q2 corpus chriſti ſemp
debet ſeruari ſacramentaliter in eccl'ia z ſpūaliter in
corde ſacerdotis Et hec de cōuenientiјs māne z ſacri
Sed licet in plurib9 cōueniūt. in multis tamē nr̄m
ſacramētū legale illud māna excedit preſertim i iſtꝫ.

Fons. mētis. viuūt. ſupra celū. de9 iſtud. L
Hoc purū. natis tantum. ꝓducit olimpū.

¶ Primo inq3 excedit quia hic eſt origo z fons grē
z vite q̄ nunq3 fuerunt in manna Secūdo q2 mā/
na tantū corpaliter reficit. ſed illud eſt cib9 mētis
Tertio q2 illud mādūcantes mortui ſunt. ſed q̄ mā/
ducauerit ex hoc pane viuet ineternū Quarto q2 il/
lud māna de celo iſtud ſup celū. Quinto quia illud
erat celi. iſtud deus celorum. Nā qui de celo venit ſu
per omnes eſt Sexto q2 hoc ſcaturiebat vermib9 in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

diē alterū. Iſtud ab oī corruptiōe alienū Septio il/
lud poſt tranſitū maris ſolis dabaꝛ iſrahelitis Iſtō
tm̄ baptiſmatis fonte renatis. Octauo quia hoc po/
pulū ꝑ deſertū deduxit. Iſtud ꝑ peregrinationē mū
di in celū ſubuehit. Patet ergo ꝙ multipliciter hoc
nr̄m māna ꝓcellit. Vn̄ ⁊ multo āplius a nob̄ in qua
dragenario pn̄ie in deſerto vite pn̄tis appeti ⁊ excoli
dꝫ q̄ꝫ illud ab eis vel deſiderabaꝛ aut colebaꝛ. Illi in
mūdo ⁊ aureo vaſe hoc reſeruabāt. nos corde chari/
tatiuo ⁊ puro hoc obſeruare dēmus vt ſic eiꝰ guſtuꝫ
in patria ꝑcipiamꝰ preſtante xp̄o dn̄o nr̄o Amen

M ¶ Proſecutio tertie principalis figure ſcꝫ Agni pa
ſcalis ¶ §. tertius.

¶ Tāūt de tertia figura que eſt de agno paſchali
puta aſſigtus Nota ꝙ in illa multa prefiguranꝛ

.ſ. { illud qd̄ ediꝛ — fructꝰ q̄ acq̄riꝛ — modꝰ q̄ q̄s diſpōiꝛ } .i. { xp̄us ieſus — liberatio ab hoſtib — comedēdi modus. }

Crediꝛ hoc agno ieſus. vtilitas modꝰ eſce

¶ Primo eni in huiꝰ agni qualitatib ⁊ de eo datis
preceptis deſigbatur ipſe xp̄us in iſtis.

Agnꝰ ⁊. ānICULꝰ. purꝰ. totꝰ. q̄ꝫ maſclus

¶ Primo chriſtꝰ ſignaꝛ in agno ꝓpt̄ innocētie patien
tie. obediētie. ⁊ effectus rōnes

Inſons ⁊ patiēs parēs. noſcēs bōa tollēs

Eſt eni agnꝰ innocuū pccꝰ ⁊ chriſtꝰ totꝰ innocens
erat ¶ Secūdo patiens erat Eſa. liij. Sicut ouis ad
occiſionē duceꝛ. ⁊ ſicut agnꝰ corā tōdente ſe obmute/
ſcet ¶ Tertio patri obediēs Hiere. xi. Ego q̄ſi agnꝰ
māſuetus qui portaꝛ ad victimā. Quarto dictꝰ ē ag
nus ab agnoſcēdo. quia pendens in cruce

Nouit { deū prēm — ꝟginē mr̄eꝫ — innocātē latronē } dicēs { In manꝰ tuas ⁊c̄ — Mulier ecce ⁊c̄ — Hodie mecū ⁊c̄ }

Hinc in euāgelio Ego cognoſco oues meas ⁊ noſcūt
me mee ¶ Quinto diciꝛ agnꝰ. q2 q̄cquid in agno eſt
totū bonū eſt ⁊ vſui humano cōmodū. Sic q̄cq̄d ſi/
ue q̄cūnqꝫ in xp̄o fuerāt totū in nr̄m bonū ceſſere. vt
patet de carne ſanguīe ⁊c̄ Poſtremo ipſe eſt agnus
ille de q̄ Ioh. i. Ecce agnꝰ dei. ecce q̄ tollit pct̄ā mū/
di Et Apoc. xi. Vidi ſupra montē ſyon agnū ſtantē:
¶ Secūdo chriſtꝰ vt agnꝰ ille paſcaꝛ ē annICULꝰ. i. ſu/
per quē oīm celeſtiū luminū fuerāt ꝯplete reuelatio
nes. Hic eſt eni annꝰ ꝑfecte celeſtis illumīatiōis an
nꝰ benignitatis diue. de q̄ Ps. Bn̄dices corone an
ni benignitatis tue. Vel annICULꝰ erat q2 īperfectiſſi
ma etate. ſ. Iuuenili occiſus erat ¶ Tertio dr̄ Exo.
xij. de hoc agno. Erit agnꝰ ſine macula. i. purꝰ Abſ/
qꝫ oī pct̄i macula fuit xp̄us. q2 nō ē in ore eiꝰ inuētus
dolꝰ ¶ Quarto precipiꝛ ꝙ totꝰ ⁊ integer cōedi dꝫ Quia
os nō cōminueris ex eo. Et caput agni cū pedib ⁊ i/
teſtinis vorabitis Sic ⁊ chriſti caro aīa ⁊ deitas ſub
ſacramēto veraciter eſt credēda. ⁊ in cruce crura eiꝰ
teſte euāgelio nō ſunt cōfracta ¶ Poſtremo d̄ agno
illo legali dꝛ ⁊ maſculus Et chriſtꝰ agnꝰ nr̄ maſculi/
ni ſexus fuit ⁊ in oī decore ꝑfectꝰ Patet ergo ꝙ i illa
figura ſacr̄m iſtud iuxta illud qd̄ creditur ē prefigu/
ratū Secūdo principaliꝛ dicimꝰ ꝙ in hac figura ſi
gnatur etiā fructꝰ qui ex ſacr̄o acquiritur Qui eſt.

Protegit. eduxit. redimit. duxitqꝫ reduxit. N

¶ Nā ſicut per ſanguiem agni illiꝰ ſuꝑ poſtes ⁊ limi/
naria intinctū a deuaſtāte angelo ꝓtegebanꝛ. de egi
pto ducebātur. de ſeruitute redimebātur. ꝑ deſertū
⁊ mare d̄ducebātur in ꝓmiſſaꝫ terrā melle ⁊ lacte ma
nātem inducebātur. Sic ⁊ ꝑ ſanguinē veri huiꝰ ag/
ni nr̄i in affcū ⁊ intellectu ⁊ in frōtib fide⁊ deuotiōe
ſuꝑtinctū a diabolo ꝓtegimur: a tenebris egipti edu
cimur. de ſeruitute pct̄i redimimur Iuxta illud. i. pe
tri pm̄. Redēpti eſtis ꝓcioſo ſanguīe agni imaculati
⁊c̄. Itēqꝫ ꝑ huiꝰ virtutē ſanguīs ꝑ deſertū huiꝰ vite
chriſti ſequētes tropheū. mari rubro diuiſo ⁊ phara
one ſubmerſo. i. tēptatiōib internis ⁊ externis ſu/
peratis ſalui deducimur. Poſtqꝫ in terra viuētium
a ieſu nr̄o ſaluatore deducimur. Tertio q̄ꝫ in hac fi/
gura deſcribitur mādu cādi et nr̄e diſpōnis modus. O

Et tēpus. locꝰ. ⁊ ritꝰ. habitꝰ. modꝰ. eſce

¶ Primo deſcribitur tēpus quod erat.
Menſis primꝰ — luna quartadecima
Dies decimus — hora veſpertina:

In quib oībus multiplex eſt abditꝰ miſticꝰ ſenſꝰ
e quib hic eſt vnꝰ ꝓpoſito ꝯgruēs aſſignādus

Nā { mēſis pm̄ꝰ — dies decimꝰ — lūa q̄rtadc̄ia — hora veſꝑtina } ſigt̄ ꝑſcāꝫ { rformatiōeꝫ pn̄ie — obſuātiā legis diue — diligētiā opatōiſ ꝟtuoſe — ꝯſūmatiōeꝫ ꝑſeuerātie }

¶ Et q2 ſola ꝑſeuerantia iuxta Bern̄. int̄ ceteras ꝟ
tutes triūphat. Ideo licet in aliīs tib tpib ſit q̄daꝫ
agni ꝑpatio. in ſola tū hora veſꝑtina eſt eiꝰ ſumptio
Q2 ſemꝑ ſumi dꝫ in ꝓpoſito nūq̄2 peccādi mortaliꝛ.
Que etiā veſꝑtina hora deſigt̄ ꝙ ſacr̄m ē nob̄ velatū
Iuxta illud Thobie. xij. Sacr̄m regis abſcōdere bo
nū eſt. Et hec de tp̄e Secūdo deſcribiꝛ etiā locꝰ Q2
in vna domo comedi debebat In qua domo

Sigꝛ { eccīe vnitas — prioꝝ caritas ⁊ ꝯcordia } ꝯ { hereticos. — rixoſos }

¶ Tertio innuiꝛ etiā mādu cādi ritus In eo qd̄ ꝑci/
pitur ꝙ nihil ſumeꝛ crudū nec coctū aq̄ vel lixum. vl̄
frixū. ſed tm̄ aſſū igni. Crudū ſumit q̄ nō cogitat qd̄
ſumit aut recipit. ⁊ mentē diligenter nō diſcutit Li
xum ſumit q̄ mēte terrena ⁊ diſtracto affectu humi/
da ⁊ inſipiditate tota q̄ſi aquea ad ſacr̄m accedit Fri
xum ſumit qui de hoc ſacramento preſumptuoſe in/
quirit Patet ergo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Q; — Crudũ / lixum / fritum — ſumit — deſidioſa diſcuſſio / accidioſa indeuotio / p̄ſumptuoſa pſcrutatio.
S; — Aſſuz ⁊ icenſũ / intinctum — ſumit — opoſa dilectio: / lacrioſa ꝺuotio ⁊ gͣtitudo

Patet ergo mãducandi ritus ¶ Quarto notaꝛ mã ducantiũ bitus ſiue inſignia illoꝝ:

.ſ. — cingulꝰ renũ / calciamẽta pedũ ſi/ / baculꝰ manuũ gnãſ — carnis ⁊ mẽtis mũdiciã / exẽploꝝ pꝛm̄ cuſtodiam / correctõis diſciplinam

Renes eni ̃ accigere eſt luxuriã refrenare Calciamenta in pedib) habere ẽ mortuoꝝ patrũ vitã inſpicere ⁊ eos imitãdo nr̃a veſtigia a pcti vulnere cuſtodire. Baculũ in manib) tenere ẽ iuſticie rectitudinẽ ⁊ diſciplinã apphendere vt ſic digne poſſimꝰ ꝺ hoc agno cõicare ¶ Quinto denotaꝛ in hac figura mãducandi modus de quo mõ ſupra in ſcala poſuimꝰ cõditiões xij. q̄ potcrint hic applicari folio ¶ Serto etiaz deſcribũtur in hac figura eſce alie ⁊ alia tria fercula in comeſtione huiꝰ agni apponẽda

.ſ. — lactuce agreſtes / azimi panes / agni ſanguis — ſignt — dolorẽ de pctis / itentionẽ rectã i opib) / imitatiõez dñice paſſiõis

Que tria in comeſtione nr̃i agni paſcal' ſunt neceſſaria. qꝛ opz ꝓ pctis dolere. rectã intentionẽ hr̃c. paſſionẽ imitari. Primũ in ꝑparatione. Secũdum in ſũptione. Tertiũ poſt. Hec ſtrictim de figura agni paſcalis Ex quib) liquet q̃z abunda ſeries in figuris occultatur ſi quis foret ruinans ⁊ diſcutiens eas Harũ itaqz inſtar ⁊ ceteras diſcutiamꝰ ⁊ mirabiliꝛ reficimur ⁊ menſaz plenã eſcis inueniemꝰ

¶ De tertio principali quõ hoc ſacr̃m ſit ꝓphetatũ.

¶ Mẽbrum quartũ

P i Iam vltimo principaliter videndum quõ h̄ ſacramentũ ſit ꝓhetatũ oraculis ꝓhetatum De quo nota ꝙ hoc ſacr̃m ꝓphetatũ eſt

A — fidelibus prophetis / gentilibus poetis.

De ſacris ꝓphetis libri pleni ſunt Nota tamen

Job. iacob. ⁊ moyſes. dauid at ſalomon. ſed et omnes.

Sũmi cũ pu̾is. gẽtes magnalia fãtur

De hac eſca Job ꝓhauit qñ dixit. ca. ix. Quaſi aq̃la volans ad eſcã. Itẽ. xxxi. Si nõ dixerũt viri tabernaculi mei Quis det de carnib) eiꝰ vt ſaturemur! De hoc Jacob ait Geñ. xlix. Aſer pinguis panis eiꝰ ⁊ p̄bebit delitias regib). Itẽ hoc ꝓuidit qñ dñm in ſummitate ſcale vidit Moyſes q̃z multipliciter de hoc ꝓhetauit. vt in Exodi ⁊ Leuiti. pz. De hoc dixit Nõ eſt alia natio tã grandis q̄ hz deos appinquantes ſibi ſicut adeſt deus nr̃ nobis ¶ Dauid q̃z puer cytharedꝰ plura de h̄ cecinit. vt in eiꝰ pſalterio liquet. De h̄ ait Panẽ celi dedit eis: panẽ angeloꝝ mãducauit hõ

Itẽ Meõriam fecit mirabiliũ ſuoꝝ Salomõ ſapientiſſimꝰ de hoc nõ tacuit. Nã dixit. Sapia edificauit ſibi domũ: poſuit menſã: miſcuit vinũ. Item Canti. Comedite amici ⁊ bibite ⁊c̃. Et vt in ſumma ꝯplectamur oẽs ꝓphete a maiore ad mĩmũ in ſcriptis ſuis huiꝰ ſacr̃i meminerunt. Eſaias cõuocat ſitiẽtes ad aquas. Hiere. dicit de torta panis Cõmẽdat alter frumẽtum. memit al' eſce ⁊ potꝰ Alter extollit placentã In quib) oib) nihil aliud agitur niſi ꝙ iſtd ſacr̃m ꝓphetaꝛ. Qui plura volet ſcruteꝛ ipe ſcripturas ¶ Secũdo nõmõ a fidelib): ſed etiã ẽ ſacr̃m iſtd p̄uiſũz (vt quidã volũt) a gẽtilib) poetis. Plura eni ̃ de hoc Virgiliꝰ eneidos ꝯtiere videꝛ vbi inꝛ alia ſic ¶ ait. Q

Venerio in terrã ꝓpior fit veſꝑ olimpo
Tũc victu reuocant vires fuſiqz per herbã
Et dapibus mẽſas onerant ⁊ pocula ponunt
Poſtq̃z prima dies epulis mẽſeqz remote
Ipſe inter primos genitor inſtaurat honores
Suſpiciens celum tunc facta ſilentia linguis
Dat manib) fruges. dulceſqz a fontib) vndas
Impleuitqz mero patherã rituſqz ſacroꝝ
Edocet imiſcetqz preces ac talia fatur
Audite o ꝓceres ait ⁊ ſpes ducite certas
Nemo ex hoc numero mihi nõ donatus abibit
Promiſſiſqz pr̃is veſtra inquit munera vobis
Certa manẽt pueri ⁊ palmã mouet ordie noſtro

Ecce hic apte loquiꝛ de hora cene de tipico paſcate celebrato ⁊ nouo ſacr̃o inſtituto ⁊c̃. Cõmemorat in hunc modũ Seneca quedã tragedia ⁊c̃. Sibil' ⁊ alij q̃dã. Sed qm̃ nos chriſtiani ſumꝰ ſatis eſt gentiliũ dcã cõmemoraſſe. Preſertim cũ a quibuſdã hec non ꝓphetice dcã dicãtur

¶ De huiꝰ ſacr̃i ſubſtantialibus ¶ Capitulũ ſecũdũ

R a Iter huiꝰ ferculi morſellus intelligẽtie ruminãdus eſt ꝯſideratio de huiꝰ ſacr̃i ſubſtantialib): quoꝝ ſunt q̃ttuor iuxta Hugonem.

Ordo. vel intentũ. q̄ forma. aut maťia q̄

Que quattuor ſũt ad ſacr̃i neceſſaria de quib) ſingulis pauca ſunt perſtringenda ¶ Primũ ergo eſt ordo. i. ꝙ Cõſecrans ſit ſacerdos Nã nulla creatura altera in celis aut in terris põt hoc ſacramentũ rite cõficere. niſi ſacerdos rite ordinatꝰ. vñ patet eiꝰ dignitas maťia. Verba eni ̃ huiꝰ ſacr̃i hñt virtutẽ operantẽ in cõuerſione panis ⁊ vini. nõ tñ ꝺm ſe ⁊ abſolute: ſed ꝑ relationẽ ad ipm ſacerdotẽ inq̃ztum iſtrumẽtũ idoneũ Verbũ autẽ damaſceni q̄ dicit ꝙ ſola ꝟtute ſpũſſcti fit cõuerſio panis. Intelligendũ eſt ꝙ dictio excluſiua ſcz ſola adiũcta principali agẽti ñ excludit agẽs iſtrumẽtale Nõ eni ̃ ſequiꝛ Solꝰ faber facit cultellũ: ergo marcellꝰ nihil ad hoc opaꝛ. Virtꝰ eni ̃ inſtrumẽti nõ eſt niſi q̃dã redundãtia principal' agẽtis Offert hic ſe magnꝰ q̃ſtionũ cumulꝰ. puta de hereticis ⁊ abſciſis ſacerdotib): ⁊ alijs multis ſi ꝯficere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

poſſint. Si eoꝝ ſacrificiū tanti quāti alioꝝ valeat. Si hoꝝ miſſas audire liceat Quantaqꝫ mala huiuſcemōi miniſter incurrat. Sꝫ ſuꝑ hijs ad doctores remittim⁹ ſat ſit ꝙ materiā ſuꝑ hijs meditādi aſſignauimus ad ea q̄ deuotiōis ſunt ꝓperamus.

¶ De ſecūdo requiſito. ſ. de intentione Mēbꝝ. ij.

S Secundo requiritur intētio ſacerdotis vl' generalis vel ſaltē ſpēalis Generalis em̄ intētio eſt neceſſaria ⁊ habitualis. nō ſic intētio actualis vt qñ mens in verbis ꝯſecrationis rapitur ad alia ⁊c. tenetur tñ q̇s q̄ntū p̄t intēdere ꝟbis ꝯſecrationis Et nota ꝙ nō ſolū requiritur intētio cōſecrantis: ſed etiā ſacr̄m illud inſtituētis Vñ nō cōficeret ſm plurimos q̇ ex ludibrio in foro ſtaret ⁊ oēs panes illic exiſtentes cōſecrare intēderet Quia xp̄us hoc nō intendit. nec hoc mos eccl'ie hꝫ. Hinc oꝫ intentionē dirigere actualiter vel hitualiter ſm morē eccl'ie ⁊ ſm qđ xp̄s inſtituit Occurrūt ⁊ hic numeroſe q̄ones que paſſim hn̄tur in doctorū ſcriptis: ⁊ qm̄ ſubtiles ſunt. ideo de eis ſuꝑſedemus

T ¶ De tertio requiſito. ſ. de forma verboꝝ.

¶ Membrum tertium

Forma quoqꝫ verboꝝ cōgrua tertio requirit' Quia ſi quis aliquid diminueret de hijs que ſunt de eēntia ⁊ integritate verborum non conſecraret. Et qm̄ duplex ē forma. ideo de vna quaqꝫ videndum eſt ſingulariter. Eſt ⁊ hic copioſa materia ſed magis ſpeculatiua q̄ꝫ affectuoſa. tamen nōnūq̄ꝫ cum reuerentia ⁊ ammiratione ad memoriam reducenda ⁊ meditāda p̄ſertim a ſacerdotib⁹: qm̄ hoꝝ ig'rantia eſt ip̄is ſatis ꝑiculoſa. Querit igitur Albert⁹ in ſuo de corꝑe xp̄i circa formā panis: iſta

Scꝫ
- Que ſit forma qua cōficitur
- Qua virtute hec operetur.
- Vñ virtus illa trāſſubſtantiandi trahitur
- Quō ab alijs ſacroꝝ formis ſegregetur

Que. q̄. virtute. ſit'. vñ trahat. q̄ꝫ diſtet

¶ Hec pulchre ad plenū doctor dict⁹ diſcutit ſingula verba dēte ꝓfunde inq̇ſitionis terit. Et q̄re ei adijcitur declarat. De hijs q̄ꝫ alij multa in ſuis ſcriptis dicunt Siliter ⁊ formā q̄ ſuꝑ vinū dr̄ ille idē diſcutit et circa eam hec querit.

Scꝫ
- Que ſit forma ⁊ quomodo intelligitur
- Vñ cōiunctim cū forma panis oꝑetur.
- Quare nō plane ſicut forma panis tradit'.

Hec ibi ad fundū vſqꝫ reſoluit. Sed ⁊ alij doctores multa alia inquirūt

¶ De quarto requiſito. ſ. de hui⁹ ſacr̄i materia.

¶ Mēbrum quartum

Nunc poſtremo inquirendū eſt de hui⁹ ſacramēti materia circa quā etiā abunda ſe offert ſpeculatiōis ꝑiter ⁊ deuotionis materia

Scꝫ
- Ad quid oportet eſſe materiam.
- Que ſit materia iſta A

De primo dicim⁹ ꝙ oportet in ſacr̄o eē corporalem materiam ob cauſas

Vt ſignū doceat. hūilis. noſcas operis.

¶ Prima cauſa ſumit' de rōne ſacr̄i. q꞉ cū Auguſtio teſte Sacr̄m eſt inuiſibilis grē viſibile ſignū. ⁊ qm̄ viſibile ſignū nō pōt eſſe niſi in viſibili corꝑe. ideo oꝫ q꞉ euchariſtia ē ſacr̄m vt hēat viſibile ſignū ⁊ elemētum Et hec ē cā prima ad eruditionē. vt ſcꝫ doceat ordinata. Quia ex viſibili elemēto ⁊ ꝓprietatib⁹ erudit nos dñs qđ cōfert inuiſibilis gr̄a in ſacr̄o. Nihil ei eſt ī intellectu niſi qđ prius fuit in ſenſu ſm phm. Ad Tytū. ij. Appꝑuit gr̄a ſaluatoris oīb⁹ hoīb⁹ erudiens nos Ad hoc eni viſibilia ſigna ſacr̄a inſtituit vt erudiamur de gr̄a quā ip̄e in nobis in ſacr̄o efficit Nā ⁊ ad hoc ip̄e xp̄s vt Grego. ait. viſibilis factus ē vt ex viſibilib⁹ ad inuiſibiliū amorē rapemur. Hinc etiā viſibilib⁹ formis p̄rib⁹ appꝑuit vt ſic in noticiā ei⁹ q̇ eſt inuiſibilis aſcenderēt. Propt' qđ dr̄ Daniel'. x. Oꝫ intellectu op⁹ eſt in viſione. q꞉ ꝑ intellectū oportet corporea ad ſpūaliū acceptionē ꝯparare. Et ob h̄ dicit Aug⁹ ꝙ ſacr̄m p̄ter ſpēm corꝑalem quā ingerit ſenſib⁹ aliud facit in noticiā venire. Ex quo p꞉ꝫ ꝙ oꝫ hoīem ſacr̄a diligēter cōſiderare ſi bene paſci velet.

¶ Altera cauſa ſumitur ex inſtitutiōe ſacr̄i ⁊ ē Hieroni. Dicit em̄ ꝙ ſacr̄m iō materialē ⁊ corꝑalē materiā habet ꝓpter hoīs humiliationē. vt q̇ ſuꝑbiendo a deo receſſit ſubiect⁹ corꝑali elemēto ſalutē q̄reret in eo quo amiſit vt ſicut ꝑ cibū cecidit. ſic ꝑ cibū hūc reſurgeret. Humilib⁹ eni dat gr̄am de⁹ Hinc Prouerb. ix. Venite comedite panē meū ⁊ bibite vinum qđ miſcui vobis. Quia incorꝑali cibo vitā ꝑdidiſtis. ideo corꝑalē cibū paui vobis in quo vitā inueniatis

¶ Tertia cā ſumitur ex iꝑfectiōe hoīs in vſū gratie ſacramētalis quā tangit Dioniſi⁹. Q꞉ ſicut dr̄ ipoſſibile ē nobis lucere diuinum radiū niſi ſacris velaminib⁹ circūuelatū. Eſt eni hō materialē valde hñs intellectū: qui ideo ꝙ ꝯiūgit' ſenſui ⁊ imaginatiōi parum vel nihil accipe p̄t ſpūalium: niſi in ſilitudine corꝑaliū illa ſibi ꝓponātur. Hinc Sap. ix. Cogitationes mortaliū timide ⁊ incerte ꝓuidētie nr̄e Corp⁹ eī qđ corrūpitur aggrauat aīam ⁊c. Vt ergo q̄ neceſſaria ſūt nobis cognoſcam⁹ ꝯueniens fuit nos doceri ſub ſilitudīe rei corꝑal'. Grām eni ſpūalis refectiōis ſm̄ ſilitudine hō carnalis nō intelligeret. vt Grego. ait. Et ideo ſpūale terrenis reb⁹ ſil'e eſſe dr̄ q̄ten⁹ ex hijs q̄ aī⁹ nouit ſurgat ad incognita q̄ nō nouit. ⁊ ꝑ ea q̄ vſu didicit: diſcat amare q̄ neſcit Vñ h⁹ ſacr̄i ſymbolū eſt ſcala iacob ad diuia ꝑducēs ¶ Poſtremo Ideo q̄ꝫ ſe ſub viſibili materia exhibuit vt iuge exercitium q̄ occupareris ſꝑ haberes ſalubriter. ociū euaderes ⁊

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

exemplū ꝓmis dares Quid eñ exercerēt ſacerdo/
tes ſi nō eſſent ſpēs ſacrales Hec de cauſis ⁊c̄

B ¶ Que ſit ⁊ quotuplex huiꝰ ſacri materia ¶ §. i.

Secūdo videndū Que corꝑales elemēti ſub/
ſtantia huiꝰ ſacramēti ſit materia. Et ſūt h.

Panis materia. cū vino vitis ⁊ vnda

¶ Due principales materie. ſ. panis ⁊ vinū ſunt de neceſſitate Aque vero appoſitio de ꝯgruitate vt pa/ tebit infra Qꝫ aūt panis ⁊ vinū ſint ꝓpria ⁊ magis cōgrua materia patet ex hijs.

Proptus. opꝰ. mūdꝰ. totꝰ. figtio. ſcripta.

¶ Primo qꝛ hec duo inueniūtur cōmuniꝰ ⁊ habēt ꝓmptius. qꝛ oī loco ⁊ tp̄e facile deferūtur. vt ſic ſm Damaſcenū ꝑ ea q̄ ſunt ſm naturā ꝯſueta in quibꝰ ꝯſeruatur ad ea q̄ ſunt ſupra naturā aīa trāſſeratur ¶ Secūdo opus id ē qꝛ hec duo opant̄ efficaciꝰ Naꝫ ſicut panis p̄ ceteris cibis corpus ſuſtētat ⁊ reficit et vinū p̄ ceteris potib9 hoīem letificat ⁊ allicit Sic caro xp̄i ⁊ ſanguis eiꝰ. pſ̄. Panis cor hoīs cōfirmat. Et vinū letificat cor hoīs ¶ Tertia cauſa ē Mūduſ .i. qꝛ hec duo tractant̄ mūdius. diuidūtur faciliꝰ. ab oībus ſanis ⁊ infirmis ſumūtur ꝯueniētius. Itēqꝫ cuſtodiūtur ꝯmodius. In ſignū ꝙ oīa h mūde gerētur. ¶ Quarto Totus. qꝛ hec duo integrantur vtilius. Nā reficiūt hoīem intꝰ ⁊ foris Nā corpꝰ alit panis ⁊ vinū letificat mentē ⁊ exhilarat cor hoīs Quinto qꝛ hec duo figurāt miſtica cōuenientiꝰ ⁊ paſſioneꝫ chriſti ſignāt ⁊ repn̄tant expreſſius. Primo inqꝫ miſtica figurāt cōueniētiꝰ Nā deſignāt hec duo fideliū vnitatē intimiꝰ Quia ſicut ex multis granis cōficit̄ vnꝰ panis. ⁊ ex pluribꝫ racemis vinū ꝯfluit Sic ex multis perſonis fideliū vnitas eccl'ie cōſtat Paſſionē quoqꝫ dn̄i repreſentāt expreſſius. Quia grana in area cōculcātur. ⁊ in fornace panis decoquit̄. ⁊ vinū in torculari exprimit̄. Sic ⁊ corpus xp̄i flagratū for/ nace paſſionis excoquit̄: ⁊ ſanguis eiꝰ clauis ⁊ lancea extorculat̄. ¶ Poſtremo Scripta. qꝛ hec duo ſcrip/ tura cōiungit ⁊ cōmeōrat crebrius vt in eiꝰ diſcurſu ptꝫ. Hinc Gen̄. xxvij. Frumēto ⁊ vino ⁊ oleo ſtabiliui eum. Vinū et frumentū ad corꝑale ⁊ ſpūale nutrimentū. Oleū ſigt̄ ſacr̄alis gr̄e effectū. Itē Deutero. xxxiij. Oculi iacob in terra frumenti vini ⁊ olei. Pſ̄. A fructu frumēti vini ⁊ olei Zach. ix. Quid eſt enim bonū eiꝰ aut q̄d pulchꝝ eiꝰ niſi frumētum electuꝫ ⁊ vinū germinās virgīes. i. virgineas mētes. ⁊ alijs in locis Hec de ſpēbus in cōi. ſed iā de ſingul' in ſpecie

¶ Qꝫ panis de frumēto ē neceſſaria ¶ §. tertius.

Primo igit̄ ꝯueniētiſſima maťia ē panis d̄ frumēto. ⁊ nō dꝫ ꝯfici niſi de pane triticio Primo panis cōueniētior materia ꝓpter iſta.

Hic tipꝰ. hic ſignās. ſil'is. cauſās nec i altro

C ¶ Primo tipꝰ. i. rōne p̄figuratiōis Nā vitas dꝫ cō/ cordare figure. vel potiꝰ figūra veritati. Sed oīs genera panū oblatoꝝ in lege erāt triticea ḡ. Vn̄ ⁊ ſolo grano frumēti ſe dn̄s cōꝑauit dicēſ Niſi granum frumenti cadēs in terrā ⁊c̄ ¶ Secūdo Signas. quia ē ad ſignāda miſteria ſacri ꝯueniētior. panis eni optime ſigt̄ miſtici corꝑis vnitatem Nā in pane triplex vnio reꝑitur. per quā triplex fraternitatis vinculum deſignat̄. Nā primo grana nobilia ad ſibi ſil'ia cōiūgūtur. q̄ vnio ſigt̄ fraternitatē ⁊ amorē naturalē. q̄ oē aīal diligit ſil'e ſibi. ⁊ oīs hō diligit ꝓximū ſuum. Eccl'i. xiij. Secūdo farina ꝑ aquā cōſpergit̄ ⁊ paſta cōficitur. ⁊ ſignat vnionē ſacramentalem. q̄ vno baptiſmate ſumꝰ gn̄ati. Coꝝ. v. Sitis noua cōſperſio ſicut eſtis azimi ¶ Tertio vt ſolidꝰ fiat panis igne d̄coquit̄. ſigt̄ vnionē ſpūalem qꝛ vno ſpū ſumus cōgregati. de q̄ dilectiōe Joh. xiiij. Hoc ē p̄ceptū meum vt diliga. inui. Augꝰ Nō aūt carnalis ſed ſpūal' inter vos debet eē dilectio ¶ Tertio panis eſt cōuenientior materia. qꝛ xp̄o paſſo ſil'ior ⁊ ad ſignādum corpus eiꝰ ⁊ paſſionē magis idonea. Nā ſicut ex pluribꝫ granis fit vnus panis. Sic ex pluribꝫ purꝭ mē/ bris cōſtat xp̄i corpus Hinc Cāti. vij. Venter tuus ſicut aceruus tritici vallatꝰ lilijs Et panis anteqꝫ ꝑfi/ citur crebratūr. laborat̄: ⁊ decoq̄tur ſignās xp̄i paſſionē ¶ Quarto ad effectꝰ ſacri ſignādos eſt efficatior: Nā ſicut panis tria in genere facit.

	cōfortat			pctm̄ dimittēdum
Scꝫ	ſatiat	ſic ſacr̄ꝫ agit		mūdum fugiēdum
	ꝯſuat vitā	ad		deū ſp̄ laudādum

¶ Quinto nec in alio qꝫ triticeo pane ꝯſecrare licet. D vel conuenit Nec debet fieri in pane fermentato qꝛ hoc non habet conſuetudo eccleſie: ſaltem rhomane. Et in azimo chriſtꝰ inſtituiſſe credit̄. ⁊ hoc ratione ſue ſingularis ſimplicitatis. qꝛ ī xp̄o oīa bona ſūt modo indiuiſibili. ⁊ qꝛ puriſſimꝰ eſt. hoc ⁊ ſcript̄e cōformiꝰ Dicitur eni Leui. ij. Omis oblatio dn̄i abſqꝫ fermēto fiat. Verūtamē ſi q̄s in fermētato ꝯſecraret grauiter quid̄ peccaret. vere tn̄ vt multi doctores dicūt ꝯſecraret. Et hoc de ſacerdote latio dico Greci eni adhuc (vt olim fere tota eccl'ia oriental') in fermētato cōſecrāt ⁊ vere cōſecrāt Nec ſuꝑ hoc de beato Grego. in ſuo regiſtro vbi de hac materia ſcribit rep̄hendūtur. imo magis ⁊ illoꝝ ⁊ latinoꝝ ꝯſuetudinē ⁊ ritū apꝓbat. ſm. b. tho. ſi aliq̄s grecoꝝ ſacdotū in azimo ꝯſecrare preſumeret grauiter peccaret.

Viſo de pane videndū eſt de ¶ . § . quartꝰ
vino Pro quo nota ꝙ vinū de vite ē ꝓp̄a materia huiꝰ ſacri. q̄d ptꝫ ex ſequētibꝫ.

Cōpat. inſtituit. verū. cōe. vel aptum. E

¶ Primo inqꝫ rōne Cōpationis. qꝛ chriſtꝰ ſe viti cōparauit. vt Joh. xv. Ego ſū vitis vera. Itēqꝫ Ozee.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

vlti. Meōꝛiale ei⁹ ſicut vinū libani. ¶ Secūdo rōne
dm̄ce inſtitutiōis q̄ in cena ſic inſtituit vt in euange
lijs patet. ¶ Tertio rōne veritatis. qꝛ vinū de vite
eſt ꝓpꝛie vinū. Alij aūt liquoꝛes vinū ſil'itudiarie di
cūtur Sanguis aūt xp̄i vere ē potus ¶ Quarto rōne
cōitatis. qꝛ vinū de vite cōius in vſu habetur ꝛ apud
plures inuenit̄. Ne igitur deſiderabilis xp̄i ſāguis cu
iq̄ȝ deeſſet in tali potu cōm endauit Poſtremo qꝛ vi
nū eſt ſolū naturalis ꝛ ꝯueniens pot⁹ hoīs ꝛ ei⁹ na/
ture Quere ſupra in nōie Potus. folio
¶ De appoſitione aque in ſacramēto ¶. §. quī⁹
Iam poſtremo videndū eſt de appoſitiōe aq̄ q̄
licet nō ſit vnū de ſubſtātialibꝫ. eſt tn̄ de con/
F gruo apponēda. Circa cui⁹ appoſitionē licet m'lta cō
ſideranda occurrāt deuotioꝛa tn̄ ſolū ſūt ꝯſequenda
Poterint eni hic conſiderari

Aque
- necītas
- ꝯgruitas
- ꝓpꝛietas
- ꝯuertibilitas

Que Reyneri⁹ ꝓſequi/
tur i ſua pantheologia
di. ꝙ appoſitio aque n̄

eſt de neceſſitate ſacr̄i vt pꝛobat rōne. ſui cōditiōe. i/
ductione: vt patet ibi. De aq̄ ꝓpꝛietate dicit ꝙ nō re
fert quecūq̄ȝ aq̄ apponatur dūmō ſit talis ꝙ poſſit
cōuerti in vinū. Nō tn̄ artificialis apponēda. qꝛ gra
uiter peccaret q̄ ꝯ eccl'ie inſtitutionē faceret. Porro
de quātitate ꝛ cōuertibilitate aq̄ notandū Q; tanta
eſt aqua apponēda vt poſſit in vinū cōuerti ꝛ nō tol'
lere vini ſapoꝛem vt ſignet cōiunctionē hūane natu
re q̄ eſt iſipida cū xp̄o q̄ ſapoꝛē grē cōicat ꝛ ſuū nō ꝑ/
dit. Et qꝛ ponitur ad ſignificādū tm̄. iō mīma quā/
titas ſufficere pt̄ Tm̄ eni ſig̃t vna gutta q̄ntū mil'
le āpboꝛe aut totū mare. ꝛ iō nullū ꝑiculum ē in pa/
rū ponēdo. ſed bn̄ in multū ponēdo
¶ Tertio effluxit. i. rōne effluxionis. Quia cum xp̄i
latus apertū ꝓflueret ſacr̄a exiuit non ſolū ſanguis
ſed ꝛ cū ſanguine aqua. vt teſtatur Joh. ix. c. Cōti/
nuo inquiens exiuit ſanguis ꝛ aq̄. vn̄ Joānes ꝺ Gar
landia Jūgitur vnda mero fūdit vtrūq̄ȝ lat⁹ xp̄i. ſcȝ
¶ Quarto cauſans. i. ad effectū ꝑcandū. qꝛ in aq̄ ma
gis ē vis expiatiua ꝛ in ſanguīe preciū redemptiōis
Et qꝛ in ſacr̄o vtrūq̄ȝ eſt. ſ. expiatio ꝛ redēptio Jdeo
vnū cum alio debet cōmiſceri. Ezechie. xxxvi. Effun
dā ſuꝑ vos aquā mūdam ꝛ mūdabimini ab oībꝫ in/
quinamētis vr̄is. Hec eſt aq̄ q̄ vt dꝛ Ezechiel'. xlvij.
Egreſſa de tēplo coꝛꝑis xp̄i a latere dextro oīa ad q̄
venit mundauit. purificauit. ꝛ viuificauit. ¶ Po/
ſtremo Signat. id ē apponitur aq̄ vino rōne multi/
plicis ꝑcationis. Nā per hoc deſignatur

Scȝ
- mutua vnio
- ſuꝑna dilectio
- ꝑfecta ſaluatio

ſ.
- xp̄i ꝛ ppl'i:
- redēptoꝛis ꝛ redēpti
- a culpa ꝛ pena

Potiſſima aūt ꝑcatio eſt ꝑpl'i cū chꝛiſto cōiunctio
Aque eni multe multi ꝑpl'i ſunt Hinc Chꝛyſo. Sūt

quidē hoīes inſipidi i nullo ab aq̄ differētes hos ad/ G
ducam⁹ ad xp̄m ꝛ ad ſapoꝛē celeſtē ꝑ xp̄m mutabun
tur. Jn cui⁹ ſignū chꝛiſt⁹ mutauit aquā in vinū Jo/
annis. Et de aqua hec ſatis ſint
¶ De tertia buccella ſcȝ de circūſtantijs inſtitutiōis
¶ Capitulum tertium
Mm Jſericoꝛs ꝛ miſeratoꝛ dn̄s eſcā dedit ti/
mētibꝫ ſe. pſ̄. Tertia buccella hui⁹ fer/ H
culi eſt de circūſtantiaꝝ inſtitutiōis ſa/
cramēti cōgruentijs. Ubi hec circūſtā/
tie cōcurrunt cōſiderande.
Quis. cur. q̄ñ dedit. q̄b⁹. ꝛ q̄d. quō cernas
¶ Pꝛimo cōſiderāda eſt ꝑſona inſtituētis Quis ſcȝ
inſtituit illud ſacr̄m. Et hāc ꝑſonā deſcribit nobis.
pſ̄. Jn verbis ꝓſcriptis. qꝛ miſericoꝛs ꝛ miſeratoꝛ
dn̄s. Ubi innuūtur due ꝓpꝛietates inſtitutoꝛis Pi/
etas. ſ. ꝛ poteſtas. Nā vt tale ſacramētum inſtitue/
ret opoꝛtuit vt moueretur pietate ꝛ exeq̄retur ptāte
Quoꝝ neutrū potuit deeſſe huic auctoꝛi. Poteſtas
deſcribitur cū dn̄s dicitur cui cū voluerit poſſe ſub ē
Cui⁹ poteſtas manifeſte hic relucet ſicut q̄n naturā
cōdidit. qui hic eā tā potentiſſime in ſeip̄m ꝯuertit.
Pietas innuitur cū miſericoꝛs ꝛ miſeratoꝛ dꝛ. De
cuius pietate q̄ȝq̄ȝ ſupꝛa pauca ſint tacta. ſunt ꝛ hic
paucula aſſignāda Magne neceſſe eſt eū fuiſſe pie/
tatis qui tale donū ipēdit in quo ꝛ ſe nr̄m fecit ſac/
dotē hoſtiā ꝛ ſacrificiū Nr̄m inq̄ȝ ſacerdotē qꝛ ꝓces
ꝛ hoſtias ꝓ nobis obtulit. ꝛ nos deo ſua mediatiōe
recōciliauit Hoſtiā q̄ȝ ſe nr̄ām fecit etiā ſc̄m oīa ge/
nera oblationū quoꝛū octo ifra in ſcala paſſiōis dn̄i
ce aſſignātur. q̄ oīa in hoc ſacr̄o cōtinētur. Sacrifi/
ciū quoq̄ȝ nr̄m ſe fecit dū ſe tā plene pꝛo nobis expo/
ſuit. Ubi nota ſc̄m Ubertinū Q; oīs illa expō qua ſic
xp̄us ſe ineffabiliter expoſuit exterius in hoſtiā ꝛ ſa/
crificiū tā in iſto benedicto ſacr̄o q̄ȝ in crucis patibu
lo ē ſignū illius ineffabilis expoſitiōis ꝛ ſacrificatōis
qua ſcriptū ſuū iugiter imolauit ꝓ nobis in tēplo la
tiſſimo coꝛdis ſui in quo ſeip̄m obtulit ab inſtāti cō/
ceptiōis ſue vſq̄ȝ ad hoꝛā moꝛt; modis ieffabilibus ō
nium mēte create. Et iō tota ei⁹ vita vna fuit ſolem
niſſima miſſa. i qua ip̄e tēplū ꝛ altare hoſtia ꝛ ſacer
dos Que miſſa tāta ſolēnitate ab oībꝫ potētijs mē/
tis vel aīe xp̄i ꝛ ab oībus ꝓcoꝛdijs charitatis ei⁹ ē de
cātata vt in ip̄a virtutē accipiat oē ſacrificiū noſtrū.
Un̄ quiſquis ſalubꝛiter volet celebꝛare nitat̄ hoc ſā
ctiſſimū tēplū coꝛdis bn̄dicti ieſu intrare. ꝛ ip̄i ſūmo
ſacerdoti ꝛ ardentiſſime ſue charitati ſe cōiungere.
quia in eius charitate ꝛ oblatiōe omnis nr̄a charitas
ꝛ oblatio cōſecratur. Mirū ſi ſic ingrediens poterit
eſſe tanta frigiditate gelid⁹ ꝙ nō ſtatim reſoluatur
in lachꝛymis ꝛ totus inflāmetur ab ardoꝛe foꝛnacis
que tota ardet igne ſpūſſcti Miſericoꝛs ergo ꝛ miſe
ratoꝛ hui⁹ fuit inſtitutoꝛ ſacr̄i. Qui etiam in hebꝛeo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

nō tā miſericors a ſenſu miſerie ſed rahom a matri/
ce quaſi matriciꝰ dr. Et hoc nō ſine grā grādi grādiꝫ
qꝫ miſterio. vt ſcribit quidā doctor hebree lingue pe
ritus voluit ſpūſſanctꝰ vt ſupra miſicordiā nō ſoluꝫ
miſicorditer: ſed ꝛ materne nobis affectū dcū ꝛ ſolli/
citum nri cōfidamus. Dicit ꝑ Eſa. Si pt mr̄ obliui
ſci filiū ſuū. Et quo in pūctu tāgat argumentū ſub
dit. Infantē vteri ſui. vbi in hebreo Rahom. hoc eſt
matricis vocabulū ponit Et vt ſciamꝰ maternos af
fectus comicos ꝛ pſonales eſſe ſubiūgit Et ſi illa ob
liuiſcitur. ego tñ tui nō obliuiſcar. Quia nō picta: ñ
diriuata maternitas ē. ſꝫ natiua fontal'. vñ ois pa/
ternitas in celo ꝛ in terra nōiatur. Et vñ matribus
materna verba materne cogitatiōes. mr̄na ſtudia.
niſi ex maternis deſiderijs ꝛ amore materno. At ma
ternꝰ amor vñ matribꝫ niſi ex matrice Quo igiť inti
mis nature radicatū ſignificaret amorē ñ ſatis erat
ſpūiſctō maternū dicere niſi matricium nominaret
Uniuerſos em̄ ſctē ciuitatis illius futuros aliqñ ci/
nes matrice ſua cōcepit. cōfouit. coagulauit. coalu/
it. plaſmauit. figurauit. formauit. viuificauit. auxit
pregnauit. grauidauit portauit. perturiuit labora/
uit. pepit inuoluit reclinauit. geſtauit. lactauit. bal
neauit nutriuit. educauit. duxit. erudiuit. iſtituit. do
cuit. traxit. incitauit. deſiderio igniuit. ſupincendit
amore inflāmauit Notentur hec triginta duo verba
ſignētur miſteria. qm̄ vere ſūt optima deuotiōis in/
citamēta. An nō materne tibi videtur erga nos affe
ctus qñ tā de nobis alendis vt ſeipſū in cibū daret fu
it ſollicitus. O viſcera materna lactat mater puulū
de ſuo ſupfluo. Jeſus fetꝰ ſuos alit carne ꝛ ſanguine
proprio Miſericors ergo ꝛ miſerator Hec de pmo.

De inſtitutionis cauſalitate ꝛc. Mēbꝝ. ij.

Nunc de altera circūſtantia. ſ. cur hoc ſacram̄
tum inſtituerit eſt inquirendū Pōt aūt que
ri Cur id eſt

Qua — necitate / ꝯgruitate / cauſalitate — ſit inſtitutū

De primo id ē de huiꝰ necitate ad longū Albertuſ
vbi ſupra diſputat multoꝝ opiniones repbans tan/
dē in hāc ſententiā venit. Qꝫ necitas inſtitutiōis hu
ius ſacramenti eſt meditatio ꝯ pctm̄ ꝛ ꝯ defectum
pcti quē incurrit hō ex lōga abſtinētia cibi ſpūal'. Et
cōtra hūc defectū nullā aliā ppriā ꝛ eēntialē medici/
nā habemꝰ niſi iſtā q̄ ꝑ ſe eſt cibꝰ ſpūalis. vt ptꝫ ſup.
in medicinā iſtitutꝰ. pſ. Miſit verbū ſuū ꝛ ſanauit
eos: ꝛ eripuit eos de interitiōibꝰ eoꝝ. Uñ quiſqꝫ vo
let plene ſanari. oportet vt vel actu: aut ſaltē affectu
ſacramentum hoc ſumat. Nō enim actu eſt neceſſa/
rium. ſed voto ſemꝑ deſiderandū ꝛ ſuo tempore nō
cōtemnēdum etiam actu Secundo hoc ſacramē
tum inſtituere ꝛ ſub eo cōtineri decuit xpm ob iſta

Gratꝰ. amor. reddat. iūgat. paſcat. ſtatus
hoc vult

Primo em̄ gratitudo aīe xp̄i requirit vt ſicut de/
us pater oīpotens tā incōpabilē ei grām pſtitit. ſic
xp̄us vt hō oēm reuerentiā. honorē. ꝛ gl'iam quā pōt
deo pri. imo toti trinitati repēdat. Hoc aūt ꝯueniē
tius atꝫ pfectius neqt: niſi vt ſicut ſemel ſe pro hōi/
bus obtulit pri in cruce in preciuꝫ. ſic quotidie velit
ꝛ faciat ſe imolari deo pri in altari ꝑ ſacrū miſteriuꝫ
Nēpe in cruce ſe offerēs honorē deo ſublatū reſtitu/
it eidē. tāta ꝑ nr̄is patiens culpis. Ita in quotidia/
no miſſe officio idcirco offertur. vt dīna maieſtas ſū/
me in oībꝫ magnificetur. bñdicat. ꝛ adoretur noſtra
quoqꝫ pctā deplorētur ac deleantur. Diuina inſuper
bñficia rememorentur ꝛ pctōres deo recōcilienť. Deni
qꝫ tāto quis magis deū honorare cēſetur. quāto ei p̄
cioſiorē obtulerit hoſtiā dūmō ex digna id deuotiōe
efficiat. vt patet in abel ꝛ in malachia. Nōne ꝰ ſalua
tor ieſus vt hō per hoc potiſſime deū inceſſant hono
rat ꝙ tā ſupdigniſſimā corpis ꝛ ſanguīs ſui hoſtiaꝫ
deo pri iugiter oī die imolari inſtituit iuſſit ꝛ fecit

Secūdo amor dñi ieſu erga nos hoc exegit. Si enī
rite ppendimꝰ quātū nos (ſimꝰ dei) ſ̄m diuinitatē in
creato dilexit amore: nō iā inordinate mirabimur ſꝫ
dulciter ꝯtemplabimur ꝙ in ſacro nobis taliter co/
pulari dignetur. Eatenꝰ qppe dilexit nos vt noſtrā
ſibi ypoſtatice naturā vniret. noſqꝫ ad ſue deitatꝫ be
atiſſimā fruitionē pduceret. Quid itaqꝫ mirū ſi nūc
ꝑ corpis ꝛ ſanguinis ſui veritatē aſſit nob velatus ī
via quos ſua ſupeſſentiali deitate ſibi clare cōiūgere
reuelatus decreuit in patria Tertio reddat Ex q̄
xp̄s nr̄am aſſumpſit naturā. decētiſſimū fuit vt qꝺ
de nrō accepit in nr̄am ſalutē cōuerteret. oī mō poſſi
bili magiſqꝫ pfecto charitatiuo ꝛ liberali. Hoc autē
aptius nō valet ipleri qꝫ vt indeſinēter ꝑ nobis deo ī
miſſarū ſolēnijs imoletur ac demū a nobis ſpūalitꝫ
mādūcetur ꝛ ſue paſſiōis meritū nr̄is mentibꝫ ꝑ ſa/
cramentalē preſentiā applicetur Quarto iungat.
Eſtuantiſſimus interea ad nos amor domini ſalua
toris id exigit vt intime nob aſſit. ꝛ pleniſſime quā/
tū in ſe eſt prouideat auxilieť atqꝫ medelā impendat
Quod totū eminētius fieri nō valebat quantuꝫ ſpe/
ctat ad viatores. qꝫ per perſonalē ī ſacramēto preſē
tiā oblationēqꝫ indeſinentem. Quia ꝑ hoc potiſſime
pctā abſoluūtur diuine gr̄e chariſmata adipiſcūtur
ſempiterna felicitas obtinetur Quinto paſcat. q̄/
niā eius eſt de nutrimēto prouidere q̄ voluit cōdere.
de qua rōne plura ſunt dicta. ꝛ qꝛ ſuīmꝰ in labore cō/
tinuo iō ſpūali quotidie egemꝰ cibo Poſtrēo ſtatꝰ
hoc vult. Hoc eſt. Euangelice legis pfectio ꝛ ſtatus
gr̄e reuelate id exigūt vt nūc in plenitudie tp̄is offe/
ratūr deo hoſtia mūda placida ꝑ ſe acceptabilis ꝛ fi/
nalis faciens quod deſignat atqꝫ in genere ſacrorum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

talis per eſſentiã qualia fuerũt alia ante legẽ: ſub le-
ge. ꝛ nũc quoqꝫ poſt legẽ ſunt per ꝑticipationẽ. Hoc
aũt cẽ nõ põt niſi corpus ꝛ ſanguis ſaluatoris. aut
ipſemet chriſtus. Ergo congruit valde. Hec ꝑtim ex
Dioniſio carthuſ. quoꝝ cõtemplatio multũ deuota
eſt. ꝛ ergo crebro ad mentẽ reducẽda Porro de in-
ſtitutionis cauſalitate ſupra. xij. ſunt rõnes aſſigna
te in ſcala cõionis. folio

De tertia circũſtantia ſcꝫ tꝑis cõgruitate Mẽ. iij

Tertia circũſtantia eſt tꝑis cõgruitas. ſcꝫ qñ
dedit. Circa quã cõſidera
nõ añ iſtituit. In noua lege ĩ fine vite ꝺdit.
Quare imminẽte paſſione ĩ cena confecit.

De primo nota ꝙ non inſtituit tꝑe legis nature.
Quia nõ potuit inſtitui hoc ſacramentũ añ verbum
incarnatũ. Nõ etiã tꝑe legis ſcripte. qꝛ lex timoris et
amoris nõ ꝯpatiũtur ſe ſimul reſpectu eiuſdẽ. Sed
lex vetus erat lex timoris. ergo. Nõ tñ fuerũt hec duo
tꝑa ſine paſca vſqꝫquaqꝫ relicta. qꝛ hẽbant figurali-
ter qꝺ nos realiter. Patres eñ eandẽ eſcã mãduca-
uerũt. dñ ſcꝫ in futuꝝ hoc magne pietatis ſacramẽ-
tum crediderũt Secũdo principaliter cõgruũ fuit
hoc ſacramentũ in noua lege dari ob has rõnes.

M Cõtinet. excellit. plenũ. pñs. reſerata.

Primo rõne cõtinentie. qꝛ hoc tẽpꝰ realiter xp̃m
cõtinet. ergo ꝛ ſacr̃m vbi realiter eſt cõtinebit Se-
cũdo rõne excellẽtie. qꝛ excellentiſſimũ domĩ in excel
centiori lege dare debuit Tertio rõne grẽ ꝛ pleni-
tudinis boni qꝺ cõtinet. Habet eñi hoc ſacr̃m gra-
tie plenitudinẽ. g̃ in tꝑis plẽitudĩe dari debuit quod
ab incarnatione incepit. Quarto rõne preſentie vel
exiſtẽtie. qꝛ tũc debuit inſtitui qñ preſens actor erat.
Quinto qꝛ in hoc tꝑe exuli ianua eſt reſerata q̃ an-
te erat clauſa. Et qꝛ iã ad illã cõſcendere hẽbant. via
tico nõmõ ſuſtentãte: ſed etiã ꝑducente indigebant.
vt mgr̃ hẽricꝰ colueld. ait Nõ tñ ĩ ꝑncipio ꝑdicatõis
ħ inſtituit. Quia tũc diſcipuli nõdũ erãt tãti miſte-
rij capaces. Nec etiã poſt tempus reſurrectiõis ꝛ aſ
cenſionis diſtulit. qꝛ tũc erat diſcipulis tãqꝫ dñs aut
vt cõprehenſoꝛ. nõ vt ꝑegrinatiõis huiꝰ comes ſicut
prius. ergo Hinc ergo principaliter dicimꝰ ꝙ im-
minẽte paſſione hoc dari debuit ob has cãs

N Terminat. ꝛ tollit. pñtat. ſis meoꝛ. aptet

Primo propter veteris ſacrificij terminationem
qꝺ in cena terminãdum erat. Nõ eñi ꝯueniẽs fuit ſi
mul vmbrã currere ꝛ veritatẽ. Secundo propter
corporalis preſentie ſubtractionẽ. Nõ eñi congrue-
bat vt ſimul corꝑali ꝛ ſacramentali preſentia habe-
retur. Hinc Euſebius emiſſenꝰ Tũc corpꝰ aſſũptũ
ablaturus erat ex oculis nr̃is ꝛ ſideribꝫ illaturꝰ. ne-
ceſſariũ ergo erat vt hoc ſacr̃m inſtitueret quo cole-
retur iugiter per miſteriũ quod ſemel offerebat̃ in ꝑ-
cium. vt quia quotidiana ꝛ indefeſſa currebat ꝓ ho

minũ ſalute redemptio. ꝑpetua etiã eſſet redẽptiõis
oblatio ꝛ perhennis illa victima viueret in meõria ꝛ
ſemper preſens eſſet in grã. Vtqꝫ ſic ꝓmiſſum iple-
ret q̃ dixerat. Ecce ego vobiſcũ ſum oĩbus diebꝫ vſqꝫ
ad cõſummationẽ ſeculi Tertio propter ampliorẽ
paſſionis repreſentationem. dũ paſſurus eẽt hoc in-
ſtituit vt ſic paſſionẽ artiꝰ nr̃is mẽtibꝫ infigeret at-
qꝫ ad ſibi cõpatiendũ per hoc ãmoneret. Quarto
ꝑpter maiorẽ meõrie cõmendationẽ. Vt vltimo re-
ceſſu traditũ apl̃i diligẽtius retinerent. Quando eñi
ab amicis ſeparamur. motus dilectionis ſentit̃ fer-
uentioꝛ propter dolorẽ ſeꝑationis. ꝛ ideo verba ami
corum a nobis recedentiũ magis memorie iprimun
tur Quinto ſcꝺm Vbertinũ. Ideo paſſurus iſti-
tuit. vt quia pro nobis in paſſione ſoluere debebat ꝑ-
cium voluit nos ſibi vnire vnione huius ſacramen-
ti qua ſtrictioꝛ nõ inuenitur in via. ꝛ ſic nos deo ĩ ip-
ſo cõformaret vt cũ ipe ſatiſfecit ꝛ precium ſoluit õ-
nes ſoluiſſe ꝛ ſatiſfeciſſe videremur. Hec ille

De quarta circũſtantia Mẽbrum. iiij.

O Quarta circũſtantia eſt recipientium idonei-
tas. ſcꝫ quibus dedit. ꝛ innuitur ĩ verſu. pñs.
cõditio eorum. quia timentibus ſe. Timoꝛ
autem domini valet omni ſtatui

.ſ.	peccãtoribꝫ	purgatõeꝫ Timoꝛ dñi expellit peccatũ
	pẽitẽtibꝫ	emulatiõꝫ Qui timꝫ deũ nihil ne-
	laborãtibꝫ	ad- iuuamẽ. q̃ tiet deũ ñ trepidat.
	pacientibꝫ	ſolamẽ. timẽti deũ bñ erit in ex.

Sunt plura dicta ſuperius que poſſent hic appli-
cari. Et de qualitate ſuſcipientium adhuc plura in-
fra dicentur. Solet quoqꝫ circa hanc cõſiderationẽ
queſtio moueri. Si etiã ipſe ſacramentũ hoc dede-
rit ad quod cõmuniter affirmatiue reſpondent. Itẽ
qꝫ ſi chriſtus ſibĳpſi dederit hoc ſacramẽtum mãdu
cando. Ad quod aiunt ꝙ ſic. Cepit eñi Jeſus facere
ꝛ docere. Nã ergo ꝛ prius voluit baptizari. Nec ẽ im
poſſibile ꝙ idem ſeipſum ſacramentaliter comedat
Et ad hoc facit canon de cõſecratione diſt. ij. ca. Nec
moyſes. Vbi ex auctoritate Hieronimi dicitur ꝙ
chriſtus fuit in cena cõuiua ꝛ cõuiuiũ Ad quod etiaꝫ
ſunt illi verſus. Rex ſedet in cena. turba cinctꝰ duo-
dena Se tenet in manibꝫ: ſe cibat ipſe cibus O qua-
lis mãducatoꝛ ille

De quinta circumſtantia. quid dederit. P

Mẽbrum quintum

Quinto videndũ quid dederit. de quo ſm fidẽ
tenẽdum ꝙ in hoc ſacramẽto pater dedit et
dat vnigenitũ ſuum ſibi coeternum ꝛ coeq̃-
lem. Filius ſemetipm. Spũſſctũs illũ a quo eterna
liter proceſſit ꝛ ꝓcedit. Magnũ plane donũ. ꝛ q̃ ma
ius melius ve nil cogitari poteſt Omnium bonorum

rōnes vnica bonitate ꝯprehendēs. O q̄d nob dn̄s ie/ſus facere debuit ⁊ nō fecit. Nō ſuffecit ei dediſſe ſua ⁊ ſuos niſi ⁊ ſe nobis īpendiſſet. Ecce ſe naſcēs dedit ſociū cōueſcēs in edauliū. O inflāmata charitas ieſu xp̄i. O ardens amor clemētiſſimi cordis ſui Sūt hic multe q̄ones. Si ſub vtraq; ſe totū dederit. ⁊ quō ibi tot⁹ tenet Solū q̄ deuotiōis ſunt ꝓſequimur di centes ꝙ cū hoc ſacr̄m bn̄dictus ieſus ſuis appoſuit tunc dedit eis ſm̄ Vbertinum

Cibū eterne refectionis
Pign⁹ filialis adoptiōis — Ecce q̄d dedit
ſacrificiū hūane redēptōis — qn̄ ſacr̄m hoc
Viaticū nr̄e ꝑegrinatiōis — cōtulit.

Pſ. dicit. Eſcā dedit timētib; ſe. Hebre⁹ aūt pre/gnātius illic verbū ponit dicēs Thereph dedit timē tib; ſe. thereph aūt eſt nō ſimplex caro. ſed a feris la/cerata. Et hinc inſtituēs dn̄s ait. Hoc ē corp⁹ meū qd̄ pro vobis tradet iudeis. ſ. dilacerandū. thereph ergo dedit timētib; ſe. vt ex timētib; faceret aman/tes. Quod aūt veraciter ⁊ realiter ſub hoc ſacr̄o cor/pus ⁊ ſanguinē ſuū det multipliciter probari pt̄. Vt ait Roꝑtus de licio

Per
- Auctes: Theologoꝝ, cōciliorum, doctorum
- Rōnes: diſtātiuas, ꝯceptiuas, ꝯmutatiuas
- Exēpla: vetuſta.
- inūera: nouella:

Profecto hec in ſuo q̄dragesima li pulchre ⁊ late doctor prefat⁹.

De quinta circūſtantia ſcꝫ mō quo inſtituit

Membrum ſextum

Poſtremo quō hoc dederit videnduꝫ. Sed h̄ nō dicet hō ſuꝑ terrā Eſt enī māna abſcōdi/tū nō patens oculis cūctorū In mō aūt inſti tutiōis quedā verba tradūt

Modū inſtitutiōis / collationē poteſtatꝫ / iniunctionē vſus — vt — Accipite ſumite / hoc facite / in cōmemorationē

Hoꝝ
- Primū — mirabilis grā
- ſecūdū — eſt — digitas ī mēſa — Hec albert⁹
- tertiū — ſcꝛificā⁰ cumlata

De deſiderio aūt ⁊ amore quo hoc inſtituens fla/grauit nulla lingua ſat eſt enarrare O igit̄ ineffabile ſacr̄m. o inexplicabile amoris ſignū O ſapientiale ꝑ uilegiū q̄ꝫ in oīb; circūſtantijs ſapiētialr̄ inſtitutum

Quarta cōſideratio de ſacramēti hui⁹ mirabilib;.

Capitulum quartū

Memoriā fecit mirabiliū ſuoꝝ. Pſ. Quarta porcio rumināda eſt de huius ſacramēti mirabilibus In quoꝝ cōſi/deratiōe deficit oīs cātura Tāta enim mirabilia in hoc ſacr̄o fluūt vt ſupent intellectū viatoris nōmō. ſed ⁊ ſenſū ꝯprehenſoris.

Ita vt iuxta egidiū de roma. nec angeli nec archan/geli. imo nec cherubin aut ſeraphin illa ꝯprehēdant Vt aūt que ſint illa ſciam⁹ ⁊ ſic magis tm̄ ſacr̄m re uereamur pauca ſūt notāda. Varie tn̄ a varijs mira bilia iſta ſignātur. Nā quidā aſſignāt. x. aut. xij. mi/rabilia cōia illa que ſunt.

ꝑmū ē in trāſſub ſtātiatione — ſcd̄ꝫ q2 ī q̄lib; ꝑte totus xp̄s — tciū fracta ho ſtia n̄ miorat̄ — q̄rtū ꝙ ex multꝭ ho ſtijs n̄ auget̄

Mutat. et in parte. minor haut. auctus.

q̄ntū aut mal' ſūptū nō coinquinatur

maculatus.

ſextū ē malis mors vita bonis — ſeptim ide corp⁹ i diuerſis locis — octauū ꝙ nō eſt du plex ſumptio

Mors. loca multa duplex

nonum nō excedit ꝑtes hoſtie — decimū ꝙ accidētia ſunt ſine ſubiecto

nō excedens. ſine ſubiect.

Horū ꝓſecutio paſſim repitur in ſūmis Antboīni. ⁊ alioꝝ ⁊ in ꝯpendio theologic ⁊ alijs ſermonibus. Vbertin⁹ ponit in genere tria ſubdiuidēs illa

Que ſūt
- virtus operatiua
- veritas cibatiua.
- ſpēs contentiua.

Nā ex parte virtutis oꝑatiue concurrūt in h̄ ſacr̄o ſil' Virt⁹ verbi creati ⁊ increati. h⁹ ꝓlati. illi⁹ oꝑantis. Succeſſiua prolatio. īſtantanea īmutatio. Mira/bilia ſunt hec vt recte dicere poſſim⁹ Manhu. i. q̄d eſt hoc. hec enī ſunt illa abſcondita. de q̄b; dr̄ Eſaie. xlv. Dabo tibi theſauros abſcōditos. ⁊ archana ſe/cretoꝝ vt ſcias q2 ego ſū dn̄s. In hoc enī ſacr̄o ꝑ hāc operationem theſauri abſcōditi grē cōferuntur ⁊ ar chana ſecretorū fidei eccl'ie ꝓponūtur. vt ſciat ītelle ctus fidelis credēdo veraciter. q2 ip̄e eſt dn̄s q̄ quoni am potentiſſimus potuit. quia clemētiſſim⁹ voluit quia veraciſſimus ⁊ ſapientiſſimus facit ſigna ⁊ mi rabilia ī hoc ſacr̄o quorum nō eſt numerus

Secundo hec ſunt mirabilia ex parte veritatis ci batiue Chriſtus enī eſt cibus indigne ſumentē pro/bans ⁊ reprobans. cibus digne ſumentē probans et appbans. Cibus cibatum ſibi incorporans. poſt ciba tionē integer perſtans. Cibus ſeipſum cōſecrans ſe ipſo ſeipſam cibans. En quanta mirabilia de quib; omnibus teſtatur ſcriptura. Vere mirabilia teſtiō/nia tua: ideo ſcrutata eſt ea aīa mea lumine fidei nō ingenij acumine Tertio ſi cōſideretur ſpecies cō/tentiua occurrunt multa mira

Scꝫ
- Quidditas tranſitiua:
- quātitas dimēſiua
- qualitas obiectiua

Hec ſūt mirabilia vꝫ mirabiliſſima.

Quidditas panis ⁊ vini tranſit in ſubſtantiam

corpis ⁊ ſanguis xp̃i. Nihil ſubſtãtie relinquitur. ſz totũ ↄuertitur Nihil de nouo efficitur. ſolũ tranſit aliq̃d in aliquid. ⁊ tñ ſine adnullatiõe (ſcḋm ip̃m vbertinũ). Nõ adnullatur ſubſtãtia panis ⁊ vini. ſed vere in xp̃i corpus ⁊ ſanguinẽ trãſit ⁊ ↄuertitur ¶ Quãtitas dimẽſiua. ſpẽs ſine ſubiecto ſupra naturã ſubſiſtit ſub q̃ ſacramẽtaliter cõtinetur xp̃s in ſe dimẽſionatꝰ a ſpẽbꝫ nõ dimẽſione ↄtẽtus. in ſe cõmẽſuratꝰ. nõ ↄmenſuratione ↄtentꝰ Qualitas etiã obiectiua ſpẽꝝ ſenſibiliũ termĩat viſũ. alterat guſtũ. excitat adoratum: immutat tactũ Nullꝰ eñ iſtoꝝ q̃ttuor ſenſuũ diſcernit hũc ſpũalẽ cibũ. ſed ſolꝰ fidelis auditꝰ iudicat verũ Dũ audit aſſentit ⁊ credit Hoc ẽ corpus meũ Tãgit hec Ubertinꝰ in q̃rta ſua pte videãtur ibi plenꝰ Hec igitur ſũt mirabilia d̃ q̃bꝫ dr̃ Dañ. iiij. Signa ⁊ mirabilia fecit apud me deus excelſus Diſtiguunt alij aliter iſta mirabilia dicẽtes ꝙ ſũt in corpis xp̃i

Cõſecratione
Poſſeſſione — Nã in cõſecratiõe credẽduz
Perceptiõe — eſt firmiter ꝙ ibi

Sub ſpecie panis eſt veꝝ corpꝰ xp̃i
Tota ſubſtãtia panis mutatur vl' tranſit ĩ corpꝰ xp̃i.
Sic mutatur in xp̃i corpꝰ ſubña ꝙ tñ manẽt accidẽtia

Quoꝝ pbat
- Pmũ
  - fide dignoꝝ.
  - ſignoꝝ poſitioꝝ teſtiõio
  - demr̃atione miraculoꝝ
- Scḋm a
  - ſili — vt
  - maiori — vt
  - miori — vt
    - aquã in vinũ
    - oĩa p ip̃m fcã
    - arte humana
- Tertiũ
  - grã. pphali vt heliſeus
  - ↄuerſiõe ſpũali vt Saul.
  - mutatõe nãli ouũ ĩ pullũ

¶ Mirabilia ergo opa tua dñe in cõſecratiõe. Sũt ſecũdo etiã magna mirabilia in huiꝰ ſacri poſſeſſiõe id eſt poſt ↄſecrationẽ que ſunt iſta.

Vt
- tã magna res ↄtinetur ſub tã parua ſpẽ.
- vnũ ⁊ idẽ corpꝰ eſt in diuerſis locis
- licet ſit in diuerſis locis. mãet tñ ĩ ſe ↄiũctũ

Declarãtur hec etiã rõnibus ⁊ exemplis. ſed longuz eſt ponere. ea videãtur in ſermonibꝫ q̃ dicũtur ſancti thome. Tertio cõcurrũt etiã mirabilia in chriſti perceptione

Vt
- dũ mãducatur nõ minuitur
- ſi nõ mãducatur quodãmõ minuitur
- dũ mãducatur augetur vel augmẽtatur

¶ Quis vnq̃ꝫ audiuit talia Proſequitur hec pulcre ſctũs tho. in ſermonibꝫ ſuis de ſacro eucharıſtie.

¶ Poſtremo diſtinguũt alij hec mirabilia ſcḋm decẽ pdicamẽta diſcurrẽdo p ſingula. ⁊ inde ſctũs Thoſpecialẽ tractatũ fecit. Et Leonardꝰ vticeñ. in ſuis ſmonibus aggregauit Que q̃m magis ſũt ſpeculatiua q̃ꝫ effectiua. Hic ſuperſedemus ⁊ lectorẽ ad ſctm̃ Thomã remittimus

¶ De quinta buccella ſcilicet de modo vſus ⁊ aſſumptionis huius ſacramenti. ¶ Caplm̃ quintum

Accipite ⁊ mãducate Luce. xxi. Quinta buccella erit de mõ aſſumptiõis ⁊ vſuz Duplex enĩ eſt vſus principalis huiꝰ ſacramenti iuxta doctorẽ ſctm̃. Quia aut offertur vt ſacrificiũ vel ſumitur vt ſacramentum vel viaticũ. Ante hic tẽpus q̃ꝫ diſſerẽdi materia deficeret ſi cũcta que ſe hic offerũt cõſideranda annotare velimꝰ. Unde p̃ſuppoſitis oĩbus ſcriptis paucula materiã dabimus de hoc morcello meditãdi Primus itaq̃ꝫ huiꝰ ſacramẽti vſus eſt ꝙ offertur vt ſacrificium Circa quẽ vſum multa ſe ingerunt ruminanda

Scz
- de ſacrificij huius dignitate
- miniſtri offerentis qualitate
- oblatiõis ritu ⁊ celebritate.

¶ Primo inq̃ꝫ de huius ſacrificij dignitate De qua licet plura dcã ſunt vbi de ſacrificio actum eſt. ſupſicij huius dignitas ex hijs relucet que ſequũtur

Mũdius ⁊ dignũ. fructu. hr̃ oĩa cellit.

¶ Primo inq̃ꝫ noſtrũ ſacrificiũ precellit oĩa alia legalia in mundicia ⁊ honeſtate quod patet ex hijs

Scz
- exteriori ſpecie.
- virginali origine
- ſpũali dulcedine.

¶ Primo ab exteriori ſpecie Non enĩ mundius facile tractari poteſt q̃ꝫ ſub ſpecie panis ⁊ vini. Et ſic vitantur multa incõuenientia que ſequebantur cruenta illa legalia ſacrificia Hinc dicitur Prouerbi. xvij. Melior eſt buccella ſicca cũ gaudio q̃ꝫ domꝰ plena victimis cum iurgio. ¶ Secundo huius mundicia patet ex virginali origine. quia nõ incepit ab vlla corruptione. ſed a virginali flore. Eccleſiaſt. xxiiij. Flores mei fructus honoris ⁊ honeſtatis quaſi dicat vt Auguſti. ait. Nobilitas matris eſt ex deitate prolis. ⁊ nobilitas prolis eſt ex honeſtate matris

¶ Tertio patet mundicia a ſpũali dulcedine qua cunctos chriſtianos trahit ad ſe. Nam iuxta Tullium. Honeſtum eſt quod ſua vis nos allicit. Canticoruz primo. Oleum effuſum nomen tuum ⁊c̃. Secũdo eſt omnibus alijs ſacrificijs dignius Cuius dignitas patet ex tribus nobiliſſimis in eo contentis Scz

Ex
- Carne mundiſſima
- Aia iuſtiſſima
- Deitate altiſſima

hic ẽ
- angel' reuerẽdũ.
- deo p ſe acceptũ
- hõibꝰ adorãduz

Nil igitur in ſacrificijs maius corpore ⁊ ſanguĩe chriſti ¶ Tertio eſt ceteris oblationibus fructuoſiꝰ Eſt enim hoc fructuoſum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

In	Mũdo	pctã relaxans:
	purgatorio	penã mitigans
	celo	gaudiũ generans

Hinc eſt q̄ triplices miſſe ſolent celebrari ſcȝ

Pro	Salute viuorum.	
	requie defunctorũ	Hic ⁊ hoſtia i tres
	gloria beatorum	ptes diuiditur.

¶ De primo Leuiti. vi. Aīa que peccauerit p ig̃ran/tiã offeret arietẽ imaculatũ. xp̄m q̄ tollit pctã mũdi ¶ De ſecũdo Leuit. xvij. Dedi vobis ſanguiem vt ex pietis ſup altari meo p aīab⁊ vrīs ⁊ ſanguis p aīa piaculũ ſit. Aug⁹. Orõib⁊ ⁊ elemoſinis ſctẽ eccl'ie et ſacrificio ſalutari nõ eſt dubiũ defunctoꝝ aīas rele/uari ⁊c̄. ¶ De tertio. Uincenti dabo mãna. tũc aptũ qd̄ nũc abſcõditũ. pſ̄. Adiplebis me leticia. Satia/bor cũ apparnerit gl'ia tua. Mag̃ eni leticia ſcti adi/plent in patria de hui⁹ ſacrificij oblatione digna ⁊ g̃/tulant.

De	mcõria ſue redẽptionis.	Hic d̃r in collectã.
	aſpectu nr̄e ſalutis	Que tuis ſctis ad
	ãmiratiõe dīne bõitatȝ	

E gloriam nob̄ prodeſſe facias ad veniã ⁊c̄. vtſ̄. ¶ Quar/to Sacrificiũ iſtud excellit legis illa ſacrificia. q2 eſt nobis ſil' oīa. nõ tm̄ ſacrificiũ. ſed ⁊ ſacerdos ⁊ alta/re. ⁊ breuiter oīa q̄ ſacrificia illa ꝯplectebãt Nã illoꝝ pacifica ⁊ ſacrificia mortẽ cibũ. ꝓpiciationẽ. recõcili/ationẽ ⁊ ſctificationẽ ⁊ ſacerdotiũ ⁊ ſctitatẽ ꝯplecte/bant. Que oīa (ſcriptura teſte) xp̄s ẽ nob in hoc ſacro Et nõ ſolũ iſta: ſed ⁊ oīs oblatiõis ſalutaris gen⁹ cõ/plectit hoc ſacrificiũ nr̄m. Eſt eni ⁊ hoſtia pro pctõ victima. oblatio. mun⁹. decie. ṗmitie. pacifica. grã/rũ mactio. votũ ſpõtaneũ. ſacrificiũ. holocauſtũ. in/cenſũ. Hec eſt hoſtia mũda ⁊ ſctã equa nõ ſoluȝ. ſed oī debito nrõ maior pregnãs viribȝ. efficax ỽtute. li/bera debito. diues munere. grãdis donis Hec ẽ vere digna hoſtia placẽs placans. placãtes hoſtias nr̄as faciens. integre efficiens qd̄ legales innuebãt ⁊ pro/mittebãt. ꝯferẽs qd̄ interne ⁊ mẽtales hoſtie noſtre aſpirant. Promittebãt q̄ppe grandia ⁊ incredibilia fere ſacrificia illa legis Sed in hoc ſacrificio nrõ in/ueniũtur ibidem promiſſa.

O igitur ſacrificiũ dignũ ⁊ o hoſtiã ſalutarẽ. Uere ñ apparet in cõſpectu dei vacu⁹. q̄ſquis hoſtia tali ve/nit comitat⁹. vtpote q̄ tãtas offert oīs generis obla/tiões. Hẽmus igitur in hoc ſacrificio nrõ oīa ſimul Ipe hoſtia nr̄a. ipe ara nr̄a. ipe ſacerdos nr̄. ipe de⁹ noſter. ipe ſi pro nobis q̄s cõtra nos ⁊c̄. Deniq̄ȝ ſa/crificiũ nr̄m excellit q̄m iperfecta legis ſacrificia ſup/plet ⁊ pficit ⁊ vtilia facit Nulla ei vnq̄ȝ hoſtia do pla/cuit que nõ in hui⁹ fide fuit oblata. Ibi vmbra. h̄ ve/ritas cõtinet. quãtum veritas vmbre tm̄ hoc nr̄m ſa/cramentũ preſtat legalibȝ ſacrificijs.

F ¶ Cõſideratiões de miſtro offerente ¶ §. i.

Secũdo ſe offert circa vſũ huius ſacrificij mlt/tiplex ꝯſideratio de miniſtro offerente Cui tm̄ ꝯſide/ratiõi nolum⁹ hic inherere tm̄ materiã ãminiſtrãtes quã copioſe ãminiſtrat ſctũs thomas i ſecunda pte ſue ſumme hec de miniſtro inquirens.

ſi cõſecrare ſit ſacerdotȝ	ſi pl'es eãdem	ſi hi ſoli diſpẽſare	ſi cõſecrãti lȝ nõ ſumere	ſi oīno pt a cõiõe abſtine re
	hoſtiã cõſecrare pñt			

Si ꝓpũ. plures. diſpenſ. ñ ſumẽ ceſſãs

vtꝝ mal⁹ ſa cerdos põt cõficere	an miſſa e⁹ min⁹ valeat	ſi here ticī cõ ficiũt	ſi d̃gdati cõſecrãt	ſi peccat a tali bȝ ſumẽs

Si mal⁹ an valeat. diuiſ. d̃grad. recipit q̄.

¶ Hec plene proſequit doctor ille vbi ſupra. Offert q̄ȝ circa hoc mẽbꝝ materia illa de dignitate miniſte/rij ſacerdotalis. De qua grãdis poſſet ſmo haberi. ⁊ magni libri cõſcribi Sed hec oīa pretereũtes in reli/qua pgamus.

¶ De oblatiõis ritu ⁊ celebritate ¶ §. ſecũdus

G Tertio igit videndũ de hui⁹ oblatiõis ritu et celebritate Sed hic etiã nũeroſa ſe materia offert ꝯtemplãda Nã de ritu offerũt ſe iſta.

.i. de tpis cõ gruitate	de appa ratu	loci q̄li tate	de d̃fectuũ picl'oꝝ	⁊ de varietate	de ỽboꝝ ⁊ geſtuũ miſte rialitate:

Tempus. vaſa. loc⁹. d̃fect⁹. ỽba mod⁹q̄ȝ

¶ De hijs paſſim doctores in ſuis ſcriptis agũt. po/tiſſime q̄ miſſarũ officiũ explanãt: hec ponũt Uñ ſuf/ficit materiã ãminiſtraſſe meditãdi Quadrat etiam huic loco cõſideratio generalis de miſſa ⁊ ei⁹ dignita/te. de audiendi miſſam inductiuis ⁊ modalitate Itẽ q̄ȝ de veſtiũ ſacraꝝ ceteraꝝ q̄ȝ circũſtantiaꝝ miſſe cõ/gruitate In alijs hec videãtur De his ſctũs Thõas agit pte tertia ſue ſũme. Et Albertus in de miſterijſ miſſe. Et Roptus de licio habet de hijs formales ſ/mones in quibȝ hoꝝ plura habentur Et hec ſuffici/ant annotata de vſu hui⁹ ſacramẽti primo H

¶ De alio vſu ſacr̄i put eſt viaticũ videndum primo de ſumptionis proprietate ¶ Mẽbrum ſecũdũ

Sunt iã ſecũdo principalit ⁊ quedã aſſignan/da de Altero huius ſacr̄i In q̄ȝtum ſcȝ ſumit vt viaticũ Circa quẽ vſum varia ſe offerunt conſideranda:

Scȝ de	ſumptionis proprietate
	mãducatiõis varietate
	accedentiũ qualitate.

¶ Primo igitur videndũ eſt de ſumptionis propri/etate. quare ſcȝ per modum mãducationis aſſumi/tur. ad quod aſſignãt doctores rõnes iſtas ſcȝ

Inſtituit ſimilis. iungit. ſignãs. operat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Primo q2 xp̄us tali mō ſumēdū ſe inſtituit. vt p3 Luce. xxi. ¶ Secūdo rōne aſſimilatiōis. q2 ſe cibo aſſil'auit dicēs Joan. vi. Caro mea vere eſt cibꝫ Sz vſus cibi nō eſt tm̄ vt videaꝛ aut tangaꝛ: ſed vt man ducetur. ꝗ. ꝛc. Tertio rōne maioꝛis ꝯiunctiōis. xp̄s eni intimiꝰ cordi nrō vniri dꝫ. q̄ȝ aliq̄d aliud Sz i re bus ſenſibilibꝫ cibꝫ ꝛ potus nob intimiꝰ vniūꝛ. Naz ex cibo ꝛ comedēte fit vnū ſimpl'r ¶ Quarto rōne ſa-cre repñtatiōis Nā mādu catio iſta repñtat vos ꝛ ſi-gnat attritū xp̄m in paſſiōe. ꝛ ꝑpter nos vulnere ſu per vulnus laceratū. ¶ Quinto rōne oꝑatiōis. Sic eni mādu catio corꝑalis ordinatur ad robur corpoꝛ Ita ꝛ ſpūalis ad robur mētis. Itaqꝫ rōne ſil'itudis ſicut ſupra in ꝓlogo maſticatoꝝ vel ruminatoꝝ hu-ius eſt declaratū Occurrit ꝛ circa hanc ꝓprietatem aſſumptiōis cōſiderandū. quare nō ab oībꝫ ſumatur ſub vtraqꝫ ſpē cū ſic videaꝛ inſtitutū a dn̄o. De hmōi multas rōnes dederūt q̄ ꝯ bohemos q̄ i hoc errāt ſcripſerunt. quaꝝ tñ rationū potiſſime ſunt nūero decem. ꝛ habentur hijs verſibꝫ.

Ji Deuites. ſerues. portes. q2 deficit. eger.
Credas. cōformis. diſſet. fugias. ꝛ adoꝛet.

¶ Prima cā eſt deuites. ſ. ꝑiculū effuſiōis q̄ faciliter poſſit accidere ſi ſub ſpē vini oībꝫ diſpenſareꝛ. vbi ſe iuuenes. ꝛ ſenes. debiles. ꝛ infirmi. qd in maxiam iniuriā huiꝰ colendiſſimi ſacri vergeret ¶ Secūda eſt ꝓpter maiorē idoneitatē ſeruādi ꝛ cuſtodiendi ſacra mentū ſub ſpē panis q̄ȝ vini. qd tñ ſacrm̄ ſꝑ debꝫ eē ꝑatum pro cōicandis infirmis iuxta ſctōꝝ patrum diſpoſitionē in Cōſilio gormaceñ. vt hētur de conſe cratione diſ. xi. ca. p̄ſbiter. ¶ Tertia rō eſt ꝓpter diffi-ficultatē deportādi hoc ſacrm̄ ad diſtātia loca qd ta-mē ſepe oportet. Et hec rō notatur i ꝯſilio Remeñ. ¶ Quarta rō eſt defectus vini q̄ ita magnꝰ ꝛ notabi lis eſt in quibuſdā locis ꝙ vix ſufficit modicū vini ꝑ cōſecrando cōi ritu. vt Albertꝰ dicit. Quid ergo ſi tā ta numeroſitas ſūptura eſſet ſub ſpē vini ſacrm̄. et etiā in bellis vbi ſepe penuria eſt vini ¶ Quinta rō ē infirmitas ſeu cōditio hoim quibꝫ grauis ꝛ moleſtꝰ eſt guſtus vini ꝛ nociuus: etiā in ꝑua quātitate. Et hāc poīt ſcūs tho. in. iij. p ¶ Sexta eſt ꝓpter fidem firmandā in ſimpliciū cordibꝫ. ne crederēt ꝙ xp̄s nō ꝯtineatur ſub vtraqꝫ ſpē ꝑfecte: ſicut qñqꝫ legiꝛ cōti giſſe vt inde exemplū narrat Alexander de halis in ſua ſūma. ¶ Septima ē ꝓpter ꝯformitatē ad ſacri-ficia veteris legis q̄ figura fuerūt huiꝰ ſacri. In q̄ꝝ ritu hoc obſeruabatur vt de libamibus nō ſumebāt offerentes ſed ſoli ſacerdotes. ꝑ que libamīa is potꝰ ſcabatur. Ut igitur corñdeat veritas figure ꝓuide ſic eſt inſtitutū ¶ Octaua rō eſt vt aliqua reuerentia ꝛ diſtinctio dignitatis inter ip̄m ſacerdotē ꝛ ppl'z ap pareret vt q̄ ꝑeminerēt ptāte ꝯſecrādi etiā mō ſumē di ¶ Nona cauſa eſt euitatio erroꝛis qui apud bohe-mos eſt. qui credunt hoc ſacramentū de neceſſitate ſalutis ſub vtraqꝫ ſpē ab oībus ſumendū quoꝝ rō-nes ſunt a doctis eliſe ꝛ inepcie oſtenſe ¶ Decima ra tio eſt vt cultus adoꝛationis ꝛ deuotiōis huic celeſti ſacramento debitus. totum referri itelligatur ad cō tentū ſub ſpeciebus illis ꝛ nō ad ſpecies ip̄as ſenſibi les apparentes. Et hec de mō ſumptionis

¶ De manducationis varietate Mēbꝝ primum.

Secundo hic videndum eſt de mādu cationis varietate. Nam varijs modis aſſumitur. ſ.

Mēte. ſacrō. iūctiſqꝫ ſil'. neqꝫ neutro.

¶ Quidam eni tantū ſpūaliter. quidam ſacramen-taliter tantū. quidam cōmunicāt vtroqꝫ modo. qui dam vero neutro K

Mō — ſacrali / ſpūali / vtroqꝫ ſil' — māducāt — ꝑraui xp̄iani: / oēs ſaluandi: / boni et pij.

Quid ſit ſpūaliter aut ſacraliter tm̄ māducare ſu pra eſt deſcriptū: nec hic repetendū. Sed de ſingulis hijs modis parūper aſſignādum ¶ Sacramētaliter tantū manducant mali q̄ ſunt in genere triplici

.ſ. — maliuoli / doloſi / p̄ſūptuoſi — q̄ — ſūt in peccandi voluntare / hypocriſi accedūt ad altare. / ſunt manifeſti mali.

¶ De primis dr̄ Eſa. xxix. Appinquabit ppl's ille ore ſuo: cor aūt eoꝝ longe eſt a me. ꝛ hij hec tria mala cō ſequūtur que ſunt.

pcti ſui aggrauatio
a chriſto ſeparatio
eterna damnatio

Proſeqtur hec ſanctꝰ Tho. in ſmōibꝫ ſuis de venerabili ſacro.

¶ De ſecūdis dr̄ ad Thimo. ij. Hñtes quidē ſpeciē pietatis: virtutē aūt eius abnegantes Sed hij tria mala incurrūt

Quia — ſocij inde traditoris efficiuntur. / corā toto mundo cōfundentur. / extra bonoꝝ cōſortium ꝓijcientur.

¶ De tertijs Coꝝ. xij. Qui mādu cat ꝛ bibit īdigne iudiciū ꝛc. Et hos tria mala ſequūtur.

.ſ. — mag̃ culpa / dei offenſa / m'tiplex plag̃ — ꝛ — ꝑua itentio ꝑcepti trāſgreſſio ig̃ / ip̄e irreuerētiā ſacri / dāna ſpūaliū ſtrages hominum ¶ titudo

Cōtra tñ hec omnia mala bona ſunt remedia

Sez — emēdatio vite / correctio malicie — ꝑ — voluntariā pñiam / ſupioꝝ diſciplinam.

¶ Eya agamus ne vnq̄ȝ hoc modo. id eſt ſacramen-tali tantū cōmunicemus Uere bonū eſſet nobis nō fuiſſe q̄ȝ ſic comedere cibū iſtum ¶ Secūdus mādu cādi modus eſt ſpiritualiter tantū: de cuiꝰ ꝫ et diffini tiōe ē actū. Et hmō comedētes ſunt triplices.

.ſ. — Incipiētes / ꝑficientes / ꝑfecti — rōne — fidei ſaluatoꝛis / bone cōuerſationis / deuote meditatiōis.

Oportet aūt in hac ſpūali mādu catiōe iſtar realis

eſurire — maſticare — delectari .ſ. corde deſiderando — cibũ diiudicãdo. — in xp̃o delectãdo

¶ Copatio Hanc aũt ſpũalem mãducationẽ comitať triplex ſcʒ peccõꝝ remiſſio. a morte ſanatio xp̃i pticipatio hec oĩa ſcũs Tho. i ſer. d̃ ſacro

¶ Tertius mod⁹ eſt ſacr̃alis ⁊ ſpũalis ſimul Et q̃ ſic mãducãt optimã elegerũt ptem ⁊ feliciſſimo fructũ gaudẽt vtsẽ eſt declaratũ. Qui aũt neutro mõ ſumũt miſeri ſunt ⁊ infelices qꝛ q̃dã ſũt infideles negligentes cõtẽnẽtes ⁊ oẽs cibo iſto idigni.

¶ Poſſunt hic plura de hĳs mãducatiõis modis dici: ſed paſſim in alioꝝ ſcriptis habẽtur

¶ Tertiũ principale de accedẽtium q̃litate Mẽ. ĳ.

Tertio hic cõſiderandũ eſt de acceſſus vł̃ accedentiũ qualitate. vbi abunda ſe materia offert.

quibus licet ⁊ quibus nõ licet accedere
qualiter debent ſe accedẽtes diſponere
qñ ⁊ quotiens debent accedere.

¶ De primo ſcʒ quibꝫ licet aut nõ accedere. Sciendũ ꝙ ydoneus acceſſor dʒ i ſe cõditiones habere

Extat hõqʒ viãs. credẽs. ſenex rati pur⁹
Deuot⁹. nõ ſit pñſus. nõ ipſe notatus.
Mũd⁹. nõ mico. rect⁹. ꝑꝑo. q̃ʒ tempus.

¶ Primo erat natura hõ Et inde ſequitur ꝙ anĩal brutũ nõ debet ſuſcipe hoc ſacr̃m Quocirca tñ ſe dubitatio offert. Utrũ ſi mus aut aliud aĩal cõedat ſacramentũ. Utrũ realiter chriſti corpus ſumeret. Ad qḋ ſunt doctores ꝓ vtraqʒ pte. Veriores tñ affirmatiue cõcludũt ꝙ q̃ʒdiu ſpẽs ſacr̃ales mutate ñ fuerit tãdiu remanet ſub eis corpus xp̃i vt mł̃tipliciť ꝓbãt Patet ergo q̃ʒ ſollicite hoc ſacr̃m ſit obſernãdum

¶ Secũdo erit ꝯditiõe viator in hũanis adhuc agẽs Uñ ſequiť ꝙ nullus ꝯprehenſor angel⁹ aut hõ. imo gñaliter ꝙ nulla creatura q̃ nõ eſt viatrix dʒ hoc ſacramentũ ſuſcipe nec etiã tali dʒ miſtrare. Nõ enim eſt corpea. iõ nec diſpoſita ſuſcipe ſpẽs ſacr̃ales. In hui⁹ figura filĳs iſrł̃ eĩn mãna pluebat in deſẽto nõ in ꝓmiſſiõis terra. In celis eĩn mõ inuiſibili comeditur xp̃us cognitiõe ⁊ amore ¶ Tertio erit religione xp̃ian⁹ ⁊ fidelis. Null⁹ eni hʒ ius in hoc ſacramẽtali cibo niſi qui ẽ de familia xp̃i. In cui⁹ tipũ agn⁹ p̃cipitur a filĳs iſrł̃ comedi in vna domo. i. eccł̃ia catholica. Et hoc etiã poſt baptiſmũ ſuſceptũ. Uñ ptʒ ꝙ cathecumini q̃ʒtũuis in fide inſtructi nõ debẽt ſuſcipe hoc ſacr̃m. Mãna eni nõ dabať niſi poſt tranſitũ mar̃ rubri. p⁹ q̃ʒ ſcʒ baptizati erãt in nube ⁊ mari Patet etiã ꝙ heretici ⁊ apoſtate a fide cũ fidẽ xp̃i nõ habeãt: licet caracterẽ teneãt ſecludũtur. Similiter pagani. ſarraceni. iudei. in quoꝝ figurã in veteri lege incircũciſi ⁊ alienigene nõ admittebãtur ad eſum agni ¶ Quarto erit etate ſenex ⁊ adult⁹. ſoli eñi tales ſm rõem viuũt. Adultos aũt dicim⁹ q̃ iã venerũt ad annos diſcretionis vt ſciãt hoc ſacr̃o ſacramẽtaliter vti. i. referre ſignũ in ſuũ ſignatũ ⁊ ꝯgnoſcere xp̃m hic realiter cõtineri. Hinc ptʒ ꝙ pueris qui nondũ ad diſcretiõis annos ꝑuenerũt nõ debet miniſtrari cũ nec diſcretionẽ nec deuotionem hñt. Qui aũt ſint anni relinquiť ꝯfeſſori diſcreto diffiniendũ qꝛ ſepe pueri octo annoꝝ magis diſcreti ſũt alĳs. xĳ aut. xiiĳ. annoꝝ ¶ Quinto erit rõnis cõpos ⁊ mente ſanus. Uñ ſecludũtur amẽtes furioſi: inſenſati. vel ſtolidi Diſtinguũt tñ hic doctores ꝙ horũ quidã debilẽ hñt mentẽ. ſunt tñ dociles eoꝝ q̃ ad fidẽ ⁊ deuotionẽ ſpectãt. ⁊ talibꝫ nõ debet denegari. Alĳ lucida hñt interualla. ⁊ licet hĳs dare dũ apparẽt diſcretionis ⁊ deuotiõis ſigna. Quedã aũt a natiuitate: et ſemꝑ ſunt iudicio rõis carẽtes: ⁊ talibꝫ nõ eſt dandũ Porro demoniaci ſi cõſtet ꝙ ꝓ aliquo crimĩe torq̃ntur ſecludãtur: ſi aũt nõ. nõ debet eis denegari ¶ Sexto erit cõſcientia pur⁹. vt ſcʒ ſit ſine cõſciẽtia peccati mortalis. Immũdus eni in lege nõ ꝑmittebatur accedere ad eſũ agni. Oportet eĩn accedentẽ eẽ i grã gratificãte q̃ tolliť ꝑ pctm̃ mortale. ⁊ ſit mortu⁹ inabilis ad ſumẽdũ cibũ. Uñ qui in cõſcia peti mortał̃ accedit mortaliter peccat ſm omẽs qꝛ irreuerentiã exhibet ſacramẽto ⁊ iniuriã. ⁊ hypocriſi etiã peccãs Diciť aũt cũ cõſciẽtia peti mortalis. qꝛ ſi q̃s eẽt i peccato mortali occulto qḋ debita adhibita diligẽtia nõ potuit meõrari ille nõ peccat. deinde a dño iã abſolutus. Hinc offerunt ſe multa inq̃renda. ſ. q̃lis cõſcia ſufficiat. qualiter diſcuti debet. ſi cõfeſſio differri põt Itẽ q̃ʒ grauiter indigne accedẽs peccet. Itẽ an vidẽdo corpus dñ̃ peccet Itẽ ſi talibꝫ negari aut hoſtia nõ ꝯſecrata dari debet. Que oĩa a doctoribꝫ paſſim tractanť. requirãtur. videãtur ¶ Septimo ꝙ ſit mẽte deuotus Ergo cũ hõ eſt ita diſcraſiatus ⁊ diſtractus ꝙ nõ poteſt ſe dare deuotioni: equũ eſt abſtinere. nõ eĩn ſine actuali deuotione eſt hoc ſacr̃m digniſſimũ accipiendũ Hic rurſus grãdis offert ſe materia de qualitate hui⁹ deuotiõis. puta q̃lis ſufficiat ⁊ quõ excitetur ⁊ hmõi multa. de quibꝫ pulcherrime inter ceteros Coſueldie in ſuo de ſacr̃o ſcribit. ¶ Octano ꝙ ſit ſuſceptor ieiun⁹. hoc eni p̃cipiť de cõſecra. d. ĳ. ca. liquido. niſi in mortis articulo ⁊ graui infirmitate. Et hoc qꝛ cibũ ſumme reuerentie nõ debet ali⁹ p̃cedere. qꝛ ieiunus magis diſpoſit⁹ ẽ deuote ſumere. Item ne ſpẽs ſacramentales alĳs cibis admiſceanť Iteqʒ rõne vomitus ⁊ reiectiõis p̃cauende q̃ fit magis ſtomacho cibato q̃ʒ ieiuno Et hec cõditio intelligenda eſt nõ de ieiunio eccł̃ie ſed nature. Ieiuniuin autẽ nature eſt priuatio cuiuſcũqʒ p̃aſſumpti ꝑ mo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

dū cibi ⁊ potus. vñ nō licet prius ſumere medicinaꝫ
Dicitur aūt ꝑ modū cibi ⁊ pot⁹. qꝛ reliquie ciborum
remanētes inter dētes ſi caſualiter intrēt vel etꝫ mo
dicū aque dū os abluit̃ nō frāgit̃ (vt aiūt) ieiuniū na
ture. Incipit aūt dies naturalis a media nocte ¶ No
na eſt ꝙ ſit crimie nō notatus Nulli enī notato de i/
fami crimine dꝫ eucharistia miſtrari. vt euntibꝫ ad
duellū Aleatoribꝫ. baliſtarijs eūtibꝫ ad torneamen/
ta. dūmodo hmōi ſunt ĩhibita Hic tñ fiunt mlt̃e di
ſtinctiones a iuriſtis quas in doctoribꝫ requires Itꝫ
ꝓpter hāc cōditionē nō dat̃ hiſtrionibꝫ. meretricibus
publicis vſurarijs ⁊ ceteris notorijs niſi peniteāt a/
perte. Itē publicā penitentiā agētibꝫ non dat̃ niſi ea
cōſummata. Hic ingerūt ſe queſtiones multe vtrū
debeat dari ſuſpectis de crimie. Excōicatis interdcis
aūt ſuſpenſis. Itemqꝫ ſi debeat miſtrari ad morteꝫ
damnatis Harū oīm ſolutiones in doctoribꝫ patēt
¶ Decima cōditio ꝙ ſit corꝑe mūdus. Eſt tñ hic de
immūdicia iſta diſtinguendū. qꝛ quedā eſt perpetua
⁊ diuturna Alia tꝑalis ⁊ facile tranſitoria ⁊ propter
hanc poteſt abſtinere. Unde pꝫ ꝙ mulieribꝫ mēſtru
atis. i. in puerperio agētibꝫ nō eſt negandū. Hic ſi
unt diſtinctiōes de ſōno pollutis. ⁊ ſic de alijs mlt̃is
¶ Undecima ē ꝙ ſusceptor nō ſit miraculo ꝓhibitus.
Si eni appareret alicui ip̃a eucharistia ſub ſpē car/
nis aut pueri. aut alio modo. tunc nō eſſet ſumēda
ab eo cui ſic appareret: qꝛ tūc nō habet rōnem cibi.
Hic dubioſa queſtio verſat̃ int̃ doctores q̄d de tali
hoſtia ſit agendū. vtꝝ ſit ſumenda vl̃ alia iterato cō
ficienda. ſiue int̃ reliquias ponēda ¶ Duodecima eſt
ꝙ ſit intētione rect⁹. dꝫ eni illa intentione ſacr̃m ſu/
mi ad quā hoc inſtituit xp̄us. ſ. vt q̄s xp̄iformis fiat
id eſt xpo cōformet̃ in virtutibꝫ hic in gr̃a: ⁊ ibi ĩ glo/
ria. ⁊ vt hic in vita ſpūali roboretur. ⁊c̃. vtꝰ ꝺ gradu
intentiōis. Unde liquet ꝙ nō debet ſumi ad experi/
mentū. ſiue aliquā purgationē infamie. nec ad medi
cinā. aut aliquod maleficiū exercendū. vt quādoqꝫ ꝺ
vetulis eſt repertū. vt Nicola⁹ de lira ſcribit ¶ Deci/
matertia cōditio ē ꝙ ñ dꝫ ſumi niſi a ꝓpō ſacerdote
magiſtro idoneo aut alio debito. Unde non dꝫ ſumi
ab alijs nō ordinatis aut prelatis ⁊c̃ Hic tñ diſtictio
ſolet fieri. ſed paꝝ ad nos. Hic multe ſe ⁊ cumuloſe
queſtiones circūagunt ſi a ſuſpenſis: hereticis. ac ce
teris liceat ſumi ¶ Ultima in verſibꝫ cōditio tacta eſt
ꝙ eucharistia dꝫ ſumi tꝑe debito. Eſt aūt hoc tēpus
ab eccleſia deĩminatū. vt ſcꝫ ad minus ſemel in an/
no Añ ter in anno. In primitia eccleſia quotidie cō/
municabant In cui⁹ ſignū adhuc quotidie pax ĩ miſ
ſis dat̃ Hic tractandū eēt ſi liceat oīno a cōione ceſ/
ſare ⁊ quotiēs dꝫ ſumi. ſed de hoc infra Ex iā dcis
facile pꝫ quibus accedere lꝫ: ⁊ quos nō accedere oꝫ
M ¶ Qualiter accedentes ſe debēt diſpōere nota ĩfra.
Secūdo iam inquirendum qualit̃ ſe debēt acce/
dētes diſpōere vt digne tm̄ ſacr̃ꝫ ſumere poſſint

Fatemur plura ſupra in ſcala ſunt de hoc poſita. H
tñ remeōrand⁹ ē trop⁹ ſepulchri dm̄ vt ꝑ oīa q̄ ſepul/
to dño ⁊ ei⁹ ſepulchro adhibita ⁊ exhibita ſūt tropi/
ce in nr̃am eruditionē ⁊ tāti ſacri ꝑparationē traha/
mus. Debet itaqꝫ cōicans in primis inuolut⁹ eē lin/
theaminibꝫ. ꝑ mūdam affectionē ⁊ cōſcie puritatem
aut ieſū tunc ſyndone ĩuoluit. cū pura mēte ⁊ etiam
corꝑe eū in ſacr̃o ſuſcipit. Inuoluere aūt oꝫ qꝛ miſte/
riū eius clauſū eſt. Debet vnct⁹ eſſe aromatibꝫ ꝑ fer/
uentē deuotionē. Cū mirra eī̄ ⁊ aloe ieſū inuoluit:
q̄ eius paſſionē in corde cū amaritudine pñie ⁊ com
paſſionis recōdit. In nouitate monumēti ſignatur
cor ꝑ grām ⁊ puritatē innouatū ⁊ ab omi vetuſtate
peccati purgatū. qꝺ eſt aptū ad ſuſcipiendū christuꝫ
Per monumentū lapideū in petra exciſuꝫ ſignatur
cordis ſtabilitas. i. in bono ꝓpoſito firmū ⁊ fidei ſta
bilitate: ſupra quā edificata eſt eccl̃ia firmiſſimū cor
capientis ſumere christū. Per ſaxū aūt oſtio monu/
mēti aduolutū. ſignat̃ lōganimitas ꝑſeuerātie vt vi
delicet mens corp⁹ xp̄i recipiēs in p̄dictis cōditiōibꝫ
incēdat finaliter ꝑſeuerare. Itē oſtio lapidē aduol/
uit. q̄ ſe claudit ne poſſit ingredi pctm̄. ne xp̄s cum
deſerat ⁊ relinquat donec ip̄m a mortuis reſurgere
faciat. Hec ꝓſequitur Ludolphus ad longū in q̄rta
ꝑte de vita dñi. Et hec ſufficiāt ꝓ ꝑparamēto. Nam
ꝺ mō ꝑparandi: accedēdi: ⁊ abcedēdi plene actū ē ĩ ſcala
¶ De tertio ſcꝫ Quando ⁊ quotiens ſit ad ſacramē/
tum hoc accedendū ¶ §. tertius
Tertio inquirendū eſt qñ. ⁊ quotiēs q̄s dꝫ acce N
dere Ubi hec cōcurrūt ꝯſideranda
Scꝫ ꝙ { nūq̄ꝫ accedere nō licet.
crebro accedere p̄ſerti debito tꝑe bonū ſit.
qñꝫ abſtinere laudabile ſit }
¶ Primo eucharistiā nūq̄ꝫ ſumere nō lꝫ, ꝓpter iſta
Votū. mādatū. qꝫ ſtatutū. grāde piclum.
¶ Primo rōne voti. Oēs eni tenētur corp⁹ xp̄i ſpūa/
liter māducare. i. xp̄o per fidē ⁊ charitatem vniri.
Spūalis aūt māducatio votū ſacr̃aliter māducādi
includit ſi oportunitas adeſſet. ¶ Secūdo rōne mā/
dati dñi. Quicq̄d de⁹ mādat iplere oꝫ. ſꝫ h̄ mandat.
Joh. vi. Niſi māducaueritis carnē filij hōis. q̄ꝫq̄ꝫ h̄
de ſpūali māducatiōe magis q̄ꝫ ſacr̃ali eſt intelligen/
dū. ergo ¶ Tertio rōne ſtatuti apl̃ici q̄ ꝯſtituit deĩ/
minata tꝑa cōicandi vt patuit ſup̄ ¶ Quarto rōe pi/
culi vel detrimēti. Nā corpus dñi nūq̄ꝫ ſumere ē val/
de periculoſum ꝓpter iſta:
Nāqꝫ priuāt. mortē. peccāt. igrat. maledci. O
Cōtēnūtqꝫ. negāt. ſcidūt. fugiūt bōa ꝑdūt
¶ Primo qꝛ ſeipos oī fructu hui⁹ ſacr̃alis ſūptiōis
priuāt imo ⁊ ſctōs ⁊ alios fraudāt vt ĩfra. ¶ Secūdo
qꝛ nō comedere cibū ē mortis ſignū. ⁊ ſicut corp⁹ ita
⁊ aīa ſine cibo viuere nō poteſt. ¶ Tertio grauiter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

peccāt qr mādatū dei ⁊ eccl'ie tranſgrediūtur ¶ Quar
tū eſt ſignū ingratitudinis nolle ſuſcipe xp̄m q̄ decli/
nat tanq̄ʒ viator ad manēdum ¶ Quinto audiēt i iu/
dicio Jte maledicti ⁊c̄. hoſpes fui ⁊ nō ſuſcepiſtiʒ me:
¶ Sextū eſt ſignū ɔtēptus mētis cū xp̄s ad cenam
inuitat. vt illi in euāgelio aliȷ̄s intenti a cena excluſi.
¶ Septio ſūt ſil'es ſamaritis q̄ dn̄o hoſpitiū nega
bāt ¶ Octauo eſt ſignū ſciſmatis. qr nō cōicat vnita
ti corpis xp̄i ¶ Nono hȷ̄ ɔpant' petro a dn̄o fugien/
ti ⁊ dicēti. Exi a me qr hō peccator ſū dn̄e: ⁊ luce veni
ente magis tenebras amant. O errorē. ¶ Decimo qr
maxia bona amittūt. ⁊ ergo magnā penā incurrūt.
Nume. ix. Si q̄s mūdus ē ⁊ in itinere nō fuerit. i. n̄
hn̄s ipedimentū iuſte neccitatis. ⁊ tn̄ nō fecerit pha/
ſe extermiabitur aīa illa de p̄pl'is ſuis: qr ſacrificium
nō obtulit dn̄o ſuo in tpe ſuo: peccatū ſuū ipe porta/
bit. Et hec de primo ¶ Sc'do dicim⁹ q̄ crebro acce/
dere bonū ſit. Qd̄ ptʒ auctoritate eccl'ie vt ſcʒ cū fre/
quentatione miſterȷ̄ inquit creſcat nr̄e deuotiōis af
fectus ¶ Secūdo ptʒ rōne Nā ſi quis q̄tiēs digne ſu
mit grā replet' q̄re nō ſepe ¶ Tertio ſilitudie qr bonū
eſt ⁊ neceſſariū crebri⁹ comedere ⁊c̄. ¶ Utrū aūt q̄ti
die ſit cōicandū cōſcia cuiuſq̄ʒ optia dȷ̄udicatrix eſt
q̄ʒtū ſcʒ vita cōcordet Utrū aūt plures licet i vno die
cōicare quidā caſus ſunt p̄ſbytero q̄ patēt in ſcriptis
Layco aūt nō licet ¶ Tertio dr̄ q̄ qn̄q̄ʒ abſtinere lau
dabile ſit. ceteris tn̄ paribꝫ meli⁹ ē ex amore accedere
q̄ʒ ex reuerentia abſtinere. vt patet ex hȷ̄s.

Char⁹. hōr. valor actio. par. p̄ſtoꝝ zache⁹.

P ¶ Primo rōne charitatis ⁊ amoris. Amor enī pref/
fert timori. Sed deſideriū cōicandi cōiter ꝓuenit ex
amore charitatis: in q̄ radix meriti ɔſiſtit ḡ ¶ Secū/
do rōne honoris. qr ſi aliq̄s reueret' abſentiā regiʒ mł'
toplus pn̄tiam ei⁹. Et etiaʒ qr ſūmus honor reddit'
deo cū hoc ſacrificiū ei offert'. ¶ Tertio rōne valoris
Utili⁹ enī ⁊ laudabili⁹ eſt: valorē effect⁹ ⁊ vtilitatem
ſacr̄i ꝑcipe: accedēdo q̄ʒ abſtinēdo eo carere ¶ Quar/
to rōne actiōis aut operis Meli⁹ eſt enī facere qd̄ ex
ſuo genere eſt bonū q̄ʒ qd̄ eſt per accidēs bonū. Sʒ
cōicare eſt ex ſuo gn̄e bonū. Abſtinere aūt ꝑ accidenſ
tm̄ ¶ Quinto ꝓbat' ex pte ſilitudis ſic Jn aliȷ̄s ſacra
mētis cuilibʒ meli⁹ eſt accipe ſacr̄m: nō ſolū ꝓpter p̄/
ceptū ſed etiā vberiorē fructū q̄ʒ deſiſtere. Sed hoc
ſacr̄m eſt nobili⁹ ceteris. ḡ ¶ Sexto ex parte p̄pati/
onis Quāto aliq̄s ē meli⁹ prepat⁹: tātoplus meret' ⁊
laudatur. Sed maior ē preparatio cōiter in accedente
q̄ʒ in abſtinēte ⁊c̄ ¶ Septimo ꝓbatur ex pte ɔpati
onis zachei ⁊ cēturiōis quoꝝ vterq̄ʒ laudat'. Zache⁹
tamen tanto hoſpiti felicior r̄putat'. vt dr̄ Aug⁹ Et
hec de vſu hui⁹ ſacr̄i ⁊ mō ſumptiōis
¶ Sexta buccella de dulcedine ſacramenti ¶ Ca. vi.

Panē de celo preſtitiſti eis om̄e delecta/ Q
mentū ſuauitatis in ſe hn̄tē. Sap. xvi.
Guſtate ⁊ videre qm̄ ſuauis ē dn̄s. pſ̄.
Sexta buccella maſticāda eſt de dulce/
dine ſacr̄i ⁊ de cauſis ſubtractiōis hui⁹
guſtus. De effectu enī ⁊ vtilitate ſacr̄i plura iā p̄miſ
ſa ſunt: imo ⁊ pauca de dulcedie ſacr̄i vbi actū eſt de
dulcedine ⁊ ſuauitate cibi. ſupeſt tn̄ adhuc paululuʒ
qd̄ de hoc afferam⁹ Et videndū eſt in primis.

Scʒ
- quales ſapores habeat
- cur oēs hos nō participant

¶ De primo notandū vt etiā ſupra eſt allegatū. q̄
ſm̄ Joan. de ſctō geminiano ſeptē ille differentie ſa
porū quos ph̄us in libro de ſenſu ⁊ ſenſato enūerat
ſpūaliter in hoc ſacr̄o repiūtur. ⁊ ſunt hȷ̄

Dulcis. acut⁹. amar. pig. ſalſus. ſtipticus auſter.

¶ Primo enī in hoc dulciſſimo ſacr̄i ferculo ē ſapor
dulciʒ ſignās donū ſapie. qd̄ facit diuia ſuauit' degu/
ſtare O q̄lis dulcedo ¶ Secūdo ē h̄ ſapor acut⁹ ſignās
donū intellect⁹ qd̄ facit penetrare vſq̄ʒ ad intima rei
¶ Tertio eſt hic ſapor amar⁹. nō quidē in ſacr̄o ſed
in nobis ſumētibꝫ illud effectiue. Nō enī hʒ amaritu
dinē cōuerſatio illi⁹. multo igit' min⁹ guſt⁹ ei⁹. Sed
qr cauſat in nobis ſcie donū qd̄ hui⁹ mūdi amaritu/
dines facit dolere Sic cibꝫ ille dulcis amaricauit vē/
trē ꝓphe ¶ Quarto ē hic ſapor pinguis. Azer em̄ paīs
pinguis et ſignat pietatē q̄ in alios pietatis oleuʒ di
ſtillat. pſ̄. Impinguaſti in oleo caput meū ¶ Quin/
to hʒ ſaporē ſalſum. ⁊ hoc effectiue cauſans in nobiſ
cōſiliȷ̄ donū in q̄ eſt ſal diſcretiōis. ¶ Sexto hʒ ſtipti/
cū ſaporē q̄ eſt ſapor hn̄s multū de terreſtri ⁊ calido:
ſignās fortitudinis donū qd̄ fortificat hoīem ad ter/
rena oīa calcāda ⁊ ad grādia ꝓ xp̄o ſubeūda. vt ptʒ i
helya ¶ Septio eſt in hoc ſacr̄o ſapor auſter⁹ vł' acero
ſus. ſub quo ⁊ pōtic⁹ ſapor. vt in piris acerbis cōtiet'
quo nihil deſit huic ſacr̄o. Et ſignāt hȷ̄ ſapores do/
nū timoris q̄ p̄ūgit ex recordatiōe pcī ⁊ iudicȷ̄ terro
re. Patet igit' q̄ vere ſapiēs dixerit de māna huius
figuratiuo. Panē de celo preſtitiſti eis ⁊c̄ vt ſ̄. i the/
mate ¶ Habent' pl'a ſupra de ſaporibꝫ iſtis vn̄ ſuffi/
ciant hec. Hoc vnū ꝓ exercitiolo aſſignmus q̄ hȷ̄ ſa/
pores adaptāt' ſm̄ ſeptē ſpūſſcti dona. quibꝫ chriſt⁹
Eſai. teſte pleniſſim⁹ fuit. Un̄ multoꝝ hoc ē exerci/
tiū ſingulare vt tpe cōionis ꝓ hȷ̄s inſtātius xp̄m oro
rent quo de plenitudine ei⁹ accipiāt ⁊ ipi. Et ad hoc
plurimū quadrat orō illa ſctī Bonauenture Jn fine
arboris crucifixi. ſ. Oram⁹ igit' clemētiſſimū patrem
ꝑ te vnigenitū ei⁹ ⁊c̄. vbi deuotiſſime hec ſeptē expe/
tūtur Orem⁹ igitur ⁊ nos vt ſaporibus hȷ̄s replea/
mur vt dulcedinē ſuauitatis ei⁹ eructare cū ꝓpheta
poſſim⁹. q̄ʒ dulcia faucibꝫ meis ⁊c̄.
¶ Rōnes cur ſacr̄m hoc nō oībꝫ ſapiat ¶ Mē. ȷ̄.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

R ſEcūdo iam inquirendū ſi is cibꝰ tā delitioſ⁹
ſit ⁊ ſapidus. cur pluries tā irrefecti ⁊ inſipi
di ⁊ aridi inde abcedāt. Scripſit ſup̱ h̄ vene
rabilis ille doctoꝛ mgr̄ Henric⁹ de haſſia ſup̱ Gene/
ſi. quē alij inſecuti vt Coſueldie Joan. de turre cre/
mata aiūt. Si duo inſpiciam⁹ fortaſſis ceſſabimus
ſup̱ hoc mirari Primū ē ꝙ panis iſte viuific⁹ ⁊ ſi de/
litioſus ⁊ virtuoſus ſit. liberrim⁹ tn̄ eſt ⁊ volūtari⁹
in op̱ando dās quibꝫ vult: qn̄ vult. ⁊ quātū vult dul
cedinis ſue ⁊ ſuauitatis p̄ntiam ſentire. Cuꝫ ergo h̄
ſacr̄m nō naturaliter. ſꝫ pro volūtate xp̄i q̄ oiꝫ corda
nouit agat. qn̄qꝫ vn⁹ ſentit interi⁹ hūc ei⁹ effectū. alt̄
aliū. ⁊ alius nullū ❡ Secūdo cōſiderandū ꝙ experien
tia ⁊ effectus ſapoꝛis hui⁹ celeſtis panis nō ē debitus
ſtatui hu⁹ p̄ntis p̱egrinatiōis. ſed ſtatui btē cōſum/
mationis. Cū tamē dat̄ grē ſūt agēde. ſꝫ nō iportūe
hoc exigendū. Ut tn̄ p̱ticulari⁹ eiuſmōi cauſe noſcā/
tur. aſſignāde ſunt decē rōnes Joan. de turre crema
oꝛdis predicatoꝝ doctoꝛis hiſpani poſt ſcti ſixti car/
dinalis. quas idē dicit ſe collegiſſe ex Hugone cardi
nali ⁊ Cācellario p̱iſien̄. ⁊ alijs. ⁊ ſunt iſte

Culpa. vagās. ai⁹. ſubtile. fides. hūilis ſis
Grat⁹. ⁊ inſtruct⁹. ferueſ. purgatio rum̄e

❡ Prima cā eſt Culpa, p̱pter quā fit idiſpoſitio pala/
ti Jta vt habeāt fauces amaritudie pcti infectas Et
qꝛ infirmis oīa amara (vt ph̄s ait) vident̄. ergo hinc
Aug⁹. palato nō ſano pena eſt panis q̄ ſano ē ſuauis
❡ Secūda eſt vagās aimus. i. qn̄ quis gerit coꝛ extris
occupatū cogitatiōibꝫ. aut mūdanis ⁊ ſeculi rebꝫ de
ditū. Sicut eni māna dabat̄ deficiente farina egip/
ti ⁊ in deſerto vbi aliud delectabile ⁊ reficiēs ad guſtū
nō erat. Sic nō ſentit̄ guſt⁹ grē. ⁊ ergo ſapoꝛ cibi hu
ius celeſtis niſi ab hijs qui ſeculi ꝯſolatiōes ſp̱nunt
⁊ coꝛde ſe in deſerto trāſferunt Bern̄. Delicata ē cō/
ſolatio diuina nec datur admittētibꝫ alienā. hic. pſ̄.
Pingueſcent ſpecioſa deſerti ❡ Tertia eſt ſubtilitas
⁊ ſublimitas ſapoꝛis illi⁹ ad quē cōi lege nō valet vir/
tus nr̄i palati. Sicut oīs intellectus licet fide illūia/
tus nō propheticū culmē attingit Hinc dꝛ Apoc. ij.
māna abſconditū. ſ. in hoc ſeculo. ſed oibꝫ reuelādū
in futuro ꝑpha dicēte. Satiaboꝛ cū apparuerit glo/
ria tua ❡ Quarta rō eſt ne euacuet̄ fidei meritūꝫ qđ
fieret ſi tā ex euidētibꝫ effectibꝫ concluderetur. veri/
tas hui⁹ ſacr̄i Sicut legit̄ fcm̄ in venerabili mgrō
hugone p̱iſien̄. altero Aug⁹ canonico regulari q̄ ꝓ/
pter quādā reuelationē (vt aiūt) hui⁹ ſacr̄i merito fi
dei fraudat⁹ fuit. Qđ meritū rex ille francie catholi/
cus retinere voluit. q̄ ſacr̄m in ſpeciē pueri tranſfigu
ratū videre recuſauit dicēs ſe credere malle ❡ Quin
ta rō eſt humilitatis cōſeruatio. vt ſemp̱ ſe hō indig
nū hoc guſtu ꝯfiteatur. Humana eni leticia facile lu/
xuriat in ſup̱biam. vt patet in religioſo qui qꝛ ſuper

hiuit ſolitū ſacr̄i ſapoꝛē amiſit ❡ Sexta qꝛ fortaſſis
de p̱cepta alias ſuauitatis grā min⁹ gratus fuit aut
min⁹ cuſtodire eā ſeruauit. Nō eni eſt dign⁹ dandis
qui ingrat⁹ eſt datis ❡ Septima eſt vt ex hoc erudi
tioꝛ in grā fiat ⁊ intelligat. qꝛ a deo nō ab hoie grā et
nō meritis talis guſt⁹ in ſacro ſentit̄: vtqꝫ ſic cautioꝛ
ſit cuſtodiēdo. ❡ Octaua ē vt feruētioꝛ deinceps ad
ſacramentū accedere ſtudeat. qꝛ nō niſi chariſſimis:
⁊ diuino amoꝛe plene ꝯcrematis datur hac ſuauita/
te inebꝛiari ❡ Nona eſt purgatio pcti de q̄ min⁹ ple
ne foꝛſan purgat⁹ eſt. Solet nāqꝫ de⁹ nr̄: purgare aī
mas deuotoꝝ p̱ ſubtractionē grē ⁊ cōſolatiōis ſue.
cui⁹ carentia ē eis q̄ guſtauerūt maxima afflictio et
dirioꝛ cruciat⁹ ❡ Decia cauſa ⁊ inter ceteras potiſſiā
ē defectus rumiationis ⁊ maſticatiōis. Quidā enim
hūc panē vite ita deglutiunt vt nō ſolū ex illo ſapoꝛē
ſuauitatis maſticādo nō exp̄mant. ſed nec etiā vlluꝫ
ſapoꝛis aut odoꝛis ei⁹ vel tenue veſtigiū retineant.
Alij vero nec coꝛdis faucibꝫ illū tangūt. ſed ſp̄tenus
illū tm̄ ſumūt. Nō igit̄ mirū ſi nullū ſapoꝛē inueniant
cū nec coꝛp̱ales cibi niſi maſticati ſuos ſapores diffū/
dant. Et ne quiſqꝫ in ſui excuſationē hui⁹ maſticati/
onis p̄tendēt inſciciā. Jdeo tāta ſunt hic meditabi/
lia aggregata vt ſ̄ dictū eſt. Quiſqs aūt cauſas has
ꝓ poſſe p̄cauerit ⁊ qđ in ſe eſt fecerit. ⁊ tn̄ nihil hui⁹
guſtus p̱ceperit. imo etiā ſi mētis duriciā ſenſerit. n̄
diffidat nec ob h̄ a menſa iſta ſacra deſolat⁹ abcedat
aut abſtineat. ſed putet h̄ ad ſui humiliationem aut
purgationē. aut ceteris ex cauſis deuenire Nam lꝫ h̄
ſacr̄m quodā occulto influxu virtutes augeat habi/
tualiter. nō tn̄ ſemp̱ in actualē feruoꝛē redūdat p̱cep/
tibiliter. imo q̄dā areſcūt magis. qđ ſi fortitudinis
actus (vt ē ſuſtinere martyriū aut grauis tēptatio) in
cūberet. fortitudinē inuenirēt. vt haſſia ait: vbi foꝛ/
taſſis alij qui ſapores hos guſtāt caderēt. Nōne pe/
trus pl⁹ erga xp̄m ferbuit ⁊ tn̄ ipſum primo negauit
Nā ⁊ huiōi ariditas quibuſdā ex nature ꝯplexiōe in
eſt. Aut ex multis cauſis imittit̄ a deo. Quartū Jo/
an. gerſon venerabilis in ſuo ꝺ miſtica theologia he
ne ſedecim aut plures cauſas aſſignat. Cū ergo grā
hec dat̄ grās age. Aū nō dat̄ gratus libēter ſuſtine.
vt ſuadet Bernar. ſciens ꝙ ſupplebitur in patria qđ
negatur in via

❡ De ſeptima ⁊ vltima buccella ſcꝫ Cōtemplatione
p̄poꝛietatum ❡ Capitulum ſeptimū

MEmoꝛiā abundātie ſuauitatis tue eru/
ctabūt. pſ̄. Jam poſtrema eſt hui⁹ fer/
culi buccella aſſignāda q̄ (vt oīa liceat a
fine denōiari) magis erit affectiua q̄ꝫ ſpe
culatiua. affectu q̄ꝫ intellectu exercitabi
lis magis. ⁊ foꝛſitan eo dulcioꝛ p̱uulis q̄ facilioꝛ exer
citatu. Et eſt hec ꝓpꝛietates diuas in ſacro relucētes
cōſiderare. ⁊ hāꝝ memoꝛiā cū laude ⁊ gratitudie eru

Nota

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ctuare Pro cui⁹ intellectu notandū ꝙ quidaz hoc exercitiū habent. vt poſt ſūptū ſacr̄m ſe ꝯſiderationi dedant proprietates in ſacramento relucētes ſcd̄m choros angelorum vel ſanctoꝝ applicent ſuper hūſ⸗ qꝫ deū laudent. ⁊ angelorum choros vel ſanctorum quoꝝ proprietates cõſiderauerunt in ſacramento ſi⸗ mul ad laudem cõuocant ⁊ huiuſmodi proprietates per angelos ipſos vel ſanctos a ſacramento exorāt. vt gratia exempli.

In	Seraphin	lauda	amorē	ora	caritatē	in	ſpū
	Cherubin		ſapiāz		ꝯgitõez		itelligētia
	Thronis		pacem		tētionē		meõria.
	Dn̄atiõib⁊		ꝑcellētiā		puritatē		affectu
	ptātib⁹		ptātē		repſſionē		iraſcibibili
	Uirtutib⁊		ꝟtutē		bõi opatõꝫ		ꝯcupiſcibili
	Pricipat⁹		ꝓncipipiū		directionē		rõnali
	archāgelis		artem		ſecretoꝝ ꝛuelatõꝫ		imagiatione:
	Angelis		bõitatē		obie velocitatē		ſenſu

Eſt hmõi exercitatio affectuoſa valde Cuius ſit hec exemplaris forma:

¶ In Seraphin conſiderandus eſt diuinus amor quo hoc ſacramentū inſtituit ⁊ nobis cõmunicauit. Unde ſunt ad laudem illius amoris conuocandi. et deinde orandi quo nobis ſuas cõmunicent proprie⸗ tates vt ardenti charitate ferueamus hoc mõ

¶ Ad ſeraphin.

B O Ardentiſſime amor. o carbo ignite panis pa⸗ nis viue: panis ſācte ieſu xp̄e. bene dico laudo: glorifico te ineternū. pro tuo ardētiſſimo amore quē mihi in hac eucharistia oſtēdiſti. quo transformati⸗ ua charitate vnū tecum eſſem. O amoroſam vniõez ⁊ vnitiuū amorem O ardentiſſimū amorem

Fiat hic iam cõſideratio amoris diuini quo ad q̄ꝗ litatem ⁊ quantitatem dijudicatione ⁊ ammiratiõe Deide fiet laus ⁊ benedictio talis. O benedicat lau det glorificet te pro me. tuus eternus gratuit⁹ inesti mabilis amor. Solus quippe ſufficis tibi. Tu tibi tua laus Poſt hec fiet cõuocatio angelorum ſera phin. O ſuper ardentiſſima ſeraphica incēdia flam⸗ miuome fornaces: lapides igniti. ſacroſācta ſeraphī Obſecro per omnē quo flagratis amorem. hanc ar⸗ dentiſſimā amoris eucharistiam pro me benedicite laudate: ⁊ ſuperglorificate participando mihi de pro prietatibus veſtris quo ieſum ardentem amorez: pa nem calentē quem ardens decoxit focus charitatis: nõmodo diligam: ſed ⁊ amem amore mobili. inceſſa bili. acuto. feruido. ſuperferuido inacceſſibili. que ſc̄ proprietates ſeraphin iuxta diuinum Dioniſium. q̄ bus ſingulis eſſet immorandū expoſitione ⁊ oratiõe Patet ergo q̄ꝫ is modus ſit affectuoſus non modo verum ⁊ materia copioſa. Nam offert ſe hic mate⸗ ria de diuino amore preſertim in eucharistia relucē⸗ te. Item de proprietatibus ſeraphin ſuper quibus grandis poſſit ſermo fieri Item qꝫ de torpore ⁊ ari ditate noſtra modo conqueſtionis ſiue querele Ma gnum ergo ſeminarium copie iſtud. Plurimū quo qꝫ valet is modus pro ſtabilimento animi. Nam cū homo ſe figit ⁊ ponit in vno aliquo choro angelorū nõ tam facile diſtrahi poteſt. ſed ⁊ ipſe angelicus ef⸗ ficitur. perfruens ſocietate illorum

¶ Cõtemplatio ad Cherubim.

P O terint ad huius precedentis inſtar etiā ſic ad ceteros choros fieri meditationes vt ſcili⸗ cet ad Cherubin dicatur. O ieſu illumiatrix ſapientia que ex ore altiſſimi prodiſti. qꝫ ſuauiter et ſapienter nobis in hoc ſacramento diſponis. laudo. glorifico. benedico pro tua ſapientia in hac ſacramē to ſub modis cõgruentiſſimis miſterialiter collata. Uere ſapientia edificauit ſibi domū. O ſapientiam ammirabilem. O menſam propoſitam. o domū edi ficatam. o excíſas columnas. Hic iam fieret conſe quenter cõtemplatio ſapientie diuine que talez mo⸗ dum adinuenit. qua ſub tam cõgruentiſſimis ſpēb⁊ hoc inſtituit. qua circūſtantias tam ſapientialiter obſeruauit Deinde cherubicorum ſpirituuꝫ ad lau dem tante ſapientie cõuocatio. ⁊ proprietatū eorun⸗ dem que maxime in hoc ſacramento ſunt exorande.

Que ſunt	Clare cognoſcere
	deiformiter videre:
	diuinam pulchritudinem ꝯtēplari
	ſapientifica luce impleri

Oremus igitur vt iſtorum inſtar det nobis hui⁹ altiſſimi ſacramenti claram per fidem cognitionem diuinam eius ſub ſimbolis ſacramenti viſionem. et ſic de ceteris.

¶ Contemplatio proprietatū thro norum in hoc ſacramento..

O O Jeſu verum noſtre pacationis ſacrificiū. pax noſtra que feciſti vtraqꝫ vnum Benedico lau do glorifico te ſuper hoc pacatiuo ſacrificio ī hoc ſacramento exhibito mihi quo me tibi angel' ꝓ⸗ ximis mihi ipſi cõfederaſti. O ſacrificium adorādū. o hoſtiam placationis. Hic materia de ſacrificio vt patet ſupra O bn̄dicāt laudēt te throni ſpūs oēs. Eya vos pacatiſſiā thronica ſubſellia. bn̄dicite lau⸗ date mihi de vr̄is ꝓprietatib⁊ cõicate vt habeam

Hez	mētis celſitudinē	ad	deū extollendū
	circūdatiõez reg͡ʒ		ſemper retinēdū
	collocatiõz ſtabilē	vt	ſoliū glīe fiam
	regis ſuſceptionē	ꝑ	inhitantē grām.
	regis delationē	vt	ſim ſalõnis fercl'ꝫ
	failiarē aptiõez		ſecretoꝝ hēaz co⸗ gnitiõez

Hec eni͂ ſunt ꝓprietates veſtre propter quas digna eſtis ſubſellia regis A quibꝫ proch ego diſſideo valde Ego enim mentem depreſſam: animū vagum. propoſitum inſtabile habeo. O en q̄ꝫ diſpar ego Et ſi digna deo ſedes fiam: oportet vt in proprietatibꝫ dictꝫ vobiſcum cōmunicem. O miſeremini mei ſaltez vos amici mei Succurrite vt dignū ſedile domini fiam.

E

Conuerſio ad ordinem dn̄ationū.

O Jeſu domine dominorum. laudo te ſuper dominio precellenti in hoc dominatiſſimo ſacramento illucente quod tam innumeris priuilegiorū precellentijs adornatur. O vere prefulgens: o precellentiſſimum ſacramentū Hic de excellentia ſacramenti vt ſupra gradu inflammationis. Benedicat laudet te ordo dominatus. Eya vos dominationes irrefragabilia numina. laudate ꝛ glorificate cōmunicando mecū de proprietatibꝫ vt dignus laudator fiam. Ut

habeā
- a ſeruitute libertatē
- ſbiectōis nulli⁹ egeſtatē
- ab hoſtibꝫ īuicibilitatē
- dn̄andi nullā vanitatē

ne
- pctō ſeruiam
- ꝯcupiſcētijs ſbiciar
- vitijs opprimar
- vt ſim hūil' cord

O dn̄emini mei in cōuiuio iſto vt dominum digne exceptem Sunt alie multe dominationum proprietates quas nec locus nec prolixitas enumerare ſinit. tantum pro exemplo aſſignantur iſte.

Conuocatio angelicarum ꝑtātuꝫ.

F O Jeſu poteſtas infinita benedico laudo. pro incōparanda poteſtate mihi in hoc ſacramento cōficiendo exhibita ſupra omnem caturam. Nulla angelica natura ſacerdotalem caracterem tenet Nō magnorum quiſq̄ꝫ hac poteſtate prefulget O indiuiſibilem poteſtatem ꝛ ordinem digniſſimū. cui nulla ſymoniaca impoſtura. nec propria infecta natura obuiare poteſt. En quodāmodo creo me creantem ꝛc.

Hic de poteſtate ꝛ dignitate ſacerdotali Jteꝗ de poteſtatiua tranſſubſtantiatione ſacramenti. Unde mihi culici lapidi nichilo poteſtas tanta. O quid retribuam tibi. Benedicat te pro me tua infinita poteſtas que ſola laudare digne poteſt. Laudent te ꝛ angelice ille poteſtates ſuper tanta poteſtate mecum de ſuis proprietatibꝫ participantes. vt ꝛ ego dignus fiam poteſtatis tante concentor virtute huius ſacramenti.

O ſim ꝛ ego
- ordinis ꝛ dignitatꝫ cuſtoditiu⁹
- aliorum ordinatiuus
- diſperſorum cōgregatiuus.
- cōtrariaꝝ ꝑtātū cohercitiu⁹.

O aduerſas a me abigite ſemper ꝛ cohercete poteſtates.

Conſideratio mirabilium cū inuocatione virtutum.

G

O Jeſu virtus mirabiliſſima que memoriam tuorum mirabilium faciens virtuteꝗ operum tuorum populo annūcians. ſuperſtupenda in hac eſca miracula cōgeſſiſti. O adorandā. o mirandā virtutem Hic notētur mirabilia hui⁹ ſacramenti modo profeſſionis ꝛ actuationis. Benedicat te tua virtus pro me. O ſtrenuiſſime virtutes quibꝫ ſua mirabilia operatur deus. benedicite ꝛ laudate. mecūꝗ de veſtris proprietatibus ꝑticipate. vt ſcꝫ

habeā
- inexpugbilē virilitatē ī
  - ꝯrijs reſiſtēdo
  - ardua aggdiē⁹
  - mala tolerādo
- nullius imbecillitatis tarditatem
- ad inferiores largitatem.

O veſtris me dei cōuiuam virtutibꝫ ſuffulcite.

Jnuocatio ſanctorum principatuum ad laudem ſacramenti

H

O Jeſu omniū rerum primū principium. laudo glorifico te pro principatiuo principio qd vere tuos in hoc liberaliſſimo ꝯuiuio exhibito vt me coūnires tibi principio effectiuo. refectiuo. reductiuo

Hic cōſideretur quomodo cōgruit ꝙ per principium quo ſunt cuncta creata etiam reducantur Et quomodo hoc ſacramentum cūctis rebus preſtet O te ꝑncipium. o me nouiſſimū. O te omnis boni effectiuum. o me eius deſtructiuūꝫ. Benedicat te ꝓ me eternus tuus ꝑncipatus. Et illuſtriſſimi illi principes mecum de ſuis cōmunicātes bōis Quo ſim

Scꝫ
- ꝑncipū ꝑmi imitatiuus.
- ꝑncipalium virtutum ornat⁹ fulgoribus.
- inferioꝝ ad ipm principium reductiuus

O ꝑncipes in bonum queſo ꝑſitis mihi

Conſideratio artis cum inuocatione Archangelorum.

I

O Jeſu Ars exemplaris archetipe patris te benedico pro exemplari arte tui conſilij archani. mihi in hoc adorando ſacramento exhibita / qua ſic nunc adueniſti. et hac arte eterne fruitionis beatifice modum nobis tradidiſti. qui etiam ante hui⁹ ſacramenti inſtitutionem ſeruis tuis fidelibus patribus ꝛ prophetis. archanum hoc conſilium per ſanctos tuos archangelos tipicis ꝛ miſterialibus factꝫ innotuiſti. O quanta in figuris ꝛ ſcripturis de hoc ſacramento annunciaſti. Hic cōſidera de figuris ꝛ ꝓphetijs huius ſacramenti vt ſupra. Et mihi omniū nouiſſimo iam rez ipam preſtitiſti. Et tu mihi magni cōſilij archangelus ſanctus. de temetipſo nuncias iam palam ꝛ non in enigmate loquēs ꝛ di-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

cens. Ego ipſe qui loquebar ecce aſſum. O gratias ti bi Gratias tibi agant ſummi ambaſiatores (archā gelos loquor) mecum de eorum proprietatibus com municantes. Ut etiam

Ego
- A ſupioribꝫ cōicē
- Inferiores iformē
- tua archana ānūciē

pſtiti
- ſacro cōicādo.
- ꝺ ſacrō docēdo:
- ſacri ꝟtutes an Anūciando

O ſublimia mihi ꝛ recondita ꝺ dilecto annūciate

k ¶ Contēplatio relucētis bonitatis i āgelꝭ

O Jeſu participatiſſima bonitas. bonū increa tum benedico. laudo ꝛ ſuperalto ꝑ emana tione tue interminabilis boītatis qua te to tum dulciflua eucbariſtia in me. ac totum corpꝰ mi ſticum effluere voluiſti. O te ſummum bonum ꝙꝫ te hic bonū oſtendis. vbi te tam abunde cōmunicas et effundis Uere nulla hac diffuſione maior eſſe poteſt que apparet. Tum ex doni magnificētia. tum ex no bilitate dantis. tum ex accipientis vilitate. Jn hoc enim dono ſummus diuine largitatis gradus ſunt hij. Qꝫ dedit ꝛ largitus eſt hec

Sez
- ſua. i. celū ꝛ terrā. vt patet Eccli. xvij.
- ſuos. vt angelos Oēs ei in miſteriū miſſi.
- ſe in
  - ſociū. pꝰ hec in tris viſus ē. Baruch.
  - ſeruū. filiꝰ hōis nō venit miſtrari
  - ꝑciū. filiꝰ hōis venit dare aīam ſuam
  - cibū. ego q̄ſi nutritiꝰ effraym ꝛ decli nani ad eum vt veſceretur.

Hiceſt ſummꝰ gradus Magnū enim eſt dare ſe in ſocium peregrinatiōis: ꝛ in ſeruum neceſſitatis. Maius in precium redem ptionis. Tamen tale donum adhuc eſt in ſeparatio ne ꝛ remotione ab eo cui datur. Sed quod datur in cibum datur non ad ſeparationem aliquam. ſed ad omnimodam vnionem: vnde maxima ħ bonitatis largitas apparet. Sed ecce diffuſionem bonitatis ꝙ tale donum nō ſolum dignis dat ꝛ amicis. ſed etiaꝫ nō ſubtrahit indignis ꝛ inimicis. o ſuperfluam boni tatem. Fiat hic cōſideratio diuine bonitatis: ſup cuius conſideratione omnis deficit intellectus ꝛ vti litates quas conſequimur ex ſacramento Eya bene dicat dulcedinē bonitatis tue. tua bonitas infinita. Sed ꝛ o vos boni ꝛ dulciſſimi ſpiritus angeli ſancti tante bonitatis miniſtri cōciues ꝛ coepulones mei huius edulij ſacri ꝛ boni. licet alio mō laudate ꝛ glo rificate bonitatem tantam. Jmpar enim ego ſum ꝛ deficio in laude tanta. Uos imperfectum meuꝫ ſup plete atqꝫ ꝓ me exorate vt tante particeps fiam ꝛ ca par bonitatis. mecumqꝫ de veſtris proprietatibus cōicate vt dignus tanto ſacramento ſim miniſter

Sit
- mens depurata a vitijs.
- intelligentia illuminata veritatibꝫ.
- volūtas inflāmata charitatis odoribꝫ.

Ut ſic digne participem tanto ſacramento

¶ Ad propriū angelū Oratio.

Et tu potiſſimum angele ſancte cuſtos meꝰ cum ſis angelus dei nuncia mihi voluntateꝫ l dei tui ꝛ mei: vt que ei beneplacita ſunt noſ cam. Et quia potens virtute es adiuua vt cognitaꝫ voluntatem perficiam. Et quia mādauit tibi deus de nobis cuſtodire: nos in omnibus vijs noſtris ꝛ in manibus tuis portare nos ne offendamus ad fūda mentalem lapidem angularem ſummū Jeſum chri ſtum pedes noſtros: ſicut mandatum dedit tibi pa ter ſic fiat ꝛ in omnibus vijs me cuſtodi a vaſtitate draconis. a feritate leonis. a venenata malicia ꝛ neq cia baſiliſci ꝛ potiſſimum dum altari quantuluſcun qꝫ ſacerdos aſſiſto. ſathanam a dextris aſſiſtentem: ne aduerſetur compeſce. ſed tuis precibus digne fac vt conſecrem et gaudens tecum contempler faciē ſal uatoris. vt dum me a te protectum intellexero. letus militem laudibus tuis. Hec vtcumqꝫ perſtrinximꝰ de choris angelorum. imperfecte tamen. ſed exerci tio perfectio eſt relicta

¶ Jam qualiter tali modo vti etiam in ceteris ſan ctorum ordinibus poſſimus oſtendendendum

¶ Quomodo et in ceteris ſanctorum or dinibus. ſit hoc modo procedendum

Et quoniam diximus hunc etiam moduꝫ in ceteris ſanctorum ordinibus poſſe obſ m uari. exemplari forma ſupereſt hoc demō ſtrandum. vt ſic homo ſe ingerat ſcōm fe rias choris ſanctorum Ante cōmunionem vt ſup̄ edoctum eſt: eos pro dignitoſa preparatione ad tan tum ſacramentum exorando. Et poſt quidem eoſ dem pro ſuſcepto domino laudando: ꝛ fructu ſacra menti percipiendo. enixius inuocando. vt ſic ſem per ſua conuerſatio ſit in celis qui celeſti paſcitur ci bo.

¶ Conuerſio ad patriarchas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

N O Domine Jeſu chriſte deſiderium antiquo-
rum collium cunctis gentibus deſideratꝰ
quem patres noſtri ab origine mundi ex-
pectauerunt. quem patriarche votiuis de
ſiderijs videre cupierunt. te laudo. benedico ſuper cõ
pleto deſiderio eorum ꝛ meo in bonum. cum tribui-
ſti tam deſiderabile donum.
Hic fiet iam cõſideratio de votiuis deſiderijs pa-
trum. et quare et quomodo hoc ſacramentum deſi-
derandum. O quanto deſiderio olim ardebant ſan
cti illi de tua promiſſione. ꝛ ego tam aridus maneo
in tui preſentia ꝛ exhibitione. O q̃ꝫ hoc pudendum
Hic iam querela ſuper corpore ꝛ ariditate noſtra
Et tamen tu mihi arido preſtas quod illis denega-
bas. imples deſiderium meum in bonum. Unď hoc
mihi. Nunquid ego melior ſum q̃ꝫ omnes patres
mei. Laus gloria tibi ſit in ſecula. laudent te ꝑ me
viri illi deſideriorum: impetrentqꝫ quo ampliori in
te deſiderio ferar ꝛ votis non defraudar

Conuerſio ad laudabilem nume-
rum Prophetarum.

O Domine Jeſu verus meſſias ꝛ ſanctus ſan-
ctorum ꝛ verax clauſula prophetarum quem
O prophete varijs preconijs cecinerunt. ꝛ huiꝰ
ineſtimabilis doni largitorem te compromiſerunt.
Te laudo benedico ſuper plena abſolutione promiſ-
ſorum. et cetera. Hic de oraculis prophetarum
ſuper hoc ſacramento. Et vos oro prophetas veri
tatis qui eundem cibum manducaſtis ꝛ diem domi
ni annunciaſtis. laudate ꝛ glorificate: ꝛ inueniantur
relique promiſſiones fideles vt perſentiam promiſ-
ſos ſacramenti effectus

Conſideratio circa chorũ apoſtoloꝝ

P O Jeſu apoſtolorum feruor quem mundo an-
nunciauerunt ꝛ in eadem menſa hoc edulio
a te refecti hoc in tui cõmemorationem fieri
diuulgauerunt. Te laudo ſuper inenarrabili ritu
ꝛ diuulgatione talis ſacramenti.
Hic de ritu ꝛ inſtitutione celebrationis. Laudẽt
te viri apoſtolici. ꝛ mecum de eo feruore quem tunc
experimentaliter guſtauerunt quando de tua ma-
nu hoc cibo refecti fuerunt communicent et impar-
ciantur.

Cõuerſio ad candidatum
numerum Martyrum.

O Domine Jeſu chriſte. fortitudo martyrũ. Q
ꝛ robur tuorum fidelium qui panẽ hunc re
liquiſti quo corda tuorum ad grandia agẽ
da. ad ardua perferenda pro te confortaſti:
te laudo ꝛ benedico ſuper pane cordis humani con-
fortatiuo. Hic de effectibus huius panis
O vos ſtrennuiſſimi pugiles qui ſedentes ad men-
ſam diuitis vt vobis apposita rependeretis voſmet
ipſos impendiſtis. laudate ſuper confortatiuo tali
orantes quo eius virtute confortet in omne bonum
accidiam deuincendo. Sic poterunt vitia vel virtu
tes a ſingulis virtute ſacramenti orari.

Cõuocatio in laudem ſacramenti
ſanctorum Confeſſorum.

O Domine Jeſu chriſte Summus ſacerdos ꝛ R
verus pontifex ꝛ paſtor eternus. tibi grati-
as licet impares ago ſuper collatione hoſtie
perfecte huius. qua quia perfecta fuit in ſempiter-
num conſummaſti ſanctificatos. O hoſtiam vere
dignam gloria ſacerdotum.
Hic de hoſtie huius perfectione. vt ſupra.
O vos huius hoſtie digni miniſtri. quorum animaſ
huius pinguedine ſunt impleti. iuxta Hieremie va-
ticinium in terris. ꝛ iam ad menſam eius pleno ore
ipſo quaſi empticio ſeruo miniſtrante reficimini in
celis. laudate ſuper hoc hoſtia tali orantes quo eius
dignus fiam miniſter. Amen.

Laudatio cum inuocatione vir-
ginum et viduarum.

O Jeſu chriſte virginum ſponſe: ſolamen vidu S
arum. te laudo ſuper nobili iſto iocali ꝛ arra
ſponſis peregrinantibus in terris in omnez
deſiderabilem vſum collato. O pignus fidum. o do-
num fidei electum. Hic de vſu ꝛ ad quid reli-
ctum ſit hoc memoriale. vt ſupra de cauſis inſtituti
onis. O virginum chorus. o turma candida ꝛ aureo
lata. que huius arre pignore ſponſo fuiſtis ſubarra-
te. ꝛ iam eius felici ꝛ filiali copula in celis beate ſeq̃n
tes agnum quocunqꝫ ierit. cantate huic prenobili io-
cali canticum nouum. orantes vt ego huic vni viro
poſt parietem ſtanti fidem ſeruem ꝛ corpus imma-
culatum. Amen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Inuocatio ad laudem Omnium ſanctorum.

O Domine Jeſu chriſte iubilus omnium ſanctorum. te laudo. glorifico. et benedico. ſup viatici illi⁹ efficacis collatione. cui⁹ virtute omnes ſancti tui refecti in eius fortitudie. i ei⁹ quadragenario miſtico ambulantes peruenerunt ad montem dei oreb. Hic de viatico ⁊ de virtute ei⁹ O vos omnes ſancti quib⁹ ab eterno hoc viaticuꝫ p̄

D paratum ⁊ iam felici guſtu degustaſtī orate quo huius virtute reficiar ⁊ ad montem dei oreb perducar. illicꝗꝫ vobiſcum merear ſatiari Amen.

Oratio ad virginem matrem Gerſon

ETiam ſuper omnes ad te qua poſſum⁹ fiducia confugimus o benedictiſſima feminaruꝫ tu mater es eucharistie. q̄ꝛ mater gratie bōe. tu clauigera cellarioꝝ regis pacifici Tu frangere potes panē illum petentibus. Tu quottidie ſplendide epularis non negabis micas vlceroſis nobis ⁊ mendicis: quorum tot ſunt lingue clamantes ad tuā miſericordiam quot ſunt vlcera noſtram oſtendētia miſeriam. tu ſicut vitis fructificaſti. o repleamur a generationibus tuis. Tu quaſi oliua ſpecioſa in cāpis que mūdo naufrago ramū illū oliue paterne protuliſti Jeſum chriſtum colligere fas habet ipſum ī hoc eucharistie ſacramento fidelis anima. fas illum ferre in ore ſuo dum veſper mortis adueniens. ſuadebit redire ad verum Noe deū qui dum creauit eum miſit per aquas ⁊ terras huius diluuij: quaten⁹ bene volando rediret ad eum qui miſit illaꝫ. Felix plane anima que redibit ad veſperam vite ſue. ferens in ore ſuo ramum hunc oliue chriſtū. per ſacramentalē aut ſaltem ſpiritualem ſuſceptionem. Ora nos virgo illo pane dignos effici. Hec de conuerſione ⁊ cōuocatione ſanctorum ſuper tanto ſacramento. Quos ſi noſtris votis fautores habere volemus oportet vt quippiam eis rurſus honoris ⁊ obſequij in vicem aliquam rependamus. eos aliquo ſuffragio venerando. crebrius vt infra docebitur ab eis mendicādo ⁊ eorum memorias deuote agendo Et quoniam hunc modum paruulis cōgruentiſſimum diximus eorum conſulentes teneritudini eundem ſub cātico aſſignauimus. vt dum meditari vel orare hoc modo piguerit. vel ſaltem dulci ſuſurrio cantetur h̄ carmen quod in fine annexum eſt regraciatoriuꝫ domino ſuſcepto.

De mirificis exemplis huius ſacramenti Mēbrum ſecūdū. K

VErum cum in hac buccellula paruulis frāgitur panis quos exempla magis q̄ꝫ profunda meditamina crebro mouere ſolent: Ideo etiam hic proponuntur miracula et exempla per hoc ſacramētum oſtenſa et exhibita cōſideranda: vt dum per ea ſuauitatem ſacramenti p̄cipiunt. alijs eadem narrando memoriam abundātie ſuauitatis eructuare poſſint. Sed ecce hic rurſus abiſſus copie offertur. Quis enim non dico ſcribere: ſed vel legere que ſcripta ſunt de hoc mirabiliſſimo ſacramento miracula ſufficiet. Omnes libri huius mirabilia ſonant. pleni ſunt hijs celi ⁊ terra. Habet Ceſarius in ſuo dyalogo grandem ſuper huiuſmodi miraculis diſtinctionem. Sed ⁊ liber exemplorum plenus eſt exemplis de hoc ſacramento. Uite ⁊ actus ſanctorum huiuſce abundant. Sed et doctores ſuis ſcriptis paſſim huius ſacramēti miracula immiſcent. Quis igitur enarrare: taceo ſcribere poterit: vere nullus. Sunt inter cetera huiuſmodi exempla ⁊ miracula. vt paucula ſummatī tangamus.

	fidē ꝯfirmatia		cū i ſpē carnis mutatū
	altitudieꝫ mōſtratia		cū ab irrōnabilib⁹ vn̄atū.
q̄dā	trorē incutiētia	vt	qn̄ plage ſepe īmiſſe.
	fructū oñdētia		in bonis q̄ inde ꝓfecerūt
	ſuauitatē ſignātia		in multis qui ſenſibiliter
			Guſtauerunt.

Primo dicimus q̄ quedam eorum miraculorum ſunt ad fidei confirmationeꝫ cuiuſmodi ex pluribus ſunt iſta.

Carne. puer. luce. cruor. effluxit remanꝫqꝫ

Primo enim legitur quandoqꝫ hoſtia trāſmutata in carnem vt quando mulier communicatura a beato Gregorio dubitauit. Ut habetur in promptuario diſcipuli littera. E. Exemplo viceſimoquinto. Secundo ſepe hoſtia viſa eſt in ſpecie pueri vt in ſacerdote dubitante cui Maria apparuit. vt legitur in promptuario diſcipuli Exemplo viceſimoquarto. Tertio quandoqꝫ lux magna in altari effulſit ⁊ hoſtia in ſpecie criſtalli apparuit. vt de rigmude. vt ſcribit Ceſarius in dyalogo diſtinctiōe nona. capittulo triceſimoquinto ⁊ triceſimoſexto.

Quarto ciues hildeſemeñ. de ſāguie dubitātes. vidit q̄daꝫ calicem domini exuberantem. ⁊ plures alij

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſepe ſpeciem humani cruoris in calice viderunt. vt i
dia. Ce. diſ. ij. capitulo. xxi. ⁊. xxij. ¶ Quinto cor/
porale ſacramento effuſo ablui nõ potuit. ſed ſangui
neum apparuit donec in cluſa quedam dubitans il/
lud vidiſſet. vt legitur dialogo. Ceſarij. Exẽplo. xxiiij
⁊. xxv. ¶ Secundo quedam miracula ſunt altitudi
nem ſacramenti ⁊ potentiam monſtrantia Cuiuſ/
modi ſunt iſta.

Beſtia. demon. apes. hominesqꝫ colunt. elementa.

¶ Primo altitudo ſacramenti apparet. quia eti/
am beſtie irrationales coluerunt. ſicut Ceſariꝰ ⁊ di/
ſcipulus in promptuario Lrã C Exẽplo. xxx. ⁊ xxxvij
ſcribunt. Nã aſini in plateis ſacerdoti cum ſacramẽ
to venienti ceſſerunt. ⁊ eundi locum dederunt. Itẽ/
qꝫ quidam epiſcopus pro heretico conuertendo ſa/
cramentum hoc ſuper auenam in dolio ante equum
bouem ⁊ aſinũ poſuit. ſed illi nõ comedebant ſed ge
nua flectebant. Sic etiam porci illud adorauerunt.
¶ Secundo demon etiam illud veneratur ⁊ colit
propter hoc de obſeſſis exiens illud (vt aiunt) ferre nõ
valens. vt dicitur in promptuario diſcipu. exemplo.
xxix. ¶ Tertio apes illud venerate ſunt quando a
muliere in aluceolo erat proiectum. de fauis miri edi
ficij capellam cõſtruentes cum altari in quo hoc po/
ſuerunt. vt legitur in promptuario Exemplo. xxxvi
¶ Quarto homines inuiti illud ſepe adorauerũt.
⁊ boni in lutũ coram hoc procidentes veſtes nõ ma/
culaverunt. vt ſcribit Ceſarius diſci. cap. lij.
¶ Quinto omnia elimenta huic obtemperata legũ
tur. Vt terra. quia dum Colonie ad ſanctam colũ/
bam e manibus plebani excidiſſet lapide miraculo/
ſe eſt expreſſum ¶ Item Aqua quando hereticos ſu
per aquam ambulantes ſubmerſit. ⁊ ipſum rurſus
in altari ab angelis defertur ¶ Item in aere potenti
am oſtendit: cuius tempeſtates cedauit ¶ Item ig
nis hoc cognouit. quia eccleſia quadam cum omni/
bus combuſta ſola pixis ſacramenti illeſa remãſit.
Hec in promptuario diſcipuli de littera. C. Exẽplo
xxxvij. xxxviij. xxxix. ¶ Tertio ſunt quedam mira
cula terrorem incucientia. que contigerunt indigne
ſumentibus illud. Et ſunt iſta.

Deformes. moritur. plagas. morbos quoqꝫ ſumi.

¶ Primo a quodam ſancto epiſcopo accedentes
viſi ſunt boni quidam pulchri ⁊ clari. Sed mali ⁊ in
diſpoſiti ſpecie deformes ⁊ nigri Etiam in vitaſpa/
trum. vt legitur in promptuario diſci. de littera C.
Exemplo. xx. ¶ Secundo quidam non cõtritus
⁊ a ſacerdote prohibitus accedere / accedens tamen
guttur eius eſt ruptum ⁊ exiuit corpus chriſti ⁊ mo/
riens mox expirauit ¶ Itẽqꝫ quidã poſt ſumptum
ſacramentũ mox ad tabernas accedẽtes in ſanguine
eorum ſunt ſuffocati. vt Diſci. exemplo. xxi. ⁊. xxix.
¶ Tertio diuerſe plage etiam in preſenti ⁊ in futu/
ro propter hoc ſunt inflicte Nam propter hoc in fri/
ſia mare inundauit. vt Ceſariꝰ ſcribit. diſ. vij. c. iij.
Ob hoc peſtilentie poſt paſcha fuerunt imiſſe. ⁊ qui
dã quia ſepties in die cõmunicauerat. ideo quotidie
apud inferos ſeptem ignitas hoſtias edere eſt ꝯpul/
ſus vt in Gnothoſolitos ¶ Quarto multi morbi i/
digne ſumentibus ſunt immiſſi. Nam cuiuſdã ſacer
dotis indigne cõficientis os circa naſum ⁊ mentum
eſt verſum ⁊ lingua cõputruit. Itẽ Alterius ma/
nus in altari igne celeſti ſunt ad cubitos vſqꝫ aduſte
Mulier quedã paralitica eſt effecta. vt in prõptua
rio diſci. xxij. exemplo ¶ Quinto quidam ſacerdos
indigne celebrans hoſtiam difficulter valde aſſum/
pſit. Nam ex aſtantibus quidã vidit puerum facieꝫ
auertere ⁊ ne ſumi poſſet manibꝫ ⁊ pedibus relucta
ri. Qui cum vitam correxit facile hoſtiam inſũpſit.
¶ Quarto ſunt miracula fructum ſacramẽti oſtẽ
dentia ¶ Primo nam qui libenter cõmunicant ſepe
appariciones efficaciſſimas habuerunt ⁊ chriſtuꝫ in
ſpecie infantuli aut crucifixi conſpexerunt. vt Ceſari
us diſ. ix. capitulo. xxx. xliiij. ¶ Secundo plures ſi/
bi deuotos hoc ſacramentũ a morbis ſanauit. vt ab
batiſſam quãdam Item Mauricius epiſcopꝰ pa
rienſ per cõionem in fine ſenſum recepit. Et ancilla
cuiuſdam ſacerdotis vt dicit Ceſariꝰ diſ. ix. capitulo
xliiij. xlv. lij. ¶ Tertio quorundã peccata plene ab/
ſoluit. Sicut meretrici in luto chriſtũ adoranti Cui
de pixide dixit Ego ignoſco tibi omnia peccata tua.
vt refert diſcipulus in littera. C. Exemplo. xxxix. vl/
timo paragrapho ¶ Quarto plures mirabiliter gra
tia dotauit vt ad oculũ patet. Nam ⁊ cuidam cõuer/
ſo per deſiderium cõmunionis ſpiritum prophetie i/
fudit. vt dicitur in Ceſario diſ. ix. capitulo. xlviij.
¶ Quinto vitã prolongat ⁊ a morte eripit. Sicut le
gitur de milite qui ſuſpenſus mori nõ potuit niſi hoc
ſacramentũ ſũpſiſſet. eo ꝙ ei vnũ pater noſter legere
ſolitus fuit. vt Ceſa. diſ. ix. li. cap. ¶ Sunt poſtre
mo ⁊ alia miracula dulcedinẽ ⁊ ſuauitatem ſacramẽ
ti cõteſtantia vt ſunt iſta.

Dulcis. adoratur. ſuſpendit. vitaqꝫ xp̃s.

¶ Primo quia plures ſenſibili dulcedine afficit que
omne gaudium excedit qualẽ habuit Aleydis mona
ſterienſ. ⁊ alij plures. vt Ceſarius diſ. ix. capitu. xli.
¶ Secundo quia quoſdam afficit odore inuſitato.
ſicut ſcribit Guilhelmꝰ pariſienſ de monacho ſibi no
to q̃ tm̃ odorẽ ex pixide ſacri ſenſit ꝙ illam comedere
cõpulſus fuit. qui etiã ſacr̃m quãtũcunqꝫ abditũ ex
odore cognouit. hoc etiã Ceſa. diſ. ix. capitulo. xlvij

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

et .xliiij. ¶ Tertio quoſdã in aere ſuſpẽdit. ſicut legit de ſctã monicha mrẽ diuiſſimi pris nri Aug⁹. Jt̃ q̃ſ idẽ Guilhelm⁹ ſcribit q̃ quotiẽs cõicauit a terra ſpa/cio duoꝝ pedũ fere dimidia hora mãſit ſuſpenſus ſola virtute ſacri. et Ceſari⁹ de ſacerdote in Canõe di. ix. exẽplo. xxxi ¶ Quarto ita q̃ſdã replet ſuauitate ꝙ ſola eucbariſtia viuãt ſicut ſolitaria illa q̃ de dñica in dñicã hac hoſtia ſola refecta ſine oĩ eſurie remanſit Jtẽ de h in vita marie d ognices venerabil' mgr Ja/cob⁹ de vitriaco cardial' Canonic⁹ regularis mſtra d mulierib⁹ ⁊ virginib⁹ leodieñ. narrat. ¶ Poſtremo tantã dulcedinẽ xp̃s q̃buſdã exhibuit ꝙ eos ꝑ ſe cõi/cauit: vt ſciam illã brabantinã ⁊ hildegũdim Colo/nieñ ⁊ alios plures. Vide igit̃ q̃ȝ ſuauis ẽ dñs ⁊ q̃ȝ ſu/auẽ ẽ hoc ſacr̃m. Hec lõgiuſcule de exẽplis ⁊ miracu/lis ꝓſecuti ſum⁹ vt poſt q̃ȝ plurima meditabil' mate/ria aſſignata ẽ q̃ eſt cib⁹ fortiũ etiã hic lac puulis ꝓ/poneret q̃b⁹ miracula ſepenũero magis dulceſcunt. Et hec tm̃ tetigim⁹ q̃ cõiter in ꝓmptuario diſcipuli aut ꝓmordialiter in Ceſario hñtur executa. aut i lo/cis alijs aſſignata Sat ergo de hijs.

¶ Sequitur hymn⁹ añ ꝓmiſſus

¶ Preparatoꝝ ⁊ laudatoꝝ hymni in ſctõs añ ⁊ p⁹ cõionem ꝓ inflãmandis aĩmis frequẽtandi Cãtãdi ſub nota Dies eſt leticie

¶ Ad ſanctam Trinitatẽ.

Ant cõionē ſacrãlē vel ſpũalem

O bẽã trinitas
gloria ſctõꝝ
quã oĩs ſublitas
tremit angeloꝝ
Veni beatiſſima
veni clemẽtiſſima
oĩm creatrix
Adeſto propitia
mittas alitricia
dona recreatrix

Poſt cõionē

o celſa diuinitas
salue ſalue ſalue
beans trina vnitas
bonitas reſalue
O mea fruitio
quoto me delitio
hodie cibaſti
tũ corpus tũ animã
lito laudis victimam
o quanta donaſti.

¶ Ad ſctãm dei genitricem Mariam

O mater egregia
regina maria
o cum eſca regia
veni mater pia
Fons miſericordie
tuo gnato hodie
cibes fameſcentẽ
Pre te feras vbera
gratijs exubera
lactes ſitientem

Salueto triclinium
panis angelorum
te laudum concinium.
decet fons ortoꝝ
Jã donaſti filium
releuans exilium.
mater glorioſa.
Mane mecũ domina.
noſtra celis nomina.
ſcribas dulcoroſa

¶ Ad propriũ angelum.

O comes fidiſſime
angele pregrate
veni lator optie
victime beate
Redeat indiuidue
colluſtres occidue
mentis incentiua
en tuo ſuffragio
ꝓpinquans altario
meus ſis cõuiua

Salueto deiuide.
eucharis legare
pedagoge viuide
per te mihi date
O tãnis delitijs.
cum celi militijs
mecũ modulare
O tanto viatico
animo ſeraphico
tecũ frnar chare

¶ Ad ſanctos angelos Feria ſecũda

O millena milia
grandiũ aſtroꝝ
vos caſtra herilia
Angeli amoꝝ
Venite cũ lumine
Jeſu vrõ numine
mecũ celebrare
O dignis militijs
ꝓfligatis vitijs
ambite altare

O ſtelle clariſſime.
eucharis ſophie.
vos laudo humilime
trine hierarchie.
O quotis q̃ȝ varijs
celicis cibarijs
fratrẽ reſtauraſtis
Mecũ ieſu plaudite
pectus varis claudite
me vobis equaſtis

¶ Feria tertia ad patriarchas ⁊ ꝓphetas.

O ſtirps patriarchica
genus ſaluatoris
cũ turma ꝓphetica
veni fax amoris
vrm̃ deſiderium
meſſie miſteriũ
mecũ celebrato
dote multifaria
pectoris armaria
mea ꝑparato

O vos laude celebri
cano prẽs vates
nrõs cibo mulcebri
oppleſtis penates
ꝑſtem xp̃i ſolium.
antiquoꝝ colliũ
electũ frumentũ
Jam xp̃i chariſſimi
laudate clariſſimi
mecũ ſacramentũ

¶ Feria quarta ad ſanctos apoſtolos

A ya apoſtolice
ſacrate ſenat⁹
te nris catholice
oĩs colit ſtatus
deſcendas etherib⁹
diuinis munerib⁹
mecũ miniſtrato
cordis ſcabellaria
dote multifaria
chriſto exornato

O lux apoſtolica
mõſtra duodena
Jã vos laude polica.
concino camena
pro mgrõ optimo
cibo predulciſſimo
dato exultabo
Qñ plenã faciẽ
facie ad faciẽ
vobiſcum guſtabo

¶ Feria quinta ad ſanctos martyres

O caſtra victricia
martyrũ ſctõꝝ
q̃ȝ plena leticia
oĩm ſanctorum
Corpus vri principis
pure mentis azimis
mecũ immolate
Venite cũ laureis
ornamentis aureis
miſtrum ornate

Saluete fortiſſimi
milites vrani
martyres digniſſimi
flores chriſtiani.
o quãtis victorijs
ſacramẽti glorijs
ſemper triũphaſtis
hiſce mirabilib⁹:
mecũ laudum milib⁹
canite in aſtris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Feria ſexta ad ſctõs confeſſores

O pcelſa dignitas
veni cõfeſſorũ
veſtra me benigitas
ſtiper malis moꝝ
digna reuerentia
veſtra aſſiſtẽtia
gliſco imolare
puritatis azimis
iã profuſus lachrymis
accedam altare
Saluete ſctiſſimi
chriſti cõfeſſores
comites fidiſſimi
cõcelebratores.
laudibꝫ ingentibꝫ.
vobis cõcinẽtibꝫ.
cibum vite cano
Jã veſtris pſidijs.
ac odis ymnidijs
celos ſcãdens cano

Sabbato ad ſanctas virgines.

O ſpõſe humilime
cũ ſponſo venite
angelis ſimilime
cum ſponſo venite
O veſtris excubijs
eucharis cõnubijs
iã me federate
O agnes caſtiſſiã
cũ agnelli victima
veni in dilate
O celi plantaria
virgines ſaluete
nrã iam altaria
viſiſtis ſaluete
o veſtris aureolis
eucharis areolis
mecum cõcrepate
Alios ſuſpendite.
pro me laudes pendite
coram trinitate

Dominica ad omnes ſanctos

O ſcti pijſſimi
pleni charitatis
vos ſyon clariſſimi
reges ciuitatis
O cũ rege glorie
aduenite hodie:
mecum epulari
vrõ pontificio
Jeſu ſacrificio
date ſatiari
Saluete digniſſimi
eucharis pcones.
ſaluete gratiſſimi
vos conmilitones.
quãtis reuerentijs
Jam chriſti preſentijs
mecũ immolaſtis
laudem⁹ in tympanis
repſallamus organis:
nobis chriſto paſtis.

In feſtiuitate vnius ſancti vel ſancte

O pater ſctiſſime
gratie fluentũ
veni dignãtiſſime
ferto ſacramentum
O tuis pſidijs
ſcelerum excidijs
eximas clientẽ
virtutũ lampadibus
cõplectare cicladibus
Jeſũ venieptem
Salue celeberrime.
municeps polorum
cibaſti ſacerrime
me cibis amorum
iã iã tantis victimis
hoſtijs diuiſſimis
laudẽ immolemus
Suſcipe reſuſcipe.
mentẽ meam ſuſcipe
in celos volemus

In feſtiuitate plurimoꝝ ſanctorũ.

Saluete ſctiſſima
organa diuina
Venite cũ hoſtia
mea medicina
Nã veſtra ſolemnia
chriſti decet hoſtia
granditer ornari
O mira ſolemnia
vrã laude digna
q̃ nunc tãta xenia
cõferunt benigna
En laudũ preconia.
pro hac alimonia:
ſemp pconabor
Arã mecũ ſcãdite
Jeſu corpus pandite
liber epulari.
Qñ corpus eximiã
ꝛ veſtram preſentiam.
celo ſpeculabor

Pasca noſtrũ immolatus A
eſt chriſt⁹ Jtaqꝫ epulemur. pri.
ad Coꝝ. v. Duobꝫ iã ferculis
cõpromiſſis eſis ꝛ maſticatis.
Tertiũ ſupeſt anteponendum
qđ forſan eo dulci⁹ palatũ affi⸗
ciet. q̃ de dulciorib⁹ ẽ ſpẽb⁹ ꝛ p⸗
tib⁹ ꝯfectũ. puta de portionibꝫ agni imaculati. Fer⸗
cula iã habita circa xp̃m vel ſacr̃m hoc verſabantur.
Sꝫ hoc xp̃m ipſũ ꝛ oĩa ei⁹ edẽda pponit Jtaqꝫ epu⸗
lemur Js ei eſt agn⁹ ille q̃ tollit pctã mũdi Js vitul⁹
eſt ſaginat⁹ q̃ filio pdito ſꝫ reuerſo pponit̃ edẽdus.
Js agn⁹ ẽ paſcal' q̃ vero iſraheli pcipitur mãducãd⁹
Quõ aũt ꝛ q̃b⁹ dentibꝫ mãducãdũ ſit iã ſupra ẽ abſo
lutũ nec hic repetendũ. Sꝫ vt in hui⁹ agni eſu ordia
tius pcedat̃. vt qꝫ intimiore guſtu ei⁹ dulcedĩe mãdu
cans oblectet̃: libuit eũ in ſeptẽ portiões diſptiri. cui
qꝫ ferie portionẽ aſſignãdo Nõ eni pfunctorie ſed ſe⸗
rioſe ꝛ matura cogitatiõe opꝫ hũc ruminari. Nã ſic
in corpali mãducatiõe vna buccella bene maſticata.
aut trita meli⁹ ſapit ꝛ pl⁹ nutrit q̃ꝫ multe integre ſũ⸗
pte. ſic ꝛ haut dubie ẽ in mãducatione ſpũali prout
vnũquẽqꝫ expientia edocere põt. Sũt igit̃ portiões
iſte agni paſce. i. chriſti.

Feria	Scđa	Corpus vel caro
	Tertia	Sanguis.
	Quarta	Aia ꝛ ſpũs
	Quinta	Inteſtina
	Sexta	Pedes
	Septia	Fructus. i. lac ꝛc.
	Dñica	Caput

Pro verboꝝ ſupioꝝ introductiõe hic iã dicendũ
eſſet quõ xp̃us agn⁹. quõ irẽ paſca dicat̃: aut agnus
paſcalis. Sed quare agn⁹ dixim⁹ ſupra. paſca autẽ
dr̃ has ob cauſas

Trãſĩt en varia. ſigtus. paſſus. amara.

Primo chriſtus paſca dr̃ rõne interp̃tationis. p⸗
pter tranſitũ xp̃i de mũdo ad crucẽ. de cruce ad lim⸗
bũ ꝛc. Secũdo rõne p̃figuratiõis: qꝛ in legali illo
paſca p̃figurat⁹ vt pꝫ ſup̃. Tertio rõne diriuatiõis
qꝛ a patin (vt aiũt) grece qđ pati latie dr̃. ppt̃ paſſiõeꝫ
De mõ aũt epulãdi agnũ hũc. nr̃m paſca. aplꝰs
docẽs di. qꝛ in azimis ſinceritatis ꝛ veritatis. hoc eſt
ꝯſcie puritate interioris. ꝛ opis bonitate exterioris
vel Sinceritatis q̃ ad affect⁹ puritatẽ. ꝛ veritatis q̃
ad intellectus illumiatiõnẽ vt intellect⁹ epulantiꝫ ſit
fide illuminat⁹. ꝛ affect⁹ amore inflãmatus. Age ſic
ſingl'as portiões maſticem⁹ ꝛ p̃mũ Corp⁹ ꝛ carnẽ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ De prima portione ſcʒ de corꝑe vel carne ⁊ que cir
ca hec cõſiderāda ¶ Capl'm primū

A Q Uis det de carnibꝫ eius vt ſaturemur.
Job.xxxi. Accipite ⁊ mādučate Hoc ē
corpus meū Math.xxvi. O da digne
mādučare carnē ⁊ corpus tuū Poterit
ſeorſū ⁊ ſingillatim ſuꝑ carne ⁊ corpore
ſpēales cõſideratões poni: ſed quo breuiores ſimꝰ ſil'
cõplectemur eas. Occurrunt itaqꝫ hec in gñe de hac
porcione conſideranda.

De
- Corporis multiplicitate.
- Carnis quidditate
- Eiuſdem qualitate
- Prefiguralitate.
- Corporis traditi modalitate
- Penarū carnis aſſumptione
- Bonoꝝ ⁊ fructuū collatione.
- Mēbris chriſti in ſpecie

Que meditabilia hoc verſu pateſcunt'

Quot. qd. qle. tipū. traditum. mala vel bona. mēbra.

¶ De prima cõſideratiõe corꝑis varietate ¶ Mē.i.

C P Rimo itaqꝫ oīm cõſiderandū eſt. de corpo-
ris xp̄i varietate. Eſt eni oē multiplex añ di-
uidendū ⁊ diſtinguēdum ꝗꝫ determinādum
vt aiūt. Pro quo nota ꝙ triplex xp̄i corpus a ſanctꝭ
ꝑſertim a venerabili Ancelmo in libro de ſacr̄o corpo
ris xp̄i diſtingui ſolet Scʒ.

Corpus chriſti
- verū ⁊ reale.
- abſconditū aut ſacr̄ale
- miſticū ⁊ ſpūale'

¶ Corpus xp̄i veꝝ eſt caro illa quā de virgine ſum-
pſit ⁊c̄. Corpus ſacramētale dr̄ vt ſub ſacr̄o cõtinet.
Corpus miſticū eſt vnitas eccl'ie ⁊ xp̄i. Que ꝓ tanto
dr̄ xp̄i corpus eo ꝙ ꝓprius ſit effectus incarnationis
verbi ⁊ finalis cauſa dñice incarnationis ⁊ paſſionis
Sed nos hic de corꝑe xp̄i vero ⁊ ſacr̄ali duximꝰ illo
relicto proſequendū Quo circa q̄ſtio moueri ſolet de
corporū hoꝝ ꝑlatione Quod ſcʒ alteri preſtet vtrum
corpus xp̄i verū miſtico an ecõuerſo. Ad quod ſim
pliciter rñdendū ſcḿ Albertū in ſuo abbreuiato. Qꝛ
corpus xp̄i verū ꝓprie loquēdo multo alteri preſter.
⁊ eſt preferendū. Quia corpus chriſti miſticū proprie
nō dicit niſi mēbra adherētia capiti. ⁊ ergo fit hic cõ-
paratio quaſi inter mēbra ⁊ caput. ⁊ caput mēbris
eque eſt āſſerendū. Et cā melior eſt ſuo effectu. Sʒ
corpus xp̄i verū eſt cā miſtici ergo. Itēqꝫ eſt preciūʒ
eius infinite excedens ip̄m. qꝛ ſi infiniti eſſent mun-
di oēs ſufficienter redimi potuiſſent ꝑ oblationē cor
poris ſui veri. Tū maxime qꝛ corpus xp̄i verū eſt cre
atori ypoſtatice vnitū. Miſticū aūt eſt pura creatu-
ra Liquet ergo infinita pene ꝑſtantia huius ad illō
Quinqꝫ enim rõnibus pateſcit h̄ ꝓcellere illud. ſ.

Cauſa. caput. p̄ciū. res ⁊ tipꝰ. h̄ qꝛ iūctuʒ. D

Patet declaratio huiꝰ ex p̄cedentibꝫ. Uide ergo o
tu huiꝰ rumiator quāta opꝰ eſt reuerētia in porciõe
hac maſticāda. ⁊ vide quantū te deus honorat q̄ ta-
li te reficit paſtu. ⁊ firmiter tene hoc ſacꝝ xp̄i corpus
miſtico īmenſū ꝑſtare. vt doctor quidā pulcre oñdit
dicēs. Tanta inquit eſt ſacri huiꝰ corꝑis xp̄i dignitas
⁊ gr̄e plenitudo ꝙ incõꝑabiliter oēm reliq̄ corꝑis ſcʒ
myſtici excedat dignitatē. Toti eni corꝑi eccl'ie ſpūs
datus eſt ad menſurā. ⁊ huic tota ſe diuinitatꝭ plē-
tudo infudit ⁊ nō eſt datus ſpūs ad menſurā. Unde
maiore ab eterno charitate dilectus ꝗꝫ tota eccleſia
⁊ incõꝑabiliter maiore vt ille validiſſimis ꝓbamen-
tis oſtendit in notulis ſuis. Nota ꝗꝫ ex dictis elici
poterit xp̄m noſtꝝ vt ⁊ poete de quodā neſcio q̄ fin-
gunt tricorporē eē. cūctaqꝫ hec corꝑa in nr̄os expen-
diſſe vſus. Nam corpus eius

Scʒ
- verum
- ſpūale
- miſticū

tradidit i
- nr̄e redēptiõis p̄ciū
- nr̄e refectiõis cibum.
- nr̄e eruditiõis exēplum
- ¶ et boni cõionem

Nec cuiq̄ꝫ hoc miraculo eē debet Nam ait de xp̄o nr̄o
pater nr̄ Augꝰ Si inquit tot corꝑa xp̄s haberet quot
ſtelle in firmamēto reſplendēt añ oīa tormētis expo
neret ꝗꝫ ſui culpa vel aīam vnā deꝑditam iri ſineret
O charitatē O ſtuporē O grās ſuꝑ corpoꝝ horū col-
latione agamus deuote ſingula maſticemꝰ. Marie
aūt veri corꝑis in ſacr̄o cõtenti ⁊ exhibiti cõſiderati-
oni intenti ſimus.

¶ De corꝑis huius quidditate ¶ Mēbrū.ij.

S Ecūdo conſiderare debemus corꝑis aut car- E
nis xp̄i veri quidditatē Primū eni in rebus
ſe ſubña obijcit cõſiderationi. Age igit̄ ꝑmo
glorioſe hūmanitatis cõſideremꝰ q̄dditatē in gene-
re. deinde corporis vel carnis quidditatē ſcḿ cauſas
in ſpē Nota ꝙ vt venerabilis ille Hēricꝰ coſuelō.
dicit ꝙ hūanitas chriſti

Erat
- Sctiſſima
- Innocētiſſiā
- grā pleniſſiā

Que ſuꝑ oēꝫ ꝯprehenſiõeꝫ
intellectꝰ hūani aſſumpta
eſt in vnitatem perſone a
verbo diuino vel filio dei. Hic ꝙ ipſa non eſt homo
nec ſuppoſitū nec perſona. Nō eni eſt res ꝑ ſe vna: ſʒ
eſt tā intime ſuppoſito verbi dei ipſam aſſumentis
vnita ꝙ ꝓpriā perſonalitatē ſiue ſuppoſitalitatē nō
hʒ ⁊ i perſonalitatē filij dei tranſit. Propter quod
ꝯtingit ꝙ oīa p̄dicata que ſibi in rõne ſuppoſiti con
uenirēt ſi eēt a verbo derelicta vel ſeꝑata ꝙ hec iam
veriſſime filio dei ſiue verbo cõueniūt. vt eſt eē homi
nē. eſſe filiū hoīs. ⁊ eē paſſum: ⁊ reſurrexiſſe a mortu
is. ⁊ cetere actiones vel paſſiões que ſibi ꝯcretiue cõ
peterēt Hec ille. Et vt āplius circa hanc benedictaʒ
aſſumptā hūanitatē afficiamur de eius pulchritudi
ne ⁊ excellentia pauca diſſerenda. In primis ergo te-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

nēdum ꝙ ỽbum eternū nō debuit nec voluit huma/
nam nak̄am ſue ſupſancte diuitati (cui⁹ eſt pulchritu
do ꝓrſus immēſa) ſuppoſitalr̄ iūgere niſi pl̄cherriāꝫ
atqꝫ infiniti decoris nak̄e create in eſſe potētis cōple/
tam ac decoratam. ac in ip̄o vniōis momēto ōni do
no ac venuſtate grē ꝑornatā Jta vt q̄dam ex theolo
gis grām vniōis aſſerāt q̄d increatū ꝛc̄. Juſuꝑ tenē/
dum ꝙ de⁹ hūanitatē aſſumptā magis dilerit q̄ꝫ to
tū vniuerſum. Maius q̄ppe ei p̄ſtitit bonū videlicet
ſuppoſitale eſſe ỽbi bonum increatum bonū īfinitū:
Eſtqꝫ incōꝑabilr̄ digni⁹ deo ypoſtatice vniri q̄ꝫ grā
tiā. Rurſus ſola humāitas chriſti maiori pleniorıqꝫ
grā ampliori q̄ꝫ ꝛ feliciori gl̄a eſt repleta. q̄ꝫ ſint oim
electoꝝ ſimul ſumptoꝝ grā ꝛ gl̄a ſimul ſumpte. Ex
hȳs vtcūqꝫ ꝯſpici p̄t q̄ꝫ incōp̄hēſibilis ſit pl̄chritudo
excellētia amabilitaſqꝫ create aſſumpte humāitatis
Grā nempe ſuꝑnak̄ale ornamētū eſt. ſplēdifluus de
cor ꝛ lumē p̄claꝝ mētis create eius eſſentiā ꝑornās
Pape quātus decor exoriek̄ ſi hec ad ſingl̄aria ꝓfun
dētur. ſꝫ hec agēk̄ fecūdius in mētis ſilentio q̄ꝫ exter/
no ſcripto. Hāc igik̄ hūanitatē in hoc ſacramēto ſu
mētes digne veneremur. deuote amplexemur. ſolli/
F cite ꝯſ̄uem⁹ ne tali dono fraudemur Sed iam
de carnis ip̄i⁹ q̄dditate vidēdū eſt in ſpecie. Sed quā
do tūc iuxta philoſophum vnūqnodqꝫ quid ſit ſcire
arbitramur cum cauſas eius dinoſcimus. Hic ſ̄m
q̄tuor cauſas hāc tractare opꝫ. Scꝫ.

Materiā. formā. finē. cauſā faciētem

¶ Primo inq̄ꝫ vidēdū eſt de hui⁹ carnis cauſa ma
teriali Pro q̄ nota ꝙ hec caro vt d̄t damaſcenus ex
puriſſimis ſanguībꝫ ỽgis mris ſit formata. ymmo
ex carnibꝫ ei⁹ mūdiſſimis. vt vult Albert⁹ in de lau/
dibꝫ brē ỽgis. O qualis caro ſumpta de materia tali
Eſt fruct⁹ talis radix eſt cognita qualis. hic affectus
ip̄e loquak̄. Si in virgine nil niſi dulce. dulciſſimam
ꝯſtat carnem inde aſſumptā Hic ſe offerūt q̄ſtiones
plures ventilāde Puta ſi caro hec in lūbis abrahe fu
erit decimata ꝛ hmōi. de q̄bꝫ in ſcriptis ſentēciaruꝫ
¶ Scd̄o ꝯſiderāda eſt carnis hui⁹ cā formalis.
Ubi tenēdū ꝙ veri hōis verā formā aſſumpſit. non
angeli. nō irrōnalis creak̄e. O q̄ꝫ nos tūc honorauit.
qn̄ formā ꝛ ſemē abrahe nō āgelos apprehēdit. Hic
de mō aſſumptiōis ꝛ vnionis ꝛ q̄re hoiēm aſſūpſit.
¶ Tertio intuēda eſt h⁹ carnis cā finalis Nā plu/
G ribꝫ omiſſis finaliter ob hec ē ỽbū caro ſcm̄. ſcꝫ.

**Cognoſcens. adamando. ſequens. redi/
mat. caro paſcat.**

¶ Primo vt ſe redderet cognoſcibilem quē in di
uinitate videre nō potuim⁹. colliriū appoſuit ꝛ in hu
māitate ſe cognoſcibilem reddidit Itē vt amabilem
dū p̄or ip̄e amaret. ꝛ ſi amaret. Itē imitabileꝫ vt ſic
errātem ad patriā reduceret Itē vt ſic carnis p̄cio re
dimeret. Utiqꝫ eiuſdem carnis ſacr̄o te paſceret. O
bōitatē totū ꝓpter me factū Hic offerūt ſe oēs rōnes
incarnatiōis. Itēqꝫ q̄ſtiones vtrū nō lapſo hoīe icar
nat⁹ fuiſſet ꝛc̄. de q̄bꝫ nō hic ē differendū. videank̄ in
ſcriptis doctoꝝ. ¶ Poſtremo eſt carnis huius cā
efficiēs ꝯtēplāda q̄ nimirū eſt tota trinitas bn̄dicta:
licet ob rōnabiles cauſas ſp̄ūiſcō attribuak̄. q̄s rōnes
in pātheologia ꝛ alȳs locis inueīes executas. O qua
lem putam⁹ illā carnē ſummi artificis dei arte fabri/
catā. O q̄s poterit ad dicēdū Uere nulla lingua car/
nis ad equū exp̄met laudes ꝛ q̄dditatē hui⁹ bn̄dicte
carnis q̄ ex materia ỽgis artificio ſancti ſp̄ūs fine no
ſtre ſalutis redacta eſt in formā ꝑfectiſſimi hoīs.
Hec de quidditate in cuius conſideratione eſt fides
actuanda.

¶ De carnis huius q̄litate ¶ Mēbꝝ. iiȷ.

TErtio vidēdū eſt de carnis aut corporis h⁹ H
qualitate. Pro quo nota ſ̄m quemdam
doctorem ꝙ Caro chriſti fuit.

Caro — ſanctiſſima / humiliatiſſiā / exaltatiſſima — in — conceptione / paſſione / glorificatiōe

Qui tali notula ſuꝑ hoc alludit. Cogitāti inquit
mihi ỽbū illud iohis. qꝛ ỽbū caro factū eſt ꝛ ſcrutan
ti qualis caro. ſtatim occurrit. Caro ſancta. caro hu
miliata. caro ſublimata. Et ꝑgēti q̄rere q̄ꝫ ſancta ca
ro q̄ꝫ hūiliata q̄ꝫ ſublimata. de p̄mo ꝛ vltimo facile
occurrit qꝛ ſupra cherubyn ꝛ ſeraphim. tum ſanctifi
cata caro illa tū ſublimata. De medio āt videlicet ca
ro illa q̄ntū hūiliata fuerit nō ita facile liquet. Hec
tn̄ rōnabilr̄ aſſerere licet hūiliatū eū infra oēs pecca
tores q̄s vēit ſaluos facere qm̄ illa ſua hūiliatione ve
nerat eos a lepre ꝑcuſſiōe ꝛ humiliatōe ſaluos facere
Quāto āt infra illos hoc nulli mortalium in hac vita
nō reuelāte eo cognitū puto. Cognoſcem⁹ āt poſtea
qn̄ mēſura ſue ꝓ nobis humiliatiōis cognita noſtrū
in eum accendet ꝛ incendet amorem. lōgum eēt ſcri
bere hui⁹ p̄cellētiſſimi doctoris ỽba. ſed paucis nos
abſoluam⁹. De ſanctitate hui⁹ dictū eſt Ideoqꝫ q̄d
naſcetur ex te ſanctum. ꝛc̄. De humilitate. Uidim⁹
eū viꝝ leproſum ꝑcuſſum a deo ꝛ humiliatū nouiſſi
mū viroꝝ. De ſublimitate. Qui deſcēdit ip̄ſe eſt qui
aſcēdit Grādis ſuꝑ hȳs ſ̄mo ꝛ deuotiōe plen⁹ poſſit
ſcribi ſed nos more noſtro materiam in verſibꝫ com
mendamus ampliorem de qualitate huius corporis
vel carnis.

origine ſpecie effcū defcū gl̄ificatiōe
Nobil̄. ꝛ pl̄chra. q̄ꝫ mira. carēs. q̄ꝫ decora.

¶ Primo enim caro hec nobiliſſima fuit. Cu/ I
ius nobilitas ex pluribus colligi poteſt. Scꝫ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

	materia		ex marie ſanguib⁹ ſumpta
	forma		deo ypoſtatice vnita
	armonia		eucratatice orgãizata
	originis cã		ex r̃gali ſacdõli ꝓphali ſeie or
Ex	poſſeſſiõis ſba	qꝛ	õib⁹ bõis naꝫe grẽ gl'e plẽa
	actiõis efficiẽtia		oiꝫ bõꝝ nob iſtrumẽtal' cã
	ꝯditiõis libtate		nũq̃ꝫ decimata
	officiꝫ dignitate		dei placatiua
	vite ſanctitate		nũq̃ꝫ pctõ fedata.

Nobilis eſt caro tua dñe ihũ chriſte õni nobilitatis
genere. nec ab vllo illuſtriũ vm q̃ꝫ ſupata: cui nec aliq̃
rõ deeſt nobilitatꝫ q̃ pꝫ h̃ vſu

Materia. forma. cõplexio. cauſa. retẽtans Actio. libera tu. digniſſima. tu caro ſcã.

¶ Primo dignitas ꝓbaꝫ ex materie puritate. qa
ex ꝟgineo ſanguine vt patuit ſupra. ¶ Scdo ex forme
dignitate qꝛ deo inſepabil'r vnita ꝛ tota deificata. hi
eremie. xiiꝫ. Agglutinaui mihi oẽꝫ domũ iſrl' dr dñs
ſcꝫ aſſumẽdo mihi hõis naꝫam. ¶ Tertio ex ꝯplexiõis
ſingl'aritate. qꝛ eucraticũ fuit corpus dñi ihũ ꝛ optie
nature vt patebit. ¶ Quarto. Si nobilis q̃s ex origis
cauſa dꝛ. liquet hanc carnem nobiliſſimam originẽ
habere. puta q̃ ex regali ſacerdotali ꝓphali genere eſt
originata. vt pꝫ ex euãgelio mathei. i. ꝛ lu. i. ¶ Quito
ſi ex ſubſtãtia poſſeſſiõis nobilis q̃s reputaꝫ. Caro h̃
iure nobiliſſima dꝛ hec in q̃ diuitie ꝛ gl'a q̃q̃ꝫ ſupbas
opes naꝫe grẽ ꝛ gl'e tenet. ¶ Sexto nobilitas atrẽdiꝫ
ex actiõis efficiẽtia. Ubi q̃ſo iueietur caro q̃ talia vt
hec opata. hec em̃ oẽm dignitatem ad nos tranſmiſ/
ſit. hec recõſiliatiõis hoſtia fuit. diabolũ triũphauit
Añ mihi tps deficeret q̃ꝫ nobiles ꝛ ingenuas ei⁹ opa
tiones explicarem. ¶ Septimo ſi ex ꝯditiõis libertate
nobilitas ꝯſideratur. q̃ vm q̃ꝫ caro ſic libera fuit. Nũ/
q̃ꝫ pcti ſerua ſed grẽ ꝛ diuitatis plẽa fuit. liberãs eos
q̃ ſub lege peccati erãt. ¶ Octauo nobilitas hui⁹ patet
ex officiꝫ dignitate. hec em̃ digniſſima officia exegit.
Hec dom⁹ dei hoſtia dei miſtra ꝛ cubicularia dei hec
gazophilaciũ grãꝝ oim. Taceat hic lingua carnis.
affect⁹ ipẽ hec declaret. ¶ Poſtremo ſi vt aiunt.
Nobilis eſt ille quem nobilitat ſua vt⁹. ꝛ ſi iuxta poe
tam Nobilitas ſola eſt aim q̃ morib⁹ ornat. facile õ/
nis nobilitatis caro hec noſtra palmã ꝛ optinet ꝛ tri
umphat. Que em̃ vm q̃ꝫ nõ dico caro ſed vel integer
homo tam ſanctus virtute plenus vt hec caro criſti
nõ eſt ñ ẽ vſq̃ꝫ ad iſtam. Cõſtat ergo chriſti carnẽ eſſe
nobiliſſimã cui omnis ingenuitatis in ſummo con/
gruunt rõnes. ¶ Pro cuius nobilitatis declarati
one grandis ſermo fieri poſſet. ſed ꝓlixitas plura di/
cere vetat. Scripſit gerſon venerabilis de origie no
bilitatis. Scribit ꝛ albert⁹ quedam in de laudib⁹ h⁹
carnis matris. q̃ facile õnia poterint hic applicari. ſꝫ
ſufficiãt iſta. Ubi es nũc o ignobilis ꝛ nobilitatꝫ ap
petens ſuperba anima quare huic te carni non con/
iungis vt eius conſortio perfruens ꝛ ipſa nobiliterꝫ
Fuge ignobilia. ingenuam hanc amplectere carnẽꝫ
Offerret hic nũc ſe queſtio illa. Quomodo caro hec cri
ſti ſit adoranda rõne tante nobilitatis. Ad cui⁹ ado/
rationem pſ. hortatur. Adorate ſcabellum
pedum eius. quia ſancta quia deo vnita vt dicit Au
guſtin⁹. Et ergo hec caro ſimul cum deo adoratur.
quia a deitate ſuſcepta ꝛ vnita ſicut regis purpura ꝛ
diadema. de qua tamen vide diſtinctiões doctorum.
Hoc vnum vt ſummo metu ſumma reuerentia hãc
ſemper carnem vere diuinam adores ꝛ reuerearis.
Hec de nobilitate.

¶ De carnis aut corpis hui⁹ pulchritudine.
¶ §. pmus.

Iam de pulchritudine huius carnis videndum
De qua tenẽdũ ꝙ hec caro pl'cherrima fuit qd̃
ꝑſuaſiuis rõnib⁹ ſimul ꝛ ſcripturis aſtipulari poteſt
Primo quia nobiliori aĩe nobilius corpus debetur.
Corpus em̃ ad aiãm ordinatur ergo ꝛc. Scdo ꝑ pl'
chritudiẽm externam interior conicctari ſolet. ergo.
Tertio forma ꝛ materia ꝓporcionabilia ſunt. ergo.
Item natura eſt vis inſita reb⁹ ex ſimilib⁹ ſimilia ꝓ
creans. Cum ergo ex pulcherrima feminarum naſ/
citur. ḡ. Item ordo eſt in naturalib⁹ reb⁹. ḡ oportet
vt ſit aliquod pulcherrimum corp⁹ qd̃ maxime con/
gruit chriſto. Item dei ꝑfecta ſunt opera ḡ corp⁹ cri
ſti quod deus ꝑ ſe formauit pulcherrimũ ſm compe
tentem ſtatum. Item arbor bõa bonum fructum fa
cit. ꝛ maria ibi. Item angeli deſiderant ꝓſpicere i
eum. i. humanitatem qm̃ amabilis eſt facies eius ꝛ
plena grãꝝ. Item veronica pulcherrimam ꝛ gracio
ſiſſimam pre ſe faciem tendit. Item pulcherrimam
ei ſtaturam diſpõnem q̃ꝫ annales ꝛ hiſtoriographi ꝑ
bent. Ita ex dictis ꝛ viſis vere illud pſalmi conclude
re licet. Specioſus forma pre filiis hominum.
Erant enim in eo.

	debita q̃ꝫtitas		ſtaturam.
et	elegãs diſpoſitio	q̃ ad	figurã.
	decora venuſtas		colorem

In q̃b⁹ naꝫalis pulchritudo ꝯſiſtit: Ois q̃ꝫ ꝑfectio
colorum in dñi iheſu corpore inuenitur licet tempo/
rib⁹ diuerſis. Scꝫ.

Cãdi. rubẽs. lucẽs. nig. iacictia. vel ardẽs

¶ Primo iueĩꝫ cãdida in natiuitate. Scdo rubẽs i
paſſiõe. Tertio lucẽs in tranſfiguratiõe. Quarto ni/
gra in morte. Quito iacictina in reſurrectiõe. Sex/
to ardẽs i iudicio. Uñ eliciꝫ ꝙ grãdis erat h⁹ corpis
venuſtas pl'chrior tñ mẽte q̃ꝫ corpe erat.

¶ De eiuſdẽ carnis mirificẽtiis ¶ §. ii.

Sed iam q̃ꝫ mirabilis hec caro fuerit videamũs
Pro quo nota ꝙ huius mirabilia ex multis
eluceſcunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Cōceptu. ꝑtu. vita. patiēdo. reſurgēs

¶ Si hec mirabilia ad ꝑticulare retexere velim⁹ in immēſum creſceret volumē. Nam ꝗs ꝯcept⁹ (taceo ceteroꝝ) miracula edicet. Fuit caro hec in ꝯceptu in inſtāti formata ꝑfecte orgāizata. animata. ⁊ i vnitatem diuine ꝑſone aſſumpta. In natiuitate clauſo ꝟginitatis ſignacl'o exijt ſine dolore ſine pudore parta fuit. O res miranda. In vita ſuꝑ aquas ambulauit ꝯtactu morbos curauit ⁊ q̄tuor dotes iuxta hugonem paſſim aſſumpſit vel oñdit. In paſſiōe qñ voluit mortua fuit deo ꝯiūcta māſit. celū ⁊ terra hāc lugebāt. In reſurrectiōe decorem induit. clauſo tumulo ꝓdijt. ianuis clauſis ad diſcipl'os intrauit. Quis vnq̄ȝ audiuit talia de carne dic rogo facta Mirabilis facta eſt caro tua dñe ihū ſuꝑ me mirificata eſt. ⁊ non potero ad eam. Nā vt adhuc pauca carnis tue mirabilia attēdā hec inuenio.

Eſt īfra. ſuꝑ̄. iuxta. cōtra. caro. ꝑ̄ter

¶ Primo inq̄ȝ inuenio ꝙ hec caro ſit infra carnē ꝓpter ꝓfunditatem hūiliatiōis Nam ſicut nulla caro hac fuit ſublimior ita hac nulla hūilior. Scdo tua caro dñe ihū eſt ſupra carnem ꝓpter ſublimitatem exaltatiōis. q̄r etiā ſuꝑ̄ merita ōnis carnis Quia nō ex opib⁹ iuſticie que fecim⁹ nos ſed. ⁊c̄. Tertio iuxta carnem vel ſc̄m carnem ꝓpter veritatem aſſumptionis. ꝓꝰ. Uere lāguores noſtros in carne ipē portauit Quarto eſt caro hec cōtra carnem ꝓpter mūdiciam a fomite ⁊ cōcupiſcētia. vel etiā ꝓpter damnatioēm infidelium. Si nō veniſſem ⁊ loquutus fuiſſem ⁊c̄. Quinto eſt caro hec ꝑ̄ter carnē ſcȝ ꝓpter immunitatem ꝯtagiōis q̄r ꝑ̄ter carnis oꝑatioēm Qd em̄ in ea natū eſt de ſpū ſcō eſt. Et his ōnib⁹ modis ꝟbū caro factum eſt ꝓpter carnem id eſt ſaluatioēm ōnis carnis. O vere mirabilia O ſtupor ⁊ noua inaudita. His nouis ſcrutādis cū athenieſib⁹ ymmo pre illis diligentius vaca o anima curioſa q̄r ſi ꝓfunde foderis talia noua inueies qualiū nec celū nec terra ꝑ̄terq̄ȝ in hac carne cōſcia ſunt aut ꝑceperūt

¶ Quib⁹ caruit hec caro benedicta.

¶ §. tertius.

Nunc ꝑ̄terea inueſtigāda ꝗb⁹ caruit hec caro benedicta. vnde ⁊ caro eſt compellata. Unde ⁊ caruit ſubſequentib⁹.

Fomite peccato. defectu. marteq̄ȝ. vacat
Oꝑ. ꝓbrio. tactu. pului. putredine. morte

¶ Primo recte caro tua dñe Caro d̄r q̄r caruit fomite originali. Eſt em̄ abſq̄ȝ macula agnus omnis inſcius peccati Scdo caruit peccato actuali q̄r peccatum non fecit ymmo nec peccare potuit. Tertio ōi nature defectu quippe qui ꝑfectiſſimus in naturalib⁹ fuit. Quarto omni aduerſus ſpm̄ rebellione quod intelligitur ꝑ martem qui deus belli Hec em̄ fuit archa noe i qua omnia pacificata fuere Et pax domui eius. Quinto caruit omnimoda mala vacuitate que deo repleta fuit In ea em̄ plenitudo diuinitatis corporaliter habitauit ſc̄m apl'm. Sexto oꝓprobrio hūano niſi quantum propter nos aſſumpſit Non em̄ eſt oꝓprobrium niſi vbi pcc̄m. Septimo attactu virili ⁊ om̄i ſorde in conceptu ⁊ natiuitate. quia ſine cōcupiſcētia cōceptus ſiue pudore ⁊ om̄i ſorde nat⁹ quia has tollere ip ſe venit. Caruit q̄q̄ȝ poſtremo in morte mortis nexib⁹ putredine ⁊ puluere. Impoſſibile em̄ erat detineri in morte. Non dabis ſc̄m tuum videre corruptioēm ait pſ. O vere felicem carnem ōni malo carentem. libera me a malis. ⁊ fac vt malis caream omnib⁹. Hic offert ſe queſtio illa theologorū ventilanda ſcȝ q̄ dñs Jheſus aſſumpſerit in carne mala. q̄ tñ ⁊ infra locū habet.

¶ De corpis hui⁹ decore ⁊ glorificatione.

¶ §. q̄rtus.

Tandem iam de decoratiōe corpis hui⁹ occurrit videndū Ante em̄ viſum eſt de pulchritudine naturali hic de ſuꝑaddito fulgore grē ꝟtutum ⁊ potiſſimū glorificatiōe ei⁹ corꝑali agēdū. Sed ꝗs decorem hūc ocul⁹ feret. Si dixim⁹ ꝙ natalis pulchritudo excellit cūcta creata. ꝗd putādum de decore glorificatiōis ſuꝑinducto. Nam cōſummato paſſiōis triumpho ver⁹ ioſeph attōſus mortalitatis comā. veſtes carnis mutauit in immortalitatis ſtolā. vt oīm decor eſſet corp⁹ induēs ōib⁹ gl'oſis dotib⁹ ⁊ ornamētis decoratum. Scȝ

Dotes. aureolas. ꝑtes. rex gl'a. reddēs.

brītudis. ⁊ gl'a ſcōꝝ. ꝑ̄mia meritoꝝ

¶ Primo em̄ corpus ei⁹ gl'oſiſſimū ſubtile agile ⁊ immortale. tāte claritatis eſt gl'a ſuꝑueſtitū vt vere ſit ſole fulgētius exemplarē ꝑ̄ferēs pulchritudiēȝ corporꝝ ſuſcitandoꝝ. de ꝗb⁹ ſcriptū eſt Tūc iuſti fulgebūt ſicut ſol Q̄ȝ ſi iuſt⁹ q̄libet vt ſol fulgebit q̄ tunc erit ſeptēpliciter ſicut lux ſeptē dieꝝ quāti putas eſſe vigoris ⁊ fulgoris ipm̄ iuſticie ſolem. a q̄ oīs oritur lux ⁊ ſplendor ſcōꝝ. Tāti inq̄ȝ ait bonauētura vt ſit ſpecioſior ſole ⁊ ſuꝑ ſtellaꝝ diſpōnem luci ꝯꝑat⁹ decor ꝑ̄cipuus nō immerito iudicet̄. Q̄ȝ ſi corp⁹ ita ſplēdeſcet aīa fulgoris hui⁹ cā quo ſplēdore decorabitur Suꝑat intellectū ꝯputatiōes ⁊ calculos arithmetrici ⁊ geometrici oīs. Deficit hic ȝeno ꝯputiſta acutiſſim⁹ nō attingit hāc ꝯputatioēm pitagoras ſuo calculo. Nō eſculapius baculo numeroſo. ñ ꝑdices ſuo circino. Nō demū poterit ad hāc q̄ſpiam mathematicoꝝ q̄piā ꝯputiſtico iſtrumēto Immēſa em̄ q̄dam modo ē claritas hui⁹ corꝑis. Poterit in hūc modum deſcenſus fieri ad reliq̄s corꝑis dotes. Itēq̄ȝ ad cetera tertia i ꝟſicl'o ꝑ̄mia. niſi ⁊ rei ꝓfunditas ⁊ ſcribēdi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

prolixitas inbiberẽt. De pmĩs illis in roſario de glo
ria hẽs alibi. Verſatur tñ queſtio inter doctos Utꝝ
chriſtꝰ poterit dici dotatꝰ aut aureolatꝰ cũ ſpõſus ſit
ꝛ rex glĩe ipẽ. Probleuma eſt. Utriuſqꝫ ptis ſunt rõ
nes. Quãti decoris ſit aſpectꝰ iſte noſtri corpis deco
rati. ex h̃ potiſſimũ coargui poterit qꝛ ꝛ angeli deſide
rant proſpicere in eam. O qualis erit ergo illa viſio.
qua oculo ad oculum poſt diem dm̃ corpꝰ videbiꝛ tã
gloſum In q̃ tantꝰ tũc amplius q̃ſqꝫ oblectabitur q̃
reuerẽtius hoc nũc velatũ cõtrectauerit. integrius a/
mauerit. crebrius q̃qꝫ illud cõſpexerit ac amoroſius.
O felices illi oculi. o terqꝫ q̃terqꝫ beati qui ꝯſpexerit
regem in decore ſuo. Me q̃qꝫ dicam btm̃ ſi fuerint
reliq̃e ſeminis mei ad vidẽdũ illam claritatem: quaꝫ
ꝯtrecto nũc ſub ſacramẽto velatam. Itidẽ ei corpus
eiſdem ꝛ nũc dotibꝫ inſignitum eſt quod ꝯſecratur ĩ
altari ꝛ qđ beatificat vel letificat ſuos in celo. Sed
opꝫ interim hũc moyſen faciem ſuam velare ob debi
litatẽ noſtrarum pupillarum Nam ſemel radiũ claritatꝫ
ex ſacramẽto cuidã oñdit. ſed ferre nõ ſuſtinẽs totus
defecit. ꝯtempat q̃ ſe nobis. Hec de decore ꝛ p conſe
quẽs de corpis huiꝰ q̃litate. Sup q̃ materia ꝛ plura
alia poſſent dici. vtputa qꝛ hec eſt Caro pfecte mũda
oĩm grãꝝ thezauro dotata. deificata. ſublimata. re/
demptionem mũdi opata. Sed hec relinquuntur
meditanti.

P ¶ De carnis vel corpis prefiguratione.

¶ Hebꝛ. iiij.

Iam circa quartum principale videndum
eſt de carnis huius prefiguratione ꝛ aſſilãtione. de quo nota.

Exhortata caro. ſimilata. tipata. pfata

¶ Primũ em̃ hec caro a pluribꝫ patribꝫ fuit plu/
rimũ exoptata vt ex ſuſpirijs eorũdem ptꝫ. Hic etꝫ
Job ait. Si nõ dixerũt viri tabernaculi mei q̃s det
de carnibꝫ eiꝰ vt ſaturemur. Si illi ita deſiderauerẽt
nõdum exhibitam q̃ꝫ mihi pudẽdum nõ exoptare iã
in menſa altaris paratam Plurima ſupra de deſide
rio ſacramenti ſunt ptacta.

¶ Scđo fuit ꝛ eſt caro hec varijs ꝛ ſublimibꝫ rebꝫ
Q in ſcripturis ꝛ ꝓphetis aſſimilata quas ſi ꝓſequi veli
mus añ tempus q̃ꝫ materia deeſſet. Ut ãt pauca tã
gamꝰ his rebꝫ iueniꝛ cõpata.

Flos. fructꝰ. medicĩa. cibꝰ. caro nebꝛa. ſol lux
Umbraqꝫ ros. mãna. es apis. ales. veſtis.

¶ Tãta ſup horꝫ declaratione oc ¶ aer. nix.
currerẽt volenti ſcrutãda qꝛ vix capent ea multa vo/
lumia. Poterint em̃ tractari ſinglorꝫ ꝓpetates de
inde chriſto applicari. auctoritatibꝫ ſcripture roborari.
ꝛc. Sꝫ ſtricti tãgamꝰ Chriſtꝰ flos đꝛ Ego flos cãpi.
Flos ſup quem ſpũsſanctꝰ q̃eſcit. iuxta yſayã

floruit ntitate yſ. flos de radice ieſſe
h̃ flos, q̃ floruit i paſſiõe hic yſ. flos libãi elãguit
r̃floruit r̃ſurrectõe pſ. r̃floruit caro mea

¶ Item chriſtꝰ flos đꝛ ꝓpter multas ꝓpetates qua/ R
rum hñ. xxiiij. enumerat auctor in Mariali. ꝛ ſingu
las ꝓlixe deducit. Ptꝫ ergo q̃ꝫ copioſa ſit hec medi/
tandi materia.

¶ Scđo fructui chriſtꝰ aſſilaꝛ vt lu. ij. Bñdcs fru
ctus vẽtris tui. Fructꝰ terre ſublimis. ¶ Hic nota
q̃re fructui aſſileꝛ is fructꝰ ꝛ q̃s gignit fructꝰ Sed
de h̃ ifra in roſario expoſitorio ſup Aue maria. Ter
tio medicina chriſtꝰ đꝛ. Altiſſimꝰ de terra creauit me
dicinã. ecci. xxxviij. O deuota hic ſunt meditãda q̃a
eſt oĩs generis medicina. ſcꝫ. purgatia. ꝯfortatia. ꝛc
Itẽ oĩs morbi curatia. Itẽ oĩs remedij ꝯtẽtina. Cri
ſtꝰ em̃ emplaſtrũ chriſtꝰ balneũ chriſtꝰ in ſe ꝯſtituit
dietam. Item multis modis curãs. puta ſucco aque
ꝛ ſanguis ſpecie bõe ꝯuerſatõis. odore bõe opiniõis
En q̃ꝫlata ꝛ deuota h̃ ptrãſiꝛ materia Quarto Cibꝫ
đꝛ. Caro mea vere eſt cibꝫ. io. vi. de q̃ plura iam dcã
ſuperũt tñ plura alia afferẽda puta qꝛ oĩs generis ci
bꝫ eſt. qꝛ mirificus cibꝫ eſt. Quito nebule aſſilaꝛ Sa
nitas in feſtinatiõe nebule. Nebula inq̃ꝫ qꝛ regit ſolẽ
diuitatis. qꝛ eſt ſignũ ſerenitatis ꝛc. Sexto ſol criſtꝰ
đꝛ. Orieꝛ ſol iuſticie. malach. iiij. ꝛ hoc rõne ĩterpta/
tiõis ethimologizatiõis ꝓpetatis efficiẽtie aut actio
nis. de his in mairali Septio lux đꝛ ꝛ ei aſſilaꝛ. ego
ſum lux mũdi io. viij. ꝛ h̃ ꝓpter multiplicẽ lucis ꝓpe/
tatem. ꝓpter effectuũ vtilitatẽ ꝛ alia multa Octauo
vmbre ꝯpaꝛ In vmbra illiꝰ viuemꝰ. treno. iiij. Sub
qua ſpõſa ſedet. ꝛ h̃ qꝛ refrigerat. iocũdat. ꝛc. Nono
ros đꝛ cũ mãna deſcẽdens Ero q̃ſi ros. ozee. xiiij. Et
ros hermõ ꝓpter plura bõa Decimo mãne ꝯpaꝛ vtꝫ
patuit. Undecio api aſſilaꝛ. ecci. xi. Breuis in vola/
tilibꝫ apis. Cuiꝰ ꝓpetates pulcherrime q̃drãt carni
ꝛ corpi chriſti. Duodecimo ales vel auis đꝛ. yſ. xlvi.
Vocãs ab oriẽte auem ꝛ de terra lõginq̃ virꝝ volũta
tis mee. Decimotertio veſti ꝯpaꝛ qua q̃ nõ fuerit ĩdu
tus a nuptijs eiicieꝛ. Induimĩ dñm nr̃m Jhm̃ criſtũ
Decimoq̃rto Aer chriſtꝰ đꝛ qꝛ ꝓpter hõc fame odoreꝫ
in eo reſpiramꝰ ¶ Poſtremo etiam niui cõpatur
Ecci. xliij. Impio ſuo accelerauit niuem. Et hoc q̃a
candida minuta e celis orta. frigida. viſus diſgrega/
tiua. calore ſolis reſolutiua. Que ꝓpetates pulcher/
rime ꝯgruũt huic carni ꝛ corpi noſtro. Sũt ꝛ inũe/
rabiles alie p cãpũ ſcripture huiꝰ ꝯcõpatiões ſpẽ quas
deuotꝰ poſſet recolligere ſibi ꝛ p eas carnem hãc ꝛ cor
pꝰ ſalutare. queadmodũ bernñ in ſoliloq̃o ſuo plures
aſſimilatiões attribuit dño ihũ. Porro q̃ vlterioreꝫ
iã dictorꝫ declaratioẽm req̃rit. magnũ mariale acce
dat ꝛ fere oĩa illic iueiet deducta. S

¶ Eſt tertio caro hec mltiplr ꝛ varie pfigurata ſi
cut ex ſuporibꝫ ptꝫ Sũt tñ h̃ q̃dã figure hãc carnem
cõcernẽtes aſſignãde.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Hec lignū. padiſ9. ade caro. victia z archa

¶ Prima hec caro figurata eſt in ligno vite Vere em̄ eſt lignū vite apprehendētibꝫ illam Nam q̄ mādu cauerit ex illa viuet ineternū. Rō āt figurationis ex multis ſumi poteſt. vt docet in mariali. Eſt ſcd̄o caro hec figurata in paradiſo Quia vere ort9 eſt deliciarum vn̄ q̄tuor egrediūtur flumīa irrigātia vniuerſaz terrā. Eſt hec caro mr̄ noui adam p̄figurata in carne veteris illius ade. Nam ſicut ex illius coſta fabricatur caro eue Sic de chriſto formatᷣ eccl'a Quarto mō ōnibꝫ victimis z oblatiōibꝫ caro hec eſt p̄figurata ſicut ex ſup̱iorib꜄ pꝫ Deſignatᷣ etiaꝫ parcham federis teſtamēti ꝓpter ꝯgruētiſſimas iuicem ꝓꝓcetates q̄s lōgum eſt aſſignare. Reqrātur vbi ſupra in mariali Hec ſufficiat notaſſe de figuris De prophetis q̄qꝫ q̄bꝫ caro hec z corp9 ſunt commendata. poterūt plura ex ſcripture ſilua aggregari ſꝫ ad reliq̄ feſtinandum. preſertim cum in antehabitis plura habeantur.

¶ De quinto principali ſcꝫ de corp̱is hui9 traditione vel traditiōis qualitate.

T ¶ Membꝝ q̄ntum.

Quinto principaliter agendum eſt de corporis huius traditiōe z traditiōis illius qualitate. Preſertim cum traditionem hanc in ſuo corp̱e ſacramētū inſtituēdo dn̄s ꝯmēdauit dicēs. Accipite z manducate hoc eſt corpus meū qd̄ ꝓ vobis tradetur. ¶ Circa quam traditioēm plura ſunt conſideranda.

Quo ve q̄b9 traditū corp9 ſeu quō z ad q̄d

¶ Primo inq̄ꝫ ꝯſiderādū occurrit. A q̄ vel a q̄bꝫ traditū fuerit. z inuenietur ꝙ a multis licet diuerſa voluntate.

Hūc pater z ſemet. matᷣ draco iuda iud9.

¶ Huius declaratio in ſcala paſſiōis habetᷣ infra Scd̄o videdū q̄bꝫ h̄ dm̄ corp9 traditū fuit. Et dum diligēter z rite ſcp̄turas ſcrutamur varijs traditum inuenimus. Videlicet

Hoc pri. ſcis. ꝙ malis. ſathane quoqꝫ nob

¶ In p̱mis traditū īuēitᷣ deo patri Iuxta illud apoſtoli ad epheſios. v. Tradidit ſemetip̄m ꝓ nobis oblatioēm z hoſtiam deo. zc̄. Traditum inq̄ꝫ vt ſatiſfaceret diuīe iuſticie z eq̄tati. vt deleret qd̄ aduerſum nos erat chirographū decreti. vt deducit Ancelm9 in ſuis meditatiōibꝫ. Scd̄o traditū eſt h̄ corpus ꝯp̄hēſoribꝫ in patria āgelis z ſanctis in ſue beatifice glorificatiōis obiectū vt eoꝝ repleret ora ineternū canētium. Eſt em̄ corp9 z hūanitas chriſti ſm̄ dioniſium btitudis q̄dāmō poſt deū btificū obiectū. Tertio traditū eſt h̄ corpus nō ſane amicis fouēdū palpādū oblectādū. ſed inimicis odientibꝫ z in mortem q̄rentibꝫ aiām eius Iuxta illud Tradetᷣ principibꝫ ſacerdotum. Itemqꝫ Tradetur gentibꝫ ad cludēduz z flagellādum zc̄. Quarto nō ſolū inenim9 hoc corp9 traditū mēbris diaboli. ſꝫ z q̄dāmō diabolo ipſi. cui nos ſcꝫ tradēdi eram9. vt notat beat9 grego. vt ſup̱ illo iob Ecce in māibꝫ tuis ē verūtn̄ aiām illi9 ſerua vt lati9 infra in ſcala paſſiōis dicetur. ¶ Poſtrēo eſt z traditū nobis viatoribꝫ nō ſolum in redēptiōis p̄ciū ſed z in cotidiane refectiōis ferculum zc̄. O gratias reddam9 vt in traditiōe talis corp̱is.

¶ Quō āt h̄ corp9 traditū fuerit plura complectitᷣ digna ꝯſideratu. Traditum in mortem charitate ſūma In ſacrm̄ ſapia ſumma. De q̄ mō traditiōis iā eſt determinatum ſup̄. ¶ Si āt ad q̄d datum fuerit ꝯſiderare temptem9 q̄s iam a calore ſe feruoris abſcondet Nam vt in ſumma vnum dicam. Traditū eſt nobis hoc corp9 in oēm deſiderabilem vſum. Nihil eſt qd̄ mēs appetere poterit qd̄ n̄ in h̄ corp̱e rep̱iatᷣ Nam traditᷣ hoc corp9 D

In
- precium redemptionis
- viaticum refectionis
- ſacramentum communionis
- medicamentum languoris
- ſacrificium reconſiliationis
- pignus dilectionis
- obiectum glorificationis

¶ Eſt em̄ hoſtia ſatiſfactoria z p̄ciū redēptiōis ſicut qn̄ in cruce offerebatᷣ. Quali em̄ charitate z affcū ibi tūc ſe obtulit tali affectu z nō minori offert ſe ī altaris ſacrō Imo vt ſcūs tho. dt in de btitudie eťna. quāuis illa ſemel exhibita ſunt ab extra. tn̄ ōni momēto in p̄rē p̱ filiū cum ſpūſcō ita recēter fiunt ſicut qn̄ oñdebātur ab extra. Et tali nihilomin9 affectu a nobis cotidie ſuſcipi deberēt ac ſi iam in inſtāti fierent. q̄ dn̄s noſter exhibere dignat9 eſt ad ſalutē nrāz tp̱e ſuo. O quale hoc inflammatim.. ¶ Eſt quoqꝫ viaticum refectionis. extinguens in nobis famem z ſitim mortiferam ſecularium deſideriorum. Eſt cōionis ſacramentum replens nos omni ſanctitate. Eſt languoris medicamentum tyriaca viuifice carnis z ſyropo ſaluberrimi ſanguinis omnes morbos propellens. Eſt reconſiliationis ſacrificium placās patrem miſericordiarum. Pignus quoqꝫ dilectionis quo certius exhiberi poterat nullum. Obiectuꝫ quoqꝫ glorificationis erit in celis quod etiam angeli ſpectare gloriantur. ¶ Complectitur plura alia ille doctor qui ſupra oſtendens ꝙ hoc corpus omnibꝫ omnia factum eſt.

Eſt
- Fenū iumentis — Pabulū brutis
- Annona ſagiātꝫ — Panis hōibꝫ
- Edulīū debilibꝫ — Pulmētū delicatꝫ
- Ferculū honoratꝫ — Cōuiuiū amicis
- Epulū celebribꝫ — Sacficiū cibꝫ ſacdotibꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Omnibꝫ ē ōmnia factum. eſca pullis coꝛuoꝝ inuocantibꝫ illō Felix igitur ⁊ fauſta traditio coꝛpis tal' ⁊ iuſte gratifice recolenda.

¶ De aſſumptione penarum propter nos in hoc coꝛpoꝛe. ¶ Mēbꝝ. vi.

A Certo vidēdum eſt de maloꝝ huiꝰ coꝛpis aſſumptiōe. Nam non ſuffecit bono domino fido amico ꝙ bona ſua comunicaret ꝙ totum ſe tibi impenderet niſi mala tua aſſumeret ⁊ in coꝛpe ſuo poꝛtaret. ¶ Circa quam ꝯſiderationem grandis ſe materia offert ⁊ ſanctus Thomas hec inquirit.

vtrū aſſūpſit an necē fuit: q̄les aſſūpſit defectꝰ ꝯtulit

Defectus. ꝙ necē fuit. q̄s ſūpſit. an oēs

¶ Sed ne lōgis diſputationū ambagibꝫ detineamur tenendū iuxta doctoꝛe ſeraphicū in breuiloquio ſuo. Q; chriſtꝰ aſſumpſit nō tm̄ humanam naturā ſed etiam defectus circa naťam. Nam in coꝛpe penalitates coꝛpales aſſumpſit vt famem ſitim ⁊ laſſitudinē. nō tñ oēs. neq; etiam qualitercūq;. quia ſic neceſſitatem patiēdi accepit vt tñ nihil poſſet pati iuite vt ibi declarat. Rōnabile em̄ fuit coꝛpꝰ aſſumptū penalitatibꝫ ſubiacere pp̄ hec.

B **Sic ſatagat cōplēs. firmet. aōꝛ vt doceat te**

¶ Primo vt ſic ꝑ penales ſatiſfactiōes ꝓ nris delictis ſatiſfaceret ſuſtinēdo. Scdō vt ꝓphas impleret. vt illō yſ. liij. Uere languoꝛes noſtros ip̄e tulit. Tertio vt fidem incarnatiōis ſic aſtrueret. Nam alioq̄n de veritate dubiū fuiſſet ſi impaſſibilis fuiſſet. Quarto vt ſic multa patiēdo magnum amoꝛem oñderet ⁊ magni nos amoꝛis debitoꝛes ꝯſtitueret. Quito vt te doceret paciētiam ꝑmo in tolerādis malis. hebꝛe. xij. Suſtinuit a peccatoꝛibꝫ aduerſus ſemetip̄m ꝯtradictioēm. vt nō fatigemi animis vris deficientes. Item ꝑ hoc docuit humilitatem. Item vitare ſingularitatem ⁊ alia plura. Illos āt defectꝰ nō aſſumpſit q̄ ꝯſequūtur ex pctō cōmuni totius nature. nec tñ repugnāt ꝑfectioni ſcientie oꝛdinati appetitꝰ diſpōnis. vt ſunt Ignoꝛantia. ꝓnitas ad malum. ⁊ hmōi. Et ſic damaſcenꝰ dī ꝙ aſſumpſit defectus naťales ⁊ indetrahibiles vel quos in noſtra natura plātauit. Sic ḡ pz ꝙ q̄nq; illa mala q̄ ariſtotiles enumerat pp̄ te aſſumpſit.

C **Eger egēs īfamis moꝛtē fert inimicoꝝ**

¶ De egritudine yſ. ait. Uere languoꝛes noſtros ⁊c̄. Item vidimus eum nouiſſimum viroꝛum virū doloꝛum ⁊ ſcientem infirmitatem. Bona em̄ gallia pullis eſt coīnfirmata. ¶ De inopia ip̄e teſtatur Uulpes inquit foueas hn̄t ⁊ volucres celi nidos filius autem hominis non habet vbi caput ſuum reclinet. ⁊c̄. Coꝛ. ij. Uidete grām dn̄i noſtri ihū criſti. qm̄ dum diues eſſet propter nos egenus factus eſt. ¶ De infamia Math. Seductoꝛ ille dixit. Item homo voꝛax potatoꝛ vini. Euangelium legatur. ¶ De inimicicia Johan. Nūc āt viderūt ⁊ oderūt me. Item pſ. Inimici facti ſunt mihi ¶ De moꝛte. cāticoꝝ. Foꝛtis eſt vt moꝛs dilectio. Qm̄ maioꝛē hac dilectionem nemo habet vt aiām ſuam ponat ꝓ amicis ſuis. Ecce ſi non omnia tua mala in coꝛpoꝛe ſuo ꝑtulit ymmo ⁊ factus maledictum ⁊ peccatū in coꝛpe ſuo illud cruci affigens O quid debuit facere ⁊ non fecit.

D ¶ De bonis ⁊ fructibꝫ huius Carnis.

¶ Membꝝ. vij.

Nunc de bonoꝝ ⁊ fructuum huiꝰ carnis collatione querendum. Nam preter plurima bona ſupꝛa commemoꝛata habemꝰ ex hac carne. xij. fructus cōtra. xij. languoꝛes vt ſanctꝰ Thomas declarat. De q̄bꝫ apoc. xxij. Oſtendit mihi angelus lignum vite afferens fructus duodecim ꝯtrā xij. defectus lāguoꝛis. ſcꝫ

Effugat īfrigidat mūdās placat calꝫ ē lux
Delcāt firmat ſaluat meritū bona coꝛpꝰ E

¶ Primꝰ languoꝛ eſt demōis temptatio Sꝫ coꝛpus chriſti demonem fugat. vt thob. vi. Si coꝛdis ꝑticulam ſup̄ carbones poſueris fumꝰ eiꝰ extricat ōne genus demonioꝝ. pſ. Exurgat deꝰ ⁊ diſſipenť inimici eius. Scōs languoꝛ eſt fomitis repugnatio. Sed coꝛpus chriſti mons ſelmon id eſt vmbꝛe refrigerat eius eſtum Uirtus altiſſimi obumbꝛabit tibi. Tertius languoꝛ eſt coꝛdis macula ſed caro chriſti mundat. yſ. vi. Uolauit ad me vnus de ſeraphym ⁊ ī manu eiꝰ calculus quem foꝛcipe tulerat de altari. ⁊c̄. Quartꝰ languoꝛ eſt creatoꝛis offenſa Sed munꝰ abſconditum extinguit iras vt dī ꝓuerbio. xi. Et caro chriſti placat. Et hi fructꝰ cōtra vincula culpe. Quintus languoꝛ eſt defectus in dilectiōe ꝓximi. Sed coꝛpus chriſti eſt carbo ignitus accēdens ad amoꝛem q̄ eſt ſacramentum charitatis. Sextꝰ languoꝛ eſt defectus in cognitiōe ſui Sed coꝛpꝰ chriſti mel eſt oc'los ionathe illuſtrās ꝑmi regū. xiiij. pſ. Dn̄s illuminatō mea. Septimꝰ eſt defectꝰ in ſapoꝛe ſpūali Sꝫ fructus huius coꝛpis dulcis eſt gutturi ⁊ delectat qm̄ ſuauis eſt dn̄s In ōni oꝛe quaſi mel indulcabiť. Octaꝰ defectus eſt in cōſummatiōe bōi. Sed panis huius coꝛpis coꝛ hōis ꝯfirmat. Et hi fructus contra defectus grē. Nonus languoꝛ eſt debitum moꝛtis eterne ſed coꝛpus chriſti a moꝛte liberat. De manu moꝛtis liberabo eos. Decimus eſt defluxus hōe vite Sꝫ caro hec merita bone vite accumulat Qui manet ī me fructum multum affert. Undecmus eſt exilium mūdane miſerie. Sed hoc ad bona patrie deducit. Iheremie. xij. Reducam virum ad hereditatem ſuam.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Duodecimus eſt incineratio corpalis materie. ſed h
corpus chriſti noſtrum reſuſcitat ad reſurrectionem
vite. Qui manducat meam carnem in me manet z e
F go in eo. z ego reſuſcitabo eum in nouiſſimo die.

¶ Et hi fructus contra languores mortꝫ plage
Sunt z alia huius corpis z carnis bona que deducꝫ
tu erunt prolixa.

G ¶ Cur igitur ſic nunc tuam o anima carnem pal
pas. cur ſic illi blandiris. Neſcis ꝙ ſit domeſtica
inimica pro bonis retribuit mala Age fuge fuge cru
cifige crucifige eam Amplectere chriſti carnem eam
ꝙ ſedulo mentis affectu ſaluta cum vbertino dicēs.
O caro mee mortis viuificatiua. O mee beatitudis
materia. O mee punitionis ſolutiua. O mei deſi/
derij ſatiatiua. Transforma me in te vt viuam ī te
requieſcam in te. cogitem de te. comedam te.
Tu ſis mihi liber ſtudij. Lectus ſomnij. Tu archa
thezauri. Tu tranquillatio animi. Tu plena cru/
cifixio carnis peccati. Tu plena transformatio cor/
dis mei: vt ſic in regno plenius gaudeam in te. Quo
nunc ſedulius cogitauero de te. Per te Carnem be
nedictam Amen.

¶ De vltima conſideratione huius por
H tionis que eſt de membris corpis criſti.

¶ Membrū octauum.

In conſideratiōibus ſupra nota
tis circa chriſti carnem habēdis
vltima fuit de membris criſti
in ſpecie.

¶ Que conſideratio ſingulariter paruulis qui ſo/
lidum cibum nondum capiunt eſt accommoda quia
exercitatu facilis dulcis z iocunda. Et eſt qua corpꝰ
illud ſacrum verſent z reuerſent. Et a planta pedis
vſqꝫ ad verticem capitis nullum membrum etiam
nullam venam inſalutatam pretereant. ſed circa
ſingula ſe contemplanda dedant. Attendant dñi/
dicent.

ſinglꝫoꝝ mēbroꝝ { decorē z ꝯmēdatōez / actꝰ z paſſionem / exēplū z eruditōez } ad { ꝯgtulādū / ꝯpatiēdū / imitādūz }

¶ Deuota eſt contemplatio z coram venerabili ſa
cramento exercenda Vnde z hic merito aſſcribenda
Sed quoniam ꝙ debuimus huic prolixius portio/
ni immorati ſumus ad reliquas eſt feſtinandum.
Requiratur huius deductio inter Roſaria de paſſio
ne domini noſtri infra.

Puto qui ſic corpus chriſti maſticaret mirifi/
cam refectionis virtutem perciperet. z non macilen
tus ſed pinguis z impinguatus de menſa domini ab
cederet. Eya igitur ſic comedamus z potiſſimum
corpori huic. nos in bonis exemplis conformemus
iam in vita. vt poſt corpori claritatis eius confor/
memur in gloria Amen.

¶ De altera portione agni ſcilicet ſan/
guine. I

¶ Capꝫm ſcdm.

Hic eſt ſanguis teſtamenti. Ma
thei. xxvi. Pulli lambunt ſan/
guinem eius. Job. xxxix.
Iam altera portio agni noſtri eſt maſti/
canda. que eſt ſanguis chriſti precioſus vt
petrus ait tāꝗꝫ agni immaculati.

¶ Circa quam portionem plura ſe offerunt con/
ſideranda. Scꝫ de

Sanguinis { qualitate / prefiguratione / comparatione / effuſione / vtilitate / ſumptione. }

Qual. ſigtꝰ. ſilis. fuſus. bōa. ſumptꝰ

Hec dulci gutture cum ſponſa ruminemus z a/
uidis faucibus velud veri pellicani illius pijſſimi pul
li viuificatiui ſanguinis cupidi lambamꝰ z pmā qua
litatem ſanguinis videamus

¶ De ſanguinis chriſti qualitate z no/
bilitate. K

¶ Membrum primum.

Qualitas autem ſanguinis huius ex his p/
pendi poteſt. Nam talis eſt vt cetera tran
ſeamus dilecti ſanguis.

digitate effectuoſitate: acceptabilitate. multis in celis
Nobil. eſt mirꝰ. gratus. venerabil. altꝰ

¶ Primo inqꝫ ſanguis iſte nobilis eſt z precioſus
Cuius nobilitas tam z ſi ex omnibus illis ex quibꝰ
z corporis nobilitas ſtabilita eſt poterit commenda
ri. Ex tribus tamen potiſſime colligitur z pro
batur. Scilicet.

A { virginali origine / dignitate innocentie. / dei vnione. }

¶ Primo ex virginali origine. Hinc Eccl'aſtic.
viceſimoquarto. Ego quaſi vitis fructificaui ſuauitꝫ
tatem odoris. Fructus vitis ſcilicet beate vgis vug

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

z vinū.i.corp⁹ chriſti z ſanguis. vinū igit̄ honoris ō
flore vitis eſt ſanguis chriſti p̄cioſus nat⁹ de v̄gitate
matris. Scd̄o p̄bat̄ ex dignitate inocentie. pſ̄ Cap
tabāt in aiām iuſti z ſanguiēm inocētem ꝯdēnabāt
Quāto ſanguis inocētior tāto carior z p̄cioſior. i. pe
tri. i. Nō corruptibilibꝫ auro vel argēto empti eſtis.
ſed p̄cioſo ſanguie q̄ſi agni incōtamiāti chriſti zc̄. Ter
tio dei vniōe Vere em̄ totā nat̄am hōis ſibi vniuit
hypoſtatice. ḡ z ſanguiēm. Hebre. ij. Quia pueri cōi
cauerūt carni z ſanguini z ip̄e chriſt⁹ ſil'r p̄ticipauit
eiſdem id eſt vere aſſumpſit. Ita vt vere poſſit dici ca
ro z ſanguis dei. Act'. xx. Poſuit vos regere eccl'am
quam acq̄ſiuit ſanguine ſuo Ergo ſanguis chriſti ve
re eſt ſanguis dei. z iō p ꝯſequēs vltimata eſtimatio
ne nobilis z p̄cioſus Ita q vna gutta plus valeat q̄ꝫ
tot⁹ mund⁹ rōne vniōis. Vide ḡo aia chriſtiana. q̄n
ti te fecit q̄n tam p̄cioſum ſanguiēm p te fudit. Sa
piēs mercator mag' aliq̄d in re aſperit. Attēde quan
tum te dignificauit. q̄n te illo ſāguie p̄cioſo potauit.
Sanguie inq̄ꝫ p̄cioſo Tum ex p̄te materie q̄ eſt ex
puriſſimis marie ſanguibꝫ. tum ex p̄te efficiētis cau
ſe q̄a v̄tute ſp̄ūſſci fuit format⁹. tum ex p̄te modi q̄
mō tam mirabili q ei⁹ generatio eſt ignota ōni mē'
ti. etiā ſummo ſeraph ſc̄m dyoniſ. Quarto ex p̄te loci
q̄ loco ſacratiſſimo ſcꝫ v̄gis vtero in quo factū ē ſa
cramētum incarnatiōis qd̄ eſt oim̄ maxim. Quinto
ex p̄te effect⁹ Nam ſanguis iſte nobilitat nos vt ifra
dr̄ Iuxta illd̄ apoca. ij. Redemiſti nos deo in ſangui
ne tuo z feciſti nos regnū z ſacerdotes Exultēt r̄ges
terre z p̄ncipes in ſtirpis nobilitate in potentie mag
nitudine gigantes in fortitudie. diuites in multitu'
dine diuitiaꝝ ſuaꝝ glorientur. Mihi āt abſit gl'ari
niſi in chriſti ſanguine me nobilitāte z exultare niſi
in deo ihesu meo. Et vt dicta ad ſummā redigamus
L pt̄z nobilitas ſāguis criſti ex his q̄nq̄ꝫ

marie ſanguis. mo⁹ excellēs: dō vnit⁹: vter⁹ v̄gis mltiplici
Materia. q̄ꝫ mō. formaq̄ꝫ. loco. q̄ꝫ fructu

¶ Patet hui⁹ v̄ſus declaratio ex iam habitis Nā
ſanguis materia marie ſanguis puriſſim⁹ Modus
incog̃ſcibilis. Forma q̄ deo vnit⁹ z ſubtiliter deifica
t⁹ Quia iuxta franciſcū de marōis Quicq̄d fuit i chri
ſto ad integritatem humane nat̄e p̄tinēs totum fuit
deificatum. Sꝫ ſanguis zc̄. ḡ etiā ſanctificat⁹ total'r
Ita q traditor dixit Peccaui tradēs ſanguiēꝫ iuſtū
Locus vterus virginalis Fructus nobilitatis in no
bis cauſatiuus. Et hec de nobilitate.
Glorient̄ hoc ſanguine nati.

M ¶ De mirificentijs huius ſanguinis.

¶ §. p̄mus:

Secundo ſanguis iſte mirus eſt z mirific⁹ valde
Sanguis em̄ tuus domine ihesu habet i ſe mi
rabiles cuiuſq̄ꝫ ſanguis effect⁹. ſcꝫ.

En pueri. pellic. hirci. cōchi. q̄ꝫ columbe

¶ Mirifica v̄t⁹ ſanguis pueroꝝ q̄ vt capitolij pō
tifices ꝯſtātino dixerūt leprā curare p̄t. Sed efficaci
us tuus hoc agit ſanguis o dulcis puerule qui ſanat
ab ōni p̄ctōꝝ lepra. Apocal'. i. Qui lauit nos a p̄ctis
noſtris in ſanguie ſuo. Grandis v̄tutis ſanguis eſt
pellicāi cui⁹ pulli a ſ̄pēte intoxicati mox vt hui⁹ ſan'
guiēm lambuerint viuificātur. Sꝫ tu⁹ o v̄e pellicāe
vitā grē ꝯtulit mortuo mūdo. Aia ōnis carnis i ſan
guie Et in ſanguie tuo iuxta p̄pham z. lxx. īterp̄tes
viuem⁹. tu em̄ es q̄ dicis in pſ̄. Silis fact⁹ ſum pel
licano ſolitudis. q̄ ſcꝫ nō dubitaui ſanguiēm fundeꝛ
p viuificandis pullis. O ſim ille pullus lambēs viui
ficū ſanguiēm tuum. Valida inſup vis ſanguis hir
coꝝ inuicibilem frāgēs adamātem calido illo ſupli'
nito. Sed q̄ queſo mens niſi vel diabolica que non
tuo charitatiuo ſanguine tacta conteratur. Preſtat
igitur tui ſanguis v̄tus illi. q̄ꝫtū p̄ponderat rei cor'
poree res incorporea immo diuina.

¶ Magnifice virtutis magniq̄ꝫ decoris cōchilij ſan
gnis effert̄ eo q regiam purpuram tingat. Boetio
ꝯmemorāte. neronem tyrio comptū oſtro. Sꝫ tu⁹
dn̄e ſanguis mētis genas adornat. Ita q ſpōſa tua
ḡtulabūda (Agnem loq̄r) cātabat. Sāguis ei⁹ orna
uit genas meas. Orner z ego hoc tuo roſeo ſanguiē.
z nō verebor ſup defectu veſtis nuptialis. Gratior ē
aia illa ornata tuo ſanguine p̄cioſo q̄ꝫ ſi decuſata eēt
perichelide ſtibio z ōni cultu muliebri z meretriceo.
Mirāda z v̄tus ſanguis colūbini q̄ vt aiūt yrūdinū
ſtercore cecatos ocl'os illuſtrat. Mirabilior multo
ſanguis tuus dn̄e q̄ z mētes z corp̄a illuſtrat. Addu'
catur in mediū lōgin⁹ ille lāceator pagan⁹ poſt chriſ'
tianus cyriacus ep̄s z martir chriſtianus z ydoneus
teſtis q̄ tuo ſanguine mēte z corp̄e illuſtratus fuit.
Sūt z alia ſanguis tui mirabilia. oēm effcm̄ mirifi'
cū cui⁹ vis creati ſanguis ſupantia ſed lōgū eēt enu'
merare ſingl'a. Peto ſanguiēm tuū in me mirifica z
op̄are in me hec mirabilia.

¶ De ſanguinis chriſti acceptabilitate.

¶ §. ſcd̄s

Tertio vidēdum de huius ſanguinis acceptabi' N
litate quia eſt deo valde gratus. Adeo q eo vi'
ſo nō vltra miām ſuam potuit continere ſed iuſticie
q̄dammodo oblit⁹. Immo illi plene ſatiſfactū ħ ſan
guine ſciens. hunc omnibꝫ offerētibꝫ plura p̄ctā idul
ſit. Gratiſſim⁹ inq̄ꝫ

rōne
p̄cij ſufficiētis qd̄ ſoluit
ḡtiſſime charitat' quā dmōſtrauit.
formoſitat' q̄ nos deo ḡtes fecit

¶ De p̄mo pſ̄. Perſecuti ſunt me iīmici mei. zc̄.
q̄ nō rapui tūc exſoluebam. ſ. ſanguis precio Math.
xxvi. Sāguis me⁹ p vobis fundet̄ in r̄miſſioēꝫ p̄ctō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

rum. De ſcd̄o eph̄.v. Chriſt⁹ dilexit nos ⁊ tradidit ſe
metip̄m Cui⁹ hoſtia fuit accepta cauſa intime dilcō
nis. Nam ſi noc vt dr̄ ccci. xliiij. Fact⁹ ē reconſiliatio
ꝓpter iuſticiā. mltomagis chriſt⁹ ꝓpter charitatem
eximiam. De tertio apl's Juſtificati nūc in ſanguīe
ipi⁹ ⁊c. Apoc. i. Dilexit nos ⁊ lauit nos a pctīs nr̄is
⁊c. Quiſq̄s hūc ſanguīem deo offert gratiſſimū ⁊ ple
niſſimū ſacrificiū offert. Nō ꝙ cruētis oblectet̄ de⁹
ſed ꝙ charitate ⁊ ſanctitate gratulet̄ ſacerdotis talē
hoſtiam offerētis.

De veneratione ſanguinis huius.

C. §. tertius.

Quarto ſanguis iſte venerabilis ⁊ venerandus
multis ⁊ potiſſimū iſtis.

fcz Angelis / hōib / demōib ꝗs restaurauit / reparauit / proſtrauit.

Chriſt⁹ em̄ ꝑ ſanguīem ſuū pacificauit ſiue q̄ in
terris ſiue q̄ in celis. vt dr̄ col'. i. Q̄ʒputas is ſanguis
āgelis venerād⁹. q̄ ꝓſpiciūt ciuitatem coꝝ repatam.
leticiā augmētatā. icōſummatioēm ꝑfectā. O q̄nto
ſtudio putas ſtillas ei⁹ collegerūt cui⁹ tātam efficaci
am dinouerūt. Eſtimet hec q̄ p̄t Quo em̄ hi illūiatio
res eo reuerētiores. Q; ſi ſic obſuat⁹ ab āgelis. q̄ q̄ſo
niſu q̄ ſtudio q̄ ve cultu venerād⁹ eſt hōib. Pro his
em̄ ꝓꝓe ē effuſus in hoꝝ p̄ciū dat⁹. in hoꝝ lauachꝝ
ordiāt⁹. Nam ⁊ demōib ſanguis is terribilis eſt. vt
caſtroꝝ acies ordinata a q̄ expugnādi. vt mare rubꝝ
pharaoni in q̄ ſubmergēdi. Sʒ h̄ nūc ſe offerſit du
bia illa inter theologos crebra. Q; ſi ſic ſanguīs cri
ſti vt dictū eſt ab āgelis colitur. vtrū plene ab his ſit
recollect⁹ Utrū totaliter diuina v̄tute in reſurrecti
one reaſſumpt⁹ ⁊ null⁹ ſit relict⁹ in terris Itē q̄ʒ ſi ſic
qualis eſt ſanguis ille. q̄ in pleriſq̄ʒ locis chriſti ēe dr̄
Poſtremo q̄ cultu q̄ ve adoratiōe talis ſanguis ſit a
dorād⁹ Utrū tali quali in ſacramēto veneraṫ varij
varia ſup his ſcribūt. q̄buſdam tenētib vt thomiſ
tis ꝙ totū ſanguinem reaſſumpſit ⁊ ꝙ ille q̄ inueniṫ
ſit miraculoſe inuēt⁹ Quo ꝯtra frāciſcus marōis cū
ſuis ſequacib tenet. vt recitat Robert⁹ de lytheo ī
ſermone ſuo paſchali. ponēs illic hāc queſtioēm corā
dn̄o apoſtolico ⁊ vrbis cardinalib ventilatam. Tan
dem q̄ʒ a Pio ſcd̄o ſtatutum vt null⁹ alteram opini
onem audeat damnare cū vtraq̄ʒ poſſit ſuſtineri. et
hec ſufficiat commemoraſſe. non em̄ nr̄ʒ eſt q̄ppiaʒ
ſuper his diffinire. Hoc vnum dicimus ꝙ ſanguīeʒ
ſacramentalem ſine dubio latrie cultu adorare debe
mus q̄ppe q̄ʒ ibi verus eſt de⁹.

De ſanguinis exaltatione. C. §. iiij.

Poſtremo eſt hic ſanguis altus ⁊ glorificatus ſu
ꝑexaltatus nūc ſuper om̄s creaturas in celis q̄
effuſus erat vt aqua ſubter cūnctis in terris. O q̄ʒ
is iam refulget decorus qui hic tam nihili ⁊ vili fuit
eſtimatus. Eſt iam quatuor reſurrectionis adorna
mentis. puta. Claritate Agilitate Subtilitate In
corruptibilitate celos ⁊ terras ſuo decore ꝑluſtrans.
Nam de incorruptibilitate petrus Non em̄ corrupti
bilib argento vel auro. Pleno pectore vt apocalip.
teſtatur iam offerturis ſanguis ab angelis. qui hor
rendis vocib petebatur effundi ab hominibus. Il
lum nunc ſancti ſuperglorificant in celis. in quo ab
luti fuerunt in terris. ⁊ decorati in terris pariter et
in celis. Nam ad queſtionem factam de amictis ſto
lis albis reſponſum eſt in apocalipſi. Hij ſunt qui la
uerunt ſtolas ſuas in ſanguine agni. Ex quo colligi
tur ꝙ per hunc erimus decorati in patria.
Hunc igitur noſtrum talem ſanguinem dig
ne veneremur deuote bibamus. diligenter cuſtodia
mus in terris vt per eum ⁊ ab eo decoremur ī cel'.

De ſecundo principali id eſt de ſanguinis preſi
guratione. C. Mēbꝝ ſcd̄m.

Secundo principaliter videndum eſt de hu
ius ſanguinis figurabilitate. Nam multi
pliciter is ſanguis eſt in veteribus inſtru
mentis preſignatus ⁊ magnis preconijs a prophe
tis predicatus ſicut in proſpectu eſt per decurſum
eius. Sunt tamen ⁊ hic aliq̄ue figure aſſignāde.

**Unda. liquor. ſanguis. mare. mel. flu
uius paradiſi.**

Unda illa de petra per virgam excūſſa. huius
ſanguinis tipus fuit de chriſto vera petra manātis.
⁊ ob mlta miſteria ꝯcurrētia. Scʒ.

ob subiectū largitiōis / modū eductiōis / effectū potatiōis q̄ʒ de petra id eſt chriſto / ꝑ v̄gā. i. lāceam / efficit effectū aq̄

Petra em̄ erat chriſtus. Fuit tranſlanceat⁹ lan
cea militis. Abunde non aquam ſed ſanguinem ef
fudit. Omnes aridos aqua potauit perditos ſan
guine redemit ⁊ per deſertum inaquoſum in terram
promiſſionis perduxit. Aquarum vſus iuxta Ber
nardum eſt ſordes abluere. ſitim extinguere. terram
rigare. cibos decoquere. que omnia ſanguis chriſti
vt patebit operatur. Sitientes ergo venite ad aq̄s
Qui biberit ex hac aqua non ſitiet ineternum.
Scd̄o deſignatus fuit ſanguis iſte in omni il
lo legali libamine ⁊ liquore oblato. Tum quia ⁊ noſ
ter ſanguis liquidus. ſacerdotali vſu deputat⁹: tum
placationis effectiu⁹ vt lōgū eēt declarare.
Tertio omnis ſanguis hoſtiarum legis fuit fi
gura huius ſanguinis. Nam ſicut omnia ſacramen
ta legis pene in ſanguine. apoſtolo ad hebreos teſte
ꝯſummabāṫ. Sic ōnia ſacramēta noui teſtamēti ꝓ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tute ſanguinis chriſti efficaciam habent.
Item propter effectus conſimilitatem. Nam
In legis ſanguine
pp̄ls — mundatus / ſanctificatus. / ſancta ſanctoꝝ ingreſſus.
Hec ōnia in ſanguine chriſti.
¶ Quarto mare rubrum h⁹ ſanguis tipū geſſit:
In — colore rubro vtꝫ / effectu vario.
Filios iſrael mare baptizabat deducebat. ꝓtegebat. pharaonē cū exercitu in ꝓfundū demergebat. Vel q̄ꝛ illꝰ ionathe ocl'oꝝ illūiatim h⁹ ſanguis ſignum fuit q̄ꝰ mētes cecas illumiāt. ¶ Poſtremo q̄tuor illi fluuij de paradiſo illo egrediētes ſanguis h⁹ figure fuerūt de locis q̄tuor fluētis ꝛ fons ip̄e loc⁹ eſt q̄n t⁹ Hij fluuij terrā circueūt. eam irrigāt frugiferam ymo ꝛ auriferā reddūt. O igiť q̄ſq̄s es cui⁹ aīa eſt in aq̄ſa areſcēs deuotōis defectu. hos fontes āplectere aq̄s has in gaudio haurire ſtudeto crebrius videlicꝫ circa q̄na iſta dn̄i vulnera ſanguis effluxiua te exercitādo. Nā q̄ rite iſta coluerit nō arid⁹ nō egen⁹ manebit. Terra enī ſua graui frnge ibit. Auꝝ ꝛ lapides p̄cioſi gignēť in ea ꝟtutes loq̄r ꝛ charitatis ardorem. Legūtur enī plura exēpla de exercitatiōe circa dn̄ica vulnera ꝛ circa riuos ſanguis ex his decurrētes q̄ꝫ ſit deo placita hōi vtilis ꝛ bōa.

¶ De ſanguinis aſſimilatione.

¶ Mēbꝝ. iij.

Tertio ꝑncipal'r videdū eſt de ſanguis hui⁹ aſſiľatiōe ꝛ ꝯpabilitate. ſup q̄ lat⁹ p̄t ꝑmo fieri vt ſupra de corꝑe eſt ānotatū. ſed pauca memorem⁹. Eſt igiť ſanguis chriſti reb⁹ varijs in ſcripturis aſſimilat⁹. Scꝫ

Pot⁹. iordāis. vua. ꝛ ẜ opobalſam⁹ ꝛ fōs

¶ Primo ei potui aſſiľať ꝓpter effect⁹ ꝯformitatē vt ſupra patuit vbi de nōib⁹ ſacri actū ē. Iordāis fluuio ſanguis is ꝯpať. In q̄ Naamā ſepties imerſus ab ōni lepra vt in q̄rto regū dꝛ ſanat⁹ eſt. Vere q̄ſq̄s ſepties h̄ ſanguie ſeptenis vicib⁹ effuſo aſꝑſus ab ōi pctōꝝ ſorde mūd⁹ euadet. Quadrat h̄ ꝑmo bti bern̄. de lepra naamā circa paſchale tp̄s. Uue ſanguis eſt meraciſſim⁹ vitis ꝟgis marie. Hanc vuā veri illi exploratores grauido miſterio vt ī vno ꝑmonū Marci m⁹ declarat portauerūt. Hec vua crucis torcľari expͥſſa calice ſacro potať. Hic notētur vue ꝓꝑetates ſimul ꝛ vitis vt in mariali. ¶ Comparatur quoqꝫ is ſanguis opobalſamo id eſt liquori balſami ob mľta. vt patet in libro de rerum proprietatibus.
¶ Iam poſtremo quare fonti aſſimiletur videndum. Eſt enim fons ortorum ſcilicet irrigatiuus iuxta illud Eccľaſt. xxiiij. Dixi rigabo ortum plantationum. Fons quia abunde ſanguinem fudit. Hic eſt fons irrigans vniuerſam ſuperficiem terre. Fōs is in quatuor capita diuiditur. quia effluit ꝑ quatuor vulnera vt ſupra tactum. Hic notandum de fontis qualitate vtilitate fluuiorum quatuor congruitate de quib⁹ plene in mariali. Quotiens igitur q̄ſquis es calicem ſumpſeris. memento te de fonte h̄ bibere ꝛ quaſi ab ipſa chriſti coſta aut ab ip̄is vulneribus ſanguinem hauri hoc fonte inebriare
Hec de comparationibus.

¶ De ſanguinis chriſti effuſione.

¶ Membrū q̄rtum.

Iam quarto precipue conſiderandum eſt d̄ huius ſacri ſanguinis pro nobis effuſione vt ſcꝫ ꝑ nobis fuſus eſt. Nam iuſſit ipſe domin⁹ ſic accipe calicem ꝛ bibere ſanguinem pro nobis effuſum vt patet in inſtitutione. Huic igitur precepto pareamus ꝛ d̄ ſanguinis effuſione ſequentia moroſe ꝛ attente conſideremus.

a quo — quotiēs — q̄re — mōquib⁹ — ꝓdeſt efficaciter
Quo fuſ⁹ ſepe. cur. q̄uo. ꝓficit ꝛ quis

¶ Primo inq̄ꝫ ꝯſiderādū occurrit a quo ſit h̄ ſanguis fuſus. ꝛ licet hic multa ſe materia offerat. puta cōſiderare q̄uō effuſus ſit a dracone illo ſitiēte ſanguinem agni ab initio mūdi. Itemqꝫ a iudeo paſſionem ꝓcurante. tn̄ maxime charitatē nutrit ſi ꝯſideretur q̄ꝛ effuſus ſit.

a — prē aſſentiente / filio offerēte / ſpūſcō ꝑdicēte — q̄ꝰ tn̄ videť — miōꝛs ſeueritas / ſtupēda benigitas / iaudita charitas

Nō ne ait bonauēťa videť ſeueriſſimum fuiſſe q̄ꝛ filium iuſtum. filium ſanctiſſimum. filium optimum. pater pro malo ſeruo traderet puniendum. Nulla enim lex mandat nulla ratatio imperat vt propter ſeruum impium non dico filius ſed vel ſeruus alius puniatur innocens.
¶ Attendite ergo ꝛ videte o omnia intima mea quantus ad vos amor fuerit dei patris qui vt nos ſeruos malos redimeret morti filium tradidit. Ut nos ad ſe reduceret filium exulem fecit. Hinc ad Coloceſes ſecundo. In ipſo complacuit omnem plenitudinem deitatis inhabitare ꝛ per eum reconſiliari omnia in ipſo pacificans per ſanguinem crucis eius que in celis ſunt ꝛ que in terris. Erat enim a celeſti curia omnis humana natura excluſa ꝛ carceribus mancipata. Sed relegatus eſt filius vt liberaretur ſeruus Seueritas quidem fuiſſe videtur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſed charitas ſumma ꝓbat̃ ſi veritas attendatur. Quis vnq̃ʒ ſic dilexit ſuum vt ꝓ eo a patibulo liberãdo daret filiũ ⁊ talem filiũ ſuſpẽdendũ. ⁊e non eſt auditum. Hinc Ambroſiꝰ exclamat. O ineſtimabil' dilectio charitatis vt ſuũ redimeres filiũ tradidiſti. O redamemꝰ ſic amãtẽ ⁊ dicamꝰ Jam cognoui q̄ᵽ amas me q꞉ vnigẽito tuo nõ pepciſti ꝓpter me.

¶ Scđo effuſus eſt ſanguis a filio offerẽte. ⁊ eſt ſtupẽda ⁊ inaudita bõitas. Nõ em̃ coactꝰ ẽ ſed ſpõte ſe morti obtulit. ⁊ ſanguinẽ vt verꝰ ille pellicanꝰ ꝓ fetib꞉ a ſpẽte diabolo occiſis viuificãdis effudit. Oblatus em̃ eſt q꞉ ip̃e voluit vt ait yſa. Hic apoc. v. Occiſus es ⁊ redemiſti nos deo in ſanguĩe tuo. Attẽde g̊ nũc o aĩa mea nec a corde recedat q̃nta erga nos fuit ſaluatorꝫ benignitas qua nos ſic dilexit vt ſanguinem ſuũ ꝓ nob̃ daret in pciũ ⁊ eũdẽ ꝓ nob̃ egris ſanãdis cotidie largiat̃ in potũ ⁊ in medicinale ſyropum Grãdis amor ille erga pullos ſuos pellicani. ſʒ grandior infinicies ardor charitatꝫ dñi ihũ. Ille em̃ natalis hic volũtarius. Ille ꝓ ſuis pullis. hic etiã pro impijs. Ille effundit ex ſolo pectore hic ex toto corpore: Ille maẽt viuus. hic nõ emanare ſanguĩeʒ niſi mortuus ceſſat ymo ⁊ pꝰ mortẽ teſte Johe. Supat ergo amor dñi ihũ õe exẽpliũ. ñ ẽ dare ſil'e aliq̃d charitatꝫ ſimulachꝝ. Spõſum ergo ſanguinũ hũc diligamꝰ q̇ ꝓpterea totũ ſanguĩem fudit vt nr̃m amorem ſibi deſpõſaret. Romãoꝝ. v. Ut q̇d em̃ chriſtꝰ cũ adhuc infirmi eſſemꝰ ꝓ impijs mortuus eſt Uix em̃ ꝓ iuſto q̇s morit̃. Nam ꝓ bono q̇s audeat mori Cõmẽdat g̊ ſuã charitatem deꝰ ĩ nobis ⁊c. ¶ Tertio a ſpũſcõ p̄dicente ⁊ ſuo amore incendẽte effunditur ⁊ eſt iaudita charitas. ꝑ ora em̃ oĩm ꝓpharum hãc effuſionẽ ille p̄dixit vñ indubie hũc effundi voluit Corꝗʒ dñi ieſu ſua charitate ſuccẽdit vt ſic hoĩem diligeret q̄ᵽ ſanguĩem ꝓ eo effunderet. Hinc apl's. Sãguis chriſti q̇ ꝑ ſpm̃ ſcm̃ ſemetip̃m obtulit immaculatum deo emũdauit ꝯſciẽtias vr̃ãs ⁊c. O q̃ʒ dulcis eſt dñe ⁊ bonꝰ ſpũs tuus. q̇ ante hoc p̄dixit in ꝯſolatioẽm. ꝯpleuit per dilectionem. quotidie ſua ṽtute ꝯſecrat hũc nobis in peccatoꝝ remiſſionem. Patet ergo q̃ʒ ĩ tota trinitate fuerat in effundendo hunc ſanguinem charitas. licet in iudeo fuerit maxima impietas. Judei enim ſanguinem illius effundi deſiderabant qui eos ſuo ſanguine redimere venerat. Illi effunderũt ꝑ nimiam crudelitatem. ſed econtra dominus fundere ſitiebat ꝑ nimiam charitatem. O mira caritas O ſtupenda amoris immenſitas chriſti. Sed ve tibi ſeue crudelitati iudaice. Que enim beſtia crudeliſſima ſic fuit ſeua vt iudea incredula. Cognoſcunt beſtie ſuos benefactores vt patet in plurib꞉ ⁊ rependunt grãm. Sed plebs hec miſera omnium beneficiorum immemor non modo non reddit grãm ſed contumeliam ſed iniuriam ſed mortem turpiſſimã O beluina impietas. o inhumanitas inaudita. Veniet veniet ſanguis ille ſuper vos in iram quem effudiſtis per inuidiam.

¶ Quotiens ſanguis chriſti fuerit effuſus ¶. §. ſcđs.

Secundo videndum eſt quotiens is ſanguis fuerit effuſus. Non enim abunde ſue charitati ſuffecit q̄ᵽ ſemel effunderet ſed crebrius voluit. vt copioſa eſſet apud eum redemptio. ⁊ magni fieret amoris obligatio. ⁊ plena vulnerum noſtrorum fieret curatio.

¶ Septies enim ſaluator noſter ſanguinem ſuum effudit.

In	circũciſiõe	ĩ rdẽptõis	ĩiciũ	luxuriã
	orõne		ꝯſiđriũ	iram
	flagellatõe		meritoꝝ	gulam.
	corõatiõe		triũphũ	ſupbiã
	mãuũ ꝯfixiõe		p̄ciũ	auariciã
	pedũ ꝯfoſſiõe		ſignũ	accidiã
	laterꝫ apꝑtiõe		ſacr̃m	iuidiam

(the column "ĩiciũ … ſacr̃m" is joined to the last column by ꝯ̃)

¶ Primo inq̃ʒ fudit ſanguinem in circumciſione Luce. ij. Quia fuit circumciſus in genitalib꞉ vt concupiſcentiam luxurie tolleret ab hominib꞉. Tantus em̃ dulci iheſiolo erat amor effundendi ſanguinem ꝓ nobis vt ſe continere non poterat quin tempeſtiue. ⁊ non ſolum in virili ſed ⁊ in infantuli etate illum effunderet. O qualem dolorem infantulus tenerrimꝰ lapideo cultro in membro maxime paſſibili ſuſtinuit circumciſus. O q̃ʒ pios eiulatus etiam ferrei cordis emollitiuos dabat. vt te ad compaſſionem ⁊ ad amorem excitaret. O ſponſe ſanguinum q̃ʒ te charitate oſtendis ebrium qui tam cito voluiſti ſanguinari. Hinc vbertinus. O ſol iuſticie in ortu ⁊ in occaſu voluiſti rubore ſanguineo rutilare. Nam in ortu rutilas triſte celum future pluuie. maioris ſcilicʒ effuſionis ſanguinee in alijs tuis vulneribus ſignatiuum. Sed ⁊ in occaſu fuiſti diuine ſeueritatis ſignum. dum celum tui corporis aſperſione totali tui ſanguinis apparuit rubicundum vt nebulas noſtre mortis tue paſſionis rubore fugares ⁊ ſerenam vitam nobis reſtitueres. Tu ergo o ſponſe ſanguinũ per ſanguinem circumciſionis tue dimitte omnia debita incircumciſionis mee.

¶ Secundo ſanguinem in oratione effudit. quando ſcilicet teſte Luca ſudorem ſudauit ſanguineum: vt iram patris tolleret. ⁊ maculam iracundie qua noſter ſanguis infectus eſt mitigaret. O quam putas anguſtiam. quam anxietatem. quos pauores horrores ille benedictus Jheſus partulit. quando ipſe leo de tribu iuda fortiſſimus. gigas robuſtus. columna fortitudinis. murus ⁊ ante murale ſanguineũ ſudorem ſudauit. Quoniam ſi nullus homo q̃ntumlibet lubrica ⁊ illecebroſa carne. quantalibet ſpe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſalutis deſtitutꝰ ſil'em agoniam in ſubeūda ⁊ vrente
iam morte ꝑpeſſus eſt quō ⁊ exiliter ſuſpicari poteri
mꝰ de menſura illiꝰ paſſiōis eiꝰ cuiꝰ ⁊ ſpūs erat ꝓm
ptus ⁊ caro vtpote nulli maledicto obnoxia. nulla te
nus infirma. ſed ad om̄e bonū ꝑatiſſima lōge magis
q̄z ceteros hoīes traheret affectio naturalis in vota ſu
a Sileāt v̄ba. affectꝰ hic ſecū loq̄r. Nō eſt hꝰ loci aſ/
ſignare hmōi cauſas. Tm̄ orem̄ꝰ obſecrātes ⁊ dicē/
tes Et in ſanguīe ſudoris tui o tu agne dei quem pa
uēs ꝑteſus meſtus effudiſti. Dimitte oīa debita ſtul
ti pauoris tedij irrōnabilis meroris. noxie puſillani/
mitatis ⁊ oēm ire motū. ¶ Tertia eſt in flagella
tiōe de qua mathei. xxvij.. ⁊ hoc cōtra peccatū gule.
qua q2 caro delicate nutritur voluit toto corꝑe ſan/
guiēm effundere vt ſic laſciuiā hūane carnis ꝑparet.
O q̇s hāc effuſioēm ſine lachrymis. q̇s dicā illam fla
gellatioēm ſine cordis ꝯpūctiōe ītuebit͛. En exuitur
veſtibꝫ. ſtat nudꝰ verecūdꝰ innoēs ille Caro illa inno
centiſſima ⁊ tenerrima mūdiſſima ⁊ pulcherrima.
flos oīs carnis ⁊ totiꝰ humāe nature. replet͛ plagis
liuoribꝫ ⁊ fracturis. vulnerat͛ ꝑ totū corpus illd̄ ſanc
tiſſimū. a plāta pedis vſq3 ad v̄ticē nō remanet ſanc
ꝑtis veſtigiū ſed totū fit rubꝝ veſtimētū ſuū. Fluit
vndiq3 regius ⁊ p̄cioſiſſimꝰ ſanguis. de ōnibꝫ ꝑtibus
corꝑis de ſcapulis ⁊ de coſtis ⁊ de cūctis membris a
mātiſſimi ⁊ amariſſimi innoēs illiꝰ Accedit dolori do
lor ſuꝑadditur reiterat͛ ⁊ ſuꝑ ſpiſſat͛ plaga ſuꝑ plagā
liuor ſuꝑ liuorē ſanguis ſuꝑ ſanguiēm ⁊ corpꝰ eiꝰ pre
ebore nitidiſſimū. cruore eiꝰ roſeo rubricat͛ ꝑ totum
Hec mēte retracta ⁊ cū Ancelmo exclama Electe pu/
er dn̄i dei mei q̇d tāta amaritudīe ꝯmiſeras dignū.
Prorſus nihil. Ego homo ꝑditus totius ꝯtritionis
cauſa extiti ⁊c. vt ludolphꝰ. Obſecra q3 dicens. Et in
magno diluuio ſanguis tui a v̄tice capit3 vſq3 ad plā
tā pedis acerbe illiꝰ caſtigatiōis. amare correptionis
aſꝑe emēdatiōis. atrocis ꝯtrectatiōis. crudelis fla/
gellatiōis. crudeliſſime laceratiōis q̄ tu fuiſti ſicut le
proſus ꝑcuſſus a deo ⁊ hūiliatꝰ vir doloꝝ ⁊ ſciens in
firmitatem nouiſſimꝰ viroꝝ cui nō erat ſpēs neq3 de
cor. vermis ⁊ nō homo. oꝓbriū hoim ⁊ abiectio ple/
bis. Te obſecro ꝑ hūc ſanguiēm dimitte oīa debita
ſecordie ignauie laſciuie petulātie. ⁊c. ¶ Quarto effun
ditur ſanguis in coronatiōe vt3 math. xxvij. cōtra ſu
ꝑbiā q̄ marie fit ī capitis eleuatiōe Egredimī ⁊ hic o
anime fideles ⁊ intuemī regem ſalomoēm ſpineo di
ademate coronatū ⁊ diuinū illud caput m͛tiplici ſpi
narū denſitate vſq3 ad cerebri teneritudiēm ſpina ꝯ
fixū. ⁊ trāſfoſſum ſm̄ bern̄. Qd̄ dū arūdine ꝯcutitur
ſanguie largiſſime vndiq3 defluēte tingitur vt com e
capitis ſint ſicut purpura regis. canalibꝫ ymmo ſan
guineis guttis tincta. Intuere faciem in quam deſi
derant angeli ꝓſpicere ꝓpter pulchritudinem. iam le
proſo ſil'em. Nam ſputis ſanguis appoſitus ⁊ ꝯmix
tus colorem lepre dabat. Ora ⁊ hic dicens: Et ꝑ ſan
guiēm ſacri capitis tui o rex ⁊ pōtifex mitrate ſpinis
coronati. ꝑ ocl'os frōtem tympora aures. occiput in
ceruicem vſq3 abunde decurrētem. dimitte ōe debitum
capitis elati. dure ceruicis. ꝑtinacis ⁊ ſuꝑbe. ¶ Quin
to ſanguis effundit͛ in manuū ꝑforatione: voluit em̄
māibꝫ ꝯclauari exterius vt purgaret auariciam cor
dis interius. O q̄nta copia ſacer ſanguis emanauit
q̄n locis illis neruoſis ⁊ venaꝝ ſcaturigine plēis ma
nus loq̄r ꝯfoſſus ⁊ ꝯclauatus diris ⁊ groſſis clauis.

¶ Sexto q̇q3 ſanguis abūde effluxit quando pe/
des ſacri extēti ⁊ ꝯfixi in cruce fuerūt. ⁊ hoc ꝑmiſit vt
oēm accidiam a nobis excuteret ⁊ ad bōa alacres red
deret. O attēde nūc aīa mea quō foderūt manꝰ ⁊ pe/
des benedicti ihū. En manꝰ q̄ formauerūt celos ī cru
ce ſunt extente ⁊ affixe. Pedes q̇3 q̄ꝝ ſcabellū adora
tur. qm̄ ſcm̄ eſt clauis cruci affigūtur. Tunc fluuij d̄
paradiſo q̄tuor defluxerūt q̄n abundi ſanguis riui d̄
q̄tuor plagis manuū ⁊ pedū dn̄i ihū effluxerūt.

¶ O igit͛ ꝑ ſacroſcm̄ illd̄ balſamū incēſi magni q̇d
tu ſumme ſacerdos in die ſolēnitatis magne de vul/
neribꝫ dure ⁊ aſꝑe ſtationis acerbi ⁊ amari ſuſpēdij
effudiſti. Te obſecramꝰ dimitte oīa debita infirmi/
tatis ⁊ temeritatis ⁊c. Dimitte auariciam ⁊ accidiā
oēm. Comꝓhendit q̇dam magiſter duas iſtas effu/
ſiones ſub vna. ſ. in crucifixione. ponēs tertiā in or/
dine ꝙ effuderit in benedicti oris ꝯtuſione. ⁊c. obſe/
crās hoc modo. Et ꝑ ſanguiēm de ore tuo fluentem
q̄n velatum colaphis ⁊ alapis te ꝑcuſſerūt. ⁊ os tuu3
poſuiſti velud petram duriſſimam q̄n pugnis oppug
narūt ⁊ genas tuas vulſerūt. dimitte oīa debita pol
luti oris mei Qd̄ polluitur ex v̄bo ſtl'ticie neq̇cie ⁊ ma
licie. ¶ Septimo effuſus eſt ſanguis iſte copioſe d̄
bn̄dicto latere eius ⁊ hoc vt inuidiā oēm curaret: Cꝰ
bn̄dci lateris apꝑtiōe ⁊ ſanguis effuſiōe

Saluamur ab ira dānatiōis
Regeneramur in grā iuſtificatiōis — Hec v̄bertinꝰ declarat
Sanamur a culpa īfectionis
Sublimamur in gl'a fruitionis

Hic ⁊ nos charitatis vulnere cum ſpōſa vulnerati
petamꝰ dicētes O ꝑ lanceam q̄ aperuit latus dextrū
templi. penetrauit ſancta ſanctoꝝ. trāſfixit archam
teſtamenti. Et ꝑ ſacroſancta fluenta pignoꝝ ⁊ ſacra
mentoꝝ teſtamēti tui ſemꝑ īnouātis ⁊ ſine fine ma
nētis q̄ de corde tuo ꝓfluxerūt aquam ſapie ſalutar3
ſanguiēm p̄cium redemptionis remiſſionis ⁊ reſti/
tutiōis ⁊ vite ſpūs arteriales. luſtra nos aſꝑge nos
laua mūda baptiza. ⁊ ōnia debita dimitte pctī in ſa
cramēto ſanguis tui p̄cioſi ſepties pro nobis effuſi

¶ Que ſit effuſi p̄cioſi ſanguis cauſa vel rō.

¶ §. iij.

Tertio ꝯſiderādum q̄ ſit ſanguinis tam ſepe ef
fuſi ratio ⁊ cur totiēs effuderit. Nil em̄ fit ſine
cauſa. Eſt autem cauſa.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Magni — debiti neceſſaria ſolutio
— amoris demonſtratio
— boni ꝑditi reſtauratio.

¶ Prima rõ eſt magni debiti neceſſaria ſolutio. Maximo em̄ debito prim⁹ homo obligat⁹ erat qd̓ nec ipſe nec alter q̈ſpiam ſoluere poterat. donec agn⁹ iſte veniret ⁊ ſui p̄cioſi ſanguis p̄cio hoiēm liberaret Ipe em̄ ſol⁹ poterat vt doctores ſuꝑ tertiū de incarnatiōe ſcribentes plene demonſtrāt. Ozee. xiij. d̓ manu mortis liberabo ꝑpl'm meū de morte redimā eos p̄cio ſcꝫ ſanguis d̓r dñs. Bern̄. Fili⁹ dei iubet̄ occidi vt vulneribꝫ noſtrꝭ p̄cioſi ſui ſanguis balſamo med̓retur. Agnoſce igitur o aīa q̄ꝫ grauia ſint tua vulnera ꝓ q̄bꝫ necārium fuit dñm ihm̄ vulnerari. Niſi em̄ eſſent ad mortem eternam neq̄q̄ꝫ ꝓ eis curādis dei fili⁹ moreret̄. ¶ Altera rõ fuit magni amoris dmõſtratio. p̄mo Jo. iij. Tres em̄ ſunt q̄ teſtimoniū dāt in terra.

Scilicet — ſpiritus.
— aqua
— ⁊ ſanguis.

¶ Spūs quem emiſit de corꝑe. Aqua q̄ fluxit de latere. Sanguis quem effudit de corde. Teſtes ſunt dilectiōis maxime. O teſtimoniū O teſtes Bernar. Uere copioſa apud te redemptio. habūda amoris ꝓbatio. qꝛ vndam ſanguis ſepe ⁊ largiter effudit cum tn̄ ꝓ redemptione noſtra vna gutta ſuffeciſſet. ſꝫ data eſt copia vt magnitudine muneris ꝟtus innoteſceret diligentis. Ut em̄ oſtenderet q̄ꝫtum te diligeret nō aliter voluit q̄ꝫ moriēdo te de morte liberare

Uide ḡ anima q̄nti te fecit q̄ tali te p̄cio redemit. Uide q̄ꝫ te amauit q̄ totiens ⁊ totiēs ſanguiēm ſuum pro te effudit. Noli tuam ingenuitatem contemnere. ⁊ nūq̄ꝫ a chriſti dilectoris tui amore ſeꝑare

¶ Tertia ratio fuit magni boni ꝑditi reſtauratio Et hec eſt triplex.

Scꝫ — libertas a ſeruitute dyaboli
— introit⁹ celeſtis regni
— hereditas filioꝝ dei.

¶ De p̄mo d̓r Jhe. xxxi. Redemit dñs iacob ⁊ liberauit eum de manu potētioris. pſ̄. Redemit eos de manu inimici. Job. viij. Si filius vos liberauerit vere liberi eritis. Bn̄dict⁹ dñs de⁹ iſrael qꝛ viſitauit ⁊ fecit redemptioēm ⁊c̄. De ſcd̓o hebre. ix. Chriſtus ꝑ ꝓp̄um ſanguiēm introiuit ſemel in ſancta Et ifra hebre. x Hn̄tes itaqꝫ fiduciam frēs in introitu ſcōꝝ in ſanguine chriſti. Chriſti em̄ ſanguis eſt vere paradiſi clauis. De tertio d̓r numeri. xxxv. Qꝫ homicidis expulſis de terra ſua nō dabatur libertas redeundi niſi poſt mortem ſummi pontificis. Jhere. xij. Reducam viꝝ ad hereditatem ſuam ⁊ ad terram ſuam Tāta eſt em̄ hereditatis illi⁹ celſitudo ꝙ nō niſi precio ſanguis ⁊ talis ſanguis comparet̄.

¶ Eſt igitur ſanguis iſte cauſa hereditatꝭ eterne. Quā tamē hereditatē q̄ obtinere volet teſtamētum iſtud ſanguis in cordis ſcrinio diligenter opꝫ obſuet illi⁹ matrone adinſtar de qua vulgariter famare ſolent Qꝫ camiſiam mariti ſui vulnerati ⁊ occiſi ī ciſta reſuauit quam cotidie aperiens ⁊ cruentam camiſiam amici intuens mortem ei⁹ fleuit amare. Sic ſic fidelis queuis anima chriſtum cruenta carne debet intueri ⁊ paſſioēm ei⁹ amare flere ſi nolit hereditatē eternam amittere Ad qd̓ hortat̄ pulchre Auguſt. dicēs. Uidete in cruce vulnera pendentis ſanguinem morientis p̄cium redimētis. Hec q̄nta fuit cogitate hec in ſtatera cordis appēdite vt tot⁹ figat̄ in corde q̄ ꝓ nobis fuit fixus in cruce Eſſent h̓ loco q̄ſtiones plurime mouēde Uidelicet. Quō ſanguis criſti cū corꝑale ſit a peccatis liberet ⁊ in ſpm̄ agat. Itēqꝫ Utrū chriſti ſanguis oblatio gratiſſima deo patri fuerit. An etiam vna gutta vt videt̄ velle Bern̄. ꝓ r̄dēptiōe ſuffeciſſet. Que paſſim a doctoribꝫ tractantur. ⁊ qꝛ ſubtiliores ſunt a puulis nō magnoꝑe sciri curātur. Hinc illis omiſſis alias tres cauſas effuſi ſanguis aſſigne⁹ q̄s in ſuo paruo bono bōauētura pōit.

Debem⁹ em̄ ꝓ cōſcientie ſtimulo exacuendo vt docet conſiderare ſanguinem chriſti recentem in cruce effuſum.

ꝓ hūano cord̓ — excitādo
— abluēdo
— mollificādo — a — negligētia.
— ꝯcupiſcētia
— neq̄cia ⁊ duricia

Quis em̄ tam ebes vt ꝑmittat in ſe regnare culpam qui cogitat ſe ꝑfuſum precioſo illo ſanguine Et hec de cauſis effuſionis.

¶ De quarto ſcꝫ modo effuſionis ſanguis h⁹.

¶ § quartus.

Quarto de modo effuſionis videndum ſcilicet quomodo is ſanguis ſit effuſus. Et inuenitur ſm doctos.

ꝙ effuſiōe — p̄iſſima
— pleniſſima
— p̄ealiſſima — q̄ ad — cauſam
— mēſurā
— naturam

B

¶ Primo effuſiōe p̄iſſima q̄ ad cauſam. Quia effuſus eſt nō ꝓ culpa ꝓp̄a ſed aliena. Un̄ d̓r Math. xxvi. Hic eſt ſanguis me⁹ q̄ pro multis effundetur. Fuit ḡ cauſa p̄iſſima qꝛ ex charitate ardentiſſima ſanguiēm innoxium fudit. Hinc Aug⁹ in chriſti pſona ait: O homo recogita qualia ⁊ quanta ꝓ te paſſ⁹ ſum. cum eſſes inimicus patri meo r̄conſiliaui te. cū aberrares queſiui te. humeris portaui te. patri meo reddidi. caput meū ſpinis oppoſui. man⁹ meas clauis obieci. ſanguiēm meum pro te fudi. aiām pro te poſui vt iungerem te mihi. ⁊ diuideris tu a me. Cōuertere ad me ⁊ ego ſuſcipiam te. Quanta fuerit hec pietas nec cherubyn oc̓latiſſimi plene ꝯp̄hendūt. O pie redamem⁹ eū. ¶ Scd̓o effuſus eſt effuſiōe pleniſſima q̄ꝫtum ad menſuram qꝛ nō effluxit de corꝑe

ei⁹ vna gutta ſed ſanguis vnda ꝛ h̄ in magna copia.
Vñ dr̄ ipe ẏſ. lxiiĳ. Aſpſus eſt ſanguis meus id eſt ꝑ
eis effuſus ſup̄ veſtimēta mea ꝛ oia indumēta mea
id eſt corpis membra inq̄nani Nullum em̄ fuit i xp̄i
corpe mēbꝝ qđ ſanguie ei⁹ nō eēt aſpſum. Tam ple
ne em̄ hunc ſanguinē effudit ꝙ nec vnica gutta i cor
pore vt aiūt remāſit. Nam ſanguiēm intercutaneū
fudit in flagellatione. ꝛ q̇cq̇d ſanguis fuit in capite ꝛ
vertice effudit in coronatiōe. ſanguiēm vero venaꝝ
ꝛ neruoꝝ fudit in manuū ꝯclauatiōe. ſꝫ ſanguinem
q̇ remāſit in corde vel in interioꝛib̄ mēbris effudit ī
lateris aptiōe. Et ſic pꝫ ꝙ plene ſanguiēm fudit ꝛ
nil ſibi retinuit ꝛ ſicut teſta exaruit Et h̄ totū vt ſup̄
dictū eſt ꝑ amore inflāmādo erga eū effecit. Quis iā
hec meditās chriſtū nō debet diligere quē videt ſui a
more feruidū nil de ſanguine retinere ſed p̄ amore ex
rubeſcere. ¶ Poſtremo effuſus eſt ſanguis effuſi
one penaliſſima ſi ꝯſiderek nak̄a Nam ei⁹ nak̄a erat
tenera ꝛ nimiū delicata ꝛ erat optime ꝯplexionata
ſaniſſima ꝛ ſuauiſſima nulli⁹ humoris ſupflui leſio
ne turbata ꝛ iō ōnis pena illi inflicta fuit acerbiſſiā
ꝓpter complures alias cauſas vt pꝫ infra de aggu ā
tiīs paſſiōis. O duri ꝛ indurati quos is effuſionis
mod⁹ non compungit Hircinus ſanguis diuidit ad
amantem Non ergo faciet ſanguis chriſti in huma/
no corde qđ facit ſanguis hirci in lapide.
Hec de modo effuſionis.

¶ Quib̄ ꝓficit is effuſus ſanguis.

¶. §. q̇ntus

C Iam tandem videndum q̇b̄ ꝓfuit ſanguis ſic
effuſus Nam licꝫ ſufficiat cūctis ſupualēter. nō
tñ eque ꝓdeſt ōnib̄ efficiēter. Nam ꝓficit iuxta Bōa
uētu. deū paſſum req̇rētib̄ puritate intētiōis. Se/
cūdo reſpiciētib̄ viuacitate attētiōis Tertio imitā
tib̄ ꝯformitate paſſiōis. ¶ De primo. p̄me Johan/
nis. p̄mo. Si in lumie ambulem⁹ ꝗtū ad rectam in
tentioēm ſicut ipē in luce eſt. Societatem habemus
adi. Et ſanguis ihu chriſti filii ei⁹ emūdat nos ab ōi
pctō. ¶ De ſcđo Job. xxxviiĳ. Pulli aquile lambūt ſan
guinem. i. viri ꝯtemplatiui ꝯtēplātur chriſti ſangui
nem. Figuram habem⁹ i ſpēte eneo. ¶ De tertio apl's
Si ꝯpatimur ꝛ ꝯregnabim⁹

¶ De fructu ꝛ effectib̄ ſanguinis effuſi.

¶ Membꝝ. v.

Quinto principaliter videndum eſt de effecti/
b̄ ꝛ vtilitatib̄ huius ſanguis effuſi ꝛ in ſa/
cramento dati. quas q̄ꝗꝫ varĳ varie aſſig/
nent. Ubertinus nunc imitandus q̇ has recēſet
Soluit. deuicit. ſignat. purgādoqꝫ fortat
Irrigat. ꝛ frāgit. curās. placat reſerando.
¶ Primo ergo bn̄dict⁹ chriſti ſanguis fuit ſoluēs
p̄cium noſtre redemptionis. p̄me pe. p̄mo. Non em̄
empti eſtis auro vel argento de vana veſtra ꝯuerſa
tione paterne traditiōis ſed empti eſtis p̄cioſo ſan/
guine agni immaculati ꝛ incōtaminati ihū chriſti.
Leo pp̄. Effuſio ſanguis iuſti ꝑ iniuſtis tam potēs
fuit ad p̄uilegiū. tam diues ad p̄cium vt ſi vniuerſi/
tas captiuoꝝ in redemptorem ſuū crederet nullum
tyrannica vincula detinerēt. ſcđe choꝝ. xvi. Empti
eſtis p̄cio magno. Uere p̄cio magno. Quia tā mag
ni p̄cĳ ſanguis agni fuit quāti p̄cĳ agn⁹ extitit. Sꝫ
agn⁹ valoris infiniti extitit qꝛ deus fuit ꝗ ꝛ ſanguis
chriſti. Cui⁹ in figura dꝛ ihere. xxiiĳ. Hec dicit dn̄s
de⁹ iſrael. ſume emptiōis libꝝ hūc ſcꝫ chriſtūm ſigna
tum ſacro ſanguine rubricatum ꝛ libꝝ hūc q̇ aptus
eſt in manib̄ ꝛ pedib̄ ꝛ latere ꝛ pone illū in vaſe fic/
tili tui ſcꝫ cordis vt ꝑmanere poſſit dieb̄ multis. D
¶ Scđo eſt vincēs ſabulū noſtre inpugnatiōis Unde
fuſo hoc ſanguine dici potuit illud apoc. xĳ. Nūc fac/
ta eſt ſalus ꝛ ꝟtus ꝛ regnū dei noſtri ꝛ ptās chriſti e⁹
qꝛ ꝓiect⁹ eſt accuſator frm̄ nrōꝝ q̇ accuſabat eos an̄
ꝯſpectū dei noſtri die ac nocte ꝛ ipi vicerunt eū ꝓpter
ſanguiēm agni. Tūc em̄ vt dꝛ io. xĳ. Iudicium fuit
mūdi ꝛ tūc p̄nceps mūdi dyabol⁹ eiectus eſt foras ꝛ
vinct⁹ ſanguine chriſti vñ miro modo diaboli timēt
ſanguiēm dn̄i iheſu. Chriſoſt. ſup̄ iohēm Ubicunqꝫ
viderint ſanguiēm dn̄icum fugiūt q̇cem demones ꝛ
angeli concurrūt ¶ Tertio chriſti ſanguis eſt ſignans
ꝓpl'm chriſtiane religiōis. Hoc em̄ ſanguie ſignatꝫ
vt a ceteris dinoſcātur. Exo. xiĳ. Erit āt vobis ſan/
guis in ſignū. Ezechie. ix. Signa thau. ſup̄ frontes
viroꝝ. Itemqꝫ Apoca. vĳ. Nolite nocere terre ꝛ ma
ri neqꝫ arborib̄ q̄duſqꝫ ſignem⁹ ſuos dei noſtri in
frontib̄ eoꝝ. In cui⁹ etiam figura iubetꝫ Exodi. xi.
Sumēt de ſanguine agni ꝛ ponēt ſup̄ vtrūqꝫ poſtē.
Grego. Quid ſit ſanguis agni nō audiēdo ſed biben
do diſcim⁹ q̇ ſup̄ vtrūqꝫ poſtem ponitꝫ. qñ nō ſolum
ore corpis ſed ore cordis hauritur. ¶ Quarto eſt
purgans vicium noſtre infectionis Sanguis enim
ille purus ꝛ mūd⁹ agni immaculati q̇ de diuino tem
plo corpis dn̄i ihū a latere dextro ꝛ ꝑ totum exĳt lixi
uium fuit purgās ꝛ mūdās ōnia crimina originalia
actualia mortalia ꝛ venialia ſpūalia ꝛ carnalia. qn̄/
tū ad ſufficientiam. ꝛ ſi nō q̇ ad efficientiam propter
maloꝝ obſtinatam maliciam q̇ ſe tali lauachro laua
ri nō ꝑmittūt. Hinc apoc. i. Dilexit nos ꝛ lauit nos
ꝛc. vrſ. Et hebre. ix. Sāguis chriſti emūdabit cōſcie
tias veſtras ab opib̄ mortuis. Omnia em̄ pene in
ſanguine mundantur. ꝛ ſine ſanguinis effuſione nō
fit remiſſio. Sanguis autem chriſti vt Criſoſt. ait
effuſus omnem orbem terrarum a crimine lauit.
O ter quaterqꝫ beati qui lauant ſtolas ſuas in ſan/
guine agni. ¶ Quinto eſt confortans animum ad
pugnam congreſſionis. Hinc p̄mo machabeorum
ſexto. Comparauerunt ſe in preliū ꝛ tubis cecinerūt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ꝛ elephātibꝫ oſ̄derunt ſanguiē̄m vue ꝛ mori ad acu-
endū eos in ꝑliū. Uua chriſtus exꝑſſa in cruce tor
culari. Morus chriſtꝰ liuoribꝫ ꝛ vulneribꝫ denigratꝰ
Cuiꝰ ſanguine ꝯfortamur ꝛ exercitamur q̄tiēs eū iten
ta mente ꝯtēplamur. h̄ ſanguine martires excitati
triūpharūt. Sexto eſt irrigās ambitū eccl'aſtice dif-
fuſiōis. h̄ eīm ſacro ſanguīe de fonte viuo manāte ri-
gatur eccl'a. Cuiꝰ humore totū eiꝰ corpꝰ regit̄ ꝛ viui
ficat̄ ꝛ ornat̄. In cuiꝰ figura Sāguis vituli ꝯtra ꝓpi-
ciatoriū ſepties aſꝑgit̄ q2 vniuerſalis eccl'a illo iuuat̄
Humāo ſanguīē terra maxime fecūdat̄. ꝛ homo cri
ſti ſanguine in ōne bonū ꝓmouet̄ ꝛ eodem meditato
ornat̄ vt ait Agnes btiſſima. Sāguis eiꝰ ornauit
genas meas. Itemq2 ꝟtute ſupna fulcit̄. Nam dum
chriſti ſanguine eccl'a munit̄ ab āgelis amplius ꝯfor-
tat̄ Hinc in huiꝰ ſignū dr̄ in apoc. q2 veſtitꝰ erat xp̄s
veſte aſꝑſa ſanguine ꝛ exercitꝰ celi ſeq̄bat̄ eū. Nam
illos angeli ſequūtur q̄ hac veſte induūtur. Letetur
itaq2 ait beda fidelis eccl'a effuſiōe ꝑcioſi ſanguinis
rubricata. letet̄ inq̄2 ꝛ redēptori ſuo ſtudeat grata vo
ta repēdere q̄ ꝓ ea dignatꝰ eſt ſanguinem fundere.
¶ Septimo chriſti ſanguis eſt frangēs lacū tartaree ī
cluſiōis. Tāta eīm fuit ꝟtꝰ huiꝰ bn̄dicti cruoris q2 in
ferni carceres fregit ꝯcluſoſq2 prēs inde liberauit.
Hinc zach. ix. Tu q̄q2 in ſanguīe teſtamēti tui edu
xiſti vinctos de lacu. ꝛc̄. In cuiꝰ tropo dr̄. Qꝫ ſalomō
pullū ſtrutionis in vaſe clauſerat vitreo. Strutio
hec vidēs iuit in ſiluā detulit vermiculum cuiꝰ ſan-
guine vas linitū confractum eſt ꝛ pullus liberatꝰ vt
refert magiſter hiſtoriaꝝ. Vermiculꝰ iſte chriſtꝰ qui
ait Ego aūt ſum vermis ꝛ non homo. Pullꝰ huma
nū genꝰ. vas limbꝫ inferni. ꝛc̄. ¶ Octauo eſt curās eḡ-
tum noxie infirmatiōis. Nam ꝓ vniꝰ mēbri curatio
ne phlebotomia fieri ſolet in altero. Sic cum totum
genꝰ humanū quaſi vnū mēbꝝ eſſet peccati egritudi
ne infirmū. Solꝰ q2 chriſtus quaſi alteꝝ mēbꝝ ino
centia eēt ſanꝰ vt curaret̄ homo ſanguinat̄ chriſtus.
nō barberij lanceola. ſed clauis flagellis ſpinis ꝛ lan-
cea. In huiꝰ figura lepra curat̄ ſanguine paſſeris ſep
ties aſꝑſo. Quia hic ſanguis omnium mortaliū pec-
catorum infirmitates curat vt patet diſcurrendo.
Sic ꝛ moyſes tabernaculum ꝛ omnia vaſa ſanguīe
aſperſit. quia dum corpus noſtrum aſpergitur hoc
ſanguine ab omni cōcupiſcētie morbo refrigeratur.
Hinc ait Auguſtinus. Fuſus eſt ſanguis medici et
fcīm eſt medicamētū freneticī. ¶ Nono eſt iſ ſāguis pla
cans vultum paterne indignationis. Pater namq2
celeſtis q̄ntumcunq2 indignatus viſo vnigeniti ſan-
guine manſueſcit. Sicut dicitur de leone q2 viſo ag-
ni ſanguine deponit ferocitatem. Et ideo cum ꝓpter
tua crimina tibi ſentis prēm iratum intingas tuni-
cam tue veteris vite in ſanguine Jheſu. ꝛ defer ad
patrem dicens. Uide ſi tunica filij tui ſit an non. ꝛ
placabitur pater Ad hebreos. xij. Acceſſiſtis ad teſta

menti noui mediatorem ꝛ ſanguinis aſperſionem
melius loquentem q̄2 abel. quia ille vindictam iſte
miſeridiam clamat. Unde Job. xvi. Terra ne ope
rias ſanguinem meū vt inueniat locū latendi in te
clamor meꝰ Hic eīm eſt ſanguis federis ꝑ quem om
nia pacificantur. Et quid mirum ſi prēm placauit.
q̄ ſanguinem tante pietatis ꝛ dignitatis effudit. ¶ De
cimo eſt ſanguis chriſti aperiens aditum celice habi
tationis. In ſancta ſanctorum nullus intrare pote
rat ſc̄m legem niſi ſacerdos ſummus ꝛ non ſine ſan-
guīs effuſiōe. vt dr̄ ad hebre. ix. Hic clauſa celeſtꝫ pa
trie ianua in qua habitat ſctōꝝ ſanctꝰ. nullus intra
re poterit niſi ſummus ſacerdos. Idcirco chriſtus
aſſiſtens pontifex futuroꝝ bonoꝝ per ꝓpꝛium ſan-
guinem introiuit ſemel in ſancta eterna redemptiōe
inuenta vt dicit apl's vbiſ̄. Et nos ſui mēbra corpo
ris conſtituti intramꝰ cum ipſo ꝛ ꝑ ipſum. Hinc a-
poſtolus ad hebreos decimo Habentes itaq2 fiduci
am in introitu ſanctoꝝ in ſanguine chriſti. ꝛc̄. Sic
in morte ſummi pontificis exules in terras reuertūt̄
ſc̄m legem. Sic etiam tertij regum vltimo. Vulne-
rato rege ꝛ ſanguine fluente preco inſonuit. Unuſ-
q̄ſq2 reuertatur in ciuitatem ꝛ in terram ſuam. Ad
quam ciuitatem ad quam terram ꝑducat nos ſan-
guis tuus domine iheſu chriſte.
¶ Hec de fructu ꝛ vtilitatibꝫ ſanguinis huiꝰ. q̄s
is tantum aſſequitur qui digna illum deuotione
veneratur. quiq2 indefeſſe precatur verbum illud eu
angelicum in bonum. Sanguis enim tuus ſuꝑ nos
ꝛ ſuper filios noſtros. Contemptoribꝫ autem dig-
na reſtabit pena. Nam hebreo. x. Irritam quis faci
ens legem moyſi ſine vlla miſeratione ſub duobꝫ vl'
tribꝫ teſtibꝫ moriatur. quanto maiora putatis me-
reri ſupplicia. eum qui filium dei conculcauerit ꝛ ſan
guiē2 teſtamēti pollutū duxerit. ꝛc̄.

¶ De hꝰ ſanguis ſūptiōe ſacramentali. F

¶ Hebꝛ. vi.

Nunc quomodo chriſti ſanguis ſacramēta-
liter ſumitur videndum. De q̄ mō mathei
xxvi. Bibite Hic eſt ſanguis noui teſtamē
ti. Sed pretereūdum atq2 ſupſedēdum quonia2
in antehabitis ſatis copioſe tractatum eſt. Et quar̄
ſub duplici ſpecie ſumitur Quare non ſimiliter a po
pulo ſanguis accipitur. De his ſupra actum eſt in-
ter conſiderationes.

¶ De eo quomodo ſpūal'r ſumat̄ h̄ ſanguis.

¶ .§: ꝑmus.

Vnde nūc quō ſpūaliter bibat̄ cōſiderandū Ubi
notanda ſunt iſta. G

Sc2
- locus vbi iſte potus inuēnitur.
- vſus ad quem conuertitur
- ſuauitas grē q̄ exoritur

De primo ſcilicet vbi ſit locus vbi ſpiritualis po
tus ſanguinis inuenitur ſciendum. Q𝔷 tot ſunt loca
quot ſunt chriſti vulnera. Pſalmiſta. Percuſſit pe
tram ⁊ fluxerunt aque. Sicut ex foraminibꝫ petre
iudei aquam ſic fideles ex vulneribꝫ chriſti chriſtiani
ſpiritualem hauriunt ſanguinem. yſ. duodecimo.
Haurietis aquas in gaudio de fontibus ſaluatoris
Numera nunc vulnera ſi potes quoniam numeroſa
facta ſunt nimis. Nam preter quinqꝫ ſciſſuras illas
grandes. etiam a planta pedis vſqꝫ ad verticem non
vacat locus a fonte. Suſtinuiſſe namqꝫ pro nobis
pie creditur quinqꝫ milia quadringenta ⁊ ſexaginta
Unde ⁊ totidem propinauit bibendi ſanguinem fō
tes. Hinc dicitur. L x bis duo L ſuperaddas milia
quinqꝫ. Tot fertur chriſtus pro nobis vulnera paſ
ſus. Accede ergo o ſitibunda anima taberne vini pa
tent. Secundo de vſu ad quem conuertitur. q̄
re in ſermonibus ſancti Thome de venerabili ſacra
mento. Tertio vt dicatur in ſumma Nota ꝙ
ſanguis non modo attulit dicta bona. ſed omnibus
factus eſt omnia.

expiatōis ꝯfectōis ꝯdēptiōis curatiōis recōſiliatōis
Eſt lauachꝝ. cibꝰ. ē pciū. medicia. rogatū

Hunc itaqꝫ ſanguinem iugiter cum Bonauen
tura pre oculis ymaginatiue habeamus ſalutantes
⁊ cum quodam dicamus. Aue o ſanguis criſti
benedicte lauachrum mee regenerationis. Cibus re
fectionis. In altari poculum In cruce precium. In
corde medicamentum. In frōte munimētum In ce
lo pro nobis aduocatus. ymmo totius vite mee vi
uificatiuum. Anima enim omnis carnis in ſangui
ne eſt Ita vt philoſophus dicat. Corruptio ⁊ ſenec
tus non eſt niſi paucitas ſanguinis. Sicut igitur in
ſanguine naturali eſt vita mea corporalis Ita in ſan
guine tuo o chriſte eſt conſeruatio vite mee ſpiritua
lis. ⁊ perductio ad ſtatum vite immortalis. Qui em̄
biberit ſanguinem tuum habet vitam eternam.

Aſpergantur itaqꝫ oro vtriqꝫ poſtes anime mee
ſanguine tuo vt intellectus hunc ſemper conſideret
affectus diligat. ymmo ⁊ corporalis oculus ymagi
nando adeo fortiter aſpiciat vt quicquid videro appa
reat mihi tuo ſanguine rubricatum. Ut ſic angelꝰ
exterminator domum hanc preterat. Joſue verus
hanc dinoſcat. ⁊ ſic nihil mali in ea contingat Per
te cuius eſt ſanguis iſte.

De tertia huiꝰ paſchalis agni portio ne que eſt ipſius domini iheſu anima ⁊ ſpiritus.

Capl'm tertium

Placita erat deo anima illiꝰ
Sapie. iiij.
Jam de tertia portiōe huiꝰ
benedicti Agni eſt agenduꝫ.
q̄ eſt aīa ⁊ ſpūs dn̄i ihū chriſti. Que
duo qualiter differāt ⁊ q̄liter ꝯueniāt n̄ eſt huiꝰ diſpu
tatiōis. Hic accipimꝰ aīām ꝓ portiōe inferiori. ſpm̄
āt pro ſuperiori. de quibꝫ ſingulis diſtinctim eſt agē
dum quoniam diſtincta conſiderabilia habent. Et
ꝑmū de aīa ⁊ inferiore portione hec ſunt conſideran
da. Scilicet.

Anime — Qualitas / Uires / affectus / Aſſumpti defectus

En qualis vires affectus en mala q̄nta

Primo inq̄ꝫ offert ſe ꝯſidratio de hꝰ aīe chriſti
q̄litate. Qualis ſcꝫ fuerit ⁊ vt ſparſim colligit̄ ſcien
dum ꝙ talis extitit.

Hec dilcā placēs ꝑlata regēs bn̄dicta

Dilecta inq̄ꝫ deo ⁊ hōībꝫ. Pater em̄ deus dili
git filiū amore immēſo ⁊ ōni menti create inexꝑto ac
ꝑ hoc ⁊ aīām eiꝰ Sed vtinam vel modicū ꝓ aridita
te noſtra excitāda ſentire datū fuerit q̄ charitatis ar
dore diligat vnicū cordis ſui filiū pater ille eternꝰ ⁊ q̄
diligat̄ ab eo. Grande paterne dilectiōis argumētū
vox illa paterna inſonās de celis. Hic eſt filiꝰ meꝰ di
lectꝰ O vere dilectꝰ Tenendum em̄ firmiter ⁊ nulla
tenus dubitandum. ꝙ deus pater diligit chriſtū vni
genitū ſuū amore intēſiue infinito q̄ntum chriſtus
deꝰ eſt. Sed inq̄ꝫtū ē homo diligat cum pater liceat
amore infinito nō tamen infinite ſicut nec filiꝰ h̄ mō
eſt infinite bonitatis ſed tn̄ maiore dilcōne diligit de
us pater chriſtū q̄ntum eſt homo. ac ꝑ h̄ ⁊ aīām eiꝰ
q̄ꝫ totū vniuerſum viſibilia ⁊ inuiſibilia irrōnalia ⁊ in
tellectualia. Cuiꝰ h̄ eſt indiciū teſtimoniū reddēs cre
dibile nimis. ꝙ pater maius bonum ꝯtulit chriſto
homini q̄ꝫ toti vniuerſo ſcꝫ ypoſtaticā vnioēm. quod
donū ōnia dona ceteris ꝑſtita eminēter tranſcendit
vt ſupra dictum eſt de hūanitatis chriſti qualitate.
Unde vere tenēdum iuxta verba cuiuſdam doctoris
Q𝔷 vere magis deo dilecta ſit bn̄dicta illa anima q̄ꝫ
ōnis reliqua creatura. Adeo vt ſi alteꝝ duoꝝ opor
teret fieri. l' dilectā illā aīām ex vna p̄te. vel v̄ginem
mrēm cum vniuerſa eccleſia beatoꝝ ex altera parte
redigi in nihilū. Nemo tam cecus diuinaꝝ rerum eſ
timator q̄ non certum habeat quid indicet Hec ille
Idem tenet Gerſon in tractatulo ſuo ſuper cantica
dicens. Q𝔷 nobiliſſima chriſti anima ꝑncipalius fue
rit intēta formaliter ad ſui glorificatioēm q̄ꝫ occaſio

naliter in lapſoꝝ repatioēm Ipām qꝫ cūctis preſtare Multū ergo aīa iſta dilecta. Vereqꝫ dictū eſt ī criſti ꝑſona Dedi aiām meā dilectā ⁊c. Patꝫ ergo q̄ꝫ dilcā deo patri Quō āt ipa rurſus nō diſco diligebat. ſed amabat deū prēm infra agetꝛ. q̄ꝫ āt ⁊ hōibꝫ dilecta. ꝟe poſt deū ſummo gradu. Vere dilecta qꝛ amabilis ſu per amorem mulieꝝ. nō mō ſed ⁊ reꝝ vniuerſaꝝ ſuꝑ ſtaterem beſoer aurū ⁊ thopaſion vniuerſam Oia ei hec ſancti ob eiꝰ amorem vt ſtercora ꝯputauerūt

¶ Eſt ſcdo placens qꝛ vt dictū eſt Placita erat do aīa illiꝰ Quid ni eſſet placita q̄ ſꝑ vt ipē chriſtꝰ teſtatꝛ qđ placitū erat illi faciebat. q̄ꝫ āt erat placita patꝫ ex eiꝰ acceptabilitate Nam illam traditā oblatā in odorem ſuauitatis excepit. irā dimiſit. oēs ꝓ q̄bꝫ eius aīa traditur in grām ſuſcepit. O vere placitā aiām. placētem placātem. placētes efficiētē vniuerſos

¶ Tertio hec aīa eſt Nobilis ⁊ tante nobilitatis vt nō mō ceteris p̄lata ⁊ p̄ ceteris ſublimata. ſꝫ tante ingenuitatis vt illa p̄pōderet in iudicio dei ſuꝑ ōnem celſitudiēm vniuerſe reliq̄ creatꝛe adeo vt etiam ſublimior illa creatꝛa ꝟgiēm mrēm loquor hūilem ſe fateatꝛ ancillam Pro magno q̄qꝫ excelſi illi ſpūs hn̄t ꝙ in miſteriū mittātꝛ miſterij ſui. O ingenuitatem. o ꝓcelſam nobilitatem Et tn̄ nobilis hec aīa nō dedignatur humiles noſtras viſitare caſas. ⁊ vilis noſtri tugurioli fieri habitatrix O dignatioēm.

¶ Quarto hec aīa rectrix ē ⁊ regina corpꝰ ſuūꝫ nobile ſine ꝯtrarietate regēs vt nec mimā pcti ꝯtagioēꝫ vel tenuiter admiſerit. O aiām ꝟe regiām fortem. fortem vincens armatū. O ꝟe ſapientem theſaurꝫ ſapientie ⁊ ſcientie plenam. O reginā iuſtam iuſticie ꝑfecte ꝯplens formam. O rectricem magnam quia p̄mogenitam excelſam p̄ regibꝫ terre accipienteꝫ a patre gentes in hereditatem ⁊ terminos terre poſſeſſionem. O aiām poſtremo reginam benignā. q̄ nō ſolū clemēs regnicolis aut miōꝛs ſed ⁊ amica ⁊ tantoꝑe amica vt amor eius morte fortior fuerit ⁊ q̄ nēo fortius amauit q̄ aiām talem tradidit. ⁊ adeo tradidit ꝓ amicis ſuis. Regens itaqꝫ fortiter iuſte ſapienter magnifice benigne. Eſt tandem ⁊ anima iſta bn̄dicta omni benedictiōis modo de qua benedictione agitur infra de ſpū folio

¶ Hec de anime huiꝰ qualitate Eſtimet q̇ poterit q̄ꝫ ſint digne gratie agende ſuper collatione aie tl̄is.

¶ De viribꝫ anime domini Jheſu.

¶ Mēbꝝ. ij.

Nunc de viribꝫ huiꝰ aie eſt videndū. Nam ſicut aſſumpſit verā aiām ita ⁊ oēs anime vires licet heretici oppoſitū dicebāt Nā patet hoc ex ſcripture teſtimonio. Jn quibꝫ virium anime fit crebra mentio. Item hoc requirit incarnationis veritas alioquin non eſſet verus homo Idem exigit incarnatiōis vtilitas que eſt iuſtificatio noſtra. Nam iuxta damaſcenū Quod inaſſumptibile eſt incurabile eſt. Totus igitur toti vnitus eſt. vt toti mihi ſalutē gratificet id eſt gratis faciat Hec ille. Sunt igitur hic ꝯtemplande vires ⁊ potētie corporee ⁊ ſenſitiue. Et hoc tripharia conſideratione. Quantum ſcꝫ

ad
- ꝑfcāꝫ obiām
- lipidā ꝛlucētiā
- exēplarē formā

q̄ ad
- deū ⁊ rōnem
- ſciāꝫ ⁊ affectōeꝫ
- ī bono ꝯꝑuatioēꝫ

¶ Debemꝰ em̄ ꝯſiderare vires iſtas quō ꝓmptiſſime ac delectabiliſſime cum affectiōe amoroſa cū eſtuantibꝫ deſiderijs ⁊ voluptate multa ipi ſpūi ⁊ rōni ſuꝑiori ſubijciūtur. in laudem gl̄am ⁊ famulatū dei. O q̇s capiet iſtud. Debemꝰ item conſiderare. quomodo etiā dulciſſime ad nos in dei charitate afficiebantꝛ optātes ac deſiderātes oē bonum noſtꝝ. Itemqꝫ de profectu gaudētes dolētes qꝫ de iꝑfectiōe noſtra Hic nūc ihūs ſpū exultaſſe legitꝛ. hinc fleſſe infremuiſſe narratꝛ. Meliꝰ hec animo q̄ꝫ ſcripto ꝯplecti pn̄t. Cōſiderare q̄qꝫ debemꝰ viriū haꝝ exemplarē formā ſcꝫ q̄ꝫ ōne malū declinātes ꝯplectebātur ōne bonum Quomodo appꝛehēſiue nil niſi veꝝ. Motiue circa nil niſi circa bonū verſabantur. Nam cū chriſtꝰ dux ſit ⁊ oim noſtꝝ magiſter. eiuſqꝫ vita quam geſſit in carne mortali vniuerſe ſit ꝑfcōnis forma exemplar ⁊ finis ſpeculūqꝫ īformatiōis noſtre. liquet ꝙ ſicut in ōni actiōe ſic etiam in viribꝫ ſingulis ordinatiſſime ⁊ ꝑfectiſſime ſe geſſit. O quales cogitatus q̄ꝫ pios q̄ꝫ ſanctos q̄ꝫ ꝟe deo dignos. O ymaginationes q̄ꝫ puras ſacras. Affectiōes item q̄ꝫ ardētes ꝑiſſimas credendus eſt habuiſſe. Satius eſt conticeſcere q̄ꝫ ſuꝑ his ſcribere indigna. Poterit nihilominꝰ grādis h̄ meditandi copia afferri. Poterint em̄ diſtigui vires iſte ſenſitiue in apꝑchenſiuas ⁊ motiuas. poſſetqꝫ fieri ſingl̄arū ꝑtium ꝓſequutio in ſpecie. Sed qm̄ parum de his a doctoribꝫ inuenio poſitū ⁊ qꝛ ſunt ſuꝑ intellectum meū ideo ſuꝑſedēdū. Tangūtur tamen pauca de ſingl̄is viribꝫ in Roſario infra ponendo ī ꝑte. ij. Agite ergo vel interdum ⁊ ſi non plene vel tenuiter ſaltem coniiciamus de virium harum perfectione conſideremus. dijudicemus nos qꝫ eis conformemus ⁊ per earum perfectiones noſtras perfici et ſpiritui ſubijci oremus.

¶ De affectionibꝫ ſenſitiuis dn̄i Jheſu.

¶ Mēbꝝ. i.

Pari etiam modo de affectionibus domini Jheſu in parte ſenſitiua repoſitis conſideratio poteſt fieri. I

Et hoc quo ad

earum
- perfectionem.
- erga nos dilectionem
- exemplificationem

Sicūt iam tactum eſt de gaudio. de zelo ꝙ ſpū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

exultauit ꝙ fleuit ꝙ infremuit. Sic etiã de ceteris. vt de ira ꝛc. vt infra videri poterit

¶ De aſſumptis defectibꝫ aïe dñ̄ ihū
¶ Mēbꝝ. iiij.

R Poſtremo ↄſiderãda ſunt defectuū mala in hac benedicta anima ꝑpter nos aſſumpta. Nam quemadmodum in corꝑe quedã mala aſſumpſit ꝛ quedã nõ. Sic ꝑ õnia in aïa Unde circa hanc materiam Doctor ſanctus iq̄rit iſta.

ſ: aſſūpſit: foītē: ignorãtiã. paſſiões iteriores: ſēſibiles dolorẽs
Pctm̄. ꝗ fomes. ignoras. paſſio. ſenſus
an triſticiã: timorē: ãmiratioēm. irã: viator: ꝛ cõphenſor ſil̓
Triſtis. ſiue timor. mirat̃. ꝛ ira. viat. cõp.

¶ Proſeq̄t̃ ſingulas has q̄ſtiões ſcūs Thõas ↄformiter ↄcludēs ceteris ꝙ chriſt⁹ illos defect⁹ aſſumpſit ꝑ q̄s ꝑ nobis ſatiſfaceret. Ueritatē humãe nat̃e cõꝑbaret ꝛ ꝑ q̄s nobis exēplū ꝟtutis fieret. Uñ pꝫ ꝙ nec pctm̄ nec pcti fomitem nec ignorãtiã aut ceteras penalitates vicioſas ꝑpter pctm̄ originale inflictas. vt ignorantiam infirmitatem ad bonū. maliciã ↄcupiſcētiam malã nõ aſſumpſit. Penas tñ̄ exercitiuas virte ꝑfcē ꝛ teſtificatiuas humilitatis nat̃e. vt paſſibilitatē veꝝ dolorem triſticiã timorē admiratioēm irã ꝑut eſt vindicta ſꝫm ordiēm iuſticie ꝑpter nos aſſumpſit ſimul viator ꝛ cõphenſor. ꝑut hec õnia in ſua ſumma in tertia ꝑte ſanctus Thomas pulchre d̓clarat. Uñ ei⁹ dicta nõ ſunt hic repetēda

Grãs agam⁹ q̄ mala noſtra ꝑtulit ꝛ nobis ſua bona ↄtulit. Offert quoqꝫ ſe hic conſideratio illa de temptatiõibꝫ dñ̄ ihū. ſcꝫ. Quare vbi qñ a q̄bꝫ ꝛ quotiens temptat⁹ fuerit in anima hac bñdicta.
Scribūt de his paſſim doctores

¶ De ſpiritu huius paſchalis agni.
¶ Capl'm. iij.

I Q̄ꝫ bonus ꝛ ſuauis eſt dñe ſpiritus tuus Sapie. xij
Jam de ſpū hui⁹ agni immaculati videndum. Circa quem hec ſunt conſideranda. Scꝫ.

De ſpiritus —
- Qualitate
- chariſmatū plēitudine
- benedictiõe
- ꝑ nobis traditione
- ſublimi exaltatione

Qualis. q̄ꝫ plen⁹. bñdict⁹. tradit⁹ alt⁹

¶ Primo inq̄ꝫ de ſpū hui⁹ qualitate vidēdum Quo circa notãdum ꝙ huic ſpūi poterit applicari cõditiões ille q̄ ſapie. vij. hñtur. Ubi d̓r. Eſt em̄ in illa ſpū intelligentie ſanctus. vnicus. m̄ltiplex. ſubtilis diſt⁹ mobilis incoīq̄nat⁹ cert⁹ ſuauis amãs bonum nihil vetãs bñfacere. human⁹ benign⁹ ſtabilis cert⁹ ſecurus oēm hñs ꝟtutem oia proſpiciēs. ꝛ q̄ capiat oms ſpūs intelligibiles mūd⁹ ꝛc. Que denominationes ſeu ꝓꝓetates licet magis ꝓprie ſpūi ſancto rõne ſue eſſentie ꝛ effectuum aſſignent̃ vt d̓r in pantheologia Tytulo de ſpūſcõ. Poſſunt tñ̄ pulchre ꝛ deuote ſpūi huic compari vt pꝫ ↄſideranti. Eſt enim iſte ſpūs ſanct⁹ quia ſanctoꝝ ſancti. Eſt vnicus id ē ſingl'aris. illius ſcꝫ q̄ de ſe dicit. q2 vnic⁹ ꝛ pauꝑ ſum ego ꝛc. Multiplex ꝟtutibꝫ ꝛ effectibꝫ. Et ſic de ſingulis poterit applicatio fieri. ¶ Item ↄſiderãda ē ſpūs h⁹ nobilitas Tum quãtum

ad { p̄deſtinationē / creationem / aſſumptioēꝫ } vbi q̄rēdū ſi { ſit p̄deſtinat⁹ / ꝑfctior ẽari ꝑt / ſꝑvnit⁹ ſubſtitit }

Longum eſſet proſequi hec per ſingula. videantur doctores ſuper tertium ſcribentes. Et ſanctus Thomas in tertia parte Summe ſue.
Hec de qualitate.

¶ De plenitudine chariſmatū ſpūs huius
¶ Membꝝ. ij.

Secundo offert ſe ſpūs iſte ↄtemplandus quo ad grãꝝ ꝛ chariſmatū plenitudinem d̓ q̄bꝫ qm̄ infra agit̃ in ſpecie. hic videndum M quomodo plenus fuerit in potētijs ꝛ quali plenitudine. Unde notandum ꝙ ſpūs iſte plenus grē ꝛ veritatis fuit. ſic impletus grã ſapia iuſticia ꝛ gl'a vt eius vnius grē ꝛ gl'e plenitudo p̄ponderet ſuꝑ oēꝫ plenitudiēm relique creature. Non em̄ ei datus ē ſpūs ad mēſuram ſed in eo habitauit plenitudo diuinitatis. ¶ Circa quam plenitudiēm hic concurrunt videnda.

Scꝫ —
- qualis eius plenitudo fuerit
- qualiter ab alijs diſtet
- quibꝫ plenus fuit

¶ De primo notandum ꝙ talis ea plenitudo fuit qualem iohannes diffinit quia plenus gratie ꝛ veritatis fuit vnctus oleo leticie pre omnibꝫ conſortibus ſuis. Plenitudo ergo eius eſt plenitudo ſpiritus ñ ad menſuram dati ꝛ adeo dati vt vniuerſe ciuitati ſãcte ſufficiat fluminis huius impetus ad letificãdum ciuitatem dei ꝛ ciuibꝫ eius. prout pulchre declarat q̄dam doctor Aut ſꝫm Albertum Plenitudo iſta hec eſt. ꝙ Chriſtus homo habuit omnia per grãm que habet deus per naturam. Et nulla gratia in eo fuit diminuta vel ocioſa aut a contrario impedita ſed õnia in ſummo. Et hec proprie eſt gratia vnionis (vt pꝫ infra) propter quam inconꝑabiliter omnem reliqui corporis plenitudinem excedit. Que etiam tanta eſt ꝙ eccl'a canat. Quem totus mūdus non capit portant puelle viſcera. Quod non ſolum de verbo v̓ratione verbi verum ꝛ de aſſumpta carne vere dicit̃.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Cui iſta tanta eſt gracie ſapientie ⁊ iuſticie plenitudo. ꝙ eam relique creature vniuerſitas cape non poſſit ſed nec equare. O ſupplenam plenitudinem.

¶ De ſcdo autem qualiter hec plenitudo ab aliis diſtet Sciendum ꝙ multiplex plenitudo diſtingui ſolet.

Scȝ — Sufficientie
Excellentie
Super effluentie

Etcetera vt ptȝ. Uel iuxta Albertum Eſt multiplex plenitudo gratie.

Quedã — datiua ⁊ effluxiua ñ receptiua
r̃ceptia datia nõ retentiua vt cãnalis
receptia ⁊ retẽtiua ñ datiua vt vas
r̃ceptiua datia ⁊ retentia vt fons

¶ Prima conuenit ſoli deo. Unde ſcribitur. Facies tua plena gratia ꝛc. Scda conuenit ſacerdotibꝫ in mortali conſtitutis. Tertia ſanctis ſacramenta eccleſie non miniſtrantibꝫ. Poſtrema aũt prop̃e congruit chriſto q̃ plenus gratie ⁊ veritatis. De cuiꝰ pleĩtudĩe accepimꝰ oẽs euãgeliſta teſte.

¶ Quibꝫ is ſpiritus fuerit plenus. ¶. §. i.

De tertio autem quibꝫ is plenus ſpiritus fuit. Notandum ꝙ chriſtus ⁊ eius ſpiritus his plenus fuit quia habuit

pleĩtndinẽ — grẽ
ſapie
meriti
— In — Affectu
Intellectu
Ope ⁊ effectu

Agunt de his ſuper tertium ſcribentes. ſȝ ⁊ bõauentura pulcherrime de his in ſuo breuiloquio

¶ De plenitudine grẽ in affectu ¶. §. ii.

De plenitudĩe grẽ in affectu tenendũ Qȝ in benedicto dño ihesu a ſui ↄceptione fuit plenitudo omnis gratie.

Quantum ad grãm ſingularis pſone p hãc habens õnis culpe immunitatem

Quantum ad grãm capitis p hãc hñs influẽs vitã

Quantũ ad grãm vniõis p hãc hñs adoratioẽȝ latrie

Proſequitur hec pulcherrime deuotum Bonauenturam inſequutus Ubertinus in prima parte ſua Tytulo Jheſus plene dotatus. Habet item circa ſingulas has gratias ſanctus thomas ſuas queſtiones pulchre queqȝ declarans in tertia pte Summe. Legat quiſqȝ deuotus iſta quia vere deuotum eſt ruminare iſta que breuitatis cauſa tranſilimus.

Adoremus igitur ſpiritum hunc propter grãȝ vnionis. Ueneremur ob gratiam perſone ſingularis. Amplexamur propter grãm capitis ⁊ indiuiſibiliter tali capiti adhereamus. petamus quo nobis influat motum ſenſum ⁊ vitam. Plurimum enim membra tali capiti obſequi tenentur. vt Ubertinus declarat.

¶ De ſapientia domini Jheſu qua plenus fuit in intellectu.

¶. §. iii.

Poterit ⁊ in hunc modum grandis fieri ſermo de Sapientia Jheſu xp̃i. qua plenus fuit in intellectu. Sed de hac agitur vbi ſupra.

Et tenendum ꝙ quia ipſe eſt deus ⁊ homo. Jdeo in ipſo eſt omnis plenitudo ſapientie. non ſolum quantum ad cognita verumetiam quantum ad differentiam cognoſcendi. Fuit enim in chriſto Jheſu domino noſtro.

ↄgnitio — ſẽpiteȓalis
ſenſibilis
ſciẽtialis
— ex pte — diuinitatis
ſẽſualitatȝ ⁊ carnis
mẽtis ⁊ ſpũs

Sunt ⁊ alie plures diſtinctiones de cognitione ⁊ ſapientia Jheſu Jta ꝙ in vniuerſo quinqȝ aſſignentur. Scȝ p̃ma ſm naturam diuinam. ſcda p gl̃am tertia per gratiam. quarta ſm naturam integram. quinta ſm ſenſibilem experientiam vt bonauentura vbi ſupra ⁊ infra folio ⁊ ſm harum diuerſitatem diuerſa diuerſimode nouit.

p ↄgnitõeȝ — ſpũalem
ſenſualẽ
ſpũalem
— vt — deus
hõ
viator
— nouit — omnia
p ſẽſꝰ expta

q̃dã p — nat̃aȝ
grãȝ
gl̃aȝ

Per cognitionem ſm grãm vt illuminator nouit ad hoc neceſſaria. Per cognitionem ſm gl̃am vt comp̃henſor nouit differenter omnia O q̃ȝ immenſa ſapientia iſta Qua in q̃ʒtũ redemptor habuit oĩa peccata expiare vñ ⁊ õnia ⁊ ſingl̃a ea habebat cognoſcere: Et ediuerſo omnia bona cum per ipſum inſtaurata ſunt omnia. Scribit venerabilis Hugo ſingularem de chriſti ſapientia epiſtolam quam non ab re eſſet hic tractare ſed procedendum eſt.

Accurre igitur o tu ceca inſipiens ⁊ curioſitatis auida anima mea ad hunc om̃is doctrine fontem. Jnde ſcientiarum ſalubrium aquas hauri. Ab hoc ſole tuas illuſtrari tenebras depoſcas. Cum dubia ĩ ſcripturis inueneris ab hoc diſſolutionem petas Jpſe enim habet clauem dauid cui aperuerit aptum ẽ. Non iam ad alios inordinate aſpires cum in hoc vnico omnia habes.

¶ De merito chriſti ⁊ perfectione eius in opere ⁊ in effectu.

¶. §. quartus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

DE pfectione aūt meriti chriſti ſciendū qȝ fuit in eo omnis meriti pfectio ꝛ plēitudo. Qd̄ ex plurimis ꝯiectaṫ potiſſimū ex iſtis

Quis q̄ cui qā ſibi q̄d q̄ntū modꝰ ipſe

¶ Primo q̄ꝫtum ad eū q̄ merebaṫ. qꝛ nō tm̄ homo erat verūetiam deꝰ dei āt opa pfecta ſūt. Scd̄o q̄ntum ad mediū p qd̄ merebaṫ. qꝛ p pfectiſſimū habitum charitatis ꝛ p pfectiſſimū exercitiū ṽtutis in orādo in agēdo in patiendo. Tertio q̄ntum ad eum cui merebaṫ qꝛ nō tm̄ ſibi ſed q̄ꝫ maxime nobis ꝛ ōibꝫ electis. Quarto q̄ntum ad tempꝰ in quo merebaṫ qꝛ ab inſtanti ſue ꝯceptiōis vſqȝ ad horam mortis. Quinto q̄ntū ad id quod ſibi merebaṫ. ſcȝ glorificationem corpis. acceleratioēm reſurrectiōis. clarificationem nōis. ꝛ dignitatem iudiciarie poteſtatis. Sexto q̄ntum ad id quod nobis qꝛ nō tm̄ gl'am verūetiā grām ꝛ veniam. Septio q̄ntum ad modum q̄ merebatur quia omnibus modis merendi quorum tres ſunt. Scilicet

vel de { idebito faciēdo debitū / debito magꝭ debitū / debito vno mō faciēdo debitū } ſic nob ꝓꝑe meruit — ſic ſibi. ꝛc̄.

Perfectū igitur meritū chriſti Jta ꝙ ſup eiꝰ meritū ōnia alia merita humane naṫe hn̄t fundari ꝛ ab ipſo proceđūt ſicut pullulationes a radice. Et hoc eſt ſolum meritū in quo poſſumꝰ ſaluari. Nam p hoc plene ſatiſfactū iuſticie diuine nō ſolum ꝓ toto genere humāo in cōi. ſed etiam ꝓ quolibet hoīe in ſingl'ari. Et nō ſolū in quolibet hoīe ſingl'ari maliciam vite ſuę. q̄ſi in q̄dā aceruo cōi emūdauit. Sȝ vt hubertinꝰ ait. Pro q̄libet pctō ſingl'ari maculam luit ꝛ defleuit. penam ſoluit ꝛ ꝑtulit ꝛ ab ipā reum abſoluit. veniam ꝛ grām impetrauit. Jp̄mqȝ in ope ſuo meritorio adiuuit ꝛ aſſociauit ꝛ om̄e bonū in ſingl'ari ꝛ ſpeciali qd̄ vnq̄ꝫ habebimus in hac vita ſiue in beatitudine eterna p̄us ip̄e nobis meruit radix meriti factꝰ prius a prē ip̄e nobis accepit ꝛ ꝓ ip̄o inetnū patri ſe ſubījcit ip̄m laudat ꝛ bn̄dicit. ꝛ ſibi inetnum de ōibꝫ noſtris gratꝰ exiſtit. Vn̄ q̄ ex nobis nihil niſi filīj ire nihil niſi mortem eṫnam meremur. in chriſto omne meritū habemꝰ Jta ꝙ dicere debemꝰ Oīa opa nrā operatꝰ in nobis es dn̄e. Et ad ita nobis merendum tm̄ aſſumpſit de pena ꝛ dolore tam interius in cord̄ q̄ꝫ exterius in corpe. ꝙ ōnino eſt nobis ineffabile. Et tamen ad hec patienda ꝛ nobis merenda tam agilli mo ſaltu tam velociſſimo curſu occurrit qualem nō mens ꝯcipe poteſt vt vere exl'tauerit vt gigas ad currendū viā. ꝛc̄. Enumerat vbertinꝰ decē amoroſos ꝛ agilli mos ſaltus quos fecit bn̄dictꝰ Jheſus a ſue ſublimitatis extremo in noſtra inſfirma q̄ꝛ eſſet ꝯſideratio deuota. ſed fieret ꝓlixa.

¶ Itemqȝ huic loco quadrat ꝯſideratio de voluntate chriſti q̄ diſtingūiṫ multipliciter a doctis. ſȝ plene de his agitur in locis p̄memoratis. Vn̄ hec alibi legēs o aīa chriſtiana in dn̄o ih̄u tuo exulta in quo es q̄c̄q̄d es ꝛ extra quem n̄ niſi male es q̄ tibi ōnia eſt. Plaudāt alīj ſibi de merito de bono ope ſe iactēt Tu nullum meritum tene. niſi q̄ntū chriſtꝰ tibi meruerit ꝛ trinitas brā acceptauerit. Gaude cū vbertino i mēſura quā tibi dn̄s diſtribuit. in funiculo diſtributōis tue. in hac bn̄dicta terra ꝓmiſſiōis cordis boni Jh̄u cuiꝰ portione cōtenta canta cū ꝓpheta. Funes ceciderunt mihi in p̄claris. etem̄ hereditas mea p̄clara eſt mihi. O funes o hereditatē o ṽe meritoſi. q̄ h̄ merito chriſti gloriaṅt. O nc in me chriſte bōe tua merita depdita iri ſinas. erro enim ſi alia inquiram. Omnia bona mea ſunt tua dona ꝛ iō magꝭ obligātia

¶ Quomodo ſpiritus is benedictus.

¶ Mēbꝝ tertiū.

IAm de huis ſpūs ymmo ꝛ totius chriſti benedictiōe videdum De cuiꝰ bn̄dcōnibꝫ pulcherrime agit dn̄s Albertꝰ in libro de laudibꝫ ṽginis gl'oſe: Unde hec notanda ꝙ Bn̄dictio dr̄ his modis. R

Signat ſupponit in pte mō bn̄dictus:

¶ Primo fuit benedictꝰ q̄ntū ad ſignificationem Quia ſic bn̄dictio dr̄ ꝛ eſt.
Omnis maledicti euacuatō qꝛ caruit fomite i grātia in cineratione
Omnis boni poſſeſſio quia poſſedit naturam diuinam humanam coniunctam
Fecūditatis exaltatio qꝛ pater in ēe naṫe grē gl'e
Congratulantiū collaudatio quia laudatus ab āgelis. hominibꝫ creaturis.

Notenṫ ṽba ſingl'a qꝛ habundantia eſt in eis ꝛ deuota materia q̄ cōſideranti ſatis ē nota Vn̄ nec ꝓſequēda ¶ Fuit qȝ bn̄dcs ſm oēȝ ſuppōnem.

Sic ei ē bn̄dcō i { natura / gratia / gloria } ꝛ ſic xp̄s ſumme

In naṫa āt fuit dn̄s ih̄s bn̄dictꝰ Et hoc

q̄ ad { corpꝰ qd̄ matia forma armonia optim / aīāȝ carētē ōi malo. r̄pletā bono. vnitā deo / deitatē i opibꝫ. in ſeip̄o. in ſuis donis }

Benedictus item fuit chriſtus Jheſus in gratia. Quia habuit

grāȝ { icreatā cū prē. qꝛ d̄s dei filiꝰ ſpirator ſpūs / c̄atā cū mrē oēm grāȝ accepit dedit i pleuit / coniūctam cum vtriſqȝ qꝛ ſic filius plurium } redemptor ꝛ beatitudo hoīm.

In gloria quoqȝ benedictus fuit chriſtus Dn̄s

gl'aȝ { creatoris in mīa. iuſticia gl'a / ꝯp̄heſoris aureā ꝛ ſupabūdāter oīa / r̄deptorꝭ liberator hoīȝ victor dēonū exaltator } Hoīȝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Fuit qꝫ ſcḋo bn̄dict⁹ ſm ptes integrales:
q̄ ad ⟨ origiem bn̄dictā ꝯnitatē prēꝫ. v̄ginē mrēꝫ: / cēntiā. in odore ſapore valore / efficiētiā nos bn̄dicēs ſcēe naꝫ grē ⁊ glē
Et ob h̄ merito a nob̄ bn̄dicēd⁹ ſp paſſiue corde ore ⁊ ope. ¶ Eſt etiā poſtrēo bn̄dict⁹ p oīa ⁊ ſm extre/ mū modū bn̄s. ſ. oēs bn̄dcōnes.
bn̄s ⟨ v̄ginalem / vidualem / ꝯiugalem ⟩ qꝛ ⟨ v̄go ⁊ pꝛ ſicꝫ maīa v̄go ⁊ mr̄ / ſpōſus eccl̄e ablat⁹ / eccl̄e vir ci deſpōſat⁹
¶ Oīs pterea bn̄dcōnes in ſcripꝫis poſite huic in ſummo ſunt attribuende. Habuit em̄ oīm oīs dignitates vel p ſe vel in equipollenti excellentiſſimo ꝯgruēti vt Albertus ibi declarat. Vn̄ ptꝫ qꝫ copioſe hic āmiſtraꝫ deuote meditatiōis materia. qꝛ poteſt fieri applicatio oīm bn̄dcōnum q̄ bn̄tur in biblia vt ḋ bn̄dictionib̄ dieꝝ patriarchaꝝ ſacraꝝ mulierum ⁊c̄. q̄ oīs chriſto ſunt applicabiles. Hunc igiꝫ vere bn̄dictū ſpm̄ ⁊ merito a cūctis bn̄dicēdū in noīe dn̄ veniētē deuote amplectere eulogiū illud in aureꝫ ei⁹ ſuſurra dicēs Ingredere bn̄dicte dn̄ curſoris ſtas Nam ſi hūc bn̄dictū deuote accepis nō inbn̄dict⁹ manebis. Maior archa hic. Si ad arche ingreſſum bn̄dicebaꝫ obededom dom⁹ nō ad chriſti itroitū amās benedicitur ſpiritus.

¶ De ſpūs hui⁹ p nobis traditione/
¶ Mēbꝝ. iiij.

S Iam q̄rto de hui⁹ bn̄dicti ſpūs in cruce pro nobis traditiōe ꝯſiderandū quō ſcꝫ tradi/ tus ſit qn̄ inclinato capite tradidit ſpm̄ ⁊ emiſit ⁊ hoc voce magna clamādo. Qui q̄dē clamor vt vbertin⁹ in ſua q̄rta pte pulchre pſeq̄ꝫ. magni fuit valoris ⁊ efficacie.
Nā ⟨ excitauit prēm / terruit hoſtē / māifeſtauit ſe deū / aīauit hoīem ⟩ ad ⟨ exaudiēdū / fugiēdū / ꝯfitēdū / ꝯgrediēdum
¶ Ante em̄ plures clamauerūt nec exaudiuit eos de⁹ ſed hui⁹ vni⁹ cui⁹ orō nō fuit rauca raucedine peccati p reuerētia exaudita ē a prē. iuxta illud pſ. xvi. Ego clamaui qm̄ exaudiſti me de⁹. ¶ Scḋo clamor iſte in tradendo ſpm̄ terruit hoſtē ad fugiendū, quia erat victorie ſignū. In cui⁹ figura cū veniſſet archa i caſtra. vociferat⁹ eſt ōnis iſrael clamore grādi ⁊ phi/ liſtei audiētes vocem clamoris dixerūt Que nam eſt hec vox magna clamoris ⁊c̄. Seq̄ꝫ Timuerūtqꝫ philiſtei ⁊ ingemuerūt dicētes. Ve nobis. ⁊c̄/ Sic diaboli territi ſunt clamore chriſti. Tertio manifeſtauit ſe deū. Cū em̄ moriētes deficiētib̄ vitalib̄ ſpiritib̄ vix valeant reſpirare. inſigne deitatis fuit ꝙ morti imediate propinquus ſic alte clamauit. Vnde centurio videns ꝙ ſic clamans expiraſſet confeſſus eſt. Vere filius dei erat iſte. ¶ Quarto is clamor animauit martires ad congrediendum Clamor em̄ ducis ani/ mat milites ad pugnam. Cuius pulchra figura ſcri/ bitur iudicū ſeptimo. De gedeone ⁊ ſocijs e⁹ qui cō/ clamauerūt deo ⁊ gedeoni ⁊ vicerunt.
Tradidit ergo ſpm̄ clamando. Item tradidit aīām in manus patris ipſam commendando dicēs Pater in manus tuas commendo ſpiritum meum Quod verbum eſt.
v̄bū ⟨ mire recōmēdatiōis electi collegij / doloris intentiſſimi / victorioſiſſimi triūphi vt pſeq̄tur de/ note vbertin⁹ vbis.
¶ De huius inuicti ſpūs victorioſo egreſſu dauid p̄dixit. Exibit ſpūs ei⁹ ſcꝫ p ſepationem a carne. ⁊ reuertetur in terrā. i. in corp⁹ ſuū in reſurrectiōe. In illa die (reſurrectiōis videlicet) peribūt oīs cogitationes eorum (iudeoꝝ ⁊ hoſtis antiqui) Compūgere nūc anima mea ⁊ viſa tam nobiliſſimi ſpūs traditione doloroſa luctum vnigeniti fac tibi planctū amarum ſup ablato ⁊ tradito h̄ ſpū deſiderabili votoruꝫ tuoꝝ. Nam ſtupenda nimis neq̄ꝫ ⁊ impia erit ani/ ma mea vt vult vbertinus inſenſibilitas tue obdu/ rationis maligne ſi ad tam exceſſiuos morientis ih̄ū ⁊ ſpm̄ ſuū ⁊ ſpm̄ talem tradentis clamores q̄ etiam lapides ſcindūt. terram ꝯcutiūt. celi luminaria fe/ riuut. ⁊ quod terribilius eſt mortem ipām abſorbendo degluciūt. nō tota pfundaris in profluuiū lachri/ marum. faciens tibi planctum amaꝝ ſup talis ſpūs traditiōe. Nec te iam rōnalem creaꝫam reputes vel ſaltem inſenſibilem petram ſed infernalem maliciā ⁊ dyabolica ingratitudine induratam. ſi ad tanti clamoris vocem nō frāgaris. ſi ad talis ſpūs traditi cōmemoratioēm nō conpūgaris. ſi ad tanti piaculi recordationem cōpaſſiua pietate non molliris Hec ille. Supeſt circa hui⁹ ſpūs traditionem alia plurima materia deuotiōis. puta de rōne de mō traditionis. Offeruntqꝫ ſe hic queſtiones quedam affectiue pariter ⁊ intellectiue. Puta ſi violentia ſpirit⁹ fuit ablat⁹. Si ſine paſſiōe aliqn̄ abceſſiſſet Itemqꝫ ſi plura pferre potuiſſet.

¶ De hui⁹ ſpūs exaltatione ſublimi.
¶ Membꝝ. v.

T Poſtremo conſideranda occurrit huius ſpiritus exaltatio ſublimis. Nam omni hu/ milianti exaltatio debetur. Et ergo ſicut ſe ſumme humiliauerat tradendo ſeſe in mortem. Ita equam exaltationem accepit ⁊ gloriam. Iuxta illud apoſtoli. Propter quod ⁊ exaltauit illum. ⁊c̄. O vere excelſum pre regibus terre ⁊ omnibus etiam ſummis ſpiritib̄ illis exaltatum ſpm̄.
¶ Cuius ſpiritus benedicti altitudo ex hijs conij/ citur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

deo inſepabil'r ſp vnit⁹
q̇a inter oīa creata pfectiſſimus
iugi fruitiōe etiam in terris btūs

¶ Quā ergo putas is ſpūs eſt iam gl'oſus in celis q̇ tanta gl'a ⁊ altitudine p̄dit⁹ fuit in terris. Uere ā plior ⁊ felicior eſt huius vni⁹ ſpūs diuini gl'a q̄ȝ ſint oīm electoꝝ ſimul in vnum coaceruata gaudia Unde ⁊ iſte ſpūs ſolus clarius ꝯſpicit ac ardētius pfruitur ac diligit ſummam ac pfectiſſimā trinitatem q̄ȝ oīs mentes create ſimul ſumpte. Quis q̄ſo taceo de eſſentiali beatitudine ſpūs hui⁹ q̇s vel accidētali a gaudia ei⁹ mente vel expte attinget. Quis gloriaȝ illam in quam patiēdo intrare optuit ⁊ iamītrauit Quis nomen illud ſup oīe nomē. q̇s honorem celici exercit⁹ ꝯmēorabit. Puteus hic altus nimis nec vas intellect⁹ habeo q̄ haurire poſſum Unde ſitiens quemadmodum ad fontes aquaꝝ ceruus Jta ſitio dn̄e ihesu videre ſpm̄ hunc in decore ſuo. O quando veniam. qn̄ ſpm̄ hūc facieten⁹ ꝯtemplabor. Cupio diſſolui ⁊ ēē cū xp̄o. ⁊ huic beatiſſimo viuifico ſpiritui ꝯiūgi. O imple tu in bonis deſiderium meū. o ſpūs ſancte. o ſpūs recte. o ſpūs principalis. Reforma deformem meū ſpm̄ q̄ poſt attingam ad videndū d̄coratū te in gloria ſpiritum per traditionem illam ſpiritus tui. Amen.

A ¶ De quarta huius agni portione videlicet de inteſtinis. ¶ Capl'z. iiij.

Cum inteſtinis vorabitis Exod̄. xi. Per hec inteſtina intelliguntur ſm doctores occulta gr̄āꝝ chriſti miſteria Circa que hec concurrunt conſiderāda. Scilicet quomodo benedict⁹ iſte dei agn⁹ habet in ſuis inteſtinis. i. in īterioribꝫ aīe p̄ter dicta ꝯmes gr̄ās.

Scȝ ꝯmunes / ſpeciales / p̄uilegiatas — cū pluribꝫ cōiter / aliq̇bꝫ ſingl'ariter / in ſe ſingl'arit̄

¶ Quid ni haberet oīs gr̄ās de cui⁹ plēitudine accipiūt oīs eas Oīs dico oīs. q̄ȝ ⁊ angeli oīs ⁊ homiēs. q̄ꝝ oīm eſt caput influens eas. Quicq̇d igit̄ vm̄q̄ȝ boni fuit in creaturis p excellētiam exceſſiuaȝ eſt in chriſti noſtri inteſtinis. Si eīm iuxta diuinum dioniſium ſupiores angeli inferioꝝ p̄petates hn̄t cū excellentia earūdem quid non habuiſſe putandum chriſtum oīm dn̄m. Potiſſimum. cum vnxit eum deus pre conſortibꝫ ſuis. Cum ⁊ apoſtolo teſte ex ipſo ⁊ p ipſum ⁊ in ipſo ſunt omnia. Jta vt damaſcēo teſte primicias noſtre maſſe accepit. Habuit igitur gratias omnes cōmunes.

¶ De gratijs communibꝫ

¶ Mēbꝝ p̄mū.

Gratie autem communes iuxta Albertuȝ ſunt hee. Scȝ.

theologales cardinalis	ſp̄s ſcī	ſacrā	t⁹ ſpūs	btitudines
Virtutes.	dona.	ſacra.	fruct	beo·
gr̄ās ḡtis datas		aureolas fruct⁹	ꝯiugū vginū viduarum	
grat.	premium.		ſtat.	

B

¶ Copioſiſſiā offert̄ h̄ dilucidāda meditatiōis materia. vidl'ȝ de ſingl'oꝝ hoꝝ ad chriſtū applicatiōe. de mō q̄ has v̄tutes habuit ⁊ hmōi. Scribūt de his latiſſime doctores ſup tertiū ſentētia. ⁊ ſcūs tho. ī t̄tia p̄te ſue ſumme Mouēs pl'imas circa ſingl'a q̄ſtioēs q̇s h̄ recēſere aut differere lōgū eēt vn̄ ſmittim⁹ ad illos h̄ vnū dicētes. Qȝ firmiſſime eſt tenēdū q̄ ab iſtā ti ſue ꝯceptiōis aīa dn̄i ihū ōni impleta eſt gr̄ā habitnali. dōis q̄q̄ȝ ſpūſſcī ōniq̄ȝ ſapia ⁊ v̄tute. nullā p̄ſus ipfcōnem hn̄s Fidē āt ⁊ ſpem nō habebat q̄m diuitatem btifice ſp vidit. Eodē etiā tūc ipleta fuit ōi gr̄ā gratis data. ſcȝ grē ꝓhetie miraculoꝝ linguaꝝ diſcretiōis ſpirituū. ceteriſq̄ȝ enumeratis. Jta q̄ in ōibꝫ his nūq̄ȝ pfecit q̄ȝtū ad habitus ipos infuſos vt vult dyoniſius carth. nec q̄ȝtū ad p̄miū eēntiale nec ſibi de illo p̄mio aliq̇d meruit. Interea eodē inſtāti p̄dicto humāitas chriſti ōni creat̄e p̄lata ē ⁊ oēm poteſtatē ī celo ac in terra a v̄bo recepit Quia vt aſſerit damaſce. Hoc pēit⁹ ꝯdecēs fuit vt mox ex q̄ hūanitati cōicatū fuit illud bonū imēſum vidl'ȝ pſoāle vel yp̄oſtaticū eſſe v̄bi p q̇d hō v̄e eſt d̄s. Cetera q̄q̄ȝ oīa bōa iā dicta q̄ creata ſunt. atq̄ȝ finita cōicaret̄ eidem De hac tn̄ ōnipotētia aīe chriſti doctores ſuas q̇s p̄terim⁹ queſtiones habent.

¶ De v̄tutibꝫ in ſpecie. ¶. §. i.

At notādum q̄ nō mō fiet ꝯſideratio p̄tactoꝝ in gn̄e. veꝝ etiā vt magis moueat̄ hō deſcēdēdū eſt ad ſingl'as ſpēs ⁊ ptes tā itegrales q̄ȝ ſubiectiuas cardinaliū v̄tutū ⁊ ceteraꝝ Utilius eīm ⁊ p̄gnātius ē ꝯſiderare v̄tutes dn̄i in ſpecie q̄ȝ in genere ipo Puta de hūilitate pauptate charitate r̄uerētia obediētia ⁊ ceterꝫ. dn̄i ihū. O q̄ ſic ad ſingl'os v̄tutū flores i hūc ortū ꝯcluſum i hūc paradiſuȝ d̄liciaꝝ in hec dn̄i iteſtina deſcēderet ꝯtēplādos odorādos miro reſpgeret̄ odore Deſcēdam⁹ itaq̄ȝ exempli cauſa in hanc arcolā v̄tutū Uorem⁹ q̄ȝ vel pauca d̄ iteſtinis hui⁹ agni paucl'os ex h̄ orto legam⁹ flores C

¶ De charitate chriſti ¶. §. ij.

At in p̄mis Roſam charitatis dn̄i ihū intueamur. De cui⁹ charitate poſſet fieri lōg⁹ ſermo puta de charitate ei⁹ ad deū prēm. Item ad primuȝ frēm. Diligit chriſt⁹ prēm inq̄ntū eſt de⁹. ⁊ ſpiritum D

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſcm̄ amore immenſo ⁊ p̄rſus infinito. Sꝫ hāc amatioē̄m diuinam q̇s enarrabit Quātum deꝰ pater amat deum filium tm̄ deꝰ filius deum prē̄m. De q̄ dilectiōe ⁊ mutua fruitiōe ſupbeatiſſime trinitatis inter ſe deuotiſſime ſcribit dyoniſiꝰ carth. In de contē platiōe. declarās qm̄ illic omnis rō ꝯcurrit amoris. cuiꝰ ꝟba. plixum eſſet ponere cūcta. videant̄ ibi Porro inq̄ꝫtū chriſtꝰ eſt homo nō diligit prē̄m amore infinito qm̄ ip̄e vt ſic eſt finitꝰ ſed tn̄ maiori ac magis ardenti q̄ꝫ om̄s ſimul electi q̄ ſunt vel fuerūt. Dn̄s em̄ ih̄s ōnibꝫ diligentibꝫ deum diligentior neqꝫ ſolū diligens veꝝ ī vertice ⁊ cacumine dilectiōis conſtitutus amās dei. ⁊ oīm amantium amātiſſimꝰ adeo vt āōr ⁊ ardor ſeraphicꝰ eiꝰ amoris ꝯpatiōe. languēs q̄dam tepor hn̄dꝰ ſit. Imo ōnis amor btōꝝ ⁊ ſcōꝝ velut ſtilla ſitule ſic ad abiſſum amoris illiꝰ creati.

Cuiꝰ amoris magnitudiē̄m eſtimādam dn̄s ih̄ūs ex magnitudine obedientie ſue deſignauit dicens. Sꝫ vt cognoſcat mūdꝰ q̄ꝛ diligo prē̄m ⁊ ſicut mādatum dedit mihi pater ſic facio. ſurgite eamus hinc. Igit̄ ex mēſura obedientie ſue mēſura dilectionis eiꝰ cognoſcēda ꝓponitur. Sed maiorem dilectioē̄m nemo habet vt aīām ſuam q̇s ponat ꝓ amicis ſuis. ꝗ ⁊c.

Item ip̄e eſt rex gl̄e regnum amoris fundās valde ꝗ ſuꝑ oē̄m eſtimatioē̄m amās Item ip̄e plena diuini amoris etiā ſummis ſpiritibꝫ ymago. Intēſum ergo oportet eſſe eius amorem. Quō em̄ amorē ſeraphicū incenderet. nō dico amor ſed feruor tepidus.

Chriſtus āt homo incēdit ſeraphin ſuꝑ mūr ⁊c̄. Habꝫ ꝯplures vere deuotiſſimas ꝺ ħ amore notl̄as doctor q̄dam diſtinguēs triplicē amorē dn̄i ihesu. ſcꝫ.

In
- ſeip̄m
- totā eccl̄am ſuoꝝ fideliū
- deū trinitatem

Sed quid multa dicere iuuat vbi ōnia indicibilia. Vis noſſe q̄ntū te amarit attēde q̄ntū ꝓ te fecerit. O ve tibi ōni criſtallo infrigidatiori aīa que tanto charitatis igne n̄ incaleſcis O amor ih̄ū accēde me O amoris exē̄plar ſequar te.

De humilitate chriſti. § .iij.

E

Essent in hūc modū de viola humilitatis dn̄i ih̄ū deqꝫ lilio caſtitatis. item de flore pauꝑtatis diſſerenda niſi ꝓlixitas obſtaret. Quis em̄ chriſto hūilior. q̇s chrō caſtior. q̇s item eo vnq̄ꝫ pauꝑior? Paſſim de virtutibꝫ his doctores in ſuis ſcriptis agunt. Habet Gerſon ſmonē de hūilitate dn̄i ihesu Item habet plurima vbertinus: Et plurima deuotionis plena de virtutibꝫ dn̄i ih̄ū. ponūtur in vita marie ꝺ oegenes. Bonū q̄dem eſſet nos ħ īmorari ſed paucis dici non poſſunt. Quiſqꝫ quanto amantior dei tanto humilior tantoqꝫ pauꝑior ⁊c̄. Attende hec exemplaria virtutum o anima mea. virtutum inops ī domino virtutum. videqꝫ eregione quantum diſtes a perfectionis exemplari. ⁊ toto corde exora quo ſuis ꝟtutibꝫ perficiaris. Nulla enim alia tibi propior breuior perfectior via ad virtutum diuitias conſequendas niſi a domino eas expetere virtutum. vt docet Mechteldis.

De ſpecialibꝫ gratijs dn̄i ih̄ū chriſti.

Membꝝ. ij.

Secundo iam de gratijs ſpecialibꝫ dn̄i Ihesu agendum Quo circa notandum ꝙ dominus Ihesus habuit omnes grās ſpeciales. Et ħ ſ̄m om̄s modos F

q̄ꝛ. ſ. ad
- generatioē̄ꝫ ⁊ vite ingreſſum
- ꝯuerſationē ⁊ vite ꝓgreſſum
- mortē ⁊ vite egreſſum

Speciales grē q̄ ad vite ingreſſum Iuxta Albtū.

ſc.
- ꝓ̄figuratio
- ꝓphēcatio
- ānūciatio
- mira ꝯceptio
- ſp̄s r̄pletio

dn̄s ih̄s
- oībꝫ rebꝫ ꝓ̄figuratus
- oībꝫ ꝓphis ꝓdictꝰ
- a gabrele ꝓnūciatꝰ
- mirifice nimis ꝯceptꝰ
- ypoſtatice deo vnitus

Dē̄s igit̄ has in ſummo habuit vt intuēti ptꝫ Quo ad vite ꝓgreſſum grē ſpeciales ſunt

.ſ.
- a deo diligi
- amicꝰ dei dici
- a cl̄pa cuſtodiri

dn̄s ih̄s
- ꝓ̄ oībꝫ dilectus
- filiꝰ dei nōiatꝰ fuit
- nec peccare potuit

Has igit̄ q̄qꝫ in vertice tenuit.

Grē ſpeciales circa vite egreſſum ſunt

ſcꝫ
- mortē ꝓ̄ſcire
- volūtaīe mori
- aīām pōere

dn̄s ih̄s
- ꝓ̄ſciuit q̄ꝛ tociēſ ꝓ̄dixit
- ꝺſiderāter mortuꝰ
- q̄ꝛ voluit oblatꝰ ē

Patet ergo ꝙ om̄s ōnimō grās ſpeciales ⁊ in ſummo habuit. Nec ab vllo vnq̄ꝫ illuſtriū victꝰ fuit. Habūdātiſſima ħ offert̄ meditationū deuotiſſimaꝝ materia q̄ acute intendēti ſatis eſt manifeſta. Digitur hūc dn̄m āmiremur. huic dotato ex intimis congratulemur. petentes quo de ſuis bonis communicet etiam nobis.

De gratijs ſingularibus Ihesu.

Membꝝ. iij.

Postremo de gratijs ſingularibꝫ ſupereſt videndum Harum aliquas Albertꝰ enumerat. declarās quō mrē̄m ⁊ oēs ſcōs ꝓuilegiatos precellit. Et q̄d mirꝝ ſi rex preſtet militi. dominꝰ ſuo. fons riuo. Et ſunt iſte G

i Nō peccauit nec ī pctō ꝯceptꝰ nec peccāre potuit
ij In inſtāti ōni grā plenꝰ ōne meritū habuit
iij Plēitudinē datiuā inſtrer ſolis habuit.
iiij Virgo ꝟginis filiꝰ fuit
v Pater ꝟgo per creationem extitit
vi Pater oīm multiplici iure fuit
vij Filios verbo non carne genuit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

viij Oim ſciām habuit. ōni bono plen⁹ fuit
ix Ipſe lux mūdi ꝛ oſtium fuit
x Ipſe nomē ſup omē nomē retinet
xi Pr miāꝝ ꝛ rex gl'e dici meruit
xij Oim dignitates oim ſtat⁹ oim dotes vel per ſe aut equalēter excellētiſſime habuit

Hec corōa ſtellaꝝ. xij. qua rex gl'e corōat⁹ quaꝫ ſibi nō vendicet alter. Hec em̄ ſunt ꝓuilegia ſingl'aria nec alteri cuiq̄ꝫ ꝯceſſa. Et ſumūtur adinſtar ꝓuilegioꝝ Marie q̄ Albertus pōit. ſed per exceſſum Unde qui hec plene intelligere volet illa legat opꝫ

Perſpiciat iam q̄ poteſt q̄ꝫ tota ſit pulchra anima chriſti. q̄nta gl'a in inteſtinis latitat occulta. vt vere dictum ſit. Omnis gloria eius abintus. Grā nempe iuxta dyoniſium carth. ſupnatale eſt ornamētū ſplendiſſimus decor ꝛ lumen p̄claꝝ mētis create e⁹ eſſentiam ꝑornās. q̄ꝫ ergo pulcher q̄ om̄s oim grās tenet. Vere deficit ſmo in hoꝝ effatu. Nulla quippe natalis ꝑfectio forma aut claritas his poteſt equari Non tantum neq̄ꝫ tam pulchre ornat lux celeſtis ſubſtantiam ſolis ꝛ lune q̄ꝫtum decorat grā eſſentiam anime. Nec ſol tm̄ venuſtat regioēm celeſtem q̄ꝫtum charitas dei venuſtat anime voluntatem. Sed nec ſeptem ſplendiſſimi planete eatenus ornāt orbes celeſtes q̄ꝫtum ſeptem dona ſpūſſancti ornāt atq̄ꝫ clarificant anime vires. Neq̄ꝫ vniuerſitas ſiderum tātum decorat ac ꝑficit firmamētum ſeu ſperam octauam q̄ntum vniuerſitas ceteraꝝ ꝟtutum dignificat ornat ꝛ ꝑficit aiām Itaq̄ꝫ elucescit ꝙ ſola pulchritudo creata anime chriſti atq̄ꝫ inteſtinoꝝ maior plenior atq̄ꝫ amenior fuit pulchritudine ſpiritali oim electorum pariter acceptoꝝ. Eſt item infinite pulchritudinis immediate ypoſtatice iūcta fonti ōnis pulchritudinis. Congratulare igitur o anima mea pulchritudini dm̄ dei tui. ꝛ ſcā ſupbia eſſlare ꝙ tātaruꝫ grāꝝ reſeruaculum ꝛ hoſpita fieri nō dedignaris. Quo igitur ſplendore Oq̄ꝫ glorifica luce putas chorūſcas o anima mea ſuſcepto in intimis iuſticie ſole. Abijce ergo opa tenebrarum ꝛ armis his lucis induere. Ora quo de plenitudine ſua accipe merearis. vt fontes ſui diriuent̄ foras

De huius benedicti agni quinta portione. hoc eſt de pedibꝫ
Caplm̄ q̄ntum.

h

(q) Quam ſpecioſi pedes annunciantis pacem. yſ. q̄nquageſiō. ij. Id eſt dm̄ ihū q̄ pacem annūciauit. in ortu progreſſu ꝛ exitu. De cui⁹ pedibꝫ tamq̄ꝫ de q̄nta portione iam agendum. Caput em̄ cum pedibꝫ vorari iubet̄ agni. Pedes āt huius agni ſunt opa humanitatis eius vt volūt doctores Que opa humanitatis in euchariſtie ſacre acceptiōe ſingl'ariter ſunt rumināda ꝛ deuote meditāda.

eo ꝙ ipm̄ ſacramētum eorundem opm̄ ſit ꝛ mortis memoriale ſignū. Iuxta illud dm̄ ſaluatoris. Facite in meam ꝯmēorationē. lu. xx. Et illud apoſtoli. Quotieſcūq̄ꝫ mādu cabitis panē hūc ꝛ calicē bibetis mortem dm̄ ānūciabitis donec veniat. Hec portio ē portio deuotorū. Hec eſt lac ſimpliciū ymo ꝛ doctiſſimorū. Hanc ruminare patres illi heremicole teſte Odilio abbate ſolebāt ꝛ ſic vitā manducabant. Sic paulus primus heremita manducabat. Etiā tpibꝫ illis quibꝫ mortalem nullū (ne dixero ſacerdotē tem) cernebat. Sed manducabat q꞉ credebat Et qđ credebat crebro ꝯmemorabat. Et quod ꝯmēorabat diligenter conſiderabat. ruminabat. ꝛc̄. Et in omnibꝫ his mortē dm̄ annūciabat. Et cui. niſi ſibiipi. Et qualem mortem ꝛ qualis mortui. ꝛ quare mortui. niſi quia cum ſanctiſſimus eſſet ꝛ exaltandiſſimus voluit interim exinanitus gloria ſua humiliari. charitate dei p̄cipientis obedientiā vſq̄ꝫ ad mortē mortē aūt crucis. Sic oportet annūciare vt ſic mens in amorē ꝓpter ſe mortui dm̄ poteſt inflāmari. Unde nec ſancta mechteldis cōicare audebat niſi añ h̄ mēorata fuiſſet. vt pꝫ ſupra.

Membrum p̄mum.

I

Sed vt ordinat⁹ de hac portione quēadmodum ꝛ de ceteris agamus. Iuuat huius agni rōnat̄ duos diſtinguere pedes ſecunduꝫ eius opa que ſunt ſub duplici differentia. Pes ergo dexter ſunt opera victorioſa ꝛ gaudij. Pes ſiniſter opa laborioſa ꝛ meroris. Et pro cuiuſq̄ꝫ pedis ꝑfectōe cuiq̄ꝫ poſſūt aſſignari quinq̄ꝫ digituli. ꝛ cuiq̄ꝫ digitulo tres articuli. Digituli ſiniſtri pedis ſunt hij qui habentur in verſu. Articuli tres cuiuſq̄ꝫ ponuntur in gloſa interliniari.

p̄figurat⁹ vnit⁹ concluſus	i pauptate hūilitate auſteritate	docēdo mira faciēdo ſanando
Concept⁹	**natus**	**vixit**
ignominioſam acerbam ꝑemptoriaꝫ	mortem	corpore in tumulo anima in limbo obſerat⁹ cuſtodibꝫ
paſſus.		**tumulatus.**

De ſingulis his copioſiſſima materia ſe offert quam deuoti quia in cotidianis ſuis exerciciijs hn̄t. non magnope ei immorandum hic. Quoniam hec plenius Bonauentura Ubertinus ꝛ Ludolphus ꝑſequuntur. ꝛ de ſingulis digitulis ſingularia Roſaria ꝯfeciſſe me memini.

De quinq̄ꝫ digitulis cūꝫ ſuis articulis dextri pedis.
Mēbꝝ. ij.

K

Sunt nunc etiam conſtituendi quinq̄ꝫ digituli cum ſuis articulis dextri pedis id eſt victorioſo

rũm opm chriſti Et potcrũt eſſe iſti

corp⁹ gl'ificauit appa ruit confortauit	in celũ aperuit traduxit	ſpũ; i ſ ignũ p uilegiũ anulũ:
Surrexit.	**ſcandit.**	**miſit.**
ietnũ i dõ iacob eccl'a militante	iudex iuſtus ſapiẽs potens:	
regnando.	**redibit.**	

¶ Grãdis d ſingulis ſermo fieri poſſet ſed aperta hec ſunt cuiqꝫ meditanti. Quotienſcũqꝫ ad hoc ſacroſanctum ſacramẽtũ acceſſerimus firma fide meminerimus ꝙ illic accipim⁹ dñm ihesum nõ ſolum hoiẽ factũ ꝛ paſſum ſed ꝛ iam corpe ꝑ reſurrectioem glorificatum. decore multiplici indutum. ꝓut vbertinus pulchre declarat. Accipim⁹ dico dñm ihm non iã in terris ambulãtẽ ſed ad dexterã pris reſidẽtem. ſpm̃ effundentẽ in totam eccl'am militãtem ſil' ꝛ triũphãtem triũphaliter regnãtem. Accipis qꝫ tuũ ventuꝝ iudicem ꝛ eqſſimũ tuoꝝ meritoꝝ retributorem bonos collocatuꝝ ad dexteram ꝑ collatioẽm etne gl'e malos vo posituꝝ ad ſiniſtrã ſcabellũ pedũ ſuoꝝ ꝑ inflictionem ꝯdemnatiõis ꝛ eterne miſerie. Caue itaqꝫ o aĩa mea ne indign⁹ ꝯtrectes iudicẽ tuũ qꝛ licꝫ iam patiens ſileat tunc quaſi fera raptiſcatulis ſeuiet ꝛ quaſi leo in te rugiet. O dñe ne in furore tuo arguas me. da ne indigne vmqꝫ ſuſcipiã te. ¶ Hec d pedib⁹ hui⁹ agni paſchalis id eſt de opib⁹ humanitatis chriſti. Que dum ꝑ intellectum ꝯſideram⁹ ꝑ mẽoriam quia hec õnia ꝓpter nos egit iuxta Coſueldie meminiſſe debem⁹ vt ſic affectu ꝛ volũtate in eum incaleſcamus ꝛ ope ꝛ veritate ipius veſtigia cum btõ Job ſequamur vt ſic ad gl'am eius ꝯtuẽdam ꝛ pulchritudinem ꝯtemplãdam attingam⁹

¶ De ſexta portione huius benedicti agni hoc ẽ vtilitate ꝛ fructu

I

¶ Capl'm ſextũ

Adipe ꝛ pinguedie repleatur anima mea. p̃s. Quaſi modo geniti infantes lac concupiſcite. Petrus.

Sexta portio huius noſtri agni eſt. Utilitas ꝛ fructus eius. Nam ſicut is agn⁹ fuit in ſe ſanctiſſim⁹ Ita nobis fructu vberrim⁹ Pro quo notãdum ꝙ Agnel⁹ iſte fruct⁹ nobis germinauit

Et in — terris ambulans / cruce pendens / ſacro ſe occultãs — Sp ğ vtilis fuit

¶ Nã dũ in terris ãbulauit duo bona dedit

puta — lanã exemplaris ꝯuerſationis / lac ſalutaris eruditiõis

Dis em̃ chriſti ſacra ꝯuerſatio qd aliud fuit niſi nuptialis q̃ ornaremur veſtimenti ꝯtextio. Omnia em̃ opa ſua opatus eſt in nobis ymmo ſeſe veſtem dedit nobis. Uñ apl's clamat. Induimini dñm ihm xpm O ve purpura tyrio etiam veneno ꝯtexta. veſtis ſublimior õni pſtãtior ſupbiſſimo licet cultu habitus. Quis iam ciuis beate illius ꝛ ſancte ciuitatis ihrl'm nõ votiuis hoiẽm illũ ocellis inuiſet. qs nõ ãgeloruꝫ etiã ſeraphici licet ſit ordis illi hõi aſſurget quem nõ dico ſui regis cõuerſatiõe ſed ꝛ rege ipo regũ tã dignãter ꝯſpectãt habituatũ Et tñ puto ꝙ tociens xpo induimur q̃tiens digne ſacrõ ei⁹ pticipam⁹ Ut iam veſticole iſti vbi q ſplẽdido ardẽt habitu ſuffulciri. Huc accedãt ꝛ voti ꝯpotes fient. Hic iã grãdis meditationũ ſe copia offert ſcꝫ de pfcã ꝛ exemplari ꝯuerſatione domini ihesu vbi potes in genere videre Q; habuit ſe

In õib⁹ — obediẽtiſſime / ſeueriſſime / charitatiuiſſiẽ / prudentiſſime — reſpetu — pris diuini / ſui / primi / aduerſarij

Item qꝫ quomodo in õnib⁹ ſuis opib⁹ vt Bonauentura ait eum

mouit —
- diuiã volũtas vt — cognita / amata / i ſuerẽtia hita — p — itellectũ / ſapiãm / timorẽ
- hũana necitas vt — cognita / miſata — p — ſciãm / pietatẽ
- vtut; ſtrẽnuitas vt — puida i eligẽdo / vigoroſa i pferẽdo — p — ꝯſiliũ / fortitudiẽꝫ

¶ In õib⁹ ğ opib⁹ fuit pfectiſſim⁹ q̃ppe a ſpũſctĩ donis act⁹ ꝛ regl'at⁹ Si pleni⁹ voles hec attẽdere debes ad pticularia exempla deſcendere q̃ lõgũ eẽt põere. tñ nõ ſolũ ꝯſiderare. ſed magis ſtude ea imitari qd vt poſſis ora vt qui dedit exemplum etiam ꝯferat ſectandi auxilium. Amen.

¶ De fructu quem ptulit ambulãs i terra

¶ .§. pmus. M

Iam de altero fructu quẽ ãbulãs agnell⁹ nr̃ ptulerit videam⁹ Et eſt is lac ſalutaris eruditiõis Quo paſci nos ãmoẽt petr⁹ vbi ſ. ꝛ q̃li potauit illos paul⁹ qb⁹ ñ ſolidũ cibũ dedit Uerba tm̃ ihũ õib⁹ oĩa ſunt fcã. lac puul' grãdib⁹ ſolida eſca O qꝫ dulcia faucib⁹ meis eloq̃a tua dñe ſup mel ori meo. Meliora vbera tua vino. eloq̃a caſta argẽtũ igne examiatũ ſup mel ꝛ fauũ dulciora. Quis vbi vboꝝ dulcediuẽ vtilitatẽ qs necitatẽ ppẽdet. In talib⁹ viuit ꝛ in talib⁹ vita ſpũs eſt. Uerba ait vbũ ipm q̃ ego loq̃r vob. ſps ꝛ vita ſunt. Ueꝝ dñe vba vite etne hẽs Amareſcãt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

queſo omīa vaniloquia. ſola tua cordi meo tūa ꝟba dulceſcant. illa ſola ruminer. illa iugi mente reuerſer. Sanctificāt enī aīam ⁊ corpora tua verba Chriſoſt. teſte. mente ⁊ ore tractata. Hic lata rurſus materia offertur de doctrina domini ieſu de cōmendatione verborum eius. deqꝫ dulci affamine eius. ſꝫ hec in alijs requirantur.

¶ De fructus pinguedine quē ſtillauit in cruce. §. ij.

Habemꝰ alterꝫ principalē fructū ex hoc noſtro agno in cruce pendēte. ſ. vtilitatū pinguedinē. Nam in crucis veru extenſus igne exceſſiue tribulatiōis decoctus pinguedinē noſtre ſalutis diſtillauit. Quos etiā ſimul nobis in hoc ſacramēto coaceruam. Quotiens enī illud ſumimꝰ oībꝫ pinguedinibus vtilitatū eius cōicamus. Unde copioſa ē etc hic materia diſſerendi ſcꝫ de fructibꝫ dominice paſſionis. De quibꝫ paſſim doctores ſcribunt. Et autor Pantheologie de illis diffuſius agit. Unde nō opꝰ eſt retexere illos Tantū ita paſſioni eius. eiuſdemqꝫ meōriali deuoti ſimus vt illorū pticipes fieri mereamur. Tantū ei quis ex hijs fructibus vt ait Raymūdus dñice paſſionis cōicabit quātū (de adultis loqꝛ) pia deuotione ⁊ gratitudine quis applicuerit ſibi. vt in libro nature declarat. Ut tamen ⁊ hic paucā materia aſſignetur: aſſignāde ſunt verſus quos autor cōpendij ponit in quibꝫ habētur fructus ⁊ effectꝰ paſſionis.

Viuificat. ſanat. placat. ſcīn excitat armat
Ducit. debilitat. luſtrat. dlcorat. obūbrat
Informat. reuocat. ornās. iflāmat. hōrat
Dat pacē. ſpoliās. repāſ. dat gaudia. tutat

¶ Primo inqꝫ dominica paſſio viuificat ſpūaliter. Apoſto. Cū eſſemus mortui pctō viuificauit nos per mortē filij ſui. ¶ Secūdo ſanat. ſ. mentis vulnera. Numeri. Aſpicientes eneū ſerpentē ſanabantur. Tertio placat irā paternā Apoſto. ad colocē. Pacificauit in ſanguine ſuo ꝗ in celo ⁊ que in terris ſunt Quarto Scrificat. Ad Chorin. Chriſtus factꝰ ē nobis iuſticia ſcrificatio ⁊ redēptio. Quito Excitat ad ſpūalem pugnā. Macha. Oñderunt elephantibus ſanguinē vue. Uñ crux ē qſi verillū Sexto armat. ſ. cōtra mūdum. carnē. ⁊ diabolū. vñ ſignatur ꝑ clipeum quē leuauit Joſue ꝯtra hay. Septimo Ducit ꝑ mare huius mūdi. vt patet Exodi de virga Moyſi Octauo debilitat virtutē demonū Job. Quaſi in hamo capiet leuiathā. Nono Luſtrat. vnde Crux ē qſi tabernaculi cādelabrū Eſtqꝫ chriſti paſſio reſerās ſignacula ſeptē. Apoca. Thobias illumiatus eſt ꝑ fel piſcis. i. amaritudine paſſionis xpī. Decimo dulcorat. ſ. aquas tribulatiōis Exodi. De ligno miſſo ī aquas marath. Undecimo obūbrat Canti. Sub vmbra illius quē deſiderabā ſedi. Duodecimo informat per exemplū Petrꝰ Chriſtus paſſus eſt ꝓ nobꝫ vobis relinquēs exemplū vt ſequamini veſtigia eius Chriſtus ei nobis eſt quaſi liber poſitus in pulpito crucis vt diſcamꝰ obediētiam. pacientiā. hūilitatē. charitatem. Decimotertio reuocat a culpa Eſaie. Attritus eſt ꝓpter ſcelera nrā. Decimoquarto ornat. vñ dixit ſctā Agnes Sanguis eiꝰ ornauit genas meas Decimoquinto inflāmat ad diligendū Bernar. Sup ōnia te mihi reddit amabilē bone ieſu calix quē bibiſti opus redēptionis noſtre. Decimoſexto honorat ſcilicet imitatores ſuos Heſter Sic honorabiꝛ quē rex voluerit hōrari. Magna gloria ſerui ſeq̄ dñm ſuum Decimoſeptio. Dat pacē. ſ. inter deū ⁊ hōiē. hoiem ⁊ hōiem Inter angelū ⁊ hoiem. Apoſtolꝰ Recōſiliati ſumꝰ deo per mortē filij eius Itēqꝫ Pacificās per ſanguinē crucis ſiue ꝗ in terris. ſiue que in celis ſt In tpe iracundie factus eſt recōſiliatio. Decimooctauo ſpoliat infernū. Eſaie. Uoca nomē eius. ſpolia detrahe. feſtina. predare. Decimonono repat angelicā ruinā. Ipſe enī chriſtus eſt lapis angularis qui facit vtraqꝫ vnū. in quo duo pietes angeloꝝ. ſ. ⁊ hoīm cōueniūt. Uiceſimo dat gaudia. Sicut enī ſummꝰ ſacerdos intrauit in ſancta ſctōꝝ nō ſine ſanguine. ſic nos ꝑ ſanguinem xpī in celū. Uiceſimoprimo tutat ab inferno ⁊ purgatorio. vt patet in exēplo de illo ꝗ cōſueuit legere Dñe propter illā amaritudinē quam ſuſtinuiſti ⁊c.

¶ De adipe frumēti ⁊ fructu ſacramēti. § .iij.

Tertio ſub ſacro ſe occultans vtilitati nrē cōſuluit ⁊ quaſi adipe frumēti ſatiauit. qꝛ fructibꝫ ſacramēti refecit. Qui aūt ⁊ quales ſint huiꝰ ſacramēti fructꝰ nō opus eſt hic repetere. quoniā pleniſſime in ſupioribus. de hijs proſecuti ſumꝰ ⁊ varijs modis ſꝫm varios illos poſuimꝰ. Oremꝰ vt ſic ſacramēto pticipemus vt fructꝰ illos deguſtemꝰ ⁊ frugiferi huius paſchalis agni vtilitatibꝫ cōicemꝰ Nil enī eſt in hoc agno qđ non nrē militat vtilitati Nā huius agni

Uellꝰ decētē ꝯtexit hitū — virtuoſoꝝ hituū.
pellꝰ fouet calorē ſuauiſſimū — ſcāꝝ ꝯuerſationuꝫ.
viſcera ſonū reddūt dlciſſim — diuine laud
carnes optīꝫ pſtāt nutimtū — ſ. ſpūalis roboris
ſimꝰ piguiſſiāꝫ reddit humū — adipe deuotionis
nom nakalꝰ agitiōis dat ſacrꝫ — qꝛ ſuos noſcit

¶ De ſeptima ⁊ vltima huius agni portiōe hoc ē de capite ¶ Capitulum ſeptimū

Caput cum pedibus vorabitis. Exodi. xi Poſtrema huiꝰ agni portio eſt de capite. ſ. diuinitate chriſti Caput enī chriſti deus iuxta apoſtolū. De hoc itaqꝫ capite iam agendū ſuper quo copioſiſſima materia cōcurrit Ita vt de ſolo capite fa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

cies bene fercula quinq̃ȝ. Quinaria enim principalis
cõſideratio ſe hic offert circa chriſti diuinitatẽ habẽ-
da preter cetera innumera. Nã ſi plene de cõtempla-
tione huius ſupaltiſſime deitatis volem⁹ agere plu-
ra premittere oporteret vtpura. de incitamẽtis ĩdu
centib⁹ de qualificatiuis diſponẽtibus. de modifica-
tiuis dirigentib⁹. de practicamentis modũ docẽtibus
Et hec tm̃ pparamẽta Tũc ponẽda eſſent varia me
ditabilia. Nunc per poſitionẽ. Nunc per abnegatio
nẽ. In quib⁹ oĩs illa materia primi libri ſententiarꝝ
ſcribentiũq̃ȝ ſup eo cõcluditur. ⁊ innumera alia. Sȝ
oĩbus hĩs tranſitis paucula hic meditanda aſſigne
mus. Scripſit de cõtemplatione hui⁹ ſupſũme tri-
nitatis Dyoniſius carthuſ. ſatis deuote in de cõtem
platione legatur ille. Nos hic inſequamur mgr̃ȝ hẽ
ricũ coſueldie q̃ hec docet circa illud cõtemplari ſubli
me caput

.ſ. Cõia		eſſentia p̃ma nat̃a pfecta
ppria	p̃dicata	verbũ filius
appꝛiata		ſapientia veritas
diuitatis opa	Creatio Gubernatio.	
Bñficia emanãtia ⁊ vt cuiq̃ȝ ppria		

Vñ dicit. Cũ inquiens ad ſacra cõionem accedimus
vel etiã cũ ſolũ ſpũaliter ſacramentũ ruminam⁹

N ¶ Primo per oculos intellect⁹ fide firmiſſima debe-
mus cõtemplari ibi adeſſe dñm ieſum xp̃m verũ de-
um ⁊ eternũ creatorẽ vniuerſorũ. per quẽ oĩa facta
ſunt ⁊ ſine quo factũ eſt nihil. oĩm etiã diligentiſſi-
mũ ac benigniſſimũ gubernatorẽ. reformatorẽ. glo
rificatorẽ ac beatificatorẽ ſanctorꝝ oĩm oĩpotentem
oĩſcientẽ: atq̃ȝ vniuerſa bonitate pleniſſimũ. ⁊ ſic de
aliĩs eſſentialibus p̃dicatis. Deceni ſingulatim tã-
q̃ȝ buccellas quaſdã ſiue interiores pticulas huius ce
leſtis panis debem⁹ dentib⁹ intellectualibus in ore
eſurientis terere ⁊ maſticare. Quin etiã ſi ſaltem
R acutos dẽtes habuerim⁹ cũ ſtupore amoroſo cõtem
plari debem⁹. illa mira ac nobiliſſima predicata que
ipſi dño ieſu ppꝛie aut appꝛiate ꝯueniũt Utpote q̃
liter etiam eternali proceſſione a deo prẽ per modũ
intellectus gignitur. Et ꝑ cõſequẽs quõ ipſe eſt v̄bũ
mentale pris: in quo pater oĩa loquitur. Et qualiter
ẽ ymago ei⁹ inuiſibilis Splendor glĩe ⁊ figura ſubſtã
tie eius atq̃ȝ candor lucis eterne ⁊ ſpeculum ſine ma-
cula. ⁊ ſic de aliĩs p̃dicatis digniſſimis pceſſionem fi
liĩ exprimẽtib⁹ Itẽ cõtemplari debem⁹ qualiter ipſe
dñs ieſus eſt eterna increata ⁊ abiſſalis dei ſapiẽtia
eterna ⁊ infallibilis. Ueritas inuariabilis ac eterna
lex ſiue regula ĩmutabilis. ⁊ ſic de aliĩs predicatꝫ pul
cherrimis. que ipm̃ diuinũ intellectum ſimpliciť cõ-
cernũt Itẽ cõtemplari debem⁹ qualiter idẽ dñs ie-
ſus ſm̃ diuinitatem ſuam eſt oĩm creaturarum exẽ-
plar luciđiſſimũ oĩm rerũ ydeis plenum. in quo om-
ne quod factum eſt ab eterno vita erat. Similiter
quõ eſt liber vite in quo ſcripti ſũt omnes q̃ habebũt
vitam in hieruſalem. Itẽ quõ predeſtinatio eſt oĩm
ſanctorꝝ ac ſaluandorum. preſcientia oĩm damnan-
dorꝝ ac reproborum. lumẽ ſanctarũ mentium. Bea
titudo gloria vita oĩm triumphantiũ. ⁊ ſic de aliĩs
predicatis dulciſſimis que diuinũ intellectũ ppe re-
ſpiciunt per modũ redundãtie in creaturas Sed
hic oportet mentẽ cõtemplãtis eſſe cautam ne aliq̃d
ſeȝ predicatũ q̃d omnib⁹ tribus perſonis ⁊ toti tri-
nitati generaliter cõuenit ſoli filio aſſcribat aut econ
uerſo. Unde neceſſe eſt legere ſcripta doctorũ ⁊ noſ-
ſe regulã illã anceľmi. Qꝫ in diuinis oĩa ſunt idẽ vbi
nõ obuiat relationis oppoſitio

¶ De beneficiĩs dei ¶. §. primus.

Cum autẽ ſic per intellectum digne cõtempla-
mur magnalia domini Jeſu debem⁹ etiam me S
moriam abundantie ſue eructuare per memoriã ru-
minare videlicet illa q̃ nobis ſm̃ cõditiones p̃miſſo
rum predicatorũ ab ipſo effluxerunt. vel adhuc ſcđȝ
promiſſionem ipſius effluent vľ efluere poſſunt. Si
cut ſunt donũ creationis. gubernationis. illuminati
onis. cõuerſionis pctõrum. remiſſionis. iuſtificatio-
nis. p̃ſeruationis a malis. promotionis in bonis at
q̃ȝ promiſſio eterne glorificatiõis. Et maxime quili-
bet debet ſpẽalia bona dulciter ruminare que ſibi di
uinitas xp̃i ſingulariter cõtulit. q̃ȝ ſpecialia benefi-
cia aliquãdo plus mouent mentẽ q̃ȝ coĩa. Quini-
mo ⁊ illa predicata eius propria ⁊ appꝛiata ſpecialiť
debemus applicare infirmitati aut ĩperfectioni nrẽ
vt cogitemus: cũ ipſe ſit verbũ quod poſſit loqui ſpũ
aliter in auribus mẽtis ac ſurditatem noſtrã repelle
re. cũ ſit lumen poteſt ſpũaliter oculos mentis illũi-
nare ⁊ tenebras eius effugare. Cum ſit imago nr̃aȝ
poſſit reformare. Cum ſit candor lucis eterne poſſit
maculas animarũ tergere. Et ſic de aliĩs predicatis
dictis Quinetiam eadẽ poſſumus nobis applicare
per memoriam cogitando ſingillatim ea que nobis
ſcđm cõditiones eorundem a dño ieſu iam miſericor
diter donata ſunt. Quomodo ſcilicet pater dixit ver
bum ſuum et facti ſumus. Quomodo per expreſſio-
nem imaginis ſue fecit nos ad imaginem et ſimili-
tudinem ſuam. ⁊ ſic de aliĩs. Cum ergo ſic mens cõ-
templatiua in ſpirituali manducatione terit ⁊ ma-
ſticat dominum Jeſum cognitione. neceſſe eſt q̃ et
ipſum voluntas contemplatiua. id eſt vis amatiua.
etiam guſtet ⁊ ſapiat dominum Jeſum affectione.
Ad contemplationem nanq̃ȝ tantarum perfectionũ
et beneficiorum naturaliter ſequitur ſiue conco-
mitatur amoroſa affectio quam vocant amorẽ frui
tiuum. quia per talem domino deo ſuo quodam-
modo fruitur: et ſibi ſuper oĩa tanq̃ȝ vltioꝛ finali
bono ĩmo ĩfinito oĩȝ boitatũ ꝯtẽtio aĩcabiľr ĩheret

et cõnectik. Tũc haud dubie ſupior ↄcupiſcibilis de
oībus magnalibꝫ dulciſſimi ſui ineſtiabiliter gaudz
ꝛ delectak. Iraſcibilis vero ſupior ſerioſiſſime ſibi he
rere nitik ne vnq̃ȝ ab eo auellak. Atqȝ longanimiter
omnia bõa q̃ ꝓmiſit ſpe certa ꝛ interna pace p̄ſtolak
D quõ tunc amãs ſpũs totus in ſe deliqueſcit. ↄburi
tur. trãſmutatur a ſe deficit ꝛ in ſuũ amatum totali
ter q̃dãmõ tranſit ꝛ trãſformak Vez cũ ſic ſuperior
portio. i. vis ↄtemplatiua panẽ celi maſticat. come/
dit ꝛ deglutit ꝛ traijcit vt plena pagak digeſtio: opor
tet ꝛ ip̄am portionem ſpũs inferiorẽ. i. vim practi/
cam cõcurrere cũ ope ſuo. vt intellectꝰ practicus diiu
dicet ꝛ ↄcludat ꝙ tali ac tanto dño tã potẽti: ſapien/
ti tanqȝ mirifice bono q̃ȝ ac digniſſimo ẽ ſũmope ſ/
uiendũ ac obediendũ. Qȝ ipſe ſit laudandꝰ. benedicẽ
dus. glorificãdus. atz ſup oīa exaltandus. Ipſe non
offendendus aut inhonorãdus. ꝛ ſic de alijs q̃ diuiz
cultũ reſpiciunt. Ad que exequenda ſtatim voluntas
practica cũ omni prõptitudine afficik volẽs oīa q̃ di/
ſplicẽt dño vitare. et ſi que pacta ſunt debite emẽda
re. quecũqȝ vero placẽt libent pficere Et hec affectio
a quibuſdã vocak amor actiuꝰ. qꝛ vult ip̄e agere quic
quid placet amico Iuxta illud Iob. xiiij. Si q̃s dili
git me ſermonẽ meũ ſeruabit. Quis nõ videat quõ
hic tũc cõcupiſcibilis in ſeruitio ꝛ cultu diuino ma/
gnope delectatur Atqȝ quõ ip̄a iraſcibilis fortiter ab
hoc retrahẽtibꝫ reluctak. Quõ tũc aīa pro defectibus
ſuis releuãdis dilectũ ſuum amoroſe dep̄catur ac de
beneficijs datis regratiak. Et ſic de alijs affectiõibus
amori annexis. Vñ nimirũ totus ſpũs ſm hoc i aõ/
re certe a ſe deficit ꝛ in ſuũ amatũ cõtemplatiõe aõ/
re ꝛ praxi tranſit. Et p cõſequẽs tunc iſte panis ãge/
lorum debite mãducatus eſt ab homine quo ad eius
diuinitatẽ. Hec doctor venerabilis meõratus Vi/
des ergo o aīa cõtemplatiua aīa deuota q̃nta tibi hic
meditationũ ꝛ deuotiõis offertur materia ſtude ita/
qȝ hanc tibi recolligere ꝛ q̃ȝtus ẽ qui ingredik profun
de diiudicare vt ſic in amorẽ dei tui poſſis inflãmari
Valde eni eſt gelidꝰ q̃ in cõſideratione huiꝰ portiõis
nõ fit deuotꝰ ꝛ inflãmatus. Sunt formate quedam
meditationes iuxta formã iam dictã illius ſcz exẽpla
res. ꝛ puto ꝙ ſunt eiuſdẽ doctoris que ſunt ſatis in
flãmatiue. Grande deuotiõis incentiuũ ẽ ꝓfundius
hic cõſiderare de dulciſſimis illis ꝓprietatibꝫ diuinis
ſcz mia. bonitate. ꝛ hmõi. de quibꝫ dulciſſime ſcribit
ſcũs Thomas in libro de btitudine eterna. Afferũt
quoqȝ ſe hic mores diuini cõtemplãdi de quibꝫ idem
doctor ſcũs deuotũ tractatulũ compegit Sed ſat ſit
hic enumeraſſe libroſqȝ oſtentaſſe quoniam prolixũ
eſſet hic cõtexere. ꝛ quãtũuis hic ſcripſerimus ſemp
pelagus reſtaret. Pro affectu tamẽ quedam ſũt ſub
nectenda.

¶ De p̄paramentis ad cõtemplationẽ huius capitis
benedicti ¶. §. ſecundus.

Exurge exurge nũc aīa mea ꝛ excutere de pul/
uere Accinge te huiꝰ capitis comeſtioni. id ẽ
deitatis cõtemplatiõi. Nõ eni cõis huic por/
tioni ſufficit apparatꝰ ſingularẽ diſpoſitionẽ requi/
rit Vult portio hec dẽtes q̃ ſint ſicut greges tonſaꝝ
q̃ aſcenderunt de lauachro expoliati ſcz a fantaſmati
bus terrene cogitationis Itẽqȝ loti ab omni immũ
dicia heretice dubitationis. hoc eſt reqrit mentẽ i fi/
de ſtabilẽ ꝛ gratia illuminatam. Nã deitatis cõtem/
platorem has cõditiones cõplecti oportet

Sit credẽs. huik. reuerẽs. purꝰ. piꝰ. orans.

¶ Primo inquãtum ad ſupdigniſſime deitatis hu/
ius ſcilicet portionis contemplationẽ extenderis fir
mum fidei fundamentum ſubijci oportet. vt nil de p̄
prio cogites. ſed patrum ſententijs inhereas vt non
tranſgrediaris terminos conſtitutos Alioquin per/
ſcrutator maieſtatis a gloria opprimetur. Teſte ei
Auguſtino Nullibi pericloſius erratur. neqȝ aliqd
laborioſius queritur. nec fructuoſius quid inuenik.
Itaqȝ quicquid cernis tuam capacitatẽ tranſcendere
non vane diſcutias ſed ſpiritui ſancto id cõmendes.
Iuxta quod de agno preceptum eſt Si quid reſidu/
um fuerit igne comburetur. ¶ Secundo oportet q̃
qꝛ cum ſumma humilitate hic procedere ne ſi caput
extuleris ad oſtium elidaris. Oſtium enim humile
chriſtus per quem niſi introieris fur eris ꝛ latro
¶ Tertio quoqȝ cum ſumma reuerentia eſt accedẽ
dum vt ſe indignum reputet tanta miſteria contem
plari. Itemqȝ vt nil temere audeat perſcrutari.
Sicut beatus Ambroſius ait Mihi impoſſibile eſt
diuine generationis ſcire ſecretum. mẽs deficit. vox
ſilet. nõ mea tantum. ſed et angelorum. Tu ergo ori
admone manum ſcrutari nõ licet ſuperna miſteria.
licet ſcire ꝙ dei filius natus ſit. nõ licet diſcutere quo
modo natus ſit. et cetera Sic ꝛ hylarius in de trini
tate. Ego neſcio nec requiro ꝛ cõſolabor me tantum
Archangeli neſciunt. angeli non audierunt. ſecula
nõ tenent. propheta nõ ſenſit. Apoſtolus non inter/
rogauit. filius ipſe nõ edidit. Non ergo putet homo
ſuam intelligentiã generationis ſacramentum cõſe
qui poſſe ꝛc. Ecce q̃ȝ reuerenter tam magnifici viri ſe
habuerunt in loquendo de trinitate ꝛ deitate. De q̃
nimirum iuxta Auguſtinum cum modeſtia pariter
ꝛ timore eſt agendum. ¶ Quarto huiuſmodi ↄtem/
platorem purum mente eſſe oportet. Non enim niſi
purgatiſſimis mentibꝫ ſummũ cernitur bonum
¶ Quinto pium opere et cõuerſatione Nemo enim
iuxta Bonãuenturam ad contemplationem hãc at/
tingit niſi per meditationem perſpicuam. conuerſa
tionem piam ꝛ ſanctã. ꝛ orationem deuotam.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Poſtremo nemo ſibi hic fidere poteſt Q; hic ſufficiat lectio ſine vnctione. ſpeculatio ſine deuotione. Inueſtigatio ſine admiratiõe. circũſpectio ſine exultatiõe. ſciẽtia ſine charitate. intelligentia ſine humilitate. ſtudium abſq; grã diuina. Hinc oportʒ orare. Oratio em̃ mater eſt ꝛ origo ſurſum aſcenſionis. Hic ꝛ diuinus dyoniſius orõnem p̃mittit. Oremus igiť ꝛ dicamus. Senſum tuum dñe quis ſciet niſi tu dederis ſapiãm ꝛ miſeris ſpm̃ tuum de celis. Reuela igitur oculos meos ꝛ conſiderabo mirabilia tua. ꝛc̃. Hec de ꝯtẽplatiõis hꝰ p̃paramẽtis.

¶ Inductiua contemplationis.

¶ Notula prima

Dic o aĩa p̃parata fidẽter accede ꝛ caput illud cõtere nec te retrahãt q̃rũdam tepidoꝝ obiecta q̃bꝫ dicũt illud apl'i. Noli altũ ſapere. Item q; illud ſalomonis. q̃ ſimpliciter ambulat ambulat confidenter. Item q; Scrutator maieſtatis opprimetur a gl'a. Nõ te hec moueãt nõ te amoueãt. Omnia em̃ hec de inordinata deitatis ꝯtemplatiõe intelligũtur Extendere magis (cũ apl'o) in anteriora. ad cibũ ſolidũ aſpira emulare chariſmata meliora querẽs cũ dauid faciem dei ſemper. Plurima em̃ ſunt ad deitatis ſuperbtiſſime cõtemplatioẽm inductiua. ¶ Scʒ

Scriptũ ꝑplacitũ bõa iocũdũ q; finis

¶ Primo inducit ſcriptura q̃ taliter ad hãc monet vt ihere. ix. Nõ gloriet̃ ſapiẽs in ſapia ſua ꝛ non glet̃ fortis in fortitudine ſua. ꝛ nõ glorietur diues in diuitijs ſuis. ſed in hoc glorietur q̃ gloriať ſcire ꝛ noſſe me. Itemq; apl's Creſcẽtes ſemper in ſciẽtia dei. Itẽq; õnia arbitror vt ſtercora ꝓpter ſupereminẽtem ſcientiam chriſti. Scd'o q; hmõi ꝯtẽplatio de deo eſt ei g'tiſſima. ꝛ valde placita. Dicit em̃ ozee. vi. Sciãʒ dei volo pluſq; holocauſta Ecce quõ eam p̃fert õnibꝫ holocauſtomatibꝫ. ¶ Tertio q; eſt Vtiliſſima. Ps: Protegam eũ q̃m cognouit nomẽ meũ. Itẽq; maximus in hac ꝯtemplatiõe ꝑfectꝰ ꝯſiſtit q; fini magis appropinquat vt patʒ infra. Ex hac q̃q; vere deuotiores exiſtimꝰ Quo em̃ obiectũ ꝯtemplatiõis diuinꝰ atq; preſtantius fuerit eo ꝛ ex ſua natura amplioris deuotiõis eſt ꝓductiuũ. vñ in viris ꝑfectis reperitur. In imꝑfectioribꝫ tñ ex eoꝝ incapacitate ꝯtingit oppoſitũ. Itemq; in hac deitatis ꝯſideratiõe p̃cipuum meritũ ꝯſiſtit. Et iuxta dyoni. carth. ob plura Primo ꝓpter obiecti icõꝑabilem dignitatem. Scd'o ꝓpter vtutis ſcʒ ſapie (cuiꝰ ꝓprius actꝰ eſt ꝯtemplatio) eminẽtiam ſingularem. Tertio ꝓpter charitatis diuine ſpecialem in actu contemplatiõis incluſioẽʒ Quarto ꝓpter fidei eminẽtem quẽdam vigorem. Quo em̃ deitatis adorãde cognitio rõnem magis tranſcendit eo purius innititur fidei ꝛ eo exuberantioris eſt meriti Tanto enim copioſius meritum fides ſortitur quo minus humane rõnis experimento probatur.

¶ Quarto eſt huiuſmodi contemplatio iocundiſſima teſte ſaluatore Hec eſt vita eterna vt cognoſcant te ſolum veꝝ deum. ꝛ quem miſiſti ihm̃ xpm. Quo etem̃ deitatis contemplatio clarior fuerit eo ꝛ delectabilior erit ꝛ maior. Delectatio aũt in ope conſeruat operantem ¶ Quinto hec oim̃ eſt finis Iuxta illud ſap. l. Noſſe te domĩe conſummata iuſticia ẽ ꝛ ſcire iuſticiam ꝛ vtutem tuam radix eſt immortalitatis. Quoniam ſicut ꝑfectio beatitudoq; patrie ẽ contemplatio dei immediata ꝛ clara ꝑ ſpẽm. Sic felicitas atq; ꝑfectio vie eſt contemplatio eiuſdem per fidem rõnibꝫ credendoꝝ illuminatam. Unde ſicut ſublimius eſt in ipſo fine q̃ʒ in medijs ad ipm relatʒ proficere. Sic etiam ſublimius huic inherere meditationi.

¶ Que ſint de deo contemplanda.

¶ §. tertius.

Vacate igiť o õnia intima mea ꝛ videte caput huius agni. Contemplemini diuinitatem xpi ꝛ licet plurima occurrant circa id contemplanda. tu deuotioribꝫ magis affectiuis immorare. Et hec ſi p̃t contemplare.

Eſſe dei. nomẽ. ꝓpũ. ꝓ̊pata q; mores.

¶ Primo de eſſentia dei q; eſt Hic annotando innumeras rõnes doctoꝝ in eoꝝ ſcriptis reſꝑſas. Secũdo hic vide q̃d eſt deſcriptiue ꝛ diffinitiue Hic vid' plurium plures deſcriptiones. Quomodo ipſe eſt. Quo maius melius ve cogitari non poteſt. Ipſe eſt ſummum bonum quo ſemel adepto nil vltra deſiderari queat. Attende quoq; circa hoc eſſe dei. qualis ſit quantus q; ſit deus tuus. Et ſuper hoc docent te magnifice doctores in eorum ſcriptis. Eſt enim omnium perfectione ꝑfectiſſimus ymmo perfectio ꝛ beatitudo ipſa. Eſt item magnus dominus cuiꝰ magnitudinis non eſt finis. ac per hoc infinitꝰ Uide q̃q; huius eſſe dignitatem et excellentiam. Tanta nãq; eſt diuine dignitatis excellentia q; mente non comp̃henditur cum ſit incomprehenſibilis Senſu non ꝑcipitur cum ſit inuiſibilis. Lingua eum non explicat cum ſit ineffabilis. tempus eum nõ menſurat cũ ſit interminabilis. locus eum nõ capit cũ ſit incircũſcriptibilis. Scriptura eum non explicat cum ſit ineſtimabilis. Uirtus non attingit cum ſit inacceſſibilis. Deſideria ꝛ vota tranſgreditur cum ſit incomparabilis. Et tamen ecce cum talis ſit ꝛ tantus non dedignabitur ſe inclinare tibi. O ſtuporem O dignationem.

¶ De nominibus huius capitis

¶ §. quartus.

Principaliter tibi ſcd'o occurrit conſideranda diuinorum nominum ſeries ꝛ multitudo. Quorum conſideratio cum bene fuerit trita multum eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

deſiota. Offerūnt ſe hic decē nomina dei ſubſtantia/
lia apud hebreos aliaqȝ myſterijs grauida de nomi
ne dei. Tetragrammaton. de quibꝫ agit Burgenſ.
in additionibꝫ lyre ſup exodū. Ubi vide o aīa mea
q̄ȝ grande q̄ppiam crepitabant de hoc nomine he/
brei. granditer ſe de eius noticia iactabant. Et vere
grande erat quia nō manifeſtarat hoc omni natio/
ni. Sed grandius quiddā tecum agitur cū non tibi
nomē cōceptuale. ſed verus dei filius nomen patris
tibi realiter cōfertur. O gratias illi. Hic habes cō
ſiderare de nōibus dei. Qui eſt ⁊ bonū de quibꝰ do/
ctores latius diſſerunt quod horum magis proprie
cōueniat deo Eſto vtcūqȝ Utrūqȝ tibi cōfertur cum
filius ipſe nō negatur. Offerunt ſe hic nomina illa q̊
dicitur deus ab eterno. dominus a ſempiterno. pa/
ter adoptione. Itemqȝ totus liber diuini dioniſij đ
diuinis nominibus. Ubi circiter quadraginta nōia
dei ponūtur que poterunt hic aſſignari. ſed longum
eſſet. Sed tu horum quodqȝ vere terribile ſanctum
⁊ pium magis ſtudebis. cōfiteri benedicere. laudare
exaltare. magnificare. glorificare q̄ȝ curioſe diſcute/
re. Hic quoqȝ cōmunia perpende attributa dei quo
modo iuxta Bonauētu. ſit Eſſentia prima Natura
perfecta vita beata ⁊c̄. Uide de omnipotente poten
tia. omniſciente ſcientia. de ſuperoptima voluntate
Conſidera abiſſalem infinitam eius miſericordiam
O miſicordiam. dulce miſeris nomen. Bonū eſt in
te morari. Ueniat ſuper me miſericordia tua domi
ne. Miſerere mei ſꝫm magnā miſericordiam tuam
Uere magna quia vt dicitur Eccleſia. Scꝫm mag/
nitudinē eius: ſic et miſericordia eius cū ipſo. Uere
magna attingens a fine vſqȝ ad finem celum ⁊ terrā
implens. Patet miſericordia in celo in angelis ⁊ ſā
ctis quos miſericorditer beatificat. Patet in terra ī
bonis ⁊ malis. quia hijs parcit. illis gratiam miſe/
ricorditer indulget. Patet in purgatorio. quia miſe/
ricorditer inde liberat. Patet in inferno quia demo
nes ⁊ damnatos in inferno citra condignum punit
O magna miſericordia cuncta cōplectens miſerere
mei. Conſidera quoqȝ immēſam dei bonitatē quaȝ
omnia pariter ⁊ ſcripta ⁊ creata teſtantur. Tanta
eſt em̄ huius bonitatis immēſitas ꝙ neqȝ ſcribi ne
qȝ dici poteſt neqȝ cogitari. vt ſanctus Tho. in đ be/
atitudine eterna. Ubi ſic ait. Si eni omnes celeſtes
ſpūs ⁊ maligni ⁊ omnes anime create ⁊ creande ſcri
bere vellent bonitatem diuinam. ⁊ ſi quilibet habe/
ret maris abundantiā pro incauſto. ⁊ celum ꝓ per/
gameno. tam imenſe bonus eſt deus ꝙ anteq̄ȝ me/
diam partem bonitatis ſcriberent mare cuiuſlibet
eſſet ſiccū. ⁊ celum cuiuſlibet eſſet repletum ꝙ nec ca
pere vnam litteram poſſet. Sed verbū citius eſt di/
ctum q̄ȝ ſcriptū. Et ſi omnes ſtelle ⁊ ſingule gutte
pluuiarum eſſent lingue ⁊ proponerēt diuinam bōi
tatem eloqui Tam ineffabilis eſt bonitas dei ante/
q̄ȝ tertiā parteȝ bonitatis enarrarent omnes eſſent
mute. Citius vero eſt aliquod cogitatum q̄ȝ vel dictū
aut ſcriptum. Unde ſi tota arena maris ⁊ ſingl'a ſe/
mina orta de terra eſſent corda ⁊ vellent ſcrutari bōi/
tatem dei. tam ſuperbonus eſt anteq̄ȝ decimā partē
bonitatis eius inueſtigarent omnia corda citius ſci
dererentur. Quid nūc dicis o aīma mea. An adhuc
tante bonitatis cōſideratione nō permoueris. Ue/
re ſterilis es nimis ſi nō intra te in horū meditatio/
ne incalet cor tuum. Et nota ꝙ de ſingulis ꝑfectiōi/
bus deitatis poſſet diiudicatio fieri. omnes ei ſunt
infinite

¶ De proprijs huius capitis. ¶. §. v

Dic etiā ꝓpria huius capitis debes conſidera
re. Utputa quō filius. quō verbum. quomo
do imago. vt Bonauentura. Ora vt filius te
adoptiuū faciat. verbū mentis ſurditatē ei loquen/
do auferat vt imago increata creatā tuam reformet
Conſidera quoqȝ huius tui capitis aꝓpriata cuiuſ
modi ſunt. Sapientia. pulchritudo. lux. virtus. ve/
ritas. ⁊c̄. ea tibi applicando ꝑ ea obſecrando. Pete
vt illa ſapientia tuas tenebras illuſtret. pulchritudo
tuā deformitatē decoret. lux caliginē ꝓpellat. Uirtꝰ
tuam infirmitatē corroboret ⁊c̄. Ponit yſid. ⁊ Raȝ
banꝰ plurima nomina aꝓpriata huic domino Jeſu
chriſto quibus in ſcripturis denōiatur que prolixuȝ
eſſet cōmemorare. per quē oīa poſſet. tamē bō orare
⁊ obſecrate hoc mō cum quodā. O ieſu alpha ⁊ o. ꝓn
cipiū ⁊ finis omniū creaturaꝝ. a quo oīa oriūtur tā/
q̄ȝ a centro. ⁊ in quē omnia reflectūtur tanq̄ȝ in ſue
productionis originem O fons viuus per modū in/
tellectus generatione eterna ſcaturiens de corde pa/
tris in excelſis. a quo omnia fluunt ⁊ in quē refluūt
cūncta. Tu fontalis radius. tu flumen pacis eterna
liter manās. vniuerſa irrigans influe in me. O ante
ſecula genita ſapientia patris. O veritas eterna īfal
libilis. O lex paterni cordis inflexibilis O inq̄ȝ chriſte
dei virtus ⁊ ſapientia. O bonuȝ infinitum cui nihil
boni deeſt. ſatiamur quia inquietum eſt cor meū do
nec requieſcat in te.

¶ De moribus diuinis ¶. §. vi.

Sed qȝ is vere manducat qui in mores diuios
tranſit. Ideo quoqȝ diuini illi mores. de qui/
bus ſanctus Thomas deuotum tractatum
habet ad mentem ſunt reuocandi ⁊ a nobis imitan/
di iuxta illud. perfecti eſtote ſicut pater veſter celeſtꝭ
perfectus eſt. Nihil quippe dignius iuxta Chryſoſt.
q̄ȝ vt homo ſui conditoris ſit imitator ⁊ ſcꝫm modū
proprie facultatis diuini operis executor. Sunt au/
tem hij
ē nakal'r imūbil' ei oē bonū i pctōreſ ꝓuſq̄ȝ fiāt đ oibꝫ creatiſ
Immotꝰ. placet. ē patiēſ. videt oia. curat

qꝛ vn⁹ nõ hꝫ ĩtri ñ ſup̃ poſſe ñ odit cõicãs ſua ſeruat iu
mẽtum alterius ſticiam mīaꝫ
Diſcretus. miſerẽs. amat. ẽ liberal' vtrũqꝫ
ñ exigẽs nrã nulli ĩputãs' ſm capacitatẽ oĩa bene fecit
Sufficiẽs ſibi. cõpatiẽs largus. benefcõꝛ.
pl⁹ ab eo cui iudex ĩ ꝑmiſſis iniurias donãs equanim⁹
pl⁹ dõat ſemper
Exigit eſt. iuſt⁹. verus. pacatus. et equus
iudicat ĩ ĩdipꝫ ñ accipit cõmoda ꝑpa ñ q̃rit tot⁹ ꝛ pius
Nõ bis pſonã. ſua non querẽs. qꝫ benign⁹

¶ Hĳs ſunt ſectandi mores reliq̃ qꝫ ſtupendi. Sunt enim preter ſignatos alĳ in deo mores. vtputa ꝙ ſolus occulta cordiũ ſcrutatur. Ipſe ſolus habet ĩmortalitatẽ. Ipſe ſolus de nihilo aliquid facit ꝛc̃. Sed i huiuſmodi non eſt imitandus. quia nec poſſibile ſed potius ammirandus. Preenumeratis autem quiſqꝫ toto niſu ſe cõformare debet pro poſſe. Quãto enĩ anima in hĳs deo cõformioꝛ fuerit in hoc ſeculo. tanto erit ei ꝛ cõformioꝛ in futuro. Et quanto cõformioꝛ tanto beatioꝛ ꝛ glorioſioꝛ. Et qui ſe hĳs ꝯformat hic eſt qui vere panẽ vite manducat. legatur tractatus memoratus.

¶ De ſpeculis dei ¶. §. vĳ.

SEd fortaſſis caligant in tanto fulgore oculi tui nec in tanta luce mentis tue acies inualida perfecte figi poteſt. Es nẽpe oculis lippa. ꝛ nimirũ ſi tanta claritate cecutis ſed habes quod agas. Nã ſi nõdum potes verticem mentis cum moyſe per altam cõtemplationem aſcendere ꝛ cõtemplari ibi deũ tuum in caligine. Exi ſaltem cũ filĳs iſrael in occurſum dei tui captiuans intellectũ in obſequium fidei. ꝛ ſta humiliter ad radices mõtis ꝛ vide mõtem fumantẽ. audi clangorẽ buccine ꝛ tonitrua Vide quoqꝫ micantia fulgura. i. per fidem ex ſcripturis aut creaturis cõtemplare deũ per ſpeculum in enigmate. Habes enĩ plurima ſpecula in quibus potes cõtemplari diuina. Ponit tibi Bonauentura ſeptẽ in ſuo itinerario Exhibet ꝛ Anthoninus alia ſepteꝫ in prima ſua parte. In illis te exerce ꝛ ingrediens ꝛ egrediens paſcua inuenies. Sic pater noſter Auguſtinus Sic Agnes beatiſſima creatorem ex creaturis cõtemplabantur. Quid enĩ vt de ceteris ſpeculis taceam ſunt omnia creata niſi viue littere ꝛ amoris irritamenta. Docet modum ꝯtemplandi deum ex creaturis diſertiſſime. Hugo de ſancto victore in ſuo de tribus dietis. Hec de habendis meditabilibꝫ de deo ſufficiat tetigiſſe. Sed vbi o anima videris deuꝫ per intellectum reuertere ad te ad incaleſcendum erga eum per affectum diligenter cõſidera. profunde diiudica quãtũ te deus tuus dignificat cum tal' ac tantus tam dignãter ad te quotidie deſcendit Magnum fuit ꝙ olim patribus fuit locutus ꝙ per eos mirabilia fecit. ſed te pre omnibus magnificauit qñ tibi ſe in cibum dei maieſtas tradidit. Si gloriatus eſt moyſes pro iſrahel dicens. Nõ eſt alia natio tam grandis que habeat deos appinquãtes ſibi ſicut deus noſter adeſt cunctis obſecrationibus nrĩs. quanto magis te gloriari oportet Ipſis nẽpe angelus dei ꝑſonam repreſentans affuit ꝛ ſuper hĳs que expediebant loquebatur. Tibi autẽ adeſt magni conſilĳ angelus vnigenitus dei filius in plena diuinitate ꝛ humanitate. nõ modo vt loquatur ad te reſponſiones pacis. verũetiam vt ipſum totum comedas atqꝫ vt ſpũaliter in eum cõuertaris. Gaude itaqꝫ ꝛ gratulare o ſyon. cõtem platiua anima ꝙ poſſis eſſe tãti hoſpitis hoſpita. Vere nimis es auara ſi nõ ſufficit tibi tanti hoſpitis preſẽtia. qꝛ valde eſt liberalis ꝛ abunde tecũ cõicabit de bonis ſuis. Nullo enim modo deceret tantũ principẽ ſi hoſpitã ſuam indigentẽ permitteret. Cãne cum Maria. Magnificat anima mea dominũ. qꝛ ab eo pre oĩbus diebus es magnificata. Nam rex cuius pulchritudinẽ ſol ꝛ luna mirantur. cuius magnitudinẽ celũ ꝛ terra reuerentur. de cuius ſapientia celeſtiũ ſpirituum agmina illuminantur. de cuius clementia oĩm beatoꝝ collegia ſatiantur Talis ad humile tuuꝫ venit tugurium ꝛ plus illud q̃ꝫ celeſte amplectitur pallacium. libẽter vult morari tecum ſi tu voles eſſe ſecum. Vileſcat tibi igitur õnis creatura vt tecũ oĩm creatoꝛ qui vn⁹ ſufficit permaneat Amen.

¶ Apologia ſuper prolixitate ſupioꝛum ¶. §. viĳ.

HEc longiuſcule ac equũ eſt deduximus. ſꝫ dãda eſt venia calamus in amplioꝛa defluxit. Sunt iam obſtructa oꝛa propter torpoꝛem ſe excuſantium. ſunt ablata oĩa velamina eoꝛundeꝫ Sunt deniqꝫ ſedati cõqueſtus ꝛ querele ſuper meditabilium inopia cauſantiũ. cum vbi nos inopes ꝛ aridi pauca colligere temptamus tantarũ ſegetuꝫ copia excreuit. Nemo exinde dicat neſcio cogitatibus ſacris ĩmorari. nõ poſſum inſiſtere Punctula hec apprehendat ꝛ ius querele nõ erit.

¶ Exoꝛdium carminis in poꝛtiones agni paſchalis. cantandũ ſub nota Pange lingua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Dones agni portioēz
Rite pater edere
Utram tinguat rōnem
Sanguis paſche federe
Neu mētalem ſtationem
Poſſit hoſtꝭ ledere
Ad carnem
Salue caro maieſtatis
Alta ſancta humilis
O q̄ꝫ plena veritatis
Pulchra mira nobilis
Tradita heu ꝓphanatis
Angelis mirabilis
Salueto medicamētū
q̄ꝫ plenū effectibꝫ
Expurges inqnamētum
Carnis cū defectibꝫ
Eſto mihi excremētum
Lūctis in profectibꝫ
Ad ſanguinem
Eya ſanguis generoſe
Mirus venerabilis
Fluens plagis copioſe
Nimis pamabilis
Muſtū mētꝭ amoroſe
Tipis preconabilis
O ſanguis redēptiōis
Venditos redimito
Sanguis expiationis
Turpatum eluito
Sanguis ꝯſummatiōis
In ſancta traducito
Ad aīām
Salue anima dilecta
Deo ꝛ hominibꝫ
Clara placēs ꝛ afflicta
Prelata numinibꝫ
O te laudo benedicta
Celicis luminibꝫ
Salue ſpūs diuine
Plenꝰ ſapientia
Te iam canūt matutine
Stelle fartum gratia
Benedictum ſine fine
Traditum pro hoſtia
Ad viſcera
O vos exta deuoranda
Agni ſine macula
Vos ꝟtutū ꝑ miranda
Grandia ſpectacula
O saluete adoranda
Diuina ſignacula
O vos gratie ſaluete
Communes cum ſingulis
Dōa fructꝰ reſaluete
Laudibꝫ ꝑtinulis
Meiā gratiīs r̄plete
Canētem in iubilis
Ad pedes
Saluete humāitatis
O pedes pacifici
Pedes plēi charitatis
Perfecti deifici
Exemplares deitatis
Baiuli viuifici
Salue agꝰ nate paſſe
Sepulte meroribꝫ
Surgꝭ ſcādꝭ agnꝰ aſſe
Spūs amoribꝫ
O ꝯplectar pedes hoſce
Bratiū clangoribꝫ
Ad adipē ꝛ piguediēz
Salue adꝑs ꝛ piguedo
Agni manſuetiſſimi
Tua ſatiat dulcedo
Cor ſerui neq̄ſſimi
Tibi laudꝭ penſa dedo
Cordis contritiſſimi
Eya fructꝰ ꝯdonato
Vite tue optime
Paſſionis cumulato
Frugem rex clariſſime
Eq̄ fructꝰ ſacre dato
Eucharis gratiſſime
Ad caput
Salue caput adorādūz
Jheſu mira deitas
Ferculū q̄ꝫ celebrādūz
Satians eternitas
Epulū ꝯcelebrandum
Angelis diuinitas
Salue nat̄ās nat̄a
Prima ꝛ eſſentia
Lib vite ars lux pura
Patris ſapientia
Hacce ſemꝑ alitura
Fruar ī preſentia
Ad oīs ſanctos
Eya ciues olimpoꝝ
Numina ierarchica
Mille milia ymnoꝝ
Camena dragmatica
Ferte pani āgelorum
Pro hac eſca polica

Amen.

¶ De exclamationibus ꝛ aſpiratiōibꝫ quibus occurrendum ſacramēto

¶ Prologus.

Clama ne ceſſes. pſa. lviij. Continua vox clamoris deſiderium intēſi cordis. Nūc iuxta compromiſſum de aſpiratiōibꝫ ꝛ exclamatiōibꝫ ſeraphicis eſt agendum. Ille em̄ qui digne volet cōmunicare non debet ab huiuſmodi ceſſare Sed iuxta āmonitionem ꝓpheticam ſine ceſſatione debet exclamare vt ſic cū pſalmiſta ex ſentencia poterit cantare Dn̄e an̄ te om̄e deſiderium meum ꝛc. Illud quoqꝫ pſalmi implere. Querite dn̄m ꝛ ꝯfirmami querite faciem eius ſemꝑ. O ſemꝑ. Vere felix nimiū aīa q̄ q̄rit ſine ceſſatione aliqua. Quercēdum eſt em̄ ante ꝛ clamandum qꝛ oportet iuxta Bernard. vt ignis deſiderij precat in oēm locum ad quem ſponſus eſt ventꝰs. iuxta illud pſ̄. Ignis an̄ faciem eius p̄cedet Oportz em̄ votiuis eum excipe deſiderijs. Vn̄ ꝛ ipe deſiderio deſiderauit hoc paſcha manducare nobiſcum. Profecto nobis exemplū relinquēs vt queādmodū ipe fecit ita ꝛ nos faciamus. Ante ḡ cōionem exclamādū. Sed ꝛ iam aſſis carnibꝫ guſtatis multo minꝰ algendum. amplius multo clamādum. vt ſic deſiderioꝝ ſintillule oſtendāt ꝙ ignem de excelſo miſerit deꝰ in oſſibꝫ noſtris. Nam ꝛ habitus dn̄s manu deſiderij vult teneri vt ſponſa recognouit dicens Tenui eum nec dimittam. Et diſcipuli illi ꝑegrini coegerūt eum dicentes. Mane nobiſcum dn̄e. Vis igitur venienti dn̄o digne occurrere deuote excipe exceptūqꝫ tenere clama ne ceſſes in ſubſignatis exclamatiōibꝫ te exerce. Nulla dignior p̄paratio. nulla deuotior exceptio. nulla poſtremo efficatior obſuatio. niſi ſine ceſſatione clamando Modus autem ꝛ practica exercendi infra ſubnectitur. ¶ Sed ꝛ hoc annotandū ꝙ hmōi ſeraphicis exclamationibꝫ non modo in ſacre communionis precinctu. ſed omni tempore omniqꝫ in loco eſt vtendum. Unde dicitur. Clama ne ceſſes. vt ſic exemplo Job ad deum ſtillet ocl'ꝰ nr̄

¶ Ad quod plurima licet ſint inductiua hec ſunt potiora.

Scꝫ
- p̄oꝝ patꝝ exēplaris īformatio
- vtilitatꝭ hmōi aſpirationū ꝯſideratio
- ſcōꝝ inſuꝑ m'tiplex ꝑſuaſio.

¶ De p̄mo id eſt de p̄orum patrum informatione exemplari patet in collationibꝫ ꝛ vitaspatrum Ubi commemoratur hmōi ſuſpirijs illos operam impēdiſſe. que ipſi iaculatorias orōnes dicebant. Quarū ꝛ diuus Auguſtinus commemorat in de opere mo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

nachoꝝ illas ꝑſuadens Qui idem Aug⁹ pre ceteris hmōi exercitio incubuiſſe dicitur vt ei⁹ ſuſpiria Manuale cōfeſſionū libri meditationum teſtātur..

¶ Porro d' vtilitate hmōi iaculatoriarum orōnū q̄cq̄d dixerim⁹ min⁹ erit. Scripſerūt plures de laudib⁹ ꝛ adhuc plura ſupſunt ſcribenda. Legat Gerſō venerabilis in ſuo de miſtica theologia. Ubi plene deducit ꝙ hmōi aſpiratiōes ſunt ꝟe orōnes q̄b⁹ pat in ſpū eſt adorād⁹ q̄b⁹ nulla actio altera ꝑferēda vt lectio aut meditatio. Nil em̄ melius iſtis

Et hoc in ordine

Ad	deū	
	ſubiectū ꝓpriū	quem ſūme placat
	proximum	qd̄ ꝑficit ꝛ purgat
	aduerſariū	quem iuuat efficatius
		de q̄ triūphat victorioſi⁹

¶ Hec proſeq̄tur ibi ad liq̄dum Sed ꝛ huius cōſors magiſter Johs nider in ſuo de eleuatiōe mentis in deum nōnullos ꝯmeōrat hoꝝ fruct⁹. qꝛ ꝟe hmōi exercitatio iter eſt q̄ oñditur ſalutare dei Sic ꝛ doctor ille deuotus magiſter Johānes herp in tractatulo ſuo de miſtica theologia docet ꝙ in his aſpiratiōib⁹ ꝛ ſuſpirijs miſtice theologie recta via cōſiſtat. leuior breuior ꝛ vberior ceteris practicis vniuerſis ad oīz attingens ꝑfcōnem ꝟtutum Concludēs item ꝙ hoc exercitium ꝑ ſuſpiria vnitiui amoris a multis occl'tatum omnis ꝑfcōnis finis eſt ꝛ initium ōnisqꝫ temptatiōis palmam facile reportans Jurta illud Petri rauennatꝫ Tenere milicie ꝛ delicati conflictus eſt ſolo amore de ōnib⁹ vicijs victoriam reportare. Hec ille.

¶ Poſtremo ſi dicere volemus a quot quantiſqꝫ hoc exercitium perſuadeatur ante deficiet dies q̄ꝫ nomina ipſa doctorum. Hoc oms memorati hoc lingua eccl'e Aug⁹ Hoc moāchoꝝ viella Bern̄. ceteriqꝫ docti id ſuadēt. ꝑcipue h in cant. ſuis docet gerſon dicēs. Qꝫ amor purgatiu⁹ ꝛ nouicius in hmōi ſuſpirijs maxime ſe exercitare debeat. Sic em̄ magis proficiet quaſi ꝑ q̄ſdam interiectiōes ꝛ q̄dā ignita ꝟba ſuſpirādo q̄ꝫ ꝑ intelligibiles alias ſpeculatiōes q̄ n̄ ſunt in hominis arbitrio ſe exercēdo Uñ ſuadet ꝙ homo q̄dam ſeraphica pūcta recolligat. q̄b⁹ ſe q̄ſi q̄buſdaꝫ interiectiōib⁹ in ōni ope ſuſpirioſe eleuare poſſꝫ Cuius ꝯſilio paruim⁹ dū ſequētia exclamatoria ꝛ ignita ꝟba collegimus q̄b⁹ homo ſemꝑ potiſſimū tñ vel ante aut poſt communioēm aiām ſuaꝫ in deū ſuſpēdere poſſit. Juxta illud Suſpendiū elegit aīa mea. Hmōi em̄ ꝟba mētes in celū eleuāt ꝛ vim inferunt deo celoꝝ. Unde patet ꝙ hec exercitatio om̄i ſuꝑior eſt laude De cui⁹ practica agetur:

Nam ne vſq̄ꝫ hmōi exercitatio relinq̄tur. Ita has exclamationes diſtinxim⁹ vt ſingulis dieb⁹ octo in duob⁹ ꝟſib⁹ memoratē aſpiratiōēs deputētur in reſpectu ad venerabile ſacramentum vel ſumptuꝫ ſcꝫ vel ſumēdum Quam tñ q̄ multiplicare ꝛ dilatare volet ex interliniari gloſula facile poteſt. Singule em̄ plures ſub ſe complectūtur Et vt aſpiratiōes hmōi ſint nō modo ad mouēduꝫ efficatiores ſed ꝛ ad impetrandum velut obſecrationes faciliores correſpōdentium hn̄t cum obiectis noſtre ſalutis. Quoꝝ ꝯmēoratōe ſicut q̄ n̄ mouetur eſt ferreus ita ꝛ eoꝝ obſecratiōe q̄ nō exaudit' proꝛſus a ſalute videt' alien⁹

¶ Obiecta āt iſta latius ſunt ꝓſecuta folio

Hic āt tm̄ ideo repetuntur vt aſpirationū haꝝ correſpondentia ad ea inſinuetur. Fit āt hec correſpondentia interdum ad aptum textū Ut in ꝑmo artic'lo Eſt genit⁹ Ubi agitur de filij ex corde pr̄is gn̄atione. Oratur ꝑ eius ad nos per ſacramentū emiſſione duꝫ clamamus Emitte ſapientiā tuaꝫ de ſede maieſtatꝫ tue. Interdū ad ſenſū vt in ſecundo articulo Creat. vbi agitur de reꝝ creatiōe. Aſpiratiōes corrn̄dentes agunt de dei ꝑ creatis omnib⁹ ꝑlatione Adeo vt ꝛ ſci di celos petat ꝛc̄ Interdū autem dirigunt' aſpirationes ad rem ſignatam ad ſcꝫ interpretatū vt vbi agitur de fuga dn̄i in egyptum Ibi aſpiratur ꝑ illumiatione mentis ne relinquamur in tenebris q̄ deſignātur per egyptū ꝛc̄. Hec tria qui ſolerter attenderet facile haꝝ corrn̄dentiā inueniret. Et per cōſequens practicam dinoſceret Item nota ꝙ ſupra folio.. obiecta ſub horis ꝓ doctioribus poſita ſunt Hic autē pro ſimplicioribus. quibus ꝛ exclamationes adiūcte ſunt. quatinus et ipſi quaſi per ſingulas horas ī memoria vite ꝛ paſſionis chriſti cōmunicent.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

	Ad matutinas.	Laudes.	Primas.	Tertias		Sextas.	Nonas	Veſperas.	Cõpletorium.
	Jeſus ex deo genitꝰ.	Jeſus creator inclitꝰ	Jeſus fautor mũificꝰ	Jeſus optatꝰ pribus.	Grãꝝ actiões	Jeſus emiſſo celitus.	Jeſus natꝰ pauprimꝰ	Jeſus ſubiectꝰ legibꝫ.	Jeſus q̃ſitꝰ regibꝫ
	ſpirator q̃ꝫ beatus	cõfirmans celi ſtatus.	ade vindex reatus.	tipatus ꝓphetatus.		Legato incarnatus	Paſtoribꝫ mõſtratus	Jeſus denõiatus	cũ donis adoratꝰ
	Eſſentie vnitatem	Potentẽ rex creatõez	hũani gñis exaltatiõz	Votiuũ prim dſidriũ.		Angeli legationem	Digtiuã ieſu ntitatez	Legis rigorem	magoꝝ q̃retiũ diligẽ.
	perſonaꝝ trinitatem	ſapiẽtẽ coꝝ gubnatõz	Precepti trãſgreſſiõz	Figuras ⁊ dei ꝓmiſſũ		virgis rñſionem	circũſtãtiaꝝ ꝯgruitatẽ	Parentũ dolorẽ	Judoꝝ r̃felletiũ iſipi.
Attẽde	diuinitatis felicitatez	angeloꝝ lapſũ ⁊ ꝯfir.	Vltionis retributiõez	mltiplr̃ ꝓphaꝝ oracl̃z		dei ꝯceptũ ⁊ icarnatõz	Miracloꝝ nouitatez	Nõis pueri honorem	donoꝝ tipũ ⁊ ibo idi.
	E Eſt genitus	creat	eiciens	Dat ſigna ꝓphãs		Conceptus	natus	circũciſus	veniunt tres
Fe.ij	Eitte ſap. d ſe.	Vtinã diſrũperẽs ce.	Redde mihi leticiam	Egredietr̃ d. d loco ſcõ		Miſit de ſũmo ⁊ acc.	Mgt aĩa mea dñm	ꝓpt nomẽ tuũ dd. m.	Vidi dñm facie ad fa.
Inuitatiões	Emitte manũ t. d al.	Rorate celi deſup et.	Dñs ps hereditatꝫ m.	Et ſyon ſpẽs deco. eiꝰ		Miſit ad miaꝫ ſuã et	Mgificate dñꝫ mecũ	Scificet nomẽ tuum	appuit grã ſaluato.
	Emitte lucẽ t. ⁊ verit.	Reſpice dñe i fuos t.	Errani ſic ouis q̃ pe.	Veiet deſideratꝰ cũctꝫ		Redẽptionẽ miſit d.	Mgificata ẽ aĩa mea	Laudabo nomẽ t. aſ.	Manꝰ nr̃e tractauerit
	Eitte agnũ di dñato.	Quid retribuã dño ꝑ	Adeamꝰ cum fiducia.	Deꝰ nr̃ mãifeſte veni.		ꝓpter nimiã caritatẽ	Mia t. dñe mag ẽ ſu:	Nomẽ ſcm̃ t. iuocatũ	Exortũ ẽ in tenebris.
	Dñe mitte quẽ miſſu.	Dñe inclina celos t. et	Dñe peccaui in celum	Bti q̃ pati ſunt occur		Miſit manũ ſ. ꝑ fora	Mgnꝰ i medio tui. ſ.	Nomẽ tuũ ⁊ meõriale	Dñs ꝟtutũ nobiſcum
	Emittas	vtinam	mihi reddito	et egrediatur		Miſit	magnificat	ob nomen	et ad facieꝫ te
	Jeſus a mrẽ ſiſtitur.	Jeſus in ꝑuis moritr:	Jeſus in templo ꝑdit	Jeſus ter denis abdit		Jeſus precone tigit.	Jeſus fame afficitur.	Jeſus hoſte ꝯgredit.	Jeſus paſtor diligitur
	redẽptus ꝓphetatus.	extorris reuocatus	Parẽs mri vocatus.	annis domi moratus		a prẽ honoratus:	Deſerto ꝯmoratus.	triphariã tentatus	apoſtolos vocauit
	Differentiũ deuotiõez	herodis emulationem	Jeſu religionem	Sapie occultationez		Baptiſmi iſtitutiõez:	anachareꝫ ꝯmẽdatõz	tẽtatõnũ modificatõz	Diuinã vocationem.
	Oblatoꝝ ſigificatõez	Innocentũ enecatõez	Mris deſolationem	Vite moderationem		Baptiſati dignationem	Carnis macerationez	hoſtis ꝯfutationem.	vocatoꝝ abiectiõem.
Attẽde	Vatũ ꝓphetationem	Jeſu exiliũ ⁊ reductõz	Obie ieſu ꝑfectiõem.	Parentũ iocũdatiõz		cõcurrẽtiũ miſticatiõz	Grãdẽ ꝯtẽplationem	Angeloꝝ miſtratiõez	Scãm coꝝ ꝯuerſatõ.
	O Offertur	fugiunt	duodennis	ſubditus illis		Votus	et abſtinuit	temptatur	cõgregat ad ſe
Fe.iij	Veiat di. i or	Illũina oc'los me. ne.	In lectulo meo ꝑnoc.	Sinite ꝑuulos vei.	Grãꝝ actiões	Gratificauit n. i dilec.	Dñs regit me ⁊ nihil.	Fac mecũ ſignũ i bo.	q̃ꝫ bonꝰ iſrl' deus his.
Inuitatiões	Et veiat ſup me mia.	Quale mihi gaudiũ q̃	Nũciate dilcõ q̃ amo.	Venite ad me oẽs q̃.		ꝓprio filio nõ pepcit.	Cõedi fauũ cũ melle.	Dilatatũ ẽ os meũ ſ.	Bti ſerui t. q̃ ſtãt co.
	Adueniat regnũ tuuꝫ	Reuela oc'los meos ⁊	Aia mea deſid. te i no	Api mihi ſoror mea.		Filiũ ſuũ miſit ꝓpitia	Meõriã fecit mirabi.	Sup irã inimicoꝝ m:	Dñi iacob elegit ſibi d
	Excita potẽriã t. ⁊ ve.	Dñi tu illũias lu. me.	Dñe añ te oẽ dſideriũ	Spõſabo te mihi i fi.		Sic ds dilexit mũduꝫ	Mãducauerũt ⁊ ſata	Rex iſrl' mutauit ha.	Nõ fecit talit oi natõ.
	Vẽi dñe viſitare nos	Deꝰ miſereatr nri ⁊ bñ	Deꝰ deꝰ meꝰ ad te de.	Delitie mee cum filijs		De pleitudie eiꝰ acce.	Eſuriẽtes ipleuit bo.	Qui docet maꝰ m. ad.	Elegit nos i ipo añ ꝯſ
	Sepe veni	piu ⁊ illuſtret	noctes	voco paruos		Gratificat	paſcens	fac mecum	q̃ bonꝰ es tu
	Jeſus claris ꝓdigijs.	Jeſus ſacris vigilijs.	Jhs ꝑ tropos varios	Jeſus corã diſcipulis		Jeſus crebris ꝯuitijs	Jeſus rigatꝰ lachris	Jeſus tumẽtꝫ miſticiſ	Jeſus iudeis ꝑfidis.
	a cunctis predicatur.	Pernox ſepe precatus	Docẽdo fatigatus	thabor tranſfiguratꝰ.		Judeis blaſphematꝰ	a martha hoſpitatus	ſedẽs rex honoratus.	a iuda licitatus.
	Miracloꝝ ꝯgruitatẽ	Vite auſteritatem	Doctrine q̃litatem	Jeſu charitatem		Cõuitioꝝ grauitatez	Lachriaꝝ aſſiduitatẽ	Jeſu hũilitatem	Jude cupitatẽ.
	Jeſu pietatem	Precũ ſedulitatem	Laboris grauitatem	teſtiũ auctoritatẽ		Jeſu mititatem	marthe hoſpitalitatẽ	Turbe obſeq̃oſitatez	Judeoꝝ iniq̃tatem
Attẽde	Plebis cecitatem	Grandẽ exẽplaritatẽ	Apl'i ruditatem	Diſcipl'oꝝ iocũditatẽ		Judeoꝝ feritatem	Lazari ſoſpitatem.	vrbis calamitatem	Jeſu benignitatem
	M Mira facit	pernox	docuit me	glĩa thabor		Blaſphemant	lachrymatur.	aſello	venditur almus
Fe.iiij	dñe q̃ rẽ a. iſir	Dirigatr o. mea ſic icẽ.	Dñi ad te ꝯfugi doce.	Satiabor cũ apparu.	Grãꝝ actiões	Bñdic aĩa mea dño.	Cõuertere aĩa m. i re.	mihi adherere do bo.	Anguſtũ ẽ ſtratũ ita.
Inuitatiões	Dñe deſcẽde priuſq̃ꝫ.	Dñe doce nos orare	Btũs hõ quẽ tu erud.	Quis det d carnibꝫ eꝰ		Bñdcũs dñs deꝰ iſrl'.	Qui eripuit aiaꝫ me. de	Ego dilcõ meo ⁊ ad	Empti eſtꝫ p̃cio mag.
	Si tetigero fimbriaꝫ	Quouſq̃ꝫ iraſcerꝫ ſu:	Dñe q̃d me vis facere	Edẽt pau. ⁊ ſaturabũ		Bñdicã dñm in oi tpe	Repleti ſumꝰ mãe m.	Quis nos ſepabit a.	Sacculũ pecũie tulit
	Si q̃d potes adiuua.	Quid oremꝰ ſic oꝫ ne.	Eructabũt labia mea	Oia a te expectant vt.		Bñd oia opa dñi do.	Exultauit cor m. i de.	Innixa ſup dilcm̃ ſ.	Bñdẽs d. diuites fe. ſ.
	Dñe filia mea iacꝫ i. d	Velociter exaudi me.	Dirige me in veritate	Judica mihi vbi paſ		Laud pueri dñm.	Repletũ ẽ gau. os n.	Nõ timebo mala q̃m.	Ditauit me dote bõa.
	Quẽ ꝑam rs.	velut incenſum	doceas	ſatiabor		O benedic	conuertere	adhereo	nam cadit alter
	Jeſus lauit diſcipulis	Jeſus cenãs ꝓdigijs.	Jeſus vbis melliflui'	Jeſus guttꝫ ſãguineis		Jeſus amicꝫ oſculis	Jeſus ligatur viculis	Jeſus horrẽdꝫ ludicrꝫ	Jeſus corã iudicibus.
	pedes humi ꝓſtratus	factus panis ſacratꝰ.	ſuis ſermocinatꝰ	perfuſus depcatus		tradentẽ oſculatus	captus anne delatus.	illuſus verberatus	ꝑcrebro preſentatus.
	ibi hũilẽ officioſitatẽ	Sacri dignitatem	Sermõis fecũditatez	Jeſu egreſſionem.		Chriſti admonitionẽ	Diſcipuloꝝ fugatiõez	Cõuitioꝝ varietatez.	Ductiõis ſedulitatem
Attẽde	lotiõis ſpũalitatem	Inſtitutõis ꝯgruitat:	Diſcipuloꝝ meſtitatẽ	Triſtẽ agoniſatiõem.		Jude obſtinationem:	Capti ieſu ligationem	Miſtroꝝ feritatem.	Judicũ ꝑuerſitatem.
	Diſcipuloꝝ digitatez	Inſtituentis caritatẽ	Cõſolãtis pietatem.	Angelicã ꝯſolationez		Pñ ieſu ꝓditionem	Ad ãnaꝫ ductionem	Jeſu trãq̃llitatem	Animi ieſu q̃litatem.
	E En lauat	atq̃ꝫ cibat	ſermonem	ſudat et oranſ		Oſcula dat	capitur	fert ludicra	ſepeq̃ꝫ ductꝰ
Fe.v									

Inuitatiões	Coꝛ mūdū crea ī me. Dñe nō tm̄ pedes ſed Amplius laua me ab. Fiat coꝛ meū īmacu. Dñe ſi vis potes me. Coꝛ mundum	Panē nr̄m q̄tidianū Dice comoda mihi t. Frāge eſurīēti pa. tu. Dia a te expectāt Ocl'i oīm in te ſperā. panem	Deſiderio deſideraui Diſpono vobis ſicut. Ego ſum panis viu⁹ Si q̄s me accipit: ac. Ad eū veniem⁹ ꝛ mā. cupio paſcha	Uſq꜃ dñe obliuiſce. Adipleb me leticia Letifica aīam ſui tui Introibo ad alta. dei Haurietis aq̄s i ga. doloꝛ uſq꜃	Grãꝫ actiões	Tu āt dñe ſuſceptoꝛ. Dicet d. ſuſceptoꝛ m. Dextera t. ſuſcepit m. Salus tua d. ſuſcepit Suſceptoꝛ me⁹ n̄ m. Suſceptoꝛ	Faſcicul⁹ mirre d. m. Tenui eū nec dittam Nō dittā te niſi bn̄di. Diſrupiſti vincl'a m. Suſcepim⁹ dñe m. t. mihi faſciculus.	Coꝛ meū ꝛ caro mea Si oblitus fuero tui' q꜃ mag̃ multitudo Delcābit in craſſitud delcābar p ſinglos d. caro coꝛ	Seq̄r te q̄cūq꜃ ieris. viā mādatoꝝ t. cuc. Trahe me p⁹ te cur Quis ē hō vt ſeq poſſ. Greſſus meos dirige ſequoꝛ en te
Attēde	Jeſus alba induitur. vt ſtultus eſtimatus iudoꝝ accuſationem: ihu tacēt꜀ aſpnatiōez clamidis īduitionem	Jeſus a plebe ſpnit Latroni cōparatus. Populi ingr̃titudiez. ꝯpatiōis diſſilitudiez pylati ſollicitudinem.	Jeſus flagellis cedit. colūpne alligatus flagelloꝝ truculentiā flagellātiū maliuolētiaz: flagellati ſāguinolētiam	Jeſ⁹ veſtit clamide cū ſpinis coꝛonatus purpure induitionez Ridiculā coꝛonatōez. Grādē cruētationem		Jeſus vti rex colitur. toꝛmentis laceratus. Jhu illuſoꝛiā hōꝛatōz fedam ꝯſpuitionem. Grauē verberatiōem:	Jeſus iudeis ſiſtitur. illuſus laceratus Jeſu p̄ſentationem pylati expurgationez ppl'i acclamationem.	Jeſus moꝛti addicit. indut⁹ cōdemnatus pylati lotionem ieſu cōdēnationem veſtiū reinduitionem.	Jeſus crucē ꝫplectit poꝛtās mūdi reatus. Crucis grauitatem pōtificū inhūanitatē ſubſeq̄ntiū varietatē
Feri. vi.	hErodi	latro	flagellant hinc.	purpura ſertum		Hinc colitur	preſentatur	damnatur.	onus fert
Inuitatiões	O ſapia q̄ ex oꝛe altiſ. O adonay dux ꝛ do⁹. O radix ieſſe q̄ ſtas i. O oꝛiens ſplendoꝛ et. O emanuel rex et. O gemines	Si inueni gr̃aꝫ i ocul' tuis ne trāſeas. ſ. t. Spē tua ꝛ pulchritu. Quis ē elcūs quē p̄p. ꝓpoſui p̄ luce hrē illā ne me	Queādmodū d̄ſid̄rat Sicut adipe ꝛ pigue. Pulli ei⁹ lingēt ſāg. Carnē cū ſanguie co. q̄ ſitit veniat ad me. ſitio.	Ingredere bn̄dcē d. Attollite poꝛtas p̄n. Ecce ſpōſus veit ex. Qui regis iſrl' intēde. Gaudebit ſpōſus ſup rex ſpōſ⁹ vt itrarꝫ	Grãꝫ actiões	Cātabo dño q̄ bōa t. Mias dñi inetnū cā. Adijciā ſup oēm lau. Replea t os meū lau. Cātate dño cāti. no. Concino	Mane nobiſcū dñe q̄. Ne derelinq̄s me d. n. Et vſq꜃ i ſenectā ꝛ ſe. mane hodie apd me ꝛ Dia in te vno bn̄tes nobiſcum	viuet aīa mea ꝛ laud. Meōꝛ fui iudicioꝝ t. q̄ poſuit aīaꝫ meā ad Et aīa mea illi viuet. Nō diſcedimus a te viuat mea	Rēnuit ꝯſolari a. m. Uirga tua ꝛ ba. tuus Replet⁹ ſū cōſolatōe ſm multitudiez dolo. cōfitebor d. q̄m irat⁹: rēnnit ergo
Attēde	Jeſus ſuis exuitur a veſtibꝫ nudatus. Jeſu denudationem. vulnerū cruentatōez verecundā ſtationē.	Jeſus cruce extēdit Deu clauis pfoꝛatus Jeſu extenſionem. Mēbroꝝ pfoſſionez. Dirā cōfixionē	Jeſus agn⁹ ſurrigit. in ſignū eleuatus Penoſā erectionem. latronū aſſociationē. Multoꝝ deriſionem	Jeſus pēdēs ploq̄t. ſeptē v̄ba teſtatus pēdentꝫ toꝛmentum. ipius teſtamentū. verboꝛū ſacramentū:		Jeſus felle reficitur mirrato cōpotatus Militū puerſitadinē potus amaritudinez: ſatiſfactōiſ plēitudiez	Jeſus in cruce moꝛit. agnus pri oblatus Grāde xp̄i toꝛmentū. Mūdi toti⁹ lamētuꝫ placatiuū incenſum.	Jeſu latus pfoditur. cruoꝛe irrigatus Moꝛtui trāſfixionez. Sacroꝝ emanatiōez Joānis atteſtationē.	Jeſus vnguētꝫ vngit. cū fletu cumulatus Plāctus acerbitatez vnguentiū pietatem: Tumulatiōis q̄litatē
Sab.	Nudat	figunt	exaltant	et pia verba		Fel guſtat	moꝛitur	latus ꝛ foditur	tumulatur
Inuitatiões	Erue me vetere hoiez Inclina coꝛ meū i te. q̄s ē iſte q̄ veit d̄ edō. Libera me de ſāgui. Dilect⁹ me⁹ cādid⁹ ꝛ. Erue	Suſcipe me ſm eloq̄ In ſpū hūilitat꜀ ꝛ i a. Leua ei⁹ ſub cap. m. Fruamur cupit꜀ āpl'x Reuertere ad me ꝛ e. ſuſcipiens	Ad te leuaui aīaꝫ me. Ad te leuaui o. meos Aſcēdaꝫ i palmā ꝛ ap Suſpēdiū elegit aīa. q̄s dabit mihi pēnas. animā leuo	Meōꝛ eſto v̄bi tui ſ. Dñe memēto mei. Memēto nri d. i be. Memēto mei dū bn̄. Dic aīe mee ſal⁹ tua: ſis memoꝛ oro	Grãꝫ actiões	Dilcūs m. mihi ꝛ ego Panē āgeloꝝ mādu. Paraſti i dl'cedie t. p. ſub vmbra illi⁹ quē de q̄edūt me adhuc eſu. Paſcitur hic	In eternū nō obliuiſ. meōꝛia meōꝛ ero ꝛ ta. nō moꝛiar ſꝫ viuā et. Uiuo ego iā non ego Dilexit me ꝛ tradidit nec in euū	vl'neꝛata caritate e. ſū ꝯcaluit coꝛ meū intra dilexit nos ꝛ lauit noſ Facti eſt꜀ ꝓpe i ſāgui. q꜃ inflāmatū ē coꝛ m. vulnera	Nūc dittis ſuū tuū: in pace fact⁹ ē loc⁹ ei⁹ q̄s es tu q̄ iq̄etas ſgē in pace in idipm doꝛ. q̄ poſuit fines t. pacē. pace clientem
Attēde	Jeſus triūphās moꝛ. prēs limbo beauit. Jeſu triūphationem. Inferni vaſtationem Patrū eductionem.	Jeſus ſurgēs gl'ific⁹. ſe ſuis ꝓpalauit. Reſurrectōis q̄litatē / vitatē / vtilitatē	Jeſus marie primit⁹ apparens honoꝛauit Apparitiōis v̄itatem Mris iubiloſitatem. Cū diſcipul' ſocietatē	Jeſus cariſma ſpūs. diſcipulis inflauit. Chriſti charitatē Diſcipuloꝝ dignitatē diſcipuloꝝ p̄tātem		Jeſus ductoꝛ exercit⁹ ad dexteram locatus: aſcēdētis gl'ificatiōez Patꝝ iubilationem. Angloꝝ ꝯgr̃tulatiōez	Jeſus largitoꝛ ſpūs p oꝛbē p̄dicatus. donoꝝ magītudiem. lingwaꝝ mltitudiem miraculoꝝ valitudiez	Jeſus mrēꝫ celeſtibꝫ. exaltat ex qua natus. mrīs priuilegiationē. Filij occurſionem. Gl'ioſā deductiōem.	Jeſus iudex eq̄ſſimus finis deſideratus. Judicātis eq̄tatem Premij pennitatem: Btitudis felicitatez.
Do.	eADuxit	ſurgit	multis viſus.	pius inflat.		Scandit	et emiſit	aſſumpſit	et eſt rediturus
Inuitatiões	Eripe me dñe ab ho. Educ de carcere a. m. Educes de tribula. a. Redimet i pace a. m. Eripe me d̄ inimi. m. Eripe	Exurge dñe adiu. me. Exurge gl'ia mea ex. Exurge i occurſū me. Tu exurgens miſere. Exurge d. i p̄cep. q̄d. et exurge.	Oſculetur me oſcu. o. q̄s mihi det te frēꝫ m. Oñde faciē tuā ꝛ ſal. Aſpice in me ꝛ miſe. Ne auertas faciē tuā. dans oſcl'a	Uñ mihi h̄ vt maieſ. Dñe nō ſū dign⁹. obſecro vt fiat ſpūs t. Sps tu⁹ bon⁹ d̄ducꝫ O q꜃ ſuauis ē d. ſp. tantus vt ad me.	Grãꝫ actiões	q̄d ei mihi ē in celo ꝛ Si aſcēdero in celū t. cātem⁹ dño: gl'ioſe ei. aſcēdiſti i altū cepiſti: Dñs in celo parit ſe. Quid mihi	largit⁹ ē mūera iuxta mgificētiā p̄ncipalez. Os meū apui ꝛ attra' Ne ꝓijcias me a facie. Quo ibo a ſpū tuo largitus	Introduxit me rex in ditte me vt reuertar. i priaꝫ meā ꝛ i do. m. Fecit aſſuer⁹ gn̄de cō. vt iumētū fcūs ſum in cellam	Panē ocioſa nō cōedi adhuc eſce erāt in oꝛe: q̄ māducat ꝛ bibit. adheſi teſtionijs t. d. ne itres i iudiciū cū ſ. non edo fruſtra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Sequūť aſpiratiões ⁊ exclamatiões rigmatice. decurſum vite ⁊ paſſiõis dñice ꝯcernētes añ ⁊

Añ ꝯionē ſacralē t ſpūalē

¶ Fe. ij. Eſt genit9
O pmū pncipiū
ens vnum fontale
meum pricipium
Uerbum ydeale
deus deo genite
veni olim celite
hodie vallatus
de petra demittere
deſerti emittere
ſyon cibus gratus
¶ Fe. iij. Offertur
O ſubacte legib9
inſtar peccatoris
iam equaris gregib9
tu paſtor amoris
Redempte me liberes
ortum tuum viſites
feſtina feſtina
Ueni cum inſontib9
ſaliens in montibus
veni medicina.
¶ Fe. iiij. Mira facit
O ihesu clariſſime
rex prodigioꝝ
ſuſpendis altiſſime
corda filiorum
Renoues miracula
accedens cenacula
veni leproſorum
Tangam tuam fimbriā
cum te ſacram victimā
litabo reorum
Fe. v. En lauat
O lotor humilime
ſeruilis proſtrate
veni lotor anime
patrib9 optate
Eya tuum famulum
te petentem pabulum
yſopo emunda
Quo ſtola albiſſima
te litem ſanctiſſima
anima iocunda
¶ Fe. vi. Herodi
O rex ſapientia
clamide deſpecta
tamq̃ȝ fetulentia
herode reiecta
Ueni o rex gentium
dulcis eſca mentium
Jam noli tardare
O magne adonai
legifer in ſynai
noli retardare

creat
Eya potentiſſime
rex mundi creator
celitum dulciſſime
hierarcha plaſmator
Quid hinc tibi tribuaȝ
quid deus retribuam
hac terra deſerta.
O da tuum calicem
da vinum da laticem
hec libere ſpe certa
Fugiunt
O mira dignatio
deus proſcriptatur
dum herodis ratio
ambit excecatur
O lumen egiptium
veni luſtres ſautium
animum turbatum
Cum tuis infantibus
aſſis manducantibus
paſcha delicatum
pernox
O dux penitentie
Jhesu chriſtiane
Ueni rex clementie
o ſamaritane
O quantis vigilijs
tu precum conſilijs
mihi lucubraſti
iam fumus aromatis
igne ſcādat pneumatꝫ
ara cordis caſti
atq̃ȝ cibat.
O diuine gracie
veni ſacramentum
cibans plena ſacie
amoris frumentum
Te nūc ⁊ agniculum
ſaginatum vitulum
cõcupiſco multum
O panis angelice
veni veni celice
duc ad patris vultum.
latro
O veni emanuel
celi legionum
diceris rex iſrael
heu princeps latronū
O grande prodigium
te diuinum filium
conferri latroni
Electe ex milib9
veni cum vigilibus
tui ſacri throni

citiens
O fautor munifice
ade exaltator
te miror mirifice
parentum zelator
Redde innocentiam
pmam pcellentiam
o adam ſecunde
Ueni ſolue debita
eſca celi prebita
veni letabunde
Duodennis
Eya ihesu perdite
Jhū duodennis
veni matri reddite
doctor minorennis
Per vicos plateolas
en quero areolas
tuas iam intrare
O veni de libano
veni mihi orphano
te participare
docuit me
O doctor veriſſime
veritas ⁊ vita
veni fecundiſſime
mentem meam dita
Sim tibi docibilis
hodie vnibilis
verbum ſalutare
docendo vtilia
ſeraphym p milia
aſcendam litare
ſmonem
O ihesu diſcipulis
fauum diſtillaſti
dum vbis melliſluis
triſtes debriaſti
O ſermo ſacerrime
fecunde pulcherrime
veni veni veni
De thronis regalibus
iam noſtris ſponſalib9
aſſis motu leni
flagellant
O flagellis liuide
columnis coniuncte
veni chriſte viuide
angelis concincte
Ueni ſponſe ſanguinū
princeps celi agminum
me ſponſam ſponſare
Bibant pulli ſanguinē
cordis frāgēs ſardinē
tingens poſtes are

pdicta figure
O tu deſiderium
⁊ patꝝ ⁊ vatum
reuela miſterium
angelis optatum
o ſi celos rumperes
⁊ te iuſtum plueres
gomor menſuratum
O petite ſeculis
reple tuis epulis
cordis mei ſtratum
matre remāſit
O tu ſapientia
q̃ȝ diu celaris
en tota creſcentia
cum matre moraris
Ueni voca puulos
hircos atq̃ȝ ceruulos
me tibi ſponſando
O de matris gremio
veni tuo cremio
veni me cibando
glā thabor.
Eya veni gloria
monſtrata i thabor
per carnis tentoria
deum contemplabor
Geſtio te milies
Pulchra patris ſpēs
edere potare
Quis dabit de carnib9
paratis cherubibus
mentem impinguare
ſudat hic orans
O ſudor ſanguinee
Jhesu amatoris
tu amore vinee
fers pondus angoris
O precum meſticie
venite delicie
trine iherarchie
Ex ſyon egredere
cor meum ingredere
ſanguis agonie
Heu purpura ſerto
O te veſtit clamide
⁊ truci corona
ſeuior heu aſpide
iudea matrona
Ueni ſponſe glorie
ſertatus luſorie
aſſiſtam regina
O rex cor ingredere
ſacro mecū federe
gaude haud declina

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Poſt cõionem sacrãlem vel ſpũalem cantande ſub nota Dies eſt leticie.

Concept9
O mirũ ſpectaculũ
o verbũ incarnatũ
celeſte ſpiraculum
maria geſtatum
reſalue dulciſſime
Jeſu frater optime
iam cõmunicate
O totis precordijs
tot miſicordijs
cuncta iubilate

Lauit
O grandis hũilitas
o deus baptizaris
ſalue dulcis pietas
quantũ abiſſaris
O tu ſponſe ſanguinis
iam baptiſmo flaminis
ſeruũ baptiſaſti
dũ ſacratum verticẽ
ad me cecũ culicem
dignãs inclinaſti

Blaſphemant
O qñta cõuitia
o vincis pietate
prebe corda mitia
Jeſu blaſphemate
O veniſti cominus
benedictus dñs
me iã honorando
laudet celi curia
pro omni incuria
acta celebrando

Oſcula dat
O ſtupendũ oſculũ
o iude condonatũ
hinc do laud thuſculuꝫ
ꝑ affectum gratum
O ꝙ̃ bonus iſrael
me deus emanuel
iam es oſculatus
Tua clara facie
ex hac fauſta facie
fruar ſaturatus

Hic colitur
Salue fons clemẽtie
o rex dehonorate
ſputo fetulentie
ligate fedate
Pro tanta dulcedie

natus
O puer pulcherrime
patre mihi date
ſalueto pauꝑiem
mrẽ mihi nate
letare hieruſalem
panis mihi bethleem
datus ephratea
Angeli attendite
gloriam rependite
laude iubilea

deſerto
Salue dux iciunij
Jeſu heremita
reddo penſũ munꝫ
veritas ꝛ vita
Panibus angelicis.
cũ fauis me celicis.
pauiſti gratantẽ.
iam ad montẽ ſynai
et oreb adonay.
deducas ouantẽ.

rex fleuit
O quantis ꝓfluuijs
fleſti lachrymarum.
ꝓ meis colluuijs.
iugium culparum
Salue pro dulciſſime.
adipis pinguedine
mihi inſtillata.
Jubilet mẽs ebria
faceſſant funebria
eucharis amata

capitur
O amor fortiſſime
capte vinculate
a malco ſeuiſſime
conciſus amate
O mirre faſciculis
in ade funiculis
ſalue me vinxiſti
Nam tuo edulio
cordis medicullio
me tibi iunxiſti

preſẽtatur
O turbis furẽtibus.
ſalue preſentate
ocellis fluentibus
leproſis equate
O grande miraculum

circũciſus
Salue ſuppar pr̄ibus
circũciſe deus
te celi primatibus
laudo ieſu meus
O nomẽ ſaluificum
oleũ lenificum
iã mihi dulceſce
Nã tuũ cauteriũ
guſtaui miſterium
dulcis radix ieſſe

ſathan hũc tẽptat
Salue pugil inclite
ꝑpes triumphator
ꝓfers fere perdite
tela conſolator
O ignitis iaculis
tuis ſacris pabulis
dones relūctari
Nã tuis militijs
hijs fretus diuitijs
volo gloriari

aſello
Salue rex humilime
azelli inſeſſor
nutrimentũ anime
alumpn9 poſſeſſor
Jam tibi adhereo
nã cibo ethereo
cor pinguaſti meum
Te geſtem in corpore
geſtẽ ꝛ in pectore
ieſum dulcẽ meum

fert ludicra
Salue ꝓ cõuitijs
deriſe ſaluator
q̃ pro amicicijs
recipis creator
O te mille gratibus
ꝓ hijs pietatibus
laudo mirabũde
ludẽs fiam vilior
oibus humilior
cibatus iocunde

damnatur
Salue vita gratie
morti cõdẽnata
cuius ſacra facie
ſtat vita beata
viuat mea anima

veniunt tres
Salue ſtella miſtica
magoꝝ magiſtra
tibi laudum piſtica.
cano tangẽs plectra.
En auro diuiſſimo
et thure gratiſſimo
gaudet mẽtis vultus
Nã miſſe officio
mirre ſacrificio
tecum ſum ſepultus

vocat ad ſe.
Salue dignãtiſſime
tuoꝝ vocator
o ſponſe dulciſſime
pius inuitator.
Jam in tuis nuptijs
concino delitijs
carmẽ nuptiale
O tu mea gloria.
te ſeruẽ memoria
Nobile iocale

vẽdidit almũ
O ieſu pijſſime
vendite ſalueto
Te laudo gratiſſime
corde triſti leto;
O tu meũ precium
redimas mãcipiũ.
pctõ ſubſtratum
O tu emptũ pabulum
agas mecũ ſabbatum.
ne linquas cibatum

ſepeqꝫ ductus.
O celeſtis gloria
ducta per plateas
mentẽ amatoria
ſponſas querẽs reas
O ꝙ̃ verecundia.
coram iracũdia
ſiſteris cenſorum
Mecũ in meridie
cubans ſpõſe gratie.
meũ habe thorum

dn9 fert
Salue o mitiſſime
crucis baiulator
yſaac dulciſſime
mũdi fabricator
O ꝙ̃tum deſperneris.

Poſt cõionem

pro ſacra arũdine
canto fratrueli
laudans te p ſalterio
ſuſpenſus miſterio
o hierarcha celi

Fel guſtat

Salue dulcor cordiũ
aceto potate
en totũ precordium
te laudat amare
O verbi vehiculum
te mirre faſciculũ
ſemper p̃conabor
O panis angelice
mirre paſtu fellice
tibi cõformabor

Scandit

Aue ardentiſſime
zelotes amator
ſcandis inclitiſſime
celi triũphator
Aue cũ pſallentibus
regẽ proſequentibꝫ
turmis angelorum
Trahe me erraticũ
ꝑ datũ viaticum
ad arcem polorum

te laudo ſpectaculum.
factũ peccatorum.
Mane mecũ domine.
gratiarum fomine
mentis fulci thorum

moritur

Salue vita glorie
ꝑ me morti data
plangũt ꝯpaſſorie
te cuncta creata
O dei exitiuz.
grande ſacrificium
lachrymis lytatum.
Ey tot mirabilia.
ſint mea auxilia
in finem optatum.

et emiſit

Salue dator ſpũs.
ſpiritus ardoris
es dulcis paclitus
fomentum amoris
Duplex fiat ſpũs.
tuus datus celitus.
multiplex in donis
cũcta mecũ dimata.
tua iam chariſmata.
guſtent celi thronis.

o ſalũtis victima
mihi nata data
Tua cõdempnatio
ſit mea cibatio
ſemper tibi grata

latus hinc foditur

O cordis pĳſſimi
fontẽ paradiſi
fert cruentiſſimi
mucrone inciſi
Reſalue fons gratie
plena potans ſatie
fons ſacrorum
O cor meũ vulneres
charitatẽ ordines
ſpongia dolorum

aſſumpſit

O quantis delitĳs
ſcandis glorioſa
immerſa delitĳs
mater ſpecioſa
O ieſu cellarĳs
gaude multifarĳs
iam inthronizata
Hoc vitis genimine
ſacro tecũ rumine
fruar o beata

q̃ crebro proſterneris.
ſub crucis altari.
Da tanto ſupplicio
ſtupendo delitio.
des me gloriari

tumulatur

Salue amãtiſſime
Jeſu tumulate.
planctus acerbiſſime
matris charitate
O cor meũ pungito.
ſepultum inungito.
nũc pacis ſopore
Nũc dimittis domine.
me in tuo nomine
ſepultum amore.

et eſt rediturus

Salue diſtrictiſſime
iudex creatorum
finis beatiſſime
oim ſanctorum
Te collegi hoſpitem
panẽ mihi ſoſpitẽ
mecũ cõmorare
Heſi teſtimonĳs.
tuis ꝛ preconĳs
noli me dampnare

Finis

¶ **De ſeptem alĳs effectibꝰ determinatꝫ qbꝰ hõ iugiter p̃t ſe ferre in deũ ꝟl in ipm̃ ſacrm̃ ſumendum vel ſumptum.**

Ambula corã me ꝛ eſto ꝑfectus Geñ. xvĳ. Js iuxta quendã corã dño ãbulat q̇ ſe ſeꝑ dño ꝛ dñm ſibi ꝑ aliquo reſpcũ ꝛ affcũ r̃pñtat. Et q̇ſquis ita egerit facile ꝑfcũs excreſcet. Vezꝫ qm̃ plerıqꝫ nıl niſi qď ordinatũ ẽ ãplectunt ne hi ſuo voto hacqꝫ vtiliſſima exercitatione fraudẽtur exclamatiões in ordinẽ quẽdã redegimꝰ ſm̃ ſcripture affectꝰ in gradu occurſiõis ſupra ſigtos. Et q̃niã illic dr̃ ꝙ dñs ſit inuitãdꝰ ꝓphetice voces ꝯſolatorie audiẽde. iõ is ordo hic obſuat̃ vt primũ ꝯqueſtiões et inuitationes. deide ꝓphetice ꝛ dñi ponant̃ locutiões. Poſtqꝫ ꝑ ſuſcepto dño tenẽdo ſubnectũt̃ gr̃ãꝫactiões. Vñ notandũ ꝙ ſubſcriptis exclamationibꝫ ꝛ affectibꝫ nõ mõ inter cõicandũ eſt vtendũ. ſꝫ et oĩ tpe ꝛ loco ſub aliq̇ hoꝝ affectu dꝫ ſe pñtare ꝛ ſuper ſe dñm tãqꝫ tumẽtes fluctus (cũ Job) ſꝑ vereri. et ſic corã eo in bonũ operando ambulare. Et poterit ſibi hõ ſm̃ ferias vt hic ſignatum ẽ affectus hos variare vt ſe intimiꝰ his afficiat ſcꝫ vt ſit

	ſcđa		reus		iudice		timoroſo
	tr̃ia		īfirmꝰ		medico		q̃ruloſo.
	q̃rta		debitor		creditore		pudoroſo
Feria	q̇nta	vt	mẽdicꝰ	corã	r̃ge paſtore	affcũ	p̄catiuo
	ſexta		ſeruꝰ		dño		doloroſo
	ſabb.		ſponſa		ſponſo		ſuſpirioſo
	domi.		filius		patre		aɗoroſo

Et vt hi affectus magis ſint cordi oportet circa ſingulos ſingulas colligere meditationes ſcꝫ vt videat quõ. in quibꝫ. q̃ꝫ multipliciter reus. Jtẽqꝫ qualis. q̃ꝫ metuẽdus deus ſit iudex ꝛc. Et ſic in vno affectu itegra dic ſe collocare ſuas miſerias exaggerando ꝛ dei maieſtatẽ amplificando. Sic legitur de ſctõ franciſco ꝙ ſic agere ſolebat. ꝛ ſpẽales ad hec orationes habebat in quibus ſic dicebat. Domine ieſu chriſte ecce ſto ante te tanq̃ꝫ magnus peccator ꝛ multorũ criminũ reus coram iudice diſtricto rationẽ exactũro. nõ modo de verbis ꝛ factis ſed et de minutiſſimis cogitationibus. Per tuũ quod pertuliſti iudicium iniuſtũ libera me. Sic etiam de ceteris affectibus ſuas

habet orationes quas longũ eſſet ponere. Cuius et nos exemplo ſic agamus vt Gerſon ⁊ Nider ſingulariter ſuadent. Nam hui⁹ ſoli⁹ exercitatio poſſʒ hominem ad perfectum plene deducere vt ſcʒ et caueat malũ ⁊ operetur bonũ. Quis eni videns ſe ſemper ante deũ aſſiſtere vel peccare audeat aut tepeſcere a bono. Et ergo hoc exercitium ſanctus Anthoni⁹ ſuos docebat dicens Quocũqʒ vadis ſemper deuʒ pre oculis habeas ſi ꝓficere deſideras vt dicas cũ ꝓpheta Oculi mei ſemper ad dominum Itemqʒ Viuit dominus in cuius conſpectu ſto hodie. Sempqʒ aliq̃ eleuatione ſe eleuet in deũ vnde poterit plures: imo innumeras ſeraphicas exclamationes vel cõqueſtiones reducere ſub pauculis prenotatis quibus potiſſimũ quando cõmunicãdum eſt cõuenit exercitari ne ſine affectu accedatur

Subſequẽs rithmus indebito loco hic ponitur. ſed in latere p̃cedenti ſtabit. et ille rithmus in principio huius lateris.

Nudatur

Heu q̃ʒ ſeue veſtibus.
ieſu ſpoliaris
dũ mẽbris celeſtibus
rurſum cruẽtaris
Rubicunde candide
ieſũ cibus ſapide
ſanguine intincte
De edom me cõplue
culpe veſtem exue
de boſra rex intincte

figunt

Heu ligno extenderis
clauis perforate
totus mihi penderis
amor lacerate
Sordidũ amplectere
arbor alta flectere
dilecte votorum
inter tua brachia
ſunamitem ſatia
epulis amorum

extollunt

O monte caluarie
ſerpens eleuate
botre ſanguinarie
heu cruce aſſate
Roris ſtillicidio
veni ſis preſidio
lapis reprobate
Elegi ſuſpendium
da victus impendiũ
latroni equate

fert pia verba.

O crudum ſuſpendium
mei ſaluatoris.
hoſtie incendium
immolate foris
Qua obedientia
qua nobis clementia
condis teſtamentũ
O docentẽ audiam
in pace iam dormiã
libans ſacramentũ

Eduxit

O triumphatiſſime
inferni vaſtator
redux amantiſſime
patrum cõſolator
Veni deſiderium
eucharis miſterium
mihi miniſtrare
Amore deficio
et te deum ſitio
veni me potare

ſurgit.

O chriſte glorificus
reſurgens beatus
o panis viuificus
victor laureatus
O exurgas gloria.
cadat omnis ſcoria
carnis cenolente
Galileam adeam.
panẽ emaus comedam
veni q̃ʒ repente

multis viſus

Eia ſurgens inclitus
mortis triũphator
o marie primitus
factus cõſolator
Veni dulci iubilo
tarſo culpe nubilo
iam mihi appare
O appare effraym
corã ioſeph benyamyn
mecũ epulare

pius inflat

O quantũ diſcipulis
donum cõdonaſti
dũ flatus folliculis
ſpũm inflaſti
Obumbres me ſpũs.
fecũdar iam celitus
amoroſe pater
Venias propitiũs
anime nutritius
gratie ſim chrater

Exclamatiōes ſeraphice ante cōionem

Reſpōſiones ꝓphetice vel domice

Grāꝫactiōes deuote poſt cōionem

Feria ſecunda

Primo exclamat hō vt oib⁹ malis repletus petēs Liba noſ a malo ꝯq̄rens z dicēs Aia mea repleta ē malis Sēſus z cogitatio ꝑna ad malū. Circūdederūt me mala q̄ꝝ ꝛc̄.

Vel clamat re⁹ ad iudicē ꝯfitēſ ſe reū Qui offēdit in vno fact⁹ ē oim reus Re⁹ eſt mortis eterne dānationis Reus eſt corporis z ſanguinis domini.

Poſt ꝯqueſtionē petit a iudice liberatiōez dicēs. Eripe me dn̄e ab hoie malo Libera me z pone me iuxta te. Quis liberabit me de corpe mortis.

Alto itē affectu clamat dicens. Aſcēde cito vēi z libera nos Accelera vt eruas me Veni z libera nos deus nr̄ Veni ad liberādū nos dn̄e de⁹ virtutum.

Dic iā ꝯſolatorȳ rn̄ſiones ſubnectūtur vt y̅. Eruēs dn̄s liberabit nos. In die mala liberabit eoſ dn̄s Mitiget ei a diebuſ malis. Liberabit pauperem a potente

Prouerbio.xx. Expecta dn̄z et liberabit te. Non accedet ad te malū. In ſexta non tanget te malum Saluatorē expectamus dn̄m .n. ieſum xp̄m. Inuocaſti me z liberaui te

Hieremie. Nō timebiſ mala vltra tecū ſum vt liberē te. Qm̄ in me ſperauit liberabo eū. Liberabo populū d manu mortꝭ: de manu mortis liberabo gregem meum.

Qui vētur⁹ eſt. veiet z non tardabit ꝛc̄. Syon noli timere ecce deus tu⁹ veniet. Dicite puſillanimes ꝯfortamini z nolite timere ꝛc̄

Dic iā ſubnectūtur ſeraphica q̄dā ḡtitudis v̄ba p⁹ cōionē dicēda ſeptē affectib⁹ prioribus correſpōdētia

Miſit de celo z liƀauit me Miſit de ſūmo z aſſūpſit me. Miſit de⁹ miſericordiā z veritatem ſuā. Miſit dn̄s angelum q̄ percuſſit oēz viruꝫ robuſtum

Liberauit me: q2 placui ei Humiliatuſſum et liberauit me Liberauit me d laqueo venantiuꝫ Tu liberaſti populum tuum

Nō timebo mala quoniam tu mecum es. Tu es qui libas ab omni malo Noli timere quia tecum ſum vt eruam te. Tu es q̄ libas iſrael ab omni malo.

Laudate dn̄m qui liberauit animam pauperis Sepe libauit eos Liberaſti me ꝑm multitudinem miſericordie tue Liberaſti me a perditione

Plēa mal'. reus eripe nunc. aſcēde vēi tu Eruet expecta tecum vētur⁹ z ip̄e Miſit libꝛauit timeā non pſallite ſepe.

Feria tertia

Secundo clamat infirm⁹ ad medicū vite reſerās infirmitates. Dicit ḡ Domine quē amas infirmat Infirmata ē in paupertate v̄tus mea Nō ē ſāitas in carne mea. A plāta pedis ꝛc̄

Vel clamat vt obſeſſus ad potentiſſimū ſaluatorē dicēs cōquirēdo. Thauri pingues obſederunt me. Circūdederunt me ſicut apes z exarſerūt ſic ignis in ſpinis

Petit medicuꝫ Miſerere mei dn̄e qm̄ īfirm⁹ ſum Sana animā meā q2 peccaui tibi Sana me dn̄e z ſanabor. Nō te pigeat viſitare infirmos.

Inuocat ſaluatorē dicēs Salua me d. mi rex Salua me ex ore leōis Fiat manus tua vt ſaluet me. Saluū me fac de⁹ qm̄ intrauerūt aq̄ vſq3 ad animam meam.

Hieruſalem cito veniet ſal⁹ t. q̄re me cōſumeris Nūquid cōſiliari⁹ nō eſt tibi quia innouauit te dolor. Saluabo z liberabo te noli timere.

Sanat oīs infirmitates tuaſ Auferet a te ōnem lāguorem Dn̄s opem ferat illi ſup lectū dolo. Ecce ſan⁹ fact⁹ es noli peccare A vulneribus tuis ſanabo te

Ip̄e tulit lāguores nrōs Vulneratus eſt ꝑpter iniq̄tates nrās Ip̄e vulnerat z medetur Veni vt mederer contritis corde Nō eſt opus medico bene habentibus.

Humiles ſpū ſaluabit. In dieb᷑ illis ſaluabitur iuda Hieruſalem gaude gaudio magno q̄a veniet tibi ſaluator. Dabo in ſyon ſalutem.

Bn̄dic aiaꝫ meam dn̄o z omia que itra me ſūt ꝛc̄. Qui ſanat omnes infirmitates tuas. Infirm⁹ fui z viſitaſti me Veit legat⁹ fidelis ſaitas in pēnis ei⁹

Miſit d. verbū ſuum z ſanauit eos. Nō eni malagma ꝛc̄ ſed ſermo tuus domie qui ſanat omēs Virtus de illo exibat z ſanabat omnes.

Saluauit nos de vniuerſis malis. Hūiles ſpiritu ſaluabit. Ego tecum ſuꝫ vt ſaluē te. Clamaui z ſaluauit me. Saluauit ſibi dextera ei⁹

Collaudabo deum ſaluatorem meum. Pater miſit filium ſaluatorem mundi. Deus meus ſaluator meus. Vidi dominuꝫ z ſalua facta eſt anima mea.

Infirmus ceptus miſerē mei mō ſalua Cur fles ſanabit tulit ip̄e medēs q̄ꝫ ſaluāſ Nunc bn̄dic miſit ſaluat. ſic laudo deū te

Feria quarta

Tertio clamat vt debitor ad piūm r̄miſſorem reuelās ei vias ſuas dicēs. Debitor ſū vniuerſe legis Debitor inſipientib᷑ z ſapiētib᷑ ml'tꝭ plarima debēo.

Exaggerat q̄relā q2 neceſſario erigit reddere q2 d2 ei. Redde qd debes Nō exibis hinc donec reddas nouiſſimū quadrantez

Petit igit a piiſſimo creditore et potentiſſimo remiſſore Dimitte nobis d͛bita noſtra. Dimitte⁹ hac vice Dimitte eam quia clamat poſt nos.

Redde mihi leticiā ſalutarꝭ tui redime mihi domine z miſerere Propter nomē tuū redime me.

Reddet ei bonū z nō malum Reddā pro opere tuo Omne d͛bitū reddebam Ego reddā gratiam. Reddam vobis ānos q̄s comedit locuſta

Dn̄s retribuet pro me. Domie miſericordia t. in ſeculū Retribuet dn̄s miaꝫ z veritatē. Retribuet gratiaꝫ z offeret ſimilaginem. Extēdit manum ſuam in retribuendo

Da mercedē domine ſuſtinētibus te vt ꝓphete tui fideles inueniantur Ego ꝓtector tuus et merces magna nimis: Ecce veniet domin⁹ et merces eius cū eo.

Redimes aiaꝫ de manu iferi In brachio extēto redimaꝫ eos Reuertere ad me quia redmite. Appiquabit redemptio veſtra.

Empti eſtꝭ precio magno ꝑcioſo ſāguine agni icōtaminati z imaculati Glorificate deū z portate eū in corporibus veſtris.

Dimiſit vtriſq3 omne debitum: Omne debituꝫ dimiſi tibi. Sanauit ac dimiſit Dimiſſa ē iniq̄tas mea Dimiſſa ſūt ei peccata multa.

Dominus de celo in terram aſpexit vt ſolueret filios interēptorum. Soluit medium parietem inimiciciaꝝ Dominus ſoluit compeditos

Quid retribuaꝫ domino pro oibus que retribuit mihi Thobie. Quam mercedem dabim⁹ ei.

Debitor exactus dimittas reddito xp̄e. Reddet retribuet merces ꝑciū redimet te Empti dimiſit ſoluit q̄d retbuā ſic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Feria quinta.

Quarto suspirat ad divitem pauper dicens. Egenꝰ et pauper sum ego et in laboribꝰ a iuventute mea Ego vir videns paupertatem meam. Medicꝰ et pauper sum ego.

Esurientes et sitientes anima eorum in ipsis defecit. Anima esuriens amara pro dulcibꝰ sumit Anima esuriens dat gloriam deo.

Frange esurienti panem tuum Panem nostrum cotidianum da nobis hodie. Amice commoda mihi tres panes Pasce populum tuum gregem tuum.

Sitivit anima mea ad deum fontem vivum. Quemadmodum desiderat cervus. En siti morior. Da mihi obsecro parum aque Expectabunt onagri in siti sua

Dominꝰ pauperem facit et ditat Ditabit te rex divitiis magnis. Qui stendet divitias glorie sue. In sinistra illius divitie et gloria Mecum sunt divitie et gloria

Hospitabitur et pascet te potabit ingratos. Ego pascam vos et parvulos. Pascam eos in montibus in pascuis pinguibus. Ego sum pastor bonus.

Ex omni ligno paradisi comedetis. Comedetis panem in saturitate Comedes panem in mensa mea semper. Comedite amici et bibite. Bona terre comed.

Si filiꝰ a patre petierit panem numquid lapidem ꝛc. Torrente voluptatis tue potabis eos Potabunt omnes bestie agri. Aqua sapientie salutaris potabit illum.

Pavit eos pane et aqua in deserto quadraginta annis Pavit in innocentia cordis sui Bonꝰ pastor animam suam dat pro ovibus suis. Nos oves pascue eius

Que ad victum necessaria dedit Dotavit me dominus dote bona. Mecum sunt divitie et gloria. In quo sunt omnes thesauri sapientie ꝛc. Misit saculum pecunie.

Azer pinguis panis eiꝰ Panem eius de celo dedisti eis. Panem celi dedit eis. Quam dulcia faucibꝰ meis eloquia tua. Apud te est fons vite Animam esurientem satiavit

Parasti in dulcedine tua pauperi deus. Quam magna multitudo dulcedinis tue. Parasti in conspectu meo mensam O quam suavis est domine spiritus tuus

Pauper et esuriens fragas panes sitio te Ditans te pascet comedas lapides ede Pavit cuncta dedit pinguis panis quam suavis

Feria sexta

Quinto orat ut servꝰ domini. Ego filiꝰ tue vox filiꝰ ancille tue. Servꝰ tuꝰ sum ego. Sed prochdolor Servꝰ nequam Servus piger servus infidelis ꝛc.

Si inveni gratiam in conspectu tuo ne transeas servum tuum. Converte re domine aliquantulum et ne tardes venire ad servos tuos Domine inclina celos tuos ꝛc.

Servus tuꝰ ego sum doce me facere voluntatem tuam Emitte sapientiam tuam de sede magnitudinis tue ut mecum sit et mecum laboret Ad te domine levavi animam

Domine non sum dignus ut intres sub tectum meum. Unde hoc mihi ut veniat ꝛc. Obsecro domine mitte quem missurꝰ es. Emitte agnum domine dominatorem terre.

Sanguis christi emundabit conscientiam vestram ab operibus mortuis ad serviendum deo viventi ut ultra non serviatis peccato

Servꝰ sensatus dilectꝰ quasi anima Servus meus es tu elegi te Vocavi te nomine tuo. Servus meus es tu in te gloriabor.

Eruam de servitute ac redimam in brachio excelso. In servitute nostra non derelinquet nos deus noster De domo servitutis liberabit te

Beati servi tui qui stant coram te semper et comedunt de mensa tua. Servi mei comedent et vos esurietis ꝛc.

In manu forti eduxit nos dominꝰ de domo servitutis Exultate deo adiutori nostro. Divertit ab oneribus dorsum eius

Leti serviemꝰ regi. Serviamus domino deo nostro et nostri iuris sit offerre holocaustum

Gens et regnum quod non servierit tibi peribit Non accepistis spiritum servitutis iterum in timore.

Nunc dimittis servum tuum domine Benedictus dominus qui servum suum custodivit. Si meipsum tradam servituti non ero dignus providentie tue

Servꝰ non transi doceas si dignꝰ est unus Mundabit servꝰ redimam te pota valde beati Eduxit leti pereat ditetque nati

Sabbatho

Sexto clamat ut sponsa ad sponsum. Qui habet sponsam sponsus est Sed hec est sponsa adulterata fornicata sub omni ligno frondoso cum multis. petit tamen Osculetur

Nunciate dilecto quia amore langueo. Vulnerata charitate ego sum. Aque multe non potuerunt extinguere charitatem. fortis est ut mors dilectio. In lectulo meo ꝛc.

Veniat dilectus meus in ortum suum. Veni dilecte mi apprehendam te et ducam te in domum mea scilicet conscientie.

Egrediatur sponsus de cubili suo Tanquam sponsus procedens de thalamo suo Aia mea desideravit te in nocte Sponsus sanguinum mihi es.

Sponsabo te mihi in fide in misericordia et miserationibus Numquid obliviscetur virgo ornamenti sui et sponsa fascie pectoralis sui

Hanc amavi et exquisivi a iuventute mea et quesivi mihi sponsam assumere et amator factus sum forme illius Dicite filie syon. Media nocte clamor factus est ꝛc.

Hierusalem gaude gaudio magno quia veniet tibi salvator. Iocundare filia syon exulta satis filia hierusalem. Gaudebit sponsus super sponsam

Revertere ad me aversatrix israhel ꝛc. Ecce veniet desideratus cunctis gentibus. Festinans descende hodie oportet me in domo tua manere. Gaude et letare ecce ve

Suscepit israhel puerum suum. Bona suscepimus de manu domini Dextera tua domine suscepit me. Susceptor meus non movebor amplius

Tenui eum nec dimittam Non dimittam te nisi benedixeris mihi. Tene quod habes: ut nemo accipiat. Quod bonum est tenete.

Cantabo dilecto meo Cantet tibi gloria mea et non compungar Veit dilectus meus Misit manum suam ꝛc. Hec omnia cantica laudis

Mihi adherere deo bonum est Innixa super dilectum. Ego dilecto meo et ad me conversio eius. Dilectus descendit in ortum suum Iam corpꝰ eius corpori meo so.

Mediat

Sponsa petens languens venias petit egre Sponsabo querens gaudete sponsa redito Susceptor tenui cantabo deo vel adherens

Dominica

Septimo clamat ut filius ad patrem Sanctificetur nomen tuum. Hic filiꝰ prodigus diviciis. filius mortis. hominis stultꝰ. alienus filiꝰ hominis putredo et vermis

Osculare orore patrem meum. Fiat manꝰ tua super filium hominis quem confirmasti tibi Lacta filium tuum

Si potest obliuisci mulier ut non misereatur filio ventris sui ꝛc. Pater clarifica filium tuum Fili dei miserere mei

Respice in me et miserere mei ꝛc. salvum fac filium ancille tue. Pater mi pater mi. currus israhel et auriga eius

Filiꝰ meꝰ primogenitꝰ israhel Sicut maternum unicum amat filium ꝛc. Filius meꝰ es tu ego hodie genui te Tu es filius meus dilectꝰ.

Mittam filium meum dilectum Unum habens filium charissimum et illum misit.

Heu me fili mi ut quid te misimus peregrinari a nobis Absolon fili mi fili mi absolon quis mihi det ut ꝛc.

Fili tu semper mecum es et omnia mea tua sunt et tua mea Sicut mater consolatur filios suos ita consolabor vos dicit dominus.

Gratificavit nos in dilecto filio suo Locutus est nobis in filio suo proprio filio suo non pepercit sed pro ꝛc.

Letare et exulta in omni corde filia syon. Filium suum misit propitiationem pro peccatis nostris ut vite eterne heredes efficiamur

Dominꝰ pars hereditatis mee et calicis mei Heredes quidem dei coheredes autem christi Deꝰ cordis mei et pars mea.

Pater misericordiarum et deus totiꝰ consolationis Omne datum optimum et omne donum perfectum desursum est descendens a patre luminum

Salve

Filius oscula da. miserens salvum pater Priꝰ amat mittam cur misiꝰ es mihi sponsa Gratificat letare sponsa mihi pars pater es tu

¶ Prologus in Roſarium de ſacramento.

Omnibꝫ omnia factus ſum .i. Choꝝ. nono
Hec dicit ad Choꝝ. ix. Paulus Cuius et
nos hic imitatores facti omnibus omnia
in ſcribendis exercitijs facti ſumꝰ omnibꝫ
cōdeſcendimꝰ vt omnes lucrifaceremꝰ vt omnes ad
pietatis exercitia cohortaremur ⁊ induceremꝰ. Po/
ſuimus ſcalam longe lateqꝫ proſecutā pro capatiori
bus. Abbreuiauimꝰ eā pro hijs qui ſunt mentis an/
guſtioris. Sed iam tandē vt nullus ſe abſcōdat a ca
lore exercitationis huiꝰ vt nullus in eſu agni paſcal'
maneat impatus ſubnectimus Roſariū ſub decem
verſibus cōpendioſis. Vt cui ſuperiora multa fuerit
et ea meditari nō poterit: vel ſaltē ſequentes verſus
ꝑ modū Roſarij legat petendo a domino vel maria
vt digne accedere poſſit. Nam fere hic cōplectuntur
que vel ante vel in. aut poſt cōionem ad digne cōmu
nicandū exiguntur Nam primo premittūtur que
dam ante cōionem cōſideranda ſcilicet que in ꝓphe
tijs figuris ſilitudinibus et patrum deſiderijs pceſſe
runt. vt quomodo illi deſiderauerunt ita ⁊ eius ad/
uentum in ſacramento optemus. ibi Optatū Se
cūdo tangitur varia conſiderabilitas ſacramēti ibi.
Ad quem quis ⁊c̄. vt ſic hō ſciat quid deberet accipe/
re. Et hec ſunt cōmunionem antecedentia Tertio
etiam ponūtur quedam in acceſſu memoranda. Ut
ſunt Sacramenti dignitas ⁊ priuilegia quibus ar/
tius ſe excitet ad reuerentiā ⁊ timorem. ibi Nobile
⁊c̄. Itē inſtitutionis ſacramentalis cauſalitas q̄
homo potes inflāmari ad deſiderium ſacramenti et
amorem ibi. Tres placet ⁊c̄. Ponitur quinto in/
tentionis cōicandi varia forma quā ꝯmunicatio de
bet aſſumere ibi. Credo ſcio ⁊c̄. Sexto debemꝰ pro
effectibus ſacramenti petere. ibi Viuificat

Ponūtur item ſeptem principaliter que poſt com
munionem debemus agere Quia debemus cōſide/
rare quid ſuſcepimus ⁊ inde gratias agere Quod no
tat in verſu Eucharis ⁊c̄. Item debemꝰ agnum
paſche ſm̄ ſeptem portiōes ruminare que ponuntur
in verſu Spiritus intima. ⁊c̄. Quiſquis ergo vo/
les te ſacramento huic digne coaptare bene illꝰ per/
cipere ⁊ de percepti fructu gaudere Hoc roſariū am
plectere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

In p̄mo huius Roſarij ⁊ verſiculo deſcribit̄ dn̄ici aduent⁹ ſub ſacramēto exoptatio. prefiguratio ꝓphetatio. aſſimilatio.
Primo deſcribit̄ patrū Scd̄o p̄figuratio .ſ. de Tertio quō ſit ꝓpheta aduent⁹ ſub ſacramēto Eſtabilitio
exoptatio. folio. lvi. D. ei⁹ decētia. varietate ſuf tū a ꝓphetis fidelib⁹. gē Quarto ꝙ mult̄ reb⁹ Quīto ꝙ ē pfectiōe ꝑpe
ficiētia. folio. lvi. F. tilib⁹. poetis fo. lviij. P ē aſſilatum folio. liij. P tuatū. fo. liij. O.

Optatum tipicum dictum ſimile ac ſtabilitum

In h̄ ſcd̄o ⁊ſu ponūtur dn̄ici aduētus ſub hoc ſacr̄o ccūſtātie diligēti⁹ a cōicaturo ꝯſiderande. Quinto vnde veniat. q̄ꝛ
Primo ꝯſideret ad q̄ꝛ Scd̄o q̄nt⁹ ē q̄ꝛ imēſus Tertio cur tāta digtiōe Quarto q̄d dat veniens a ſūmo celo egreſſio ei⁹.
vilē ipe de⁹ vei. fo. xxxv. maieſtate. pulchritudie ⁊ modū veniēdi ꝯſidera ⁊ q̄d mali auferat. folio folio. xxxv. Z.
R. ⁊ folio. xxxvij. M. folio. xxxij. E. fo. xxxv. S. T. xxxv. Z.

Ad quem. quis. quantus cur. quomodo dat. ferat vnde

In hoc tertio verſu inſinuat̄ ſacr̄i digitas ⁊ excellētia q̄bus homo ſe aptare poterit i acceſſu ſacr̄i. fo. xxx. ij. F
Primo notat̄ ſacr̄i digni Tertio patet dignitas Quarto ex gratitudine Quinto ex magnitudie Sexto ex ſingularitate
tas et ſanctitatis fonta ex ſingularitate miracu acceptabilitat̄. ⁊ ex ma vtilitatis. q̄ꝛ exiſtētibus cultus ⁊ veneratōis
litas. lorum. gnitudie ſuauitatis. in ſclo i purgatorio.

Nobile. fons. mirum gratū. ſapit vtile adorant

In hoc quarto verſu ponūt̄ cāe iſtitutiōis vt hō iſlāmet̄ ad ſacramēti deſideriū ⁊ amorē. folio xxxiij. J.
Prima cā eſt fidei ſpe ⁊ Scd̄a ē ſpōſi ⁊ ſpōſe cō Tertia eſt ꝓuiſio ſpūal' Quarta ē cōmeōratio a/ Quinta ē vt efficax eſſet
charitat̄ actuatio. ⁊ di iunctio ⁊ diuie dulcedis alimenti anime fidelis. cerbe paſſiōis xp̄i ⁊ amo in eccl'ia medicia q̄tidia
placatio. guſtatio ris. ne infirmitatis

Tres. placet. iungat. guſtes. paſcat memor vrgat

Hic docemur qua diſpoſitione debeamus accedere. ⁊ ſi nequimus hr̄e debitā deſpectiōem i ope. ſaltē hēa⁹ i interō
Prio dicēdū ſecūdo in tio i ꝓpoſito q̄rto i ſcō Quinto venio in duota Sexto venio in ardētiſ ne. fo. xxxvij
credo. i. vēio i plena vili rū innouatio rū cōione paſſiōis ⁊ bn̄ficioꝝ tuo/ ſime charitatis q̄ h̄ ſacr̄ꝫ . vij. veio i rcā iterōe pp
fidi actuatōe tat̄ ⁊ agtōe ne. rū cōmemoratione. inſtituiſti vnione qd. ſ. h̄ iſtituiſti accedē⁹

Credo. ſcio. volo. coniungo memorans amo tendo

Hic ſubiūgit̄ ſacr̄i hui⁹ fruct⁹ ⁊ effect⁹ ꝑ quibuſ orabim⁹ in ſumptione. vel poſt intenſi⁹ fo. xli. D.
Prim⁹ effectus eſt ꝙ vi Secūdus purgat pctā Terti⁹ ꝙ minuit fomi Quarto roborat cor hu Quinto auget gratiam
uificat animas ſaltē venialia. ⁊ aliq̄ mō rem ⁊ alios affect⁹ inor manū ad grandia agen et virtutes.
mortalia dinatos da

Viuificat purgat minuit vel roborat auget

Sexto reſtaurat deper Septio luſtrat intel viij. pſeruat a peccatis. Nono terret demones ⁊ Decimo inarrat ſponſā
ditū ſpūale. ſicut cib⁹ na lectum. futuris et a morte grē in fugam ducit. dilecto eſt enim future
t̄alis deꝑdita reſtaurat glorie pignus

Reſtaurat luſtrat preſeruat terret inarrat

vndecio cauſat guſtum Duodecimo inpinguat Decio t̄tio iſlāmat xiiij. dat gaudia ſpirit⁹ . xv. tutat a pena purga
diuine dulcedinis animā gratia ſpiritualiſā ad amorē dei. ⁊ icorpat propter ſpem futuroꝝ toꝝ ⁊ ad celū perducit.
cti. hōiem xp̄o

Dulcat ⁊ impinguat calet. vnit gaudia tutat

Hic enūerant̄. vij. ſacr̄i nōia. que poſt poterint retractari. vt ſciat quid acceperit ⁊ ſic poſſit grati as agere fo. xlvij. A.
Prio dr̄ Euchariſtia. i. Secūdo hoſtia ſiue ſa/ Tertio dicit̄ ſynaxis ſi Quarto dicitur cib⁹ fo. Sexto dr̄ ſacr̄ꝫ fo. xliiij.
bona gratia. folio. xlvij crificiū vel pacificū folio uc cōio. fo. lij. G. xlix. L. Quīto dr̄ potus S. Septio dr̄ donum
B. liij. N. fo. xlij. A. fo. xlviij. D.

Eucharis hoſtia ſynnaxis cibo. po. ſacra. donum

Aſſignātur hic p̄terea vij. paſchalis noſtri agni portiones q̄s debemus dietim rūinare ⁊ maſti care Folio. lxviij. A.
Prima portio ē caro et Secūda eſt ſanguis ꝓ Tertia ē ſpūs ieſu ⁊ aīa Quinta eſt pedes. i. hūa Septio ē caput. i. ditaſ
corp⁹ nobis traditū fo. nobis effuſus. fo. lxxij J fo. lxxvij. D. q̄rta ē inte nitatis ei⁹ opa fo. lxxxi. ieſu fo. lxxxij. P.
lxix. B. ſtia. i. ⁊tutes xp̄i f. lxxx. a D. vi. ē fruct⁹ fo. lxxxi. l

Carnem ſanguine mēte. dat extra pedes. bona. vertex

Prologꝰ ꝛ practica in fercularium. Ca. i.

Qui manducat dn̄o manducet. Ro. xiiij. Poſtq̄z in ſuperioribꝫ latiꝰ dictum ē De ſpūalis cibi mādu‍catiōe. Hic iā ſubdet titulꝰ de ipſa corꝑali comeſtiōe ꝛ ceteroꝝ corꝑaliū exercitatiōe exercitijſq̄z habēdis ſub ipſa. vt puta de audiēda ſacra lectione. Qm̄ eni teſte Auguſtino in refectiōe corꝑali tēdiculas vndiq̄z parāt inimici q̄ ſpūali nos cibo defraudēt ſūmope nobis ꝯtendendū ne horū laqueis irretiti in tenſos incidamꝰ caſſes. deū ſcʒ quōlibet offendēdo Magne ei peruerſitatꝭ ē. iuxta Hūbertū illic ꝛ tūc offendē deū vbi ꝛ qn̄ eiꝰ vtimur bonis ꝛ in eiꝰ menſa ſumꝰ. Quaꝑpter ꝯſilio aplico parendū: vt manducās dn̄o māducet. Is āt dn̄o māducās māducat. q̄ ſe hꝫ

Ad
- ſeipm̄ diſcipliate
- proximū i liberali charitate
- Deū i ꝯtritudie ꝛ dūotōis actualitate

In oībus ſiue mādu‍cans ſiue bibens q̄rēs dei hōreʒ. Hēbit aūt in primis māducās ſe diſcipliate ad ſeipʒ. vt ſcʒ

Sit tacitꝰ. viſu caſtꝰ. geſtu moderatus.

In hijs em̄ (iuxta hugonē) diſciplina inꝰ edendū conſiſtit. Nā primo dꝫ q̄s linguā a nimia loq̄citate r̄ſtringere. Scđo viſū reprimere ne ipudēter q̄ apđ alios gerūtur circūgirādo oclos ꝑſpiciat. Tertio p̄cauere ne in geſtu indecēs aliq̄d aut inhoneſtū agat. Quarto obſuare vt ſit in ſumēdo cibū moderatꝰ. attēdēs q̄d. q̄ztū. qn̄. ꝛ quō ſumat. Quid. i. ne nimis p̄cioſa aut delicatiora. q̄ntū ne ſup̄ necitatē. qn̄ ne extra licitū tp̄s. quō ne cōtra hōeſtatē. Scđo hēbit ſe erga ꝓximū ꝛ ꝯſcutellionē i libali pietate q̄ i h̄ ꝯſiſtē putaꝭ

Si
- Honorē ei deferat
- meliora ei preponat
- diſcipliate ſecū cōcdat

Tertio hēbit ſe erga deū deuote. Et h̄ in mēſe acceſſu. ꝓgreſſu. ꝛ abceſſu. In acceſſu ſ. intentionē rectificādo ꝛ cibū bn̄dicēdo. In ꝓgreſſu. a murmure p̄cauēdo ꝛ deuote ſuſpirādo. In abceſſu grās referēdo. ꝛ ſic ꝑ hec obiecta ꝑ te ꝛ bn̄factoribꝫ victias ꝛ hoſtias imolādo. Nil ei gratiꝰ iſtis. Patēt hec in v̄ſu ſequēti

Intēdas. bn̄dic. caueas. pete. gratꝰ. ꝛ offer

Prio ei in acceſſu ad mēſā intētio ē dirigēda ꝛ i aliq̄ obiecto dn̄ici ꝑrādij rcificāda. q̄ obiecta infra hn̄ꝭ. vt ſic cū ſcō Iob Añq̄z cōedas ſuſpires. Scđo dūote benedicite ē legendū in vniōe aſſūptoꝝ obiectoꝝ orādo ne te in q̄q̄z excedere ꝑmittat. In ꝓgreſſu āt neuꝰ gule ꝛ murmurꝭ ē refrenādꝰ: ꝛ aiꝰ crebriꝰ in deū ſubleuādus ꝑ exclamatorios ꝛ iaculatorios v̄ſus: ſepiꝰ. ſ. exclamādo Sicut adipe ꝛ pinguedie reple. aia m. Itꝭq̄z vbi accepis panē Panē nr̄m ſupſubſtantialē da nob̄ hodie. aut Aice ꝯmoda mihi tres pāes Ad carnes āt Quis det de carnibꝫ eiꝰ vt ſatiemur. Et ſi piſce petierꝭ neq̄q̄z ſpentē dabit tibi. Ubi āt potū ſuſcipies dicito cū ꝑs. Quēadmodū d̄ſiderat ceruꝰ ad fōtes aq̄ꝝ: ita d̄ſiderat aīa mea ad te deꝰ. Qui ꝑſtādo hmōi igemiauerit nō irrefectꝰ māebit. Nō ei in ſolo pane viuit hō ſʒ i omi v̄bo. imo ꝛ in oī fcō hōis dei. Merito ḡ q̄ dn̄o māducare volet in ſeq̄ntibꝫ obiectꝭ ſeſe exercitare dꝫ Nā ibi collcā inuēiet euāgelica fercula ſiue dulciſſiā dūi ieſu ꝑndia q̄bꝫ nulla p̄ſtāt obiecta. Quid ei ſāctiꝰ q̄d iocūdiꝰ q̄z edere cum dn̄o ieſu xp̄o. Nō ei hꝫ amaritudieʒ ꝯuerſatiō illiꝰ: nec tediuʒ ꝯuictꝰ illiꝰ. Et q̄d q̄ſo tā mētis refectim: ſic̄ paīs viuꝰ panis āgeloꝝ. Talia frater ille obiecta aſſūpſerat qui melle vt i vitaſpr̄m ferꝭ r̄fici dignꝰ erat. O felix nimiū ille. o ter q̄z q̄ter q̄z immo milleſies btūs cui mellita e ſpūs cellarijs fercula demittebanꝭ. vbi ceteri aſſeſſores aut muſſidis (vt ita loq̄r) pāibꝫ aut fedis (q̄đ fedū eſt dictu) ſtercoribꝫ oplerī videbāꝭ. Uis igiꝭ nō ſtercore ſatiari: vis nō ab hoſtibꝫ (q̄ꝝ oia fercula ſūt q̄dā mētis decipula) illaq̄ari. vis melle refici: vis adipe ꝛ pinguedie ſatiari. Uis deniq̄z tota refectiōē intente (imo vt ferꝭ in vitaſpatꝝ) cēties orare. ſequentia obiecta aſſume veſcere dapibꝫ iſtis. Hec ei ſūt mēſa quā ꝑauit dn̄s aduerſus eos q̄ tbulāt nos De hac m̄ſa n̄ hn̄t edere q̄ tabernaclo corꝑis deſuiūt. In hac calidi pāes ꝑpōnis. In hac māna ſapidum: nectar ſuauiſſimū: poculū ꝯditū. In hac ſuſpiras anxiꝰ ad celeſtē mēſaʒ. cupiēs diſſolui ꝛ edere cū xp̄o. vbi faciet dilectos diſcūbere ꝛ cariſſimos icbriari: ꝛ trāſiēs miniſtrabit illꝭ.

Uarijs aūt mōis mens deuoti ſe dilatare poterit in obiectis ſubnectendis.

q̄
- imagiabiliꝭ dn̄ʒ ieſū i hmōi ꝑndijs cōſpiciēdo
- ad tropos moralitatꝭ ꝑndia iſtiꝰ mōi retorq̄nꝰ
- ex his affcūs deuotōis ꝛ piaꝝ orōnū eliciēdo

q̄d
- icipiētiū
- ꝑficiētiū
- ꝑfcōꝝ

Uideaꝭ hoꝝ exemplaris deductio in ferculo p̄mo ꝑme dici Sūt ꝛ alia ꝯplura dūotoꝝ cica corꝑales refectiōes deuota exercitia q̄lia cōmeōrat Ubertinꝰ. puta q̄ ſingula fercula ꝯſidrāt. quō q̄ſi ex vulneribꝫ xp̄i ac martyꝝ potū hauriūt. ꝛ hmōi q̄ relinq̄mꝰ

Fercula ſiue cōuiuia euāgelica inter prandendū cōmemoranda. Feria ſecūda ca. ij

Lac ieſꝰ. eſurꝭt. vinū. panē pete. tres det

Hec ſūt q̄nq̄z fercula q̄bꝫ h̄ die r̄fici poterit mēs deuota. Quoꝝ p̄mū ē q̄đ Luce. xi. tāgiꝭ. Btā vbera q̄ tu ſuxiſti xp̄e. Ut em̄ ecclia canit. ꝑuo lacte paſtus eſt ꝑ quē nec ales eſurit Hic iam incipiēs ꝛ ꝑuulus in imagiatia videat ꝑuulū dulciter lactēteʒ. exēplar inde ſumēs diſciplie ꝛ frugalitatis. Uideat ꝛ ꝑficiēs ꝛ ſtudioſius ſeſe ꝑuulū eē cui lacte opꝰ ē nō ſolido cibo q̄ſi mō genitꝰ infans lac ꝯcupiſcēs. Obſecret ꝑfectus ꝛ affectuoſus ꝑijſſimā v̄ginē lactantē q̄ ꝛ cū lactare digneꝭ vberibꝫ ꝯſolatiōis ſue v̄tute hꝰ ferculi primi. Sicq̄z in reliq̄s ꝓcedēdū. Ad appoſitionē ſecūdi ferculi meōraberꝭ illđ Mat. iiij. quō ieſus pꝰ ieiuniū. xl. dieꝝ eſurienti āgeli miſtraueꝛt. Orās ꝛ ob/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſecrās q̄ det tibi abſtinere a malo. Juſticiāqꝫ eſurire
ſꝑ ꝛ ab angel' miſtrari. Tertiū ferculū cōedes i mcō
riā ꝯuiuijs nuptial' vbi ieſus mutauit aquā in vinuꝫ.
vt Jo. ij. orās q̄ten⁹ aquā tioris ꝯmutet in vinū ad/
ris. poteſtqꝫ te vino ꝟgies germināte. Quarto pe/
tes panē ſupſubſtantialē. vt Mat. vi. orās vt nō ir/
retiaris gula in pane materiali. Quito petes tibi
comodari tres panes ab illo vero ꝛ vnico aico. vt Lu
ce. xi. i. ip̄m ieſū i q̄ ē ſubſtātia tplex. caro. ſ. aia. ꝛ dei
tas ſupbn̄dcā. vl' tres ꝟtutes theologicales.

Feria tertia

Mathei. puteū. ſitiēs. flet magdala. ſpōſū

Hodie comedes p̄mo cū ieſu i domo matthei
recūbente cū publicāis ꝛ pctōrib⁹. Orās ne ꝛ te pctō
rē deſpiciat. ſꝫ cōuiuiū tecū celebret i domo tui cor/
dis. vocās ꝛ te ad ſuū diſcipulatū. Scd̄o edes cum
ieſu ſuꝑ puteū petēti a muliere potū. orās vt donꝫ ꝛ
t aquā vite. de q̄ q̄ biberit nō ſitiet iteꝝ. ſitqꝫ tu⁹ ci/
b⁹ facere voluntatē pr̄is. Tertio audies ieſū clamā
tē. Jo. vij. Si q̄s ſitit veiat ad me ꝛ bibat. Studeaſ
qꝫ tu ſitire ad deū fontē viuū queadmodū ceruus ad
fontes aquaꝝ. Quarto videb mariā magdalenā in
cōuiuio flentē orās vt et tibi ſint lachryme tue paēs
die ac nocte: q̄ten⁹ ꝛ tu ſuſcipias remiſſionē pctōꝝ.
Quinto audies ieſū dicentē Luc. v. Nūqd poteſt
filios ſpōſi q̄ꝫdiu cū illis ē ſpōſus facere ieiunare. ob
ſecrās ne te dulcis ille deſerat ſpōſus. ne te ieiunum
relinquat.

Feria quarta

Appoſitū. vitlꝫ. digitū. ſpicaſ. vocat ad ſe

Hoc die p̄io comedendū cū ingēti g̃titudie ap
poſita ſ. ac ſi ꝺ cel' ꝺmiſſa. vt i vitaſpatꝝ: n̄ diſcernēs
nec murmurās queadmodū docuit xp̄s ſuos Lu. x.
Edētes ꝛ bibētes q̄ apꝺ illos ſūt. Scd̄o edes vitu
lū ſaginatū. i. xp̄m ip̄m q̄ tibi ꝓdigo filio occiſus ē et
in cruce coct⁹. Tertio caueas multiloq̄a ꝛ gulā iter
comedendū. ne cū diuite orāte refrigerari liguā. cru/
cierꝭ in iferno. Quarto ſtab groſſiorib⁹ cibis ꝯten
tus dū pſpexerꝭ. qꝛ ſpicas eſuriētes euulſeṙt apl'i du/
ces gregū. Quinto ꝓperab ad refectiōeꝫ ieſu q̄ dicit
Mat. xi. Veite ad me oēs q̄ laboratꝭ ꝛ onerati eſtis
ꝛ ego reficiā vos. obſecrās q̄ te exoneret a pctis refi/
ciatqꝫ vberib⁹ ꝯſolationis

Feria q̄nta

Paēs. paīs ego. murmur. tipicū. ſacr̄m.

In hac die p̄io ꝯuiuaberis cū ieſu panes multi
plicāte ꝛ ſatiāte de q̄nqꝫ panib⁹ q̄nqꝫ milia hōim. et
de. vij. q̄ttuor. orās pfectiōem legis ꝛ. vij. ſpūs dona
Scd̄o mcōraberꝭ ieſu inuitātis te ad ſe ꝛ dicētꝭ. Jo.
vi. Ego ſū panis viu⁹: ſi q̄s mādaucauerit ex h̄ pane.
viuet inetnū. Exclamās O dn̄e da nob ſꝑ panē iſtum
vt viuam⁹ inetnū. Tertio caueb murmurationes.

Quiſquis amat dictis abſētū rodere vitā
Hāc menſā vetitā nouerit eſſe ſibi

nā murmurabāt iudei Jo. vi. Et in veteri teſtamen
to. q̄ murmurauerūt a ſpentib⁹ pierūt. Quarto edeſ
cū ieſu ꝛ apl'is in cēaculo agnū legalē cū agreſtib⁹ la
ctucis. i. ꝯpunctiōis dolore. eo q̄ꝺ brutis aſſil'atus vi
uas de t̄ra ſil'is ill'. Quinto audies ieſū dicētē: deſid̄
rio ꝺſideraui h̄ paſca mādūcare vobiſcū. corpuſqꝫ ꝓ/
priū ꝛ ſāguinē dantē t in cibū ꝛ potū. Deſiderās ꝛ tu
deſiderio māducare cū illo dignēqꝫ ſumere vl' ſpirita
liter ſacr̄m

Feria ſexta.

Sāguis. ꝛ aſſa caro. lacriaſ. ſitiēs. fel ace tū.

Hodie p̄mo bibes ſāguinē xp̄i ꝓ te pleniſſiē. pi
iſſime. acerbiſſiē effuſū. creberrime effuſiōes illi⁹ cō/
meōrādo. Scd̄o edes carnes xp̄i aſſas in veru cru/
cis. in eſtu ſol' hora meridiana amaritudinē paſſiōis
attēdēdo. Tertio bibas lachrīas xp̄i in cruce pro te
manātes cū clamore ei valido ꝛ lachris illic orās ex
audit⁹ ē ꝓ ſua reuerētia. Quarto meinerꝭ ſitꝭ ieſu q̄
ꝓ te ſitiuit in cruce libēter abſtinēs a ſupfluo ꝛ tu in
hac feria ſexta. Quito cōdies cūcta cibaria amaritu/
dine illi⁹ aceti ꝛ fellis q̄ꝺ ꝓ te ieſus guſtauit. meōr ab
ſinthij ei⁹ ꝛ fell': ꝛ ſic ſapidiſſiē reddet.

Sabbato

Martha. catelli. altilia. paſtor ego. ſeiōēſ

Iſto die p̄mo excipies ieſū in cor tuū cū muliere
nōie Martha paſcēdo ieſū in te bonis meditationi
b⁹ ꝛ largis elemoſinis i ei⁹ mēbris. Scd̄o reputab
te idignū pāc q̄ veſcerꝭ cū cananea petēs tanq̄ꝫ catel
l⁹ cadētes micas ꝺ mēſa gl'ie ꝛ largitate ſcōꝝ. Ter
tio edes altilia occiſa ꝛ tauros. p̄m ſcōꝝ ꝛ martyrū
exēpla ad imitatōꝫ t incorꝑādo. Quarto ingrediēs
ꝛ egrediēs ꝑ ieſū paſcua q̄res i ꝯtēplatōe ditarꝭ ac hu
maitatꝭ ſue te exercitādo. ip̄e ei ē paſtor bonus paſcēſ
in mōtib⁹ vberrimis. Quito recūbes cū abraā iſaac
ꝛ iacob in r̄gno celoꝝ. Attēdēs q̄ iā r̄ficiāt i cel' qꝛ ſe
pi⁹ dn̄m ꝛ āgelos i ꝯuiuiū recepe i t̄rꝭ

Dn̄ica

Emaus. mel piſcē. ſeptē. cuctꝭ. ede regno

Hodie p̄io ꝺbes obſecrādo cogere ieſū vt tecū
maneat ꝛ ſe ꝯg̃ſcibilē t reddat i fractiōe pāis queād/
modū diſcipul' eūtib⁹ i emaus. Scd̄o meōraberꝭ cō
uiuij ieſu i die reſurrectiōis vbi cōedit fauū mell' ꝛ pi
ſcē: orās refici melle deitatꝭ ꝛ piſce hūanitatꝭ. Tertio
ad mare tyberiadꝭ cū. vij. diſcipul' ꝯuiuiū celebrauit
vt Jo. xx. aſpirādo ad ſocietatē ſupnoꝝ ꝯuiuarum
Quarto cū r̄cūbētib⁹. xi. ip̄o die aſcēſiōis. ꝛ ip̄e re
cūbes ieſu aſcēdēti acclamādo. trahe me p⁹ te. Quito
meōraberꝭ cene illi⁹ magne quā hō q̄dā fecit obſecrāſ
q̄ illa dign⁹ fias. Bti ei oēs q̄ ad cenā agni vocāt. ꝛ q̄/
b⁹ datū ē i regno dei. cōedere panē. q̄ vt ꝑtingas cre
bri⁹ ingemiabis. Adueiat regnū tuū. Tūcei ſatiabor
cū apparuerit gl'ia tua. cū fecerꝭ me tecū diſcūbere i
regno tuo. trāſienſqꝫ miſtraueris mihi. Qꝺ p̄ſtes tu
paſtor et miniſter. Amen.

Pauperis in ſpecie cū xp̄s venerit ad te
Impartire ſibi quod dedit ipſe tibi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ De ſacra lectiōe ſub refectiōe audienda. Cap. ꝯtiū.

N On in ſolo pane viuit hō. ſed in oī ver
bo qđ ꝓcedit de ore dei. Math. iiij. Ci
bus mentis eſt verbū dei vt Grego. dr
Et ſicut corpus neceē hꝫ refici alimentis
ſic aīa dei verbis. Unde prēs lectionem
inſtituerūt Uere cibꝫ ⁊ potꝰ verba dei nō q̄ ventrem
periturū ſaturāt. ſed que mentē ſꝑvicturā reficiunt
Quod ille ꝯſenſit qui et ſententia dixit. Optimū fer
culū qđ habeo in refectorio eſt ſacra lectio. Et hoc ſi
bene fuerit audita. Pro quo nota ꝙ ſic eſt audiēda.
Diſponēs audi. ſaltās. pete punctula. grꝰ.
¶ Primo em̄ q̄ de lectiōe ſaturari deſiderat oportꝫ
ꝙ diſpoſita mēte ad eā audiendā accedat. i. mēte re
collecta ſitibūda ⁊ exuberāti. Beati em̄ eſuriētes q̄
niā ſaturabūtur. ¶ Secūdo ſic debes lectionē audire
quaſi corā deꝰ vel ſcti tibi ore ad os loquerētur. O q̄
hoc attēderet attētiꝰ verba ſacra audiret. ¶ Tertio
oꝫ iuxta verboꝝ ſenſū formari affectū mētis vt ſcili
cet ſis ſaliens ſicut p̄cinitur tibi ne īꝓpereť tibi il
lud. Cātauimꝰ vobis ⁊ nō ſaltaſtis. lamētauimꝰ vo
bis ⁊ nō planxiſtis. Debemꝰ em̄ iuxta ſcripture ſen
ſum formare nr̄m affectū. vt cū dicūtur iocūda de re
gno illo ſuſpiremꝰ. cū narrātur inferni ſupplicia ti
meamꝰ. vt docet Jeronimꝰ in regula ſua. Et ſic ple
nius poſitū eſt in Cyropſalterio ſupra. Qui ſic audi
erit ⁊ ſalierit illū vere verba reficerēt. ¶ Quarto ex le
ctionis ſerie ſepiꝰ orō iuxta Bern̄. eſt formāda vt pe
tas mala euadere. vel ꝯſequi bona q̄ narrātur aut ī
telligentiā miſterioꝝ vt ſic ſemꝑ mēs ꝑ flamigeros
affectus in deū ſubleuet. ¶ Quinto q̄ volet fructū ex le
ctione reponere. Debet ex ea certa aliq̄ ⁊ deuotiora
punctula meōrie cōmendare. vt vult Bern̄. q̄ ꝓpoſi
to ꝯueniāt q̄ intētioni ꝓficiāt que detineāt aīm vt a
liena nō libeat cogitare vt ſit ſiꝉis aīali mūdo rumi
nanti ait Augꝰ. Poſtremo quotiēs dulcē punctum
audierit totiēs grās agat iuxta illud Eccꝉi. vltimo.
danti ſapiam dabo glīam. Felix aīa q̄ ad omē dei do
nū grās referre nouit. Unde ⁊ grās debet deuote
exoluere. iuxta illud Edēt paupes ⁊c̄. Sup cuſtodia
ſua ſtare ne benefactorē offendat ⁊c̄. Et ſm exercitia
poſt prandiū habenda ſe exercitare

¶ De cena. Capittulū quartum

V Enite et ꝯgregamini ad cenā magnā
Apoc̄. xx. Qm̄ cena ⁊ prandiū eiſdē fere
exercitijs decuſant. ideo inuicē ſibi ſucce
dūt. tū etiā qꝛ de exercitijs intmedijs ſu
B perius plenꝰ eſt actū. Eſt igit nūc pau
cis de cena agēdū. Eſt āt cena ꝓut Grego. dr ꝯuiui
um in fine diei. Que cū ꝑ tꝑis cōgruentia ꝯceſſa fue
rit ad eā ſicut ad prandiū ꝯpuncte ⁊ deuote acceden
dū ē Lōge aūt maiori ꝯpunctiōe ex cōmemoratiōe ꝑ
orū patꝝ q̄ biduanis vel triduanis ieiunijs abſtine
bant. Cū igitur ad cenā pulſat poteris audire vbū
p̄miſſum ⁊ ſuſpirādo dicere in corde. Beati qui ad ce
nā nuptiaꝝ agni vocati ſūt ⁊ bēbis te iuxta modum
in prādio ſignatū. In ꝓcedēdo aūt erit ſm Johem
vallenſem cene breuitas Horatiꝰ. Cēa breuis iuuat
ꝓpe riuū ſomnus in herba. Erit alimenti modicitas
⁊ in ſumēdo ſobria frugalitas. ne fiat ventris onera
tio. corꝑis aggrauatio. viriū ad exercenda officia de
bita īpeditio. ⁊ ne ſeq̄tur tꝑe orōnis ructus ⁊ indige
ſtio ⁊ ſomnioꝝ illuſio q̄ oīa ex īmoderata cena oriūt
Hinc in collatiōibꝫ pr̄m. Recēs eſt perceptio taꝫ in
veſꝑtinis q̄ꝫ nocturnis orōnibꝫ leuē tenuēq̄ꝫ ſenſum
inueniri nō ſinit. Jō abſtinendū. Poterint h ea
dē q̄ ī prādio fuerūt obiecta aſſumi potius tn̄ ſūt im
mutāda ⁊ ſm ſeptē ordines ſctōꝝ agenda: vt ſcꝫ ſin
gulis cenis ſingulis ſctōꝝ ordinibꝫ te ingeras q̄ tan
q̄ꝫ filij Job cōuiuia ſua ſinguli agūt. vt ſcꝫ ferijs ſecū
dis cū angelis. ferijs t̄tijs cū p̄riarchis ⁊ ꝓphiſ cenes
⁊ ſic de alijs eoꝝ cenā attēdendo fercula q̄ ſinguli po
nūt cōſiderādo ⁊ ad illoꝝ cōiunctionē ſuſpirādo. De
uota ſunt obiecta vnde nec minꝰ ceteris amplexāda
De hoꝝ cōuiuijs ⁊ ſinguloꝝ ferculis vide in de r̄gno
celoꝝ. In fine cene eo deuotiꝰ ſunt grē exoluēde: quo
iam ſecūdo es refectus. Poſtq̄ꝫ refectionē cene iux
ta Hieroni. vt lectio lecta proficiat vt mēti inſcriba
tur. lecta quiſq̄ꝫ ſingulatim cogitatione relegat ⁊ re
ſumat ⁊ in eccꝉia de hijs q̄ didicit mediteť donec cam
panula ad ꝯpletoriū pulſeť. Aut altaria viſitet. aut
alia deuotionis exercitia ſumere pōt vt ſic deuote ad
cantandū ꝯpletoriū diſponať. Quod nimiꝝ quo
niā ꝯminꝰ ē horaꝝ tāto oportet exolui deuotiꝰ quan
to poſterius eſt. Unde ⁊ in huius principio petitur.
vt plene a ſenſibilibꝫ auerſi toti in deū conuertamur
vt qui tota die diſtracti actiue deſeruiuimus vel nūc
in deum conuerſi contemplatiue nos ꝯdemus.
¶ Preſertim commemoratio ⁊ laus virginis glo
rioſe deuotiſſime eſt cantanda ſuper quo plura exē
pla leguntur.

¶ De eo qđ poſt completoriū ſit agēdum. ¶ Ti. xiij.

R **Edite preuaricatores ad**
cor. yſ. xlviij. Ait Hugo.
Alius modus viuendi eſt nocte
alius eſt in die dies tꝑs laboris
⁊ oꝑis. Nox tꝑs q̄etꝭ ⁊ r̄collcō C
nis. In nocte ſecū debēt hoīēs
ē⁊vt aut feſſa mēbra r̄ficere aut orōibꝫ ⁊ meditatōibꝫ
ſanctis in ſilentio animū exercere. Hinc vbi aſſigna
ta exercicia ſunt diei de noctis exercitijs dicendum.
In quibꝫ poſtq̄ꝫ tota die diſtractus hō fuerit ſollicite
ſe exercere debet. Exercitia aūt aſſumenda ſunt iſta.
Cōſciētie examiātio. Sr̄ collatꝭ dei bōis grāꝝ actio
Sr̄ noctꝭ cuſtodia orō. Profectꝰ mēſuratio. Pro
poſitorum innouatio.

cōſciāʒ de bn̄ficijs ꝑ cuſtodia ꝑfectū propoſitū:

Diſcute. ſis grat9. pete. meſurāſ. renouādo

De quibus ſingulis ſingulariter ꝓſequi poſſet. ſʒ breuitatis cā hec ſimul ſub examinatorio cōſcientie cō/

De examinatione cōſcientie ⁊ inductiuis cōplectem9 quibuſdā ad eam

¶ Capitulum primū

Beati qui cuſtodiūt iudiciū ⁊ faciūt iuſticiam in oī tp̄e. pſ. ſeipſos ſcʒ iuxta apoſtolū diiudicātes Et vere beati cū deuſ nō iudicet bis inidipſum. Nā iuxta r̄gulam iuris afflictio non dʒ addi afflicto. Hinc apoſtol9 Si noſmetipos diiudicarem9 n̄ vtiqʒ a dn̄o diiudicaremur Ad hoc itaqʒ te exercitiuʒ diuerte quiſquis beatus eſſe voles. ⁊ plura ad hoc ſūt inductiua et preſertim

qꝛ h
- multipliciter eſt perſuaſum
- multū vtile ⁊ cōmodoſum
- valde neceſſariū

Suadent eīn hoc Aug9. Greg. Jeronim9 ⁊ Ambroſius. ⁊ ceteri quiqʒ doctorū quoꝝ ſententias ponere prolixū eſſet nimis. Hinc Bern̄. ait. Poſt completoriū caplm ſibi teneat ſingulis diebus frat. ⁊ cōuocatis cogitatiōibus ſuis ponat cū eis rōnem ⁊c. Suadet itidē ⁊ Chriſoſto. petens vt vel ſaltē in lcō fiat. Hec de primo. Porro vtilitates hui9 exercitij quis enarrabit. Cōplectitur Bern̄. quaſdā hoc ordine dicens Timor dn̄i generat ſuſpſius diſcuſſionē. diſcuſſio cognitionē. cognitio penitentiā. penitētia dolorē. dolor cōfeſſionem. cōfeſſio emēdationē. emēda purgationē. purgatio puritatē. puritas innocentiam pſcām Hec Bern̄. Cōmemorat ⁊ Auguſtin9 nōnuullas dicens. Utilis eſt ait illa perturbatio aīmi pctā ſua reſpicientes: et ex reſpectione horrentis ⁊ ex horrore corrigentis ⁊c. Ceteri aūt alias ponunt. Eſt enim hoc exercitiū lignū vite duodecim hos de ſe fructus gignēs ad quos ceteri poterit reduci

hōrificat ⁊ glīficat h exercitio hōr eni regſ iudiciū diligit	ex h de9 r̄cōciliat dū ei agnoſcis de9 ignoſcit	ꝯſcia purgat vnde moyſes manū mū. r̄.
Glorificans	**placat**	**purgans**
ex h hō hūiliat ſeiipſum agſcit fragilē ⁊ īfirmū	Itē ad ſuiipi9 ꝯgitiōeʒ veit q̄ pſtat ſciētijs	Itē feruētior redit reſurgere nitēſ cūcteſ dū caſū vidʒ
humilis.	**ſcius**	**ardens**
in bono hō ꝯſuat vt clauſtꝝ vbi crebro caplm tenet	hō ad ꝯpſictiōeʒ iducit. c9 matia pctm̄ h tractat	ꝓpoſita caſſata vbi videt ſe excidiſſe
Conſeruans.	**pungit**	**renouans**
ꝟtutib9 ditat ſic trapizete diligentes	ad btitudieʒ ꝑducit qꝛ ſꝑ in ſtatu bono ꝯſuat	iudiciū ⁊ pena p9 mortē aufert Ut ait apoſtolus
ditat	**beat**	**aufert.**

Poterint ſinglā hec validis ſcōꝝ auctorib9 muniri ſʒ ꝑ ſe ſatſ pateſcūt. Et ꝓſeqꝛ ea prim Joh. vallēſ in libro ſuo ⁊ Uincē. in ſpe. morali. Hec de vtilitatib9

¶ De tertio aūt. i. qꝛ neceſſariū ſit h exercitiū ꝓprie diſcuſſiōis ſciendū qꝛ inter cetera ē neceſſariū

ad
- obtinēdā pctōꝝ veniā
- acq̄rendā ꝓficiēdi grāʒ
- euadendā iehēne penā

¶ Primo ē neceſſariū ad obtinēdam pctōꝝ veniaʒ. dicit eīn Aug9. Si nō agnoſcis de9 n̄ ignoſcit. ¶ De ſcdo qꝛ ſit op9 ad acq̄rendā ꝓficiēdi grāʒ. ait n̄r Tho. kēpis. Si ꝟe ꝓficere vel oī veſpe diſcutere te nō omittas qđ ſi feceris renouaberiſ ſpū mētis ⁊ paceʒ hēbit tabernaculū tuū ⁊c. ¶ De t̄tio. ſ. de nccitate euadēdi penā iehenne pʒ qꝛ nihil remanet ipunitū. Et aut h vel illic ſoluat oʒ. Neceſſariū igit exercitiū iſtđ Ue illi ait tho. meōratus. Qui hāc horā diſcuſſionis ꝯſcie ꝓprie preterit negligēter. nec ſtatū cordis moreſqʒ vel act9 ſūi ſemel ī die examiat qđ oī hora fieri neceſſariū foret. Quāuis ei tu negligas itima tua diſcutere. de9 tn̄ nil patiet inultū trāſire. Hec ī libello đ ſpiritualib9 exercitijs fris n̄ri thome. vbi pl̄a deuote deſuper ſuꝑ hoc exercitio ſcribit Age igit nūqꝛ hec exercitatio intmittat. Et vt de h mod9 ſit ad manū ſubiecta ē ſcala ſequēs cōplectēs modū ⁊ cetera exercicia ſubſcripta. que pʒ in his verſib9.

His meōr. attēdēs. cōuertere. mētio. plura
Proponēs. q̄rere. pete. grat9. p9 hl' offer.

¶ De mō ⁊ praxi in h exercitio ꝓcedēdi ¶. §. i.

Modus igit ⁊ practica ex ſubiectis gradibus ſumit. ⁊ breuitatſ cā intermittūtur ꝑparatorū grad9 puta Excuſſio ⁊ ꝑdiſpoſitio q̄ ſunt gn̄ales ⁊ exordiēdū ē a ſeq̄nti gdu. vt. ſ. fiat ꝯmiſiſti omiſiſti

Cōmeōratio eorum que illo die

Et pt hec ꝯmeōratio fieri ſm pctōꝝ ſpēs. vl' ſm tpa ⁊ loca in q̄b9 hō fuit a p̄ncipio diei in noctē vſqʒ. ſm modos ⁊ ſpecies peccandi

. ſ. vt recolat q̄ꝫta
- ꝯmiſit mala
  - cogitatiōe
  - ſenſibus
  - locutiōe
  - Itēqʒ ope
  - ꝯūſatiōe
- omiſit bona q̄ facere
  - debuerat
  - ꝓpoſuerat
  - potuerat

¶ De ſingūl'bis diligētiſſime ſe inquirat ⁊ examiet Et primū videat ſi tota die habuit in corde.

Cogitationes
- charitatiuas
- bonas
- hūiles
- puras

ad
- deum primū.
- ſeipſū
- carneʒ ⁊ mū

¶ dū

Scđo cōmeōret ſi n̄ exceſſit ī ſēſib9 ad ſingl'os ꝯūſdo ſin¶gularit.

ſi
- diſciplinati
- cuſtoditi

verecūdi nō curioſi nō in vaga diſperſi

Tertio ſi in locutione
- tardus
- circūſpectus
- breuis

E

Quarto ſi opatꝰ ē que — licet / decet. / expedit

Poſtremo ſi in ꝯuerſatiōe — maturitas / benignitas. / humilitas

Per hoꝝ enī exceſſum cōmittit malū. Quidā i ſu/is exercitijs de ſingulis proſequitur plene

Sic etiam examinā da eſt mens ſuꝑ omiſſis vt. ſ. recordetur qꝫ fuerit negligens.

cordiꝫ cuſtodiēdi / tꝑis expendēdi / finis intēdēdi — Itꝫ negligēs i — lectione / oratione / boī opiſ executōe

Itꝫ qꝫ negligēs ad — penitēdū / reſiſtendū / proficiēdū. — Vt .ſ. omiſit.

Flere culpā ꝯmiſſā
repellere tētationē diabolicā vt i Bonauē. puo bo. pficere d̄ vna ꝟtute i aliā

Itē qꝫ in propoſitis inſtabilis qꝫ ad oē opus bonū torpens. Itē qꝫ pt hec examiatio fieri ſm ſeptē pctā capitalia. vel ſm vires aīe. vt i tractatibꝫ Btūs vir. ꝛ Nō quidā ꝛ ſic de alijs. Poſtqꝫ aūt hō ſic exceſſꝰ cō memorauit qm̄ vt frequēter pctm̄ inſenſibilitas qꝫ dā ſubſequitur. iō neceſſe eſt ſuꝑaddere ſecūdū gdū.

Conſideratio. Vn̄ dꝛ cōſidera. ꝛ vide qm̄ ama/rum eſt tibi reliquiſſe dn̄m deū tuū. Et ē q̄ hō ꝯſidꝛꝫ

Scꝫ — qꝫ multipliciter ꝛ grauiter exceſſerit / q̄d peccādo egerit quē q̄re offenderit / q̄nta ꝑ pctm̄ bona amiſerit ꝛ mala icurrit

Singula hec diiudicādo ꝛ eſtimādo Latiſſima tangit in mēbris hijs materia etiā plurimū cordis cōpūctiua ſi bene fuerit ꝛ pfunde diiudicata. Quam Vincentius in ſpeculi ſui moralꝭ p̄ma pte ſatꝫ pſeqt ac declarat. ꝛ ceteri doctores paſſim hanc materiā tangūt. Vel vt mens in meōria pctōꝝ ad ꝯpunctionem excitet pt iuxta quedā cōſiderare

q̄dā —
Ꝑꝑantia vt de — natura dei / pl'chritudie iuſticie / enoꝛitate peti — qꝫ — ſit maieſtate gloſꝰ / deo placeat / deo diſpliceat
Aggūātia — Quid facere debuiſſet / quid fecit quem offendit / quid amiſit. quid meruit
Relenātia dī — mia dei / iuſticia di / ꝑꝑiqtate iudicij — ꝙ — nullū reſpuit / pctm̄ n̄ inultū ſinit. / in foribus aſſit

In hoꝝ cōſideratione dꝫ hō ſeſe redarguere. debet ſibi dolorē. timorē. pudorē incutere. Inſenſibilitatem querulari. Spē venie ſibi dare. Seſe ad pn̄ie aggreſſū cohortari ꝛ ſequentē gradū ſcandere.

Plena cōuerſio. De q̄ ꝯuertere ad dn̄m ꝛc̄.
Item Si cōuerteris cōuertere. Poſtqꝫ igit hō miſeria ſua ꝯpūctꝰ. ſpe miſicordie ſublimatꝰ. dꝫ ſe ple/ne ꝯūertere — corde / ore / ope — ſcꝫ — plene dolēdo / pure cōfitendo. / digne ſatiſfaciendo.

Et in hoc gradu ꝯnectūtur tres ptes pn̄iales. de quibus abūdantiſſimꝰ ē apud doctos ſermo. Sed oībus omiſſis practice ponimꝰ ꝙ hō cordialit debet

dolere — multū / magis / maxie — ꝑꝑē — merita ſupplicia. / amiſſa gaudia / in deū ꝯmiſſa pctā

Et ſpiritaliter pctā cōfiteri ꝛ ſuſpirijs ꝛ votis ſa/tis agere. Et tres illas veritates Gerſonis quas q̄ dixerit nō damnabit (vt ait) dꝫ a ſe inquirere vt ſcꝫ dicat primo. Dn̄e ſic ꝛ ſic cōtra tuā bonitatem peccaui qd̄ mihi diſplicet. Rōne cuiꝰ ꝛ pn̄iam ago qꝛ te offendi q̄ totus es venerādus ꝛ colendꝰ ꝙ mādatū tuum tranſgreſſus ſū. Secūdo Dn̄e bonū habeo ꝓpoſitū ꝛ deſideriū tuo iuuamine mediāte mihi in futuꝝ ꝑcauendi ne incidā in peccatū ꝛ occaſiones pctōrum iuxta poſſibilitatē viriū euitandi. Tertio Dn̄e bo/nā habeo voluntatē pctōꝝ meoꝝ cōfeſſionē integraliter faciendi ꝓ loco ꝛ tꝑe ſm tuū ꝛ ſctē matris eccl'ie ꝑceptū ꝛ cetera. Hee veritates q̄nte ſint efficacie idē doctor in oꝑe ſuo triptito pulchre docet. Vn̄ nō ſūt omittende. Hinc liquet ꝙ is gradus plures ꝯplectitur gradus pn̄iales puta Cōtritionē. Cōfeſſionem. Satiſfactionē ꝛc̄. Hinc ſequitur

Menſuratio. Gradus ē quo hō vt ampliꝰ ſuum imꝑfectū depꝛhendat oꝑa ſua in fine diei metit. Et ē vtilis valde exercitatio huiꝰ ad quā plures cohortan/tur. Hinc Bern̄. Integritatis tue curioſus explorator cotidiana diſcuſſione vitā tuā examina. Attende diligenter quātū deficis aut proficis. qualis ſis i moribus. ꝛ qualꝭ in affectibꝫ ꝛc̄. Sic faciebat ſextius ille (vt aiūt) gentilis q̄ cōſummato die aīm ſic interro/gabat dicēs. Qd̄ hodie malū tuum ſanaſti. Cui vitio obſtitiſti. Qua ex re melior es factꝰ. Qui ꝛ de ſe ait. Vtor hac poteſtate. Cotidie apud me cām iudico. Totū diē meū ſcrutor fcāqꝫ ac dicta remetior. nihil mihi abſcondo. nihil tranſeo ꝛc̄. Erubeſcat deſes religioſus cū hoc fecerit ethnicꝰ. Cotidie igitur men/ſurandū. iudices metiendū. vt dicit in collationibus patrū inſtar boni trapizete mercatoris diligētis. Inde em̄ plurimꝰ oritur fructꝰ. puta Cognitio ſui. hūiliatio. feruor pfectus

Metiat itaqꝫ q̄n/tū qꝫ die — defecerit a priore feruore / profecerit in intēto fine. / abiecerit de vitioꝝ mole

Et vbi inuenerit hō ſe defeciſſe plurimū. parū pfeciſſe lugeat ꝛ cōtriſtetur. ſequētemqꝫ ſcādat gradum

Propoſiti innouatio. Neſcit em̄ iuxta Grego. ꝑ torporē inueteraſcere q̄ ſꝑ ſtudet ꝑ ꝓpoſitoꝝ innouationē reſurgere ad quarum crebram innouationē plurima etiam ſunt incitamenta. Puta diuia vo/lūtas bn̄placita ꝛ pfecta ꝛc̄. Chriſti ꝯformitas qui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

oīs iuxta ap̄lum operatur ſm bonum placitum eius quo ꝓpoſuit reſtaurare ꝛc̄ Utilitas Sic enī in oē plenis pedibꝫ currit bonū. Et iugis iſte conatꝰ ad ꝑfectionē: etiā ſi iperfectū aliqđ habeat ꝓ ꝑfectiōe reputatur Quotiēs qs ſtatuit vias meliores totiēs iā bona effecit: Actus enī obiectalis formalē valet Inde hō ꝓficitur. edificatur ꝓximis. celeſtis hierl'm exhilaratur. Si enī gaudiū ē angelis ſuꝑ vno pctōre deſerēte vias tortuas. quātomagis gaudēt de iuſto contendēte in meliores: Quiſquis igitur voles ꝓficere. hoc te exercere gradu memēto Poterit ſingulare exercitiū ſub ſpeciali titulo inde formari ſꝫ ꝓlixitas vitanda Qui aūt ſe volet hoc mō exercitare oꝫ vt ſciat que ꝛ qualia ſunt ꝓponēda Que ſunt retractiua. q̄ itē cōſeruatia aut ꝓmotiua. practicā quoqꝫ ſcire neceſſe hꝫ. Sed hec quiſqꝫ ſuo ingeniolo practicetur.

Crebro igitur ꝓponat ꝛ ꝓpoſita inouet hō.

Meliora ꝓponet
Occaſiones ðuitet
et in timore ſe ꝯſuet

Sed qm̄ a ꝓpoſito facile decidet Ideo ſequitur gradꝰ ſextus

Conqueſtio Qua ſcꝫ dn̄o cōqueratur ꝓpoſitoꝝ inſtabilitatē

Immo ⟨ conſuetudinē malā / infirmitatē ꝓpriam / hoſtilē inſtantiā

Singula exaggerando. ſicqꝫ ð ſe diffidens ad gradū diuertat ſequētem ſcꝫ orōnis

Oratio Qua petat nō mō ſtabiliri propoſita Sꝫ etiā

petat pro ⟨ pctōrum illiꝰ diei venia / emendādi vitam gratia / future noctis cuſtodia

Et dꝫ ſub hoc gradu ꝯp̄hendi Cōqueſtio. optio. obſecratio. q̄ tn̄ ſingulariter poni poſſent niſi ꝓlixitas obſtaret. Hn̄t qđā formatas orōnes ꝓ cuſtodia noctis q̄ ꝛ poſſent hic aſſignari Sꝫ qm̄ nō eſt dignꝰ dādis q̄ datis nō ē gratꝰ. Juxta Auguſtinū. iō ſeq̄r.

Grāꝝactio. Que ꝓ plurimis agenda ſcꝫ

Pro { diei cōceſſione ꝛ oībus in eo datis / velle loco tp̄e pn̄ie indultis / multis iuſtificationū adiutoriꝭs collatis / et pro ſpe venie infuſa.

Et qm̄ nulla aut tenuis valde ē nr̄a grāꝝactio ſequitur.

Oblatio Que fiet tā pro diluendis pctīs qꝫ pro repēdendis bn̄ficiꝭs. debes aūt ꝓ his

offerre ⟨ verbū incarnatū ꝛ totū corpꝰ miſticum / oēs diei bonos actꝰ ꝛ ꝓpriū ſubiectum. / in craſtinū ꝓponēdo offerre eucharistie

ſacr̄m qđ ðꝫ offerendū verbū incarnatū meritū xp̄i preſertim articuloꝝ illo die memoratoꝝ: ſine q̄ oblatione nulla holocauſtomata placēt. Hec de exercitiꝭs veſpi aſſumēdis ſuccictius egimꝰ ꝓlixitati ꝑcentes. cū tn̄ de ſingulis gradibꝫ grauis poſſit orō coacervari. De exercitiꝭs ante dormitionem Capl'z. ij.

Dormite iam ꝛ requieſcite Math. xxvi. Ait Hieronimus Corꝑm debilitas nimia etiā vires aīe frangit: mēteſqꝫ ingeniū marceſcere facit. Quicqđ cū mō ꝛ tēporamēto fit ſalutare eſt optimꝰ in omni re modus laudabilis vbiqꝫ mēſura Immoderatū deo placet nihil. Hinc horis quieti deputatis quietē captare dēmus vt ceteris tp̄ibus eo vigilantius ſpiritualibꝫ exercitiꝭs inſiſtere poſſimꝰ Alioqn corꝑe deficiente ſpūm etiā deficere reliquū eſt. Rōnabile igitur ſit obſequiū noſtrū ne fruſtra velociter currentes ſi defecerimꝰ anteqꝫ ad finē veniamꝰ. Sꝫ vt ꝛ circa hunc quietis actū quēadmodū ꝛ circa cetera exercitium qđdā habeatur deuotiōis ſeq̄ntia ſūt notāda In quibus qui ſe exercuerit: in pace inidipſū dormiet et requieſcet. Sed ꝛ ſomnus erit ei dulcior. ꝛ puriora ſomnia habebit. euigilabit deuotior. ſurget alacrior ꝛ facilius ad priſtinā deuotionem redibit. Sūt aūt hec in eūdo ad lectū obſeruāda

Cōpūctꝰ. ſignes. cōponas. ac mēor obſſes

Primo enī cōpuncte cū dolore ſcꝫ ꝛ amaritudīe ad locū quietis eſt accedendū eo videlicꝫ qꝛ tūc oportet diuinas interrūpere laudes ꝛ organa ſuſpendere deuotionis Sic legitur in vitaſpatrum de Abb. daniele qui cū tota nocte vigilauerat. ꝛ qn̄ circa mane volebat ꝓpter naturā dormire tunc dicebat ſomno. Ueni ſerue male. Et ſic parū ſomni accepit. Cōſiſtit aūt hec cōpunctio in aliquarū orōnū ſuꝑ noctis cuſtodia p̄miſſione que paſſim hn̄tur. Itēqꝫ in intētionis rectitudīe ꝑ quā ſomnus totꝰ meritoriꝰ reputatur. ita ꝙ Grego. dicat Nec vacat ſctis a meritis ſomnus. Formetur ergo ſemꝑ intētio recta Ad honorē ſcꝫ dei vt roboratior aſſurgas in laudē eius ꝛc̄.

Alteꝝ exercitiū principale qđ ponitur in verſu eſt. Signes. i. ꝙ intrās ad dormiendū fidelis dꝫ ſe premunire ſignaculo ſcte crucis inuocādo dn̄m Jeſum ꝛ ponēdo eū ſicut ſignaculū ſuꝑ cor ſuū. Juxta illud Canti. vlt. Pone me vt ſignaculū ſuꝑ cor tuū. Ad demones ſcꝫ effugandos ꝛ illoꝝ illuſiones ꝛ inſidias deuitādas. Hinc Jeron. ep̄la lxxviij Crebro ſignaculo crucis munias frontē tuā vt exterminator egipti locū in te nō reꝑiat. ſed primogenita que apđ egiptios pereunt in tua mēte ſaluētur. Practicā autē ipſam trini ſignaculi cū titulo triumphali in principalioribus hominis locis tanq̄ꝫ omnibus notam tranſimus. Quomodoqꝫ cubiculū ipſum cū lecto ſit cruce muniendū cunctis preſupponimꝰ notū Tertio Cōponas. i. iuxta Bern̄. cū ad ſtratū laſſus ꝑuenerꝭ te honeſtiſſime iacēdo cōpones nec ſupinꝰ nec ꝓnus nec genua leuādo ad crura calcaneos iūges Nec ille Nā licet dormiētibus nō videatur imputandum qđ neſciꝭ faciunt vel patiūtur. Tn̄ indecēs eſt valde hoī religioſo ita totū obrutum eſſe ſompno ſicut pecus

diſiectis manibus ⁊ mēbris incōpoſite iacere. ſʒ potius manibꝫ in ſinū retractis. aut quod vtilius ⁊ deuotius eſt in crucis modū cancellatis. Quarto dᵉ his memor. Intrans ad dormiendū celicis ac diuinis cogitatiōibꝫ debes eſſe armatus Bern̄. Itur⁹ in ſompnū aliquid tecū defer in memoria in q̄ placid⁹ dormies. qđ nōnunq̄ȝ etiā ſomniare iuuet. Sic enī tibi nox ſicut dies illuminabit ⁊c̄. Sic origenes Hieronimo teſte nūq̄ȝ ſompnū capiebat niſi vn⁹ e fribꝫ ſacris litteris pſonaret. Qualia aūt meditabilia tūc aſſumere debes ſcias ꝙ Bern̄. ſuadet. p̄s. ruminandos. Chriſoſt. opa diei retractare Vbertin⁹ aūt ī aliquo articulo dn̄i ieſu docet obdormiendū. diſtiguēs ſm ſingulas noctes etiā ſompnos dn̄i ieſu Nā vt de ſe ait.

Fer.
- ſcda cū peregrina ꝟgine colligebat ī ſtab'lo
- ſtia ꝑ dr̄tū fugit ī egyptū ⁊ dormit ī dr̄to
- iiij. diſcipul' ī mari laborātibꝫ cū ſolo ibu ī mōte ſtabat
- v. cū ieſu duxit noctē inſompnē exiēs ī mōtem
- vi. cum mrē ⁊ diſcipul' mortuū ꝑ noctē lugebat
- vij. cū ieſu in ſepulchro vel in limbo
- Domi. ī dextra pris cū ieſu quieſcebat

Hoc mō vbertinus oblecta ſompni diſtinxit. Que tn̄ q̄ſq ȝ ꝑ ſui arbitrio poterit imitare. Poſtremo dicitur in verſu Obſtes. i. ſm Bern̄. ſi forte te iam dormientē luxurie pompa ꝯcuſſerit viriliter obſiſte. Recordare dilectū tuū poſitum ſuꝑ lectū doloris ⁊ dic in corde tuo Dn̄s meus pēdet in patibulo crucis et ego voluptati opam dabo. Sic q ȝ ſepe inuocato nomine dulcis ieſu temptatio ceſſabit

De ipſius ſompni qualitate Capl'. iiij.

Ego dormio ⁊ cor meū vigilat Cātic. v. Dicto de exercitijs quibꝫ ad ſompnum acceditur dicendū paucis de q̄litate ipius ſōpni. Altera enī qualitas ſōpni religioſorū q̄ȝ laycorum. Hinc Bern̄. Caue inq̄ntum potes ſerue dei ne totus aliq̄n dormias ne ſit ſompnus tu⁹ nō quies laſſi. ſed ſepultura corporis ſuffocati nō repacio ſed extinctio ſpūs tui Suſpecta res eſt ſompnus ex magna pte ſilis ebrietati. Quantū ad debitū cōtinui profect⁹ nil tam tpis pit de vita noſtra quātū qđ ſompno deputat. Nitatur itaq ȝ religioſus vt more ſpōſe obdormiens corpe q̄ſcente cor ipm nō dormitet. vn̄ talis erit religioſorū ſompnus.

Morigerus. deicus. ſōn⁹ nō ſit diuturnus

Primo inq̄ȝ religioſoꝝ ſōpnus moriger⁹ erit et modeſtus vt ſcȝ nō nimis ſi poterit ſtertat. nō incōpoſite ſe habeat. Legitur em̄ de btō Bern̄. ꝙ ſi quē religioſum in dormiēdo ſiue duri⁹ ſtertentē ſiue minus ꝯpoſite iacentē videret vix patienter ferre potuit. ſed carnaliter eum aut ſeculariter dormire cauſabatur Ad habendū aūt talem modeſtū et tenuem ſompnū plura ſunt q̄ iuuāt ⁊ potiſſimū iſta.

Sobrietas victus. opatio ſctā. pit quod

In primis iuuat ad hoc victus ⁊ pot⁹ preſertim veſptini ſobrietas. Tenuē em̄ victum ſōpnus tenuis comitat Hic Bern̄. Sobriū victū: ſobriū q ȝ ſenſū ſequit ſobrius ſōpnus. Eccl'i. xxxi. Sōnus ſuauitatis in hoīe parco Secundo iuuat ad hoc prior bona opatio. vn̄ Eccl'i. v. Dulcis ē ſōpnus opanti Tertio bona exercitatio in ſacris meditationibꝫ an̄ ſompnū. Nā dicitur Prouerb. iij. Si dormieris q̄ſces: ⁊ ſuauis erit tibi ſompn⁹ cū ſcȝ an̄ bn̄ es exercitatus Secūdo principaliter religioſoꝝ ſompn⁹ diuin⁹ erit vel ſaltē hūanus ⁊ nullo mō brutalis. Vt exemplo chriſti corpe dormiente vigilet corde iuxta Ambroſium Hincait Bern̄. Carnalis ſōpnus ⁊ brutalis: ⁊ ſicut dicūt lethe⁹ abhominād⁹ eſt ſeruo dei Vnde ad hanc ſompni cōditionē ptinēt hec

Scȝ
- ſompnia mala deuitare.
- cū euigilauerit cor in deū leuare.
- ⁊ inter dormiendū quaſi. p̄s. reſonare

Poſſent ſingula p̄miſſe dictiōis mēbra lati⁹ declarari ſed plixitas vetat. De ſompnijs em̄ vn̄ veniāt ⁊ cauſentur ⁊ q̄ valeāt ad dulcia ſomnia hn̄da: ⁊ alia plura ptim in dialogo Gregori⁹ plura Anthoninus in p̄ma pte ſue ſūme Porro alterū ſcȝ ꝙ hō euigilans debet ſtatim cor ad deū leuare pulchre ī ſpec'lo monachorū edocetur Tertiū docet Bern̄. ꝙ ſcȝ inter ſōpniandū quaſi. p̄s. rumiare debem⁹ Poſtremo religioſoꝝ ſōnus nō erit diuturnus Nā diuturna quies vitijs alimenta miſtrat. Bona tn̄ cōſciētia pōt hō ⁊ dȝ q̄ſq ȝ religioſus dormire ſm tpa aſſcripta vt in ceteris vigilātius ſuiat deo. Caueat tn̄ ne tēpore ſurgēdi pigreſcat ⁊ in lecto remaneat. iuxta illud. Prouerb. xxvi. Sicut oſtiū vertitur in cardine ſuo. ita piger in lectulo ſuo Ad cito enī ſurgendum plurima ſunt inductiua. quoꝝ tn̄ potiſſimū ē in deſiderio obdormire cito ſurgendi ⁊ corde illđ Job. vij. reuolutare. Si dormiero ſcȝ ad refocillandū corpus dicā. qn̄ cōſurgā ad expeditius deo ſeruiendum. Sic dormientibus ſompnus oīs meritorius eſt ⁊ oratio Hieronimo teſte. Nec mirū. Vigilant enī ad bene agendū q̄ȝdiu poſſunt: ⁊ quaſi coacti ad ſompnū accedūt vt alacri⁹ deinceps deſuiāt deo. Hoc aūt ſomno finito ſurgendū eſt ad diuinas laudes vt ſic incipiat iterū cū cōſummauerit hō ad eundē rediēs punctū donec ad ſtabilimentū pueniat eternitatis

AMEN

Explicit diſtinctio prima

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Incipit diſtinctio ſcđa cõtinẽs exercicia dñicis ꝫ feſtis diebus appropriata.

¶ Prologus

A Omni negocio tp̃s eſt ꝫ oportunitas. Eccleſiaſt. viij. ¶ Hugo
Tpa agẽdi diſcernẽda ſunt Aliud em̃ ſtudiũ aliũqꝫ cõuerſationis modũ exigunt feſti dies. atqꝫ aliũ hij i qb; opari licet expoſcũt In ill' oportet nos deuotius deo intẽdere atqꝫ in orõne diutius pſeuerare. Habitu inceſſu ꝛ actu maiorẽ duotionem erga cultum diuinũ demonſtrare. Nihil nõ ſanctũ. nihil nõ diuinũ. nihil nõ ordinatũ agere. linguã a vaniloqͦ cohibere. pedes ab excurſu ꝛ diſcurſu reſtringere. ocl'os cõprimere. vultũ inclinare. mẽtẽ erigere. oẽm dẽiqꝫ actũ ꝛ oẽm motum cordis pariter diuino miſterio mancipare Atqꝫ vt ita dicã quadã cõuerſatiõis nouitate. dies honorare feſtos In ceteris vero dieb; opãdum. Quãtum em̃ decoris addit dieb; feſtis qes vacatiõis. tm̃ ornamẽti ꝯfert ceteris dieb; ſtudiũ bõi opis. Ita vt in illis qcũqꝫ noluerit eſſe qet⁹ iudex ſit vanitatis ſue. ꝛ in iſtis q̃ nõ fuerit ſtudioſus teſtis eſt pigricie ſue Quaꝑpter nõ negligẽter hãbẽda eſt in bono ope diſcretio tpm Quia ſicut malũ op⁹ nullo tpe laudabile eſt Ita op⁹ bonũ qdã modo repᵉhẽſibile iudicat̃. ſi tpe optuno factũ ñ fuerit. Hec venerabilis ille Hugo Poſtqꝫ igit̃ in ſupiorib; in pͥma hui⁹ pͥme ptis diſtictiõe poſita ſunt exercicia qdã cõia ꝛ qdã ferialib; dieb; accõmoda. Ponẽda ſunt in hac altera diſtictiõe qdam exercicia dñicis ꝛ feſtis dieb; appͥopͥata. Et erũt hui⁹ diſtictõis tres tytuli principales ſinguli cum capl'is ſuis. Prim⁹ dꝛ Dñicarius. ſcđs Feſtilogiũ. Tertius Mẽdicatoriũ

B ¶ Incipit dominicarius.

¶ De inductiuis ad celebrãdũ ſabbatum.

¶ Capl'm pͥmum

S Abbatiſate ſabbatũ domĩo. Leuiti. xxv Hijs vbis quẽadmodum ꝛ innumeris alijs ad dñicã celebrãdã inuitamur. Nam p̃cepta fere õnia q̃ hebreis de ſabbato chriſtianis de dñico die dantũr Rõnalib; em̃ ex cauſis ſabbatũ in dñicam eccleſia commutauit. vt paſſim tradũt docti ꝛ p̃ſertim ob has cauſas

Perfectũ. mẽores. qꝫ tipũ. nã digior. abſtes

¶ Primo rõne pfectiõis. qꝛ aduenĩẽte ſignato debet ceſſare ſignum. Vñ poſt reqem chriſti in tumlo ſabbatũ eſt euacuatum. Scđo rõne gratitudis ꝛ cõmemoratiõis. ſcꝫ ad nobilia fcã h⁹ diei rememorãda Tercio rõne pleniorĩs ſignatiõis. Quia dñica dies plenius p̃figurat gl'e reqem qꝫ ſabbatũ. qꝑpe q̃i dierꝫ reuolutiõe nõ ſolum ſeptim⁹ ſed ꝛ octau⁹ inuenitur. Unde etiam ſignat reſurrectiõis octauã. Quarto rõne maioris dignitatis. Quicqd em̃ ad inſigne ẽ cõſtitutũ in hui⁹ diei feſtiuitate eſt geſtũ vt ptꝫ infra

Poſtremo rõne diſtinctionis vt ſcꝫ a iudeis diſcernamus. Et fundat̃ hui⁹ cõmutatio in Canone ſacre ſcript̃e. In apocal'. vbi dꝛ iohẽs in dñica rapt⁹ ꝛc. Patet igit̃ nõ ab re ꝯmutatiõem hãc fcãm. ꝛ ergo õi deuotiõe obſeruãdam. Plurima em̃ ad diem dñicũ digne agendum habemus inductiua cuiuſmodi ſũt iſta.

Exemplũ. iuſſuꝫ. natura. qꝫ culpa. pmiſſa

¶ Primũ inductiuũ eſt exemplũ iudeoꝝ ꝛ gentiliũ ſolliciti ſſime ſua feſta ſeruãtiũ. Tam em̃ iudei ſua ſabbata cuſtodiũt vt mallẽt plurima vt qdã ſcribit ꝑpeti mala qꝫ violarent ſua ſabbata. licet ꝛ complura alia ipis ſint feſta vt ptꝫ in machabe. Gẽtiles qͦqꝫ ſummo ſtudio ſua feſta obſeruãt. Vñ tybullus gentium poetes. Luce ſacra reqeſcat hum⁹. reqeſcat arator. Et graue ſuſpẽſo vomere ceſſet opus Et Seneca ipſe gentilis Feſtis maxime diebus animo imperãdum eſt vt tũc voluptatib; ſolus abſtineat cum in illas omnis turba procũbit. ¶ Scđm inductiuũ eſt dñi p̃ceptũ q̃ mandauit feſtũ hoc obſuari nimis vt ptꝫ in varijs ſcripture locis Ita qꝫ de nullo vix actu tot ſunt mõitiones ꝛ p̃cepta vt paſſim in lege ꝛ ꝓphetis eſt videre. Imo et ad hoc inducet iuſſum eccleſiaſticũ id eſt p̃ceptũ eccl'e q̃ hoc p̃cepit vt ptꝫ de cõſecra. capl'o ꝓnũciãdñ. ¶ Terciũ inductiuũ eſt nam hoc dictat naturale rõciniũ. deo ſcꝫ aliquo tpe ſingl'ariter vacandũ. Ut ſicut tp̃s deputatur refectioni corporali Ita ꝛ magis ſpũali. ¶ Quartũ inductiuũ eſt culpe ꝛ pene grauitas eoꝝ. q̃ ſabbati vel dñice feſta ñ ſeruãt. Nam culpe magnitudo ex quinqꝫ ptꝫ. Tum qꝛ in lege grauiter puuitũ vt ptꝫ in colligente ſabbõ ligna. Tum in lege grẽ grauiter mulctatũ vt patꝫ in plurimis exemplis q̃ in exemploꝝ libris inueniũtur. Tercio ad culpe magnitudiẽm facit grandis ingratitudo ꝓ illis q̃ illa die ſunt facta q̃ infra ponẽtur. Quarto qꝛ grande ſcelus cõmittũt in prẽm q̃ illo die õnia condidit. In filium q̃ illo die omnia magnificẽtiora opa ſua vt ptꝫ infra pegit In ſpm̃ ſcm̃ q̃ ſe eodem die in filios adoptiõis effudit. Quinto nõ bene dñicam diem celebrãs ſtulticias magnas ꝯmittit vt plirius Nider in ſuo p̃ceptorio declarat ¶ Poſtremo nos dꝫ allicere ꝓmiſſoꝝ magnitudo. Multa em̃ bona pollicetur domin⁹ celebrantib; ſabbata ſua. vñ yſ. lvi. O ẽm cuſtodientem ſabbatum ne polluat illd

⁊ tenẽtem fedꝰ meũ adducam in mõtem ſanctũ me-
um ⁊ letificabo in domo orõnis mee Grãde p̃mium
adduci in mõtem ſanctũ. O da vt tua feſta obſeruez.
vt illuc adduci merear. Qui his inductiuis nõ induci
tur ad dñicam rite celebrãdam duri eſt cordis. Sed
poſt poſita inductiua videdũ eſt de practica.

¶ Pro qua notandum ꝙ tunc bene celebraꝛ ſab-
batũ aut dñica dies

dum — vitatur culpa
— precauẽtur opa ſeruilia
— aguntur ſacra

¶ De p̃mis em̃ duobꝫ dr leuit. xxiij. Om̃e opꝰ ſer-
uile nõ facietis in eo ſcꝫ ſabbato. Nõ em̃ opus tãtum
externũ ſed ⁊ multomagis qđ qꝫ peccaminoſum dici
tur opꝰ ſeruile. Qui em̃ facit peccatũ ſuus eſt peccati
Et hoc maxime qñ ꝗs ꝑ criminale ſabbatũ ſoluit. nõ
ſic opus ſeruile externũ. Nã illud tria excuſãt vt aiũt

Scꝫ — Neceſſitas
— Pietas
— Modicitas

Que paſſim docti declarant. Neceſſitas em̃ multi-
plex eſt Vt in iuſtis bellis tpe famis medicie ⁊ in cau
ſis neccãrijs vt in nũdinis qñ tñ nõ ſpe lucri ⁊ cũ licen
tia paſtoris Excuſat pietas vt forte arare agros pau
peꝝ quadrigare in minoribꝫ feſtis audita tñ miſſa.
Tercio excuſat modicitas vt ligare ramũ vinee. ſcri
bere lectiones aut ſermões Quod iuxta gerſonẽ licẽ-
tius eſt fabulis vanis. Religioſis tñ conuenit magꝭ
moderari vt magis vacẽt ⁊ videãt qm̃ ſuauis ẽ dñs.
⁊ ſanctificẽt ſabbatũ pijs exercitijs tranſigẽdo. de ꝗ
bꝫ exercitijs nũc agendum.

¶ Quibꝫ exercitijs ſabbata exornanda.

¶ Caplm. ij.

A Veſpe vſqꝫ in veſpm celebrabitis ſab-
bata veſtra Le. xxiij. Ordinare ſolem
niſare eſt vt ꝗdam ait de profeſto in
feſtum ire. Vnde qui rite dñicam vo
let celebrare debet in ſabbato ſe ad eã
C diſponere. hinc ⁊ filij iſrahel paraſceuen añ ſabbatũ
habebant. Vnde per hec exercitia debet in ſabbato
ſe homo diſponere. Scꝫ

Sabbata p̃ueniẽs. perpẽdẽs. ablue. poſce

¶ Primo em̃ feſtũ dñicale p̃ueniẽdum eſt Cõſide
ratiõe vt ſic pigredo animi excitet ⁊ animꝰ ꝓmptior
ad deuote celebrãdũ reddaꝛ Vñ debet ꝯſiderare diei
dñice dignitatẽ. celebratiõis rõnẽ ⁊ congruitatẽ. cele
brandi modũ ⁊ qualitatem ⁊c̃. Scđo ꝑ p̃ores ꝯſide-
rationes animo excitato debet ſe hõ a vicioꝝ maculꝭ
abluere. vt ſic digne feſtiuitati poſſit intereſſe. Nam
⁊ huiꝰ ſeculi hoĩes exteriora q̃qꝫ tũc mũdare ſolent vt
domos ⁊ plateas. Multo ergo ſollicitius religioſus
⁊ internꝰ aĩam dꝫ expiare ſcꝫ pro peccatis dolendo ⁊

emẽdam ꝓponẽdo. temptatiõibꝫ reſiſtẽdo Et ad hoc
hortaꝛ pſi. dicẽs. Tũc ſcꝫ in ꝓfeſto ⁊ dñico die purgã
dꝰ ẽ animꝰ atqꝫ a tpaliũ reꝝ cogitatiõibꝫ ſegregãdus
vt ſic in die feſto pura acies cordis ad deũ vere ⁊ ſim
plr dirigaꝛ. Tercio qm̃ nulla aut tenuis ẽ noſtra pre
paratio. iõ ad deũ ⁊ ſanctos emittẽda ẽ orõ ꝗ ipi nos
purgẽt. digne adornẽt. ⁊ deuotiõis adipe repleãt. vt
ſic digne deo ſabbatizemꝰ Qui in ſabbatis aut ꝓfeſtꝭ
his modis ſe diſpoẽret. ille vberiora grãꝝ charisma
ta in dñico die aut feſto ꝑſentiret.

¶ De generalibꝫ exercitijs diei dñice.

¶ Caplm. iij.

O Bſerua diẽ ſabbati vt ſanctifices eũ D
Deutro. v. Viſis de exercitijs profeſti
videdum ẽ de exercitio feſti. Et h̃ exer-
citiũ ẽ ſanctificare ſabbatũ vt ſepius
ſcripꝛe loquũꝛ. Vñ ñ ſolũ vacare mo
nẽt ſed pietati intendere magis cũ dicũt ſanctifices
ſabbatũ. Exterior em̃ illa vacatio paꝝ vtilis eẽt niſi
ſanctificatiõis pietati adiũcta foret. Vtrũqꝫ tñ agen
dũ ẽ. Nã ꝓpt̃ duo in gñe ſabbatũ ẽ inſtitutũ. Primo
ꝑꝑ rões lrãles q̃ ſũt tres. Prima diuini cultꝰ vaca-
tio. vt h̃ die reſumeret hõ qđ tota dimiſerat ſeptiana
Scđa auaricie reſtrictio. Tercia diuie oĩpotẽtie ma
ior r̃cordatio vt ſicut ipe req̃euit ſic hõ illiꝰ q̃etis me-
mor eiꝰ vacaret laudi. ¶ Eſt iſtitutiõis q̃ꝫ rõ ſpũa
lis triplex. Prima allegorica chriſti req̃etio in ſepul
chro. Scđa tropologica aiãꝝ req̃es a pctõ. Tercia
anagogica q̃es fideliũ ĩ celo ad quã ꝑ pñtẽ vacatioẽꝫ
ſpamꝰ ꝑuẽire. Que rões iſtitutiõis hñꝛ h̃ vſu.

**Vtqꝫ vaces. ſtringas. memores. ſignans.
requies tres**

Vacãdũ igiꝛ ⁊ ſcificãdũ ſabbatũ ẽ. Que autẽ et
qualia exercitia ſint ꝑ q̃ ſabbã ſcificãꝛ varij varia po
nũt. ⁊ p̃ſertim Orige. ome. lxiij. ſuꝑ exo. docꝫ dicens
Si deſinas ab oĩbꝫ ſclaribꝫ opibꝫ ⁊ nihil mũdanum
geras ſꝫ ſpũalibꝫ opibꝫ vaces Ad ecclam ꝯuenias. le
ctiõibꝫ diuis aurem p̃beas. de fuꝛa ſpe ſollicitudiẽm
geras. de celeſtibꝫ cogites. ñ reſpicias ad pñtia ⁊ viſi
bilia ſꝫ ad inuiſibilia ⁊ fuꝛa. Hec ẽ obſuatio ſabbati
chriſtiano. Hec Origenes enumerat ⁊ Johẽs nider
in ſuo p̃ceptorio nouẽ q̃dã exercitia pietatis. Et aliꝗ
plura Sed nr̃m erit determiãta q̃dã ex mltis collige
re ⁊ tpibꝫ aſſignare certis ſolito more ⁊c̃.

¶ De exercitijs dñice diei in ſpeciali.

¶ Caplm q̃rtum.

M Aneat vnuſq̃ſqꝫ apđ ſemetipꝫ ⁊ nullꝰ egre E
diaꝛ de loco ſuo die ſeptio. Exo. xvi. Et de
ꝯſ. diſ. iij. ca. Jeiunio grego. ait. die dñica
nihil ẽ agẽdũ niſi deo vacãdũ cũ ꝑꝑ h̃ potiſ
ſimũ ſit inſtituta Nulla operatio in die illa
ſancta agatur. ſed tm̃ in hymnis ⁊ pſalmis ⁊ canticis
ſpiritualibus dies illa tranſigaꝛ. hoc ẽ pijs exercitijs

decoreƺ iuxta Alerādꝛ de balis. vt nihil ꝯtrariū fiat vacatiōi diuiōꝝ. Huic ꝑcepto dum q̄dam obedire volūt retrahūtur qꝛ q̄d agere debeāt neſciūt. Vñ h plura deuotiōis certa exercicia aſſignātur. vt cui vnū nō ſapuerit nec poterit herere vel alio afficiaƺ. Et ꝑmo ponūƺ exercitia añ prādiū agēda Et ſc̄ iſta

diei ꝑuilegia	⁊ bñficia	a peccatis ⁊ ſcorijs
Cōmemorās.	**laudet**	**purget**
ꝟtutes actuādo	miſſam audiendo	
ꝓfitens	**ſacra libet**	

Et vt deuotius hec exerceantur ſingula paucis ſunt proſequenda.

¶ De primo exercitio ſcꝫ commemoratiōe.

¶ Membꝝ ꝑmum.

F M Iſerationū dn̄i recordabor ⁊ laudē dicaꝫ pro ōnibꝫ q̄ dedit nob dn̄s d̄s noſter. yſ. lxiij.

¶ Ait doctor ſanctus Boāuēƺa. In ꝑcepto de ſabbatizatōe pōiƺ h ꝟbum Memēto ꝓpter illos ſpecialiter q̄ vidētur memoriā amiſiſſe ñ recordādo ea q̄ de⁹ egit in naƺa aut ꝑcepit i ſcripƺa rē. Et ad d̄notādū ꝙ tali die ad ſpūalium commemorationem anim⁹ ſit ſubleuandus. Unde primum exercitium tactū ē Qꝫ debem⁹ commemorare.

de { ꝑterito diei priuilegia / pn̄ti ſeptiane bñficia / fuƺo ꝓmiſſa ꝑmia } cū { laudatione / grāꝝ actiōe / deſideratiōe }

¶ Primo inq̄ꝫ ꝯmēorare ⁊ memiſſe debe⁹ dn̄ice diei inſignia ꝑuilegia. de q̄bꝫ dꝛ in gn̄e in decretis. Dies dn̄ica tātis diuinaꝝ diſpēſationū miſterijs ē ꝯſecrata. vt q̄cq̄d ad inſigne eſt ꝯſtitutū. in hui⁹ diei dignitate ſit geſtum. Unde in ſingulari ei iſta priuilegia aſſignantur.

oīm dieꝝ quē nox ñ ꝑceſſit			vltia quā nox nō ſeq̄tur	
Prima			**vel ima**	
mūdū	angelos	datur	req̄euit	māna pluit
creat	**firmat**	**lex**	**archa**	**dedit mā**
die d̄oc vt lux fcā		q̄cq̄d ad iſigne ꝑtiēt		ifernū redux it p̄rēs
Natus		**plura facit**		**fregit**
mortui ſꝫ plures		ſpūſ ſācꝰ	etna iſpiet i celo p⁹ iudiciū	
ſurgent		**dedit**	**ꝫ laus.**	

¶ Hec paſſim in ꝑceptorijs doctoꝝ. ⁊ in ſmōibꝫ Roberti de licio. Sup q̄bꝫ ⁊ alijs diei inſignibꝫ de⁹ ip̄e tūc eſt laudand⁹ Unde notetur hic practica laudis q̄ infra eſt in mendicatorio ¶ Scd̄o de pn̄ti mēorari debe⁹ bñficia tota ſeptiana nobis impēſa. Vñ ſcꝫ meminerim⁹ q̄ꝫta bōa nobis exhibuerit. q̄ꝫ patiēter peccātes tulerit. ⁊ ꝙ adhuc diem dn̄icū diē reconſiliatiōis cōceſſerit. vt ſcꝫ in eo redimam⁹ q̄cq̄d ceterꝭ diebꝫ negligentia eſt omiſſum. Que complectuntur hoc verſu.

Quāta dedit. quātiſq̄ꝫ tulit. tps tibi p̄rēs

¶ Et in hoꝝ ꝯmemoratiōe grē ſunt agende. Cui⁹ gratitudis praxis pꝫ infra. ¶ Poſtremo ⁊ de futuro commemorāda ſunt fuƺe illius feſtiuitatis gaudia nobis repmiſſa quoꝝ typū ⁊ figurā pre ſe fert ōnis dn̄icas dies. Et debet hec mēoria fieri cū anhelo ſpū ⁊ patrie illius deſiderio vt cū ap̄lo diſſolui cupiam⁹ ⁊ cū ſene ſymeōe ex ſentencia dicam⁹. Nūc dimitis ſuū tuū dn̄e ⁊c̄. Ut aūt anim⁹ tali deſiderio inflāmeƺ debet diligēter ꝯmemorare ea q̄ pn̄t ad gaudia illa d̄ſiderāda incitare q̄ hn̄tur infra ꝑte ſcd̄a. Nā q̄ ad feſtiuitatem illā ſupnā vēire deſiderat opꝫ vt in huius tpis feſtis vel crebrius ad eā aſpiret. Non em̄ vēiet ad regnū amoris niſi q̄ fuerit vir deſidērioꝝ. Nō ſatꝭ ait bern̄. regnū etn̄e feſtiuitatꝭ deſideraſſi ñ cotidie (maxime ergo in feſtis) ꝓ eo lachrimas fundas Hec de primo.

¶ De alio exercitio ſcꝫ expurgatiōe mētis

¶ Mēbꝝ ſcd̄m.

V Ide vias tuas in conualle ſcito quid feceris. Hieremie. ij. G

Hijs ꝟbis ad alteꝝ principale exercitiū arripiēdū incitamur. Qd̄ eſt mētem de peccatis tota ſeptimana ꝯmiſſis expurgare. Nam ⁊ iō dn̄ici iuſtituti ſunt dies vt qd̄ tota ſeptiana ꝯmiſſū eſt in illis expieƺ Nam ⁊ elephātes vt ait plinius in libro viij d̄ i nouilunio defect⁹ ⁊ ſordes abluūt in fluie ⁊ nouo ſid̄ri ſe inclināt. Per iſtud nouiluniū dn̄ica intelligitur dies in qua grā noua ꝯferƺ. In qua ꝯueniēdū eſt ad eccl'am ꝓ maculis pctōꝝ diluēdis. Vñ tūc debet hō iuxta verba ꝑmiſſa ſe ad ſe reflectere. ⁊ vias ſuas i ꝯualle ꝯſiderare id eſt pctā q̄ ebdomada tota ꝯmiſitꝯſiderare ⁊ ſe niti ab his abluere ⁊ emūdare. Debꝫ āt hec emūdatio tribꝫ exercitijs ꝑfici.

ſcꝫ { cordiali ꝯpūctiōe / ſacrāli ꝯfeſſiōe / aq̄ bn̄dcē aſpſiōe } hāc { intime exercēdo / pure faciēdo / d̄uote excipiēdo }

¶ Debet em̄ hō ꝑmo ſup ꝯmiſſis cordialiter dolere ſeſe in via purgatiua q̄ aliq̄ten⁹ ſupra hita ē exercēdo Sup ꝯmiſſis ingemiſcēdo ⁊ dolēdo. Qolibet enim ſuſpiriū eſt ſicut lima acutiſſima purgās ferrū ⁊ rubigiēm tollēs pctōꝝ. Deinde q̄ꝫ ſacrāliter aut ſaltem ſpiritaliter debet aduerſum ſe ſua pctā cōfiteri. tūc em̄ putationis tps adueīt Que ſacrālis ꝯfeſſio qualis erit bonauētura in ſuo tractatulo d̄ mō ꝯfitēdi declarat de ea q̄ꝫ in libello q̄ intitulaƺ Btūs vir. ⁊ in alijs habeƺ Ex q̄bꝫ ōibꝫ quiſq̄ꝫ ſibi modū eligere debet quo ſe preparet procedat ⁊ abcedat. Oportet em̄ confeſſionem preuenire per prediſpōnem peccata cōmemorando ⁊ colligendo. Domum em̄ mundatur⁹ prius pulueres colligere habet q̄ꝫ eicere. Debet q̄ꝫ peccata ſua aggrauare execrari propoſitum non peccandi facere ⁊ pro grā ꝯtritiōis a dn̄o cū magdalēa orare. Hec em̄ ſc̄ ꝯfeſſiōis ꝑdiſpoſitiua

Premēorādo. ꝯues. auerte. dolēſ. pete. fir⁹

Sic ꝑdiſpoſitus debet corā ſacerdote cū magdalena
tā̄q̄ʒ corā dn̄o ſe ꝓſternere ⁊ pure hūiliter ⁊ fideliter
peccata confiteri vt vult. Bern̄. Sunt em̄ hec confeſſi
onis qualificatiua.

Sit hūilis. ſit fidelis. ſit puraq̄ʒ. plena

ſcʒ cum circumſtantijs.

¶ De q̄bꝫ paſſim plures ſcribunt preſertim Mgr
Jacobꝫ carthuſieñ in Oc̄lo religioſoꝝ. Poſtq̄ʒ debꝫ
cū gratitudie abcedere ⁊ deuote in vnione meritorū
chriſti pniam explere ⁊ deinceps nō peccare ſtatuere.
⁊ a recidiua q̄ʒtum poterit p̄cauere. Jrriſor em̄ ē ⁊ nō
penitēs q̄ nō veretur committere que ſe dolet cōmi-
ſiſſe Ualde ergo ꝯtra recidiuū peccādi ſe hō armare
debet. Ad q̄ꝺ valent hec.

Cōſtituas. timeas. caueas. peās petis itrū

¶ Primū eſt firmiter hoc cū grā dei ſtatuere. Al-
terꝫ eſt iugiter in timore dei ſe conſeruare ⁊ quaſi co-
ram oculis omnia videntis conuerſari. Hinc q̄dam
Uis nō peccare. deū time ⁊ cogita illum ōnia vider̄
¶ Tercio opꝫ ſollicite peccati occaſiōes ⁊ cās deuitare
vt ſenſuū euagatiōeꝫ malā ſocietatē loca ⁊ tp̄a peri
¶ Quarto iuxta gerſonem expedit ſibiJpſi pniam ⁊ pe-
nam pro quolibet exceſſu impōere ⁊ infligere vt ſcri-
bit in tractatu ſuo valde vtili ꝯtra recidiuum peccan
di Et hoc ſm̄ tres ſatiſfactiōis ptes. Ut ſcʒ aliquam
abſtinētiam ab aliq̄ delectabili infligat. Scd̄o certū
numerꝫ pſalmoꝝ dicat. Tercio vt aliq̄d pecūie aut ſi
nō eſt ſui iuris aliq̄d aliud deo aut eccl'e donet. Quar
to vt infra ſpaciū breue rurſus ꝯfiteatur ⁊ peniteat
¶ Poſtremo ſi valid⁹ tēptationis vēt⁹ ſurrexerit
adeo vt peccato victus cōſentire videatur. nihilomi⁹
ad hoc ſe obligabit vt añq̄ʒ illud ppetret aliquid legat
vel genua coram crucifixo flectat. Marie āt vt hor-
ribile aliq̄ꝺ obiectuꝫ q̄ſi pn̄s aſſumat putabit quaſi
viſibiliter ponēdo regnū illinc infernū ⁊ ſibiJpi dicat
Quid cogitas. Quid tibi vis. Quorſum tendis. Nū
q̄d vis ꝑ delcātiōe momētanea amittere celoꝝ reg-
na eterna ⁊ intrare tormēta infernalia. Et ſic de alijs
ꝯſideratiōibꝫ Magnū q̄ʒ adiumētū in ōni ꝑiculo ē
orō. Cū em̄ neſcim⁹ q̄d agere debeam⁹ h̄ ſolū r̄ſidui
habem⁹ vt oc̄los leuem⁹ ad deū. ¶ Poſtremo cre
bra renouatio ⁊ reiteratio ꝓpoſiti mariꝫ eſt adiumē
tū. Neſcit em̄ in lapſu manere q̄ ſemꝑ innouatione
ꝓpoſiti ſtudet reſurgere. Hec per exceſſum de recidi
uo vitando. ¶ Poſtremo debet hō ꝑ ſui expurga
tiōe aq̄naꝫ bn̄dictā aſſumere deuote vt ſic plene etiaꝫ
a venialiū ſcoria poſſit emūdari. Nam ob id princi-
paliter eſt inſtituta vt ptꝫ ꝑ Alexandꝝ papā de con.
diſ. iij. vbi d̄r. Aquam ſale conſperſam populis bene
dicimus. vt ex ea cuncti aſperſi ſanctificētur ⁊ expur
gentur. Nam ſi cinis vitule aſperſus populum ſanc
tificabat Multomagis aqua ſale aſperſa diuiniſq̄ʒ
precibꝫ conſecrata ſanctificat ⁊ mundat. Nam ⁊ ve-
nialia tollit ſm̄ ſanctum Thomam Non q̄ ſit ſacra
mentum contra morbum. Sed eſt ſacramentale q̄d
dam ⁊ diſpoſitio ad ſacramentum quod remouet ꝓ
hibens vt ptꝫ in quarto. De cuius inſtitutione ⁊ ef
fectu tractatulum quemdam collegit magiſter iohā
nes de turre cremata enumerans aliquot eius effec-
tus qui ex benedictione eius colligūtur.
Et ſunt iſti.

diabolū ⁊ tēpeſtates — **Pellit**
mētē a fātaſticis illuſiōibꝫ — **purificat**
veīalia petā — **dimittit**
ad deuotionē ⁊ ſacrā — **preparat**
fructuū vbtatē morboꝝ ſaītatem — **affert.**

¶ Quos effectus vt quis mereatur excipe oportet
deuote hanc cape ⁊ cum eccleſia dicere. Aſperges me
domine ⁊c̄. Effuſi ſanguinis memorando Jn quo ꝟ
ſiculo petitur primum gratia iuſtificans Scd̄o grā
emundans. vt Jnnocentius ait ⁊c̄. Hec pro exerci-
tio purgatiuo.

¶ Tercium principale exercitium quomodo ſcilꝫ
deus colendus ¶ Hebꝝ. iij.

De vobis coꝛ ōnibꝫ vt colatis eum. ij. ma-
chabeo. p̄mo. Jam de tercio principali exer
citio agēdum quod eſt vt latrico cultu cola
mus deum Quod rite ſequitur purgationem alioq̄n
obici ſibi poſſit illud pſalmi Peccatori aūt dixit de⁹
Quare tu enarras iuſtificatiōes meas Et hoc p̄ſerti
dn̄icis diebꝫ Ait em̄ Hieronimus Hoc cuiq̄ʒ ſuus ē
deus. quod pre ceteris colit. Unde qui rarius deū co-
lit ſed alijs magis intendit alia pro deo habere comꝓ
batur. Hinc neceſſe eſt vt qui tota ſeptimana alijs i
heſimus. vel dn̄icis diebꝫ actualiter deum colamus.
ei intimius inherendo Dicit em̄ ſcotus doctor ſubtil'
ſuꝑ tercio ſententiaꝝ diſ. xxxvij. q̄ ad actualiter deū
colendum feſtiuis ⁊ potiſſimum dn̄icis diebꝫ obliga
tur homo. Jta q̄ tunc teneatur ſe recolligere ⁊ in de
um actualiter ſuper omnia ferre. Nam ⁊ hoc iuxta
eundem videtur includere mandatum de ſabbatiza
tione. Jta q̄ huius omiſſio iuxta alium quemdam
graue eſt crimen.

¶ De triplici dei cultu.

¶ . §. p̄mus.

Ut igitur ſciamus ex quibꝫ ⁊ quō deū nr̄m
colere debem⁹ Notādū q̄ cult⁹ is trifari⁹ ē.
Cū em̄ a dn̄o do nrō̄ ſuſcepi⁹ tria

Scʒ aiām / corp⁹ / res — opꝫ vt eū colam⁹ — anima / corpe / rebꝫ

Juxta illud.

Ex aīa. reb⁹. dn̄m. colo. corpe. ſummum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

fide ſpe ⁊ charitate.

Corde. colis. credēs. ſpās. actu. ꝑamando

¶ Et licet his ſp̄ eū colere hītualiter teneamur. Nō tñ̄ actualiter ſp̄ q̄ꝛ n̄ ꝑualet hoc infirmitas hūa/na nec exigit pietas diuina. Sed tñ̄ in feſtis ⁊ maxie marim⁹ teneť ſe quiſq; ⁊ potiſſimū religioſus q̄libet recolligere ⁊ hap̄ actuatiōe virtutū deū ſuū colere. Hap̄ etem̄ actuatio ⁊ deo plurimū placet hōi ꝯgru/it ⁊ meritū ſupra modū auget Quo em̄ iuxta dyoni/ſium Virtus eſt altioꝛ ⁊ dignioꝛ eo act⁹ eius eſt ma/gis meritorius atq; diuinioꝛ Cum igitur his virtu/tib̄ nulle digniores exiſtāt Liquet ꝙ hap̄ actuatio a liap̄ actuatioēm ceteris parib̄ āncellat. Sed iā ad ſingulas deſcendamus. ¶ Fide igitur ꝑmo colēd⁹ eſt de⁹ Qm̄ ipſa fundamentū baſis ⁊ lucerna eſt cete/rap̄. Et hoc fieri debet.

ſcz { fidi articl'os r̄meōrādo / fidē ipām actuādo / fidi ꝯtraria abnegādo } ꝑ { ſingl'op̄ diſtictioēz / aſſenſū ⁊ opatioēm / herſiū oiz d̄teſtatōez }

Lata in membris his materia eſt exercitādi Vel iux ta dñm Albertum ſup iobēm ca:vi. Ad fidi actuatio nem q̄nq; exiguntur. Scz

vt { veritati aſſentiať / p dilcōēz opeť / foŕa v̄tut⁊ iformeť / de ēdito diſcre cogiteť } h { ro. x. Corde crediť ⁊c̄ / gal'. v. fides q̄ p dilcōez / Jaco. ij. oñdā t̄ ex o. fidē / ſap. xv. noſſe te ꝯſum/mata iuſticia / yſ. lx. Tūc videbis ⁊ afflues ⁊ ammirabiť } in his dei ꝯſilium ammiretur

Qui ſic fidem actuaret meritū valde ī illo creſceret ¶ Spe q̄q; colend⁹ eſt deus quia ꝓcedit ab habitu infuſo Et hoc iſtis modis Scz

vt { ſpāda diſticte ꝯmeōret Veiā. ſ. grāz ⁊ gl'az ꝑn. / ſpem ipām firmo aſſenſu ⁊ c̄ta expcātōe actuet / ei⁹ ꝯtraria ⁊ impedimēta reſpuat }

Eſt ⁊ in his lata materia de qua ait mgr̄ Johēs Nyder in ſuo p̄ceptorio Nō ōnia ſunt hic ſcribenda ¶ Poſtremo ⁊ charitate deū colere debem⁹. Teneť em̄ hō iuxta Scotū in feſtis aut dn̄icis ad actualem dilcōnē dei ſui. Quā ſic poterit actuare

vt { deū vnicū ōnis aōris ſui finē ſtatuat / digne ſm̄ modū p̄ceptū ꝓ poſſe eū diligat. / ei⁹ dilcōni ꝯ̄ria ⁊ impedimenta aſpneť ⁊ r̄ñciat. }

Tenemur āt deū diligere vt ait Nider placibiliter ordinabiliter ⁊ appreciabiliter. quem modū etiam tunc actuare debe⁹. ſcz vt in ei⁹ ꝑfcōne ꝯplacea⁹. Oia nrā in eū ordine⁹ ⁊ ſup oia illū appreciem⁹ Qui p̄dcā rite

D ꝯpleuerit ille bñ de mēre deū colit

¶ De cultu ex ꝑte corpis ¶. §. ij.

SEcūdo ꝑncipaliter ex ꝑte corpis coliť reuerētia ⁊ corꝑali adoratiōe Quo debeť ei tāq; ſupremo oim dn̄o in r̄cognitioēz noſtre ad eū ſubiectiōis quē admodū ſerui dn̄is reuerētiam debēt. Exhibetur āt hec ſeruitus multipliciter ꝑ varios geſtus ſcz ⁊ coēs ⁊ ſpeciales. Geſtus coēs ſunt Jnclinatio capitis. laus ⁊ orō vocalis. pectoris tūſio. dorſi inclinatio. genu/flexio. corꝑis proſtratio. fletus ⁊ gemit⁹. q̄ ōnia interioris reuerētie q̄ eſt cordis ſunt ſigna ⁊ vtinā ſp̄ v̄a. ⁊ ōia p̄nt reuerēter deo exhiberi in recognitionē vniuerſalis dn̄ij ſui. Geſtus āt ſpeciales ſunt ſm̄ varias obſeruātias religioſop̄ vt in criniū abciſiōe in ocl'op̄ ad celū leuatione ⁊c̄. Hmōi āt cultū iure debemus a corꝑe q̄ ipſe creauit aſſumpſit ⁊ glorificauit. vt ſic ipſe honoreť. primus edificeť ⁊ mēs ad deuotioēm inflammetur. Jurta illud/

Corꝑe laudādus. cōdēs. ſupſit. bōa. reddet

Et potiſſimū iuxta Scotum in feſtis ad horū exhibitionem tenemur. Jn q̄b̄ eſt ad eccl'am eundū ⁊ diuinum officium ⁊ miſſe audiendum. Sacramētum deuote adorandum. Reuerenter coram eo inclinandum ⁊c̄.

¶ De cultu in reb̄ ¶. §. iij.

TErcio de reb̄ eſt deus colendus ꝑſacrificia ⁊ ob/lationes que lex natalis deo offerēda dictat in P ſignū debite ſubiectionis ⁊ honoris.

Ex reb⁹ cole. nāq; dedit ſua ſūt q̄ꝛ ſubt⁹

Sed qm̄ religioſis ſcribimus iſta q̄b̄ nulle res aut ſubſtantie ſunt quippe qui ōnia reliquerūt. Jō illis notandum ꝙ ſi externum ſacrificiū offerendum non habent. internū tñ̄ nullaten⁹ omittere debēt ne vacui appareāt in conſpectu dei. Sacrificium autē ſpirituale ⁊ internum eſt. quo anima ſe ſacrificet deo in ſpiritu contritoꝛ humiliato. tāq; principio ſue creatiōis ⁊ fini btificatiōis ſue. Et hoc oms offerre tenētur Hec de cultu dei.

¶ De origine ⁊ mō actuum diuini cultus.

¶. §. q̄rtus.

VT āt plenius diuini cultus actus dinoſcamus vt crebrius exerceam⁹ ⁊ deuotius eos deo impen/damus libet hop̄ origiēm ⁊ qualitatem ſingularius Q ſm̄ Gwilhelmū pariſien̄. in libro de fide ⁊ legib̄. Et bernardinum in ſermōib̄ aſſignare. Unde notādū ꝙ eorum que de deo dicūtur reſpectu aliarum rerum tria ſunt principalia ⁊ radicalia ad que cetera reducūtur. Scz Potentia Sapientia ⁊ Bonitas. Ex q̄p̄ apprehenſione ⁊ credulitate oriuntur omnes partes diuini cultus.

Fit dn̄o cult⁹. q̄ꝫ potēs. ſapiēs. bo⁹ē nam.

¶ De cultu potētie diuīe ⁊ primū de adoratiōe.

¶ Notula ꝑma.

¶ Ex multitudine āt ⁊ ſupeminentia potentie di/ R uine oriuntur Adoratio exoratio veneratio. Et rati/one ſue potentie eſt deo triplex is honoꝛ exhibēd⁹

Poſſe q̄ꝫ adorād⁹. exorād⁹. venerādus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Eſt aūt adoratio ſubiectio ⁊ hūiliatio interior ⁊ exte
rior q̄ deo nos ſubiectos eē ad ꝑdendū vel ſaluandū
plenarie ꝯfitemur dicētes cū. ps. In manibus tuis
ſortes mee. Cōſiſtit aūt hec adoratio ī q̄ttuor acti
bus ¶ Primo ī inclinatiōe capitis vt cū xps nōiatur
vel ieſus ⁊c̄. Et hoc p̄cipit̄ extra de imunitate eccl'ie
Cōueniētes ⁊c̄. Et in ſignū erubeſcētie cū publicano
caput flectendū ¶ Scđo in incuruatiōe corꝑis cū
dr̄ gl'ia patri. Et hoc in ſignū ꝙ oi miſeria pleni ſu/
mus ⁊ ad iterū ruendū atq̄ʒ peccandū ꝓni ſumus et
ꝓclíues ¶ Tertio in genuflectiōe poplitis vt in eleua
tione corꝑis xp̄i. Et hoc cū vtroq̄ʒ genu Tal'e eīn de/
bet eē reuerētia qual' cui exhibet̄. Si dn̄o tꝑali cū ſi/
niſtro. ſi ſp̄uali cū dextro. ſi pape cū vtroq̄ʒ inclinat̄.
multo amplius deo vtrūq̄ʒ flectenduʒ. Hinc ap'lus.
Flecto genua mea ad prēm Itē Dicrem. Uiuo ego
dicit dn̄s. q2 mihi curuabit̄ oē genu/ Quarto in tota/
li proſtratione in ſignū plene ſubiectionis ꝙ ꝯfitea/
mur nos nihil eſſe ex nobis. Iuxta illud. Ueīte ado/
S remus ⁊ ꝓcidamus añ deū ⁊c̄ ¶ De ſecūdo hoc ē exora
tione. notula ſecūda. ¶ Secūdus diuīe potētie cul/
tus ⁊ honor ē exoratio. Per exoratione ei ad dei po
tentiā refugimus inclināđā. Per quattuor aūt di/
uina potētia inclinat̄. Primo ꝑ orōnem. ⁊ hi bonis
obtinēdis. vt in Pater nr̄. In quo oia neceſſaria pe
tūtur. Secūdo ꝑ dep̄catione que fit ꝓ mal' remouē/
dis hic. Multū valet dep̄catio iuſti aſſidua. Tertio
ꝑ ſacrificatiōeʒ vt audiamur Sacrificiū dr̄ ex h ꝙ bō
facit aliqđ ſacꝝ. Quoꝝ oīʒ potiſſimū eſt eucbariſtie
ſacr̄m. vt pʒ de cōſecratiōe/ q̄rto ꝑ thurificatōʒ vt ex
audiamur. Que nō tm̄ deſignat odoreʒ ſacrificij. ſed
⁊ ſolēnitatē diei in cui⁹ honorē ſacrificiū celebratur.
Et qm̄ oīs gr̄a a deo īpetrāda a ieſu xp̄i merito nob
deriuat̄ ad nos q̄ʒ deſcēdit miſterio angeloꝝ. iō altar/
thurificatio p̄mittit̄. deīde ad aſtātes venit.
¶ De tertio hoc ē veneratiōe ⁊ requiſitis notula t̄ria
Tertius dīne potētie cult⁹ eſt Ueneratio. Et eſt
T honor quē reb9 ſacris exhibem⁹. vt ſcʒ ad dīnam po/
tentiā vel ad ſacramēta ei⁹ nō niſi decēter hoc ē loti ⁊
purificati mēte ⁊ corꝑe accedere p̄ſumam⁹ Et hec q̄t
tuor req̄rit Primo ſacroꝝ locoꝝ magnificētiaʒ et
decorē. Terribilis eſt ei locus ille Secūdo req̄rit mi
niſtroꝝ mūdiciā. ſ. in ꝯtrectādo diuina ⁊ eccl'iaſtica
ſacr̄a. O quāta pollere puritate deberēt q̄ ſacr̄a ꝯtre
ctāt. Eis dicit̄. lauami mūdi eſtote Tertio neceſſa/
rioꝝ decentiā. ſ. in apparatu vaſoꝝ luminariū ⁊ ve/
ſtimentoꝝ Que oīa clamāt gl'iam ⁊ magnificentiaʒ
cultus dei Honora deū de tua ſubſtātia. Quarto
requirit cerimoniaꝝ armoniā. i. cōcentū ⁊ ordineʒ
vel celebritatē canticoꝝ pſalmoꝝ lectionū. Nec non
⁊ tota feſtiuitas muſical' huic cultui ſubſeruit
A ¶ De cultib9 qui ſapiē diuine debent̄ ¶. §. q̄ntus.
Secūdo ex fide q̄ cōtemplamur imenſā dei ſapiē
tiā q̄ oīa ad nudū ⁊ luciđiſſime intuet̄ orit̄ t̄plex

diuine ſapientie cultus et honor. ſcilicet Timor. pu
dor. ⁊ dolor.

Cūq̄ʒ deus ſapiēs timor. hinc pudor. ⁊ do lor ortus.

Qui eni credit deū ſapia infinitū hec tria ei īpendit
In oculis nēpe dei aliquid agere intimorate. īpudē/
ter īpenitēter nō eſt hominis qui eum credit vel reco
gitat omnia aſpicere oculis ſapie ſue. Iuxta illud.
Omnia nuda et aꝑta oculis eius. Ad Hebreos. iiij.
¶ De primo ſcʒ timore ⁊ ꝯſequētib9. notula p̄ma
¶ Primus ergo cultus ſapientie eſt timor. ſcilicet
qui oſtendit culpā ⁊ diuinam ſcʒ iuſticiam. ps. Ini/
tium ſapie timor domini Et ex hoc duo bona oriū/
tur ſcʒ ſtupor ⁊ tremor. Primo ex timore hoc oritur
ſtupor ſcʒ diuini iudicij quod cōtinue videt peccato/
ribus infligi a deo Ad hoc hortatur ſapiens Eccl'ia.
xvij. Cognoſce iuſticias ⁊ iudicia dei vt ſtupeas. Et
hinc etiā in diuino cultu preſentamus ⁊ cōmemora
mus diuina iudicia ſicut beneficia vt ſtupeam⁹ pec/
care coram diuina ſapientia. Hinc legitur de lucife/
ri caſu. de ade lapſu. de ſubuerſiōe ſodome ⁊ gomor/
re ⁊c̄. hmōi vt ſtupor iſte in mentibus generetur
Secundo ex timore oritur tremor ſcʒ eterni ſuppli
cij p̄parati peccatoribus. Ubi conſiderat homo mo
mentaneū eſſe quod delectat. eternum quod cruciat
Ponderatq̄ʒ ſententiā illam diſcedite a me ⁊c̄. Et ob
hoc huic in cultu dei ſepe infernale ſuppliciū preſen/
tatur. ¶ Secundus diuine ſapientie cult⁹ eſt Pu
dor que cōmiſſa penſat ⁊ ponderat Et ex hoc oriūtur
Uerecūdia ⁊ Erubeſcentia Primo verecundia cul/
pe cōmiſſe vt patet de magdalena que ſtetit retro (ſ̄
ante) ſecus pedes ieſu. Luce. vij. ⁊ publicano q̄ a lon
ge ſtabat ⁊c̄ Secundo erubeſcentia gratie amiſſe
vel pene ⁊ miſerie inflicte quia multa flagella pecca/
tores circūdabūt ⁊ circūdant.
¶ Tertius ſapientie honor eſt dolor qui penſata emē/
dat per veram ſapientiā. Et ex hoc oriuntur Confeſ/
ſio ⁊ correctio. Primo confeſſio peccati defleti iux
ta illud. Dixi confitebor aduerſum me. Secundo
correctio peccati cōfeſſi per verā circūſpectionem. vt
ait Pſal. Cogitaui vias meas ⁊ cōuerti pedes me/
os in teſtimonia tua vt ſcilicet nō derelinquerem.
Hinc patet ꝙ timoris eſt oſtendere. Pudoris vide/
re doloris dolere ⁊ emendare offenſas

¶ De cultu dei et bonitate ¶. §. ſextus

Tertio ex fide ⁊ lucida contemplatione diuie
bonitatis in ſeipſa conſiderate oritur in pri B
mis amor dei qui eſt radix omnium virtutū.
Si antē cōſideretur diuina bonitas in cōparatione
⁊ ordine ad effectus. ſic tres ſunt ei cultus exhiben/
di. ſcilicet Gratitudo deuotionis. promptitudo dile

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ectionis. rectitudo intentionis qui tres ſunt principales effectus amoris.

Cunctis bonus deus eſt gratus. promptus colẽ rectus

De gratitudine notula prima

C Primus eſt gratitudo deuotiõis. Quicunqꝫ enim diuinã bonitatem plene credit ꝛ conſiderat. Eſt gratus ob beneficentiaꝫ eius qua ingratus ꝛ indignis ſua dona cõfert. Et huius gratitudinis quattuoꝛ ſunt actus. Primus eſt recognitio que eſt gratiarũactio pro receptis. Pſalmiſta Cantabo d. id eſt recognoſcendo laudabo qui tribuit bona mihi Secũdus eſt benedictio. id eſt bonorum impꝛecatio largitoꝛi. vt ibi. Benedictus es dñe ꝛc. Itemqꝫ benedictus deus iſrahel a ſeculo ꝛc. fiat fiat Tertius eſt laudatio vel collaudatio que eſt benefactoꝛis ꝛ beneficioꝝ magnificatio. vt ibi. Tibi domine gloꝛia ĩgiñ ꝛ honoꝛ nobis cõfuſio faciei ꝛc

Quartus gloꝛificatio que eſt beneficiorum. p̃dicatio diuulgatio publicatio ad omnes Seu deſtinatio benefactoꝛis ꝛ beneficioꝛũ ab illo Gloꝛia enim nihil aliđ eſt q̃ꝫ clara ſublimis ꝛ lata laus ꝛfama Aut agniti boni clarum et magnũ iudicium

De miſericoꝛdia Notula ſecunda.

D Secundus diuine clementie ſiue bonitatꝫ cultus de miſericoꝛdia inq̃ntum tollit vel lenit miſeriam. Unde ſpes venie ꝛ gratie oꝛiũtur per partes diuini cultus. ſcꝫ per dep̃cationem oꝛationem afflictionem. oblationem ꝛ elemoſinam Uelut diximus. Secundus cultus eſt Pꝛomptitudo dilectionis circa eius beniuolentiã que culpam indulgꝫ ꝛ alleuiat miſeriam. Cuius quattuoꝛ ſunt ſigna

Primũ penitentia gratanter accepta ad ſatiſfaciendũ pꝛo cõmiſſa culpa Secundũ ſignũ eſt victꝰ percimonia ꝛ quecũqꝫ afflictio carnis Tertium eſt elemoſina que eſt ſubuentio miſerationis coꝛpoꝛal' ad miſeriam releuandã vel coꝛpoꝛis aut ſpiritus Quartum ſignũ eſt indulgentia oĩs peregrinatiõis ꝛ laboꝛ acceptus voluntarie pꝛo ſuoꝝ venia peccatorũ

De intentionis rectitudine Notula tertia

E Tertius diuine clementie vel bonitatis cultꝰ eſt Rectitudo intentionis circa eius pacientiam qua peccãtib; differt vindictã. Cuius quattuoꝛ ſunt fructus Pꝛimus reminiſcentia que eſt recoꝛdatio offenſe totiens iterate et ꝑconſequens venie totiens collate vt aliĳs in te peccantibus libens indulgeas Secundus fructꝰ eſt diligentia in tli ſe exercens ſeruitio in ſacris ſacrificĳs ꝛ ſtudĳs. anteq̃ꝫ veniat vltima dies. Iuxta illud apoſtoli. dũ tempꝰ habẽꝰ operemur bonũ. Tertius ꝓuidentia declinãs a ꝑiculis quibus poteſt cadere in foueã damnatiõis eterne. Oꝛitur igit' huic declinatio a malis ꝛ penitentia cũ ſuis ꝑtib; Quartus ẽ pꝛeſtolantia anhelans per deſideriũ celeſtiũ ad remunerationem eternam. ſed ſibi ſuſpecta đ obſtaculo. vt pſ̃ Queadmodũ deſirat ceruꝰ ad fontes aquarũ. Oꝛitur igitur hic Spes remunerãtiõis eterne ꝑ laboꝛib; poſt hãc vitã recipiende in celeſtibus quã parit magnifica largitas diuina. obſequioꝛũ remuneratrix ditiſſima. Et ex hac eſt omne obſequiũ diuini cultus inq̃ntum eſt via ad mercedem eternã. hoc eſt inquãtum ꝑ ipſum tendit ꝛ intenditur ad ipſum. Non enim dubium eſſe debet quin eadem opa exterioꝛa diuini cultus poſſunt eẽ ex diuerſis virtutum radicibus ꝛ propter fines varios ꝛ diuerſos. Idem enĩ ſacrificiũ offerri poteſt deo altiſſimo ad hõꝛẽ ipſius tm̃ ꝛ ad ĩpetrãdã veiaꝫ tm̃ ꝛ ad ĩpetrãdã grãꝫ tm̃ ꝛ ad obtinendã eťnã glãꝫ tantum. Et quãdoqꝫ propter hec omnia ſimul ſi placiterit offerenti. Hec egregĳ illi pꝛenõiati ſeraphici viri. Quoꝛum dicta aſſignamus hic. quia de cultu dei egimus qui clariſſime ex hĳs intelligi poteſt Quis iam cauſabitur in feſto die dominico nõ poſſe ſecuꝫ cõſiſtere. quis iam opponet ſe neſcire quid agere debeat. Certe ſi nulla alia pꝛeter iam aſſignata exercitia eſſent. vtiqꝫ tota die pꝛo felici exercitatione ſufficerent. Poterũt enim ſingule diuini cultus pꝛemcõrate partes in oꝛdinem ſcalarem exſtrui. pꝛolixius ꝓſequi. Ita q̄ latiſſimã materiam pꝛeberent exercitãdi. O felix nimium qui hos exercuerit omni dominico die latricos actus. Diſce o religioſe hos actus vl' interdũ agere in terris quos in ſecula ſeculoꝛum acturus es in celis. Nõ nos ſingulos pꝛoſequimur lõgiores enim fuimus ꝛ dulcius queqꝫ ſue ſuper hĳs pratrice afficere ſolent

De quarto exercitio ſcꝫ de audienda miſſa

Capittulum quintum

F Sacrificate ſacrificiũ iuſticie ꝛc. pſ̃. Itemqꝫ Omne opus nõ facietis in ſabbato. ſed holocauſtũ offeretis domino. Iam de quarto pꝛincipali exercitio agenduꝫ quod eſt. Sacrificium libare et miſſam deuote audire. Quemadmodum enim in veteri lege pꝛeceptum erat de holocauſto in feſto offerendo. Ita et in noua de miſſa audienda domicis diebus omnibus eſt mãdatum. Nam omnis chꝛiſtianus vt aiunt docti ad audiendam miſſaꝫ in dominica obligatur. Dicitur enim de conſecratione diſtictione pꝛima. Miſſas die dominica ſecularibus totas audire ſpeciali oꝛdine pꝛecipimus. ita vt ante benedictionem ſacerdotis templum egredi non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

p̄ſumāt. Quod ſi fecerit publice ꝯfundētur Inſuper dicit ſctūs Bernardin⁹ in tractatulo ſuo de vita xp̄i ana ſcotū allegās Quod ſi ob neceſſitatē aliquam re trahat̄ hō die dn̄ico ab audiētia miſſe. Nihilominus tñ neccariū ē ſuppleri aliq̄ equalenti vt ſaltē die illo deputato in ſpēali cultui diuio aliq̄s act⁹ habeat̄ im diate relātus in deū ad gloriā ⁊ reuerentiā ei⁹. Hec ſcotus ſup tertio diſ. xxvij. Vñ debem⁹ vel maxime huic exercitio ſm ꝙ in ſupioribus adhortamur inſi/ ſtere vt̄ ſcȝ deuote miſſaȝ audiam⁹ Plurima eēm ad libenter miſſaȝ audiendā ſunt inductiua

Eſt iuſſū. placitū. iuſtū. ꝙ op⁹. vtile. dignū̄

¶ Primo ꝑpter xp̄i ⁊ eccl'ie p̄ceptū Chriſt⁹ eēm h̄ in ſui meōriā fieri inſtituit Et eccl'ia vt patet ſupra h̄ p̄ce/ pit. ¶ Secūdo q2 ē deo placitū qđ pȝ ex plurimis ex emplis in quib⁹ legit̄ ſpēali grā p̄ueniſſe eos q̄ libēter audierūt miſſam ¶ Tertio q2 hoc ē iuſtū vt vel aliq̄n paſſionis xp̄i meōremur qđ agit̄ in et ſub miſſa

¶ Quarto q2 h̄ ē neccariū ⁊ ob h̄ etȝ q̄tidie celebrat̄ miſſa Quia ſicut hō quotidie indiget cibo materiali. ita e/ tiam ſpūali. Oportet quoqȝ iuxta Ambroſiū vt ꝯtra quotidianū morbū aſſit iuge medicamētū ¶ Quinto q2 audire miſſaȝ ē dignū ⁊ op⁹ magne dignitatȝ offi ciū angelicū q̄ aſſunt dn̄o ſꝑ. ⁊ op⁹ q̄ digni⁹ in eccl'ia q̄dāmō nullū. Cui⁹ dignitas ex duodecim declarari poſſit. ſed longū eſſet. Dī eēm in rōnali diuinoꝝ Miſ ſa tā plena ē miſterijs ſuo mō ſicut mare guttis ſola tomis ⁊ firmamentum ſtellis. ⁊ celū angel' Quis er go nō libēter intererit miſſe ¶ Poſtremo dȝ nos at/ trahere. q2 eſt vtile multū. Eſt velud lignū vite duo deciȝ hos parens fructus

meritū — ad xp̄m corp⁹ miſticum — venialia pctōrē — ſpiritalit̄ p̄ticipat̄ bonoꝝ oīm

Dilatat. ſociās. purgat. gratās. edit. ē ps

ꝓ eo oēs — aīcos — pl⁹ — in oī ope — ab⁹ meli⁹ veniēdi in celum

Orāt. ſolat̄. valet. adiuuat. ⁊ ſapit. hic ſpes

¶ Primus fruct⁹ ē dilatat meritum Ita ꝙ deuota auditio miſſe vt paſſim ſcribūt docti plurimū meri/ ta adauget. Nā vir ex ope opato meritoſior opatō fieri pōt. ḡ valde merct̄ q̄ multas audit miſſas ⁊ ſepe ¶ Secund⁹ fructus ē. Quia in audiendo miſſaȝ hō ſociat̄ xp̄o. angel'. et proximo. Chriſto patet Math xxviij. Ecce ego vobiſcū ſum omib⁹ dieb⁹. Joh. Qui mādu cat meā carnē in me manet ⁊ ego in eo. Ange lis q̄ fiunt hōi familiariores q2 eoꝝ officiū ſuppleuit in aſſiſtendo dn̄o in miſſa vñ diligētius cuſtodiūt eū vt ait Ambroſi⁹. Hōi proximū aſſociat. q2 eſt ſacr̄ȝ cōionis ⁊ vnitatis. ¶ Terti⁹ fruct⁹ q2 venialia pur/ gat. Et hoc propter p̄lima q̄ in miſſa fiūt. ſ. Accipiē do aquā bn̄dictā Cōfiteor legēdo. Ad nomē Jeſus i/ clinādo In eleuatiōe euchariſtie pect⁹ tūdendo. Bn̄/ dictionē ſacerdotis ſuſcipiēdo. Hec eni oīa a venia/ libus purgāt etiā ſingillatim ſm doctores ſingula. Et hoc vel magis vel min⁹ ſm piā deuotionē miſſaȝ audiētis vel ſe in hmōi exercentis. Liquet ꝙ nulla ē actio vbi tāta cōcurrūt ꝑ que fit venialiū remiſſio ¶ Quartus fruct⁹ eſt ꝙ licet q̄s in mortalib⁹ miſſam audit. q̄ñqȝ añ finē miſſe cōpunct⁹ ⁊ penitēs gratifi/ catur ⁊ ad grām recipit̄ ⁊ dimittūtur ei ſua peccata in p̄te vel in toto. Ait eni Henric⁹ de haſſia ſuꝑ Ge/ neſ Chriſt⁹ in terris degēs nulli miaȝ denegauit i fi/ de petenti. vt patet in latrone ⁊ magdalena. Nonne equale vel mai⁹ eſt nūc inuiſibilē fide credere p̄ntem in euchariſtia marie filiū ⁊ ip̄m q̄ ibi p̄ns eſt cōtrito corde ⁊ hūili inuocare. Videtur ꝙ nihil refert. q̄ ad effectū grē ⁊ venie ꝯſequēde. Hec ille. Chryſ q̄ȝ Nl tis infundit̄ grā in p̄ntia corꝑis xp̄i. Immo maiorē ſepe influxū grē ꝑcipiunt audiētes q̄ȝ celebrātes. ¶ Quintus fruct⁹ eſt Qui deuote audit miſſaȝ quoti die ſpiritaliter cōicare p̄t. Crede (ait Aug⁹) ⁊ mān/ ducaſti vtȝ infra Vñ ⁊ q̄ illa die diſcedit pie creditur ⁊ reputat̄ cōicatus dū et quia ſūpſit ſpiritalit̄ qđ ſa/ cerdos ſacr̄aliter ¶ Sextus fruct⁹ eſt ſpecialis cōica tio ⁊ p̄ticipatio oīm bonoꝝ eccl'ie quā facit cōio eu/ chariſtie ⁊ charitatis O magnū bonū. ¶ Septim⁹ q2 orō citi⁹ exaudit̄ in p̄ntia xp̄i. p̄ſertim q2 ſingulari ter a ſacerdote fidelit̄ ⁊ d̄uote circūaſtātib⁹ etȝ vocali ter orat̄ ⁊ offertur. vtȝ in canone. ⁊ vt innocētius d̄r. ¶ Octauus fructus ē. q2 deuota miſſe auditio plu/ rimū ſolatur aīas pro quib⁹ orare tenemur i purga/ rio. vt dicit Aug⁹ i Enchiridiō ⁊ alij docti dūmō intē tio nrā vel actuali vel virtualiter aut certe hitualit̄ ad hoc ferat̄. Nullū eni ſubueniēdis aīab⁹ efficacius ſacrificiū q̄ȝ altaris ſacr̄m. vt ex multis exēplis dedu cit Greg. i q̄rto dyalogoꝝ. ¶ Nonus fructus ꝙ vna miſſa ſm Ancelmū in vita hōis cū deuotiōe audita pl⁹ valet q̄ ad premiū eſſentiale ⁊ purgatorij diminu tionē q̄ȝ ſi multe fiāt pro eo poſt mortē. ¶ Decim⁹ fructus ē q2 adiuuat̄ ex hoc in oē bonū. Nil enim ita prodeſt ad relaxationē culpe. diminutionē pene. au/ gmentū grē ſicut ſacrificiū miſſe deuote oblatū. Nil ita in oī tribulatiōe adiuuat. ſicut audita rite miſſa vt pȝ multis exemplis ¶ Undecim⁹ fruct⁹ eſt iuxta Ambroſiū. Quicq̄d hō illa die comedit pl⁹ nat̄e ꝯue nit audita miſſa q̄ȝ añ. Ergo laudabil' ꝯſuetudo nō comedere niſi audita miſſa Inſuꝑ magȝ i aīa ⁊ corꝑe roborat̄ ⁊ in oī ſepe ope ⁊ labore ꝓſperat̄ ¶ Poſtrem⁹ fruct⁹ ſi illo die q̄ miſſaȝ audiſti ꝯtigat te mori i grā xp̄s in extremis aderit tibi ꝓtector ſicut tu in miſſa aſtitiſti ei miſtrator. Juxta illud Eadē mēſura ⁊c. Et ſpes grādis ꝯcipit̄ vt illi cōiugat̄ in regno cui af/ fuit in miſſe miſterio in exilio Quis nō iam excitabit̄ ad libēter audiendā miſſaȝ Sed hijs fructib⁹ ñ cōica bit niſi q̄ d̄uote miſſā audierit. vñ d̄ mō pauca dicēa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

H ¶ De mō audiendi miſſaz ¶ Mēbrū: primū

Quattuor aūt erūt in bono auditore miſſe. ſcʒ firma fides in credēdo. reuerētia in aſſiſtendo. diſcretio in adorando. deuotio in audiēdo. Sed ceteris tranſitis vt notis. de quarto ſcʒ de deuotiōe dicendū Qui igiť deuote volet miſſā audire debet ſe ciꝰ officio cōformare. Nihil enī obmiſſuz in eo qđ ad boni opis ptinet cōplementū. Propōiť em̄ in eo ⁊ bonꝰ modꝰ accedēdi in ꝑpatione. Melior ꝑgredīedi in executiōe Optimꝰ terminādi in concluſiōe. diuidiť ei ī tresptes hijs exercitijs exornādas

Prepatoria dʒ hō ꝑpari q̄ — ad — intentum / affectum / intellectum — illū

ī pte — Executoria debet homo — chriſtū — paſſum recolere / veniētē adorare. / offerre ⁊ ſumere.

Termiatoria debet homo — cūc — Grās agere / ꝑ effcū petē / ſub cuſtodite ſe gerere

rectificādo / purgando / inſtruendo — Sub — Introitu / Kyrieley. alleluia / epiſtola euāgelio

Miſſa celebrať vt mors chriſti recolatur ī eleuatione ſub canone ⁊ ſumptione

Cōmunione complenda — benedictione ⁊ poſt

¶ Hic iā breuib; inſinuātur exercitia ſub miſſa habenda q̄ꝝ nulla alia (quārūlibʒ pleriqʒ legāt ⁊ verba multiplicāt) ſūt meliora. qꝛ intētioni xp̄i ⁊ eccl'ie ſūt cōformiora. Lōgus ſuꝑ hijs ſmo fieri poſſet. Sed q̄ de miſſa ſcripſerūt miſſe miſteria ordinē ⁊ ꝯgruentiā plene tradideřt. Uideātur illi ⁊ legātur. Nō oīa poſſumꝰ oēs. ꝑſertim Albertꝰ deuotiſſime inde miſterijs miſſe ſingula q̄qʒ exponit. Sʒ illis omiſſis ad exercitia pꝛīcipalia paucis explanāda nos diuertāꝰ.

¶ Poſtq̄ʒ igiť ſe hō vtcūqʒ ꝑ exercitia aſſignata preparauerit. ad illa tria aſſcripta exercenda ſe diuertat Tria enī ſunt pꝛncipalia ſub miſſa exercitia exercēda .ſ.

paſſionē dm̄ recolere / aduenīētē duote excipe ⁊ offerre q̄ vtcūqʒ ſē ꝑſe ſpūaliter cōicare

Quēda

Cōmeorans. recipe. libās. panē. tibi ſumēſ

Quoꝝ ꝑmū ē xp̄i paſſionē recolere. Nā iō miſſa celebrať. ⁊ h̄ a xp̄o: h̄ ab apl'o. h̄ a ceteris ſcīs iubeť. īdiciť ⁊ iperať. Chriſtꝰ enī dixit Hoc facite in meā cōmeōrationē. Et vas electiōis. Quotiēſcūqʒ mādūcabitꝭ ⁊c. mortē dn̄i annūciabitis donec veiat. Et in canōe miſſe. Hec q̄tiēſcūqʒ feceritꝭ in mei meōriā facietis. Idētidēqʒ ſuadēt ſcī oēs adeo ꝙ eccl'ie ligua lux doctoꝝ. diuꝰ Augꝰ (vt aiūt) dicat. Peccat ſub miſſa q̄ legit. nō ꝙ malū ē legere. ſʒ malū ē nō obtꝑare. Ubi iā ſunt pharisaici ſectatores vocales orōnes ꝯ vl' preter xp̄i doctrinā multiplicātes. vbi xp̄i (vt ſic dicā) cōtēptores p̄ceptū eꝰ nihili ducētes ſuā xp̄o volūtatē p̄ferētes q̄ſi mgrō ac t'li mgr̄o ſapiētiores parere ꝯtēnētes aut ſaltē ſʒ ſtulte meliꝰ ꝯ l' p̄t doctīnā ā mādatū ſuū placere p̄ſumētes. Fidelē ei ſuū n̄ hʒ dn̄s q̄ omiſſis mādatꝭ dn̄i tm̄ facit ea q̄ ſibi videtur meliora ⁊ cōmodiora ⁊ nō ſūt Hec vehementiꝰ forte diximꝰ qm̄ plurimos nr̄i tꝑis etiā religioſos vocales tm̄ mltiplicādo orōnes xp̄i ⁊ apl'i doctrīe vel p̄ccpti q̄dāmō ꝯtēptores nouimꝰ q̄ nec ſub ꝑuo canone xp̄o obediant ⁊ eccl'ie inſtituto. Nō vtiqʒ piā ſimpliciū in vocalib; orōnib; d̄uotionē dānātes. ſʒ ad chariſmatū meliorum emulatiōeqʒ maxīe religioſos ⁊ clericos exhortātes. Quāuis ei xp̄i p̄ceptū ſolos forſitan cōcernat ſacerdotes. apl's tn̄ abſqʒ vllo dubio oīb; loqť fidelib; Quotiēſcūqʒ iquiēs panē hūc mādūcabitꝭ ⁊c. mortem dn̄i annūciabitꝭ. Digitur in meliꝰ emendemꝰ ⁊ ceteris omiſſis paſſiōi dn̄ice meditande nos totos īpēdamꝰ Nil enī gratiꝰ dō. nil comodoſius agere poterimꝰ nob. vt īfra parebit.

¶ De altero pꝛīcipali exercitio ſub miſſa. ¶ Mēbꝝ. ij.

Alteꝝ principale exercitiū ſub miſſa agendū ē. veniētē duote excipe ⁊ acceptū duotiꝰ deo pꝛi offerre Prio inqʒ venientē deuote excipe .ſ. in ꝯſecratiōe ⁊ eleuatiōe. Uñ antea ſub ſcūs duote dēmꝰ illi occurrere. iuxta illō ꝑphe. Ecce veīt dn̄ator dn̄s. ⁊c Gaude ⁊ letare ſyon occurrēs deo tuo. ⁊ Bern̄. Hic ē heres: veīte ⁊ duote occurramꝰ ei Magnus nāqʒ rex magnis d̄ſiderijs ē excipiēdꝰ. Et hinc eccl'ia ſtatuit vt exēplo hebreoꝝ pueroꝝ venturo occurramꝰ canētes Bn̄dc̄s q̄ veit in nōie ⁊c. Porro q̄ deuote volet xp̄ʒ excipe. dʒ exercitia ſeq̄ntia vl' añ vl' circa eleuationē exercere ſcʒ — I

Perpēdēs. occurre. colēs. mirās. age. poſcēs

¶ Prio ei dēmꝰ vēturi dn̄i q̄litatē ⁊ circūſtātias ꝑpendere iuxta d̄ſū ſuꝑ ī ḡ. occurſi. poſitū ī ſcala cōiōis folio .ſ. ad quē q̄s veiet ⁊c pulchre vl' ſufficiēť exponitur ibi. Scdō dēmꝰ magno ⁊ āhelo d̄ſiderio occurrere vehem̄ter eiꝰ aduētū ⁊ aduētꝰ eſſcm̄ d̄ſiderādo. Ita vt dicāꝰ Deſidro te milies mi ieſu qn̄ veies ⁊c. Itēqʒ Da mihi ꝑ pn̄tiā tuā ſentire grāz Tertio ī cōſecratiōe venientē iā in eleuatiōe dēmꝰ cultu late colere deuotiſſime eū adorādo ⁊ fidē actuādo vtʒ d̄ ſcala cōiōis ī ḡdu intētiōis. Quarto dēmꝰ digtiōem ſtupēdi aduētꝰ admirari adeo vt exclamemꝰ cuʒ Bern̄. O q̄ʒ ſtupēda digtio q̄ʒ indebita viſitatio ⁊c. regē regū veire ad ꝟmiculū Quito dēmꝰ tāte digtiōi grās agere. vt docʒ Guilhel. piſ. deuotiſſiē grās agendo Poſtreō toto cord dēmꝰ petere eñ aduētꝰ ille digntiſſimꝰ ī nob depditꝰ cat ſʒ vt officia ꝑpť q̄ veit efficiat q̄ ſunt quattuor iuxta dominum Guilhelmum ī omni miſſa deuote expoſcēda. Primū ē officiū medita/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tionis quo ſcʒ petam⁹ vt ipſe medic⁹ vite medeatur
eccl'ie ſue tyriaca viuifica ſctiſſime carnis ſue ꝛ ſyro
po ſaluberrimo ſacrati ſanguinis ſui Alterꝫ ē offi
ciū ſacramentatiōis aut ſctificatiōis quo petaꝛ ipſe
ſumm⁹ ſacerdos vt nos emūdet ab oibus inqnamē
tis nr̄is carnis ꝛ ſpūs. ꝛ repleat nos grā ꝛ ſctitate
Tertiū eſt officiū recōciliatiōis vt ſūmus ille ad/
uocatus ꝛ mediator petaꝛ ꝙ ꝑ ſacrificiū corpis ꝛ ſan
guinis placet prēm miſicordiaꝝ eiqꝫ nos recōciliet
Quartū officiū eſt refectiōis. Uñ a bono paſtore
petendū quo tā nobili cibo ꝛ potū nos reficiat ꝛ ſati
et extinguēs in nobis famē ꝛ ſitim mortiferas cor/
poraliū atqꝫ ſeculariū deſiderioꝝ. Hec ſunt principa
liora chriſti ꝑ ſacr̄m officia inſtātiſſime poſt eleuatio
nē ab eo expoſcenda Et ꝯplectūtur ſub hoc metro.
Sanet. ſcificet. placet. ſatiet. petis. vt nos.

R ¶ Quid poſt eleuatōeʒ exercendū. Membꝝ. iij

SEd vbi ſic euchariſtiā. i. bonā grām exceperi
mus cauendū eſt iuxta apl'i monitionē ne in
uanū grām dei recipiam⁹ Grā em̄ daꝛ ꝓpē
operari. quā inuanū accipit qui non ꝓpter qđ datur
facit. daꝛ aūt in duplicē vſum. Juxta ſcm̄ Tho. ꝛ vt
ſupra ē declaratū. Offerꝛ em̄ vt ſacrificiū ꝛ ſumiꝛ vt
ſacramētū. Et ſm hoc duo exercitia illa ſumūtur. ſcʒ
ꝙ debeat offerri ꝛ ſumi de quibꝫ dicendū. ¶ Primo
debem⁹ altiſſimū illud ſacrificiū ꝙ maius eē ṗt nul/
lū deuote offerre in et cū ſacerdote ꝓ oibus cauſ no/
ſtris Nō enī ſacerdos offert ſol⁹. ſcd ꝛ offerre poſſūt
oēs circūſtantes vt patet in canone Et libēter debet
qſqꝫ offerre: nā ad hoc dn̄t quēqꝫ trahere. ꝛ ſacrificij
acceptabilitas. ꝓrimoꝝ charitas: fruct⁹ multiplex. ꝛ
grandis nccitas que ꝓſeqr longum eēt. Per hoc ei
ſacrificiū digne oblatū deo honor ꝛ glīa. angel' ꝛ ſan
ctis leticia. viuis ꝛ defunctis magna vtilitas accedit
Ad quod etiā nccitas ipellit. qꝛ dr̄ Nūeri. ix. Extmīa
bitur aīa de populo ꝙ nō obtulit ſacrificium tpe ſuo
Grandia ergo inductiua Uerꝫ qm̄ doctor ſcūs de ħ
ſacrificio diſſerēs ait. Q; hoc ſacr̄m inqntū ſacrifici/
um. hʒ vim ſatiſfactiuā ꝛ prodeſt hijs ꝓ qbꝫ offertur
tam viuis qꝫ defunctis. Sʒ in ſatiſfactiōe mag; at/
tendiꝛ affectus offerētis qꝫ qualitas oblatiōis. qꝫuis
ergo ait hec oblatio ex ſui quātitate ſufficiat ad ſatiſ
faciendū pro oī pena. magis tn̄ fit ſatiſfactoria ill' ꝓ
quibꝫ offerꝛ vel etiā offerentibꝫ ſm quātitatē ſue de/
uotionis. ꝛ nō ſemꝑ ꝓ tota pena. Ex quibꝫ verb̄ col
ligitur ꝙ valde vtile ſit ꝛ neceſſariū bonū ꝛ deuotuʒ
ſcire modū offerēdi hoc ſacrificiū Nā quali deuotiōe
quis hoc obtulerit talē inde recipit fructū Sʒ ꝓlixū
eſſet ponere modū ad plenū. vñ ſufficiat vel praxim
tenuiter tetigiſſe

¶ Oblationis practica ¶. §. primus

L DEbet in hac meōria oblatiōis primū fieri
dei exaltationē
Captatio bēiuolētie ꝑ — ſui hūiliatiōꝫ ꝛ vilificatiōꝫ
Pūtatio hoſtie ꝑ xp̄i — vite
passionis oblationem.
cōmiſſis
Imploratio mīe ꝓ — oibus ſm caſuū poſitiōeʒ
Noīatiuū. gtīn ꝛc.
Cōmēdatoria cōcluſio ꝑ obſecrationē
cōmendatiōem
Ut exemplariter a qbuſdā inueniꝛ deductum.
Qui hoc mō ſacrificiū offerret ille nō vacu⁹ a templo
vt pleriqꝫ abcederet Itē dr̄ ꝙ meōria fiet ſm caſ⁹
hoc eſt primo pro Nominatiuo hoc eſt ꝓ ſeipſo.
Pro genitiuo. i. pntibus. Pro datiuo. i. benefacto
ribus. Pro accō. i. penitētibꝫ ꝛ inimicis. Pro voca
tiuo. i. religioſis. Pro ablatiuo ꝓ abſciſis ab eccl'ia
vel defunctis

¶ De ſpūali cōmunione ¶ Mēbrū quartū

TErtiū principale ſub miſſa exercendū officiū M
eſt Spūaliter cōicare Null⁹ em̄ audientium
miſſam ſecludiꝛ a grā tanta Ita ꝙ crebrius
miſſam deuote audiēs magis reficiaꝛ ꝛ ampliori gra
tia dotatur ſpiritaliter manducando qꝫ ſacerdos ip
ſe ſacramētaliter ſumendo. dū ille mag⁹ digne vl' mi
nus ꝑparate accedit ꝛ iſtius feruor ꝛ deuotio vehem̄
ter ad ſacramentū afficitur. Quid autē ſit ſpirituali
ter māducare ꝛ quō a ſacramentali diſtet ꝛ qꝫ illi qn
doqꝫ preferatur Itemqꝫ que nos ad ſpiritaliter cōi
candum inducere debent omnia prehabita ſunt i ꝓ/
logo ruminatorij ꝛ in cōſiderationibꝫ vt eſt illic vide
re Debent enī nos ad eā trahere Chriſti inuitatio ꝙ
crebrius ad ſe inuitat dicēs. Uenite ad me omnes ꝙ
laboratis ꝛ ego reficiā vos. Accipite et comedite Juſ
ſitqꝫ petere panē quotidianū. Item fructus magni
tudo Itēqꝫ nccitatis indictio Sicut enī egem⁹ indi/
es cibo materiali. ita et ſpūali vt ſupra declaratū eſt
Itēqꝫ ſanctorū doctrina ꝛ exemplaritas. hāc enī ſpi
ritualem cōionem valde ſuadent docti. vt ptʒ ſupra
Et hac vſi ſūt patres illi heremicole. vt ſcribit Odo
cluniacēn̄ dicens. Paulus prim⁹ heremita Anthoni
us appollonius Mucius Hilarion ꝛ Macharij illi
ceteriqꝫ nōiatiſſime religionis viri. Horum inquit
ſinguli vna hora diei paſſiōis dominice nr̄eqꝫ redēp
tionis bn̄ficiū cōmeōrabant ſicut dn̄s ꝑcipit Hoc
facite in meā cōmemorationē. Et ſic ſpūaliter man/
ducabant. Et ideo hij nominati cū vniuerſa beata le
gione anachoritaꝝ adeo grandes excreuerūt in do/
mino vt illoꝝ collatione nos in vita ſpūali pigmeos
ꝛ homūciones inueniam⁹ Quiſquis igitur hoꝝ exē
plo voles magn⁹ in dn̄o excreſcere In alterꝫ in ſpiri/
talē. immo in diuinū hōiem mutari ſacram ſuꝑ om
nia huic exercitio vigilē aiꝫ ꝑbeto C⁹ practica ē iſta.
¶ De modo ꝛ practica ſpūalis cōionis / §. primus

Qui cũ ſacerdote ſpũaliter cupit cõicare opor
tet vt ſe ante aliquantulũ ſtudeat ꝑparare.
Se a vanis abſtrahendo In eccl'ia veniẽs ſolũ ſe lo
cando Sup peccatis dolendo. deinde miſſam deuo
te iuxta modũ aſſignatũ audiẽdo ꝑſertim ſerioſi⁹ do
minicã paſſionem cõmeorando. deinde poſt eleuati
onem intimi⁹ ſe ad ſacr'm debet diuertere illud offe/
rendo. orando. ⁊ diiudicãdo. Et preſertim dꝫ ſuum
affectũ ad eius ſpũalẽ ſuſceptõem dilatare corde ⁊ o
re. vt magiſter Johãnes nider ⁊ diſcipulus docꝫ di/
cendo O pie dñe ieſu chriſte q̄ huc ꝓpter me veniſti.
⁊ te mihi in panẽ quotidianũ: imo in omnẽ deſidera
bilẽ vſum tribuiſti. vellẽ te libẽter ſuſcipe etiã in ſa/
cramento. ſed heu nõ audeo nec poſſum accedere. qꝛ
timeo te offendere propter indiſpoſitionem meam
nimiam et tñ ſcio ꝙ ſine te vere cibo nõ poſſum vi
uere. Quare hũiliter rogo vt licet te nõ ſumã ſacra/
mentaliter. vt tameꝫ me reficias ⁊ ad me deſcendas
ſpũaliter ⁊ velis mecũ de illa grã impertiri. quaꝫ te de
uote ſub ſacr'o ſumẽtes debẽt ſentire. O bone Jeſu
noli me deſpicere. noli fuum tuũ trãſire. ſed digner)
ad me venire. mecũ manere ⁊ effectus tuos in me o/
perari ꝑ te ieſu Amen. Hmõi verbis dꝫ hõ deuote i
uitare. Et vbi ad cõionem a ſacerdote ventuꝫ fuerit
os mentis apire ⁊ ꝑ oẽm modum quaſi ⁊ ipe ſacr'a
liter ſacramentũ ſumeret ſe habere Quia vere ſpũa
liter ſumpſit qñ ſic deſiderauit. Nã per ſacerdotem
qui tanq̄ꝫ collũ eſt corꝑis ad mẽbrum illud ſanum ſa
cramenti virt⁹ deuenit Debet ergo tunc grãs agere
Debet ꝑ effectu ꝑcipiendo petere ⁊ ꝑoĩa iuxta mo/
dũ ſupra de cõione ſacramẽtali aſſignatũ ſe hr̃e. Nec
videat practica hec cuiq̄ꝫ puerilis ⁊ cõtemptibil' quo
niã nõ nos eaꝫ poſuim⁹ ſed ſpũſſctũs hãc edocuit. vt
Johãnes nider in ſuo fornicario ſcribit. Ubi nar
rat de quodaꝫ laico quẽ hoc mõ ſpũs edocuit q̄ lõgi
uſculo etiã ꝑticulã de ſacramẽto altaris ſenſibiliter
qñ os corꝑis apuit cũ mira dulcedine ꝑcepit. Uidea
tur exemplũ illud qꝛ huic exercitio alludit. Nec miꝝ
aut incredibile videat' cũ d̓ pluribꝫ ſimile legat' vt Ka
therina de ſenis. de alijs itẽ deuotis mulieribꝫ ⁊ ſcis
Qui oẽs vehemẽti deſiderio etiã ꝑticulã ſenſibiliter
exceperunt de altaris ſacr'o. Nec ẽ man⁹ dñi abbreui
ata qm̃ adhuc qd̓ eis cõtulit daret ſi quis eoꝝ inſtar
ſe exerceret aut deſideraret. Aut ſi ſenſibilẽ illã deuo
tionẽ negaret ꝑ internã ſuppleret. Quis ergo ñ vtriſ
qꝫ (vt aiũt) brachijs amplexabitur exercitiũ iſtud
Ceſſent igit' cetera amplectãtur iſta. Quis q̄ſo legen
do pater noſter aut alias orõnes vocaliter tm̃ multi
plicãdo hunc fructũ vſq̄ꝫ ꝑcepit. quis etiã ſacramen
taliter refici meruit. Nõ hoc donũ percipiet. niſi qui
ſemotis relictiſq̄ꝫ multiplicibꝫ illis externis tantum
muſitationibus inſtitut) a chriſti inſtituto de ſua cõ
memoratione pareat ⁊ aduentũ ei⁹ ſpũalem vehemẽ
ter deſideret Ignis cui faciẽ eius ꝑire habet Et i om
nẽ lociũ ad quẽ veniet duos diſcipulos ꝑmittere ſolet
ſcꝫ ſacrã meditationẽ ⁊ deuotã affectionem Quiſq̄s
igit' deuote miſſam audire volet hijs ſe exercere debꝫ
Nõ prorſus ſimpliciũ deuotionẽ in legẽdo multa pr̃
noſter qd̓ bonũ eſt dãnam⁹. ſed ad parẽdũ xp̄i ꝑcep
to ecclie inſtituto ad emulandũ chariſmata meliora
cũ paulo exhortamur. Nã vbi aliud alio fructuoſius
exercitat' ꝑſtanti⁹ diligendũ Stultũ ei valde cũ poſ
ſis codẽ labore ⁊ ſudore triticũ in horrea metere. ne
glecto frumento. infelix loliũ ⁊ ſteriles hauenas cole
re Agite igit' emulemur chariſmata meliora

¶ De bonis exercitijs poſt prandiuꝫ in die dñica aſ
ſumendis ¶ Capl'm ſextum.

Uiderũt hoſtes ⁊ deriſerũt ſabbatha ei⁹
Treno. i. Merito ait quidam illoꝝ ſab
batha deridẽtur q̄ poſtq̄ꝫ mane paulu
lũ deo ꝑ ſupiora exercicia adheſerit in re
liq̄ diei vbi ſcm̃ ẽ prandiũ oĩ deuotione
reiecta ſolũ ocio carnali ⁊ ſue laſciuie vacãt. Hic eti
am moral' ille Seneca iudeoꝝ ſabbatha riſit dicẽs
cos ſeptimã ꝑtẽ tꝑis vite coꝝ ꝑdere Ne igit' ⁊ noſtra
ſabbatha ridiculo ſint hoſtibꝫ o ꝑe ꝑciũ exiſtimaui⁹:
⁊ poſt prãdiũ ſicut ⁊ añ pia exercitia aſſignare. Naꝫ
et ideo integro die a corꝑalibꝫ opibꝫ vacam⁹ vt ſpũa
libꝫ liberi⁹ intẽdam⁹. vt dꝛ de cõſecra. diſ. v. ca. Jeiu
nijs. Et potiſſimũ religioſoꝝ tanq̄ꝫ magis deo obli
gatorũ ẽ totã illã diẽ expẽdere in vacatiõe dei. licet ce
teris honeſta recreatio vt ſcribit mgr̃ Joan. Herſõ
indulgeat'. Poterint igit' ſeq̄ntia exercitia aſſumi.
ſi nõ affuerint meliora.

altaria viſitãdo collatõeꝫ ꝑꝛis orãdo d̓uota ꝓpoſita inoua
Circuiens. audi. miſerẽſ. meditaẽ. ꝓponẽſ

De quibꝫ ſingulis vt crebri⁹ exerceant' paucis ẽ ꝑ/
ſequendũ. Et dicim⁹ vt ⁊ ſupra ꝙ nõ ſꝑ neceẽ ſit exer
cere oĩa. ſed interdũ nũc hoc nũc illud. ꝓut ai diſpoſi
tio exigit aſſumendũ. q̄ꝫq̄ꝫ feruẽs plurima poſſit ⁊ a
gat ¶ De viſitatiõe altariũ ¶ Mẽbꝝ primũ

Circui ciuitatẽ meretrix obliuioni tradita
bñ cane frequẽta cãticũ vt meõria tui ſit Eſa.
xxiij. Hijs verbis incitamur a ꝓpha ad exer
citiũ primũ in verſibꝫ tactũ. Qd̓ ẽ circuire citatem
ſcꝫ eccl'iaſticã tã triũphantẽ q̄ꝫ militantẽ. ⁊ bñ cane/
re ꝑ deuotã orõneꝫ ⁊ mẽdicationẽ freq̄ntare cãticũ ꝑ
ꝑſeuerãtie ꝯtinuationẽ vt ſic meõria nr̃i ſit corã do ⁊
ſctis eius Et bñ cõgruit hoc p⁹ prandiũ exerceri. naꝫ
⁊ tũc ſeculi hõies ambulãt ſuꝑ cibo ſũpto. Debem⁹
itaq̄ꝫ ⁊ nos tũc altaria eccl'ie viſitare Qd̓ exercitium
qm̃ vtile ẽ multũ videndũ de mõ ei⁹ ¶ Sciendũ ita/
q̄ꝫ ꝙ hec altariũ viſitatio trifariaꝫ fieri poterit ſm ꝙ
legũtur aliqua ſacra tripliciꝫ viſitari. Uel ei viſitãt'

vt { loca terre ſcẽ / hitacula ſupne pãie / romãe vrbis eccl'ie } ꝑ { agẽdis gracijs / ipetrãdis auxilijs / merẽd) indulgẽtijs }

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Induenimꝰ enim ſcōs bis modis ſacra altaria viſitaſ
ſe Nam ⁊ ad talibꝫ modis viſitanda altaria plurima
ſunt inductiua quoꝝ pauca tangenda. Tum q̄a deo
⁊ ſanctis gratum ⁊ iocūdum nobis vtile ⁊ neccāriū A
ſanctis frequētatum. Quoꝝ pleriqꝫ dum altaria in
eccleſijs viſitarent ⁊ miras reuelatioēs exceperunt. ⁊
innumera grāꝝ chariſmata meruerūt. Argumento
nobis ſunt. Dum ſtanꝰ anglicanꝰ epūs Seuerinꝰ Co
lonienſis ⁊ plures alij Quoꝝ primus choreaꝫ celeſtē
alter Martini tranſitu celicam melodiam. alij alia
mira inter viſitandum altaria conſpexerūt. Nonne
vnus pueꝝ ieſum. nōne romana mulier ſanctos q̄ꝝ
limina viſitaret Gregorio magno teſte ſub ſpē vidit
peregrīoꝝ. O igit̄ mirādū o exercitiū colendum tam
etſi indulgentiarum inops eſſet ſumme obſeruāduꝫ
Quo circa notādum ꝙ in vnica viſitatiōe tria hec ſi/
mul pn̄t ꝯplecti ꝑ directioēm intentionis. Ut ſcꝫ ho
mo tāq̄ꝫ p̄ncipaliter chriſti loca viſitet. Sanctos ad
laudem ⁊ patrocinium conuocet. Et ꝓ indulgētijs o
ret Aut ſeorſum ſm ſingula ter poterint quibꝫ vacat
altaria viſitare. De q̄bꝫ dicēdū in ſpecie.

¶ De p̄mo modo viſitandi altaria.

¶. §. p̄mus.

Adorabimꝰ in loco vbi ſteterūt pedes eius. ps̄.
Primū dixiꝰ altaria ēe viſitāda vt loca terre
ſancte. Nam ꝙ illic ꝓpter pleraqꝫ impedimenta non
poſſumꝰ. hoc in eccleſijs ꝓprijs iſto exercitio impleꝰ
Quis non ad loca illa ſuſpiret q̄s nō anhelet. Nonne
ſanctiſſimi q̄qꝫ etiam de extremis mūdi oris ad illa
loca ꝯtenderūt ⁊ ꝯtendūt. ſingl'a ꝑcurrūt venerātur
oſculantur lachrimātur vt nōnūq̄ꝫ (lapides ipōs ſar
racenos induratos loq̄r) ad lachrimas pūgāt. Videt
rurſus abrahā linquere terram ſuaꝫ ⁊ ſuos ad ter
rā hāc feſtināſ. Nōne ⁊ ſuꝛoꝝ p̄ſcij magni illi patri/
arche q̄ viui illic ſaluatoris tp̄e ⁊ poſt eſſe nō poterāt
Uel mortui illic ſepulturam eligendo eſſe contende/
bant. Hinc ⁊ elegia ⁊ funebri franciſcus petrarcha
tragedia cum alijs luget q̄a ⁊ eccl'a nō poſſidet hec lo
ca. Sed nō eſt q̄d nos lugeamꝰ Ecce maioꝛ ihrl'm h̄.
Habemꝰ ſancte eccl'e altaria q̄ ſunt vera in q̄bꝫ dn̄i
ci ſteterūt pedes loca. Jllic ānis q̄buſdā ⁊ mortalis ē
ꝯuerſatus. Hic indies iam venit glorificatus. Hec
itaqꝫ hoꝝ locoꝝ recordatione viſitemꝰ ⁊ nō minoreꝫ
q̄ꝫ ſi illo ꝓficiſcamur grām forſitan ꝑcipieꝰ Et potiſſi
mū nos ad tali modo altaria viſitandum excitare de
bet v̄gis marie exemplū q̄ vt Brigida ſcribit viſita/
bat ipſa quotidie ſacra loca poſt filij ſui mortem vſqꝫ
ad aſſumptiōis ſue diem: Cū ipſa igit̄ ⁊ nos quaſi co
ram ſimꝰ hec loca viſitemꝰ ⁊ in ſingulis adoremꝰ ⁊ q̄
illic dominus egit commemoremus ⁊ ne in nobis de
ꝑdita ſint ſuppliciter exoremus ⁊ obſecremus. Opor
tet itaqꝫ q̄ ſi q̄ꝫ eccl'e ſue altaria diſtinguat ſm loca
terre ſancte. vt in multis eccleſijs fit ⁊ factum vidi/
mus.

¶ De modo altero.

¶. §. ij.

Surgam ⁊ circuibo ciuitatem ꝑ vi
cos ⁊ plateas querā quem diligit a
nima mea. Cāticoꝛum. iij. His verbis in
nuitur alter modus viſitandi altaria tanq̄ꝫ ſcꝫ ſuꝑne
patrie habitacula donec ꝑueniatur ad illum quem q̄
rit fidēlis aīa. Debemꝰ ergo circuire ciuitatem celeſti
patrie ꝑ vicos ⁊ plateas id eſt maiores ⁊ minores ſāc
tos viſitādo donec ad dilcm̄ deum ꝑueniamus. Sic
legitur de ſummis ſanctis ꝙ ſanctoꝝ memorias fre/
quentabant etiam noctu altaria viſitando. Sed ⁊
pſalmiſta ait de ſe. Circuiui ⁊ immolaui in taberna
culo eius hoſtiam ⁊c̄. Hoc ⁊ exercitiū p̄clare illius
romane ſancte Melanie fuit. que interrogata quid in
ſolitudine egerit reſpondit vt heraclius in ſuo para
diſo ſcribit. A principio inquit dici oratiōi vaco opꝰ
faciens ex lino. Poſtea ꝑ ſanctos patriarchas ꝓphe
tas apoſtolos ⁊c̄. meditatiōe diſcurro certis hoꝛis ci/
nemqꝫ vite mee cum bona ſpe pacienter expecto Hu
ius itaqꝫ ac ceteroꝝ exemplo ⁊ nos itidem faciamꝰ.
⁊ cum ſponſa ciuitatem circumeamus Quam circui
re nihil aliud eſtimo niſi ſe circa ſanctos patrie medi
tatione occupare Quadruplex aūt erit circuitus iſte.
Primo ꝑ deuotam meditatioēm qualiter ad p̄mia
ꝑuenerunt commemorando ⁊ eis congratulando
Scd̄o ꝑ ꝯgruam venerationem digne eos honoran
do. Tercio ꝑ ſtrennuam imitationem eoꝛum veſtigi
a ſequendo. Quarto ꝑ humilem ſupplicationeꝫ eoꝝ
ſuffragia imploꝛando. Qui ſic vicos ⁊ plateas celeſ/
tes circuiret eoꝝ indubie auxilio ad dilectū ꝑuēiret
¶ Quomodo autem ⁊ qualiter a ſanctis debemus
mendicare ⁊ qualia debeamus rogare omnia infra
traduntur. Poterit tamen homo ſm quadruplicem
iam dictum circuitum meditationem ſuam dirigeꝛ
⁊ ſic orōnem formare. Et vt hoc modo homo ſe in vi
ſitando altaria exerceat opoꝛtet vt ea ſm ſanctoruꝫ
oꝛdines in patria diſtinguat. Unum ponens hītacu
lum ꝓphaꝝ. aliud angeloꝝ ⁊c̄ Unū regis ſoliū alteꝝ
marie thronum. ⁊c̄.

¶ De mō viſitandi altaria iuxta t̄ciū modū.

¶. §. tercius.

Quia patiēs dn̄s eſt in hoc ipſo peniteamꝰ Jn
dulgentiam eius fuſis lachrimis poſtulemus
Judith. viij. Tertio viſitanda ſunt altaria vt Roma
ne vrbis ſtationes ⁊ eccl'e pro merenda ad hoc data
Jndulgentia. Nam non dubium eſt qui qui ſua viſi
taret altaria ea intentione ac ſi in vrbe p̄ns eēt ꝑtici

paret etiam copiam grãꝝ p̃ſertim cum hoc pleriſqꝫ
religionũ ordinib9 ſit ab apoſtolicis indultũ. Quis n̄
iam pctõꝝ ſibi cõſcius ad viſitanda altaria accelerret
cũ eaſdem hoc exercitio poteſt mereri indulgentias
tãqꝫ ſi rome foret. ¶ Uarie ſcimus ſunt de indul/
gentijs quibuſdam poſitioẽs ſed non ob id deſeren/
de nec prorſus contemptibiles. Fixa regula ſtat Qui
bene facit bene habebit. nec opus bonum quantum
libet etiam minimum mercede carebit Non magno
pere de quantitate indulgentiarum ſciſcitandum ſꝫ
pia exercitia maxime indulgentijs priuilegiata ſunt
agenda ⁊ premium ſiue indulgentiarum quantitas
vt Jo. gerſon docet deo pie committenda. Fidelis eſt
dominus nec fraudabit nos merito noſtro. Suade/
mus quoqꝫ ꝙ in viſitando altaria magis referamus
intentionem ad dei gloriam qꝫ tantum propter con/
ſequendam indulgentiam licet appendicia intentio
illa erit. Alijs de indulgentiarum valore diſputatio
nem relinquamus. Nos practicam ponamus. Qui
ergo volet romanas indulgentias mereri hoc modo
debet procedere. Ymaginetur ſuam eccl'am quaſi il/
lam i q̃ ſtationes ſunt romanam. Et ſic altariatim
circueat. ſup peccatis doleat dei miãm chriſti paſſio
nem ſanctorum merita extollat. Et per hec indulgẽ
tiam peccatorum poſtulet ſe totum deo committẽs
Aliquot pater noſter aut alias orationes ſuper hoc ꝯ
ſtitutas legens. Qui ſic altaria viſitaret ⁊ chriſti et
ſanctorum merita ſummo pontifici preſentaret. pu
to ꝙ ampliores ⁊ veriores indulgentias acq̃reret qꝫ
ſi romam curreret ⁊ amplas tantum pecunias in ciſ
tam mitteret qꝫqꝫ etiam plumbatam canabe aſtric/
tam bullam portaret. Age ergo ſic agamus dũ
tempus eſt non negligamus. Non deniqꝫ ſup his di
ſputemus. Doctorib9 licet quorum officium eſt diſ
putare Monachis non licet quorum eſt plorare in/
dulgentias poſtulare.

Uer qm̄ diximus de diſtinguēdis iuxta tripharīū hūc modū altaribꝰ pᵭto hoc clarius pateſcet. ſi exemplaris forma ſubnexa fuerit. Poterit itaqꝫ fieri hoc modo.

pedes eucharistia fecit in cena pꝰ reſurrectioēm ſpūſſanctꝰ penth:
Hic lauat. atqꝫ cibat. ſermonē. veſcitur ignis

Sūmū altare | pt̄ ēē iuxta | loca terre ſancte
hītacl'a ſupne pac̄e
eccl'as vrbis rome | Mōs ſyon
ſummi rḡis ſoliū
eccl'a pncip̄ ſ aploꝝ | vel Cenaculum vbi chriſtus hec egit
vel trinitatis ꝯſiſtoriū Ubi t̄nitas t̄bꝰ p̄r noſter inocād'a.
vel alia vbi agit̄ diei ſtatio ꝓut cuiqꝫ dictauerit ſua deuotio

chriſtum preputium adorāt filium pānis in preſepio
Hic pepit. ſcidit. reges. lactans ligat artus.

Altare marie | pt̄ ēē iuxta | p̄mū modū
ſcd'm
tertium | Bethleem
thronꝰ mr̄is ſalomōis
eccl'a ſcē marie | Ciuitas regis ſummi Ubi hec commemoranda
hoc eſt virginis theotocos que ſedulius eſt imploranda
In hac eius virgis mr̄is merita ſpecialia efferēda ꝛ offerēda

Poterint in hunc modum applicari ꝛ cetera altaria ad hec tria quod quiſqꝫ faciet ſua induſtria. Poſſent item ſingulis locis aſſignari reliquie ꝛ mirabilia que ſunt rome aut i terra ſcā Ita ꝙ copioſiſſima hic offert̄ deuotiōis materia.

ter orat ſanguinem a iudeis in celum ad iudicium
Hic petit. hic ſudat. captꝰ. ſcandit. rediturus

mōs oliueti Ubi chriſtus mira geſſit. Nam in hoc monte ſunt due capelle deuote Et merentur hic peregrini om̄s indulgentias in aliīs locis inacceſſibilibus

Altare āgeloꝝ | āgeloꝝ chori
eccl'a ſaluatoꝝ | Qui ſunt adeundi tamquam ſecretarīj ꝛ nuncīj ſummi regis.
Que dicitur lateranenſis. Et ſunt hic tante Indulgentie ꝙ nemo poteſt enumerare vt dicit Bōifacius papa. Et ſunt hic reliquie maxime ꝛ numeroſe ꝛ eſt capitalis vrbis romane eccleſia

preco iudicē in voce ieiunās apoſtolos transfiguratur
Baptizat. pater. eſurīt. vocat. ecce bonū nos

Altare baptiſte | pt̄ eſſe | Jordāis l' thabor
throꝰ ꝓh'aꝝ ꝛ priarchaꝝ
eccl'a ſci laurentīj | Supra iordanem eſt Capella vbi mira facta ſunt.
Qui ſunt inuocandi tamquam ſenes ꝛ ſcribe ꝛ conſiliarīj regis.
Extra muros Hic maxime indulgentie preſertim omni feria quarta.

ſepe
Ductus. ꝛ argutus. ceſus. luſus. quoqꝫ paſſus

Altare aploꝝ | pt̄ eſſe | Iheruſalem
throni aploꝝ
eccl'a ſci pauli | Ubi tot ſunt loca deuotionē excitātia ꝙ vix poſſūt dici. ſ. domꝰ āne ꝛ cayphe ꝛc̄.
Qui ſunt ſupplicandi tamquam ordinarīj iudices ꝛ amici dei.
Qui hic ierit ōni dn̄ica ꝑ ānū tātā indulgētiā hēbit q̄ntā ſi ierit ad ſcm̄ Jacobū

Exutus. tenſus. fixus. moritur. tumulatus.

Altare crucis | poteſt eſſe | Mōs caluarie
ſedes martiꝝ
eccl'a ſci ſebaſtiani | Hic Capelle ſunt multe ꝛ apparet ibi ſanguis chriſti in petra vt dicitur.
Qui adeundi vt primipili barones ꝛ milites regni ſuperni.
Ad catharūbas vbi āgelꝰ apparuit greḡ. dicēs In iſto loco ꝓmiſſio vera ꝛ r̄miſſio peccatorum. Et eſt hic in cripta Cimiterium Calixti Ubi innumera ſanctorum martirum corpora ſepulta. Et ſunt ibi precioſiſſime ꝛ ornatiſſime reliquie.

Hicce pedes vnxitqꝫ. caput. lazarus bonus hoſpes.

Altare magdalene | bethania
chorꝰ vginū
eccl'a mḡdalē | Ubi oñdit̄ domꝰ marthe Et ē ibi capella Ibidē domꝰ lazari Itē domꝰ ſimōis lepſi
Que ſunt implorande vt ſponſe ꝛ regine ſponſi immortalis
Uel Agnetis aut Praxedis. Poſite em̄ ſunt eccl'e ſeptem principales.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Preter quas ſunt adhuc min⁹ pricipales .cccc.
xl. magnis nihilomin⁹ Indulgentijs dotate ⁊ reliq̄e
ſacrate Capellaꝝ aūt ⁊ hoſpitaliū ſacrorum tant⁹ ē
numerus vt q̄dam dicit Sūt rome mille vigītiq̄nqꜫ
capelle Ad q̄s tū viſitandas p̄t hō intentionem diri/
gere et ſic plurimū mereri. Poteſt itē hō eccl'ia ita
altaria ſanctoꝝ viſitare tāqꜫ illa loca vbi a pegrinis
viſitari ſolēt Ut altare magdalene tanqꜫ ſepulchrū
eius in maſſilia vt fertur. Itemqꜫ altare michaelis
tanqꜫ mōtem Garganum vbi deuote inq̄ri ſolet. Al
tare item ſancti Jacobi tāqꜫ Compoſtelle. Et iſtud
exercitium hoc modo altaria viſitandi legitur reuela
tum cuidam deuote abbatiſſe nimis anxie loca ſctā
viſitare q̄renti. Cui angelus apparēs docuit q̄ toti/
dem legeret pater noſter in vniōe dn̄ice paſſiōis ⁊ la/
borioſe ſue qua in terris ambulauit ambulatiōis q̄t
ſunt leuce vel miliaria illuc contendendi ⁊ indulgen
tias illo pficiſcētiū ⁊ pegrināntiū pticiparet

¶ Epilogus dictoꝝ

¶ Hec p qualicūqꜫ exemplari forma poſuim⁹ vt
tali mō q̄ſqꜫ in ſua eccl'a poſſit ſibi diſtiguere ſua al/
taria applicando ea locis ſacratis vel ſanctoꝝ habita
culis aut Rōne vrbis eccl'ijs p deuotiōe excitanda vt
ſic vel aliqualiter interdū ymaginarie loca illa ſacra
aſpiciat q̄ principaliter nō p̄t intueri. Et qui velit de
uoti⁹ in hoc exercitio exercitare ille poterit ſibi d̄ſcp
tionē hoꝝ locoꝝ ex quibuſdā tractatulis deſup factꝫ
colligere ⁊ certam materiā factoꝝ aggregare. Et ſic
aliquot pr̄ nr̄ vel Aue maria in coꝝ vniōe legere ⁊c̄.
Hec pro rudioribꝰ ⁊ iperfectioribꝰ ſiue incipientibus
de circūeundo ⁊ imolādo in tabernaculo dn̄i vociſe/
ratiōis hoſtiā diximꝰ nō pfectis. Illi enī multo ſub/
limiori atqꜫ excellentiori mō meditādo. ꝯtēplando. o/
rādo tabernacula eccl'ie ⁊ triūphantis ⁊ militantis
circūire norūt ſine hmōi ſymbolis exterioribꝰ ⁊ cor/
poralibꝰ. q̄qꜫ ⁊ cis hmōi pie exercitatiōis q̄nqꜫ n̄ ſūt
cōtemnēde.

T ¶ Sequitur de exercitio altero p⁹ prandiū ſcꝫ audi
endi verbum dei ¶ Membrum ſecundum.

Beati qui audiunt verbū dei. Luce. xi. Alteꝝ
principale exercitiū poſt prandium exercitan
dum eſt audire ſermonē et dei verbū. Nam ⁊
ad hoc eccleſia obligat fideles. Nam dicitur in decre
tis. Omnes fideles qui veniunt in ſolēnitatibus ad
eccleſiam et ſcripturas apoſtolorum et euangelium
audiant. Itemqꜫ de cōſecratione diſ. i. c. Sacerdote
dicitur ſic. Sacerdote in eccleſia verbū dei faciente.
ſi quis egreſſus fuerit de auditorio excommunicetur
Inter cetera eīn que ad ſalutē ppl'i ſpectant chriſtia
ni pabulum verbi dei maxime noſcitur neccāriū.
Nam et alia plurima ad libenter verbum dei audien
dum ſunt attractiua vtputa Scripturarū monitio
Nature inclinatio. Sanctorum perſuaſio ⁊ exēpla/
tio. Item verbi dei dignitas ⁊ conſequens vtili/
tas. dulciſſimos eīn fructus gignit dei vbū auditum
vt paſſim doctores in ſuis ſermōibꝰ declarāt. Nam
⁊ vt ex p̄allegato vbo ptꝫ efficit hoiem beatum
Quiſq̄s igitur volet eſſe beatus ad dei verbum audi
endum ſit paratus. Nam ⁊ qui id audire contemnit
ſignū eſt qꜫ iuxta dn̄i ſententiam ex deo non ſit Job.
viij. Libenter ergo illud audiamus.

¶ Primo ad hoc nos p recollectionem ⁊ orōnem
diſponendo Scdo humiliter attente deuote memo
ranter illud audiendo. Poſtqꜫ ſermōe finito d̄
bemus que audiuimus inſtar mundorum animaliū
repetere ⁊ iuxta domini vocem cuſtodire. grās agere
⁊ pro eorum impletione deum exorare. ⁊ ſm̄ ea vitā
dirigere. Qui hoc modo collationem aut ſermonem
audiret vtriqꜫ fructum reportaret Sed notentur ſin
gula verba Eſt enim copioſiſſima in ſingulis materi
a de quibꝰ nihil dicim⁹ quia paſſim hec reperiūtur.

¶ Supeſt hic vnū exercitiū aſſignādum quod eſt
vtile ⁊ pium multum Magnificant plures predica/
torum merita ad ſydera vſqꜫ tollentes vt vere ſunt
efferenda. Non enim teſte Beda Acceptior hoſtia
deo q̄ꝫ zelus animarum Ecce edocetur hic vnum exer
ciciolum quo ⁊ tu poſſis qui hoc exercitaueris eorū
inſtar multiplicare meritum habere zelum animarū
⁊ conuertere eas ad dominum. Immo ⁊ magis me
reri predicatore ⁊ fructificare in eccleſia magis Nam
illi crebrius ſurripiente vana gloria ptim aut total'r
merito fraudantur. ⁊ tantum in vna eccl'a vbi concio
nantur fructificant ⁊ animas conuertunt. Tu autē
per hoc exercitium non vana gloria merito fraudab e
ris ⁊ per totum orbem non vno in loco ſolum fructi
ficabis. Sed quo id inq̄es pacto. Audi quo pacto. O
ratione Ut ſcꝫ vbi putas predicationis inſtare tem/
p⁹ te te ad te recolliges. ⁊ ſupplex. primū pro omni/
b⁹ p totum mūduꝫ verbi predicatoribꝰ Deīn ⁊ p au
ditoribꝰ vbilibꝫ locorum exores: quo ⁊ illis det grām
digne ſeminandi ⁊ his inſtar bone terre ſuſcipiendi
vt ſic creſcat dei exinde honor ⁊ gloria. animarumqꜫ
inde ſalus oriatur ⁊ augeatur eccleſia. Qui ſic deuo/
te deum oraret auſim dicere q̄ maius meritum plu
ribus predicatoribus reportaret magiſqꜫ in eccleſia
fructificaret Nam inuanum profunditur foris ver/
bum doctoris. niſi intus deus tangat cor auditoris
vt Gregorius ait Tolle (ait venerabilis magiſter Jo
hannes gerſon) orationes timentium deum. ⁊ quid
proderit obſecro labor fatigantium ſe vel predicādo
vel monendo ⁊c̄. Penſet hic ſolitarius quantū po/
teſt corrigere delinquentes abſens ⁊ tacens ſi bn̄ vixe
rit ⁊ orauerit taliter enim ⁊ non aliter datum eſt illi
tollere ſcandala de eccleſia ⁊c̄. Et hinc etiam ſanct⁹
franciſcus fratribus ſuis ne de fructu predicationis
gloriarentur indicebat quoniam non ipſorum exhor
tatione. ſed aliorum deuotorum precibus eos cōuer
ſos aſſerebat. Unde ⁊ dicebat magis exemplo q̄ꝫ v/

nō

nō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

bo. magiſq̄z (vt Bōauētura ait) p̄ce lacrimoſa q̄z ſer
mōe loquaci aīas ꝯuerti Vñ ꝛ ad h̄ expōebat illō. cā
ticū. Donec ſterilis pepit plurimos ꝛc̄. i. paupcl'o q̄s
orōnis ſtudio ꝯuertit in iudicio ſue gl'e tūc iudex aſ/
ſcribet Hinc ꝛ Gerſon in de miſtica theologia ait.
Q̄ aīa deuota affectiuis orōib⁹ aſſueta ē digniſſima
portio eccl'e magis eam ꝓmouēs q̄z p̄dicator q̄ſpiā ꝛ
etiam quātūuis fuerit eloquēs. Nam ille forſan con
uertit ad q̄s v̄bum ſuū attingit pauculos. hic totū
eccl'e corp⁹ miſticū viuifico q̄dam influxu nutrit oēs
ꝯplectēs ꝓ oīb⁹ deū orās Vñ ait q̄ eius opi nulla ex
terior āmonitio. nulla p̄dicatio nulla ꝑſus corꝑalis
exercitatio p̄t in efficatia coequari. Nimiꝝ q̄r hec ō/
nia fruſtra fiūt ꝛ vane. ſi ñ adiuuerit orō iūcta chari
tati. Vñ ꝛ aliȷ̄ ꝓ hui⁹ ꝯfirmatiōe illud pš. ſolēt expo
nere. Qui habitare facit ſterilem in domo mrēm fili
oꝝ letātem. i. vt q̄dam expoſuit. Qui hic videt̄ in cel
lis deliteſcere ꝛ ab alioꝝ ꝯuerſiōe eſſe alieni ꝛ ſteriles
Illic. i. in iudicio mł'taꝝ erūt aīāꝝ q̄s eoꝝ orōnib⁹
ꝯuerterūt mrēs letantes. Quiſq̄s igit̄ in hoc mario
holocauſtomate cupit ꝑticipare. q̄ſq̄s in iudicio vt
multoꝝ filioꝝ mater letari ſtudeat hoc exercitiū fre/
quētare. ꝛ n ūq̄z in aliq̄ feſto dic omittere vt ſic nūq̄z
ei⁹ fructu mereat̄ fraudari. Amē

A ¶ De exercitio tertio poſt prandium. i. miſeratio
ne frm̄. ¶ Mēbꝝ. iiȷ̄.

Vade ꝛ vide ſi ꝯcta ꝓſpa ſint erga frēs tuos. ge
neſ. xxxviiȷ̄. ¶ Terciū p̄ncipale exercitium ē d
miſeratiōe ꝛ viſitatiōe eccl'aſticoꝝ in miſeriȷ̄s poſito
rū ad ipis ſcꝫ mie opa impēdēda Nam iuxta mgr̄m
Johēm nider. oprie ſanctificat̄ feſta dū exercent̄ mīe
opa tū externa tum interna. Veꝝ q̄m religioſis non
ꝯcedit̄ extra vagādo paupeꝝ tuguria ſubire aut elēo
ſinas elargiri. ne tñ tanto fraudētur merito. q̄dam
Carthuſieñ piū tradit exercitiū q̄ plus ceteris ad ex/
tra hec impēdētib⁹ q̄ hoc fecerit mereri pñt. Et ē iſtō
vt Carth. i. ille tradit ꝛ Gerſon docet. Q̄ dñt ñ greſſu
pedū ſed pietate affectionū circuire hoſpitale magnū
hui⁹ mūdi. pariter ꝛ carcerem viſitare purgatoriȷ̄ vbi
innumera iacet multitudo lāguētiū q̄b⁹ ſi velint bñ
facere pñt. Nam qui pie compaſſionis oculo turbas
languentes ꝓſpexerit ꝛ eis orōnum ſuaꝝ adiumen
ta porrexerit. maius ꝓfecto bonū impēdit q̄z ſi milia
auri ꝛ argenti ꝯferat. Bonū eīm ſpūale ſine ꝯpatiōe
p̄ſtat corꝑali. Nam ꝛ ſic poterit homo ſeptem miſe/
ricordie opa implere. ſi pro has miſerias paciētib⁹ de
um intente ſtuduerit exorare. Vt ſcꝫ oret deū. q̄ nu/
dis veſtitū. ſitiētib⁹ potū tribuat ꝛ ſic de ſingl'is vt cu
iuſq̄z miſerie miōrditer occurrat Conſimiliter ꝛ opa
miſericordie ſpiritualia impendere poteſt. ſi deum o
ra t vt doceat ignorantes. corrigat corrigendos ꝛc̄. ꝑ/
currendo. Et vt poſſit homo omnes eccleſiaſticos
ſtatus ꝑcurrere debet pater noſter ſtatib⁹ ſeptem ꝓ
vt ſupra in ſcala cōtonis in gradu oblatiōis ſignatū
eſt applicare. Vel aliter ſingulis ſtatib⁹ ſuccurrere.
Preſertim pro vniuerſali eccleſia debet exorare. vt
deus eam conſeruet dilatet hereſes ꝛ ſciſmata tollat
ꝛ contra turchos ꝛ omnes infideles defendat. Pro
quo plurimū deſeruit deuota illa lethania quam ve/
nerabilis pater Carthuſieñ compoſuit contra thur
cos in baſilea. Orandum eſt iuxta bernardinum pro
mortuis. pro impiȷ̄s. pro iuſtis ꝛ pro ſingulariter in
orōne commiſſis. Ecce latiſſima eſt hic exercitatio.
vnde non eſt cuiq̄z cauſari q̄ eo euagetur. quia neſ/
ciat in quo debeat exercitari. Et ſic in feſtis orōne in
uicem iuuare ſignatum eſt in veteri lege vbi dicitur.
Ite ꝛ comedite pinguia. Et poſt. Et mittite partem
his qui non habent. Sicq̄z collectam ī feſto fecit nee
mias Et in nouo teſtamento Jacob⁹ apoſtol⁹ iuſſit
Orate ꝓ iuicem. quod maxime conuenit religioſis. q̄
ſunt quaſi quidam inter deum ꝛ homines mediato/
res. Nam ꝛ hoc meritorium valde Quo enim oratio
communior ꝛ deo gratior ꝛ homini vtilior. Dine
Criſoſt. Si pro te ſolo oraueris ſolum meritum tuū
poſſidebis. ſi vero pro omnib⁹. omnes quoq̄z pro te o
rabūt. Eya igit̄ h̄ exercitiū nō intmittam⁹ ſed pro in
uicem maxime in dñicis orem⁹

¶ Qualia meditabilia dominicis aſ B
ſumenda. ¶ Mēbrū. iiȷ̄.

Reliquie cogitationis diem feſ
r tum agent tibi. pš.
Si cui poſt omnia ſuꝑiora expleta exer
citia tempus ſuꝑfuerit non opus q̄ ocio vacet ſed ꝛ
his verbis pſalmiſta latius aliud exercitiū ꝓpōit. ſ. vt
inſiſtat meditationi ſacre. Quam poteſt ex trib⁹ illis
libris formare: vnde frater ille ſolet ſe exercere Scili
cet ex libro rubeo meditando charitatem ꝛ paſſionē
chriſti. Ex nigro peccata ꝛ penas inferni. Ex aureo
gaudia celi. Que potiſſimū ſunt tunc cōmemoranda
cum in eorum tipū dominica dies ſit inſtituta Egre
diatur itaq̄z de papilione corporis ſtet in oſtio men/
tis. aſcendat in montē abarim cōtemplet̄ celeſtis glo
rie locū. videat cōſortium. contemplet̄ ſiderum orna
tum. Et horum cōſideratione liqueſcat ita vt diſſol/
ui cupiat cōcupiſcat ꝛ deficiat in atria dei. De huiuſ/
modi cōtemplatione que ſunt conſiderāda ꝛ qualia
patet infra Et quia dominica dies ſingularit̄ appli
cita eſt cultui dei. ideoq̄z ꝛ tunc vacandū ꝛ dei contē/
plationi aliquantiſper intendēdum. Juxta illud. pš
Vacate ꝛ videte quoniā ego ſum deus Et quia du
plici via ad illā cōtendit̄ ſcꝫ ꝑ poſitionē et ꝑ abnegati
onem nitatur nunc hac nunc ſerpere illac vt vel pau
lulum contempletur de indiuidua trinitate.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Nõ ſit ſcrutator maieſtatis. dimittat altiora hũilit' ꝛ deuote retractet deuotiora. In primis fidem de ſã cta trinitate fideliter actuet. Secũdo increatã im/ menſam ac mutuã ſupincõprehenſibilis trinitatis dilectionẽ fruitionẽ cõplacentiã deuote retractet.

Deinde tertio ſingulorꝫ ac omniũ ſimul ꝓprietati/ bus ꝑfectiõibus ex intimis cõgratulet' ꝛ cõgaudeat Et ſic tandẽ ipſum talẽ ac tantũ oret: laudet: ꝛ ſuꝑ/ glorificet ſeq3 totos illi i pendat offerat ꝛ reſignet et illi vniri exoptet. Qui hĳs vĳs ſe circa benedictã tri/ nitatẽ exercitauerit deuotiõe implebit' ꝛ vera ſabba/ ta colit. De hui⁹ ſuꝑbeatifice trinitatis cõtemplatio ne Dyoniſius carthuſ. deuote in de ↄtemplatõe ſcri bit. Et dñs Nicolaus de Cuſa cardinalis tractatulũ fecit de duplici p̄nominata via cui titulus ẽ de ſcul/ ptore ꝛ pictore. quorꝫ vn⁹ in ſuo oꝑe demit: alt' ſuꝑ/ addit ꝛc̃. Hec vtcũq3 tacta ſufficiãt. Nã ꝛ ſupra que dam de cõtemplatiõe dei ſunt aſſignata

De poſtremo exercitio ſc3 propoſitorum innoua/ tione — Membrum quintũ

Vir prudens diriget greſſus ſuos. Prouerb xx. Poſtremũ ꝛ finale diei dominice exerciti um eſt innouatio propoſitorum. iuxta quod ſapiens hortatur. Nam finis eſt ꝛ principiu3 hebdo made. ergo tunc debet homo preſtituere qualit' tota ſeptimana ſe vult habere. Hoc enim neceſſariũ val de. Qui enim nil de futuro ꝓponit in omnia incau/ tus incidit. ergo nõ proficit Nam et multa ſunt que ad crebri⁹ propoſita innouãda nos inducere poſſunt que ſupra in examinatorio cõſcientie vtcunq3 tãgũ/ tur Debemus aũt in proponendo hunc ſeruare mo/ dum. Primo enĩ debemus vitia quibus infeſta/ mur cõſiderare. deinde cõtrarias virtutes propone re et firmiter in vnione alicuius virtutis domini no ſtri ieſu chriſti emendam ſub penitentie impoſitiõe ſtatuere. Et quia a nobis nil poſſumus debemus a domino et a ſanctis diligentius petere vt nobis ve/ lint in hĳs ſeruandis aſſiſtere. Et quoniam pleriq3 multa proponũt de ſe fidentes. facile a propoſitis de cidunt quoniã deum nõ inuocant. Poſtq3 ãt homo ſic deum exorauerit nitatur quantũ poterit quotiẽs deciderit: quotiẽs recidiuauerit propoſita renouet re ſurgere conetur. Qui ſic egerit nunq3 ſine profectu erit Jugis enim ille ad perfectionẽ conatus illi profe ctus erit. Nunq3 igitur dominica dies abeat q̃n ſint propoſita innouata. Nam et preter propoſita quoti diana quidam habent propoſita ſeptimanalia ꝛ mẽ ſurnalia et annua. de quibus ſilemus breuitat' cau/ ſa. Quotidiana propoſita poterint eſſe vt homo pro/ ponat iſta

Nã oĩa ſoli⁹ dei laudẽ ꝛ gl'a3 ĩ oĩbꝫ ꝛ ſuꝑ oĩa q̃rere
Ab oĩ offenſa eius velle precauere.
Scd̃m dei p̄cepta ↄcilia r̃gulã ꝛ ſtatuta ꝛ ꝓpoſita
.ſ. Cõcupiſcẽtĳs malis viriliter reſiſtere ꝛ vitia era/ dicare
In virtutibꝫ proficere
— vivere

Ordinabiliter viuere ad { deũ ꝛ p̄latũ / ſeipſum / proximũ

Septimanalia autem aut Menſurnalia propoſita poterint eſſe quando homo proponit deuincere par ticulariter aliqua vitia vt dicitur in deſtructorio vi/ tiorum infra

Horꝫ ãt ꝓpoſitorꝫ ↄſuati ua ſunt { Frequẽs innouatio. / Deuota oratio / p̄nĩe certe iniunctio / Crebra examĩatio.

Scio ſunt quibus hĳ qui magna proponũt ꝛ facile decidunt ſunt deriſui. ſed viderint illi ſibi. Si hĳ q̃ tam diligenter proponunt et propoſita innouãt de/ cidunt. quid queſo de hĳs qui nihil fixi proponunt. Valde eis verendũ ꝙ nihil proficiant qui nunq3 ca/ dunt quia qui imbellis manet hunc nõ ſternit hoſt' Illos temptare: illos deĳcere diabolus negligit q̊s q̃ eto iure ſe poſſidere nouit. Incipiant et ipſi ſacra ꝓ/ ponere ꝛ vbi lapſui propinquauerint ceſſabunt cete ros deridere. Hec de dominice diei exercitĳs prolix/ ius diximus vt plurium qui ſe neſciſſe aiunt quid in feſtis agendũ q3 fabulis vacandũ. ora obſtruamus Tam eſt enĩ horum exercitioru3 copioſa materia ꝙ non iam exercitia ſed deficient tempora. Omnibus tamen exercitĳs preſtat deuote horas ſoluere. ꝛ debi ta deuotius reddere. Ingratum enĩ eſt quicquid ob tulerimus neglectis hĳs que debemus

Hec ſunt ferie domini ſancte quas cele brare debetis temporibus ſuis. Ubi viſum eſt de exercitĳs dominica libus in genere. annotandũ eſt de qui buſdam domini ferĳs et feſtiuitatibꝫ in ſpecie. Suadet enim dulciſſimus ille Bernar. iu xta diuerſa tẽpora etiam immutanda exercitia quẽ/ admodum et ſuos cantus innouat eccleſia Repre/ ſentat autem eccleſia per anni circulum quintupli/ cia tempora ſcilicet

deuiatiõis ab adã vſ3 moyſẽ	a moyſe vſq3 ad chriſtum	inter vtrũq3	recõcili ationis	pegrĩa tionis
Deuiat.	ac reuocãs.	mediũ.	placat.	pegrinans.

De horum temporum diſtinctione quando incipi unt vnde ſumuntur quomodo officiantur declarati/

one pulchre in rōnali diuinorum ⁊ in aurea legenda
Unde de hijs traſimꝰ Unſi dicimꝰ qđ et docet vene
rabilis ille pater Theodoricꝰ herten ꝙ deuotꝰ ōbet
ſe hijs tꝑibus vt verꝰ eccľie filiꝰ ꝯformare ⁊ exercitia
ſua ad illa applicare vt ſic ſemꝑ poſſit deuotionē in/
nouare. Et qui volet ſe ſic exercitare ꝯſiliū eſt ꝙ alti
oribꝫ ſtudijs ſepoſitis ſtudeat illa in quibus de feſtꝫ
agitur legere. vt Aureā legendā. Rōnale diuinorum
⁊ hmōi. Et in libro ſpūalis gratie mechteldis inueni
untur deuotiſſima exercitia ſm hec tꝑa eccleſie. Hu
iuſmodi ſi quid nobis cōſilij eſt ſuademꝰ ante feſta
inſtantia ſtudere inde meditatiōis materiā ſub fa/
ſciculo quodā colligere ⁊ exercitia formare q̄ volet in
nouis feſtis nouā deuotionē ſentire. Nō hec dico pro
prio ductu/nec ſpū mei capitis. ſed certis edoctꝰ exꝑi
entijs. Qꝫ pleriqꝫ q̄ ſic feſta preueniebāt mirā tūc de
uotionē ceteris in ſua vetuſtate torpentibꝫ ſentiebāt
Sicut etiam de quodā ſcribit in de vita dñi Ludol/
phus carth. Et vt occaſionē demus ſic agendi paucꝫ
quedā exēpla ſubnectamꝰ primū de Aduentu

E ¶ Exercitia in aduentu aſſumenda ¶. §. primꝰ.

Aduentus dñi appinquabit. Jacobi. v. Eccle
ſia ab hoc tꝑe reuocationis ſua officia incho
at. Qđ tempꝰ deuotiſſimū eſt ſi fuerit q̄ acu
tis cōſiderationū dentibꝫ premat. ſi fuerit q̄ dignis
exercitijs illud ornet. Cuius tꝑis dulcedinē q̄ volet
perſentire debet diligenter ex prenotatis ſtudijs ſi/
bi ꝓuidere vt noſcat a quo inſtitutū ⁊ inſtitutionis
ipſius rōcinia. Ut colligat ſibi certa ⁊ ſufficiētia huiꝰ
tꝑis meditabilia. ⁊ vt habeat huic tꝑi cōformia exer
citia. Plurima aūt ſunt exercitia quibꝫ tꝑs illud po
terit ornari. Unū pre ceteris ⁊ nomē ⁊ eccleſia videt̄
cohortari. iuxta illđ Preparare in occurſum dei tui
iſrľ. Quod ē occurrere dño venturo. Variꝰ aūt pote
rit eſſe hic occurſus ſm ꝙ variꝰ eſt: qꝛ hñ quadruplex
eſt aduentꝰ dñi. Sed multis omiſſis dꝫ hō exerciti/
um ſuū ſumere ſm cauſas inſtitutiōis. Unde ꝑmo
poterit tꝑs illud intelligi inſtitutū tanq̄ ꝑparatori
um ad iminens illud ſublime (natalē dñi loquor) fe/
ſtū Magnꝰ em̄ feſtus ille dies. nō ſine magna q̄daꝫ
cordis ꝑparatione excipiendꝰ. Qua cōſideratiōe ha/
bita debet deuotꝰ exercitiū purgatiuū aſſumere vt ſic
mūdus mūdi pueri poſſit celebrare natalē. debet fa/
miliā (ſenſus loquor) ſub diſciplina reſtrīgere. ⁊ mē/
tem virtutū veſtimentis vt maximꝰ in ſermōe docet
fulcire. Uñ ſm libellū q̄ intitulat̄ Brūs vir poterit
ſe exercere. vbi docent̄ eradicari vitia ⁊ inſeri virtu/
tes Secundo ꝑt tꝑs illud quaſi gratitudini intelli
gi adaptatū. Et ſic debet hō exercitia ordinare vt ſtu
deat ſuꝑ tam ineſtimabili bñficio grās agere. Quo/
tidie ſcꝫ cū gratitudine iuxta Bern̄. aduētus circum
ſtantias. cōmemorando deuotiꝰ ſolito officiū explen
do diuinū. Ut ſic vbi gratus ſuꝑ acceptis fuerit am/
pliora in ipſa ſolēnitate ſuſciꝑe mereatur. Tertio
ſtudebit ſe hō diligētiꝰ ꝑparare. vt poſſit ſpiraliter ve/
nientē chriſtū cū gratie icremēto ſuſciꝑe vñ dꝫ interi
us circa ſpūalem aduentū ſe exercere De quo paſſim
in ſermonibꝫ illiꝰ tꝑis ſcti ſcribūt. ꝑſertim ſoccus et
Jordanus. vnde ⁊ de q̄ttuor aduētibꝫ. q̄ttuor roſa/
ria cōfecta ſunt

¶ De exercitio in ſolēnibus preſertim in natali dñi.

Sic ⁊ aduenīēte ſolēnitate ipā na ¶. §. ſcđs. F
talis deuotiſſime debet ſe apꝑare vt digne eā
poſſit celebrare. eā cōſiderationibꝫ orōnibꝫ vt
Franciſcus ſcrūs ꝓueniēdo. vt ſic cū illis mereat̄ gra
tiā dei ſentire. Ad qđ hortamur. Exodi. xi. Habebi
tis hūc diē in monimentū ⁊ celebrabitis eā ſolēnem
dño in generatiōibꝰ vrīs cultu ſempiterno Ad dici
aūt cuiuſqꝫ marie ſolēnis ſolemnitatē ꝑagendā tria
in primis cōcurrūt ¶ Primū vt vota q̄ debētur de
uotius exoluātur ¶ Alterꝫ aūt reliquie cogitationis
ad diē feſtū ꝑagendū recolligātur ¶ Tertia vt deuo
ta exercitia ad diei decorē aſſumātur. Propter ꝑmū
debet hoc eccleſiaſticū officiū ꝓuia meditatiōe ꝑuol/
uere. propter ſcđm deuotas meditatiōes diei cōgru
entes aſſumere. Propter tertiū deuota exercitia fe/
ret ille feſtiuū et ſolēne quid intꝰ in aīo ſentiret. Ex/
ercitiū aūt in natali agendū euangeliū docet qđ nob
paſtores puerꝫ natū viſitātes imitādos ꝓponit. Ad
quorꝫ inſtar debemus nos mēte bethleem tranſire ⁊
preſepiū pueri viſitare Habet̄ ſupra hoc formatum
roſarium.

¶ De alijs varijs exercitijs varijs tꝑibꝫ aſſumēdꝫ

Hoc modo ⁊ in ceteris feſtiuitatibꝫ ¶. §. iij.
dñi debet ſibi hō meditādi materiā ꝓuidere
⁊ principale propoſitū exercere. vt in circūci
ſione dꝫ ſpūaliter ſe circūcidere. debet cū nouo anno G
⁊ nouo nōie ꝓpoſita innouare. Sic in epiphania cū
magis offerre Et purificatiōis ſtudet it ſe expurgare
⁊ ſic de alijs. Sic vbi aduenerit tꝑs acceptabile vbi
dies occurrerint ſalutis debet exercitia cauſe inſtitu
tionis cōformare. Ut cū dño deſertū ingrediat̄ ⁊ ie/
iunet in. xl. vt ſe ad paſca ꝑparet. Ut deuotiꝰ ⁊ tena
cius dñice paſſiōis inhereat meditatiōi. Sic in pa
ſca cū dño reſurgere ⁊ in nouitate vite ambulare. vt
apľs exhortat̄. ⁊ ſic de alijs. ſicut videre eſt in Roſa
rū ortulo vbi de ſingulis feſtiuitatibꝫ xp̄i ⁊ marie ha
bentur ſingula roſaria. Et liber hic vt occaſio ſapi
entibꝫ det̄ vel vnū circa feſtū ntiuitatis dñi exercitium
cū annexo roſario loco exemplaris aſcribere. Cuiꝰ
inſtar de ſingulis feſtis poterit ⁊ alia formari.

¶ Exercitiū circa natalē dñi pro exemplari ad formandū ſimilia circa alias feſtiuitates exercitia.

Tranſeamus vſq₃ bethleem Luce. ij. Innuitur in verbis iſtꝫ euā geliꝫ exercitiū dulce ⁊ frugiferꝝ ī diebꝫ natal' dn̄i potiſſimū exercitā duꝫ de viſitando ſcꝫ dn̄e puerperiū atq₃ dulciſſimi pueri dulce more paſtorū illorꝝ crepundiū Debet (vt hortati ſunt priores ⁊ maxime poſt Bernar. ludolphꝰ in vita dn̄i) q̄libet aīa fidelis atꝫ religioſa a die ntitatꝫ dn̄i vſq₃ ad purificationē puriſſime virgis vel ſemel ī die apud p̄ſepiolū dn̄am viſitare. puerꝝ ieſū adorare. ſalutare nutriciū ⁊ virgineū ioſeph ⁊ ſic de paupꝫtate. humilitate ⁊ afflictiōe ipſorꝝ pie meditari. Hec ille. Nouerūt hoc plures ſed nō oēs exequūtur. eā potiſſimū ob cām. q̄ mōi ⁊ praxis id exequēdi ignorātio₃ res. Ut igit' modū ⁊ praxim vtcūq₃ tradamꝰ tria ꝑ ordinē ſeriatim de hoc exercitio tangenda.

	Inductiua	incitantia
Scꝫ	tempora	cōgruentia
	practica	expedientia

¶ De primo nota q̄ plurima ſunt q̄ poterūt nos ad huiꝰ exercitij frequētationē inducere q̄ breuitatꝫ cauſa libet ſub verſiculo cōplecti

paſtorꝝ euāgeli corꝝ ⁊ multorū deuotorꝝ	nā crebro aſcē dēdū domū dn̄i teīꝰ mōtē ħ ē bethleē docēt	neceſſariū vt ſimus grati	q₂ in de cō ſeq̄rmur plura bōa

Exemplum. te ſcripta monēt. opus. vtile vt viſitemus deū propter nos puerum factum. iuſtum.

Immo declarat hupertinꝰ q̄ ea que mouere ſolēt homines ad eūdū de citate in citatē hic maxīe ↄcurrūt Sunt aūt iſta

Prio dēmꝰ currere ad videndū noua facta. ħ nouū fecit dominꝰ ſup terram	ſcd̄o ad ſtupēdū ꝑ p̄t mirabilia q₂ ſtupor ⁊ mirabilia fcā ſūt	t'tio ad emendū₃ nec̄ria q₂ panē āgelorū cibum vite
Itꝫ cernas.	ſtupeas.	vt emas.

Quarto ad gaudendū ꝑꝑ ſolatia. q̄d ſolatio ſiꝰ q̄₃ videre deū puerꝝ gaudes.	Quinto ad diſcendū vtilia q̄bus pellitur ignorantia. doceatis.

Quiſq̄s ergo noua audire geſtis. q̄ſq̄s videre mirabilia cōꝑare tibi neceſſaria. cernere gaudioſa. accurre cū paſtoribus in bethlehemiticū tugurīū. aſcende cū yſaia in montē dn̄i ⁊ ad domū dei iacob ⁊ vide illic q̄ v'bū caro factū. Hec de inductis. ¶ De tpe ad hoc ſtatuēdo ⁊ p̄figendo hoc dicimꝰ q̄d nihil ſuper ħ a nobis diffiniendū. Eſt eni cuiq₃ (vt comicꝰ ait) ſuꝰ mos. tantū ſibi q̄ſq₃ p̄figat tpꝫ certuꝫ ne aliq̄n dies trāſeat q̄ intermittat exercitiū tam piū. Uerꝫ tn̄ paſtorib₉ noctu id r̄uelatū ⁊ circa mane p̄ſepiū. Nā et exitus matutini ⁊ veſpꝫe delectabis. Et hec aptiora ſūt vacationis tpꝫa ſ'm Hieroni. ¶ De tertio autē ⁊ principaliꝰ intento. de mō ſcꝫ viſitandi ieſu p̄ſepiuꝫ hoc dicimꝰ q̄ ſ'm variā q̄litatē exercitantiū diuerſus poterit aſſignari modꝰ Nam incipiētib₉ ↄuenit exercitari in ſenſu vt ſcꝫ materiale p̄ſepiū aut imaginariū preponāt. illud agitēt illi ſe tenacius affigāt. quaſi corā eſſent in oib₉ ſe gerēdo. Sic beatꝰ frāciſcꝰ (vt legit' in eccl'ia p̄ſepe cū aſino ſtatuit ꝓ rudiū incitatione ⁊ ſic feſtiuitatē hāc excoluit. Magis affectꝫ ⁊ ſtudioſiorib₉ cōgruit affectū fouere deuotis meditabilibus lectiōib₉ ⁊ orōnibus ſeraphicis et affcūoſ feſcenninis carminib₉ q̄lia plura hn̄tur. Quale ⁊ hic pꝰ roſariuꝫ ſubnectimꝰ q̄ ſententijs ē plenū ſenſu grauidū ⁊ deuotioni valde accōmodū hn̄s determinatū moduꝫ inchoandi ꝓgrediendi ⁊ terminādi vt pꝫ intuenti Studioſiorib₉ aūt et magis doctis nō ſatis ē lacte veſci opus ſolido hn̄t cibo vt ſcꝫ meditationis et ↄtemplationis tanta circueant miſteria opis tanti. quod ad recogitandū dulciſſimū vtiliſſimū ſil' ⁊ ſublimiſſimū ⁊ venerendū Et hmōi ſunt cogitationum reliquie q̄ vere feſtū agunt diē. Ut ergo hijs nō deſit meditandi materia breuiter quedā₃ ⁊ affectuoſiora annectimꝰ meditabilia. ⁊ ne modū excedamus (ē em̄ abyſſus ⁊ puteus neſciens exhauriri miſteriū feſtiuitatis huiꝰ) ſub nūero roſarij per v'ſus nos reſtringimus vt ſi meditari nō libuerit ſaltem ꝑ moduꝫ roſarij. Hec punctula ante ſingulas ſalutatiōes angelicas p̄mittendo legat vt vel ſic deuotionis affectum eliciat Et poterit legi cū ſalutatione angelica p̄mittēdo ſingulis Aue benigne ieſu vel huiuſmodi. et de ioſeph. Aue ioſeph ſancte matris dei ſponſe.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ In primis igitur meditari volenti de natiuitate domini occurrit commemoran da ipſa hiſtoria cum expõne varia que hic tangitur in ſumma

¶ Primo meditã dũ quõ ioſeph aſcen dit cũ maria ꝓgnãte z grauida z compa/ tere in itinere laborã ti Attendendo vnde ꝙ quare quõ zc̃. aſcẽ dit.	Deinde quomodo cõ pletis diebus peperit filium ſuum primo/ genitum conſideran do partus gaudium miraculum z ſtupo/ rem.	Tercio vide matris virginis obſequioſi/ tatem. quia pannis inuoluit in preſepi re clinauit educauit. D attende ꝙ dulciter z ꝙ reuerẽter.	Quarto quõ ãgeli ã nũciant partum. ꝙ vere z efficaciter ꝙ ꝯ grue z letanter can/ tantes glãm deo	Tandem attende ꝙ bus chriſti partus re uelatur quia paſtori bus z ꝙ feſtinãter ve nerunt ꝙ gratulãter inuenerũt ꝙ ſupplici ter adorauerunt glo/ rificiauerũt

Aſcẽdit.	Peperit	ſeruit	pandunt	veniũtꝗ.

Ubi ꝯmemorata eſt hiſtoria offerũt ſe me ditãde figure z ꝓpħa rũ oracl'a cũ applica tiõe ꝯgrua. Quoꝝ h ¶ qͣdã ponũt

Primo ꝙ lux eſt fac ta Juſtis z in regiõe z vmbra mortis ſedẽ tibus eſt orta Et no ua lux iudeis oriri vi ſa eſt.	Secundo ꝙ rubꝫ ille moyſaicus ardens in combuſtus eſt quia mater z ꝟgo eſt que parit.	Tercio verꝰ ille ſamu elvẽit i citatẽ bethleẽ vt totũ genꝰ hũanũ i regẽ vngat Et fr iſrl' mutato hitu ingreſſꝰ eſt plium.	Jã ꝟga aarõ floruit z fructuꝫ edidit Ueri/ tas ꝗꝫ de terra orta eſt. z terra nr̃a dedit fructum ſuum	Sic etiam ꝯmemo/ rãda ſunt oracula ꝓ phetaꝝ de hac ntita te ꝙ multa ſunt valõ in yſaya z alijs.
Lux	Rubus et	ſamuel. rex	ꝟgula. terra	prophete

Jã ꝯñter ꝯſideratio extenditur Et ꝑmuꝫ ꝯſideraꝭ ntitatꝭ xp̃i ꝗlitas cũ laude z ma gnificatiõe Nã talꝭfu ¶ it ſcꝫ.

Primo vtilis z com modoſa noſtri lapſꝰ reparatiua. intellec/ tꝰ eruditiua. affectus inflammatiua z om nis boni datiua	Secundo mirabilis z mirifica Stupor e nim z mirabilia ſũt in ea facta vt ptꝫ ĩfra qnia ſupra rõnem na turam z ꝯditioẽm	Tercio leta letiſſime excepta. ſine dolore facta Germinãs em̃ germiãnit letabũda z laudãs	Quarto honeſta. vt quia fuit ſine crimie ſine pudore vbi ma/ ter virgo. puer deꝰ	Poſtrẽo gratioſa id eſt gratis nõ noſtris meritis exhibita deꝗ bꝫ õĩbꝫ apl's Apparu it gratia dei ſaluato/ ris zc̃.
tilis.	et mira	iocunda.	decoraꝗ	gratis

Hinc iã attẽdenda eſt circũſtantiarum bꝰ ntitatꝭ ꝯgruitas

Et primo quo ad lo/ cum. quare ſalicet in iudea. in bethleem ĩ diuerſorio z in preſe/ pio.	Secundo quo ad tẽ/ pus. quando ſcilicet naſcitur. quo anno. menſe. qua hora. cur ĩ nocte. cur ſb edicto	Tercio ꝙ ad collegiũ .ſ. q̃re mr̃ ꝟgo. cur ie ſus infantie tenerio ris. cur panditur an gelico ꝯcentu	Quarto ꝙ ad ĩiurias ĩꝯmodoꝝ oĩa ei ꝙ pa tiť ſe miſterijs plẽa p uꝰ fit vt creſcas. liga ť vt vicula tua diſrũ/ pat. friget vt charita tem accendat	Poſtremo viõ ꝯgru itatem eoꝝ qbꝫ ptꝰ reuelaꝭ quia paſtori/ bꝫ. qꝛ vigilãtibꝫ Que ſunt grauida miſte/ rijs.
Cerne locum	tempus	cuneum.	paſſum	venientes

Nunc videnda eſt mi rabilitas Et ꝑmo ex ꝑte prolis naſcẽtis

Nam hic ops illa õni potentia eſt infirma ta dum infirme car/ nis pallio eſt circum amicta z faſcijs liga ta vt nos roboraret.	Hic iuſticia ſubijt re atum pater em̃ eũ fe cit pro nobis pctm̃. z pro nobis factus eſt maledictum vt nos iuſtificaret.	Sapientia hic abſcõ dit lucem z admiſit i fantilem ſimplicita/ tem vt nos illumina ret.	Uerbum immenſuꝫ eit abbreuiatuꝫ. ver/ bum per quod facta õnia caro factum Et verbũ ipm quo õnia dicũť infans dictũ	Sic em̃ r galis ptãs in ſtabulo offuſcata. opulentia depaupa/ ta. Eternitas tpalis facta Celſitudo incli nata D ꝗlia ſe z ꝗta
mnipotens	iuſtus	ſapiens.	verbum	latet z rex

Hic annectūẜ mirabilia ex pte virginis pietis.

Nā ſicut ↄcepit ſine ſemine ita pepit clauſa ſine corruptione ⱴgo manens perpetua nec primam ſilem viſa nec habereſequētem.

Non ſolum ſine corruptiōe ſz etiam ſine crimine ſine dolore euacuans maledictionez eue.

Tercio vterus filium continēs minor cōtento fuit. celo capatior ⁊ latior terra cōtinēs quem nemo capit

Quarto mater pariens poſterior fuit ſuo partu. Ante em̄ ſcla ille deus. hec in tempore facta.

Poſtremo quia ipſa quodāmō potentior apparuit deo. Nam ipſa fecitꝗ ipaſſibilis patereẜ. altiſſimꝰ hūiliareẜ qđ añ impoſſibile fuit.

Clauſa. dolore carens minor eſt poſtrema potēs plus

Iaz tertio ſubnectūẜ mirabilia ex pte ćaẜe vniūſal'. In om̄i em̄ ćaẜa fcā ſ̄t mirabilia ſumo miraculo atteſtantia.

Primo in creaẜ eſſe tm̄ hñtc nam terra (vt fertur) tēplum pacis deiecit. fons olei pſlurit. Aer ſtellam ⁊ claritatē ēmiſit tres ſoles in celo viſi.

Scđo in ſenſum etiā hñte vt in animalibꝫ Nam bos ⁊ aſinꝰ vt pie creditur dñm ſuū cognouerūt etiaz ad litteram.

Tertio in vitam tātum ⁊ non ſenſuz habēte Nam vinea engaddi floruit ⁊ frcm̄ pdnxit.

Quarto in hōibꝫ etiā rōnabilibꝫ vt ī paſtoribꝫ. ſibilla ⁊ octauiano ⁊ ſodomitis

Quito in āgelicis creaturis q̄ pꝛtum pdiđrūt nouas illuminationes fecerūt cātica decātauerūt. obſtupuit ḡōnis creatura

Eſſe tenens ſentit viuens homo q̄ꝫ āgelꝰ hec dant

Hic ponūtur q̄dam circūſtātionalia pro mēte ad deuotioēm inflammādo. Qđ fit ſi conſideres

Quis qualis ⁊ q̄tus hūc natum pueruz ⁊ datum filium dedit quia trinitas ipſa ſācta deus quo nihil maius melius ve

Scđo quale ⁊ q̄tuz donum quia nobiliſſimū vtiliſſimuz ⁊ q̄ pt grādius eſſe nullū filiū qppe ↄſubſtātialem coequalem

Tertio ẜ tā vili hōīcl'o ⁊ ñ ſolū īdigno ſz ⁊ imerito ⁊ ad h̄ iīmito. Et ḡtuita bonitate. pp nimiā charitatē. nullo merito

Quarto ql'r dedit q̄a tā affectuoſe ⁊ libentā ↄgrue ⁊ ↄueniēter tā frcūoſe ⁊ vtil'r dās puer nō virꝫ

Quinto ad q̄đ q̄z in oēz ōſiđrabilē vſuz ī ſolaciū pegriātiōis ↄſiliū directiōis. ẜmediū curatiōis. O gratias tali dño.

En quantus. quantum. cui dat. cur. quomodo. ⁊ ad quid

Hic iam ponūẜ q̄dā ad ↄpatiendū puero īductiua Nō em̄ rite congaudbimꝰ niſi añ cōpaſſi eidē fuerimꝰ Cōpatere ḡ

Primo pꝑter i*modoꝝ q̄ ꝑtulit mltitudinem ⁊ acerbitatem paſſus eſt em̄ aeris ītemperiem loci duriciem frigore conſtrictus duro in preſepio locatus.

Scđo vt magis ↄpatiaris attende eiꝰ qui patiẜ qualitatē Quia naẜa nobilis. etate puulus. ↄditiōe tenellus. totus amabilis ⁊ amandus.

Tertio vide eoꝝ propter quos paſſus ingratitudiēm ⁊ indignitatem Quia pro te homine viliſſimo nequā ⁊ ingrato

Quarto attēde ꝙ ei defuerunt ōnia reqſita domꝰ ad inhitandum Cuna ⁊ lectꝰ ad ẜpauſandū. ignis familia ⁊ reliqua ad puerū educandum

Quinto conſidera ꝙ licet grauis ſit dolor eius exterior interior tñ mlto ē maior Extūc ei ⁊ tūc crucē geſtauit in mente.

Quāta tulit. qualis ob quos deſunt. dolor intus.

Sz qꝛ parūm pdeſt ↄuota meditari ſi ei non ſtuduerimꝰ nos ↄformare Immo nil pderit eiꝰ icaẜatio ſi nrā ñ ſeqẜ imitatō iō

Primo diſce flere peccata propria cum iſte mox natus plangit aliena Quomodo rideamus flente ſuper nos ſapia patris.

Scđo cū puulo puulꝰ eſto. ⁊ cuz hūiliato humiliare Cuiꝰ in ōnibꝫ mira lucet humilitas.

Tertio pauptatem āplectere quā ille mox natus inchoauit. cōuerſando cōtinuauit moriēdo ↄſūmauit.

Quarto ſeueritatē ne te ames aōre curioſz dura pferas Et cū puero puer ñ ſeſu ſz malicia efficere ⁊ ↄditiones pueri aſſume

Poſtremo cum maria puez hūc. iuolue reclina. leua. balnea. cuſtodi ſpūaliter ⁊ alia officia exhibe

Flens humilis pauper. ſeuꝰ. puer. eſto. miniſtra.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Ecce habes iã roſariũ latiſſime p̃iter ꝛ deuotiſſime materie cõtentiuũ. q̃ poteris te exercere aũ xp̃i nati crepũdiũ qđ cuiuſq3 ſtudio relinq̇m⁹ pſequendum vt ſic hm̃oi cogitationũ reliquijs xp̃o agas diẽ feſtũ Et licet modos hos diſtinxim⁹ ſm varietatez exercitantiũ triplicẽ. Poterit tñ oĩbꝫ tribꝫ mõis q̃libꝫ aĩa quaſi triplici funiculo ſeſe ad xp̃i p̄ſepiolũ alligare. ꝛ ſm oẽs vires ſe ad xp̃m puez cõuertere. Scđm vim ſenſitiuã imaginarie. vel etiã corã materiali p̄ſepio ſe ponẽdo. Scđm vim intellectiuã hm̃oi pia meditabilia ſm roſariũ retractãdo. Scđm affectiuã p iũbilo ſũ canticũ ſe inflãmando. Hec aũt dicim⁹ p ſeſtiuitate dñici natal' vt ꝛ in ceteris feſtiuitatibꝫ ſilez exercitatiõis pie formã inſinuem⁹. vt ſic exercitemur in feſtis tp̄is. vt ad feſtũ p̄ueniam⁹ eternitatꝫ. Uez iã nũc carmẽ p feſcẽninis ad p̄ſepũ viſitationez ſubnectem⁹. canẽdũ ſub nota Dies eſt leticie.

¶ **Excitatio anime accedentis**

Eya mea anima
bethleem eam⁹
virtute magnanima
puerũ queramus
verbũ ineffabile
Angelis mirabile
cubans ſinu patris
obiectũ amabile
ſemper contemplabile
datũ fide matris

Orõ ad mariã ꝛ ioſeph.

Uirgo pudicicie
throne deitatis
Et ioſeph nutricie
ieſu paupertatis
me indignum famulum
ducatis ad ſtabulum
mei creatoris
Tundã tintinabulũ
laudis. et cunabuluz
voluam vi amoris

Captatio bñiuolẽtie

O puer dulciſſime
omnibus optate
veniſti gratiſſime
ſalutis legate
Te vatum oracula
te legis vmbracula
exortum teſtantur
polus tell⁹ maria
laude multipharia
tibi adiocantur.

Captatio bñiuolẽtie a ↄpatientis ↄqueſtiõe

Deus q̇d iaces ſtabl'o
omniuz creator
vagiens cunabulo
mũdi reparator
ſi rex. vbi purpura
vel clientũ murmura
vbi aula regis
hic oĩs penuria
paup̄tatis curia
forma noue legis

Uox ieſu reſpõdẽtis

Iſtuc amor generis
me traxit humani
Qđ ſe nota ſceleris
occidit prophani
hijs meis inopijs
gratiarum copijs
te pergo dicare
Hocce natalicio.
vero ſacrificio
te volens beare

Excitatio ad cõſiderandã dignationem

O celi attendite
infantis amorem
angeli rependite
laudem ꝛ honorem
verbũ ens altiſſimũ
pulchꝛ q̃3 dulciſſimũ
limo corporat'
verbũ diuiniſſimũ
eternũ ditiſſimuz
ſp̄retũ paup̄atur

Exclamatio p fructũ

O mira dignatio
immenſũ locari
noſtra gloriatio
deũ humanari
o ſtupor o gaudiũ:
hoſtis technas fraudiũ
tuus ludit ortus.
iã orbi quadrifido
tibi gnato feruido.
celi patet portus

Actus feſcẽninorũ

Salue rex principiũ
verbũ incarnatum
effectũ mancipium
indigũ cunatum
Salue ſordẽs ſtabulũ.
Salueto cunabulũ
ſponſi amatoris
tu meũ latibulũ
cõſtruã hic nidulũ
nõ videbor foris

Amoroſa ſuſceptio

Jam te meis brachijs
mi ieſu amplector
ac totis precordijs
tibi cõdelector
cogis me eſtuere
lachrymis effluere
puer effratee
amor ineffabilis
es intolerabilis
ieſu nazaree

Actus latrie

O ardens incendiũ
deus incarnate
aĩe ſuſpendium
tibi deſponſate
omni reuerentia
celi aſſiſtentia
laude te honoro
cũ beniuolẽtia
grata cõplacentia
pronus te adoro.

Actus laudis ex cõſideratiõe circũſtantiarum

O te laudũ milibus
laudo laudo laudo
tãtis mirabilibꝫ
plaudo plaudo plaudo
Gloria ſit gloria
amãti memoria
domino in altis
cui teſtimonia
dantur et preconia
celicis a pſaltis

Orõ pro fructibꝫ natiuitatis huius

O puer dulciſſime
me purges luſtrato
ſurrigas altiſſime
corde inflãmato
redimẽs viuifica
me compuerifica
hoc tuo natali
perfecte ſanctifica
tecũ beatifica
vita eternali

Oblatio

Pater naticiũ.
ſuſcipe ſophie
gratũ ſacrificiũ
manibus marie
corpus ſenſus aĩam.
in viuentẽ victimã
lito ieſu nato
et ſpõſe vnanimã
laudẽ ſuauiſſimã.
libans voto grato

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Incipit feſtilogium de ſanctorũ feſtis celebrandis. et primo de ad hoc inductis

Prologus.

QElebra iuda feſtitates tuas Nã pri⁹ Ubi de dñicis ⁊ dñi feſtis egim⁹ de ſcõꝝ qꝫ feſtꝫ agendũ Ad q̃ꝝ celebrationẽ p̃miſſis ṽbis ꝓpheta hortatur. Circa que duo ſunt cõſideranda. Primũ inductiua. ſecũdum de mõ celebrandi ea

De primo ſciendũ ꝙ plura ſunt q̃ nos ad ſanctorum feſta deuote debent inducere celebrãda ſcꝫ

Uult deus. eccl'ia. iuſtũ. ꝗꝫ op⁹ vtile. digni

Primũ inductiuũ eſt dei volũtas. cui⁹ iuſſa capeſſere fas eſt. Juſſit eñ hoc in ſcripturis vtꝫ ſup̃ Jrẽ qꝫ in pſalmo. Laudate dñm in ſanctis ei⁹. Uult eni adeo ſcõs ſuos deus hõrari ⁊ ꝑ eos exorari vt etiam quedã nõ niſi per eorũ qñqꝫ patrocinia largiat̃. Et h rõnabiliter. vt Gerſon in de mẽdicitate ſcribit. vt videlicet

Sua maieſtas veneret̃ / ordo ſapie ꝯſeruet̃ / fiducia nrã erigat̃ — dũ — ꝑ ſuos exoratur / ꝑ media oĩa modrat̃ / ꝑ frẽs adiuuatur

Secundũ qꝛ eccl'ia illas celebrari inſtituit. vtꝫ de cõſe. diſt. iij. ca. ꝓnunciandũ. ⁊ extra de ferijs in ca. Cõqueſtus. Ubi in ſingulari quedã ſctõꝝ feſta nũerant̃ ⁊ vt dñica dies obſeruari precipiũtur. Rõ autẽ quare eccl'ia ſup̃ dñicos dies alias feſtiuitates iſtituit ẽ.

rõe — Cõfutatiõis / gratificatõis / imitationis — vt — q̃rundã error refutet̃ / ſup̃ bñficijs regratiet̃ / eoꝝ exemplũ imitaretur

Prout plꝫri⁹ deducit Roꝑtus de litio in ſmõe q̃dragesimali. Tertiũ inductiuũ. qꝛ ſanctorum feſta celebrare eſt iuſtũ. Et hoc multiplicib⁹ ex cauſis

Cõgaudẽt fratres. bona dant. res noſtra. ꝗꝫ cauſe.

Primo eni iuſtũ eſt vt eis cõgratulemur. qm̃ ipſi de nobis feſta agũt ⁊ cõgaudere ſolent. Gaudiũ enĩꝫ eſt in celo. ⁊c̃. Secũdo exigit hoc ordo charitatꝫ. q̃a frẽs nri ſunt quib⁹ in ꝓſꝑitatib⁹ aggratulari debem⁹ Tertio iuſtũ ẽ qm̃ multa bñficia ab ipis ſuſcepimus ⁊ bona Quarto ꝓpter ꝓcurationẽ nri hõris Cũ eni ſctõs hõramus rem nrãm agim⁹ ⁊ nr̃m honorẽ procuram⁹. qꝛ eoꝝ feſtiuitas nrã eſt dignitas. Cũ poſtremo digni ſunt ⁊ iuſtum ẽ eos honorare qꝛ in eis oẽs rõnes ſunt ꝓpter quas aliquis ſolet honorari. vt ptãs virt⁹ ⁊c̃. Quartum principale motiuũ eſt nrã nccitas cui ipi ſuccurrere pñt. Nos enim multis miſerijs ſum⁹ pleni. hoſtib⁹ innũeris circumſepti ⁊ oĩ auxilio deſtituti. de celo tm̃ auxiliũ ſperantes. Unde nccẽ habem⁹ leuare oculos ĩ mõtes vt auxiliũ veniat nobis Quintũ inductiuũ ẽ Utilitas ꝓueniẽs ex ſanctoꝝ feſtis digne celebratis q̃ plurima eſt. vt dꝛ in Rõnali diuinorum

corpor excitat̃ | hũilitas orat̃ | mundus ꝯtẽnit̃ | in theologicis firmat̃ virtutib⁹. | via ṽtutꝫ docetur

Hic feruẽs. hũil' ſpernẽs. firm⁹. doceris

Hec paſſim docti in ſcriptis ⁊ ſermõib⁹ ꝓſequũtur

Poſtremũ inductiuũ ẽ ſcõꝝ dignitas q̃ colligit̃ iuxta damaſcenũ tũ ex parte aie. tũ ex ꝑte corꝑis Nã dignitates ex parte aie ſunt iſte

regni coheredes xp̃i | dedit eis ptã tẽ filios di fieri | exercit⁹ xp̃iaõꝝ | oratores p̃roni nr̃i | dei vos amici mei eſtis.

Heredes. nati. ꝗꝫ duces. orant. et amici.

Dignitates ex ꝑte corꝑm ex ſeq̃ntib⁹ pateſcũt. nã ſc ſpũſſcti | neſcitꝫ ꝙ corꝑa vrã ſc tẽplũ ſpũſ ſancti | ⁊ canales gratiarum | ſc ſpi. ſ. q̇b⁹ p̃ dicauer̃t. | r̃liq̃aꝝ et ṽtutum

Celle. tẽpluꝫ dei. fõtes vos. organa. vaſa

Quis iã tantis iductiuis nõ trahit̃ ad feſta ſcõꝝ celebranda Sed ſubnectendũ de modo

De mõ feſtiuandi et feſta preueniendi Capi. i.

NOn eſt ſpecioſa laus in ore pctõris. Eccleſ. xv. Poſtqꝫ paucula p̃miſſa ſũt de inductis celebrãdi feſta. videndũ ẽ de mõ feſtiuãdi. Uerũ qm̃ modus in trib⁹ cõſiſtit. ſcꝫ in exordiẽdo. ꝓcedẽdo. terminãdo. de trib⁹ hijs agi oꝫ. Et primum de mõ exordiẽdi Tũc eni vt dicit autor Marialis ordinate celebrã⁹ quando vigilia p̃cedit in aridis. ⁊ feſtũ in piguibus ſectat̃. Nã ob id ſunt ꝓfeſta inſtituta. vt hõ ꝑ illa preparet ſe ad deuoti⁹ feſta pagenda Ob qđ etiã q̃dã ieiunijs p̃ueniũtur q̃ vigilie dicũtur a cõſuetudine antiqua Uigilie eñ que nocte fiebãt ꝓpter inhõeſtas actiões quib⁹ nox facultatẽ p̃bebat in ieiunia p̃cedentiũ dieꝝ ſunt mutata. et hoc rõnalibus ex cauſ. ſcꝫ

ad feſta celebrãda diſponunt | ſcis ⁊ eoꝝ paſſiõib⁹ | ꝙ ſñ tribulatiõe nõ ꝑueit̃ ad gaudium celorum

Aptãt. cõformant. deſignãt. plura ꝓfeſta.

Et hinc Bernar. pulchre ait ꝙ in ſanctorũꝫ vigilijs neceſſe eſt vigilare hominem ſpiritalem qui eorũ ſolemnitates celebrare deſiderat in ſpiritu ⁊ veritate. Ad hoc enim vigilie p̃ponuntur vt euigilemus ſi in aliquo peccato vel negligentia dormitam⁹ ⁊ preoccupemus faciem ſanctorũ in cõfeſſione vt nos ad ea digne celebranda p̃paremus ab hijs ſcꝫ expurgando ⁊ ad deuotionem coaptando. Nam ob id p̃cipua ſanctorum feſta ieiunijs preuenim⁹. quia quotidie multa peccata contrahimus omnes et offendim⁹ ĩ mltꝫ nec tutũ oĩo eſt celebrandas ſuſcipe feſtitates ſacras

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

maxime maximas.niſi prius abſtinētie purificatiōe premiſſa.quo ⁊ digniores ⁊ capaciores inueniamur ſpūalium gaudioꝝ. Sic em̄ in princincipio iuſt⁹ accuſator eſt ſui.nec niſi a ꝓpria reprehenſione laudes incipit alienas Plurimū em̄ ieiunia hoīem grē diſponūt vt in exemplis ꝑ ſacrā ſcripturā ſatis apparet.

¶ Altera cauſa eſt vt ſanctoꝝ exemplis in paſſiōibꝫ nos conformemus. Dignum em̄ eſt vt ſi cum eis pati non poſſum⁹ vt cum eis vel ieiunemus. Ieiunamus ergo vel in exiguo cōicantes paſſiōibꝫ eoꝝ ⁊ ſi ñ ſimili affecti tormēto.ſilī afflicti ieiunio.vt miſerāte deo etiam corōe eoꝝ ꝑticipes ſim⁹.⁊ in pñti q̄qꝫ ſpūalium ſocij gaudioꝝ. ¶ Poſtremo nō tm̄ conformatio ⁊ ꝓparatio veꝝ ⁊ ammonitio quedam erudicioqꝫ nō parua ſunt ieiunia iſta. Diſcim⁹ em̄ ex hipſo que nam ſit vera via feſtiuitatis eterne. Quid em̄ eſt ꝙ ſolemnia ieiunijs ꝓuenimus.niſi ꝙ multas ꝑ tribulatiōes oportet nos intrare in regnum dei. Indign⁹ q̄ ipe ſolemni leticia eſt q̄ ſtatutam vigilie abſtinētiaꝫ ñ ſeruat Qui em̄ rennuit affligere aiām in vigilia indign⁹ eſt exultatiōe feſtiua. Docent item hec vigiliarum ieiunia q̄ꝫta oīs ſancti paſſi ſunt tormenta ob acq̄renda regni illius gaudia. Que ſi quis aſſeq̄ contenderit vt patiatur etiam ꝓ chriſto oportet. Patet ergo non inutiliter.non ad inſipientiam nobis inſtituta eſſe ieiunia iſta. Sed qm̄ nūc plerorūqꝫ ſolēnia etiā nō gregarioꝝ ſanctoꝝ agūtur q̄ ieiunijs hmōi ob noſtram infirmitatem nō preueniuntur. oportet tamen alijs pijs hec exercitijs preueniri. Unde poterunt cum meliora non affuerint ſequentes gradus exerceri.

¶ ȝ.ꝓmus.

C ¶ Onſideratio excuſſoria
q̄ ꝑpēdas
Quid debeas agere
⁊ cuius celebrare feſta
q̄ te debēt inducere vtꝫ
qualiter opꝫ te ꝓcedere

C ¶ Non opus eſt hec proſequi quoniam ꝑ ſe pateſcūt Ueꝝ qm̄ vt dictum eſt nō eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris ſequitur

Predispoſitio preparatoria qua ſe
hō
expurget
Adornet
diſponet
ꝑ
contritionem
ſenſuū diſcipliātioēm.
orōnem

Poſtquam ſic ſe diſpoſuerit ad ſanctos ſe conuertat per gradum ſequentem.

Cōmēoratio ꝯſiḋratoria
vite
paſſiōis
gl'e
ſcōꝝ ſm hiſtorie veritatē
eaꝫ ꝯmemorādo

Unde eſſet necārium interdum vitas ⁊ paſſioēs ſanctoꝝ ſtudere qḋ plurimum ſuadēt gl'oſi illi ⁊ duotiſſimi doctores Gwilhelmus pariſienſis ⁊ Johannes gerſon ſociuſqꝫ eius Johēs nider. Nō ḡ cuipiam huiuſce ſtudiū ꝯtemnendum.

¶ De exercitijs in ſanctorum feſtis in genere. D

¶ Capit.ſcḋm.

SIc honorabitur quem rex voluerit honorari. Heſter ſexto.

Poſita ſunt exercicia q̄bꝫ homo preſdiſponend⁹ in inprofeſtis ſcōꝝ ⁊ vigilijs. Ponenda iam q̄bꝫ occupandum in ſanctorum feſtis. Nil enim preparaſſe proderit niſi digne feſta ipſa exigantur. Et tunc digne exiguntur quando corde ſentiuntur. Non ſe putet ait doctor quidam feſtos dies agere ſanctis.cuius adhuc oculus in nocte ē nihil ſentiens in corde que illi ſenſerunt.nihil agens coꝝ q̄bꝫ illi nati ſunt ad vitam illam.in qua ⁊ ꝓpter daſtra mens ⁊ nihil ſapit horum quibus illi deo placuerunt. quibus ⁊ placuerunt ſanctis patribꝫ. Quō celebrabunt eos de q̄bꝫ nihil celebre ſentiūt.⁊ quibus nihilo celebriter afficiuntur. Et quomodo ſanctis feſtum diem agent quibus nihil ſanctum feſtum eſt.ñ fortitudo.non conſtantia.non fides.non virt⁹ vlla Nihil ait thomas noſter kempis.nihil inq̄ꝫ mihi feſtum eſt quod in corde non eſt. Sed quando exterioribꝫ feſtiuitatibꝫ interior homo meus bene concordat ⁊ congaudet.non mihi iam ſimplex ſed dupl'r feſtum eſſe videtur quia quod foris agitur ab int⁹ ſanctius tenetur. Uere felix feſtiuitas quando mētis ſentitur iocunditas. Quam qui crebro ſentire ⁊ ſanctos digne honorare velit.ſequentibꝫ ſe exercitijs aut huiuſmodi dedicet oportet.

¶ In feſtis laudes.gratus.cole.Sanct:venerando.
Colletans.grates.Torpor perit.inſtruor.oro.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

In ſcoꝝ feſtiſ nos diuertemꝰ ad
Deū vt: laudemus / gr̄as agaꝰ / cl'tu latco colaꝰ — i ſcis ꝑꝑ — ꝓꝑetates laudabiles rlucētes / bn̄ficiētas collatas / maieſtatē cl'tu dig̃ zappentē — hic: laudate d. i ſcis. / Gr̄as ago ꝑ o. v / Adoreꝰ d. q. gl'o.
Scōs vt: veneremur / ꝯgtulemur / regraciemur — ꝑꝑ — dignitatem / gl'e felicitatē / bn̄ficioꝝ largitatē — hic: laudemus viros gl'oſos / gaudre cū gaudētib / in ōib grās agite
Nos vt: excitemur / iſtruamur / adiuuemur — a — torpore / errore / languore — eorum: feruorib / exēplis ⁊ doctrinis. / meritis ⁊ orōnibus.

¶ Hec ſunt exercitia q̄b mentalia colūtur feſta quib ſanctorum feſtiuanda ſunt ſolemnia quecũqȝ gerit non infeſtus manebit. Ad digne tamen peragēda feſta concurrunt plurima ⁊ potiſſimum iſta. Oportet em̄ tūc vt eccl'aſticū officiū deuotiꝰ ſolito ꝑagat. vt ſacrificiū altaris reuerētius offeratur. Ut dies tota pijs exercitijs expēdatur

vn̄: ſolemniorib tubis / feſtiuiꝰ ſacrificiū / tota die i taberñacul' — i veteri lege: clāgebant / offerebant / manebant

¶ Exercitia autem quibus feſtiui ſunt expendendi dies iuxta quēdam

ſunt: eoꝝ exempla ⁊ paſſiones meditari / ꝑ ſe ⁊ tota eccl'a eoꝝ auxilia implorare / canticis ſpūalib eoꝝ palmas ꝑſonare

Preſertim tamen in cuiuſqȝ ſancti feſto ſingularis amicicia cum eo conquirenda ⁊ aliquo ſingulari obſequio venerandus vt ſic aſter ſꝑ prōnꝰ.

¶ Quomodo deus in ſanctis laudandus ſit. ¶ Ca. iij.

Laudate dominum in ſanctis eius. Pſalmiſt.

Primum exercitium in ſanctorum feſtis agendum eſt. deum laudare in ſanctis ſuis iuxta preinductum verbum Nam iuxta Rabanum In omnib primordijs nos nominare glorificare laudare decet eum q̄ꝯctos condidit ſanctos. Ad quod ⁊ in alio paſſu pſalmiſta hortatur dicens. Date gloriam deo ſuꝑ iſrahel. Rōnem ſubnectit quia magnificentia ⁊ virtus eius ī nubib. Mirabilis id eſt laudabilis deus in ſanctis ſuis Quia ſcȝ magnificentia ⁊ virtus id eſt proprietates diuine laudabiles relucent in ſanctis. Et ob id in plurium ſanctorum feſtis inuitatorijs eccl'a filios ad laudem cohortatur dicens. Magnus dominus ⁊ laudabilis nimis. Sic enim ſanctorum iuxta Auguſtinum feſta miranda vt grā dm̄ p̄dicetur. Neqȝ em̄ ⁊ illi in ſeipis laudari voluerūt ſed in eo cui dicitur In dn̄o laudabitur anima mea ⁊c̄. vt dicit in ſermōe de ſancto vincentio. Nam quod bonum fecit caro infirma vermis ⁊ putredo. ꝙ ad gl'am ꝑuencrit ꝙ non ſuccubuerit infirmitas. totum opata eſt diuinitas. Et ergo illa laudāda. ⁊c̄. Laudāda inq̄ꝫ propter potētiam. ſapiām. clementiam. qua potuit ſciuit voluit tam viles vermiculos. de ſtercore ⁊ puluere ꝓcreatos in tam excellentem grām ſublimare dicendum qȝ intimo cordis affectu illud ꝑmi Regum. ij. Non ē ſcūs vt eſt dn̄s. ⁊ nō eſt fortis ſicut deus noſter. Suſcitās de puluere egenum ⁊ de ſtercore erigēs pauꝑem. Ut ſedeat cum principib id eſt angelis ⁊ ſolium glorie teneat. ⁊c̄. Nam ⁊ hoc ſancti ipſi agunt in celis teſte Bonauentura qui ait. Qȝ electi om̄s poſt tranſitum mare rubꝝ ſubmerſo pharaone cum exercitu ſuo. tympanum tenēt cum maria. vna voce dicētes. Cantemus dn̄o gl'oſe em̄ magnificatꝰ eſt. Incellabiliqȝ voce ꝓclamāt laudantes. Sāctꝰ Sāctꝰ Sāctꝰ dn̄s deus ⁊c̄. Sāctus deus pater q̄ nos a mundo a carne dyabolo ſua potentia ne ſuꝑaremur liberauit Sāctus deꝰ filiꝰ q̄ nos ne deciꝑemur. ſeduceremur illuminauit aut a ꝯmiſſis iuſtificauit. Sāctꝰ deus ſpūſſanctꝰ q̄ nos tam clementer ab eternis tormētis p̄ſeruauit ſua bōitate p̄uēit. ⁊ in gl'a ſecurauit. Ecce hec tria attributa diuina ſancti in ſeipis laudāt q̄ et nos laudare debemꝰ Vn̄ dn̄s ſcām mechteldem hec docuit laudare dicens. Lauda inq̄t meam bōitatem in ſanctis quos tanta beatitudine donaui vt in alterutrum omnia fluant ⁊c̄ In feſto q̄qȝ cuiuſqȝ ſci poteris me laudare ꝓ eterna electiōe qua eos elegi et vt ad eam ꝑtingerent fortificaui. Lauda me pro eo ꝙ ſim oīm corona ſanctoꝝ. Item ꝓ accidētali vocatiōe qua eos vocaui. Item pro fideliſſima regni mei cum ipis diuiſiōe qua plene eos beatificaui ⁊c̄.

Plura hmōi in libro ſpūalis grē ipius mechteldis ſtudioſus lector inueniet. Sed ⁊ alia deuotiſſima margareta ꝯtracta a dn̄o edocta in ſingulis ſanctoꝝ ordib vt in eius vita per ſingulas laudabat relucentes dei ꝓꝑetates vt in āgelis dei bonitatē. In apl'is charitatē In martirib fortitudiēm. ⁊ ſic de alijs. Itemqȝ in ſingl'arib ſanctis ſingl'ares dei notabat ꝓꝑetates ⁊ iñ eū laudabit. Ut in btō petro principalitatem In paulo ſapie lumiōſitatem. In magdalena propitiatiōis vbertatem. ⁊ ſic de alijs. Omnes enim ſanctos qui ſunt in regno ſpoliauit ⁊ nudos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſtare ꝑmiſit ⁊ oīa effudit in deū vnde fluxerant vni/
uerſa ⁊ laudauit eū de hoc ꝙ talia dignat⁹ eſt in eis o
perari. Sic ⁊ theoꝛicus ille dn̄s Joānes Ruyſbrocc
cui⁹ ſuſpēdium aīa elegit. ceteriqꝫ interni agere ſole/
bant. quoꝝ ⁊ nos veſtigia ſequētes deū in ſctis lau/
dem⁹. Laudemus inqꝫ

	ſgn̄ales			potētia. ſapia. bōitas
ꝑpꝰ relucētes i eis ꝓꝑetates	ſpēales	.ſ.		Jn apl'is charitatē ⁊c̄
	ſingl'ares			in ſingulis ſingulas

Quō āt laudandū ſit ⁊ in laudādo ꝓcedēdū Notan
dū ꝙ laudatio iſta ſeqntētia ꝯplectaꝛ. Et hec ad eam
concurrunt.

Attendēs. ꝑēdas. narres. mirās. placeatqꝫ.
Herēs. deficias. inuites omnia laudent

¶ Primo ꝯſideratio qua cognoſcam⁹ qꝫ laudabilis
ſit ꝓpter proprietates relucentes ¶ Scd̄o mēt/ aſ/
ſenſus ⁊ magni eſtimatio. laus em̄ eſt eſtimatio ag/
niti boni Tertio huius ſententie ⁊ eſtimationis for/
enūciatio Qui em̄ de cognito bono ſuā ſententiā enū
ciat bonū laudat vt dicaꝛ. Tu ſolus ſctūs potēs ⁊c̄.
¶ Quarto āmiratio diuine magnificētie ⁊ excellen/
tia ceteroꝝ collatione. Quis ſicut de⁹ nr̄! Quis ſimil'
tui! Nō eſt ſctūs vt ē dn̄s ¶ Quinto ꝯplacētia in pro/
prietatibꝫ iſtis vt ei cōgratulemur ¶ Sexto inheſio
in eo in quo ꝯplacuit. Mihi adherere deo bonū eſt.
¶ Septimo iubil⁹ cordis ⁊ defectio in laude. Et hic
primū vere laudam⁹ cū pre āmirationis magnitudi
ne deficim⁹. iuxta illud Eccl'i. xxxiij. Multa dicim⁹
⁊ deficim⁹ in verbis. Jpe em̄ oipotens eſt ſuꝑ oia o/
pera eius ⁊c̄. Jteqꝫ Gloꝛificātes dn̄m quātūcūqꝫ po
teſtis. maioꝛ eſt em̄ oi laude. ⁊ ſequiꝛ Ne laboꝛetis.
Nō em̄ cōprehendetis. Quis em̄ magnificabit eū ſi/
cut eſt. vn̄ Grego. Tūc diuine virtutis facta plenius
explem⁹ cū nos hoc explere nō poſſe cognoſcimus.
Tunc facūdius loqmur. cū de hijs obſtupendo ob/
muteſcimus. Et ille ſm̄ multitudinē magnitudinis
ei⁹ deū in ſctis laudat. q̄ ſe ſuccūbere in ei⁹ laudis ex
pletione ꝯgnoſcit. Hinc ⁊ dn̄s cōtracte illi margare
te p̄cioſe dixit. Hec eſt maria laus mea ꝙ neō ad ple
nū p̄t quātūcunqꝫ ſe ad laudē meā diſtenderit lauda
re. Veꝝ qm̄ inflāmatū coꝛ requieſcere nō p̄t. niſi vl'
paululū laudet. alios ad hoc vocat. Et ergo poſtre/
mus gradus laudatiōis ē Jnuitatio alioꝛū ſcꝫ crea/
turaꝝ ⁊ ſcōꝝ. imo ⁊ dei trinitatis. De primis patet
in laudate dn̄m de celis. Porro ſcōs atqꝫ deū ipſum
quo defectū nr̄m in laude ſuppleāt inuocari de⁹ ipſe
crebrius docuit Mechteldim ⁊ alios ſcōs Nec noua
cuipiā hec videatur inuentio. Videaꝛ apocalipſ. vbi
nōmō q̄ ſuꝑ terrā. ſed et q̄ ſub terra ſunt in laudē cō/
uocātur Eccl'ia etiā canit Laudē dicite deo nr̄o oēs
ſcti ei⁹ Hec poſuim⁹ de practica laudis vt nullus
habeat excuſatiōes qꝛ modū ignoꝛat Ecce hic mod⁹
tradiꝛ in quo qui ſe exerceret qꝫ ſit efficax facile ſenti/
ret Tuius ſi quis ꝑadigma aūt exemplares formas
requirit. Jntendat in laudes ⁊ cantica ſanctoꝝ ⁊ in
ueniet plene hijs modis exemplatos. Agite nūc hic
laudem diſcam⁹ in hac nunc nos exerceamus vt cū
ad laudis patriā ꝑuenerimus laudare ſciam⁹. Bea/
ti enim qui habitant in domo tua dn̄e in ſecula ſecu
loꝛum laudabunt te.

¶ De gratitudine Membꝛum ſecundū.

In omnibꝫ gratias agite. i. Theſſa. v. Alteꝝ
exercitiū in ſanctoꝛum feſtis circa deum eſt
Gratiarūactio. vt ſcꝫ fonti ⁊ omni bonoꝝ
largitoꝛi gratie agantur ſuper beneficijs ſanctis col/
latis. Si enim in omnibus gratie agende maxime
in maximis donis in ſanctis per quos tanta ſuſcepi
mus bona. Unde et ip̄e paulus gratias agebat ꝓ
ſctis adhuc in terris ꝯſtitutis dicēs. Grās ago deo ꝓ
oibus vob ⁊c̄. Debem⁹ itaqꝫ ⁊ nos i ſcōꝝ feſtis grās
agere deo

	tales aduocatos ⁊ ꝓtectoꝛes
ꝓ eo ꝙ dederit	viuaciſſima ꝟtutū exempla
	tanta ꝑ ſctōs ſuos beneficia

Quidā p̄dicauerīt ꝯuerterūt ſcripſ/ eccl'iaꝫ illuſtraue
rūt plātauerūt erudierīt Nūcra ſi potes ⁊ grās age.
Sic ſcribiꝛ de illa p̄cioſa margareta iā dcā ꝙ feſtiuis
diebꝫ grās agē voluit ꝓ illo ſcō c⁹ feſtū fuit Et ꝓ grā h
illi ⁊ i fuꝛo data. ⁊ ḡ oia opa ſua i grāꝝactōez oꝛdiauit
Et grās egit ꝓ ſignis q̄ fecerūt ꝓ exēplo qd̄ reliqrūt.
ꝓ ſcriptis q̇bꝫ ꝓfuerūt. ⁊ auxilijs puta iugi oꝛōne q̇/
bꝫ aſtiterūt. Jn oībꝫ his ⁊ nos grās aga⁹ vt ſic ⁊ nos
grām ſuſcipiam⁹ Flumina in marc reducam⁹ vt ite/
rū fluentia nos ea vel tenuiter excipiam⁹

¶ Gratitudis mod⁹ ¶ §. i.

Sed vt ⁊ hic nō ſit q̄ inſciciā gratitudis alleget et
ob id ab exercitio iſto abſtineat quādā formulā
ex diuerſis ſcōꝝ dictis colligam⁹ Vn̄ h mō ꝓcedeꝛ lꝫ
Vt ꝑmū fiat bn̄ficioꝝ ſcalaris ꝯmemoratio enume
ratiōe. Deīn ꝓfunda ꝯſideratio augmētatiōe. ſ. bn̄fi
cia exaggerādo. Tū ex ꝑte dātis. tū ex pte accipiētis.
tū ex bn̄ficio ip̄o vt in ꝓfectibꝫ doceꝛ ⁊ infra diceꝛ in bn̄
ficiario. Tertio āmiratia reſilitio a magnitudie bn̄
ficij in ꝓpꝛiam puitatem vt dicendo Vn̄ mihi h vt tā
t⁹ talia p̄ſter. Quarto āxietas pro redibitiōe dicēdo.
Quid retribuā dn̄o. Quinto bn̄ficioꝝ ꝓfeſſio ⁊ voca/
lis gratiaꝝ actio dicēdo Grās agimus tibi Vere di
gnū Sexto parilis facultatis negatio vt illud vir
gilianū dicam⁹ Nō opis eſt noſtre grates perſoluere
dignas ⁊c̄ Septio alioꝝ inuitatio vt in cantico pu
eroꝝ triū Benedicite Nam qꝫ hoc placeat deo dixit
dn̄s mechteldi. Cū is hymnus vel aliud ſimile caniꝛ
in quo creature ad laudē cōuocātur diuinam. oēs
creature ſp̄ūaliter velut perſone quedā in mea p̄ntia
ſtantes ꝓ hoie illo vel generaliter ꝓ oibus ⁊ in oibus
que ſibi feci bonis me collaudāt ⁊ regratiātur mihi. T

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Hec ibi. Valde igit̃ intẽte hmõi dicẽda. Poſtremo fiet ſuſpirius plena ad oẽ placitũ dei ſubmiſſio ac meritoꝝ xpi et eccl'ie oblatio ⁊ ꝑpes gratitudinis ſponſio. De hĳs plenꝰ infra vbi ⁊ de inductis gratitudĩs habetur Et ꝯplectitur is ꝓceſſus gratitudĩs in hĳs verſibus.

Cõmemorãs. videas. mirans. ſis anxius et dic.

Deſilias. ſimul iuites. offer bona. te des

¶ De cultu latrie exhibendo circa deũ Mẽbꝝ tciũ.

D Adorate dñm in atrio ſctõ eius. pſ. Quid q̃ſo aliud ſũt ſanctoꝝ aĩe ⁊ corpa: niſi ſctã dñi atria ⁊ viua ſpũſſcti habitacula Q; ſi deꝰ adorandus pcipit̃ i atrio materiali. quãtomagꝭ i ſpirituali. Et hinc marie cohortat̃ eccl'ia filios ſuos ad hanc adorationẽ in ſctis. Hinc in inuitatorĳs crebro Adoremus dñm q̃ in ſctis glorioſus eſt Itẽ Regẽ aplõꝝ dñm venite adoremus Sũt em̃ quedã clariſſima ſpecula ⁊ ſimulachra in quibꝫ relucet ṽtus ⁊ maieſtas diuina. Quicq̃d aũt hanc lucide repreſẽtat licite in hac adoratur deus iuxta Herſonẽ Ita ꝙ iuxta eũ nõ ſit aliqua res quãtũlibet etiã parua in qua nõ poſſit coli deꝰ cũ affuerit intentio rcã. quãtomagis ergo in viuis ſpecul' in imaginibꝫ dei in ſctis ſedibꝫ atrĳs dei. in quibꝫ veriſſime pleniſſime ⁊ intime hitat ds. In q̃bꝫ reſidet vt hoſpes in domo. vt pontifex in tẽplo. vt ſpõſus in thalamo Quis nõ adorabit maieſtatẽ creantẽ. ptãtẽ ꝯſuantẽ. felicitatẽ btificantẽ. que plane in ſctis lucẽt. Hec in eis videamꝰ ⁊ ſecure deũ nõ ſctõs adoremꝰ Quõ aũt ſit adorandus et in quibꝫ ꝯſiſtat iam plenꝰ eſt ſupradictũ i dñicario. Vel cultu latrie deũ in ſctis colimꝰ dũ eoꝝ iſtar virtutes theologicas actuamꝰ Ut ſcꝫ ſicut ⁊ q̃d ipi crediderũt credamꝰ. ſperauerũt ſperemꝰ. ⁊ vt amauerũt ipi ita ⁊ nos amare cupiamꝰ Magnꝰ iſte cultus ⁊ valde hõi ſecurus vt exẽplariter ſup mgr̃ venerabilis Herſon declarat de quodã magno mgrõ qui ad nullã ꝯſcientie q̃etem attingere potuit. niſi ſe hmõ actuaſſet dicẽdo Credo ſicut credidit ſcũs ille ⁊ ille. ⁊ ſic de alĳs. Hoc mõ ⁊ tres virtutes theologicas actuemꝰ ⁊ vere colemꝰ deũ Hĳs exercitĳs q̃ in feſtis ſctõꝝ plixius imorat̃ optie feſtiuauit Gaudẽt enim ſcti magis in ipſis dei cultũ promoueri q̃ꝫ honorem ꝓpriũ. ⁊ iõ latiꝰ egimus de iſtis.

A ¶ De venerãdo ſanctos ¶ Capitulũ tertiũ.

Laudemus viros glorioſos ⁊c̃. Eccl'i. xliiij. Oẽs eni in generatiõibꝫ gentis ſue gl'iaꝫ adepti ſunt ⁊ in diebꝫ ſuis hñtur in laudibus. Eccl'i. xliiij. Iam de exercitĳs q̃bꝫ ad ſctõs conuertimur dicendũ. Quoꝝ primũ eſt ꝙ eos venerari. laudare honorare dẽmus cultu debito ſctis: q̃ eſt dulia vel erga maxios ſctõs hyꝑdulia q̃ debet̃ virgini mri eo ꝙ mater xpi. Et ad ſic venerandũ ſcõs hortat̃ ſapiens in verbis dictis q̃m ſũt oĩ honore digni Nam in eis inuenitur oĩs rõ venerãtiõis ⁊ honoris q̃ ꝯplectitur hoc verſu

Prelati. diteſcꝫ ſcĩ proſunt. ſeniores.

Si em̃ honor debet̃ prelatis rõne ſupioritat; hĳ ſumme honorãdi q̃ oĩbus prelati oĩa eis ſubiecta. Si diuitibꝫ ſi hĳs q̃ proſunt cõitati. hĳ ſunt amatores fratrũ: hĳ viri virtuoſaꝝ diuitiaꝝ iugiter orantes ꝓ nob. Si ſenibꝫ. ſi ſapientibꝫ hoꝝ ſenecta venerabilis ⁊ hñt ſciaꝫ ſcõꝝ. et ſic de alĳs.

Oĩs g̃ in eis rõ hõris q̃ꝛ pticipãt { potẽtie / ſapiẽtie. / bonitatis } dei B

¶ Venerationis modus ¶ Mẽbꝝ primum

Sed dicet aliquis Quõ honorabo eos. Audi quõ honorabis eos. Sũt ei ſcti in feſtis

venerãdi affcũ } corde } g̃nditer de eis ſentiẽdo
laudãdi effcũ } ſ. ore } maḡlia eoꝝ laudãdo.
hõrandi geſtu } ope } ſignis externis hõrãdo.

¶ Primo inq̃ꝫ magnifice de eis corde eſt ſentiendũ. Et hec eſt vera gl'ia q̃ debetur oĩbꝫ ſctis magnificum ſcꝫ iudiciũ de eis ¶ Secũdo ſunt opa eoꝝ in laudem narranda queãdmodũ facit ſapiẽs. Eccl'i. xliiij. pulchre. Quõ aũt ⁊ de quibꝫ ſinguli ſancti poſſent laudari. ⁊ quõ in laudãdo eos cẽt procedendũ poſſemus hoc vtiq̃ꝫ de egyptĳs eos ſpoliando aſſignare: ſed veremur vanitatis ab aliquibꝫ (qui dei ⁊ ſimplicitatis zelũ. ſed nõ ſcḋm ſciam hñt) carpi ⁊ notari Tradit eni pulchre locos ⁊ modũ laudationis tulliꝰ vbi agit de genere demõſtratiuo dicens ꝙ laus põt ſumi.

Vel a { rebꝫ externis / corpibꝫ / animis } vt ſꝫ { geꝰ diuitie ptãs pñiatꝫ / vires digitas. valituꝰ / prudẽtia. iuſticia ⁊ virtutes. }

Mentior ſi nõ ſctiſſimi viri hos modos in ſuis ſmonibꝫ vt maximꝰ Bern. ⁊ alĳ tenẽt Vere q̃ hec ſciret latiſſimꝰ ⁊ potentiſſimꝰ meditator fieret ⁊ p̃dicator. Sed abeant ob dcã. ¶ Tertio honorãdi ſũt ope ⁊ effectu Honor em̃ nõ tam iudiciũ eſt agniti boni: q̃ꝫ opus dilecti boni. Uñ ꝑ externa demõſtrat̃. Eſt eni honor officiũ iã cognoſcẽtis. eſtimãtis. diligẽtis magnũ bonum. Unde reuerentiã exhibet externã Inclinãdo genuflectẽdo. cãtica decantãdo in honorẽ ſctõrum. Et ad talẽ honorẽ hortatur Auguſti. dicens. In ſanctoꝝ feſtis reſonent pſalmi. cõcrepent lectiones ⁊ alternantibus vocibus carmina miſceantur. Hec de primo

¶ De congratulando ſanctis Mẽbrum ſecundum

Letamini cum hieruſalem omnes qui diligitis eam Eſaie. lxvi. Alterum exercitiũ erga ſctõs eſt ꝙ debemꝰ eis cõgaudere ⁊ ꝯgratulari. Ad quod hortatur Eſaias verbis ſcriptis. Et h C

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ipſi ſcti maxime ex nobis volūt vt ex pluribꝫ reuelationibꝫ ꝑꝫ. Congaudete mecū ait beatiſſima mater noſtra Agnes ⁊ cōgratulamini q꞉ cū hijs oībus lucidas ſedes accepi. Unde cateruatim clamāt illō euāgelicū. Cōgratulamini mihi q꞉ ⁊c. Et hinc eſt ꝙ etiam eccl'ia crebri⁹ ꝯgratulaꝶ ⁊ ꝯgratulatiue cātat eis Letamini in dn̄o ⁊ exultate iuſti. Itē Gaudete ⁊ exultate qm̄ nōia veſtra ⁊c. Itēqꝫ. Beati eſtis ſcti dei omnes ꝗ meruiſtis cōſortes fieri celeſtiū virtutū ⁊c. Et illud Thob. Bn̄dicite dn̄o oēs electi eius agite dies leticie ⁊ cōfitemini illi ⁊c. Cui⁹ ⁊ nos exēplo ſctis cōgratulari ⁊ ꝯgaudere debemus

Cuꝫ in eo ꝙ
- tantas grās in vita habuerunt.
- iam mala oīa euaſerunt
- tantam gl'iam ꝑceperunt

Pio affectu ſingula hec cōſiderādo. fouēdo tolerando Et vtiliſſimū eſt ſic congratulari ſanctis. Nā per hec omnia eoꝝ merita ſingulariter nob applicātur. Ita ꝙ iuxta Albertū magnū Quicqd vnqꜫ virtutis ⁊ gratie ſcti habuerūt in terris ꝗcquid glorie ꝓmij poſſident cōiter in celis hoc totū fit vnicuiqꝫ proprium per cōgratulationē. Nō ergo hoc exercitium deſeramus ¶ De regratiando eis Hēbꝛ. ꝯtiū

Rati eſtote. ad Coloceñ. iij. Tertiū circa ſāctos exercitiū eſt. Gratias agere ſuꝑ beneficijs que īpenderunt. Quod iuſtū eſt ⁊ dignū vtile ⁊ neceſſariū nobis. Si em̄ cupim⁹ largiora ī reliquū bona ab eis excipe. primū oportet ſuꝑ ſuſceptis agere grates. Dēmus ergo grās agere

ꝑ eo ꝙ
- adhuc ī ſ꞉ris poſiti ecciaꝫ dilatauer̄t
  - ꝑdicādo:
  - ſcribēdo:
  - viuendo:
- tā ſacra exēpla reliquerūt
- totiēs ī celis poſiti merit̄ ⁊ ꝑcibꝫ ſubuener̄t

Grās aūt dignas is agit ꝗ dona collata extollit cum annihilatiōe ſui ⁊ reuerentia cordis Singulis ſcꝫ gratitudinis affectu correſpondendo. Hijs ⁊ hui⁹modi exercitijs circa ſctōs nos exercere debem⁹ vt ſic eoꝝ amiciciā nobis ꝯparemus. Ualde eni neceſſaria eſt nobis amicitia eorum. Ipi em̄ ſoli ſunt qui vbi omnes nos deſeruerint in ſua nos tabernac'la protegendo adiuuādo ſuſcipe poſſunt. Faciamus ergo aīcos exercitijs iſtis

¶ De excutiendo noſtro torpore Capl'm quintum.

E ſtercore boū lapidatus eſt piger. Eccleſ. xxij: Iā quibꝫ exercitijs nobis ſctōrum applicabimus feſta videndū Quid eni proderit cetera ſi non ⁊ nobis applicētur. Tria itaqꝫ iuxta ſctm̄ Bernd̄. in ſcōꝝum feſtis ꝯſiderare debemus. Unde ſumem⁹ exercitia nobis. Primū eſt vt attēdam⁹ ſcōꝝ feruorē ⁊ ꝑ hoc excitemus nr̄m torporē. Et h̄ vult ꝟbū ꝑmiſſū. vt de ſtercore boū. i. feruētiſſimis ſctōꝝ exemplis pigredo excutiaꝶ oīs. Agite ergo ſctōꝝ feruorē attendamus ⁊ noſtrā pigriciā excutiam⁹ ⁊ deſideriuꝫ tale faciamus Attendamus

inqꝫ
- q̄ꝫ fortiter vitijs reſtiter̄t
- q̄ꝫ viriliť in ꝟtutibꝫ ꝓficer̄t q̄ntā paſſionem ꝑtuler̄t
- ad quantā gloriam ꝑuener̄t

Quis em̄ gloriā illoꝝ attendēs nō ad illā aſpiret ⁊ eoꝝ deſideret felicitatē. Quis nō cupiat liberari a malis. ſociari ſanctis. repleri oībus bonis. Ue nob a duricia cordis nr̄i. ve a peccato (ſi nō deſiderem⁹) gentiū. quas apoſtolus meōrat ſine affectione fuiſſe O deſidiā. o damnabilē torporem. Preſtolatur nos eccl'ia illa primitiuoꝝ in celis ⁊ negligim⁹. deſidrāt nos ſcti ⁊ paruipendim⁹. expectant nos iuſti ⁊ diſſimilamus. Excitemur aliquādo fratres (ait Bernardus) reſurgam⁹ cū xp̄o. q̄ramus q̄ ſurſum ſunt que ſurſum ſunt ſapiam⁹. deſideremus deſiderātes nos ꝓperemus ad ꝑſtolantes nos. expectātes nos. votis ꝑoccupemus aīoꝝ. Curram⁹ ad locuꝫ tutiorē. ad agrū vberiorē ad paſtū ſaniorē. excitati in cōſideratione gl'ie ſctōꝝ. Dicam⁹ nobis crebri⁹ ꝓ torpore exercitando illud. Judicum. xviij. Surgite ⁊ aſcēdam⁹ ad eos. Uidim⁹ em̄ terrā valde opulentā ⁊ vberē. Noli te negligere. nolite ceſſare. eamus ⁊ poſſideam⁹ eam Nullus erit labor Intrabimus ad ſecuros in regiōeꝫ latiſſimā Tradetqꝫ dn̄s nobis locū in quo nulli⁹ rei eſt penuria Hec ꝓ excitāda mēte in ꝯſideratiōe gl'ie ſanctorum ruminemus. In qua conſideratione lata ſe materia offert puta de omnibus gaudijs ſanctorum vt patet in nouiſſimis. Sed vbi attenderimus feruorem quo reſtiterūt vitijs. profecerunt in virtutibus. perſtiterūt in ſupplicijs. quid queſo dicemus? Uere non ē quod reſpondebim⁹ niſi vt facieꝫ noſtrā operiat cōfuſio noſtra. Homines fuerunt ſimiles nobis. paſſibiles ex eodē luto formati quo et nos eadē circūdati infirmitate ⁊ carni ſue eodē vinculo naturalis (ſ꞉m naturā corruptā) infectiōis inherentes vt nos. Quid ergo eſt ꝙ nō ſolū difficile ſed impoſſibile credim⁹ vt faciam⁹ q̄ fecerūt vt ferueamus in dictis vt ipſi efferbuerunt. Eadem vt ipſi ſumus inſigniti imagine. eodem redempti ſanguine. vocati in eandē hereditatem. et nihil agimus eoꝝ q̄ egerunt illi. In minimis periclitamur ⁊ ſuccūbim⁹ conflictibus. dum illi in certaminibus fortibus perſtiterunt Hij obſtiterūt mucroni. nos vnius acus cedimus punctioni. Illi tulerunt tela iuncis fragilibus cedit infirmitas noſtra. Uere ad nihiluꝫ redacti ſumus ⁊ iuxta Bernardum vt paruuli ⁊ mulieres pugnantes laudamus alios. pugnare non poſſum⁹ ipſi. Quid tamen agimus. non licet vacuos apparere Unum hoc ſupereſt operiat faciem noſtram confuſio noſtra. Erubeſcamus et confundamur. ſi forte hec confuſio adducat gloriam nobis. Si forte nobis gratiam generet erubeſcentia et pu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

pu̅dor iſte. Statuam⁹ in reliquu̅ ferue̅tius agere velle. Na̅ pro feruore hoc excita̅do ꝑcipue ſcti ꝓponunt que̅admodu̅ ⁊ elephantis ſanguis vuaꝝ legit ⁊ mori oſtenſus. Hic ergo nos debem⁹ ꝯfundere. hic co̅queri deo torpore̅ noſtꝝ. Unde oportune hic loci poneretur conqueſtionis

¶ De ſanctoꝝ exemplis co̅ſiderandis vt liberemur ab errore ¶ Me̅brum ſecundu̅

F Memores eſtote quo̅ ſalui facti ſunt pre̅s nri̅. Mach. iiij. Poſtq̅ȝ ergo ſumus ꝑ priora ad ſequendu̅ ſcto̅s incitati Oportet vt ꝯſideremus via̅ qua ſit a̅bulandu̅ nobis vt ſic ab errore liberemur. Et hoc ꝯſidera̅do exempla ⁊ virtutes ſcto̅ruȝ Dicit em̅ Aug⁹ ꝙ ſicut de⁹ in celeſti gl'ia electis ſe ꝑbet ⁊ exhibet ſpeculu̅ eternaliter ꝑfruendi. Sic vita ſcto̅ꝝ quos ꝑmiſit dat nobis ſpeculu̅ illuc ꝑueniēdi Debem⁹ ergo attendere exempla ſcto̅ꝝ quo̅ ꝯuerſati ſunt in hoc mundo

Et h. ſ. q̅ ad { deu̅ / ſeipos / ꝓxim } q̅ȝ et { ṽtutib⁹ plēi. / donis ſpu̅s r̄fecti. / oi̅ gra̅ repleti }

Debem⁹ eligere exempla in quib⁹ nos velim⁹ conformari. in quib⁹ veſtigia eoꝝ ſequi. hoc eni̅ gratuȝ eis hoc eſt qd̾ votiuis vocib⁹ clama̅t. In oi̅m em̅ ꝑſona paulus clamat. Cupim⁹ vnu̅queq̅ȝ vrm̅ candem oſte̅tare ſollicitudine̅ ⁊c̄. vt no̅ ſegnes efficiami. veri imitatores eoꝝ qui fide ⁊ patientia hereditabunt ꝓmiſſiones Et quiſq̅ȝ nobis dicit. Imitatores mei eſtote ſicut ⁊ ego xp̄i. Et oe̅s clamant Habete inq̅unt forma̅ nr̄am. Qui ergo ſe volet intenti⁹ ⁊ co̅moratius hic exercere Ille poſſet

ꝯſiderare ṽtutes { gn̄ales / ſpe̅ales / ſigl'ares } ſcto̅ꝝ { oi̅m. / aliquoꝝ. / ſingulorum }

Sed du̅ ſic ſco̅ꝝ exempla ꝯſideram⁹ ⁊ eos tanq̅ȝ arbores cu̅ eua̅gelico ceco aut ta̅q̅ȝ giga̅tes ſtatura proceros virib⁹ pote̅tes viderim⁹: quid inq̅ȝ tunc nobis agendu̅. Debem⁹ nos ꝯferre ipſis. debem⁹ ꝯſiderare q̅s ipi̅ virtutes q̅ nos vitia hc̄amus. ⁊ profunde ſub eis hu̅iliari. rubore co̅fundi adeo vt vix eos aſpicere: ne dica̅ imitari ꝑſumere audeamus Et tu̅c ſequitur tertiu̅ ¶ De implora̅do ſcto̅ꝝ ſubſidio ꝓ curando languore. ¶ Membrum tertium

G Uoca ſi eſt qui reſpondeat ⁊ ad aliq̅ue̅ ſcto̅ruȝ co̅uertere Iob. v Poſtq̅ȝ vidim⁹ ſanctoruȝ feruore̅ ⁊ co̅fuſi ſum⁹. poſtq̅ȝ co̅ſiderauimus exempla ⁊ humiliati abceſſimus. iplorandu̅ e̅ ſcto̅ru̅ auxiliu̅ vt ſpe ſubleuemur Ad hoc em̅ hortat ſcriptura in verbis predictis. Uocem⁹ igit ⁊ iplorem⁹ ſco̅s.

Qm̅ { dulces / ſapie̅tes / pote̅tes } ſu̅t ad { audiendu̅ / ſuccurrendu̅ / vota iplendu̅ }

Tales em̅ decebat humano generi conſtitui ꝓnos q̅ dulceſcerent vt blande et miſericorditer venie̅tes ſuſcipent ⁊ audire velle̅t Sapie̅tes vt ſuccurrere ſcire̅t Pote̅tes vt efficaciter poſſent. Si miſericordes fuerunt in terris fonti miſericordie iu̅cti ia̅ ſunt miſericordiores in celis ⁊c̄. Ad hos itaq̅ȝ ꝯfide̅ter accedam⁹ hoꝝ auxilia iplorem⁹. ⁊ qd̾ nr̄a ipoſſibilitas no̅ obtinet eoꝝ interceſſione nobis preſtet Clamem⁹ cum Bern̄. ⁊ dicamus Miſeremini mei miſeremini mei ſalte̅ vos amici mei. Noſtis ipſi ꝑiculum noſtꝝ. noſtis figmentu̅ nr̄m. noſtis ignorantia̅ nr̄aȝ ⁊ dolos aduerſarioꝝ. noſtis coꝝ impetus ⁊ nr̄am fragilitatem. Uobis em̅ loquor qui in eade̅ temptatio̅e fuiſtis. q̅ eoſde̅ ſuꝑaſtis ꝯflictus. qui eoſde̅ laqueos euaſiſtis. qui didiciſtis ex hijs q̅ paſſi eſtis ꝯpaſſionem. Uos inq̅ȝ oportet miſereri oſſi de oſſibus ⁊ carni de carne veſtra. Abſit abſit a vobis aie ſcte̅. egypcia illa crudelitas pincerne pharaonis q̅ in ſtatu̅ priſtinu̅ reſtitutus: ſtatim oblitus eſt ioſeph ſcti̅ qui in carcere tenebat. Na̅ et vra̅ pignora tenem⁹: inuice̅ me̅bra ſum⁹. nec eſtis ꝯſu̅mandi ſine nobis. Hoc modo circu̅ire debem⁹ aio ſedes ſuꝑnas ⁊ multas q̅ i̅ domo dei ſunt ma̅ſiones hu̅iliter ꝓſterne̅do corꝑa an̄ thronu̅ dei ⁊ agni ſupplica̅tes ꝑcelſis ordinib⁹ angeloruȝ ꝓpheraꝝ cuneos. numeru̅ ꝑiarcharu̅. ſenatu̅ apl'icu̅ ſalutantes. ſuſpira̅tes coronas martyꝝ. choros ṽginu̅ admira̅tes. ſinguloꝝ implora̅do auxilia ⁊ vt audiant exorando Quos qui flectere volet me̅dicando ad eos accedat oportet. Un̄ de exercitio me̅dicatio̅is ſpu̅alis iam eſt ſubnecte̅dum q̅m eſt vtile m'ltu̅

¶ Prologus in mendicatoriu̅ ad ſanctos

¶ Titulus decimus ſextus

H Beati pauperes ſpiritu. Math. v. Co̅mendat hijs verbis exercitiu̅ me̅dicationis. de quo nu̅c eſt agendu̅. Ad quod exercitiu̅ plures ſcripture ⁊ ſco̅rum doctrine paſſim exhortantur Hoc Auguſtin⁹. hoc Bernardus. hoc Ancelm⁹ ⁊ ceteri nouerunt qui crebrius hui⁹ exercitij in ſuis ſcriptis co̅memorant ⁊ exemplaria hui⁹ formauer̄ut. Hoc ꝑ ceteris venerabiles mgr̄i Ioannes Gerſon ⁊ Guilhelmus ꝑiſienſ co̅mendant qui ſingulariter ſuꝑ hoc ſcripſeru̅t. Prim⁹ in tractatu de me̅dicitate ſpu̅ali. Alterni de rethorica diuina ⁊ alijs locis Magnus ne̅pe eſt hui⁹ exercitij fructus ⁊ igit a magnis laudatus In cui⁹ laude̅ ide̅ Gerſon dicit. Q̅ hui⁹ exercitij modus ꝑ ceteris eſt ſecurus ſimplex atq̅ȝ ꝯprehenſu facilis. coueniens ⁊ magnis ⁊ ꝑuis In quo ⁊ doctiſſimus ille ⁊ celeberrim⁹ Guilhelmus no̅iatus ſe ſingularius exercuit ⁊ ſimplices ⁊ ideote mulierculę h̄ ad manu̅ habuer̄ut Adeo ꝙ Gerſon narret de vna q̅ tri

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

bus aut pluribꝰ hoꝛis. huic exercitio inhereret ꝛ imo
rari ſolebat O igitˀ felix exercitiū a cunctis ample
xandū qđ nulli diſcōuenit vel ſtatui vel etati. ¶ Pro
cuius amplioꝛi introductiōe quedā ſunt aſſignanda

Et { Primū q̇đ debeat ad huiꝰ freq̄ntatoꝛ īducere.
Secūdū vbi ꝛ a q̇bꝰ debemus mēdicare
Tertiū q̇đ debemus petere ꝛ rogare }

Et poſtremo modū quō opoꝛteat ꝓcedere

¶ De inductiuis ad mēdicandū Caplˀm primum.

DE inductiuis exercitij huiꝰ licet premiſ-
ſa ſufficere poſſent. pauca tñ ꝛ alia que-
dā ſupaddēda. et ſūt iſta ſcꝫ.

Scriptū. ꝑſuaſū. gratū. ꝗꝛ opꝰ. vtile. dignū

¶ Primū inductiuuꝫ eſt ſcripture āmonitio q̇ ſepe
petere cohoꝛtatˀ ꝛ mēdicare. Hinc Job. v. Uoca ſi ē
qui rñdeat ꝛc̄. Clama ne ceſſes. Reuela dño cauſam
tuā. ¶ Secundū ſctōꝝ ꝑſuaſio q̇ crebꝛiꝰ vt ſupꝛa pa-
tuit hoc ſuadēt ꝛ ad hoc cohoꝛtantˀ. ¶ Tertiū accepta
tio ꝛ gratitudo. Plurimū em̄ hoc placet deo ꝛ ſctis
vt ex pluribꝰ exemplis patet. ¶ Quartum neceſſitas
noſtra. Paupes em̄ ſumꝰ. nihil in nobis aut ex no-
bis boni hēmus. ſed nec nrō laboꝛe ꝯparare valemꝰ
quare mēdicare neceſſe hēmus ne inedia pereamus
Nec diuites ſeculi hinc excipiūtur. imo magis mēdi-
care cogūtur. quibꝰ ait Augꝰ. Paupes ſūt mendici
vr̄i. ꝛ vos mēdici eſtis dei ꝛc̄. ¶ Quintū Utilitas ma-
gna. Nā hoc exercitio neceſſitas oīs ſupplet. virtutibꝰ
hō ditatˀ. ꝛ oī bono oppletˀ. Fit ex paupe diues. ex mē
dico abundꝰ. cōſoꝛs ſctōꝝ ꝛ heres dei ꝛ regni. ¶ Po-
ſtremo nos allicere dꝫ dignitas exercitij huiꝰ. Nā li-
cet hōibus ſeculi nomē mēdicitatis officiū ingerat vi-
tupabile ꝛ inhoneſtū eſt. tñ re vera magne dignitatꝭ
excellētie nobilitatis huiꝰ nr̄e mēdicitatis actꝰ. Non
ne impatoꝛ mūdi rex regū. deꝰ deoꝝ huiꝰ ſe officij fu
iſſe teſtatˀ: vbi ait. Ego inq̇t mēdicus ſum ꝛ paup. O
mendicū. o paupem. o principē queſtus huiꝰ quo ve
re paupioꝛ fuit nemo. Nōne ꝛ rex ille potentiſſimus
dauid in ſuo pſalterio ſe huiꝰ queſtuoſe mēdicitatis
ſectatoꝛē ꝓfitetur. dū ſe nōiat nunc infirmū. nūc oꝛ-
phauū ꝛ oī neceſſitate plenū. Sed ꝛ ſalomō ille ſa-
pientiſſimꝰ ſe dicebat infirmū ꝛ paupem. imo quot-
quot vnq̄ꝫ ad regnū ꝑuenerunt. nō niſi mendicando
illud ꝑceperūt. Grādis igitˀ dignitatis ingenuitatis
officiū qđ oēs tenuere ſcti. Sed et letū eſt ꝛ iocundū
inter ſctōs iugiter cōuerſari in celis. Quis q̄ſo nō iā
ad hoc exercitiū aſpirabit. Accedant q̇ magna q̄rūt
magnis aſſocientˀ. Ueniāt miſeria oppꝛeſſi capiant
ſubleuamen. Qui diuites fieri volūt hoc exercitio vo
ti cōpotes fiunt. Quē demū tēdet viuere in terris. h
exercitio ſua cōuerſatio erit in celis

¶ Ubi ſit mendicandū ꝛ queſtuandū Mēbꝝ. ij.

SEd iā alteꝝ ꝑtractandū. ſcꝫ Ubi ꝛ a q̇bꝰ de-
bemus mēdicare. Opoꝛtet em̄ ꝛ loca idonea
ſcire ꝛ viros miſericoꝛdie noſſe. Locꝰ aūt di-
ſtributiōis largarū elemoſinaꝝ eſt in terra viuentiuꝫ
in celis. In terris em̄ paupes ꝛ miſeri oēs. In celis
diuitie charitas ꝛ mīa abūdant Uñ paupm nullus
inde vacuꝰ abſcedit. Ibiq̄ꝫ copioſi ſunt illi pħ ꝛ libera-
les elemoſinarij dei. reges iſrl' clemētes. Ibi gratie
theſauraria regine mīe. mater paupm ꝛ oꝛphanoꝛū.
Et vt ad ſūmam dicā ſunt illic clementiſſimi omēs.
nulli ſe iuxta regis ſui edictū petenti negātes. Sed
foꝛſan loci altitudinē cauſaris: obijcis eum eſſe inac-
ceſſibilem. ſed audi ꝯſilium. Currū igneuꝫ habes ad
manū quo cū voles poſſes helie inſtar in aera ferri.
Currus igneus eſt deſideriū feruens quo te valebis
quo voles ferre. Ubi em̄ fuerit ſctm̄ deſideriū ibi q̇ſ-
q̄ꝫ ſe eſſe iudicabit. Noſcis ergo locū ꝛ quomodo pe-
gitur illo.

¶ A quibus mendicandū ¶ §. primus

SEd nūc a quibꝰ mēdicandū ſit ediſſeramus.
Certe ab oībus incolis illius regni. Omnes
enī diuites et clementes A rege item ꝛ a re-
gina ꝛ ab omni familia. a grādibus ꝛ puſillis Quiq̄ꝫ
enim deus vult largiri per minimum ſanctum quod
nō per ſummū. vt patet in pluribus patronis. Un-
de vt neminē deſerat neminem impetitū ꝛ nō exoꝛa-
tum relinquat vel tranſeat poterit iuxta Gerſonem
celeſtem illam ciuitatem in ſeptem partes vel vicos
diſtinguere. Et per ſingulos illos vicos ſingulis ſep-
tem diebus diſcurrere ꝛ ſe queſtuare. Statuens in
vno vico angelos in alio patriarchas ꝛc̄.

	ſcda		angel'		nūcijs ꝛ ſecretarijs
	tria		priar. pph		ſenibꝰ ꝛ ꝯſiliarijs
	q̄rta		apl'is diſ.		oꝛdiarijs iudicibꝰ
vel ſic	q̇nta	mēdi	mrībꝰ	tāq̄ꝫ	militibꝰ ꝛ baronibus:
feria	ſexta	ces ab	cōfeſſoꝛ	dei	theſaurarijs ꝛ doctoꝛibꝰ
	ſabb		virgibꝰ	vid	ſpōſis ꝛ diſpētracibus
	domīca		oībus ſcis		faīlia et elˀoſinarijs

Hoc igitur modo omnes inuocādi. immo iuxta
conſilium magiſtri Joannis nider ſinguli quantuꝫ
patitur tempus implorandi. Unde vt habeat ſan-
ctos ad manū. poterit ſibi quiſq̄ꝫ de ſingulis oꝛdini-
bus ſingula foꝛmare alphabeta ſcđm normam ſan-
ctoꝛum. puta ſub a. ponendo omnia nomīa apoſto-
loꝛum ꝛ patriarcharū ab A incipientia vt Andꝛeas.
Item de patriarchis Adam Abꝛaham. Qui ſic a-
gret nunq̄ꝫ deficeret tempus. tanta enim (teſte Eu-
ſebio ceſarienſe. cuiꝰ rogatu conſtantinus impatoꝛ
ſcōs vbiq̄ꝫ ꝯſcribi iuſſit.) ē ſcōꝝ mltˀitudo. q̄ quolibet die
āni occurrūt plˀa q̄ꝫ q̇nq̄ꝫ milia martirum natalicia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

excepto die kalēdaꝝ februarij ꝙ gētiles epul'ñ ſcōꝝ ul'
xpiaōꝝ neci itēdebāt Uere ꝙ ſic ſingl'os vñrarct ī tr̄ʒ
ſingl'ariter ſup ſingl'is gauderet ī cel'. Et hic ē ꝙ ꝗdā
ſibi martirologiū familiariter abbreuiatū hrē ſolent
⁊c. Et vbi ſic īuocauim⁹ ſcōs ꝑ eos accedēdū ē ad regē
⁊ reginā tꝗꝫ ꝑ prōnos ⁊ aduocatos

M ¶ Quid mendicandum vel petendum

¶ Mēbrū. iij.

Iam ꝗd petēdum ſit aut mēdicādū dicem⁹
de ꝙ gerſ tradit ꝙ ꝗſqꝫ debet ſuas neccita/
tes ꝓpēdere ⁊ ſup eis auxiliū expetere Inſu
ꝑ poterit ꝗſqꝫ ſm ſeptē dies ſeptēas aſſumere viciorꝫ
⁊ ꝟtutū donoꝝ ⁊ btitudinū ⁊c. vt īfra hñr. ⁊ ꝓ cis vl'
deuīcēdis aut obtinēdis. ꝑ ſeptē dm̄ce orōnis ptes a
ſingl'is ordib⁹ ſcōꝝ orare. Et ꝗſqs in ſuis vot̄ audi/
ri volet ꝗſqs cupit vt ds ⁊ ſci ſui miſiātur. miſeat ⁊
ipe miſeroꝝ. ñ ſolū ꝓ ſe ſʒ ⁊ ꝓ alijs magni h⁹ hoſpita
lis aut purgatorij carceris miſeris deū ⁊ ſcōs exorās
Crebrius em̄ iuxta plures vtilius ꝓ alijs ꝗꝫ ꝓ ſe orat
hō vt gerſon late declarat

N ¶ De modo generali ⁊ facili mendicandi.

¶ Mēbrū. iiij.

Nunc poſtremo de mō mēdicādi videduz ꝙ
ignorato paꝝ ꝓderūt iā ꝑmiſſa Et ꝑmū ꝑ
mittim⁹ modū ḡnalē oīb⁹ facilē. deīn ſpēa
lem. Facilē dixi modū mēdicādi Nā pt fieri deſiderio
ſolo Et ꝗd ꝙ ſo cuiqꝫ tā facile ꝗd tꝗꝫ deſiderare ad ma
num Facilis ergo mendicādi mod⁹ Sʒ obſident la/
trūculi viam ⁊ fit eoꝝ infeſtatione graue quod factu
facilimū erat: Sʒ vt hos euadas deſiderare opʒ
vtiliter — tm̄ ſalutaria dei volūtati placita petēdo
efficaciter — vehemēter hic itēdēdo alia ſecludēdo
ꝑſeuerāt — lōganimiter effectū veꝝ expectādo

¶ De ꝗb⁹ trib⁹ plene ⁊ pulchre edīſſerit gerſon ī de
mēdicatiōe. Et vt ad taliter deſiderādū hō ꝑueniat.
opʒ vt modos conatus ꝗb⁹ paupes ⁊ miſeri vtūt dili
gēter inſpiciat. Uñ ⁊ venerabilis ille piſieñ eps dicet
ſolebat. Trutāni (inꝗēs) paupes ⁊ captiui me deum
docuerūt exorare ⁊ mēdicare a ſcis. Quoꝝ ꝙ mores
ſcire deſiderat tractatulum gerſ. ꝑſcriptū legat. Uñ
igit atqꝫ intenſe deſiderare eſt vehemēter ⁊ efficaciter
loꝗ ⁊ vtiliter mēdicare. C⁹ ſē varij mōi vt ḡ vbis de
mōſtrat Nulli igit ab hoc exercitio tergiuerſari licet
ꝗd in ſolo deſiderio cōſiſtit. Sed ad limitatā mēdicā
di formam pergendū

¶ Modus deteriatior mendicandi ⁊ practica ſca/
aris einſdem.

¶ Capitulum .ij.

Sic orabitis Mathei. vi.
Facto mō mendicatiōis in genere
determinatius de eo ꝓſequendum
in ſpē ⁊ practice. Plurib⁹ em̄ nichil
niſi ꝗd ordinatum eſt placet Nam ⁊ ꝙ vult exaudiri — O
opʒ eum efficaciter petere. Non ꝙ deum qui immu/
tabilis eſt mutet. ſed quo ſeipm̄ excitet ⁊ ꝓuocet ad
deuotioēm. Unde ſine labore ꝯtrario laborat inten/
tio ſpūalis ⁊ ſcl'aris oratoris. Secularis enim ora/
tor ſepe finis eſt immutatio eius qui oratur. Spūa
lis āt oratoris finis immutatio eſt orantis. vt ſcʒ cō
pūctiuis verbis ſe compūgat. ⁊ alijs potentib⁹ ꝟbis
ſe ydoneū faciat ad excipiēdum ꝗd orat. Hinc liquet
vt etiam guilhel. piſieñ teſtat ꝙ plurimū valeat hrē
modū certū ⁊ deuotum ⁊ compunctiuū ꝙ homo mo
ueatur ⁊ grē diſponat Uñ poterit ꝙ meliorē praxim
ñ habuerit his ꝓcedere vijs ⁊ gradib⁹

Preuet. ⁊ captet. narret. poſcat. ꝗꝫ firmet.
Obſecret. hic grat⁹. cōmendās. offerat ide

His inꝗꝫ vijs ⁊ ḡdib⁹ nr̄ mēdic⁹ ꝓcedat ⁊ tꝗꝫ ſpūalis
orator corā ſummo deo ſpectātiūqꝫ ꝯtiōe btōꝝ oim
ſuas cauſas perorct. Quoꝝ in ꝯſpectu ꝙ digne exora
uerit vere magn⁹ orator ducēdus. De ꝗrū nc ḡduuʒ
ꝓſequutiōe agēdum eſt paucis Eſt itaqꝫ ꝑparatio ꝑ
mus grad⁹ Qui em̄ digne orare velet opʒ vt añ ſe orō
ni coaptet Iuxta illud ecci. xviij. Añ orōnem ꝑpara a
nimam tuam ¶ Eſt āt hec ꝑparatio qua ſe homo o/
rationi parat. ſcʒ
excitādo mētis torporem — ꝑ — iductioꝝ ꝯſiderationēʒ
expurgādo petōꝝ fetorē — ꝑ — cordis ꝯpūctioēm
aſcēdēdo hitacl'a ſcōꝝ — ꝑ — ſcōꝝ ꝯtēplatioēʒ

¶ In primis qm̄ tardi ad om̄e bonum ſum⁹ ⁊ ple
riqꝫ calcarib⁹ ſtimuliſqꝫ opus habemus. Opʒ ꝙ ſe ho
mo excitet per profundam inductiuorum ꝯſideratio
nem ⁊ ſuꝑſius acrem cohortationem Quemadmo/
dum faciunt venerabiles Ancelmus ⁊ gerſon ꝙ ſic ſe/
ſe excitādo vt in plurimū incboant ſuas mendicatio
nes. Et qui ſe in hoc membro dilatare volet. Ille lo/
cos deliberatiuos. exhortatorioſqꝫ ſupramemorata
qꝫ inductiua ōnia adducere (⁊ hoc acriori ac vehemen
tiori quodam dicenti genere ꝑ modū exuſcitationis)
poſſet. Ut infra in exemplari patebit. Scdō oportet
anima iam exuſcitata ⁊ excitata vt ſe a petis expur/
get vt digne coram ſanctis appareat. Ne tam ſancto
rum indignatioēm ꝗꝫ ſuarum precum exauditioēm
aſſequatur. Non em̄ ſpecioſa eſt laus in ore petōrum
Debet ergo anima ſeſe ſup ſe reflectere ⁊ in via pur/
gatiua ſe exercere Sup ꝑteritis petis dolendo. Cau
telam futuris idicēdo ꝓpoſita inouādo: Tercio vtcū
qꝫ depurata debet ad ſcōꝝ hitacula aſcēder ꝑ eoꝝ cō
templatioēm. certum ſctōrum ordiēm eligendo vnde

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

velit mēdicare ꝛ illoꝝ magnificētiā btitudiēm ꝛ pie/
tatem meditari vt ad deuotioēm ꝛ fiduciā poſſet aīa
ri Qđ vt meli⁹ poterit ꝓꝓum āgelū (vt venerabil' ger
ſon docet) ductorē īuocare debet vt eū ad ſcōs deducē
re velit. Qui ꝛ ſup̄ h̄ deuotā orōnem ad ꝓꝓū āgelum
in ſuo de mēdicitate ſpūali ꝯfecit. Quā hō ſp̄ p̄mitte
re poſſet. Et poſtq̄ꝫ ꝑ hec homo fuerit diſpoſit⁹ p⁹ q̄ꝫ
q̄ volet fuerit ꝑ āgelū deduct⁹ Debet ſe alōge publi/
cani inſtar valde ſe humiliādo collocare ꝛ panē ꝓpter
deū petere Exordiēdo a ḡdu ſequēti

¶ Captatio beniuolētie

Que vt ſimpl'r dicam⁹

Fice — ſcōs reuerenter ſalutando / magnifice commendando / tete profunde humiliando

Et vt — attenti / dociles / beniuoli — ſint orādo

¶ His em̄ modis vt in plurimū Ancelm⁹ in ſuis meditatiōib⁹ Herſon ꝛ alij in mendicatiōib⁹ ad ſcōs bēiuolentiā captāt ꝛ exordiūtur Jmo ꝺt Guilhelm⁹ pariſieñ in ſua rethorica diuia. Qꝫ nulla via fauora/bilius aut in ꝯſpectu dei ꝛ ſcōꝝ gratioſi⁹ exordiri poſ ſit orator ſpūalis ſuā orōnem. q̄ꝫ ſi a ſtupore ꝛ ꝯfuſio ne a timore ꝛ dolore īiuſticie ſue. extollentia ꝛ laude ſanctoꝝ incipiat ꝛ ordiatur. Jmmo latius ibi dedu cit q̄ nulla ex ꝑte reoꝝ ꝛ petōꝝ poteſt maťia īueniri q̄ magis attētos bēiuolos ꝓpicioſq̄ꝫ ac fauorabiles efficere valeat auditores q̄ꝫ ꝓꝓa vilitatis depreſſio ꝛ magnifica ꝯmēdatio ſcōꝝ. Et q̄ in h̄ gradu volet ꝯ morari ille poterit ex ſcli rethorib⁹ locos generis de/ monſtratiui. locos item exordioꝝ oēs accōmodare. Jta vt in hoc gradu nō beniuolētiam ſctōꝝ captare mō ſꝫ ꝛ attētos ꝛ dociles eos reddere poſſet vt in ſu/ is meditatiōib⁹ agūt doctores p̄mēorati. Patꝫ ḡ q̄ magna ſit copia ꝯmorādi in ḡdu iſto Et ſuadet duo tiſſim⁹ ꝛ expꝛtiſſim⁹ ille guilhelm⁹ pariſieñ in rethori ca diuiā vt loci iſti in libris artis illi⁹ videātur Utile ſiq̄dem eſt vti iſtis nō q̄ tam ſctōs reddam⁹ dociles bēiuolos aut attētiores ſꝫ vt nos noſtre ſim⁹ orōni in tentiores ꝛ ꝑ hm̄ōi deuota v̄ba nos magis orōni co/ aptem⁹ ꝛ efficiamur deuotiores Seq̄tur

¶ Narratio miſerie.

Qua ſcꝫ vt facilius ſcōꝝ in te iſlectas miām narres ꝛ expoās tuā miſeriā Exponēdo

q̄ꝫ ſis — miſerijs plenus / hoſtib⁹ mlťꝫ obſeſſ⁹ / ōni auxilio deſtitut⁹ — ꝛ ḡ digne miſerād⁹

Et eſt copioſiſſima ꝯmorādi materia ſub ſingu lis mēbris Sub p̄mo em̄ mēbro p̄t hō expōere. l'mi ſerias generales Juxta modū Bōauēture in paruo bono ſuo Ubi docet deplorare miſeriam

De Preterito. Preſenti. ꝛ Futuro.

Uel poterit hō narrare miſias ſpēales iuxta. ſ. alic⁹ miſeri i ſpēali ſilitudinē. Nc̄. ſ. vt reus ꝛ captiu⁹ Nc̄ iſtar mēdici egēi ꝛ paupis Nc̄ vt eger ꝛ īfirm⁹ ꝛ alijſ varijs modis ſm ſeptē affect⁹ coaptatos ſingl'is die b⁹ poſitos i ſacrāli ſupra. Uel tcio p̄t hō expoēre mi ſerias ſingl'ares ſm eas ſcꝫ q̄b⁹ q̄ſq̄ꝫ maxie īfeſtatur paſſiōes Exponēdo ſcꝫ q̄ꝫ ſit ōi vicio plen⁹. ōi v̄tute deſtitut⁹. ꝛ q̄ntꝫ afficiať paſſiōib⁹. ꝛ ſic h̄ occurrit ōis illa materia de vicijs ꝛ virtutib⁹

Ex — ſeptenis / arborib⁹ — de q̄b⁹ infra

¶ Patꝫ ḡ q̄nta ſit copia mēbri h⁹. Jta q̄ nulli iā ſit q̄ īmorari neſciat i mēdicādo cauſandi loc⁹ Et vt hec miſeriaꝝ narratio affectuoſius ꝛ ꝯpūctuoſius fiat. Utq̄ꝫ āplior ꝯmorādi copia miſtreť Poterit h̄ men dicator vti locis ꝯq̄ſtiōis aut ꝯmiſeratiōis ꝑti in re/ thorica ſua ad herēniū tulli⁹ lati⁹ āt ꝛ pleni⁹ exēplari ter pariter ꝛ diffinite ſup̄ trenos hieremie exeq̄t ve/ nerabilis ille Gilbert⁹ ātiſiodoreñ. q̄ ꝛ in glo. ordina ria vtcūq̄ꝫ tāgūť. Porro ꝛ ſub ſcđo ḡd⁹ h⁹ mēbro nō mlťo miōr meditatiōis copia offerť. Ubi poterit hō expōere hoſtiū ſuoꝝ mlťitudinē ꝛ varietatē. Eoꝝ itē īſidias neq̄ciā ꝛ feritatē ꝛ hm̄ōi alia ꝯplura. Hoſtes āt iſti ſūt caro mūd⁹ dyabol⁹. de q̄ꝝ paſſim agiť tēpꝫ tatiōib⁹ Sꝫ vt h̄ mēbꝝ ꝯcitatiuo dicať ꝛ ſua copia ñ fraudeť poterit ꝛ h̄ hō ſe dilatare locꝫ īcitatiōis. q̄s idē gilbt⁹ ſup̄ trēos q̄ꝫ aſſignat Locꝫ q̄ꝫ āplificatiōis l'ex hortatiōis q̄s ꝛ tulli⁹ vbi ſ̄ deducit. Pro tercio etiā mēbro ḡd⁹ h⁹ ſuppetit copia mlťa. vbi hō explanare hꝫ oēꝫ nihileitatē ꝛ deſtitutioēꝫ ſuā. q̄ ex multꝫ vt io hānes nider docet deduci p̄t. ꝛ vt affectuoſius ea ex/ plāceť poterit hō vti locꝫ generꝫ lamētatiui ꝛ explanā/ di dolorꝫ q̄s gāfrid⁹ i poetria ſua noua tāgit ſub apo/ ſtrophe ſpecie deplāgēs mortē richardi Et ācel⁹ i ꝺplo ratiōe v̄gitarꝫ Mlťa itaq̄ꝫ ē copia ḡd⁹ h⁹ Sb q̄ etiā hō vti poterit locꝫ crimial' ꝺfenſiōis q̄ fit vt tullius docet Aut ꝑ r̄motiuā trāſlationē ꝯpationē ꝯceſſioēꝫ criminis Jtēq̄ꝫ ꝯfutatiōe oīꝫ obiectionū aduerſariorū cū itorſiōe i aduſarios ipos vt ācel⁹ gerſō ꝛ guillerꝫ ꝑiſieñ i ſuis meditatiōib⁹ docēt vt ex ill' exēplificare poſſe⁹. ſꝫ ñ ē nr̄ꝫ rethorice h̄ artꝫ tradere īſtrumēta. Sat nob̄ ē l'occaſionē āmiſtraſſe ſtudioſ vt ipi ſcōꝝ iſtar et ſe ꝑ hec dilatare poſſēt aut ſaltē itelligere mo dos ſcōꝝ i ſuis meditatiōib⁹ ſmōib⁹ ꝛ ſcp̄tꝫ: Hoc q̄ꝫ adhuc ꝑ duorꝫ ānotādū ē ḡdui iſti q̄ guillerinū ac ger ſonē miāꝫ q̄rētib⁹ ſalubrimū ac neceāriū ē mſias ſuas ñ narrař ꝛ expōere ſolū ſꝫ etꝫ claāre i aures miſatoꝝ ꝛ exaggerař atꝫ aggᵫař eas quantum v̄itas ꝛ ꝯſit[illegible] tia p̄mittūt. Eo ei meliorē corā do ꝛ ſcis faci⁹ cāꝫ noſ trā q̄ puri⁹ ꝛ ſinceri⁹ noſipōs ꝯdēna⁹ aut ꝯdēnādos ꝓfitemur nullam excuſatioēm p̄tēdētes vt pulchre memoratus declarat guillerinus exemplo mendico/ rū Quoꝝ intolerabilis vt ait eſſet amentia ſi pauper tatem ꝛ miſerias ſuas occultarent ꝛ ſi qua habuerit bona oſtētarēt. ſic i ſpūali nrō mēdico Unde hꝫ diu tius ꝯmorari h̄ i deploratōe miſie. P⁹ quā ſeq̄ť ḡd⁹

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Orõ ſeu iploratio diuīe mīe.

P9 em̄ expoſitā materiā īplorāda ē dei ꝛ ſcōꝝ mīa
Orandū eſt

āt { hūiliter / fidelit / īſtanter } ꝓ { venia / grā / glā } aut ꝓ ōi necitate ꝩmouē/
da

Cōditiōes āt ꝛ orōis reqſita ſiue īſtrumēta paſſiꝫ tradūt a doctoribꝫ in ſmōibꝫ ꝛ libris Vñ ñ ill' imorādū ē nob Vnū h̄ dici9 ꝙ is efficati9 orat q̄ magis cōpūct9 ē ꝛ affect9 Ad qḋ potiſſimū ꝯtēdēdū. Ois em̄ vt9 orōis i affectibꝫ ꝩſat pietatꝫ. q̄bꝫ q̄ volet abūdat īduat affect9 mēdicoꝝ ꝛ paupū. ꝛ coꝝ ſtudeat mores imitari. Nā trutāni ꝛ mēdici guillerinū piſieñ vt ipe fatet docuerūt mēdicare Et vt i h̄ gdu diuti9 q̄s ꝯmorari ꝯpūcteq̄ꝫ magis ꝛ deuoti9 poſſit orare valḋ ꝓſt noſſe locos orōnum. Quoꝝ q̄tuor aſſignat Aug9 dach9 ꝛ complectūt hoc verſu.

Vtilitas. pietas. miōr: hant tibi. reddere ſpōdes.

Hoc ē ꝑm9 orōis loc9 ē Vtilitas Puta ſi dica9 id qḋ oram9 vtile ꝛ necāriū ꝛ ab ipo quē ora9 ſpare ſolū Scḋs ſi allegem9 pietatē ei9 nulli negatā ſꝫ eū oiꝫ miſeri ſolitā. Terti9 ſi id qḋ petim9 ꝑuū illi facileq̄ꝫ oſtēdam9 ꝛ in nullo nocituꝝ ſibi. Quart9 ſi ꝓmitta9 vicē ꝙ gti eē velim9 ꝛ ei9 memiſſe ſꝑ Sūt ꝛ alij alios aſſignātes orōis locos faciles ꝛ vtiles exercitari vt ſt iſti

Vis noſciſq̄ꝫ potes debes ſolit9 q2 tu ſpes

Prim9 loc9 ē a velle. volūt em̄ ſci dei bonū ōe ꝛ deo gtū ꝯformeſq̄ꝫ ſt volūtati diuīe q̄ vult oēs hoīes fieri ſaluos. Scḋs ē a noſſe Oia em̄ ſciūt q2 crebri9 egerūt. ꝛ ſciētē oia vidēt. Terti9 ē a facltate ꝛ poſſe Volūtatē em̄ timētiū faciet dñs. Quart9 ē a debere ꝛ h̄ mlti plici iure Tū dei volētꝫ nat̄ cōis īſtigātꝫ amicicie iuſticie ꝛ mie ꝑſuadētis. Quīt9 ē a ſolere Silia em̄ l'maiora fecerūt. Sext9 a ſpare q2 ſpes oim i eos locata dicēdū ḡ eis Si rēnuiſ q̄s tbuet vos eſtꝫ vnica ſpes Grādis i ſingl'is his locis ē copia ꝯmorādi ꝛ q̄ volet ꝑ hec valḋ ꝓlōgare orōeꝫ poſſꝫ. ſingl'a ei plura ſub ſe ꝯplectūt vtꝫ i libris ꝩthorice artis. ſꝫ ſi exaudiri veli9 efficatius oꝫ orōem ſtabiliam9 Hic ſeq̄t.

Cōfirmatio

Eſt nr̄e petiōis cū argumētoꝝ adductiōe ſtabilitio Stabilit āt ꝛ ꝯfirmatur orō Nūc

ꝑ { ꝓbationum ſpecies / argumētatiōes varias / ꝩthoricoꝝ locoꝝ allegatōes } q̄bꝫ orō { ꝓbatur / ſtabilit / ꝯfirat. }

Grādia ſt hec copiaꝝ organa ḡndiſſiā ꝑ hec offert cōmorādi copia. Adeo ꝙ ñ facile deficere i orādo poſſꝫ q̄ i his exercitat9 eēt. Sꝫ lōgū eēt nimis ꝺducere hec ſingl'a Qui hec ſcire ꝛ itelligere volet ex libris rethorice artis hec inq̄rat. Vbi iueniet ꝙ ſpēs ꝓbationuꝫ dñt ꝑtes exornatiōis aut etiā argumētatiōis. vt ſt ꝓbatiōes ab exēplo a ſili ꝛc. Ibi q̄ꝫ ineiet ꝙ decē ſūt ꝛ tradūt argumētationū ſpēs vt ſt. diſio. expeditio. rōcinatio. ſubiectio ꝛc. Locos rethoricos āt q̄ noſſe volet ille tractatū vñrabil' egelberti leydeñ legat q̄ ſub ꝩ ſibꝫ exēplarit ſatis eos tradit. ſt āt loci iſti. nomē nat̄a ꝯuict9 ſors hituſq̄ꝫ. ꝛ hmōi mlti. q̄ꝝ noticia ē vtit mltū. tū ad ꝯmorādū ꝛ ad orōnē ꝯfirādā. tū ad ſcōꝝ orōeꝫ ꝛ ſmoēs quō i eis ꝯmorati ſt itelligēdū. Nulli9 ei locoꝝ hoꝝ iguar9 aut ꝩthoricoꝝ īſtrumētoꝝ iſci9 itelligere ad plenū poterit ignitiſſiās illas parit ꝛ efficaciſſiās orōes guiller. i ſua ꝩth. di. Meditatiōes itē ācelmi ꝛ ger. ꝓcedūt ei oēs hi locis ꝛ īſtrumētꝫ ꝩthoricis iſtꝫ Sūt ꝯfiratiōes locoꝝ hmōi it alia potiſſim̄ ad duo iuxta guil. ꝑiſieñ ꝑutiles. viꝫ ad faciēdū fideꝫ ḋ īpetrādo qḋ petit ꝛ ad firmādā fiduciā de obtinendo petito. Que duo petētibꝫ icē debēt ſi exaudiri velit iuxta illḋ ia. apl'i Poſtulet āt i fide nihil heſitās imo ſacrā ſcꝑtaꝫ a ſpūſcō dictatā ad liq̄dū itelliget poterit nēo niſi vtcūq̄ꝫ ibut9 ꝩthoricis īſtitutꝫ Eſt ei ois ſcriptꝫa plēa ꝩthoricis īſtrumētꝫ vt ꝑti i q̄rto ḋ doctꝛna xpiana tāgit pr̄ aug9 Satꝫ igit ꝯſulēdū eēt ſtudioſ vt ſe aliq̄ꝫtulū dederēt his ſciēdis ꝛ ſtuderēt īſtrumēta vanitatis in vſus vertere pietatis iuxta dm̄ ꝑceptuꝫ q̄ ab iſrahelitis iuſſit ſpoliari egiptū vt forſan plenius infra erit dicendum Jam em̄ ne ꝯfundam9 deuotōis exercitiū ad ſequētē gratū migrādū. q2 igit dñs Job penltio ait Nō parcā behemoth ꝩbis potētibꝫ ꝛ ad ḋꝑcādū ꝯpoſitꝫ Ne nr̄ē ꝯfirātiōes ꝩpellāt ſeq̄t grad9

Obſecratio. Qua ne nr̄e preces atq̄ꝫ ꝑcuꝫ ꝯfirmationes repudient ꝑ ſacra obteſtemur. Obſecrando

ſcꝫ ꝑ { dei miaꝫ attbuta ꝛ voluntatē / xpi miſteria ꝛ ſctis ipēſā pietatē vt exaudiāt / pietatꝫ eoꝝ viſcera ꝛ debitā charitatē }

Hijs em̄ atꝫ hmōi obſecratiōibꝫ efficaciter exercitis ſcti poterint denegare nihil. Et ideo venerabil' Jobs Gerſon ſororibꝫ in epl'a ſcribēs ſingularit docꝫ eas hijs mōis obſecrare ꝛ potiſſimū ꝑ dei volūtatē obteſtari. vt ſcꝫ ſcis mēdicādo dicant. Quia a deo miſſe ſint ad ſcōs ad petendū elemoſinā grāꝝ Nec ſic inq̄' ens falſū dicerꝫ. Sine ei dei inſpiratiōe aliquē ſctōꝝ deꝑcari velle ſeu voluntatē hr̄e nō poteſtꝫ. Poteritis igit ait audacter sctm̄ alloq̄ dicētes Erḡ igit dei cōplacet volūtati vt te ſctm̄ exorē. Nō licet te refutare me quā de9 ad recipiendā elemoſynā gratiaꝝ miſit ad te. Grāde em̄ dedecus. indecēſq̄ꝫ eſt multū vt neget ꝛ parcus ſit ſeru9. vbi dñs dare voluerit ꝛ fuerit largus. Da ergo elemoſinā gratie ꝓpt volūtateꝫ dei. ꝛc. Et eſt etiā iſte grad9 ſatis ad ꝯmorandū copioſ9. Poſſunt em̄ hic ſcti āmoneri ꝛ obteſtari ꝑ relucētia in eis dei attributa q̄ ſunt mlta valde vt ptās ſapia mīa. Per xpi itē oīa miſteria q̄ etiā ſūt valde ñūcoſa vt ꝯceptio ntitas vita paſſio. ꝛc. Itēq̄ꝫ ꝑ oīa illis a deo preſtita miſicordit. Ac ꝑ pietatꝫ eorūm viſcera Quaten9 ſcꝫ vt ꝑmcōrat9 Jobes Gerſon docꝫ ꝯmoneāt oim pietatū quas i vita aut p9 mortē exercuerūt ꝛ ꝑ eas obſecrēt. Patet ḡ q̄ꝫta ſit ꝛ copia grad9 hui9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Sed q̇ volet exaudiri grãs oportet agat de ſuſceptꝫ. Sequitur ergo gradus.

Gratiarum actio

Qua vt citius audiaris grãs agas ſup̱ exhibitis
Grãs ãt ſanctis agere debes ꝓ eo
ꝙ dignati ſint — I te alloqui ꝛ orari / ſpem exauditiõis īfundere / crebrius ſuccurrere ꝛ ꝯſolatioēm immittere.

Quõ ãt grē agēde ſint ꝛ q̇bꝫ locis hic vtēdū iam ē ſupradictū. Ut tñ nec hic copia deſit. Nota ꝙ dict⁹ magiſter engelbertus hos tradit gratitudis modos ꝛ locos ita dicens verſibꝫ iſtis.

Si ſup̱ exhibito facto vis dicere grates
Factū ꝯſtitues. quantum potes amplificabis
De poſt ꝛ facto grates magnas redibebis
Dic igiꝛ magnū mirabile ſine nouatum
Qđ tibi ſit factū vel monſtres eſſe neceſſe
Ut grates referas ſi vis probꝫ ipē putari.

Itemqꝫ

Si tibi preſcriptis nõ ꝯplaceat mod⁹ vn⁹
Iſtum nõ reprobum modulum ſectare ſequētē
Oſtendes p̄mo ꝙ opꝫ dicere grates
Dõa ꝑpinata tum verbis amplificabis
Poſtremo meritas ibi danti dicere grates
Dic nõ ſis parilis. extollas. dic memorabis

Ecce hij ſunt gratitudis loci q̇bꝫ hoc in gradu hõ poterit ſe dilatare ꝛ ꝯmorari. Et p⁹ hūc ſeqꝛ gđ⁹

Commendatio qua iam fiducia ꝯcepta effectū tue mendicationis fiducialiter ſanctis ipis committas teteqꝫ ipis fidens ſubmittas tãq̄ꝫ pijſſimis potētiſſimis fidelisſimis

ꝯmēbris / pr̄onis / ꝺpoſitarijs — q̇ — volūt / pñt / debēt — ſuccurrere nob

Et vere fidenter eis nos ſubmittere debe⁹. qm̄ magis ipi ſollicitj ſūt noſtri q̄ꝫ nos de nobiſipis. Magis ꝛ teneri⁹ amãt ipi ſuos cultores q̄ꝫ amantiſſima mr̄ q̄piã filios vteri ſui. Et ſi ipi ꝓ nobis q̇s contra nos. Fixa em̄ ſentēcia eſt Qm̄ volūtatē timētiū ſe faciet dñs Et depcabiꝛ in ſanctis ſuis. Et bñdicti erūt q̇s bñdixerūt illi Et ꝟe volūt ꝛ debēt bñdicere ꝛ fauere nobis Et h̄ ꝑꝑ deū. ſeipõs. nos

qꝫ — eſt ei⁹ volūtas / eoꝝ ē vtilitas / exigit affinitas — cui ꝯformes eſſe debēt / qꝫ ñ ꝯſummabūꝛ ſine nob / cū frēs ꝛ pri eoꝝ ſim⁹

Os ſcꝫ de oſſibꝫ eoꝝ ꝛ de carne caro vni⁹ filij pris.

Poſtremo vt acceptū ſit deo ꝛ ſcis mēdicatiõis tue exercitiū illđ in vniõe ſtudeas offerre dñicaꝝ orõnnꝫ oim Et ꝑ ſcõꝝ ſuffragia accedes ad dñm deū orãdo a ſcis petita vt venerabilis gerſon ſuas docuit ſorores ꝛ exēplificauit in rethorica ſua diuina guilhel⁹ pariſieñ. Hec paucis de mõ ꝛ grabibꝫ ſpūalis mēdicitatis: Et vt tam vtile exercitiū ſuo fructu nõ deſtituaꝛ ſubnecteꝛ circa hui⁹ opis finē exēplar pariꝛ ꝛ exēplū oēs p̄mēoratos locos rethorice qꝫ artis iſtrumēta ꝯplectēs qđ ꝛ deuotis pariter ꝛ ſtudioſis non eirt infructuoſum.

De mõ ſanctoꝝ feſta terminandi.

Cap̄. q̄rtum.

Cum ꝯſummauerit homo tūc incipiet Ecci. xviij. Septē diebꝫ feſta celebrabitis. Jam poſtremo vbi viſum ē quõ ſcõꝝ feſta inchoanda ꝛ ꝓſequēda vidēdum eſt de mõ ea terminandi.

Proquo notandū iuxta celeberrimuꝫ leonē papã ꝙ q̄ꝫuis feſta nos tranſeãt tp̱e nõ tñ animo tranſire debent. Nam ꝛ ob illđ ſed ꝛ propter alias cauſas octaue celebrantur. Uñ⁹.

ſunt octaue ſuppletiõis — itē ſiginficatiõis — miſtificatiõis
Supplent — **ſignificant** — **ſignãt**
deuoti — prefiguratiõis
votiqꝫ — **futuri.**

Et ſunt hee octaue dū fuerit deuote trãſigende. Quo nõ fuerit aut certe in feſtiuitatum earūdem fine mox coli reincipi debent. Et hec per ꝯñtes gradus q̇ ꝯtineꝛ hoc verſu.

Poſt veniã poſcas. grat⁹ ſis. offer ꝛ õne.

Debet enim fieri

Uenie poſtulatio qꝫ — irreuerēter / neggligēter / iꝑſeueranter — feſtū ꝑegiſti

Grãꝝ actio ꝙ — ſoſemnitati interfuiſti / bñficia ſcõꝝ ꝑcepiſti. / ſpem gl̄e ꝑſenſiſti

Oblatio qua — tua obſequia / ſcõꝝ merita / tua propoſita — offeras đo

Sic orꝫ ꝙ feſta nrã ēmine⁹ ſi aliquē ex eis fructū haurie⁹ Breue em̄ eſt ꝛ modicū qđ nos celebrãdo agim⁹ totū ipſcm̄ ꝛ obſcuꝝ qđ nos ꝛcolim⁹ Uñ ꝛ oia nrã feſta ñ ſc̄ niſi ꝟe feſtitatꝫ q̄dã p̄ãbula q̄re etꝫ orꝫ vt ſuppleat hūilitas vere ꝯfeſſiõis qđ min⁹ in eis oñdi⁹ deuotiõis. Qui his exercitijs h̄ pacto ſcõꝝ feſta ꝑageret eoꝝ idubie prõcinia ꝑſentiret. ſicꝫ frater ille de q̊ venerabilis ille ludolph⁹ carth. de argētina narrat in p̄ma ꝑte vite dm̄. q̇ ꝛ ſolerter pijs exercitijs ꝛ ſcõrum feſta p̄uēiebat deuote excolebat ꝛ exeq̄baꝛ deuotius. Quare ꝛ i oĩꝫ ſcõꝝ feſto đceſſit ꝛ p⁹ obitū õibꝫ ſe ſcis aſſociatū ꝛuelauit Quis ñ iã õi q̄ poterit đuotõe hec trãſitoria feſta celebrabit vt ad etnū illđ feſtū attigat O feſtitas feſtitatū vbi hoies ꝛ ãgeli ꝯgregati ꝑit̄ deuꝫ laudãt trinū ꝛ vnū: Felix cui ad te ꝑuēire fuerit datū

Aliud exercitiū đ ſcis videaꝛ i ꝑte ſcđa.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Tercia diſtinctio principalis de exercitijs internis ⁊ reformatione mētis

¶ Prologus.

¶ Titul9. xvij.

Corporalis exercitatio ad modicum vtilis ē. pietas ad ōnia valet. prime thimo. q̃rto Bern̄. Proſus ſic eſt. Sed pietas ad oīa valet. Eſt āt hec pietas dei cult9 q̄ in interiore homine conſiſtit Cui9 pietatis nō dico formā ſed veritatem in oībꝫ ⁊ p̄ oībꝫ ꝓmiſit habitus veſter ⁊ ꝓpoſitum req̄rit. Hanc quicūq̄ veſtrū non habet in cōſcientia. nō exhibet in vita. nō exercet ī cella. aberrat. Om̄s em̄ ſancti deo placere cupiētes magis ſe in interiore homīe q̄ꝫ in exteriori exercuere. oīs em̄ (teſte eodē) cura ſcōꝝ ſpreto exteriori cultu hoīs ōni ſe diligentia p̄bet ⁊ occupat ad interiorē hoīem (q̄ ad ymagīem dei eſt) excolendum. Certi em̄ ſunt deo nō poſſe eſſe q̄cq̄ꝫ acceptius ymagine ſua ſi ꝓprio fuerit reſtituta decori. Sꝫ ⁊ nullū dignius ⁊ vtilius eſt exerciciū homi q̄ꝫ in eo qđ melius ⁊ in q̄ ceteris p̄eminet qđ eſt mēs vel anim9 exerceri Hec ille. Cum igitur tam ſit deo gratum tam nobis vtile ⁊ dignū in internis viribꝫ exerceri plurimū q̄ꝫ neceſſe adeo vt cetera exercitia paꝝ valeāt ſine iſto. poſt q̄ꝫ in ſup̱ioribꝫ diſtinctioībꝫ egim9 de exercitijs externis id ē certis locis ⁊ tp̄ibꝫ annexis. Jam agēdum eſt in hac diſtīctiōe de ordinatiōe interna. ſcꝫ q̄liter q̄ſq̄ꝫ erga interiorem hoīem debeat ordinari. Pro q̄ notādū q̄ ad ordiātioēm hoīs interioris ptiēt

Et
- tēptatioībꝫ viriliter reſiſtere
- vicijs eradicatis virtutes inſerere
- ſic viribꝫ reformatꝫ deo adherere

¶ Ad p̄mū hortaꝛ ſapiēs eccī. ij. Fili inq̄t accedēs ad ſeruitutē dei ſta in timore ⁊ p̄para aiām tuam ad temptatioēm. Et poſſet ſup̱ his tēptationū r̄medijs ſinglare capl'm ſcribi. ſed tanta ſunt ſcripta vt nrō labore nō egeat. Scripſit plene dyoniſius carth. de remedijs temptationū ſed ⁊ alter ordis eiuſdem in paradiſo ꝯſcientie ſue ſinglaꝝ temptationu r̄media poīt. Et alij cōplures Et īfra in ꝓſcū agiꝛ de iſtis Ad viriū q̄cq̄ꝫ r̄formatioēm apl's exhortaꝛ dicēs. Renouami ſpū mētꝫ vrē ⁊ iduite nouū hoīem ⁊c. De q̄ruꝫ reformatiōe lꝫ plura ſint ſcripta. p̄cipue tn̄ ⁊ ſinglariter plurimūq̄ꝫ ordinate de h̄ egit dn̄s gerardus zutphaic ī ſuis de r̄formatiōe viriū aīe vulgo ītitulatꝫ Homo q̄dā. Itēq̄ꝫ Btūs vir q̄ ⁊ de ſpūalibꝫ aſcēſioībꝫ ītitulaꝛ. Quoꝝ libroꝝ q̄ ſe ſtudijs ⁊ exercitijs accōmodaret facile dō auſpice viribꝫ fieret refoꝛat9 Scribit itē ⁊ Hūbert9 in de Eruditiōe religioſoꝝ de hac reformatiōe Vn̄ nil a nob agēdū potiſſimū cū infra in ꝓſcū plurima hn̄ꝛ. Porro de eradicādis vicijs ⁊ īſerendis virtutibꝫ oēs libri ſunt pleni. Vn̄ nil duxi9 dicēdū niſi tm̄ exercitatorio ⁊ practico modo. quō ſcꝫ nos exercere ī his debe9. Hoc vnū exhortātes q̄ libri ꝯſignati in q̄bꝫ de exercitijs agiꝛ int'nis. ſtudeāꝛ ⁊ exercitentur In illis em̄ viuiꝛ ⁊ in talibꝫ viroꝝ ſpūaliū vita ꝯſiſtit. Ita q̄ q̄ illis omiſſis ſalutaribꝫ ſtudijs atq̄ꝫ exercitijs internis. ꝟe mortu9 ē tāetſi viuere videatur foris. Mortuus em̄ ille eſt qui vitales opationes nullas exercet Et hi foꝛꝫ effuſi totos ſe mācipāt ext'nis ita vt vix ſciāt ſi ſcit interioꝛ hō. O tn̄bꝛaſo errorez Tm̄ dū ꝯpleāt q̄cq̄ꝫ externa ſalua ſibi exiſtimant vniuerſa. Sed n̄ ſic filij hoīm n̄ ſic. duplicibꝫ opꝫ ēe veſtitos. i. tā ſpūali q̄ꝫ corp̱ali exercitio decoratos. Spūaliaq̄ꝫ p̄mū locū vēdicare opꝫ. Hec em̄ opꝫ facere ⁊ illa n̄ omittere. Vn̄ dn̄s Johs ſcoenhouie hūc ordiēm dat exercitādi. Primū p̄ncipal'r int'nis intēdēdū deiñ act9 int'nis adiūcti magis freq̄ntādi. cuiuſmōi ſunt pſalm9. orō vocalis. exercitiū diuinum Terciū locū tenet exercitiū ſtudij ſcāꝝ ſcp̄taꝝ Poſtremū locū occupat op9 manuale. Hec dixim9 p̱ exceſſū ad deſtinatū redeundum.

¶ Seq̄tur deſtructorium viciorum. et p̄mo ponuntur inductiua ad ea euellenda.

¶ Cap̄. i.

Non inibis cū gētibus fedus nō habitent in terra tua. ne forte peccare te faciāt in me. ſed deſtrues eos ⁊ confriges ſtatuas eorum. Exo. xiij.

Per ſeptē has gētes q̄s dn̄s fūdit9 ſubuerti ⁊ deſtrui ⁊ emoliri crebrius iubet vniuerſitas vicioꝝ (vt fida prm̄ expolitio tradit) deſignaꝛ. Cum igiꝛ dn̄s gētes has de t'ra deſtrui iubet n̄ niſi vicia de aīe viribꝫ p̄cipit extermiāri. Qđ lꝫ oībꝫ iubeaꝛ potiſſimū tn̄ filijs iſrl' de egipto in deſertū egreſſis. i. religioſis mādaꝛ Hi em̄ p̄ ceteris in ſubuerſioēm vicioꝝ niti hn̄t ob pluſrima īductīa. q̄ ipī p̄ ceteris tenēt. ſ.

Officiū. finis. placitū. q̄ꝫ op9. vtile. ſuaſuꝫ

¶ Primū ⁊ p̄cipuū r̄ligioſoꝝ excitatiuū ad viciorū eradicatioēm eſt. q̄ꝛ ꝓprium eſt officium eoꝝ qđ niſi impleāt a recto degenerāt. De q̄ Ancelm9 in de ſil'itudinibꝫ reꝝ dicit Monachus inquiens ſacerdotis ⁊ regis officium gerit. quod eius corona capillorumq̄ꝫ tonſura demonſtrat. Officium autem ſacerdotis erat in lege diuerſa pecora mactare. Mo

nachi aũt officiũ debet eſſe leonẽ ſupbie. Apꝛũ crude
litatis. lupũ rapacitatis. Taurũ feritatꝫ vulpẽ aſtu
tie. Hircũ immũdicie Gruem ſomnolentie Equuꝫ
ꝛ mulũ luxurie. Aſinũ pigricie. oiaqꝫ beſtialia vitia
occidere ꝛ litare Regis aũt officiũ eſt ꝓpꝛiũ regnuꝫ
regere hoſtes inde ꝓpellere. ne iuſto iniuſtꝰ iniuriã
inferat ꝓuidere. depꝛeſſis mal'bonos exaltare ꝛ hu/
iuſmodi. Sic monachi officiũ hoc erit vt ſue mẽtis
regnũ regat ꝛ corpis et aie oia vitia expellat ne ma
lus appetitꝰ bono reſiſtat: ſed vt bonꝰ malũ ſemp ſub
ĳciat conari. Qd et ipm ois vult habitus monachi/
cus vt illic declarat. Si igiť h moãchoꝝ officium eſt
immo qꝛ eſt: ſupeſt vt illi totis viribꝫ inſiſtãt. Alio/
quin niſi hoc agãt mentiũtur tota die. cũ hoc habitu
vt dictũ eſt p̃tendãt qd nõ faciũt Secũdo iõ ꝓ vi/
tioꝝ extirpatione eſt laborandũ. qꝛ ad hoc oia religi
oſoꝝ exercitia ſunt aſſumpta. puta labores Jeiunia
diſcipline. ꝛc. quatenꝰ p hec tanq̃ꝫ p inſtrumenta au
xiliante nob di grã paſſiones aie refoꝛmeꝰ ꝛ vitia ex/
tirpemꝰ ſicut egregie in collatiõibus patꝝ declarať.
Qꝫ ſi paſſiones ꝛ vitia in nobis dñanť. reliq̃ oia va
na ſunt. Hinc dicit venerabilis ille Euſebiꝰ emiſſe/
nus Quid eſt ꝙ nos p̃cioſis laboribꝫ vigilĳſqꝫ ꝯfici/
mus. ꝛ ea q̃ maxie dñs Jeſus a nobis deſiderat ñ ha
bemꝰ Hoc eſt coꝛ mũdum ꝛ a quotidianis negligẽ/
tĳs liberꝝ: quas q̃ nõ vitat paulatim defluit ꝛ ad ma
ioꝛa mala ꝓlabitur Jllud ergo in pꝛimis habere ſtu
deamꝰ qd deꝰ a nobis expectat. ꝛ ob qd cetera iſtitu/
ta ſunt. i. vt vitia deuincamꝰ ꝛ veris virtutibꝫ ꝓfici/
amus. Hec em̃ ſunt p̃cipua ſacrificia. hec pinguia
holocauſta deo placẽtia que in eiꝰ cõſpectu aſcẽdunt
hec ille Tertiũ inductiuũ ẽ qꝛ ẽ deo placitũ ꝛ g̃tum
Hinc Bern̄. Ania ſi vis amari a deo refoꝛma in te
imaginẽ eius ꝛ amabit te. Repara in te ſilitudineꝫ
ſuã ꝛ deſiderabit te. Quarto valde eſt neceſſariũ re
ligioſis ad hoc niti. Niſi em̃ ſe a vitioꝝ paſſionibus
expurgauerit. totꝰ eiꝰ laboꝛ depditus ibit. Scriptũ
quippe eſt. Uictime impioꝝ abhominabiles. hic ſu
is laboribꝫ nõ tam p̄miũ q̃ꝫ ſuppliciũ merebitur. Cõ
queriť em̃ dñs de hmõi. Eſaie. lxv. Populꝰ q̃ ad ira
cundiã ꝓuocat me añ faciẽ meam ſemp. Eſt quoqꝫ
neceſſarium huic exercitio inuigilare ſi in ceterꝫ acti/
bus cõplacere velimꝰ. Sine em̃ hoc cetera ꝓderunt
nihil. Unde Euſebius. Nouerimꝰ nobis nihil pro/
deſſe ſi coꝛpus nr̃m ieiunĳs atꝫ vigilĳs affligamus ꝛ
mentẽ noſtrã nõ mũdemus. nec interioꝛa nr̃a cure/
mus. Quid prodeſt afflictio coꝛpalis ſi linguã nr̃am
nequicĳs ꝛ obtrectationibꝫ polluamus Jnaniť nob
de cruce ꝛ coꝛpis afflictiõe blandimur ſi exterioꝛ ho/
mo ſanctis laboribꝫ exercetur. ꝛ interioꝛ a peccatis ꝛ
paſſiõibꝫ nõ curetur. Sic eſt quomodo ſi quis ſtatu
am faciat a foris auream ꝛ abintus luteam Jeiunar̃
ꝛ vigilare ꝛ moꝛes non coꝛrigere ſic eſt quomodo ſi
q̃s extra ꝛ circa vineam extirpet ꝛ colat. Uineam ãt
ipãm incultam atqꝫ deſertaꝫ relinquat vt ſpinas ac
tribulos germiẽt. Quid iuuat ſi q̃s coꝛpe caſtꝰ ꝛ men
te pollutꝰ quem malicia depꝛauat furoꝛ iracũdie agi
tat. ſupbia õni grã ſpoliat. Nonne ſeipm decipit ac
deridet. hec ille O notentur verba. Quintum idu
ctiũ eſt quia vtile eſt in vicioꝝ eradicatiõe exerceri.
Nam ſic homo citius ꝓficit facilius optatum finem
attingit ꝛ veram deuotionem ſibi conq̃rit. Hoc ãt
omittens ſtulte multum agit vt diciť in pꝛofectu.
Plurimum em̃ ſtultus ille cenſendus q̃ cum habeat
viam compendioſam duarum vel trium dietarum
ad locum quo tendit dimiſſa ea querit ꝛ vadit viam
diſpendioſam difficilioꝛem ꝛ periculoſioꝛem itinere
trium annoꝝ aut amplius. Sic ꝛ ille religioſus mi/
nus ſapiẽs videtur q̃ cum poſſit in paucis ãnis ad di
noticiam ꝛ familiarem amiciciam p compendioſuꝫ
ſtudium virtutis ꝛ deuotionis ꝛ puritatis ptingere
ꝛ relicto eo occupat ſe alĳs minus fructuoſis ꝛ diſpẽ
dioſis ad id quo tendit ſcꝫ ad dei cognitiõẽm ꝛ noti/
ciam veritatis ꝛ ſtudium pfectionis non intendit.
Rurſus ſi ſciret quis plura artificia quoꝝ vnum pre
alĳs tam eſſet nobile ꝛ queſtuoſum vt per id in bꝛeui
poſſit ditari ꝛ ſublimari vſqꝫ ad nomen magnoꝛum
qui ſunt in terra. Jmpꝛudẽs eſſet nimis ſi neglecto
eo exerceret aliud vilius ꝛ ignobilius ꝛ tanti laboꝛis
vt illud nobile p quod poſſit vix tenuem ſumptum
acquirere. Fatuum quoqꝫ eſſet oꝛtum balſamiferuꝫ
ſalu[i]a aut zizanĳs conſitum iri. Sic ſic eſt de religio
ſo grandis fatuitatis qui varĳs ſe implicat ꝛ directũ
iter verum officium frugiferum ſemen quod in vicio
rum ꝛ paſſionum extirpatiõe conſiſtit linquit ſpũit
omittit. Coꝛpalis exercitatio ad modicum vtil'
eſt pietas ad omnia valet ꝓmiſſiõẽm habens vite q̃
nũc eſt ꝛ future. Utile ergo multum Utile q̊qꝫ ẽ q̃m
hoiẽm pacatum ꝛ virtutibꝫ oꝛnatuꝫ reddit ita ꝙ ma
gis delectatur in conſciẽtia ſecura q̃ꝫ ſeculi homines
in voluptuoſiſſima vita. Jn extirpatiõe q̊qꝫ vicioꝛuꝫ
vera deuotio conſiſtit cum cetere deceptoꝛie poſſunt
eſſe deuotiones vt in Beatus vir declaratur.
¶ Poſtremum inductiuum quia hoc ẽ multipl'r
ſuaſum. Suaſum dico a ſcriptura canonica. ſcõꝛuꝫ
doctrina. exemplari vita A rerum natura Ab arte ꝛ
humana induſtria. Scriptura multipliciter id ſua/
det dum vel gentes exterminari iubet dum verꝰ fer/
mentum expurgari ꝛ huiuſmodi. Sãcti quoqꝫ in
ſuis ſcriptis ꝛ doctrinis vnanimiter id ſuadent. q̊ꝝ
hec vna eſt ſententia. Qꝫ in pꝛimis ethice deinde the
oꝛice vite opam dare opoꝛtet. Hoc eſt pꝛimo expur/
gationi vicioꝝ. refrenationi paſſionum. refoꝛmatio
ni affectuum foꝛti conatu ſtudere neceſſe eſt. Et ſic de
mum mentis ocl'o purgato appetituqꝫ ſenſitiuo mo
ralibꝫ virtutibꝫ adoꝛnato conſiderationi ꝛ ſpeculati/
oni eſt intendendum. Niſi em̃ hoc ſtudium p̃ceſſerit
paꝝ in ſpeculatiua quis pꝛoficere poteſt.

¶ Hoc ⁊ eorundem exempla agendum eſſe ꝓclamant quorum hoc exercitium ⁊ vnicum ſtudiū fuit. vt victis vicijs deo in puritate mentis deſeruirent. quod patet in vitiſpatrum ⁊ in collationibꝫ eorūdem Immo adeo huic ſtudio dediti erāt ꝙ eoꝝ aliq̄ nec de alijs rebꝫ ſermonē admittere voluerūt. Ut p3 in eo qui de ſcriptura interrogatꝰ cōticuit. Sup q̄ ſciſcitatus rn̄dit. Ille de ſuperioribꝫ eſt ⁊ celeſtia loquit. Ego aūt de inferioribus ſum. ⁊ terrena vix loq̄ poſſum. Si mihi loquutꝰ fuiſſet de paſſiōibꝫ monachorū forſitan rn̄diſſem ei. Quia aūt de celeſtibꝫ loquit: ego me cōfiteor neſcire ⁊c̄. Hec illi proteſtātur ⁊ idipſum collationes eorundē. Rurſus vitioꝝ extirpationi intēdendū eſſe in primis edocet natura vt pia q̄dam methapho. boetius eloquitur dicens. Qui ſerere ingenuū volet agrū. liberet arua fruticibꝫ. Falce rubos filicē q3 reſecet vt noua fruge grauis ceres eat ⁊c̄. Docet ⁊ itidē hūane induſtria artis. dū i egrorū curatiōe purgatiua3 medicinā priorem obtinere locū oñdit. Que quodāmō docet ⁊ ſuadet ꝙ qui mēte volet ſanari. in deo delectari. in ſpūalibꝫ ſaporem inuenire cordis palatū a febrilibus primū humoribꝰ (vitiorum videlicet paſſionibus eſſe expurgandum. Nō eñ ſapiunt vitioſis q̄ de virtutibꝫ diſſeruntur. Eſt nāq3 eoꝝ palatū infectū. Quiſquis igit ad deſiderabilē guſtū virtutis ꝑuenire deſiderat vitia ꝑmū extirpet neceſſe eſt. Accingamus itaq3 nos tāta inductiua habentes ⁊ viriliter agamꝰ Expugnemꝰ gentes has ꝑūciaꝰ q3 eas a nr̄is terris. quo quiete delcābiliter noſtris fruamur bonis Pudeat fede ſuitut3 ⁊ turpis ſegniciei. Cur ſemꝑ molles ⁊ debiles eē iuuat. cur ſemꝑ cum moleſtia cōtra vitia debiliter agere. ⁊ nō potius breui tꝑe inimicos ſuppeditare. exinaniri ad imū (vt āplius eos non timeamꝰ ſ3 ſint tributarij nobis) ꝯtendimus O qui pure ꝯſciētie ⁊ depurate a vitijs mentis gaudia ſenſiſſet. nullū refugeret laborē. difficultatē nulla3 vereretur ꝓ ea adipiſcenda Ut corpus redimas ferrū patiaris ⁊ ignem. Ut aīm valeas nil vereare tibi Attende q̄d de iuda ſit ſcriptū egregio illo p̄liatore. dicitur eñ. i. Machiij. Induit ſe iudas loricā ſicut gigas ⁊ accinxit ſe arma ſua bellica. in prelijs ſiſis factus eſt leoni in opꝑibꝫ ſuis Hic qm̄ tā viriliter et fortiter egit otiꝰ hoſtes omnes proſtrauit Accipe ⁊ tu armaturā perſequere inimicos donec deficiant viriliter age. deus ipe cum omni militia celi ſe exhibet belli ſpectatorem Certamen inſpicit preſto coronare victorē. Neq3 corruptibilis merces dabitur Sed īmarceſſibilē accipies coronā Aſpice in autorē fidei recogita dn̄m ne animis deficias Nō timeas. dominus pro te pugnabit: plures tecū q̄3 cū hoſtibꝫ erunt Quouſq3 hoſtibꝫ hijs ſeruus manes. quouſq3 in ſtercore reptas Certe q̄3 diu iugū horū nō excutis ſeruus es peccati. mācipiu3 demonis. deo odibilis. luto vilior multo. Nam philoſopho teſte. Sicut ꝯtemplatiuꝰ ⁊ virtuoſus ē amatiſſimus deo. Ita e regione iniuſtus ⁊ vitioſus decies milies deterior bruto. Q̄ꝺ ex remūeratiōis diuerſitate a parte clareſcit. Alter in Empireo celo. alter in abyſſo ſepelitur iehennali. Sat eſt dormitū tempus eſt vt fede ſeruitutis excutiamus iugū

¶ Q3 tribus medijs vel inſtrumentis vitia propellātur ¶ Capitulum ſecundum

Induite vos armaturā dei vt poſſit3 ſtare aduerſꝰ iſidias diaboli Eph vi Poſit3 quibuſdā incitamentis ꝑ que hō ad vitioꝝ extirpationē intendendū excitat. Ponēda eſt iam cōpendioſior ⁊ facilior practica q̄ homo quō expugnare has gētes debeat erudiatur. In qua q̄ ſe exercitauerit facile de vitioꝝ gentibus triūphum reportabit.

¶ Unde notandū in primis ꝙ tria ſunt vt dicitur in ꝓfectu que vitia expellūt ⁊ virtutes operantur.

Sc3 { Grā dei / neccitas / induſtria ꝓpa } hec { virtutes infundit / intrare cōpellit / grē cooꝑatur }

Sine primo ⁊ tertio nūq̄3 aut raro virtꝰ. ſine altero ſepe de quibus ſingulis quedā dicēda ⁊ potiſſimū de tertio

¶ De primo medio vitioꝝ ꝓpulſiuo. ſ. grā ¶ Mē. i.

Grā dei quibuſdā infundit virtutes cū modico vel nullo ꝓprie induſtrie labore. ſ3 nō ſiñ cōſenſu volūtatis cū abſq3 eo nullū ſit bonū Ut patet de apl'is ⁊ alijs. Hec grā nulli deſideranti negatur. ſed oi petenti dat. Hec grā voluntatē excitat. Rōnem inſtruit. roborat infirmitatē. Per hāc hō citius ꝑiter et facilꝰ ꝓficere p̄t. Unde circa eam quiſq3 maxime de ſe debet exercitare. Ueniūt ei omnia bona ꝑiter cū illa. Exercitat aūt hō circa eam ꝑ deuotā orōnem crebrā aſpirationē iugiter ꝓ ea orādo Et potiſſimū obſecrādo ꝑ virtutes dn̄i Jeſu q̄s i vita ⁊ paſſione oſtendit. Nā qui volet vitia deuicere ⁊ i ꝟtutibꝫ ꝓficere apꝺ dn̄3 ieſū: dn̄3 vtiq3 ꝟturū o3 eas ſibi procurare ⁊ mercari In eo theſauri gratiarū. de cuiꝰ plenitudine accipimꝰ omnes Qui eñ aliunde ad culmē virtutū aſcendere nitit. fur eſt ⁊ latro. ⁊ nō longe ſtabilis manebit. Ipe eñ hoſtiū. Ipe fundamentū p̄ter q̄ꝺ nō eſt aliud poni. Ipe vnica medicia curatiua morborū. ſicut ſcriptū eſt. Nō malagma curauit eos. ſed verbū tuū dn̄e. Hinc eſt q̄ꝺ dicit Bernardus. Incaſſū ꝓinde quis laborat in acquiſitione virtutū ſi aliunde eas ſꝑandas putat q̄3 a dn̄o ꝟtutū Cuiꝰ doctrina ſeminariū eſt prudentie. Cuiꝰ miſericordia opus iuſticie. Cuiꝰ vita ſpectaculū tꝑātie. Cuius mors inſigne eſt fortitudinis. hec ille Q̄ꝺ ⁊ longe an̄ miſtice eſt deſignatū in numerorū libro vbi ab ignitis ſerpentibꝫ percuſſi nō aliud plagarū r̄me

diū ſuſcipiūt. niſi in eneū aſpicere angnē zq̄ pcuſſus
ait ſcripta aſpexerit illū viuet. Et ita factū eſt. O re-
mediū facile. o remediū efficax ſalutis. Quid q̄ſo illic
plage ſerpētum ignitoꝝ niſi incentiua ſigbāt vicioꝝ
q̄ aiām quā tangūt ſpirituali morte pimūt Serpētis
enei in palo exaltatio eſt noſtri in cruce ſuſpenſi redē
ptoris paſſio. Quam q̄ fideliter credēdo ꝛ ſicienter i
mitādo aſpiciūt ab oī vicioꝝ plaga ſalui fiūt Et ob
hoc rurſus Be. ait. Quid tam efficax ad curādū con
ſcientie vulnera necnō ad purgādū aciem mentis q̄ꝫ
vulneꝝ chriſti ſedula meditatio. Quomodo in eius
corde reſidebit aliquod vicium qui ꝯſpexerit ꝛ exora
uerit dn̄m virtutū. Idem ꝛ Auguſtin⁹ ſenſit cū ait.
Cū ingens pulſat me aliqua temptatio recurro ad
vulnera chriſti In oīb⁹ aduerſitatib⁹ meis n̄ inuenio
tam efficax remediū q̄ꝫ vulnera chriſti Et alibi. Mi-
rabilis eſt paſſio tua dn̄e Ihū paſſioēs oīm noſtrum
ꝓpulſauit ꝛ nulli vnq̄ꝫ peſti inefficax repit̄. Hec Au-
guſtin⁹ Sed quid multas iuuat coaggerare aucto-
ritates cū veritas ſit in palam ꝙ ſol⁹ ipſe ſit qui po
teſt facere mūdum de immūdo. ꝛc̄. Ipſe iordāis in
cui⁹ ſolius nō in alterius cuiuſq̄ꝫ aqua ſir⁹ naaman
a lepra mūdari valet. Quo typice ſignat̄ ꝙ nō ꝓpriꝭ
exercitiꝭ inuētiōe ſed in ipſius dn̄ice paſſiōis deuota
exercitatiōe a viciꝭ depuramur. ꝛc̄. Septies igit̄ in
hoc iordane imergere q̄ voles a viciꝭ curari Hoc eſt
vt vel ſeptem principales in chriſto virtutes attēdas
ſeptem mortalib⁹ pc̄tis oppoſitas ꝛ eas ab ipſo expe
tas vt ſic contraria contrariꝭ cures. Vel ſepties in
iordane inmergitur qui ſeptemplicem ſanguis chri
effuſionem ſuis viciꝭ applicare nouit vt pꝫ ſupra.
Vel certe is ſepties in iordane immergitur q̄ omni
tempore circa Ihesum exercitatur Septenarius eīm
numerus eſt vniuerſitatis Quib⁹ modis q̄ ſe hꝭ i ior-
dane abluerit. ſine dubio niſi aliūde obſtaculum po-
nat ei⁹ mēs vt nix alba fiet Quiſq̄s igit̄ breui tp̄e pau
co labore volet vicia deuīcere in virtutib⁹ ꝓficere dēt
Jeſum xp̄m fontē grē pre oculis arripe ſuas ꝟtutes
ꝑpēdere collatiōe viuificatia ſibi applicare ꝛ diſtātiā
ꝯq̄ri ꝛ ꝑ ea ſectāda dn̄z intēſius obſecrare vt docuit
dn̄s ipām mechteldim Magis eīm iuxta doctoꝝ ſen
tētias orōni q̄ꝫ ꝓprie exercitatiōi fidēdum. Et hec
d̄ ꝑmo medio. ſ. de grā quomodo per illam vicia tri
umphamus.

De ſecundo medio ſcilicet neceſſitate quomo-
do illa conuenit vti.

Membꝝ. ij.

Porro de altero medio ſcꝫ de Nccitate quō in
terdum ꝑ illam vicia vincunt̄ hoc tātum
dicim⁹ quod ꝛ gerſon ſuadet ſalutarem ne
ceſſitatem ſibiꝭpſi indicere non inutile fore hōi Sua
det eīm ꝙ qui velit a viciꝭ p̄cauere debet tales nccī-
tates ſibi indicere. Qꝫ quotiēs pc̄m hoc aut vicium
rurſus ꝯmiſerit ſibi certam pn̄iam faciendam impo
nat. Vel ſcꝫ vt ieiunet aut a delicatiori cibo abſtine
at aut letanias aut ceteꝝ q̄cq̄ꝫ legat Hmōi eīm eodē
teſte teſte cū dei adiutorio repiūt̄ efficatia fuiſſe Nāz
ſic fieri videm⁹ in foro exteriori publico vt pene cer-
te taxentur ad ꝯpeſcendum rebelles. Sic dn̄e ſic in
chamo ꝛ freno maxillas eoꝝ ꝯſtringe q̄ non approxi
mant ad te ꝛ compelle intrare ſi vocare paꝝ eſt. Sic
ꝛ quemadmodum Naſo ait. Ut corpus redimas fer
rum patieris ꝛ ignem. ꝛc̄. Hec neceſſitas q̄ꝫ valeat
q̄ꝫq̄ꝫ ſit ſalutaris plures religioſi ſunt expti q̄ſc hmōi
ad om̄e bonū velut calcarib⁹ quibuſdam agunt Ui-
debitur forſan aliꝭ ridiculum ſi determinatius ali-
qua dixerim⁹ de hac neceſſitate Eſt eīm ſignum cui⁹
tradicitur a multis. ſꝫ ꝓbēt inexpti ꝛ tūc ꝑmum ob
loquātur. Nec imminuit neceſſitas hec ꝑmiū q̄m
volūtaria fuit ꝛ eſt in ꝑma radice.

De tertio medio ſcꝫ Induſtria ꝛ ī quib⁹ ꝯſiſtat.

Membꝝ. iij.

Sed iam de induſtria videam⁹ que ꝑncipa
liter intenta. Nam teſte leone papa. q̄ꝫq̄ꝫ
de⁹ oīm bonoꝝ ſit largitor noſtre tn̄ etiam
fructū induſtrie q̄rit Non eīm dormiētib⁹ ꝓuēit reg-
num celoꝝ ſed in mandatis dei laborātib⁹ ꝛ vigilan
tib⁹ vti ſi dona ipſius nō irrita fecerim⁹ ꝑ ea q̄ dedit
mereamur accipe q̄ ꝓmiſit. hec ille. Sed ꝛ vulgo ai-
unt Dat deus om̄e bonum ſed non ꝑ cornua tauꝝ.
Oportet ergo ꝛ idustriā nrām apponi
Conſiſtit aūt hec Induſtria

In — prouida conſideratione
— conatus labore
— diligentia ꝑſeuerantie

Per que tria adiuuante grā facile vicia extirpantur
ꝛ inſerūtur ꝟtutes Sꝫ vt de poſteriorib⁹ ante dica⁹
Hoc notatu digniſſimū de conat⁹ labore Qꝫ ſi hoſti-
b⁹ vicioꝝ vt prēs aiūt viriliter reſiſterem⁹ in ꝑncipi
o qn̄ incipiūt nos ipugnare. nō ſolum nō vincer̄mur
illa vice. ſꝫ ita etiā debilitarēt̄. ꝙ poſtea rarius aude
rēt nos ipetere. ꝛ ſi ipeterēt facili⁹ vicerētur dōec pēi
tus delerēt̄ ꝙ vix iſurgere auderēt. Sꝫ proch tepide
reluctādo dam⁹ eis ꝛ auſum ꝛ vires ſepius ꝛ acrius
nos deīceps ipugnādi. Pꝫ hꝭ de Juda machabeo et
hoſtib⁹ coꝝ. Age ꝑncipiꝭ obſta ꝑſeq̄re iimicos dōec
cadāt ſubt⁹ pedes tuos cū dauid manuforti.
de conatus labore. Porro de ꝑſeuerāti diligentia Hec
dicemus niſi vt ꝑſtem⁹ ꝛ nō deficiam⁹ alioq̄n nō ꝑ-
ficiem⁹ Sepe dat vna dies qd̄ tot⁹ denegat ānus.
Perſeuerandum ergo ꝛ aſſiduo ſtudio robur adden
dum deſtinatum aſſequamur. Sola perſeuerantia
eſt que de viciꝭ triumphum meretur. Perfer ꝛ ob-
dura labor improbus omnia vincit. Noli queſo noli
ſoluere milicie cingulum niſi de hoſte habueris triū
phum. Qui ſic conſtanter viciꝭ eradicandis inſtite
rit facile victor erit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

B ¶ De practicis ꝛ induſtrijs qͥbuſdam

¶ Capl'm.iij.

IAm ad prouidam conſiderationez veniam⁹ que in hoc ꝯſiſtit vt hō ꝯſidȓet ꝛ diſcat modum aliquem efficacem vicia extirpandi ꝛ inſerendi virtutes iuxta quem ſeſe poſſet exercere. Ideo eñ tam parum proficim⁹ quia modum exercitandi nō habem⁹ circa hm̄oi. Int̄ plures ât exercitandi modos q̄s plures poſuere is videt̄ efficatioꝛ ꝛ oꝛdinatioꝛ quem tradit ſanctus Thomas in libꝛo ſuo de diligēdo deo. Ubi ſic ait. Cōtra omne virtutis impedimētum ex quatuoꝛ ſimul coniunctis ſufficiens trahitur remedium.

Que ſunt:
- Meditatio
- Oꝛatio
- Doctrina
- ꝛ exercitium.

¶ De meditatione. ¶ Membꝝ .i.

C MEditatio Nā eñ nō intellecti nulla eſt curatio moꝛbi a meditādo incipe opꝫ Meditare igit̄ ait p̄mo ꝟtutis mādatū ꝛ debitū Exemplum ꝛ motim. Fructū ꝛ p̄miū. ꝛc̄. q̄qꝫ. Meditare poſtmodū tuū in ꝟtute defectū q̄ꝫ raro ꝛ tepide eam exerceas Dehinc defect⁹ cām meditare cū circūſtātijs ei⁹ Quid ſit vñ ſit q̄ntū ſit magnū vel puū vnū vel plura ꝛc̄. ſili'a. Quibꝫ ꝓpꝛia meditatiōe inuētis. p̄miſſa oꝛōne aliq̄ hec deo reuela ꝯq̄rēdo. Et din ad doctrinam reuertere. Hec doctoꝛ ſanct⁹. Ex qͥbꝫ ꝟbis liquet ꝙ inter ceteras noſtri conat⁹ induſtrias p̄mam ꝛ p̄ncipalem ip̄a ſibi conſideratio vendicat ſedem Et ꝓbc Quō eñ vel vicijs reſiſtem⁹ aut ꝟtutes apphēdem⁹ niſi añ q̄d vicia ꝛ ꝟtutes ſint agnoſca⁹ Nec q̄dem amatur bonū niſi cognitū nec malum incognitū vitari p̄t. Que q̄ſo remedia egre mēti adhibebi⁹ niſi p̄mū q̄ adhibēda ſint meditatiōe diſcam⁹ Neceſſe eſt igit̄ p̄ire ꝯſideratione q̄ ꝛ cām ꝛ modū ſequētibꝫ actibꝫ impōit. Nec exile aut deſpicabile hoc meditatoꝛium gen⁹ de vicijs ꝛ ꝟtutibꝫ q̄s dicat exoꝛo. Nō eñ eſt inane ꝛ exile ſed grauibꝫ eſt fructibꝫ onuſtū vbi digne fuerit exercitatū. Teſtimonio ſūt nobis vetuſti illi p̄res ꝛ ōnis legio ſacra heremicolarum Oīs eñ hoc gen⁹ meditandi familiariter habebāt ꝛ vt eoꝝ ſermo teſtatur ꝛ collatio ōnis. Quid eñ hij deo digni Quid veri phī hij q̄d putas diſſerebant Non vagos ſideꝝ ꝯſpectabāt curſus Nō ariſtotelicꝫ pugnabāt argumētis Non garrulas queſtiones noſtroꝝ moꝛe ventilabāt. Nō demū meditatio eoꝝ in magnis neqꝫ in mirabilibꝫ ſupꝛa ſe ꝟſabat̄. ſed de vicijs ꝛ ꝟtutibꝫ ſermo ꝛ meditatio hoꝝ ōnis. Ex q̄ q̄ꝫ ꝓfecerit q̄ꝫ ſuccreuerit magni q̄ ignoꝛet repit̄ nemo Nō dico ꝙ de vicijs triūphauere ſꝫ ꝛ ꝟtutibꝫ replebātur cūctis. Hic oīm radix cuſtoſqꝫ ꝟtutū in ip̄is humilitas (vt de ceteris taceam⁹) oꝛiebat̄. Cui⁹ rei Johā. climac⁹ exēplum narrat dicēs Cuidam inq̄t certatoꝛi in coꝛde immūdi ſp̄us ſubſannauerūt Ipſe ꝟo machinat⁹ eſt ex iſpiratiōe diuia pia circūuētiōe malignitatē ſp̄uum vincere. Surgēs q̄ppe ſuboꝛdiauit in muro cellule ſue p̄dicatiōes altiſſimaꝝ ꝟtutū dico ꝟo charitatis ꝑfcē. humilitatis āgelice. Illibate ꝛ incoꝛruptibilis caſtitatis ꝛ hoꝝ hm̄oi talium Cū igit̄ illum excogitatiōes laudare incipiebāt dicebat eis. Eam⁹ ad rephenſioēm. Ueiebar ergo ꝛ diffinitioēs ſeu p̄dicatiōes legebat ꝛ ꝯtra ſeip̄m clamabat. Quādo iſta poſſederis tūc cognoſce quia longe adhuc es a deo. Que ſi poſſederis ſeruus inutilis es. Feciſti q̄d facere debuiſti. Si ꝟo ñ lōginqu⁹ es a mādatis dei. Sic oīe ſupbie venenum extinxit. Sicenachim et goliath exheū expugnauit. O p̄claꝝ ꝛ ſagax ſtudium O nobile vincendi gen⁹ o cūctis imitabile exemplūꝫ Uirtutū ſola mēoꝛia de vicijs poꝛtare tropheū. Uerū qm̄ pleriqꝫ quō in hac meditatiōe ſit ꝓcedēdum ignoꝛant. Ideo infra mod⁹ aſſignād⁹ Sꝫ iā ad reliq̄ ꝓcrem⁹ iduſtrie inſtrumenta.

¶ De doctrina. ¶ Membꝛum.ij.

POſtq̄ꝫ āt iuxta ſcm̄ Thomā ꝑ meditatiōez q̄ntū ſibi de ꝟtutibꝫ deſit agnouerit ꝛ deo fuerit ꝯq̄ſt⁹. tūc (oꝛōne tñ p̄miſſa) ad doctnam recurrere habet. ꝛ ad duplicem doctnam. D
Pꝛio ad doctnam ſcriptam q̄ in libꝛo legētis oclo obijcit̄. vt ſcꝫ in libꝛis remedia vicioꝝ q̄rat. iuēta legat intelligat retineat. applicet vt ꝑ ea ꝓficiat. Et ob id tles libꝛi ſunt ſtudēdi i q̄bꝫ hm̄oi hñtur. Sꝫ q̄a Jeroni⁹ ait Habet neſcio q̄d latētis enargie viue vocis act⁹ Et grego. Collatiōis vox plus q̄ꝫ lcōnis ſermo coꝛda repentia excitat. iō a moꝛtua pelle ad hoiēm viuum recurre. Ubi deū in homie ꝯſulas Aperi illi impedimentum Quere medicamētum. Auſculta intente ñ hoiēm (de ſe mendacem) ſed ꝑ hoiēm deū veracem. rñdentem. docētem. ꝯſulētem. exhoꝛtātem. Et diſce diligēter ne ſenſu ꝓꝓo ꝑ tollēdo tali foꝛſitā impedimēto vtaris tali remedio. ō q̄ poſtmodū impedimēti maioꝛis tibi naſcat̄ occaſio Sicut eſtuās ꝯtra eſtū aqua ſe infrigidat ꝛ exinde poſtea magis eſtuat. Uñ vet⁹ ꝛ approbata hec patrum ſentēcia fuit Quiſquis vicia faciliter vincere nō decipi nō in actibꝫ ſeduci volet ōnia ſp̄ualis p̄ris ꝯſilio pagat. Videātur collationes patrū vbi multipl'r hoc habetur deductuꝫ. Hec de doctrina.

¶ De oꝛōne. ¶ Membꝝ .iij. E

SEd vbi iam homo meditando ꝛ ſciſcitādo q̄d agendū ſit didicit opꝫ vt ſe ad deum ſe conuertat penitus ꝛ gratias agens ꝙ meditatione

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

illuſtrauit qꝫ doctrina docuit laudās ⁊ obſecrās per
datam miām vt det exequēdi iam ſcita efficatiam O
ra igitur ait ſanctꝰ Thomas deſiderāter ſuppliciter
hūiliter ꝑſeuerāter ꝯfidenter ⁊ frequēter vt q̄ māda-
tum dedit interꝑtetur tibi canonē quē ꝯdidit. det qꝺ
iuſſit. ꝯſeruet qꝺ dedit. augeat ⁊ ꝑficiat qꝺ incepit.
expediat impeditū. ꝯpleat icōpletū. Hec ille: Eſt ḡ
exorādꝰ deꝰ. ſunt ⁊ iuocādi ſancti ⁊ potiſſimū illa ꝟ-
tute vicio ꝯtraria ꝑfulgētes q̄ ſuccurrāt ne vnq̄ꝫ vi-
ciū hoc dn̄etur noſtri. Crebra ꝑ huiꝰ exrictiōe emittē
da ſuſpirioꝝ miſſilia hoc iugiter in orōne ante oclos
tenendūm. Et vere qui orando perſtiterit qꝺ petie-
rit eſt accepturus.

¶ De exercitio ⁊ neccārijs ad exercendum

¶ Membꝝ. q̄rtum.

Poſtremo poſt ōnia dicta opus eſt exercitio
⁊ opatiōe noſtra. de q̄ ſanctꝰ Thomas ſic
ait. Hic qꝺ apꝉ diſcēti qꝺ daꝛ orāti exer-
cēdum eſt in actibꝫ cordis oris ⁊ operis. Ex
ercitium em̄ eſt cauſa potentie vt ariſtotiles ꝓbat.
Aſſueti em̄ ꝯtemnere terribilia ⁊ ſuſtinere fimꝰ for-
tes. ⁊ ſic maxime poſſumꝰ ſuſtinere Hic de caſtitate
⁊ ceteris hmōi eſt exemplificandum Et qm̄ circa hoc
vltim ſumma vis ꝯſiſtat ⁊ plures quō ſe exercitare
debeāt ignorāt. ſunt q̄dam aſſignāda q̄ ſē exercitari
ſe volēti neccāria Et ſē iſta

Arma. ducem cape. cerne modum. tem pus. medicinam.

¶ Primo em̄ q̄ legitime ſe in decertādo vicia ſua
exercitare volet opꝫ vt arma comparet Inermis em̄
bello ineptꝰ. Arma āt milicie noſtre nō carnalia ſed
ſpiritalia erūt. Cuiuſmōi ſē iuxta Bōauēt.
Strennuitas q̄ negligentiam abijcit ⁊ ad dura ſub-
eunda animat. Seueritas q̄ in pugna nō cedit.
nō fugit ſꝫ ad finem ꝑfert. Benignitas q̄ etiam
vulnerata nō deſꝑat ſed mite ꝑfert cūcta:

Hec tria arma q̄ habuerit nō hoſtium opꝰ eſt
multitudine terreaꝛ aut apparatu fortiū ꝯcutiatur.
E celo em̄ victoria erit ⁊ eq̄ dn̄o vincere in multis poſ
ſibile vt in paucis. ſolū nō abijciat ſua arma Sed ne
armoꝝ inopiā q̄s oppoāt ⁊ cauſetur en potētiſſima
illi dabo ⁊ ſunt iſta.

Crux xp̄i. nomē. vtꝰ. orō. vbum.

¶ Potētiſſimū munimētū victorie tropheū ꝓm
ptū cuiqꝫ ſemꝑ armamētū eſt Crux chriſti q̄ oīs mi-
les ſe inſignire habet. Signum em̄ crucis ⁊ fides ad
deū ipō Anthonio ſancto teſte munꝰ eſt inexpugna-
bile ⁊ triumphale inſtrumētum vnde dicebat. Sig-
nate vos ⁊ eritis ſecuri. Quotiēs igitur bellū iſurgit
q̄tiēs obſtat gens aduerſa manꝰ impingat crucem ⁊
cedent hoſtes om̄s. Iſtud em̄ triūphale vexillū ſum
me timēt ⁊ fugiūt hoſtes. Hic Origenes ſuꝑ exo. vi.
Quid timēt demoēs Sine dubio crucem chriſti in q̄
triūphati ſunt. Timor ⁊ tremor cadit ſuꝑ eos cū ſig
nū viderit in nob crucis fideliter fixum ⁊ ymaginem
quā dn̄s expādit in cruce. ⁊c. Sūt libri exemplis ple
ni de q̄ ⁊ gerſon ſcribit Introgauit me iuḋēs ꝓdem
ꝟgo grādeua ꝓbatiſſime ⁊ duotiſſime vite nomie A
gnes ꝓpinqua quondam dm̄ Urbāi pape q̄nti. Qꝺ
eſt potiſſimū contra dyaboli temptationes. ⁊ vicioꝝ
inſultꝰ ſubſidiū. dū ſuſpēderē ego cogitabundꝰ rn̄ſio
nem ipa ſubintulit mox Crux. Suſcepi ait idē gerſ
protinꝰ hanc vocem quaſi de celo ſonuiſſꝫ ⁊ ita ſonu
erat Ego em̄ etiā atqꝫ etiam multis iam ānis mecū
repetēs conferēs inſuꝑ cū alijs nō inuenio ꝯpēdioſiꝰ
nō efficatius antydotū. Quare Quia nullū hūilꝰ nul
lū inſuꝑ arrogātie diaboli magis aduerſum qꝺ ipm
ita ꝓſtrauerit nullum Metuit canis q̄ ceſus ē ꝟgaꝫ
ſemꝑ. Sed ne longi ſimꝰ ꝓſeq̄ꝛ Gerſon ſuper magē
plura de efficatia crucis Hoc ſuadeꝰ vnum Quo-
ciens vicia titillāt ars breuis accipiatur ad victoriaꝫ
vicioꝝ. tota crux mēte ꝯſtringatur impingaꝛ manu
⁊ dicaꝛ O crux aue ſpes vnica o aſtes triūphale ſignū
Et in hoſtes cū ceclā fulmina Ecce crucem dm̄ fugi-
te ꝑtes aduerſa ¶ Sed accipe ⁊ aliud n̄ minꝰ tutū
firmamētū ⁊ ſit adiutoriū tuū in noīe dm̄ ⁊ nullꝰ pre
ualebit aduerſum te. Turris em̄ fortiſſima nomen
dm̄ In huiꝰ iuocatiōe exiuit dauid ad goliath cū fun
da ⁊ lapidibꝫ crucifixi Mōſtrum illud horrendū cuꝫ
armoꝝ apparatu ōni. armis hijs mox eſt deuictum.
In hoc triumphauere chriſti martires om̄s. Quan-
docūqꝫ ergo vicio aliquo premeris temptatiōe ipug-
ris iuuoca chriſtū. memorare ihū nomen Filiꝛ ⁊ ma
tris eiꝰ marie Et preſertim ad mentem reuoca tytu
tulum triumphalem. Ihūs nazarenus rex iudeoꝝ.
Breuis is tytulꝰ ad legendum. leuis ad portandum
dulcis ad rumināđum. fortis ad ꝓtegēdum. fidelis
ad cuſtodiendum. efficax ad triumphādum. Cū ⁊ ſe-
cure certat q̄ hūc tytulum ꝓ munumēto habet Ma
gis deuoto is ad deuincendum vicia ꝓderit. q̄ꝫ ſi lori-
catus ocreatus ab ymo pedis vſqꝫ in ꝟticem conſcen
dat trāſeo reliquas tytuli ꝟtutes tempꝰ nō patiꝛ exē
plis dicta probare. ¶ Tertium munumētum eſt
Orō feruēs Hec neminem deſtituit. nullum derelin
quit. Quotiēs filij iſrael hoſtibꝫ ſuberant. quotiens
deſperationis baratro detinebantur. quando hec ar-
ma ſumpſerunt in capite facti ſunt ex cauda. Sic ei
ſcriptum eſt. Clamauerunt ad dominum cum tribu
larentur ⁊ de neceſſitatibꝫ eorum liberauit eos. Hic
⁊ hoꝝ rex vnus ait. Cum neſcimꝰ quid agere debea-
mus hoc habemus reſidui vt oculos ad te leuemus.

¶ Poſtremo omnis virtuoſa operatio mentis ē
armatio vt apoſtolus vult. Sumamus itaqꝫ fidei
ſcutum. galeam ſpei. gladium verbi dei. ⁊c. Hinc in
vitiſpatrum In pugna ſpirititali corpus eſt equus.
Miles ſpiritus. lorica charitas. Galea ſpes. Scu-
tum fides. Gladius eſt verbum dei. Lancea oratio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Arcus ⁊ ſagitte ꝓdicationes acute Sella equi ē cõ/
tēplatio. Cingulū quod ſellā tenet humilitas Frenū
tꝑantia. Ferramēta equi ꝯtemptus mūdi. Potiſſi
ma ꝗ̃ armatura eſt verbū dei ⁊ ſacra ſcriptura. vt
dicitur infra. In hoc em̄ ſolo deiecit dn̄s ieſus om̄es
inſultus inimici. Hec ſatis de armis. Nō eſt ꝗ iam
conqueri poteſt

¶ De ductore ſapienti habendo ¶. §. ſecundus

Alterū requiſitū eius ꝗ in vitioꝝ decertatiōe
ſe exercere volet eſt ꝙ ductorē querat ꝗ ⁊ vi/
am nouerit ⁊ inſidias hoſtiū nō ignoret So
let em̄ deus hoīem ꝑ hoīes frequēter inſtruere ⁊ eis
medijs hoſtes finiū exterminare. Ve illi ꝗ ſibi confi
dit ⁊ ſolus ſine ductore incedit. Nam leuiter icidit ī
venatorū laqueos. et cū inciderit nō habet ſubleuā/
tem. Igiꝰ ad nr̄am hūiliationē vult deꝰ vt ductores
ſequamur. Sic ſic ppl'm iſrahelíticū ꝑ moyſen ex egi
pto in terrā promiſſionis deduxit. Sic loth de ſodo/
mis nō per ſe ſed per angelū ductorem exire coegit
Sic corneliū ad petrū. paulū ad ananiā direxit. Im/
mo per medias cauſas oīm ſtudia dirigūtur Quiſ
quis ergo ſecure voles incedere. ꝗſquis de vitijs re/
portare palmā. eaqꝫ in fundū vſqꝫ exinanire ductorē
elige ſpiritalem nō ignorantē aſtutias ſathane virū
tibi ꝑficere ſtudeto Cuiꝰ ꝯſilio ⁊ ope cūcta agas

¶ De mō ⁊ ordine certo vitia debellādi ꝑſtituendo
¶ paragraphus. tertius

Tertio ꝗ expedire volet in vitioꝝ eradicatiōe
ꝑficere. debet modū certū ⁊ ordinē ſibi prefi
gere quo poſſit procedere. Ordinē aūt ꝗ pro
grediendū ſit. hugo pulchre edocet dicēs. Purgatio
nis inquit tue ſollicitꝰ Primo neceſſe eſt vt paſſiōes
quibus ipugnaris attēdas. deinde que ſint ꝗbus ma
xime fatigaris inſpicias. Poſtremo ꝗ inſtrumenta
quibꝫ paſſionibꝫ magis obuient ſagaciter ꝑquiras.
Quibus inſpectis congruū inſtrumentū cuilibꝫ paſ
ſioni obijcias ⁊ que magis ipugnat feruentiori iſtan
tia vt ipa obruatur inſiſtas. Nec ſic tamē extinctiōi
vnius paſſionis tota vehementia inſiſtendū eſt vt
ad cetera deprimēda corꝑale organū deficiat. Hec
Hugo Notenꝰ verba. ſignētur miſteria. ſūt em̄ ple
na ⁊ verū docent ordinē vitia expugnādi. ꝗ latiꝰ i li
bro qui intitulatur Beatus vir. explicantur vn̄ nec ħ
rememoranda. Pro autē clariꝰ hoc mō vitia expu
gnādi intelligendo notāde ſunt ꝗ̄ttuor regl'e phi. ꝗs
ſecūdo ethico. ca. vltimo ponit Prima eſt ꝙ ꝗs cō
ſideret ad qꝺ malū ſit plus inclinatꝰ. a naꝛa aut con
ſuetudine ⁊ ꝯ illud plꝰ conerꝰ Rō eſt qꝛ ad qꝺ ꝯplexio
aut ꝯſuetudo inclinat. facilius trahit ad trāſgreſſio
nē medij virtutis. Ad ꝗd aūt quis plus ſit inclinatꝰ
patere p̄t ex delectatiōe vel triſticia quā ꝗs circa viti
um certū hꝫ. Et hec eſt efficaciſſima via ad vitia ꝺbel
landa. Sed totis viribꝫ eſt hic laborandū. vt pꝫ ꝺ vo
lentibꝫ beſtias aliqꝺ docere. oꝫ em̄ ꝙ cū magno cona
tu operꝰ ꝯ naturalē illaꝝ inclinationē. vt ꝗ docere
vult canē duobꝫ pedibꝫ ambulare ⁊c̄ Altera regl'a
eſt vt ꝗs magis fugiat illud vitiū qꝺ magꝫ ꝟtuti cer
te ꝯtrariatur. Vt tꝑantie plus cōtrariaꝰ intꝑantia:
ꝗ̃ inſenſibilitas. Et liberalitati magis repugn̄t aua/
ritia ꝗ̃ prodigalitas. Rō eſt qꝛ tale vitiū plꝰ inficit
virtutē. Exemplū de ſanari volente ꝗ plus nociuum
plus vitare hꝫ ¶ Tertia regula eſt Inter oīa maxime
eſt delectatio ⁊ delcābile qꝺcunqꝫ in vitijs cauendū
Rō eſt qꝛ naꝛaliter ad delectabilia inclinamur. ⁊ ta/
lia appetitui ꝓpoſita ſtatim placēt. Volūtas curua
tur. rō excecaꝰ. ꝯcupiſcibili oblato Sicut exēpli gra
tia. ꝑ exteriora mūera etiā iuſtoꝝ iudicia ꝑuertunꝰ.
¶ Quarta regula eſt vt ꝗs ꝯſideret ſuꝑabūdantiā
⁊ defectū ꝗ opponūtur ꝟtuti. Et ꝑpendat ꝗ̄lia ſint ⁊
ꝗ̃ mala ſint pctā. Et virtutis mediū ſic faciliꝰ diligꝫ
⁊ mediū inueniet virtutis Hoc ꝗ̃ circa modū obſ
uandū. Qꝫ carnalia vitia meliꝰ vincūtur ꝑ fugā ⁊ ō/
nis occaſiōis remotionē. Spiritualia aūt reſiſtēdo
melius ſuꝑanꝰ vt pꝫ in Beatꝰ vir. Hijs mōis ꝗ cer/
taret facile palmā reportaret.

¶ De certo tꝑe expugnādi vitia ꝑfigendo ¶ §. iiij

Quarto multū certanti ꝓficeret ꝙ certū ſibi
tꝑs in hijs exercendi figeret. Sciret qꝫ ꝗ̃diu
eēt ꝯ vnū vitiū oppugnādū ¶ Vn̄ de p̄mo
notandū ꝙ ſicut varie p̄t quis ſe circa hec exercitare
ita etiā ⁊ licet variare tꝑs. Pōt em̄ p̄mo hō ſe exerci
tare ꝑ generalē quendā horrorē ⁊ reſiſtentiā vitiorū
vt ſcꝫ ꝗtienſcūqꝫ inſurrexerint eis repugnet. Et ſm
hoc oē tꝑs ꝯgruit. Rurſus p̄t ſe hō circa hec exercita
re ſingulis diebꝫ vnū aſſumēdo vitiū cōtra qꝺ ſingu
lariꝰ ſe opponat orādo ⁊ meditādo. Et ſic ꝯueit vti
ſeptenis an̄ ⁊ poſt horas vtꝫ infra. ¶ Tertio ꝗ̃ p̄t ſe
hō exercere circa vnū vitiū magis ſibi infeſtū nō ab il
lius inſecutiōe deſiſtens donec ad internetionē vſqꝫ
interimat. Et ſic lōgius in hoc oꝫ exerceri. Et p̄ter
cōtinuā orōnē ⁊ exercitationē cōem erga illud vitiū
oꝫ aliqꝺ certi tꝑis hr̄e in ꝗ ſm ħ aſſignata poſſit ex/
ercere. Ad qꝺ ꝯgruentiꝰ nō ſe offert tꝑs ꝗ̃ poſt matu
tinas. Nā et hoc tꝑs ipe dauid huic exercitio ꝺputaſ
ſe videtur cū ait. In matutino interficiebā oēs pctō
res terre ⁊c̄. Sed hoc tn̄ moderate ⁊ breuiter ne ſom
no tꝑs ſubtrahaꝰ ¶ De ſecūdo aūt ꝗ̃diu ſcꝫ ſit ꝯtra
vnū vitiū ꝓliandū ⁊ qn̄ ꝯtra aliud bellū ineundū ħ
ſciendū. Qꝫ tādiu debes pugnare donec ipm̄ vitium
adeo deficiat ⁊ debilitatū ſit vt mox cū inſurrexerit
ipſum rōne poſſis cōprimere ⁊ refrenare. ⁊ ꝗ̃diu ip
ſum p̄ ceteris eſt tibi infeſtū. Vn̄ Hugo Nec iportu
nius eſt laborandū vt nō quelibet paſſio ſentiaꝰ ſꝫ cū
ſurrexerit ſm iudiciū rōnis cōpeſcaꝰ. Hec ille Gn̄a/
lem aūt horrorē cōtra oīa vitia hr̄e oꝫ ꝗ̃diu in corpe
aliꝰ ꝑſtet. dicit em̄ Bern̄. Credite mihi ⁊ putata re
pullulant ⁊ effugata redeūt ⁊ reaccēdūtur extincta. ⁊
ſopita denuo excitantur. Parum ergo eſt ſemel pu/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

taſſe ſepe putandū. immo ſi fieri poterit ſꝑ. Semꝑ eni velis nolis iebuſeus erit in termīs tuis. Semꝑ ergo obſiſtere opoꝛtet. Unde ꝛ militia eſt vita hōis q̄ȝ diu eſt ſuꝑ terrā. Noli cedere. noli belli cauſare di uturnitatē. recipies enim eternū p̄emiū. ꝛ ſi legitti me certaueris euades penaꝝ eternitatē.

Hec de tpe ¶ De remedijs ſciendis. §. quintus

B Poſtremo q̄ legitime certare ꝛ plene curare vi tia volet. opoꝛtet vt medicinā ꝛ remedia (q̄bꝫ ſi vulnerat⁹ fuerit ſe curet) ad manū habeat Hec aūt remedia vitioꝝ curatiua vel ab alio pn̄t i/ pendi vel a quoq̄ȝ ſibijpſi applicari Quid q̄ſo ſec⁹ p̄la ti niſi aīarum medici? Qui vt ſubditos bene curent ſex remedijs. vt docet mgr̄ Jacobꝫ carth. in tractatu lo de arte curandi vitia vti debent. Et ſunt hec ꝯple ra hoc verſu.

Orās exēplū. mōeat. bōa ſtrigat. ꝛ aufert.

Deuota ad deū orō — ꝓ ſubditoꝝ vitijs oret
Irrep̄hēſibil' ꝯuerſatō — exēplū virtutū p̄beat
ſana ꝛ crebra āmonitō — doceat ꝛ exhoꝛteť ad bonū
Bn̄ficioꝝ exhibitō — q̄ — etiā obſecrādo ꝛ dōis alliciat
diſciplie cohercio — culpā ipunē ñ dittat
abſciſiōis ferrū ꝛ cautheriſa° — e medio malū auferat.

Quō aūt hec applicare debent q̄bus ꝛ circa quos vtē tur q̄m p̄latoꝝ ſcire refert nō eſt hic vbi ꝑuuli ꝑuul' ſcribimus ꝓſequendū. Qui ſcire volet librū ei⁹ legat Hoc vnū cohoꝛtamur vt diſtricto magiſterio q̄ cito ſanari voluerint ſe ſubijciant ꝛ in oībꝫ pareant p̄latiſ vt infra dicetur in ꝑfectu

¶ Remedia ab intra Capl'm. iiij.

C Sed iam quō quis ſibiipi medebit ꝛ per q̄ di/ camus. hoc em̄ longe nobili⁹. hoc efficati⁹ cu rat. Poſtq̄ȝ igiť oīa p̄ioꝛa quis habuerit p⁹ q̄ȝ vitia p̄ncipalia cognouerit oꝫ vt remedia ſingulis ꝯtraria querat. eaq̄ȝ applicet donec cureť Sȝ quoni am paſſim hec remedia in libris inueniūtur tm̄ gn̄a lia quedā ponem⁹ vt vbi ꝑticularia ad manū nō ha/ buerim⁹ vel hec ſaltē applicemus. p̄ter ea ſeptē q̄ i ꝑ/ fectu ponūtur

q̄ ſcaōꝛ ꝓp⁹ tioꝛ noxi⁹ — vide. §. 2° — vid. §. 3° i rme/ dio ſcripťe.

Radices fugiat. — rep̄mat. ōbū gere q̄nū

¶ Primo oīm qui vitia fundit⁹ extirpare vult oꝫ vt vitioꝝ radices euellat. que due ſunt iuxta Aug⁹. ſ. Amoꝛ male inflāmans. ꝛ timoꝛ male hūilians. Que tn̄ ſub vna reducūtur ꝛ dꝛ Amoꝛ ꝓpꝛi⁹ Hijs radici/ bus q̄ debita antydota adhiberet oīa ſil' vitia a ſe ex/ cluderet. Sicut cū materia peccans in febꝛe abijciť tota febꝛilis egritudo ſanať Qui em̄ nō timet niſi ve re timēda. ꝛ nō amat niſi vere amāda. nulli⁹ vitij hȝ pauere incurſū Hinc ē q̄ odiū ſuijpi⁹. fons ē ꝛ ſcatu rigo virtutū. Sed heu amoꝛ ꝓprius nimiū celebrať ꝑ oꝛbē Qui tn̄ niſi abijciať gratis ꝓ extirpandis viti is laboꝛať. Nā niſi quis vulnerat⁹ telū e coꝛꝑe euul/ ſerit. oīs medicina exteri⁹ applicata inanis erit. Sȝ foꝛſitan cauſabiť q̄s difficile foꝛe odiſſe ſeip̄m. Fate/ mur. ſed virt⁹ in arduis collocat ſedē. Si coꝛꝑal' ſa nitatis auidi ferrū patiūtur ꝛ ignē. ſi nulli q̄ȝtumuis amariſſime potioni. imo ꝛ ignis exuſtioni ſȝ ꝛ mem broꝝ putridoꝝ abciſioni nō cedāt: q̄d nō pro aīe ſa/ lute ferendū Et que queſo difficultas q̄d tā in ptā/ te hōis ſic amare q̄d velit ꝛ q̄d nolit odiſſe Sumus (p̄ho teſte. iij. eth.) dn̄i actionū nrāꝝ imo ꝛ volunta tū a principio vſq̄ȝ ad finē. Fatemur tn̄ difficile eē. ſed ecce apponim⁹ vnguētū leniatiuū. Si graue videť ñ amare ꝯcupias aut teip̄m appone ꝯmutatiōis vn/ guentū. nobili⁹ q̄ꝓpiā amādo ꝛ illis leui⁹ hēbis Nam videm⁹ in hūanis ꝯmutatiōibꝫ ꝛ emptiōibꝫ. q̄ licȝ vna res ml'tū diligať. cū tn̄ nobilioꝛ ſuꝑuenerit moꝛ prima vileſcit ꝛ libent' ꝯmutať. ſicut in donatiōe ar genti ꝓ auro. aut cupꝛi ꝓ margaritis ꝛc̄. Hoc ei mo ralc imo ꝛ nařale vt mot⁹ ꝛ delectatiōes maioꝛes ex pellāt minoꝛes. Quid ergo vis vilioꝛa āplecti cū ml'/ to inſignioꝛa ꝛ melioꝛa hr̄e poſſis? Que licȝ ſint abſen tia ſūt tn̄ ꝓ ventura Sic igiť vna delectatio aliā vin/ cit. ꝛ nihil tā amabile q̄d nō cedat amabilioꝛi via cō/ mutationis Aut certe ſi adhuc difficile eſt iordiatum amoꝛē tibi relinq̄re lini te vnguēto ꝯminatōis vt. ſ. cū delectatio noxia aut illicit⁹ amoꝛ titillat ꝯfugias ad meditationē penaꝝ infligēdaꝝ ꝓ amoꝛe illo ꝛ mi ti⁹ tecū ageť. Nā ſm̄ Ariſtote. facili⁹ ꝯtēnim⁹ delcāti ones q̄ȝ patimur penas. Sicq̄ȝ ꝯtrariū ꝯtrario r̄tū dendū ꝛ met⁹ penaꝝ terreat ꝛ ꝓhibeat ab exceſſu cul/ paꝝ Que rogo inſania vt q̄s ꝓ delectatiōe momēta/ nea mereť eterna toꝛmēta ¶ Quō noxi⁹ expelliť tioꝛ

D Quod ſi timoꝛ noxi⁹ ad pctā ipellat. pote ¶ §. i. rat ꝛ ip̄e duplici hac via retūdi atꝫ expelli Pri/ mo. ſ. via ꝯmutatiōis vt cogitet q̄ ꝑ ꝑuas pēas ma iores euadat ꝛ eternas dicēs ſibi Qui timet pꝛuinam cadet ſuꝑ eū nix. ꝛ illd̄ Melioꝛ ē modica amaritudo i faucibꝫ q̄ȝ et'nū toꝛm̄tū i viſceribꝫ Scd̄o expelliť via ꝯmutatiōis q̄ cogitat de remūeratione etn̄a ꝓ tꝑali pena Nā aſſidua r̄cogitatio p̄mij minuit vim flagel li. pꝫ hoc in bellis ꝛ martiribꝫ ſctis. Hinc eccl'ia d̄ ſcō laurētio dicit Sudat martir in agone ſpe mercedis ꝛ coꝛone q̄ danť fidelibꝫ ꝓ xp̄o certātibꝫ Hinc ꝛ apl's ait' Nō ſūt ꝯdigne paſſiōes h⁹ tꝑis ꝛc̄. Agite fr̄es p̄e miū añ oculos ſiſtite viriliť ꝓ eo obtinēdo agite ab ō nibꝫ abſtinete Qui i agone ꝯcertat ab oībꝫ ſe abſtinȝ et illi q̄dē vt coꝛruptibilē coꝛonā accipiāt. nos āt icoꝛ ruptā Hec ſpes gaudia obtinendi euadēdi toꝛm̄ta. ſuia q̄q̄ȝ dulciſſiā facit Timoꝛ mal⁹ ꝛ amoꝛ cōq̄eſcunt ad vitia ñ ipellūt Hinc ieiunia ſuauia cilicia mollia conuitia iocunda Hinc dulces coꝛpoꝛis diſcipline.

Hinc celle quaſi paradyſi ortus redolent : ſpei ſu
auitate perfuſe. Noctium vigilie breues aſpera mol
lia fiūt. hinc dura ſenioꝝ im pia āplectūtur veluti cu
mulata margaritis plēa marſubia. ⁊ vt paucis dicā
oia leuia facit ſpes iſta gemina euadendi tormenta.
obtinendi gaudia. Crebro igiẗ nos his vnguētis de/
libuam9 crebro ſpei mēores ſim9 Hec latius dixim9
qm̄ hic nodus ſiſtit. ſeqẗ

¶ Remedia externa. ¶ §. ij.

E Sed iam quō etiam ab extra mederi poterimus
viciȷ̄s ponam9 Qui em̄ bn̄ ⁊ int9 ⁊ foris fuerit mu
nitus facilius vicia curabit. Eſt āt duplex a foris vic/
torie mod9 Nam bellatores incliti aut pede aut ſcuto
hoſtes vincere ſolent. pede fugiēdo. ſcuto reſiſtendo.
Et licet glo̓ſius ſit vincere pugnādo ⁊ reſiſtēdo. ꝑicu
loſius tn̄ ⁊ ḡuius ē fugere āt ſecurius ⁊ frequētius.
Sufficit em̄ ſm hiero. n̄ vinci ab hoſte. Scim9 em̄
ait ia carthuſ. dictus ꝯtra tractū flumis difficilem ēe
meatū. cum curſu vero facilem ꝑꝑ reſiſtentiā ꝑuam.
Qui igiẗ vicioꝝ voraginem ⁊ impetum q̄rumcūqȝ cu
piditatū veraciter volet effugere. oȝ irritamenta ⁊ in
citamenta vn̄ oriuntur excludere ⁊ declinare. Oriunẗ
āt l' ex exteriorib9 obiect ſenſib9 oblatis. aut ex ꝓprie
rebellione carnis. Et ſm hoc duo remedia ponūtur.
Primū vt noxia obiecta ſenſuum cauta cuſtodia fu/
giam9 ⁊ a nobis elōgem9 ⁊ vicioꝝ occaſionem ampu
temus Nam ſic nihil erit in intellcū qd̄ n̄ ꝑus in ſen
ſu Et ſi fons obturatus fuerit claꝝ eſt ꝙ riui n̄ fluēt.
Opȝ ḡ hoīem clōgare ſe ab ōni occaſiōe vicioꝝ queād
modum ſenes troye dixerūt. Helenam fugari oȝ ab
ȷ̄cientes em̄ eam min9 peccabim9 teſte ariſto. ij. eth.
Sic ⁊ nes qd̄libet circa quod turpiter oblectamur ab
ȷ̄cere opȝ vt nec ſit in memoria Alioqn ꝑn̄te delecta/
bili vix ſalui erimus. Obiectum em̄ mouet ſenſum.
ſenſus intellectum. Hinc illud angelicum fuemus.
Fuge tace quieſce ſi vis ſaluus eſſe. Et hoc pro regl'a
ſeruetur Ut qn̄cūqȝ ſe ſentit in aliq̄ delectari qd̄ ad
vicium tendit ꝯtrarium ſibi aſſumat Ut ſanct9 Bn̄
dictus vbi carnis delectatioēm ſenſit vepribꝫ ſe inie
cit. Sic alter amara pro dulcibꝫ ſumpſit Nam ⁊ Ari
ſto. docet Q ꝑ h̄ hō deueīt ad mediū ꝟtutis qn̄ ſe tra
hit ad oppoſitū ei9. ſicut tortuoſa ligna ſi rectificari
debēt opȝ ꝙ violēter ad oppoſitam ꝑtem trahantur
Nō tn̄ ꝟtutem vltra medium poni9 ſed nimiū omne
cum Auguſtino execramur. Tertiū ꝑncipale remedi
um ⁊ ydoneum ꝯtra oia vicia āt ytodū ē repſſio ⁊ caſ
tigatio ꝓpe carnis vigiliȷ̄s ieiunȷ̄s ⁊ diſciplis ne inſo
leſcat ⁊ ſpūi rebellizet. Nam ad carnem ſpūi ſubiugā
dā n̄ ē efficatior via. qȝ afflictio ⁊ ſubtractio volupta/
tū. ſicut in expugn̄tiōe caſtroꝝ fortiſſimū remediū eſt
ſubtractio victualiū vt fame tādem victi hoſtibꝫ ſe
tradant. Sic paulus egiẗ q̄ ait Caſtigo corp9 meum
⁊c. Et eſt hoc remedium vt plures aiunt tante neceſſi
tatis vt niſi hoc ꝑmitus attemptatum fuerit fruſtra
alia remedia aſſumūtur. Fiat tamen caſtigatio hec
diſcrete Q q̄ȝ ſuaue eſt ſpūi tali cohabitare carni Nā
⁊ in eo eſt bn̄placitū dei cum nō fuerit mulier ſed ca/
ro litigioſa Uere duꝝ eſt ꝑuſq̄ȝ par hec obtineẗ. ſed
nil carius cum obtinetur. Tunc
in domo pacifica iuge eſt conuiuium ⁊ leta cohabita
tio iocunda ſicut muſica in conuiuio vini. Sȝ dulcia
n̄ meminit q̄ nō guſtauit amara. O hec remedia iuuēs
agam9 vt poſt (ſenes) de victorie triūpho gaudeam9

¶ Remedium ſcripture ¶ §. iij.

Sed iam radicibꝫ ⁊ occōnibꝫ vicioꝝ ꝑ ſuꝑiora re/ F
media reſecatis apponēduȝ eſt remedium q̄ ⁊ in
ter belli ꝯflict9 vtamur. Et h̄ eſt vt vult B. q̄ntuplex
ꝟbum de ſcp̄ture torrente inſtar dauid māufort bel
latoꝝ collectū. in vaſe memorie repoſitum lōganimi
tatis appoſita funda. Sūt āt ꝟba iſta.

Verba minās. ſpōdēs ⁊ amās. exemplat ⁊ orans.

Uerbū ꝯminatoriū. ꝓmiſſoriū. amatoriū. exemplati/
uum. oratorium.

vt ꝯſideres { q̄nta ꝯminetur deus mala
quanta promittat bona
q̄ȝta exhibuit charitatis indicia
q̄ȝ multa ꝓpōit ſanctitatis exempla
q̄ȝ orō efficax ſit valida. }

¶ Hec ꝟba ſibi aſſumat q̄ſq̄s de viciȷ̄s triūphare
exoptat. Mox em̄ vt viciū mētem pulſat. ſi diuinas
ꝯminatiōes expaueſcas ſi ꝓmiſſiōes deſideres miti9
hēbis. Q ſi venerit in mentem dilectio illa tam inef
fabilis quā tibi ds̄ maieſtatis exhibuit. nōne vicium
om̄e ꝓcul abcedit Q ſi adhibueris ſcōꝝ exempla n̄ne
vt a facie ignis diſſipātur ⁊ liq̄ſcūt vicia Jam ꝟo ait
bnar. ſi forte inſurgēte ſubito vicio nihil ex his que ꝑ̄
dixim9 apph̄ēdere q̄uerit man9 tua. toto feruore ad e
ām ꝯuertere q̄ ſola reſtat orōem. ⁊ ꝯtinuo auxilio ti
bi ds̄ erit. Ecce hec latius dixi9 de r̄mediȷ̄s ⁊ modis vi
cia expugnādi qm̄ hec pluribꝫ videm9 neglectui eſſe.
Studēt plures obſuare cerimōias ⁊ mōachica ſtatu/
ta. ⁊ vbi hec fecerint ſalua arbitrāẗ ſibi ōnia. ⁊ de his
viciȷ̄s mētalibꝫ expugnādis ē eis poſtrema cura Sȝ
nō ſic prēs noſtri nō ſic. q̄ꝝ vn9 dixit Bonū ē pſallere
⁊ ſtatuta ſuare. ſȝ q̄ vicia expugnat de is de mit dat
ſpec onder de kiſt ghaet.

¶ Practica meditatoria ſuꝑ viciȷ̄s ⁊ ꝟtutibꝫ ſub
tropo duaꝝ alarum. ¶ Ca. v.

Date ſ't mulieri ale due magne vt volaret. a G
pocal'. xij. Poſſe9 iā finē dare vicioꝝ extirpa
tiōi Habūde em̄ iā de ea ē diſputatū. ſȝ opȝ
ꝑ mūvt q̄ ꝓmiſi9 abſolua9 Dixi9 āt nos poſiẗos mod
quēdā meditādi ſuꝑ viciȷ̄s ⁊ ꝟtutibꝫ ip̄is. q̄ mod9 qm̄
plibꝫ ē igt9 iō ⁊ a pauciſſimis frequētaẗ. q̄tū ei queqȝ
iam dabis q̄ hmōi meditatiōi incūbat O pe ꝑciū ḡ ex
iſtimamus modū aliquē aſſignare. ¶ Sciēdū ita

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

qꝫ ꝙ venerabilis ille Johannes de gerſona in libro ſuo de miſtica theologia docet vnam practicam me/ditatiōis. Huic ꝑſertim generi de viciȷ̄s atqꝫ virtu/tibꝫ ſingulariter ꝯgruentem. Maxime em̄ inter diſ/paria locū habet. Et eſt iſta praxis. vt ſcʒ diſcamꝰ et nos alas miſticas fabricare. q̄bꝫ de ymis ad ſumma de inſcitia vicioꝝ atqꝫ ꝟtutum ad corūdem cognitio/nem ſubleuemur. Cuiꝰ inſtitutis ꝛ nos edocti duas hic alas pōemꝰ. dextram. ſ. ꝟtutis viciȷ̄ āt ſiniſtram Quibꝫ ſi volare. in q̄bꝫ ſi nos exercitare voluerimus nō paꝝ in ꝟtutum ac vicioꝝ ꝯgnitiōe ac ꝑ hoc in vi/cioꝝ odium amoremqꝫ proficiemꝰ ꝟtutum. Hee em̄ videnꝭ typice eſſe ille ale date mulieri. ſcʒ eccl'e. vel cui qꝫ anime fideli. a dracōe vicioꝝ. ſ. infeſtatiōe inſecute q̄bꝫ ꝛ hoſtē euaſit. ꝛ ad deſertum pacem. ſ. cordis de/uenit. ꝛ peperit prolem ꝟtutum.

¶ O quecūqꝫ es igitur o anima fidelis mulier fra/gilis ꝛ mollis aer ꝛ nihilominus a dracone infeſtata vicioꝝ eſtu afflicta q̄ cupis hoſtem euadere ad cordiſ puritatem pacemqꝫ ꝑuenire ꝟtutum parere prolem Has tibi miſticas alas inſtar eccleſiaſtice colūbe ap/ponere curato ꝛ veniēt tibi ōnia bona pariter iam di/cta Eſto igitur columba ꝛ inſtar cherubyn duabꝫ alis volare ad cauernas macerie ſtudeto. vt ſic mala ciui/tatum euadas. ꝛ illic caſtos abſcōdas ꝛ nutrias pul/los Ad hoc em̄ in canticis inuitaris vbi ſpōſus ait. Ueni columba mea Ueni de libāo ꝛc̄. Haꝝ alarum deſiderium habuit magnus ille dauid dum pia q̄daʒ exoptione clamabat dicens. Quis dabit mihi pēnas ſicut columbe. ꝛc̄. Haꝝ'āt alaꝝ hec diſpō atqꝫ ordiā/tio erit. Habebit nempe quenis ala pennas deargen/tatas argento eloquiȷ̄ ſacri. Integrabiturqꝫ peñna q̄/libet ex tot pennulis circūpoſitis q̄t ſub vnaq̄qꝫ ſumi poſſunt ꝑticulares meditationes. Plume aūt q̄bꝫ ꝛ penne ꝛ pennule ꝓceſſu temporis depoliri debent. ſunt ſacre ſcripture ꝟba doctoꝝ ſcripta ſanctoꝝ fcā ꝛ exempla. ſeu que ꝓꝑa adinuenit induſtria. In hȷ̄s namqꝫ fere totum quod meditari poteſt eſt deprehen/ſum ꝛ incluſum.

¶. §. i.

PRo q̄ꝝ tamen alarum intelligentia ampliori nota ꝙ inſtar materialium alaꝝ habent in ſe Pennas id eſt principales quaſdam diſtinctiōes ſeu pūctuationes vt ſunt diffinitio diuiſio. ꝛc̄. Pēnulas quoqꝫ habent q̄ ſunt maioꝝ pūctoꝝ ſubdiuiſioēs. vt circa ꝯmēdatioēm ſubdiſtiguūꝭ varia mēbra. ſ. ſcrip/tura nařa exempla. ꝛc̄. Plume ꝟo q̄ huic ale deſunt ſunt varia doctoꝝ ſcripta auctoritates ꝛ exempla. q̄ erūt circa ſingľa ꝛ magna ꝛ ꝑua pūcta aggreganda Exempli cauſa ſi de caſtitate cogitare velim Primo eius diffinitio ꝛ diuiſio tāqꝫ penne ꝯſiderande occur/rūt. diuiditur āt hec caſtitas in ꝟginalem vidualem. ꝛc̄. Pēnule ſunt que ſi ꝯn̄ter ꝑ exempla ꝛ ſcripta decla/rare ꝑgo. q̄ſi a ſi plumas pennulis appono Uū liquet ꝙ qui hoc ꝓceſſu volet meditari poſſet fere oīm ſcōꝝ ſcripta ad alas reducere Unicūqꝫ igitur aīo eſt in vir/tutum ac vicioꝝ cognitione illuſtrari. in eoꝝ eradica/tione ꝓficere. ꝛc̄. hoc ꝓceſſu ſtudeat de his medita/ri Et ſi in ꝓncipio mox neſciat ſcōꝝ ſcꝓta auctorita/tes ꝛ exempla tāqꝫ auicula recēs orta plumis carens ſaltē pennas aſſumat ad ſacre ſcripture ſiluā accedat magnas illas apprimeqꝫ plumatas volucres attēdat ꝛ ex eaꝝ nidis vel aliq̄s ſaltem interdum plumulas a/le ſue apponere curet. Hoc eſt breuiter dicere. Quic/quid ſtuduerit aut in ſanctoꝝ patrum libris legerit. mox hoc ad ſue meditatiōis alam applicare ſtudeat aſſignando videlicet vel retinendo. Et ſic i breui mľ/tum proficiet nimis.

¶ De prediſpoſitione an̄ volatū

¶. §: ſcd's

SEd in hoc quemqꝫ ꝑmonitum eſſe oportet vt anteqꝫ volare velit videat ne habeat alas aqua vel viſco infectas ꝛ impeditas Quod ē aptius dicere Preparationem cordis ante meditatioēm opꝫ ꝑire Precant igitur iſti gradus. ſcʒ.

Expurgatio qua animus purgetur

a { diſtractiōibꝫ / peccatis / paſſionibꝫ } ꝛ h̄ ꝑ { cordis r̄collectioēm / pctōꝝ ꝯtritioēm / hūilē ꝯq̄ſtioēm }

Oratio qua petas vt

{ rō illuminetur / mēoria inouetꝭ / affectꝰ iſlāmetꝭ } ꝛ h̄ ad { intelligendum / ſcꝓtas mēorādū. / viciorum odium et / ꝟtutes diligēdū. }

¶ Sequuntur ale virtutum ꝛ viciorum.

¶. §. tertiꝰ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Quis dabit mihi pennas ſicut colum be. et volabo ⁊ requieſcam. p̄s.

Ala dextra virtutis ſcz cū deſiderio virtutꝫ acquirende.

Pēne ſunt pū cti principales — pēnule ſūt ſubmēbratões — plume ſunt hap ꝓſecutões

Diffinitio q̄ pri mū ꝯſideres — q̄d ſit:
- nomine
- re
- diffinitione

Varia q̄ſtio vtꝝ ſit ꝟtus — ſūma vel ima — vt tho. ⁊ cete ri docent

Diuiſio in:
- ſpecies
- differentias
- ꝑtes ſubiectales

Filiacio qua videas quas de ſe virtutes gignat.

Cōmendatio q̄ ad ꝟtutē allicimur vl' ꝑ:
- Eloquij ſacri auctoritatem
- doctoꝝ ꝑconizationem
- nature doctrinabilitatem.
- multoꝝ exemplaritatem.
- figuram vel ꝯꝑabilitatem.
- acceptabilitatem.
- effectus ⁊ vtilitatem
- premij ſublimitatem

Promotio vel pro uectio ſcz ꝑ:
- impedimentoꝝ amotiōem
- remedioꝝ adhibitionem

Gradatio q̄ ſcias:
- in quo ꝟtutis gradu ſubſiſtas
- q̄ꝫ ꝓpe vel longe ꝟtuti appias

Ex ſignis ꝯiectuꝛatio vt:
- ſic de internis iudices
- ꝑ ſigna externa

Ala ſiniſtra ſcz vitij cōtrarij cum deſiderio vitium exterminandi

Pēne q2 pū cti principales — pennule ſbmēbratões — plume ſunt aūctas ⁊ exēpla cir ca ſingula.

Diffinitio ⁊ illa varia eſt .ſ.:
- magiſtralis
- vſualis
- deſcriptionalis

Queſtio diuerſa que multipliciter variatꝛ.

Diuiſio in:
- ſpecies
- dr̄ias ⁊ ꝑtes

Filiatio qua cognoſcas que de ſe vitia ꝓducat.

Deteſtatio q̄ a vi tio auertimur q2:
- Scriptura deteſtatur
- a ſanctis vituperatur.
- natura illud horret
- exempla diſſuadent
- rebus vilibus ꝯꝑatur
- a cunctis execratur
- vilitas ⁊ damnoſitas
- penalitas vitandū docet

Deiectio vel Expugnatio ꝑ:
- occaſionum ſubtractionem
- remediorum appoſitioneꝫ.

Gradatio ſm̄ tplices ſtatus ſcz:
- Incipientes
- ꝓficientes
- perfectos

Signatio qūa per ex terna ſigna — q2 in te vitiū dn̄etꝛ deꝫ prehendis.

¶ Harum alarum miſticarum vberi or declaratio. Et practica eis vtendi

¶ Hee ſunt miſtice ale quib⁹ inter vicia virtuteſq; eſt intervolandum.

In quoꝝ meditatione q̇ hoc ꝓceſſu inceſſerit nūq̄ ei copia deeſſe poterit meditationum. Nihil quippe puto aut in ſcripturis ſacris aut etiam in doctorum ſcriptis de vicijs aut ꝟtutib; reꝑibile. quod non ſub ale pennis vel pennulis complectatur. Quiſq; igit̃ circa virtutum ⁊ vicioꝝ cognitionem illuſtrari voluerit libellum ſibi aut manuale quoddam colligere poterit In quo ſ̃m huius ale ꝓceſſum poterit aggregare ⁊ colligere q̄cq̄d aut de vicijs vel ꝟtutib; vel legere ↄtigerit aut audire. Noui q̇ ita fecerūt ⁊ q̄ ſemper in promptu tum meditandi tum etiam p̄dicādi ⁊ differendi materiam habuerūt. Suadet ⁊ itidem venerabilis magiſter Jo. gerſon. in de miſtica theologia vndecima ↄſideratione ſc̄de ꝑtis. vbi docet alas has fabricare Et qui hoc modo volet pennas aut pēnulas has plumis ſcripturaꝝ adornare ille potiſſim̄ debet ad ſequentium libroꝝ autores accedere ⁊ inde eas aggregare Sc; in p̄mis Jvxtā gerſoēm ad ſummam virtutum ⁊ vicioꝝ. Item ad ſpecula moralia vincentij beluaceñ. In q̇b; abūdātiſſima pariter et deuota materia de moralib; habetur. Item ad dietam ſalutis ⁊ hmōi Q; ſi q̇s in commendatione vel deteſtatiōe ſcripture auctorites exoptat. Nōnc autorale Reportoriū biblie Cōcordātie item biblie plene eas tradūt. Q; ſi ſcōꝝ dicta volet. Floꝝ maīpulum. Pharetram doctoꝝ adeat. De ceteris ꝟo. Profect⁹ religioſoꝝ Item libellum beat⁹ vir intitulatum Anthonini ſummas req̇rat.

¶ Sed hoc notatu digniſſimū Q; q̄uis has alas q̇s habeat plumis ⁊ pennulis ornatas ⁊ ſi cogitauerit iſta intellectu ⁊ ſe nō in alta librare ſtuduerit affectu. nō volare dicēdus eſt ſed ſtrutioni ↄpādus magis. habet nempe vt aiūt ſtrutio magnas alas ſ; paucos vel nullos exercet volatus. Quare et ypocrite et vanaꝝ laudum cupidi iuxta gregoriū aſſimilari ſolent. Sic plures ſcīetiam h̄nt. plumas auctoritatu; ſcripture aſſumūt. nō vt affectu volēt ſ; vt alijs ſcioli videātur. Q; vt euitet̃ nitat̃ hō iſta cogitās intellectu aſſignatos circa alam volat⁹ affectuoſos exercere. Ut ſc; vbi cogitauerit ꝟtutis alicui⁹ diffinitioē; diuiſioēm ↄmēdatioēm mox ad ſingl'a in affectuoſam ꝓſiliat orōnem dicēs. O vtinam dn̄e Jhū q̇ dediſti mihi hui⁹ ꝟtutis in te exemplū. dones ⁊ mihi eā aſſequēdi auxiliū Hic em̄ eſt ꝙ colūbinas has alas dixerim⁹ nō alterius cuiuſpiā auis Ipa em̄ eſt q̄ gemere ſolet. Uñ inter volādū aut inter iſta meditandū ita te gerere debes vt cum rege dicere poſſes. meditabor vt columba crebros ſc; ⁊ affectuoſos gemit⁹ emittendo vt ꝟtutem de qua meditaris acq̇ras ⁊ vicium oppoſitum deuincas

¶ Sed poſtq̄ diu volatū fuerit hmōi meditatiōe ad regem tandem eſt deueniēdum q̇ eſt dn̄s Jheſus chriſtus ob quem eſt volatum Ipſe em̄ eſt terra deſiderabilis reges optabilis in quem om̄s conat⁹ noſtri ↄtendūt. Ut ſicut volat⁹ ab eo incipit conſiderādo in eo ꝟtutis exemplum Ita ⁊ in eo deſinat h̄ūilr̃ efflagitando eius ſubſidium Unde p̄nt ſubſequi iſti gradus ſc;

Obſecratio qua cum

affluētia deſiderij ⁊ ꝓmiſſioē; ⁊ auferri viciu;
ↄfidētia ſpei ⁊ ꝑ ⁊ paſſioēm ⁊ petas
aſſiſtētia p̄ōcinij ⁊ ſcoꝝ p̄ōciniū ⁊ elargiri ꝟtutē

Et quia non eſt dignus dandis niſi gratus fuerit ſuper acceptis. Seq̇tur ¶ Grāꝝactio q̄ grās agas

pro
meditationib; ſanctis habitis
deſiderijs affectuoſis conceſſis
exemplis datis ⁊ p̄ōcinijs impenſis.

Et ne a ſpe lata in ardua defrauderis ⁊ ne inania ſit oia ꝑora. vnū r̃ſtat vt ſe quētē gradū ſcādas

Reflectio q̄ aīa ad ſe

reuerſa
ſuā pigriciā ad cognita implenda excit;
ſuꝑact⁹ ſuos ne a ꝓpoſito exorbitēt iuigilet
ſi ꝓficiat ī ꝓpoſitis aut ñ ſepe ↄſideret

Et q̇tiēs ſe exorbitaſſe defeciſſe declinaſſe a ꝓpoſito d̄p̄hēderit pniam agat ꝓpoſitū īnouet viriliꝰ ſe bello accigat. ⁊ ad illa reliqua ſupra memorāta exercicia ſe diuertat. Ut ſic oim vicioꝝ paſſiones poſſet deuincere ⁊ in veris ꝟtutib; ꝓficere

¶ Quō iugiter exercēdū ꝑ ſeptenas. et de ordinatiōe ſeptenarū

¶ Ca. vij.

Qui intinxerit digitum ſepties aſꝑget cōtra velum tabernaculi Leuitici quarto Sz q̇ velit vicia plene ⁊ citi⁹ deuicere ⁊ in ꝟtutib; ꝓficere hūc oz vt q̄dam ait iugi exercitatiōe circa hmōi exerceri. Paꝝ em̄ ⁊lērit hic ñ ſufficiet ꝟo decertatori īcdū memiſſe ꝟtutū ⁊ vicioꝝ. ſ; vt plene altare mētis expurget ſeptē dieb; oz vt illō expiet iuxta leuiticū p̄ceptū Et ſi ꝟe hoſtes ſuos d̄p̄hēdꝰ volz ſeptē dieb; vt eos inſequat̃ oz. Et ſi funditus muros iericho cadere volet ſepties circuire debet. Grandia ſunt ⁊ innūera ſeptenarij numeri miſteria ⁊ lōgum eſſet adducere vniuerſa. hinc tranſitis eis deſtinatū exercitiū breuiter explicādu;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Opꝫ ergo eũ q̄ vere velit extinguere vicia ꝛ in virtuti
bꝫ ꝓficere crebram hãꝝ mẽoriam agere ĩdefeſſe pro
his exorare qḋ optie fit ꝑ exercitiũ ſeptenaꝝ in quo ſe
plures exercitauere ſancti. Ut ſcꝫ ſm ſeptẽ horas ſep
ties ꝓ diuerſis ſeptenis reſpectũ tñ ſꝑ ad principale
viciũ aut ṽtutẽ hñtibꝫ intẽſius oret ſicut docet Bõa
uẽtura Et hoc videt̃ innuere auctoritas p̃miſſa cũ dr.
Cũ intinxerit inq̄t digitũ. cordis ſcꝫ puritatis audꝰ
de vicijs aut virtutibꝫ modis dictis meditãdo h̄ ei ñ
ſufficere debet. ſꝫ ſepties aſꝑget cõtra tabernaculi ve
lũ h̄ ẽ ſub ſeptẽ horis corã deo aſſiſtẽs ꝓ his orare dẽt
ꝛc. Et qm̄ plures repiũt̃ ſeptene iḋ eas ſic ordinauiꝰ
vt ad principale intentũ reſpectũ habeãt. ſ. ad viciũ
euellẽdũ ꝛ ad inſerẽdũ ꝯtrariam virtutem ꝛ ꝙ ſingu
lis diebꝫ cõtra ſingulare viciũ debellãtes ſingularia
in ſingl'is horis petere habemꝰ auxilia Verbi gratia
Feria ſcḋa cupis expugnare ſuꝑbie vicium ꝛ ꝓficere
in contraria virtute ſcꝫ in humilitate vt hoc valeas
habes petere ad matutiãs Baptiſmi ſacr̃m tãq̃ꝫ ſuꝑ
bie eradicatim. Ad p̃mas fidem Ad tercias Timorꝫ
donũ ꝛ ſic de alijs vt infra aſſignatum.

¶ Quomodo aũt his ſit vtendum ꝛ qualiter nõ in
tentioni pſalmodie officiant ſed ꝓficiant magis ſu
pra in fine chiropſalterij ẽ declaratũ folio

Et licet ꝯplures alie ſeptene poni poſſent tamen ve
rentes ne multitudine inexercitatos terreremꝰ poſui
mꝰ tantũ magis vſitatas. De quaꝝ laudibꝫ effectibꝫ
ꝯcordantijs q̄ꝫ infra diſſerendum. Non abnuas que
ſo o docte non horreas o ſimpliciane exerciciũ iſtḋ.
Nam ꝛ magni in hoc ſe exercitauere. Et gerſon ſorori
bꝫ id tradidit exercendũ.

Sequuntur ſeptene.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

					hic tenebre fu/gantur	lux exoritur	ſpūſſcūs da tur.	ſol in altum ſcandit	refectio para tur.	opariȷ rmu/nerantur	impij i carce rē tradūtur:
					Ad matuti.	Primas	Tertias	Sextas	Nonas	Veſperas	cōpletoriū
vij. peccata mortalia figu/rata per ſeptez capita dracōis z ſeptem gen/tes A quibus auertendum.	ſeptē petitō nes orōnis dn̄i ce ſignate ꝑ ſe ptem tubas et ſeptem ſigna/cula ꝑ q̄s oran dum cum afflu entia deſiderij	ſeptem effu ſiones ſanguis xp̄i ſigte ꝑ vij. i tinctiōes z aſp ſiones cōtra ve lū tabernaculi: per que orādūz cū confidentia ſpei.	vij. verba. chriſti in cruce quaſi ſeptē to/nitrua in apo/calypſi. per que orandū cum cō fidentia etiam ſpei	vij. ordines. ſctōrum quaſi ſeptem ſpiritus ante deū. ꝑ q̄s orandum cum aſſiſtentia pa/trocinij	vij. ſacramē ta ſignata ꝑ ſe ptem lotiones naaman z ſep/tem riuos ior/danis orādo vt purgent vitia.	vij. virtutes principales ſi/gnate ꝑ ſeptem filios iob q̄ do/cent agere recte	vij. dona ſpūſſci q̄ vij ocl'i ſup lapi dē vl' agni. q̄ faciunt ope/rari expedite	vij. beati tudines qua ſi ſeptez gra dus aſcēſus z. vij. panes que faciūt o perari pfcē	.vij. virtu tes vitijs ſep tez oppoſite ſignate ꝑ ſe ptē colūnas z. vij. baſes. que deuictis vitijs operāt contrarie	vij. dotes patrie quaſi ſeptem lucer ne z. vij. ſtel le q̄ remune/rant in paſa	vij. pene. inferni quaſi ſeptē phiale z ſeptem pla ge nouiſſiē q̄ faciūt declia re a malo
Superbia q̄/niam per pre/cepta prohibi/ta vitande eſt.	Contra ſuper/biam pro virtu te humilitatis ora per petitio nem orōnis do minice. Libera nos a malo	Obſecra ꝑ ſan guinis effuſio/nem in corona tiōe ſpinati ca/pitis ieſu	per verbū quo qz in cruce bo/die mecum eris in paradyſo	per ſctōꝝ quo qz angeloꝝ hu militatem qua ſuperbo lucife/ro reſtiterunt	pete ſacramen ti baptiſmi q̄ſi cuiuſdā medi/camenti effica/ciam	Fidei quoqz v/tutem ad recte z pie credendū	Timoris e/tiam donuz q̄ mentē pre mit ne ſe eri gat ꝑ ſupbiā	britudinē in ſup paupta/tis ſpūs que tumorē pel/lit inflatiōis huic paupta ti regnū pro mittit celoꝝ	humilitatez ſupbie oppo ſitaz z xp̄i p̄ cepto z conſi lio mādataz	viſionē quo/qz ſumme ve ritatis q̄ red ditur humili credulitati.	pete vt viſio nem demo/nū horrēdaz euadas atqz aſpectū ter/ribilē qua ſu pbi ſue vilita tiſ igri punient
Fe. ij. Faſtus.	vt abſcīma lo	caput.	hic hodie	petis āglos.	Baptiſ.	fides.	timor.	egentes	humi.	viſio	viſus
Irā prohibita per preceptum dei. Non occi/des.	Contra hanc pro virtute pa cientie ora. ne nos inducas i temptatioēm.	Obſecra ꝑ ſu/doris ſāguinei profluuiū con/tra ebullitionē ſanguinis cir/ca cor que iraz cauſat.	per verbū quo qz in cruce beli beli lamazaba/thani quod ſū̄/me fuit pacien tie.	per patriarhas quibus omnis ſalus in pacien tia	pete vnctionez extremam que iram leniat	Spem que lō/ganimiter ad/uerſa ſpei mer cedis ſuſtinere facit	pietatis do/nū q̄ mentis lenitatem o perat z pla/corem	mititatez q̄ omnem mē/tis rancorez tollit z aſpe ritatē cui in premiuz ter/re poſſeſſio ꝑ uatur.	Patientiaz que ire oppo nitur. q̄m a deo mādata z ſuaſa	Tentionem ſumme pacis que dos i pa tria. ſpei hic pacienti ſuc/cedit	vt vermē illū infernalez e/uadas q̄ mē tes litigioſas corrodet.
Fe. iij. Ira	nec inducas	ſudat.	ſed hely.	patriarchas.	Vnctio.	ſpes	pietas.	mites	paci	tentio	vermis
Inuidia per p̄ ceptum diui/num Non fal ſum teſtimōi/um dices. pro hibita.	Contra inuidi am ꝑ vtute ca ritatis ora. Di mitte nobis de bita zc. inuidia eīn debita z of fenſiones tenz	Obſecra per ſā guinem trāſlā/ceati vel aperti lateris ieſu qua ſi de cordis aō/re profluentis	ꝑ vbū pr̄ igno ſce illis. qz ne/ſciunt quid fa/ciunt. quod ſū/me charitatis.	per ſcōꝝ apl'o/rum interuen/tum z merita i quib⁹ ſūma ca ritas relucet	Euchariſtie pe te ſacramentuz quod amoris z charitatis fo/mentū optimū eſt.	virtutē charita tis que proxioſ propter deum amat	Sciētie do/nuz qd dolo rem z ꝑ pro ximis appo/nit.	luctū etiā ꝑ proximorūz pctis z cala mitatib⁹ vt promiſſaz lu genti cōſola tionem aſſe quaris.	dilectionē ꝑ ximi z etiaz inimici: q̄m p̄cepto chri ſti mādata z ꝯſilio ſuaſa:	Fruitiōis ſū me bonitatis dotem q̄ cha ritati ꝑmit/titur.	vt inconſola bilem fletuz infernalem e uadas ex ſu mo ignis il lius cauſatū
Fe. iiij. Inuidus	vt noſtris.	latus.	ignoſcas.	ſed apoſto.	Hoſtia.	chari.	ſciens	luctus	ſi amans frui		fletus.

Accidia p dei p̄ceptū de sci ficādo sabba to ꝓhibita	Cōtra accidi am ꝑ virtute fortitudis o/ ra panē illū q̊ tidianū q̊ r̄fi ciaris ꝛ ꝯfor/ teris.	Obsecra p sā guinez sacro rū pedum q̇ nunq̄ȝ pigri pro nostra sa lute.	per verbū il/ lud Consum matum ē qđ fortitudis fu it et cōstātie	Per sanctos martires qui nulla accidia victi vsq̄ȝ i fi/ nem perseue rauerūt	pete cōfirma tiōis sacram̄ tum quod ro borat ꝛ mor/ bum torporȝ curat.	Fortitudinis virtutē q̄ agi lez facit ad o perandum et fortē ad pati endum	donum forti/ tudinis quod ad optia mo litur etiaȝ nō mandata	Esuriem q̄ q̄ȝ ꝛ sitim iusti/ cie oēȝ accidi am pellenteȝ cui satietas ꝓ mittitur	virtutē quo/ q̄ȝ feruorȝ spi ritus accidie oppositā per obie ꝛ confor mitatis opa suasa a domi no.	Agilitatȝ do tem que i pa tria promit/ titur nō acci/ diosis nec pi gris	Ut infernale illud frigus e uadas: qđ il lic cōstringet a bono cos q̄ hic accidiosi operari nolu crunt

Fe. v. Es piger	ut panez .	pede.	cōsūmās .	peto mart	Confir.	fort.	fort	esuriens	feruens	agi	frigus
Auaritia per diuinū p̄cep/ tū. nō furabe ris. nō cōcu/ pisces rē ꝓxi/ mi prohibita	Cōtra hāc a uaritiā ꝑ vir tute paupta tis ora. Fiat volūtas tua. beneplacēs ꝛ perfecta	Obsecra per sanguinem manuū ꝯcla/ uataꝝ q̄ nun q̄ȝ peccati clau se.	per verbum quoq̄ȝ pater in man⁹ tu/ as cōmendo spiritum me um.	per sctōs con fessores ꝛ mo nachos q̄ om nia relinquē/ tes xp̄ȝ sunt secuti.	Sacramētū pete ordis q̊ omnia relin/ quūtur ꝛ de⁹ in sortem ꝛ p tem heredita tis sumit	virtutē iusti/ cie que sua v/ nicuiq̄ȝ r̄ddit nō aliena vt auaricia diri/ piens vel te/ nens.	Consiliū do/ nū quod pro tpalibus et/ na mercatur habere the/ saurum in ce lo terrenis re lictis suadēs	misericordiā quoq̄ȝ q̄ neces sitatibꝫ ꝓxio rum subueīt que misicor/ diaȝ sibi pro missam ꝯseq̄ tur.	virtutē quo/ q̄ȝ ꝯtemptus diuitiaꝝ. que opponitur a/ uaritie ꝛ a do mino suasa ē in euāgelio	Impassibili tatis dotem qua remune/ rat quē nulla auaritie pas/ sio affecit	vt ignē inexti guibilez eua das. q̄ auari cia īsatiabilit̄ hic ardentibꝫ dabitur

Fe. vi. Es cupid⁹	fiat	māibus.	pater in.	peto cōfes.	Ordo	iust	cōsil	mise	liber	passibil.	ignis
Luxuria per preceptū do/ mini nō me/ chaberis pro hibita	Cōtra quaȝ ꝑ virtute ca/ stitatis ora. adueniat re/ gnū tuū vt n̄ regnet perm̄ cōcupiscētie i tua carne.	Obsecra p sā guinem illi⁹ innocentissi/ mi mēbri in circumcisiōe effusum.	per verbum mulier. ecce filius tu⁹ quo nos filios ca ste mater i ca stitate seruā/ dos ꝯmēdat	per sctās spō sas christi et pudicas qui/ bus nullū lu/ xurie viciū do minatū est	Cōiugij spūa lis pete sacr̄m tū qđ luxurie expugnat vi/ tium ꝛ signū est castoꝝ in/ ter deū ꝛ ani/ mā nuptiaꝝ	virtutē pru/ dentie que p̄ omnibus car nis ꝺlitijs ce lestes eligit voluptates	Donū intel/ lectus quo a/ nime contui tus acuit. sic luxuria obtū ditur ꝛ exceca tur.	Cordis mun diciam q̄ om ni carnali im mūdicie ad/ uersatur. cui ꝛ visio dei ꝓ/ mittitur.	virtutem ca/ stitatis pete q̄ opponitur luxurie ꝛ a do mino māda/ tur ꝛ suadet.	Claritatȝ do teȝ qua dota bitur q̄ tene brosas h̄ spēr nit carnalita tes	Tenebras il las palpabi/ les vt euadas q̄ hic ipudici cū sexcecatos illic torq̄būt.

Sab. Nō lux⁹	veniat.	scissus.	mulier.	peto virgo	Cōiugi.	prud	intel	cor	castus	clarus	ꝛ obscur
Gula dino ꝓhibita pre/ cepto. nō ha/ bebis deos a lienos coraȝ me. ventreȝ cū ꝑ deo co/ lere facit.	ꝑ abstinentie vel sobrieta/ tȝ virtute pete vt scrificetur in te nomen dm̄ vt vētre nō colas	Obsecra per sāguinē i fla/ gellatione ef fusum q̄ fuit nutrimētalis	per verbū. si/ tio cui⁹ occa/ sione fellea fu it potione po tatus.	per oēs sctōs verū deū non ventrē colen/ tes ad regnū ascenderūt p viam cōtrari aȝ vie primi lapsus.	Sacramen/ tū pete peitē tie qđ p absti nentiā ꝛ sobe tatem in sa/ tisfactiōe val de expletur	pete quoq̄ȝ v̄/ tutem tēpe/ rantie que sī/ bus cōcupis/ centijs ira et in gula ipetū restringit	donū sapien/ tie quo dū gu stantur diuia facile oia ter/ rena ꝛ carna lia spernūtur re et gule	btitudinē pa cis q̄ ve vires aie itra se pa cāt ac oia ioz diara ꝺsidria derāt cui ꝑit tīr vocari eē filiū dei	Abstinētie q̄ q̄ȝ sobrietatē q̄ virtus ē gu le itpātie op/ posita ꝛ ven/ trē ꝑ deo coli nō sinit	Subtilitatis q̄ȝ dotē q̄ da bitur ei q̄ per corporales ei bos ꝛ grossos ventreȝ gulo senō distēdit	Fetores illos stagni sulfu ris ardentis recte illic per crapulam et cotam deo et hōi̇b⁹ sepe fe cer eȝ ī nsibls

Dom. Nō gula | scitificesq. flagella. | fitit. | petit oēs. | Penite. | temp | sapiens | pax | frugi | subtili | fetor

PRo harꝝ ſeptenarꝝ qͣlicunqꝫ declaratione no tandũ ꝙ triplices hic ſeptene ꝓponuntur.
Prime ſunt cõſiderationis q̄ ſcꝫ añ orõnem ſunt ꝯſiderãde Cuiuſmõi ſunt .vij. vitia cũ virtutibꝫ ꝯtrarijs:q̄ tñ añ dotes patrie ponũtur. Oportet em̃ vt q̄ deuote orare voluerit vt añ ꝯſideret vitij in ſe la titantis effectũ. virtutiſqꝫ ꝯtrarie defectũ. Que duo vt ꝯgnouerit oꝫ vt primo modũ ꝑ vitijs vincendis ⁊ virtutibꝫ inſerendis peteñdi modũ agnoſcat Hic ſub dũtur ſecũdo ſeptene petiõis modi expletiue q̄.ſ. do cent quõ oporteat orare.ſ.cũ affluentia deſiderij per orõnem dñicam cũ ꝯfidentia ſpei per xpi ſanguinez ⁊ verborꝝ ei⁹ in cruce efficatiã cũ interuenientia prõ cinij ꝑ ſctõꝝ aſſiſtentiã Tertio annectũtur ſeptene q̄ ſunt petende: ⁊ hoc ſub ordine quodã. vt ſcꝫ primo petamus ſacramenta tanq̄ꝫ vitioꝝ q̄daꝫ medicamẽ ta vt ab eis ſanemur. deinde virtutes vt ꝑ eas recte opemur. Tertio dona vt expedite. deinde beatitudi nes vt ꝑfecte opemur ⁊c̄. Et hoc ẜm tꝑa aſſignata ẜm .vij. horas canonicas. que tꝑa etiã miſterijs ñ ca rent. ſed longũ eẽt dicere myſteria ipa. De practica aũt vtendi dcm̃ eſt ſupra. hoc tm̃ dicim⁹ hic. ꝙ ⁊ añ horas ⁊ ſub horis ⁊ poſt crebri⁹ talis orõ poterit for mari (mẽtaliter tñ ſi ſub horis fiat) Dñe cui diſplicet oẽ vitiũ ⁊ placet virtutis bonũ. ego vitijs plen⁹ om ni virtute deſtitut⁹, oro ꝑ orõnem dñicam. N. cũ de ſiderij affluentia. per effuſum xpi ſanguinẽ. N. ⁊ ver bi in cruce efficatiã. N. cũ cõfidentia ſpei, ꝑ ſcõꝝ aſ ſiſtentiã. N. cũ interueniẽtia patrocinij. da mihi ſa cramenti. N. virtutẽ quo deuincã vitiũ. N. da ꝟtutẽ . N. donũ. N. btitudinẽ. N. vt ꝓficiã in ꝟtute ꝯtra ria vt ſic ꝑcipiam ꝓmiſſum p̄miũ. N. euadã intẽta tum ſuppliciũ. N. Amen

Recõmendatio harũ ſeptenarꝝ ⁊ de vtilitate ſiue fructu earundem Capitulum octauum

QUam aũt poſitarꝝ ſeptenarꝝ vtilis q̄ꝫqꝫ cõmoda ſit earꝝ exercitatio. ⁊ ſi rõnibꝫ id demõſtrare nõ poſſem⁹ merito ſuffi ciens eſſet inductiuuꝫ ꝙ magni illi viri in hijs ſe exercitare ſolebant. Nõne ſera phicus ille doctor Bonauẽturã loquor in die laudez deo dicens prõ ſeptenis pariter exorabat Puto pri⁹ ipſe (exemplo ieſu) fecit q̄ꝫ docuit alios faciendũ Sꝫ ⁊ venerabilis ille Gerſon aperte fatetur ꝙ i hijs ſe ſo litus erat exercitare. Unde et crebrius meminit ipſe harum ſeptenarũ in ſcriptis ſuis. Sed ⁊ eaſdẽ docu it chariſſimas ſorores ſuas. vt patet in epiſtola ad e aſdem. Nec etiam antiquiores hee ſeptene latuerũt Hinc lux doctorũ Auguſti. ſuper ſermonẽ domini i monte cõcordantias quarundam tradit. Et venera bilis ille alter Auguſtin. hugo ſingularem deſuꝑ edi dit tractatũ. deficeret me tempus ſi ſingulorum qui de hijs ſcripſerũt nõia edicere tẽptem. Nõne docto rum ſũme pãtheologia. ſermones. poſtille. ſeptenas vna ſonant. Patet ergo nõ nouelle eſſe inſtitutiõis harũ exercitiũ. ſed a patribus frequentatũ. vnde ⁊ a noſtris nõ refutandũ. Preſertim cũꝫ plures ex inde vtilitates oriant̃ vt patuit ſupra vbi actũ eſt de mo do frequentãdi eas. Nã et inde hõ ad orõnem reddit̃ feruentior fit nũc vt iam illic declaratũ eſt attentior. Mens itẽ fit reformatior ita vt facile fãtaſmata va goſqꝫ cogitat⁹ cohibeat q̄ ſe hijs exercitãdis dare va let teſte Gerſone. Nõ em̃ huic valitudini mẽtis. ſ. e uagationi efficatiori medicamento ſuccurri põt niſi vt certas ſibi hõ materias p̄figat quibꝫ vtilioribus nõ occurrentibꝫ occupetur. vt docetur in ſecũda ꝑte collationũ patꝝ collatione. xiiij. Qui aũt has ſepte nas hꝫ illi nũq̄ꝫ materia deeſſe põt. Hinc quarto amor virtutũ odiũqꝫ vitiorũ. imo ⁊ oꝑatio virtuoſa ſine nr̃o multo conatu interdũ ꝓcedit. Affici nẽpe ⁊ oꝑari plerũqꝫ ſolem⁹ ẜm ea q̄ in mente verſamus Tanta em̃ ẽ vis imaginationis vt nõnunq̄ꝫ talia in opus ꝓdire cõpellat q̄lia ſepi⁹ intente apꝓhendit. Patet hoc in ouibꝫ iacob q̄ ex forti vt aiũt imagina tione virgarꝝ ꝑtus hijs ꝯſiles. i. varij coloris edidere Hinc ⁊ Hieroni. ait Mulier q̄dam ethiopẽ genu it. q̄ picturã cõſilẽm in cubiculo habuit. Sꝫ ⁊ hiſpa ni tali vt ait arte vtũtur. Hec aũt nõ ſolũ in ꝑtu ſed ⁊ in alijs quibuſdã eſſe mgr̃ henricus de haſſia ſuꝑ prologo biblie declarat dicẽs. Qui de terra eſt loquit̃ de terra. Qui ſecularia ſtudet efficitur ſecularis. Rõ q̄ quiſqꝫ alteratur ⁊ imutat̃ ẜm cõditiões earꝝ rerũꝫ de quibꝫ meditat̃ ⁊ iugiter imaginat̃. Iuxta em̃ na turales medicos ⁊ pħos imaginatio ſenſibiliter ⁊ re aliter imutat corpus. Ideo ꝙ quidaꝫ de medicis ve lint ꝙ imaginatio ⁊ cogitatio aſſidua ignis ⁊ flam marꝝ calefaciant. Glaciei vero ⁊ niuis frig⁹ inducãt. Patet ergo ꝙ cuiuſqꝫ ſtudiũ talem eũꝫ facit qualia ſunt q̄ meditari ſolet. vt cui⁹ cõſideratio circa carna lia efficit̃ carnalis. ⁊ cuius iugis eſt meditatio circa ſpũalia efficitur ſenſim ſpũalis. Has itaqꝫ ſeptenas tanq̄ꝫ virgas oculis mentis ꝓponamus crebrius at tente de hijs meditemur ⁊ imaginemur vt ⁊ nos vir tutũ fetus ad harũ ſiĺitudinẽ edamus. Quis oro iaꝫ nõ oblectabitur practica iſta tam facili tam ſalutari Immo hoc poſtremo auſim dicere Qꝫ qui ſe hijs ſe ptenis iuxta modũ aſſignatũ exerceret ſcꝫ pro his iu giter orando ſupra id q̄ꝫ putari poſſet in vitiorũ era dicatione virtutũqꝫ inſertione ꝓficiet magis q̄ꝫ ſi q̄ piam altero exercitio ſe exercitaret. Diximus enim ⁊ monſtratũ eſt ſupra ꝙ nullo inſtituto meli⁹ q̄ꝫ gra tia de vitijs triumphus reportet̃. Hec aũt orãti ⁊ pe tenti dari ſolet. Oremus igit̃ ⁊ accipiem⁹ Fixa em̃ re gula eſt qui petit accipit. Nõ hortaret̃ petere niſi pe tita vellet dare. Nec ſi mox te nõ exaudiri ſentias di cas Ego quotidie oro ⁊ nullũ orõnis fructum ſentio Reſpondet tibi Bernardus Sic inquiens loquitur humana ſtultitia nõ attendens quid dicat veritas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

diuina. Amen dico vobis ꝙcquid orantes petitꝫ cre
dite quia accipietis ⁊ fiet vobis Noli ergo vilipende
re orōnem tuā quoniā ille ad quē oras nō vilipendit
eā. ſed anꝙꝫ egrediatur de ore tuo ipē eam ſcribi iubꝫ
in libro ſuo. Et vnū e duobus indubitanter ſperare
debemꝰ. qꝛ aut dabit qđ petimꝰ. aut quod nouerit
nobis vtilius. Hec ille. Cōquieſcat ergo querela om
nis. cedat pigricia. oīs torpor abeſto Petat ⁊ accipi
et ꝗ a vitijs liberari volet. Vere dānabilis negligen
tia noſtra. nulla nō virtuoſo excuſatio patet. Non ad
ſudores laborare oportet. nō maria tranſfretare. nō
trāſalpinare pro virtutibꝫ neceſſe eſt. Noſtro in deſi
derio res hec eſt poſita. tm̄ petamus ⁊ accipiemus ſi
tn̄ vt oportet petamus. Ideo em̄ teſte Jacobo pleꝝ
qꝫ nō accipimus. qꝛ male petimꝰ. quia nō humiliter
feruenter ⁊ cōſtanter. Oremus ergo ꝓ ſeptenis ſepti
D es in die laudem dicētes ⁊ voti cōpotes erimꝰ victo
resqꝫ vitiorum.

¶ De cōcordantia haꝝ ſeptenarum in genere Ca. ix.

Poro ſi qui poſitaꝝ ſeptenarū ꝯcordā
tiam noſſe volent nō hanc a me expete
re debent. Eſt em̄ res ſua ſpōte cuiqꝫ pa
tula. ⁊ iam a pluribꝫ deducta. hn̄t trac
tatulū Hugonis. habent in poſtillis ⁊
ſermonibus. ⁊ in pantheologia quaꝝdam ꝯcordāti
am habent Scripſit p̄terea ſuper harū concordātia
magiſter Joannes gerſon in cōpendio ſuo. etiā pre
cepta ipa ad ſeptenariū vitioꝝ reflectendo. Et quem
an̄ dixiſſem Bonauentura in q̄rta pte Breuiloquij
ſui ⁊ alij ꝯplures. Sunt itē ſuꝑ haꝝ ꝯcordia mgr̄a
les verſus editi ſatis vulgares. ſ. libi. timor. ⁊ pauꝑ.
⁊c̄. Hoc tn̄ cuiqꝫ notandū ꝙ mgr̄i in ꝯcordādo has
ſeptenas nō ſꝑ cōueniunt. vn̄ nec turbari ꝗs debꝫ ſi
aliter hic ſeptene q̄ꝫ in quorundā ſcriptis coordinent̄
Nō em̄ eſt incōueniēs ſi diuerſis reſpectibꝫ eadē res
diuerſis rebus ꝯcordetur vel opponat̄. Unde ⁊ ipſe
Gerſon in cōcordando has ſeptenas ſecum diſſidet
ipē. Nā aliter in Cōpendio. aliter ad ſorores ſcribēs
facit cōcordantiā petitionū orationis dn̄ice cōtra vi
tia. Hoc quoqꝫ noſſe volumꝰ lectorē ꝙ ordīauimus
has ſeptenas nō vt cōcordent inter ſe. ſed vt reſpcm̄
E ad vitium vel virtutem habent ¶ De ſuperbia

¶ Puta hoc mō Contra ſuperbiam ordinauimꝰ
Baptiſmū. eo ꝙ teſte Gerſon. in cōpendio. hō ibi ſe
maxime humilet cōmuniſſimo elemēto ſcꝫ aq̄. ⁊ pr
ſus ſe ſubijcit deo. Sic ⁊ fides iuxta eundē qꝛ mentē
illuminat. expellit ſuꝑbiam. que cor excecat. Aut cer
te captiuū reddere aīm in obſequium fidei vbi ratio
deeſt. ſumma hūilitas eſt. Sic ⁊ timor ꝗ mem
tem deprimit ne ſuꝑ aliū ſe extollat. recte ſuperbiam
excludit ꝗ ſuper alios extollere facit Sic ⁊ pauꝑtas
ſpūs que vera eſt humilitas ſuperbiaꝫ excludit Cui
vitio per humilitatem deuicto recte promittit̄ rgnū
celorum. vbi rex erit ſublimiter regnās qui ſe hic hu
militer ſubiecit. Et quia dos viſionis fidei directe cor
reſpondet merito ⁊ cōtra idem vitiū ordinatur ⁊ cō
trarie virtuti in premiū datur. Et quia ſuꝑbus om
ne ſublime videt in terris recte ei viſio demonis īfli
gitur in tormētis. ⁊ ſic in alijs facile eſt ꝯcordantiam
inuenire Qui aūt vere in ſeptenis illuminari cupie
rit ꝗ de omni materia virtutū ⁊ vitiorum ſibi ꝓuide
re volet. ille poterit ſuꝑ ſingulis meditabilia quedaꝫ
aggregare ⁊ ſic nunꝙꝫ poſſet deficere ei materia
Ad hoc aūt valent libri Cōpendiū gerſonis ⁊ theolo
gice veritatis. dicta ſalutis. quarta ꝑs Anthoni. ſpe
culi moralis ꝑs prima ⁊ hmōi ⁊c̄. Hec de practica ex
ercenda circa virtutes ⁊ vitia ſufficiant. ac ꝑ hoc de
hac tertia diſtinctione

¶ Ulterior proſecutio de correſpondentia ſeptenaꝝ
in ſpecie. F

Sed vt et ceteraꝝ ſeptenarū quorundā inſtan
tia cōcordantiā demōſtremꝰ quis nō videt q̄ꝫ
cōgruenter ꝯtra ſuꝑbie vitiū petit̄ ꝑ vltiam
petionem orōnis dominice. ſ. libera nos a malo Sp
ſū enim eſt initiū omnis peccati ⁊ maximū delictum
teſte ſcriptura. Quā aūt cōgrue obſecrat̄ id ipſum ꝑ
effuſionem ſanguinis capitis ſpinati facile patet. ſu
perbus enim ſuos vertices extollit. q̄ꝫ etiam directe
per verbū dn̄. Hodie mecū eris in paradiſo. ⁊c̄. ex
pugnetur patet. ſuꝑbus em̄ ſocium in regno nō ad
mittit ſolus vult dn̄ari. Sed nō ſic dominꝰ virtutū
ꝗ docuit humiles eſſe corde. Recte etiam per ange
los ſanctos vel ab angelis pro ſuperbie triūpho pe
titur. Ceteris em̄ per ſuꝑbiam cadentibꝫ ipſi in hūi
litate perſtiterunt ¶ De Ira.

¶ Pro ire triumpho recte petimus Et ne nos in
ducas. Hec em̄ eſt temptatio q̄ ⁊ generaliter inuol
uimur ⁊ facilius inducimur. Et iuſte eque ꝑ ſangui
neū ſudorem obſecrat̄. Ira em̄ ebullitio eſt ſanguis
circa cor. Sed ille hanc ire ebullitionē reppulit vnde
⁊ foris ſudauit Ire q̊ꝫ cōtrariatur verbū dn̄i. heli he
li lamazabathani quo in medijs pugnis. nō indigti
onis aut iracūdie. ſed pie cōqueſtionis ꝓtulit ꝟbuꝫ
Et ꝓ hoc vitio deuincendo recte adimꝰ priarchas et
ꝓphetas de quibus ſepe legitur ꝙ mitiſſimi fuerunt
ſuꝑ terrā vt de moyſe ⁊ Jeremia Et abraam ait Nō
ſit iurgium inter nos fratres enim ſumus Recte q̊
qꝫ extrema vnctio teſte Gerſone ire opponitur. Ira
eniꝫ turbat ⁊ tumere facit. vnctio lenit ⁊ mitigat tu
morem. Spes quoqꝫ iuxta eundem que gaudio fu
turorum cor letificat ⁊ aduerſa equanimiter ferre fa
cit iuſte expellit iram que preſenti miſeria mentē tur
bat et grauat. Pietas quoqꝫ que ſibi illatas r̄mit
tit iniurias iram excludit que vindictam querit Mā
ſuetudo quoqꝫ ire directe opponitur. Mitis em̄ eſt
quem ira vel rancor nō afficit ⁊ omnia manſuete fer
re nouit. Cui virtuti recte terra viuentium promitti
tur. Pietas enim promiſſionēꝫ habet vite que nunc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

eſt ꝛ future. vt illic tūc glorioſe poſſideat qđ hic diſtri
cte ab ira r̄frenauit. patiētia q̄ꝫ q̄ ire dirce ↄ̄ppoīt illā
perimit. Tertio q̄ꝫ rcē ſpei debet ꝛ patientie in p̄mi
um dat̄ vt tūc teneat cui⁹ cā tā viriliter ſperādo cer
tauit. Hōi q̄ꝫ iracūdo nulla decētior pena q̄ꝫ vermis
ↄſcie mordēs vt p q̄ peccauit p hec ꝛ torq̄atur. Alioꝝ
turbauit pacē. Illic ſp cū mordebit imortalis v̄mis

¶ De inuidia

H ¶ Merito quoqꝫ ordine ꝓ inuidia deuincēda ꝛ pri
mi dilectione acq̄renda rogam⁹. dimitte nob debita
Ait em̄ apl's. Nemi q̄cq̄ꝫ debeatis niſi vt inuicē dili
gatis. Et iuſte p ſanguinē lateris obſecram⁹ illc em̄
ↄtra inuidie eſt morbū effuſus. vt vere dicat. Vulne
rata charitate ego ſū. Ibi em̄ cor dilectiōe plenū a
peruit vt oē inuidie venenū curaret. Quā aūt v̄bum
illud. pater ignoſce ↄtra inuidiā militat in quo ꝓ cru
cifixoribꝫ odio ꝛ inuidia dignis orat nō eſt q̄ ignoret:
Quā etiā iuſte p apl'os ꝓ inuidia vincēda ꝛ fraterna
dilectiōe obtinēda orē⁹ pꝫ. Ipi em̄ ſt̄ q̄ ſpūm dilectio
nis ſuſcepert̄. ꝛ mādatū đ diligēdis inimicis ꝛ pro
ximis ſūme impleuerūt. Pꝫ q̄ꝫ q̄ ē eucharistia ſacr̄ꝫ
vnionis amoris ꝛ cōionis: ꝛ ergo inuidie oppoſitū. ē
ei carbo ꝛ calcul⁹ ignit⁹. Charitas q̄ꝫ q̄ gaudet de ꝓ
ximi ꝓſperitate directe inuidie opponit̄ q̄ ē odiū alie
ne felicitatis. Scia quoqꝫ iuxta gerſonē q̄ mentē illu
minat inuidiā euacuat q̄ mentē excecat. īpoſſibile q̄
ꝓximū noſceret ꝙ ei inuideret. Btitudo q̄ꝫ luct⁹ q̄ ꝛ
ſua ꝛ ꝓximoꝝ iuxta Aug⁹. mala deflꝫ. inuidiā expel
lit q̄ dolet de bono alieno ꝛ letat̄ de malo. Cui rcē cō
ſolatio in p̄miū dat̄ q̄ abſterget de⁹ oēm lachrymaꝫ
ab oculis ſcrōꝝ. Et dilectio ꝓximi q̄ opponit̄ ipi inui
die eā tollit. Recte quoqꝫ fruitiōis dos charitati da
tur. In ea em̄ radix meriti ↄſiſtit. Recta eni lāce fle
tus incōſolabilis inuidie dat̄ in tormēto q̄ hic ḡtula
tus eſt in alternis malo ꝛ fleuit vel ↄtriſtat⁹ ꝓximi
bono ꝛc̄.

¶ De accidia

I ¶ Quā aūt ordinate ꝓ vitio accidie depellendo o
rat̄. Panē nr̄m ꝛc̄ in ꝓpatulo eſt. Ibi em̄ petitur ro
bur qđ expellit accidiā q̄ ignauia ē ꝛ tediū boni opis
ꝛ ſeruitutis dei. Per ſanguinē aūt de pedibꝫ obſecra
mus q̄ nunq̄ꝫ attediati ſunt. ſed dū ambulare p nr̄a
ſalute nō poterāt ſanguinē effuderūt. Verbū q̄ꝫ dm̄
Cōſummatū eſt. valde hoc vitiū expellit qꝛ nō ceſſa
uit ab ope niſi ↄſūmaſſet īpoſitū graue mādatuꝫ pꝫ
nū. Qꝫ etiā rōnabiliter martires hic inuocam⁹ eſt in
euidēti. Ipi ei ſt̄ fortes athlete q̄ ñ ignaia torpuer̄t. Rcē
q̄ꝫ Cōfirmationis ſacr̄m ↄtra accidiā ordinat̄. eo ꝙ
hō ↄfirmat̄ vt fortis efficiat̄ in ſpūalibꝫ in q̄bꝫ delu
ber eſt accidioſus. Fortitudo q̄ꝫ p quā in act⁹ viriles
ↄſurgem⁹ expellit accidiā p quā deſidia tabeſcimus
Donū quoqꝫ fortitudis qđ excellit in arduis. accidi
am pellit. q̄ torpet in imis. Rcē q̄ꝫ eſuries ꝛ ſitis iu
ſticie accidia expellit. q̄ etiā ardua q̄qꝫ aggredi optat
ꝓ iuſticia ꝛ fide. Cui ſaturitas in p̄miū datur. qꝛ ſa
tiabor cū apparuerit gl'ia tua. Iuſte q̄qꝫ feruor ſpūs
accidiā cui opponit̄ fugat. Recte q̄ꝫ dos agilitatꝫ fer
uori qui accidiā vicit ꝓmittit̄ vt ꝛ in patria ſit agil
q̄ hic noluit eſſe accidioſus piger ꝛ torpid⁹. Sic e re
gione torpidis ꝛ pigris frigus ꝛ ſtridor dentiū etiaꝫ
datur in penā vt qui hic voluntate opari noluerunt.
illic neceſſitate frigoris a bono ↄſtringātur

¶ Auaritia

K ¶ Iuſte ꝓ auaritie pellendo vitio petim⁹. Fiat vo
luntas tua. vt. ſ. etiā ↄſiliȷ̈s parcam⁹ q̄ iuſſit vt oia
vendamus ne p auaritiā in diaboli laqueū incidam⁹
Iuſte itē per ſanguinē manuū obſecram⁹ quas nū
q̄ꝫ inopi clauſit ſemp oi aīanti aperuit. ꝛ dum vltra
qđ daret nō haberet. ſanguinē copioſe fudit. Recte
etiā ↄtra auaritiā verbū illud. Pater in man⁹ tuas
cōmendo ſpūm meū facit q̄ nil ſibi retinuit. ſed poſt
q̄ꝫ oia legauit. etiā ſpm̄ patri cōmendauit ꝛ litauit.
Recte p cōfeſſores petim⁹ q̄ omnia reſpuerūt ꝛ xp̄o
in nuditate ꝛ pauptate ſeruierūt. Sacr̄m ordis vi
tiū auaritie extirpat. qꝛ ordinati mūdana reſpuen
tes deū in portionē ꝛ ſortē ſibi elegerūt. Unde ꝛ i or
dinū initio illud pſalmi dicūt. Dñs ps hereditatis
mee. Iuſtitia q̄ꝫ q̄ ſua vnicuiqꝫ tribuit. recte auariti
am eliminat que aliena retinet ꝛ rapit. Conſiliū eti
am qđ docet ꝓ tranſitoriȷ̈s eterna mercari. remouet
auaritiā que in ꝛ ꝓ terrenis tm̄ q̄rit negociari. Miſi
cordie q̄ꝫ beatitudo q̄ aliȷ̈ dimittit minora vt ei ma
iora dimittātur ꝛ cōfert terrena vt obtīeat celeſtia:
auaritiā excludit. cui⁹ eſt ꝓpriū ↄgregare ꝛ nō r̄mit
tere vel ſua cōferre aut īpartiri. Rectū premiuꝫ huic
rn̄det qm̄ miam ↄſeq̄tur q̄ auaritie vitiū extinxit et
aliȷ̈s ſtuduit miſereri. Cōtemptus diuitiaꝝ q̄ cū op
ponatur auaritie merito eā tollit. Et q̄ hic oia abie
cit īpaſſibilitatis dotē accipiet. qꝛ eū hic null⁹ auariti
tie appetitus affecit. Et qm̄ auarus ſemp ardet plu
ra habere illic ſatiabitur dū in ignē inextinguibileꝫ
(vt ſicut arſit in terris cupiditate ita illic penalitate
ardeat) ꝓiȷ̈cietur.

¶ Luxuria.

L ¶ Porro q̄ ne regnet luxurie pctm̄ in corpe ſuo
volet q̄ meli⁹ q̄ꝫ p adueniat regnū tuū exorare pote
rit. Sunt em̄ corpa nr̄a ꝛ tēpla ꝛ regna dei. Et hoc
per ſanguinē circūſionis. qꝛ illo mēbro profluit in q̄
in nobis ↄcupīa viget. Et per verbū Mulier ecce fi
lius. quo caſte virgini filios in caſtitate ſeruādos cō
mendat. Nobiſqꝫ caſtitatis mrēꝫ in exemplū dedit.
Et recte xp̄i virgines ꝛ ſpōſas adim⁹ vt ſicut ipē vi
cerūt ita ꝛ nobis īpetrēt vitȷ̈ hui⁹ triūphū. Rcē mri
monȷ̈ ſacr̄m ↄtra hoc vitiū ordinat̄. vbi turpis volu
ptas hōeſtate obtegit̄ nuptiaꝝ. Aut ſpūale mrimōi
um intelligim⁹ q̄ deo deſpōſamur. Prudētia etiā illi
ꝓponit ꝛ euacuat luxuriā q̄ corpus ꝛ aīa corrūpunt̄.
Donū q̄ꝫ intellectus illi opponit̄. quod iuxta Augu
ſtinū ab oi infirmitate carnali corda mūdat ꝛ i hōis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſpūalibꝫ oblectatur. Mūditia etiā cordis oī immunditie aduerſatur. amicū habens regē ſpernit luxum carnalē. Cui recte viſio dei ꝓmittit̄ queꝫ ſoli mundi cordis oculi videre pn̄t. Et caſtitas q̄ luxuriā ſecum nō patit̄. proculdubio eā fugat. Cui etiā claritas ī dote datur. eo ꝙ tenebras ſprenit carnales. Et ſordido qui ꝯputruit in ſtercoribus vt iumentū tenebre parantur palpabiles infernales ¶ Gula

¶ Qui gulā (quā plures qui ventrē ꝓ deo colūt obſeruāt. vincere volet. vt ſctificetur in eo nomē dei oret oꝫ. vt ſcꝫ grāditer nomē dei eſtimet vt cꝰ nōis eſtimatione gulā frenet. Et hoc ꝑ ſanguinē flagellatiōis q̄ totū corpus eſt afflictū. ⁊ ſanguis nutrimētalis ꝓ ſatiſfaciendo pro nrā gula eſt effuſus. Per verbū q̊ꝫ illud Sitio. cuiꝰ occaſione potatꝰ eſt acetoſo ⁊ fellio poculo. Et hoc ꝑ oēs ſcōs q̄ deū coluerūt. ⁊ nō vētrē pro deo habuerūt. Et cōtra gulā recte eſt pn̄ia q̄ carnis macerationē inducit ⁊ abſtinentiā. Et virtꝰ temporantie que exceſſū reprimit. gulā pellit q̄ modū excedit. donū ſapie que ꝓprie eſt ſapida dei ſcia saporeꝫ ſpernit cibi. Guſtato ſpū deſipit oīs caro. ait Greg. Et pacis beatitudo gulā deteſtat̄ que ſeminaria preſtat litis. aut certe pax illa oēm cōcupiam inordinatā qualis eſt ⁊ gula tollit. Sobrietas ⁊ frugalitas gulā necat. Cui rn̄det filiatio dei q̄ paſcit̄ cibo pꝛno: Et dat̄ ſubtilitas in dotē. qppe qꝛ per gule exceſſum nō extendit neqꝫ aggrauauit ventrē. Guloſis autem varia penalitas patur ⁊ cruciant̄ in lingua cuiꝰ ī terris queſierūt oblectamēta Et fetor intolerabilis corꝝ erit pena. qm̄ guloſi ⁊ hic in pn̄ti ſꝑ ferēt Hec paucis de corrn̄dentia addidimꝰ qbus ſecꝰ videt̄ teneant q̄ volūt. Potuiſſemus pluribꝫ teſtimoniȷ̄s ⁊ ꝑſuaſionibꝫ ſingula declaraſſe ſꝫ nō hic mag̃ vis ꝯſiſtit Diuerſitas vt diximus ꝓuenit ex cōſideratione diuerſa

¶ Prologus in quartā diſtinctionē que dici poterit profectoriū virtutum.

A i Ibunt de virtute in virtutem. Ps. Poſitis in ſuꝑiore diſtinctiōe quibuſdā practicis ꝓ depuratiōe mentis ⁊ extirpatiōe vitioꝝ. In hac iaꝫ ꝯſequēti ordine agendū eſt de inſertione virtutū ⁊ profectu in reformatione vlteriorē hōis interioris. Uerū qm̄ de ꝓfectu hōis interioris. immo totiꝰ religioſi ſtatꝰ optie agit̄ in profectu religioſoꝝ. Ideo de nobiſ diffiſi colligere meliora volumꝰ paucis ꝯmemorare illic tradita. Nō quidē prolixius ea ꝓſequendo qm̄ liber hic nulli religioſo deeſſe merito pt. ſed ſub verſibus potiora ꝑſtringēdo vt occaſio det̄ crebriꝰ exercendi ⁊ facilius meōriter retinēdi. Nec etiā oīa q̄ ipe poſuit ponere intēdimꝰ. qm̄ plura in ſuꝑioribꝫ poſuimus. Nec etiā ſuū ordinē inſeq̄ a primo libro incipiēdo. ſed illū ſecūdo intexendo vt ſic ꝓpoſito nrō ordini aliqualiter quadret vbi de ꝓfectu agere mētis fuit. Nec queſumꝰ arguat nos q̄s de ſuꝑfluo qm̄ paucis nos expediemꝰ. Et licet eadem dicemꝰ. dicēdi tn̄ modū imutabimꝰ. vt vel ſic formā demꝰ poſteris ſimiliter agendi in aliȷ̄s ⁊ ſuppleamꝰ plura de qbꝫ ante nil diximus.

¶ De ſeptē dietis profectuū. ⁊ de cautelis proficere volentiū. ⁊ de variȷ̄s ſtatibꝫ religioſorum

¶ Capitulū primū.

Hec eſt via ambulate in ea nec ad dextrā nec ad ſiniſtrā. Eſaie. xxx. Quiſquis ergo vere volet de virtute in virtutē ire. cuꝫ yſaac creſcere ⁊ magnꝰ fieri cū ieſu coraꝫ deo ⁊ hōibus ꝓficere ⁊ cū ſctō Joſeph vere filius accreſcens dici ⁊ eſſe. ſubnexā ſeptē dietarū viam ambulet. nec ad dextrā aut ad ſiniſtrā ab ea decliet ⁊ voti ꝯpos fiet. Ueꝝ priuſqꝫ ad dietas veniamꝰ. primū de ſtatuū diuerſitate aliqua ex prio libro profectꝰ dicamꝰ ⁊ que cauenda ſunt ꝓficere volēti premittamꝰ Nota ergo iuxta ꝓfectus q̄ volet ꝓficere in quattuor cautꝰ eſſe debet B

Nō tepeas. mala nec moueāt. temerum fuge fortis

¶ Primū ne a primo nouiciatꝰ feruore tepeſcat ne dicatur ei illud Apoc̄. Habeo aduerſū te ꝙ charitateꝫ primā reliquiſti. ſed qualis primo die fuit ſic ſemper viuat. Iuxta illud Mementote diei huiꝰ qua egreſſi eſtis de egypto ¶ Secūdum eſt ne moueat̄ maloꝝ ⁊ tepidoꝝ exemplis ſed velut ſagax artifex ⁊ pictor meliora exempla querat ⁊ imitet̄. Iuxta illud Joannis Noli imitari malū ſed bonū ¶ Tertiū ne iudicet temere fcā alioꝝ: ſed interꝑtetur oīa in meliorē ptē ſi vult tranquillū cor hr̄e. alios nō turbare ⁊ deū nō offendere Luce. vi. Nolite iudicare vt nō iudicemini ¶ Quartū eſt ne frāgatur aduerſis. ſed fortiter pferat cūcta cogitās qꝛ ad hoc venit ⁊ ingreſſus ē belluꝫ Act. xiiȷ̄. Oportet nos ꝑ multas tribulatiōes intrare in regnū dei. Nūc de religioſoꝝ generibꝫ videndū quorum tria ſunt

Tria relig. gn̄a. gerſō merari chaat amrā C

¶ Hiȷ̄ ſignātur ꝑ tres familias leuitharꝝ primi bōi. ſecūdi meliores. tertiȷ̄ optimi. Primi religioſi ꝑ gerſonitas ſignati. qui in ꝓfectiōe caſtroꝝ portabāt tectū tabernaculi vela ⁊ queqꝫ tactu mollia. Hi ſunt qui refugiūt ardua ⁊ auſtera ⁊ leuia exercitia ⁊ exteriora obſuant ⁊ hiȷ̄ ad occidentalē plagā poſt tabernaculum caſtrametabātur. Nā qui hic extrema ī exercitiȷ̄s virtutū obſuare ꝯtenti ſunt. in futuro cuꝫ extremis remūerabūtur Aliȷ̄ ꝑ meraritas q̄ inꝑpre

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tant amari ſignãtur q̄ portabãt tabulas ⁊ q̄qꝫ dura hĳ ſunt q̄ durã vitã in corꝑali exercitatiõe ꝓuant vir tutū internarū ignari. Et ergo ex latere ad aquilonē⁊ manſionē capiūt Tertĳ ſignatur ꝑ caathitas q̄ in terꝓtant patientes vel ꝯponētes Et portabãt ſctūa riū inuolutū tn̄. Hĳ ſunt q̄ ſtudēt interiorē hōiem i quo xp̄s hitat ꝑ fidē cōponere ⁊ vitia extirpare. De hĳs ꝑ amrã veniūt ſacerdotes q̄ ſctūariū reuolutū⁊ vident ⁊ tractant id ē ꝯtēplatiui. Eligat q̄ſqꝫ de qua familia volet eſſe Sunt etiã tres ſtat⁹ religioſorum iuxta Bernardum.

dr aial' q̄ſi rudis / ꝓficiēs dr rōna / ꝓfcã vita ſpūalis qr ſp̄s lis qr exercꝫ iterna / aſcēdit cōtēplari deum

D Incipiēs ani. pro rō. per ſpiritualis

Sed poſtq̄ꝫ diſtinxim⁹ ſtatus videndū eſt q̄bꝫ pro fectuū greſſibꝫ ⁊ gradibꝫ aſcendendū ē ad eorū ſummū. Un̄ ſeptē ponit ꝓgreſſus autor ꝓfectuū

E Feruet ⁊ exercet. ſolãs. pugnat. meditat̄ Virt⁹ cōtēplãs. hos ſeptē carpe proceſſ⁹

Prima dieta eſt Feruor nouitialis

F Primus ergo ꝓceſſus eſt in feruore nouiciatus qui in his cōſiſtit Calmo

Ad bona cūcta calet. placet placeat nouus id eſt ꝙ quodã ipetu bone volūtatis eſt ad oia pat⁹ Ut ſic deū iratū ꝑ bona oꝑa placet ⁊ recōſilet ⁊ ei pla cere poſſet ⁊ tp̄s redimat amiſſū Sicut viator qui longius dormiuit poſt accelerat vt ſocios q̄ ꝓceſſert̄ inſequēs inueniat hic opus diſcretione

G Secunda dieta Labor corporalis:

Secūdus ꝓceſſus eſt in labore corꝑalis exercita/tionis qui in hĳs eſt

In ſubtractiōe delcãbiliū Et i exercitatōe aſꝑitatū

Subtrahit oblectãſ corꝑal', ⁊ aſꝑa ſueſcit

Et exhibet ſic corpus hoſtiã viuentē In qua oblatiōe oꝫ etiã eſſe ſal diſcretiōis vt rōnabile ſit obſequium ei⁹. Nã propter indiſcretã corꝑis caſtigatiōem m'ta veniūt mala. Corpus deſtituit̄. vires deficiūt, ꝑns⁹ amittitur. ſpūs extinguit̄. totus ꝓfect⁹ ſpūalis diſſi patur. Aſſit ergo ſal ⁊c̄. Ex moderata aūt corporis caſtigatione veniūt bona multa

pctã vitia ꝟtutes ſpū ꝺuotiōis exē° ꝓriꝫ mēt̄

H Expurgãs reꝑmit. augꝫ. ſolãs. trahit aſtra

Tertius ꝓceſſus eſt Tertia dieta in ſpūalis ꝯſolatiōis infuſiōe q̄ in duob⁹ cō/ſiſtit.

ſpūalis ꝯſolatio ē in carnis ⁊ ſp̄s cōcordatiōe ⁊ in viriū ꝺcoratiōe

Solãs. mēs carni cōcors. vireſqꝫ decorat.

Uera ergo ſpūalis ꝯſolatio ē qn̄ corpus ſpūi obe dit ſicut dn̄o ſeruus. Et qn̄ ſpūs ſicut prudēs dn̄s ei ꝓuidet de trib⁹ ſcꝫ. vt oꝑetur vtiliter ne ocio torpeat Ut caſtigetur diſcrete ſi in aliquo offendit Ut ſuſten tet̄ ꝑpate ne laſciuiat aut ſub onere deficiat Scđo ſpūalis cōſolatio ꝯſiſtit in naturaliū aīe potētiarū reformatiōe ⁊ decoratiōe. Ad quã oīm religioſorum ſtudiū tendere debet. Quas q̄ vult reformare oꝫ noſ ſe quō ſint deformate ⁊ quō ſunt reformãde

Quō vires anime deformate

Nota ergo ex ꝑmo libro ꝙ tres vires ſic ſt̄ ꝺformate

Eſt rō ceca. vaga mens. curuata volūtas

Nã rō que data erat vt deū cognoſceret ceca fcã ē. ⁊ ſepe falſū pro vero ſuſcipit. Sic meōria que data ē vt in deo q̄eſceret inſtabilis ⁊ vaga fcã eſt occupans ſe in illis quibꝫ inq̄etat̄ ⁊ deſerit ſūmum bonū. Sic volūtas q̄ deū amaret curua ⁊ feda fcã eſt. eligēs ſe/pe malū pro bono. Et ſic tota aīa cū inſitis affectibꝫ eſt deformata I

vires ꝯcupiſcibiles amãt feda iraſcibiles cupiūt mala

Cōcupi vult feda. ſed vindictã petit iraſ

De reformatione rationis

Sed nūc quibꝫ gradibꝫ ſingule vires ſint reformã de videndum. et primū de rōne K

Crede fidem. rōnes. in raptu ſpeculare

Hoc eſt initiū reformatiōis rōnis eſt. Fidē catho licã firmiter credere. Nã dedit de⁹ nobis ocul' lippis ſcripturã ſacrã cui credere debem⁹ etiã nō intellecre Iuxta illud Eccl's. vl. Que ꝑ mgrōꝝ ſeu doctoꝝ ꝯſiliū data ſunt a paſtore vno. ſ. deo. fili mi his ãpli⁹ ne requiras Profect⁹ rōnis eſt ex illuminatiōe diuia rōnes fidei aliquaten⁹ intelligere. Perfectio ei⁹ eſt i hac vita ꝑ mētis exceſſuꝫ ſupra ſe rapi ⁊ puriſſiã mē tis deū intelligentia i ꝯtēplatiōe videre. Ornat⁹ rō/nis eſt lucida intelligētia de deo ⁊ de ſcripturis ⁊ ꝑti nētibus ad deū vel verū.

De reformatione meōrie

Meōria ſili't tribꝫ gradibꝫ reformat̄ ſcꝫ

Stringe vagã mētē. lat⁹ ſis. neglige cūcta L

Initiū eīm reformatiōis ei⁹ eſt Mentē euagantē cū labore reducere ad deū. orãdo. legēdo. vel ſuꝑficia liter cogitando. Profect⁹ eſt bonis meditatiōibꝫ et orōnibꝫ late ſine iportuna euagatiōe poſſe intentum eſſe. Perfectio ei⁹ eſt ita in deū abſorptū eſſe ꝑ men/tis exceſſuꝫ vt ſuĳꝑius ⁊ oīm q̄ ſunt obliuiſcat̄. Or/nat⁹ meōrie eſt ſacrarū copia cogitationū ⁊ ſtabilis meōria dei ⁊ perfecta obliuio oīm mūdanoꝝ

De reformatione voluntatis

Gradus reformatiōis volūtatis ſili't ſt̄ tres. ſ.

Obſiſtēs vitĳs. adames nihil. vn⁹ amore M

Initiū eſt ex bono volūtatis aſſenſu vitĳs reſiſte/re ⁊ operibꝫ virtutū viriliter ⁊ fideliter inſtare prop ter deū ſe cogēdo Profect⁹ eius ē oēs affcōnes ha bere ordiatas ⁊ in ꝟtutes formatas ſine rebelliōe vt iã nil amet nec libeat niſi qđ ē ſm volūtatem dei.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Perfectio ei⁹ eſt vnū cū deo eſſe in ſpū ꝑ amorez vt iā nō poſſit velle niſi deū ⁊ ei⁹ ſuauitatis dulcedi/ne inebriari. Vel hec volūtas eſt deformata triplici īpuritate vt in Beat⁹ ꝟ. docet. Et ſic reformat

Aut { amat nō amāda / nō amat amāda / torpet circa amāda } ꝯformat { fide vel timore / ſpe l' ſpei ꝯſidra / caritate l' aōre } ꝯtōe

Ornatus volūtatis ſunt ſctē affectiōes ⁊ deuotio ad deū xp̄m ⁊ hmōi q̄ alliciūt ad virtutes ⁊ odiū vitioꝝ

Ecce vires aīe ſic reformatas ⁊ ornatas hrē ē ſpūalibꝫ cōſolatiōibꝫ foueri. Senſibiles ſepe ſunt ſuſpecte Dat āt ſpūal' ꝯſolatō i pricipijſ ꝯuerſiōis ob mlta

de⁹ ⁊ bonū | ſit i remūerā° / ſibi ſuientibꝫ | ꝟtutes actuat theologicas
ē ei ſuire

Quā bon⁹. ⁊ largus. tres

ꝯ tēptatiōes ſutas | vt videant q̄ ꝑgendū ſit

munit. et erudit iſtis

Hec de tertio ꝓfectus ꝓceſſu

De q̄rta dieta ꝓfectus q̄ eſt ſtatus tēptatiōis

N' Quart⁹ ſtat⁹ eſt tēptatiōis ⁊ pugne q̄ pluribꝫ ex cauſis hōi immittūtur ſcꝫ ob iſtas

Lucta ꝓbās purgat. exercet. ⁊ erudit. ē lux.

Primo hō ꝑ illā ꝓbat ſicut oē nobile ꝓbari ſolet ſi valeat ſicut debet Thob. Quia accept⁹ eras deo ne/ceſſe erat vt tēptatio ꝓbaret te. Eccli. xxxvij. Vaſa figuli ꝓbat fornax Secūdo ꝓbatur hō a pctis vt dign⁹ ſit glīa celeſti ⁊ maioris grē capax Sicut vitrum obſcurū tergit vt luminis āpli⁹ ſit capax Tertio hō exercitat vt agilior ſit ad exercitia virtutū ⁊ diſcat ꝗ pacia pſcm̄ op⁹ hꝫ Quarto erudit vt ſciat q̄ ſit vtilitas tēptatiōis ⁊ nō inniti ſenſibili ꝯſolatiōi. ſꝫ ſcrip/ture ſacre ⁊ ſꝑ ſperare in deū etſ ſi occiderit ipꝫ Po/ſtremo hō illūinatur vt agnoſcat quid ſit ex ſe ⁊ di/ſcat hūiliari ⁊ ꝙ oīa a deo accepit

Sunt aūt q̄ttuor a quibꝫ tēptamur.

O Temptamur carne. mūdo q̄ꝫ dmōe xp̄o.

A carne tēptamur qn̄ naṫalibꝫ vitioꝝ motibus ad peccādū ſollicitamur. Et hoc vel qꝛ appetit mala. vl' qꝛ retardat ad bōa. Mūdus etiā dupl'r tēptat. ſiue oſtēdendo nobis ꝓſpa q̄bꝫ alliciat. ſiue aduerſa q̄bꝫ terreat Diabol⁹ licet oim̄ tēptationū ſit incētor. dua/bꝫ tn̄ matie infeſtat Aut qꝛ fidē verā conat auferre. ⁊ ſpū blaſphemie ſeu deſpatiōe ſubuertere Aut quia mala ſub ſpē boni ꝑſuadet in angelū lucis ſe trāſfi/gurās. De⁹ nūq̄ꝫ tēptat in malo: qꝛ nō letat in ꝑditi/one nrā Sꝫ tēptare dꝛ cū aut flagellat aliq̄s i p̄nti ad ꝓfectū coꝝ ⁊ alioꝝ. vt Job ⁊ Thobiā. aut cū probat eos aliq̄bꝫ arduis virtutū exercitijs vt Abraam ⁊c̄. Quō āt hijs ſit remediādū tētatiōibꝫ ꝟſus ſeq̄ns dꝛ

Obſiſtas ſathane. fuge carnis. fer deitatiſ

Hoc ē diaboli tēptatiōibꝫ ē fortiter in fide reſiſtēdū ⁊ fugiet a nobis. Carnis melius euadim⁹ fugiendo.

qꝛ nō eſt tutū diu cohitare ſerpēti. diuine vero caſtiga/tiōes hūliter ⁊ patiēter ſūt tolerāde ⁊ ei⁹ iuſſis oīo obtꝑandū Sūt q̄ꝫ diuerſe ſpēs tēptatiōis q̄bꝫ īpu/gnātur electi

Subtract⁹. g̃uis accidie. blaſphe. patiēs ñ P

Prima ſpēs eſt ſubtractio deuotiōis. ⁊ ē hec grauis qꝛ deuotio ē q̄ſi dom⁹ refugij ab oī tribulatōe. Et fit ad ꝓbatiōez fidei ſpei ⁊ charitatis. Et dꝫ tm̄ hō tūc deū diligere ſicꝫ qn̄ blādit Apoc. Ego q̄s amo arguo ⁊ caſtigo Alia tēptatio ē ex grauedie ⁊ difficultate bn̄ agēdi torpere. Volūt q̄dē ſic tētati bonū ſꝫ diffi/dūt ſe poſſe Juxta illō Velle adiacet mihi. ꝑficere ñ inuenio ⁊c̄. Et hinc aridi triſtes ſepe ⁊ murmurātes. In cui⁹ figura dꝛ de exploratoribꝫ terre ꝓmiſſionis ꝙ terrā cōmendabāt ſꝫ difficultatē expugtiōis alle/gabāt. Eſt tertia ſpēs faſtidij ⁊ accidie q̄ faſtidit ōne bonū vt orare legere ⁊ ſic d̄ alijs Propha. Dēꝫ eſcā abhōiata ē aīa eoꝝ ⁊c̄. Hinc āt q̄rūtur exteriores cōſolaciūcule. q̄bꝫ occupētur aut triſtitie oriūtur in/ordinate. qꝛ nō hn̄t in q̄ oblectēt. Solū hic reſtat cla/mare ad dn̄m vt de neceſſitatibꝫ liberētur. Que ꝯſo/latio ſi nō ſucceſſerit ſeq̄t alia tēptatio. ſ. ipaciētie ꝯ deū. q̄re tā dur⁹. ꝑc⁹ ⁊ imiſicors dicēs illō Job. xxx. Clamo ad te ⁊ nō exaudis me. Sto ⁊ nō reſpicꝫ me. Mutat⁹ es mihi in crudelē ⁊c̄. Hec nō valet melius ſupari niſi patiēter tolerādo ⁊ hūilit expectādo dōec celū ſupra nos ereū trāſeat ⁊ ferrea tra cordis. pluuiis pietatis emollita gignet affect⁹ pietatis Sꝫ tēta/tio magꝫ ꝑiculoſa ē q̄ min⁹ moleſta ſentit. veniēs ex remiſſiōe ſoliti feruoris. Cōtra quā oꝫ vt hō vim fa/ciat ſibi ſe ꝯtinēs in cuſtodia ſui Sūt ⁊ alie innūere tētationū ſpēs ſicut ⁊ corꝑaliū morboꝝ varietates Quaꝝ acerbiſſime videt: Heſitatio i fide deſpatio. ⁊ hmōi q̄ ñ meli⁹ niſi nō curādo vincūtur

qꝛ magꝫ fa/ciūt ad me/ritum | q̄ſi viſibl'r ſathā viderent | nec rōci/nādo re/ſiſtant | ipi orādo ⁊ aliorum orōibꝫ ſe cōmēdādo.

Nō tieāt. tolerēt. nō curēt. ſed prece bellēt Q

Sn̄aliſſiā tētatio ē ꝑ varioꝝ vitioꝝ īpulſū. ſꝫ vtile ē tētari Eccli. xxxiiij. Qui ñ ē tētat⁹ q̄lia ſcit. Nā ⁊ i ſb/tractiōe ꝯſolatiōis tria diſcim⁹. q̄ ſūt hec

etꝫ de minimis bōis minutas culpas | etꝫ ꝑuū. qꝛ maiora ñ ſupat / q̄ miora ferre nō diſcit

Grat⁹. ꝑcaueas. ſiniſtrā ferre doceris R

Tētatio ergo vt hic ſumit ꝑt eſſe ⁊ dici q̄libet motuſ vel affectus aut ſenſus a vero bono retrahens

aut { alliciēdo / terrēdo / decipiēdo } ꝑ { delcābilia / ꝯria / viſilia } b tētat { ꝯcupiſcibilis. / iraſcibilis / rōnalis }

Vtꝝ āt vtili⁹ ſit hrē tēptatiōes aut carere ſol⁹ rei exitus ꝓbat Quia reſiſtere ē magne ꝟtuti. ſupaſſe aūt glorioſū Carere aūt eis ſepe cōmodi⁹ ⁊ ſecuri⁹ ē. ſuccūbere ꝑiculoſū Appetē eas ⁊ ſeſe igerere icaut ſep̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

marie in impfcis ⁊ in pugnis carnalibꝫ. Exercitãre ſe tñ in ſpiritali pugna qñqꝫ vtile eſſe ſolet In temptatione ãt tria dolem⁹ ſcꝫ laborẽ pugne ⁊ inq̃etudinẽ cordis vel timorẽ ne ſupemur vel ꝙ nimis debiliter reſiſtim⁹ ⁊ ſic deũ offendim⁹ Oibꝫ ãt tẽptationibꝫ his q̃tuor modis eſt reſiſtẽdũ.

Auertẽs. fugias. tolerãs paciẽter ⁊ ora

Primo cogitatiões inde auerter ⁊ alias occupatiões aſſumere. Scd̃o occões declinare marie carnales. Tertio paciẽter ⁊ hũil'r ꝑ gã dm̃ ſuſtinere. Grego. Qui appetit plene vicia vincere ſtudeat hũiliter purgatiõis ſue flagella tolerare. Quarto orõni icũbere ⁊ alioꝝ ſuffragia petere. pſ. Inuoca me in die tribulatiõis eruam te ⁊ honorificabis me. Et hec de ſtatu pugne ⁊ temptationis.

De q̃nta dieta profect⁹ i remediatiõe ꝟtutum

Qui⁹ religiõis ꝓgreſſus eſt ſingl'ariꝫ vicioꝝ temptatiõibꝫ ſingl'aribꝫ remedijs mederi. Et pt ſtat⁹ curatiõis vel ſpũaliũ remedioꝝ dici. In q̃ cura diligẽs vicioꝝ morbis adhibet vt ad ſanitatis ſtatum pueiatur. Et ĝ pmum de morbis ⁊ maloꝝ remedijs eſt videndum. Deinde de ipſa ſanitate.

Nota ergo in primis q̃ꝫ plura q̃ vicia iducũt vna ⁊ fons vicioꝝ. ſ. ſupbia duo. ſ. amor ⁊ timor

Eſt radix **riui**

ẽpler ꝯcupia carnis ocl'oꝝ ſupbia vite | q̃tuor Igrãtia ꝯcupia malicia ifirmitas. | icẽtor

fometaqꝫ **vulnera** **.demõ**

Et ex illis q̃tuor vulneribꝫ vel defectibꝫ pueit ꝙ tam proni ad malum ſum⁹ Ignorãtia em̃ excecat ne veꝝ agnoſcam⁹ ſed errem⁹ in iudicio boni ⁊ mali. Cõcupiſcentia emollit ad appetẽdum delectãbilia carni. Malicia exaſpat cor ad iram. Infirmitas debilitat ad reſiſtẽdum malo. Hec q̃tuor incidim⁹ ⁊ ꝯtrari⁹ ex origiãli Ex q̃bꝫ ſeptẽ vicia. ſ.

ſupbia ⁊ amor ꝓpe excellẽtie | inuidia odiũ aliene felicitatis | idignãt ãi tur bida ꝯmotio

Faſtus **in** **ira**

ẽ tediũ boni ex torpe animi | ẽ cupiditas ſupra neccẽ hñdi tpalia | ẽ iordiãt⁹ alimenti appetitus

vel acc **⁊ auar.** **gula crimia**

ẽ illicit⁹ ardor libidis

luxus.

Hec vicia tribꝫ expellũtur vt ſupra dictũ ẽ

q̃ ꝟtute ifundit | iduſtria co opatur.

Gratia. duſtria. depellũt pctã neceſſi.

Remedia generaliora.

Efficatiora viciorum remedia ſunt iſta.

Paup. deſpectus. qꝫ magiſterium. fuga poſcas Et tribulatio. poſt meditando nouiſſima curant

Prim remediũ ẽ pauptas vt i õibꝫ penuriã patiaris etiã i neccãrijs Scd̃z deſpectio hõim etiã amicoꝝ. ſ. vt exꝓbreris ⁊ ꝯfundaris dõec tuor elatiõis pẽit⁹ i te cõtiſſiẽ faceres. ⁊ nihil hrẽ niſi qd̃ tibi dat. nec ager niſi qd̃ iubet. nec loq̃ nec eẽ niſi ad nutũ alteri⁹ ⁊ aſpe redis formã rducat. Quartũ ẽ fuga ⁊ elõgatio a cõſortio ſcl'ariũ qꝛ ſicut aq̃ rbata ſi põat ſeorſuꝫ a frequẽtia trãſeũtiũ purificat magis Ita mẽs ſeq̃ſtrata magis dꝓbedi ſp dõec toruitas ꝓpe volũtatis plene ad rcituheret. Quitũ ẽ frequẽs orõ mẽtẽ eleuãs ⁊ curatioẽm atqꝫ ſaitatẽ ipetrãs Sextũ ẽ q̃libet afflictio vel tribulatio aduerſitatis abradẽs rubiginẽ vicioꝝ ſicut lima ferrũ cũ fuerit paciẽter tolerata. Septim ẽ ꝯtinua ꝯtinua mortis ⁊ oiꝫ nouiſſioꝝ meditatio q̃ fcit vicia timere ⁊ ꝟtutibꝫ iſiſtere: Et hec ſt gñalia rmedia. ſt etiã ſpẽalia rmedia ſingl'oꝝ vicioꝝ q̃ facili⁹ curãt. ⁊ potiſſimũ ꝯria eoꝝ. ſicut ei arte medicie ꝯtraria ꝯrijs curãt ita vicia ꝯrijs rmedijs exercitioꝝ ſanãt. vt ſupbia hũiliatiõe. gula ſubtractiõe cibi ⁊ ſic de alijs

De vicio ſupbie ⁊ ꝙ ẽpler ſit ſupbia.

Iam de ſingl'is vicijs ⁊ pſertim de eoꝝ remedijs videndũ Et primũ d ſupbie vicio. Circa quã notãdũ ꝙ ml'tipl'r ⁊ pꝑti ẽpl'r ſit ſupbia.

rputat ſe maio. ⁊ẽqꝫ ſit i ꝟitate. | appetẽ alijs placer ⁊. ⁊ vidri maior q̃ꝫ ſit. | ãbir ꝑpeẽ alijs q̃ rpugt ꝯtra deũ

De reputãdo. placere cupit. de pẽe ſupbg

De ramis ⁊ filijs in alijs libris pſertim in Sũma vicioꝝ agitur. Periculoſius eſt ⁊ maioris culpe ſupbire de bõis grẽ q̃ꝫ nate vel fortune

De quatuor ſpẽbꝫ ſuperbie

Item ſunt quatuor ſpecies ſuperbie hui⁹.

brẽ ſe bona putans | ſuis ſibi ⁊ non gratis collata.

Ex ſe. **pro meritis.**

ſe de bonis datis | in q̃bꝫ nõ videt ea bona q̃ ipſe habere ſe putat.

iactans **ceteros quoqꝫ ſpnẽs.**

Remedia.

Huius vicij hec ſunt remedia potiora.

Attendat ꝓprias. agat officiũ. meliores

Primum remedium eſt Conſideratio proprie vilitatis tam in corpore q̃ꝫ in anima cõis ⁊ ſingl'aris. Quid fuimus quid ſum⁹ quid erim⁹ Item ꝙ de nob nil habemus nec poſſumus ſed omne bonum ẽ dei donum: Et ꝙ bona noſtra multipliciter ſunt ifecta ſicut pannus menſtruate. Scd̃m eſt ſe exercere in humilibꝫ operibꝫ vilibꝫ ⁊ deſpectis officijs ⁊ ruſticanis. humili habitu incedere. humiles mores ⁊

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ꝟba habere. locum nouiſſimū eligere. Nil oſtētatiōis
ꝑtendere Sȝ bōa q̄ ſinglariter habebat coram alijs
celare. Tertiū ꝙ ſupiores ꝛ meliores ſe debet attēde-
re tam homiēs q̄ȝ ipm dn̄m Jheſum vt eoꝝ ꝯpatio
ne vileſcat ſibi q̇ ſe aliq̇d putat. Sicut locuſta ad gy
gantem calculus ad mōtem. gutta ad flumē. Pāno
ſus gartio vileſcit inter purpuratos

¶ De inuidia ꝛ ꝙ triplex.

C De inuidia notandum ꝙ etiam triplex eſt.
ꝑma n̄ gaudere de bono alteri⁹ nec dolere de malo
Nō gaudet ve dolet.
Seda dolere ꝛ torqueri
in proſpis eius
torquetur.
optaꝛ ꝑmoueꝛ malū al
teri⁹ ꝛ dꝑmeꝛ bonū e⁹
z iuid⁹ optat
¶ Et cōtrariaꝛ illd viciū
charitati Cuius remedia ſunt iſta.
¶ Remedia.
Nil adamet. n̄ ipe. recōſ. ſit obſeq̄um det
¶ Primū remedium ē nihil amare ꝛ cupe eoꝝ q̄
mūdus amat id eſt honores diuitias. Quia q̇ ea ap-
petit inuidet alijs ea hn̄tibꝫ dū ipe caret / Scōm ē co
gitare ꝙ ſi alius n̄ haberet. illud tn̄ vn̄ ei inuides tu n̄
haberes vn̄ cupias alteri qd ſine damno tuo hȝ.
¶ Remedia ꝯtra inuidiam ꝛ odium ſunt. Cogitaꝛ
ꝙ oꝫ qn̄qȝ ꝑrio recōſiliari ſi vult ſaluari ꝛ timere vin
dictam dei qꝛ pctm̄ n̄ remittit q̄ȝ diu odiū maēt. Vn̄
bonū eſt cito recōſiliari ne ſit in ſtatu dānatiōis ꝛ per
dat bōa q̄ opaꝛ. ¶ Poſtremū eſt vt ſtudeas illi q̇
magis ē tibi ꝯtrari⁹ obſeq̇oſior eſſe ꝛ affabilior. Per
hoc em̄ lenis cor eius vel ſaltem tuum Noli vici a ma
lo ſed vince in bono malū. q̇d ꝑdeſt diu memiſſe iniu
riarum. Sufficit diei malicia ſua. Qui ſeipm ꝑ paci
entiā vicit oēs aduerſarios ſupat. Juxta illd Jheꝛ.
Bellabūt aduerſū te ꝛ n̄ ꝑualebūt.

¶ De ira ꝛ ꝙ triplex ſit.

D IRe triplex eſt qualitas.
ſubito ex facili cā moueri
vt verbo vel ſigno
Jra leui cauſa.
Seda vehemēꝛ iſſāma
ri facie verbis geſtu.
vehemēs.
Tercia diuturna ꝯmotio q̄ rancorem fouet.
commotio durans.
Jra contrariatur māſuetudini ꝛ paciē. dcū nec hoīes
vereꝛ Sicut fum⁹ oculis ſic ira eſt cordi

¶ Jre remedia:

Sunt āt inter cetera q̇nqȝ remedia ire
Premeditās. os. couertēs. pudor officit ira
¶ Primū eſt ꝑuida ꝑmeditatio illoꝝ q̄ ꝑn̄t occur
rere tam ꝟboꝝ q̄ȝ factoꝝ ꝯtrarioꝝ. Ut an̄ pugnam
ſe hō ad paciām ꝑparet vt eo min⁹ ꝑturbēt veniētia
q̊ fuerit an̄ ꝑuiſa. Scōm eſt ꝯꝑmere os tacēdo ꝛ ac
cēſam flammam ire in corde ſuffocare ne ſi euaporaꝛ
ꝑmittatur increſcat ꝛ alios accendat. Nam ad h̄ duo
oſtia os hȝ Eccl. xxviij. Facito ori tuo cuſtodiam

Tertiū eſt ꝯuertere ſe ad alia negocia q̇bꝫ cor occupeꝛ
alia tractando vel loquendo vere ſic obliuiſcetur tēp
tatiōis ſue Sicut q̇ vult extinguere ignem ſubtrahit
ſtipites ardentes. Prouer. xxvi. Cum defecerit lig-
na ignis extingueꝛ. Quartū eſt ꝟecūdia qua hō eru-
beſcit diſcipline ꝛ hōeſtatis diſpēdia pati. Sic etiam
timor reprimit iram vt ptȝ in ſeruis a dn̄s caſtigatꝫ
q̇ nō remurmurāt ne forte peiora eis inferantur Si
hoc pt timor hūanis q̄ȝto magis timor aut amor dei
Tam potens eſt quiſqȝ malo reſiſtere q̄ȝtū amor bōi
in cordꝫ ei⁹ affectu ꝯualuerit Quintum eſt aſſueſaceꝛ
ſtatim cum ſentitur commotio admittere cōſilia pru
dentie ꝑpendo q̄ȝ officiat ꝛ noceat ira que ledit ꝯſciē-
tiam ꝯfundit famam. alios ſcandalizat. cor inq̇etat.
ſpm̄ ſcm̄ effugat. tormenta meretur. Et ꝙ nil profici
m⁹ iraſcendo niſi ꝙ duplicam⁹ malum. Non omnia
mala poſſum⁹ reſiſtendo ſupare. Et verba contume
lioſa iam cum aura tranſierunt nil nocent ſi ſumus
recti ꝛ pacientes. Sic eſtimemus verba maledicoꝝ
ſicut latratus canum vel clamores aut ſibulos anſe
rum quos non curamus. Qui alterum contumelioſe
vitupat ſeipm magis q̄ȝ illum dehoneſtat. Item co
ꝑtulerūt ꝛ dn̄s iheſus ꝑ nobis E

¶ De accidia ꝛ eius triplici ſpecie.

ACcidie vicium tres ſpecies habet. Sȝ.
prima ē mētis amaritudo q̇dā
q̄ nil letū aut bonū libet
/ q̊ ſomnū amat ꝛ cor
pis ꝯmoda horret
labores.
Mentis amara
tepor.
ſola faſtidit que dei ſunt ꝛ oīa alia agilis ē ꝛ feſtinat
faſtidit diua pigredo.
¶ Hoc accidie vicium ſignū eſt ingratitudis quia
tanta bn̄ficia dedit ꝙ nūq̄ȝ ei⁹ obſeq̄um faſtidire dbe
m⁹. Et ſpoliat nos multis premijs in celo qꝛ negligi⁹
bona opari in terris. Et nūq̄ȝ debem⁹ torpeſcere. vt F
tempus poſſimus redimere.
¶ Remedia aūt ꝯtra accidiā ſunt iſta
Ad ſacra. coge meōr. opās. ſȝ op⁹ variū ſit
Primū ꝛ efficatius eſt cogere ſe ad ea ſpūalia ſtudia
que maxime faſtidit ꝛ ꝑſertim ad orōnē dōec dei grā
vertaꝛ in oblectatiōem Que grā ſi differatur meritū
creſcit. ꝛ virtus roboratur. Poſſibile enim eſt plus
mereri in pugna laboris pro habenda deuotione etiā
ſi non ꝑficit q̄ȝ ſi multe deuotionis eſſet. Contra triſ
ticiam āt maxime valet c̄bra mēoria benigitatꝫ dei ꝛ
intuit⁹ bn̄ficioꝝ ei⁹ cui⁹ bōitati ꝯpata noſtra pctā ſt
velut gutta ad mare Item ſit libenter in bōa ſocieta
tate q̇ de deo loquūtur. Item illd iacobi apli. Triſta
tur aliq̇s in vob oret equo aīo ꝛ pſallat. Sic em̄ cor
hilareſcit ꝛ ſpūs triſticie fugaꝛ. Item alia occupatio
vt triſticie obliuiſcaꝛ. Pigris āt vtilis eſt laboris ex-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ercitatio cogēte ſtrennuo magiſterio ne poſſit agere remiſſe. Item ↄtra tediū cordis valet varietas actionū vt ab vno trāſeat ad aliud opꝰ bonum. Sic angelus docuit Anthoniū. Vñ nota ꝙ ſeruus dei in his q̄tuor exercitijs debet verſari

Aut d̄o īte̅dat orādo pſallēdo meditando deuotioni inſiſtendo.

Aut de deo tractet. legendo ſtudendo ſecum conferendo diſcendo docendo.

Aut pro deo laboret. operando ſeruiendo corpus caſtigando virtuti ſtudendo.

Aut corpus moderate reficiat. quieſcendo dormiendo cibando vt ſpiritui ſeruiat.

Nam eccl'. xxxiij. dr̄ Panis ꝛ diſciplina ꝛ opꝰ ſuo. Pāis ad ſuſtētatioēm diſciplina ad correctionem. opꝰ ad exercitatioēm. Aſinꝰ īdiget pabulo ne deficiat onere. ne laſciuiat v̄ga q̄ regat̄. Nota ḡuis accidia eſt negligenter ea ꝑſoluere ad q̄ q̇s tenet̄. Grauior oīo ex tedio ꝑ̄termittere.. Grauiſſima alios impedire ꝛ a bono r̄trahere nec poſſe bonū ferre

¶ Auaricie tres ſpēs

Auaricia etiam tres ſpecies habet.

cupide hn̄di ꝛ acq̇rendi t꞉palia	tenacitas ↄſuādi hita q̄ nō dat alijs
Anxia.	**dando tenax.**

G Tertia augere diṫias et̄ ṽn̄cū q̄z r̄pit ꝛ iiuſte
vel opes acq̇ric inique.

Hoc viciū videt̄ extra nat̄am eſſe ꝛ corrūpta voluntate īnolitū. Nam mūdꝰ multo t꞉e caruit vicio iſto ꝛ gētes q̄dam Judas h̄ irretitꝰ ſe ſuſpēdit.

¶ Remedia

Linquēs. ꝑpēdēs. cōfidens. omnipotenti

H ¶ Primū eſt ōnia ꝑ chriſto relinq̄re ꝛ ſub alterīꝰ ꝓuiſione viuere ꝛ in nullo ſui iuris eſſe vt religioſi boni. Scōm eſt ↄſiderare oīs ꝑplexitates diuitiarū ꝛ laqueos auaricie Et paup꞉tatis vtilitatem ꝛ libertatem. Nā ꝑiculoſe acq̇rūtur cū labore ꝛ ſollicitudine ↄſeruātur cū dolore amittūt̄. A nullo ſecurus eſt diues Sic eſt diues in medio cupidoꝝ ſicut carnifex in medio canū famelicoꝝ diu colligūt̄ cito amittūt̄ Mors cito rapit ab eis. Penas eternas amatoribꝫ lucrat̄. A q̄bꝫ libera eſt paup꞉tas. pſ. Rapinas nolite ↄcupiſcere Fructus diuitiaꝝ eſt largitas elemoſinaꝝ. Semen accumulatū putreſcit ſeminatū fructificat Tertiū ē ↄfidētia de deo q̄ nō relinq̇t in ſe. Unū em̄ d̄ tribus indubitanter ſperandum a deo hꝫ qui proijciunt ſua. ſcȝ.

Aut
- ꝓcurabit homi necāria
- in p꞉co victu dabit vires in ſufficientia.
- q̄d ſubtrahit corpi dabit mēti i ↄſolatione ſpūali

Inſup magnā gl'am in celo meretur. pacienter tolerata ꝑ chriſto t꞉palis penuria

¶ Gule quatuor ſpecies

Gule quatuor ſunt ſpecies.

añ d̄bitū t꞉s l' ſepiꝰ cōedet̄	nimio īpetu vorac'r ed̄t
Preuenit	**impetus.**
nimis ſe implere ꝛ ſumere plus q̄z neceſſe	nimis lauta ꝛ exq̇ſita querere
implendo nimis	**haut pete lauta.**

¶ Hec q̄rta nutrit auariciā ſic̄ p̄or accidiā: hec intellcm̄ ebetat. affcm̄ deuotiōis obruit ꝛ refrigerat agilitas r̄tardat̄ ꝛ ſomnꝰ īducit̄ ex nimia r̄pletiōe Luiꝰ remedia ſequūtur. Gule remedia

Velle bonū. verecūdia. ꝑpēdēdo. carere

Cōtra p̄mā ſpēm ſufficit bōa volūtas vt nolit añ vſ ſepius cōedere q̄z ſit ↄueīes Infirmis tñ ñ eſt lex poſita. Cōtra ſcdaȝ vtil' ē diſciplia v̄ecūdie. vt modeſte ſe hēat ꝛ īpetū refrenet. Itē ↄſiderādo ꝙ nimis feſtina ꝛ inordinata refectio nat̄am ḡuat ꝛ minꝰ nutrit ꝛ ecōtra. Efficatiꝰ āt r̄mediū ↄ̄ t̄ciā ꝛ q̄rtā ſpēs ē ñ hrē vñ poſſit gule ſatiſfacere. Vñ q̄zto q̇s paup꞉ior tāto hic minꝰ excedit ꝛ peccat. Hec ē ſm traditiōes ſeniorū p̄ma pug̃ quā deuicere nos oȝ ꝛ q̄zto minꝰ ſupata fuerit. tāto validiora ſunt cetera vicia ↄ̄ nos ꝛ nos debiliores ↄ̄ ea. Per gulā īt̄roiuit mors in orbē Vñ et xp̄m dyabolꝰ p̄mitꝰ ꝑ gulā tēptauit q̄ſi ꝑ ianuā alioꝝ viciōꝝ. ↄ̄ quā oȝ ↄſidrare q̄z cito trāſit q̄z breuit durat ꝛ qñ trāſacta ē ſit q̄ſi ñ fuerit. Pōe ḡ cū ↄcupiſcis in corde tuo ac ſi cibū habueris ꝛ ſis ſaciatus ꝛ hora ꝑ̄terierit ꝛ de abſtinētia gaudeb. ꝛ dic cū ap'lo phil'. iiij Scio ꝛ habūdare ꝛ penuriā pati ꝛc̄:

¶ De luxuria ꝛ ſpēbꝫ eiꝰ.

Luxuria q̄druplex ē ꝛ q̄tuor eius ſpecies ſunt.

qñ cogitatioēs imūdas ſcienter verſat	oſculādo āplexādo palpādo videndo.
Corde.	**vel in geſtu.**
nat̄alis ↄcubitꝰ ſine ↄiugīj honeſtate.	pctm̄ ↄtra nat̄am nec noīabile q̇dem.
fit concubitu.	**quoq̄z cōtra**

De illuſiōe ſop̄nioꝝ caueat̄ ne occaſio det̄ añ vel poſt ꝛ erit pēa tm̄.

¶ Remedia luxurie

Femina vitetur. ſocius. corpus maceretur

Ocia. ſenſus. ꝛ abigito. ſtudiū q̄z p̄cū ſit.

¶ Prim ē vt v̄ femiāꝝ ꝛ feia viroꝝ ↄtinuā l' frequētē failiaritatē deuitet Be. Cū femiā ſꝑ ēe ꝛ ñ ag̃ſcer̄ h̄ eg̃ maius r̄puto q̄z mortuos ſuſcitar̄ Eccl'. xlij. A veſtimēto ꝓcedit tynea ꝛ a muliere iiq̇tas viri Scdȝ vitare ſocietatē luxurioſoꝝ. ꝓuer. xix. Qui ſe iūgit fornicarijs erit neq̄z. Tertiū corpꝰ ſuū ñ delicate nutre hoſtē ſuū armat qui carnem delicijs fouet. Ezechie. xvi. Hec fuit iniq̇tas ſodome ſororis tue ſaturitas panis ꝛ ocium. Quartum eſt ocium fugere. Multā em̄ maliciam docuit ocioſitas ꝓuer. xxi. In deſiderijs ē ōnis ocioſus Poeta. Ocia ſi tollas periere cupidinis arcus. Quintum eſt exteriores ſenſus ab illicitis cuſtodire

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ne mors intret. Grego. Non expedit intueri qđ ñ licꝫ ꝯcupiſci. Sertū eſt intꝰ repͣmere cogitatiões prauas ⁊ affectus carnales ¶ Nulla exterior munitio ciui/tatis ſufficit ſi intus pſidi fuerint. Omi cuſtodia ſua cor tuū. Septim frequēs ſtudium orōnis Sapiēt. viij. Ut ſciui qꝛ aliter eſſe nō potui ꝯtinēs niſi ds det adij ad dn̄m ⁊ oraui Sp ḡ oremꝰ vt rore grē extin/guat ignem ꝯcupiſcentie

¶ De aīe ſanitate ⁊ in qͥbꝫ conſiſtat.

M P Oſtq̄ȝ in hoc ſtatu curatiōis morbi ſūt rme dijs effugati ad ſanitatem eſt accedendum Que ſanitas eſt inſtar ſanitatis corꝑalis. Nam ſicut ſanitas corꝑis ꝯſiſtit in integri tate membroꝝ ⁊ ſenſuum ⁊ inordinata qualitate hu moꝝ ⁊ vigore ſpūum. Sic ſaītas aīe in qͥnqꝫ ꝯſiſtit. ſ:

id eſt ī rectaꝛ circū ſpecta actiōe | ī cauta locutiōs obſeruatiōe | ī rectitudīe volūtatis

Actio ꝓuida. cauta locutio. ſana volūtas

In ordiātiōe affectiōis — In vtilitate cogitatiōis.

Ordo ſit affectu. — pꝰ vtilitas meditatus

¶ De actione.

A Ctio in tribus erit circumſpecta

N illicitū eſt qđ ꝯtra dei p̄ceptū vel eccleſiaſticum — Indecēs qđ ñ bo/nā ſpēm p̄tēdit

An liceat — deceat

Illud expediēs eſt qđ caret fructui vtilitatis

opus expediat meditare.

I N loquutione ſimiliter tria ſeruanda

loq̄re adoleſcēs ī cā tua vix | ēcūſpectꝰ ī circūſtantijs loquutionis.

D Tardus — ꝫ intentus

ſine vtilitate ⁊ nccitate ñ multiplicās v̄ba

breuiter tua v̄ba loquaris — De locutiōe

¶ Debent āt hee circūſtantie in loquendo attēdi.

es q̄ loq̄ris — loq̄ris — corā qͥbꝫ ⁊ ī q̄ loco — tempus

Quis — qͥd — vbi — qñ

ad ſenē ꝉ aliū — ne nimiū — ne clāoſe — q̄ fructu ⁊ vtilitate ne ocioſuꝫ.

cui. — quātū. — quō. — quare.

¶ Qui hec ī locutiōe ſuat has vtilitates reportat. ſit ītellcū ꝑſpicatior ⁊ ꝓfūdior. ꝑ mꝉtiloq̄ū ⁊ vāiloq̄ū

Perſpicit — haut peccat.

qđ loq̄r mag̃ apđ alios eſt auctenticum — ſinglꝛare ḡlam in celo meretur.

autenticus — ethra meretur

His modis nos loquēdo bēamꝰ ne vas ſine oꝑculo aut vrbs patēs introitu ſimꝰ — De moꝝ diſciplia

¶ Moꝝ diſciplina in tribꝫ conſiſtit.

vt ñ ſit leuis hec itꝰ mētē ꝯpōit | vt hūiles geſtꝰ p̄tēdat

Maturos — humiles.

vt ſit affabilis ꝯpatiēs nulli oneroſus

mores addiſce benignos.

Maturitas reddit venerabilem hūilitas imitabileꝫ benignitas amabilē — ¶ De exercitijs mētis

N ūc exterioribꝫ ordiātꝫ đ rectitudīe volūtatꝫ vidē dū Eſt āt volūtas recta q̄ bonū tātūmō vult ⁊ ꝑꝑ bonū ⁊ plene vult. q̄ volūtas his exercitijs adiu

Impiger. a vicijs. pax cordꝫ. ꝑtiꝰ vtēs — quat.

Sis hūilis. ſis maturꝰ. ſuſpēſio mētis.

¶ Primū exerciciū ē vt hō ſit agilꝭ ad īcipiēdū ⁊ facien dū bonū qđ ex altius īſtructiōe ꝉ dīna īſpiratiōe ītelli git faciēdū. alioq̄nꝫ ex đſidia elāguet ⁊ ſemē īſtructio nū ſterile maēt. Oi ḡ tꝑe ſuꝰ dei ꝓuidat qđ illa hora magꝫ ſit ſibi expediēs ⁊ pēſet q̄lꝛ illđ ꝯgrue ⁊ magis apte ꝑficiat. ⁊ ħ fiet aſſuefactiōe ad bonū Scđꝫ ē vt ſicꝫ ad agēda bōa agilꝭ ita ſit velox ad abſtrahēdū ſe a malꝭ mox cū ſentit. vt abrā volucres abigebat qñ ſac ficiū offerbat. ſic nos malas cogitatōes đ tēplo cordꝫ abijciaꝰ dicētes illđ Jere. iiij. Uſq̄ꝫ q̄ morabūr ī te co/gitatiōes noxie. Terciū ē vt ſꝑ cor pacificū cū oībꝫ hrē ſtudamꝰ qđ ꝯſiſtit ī duobꝫ. ſ. vt nulli malū facer̄ veliꝰ ⁊ ſi q̄s nos ī aliq̄ offēdit pacie ſcuto vtamur. bn̄diciꝰ cos q̄ ſuſtinuerīt In pacia ḡ aīaꝫ poſſidaꝰ Quartū eſt vt q̄ꝫto pciꝰ p̄t q̄s q̄ ſt mūdi vtar. ⁊ hēat ⁊ cupiat ali ena a nobꝭ ſint oia mūdana hn̄tes victū ⁊ veſtitū hijs ꝯtēti ſimꝰ ⁊ q̄cq̄đ penurie patimur loco illiꝰ deū ī cor de pōamꝰ q̄ oia īplet. q̄ꝫto q̄s ſe āguſtat nil cupiēdo ī rris tāto dilatabir ī celꝭ ⁊ ecōuerſo. Quītū ē vt ſꝑ ītus apđ ſe ⁊ extra corā hōibꝫ ī oībꝫ hūiliet ſe ⁊ deꝑmat ⁊ ꝯ ſideret ſꝑ q̄lꝭ ſit ī corꝑe ⁊ aīa q̄ꝫ vilꝭ ⁊ peccamioſꝰ Sex tū ē vt ſit maturꝰ ⁊ ſerioſꝰ cū q̄dā dulcedie meroꝛꝫ. hti ci lugētes. nā ūdiq̄ꝫ cauſe ꝯcurrīt. qꝛ lugēdū ꝓ nob qꝛ pctores īopes ꝑiculꝭ expoſiti. ꝓ ꝓxis. ꝯpaciēdo paupi bꝫ afflictꝫ đuijs tētatꝫ. ꝑ đo ciꝰ paſſiōi ꝯpatiēdo ciꝰ vicē dolēdo. ⁊c. Sit ḡ ſꝑ ſcriū bonū ⁊ dꝭcē ñ leuitas ī ordiāta Diſſolutio ei ē đuotiōi ſicꝫ aq̄ igni. ⁊ q̄ ducit ī ꝯſuetudinē vix diſſueſcit ⁊ marie iocꝭari ꝉ iocari Se ptim ē mētē ſꝑ ad deū hrē ſuſpēſā orādo meditādo le gēdo ꝯtēplādo. Un̄ q̄ncūq̄ꝫ ſuus dei vel ad modicuꝫ ñ memierit dei ꝯtremiſcit ⁊ dolet q̄ſi ḡuiter offende/rit cū. dolēs tāti amici mēoria fraudari q̄ nūq̄ꝫ obli/uiſcir noſtri. Tāto q̄ſq̄ꝫ letiꝰ ⁊ pleniꝰ deū [illegible] videbit ī patria q̄ꝫto frequētiꝰ ⁊ de[illegible]uotiꝰ ciꝰ memierit ī exilio. vn̄ pſ. ꝓuidbā dūꝫ ī ꝯſpcū meo ſꝑ Nec tm̄ ī ocio ſed etꝫ ī oī oꝑe ciꝰ memiſſe debeꝰ imitatiōe āgeloꝝ q̄ ſic exteriora diſponūt vt tm̄ ab ītimis nūq̄ꝫ rcedāt Quā to ei celū āpliꝰ ē q̄ꝫ trra tāto ſpūalꝭ meditatio laciores materias habet q̄ꝫ terrenoꝝ. Hec de q̄nto ꝓceſſu.

¶ Sexta dieta q̄ in v̄tutū īſertiōe ꝯſiſtit

N n Unc de ſexto ꝓceſſu q̄ in puris v̄tuti/bꝫ ꝯſiſtit ⁊ q̄ ꝑncipaliter huic diſticrōi nrē defuit pauca dicēda ſꝫ ꝑfectus Eſt āt v̄tꝰ ordiātꝰ ſꝫ v̄itatꝫ iudiciū mētꝫ affcs. vt. ſ. malū fugiat ⁊ apphēdat bonū ad qđ date ſt hōi vij affcōes

Quoꝝ quatuoꝛ ſunt contra malū ſcꝫ. timoꝛ meroꝛ odium doloꝛ. Tres ſꝫ ad bonū

Affectus mentis ſeptem ſunt.

q̄ ꝯfidat ꝛ ſpet in d̄o ꝛ ūa bōa ſꝫ q̄dā nimis aut parū | vt d̄i offēſā ſepatioēꝫ timēt ſꝫ tā tꝑalia timēt.

ſpem | **timoꝛ atq̄ꝫ.**

vt in deo ꝛ ſpe eternoꝛum gaudet. | vt ſit de pctis ꝛ ipſcōnibꝫ | in deū ſuꝑ oīa ꝛ aliaꝑꝑ deum

Gaudi. | **doloꝛ** | **vel amoꝛ**

viciorum ꝛ maloꝛum | vt īdigna agere pudeat ꝛ peccaſſe

hinc odium | **q̄ꝫ pudoꝛ.**

Cum iſte affectiones oꝛdinate ſunt ad quod debent ꝛ ſm quod debent ſm rōnis ꝛ veritatis iudicium tunc homo eſt ūtuoſus. Ut ſcꝫ cum timet tm̄ timenda et dolenda dolet. ꝛ ſic de alijs. Sed hic tm̄ ſeptem ūtutes ſeptem vicijs oppoſite principaliter ſunt tractande Unde ſic ūtus quodammodo nil eſt niſi viciorum carentia Et quanto quiſq̄ꝫ ab ōni vicio purioꝛ fuerit eo ūtuoſioꝛ eſt ꝛ ꝑfectioꝛ.

¶ Q̄ꝫ in exterioꝛibꝫ omnibꝫ relucet īterioꝛ ūt⁹

Hoc ꝑnotandum q̄ꝛ ſicut nucleus in teſta vel in coꝛtice Sic ē ūt⁹ interioꝛ ceteris obſeruātijs in religiōe. Omnia em̄ cerimonialia propter ūtutem acq̄rendam ſunt inſtituta: qua ſine ſi fuerint ſunt ſicut teſta nucleo carens. Unde qui iſtis exterioꝛibus ꝯtent⁹ interioꝛa poſtponit. ſic eſt quaſi qui coꝛticem vacuam vel teſtam vacuam ſine nucleo habet

¶ Sunt autem hec teſte

ſignū tm̄ ē ñ ūt⁹ alio q̄n ſimee ūtuoſe ſepe | ꝯpoſiti ꝑt ſcl'a ris ūtus eſſe | cerimōialeſ ſe pemi⁹ ūtuoſi

Aſt habitus. | **moꝛes.** | **geſtus**

pñialis ypocritꝫ ſepe ineſt | vicia expugnāre ꝛ illō ꝓpiquum | Nucle⁹ eſt ꝛ ꝑfectio vite

laboꝛ. | **expio** | **virtus**

¶ Hi ſunt ſex dies in q̄bꝫ opari opꝫ op⁹ ſalutis ꝛ cibos vite querere ne ieiuni deficiam⁹ Ita vt in ſexto duplices cibos colligam⁹ ſcꝫ bene actiōis ꝛ pie affectiōis. vt ſic in ſeptimo id eſt in ſabbato per q̄etem q̄c ſcamus. Sed nūc ad virtutes veniam⁹ ꝛ de ſingulis tres gradus diſtinguamus vt q̄ntum diſtemus vel ꝓpe ſimus dinoſcamus Et ꝑmum de dilectione exoꝛdiamur quia ipſa amatoꝛie radix ceteraꝝ. añquā nulla virtus neceſſitoꝛia eſt vite eterne. Omnes enim ipſa infoꝛmat.

¶ **De charitate.**

Charitas eſt oꝛdinata ꝛ magna volūtas ſerniendi deo. placendi deo. fruendi deo. Quem ſuper omnia potiſſimū propter tria diligere debemus.

¶ **Cur diligendus deus.**

ymo bōitas ipa q̄ meli⁹ cogitari nō poteſt | prioꝛ dilexit nos talis tales.

Valde bonus. | **quia dilexit**

Non em̄ ſuffecit diligere affectu ſolo ſed oſtendit effectu in beneficijs.

benefecit amandus.

¶ **In quib⁹ conſiſtit dilectio.**

¶ Dilectio autem noſtra in tribꝫ ꝯſiſtit.

prio in volūtate vt velit bonū rōni ꝯſentiens | ſcd̄o ne ocioſa ſit ꝓgr̄dit i op⁹ cū ōni familia

Noſtra volunt. | **opere.**

vt ſcꝫ ex deſiderio iam operetur ꝛ velit bonum ꝛ contrarium execretur.

vel in affectu reperitur.

¶ Sūt āt tres hui⁹ charitatis g̃d⁹ ſm tres ſtatus Et hꝫ iniciū ꝑfectū ꝛ finē. Et t̄ra ꝑfert herbā iniciū ūtutis. ſpicā ꝑfect⁹. Fructū ꝑfcōnis

¶ **Tres gradus charitatis.**

Prepōas nil. cōſiliū. pete languide ſolue.

¶ Primus eſt Sic diligere ꝯceſſa ꝛ eis vti vt tātū illicita vitet ꝛ amoꝛi dei nullius rei amoꝛem prepōat Iuxta illud Si vis ad vitam ingredi (id eſt in egreſſu eſſe) ſerua mandata. Secundus eſt cum homo voluntarie plenioꝛi affectu non contentus eſt ſeruare ꝑcepta ſine quibꝫ non eſt ſalus. ſed ad omnia que dei ſunt voluntarius etiam ad conſilia vt religioſi. Promouens quantum poteſt amoꝛem dei probans que ſit voluntas dei bona ꝛ beneplacens. Ubi nota ſi ꝑ tuo velle domino ſeruis remunerabit te pro velle ſuo Si autem ſeruieris ei pro velle ſuo remunerabit te pro velle tuo. In quacunq̄ꝫ menſura ꝛc̄. Tercius gradus eſt tanto affectu eſtuare ad deum quaſi ſine ipſo viuere non poſſit coactus deſiderio diſſoluendi ꝛ eſſe cum chriſto. Talibus viuere eſt in faſtidio aut pacientia ꝛ moꝛs in ardenti deſiderio etiam ꝑ dura toꝛmenta Nil eſt quo poſſunt ſaciari niſi attigerīt ad vite fontē Talibꝫ tñ īteri guttul' ꝯſolationū ꝛ̄ficiūt īterne ſuauitatꝫ ꝛ̄catiōe. | xp̄i ſanguine ꝛ coꝛꝑe

Internus guſtus | **chriſti coꝛpus.**

animarum vtilitate.

quoq̄ꝫ fructus.

Hinc iugiter ſtipate me malis clamat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

De dilectiõe proximi

D Dilectio ꝓximi ex dilectiõe naſcit̃ dei. Nã ꝓxim
propter deũ in deo ſm deũ diligere dẽm⁹:
deo.i.ea forma qua deum | deũ qꝛ ipſe mãdauit | ſm deũ ad ſalutẽ aie | nõ ficte nec verbo tãtuȝ
In | propter qꝫ | ſecund. | vere.
nõ carnaliter vel ſen ſualiter | ordinate ꝛ nõ ad vitia
pure. | ſit ꝛ ordo

Quo circa notandũ qꝫ multiplex ẽ dilectio iſta
q̃ carlibꝫ nutrit̃ inẽ viꝝ ꝛ feiam | q̃ diligit ꝓ mu neribꝫ | inẽ ꝓpĩqs l' q̃ nafa venuſtauit ꝛ ſilia magꝫ
Carnalis. | cupida. | natur.
q̃ notos ꝛ failiares diligi⁹ | a ſpũ ſcõ dcã q̃ a dõ mãdat̃
ſocial. | qꝫ ſpiri.
Spiritalis ꝑ ſe ſola eſt meritoria. naturalẽ ꝛ ſocia'
lẽ efficiens meritorias qñ ab ea regũtur. Cupidã tole
rat ꝛ tꝑat. Carnalẽ tollit ꝛ fugat

Signa dilectiõis carnalis

E Et qꝛ dilectio carnalis qñqꝫ ſe palliat ſub ſpecie
ſpũalis. iõ eius indicia ſũt ponẽda. ꝛ ſũt iſta
qñ pauca de ſpirita libꝫ mlta de iutilibꝫ ꝛ dilectiõe loquũtur | ſecũd⁹ inſolẽtia geſtuuȝ ꝛ moꝝ qñ ſoli ſũt ſꝑ vt pal. oſculari | inq̃etudo cor' dis qñ abſẽtes ſũt cogitãdo ꝺ inuicem
Fabula. | geſtus. | et inquies.
cõdilecti nõ velit aliã dili gere ne ipſa minoretur | ira et turbatio qñ offendit nimia
impacientia. | turbo
munuſcula ꝛ dulces nãtorie lrẽ ꝛ ãplecti ea | iordiata diſſilatio vitioꝝ ad inuicẽ qꝫ iuicẽ excuſant ꝛ palpant
Munera | diſſimulant. hec monſtrãt
Spiritualis dilectio ẽ oĩbꝫ hũs ꝯtraria
carnis amorem

Ualde carnalitas hec horrẽda religioſo Alioquin
vinũ ſuũ eſt mixtũ aqua. Sed iã grad⁹ dilectiõis po'
namus. Gradus dilectionis
Haud odiat. ſit cõgaudẽs. adamãs imicoſ
Prim⁹ grad⁹ dilectiõis ꝓximi eſt nullũ odire. nul
li cupe malũ. nulli⁹ ipedire velle bonũ. In nccitate ꝓ
ximo ſubuenire vt ſcꝫ alteri nõ faciat qꝺ ſibi noluerit
fieri ꝛ ecõtra. Secũdus gradus ꝛ ꝑfectus ẽ. Sic al
terius ꝑfectui cõgaudere ꝛ bonũ alteri⁹ diligere q̃ſi
ꝓpriũ ꝛ ſic ei⁹ aduerſitati ꝯpati quaſi ſue. Ubi autẽ
talis ineſt affect⁹ ibi neceſſario nõ deerit ſubuẽtiõis
effectus q̃tũ opportunitas patit̃ ꝛ facultas. Per
fectio dilectiõis proximi eſt diligere inimicos ex affe
ctu ꝛ ea dulcedine erga ſe perſequentes affici. ſicẽ er'
ga ſingulariter dilectos. Et nõ ſolũ res tꝑales. ſed ꝛ
corpus ꝓ fratribꝫ ponere paratum eſſe ſicut chriſtus ꝛ
ſcti non ſpe ꝑmij martyrij. ſed magis ꝓ affectu ſalu'
tis fraterne. Et reuera ſunt inimici diligendi qui pre
ſtant occaſionẽ tanti premij.

De humilitate q̃tuplex ſit ꝛ vnde cauſet̃

A N Unc de humilitate q̃ nos ordinat ad verita
tem. ſicut charitas ad bonitatẽ dicendum
Eſt autẽ hũilitas virtus qua hõ veriſſima co
gnitione ſui ſibimet vileſcit. Ad hãc ãmonẽt nos
Et qꝺ ſumus / ñ ſum⁹ qꝛ a nobis ñ hẽmus / vanũ ẽ gl'iari qꝺ ñ ẽ.
Triplicẽ aũt hũilitatẽ hrẽ debemus ſcꝫ
hũiles i nob | hũiles ad ꝓxios | hũileſ erim⁹ erga deũ
Ad nos | ad fratreſ. | hũileſqꝫ deo decꝫ eẽ
In nobis dẽmus hũiles eſſe quo ad hec
vt ex cõſideratiõe nrẽ vilitatis defectibilitatꝫ nos deſpiciam⁹ | vt humiles mores geſt⁹ ꝛ ꝟba hẽam⁹
Uilia volue tua. | mores hũiles.
vt in hũilibꝫ oꝑibꝫ nos exerceamus
opus abiect.
Ad proximũ humiles debemus eẽ quo ad hec
ꝓxim meliorẽ reputã do hũilitate ſuꝑiores inuicẽ arbitrãtes | hõre exteriori ꝑueniẽtes ſue rẽ⁹ iclĩando deferendo | ttio patiẽter ꝓ ximi iſirma ꝛ ꝺ fectus ſuſtiere
Fratrem p̃reputes. et hõres. fer patienter.
B Et qꝛ proximoꝝ alij ſunt equales alij ſuꝑiores alij ſb
diti. Subditi prelatis obedientiã ꝛ reuerentiã ꝺbẽt
vt patet ſupra.
Porro de hũilitate p̃latorum tres regule notant̃.
rectorẽ te poſuerũt eſto q̃ſi vn⁹ ex ill' Eccli. xxxij. | fci ſum⁹ ꝑuuli i medio vrm̃. q̃ſi nutx foueat fi. ſ. | luc. xxij. Ego aũt i medio vrm̃ ſuȝ. (ſicũ q̃ miſtrat
Sis vnuſ. | quaſi ſis nutrix. ſis ipſe miſter
C Hũilitas aũt ad deũ etiã in tribꝫ conſiſtit.
ꝑma vt ipm deũ dñm iudicẽ ꝯgſcam⁹ ei obediamus ſicẽ fui ꝛ ab offenſa caueã⁹ ꝛ peniteamus | ſcꝺa vt flagella ei⁹ hũilit̃ tolerem⁹ ñ remurmurã'do ſꝫ dicẽdo Judiciũ dm̃ portabo qm̃ peccaui
Noſce tuum dominũ. fer flagra pie
ẽtia vt de beneficijs ei⁹ nõ extollamur. ſed grati ſim⁹
ei aſſcribendo
cane grates
D Licet ex dictis grad⁹ Gradus humilitatis
humilitatis poſſunt dinoſci vt tñ clare pateãt
nota ſequentes
Quid ſis cognoſcẽs. ſpni te. ſpernis hõres
Primus eſt vt agnoſcat hõ ſe quid eſt. ꝛ vilẽ iſir'
mũ inopẽ boni. vitioſũ pctõrẽm nõ eleuãs ſe ſupra ſe
nec laudes hoim querat. et ſi aliquãdo excedat ſe re'

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

prehendat ⁊ in oībus ſeipm̄ ſpernat. Ob hoc tātas fragilitates de⁹ ꝑmittit in nobis ne ſicut apoſtate ā geli extollamur ¶ Secūdus eſt cū nō ſolū ex ſui noticia ſpernat ſe. ſed etiā ab alijs patienter accipit ſperni ſe Immo quia veritatē accipit ⁊ deſiderat cupit ſe ab alijs reputari talē qualē ſe reputat ſcʒ vilē ⁊ ignobilem inq̄ʒtum credit agnoſcēti nō obeſſe ¶ Tertius eſt qn̄ etiā in magnis virtutibꝫ ⁊ donis ⁊ honoribus hō nō extollit᷑ nihil ſibi ex hoc blanditur. ſed totū illi refundit a quo fluit oē bonū. Hec eſt hūilitas ꝑfcōꝝ qui quanto maiores ſūt humiliant ſe in oībus. In ſenſu affectu. verbo actiōe habitu. Talis xp̄i marie ⁊ ſctōꝝ fuit. Omnis inopia virtutū venit ex hūilitatis defectu q̄ mater ⁊ cuſtos virtutū eſt ⁊ fundamentū. Ideo de⁹ ſepe grām nō largit᷑ q̄ꝛ inde ꝑiculoſius nos extolli cognoſcit

¶ De pacientia q̄ꝛ varia ſit ⁊ q̄ ſigna eius

E Ex charitate ⁊ hūilitate pacientie virt⁹ procedit q̄ ordinat ad fruitionē ſūme pacis. Eſt aūt pacientia eterne glīe reſpectu volūtaria ⁊ inſuꝑabilis ꝑpeſſio laborum. Et eſt multiplex.

Qn̄ aut ꝓ hūana glīa ſillat ā ī oportunū tp̄s differt h̄ vitioſa ē ⁊ ſupplitiū meretur | qn̄ aduerſa n̄ vlciſcit᷑ q̄ꝛ ma i⁹ ſibi malū timʒ hec cauta euadit dānum | va pacia ē deſcp̄ta q̄ ē vt⁹ mag̃ ⁊ meretur celum

Eſt ſimulata. neceſ. pacia maria ūtus

¶ Quinqʒ ſunt in quibꝫ vera pacia ꝓbatur

ꝑmo in corꝑis leſione | ſcd̄o ī tp̄al' pe nuria ſubie | t̄tio ī hōꝛis detrimē to ⁊ illata ↄfuſione

Leſio paupertes. pudor.

q̄rto in caroꝝ offenſa aut ſubtractione | in tranquille mētis turbatione

electis quoqʒ turbo

¶ Et nota qꝫ ſicut ꝓ iſtis q̄nqʒ cauſ᷑ ꝓpter ſe nō turbari virtus eſt pacientie Ita ꝓ defectu iuſticie nō turbari vitium tꝑoris

¶ Pro ſe em̄ q̄libet ↄtriſtari dʒ

Pro { p̄teritꝫ ↄfectibꝫ iuſticie, / p̄ntibꝫ torporibꝫ / futuris ꝑiculis } ⁊ ſic ē vt⁹

Cur triſtandū { p̄nie ↄcīēdi / feruor ꝑfi / cautela tiorʒ }

Pro primis quoqʒ contriſtandum

pro { tp̄alibꝫ moderacius / ſpūalibus amplius }

Et licet drīe videant᷑ inter patientiā. fortitudineʒ ⁊ conſtantiam. magnanimitatē: longanimitatem. mititatē ⁊ mā ſuetudinē. tn̄ ſepe vnū pro altero pōit᷑

F differentia ex deſcriptionibus patet

¶ Pacientie fructus.

Valet aūt pacientie virtus ad multa

p̄ntis vite incōmoda alio q̄n hō affligit᷑ mēs amaricat᷑ cōſcientia ledit᷑ | mētē q̄ꝛ ſicut corpus paſcit᷑ ↄuiuio ita mēs v̄tute ſaginatur

Hec releuat. reficit hec.

primos q̄ paucos vidēt patientes ſʒ excuſātes ſe | petā p̄terita precauens futura

edificat quoqʒ purgat

grāʒ in p̄nti v̄tutū. ſʒ m̄ltitudīeʒ doloꝝ ⁊c̄ | ī celo: gaudete ⁊ exultate ecce merces vrā m̄l ta eſt ī celo | Ei retribuēs glīa ſ cepit ⁊ iuuās eū et ↄformans q̄d glīa ſumma

Auget glorificat. cōformāt nos tru ¶ ſiro

Sunt tres pacie grad⁹ Pacie gradus

Tu mor⁹ reprime. n̄ ſberis. cupe. gaude

¶ Prim⁹ eſt vt diſcat hō motus ire ⁊ īpaciētie ꝑ pugnā cohibere ne erūpat foris in verba vel fcā illicita

G Solet aūt ignis materialis cohiberi q̄ttuor modis Sic et ire ſcilicet.

ꝑmo ꝑfuſiōe bonoꝝ ↄcilio rū vt deliberet ſicut ignis perfuſione aque | ſcd̄o obſtructione. ī. oris ⁊ labioꝝ cōcluſione

Fundens obſtrue.

t̄rio diſſipatiōe vt alios act⁹ aſſumat ⁊ ſic irā negligat | q̄rto ma t̄ie ſubtractiōe ne talia agat vn̄ ira orit᷑

diſiungas. ſi deficit ignis.

¶ Secund⁹ pacientie grad⁹ eſt cū ex lōgo vſu patiēdi ⁊ īpacientiā refrenādi hō didicerit iā nō terreri vl' turbari aduerſis. ſed quaſi incōcuſſe aduerſarios cōſpicit ſciens qꝫ nil nocere p̄nt. Aut ipi torquentur et ſue īpacientie teſtes ſunt tu tacēdo magis laudaris Sūt latrat⁹ canū nihil reputandi Oportet pati morſus pulicū ⁊ ſilium beſtiolaꝝ. ſic etiā pūctiōes detractoꝝ ¶ Tertius grad⁹ eſt gaudere in tribulatiōibꝫ cū aſſunt ⁊ deſiderare cū deſunt vt nobil' tyro ad tyrociniū gaudet ⁊ Vera hūilitas ſic gaudet ab alio hūiliari ſicut a ſe Et vera pacia tam libenter fert ab alijs illata ſicut diſciplinas caſtigamina q̄ ſibiipi infert

H Et quia obedientia ¶ De obedientia patientie eſt finitima ⁊ oibus religioſis valde neceſſaria Ideo ⁊ pauca de ea ſunt dicenda. Eſt aūt obedientia ꝓprie voluntatis ſubiectio arbitrio ſuꝑioris ad licita ⁊ honeſta. Obediendū eſt aūt ſoli deo propter ſe. vel rōnali creature vice dei ī his q̄ a nobis de⁹ requirit ⁊ q̄ ad deū ducūt. Eſt aūt int' ceteras triplex rō libenter obediendi

ꝑmo q̄ꝛ ſic a deo ordiatū vt ſūma medijs ⁊ media imis preſint | Expedit em̄ ſeq̄ ducatū boṅoꝝ ne errēt a via dei ſʒ ſꝑ mereāt᷑ ⁊ ſint ſecuri

Ordo vel vtilitas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tertio vt q̇ peccādo deū cōtēpſit obediēdo hōi ꝓpter deū ſatiſ faciat ⁊ recōſilietur

faciat ſatis intolerando.

¶ Inuenitur triplex obedientia.

Prima neceſſitatiſ q̄ cogit̄ inuit⁹ q̇ libent̄ eēt liber ſi poſſz vel auderet vt bos ⁊ aſinus. et huiuſmodi.

Scd̄a cupiditatiſ q̄ pro mercede terrena l' corporis ꝯmoditate l' cō ſolatiōe exterioɼ obedit

I **Paret compulſus** **cupidus**

tertia charitatis gn̄aliter ſūpte q̄ ꝓpt̄ deū ex dei charitate obedit.

vel amans generalis

¶ Circa obedientiā cupiditatis ſciendū Qꝫ quāto obedientia plus hꝫ de tp̄ali ꝓprio ſolacio tāto minus hꝫ de merito corā deo Nota quoqꝫ ꝙ generalit̄ pt̄ innui alia diuiſio obedientie Cui⁹ quedā general' generalioɼ generaliſſima. Alia ſpecialis ſpecialioɼ ſpecialiſſima vt in profeſſibus

nā obia gn̄al' gn̄alioɼ ē q̄ gn̄aliſſiā — oēs fid̄les ſuis p̄latiſ ī eccl'ia obligāt̄; ois creat̄a rōe vtēs d̄o obedire tenet̄; ois creat̄a obedit creatori ſiue nat̄ali motu aut alias.

nā obia ſpēal' ſpēalioɼ ē q̄ ſpēaliſſiā — clerici ſpēal'r tenēt̄ ſuis obedire p̄latiſ; r̄ligioſi ſe ligāt ad aliq̄ d̄ciata ſtat̄ta; ſīn exceptiōe ꝑmittit̄ obia ad oia.

Non tamē illicita ſicut nec impoſſibilia ſunt obediē tia agenda. ¶ Tres gradus obedientie.

K Sunt tres obedientie gradus

Juſſis. cōſiliȷ̄s ſis parēs. poſſibiliqꝫ.

Primus ad p̄cepta. ſecūdus ad cōſilia. terti⁹ ad ōnia poſſibilia Et hȷ̄ ad ea in quib; obediēdū Vel alit̄ Sed quantū ad effectū mētis ſic grad⁹ ordinātur.

Aut timet. aut ſperat. vel amatur. vel gaudet obedit

¶ Infim⁹ eſt ex timore ſupplicȷ̄ parere tm̄ in hȷ̄s q̄ preceptorie iubent̄ Ad alia tepidi niſi inq̄ztuz pudor vel cōſuetudo hūana cogit quibus ſufficit mortale ꝑ inobedientiā nō incidere. ¶ Secūdus gradus ē ſpe premȷ̄ ad iniuncta volūtarie obedire. Nō diſputando in quo teneat̄ obedire vel nō. ſꝫ em̄ meritorium credit dū malū nō ſit quod iubet̄. etiā ſi prelat⁹ mala intentiōe vel odio iubeat. Quia tunc eſt dupl'x meritū obedientie ſcꝫ ⁊ pacientie Unde bono obedienti proficit indiſcretū ſuꝑioris preceptū. tanq̄ꝫ ſi maſſam auri iactaret in ſinu ¶ Tertius eſt ex ſola dilcōne dei etiā cū gaudio obedire etiā ad difficilia exēplo chriſti (obedientis vſqꝫ ad mortē) et ſanctoꝝ Quanto quis obedientioɼ tanto ei deus exorabilioɼ ⁊ omnis creatura ſubiectioɼ ¶ De cōtemptu diuitiaruꝫ

L Iam de cōtemptu diuitiaꝝ qui et pauꝑtas dicit̄ videndū que auaritie opponit̄ et eſt triplex.

Eſt pauꝑ rebus. ſeu mēte. ſil' vel vtriſqꝫ

Fit aūt diuitiaꝝ ꝯtempt⁹ dupl'r. Aut dū liberaliter effundūtur in paupes vel ad cultū dei. Aut cū penitus deſpiciūtur vt religioſi

¶ Diuitie cōtemnēde ob quattuor

Sunt aūt q̄ttuoɼ cauſe ob q̄s ꝯſulit̄ ditiaꝝ ꝯtēpt⁹

ab amore dei Nō pt̄ deo ſeruire ⁊ māmone — **Nam retrahunt.** | a ꝑfectu ꝟtutū qꝛ onerat⁹ nō pt̄ velocit̄ currere — **tardant.**

meritū qd̄ pauꝑtas augꝫ q̄ pauꝑior eo ī cel' ditior — **minuunt** | tp̄al' ſut̄a ⁊ ob ml'ta ſpernenda ⁊c̄ — **ob multaqꝫ ſperne**

ex ſui nat̄a qꝛ terra ⁊ puluis — **Uilis.** | bōis et mal' īmo mali abundāt — **cōmunis.** | in acq̄rendo tioɼ ī ſuādo doloɼ ī amittē⁹ — **labor.**

Quo pl⁹ hn̄t̄ pl⁹ ſitiūt̄ vt idropic⁹ — **haud ſatiat.** | ml't̄ ⁊ ē occaſio mortis ⁊ dānatiōis — **nocet.** | eis inuitꝫ nec diu poſſidēt̄. — **aufert**

Nec debet ſapiens ꝑpendere ⁊ qd̄ vile eſt dꝫ puſpendere ⁊ nō multum laborare ꝓ eo qd̄ nō eſt vtile. ⁊ fugere pernicioſum.

¶ Tres gradus cōtemptus

Sunt aūt tres gradus hui⁹ ꝯtēptus diuitiaꝝ

Nil petit iniuſtū. nec abūdās. poſſidꝫ ⁊ nil M

¶ Primus grad⁹ eſt nihil velle hr̄e iniuſti lucri. nec ꝑ ſe acquiſitū aut ab alio datū vel relictū ⁊ oib; r̄ddere debita pro poſſe. Et de iuſte hitis facere elemoſinā ⁊ nō abuti ꝓpria facultate. ad peccatū ſuperbie laſciuie ⁊ gule. ⁊ ſic de alȷ̄s Et hic nota ꝙ trib; modis iniuſta bona habentur.

Aut qꝛ — ip̄a male acquiſiuit quocūqꝫ mō; ab alio datū vel relictū q̇ ius ī eis n̄ hūit; alteri in reb; iniuſte nocuit qd̄ r̄ſtituere dꝫ

¶ Secundus grad⁹ eſt nihil ſuꝑfluū velle hr̄ē. ſꝫ neceſſarȷ̄s eē cōtentū in victu ⁊ veſtitu ⁊ ſic de alȷ̄s. Reliqua pauꝑibus dare. Quod ſuꝑeſt date elemoſinaꝫ Ut monachi in egypto. Eſt aūt duplex ſufficiētia. ſ. Indigentie ⁊ ꝯcupie Sufficiētia indigētie cui ſuffi. cit ſuſtentare naturā vt deo poſſit ſeruire. Hāc natura docet vt patet in brutis ⁊ plantis. Alia eſt ſufficientia cōcupie. hec excedit mēſuram. Limites n̄ habet niſi īpoſſibilitatis. Coɼ auari fouea ſine fundo ¶ Tertius eſt nihil velle poſſidere in hoc mūdo ⁊ in neceſſarȷ̄s penuriā pati ꝓpter deū exēplo xp̄i ⁊ ſctōrū q̇ plene docuit ꝯtemnere eas tanq̄ꝫ impedimenta ſalutis. Huic pauꝑtati multe virtutes ⁊ grāꝝ dona ſunt annexa q̄ pauci tn̄ capiūt. qꝛ vere paupes n̄ ſūt. ampliora ſemꝑ vel pro ſe vel pro alȷ̄s deſiderantes. Qui oēm ſollicitudinem in deū iactat deū ꝓuiſorem hꝫ q̇ nullū in ſe ſperantē derelinquit. Sꝫ aut dabit aut illis potiora ¶ De ſobrietate.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

A Sobrietas eſt virtꝰ q̄ua corꝑis alimenta cum moderamine admittūtur in cibo potu ſomno. Et igitꝛ abſtinētia gaſtrimergie vitio oppoſita. ¶ Eſt aūt abſtinentia multiplex ⁊ varia

ꝑma ⁊ medicialis ppᵗ ſanitatem | ſcd̄a pauꝑtatꝫ ꝑ ncc̄itate penurie | auaritie vt rebus parcat

Abſtinet eger. egens. parcus

hypocriſis pro laude hōim | religioſa pro deo

Fictus quoqꝫ iuſtus

Fit abſtinētia religioſa ꝑ agēda pn̄ia. ꝑ virtute obtinēda. calcād[i]s vitijs. ꝑ edificatione ꝓximorum pro glīa merenda: pro intellectu in ſcriptura acuendo. ⁊ ſic de alijs. Hec eſt meritoria dū deus eſt cā prima ⁊ forma.

¶ Sobrietas in tribus cōſiſtit | In q̄bus ꝯſiſtit

ne ꝑcioſa ſūptuoſa ſꝫ ſimplicia cibaria q̄rat q̄ facilꝛr hn̄tꝛ. | vt n̄ nis nec ſepiꝰ cōedat q̄ꝫ oꝫ ꝫ rꝑate | vt nō iportūe ſed modeſte ⁊ religioſe

B In quali quanto qꝫ mō ſiſtit moꝺrato

Quando hec obſuantꝛ tunc ſapit ſuauiꝰ. ſumitꝛ comodiꝰ. reficit ſalubriꝰ. minꝰ grauat ſtomachū. faciliꝰ digeritꝛ. miuꝰ peccatur. ¶ Utilitates ſobrietatꝫ

¶ Ualet autem Sobrietas ad multa.

⁊ ſatiſfacit ꝑ pctis voluptate ꝯmiſſis | corpꝰ ⁊ laſciuiam repꝛimit ⁊ ſpūi ſubijcit | fit hō ad ꝟtutes ꝓmptior. caſtior deuotior hūilior

Purgat. caſtigat. abilis

corpus q̄ꝛ noxios hūores deſiccat | ⁊ edificat ꝑrios q̄ꝛ ꝯ̄ſiciūt ictiora | glīaꝫ merētꝛ vt comedat illic paēꝫ celeſtem

ſanat. docet aſtra

¶ Sunt aūt tres ſobetates gradꝰ ſcꝫ cauēs crapulā ⁊ ebrietatē nec ieiunia frāgat | ¶ Gradꝰ ſobetatꝫ vt abſtinere a carne vino a ſꝑiorē eligere potū ⁊ victuꝫ vt filij rechab

C Illicitū caueat. licitum reſecans.

tm̄ neceſſaria cupit illis cōtentꝰ nō faciēs curā carniſ in deſiderio

opus optat.

¶ Uel aliter gradꝰ hij aſſignātur | Uel ſic.

ꝑmo patienꝛ carere cū n̄ ꝑt delectabilis cibꝫ hri ⁊ nō inde cōtriſtari. | ſecūdꝰ velle carere ꝑ deo ꝺlicatioribꝫ ⁊ fugere ea eligēdo viliora

Ut patiens careas. fugias.

tertius poſſe ſine difficultate abſtinere ab hitis delcābilibus

habitum quoqꝫ ſpernas

¶ Et nota ꝙ quo ad pauꝑtatem maior virtꝰ ſit non hrē qꝺ cupias. tn̄ quo ad fortitudinē abſtinētie maius eſt appetitū poſſe retrahere ab vſu pn̄tis voluptatis. Securiꝰ tn̄ eſt fugere delectatiōes carnales nō hrē. Faciliꝰ in littore nō ſubmergeris q̄ꝫ in gurgite aquarum. ¶ Et hic notandū ꝙ virtus mediū tenet vitioꝝ ⁊ in vtroqꝫ latere vitijs ē obſeſſa vt ſi modice a diſcretiōis tramite deuiauerit iā virtus n̄ ſit. Ut parcimonia ſi modū excedit vitiū eſt gule. Si nimis modicū admittat indiſcretionis vitiū ⁊ ſic ꝺ alijs. ¶ Uitia qꝫ interdū ſe virtutes menciūtur ⁊ velamen virtutis aſſumūt vt aut diſſimulentꝛ aut laudētꝛ. vt Greg. ꝺt. Unde oꝫ vt diſcretio ſpūs mediū virtutis iter eligat regia gradiēs via nō a latere declinās.

¶ De caſtitate

Caſtitas ſobrietatis eſt filia ⁊ nutrixꝛ ab ea. ſicut ecōtra luxuria a ventris ingluuie nutritꝛ. Qui ergo caſtꝰ eſſe deſiderat ſobrietati ſtudeat. Caſtitas virtꝰ ē origine celeſtis. cuiꝰ magiſteriū ē de celis quā āgeli obſeruant. et facit hec bona.

D Lū

mentē liberā facit vacare deo n̄ hn̄tē curā alioꝝ | corꝑis feditatē euacuās luxꝰ qꝺ valꝺ magnū | ꝯſciaꝫ letificat q̄ꝛ cōſolatōeꝫ ſpernit

Expedit. emūdat. letum

deū ⁊ ei ꝓximū facit quē ſe ctatur in caſtitate | facit angelꝛ ⁊ hōibꝫ naturaliter amant

placat. venerandum.

¶ Ad caſtitatis aūt acquiſitionē valent remedia luxurie ſupradicta. ſcꝫ Alienatio ⁊ fuga. ſenſuū cuſtodia Ocij deuitatio. Et oīs frequentia ⁊ hmōi

¶ Diuiditur qꝫ caſtitas: q̄ꝛ eſt caſtitas cōiugalis: vidualis. ⁊ virginalis. | Diuiſio caſtitatꝫ

Eſt caſtitas corꝑis. mentis vtuſqꝫ. ¶ Gradus caſtitatis

Gradꝰ caſtitatis ꝓut religioſis deſuiūt ſūt tres

Abſtrahit a facto. caro ſeruit ſentiet ⁊ vir.

¶ Primꝰ gradꝰ eſt abſtinētia ab actu carnali cum ꝓpoſito ſic manēdi ⁊ oibꝫ illicitis motibꝫ ꝯſenſū negandi. Et hic grādis ē pugn̄. vnde ad ſecundum eūdū

¶ Secūdus eſt cū per macerationem carnis ⁊ alia ſpūalia ſtudia. affectꝰ mūdatꝛ. ⁊ caro ſpūi ita ſbiugatꝛ vt rariꝰ tēptetꝛ ⁊ minꝰ. Si hoſtibꝫ vitioꝝ fideliter reſiſteremꝰ in principio. facile triūpharemꝰ. Nūqꝫ tn̄ licet deponere arma. ſed oꝫ ſtare in cōtinua cuſtodia. Ceſſant em̄ fraudulētꝛ qn̄ꝫ hoſtes ſalutꝫ nr̄e. ¶ Tertius gꝺꝰ eſt. Ita domitas hrē ꝯcupias carnis ꝙ vix rariſſime ⁊ tenuiſſiē ſentiātꝛ. ⁊ ex affcū taleīduiſſe caſtitatis amorē vt horreat ita oēs carnales motꝰ ꝙ q̄ſi nauſeā inde patiatꝛ. nec poſſit audire tractari de oꝑibꝫ carnis niſi cū horrore ⁊ execratiōe cordis. Et ſi qn̄ ꝑ vtilitate ꝑmo de oꝑibꝫ carnis venerit. ita quietos carnis ſue motꝰ ſentit ac ſi de luto vꝉ lapidibus aut alijs tractaret. Et iſtꝺ vēit ex ſinglꝛari dono dei. ita vt pſal. dicat. Uēite ⁊ videte oꝑa dn̄i q̄ poſuit ꝓdigia ſuꝑ t̄rā auferēs bella (tētationū carnaliū) vſqꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ad finē terre. i. ad termīos motus. Et tūc ſequit̃ vacate ꝛ videre ꝛc. Nā poſtq̄ȝ in h ſexto ꝓceſſu ē plene ꝗ̄ erat⁹ ad ꝯtēplationē ē accedendū q̄ ē ſeptim⁹ ꝓceſſ⁹ quē reſeruam⁹ in finē libri. Ne materiā ꝛ ordinē confundam⁹. Hec ex profectu religioſoꝝ.

¶ De ramificatione virtutum ꝛ vitiorum.

Exinanite exinanite vſqȝ ad fundamētū in ca. ꝑs. Quanq̄ȝ in ſupioribꝫ plurima dicta ſunt de ipis virtutibꝫ ꝛ vitijs principalioribꝫ ſcȝ ſeptē gentibus ꝛ ſeptē capitibus draconis ꝛ coꝝ contrarijs. Ualde tñ neceſſariū ſciētes volenti vitia plene deuincere nō ſolū noſſe vitia illa ſeptem principalia. veꝝ etiā ſcire ꝛ filias ꝛ ramuſculos male arboris illius. Ideo quo ſuccincti⁹ poterimus ſub miſtica arbore aſſignabim⁹ ea ſvt ſic plene vitia exinanire et ꝑfecte virtutes inſerere poſſim⁹. Nam teſte venerabili mgrō Jacobo carth. aſtut⁹ ille ꝛ callidus ſerpens videns vineā dñi nō poſſe prima fronte grandibꝫ illis ꝛ principalioribus malis arboribus occupare ſtudet zizania ſupſemiare adeo vt totū fere ſemen bonū ſuffocet. Hoc eſt q̄ȝ videt ꝙ religioſos prima fronte nō p̄t in mortalia illa ſcȝ luxuriā a pertam ſupbiam inflectere ſtudet ſaltē vel corda illorū boꝝ vitioꝝ filiabꝫ ac ſurculis ita replere vt ꝓſus eos abſtrahat a deo adeo offuſcās vt vix ſe dep̄hēdāt vel putent eſſe in pctīs dū ſunt infecti diabolicis illis ſagittis. ſ. tumore apparentis ſctītatis cōtemptu n̄ ſic viuentiū detractiōe ꝛ hypocriſi ꝛ innumeris alijs filiabus principaliū vitioꝝ. Que tanto ſūt ꝑiculoſiora quanto min⁹ ab eis mala reputata. vt auctor ille in tractatu ſuo ꝗ̄ Oculus religioſoꝝ dicitur late declarat. Ut itaqȝ hmōi filie ſeu vipere ꝓgenies agnoſcant̃. agnite vitent̃ extirpent̃ ad fundamentū vſqȝ exinaniāt̃. ꝛ ꝟtutū ſeia rurſ⁹ iſerāt̃. idō ſub typo duaꝝ arboꝝ vni⁹ eradicāde. alteri⁹ plātāde ramificatiōes vitioꝝ ac ꝟtutū inſinuāt̃. q̄ȝ vlteriorē ꝺclaratiōȝ ꝗ̄ noſſe volet In ſūmis vitiorum ꝛ virtutū In Speculis moralibꝫ. In ſummis domini Anthonini inq̄rere poterit. Sufficiat nobis vel nomina ipſa poſuiſſe cum diffinitione vt hō ſe in his exercere. examinare poterit Itemqȝ inter meditandū aut ſermocinandum dilatare. Nam poterit ſemꝑ de genere deſcēdere in filias ꝛ ſpēs eius Quiſqȝ igitur terrā ſuā operetur et colat. et qui ingenuū agrū ſerere volet liberȝ arua prius fruticibus falce rubos felicemqȝ reſecet vitiorum arbores euellat ac ſuccidat vt plantet arborem bonam.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Pma ſpēs inuidie ē do lere d pſpis ſcda gaudere d pꝛī aduerſ tria optare ł pmouere mala alteri9

Fauſta dolens. ꝙ malis gaudens. optās mala gignēs

Spēs — Inuidia ē odiū aliene felicitatis — Filie

Odiū · Odi .gaudeo. — exultatio ī aduerſ — Triſticia ī pſpis pximi · triſtoꝛ. — detractio · detraho. — ſuſurriū · ſucꝙ ſuſurro.

Inſectatio vł machīatio mali · Inſectoꝛ. — Temeꝛ iudiciū · temerum. — falſū teſtioniū · teſtoꝛ falſuꝫ. — īcpratō ī malū · mala. — driſio · ridens

Pma ire ſpēs ſubito moueri · Ira leuis. — ſcda vehemēt iflari · vehemens. — tertia diutna ꝯmotio · durās. — Itē ē ira iiuſta ꝛ iuſta: · iiuſta. ł equa

Spēs — Ira Eſt vlciſcēdi libido — Filie

Indignatio · Indignās. — Tumoꝛ mentis · tumeo. clamoꝛ. blaſphemia. rixa

ipacia · Impaci. — litigiū · lis. — maledictio ꝯuitiū · maledic. — ſeuicia · ſeuus. — bellū · bellās. — hōicidium · homicida

Pma ſpēs ſupbie ē bōa putare hrē ex ſeipo · Ex ſe. — ſcda p meritis · pro meritis. — tria iactare ſe de his q̄ hꝫ · iactans. — qrta pferre ſinglariter ſe ceteris · plus omnib9 iflat

Spēs — Superbia Eſt aōꝛ ppe excellētie — Filie

Jactātia · Jact. — inobediētia · inob. — hypocriſis. — incōſtantia · inſtans. — ptinacia · pert. — pſūptio · prefero. — diſcoꝛdia · diſcoꝛs

Ambitio · Ambio. — ſingularitas · ſinglaris. — adulatio · adulans. — ironia. — dedignatio · dedign

Arrogantia · Arrogo. — tēptatio dei · tempto. — rebellio · rebel. — ꝯtēpt9 dei · cōtēp. — irreuerētia · ir — ꝯtūacia · contu. — Vlicia ꝛ ſcienter peccare ex ēta ma/ · ſciēter

iVecūdia peccādi · Inuere. — erubeſcētia bōi · et erub. — ſupſtitō · ſu. — ſciſma · ſciſ. — īfidelitaſ · infi. — hereſ · hereſ. — apoſtaſia · apoſt. — ipugtō ſ̄ri · nego. — obduratō coꝛd · durans

Curioſitas · in gdus Grad cu. — leuitas mētꝫ · leuis. — iactātia · iactās. — iepta leticia · letus. — ſinglaritas · ſinglarꝫ. — arrogātia · et arrog — Initiū ois pcti

Preſūptio · Preſūp. — defenſio pctōꝝ · defendens. — ſiłata ꝯfeſſio · ſi. — rebellio. — libertas peccādi · liber. — ꝯſuetudo pcti · et vſus — Supbie

Cuius — Effect9 ſē (dat a glia ad aliquā penā aīaꝫ · Obligat. — feruorē caritatꝫ · offuſcat. — ꝛ glaꝫ ī bois aīaꝫ · minuit — ad mala · laſſat. — ꝛ ſ̄tar · guat. obſtat

vocaꝛ ei infirmitas · Infirmū. — feditas · fedum. — vitiū. — corruptio — pronitas · pnū.

Culpe origialꝭ Et ē carētia dbite iuſticie quā cōitaꝛ carētia viſiōis dine — E multiplꝛ eſt nomē — carnis ꝛ mēbꝛoꝝ · Lex. — languoꝛ. — ſtimulus. — fomes. — tyrannos · tirāne — libido.

Eius — Culpe vēialꝭ ꝛ ē aōꝛ voluptatꝫ i creata citra dū — remedia ſē

Confiteoꝛ. tūdo. reſpergoꝛ. cōteroꝛ oro

Signoꝛ edo dono p que venialia pono

Vnctio. pena leuis. cōpaſſio que fit egenis.

Malū culpe moꝛtal

Fontē triplex Cōcupia — Oculoꝝ — Carnis — Supbia vite

Radices ſūt Nō male accedēs — Tior male builians

Securis ad radicē arboꝝ poſita eſt

Radix oim maloꝝ cupiditas

Succide eam vt q̄d etiā terraꝫ occupat.

Inuidia diaboli mors itroiuit i orbē terraꝝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Omnis arbor que nō facit fructū bonū excidetur ꝫ in ignē mittetur

Ectā finalia Finis ꝺſperat. pſumēs. iuidꝫ atꝫ Impugt̄ veꝝ. durās. ipeitꝫ iñ

In celū clamātia Clamitat i cel' vox ſāguis ꝛ ꝫodomoꝝ Vox oppſſoꝝ: viduę: pciū fiūloꝝ

Elpē vt ſē pctā Sodomitica Propa mollicies. ſpēs. ſex⁹ mod⁹ ꝛ vas. ꝯ nāꝫ iūgas ſē h ſodoꝝ

Aliena Juſſio. ꝯciliū. ꝯſens⁹. palpo: ꝛcurſ⁹ Participās mut⁹. ñ obſtās

Nō manifeſtās

Malū Carnalia ſpūalia Delictū Cōmiſſū pctā { Cordis Oris Itē opis } { Infirmitatis Ignorātie Malitie } In { Deū Scipm. Proxim }

Pugne Tēptamur carne. mūdo. qꝫ demone. cūctis.

Stipēdiū pcti mors ē

P⁹ vitā in { iferno vbi ē i ſūma { Carentia viſiōis dei pēa matial' icēdij imo ē ibi pēa. Vermis nō reqeſcens } Mēra pacba ſil'equa ēt'nagūata

Purgatorio. vbi etiā ē pena talis ſcꝫ. Acris. diuerſa. ſterilis. dānoſaqꝫ. longa

Malū pene

In vita

Vie { Vulneratio natāliū. Et ſūt qttuor ſcꝫ. Inſci⁹. ifirm⁹. mal⁹ cs. mala ꝯcupiēſqꝫ

Expoliatio gtuitoꝝ vt ſūt. Subtrahit. ac moꝛit. fruſtrās. ꝺformat: ꝛ aufert }

Corpis ē ſē pene { Natales: vt ſē iſte septē Frig. calor. ꝛ morbꝰ. fames. ſitiſqꝫ labor ꝛ mors

Perſonales vt ſē Bigātes. gnani. lepſus. manc⁹ ꝛ. eger

Tpales. vt ſūt. Peſtis. bella. fames. aq̄ ꝛ ignis. fulmia. grādo }

Arbor mala fructus malos facit

.i. qñ tps pueniṫ qñ mēſurā excedit cū nimis ſe effundit.

Preprope. laute. nimis. ardenter ſtudioſe

Species

Gula Eſt ioꝛdiat⁹ ali mēti appetit⁹

Filie { iepta leticia imūdicia ſtultitia ebetudo ſenſus.

Letus. ſcurrilitas. imūd⁹. ſtultus. hebet mens

Crapl'a. et ebrietas. cōmeſſans bomolochia .i. pctm̄ ml'tiloquij ſolacioſitatꝫ qꝺ oī ꝟbo ridere facit }

pma ſpēs luxurie i corpe ſcda i corde tētia i ꝯtactu qrta i nāli actu qnto ꝯ natāꝫ

Corporis. eſt cordis. geſtu. facto. qꝫ cōtra

Spēs

Luxuria Eſt illicitus ardor libidis

Filie

.i. fornicatio ſimpl'r meretriciū adulteriū ſtuprū raptus

En fornix. meretrix. ꝫ adulter. ſtupraqꝫ raptor.

ſacrilegiū pctm̄ ꝯ naturā libidinoſus coit⁹ ꝯiugū be magꝫ ꝺīe qꝫ filie

Inceſtus. vl' ſacrileg⁹. ſodomita. libido

.i. cecitas mētꝫ aōr ſui incōſtātia mētꝫ inꝯſideratio inferni ꝛ mortis pcipitatō pcti

Cecus. amor. nō ſtans. memor haud. ac precipitās ſe

deſperatio horror futuri ſcl'i odium dei

Affectus ſecli. non ſpes. horrens ei et odit

pma auaritie ſpēs ē āxia cupido cōquirendi tpalia ſcda tenacitas cōſeruā di habita tertia colligere vñcūqꝫ iuſte iniuſte

Anxia conquirens. parcus. ſeruans. rapit omne

Species

Auaritia Eſt imoderat⁹ amor habēdi

Filie

.i. proditio fallatia periuriū .i. obduratio corꝺ l' inhūanitas

Prodici. fraus. fallax. iurans. violentia. durans

ſollicitudo aſtutia

Sollicitu. aſtutus. dolus. et furtumqꝫ rapina

ſymonia ꝓprietas religioſoꝝ acceptio mūeꝝ tenacitas ꝛ illiberalitas.

Jud⁹. vſura. ſymon. propriū. munuſ. qꝫ tenaxqꝫ

pma accidie ſpēs ē ama ritudo mētꝫ ſcda tepor pigredis. tētia faſtidire dina ꝛ ad alia alacris.

Mens peramara. tepens. faſtidit diua pigredo

Spēs

Accidia Eſt tediū boni ex animi torpore

Filie

circa pcepta deſperatio ꝛ diffidētia euagatio mētis circa illicita puſillaītas malicia

Torpor. deſperans. vaga mēs. qꝫ puſil. mali rācor

dilatio bonoꝝ ignorātia inqetudo inpſeuerātia

Differt. ſegnicies. ignorans. inquies. inſtans

ocioſitas verboſitas indiſcreta taciturnitas

Ocia. verboſus. murmur. tacet. atqꝫ grauedo

ſomnolentia negligētia omiſſio ingratitudo indeuotio

Somnus. negligit. omittēs. ingratus. et inde

tediū vite impeditio bonoꝝ impenitentia

Languor. tedet. et impediens. ipenitet atqꝫ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Omnis arbor bona fructus bonos facit

Plantate ortos et comedite fructus.

Fructus ei9 dulcis gutturi meo.

Fruct9 — Spūs. xij — charitas / Carum gaudia pax pacia. lōganitas / long. bonitasq; — beignitas / Māsuetudo. fidel. q3 beig. modestia — ɔtinētia castitas / cōt cast

Fruct9 — Stat9 ɔplicis — cētesimus / virginū; sexagesim9 / viduap; tricesim9 / ɔiugatoꝝ

Fruct9 i via — Perfectio i via — Cōtemplatiua — hec tria circa veritatis speculatōz ociat — meditatione q̄ pie z studiose iquirit / cōtemplatiōe q̄ dulciter z affectuose intuetur

Actiua — hec circa exteriorē actionem negociatur — passionum refrenatione vel extirpatione / virtutum insertione z earum actuatione

Dōa z fru ct9 patrie — Premiū — Substātiale in dei / et pte aie — visione aperta / tentione secura / fruitione pfecta

Cōsubstantiale ex pte corpis — Claritas / agilitas / subtilitas / impassibilitas

Accidentale — In trib9 aureolis z alijs iexcogitabilibus.

Flores mei fructus honoris z honestatis

Octo btitudies — Bis paup. mitis. flens. esuriens. miseransq; / Mundus. pacificus. patiens. Hic esto beat9

Btitudinū — infirmū sitiētē esuriētē captiuū nudū pegrinū defunctū / Visito. poto. cibo. redimo. tego. colligo. condo.

.vij. dōa scti spūs — sapia itellcūs ɔsiliū fortitu9 scia pietas tior dñi / Sap. intell. cons. fort. sci. pi. ti. collige dōa Hit9 dōꝝ

ig̃ātē dubioso errātē ditto peccāti oro p tribulato patiēt tolero ɔfortoz ɔfirmo opa mie / Instruo. cōsulo. corrigo. linq. peto. fero. solor — corpalia / spūalia

stultitia ebetudo pcipitatio duritia pusillanitas ig̃ātia fugbia / Stult9. ebes. pceps. durus. pusill. iscia. fast9 — .vij. sinthomata vitioꝝ q̄ delet p spirituſſancti dona

Officia virtutum et actus

Partes virtutum Integrales

Act9 iusticie scire quid dñt / Debita scit. — reddere dbita / reddit. — i vnā ɔsen tire viā / consentit. — cor ad deū erigere / z erigit — dine iusticie vniri / vnit.

Partes earūdez subiectie et potētiales.

facere bonū dcliare malū iusticia legal ɔmutatia disſbutia / Fac bona. linq malū. iur. mutās. disſbuēs

Iusticia z / ptms aliqs tbu es sua. act9 ē

Obediētia fidelitas ɔcordia misicordia eq̄tas / Parēs. atq; fides. cōcors. miserens. par ad oēs

Religio Pietas — obseruantia / Obseruans Gratia — vindicatio / Vindex — veritas / Verus Amicicia — liberalitas / Libalis et Epikeia / Epilces — innocētia / Innons

fortitudis act9 ē cō stās i tolerandis / Constans. — z aduersa vt possit oppugne / oppugnat. — nil nisi xpia timere / timet — Ad rōnis normā oia dirigere / z nil. dirigit — i pspis et aduer sis idem persistare / idem

.i. magnificētia fiducia pacia pseuerantia / Magnificus fidens patiēs audatia perstans

magnitas cōstantia securitas lōganitas / Magni9 stans securus tolerātia longus

Fortitudo — ē act9 oia tolerās ppt id qd amat9 ē9 act9 ē

spantie act9 ē passi / onēs arcere / Arcet — Cupiditates opp / mere imo obliuisci / z opprimit. — qd nō possit nō / presumere / haud presumit. — Act9 tpare z / mediū seruare / temperat actus

verecūdia honeſtas caſtitas
En verecūdus. honeſtus. caſtus. virginitaſq̃.
.i. abſtinētia parcitas ieiuniū ↄtēpt⁹ mūdi pudicitia
Sobrietas. parcus. ieiun. Spretuſq̃ pudicus

Tyrannia
Eſt ſoz do ſe
integrū leoni
pugnz ſuas

.i. cōtinētia demētia ſeueritas māſuetudo modeſtiā.
Cōtinet. eſt clemēſq̃. Seuer⁹. manſue. modeſt⁹
tolerātia hūilitas moralitas eutrapelia ſolacioſitas ſtudioſitas auſteritaſ
Fert. humilis. mos eutrapel⁹ ſtudioſus ꝛ auſter

Officiū prudētie ē nihil ꝑeitendū melioꝛa q̄d poſſit ꝛ q̄d mūdū ꝛ oīa ei⁹ dino
ꝑterit ſutura ↄſicere appetere eligere faciet ſcire rū ↄtēplatoꝛ dſpicere
Cōſpicit. appetit. eligit. et ſcit deſpicit atq̃

.i. Prouidentia Circūſpectio Cautio Meōꝛia Intelligētia
Prouideas. Circūſpicias. caueas. meōꝛ. Intel
cōſideratio docilitas ſollicitudo diſciplia
Conſ. Studiuz. docilis. Euſtochia. ſol. Ratio. Diſc

Prudētia
Oſtēdit ſic Eſt
ꝯſtituīt ordoīa
rerū appetēdoꝝ
mīāūt ꝛ tēpdo
naꝫ ꝛ malū
cū alterū ab
lectoē ꝛ relig̃
declaratoē ſcia

ſeu legis poſitia Monaſtica politica economica vt⁹ indicatia ſꝫ ſupi
Regnatiua. monaſt. Polȳs econōica Gnomis coꝛes ṙglas
vt⁹ bñ ↄſiliatia vt⁹ bñ indicatia vt bñ ſnſat⁹ Agitio tioꝛ dm̄ iſtiū ꝑudētie
Eubulis. ac Sȳneſis. cogſcēs. Aſt timoꝛ almi.

Politice Purgatorie Purgati aī Exemplares
dū paſſiōeſ ōmoliūt q̄ paſſiōes auferūt dū paſſiōes obliuiſcūt vbi nefas ē vel nōiari

Intellcūaliū q̄ i vt ſe
rellem̄ ꝑficiūt ſuo mō
Sapia. Et ē bitus ꝑmoꝝ ꝑncipioꝝ incōpleroꝝ
Intellect⁹ ē bit⁹ ꝑmoꝝ principioꝝ cōpleroꝝ.
Prudentia eſt recta ratio agibilium
Ars eſt recta ratio factibilium
Scientia eſt bitus cōcluſiōis ꝑ demōſtrationē acquiſit⁹

Que ſūt q̄druplici ōria
Cardialiū ſeu
moraliū ſeu cōſuetu
dialiū vel hūanarū

eētie vitas pſōaꝝ tnitas pꝛ fili⁹ ſp. ſ. op⁹ nē grē gl̄e
Vitaꝫ
Unum. perſonas tres. cōdit grā celū
Fides. ꝛ ſī. vij. arti būaitaſ
culi credēdoꝝ
Conceptus natus paſſus deſcēdit ad ima
Surrexit. ſcādit iudex. hinc ē rediturus

Theo
logicali Spes venie
vz. ſ ſup gratie
nāliūvt ſī glorie
deum
ſeipm
Charitas ad prim
corp⁹ hūanū

.i. hūilitas pacia dilectio feruoꝛ largitas ſobſetas caſtitas
vitijs cōtrariaꝝ Sis hūil. ſer. amās. ferueñs. des. ſobrie. caſtus

Sacramēta Fons. firmo. panis. doloꝛ. vnctio. ꝛ ordoq̃ cōiūx
eccl'ie ſī. vij. ſcꝫ
h eī petūt ī ea ꝑᵃ ſcilicet ij. aduēiat. iij. fiat. iiij. pāeꝫ. v. ꝛ dīte. vi. ꝛ ne. ſep. ſꝫ li.
Petōes orōis Uiſio. tentio. pax. opus. ꝛ culp. pug. mala
dñice q̄bꝫ petit ſe Opene.
oē neccāriū. Prima ſa in patria Alia in via ſcꝫ collatio boni
Amotio mali.

Hitus vtutū

Precepta decē
Crede deū. nec dic vanū. cole feſta. parētes
Nō cedas. fur mechus. teſt. rē. neq̃ nuptā
Sis paup. parēs. caſt⁹. ꝑamās. patiēſ. da
Simplex. vitās. rect⁹. cōpar corrige. ſī cras
Et ât. rȳ. cōcilia euāgelica

Que ſacramētis iſtitūit Et ordīe obtiet
Gratia ramificat In
Que ꝑcepꝫ fouetur Et cōcilijs ꝑficitur
Ex hoc pleno gratie
Fūdamētū aliud neō ꝑt pōere ꝑt id q̄d poſitū ē q̄ ē chriſt⁹ ieſus Radix dauid

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Aut facite arborem bonam ⁊ fructū eius bonū Aut facite arborem malā ⁊ fructū eius malū. Math. xij. En vt dr̄ Ecc̄. xv Apposita ſūt tibi aq̄ ⁊ ignis an̄ te vita ⁊ mors. bonū ⁊ malum. idad qd̄ volueris porrige manū. Duas depinxim⁹ arbores cū q̄buſdā ramulis eaꝝ eligat quiſq3 quā volet. Aut faciat arborē bonā ⁊c̄. Relictus eſt em̄ hō in manu cōſilij ſui electiuā liberam h3. Uere vere inſan⁹ nimiꝝ reꝝ eſtimator quiſquis vitioꝝ arborē virtutū arbori duxerit preferendā. Agite ergo dū liberi ſum⁹. ſuccidam⁹ arborē malā inſeram⁹ virtutes pectorib⁹ nr̄is. Nil ei virtutib⁹ p̄cioſius. nil decorius inueniť. Nil vtili⁹ homini in vita ſua q̄3 virtute decorare mētes. Hee em̄ ſunt que vim rōnalem illuminant ad veri cognitōez Cōcupiſcibilem excitant ad dilectionē boni. Jraſcibilem cōfortant ad deteſtationē mali. Hee hōiem ſuū cultorem ⁊ gratū deo ⁊ hōibus dilectū reddūt. Adeo em̄ teſte Seneca gratioſa eſt virt⁹ vt inſitū ſit ⁊ malis probare meliora. Quis igiť nō eligat has p̄ vitijs. Eya igitur vt ⁊ iā ante dixim⁹ ſuccidam⁹ arborē malā. hāc plantem⁹ in ortulo cordis noſtri. Quō aūt vitioꝝ arbor ſit euellenda. quō vitia deuincēda iam ſat ſupra diſputatū. Porro quō virtutu3 arbor inſerať menti venerabilis ille Hugo in libro ſuo de archa noe hoc mō docet dicēs. Sapie inq̄t tantūdē ⁊ virtutum arbor in cordibus ſanctoꝝ tanq̄3 in p̱adiſo

	Semiatur		timorem	Bti pauꝑes
	Rigatur		grāꝫ	bti mites
	moritur		dolorem	beati qui lugent:
	radicat		fidem	beati qui eſuriūt
	germinat		deuotiōez	bti miſicordes.
et	oritur	p̱	ꝯpunctiōez	bti mūdo corde
	creſcit		deſideriū	beati pacifici.
	roborať		charitatē	bti q̄ p̱ſecutōem
	viret		ſpem	nō areſcens
	frondet		circūſpectōz	
	floret		diſciplinam	

	fructificat		vtutū intentiōez
Arbor hec	matureſcit	p̱	pacientiā
	carpitur		mortē
	cibat		ꝯtemplationem

Proſeq̄tur latius Hugo ſingula hec vbi ſupra

	Radix		hūiltas ⁊ pauꝑtas
	cortex		labor penitētia
	folia		veritas doctrina.
h⁹ arboꝝ	flores ſm̄	nr̄z tho.	hōeſtas pudicicia
	fortitu°	kēpis ē	magnimitas pacia.
	lōgitu°		lōgaimitas p̱ſeuerātia
	altitudo		charitas ſapientia.
	fruct⁹		ſalusvita eterna

Hec. p̱ qualicūq3 arboris hui⁹ declaratione que ad hoc nobis proponitur vt in virtutū amorem ⁊ cognitionem accendamur ⁊ illuſtremur. In qua fere omnium cardinaliū virtutū ſpecies et partes ponunť. vt ex virtutum multitudine dinoſcamus quanta nobis deſunt. Habent tamen ⁊ ſingule fere ille virtutes partiales ſuas ſpecies ⁊ diuiſiones quas nō potuimus ponere ne prolixitatis ⁊ nimietatis arguere mur. De quibus qui pleni⁹ inſtrui voluerit Sūmā virtutū. itemq3 tractatulum cui moraliū dogma titulus eſt requirat. in hijs em̄ plene agitur de eis No bis ſufficit vel occaſionē ⁊ materiā dediſſe quandoq3 exercitandi aut meditandi de vitijs aut virtutibus ipſis. Nam ſpecies et filias noſſe vitiorum. Itemq3 partes virtutum valde cōmodū eſt ad multa. vt ſupra iam tetigimus. ſc3 ad ſuiipſius cognitionem ⁊ humiliationem vt dum ſe in his examinauerit ⁊ reperit ſe tantis vitijs oppletū Itemq3 tantis virtutibus vacuū ab eis remotum humiliter de ſe ſentire habeat. Item valet pro dilatatiōe meditatiōis ⁊ ſermocinationis. Unde in mendicationibus quādo petimus pro vno vitio deuincendo: poſſumus per conſequens deſcendere ad ſingulas ſpecies eius ſic ⁊ i ꝟ tutibus. Sed pro cōcluſione dicatur illud boecianū Auerſamini igitur (quicunq3 has vidiſtis arbores) vitia colite virtutes ac recta ſpe animum ſubleuate humileſq3 preces in excelſo porrigite ⁊c̄. Magna em̄ vobis (ſi diſſimulare nō vultis) neceſſitas indicta eſt p̱bitatis cu3 ante oculos agiť iudicis cūcta cernētis Euellite igitur vitiorum ramuſculos virtutū arborem plantate. ¶ Et ſic eſt finis hui⁹ diſtictiōis

¶ Finit pars prima de exercitijs vite actiue.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Incipit pars ſecūda de quibuſdam ex
ercitijs vite cōtemplatiue Diſtinctio quin
ta Titulus.xix. ¶ Prologus in eandem
partem ſecundam.

A

IN meditatione
mea exardeſcȝ ignis
pſalmo.xxxviij. Iā
in altera huius Ro
ſeti parte de actiua
ad ꝯtemplatiuam
tranſmigrandū eſt
vitam De albeſcen
tibus roſis exerciti
orū ad rubeas tran
ſcendum eſt ſacra/
rum meditationū: In ſupiori quippe parte roſeti
albas exercitioꝝ roſas carpſimus quibꝫ deuenitur
ad mentis puritatē. Hic nūc in hui⁹ viridarij par/
te rubre ſunt meditationū roſe legende. quibꝫ mēs
inflammetur ad ardoris charitatem. Charitatꝭ
nāqȝ fomenta ſunt teſte pſalmiſta. deuota medita/
bilia qui de ſe fatet̄ ꝙ cōcaluerit cor ſuū intra ſe: et
in meditatione ſua ignis (haud dubiū qn diuīe cha
ritatis) exardeſcat Ut itaqȝ ⁊ ī nobis ille ignis ſuc
cendat̄ vt deuotio exardeſcat. charitas inflāmet̄. col
legimus in hac pꝛte q̄dam deuota meditabilia tanq̄
vere deuotiōis ligna ⁊ fomēta. vt quotiens ignis il/
le quē dn̄s ieſus miſit in terram intepuerit his me
dijs foueat̄ ⁊ rurſus exardeſcat. Tam em̄ meditati
onis huius ligna (teſte gerſone) ad charitatꝭ inflā/
mandū ignē ſunt neceſſaria. vt vix aliquis (ſecluſo
dei ſpēali miraculo) his ſine: perueniat ad ignis illi/
us calorem. In prima itaqȝ parte mens vitijs hu/
mectata exercitijs deſiccat̄ ⁊ igni aptatur. In hac ig
ni apponit̄ ⁊ inflāmatur. In illa a vitioꝝ ſorde ab/
ſtergitur: hic gene eius rubeſcunt. In illa cum can/
dido eſt cādida. Hic cū electo ex milibus ⁊ rubicūdo
electa ē ⁊ rubicūda Illic cum martha circa plurima
ſollicita. hic cū maria vni et neceſſario intenta. Iu/
ſto ergo ordine ps illa iſtam p̄cedit. qm̄ ethica theo
ricam et diſpoſitio actū. et que ad finē ſunt fiēȝ p̄ire
habēt. Finē autem noſtre felicitatꝭ in actu cōtempla
tionis (ad quā itur via ſacre meditatiōis) dn̄s ieſus
cōſtituit quando patri eterno deꝓ miſit. Hec inqui
ens eſt vita eterna vt cognoſcant te ſolū veꝝ deum
⁊ quem miſiſti ieſum chꝛiſtū. De hoc itaqȝ fine hic
agitur quo ſine cetera ſunt caſſa. Quid em̄ valēt ex/
ercitia niſi ſacris meditatiōibus ſuffulta? Quō vitio
rū effugabūtur tenebꝛe: niſi pꝛeſente ⁊ irradiante iu
ſticie lumine? Quēadmoduȝ ſine luce ī vniuerſa mū
di machina cūcta ſunt moꝛtua. ita ⁊ ſine meditati/
onis lumine obtenebꝛeſcūt mentis interioꝛa. Et ſi/
cut ſolis fulgoꝛe oīa illa illuſtrantur: oꝛnātur ⁊ fecū
dantur: ſic ⁊ ſapientie aut meditatiōis luce oīa men
tis intima irradiātur. decoꝛant̄: atqȝ fecunda reddū
tur. Quiſquis ergo in exercitijs volet perfici q̄ſq̄s
igne diuine charitatis inflammari. ⁊ vt ad ſūmam
dicam quiſquis volet omnis perfectiōis attingere
culmen ⁊ hanc partem amplectat̄ ⁊ ſequētibꝫ me/
ditationibus ſe ſtudeat exercere Nec quenq̄ȝ retra/
hant incantātes in exiciū dulces vſqȝ ſyrenes q̄ſdaȝ
toꝛpidos loquoꝛ ⁊ ignauos q̄ nō ceſſant meditatio/
rum aut cōtemplatiuoꝝ ſtudijs oblatrare vt vel ſic
pꝛopꝛiam deſidiā pallient ⁊ deteſtandi ſui toꝛpoꝛis
habeant cōſoꝛtes. Noli aiunt altū ſapere ſed time.
Itemqȝ illud ſalomonis. Qui ambulat ſimpliciter
ambulat confidēter. Huiuſmodi ex ſcripturis trū/
ce allegant. vim neqȝ virtutem ſcripture intelligen/
tes. Adeo vt ⁊ dicant. Sufficit mihi vita cōis. ſi cū
infimis ſaluari potero. Nolo apſoꝝ merita. Nolo
volare ꝑ ſumma. incedere ꝑ planioꝛa ꝯtent⁹ ſum.
Singularitas eſt vitanda. Hoc ⁊ hmōi multa ſui
tepoꝛis allegāt palliamēta. Sed audiāt apoſtolum
audiant ⁊ oppilent os ſuū. Quid em̄ dicit? Ego in/
quit nō arbitroꝛ me app̄hendiſſe. Unū aūt q̄ quidē
retro ſunt obliuiſcēs ad ea vero que ſunt pꝛioꝛa extē
dens meip̄m ad deſtinatū perſequoꝛ ⁊c. Item ī alio
loco Creſcētes in ſcia dei. ⁊ ad Coꝝ.i. ſitis ergo ꝑfci
⁊c. Et alibi. Omnia arbitroꝛ vt ſtercoꝛa ꝓpter ſupe
minentē ſciam ieſu chꝛiſti Uiderit q̄ȝ ꝙ impfectō
ſit nolle eſſe perfectū. Et in via dei nō pꝛogredi. l' de/
ſiderio vel conatu retrogredi eſt. Damnat̄ ſeru⁹ pi/
ger qui talentū fuare cōtentus illud in fen⁹ nō tra/
diderat. Diſplicet quoqȝ patri fili⁹ ſegnis ꝓpꝛij ho/
noꝛis ⁊ pꝛofectus incuri⁹. vt pulchꝛe Gerſon decla
rat. Maria marthe p̄fert̄. Uiderint hij quibꝫ ſuffi/
cit ſaluari cū infimis. ne dānentur cum reis ⁊ pigris
Deuota quoqȝ meditari nō eſt altū ſapere. non ſin/
gularitas. nō in magnis ambulare. vt pulchꝛe ger/
ſon declarat in de mōte cōtemplatiōis ⁊ alias.
Nec putet q̄s ꝙ hic ad vnguē meditabilia hec exeq̄
velimus. ſat nobis erit ſi occaſionem ſapiētibꝫ aut
incitamentū ſtudioꝝ min⁹ capacibꝫ amminiſtrare
his noſtris collectis poterimus
¶ Pꝛoloquiū in meditatoꝛiū ¶ Titulus.xix.

B

VEnite aſcendamus in montē domi/
ni. Eſaie.ij.ca. Uenite ait Guilhel.
abbas. oībus derelictis ad ꝯtempla/
tionis quietē app̄hendendā aſcēdaꝰ/
mus ⁊c. Fatuū nāqȝ eſt ſemꝑ ī imis
legendo ⁊ ſtudēdo moꝛari ⁊ nūq̄ȝ aſ/
cendere in montē dn̄i per flāmigeras affectiōes ad/
ris. Nō em̄ ad hoc aīam creauit de⁹ vt cōtra ſuā ge
neroſitatē multitudine quaternionū ⁊ quinaꝝ pel/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

liũ repleret̃ ſed ad hoc vt eẽt ſedes ſapiẽ ⁊ ipẽ rex pacificus velut in ſolio ei inſideret. Sacris igit̃ meditatiõibꝫ iuxta ꝓphẽ vocem ĩ mõtem dm̃ aſcẽdamꝰ. eũqꝫ in noſtre mẽtis apice velut in ſolio ꝯſeruemꝰ Et vt volẽtiꝰ ꝓphetice monitiõi pareamꝰ. atqꝫ ꝯtẽplatiõis aut meditatiõis ſtudio ſeduliꝰ icũbamꝰ q̃dã in genere ſunt p̃mittẽda. Hoc tñ p̃mõitum volumꝰ nos ħ nolle ſublimia tradere ⁊ ꝯtẽplatiõis materiã explicare. ſed tm̃ de rudi affectiua meditatiõe q̃ citiꝰ ꝑueĩtur ad miſtice theologie arcem q̃ꝫ ſi ſublimia dixeriꝰ ⁊ altioꝛa. Nolumꝰ itẽ diſtiguere de ꝯtẽplatiõe meditatiõe aut cogitatõe qm̃ ſuꝑ his ⁊ hmõi aliȷ̃ plurimi libꝛi hñt̃. nos nrõ moꝛe practicis dãdis inſudare tm̃ opꝫ. Sꝫ ad premittẽda vẽiamꝰ

Sũt aũt premittenda tria. videlicet
ſacraꝝ meditationũ itroductĩa — alliciamur
meditãtiũ ⁊ meditabiliũ q̃lificatĩa — vt — ĩſtruamur
certaꝝ ma̾iaꝝ ⁊ practicaꝝ r̃ ꝯmẽdatia — expediamur

C

De introductis ſacraꝝ meditationum

Membꝛ p̃mum.

Maria ãt optimam ꝑtem elegit.

Luce. x. De p̃mo itaqꝫ id eſt de introductis ⁊ de incitatis ad ſacre ꝯtẽplationis q̇etem ⁊ ſacraꝝ meditationũ ſtudiũ licet ſufficiens poſſet eſſe incitamẽtũ ꝟbũ illð dm̃ iam p̃miſſũ quo optimã dicit marie (haut dubiũ q̇n ꝯtẽplãtis) ꝑtẽ Juuat tñ ſub ꝯpẽdio ex m̃ltoꝝ ſcp̃t̃ iductĩa ꝯgeret̃ potioꝛa. Et ſunt iſta.

Exẽplũ. bõa ꝑſuaſum. prelata. nccẽ.

Primũ itaqꝫ iductĩm ⁊ ad ſacraꝝ meditationũ ſtudiũ mẽtis q̇ꝫ q̇etem incitamẽtum eſt exemplũ pluriũ rerum Exẽplũ inq̇ꝫ reꝝ na̾aliũ q̃ oms ſuũ appetũt ⁊ locũ ⁊ q̇etem. ⁊ repetũt ꝓꝓos q̃qꝫ recurſus vtꝫ in plãtis lapidibꝫ ⁊ aiãntibꝫ cunctis vt hẽt̃ in de triplici via. Incitat ad idem exemplñ hoim ſc̃lariũ ⁊ mũdanoꝝ actuũ. Unuſq̇ſqꝫ eĩ idu ſtrius artis vt ait i collatiõe p̃ma p̃m Caſſianꝰ a ꝑpetitoꝛ ꝯctos labores ⁊ pic̃la atqꝫ diſpẽdia eq̃nimiter libẽterqꝫ ſuſtẽtat. vtꝫ in agricolis ⁊ negociatoꝛibꝫ. Nam ⁊ agricola nũc toꝛꝛidos ſolis radios nũc pꝛuinas ⁊ glacies ñ declinãs terrã infatigabil̃r ſcindit ⁊ indomitas agri glebas frequẽti ſubigit vomere ſola ſpe copioſaꝝ frugũ. Sꝫ ⁊ q̃ negociationũ ſolẽt exercere ꝯmercia nõ incertos pelagi timẽt caſus nõ mille diſcrimĩa ꝑhoꝛreſcũt dũ ad finẽ attẽdũt q̃ſtus oia hilariter ꝑpetiũt̃ Sꝫ q̃d de his q̃ mũdialis milicie ambicioſo cinglo ſuccīcti commemoꝛem. Hi eñ dum ꝓpoſitum conſpiciũt dignitatis finem nec inter medias moꝛtes pauẽt nec belli fragoꝛibꝫ franguntur. Si ergo tot laboꝛibꝫ tot curis tot moꝛtibꝫ ſe agricole mercatoꝛes milites ſeculares tantum ſpe queſtus terreni exponãt. pudeat chꝛiſti milites. agricolas. ſeruos. q̃bꝫ et̃na reponũtur in cclis bona his foꝛe ignauioꝛes. Q̃ſi iam tertio in mediũ deduxero ſanctoꝝ exempla q̇ꝫ illi viriliter egerint q̃ꝫqꝫ pro contemplationis ꝑſcẽda quiete laboꝛauerint quis queſo nõ allicietur adi. Quantis annis iacob pro rachele ſeruierit omnibꝫ eſt notum. ⁊ tamen omnes dies pauci illi videbant̃ pre magnitudine amoꝛis. Nõ eſt hic differẽdum de conatu Auguſtini Bernardi ceteroꝝ q̇ꝫ in p̃ncipio ꝯuerſiõis vt poſt amplexus mererentur rachelis Hoꝛum tm̃ ⁊ nos exemplis ad hãc ꝯtẽdamꝰ viam

Alterum inductĩm eſt Sacre meditatiõis fructus ⁊ vtilitas. Lãte ãt ſunt huius vtilitates vt nẽo niſi q̃ guſtauerit nouit. Uere lignũ eſt vite ꝑ ſingulos mẽſes. xiȷ̃. afferẽs fructꝰ Lõgum eſt ſcribere. Hec mẽtes purgat ⁊ excoquit vicia. Hec itellectuꝫ ꝯcta illumiãt. affectum inflammat. homiẽm deificat. ⁊ in terris btm̃ facit. Hec eſt eñ vita eterna vt noſcãt te veꝝ deũ ⁊c̃. Uere p̃cioſioꝛ eſt ſapia hec ꝯctis opibꝫ ⁊ õnia q̃ deſiderantur huic nõ valẽt compari. Ueniũt eñ oia bõa ſimul cum iſta. Si eñ diuicie q̃rũtur q̇d ſapia locupletius. Uñ ⁊ ab Ariſtotile diuina poſſeſſio nominat̃. Hec eñ q̇etat mẽtes miraqꝫ dulcedine afficit Hinc ſapiẽ. viȷ̃. Intrãs in domũ meam ꝯq̇eſcam cum illa. Nõ eñ hꝫ amaritudiẽm ꝯuerſatio illiꝰ ⁊c̃. Et vite actĩe iuxta gregoꝛiũ magna ſunt merita ſed ꝯtemplatiue maioꝛa. Et vt paucis agam Tenẽdum cum Gerſone q̧ vita hec deo gratioꝛ ſubiecto ꝓꝓo vtilioꝛ ⁊ toti eccl̃e commodoſioꝛ q̇ꝫ ſit actiua. Adeo vt q̃ bene ꝑpenderet qualis excellentia ſit bonoꝛum ſpiritualium ſupꝛa temporalia bona hic clare cognoſceret q̧ plus proſit orõ deuota vnius contemplatiui q̃ꝫ faciũt cẽtum ⁊ centum viꝛ tam ducentium actiuam vt latius in de monte cõtemplationis declarat.

Tertium inductiuum eſt perſuaſuꝫ id eſt quia in ſcriptura ſancta ⁊ doctrinis ſanctoꝛum crebꝛius ſacris meditationibꝫ inſiſtendum ſuadetur. Scrutemur ſcripturas inueniemus copioſa teſtimonia hoꝛum. Nunc enim expꝛeſſe ad hoc hoꝛtatur Nunc ſub tipo rachelis marie ⁊ iohannis extollit. Nunc dulcedines narrat ⁊c̃. Sancti quoqꝫ ⁊ eccleſie doctores ſingulariter meditationi ſacre ⁊ contemplatiõi incumbẽdum docuere. Quis oꝛo tractatus omnes in laudem ⁊ in gloꝛiam contemplatiue vite editos enumerabit.

D

Quartum inductiuum eſt prelata id eſt laus ⁊ commendatio qua vita hec contemplatiua aut meditatiua ſuper actiuam extolli ſolet. Et certe innumere ſunt laudes huius ſed ſufficiat paucas vel paucis perſtrinxiſſe nobis.

i dei ꝯtẽplatiõe Clara ẽ q̃ ñ marceſcet ſapiã
nõ ſic lya que oculis lippa.

Clarioꝛ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

In mēt; illūiatiōe hec ē ſpecioſioꝛ ſole ⁊ ſup̱ ⁊c̄. Rachel em̄ pulchra facie.

qꝛ deo intēdit q̇ ē vnū illud necc̄arium

⁊ pulchra.

qꝛ ſedet ad pedes ihū Martha turbatur.

perfecta.

⁊ ſecurioꝛ Amātiſſim⁹ dm̄ hitabit confidēter

quieta ꝗ.

Rōne obiecti ſubiecti ⁊ modi Nō hꝫ tediū ꝯuict⁹ ei⁹

tuta,

ꝑmanētioꝛ ex ſua nak̄a. Non em̄ auferek̄ ab ea. Charitas nūꝗ̄ excidit.

Hec iocunda

qꝛ di capatioꝛ ⁊ deū vngit cū maria.

manens

do failiarioꝛ iohs ſup̱ pec t⁹ recumbit.

p̄cioſioꝛ qꝛ rarioꝛ Archa i ſummitate āguſta.

deuota

qꝛ ꝯueit hōi ſm dignisſiāꝫ potētiā tēdēs in obiectuꝫ nobilius.

ꝗ prima

chara

celeſti vite ſiſioꝛ vbi videbim⁹ ⁊ laudabi⁹

Nobilis.

pantioꝛib⁹ egēs In ſiniſtra e⁹ dicie ⁊ gl̄a.

aſſimilis.

mag; meritoꝛia q̄ ad finē q̄ ad p̄miū ſaltē eēntiale

nā vita actiua in hāc oꝛdinak̄.

paucis. **merito.** **qꝛ finis.**

¶ Poſſemus ſingl'as has p̄rogatiuas ⁊ ſanctoꝝ auctoꝛitatib⁹ ⁊ efficacib⁹ rōnib⁹ aſtruere ⁊ declarar̄ ſed breuitati ſtudēdum Et facile in aliꝭs eſt has proſequutas iuēire vt in petro de aliaco in ſuo compendio ꝯtemplatiōis In dyoniſio carth· de ꝯtemplatōne. ꝑtim in ſumma ꝟtutum Sūt quoqꝫ p̄ter has p̄rogatiuas ⁊ alie plures. quaꝝ Gerſon quaſdā vt illic eſt videre ꝯplectitur ſup̱ Magnificat ex ꝑſona cōtemplatiōis. ¶ Poſtremū(ad huius ſacre meditatiē ⁊ ꝯtemplatiue vite ſtudiū ⁊ amoꝛem) icitamētū eſt neceſſitas ad h̄ impellēs Ip̄e em̄ ſaluatoꝛ noſter dixit Porro vnū eſt necc̄ariū Uere necc̄ariū ē iſtd vnū ꝯtemplatiōis ⁊ meditatiōis ſacre exercitium q̊ ſine(ſi Gerſoni dak̄ fides)vix ad ſalutē ꝑtingit̄ Nouit hoc pſalmograph⁹ cū ait. Niſi ꝙ lex tua meditatio mea ē. tūc foꝛte ꝑiſſem in hūilitate mea Immo multi ſunt apd q̄s damnabilis ſepe eſt omiſſio meditatiōis ſacre ⁊ cōtemplatiōis inq̇rēde. Cuiuſmōi ſunt q̇ grām illam a dn̄o exceperūt q̄ ꝑicl'oſe ꝯtigit abuti Et cuiuſmōi eccl'aſtici clerici ⁊ theologi q̇b⁹ ex officio incūbit. Et potiſſimum cuiuſmodi q̇ poſiti ſunt in ſcola religiōis que eſt ſcola deuotionis fletu um ⁊ oꝛōnis. Et religioſi omnes q̇ laboꝛes ꝑploꝛum in ocio poſſident vt vel ſic cuſtodiāt iuſtificatiōes domini ⁊ legem eius ſemp̱ exq̄rant. ⁊ vt ſint ocl'i coꝛpoꝛis miſtici ceteroꝝ membꝛoꝝ op̱a ⁊ illuminantes ⁊ dirigentes. Cum itaqꝫ tanta habeamus ad ſacrarum meditationum ſtudiꝭs inſiſtendum iductia merito ad eam aſpirare debet q̇ſquis aliūde impedimēto non impeditur legitimo. Et vere felix nimiū ille ⁊ excelſa ſoꝛte ſublimis cui datuꝫ fuerit. vehemēter ꝯcupiſcere. ſapienter inq̇rere. digne complecti vitam hanc beatam. Quem vero hec non mouēt tra hūt deuincūt retinent ſtupidus frigidus vacuus vanus ⁊ ſtultus eſt. Et vehemēter religioſi preſertim vt dyoniſius ait ſunt redarguendi q̇ cum apta media habent nō tamen ad ꝯtemplatioēm aſpirant ⁊c̄. Hec de primo.

¶ De meditantium qualitate.

¶ Membrum ſcōm.

Quis aſcendet in mōtem dn̄ aut quis ſtabit in loco ſctō eius.

pſ. xxiiꝭ. Uiſo de ſacraꝝ meditationuꝫ inductiuis vidēdum eſt de meditantium diſpōnib⁹ q̄les ſcꝫ erūt tradentes ſe vite contemplatiue. Ualde em̄ ſm greg;. vi. moꝛalium inter ſe diuerſe ſunt cōpſiones animoꝝ. Quidam em̄ ita naturaliter q̇eti vt laboꝛe ſuccumbāt Et nōnulli ita inquieti vt ſi vacatioēm laboꝛis habuerint grauius laboꝛent. Priſ āt ⁊ ſi nak̄al'r inq̇eti ꝛ huic ſtudio inepti ñ tn̄ total'r ſe abſtrahere debēt ſed niti ⁊ rep̱e q̄ꝫtū poterint. Et niſus talis ⁊ conatus eis ꝑfcō reputabitur.

¶ Porro oīs q̇ ſe huic vite dedere volet. has i ſe ꝯditiones habeat opoꝛtet.

Sit purus. feruens. humilis. tacitus fuge poſcens.

¶ Primo oīm q̇ i mōtem hūc contemplatiōis aſcendere ⁊ in ſancto ei⁹ loco ſtare volet opꝫ vt coꝛdis puritati ſtudeat Alioq̇n verēdum ne velut beſtia tāgens mōtem lapidib⁹ obruak̄. Sꝫ p̄ctā diuidūt iter deū ⁊ nos Et iheremia teſtāte ꝓhibēt bonū a nobis Et ſapīa nō habitabit in coꝛp̱e ſubdito peccatis Qui ergo ad ꝯtemplatiōis q̇etem q̇ ad diuioꝝ prefulgidas theoꝛias. q̇ deo ꝓpinq̄re veꝝ ⁊ in ei⁹ mōte ſtare deſiderat a via purgatiua iniciū ſumat. Et ſic ꝑ illuminatiuā ad vnitiuā tendat de q̇b⁹ trib⁹ viꭵs plura ſcripta hn̄tur. Un̄ ⁊ Gerſon p̄mum gradum ꝯtemplatiōis ſcale humilem pniam ponit cui⁹ cām plene in de mōte cōtemplatiōis expōit ⁊ explanat. ¶ Scdo feruēs id eſt opꝫ ferueat ⁊ eſtuet ad oīa bōa. Et in p̄mis faciat faciēda ⁊ toto niſu ſemp̱ acceleret dū tp̄s patitur paſci ⁊ lactari vberib⁹ ſacre meditationis. Eſurientes enim impleuit bonis. Qualis autem hic feruoꝛ erit pulchre docet Gerſon vbi ſupra. Hic tn̄ induſtriam ⁊ diſcretionem opꝫ adeſſe temparteꝫ feruoꝛem nō em̄ ſtabiliter ⁊ ſine ceſſatiōe ꝯtemplationi inherēdum Nam hoc vetāt p̄mo aīe in ſua nak̄a

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

inſtabilitas. ¶ Scđo corpis infirmitas Decies enim
mille teſte platone in phedrone) nobis vacationum
impedimēta inde ꝓueniūt. Tercio obiecti excellēcia
Nam ad ea q̄ dei ſunt ɔtemplāda hʒ ſe ocl's noſter ſi
cut oculus noctue ad ſplendorem ſolis. Sūt ⁊ mul
ta alia q̄ tranſimus. ¶ Tercio hūilis id ē op⁹ eſt
ſumma humilitate. ne ſapiat altum ſed timeat ſꝑ.
Sup quem em̄ reſpiciet niſi ſup q̇etem ⁊ humilem
Et iam ſurrect⁹ obſeruet ne grauior ſit (ſi euenerit)
caſus ⁊ dicat Eleuās alliciſti me. Si conſtitutus es
in lecto contemplatiōis ocio ſe ⁊ noueris miſteria ō/
nia. ſi poſueris in celo nidum. ſi caput tuū tetigerit
nubes. tu ad vnum flatum ſupbie reprobꝭ detrahe/
ris in abiſſum ⁊ tāq̄ʒ ſterquilinium ꝑderis duʒ alter
humiliatus celos aſcendet. ¶ Quarto tacitus. licʒ
em̄ ōnis diſcipline obſeruātia req̇rat tn̄ ſingl'ariter
taciturnitatis religioſitas meditatiuos decet Und
Gerſon dr̄ Adam ingens expertus ꝙ nihil ferme q̇e
ti mētis ⁊ cōtemplatiōi plus inſidioſum. nihil ita ꝑ
cioſiſſime rei. ſ. tꝑis ɔſumptiuum. nihil poſtremo
ꝑfcōni religioſoꝝ aliūde ꝓbatoꝝ plus obuiās quēad
modum colloq̇a nō ſolū praua q̄ corrūpunt bonos
mores ſed illa etiam q̄ ſupflue diuq̇ʒ ꝓtrahūtur Aut
ſup rumoribꝫ vulgo volitātibꝫ aut ſup ludicris plu/
ribꝫ aut ceteris q̇bꝫ dies ſenſim atteritur ꝑ q̄ duʒ ſe
oblectauerint vel ignauie vel indignatiōi vel faſtidi
o ſuo mederi putātes inq̇etiores ⁊ mente diſſipatio
res remanebūt. Fallor ſi vnq̄ʒ in montem dn̄i in ar
cem cōtemplatiōis aſcendet. q̄ nō advaniloquas hu
iuſmodi fabulationes fact⁹ fuerit ſicut hō n̄ audiēs
⁊ ſicut mut⁹ nō apiens os ſuum. Fuge igitur. tace q̇
eſce cum arſenio. Cum ihū ⁊ moyſe aſcēde ſolus in
mōtem. Cum iohe in deſerto mane Cum maria in
cubilis ſecretario. aut cum yſaac ſolus egredere. me
ditari in agro. Solitudiēm em̄ ⁊ q̇etem vita hec a/
mat. ¶ Quinto opʒ obſtacula ⁊ impedimēta fuger̄ q̇ſ
q̇s in meditatio ⁊ affectiuo ſtudio ꝓficere volet St'
āt a dextris ⁊ a ſiniſtris hoſtes laq̇os ⁊ tendicula tē/
dētes Ita vt hoꝝ nō ſit finis. Videat Gerſon in de
monte contemplationis. Item ſumma virtutum
Et petrus de alliaco vbi ſupra. Neceſſaria eſt ꝑſeue
rātia fortis ⁊ lōganimitas aſſumēda Opʒ em̄ ꝑſeue
rāter ⁊ inſtāter p⁹ repulſam ꝑſiſtere. Uult nos de⁹
laborare vt eius coadiutores ſim⁹. Qualiter em̄ im
plebim⁹ Nō temptabis dn̄m deū tuū ſi laborē diligē
tiam datā humāit⁹ deſerētes. ſolū diuit⁹ adiutoriū
ꝑ̄ſtolemur Certe q̄ ꝑſeuerauerit ſolus ſaluus erit
Opʒ item ſupfluas occupationes ſumme vitare. ſcri
be ſapiām ait ſapiens in tempore ocij. Nam q̄ mi
noratur actu ꝑcipiet eam. ꝓpterea ſint in paucis ac/
tus tui ſi ſtudere vis bone menti quam nemo occu/
patus ſi creditur ſenece inuenit. Non poteſt alliga/
tas habens alas auis vel illitas viſco vacuas ſe fer/
re per auras Omnis ergo cura ⁊ ſollicitudo ꝓ ſtatu
vitanda. ¶ Poſtremo ſꝑ orare ⁊ nūq̄ʒ deficere oꝑ
tet.

¶ Qualia ſint meditāda. ¶. §. i.

Noli altum ſapere ſed time.
Romanoꝝ. xi. Hec meditare ⁊ in his
eſto. ꝑ̇me Thimothei q̄rto. Non de
meditabilium videndum eſt qualitate. Nunc enim
paſſim q̄q̄ʒ nobis. nobis deo deditis meditanda pro
ponūtur ſʒ ea q̄ ꝑ̄cepit de⁹ oportet cogitare ſemper.
qualia ſunt deuotionis ⁊ compunctionis amminiſ
tratiua. Non enim vult apoſtolus nos altum ſape
ſed humilibꝫ aſſentire ea q̄ʒ meditari ⁊ in illis eſſe.
Nam ⁊ ꝙ compunctiuis ⁊ affectuoſis potiſſimum
ſit immorandum meditabilibꝫ ex mlt'ꝭ ptʒ. ſ.

Officium petit. eſt ſuaſum. decet. vtile multum.

¶ Primo inq̄ʒ officium ⁊ ſtatus monaſticus id ex
igit ⁊ requirit vt compunctiua meditemur. Quod
monachorum officium ſit. nemo ignorat. qui Cli/
machi diffinitiones legit vbi dicitur. Monach⁹ eſt
merens ⁊ dolens anima ⁊c. iugi meditatione mortꝭ
ſe exercitās dormiēs ⁊ vigilans. Et Iheronimus ꝙ
officium monachorum ſit flere ⁊ lugere Et q̄ʒ ſit ne
ceſſarium ⁊ vtile compunctiuis īſiſtere plures libri
vt qui intitulatur homo q̇dam ⁊ patrum collatiōes
docent ¶ Secundo ſuaſum id eſt ſcriptura ſacra
curioſis inſiſtere alta rimari plurimum diſſuadet. e
regione ſuadens humilibꝫ conſentire vt patet ex to
to eius decurſu. Quanti autem doctores idipſum
perſuadeant vt deuotioni ceteris ſepoſitis inſiſta/
mus non facile eſt numerare. Hoc Auguſtinus. h
Iheronimus. hoc patres heremicole ſuos edocue/
runt. q̄ nec ſermonem quidem niſi de paſſionibꝫ ad
miſiſſe leguntur. Hoc Bernard⁹ ⁊ ceteri docuere.
Gerſon concluſionem hanc familiariter verſat. Qꝫ
religio ſcola ſit magis affectus q̄ʒ intellectus ⁊ idcir
co affectuoſis conuenit ſtudijs ⁊ meditationibꝫ inſiſ
tere illic. patet in tractatu de libris a religioſis ſtu/
dendis deductio huius. Huic ⁊ dominus iohānes
ſcoenhouie in ſermone capittulari vvindeſemenſ
aſſentitur dicens. Qꝫ religioſi qui in ſcola orationis
deuotionis atq̄ʒ fletuum poſiti ſunt miſtice theolo/
gie potius q̄ʒ ſpeculatiue aut lrātorie inſiſtere habēt
Nam litteratoriam mundi edocent doctores ſed mi
ſticam dei ſpiritus docet ⁊cetera. Et ergo ſm̄ eun/
dem patet ꝙ non poſſumus melius habere ſtudiū
q̄ʒ vt nos totos in deum per pias meditationes et
flammigeras affectiones conuertamus Ueram eī
ſcientiam ait Bernardus non docet lectio ſʒ vnctio
non littera ſed ſpiritus. non erudicio ſed exercitatio
in mandatis domini. Si paulo ſatis fuit ihesum ⁊

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

hūc crucifixum ſcire inter infirmos q̄d nobis reſtat
amplius inq̄rendum donec creſcamus Sapiā em̄
crucis chriſti omne archanum apit increate ſapie.
Satis ergo nobis erit ⁊ in hoc tractatulo vel ſc̄da
hac p̄te ſolum deuota ⁊ affectiua meditabilia tradi
diſſe In his vita conſtat. ¶ Eya igitur o amatiſſi
mi chariſmata hec meliora emulemur ⁊ non inutili
illi curioſitati multos libros legendi ⁊ plures quat̄
niones euoluēdi nos immergamꝰ. ſed ad veram ſa
pientiam ad affectuoſa hec ⁊ hmōi nos meditabilia
conferamꝰ ex q̄bꝫ cor noſtrum concaleſcat ⁊ diuie ca
ritatis igne ſuccendatur Amor em̄ ſcientie preſtat q̄
eſt verum ſanctuarij pondus quo premium menſu
ratur eternum Unde erit ⁊ mutatio dextre excelſi ꝙ
in futuro plures ſimplices ⁊ ydeote doctioribꝫ doc/
tiores ⁊ in contemplando deum acutiores erunt.
Nam affectiua hac ſcientia q̄ docti fuerit ⁊ q̄ docibi
les ſunt dei hi ſunt q̄ fulgebunt vt ſtelle. ⁊ q̄a ſuo ex
emplo ad iuſticiam erudiunt multos ⁊ efficatius q̄z
plures verbo. ergo in perpetuas candidiores fulge/
bunt eternitates. Abeant ergo curioſa. vana om/
nia abſunto.

G

¶ De induſtrijs meditationum.

¶. §. ij.

SI direxerit homo ad deum cor ſuum ſpiritum illius ⁊ flatū ad ſe trahet. Job. xxxiiij.

Nūc de q̄buſdam laudabilibꝫ induſtrijs q̄bꝫ homo ad
contemplatiōis theoricum culmen diſponitur ⁊ ad/
iuuatur dicendum. Quamuis enim deꝰ q̄nq̄ȝ grām
p̄ſtiterit q̄buſdam etiam indiſpoſitiſſimis ſua grā
p̄uenerit affecerit inuitauerit. regulariter tn̄ com/
muniter q̄ȝ loquendo ad gratie ſuſceptionem p̄exigi
tur ꝙ homo faciat quod in ſe eſt ad illam ſe aptādo
⁊ p̄parando ⁊ ſic deꝰ eam illi largit̄. Hinc crebrius
ad hanc preparationem hortatur ſp̄us ſanctꝰ Juxta
illud zacharie. i. Conuertimini ad me ⁊ ꝯuertar ad
vos Hinc iacobꝫ ait Appropinquate deo ⁊ appropi/
quabit vobis Patȝ ergo q̄ȝ noſtre induſtrie laborem
req̄rat. Nam licet humana induſtria ꝑ ſe non ſuffi/
ciat non tamen penitus eſt abijcienda. dei em̄ coad/
iutores ſe ſuos q̄ȝ vocat nō compulſores aut preuen
tores. Sit igit̄ labor noſter ſit induſtria ſit conatꝰ
plantās ⁊ rigans Incrementū vero quaſi viuificuȝ
ſupinfuſam q̄ȝ v̄tutem donet chriſtus. a quo petatur
humiliter ⁊ expectetur confidenter. Nemo torpeat
ſed ſatagat. enitatur q̄ capit capiat q̄m labor r̄q̄rit
nō tn̄ dat. Si nihil abſq̄ȝ labore dedit deus mortaliꝫ
bꝫ (vt poeta ait) pudeat ꝓ tanta re non laborare. In
duſtrias igitur q̄ſq̄ȝ aſſumat. Plures. plures tradi
derūt induſtrias q̄s longū eſt commemorare. Tra
diderūt diſpōnem ab intra ꝑ dei ⁊ ſc̄oꝝ inuocatiōem
⁊ primoꝝ ꝯpaſſiōem Ab extra item quo ad alimētū
ſitū. tp̄s. modū. ⁊c̄. Sed hec in Gerſone ⁊ in de tri/
plici via. ⁊ in dyoniſio carth. habūde iueniūt̄
¶ Ex multis pauca colligimꝰ ⁊ tria potiſſimū ne/
ceſſaria dicimꝰ meditanti.

Scȝ
- corpꝰ q̄ ad tp̄s locū ⁊ ſitū diſpōere
- determinata pūcta habere.
- praxim ⁊ modū ꝯgnoſcere

¶ Primo igit̄ oīm q̄ ſe meditatiōi tradere deſide
rat opȝ vt ſemꝑ dei ⁊ ſanctoꝝ inuocato auxilio d̄ cer
to tp̄e ſibi ꝓuideat ⁊ illud ſibi p̄figat Licet em̄ mēs
in deū ſꝑ ſit bonis meditatiōibꝫ ſuſpēdēda opȝ nihi
lominꝰ iuxta Jheronimū vt homo ſibi ip̄i certas a/
liquas deputet horas q̄bꝫ ſingl'arius aīm exerceat
ſcopendo pariter ⁊ meditando. Optima em̄ ea gub
natio eſt (teſte Auguſtino) vt ōnia ſuis temporibus
q̄q̄ȝ diſtributa ex ordine gerantur. ¶ Quale autē
tp̄s meditationi oportunius ſit non facile eſt diffini
re Suus cuiq̄ȝ mos ⁊ quiſq̄ȝ ſuo ſenſu habundat.
Tn̄ p̄caueatur ne tempꝰ meditatiōi nō deputetur
Plurimum em̄ expedit vt vnumq̄dq̄ȝ v̄tutis opus
ſuo continuetur tempore q̄tenꝰ actus in habitū ver
ſus. ⁊ delectabilius frequentetur. ⁊ ne aliquando in
termittatur Pleriq̄ȝ tamen in hoc conueniūt ꝙ no
cturnū tempꝰ oportunius ſit meditatiōi Uñ ſcp̄tū
eſt Et nox illuminatio mea in delicijs meis. Itemq̄ȝ
Serotinum ⁊ matutinum. Exitꝰ inq̄t matutini et
veſꝑe delectabis. Nullum tamen tempꝰ prefiniēdū
deo. Tp̄ibꝫ quoq̄ȝ ſacris ⁊ ſanctoruȝ feſtis ait Gerſ̄
q̄s dubitat copioſiora ſolere infundi grē munera de
uote meditantibꝫ Tūc em̄ in die bona ad deum vēi
mus. tūc fiducialius dicimus ſancto Proſpera diē
tuum triumphalem Tūc copioſiores chariſmatuȝ
mice a menſa decidūt beatorum conuiuarum men/
dicantibꝫ erogāde. vtȝ etiam ī mūdo iſto.
¶ Deinde ⁊ locus ydoneus eſt contemplatiuo eli
gendus. Unde preter ea que ex conſtitutione in ec/
cleſia ſunt dicenda aptior ad vacandum locus eſt ſo
litudo ſeu locus ſecretus ⁊ quietus in quo homo li/
bere ſe coram deo ſtatuere poteſt hinc chriſtus aſcē
dit ſolus orare in montem. Mathei. xiiij. non ſui in
digentia ſed eruditione noſtra. Hinc Cum oraue/
ris inquit intra in cubiculum ⁊ claude oſtium. In
publico enim impedimenta vane glorie ⁊ tumultꝰ
occurrunt homini tamen exercitato omnis locus
aptus Intra enim ſe ſolitudinem ſibi geſtat. Docet
quoq̄ȝ doctor eximius vvilhelmus pariſieñ. ꝙ corpo
ris debita ordinatio multum prodeſt meditatiuo.
Unde ⁊ quiſq̄ȝ prouidus erit quo ad corporis ſitum
Inuenimus autem multiplicem orātium ſitum in
ſcripturis expreſſum. Scȝ

erectus vt moyſes **Stans.**	flexis mānibꝫ leuatꝫ. ſalomō **genibus.**

ad' pedes magdalena. **ſtrata.**	eadem ad pedes **ſedet.**

ꝓcidit in facie ihesus **incidit.**	man⁹ i cruce ibꝰ ꝛ ſci **exerit.**	facie vſa i celū a pl'i i aſcēſione **alto.**

¶ Illa āt inter has ſituatio efficatioꝛ eſtimatur ꝑ quam ad deuotioēm acq̄rēdam ꝛ ꝯſeruādam homo magis diſpōit̄ Que ſm Gerſoēm eſt Seſſio vultu vſo ad celum Sedēdo ꝛ q̄ieſcēdo ei fit aīa prudēs Iuxta vvilhelmū pariſieñ eſt accubit⁹ ad appodiaculum ex ꝑte ſiniſtra qꝛ ſic coꝛ q̄etatur Dyoniſi⁹ āt carthuſ rerur ꝙ aptioꝛ ſituatio eſt ſtatio cū eleuatiōe oculoꝝ in celum clauſoꝝ tñ ne fantaſmata hauriat Sꝫ ſu⁹ cuiqꝫ mos eſt nec voto viuit̄ vno Sic q̄ſqꝫ ſe diſponat q̄ten⁹ corꝑis diſpoſitio interne actiōi corrñdeat ſꝑ. Vñ in meditādo vel flendo ꝓ peccatis alia diſpoſitio erit. Tūc em̄ more publicāi forte terrā reſpicerē bꝫ nec oculos niſi tenuiter eleuare in celis. Qñ autē de regno ſtet facie vſa ad celū. Qñ de paſſiōe īterdūꝫ brachia in crucis modū extēdere ꝑt. ſicut Bōauēřa ꝛ Bernardin⁹ agere ſolebāt. Et licꝫ q̄buſdam ĝuis ſit diſpoſitio corꝑis ꝛ ꝯtinētia hec in certo loco. Ita ꝙ ꝑuus infernus eis eſt vel q̄eſcere paꝝ. ſi tñ ad guſtum internū q̄ūqꝫ ꝑtingere velint opꝫ vt violentia leuitates corꝑis ꝛ inſtabilitates dediſcāt. ¶ Hee induſtrie poſite multū ꝯferūt meditatiuo. Sed caueat q̄ſqꝫ ne cū alijs vel inter extñs ſingl'ariter ſe hrē velit. Diligentiſſime cerimoniales obſuātias obſeruet. alijs ſe ꝯformēt cū aliīs extñtes. Alioq̄n ve illi ꝑ quem ſua ſingl'aritate ſcandalum vēit. Caueat eſſe ſm⁹ ſingl'aris. Qui facit ꝙ nēo mirāt̄ oēs Qis. ſingularitatis nota vitanda.

I

¶ De pūctis determinatis necārijs meditāti ¶ Membꝝ. iij.

Meditatio cordis mei in conſpectu tuo ſemper. ꝑs. ¶ In ōibus vijs tuis cogita illum.

Qui ſemꝑ meditatioēm ſuam in dei conſpectu eſſe volet. q̄ in ōnibꝫ vijs cogitare illum. huic nulla tā induſtria cōducticia q̄ꝫ certa ꝛ determinata de varijs materijs hrē pūcta. Hinc Caſſian⁹ ſuadet vt aliq̄d ſacꝝ fixe infigat̄ mēti qd ſꝑ inſpiciat ꝛ intēdat. q̄tienſqꝫ ab illo ſe viderit elōgari dolcat ꝛ aciē mētis reflectat ad illud ſatagens in eodē ꝑdurare. Alioq̄n facile coꝛ q̄buſlibet occurrētibꝫ adheret ſi cert̄ nō ſit q̄buſdā pūctis affixū. Hinc docet autoꝛ de t̄plici via ꝛ ſuadet ſpūalia fercula multiplicare vt ſic ſint ꝓmptuaria plena cructātia ex hoc in illđ ne vnq̄ꝫ nauſeat ſuꝑ aliquo cibo ex eiuſdē cōtinua aut diuturnioꝛe replicatiōe. ſed mox cū ſe in vno deuotiōis exercitio ſētit laſſari ad aliud deuotionale ſe cōuertat. Ut ſi in diuinitatis cōtemplatiōe iugiter figi nō valet. Iam de xp̄i vita ꝛ celi gloria aut alia meditāda aſſumat. Solū obſuet ne locū ꝓ inſtabilitate mutet ꝛ ad vana ad lectionē tūc cōfugiat. Oꝫ ergo vt de certꝭ ꝛ deuotis materijs q̄ſꝫ ꝓuideat ſibi. q̄s vbi habuerit oꝛ vt ſuꝑ ſingulis meditabilia pūcta ſibi aggreget ꝛ multiplicet vt ſic ſingul' imoꝛari poſſet ꝛ ſꝑ que circa ſingula meditari debeat noſcat. Et hoc mgr̄ Joannes nider docet in ſuo alphabeto amoris allegās Cācellariū ꝑiſienſ Joan. gerſon ſcꝫ q̄ ſuaſit abūdantiam colligere pūctoꝝ ꝑ q̄ ſe ſꝑ hō ꝛ in meditatiōe ſtabilire ꝛ inflāmare poſſit. Uere beat⁹ vir q̄ impleuerit pharetrā ſuā ſm trāſlatiōem Hiero. ex ipis. ñ enim ceteroꝝ more vane vage fluxe iactabit̄ in ſua meditatione. In oibus vijs ſuis ꝓſto erit cogitare deū. ſemper meditatio ſua in ꝯſpcū ei⁹. Puto em̄ ad excludēdā ꝛ prohibendā fluctuationē cogitationū ꝛ ad ſtabiliendā meditationē tā vtile eſſe nihil. nullūqꝫ efficati⁹ remediū poſſe adhibere q̄ꝫ hrē abūdantiā hmōi pūctoꝝ ad manū. Nā licet in eadē re diu nō poterit q̄s moꝛari. licet nō rē ꝓfundare nouit. ſupplebit pūctoꝝ abundātia. ꝛ licet nō de vna re diu vnum de vna tñ multa poterit cogitare donec exercitatioꝛ factus etiā ꝯmoꝛatioꝛ ꝛ ꝓfundioꝛ ſpeculatoꝛ fiat. Uñ memoꝛabilis ille dict⁹ Joan. nider has vtilitates nō ignorans formā tradidit quandā plura puncta de materijs aggregādi ſm oꝛdinē alphabeti. vt pꝫ in libro ſuo alphabetico. q̄ modus vere laūdabilis atꝫ pietatis ſue laboꝛ nō aſꝑnendus. Uerꝫ quia in illo nullus oꝛdo niſi alphabetic⁹ inuenit̄. ideo ꝛ min⁹ eſt doctrinalis ꝛ difficilis retētu. Quare nos ei⁹ inſtitutꝭ edocti pūcta q̄dā ſuꝑ q̄buſdā materijs collegim⁹ in hoc nrō oꝑe ꝛ alibi. ſed nō forma nec oꝛdine ſuo Collegimus q̄ppe ſm cōſideratiōes varias de vna materia habiles ꝛ in verſ⁹ redegim⁹ ea. Ita ꝙ ꝛ oꝛdinatioꝛa latioꝛa ꝛ ad retinendū multo ſint facilioꝛa Quare āt ſub verſibꝫ poſuim⁹ in prime ꝑtis initio puto declaratū.

¶ Cur ſub roſarijs tradāt̄ pūctuli. §. ꝓm⁹

K

Quod ſi quis inquirere ꝑgat quare ſub quinquagenario ꝑ modū. ſ. Roſarioꝝ hec meditabilia pūcta pleꝝqꝫ ꝯpleri ſum⁹ paucis accipiat rationē. miſterijs hui⁹ nūeri omiſſis q̄ ois eccl'ia nouit. Tripliciqꝫ ex cā id ſciat actitatū videlicet ¶ Primo ne punctoꝝ multitudine obrueremur. ¶ Secūdo vt ſic facili⁹ ſub certo numero poſitoꝝ rememoꝛaremur ¶ Tertio vt crebrius in hijs exercitaremur. vt ſcilicet dum meditari hec puncta piguerit. vel ſaltem ꝑ modum Roſarij cum angelicis ſalutationibꝫ hec legeremus. et ſic per oꝛationem ad meditationē diſponeremur. O practicam felicem. O exercitationē ſacrā in cōtemplationis culmen introductiuam. Noui mus vnū cui puncta hec ad manū erant qui anteq̄ꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

hec illi fuerant rudis et fluxus meditatu erat. ſed p exercitationem hanc ſcz legendo ea per modū roſarij ad hoc vſq̧ ſuccreuit vt ⁊ ea memoriter teneret. fixe magis meditationi inſiſteret. ⁊ in meditādo pariter ⁊ ſermocinādo ante tempus q̄ꝫ materia ei deerat ſemp. Semper eius meditatio in cōſpectu dei In omnibus vijs cogitabat illū. imo ⁊ inter medios laborum rumores ſuis ſecum verſibus huiuſmodi ſiue Roſarijs meditabatur. O ter quaterq̧ beatos qui huius fuerint ſectatores. Nemo ſe excuſet facilis is modus eſt ⁊ omnibus ad manum Ideo qꝫ etiam per modū roſarij poſuimus vt virginē honoraremus que modum hunc ꝑmit9 inſpirauit

¶ De modis ⁊ vijs meditationum.

¶ Caplm. iij.

Viam ſapientie demonſtrabo tibi. Prouer. iiij.

Poſtremo ⁊ maxime meditari volenti opus eſt cognoſcere praxim ⁊ modum ⁊ vias q̇bus intendere debet. Ut ſcz noſcat ⁊ modum iniciandi. progrediendi. ⁊ terminandi. Imperfecte enim ſcientie eſt teſte Ambroſio ſcire quid agas ⁊ neſcire q̇mō agas Et modo ignorato parum cetera pſunt. H9 ignorātia plures a meditando impedit retrahit ⁊ auertit. Ita ꝙ pleriq̧ cum meditari ceperint mox ad alia queq̧ ſe diuertant eo ꝙ procedendi modū ⁊ viam ignorant. Unde ſummopere de huius practica inquirendum. Et primum quidem varias ſanctorum aſſignabimus vias. Deinde ſcalam pōemus directiuam Nec obijciat velim quiſq̄ꝫ ꝙ vanum ſit iquirere iſta eo ꝙ vnctio doceat de omnib9 Fateor verum ꝟbum vere ab vnctione docebitur quiſquis ei9 capax ſemper eſt. Sed reſpondeant mihi quid vbi n̄ fuerit vnctio: quid quando dei mirabili diſpoſitiōe celum eneum ⁊ terra ferrea. quid tunc agendum. Num abſtinendum. num torpendum? An non eſt vnctio que certas practicas docet? Nonne noſtri induſtriaꝫ laboris exigit deus? Qui hec dicunt ſignāt ſe foris effuſos. interioris hoīs indiſpōnes ⁊ naꝛam ignorantes. Nil placet niſi ordinatum. Nam ⁊ ſine ordine conditum nihil. Sed iam ad deſtinatum veniamus. Primū qꝫ viam Auguſtini videam9

Auguſtinus In libro de quātitate aīe hos ḡdus docet contemplationis.

id eſt ex ſenſibilib9 incipe — **Senſus.**
induſtria procedere — **et ars.**
virtute ornare. — **virtus**
oīa excludendo ꝑgere. — **tranquilla.**
aſpectū i videndū dirigere — **ingreſſio.**
videꝛ̄ ꝟitatē ħ mācere — **templor.**

Ponit ⁊ alios modos ſed lōgum eſt ponere oēs.

Bernardus ponit ſcalam quatuor graduuꝫ. quā alij plures ſunt ſecuti vt magiſter ⁊ dn̄s petrus de aliaco in ſuo de cōtemplatiōe. ⁊ Carthuſienſ q̇dam. Et eſt hec.

ꝑmus grad9 lectio. — **Primo legas**
ſcd̄s meditatio. — **meditans.**
tercius orō. — **poſcas.**
finis eſt contemplatio. — **templareq̧ fine.**

Ad frēs de mōte dei alios octo pōit magis ꝑpamenta q̄ꝫ gradus. Eſt liber ſatis p ſui dignitate vulgat9 q̇ ſcire volet videat ergo illic

¶ Origenes Ingenioſiſſim9 ſup cātica quiq̧ ponit Scꝫ Abſolutio affect9 Cōtinua ꝯiūctio intellectus. Corꝝ ꝓporcionata ꝯmēſuratio. Mētis ꝯiūctio Uniformis fixio. ¶ De his nil dicim9 ſupra nos eſt ingenium eius.

¶ Hugo de ſancto victore venerabilis poit Meditatio Speculatio Contemplatio Silr ⁊ ei9 diſcipulus Richardus de q̇b9 pulcherrime ⁊ ſi Herſoni creditur pre ceteris magiſtraliter in ſuo de contēplatiōe idem hugo egit.

¶ Doctor deuotus Bonauentura plures grad9 ⁊ varios in varijs opuſculis pōit vtꝫ legēti illos. Tranſim9 vias ⁊ gradus diui dyoniſij ⁊ excellēſ hui9 dōis Johs ruyſbroeck viri anagogici ⁊ pluriuꝫ alioꝝ qm̄ alti ſunt ⁊ inimitabiles nobis. Uenim9 tandem ad Cancellarium pariſienſem Johānem de gerſona ⁊ quas ipe tradiderit vias aſſignam9 Tradidit ſiq̇dem doctor iſte inſignis inter cetera ꝯtēplatiue inſtrumēta ſcalam quādam triumgraduū neccāriam vt ait volenti ꝑtigere ad mōtem ⁊ fructum cōtemplationis Et eſt.

¶ Peītētia hūilis ꝑm9 ḡd9 q̄ q̇s in ſe amorē mūdanū cū deſiderijs prauis mortificat ⁊c̄.

¶ Silētiū ⁊ loc9 ſecret9 ſcd̄s ḡd9 i q̄ aīa lāguet ⁊ n̄ vult r̄cipe ꝯſolatiōes mūdi ſꝫ expectat diuiās.

¶ Perſeuerātia fortꝫ terci9 ḡd9 ⁊ pōit hoīeꝫ in altitudine ꝯtēplatiōis ſine q̄ nūq̄ꝫ ꝑtigit illuc. ⁊ qꝛ plures i ħ ḡdu deficiūt iā raro ꝑtigūt ad optatū Nā ſicut ſꝭ mōtē volētib9 aſcēdere ſꝫ iuēta difficl'tate mox rurſū dſ̄cētib9 ⁊ iō n̄ ꝑueīētib9 ⁊c̄. Itē ſicut ſꝭ volētib9 ſtruere ignē de lignis hūidis q̄ cū n̄ ſtatim arſerint abcedūt. Opꝫ ergo fortiter inſiſtere ⁊ grē expcāre aduētū Nā ſic conātes magis merenꝭ qꝛ. q̇dammodo deo ſeruiūt ſuis expenſis ꝓprijs ⁊c̄.

Docet idem venerabilis doctor fabricare alas de q̄ꝝ forma ⁊ mō iam an̄ habitum eſt

Tradit ⁊ aliū modū fabricandi ꝯtēplatiōis mōtem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

in eo cōſtitiuens tria habitacula paſſim aſcēdenda:
Habitaculū baſſū In pede mōtis vbi imagie
tur. Fides hoſpitata q̄ oñdit homini horribilia et
pericula maris. Uñ orit̄ in aīa timor q2 cōſpicit in/
dicia dei terribilia cōtra peccōres. Et in hoc hoſpita
tus pōt memorari oīa incuſſiua timoris. vt pctā. pe
nas. mortē.
Habitaculū mediū. In q̄ locabit̄ ſpes hoī fidu
ciā tradens ne deſperet. Et hic meditāda oīa q̄ ſub/
leuant ſpē vt dei miſericordia. xp̄i paſſio. bñficia ⁊c̄
Habitaculū ſupmū In quo charitas demora
tur. vbi ſunt inflāmatiua amoris cōſiderāda vt dei
bonitas. charitas. Glia pmiſſa ⁊ hmōi ⁊c̄.
Hec ex doctoribus ſūpta de vijs ꝯtēplatiōis Sz
pz intuenti ꝙ hec oīa inſtrumēta magis ſunt ac vie
⁊ ꝑpamenta q̄z practice pcedendi in meditādo. Un
de nec ſufficiūt modū inquirenti. quē tñ alter q̄dam
nri tpis doctor tradidit ſub ſcala ſequenti

Prologus in ſcalā meditatoriam ſequentem

Vidit iacob ſcalā ſtantē ſup terraz
⁊ cacumen illi⁹ tangentē celos ⁊c̄.
Gen̄. xxviij. Hanc ſcalā ꝯtempla
tionis aut ſacre meditatiōis tipū
ꝑ ſe ferre ⁊ ſignificare pluriū pr̄m
vet⁹ traditio edocuit. q̄ ab imo in
cipiens in deū vſqz mentis obtu/
tus attollit. Nam beatiſſimo Gregorio teſte ordia
tus ꝯtemplatiōis pceſſus eſt vt mens primū ſeſe ad
ſe colligat quaſi incipiēs de terra. ⁊ ſic ad ſe recolle/
cta p intermedios grad⁹ ad creatoris ꝯtemplatōez
quaſi ad celi verticē cōſcendat. Quis aūt mod⁹ in p
cedendo obſuand⁹. aut qui ſint hij intermedij gra/
dus qui ad celos ipos: imo (vt veri⁹ loq̄r) ad celoruz
ipm dn̄m ſuū meditatorem deducāt nō palā tradi/
tū inuenim⁹. Hic em̄ labor hic nexus eſt quē vir q̄ſ
piā apte tradidit aut diſſoluit doctorū. Tanta nāqz
hic difficultas. tāta p diuerſitate hoim varietas in
practicādo doctrinā vere ſcīeqz meditatiōis. ꝙ etiaz
limpidus ille ⁊ practicus meditator Joannes d̄ ger
ſona hic trepidet. adeo vt dicat tanto ſe hinc iñ quā
doqz dubio fluctuare ⁊ an ſilere ł aliquid ſcribere cō
ſulti⁹ ſit nō ſatis ſe ſcire Ita ꝙ nō niſi pauculas pra
cticas ⁊ cautelas meditatiuis poſuit. Progreſſus
aūt certos nō niſi exēplares tm̄ tradidiſſe inuenitur
quos tñ neccārios plurimū dicit. Et ad eos traden/
dos ſui tpis theologos exhortat̄ pia inuectiua obiur
gans q̄ nullis ſe practicis accōmodāt inueniēdis di/
centes. Sciem⁹ talia cū voluerim⁹ cū nil ſcitu diffi/
cili⁹ ⁊ vtili⁹ aut neccari⁹ nihil. Nō em̄ ⁊ via ignora/
tis ad terminū vir pueniēt. vt lati⁹ ſupra ē deductuz.
Cui malo q̄dā occurrit doctor vir q̄d nri tpis do
ctiſſim⁹ q̄ ſcala ſua meditatoria viaz ſapie mrāuit
plenū tradēs p eā meditatiōis modū q̄ppe exordiē/
di pcedēdi terminādiqz praxim. Ita ꝙ ſcala illa oēz
ſupat laudē. De q̄ tñ ſcala ſi q̄d in pñtiaꝝ ponēduz
ſit dubi⁹ agor. q2 paucis nō pt abſolui. Uex dū ere
do mihi alijſqz q̄buſdā ñ poſſū (q̄n pauca tā etſi ppen/
butiēdo de ea eructē) trāſire. vt dū in lucē venerit oēs
nes ꝯtendāt ad illā. Tria igit̄ de ea dicēda pmo cō
mendāda. ſecūdo praxis ponēda. tctio declarāda.

Cōmēdatio ſcale ſequētis ex vtilitatib⁹ Cap. i.

Lignū vite eſt app̄hendētib⁹ eā Prouer. iij.
Pauca p ſcale meditatorie ꝯmēdatione di
cturi hoc pmū dicim⁹ ꝙ oī ē ſupior laude. p
vt in ea exercitati facile aſſentiri norūt. Huic ei ſca
le ſi hercam⁹ ⁊ p eā rite aſcēdam⁹. nō fluctuabim⁹.
nec incerti huc illucqz iactabimur ⁊ raptabimur.
Nihil em̄ (vt ad vltimū dicat̄) ita fluctuatiōem phi/
bet nihil ita meditationē deſtinat. nihil ita ſtabilit:
vt amor mūdus ⁊ ordo iſte ſcalaris. Huic ſcale ſi he
ream⁹ inquā in oīe pmouebimur bonū. Hinc eniz
viliū rez ſimulachra veteraſcēt. abſoleſcēt. ꝯtene/
breſcent. cū de rebus magnis ⁊ amari dignis ſtabi/
liter p hāc meditat̄. Hinc viuifici amoris excitatur
ſcintilla. quā ſi quis fomentis nutrire pgat in mag
nū erūpere rogū videbit Hinc ſapientie ſemētis
quā ſi colat ⁊ excolat. meſſem in magnā germiabit
Hinc ſuauitatis ille guſt⁹ quo ſentiat de dn̄o in bo/
nitate ⁊ guſtet iam nō modo qm̄ ſuauis eſt domi⁹.
q̄z dulcia eloquia ei⁹ qm̄ ſuaue iugū eius. ⁊ cantabi/
les iuſtificationes ei⁹. vez vt rumināſ ⁊ guſtās eſu/
rire īcipiat ſitiat amet. amore langueat in deū vnd
oē bonū. Mallē ego abſqz vlla ꝯſolatione ſacra iſta
ſiti ⁊ fame cōcupiſcere ⁊ feruere q̄z cecus ebri⁹ temu
lentus egyptioꝝ ⁊ babylonioꝝ ſordibus volutari
Uelut em̄ ſi de aulico nitore ſubulcos conſulas. ac d
philomenarum alaudarumqz cōcentu paluſtres ra
nas interroges et iudiciū expectes. q̄b⁹ nulla melo/
dia vt ſuum coax in precio eſt. Et ſicut aquila quā
tumlibet in altū volatu libero limpido cōtemplatu
celū obeat. nulla ea noctuis. nicticoracibus veſper/
tilionibus gloria eſtimatur. Sic animalibus et
in carne ſeminantibus hominibus. omnes veri ho
minis hoc eſt interioris mortui ſunt ſenſus vt non
ſapiant que dei ſunt. quo fit vt de veris bonis ita iu
dicent quaſi non ſint. Hoc enim omnibus innatuz
hominibus vt itidem iudicent de hijs q̄ non videnꝫ
tur vt de hijs que non ſunt. Nihil igitur miruz ſi ſca
le huius fructus nō ſentiāt omnes. ſi nō placeat vni
uerſis. Perſtent perſtent noſtri ſcaliſte qui aſcen
ſiones diſpoſuerunt in corde. qui tameſi primum
laborent. non mox fructus deguſtantes. confidāt
nihilominus certi quod labor in quietem. et in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

gaudiũ cõuertet meroꝛ Dulcia nõ meminit q̃ ñ gu/
ſtauit amara. Veniẽt veniẽt dies illi qñ incipiẽt ap/
parere theſauri ⁊ aceruí frumẽti vini ⁊ olei in terra
fluente lac ⁊ mel vt ſedeãt in pulchꝛitudine pacis. in
tabernaculis fiducie. in requie opulenta. ⁊ tũc gau/
debit coꝛ eoꝝ. Tacemꝰ quõ ſcale huiꝰ exercitatio au
geat. facilitet. locupletet. vigoꝛet. cõfoꝛtet ſingulas
ptes mentis. Mens em̃ cõmeõꝛatione ꝯſideratiõe.
⁊c̃ ditatꝛ. Quis etiã gradibꝫ intelligentia dirigitꝛ du/
citꝛ illuſtratꝛ et cõfirmatꝛ. Purgatꝛ aõꝛ a cõtrarijs col/
luuijs. fit volũtas libérioꝛ ⁊ liberalioꝛ in bonũ. Ado
qꝫ vt mẽs locupletatꝛ. vt queãdmodũ ex hoꝛreo diui
tis priſfamilias. de q̃bꝫ velit fructibꝫ mox p̃ſto pñta
re valebit. Datꝛ em̃ huiꝰ ſcale aſcẽſionibꝫ totꝰ ſacroꝝ
eloquioꝝ cãpus excolendꝰ velut ade ꝑadiſꝰ In quo
paſſim ⁊ ſꝑſim oĩm floꝝ fragrantia. oĩm frugũ fer/
tilitas. vt quiſqꝫ ꝓut deſtinauit in coꝛde ſuo q̃ volet
deligere colligere poſſit ⁊ cõſeruare. cõmeõꝛare. ꝯſi/
derare. diiudicare. rũinare ⁊c̃. Quã ſcãꝫ ruſticatiõcꝫ
Cicero ſi vidiſſet grauiꝰ dixiſſet. Oim reꝝ ex quibꝰ
aliq̃d exquiritꝛ. nihil ẽ agricultura meliꝰ Nil liberiꝰ
nil dulciꝰ. nil hõie libero digniꝰ Veꝝ hoc q̃dẽ i hijs
q̃ externa bona cenſentꝛ. Nrã ãt i hac ſcala ruſticatio
tãto fecũdioꝛ atqꝫ p̃ſtãtioꝛ. q̃zto diuina ꝓphanis. eter
na ſecularibꝫ. celeſtia terrenis carnalibꝫ ſpũalia p̃fe
renda ſũt. Facigitꝛ te diligentẽ in hac ſcala agricolã
ſedulũ ſollicitũ vigilẽ ſtudioſũ exhibeas. nõ ꝑuꝰ fru
ctus eruẽdꝰ ꝓmittitꝛ. Repoſita em̃ colenti ⁊ ruſticã
ti tibi certa ſalꝰ tui ⁊ ea ſalus qua regnũ ĩ hoꝛrea re/
feras: Grandes igitꝛ ſcale huiꝰ fructꝰ Verũ nõ mõ
ex fructu ſcala hec cõmendabilis redditꝛ. ſꝫ ⁊ ex alijs
multis. puta ex ſubiecti ⁊ obiecti in q̃ exercetꝛ ⁊ in q̃õ
erigitꝛ dignitate. Itẽ ex copie multitudie quã tranſi
mus. Precipua tñ exinde laus hꝰ ſcale colligitꝛ ꝙ õ/
niũ fere ſcõꝝ exercitia ꝑ ſcripturã ſꝑſa ꝯplectatꝛ ⁊ cõ/
pꝛehẽdat. Qõ ſic ẽ videre. Hec em̃ ſcala in p̃mis iu/
xta dñi doctrinã oꝛare docentꝫ. ſꝫ a q̃rẽdo incipe p̃ci
pientis eũ ducẽ ⁊ ductoꝛẽ ꝯſtituens. Querit
Hec ſcdo Cũ filia ſyon a ſoꝛdibꝫ egyptioꝝ ſe excutit
Hec tertio Iuxta ꝓphaꝫ vt os dm̃ fiat p̃cioſũ a vi/
li ꝺligit.
Hec. iiij. iuxta dm̃ p̃ceptum pignꝰ amoꝛꝫ reliq̃ntis
Cõmemoꝛat
Hec iuxta ſapiẽtꝫ monitiõeꝫ ꝓpoſita Cõſiderat.
Hec cũ paulo ꝯſiderata Diiudicat
Hec cũ maria mrẽ dei ꝯfert ⁊ in coꝛde Cõſuat
Hec cũ aĩalibꝫ (iuxta legẽ) mũdis Rũinat
Hec cũ viro ſm̃ coꝛ dei qm̃ ſuauis ẽ dñs Guſtat
Hec cũ eodẽ in atria hierl'm Eſurit ⁊ ꝯcupiſcit
Hec cũ eodẽ incolatũ luget ⁊ cũ Jeremia i thꝛenis q̃
rulatur et plangit.
Hec (vt ad ſũmã dicamꝰ) poſtremo cũ ſpõſa i Can
ticis amat. inardeſcit. eſtuat. amoꝛe languet donec
ſacꝝ attigat ãplexũ. Quid igitꝛ hac ſcala digniꝰ. q̃d
iocũdius. q̃d ſacratiꝰ? Quis ergo ad hanc nõ aſpira
bit. Nã dum vno hoc exercitio inſiſtit ſctõꝝ ꝯplec/
titꝛ exercitia vniuerſa. Vere igitur amplectenda ſca
la ⁊ vtriſqꝫ amplexanda bꝛachijs. In cuius ⁊ laudẽ
hoc quidam dedit epigramma

Hec reſonat ſe ſcala ſuis reſonãtibus odis
Multigeno fetu turgida vernat ouans
Floccida coꝛda domat vel marcida ꝓꝛſus opimat
Affectus laceros colligit occiduis
Hec mẽtis neuũ vegeto medicamĩe curat
Quã volucrẽ ſuꝑos cogit adire polos
O ſacra ſcala iacob claris roboꝛanda camenis
Tu decus egregiũ. laus tibi nulla ſat eſt
Virtutũ germen ꝑadiſus delitiarum
Roſcida ſcala plue pectoꝛa ſperge mea
Hanc frater gerito vigil alta mẽte repoſtã
Qua poteris facile ſcandere regna dei

Per gradus aſcẽdebatur in templũ Eze
chiel'. Quid aliud hoc tẽplũ niſi ꝯtẽpla
tiõis ſũmitas in qua cõtuetꝛ deꝰ Et q̃d
ẽ in illud ꝑ gradus aſcendere. niſi ꝑ oꝛdi
natã ꝯtẽplatiõis ſeriẽ ab ymis ad ſum/
ma cõtendere. Hanc itaqꝫ oꝛdinatã contemplatio/
nis ſeriẽ ſeu ſcalam poſituri. in hoc lectoꝛes cõmoni
tos velim ꝙ nõ tam ponere q̃ꝫ tangere eius proceſ/
ſum paucis pro pꝛeſenti velimus. Quippe cum nec
hanc nos perfectã abs ſuo autoꝛe ſuſceperimꝰ tam
plioꝛis voluminis modũ ſcala hec pro plena ſui de/
claratiõe exigeret. Vtpote que omniũ rethoꝛicoꝛuꝫ
inſtrumentoꝝ copias locos ⁊ coloꝛes cõplectitur vt
ꝓlixum eſſet demõſtratu. Solũ itaqꝫ ſcale huiꝰ gra
dus nos tangemus vt occaſionem oꝛdinati ꝓceſſus
deuotis et meditatiuis amminiſtremus. Qui oꝛdi/
natus proceſſus quantũ cõferat experienti patet.
Omnia em̃ cũ oꝛdine fieri apoſtolus voluit. Immo
ſine oꝛdine ſummus deus nihil fecit ⁊ nihil ſine oꝛ/
dine quietũ decoꝝ perfectũ eſſe poteſt Scala aũt
hec oꝛdinat Oꝛdo germana cõiungit vnit ⁊ ligat.
Germana mutuo iuuãt Iuuantia confoꝛtant: ſicut
e regione inoꝛdinatum ⁊ incõcinũ omne. diſſolutiõi
eſt pꝛoximũ inualidum et diſperſum. Et ſunt ſcale
huius tres pꝛincipales partes. Quaꝝ pꝛima cõple/
ctitur gradus ad meditandum p̃paratoꝛios. Se/
cũda gradus in meditando proceſſoꝛios. Tertia ter
minatoꝛios vt ex ſigtura patet. In proceſſu quoqꝫ
optimus eſt graduum oꝛdo ſcd̃m tres anime vires
aut potius ſm̃ harum viriũ actus. Nam ſicut natu
raliter memoꝛia intelligentie pꝛeeſt ⁊ volitioni Sic
⁊ hic gradus monitionis pꝛecedunt gradus iudicij
⁊ motionis Impoſſibile em̃ affici aut moueri: niſi
ante intellexeris ⁊ iudicaueris mente ⁊ intellectu

Incipit ſcala Meditatoꝛia Cap. ſecũduꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Per gradus aſcendebatur in templum.

Modus recolligendi

Queſtio	Qua ſcȝ quiſqȝ a ſe requirat — Quid cogito / Quid cogitandum	Exuſcitatiua

Gradus preparatorij

Excuſſio	Eſt repulſio eorꝝ que minus cogitanda	Depulſiua obſtantiū
Electio	magiſ. ſ. cogitādorꝝ puta ꝗ magiſ { Expediunt / Cōferunt / decent }	Aſſumptiua cōferētiū

Gradus proceſſorij ꝛ mentis

Cōmeōratio	Eſt actualis electe ꝛ deſtinate rei cogitatio	
Cōſideratio	Eſt ſedula ꝛ iterato cōmemoratio ꝛ inheſio do nec proprie noſcat cōmeōratū	Heret cōdūplicatiōe penetrat
Attentio	Eſt fixa ꝛ attēta ꝯſideratio. vel ꝑſpectio rei ꝯſidrate ꝛ cōmeōrate	Figit
Explanatio	Eſt quedā illuſtratio in attentione poſitorꝝ	Illuſtrat
Tractatio	Eſt rerꝝ cōmeōratarꝝ cōſideratarꝝ ꝛc. ad alia ꝗdā extēſio	Extendit

Gradus proceſſorij et iudicij

Diiudicatio	Eſt ꝗ pro dignitate ſua ſuſcepta res eſtimatur.	Eſtimat
Cauſatio	Eſt ſtabilitio facte diiudicatiōis ſic cōfirmatio orōnis	Stabilit.
Ruminatio	eſt moroſa ſupiorꝝ cū ꝯoratōe tractatꝫ dōec guſtū attigat	Iterādo inqrit.

Gradus proceſſorij et affectus

Guſtatio	eſt ꝗ ſic ſupioribꝰ mōemur ac docemur. ita h nos affici ſētimꝰ	Vidz. exclamatōe
Querela	Eſt ꝗrentis ipacia vel denūciatio diſplicentis	Deplāgit lamētatiōe
Optio	ꝗ qd dulce iudicat poſſidere deſiderat. l' ē deſiðriū ꝯplacētꝫ	Eſurit deſideratione
Confeſſio	Eſt veritatis aſſenſus ꝛ publica agnitio	Cōgeſta detegit.
Oratio	Eſt optionis ad deum inſinuatio	Exigit
Menſio	Eſt oratorum collatio ꝛ orantium	
Obſecratio	Eſt cum ſacre rei atteſtatione oratio.	Animat
Confidentia	Eſt pſenſe ꝛ agite bōitatꝫ argumētū ad ipetrāda monēs	Extorquet / Poſſidet

Gradus terminatorij

Grārumactio	Perceptorꝝ verorꝝ bonorꝝ grādis eſtimatio eſt	Refundit
Cōmendatio	Deſideriorꝝ ſuorꝝ in dei bōitatē fiducialis remiſſio	Cuſtodit
Permiſſio	Eſt integ̃ ꝓpe volūtatis in dei volūtatē reſignatio	Holocauſtat

Modus cōmorandi.

Cōplexio	Eſt gradus ſilis cum gradu ruminatio. Hec cōplexio eſt omnium graduū ſicut Ruminatio tantū intellectualium. vnde maximam copiam preſtat.

Licet eñ quelibet gradũ ſupioꝝ cum quolibet con-
iungere ceteroꝝ puta diiudicationē cũ orōne. Orō-
nem cũ diiudicatione. Et ita de quolibet cũ quoli-
bet. Et nō ſolũ quelibet cũ quolibet. ſed etiā quelibꝫ
in et ſuꝑ quelibet. vt orare de meditando. meditari
de orando ⁊ ꝓ orando. Grandis igiť fecũditas ſcale
huiꝰ ⁊ latiſſimꝰ pro ꝯmorando modꝰ. Pōt eñ vt
ex predictis pꝫ. Primo quiſqꝫ gradꝰ tractari in ſe.
Secũdo cum gradu comite. Tertio ſuꝑ quenqꝫ vt
quiſqꝫ gradus cuiqꝫ ſit obiectum.

¶ Declaratio ⁊ ꝓſecutio qualiſcũqꝫ ſcale huiꝰ. Et ꝓ-
mũ de modis exordiendi meditatiōem. ¶ Ca. iij.

Meditabor vt colũba. pſ. Figam gradũ
ſuper munitione ⁊ cōtemplabor vt vidē-
am Abacuc. ij. Quiſquis meditari vt co-
lũba voluerit. quiſquis itē vt videat cō-
templari hoc eſt cōpunctiue vel affecti-
ue ⁊ ſpeculatiue vel intellectiue. ꝓcedere in meditan-
do gradũ figat in ſcala iſta ⁊ vtrũqꝫ facile aſſequeť.
De cuiꝰ declaratiōe iam eſſet agendũ. ſed iā an̄ ꝓte-
ſtati ſumꝰ nō velle eā tradere in p̄nti ſed tangere ſo-
lũ. Ne tñ quoꝝ deſideriũ irritatũ eſt prorſus ſua ſpe
fraudenť. ſub quadā tenui practica graduũ ſcalari-
um cōnexionem ⁊ dependentiā ſtatuimꝰ demōſtra-
re. Primus itaqꝫ gradꝰ ſcale huius eſt

Queſtio qua ſcꝫ hō inq̄rat a ſe. Quid cogitet.
Et item diſquirat quid magis cogitandũ. Et
recto ordine eſt primꝰ. Sapia eñ dei pris q̄n petere
pulſare monuit. a q̄rendo ꝑcepit inchoari. Nec etiā
quepiā facilior efficatior (ꝓ diſtracta mēte recolligē-
da) practica. q̄ꝫ queſtio talis. Nō igitur putet q̇s q̄ſti-
onē hanc primā qꝛ facilem ſꝑ ⁊ ꝓnam ad manũ hꝫ.
ideo inutilē fore. Hꝫ eñ nō p̄uũ fructũ obſuati cor-
dis. Et in queſtionibꝫ ⁊ interrogationibꝫ bñ ordīa-
tis nō paruꝰ ꝓfectus ⁊ ꝓceſſus eſt ad ſciendā verita-
tem vt fere expimētaliter veꝝ ſentiamꝰ. Querite et
inuenietis. Sed ⁊ facile fluxos vagos vanos ⁊ irrō-
nabiles cogitatꝰ excludet. q̇ tanq̄ꝫ diligēs ⁊ vigil oſ-
tiarius crebriꝰ a ſe querit. Quid ē q̄d cogito. Mor
eñ hoc ſeuero diligentis oſtiarij tonitruo inſonante
tota ſtultaꝝ cogitationũ cohors euaneſcit ac delite-
ſcit. An p̄uus igiť fructꝰ hoc vno tā facili ac ꝓno ſar-
culo zizaniā illā oēm eradicare ⁊ mentis agꝝ in pro-
priā vendicare dignitatē. Et grandis eſt copia hꝰ
gradꝰ. Itaqꝫ q̄ꝫ diu q̇s volet in eo poſſit ꝯmorari.
Poteſt eñ queſtio multiplicari ꝑ oēs p̄tes entꝭ. vt
ſcꝫ iuxta inſtrumentũ Raymũdi lulli. fiant q̄ſtiōes
ꝑdicamētales. vt ſcꝫ nō querať mō. Quid ē q̄d cogi-
to in ſubſtantia. Sed ⁊ quantũ valore. Quale bon-
tate. Et iplicant ſꝑ reſpōſiones ⁊c̄. Licebit qꝫ q̄re-
re oībus q̄ſitiuis. ꝑiter et mōis q̄rendi vt longũ eēt
deductu. Et dꝫ fieri hec queſtio acrimonia q̄dā vt
verbi gratia. Quid ē q̄d cogitas aīa mea. q̇d q̄ſo mē-
te retractas. Cur ſolito vage mētis fluctu vagaris.
Quis hactenus ex huiuſmodi cogitatibus ⁊ fluxa
mente fructus fuit. ¶ Secundo item diximus in hoc
gradu diſquirendũ quid magis cogitandum. Que
ſcꝫ diſquiſitio multum neceſſaria. Non enim ſatis
eſt priori ſarculo malas cogitationes extirpaſſe niſi
mũdatam aream inſuper bona ſemēte cōſeuerimus.
Alioquin dimidia faceret ocioſa. Ocioſum enī om-
ne quod fructu torpet. Qui enim precepit a malo d-
clinare ſimul adiecit facere bonũ. Secernendũ igi-
tur nō ſolum quid nō cogitandũ. ſed etiam q̇d ma-
gis cogitandum. Et eſt hec diſquiſitio cōparatia
vt ſic interrogetur. Quid ergo cogitandum? Nũ h-
lius de paſſione domini q̄ꝫ vage agi. Num me-
boccine par aut equum illi. Et fiet reſponſio ad queſitum. Quid ergo cogitādũ
Certe de domini paſſione memorandum ⁊c̄. Et hec
de primo gradu ¶ Sequitur ſecundus

Excuſſio. Poſtq̄ꝫ aũt homo per ſuperiorē gra-
dum ad cor redijt ⁊ ſalubre quippiam tractan-
dum decreuit vt in meditatione ſua proſperetur oꝫ
vt ſe meditationi preparet. hominis enim ē parare
cor. In primis itaqꝫ quia ad bonum plerunqꝫ pigri
ſumus calcaribus opus habemus quo nos incite-
mus ad illud. Fiet igitur Excuſſio ſcilicet

Ignauie ꝓprie — excitationem vt in ſe inuehatur
cogitatiōis p̄ue — ꝯſiderationem q̄ꝫ dedeceat
obſtātie viuerſe — repulſionē qua eā abijciat

¶ Primo igitur excutias ⁊ ſeuerus excutias igna-
ui aut mentis te hoc modo excitando. Eya igitur
anima mea excutere de puluere ſurge ſede filia ſyō.
de domino meditare. Indignum viro faſtidium. in-
dignũ ſeruo dei ocium. ⁊ preſertim in ea parte qua
dei ſeruus ad imaginem dei factus. filius dei fieri p̄t.
Non faſtidio ignauia vel ocio hec adoptio conquiri-
tur vel inuenitur. ſed ſtudio exercitio vel labore. et
cetera. Excutere ergo a torpore
¶ Secundo excutiendum a cogitatione praua con-
ſiderando qꝫ dedeceat. officiat. ⁊c̄. huiuſcemōi tra-
ctare hoc modo. Nolis queſo amplius vage agi.
Iſtinc enim velut ex fonte ſterilitas mihi omnis et
egeſtas animi ſcaturit. Iſtinc malum omne ⁊c̄.
Que ergo prudentia eſt? Immo que ſtultitia eſt vn-
decunqꝫ flauerint cōcupiſcentiarum venti velut in
medio mari abſqꝫ ampluſtri nauis iactari procellis
⁊ duci quorſum nō vis? Et quorſum ducere? Ad cor-
dis duriciam. Et nemo duro corde vnquam ſalutem
adeptus eſt. niſi miſerans ei deus cor carneum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

dediſſet. Patet ergo φ in oē malū ꝑpellant ⁊c̄. Tertio fiet excuſſio obſtantie vniuerſe oim ſcꝫ īpedimētorum vt vacare poſſit ⁊ videre. hoc modo Age igit homūtio fuge paululū occupatiōes. abijce curas ſē ſus cōclude. cōtine te intra te vt vacare poſſis ⁊ videre ⁊ meditari bonū. Et qui hic cōmorari volet locos exuſcitatiuos aut dehortatiuos ⁊ indignatiōis hic adducere poſſet. Hec de excuſſione. Et dꝫ fieri cōcitatiue obſtantia repellēdo ⁊c̄.

Electio

Que eſt ſecūdus ꝑparatoꝝ gradus Neqꝫ relecis ſe aut extuſſiſſe obſtantia ſatis eſt. ſed accingere lūbos oꝫ ⁊ iter deſtinare. Et eſt hec electio magis cogitandoꝝ. puta que magis expediūt magis cōferunt. magis ad manū ſunt. magis prona ⁊ in facultate ſē ⁊ magis decēt. Nā ⁊ in bonis cogitandis poſtqꝫ aliud alio fructuoſius cogitat' delectus habēdus eſt vt ea potiſſime ſedula cōmemoratōe verſent' qꝫ pia cōmemoratione vberior fruct⁹ pullulabit. Stultū eī valde cū poſſis codē labore ⁊ ſudore triticū ī horrea metere neglecto frumēto infelix loliū ⁊ ſteriles hauc nas colere. Delect⁹ in hac re cōuiuas a mēdicis filios a mercēnarijs refectos ab extenuatis diſcriminat. Adhuc inter imūda cenſetur aīalia ꝙ nō precioſum a vili nouit ſepare. Debet ergo electio fieri potioris ⁊ nō electio ſolū ſed et cōfirmatio ei⁹ vt ſcꝫ ſicut in priori gradu repulim⁹ mala. ſic hic incitabimus nos ad meditanda electa bona. ꝑpendēdo qꝫ dignū vtile gratū bonis imorari. hoc mō. Bonū ergo verſandū Jllo em̄ anim⁹ transferēdus. in illis verſari ex quibus cogitatis fruct⁹ manet ⁊ fruct⁹ nō quiſqꝫ ſed vita eterna. Vita inqꝫ nō miſera. nō calamitoſa. nō erūnoſa ſed vita regū vita regnātium ī deo feliciter ⁊ ſapienter ineternū regnātium. hic fructus eſt ſapientis Diſce igitur fixe ⁊ ſtabilire mentis tu. aīa mea ſtabilire mentē in ſanctaꝝ reꝝ cogitatu nō huc illuc vage fluctuare ⁊c̄. Et pro cōmoratiōe poſſunt hic adduci verba ipersonalia in ordinē digeſta que plurimū dilatant. vt ſic. bona meditāda ſūt nā hoc deo placet vult. oꝫ. ſuppetit. expedit. intereſt refert. cōgruit cōpetit. cōuenit decet. iuuat. delectat placet. placat. pacat. libet. quietat. beat. Sup quibus ſingulis ratio eſt aſſignanda ⁊ mens incitāda. Tota quoqꝫ method⁹ generis deliberatiui cū oibus ſuis locis hic adduci pro copia poſſet. Secundo principaliter. Electio hec nō ſolū in genere meditādum aſſumit ⁊ ad illud incitat Verꝫetiam ne multitudine obruatur vnū certū quēpiam articulū vl' pūctum deligit vt eū profundi⁹ rimet'. Gratior nanqꝫ ac melior eſt vni⁹ cuiuſpiā certi punctuli ſtudioſa moroſaqꝫ meditatio qꝫ pluriū accelerata ſupficial' ⁊ indeuota. vnum igitur aſſumendū Sicqꝫ ſibi meditaturus dicat de dño paſſo meditandū. Et ne multitudine obruamur. dein cōtriſtationis aut crucifixionis articulo verſemur ⁊ cū cōmem orem⁹. Hec mihi meditatio panis quotidianus ⁊ ſupſubſtantialis erit. Pia em̄ cōmemoratio ſp efficax ad refectionē Hec meditatio plures pauit ⁊c̄. Hec de electiōe

Verum qꝛ teſte apl'o Nō ſum⁹ ſufficiētes aliquid cogitare (nō dicit meditari) a nobis tanqꝫ a nobis. ſed ſufficientia nrā ex deo eſt ſine cui⁹ grā nihil valꝫ qꝫtauis etiā ſit induſtria hūana. Jdeo vt vult hui⁹ ſcale auctor vt fructuoſe negociemur ⁊ affectuoſius ꝓmoueamur ante ꝓceſſionis grad⁹ fons origo ⁊ cardo ois boni pulſand⁹ exorand⁹ ſcꝫ pater luminum: a quo oē datū optim ⁊ oē donū ꝑfectū. vt cui ſacre meditationis ſtudiū placet. ipe miſſa luce ſue veritatis illuminet oculos nrōs. ignē mittat ī cor noſtrū. quo fida agnitiōe. vehemēti affectiōe curram⁹ velut in odore vngentoꝝ trahamur poſt eū. per eū. ad eū O ēm cū practicā ſupat conſiliū beati Jacobi apli. vt qui indiget ſapīa poſcat a deo ꝙ dat oibus affluēter ⁊ nō impꝑerat ⁊c. Nō em̄ eſt in nobis (hoc eſt in carne nrā) bonū. quia ſterilis ē caro. nec hmōi cogitationes parit. ſed ſpinas ⁊ tribulos generat nob. Qui em̄ de terra eſt de terra loquitur. Hinc Bern. credendū cū mala in corde noſtro verſam⁹ nrā cogitatio eſt. Si bona. ſermo dei eſt. Jlla cor noſtrum dicit. Hec audit Vñ audiam inqt ꝓpheta qd loquatur in me dñs de⁹. Omnes igitur bone meditatōes ſunt dei ad aīam locutiōes. ꝓ quib' habēdis ipe exorandus. ꝓ habitis regratiādus ipe. Hec de gradibus ⁊ modis exordiēdi. Jnter quos orō nō ponitur qm̄ generalis hoc regula dictat. Qꝫ in cuiuſqꝫ boni operis initio inuocādus eſt luminū pater quo intermiſſo nullū rite fundatur exordiū. quin ⁊ infra ī ſuo ordine ponitur grad⁹ orōnis Hoc quoqꝫ hic notādum. φ nō ſemp oporteat ab gradib' hijs ꝑparatorijs meditationē initiari. niſi cū hoc tempus ꝯceſſerit. aut hoc exegerit nimia diſpſio mētis Nā vt Tulli⁹ dicit nō ſemper exordio in rethorica vtendū eſt Hec de preparatione.

Gradus ꝓcedendi in meditando. Ca. iiij.

Commemoratio Poſt ꝑparatorios gradus ſequūtur grad⁹ ꝓcedendi Et hoc ſcdm tres ptes imaginis ſcꝫ mentis intelligentie et volūtatis. Jta φ mens ſcdm ſe totā intenta ſit meditationi Et ideo ſunt gradus monitiōis que mentē monent. doctionis que intelligentiā docēt. motionis ꝙ voluntatem mouent Sterilis em̄ ois meditatio ꝙ nō in iudicium tranſit. Meditatio ⁊ iudiciū inefficacia ꝙ nō p dignitate rei in ꝺſideriū ⁊ amorem accendūtur Fructus em̄ meditationis eſt amor ⁊c. Sed iā ꝑmuꝫ de gradibus monitionis vidamus. Quorū ꝑmus ē Cōmemoratio que eſt ꝓpoſite ⁊ electe rei cogitatio Et hunc primū cōſtituit dominus ieſus quādo ar-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

contraxeris ꝙ eam dederis illis Sed ⁊ ingenio a/cutus Nam teſte hiſtoria tua liberaliuȝ artiū. immo vniuerſaꝝ ſcientiaꝝ peritus eras. ⁊ nullo exponēte ſed tuo ingenio. imo ſanius lumine dei te illuſtrāte libros ariſtotelicos. aut quoſlibet alios quos legere ꝯtigerat mox acutie ingenij deꝑhendebas vt ipe in cōfeſſionibus teſtaris Horrori omnibꝫ ingeniū tu/um. cūctis miracl'o fuit Quā fueris acutꝰ ingēio doctoꝝ ſchola norit. Nouerūt qui libros tuos legere ōnes Porro de ſctitate vite ſacius ſilendū puto ꝙ indigna ⁊ meritis ipaṙia loquendū. Non mihi ſi cētum lingue forent. oraqꝫ centū. Nō ſi argi inſtar cētū fronte oculos centū ceruice tenerem. Nō ſi membra cuncta in linguas verterētur tuis virtutibꝫ dicēdis. cōſiderandis. eloquendis me putē parē. Quis enim vt q̄ttuor illos cūctaꝝ virtutum cardines. iu/ſticiam. prudentiā. tēꝑantiam. fortitudinē cum omni illa innumera ſibi virtutū cohorte ac prole ꝑteream Ut ſileā quō vir iſte ñ pertimuerit principē. quō lex veritatis in ore ipius. quomodo eius verb vt facu/la ardebat. ꝙ iuſti tenax cōtinentia vt lorica ſuccictꝰ Ut inꝗ taceā omnia iſta. Quis viuā illā fidem. ſpē: certā ꝑfectā charitatē digne cogitabit? Abyſſus eſt intendere in eas. Quis fidei ꝓpagator Nōne Augu/ſtinus Quis tutor Nōne Auguſti. Quis acrior infi/doꝝ ⁊ hereticoꝝ inſecutor ꝙ malleus hereticorum vt Bern̄. ait Augꝰ? Nō opus eſt diſcurrere ſingilla/tim per virtutes tuas beatiſſime pater. Stultuȝ eſt verbis eas velle cōplecti quas res ⁊ ſcripta tua teſtā/tur. Immo quas et oīs eccl'ia iuſtoꝝ enarrat. Tua vna vita tante fuit ſctitatis ꝙ ceteras omniū ſi vo/luſiano crediꝝ ſeruoꝝ dei vitas fecit apparere pec/catū Talis ergo eſt pater meꝰ ortu ſcȝ nobilis. acutus ingenio. vita ſanctꝰ. ⁊ ipe pater meꝰ. Sed vir is talis tā ſanctꝰ q̄d egit in vita ſua. Nō ocio torpu/it. nō vane cōſumpſit tp̄s. ſed forte reliquit exēpl' po/ſteris omnibꝫ ꝓdeſſe ſtudens Mox em̄ cōuerſꝰ ma/los q̄bus aberrauerat ⁊ feliciter aberrauerat. quippe et fortior ſurgebat ſtudebat redimere dies. In pace ⁊ equitate ambulans multos ab iniq̄tate auertens In vita fecit mōſtra. opatus mirabilia in morte Nam hec egit

hereticos | citatē dei | libros | egenos | ī lege dm̄ dic ac nocte

Cōterit. āplificat. ſcribēdo. iuuat. meditaꝫ

Attētio Quid ni faceret mirabilia Augꝰ mirabil'. Agite vires mee. intēdite ꝙ mirabilis Augꝰ. pr̄ meus Nō eſt ſil'is inuentus tui in oī choro ſcoꝝ. mira/bilis ⁊ mirificus. ꝑſtans vniuerſis Quis em̄ ſimilis tui in fortibus. q̄s ſimilis tibi Auguſtine? Uere iuxta nomen tuū magnus es tu ⁊ adauctꝰ nimis Quis ita glorioſus nōie. excelſus priuilegio. cōmendatus a tantis? Diceris Augꝰ. gratijs oꝑpleris. a doctiſſimis cōmendaris? Augꝰ. O mirabile nomē ⁊ ipis ſolis vt aiunt litteris oraculū tue magnitudinis oſtendens quantꝰ ſis tu pater meꝰ Quidem̄ Augꝰ? nōne

vt auguſtꝰ imꝑator | eccl'iaȝ | vt mēſis auguſtꝰ | intelligētia digitate.

Precellēs. augȝ. feruet. clarꝰ. ſimul altus.

Hic omnia reuolue de nōie ⁊ attende. vt in Au/rea legenda Deinde attende eiꝰ priuilegia q̄ ſūt iſta.

cōuerſiōe | eccl'ie | .vij. citatibꝫ | ꝯtrectauit | pꝰ mortē

Preuētꝰ. doctor. preſul. xp̄m. reſilit cor

Hec ꝓſecuta in diuerſis doctoꝝ ſermonibus.

Tertio reuolue et attende cōmendatiōes ſanctoruȝ q̄ patent in paſſionali ⁊ ſermonibꝫ in laudem eius. Magnus vere dn̄s ⁊ laudabilis nimis in hoc mag/no ⁊ mirabili Auguſt. Explanatio Hic eſt ille Auguſt. q̄ liȝ ſero exhibitus. in rerū tamē ꝑmordio ē demonſtratꝰ imo et per totius veteris pagine decurſum rebꝫ archanis crediꝝ ꝑſignatus A prophetis ꝑ/dictus. rebus ſublimibꝫ in ſcripturis cōparatꝰ. Plā/tauerat deꝰ ab initio creature ꝑadiſum voluptatis. vnde irrigabatur terra vniuerſa. fecit ⁊ duo lumia/ria magna tenebras profugantia Uide ſi hijs ñ Au/guſtinus ſigneꝝ. quē noe arche rector. abraā ſūmꝰ patꝝ. yſaac meditatiuꝰ ad meditandū egreſſus in agrū. quē oīs ille veterū doctorū chorus vt et hā ⁊ ſa/lomon ⁊ ceteri ſapientes. quē ꝑter hunc quo pꝰ apoſtolos ſecūdus nō ſurrexit Auguſt. ſignauit. Hic eſt ille quē impleuerit ſpū ſapiē ⁊ intellectus. cuiꝰ et in medio eccl'ie aperuit os deus. Hic eſt ſacerdos ille magnus quēadmodū eruditus ⁊c̄. vt patet in epl'a. Hic vir deſideriorum cui pro deſiderio intelligentia cōceſſa. Is eſt ſignaculū ſimilitudinis dei plenꝰ ſa/pientia. ꝑfectus decore q̄ profunda fluuiorum ſcru/tatus. cuiꝰ oculus oīa vidit. Is eſt vt ad nouū teſtamentū veniamꝰ. lux mūdi. ſal terre. ciuitas poſita ſupra montē. Nōne lux Auguſti. hereticas tenebras ef/fugans mundi caliginē veritate illuſtrans. charita/tis ardore ſuccendēs vniuerſos. et ſic de alijs.

¶ Tractatio ad circūſtantem materiā

Sȝ putas ne vir iſte talis tātꝰ tā nouꝰ ⁊ vetuſtꝰ. taȝ ſanctus ⁊ ſublimis. putas ne ſit is pater tuus o ani/ma mea? Certe puto Eſt pater mihi genitura. pater cura. pater etate. pater eſt mihi honore. Sum ego filius eius Nonne filius tuꝰ ego ſū Auguſtine? Filiꝰ inquit. Filius meꝰ es tu. qꝛ ego genui te. Filius meꝰ es tu quia paterna viſcera geſto erga te. Filiꝰ tamē ſingulariter meus ſi ſequaris me. O ſtuporem. o amo/rem. o patrem ⁊ filiū. Non qualis pater talis ⁊ fi/lius tuus. Es tamē pater meus Sed qualis ſis pa/ter noſſe velim. Certe vt hanc conſiderationē hic intertam video. ꝙ ſis pater verus. pater ſanctꝰ pater pius. pater magnus. fecundus ⁊ generalis pater.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Quis te fecũdioꝛ int̃ oẽs pr̃es regulares? Vigintiſep-
tẽ tue regule oꝛdĩes habes q̃ tñ ꝛ ſubdiuidũtur Sic
in vita ſeptuagita ſub te citates hẽbas qꝺ cũctis ſe
culis iauditũ. Ita ꝛ moꝛtuꝰ nõ ẽ q̃ ſilĩs ſit tibi. Et
q̇s generalioꝛ pr̃ q̇ neminẽ a filiatiõe ſecludis Lũctꝫ
regula gñal̃. Es ꝛ pr̃ magnꝰ Hãc tibi pr̃nitatꝫ di-
gnitatẽ ꝓſpero teſte ſũmus indidit reꝝ parẽs. cuius
cũ lauiſſes pedes dixit tibi. Magne pr̃ Auguſt. filiũ
dei hodie in carne videre meruiſti. O ſupbiã o hono
rem. Nũq̃ꝫ auditũ nũq̃ꝫ lectũ. in hoc ꝑuilegio nõ cõi
cat alienꝰ Quis vnq̃ꝫ de ſctis dei ab oꝛe dei ſe eẽ ma-
gnũ audire. pr̃ itẽ appellari meruit? Dixit de bapti-
ſta ꝙ inter natos mulieꝝ ꝛc̃. nõ legit̃ ꝙ xp̃s ioanni h̃
dixerit. aut ꝙ ab eiꝰ audierit oꝛe. Et hinc ẽ ꝙ omnis
eccl̃ia ſctõꝝ. caput ſuũ inſequens magnũ te pr̃ez in
hymno decãtat dicẽs. Magne pr̃ Auguſt. Quaꝫ
ãt pius ſis pr̃ nõ dico narrabit. ſed q̇s vel cogitabit
Paterna tua viſcera ſũt incogitabilia nob̃. Si tam
pia tu aduerſarios tuos hereticos dico in moꝛtem
tui paſtoꝛis atqꝫ totiꝰ gregis ſpirantes viſcera geſta
bas ꝙ crebriꝰ a moꝛte eos defenſabas. q̇s noſſet viſ-
cera paterna q̃ in filios geſtas. Poꝛro q̃ꝫ ſctũs fuerꝫ
ꝛ ſis pater pater ꝙ magnificus in ſanctitatem.

¶ Ad opinionẽ

Es ꝛ poſtremo pater meꝰ verꝰ. licet obgãniãt multi

¶ Ad queſtionẽ dubiã

Hic poteſt opinio tractari q̃ verſat̃ inter heremitas
ꝛ canonicos regl̃ares de eo quoꝝ verioꝛ ſit pater Au
gꝰ. ꝛ p̃t aduerſarioꝝ ꝓs ꝯfutari. altera ſtabiliri ꝓba
bilibꝫ argumentis quẽadmodũ venerabil̃ ille Euſe
biꝰ fecit canonicꝰ lateranenſ̃. Sꝫ eſta res hec vtcũ-
qꝫ nõ grãdis eſt deuotionis nolo tractare diſſentio
nes iſtas Salubrioꝛ mihi occurrit queſtio ventilã-
da maioꝛꝫ erga pr̃em hõꝛis ꝛ reuerentie incuſſiua.
Ad queſtionẽ dubiaꝫ Putãt nõnulli pr̃em hũc ñ
inferioꝛem eo quo int̃ natos mulieꝝ nõ ſurrexit ma-
ioꝛ in gl̃ia celi. ac apl̃is hunc parẽ. ceteriſqꝫ doctoꝛibꝫ
oibus in gl̃ia preſtantẽ in celis quẽadmodũ excedit ĩ
terris. Certi nil poſſimꝰ in tenebris diffiniri. ſed con
iectare poterimꝰ de re tali Aiunt enĩ hoc doctoꝛes ſã
cti ꝙ poſt apoſtolos ſicut ſecũdꝰ effulſit in terris ita
ꝛ in celis Hoc proſꝑ ꝛ Petrꝰ damianꝰ. Ad idẽ faci-
unt reuelatiões. Nõne Grego. ipe apparens thaiõi
ſuꝑ Auguſti. inq̇ſitus dixit. Nõ eſt hic nobiſcũ ſꝫ al-
tioꝛ eũ tenet locꝰ. Nõne ꝛ alteri ſciſcitanti de eodẽ re
ſponſũ eſt Auguſti. in diuinitatis abſoꝛptũ archano
ꝛc̃. Sed ꝛ viuẽti palmã dedere illi oẽs. Ambꝛoſiꝰ cũ
effert Jeronimus ſe puulũ infirmum minoꝛẽ aq̇le il-
lius collatiõe aſſeruit. Grego. ſcripta ſua ſcriptoꝝ
Auguſti. cõꝑatiõe furfurẽ dicit Sed ex rõnibus iaꝫ
cõiectandũ. Sꝛic enĩ celſitudo aut intelligẽtie ſm̃ q̃ſ
dam debet̃. aut veriꝰ credit̃ aõꝛi Qꝫ ſi intelligẽtie ꝓ-
fundioꝛi ãplioꝛ gl̃ia debet̃. mox hũc ceteris poſt apo-
ſtolos ꝑſtare liquet Suꝑ em̃ oẽs doctoꝛes ꝛ ſctõs a
poſtol̃ exceptis ꝛ int̃ natos mulieꝝ maioꝛe miſteria
diuina ꝓfundiꝰ intellexit ꝛ explanauit ꝑfectiꝰ. Pro
ſpero teſte Et vere. hic em̃ eſt q̇ pꝛofunda fluuioꝝ
eſt ſcrutatus ꝛ abſcõdita ꝓduxit in lucẽ. Quis trini
tatis archanũ. incarnatiõis miſteriũ. ꝑdeſtinatiõis
abiſſum intellexit clarius ꝛ ſcripſit aptius? Certe nl̃
lus. Ergo ꝛc̃. Qꝺ ſi pondus ſcũarũ celeſtis ſit aõꝛ
dei ꝛ pꝛoximi. immo quia eſt. certum eſt illum pre-
ſtare in gl̃ia q̇ maioꝛ fuit charitate Sed quẽ pꝰ apo
ſtolos dabis qui pꝛimitias ſpũs hũere et poſt illum
quo dm̃ teſtimõio maioꝛ nullꝰ fuit q̇ tanta efferbuit
charitate. q̃ꝫ ſic vnq̃ꝫ ſcõꝝ vulnerauerat caritas xp̃i
quem ad ſuſpiria tãta emittenda ſagittauerat. q̃ꝫ ſic
totũ ſibi rapuit charitas. vt Augꝰ. Nõ puto illi ſm
Hinc ꝛ depingit̃ coꝛde volnerato. Quid eiꝰ tota vita
niſi ꝓximi dilectio. Ideo em̃ vt ipe ait viuebat q̊niã
ſine aliĩs eſſe ſaluus nolebat. Quid eiꝰ ſcripta ſpirãt
niſi charitatem. Si igit̃ cũctis ꝑſtitit charitate. pa
lam eſt qꝛ ꝛ gl̃a ꝑſtet. Et certe ſi credit̃ auctoꝛitatibꝫ
reuelatiõibꝫ rõnibꝫ puto illũ in gl̃a ceteris celſioꝛem
q̇ intelligentia clarioꝛ. charitate ardentioꝛ fuit ĩ t̃ra.

¶ Diiudicatio Videte ergo nũc o õnia ĩtima
mea ꝛ pꝛofundiꝰ diiudicate q̃ꝫ is pater talis ac tãtꝰ
mihi ſit venerabilis ꝛ imitandꝰ Si em̃ cũ etiam ſũ
ma ingenia ꝛ ſanctiſſimi q̇ꝙ tanta laude ꝓſequunt̃
in terra. Si tãta illũ deꝰ gl̃a ceteris ꝑtulit ĩ celo. q̃ꝫ
mihi exiguo. ꝑſertim cum pater meꝰ ſit ẽ vir is vene
randꝰ Si pr̃em carnis tue veneraris o aĩa mea ꝛ co
lis. q̃ntomagis pr̃em ſpiritus venerabere ꝛ coles.
Si patriſas in carnis moꝛibꝫ. q̃ꝫtomagis in ſpũali
bꝫ. ꝑſertim cũ adoptio tua potiſſimũ ĩ ymitãdo pa-
trẽ conſiſtat Is em̃ vt ſupꝛa vere eſt cõcluſum veri-
oꝛ eſt filiꝰ Augꝰ q̇ in moꝛibꝫ ꝯfoꝛmioꝛ ei. Vide ergo
o anima mea ſi nõ equo venerãdus: ymitãdꝰ obſuã-
dꝰ pater talis ac tãtꝰ Vere dignũ ꝛ iuſtũ equũ ꝛ ſalu
tare obſeruare mãdata regl̃e paternalis ꝛ regl̃e tam
dignitoſe. Nõ em̃ eſt talis inter regulas vniuerſas.
Excedit ab auctoꝛis ꝯditiõe. exemplaris ꝑfectiõe. tẽ
poꝛis antiq̇tate. mãdatoꝝ diſcretiõe ꝛ ſpũalitate.
Quis ergo nõ obſeruabit regulam talem.

¶ Cauſatio Certe iuſte obſeruãda. ſꝫ ꝛ vtil̃r
multũ Qui em̃ ſuauerit regl̃aꝫ illã ꝛ ſecutꝰ fuerit cã
ꝑax ſuꝑ illũ ꝛ mĩa dei. tenens q̇ꝑpe viã regiã. ꝓducit
ad eternã patrĩã. Quã q̇ ñ ſuauerit ꝑtẽ cũ pr̃e ñ hẽbit.
nec filiꝰ eſſe poteſt verꝰ Ubi em̃ filiatio. ymitatiõe ꝛ
regl̃e obſeruatiõe ſaluat̃. ibi. q̇ nõ ymitat̃ ñ p̃t filiꝰ eẽ
Qui filiꝰ ñ eſt. heres ñ eſt. q̇ heres ñ ẽ. ꝑtẽ cũ pr̃e ñ hꝫ
Qui ꝑtẽ nec ius in paterno bono ñ hꝫ. ĩiuſte hereditã
tẽ poſſidꝫ. mẽtit̃ tota die filiũ hñs nomẽ cũ re dege-
ner extet. Si g̊ voles ymo ſcio qꝛ voles ẽe qꝺ diceris
ſectare pr̃ez. obſua mãdata eiꝰ Nã vt de voti ꝓfeſſio
ne ſcꝑ̃te ãmonitiõe. obſuate regl̃e vtilitate. ñ ſuate
ꝑicl̃oſitate. ac ceteris taceã iductiuis Idõ ſũoꝑe rgl̃am
obſuare debes vt filiꝰ ſis auguſtini ꝛ dicaris. Mag

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

na eñ gloria talis pris filiũ eſſe. Si itaqꝫ filꝰ eẽ vo/
les Auguſti. opa ciꝰ facito. regulã obſeruato

¶ Ruminatio Quis ei talis pris. tã nobiter
nati. mirabiliter cõuerſati. mirabilꝰ mortui. Quis
inqꝫ pris tã genere inclit. aio acuti. vita ſcti. manda
ta nõ libens obſuabit? Nõ erat vir illi ſilis ſup terrã
tam nõie glorioſus. priuilegijs opimꝰ. a ſũmis etiã
ingenijs ꝯmendatus. olim preſignatꝰ. vatũ pfatus
oraculis. reb; altis in manib; ꝓphetarum aſſilatus
Qui et verꝰ eſt tuꝰ pater. Pater tam ſctũs piꝰ: mag
nus ꝛ fecũdus oi iure paternitatis Inſtitutionis ge
nitura. educatiõis cura. etate tpis. honore venera/
tionis. Et adeo tuus pater. ꝙ lz ceti vẽdicare ꝛ pri/
pere eum tibi volent. nihil ẽ quod moliũtur. Te re/
gule datione rurſus ptrurijt. te hitu ſibi cõfigurauit.
birro ꝛ linea tunica vt ipe in de vita clericoꝝ ſermõe
ſcribit induitꝰ. te ſcriptis educauit. te ſuis roborauit
exemplis. Manet tibi ſolus. manet tibi indiuiduꝰ
pater regule datiõe. licet ceteris pater ſit cõione ꝛ re
gule participatione. qḋ tibi in gliam cedit ꝛ in glori
am tui pris etiã in celis preſtantis vniuerſis. Facile
iam tibi videre niſi ceca prorſus ſis rerũ eſtimatrix.
qꝫ ſedule pater is talis ꝛ tãtus ſit tibi meõrandus. qꝫ
magni eſtimãdus. qꝫ digne venerãdus. ac ſollicite
obſeruãdus. ſtrennue imitãdus. cũ filij etiã carnis.
filij rechab ꝛ heremite tã patrẽ ſectant. obſeruẽt et
venerẽtur. pſertim cũ obſeruatio regularis ſublimꝫ
ad filialẽ dignitatẽ. tantã adducat vtilitatẽ. euadat
pericula tãta

¶ Guſtatio O qꝫ hec me niſi prorſus ſenſu de/
ſtitutus eẽm ad cultũ ꝛ ſequelã pris ac reglꝫ obſer/
uantiã incitare deberẽt. O qꝫ ꝯrere. trahere. pellice/
re deberent. Quis eñ tãti pris cõſiderãs dignitatẽ
nõ venerabit. qs ſeqle ncitatẽ nõ ad ſequendũ inci/
tabit. Quis demũ reglaris obſuãtie iductia attẽdẽs
ñ ad obſeruãtiã alliciet? Certe q̇ videt hec ꝛ nõ ſentit
ſtupidus ſtultꝰ inſanus ẽ

¶ Querela Ve igit mihi ſtupido ſtulto ꝛ inſano.
qui vbi hec cõmeõraui. ꝯſideraui. diiudicaui. durus
rigidus obſiſto ꝛ ad hec nõ inclinor. Prẽm nõ vene
ror veſtigia nõ ſequor. nõ ſeruo regulã eiꝰ. Ve mihi
A ſeculo fregi iugũ. rupi vincula. regulã ſum tranſ/
greſſus. Velut filꝰ belial mãſi abſqꝫ iugo. rinocero/
tis inſtar nolẽs aurẽ regule inclinare. quaſi ruptis
vinculis male liber agebar a demonibus in deſerto.
Sicut vacca laſciuiẽs declinaui termios quos ſtatu
it mihi pr̄ meꝰ trãſgreſſus ſũ. mẽtiẽs tota die. Quid
oro in tota regla ẽ mãdatũ qḋ ñ ſũ pregreſſus? Si
ad prima caritatꝫ mãdata attẽdo. en iuidia frm̄ ta/
beſco. Si paupratis recolo. auaricie facibus ſuccen
dor. Si attẽtiõis ſub horis en vane vage flure agor
Lõgum ẽ nimis dulciſſiẽ pater lõgũ ꝛ inexplicabile
mihi nũerare regulã fractã. Sic miles ſub reglꝫ tue
vexillis certaui. ſic diſcipulꝰ ſub te mgrõ pfeci. ſic fi
lius obtpaui tibi pri. O bellatorẽ egregiũ. diſcipulũ
docilẽ filiũ obedientẽ. imo en reglꝫ trãſgreſſorẽ. di/
ſcipulũ ebetẽ iobediẽtie partũ. pch pudor. Quid vn/
qꝫ reglam voui ſi obſeruare nolui? Qualis demẽtia
ꝛ ipudẽtia mea. Volo ꝛ gaudeo filꝰ tuꝰ dici ꝛ pri ñ
obedire. diſcipulꝰ vocari ꝛ nõ inclinare aurẽ. miles
caſtris tuis aſſcribi. ſꝫ nõ pro domo ꝛ regla me op/
ponere murũ. Me miſerũ q̇d agã. Anguſtie me vn
diqꝫ tenẽt. Si eñ te prẽꝫ negauero votifragꝰ mors
mihi eſt. Si filiũ me ꝯpellẽ mẽtior tota die. O an/
guſtie o dolores. Quouſqꝫ alter miphiboſeth vtro/
qꝫ claudicabo pede? ꝛ cũ ſamaritis tue reglꝫ pfeſſor
idolis etiã inſeruiã mũdi. Sic etiã fiet qrela de diſ/
paritate moꝝ ꝛ de nõ veneratione.

¶ Optio O qñ totis pedib; currã viã obſuãtie
regularis. o qñ ſequar te prẽm q̇cũqꝫ ieris. obſuans
que iuſſeris vniuerſa. O quãdo veniet petitio mea ꝛ
quis qḋ opto dabit mihi ¶ Cõfeſſio:
Tu pater Auguſtine tu a deo magnificatꝰ. tu po
teris hoc dare mihi. ipetrare dico orõib; ꝛ votis tuis
Deſideriũ tuũ dabit tibi deꝰ. potes es ſuccurrere la/
pſis. Que voles omnia potes. Nõ poſſũ etiã (te te/
ſte) licet ceciderim p me reſurgere p me. ſed tua pote
ro ope.

¶ Oratio

Ad te igitur ad te o potentiſſime viroꝝ demẽtiſ/
ſime patrũ q̇ erga deũ valde potẽs erga miſeros val
de clemẽs. ad te venit is pdigus filꝰ tuꝰ. vix filij no
mine dignus. Venit inqꝫ q̇ ipe ſum periturus q̇ tu
miſerearis mei ſciens ꝙ paterna erga me viſcera ge/
ſtes. ꝛ ꝙ tu ſalutis mee auidior qꝫ egoipe exiſtas
Te itaqꝫ oro o vere ſancte pie magne pr̄ Auguſtine
Indulge quicquid hactenꝰ cõtra regulã cõmiſſum.
ꝯfer auxiliũ quo poſt hac regule tue obſeruantior vi
uã: O ne me ſpreueris pr̄. ne differas exaudire. maxi
me cũ ea popoſcerim que te donare velle poſſe noſſe
ſciã. Potẽs eñ poteris qꝫ nihil ipoſſibile tibi q̇ iaꝫ
ſcũs grã quodãmõ deꝰ. Noſti aũt qm̄ te prudẽtior ne
mo. Vꝫ aũt voles cuidubio erit q̇ppe qui fauꝰ mellis
totus mie viſceribus affluis nrẽ ſalutis ſpirans. Nõ
patrũ. nõ matrꝝ carnaliũ ois cõflatus aõr in vnum
illi tuo amori quo in filios ſpũs ardes cõpari poteſt
Vis ergo magis ſalutẽ meã qꝫ illi vnqꝫ optauere a/
mantiſſimoꝝ etiã filioꝝ ſalutes Fac ergo audi me.

¶ Menſio.

Et certe debes Nõne pijſſimus prm appellaris: oñ
de in me nomẽ tuũ. Nõne ꝛ te nõ qrentib; ſꝫ alio q̇/
piã tẽdentib;. q̇dragita illis morbidis viris prior ip
ſe occurriſti oñdiſti ꝛ ſanaſti. Nõne et cõplurũ alio/
rũ morbos curaſti? An ergo morbide huic mee aie ſb
regula tua fatiſcẽti anxie te inuocãti nõ ſuccurres
Succurres ſcio An maior te ſanandoꝝ corpꝫ qꝫ cu
rãdaꝝ aiaꝝ ſollicitudo detineat. Nõ optie pr̄ Scio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ꝙ aīarum ſemꝑ tibi ꝑma cura fuit Vere crudelis ñ
pius (vt cū venia loquar) cōprobaueris nimis. ſi qui
alioꝝ miſertus es ſemper. iam filio viſcera claudis
Nō hoc ſciuit natura. nō clementia. ñ pietas. nō re
ligio. non affectio paternalis.

Obſecratio

At ne ob multa mea demerita. ob regule trāſgreſ
ſionem. patris inhonorationem patiar ⁊ iuſte pati/
ar repulſam. habeo quid agam. Te cōmoneo viſce/
rum illorū o inuiſceratiſſime pater quibus tui aber
rantis pater ille miſericordiarum a quo omnis pa/
ternitas deriuatur fuit miſertus. O per viſcera qui
bus te ab eterno deus amauit. erraticā ouem longa
nimiter portauit expectauit miſericordiſſime cōuer
tit. O per ſanguinē agni ſedentis in throno tingen/
tem vt purpura regis comas capitis tui O per oēm
illam dei pietatem ⁊ miſericordiaꝫ o mi matricie pa
ter a ſummo illo patrū impenſam. miſerere ⁊ tu fi/
lij tui Impetrās ei exceſſuū veniam emendandi gra
tiā. vt itē deinceps dign⁹ filius tibi digniſſimo patri
cōdigne viuam

Confidentia

O ſcio nō differes in finē. nō ꝯtinebis ſuper me vi
ſcera illa paterna. Certus ſum miſereberis ⁊ ſi non
modo. Sed longa nimiū mora O rūpaſ mora oīs.
Veniat oro veniat ⁊ ocius veniat dies ille quo dig/
ne te patrem colam. perfecte ſequar. obſeruē ſtren/
nue precepta regule tue. O tunc me vere ſublimi ſor
te ſuperbū. tunc me terqꝫ quaterqꝫ felicem ſciēs me
tunc vere filiū tuum

Gratiarum actio

Et vt veniat petitio mea. vt aſſequar quod ſpero
vtqꝫ dignus fiam dandis. gratias equū eſt pri⁹ agā
ſuper acceptis. O gratias igitur tibi. gratias tibi di
lectiſſime pater (licet impares) multas ſuper omni/
bus que impendiſti tantus tu ⁊ talis. tantillo mihi
⁊ indigno Tu me elegiſti amando. tu me vocaſti o/
rando. tu me ꝓuocaſti exemplo. aſſcripſiſti regule. ī
filium adoptaſti. fouiſti. nutriſti. de te nūc meditari
dediſti. ⁊ ſpem hāc infudiſti. Quid igitur dignuꝫ grē
repēdā Cōmēda° Vere ñ hēoq̄cq̄ꝫ niſi vt totū me
plene ſubmittam tibi. En totum me offero tibi cau
ſam meam omnē tibi cōmendo. Scio qui paterne
ſuccurriſti. ſemper etiam te nō inuocanti ſed cōtem
nenti nihilipendenti. ſcio in re ſalubri nō poteris nō
adeſſe petenti.

Permiſſio cū exornatione valedictionis

Tu igitur o beatiſſime pijſſime vere pater tu me
filium habe. tu vt voles me rege. cū oportunum vi
bitur filio miſerere. tibi omne ius plene ꝓmitto. Et
iam nunc vale regnans ſemper beat⁹. O tu pijſſime
patrum gemma cōfeſſorum. ſcriba vite. lux doctorū
doctor eccleſie ſancte. Vale fundamentū baſis ⁊ co/
lumpna totius edificij ſpiritualis. Vale fons ſapiē
tie. lignum vite imputribile. paradyſus delitiarum.
Vale apoſtolica vita. clericorum regula canonicorū
pater. Vale grāmaticorum liber. loycorum veritas
ꝓfunditas theologoꝝ. ſumma omnis artis. Vale
hereticoꝝ malleus. ꝑfidoꝝ baculus. ꝓtectio fidei et
chriſtianorum. Vale tandem o tu pater currus ⁊ au
riga totius canonici ordinis diffuſi ꝑ orbem. Senti
am ⁊ ego qualiſcūqꝫ fili⁹ ordinis tui viſcera miſeri/
cordie tue ſuper me. quemadmodum o mi pater ma
ter frater. ſꝑatu de te ⁊ in te. Amen

Item ſi ꝑ thema in meditando quis procede
re volet. poterit hoc. mō ſequēti.

Cantat de te patre nrō eccleſi
a ⁊ exultabunda decantat.
Amauit eum dominus ⁊
ornauit eum ſtola glorie in
duit eum. Quod verbum thematis per
conduplicationem aut commorationem crebrius re
peti poterit in commemoratiōe. Porro in ꝯſidera/
tione poterit fieri horum verborum recta diuiſio cō
ſiderando in his triplicem ſtatum auguſtini ꝓpoſi/
tum. ſcꝫ conuerſionis ꝯuerſationis glorificationis
cum ſingl'oꝝ expoſitione diffinitiōe. ⁊c̄. In attētiōe
aūt poteris attendere. q̄ꝫt⁹ ille amor. q̄ꝫt⁹ item orna
tus. at gl'a illa q̄ꝫta. q̄ eū induit de⁹ cum ſtupore ⁊c̄.
In explanatiōe figure ⁊ ꝓphecie adducēde vt ꝙ iam
ſol ⁊ luna in ornatum totius creaſe creanſ. ꝙ tēplū
obducitur auro ⁊ iam ornauit de⁹ ſapia celos. ⁊c̄.
Deinde tractare ꝑ circūſtātias qñ q̄ꝫtoꝑe ama/
uit ⁊c̄. Item ꝑ q̄ſtioēm vtꝝ ōni ꝟtute ornauit ⁊ ador
cor ei⁹ charitate vulnerauerat ꝙ ſtigmata criſti ſicꝫ
paul⁹ vt Bōauēſa ait portauit. ⁊c̄ Item ꝑ opinioēꝫ
An in gl'a vt q̄dam volūt apoſtolos ac ſeraphin at/
tingat ⁊ ceteros doctores preſtet ⁊c̄. Et tandem ꝯiu
dicare q̄ꝫ nobis Auguſtin⁹ amand⁹ colend⁹ glorifi/
cādus quem deus tantoꝑe amauit ornauit glorifi/
cauit Et ſtabilire ex alijs cauſis ⁊c̄. Et conqueri ꝙ ñ
digne colas ſatis ames ⁊c̄.
Poſſent latius exempla hec ſuperiora ⁊ copio/
ſius pariter ⁊ ornatius aut eloquentius deduci. Sꝫ
morem ꝑuulis geramus ⁊ faſtidij matrem prolixi/
tatem deuitemus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Prologus in modū meditādi ⁊ negociandi fructuoſe circa vitā dñi ieſu.

Fundamentū aliud nemo poteſt ponere ꝑter id quod poſitū eſt. qḋ eſt chriſtus ieſus. i. Cor. iij. Jam de meditabilibus in ſpecie dicturi a ſolido eſt oīs cōtemplationis fundamēto exordiēdum a chriſto ieſu: qui ipſo teſte principiū eſt ⁊ finis alpha ⁊ O ⁊ oſtiū per quod ꝙ non ingreditur ꝓficere altius nō pōt. Nemo eñ venit ad patrē niſi ꝑ eum De hoc aūt fundamento dupliciter erit tractare: puta de eius vita. Secūdo de paſſione. Et ſm hec duo fiēt tituli principales

¶ Primū itaqꝫ de eiꝰ vita dicendū Pro cuiꝰ introductione quedā ſunt ꝑmittenda

.ſ. { alliciētia icitatia / expediētia diſpoſitiā / certa practica eruditiā } ad { eā meōrandū. / eā exercitandum: / in ea ꝓcedendum. }

Et ſic demū ſubijciēda meditabilia ipa ⁊c̄

¶ Inductiua ad meditandū de vita dñi ieſu Ca. i.

Pone me ſicut ſignaculū ſuꝑ cor tuū: Canti. viij. De allectiuis dicturi q̄ inducūt ad xp̄i vitā libenter cōmemorandū. ⁊ ad eū iuxta verbū poſitū velut ſignaculū ſuper cor ponēdum. tā etſi multa dicere poſſemꝰ. breuitatꝭ tamē cauſa potiora ex multis ſunt ſumēda. ⁊ ſunt iſta

Hoc gratum. ſuaſum. dignūqꝫ opus. vtile multum.

¶ Primo eſt gratū ſūme trinitati ⁊ oī eccl'ie triumphanti adeo ꝙ nihil gratiꝰ. nihil placidiꝰ eis tractare poſſimꝰ. Nā ꝙ tā placeat deo aſſerit Ubertinus. imo ⁊ alij poſt eū. Promitto inquit tibi ſm veriſſima lumina fidei xp̄iane ꝙ nihil gratiꝰ potes facere deo patri filio ⁊ ſpūi ſcō. q̄ꝫ in ipo benedicto ieſu deo ⁊ hoīe expendere totū tp̄s tuum ⁊ facere de eo velut vnū mirre faſciculū qui ſemꝑ inter vbera tua cōmoretur. Hec ille. Qḋ ⁊ ex reuelatiōibus plurimis legitur affirmatū. Qḋ itidē ex verbis euāgelicis vbi xp̄s dicit Paraclitꝰ aūt ſpūſſctūs quē mittet pater ī nōie meo ille vos docebit oīa. ſubtiliter elicit q̄dā dicens Ualde notandū verbū Qꝫ pr̄ in nōie ieſu mittit paclitū. Tantā liberalitatē imo tantā largitatē deꝰ de ſeipſo facit imo tm̄ amat in nobis īcarnati verbi agnitionē ⁊ fidē vt vbicūqꝫ in rōnali mente verbi carnis facti pia agnitio fuerit. mox illi mēti ſpūm ſuū infundat. Nomē enī ieſu nihil aliud eſt q̄ꝫ cū pietate creata noticia ieſu Neqꝫ ſolū ſpūm ſuū deꝰ donat ſed ⁊ filius dei in medio eſt. Ubi in nōie ieſu duo cōgregati fuerint. quibꝫ nō propterea qꝛ cōgregati ſūt in medio ē. ſed ꝓpter nomē ieſu. Nomē ergo ieſu paclitū hꝫ et filiū. neqꝫ ſolos hos. qm̄ quo filiꝰ ingredit᷑ vna ⁊ pater venit. ac tota ſimul trinitas māſionem illic facit. Cōpendioſū ergo ⁊ breuiſſimū iter in deū dulcis ⁊ pia meditatio de dño ieſu. qm̄ vere pr̄ ſaluator et paclitus felici comitatu ad eū veniūt ⁊ māſionem faciūt Agitur enim qḋ placet eis ⁊ qḋ vult ipe pater. Nā xp̄o ipo teſte Hec eſt volūtas pr̄is vt oēs honorificēt filiū ſicut hōrificant prēm ⁊c̄ Et ꝙ ſācţis placet illud. idē declarat ſubnectēs. Et q̄s iā ciuis beate illiꝰ ⁊ ſancte ciuitatis hierl'm cui nō ꝯplaceat in hōie iſto. Quis nō votiuis hoīem illū gaudijs inuiſet quē ſui regis tā dignāter cōſpiciūt hōratū hoſpitio? Hec ille Hinc ⁊ Ludolphus carthuſieñ ait. Exercitatio hec multū reddit ſctōs dei fauorabiles pios et benignos cultoribus eiꝰ vt patet. Nūq̄d btā virgo mater mīe pietatis ⁊ grē poterit deſpicere vel oculos ſuos auertere a te q̄ꝫuis etiā ſis pctor. qñ viderit nō ſolū ſemel in die. ſed ⁊ frequēter filiū ſuū quē ſuper oīa diligit ī brachijs tuis ⁊ inter vbera tua cōmorantē. Nūquid poterit cū filio quē portas deſerere? Nullo mō Sic ⁊ ceteri ſcti libentiſſime reſpiciūt illos cū quibꝫ deus placatꝰ hitare dignat᷑ cū ⁊ hec exercitatio faciat cultores ſuos. ꝯſortes illoꝝ. qꝛ ē vita ⁊ exercitatio eoꝝ. ineternū eñ nō obliuiſcūtur iuſtificatiōes eiꝰ ⁊c̄ ¶ Secūdo qꝛ ē ſuaſū a pluribꝫ Sacra eñ ſcriptura plena eſt hmōi monitiōibꝫ vt ſunt. Reduc me in meōriā ⁊c̄ Grāꝫ fideiuſſoris tui noli eblíuiſci. Pone me vt ſignaculū ſuper cor tuū. ſic ſignaculū ſuꝑ brachiū tuū ⁊c̄. Doctores aūt ſancti nō vbo ⁊ lígua ſolū. ſed ⁊ exēplo ⁊ oꝑe monuere. Quis eñ ē doctoꝝ cui nō xp̄s oſtiū ⁊ via fuit? Paulꝰ nō arbitrabat᷑ ſe ſcire aliquid ꝑter xp̄m. cuiꝰ mortificationē in corꝑe circūferebat ſemꝑ Augꝰ ab hoc exercitio xp̄m induēs incepit qui nō ceſſabat dulcedie mirabili pio gutture ruminare illis dicbꝫ quid dulcedis hēbat vbum caro factū eſt: qui et fatet᷑ nullū ſe dulcius efficatius exercitiū repiſſe q̊ tutari a tēptatione pr̄ ⁊ in nōie ꝓficere bonū Tranſeo ceteros venio ad Bern̄. Qui quāto huiꝰ exercitij cultor fuit crebriꝰ ipe teſtat᷑ Teſtant᷑ ⁊ ſcripta eiꝰ. teſtat᷑ ⁊ dulciſſima quā geſſit vita. Ait eñ Et ego fratres ab ineūte mea cōuerſatione ꝓ aceruo meritoꝝ. que mihi deeſſe ſciebā: faſciculū hunc mihi colligare ⁊ inter vbera mea collocare curaui. ⁊ quoaduixero meōriam abūdantie ſuauitatis illiꝰ eructabo. nec ineternū obliuiſcar miſeratiōes quibꝫ ſū iuſtificatꝰ ⁊c̄. Hec meditari dixi ſapientiā. hec mea ſublimior interim phīa. ⁊c̄ ¶ Tertiū inducēs eſt dignitas. qꝛ nihil digniꝰ agere poſſumus Dignū inq̄ꝫ propter digniſſimū obiectū. quippe xp̄z deū ⁊ hoīem circa quod verſatur Dignū ꝓpter ſctōſ quibꝫ in hoc exercitio aſſociat᷑ Hec eñ exercitatio eſt beate et digniſſime matris xp̄i ipi ſedule miſtrā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tis ⁊ famulantis. Hec eſt vita aploꝝ familiariter xp̄o
adherentiū ⁊ cū eo fideliter pſeuerantiū. Hec ē vita
⁊ exercitatio ciuiū ſupnoꝝ xp̄o fruētiū ⁊ ei⁹ opa ma
gnificentiſſima admirantiū de eternis annalibꝫ ine
ternū ea relegentiū. ⁊ pleno pectoris ſpū digno hym
no ea extollentiū ⁊ laudātiū. Ineternū q̄ppe mias ꝺ
cant. Hec ḡ vita optīa ē ps marie que ineternū nō
auferetur. An nō magna glīa ſeruo ſeq̄ dn̄m q̄cūqꝫ
ierit? Et plane glīa ⁊ dignitas magna. Dignuꝫ po
ſtremo eſt in xp̄i vita exercitari. qꝛ hic oīs nr̄a actio
quantūuis vilis digniſſime informat̄. adeo ꝙ ſupra
oēm eſtimationē nobilis fiat. Quod ptꝫ ex libro gr̄e
ſpūalis vbi dn̄s docuit tres practicas iſtas quibꝫ hō
pōt ſua facta ex xp̄i merito nobilitare ❡ Prima eſt
ꝙ hō oīa deſideria ſua intentionē ⁊ oroēꝫ in vnione
deſiderioꝝ orōnū ⁊ intētionū xp̄i. offerat deo patri.
Tunc in tāta acceptatiōe aſcēdꝫ corā deo. eritqꝫ oī
no vnū velut ſi diuerſa aromata ſil' accenſa: q̄ꝝ fu
m⁹ in vnū collect⁹ directe aſcēdit. Et iō adeo ē grata
deo ꝙ oīs alia orō licet celū penetret. nō inde tali nec
tanta gratitudīe acceptabit̄ a deo addēdū ceterꝫ pa
ribus ❡ Secūda ꝙ hō oēm laborē ⁊ oīa opa ſua i vi
one opm ⁊ laboꝝ xp̄i faciat. A quo opa ei⁹ nobilitāt̄
ac ſi cuprū cū auro liquatū penit⁹ a ſua trāſiēs vilita
te in auri nobilitatem mutaret̄ ❡ Tertia ꝙ hō oēꝫ
vitā ſuā. ſ. mot⁹ vires ⁊ ſenſus cogitatōes v̄ba ⁊ oīa
ſua ſm̄ modū cōuerſatiōis xp̄i dirigat. Et q̄ ei⁹ vita
⁊ cōuerſatio ita renouat̄ ac nobilitat̄ ac ſi nobil' auis
de lutoſo ac fetēti aere trāſmigrās in optim aerē ſe
renouaret. Sic hō terreſtris a priſtina cōuerſatione
ſua in nouitate vite xp̄i tot⁹ efficit̄ celeſtis ⁊ digniſſi
mus deo. O nobiles doctrinas. o p̄claras ſup aurū
⁊ thopaſiū a veris reꝝ eſtimatoribꝫ āplexādas pra
cticas. Sicī nō dico nobilē ſꝫ et beatū dicūt h⁹ ſecu
li hoīes eum q̄ chryſolitū lapidē hꝫ. c⁹ virtute ⁊ abra
ſione pulueris cetera era ꝯmutant̄ (vt aiūt) in fuluū
aurū. q̄ꝫ is beatificādus cui doctrine iā poſite ſūt ad
manū. quibꝫ nō mō era. ſed ⁊ vniuerſa opa ⁊ cogita
ta nō dico in auꝝ ſolū. ſed in rē celeſtē: ſed in q̄dā mō
diuinā cōmutare poteſt Gaudeam⁹ itaqꝫ ſup inuen
tis doctrinis ⁊ nūq̄ꝫ vel mīmū agamus opus qd̄ nō
huius diuini noſtri chryſoliti. i. chriſti puluere aſper
gamus. Omnia opa aliquo articulo vite ei⁹ vniēdo
Hec de dignitate ❡ Quartum eſt opus. id eſt neceſ
ſitas. Neceſſariū em̄ eſt homini exercitari in xp̄i vi
ta Et hoc propter tria

Scꝫ { Primo ſi volet in virtutibꝫ pficere
Secūdo ſi volet in ꝯtēplatiōeꝫ pmoueri.
Tertio ſi nolit xp̄i meritū i ſe ꝺpditū iri. }

❡ Primo in q̄ꝫ eſt neceſſariū volenti in v̄tutibꝫ pro
ficere. Sine chriſto em̄ domino virtutū nunq̄ꝫ fiet
virtuoſus. vt vult Bernardus dicens. Quid inqui
ens vobis cum virtutibꝫ qui dei virtutē. i. chriſtum
ignoratis. Ubi nā queſo vera prudentia niſi in xp̄i
doctrina? vbi vera iuſticia niſi de xp̄i mia ē. ⁊ ſic ꝺ a
lijs ❡ Secūdo neceſſariū eſt volēti in altiorē ꝯtēplati
onē pmoueri. Nūq̄ꝫ em̄ quis pueniet ad dn̄m inixū
ſūmitati ſcale niſi incepit a filio hoīs lapide fūdam
tali in pede ſcale. Pulchre de hoc Beda in omel'. de
pdito ieſu in tēplo ❡ Tertio neceſſariū ē nolēti in ſe
xp̄i meritū depditum iri. Fixa em̄ regula ⁊ a pluri
bus appbata ꝙ tm̄ in vnoquoqꝫ hōie efficacie ſorcie
tur xp̄i vita ⁊ oē diſpenſationes eius miſteriū q̄ꝫtuꝫ
(de adultis loquor) pia remeōratione ⁊ gratitudine
ea hō applicuerit ſibi. Nihil nobis pderit xp̄i vita i
mo ⁊ paſſio niſi fiat illoꝝ pio ſtudio ad nos applica
tio Sicut em̄ medicia vel herba q̄piā mirā hn̄s vir
tutē nō prodeſt infirmo niſi applicet̄ ⁊ vniat̄ ei. Ita
xp̄i vita ⁊ mors nō pficient hōi lapſo niſi applicētur
ei. nec hō aliter recipit virtutē ex eis. ſine quoꝝ v̄tu
te nūq̄ꝫ pōt ſaluus fieri. Unde q̄cunqꝫ volet ſaluari
oportet ꝙ ſtudeat hec ſibi applicare. Q̄uo aūt hec ap
plicatio fiet Auctor libri nature lati⁹ declarat titulo
.cc.lxxix. cui⁹ hec ſūt principaliores ꝯcluſiōes In xp̄o
⁊ in c⁹ morte ē oē meritū hōis. Qui ergo vult i ſe ha
bere oē meritū ⁊ oē bonū. recipiat oꝫ in ſe xp̄m. Sꝫ
qꝛ chriſt⁹ trāſijt ⁊ meritū ei⁹ ſemp ineternū manꝫ. iō
xp̄s nō p̄t recipi in hōie niſi p meōriā ⁊ cogitationeꝫ:
Et iō per meōriā mortꝫ xp̄i xp̄i mors manꝫ in hōibꝫ
q̄ eſt radix meriti ⁊ premij oīs. Et iō qui hꝫ in ſe me
moriā piā ⁊ fidelē mortis ⁊ vite chriſti hꝫ in ſe meri
tū ⁊ virtutē chriſti. Et p talē memoriā facit hō mor
tem ⁊ vitā chriſti ſuaꝫ ⁊ incorpat ea ſibi ⁊ vnitur cuꝫ
eis. Et facit vitā ⁊ mortē chriſti (in meōria) tali ſua
Et talis meōria viuificat hoīem ⁊ facit ipſū pticipa
re meritum chriſti. Eſt itaqꝫ memoria vite ⁊ mortis
xp̄i radix ad recipiēdū meritū ⁊ p̄miū chriſti Et vbi
fortior ⁊ maior ē talis meōria ibi recipit̄ magis ꝺ me
rito ⁊ virtute chriſti. Debet igit̄ laborare oīs hō xp̄ia
nus q̄ nolit in ſe chriſti mortē ⁊ miſteria depdi vt fi
at ⁊ pmaneat in eo meōria opm ⁊ mortis chriſti. q̄a
per meōriā ipaꝫ manebit in eo v̄tus xp̄i ⁊ ip̄e chriſt⁹
q̄ ſine deperdit̄ ab eo. Patet ḡ neccitas hui⁹ ❡ Qū
tū ē vtilitas ⁊ fruct⁹ ei⁹ Sꝫ fruct⁹ hos q̄s ſtilo ꝯple
cretur. Nō mihi ſi centū lingue ſint oraqꝫ centū fer
rea vox poſſem hui⁹ deſcribere fruct⁹. Narrat Bern̄
plurimos (vt pleriqꝫ aiunt) q̄s ex hac exercitatiōe ex
cepit fruct⁹ ⁊ potiſſimū ſeptē vtilitates recēſet dicēs
Primo in hijs mihi iuſtitie pfectiōeꝫ conſtitui. ⁊ ita
pfectus fiebā quaſi nūq̄ꝫ peccaſſem. Secūdo ex his
copias meritoꝝ acquiſiui quaſi centū annis exerci
tatus fuiſſem. Tertio ꝙ talē ſecuritatē ⁊ fiduciam
regni ſuſcepi vt ſine dilatione me ſperarē ad dn̄ꝫ vē
turum. Quarto hec cogitatiōes nō me ſinebāt fragi
in aduerſis nec in pſperis offerri. Hinc Quito po
tus ſalutaris amaritudinis ⁊ rurſus ſuauis vnctio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

cōſolationis Sexto hee cogitatiōes reformauerunt
pacē inter me ⁊ creatorem recōſiliando vindicē mū/
di. dum tremēdum poteſtatibus mitē hūilēq; figu
rant. dū nō ſolum placabilē ſed et amabilem repreſē
tant eum qui inacceſſibilis eſt principibus terribilis
q; apud reges terre Hec me poſtremo ſapientem ⁊
prudentē fecerunt. Unde etiā in hijs diuitias ſalutꝫ
⁊ plenitudinē ſcientie conſtitui mihi. Et probe O
Bernarde. Qui chriſtū bn̄ ſcit ſatis ē ſi cetera neſcit
Hoc ē neſcire ſīn xpō plīma ſcire Hec duotari⁹ vt au
tumo q̄dā pti ex vbis bnardi. ptim ex ſuo collegit
Poīt ⁊ alios fruct⁹ Ludl'. ī plogo pme ptꝫ q̄ ſūt hij

Purgans. illuſtrat. rigat. ⁊ collapſa re ſtaurat.

Adq; patrem ducit. dulcat. finem q; bo num dat.

¶ Primo purgat a peccatꝫ De⁹ em̄ cui adheret ig
nis ↄſumēs ē Scdō illuſtrat q: lux in tenebris lucet
Tercio rigat dādo grām lacrimaꝝ q: fons ortoruꝫ
⁊ puteus aqꝝ ē. Quarto reſtaurat collapſa Qui em̄
pcuſſus a ſerpēte eū aſpexerit viuet. Quito ducit ad
cognitioēm pris in diuīs Nemo em̄ vēit ad prēm ni
ſi p filiū. Sexto dulcat oēs tribulatioēs Guſtate ⁊ vi
dete qm̄ ſuauis eſt dn̄s. Septio dat finē bonū Qui
em̄ chriſtū recipit in corde ſecure excipiet in celo. In
ōib; itaq; vijs tuis cogita illū. vitā ſcꝫ ⁊ mores dm̄
ihu ⁊ hec ſit ſapia tua ⁊ ſtudiū ſummū de ihu ſp ali/
q̄d cogitare vn̄ puoceris ad ymitādum vel afficiaris
ad amandum eum.

¶ Qualis erit meditator miſterioꝝ chriſti.
¶ Capl'm. ij.

C Animalis hō nō pcipi
et ea que ſunt ſpiritus
dei. Stulticia eī eſt illi
Prime chorintheoꝝ. ij.
Iam de altero principali vi
dēdum ſcꝫ de expediētib; ⁊ diſponētib; meditatoreꝫ
miſterioꝝ xpi Siglaris em̄ in h p̄diſpō ab eo r̄q̄rit
q̄ internū hoꝝ guſtū pcipe volet Nō em̄ ſapiūt mel
la febrilib; humorib; guſtū hn̄ti īfectū. nec aīalib; q̄
de ſpūalib; dicūt. vtꝫ ex preallegato Hn̄t īſcm̄ pala
tū nec afficiūt in xpm Cū tn̄ amor exeſtuās ītnū pa
riat ardorē. hic q̄ cupit criſto adherere ei⁹ q; miſte/
rijs refici ⁊ ea ſalubriter ↄtēplari. hec faciet.

Abnegites te. delicias fuge. carpe q̄etem.
Sic hūilis. pſtās. xpi feruēs meditator

¶ Prio abnegabis vicia ⁊ ↄcupiſcētias. Scdō fu
gies delicias Nō em̄ criſt⁹ ⁊ riſus ſe ↄpatiūt Tercio
carpe q̄etem Pudic⁹ em̄ ſponſus ſolitudinē amat.

nec ſe dat in turbas Quarto ſis hūilis teipſum cōtē/
nēs Quito pſtes licet attediaris Sexto ſis feruens
meditator paſſiōis chriſti totis neruis intendēs. q̄
em̄ cupit h manna refici opꝫ farinā egipciacā aſpna
ri. ponēs criſtū vnicū ſolaciū cordis. ⁊ cū criſti miſte
ria prſus ſint ſupnaalia q̄ volet ea digne ſcrutari.
opꝫ hūc ſenſum ⁊ ſpm̄ criſti īduere q̄ ſine nēo horuꝫ
ydoneus teſte dyoniſ. ē ↄtēplator. Is aūt ſenſum ⁊
ſpm̄ xpi iuxta eūdē hꝫ q̄ p ſapiām ſalutarē recte d di
uis ſentit criſti documētis exēplis ⁊ opib; p ↄformi
tatē affect⁹ cordialiter adheret. quē q: nō habuerūt
plures errauerūt. ¶ Opꝫ item q: cū ſumma hūili
tate ad hec miſteria reuoluēda accedat. q̄ppe ſt digiſ
ſima ex pte obiecti ſubiecti ⁊ act⁹ ipſi⁹ Ita q: credat
ſe indignū vel mīmum articl'm reuoluere de chriſto.
Opꝫ q̄q; ſi ex his meditationib; fructū ſumere cupi
at. q: toto mētis affectu diligēt delectabil'r ⁊ moro/
ſe alijs q̄b;libet ſepoſitis ita pn̄tem ſe exhibeat ſin/
gulis q̄ de ihu dicta vel facta ſt ⁊ narrāt ac ſi ea corā
videret vel aurib; audiret. ¶ In h q̄ꝫ poſtremuꝫ
premonitū ipſum eſſe opꝫ Quia cū p exercitiū h⁹ ſtu
dij totaliter trāſformat ī criſtū. ſathanas h ſumme
odiēs tēdet ſibi inſidias vt cū tedio ⁊ accidia ſepe in
cipiat memoriā criſti reuoluere ⁊ huius miſteria ru
minare. Sꝫ h p certo cognoſcat q: licet ex dyabolica
immiſſiōe corpis paſſiōe aut aīe indiſpōne hōi h ali/
qn̄ cū difficl'tate ⁊ tedio incepit ſi ſeipm vincat. ſi vi
inferat p meditationē ↄtinuet triſticia ſua vertet ī
gaudiū ⁊ tediū ī feruorē ↄmutabit Talis igit ſit mi
ſterioꝝ xpi ↄtēplator vt fructū aſſequat. h d ſcdo

¶ De practicis circa xpm̄ exercitādi. ¶ Capl'm tertiuꝫ

Mihi āt adherere deo bonū eſt. ps. Iā iuxta t D
tiū mēbrū ingrendū de certis practicamen
tis q̄b; hō circa xpūꝫ iā p ſupiora exercitat⁹
⁊ diſpoſit⁹ exerceri poterit Et poſſum⁹ ex ſcōꝝ dcīs
colligere tres gn̄aliores modos ſm tres precipuas
aīe vires Nā

p memoriā / intelligētiā / vi affectiaꝫ — poſſum⁹ xpi — miſterijs iugit īherere cōmeorādo / miſteria ſbtili⁹ ſpecl'ari ↄſidrādo / miſteria ſeq̄ ↄplecti his nos affi ciendo.

Prio inq̄; p meōriam pōt ſe hō circa miſteria xpi ex
ercere ea iugiter cōmemorando. ⁊ quaſi chriſtū pre
oculis mentis tenēdo iugi quodā ⁊ ſuaui licet q̄dam
mō adhuc carnali affectiōe ei adherēdo. Et eſt hec
exercitatio incipientiū ⁊ magis ſimpliciū. Et pōt in
hoc gradu multipl'r exercitiū variari Iuxta qd xpm̄
in vita multi diuerſis intentiōibus diuerſimode af/
fectati ſequebātur vt docet in tractatu q̄ titul⁹ ē bea
tus vir. Cauſe aūt varie quare chriſtū varij ſeq̄bāt.
hoc verſu patent.

Morb⁹. ſig̃. cib⁹. pulcher. blaſphēia. dog̃.

Et tu etiā interdum ſectare vt infirm⁹ medicum vt
curet tuum morbum ⁊ tuos languores. Itē ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

videndum ſigna ⁊ mirabilia in miraculis. Tercio vt ab eo paſcaris Quarto ad videdū corꝑis ciꝰ pulcritudinem ⁊ moꝝ decētiam gracioſam Quinto ad audiēdum ⁊ diſcēdum vtilia ex eius doctrinis Sexto caueas ne eū imiteris vt qdā ad eū blaſphemandū vt phariſei Cōtēdas āt potiſſimū vt ſp añ oculos mentis tue teneas aliq mō ihm xp̄m vel aliquē ciꝰ actuȝ In cuius vnione vt ſupra dictū ē ꝑficias qcq̇d ē agē dū ſiue vigiles ſiue eas dormitū. ſtes ſiue ſedeas. comedens ⁊ bibēs. loquēs ⁊ tacēs. ſolus ⁊ cū alijs. Et h̄ em̄ in ōni v̄tute ſtabilieris ⁊ ꝑfectior eris Sȝ in h̄ exercitio opȝ infirmari appetitū ſupuacuū. q ñ ē contētus cogitare de xp̄o vel de ſuis miſterijs. niſi ferat̄ in altas radices ſue diuīitatis Et hec fuit cā q̄re multi ruerūt a via ꝑfcōis qꝛ neſcierūt in xp̄o hūilr̄ exerceri. Nihil em̄ eſt in opib̄ vite eiꝰ tam minimū qd̄ ſi pōderet̄ debito modo. nō debeat diligētis aīe ſatiare appetitū. Mēs em̄ amoroſa de ihu q̄tūcūqȝ minima tm̄ reputat ꝙ nihil coꝝ excidit ab eiꝰ memoria. Nec ē ita ꝑuū ihu l'ō ihū v̄bū vel nomē etiā vſqȝ ad infantiles neceſſitates nat̄e ciꝰ. qd̄ ñ teneat cā fixā. ⁊ in amoroſa ꝯtēplatiōe ſtabilitā tāq̄ȝ res ſummi dei pro ipā aīa ex amore dei aſſumpta. Sȝ oia etiam q paciebat̄ puer deus ligatꝰ in faſcia tm̄ obſtupeſcit ⁊ miratur. magiſqȝ delectat ſcpe deuotā aīām ꝙ amore expientie talia ꝑꝑ ipām deꝰ ſuſtinuit. q̄ȝ ꝙ ſpūs ſeraphicos in celis creauit. Quis mihi det vt veniat petitio mea ⁊ qd̄ expecto tribuat mihi deus. vt totꝰ in has vilitates a deo aſſumptas tam mente q̄ȝ carne immergar hñs ſub pia ymaginatiōe filiū dei pñtem mihi ſemꝑ. Scio ⁊ fateor lōge ſublimius ē ihm in ſpū intueri eiuſqȝ miſteria ꝑ intelligentiam ſpeculari q̄ȝ carnem commemorare tm̄. i. geſta carnis. ſȝ e regiōe noui licȝ tenuiter nimis ꝙ hec exercitatio in ymaginatione xp̄i ⁊ actuū eiꝰ longe reficiat dulcius. maiorēqȝ affectionem. ꝯſolatioēm. ⁊ deuotioēm tribuat multꝭ. q̄ȝ alijs miſterioꝝ ꝓfundatio. Imo q̄ȝ ꝯtemplatio ipa ſue diuinitatis. Debet ergo mēs deuota exerceri in his q ſunt hūanitatis xp̄i doēc eleuetur ⁊ rapiat̄ ad intuēdū ⁊ guſtādū gaudiū diuinitatis ſue Eſt em̄ meditatio humāitatis ſcala q ꝑuenit̄ ad ꝯtēplationem diuinitatis Nec tñ q ad ꝯtemplationem diuinitatis aſcendūt· hāc dimittere debēt ꝓ loco ⁊ tꝑe qꝛ h̄ eēt magne ꝑſumptiōis ⁊ ſupbie. Ideo em̄ Auguſtino teſte xp̄s carnem aſſumpſit. vt carnales ꝑ carnē in deum tandem reduceret Unde liquet ꝙ licet hmōi exercitatio ꝑ ymaginatioēm in ſe ⁊ potiſſimū incipiētib̄ ſatis ſit vtilis. tñ de ꝑ ſe nō ſufficit ſed paꝝ ꝓdeſt niſi retorq̄at̄ ad dignū ⁊ vtilem finē quid em̄ ꝓfuit iudeis ꝙ xp̄m corpalr̄ viderūt ⁊ non amauerūt nec ſeq̇ voluerūt. Igit̄ vt nobis hec exercitatio ꝓſit ad h̄ contendere debemus vt ſicut apl'i ſua pñtia tracti omnia reliquerunt. Ita nos hic ꝑſeuerare opȝ vt totū cor noſtꝝ illa ſuauitas occupet ⁊ totū ſibi ab amore vniuerſe carnis ac carnalis illecebre vendicet. Quiſq̇s talis eſt nō metuat ille a ꝑicul' doctoꝝ. ſed confidat certus ſi perſtiterit creſcet. ⁊ cum paulo dicere valebit. Et ſi chriſtum ſm̄ carnem cognouimus iam nūc ñ cognoſcimus. ⁊ in finem cognus erit. Hanc practicam docuit chriſtus iubēs ſua miſteria cōmeōrari ñ dixit conſiderare aut ꝯūdicare vt ōib̄ ⁊ laicis ⁊ mulierib̄ facilimā apirȝ practicā

¶ Quomodo exercitamur erga chriſti miſteria ꝑ intelligentiam. ¶ Ca. iiij.

Iam ad alterum exercitatiōis ḡdum aſcendendum q eſt q̄ ꝑ intelligētiam poterimꝰ miſteria eius ꝓfundius ꝑſcrutari attentius ea ꝑmeditādo quā via videt̄ ſe pſ̄ exercitaſſe cū dixit Cōſiderabo mirabilia tua q ⁊ eius aīa ſcrutabat̄ Et eſt hec via magis exercitatoꝝ iam ſolidum cibum ſumere potentium. Nam hic non circa homiēm ſolū ⁊ nudā humanitatē ſe exercet ſed altius aſcēdens vt Bern̄. docet in hoīe xp̄o deum inuenire ſtudet. non deum nudum neqȝ homiēm nudum ſed xp̄m deum pariter ⁊ homiēm comprehendit diligit ⁊ adorat Et plurimū talis comprehenſio ⁊ actualis conſideratio de chriſto vt aiūt p̄rēs ꝯfert Qua ſcȝ homo q̄tiēs aliq̇d de xp̄o legit vel cogitat xp̄m hoc egiſſe vel illō formet ſibi cōceptū de xp̄o q lucide deū ⁊ hominem id eſt vnam ꝑſonam ſignificet q̄ ē deꝰ ⁊ homo Quanto em̄ lucidius q̇s h̄ ꝯcipit tāto pīguior ex xp̄i opib̄ ī eo r̄ſultat d̄uotiōis affc̄s Nā ex hoīe aut hūāitate deuotio aōr ⁊ fiducia ex deitatꝭ apphēſiōe timor ⁊ reuerētia oriūt̄ itꝫ q tutiſſimū ē militare Et ſicꝭ h̄ ñ hūmāitatē nudā ſic nec opa xp̄i nuda ꝯmēorat Sȝ opa as ⁊ negocij ꝑtes diligēt̄ attēdēdo cās. fructꝰ. loca. tꝑa. modos. q̄litates. Et hi q fortiꝰ vbera p̄mūt eo copioſiꝰ lac eliciūt d̄uotōis. q aromata hec terit plenius ſuauiori ꝑfūdūt̄ odore. Et q ſe hac via exercitari volet. illi añ deficiet tꝑꝰ q̄ȝ materia meditādi Pt ei ꝓcedere ⁊ trahere quēqȝ articulū opm xp̄i ꝑ ſcalas meditatoriā iā añ mēoratā iuxta practicas illic aſſigtas Et ex hac exercitatiōe mēs illuſtrat̄ adeo ꝙ fiat prudens ſuꝑ iīmicos. itelligens ſuꝑ docētes. ſuper inexercitatos ſenes (licȝ corꝑe etate adoleſcētior. intelligētior tñ mlt̄o. Et ꝓbe qꝛ teſtiōia ⁊ opa xp̄i meditatio eiꝰ ſp. ꝑ ſpm̄ q oia ſcrutat̄. ſcrutās ⁊ rimās ea ſp. Hic vana curioſitas perit qꝛ igredit̄ v̄itas mētē ſic ſe exercitātꝭ Et hāc viā hꝰ exercitatiōis iſtitutū tradidit ſapiētiorib̄ ſalomō ſapiētiſſiꝰ ipe) ꝑcipiēs diligēter ꝯſid̄rare oia q opponūt̄ i mēſa haut dubiū euāgelica nob̄. Sic itaqȝ nos exerceamꝰ ꝑ ſerioſā operū xp̄i ꝯſideratioēȝ. ad hereamꝰ ei ſꝑ dicētes. Mihi adherere xp̄o bonum eſt. ⁊c̄.

¶ Quō exercitamur ad eadē ꝑ vim affectiuā. ¶ Ca. v.

Tertius circa chriſti miſteria exercitandi modus eſt per vim affectiuā q diſcat amare xp̄m cōplecti veſtigia eiꝰ ⁊ exēpla ſectari

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Et eſt hec ſublimior illa via ⁊ excellentior quã paulꝰ
perfectioribus demõſtrandã reſeruauit finis ⁊ ꝑfec/
tio vtrarumqꝫ iã ſupra poſitaꝝ. Qua. ſ. ita hõ chri/
ſti miſteria reuoluit. vt nõ tam fcã ipa q̃ꝫ amorẽ vñ
ꝓdierunt attẽdat. ⁊ ſic magis in dei amorem ꝓmo/
ueatur. Quẽ q̃ rite ꝑpenderet certe inueniret ꝙ oia
externa xp̃i opa nõ ſunt niſi tenuia illius exceſſiui ar
doris indicia q̃ oia ob id potiſſimũ fecit vt nobis q̃ꝫ
nos amaret vel aliqualiter inſinuaret. ⁊ ſic nos ad re
ciprocũ amorẽ incitaret. O ſileant hic verba mens ſe
cum recogitet iſta. De hoc amore q̃cq̃d dicit̃ minus
ẽ q̃ꝫ dicendũ eſſet Vñ de eo tacemꝰ qꝛ forſan ĩfra aliq̃
de eo ſcribemꝰ. Quiſquis igit̃ volet miſterioꝝ chri/
ſti fructũ app̄hendere. q̃ſq̃s facile in eiꝰ amorẽ iſtam
mari ſtudeat in oĩ xp̃i ope aõrem ex q̃ hoc egerit attẽ
dere ⁊ finẽ ob quẽ cõſiderare. Et vt oculi tui reuelen
tur ad illũ ꝯtuendũ ora cũ Bernardino crebrius di/
cens Dñe ieſu xp̃e fac vt te amẽ ardẽter. Facqꝫ me ſẽ
tire q̃ꝫ imenſo amorẽ nos amaſti. Aperi mentẽ me/
am ad tua opa vt ex eis intelligã aõris inſignia vt to
tus inflãmatus totꝰ in te reſoluar aõre Amen.

Et quia verus amor ocioſus nõ eſt ſꝫ opꝫ grandia
vbi eſt. extaſimqꝫ facit in amatũ nõ ſinẽs ſuipĩꝰ eſſe
amatorẽ. ſed vult aſſĩlari dilcõ. Ideo nõ ſufficiet mẽ
te amare niſi ⁊ ope ⁊ veritate ſtudeat ſe dilcõ confor
mare ⁊ eius veſtigia ſectari ꝑ voluntatẽ practicã quã
q̃daꝫ aõrem actiuũ vocãt. Paꝝ em̃ ꝓderũt imo nec
vera ſũt oĩa ſupiora niſi etiã ſeq̃mur eiꝰ veſtigia Ex/
emplũ em̃ dedit nobis vt ⁊ nos ita faciamꝰ. dicens
illud iudicum nobis. Qđ me videritis facere h̃ faci/
te. Et certe ſecure imitãdus ẽ chriſtꝰ. hꝫ em̃ eꝰ ſeq̃la

Et vestigiũ ĩduiabile | ſecure ꝯducẽs. ip̃e via lux oſtiũ
ſolaciũ ĩeſtiabile . ſ. | tribulatos ꝯſolãs: ip̃e iocũditas mẽtiũ
deſidriũ ĩfatigabile | ad p̃mã glaꝫ ducẽs Qui edũt eſuriũt
ſtipẽdiũ ĩdefectibile | p̃miũ eternũ manẽs. ihs xp̃s heri ⁊ ho
die

Hec ꝓſequit̃ Joãnes ſchoenhouie in ſmõe q̃dam
capitulari windeſ Sed heu dñe ieſu q̃ꝫ pau/
ci ſunt q̃ volũt ire pꝰ te. cũ tñ neõ ſit. vt Berñ. ait. q̃
nolit venire ad te ſcientibus cũctis. quia delectatio/
nes in dextera tua vſqꝫ in finẽ. Cõregnare cupiunt.
ſed nõ cõpati. cõſequi volunt. ſed nõ ſequi. Sed nõ
ſic o fratres nõ ſic. ſed ſi cupimꝰ eiꝰ gaudia ſectemur
veſtigia. Quo em̃ quis chriſto fuerit in moribꝫ ſili/
or eo in gaudijs ſublimior

Notula epilogatoria ſuperiorum

G Ecce he ſunt tres practice vel gradus circa xp̃i
miſteria exercitãdi. quibus licet iugiter adherere xp̃o
⁊ poſſunt diuiſim ſeorſum aut inſimul vna medita/
tione exerceri Et eſt primus gradus omniũ fideliũ
fideliter credentiũ ⁊ cõmeõrantiũ in omnibus vijs
ſuis dominum ieſum chriſtum Secundus ꝓficiẽ
tium diligenter omnia que illius ſunt conſideranti/
um ⁊ tractantiũ Tertius iã perfectorum guſtan/
tium. ⁊ ex guſtu ad imitandũ accinctoruꝫ Primꝰ
in imaginatione. ſecundus in meditatione. tertius
in dulci imitatione verſatur. Primis chriſtꝰ lac.
Alijs pulmentũ. tertijs ſolidus cibus ⁊ panis. Qui
ſe fideliter exercuerit in primo perueniet ad tertium
dumtaxat ſi perſtiterit. Eia igitur hijs modis nos ex
erceamus circa chriſtum ⁊c.

Prelocutio in meditabilia ꝑ roſaria tradenda

Unt iam poſtremo determinata ali/ H
qua punctula ⁊ certa meditabilia de
domino ieſu aſſignanda ob cauſas iã
ante meõratas. Et ponemus ea per
modũ roſarioꝝ. cuiꝰ etiã cauſas ſup̃
diximus. quarũ potiſſima eſt facilior
exercitatio hoꝝ vt ſi qui fuerint qui ſe nõ poſſe me/
ditari cauſentur. vel legant ſingula hec pũcta ꝑ mo
dum Roſarioꝝ ſingulis aue maria applicãdo. ⁊ ab
tenuibus illꝫ exercitijs creſcent in virile robur Po
nemus aũt obiecta hec de miſterijs domini ieſu ſub
triplici differentia Primũ vnũ Roſarium de toto
decurſu domini ieſu ꝓponetur oĩbus legendum vni
uerſaliter. Secũdo meditari cupientibꝫ. ſed nondũ
potentibꝫ ponemꝰ monoteſſaron Gerſonis ſpeciali
ter. Tertio ꝑfectioribus cõſiderationes ſingulariter
ſcꝫ que ſequũtur monoteſſaron Prima ad legẽduꝫ
Secũda ad cõmeõrandũ. Tertia ad ꝯſiderandum.

Modus eruditoriꝰ quõ roſaria legẽda Ca. xi

Adeamꝰ cũ fiducia ad thronũ gratie.
dei vt miſericordiã cõſequamur. ⁊ g̃ra/
tiam inueniamꝰ in auxilio oportuno I
Ad Heb. iiij. Poſituri aliqua obie/
cta meditabilia de domino ieſu Pri
mo oĩm p̃mittemꝰ gñale Roſarium
de toto decurſu vite ⁊ paſſionis dñi ieſu in quo ⁊ p̃n
cipiũ ⁊ finis ad beatã virginẽ thronũ vtiqꝫ grẽ dei re
fertur. vt ꝑ ip̃am qua ieſus ad nos venit grãm medi
tandi de dño ieſu cõſequamur ⁊ inueniamꝰ Nihil eĩ
nos deꝰ habere voluit qđ nõ ante ꝑ manꝰ marie trã
ſiret Adhortamur ergo in verbis p̃miſſis vt Adea/
mus oẽs generaliter paſſibꝫ. ſ. amoris ⁊ deuote ora
tionis cũ fiducia ad thronũ grẽ dei. i. ad mariã mr̃eꝫ
dei ⁊ bõis iudicis ⁊ rei que vere eſt thronꝰ pacifici ſa
lomonis ⁊ grẽ. quo ip̃a increata grã nouẽ menſibus
requieuit. vt ſcꝫ miam cõſequamur ⁊ gratiam inue
niamus quo per eius adiutoriũ deuote nos circa xp̃i
filij eius miſteria exerceamus. digne ea cõmemoran
do ꝯſiderando ⁊ imitando ⁊c Quicunqꝫ igitur dño
ieſu ⁊ virgini matri gratũ volet preſtare obſequiuꝫ.
etſi non profunda meditari. ſi non de hijs plurima
ſufficiat commemorare. vel ſaltem memorie hoc v/
num commendet Roſarium Nam ab huiꝰ exerci

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tatione nemo ſe excuſare. ſubterfugere pōt nullus.
cum vulgus omne imo ⁊ perditiſſimi quiqꝫ vel vnū
Roſariū in dies lectitare ſolent ob plurima q̄ ad h̄
vt infra patebit habent inductiua folio
Ad vt acceptius fiat virgini ⁊ filio eiꝰ ⁊ deuotiꝰ exol
uatur. ſitqꝫ ſapidius exercitanti articulis vite ⁊ paſ
ſionis eſt vniendū vt crebrius edoctū eſt ⁊ reuelatuꝫ
Et ergo ſub decem his verſibus quinq̄ginta articu/
li cōprehendūtur. quoꝝ quiſqꝫ ante quodlibet Aue
maria voce vel cogitatiōe p̄mittēdus vt ex eo eliciat
deuotionis affectus vel cōgratulatiōis aut pie ꝯpaſ
ſionis aut orationis, put eſt in interliniari gloſa ſig
tum. Unde patet ꝙ hoc emolimēto iſta Roſaria ſe
quentia prerutilant. quo nō opere preciū ſit ſimboli
co quinquagenario. ſeu vt vulgo dicit patriloq̄o cou
ti ad numerandū aue maria. Sed potius debet q̄ſ/
qꝫ ante ſingula Aue maria vnū articulū corde rumi
nare ſiue ore promere de paſſione vel vita ieſu vl' ma
rie et ſic de alijs tanq̄ ſi in preſentiarum corporali/
bus obtutibus coram eēt Hoc mō vel cōſimili
Eſto habeas pre oculis articulū de flagellatione le
ges in hunc modū Roſariū Aue maria Quaſi men
te deuota diceres. O maria merito tibi ſepius cū ga
briele replico Aue quia tu es ſine omni ve. ſaluans
nos ab omni ve. O impetra mihi de ve peccati mei
(propter iſtud ve flagellationis filij tui) plenaꝫ īdul
gentiā ⁊ in futuro cautionem ſollicitā ne rurſus euꝫ
peccatis flagellem. Nec imerito hec peto. quia tu es
gratia cunctarum virtutū plena O propter hūc ar
ticulum replear ⁊ ego de plenitudine tua vt digne fla
gellato cōpatiar ⁊ ſectar veſtigia eius. Nā dominuſ
tecum tuis orationibꝰ fauens. Non em̄ fas eſt vt ꝯ
fundat faciem tuā. O ſit ⁊ mecū in omnibus aduerſi
tatibus ⁊ vijs meis in corde. ore. ⁊ opere. ne indignꝰ
laudator a laude tua, pliſqꝫ tuc reijciar. quia es Bn̄
dicta tu in mulieribus. benedicenda ſup omēs crea/
turas. Benedic et mihi obſecro per articuluꝫ iſtum
vt digne te prolemqꝫ tuam benedicaꝫ. cum ſit ipē et
benedictus fructus ventris tui cauſa omnis benedi
ctionis noſtre in tempore et eternitate. Qui ⁊ te inē
uenientē fructibus operum meorum benedicat Naꝫ
ipſe Jeſus. i. ſaluator. chriſtus cūctos criſmate gra/
tie inungens. Cum quo viuis ⁊ regnas ſecunda ī im
perio celi. Per omnia ſecula ſeculorum Amen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Maria a ꝓphetis ꝑdcã: ⁊ multiplr̃ ꝑfigurata O deſideratiſſima dña da mihi torpido indeſinẽter aſpirare ad dulciſſima tue pñtie ſolacia. ⁊ deſiderãter reſonare tua ꝑconia. continue dicẽdo Aue ma.

Maria ſine ve peti cõcepta ⁊ nata ⁊ ſꝑ pſeruata O puriſſima ⁊ ſãctiſſima virgo maria. ĩpetra peccaminũ veniam. ⁊ dona mihi ſemper ⁊ ſtudioſe vitare peccati cõtagia ⁊ puro tibi corde ꝯcinere Aue maria

Maria caſtiſſimo ioſeph nupta. O virginea maria ſctiſſime i templo cõuerſata. ꝺide ioſeph ſpõſo virgineo pudiciſſiẽ iũcta. dec mihi vtrorũqꝫ meritis ⁊ ſcẽ deo viuere. ⁊ illibate ⁊ ioſeph ſeruire dicẽdo Aue te cõiuges pudorꝭ

Maria xp̃m ꝯcipit ꝑ aue ſalutata O dña angelorꝫ xp̃ifera ꝟgo maria Da mihi te tali ꝗ̃li ab angelo ſalutata es ⁊ affectu ⁊ eulogio ſalutare ⁊ xp̃m indefeſſe mẽte ꝯcipe ⁊ corꝑe portare ꝑ dl'ce illud Aue maria.

Maria xp̃m pepit ve erpers gratulata. O alma dei mater ꝑ dulcez hanc dulcis filiꝭ tui natiuitatem. da mihi renaſci ſpũ. chriſtũqꝫ parere ꝑ bonorꝫ operuz fecunditatẽ dum dico. Aue maria.

Predicta es | **ſine ve** | **nupta** | **audis aue** | **paris a ve**

Jeſus circũciditur. O perfectiſſima maria ꝑ hãc penalẽ filiꝭ tui circũciſionẽ. ⁊ ꝑ cord tui intimã cõpaſſionẽ. da mihi eſſe circũciſũ corde ⁊ ore ⁊ ſenſu ab oibꝫ que diſplicẽt chriſto et tibi.

Jeſus a magis adorat O regina cũctorꝫ regis xp̃i mater. placeãt tibi munera deuotionis dũ dico tibi Aue. Fac qꝫ me ſꝑ imolare thus deuotiõis. aurꝫ charitatis. mirrã penitẽtie ⁊ cõpaſſionis

Jeſus in tẽplo offert. O tẽpluz veri ſalomonis maria. ꝓpter gladiũ illũ verbũ. ſ. ſymeonis purificer. vt ego ꝺignũ fiã tẽplũ ꝗ ſꝑ filiꝰ tuus pñtet. Daqꝫ mihi digne cõpati ⁊ dũ dico. Aue ma.

Jeſus in egyptũ fugatur O pacientiſſiã maria ꝓpter fugã hãc doloroſiſſimam da mihi mũdũ ⁊ carnis delitias ⁊ omne maluz fugere ſemper. quia totiẽs replico. aue maria

Jeſus perdit ⁊ reinuenitur. O queſitrix dei maria. da mihi ſemꝑ ieſũ ꝑditũ ꝗ̃rere ⁊ reinuenire. ⁊ inſtar tui ieſum ſollicite cuſtodire ⁊ dulciter ſecũ conuerſari. ſepius dicendo. Aue maria.

Scinditur | **adueniunt** | **ſiſtunt** | **fugiunt** | **duodennis**

Jeſus ſignis mirificꝰ O ſtupor o miraculuz maria ꝗ grandiꝰ i mũdo nullũ propter larga cordꝭ tui gaudia ꝺ miraculis filiꝭ tui ꝯcepta ꝑfice in me ꝑ grãm qd nõ poſſũ ꝑ naturã. dũ dico tibi Aue

Jeſus doctor melliſtuus O virtutuz doctrix ma. ꝑ vitalia illa ꝟba doctrine filiꝭ tui da mihi ſꝑ perficere doctnã xp̃i cũ cõſiliꝭs euangelicis ⁊ mandatis. quia totiens replico. Aue maria.

Jeſus a multis blaſphematus O ſumma laus creatoris ma. nimiũ in blaſphemꝭs filiꝭ cõtriſtata. ꝓpter illã triſticiã da vt ſemꝑ toto corde ⁊ ore dulciſſimũ nomẽ dñi ieſu ⁊ tuũ bñdicã dicẽdo. A.

Jeſus fletu rigatꝰ. O ſolamen merentiũ maria. in filiꝭ lachrymarione affectũ. fac chriſto ꝯdoleã. eiuſqꝫ exẽplo cũctoruz aduerſitates lugeã. Sitqꝫ mi lacrĩmee pães die ac nocte vt perã ſꝑ ꝺſleã dicꝰ a

Jeſus ramis palmarũ honoratus. O glia dei o decꝰ altiſſimi maria ꝓpter illud gaudiũ quo honorato filio collerabaris. da vt dignũ ei ſemꝑ exhibeã honoris cultũ. ſepiꝰ igeminãdo Aue

Mira | **docet** | **blaſphematur** | **ter fleuit** | **aſello**

Jeſus a iuda vẽditus O pcioſior cũctis ma: propter vilẽ inappꝑciabilis illius pcꝭ filiꝭ tui vẽditiõem adiuua me ne vnqꝫ trãſitoria que rẽs vendam ieſum ſpiritualibus preferẽs illa.

Jeſus pedũ lotor hũilimus O mundiſſima ma. ois pulueris petineſcia ꝓpter dignãtiſſimã lotionẽ iſtaz laua affectus meos opa ⁊ intentiones vt ſꝑ pure cõcinã tibi Aue

Jeſus panis ſacratus O fornax viuifici huiꝰ panis maria. ꝑ ardorẽ eſtuãtiſſimi amorꝭ filiꝭ tui ꝗ ſe nobis dedit in cibũ. ora nos illo pãe celi effici dignos

Jeſus orans ſudauit O deuotiſſima maria ꝓpter anxiaz illam et deuotiſſimã orõez filiꝭ tui. fac nos ſꝑ ꝺuote orare ⁊ liba cor nr̃z ab õi iordiato dolore vt ſꝑ ãgelꝰ aſſit nob orãtibꝫ deferẽs eas i cõſpcũ dei.

Jeſus captꝰ ⁊ ligatus O captiuorum redẽptrix maria ꝓpter diraz iſtã captiuitatẽ. ꝑſua me ne capiar laqueis carnis mũdi aut diaboli ne ve ligar viſco terreni amoris aut funibus peccatorum.

Venditus eſt | **lauat** | **atqꝫ cibat** | **ſudat** | **capiebant**

Jeſus ſputis illitꝰ. O pulcherrima mulierũ maria ꝓpter fedã hãc cõſputionẽ ſpecioſi ꝑ filiꝭs hoim nati tui fac ne fedis cogitatiõibus inquinẽ faciẽ imagis eius cor. ſ. meũ ⁊ aiaz

Jeſus vultu velatus. O ſpeculũ ſcõꝝ maria ꝓpter faciei illiꝰ velationẽ in ꝗ̃ꝫ celi ⁊ terra ꝑſpicere exoptant. Fac me reuelata facie glãz filiꝭ tui ⁊ tuã ſpeculari ꝗ̃tiẽs dixero Aue

Jeſus ceſus a pluribꝫ O virtutuz operatrix virgo maria. propter dilecti filiꝭ tui ceſionez variã ⁊ alaparũ duritiam. ꝑſerua me ne xp̃z cedã manu praui opis

Jeſus corã pilato accuſatꝰ O cõſiſtoriũ ſupremi iudicis maria ꝓpter iniuſtas illas accuſationes filiꝭ tui libeter a reatu peccaminũ ⁊ fac vt meipm ſꝑ accuſem ⁊ nõ alios

Jeſus alba veſte illuſꝰ O virgo prudẽtiſſima propter illã irriſionez qua ſapia pris vt ſtultitia eſt reputata da mihi verã ſapientiã vt et in aliorum illuſionibꝫ habeam patientiam.

Conſpuitur | **velant** | **cedunt** | **ꝓ pilato** | **et herodi**

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Jeſus latroni cōpatꝰ. O hoiꝫ viuificatrix maria ꝓpter diſſiliẽꝫ hāc ꝯpatōeꝫ ꝛ inſipiētē d'lectatiōeꝫ q̄ vite mortē. luci tēbras. filij tenebraꝝ ꝑtulerunt. da vt de me viliter ſentiā ꝛ nūq̄ꝫ diuinis ꝑferā terrena.

Latro

Jeſus dire flagellatꝰ. O amaꝝ mare maria ꝑ acerbā caſtigatiōem amarā correptionem. crudā flagellationē filij tui ꝓpter magnū illud diluuiū ſanguinis ſui lauer a culpa ꝛ paciēter ferā dei flagella

flagellatur

Jeſus ſpīs coronatꝰ. O .xij. ſtellis coronata maria ꝑ amorē regis glīe ſpinis coronati. mitrati ſacerdotꝫ dyademate q̄ ſynagoga illū coronauit. deduc me ad coronā eterne glīe.

ſpinis

Jeſus iniuſte ꝯdēnatus. O mater mīe ꝓpter iſtā ꝯdānationem filij tui iudicis nr̄i. libera me a pctīs ne damner ī tremēdo iudicio cū ipſis qꝛ tu es mater dei ꝛ hominis rei ꝛ iudicis. quia tibi dico. Aue maria

dampnat

Jeſus cruci onere grauatus O crucifera maria q̄ crucē paſſiōis viri tui ſꝑ mēte tuliſti: ꝓpter hāc baiulationē q̄ inſigne latronū filij tuꝰ crucē geſtat. fac vt ſine murmure feram crucē penitentie

tulit aram

Jeſus veſte nudatus O verecūdiſſiā maria ꝓpt̄ verecūdaꝫ verecūdi filij tui corā aſtantibꝫ nudatione exue me veterē hoieꝫ cū actibꝫ ſuis. ꝛ verecundie me veſte adorna. dum dico Aue.

Aruitur

Jeſus in cruce extenſus O amoroſa āplexatrix ieſu ꝓpt̄ dirā filij tui in modū pellis ſuper crucē porrectōem expāſionē ꝛ extēſiōem extēdar totis neruis ī amoroſū āplexū crucifixi. dū dico Aue

tendunt

Jeſus cruci cōfixꝰ. O maria veriꝰ paulo xp̄o cruci cōfixa ꝑ atrocem filij tui ꝯtrectationeꝫ crudeliſſimā ſuꝑ crucē cōfixiōem. cōfige timore dei carnes meas. ſi qꝫ ſꝑ xp̄o cruci ꝯfixꝰ

figendo

Jeſus cū cruce leuatꝰ O anagoyca cuiꝰ aīa ſuſpendiū elegit mar. ꝑ amarā enci illiꝰ ſpētis tui in palo cruciſ exaltationē. da vt īfimiſ cōtemptis cor ſurſum habeam ſemper. duꝫ dico tibi. Aue maria

leuant

Jeſus ſeptē verba locutus O taciturna maria. ꝑ ſalutaria illa taciturni filij tui in cruce ſeptē verba ꝑ philomene philātropie illiꝰ cātica ꝑſerua mene defluā in ocioſa vba. Sed ſepius tibi replicem. Aue

pia verba

Jeſus felle potatꝰ. O dulciſſiā ma. ꝓpt̄ felleaꝫ iſtā potatiōem filij tui. da vt hoc cōdimēto fercula mea cōdiāt: quatinꝰ fructꝰ ventris tui bn̄dictus ſemꝑ ſit dulcis gutturi meo.

Fel guſtat

Jeſus ꝓ nob mortuꝰ: O mūdo mortua ma. ꝑ amariſſimā morteꝫ filij tui ꝛ vite tue. da vt mūdo ꝛ cōcupiſcentijs eiꝰ mortuꝰ ſemper deo ꝛ tibi viuā ꝛ eiꝰ viuificer morte. dū dico Aue.

moritur

Jeſus trāſlāceatꝰ. O trāſfixa gladio ſymeonis maria ꝓpter cor filij tui charitatis cuſpide vulneratū ꝛ ꝑ mīrīū ꝯfoſſi tui cordiſ vulnera cor meuꝫ amore dei.

latus

Jeſus ī mrīs gremio collocatus. O gerula xp̄i ma. ꝓpter diuerſā illā viuentis infantuli ꝛ nūc viri mortui filij tui in gremio collocationē. da vt corde ſemper tecū illū gerā ꝛ tecum lugeam

in gremio

Jeſus intumulatꝰ. O valma. id ē abſcōdita xp̄o maria ꝛ vere xp̄o conſepulta ꝓpter filij tui intumulationē. cōſepeli me ei. vt in ſolitudie ſemꝑ delitecam. donec ad vitā veraꝫ reſurgam.

tumulatur

Jeſus d' libo prēs eduxit O triūphatrix diaboli: cuiꝰ caput contriuiſti ꝓpt̄ dignātiſſimā filij tui ad limbuꝫ deſcēſionē ꝛ aicoꝝ ide eductōeꝫ. educ de carcere mortis ꝛ purgatorio oīm fideliū aīas

Exduxit

Jeſus ſurgēs beatꝰ O ꝯſurgēs aurora ꝓpt̄ ineffabile illud gaudiuꝫ tui cordis q̄ ſuꝑ reſurrectione filij es gratulata. fac vt reſurgaꝫ a vitijs ꝛ ambulē in nouitate vite. dum dico Aue ma.

ſurgit

Jeſus celo leuatus. O aſcendens per deſertū vt virgula fumi dulciſ maria propter glorioſam illā filij tui aſcenſionē. trahe me illo q̄ abijt dilectus tuus o pulcherrīma mulierū in longinquā regionē.

ſcandit

Jeſus largitor ſpūs O gratia plena. inſuꝑ et ſpūſſancti donis referta ꝓpter ꝓfuſam filij tui ſpūm mittentiſ charitatis liberalitatē replear. ꝛ ego donis ſpūs ſancti quia totiens dico. Aue

mittit

Jeſus iudex iratꝰ O tricliniū trinitatis. o cōſiſtoriū tremendi iudicis ꝑ oīa xp̄i filij tui miſteria nobis ſuccurre in tremendo filij iudicio ne excludamur a regno ꝛ tui ſolio.

rediturus

Maria ſuꝑ oēs celos aſſūpta O dextriſedia xp̄i. ꝓpt̄ aſſūptiōis tue gaudiū trahe cor meū poſt te ſurſū vt illic ſit mea cōuerſatio vbi tua iā ſcā ē exaltatio. q̄tinꝰ cōtinue dicā Aue.

Aſſumpta

Maria varie adornata. O ꝑfulgida nūc premūs. que eras ſūmis adornata in terris meritis. ꝑ rutilū tui ornatū adorna me nūc hic virtutibꝫ vt et poſt reſpendeam celi ſplendoribus.

ornatur

Ma. ī celꝭ ſtatu ꝑlata O ꝑ cūctiſ venerāda maria. ī cꝰ nōie flectūt gēua cūcta. īnūerabiliū pꝰ filiū deoꝝ cōſtituta dea ꝑmas celi ꝛ ꝑmiceria celicolaꝝ. ſcā Obſecramꝰ vt ſicꝫ ſanctorū es glīa ita ſis miſerorum aduocata

ꝑlata ſtatu

Maria demonibꝫ terribilis vt caſtroꝝ acies ordinata. O regina celi. dn̄a mūdi. ſiñ cꝰ orꝫ ipio nullꝰ vl' ſe mouet aut mutit ī viuerſo. ꝑcipe angelꝭ vt nos cuſtodiāt. coerce d'mones ne nobis noceant:

fugat

Maria nr̄i ſollicita ꝓ nobis aduocata O maria mater pia filiorum ſis ſollicita Recordare queſumꝰ nr̄i dū ſteteris in cōſpectu dei vt loquaris ꝓ nobis bōa qui tibi ſemper caimꝰ Aue maria gra.

orat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tē hanc docuit qn̄ chariſſimū aōris pign⁹ relinque/
re curauit. Docuit inq̄ȝ vt mgr̄ verba vite eťne hn̄s
a primis elemētis docēs ꝛ dicēs. hoc facite in meaȝ
cōmemorationē. Neqȝ terreat hūilis act⁹ cōmeōra
tionis q̄ tanq̄ȝ vēter eſt aīe ꝛ primū indoctis elemē
tū. Tam eſt̄ in oib⁹ efficax vt oīm artiū ſciētiarum
ꝛ ꝯſilioꝝ ꝑfectio ꝛ ꝯſūmatio ſit. Ex hoc em̄ ḡno cō/
meōratiōis oīa prodierūt. Scia oīs vel ars q̄ȝtūcun
qȝ ſplendida vel ſpectabilis polluceat ꝯmeōrādo me
ditādo accepit vt ex teneris ꝑmordijs in eū ſplēdorē
erūꝑet. Qȝ ſi re tā ꝑuo fonte cōmeōratiōis etiā in re
ꝓphana tant⁹ fruct⁹ exūdat. q̇d credendū ſperādum
imo fiducialiter ꝑſumendū in re ſacra. Quicūqȝ
igit̄ volet ꝑ forib⁹ ac domi naſcentē hr̄e ſalutē ambu
let cōmeōrando latā planā facilē hanc ſalutis viam
quā fidelib⁹ cōſtrauit deus Sola em̄ cōmeōratio exi
gitur q̄ ſi fidelit̄ fiat reliqua oīa ſpontanea erūt Ne
mo tā leuis voluntatis potētie aīalis taȝ debilis vt
nō ei cōmeōratio facilis aut ſaltē tolerabilis fiat.
Tu igit̄ dulciſſime hoīm amator ieſu q̄ cōmeōrati
onis gradū docuiſti. oro ꝑ hanc tuā doctrinā conce
de mihi puero tuo ſꝑ ꝛ vbiqȝ ſalutaria cōmeōrare.
Inſtitue et firma me in hac via cōmeōratiōis q̄ tā/
deȝ altiorē gradū attingā cōſideratiōis Et notan
dū ꝙ in hoc gradu ſufficit cōmēiniſſe tm̄ vt ſcȝ hō co
gitet vel cōmeōret ea que fides vel text⁹ de illa matia
tenet. Nā cōmeōratio ē cogitatio vel tractatio ꝑdcȝ
cognitoꝝ. Et ꝑ cōmeōrando valēt iteratio ꝛ condu/
plicatio colores rethorici. Modi qȝ oēs prolōgandi
ꝛ rē circūducēdi ꝛ colores idē dicētes. de q̇b⁹ nob nil
hic dicendū. Hoc itē ſciendū ꝙ in hijs gradib⁹ in
tellectiuis ꝓcedendū eſt Caſte. i. non vltra q̄ȝ limes
poſtulat ne grad⁹ cōfundātur. Pedetentim ex alt̄o
in alteꝝ. Lente. i. moroſe ꝛ ordinate vt ex minorib⁹
ad maiora ex germanis ad germana ꝓcedat

b ¶ Cōſideratio. Secūd⁹ monitiōis grad⁹ q̄ recte
ſubſeq̄tur gradū priorē Nā ex frequēti cōmeōratiōe
ꝯſideratiōis ocul⁹ vigorat̄ ꝛ acuit̄ vt nō ſolū ꝯmeō/
ret iuxta dm̄ primum inſtitutū. ſȝ accingat̄ ad altio
ra vt iuxta verbū ſapiētis ꝯſideret ꝛ cōmeōrata ꝯſi
deret diligēter. Eſt āt hec Cōſideratio ſedula ꝛ itera
ta cōmeōratio cū intentiōe aliq̇d eruēdi Et attēta ī
heſio donec ꝓprie q̇dq̄ȝ ꝯmeōratū ꝯgnoſcat̄. Unde
pȝ ꝙ hec nō ſolū ꝯmeōrat cognita. ſed ꝛ incognita ī
ueſtigare nitit̄ ꝛ penetrare Et notandū ꝙ dupliciť
Cōſideratio hec capi ꝑt Scȝ gn̄aliter ꝛ ꝓprie Gn̄a/
liter ꝓut ſcȝ ſe diffundit ad res vſq̄ȝq̄ȝ diffuſas ꝑſpi
ciendas ꝯſiderās oīa q̄ ſe offerūt circa rē ꝯmeōratā
ꝯſiderāda. Et ſic ſub ſe ꝯꝑhendit oēs grad⁹ intelle/
ctiuos Attētionē ſcȝ explanationē ꝛc̄ vſq̄ȝ ad diiudi/
catione Scd̄o ꝓprie capit̄ ꝓut ſcȝ limitat̄ circa c̄ta
aliq̄ ꝯſiderāda. ꝛ ſic diſtinguit̄ a gradib⁹ ceterꝭ intel
lectiuis. Et ſic hic nob capiēda Utile em̄ ꝛ ope ꝑ/
ciū eſt diſtinguere inter ſe hos grad⁹ intellectios ꝓ/
pter habendā āpliorē fecūditatē ꝛ ꝯmeōratiōeȝ. Ut
dū ſingulis his gradib⁹ vtilia ꝑcepta reꝑta fuerit fe
cūdior ꝛ latior fiat hō ꝛ copioſior in meditatiōe Si
gulis em̄ gradib⁹ ſua inſtrumēta. i. colores ꝛ rethori
ci loci cēnt aſſignāda. de q̇b⁹ ſcribētes de rethorica ī
quirendi Proprie igit̄ ꝯſideratio accepta cōſidera/
re habet

Scȝ { Quidditatē / Qualitatē / Actum } rei cōmeōrate vt. ſ. { q̇d ſit / q̄le ſit / q̇d agat. } inquirat.

Aut ſi thema aliq̇d fuerit añ cōmeōratū Cōſidera
tio illḋ didere hȝ ī m̄bra ꝑ ſeq̄n⁹ { ſubiectū / ꝑdicatū tħeatꝭ ipi⁹ / determinās }

Precipue tñ ꝯſideratio q̇d nōis inq̇rit volēs ꝯuer
tibile ei⁹ ꝛ diffinite q̇cquid ponit̄ agnoſcere. Uñ po/
tiſſimū trib⁹ colorib⁹ tractari ꝑt

.ſ. { intꝑ̄tatiōe / diffinitiōe / deſcꝑ̄tiōe } q̄ { ꝯmutat q̇d poſitū ē verbū / eſſe rei ꝑ ſubſtātialia deſignat. / ꝑ accidētalia eſſe rei deſcribit. }

Qui colores quō fieri hn̄t in rethoricis libris req̇ren
dū. Breue aſſignādū cōſideratiōis exemplū. Cōmeō
rato xp̄s paſſus ꝑ nobis. Cōſideratio mox inquire/
re hȝ. Et quis eſt ille xp̄s niſi ieſus nazaren⁹. Uere
xp̄s totus vnct⁹: tot⁹ ſuauis adeo me amās vt meas
amaritudines duro mihi calice potādas ipē ꝑ me bi
beret q̄ppe ꝑ me paſſus ꝛc̄. Hic de paſſus inq̇rēdum
q̇d ſit illud pati. Itē qȝ ꝛ de ꝓ nobis q̄ ſunt illi ꝛ q̄les
ꝑ quib⁹ ſit paſſus. Singula locis ꝑnumeratꝭ. Un/
de grādis eſt latitudo grad⁹ hui⁹ ꝛ copia mľta nis.
Qui tractari ꝑt oībus locis topicis ꝛ attributꝭ nego
cij ꝛ ꝑſone. vt ꝯſideret rei q̇dditatē quo ad nomē na
turā ſexū. notā. gen⁹ ſpēm ꝛc̄

Attentio. terti⁹ monitiōis grad⁹ rcē ſubſeq̄t̄ A
a ꝯſiderationem. Nā vbi aliquid de re ꝯmeōra/
ta ꝑ conſiderationē ocul⁹ mentis viderit ꝛ penetra/
uerit ſcie amplioris cupid⁹ magis ſe illi ſciēdo ꝑ at/
tentionē infigit Attentio em̄ nihil aliud niſi fixa cō
ſideratio rei cōmemorate ꝛ ꝓꝑe ꝯſiderate. ꝓprie com
memorate

attēdēs { q̄ȝtitatē / mirabilitatē / vtilitatē } .ſ ſi { dignū ꝛ ꝑcipuū / mirabile caꝝ ꝛ nouū: / vtile ꝛ cōmodoſum }

Hij em̄ ſunt loci attētiōis Et tractari dn̄t illis colo
rib⁹ qui delucidationē ꝛ acrimoniā hn̄t q̄ ſunt valꝭ/
de numeroſi. vñ nec a nobis recenſendi. Loc⁹ q̄ȝ am
plificatiōis ꝛ auctiōis ꝛ modis dicēdi aliq̇d magnū
ꝛ nouū q̄ in rethoricis patēt. Pro cōciliāda aūt
ꝛ cōbinanda attētiōe ad cōſiderationē h̄ mō dicēdū
Nō negligēter aduertendū. nō ꝑfunctorie trāſcūdūȝ
nō ſuꝑficieten⁹ hinc gradiendū magis attēdendum
innitendū ꝓfundandū. Quātus ſit is chriſt⁹ pro no

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

bis q̄ʒta itē paſſus. Latent em̄ digna attētione ꝛc̄
B Explanatio ↄgrue ſeqͥᵗ attentionē Uidit em̄ in
attentiōe noua q̄dā mag̃ ꝛ mirifica in q̄bꝫ pro
ſpiciēdis ne mētis ocul⁹ reuerberet̄: vult hec ſibi ꝑ a/
lia q̄dā lati⁹ explanari. Sciendū tn̄ dupl'r poſſe h̄
accipi. Explanationē gn̄ali⁹ ſcʒ ꝓ c⁹ qꝫ obſcuri⁹ dicti
ꝺclaratiōe planiori Et ſic oēs p̄t circuire h⁹ ſcale gra
d⁹ Sic euacuatiōes generice latitudis explanāde
ſunt ꝑ oēs ei⁹ ſpēs. Ut qui explanare volet q̄ʒta xp̄s
ſit ꝓ nobis paſſus ad ſingl'a tormentoꝝ gn̄a ad ſin/
gula itē in quibꝫ pati potuit deſcēdere hꝫ Et hmōi ex
planatio ē vna grādis abūdantie copia Alio mō ꝓ
prie magis accipit̄. Explanatio iſta ꝓut ſcʒ ē q̄dā il/
luſtratio eoꝝ q̄ in attentiōe ſunt poſita ꝑ q̄ſdā ſil'itu
dines aut ſil'ia

et ſic explana- { figuras / ꝓphetias / ↄꝑatōes ſꝫ ꝑabolas } ſcʒ { illas applicādo / has exponēdo / hmōi aſſil'ando ꝛ cō/formando. }
m⁹ res per

Et certe fecūdiſſim⁹ hic eſt copie loc⁹ ꝛ quē oīꝫ potiſ/
ſimū ꝛ creberrimū ſp̄uſſctūs in ſcripturis offert Diſ
em̄ ſcriptura ꝑabolis ē plena q̄s dū ꝑ explanatiōem
rebꝫ cōmcōꝛatis. ↄſideratis attentis applicare volu
mus magnū copie inſtrumētū acq̄rim⁹ ꝑ ſil'itudieʒ
ꝛ exēplū colores. cui⁹ varij ſunt tractandi mōi. Pōt
em̄ in primis fieri ipſius ꝑabole figure aut ꝓphetie
totalis ſimplex explicatio. Deide earūdē ad rē inten
tā cōmoda applicatio demū driaꝝ aſſignatio ꝛ alijs
modis. vtʒ in rethoꝛicis. Poterit q̄ʒ hic adduci oīs
materia diuiſiōis ꝛ partitiōis. Et q̄ttuoꝛ inſtrumē
ta copiaꝝ Areſtotilis. ꝛ alia multa:

C Tractatio Poſtrem⁹ eſt monitiōis grad⁹ que
iuſte poſtremū in oꝛdie obtinet locū. qm̄ ſue
extenſiōis neſcit terminū q̄ꝑpe q̄ ſe extēdit ad oīa cō/
ſiderāda q̄ a ceteris gradibꝫ nō ſunt ↄſiderata Eſt
em̄ tractatio reꝝ ad varias ↄſideratiōes extenſio
Extendit enim meditabilia

per { attributa ꝑtīn̄ rei ꝛ reꝝ circūſtātias / Queſtiōes dubias / Opiniones varias } { eas ↄſidrādo / ꝓ et ↄ̄ arguēdo / has ſtabiliēdo / alias cōfutādo. }

Latiſſima et turgida hꝫ hic grad⁹ copie oꝛgana ꝛ in
ſtrumenta Tractat em̄ primo ad ꝑtīn̄ rei attributa
q̄ ſunt valde multa. Sunt em̄ attributa ꝑſone ꝛ ne
gocij. Perſone vt Nomē nat̄a patria ꝛc̄. Negocij lo
cus tp̄s oꝛdo mod⁹ ꝛc̄. vt ē videre in rethoꝛica Sil'it̄
ꝛ circūſtantie reꝝ vt. quō. qn̄. quotiēs. q̄re ꝛc̄ Se/
cūdo tractat res ad queſtiōes dubias. vbi etiā offert̄
magna latitudo ꝓ et ↄ̄ arguēdo Tertio ad opini
onis varias veteras ſtabiliēdo cōtrarias cōfutando
Locis ↄſtitutionū ꝛ ↄfutationū quēadmoduꝫ agit
Ockā. Ita q̄ hic innumera ē copia. Pōt em̄ is gra
dus dilatari ꝑ oēs ↄſtitutiōes ꝛ ꝑ oēs ſpēs argumē/
tandi. Ecce hij ſunt grad⁹ intellectiui q̄ copijs ſt̄ ple

ni. in q̄bꝫ tn̄ nō ē fidendū ſꝫ mēt' vela grē vēt' ſūt pā
dēda ꝛ inſpiratio magis q̄ꝫ p̄cticatio ſequēda. Sed
ideo practicas dam⁹ (vt dū ſp̄us nō affuerit) nō va/
Sequūtur g̃d⁹ iudicij ꝛ intellect⁹ Ca. v Item⁹.
D Iiudicatio Poſt grad⁹ monitiōis ſe/
quūtur grad⁹ doctiōis ꝛ iudicij. Quoꝝ
prim⁹ eſt Diiudicatio Et ē alteri⁹ cū al
tero collatio vt res cōmeōꝛata ↄſidera/
ta ꝛc̄ ꝓ ſua dignitate eſtimet̄. Steril' ei
cōmeōꝛatio ꝛ cōſideratio ōnis q̄ nō in iudiciū trāſit
Debet ergo hō p⁹ ↄſideratiōnē rē diiudicare. Si
videlꝫ bōa vl' mala Si acceptāda vel reſpuēda ꝛ aꝓ
bare vel eligere bonū. reꝓbare ꝛ reſpuere maluꝫ.
vt moneat ꝛ doceat magis dꝫ fieri collatīe vt ſcʒ res
diiudicet̄ ꝑ ↄꝑatiōem ad maioꝛa vel minoꝛa. Et
q̄ʒta ē in ſe. ſcd̄o in oꝛdie q̄ ad nos. Primo q̄ ad ſe h̄
mō. Eſto. ↄſideratū ſit verbū apl'i. Chriſt⁹ paſſus ē
ꝓ nobis. fiet diiudicatio hoc mō. Talis inq̄ꝫ cōſide
rata ꝛc̄ eſt paſſio tua. O q̄ꝫ grande q̄ꝫ ingens q̄ꝫ ma
gnificū gl'ioſū tue amariſſime paſſionis incenſū qd̄
nulla lingua et' angelica poſſit vel tenuiter explica/
re. Talis ꝛ tāt⁹ ꝓ tali ꝛ tātillo voluiſti pati. ꝛ talia
tanta q̄ꝫ taliter pati. O dignatiōeʒ. O ſtupoꝛē O in/
auditā charitatē. Uere ſꝑ colendū. obſuandū. lau/
dandū incenſū hui⁹ paſſiōis Scd̄o q̄ ad nos h̄ mō.
Si em̄ o dulciſſiē ieſu amoꝛoſiſſiē ſpōſe ne dicā potē
tiſſim⁹ q̄ſq̄ʒ. ſꝫ ex plebeis q̄ſpiā etiā vultu deſpectus
bitu trūcat⁹: genere ꝺgener. vl' leui ꝓ me vulnere ſau
tiaret̄. nōne tot⁹ in ei⁹ amoꝛē. in ei⁹ magnificatiōeʒ
gloꝛificationē ſuſpēſus ſtuperē. ſꝑ illi⁹ p̄conia ſona/
rē. Quid ergo tibi retribuēdū ꝓ oībꝫ q̄ ꝓ me es paſſ⁹
Tibi inq̄ꝫ: tibi tali ac tāto nō leui mō vulnēre ſautio
ſed moꝛte turpiſſima ꝓpt̄ me dānato. maledcm̄ fcō
vt me de maledcō liberares ꝛc̄. Quid tibi videt̄ ania
mea q̄le iudicatis o vires rōnales. Nōne ſꝑ meōꝛan/
dus diiudicād⁹. q̄ talia ꝛ tāta ꝓ nob̄ paſſus ꝛc̄. Et tē
aꝓbatio a viribꝫ ip̄is ꝛ magnificatio dn̄i paſſi ſm
octo g̃d⁹ iudicij ſup̄ meōꝛatas. Ualde ḡ copioſ⁹ ē g̃/
dus iſte īcludēs ꝓbatiōeʒ affirmatiue: negatiue.
Et p̄t tractari ꝑ oēʒ methodū ↄꝑatiuam. Per foꝛ/
mas magnitudinē rei expādētes. Et ꝑ locos gn̄is ꝺ
monſtratiui.

E Cauſatio Alt̄ iudicij grad⁹ rcē ſubſeq̄t̄ p̄cedē
tē. ſicut determinabile determinās ꝛ ſtabilien
dū ſtabiliens. Eſt ei cauſatio rōnalis: ꝛ cālis ſtabilien
tio in diiudicatiōeʒ ꝓbatoꝝ vel reꝓbatoꝝ. Nā ſta/
bilit id qd̄ ꝓbatū aut reꝓbatū duplici via ſcʒ

aut { plures cauſas afferēdo. / cauſaliter argumentando }

Un̄ cauſatio ē diiudicationi ſicut ↄfirmatio oꝛōni
Et dꝛ qd̄ fit argumētādo. Eſt em̄ argumētatio ſta/
bilitio min⁹ agniti ꝑ alteꝝ pl⁹ notū Cui⁹ q̄dā ē diale
ctica puta acuta magis cogēs ad aſſenſū. Altera re
thoꝛica efficax mag' ad mouēdū. Cui⁹ etiā q̄dā ē cau

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſal'.q̄dā rōnalis Cauſal'eſt q̄ rei toti⁹ ſtructurā ſtabi
lit. Rational' q̄ ſingularē quālibet rē vbilibet i cau
ſa ſperſā cōfirmat. Et illa p̄t oēs grad⁹ circuīre Al
tera aūt ſcꝫ cauſalis argumētatio ꝓp̄e fieri hꝫ in hoc
gradu Et hꝫ m̄ltas ſub ſe ſpēs vt in rethorica docet
Et fit tali mō Et vere xp̄s ꝓ nobis paſſus adaman
dus Nā ſi oī amāti amor redibet. quātomagis ſic a
manti ꝛc. Et poterit hic ꝓ copia adduci oēs ſpēs ꝓ
bationū cū varietate argumentationū

F Ruminatio Poſt iā cōſiderationē ꝛ diiudica
tionē affectio mox ſequeret. Vez qꝛ nō equis
paſſibus intellect⁹ ꝛ affect⁹ currūt Jō vt vehemētior
affectio ſurgat ꝛ guſt⁹ dulcior afficiat. Ruminatōez
ꝑire oꝫ q̄ eſt moroſa ſuꝑioꝝ cū ꝯmoratiōe tractatio
donec ad guſtū attingat. vt ſcꝫ cū maria mrē dei cō
ſiderata ꝛ diiudicata ꝯſeruem⁹. in corde ꝯferamus
ꝛ inſtar aialiū iuxta legē mūdoꝝ rūinem⁹ donec dul
ceſcāt in corde. Et eſt hec ruminatio fere eadē in ſu
perioribꝫ qd̄ cōpletio in oibus. ꝛ fiet hoc mō Vere
tu ſꝑ meditād⁹ ꝛ amādus q̄ talia ꝓ me paſſus. Fre
quenter igit ad has meas epulas reuertar. Agnū di
dcū ipm pctā mea tollentē in ſe ꝛ ſuo ſanguīe expian
tē. ꝓ me patientē crebro reuiſā. etſi nōdū ſeq̄r cū pa
tiente patiēs. aſpiciā ſaltē ꝛ videbo patientē q̄ ad a
mandū inflāmer. Nō obliuiſcar cōedere panē meuꝫ
Tu igit xp̄e ꝓ me paſſus. tu agne dei ꝓ me portas.
Mea igit ſarcina quā portas meū debitū qd̄ exoluiſ
mea vulnera q̄ pateris meis opꝓbrijs tu ſatiarꝭ. q̄
ſi agn⁹ ad victimā ageris ꝛ ꝓ me victimaris vt ouis
corā tondēte obmuteſcis. d̄ me hec pōpa oīs i te dul
cis ieſu celebrat. Tu ḡ mihi ſꝑ amādus q̄ adeo ama
ſti ꝙ pati ꝛ talia ꝓ me pati voluiſti ꝛc ſm diiudicati
onē ꝛc. Et vtendū eſt in h̄ gradu loco rethorico q̄ dici
tur Demōſtratio q̄ rē factā tāq̄ꝫ in p̄ntiaꝝ fieret an
oculos pōit. Et celerrime incitat ad affectū. Et hoc
ꝑ ꝯmorationē q̄ multiplici verboꝝ frequētia. ſuſcep
ta res q̄drifariā ſm Ciceronē tractat. De q̄bꝫ colo
ribus grādis poſſit ſermo fieri. ſꝫ nō eſt ꝓpoſiti nr̄i
Videant illi⁹ artis tractatores. q̄m efficaciſſimi ſūt
ad meditandū ꝛ affectū incitandū. q̄bꝫ etiā doctores
eccl'ie deuotiſſimi teſte Gerſone vſi ſunt ꝛ vtūtur vt
eſt videre in Auguſti. Ambroſio Jeronimo ꝛ Bern̄
tribꝫ nr̄is. nō nos curioſitati hmōi ſtudia deputē⁹
q̄ bn̄ vſa ſunt ſūme pietatis inſtrumēta. vt venera
bilis Beda ſuꝑ libros regū declarat ꝛ allegat i decre
tis diſt. xxxvij. Turbāt Jtē chiaſm⁹ ꝛ rotatio vl' cir
culatio q̄ cicero ꝯtinuatiōez vel denſā verboꝝ freq̄n
tatiōem vocat locū hn̄t. q̄ ſunt valde fecūda Simili
ter ꝛ mōi abbreuiādi et cōcludēdi.

G ¶ Sequūt grad⁹ affectiui Capit. ſextum

Guſtatio. Poſt grad⁹ mentis ꝛ iudiciū
ſequūtur grad⁹ affectionis Que niſi cō
ſequāt ſterilia ꝛ iefficacia oīa ſuꝑiora. ſi
ne amore eīm oīa nihil. Et inter hos prim⁹ eſt guſta
tio. Ubi eīm viderit dn̄s conatū iudicātis ꝛ in medi
tatione inſtantis dabit ꝑfecto vacāti ab imundis ꝛ
ſordidis cogitatiōibꝫ tanq̄ꝫ aiali mūdo ꝛ ruminan
ti guſtū ſuauitatis vt ſentiat de dn̄o in bonitate: et
guſtet q̄m ſuauis Et hec ē prima amoris ſemētꝭ: q̄
ſi excolat āpliorē in meſſem germiabit Et eſt hec gu
ſtatio q̄ ſicut ſuꝑioribꝫ gradibus monemur ac doce
mur Jta nos hic mouemur ꝛ affici ſentim⁹ Et fit ex
clamatiōe. interrogatione. dubitatione. ꝛ alijs colo
ribus ꝛ modis exuſcitatiuis. modis quoqꝫ auctiuis
ꝛ introducēde paſſionis q̄bus et omnes ſequētes g̅
dus tractari poſſunt. Unde vtile eēt hic noſſe mo
dos ꝛ latitudinē exuſcitatiōis q̄bus pſalteriū dauī
ticū potiſſimū plenū eſt Fit ergo guſtatio exclama
tione hoc mō O q̄ꝫ hec mihi ſaꝑe q̄ꝫ ſuauiter meis
herere deberēt medullis Quis tā cec⁹ vt id non vide
at. q̄s tā ꝑuerſus vt tā amantē redamare nolit. quis
tam diſcraſiat⁹ cui nō ſapiunt fercula hec amoris.
O vere bonū epulari de hoc agno ꝓ me paſſo. o vere
digne redamād⁹ q̄ ſic amauit ꝛ talia ex amore paſ
ſus ꝛc. hec de guſtu.

H Querela Poſtq̄ꝫ in ſuꝑiore gradu guſtare ce
pit dei bonitatē videns q̄ꝫ merito dn̄s paſſus
ſit redamādus hic reſiliēs in ſe ſuaꝫ conquerit paupꝑ
tatem cauſans torporē q̄ adeſt. ꝛ aōrē qui abeſt. Et
hoc per locos cōqueſtiōis. amplificatiōis ꝛ cōmiſera
tionis ꝛ exprimēdi luctus quoꝝ aliquos puto aſſig
naꝫ ſuā cert⁹ ꝙ nō ſine fructu. Reuelet ergo hic dn̄o vi
tē ſuā hāc hꝫ repromiſſionē repoſitā. ꝙ in gaudio e⁹
nō miſcebit alien⁹ Et quo clarius hō hāc ſuā paupꝑta
tē agnoſcat. oꝫ ꝙ e regione paſſi xp̄i aōrē ac diuitias
effuſi ei⁹ amoris recolat. grāditer eſtimet ꝛ cōferat
ſuo torpori. Neqꝫ vſq̄ꝫ melius hōi innoteſcit q̄ꝫ cre
bro cū magdalena proſtrato ad pedes crucifixi ſcien
ti q̄m pro ſe crucifixus eſt. Hic eīm niſi lapideo cordō
ſit. mox velit nolit iudicat amādū eū qui ſic amauit
Et ſi inuenerit ſe nō amātē agnoſcat iperfectū ſuuꝫ
dn̄o cōquerendo dicēs Uidi nō intellectu ſolū. ſꝫ ꝛ
affectu ſenſi te dn̄m ex amore ꝛ ex tanto aōre paſſuꝫ
digne redamādū. tibi cōpatiendū. te imitandū. Sꝫ
vbi eſt meus aōr' mea cōpaſſio. imitatio mea? Uere
domine ieſu heu mihi non eſt paſſio tua cordi meo
qualis eſſe deberet nō amo. non cōdoleo. non ſector
vt deberēꝫ. Ue mihi ſuꝑ ingratitudine mea qui pre
ter hunc aridūꝫ paſſionis tue cogitatum preter tepi
dūꝫ hoc deſideriū vix excitor. vix oſcito. vix anhelo
Tantus eſt mentis mee torpor Timeo ne tepidum
torpentē euomas ex ore tuo. Juſte eſſes amandus
ꝛc. Sed eſt ignauia torpor pigricia que deſidem re
tinent vt non inſipidū palatū meū tantus ꝑmoue
at amor. Ue tibi duricia cordis mei Ue tibi adamā
tinū gelidū pectus meū ꝛc Et diutius ꝑ loces con

queſtionis eſt in hoc gradu cõmorandū Magnum
em̃ velut ſeminariū diuitiarū. propriā noſſe interio
ris hominis paupertatem ⁊ reuelare domino ⁊c̃
¶ Sequitur

I O ° Ptio Qui em̃ imp̄fectum ſuū cõſiderauerit:
qui domino plene id reuelauerit ſuperaddet
dñs gratiam illi vt ſit bone volūtatis vt q̄zq̄z adhuc
nõ amet. deſideret vel amare. Et hoc grande donuz
veꝛ ſacri amoris incentiuū ⁊ velut ãnulo regis cõſi-
gnatū beate ſortis habens cautionē Beati em̃ q̄ eſu
riunt ⁊ ſitiunt iuſticiā. Debet ergo hõ id qđ dulce di
gnū iudicauit. ⁊ quod abeſſe cõqueſtus eſt. ⁊ ſi non
habeat vel optare vt dicat. Cõcupiuit anima mea
deſiderare ⁊c̃. Nõ em̃ nato ſaluatore ſolis perfectis
allata pax eſt p̄ angelos pacis. veꝛ omnibꝫ hõibus
bone voluntatis. Crebro igit̄ optandū. crebro ſuſpi
randū ⁊ exclamandū. O ſi cor carneū haberem O ſi
cor meū eſſet ad te amandū. ad tibi cõpatiendū. ad
te imitandū. Utinā ego te ſic amarē dominum pro
me paſſum ſicut amat ⁊ ardet in gratioſam adoleſ
centulā iuuenis vere amans. Quid non illius inſtar
p̄mptus ⁊ alacer adirē! Quos labores. quas vigili-
as q̄z inediā recuſarē. O cor meū ſi eſſet ſicut cor ma
gdalene q̄z fecūde q̄z efficaciter q̄z dulciter hereret ti
bi. Mors eēt vel ad mometum imeõrem eſſe tui Ue
ve longe nimiū ab illa fida amãtis magdalene. abſi-
ſto integritate O quando veniet petitio mea et quã
do dabitur quod expeto. O quãdo erit dies illa O q̄z
longa mora O diſtantia longa nimis. ⁊c̃. Et põt
hic gradus dilatari p̄ omnes modos exuſcitandi

Cõplectitur grad⁹ iſte ſeptē illos dies canticoꝝ
ſcalā videlicet amoris quā ſp̄ūſſanctus in canticis
ſperſit quēadmodū in celo ſidera. In arenis carbū-
culos ⁊ ſaphiros. In campis flores. Et ſunt. Deſi-
derare. Querere. Diligere. Amare Amore languere
Amore vulnerari ad mortem. Requieſcere in opta-
to. que omnia hic optanda. ſed vt ea aſſequamur. ſe
quitur

I C c Onfeſſio que iuſte ſequitur p̄cedentes gradus
Nam vbi miſeriam videris. vbi deſideraueris
qui per te nihil poſſis. oportet vt hec cõgeſta illi qui
poteſt ſuccurrere detegas. et domino qui potens ē
cõfitearis. Cõfitearis hec duo quia ſcz quod deſide-
ras ex te nõ poſſis. Et quod alter nemo ſit preter eū
qui poteſt. Et debet non tam eſſe intellectiua q̄z af
fectiua vt dicas. Domine ieſu amator paſſe pro
me cupio redamare te. ſed noſti quia nõ poſſuz hoc
a me q̄ppe qui nihil preter te poſſum. Tu ſol⁹ es q̄
poteris hoc preſtare mihi non eſt alius abs te Et d
bet hec cõfeſſio fieri cū cõfirmatiõe vtriuſqꝫ partis.
Et poteſt tractari locis purgatiõis et cõceſſiõis aut
cõciliationis ¶ Sequitur.

° O Ratio Ut ſcilicet iam illi optionem ⁊ quere-
M lam inſinues qui iuxta cõfeſſionem ſolus iuuare po
teſt. Et debet fieri cum modificationibus ⁊ locis ſu-
is. de quibus pauca in mendicatorio ſunt dicta Orā
dum ergo et dicendū O chriſte pro me paſſe q̄ ſo-
lus ſuccurrere potes. O diues in omnes qui inuocãt
nomen tuum. eo me tui amore accende: vt crux tua
tropheū victorie tue cordi meo triūphale fiat inſig-
ne. quo mihi abſit gloriari niſi in cruce domini Per
amorem tue crucis mihi fiat omne quod non ſapit
crucifixi amorem. Tue crucis lignū aquas marath
amare fere ferocis cõuerſatiõis mee condiat. eloqui
a mea humili ⁊ miti tuo typo dulcoret. vt in omni-
bus vijs meis nihil mea vita redoleat niſi amorem
crucifixi Sic pro cõpaſſione. ſic pro imitatione. ⁊ p̄
omni deſiderio orandum p̄ locos rethoricos capta-
tionis. deprecationis. orationis ⁊c̃ ¶ Seq̄tur.

m M Enſio Que eſt q̄dā cõfirmatio orõnis ab ar-
gumentatiõe ſiliū vt ſcz fiat menſio rei pe
tite q̄z ſcz multis illā tribuerit Et miē ei⁹ oĩpotētis
q̄ nūq̄z exhauriri poteſt. Et dicat̄ ſic Peto velis me N
audire. fac me cõpotē voti. plurimis em̃ hoc tribui-
ſti. Nõ ergo ego ſolus voto fraudãdus. Non em̃ ab
breuiata eſt man⁹ tua. ĩmenſa eſt mĩa tua O igit̄ q̄
felicē illā amatricē tui magdalenā. tam diuite dono
tui amoris donaſti vt per crucē ⁊ mortez tanq̄z per
ferrū ⁊ ignē. per igneū gladiū te lignū vite. te vnicuz
fructū ligni vite fortis ⁊ audax oĩm cõtēptrix. pre-
ceps ⁊ feliciter temeraria ſeſe proiecit quo te vitam
ſuā inueniret. tu etiā miſerere mei amorē impartiē-
do. Et ſi nõ quantū felici illi amatrici magdalene m̄
tum diligenti dederis. ſaltē quantū debet in gratiā
receptus petõr. fac amē te xp̄m paſſum Et nota q̄
poterit hec cõfirmatio fieri p̄ locos illos in mendica
torio poſitos ſupra ⁊ formas argumentandi Seq̄r

° O Bſecratio. Qua ſcz pulſando petēdo inſtes et
ne repulſam patiaris etiā cum ſacre rei atte-
ſtatione ores ⁊ dicas Fac me fidū amatorē tui. et O
ſi nõ propter me vel p̄pter te. Per te em̃ chriſtū paſ
ſum. per te noſtꝝ theſaurū. per te nrās diuitias. te
noſtrū panem. noſtꝝ cibū. p̄ te nrās epulas ⁊ nrās
delitias. per te frēm vite noſtre. Per illū fidū amo-
rem noſtrū. quo noſtram beatitudinem p̄ crucem ⁊
mortē q̄ſiſti quaſi ſine nobis beatus eſſe non poſſes
obſecro fac me fidū tui amatorem O per incõp̄abilē
paſſionē tuā. O p̄ agonē in tota vita. per agoniam
in orto. per anguſtiā in morte. ſint vulnera tua vul-
nera mea. paſſio tua oĩs. paſſio mea. Et in hac exer
citatione da militare mihi. donec tibi ſponſo ſãgui-
nis fideli amore tanq̄z ãnulo ſtabili nuptiarum con
nubio deſponſer ⁊c̃. Et poterit huius obſecrationis
multa eſſe copia ſi ſcalariter fuerit omnia p̄ que ob-
ſecratur ordinata per ſe. ſuos ſua

¶ Sequitur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Confidentia Et eſt pſenſe ⁊ agnite bonitat; argumentū. Nō eñ crudelis: nō fallax ē de⁹ Sed verax in oībus pmiſſis. Et qui promiſit in noīe ſuo petentib⁹ accipe dabit quod orat. aut hic in ſpe. ⁊ tādem in re p bona ſua volūtate. Unde id dulcit illi ħ modo pfitendū Tu benigne dñe nō affliges fame aīas paupm tuoꝝ q̇ tam benigne inuitas ad perendū nec inuitas mō: quinimo precipis ⁊ vrges Nūq̇d vt petentes caſſa ſpe vana expectatiōe affligeres inuitaſti. Nunq̇d afflictiōe noſtra tu dulcis amator d̾lectaris. Uelut exauditā ⁊ ānulo tuo cōſignataꝫ ratam accipio ⁊ acceptā fero petitionē meā liberaliſſime dñe qn̄ ſaltem in me ſentio hec tui amoris deſid̾ria. Uere me felicē ſi ſortē meā ipſe agnouero. Dñs pro me paſſus vt a paſſionib⁹ ego eriperer eternis Qui igitur tā liberaliter pro me paſſus eſt peccatore q̇d negabit ꝯfeſſori? Jam fere felix mihi videor ſola ſpe pmiſſionis. O quid erit vbi tuū amorē liceis (vt aiūt oculis) videns ⁊ velut apprimans ipē ſimili (licet nō equali) amore incaleſcens te amabo (⁊ vt ita loquar) totis pedibus in te amorē ibo. O beatū illū diē. quando ego me tui videbo amatorē. O vere me ſublimē excelſū ⁊ ſupbum nō amplius limoꝛ luto ſeruituꝝ: Tunc ſedebo conuiua cum filijs regis. bibam vinū hui⁹ torcularis nouū in regno pris. deoſculabor te fratrē ⁊ ſponſū anime mee ⁊ poſt ſupbū ⁊ ambicioſū illud oſculū iā me deſpiciet neō. Hec fiducialit̄ ex te ſpero Hec de ꝯfidentia ⁊ ceteris pceſſorīs gradib⁹ qui oēs poſſent ſuis locis dilatari. ſꝫ lōgū eſſet aſſignare omnes Nam tractari poterit methodo conſolatiua et ſpei.

¶ Gradus terminatorīj ſacrarum meditationum. Capitulum ſeptimum.

Q Gratiarūactio Inciciam terminatorīj gradus incipe poſſunt vt quod ab oratione eſt inchoatū. In gratiaꝝactione ⁊ ſequētib⁹ gradibus terminet. Nō eñ erimus ſupiorib⁹ gradib⁹ exercitis beati ſi donāti fuerim⁹ ingrati. Gratias igit̄ in calce agere opꝫ. Gratias inq̄ꝫ agere p eo ꝙ meditari dedit ꝙ cōfidentiā īmiſit ⁊ pro re tractata q̇ꝺ eam p te ⁊ tibi effecit. Quō aūt gratiaꝝ actio ſit exoluenda ⁊ quib⁹ locis āplificanda ꝑtim habitū eſt ſup̄ ⁊ laci⁹ forſā īfra dicēdū ſic ḡ pcedēs Confidētiā en d̾dit. Uere igitur benignus deus domin⁹ pater q̇ ſic dignanter humilia reſpicis et erig; de ſtercore ⁊ puluere pauperem Uere dignus domin⁹ de⁹ meus vt omnia interiora mea cōfiteant̄ et benedicant nomini ſancto tuo qui hec meditari donaſti ⁊ fiduciam imiſiſti et pro me pati voluiſti ne paterer ego. Quid reddam tibi ſaluatoꝛ meus ⁊ deus meus pro omnibus que retribuiſti mihi. Tantus eſt nō cumulus bonorum. ſed orbis et mūdus vniuerſus tecū donatus. vt neq̄ꝫ te donatorem. neq̄ꝫ te donatū. neq̄ꝫ per te donata cōprehendere queam O me felicē donatarium. ſed ſi quid retribuere poſſem. Ingratū enim eſſe nō licet. Quid ergo retribuā tibi ieſu p me paſſe pro tam fido amore. Quid retribuam domino patri tuo qui te miſit paſſioni: tradidit: dereliquit: mādauit vt ſuſcitares nos a morte. ſanares a morbis. querens abiectos ſub preuaricatione. venditos redimeres. ſolueres vinctos. eriperes captiuos. errātes reduceres. ſaluares perditos. mundares ſordidos. iacentes ſublimares. Quid retribuaꝫ qui nil habeo quod meū. niſi vt accipiam calicem ſalutaris ⁊ ſuppleaꝫ domine ieſu de tuo quod minus habeo d̾ meo O mirabilis ſolutio qua ⁊ debitoꝛ plene ſoluit̄ a debito. et tamen penitus pauper eſt. Amabilis perinde ſolutio nō minus q̄ꝫ mirabilis qua capitis re⁹ redit in gratiam ⁊ qui ceruicem debebat recipitur in amplexus. gladius in oſculum cōmutatur. Patet ex hoc paruulo exemplo q̄ꝫ fecūda cōmoratio poſſet fieri circa ſingulos gradus qui inſtrumentis rethoricis vti volet. ¶ Sequitur

Commendatio Qui gradus rite ſequitur p̄dictum vt ſicut egiſti illic gratias ore. ſic hic opere te totū domino illi cōmendando. ſecure ei omneꝫ cauſam cōmittendo qui talia ⁊ tanta preſtitit tibi q̇ ſicut ⁊ quando volet ⁊ norit. ita tecum agat cordialiter ei dicens ⁊ omnem cogitatū iactans in eum. ħ modo. Secure iam deinceps omnem cauſam meā ⁊ meipſum fido tibi depoſitario cōmendo. Tu mihi portus ⁊ vallum. tu firmamentū ⁊ refugium. tu ſpes mea ex omni tribulatione ⁊c̄. Seq̄tur R

Permiſſio. Qua te nō modo mente ⁊ verbo: ſed opere et veritate ſubdas domino illi fideli in cunctis agendis ⁊ perferendis te plene holocauſtando. illi poſt vota tua tui arbitrium permittendo certus quoniā qui cepit ipſe ſaluabit perficiet ⁊ conſummabit. Illi pleno corde dicendo Domine ieſu amatoꝛ oīe xp̄e pro me paſſe tibi nō me cōmendo ſolū ſed et plene in omnibus ſubmitto quo mecuꝫ agas. ſicut placet in cōſpectu tuo. Ure. ſeca. pba: aut ſicut placet mecū age Non mea voluntas ſed tua ī omnibus fiat. Sicut ſcis ⁊ ſicut vis miſerere mei deus Fiat miſericordia tua o chriſte paſſe ſuper me quemadmodū ſperaui in te. ſolum vt cepiſti ſalua me am̄ Eſt eñ permiſſio coloꝛ rethoricus totū ſeſe alteri d̾dens. Uide nunc quomodo ſcala hec tametſi primi gradus ſint ſuper terram. quō poſteriores hīj nō dico celos. ſed et dominum celorum attingant plena ſubmiſſione voluntatis. in quo iuxta doctos omnis perfectionis ſumma cōſiſtit. Unde et ſe illi verbo chriſti cōformat dicentis. Fiat voluntas tua. S
Quo nunq̄ꝫ vt dicitur in libello de ſponſalibus xp̄s

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

dixit verbū patri amabili9. ſibi honorificenti9 nobiſ vtilius. cōfuſibili9 diabolo. quo et nrā ſalus pfecta Vere igiť ſcale hui9 cacumē celos tangit Sequitur

¶ Gradus vltim9 tradens modū cōmorandi.

Complexio q̄ iuxta ſcale autorē nō tam eſt gradus vt quidā voluerūt. ſed locus ad copiā magis. Docet em̄ mirā (vt declaratū eſt ſupra) ſeminarij copiā ꝛ locū cōmorandi. ſi tps patiť plura meditari. Poteſt em̄ fieri cōnexio gradus ad gradū. ꝛ replicatio omnium meditatoꝝ cum reflexione ꝛ exuſcitatione eorundē ad mentē meditantis. de qua plura dici poſſent. ſed ſufficiant iā dicta. ſunt em̄ ſatis copioſa adeo ꝙ nō opus ſit copia ampliori Sed ꝑ ampliori ſcale intelligentia ꝛ meditatiōe dirigēda q̄daꝫ ſunt ſubnectenda

¶ Notule doctrinales circa ſcalā hanc Cap. octauū

Sit itaqꝫ ſciēdū ꝙ ſcala hec ē generalis de oī cōplexo ꝛ incōplexo Ita ꝙ oīs materia ꝑeam tractari ꝛ meditari pōt ſub finib9 diuerſis. Licet em̄ in hac meditari de deo ꝛ diiudicare q̄ꝫ ille colendus ꝛ venerādus. De paſſione xp̄i ad amorem. de ſanctiſ de nouiſſimis. Et de materia omni. Et eſt hec ſcala fons ꝛ origo oīm poſitaꝝ vel adhuc ponendaꝝ ſcalarum. quas virtualiť cōplectitur ꝛ in ſe tenet Expedit tn̄ exinde formare ſcalas ſingulis materijs applicabiles ꝑticulares. Sic em̄ particulariter aīm9 magis erudiť vt patet Sciendū vt iam ſupra ꝑteſtati ſum9 ſcalā hanc nō hic eſſe ꝑſecutam. ſed tenuiter tactā ſolū. Vn̄ ſi cui diſplicuerit nō in ſcale autorem ſed in me p̄ſumptuoſū eius retorqueať abbreuiatorem. Nō em̄ facile cuiqꝫ ſcale fructus patebit: niſi ſinguli gradus cū ſuis copijs ꝛ abundādi inſtrumētis tradātur que ponere ꝓlixi eſſet opis Nulla ſiqdē putem eſſe inſtrumēta copiaꝝ in tota rethorica officia quoꝝ nō hic cōmoda applicatio fieri poterit ad ſingulos gradus vt tētatum eſt a q̄buſdā. Sed ꝓlixioris hoc opis eſſet. q̄ꝫq̄ꝫ tamē ꝛ ꝑ meditari imo ꝛ p̄dicare volētibus vtiliſſimū ꝛ efficaciſſimū adiutoriū eſſet

¶ Notula altera

Tenendū itē paꝝ cuiqꝫ prodeſſe ſi noſſet omnia iā ſupiora meditationū directiua ꝛ ſcalā hanc ꝛ praxim ꝓcedendi niſi frequēter ſe exercuerit circa eā Nō em̄ (ſi gerſon. credim9) facili9: ſecuri9 p9 diuinā gratiā habere poterim9 artē meditandi q̄ꝫ per ſedulū exercitiū ꝛ ſecurū alterius exercitati in ea cōſilium. Vſus ꝛ ars docuit ꝙ ſapit omnis homo Et ſterilis fere ars niſi exercitio cōcomitata. Qui igitur facile in meditationis ſtudio proficere volet qui tritus in ea eſſe cupit crebrius agat. Non tranſeat feſtus dies quo nō etiā ſcribat meditationē vel exiguā ſaltem ſm duos aut tres gradus quā oſtendat ꝛ examinet cum altero peritiore Fatemur in initio patietur difficultates. Ars quippe ꝛ virt9 circa difficilia verſanť. ſed exercitio facilia fient. Patet hoc in omni arte. In pictore. ſcriptore ꝛ citharista q̄ dum exercitati fuerint omnia facilia (q̄ ante īpoſſibilia videbātur) fiūt eis. ita vt Ariſtoteles dicat. Q̄ ars ꝑfecta nō deliberat qꝛ tam facilis eſt. ſibi actus ſuus. Tria tradit Cicero quibus cōſequimur intenta Artē. imitationē exercitiū. Quoꝝ potiſſimū exercitatio eſt vt plures aiūt. Eya igiť dilectiſſimi frēs exercitatiōi nos dem9 hmōi q̄ ſine verend eſt ꝙ ꝑficiemus nihil Nō irrideatur cōſiliū de meditationibus ſcribendis Nō meū eſt ſed ſapientū qui ope id magis q̄ꝫ verbo cōſuluere. Attendātur deuotionalia Auguſtini meditationes. Rigmi planct9 Bernardi Exēplaria meditationū Ancelmi. Studia gerſonis ꝛc̄. Pater ꝙ omnes in hijs magis ſe exercitio q̄ꝫ magiſtrali eruditioni dabāt. exemplū haud dubie dantes nobis vt itidē faciamus. Nō ſimus deſidiores ſeculi homib9 artificibus vanitatis Mentior ſi nō vidi ſuos pictorum aut vitrificū furari tempora. imo totꝫ feſtis ſe in ſecretario cōcludere. diebus q̄ tunc exercitarēt q̄d ceteris diebus nō licebat. Turpe ſit nobis vinci a ſeruis vanitatis. Captem9 ꝛ nos tꝑa noſtra vel ſaltem feſtis diebus maneamus nobiſcum circūitus. vaniloquia vitemus. exercitio nos accōmodem9. ꝛ gaudebimus poſt de fructu aſſecuto.

¶ Notula tertia cōtra tedium aſcendendi.

In hoc q̄ꝫ meditatiuos omnes premonitos cē oportet. vt etſi non mox vt manuꝫ apponant omnia pro voto cedant. ſi non mox affectus incaleſcat. Nihil hinc cōſternendū. Lōganimes eſſe oportet. ꝑſiſtere inceptis. ꝛ volentibus attingere ad fructum cōſtanter aſcendere oportet. ſepiuſqꝫ repulſos perſtare in aſcenſu. Hinc em̄ raritas cōtemplātiū oīs qꝛ vix ſuſtinet aliq̄s ſecum ſolus eſſe. ſecumqꝫ diu morari. Nō ſic agat noſter ſcaliſta. hāc ſcandat ſcalam. aut aliā ſi iſta nō placet. leuet ſe ſuper ſe ſi poteſt. etſi vn9 non ſapuerit gradus ad aliū feſtinus contendat Q̄ ſi diu conatus frigidus perſtet. nō propterea deſerat aſcenſum Tedebit forſan laboris ſed expectet. videbit auxiliū dei. vincet tediū mora pertinax. longanimis tantum perſtet: etſi nō profecerit merebitur ſine dubio ꝛ in humilitate fundabitur magis. Nec mirabile videbitur ꝙ ignis deuotionis difficile exardeſcat flatu meditationis cōſiderantibus ignem materialem. vt Gerſon d̄clarat de lignis viridibus aquoſis aut luto aſperſis. a quibus quantūlibet ſufflentur exufflentur plurim9 ab initio fumus oculos cōturbans vix tenuis emicabit ſintilla. niſi poſt plurimos labores ꝛ diutinam moram Meminerit huius exempli omnis meditator longanimitatem aſſumens.

¶ Notula quarta

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

B Eſſent adhuc plurima auiſamenta meditanti/
bus aſſignanda niſi noſſemus ab alijs tradita
ea vt ꝙ ſine phantaſmatibus meditari conentur. ꝙ
ſtabiliter figi. Ad que plures plurima media tradide
runt. Sed poſt gratiam dei. vt vult doctor quidam
efficacius remedium nullũ. q̄ȝ vehemens affectio in
deũ ⁊ amor mundus. Difficile em̄ ⁊ cum tormento
de deo nõ cogitat. quiſquis vere ſincere ⁊ mere deũ
amat. Ubi enim theſaurus ſuus illic ⁊ cor eius Un/
de in meditatione dilecti ſtabilitur. Et quia amor ĩ
affectiones magis erumpit q̄ȝ curioſius rem intuet.
liberat a phantaſmatibus que multis fuere grauiũ
periculorum graues occaſiones. Ut Herſon ⁊ ma/
giſter Herardus groet teſtantur. Uis igit a pericu/
lis ſimulachrorum carnalium tutari? Ama. opta. d
ſidera. Uis nõ inſtar fluctuantis nauis pericl'o ia/
ctari. ſed ſtabiliri in meditatione tua Ama. Nã ſi ñ
amaueris vagus ⁊ vilis eris ⁊ piculoſus iactabere

C ¶ Notula quinta

Hoc quoqȝ digniſſimũ ſcitu Nã magna ⁊ ſaluta
ris homini ſapientia nõ momentaneo aut te/
merario cogitatu prouenit. Crebro grauiter atten/
te moroſe meditari oportebit ⁊ ſapientiam effodere
tanq̄ȝ theſauros anteq̄ȝ affectuoſe ſapiat. quia niſi
ſapiat nõ afficiet. Hinc ammonet ſcale hui⁹ auctor
Cuiuſcunqȝ inquit rei volueris efficacem ⁊ fru/
ctuoſum cogitatum penes te eſſe vt cum volueris ef
ficaciter poſſis cogitare de illa. Nulla tibi tam recta
via eſt q̄ȝ crebra mente illam reuoluere. Longo iam
experimento didici eam mihi eſſe animi cõſperſionẽ
vt momẽtaneo cogitatu neqȝ rem integre cõprehen
dam. neqȝ etiam efficaciter moueat vt velim Igitur
verbi gratia mortis meditatio vt fructuoſa mihi fi/
at ⁊ facile omnia cõtemnere faciat. ſepius oportȝ ne
ceſſitatem eius. incertitudinẽ eius. celerem aduẽtuȝ
eius. deformem deſtitutionem eius. magnam com
mutationem eius. grauem lapſũ eius cogitare.
Quomodo videlicet caro de qua nunc tibi plaudis ⁊
quam nũc palpas. deterius corrumpenda. q̄ȝ ſi tota
cancro lepra lupo igne pſico. aut eſtiomeno ſcaterẽ.
Hec tria ⁊ talia qui nõ meminit cecus eſt. q̇ memi/
nit ⁊ nõ ſentit ſtupidus eſt. qui ſentit ⁊ nõ curat in/
ſanus eſt Hec ille.

D ¶ Notula ſexta

Poſtremo quod ⁊ iam ſupra memorauim⁹ ſua
demus ꝙ hijs practicis nemo nimium fidat.
nulla demũ exercitia ita appriet ſibi: quin dum in/
ſtinctus venerit ad alia impellens dimiſſis omnibꝫ
illum ſequatur. vt volunt patres. Magis ſemper
gratie q̄ȝ induſtrie innitens. ſuum tamen ſemper co
natum per pia exercitia apponens. In quibus dum
profecerit parum. non tamen mox ea r̄ijcere debet. ſȝ
ad ſummam ⁊ primam induſtriam r̄currat que eſt.
oratio humilis et fidelis. Imperfectum ſuum cum
ſuſpiratione ⁊ ſingultu deo r̄uclando. eius efflagitã/
do ⁊ ſanctorum opem. Qui ſe ſuperioribus ⁊ po/
ſtreme huic practice accommodaret non ſine profe/
ctu meditationis ſtudio vacaret.

¶ Exemplar premiſſe meditatorie ſcale. Cuius inſtar in ceteris quibuſqȝ materijs procedendum.

Non tamen eſt euacuans plenitudinẽ ſcale hui⁹. ſȝ
ſolum pro teneris demõſtrans ordinatum ꝓceſſum
eius.

¶ Queſtio quid cogito.

Quid agis o anima mea. q̇d eſt quod
cogitas. quid tecum oro mente retra
ctas. Cur ſolito vage mẽtis fluxu va
garis. Cur vanis vagis truncis cogi
tatibus intendis. Non ſic vaganduȝ
anima mea. E

Queſtio q̇d — cogito / cogitandum.

Sed forſan queris q̇d tibi cogitandũ. Certe ſta/
bile ſalubre aliquid verſandum. nõ hinc illucqȝ vagã
dum. Stabilis em̄ cogitatus vbi in re ſalubri figit
ſtabilem et ſalubrem fructũ affert. Diſce igitur nil
ſanctarum rerum cogitatu o anima mea figere men
tem

¶ Excuſſio

¶ Eya igitur excutere de puluere ſordidarum no
centium cogitationũ. abige volatiles cogitatus qui
nullum afferunt fructum. imo impediunt omne bo
num. Quis enim alius ex vanis vagis truncis cogi/
tationibus fructus ſperandus. niſi quales illi fuerit
talem efficicient ⁊ ſuum meditatorem. Uage enim
neglecte ſteriles ac trunce cogitationes. hominẽ trũ
cum ſterilem neglectum ac nullo deſtinatum fini r̄d
dunt. ſed inſtar fluctuantis nauis iactitant ad peri/
culum omne. Plurimũ muſce hee ſuauitatem per/
dentes vnguenti exterminande. proſcribende. cauẽ
de. Hijs igitur ſepoſitis vtilioribus intendendũ

¶ Electio generalior

¶ Age de chriſto domino de dominica incarnatio
ne meditare. Nil enim huiuſmodi cogitatu deo gra/
tius. vtilius tibi. neceſſitantius tue ſaluti nihil.
Primum docti plures ⁊ per veriſſima chriſtiane
fidei lumina promittunt. Alterum chriſtus docet v/
bi in nomine ſuo mittendum ſpiritum ſanctum di/
cit. At tertium probat regula illa magiſtralis ꝙ
tantum proderit cuiqȝ dñice incarnationis fructus
(de adultis ĩtelligendũ) quãtũ pia meditatiõe ⁊ g̃ti/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tudine id applicauerint ſibi Uis igitur gratũ agere
deo. tibi prodeſſe. cõſulere tue ſaluti de verbo incar-
nato meditare Electio particularior At ne ma-
terie circa incarnationẽ ſeſe offerentis multitudine
obruaris certus tibi aſſumendus morſellus cui ſedu-
lius inhereas maſticando. Saltem de incarnatiõis
exordio de patris filiũ mittentis charitate medite-
mur. at verbũ illud eccl'ie ex paulo ſumptũ retracte-
mus propter nimiã charitatẽ qua dilexit nos deus
miſit filiũ ſuum in mũdum Oratio Uolenti itaq
mihi meditari de te o verbũ incarnatũ. ſed pauper-
tatem meã. ſed inſufficientiam meã. ſed indignita-
tẽ meã mihi intuenti. aſſis queſo te inuocanti. mẽtẽ
inſtruens ſacris cogitatibus. intelligentia illuſtrãs
rectis iudicijs. voluntatẽ digna deuotiõe inflãmans
quo digne mediter tibi.

Cõmemoratio Cõmemoro itaq tibi tua gratia fret⁹ tuo o
verbũ incarnatũ inſtituto edoctus quo tui cõmemo-
rationẽ fieri iuſſiſti principium tue incarnatõis quo
te pater vna cũ ſpũſancto diſpoſuit incarnari Quod
q ſub paruo verbo miſterijs tamen turgido eccl'ia
ex doctoris gentiũ archiuis gratulabunda ꝓpoĩt di-
cens. Propter nimiã charitatẽ qua dilexit nos de⁹
miſit filiũ ſuũ in mundũ. Et vt paulo latius repe-
tens cõmemorem ſupiora. iacebat poſt lapſum per-
ditum genus humanũ pendens ad promiſſum ſal-
uatorẽ. dabat in aera voces quo deſideratus ⁊ ꝓmiſ-
ſus gentibus cunctis adueniret. accelararet. feſtina-
ret. ne tardaret amplioris impaciẽs more. Jtidez de-
ſiderabant viri illi deſideriorum. ⁊ adeo deſiderabãt
ꝙ celos rumpi. iuſtum pluere nubes. terram aperiri
⁊ germinare ſaluatorem exorabant. Quid mlt' mo-
ror. Defecerũt eorum oculi in ſalutare promiſſum.
rauce facte ſunt fauces dũ clamabant tota die. Sic
illi pulſabãt deũ foris pulſabãt ⁊ prẽm miſicordiaꝝ
mĩe eius viſcera abintus. Sed ⁊ angeli pacis nrẽ
recõſiliatiõis cupidi ſuper ſue ruine ⁊ nũeri reſtaura-
tione ſolliciti. nõ dabant illi requiẽ die ac nocte. q̇p-
pe qui vigilãt ſp loquẽtes bona ꝓ nobis. Uincit tã-
dem inuincibilis ⁊ ſue mĩe recordat⁹ cõſiliũ cogit. cõ-
ſiliũ init in triclinio ſue trinitatis. vbi ali⁹ affuit pa-
tri cõſiliarius null⁹. niſi fili⁹ magni cõſilij angelus ⁊
ſpũs cõſilij boni Miſicordia ꝓponebat veritas ⁊ iu-
ſticia obſiſtebãt. Sed nimia charitas pris conclude-
bat ꝙ filius ipe mittẽdus. Et hoc ẽ qd aſſũpſimus
meõrandũ. q propter nimiã charitatẽ ⁊c̃

Cõſideratio Miſit filiũ ſuũ deus ꝓpter nimiã
charitatẽ Breue verbũ de verbo abbreuiato. ſz litte-
ris nõ ſenſu. Latiſſime em̃ vt video cõſiderationes
ſub hoc verbo cõcludũtur. Premittit em̃ incarnatio-
nis exordialis rõ. Propter nimiã ⁊c̃. Deſcribit ipſa
incarnatio Miſit. mittentis perſona exprimitur.
deus ⁊ quis mittitur explicatur. cũ dicit filium ſuuz
Hic ceteras incarnatiõis cauſas conſidera.

Plurima ſunt incarnatiõis dñice motiua ⁊ rões. ſz
charitas oĩm ẽ ſũma. Sz que charitas. Apl's ait. ꝓ-
pter nimiã charitatẽ. O nimiã charitatẽ. Que eſt ni-
mia charitas? Charitas ſupexcedẽs charitas incom-
ꝓhenſibilis infinita charitas. An nõ infinita chari-
tas q̃ infinit⁹ infinito amore q ſpũ ſcõ amat? Pro-
ſus infinita. Q' ſi infinita ğ ⁊ nimia. q modi exceſſi-
ua. Quid em̃ aliud nimiũ. niſi excedẽs modũ? Mag-
charitas q̃ pater ille miaꝝ ſua ĩpendit. Maior q̃ ſu-
os oẽs ãminiſtratorios ſpũs fecit. ſed maxima ⁊ ni-
mia charitas illa qua filiũ ſuũ ꝓpter nimiã charita-
tẽ miſit de⁹ Nimia charitas iſta q inſueta vſu. icõ-
gnita viſu. incõpta auditu. incogitata mente. dura
dictu. creditu difficilis. Nõ em̃ auris audiuit. non in
cor hõis vel tenuiter hoc vſq aſcẽdit. ꝙ de⁹ hõies a-
maret. ⁊ tãtope amaret ꝙ ꝓpter nimiã charitatẽ ſu-
am filiũ mitteret. imo daret. Habes ğ incarnatio-
nis cãm charitatẽ nimiã Sz opus ipz intueamur
Miſit inquid. Quid eſt hec filij miſſio. niſi incarnati-
onis ſue exinanitio. Et quid filij exinanitio. niſi diſ-
penſatoria in filio hõis dĩne maieſtatis occultatio?
Sed de hac alias Quis miſit videam⁹. Deus inq̇d
Et quis de⁹? Certe de⁹ trinitas. pr̃. fili⁹. ſpũſanct⁹
Mia em̃ trinitatis diuiſit ſibi a ꝓpatiue op⁹ noſtre
redẽptiõis. vt pater proprie mitteret. filius obedirz
ſpũſanct⁹ incẽderet. Hoc euãgelia hñt. De prẽ pa-
lã eſt. De ſpũ ipe dicit ꝙ pauperibꝫ ipm euãgelizare
miſit. Sed quõ ſeipm miſit? Quõ ionas volendo et
dicẽdo. mittite me in mare ⁊c̃. Sed pr̃ prope magis
mittit. Et quẽ mittit? Filiũ ſuũ mittit. filiũ ſuũ filiũ-
um ꝓpriũ. filiũ vnigenitũ. filiũ dilcm̃ in q̊ ſibi bñ cõ-
placuit. ꝓpter nimiã charitatẽ deus ipe miſit. Ha-
bes ergo miſſionẽ mittentẽ ⁊ miſſũ Attẽo Sz nõ
perfunctorie hic tranſeundũ non negligenter verſã-
dũ. ſed tota intẽtione hic inſudandũ. Latent em̃ ab-
dita multa. Intendite itaq omnia intima mea. vi-
giles hic oculos ꝓbete. Attendite charitatẽ. ſtupete
dignationẽ. amplectamini opus ⁊ miſſum. Nõ me
capio vbi nimiã hanc charitatẽ attendo propẽ quaꝫ
miſit filiũ ſuum. Et o quis qualis quantus quibus
⁊ qualibus q̃ nimia charitate filiũ ⁊ talem filiuz do-
naſti. Et vere donaſti. Filius em̃ datus eſt nobis. Nõ
venditus. nõ mutuat⁹. ſed dat⁹ ⁊ liberaliter datus.
O viſcera paterna. o nimia charitate amantia. nis
Dum em̃ mihi filium quem vt diligebas dediſti. ti-
bi nõ pepercẽſti. ſed omne quod es quodãmodo po-
tes ⁊ habes in eo ⁊ cum illo mihi dediſti. Omne in-
q̃ quod es quia nõ aliud ab eo es. Dum igitur filiũ
tuum filium naturalem mihi dediſti omne quod es
quodammodo mihi impendiſti. Sed et omne qd
potes dediſti. dum filium tibi per omnia coequalez.
cum quo tibi vna eſt poteſtas miſiſti. Inſuper ⁊ om-
ne quod habes mihi dediſti dum filium ſingularem
filium ſcilicet tuum proprium et vnigenitum mi-

bi demiſiſti. Illi enim plene ſubſtantiam tuam qp/
pe ex vtero gignẽs, cõmunicaſti. c⁹ õnia ipõ teſte tua
ſunt. ⁊ que tu pater habes ſua ſunt. Illũ igit̃ dũ mi/
ſiſti quomodo nõ cum illo omnia nobis dediſti. Sʒ
quibus qualibusve filiũ ⁊ talẽ filiũ dediſti? Certe ho
minibus ex nihilo cõditis. de limo terre formatis.
de muliere natis. breui tp̃e viuentibus. multis ⁊ mľ
tiplicibus miſeriis oppletis. Filiis nequam ⁊ ſce/
leratis. populis iniquitate grauibus. omni bono im
meritis ⁊ prorſus indignis atqʒ inimicis. Et tamen
hiis talib⁊ tantillis tant⁹ talis talia ĩpendiſti tali O
ſtuporẽ o dignationẽ. Si attendero mittentẽ. nõ ca
pio maieſtatẽ. ſi eoꝝ quibus filiũ mittis vilitatẽ per
ſpexero, ſtupeſco dignationẽ. Quis em̃ audiuit vn/
q̃ʒ tale aut vidit huic ſiľe? Sũmus imũ. de⁹ hoiem.
quo maius meliusve nil cogitari põt tantopẽ cõple/
ctitur. quo vilius poſterius ve nihil cõſiſtit. Res mi
randa. Virga digni fuimus. merueram⁹ gladiũ. ſʒ
en pro virga dat̃ filius. gladi⁹ in oſculũ mutat̃. Iu/
re igit̃ hec attendẽda. ſtupẽda. admirãda. O mirabi/
lia teſtimonia tua de⁹

Explanatio. Nunc tu patꝝ ſũm⁹. tu dulcis fra/
trũ amator dilectũ tuũ ioſeph pro fratrũ ſalute ad
fratricidas fratres paſcẽtes oues aut vt verius loq̃r
hedos in dothaim paſcentes inuiſendos demittis.
Nũc veſte polymyta a te vero iacob. ioſeph ver⁹ ve/
ſtitur. Iam fortiſſimus ſampſon vxorẽ deſponſatu
rus cũ patre deſcendit. Moyſes etiopiſſam ducit
Fornicariã ozee ingredit̃ ad mulierẽ. Et vt de ceterꝫ
taceã vt nuptias yſaac. heſter ſpõſalia. ſolis in taber
naculo poſitionẽ. agglutinationẽ domus iſrľ ad deũ
filiũ dei. ⁊ cetera id gen⁹ prophetarũ oracula, p̃tereã
Nunc poſt ſpretos captos ceſos occiſos ſeruos pať/
familias. pater iſte miſicordiaꝝ nõ continuit viſce
ra ſua. niſi ⁊ dilectũ cordis ſui vnicũ filiũ ſuum pať/
ne hereditatis heredẽ propter nimiã charitatem ſu/
am in vineã mitteret daret traderet ⁊ derelinquerꝫ
⁊ obliuiſceretur ĩ finẽ. ꝑpť nimiã q̃ppe caritatẽ miſit

Tractatio Filiũ ſuũ.

Sed qñ quõ ⁊ quare miſit? In plenitudine tp̃m In
habitu hoĩʒ ꝑ oĩm ſalute miſit. In plenitudine tpʒ
ꝑmo ad circũſtãtias. Nõ ante miſerat. nõ lõgi⁹ differẽ
dũ erat. ſed vbi plenitudo tp̃m venerat nimia chari
tate plen⁹ pater filiũ miſit. Notetur hic rões. Sed
quõ miſit in hitu hoĩm. Formã quippe ſerui ſuſcepit
⁊ hitu inuẽtus eſt vt hõ. Filiũ em̃ ſuũ ſi nõ volebat
incaſſum venire pater. oportuit nõ mittere neqʒ ap
parere ſublimẽ. Si em̃ nõ humiliaret̃ nõ cõtẽneretur.
Si nõ cõtemneret̃ nõ odiret̃. Si nõ odiretur ñ cru/
cifigeretur. Si nõ crucifigeret̃ redẽptiõis p̃ciũ nõ
offerretur. Si nõ redimeret incaſſũ veniſſʒ in va/
nũ euerſa a pr̃e nimia caritate diligẽte miſſus fuiſſet
Ergo vt fili⁹ talis fructuoſe veniret vt nõ incaſſũ pa
ter mitteret oportuit vt redimeret. vt redimeret p̃/
ciũ obtulit. Vt offerret p̃ciũ ꝑ nobis crucifixus eſt
Vt crucifigeret̃ odia ꝑſequentiũ ꝑtulit. Nec odia ꝑ
ſequentiũ ne maieſtate obrueret ꝯtẽptibilis hri vo/
luit. Et vt cõtẽneret̃ venit hũilis ⁊ in hitu hoĩʒ a pa
tre miſſus eſt. Neqʒ tñ ea hũilitas viľ aut ſordida fu
it vt cõtẽptorib⁊ in excuſatiõem eẽt. Habuit em̃ di/
uinit⁹ teſtimonia. ſed eiuſcemõi arte modificata. q̃
bonoꝝ pietas traheret̃ ⁊ retineret̃. ⁊ ĩpietas irritare
tur. Sed q̃re miſit. Pro ſalute oĩm miſit. Nõ eniʒ
miſſus eſt vt iudicet mũdũ. ſed vt ſaluet̃ mũdus per
ipm̃. Secũdo ad queſtionem. An ergo ſal⁹ fieri non
poterat niſi miſſo ⁊ incarnato filio dei? Alias vtiqʒ
poterat. ſed modus is reparatori repabili repatiõi cõ
gruentiſſim⁹ erat. Tertio ad opinionẽ. Hic fiat ſta
bilitio opiõnis h⁹ q xp̃s incarnat⁹ etiã nõ hoĩ lapſo
ꝑ varias rões. Sed quid o dñe ieſu. q̃d o vbũ ĩcar/
natũ. an ſi lapſus nõ fuiſſem. etꝫ te frẽm hũiſſeʒ. An
⁊ tu miaꝝ pater an etiã filiũ tuũ nõ ꝑ me repando.
ſʒ ꝑ nimio charitatis ardore (ſi repatiõe nõ eguiſſẽ)
miſiſſes dediſſes ĩpendiſſes. Varĳ varia aiũt. Sed
certe vt ego video vt ſapio vt aplĩn intelligo apľs ip
ſe diſſinit dũ ait. nõ propter nrãm ſalutẽ. ſed ꝑpter
nimiam charitatẽ tuam. filiũ tuũ miſſuʒ miſſ⁹ ita
qʒ. etiã ſi nõ cecidiſſeʒ. ꝑpter nimiã charitatẽ fuiſſet
q̃ ꝑpter nrãʒ ſalutẽ alioq̃n nõ paſſur⁹ ẽ paſſus. ſal
uis tñ doctoꝝ opinionib⁊

Diiudicatio. O nimiã charitatẽ. o charitatꝫ ni
mietatẽ. Quis nimiã hanc charitatẽ nõ pauebit. mi
rabit̃. obſtupeſcet. Qui nõ pauet vecors ẽ. q̃ non mi
ratur ſtultus qui nõ ſtupet inſenſatus. Quã ergo
mihi pauendũ mirandum: obſtupeſcendũ. ⁊ intima
vt ita dicam intelligentie lance pendendũ ſacramen
tum hoc nimie charitatis. q̃ʒ mihi paterna charitaſ
amanda. q̃ʒ miſſi filĳ dignatio miranda. q̃ʒ ſal⁹ me
a mihi amplexanda. Si enim o anima mea. ſi bene
ficium hominis cuiuſqʒ quantolibet etiam tepido
ex amore impenſum cõplecteris: ſi redames te amã
tem. collige hinc ⁊ noli ceca reruʒ fore eſtimatrix q̃ʒ
hunc amatorẽ deum tantopere amantẽ ac tantum
beneficiũ ex nimia charitate impendentẽ q̃ʒ hunc cõ
plecti redamareqʒ debebis: Certe ſi princeps quiſpi
am terre: ſi rex francie: ſi imperator: aut vt altiſſime
loquar: ſi terrenus ille vt aiunt deus papam loquor
Si inquam quiſpiam horum ne dicam filium ſuuʒ
dare: ſeſe pro tua ſalute impendere. omne quod eſt
poteſt habet cõmunicare. Sed ſi vel ſemel manda/
re tibi ſalutes: loqui verbum aut exiguum ⁊ momẽ
ti nullius xenium tibi mittere dignaretur Nonne to
ta in eius laudes glorias amores tranſires: q̃ʒ ergo
mihi tu deus me⁹. rex regũ dñs dominantium. do
min⁹ imenſe maieſtatis: q̃ʒ tu mihi ſemꝑ colendus:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

obſeruād⁹ amād⁹. q̇ nō dico ſalutem mihi mādare.
tranſitorio v̄bo loq̇. xeniū dare ꝑuū non es dedig̅t⁹
ſed ex nimia charitate ad cor ſerui tui v̄bo eterno lo
q̇. eťnas mittere ꝛ mādare ſalutes nō abnuiſti. donū
optim datū ꝑfectū. filiū tuū ꝛ oīa tua dediſti ꝛ adeo
dediſti ꝙ fieret tāq̃ʒ v̄mis ꝛ nō homo. obꝓbrium ho
minū ꝛ abiectio plebis. O viſcera illa. ꝛ viſcera illa
paterna. Quis hec cōſiderauit ꝛ nō amauit. q̇s reco
luit ꝛ nō coluit. Quid tibi videť o aīa mea. q̇d iudi
cas. q̇d dicis repēdēdum. Nōne is q̇ talia tam mag
nifica. tam eximia charitate tanta nobis fecit. nōne
ſemꝑ colendus obſeruād⁹ amand⁹ Uere dignum ꝛ
iuſtum quo totis neruis colať obſeruetur ameť. Ue
re tu miſericordiaꝝ pater tu mihi ſemꝑ colend⁹. ꝛc̄.
Te ꝯfiteor tibi bn̄dico. laudo honoro glorifico mag
nifico ſuperalto. adoro ſuꝑ nimia hac caritate. ſuꝑ
filij miſſiōe datiōe exinanitione incarnatiōe. Te oī
geno cultu colāt celici om̄s

Cauſatio Et q̇d ni tu mihi colend⁹. oīq̃ʒ ob
ſequēd⁹ cultu ꝛ totis adamād⁹ neruis. Nonne h̄ rō
dictat. iuſticia exigit. nimia tua caritas in funiculis
adē nos trahēs exigit Immo ꝯpellit ꝛ iuitos. Cur
em̄ tātoꝑe nos dn̄e amator bone. cur tātoꝑe amaſti
nō te amantes. ſed offendētes ſed ꝯtemnētes ſed ni
hili te amātes. cur ſic amaſti vt ꝛ ex nimia charita
te filium mitteres. niſi vt ſuꝑ nos velut aquila voli
tās ꝓuocares nō amātes noſtrū tibi amorē allicercs
ꝛ impelleres ad redamādū. Tam em̄ te amabilē ex
hibuiſti tam copioſum ignē de excelſo quem accēdi
veniebas in oſſa noſtra demiſiſti vt q̇ ſe abſcondat a
calore tuo iam repiatur nemo. ſed vere duriſſimi iā
cōuincať cordis q̇ te nō dilexerit ex toto corde. Quis
em̄ niſi ꝓrſus deſipiat (Et q̇d dico deſipiat. inſaniat
dicendum fuit) Quis inq̃ʒ niſi inſaniat prorſus non
amabit. taceo deum q̄ nihil amandius: amorem q̄
nihil amabilius. vitam qua nihil amatius. ſʒ prēm
nimia charitate amantem q̄ amantius nihil. quis
niſi inſanus non amabit!

Ruminatio Quid em̄ vt mūdoꝝ aīalium
inſtar ruminē ſuꝑiora. q̇s nō amabit deū diuitē in
miſericordia. qui ꝓpter nimiam charitatem ſuā tan
tam lapſo noſtro generi exhibuit pietatē: vt filiū ſu
um mitteret. talis tāt⁹. nobis talib⁹ tam inmerit
ꝛ indignis. Ecce em̄ iacebam⁹ ſub peccato venūda
ti. pctis pleni. graui iniq̇tate morbidi. in mēdicitate
ꝛ ferro vincti. alienati a vita. damnati in ir⁹. ꝑditi ī
miſeria. ciuitatis habitaculi ignari. auxilio oīm de
ſtituti. q̇ ꝓpe īmeriti. qr mādati tui trāſgreſſores. ꝓ
ceptis inobediētes. ingrati ꝯtumaces. ſꝑ voluntati
tue bone bn̄placite ꝛ ꝑfcē. incircūciſi corde dura cer
uice reſiſtentes. Et tamen tu noſtri pater miſeroꝝ
miſeratus filium tuum ꝓprium vnigenitum in quo
tibi complacuit ꝛ dilectum miſiſti dediſti duro mā

dato oneraſti in manus inimicoꝝ tradidiſti. dereli
quiſti. Immo tu vt yſayas ait abieciſti. conculcaſti
ꝑcuſſiſti. ꝛ iuxta ps̄. in finem oblitus fuiſti vt ꝑcepꝰ
reſiſtentes ingratos contumaces charitate peruin
ceres. per in mortem obedientem filium pro inobiē
tib⁹ traditum ſatiſfaceres iuſticie tue pro tranſgreſ
ſorib⁹ miſſus filius exoraret. deſtutis auxilio ſuccur
reres. errantes ꝑ viam in viam reduceres. ſaluares
ꝑditos. ſuſcitares mortuos. ſanares a morbis pec
cantes eripes. vinctos ſolueres. redimeres venūda
tos ſub preuaricatione. En tu bone pater. tu miſeri
cordiarum pater verbum tuum generi noſtro exto
ri coniunxiſti. tu verbum tuum. tu filium tuum. tu
virtutem tuam ꝛ figuram ſubſtātie tue paterne no
bis miſiſti in habitu hominum. in plenitudine tem
porum pro oīm ſalute ꝛ tam eximia charitate miſi
ſti Uere tu ergo redamandus qui tā nimie adamaſ
ti. Si homines amo ex amore beneficos q̃ʒ te debeo
amare deum dn̄m patrem tam nimia amantem
charitate.

Guſtatio O q̃ʒ debebo te amare. Quis tā
cecus vt hoc non videat. quis tam ꝑuerſus vt tam
amantem redamare nolit. tam diſcraciatus oro q̇s
erit cui non ſapiat quē nō afficiat amor iſte ingens.
nimia hec charitas patris. Quiſquis ille eſt ſtupi
dus nimis eſt. O quem non mouebunt viſcera hec
paterna Immo materne nobis affecta! Que enim
ſic mater diligit cordis ſui filiuʒ vt tu me amaſti ho
mine filij indignum. Uere vere nunc affectu vtcūq̃ʒ
ſapio quod ante intellectu cognoui. ꝙ tu nimia cha
ritate amans nimie ꝛ ex totis neruis es redamād⁹.
obſequendus colendus.

Querela Sed vbi eſt amor me⁹ obſequ͛ ꝛ
cult⁹! Certe dn̄e pater vt tibi cām meā reuelem. de
tegam pauꝑtatem. neceſſitatem ꝯq̇rar. n̄ te amo vt
debeo. non obſequor vt teneor. non vt equum eſt co
lo. Filio enim tuo quem ex nimia charitate miſiſti
teſte qui te diligit mandata tua ſeruat. Que quia e
go non obſeruo confeſſum ꝛ palam eſt ꝙ te non di
co non amem. ſed nec diligam quidem.
O durum ꝛ obduratum me hominem quem tant⁹
amor non emollit. tā nimia charitas non peruincit.
tam ingens dilectionis flamma non ſuccendit. Tu
toto te me amas. totum te mihi impēdis. ꝛ ego nec
anguſtum cordis mei angulum tue charitati r̄pēdo
ꝓh dolor Ue ſuꝑ ingratitudīe. ve mihi ſuꝑ nimia ī
deuotiōe. q̇ tanta ꝛ tam nimia charitate ꝯmēorata
cōſiderata. dijudicata. vix excitor. vix oſcito. vix ad r̄
damandum anhelo. Ualde vere verendum michi
ne dum tanti ſim torporis tepidus ego a charitatis
ore euomar. a regno amoris proſcribar. proijciar
fugatus ad aquilonem vbi intolerabile frigus
Ue igitur tibi duricia cordis mei. ve tibi ada

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

mātino ferreo gelido pectori meo. qd̄ inter medios et/
tam eſtuantiſſimi ardoris globos tanto friges cha/
ritatis gelu. Ubi vſqꝫ id auditum. vbi viſum ſiłe.
Quis dabit capiti meo aq̄s ⁊ oculis ꝓfluuia lachry/
marum vt mōſtruoſum cordis mei inſenſibilis pari
ter ⁊ inſenſati defleam gelu. Uſqꝫ q̊ dn̄e durus ꝑſta
bo vſqꝫquo lapideus ꝑmanebo. Caro ⁊ mūd⁹ amo
rem facile eliciunt ſolus deus tam amans non reda
maris. Heu mihi.

¶ Optio   O ſi cor carneum mihi eēt. o ſi pec/
tus aptum amori Nil eīn ita eque exopto vt reda/
mare tātopꝫ me amātē O ego ſi ſic te amarem deū
dn̄m prēm vt male qn̄qꝫ in creatas exarſi. O me tūc
btm̄ ⁊ excelſa ſorte ſublimē Qn̄ veniet petitio mea.
qn̄ dabit̄ qd̄ exopto. O qn̄ te deſiderabo q̄ram diligā
amabo. qn̄ amore lāguēs vulnerabor reqeſcēs ī te ni
mie amāte. O qn̄ tot⁹ (vt aiūt) pedibꝫ tot⁹ in te amā
tem amorem ibo. O qn̄ veniet dies illa Putas acci
piā. putas videbo. O lōga nimiū mora.

¶ Cōfeſſio   Certe dn̄e amator bōe tribulos et
ſpinas amores puta prauos ⁊ malos mea mihi ſpō
te gignit tellus. n̄ tui amoris eſt ferax. n̄ amorifera
eſt. Nō parit rectū amorē cordis mei ſpinis obſitus
ort⁹. nec ſemē mihi ē q̊ iſerā eū. Tu es agricola ma
gn⁹ tu bonoꝝ ſeminū veri meri ſinceri amoris ſeīa
tor. tu niſi inſerueris pectori meo ſemē tui amoris
nō te potero redamare. q̇ppe q̇ ex me nihil bōi poſſū
Tu es ſol⁹ h⁹ potēs ⁊ n̄ ē ali⁹ abs te

¶ Oratio   Te itaqꝫ oro o de⁹ charitas. amor
q̇ ſemꝑ ardes ⁊ nūq̄ꝫ extigueris. o diues in oēs q̇ in
uocāt te. Da oro mihi ſentire q̄ꝫ nimia charitate a/
maſti me. Da q̄ſo etiā vt vel tenuiter redamem teut
totis neruis ꝯplectar te. Tu ꝑ filiū dixiſti Petite ⁊
accipietis En peto accipiā qd̄ oro Da nūc te ōni pe/
tenti exurgēs in ꝓcepto qd̄ mādaſti. Tu eīn ſi rēnue
ris q̇s oro dabit: tu ſi nō ānueris q̇s q̄ſo fauebit Po
tes eīn ſcis ⁊ vis.

¶ Menſio   An qd̄ q̄ro opto peto poteris de/
negare Quis ſperās iuocauit dn̄m ⁊ n̄ eſt exauditus
abeo. Nō eſt abbreuiata man⁹ dm̄. Nōne ⁊ de lapidi
dibꝫ. abrahe facis filios. Nōne de gelido pectore pau
li etiā nō optātis deſiderātis petēris ſed tergiuerſā
tis inſectantis. cor obdurātis cor ignitū Immo for
nacem fabricaſti amoris. Nōne magdalenā nōne ⁊
ceteros ſceleſtiſſimos q̄ſqꝫ etiam in media charitat̄
hyeme conſtitutos. auſtro tue charitatis ꝑflaſti. ⁊
calida facta ſunt veſtimēta eoꝝ ⁊ ortoꝝ coꝝ vngēta
fluxerūt An ſoli mihi denegabit̄ hec pietas ōibꝫ ipen
ſa. Nō negabitur ſcio tm̄ ſi fuero apt⁹ O igit̄ q̇ oēs te
inuocātes tam diuite tui amoris vena donaſti. tu
fac ⁊ me amantem tui. Et ſi nō q̄ꝫtum illi. da ſaltez
vel amem paurillū. An tu amātiſſime pater an ſup
inuocāte filio ⁊ ꝓ re tali iuocante poteris continere
viſcera miſericordie tue. Non poteris pater Aut eīn

dabis filialem amorem. aut paternuꝫ ſubtrahes no
men. non amodo dicēs per prophetam. Uoca me
pater meus.

¶ Obſecratio   O igitur deus meus dn̄e meus
pater me⁹ q̇ nulla grate neceſſitudīs vocabula ꝺdig
naris. qui noſti q̄ꝫ charitas tua mihi neceſſaria. q̄ꝫ
hac ſine omnis trunca ⁊ imꝑfecta res mea vita mea
te obſecro ꝑ nimiam illam charitateꝫ qua filiū mihi
miſiſti. qua pater vocari ⁊ inuocari voluiſti. diffūde
per ſpiritum tuum in me filialis amoris affectum.
quo digne clamem abba pater. O pater orphanoruꝫ
O parens miſerorum. per tuam natiuam pietateꝫ
per tuam ſpontaneam ⁊ naturalem bonitatem. O
per viſcera miſericordie O per affectum charitatis
paterne. Per charitatem tui filium mittentis. tra/
dentis delinquentis. O per obedientiam filij paren
tis ſacrificantis impendentis Obſecro da vt ex toto
corde toto ſpiritu tota anima. ex tota mente. intelli
gentia. voluntate. ex tota virtute veritate charita/
te. ſancto timore integro honore. perfecto amore. te
deum dn̄m patrem adorem. admirer. adamem ⁊ iu
gi inhereā charitate

¶ Confidentia   Certus ſum o pater miſericor
diarum: deus totius conſolationis. certus ſum qd̄
deſiderium pauperum exandies ⁊ non me defrauda
bis ſpe mea vſqꝫ in finem. Sed dabis quādoqꝫ ama
re te qui dediſti deſiderare te. Dignabunda eniꝫ ex/
hibitio preteritorum ſpem dat firmam futurorum.
Si me tanti eſtimaſti dum adhuc eſſem inimicus.
vt filium tuum mihi propter nimiam charitatē mit
teres. quid non dabis iam amico querenti deſiderā
ti oranti obſecranti. Uelut igit̄ exauditam ⁊ anulo
tue promiſſionis conſignatam ratam teneo petitio
nem meam q̄ꝫ diu liberaliſſime pater ſenſero in me
deſideria tui amoris Sed fauſtus nimium ille dies
quando quod ſpero datum fuerit mihi. O terqꝫ q̄/
terqꝫ beatum diem illū dū me videro tui amatoreꝫ
O vere me tunc ſublimem excelſum ⁊ ſuꝑbum. non
amplius luto ⁊ lateri egiptiorum ſeruiturum. non
viſco terreni amoris adheſuꝝ te oſculaturum. poſt
quod ſuperbum ⁊ ambicioſum oſculū iā me dein/
ceps deſpiciet nemo.

¶ Grāꝝactio.   Uere miſericos tu pater miſe/
ricordiaꝝ q̇ tam miſericorditer miſero mihi mīe fi/
duciam infudiſti tā miſericorditer hec meditari do/
naſti tam miſericorditer propter nimiam charitatē
filiū tuū mihi miſiſti Quas igit̄ de īmiſſa hac fiduci
a de data meditatiōe ſacra de exhibita charitate tan
ta tam nimia quas vel tandem pro his gratias exhi
bebo Ingratum eſſe non licet. Quid ergo retribuaꝫ
tibi pater pro omnibꝫ que tribuiſti mihi. Non eſt
mee virtutis dignas perſoluere grates. Non ſup/
petit mihi facultas. Non enim habeo q̇cq̄ꝫ qd̄ non
ante multiplici iure tuū fuit Et tamen non licet eſſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ingratum tam bñfico tãta talib⁹ tam eximia chari-
tate donãti. Quid ergo retribuã Dñe vi patior rñde
ꝑ me. tu ſupple de te qđ mihi deeſt ex me

❡ Commẽdatio Ut tñ ⁊ aliqđ de meo vt ita lo
q̃r q̇ nihil habeo meũ. exhibeã ego en me totũ q̇cqđ
ſum poſſum hẽo tibi. q̇ te totũ q̇cqđ es potes hẽs fi
liũ mittẽdo mihi cõi caſti plene ꝯmẽdo. in te oẽꝫ co
gitatũ. ſpem in te iactito oẽm Fido tibi depoſitario
ſecurus oẽm meã cãm ꝯmendo. Scio ſcio q̇ fid⁹ nõ
q̃renti fuiſti iarduis. nõ poteris petenti. obſecrãti ex
igẽti deeſſe in puis.

❡ Permiſſio Tibi igitur o amãtiſſime pr̃ quẽ
vere cognoui mei amãtem q̃ꝛ vnigẽito tuo ꝓpter me
nõ pcẽtem. tibi me nõ ꝯmẽdo ſolum. ſed ⁊ ꝓrſus in
cũctis ſubmitto q̇ mecũ in õib⁹ agas ſicut bonũ fue
rit ante ꝯſpectũ tuũ paternũ. Si gratũ fuerit in ocu
lis tuis da qđ oro. fac me amãtem tui. Sin autẽ da
ſaltem deſiderare ⁊ a deſiderio tui amoris nũq̃ꝫ ſepa
ri Sicut ſcis ⁊ ſicut vis miſere mei ds Paratũ cor
meũ de⁹ ñ mea ſed tua volũtas fiat. Fiat o miãrum
pater miſericordia tua ſuꝑ me quemadmodum ſpa
ui in te. ſolum vt cepiſti nõ in finem me derelinquẽs
Salua me. vt illic ſem per diligam Jmmo amem
te. Amen.

❡ Aliud exemplar ſcalare de ſanctiſſimo. Patre noſtro Auguſtino in cuius initio aliqui gradus exordiales ſunt ex ſentẽcia intermiſſi. Quali modo etiam de ſingulis ſanctis. ĩmmo ⁊ cũctis ſuꝑ rebus meditatio poterit formari.

❡ Excuſſio.

ṗa o anima mea impia
⁊ ingrata vſq̇ꝫ quo patris
qui te genuit obliuiſceris
⁊ inter alia que medita
ris. nũq̃ꝫ patris in mediũ
memoria occurret.
Multum profecto hoc dedecet ⁊ nõ tranſibit obliui
o talis lethargica impunis Nonne dedecus filij pa-
ter ſine honore. Jmmo ⁊ ſcriptura teſte maledict⁹
qui non honorat patrem ſuum Magis autem q̇ ne
meminerit patris quidem Quomodo enim hono-
rabit quem non honore eſtimat dignum. Et q̃mõ
honore eſtimabit dignum in quo honoris rationes
nõ cõſiderauit Et quomodo conſiderabit qui nec me
minerit honorandi. Qui enim non meminit non cõ-
ſiderat. qui non conſiderat non eſtimat. qui nõ eſti
mat non honorat. qui patrem nõ honorat ſcribitur
maledictus. Damnabilis ergo obliuio patris ⁊ prorſus execranda. Patris igit̃ crebri⁹ mẽorãdum.

❡ Electio Nonne hoc natura ſuadet dictat ⁊ pr-
vtilitas allicit. Qui em̃ prẽm honorauerit benedice
tur in terris. vita viuet longiore. ⁊ iocũdabitur in fi
lijs ipẽ. Uis ergo o anima mea vis benedici nõ ma
ledici. vis viuere vita ꝓducta. non cito auferri de terra
Uis item non dedecori eſſe tibi ſed iocũdari in prole
honora patrem tuum. attende in illum frequenter.
ſemper memineris eius. Eſt autem is pater tuus
beatiſſimus Auguſtinus de quo nunc memorãdum
tibi. ❡ Humiliatio cũ orõne
Sed q̃ ſum ceca ego inſufficiẽs ꝓrſus ⁊ indigna
vt te lucem doctorum. columnam templi. gemmam
confeſſorum. auſim inducere intra memoriam fedã
caſam humilem ⁊ eliſam. Prorſus inſufficiens ſum
⁊ indigna. ſed ſcio ꝙ humilis tu ⁊ potens nõ deeris
volenti de te meditari. Te ergo inuoco beatiſſimum
prẽm ſpũ intelligentie ⁊ intellectus impletũ igne il-
lo quem de celo demiſit dominus ſuccenſum. q̊ mi-
hi communices de tuis bonis. vt ſcꝫ vel exigua lucis
ſcintillula intellectum cecum illuſtres. charitatis vel
aliquanto fomiculo affectum aridum ſuccendas. q̊
ita de te des meditari. vt mens tuam celſitudinem
clare videat. Jntelligentia granditer eſtimet. affec-
tus te prẽm digne amplectat̃ ⁊ colat.

❡ Commemoratio Tua ergo nũc ope cõfiſus
tibi mens mea commemoret hiſtoriam tuam quam
vite tue comes ⁊ collega poſſidius nobis deſcribit. q̊
ſcꝑtore didici ꝙ tu es magnus ille Auguſtin⁹ q̇ pa-
tria affricana. ciuitate tagaſtenſi. honeſtis valde ex
parentib⁹ ortus. Jn puericia ſcientie ſtudio dedit⁹.
in iuuẽtute hereſi infect⁹. poſt vir factus mirabilr̃
ad deum conuerſus. At iam conuerſus ſciſſiẽ viriſti
mirifice profeciſti. feliciter in domino ꝯſũmaſti. ⁊c.

Cõſideratio Ex hac iam vita commemora-
ta facile conſiderare mihi qualis fueris tu beatiſſime
Auguſtine. qđ item exegeris in vita tua. Qualis er-
go fuiſti Nõne origine nobilis. ingenio acutus. vita
ſanctus. Genere nobilis dico. Oms em̃ nobilitatis
⁊ ingenuitatis rõnes facile in te vno eſt deprehende
re. Si em̃ nobilitas ex ſanguine claro. ſi ex antiq̃tis
diuitijs. ſi ex honeſtis morib⁹ Aut vt pleuius ⁊ bre-
uius loquar. Si ex ſubſtantia cauſa efficiente aut q̊
modolibet altera ex re conſiderer̃. inter nobiles no-
bilior ipẽ triumphabis. Nonne genus. educatio. di-
uicie. poteſtas. gloria. ciuitas ⁊ patria te nobilem oſ-
tendunt. Oſtendũt prorſus Nobilis ergo valde. Et
eſto ſint ſanguine te clariores. altiores genere. ſi te
tamen morib⁹ compoſitiores dari poterint in qb⁹
nobilitatis ſumma conſtat neſcio. Nobilitas ſum-
ma eſt aĩm q̃ morib⁹ ornat. Ac ſic int̃ gñe clariſſiõs
nobilior ipſe preſtas. ꝙ non tam ex maiorib⁹ hanc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Prologū in roſaria ex monoteſſarō mgri Jo. gerſonis ꝯfecta ad xpi miſteria pleniꝰ ꝯmēorāda

Memor ero ab initio mirabiliū tuorū ⁊ meditabor in oīb' opib' tuis ⁊ in adīuētiōib' tuis exercebor. ps. Jam aliȷ̄q̄ libent' meditari de xpō velint ſ; ñ ſatis ꝯmorari pñt. alia obiecta miſtrabiꝰ ex toto euāgelico decurſu vnū ꝯtextū demrāndo q̄ ſic mltitudīe obiectoꝝ r̄cōpēſent ipſpicacitatē. Ut q̄ꝫq̄ꝫ diu vni īherere ñ pñt ſaltē multa hñtes ꝯmēorāda lacīꝰ īmorēt'. Tū et; potiſſiē pp r̄ligioſos q̄ſq̄ꝫ collegiꝰ hūc euāgelicū totū dn̄i ihu ðcurſum. q̄b' ñ ſat eſt vt ceteris pociora euāgelice hiſtorie monumēta mēte ꝟſarē. ſ; hi ad altiora vocitati q̄ ⁊ ſpm̄ acceperūt dn̄i vt ñ poſſint ñ ſcire q̄ ſt' dōata eis a dn̄o. et; ad mimū opꝰ aut ꝟbū ihu r̄petēdū aut mēorādū q̄dāmō obligēt'. q̄ppe q̄b' dedit r̄giōes gentiū ⁊ labores ꝑploꝝ poſſidere Nō q̄dē vt ocio torperēt. ſ; vt cuſtodiāt iuſtificatiōes eiꝰ ⁊ cū ps meditēt' ī oīb' opib' eiꝰ Debitū ergo ad hec mēorāda ⁊q̄; equū ē nos īducere dz. Deb; ⁊ nos ad ītīdē mēorādū trahere dignitas ⁊ ſublitas opm illoꝝ Nil ei dignius. nil ſublimiꝰ mēte tractare poſſimꝰ. Jnt' oēs ei diuiās auctoritates q̄ ſacris lrīs ꝯtinēt' teſte Augꝰ merito euāgeliū ꝓcellit ob pluriās lōgū ē enūerar' cās. quas doctores ſpſim ponūt. Quid ei euāgelȷ̄s ū q̄ꝫ eq̄le fiet q̄b' vt ait chriſoſt. Utiq̄ꝫ ds ꝯuerſat' in t̄ra. hō aſcendit ī celū. ⁊ fcā ē oim vna ꝑmixtio Jn h' totiꝰ ꝑfcōis nat'e rōnal' ſūma ꝯtiet'. ⁊ ſm ibero. euāgelia legis īpletio ſt. ⁊ ī eis ꝓcepta ⁊ exēpla viuēdi plēiſſiē ſt digeſta. ſ; quē ñ trahet vtilitas hoꝝ hec ei tāta ē vt nl'a līgua ſufficiat ad eā. Dicit criſoſto. q̄ſdā ita ſcribēs. Sic; ī domū vbicūq̄ꝫ fuerit poſitū euāgeliū ñ audebit accedere dyabolꝰ. mltomag; aiā; ītelligētias hñtē tales ⁊ circūferētē. ñ tāget ū q̄ꝫ neq̄ꝫ ſupueict ei demō. neq̄ꝫ pcti nat'a. Scifica ergo aiām ſcifica corpus tuū. hec in lingua ⁊ corde tuo ſp hñs Si ei turpiloq̄um ſordidat ⁊ deōnes vocat. māifeſtū ē ꝙ ſpūal' lcio ſcificat ⁊ ſpūs aduellit grām. Attēdaꝰ ergo dilci ſcp'ſa fiāt ⁊ hec p̄ māib' habeaꝰ Nō ei ocioſe xp̄i hiſtoria euāgeliū vocat' eo ꝙ ipiꝰ collatiōe ⁊ ꝯpatiōe oīa alia ꝟba fere īania ſunt ⁊ vaneſcūt Jp̄m āt p̄ ceteris bona ānūciatio āthonomatice ē ⁊ appellat'. Nec q̄ſq̄ꝫ putet noua hec exercicia eſſe. ⁊ iō ꝯtemnēda. Nō ſt noua exercitamēta nec recenter ſunt inuēta. ſ; a ſanct; exercitata ⁊ a ſanctis veterib'.

Nonne de Cecilia illa theologizante ⁊ non nouelli cui ſcā ſcribit'. Q; euāgeliū chriſti abſcōditū ſp ī pectore portabat. Nec dieb' nec noctib' a colloquȷ̄s ceſſabat diuis.

¶ De euangelȷ̄ ſcp̄torib' ⁊ apl'is eiꝰ ānūciatorib' taceo q̄ꝫti em̄ illi euāgeliū faciebāt facile eſt cōiectar'. Nōne ⁊ poſt hos doctiſſimi q̄q̄ꝫ euāgelȷ̄s ſe tradidiſſe legūt'. Teſtimoīo ſunt cōcordātie euāgelice diui pris nri Augꝰ. Patriarche illius ꝯſtātinopolitani Ammonȷ̄ alexandrini Et euſebȷ̄ ceſarienſ' canones Cōtinuū thome. Hoc pñs monoteſſarō Berſonis Opa q̄q̄ꝫ pleroꝝ q̄ꝫ alioꝝ. O igit' q̄ſq̄s voles ager' q̄d dignū ⁊ iuſtū. q̄ſq̄s mēorari q̄d ꝯmodoſū q̄ſq̄s exerceri iuxta exercitia maioꝝ ⁊ doctoꝝ. ſequētia Roſaria ꝯplectere. euāgelica cara habe ⁊ ea viuaci corde circūferre ſtudeto. Jō em̄ monoteſſarō Berſoīs ſub ꝟſib' ꝯpleri ſumꝰ vt facilius ea mēorie ꝯmendareꝰ Et q̄ hoꝝ deductioēm volet in auctore ſuo eā req̄rat cuiꝰ ⁊ capl'a ſt ī gloſula in t'liniari notata. Et p̄ dies Roſaria diſtinximꝰ ne multitudīe ſobruerēt'. videlicet hoc modo. vt ſc; legat'.

feria	ſcḋa Roſariū pmū	Pricipia mūtꝰ dat
	tcia Roſariū ſcḋm	Mūda cēturio
	q̄rta Roſariū tciū	Mechā lux la
	q̄nta Roſariū q̄rtū ſ.	Uince nec veſtem
	ſexta Roſariū q̄ntū	Egreſſus monuit
	ſabbō Roſariū ſextū	Mēs vires habitꝰ
	dn̄ica Roſariū ſept.	Ueſpe ꝯfregit

¶ Et nota ꝙ quēadmodū hic hñt' ſeptē Roſaria vitā ⁊ paſſioēm ihu ſingl'arius reſpiciētia. cū vno q̄d reſpicit gn̄alē decurſum vite ⁊ paſſiōis dn̄ice ſiml'. Sic ⁊ in diſtictiōe altera hñt' totidē roſaria laudi ꝟginee ſingl'is dieb' applicabilia. cū vno gn̄ali ꝯplectēti ſimul oīa. ſ. Triclinū. Ut ⁊ feruētior ſingl'is dieb' nouā ſibi ðuotiōis mat'iam īueniat. Et q̄ noluerit īnouare cotidie ſingl'a. legat vel illa gn̄alia.

¶ Jtem dicas ſepiꝰ Aue benigne dn̄e ihu gratia plenꝰ mīa tecū. bn̄dcā vita. paſſio. vulnera. ⁊ mors tua. ⁊ bn̄dictꝰ ſanguis ꝓcioſus vulneꝝ tuoꝝ Amen. Uel ſic. Aue benigne domine ihu. Aue maria. ⁊c̄. Jtemq̄ꝫ. Eya maria triſticia plena. dolor vndiq̄ꝫ tecū. afflicta tu in mulierib'. ⁊ afflictiſſimꝰ fructus ventris tui iheſus chriſtus Amen.

¶ Jt; Nos cū prole pia bn̄dicat ꝟgo maria. Jtem Benedictum ſit dulce nomen domini noſtri iheſu chriſti ⁊ dulciſſime ꝟginis marie matris eius ⁊ tota celeſtis curia ſit benedicta ineternum ⁊ vltra

A M E N:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Jo.i. In p̄ncipio erat
v̄bū ꝛ v̄bū erat apud
deū ꝛ d̄s ꝛc̄
¶ Capl'm.i. gerſoīs

PRincipio.
Cū eēt deſpōſata mr̄
ci⁹ maria ioſeph an̄q̄z
ꝯueīrēt īuēta ē hn̄s in
vtero de ſpū ſcō.

Cum ioſeph
lu.ii Tulerūt iheſum
in iheruſalem vt ſiſte
rent eum dn̄o
ix

Siſtitur
Qui fuit heli qui fuit
marhat: qui fuit leui.
qui fuit melchi
xiii

Qui fuit.
Jo.ij. Nuptie facte ſē
in chana galileeꝛ erat
mater iheſu ibi.
xvii.

Uina dat.
ma.xiiii.mar.vi.luc.
iii. Herodes tenuit
iohannem ꝛ alligauit
eum xxi

Inuinclis
lu.v. Exi a me dn̄e q2
homo peccator ego ſū
ꝛc̄.
xxv.

Peccator.
lu.vi.mar.iij. Factuz
eſt in diebꝫ illis exiēs
aſcendit in montem o
rare xxx

Pernox
Audiſtis quia dcm̄ eſt
Diliges ꝓxim tuum ꝛ
odio habebis inimicū
tuum Ego autem

Dilige.
Ma.vij. Eſtote miſe
ricordes ſicut ꝛ pater
veſter miſericors eſt

Sis miſerans

lu.i. Apparuit angel⁹
zacharie ſtans a dex/
tris altaris incenſi
Cap̄ .ij.

mutus
lu.ii. Exijt edictum a
ceſare auguſto vt deſc
beretur vniuerſus or/
bis vij

hinc peperit
ma.ij. Fugerūt in e/
giptum vſq3 ad obitū
herodis
x

egipto.
Ductus eſt iheſus i d
ſertum a ſpiritu vt tē
taretur a dyabolo
xiiij

eſurijt.
Eiecit vēdētes de tē/
plo Oues q̄q3 ꝛ boues
ꝛ nūmulariorꝫ effudit
es xviij

e templo.
Jhs fatigat⁹ ex itine/
re ſedebat ſic ſuꝑ fon/
tem Johis.iiij.
xxij

puteum
Uenite poſt me faciā
vos fieri piſcatores ho
minum
xxvi

vocat hos
Bti paupes ſpū ꝛc̄.
Beati mites qm̄ ipi.
Bti q̄ lugent qm̄

monte beat
ma.vi. Attendite ne
iuſticiā veſtram facia
tis coram hominibꝫ.

iuſticiam.
Nolite ſcm̄ dare cani
bꝫ neq3 mittatis mar
garitas veſtras ante
porcos

canibus.

Miſſ⁹ ē āgel⁹ gabriel a
deo i ciuitatē galilee ꝛc̄.
ad v̄ginē iij.

Dat aue
Angeli cātant. gloria
in excelſis deo. Paſto
res adorant

cantant.
lu.ij. Inuenerūt eum
in templo ſedētem in
medio doctorum
i

perdunt.
Jo.i. Helyas es tu: n̄
ſum Propheta es tu.
non ſum
xv

non ſum.
Nō ex phariſeis nico
dem⁹ nōie ꝓnceps iud
eorum. hic venit ad ih3
nocte xix

nicodem⁹
Erat q̄dam regulus
cui⁹ fili⁹ infirmabat
capharnaum
xxiij

rex.
lu.iiij. Quid tibi ꝛ no/
bis ihu nazarene. ſcio
q̄ ſis ſanctus dei
xxvij

tibi quid
Uos eſtis ſal terre.
Q3 ſi ſal euanuerit in
quo ſallietur

vos ſal
Sic enim orabitis.
Pater noſter qui es i
celis. Sāctificetur no
men tuum

pater orans
Lu.xi. Si petierit pa
nem nūquid lapidem
porriget illi.

lapidem.

Exurgēs āt maria a/
bijt in montana cum
feſtinatione
iiij.v.

montana
Et poſtq̄z conſumma
ti ſūnt dies vt circum
cideretur puer
viij

ſcidit
ma.iij. Factū eſt v̄bū
domini ſuꝑ iohannez
in deſerto
xij

verbum.
Uidi columbam deſ/
cendentem ꝛ manſit
ſuper eum

remanens.
Sic deus dilexit mū/
dum vt vnigenitum
filium ſuum daret

ſic deus.
lu.iiij. Duxerūt eum
vſq3 ad ſupciliū mon
tis vt precipitarēt euz
xxiiij

precipitent
ma.viij.mar.i.lu:iiij
Socrus ſymōis teue/
batur magnis febribꝫ
xxviii

ſocrus
Iterū audiſtis q2 dictū
eſt antiq̄s nō ꝑiurab.
Ego āt dico vobis nō
iurare ōnino

periuria.
Tu aūt cum ieiunas
vnge caput tuum ꝛ fa
ciem tuam laua

vnge
Attendite a falſis ꝓ/
phetis qui veniūt ad
vos in veſtimentis o/
uium.

falſos fuge.

ma.i. Liber generatō
nis iheſu criſti filij da
uid filij abraham
vi

liberq3.
ma.ij. Magi ab orien
te venerūt iheroſoliā3
dicentes

tria reges
Lu.iij. Iheſus bapti
ſatur a iohanne in ior
dane

lauat almum
Rabbi vbi habitas.
Dicit eis Uenite ꝛ vid
te Uenerūt ꝛ viderūt
xvi

vbi rabbi.
Amicus aūt ſpōſi ſtat
ꝛ audit eū gaudio gau
det ꝓꝑ vocem ſponſi
xx

audit.
Penitentiā agite:
appropinquabit enim
regnum celorum

cito regnum.
Et oēs male hn̄tes cu
rauit vt adimpleret q̄d
dcm̄ ē ꝑ yſayā Ipſe infir
mitates nr̄as accepit

ōnia ſanat.
Audiſtis quia dictum
eſt Oculum pro oculo
Dentem pro dente E
go autem

ceſus
Nemo poteſt duobus
dominis ſeruire Non
poteſtis deo ſeruire et
mammone

duobus.
Qui veīt ad me ſilis ē
edificāti domū q̄ fodit
ī altū ꝛ poſuit funda/
mentū ſupra petram

in altum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Ma. viij. Mr. i. lu. v lepſus adorabat eum dicēs Dñe ſi vis poteſ me mūdare.
xxxi.

Monda.
ma. viij. mr. v. lu. viij ſi eicis nos mitte nos in porcos.
xxxvi

In porcos.
Ma. xiij. mar. v. Nō ne iſte ē fabri fili⁹. Nō ne mater ei⁹ dr maria
xli

Faber hic
Jo. v. Angel⁹ dm̄ ſm tps deſcēdebat i piſcinam
xlvij

Angelus
Jo. vi. cū ſero fcm̄ eēt deſcēderūt diſcipl'i ei⁹ ad mare
Li.

Hic mare.
Ma. xij. lu. xi. Sicut fuit ionas in ventre ceti
lvij.

Jona.
Diſcipl'i eſurīētes ceperūt vellere ſpicas. ma. xij. mar. ij. lu. vi.
lxiij

Fricantes
Sil'e ē regnū celorū fermēto qd acceptum mulier abſcondit.

Hec tria.
ma. xv. mar. viij Erāt āt q̄ mādūcauerāt q̄ſi quatuor milia
lxx

Quatuor
ma. xvij. mr. ix. lu. ix. Hoc gen⁹ nō pt exire niſi in ieiunio ⁊ orōne
lxxvi

Jeiunās.

ma. viij. lu. vij. Domine puer me⁹ iacet ī domo paraliticus.
xxxij.

centurio
Ma. ix. mar. ij. lu. v. Surge tolle grabatū tuum ⁊ ambula
xxxvij

lecto.
ma. ix. Meſſis qdem multa opariij āt pauci Rogate ergo.
xlij.

ad meſſem.
Pater omne iudiciū dedit filio. vt omnes honorificent filium

omne dedit
Jo. vi. Ego ſum pāis vite. qui venit ad me ñ eſuriet
lij

panis ego
Ma. xi. lu. x. Videbā ſathanā ſicut fulgur de celo cadentem
lviij

cadit ſathanas.
ma. xij. mr. iij. lu. iiij. Et erat ibi hō ⁊ man⁹ ei⁹ dextera fuit arida.
lxiiij

aridam.
ma. xiij Sil'e eſt regnū celorū theſauro abſcondito in agro
lxvi

quere in agro
ma. xvi. mar. viij. Faciem celi dijudicar̄ noſtis
lxxi

en noſtis.
Jo. vij. Tps meum nondum aduenit vos aſcendite ad diem feſtum.
lxxvij

tempus

lu. vij. Ibat ihs in ciuitatem que vocatur naym.
xxxiij

naym.
ma. ix. mar. ii. lu. v Fecit ei cōuiuium magnū leui in domo ſua
xxxviij.

matheus
ma. xi. lu. vij. Tu es q̄ venturus es an aliū expectamus
xliij

venturus
Audiēt mortui vocē filij dei ⁊ qui audierit viuent.

vocem
ma. xi. luc. x. mar. iij. Ve tibi corroſaym ve tibi bethſayda.
liiij

tibi ve.
lu. x. Homo q̄dā deſcēdebat de ihrl'm in iericho
lix

latrones
ma. xiij. Et mulieres multe que erant curate a ſpiritib⁹
lxv

multe.
ma. xv. mar. vij. Si homo patri aut matri corbam dixerit
lxvij

corbam.
ma. xvi. mr. viij. lu. ix Quem dicunt homines eſſe filium hominis.
lxxiij

quem dicunt.
Queretis me ⁊ nō īuenietis ⁊ vbi ego ſum vos non poteſtis venire.

queretis.

ma. viij. lu. ix. Seq̄r te q̄cūq; ieris Et dixit illi ihs Vulpes foueas habent
xxxiiij.

ſequor hinc.
ma. ix. mar. v. lu. viij. Et ecce mulier q̄ fluxum ſanguinis patiebatur
xxxix

ſanguine
lu. vij. Rogauit ihm qdam phariſe⁹. vt vides hanc mulierem
xlv.

crine
Si ego teſtimonium perhibeo de me teſtiōnium meum non eſt verum.

teſtis
Ma. xij. mar. iij. lu. xi. Si in digito dei eijcio demonia
lv

digito
lu. x. Martha autem ſatagebat circa freq̄ns miſterium
lx

martha.
Ma. xiij. mar. iiij. lu: viij. ⁊ xiiij. Ecce exijt q̄ ſeminat ſeminare ſemen ſuum

fert ſemina
Math. xv. marc. vij. Mulier cananea egr̄ſſa de finib⁹ illis
lxviij

chananea
ma. xvi. mar. viij. lu. ix Si qs vult poſt me venire abneget ſemetipſum
lxxiiij

cum cruce
Si qs ſitit veniat ad me ⁊ bibat. Qui c̄dit in me ſicut dicit ſcp̄ra fluent de ventre

qui ſitit.

ma. viij. mar. iiij. lu. viij Ipſe vo dormiebat ⁊ erat in puppi ſup ceruical dormiens.
xxxv

quia dormit.
Tabita cumi hoc eſt Puella tibi dico ſurge Et reuerſus eſt ſpiritus eius.

cumi
Math. xiiij. marc. vi. Miſſo ſpiculatore p̄cepit herodes auferri caput iohis
xlvi

necatur
ma. xiiij. mar. xvi. lu. ix. io. vi. Eſt puer vn⁹ hic habens quinq; panes
l

duo piſces
ma. xij. mar. iij. Ecce mater mea ⁊ fratres mei
lvi

mea mater
Lu. xi. Quis veſtrū habebit amicum Amice accōmoda michi tres panes
lxi

peto tres.
ma. xiij. lu. viij Simile eſt regnum celorū grano ſinapis

grano.
ma. xv. mar. vii: Et expuens tetigit linguā eius
lxix

ſpuitq;
ma. xvii. Poſt dies ſex transfiguratus eſt iheſus
lxxv

thabor
Aſtāt miſtri venīētes ad pontifices dicentes Nunquam ſic locut⁹ eſt homo.

aſtant.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Jo. viij. Adducunt ei mulierē in adulterio deprehenſam
lxxviij.

Mecham

Ma. xviij. Mar. ix. lu. ix. Intrauit in eos cogitatio qs eoꝝ videret eē maior. lxxxiiij.

Qui minor

Lu. xij. Deſtruā horrea mea ⁊ maiora faciā. lxxxix. xc.

Horrea

Lu xiij. Que mulier hn̄s dragmas decem: Et ſi pdidrit dragmā vnā. xciiij.

Hec dragmas

Luce. xiij. Cōtendite intrare p anguſtam portam.
xcviij.

Clauditur

Lu. xvij. hō quidam erat diues q̄ habebat villicum
cij.

Villicus

Jo. xi. Erat quidam languens lazar⁹ a bethania cvi.

Lazarus

Ma. xx. Mar. x. Acceſſit ad ieſū mater filiorū zebedei cxi.

Dic ſedeant

Ma. xvij. Mar. xiiij Jo. xij. Maria magdalēa fracto alabaſtro effudit c. xiiij.

Unguentum

Ma. xxi Mar. xi. cū vidiſſet ficulneā hn̄tē folia ⁊c. maledixit c. xviij.

Ficum

Ego ſum lux mundi. Qui ſeq̄tur me n̄ ambulat in tenebris.
lxxix.

lux mundi.

Ma. xviij. lu. xvij. Si peccauerit ī te frater tu⁹ corripe illum.
lxxxv.

argue

Lu. xiij. Aderāt q̄daꝫ nūciantes de galileis: quoꝝ ſāguinē miſcuit pylat⁹ cū ſacrificijs eoꝝ

pplatus

Hō q̄dam hūit duos filios ⁊c. Adducite vitulū ſaginatum.

vitulum

Lu. xiiij. Quidā idropicus ſanaꝛ Et de vocatis ad nuptias
xcix.

idropicus

Hō quidā erat diues ⁊ induebatur purpura ⁊ biſſo
.ciij.

vlcera

Collegerūt pontifices cōſiliū ⁊c. Expedit vt vn⁹ moriaꝛ.
cvij.

expedit

Luc. xviij. Marc. x. Cecus ſedebat ſecus viā dicens Dn̄e vt.
cxij.

videam

Ma. xxi. Mar. xi. lu. xix. Et acceperunt ramos palmaꝝ ⁊ exierūt
cxv.

palmas

Ma. xxi. Mar. xi. lu. xx. In q̄ ptāte hec facis ⁊c. Baptiſm⁹ ioānis vn̄ erat. cxix.

baptiſma

Jo. ix. Lutum fecit ex ſputo ⁊ aperuit ocl'os ceci nati
lxxx.

luto

Ma. xviij. Redde qd debes Et pcidēs cōſeruus ille.
lxxxvi.

quod debes

Lu. xiij. Mulier ānis xviij. erat incuruata. nec poterat oino ſurſū reſpicere xci.

erecta

Ma. xix. Mar. x. lu. xviij. Quid me dic bonū Neō bonus niſi vnus deus xcv.

bonus

Cū facis prandiū aut cenam noli vocare aīcos C.

inuites

Quis veſtꝝ hn̄s ſuūz arantē ⁊c. Serui inutiles ſum⁹.
C. iiij.

ſeruus arans

Mat. xx. Mar. x. lu. xviij. Ecce nos aſcēdimus hyeroſolymā ⁊ fili⁹ ho. tra. cviij.

occident

zacheus q̄rebat ieſum videre qs eſſet aſcēdēs in arborē ſicomorum.

zacheus

Uidēs ciuitatē fleuit ſup illam dicens. q: ſi cognouiſſes ⁊ tu
cxvi.

flens

De duob filijs quoꝝ alter fecit volūtatem patris:
c. xx.

nec eo

Joh. x. Qui nō intrat in ouile ouiū: ſed aſcēdit aliunde ille fur eſt.
lxxxij.

paſtor

Lu. xij. Nihil opertū eſt Qd in aure audiſtꝫ pdicabitur ſup tecta.
lxxxviij.

tecto

Ma. xix. Mar. ix. lu. xvj. An liceat hōi demittere vxorem.
xcij.

vxore

Ecce nos reliq̄mus ōnia ⁊ ſecuti ſumus te Quid ergo erit nobis:
xcvi.

oīa nos

Hō quidā fecit cenaꝫ magnā ⁊ vocauit mltos.

cenaꝫ

Jo. x. Facta ſūt encenia hyeroſolymis ⁊hiemps erat cv.

encenia

Lu. xvij Occurrerunt ei decē viri lepſi. Qui ſteterunt a longe ⁊
cix.

denoſcꝫ

Hō q̄dam nobil' ⁊c dedit ſeruis ſuis decē nmas

nmas

Eijciebat de tēplo vēdentes ⁊ emētes ī illo

eiciens

Lu. xviij. Judex q̄ deuꝫ nō timebat nec bomines reuerebatur
c. xxi.

iudex

Ma. xvij. Mitte hamū ⁊ apto ore piſcis inuenies ſtaterem:
lxxxiij.

ſtateremq̄ꝫ

Mgr̄ dic fratri meo vt diuidat mecū hereditatē:

petit heres

Sinite paruulos vēire ad me. taliū eſt eñ regnū celorum
xciij.

ſinatis

Ma. xx. Exijt primo mane cōducere operarios in vineā ſuam:
xcvij.

operantes

Quis volens turrim edificare nō prius cōputet ſumptus
c. i.

turris

Querebāt ergo iudei apphendere eum ⁊ exiuit de manibus eorū.

querunt

Lu. xi. Samaritani nō receperunt diſcipulos miſſos vt parent.
c. x.

pararent

Ma. xx. Mar. x. Egredientib illis ab hierico duo ceci illūīati ſunt c. xiij.

duo ceci

Joh. xij. Gentiles ad philippū dicunt voluimus ieſum videre
cxvij.

tonitrū dat

Duo hoīes aſcēderūt in templum vt orarēt ⁊c. De⁹ ppiti⁹ eſto mihi peccatori.

deus eſto.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Ma.xxi.mar.xij.luc.
xx. Quidã plãtauit vi/
neã ⁊c. Forſitan vere
būt filiū m. cxxij.

Vinea

Quid vobis videt de
xp̃o cuiꝰ filiꝰ ſit. Dicūt
ei Dauid cxxvij.

Filius

ma.xxiiij.mar.xiij.lu
ce.xxi.mgr̃ aſpice q̃leſ
lapides ⁊ ſtructura
cxxxi.

Aſpice.

Et erūt ſig̃ in ſole ⁊ lu
na ⁊ ſtellis ⁊ in terris
p̃ſſura gẽtiū p̄ ꝯfuſiõe
ſonitꝰ mar̃ ⁊ fluctuū

Signa ⁊ erunt.

ma.xxv. Tūc ſimile e
rit regnū celoꝝ decez
virginibus.
cxxxiiij.

Virgo.

ma.xxvi. mar.xiiij.lu
xxij. Ubi vis paremꝰ
tibi vt mãduces paſca
c.xxxvij.

Paſcha vbi vis.

Jo.xiiij. Nõ turbetur
cor veſtrū. Creditꝭ i de
um ⁊ i me cxli.

Turbetur.

Jo.xv. Ego ſū vitꝭ ve
ra ⁊ pr̃ meꝰ agricola ẽ
Oẽz palmitẽ in me ñ
ferentẽ fructū tollz eū

Vitis.

Jo.xvi. Uado ad euz
q̃ me miſit ⁊ nemo ex
vobis interrogat me q̊
vadis

Vado

Jo.xvij. Subleuatis
ocul' dixit. Pr̃ clariſi
ca filiū t. vt filiꝰ tuꝰ cla
rificet te

Subleuat

ma.xxi. ⁊ cõſonat luc.
xx. hõ q̃dã fecit nupti
as filio ſuo cxxiij.

non veſtem

ma.xxiij.mar.xij.luc.
xx. Sup cathedrã mo
yſi ſedrūt ſcribe ⁊ pha
riſei cxxviij.

in cathedra

Cū audieritis prelia ⁊
ſeditiões nolite terre/
ri. Oꝫ em̃ hec fieri ſed
nõdum ſtatim finis.

bella

Sicut fuit in diebus
noe: ſic erit in aduẽtu
filij hõis Sicut enim
erant añ diluuiū

noe

Hõ quidã peregre ꝓ/
ficiſcens vocauit ſuos
ſuos ⁊ tradidit ill' bo/
na ſua:

quinqꝫ donat

Jo.xiij. Et cena facta
ſurgit ⁊ cepit lauare
diſcipuloꝝ pedes
cxxxviij.

lauat

Nõ relinquam vos or
phanos veniã ad vos
Adhuc modicū ⁊ mū/
dus me iã nõ videt

veniam

Hoc eſt p̃ceptū meū:
vt diligatis inuicẽ ſic
dilexi vos: maiorẽ hac
dilectõez nẽo habet

preceptum

Et cū venerit ille argu
et mūdū de pctõ: ⁊ de
iuſticia ⁊ de iudicio

ſed arguet

Ipi acceperunt ⁊ cog
nouerūt vere q2 a te ex
iui ⁊ crediderūt. q2 tu
me miſiſti.

exiui

ma.xxij.m̃.xij.lu.xx lz
bis tributū dare ceſa/
ri an non?
cxxiiij.

nūmiſmata

ma.xxiij.lu.xi.⁊.xiij.
Ue vobis ſcribe ⁊ pha
riſei hypocrite
cxxix.

ve ve

Dū ſteteritis añ r̃ges
⁊ p̃ſides nolite p̄medi
tari queadmodum re
ſpondeatis

ante regeſ

In illa nocte erũt duo
in lecto vno vnꝰ aſſu
metur ⁊ alter relinq̃t:
Due erūt molentes

tūc duo erunt

Eſuriui ⁊ dediſtꝭ mi/
hi mãducare Sitiui ⁊
dediſtis mihi bibere.
hoſpes fui ⁊ col. ⁊c̃

miſerans

Ma.xxvi.mar. xiiij.
lu.xxij. Accipite ⁊ cõe/
dite h̃ eſt corpꝰ meum:
cxxxix.

atqꝫ cibat

Si quis diligit me ſer
monẽ meū ſeruabit.
Et pater meꝰ diliget
eum.

ſi quis me

Hec mãdo vob vt di/
ligatis inuicẽ Si mū
dus vos odit. ſcitote
q2 me priorẽ vobis o.

mandans

Modicū ⁊ iã nõ vide
bitis me ⁊ iteꝝ modi
cū ⁊ videbitis me. q2
vado ad patrem

en modicū

Neõ ex hijs perijt niſi
filiꝰ pditiõis vt ſcrip/
tura ipleatur Nūc au
tẽ venio ad te

perijt

Ma.xxij.mar.xij.lu.
xx. In regno celorum
neqꝫ nubent neqꝫ nu/
bent cxxv.

nubere

ecce ego mitto ad vos
ꝓphetas vt vẽiat ſup
vos ois ſanguis iuſtꝰ

ſanguis

Orate ne fuga vrã fiat
hyeme vel ſabbato E/
rit em̃ preſſura mag̃.

fuga neqꝫ

Ma.xxiiij.mar. xiij.
Sint lūbi vri p̄cincti
⁊ lucerne ardẽtes:

manibus

Jo.xij. Cum autẽ tã/
ta ſigna feciſſet coraz
eis nõ credebãt in eū.
cxxxv.

nec credere

Uerūptamẽ ecce ma/
nus tradentis mecuz
eſt in menſa
cxl.

terret

Si diligeritꝭ me gau/
deretis vtiqꝫ q2 ad pa
trẽ vado q2 pr̃ maior
me eſt.

gaudeat

Qui me odit ⁊ patrez
meū odit. Si opa nõ
feciſſem i eis ⁊c̃. Nūc
aūt ⁊ viderūt ⁊ oderūt

odio

Mulier cū parit tri/
ſticiã habet q2 vẽit ho
ra eiꝰ Cū aũt peperit
pueꝝ iã ñ memĩt p̃ſ.

mulier

Nõ pro hijs rogo tm̃
ſed pro eis qui creditu
ri ſunt p verbū eorum
in me.

credent

Mgr̃ qd̃ eſt mãdatū
magnū in lege. Diligeſ
dñm deū tuum
cxxvi

querit.

mar.xij.lu.xxi. vna vi
dua miſit duo minu/
ta in gazophilatiū
cxxx.

duo donat

ma.xxiiij.mar.xiij. lu
ce.xvij. ⁊.xx.ac.xij.
Et dicẽt vobis ecce h:
ecce illic. cxxij

ſed hic eſt

Si aūt dixerit malus
ille ſeruꝰ in corde ſuo:
morã facit dñs meꝰ ve
nire ⁊ cepit pcuter. ꝯ:

mora tardans

Ma.xxvi.mar.xviij.
lu.xxij. Jo. xiij. Quid
vultis mihi dare ⁊
cxxxvi.

vendit

Qui maior eſt in vob
fiat ſicut minor. Et q̃
p̄ceſſor ẽ ſicut miſtra/
tor Nã quis maior

minor altus

Sicut mandatuz de/
dit mihi par̃ ſic facio.
Surgite eamꝰ hinc.

hinc nos

Cū venerit paraclitꝰ
quẽ ego mittaz vobis
a prẽ ſpūm veritatis.
q̃ a patre ꝓcedit ille t.

veneritqꝫ

Amẽ amen dico vob:
Si quid petieritꝭ prẽz
in nõie meo dabit vo/
bis.

pete ſi quid

Rogo vt oẽs vnū ſint
ſicut tu pater in me et
ego in te vt ⁊ ipi i no/
bis vnū ſint

ſiml' vnum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Jo.xviij. Egreſſus eſt ieſus cũ diſcipul' ſuis trans torrentẽ cedron cxlij.

Agreſſus

Vigilate ⁊ orate vt ñ intretis in tẽtationez Spũs q̇dẽ prompt9 eſt.caro ãt infirma:

Excitat

Ma.xxvi. mar. xiiij. Tũc acceſſerũt ⁊ manus iniecerũt in ieſuz ⁊ tenuerunt eum

Captum

ma.xxvi.princeps ſacerdotũ ⁊ oẽ cõſiliuz q̃rebant falſũ teſtioniũ cxlvi.

Accuſant

Et vt cognouit q̧ de herodis ptãte eſſet remiſit eũ ad herodem.

Herodi

Veniebant ad eũ ⁊ dicebant Aue rex iudeorum

Heu colitur

Lu.xxiij. Milites cũ crucifixiſſent eũ acceperũt veſtimẽta

Exuitur

ma.xxvij. Pretereuntes autez blaſphemabant eũ mouentes capita ſua

Cõuitia

ma.xxvij.mar.xv. Et circa horã nonam clamauit hely ⁊c̃. hoc eſt

Clamat helŷ

Et ſtatim anima eiuſ patres in limbo viſitauit letificans eos

In limbũ

mar.xiiij.lu.xxij. Sedete hic donec vadam illuc ⁊ orẽ Et aſſumpto petro:

monuit

Surgite eamus Ecce appinquabit hora et fili9 hõis tradeꝛ i man9 peccatorũ.

occurrit

Jo.xviij. Cohors autem ⁊ tribun9 ligauerunt eum

fune ligant

Et viri qui tenebant eum illudebant ei.

ſpuitur

Johannis.xviij. Eſt conſuetudo vobis. Quẽ ergo vultis ditam.

latro

Exiuit ergo ieſus portans ſpineã coronam ⁊ purpureum veſtimẽtum.

preſent

Extendentes eum ſic̃ pellem dinumerabi / lia facta ſunt omnia oſſa eius.

tendunt

Luce.xxiij. Pater ignoſce illis q2 neſciunt quid faciunt.

ignoſcas

Johannis.xix. Poſtea ſciens ieſus ⁊c̃. vt cõſummareꝛ ſcriptura dixit. Sitio

ſitio

Joannis.xx. Vn9 militum lancea latus ei9 aperuit.

latus

Pater ſi poſſibile eſt trãſeat a me calix iſte. Verũtamẽ non ſicut ego volo ſ3 ſicut tu

ter et orat

Jo.xviij.vt ergo dixit eis ieſus ego ſum abierunt retrorſũ ⁊ ceciderunt in terrã.

ſtrauit

mar.xiiij. Tũc diſcipuli relicto eo oẽs fugerunt. Adoleſcẽs ãt qnidã ſequebaꝛ eum.

fugiunt

Et velauerunt faciem eius

velant

Joannis.xix. Tũc pilatus apphendit ieſũ ⁊ flagellauit

flagellant

Luce.xxij. Adiudicauit fieri petionem eorum.

damnatq3

Ibi crucifixerũt eum manibus ⁊ pedib9 dire transfixis.

figuntq3

Lu.xxiij. Amen dico tibi hodie mecuz eris in paradyſo.

hodie

Et cũ accepiſſet ieſus acetum. dixit cõſummatum eſt.

cõſummo

Ma.xxvij. Joſeph mercatus ſyndonem deponens inuoluit

a cruce tunc

Et factus eſt ſudor e9 ſicut gutte ſanguinis decurrentis in terraz Et cũ ſurrexiſſet ⁊c̃

ſudat

mat.xxvi. marc̃.xiiij. Et oſculat9 eſt eum. Dixit illi ieſus Amice ad quid veniſti

dedit oſcula

Duxerunt eum ad annam primũ. Erat autem ſocer caypbe

annam

Et colaphis eum ceciderunt ⁊ dabant ei alapas.

cedendo

Et veſte purpurea circũdederunt eum ⁊ veniebant ad eũ dicẽtes Aue.

heu purpura

Joannis.xix Et baiulans ſibi crucem exiuit in eũ qui dicitꝛ caluarie locũ cxlvij

crucem

Cũ cruce in aera leuatur ⁊ latrones vnum a dextris ⁊ vnũ a ſiniſtris

leuant

Joan.xix. Mulier ecce fili9 tu9 Ad diſcipulum autem Ecce mater tua

mulier

Luce.xxiij. Et clamãſ Voce magna ait Pater in manus tuas

pater

Corpore depoſito domina gratiſſima duotiſſime in gremio ſuſcipit.

gremio

Apparuit autem illi angelus de celo cõfortans illum.

ab alto

Luce.xxij. Et cũ tetigiſſet auriculã ei9 ſanauit eum Joh. Erat autẽ nom̃ ſuo malch9

ſanat

Petr9 negauit ſcd̃m traditionem cõcordantium euangeliſtaruz cxliij.cxliiij.c.xlv

negat hinc ter

Surgens oĩs multitudo vincientes eum duxerunt ad pylatuz.

pylato

Et milites plectẽtes coronam de ſpinis ĩpoſuerunt capiti eiuſ

ſertum

Luce.xxiij. Sequebatur eum turba mltaz mulieresq̃ plangebãt ⁊ lamẽtabãtur eum

mulieres

Joannis.xix. Scripſit autem pylatus titulum cum legiſſent.

titulũ dant

Luce.xxiij. A ſexta ãt hora vſq3 ad horã nonam tenebre fcẽ ſunt ſuper terram:

tenebre ſunt

Et inclinato capite emiſit ſpiritum

moriturq3

Et poſuit euz ioſeph in mouumẽto ſuo nouo.

cxlix.

tumulatur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

In primis benedico animam chriſti pre/cellentiſſimam **Mens**	Uires ⁊ potentias a/nime chriſti tã vegeta/tiuas q̃z ſenſibiles ⁊ i/tellectuales **vires**	Uiriũ habitꝰ tam ſpeculatiuos q̃z p̃cticos **habitus**	Species itelligibiles ⁊ ſenſibiles: **ſpecies**	Uim affectiuã tã ꝯcupiſcibilẽ q̃z iraſcibilẽ cũ affectionibus. **affecꝰ g̃ndꝫ**
O caput ſup omnia exaltatũ ⁊ ſpinis.lxxij depreſſum **Te bñdico caput**	O os veraciſſimum a iuda oſculatum **os**	Benedicte aures que audie/runt crucifige: crucifige. **aures**	Benedicta lingua que guſtauit acetum **lingua**	Benedicti oculi qui velo fue/runt velati. **oculoſq̃z**
Benedicta brachia di re ſuper crucem retorta **Brachia**	Benedicte manꝰ pro me crucifixe **ſtringo manꝰ**	Benedictũ cor crebro pro me contriſtatum. **cor laudãs**	Benedicta pellis pro me flagellata. **pelle**	Latus benedico pro me trãſfoſſum **latuſq̃z**
Benedicti pedes trãſ/foſſi clauis: **laudo pedes**	Benedicta genua ſe/pius in oratione cur/uata **genua**	Benedicta in/tima ⁊ inteſti/na oĩ acerbitate diſcraciata. **ſimlꝭ itima**	Benedcã vul/nera horride dilacerata. **vulnera**	Benedicta oſ/ſa varie afflic/ta. **et oſſa**
Benedictus ſanguis grandi profluuio profuſus. **O ſãguis**	Benedicta caro ſan/ctiſſima in cruce aſſa/ta **caro**	Benedictũ totum corpꝰ omni genere paſſionũ ſidicq̃zexpo **et o corpus**	Benedictũ nomen humilitum ſcrificatũ exaltatum **nomẽ**	Benedicta ſã/cta deitas ab õnibus tunc neglecta **deitate**
Pro epiſcopalibus i/ſignijs pro mitra ſpi/nas. **Mitra bõa**	Pro chyrotecis cla/uis groſſis induceris **chiroteca**	Pro clamide aut pallio pri archali. veſte alba. **clamis**	Pro ſandalijs cõfoderunt pedes clauis fer/reis. **ſãdalia**	Pro baculo e/piſcopali da/bant tibi arundinem. **ſceptrum**
Pro alba illuderis veſte herodiana **In albã**	Pro caſula charitatꝫ figura veſte purpurea **caſulam**	Pro amictu obtegeris vili in deriſionẽ velo: **vel amictũ**	Pro ſacerdo/tali ſtola illuſꝰ es fune penoſitatis. **ſtola**	Pro manipulo aut ſudario reſte ligariſ dura. **maniplus**
Pro regali galea ve/lamen oculorum. **D galeam**	Pro gladio virgam arundineam ⁊ ferre/os clauos **gladios**	Pro lorica tunicam incõſutilẽ ⁊ cutẽ dire vndiq̃z ꝑforatã **loricam**	Pro lancea. ẽ tibi lancea militꝫ lateri infi/xa. **lancea**	Pro ſcuto in humeris onu/ſtam nimiſ crucẽ. **ſcutũ**
Vi modi curationũ Primo circuncidi ꝑ me ſanando voluiſti. **Lesio**	Secundo curaſti me balneo in baptiſmo. **balnea**	Tertio curaſti me bõa dieta q̃draginta diebus ieiunãdo. **diete**	Quarto cura/ſti nos cõfecti/onibus ſpẽꝝ.i. corpe ⁊ ſãguie **confectio**	Quinto curaſ/ti nos ſudore ſanguineo in monte oliueti **ſudor**
Sexto Curaſti nos vnguento ſputorum fetidiſſimorum. **Unguento**	vij. Curaſti nos emplaſtro q̃n oculos tu/os velo obtegi voluiſti **emplaſtroq̃z**	viij. Curaſti nos minutiõe quando totiẽs ſãguinẽ effudi. **minutio**	Nono curaſti nos potu quã/do fel ⁊ acetuz guſtaſti **potus**	Decimo cura/ſti nos oratiõe q̃n indefeſſe ꝑ me oraſti. **et orat**

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Ma.xxviij. veſpe aũt ſabbati q̄ luceſcit i prima ſabbati.c.l.

Confregit portas creas ⁊ vectes ferreos cõfregit

Duxit patres ſcđm ludolphũ in paradiſum.

mar.xvi. ſurrexit ñ ē h.luc.xxiiij. Quid q̄ritis viuẽtez.

Jo.xx. Dũ ergo fleret vidit duos angelos ĩ albis ſedẽtes

Veſpere
Reſurrectiõis q̄litatem ⁊ etiã reſurgẽtis vide infra

confregit
Cauſalitas reſurgẽtis ⁊ quare reſurrexit ĩfra

duxit
Quare vulnerũ cicatrices retinuit.

ſurgit
Multipliciter apparuit ſuis dilectorib⁹ viuus

duo ĩ albis
Figure ⁊ prophetie reſurrectionis

Cerne modum.
Marie magdalene in ſpecie ortulani. Item mulieres acceſſerũt et tenuerunt.

cauſam
Surrexit domin⁹ vere ⁊ apparuit ſymoni

cur vulnera
Duo ex diſcipulis ibant illo die in caſtellum emaus.

gaudia
Jo.xx. Cũz ſero eēt die illa vna ſabbatorũ.

dicta
Poſt dies ãt octo iterũ diſcipuli erãt intus ⁊ venit ieſus.

Magda muli.
Jo.xxj. poſtea manifeſtauit ſe iteruz ieſus ad mare

petro
Joannis vltimo Dixit ieſus petro Sequere me.

vel emaus.
Undecim autẽ diſcipuli ibant ĩ galileam

ſerõ
mar.xvi.luc.i actib⁹ Recumbentib⁹.xi.diſcipulis.

redit ⁊ poſt
Luc.xxiiij. edu xit autem eos foras in bethaniam

Ad mare
De aſcenſione.lu. i actib⁹. Cõueſcẽs p̄cepit illis ab hieroſolymis ne diſcederent.

fert petro
Non eſt veſtrum noſſe tempora vel momẽta que pater po.

galilea
Et cum hec dixiſſet videntibuſ illis eleuat⁹ eſt:

veſcit
Et eleuat[illegible] manibus benedixit illis

exit
Cum intuerẽtur in celũ eũtem illũ. Ecce duo

Cõueſcens
Aſcenſionis qualitas quomodo aſcendit vt infra.

docuit
Quare aſcendit ⁊ aſcẽſionis rationabilitas

ſcandens
Attendat aſcẽſiõis chriſti ſublimitas

benedixit.
figure ⁊ ꝓphetie de aſcenſione vt infra.

ſaltãt
Utilitas aſcẽſionis nobis ꝓueniens.

Quomodo
De penthecoſte. Et dum complerent dieſ penthecoſtes.

cur
Factus eſt repente de celo ſonus

vel quo
Repleti ſunt õnes ſpiritu ſctõ

predicta
locuti ſunt varijs linguis ꝓut ſpũs ſcs dabat.

⁊ vtilitates
Facta hac voce conuenit õnis m̄ltitudo.

Cõplentur
Septem dona ſancti ſpiritus.

tonat
Uiſibiliter inuiſibiliter In terra in celis.

implentur.
Propter ꝓmiſſi impletionem

fanturq̄
Patenter. vere. potenter ſapiẽter

ſtupeſcunt
Signa per q̄ cõiecturat hõ ſe hrẽ ſpiritũ ſanctum.

En donum
Populo predicando, primo in iudea demũ per orbem

quotiens
Populum ad fidem trahendo.

que cauſa
miraculis fulgebant domino ſermonẽ cõfirmante.

mod⁹
Ibãt gaudentes a cõſpectu conſilij quoniam digni

bõa ſigna
In eccl'iam catholicam quã ſibi dominus copulauit.

Ecce docent
Ecce ego vobiſcũ ſum vſq̄ ad cõſummationem ſeculi.

vertunt
Demũ aſſumpſit matrem ſacratiſſimam.

miranda
Deinde vẽturuſ eſt iudicare viuos ⁊ mortuos

ferũt
Uenite bñdci patris mei poſſidete regnuz.

cualamur
Ite maledicti in ignẽ eternum q̄ parat⁹ ē dia.

Cõmanet **aſſumpſit,** **iudex** **dat gaudia** **penas**

¶ Quomodo chriſti miſteria per conſideratioēm moroſius ſunt tractanda.

Mirabilia teſtimonia tua. ideo ſcrutata eſt ea
anima mea. p̄s. Poſtq̄ꝫ poſuimꝰ Roſariuꝫ
de chriſti miſterijs ad legendum Item qꝫ alia ad com
memorandum nūc tercio conſideratoribꝫ quedā ſūt
punctula conſiderabilia ponenda circa chriſti miſte
ria Non em̄ ſatis erit ꝑſpicatoribꝫ chriſti miſteria
commemorare. ſed ſingl'a conſiderare. ſingl'a cū p̄s
ſcrutari debet quo eruat mel de petra. oleumqꝫ de ſa
xo duriſſimo Cui ꝑſcrutatiōis exercitio q̄ ſe accom
modare vellet. nō opus multa habere illi pūcta. ſed
certis articulis ſe dabit ꝑſcrutādis q̄ longius imo/
retur ⁊ figatur attentius tractando eos ꝑ ſcalā me
ditatoriam ſupra poſitam Et q̄ in conſiderationibꝫ
habūdare volet. legat mgr̄m Gherardum groet in
de quatuor meditabilibꝫ vbi materiam latam p̄ſtat
in vno commorandi ſcꝫ vt Primo homo retractet
que ꝺ articulo aſſumpto narrat euangelica hiſtoria
Scd̄o q̄s tradat ei correſpondentes figuras ⁊ ꝓphe
cias vetus pagina Tercio q̄ ſanctis reuelata Quarto
q̄ his videntur veriſimilia ⁊ pia Quīto rōnabilia cō
ſideramenta qualia doctores ponūt. O latiſſima cō
memorādi inſtrumenta. o turgida organa copiaruꝫ
Qui vos ad manus haberet ante tempꝰ q̄ꝫ meditā/
di materia illi deeſſet ſemꝑ Nam ſingl'a horum latiſ
ſima adhuc ſub ſe complectūꝛ mēbra. Nec obijciat
q̄s de labore Veſcendum eſt em̄ panis nedum mate
rialis ſed ⁊ doctrine in ſudore vultus noſtri Et pau
cus labor grandem pariet fructum. Vno anno la/
borem apponat pūctula conſiderationum circa xp̄i
miſteria congregandi. ⁊ poſt eternis diebꝫ ſuis fauis
q̄ete veſci poterit Mos iſte ait Gerſon non viroruꝫ
eſt ſed infantium nō poſſe vel nolle cibū recipe niſi
aut p̄maſticatum aut minutatim diſciſſum Veꝝtū
morem gerentes ꝑuulis cepimꝰ alibi certa puncta ꝑ
roſaria colligere. circa chriſti incarnatioēm. natiui/
tatem. circumciſionem. magoꝝ oblatioēm. in tem
plo oblationem. paſſionem. reſurrectioēm ⁊ alias q̊
qꝫ plures feſtiuitates. modū ſil'r faciendi ⁊ formaꝫ
dātes oībꝫ ſtudioſis ⁊ deuotis

¶ Prologus in exercitatorium domi
nice paſſionis.

Christo in carne paſſo
⁊ vos eadem cogita
tione armamini. pri
me petri quarto
Poſtq̄ꝫ egimꝰ ꝺ q̄buſ
dā cōſideratiōibꝰ cir
ca chriſti vitā ⁊ miſterioꝝ eiꝰ diſpēſatiōeꝫ gn̄al'r Hic
agēdū de eiꝰ paſſiōe ſpecialiter q̄ efficatius mentes
mouere ſolet. Amplius em̄ teſte bern̄. mouet ad pie
tatem mortis atqꝫ paſſiōis chriſti. q̄ꝫ vite recordatō
Illa ait mihi regl'a hec a morte redemptio eſt. Illa
vitam inſtruxit hec mortem deſtruxit. Vita q̄dem la
borioſa ſed mors p̄cioſa. vtraqꝫ admodū neccāria ſed
hec ſeduliꝰ mihi ⁊ frequētius mēorāda. quēadmodū
exhortaꝛ paſtor p̄mꝰi ꝟbis p̄ſcriptis Quare ⁊ ſingl'a
ris de ea titulus eſt formādꝰ.

¶ De inductiuis ad dn̄ice paſſiōis meditatioēm
frequētādam ¶ Ca. i.

Ad paſſiōis dn̄ice mēoriam frequētan
dam plurima poſſent pōi inductiua.
q̄ꝑpe oīa iam ſupra circa miſteria vite
eiꝰ aſſignata. qꝛ ſcꝫ eſt Hoc gratū. ſua
ſum. dignū. qꝫ opꝰ vtile multū ſupra fo
lio Nil em̄ hoc exercitio gracius aut acceptius.
Ait em̄ Bōauē. Nullū g̃tius deo ꝓ p̄ctis ſacrificiuꝫ
defunctis efficatius remediū. āgelis maiꝰ gaudium
ſumme gl'oſe trinitati p̄ſtātiꝰ reuerentie amoris ⁊ g̃
titudis obſeq̄ū valebit̄ offerre. q̄ꝫ i vita ⁊ paſſiōe ihu
xp̄i ꝯtēplād̄ totiꝰ vite vr̄e īpēdere ꝺcurſū. Vn̄ ⁊ cui/
dā heremite poſtq̄ꝫ lōgiu ſcl'e exoraſſꝫ dn̄ꝫ vt oñderet
ſibi q̄d ī ceta ꝟuicia mag̃ acceptaret. appuit xp̄s cū
cruce dicēs q̄ ī nll'o ſibi ita ꝯplacerꝫ ſic̄ ī eo q̄ hō paſ
ſioēꝫ ⁊ crucē portꝫ ī corde. q̄ꝫ āt hꝰ mēoria neccāria ſit
ſupra ē mōſtratū vbi dꝛ. q̄ tm̄ vnicuiqꝫ (ſaltē ad'lto ꝓ
derit xp̄i paſſio quantum eam applicauerit hō ꝑ piā
meditatoēꝫ ſibi. Dis ei vt ē ſoꝛ ait ſalꝰ hoīꝫ ī xp̄i mor
te poſita ē. nec vlla res ē q̄ mag̃ ad ſalutē hoīꝫ ꝑtine
at q̄ꝫ paſſio xp̄i. q̄ꝫ āt vtilis ſit mēoria dn̄ice paſſiōis
nō facile dici p̄t. Ponūt varij varios fructus. q̄s tn̄
nos ad duo denariū īſtar duodecim fructuū ligni vi/
te reducemus.

Paſſio pēſata fructꝰ pariet duodēos
Cōpūgit. purgat. luſtrās. ſpē dat. calꝫ. āgꝫ
Robur dat. vitā. reficit. laus. gādia. tutat.

¶ Primꝰ fructꝰ ē ꝯpūctio mētis Paſſiōis em̄ xp̄i
deuota meditatio ad pn̄iam ⁊ p̄ces eius ꝯpūgendo
mētē accēdit. nā ꝯtrionē idncit In cꝰ ſignū. petre ſciſ
ſe ſt̄ ⁊ tremotꝰ factꝰ eſt tp̄e paſſiōis Quoꝝ inſtar et
pctōꝛ ne petris durioꝛ. ne tra iſenſibilioꝛ videatur ad
contritionem debet commoueri. Confeſſionē indu
cit. In cuiꝰ īdiciū monumēta apta ſunt. Ad ſatiſ/

factiõem cõmouet vt velimꝰ etiã aliquid pati ꝓ pec-
catis proprijs dũ chriſtũ cõtemplamur tanta paſſũ
ꝓ alienis ſiue nris. imo ⁊ hec plene ſatiſfacit. Ita ꝙ
teſte Bonauẽ. nihil eſt in hoĩe qđ ita opat̃ vniuerſa
lez ſatiſfactionẽ ſicut meditatio dñice paſſiõis. Quiſ-
quis igit̃ vere ad penitentiã volet ↄpũgi de xp̃i paſ-
ſione hunc fructũ carpe debet. ¶ Secũdus fructus
eſt purgatio mẽtis a vitijs ⁊ vitioꝝ reliquijs puta cõ-
cupiſcentijs malis. Eſt em̃ iordanis in quo naamã
leproſus mũdatur. Et in ſoliꝰ huiꝰ agni ſanguĩe ſcĩ
dealbãt ſtolas ſuas. Et quiſq̃s veneno cõcupiĩe ꝑcuſ-
ſus ſerpentẽ hũc eneũ aſpexerit ſtatim ſanꝰ erit. hic
Berñ. Quid tã efficax ad curandũ ↄſciẽ vulnera nec
nõ ad purgandũ aciẽ mẽtis q̃z xp̃i vulnerꝝ ſedula me-
ditatio. Eſt ergo efficaciſſima medicina purgatiua.
¶ Tertius eſt illuſtratio mẽtis. In hac ei plenitudiez
ſciẽ Berñ. inuenit imo ⁊ apl'us ipẽ q̃ dixit. Nihil ar-
bitratꝰ ſum me ſcire inter vos niſi ieſũ xp̃um ⁊ hunc
crucifixũ. Quare ⁊ hec nrã ſit ſublimior phĩa. hec ei
de oĩbus docet. vt dicit̃ in Horologio eťne ſapiẽtie.
Frequẽs meõria huiꝰ paſſionis indoctũ reddit doc-
tiſſimũ ⁊ ideotas ⁊ ĩpitos facit ꝓficere in mgrõs.
Mgrõs inq̃z ſciẽ nõ que iflat. ſed charitatis q̃ edifi-
cat. Ipa eſt velut quidã liber vite in quo om̃ia ſaluti
neceſſaria inueniũtur. Hic liber p̃ oĩbus pꝫoꝝ librꝫ
de oĩbus docẽs. mellea quadã dulcedine pũctꝰ. Fe-
lix q̃ eius ſtudio ſerioſe incũbit. qr oĩm grãrum ⁊ vir-
tutum citiꝰ ſumet incrementũ. Quõ aũt in hac paſ-
ſione dr̃ oĩa ſcibilia ⁊ artes relucent. Pulchre Bona-
uen. in ſuo vt aiũt ſtimulo docet. ¶ Quartꝰ eſt ſpei
ſubleuatio. Berñ. Scio ꝙ merita mea nõ ſufficiũt.
qđ mihi deeſt audacter vſurpo ex viſceribꝫ chriſti ⁊c̃.
Tota ſpes mea in morte dm̃ mei eſt. Et Augꝰ. Non
poſſum terreri multitudine pctõꝝ meoꝝ. nõ poſſuz
deſperare. ſi mors dñi in mentẽ venerit. qr pctã mea
illũ vincere nõ poſſunt. ¶ Quintꝰ eſt inflãmatio ad ca-
ritatẽ. Berñ. ⁊ añ Auguſtinꝰ. Sup oĩa te mihi red-
dit amabilẽ o bone ieſu calix quez bibiſti opꝰ nrẽ r̃dẽ-
ptionis. Hoc em̃ oĩno amorẽ noſtrũ neceſſario ven-
dicat ſibi. Hoc inq̃z noſtrã deuotionez blãdiꝰ allicit
iuſtiꝰ erigit. ⁊ arcius ſtringit. ⁊ afficit vehemẽtius.
Quo duriora ꝑtulit eo efficacius amorẽ nr̃m ad ſe ra-
pit. Eſt em̃ carbo ignitꝰ. ¶ Sextus ẽ augmẽtatio
virtutũ ⁊ meriti. Precit em̃ hec meditatio oĩa opera
bona qua ſine cetera parũ valent. Niſi em̃ paſſioni
applicita fuerint. nõ grata erunt ſed cruda. Et h̃ fõs
eſt ⁊ origo meritoꝝ. Satius aũt ex ipõ fonte bibũt̃
aque. Hinc Albertꝰ magnꝰ ait. Simplex inq̃t r̃cor-
datio paſſiõis. xp̃i multoplꝰ hoĩ valet q̃z ſi integruz
annũ ieiunaret in pane ⁊ aqua. vel ſi quotidie virgiſ
aut flagellis cederet̃ vſq3 ad ſãguinis effuſionẽ. vl' ſi
quotidie legeret integrũ pſalteriũ. Hec ille. Preſtat
em̃ ſpũale hoc exercitiũ oĩ corꝑali. Eſt ergo nob in
meditatione dñice paſſionis magna multitudo dul-
cedinis. grẽ plenitudo. ⁊ ꝑfectio virtutũ. ¶ Septimꝰ
fructus eſt roboratio ⁊ cõfortatio in tribulatiõibus.
In oĩbus aduerſitatibꝫ aiũt Augꝰ ⁊ Berñ. nõ inue-
ni tã efficax remediũ q̃z vulnera xp̃i. In illis dormio
ſecure ⁊ requieſco intrepidꝰ. Itẽ in tẽtationibꝫ. Ber-
nar. Cũ me pulſat aliq̃ turpis tẽtatio recurro ad xp̃i
vulnera. Cũ me premit caro mea recordatiõe vulne-
rũ dñi mei reſurgo. Cũ diabolꝰ mihi parat inſidias
fugio ad viſcera miẽ dñi mei ⁊ recedit a me. Si ar-
dor libidinis mouerit mẽbra recordatiõe vulnerum
dñi mei extinguet̃. Magne ergo virtutis ẽ ait. Ori-
genes meõria paſſiõis chriſti q̃ ſi fideliter ĩ mẽte te-
netur oẽs tẽtationes. ⁊ pctĩ exercitꝰ fugant̃. Eſt er-
go tutiſſimũ p̃ſidiũ cõtra inſultꝰ diabolice tẽtatiõis.
Quia dat hic ſcutũ cordis laborẽ ſuũ ⁊c̃. Cõfortat
q̃3 ad ꝑferenda mala. In ea em̃ eſt dulciſſimũ ſolaci-
um cõtra ictus oĩs afflictiõis. Vñ Grego. ait. Nihil
adeo graue qđ nõ equanimiter toleret̃. ſi xp̃i paſſio
ad meõriam reducat̃. Et yſyđ. ⁊ Augꝰ. Si paſſio re-
dẽptoris ad meõriã reducitur nil tã durꝝ qđ nõ equo
aĩo toleretur. Parua erũt q̃ toleramꝰ ſi r̃cordemur
q̃đ biberit ad patibulũ q̃ nos inuitat ad celũ. Eſt er-
go lignũ trãns aquas marath. Qua propter apl'us
ait. Recogitate eũ q̃ talem ſuſtinuit a pctõribꝫ aduer-
ſus ſemetipm̃ cõtradictionẽ vt nõ fatigemĩ aĩs vris
deficiẽtes. Cõfortat etiã ad agẽda bona qr magni
amoris oñdit nos debitores. Hinc ⁊ elephantis oñ-
debatur ſanguis q̃ ad p̃liũ aiarent̃. ¶ Octauo dat vi-
tã. i. eſt viuificatio ĩ vera aĩe vita. Berñ. Paſſio dñi
mortuos viuificat. O abſcõdita fortitudo. mors xp̃i
mortuos viuificat vniuerſos. ¶ Nonꝰ eſt refectio mẽ-
tis dulcedine mira. In ea em̃ inueniũtur vberrima
paſcua diuine cõſolationis quibꝫ ſpõſa recreat̃. Hic
coẽdit fauũ cũ melle ⁊ bibit vinũ cũ lacte ſuo ita vt di-
cat cũ Bernardo. Bonuz mihi diligere ieſu nil vltra
q̃rere. mihi prorſus deficere vt illi queã viuere.
¶ Decimus eſt iflammatio ad laudẽ dei. Berñ. Om̃ia
oſſa mea germinãt laudẽ cũ recordor xp̃i paſſionem.
Unde ⁊ ſuper iudicia iuſticie huiꝰ dauid cõfitebatur
media nocte. ⁊ ſepties in die laudem dixit. Sic filij
iſrl' canticũ cecinerũt poſt tranſitũ maris rubri. Int̃
em̃ oĩa opa xp̃i iſtud digniſſimũ laude
eſt eterne vite p̃ſtatio. ¶ Undecimꝰ
Poſt mortẽ nã q̃z ſũmi põtifi-
cis homicida ⁊ exul reuertit̃ in terrã ſuã. Et q̃ q̃s hu-
ius crebrius ⁊ deuotiꝰ memĩerit in via: eo ãplius iu-
rta ſanctũ Tho. gloriabit̃ in patria. Utz in exemplo
de fratre carbũculũ ſub pectore gerente ꝑ premio ſin-
gulari quia ſepiꝰ huius r̃meõrabat̃. ¶ Duodecio tu-
tat ⁊ liberat a purgatorio. Liberat enim ⁊ illic detẽ-
tos quippe quia ſacrificiũ ſufficiens eſt pro eis a deo
acceptũ. Tutat etiã ⁊ p̃ſeruat ne quis eo deueniat ſi
digne applicuerit hanc ſibi practicã que ĩ horologio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

eterne ſapiē docetur. Ut ſcʒ cū dolore pctā hō cōmemoret. Secundo aggrauet. Tertio ſe valde humiliet. Quarto chriſti meritū ⁊ paſſionē extollat. ꝑ eam pro plena remiſſione peccaminū obſecrādo Et tunc nihil heſitandū quin etiā dicet nobis dimittūtur tibi peccata tua. Pronior em̄ eſt fons ille pietatē iugiter ſcaturiens ad miſerādum ꝗ̄ʒ nos ad petendum.

Hec de duodecim fructibus ligni huiꝰ vitalis q̊s facile cōquirit meditator ſedulus dn̄ice paſſiōis Aſcende igitur in palmā quicunqʒ his fructibus refici voles. Si te nō poſſunt allicere iam dicta Uel ſaltē impellant te dei ꝓceptū ⁊ eccl'ie inſtitutum. Juſſit em̄ dn̄s ſui cōmemorationē fieri ⁊ eccl'ia miſſam in huiꝰ meōriam audire ꝓcepit. Si nō trahit bonum vtile ⁊ honeſtū. vel alliciat te delectabilitas hꝰ Meditari em̄ ieſū ⁊ hunc crucifixū vere eſt edere d̄ ligno vite ⁊ guſtare viuū dei verbū ⁊ māna abſcōdito refici. cuius guſtū ꝓter eum qui accipit nouit nemo. cuius dulcedo in immēſum ſupat omnes etiam delcātiones mundi licet cōgeſte fuerint in vnū. Chriſto igitur in carne paſſo eadem cogitatione armare quiſquis in omne cupis progredi bonū. quiſquis guſtare voles ꝓenumeratos fructus Uerū tametſi dulciſſimi ſint fructꝰ. palatū tamen nō ſanū aut vix aut nō afficere poſſunt. Qua propter qui hos guſtare cupit purgato affectu oportet accedat. Et licet ex ſuperioribus colligi poſſet qualis erit miſteriorūʒ chriſti cōtemplator. paſſionis tamē meditatorē ſingulariꝰ oportebit diſponi. Ait em̄ Bernar. Qui in hac ſciencia que ſuper oēs eſt proficere volet oportet vt oēm vanā cōſolaciunculā ⁊ delectationē prorſus abſcindat. Non em̄ decet eum qui vult chriſti dolorem memorari ⁊ ſentire in verbis riſibus ⁊ luſibꝫ vane r̄ſolui Sed omnis oportet vana cōſolatio abijciat̄ ſi vn̄ ꝗ̄ʒ in cruce gloriari cupit Nō enim bene cōueniūt nec in vna domo morant̄ conſolatio carnis ⁊ cōtemplatio dominice paſſionis Crux chriſti voluptati aduerſatur ⁊ voluptas cruci. Rennuat cōſolari aīma tua in alijs. ſi vis in crucis memoria oblectari. Nec vt q̄ſdam te terreat crucis nomē. cuius tametſi durꝰ amarus doloroſus horridus a foris videat̄ aſpectus eſt tamen in ea tanq̄ʒ horrido vaſe dulciſſimū ⁊ ꝓcioſiſſimū nectar amantis. ⁊ tantope amantis dei r̄cōditum. cuius nectaris cui vel ſtillicidiū vnū delibare donatum fuerit mox reſpuet omnia mūdi. mox illi aberit niſi in cruce gloriari. Ut igitur tibi crux ſapiat. opus eſt carnem crucifigas.

¶ Tria que multum iuuant ⁊ quodāmodo neceſſaria ſunt meditationi ¶. §. primus

Qui autem vere in dominice paſſionis exercitio proficere cupit nō illi ꝙ excitatus ꝙ diſpoſitus ſit ſufficere debet, ſed oportet vt de illis tribus ſupra iam dictis etiam prouideat ſibi Ut

Scʒ { certū tp̄s ſibi ꝓfigat } ne { intermittat.
ōbitū modū ꝓſtituat } ne { deficiat.
pūctula quedā colligat } ne { fluctuet

Tempus oportuniꝰ eſt ſub miſſa. Miſſa em̄ celebratur vt mors domini recolatur. Cetera coaptʒ q̄ſqʒ ſibi De punctulis habendis ꝗ̄ʒ id congruat ſupra eſt declaratum. vnde ⁊ infra Roſaria quedā aſſignabimus ⁊ certa puncta Super omnia autem neceſſe eſt habere modū bonū. Niſi enim lignum iſtud vite affectuoſe meditationis ⁊ maſticationis dentibꝫ attritum. immo ⁊ ruminatum fuerit. minime animi palatum afficiet reficiet impinguabit. Quapropter ſcala ſubnectenda eſt: que habet ⁊ modum iniciandi. progrediendi ⁊ terminandi ponens practicas determinatiores

¶ Scala meditatoria dominice paſſionis
¶ Capitulum ſecundū.

Hec eſt ſcala peccatorū ꝑ quam chriſtꝰ rex celorum ad ſe traxit omnia Quoniam filiꝰ hominis in monte mirre. i palma frugifera exaltatꝰ qui in eius palmā cōſcendere benedictūqʒ fructū eiꝰ cum ſponſa apphēdere volet ſcala opus habet. Teneat itaqʒ ſcalam iſtam qui n̄ habuerit meliorem. cuius ita ſunt ordinati gradus vt duo primi ſint exordiales. duo poſtremi terminatorij aut finales Intermedij autem proceſſionales. ita ꝙ amminiſtrent bonū modum inchoandi. ꝓgrediēdi. terminandi. que tria ad laudabile quodqʒ opꝰ cōcurrere debent De quibus ſingulis breuiter agēdum Nec quēqʒ moueat ꝙ ſufficere poſſet pro modo meditandi ſcala illa ſuperior generalis. Quia licet ſufficiat. nō tamen tam determinatos proceſſus habʒ q̄ꝫ paruulis neceſſarij ſunt

¶ De gradibus iniciatorijs ſcale paſſiōis ¶ §. p̄mus

Hominis eſt animū preparare Prouerbiorū xvi. Quoniā vt crebrius iam diximꝰ ꝙ tales de actibus ſuis plerunqʒ homo fructum reportet quali animi preparatione. quali item affectu ad eos acceſſit. Ideo neceſſarium eſt vt homo ſemꝑ preparet cor ⁊ potiſſimū cum ſacratiſſima queqʒ puta paſſionis miſteria corde retractare volet. Et ergo preparatorij gradus premittūtur. Quiſquis igitur domino pro te paſſo non ingratus voles inueniri. ſtudeas q̄ vel vnā in dies horā tāto bn̄ficio retractādo dedices ne dn̄s iudex aduenerit ꝓropter t̄ Hoſpes fui ⁊ nō ſuſcepiſtis me. Itemqʒ Nō vna hora potuiſtis vigilare mecum. Et licet mens ſuo more

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

aut diabolica inſtigatione ad optima queqꝫ algeat. licet ſubterfugiat. nō ideo mcōria paſſionis intmit⸗tenda. ſed pigrā mentē primo hoc gradu velut calca⸗ribus quibuſdā vrgeat ⁊ ad id inurat

F

¶ Gradus primus

Excuſſio diſpoſitoria. De qua Eſaie. lij. Excu⸗tere de puluere cōſurge ſede hierl'm ſolue vi⸗cula colli tui captiua filia ſyon. qꝛ gratis ve⸗nūdati eſtis. Et eſt qua

mītē { torpentē excites / diſtractā recolligas / fluctuātē ſtabilies } { inductiōꝝ cōſidratōēꝫ / ꝑ tui reuocatōꝫ ⁊ vacatiōeꝫ / certi articuli aſſūptiōeꝫ. }

¶ Primo em̄ omniū mentē torpidā debes ꝑ indu⸗ctiuorū cōſiderationem excutere vt poſſis viriliter ⁊ feruenter aggredi. vt Bonauē. ait. tā ſacrū opus. Inductiua aūt ad id incitantia plurima iam ſūt pre⸗tacta. Que tn̄ poterit homo ſub ſeptenario hoc tene⸗re ſm̄ ſeptē ferias dierum. vt excitetur ad xp̄i paſſi⸗onē libenter ruminandā Quia

.ſ. { tā deo ⁊ ſctis gratū / a xp̄o ⁊ apl'is etꝫ ꝑceptū / a ſctis vniuerſaliter ſuaſū / tā iuſtū ⁊ dignū / tā ſaluti nr̄e neceſſariū / tā in preſēti vita cōmodoſū / ⁊ in futuro vtile ⁊ meritoriū }

Declaratio horūꝫ ex ſupiorib' colli⸗gi p̄t Per hec ita qꝫ ⁊ hmōi menſa torpore excitanda

¶ Secūdo principaliter oportebit mentē diſtractaꝫ recolligere. ⁊ ab oibus ipedimentis ⁊ obſtaculis me⸗ditationū euacuare. Iuxta illud. p̄s. Uacate ⁊ vide⸗te ¶ Tertio neceſſe eſt mentē iā excitatā recollectaꝫ ⁊ diſpoſitā ꝑ certi articuli alicui⁹ aſſumptiōeꝫ ſtabi⸗lire. ne. ſ. fluctuet in incertū ⁊ in multitudīe obruat. Ualde ei cauendū dn̄ice paſſionis cōtemplatori. (ait Ludolphus) ne plurima glutiat ſil'. ſed feriatim ali⸗quid de ea ꝑ ſingulos dies accipiat. in quo ſabbatuꝫ faciat delicatū cuiqꝫ ruminādo inhereat tenaci⁹ ⁊ lō⸗gius imoretur. Unde poterit q̇ſqꝫ certos ſibi arripe⸗re articulos ſm̄ dies diſtinctos. vtꝫ in arbore cruci⸗fixi Bonauē. aut in Roſario ſupiori vel infra

¶ Uerum ſi meditari nō libuerit vel exēplo heliſei applica tibi ſaltem cōcinendo ſubnexū excitatoriūꝫ verſum Cant⁹ em̄ ⁊ auꝛ iuxta apl'm cordialia ſunt id eſt excitatiua cordis. Et cantabiꝛ ſub nota. Crux fidelis Pange lingua. Uel vrbs beata.

¶ Hymnus.

Excitare excitare. o peccatrix anima.
Chriſtū paſſū ſpeculare. v̇tute mḡnia
Inductiua meditare. q̄qꝫ linquēs īfima.
Nihil q̇ppe trinitati. delitabis gratius.
Ac ſupne ciuitati. dedicabis ſatius
Chriſti q̄ꝫ hūanitati. herere tenacius

Uerū quoniā ſcriptū eſt: Beſtia q̄ montē tetigerit ipſa lapidabiꝛ. licet ſis excitatus. licet vtcūqꝫ recolle⸗ctus. nō tamē mēte imūda ad ſacratiſſima hec ſacra reuoluēda aſcendēdū. Un̄ oportet exerceri ſequenti gradu

¶ Gradus ſecundus

Beniuolentie captatio. De qua Exodi. xix. Qui accedūt ad dn̄m ſanctificētur ne ꝑcutiā eos. Et ē qua intucaris

tuā inſufficientiā ⁊ vilitatē / diuinoꝝ actuū altitudiem (et dignitatē / dei potentiā ⁊ pietatē } te hūiliando / hic miſtia xp̄i reuerēdo. / ꝑ dignitoſa meditatione orando.

G

Et eſt huius grad⁹ exercitatio vtilis ⁊ neceſſaria val⸗de. Neceſſaria qꝛ ſm̄ Auguſti. Melius eſt ſpūalia pe⸗nitus omittere q̄ꝫ ipure ea tractare Un̄ an̄ ſpūalia neceſſe eſt purgari corda. Dicitur em̄ Leui. xij. Ois hō qui acceſſerit ad ea que cōſecrata ſunt in q̊ immun⸗ditia ē. peribit de populo ſuo Et que ita conſecrata ⁊ ſctā vt paſſionis chriſti miſteria: Unde nō licet ea verſari mente īmunda. Patet ergo nccītas Q̄ꝫ etiā vtilis ſit exercitatio hui⁹ gradus docet Bonauētura Quo inquiens ꝑfecti⁹ cōtritionis lauachro caligo mē⸗tis detergitur. eo lucidius dine reꝑatiōis beneficiūꝫ ſpeculatur. Si igiꝛ ꝑiculū indigne meditatiōis vo⸗les cuadere ſi mēte ꝑſpicaci chriſti miſteria cōtēplari ſtude te in hoc gradu primū exercere Te ſcꝫ profūde humiliando ex cōſideratione tue inſufficiētie ⁊ vilita⸗tis Nō em̄ ſum⁹ teſte aplo ſufficiētes cogitare ali⸗quid ex nobis ⁊c. quanto ergo min⁹ tam altiſſiā mi⸗ſteria cōtemplari. Sed etiā ex vilitate indigni ſum⁹ vt introeant tam ſctā miſteria ſub tecto mētis nr̄e. Quā vilitatē ex multis deꝑhendere poterim⁹ vtꝫ in de ſacrō eſt tactū Sed ne multitudine diſtrabamur poterim us aſſumere ꝑ ſingulos dies ſingula morta⸗lia pctā ſm̄ ſeptenas p̄ſcriptas folio. ⁊ videre q̄ꝫ ſingula cū ſuis ſpeciebus ⁊ filiab' dn̄entur ⁊ regnēt in nobis folio Et ſi foderim⁹ ꝑietem inuenie⁹ q̄ ſuper carbones denigrata ſit facies mētis noſtre ⁊ q̄ luto ſimus viliores. Unde valde verenduꝫ ne ſi beſtiali mente acceſſerim⁹ ad montē lapidemur Et quo ampli⁹ hūilieris ⁊ ad reuerētiā erga xp̄i paſ⸗ſionē incutiaris. attende e regione diuinorum actuū altitudinē ⁊ dignitatē Quia iuxta Ubertinū taꝫ ſūt digni vt quiſqꝫ merito reputabit ſe indignū vel mi⸗nimū articulū paſſionis eius retractare Ualde ergo humiliari ⁊ uereri debem⁹. Sed ne nimiū deijci⸗amur habemus Tertio ꝑpendere dei potentiā q̄ fa⸗cile p̄t de imundo facere mūdum. Itēqꝫ pietatē qua exaudit oēs ſe inuocātes Et ſic iplorare dēmus quo ipē mentē expurget. intellectū illuminet. affectū in⸗flāmet ad digne de xp̄i paſſione meditandū

Heu q̇d auſiꝫ meditari. de te viua hoſtia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Sus aſſueta volutari. ſpurca ꝑ paluſtria
Poſſum tremo lapidari. mōtē tāgēſ beſtia

h ¶ Sequūtur gradꝰ ꝓſecutorū̆ Capl'm tertium

a Aſcendam in palmamz ap
prehendam fructus eius.
Canticoꝝ vij. Poſt gradus preno
minatos preparatorios ſubnectē
di ſt̄ gradꝰ proceſſorū̆ ſiue ꝓcedēdi
q̄ ſumūtur ſꝫm varios modos q̄bꝫ chriſti paſſio inue
nitur a ſanctis exercitata Quidam em̄ ſanctoꝝ exer
citauerunt ſe circa hanc

Ad
mēorādū vt iheř. dicēs Mēoria meōr ero ꝛ tabeſ· ꝛc̄
ꝯpaciēdū vt paulꝰ Si ꝯpatimur icd ꝛ ꝯr̄gnabimꝰ
imitādū vt petrꝰ. xp̄s paſſꝰ ē ꝓ nob vob relinquens
r̄gtiādū vt ſapiēs Grāz fidiuſſoris tui ne obliuiſca.
admirādū vt dd. Exercebor i mirabilibꝫ t. Mirabi
¶ lia teſtimonia tua
exultādū vt ſpōſa Exl'tabiꝰ ꝛ letabimur in te
liq̄fiendū vt iohēs In hoc ꝯgnouiꝰ charitatem dei.
vniēdū vt vir ſꝫm cor dei Mihi adherere ꝺo bonū eſt

¶ Sūt item ꝛ alij modi q̄bꝫ paſſio hec poterit ad exercicium trahi Puta cum populo iſrael a ſerpentibꝫ ꝑcuſſo. ad ſanandum. Item cum abbacuc ad cōtemplaudum Sed ſunt hi modi ſub prioribꝫ comꝑleri ꝛ cōprehenſi vꝫ. Ad ſanādum ſub ymitatione Cōtemplatio ſub exultatione ꝛc̄. Et ſingl'i hi modi ſuos hn̄t fines ꝛ fructꝰ ſingl'ares

Nã
pꝰ
2ꝰ
3ꝰ
iiij. ꝯſiderat
q̄ntꝰ
vi.
vij.
octꝰ

tertū
adq̄uātia
exēplū
bn̄ficiū ſducēs ad
mirabilia
fructū
caritatē
finem

mentis puritatem
gl'e ſublimitatem
xp̄i ſocietatem
boꝝ āplioꝝ effuſioēꝫ
mētꝫ extaſiꝫ ꝛ ſtuporē
ſpūal' guſtꝰ dulcoreꝫ
charitatis feruorem
iſeꝑabilē dei vnioēm

Modis igitur ōibꝫ his circa ſingulos paſſionis articulos excitemur vt ōni fructu hoc oppleamur. nec ſufficiat commemorare ſolum ſed accingamꝰ vires ad ceteros etiam gdꝰ aſcendendos ꝛ ꝑcurrendos. Nec obijciat q̄ſq̄ꝫ multitudiēm cauſans dicens illud poete. Pluribꝫ intentꝰ minor eſt ad ſingl'a ſenſus. quaſi vno ſolo ſufficiat ꝯtractare modo. Nam nō ē hic multitudo. vni q̄ppe articl'o inhereꝛ q̄ trahitur ꝑ oēs gdꝰ inter q̄s depēdētia eſt ꝛ ꝯnexio ſchalaris. Ita ꝙ vnus ſine altero ꝑfecte nō poterit exerceri vt ptꝫ Suademꝰ tn̄ vt q̄ſq̄ꝫ illi gradui tenacius inhereat. quo ſe magis affici volet. Puta ſi durus ꝛ ad cōpatiēdum ſit inſenſibilis longius circa compaſſionē exerceatur. Si frigidꝰ ꝛ ſegnis volēs iſlāmari liq̄factionis gdui ihereat ꝯtinacius ꝛ ſic de alijs

¶ Primus gradus
Q ommemoratio meditatoria De qua dn̄s
Hoc facite in meā ꝯmemorationem ma.
xxvi. Itemq̄ꝫ Trenoꝝ. iij. Recordare pau
ꝑtatis ꝛ tranſgreſſiōis mee abſinthei ꝛ fellis Mēo
ria meōr ero ꝛ tabeſcꝫ i me aīa mea Et ē qua I
moroſe ꝯmēores
attēte ꝯſideres ea q̄ patiꝛ ihꝰs ſꝫ
ꝓfūd dijudices
euāgelicā hiſtoriā
ꝯſidratiōꝫ varietatē
eſtiātioēm veram

¶ Hic notādū ꝙ p̄mꝰ iſte gradꝰ pre ceteris ꝯcernit ꝓceſſum intellectiuū. ꝯplectēs vꝫ oēs gradꝰ itellectiuos poſitos ſupra in meditatoria ſcala. Scꝫ. ꝯmēorationē. ꝯſidrationē. dijudicatioēm Ceteri āt ſubſequētes reſpiciūt magis affectū Diligētius itaq̄ꝫ huic gdui immorādū q̄m ſine h̄ ceteri afficiēr paꝝ. Nō em̄ intellecti iuxta ſctm̄ Thomam nulla affectio eſſe pt Intellectualiter itaq̄ꝫ eam tractare debemꝰ ¶ In p̄mis iuxta dm̄ inſtitutū cōmeorando ea q̄ dn̄s paſſus eſt ſꝫm qd euangelica enarrat hiſtoria. Textū. ſ. euāgelicū de ꝓpoſito articl'o mēoriter reuoluendo. ꝛ ꝑ ꝯmeōrationem crebrius repetendo Itemq̄ꝫ inſtar Ludolphi ꝛ ceteroꝝ poſtillatoꝝ illū diuidēdo ꝛ exponēdo. Et h̄ vt dr̄ moroſe. Hoc ei dociut eterna ſapiētia diſcipulum dicēs. Mēoria iq̄t paſſiōis mee debet fieri nō ꝑfunctorie. nec cum feſtina aſceleratione. maxime cum tp̄s adexit ſufficiens ꝛ oꝑtuniū. ſed cū matura ac moroſa ac p̄cordiali re memoratione vt ſic intimiꝰ eat in affcm̄ ¶ A p̄mo huiꝰ gdꝰ mēbro nullꝰ ſe abſcōdere nullꝰ ſe p̄t excuſaꝛ Facilis em̄ eſt ꝛ ōibꝫ ad manū ꝯmēoratio creditorū ꝛ ſcriptoꝝ ꝛ ob id totiens ſcp̄ꝛa hortaꝛ ad eam vt in deuterono. Caue diligenter ne aliq̄n obliuiſcaris domini dei tui. Item ibidem xxviij. Erit vita tua q̄ſi pēdēs añ te Et in thobia Omi tp̄e in mēte hēto deum ꝛ ſic de alijs. Quibꝫ ōibꝫ libentiſſime obediendum ēꝫ Bernar. Nouit em̄ q̄cūq̄ꝫ hꝫ ſenſum xp̄i quantum xp̄iane pietati expediat. quantum ſeruū dei deceat ꝛ vtile ei ſit ſaltem vna hora diei paſſiōis ipſius ac redemptiōis noſtre attētius recolligere bn̄ficia ad fruēdū ſuauiter in ꝯſciētia ꝛ ad recōdēdū fideliter i memoria Expꝑgiſcere itaq̄ꝫ o aīa xp̄iana ꝛ moroſe ꝯtracta ſingl'a q̄ de dn̄o ihū narrat euāgelice ſilue hiſtoria Scdo ꝓgrediēs debes etiam cū ſalomōe ꝯſiderare q̄ opponuꝛ t̄ ꝑ mētē recolligēdo quō illa iam oliꝫ fuerūt p̄figurata ꝛ a ꝓphetis mulplr̄ p̄dcā. cetera itē q̄ ſancti ponūt ꝯſideranda. diligenter ꝛ attente ꝯſiderādo cuiuſq̄ꝫ articuli cauſalitatē modalitatē circumſtantiarum ꝯgruitatē fructuoſitatē ꝛ exēplaritatem ꝛ hmōi multa q̄ abūde exercitāti ſe ſubmiſtrabit inſpiratio diuina. Tertio q̄q̄ꝫ oportebit vt iā ꝯſidrata ꝓfunde cū paulo dijudices. ꝛ q̄ꝫ is q̄ talia ꝓ te taliter paſſus ē redamari dignꝰ ſit ꝑpēdas. ꝛ q̄ꝫta cōpaſſione g̃titudie deuotiōe miſteria eiꝰ recolēda ꝯcludas. Latiſſima in his maťia meditatiōꝫ āmiſtraꝛ. i q̄bꝫ

quō ſe hō exercitare dꝫ ex ſcala meditatoria ſupiori pꝫ Uerꝫ vt iā ↄſiderata p intellectū magis afficiāt opor tebit res geſtas vt vult dyoniſiꝰ carth in ymagina tiua formare tāq̄ꝫ pñtes. vt ſcꝫ ſm Bern̄. Ita ſe hō cogitet xp̄o paſſo pñtē in cogitatiōe ſua. ac ſi tūc tē poris ibi pñs fuiſſꝫ qñ paſſꝰ ē iam meditata. ⁊ ita ſe habeat in loquēdo vidēdo dolendo. ac ſi dñꝫ corā ocu lis ſuis iam cerneret paciētem. Ita em̄ ⁊ ip̄e dñs ſi bi in ſpū pñs erit ſicꝫ cogitabiꝛ ab eo pñs eſſe. ⁊ ita accipiet ſua vota ⁊ acceptabit ſua facta Hec berna. De qua ymaginatiōe formāda iam ſupra q̄dam ſūt p̄miſſa. Et quo hec meditatio ⁊ ymaginatio af ficiant magꝭ dꝫ h hō iuxta bōauē. fidē actuare ⁊ q̄ddi tatē paciētꝭ attēte ⁊ fideliter ſpeculari. Cōſiderādo ſcꝫ q̄s eſt

ſm { humanitatem / deitatem } quia eſt { homo / deus }

Quis ſꝫ
- hūanitatē q̄ꝫtum ad
  - naturā — q̄ꝛ Uerꝰ hō. corpꝰ. aīam. labor. ⁊ ſitit. hic mors
  - dnōiatōꝫ — Lux brachiūvitis via ſtella. leo. lapis. agnus
  - officiū — Angelus. auctor. rex. paſtor. iudexq̄ꝫ ſacerdos
- deitatē q̄ꝫtū ad
  - Cōia — Ip̄e deꝰ. dñs. pfectꝰ ⁊ eſſe. bonumq̄ꝫ
  - ppria — Filius ⁊ vbum. ſimilis. ſpecies vel imago
  - appꝛata — Equalꝭ. vtus. decor. et ſapientia verax
  - opa — Es medians. repans. ſaluans. medicāſq̄ꝫ beator

Ecce latiſſima hic apitur cōmemoratiōis in meditā do via. in quibus qui volet pficere ſibi debet illa pre dicta de doctoribꝫ ⁊ ſcriptis ſup ſententiaꝝ libris eli gere ⁊ ſcalariter ordiare vt ſic poſſet in pmptu hrē. Et poteſt hic gradus exerceri modo repūtatiuo vt i centū articulis fit ¶ hymnus

Viſto tibi rex amāde. p piā meōriam. Paſſiōnis āmirāde. dinā hiſtoriam Sacrificiū p̄grāde. xp̄iani gloriam

Et quis tam ferrei cordis q̄ videns deū in penis. nō cōpatietur ei. Ideo ſequitur ¶ Gradus ſecūdus

K Compaſſio. De qua aplꝰs ad Roma. viij. Si cōpatimur ⁊ cōregnabimꝰ Et eſt hec cōpaſ ſio libenter exercitanda. q̄ꝛ ſcꝫ

Eſt { deo grata et accepta / nob vtilis et ↄmodoſa / in ſe digna ⁊ iuſta }

Quantū em̄ ei ſit ḡ ta pꝫ q̄ꝛ totiēs per ſcripturas hortaꝛ ad eā dicens. O vos oēs qui tranſitis p viam atten dite ⁊ videte ſi eſt dolor ſicut dolor meus. Itēq̄ꝫ con queriꝛ de nō cōpatientibꝫ dicēs Suſtinui qui ſimul cōtriſtaretur ⁊ nō fuit ⁊ q̄ cōſolareꝛ ⁊ nō inueni ¶ Quā aūt nobis vtilis ⁊ cōmodoſa. verba apoſto li innuūt iam p̄miſſa. ſ. Si cōpatimur ⁊ cōregna. Nam iuxta cuiuſdā deductionē. iuxta menſurā com paſſionis erit gloria cōregnationis ¶ De tertio aūt q̄ꝫ ſcꝫ digna ⁊ iuſta. doctor ille deuotꝰ Guillerinꝰ ter toris in ſuo ſermone ait. Reuera nihil iuſtiꝰ: nihil q̄ꝫ debitū magis q̄ꝫ cōpati ei. q̄ nō pro ſe ſed tantum pro nobis patitur. quod etiā inſenſibilia ipſa norūt inſtrumēta ⁊c̄. Agite ergo ↄpatiamur Ut autem hec cōpaſſio in te excitetur magis

attēde { patientē pſonā / inflictā penā / iiuſtā cauſam } q̄ ad { eiꝰ q̄litatē / paſſiōis acbitaꝛ / criminis imūitatē }

Primo inq̄ꝫ o cor durū ⁊ obduratū quo ad ↄpaſſiōꝫ emolliaris attēde patientē perſonā Diligenter ſcili cet cōſiderando eꝰ qualitatē. ⁊ niſi ferrei fueris cord inuenies vñ liqueſces. Cōplectiꝛ em̄ aggrauātia plu rima paſſionis Attende igiꝛ qualꝭ ſit ſm hūanitatē ⁊ diuinitatem ¶ ſm hūanitatē q̄ ad

- originē — Nobilꝭ ē. q̄dā: p̄mꝰ. radix. dauid ſtirps.
- naturam — Pacificꝰ. viuax. tener. ⁊ fortꝭ ſpecioſꝰ
- vitam — Innocuꝰ. ſcūs. plenꝰ. pfectio. teſtis
- penā nā — Eſt mitꝭ. patiēſq̄ꝫ. tacēs. ē victia ⁊ agnꝰ
- famā — Notꝰ h. vt medicꝰ doctor. miruſꝫ ppha
- attinētiā — Spōſe. pr̄. fr̄. heres. caput ē. ⁊ amicus

¶ ſm diuinitatē q̄ ad pfectiōeꝫ. Perfectꝰ. ſcīꝰ. oipotēſ bonꝰ et deus almus Primo igitur oim attēde q̄lis ſit (de humanitate loquor. diuinitas em̄ tranſ cendit nos) qui patiꝛ quo ad originē. Et inuenies ꝙ ſit nobiliſſimꝰ q̄ppe ex patriarchali. regali ſacerdota li ſanguine ortus. cōplectens in ſe oēs cauſas nobi litatis vt ſupra eſt declaratū folio. fons ⁊ origo totius nobilitatis decus carnis vniuerſe. Et tamē adijcitur tormentis. Ip̄e hō quidā ſingularis ⁊ no bilis Ip̄e primus ⁊ primogenitꝰ dei pris ⁊ virginis matris primatū in omnibꝫ tenens. Radix ⁊ ſtirps dauid. dñs ⁊ eiꝰ filiꝰ Attēde ergo ⁊ hic cōſidera q̄ꝫtus ſit dolor eiꝰ. Quo em̄ perſona nobilior eo iflicta paſ ſio ignominioſior. Et quo dignior q̄ patiꝛ eo afflictō teſte Chryſoſt. maior. O cor ſecū hec trutinet. deficit hic calamus oīs Secundo attende qualis ſit q̄ ad naturā. Et inuenies ꝙ ſenſu viuaciſſimꝰ. cōplexiōe tenerrimꝰ. corpe et anima pacificꝰ. totꝰ eucraticus ⁊c̄. Ex quibus granditer paſſio aggrauabaꝛ. Pri mo inq̄ꝫ ſenſu viuaciſſimus. Notum āt eſt tm̄ pciſe vnūq̄ꝫq̄ꝫ pena aliqua ſenſibili torqueri ⁊ affligi. q̄n to plus aliq̄s ſenſuū eā tanq̄ꝫ ſibi incōuenientē ſētit. Sed ⁊ oibus rurſus cōfeſſuꝫ. ſenſus alicuiꝰ hōis. tā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

to plus ꝛ cicius penā ſentire ꝛ ex eadē torq̄ri q̄zto ſen
ſus illi⁹ hōis fuerint viuatiores. xp̄s āt nakā viuaciſ
ſim⁹ qꝛ optime ↄplexionat⁹ ꝛ pfcē etatis ergo ꝛc̄.
Item fuit ↄplexiōe carnis tenerrim⁹ ꝛ iō ei⁹ doloꝛ a/
cerrim⁹ Aug⁹ Nulla nakā xp̄i tenerioꝛ ē. ꝛ iō nullus
doloꝛ aſpioꝛ Ruſtic⁹ āt duros hȝ neruos. vrticas tā
git ſine doloꝛe. q̄s delicat⁹ ſine tēgētib⁹ tumoꝛib⁹ nō
valet tāgere. Proueīt āt teneritudo ex duob⁹ ex du
ob⁹ ſcȝ ex nakē generoſitate ꝛ ↄſueta diutina volup/
tate. ꝛ ſm̄ hec duo xp̄s tenerri⁹ fuit. Tū qꝛ de puriſſi
mo ſanguīe marie ſpūſſci artificio foꝛmat⁹ Tū quia
ab et̄no ſm̄ deitatē in ſinu p̄ris voluptuoſe nutrit⁹
ꝛ a mr̄e optime ꝛ ſollicite educat⁹ in puericia Ita ꝙ
in ꝓuerbijs dicat Fili⁹ fui tenellus p̄ris mei In cui⁹
tipū ſcd̄i regū. xxiij. dꝛ. Ipe ē q̄i tenerri⁹ ligni v̄mi/
culus. Hic ergo collige xp̄i doloꝛē Si hō groſſe ↄple
xionis vix patik acus pūctioēm q̄zto putas tenerri/
mū hūc ptuliſſe tā durā ꝛ dirā paſſioēm Itē fu
it coꝛpe ꝛ aīa pacific⁹ vn̄ hoꝝ ſepatio fuit acerba ni/
mis Dicit em̄ galien⁹ ꝙ ōnis doloꝛ eſt ex ſepatione.
Et q̄zto aliq̄ꝝ magis cōcoꝛs fuit ↄmāſio. tāto q̄uioꝛ
eſt ab inuicem ſepatio. Sȝ aīa ꝛ caro xp̄i ↄcordiſſiāȝ
īter ſe habebāt ↄmāſioēm. nullā inter ſe vt nos pug
nā hn̄tes. vt dꝛ de archa noe ꝙ oīa pacata fuerīt i ea
Et iō q̄zto hoꝝ ↄmāſio q̄etius ↄcoꝛdabat. tāto eoꝝ
ſepatio grauius pꝛbabat In̄ fuit foꝛte ꝙ ex ſola moꝛ
tis mēoꝛia tm̄ trepidabat. Vn̄ eccl'aſtic⁹. O moꝛs q̄z
amara eſt memoꝛia tua hōi hn̄ti pacē in ſubſtantijs
ſuis. i. ſpū ꝛ carne. Qd̄ ſolo plene ↄgruit chꝛiſto. Et
hinc dꝛ p yſa. In pace amaritudo mea amariſſima.
q̄ſi dicat. q̄zto pax q̄tioꝛ tāto ſepatio eſt amarioꝛ.
Item fuit etiā q̄ ad nakam totus eucratic⁹ pl'cher/
rim⁹ ꝛ etate pfect⁹ q̄ ōnia aggrauabāt doloꝛē paciē/
tis Quo ei nakā cū virib⁹ foꝛtioꝛ eo moꝛs amarioꝛ.
ſed hoc eſt in etate pfcā. in qua voluit moꝛi chꝛiſtus
vt dꝛ in pantheologia rōne dilcōnis vt illā oſtēderet
cū in pfectiſſimo ſtatu moꝛti ſe ꝓ nobis daret. Item
rōne pfcōnis ne diminut⁹. ꝛ rōne pfigurātiōis re/
ſurrectiōis fuke. Attēde ergo ꝛ vide ꝛc̄.

Qualis vita :§. i.

M Tercio attende qualis ↄuerſatiōe ꝛ vita Quippe
erga deū ſciſſim⁹. erga ꝓxim inocētiſſim⁹ Sā
ctiſſim⁹ ōni bono plen⁹ Innocētiſſim⁹ oīs mali imu/
nis. Attende ergo q̄z lamētabile. ſcm̄ dei. ſcōꝝ ſcm̄ ñ
em̄ eſt ſil'is ſanct⁹ vt eſt dn̄s moꝛte pdi ꝛ affici toꝛmē
tis. Deſcende hic ad grē pleītudinē ꝛ ſingl'as v̄tutes
ꝛ fac lucrū cū michea ploꝛās Perijt ſanct⁹ de t̄ra ꝛc̄
ꝛ cū p̄s. Qm̄ defecit ſanct⁹ Item innocētiſſim⁹ fuit.
oīs pcti emunis Ipē ei eſt q̄ peccatū ñ fecit ꝛc̄. Ipſe
ſpēs eneus ſilitudinē q̄dē ſpētȝ hn̄s. ſȝ ñ venenū. i.
ſilitudiēm carnis pcti ſȝ ñ pctm̄: ꝛ tn̄ penis expōik vt
reus. ꝛ lȝ q̄b⁹dā videak ꝙ innocētia minuat doloꝛeȝ
eo ꝙ minuat nūeꝝ qꝛ. ſ. ñ patik cū cl'pa. augmētat tn̄
plurimū dū ↄp̄hēdit nocumētū illatū magȝ īdebitū

ꝛc̄. Pꝫ innocētia qꝛ nec ↄtraxit pctm̄ nec admiſit
§. ſcd̄s.

N Quarto vidēdū Qualis in pena Qꝛ mitiſſimus ꝛ
paciētiſſim⁹ nimis Vt nec in coꝛde nec i oꝛe nec
in ope ↄtra malefactoꝛes exhibuit īpaciē q̄ppiā. Vn̄
dꝛ ihe. xij. Ego q̄ſi agn⁹ māſuet⁹ q̄ poꝛtak ad victiāȝ
Et yſa. liij. Sicut ouis ad occiſioēm ducek: Et eiuſ/
dem xlij. Tacui ſp ſilui paciēs fui. Cū ei maledicerek
teſte petro nō maledicebat ꝛ cū paterek ñ ↄminabak
ſed tradebat iudicāti iuſte. ſuā cām ſcȝ ñ ſe vīdicans
Iuxta illd̄ iherꝛ xi. Tu āt dn̄e q̄ iudicas iuſte ꝛc̄. vid
am vltioēm tuā ex eis tibi ei reuelaui cām meā. Verꝛ
ergo paciā tua ſingl'aꝛis dn̄e ihu ꝙ dū ſupꝛa doꝛſum
tuū fabꝛicauerūt pctōꝛes ꝛ oīb⁹ te afficerēt malis ñ
apuiſti os tuū. ñ aduerſus p̄rēm tuū murmurās a q̄
miſſus ꝛ tradit⁹ fueras. ñ aduerſus genus hūanū ꝓ
q̄ miſſus q̄ ñ rapuiſti exoluebas. nec ↄminabaris po
pulo affligenti. nec in ōni paſſiōe vel os apuiſti niſi
ad fel ꝛ v̄ba pietatis Inueīris em̄. xiiij. v̄ba in decur
ſu paſſiōis habuiſſe an̄ crucifixioēm ſeptem. ꝛ in cru
ce ſeptem An̄ crucifixioēm v̄bū p̄mū pie exhoꝛtatio/
nis. ſ. vigilate ꝛ oꝛate. ad diſcipl'os. ſcd̄m pie ↄdeſcēſi
onis ſcȝ. doꝛmite ꝛ quieſcite. ad diſcipl'os. t̄ciū deuo
te orōnis ſcȝ. pꝛ ſi fieri pt̄. ad p̄rēm. Quartū volūta/
rie oblatiōis. ſ. ego ſum. Si ergo me. ad iimicos
Quītū pie rep̄hēſiōis. ſ. Nō potuiſti. Amice Tāq̄z.
ad latronem. Sextū benigne rn̄ſiōis. ſ. ego palam.
Tu dixiſti Regnū meū. Septim pie ↄſolatiōis. ſ.
Nolite flere ſup me. ad ſequētes. Septē v̄ba q̄
dixit i cruce cūctis p̄ſuppōimus nota. i q̄b⁹ oīb⁹ ñ ap
paret niſi pacia ſtupēda īdigīatio nll'a

Qualis fuit chꝛiſtus quo ad famā § iij.

O Quito vide qualis q̄ ad famā ꝛ inuēieꝰ ꝙ famo
ſiſſimus aut potius inclitiſſimus ꝛ oīb⁹ notiſ
ſimus habebak. ꝛ q̄ an̄ a ml'tis ſeq̄bak ꝛ amabak vt
doctoꝛ veritatȝ dn̄s maieſtatȝ ꝛ mirifice v̄tutȝ p̄cellē
tis ſcitatȝ ꝛ ante. vt Rex iſrl' cū tāta gl'a in ihꝛl'm ſu
ſcipiebak Is iā vt ſeductoꝛ trufatoꝛ magus q̄uiſſi⁹
pctōꝛ ab oīb⁹ deſpiciebak ꝛ ↄtēnebak. O doloꝛē. Oīa
em̄ q̄ p̄us egerat bōa ꝛ miracl'a iā reputabāk arte ma
gica facta. ꝛ eo ↄfuſibilioꝛ fuit ei⁹ paſſio q̄ honoꝛabi
lioꝛ an̄ aliq̄t dies preceſſerat ꝓceſſio ꝛ ſuſceptio

Qualis fuit q̄ ad attinētiam § iiij

P Sexto attēde Qualis ad attinētiam. qꝛ v̄e tibi a/
mādiſſim⁹ tot⁹ merito deſiderabilis Frater q̄p
pe tu⁹ ꝛ pater. ſpōſus ꝛ amatoꝛ ꝛ vt nihil diſtare cō/
pbarek mēbꝝ de mēbꝛo. ymo caput vniuerſi coꝛpis
ſacri Vel hinc nūc collige o inſenſate q̄z debes ↄpa/
ti pacienti Is eſt elect⁹ ex milib⁹ bn̄ficētiſſi⁹ mille tu
us amatoꝛ q̄ nulla grate neceſſitudis vocabula de ↄ
dignak Oīa tibi fact⁹ ꝛ ob id deſiderabilis tot⁹. ꝛ q̄
quis amatioꝛ eo in toꝛmentis compaſſibilioꝛ magis
Quid ergo moꝛaris cur vel hic ſi prioꝛa te nō moue/
rint nō in lachꝛymas erūpis. Si filius es luge paſſū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

prēm. ſi frater cōmorere ei vt ſauli armiger ei⁹ Si mēbꝝ viuidū nō poteris cōpati capiti pacienti: Si ſpōſa es. ſpōſo paciēte impoſſibile nō lugere. Plange luge dolē p̄rēꝫ frēm ſpōſum cōpatere capiti tali Alio n ſi nō plāgis luges doles. deliras degeneras. Q beluam ſapis. letargiam pateris. hoīem q̄ꝛ ībūanus diffiteris.

Qualis fuit ſm diuinitatem § v

Septimo attende Qualis ſm diuinitatem Sꝫ hāc qs enarrabit ꝛ qs poterit ad eā? Certe ineffabilis eſt in ſe Quia ſm hāc deo p̄ri ꝛ ſpūi ſcō p̄ter originē relatiōis coeq̄lis Ait em̄ ap̄ls ad phi. ij. Cuꝫ in forma dei eēt nō rapinā arbitrat⁹ eſt eſſe ſe eq̄lem deo. Et tm̄ exinaniuit ſemetip̄m formā ſui accipiēs vſq3 ad mortem crucis Q qs ꝛ h inſenſibilis ſtabit? Nōne q̄zto dignior ille q̄ offendit̄ tāto offenſa maior Eſtimet q̄ p̄t. Si em̄ magiſter ciuium pateretur a ſubdito. ſi pater a filio. p̄nceps a plebeio. aut qd̄ maius eſt ſi principū monarcha īp̄ator cederet̄ a ruſtico aut qd̄ ōnino intolerabile videret̄. ſi ſumm⁹ pōtifex papa roman⁹ ſummas pateret̄ iniurias a q̄libet ſtabulario. qs poſſet nō moueri? Nouit dauid eſtimar̄ iniuriam hāc cum dixit. i. regū. xxiiij. p̄cutiēs cor ſuū Propicius ſit mihi de⁹ eo q̄ abſcidiſſꝫ clamidis orā x̄pi dn̄i ſaulis ſui tm̄ inimici Et hi hoīes oēs pares eq̄ mortales Sꝫ hic ſumm⁹ patitur in immēſum ſuperans vniuerſos Enumera p̄ſcōnes ſi potes ſꝫ nec ſi te rupis ad eū attinges ꝛ tm̄ patit̄ iſte ꝛ talia patit̄ Horreas (ait h crit̄) celū exceſſū mēt̄ꝫ patiat̄ t̄ra dn̄atoris lōganimitatē. indeuotionē ſuoꝝ Talem o aīa cogita x̄pm q̄tiēs paſſiōis ei⁹ r̄cordaris ꝛ nulla vel q̄ꝫtūuis mīma iīuria idig̃ ꝯpaſſiōe erit. Nā lꝫ īpaſſibilis ſit d̄s tm̄ q̄ꝛ hūanitas ſua erat organū qd̄dā ꝛ q̄ſi veſtimētū diuitat̄ꝫ. id̄ oīs illa iīuria fcā illi hūanitati ꝛ corpi p̄t dici ꝛ v̄e d̄r deo fcā. Sicꝫ q̄ frāgeret vl̄ ſpueret in veſtē q̄ idut⁹ ē īp̄ator. diceret̄ facere iīuriam īp̄atori n̄ veſti q̄ꝛ ea idut⁹ ē. ꝛ ml̄to maiori vniōe vnita ē hūanitas d̄o q̄ꝫ veſtis imp̄atori. Si igit̄ vis ad ꝯpaſſioēm liq̄ſcere cogita deū ſummū bonū ōī p̄fcōne pleiſſimū paſſū Et hec ſufficiāt de patiēt̄ꝫ q̄litate

¶ De p̄eāꝝ acerbitate ꝛ agg̃uātijs ml̄t ¶ Mēbꝝ. ij

Secūdo p̄ncipal̄r vt ad ꝯpaſſionē mouearꝫ debes ꝯſiderare īflictā penā q̄ ad ei⁹ acerbitatē Quotiens āt legis vel recordaris aliq̄ꝫ p̄ealitatem vel aliqd̄ op̄pbriū x̄p̄o illatū n̄ p̄ illd̄ ita accipias x̄pꝫ paſſū et ſuſtinuiſſe. ſicꝫ alteꝝ queq̄ꝫ hoīeꝫ ſꝫ idicibil̄r aliē ꝛ ā plius vltra oēm hoīem p̄p̄ agg̃uātias adhuc dicendas. Vn̄ ꝛ docꝫ dn̄s gerard⁹ zutph. i ſuo tractatulo b̄ts v̄ ꝛc̄. Hoc p̄ regl̄a tenere debes vt q̄tiēs euāgeliſta abſolute pōit aliq̄ꝫ penā x̄p̄o īflictā. adde tu i corde tuo valde vel marie l̄ ſeueriſſiē aut alid̄ hm̄ōi. vt v̄bi grā Percuſſit eū ſu⁹ pōtificis Cogita tu vald̄ g̃uit̄ ſicut dubiū n̄ ē q̄ꝫuis certū g̃dū p̄cuſſiōis l̄ afflictōnis ſcire n̄ poteris Ml̄ta ei vt venerabil̄ ille vvilbel. tertoris ait certa fide ēdita acerbitatē illate paſſiōis declarātia euāgeliſte omiſerūt Cū q̄ꝛ ſcp̄ſerūt nō ad excitādū ꝯpaſſiōis affcm̄ p̄ncipal̄r ſꝫ ad faciēdū d̄ hiſtoria certā fidē iuxta illd̄ iohis. 19. Ille ſcit q̄ꝛ v̄e d̄t vt ꝛ vos ēdatis Et id̄ plane geſta refert̄ ſine oratoria mḡnificētia q̄ neccāria nouer̄t p̄ fidei firmamēto. ne plus videret̄ oratoriū p̄ſuaſores q̄ꝫ veritatis teſtes. Tum q̄ꝛ h vtile fuerat fideliū deuotiōi. q̄ euangeliſte reliq̄rūt igeniȷ̄ labore ꝛ p̄ijs fletibꝫ ꝛ oratione req̄rāt ꝛ capaces redderet̄ ad itelligēdū ꝛ ornatiores ad mēorādū Et vt grego. i ezechielē ait. Tā ta maiori dl̄cedine iuēta reficerēt q̄zto maiori labore fatigarēt aīm q̄ſita. Nd̄ v̄o ml̄ta certa n̄ recitar̄t p̄tꝫ Nā recitātes cōſpuitionē colaphizationē ꝛc̄. tacēt de q̄ꝫtitate q̄ tm̄ tāta erat vt q̄ abſcōderet̄ facies ei⁹ ꝛ q̄ le p̄ſus vid̄ret̄ In flagellatiōe ꝛ corōatiōe n̄ faciunt mētionē de vulneꝝ p̄fūditate ac toti⁹ corpis vulneratiōe ꝛc̄. In crucifixiōe itē n̄ meīnerūt de extēſione corpis p̄p̄ quā oīa oſſa poterāt vt p̄s ait dinūerari. imo tacēt de clauis ferreis q̄bꝫ man⁹ ꝛ pedes fod̄rūt De q̄bꝫ tm̄ io. agit dū de thōa dubitāte ꝯmēorat clauoꝝ fixurā vel potius figurā ꝛc̄. Ml̄ta igit̄ tacuerūt q̄ tm̄ p̄phe clariſſiē p̄dixer̄t. q̄ oīa erꝫ i ſe īpleta meīnit īp̄e dicēs Cōſummatū ē. vt ſic nos traheremur ad p̄phas de x̄pi paſſiōe locutos īueſtigādos. Non tm̄ ita euāgeliſte ſilent q̄n ea breuit̄ tāgāt ex q̄bꝫ mēs deuota poterit etiā noſcere ea q̄ tacuerūt ſi ſcp̄tas ſtudioſe voluerit meditari ꝛ p̄funde d̄ijudicare. Vn̄ q̄n q̄ꝫ ponūt talia v̄ba Acceſſerūt tenuerūt expuerūt ꝯſpuerūt q̄ g̃uiſſima in ſe tormēta hn̄t ſi diſtricte fuerit euoluta. Sp̄ igit̄ de x̄pi tormēt̄ꝫ cogita ſumme ꝛ extreme. q̄ꝫtūuis ei cogitaueris n̄ ad reꝝ v̄itatē. nō ad tormētoꝝ acerbitatē attigēs p̄p̄ plurima agg̃uantia q̄ x̄pi paſſionē augmētabāt. q̄ꝝ q̄dā plurima ponunt. Ponūt ei xij. aggrauātia paſſiōis externa. ſ.

Te duodena p̄mūt externa grauātia x̄p̄e

P̄mū ē nobilitas gn̄is ex p̄rē ꝛ mrē **Nobilis**	aſpiciētiū driſioꝛ ml̄titudo ītnotoſ. **aſpiciens.**	tortoꝝ crudlitas ꝛ ig̃titudo **infert.**
fortitudo corpal̄ p̄ferens duriora morti **validus**	teneritudo corpalis ꝛ eucratica plexio **tener**	etatꝫ vigoroſitas q̄ꝛ i xxxiij l̄ poti⁹ xxxiiij ā. **etas**
p̄eāꝝ ml̄titudo ꝛ q̄n̄alitas **Plurima**	vilitudo ꝛ ignominioſitas **vilia**	magnitudo ꝛ acerbitas **magna.**
loci ꝯdicio ꝛ fetidas caluarie **locus**	t̄pis ꝛ diei ſolēnitas i paſcha. **tempus**	ſocietatꝫ igōinioſitas ꝛ vilitudo. **ſociuſq̄ꝫ.**

Ponūt eq̄ ꝛ totidē agg̃uātia ītna Cuiuſmōi ſc̄ iſta.

Tu duodena d̄s iterna grauātia paſſus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

iuſticia ꝛ diuina eq̄tas volēs ſatiſfa ctionem	ꝛ dei caritas vo luntarie aſſu mens	ſapiā diſpen ſans dolores ſm culpas
Iuſtus	**amor**	**ſapiens**
q꞉ n̄ erat iſtuxꝰ i vires iſeriores	p̄ſcia fu toꝝ	inocētia ꝛ p̄cioſitas vite eius.
deſertus	**p̄ſcius**	**inſons.**
aīe xp̄i viuacitas ꝛ potētia ꝛ capacitas	obiectoꝝ vilitas ꝛ multitudo	cꝰ aīāz gladiꝰ ꝑtrāſiuit
Viuax	**obiectum**	**mrēm.**
diſcipl'os ꝛ oēs bonos p̄ntes tunc	i q̄bꝰ paſſioēz deꝑditam vi dit	fuſos in quibꝰ īgr̄titudinē p̄ui dbat ꝛ martiria
notos	**reprobos.**	**nos**

¶ Fateor deuota eſſet hoꝝ ſingl'oꝝ execucio ſꝫ ꝓlixum req̄reret opꝰ Vn̄ breuitati ſtudētes ad ſeptēariū nos nrō hec more reducere ſatagemꝰ ne mltitudine obruamur. Sūt itaq꞉ aggrauātia in gn̄e ſeptē q̄ꝝ p̄ma tā ſt externa. Reliqua q̄tuor ſt intn̄a.

¶ Aggrauātia externa ſunt.

Cauſa efficiens, Pena affligēs, Res circūſtans, ꝛ tempꝰ — ſcz:
- q̇ paſſioēm intulerūt
- gn̄alis. diurna. pura
- aſtātiū mltitudo locꝰ

Aggrauātia intn̄a ſunt.

Precognitio, obiectoꝝ mltitudo, fortis impulſio, pluriū ꝯpaſſio — ſ.:
- q̄ p̄uidit paſſiōis ī grtitudiēz
- ꝑctā ꝛ alia multa
- iuſticia. ſapia. caritas
- ſui. matris. ſuoꝝ

De cauſa efficiente ¶ §. p̄mus

PRimū aggrauās eſt cā efficiēs q̇ ſ. paſſioēm intulerūt Fuerūt em̄ multi vꝫ hoc vſu.

Hūc pater. ꝫſemet. mat̄. draco. iuda iudꝰ

¶ Prima cā effectiā paſſiōis xp̄i fuit pater eternꝰ q̇ filiū tradidit paſſiōi. ꝛ h̄ tbꝰ modis.

T

Scꝫ:
- preordinando
- inſpirando
- deſerendo

Primo p̄ordinādo ab eterno. yſa. liij. Deꝰ poſuit ī eo iniq̄tatem oīm noſtꝝ Scd̄o inſpirādo q꞉ filiꝰ ſm humanitatē ifudit charitatē ꝛ iſpirauit volūtatē patiendi. yſa. liij Oblatꝰ ē q꞉ ip̄e voluit. Tertio deſerēdo eū nō ꝓtegēdo nec liberādo. mat̄. xxvi. ꝛ pš. Deꝰ dš meus vt q̇d dereliq̇ſti me. ꝛc̄. Ad Ro. viij. Propꝛio filio ſuo n̄ pepꝑit deꝰ ſꝫ ꝓ oībꝰ nobis tradidit illū Job xvi. Manibꝰ ipioꝝ tradidit me. gloſa. p꞉ meꝰ celeſtis ¶ Scd̄a cā efficiēs paſſiōis ip̄e filiꝰ fuit q̇ ſemet tradidit ꝓ nobis in mortē. Vn̄ apl's. Chriſtꝰ dilexit nos ꝛ tradidit ſemetip̄m ī mortē. Itē iere. xij. Dediſti dilcām aīām meā i mālbꝰ iīmicoꝝ meoꝝ Vn̄ hip ſum oñdit q꞉ obuiā iuit dicēs Ego ſum. ¶ Tertio mater maria tradidit filiū ſuū ex affcū tali. q꞉ videlicꝫ maluit filiū ſuū mori. q̄꞉ genꝰ hūanū n̄ redimi (vt teſtatur Bern̄. q̄uis cū magno dolore filium mori vi/dit ¶ Quarto eius paſſioēm aggrauauit ꝙ a iudeis paſſus fuit. ꝛ hoc rōne religiōs Maioris pene eſt ꝙ a ꝓpl'o ſpūali vnius dei cultore hec patiebaꝛ. Secūdo rōne ꝓfcōnis Quia pharizei q̇ ſingl'ariter ꝓſeq̄bātur ꝓfecti a ꝓpl'o reputabātur. Tertio rōne ꝯgnitiōis Grauius erat a peritis ꝛ doctis pati q̄꞉ ab ydeotis ꝛ ignaris. Item rōne familiaritatꝭ ſollicitudinis ꝛc̄. Et potiſſime ḡuabāt hoꝝ crudelitas ꝛ ingratitudo Ex naꝛa em̄ ꝓpl's ille iudaicus crudelis ꝛ ſeuꝰ plurimū fuit vt aiūt docti Vn̄ ꝛ ꝓp̄ h̄ vbi in lege p̄ceptū daꝛ de hoīe ꝑgis cedēdo numerꝰ plagarū notanꝛ addiꝛ. Quia alias ex crudelitate ad mortē vſq꞉ hoīēm cecidiſſent. Et p̄ter hāc naꝛalem ſeuiciā erga xp̄m erant inuidia pleni ita ꝙ dentibꝰ libenter diſcerpſiſſēt ſi potuiſſent. Vn̄ in ꝑſona ꝓp̄he ip̄e ait facta ē mihi hereditas mea quaſi leo in ſilua. ꝛc̄. O attēdat q̇ valet. Deīn̄ igratitudo hoꝝ plurimū adauxit xp̄i dolorem Quare ꝛ iuxta ibero. ſingl'ariter orabat. Si poſſibile eſt trāſeat a me calix iſte Iſte inq꞉ iſte. i. ab hoc ꝓpl'o ꝓpinādꝰ Is em̄ ē ꝓpl's cui tāta īpēderat bona q̄ ſummatim Criſoſ. recitat dicēs. Pre ceteris hoībꝰ noua q̄dam ꝛ magnifica q̄dā vite ſt eis inſtituta tradita. In medio mari ſiccum ap̄tū iter ꝛc̄. Lōgū eſſet enumerare ſingl'a ſed vt paucis expediamꝰ Is ē populus quem creauit quē elegit ꝓp̄ quem tā inūera ef fecit de egipto eduxit. ꝑ deſertū deduxit. In terram induxit. Et nūc ꝓp̄ eos ſingl'ariter de celis aduenit. Ita vt recte meritoq꞉ dicere poſſet. ꝓpl'e meꝰ ꝛc̄. Sed ipi his oībꝰ ingrati Iuxta pſalmū. retribuebāt mala pro bonis manus ſacrilegas in dei filium mittentes vt crudeliſſimi homicide. immo ſi fas eſt dicere deicide Hinc ergo plurimū triſtabaꝛ ꝙ paſſus eſt a gēte peccatrice. ꝓpl'o ḡui iniq̄tate. ſemie neq̄꞉. filijs ſceleratꝭ generatione neq̄꞉ ꝛ ꝑuerſa Sed ꝙ a diſcipulo ꝓprio nō quocunq꞉ ſed apl'o electo ꝓcuratore promoto angelorū cibo refecto ꝛc̄. traditus fuerat q̄꞉ aggrauauerit q̇s digne eſtimabit? Teſte nāq꞉ Greg. Minorez dolorē mala inferūt que ab extraneis inferūꝛ pluſq꞉ in nobis tormēta ſeuiūt q̄ ab illis patimur. de quoꝝ mētibꝰ p̄ſumebamꝰ q꞉ cū dāno corꝑis mala nos cruciant amiſſe charitatis Et ergo cōqueriꝛ in. pš. Si inimicꝰ in q̄t meꝰ maledixiſſet mihi ꝛc̄ Qꝫ ſi tandē attēderis ip̄m agnū mitiſſimū. nō ab hominibꝰ paſſum ſolū. ſed ꝯa dracōe. vt quorūdā opinio hꝫ infernali qui ab initio ſitiuit ſanguiēz eꝰ quō nō afficieris Apl's em̄ nō tam hoībꝰ in hoc mūdo illiꝰ crucifixiōez tribuit q̄꞉ principibꝰ hꝰ mūdi vt patet ex dependētia textus p̄me ad Chorinthios. ij. Apertiꝰ quoq꞉ ip̄e dominꝰ dicit iam paſſurus. Venit huiꝰ mūdi p̄nceps ꝛc̄ Nam teſte theophilo q̇ abceſſerat in deſto ad tp̄s iam vēit cum ira magna ſciens q꞉ tp̄s modicū hꝫ. Hinc ꝛ dn̄s palam Hꝫ hec eſt hora veſtra ꝛ ptās tenebraꝝ Vn̄ ꝛ in pſalmo ait. Circūdederūt me fuēs

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

moꝛtis. toꝛrentes belial vel vt Hieroniꝰ ex hebraica
veritate ait diaboli. Ipe enim videt̃ ille verꝰ Job
traditꝰ ⁊ derelictꝰ in manꝰ inimicoꝝ ſuoꝝ. eoꝝ qui
vere inimici erant. ſathane ſcꝫ principis tenebraruꝫ
qui marie ſanguinē agni ſitiebat ⁊ eſtuabat vt gl'iaꝫ
eiꝰ in puluerē deduceret eſtuabat. laboꝛabat. agita/
bat. ⁊ in oībus viribꝫ tumultuabat. vt quē ab oꝛigie
mūdi. ab initio creature ꝑſecutꝰ fuerat. ⁊ in mēbris
q̄ꝫtum potuit occiderat. agnū ip̄m iam trucidaret.
Qui ei traditꝰ fuerat a deo. cui nos tradēdi oēs era/
mus. ⁊ traditꝰ ꝑfecte (dei eīm opa ſunt ꝑfcā) vt ꝑfecte
redimeremur. ⁊ plene obſtrueret̃ os aduerſarioꝛum
draconis viꝫ ⁊ oīm ſuoꝝ angeloꝝ. Quale igit̃ putan
dū fuiſſe certamē. vbi dei virtꝰ derelicta eſt vt patere
tur. ⁊ malignꝰ ꝑmiſſus eſt vt ꝑſequeret̃. Grādeꝫ val
de grande neceē eſt fuiſſe p̄liū iſtud. Uere maxim oīꝫ
certaminū fuit hoc certamē draconis ⁊ agni Duriſſi
ma neceſſitas vbi agnꝰ cū dracone p̄liatur. Liuidiſ/
ſimū eīm oīm aīantiū draco. mitiſſimū oīm agnus.
q̄ nō niſi legibꝫ ⁊ armis agninis pugnauit. ſ. patien
do. Paſſus igit̃ eſt agnꝰ q̄ꝫtū potuit ⁊ ꝑmiſſa ē mali
tia ⁊ furoꝛ draconis qñ fuit hoꝛa ⁊ poteſtas tenebra
rū ⁊ agnꝰ illi traditꝰ ac derelictꝰ donec tela ⁊ framee
furoꝛis eiꝰ penitꝰ cōſumpte eēnt ac deficerent inimi/
ci iacula in finē Uicit eīm māſuetudo agni patientiſ
ſima maliciā rugiētis leonis ⁊ ſapiā agni. neq̄ciam
inſidiantis draconis. ⁊ agni trāquillitas. furoꝛē iſa/
nientis vrſi. Uere igit̃ grāde certamē eternis ānali/
bꝫ relegendū. ꝑpetuo foꝛtitudis p̄conio ab angelis
ſapienter iudicātibꝫ efferendū qḋ facere ceperūt qñ
ip̄o dño poſt paſſionē in gl'iam ſuā intrante aliȷ̄s in
terrogantibꝫ q̄s eſſet rex ille gl'ie. aliȷ̄ rñdert̃ dñs foꝛ/
tis ⁊ potēs. dñs potēs in p̄lio ⁊c̃. potentē in p̄lio ñ
inaniter appellātes. Moꝛtē eīm coꝛꝑalem ⁊ coꝛꝑal'
moꝛtis doloꝛes ↄtēnere ⁊ ſubire nō adeo magnū pu
tandū vt ſeraphin ⁊ cherubi id p̄cipuū gl'ie p̄conium
putent. Uidemꝰ eīm reges gentiū ⁊ rhomanoꝝ ipa/
toꝛes ꝑ ſalute ſui ppl'i ſeſe moꝛti obtuliſſe Codꝛꝰ de
cius exēplo ſūt q̄ nō triduana tm̄ exanimatiōe ſed ꝑ
petuo eius moꝛitur. nō poſt triduum amicis maioꝛe
gaudio reddēdi. non eterna imoꝛtalitate ⁊ felicitate
mox exaltandi. nō diuina clara certa ſapientia illu/
ſtrati. nō ſp̄uali deſiderio inflāmati vt chriſtꝰ noſter
erat. Neceſſe igit̃ aliȷ̄s euidētiȷ̄s p̄liȷ̄ magnitudinem
aſtruere vt angelicis virtutibꝫ p̄liū illud gl'ioſum in
cōſpectu dei attollat̃. Qḋ fit cū attendit̃ ꝙ certamen
hoc nō aduerſus carnē ⁊ ſanguinē ſolū fuit. ſꝫ ma/
gis aduerſus ſp̄ualia neq̄cie in celeſtibus. Et ꝙ ag/
nus ille mitiſſimus truculentiſſimā illā beluā draco
nem leonē ſathā ꝓtulit a dextris ſtantem. dum ſoꝛ
didis erat veſtibus indutꝰ. vt zacharias ꝓpħa dicit
ſubiturus miſteriū ſacrificiȷ̄ grandis vt aduerſaret̃
ei cū plena illa ſua nequiſſima arte. cum tota mali/
cia. cū integra ꝑmiſſa poteſtate. Dices foꝛſan. Sed
moꝛtalis erat. cur nō momēto primo tātoꝝ maloꝝ
extinctꝰ ē? Sꝫ qꝛ ſūmꝰ erat ſacerdos iureiurādo con
ſtitutꝰ offerre incenſū dignū deo in odoꝛē ſuauitatis
magis q̄ꝫ oīa reliqua etiā celeſtis tēpli ſacrificia Sa
crificiū viꝫ obediētie illiꝰ q̄ melioꝛ eēt q̄ꝫ oēs reliq̄
oīm celeſtis hierl'm ſacerdotū victie Ideo non dece/
bat cū emoꝛi niſi obediēter cōſummato ⁊ ꝑfecto ſa/
crificio Ideo datū eſt illi vt eſſet aīa eiꝰ in manibꝰ eꝰ
vt neō eā tolleret q̄ātūcunq̄ꝫ affligeret. ſꝫ ſolꝰ ipſe
ꝑtātem hrēt ponēdi aīaꝫ ſuā quaꝫ nulla doloꝛis aut
meroꝛis vehemētia extoꝛquere potuit niſi qñ ip̄e vo
luit. Nec ip̄e voluit niſi cōſummato ſacrificio Nec
ↄſummatū ſacrificiū niſi obſtructa prius oꝛa iīqua
loquentiū demonū. ⁊ īpleta oꝛa canentiū angeloꝛuꝫ
⁊ diuine iuſticie ſatiſfactū. Uñ q̄ huiꝰ p̄liȷ̄ magnitu/
dinē noſſe volet illi expediret ſꝑſa ꝑ ſcripturam ar
gumenta colligere Nūc diabolice virtutis. nūc ꝑtā/
tis. nūc nequitie. nūc malitie. Itē furoꝛis liuoꝛis cō
tumacie ſingula ſuo genere ſeoꝛſum ⁊ poſtea in oꝛdi
nē digerere. Qm̄ poſt ⁊ extra deū nihil tā ſalubꝛe co/
gitat̃. neq̄ꝫ ꝑ aliud ꝓpius accedit̃ ad deum. nec cuiq̄ꝫ
noua videat̃ poſitio iſta aut a prm̄ ſemitis exoꝛbitā
tioꝛ q̄ tā ex aptis ſcriptis deduci videat̃ q̄ prm̄ teſtio
niȷ̄s ↄꝓbat̃ ⁊ rōnibus fulcit̃. Nā beatiſſimꝰ Augꝰ
in. xiȷ̄. de trinitate in hāc ſententiā plurima pōit de
clarās. xiȷ̄. xiiȷ̄. xiiiȷ̄. capl'is. Quo merito hō traditus
fuerit diabolice ꝑtāti. De cōſilio quoq̄ꝫ dei q̄ ei placu
it vt ꝑtās diaboli nō potētia ſꝫ iuſticia vinceret̃. De/
qꝛ oīm debito ꝑ xp̄m nil debētē ſoluto dicēs xp̄m iu
ſte a diabolo occiſū ⁊ paſſuꝫ. deducēs hoc ex ꝟbo do
mini qḋ ꝑ os carnis exp̄ſſit paſſurꝰ Ecce veit p̄nceps
mūdi hꝰ ⁊c̃. Et cyrillꝰ Ptās inq̄t ē tenebꝛis data idē
diabolo ⁊ iudeis inſurgēdi in xp̄m Similiter in. iiȷ̄. mo
raliū Greg. ſuꝑ illo verbo Ecce in manu tua eſt. licꝫ
prima facie cōtrariū dicere videat̃. in ꝓſequēdo tm̄ i
eandē ſententiā vēit dicēs Si ſathane manꝰ eiꝰ po/
teſtas accipit̃. claret qꝛ eiꝰ ꝑtāti traditꝰ fuit. Et liꝫ ai
mā ſeruare iubet̃. nō ſic accipiendū quo hāc tētare ꝓ
hibeat̃. ſed hāc ſuꝑare tētatoꝛ nō poſſe cōuincit̃ ⁊c̃:
Theophilꝰ q̄ꝫ ſuꝑ illud Luce. iiiȷ̄. Receſſit ab eo vſq̄ꝫ
ad tēpus. Qꝛ de voluptate tētauerat i deſerto. receſ/
ſit ab eo vſq̄ꝫ ad tp̄s crucis i q̄ cū erat de triſticia tē/
taturus Et hm̄ōi multas ponit ſcūs Tho. ꝓpſim ſā
ctoꝝ auctoꝛitates in ſuo cōtinuo Poſſent plura
ꝑ huiꝰ declaratiōe poni. ſed res ineffabilis paucis ē
tangenda ꝑſertim cū poſitio hec nō oībus ſit cōfeſ/
ſa. q̄ꝫq̄ꝫ tñ pia videt̃ ſcripturis innitēs. ⁊ veteꝝ prm̄
ſcriptis cōſona Opinio eſt opinio. non hec dicimꝰ ꝓ
credulitate certa nos. ſed recitamꝰ qḋ aliȷ̄ ſenſerint.
cui placet placeat. Et hec de cauſa efficiente. Qꝛ ſi vo
lueris hic cōſiderationē dilatare. poteris conſiderare
ꝙ a variȷ̄s chriſtꝰ oblatus vt ſupra A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ De pena inflictam christo. ¶ §. ſecūdus.
Secūdum principale aggrauās fuit Pena inflicta
ꝛ affligēs q̄ plurimū inflixit

Tum quia — Generalis / Multiplex ꝛ diuturna / Puriſſima ꝛ acerba

Plurima. pura fuit. gnālis acerria. lōga.

¶ Prīo fuit gnāl' qꝛ lꝫ n̄ ptulerit oēs ſpēs paſſionū q̄ ſibi inuicē n̄ ꝯpaciūt nec xp̄m decuerūt. paſſ9 tn̄ eſt oia gn̄a paſſionū. Nō ptꝫ q̄ꝫtū

ad — inferentia / bōa amiſſa / ipſa paſſa — qꝛ — ab oī ſtatu ꝯditiōe ſexu / i ſenſibꝫ i rebꝫ. fama / in toto corpe. ſenſibꝫ.

Fert q̄b9. amiſſe res. paſſus corpe toto

¶ Requiratur hoꝝ pſecutio in pantheologia ꝛ in alijs doctoꝝ libris. Et vide infra in roſario vbi hn̄t ſingl'a pſequuta Et pfunde dijudica ſi n̄ ex totis viribꝫ illi ꝯpatiēdū q̄ ab oībꝫ ꝛ in oībꝫ voluit pp te pati. ¶ Scdo fuit eius pena multiplex ꝛ diuťna Tā em̄ multiplex fuit pena inflicta. vt nō ſit qui dinūcret. multiplicata q̄ppe ſup capillos capitis ei9 Multa em̄ flagella pctōribꝫ multis debebāť. q̄bꝫ oībꝫ ſe ſuppoſuit ipſe. Nōne ab ortu natiuitatis vſqꝫ ad occaſum mortis paſſus eſt plurima ꝛ varia gn̄a tormētoꝝ. Paſſus eſt vt dn̄s Jo. ſcoēhouie i epl'a ad carthuſien̄ declarat. In vbis. in factis. i cordialibꝫ machinatiōibꝫ ꝛ exiſtimatiōibꝫ impijs ꝛ iniurioſis. Quarto in tormētis. Quīto in effabilibꝫ ꝛ ineſtimabilibꝫ doloribꝫ bn̄dicti cordis ſui. vt illic late declarat Et nōne etiam in oībꝫ actibꝫ ſuis? Habuit em̄ in vbis ꝯtradictores. in p̄dicatiōibꝫ ꝯtemptatores. in opibꝫ obſeruatores. in miracl'is blaſphematores. i penis irriſores. i morte exp̄bratores. Vere ve dn̄e ihu ſaxo durior q̄ tantis n̄ ꝯmoueť. Nōne ꝛ in oībꝫ locis In p̄ſepio indigentiam. in deſerto pugnam. in templo reſiſtentiā. in hoſpicio obſuantiam. i itineř moleſtiam. in ciuitate eiectioēm. in mōte p̄cipicij conatum. In orto. in atrio. in p̄torio ꝛ cruce tāta ꝛ talia q̄ꝫta nec enumerari pn̄t. Paſſus eſt ꝛ de oībꝫ inſtrumentis. puta illuſorijs vileſactorijs ꝛ tortorijs. hinc is. ligneis ꝛ ferreis. Quis ergo nō ꝯpatieť tibi cum tam multiplex ſit pena inflicta. Fuit ꝛ pena chriſti diuturna. paſſus in tp̄e oni etiam ab inſtanti ſue cōceptiōis. iuxta intellectum gerſonis. Nonne in īfantia paſſus eſt anguſtias vteri fetorem ſtabuli. ꝛc̄. Nonne in puericia labores multiplices. cum ſubditus eſſet eis. Quis vnq̄ꝫ paupertatis tante. q̄s abſtinē tie tante. In adoleſcētia in deſerto ꝯgreditur. p9 ad paſſionis viam currēdam accingiť. Ita q̄ nullꝫ tēpus ante eras inuenitur in quo ſalus mundi non pateretur. Unde ꝛ in pſalmo. lxxxviij. introducitur die ac nocte anima eius ſaciata in malis. Non tedeat i/gitur compati vnquam. nec ei benedicere in omnibꝫ diuinis horis.

Plurimum quoqꝫ aggrauabatur pena hec ex puritate afflictionis ꝛ acerbitate eiuſdem. Puram autem dicimus quia non habuit mixturam conſolationis. Sicut vinum dicitur purum quod non eſt alteri liquori admixtum. In omni autem ſua paſſione chriſtus nullum habuit conſolatorem Adeo q̄ ipſe conquerendo dicat Qui me conſolaretur non inueni. Non enim conſolabātur eum lictores ꝛ hoſtes. ſed pro vino conſolatiōis mirram propinabant afflictionis. Non iudeorum principes ſed ſtabant illudentes ꝛ in eum dentibus frementes. Non gentiles ſed coronam capiti infigēdam erant plectentes. Non noti ꝛ diſcipuli ſed derelinquebant eum affugientes. Unde ſingulariter conqueſtus eſt dicens Elongaſti a me amicum ꝛ proximum ꝛ notos meos a miſeria

¶ Uere domine iheſu noti quaſi alieni receſſerūt a te. dereliquerunt te proximi tui. ꝛ qui nouerūt te obliti ſunt tui. ſed ꝛ beneficiorum tuorum ꝛ preſumptuoſe ſue ſponſionis. Ubi enim nunc ſunt quos paterna ſollicitudine in omnibꝫ conſeruabas. cum quibꝫ nocte illa paſcha manducabas. quorum pedes laueras. quibꝫ corpus ꝛ ſanguinem dederas. quos tam dulci ſermone conſolatus fueras. atqꝫ pri tam diligenter commendaueras ꝛc̄. Ubi nunc o petre conſtantia tua? Dixiſti enim. Et ſi omnes ſcandalizati fuerint ego non ſcandalizabor ꝛc̄. Ubi iohannes familiaritas tua. Ubi tua fratriſqꝫ tui germana preſumptio qui calicem domini potare vos poſſe affirmaſtis. Ubi proinde Jacobi minoris ſymōis thadei. carnalis conſanguinitas. Ubi thome virilis animoſitas Ubi Bartholomei generoſitatis audatia. Ubi paulo ante o vos omnes ſocij menſe qui abire noluiſtis ab habente verba vite. Et ecce nunc fugiſtis omnes.

¶ Sic amantiſſime domine torcular calcas ſol9 ꝛ de gentibꝫ vir non eſt tecum. percuteris bone paſtor ꝛ ecce diſperguntur oues. Sed forſan mulier tibi adeſt mater aſtans cruci. ſed non ad conſolationem tibi ſed ad aggrauamentū doloris Sed nec pater eternus qui te dilexit ſemper is conſolari te voluit. ſed pro nobis tradidit te voluntati inimicorum permittendo agere quecunq̄ crudelia voluerunt Abiecit. Immo percuſſit tradidit ꝛ dereliquit. ꝛ in finem vt ipſe conquereris eſt oblitus tui. Ue mihi. Deu oblitus in finem. Uere grauis paſſionis hoc verbum argumentum Ad quid obliuiſceris mei in finem. Grauius illo verbo Ut quid dereliquiſti me Eya q̄s mō tā īſenſibil' n̄ ꝯpatieť audita tā lamētabili dilci ꝯq̄ſtione quis non lacbrimis rigabit ora ꝛ B

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

riuos diriuet lachrymarum. Grauius enim eſt ob/
liuioni traditum qꝫ auxilio deſtitutum. et non ſoluꝫ
oblitum. ſed oblitum in finem.
Maiorē traditi. deſtituti. derelicti ſigīficat calami/
tatem. quando ſic derelictꝰ vt neqꝫ in memoria ſit
eiꝰ in quē multo maxime ſpem ſuā poſuit. penitꝰ ꝓ/
iectus in illū ex vtero ꝛ ab vberibus matris eiꝰ Qua
lis aūt hec derelictio. hec obliuio fuit paſſim omēs
ſcribūt. qꝛ ſubtractio ſupne cōſolatiōis. aut auxilij
ſupnatal'. ita ꝙ nulla fuit eo ī mitigatio doloꝝ quē
admodū in patientibꝫ ceteris deꝰ imittere ſolet. Sꝫ
quid eſt qđ dicit in finē. Eſt vltimū plane ꝗddam fi
nis iſte. Sed nō tpis Nō em̄ oblitus eſt eū deꝰ vſqꝫ
in cōſummationē ſeculoꝝ. Sed vltimū eſt viriū et
poteſtatis. Tradidit ei eū deꝰ in manꝰ inimicorum
Et quia plenꝰ grā ꝛ veritate cui nō erat vir ſil'is ſu/
per terrā traditꝰ eſt velut verus iob ſi fas eſt dicere
in manꝰ ſathane ꝛ derelictꝰ ꝛ oblitꝰ vſqꝫ in finem
Hoc eſt vſqꝫ ad vltimū ptātis ꝛ furoris diabolici.
Traditus iuxta yſaiam vt cōculcaret' derelictꝰ vt pa
teretur oīa hoſtice libidinis tela qꝛ plenꝰ grā ꝛ forti/
tudine certꝰ nō vinceret'. Derelictꝰ ergo xp̄s in paſ/
ſione. ſicut in certamine fortitudo ꝗ oppugnari pōt
vinci nō pōt. Nō em̄ cōſolatus eſt eū pater. ſꝫ pure ī
paſſione dereliquit. ꝗ tamen ceteros etiā pctōres cō
ſolari ſolet. Patet ergo nulliꝰ nec oīm quidē īſimil'
ſanctoꝝ paſſiōes xp̄i paſſioni poſſe cōpari. Nec quē
piā ſic vſpiā derelictū Uere ꝓprio filio nō pepcit. ſꝫ
ꝓ nobis omnibꝫ tradidit dereliqt ꝛ ita dereliqt illū
Et poſtremū qđ oīm mirabiliꝰ dictu. difficiliꝰ cre
ditu. nec ps ipa ſupior xp̄i ꝗ cōtinue fruebatur deo ē
C cōſolata eū. Nullꝰ em̄ iuxta ſanctū Thomā fiebat ī
fluxus viriū benedicte aīe eiꝰ ſupnarū in inferiores.
ſed fuit redūdantia talis cohibita ꝛ ꝑ miraculū ſm
Scotū ſuſpenſa vt totꝰ purꝰ pateret' ꝛ dicere poſſꝫ.
Replera eſt malis aīa mea. A nullo igit' cōſolatꝰ
Nō pater. aut mater. noti. hoſtes. ñ aīe ps

D Fuit ꝛ paſſio hec acerba ptim ꝓpter aggrauantia
dcā ꝛ adhuc dicēda ꝛ ꝓpter genꝰ mortis. Fuit enim
mors turpis immatura violēta. ꝛ acerba. ꝛ adeo in/
tenſus dolor vt fortiſſimꝰ ille gygas. colūna totiꝰ for
titudinis. murꝰ ꝛ antemurale defecerit ferre nō ſu/
ſtinēs. adeo ꝙ in. p̄s. dicat Defecit ī dolore vita mea
Et ꝑ Hieremiā. Defeci ferre nō ſuſtinēs Et nihil
miri. Circūdederūt em̄ eum dolores inferni ꝛ funes
mortis circūdederāt eū. Intrauerūt tunc aq̄ vſqꝫ ad
aīam eiꝰ. ꝛ torrentes belial terruerūt euꝫ. Pertulit
ipe qđ nos debuimꝰ ptuliſſe In ꝗ dn̄s poſuit iniqui
tates oīm noſtꝝ. yſa. liij Cōſtat aūt ſua hoſtia ac vi
ctima vniuerſe ſacre pagine teſtimonio redēptū ho
minem a miſerijs inferni. Inferni aūt miſerie non
ſolo ſenſibili dolore ſunt. Neqꝫ ſic ab inferni dolori/
bus redemit vt ad reliquas infernalis miſerie cala/
mitates abſqꝫ dolore manceremꝰ aſtricti ꝑferēdos.
Qui ergo totos totaliter redemit ſicut ꝓ doliturꝫ in
ꝓ infernaliter turbādis turbatꝰ eſt. ꝓ anguſtiandis
etiam diabolico ꝛ inuiſibili artificio anguſtiatus. ꝓ
deſolandis deſolatus. Iuxta illud Pſalmiſte. ꝓ
per me cōfirmatus eſt furor tuus ꝛ omnes fluctꝰ tu
os induxiſti ſuper me. Uel vt ſanctꝰ Hieronimus
habet. In me tranſierūt ire tue. Super quo verbo
in cōmentarijs ſuis dicit. Iram acclarationem furo/
ris tui quas in gentibꝫ effuſurus eras ſuper me idu
xiſti. qꝛ eorum peccata ſuſcepi Sicut alibi dicꝫ Pro
pter peccata populi percuſſi eum. Unde ꝛ in eodem
p̄s. ait. Quia repleta eſt malis anima mea. Ut nul/
lus fuerit ſancte illiꝰ anime angulus. neqꝫ in carne
neqꝫ in mente quo nō diabolice vt aiunt malitie in/
ſultus penetrauerit Illo ſolo nō paſſo in homine re
demptore quo nō eſſet paſſurus apud inferos redi/
mendus. Sane tamen intelligatur ꝓpter opinionē
doctorum vtrū paſſus in ſuperiore portione pro quo
nō parum facere videtur verbum illud in canticis.
Fortis eſt vt mors dilectio. dura ſicut inferus emu/
latio. et cetera.
Salua intelligētia Gerſonis ꝗ explanat verbū Ua
tini vt infra tāgitur ꝛc̄. O igit' vos oēs qui tranſitis
ꝑ viam attēdite ꝛ videte ſi paſſio ſit ſil'is huic. dolor
ſil'is huic dolori. apiant' catharacte cordis. fluāt ꝓflu
uia oculoꝝ ſuper dn̄o tali. talia tam vniuerſalia mł
tiplicia diuturna puriſſima acerbiſſima paſſo ꝓ no
bis

De circumſtante re § . tertius

Tertiū principale aggrauās eſt res circūſtās
t Ipſe locus. ſitꝰ. ꝛ tp̄s. ſociꝰ. genꝰ. aſtant E
Prima circūſtantia aggrauās eſt locꝰ ipe ꝛ ciui/
tas inclyta hierl'm. in terra ꝓmiſſiōis. vbi mł'ti erāt
vbi tanta bōa īpenderat. ſed retributum ē pro bono
malū. Uoluit aūt in hierl'm pati vt dꝛ in pātheolo/
gia.

Propter
ꝓditoꝝ iniqtatem } { oñderet ex principibꝫ ortā
paſſionis virtutē } { diffūderet' ꝑ orbē.
ſaluatorꝫ hūilitatē } vt { ſeqmur eū. natꝰ bethleem
oblatiōis figuratōēꝫ } { ſigꝰ ipleret

Altera circūſtantia aggrauās ē Crucis ſitꝰ ī mō paſſꝰ hierl'ꝫ
te. ſ. caluarie Loco deſpecto ꝛ viliſſimo. qꝛ extra por F
tam in loco damnatoꝝ. inter cadauera ꝛ oſſa dāna/
torum defūctorū. Uoluit aūt extra portā pati ratio
ne triplici

.ſ. { figuratiōis. hircꝰ ei extra caſtra ducebat' Ctātes
{ imitatiōis. Exeamꝰ ꝗ extra caſtra ipꝓiū eꝰ por
{ ꝯis ſaluatōis Nō ſub tecto ſꝫ ī aere cōi vt oībuſ

pateret acceſſus cōis. Pati nihilominꝰ ꝯgrue ī loco
caluarie voluit vt in loco dānatoꝝ erigerent' verilla
martirū Tertio aggrauat tp̄s qꝛ tp̄e paſcali ꝛ ho G

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ra meridiana Nā in paſcā multi cōueniebāt. Et qn̄ gaudiū habuiſſet ipſe occidebat. Et plurimū doluit ꝙ tūc qn̄ deuotioſ instituiſſent morti filij dei opaz dabant. O vere dn̄e feſtū tibi vertit in luctū ꝛ gaudiuz in merorē. Notet tn̄ hic ſentētia eximij ꝛ pſtantiſſimi doctoris Pauli burgeñ epi viri pclariſſimi quaz ſup Matt. cap. xxvi. addit q̄ vir tandē magno dei munere pduxit in lucē. Qua facile oīs int doctos diſceptatio tollit ꝛ ābiguitas doctoꝝ tū grecoꝝ tū latiorū quā illic latiſſime ꝛ multoꝝ magnoꝝ iudicio doctiſſime ē pſequut⁹ Tenēdū eīm dn̄m ieſū paſca non reiectū ſꝫ rigore legis vera deciaq̄rta luna ad veſpeꝝ nō cū iudeis mādūcaſſe qꝛ eodē calculo nō in illoꝝ die feſto dn̄s fecit in mōte caluarie ꝯuiuiū pinguiuz medullatoꝝ ꝯuiuiū vindemie defecate. ꝯuiuiū pcipitans mortē in ſempiternū. Hoc viuū ꝛ viuificum paſca celebrauit in vero plenilunio qn̄ ipi reſtātē veſpera parabāt mādūcare paſca legale. Et id grandi diuine diſpenſationis miſterio vt veris iudeis verteret iudeoꝝ paſca tū tipicū tū verū in vero nō traiecto die feſto celebraret. Qui plenī⁹ iſtud noſſe volet illic Paulū illū vbi ſupra legat ꝛ diſceptationē inter grecos ꝛ latinos ab eo cōcordatā inueniet. Et lꝫ quidā aliter q̄ꝫ ipſe de calculo ſentire videātur. ſuā tn̄ opinionē fortiſſimis ſacre ſcripture (cui ī hmōi magis q̄ꝫ calculo ſtandū) auctoritatib⁹ ſtabilit. xp̄m ſcꝫ n̄ in die ſolēni paſce (ſm iudeoꝝ tūc obſeruationē) paſſuz ſed die q̄ agnū paſcalē mādūcare ſe pabant ꝛ die paraſceues paſce. ¶ De hora quoqꝫ tenēdū qꝛ hora meridiana crucifix⁹. ſ. ſexta in eſtu ſolis dū libere oēs cōcurrere poſſent ꝛ in ꝓpria redire. mortu⁹ vero nona q̄ tertia illic erat p⁹ meridiē: qm̄ ab ortu ſol' cōputabant horas. Eſt eīm nona hora ſm Greg. ꝛ Bedā. qn̄ ſol a ſūmo axe deſcēdit tepeſcēs q̄ erat ꝛ iclia te nr̄o meridies. Qd facile ex euāgelio liquet vbi paterfamilias pmo mane exiſſe dr ꝯducere opari os ī vineam ſuā. Deīn circa horā tertiā ꝛ ſextā ꝛ nonā vbi nouiſſimā horā ſcꝫ. xi. vnā facit reſtantē in. xij. Cū igit diei duodeci hore ſint: ꝛ in illis regiōib⁹ cōiter fere cōnotiū ē. relinq̄t ſextā horā fuiſſe illic meridianam. Tertia itaqꝫ poſt meridiē nona diei hora illic fuit Hec pro ſtudioſiorib⁹ ānotata ꝛ veritate reuelāda.

H Et vt ad deſtinata veniam⁹ pꝫ ꝙ ꝛ tpa iſta grandia fuerūt paſſiones agguatia. ¶ Quartū eſt ſocietatis vilitas. ſ. latronū in quoꝝ medio illū crucifixerunt. vt ſic illoꝝ pꝛiceps putaret xp̄s. Voluit tn̄ ipſe h̄ fieri.

Ppē { Fcatiōem / intētiōez / electionē } vt { doceamur diſtātiā bn̄dā ī extremo. / crucē cū bono latrone ſubeamus / miaz ꝛ dei iuſticiā contemplemur. }

Et itē propter ſcripture ipletionē q̄ dr. Et cuꝫ iniq̄s deputat⁹ eſt. Et itē ꝓpter verba labioꝝ tuoꝝ ego cuſtodiui vias duras Qd verbū lꝫ ſicut latie poīt ab oībus fidelib⁹ cōgruenter dicat nō min⁹ q̄ꝫ a dn̄o ieſu Verū in originali hebraice veritatis nulli cōpetere pt verbū niſi dn̄o ieſu vt Hieroni. in trāſlatione ſua ex hebraica veritate teſtat. dr eīm ibi nō vias duras. ſꝫ vias latronis Quis ei tātope amauit v̄ba oīa labioꝝ dei. vt ꝓꝑea interrogāda ꝛ ꝯplēda fuerꝛ ambulet vias latronis! Et q̄lit ꝓpter illa verificāda cuſtodiuit vias latrōis niſi cū latronib⁹ ꝛ p latronib⁹ duct⁹ ad ſupplicium baiulās inſigne pncipat⁹ latronū crucē. In medio latronū velut pnceps latronuz. ꝛ ſup latrōes excelſi⁹ crucifix⁹ fuit. Hee ſunt vie latronis q̄s ꝓꝑ verba teſtamēti dei ꝯplēda cuſtodiuit exoluēs p latronib⁹ q̄ nunq̄ꝫ cū latronib⁹ rapuerat ꝯ fors mortuorū imunis a reatu mortuoꝝ Vere inter mortuos qꝛ mortu⁹ Vere tn̄ liber qꝛ lib a reatu mortis. O vera via vite q̄ vere cuſtodiſti ꝛ pfecte cuſtodiſti vias latronis. dirige vias meas. ꝯuerte pedes meos in teſtimonia tua ¶ Secūdū aggrauās ē Hen⁹ ſue mortis. ꝛ q̄litas ꝛ vilitas tormentorū. Fuit enī id mortis ſupplicium I

Acerbiſſimū / turpiſſimuz / diuturnum — Pena eīm hec crucis. ſ. amarior ē morte Eſt eīm mors producta. Ideo aplo nō ſtatim ſatis fuit dicere xp̄m obedientē vſqꝫ ad mortē. niſi adderꝫ. mortem aūt crucis. Itēqꝫ Petr⁹ actū. ij. Hūc affigētes interemiſtis Neqꝫ eīm affligētes legendū ē. ſꝫ (vt in greco ē) affigētes. Itē actuū. v. Quē interemiſtis ſuſpendentes in ligno Itē actuū. x. Quē occiderūt ſuſpēdentes in ligno. Qua morte nihil turpi⁹ fuit int omnia genera mortiſ. vt ait Aug⁹. Quia ibi ꝛ dolore acrimo exagitāt ꝛ cruciāt⁹. ꝓpter quorū finitionē etiaꝫ mors ipa qnꝫ dulciſ appet ꝓlāt. Heu heu q̄ꝫt⁹ cruciat⁹ xp̄m in cruce extēdi ꝛ clauis ferreis affigi Eſt ꝛ gen⁹ hui⁹ ſupplicij turpiſſimū q̄ nullū ignominioſi⁹ in lege fuit. iuxta illd Deute. xxi. Maledict⁹ oīs q̄ pēdit in ligno Adeo ꝙ an̄ orauit. Ne pdas cū ipij̄s aiaz meā. i. gn̄e talis mortis Tn̄ vt nos a maledictōe eriperet. p nobis fact⁹ ē maledcm̄. Eſt ꝛ diuturnū. Nō eīm crucifigi ē occidi. ſꝫ in dolorib⁹ mortis diuti⁹ viuere. ꝛ in ꝓductiore cruciatu ſp mori. Quis h̄ gemit⁹ lachrymaſqꝫ ꝯtinebit. attēdēs mortiſ xp̄i gen⁹. O dirā mortē! O inauditā a ſeculo crudelitatē. Nuſq̄ꝫ aliqn̄ patrie pditor. ciuiū depopulator. latro publicus. in frēs ſicari⁹. ꝑentū interemptor. aut quātūlibꝫ facinoroſus tali mulctat⁹ ē gn̄e mortis. Fuerūt ꝛ latrones ꝯſuſpenſi ſꝫ nō legūt ſic extēſi. trāſfoſſi. irriſi Sꝫ q̄d multis moror Neſcio q̄b⁹ v̄b tm̄ pſeq̄r nefas Nō ei gabianā h̄ crucē deſcribim⁹ quā Marc⁹ tulli⁹ vniuerſe eloq̄ntie ſue v̄b ac virib⁹ velut effuſis toti⁹ ingenij ſui fōtib⁹ pſecut⁹ ē Facin⁹ indignuz eē pclamās ciuē rōanū ꝯ oēs leges ī crucē eē ſublatū Quid de h⁹ igit cruciſ īdignitate dicē⁹ i q̄ de⁹ a cultorib⁹ dei ſuſpenſus atꝫ ſuffix⁹ ē Tacem⁹ qꝛ ipares ſum⁹ ꝛc. Sed voluit hoc genere mortis in cruce ſcꝫ mori. vt dicitur in Pantheologia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

rõe { imitationis / ſatiſfactiõis / purgatiõis / ſaluatiõis / ꝑfectiõis } vt { mẽbra nullũ mortꝫ genꝰ tierẽt. / ĩ ligno fierꝫ ſatiſfactio ĩ q̃ trãſgresꝰ / exaltatꝰ ñ ſolũ trã ſꝫ aera purgarꝫ / a cruciatu diriſſiõ ĩferi nos ſaluarꝫ / ad ꝑfectiõis viã ꝑ crucẽ nos ducerꝫ }
⁊ miſterijs erudiret.

¶ Ultimo aggrauabat plurimũ Aſtantiũ ⁊ ꝯcurrẽtium ad ſpectaculũ multitudo ⁊ irriſio. Cõuenerãt eñ illic populꝰ ex oĩ fere natiõe que ẽ ſub celo ad feſtũ diẽ. inter q̃s eiꝰ fama denigrabat̃. Cuiꝰ leſione bonis ⁊ dignis maius nihil. Crudelis eñ q̃ negligit famã Qui q̃ añ famoſior eo deſpectior mõ. Et tot fert fere opꝓbria quot fame eiꝰ detrectãt. Sed quõ irriſus fuit euãgelica hiſtoria tradit. Que irriſio q̃ꝫtum patientẽ grauet nouit poeta q̃ dixit. Nil hꝫ infelix paupꝛas duriꝰ in ſe. q̃ꝫ ꝙ ridiculos hoĩes facit. Et vt aliquantulũ ꝯiectare poſſimꝰ aſtantiũ ⁊ deridentiũ multitudiẽꝫ ꝯſideratu digniſſimũ ẽ q̃d Joſephus de bello iudaico ſcribit. Dicit eñ ꝙ cũ nero ceſar ſpꝛeuiſſet rebellionẽ gentis iudee cõtra impium ſcripſit ei ꝑfectus numerũ iudeoꝝ ꝯcurrentiũ ad diem feſtũ eſſe mille milia ⁊ mille milia ⁊ centũ milia. id eſt vigeſies centena milia ⁊ centũ milia. cũ tamẽ ſꝫm legẽ ĩmundi nõ eſſent numerati. Uñ ⁊ in obſidione ⁊ vaſtatione hieroſolimitãe vꝛbis q̃ ſub tyto facta eſt mille milia ⁊ centũ milia hoĩm. aut fame: aut gladio interfecti ſunt. exceptis hijs q̃ captiuitate in omnẽ ventũ diſperſi ſunt quoꝝ grãdis nũerus erat vt idem Joſephꝰ tradit. Et nõ dubiũ quin omẽs iſti ad tã grande ſpectaculũ vel curioſitate vel rei nouitate ꝑuo lauerũt. ꝑſertim cũ fama xp̃i ⁊ opinio ĩ omnes illos fines nota fuerit. Attende ergo cũ claritatem nõis ſui a patre tam attenta orõe petierit. tam etſi honorẽ ſuũ (quia ſuuꝫ) nũq̃ꝫ queſierit. q̃ꝫtuꝫ hec denigratio ſui nõis ei moleſtie intulerit. O duras mentes. O ſaxea pectora. o adamãtina corda q̃bus circũſtantiarũ harum cõſideratio. nõ mouet mollit. flectit. Uere ſatis duriora corda que tantoꝝ attentione aggrauantiũ nõ dant ꝑfluuia lachꝛymarum. O da cor carneũ xp̃e vt cõpatiamur tibi

¶ De aggrauantijs internis. et primo de ꝑcognitione. paragraphus primus

I

Sed iã ad cõſideranda aggrauãtia intña noſdemꝰ que tñ ſupꝑficialiter ⁊ ꝑfunctorie ſunt tangenda. integrũ eñ ea ſola tractatũ exigerent. ſi plene deberent declarari. Et primũ eſt precognitio ⁊ aĩe xp̃i lipitudo. Plene ei oĩa penalia futura ꝑcognouit. nec clauſis (vt aiũt) oculis calicẽ paſſionis bibit. Sed habens latitudinẽ mentis omnia precognouit. nec propter multa. ſingula minꝰ Dicitur in Eccleſiaſti. Qui addit ſciam addit ⁊ dolorem. Hoc in te domine ieſu factũ

dũ preuidebas { oĩa ⁊ ſingula tormẽta: / oĩa pctã cõmiſſa ⁊ cõmittẽda / ꝑuipẽſiõꝫ paſſiõis futurã ⁊ ĩgti- }

Oĩa tormẽta. pctã videt. ꝗꝛ ſꝑnẽt ¶ tudiez

Quã hoꝝ ꝑuiſio chriſtũ aggrauabat teſtimonio ſunt duodecim illi gradꝰ exordiales ſue paſſionis Qñ ex ſola horum vt ſic dicã imaginatiõe ꝑuidit bibendi calicis amaritudinẽ q̃ tam grãdis hauſtu fuit vt oĩm aĩaliũ fortiſſimꝰ ille leo de tribu iuda qui adnulliꝰ pauebat occurſũ. ſubiturꝰ tñ miſteriũ illud cepit Pauere. tedere. cõtriſtari adeo vt cõfiterek triſtem animam ſuam vſq3 ad mortem. Factꝰ item in agonia. anxietate ⁊ anguſtia. moleſtia. labore. laſſitudine tanta tamq3 vehemẽti vt quod nuſq̃ꝫ factus cõmemoretur. q̃d etiam de nullo q̃ꝫtũlibet afflicto ꝯpertũ ſudorẽ ſanguineũ ſudaret. Et q̃ fortibꝫ oĩbus colũpna fortitudinis eſt. velut gigas ad currendam viã. Jpſe ſub onere fatiſcens opꝰ habuit angelo confortante de celo. Et fortiſſimꝰ ille gigas q̃ velut murus ⁊ antemurale toti vꝛbi fortitudis poſitus ſaluator Jmmo q̃ petra ⁊ rupes totiꝰ refugiũ a deo dereliqui voluit exinanire ſeipm ac deficere vt necitatem haberet aliunde querende cõſolationis. Nunq̃d vel ſimulate defecit aut angelꝰ adulatorie cõfortauit Ab ſit Sed vere ⁊ veraciter omnia geſta ſunt. et vere eũ angelus cõfortauit vt pateret magnitudo paſſionis Et hec. xij. in hijs verſibus

Heu pauet. ⁊ tedet. triſtis. ſꝫ agõe vl' anxi
Anguſtꝰ q3. moleſt. labor. ⁊ laſſꝰ. q̃ꝫ ſudat M
Dicq3 fatiſcit. deficiẽs. ſolat' ab alto.

Si eũ ſic affligit ſua ꝑuiſio quid fecit ipa plata paſſio ¶ Pro aliquali tñ lucidiore noticia graduũ ꝑdcoꝝ notãdũ ꝙ hũ gradꝰ ſumũtur nõ quidẽ omẽs ex euãgelico textu. ſed ex cõdependẽtia actuũ ⁊ ꝯſequẽtia eoꝝ inter ſe. Jta ꝙ q̃ nõ ponũt̃ in textu vel cõſequẽtia vel antecedẽtia ſunt ad ea que ponũt̃ ¶ Primus aũt vt ex textu patet ẽ Pauor. Cepit aũt pauere. dꝛ Marci. xiiij. Eſt ãt pauor ſubiti terroris ꝯcuſſio. Sic dꝛ Geñ. xv. de Abraam ĩmolaturo ſacrificium dño ꝙ pauor irruit ſup eũ ⁊c̃. O attendat hic mens deuota ꝙ ille cuius nõie audito pauent viuerſa. Ad cuius item nutum pauent columne celi ꝙ is pauere cepit ¶ Secundus gradus eſt Tedium Dicit eñ textꝰ Et tedere Marc̃. xiiij. Eſt autem tedium fere victa ſufferentia. Qui gradus recte ſubſequitur priorem. Nam adeo pauor increſcit ꝙ tedium gignat. Jta ꝙ dicere poterat dominus omnis vite. Tedet me vite. De quo videtur. iiij Regum. x d. Dominus cepit tedere ſuper iſrahel. O nota verbum dijudica miſterium ¶ Tertiꝰ gradus eſt Meſticia vel triſticia vſq3 ad mortẽ nõ ſolũ extẽſiue ſed ⁊ intẽſiue.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Adeo enim duo priores increuerunt ꝙ ad hunc de/
duxerunt. Eſt autem Triſtitia vſq̄ ad mortem me
ror. qui ſi maior eſſet occideret. Unde ipſe dixit Tri
ſtis eſt anima mea vſq̄ ad mortem ꝛc. Cui q̄drat
illud Eccleſiaſtici. xxxviij. Nonne triſticia ineſt vſ ad
mortem ꝛc. Sed increſcit iſte meror ad apparenti/
am ⁊ Sequitur ¶ Quartus gradus ſcilicet Ago
nia De qua Luce. xxij. Factus in agonia. Eſt au/
tem hec agonia ſancte voluntatis pugna cum na/
tura equata vel cū poſſibilitate nature. hac refugiente
illa volēte ex charitate mori. Hāc aūt agoniā ſp xp̄m
ab inſtanti cōceptiōis habuiſſe aſſerere Gerſon ad ꝓ
uincialem celeſtinoꝝ ſcribēs dicit temerariū ſtm̄ ⁊ p̄
ſumptuoſum. Uñ ꝑ ꝯcordia ſic dicentiū Notāda eſt
differētia inter agoēm ⁊ agoniā Agon q̄dem in tota
vita fuiſſe dr. ñ tm̄ agonia ſcʒ expimētalis in corpore
ꝑ ugne ꝑceptio ꝛc Notāt hoc dm̄ ihu ꝟba crebrius p̄
ſertim ibi. Baptiſmo habeo baptizari ⁊ quō coartor
q̄uſqꝫ ꝑficiat. ⁊ h Bernardinꝰ tenet. Sʒ ecce q̄d ex
pugna ꝯſeq̄r Quītꝰ gradꝰ ſcʒ Anxietas q̄ licʒ ī textu
nō pōat. ꝯſeq̄r tñ ex agonie pugna. ⁊ ē agonia āguſ/
tie ꝓxima De q̄ dici videt. Anxiatꝰ eſt ſuꝑ me ſpiritꝰ
meꝰ ꝛc. ⁊ in Baruch Sp̄s āxius clamat Hāc in dño
ꝯtemplatꝰ Ancelmꝰ cū Bōauēta aiūt. Dñator dñe
Uñ aie tue tam vehemēs anxietas ⁊ anxia ſupplica
tio ꝛc. Hec increſcēs gignit g̃dū ſequētem Sextus
gradꝰ eſt Anguſtia ⁊ eſt ꝑplexitas cuiꝰ nullꝰ apparet
exitꝰ Jta vt dicere habuit illud daniel. xiij Anguſtie
mihi ſunt vndiqꝫ Que q̄ꝫta fuit yſa. xxi. dñs dr Poſſe
dit me ſicut anguſtia ꝑturientis Hic ſeq̄r Septīꝰ
gradus eſt moleſtia ⁊ ē ſuꝑ vel p̄grauata virtꝰ mole
anguſtie obruta ⁊ ſupra vires q̄ſi preſſa Et licet dani
elis vi. dicat ꝙ rex ñ ſuſtineret moleſtiam. Rex tñ re
gū moleſtat ⁊ ſumꝰ moleſti deo. Seq̄r. Octauꝰ g̃dꝰ ē
Labor ⁊ eſt fatiſcēs ꝟtꝰ Lōcathenacio aūt eſt ex hoc.
Quia cū ſarcina eſt ſupra ꝟtutē tūc necē eſt laborare
Laborauit ergo dñs ihs Laborare eñ cum fecimꝰ i
peccatis noſtris. Uñ dicit Laboraui in gemitu meo
Laboraui clamās ꝛc. Hinc ſeq̄r. Nonꝰ gradꝰ ē Laſ
ſitudo ⁊ eſt fatigatio laborantis. Hoc eſt laboribus
exhauſta ꝟtꝰ Grādem ⁊ p̄grādem necē eſt fuiſſe ſar
cinam illiꝰ mandati. ſub q̄ magnꝰ ille gigas laſſitudi
ne ſuccubuit q̄ laſſo dat ꝟtutē adeo. ꝙ iudicū. xvi. di
cat de ſampſone. aīa eiꝰ ad mortem vſqꝫ laſſata Eya
igit reficite laſſum. Ex h ſubſeq̄r. Decimꝰ g̃dus Su
dor ⁊ eſt ex ſumma fatigatiōe humor excuſſus. ⁊ non
gregarius dm̄ ihu ſudor Sʒ ſudor ſanguineus. q̄a
factꝰ ē ſudor eius ſic̄ gutte ſanguis ꝛc. Qđ ſinglarit
coarguit magnitudiēm dm̄ce paſſiōis. qm̄ ſi nullus
hō q̄ꝫtūlibet lubrica ⁊ illecebroſa carne. q̄ꝫtalibet ſpe
ſalutis deſtitutꝰ ſilem agoniā in ſubeūda ⁊ vrente iā
morte ꝑpeſſus eſt. Quō vel exiliter ſuſpicari poterīꝰ
de mēſura illius paſſionis eiꝰ cuiꝰ ⁊ ſpūs erat ꝓmp
tus ⁊ caro vtpote nulli maledicto obnoxia nullate/
nus tā infirma q̄ꝫ aliorū. ſed ad omne bonū patiſſiā
longe magis q̄ꝫ ceteros hōies traheret affectio natu
ralis in vita ſua. ꝛc. Silentio id reueremur. ne
fruſtra ſudauerit enitamur. Putat tamen Bernar
dinus diſpoſitiue eueniſſe quia timor ⁊ amor bellā/
tes erant in corde ieſu Et ex timore imminentis paſ
ſionis ſanguineū humorem ad interiora reductum:
quē nimius amor liberādi hoīs ad exteriora repcuſ/
ſit ⁊ per poros ⁊ venas emiſit. Qui partim rememo
ratiuus erat omniū agonum ab inſtanti cōceptiōis
Partim repreſentiuus preſentium anguſtiarum
Partim ꝓgnoſticus imminentiū penarum. Seq̄r
¶ Undecimus gradus ſcʒ Defectio quo nō plus
poſſit Defecit enim anima anima eius. vt dicitur d
ſampſon. ⁊ ad mortem vſqꝫ laſſata eſt vt dicat Hie
remie xx. Defeci ferre nō ſuſtinens Defectio eñ te/
nuit eum pro peccatoribus derelinquentibꝫ legē. O
Deficiat ⁊ in ſalutare tuū anima mea. Sequit
¶ Duodecimus gradus. Neceſſitas aliunde querē/
de cōſolationis. Et eſt qua ſicut pauper opus habʒ
elemoſinis. Jta laſſus fatiſcēs deſertꝰ opus habuit
conſolatione ſcʒ angelo cōfortante. Queſiuit eñ q̄
cōſolaretur eū vt dicit in p̄s. Proinde ait Bernar/
dinus chriſto in forma hominis conſtituto angelus
viſibiliter eius ſenſibus apparuit ⁊ velut hominem
in agonibus fatiſcentē vere confortauit Jta tamen
vt hec cōfortatio ad formā ſerui nō dei referatur Di
xit aūt verba cōfortantia ſicut decebat angelū. ⁊ audi
re hominem chriſtum cum demoniis ⁊ diabolicis ho
minibus certaturum. Pregrandis ergo fuit hec
paſſio in finis complemento que tantis gradibꝰ ex/
creuit in principio Dirior forte in cruce vbi prorſus
derelictus vt pateretur. ſi tam dira vbi angelus ad/
huc confortans habetur. Uere fortis vt mors dilec/
tio. dura ſicut infernus emulatio. Non tamen dici/
mus ꝙ eius dolor intentior fuit ⁊ acerbior qualitati
ue q̄ꝫ afflictio etiam damnatorum. Nam hoc aſſere/
re Gerſon temerarium dicit
Quantum autem app̄henſio delictorum cor ſu/ M
um aggrauabat nec penna ſcribere. nec lingua dice/
re. nec cor valet cogitare. Omnia enim omnium ho
minū. preſentia. preterita. et futura peccata plenꝰ
vidit ⁊ magis diſtincte q̄ꝫ aliqua mens aliquod ſin/
gulare Que omnia vidit poſita ſuper eum. Dominꝰ
enim teſte yſaia poſuit in eo iniquitatem omniū no
ſtrum: que ⁊ ſecundū ſanctū Petrū portauit in cor
pore ſuo ſuꝑ lignū. i. Petri. ſecundo vt copioſe ſatiſ
faceret pro eis. Tantū igitur pro vnoquoqꝫ dolorē
aſſumpſit. quantus pro expiando ſufficere poſſet.
Qui tantus erat ꝙ iuxta Ubertinum nullus intelle
ctus minor ipſo ineternum poterit eſtimare. Nam
non ſolum nouit peccatorum multitudinem. ſed et
eorum maliciam ⁊ deteſtabilitatem clare et diſtin/
cte ꝑ plenitudinē ſue ſapie. ita ꝙ q̄libꝫ pctm̄ ꝑ ſe ſuꝑ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

rum innumeros in eo cauſabat dolores. Et potiſſimū iuxta eundū Ubertinū q̄nq̄z. Ita ꝙ q̄dlibz peccatū mortale reſpectu aīe xp̄i erat ſicut furca q̄nq̄z dētiū vno ictu q̄nq̄z faciens vulneꝝ aꝑturas. Peccatū enim eſt

N

vt Iniuriatiuū dei
ꝓuocatiꝫ vindicē dī
maculatiꝫ imagīs dī
deſtructiuū grē dei
acq̄ſitiꝫ pene īferi

xp̄s aūt erat

dei filiꝰ glīe deitatꝫ amator
pacis mediator
aīaꝝ ſpōſus ꝛ zelator
regni grē inſtaurator
ſaluādoꝝ ꝛ̄dēptor

Habuit igitur xp̄s ꝓpter ꝯditiōes iſtas tm̄ dolorez q̄ꝫtum requirebat regula ꝑfecte iuſticie q̄ in ip̄o erat ꝛc̄. Proſeq̄tur hec Ubertinꝰ deuote Et vere totꝰ ſtupidus q̄ in illoꝝ cōmemoratiōe nō mouetur Nos autē hec in decem diſtinximꝰ iuxta decē pc̄ti effectus qui ſunt

O **Offendit. ſpnit. ꝓſtat. deformat. ꝛ aufert**
Vulnerat. inſanit. occidit. ꝑuat. ad orcuꝫ.

Primo peccatū eſt dei offenſiuū. ꝛ idcirco ꝓpter peccatū vehemēter doluit. Nā ip̄e erat dei filiꝰ ꝛ glorie deitatis amator. ꝛ iō doluit de offenſa p̄ris. eo ꝙ nihil ita offendit deū ſiue diſplicet ſicut peccatum. Quantum aūt peccatū deo diſpliceat ex hijs ſeptem perpendere poſſumꝰ

nihil diſplicet dō niſi pc̄tm̄	mīta ꝯtumelia īfertur dō per pc̄tm̄	pc̄ꝫ ex ꝑſecutiōe quā infert ꝑ pc̄ꝫ	ex dei īmutatōe q̄ꝛ optīm iratuz facit.

Nil odit. hic mixta. nā ꝑſeq̄t mala mutat.

P in bonoꝝ abhoīatiōe. q̄ꝛ ſi iuſtꝰ peccauerit oīm iuſticiarum nō recordabor | ad deſtruendū peccatū

Et bona cōtemnit. **q̄ꝫ laborat.**

ab anima peccatoris tanq̄ꝫ a templo diaboli

ſeparat et ſe

Attende igiť ꝛ ꝑpende q̄ntū ille vnicꝰ p̄ris de iniurijs tantis tanto patri illatis doluit quē tm̄ adamauit. Et p̄ſertim q̄ꝛ has iniurias ad ſatiſfaciendū aſſumpſit. Unde tm̄ dolere debuit ꝓ qualibet ſingulari iniuria cuiuſlibet peccati q̄ꝫtū erat grauitas iniurie ꝛ requirebat emendā q̄ prorſus vel pene erat infinita De hoc Ubertinꝰ exemplū adducit ꝛ ſilitudinem talem. Imaginare inq̄t ſi filiꝰ imperatoris ſūmi videret viliſſimū ribaldū patrē ſuū valde dilectū imꝑatorem trahentē ꝑ capillos ꝛ barbā. ꝛ ꝑ luta et cloacas inficiendo iactaret ꝛ calcibꝫ os ꝛ faciē horrē deꝑcuteret. q̄ꝫtum putas dilectꝰ filiꝰ illiꝰ p̄ris amaritudinis deguſtaret talia decernēdo. Ita nihil ſunt in cōꝑatione que fuerunt in xp̄o reſpcū iniurie ſue diuinitatis Secundus effectꝰ pc̄ti eſt qd̄ ē cōtemptiuū dei ꝛ beneficioꝝ eiuſdē. Et ſic quodāmodo paſſionis fructū annihilat ꝛ iteꝝ crucifigit ꝛ in q̄ꝫtuꝫ in ipſo ſanguinē eiꝰ denuo fundit. Dum preciū redemptionis eius abijcit. Iuxta illud ap̄li Hebre. vi. Rurſum crucifigentes ſibimetip̄is filiū dei ꝛ oſtentui habentes Ibi gloſa. chriſtū crucifigūt ꝛc̄. qui gratiam eius vilipendentes in pc̄tis iacent. Et certe plꝰ ꝑm gloſam peccat q̄ cōtemnit regnantē in celis q̄ꝫ q̄ crucifixerunt ambulantē in terris O q̄ꝫtum hec cōſideratio grauabat dolorē ieſu. q̄re ꝛ cōquerens ait. Laboraui inuacuū vane cōſumpſi ꝛc̄. Tertio ꝓſtat. ID eſt peccatū aīaꝫ xp̄i ſponſā diabolo ꝓſtituit ꝛ cōiungit. Unde Hieremie. ij. Quō proſternabaris meretrix. Ipſe aūt ieſus aīarum ſponſus ē ꝛ zelotes q̄ in tantum aīas amauerit. tunc oſtendit quādo pro eis in mortem tradidit aīam ſuā. Och quantū ergo doluit quādo ſe ab eiſdē deſpici diabolo admiſſo conſpexit. Groſſum exemplū Ubertinꝰ ponit. Si aliquis pulcherrimus ꝑfectiſſimꝰ ſpōſus intraſſet mare ꝛ aridā ꝓ vna ſibi ſponſa acq̄renda. quā de viſceribꝫ ſuis pauiſſet ꝛ nutriuiſſet ꝛ ad debitā nature formā ꝓduxiſſet. ꝛ quod de eiſdē ſuis viſceribꝫ veſtes ꝛ ornamenta dediſſet. ꝛ feciſſet eam reginā nobiliſſimā ꝛ decoram Si iſta in oculis ſui ſponſi viliſſimū ribaldū ꝛ nigerrimū ethiopē acciꝑet ꝛ amaret ꝛ ſtercora eiꝰ comederet. ꝛ de ip̄is totam faciē deturꝑaret ꝛ ſic ſpōſo diceret modo me oſculare. quia in alia forma me habere nō poteris. nihil eſſet dolor illiꝰ ſponſi reſpectu doloris xp̄i ieſu ſuꝑ anima ꝓſtituta ꝛ peccatrice. Quia incomparabiliter plus ꝓ iſta fecit q̄ꝫ ſit deſcriptū ſupiꝰ illum feciſſe. ꝛ iſta plus incōꝑabiliter ꝛ peiꝰ cū diabolo fornicatur q̄ꝫ illa ꝛc̄. Quarto peccatū aīam deformat ꝛ nigrā reddit Treno. iiij. Denigrata eſt ſuper carbones facies coꝝ. Et Ancelmꝰ. Anima ſi in peccato fuerit nigrior erit coruo. Hinc quidā in vitaſpatrum vidit alias facies nigras habentes. Et de paulo ſimplice idem legitur Ieſus aūt venit vt ſponſus perfectiſſime diligens ſponſaꝝ decorem doloribus ꝛ anguſtijs ſe totū reliquās ꝛ ſe totū ꝑ cineres maloꝝ noſtrorum infudit vt faceret de ſe lauachrū vt poſſet lauare ꝛ delere turpitudinē ꝛ maculā peccatorum. Quomodo ergo doluit ꝙ poſt hec aīa ſe luto inuoluit ꝛ inquinat Quinto aufert bona gratie. Unde Trenoꝝ primo. Manū ſuā miſit hoſtis ad omnia deſiderabilia eius. Sicut anthiochus oīa abſtulit bona Et nota quattuordecī q̄ aufert ꝑm ea q̄ de templo ablata erant. Q

.i. altare aureū — cādelabrum luminis — vaſa templi

Fert chriſtum. pneuma. **pia dona**

menſam propoſitionis cū libatoria

fides abit. **ꝛ ſpes**

ꝓhiale que continet liq̃da id eſt coꝛ pium
It pietas.
velũ de ſagis pñiam ẽt
doloꝛ
ornamẽtũ au reũ caritas
ac amoꝛ
coꝛtinas de quatuoꝛ coloꝛib⁹ q̃tuoꝛ ꝟtutes cardinales.
Quatuoꝛ
theſauros abſcõditos
ſuſpiria

moꝛtariola i medita tiõib⁹ mala terũt
memoꝛans
argẽtũ õne. i fructũ bõe loquutiõis
ꝫ bõa verbi.
vaſa ꝯcupiſcibilia
acta bõa.
tollit omne aurum id eſt meritũ obediẽtie caſſat
caſſat obedit

¶ O q̃ta iactura peccati que hoiẽm tantis ſpoliat bonis Iheſus autem venerat vt reparatoꝛ regni gratie. Unde contrarie ex iſto reſpectu ineffabiles rõnes doloꝝ. Culpa eñ totum regnũ gratie q̃tum ẽ ex ſe annihilat ⁊ diſſipat. Hinc attende ait Ubertinus q̃tum habuit hoꝛroꝛis ⁊ doloꝛis Ipe eñ ihũs ẽm ſuum eſſe videtur quaſi totaliter gratia Non eñ eſt conceptus natali ope Et ſubſiſtit in diuino ſuppoſito ꝑ infinitam grãm vnionis. Habuit igit̃ hoꝛrere culpam ſicut deſtructiuum ſui eſſe ⁊ ſue intentionis ⁊ cauſe aſſumptiõis nature. Et quia reparatio regni gratie non eſt niſi per deletioẽm culpe. que nõ habet deleri niſi per doloꝛes coꝛreſpondentes offenſe. Ideo hoc reſpectu foꝛtiſſime dolere habuit. ⁊ per ineffabiles ſupplicatiões ⁊ immolatioẽs ſui. habuit acq̃rere grãm ſic indignis

¶ Sexto peccatum vulnerat ipſa naturalia ⁊ letiferum in anima vulnus infligit. Unde ihreremias. Inſanabilis eſt fractura tua. peſſima plaga tua Pro cuius intelligentia notandum ꝙ bonum humãe nature tripliciter intelligi poteſt. Primo ipſa ꝑncipia nature vtputa potentie anime ⁊ huiuſmodi Et iſtõ neq̃ tollitur neq̃ diminuitur ꝑ peccatum. Scdõ q2 homo ꝑ naturam habet inclinatioẽm ad ꝟtutem. et hec dicitur quoddam bonum nature Et iſtud diminuitur ꝑ peccatum. Ex hoc eñ ꝙ aliquod inclinat̃ ad vnum ꝯtrarioꝛum opoꝛtet ꝙ diminuatur incliãtio ad aliud. Tercio autem modo poteſt dici donũ nature donum oꝛiginalis iuſticie quod totaliter eſt ablatum per peccatum ꝑmi parentis ¶ Quatuoꝛ ãt vulnera ẽm Bedã pctm̃ aie infligit

Sꝫ { Ignoꝛantiam, Maliciam, Infirmitatem, ꝯcupiſcentiam } In { ratione, voluntate, iraſcibili, ꝯcupiſcibili }

¶ Sic itaq̃ ex peccato omnem languoꝛem homo incurrit. ſic quod neceſſe dicere habet. Miſerer̃ mei domine quoniam infirmus ſum. Magnitudo autẽ infirmitatis peccati. patet ex magnitudine medici ⁊ medicine. Propter hoc opoꝛtuit dei filium ſic pati ſic vulnerari potionari ⁊ tam diuerſas adhibere medicinas vt pꝫ infra in Roſario Ceſio balnia folio Q q̃tũ ergo bonus ihs doluit ꝙ eum vltro ad moꝛtem feſtinaturum proſpexit. ꝓ quo curando tanta medicamina adhibuit Hinc conq̃rens ait ãgelis ſuis Curauim⁹ babiloẽm ⁊ nõ eſt curata. Adducatur ſil'itudo hic realis ⁊c. ¶ Septimo pctm̃ inſanum ⁊ fatuum reddit Homo eñ cum in honoꝛe eſſet nõ intellexit ꝯpat⁹ eſt iumentis inſipientib⁹ ⁊ ſtolidioꝛ fact⁹ eſt illis Cui⁹ ſtulticia pꝫ in multis. Primo in via. q2 eligit magis ambulare viam latam q̃ ducit ad moꝛtem q̃ꝫ artam q̃ ducit ad vitam. Exemplum de duob⁹ fratrib⁹. Scdõ in incuria Berñ. Sic ſtulti eſtimatoꝛes de maximis minima. de mĩmis maxiãm curam gerũt. Maioꝛem curam hñt de carne moꝛbida q̃ꝫ de anima. Sil'itudo ꝑpoſiti q̃ canem ſic impiguauit ꝙ puellam iugulauit. Et epiſcopo cui pira oblata ⁊c. Tercio inſanũ facit in menſa. Grego. q̃d inſanius q̃ꝫ ꝓ modica delecatione carnis eternis ſe obligare ſupplicijs Uita eñ pcti ait Berñ. igredientib⁹ ꝓpinat mel ſophiſticum. ꝓgredientib⁹ fel ⁊ acetum. egrediẽtib⁹ venenũ aſpidum ⁊ inſanabile.

¶ Octauo pctm̃ occidit moꝛte peſſima pꝫ Moꝛs pctõꝝ peſſima. ⁊ Paul⁹ Stipẽdia pcti moꝛs. De iſtis plurima vincentius in ſpecl'o Et dyoniſi⁹ carth i tractatu de remedijs. õt ꝙ pctõꝛ domum ꝓꝑam incendit. ſeſe occidit. de ſinu ꝟtutum in os leonis ⁊ dyaboli currit. in tpe belli ꝟtutum arma pꝛoicit. ꝓ pomo vili regnum vendit eternum. ſerpentem venẽoſum in ſinu põit. ſpontaneus ſe dyabolo tradit. ⁊ funem q̃ ſuſpendat eum nectit. ſponſum ſpecioſiſſimũ abicit. ſeſe a regno excludit ꝑcioſius quod hꝫ vilius ⁊ deterius quo ꝑt expẽdit. Sed q̃tũ putas ſup huiuſmõi ihs doluit Nimiꝝ. ipe venit ad nos viuificãdos. Perpẽdat qui ꝑt. ¶ Nono pctm̃ ꝑuat a gl'a eterna. Nõ eñ habitabit in domo ei⁹ q̃ facit pctm̃. Ihs ãt bñdict⁹ moꝛtuus eſt vt ſic poſt moꝛtem magni pontificis exul in patriam rediret. Quãtum ergo doluit ꝙ moꝛtem ſuam fruſtrari vidit. vel fruſtrãdaꝫ homine ſpõte decurrente a regno. ¶ Decimo peccatum ad oꝛcum id eſt ad penas ducit inferni Peccata etenĩ ſunt inferi poꝛte. Ihs ãt ait vbertinus vẽit vt ſaluatoꝛ ⁊ liberatoꝛ a penis inferni. qui vt nos liberaret habuit pro omni peccato moꝛtali doloꝛem exoluere coꝛreſpondentem ⁊ prepollentem in ratione diuine acceptationis cuilibet ꝑticulari pene in inferno debite malicie ſinguloꝛum. Ex his quantum doloꝛis hinc habuit ꝙ tantas euacuari cernebat. Hec ergo anima fidelis perpendat. ⁊ videat impoſſibile eſſe compꝛehendere doloꝛes quos ꝑtulit bñdcs Iheſus. ¶ Ceterum etiam atq̃ etiam preuidit iuxta prediffinitum diuinitatis conſilium ihesus oẽm ⁊ ſingulam ꝑuipenſionem ⁊ ingratitudinem fuſoꝝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

chriſtianoꝝ. in quibꝫ videbat paſſionem deperditaꝫ iri. eo ꝙ rurſus eum crucifigerent ꝛ oſtentui haberẽt Hinc Raban⁹ ait. videbat dñs ad augmẽtum doloris ſui ſanguinẽm ſuum tam viliter ꝛ inutiliter effundendum qđ qꝫ ſic in vanum laborauit. vt tunc vix vnum latronem acq̄reret vnum apl'm ꝑderet. Videbat iteꝝ a pñtibꝫ ꝛ futuris gñalem ingratitudinem ꝙ etiam a chriſtianis tanq̄ꝫ mortu⁹ a corde obliniõi erat dand⁹ qđ qꝫ pauciſſimi de tanto bñficio ſibi gratias acturi erant. ſed peſſima viciſſitudine mala pro bonis darent. Ita ꝙ ſi pati iteꝝ poſſet. peiora a malis chriſtianis paſſurus fuiſſet q̄ꝫ tunc a iudeis. Nouit em̄ ꝙ ſup̱ dolorem vulneꝝ eius addentes p̄uaricationes. plagas ſuas quotidie renouarẽt. Hinc cõqueritur ꝑ yſa. Jnuacuũ laboraui. vane fortitudiẽꝫ meam ꝯſumpſi. Et ꝑ alteꝝ lamentaꝶ. Ve mihi qui a factus ſum ſicut qui colligit racemum in autũno. Et in p̄s. Que vtilitas in ſanguine meo. Eya igitur compatiamur tam granditer pacienti propter prouiſionem futuroꝝ.

¶ Obiectoꝝ mlťitudo ¶ §. ij.

Alteꝝ intrinum aggrauatiuum. eſt obiectoꝝ doloroſoꝝ multitudo Que tam ſunt innumeraꝛ vt null⁹ ſit q̄ poſſet ad calculanda ea. Paſſus namq̄ꝫ ẽ ꝛ doluit. De patris offenſa De matris triſticia De amiſſa gl'a De merita pena. Propter commiſſa ꝛ cõmittẽda peccata. Ob oĩa q̄ dilectis ſuis nouit ſup̱uẽtura mala De paſſiõe ſua acerba. Et q̄d multa nũerasse proderit cum nõ poſſimus attigere ad ſummã Omnia illi dolorem adaugere etiam q̄ pleriſqꝫ releuamina videnꝶ. vt ſunt. Precognitio ſaluťꝫ humãe Reſtauratio ciuitatis ſup̱ne Acceleratio reſurrectõnis tercia die Glorificatio eiuſdem Iſta em̄ õnia ꝛ ſimilia q̄dãm nõ auxerũt xp̄i dolorem nõ minuerũt C⁹ eſt rõ iſta. Quia cũ omnia hec eueniant ex xp̄i dolore tm̄ dolorem debuit aſſumere. ꝛ diuina ſapia tm̄ illimenti doloris debebat ĩfundere q̄ꝫtũ ſat erat ad predicta oĩa ꝯq̄renda. Et ideo quo nouit viciniorem inſtare reſurrectioẽm eo ampliorem aſſumpſit dolorẽ vt ĩmẽſurabilem ſibi a deo p̄fixam menſuram poſſꝫ adimplere ꝛc̄. ꝛ q̄ ſua glorificatio ſublimior eo paſſio ſua maior Nõ em̄ niſi patiẽdo magna ad magnam potuit gl'am ĩtroire ꝑ eq̄s em̄ vias ꝯtẽdiꝶ ad cã Quã tam igiꝶ ꝯfitemur gl'am tantam etiam neccẽ ẽ fuiſſe arduam viam. Per ꝓnas em̄ ꝛ ignauas vias mag gloria nõ ambitur nec ꝯquiritur vnq̄ꝫ. Sicut igitur gl'a inexcogitabilis ita paſſio incõp̄henſibilis. Merito igitur compatiendum ei.

¶ Impulſio fortis ¶ §. iij.

Tertium aggrauamentum eſt ĩpulſio fortis Impellebant enim mentem benedicti Jheſu ad grandem dolorem. dei

iuſticia ꝛ eq̄ůitas diuina ⎱ plenã ſatiſfactõeꝫ exigẽs
ſapia ꝛ diſpẽſatio mira ⎬ pie coſi mẽſura diſpẽſaſ
amor ꝛ charitas imẽſa ⎰ volũtarie copioſe p̄ducẽs

Eſtimet hec q̄ p̄t. fontes hi oĩm doloꝝ. Dñs ieſus ꝯformis diuie iuſticie ſciens ꝙ nõ ꝑceret delinquenti. ꝛ ꝙ ſol⁹ ip̄e manũ mittere poſſet in vtrũqꝫ tm̄ dolorẽ aſſumpſit q̄ diuine iuſticie ſatiſfecit. ꝛ eaꝫ nobis placauit diuini tribunalis rigori ſatiſfaciendo ꝓ omni delicto. O iuſticie ſacrificium grãde. Si nullus diuinam ad plenũ in iudicãdis ſceleribꝫ iuſticiaꝫ ꝯprehendit quis hoſtie illi⁹ magnitudiẽm qua diuina iuſticia placata eſt preter illum q̄ obtulit intellexit dimẽſus eſt. ꝛc̄. Item dei ſapia ꝛ diſpẽſatio diuina plurimũ aggrauat Aiũt em̄ Q̄ illi dolores fuerũt in corde bñdicti ihu a diuina ſapia diſpenſati ſꝫ menſuram innumerabiliũ doloroſoꝝ obiectoꝝ. vt late Vbertin⁹ in q̄rta ꝑte declarat. Et potiſſimum Amor fuit oĩm intimoꝝ doloꝝ cordis bñdicti ihu cã ꝛ radix. Pari namq̄ꝫ ꝛ ſimili curſu currũt amor et dolor. Ita ꝙ tantus fuit bñdcĩ ihu dolor q̄t⁹ amor ad deum proxim ꝛ ſeip̄m. Et q̄t habuit reſpectus amoris q̄ſi tot habuit diſtinctiones numeroſas doloris. ꝛ in illo reſpectu q̄ magis amauit. doluit magis Quiſq̄s ergo noſſe volet magnitudiẽm doloris habeat exercitatũ ocľum in ꝯſideratione amoris vt ſciat metiri q̄ꝫtũ ihũs dilexerit deũ p̄rẽm. ꝛ hoiẽm. ac ſeip̄m. ꝛ ꝟgiẽm mrẽm ꝛc̄. Et repiet ꝙ ſicut amor iſte eſt incõp̄henſibilis ita ꝛ paſſio ineffabilis ꝛc̄. Tũ potiſſimũ ex eo ꝙ xp̄s ex amore volũtarie eos aſſũpſit ꝛ pleniſſime põderauit ꝛ ꝟtutẽ ꝛ dominiũ ſuꝑ potentias aĩe habuit. ꝛ eas in ꝯſideratiõe doloroſorum obiectoꝝ ꝯtinue ꝓuauit. ꝛc̄. q̄re copioſe ꝛ inextimum ſatiſfecit. O igitur attendite ꝛ vid̄te. ſi dolor ſit ſimilis dolori chriſti.

¶ De ꝯpaſſiõe chriſti ¶ §. iiij.

Poſtremũ vel q̄rtũ aggrauatiuum eſt plurimũ cõpaſſio Adeo ꝙ dolor compaſſionis iuxta Bonauenturam dolore paſſionis maior fuit. Et fuit multiplex nimis Nam ꝯpaciebaꝶ.

humano generi ⎫ ⎧ cl'pã ꝛ ꝑuũ frẽꝫquẽ p̄uidebat
ſibimetipſi ⎬ pp̄ ⎨ penã quã ferre debebat
ꝟgini matri ⎪ ⎪ gladiũ q̄ aĩm fodiebat
oĩꝫ elcõꝝ gregi ⎭ ⎩ ml'ta q̄ ferre debebat.

En gñiq̄ꝫ. ſibi. mri. dolor eſt adamatis

¶ De his latius agiꝶ in epl'a de paſſione ad carthꝫ ꝛ i vbertino. q̄ etꝫ dicit ꝙ ſingulariter ex ꝯpaſſiõe dolebat ď p̄eĩs ꝛ martirijs ſcõꝝ martiꝝ ꝓ noĩe ei⁹ iſticꝫ Adeo ꝙ nihil eſt penale receptum ab aliquo electoꝝ ꝙ nõ fuerit cordi xp̄i multo firmi⁹ infixũ q̄ꝫ illi qui recepit affixũ Dolebat ꝛ nõ min⁹ ex cõpaſſione ſup̱ ſingulis tẽptationibꝫ ꝛ deſolatiõibꝫ ſctõꝝ confeſſoꝝ ꝛ ſingulorũ electoꝝ tanq̄ꝫ caput piũ ꝓ mẽbris O q̄ꝫ late ſunt iſte feneſtre volenti ꝓſpicere dolores ieſu internos Mirũ ſi in horũ cõmemoratiõe nõ to

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

et in lachꝛimis reſoluamur. Compatere ergo tam di
ra pacienti. Quod ſi te paſſiõis acerbitas nõ pmouet l'
com patientium multitudo moueat. Conulula
re lupis debet q̃ commanet illis. ⁊ flere cum flentibꝰ
ſolent. Compaſſi ſunt chꝛiſto pacienti Amici qui vi
derunt. Cuius vel ferrum pectus non concutiet ma
rie ⁊ apl'oꝝ fletus! Secundo gentiles vt Centurio ⁊
turba pectora tondens. Tertio omnes ſancti q̃ pre
ceſſerunt vt pꝛophete. ⁊ qui ſequuntur vt deuoti.
Quarto creatura omnis celeſtis. vt ſol aer. terreſtris
vt terra petre velum. ſubterreſtris vt inferi. Pudat
igitur duros obſiſtere ⁊ lachꝛimas frenare.

¶ De iniuſta cauſa ¶ Mẽbꝝ. iij.

A Quod ſi omnia hec ñ emolliũt corda terciũ
mẽbꝛum attendamus conſiderando cau
ſam iniuſtam quo ad criminis immunita
tem. Firmiter tenendo ꝙ tanta ⁊ talia tulerit nulla
ſui culpa. nulla item neceſſitate. ſed paſſus eſt ea in
nocentiſſime ex nimia erga nos charitate. O q̃z lar
giter merito flere deberemus. ſi ꝙ occaſio ſumus
mortis filij dei intime cogitaremus. Quid em̃ o
electe puer dñi dei mei. q̃d tu agne dei. quid tu pon
tifex ſumme qui nec ſuper patre nec matre cõtamia
tus. q̃d inq̃z tanta amaritudine. q̃d tantis tormen
tis dignũ cõmiſeras! Pꝛorſus nihil. Ego homo per
ditus totius tue paſſionis cauſa fui. Ego domine
vuã acerbam comedi ⁊ dentes tui obſtupuerunt. q̃z
que nõ rapuiſti. ſed que rapui ego. tu exoluiſti. Mors
tuus ⁊ iniquitas nr̃a ſic te afflitere. Maledicta ſit
tanta iniquitas ꝓ qua ſic affligeris deus charitas
Poteris hic attendere ceteras cauſas paſſionis:
⁊c̃. Plurimũ vere mirandũ ſi nõ vel hoc coꝛ cõcutia
tur. Quiſquis ergo xp̃o ꝯpati vt poſt cõregnare poſ
ſet voluerit. p̃ſcripta cõſideret. pfunde diiudicet. et
xp̃o ſe intime per amoꝛem cõiungat. ⁊ rem ante o
culos ita ponat quaſi patrem matrem aut ſeſe hec
patientẽ videret. Quod ſi inter hec adhuc durꝰ obſtite
rit aliquo flagello ſeſe vt Bonauẽtura docet caſtig3
vt ſic per experimentum ducatur ad cõpatiendum.

¶ De qualitate cõpaſſionis. ¶ .pꝛimus

q Qualis aũt debet hec cõpaſſiõ eſſe Albertus
notat qui dicit ꝙ triplex erit

.ſ. { accidẽtal' / ſubſtãtial' / ꝑſonal' } .i. vt ꝯpatiat' ſic { fiꝰ dño / filiꝰ pri / mẽbꝝ capiti } Omia hec in

B bis ds. Qualiter aũt fieri d3 ſciendũ ꝙ tripliciter

.ſ. { corde / oꝛe / oꝑe } pie { ꝯpaciẽdo ꝑ triſtitie aſſũptionẽ. / q̃rulãdo ⁊ planctũ faciendo / lachꝛymas fundẽdo ⁊ geſtꝰ tri }

ſtes habendo. Opoꝛtet em̃ ꝙ planctũ vnigeniti faci
amus nobis. Et cũ Hieremia exclamemꝰ Quis da
bit capiti meo aq̃s ⁊c̃. Et inſtar dauid planctũ ſuper
ionatha aut abſolon aſſumentis ⁊ nos tragediã fa
ciamꝰ dicẽdo. Doleo ſuper te frater mi ionatha. d co

rus nimis ⁊ amabilis ⁊c̃. Et cũ franciſco lugeamus
⁊ triſtitie geſtus aſſumamꝰ. nã plurimũ hoc deo pla
cet. Ait em̃ ad mechteldem. Dico tibi in veritate ſi
quis ex deuotione paſſionis lachꝛymas effuderit. ſic
eas ſuſcipio ac ſi pꝛo me ſit paſſus ⁊c̃

¶ O coꝛ durũ ⁊ pꝛophanũ. cõdolẽdo rũpe.
Regẽ plange golghatanũ. rũpe coꝛ rũpe.
Flẽs externũ ⁊ archanũ. quamẽ coꝛ rũpe.

Sz q̃z vera cõpaſſio teſte Greg. ſup Job cõfoꝛmatio
nẽ requirit. Ideo ſequitur

¶ Gradus tertius

I Imitatio. De q̃ Judicũ. vij. Quod fecero
ſectamini. Et itẽ Si q̃s vult venire pꝰ
me ⁊c̃. ſequatur me. Nil em̃ aut parũ
placebit deo ꝯpaſſio niſi ſequat' imita
tio. qua ſine eſt imꝑfecta. Chꝛiſtꝰ eni3 C
paſſus eſt pꝛo nobis vobis relinquens
exemplũ vt ſequamini veſtigia eius. Et libent imitã
dum. Hoc em̃

ẽ { deo acceptũ / nob glo'ſũ / valde neccĩm } q̃z { ſiceꝰ ꝑficit' volũtas ad quã hoꝛtat' / mag̃ gl'ia fui ſeq̃ dñm / nil ꝓderit paſſio niſi ſeq̃t' imitaᵒ }

Acceptũ ſequere. dignũ. q̃z valde neceſſe.

Ipſe em̃ chꝛiſtus crebꝛo ad ſui ſequelã nos hoꝛta
tur. Quippe qui in omnibus exemplũ dedit nobis vt
⁊ nos ita faciamus. Eſt ⁊ imitatio chꝛiſti nobis dig̃
Magna gloꝛia ait ſapiens ſerui ſequi dominũ ſuũ
⁊ eadem ſecũ veſte veſtiri. ⁊ lateri eius herere ſemꝑ.
Eſt et neceſſaria ſaluti. Ait em̃ Auguſtinꝰ Quod ad ꝑ
ficiendã ſalutem noſtram duo cõcurrere neceſſario
opoꝛtet. pꝛeſertim in adultis. imo ⁊ quodam tropo
in paruis. domini ſc3 paſſionem ⁊ noſtram imitati
onẽ. Nec alterũ ſine altero ſaluat. Paſſio enim ſine
imitatione ſaluare nõ d̃buit. maxime adultos q̃ pec
cata cõmiſerunt. Imitatio ſine paſſione nõ poteſt
vt late declarat Bernardus in ſermonibus de diuer
ſis dicẽs. Sola ſcdi ade paſſio purgat. q̃s cõtamiat
preuaricatio ade pꝛioꝛis. Ubi aũt pꝛopꝛia macula ꝯ
mittitur. pꝛopꝛia iam ab eo vnda exigit' lachꝛymarũ
⁊ cõcrucifixoꝛibus xp̃i ⁊c̃. Mea igit' eſt domine tua
paſſio. ſ3 ſi acceſſerit imitatio vt ſequar veſtigia tua
ait Bernardus. Alioquin ſolũ non ſaluat. ſed pꝛo
fundius damnat. ⁊c̃. Opoꝛtet ergo imitari. Ut igi
tur imiteris D

ꝯſidera { modũ g̃nalẽ quẽ in oĩbus tenuit / doctrinã ſingl'arẽ quã in ſingul' ꝓpo / ꝯfoꝛmãtõez realẽ quã a te exigit } ¶ uiz

Quis modꝰ hic. q̃ doctria ẽ. confoꝛmis ⁊
eſto

¶ Debes igitur attendere in omnibꝰ articul' domi
nice paſſionis modũ generalem de quo poſt dicẽꝰ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Debes et attendere doctrinā ſingularem quā in ſin/ gulis articulis ⁊ paſſionibꝫ inuit. Item qꝫ ⁊ ꝯforma tiones reales in quibꝫ nos ſibi ꝯfigurari voluit Que duo latius explicant in ſingulis articulis Ludolphꝰ ⁊ Jordanus in ſermonibꝫ de paſſione xp̄i Sed vt ex emplariter vel vno exēplo demōſtremꝰ q̄d velimus Cito cogitet̄ de crucifixione proponit̄ in articulo illo doctrina ſinglaris. vt ſcꝫ ⁊ nos crucifigamꝰ carnem cū ꝯcupiſcētijs ſuis ⁊c̄ Ubi latiſſima offert̄ mora lium materia. Cui articulo etiā per realē ꝯfigurati/ onē oportebit te ꝯformari. Ut. ſ. xp̄i exēplo etiam tu brachia in crucis modū extēdas. Sic in articulo de flagellatione xp̄i doctrīa ſingularis eſt vt patien/ ter feras flagella dei. Realis ꝯformatio. vt te flagel gello diſcreto cedas. ⁊ ſic flagellato ꝯfigureris Et ſic de ceteris articulis Modꝰ aūt general' quo ſe xp̄s in omnibus generaliter habebat optimꝰ ⁊ deuotiſſi/ mus fuit. Habuit enim ſe chriſtus

E in oībꝫ	obedientiſſime	q̄ ad	deū patrē
	ſeueriſſime		ſeipſum
	charitatiuiſſīe		ꝓximum.
	liberaliſſīe		genꝰ humanū.
	prudentiſſīe		aduerſarium
	pacientiſſime		penale tormentuꝫ
	pſeuerantiſſīe		finale cōplemētū.

Faciamus ⁊ nos omnia ſm̄ exemplar mōſtratuꝫ in monte. Habeamus ⁊ nos obedienter parēdo di/ voluntati ⁊ prelati. Factus eñ eſt obediēs vſqꝫ ad mortem. ⁊ vt ſciret mūdus qꝛ diligat patrem ſic fe/ cit. ſicut mandatū ei dederat pater. Mādauerat ei pater dicēs illud Prouerb. Diriuent̄ fontes tui fo/ ras. ⁊ in plateis aquas tuas diuide Cōſentit violen tiſſime filiꝰ dicens ei. Fiat voluntas tua. Quā q̄ꝫ libē tiſſime expleet. ip̄e indicat cū dicit, Baptiſmo habeo baptiſari ⁊ quomodo coartor vſqꝫ dum ꝑficiatur Et Joan. iiij. Meus cibus eſt vt faciā voluntatem eius q̄ miſit me ¶ Habuit ſe ſeueriſſime erga ſeip̄ꝫ in nullo parcendo ſibi. Item Amantiſſime erga pro ximū. In hoc enim cognouimus charitatē eiꝰ. quo niā pro nobis animā ſuam poſuit qua maiorem di lectionem habet nemo. O vere amanter ex amore ꝑ/ ferens talia ⁊ tanta. ¶ Liberaliſſime ſe habebat q̄ nil ſibi de ſuis retinebat. ſed ſe totum in noſtros vſꝰ expendit. Corpus dedit crucifixoribus. dorſum fla/ gellantibus. faciem cedentibus ⁊ cōſpuentibus. ge nas ꝑcutientibus. barbam vellentibus. veſtes luſo ribus. ſanguinē reis. fontem lateris immundis. la/ chrymas perditis. diſcipulo matrem. ſymoni crucē paradiſum latroni. animā patri. vitam morti:

F Uere chriſtus liberalis ⁊ liberaſſimus qui īſtar duodecim fructus ligni vite duodecim fructꝰ nobis dedit. Nam carnē dedit in cibum. ſanguinem in po tum. animaꝫ in precium vulnera in remedium. bra/ chia in refugium. crucem in clipeum. cor in amoris indicium. aquam in balneū. ſudorem in medicamē/ tum. clauos in ſalſamentū. ſpineam coronam in or/ namentum. verba in documentū. vitam ⁊ mortem in exemplum.

Hic cibꝰ. hic potꝰ. ꝑciū. mediū. refug̃ cor.
Sal. medicās. docꝫ. exēpla. ornās. balnea. ſcutum.

Habuit ſe deniqꝫ prūdēter q̄ ad aduerſarium cui diuinitatē occuluit. Patiēter ad tormentū inꝫ que nec ſemel os īpaciēter aperuit. Perſeuerāter vſꝫ in finem. vt voce alta Conſummatum eſt dixerit. Sic nos ſemper habeamus ⁊ dominū imitemur. aduer/ ſa omnia libenter in vnione ſue paſſionis perferen tes quod gratiſſimū chriſto Debꝫ autem hec imi tatio fieri primū exempla conſiderando. deinde pro ponendo. tertio obſecrando. Et dum homo xp̄i per fectionem conſiderat. ſuam e regione imperfectiōꝫ attendere debet. ⁊ ſe vilificare. ⁊ vt eiꝰ exempla imi tari poſſit inſtantius obſecrare.

O Ome tāta imitari. des exempla regia
Foris itꝰ imerſari. xp̄i nunc elegia.
Preſtans hacce immorari. doctrina egre gia.

Et quia nō eſt dignus dandis qui non eſt gratus de acceptis. Ideo ſequitur

¶ Gratiarum actio ¶ Gradꝰ quartus

G GRatiarum actio. De qua Apoſtolꝰ In omnibus grās agite per ieſum chriſtum Ephes. v. Ad locum enim vnde exeunt flumina reuertent̄ vt iterum mag̃ flu ant. Unde ⁊ ad hanc ſapiens monet in eccleſiaſtico dicens Gratiam fideiuſſoris ne obliuiſ caris. Dedit enim animā ſuam pro te. Magis eniꝫ torſit chriſtū ingratitudo noſtra q̄ꝫ omnia tormēta ſua. Unde in eius perſona Philippus cancellarius vt Bonauentura ſuꝑ tertium ait exclamat. Homo vide que pro te patior. ad te clamo qui pro te morior Uide clauos quibus cōfodior ⁊ dolores quibus affi cior: cum ſit tantus dolor exterior. intus tamē plan ctus eſt grauior. tam ingratū dū te experior: Nam vt hoc vitium ingratitudinis tolleret vna eſt ex cau ſis quare tam plurima ⁊ tam acerba pati voluit. cuꝫ tamen multo minoribus vt aiunt nos liberaſſe po/ tuiſſet.

Gratus. amtes. redimat. fortis. noſcas. imiteris.

¶ Primo inq̄ꝫ tā multa pati voluit vt peſſimū viti um ingratitudinis excluderet a nobis Ut quos fa/ cilitas creationis ingratos fecerat redemptiōis diffi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ficultas ad gratitudinē obligaret. Hinc Bernard. Non valuit opus ſuū reparare ſaluator abſq; tāta difficultate? Valuit ſed maluit cum iniuria ſui q̄ multe dilectionis hoīem debitorem teneret. cōmoneret q; gratiarū actionis. difficultas redēptionis. quē minus deuotū fecerat facilitas creationis. Quid enim dicebat homo creat⁹ ꝛ ingrat⁹ Gratis quidē cōdit⁹ ſum ſine vllo auctoris grauamine vel labore. ſiquidē dixit ꝛ factus ſū ſicut vniuerſa. Sic beneficiū creationis attenuās hūana ſpicias: ingratitudis materiam inde ſumebat. vnde amoris cauſam ſumere debebat: ſed obſtructū eſt os loquentiū iniqua. Luce clarius enī patet q̄ztum pro te o homo diſpendium fecit de⁹. de domino ſeruus. de diuite pauper: de dei filio hominis fili⁹ eſſe nō deſpexit: Memēto ergo iā te ꝛ ſi de nihilo factū. nō tamen de nihilo redemptū: Sex diebus cōdidit omnia ꝛ te inter omnia. ſed ꝑ triginta annos opatus eſt ſalutem tuā in medio terre. vbi in recreando dixit multa: geſſit mira: pertulit dura. ſufferens dura verba: duriora verbera: ꝛ tandē crucis tormenta duriſſima Grati igiṫ ſim⁹ Altera cauſa vt magnū nobis ſuū amorem magna agendo ꝛ dira pro nobis patiendo oſtenderet. ꝛ ſic noſtꝑ ſibi amorem prorſus vendicaret: vt infra diceṫ.

Tertia vt copioſe nos redimeret ꝛ plene ſatiſfacerꝫ pro cunctis erratibus noſtris ❡ Quarta vt nos ad grauia ſufferenda cōfortaret Seruus enī nō ſentit ſua incōmoda ſi inſpiciat domini vulnera Hinc ad Hebreos apl's duodecimo Recogitate dominū ieſum xp̄m qualē ſuſtinuit aduerſū ſemetipſum a peccatoribus cōtradictionē vt nō fatigemini animis veſtris deficientes ❡ Quinto vt nos illuminaret ad cognoſcendū q̄z peccatū diſpliceat deo: q̄z horrēde pene q̄z gl'ia regni magna Agnoſce inq̇t o homo Bernardus: q̄z grauia ſunt vulnera tua ꝓ quibus neceſſe fuit chriſtū dominū vulnerari ꝛc̄ Sic de ceteris patet

❡ Sexto vt nos ad veſtigia ſua ſectanda animaret ꝛ etiam calicem ſuſciperemus ſalutarē. ꝛ nullū horrerem⁹ mortis genus. cum viliſſimū pertulerit dominus Merito ergo gratie agende. Et hoc potiſſimū pro eo

qꝛ { tā penoſa talis ꝓ te ſuſtinuit / tā ꝓclara ꝟtutū exēpla ṙliq̇t / nc̄ ꝑnſū itelligēdi ꝛ affcm̄ imitādi ꝺdit } ꝛ ſic te { rdemit / iſtruxit / te ꝑueit }

I **Penoſa. exempla. meditās. imitaris eūdē**

Et vt vere ad gratiarum actionem ſuccendarꝭ poteris videre.

.ſ. { q̄z mlt'a / q̄z mag̃ / q̄z vtilia / tl'is ꝛ tāt⁹ / tl'i affcū / tibi tali / tali fine } egit ꝛ ꝑtulit { in q̄ztitate. dinumera ſi poteſ / in acerbitate. n̄ ē ſiſis dolor ſic / ī fructuoſitate. fruct⁹ e⁹ dl'cꝭ gṫ. / ī imēſitate. magn⁹ dn̄s ꝛ lau. / q; nimia caritate. ī caritate ꝑ / ī vilitate ꝛ idigitate. q̄d ē hō. / in glorie eternitate. }

Plurima. magna. bona. tantus. tanto. tibi fine R

Hec facile ex dictis vel dicendis elici poterint Vere vere magnifice illi gratie ſunt agende q̄ magnificus tam magnifica ꝑuis impendit. Et quo āpliora ꝛ diriora ꝓ nobis ꝑtulit eo magis ad gratitudinem nos obligat ❡ Secundo etiā gratie agende q; tam preclara virtutū exempla reliquit. Omnia enī ei⁹ facta ꝛ tormenta ſunt virtutū preclariſſima exemplaria quibus mentē monuit. intellectum docuit. affectū inflammauit Poſtremo ſingulariter gratiaſ debes agere q; ſingl'ari pre multis te benedictiōe preuenit. Et hec tibi meditari dedit Fructus ꝛ vilitates paſſionis in hijs verſibus cōtinentur. I

Viuificat. placat. ſanat. ſanctum. excitat. armat
Ducit. debilitat. luſtrat. dulcorat. obūbrat.
Informat. reuocat. ornās. iflāmat. hōrat
Dat pacē. ſpoliat. reꝑās. dat gaudia. tutat

Hec in ꝯpendio theologice veritatis ꝓſecuta ꝛ ſupra in ſacramentali portione qua diciṫ fruct⁹ folio

De inductiuis autē ad gratitudinē ꝛ practica ei⁹dem infra habes. ſed vt breui⁹ modum ſcias gratias exolues

vigilātiſſiē / letiſſime / pleiſſime { cū oīm { viriū recollcōe / creaṫaꝝ ꝯuocatōe / ſctōꝝū obſecratōe } vt { ps: Bn̄dic aīa mea / Daiel' bn̄dicite oīa: / Apo. laudē dicite } ſancti dei puſilli et magni

His vigilās. let⁹. plene. vires. creo. ſcōs

Cum enī oīs laus noſtra ꝛ gratitudo inepta ſit ꝛ impfecta. oportet vt noſtra vilificātes. aliorum laude id ſuppleamus. Et potiſſimū vt ſanctos ipſos. ꝛ hoc ſcōm ferias. immo et deū ipſum. vt mechreldis docet a deo edocta ad pro nobis gratias agendū pia obſecratione cōuocemus. immo ꝛ creaturas omnes quēadmodum Joannes tradit in Apocal'. q; ſoluto libro ꝑ agnum occiſum ſigillorum ſuperna ꝛ infera pariter ad laudem cōcitantur. M

Eꝑa trina hierarchia. iā mecuꝫ infinies Jeſū laudes abſq; bria. ob penas multiplices.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Quas guſtauit mēte pia. pulcra pr̄is ſpēs
Et q̄ grtitudo aſcēſum meret̄ ⁊ ducit in caligiēm q̄ꝫ
dam. Ideo ſeq̄t̄ ¶ Gradꝰ. v.

N A Dmiratio. De qua ps̄ Mirabilia teſtimonia tua. Teſte em̄ leone papa Nihil mirabiliꝰ. nihilq̄ꝫ iter oīa opa mīe dei q̄ ab initio ſaluti nr̄e ſc̄ impēſa mortaliū repit̄ ſublimius ⁊ ſtupēdius ſacrō dn̄ice paſſiōis ⁊c̄ Huc itaq̄ꝫ accedāt noſtri athenienſes q̄ ad nil aliud niſi ad audiēda vel vidēda noua ⁊ mirabilia vacāt. ad hūc gradū ꝯcurrāt q̄ curioſa ſectāt̄. ⁊ iplebit̄ in bōis deſideriū contra ꝯſi curioſum. Nō q̄ſo iā vltra egrediāt̄ cū dyna ad vidēdum mulieres regiōis aliene vanas ſcꝫ curioſitates. ne forte ſimul cū ea a malo emor filio ſychē id ē dyabolo corrūpāt̄. ſꝫ ꝯfluāt ad theatrū noſtꝝ i petra cū lepuſclo plebe iualida collocēt nidū ſuū ꝯfugiant ad domū refugij ⁊ libero oclo q̄ in hac gerūt̄ curioſa ꝯſpectēt ⁊ videbūt talia noua q̄lia a ſeculo n̄ ſūt audita Stupor em̄ ⁊ mirabilia fcā ſūt in ea. Vñ ꝙ venerabilis ille pr̄ Dn̄s Theodricꝰ herxē ait i ſuis pūcculis de paſſiōe ꝙ nūq̄ꝫ mirabilius aliqđ fcm̄ eſt aut fiendū. Et ve felices q̄ in his ſcrutādis mirabilibus vigili oculo fuerint curioſi Rapient̄ em̄ q̄nq̄ꝫ i cellā vinariā. i. abiſſū dulcedis diuīe. vt vel ex ꝑte guſtēt bonū dei donū q̄ guſtato mox facile deſipiet oīs caro Libēt̄ ergo vſandū ē pia curioſitate ad ſcrutādū mirabilia dn̄ice paſſiōis Et hoc ad

implēdū appetitū — q̄ — ceta afficiūt iſta ſufficiūt
euadēdū ꝑiculū — i ceterꝭ petīn. hic ꝑmīnꝫ
aſſequēdū guſtū — ceta cruciāt hec delectāt

Felix igit̄ ve ille q̄ cū ꝓphā exercet̄ in mirabilibꝫ xp̄i. Qui āt volet ad hāc āmiratiōēꝫ moueri Is debꝫ hec conſiderare. Scꝫ
pacientis immenſitatem
tormētoꝝ que patit̄ ⁊ modi q̄ patit̄ qualitateꝫ
eoꝝ a q̄bꝫ ⁊ ꝓ q̄bꝫ hec patit̄ vilitatem

O **Immēſu. tormēta. modū. fert a q̄bꝰ. ⁊ ꝓ**

¶ Ut ſcꝫ in ꝑmis ꝯſideres q̄ꝫtꝰ ſit is q̄ tormētat̄. Ipe em̄ excelſus ē ſuꝑ oēs gētes dn̄s. cuiꝰ magnitudis n̄ eſt finis De cuiꝰ ſublimitate i iob dr̄ Forſitā veſtigia dei cōꝑhēdas Quaſi dicat neq̄q̄ꝫ. Tām ſubnectit Excelſior celo eſt ⁊ q̄d facies! Profundior inferno eſt ⁊ vñ cognoſces! Lōgior terra mēſura eiꝰ ⁊ lacior mari. Si ſubuerterit oīa vel in vnū coartauerit q̄s ꝯtradicet. aut q̄s dicere poterit ei cur ita facis In q̄bꝫ vbis ipe iob q̄tuor tāgit q̄ verā ⁊ ꝑfcām dignitatem ꝯſtituūt. ſ. Altiſſimā ꝑtātē. q̄ excelſior celo Sapie ꝓfunditatē ibi ꝓfundior iferno: Stabilē eternitatem q̄ longior terra. Immenſam charitatem q̄ lacior mari. Et tn̄ is talis ac tantꝰ cuiꝰ altitudo eſt inattingibilis. abiſſus inꝑſcrutabilis. lōgitudo interminabilis: latitudo incommēſurabilis. Ecce ad qualia tormenta propter nos inclinatur. Certe ad mortem vſq̄ꝫ humiliatur. adeo vt amaritudine inebriatus dicat. Ego ſum vermis ⁊ non homo. Uermis em̄ cum conculcatur econtra ſe non erigit. ſed ſe contrahit pre dolore. Unde ⁊ dicit illud ps̄. Afflictꝰ ſum ⁊ humiliatus ſum nimis. O vere nimis.

P ¶ Nꝫ ſi tercio attenderis modum quomodo pertulerit tanta. quomodo te continebis: Nonne pacientiſſime mitiſſime humilime ⁊cetera vt ſupra. Paſſus eſt inquam vt fur patibulum. vt latro vincula ⁊ tormenta. ſicut ſtultus contumelias ⁊ ludibria. tanquam ſediciosus blaſphemias ⁊ odia. ac velut maleficorum maleficus abſq̄ꝫ miſeratione repudium. tanquam obprobrium hominum. tanquam vermis inutilis ⁊ abiectio plebis. Sic ecce paſſus eſt dominus cuius magnitudinis non eſt finis. Sꝫ ſi poſtremo tractare volemus a quibus ⁊ pro quibꝫ paſſus eſt hec deus. Quis ſtabit ad videndum. quis non in extaſim. quis non in ſtuporem rapietur: Nōne a nequiſſimis optimus. a ſanie fetidiſſima ſplendor eternus. ab hominibꝫ ⁊ talibꝫ hominibus deus Sed pro quibꝫ hec patitur! Certe pro nequiſſimis mancipijs. ſceleſtiſſimis inimicis. Immo vt Bonauentura ait pro dyabolicis ⁊ dyaboli filijs pro contemptoribꝫ diuine maieſtatis ⁊ ingratis ſue bonitati. Res miranda.

Q Sed vt ⁊ ſub hoc gradu ſeptenarium amminiſtremus. Nota ꝙ Bonauentura hunc ſeptenarium ponit conſiderandum pro excitanda ammiratione
Quia immenſus
vniuerſali dominio — ſeruus annihilatur
ōipotentia — impotens torq̄tur
icircūſcꝑtibilitate — terminabilis vincitur
felicitate — vt — miſer tormentat̄
eternitate — mortalis mortificat̄
ſapientia — ſtultus infatuat̄
ſpecioſitate — deformis decolorat̄

Et hec ōnia tā benigne ⁊ paciēter patit̄ ꝓ nobis a talibꝫ tam vilibꝫ. Patit̄ tam luto figulus. ab infimo ſummus. a pctōre deus. a mancipio dominus. a creatura creator. a vili orbis portione omnium gubernator: ab eo quem redimere venerat ꝑijſſimus redemptor O ſtuporem O dignationem: Uel ſi latiora membra voles hinc meditandi attende quantus ſit quo ad

R
ſe — īfinitꝰ Magnitudis eiꝰ nō ē finis
intellectum — icōꝑheſibilis O altitudo ditiaꝝ ſa:
ſenſum — inuiſibilis Deū nēo vidit vnq̄ꝫ:
linguam — q̄ — ieffabilis Quē lingua n̄ explicat
locum — icircūſcꝑtibil': Locꝰ n̄ mēſurat eum
tempꝰ — Eternꝰ Tu āt dn̄e inetnū ꝑmanes
deſideriū — icōꝑabilis: trāſgrediens oīa vota

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Nec ſenſꝰ. mēs. ligua. locꝰ. tps. petit. i ſe.

Intuemini igit͛ ⁊ ammiramini q̃tus ſit iſte q̇ ſe inclinauit tātillo ⁊ ad talia ſe inclinauit, ⁊ profunde dīiudicate o oīa intima mea. Si rex quiſpiā magnꝰ erga aliquē inopem abiectū ⁊ penitus execrabilem. ac ſibi inimicantē ribaldū. ſiue (vt dignatio ⁊ affectio magis eluceſcat) in bufonē aliquē ita eſſet amore euiſceratus vt ob illū ad gloriā ſuā ſublimanduz charitate cogente a ſua celſitudine dignaret͛ deſcendere. atq; ribaldꝰ ſiue bufo fieri inſtar eoꝝ. ⁊ ꝑ eis ⁊ ab eis ludibrio haberi. oīs cruciatus amaritudīe repleri. demū ꝓbriſſimo mortis genere interimi

Quāto putatis ribaldꝰ iſte ſeu bufo ſi mēte vigeret amore in illū afficeret͛. quanta gratitudīe obſequeretur in omnem honorem regis illiꝰ Sic quiſq; reuoluens imenſum deū, ꝓpter ſe exinanitū ad crucē vſq; humiliatum. quomodo nō ſtupore reuerberabitur quomodo nō deficiet amore pre mirabilis ⁊ ſtupendiſſime dignatiōis conſideratione. Proſequatur hec in intimis ſecū anima. non poteſt ad hec ſcribēda penna. O qui ſic chriſti patientis immenſitatem ſuiq; pro quo patit͛ vilitatem diiudicaret. in abiſſuz in caliginē abſorberetur. ex qua in omne bonum ex conſequenti promoueretur.

Debet aūt hec āmiratio fieri tribus mōis

.ſ. { ꝓfunda diiudicatione / āmiratia exclamatiōe / extatica defectiōe } p { viā cōꝑatiōis ſtōēſ / inſpectiōnū freq̄ntā / caligīs igreſſiōes }

Ut ſcz diſcurrat cum Bernardo volatico proceſſu inter extremitates excellentiſſime dignitatis ⁊ miſere infirmitates. ⁊ exclamet cum eodē. O q̃z indebita miſeratio q̃z gratuita dilectio. q̃z iopinata dignatio. q̃z ſtupenda dulcedo. q̃z inuicta māſuetudo. rēgē glorie pro deſpicatiſſimo vermiculo crucifigi. O nouiſſimū ⁊ altiſſimum. O humilem ⁊ ſublimē. O opꝓbriū hominū ⁊ glīam angelorum Nemo illi ſublimior ⁊ nemo humilior. Quis audiuit vnq̃z talia aut quis vidit huic ſimile? Attendite hec oēs gētes: obſtupeſcite celi ⁊ terra quia deus paſſus eſt. O deficiunt in ſalutare tuū oculi mei

O ſi quātꝰ admirare. mactatꝰ feraliter.
Verbū pris ſalutare. natꝰ eternaliter
Hinc defectū patiare. mentis abiſſaliter

Et quoniā ammiratio eſt intuitio effectus ſn̄ cauſe cognitione qua induciť ad eā inueſtigandā ⁊ quia ea inuenta mens exhilareſcit. Ideo ſequitur.

¶ Gradus ſextus

Exultatio. De qua apoſtolus ad Gala. vi. Mihi aūt abſit gloriari niſi in cruce domini ⁊c. Et Eſaie. xxiiij. Pauperes homines in ſancto iſrahel exultabūt. Nam ⁊ ipſe dominus paſſurus exultauit vt gygas ad currendam viam. Lugeat igitur carnalis iudeꝰ. ſed ſpiritalis de domini paſſione gaudeat chriſtianus. Multa enim in dominica paſſione nobis repoſita eſt materia gaudiorum. Nam ⁊ crux chriſti iuxta leonē papam eadem eſt ⁊ credentiū gloria. ⁊ nō credentiū pena. In cruce igitur chriſti cum paulo gloriemur. et hoc nō ad inſipientiam nobis. Nam huiuſmodi gloria

et { vanas ſeculi cōſolaciunculas auferet / mentis triſtitias dulcorans leniet / debitū exoluet }

Nos em̄ in cruce gloriari oportet. Et hoc ex multiplici cauſa ſcilicet

ꝑꝑ̄ { ablata mala / collata bona / reſerata ſig̃cl'a clauſa } Gaudēꝰ em̄ q̄ñ { euadimꝰ mala / acq̇rimꝰ bona / iuciꝰ noua ꝺſiderata. }

Paſſio autem domini ab omnibꝰ nos malis eripuit. ſcđm illud Paſſio contracta. culpaz. penam. tulit acta. id eſt tulit cōtracta originalia. et actualia peccata tam quo ad penam q̃z quo ad culpā Quā ergo debes gratulari cum vides te a tantis malis liberari.

¶ Contulit item ſecundo chriſti paſſio omnia bona. nam Gratia fertur. gaudia dantur. cuncta reducit. id eſt reus reuertitur in gratiam. exul in patriaz homo redit in dignitatem priſtinam. Enumerauiꝰ ſupra aliquos fructus dominice paſſionis in verſibus ſub titulo portionum de lana. folio. quos hic poteris rememorari ſi voles. Tantis igitur dotati bonis cum ſponſa leti decantemus illud canticum. Exultabimus ⁊ letabimur in te memores vberum tuoꝝ ſuper vinum. ¶ Tertio gratulanduz eſt propter reſerata ſignacula que ante erant clauſa. Nam et ob horum reſolutionem gaudium magnuz fuit in celis. vt Jo. ait in Apocal'. Sunt autem hec ſeptem ſignacula vniuerſalis veritatis noticia. Et iuxta Bonauen. in paruo bono pulcherrie ꝺducta

Deꝰ āmirabil'. q2 ſūma ſapia. iuſticia. miſericordia

Spūs intelligibilis. q̃z bēigni āgl'i. crudeles demōeſ nobiles anime.

Mūdꝰ ſenſibil'. q2 i eo cecitas. ſterilitas. impietas.

Paradiſus ꝺſiderabil' q2 ꝓmptuarium plenuz glorie. leticie. opulentie.

Infernꝰ horribil'. plenꝰ egeſtate. vilitate. calaitate.

Uirtꝰ laudabil' q̃z ſit ſpecioſa. ꝓcioſa. fructuoſa

Reatꝰ culpabil' q̇ eg; tā grādi ꝓcio. tā magno piaculo. tam difficili medicamento.

In iſtis mira ⁊ abūda offert͛ ꝯtēplādi materia. tm̄ ſi q̇s vacare velet ad h̄ vidēda. ꝟſus

Quid deꝰ ac aīmꝰ. celum. mūdus. q̇d ⁊ orcus Uirtꝰ pctm̄ reſerat tibi paſſio xp̄i Et notandū circa ſuperiora mēbra q͛ homo in ſingulis articulis poterit cōſiderare q͛ ſingula chriſtus paſſus eſt ob ſingula

ria mala noſtra tollẽda ⁊ ob ſingularia bona cõferẽ/da ⁊ ſpecialia aliqua documẽta reſeranda. Verbi grã/tia. Velatus eſt xp̃s Quare? Certe vt oculorum curioſitatẽ auferret ⁊ ꝓ ea ſatiſfaceret. ⁊ te de aſpcũ horrendo demonũ eriperet. Sic ergo abſtulit mala Velatus eſt etiã vt cõferret bona. Quare? Vt ſcz oc'los mentis reuelaret velũ cordis auferret ⁊ te reuelata facie ad dei gl'iam ſpeculandã perduceret ⁊c̃. de omnibus ſic. In magno aũt ſtimulo amoris ponitꝛ Q? i xp̃i

paſſione gaudere dẽmus pro
- Redẽptõe hũana
- rſtauratõe ãgl'ica
- clementia diuina

Que habentꝛ illic ſub quarto c. Pulchre pſecuta. vñ ⁊ remittim⁹ ad ea illic inquirenda Gaudẽs igitꝛ gaude in dño. ⁊ exulta in deo ſalutari tuo Debet autez hec exultatio vt rite fiat fieri

cũ
- vanoꝝ gaudioꝝ abrenũciatione
- mentis in xp̃i paſſionib9 vera exultatiõe
- laudis iubilo ⁊ cantici decantatione.

Vt ſcz primo cũ paulo dicas Mihi abſit gl'iari niſi in cruce dñi nr̃i ieſu xp̃i. alia cõtemnẽdo ¶ Secũdo cum eodẽ. Nos autem gloriari oz ĩ cruce domini noſtri ieſu chriſti in q̃ eſt ſalus vita ⁊ reſurrectio nrã Tertio cũ propheta laudẽ dic ſuper omnib9 que fecit tibi dñs. vt tanq̃ȝ verus iſrael ꝑ chriſti paſſionem de manibus inimicoꝝ liberatus carmẽ domino letabũd9 decãtes. vt ſic ⁊ cũ pſalmiſta canere poterꝭ Cantabiles mihi erant iuſtificationes tue. Et vt ſic ſit vox exultationis ⁊ ſalutis in tabernac'lo tuo. Et iuxta apl'z cãtes ⁊ pſallas in corde tuo. Habes eniz in domini tui paſſione oẽ motiuũ. ꝓpter quod aliquando inuenitꝛ canticum aliquod decantatũ Nam per hanc

cum
- iſrahel traduceris ⁊ liberaris
- delbora vincis ⁊ triumphas
- iudith holophernem occidis.
- matre ſamuelis fructu impregnaris
- ꝓphetis donis ⁊ ſanitate repleris

Cum igitur oportet vt cantes ne deo ſis ingratus.

Poteris igitur ſuꝑ ſingulis articulis iubilum tibi inſtar Bernar. cõficere ⁊ carmen canere dilcõ patrueli tuo. Ad quod deſeruiũt loci laudis donec perducaris ad iubilũ quem ſolat docet vnctio ⁊ noſcit experientia

Letabunda exultato. eꝑa mea anima
Libro clauſo reſerato. mortis xp̃i victima
Mira pãdit crux intrato. in plagaꝝ intia.

Et q2 gaudiũ dilatatio eſt cordis; Corde aũt dilatato recte ſequitur.

N Liquefactio. De qua Canti. ¶ Grad9. vij. v. Anima mea liquefacta eſt. ⁊c̃. Quam vt in nobis cauſaret dei fili9 tanta ⁊ talia fecit quib9 qui nõ liqueſcit vere duriſſimi cordꝭ cenſeri poteſt. Volens ſiquidẽ nobilem creaturã (vt Bernar. ait) reparare. ſi inquit inuitũ cocgero aſinuz habeo. nõ habeo hoĩem ⁊c̃. Vt ergo habeam voluntarium terrebo eum. ſi forte conuertatur ⁊ viuat. Et cõminatus eſt acerbiora que excogitari poſſunt tenebras eternas vermes immortales ignẽ inextinguibilem. Cum aũt nec ſic homo reuocaretur ait. Non ſolum timidus. ſed etiam cupidus eſt. promittaz ei quod potiſſimũ delectabile. Promiſit q̃ oẽ bonum ⁊c̃. Videns aũt ꝙ nihil proficeret. vnũ inquit reſtat adhuc. Ineſt homini nõ ſolum timor ⁊ cupiditas. ſz ⁊ amor. nec q̃cq̃ȝ in eo vehemẽtius ad trahendũ cuz. Venit igitꝛ in carne. ⁊ tam amabilem ſe exhibuit vt illã nobis impenderet charitatem qua maiorem nemo habet vt animam ſuam daret pro nobis. Ob quã qui cõuerti noluerit merito audiet. quid debui tibi facere ⁊ nõ feci ⁊c̃. fecit tam multa. paſſus eſt tam acerba potiſſimũ eam ob rationem vt ſe nobis exhiberet amabilẽ. et noſtrum ſibi alliceret amorem. Teſtatur hoc Deuterono. iiij. vbi poſt enumerata beneficia ſubnectit. Et nunc audi quid dominus requirat a te niſi vt diligas cũ Eya igitur cordis liquefactioni inſiſtamus ⁊ preſertim in omni articulo ad huius cõſecutionem enitamur. Sic eĩ viuitur ⁊ ĩ hac conſiſtit vita noſtra. Quam vt aſſequamur debem9 attentius attẽdere eam charitatem ex qua paſſus ẽ paſſionẽ. Nam teſte Auguſtino beatiſſimo nil adeo quippiã in ei9 paſſione cõſiderandũ queadmodũ ardor illius charitatis. hoc eñ ⁊ deo gratius vtilius et dulcius nobis. Attende ergo

ꝙ
- pr̃
- fili9
- ſpũſſ.

ex caritate
- filio ſuo nõ pepercit
- ſeipm̃ tormẽtis expoſuit
- hec omnia effecit.

Et totus liqueſce dum totam vides ꝑ charitatem tibi ſuccurrere trinitatẽ. Nil eñ poteſt in ea eſſe actione diuiſum vbi nil eſt voluntate diuerſum. Und ⁊ iuxta papam leonem Miſericordia trinitatis diuiſit ſibi opus noſtre redemptionis. vt pater propitiaretur. filius propitiaret. ſpiritusſanctus igniret.

¶ De primo. id eſt patris dilectione filius ipſe Joannis tertio. teſtimonium reddit dicens. Sic inquit deus dilexit mundũ vt filiũ ſuum vnigenitum daret vt omnis qui credit in eum nõ pereat. ſed habeat vitam eternam. O attende verba. ſigna miſteria Verba pauca. ſed miſterijs turgida. Ibi enim ponuntur nouem valida dilectionis paterne argumẽta. ¶ Primo perſone amantis dignitas. Deus. B Non imperator terrenus. non ſpiritus angelicus ſz quo maius nihil eſt aut melius.

¶ Secundo in modo actus dignitas ibi. Sic dilexit. Omnium enim bonorum principium ⁊ cauſa eſt amor ille paternus. ¶ Tertium dilecti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

indignitas. quia mundũ. id eſt hominem. Domine
quid eſt homo quia memor es eius. ⁊c̃. Chryſoſto.
Dilexit altiſſimus cinerem. dominus optimus ſer/
uũ inutilem. diues pauperem. nobilis ⁊ magnꝰ mi/
ſerum ⁊ vilem. fortis impotentẽ. beatus infelicem.
O amorem. ¶ Quartum muneris dati nobilitas.
quia vt vnigenitũ filium ſuũ Vere exhibitio operis
probatio eſt dilectiõis. Vere granditer dilexit q̃ tam
grande donũ dedit. Grande foret dare filiũ. maiꝰ ſu
um. ſed maximũ eſt vnigenitũ. Dedit em̃ filiũ. non
agnum aut bouem. nõ ſeruum aut angelum. ſed fi/
lium ⁊ talem filium. Dedit filium ſuũ nõ alienum.
vere ſuum nimium dilectũ. de quo ipſe dat teſtimo
nium dicens. Math. iij. Hic eſt filius meus dilectꝰ
Dedit ⁊ vnigenitũ cuius eſt ⁊ tota hereditas in quo
reſidet ⁊ totus amor patris. Cum em̃ ſunt plures
filij paternus amor diuiditur. ſed vnigenito infũdi
tur totus O ergo nobile donũ datori coequale. coe
quum. et cõſubſtantiale ¶ Quintum dati irreuoca/
bilitas. ibi Daret. Non mutuaret. nõ cambiret. nõ
venderet. ſed gratis ⁊ liberaliter daret Nullis meri
tis exigentibus. aut redibitione ſperata. Magnum
fuiſſet. ſi deus filiũ mundo oſtendiſſ;. vt petiuit ps.
dicens. Oſtende nobis faciem tuã. Maius quod in
mundum miſiſſet vt deſiderauit moyſes Exodi. iiij
Obſecro domine mitte quẽ miſſurus es. Sed maxi
mum q̃ eũ dedit. Et ita dedit. in omnẽ ſcʒ deſidera
bilem vſum. Naſcendo quippe in ſociũ ⁊ fratrem
Predicando in exemplũ ⁊ doctorẽ. cõueſcendo i edu
lium. moriendo in precium. regnãdo in premium.
¶ Sextũ eſt mali euitabilitas. ibi. Non pereat.
Niſi em̃ filiũ illũ dediſſet triplici morti genꝰ huma/
num interiſſet ⁊ periſſet. ſcʒ morte corporis peccati
mortalis perpetue damnationis.
¶ Septimũ. Boni adhuc obtinendi vtilitas. ſed ha
beat vitam eternã. Non vegetantẽ cum plãtis que
deficiunt. nõ animalem cum brutis. nõ humanam
mortalem cũ viatoribus. nõ demoniacã cum dam/
natis. ſed angelicam. ſed diuinam quodãmodo vitã
eternam ¶ Octauũ eſt recipientium generalitas
ibi. Omnis Nam paup̱ ⁊ diues. ſeruus ⁊ dominus
femina ⁊ maſculus. ſenex et paruulus. ſimplex ⁊ gna
rus. peccator ⁊ iuſtus. infidelis ⁊ chriſtianꝰ. põt re/
cipere donũ datum. Non em̃ vt dicitur Actuũ deci/
mo Acceptio pſonarum eſt apud deum
¶ Nonũ eſt precij ⁊ meriti modicitas. ibi Credit in
eum. Quid em̃ hijs actibus internis. fide ſcʒ ⁊ dilcõ/
ne facilius. Nec em̃ exigunt ſanitatem ⁊ diuitias nõ
labores vel amicos. ⁊c̃. Sed ſola ſufficit p̱ gratiam
tracta voluntas. Hec de explanatione verbi illius
euangelici ſm Joannem nider.
Quid ergo retribuam tibi o pater eterne. ſuperne
⁊ interne. qui ſic mundũ dilexiſti. ⁊ proprio filio non
pepercisti. ac per hoc nec tibi ipſi. quoniam illum vt
te dilexiſti. ⁊ tamen tam dilecto nõ pepercisti. ſed no
bis omnibus illũ dediſti. ⁊ ſic dediſti. In mundum
illum miſiſti. moleſto illo duce iuſticie tue mandato
oneraſti. quo ipſe ſacerdos in ſeipſum hoſtiam durã
⁊ crudelem ſacrificantis iuſticie gladiũ exerceret ⁊ cõ
uerteret. ſeq; ipſum tibi pro nobis ſacrificaret man
daſti. In eo iniquitates omniũ poſuiſti. Illum tra/
didiſti. p̱cuſſiſti. dereliquiſti. abieciſti. in finẽ obliuiſ/
ci voluiſti. tu talis tantꝰ pro nobis talibus tantillis
O viſcera paterna. vt ſeruum neq; ſuſcitares a mor
te. ſanares a morbo. quereres abiectum. redimeres
venditũ. ſolueres vinctum. eriperes captiuuʒ. erran
tem reduceres. ſaluares periclitantem. mũdares ſor
didum. iacentem ſublimares. filio nõ pepercisti. O
gratias tibi. Vere ex operibꝫ patet mihi magnitu/
do dilectionis Vere nunc noui q̃ diligas me quia v
nigenito tuo nõ pepercisti pro me. O mira charita/
tis dilectio vt ſeruũ redimeres filiũ tradidiſti ⁊c̃
Verum iam noſco vnigeniti tui verbum quo dixit
Ipſe pater amat vos. licet ſit grande dictu ⁊ credi/
tu durum. Quis em̃ niſi expertus crederet q̃ tantꝰ
tales tantopere nõ diligeret ſolum. ſed ⁊ amaret.
Hec de dilectione paterna ¶ Attendenda eſt eti/
am relucens in opere noſtre redemptionis charitas
quam exhibuit ipſa charitas ſpiritum ſanctum lo/
quor Is enim eſt ſpũs ille bonus benignus ⁊ benino
lus. hilaris. liberalis. ⁊ largus. dulcis ſuauis amabi
lis. qui vt nos ad charitatem inflãmaret. vt ſua ca/
ritate noſtra adamantina pectora liquefaceret. hec
eadem omnia ſua charitate effecit. Ipſe charitas
patris ⁊ filij ad hec agenda ab eterno corda intrin/
ſecus tangens cõmouit. Ipſe per ora omniuʒ pro/
phetarũ. per innumera ſimulachra reruʒ filij dei ad
uentũ prenunciare. promittere. ac prefigurare non
deſtitit: vt ſic per multa milia tẽpora annorum ma/
gnis ⁊ miris multiplicatis oraculis intelligentias
ad fidem erigeret. ⁊ affectus per viua deſideria iflã/
maret Ipſe filiũ miſit. ipſe ⁊ ſuper eum in oĩ pleni/
tudine gratie ⁊ donorum requieuit oleo dulcedinis
agoniſtico pre cunctis vnxit. Pauperibus euange/
liſare miſit. annunciare annum placabilem. vinctis
redemptionẽ ⁊c̃ In deſertum duxit expulit. egit.
preſentauit. tradidit. vt a diabolo temptaretur. et
vt paucis multa cõplectar: omnia ſacrata miſteria
ſua ipſe charitate expleuit O igitur ſpũm dulcem. o
ſpiritum ſuauem. o vere amabilem ⁊ ſpiritum amã
dum. Talis eſt tua charitas qualis ipſe quia tua
eſſentia eſt tua charitas. De hac charitate diuina la
tius agetur infra folio q̃ poterit hic memorari
¶ Ex quali charitate xp̃s paſſus ſit/ §. i.
Sed iã ex quali filius ipſe patiens charitate ſin/
gula paſſus ſit videamꝰ Que licet ſit iexplica/
bilis. pauca tñ balbutiendo ſũt cõmemorãda de ipſa.
Dilexit em̃ nos filiꝰ ⁊ paſſus eſt pro nobis C

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

eternali.
liberali.
vtili
ſinglari.
ꝯuenīēti · ex charitate
vehemēti.
ꝑſeuerāti.

Nec ꝓſequamur applicā-
do ad filiū. nā infra agit'
de amore totiꝰ trinitatis ĩ
cõi. Et paucis ſingula tāge-
mus vt liqueſiamus. ¶ Pri-
mo inquā paſſus ē ſingl'a ex
aōre eťnali. ſcđ'm ꝙ ei xps deꝰ
dilexit nos ante mundi conſtitutionem Vt dici-
tur ad Ephesios. ⁊ ſic non habet initium neqꝫ fi-
nem. Inquantū aūt homo ab inſtanti cõceptionis
nos dilexit ⁊ diliget in finē. Ita ꝙ vere poterit dice-
re illud Hieremie. In ꝑpetua charitate dilexi te. ꝓ-
pterea attraxi te miſerans. O retracta hunc amorē
¶ Secundo dilexit nos amore liberali ⁊ gratuito
nullis noſtris meritis preuijs aut ſui cõmodo ſpera-
to. Quippe qui bonorum noſtrorum nō eget. Hinc
Ozee. xiiij. Diligā eos ſpontanee. i. nullo merito mo-
tus. Non ex operibus iuſticie que fecimus nos. ſed
ſcđm miſericordiā ſuam ſaluos nos fecit. O ſuaui-
tatem. o gratiam omnis amoris. Summus omniū
factus eſt imus. impaſſibilis eſt plurima paſſus
Nec cauſa de hoc dari poterit. niſi quia dilexit nos.
¶ Tertio amore vtili ¶ Qui eñ tempore quo nobiſ-
cum fuit In omnibus que pro nobis pertulit noſtꝝ
cõmodum queſiuit. noſtre vtilitati prouidit. Actuū
iiij. Qui pertranſiuit benefaciendo ⁊ ſanādo omēs
oppreſſos a diabolo. Ante numerabis ſtellas celi ꝙ̄
vtilitates paſſionis chriſti / Quarto amore ſingulari
⁊ ſpeciali Plenus enim gratia ⁊ veritate fuit In
cognitiua vi. illuminatiſſimꝰ in latitudine mentis
cõſtitutus. ſciens ⁊ noſcens ſingulos ſꝫm omnes cir-
cumſtantias pro quibus pati debuit ⁊ ex aōre volu-
it. Et ita ſingulariter quēqꝫ dilexit vt pro quoqꝫ ĩ ſin-
gulari eadem que pro oībus paſſus eſt. et ſi cõueni-
ret libenter pati deberet. Et ergo ſꝫm Chryſoſtomū
debet q̄ſqꝫ ſibi hoc beneficium attrahere q̄ſi ꝓ ipſo
ſolo ſit factū exēplo apoſtoli qui dicit Quod ei nunc
viuo in carne. in fide viuo filij dei qui tradidit ſemꝫ
ipſum pro me. Hoc dicebat nō coanguſtare volens
ampliſſima ⁊ per totū orbem terre diffuſa chriſti mu-
nera. ſed quaſi pro omnibus ſe indicauit obnoxium
Et reuera quid intereſt ſi ⁊ pro alijs paſſus ſit cum
fructus ita integer tibi proueniat quaſi nulli alij ex
eo fuerit datū. Hinc etiā in ꝑabola dixit. Vnā que-
rendam ouem nō multas ⁊c̄. Vna nāqꝫ eſt. quia ſic
omnibus quaſi vni beneficia confert. Hinc quidā
Forte quiſpiam dicet. Non pro me ſolo. ſed pro om-
nibus chriſtus paſſus eſt. Dico inquid tibi ꝙ ita ſin-
gulariter chriſtus ꝓ te ioanne. petro. ⁊c̄. paſſus eſt q̄-
ſi ſi ſolus fuiſſes q̄ peccaſſꝫ oīa h̄ ꝓ te ſolo paſſꝰ fuiſſꝫ
Si nō credis mihi. audi inquit Auguſtinū dicit eñ
Si chriſtus filius marie tot habuiſſet mēbra: quot
ſunt ſtelle in firmamēto celi. et quodlibet membrum
haberet ꝓprium corpus. prius omnia mēbra ad pa-
tibulum crucis tranſfixiſſet ꝙ̄ vnam animā ex par-
te ſui nō redemptam in tormētis reliquiſſet. O vere
ardorē intentū. o charitatem ſingularem. Hinc eti-
am vt dicit ſāctus Thomas ĩ de eterna beatitudi-
quelibet aīma ĩ regno celorum paſſioēm chriſti totā
pro ſe ſola reputabit factam. ita ꝙ cum apoſtolo di-
cet Me dilexit ⁊ tradidit ſemetipſum pro me. Hinc
⁊ Vbertiꝰ ait Meritū chriſti plene ⁊ integre. imo ⁊
ſuperabunde ſatiſfecit diuine iuſticie. non ſolū pro
toto humano genere in cõmuni ſed etiam pro quoli-
bet homine in ſingulari. Et nō ſolum ⁊c̄. vt ſupra di-
ctum. Et ideo dicit ꝑ Amos prophetam. Tantum-
mō vos cognoui de omnibus cognationibus terre.
Et in Deutero. Elegit te deus vt ſis ei populus pe-
culiaris. Et in Canticis. Dilectus meus mihi ⁊ ego
illi ¶ Quinto dilexit amore debito ⁊ cõuenienti Pu-
ta amore recto. habendo rectū reſpectum non ad ſu-
um cõmodum. ſed ad honorem paternū. Item aōre
diſcreto. Diligens in homine naturā ⁊ odiens culpā
Vnde ⁊ naturā noſtrā aſſumpſit. ⁊ vt prudens apis
ſciens eligere bonū reprobareqꝫ malum culpam vi-
tauit. Item amore dulci ſapienti ⁊ forti. vt Bernar-
dus in ſermone de diuerſis. ¶ Sexto dilexit amore
vehementi. Vnde ait Joan. xv. Maiorem dilectio-
nē nemo habet ⁊c̄. O vere amorem ardentem. o cha-
ritatem vehementē. Probatio quippe vehementis
amoris eſt vehemens exhibitio operis Que opera ip-
ſe dat in argumenta vehemētis aōrꝭ in libro grē ſpi-
ritualis dicens. Si vis vehementē amorem agnoſce-
re debes illius charitatis rememorari que me de ſi-
nu patris traxit trigintatribus annis tibi ſeruire fe-
cit ⁊ qua me venūdari permiſi ⁊ me totum tibi cibū
⁊ potū reliqui. In quo vltimo cõuiuio cythara ⁊ or-
ganū per dulciflua verba fui ¶ Secundo recorderis
qualem ego ſponſus iuuenis poſt conuiuium illud
choream duxi cum tribus vicibus in terram procidēſ
quaſi tres ſaltus feci tam validos ꝙ ſudore totꝰ ma-
dens guttas perfudi ſanguineas. Tertio memo-
reris amoris humilitatis mee id oſculum ſponſe cū
iude oſculum dedi. In quo oſculo cor meum tantū
perſenſit amorem. ꝙ ſi penituiſſet animam eius in
ſponſam per oſculum illud aſſumpſiſſem. Tunc et
omnes mihi copulaui quos ab eterno ſponſas pre-
deſtinaui. Quarto recoles qualia aures mee ex
amore ſponſe audierunt epythalamia. cum ſtās co-
ram iudice tot audiui falſa teſtimōia ⁊ alia blaſphe-
ma verba. Quinto recorderis ꝙ̄ decēter me ob
tui amorem ornaui cū totiens veſtimenta mea mu-
taui. alba. purpura. coccinea ⁊ ſerto roſeo. ſpinea ſci-
licet corona. Chirotecas bene perforatas habui quā-
do me clauis tranſfodi permiſi Sexto memorare
qualiter te ſum amplexatus. quando ad columnā
fui ligatus Septimo recorderis qualiter thala-
mū crucis ſum ingreſſus Vt ſicut ſponſi veſtes ſuas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

dant hiſtrionibus. ita veſtimenta mea dedi militi/
bus ⁊ corpus meū crucifixoribus. ⁊ tam gaudenter
⁊ amanter in eā in ſiliū. ꝙ nūꝗ̄ ſponſus in lecto ebur
neo aut ſerico amantiſſime ſponſe ſociandus ſicac/
celerauit. Deinde brachia per duriſſimos cla/
uos in amplexus extendi ſeptē cantilenas mire ſua/
uitatis in thalamo amoris decātaui Et poſt hec coꝛ
meū ad introcūdum tibi apui cū ſomnū amoris te/
cū moriens in cruce cepi Hec ibi. O vere vehemētez
amorē. De quo ⁊ alter in xp̄i pſona dicit Tam vehe
mens dilectiōis charitas in me exarſit vt null⁹ ſitiēſ
tam feruide delectabiliſſimū potuꝫ deſiderauit. aut
moritur⁹ vitā cunctis mortalib⁹ optandam affecta
uit. ſicut ego ſitiui ex amore pati ⁊ ſaluos facere pec
catores. ⁊ eis me amabilē exhibere. Facili⁹ dies pte/
rita reiterabit̃. flores ab initio mūdi arefacti reuire/
ſcent. pluuiaruꝫ gutte inumerabiles colligerentur
ꝗ̄ eſtimari poſſet vehemētia mee charitatis. Hec il
le. Si igitur o hō nō credis verbis vel credas opib⁹
que ſunt inditia vehemētis amoris: q̄ tā etſi vehem
tia ſint ⁊ grādia nimis. collatiōe tn̄ eſtuantis inter/
ni ardoris nō ſunt niſi vt tipus ⁊ pictura ad rei veri
tatē. Hec coꝛ illud vulnerauit vt vel modice ardorē
cordis nobis oſtenderet. Vere igit̃ duri ⁊ indurati
⁊ diri filiū adā quos tāta benignitas nō emolliat. tā/
ta flāma ⁊ ingens ardoꝛ amoris tā vehemens ama/
toꝛ nō accendat. Certe ſi nō plus dilexiſſꝫ te ꝗ̄ ſe. nū
ꝗ̄ impēdiſſet ſe ꝓ te. ¶ Septimo dilexit amore per
ſeueranti ⁊ finali. Joh. xiij. Cū dilexiſſet ſuos ⁊c. i fi/
nē dilexit eos. O in finē. In finē cōſummantē nō cō
ſumentē. Sic dilexit ꝙ ex quo diligere cepit nūꝗ̄ a
diligēdo ꝗ̄tū in eo fuit ceſſauit. Per latitudinē mē
tis actualiter fere nobis ſꝑ intēdit. Vide ergo ſi po
teris. ꝗ̄ta ſit lōgitudo. latitudo. ſublimitas ⁊ ꝓfun/
dū hui⁹ charitatis. ⁊ cū nō poteris ad eā vel redama
re ſtudeto. Et vt exceſſus hui⁹ amoris magis tibi pa
teat quis. q̄les. ꝗ̄tū ⁊ cur amauerit attēde. Illo ni/
hil maius aut meli⁹. cui ois ſpūs cōfitet̃ qm̄ eſt de⁹.
Quales amauit paul⁹ exponit. Cū adhuc inimici eſ
ſemus recōſiliati ſum⁹ deo. Quantū amauit nullus
eſtimare ſufficit. O tu fortiſſime ſampſon. intātum
amaſti mulierē nō te amantē ſꝫ pſequentē. vt ci⁹ adō
re ſapia tua ſtulteſceret. fortitudo infirma fieret.
Quid ergo gratie q̄d amoris tibi amatori rependaꝫ
qui me in charitate ꝑpetua dilexiſti. miſerans attra
xiſti. domū hereditatē reliquiſti tanꝗ̄ viatoꝛ dclināſ
ad manendum. ⁊ quaſi colon⁹ apperuiſti. domū iſra
hel tibi agglutinaſti. In terris videri ⁊ cū hominib⁹
cōuerſari nō dedignari voluiſti. lāguores noſtros tu
liſti. vniuerſa opera tua nobis oꝑatus. peccatis no/
ſtris ſeruiſti. noſter mediatoꝛ. euangeliſta. angel⁹ ſa
cerdos ⁊ oīgena hoſtia fieri cupiſti ⁊ factus es dilec/
tam animā in man⁹ inimicorum dediſti ꝓ nobis aī
mam aim. ſpiritū poſuiſti ⁊ in te omnē deſiderabilē
vſum cum omnibus tuis mihi plene dediſti. O grē
tibi. Debet hec liquefactio fieri ꝑ cōſiderationem. eſ
timationē. incitationem ⁊ optionē.

O liqueſcā vi feruoris. amās te ſpōſalit̃
Videns fontē te amoris. paſſū ꝗ̄ penalit̃
Quo affcū me dulcoꝝ. trahis ſingl'ariter

Et quia coꝛ liquefactū vnioni eſt aptū. Ideo ſeq̄tur

¶ Gradus octauus

Vnio amoroſa De qua paul⁹ Qui adhe/
ret deo vnus ſpūs eſt cū eo. i. Choꝛ. vi E
Et domi⁹ Volo pater vt vnū ſint ⁊c.
Et eſt hic ſūmus gradus ⁊ finaliter in
prioribus intentus. vnde ⁊ diligentiſſiē
exercend⁹ Et hoc quia hec vnio

ē { p̄ncipalit̃ a xp̄o intēta / dignitas maxia / vtilitas nimiū fcūoſa } q̄ { p̄ ea xp̄s orauit / ꝑ hāc hō fit de⁹. / tali nil obeſt }

¶ Primo inꝗ̄ conandū eſt ad hanc vnionē. q̄ hec
eſt a chriſto in omnibus principaliter ⁊ finaliter in/
tenta. Nam ideo omnia egit vt ſe nobis amabilem
exhiberet vt dcm̄ eſt. ⁊ ſic noſtrū erga ſe amorem al/
liceret ⁊ nos ſibi vniret ⁊ in patrem ꝑ ſe deduceret
Hinc ex mundo receſſurus tanꝗ̄ omniū laboꝝ p̄/
mium exorans dicebat. Pater ſancte ſerua eos ī no
mine tuo ⁊c. vt ſint vnū ſicut ⁊ nos Et rurſus. Tu
pater in me ⁊ ego in te vt ipi in nobis ſint. Itaq̄ꝫ
hāc ⁊ nos tanꝗ̄ finem noſtrū appetamus. ⁊ niſi illā
obtinuerimus nō quieſcamus. A deo em̄ ⁊ in deum
teſte Bernardo conditus eſt animus rationalis vt
ad ipſum ſit cōuerſio eius ⁊ ſit bonum eius. Vnde
ſicut omnia particularia entia naturali conatu ten
dunt ad ſuū perfectibile vt in eo perficiant̃. ſicut ig/
nis ſurſum aqua in mare ⁊ quod de terra naſcitur
redit ad teram. Sic etiam omnis anima rational'
ſciens ꝙ a deo exiuit ad deum redire debet
¶ Secundo ad hanc cōtendere debemus. quia eſt
dignitas maxima. Apoſtolus enim ait Qui adheret
deo vnus eſt ſpiritus cum eo. O dignitas ſtupenda
Fit homo amore dignus [deus] ſicut deus amore homo.
diſpari tamen modo. Cum enim anima eſt deo vni
ta. tunc fortioꝛ vincit minus fortem. id eſt de⁹ ani/
mā attrahit q̄dāmō in ſue ⁊ vite ⁊ nominis ſanctita
tem. vt ſicut ipſe eſt deus naturaliter. ſic talis ho/
mo vnitus ſit nuncupatiue. ⁊ dicatur deus. Iuxta
illud Ego dixi dij eſtis Et ꝙ talis vnio ſit poſſibilis
patet per figuram. q̄ columba in huius tipum ī uer
titur ad noe in archam. patet ꝑ naturā q̄ condita ē
anima ad deum. patet et per ſcripturam que crebro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tangit eā. Fit ergo hō per hanc deꝰ Bernarđ. Quō ſt illa aque multo infuſa vino deficere a ſe tota videt ⁊ ſaporē vini induit ⁊ colorē. Et quō ferrū ignitum ⁊ candens igni fit ſimilimū priſtina exuta forma Sic oīs in ſanctis hūana affectio quodaꝫ ineffabili mō a ſemetipo liqueſcēs in dei trāſfert voluntatem Et fit hō quodāmō deus Sane tñ hoc intelligatur de mō ſcꝫ vnionis illiꝰ q̄ hō quodāmō fit deꝰ ꝓpter plures hinc ↄfictos ab imꝑitis errores vt ſublimit Joannes gerſon in ſuo tractatu ſuꝑ magnificat ſtudioſe annotauit quedā. Eſt itē hec vnio tertio appetenda. q2 eſt vtilitas in ea ſūma. Ex hac eñ oīa oꝑa nrā cū deus ea nobiſcū oꝑetur nimium nobilitant ⁊ gratiſſime acceptant. Secūdo ex hac oīa xp̄i opera nobis pleniſſime cōicantur eꝰ potētia roboramur ſapīa illuſtramur. meritꝫ ditamur Jta q̄ illđ Thobie recte poterimꝰ dicere. Bonis oībus ꝑ eū repleti ſumus Tertio ex hac oīa nrā obſequia alleuiant Deꝰ ei nob vnitꝰ portat nobiſcū labores nrōs ſꝫ ⁊ nos ipōs. vñ Deute. Portauit te dñs deꝰ tuus vt portare ſolet hō puulū in ſinu ſuo. Et Ozee. xi. Ego quaſi nutritiꝰ portabā eos. Et ergo nrm̄ obſequiū vocat iugū dicēs. Tollite iugū meū ſuꝑ vos. Quis ergo ñ iā ad hanc aſpiret. q̄s non conet? Vere mihi adherere deo bonū eſt. Semꝑ ergo dū paſſionē meditamur in fine oī conatu ad hāc vnionē aſſequendam nos reflectamꝰ. Jdeo eñ paſſionē xp̄s finaliter ptulit ⁊ ob eū finē etiā a nobis meditari debet Qualiter aūt ad hanc vnionē perueniꝰ multi multa ſcripſerunt ⁊ varios gradꝰ poſuerūt. ponit Bonauentura in paruo bono ſeptē gradus vnitiuos iſtos ſcꝫ

F

vt
vigilātia te ſollicitet — ꝓmptitudieꝫ. aīa m. đ ſiđ.
ↄfidētia te ↄfortet — ētitudieꝫ. Jn te đ. ſpe. ñ. ↄ.
cōcupīa te iſlāmet — dl'cedieꝫ. Queadmođ đ ſ. c̄.
excedētia te eleuꝫ — ppē — celſitudieꝫ. ſuſpēdiū ele. a.
ↄplacētia te q̄etꝫ — ſpōſi — pl'critudieꝫ. Ecce tu pul. es
leticia te delectꝫ — plēitudieꝫ. q̄ꝫ mḡ ml'. dl'. t.
adherētia te ↄglutiet — fortitudieꝫ. q̄s me ſeꝑabit

Tradunt aliȷ̄ alios gradus ⁊ plura ſubtilia đ hac vnione. vt Gerſon ſuꝑ magnificat. ⁊ in de miſtica

G

theologia. Sed tu vt ad ſūmā dicamꝰ ſi hāc aſſequi voles oportet vt
media īt te ⁊ xp̄ꝫ amoueas — ꝑ paſſiōis fortiſſiāꝫ
aſſidue piȷ̄s aſpiratiōibꝫ hāc exoptes — ↄtinuā
oīa oꝑa paſſiōi vnias ⁊ ꝑ ea ores — meōriā — digſſiāꝫ

Primo neceſſe eſt vt media remoueas q̄ ſūt voluntas ꝓpria. amor ⁊ inheſio ſenſibiliū. inconſideratio ſpūalium ⁊ huiuſmōi Secūdo oꝫ indeſinēter cuꝫ Auguſtino ꝑ hac aſpirare ⁊ cū Bernardo ſuſpirioſe exclamare. Dñe ieſu fac me ſentire q̄ꝫ imenſo me amore amaſti. Da mihi te amare ardēter tibi adherere ſemꝑ ⁊ ſic de aliȷ̄s. Et cū Joanne herp. O amantiſſime ieſu vtinā dignus inueniar vt aīa mea tuo dulciſſimo fruatur āplexu. imo vt tu in ea ⁊ ipa in te vicario amplexu recreet. vt ſic eiꝰ tepiditas ab imenſo tui amoris incēdio valenter incaleſcat. O vita vite mee te totū deſidero. me totū offero. totū toti vnicū vnico. O vtinā impleat in me illud oraculū tuū Rogo pater vt ſint vnū ſicut ⁊ nos vnū ſumꝰ. ego in eis ⁊ tu in me vt ſint cōſummati in vnū.

Oportet itē aſcēdere ꝑ ſeptē illos vnitiui amoris gradus quos ſpūſſctūs ſꝑſit in cāticis ꝑ quos ſpōſa aſcēdit velut virgula fumi ꝑ deſertū. Qui licet ordiatim nō ponūtur tñ queadmodū in celo ſydera. in arenis ſaphiri ⁊ carbūculi. in agris flores a ſpū ſctō ſpergūtur. ⁊ nrō labori ⁊ exercitatiōi ordinādi relinquūtur. Et ſunt iſti. ſcilicet

Deſiderare. Et ē bonū abſens cuꝑe. vt Oſculetur me oſculo. Veniat dilectꝰ meꝰ. Veni dilecte mi et.

Querere Et eſt in illud poſſidendum tendere. vt ꝑ vias ⁊ plateas querā quē deſiderat aīa in oī oꝑe dilectū querens

H

Diligere ē bonū ipm ꝓpter ſe querere. Dilcē mi apphendam te q2 ſolꝰ ſufficis mihi ꝓpter te

Amare. ē vitaliter. totaliter. ⁊ finaliter totis viribus ⁊ neruis diligere.

Amore lāguere. eſt grauiter abſentiā amati perferre. vt Annūciate dilcō q2 amore lāgueo

Amore vulnerari ad mortē eſt mortali vulnere languere. ⁊ nullaꝫ aliā cōſolationē niſi de pñtia amati ſuſciꝑe. vt vulnerata charitate ego ſum.

Beata requies Totaliter in amato ꝑ vnionē requieſcere. Tenui eū nec dimittam Adiuro vos ne ſuſcitetis De tertio aūt quō. ſ. vnienda ſint oīa oꝑa noſtra xp̄i vite ⁊ paſſioni pleniꝰ deductū eſt folio Fiet ergo hic gradꝰ ꝑ cōtrarioꝝ abrenūciationē. et per obſecrationē ⁊c̄

Atringe ſpōſe vnitatis. me diuis nexibꝰ Vinctū vinclis caritatis. animi exceſſibus Cūctis ī te trāſformatis internis affectibꝰ

Gradus terminatoriȷ̄ Capl'm. iiȷ̄.

I

Omne ſacrificiū ſacerdotum igne cōſumet Leui. vi. Qm̄ oīs perfectio a fine ipō ⁊ nomē ſortit ⁊ laudē. Dignum eſt vt queadmoduꝫ bono exordio meditatio eſt inchoata ⁊ bene ꝓſecuta. Jta et bono fine termine. Jncaſſum eñ bonum bñ agit ſi nō fine cōgruo ⁊ bono cōſummetur. Et ergo ſequūtur duo gradus cōcluſoriȷ̄ queadmodū fuerant duo preparatoriȷ̄ Primus eſt gradus. ix.

Oblatio obſecratoria De qua. p̄s. Sacrificate ſacrificiū iuſticie. Et eſt plurimū neceſſaria hec. Nā teſte Hugone meditari. legere. orare. eſt queadmodū ſemen iacere. Sed hec offerre eſt queadmodū ſemē iactū oꝑire. Quiſq̄s igit nolit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſactũ ſemen a volucrib⁊ dirīpi. ſed grauī velit ſegete
ire. ſtudeat id deo in fine offerre Et eſt hec oblatio. q̃
iam deo vnit⁹ meditatoriũ ſacrificiũ illi ſacrificees.
teq̨ȝ in viuã hoſtiã offeras deo. ⁊ pro reb⁊ tibi neceſ/
ſarĳs ⁊ debitis obſecres ſub hac vel cõſimili forma.

Suſcipe clemẽtiſſime pater dñe de⁹ hoc medita
toriũ ſacrificiũ paſſionis dñi mei ieſu xp̄i. qđ in vnio
ne oĩm ſuarũ reuerentiaꝝ. charitatis obediẽtie paſ
ſionũ tibi in hac vita ab ip̄o exhibitarũ. ⁊ ineternuȝ
exhibendarũ. tibi ego vilitatis abiſſus cum oĩ eo qđ
ſum ⁊ poſſum in tp̄e ⁊ in eternitate offero. Preſer/
tim in vnione articuli hui⁹. N. a me iam meditati.
Ad tuã ⁊ ip̄ius laudẽ glĩam ⁊ benedictionẽ ꝑpetuaȝ
In pleniſſimã ſuper beneficĳs gratitudinẽ In oĩm
ſanctorũ honorem. in toti⁹ eccleſie ꝓfectũ. Ut ĩ pur
gatorio exñtes liberenẗ. pctõres cõuertanẗ. iuſti ĩ g̃/
tia cõſeruenẗ. preſertim oẽs mihi in orõnib⁊ cõmiſſi
tãto ſacrificio iuuẽẗ

ꝑ hanc — hoſtiam. victimã.
— decimã. p̄mitiam

ꝑ hoc — pacificũ. ſacrificiũ
— holocauſtũ. icẽſũ.

Da mihi oĩm ⁊ ſinguloꝝ pctõꝝ meoꝝ veniã emẽdã/
di vitã meaȝ grãm. ꝯcupias malas deuincere. ĩ verȝ
virtutibus ꝓficere. Preſertim te ĩ hoc articulo. N.
imitari vt ſic tibi cõformis merear tecuȝ glorificari.
Amen. Sic eccl'ia poſt miſſam offert. Sic ⁊ Ancel/
mus poſt hitas meditationes in ſuo ſtimulo oblati
onẽ facit dicens. Reſpice dñe ſancte pater de ſctũa/
rio tuo excelſo ⁊c̃

Proſecutio graduũ ſacrificiorũ ¶ §. p̄m⁹.

Ed quoniã aliq̃tiẽs graduũ ſacrificioꝝ me/
minim⁹ Ideo pleni⁹ ꝓ eoꝝ intelligẽtia ſũt
pauca annotanda. Et in primis ſciendũ ꝙ
ꝑſpicienti officinã legaliuȝ librorum varia offerunẗ
genera aut ſpẽs oblationũ. de quib⁊ grandis ⁊ gra/
ta poſſet fieri ⁊ fecũda materia diſputationum ⁊ de
uotiõĩs Illic em̃ eſt audire nũc hoſtias. nũc victĩas.
nũc oblatiões aut mũera. vota quoq̨ȝ ⁊ ſpõtanea ⁊c̃:
id genus multa. Que oĩa oblationũ ſpẽs exẽto no/
mine dici pñt. ſed nõ ita ſacrificiorũ. Octo em̃ ſcđm
quendã doctorẽ hebraice atȝ grece lingue ꝑitum ſt̃
genera ſacrificioꝝ ad que facile reliqua inflectũtur.
Et ſunt Hoſtia. victima. ⁊c̃. Que varĳ varie expli/
cant tenui rõe plerũq̨ȝ nõim inniti. ſed nobis prout
paſſim in veteris inſtrumẽti pagina diffiniũtur ſũt
paucis ſcalariter ⁊ ſub clymace exequenda vt exerci/
tio applicenẗ. Crebrius tñ in ſcripturis ſuffundiẗ et
cõfundiẗ dr̃ia horũ. Et hoc pleriq̨ȝ incuria interp̃tuȝ:
vt ſuper Leuitico Eſichi⁹ dicit. Et vt vallenẗ cũ ſto
macho in correctorio ſuo ꝓfitetur. Patẽt hec ĩ octo
verſibus

Hoſtia. victĩa. vel decie. ſic primitie ſunt.
Pacificũ. ſacra ſunt. holocauſta. icẽdit oẽ.

¶ Hoſtia eſt proprie ꝓ pctõ. vt Leui. iĩĳ. deducitur
Cuius ps altera cõburebaẗ. altera in vſum ſacerdo
tis cedebat. Et huic acceptatiõi cõgruit illud vulga/
re. Hoſtia ꝓ hoſtib⁊. Nil enim tã aĩe hoſtile ⁊ inimi/
cũ vt peccatũ ¶ Victĩa pro ĩpuritate ⁊ ĩpfectiõe Et
huic quadrãt oĩa illa genera expiationũ leuiticaruȝ
que ꝓ cõtracta ĩmunditia etiã ſine culpa fiebãt De
cime q̃ dabãtur in recognitiõe dñatiõĩs. Sic inferio
res ſuꝑiorib⁊. Oẽs aũt deo decias dabãt in ſignum
⁊ ꝓfeſſionẽ ſubiectiõĩs. De quib⁊ ſepi⁹ mãdaẗ a dño
p̄ſertim Exodi. xxiĳ ¶ Primitie q̃ offerebãtur i be/
niuolentiã donatiõĩs dei ⁊ ingratitudĩs vicẽ. De q̃/
bus pulchre agiẗ Deutero. xxvi. quõ ſcȝ in haꝝ obla
tione ꝓfiterẽtur bñficia ſuſcepta ⁊c̃ Pacifica q̃ pro
pace ⁊ vnione adherẽtie dei dabãtur Que iuxta rab
bi ſalo. ſic dicebãtur qꜫ paceȝ faciebãt reddẽdo cuili/
bet qđ ſuũ. ſ. deo. ſacerdoti. ſibĳpſi. vñ ei⁹ tres fiebãt
partes. vt patet Leuiti. iĳ. Sacrificia q̃ ſacra religi
one deo reddebantur. ⁊ que ſcr̃ificabant. q̃ ꝓprie ſoli
deo ſunt reddẽda. Unde ⁊ oĩs gens ſuos deos ſacri
ficĳs colit. vñ diciẗ Sacrificiũ ⁊ libamẽ deo. ſ. ſoli vt
propter multa deducũt ¶ Holocauſta que integre
deo offerebãtur ⁊ totaliter cremabãtur. Unde holo
cauſtũ quaſi totũ cõbuſtũ. greco vocabulo dr̃. holon
em̃ grece latĩe totũ eſt. ⁊ cauſtũ cõbuſtum. qꜫ totaliẗ
incẽdebaẗ

in — honorẽ maieſtatis.
— amorẽ bonitatis
— ſignũ ſtatus ꝑfectiõĩs

Et ſic ſolus maſcul⁹ q̇ perfectior eſt ĩmolabaẗ In
cenſum qđ penit⁹ igne feruet ⁊ ardet e q̃b⁊ nil nec ci
nis q̇dem remanet vt thus in thuribulo De cui⁹ ob
latiõĩs ritu agiẗ. Exodi. xxx. ⁊ cõcurrit vt dicũt expo/
ſitores cũ thimiamate Et thymiama grece. latĩe dr̃
incenſũ Et eſt ꝑfectior hoſtia in odorẽ ſuauitatis
Hec breuiter ꝑſtrinxim⁹ de generib⁊ ſacrificiorũ ſca
lariter poſitis. cetera ſtudioſis reſeruantes. hoc dicẽ/
tes ꝙ hoſtie hec legales. carnales cruẽte ⁊ externe.
ſine internis mẽtalib⁊ nil proderãt imo execrabiles
deo adeo erant vt diceret Quo mihi multitudinẽ vi/
ctimarũ veſtraꝝ: ⁊c̃. Incenſũ abominatio eſt mihi.
⁊ plura in alĳs. Sed ⁊ hoſtie ip̄e mẽtales ⁊ interne
nõ iuſtificant in iudicio dei. q̇ppe cũ oẽs iuſticie nr̃e
ſint velut pann⁹ mẽſtruate. Sed dñs ieſus xp̄s ſac/
dos noſter internũ gratificat has hoſtias nr̃as cru
entas ⁊ mẽſtruatas vna cõſummare iuſticie hoſtia
ſua. i. ſeipſo q̇ nobis oẽ hoſtiarũ gen⁹ ſe exhibuit no/
bis ꝑfectiſſim⁹ ſacerdos ꝑfectas hoſtias afferẽs.

¶ Fuit igiẗ ⁊ ip̄e Hoſtia pro peccatis noſtris. q̇ppe
in quo poſuit de⁹ iniq̃tatem oĩm nr̃m ⁊ pro nobis
peccatũ eũ pater fecit. ⁊ ip̄e obtulit ſe ꝓ peccatis Et
victima ſanguine expiãs maculas mẽtis ⁊ leprã luri
dam cõtactu placido fugitans. Primitie ip̄e noſtre
calicẽ illũ accipiẽs ꝓ oĩbus q̃ retribuit de⁹ Nõ dcias
tantũ. ſed ſe totũ impẽdens maieſtati. In ſanguine

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſuo pacificans ea q̄ in celis ⁊ in terris. ip̄e factꝰ par
noſtra Sacrificiū dignū deo Holocauſtū ꝑfecte ob
lationis. Et incenſum in odorem ſuauiſſimi odoris
nō ſolū olfactibus ſpirituū ſūmorum. ſed ⁊ dignum
deo incenſū. Cuiꝰ omnigene ⁊ digniſſime oblationi
ſi noſtras mēſtruatas hoſtias acceptari velimus vt
vniamus oportet. Iuxta qḋ apl's docet. Per ipſum
hoſtias offerētes ſp̄ deo. ad Hebre. xiij. Et ſic ex con
iunctiōe eiꝰ dignificabūtur. vt ſupra eſt deductū. Se
ctemur itaqꝫ hunc ſūmum ſacerdotē noſtꝝ. ꝯtēda/
mus ꝑfecti fieri velut pater ⁊ frater nr̄ iſte celeſtꝭ et
noſtra opa eius paſſionis hoſtie iūgentes. oīgenas
⁊ nos hoſtias vno ſub ope offerre nitamur practica
ſub tali Vt ſcꝫ in oīm operū noſtroꝝ initio. aut
ſaltem in diei ipius primordio intentionē dirigamꝰ
ꝙ omnia ⁊ ſingula opa noſtra in vnione cōſumma/
te illiꝰ ⁊ vnice ſūmi ſacerdotis hoſtie agere velimus
⁊ ſecum ꝑiter omnigenas hoſtias offerre ⁊ ideo ſin
gula opari vt ſint ⁊ in hoſtiā pro peccatis remitten/
dis. In victimā pro cordis impuritatibus ⁊ iperfe/
ctionibꝫ tollendis. In decimā recognitionis domi/
nij. In primitias gratitudinis diuini beneficij. In
pacificū vnionis cum deo. In ſacrificiū latrie. In
holocauſtū reſignationis ꝑfecte. In incenſum perfe
cti vnitiui amoris. Et auſim dicere ſi ſic cōfeſſi fueri
mus dn̄o in directiōne cordis noſtri. non fraudabi/
mur deſiderijs voti noſtri. ſed quēcunqꝫ locum calca
uerit pes deſiderij nr̄ erit: ⁊ intentio acceptabitur a
deo. Hinc Gerſon inter regulas de intentiōe in ſuo
cōpendio docet formare plures intentiōes alterutrā
ſub altera. Et alij quidā dicūt ꝙ multum referat ſic
vel ſic dirigere intentionem. Nam ſi in opere intēdo
ſolius peccati veniā. ſolam quaſi offero hoſtiam Si
ſolam gratitudinē. primitias ſolas reddo. Sed ſi ō
nia hec ſimul intendo. omnis generis hoſtias vno ī
opere exhibeo Qꝫ ſi intentionē neglexerimꝰ. ſaltē
in fine operum noſtrorum ſub tali oratione. opera
noſtra offeramus dicēdo cum deuotario quodam in
fine horarum meditationū ⁊ operationū reliquarū
O ſuperclementiſſime pater ecce hoc quātulum/
cunqꝫ laboris ſcripture meditationis orationis ⁊c̄.
ſacrificium tibi offero in vnione acceptiſſimi ⁊ om/
nigeni ſummi ſacerdotis noſtri quo ſine oēs noſtre
iuſticie ſunt vt pannus menſtruate obſcerās. vt id
ſuſcipias in hoſtiam pro meis ⁊ totius eccleſie pecca
tis. In victimam pro putribilibus affectuum ſordi/
bus expiandis. In decimas pro feudaria recogniti
one vniuerſalis tui in me dominij: q̄ tibi ad omnia
me obnoxium agnoſco. In primitias pro omnibus
beneficijs vnqꝫ acceptis. In pacificū pro vnione mē
tis mee. imo totius imaginis tue cum de te deo vi/
uo ⁊ vero. In ſacrificiū quod ſacrata religione ⁊ la/
tria tibi tanqꝫ deo principio ⁊ fini debeo. In holo
cauſtum pro ardenti amoris dilectione debita. In
incenſum pro cōſummato ⁊ perfecto reſignationis
amore. O dirigatur oratio/opatio ⁊c̄. ſicut incenſuꝫ
ſūmi illiꝰ ſacerdotis in cōſpectu tuo. ⁊c̄. Amen. Qui
tantis hoſtiarum generibus venit comitatꝰ non in
cōſpectu dei apparet vacuus.

Captes pater paſſi nati. quaꝫ ōlibo victi
mam.
Noxā mei ob peccati. ⁊ donorum copiaꝫ.
Defūctoꝝ pauꝑtati dans eternā gloriam

Et quia parū prodeſt plura meditari niſi inde vi
tam ſtuduerimꝰ emēdare ſequitur

Gradus decimꝰ Capl'm

Reflexio mentis ſuper ſe. De qua domi
nus ait Marci. viij. Quid proderit ho/ M
mini ſi vniuerſum mūdum lucret. anie
ſue detrimentū paciat ⁊c̄. quaſi dicatur
Quid proderit pro alijs obtuliſſe ſi non
applicuerit ſibi. Ergo ſerioſius eſt hic gradus exer/
cendus. Et eſt qua a monte meditationis deſcēdēs
te ammoneas ⁊ cohorteris

vt { meditata ꝑ imitationē ope ⁊ vitate impleas.
in feruore ſpūs cōcepto infatigabilit ꝑmaneas
oīa diei opa in vniōe meditati articuli pagas }

Deinceps quoqꝫ oportet

vt { poſita ⁊ intentionem innoues
vitam ſm̄ veꝝ exēplar ieſu imutes:
habitaculū colūbinū i vulneribꝫ ieſu fabrices }

Inſtar ſcꝫ columbe in foraminibus petre nidificāris
Quatenus ſic in chriſto abſorptus Nil velle intellige
re meminiſſe niſi que ſunt ieſu chriſti paſſi ⁊ crucifixi
nitaris. Aliſqꝫ occupatū iri eſtimet mortem inexpli
cabilem. infernū horribilem: deſolationē intollerabi
lem. ſed chriſto in carne paſſo eadem cogitatiōe ſem
per gaudeat armari ⁊c̄. Sic habet reflexio fieri. Qua
lem modū reflectendi Grego. ſatis familiarem ha/
bet. vt patet in fine Moralium Ezechiel' ⁊ omelia/
rum quarundā finibus. Quem etiā venerabil' Hu/
go in de tribus dictis aperte docet. vt eſt videre ibi.
Eſt enim neceſſaria valde reflexio iſta finalis. qꝫ cō
plectitur fructum meditationū. Poſtqꝫ igitur ho/
mo meditationē cōpleuit. nō ſe mox ad alia effūdat.
ſed ſeſe ſuper ſeipſum reflectat. quid egerit. qd' ꝓ
poſuerit recogitet ⁊ corda ſua ſuper itinera ſua po/
nat vt ambulet iuxta meditata Quod vt agere pote
rit neceſſe cū Bonauentura orare habet ⁊ dicere

Domine ieſu chriſte cor meū tuis vulneribꝫ ſau
cia. ⁊ mentē meam tuo ſanguine inebria. vt q̄
cunqꝫ me vertam te ſemper paſſum ⁊ crucifixum aſ/
piciam. vt quicquid aſpexero mihi appareat tuo ſan
guine rubricatum. vt ſic totus in te tendens nihil p̄
ter te valeam inuenire. nihil niſi vulnera tua intue/
ri. Hec mihi ſit cōſolatio tecum mi domine crucifi/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

gi. ꝛ mihi ſit intima afflictio abs te aliquid medita/
ri. a qua non quieſcat coꝛ meum donec te inueniat
deum ſuum vbi cubat vbi ſuum terminet appetituz
Amen. Itemqȝ cum Auguſtino

Scribe domine iheſu vulnera tua in coꝛde meo
precioſo ſanguine tuo vt legam in eis tuum a/
moꝛem ꝛ tuum doloꝛem. Tuum amoꝛem ad cōtem
nendum oēm alium amoꝛem preter te. tuum dolo/
rem adſubeundum omnem alium doloꝛem propter
te Amen:

Scala paſſionis ſcdm̄ ferias diſtic ta ꝛ abbꝛeuiata

Fasciculus mirre dilectus me
us mihi inter vbera mea cō
moꝛabitur. Cantico. p̄mo
Quoniam in proſequendo gradus
ſcale prolixi fuimus ꝛ foꝛſan ob id te
dioſo moleſto ꝛ toꝛpido lectoꝛi. Ideo
iam his qui plura legere aut meditari non poterint
condeſcendendo circa ſingulos gradus ſeptem tan/
tum ponimus meditabilia per ſeptenarium dieruz
diſtincta. que tamen ſatis ſunt lata ꝛ copioſa volen
ti ſcrutari ea. Quod potiſſimum eas fit ob cauſas. ſ.
ne iuniores multitudine deterreantur. ne in incertū
vagi agan̄t. ſed ſemper omni die in promptu habe
ant que circa domini paſſionem ſm̄ ſcalam iam po
ſitam meditari ꝛ conſiderare debent. Nullus igitur
ſuper multitudine cauſetur dum breui faſciclo ſupꝛo
ra fere omnia colligantur.

Notandum autem circa ſcalam iſtam ſequentē
de practica ꝛ modo eam exercitandi. Super q̄
ſciendum Q; poterit homo in ea quemadmodum ꝛ
in ceteris meditationib; exerceri

Aut { ſimpliciter commemorando / ſoliloquio / dyalogo } procedendo

Per modum inquam ſoliloquij quo anima ſi/
bi loquatur ꝛ ad ſeipſam dirigat meditationem Si
cut Gerſon in de mendicitate. Aut per modum dya
logi quo vel homo cum chꝛiſto ipſo paſſo ſermones
miſceat quemadmodum Auctoꝛ hoꝛologij eterne ſa
pientie facit vt eſt videre. Aut certe cum ſancto aliq̄
ſuper chꝛiſti paſſione colloquat̄. Puta interrogan/
do a ꝟgie btā. vt Bern̄. in plāctu. Et Ancelm9
Aut cum angelo proprio vel aliquib; ſanctis quaſi
modo quidam carthuſien̄ in meditando procedit.

Porro is inter hos modos videtur conuenientioꝛ
quo mens magis chꝛiſto vnitur. ꝛ deo fit intimioꝛ.
vt ait vir quidam non contemnende auctoꝛitatis.
Qualis videtur dyalogicus proceſſus cum deo quia
in eo mens immediate fertur in deum Sed non vo
to viuitur vno. ꝛc̄.

Notandum inſuper q̄ hec ſcala poterit bene
complecti ſub generali illa meditatoꝛia ſcala vt eſt
ſupra tactum. Nam preparatoꝛij grad9 ꝛ terminan
di continentur illic ſub gradibus exoꝛdialibus ꝛ fini
endi. vt patet Gradus autem iſti procedendi om/
nes poſſunt ſub conſiderationis gradu compꝛehēdi
Nam omnes iſti gradus diſtinguuntur ſm̄ varias
conſiderationes Si enim conſideras aggrauantia
fit compaſſio. Si exempla fit imitatio. Si mirabi/
lia fit ammiratio. ꝛc̄. Unde patet q̄ qui volet ma/
gis immoꝛari poterit ſingulis iſtis gradib; omnes
illos gradus indicij ꝛ affectus applicare.

Scz { Diiudicando q̄ꝫ ei compatiendum / Querulando q̄ non compatitur. ꝛc̄. }

Schala passionis Jhesu xp̄i abbreuiata

Passioēm itaqȝ dñicā meditatu rus te p̄mū dis/ pōere debes ꝑpl'r s. torporē excuti ēdo. a distractiōe rcollgē⁹ frēib⁹ pa ssiōis ad te alliciē	Deiñ de passione dñica ꝯmeōrare debes ea q̄ euan gelica narrat his toria. figurꝫ ⁊ scꝑ turis ꝯsona ꝯsid ratōe varia ⁊ exi stimatiōe pia	ꝑcio circa meditā dēs te exercere ꝑ q̄ ē grat⁹ ⁊c. Nō sit pcipue si videris vigilāt patiētꝫ ꝑsonam quo ad eius qua litatem.	ꝑ meōriā ⁊ itellcꝫ ꝯpassiōis affcꝫ Item si perpen das aggraua / mentorum pas sionis varietatē	n̄ ei aut paꝝ pla cebit do ꝯpassio i affcū nisi seq̄t ⁊ imitatio in ef fectu que est deo accepta nob glosa nobis necāria.	merito q̄ grē a/ gēd ⁊ b qȝ tāpēo salustinuit. tāp clā exēpla relīq̄t affcꝫ imitādi d dit ⁊ ꝑ̄fcti ꝑꝑ frēs passiōis subscꝑ tos fo. lxxxij. N	q̄ volet ad āmi ratioēm mone ri cōsideret pa/ cientis imensi/ tatē. tormētoꝝ ⁊ mōi q̄litatem eoꝝ ꝑ q̄b ⁊ a q̄ b vilitatem	Nā popes hoi/ nes israel i deo exultabūt ꝑꝑ ablata mala collata bona. reserata sigcla.	vt liq̄fias. atten de ꝙ ex mag̃ ca ritate. pr̄ filio nō pepcit filiꝰ se tormētis ex/ posuit. spūs scs hec ōnia effecit:	hec vnio dilig̃ tissime optāda qȝ est a patiēte christo principa liter intenta. di gnitas maxima vtilitas fructu osa
Excussio	**Cōmemoratio**	**Compassio**	**Compassio**	**Imitatio**	**Grāx actio**	**Ammiratio**	**Exultatio**	**Liquefactio**	**Vnio**
p̄mo sūme nos iducer dȝ ad pas siois xp̄i medita tionē qȝ do ⁊ scis placȝ ⁊ ē gtissimū adeo accepti⁹ eis pene nihil facere possim⁹	ē āt sub hac com memoratōe actu anda fides de q̄d ditate patiētis ⁊ p̄mo q̄ ad hūai/ tatis veram na/ turā qȝ ver⁹ hō ve rā hñs carnē. ⁊c.	primo quo ad e⁹ originem quia ē nobilissim⁹ com plectens in se om nes nobilitatis causas. decor vni uerse carnis.	primum aggra uās est cā effici ens. illi scꝫ q̄pa ssionem intule rūt nā pr̄ hunc. semet. mat dra co iuda iudeus:	Imitari āt dbe mus modū quē in passiōe tenu it. ⁊ p̄mo qȝ er/ ga supiorē. i. pa trem obedienti ssime se habuit	p̄mo grās ages qȝ sua morte te viuificauit. ij. qȝ aspiciēres sa nat. tcio qȝ iraȝ paternā placat que in celis ⁊ q̄ i terrꝫ scꝑacificās	p̄mo āmirar ꝙ immēsus vni/ uersali dñio q̄ ōi b ꝑsidet libero iure dominat⁹ vt seruus subij cit ⁊ hūiliatur.	potissime exul/ tādum ꝑꝑ sigā cula septem pe xp̄i passioēm re serata. q̄ꝝ pri/ mum est deus ammirabilis	p̄o amorē illū ex quo christus tradit⁹ ⁊ pass⁹ est attēde Nam amore eterno. sm illd In cari tate ꝑpetua di lexi te	g̃duū q̄b ad vs nioēꝫ ascēdit p̄ m⁹ ē. vigilātia te sollicitās ꝑpc spōsi ꝑmptitu dinē. vt dicas. De⁹ d̄s me⁹ ad te d lu. vi.
Fer. ij. **Ecce placet**	**natura**	**ortus.**	**causa hec.**	**sed obedit**	**Viuificat.**	**dominans.**	**deus**	**eterno**	**vigilanter**
scd̄o qȝ hab eo p̄ ceptum ⁊ institu tū q̄ sui comme morationem fie ri iussit. ⁊ missa celebratur vt xp̄i mors recolat.	Secūdo quo ad denominatioēm variam. qȝ dr lux brachium. lignū via stella leo la/ pis agnus.	scd̄o q̄lis sit attē de q̄ ad natāꝫ. q̄a sensu viuacissi⁹. ꝯpleriōe tenerri⁹ corpore ⁊ aīa pa cificus. ⁊ totus eucraticus.	Scd̄m fuit pe na inflicta ⁊ af fligens quia ge neralis. multi/ plex. diuturna purissima ⁊ acer ba.	scd̄o pacienter erga tortores ⁊ tormenta se ha buit inter que nec os aperuit. sed sicut ouis co ram tōdente ⁊c	q̄rto qȝ te ab ōi pcci sord purga tū scificat. v. ad spūalē pugnaȝ excitat. vi. qȝ ꝯ mūdū carnem ⁊ dyabolum ar mat.	scd̄o ꝙ ōipotēs q̄ oia q̄cūqȝ vo/ luit fecit ⁊c cui⁹ nomē ōipotens vt impotēs af/ ficit tormētis. infirmatur ⁊ vi citur.	scd̄ꝫ sigcl̄o solu to appet spūs i telligibil scd̄m differētiam tri/ plicem. scꝫ quā re sit benignita tatꝫ crudelitatꝫ dignitatis.	scd̄o ex amore gtuito. null' no stris meritis p̄ mijs. aut suo ꝯ mō spato aut i cōmō vitādo di lexit enim nos spontance	ij. g̃d⁹ est ꝯfidē tia ꝯfortās ꝑpc sponsi certitu/ dinē vt poss di cere. In te dñe spaui ñ ꝯfūdar Itē In deo spa ui ⁊ adiut⁹ sum
Fer. iij. **Precepit.**	**nomen**	**natur**	**pena**	**ac pacienter**	**Scificatq̄**	**potens**	**sathā ⁊ mēs**	**gratui**	**fidens**
ꝑcio quia in scꝑ/ turis ⁊ sanctꝫ sua sum quib vnuȝ hoc consilium. ⁊ scripturis fere ꝑ omnem sui dcur sum ad hoc hor/ tatur.	Tercio quo ad officium ⁊ digni/ tatis statum An gelus. hostia. rex pastor iudexqȝ sa cerdos	tercio q̄lis ꝯuer/ satiōe ⁊ vita. q̄a ad deum scissi⁹. ad prim innocē/ tissim⁹. grā ple/ nus. ⁊ omni vir/ tute perfectissi⁹.	ꝑciū ē res circū/ stās Ipe loc⁹ si t⁹ ⁊ tps. socius gen⁹ astāt. loc⁹ citatꝫ ihrlꝫ. tps paschale. situs crucis. genus mortis ⁊c.	ꝑcio charitatie quo ad ꝑximū q̄a maiorem di lectionem sic os tendit dum ani mam suam etꝫ pro inimicꝫ po suit.	septio ꝑ mare h⁹ mūdi ducit. octauo ꝟtutem demonū debili/ tat. nono illus/ trat. aperiens septem sigcula	ꝑcio immensus ⁊ icircūscꝑtibil cui⁹ magnitu/ dis nō est finis attigēs a fine i finem. vt timia bilis. supplicijs terminatur	tercio mūd⁹ scn sibil maifestat ꝑ crucem qm̄ ē loc⁹ tenebraruȝ in q̄ regnat ceci tas. sterilitas i pietas.	Tercio ex amo re bono ⁊ vtili nobis In ōnib que ꝑtulit nr̄m commodum q̄/ siuit. nostre vti litati ꝑuidit	iij. g̃d⁹ ē ꝯcupis iflāmās ꝑꝑ spō si dlcedinem vt dicas. Quemad mmdū dc si. ser ui⁹ Nūciate dil. meo qȝ aore lā. Dilcē mi app̄.
Fe. iiij. **Suadent.**	**officium.**	**vita**	**astant res**	**sed amēter.**	**Ducit:**	**hic immensus**	**mūdusq̄**	**bono**	**cupias huc.**

	Quarto. qꝛ dignū ꝛ iuſtū vt tm̄ bn̄ficiū nob̄ exhibitū vel ad mēte reducam⁹ extre⁹ ei gr̄itudis grād⁹ eſt accepti bn̄ficij reminiſci	Quarto quantū ad diuinitatis cōmunia. quia eſt eſſentia prima. natura perfecta vita beata.	Quarto qualis fuit in pena. qꝛa mitiſſimus patientiſſimus. int⁹ ꝛ extra totus trāquillus.	Quartū eſt precognitio qꝛ oīa ſup ſe ventura penalia ꝓ ꝯgnouit oīa pctā ꝯmittēda ꝛ ꝯmiſſa ꝛ multoꝝ ingratitudinem	Quarto ſeueriſſime erga ſeipꝫ in nullo ꝑcēdo ſibi ſꝫ dedit dilcām aīām ſuā ī aīās īimicoꝝ ſuoꝝ corp⁹ ſanguiē. ꝛc.	Decimo dulcorat aquas tribulationis. xi. obumbrat contra eſtum temptationis. xij. īformat per exemplum	Quarto felix imo ꝛ felicitas atqꝫ beatitudo ipſa. cuius ꝑticipatione om̄is beatus beatificatur. h vt miſ tormentat	Quarto māifeſtatum eſt eſt celū vel paradiſ⁹ deſiderabilis qꝛ ſcꝫ eſt faſtigiū toti⁹ glorie ſpectac'l ꝛ leticie ꝑ m pruāīū opulētie	Quarto amore ſingulari. pro ſingulis ſpecialiter ſua ꝑferēs tormenta ſcdꝫ illud ad galat. Qui dilexit me ꝛc.	Quart⁹ grād⁹ eſt excedentia eleuans ꝓter ſpōſi altitudinem. vt dicas Trahe me poſt te ꝛc. Suſpendiū elegit aīa mea
Fer. v.	Iuſtum	commune.	pena.	preſcita	ſeuere.	Dulcorat	felix.	celum	ſingl'ariter.	altum
	Quito. qꝛ ſūme neccārīū qꝛ n̄ āpli⁹ ꝓderit adl'rꝫ xp̄i paſſio niſi qꝛ tū applicata fuerit meditatōe pia. ſꝫ ꝛ viuit in (ꝛ nō ſine) ea	Quinto quantū ad deitatis propria quia filius ꝛ verbum ſimilis. ſpecies vel ymago.	Quinto. qualis fuit quo ad famā quia inclitiſſim⁹ ꝛ nominatiſſim⁹ habebatur vt doctor. medicus mirus ꝛ propheta.	Quintum obiectoꝝ doloroſoꝝ multitudo. qꝛa doluit de patris offenſa de matris triſticia ꝛc	Quinto liberaliſſime quo ad om̄e gen⁹ bn̄anū in cui⁹ vtilitatē ſe totum expendit. res corpus ꝛ aīām	xiij. reuocat a culpa Attritus eſt propter ſcelera noſtra. xiiij. ornat ſanguis e⁹ xv. inflammat ad diligēdum	Quito etn⁹ ſine ꝑncipio q̄ ꝛ permaēt ietnū immo etnitas ipa atqꝫ ī ꝯmūbilitas vt tp̄alis ꝛ mutabilis morit	Quito īfernus māifeſtat⁹ ē horribilis qꝛ ē ple⁹ egeſtate ꝛ penuria. vilitate ꝛ ignominia. calāitate ꝛ miſeria.	Quinto amore cōgruo ꝛ conuenienti. recto. ſ. ꝛ diſcreto. dulci ſapienti ꝛ forti: ſciens reꝓbare malū ꝛ eligere bonum.	Quintus grād⁹ ē complacentia qꝛ etās ꝓter ſponſi pulchritudiēꝫ vt poſſis dicere Ecce tu pulcher dilcē mi Sub ūbra illi⁹ ꝛc.
Fer. vi.	Eſt opus	hoc ꝓprium.	bona fama	obiectaqꝫ	large	Nos reuocat	eius	infernus	cōgruit.	optet
	Sexto. qꝛ vtile ꝛ ꝯmodoſū. he ei ē lignū vite affe/rēs xij fr̄cs ꝛ vtilitates meditāti. ſi tn̄ deuotionis dentib⁹ fuerit ritꝫ attritum	Sexto quantū ad appropriata. Uerus tu ſapiens. pulcher. virtus. bona vita	Sexto qualis ad attinētiā qꝛ vere tibi amādiſſim⁹ ꝛ tot⁹ deſiderabilis frater q̄ppe tu es caput. ſpōſ⁹ ꝛ amator. oīa tibi factus	Sextum impulſio fortis nam impellebant ad triſticiam. iuſticia ꝛ equitas diuina ſapientia amor ꝛ caritas immenſa	Sexto prudentiſſime quo ad aduerſariū cui diuinitatem occuluit ꝛ quaſi hamo leuiatan cepit	xvi. honorat imitatores eius xvij. dat pacem inter deum ꝛ homineꝫ. xviij ſpoliat infernum	Sexto ſapientia dei patris. fons ſapientie. verbuꝫ in excelſis cui⁹ ſapie n̄ eſt numerus. a q̄ ſapia oīs vr ſtl't⁹ deſpicitur	Sexto manifeſtata eſt virtus laudabilis. q̄n̄tum ſit precioſa ſpecioſa fructuoſa	Sexto amore vehemēti ꝛ mag maiorē eīm̄ caritatē nēo hꝫ. ꝛc. C⁹ vehemētia amoris argumētū eſt talis paſſionis plario	Sext⁹ grād⁹ ē leticia delectās ꝓpt ſpōſi pleītudiēꝫ vt poſſ dicer. ſꝫ mltitudiēꝫ doloꝝ meoꝝ i cor. meo. qꝫ m̄g m̄l titudo dul. Re
Sabbo	Utile ꝫ ē	propriata:	ac proxima	pulſio.	prudes	Hinc honor	eſt ſapiens	virtus	vehementia	letus
	Septio. qꝛ poſt hāc vitā ꝛ q̄nqꝫ i hac vita ꝑmiatorīū. liberans a pena. ꝛ grām atqꝫ gl'am augmētās	Septimo quantum ad opera. ꝯmedians. reparās. ſaluās medicans qꝫ beatoꝝ	Septio attende qualis ſit ſm diuinitatē certe ieffabili in ſe ōni pfcōne pfect⁹. q̄ppe q̄ ꝛ euo etern⁹. felicitate bt̄s atqꝫ pfcō ipa etnitas felicitas. ꝛc.	Septimum fuit plurium cōpaſſio que fuit multiplex nam compaciebatur humano generi. ſibi ipi ꝟgini matri. oim electoꝝ gregi.	Septimo perſeueranter adfinal ꝯplemētum in finē eīm̄ vſqꝫ pſeuerauerit ꝛ completo ſacrificio conſūmatum eſt dixit.	xix. reparat angelicam ruinaꝫ xx. dat gaudia celi xxi tutat ab inferno ꝛ purgatorio	Septimo pulcher ꝛ pulcherrim⁹ ipe. icreata pulchritudo. ſpecioſus pre filijs hoim. decolorat. vt non ſit ei ſpecies neqꝫ decor	Septimo māifeſtatus eſt reatus culpabilis. q̄m̄ adſui remiſſioēm neceſſarium fuit. tā magnū pcīū. grād piacl'm. difficile medicamentū:	Septimo amore ꝯſtanti ꝛ pſeueranti in finē diligens ſuos. nūqꝫ a diligēdo nec in medijs tormentis ceſſauit	Septimus grād⁹ eſt adherētia conglutinās propter ſponſi fortitudiēm vel charitatem mihi adherere bo. eſt q̄s nos ſeparabit a carita.
Dn̄ica	Glorificās operans		perfectio.	compatitur	ſtans	Ut reparet	pulcher	vicium	cōſtanter	adherens.

¶ Prologus in Roſaria ſequentia.

¶ Capit. qntum.

D Tatue tibi ſpeculam. ſu
me amaritudines. Jhe
remie. triceſimo primo.
Poſt poſitam ſcalam q̄ tradit
modum ad paſſioēm dñi medi/
tādum. ſubnectenda ſunt aliq̄
Roſaria ad legendum. vt ſcʒ q̄ meditari nō poterit
aut cum nō libuerit. ſaltem ſubiūcta pūcula ꝑ mo/
dum Roſarij cum Aue maria. vel potius cum Aue
benigne ihū legat. Et in p̄mis p̄mittūt̃ q̄dam Roſa
ria de dñica paſſiōe in generali. ſcd̄o d̄ q̄buſdā articu
lis in ſpeciali. ¶ Roſaria gñalia tradūt̃ ſm ꝙ va
rie poterit ſe hō exercere circa ip̄am paſſioēm dñi in
gñe. Quidam em̄ tam ſunt inſcij ꝛ bñficioꝝ dei igna
ri vt nec hiſtoriam noſcāt dñice paſſiōis. ꝛ ne hij tñ
frcū eiꝰ p̄nent̃ tradit̃ his vnꝰ exercitādi modꝰ in Ro
ſario p̄mo a q̄ nemo ſe poterit q̄ꝫtumuis rudis excu
ſare. ad membra ſcʒ chriſti. qd̄ dicit̃. Mens. vires ꝛc̄
Sūt āt ꝛ alij p̄oribꝫ magis illumiāti q̄ ſcʒ hiſtoriaʒ
noſcūt. ſed illi conſiderando inherere neq̄unt. Und̄
opus habent integre eam commemorare. quia vni
articulo neq̄unt immorari. Et illis deſeruit Roſari
um Egreſſus. ſupra in monoteſſaron poſitū. Sūt
poſtremo alij in omnibꝫ acutiores. q̄ res ꝓſpiciunt
vſq̄ꝫquaq̄ꝫ. Et his valet Roſarium ꝯſideratorium.
ſcʒ Principium. dꝫ. ꝛc̄. folio In q̄bꝫ ha
bū da eis offert̃ maria meditādi vtʒ

¶ Exercitatio p̄mi roſarij ſm mēbra chriſti.

¶ §. p̄mus

P Rimo igitur q̄ ꝓfunda ꝯſiderare neq̄unt
ꝛ q̄ chriſti paſſioēm ſm rem geſtam cōme/
morare neſciūt. ꝯſilium Jheremie audiāt
Speculam ſibi ſtatuant amaritudines ſumant: J
magiēm ſcʒ crucifixi ſibi p̄figant. Jbi diligenter vul
tum creatoris ſui agnoſcāt. in faciem xp̄i reſpiciant
ſingula meēbra circūuoluāt. ꝛ q̄ꝫta dñs ꝓ eis paſſus
ſit agnoſcant. dum a planta pedis ad capitis v̄ticeʒ
integrum nil reꝑerint Deuote igitur ſingula mem
bra ſalutent ꝛ ſequēs Roſarium legant Nec eſt
hmōi exercitatio contemnēda· qm̄ a magnis viris
puta Bōauē. Bernardino ꝛ hmōi frequentata Nā
q̄ acucius hīc ꝓſpicere velit. latam ꝛ deuotam ꝯtem
plandi materiam inueniet. Poterit em̄ circa mem/
bra ſingula haberi ꝯſideratio trifaria Pñt em̄ con/
ſiderari q̄ꝫtum

ad { decorē ꝛ ꝯmēdationem / actus ꝛ paſſionem / exēpli exhibitionem: } vtʒ ex gloſula īcliniari

Et ꝑ ſingula p̄t hō obſecrare vt ſua mēbra deco
rent̃. ꝛ pctā ꝑ ea ꝯmiſſa deleāt̃. ꝓut dñs docuit mech
teldim. Primo inq̄ꝫ poterit hō ꝯtemplari hec criſti
mēbra q̄ꝫtū ad decorem ſcʒ natiuū ꝛ ꝯmēdationem
qua in ſcripturis ꝛ a ſanctis efferūtur Et ex hmōi ꝯ
templatiōe debet incitari ad hoꝝ reuerētiā ꝛ venera
tioēm. Scd̄o poterit ea ꝯſiderare q̄ꝫtū ad actꝰ ꝛ paſ
ſioēm vt ſcʒ ſtudioſe ꝯſideret q̄d in ſingulis mēbris
chriſtus egerit vel ꝑtulerit Et exiñ debet incitari ad
grāꝝ actioēm. Tercio poterit ſingula xp̄i mēbra at
tendere quo ad exempli exhibitioēm Et ex hac debet
niti ad ꝯformatioēm Quam vt aſſequat̃ debet ꝑ ſin
gula obſecrare vt ſua vicia ꝑ ſua illa membra a ſe
cōmiſſa deleant̃. ꝛ vt eis in v̄tutibꝫ poterit cōfigura/
ri. Et hmōi exercitatiōes circa membra xp̄i habere ꝑ
chre docuit dñs mechteldim dicēs. ꝙ ſingula eiꝰ mē
bra lucēt nobis velut ſpecula Vñ ꝛ ſe laudari voluit
ꝑ ſingl'a eoꝝ liniamēta. docēs etiam quō in ſingulis
expōere debeamꝰ vicia nrā ꝯtraria ꝛ orare ꝑ hoꝝ ex
tirpatiōe ¶ Et notādum ꝙ Roſariū iſtud tria in
ſumma tenet. Primo hʒ xp̄i mēbra. Scd̄o eiꝰ orna
mēta puta paſſiōis inſignia. Tercio varia ꝯtiēt me
dicamēta ad ſanāda oīm pctōꝝ vulnera. Primꝰ ver
ſus ꝯtinet mēbra: aut vt ſanius loq̄r potērias ītnaſ
Reliq̄ extña Et fiet de his q̄dā execucio īfra. Et nō
mō debes attendere crucifixi mēbra ſed ꝛ ſitum hoꝝ
quō ſcʒ diſpoſita ſint ꝛ extenſa. Eſt em̄ ꝛ ꝯſideratio
talis multū deuota. Attēde g̊ ꝙ hʒ caput inclinatuʒ
ad te deoſculandū. brachia extēſa ad amplexandum
Manꝰ aptas ad remittēdum. corpꝰ expoſitū ad ſe
totum impendendum. pedes infixos ad tecū cōma
nēdum. latus aꝑtū ad te in illud intromittēdum Ar
ge ergo o aīa eſto ſicut colūba nidificās in foramibꝫ
petre in cauernis macerie. ꝑuola manꝰ. ꝑuola pedꝰ
inuola lateri. ibi em̄ tuta reqēs ibi ſecura dꝫs ꝛc̄.
Porro ornamēta ponūtur triplicia ſcʒ pōtificalia ſa
cerdotalia ꝛ regalia. q̄bꝫ ip̄m q̄ꝑpe q̄ verus ſm ordi/
nem melchiſedech ſacerdos. ꝛ rex regis filiꝰ erat. co/
ronauit impia mater ſynagoga. Egredimi igitur o
filie ſyon ꝛ videte regem in dyademate. pontificeʒ in
cydari ymmo in omni ornamēto ſuo irriſorio dicen
tem Ecce rex veſter. Sed ꝓ corona regia ſertum eſt
illi corona ſpinea. pro torque aurea colaphum ſine
mia. Pro verillo bellico crucem cum titulo ſcp̄to ꝛc̄
Patent ornamenta in Roſario.

¶ Sed attende victualia Pro cypho habet ſpon
giam. pro lagena acetabulum. ꝓ vino acetū. ꝓ necta
re mirrā. ꝓ medone fel amariſſimū. Sed ꝛ vide que
ſit huius familia Ab oībꝫ ſuis eſt derelictus tāq̄ꝫ ho
ſpes ꝛ ꝑegrinꝰ. ꝑdidit ſodales optimos. inuēit hoſ
tes peſſimos. Pro reddituario habuit furem. pro
ſecretario traditorem. pro verilliſero ſymonem cyre
neum. pro cubiculario latroēm neq̄ꝫ q̄ exprobrauit ei
pro infirmario deriſorem. pro veſtiario ſpoliatoreʒ.
Pro refectorario fellisbratatorem. pro dormitorio
ſepulchrum. pro lectulo ſaxum duꝝ in petra exciſum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Quis ergo in hoꝝ cōſideratiōe n̄ mouebit̄ ad compaſſionis affectum.

Ponuntur item nouiſſime modi curationum aut medicamēta q̇bꝫ nobis medet̄ ⁊ q̄ aſſumpſit ꝓ ſalute noſtra. Vn̄ cū ſumma ḡtitudine ⁊ mentis deuotiōe retractāda. ⁊ iō itima deuotiōe vna cū ornamētis ⁊ armis eq̄ vt xp̄i mēbra venerāda. Quis ei ſeruus de dira captitate dn̄o ꝓpugnāte liberat᷒ n̄ haſtā aut mucronē ſeu cetera bellica arma ī q̇bꝫ erept᷒ eſt diligat ⁊ āplectat̄: Aut q̄ mulier ſpōſi acq̇ſita vulneribꝫ ſi forſan ꝑegre ꝗs abierit n̄ cotidie ꝯtrectet aōꝛ ei᷒ qđ reliq̇t pign᷒ Sic ⁊ aīa fidelis victricia arma xp̄i ſꝑ vt Ancelm᷒ ait excolere hꝫ ⁊ īfirm᷒ ꝯplexari āntidota q̇bꝫ curat᷒ Nā ⁊ indulgētias ſuꝑ hoꝝ rememoratiōe plures pōtifices ꝯtulerūt Et notādū ꝙ roſariū iſtđ legi poterit cū illa ſalutatiōe ꝯi Aue bēigne ihū Addēdo in fine Et ſciſſima aīa tua ſꝑ ſit bn̄dicta. Aut vires aut genua ⁊c̄ variādū ſcđm ꝟbū: Aut ad arma poteris legere oraciūculā illā Bn̄dci pape ī rigmo ſuo orātis. Cūcta xp̄i armatura nos h̄ ſaluet vt fut̄a ꝑfruamur gl̄a Amen: Verſus vide ſuꝑ poſt monoteſſerō gerſonis. in ſabbato legendos vt ibidem ſignatum eſt folio

Proſequutio Roſariȷ̄ premiſſi.

Benedic aīa mea dn̄o ⁊ oīa q̄ intra me ſūt nōi ſcō ei᷒ ꝑs Pro q̄licūqꝫ declaratione Roſariȷ̄ ſuꝑioris ſciēdū ꝙ ī ꝑmo ꝟſu ponūt̄ potēcie aīe xp̄i q̄ eas bn̄dicat aīa noſtra cū ōibꝫ q̄ ſt̄ itra eā. Inſūt āt aīe rōnali q̇nqꝫ. ſcꝫ potēcie hit᷒ act᷒ ⁊c̄. ꝑmittit̄ āt in ꝟſu ⁊ ī ꝑmis bn̄dicitur Mēs ipā in q̄ ſt̄ oīa iſta. Vere ſꝑ ⁊ ineternū merito bn̄dicēda q̄ ordie ⁊ dignitate ſuꝑat ī imēſum ōnia creata vt s̄ ī ſacramētali ē declaratū. Bn̄dcā igit̄ ſit dn̄e ihu mēs tua deiformiſſiā q̄ i ꝑncipio ↄ̄catiōis ī inſtāti ꝟbo ē ypoſtatice vnita ōi grā ⁊ ꝟitate repleta toto vniuerſo lōge ꝑlata. tā mei amās ꝙ ꝓ me egit talia ⁊ tāta ⁊ expoſuit oīa ſua. O ſit īeternū bn̄dcā ⁊ vltra Et ꝑ hāc tuā mētē ſciſſiā ꝯforma mētē meā ꝺprauatā ⁊c̄. Et poterit hic mens poni pro vi ſuꝑiori ⁊ ſpiritali q̄ infra aīa poitur ꝓ vi inferiori ⁊ vita corꝑali ⁊c̄. Scđo bn̄dicūt̄ vires. i. potentie xp̄i oīs Quāꝝ numeroſus eſt exercitus Sunt enim in anima quatuor vires.

B

- Vires anime
  - Vegetatiue
    - Nutritiua
    - augmētatiua.
    - generatiua
    - → Attractiua. retentiua. digeſtiua. expulſiua.
  - ſenſitiue
    - Apprehenſiue
      - exterius → viſiua. auditiua. olfactiua. guſtatiua. tactiua
      - interius → ſenſus cōis. ymagiātiua. eſtimatiua. memoratiua.
    - motiue
      - appetitie. → concupiſcibilis. iraſcibilis.
      - executiue → naturalis. vitalis. animalis.
  - intellectiue
    - cognitie
      - intellectus → agens. poſſibilis.
      - intellectus → ſpeculatiuus. practicus:
    - volitiue → Affectiua que dicitur voluntas; Imperatiua que eſt libertas

Hec eſt diſtinctio venerabilis petri de Ayliaco quam proſequitur in ſuo tractatu de anima. Sed n̄ hic de his ſeriatim agendum. Legatur ſuper potencȷ̄s aīe rōnalis Gerſon in de miſtica theologia pulcherrima eīm ibi pōit. Sed pro re nrā iam applicandum. Contempletur itaqꝫ mens chriſto deuota q̄ꝫ ſingule he anime chriſti vires fuerunt in nat̄a ꝑfecte ꝑ grām ſuꝑornate ⁊ deiformes ⁊ deifice. iugiter deo inherentes. Contempletur q̄ꝫ ex viribꝫ vegetatiuis tota natura eſt exaltata quia per eas ad obſequium dei ſummi admiſſa. Vere teſte ꝓpheta luxerūt ei ſtelle cum iocunditate. ⁊ omnia ei ſpontanee obſecuta.

Has itaqꝫ ſemꝑ benedicamus. Videat deinde qualia ex viribꝫ ſenſitiuis reliquerit nobis exemplaria diſcipline Quis non dico ſcribere. ſed quis vel exprimere immo quis intelligere poterit q̄ꝫ ſenſus oēs exteros ⁊ internos ſub diſciplina habuerit magiſter omnis diſcipline. O ſi vel ad momentum videre datum fuerit quomodo ſpecioſus ille pre ſpecioſis omnibus hominum filȷ̄s omnes diuinos illos ſenſus auerterit ꝑfecte a malo. conuerteritqꝫ ad omne bonū O ſi vel tenuiter capere poteris quid ī viribꝫ illis apꝑhenſiuis internis verſabatur. in quibꝫ haut dubie non niſi optima queqꝫ fuere.

¶ Preterea ſenſuales vires motiue appetiue per
fectiſſime fuerūt in eo. Nam iraſcibilis aduerſabat
ōni malo. tendebat concupiſcibilis in om̄e bonum.
Et has itaq̄ bñdicam⁹ ꝛ ꝑ noſtrap̄ apphenſiuaruꝫ
virium reformatiōe exorem⁹ Memineris etiam q̄z
tum his paſſus. ꝛ q̄z ex his ſeruierit tibi ꝛ q̄zta ꝯtule
rit bona ¶ Motiue āt execūtiue ſcꝫ vires vel ſpūs
naturales aīales ꝛ vitales. nō tales quales noſtra an/
guſtia ꝑpetit eas. in q̄b9 dum vna horꝫ remittit īte
ditur altera. ꝛ ecōtra vna intenſa fit remiſſior reliq̄.
Iuxta illud vulgare Dum vires naturales remittūtur
aīales intēdūtur ꝛ ecōtra: Nō ſic in q̄z nō ſic. ſꝫ ambi
dexter fuit in vtriſq̄. neutrius act⁹ vt creditur obſti/
tit alteri q̄ppe poſito in latitudine mētis. q̄ ꝛ ꝑfect⁹
in animalib9 ꝛ naturalib9 ñ ꝑpedit⁹ Orem⁹ eum ꝑ hāc
latitudiēm ſpūum vel virium ei⁹. vt ſi in latitudine
hac ſectari non poſſim⁹ gigantem currētem vel ſaltē
donec vt aīāles ita in eius cultum extendam⁹ vt mi/
nus in nos poterint naturales. Nec miraculo ſit cuiq̄
ꝙ dño ihesu latitudiēm potentiap̄ anime tribua⁹.
q̄ multis viatorib9 etiam vanis fuit vel ex ꝑte con/
ceſſa vt poſſim⁹ declarare niſi ꝑlixitas obſtaret Ha
buit aliq̄ztulam latitudiēm mētis ſalomō velut are
na que in litore eſt maris. Conceſſo fuit ad horā ſcō
bñdicto dum ſub vno radio totum ꝯſpexerat orbem
Cirus. alexander. petrus bleſcñ ꝛ q̄s ante dixiſſe de
buiſſem Origenes ꝛ ceteri q̄ q̄z in hac ꝑticipauere q̄
rum mire fuere actiones q̄ ſecus nō pñt ſaluari Et
hanc non excitatam abditam vocat Aug⁹ aīe opati
onem. ¶ Sed iam ad vires intellectiuas veniē/
dum Sed q̄s oro harꝫ ꝑfcōnes. q̄s item laudes q̄s
q̄s ꝑ nobis ꝑtulerint paſſiones digne poterit expli
care Vere nō eſt q̄ poteſt ad hec. Fuit intellect⁹
innumerabilib9 ꝛ luminoſis cogitatiōib9 illuſtratus
q̄ppe plenus ōni veritate vt s̄ de ſacramēto eſt decla
ratum. Memorie intellectiue obliuio nulla ac/
cidebat ſed ſtabilis in omni bono nūq̄z peri neuo vl̄
tenuiter offuſcata Porro q̄z chriſti voluntas
in ōib9 ꝑfecta. q̄z dei ꝛ ꝑximi dilectione charitate ō
niū. itē ꝟtutū tapetijs adornata. facile innuit quia
ōni grā plen⁹ erat teſte euangeliſta. Habes de gra/
tijs chriſti generalib9. ſingl̄arib9 ꝛc. vt s̄ folio
Sileat hic oīs lingua. hec laus maxima erit ꝙ ī lau
de ſe deficere ꝛ ſuccūbere fateat. Oremus q̄ noſtras
reformet vires ꝛ ꝑficiat ymaginem ſuam. Gratias
agamus ꝙ nec ſupmis his ſuis virib9 a paſſione ꝑ
nobis pepercit. Verſabat obiecta doloroſa in memo
ria Conſidarabat noſtram ingratitudinem. paſſio/
nis fruſtratioēm intelligentia. Compatiebatur ꝛ ni
mium ſup his eſtuabat voluntas illa inamorata.
In omnib9 eſt virib9 paſſus vt reformaret omnes.
O gratias illi.

¶ De habitibus. ¶. §. ꝑm⁹

Tercio benedicendi ſunt habitus illi preclari ha
bituatiſſime anime chriſti qui inclinant poten
cias ad actum. Et ergo ſm ꝙ triplices ſunt poten/
cie etiam triplices habitus in chriſto eſt reperire.

Scꝫ hit⁹ { ſenſuales / itellectuales. practici ſpeculatiui / affectionales.

O benedicti ſint habitus ſenſuales. qui omnē
ſenſualitatem ad omne inclinabant bonum. Bene
dicti item habitus intellectuales qui omnes perfec
ti in te fuere.

Et ſunt { duo practici / tres ſpecl̄ati } ſcꝫ { ars prudentia / ſcia itellc̄s ſapiā

O dijudicet qui poterit q̄z hi ꝑfecti in chriſto fuere
¶ Poſtremo habitus potentie volitiue omnis ē
virtus moralis. que q̄z in chriſto perfecte nō noſtre
eſt diſſerere lingue. Quis enim chriſto prudētior cir
ca conſiliabilia. quis eo iuſtior circa communicabili
a. quis circa terribilia fortior. aut temperantior cir
ca delectabilia? Vere nullus. Patet ergo ꝙ in
chriſto fuerunt habitus boni ſcilicet ſcientia ꝛ ꝟtus
in ſummo. Nunq̄z ſibi vendicarant in eo locum ha/
bitus mali cuiuſmodi ſunt ignorantia ꝛ peccatum.
O ſint igitur benedicti

¶ De ſpeciebus in chriſto ¶ §. ij.

Fuerūt autem ꝛ in chriſto ſpecies rerum Eſt āt
ſpecies vt hic capitur ſimilitudo vel ymago rei
cognite. manens naturaliter in anima etiam poſt/
q̄z ipſa deſijt actualiter cognoſcere apta nata ducere
aīām in noticiam rei cuius ipſa eſt ymago vel ſilitu
do. Et eſt ſpecies ſenſibilis puta ſilitudo rei ꝑticula
ris in fantaſia. Item q̄z intelligibilis ſcꝫ ſilitudo rei
vniuerſalis exiſtens in intellectu poſſibili. Hoc āūt
notatu digniſſimum ꝙ quo acriores vigoroſiores
q̄z fuerint vires ſeu potentie ipſi⁹ aīe eo clariores et
ſubtiliores efficaciores oportet exiſtant ipſe ſpecies
ſenſibiles ꝛ intelligibiles. Cum igitur potencie xp̄i
non modo eucratice ꝛ nature puritate predite. verꝫ
ꝛ a verbo dei illuſtrate ꝛ ei comperſonate fuerunt.
Liquet q̄z dignitoſe ille ſpecies in anima chriſti mo
do ſingulariſſimo refulſerūt Et eo nimirum clario/
res quo ipſa chriſti humanitas illis eterni verbi yde
is ꝛ prothotipo ꝯſtiterit vicina. O q̄z placidas (quiſ
dam exclamat) q̄z acres q̄z diuas coſiderationes et
dijudicationes) vt iā de ſpeciebus ſenſibilib9 loquar)
chriſtus habuit cū vel lapidem vel herbam aut cete
rorum quodlibet ꝑticularium creatorum ꝛ potiſſim
ꝑticularem homiēm lucidis ꝛ ſuauiſſimis ſuis fan/
taſmatib9 ipſis ſuis oculis abſtractiue diſperit. O
quid illi mentis O quid conſiderationis in ſingulis
fuit Si legitur de ſanctis aliquib9 hominib9 ꝙ i om
ni creaturarum occurſu mox in creatoris ſubuehan

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tur ꝯtemplatioēm. q̄d de ipſis oīm creatori incarna
to domino ihesu ſentiendum ¶ Porro ſi iuxta p̄
allegati verbum. diſſerentem cyceronem omnis fa/
cūdia deficeret. ſi maronis muſa eberet. cum voler ꝺ
illis genericis vniuerſalium rerum chriſti cōceptib⁹
diſſerere puta ex anima angelo ⁊ hmōi imaterialibꝫ
rebꝫ elicitis q̄d nobis hinc dicēdum. Certe digitus
opponēd⁹ ori Corda cum māibꝫ ſunt leuāda ꝓ illis lu
cidiſſimis ſpeciebꝫ. diuiniſſimis cōceptibꝫ ōni pegri/
natiōis ⁊ incolatus ſui tpe in glām patris ⁊ eternam
noſtram ſalutem habitis. chriſtus ipſe laudandus
bn̄dicendus glorificand⁹ Te cōfiteor bn̄dico laudo
glorifico honoro magnifico ſuperexalto ⁊ adoro dn̄e
ihuſup ōnibꝫ ſacris de me ⁊ pro me habitis cogitatō
nibꝫ diuinis Te laudāt celū ⁊ terra.

¶ De affectionibꝫ anime Jheſu ¶ § .iij.

E Sunt q̄nto in anima etiam affect⁹ qui ī chriſto
ob eoꝝ ꝑfectiones ſunt beneficendi. Sunt au
tem hee affectiones diuiſe ſm vim iraſcibilem: Et
oēs eas chriſtus aſſumpſit quas in natura planta/
uit. Nūq̄ꝫ tamen inordinate neqꝫ rōnis iudicium p̄
uenientes. ꝓpter quod ⁊ magis vocantur in chriſto
pro paſſiones q̄ꝫ paſſiones. Gaudium in chriſto fu
it quia exultauit in ſpū ſancto. Math. xi. Iram ha/
buit quia infremuit ⁊ conturbauit ſeipm teſte ioh̄e.
Et marci. iij. legit̄ q̄ ꝯtriſtat⁹ ſup cecitate cordis eo
rum circūſpiciens eos cum ira dixit. Iniq̄s odio ha
buit ſm q̄ iniq̄. ⁊ pfcō odio odiuit oēs peccātes adeo
q̄ tabeſcere eum fecit zelus ſuus. immo qui ⁊ come
dit eum. De triſticia q̄d dicam? Certe iminente pa
ſſione pauere cepit ⁊ tedere ⁊ triſtis eſſe vſqꝫ ad mor
tem.

Porro affectum dilectionis eius quis vel modi
ce cogitabat cum ⁊ in aduerſarios ⁊ capita/
F les inimicos ꝑfectiſſima. eius dilectio fuit Unde in
pſalmo. cix. in dn̄i ihu pſona ꝓpheta dicit. ꝓ eo q̄ di
ligebam eos aduerſabant̄. ⁊ poſtea Odium pro dilec
tione mea. Quod vt iudeorum peccatū grauius irel/
ligat̄ dr. Neceſſe igitur dilectioēm dn̄i Jhu in eos n̄
ꝑfunctoriam fuiſſe. aut vt dici ſolet ſupficialem. Et
licet hic nō dicatur q̄ꝫta fuerit. Magna tamen ex fi/
deli ſeruo eius ⁊ docili diſcipulo officioſo comite pau
lo coniecture noſtre aperitur feneſtra. Is eīn q̄ꝫtum
amauerit ex ꝟbis eius q̄ veritatem loquens coram
deo nō mentitur teſtimoniū ei reddēte ꝯſcia ſua ī ſpi
ritu ſancto adaperit in magna illa triſticia ⁊ conti/
nuo cordis dolore quo aliquando optabat anathēa
eſſe ꝓ fratribꝫ. ad Romanos. ix. Uere magna hec
dilectio ſed ſerui ſed diſcipuli haut q̄cq̄ꝫ paris illi q̄
nemo maiorem habuit charitatem. qui omnibꝫ filijſ
dei dilectionis exemplar prepoſitus ⁊ datus magiſ/
ter. Non tamen oportet q̄ ſic etiam chriſtus ſicut
paulus anathema fieri cupiat a deo ⁊c. ſicut nec op/
tet (licet paulo magis amauit) ideo etiam omnia q̄
paulus paſſus eſt patiebatur. Illis eīn ſpiritus da/
tus erat ad menſuram. Chriſtus autem non ad mē
ſuram Unde nihil tale paſſus licet ex dilectiōe ſua q̄
maiorem nemo habuit ad inimicos triſticia ei mag
na ⁊ dolor continuus cordi eius incomparabiliter
magis q̄ꝫ paulo. ⁊c. Et de his affectibꝫ loquitur cre/
bro in pſalmis ⁊ ꝓphetis. Ut in. xxxv. Ubi nos ha/
bemus Quaſi fratrem quaſi proximum complace/
bam ⁊c. Ibi Hieronimo teſte hebrayca veritas ha/
bet. Tanquam amicus tanquam frater inceſſi. tan
quam mater lugens ⁊ triſtis incuruabar. Habuit
ergo matricium affectum. Et in. xxv. Factum ē cor
meum tanquam cera liqueſcens in medio ventris
mei. Utiqꝫ ex amore qui liqueſcere facit. Qui affect⁹
amoris ſi tantus erga inimicos fuit quis comphen/
det quales in amatos aut in deum ipſum exriterit.
Certe diximus quedam ſupra ſed indicibile eſt pror/
ſus. Et grande quiddam de hoc innuit principium
pſalmi. xiiij. Diligam te domine. Ubi in hebreo ha
betur archanicha adonay. hoc ē Matricaliter ama
bo te domine. Uel matricaliter mouebor in te. O
cogitet mens iſta. ſileat lingua de inexplicabili

Omnes igitur affectiones dominus iheſus et
eas perfectiſſimas habuit. nam pro noſtra ſalute e/
as aſſumpſit. Quid igitur tante dignationi retribu
ere quid niſi gratiarum actiones ⁊ congratulationē
debemus? Gratias itaqꝫ tibi referat domine Jheſu
omnis lingua ſuper penalibus delectabilibꝫ ſuauiſ/
ſimiſqꝫ affectionibus tuis propter me aſſumptis.
O da mihi ſentire quantum ſuper meis peccatis do
lorem. quantum pro ſalute gaudium ꝑſenſiſti. Da
qꝫ mihi affectiones meas tuis conregulare vt ꝺ nul
lo gaudeam niſi de quo tu gauiſus fuiſti. non dole/
am niſi quod indoluiſti. non iraſcar niſi cui irat⁹ fu
iſti. Sꝑ ſpem q̄d ꝓmeruiſti mihi.

¶ De actibꝫ in anima chriſti ¶ § .iiij.

G Sexto ſunt iam in anima actus quidam in chri
ſto extollendi. Et ſunt duplices Scilicet cog/
nitiui. ⁊ affectiui. Quia de ea procedunt cognitioēs
⁊ volitiones. Que in chriſto q̄ꝫ fuerunt ꝑfecte quis
verbis conſequetur. Quales cognitiones habuit
ex ſuperioribus eliciendum.

Quinqꝫ enim iuxta doctores modos habuit
cognoſcendi Scꝫ ſm

dinā natā?		oīa actualia ⁊ potēcialia
gloriam		oīa finita actualr. īfinita hītu
grām	⁊ ſic ꝯg	oīa ad redēptioēm ſpectātia
naturam	nouit	q̄ ſpectāt ad vniuerſi ꝯſtitutōez
experiētiam		que venerunt ad ſenſuum orga

¶ Lna.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Nam ⁊ ſm vltīm modū didicit ex his q̄ paſſus eſt obediētiam. Sic q₃ temptatus ⁊ paſſus factus ē miſericors ⁊ potens ad auxiliandum eis qui temptantur Ad hebreos ſcdo. Non em̄ habem⁹ pōtificez q̇ nō potēs ſit ad ꝯpaciēdū īfirmitatib₉ nr̄is ſed potēs eſt fact⁹ qm̄ tēptat⁹ ꝑ ōnia pro ſimilitudine ibidē q̄rto capl'o. Et ad ꝯdolendum potens eſt qm̄ ⁊ ipſe circūdat⁹ fuit infirmitate ibidē. v. cap̄. O qualis hic cōtemplatiōis abiſſus q̄le ꝓfundū cogitatōꝝ ¶ Actus āt volitiuos dn̄i ihū q̇s exꝑmet? Nō em̄ ſeipō teſte vēit facere volūtatē ſuā ſ₃ ei⁹ q̇ miſit eū pris. Certe ſi noſti apꝑhēdere volita pris ⁊ act⁹ volitiuos domini ihesu ꝯtemplare Satius eſt ſuꝑ his tacere q̄₃ dicere indigna Magna tn̄ ex his q̄ de affectib₉ ꝑſertim dilectiōis dicta ſunt ſupra feneſtra nobis patet ad videndū act⁹ mētales dn̄i ihū adītroſpiciēdum ⁊ ꝯgnoſcēdū cor ⁊ aīm cogitatiōes ⁊ ꝯſilia āguſtias et ꝯtinuos merores cordis ei⁹ ⁊ orōnes ⁊ plāct⁹ a ꝓmo incarnatiōis momēto vſq₃ in horam emiſſi ſpūs

Magis em̄ chriſto q̄₃ paulo dolor continuus. Quia erat ei latitudo mētis ſicut arena in litore maris Igitur ſicut ꝓs ꝑallegato. ſ. cix. Semꝑ diligebat triſtabatur ſemꝑ dolebat ⁊ orabat ꝯpūct⁹ corde vulnerat⁹ intrinſecus ꝓ ōib₉ ⁊ ſingl'is nobis ¶ Circa cui⁹ actus mentales ⁊ hoc digniſſimū annotatū. quod q̇dam ait ſuꝑ illo v̄bo Dn̄s ihesus aſcendit in montem ſolus orare. mathei. xiiij. Non ſic accipiendum v̄bum illud Aut qđ ꝑnoctauit in orōne q̄ſi tūc vacuū illi a predicationis labore tempus ad orandū fuit. Non em̄ in illa mentis noſtre anguſtia fuit dominus ihesus vt nō cum ꝓdicaret ſimul attentiſſime oraret. In latitudine em̄ mentis ꝯſtitut⁹ ōnia veriſſime ꝯgnouit rectiſſime iudicauit iuſtiſſime voluit. Semꝑ igitur orauit Sed quoniā id ſuum orare noſtre infirmitati nō imitabile. voluit ad exemplū nob aliqn̄ ſeq̄ſtrat⁹ orare. Quemadmodum ⁊ ipē in iohāne ꝓteſtaꝝ. vbi grās egit lazarum reſuſcitaturus. Leuemus animos ſurſum totiſq₃ virtutum neruis aīām diuinam cum ōnib₉ q̄ intra eam ſunt magnificemus ſemꝑ. Et per hec iam dicta pt₃ ꝓmi verſus explanatio q̄₃tulacumq₃. ¶ Quo circa notandum ꝙ quo ſpūalia ꝓſtant corꝑalib₉ eo his potencijs ⁊ actib₉ ſpūalib₉ operoſius bn̄dicēdum incūbere oꝑtet. Id item ſciendum ꝙ non mouere quempiam debeat ꝙ plures q̄₃ quinq₃ dictiones in vno v̄ſu ponūtur cum magis ad meditandi materiam amminiſtrandum q̄₃ ad roſaria legendum verſus ſint collecti. ⁊ q̄ ſuperfluunt facile poſſunt intermitti vel ad duas ſiſimul vna ſalutatio dici

¶ Verſus ſecundus.

Viſo de internis virib₉ anime chriſti iā ad externa membra benedicenda ſe ſermo deflectat. In ꝓmis āt bn̄dicēdum Caput domini hoc vel ſimili modo dicendo. O caput a deo exaltatum. angelicis ſpiritib₉ tremendum. ioanni baptiſte reuerendum. auro optimo ⁊ carmelo aſſimulatum. pro me humiliatum. palmis pugnis ⁊ arundine ceſum. ſeptuaginta duab₉ (vt aiunt) ſpinis perforatum. in tradendo ſpm̄ patri inclinatum: Obſecro ꝑ huius alti capitis inclinatioēm ⁊ ꝓfundā humiliationem. da mihi oēm elati mei capitis ſuꝑbiam deuincere. Ecce hic complectuntur tria illa ſupra ꝓmiſſa q₃ ponitur capitis

decor ⁊ commēdatio — q₃ — auro ⁊ carmelo aſſil'atuz
act⁹ ⁊ paſſio — q₃ — hūiliatū. ceſum. ꝑforatum
exempli exhibitio — q₃ — hūil'r pri inclinatū ⁊c̄.

¶ Deinde ſimiliter ⁊ os bn̄dicendum ⁊ triplici hmodo colendum vt dicatur

O os
  veritatis tenax
  iudam proditorem deoſculans
  homines ſapiētiam docens

Oſculeris me oſcl'o oris tui. Dans vt ego verſim tenax ſꝑ q₃ ſapientiam docens

¶ Deinde tercio ad aures dn̄i Ihesu bn̄dicēs accedendum. vt dicaꝝ hoc vel conſimili modo

O aures
  A deo ꝑfecte celeſti melodia refecte
  blaſphemijs ⁊ iudeoꝝ clamorib₉ affecē.
  In auditu aurꝫ obediētes ⁊ pri iclīate

Vos bn̄dico obſecrās vt obediētiam detis

O oculi ihū
  O v̄e ocl'i colūbaꝝ. lacte loti
  ſepe lacrimis madefci. velo obuelati
  Simplices ⁊ ab omni malo auerſi

Auerte oculos meos ne videant vanitatem ⁊c̄.

O dentes
  pl'chriores vino. ſicut grex tōſaꝝ.
  Cruentati. forſan ⁊ excuſſi
  Nūq₃ in malā iram exaſperati

Nō in iram exaſperem dētes meos ſ₃ ruminationis ſpūalis inſere ⁊ exacue dentes

O gene
  pulchre ſicꝫ turtur'. ſicꝫ fragmē mali pūici
  alaphate. in morte decolorate
  pre v̄ecūdia ſepe rubore obducte

Da verecundiam condecentem

O ligua
  O ligua eucharis. ligua bōa. fauū diſtillās
  potionē felleam ⁊ acetoſam guſtās
  In qua dolus nō erat ſed grā diffuſa.

Da vitem dolum. da ⁊ abſtinentie virtutem grām q₃ linguarum

O collū
  Altiſſimum vere ſicut turris dauid. eburnea ⁊ vt monilia
  Crebro colaphizatū. crucis onere ꝓſſum
  Parētib₉ obedienter inclinatum

Da humilem ſub ōni c̄aꝛa ſubiectionem

o humeri
  tributis ꝑꝑ me ſeruientes ſuppoſiti
  Crucis ligno ⁊ erratica oue onuſti
  laborib₉ a iuuentute ſubiecti

Vos benedico obſecrans. quo des fortiter laborare tibi chriſte.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tq̄ȝ cera liq̄ſcēs vno ōne ⁊ ocl'o ſpōſe vl'neatū
o cor diuinū ꝓpt̃ nos ꝯſtatū ⁊ militari lācea trāſfixum.
ꝟe ſcm̄ ſcōꝝ armariū vite portās nōīa filioꝝ
Uulnera cor meū charitate
Uere btā ſcōs āplexātia ꝑditos recipiētia
o brachia Dire ī cruce retorta. ꝓtēſa ⁊ expāſa
In oē dei obſequiū prōpte extenſa
Da vt me totū ī tui aōrē extēdā tuis brachijs āplectar
O ꝟa pell' ꝟi ſalōis vt tabernacl'a cedar
o pell' vt celū extēſa ſāguie purpurā. eſtu tabnacl'i
ꝑ pelle mea imo ꝑ tota eccia data afflicta
Reſuſcita me quo pellē meā ponā pro te
auree ⁊ tornatiles plene iacict̄ȝ mirrā diſtillātes
o ma⁹ Frigore affcē. cruci affixe. clauis ꝑforate
q̄ ꝯdidiſt̄ȝ celos curaſt̄ȝ egros ⁊ oꝑatōes rcās
Uos laudo orans vt derȝ oꝑatōes rectas
Ueri ade vñ ⁊ eccl'ia fabcata veꝝ tēplum
o latus lācea milit̄ȝ trāſfixū ⁊ ſacroꝝ pignoꝝ effluxiȝ
bitaculū factū columbinū
Inhabitem ſemper tibi

colūne fortitudīs ⁊ baſes toti⁹ edificij ſpūal'.
o oſſa nō q̄dēvt ꝟi agni ꝯminuta varie tm̄ afflicta
In q̄b ñ erat ſaītas ꝯt̄bata ⁊ abſcōdita.
Cōforta me ⁊ da vt fortitudīnē meā cuſtodiā ad te.
acu⁹ t̄rici vallat⁹ lilijs eburne⁹ ſaphirȝ diſtict⁹
o vēt̄ fame extenuat⁹ ⁊ itreūiſti tormēt̄ȝ tact⁹
cui⁹ vmbelic⁹ vt crat' tornatil' ñ egēs pocul'
Ne dolcā male ventrē meōꝛie ne cadat ī puluerem.
pedes pl'chri rci ſimiles auricalco. ſci affixi
o pedes ꝑdicatōe fatigati. a magdalēa loti v̄ ncti cru
Uias bōas ābulātes ⁊ ī bono ꝑſeuerātes.
Nō currāt pedes mei ad malū ꝑſtēt in bono ſemper
Sublimiſſiā ſub q̄b curuāt̄ genua oīa
o gēua ſepe ī orōe curuata tormentis afflicta.
Reuerētiali ⁊ filiali tiore pri flexa
Ig̃ſce meā pigriciā ⁊ īdeuotōȝ ꝯfer r̄uerētiā ⁊ feruorē

Manuū ⁊ pedū ñ rapaces vt aq̄le.
o ūgues ꝓpt̃ me funib ꝯſtricti cruētati ⁊ afflicti
Ois mali emunes ⁊ vere agnini
Non ſim rapax mali.
ſacratiſſiā viſcera btīſſiā ītima
o ītia diro ⁊ vario dolore ꝓpt̃ nos affecta
In q̄b ois filioꝝ cōſtat gloria
Uos benedico ⁊ laudo reformate me a interiora
o ſacriā ſuꝑ auꝝ ⁊ topaſyō āplectēda.
o vl'neā dira dura ⁊ ſuꝑ nūeꝝ multiplicata
nrōꝝ vulneꝝ medicamēta ⁊ ꝟa aōrȝ īſignia.
Bñdico ſingula orās vt curet̄ȝ aīe vulnera

Bigāt̄ȝ fortiſſiā ꝟe marmoreis colūnis ſiīa
o crura ſepi⁹ ſtādo eūdo orā⁹ fatigata ⁊ tormēt̄ȝ affcā
ſuꝑ aureas baſes fūdata ⁊ ī bono ꝑſtātia
Da perſeuerantie ⁊ fortitudinis virtutem.

nobl'e ⁊ pulcꝝ mirabl'e oīb dotib gl'ificatū
o corp⁹ hūiliatū afflictū paſſiōib expoſitū
cui in nullo pepciſti ſȝ pro nob a te traditū
Te benedico petens corpus meū benedici
o aīa Deo dilecta ⁊ placita Sana aīam nrāȝ
ꝟ por⁹ ꝑꝑ nos tradita ⁊ expirata faciēs eā placitā ⁊
īferior affcōib ſcis ⁊ paſſiōib plēa gratam tibi
Capitis oris ⁊ cordis ⁊ oīm mēbroꝝ
ſāguis tā abūde. penoſe caritatie effuſus
tā multoꝝ fructuū ⁊ bonoꝝ cauſatiu⁹ ſit in
eternum bñdict⁹
ſciſſiā ab oī corruptōe aliēa hūilliā exaltatiſſiā
o caro vulnere ſuꝑ vl'n⁹ liuore tūore ⁊ tormt̄ȝ affcā.
g̃ndis btitudīs matia nrē reſuſcitatiua
Sit ſꝑ bñdcā. ñ aduerſ⁹ ſpm̄ cōcupiſcat mea
bñdcā ⁊ ſꝑ bñdicēdiſſima.
ſȝ ⁊ dītas cui inſeꝑabl'r ⁊ hypoſtatice hūaītas vnita
Quā nulla ſat p̄t laudare ligua
A ſolis ortu vſȝ ad occaſū ex h̄ nūc ⁊ vſqȝ i ſe. ſit bñdcā
bñdictū ⁊ dl'ciſſim̄ t̄rȝ fortiſſiā p̄t qd nl'ȝ ſal
ſȝ ⁊ nom̄ nom̄ piū ꝯfeſſū exaltatū ⁊ laudabile ꝑꝑuat
nos blaſphematū
nomē magnū ⁊ gl'ioſū ī oīb ſctificādū. ex h̄
nūc ⁊ vſqȝ ī ſeculū cū ⁊ a tota celeſti curia ſit bñdcȝ a.
Hec iā paucis ānotauim⁹ circa ſingl'a mēbra. In q̄
b abūda deuotiōis ⁊ ꝯtēplatiōis ē materia ſȝ ta il
li⁹ mēbra ſuptacta q̄ relinq̄m⁹ meditatori ⁊ exercitan
ti īueſtigāda nil ide ꝑſeq̄ntes vltra niſi tm̄ aliq̄ circa
hoc verbum Intima ānotādo ꝑ deuotiōe excitāda
qꝛ ſub h̄ ꝟbo ꝯphendūt̄ oīa mēbra īteriora in reliq̄s
nō enūerata. q̄ oīa iuxta nīd in xp̄o fuert̄ leſa ac pl'a
ꝑ nob paſſa. Tñ ⁊ ipa nō gñali nōīe ſolū. ſȝ ⁊ ſpecia
li cultu ſūt bñdicēda. Quoꝝ etiā cognitio ad h̄ iuxta
p̄fatū mg̃ȝ Jo. nīd potiſſim̄ valȝ vt ml'titudieȝ do
loꝝ xp̄i vtcūqȝ ſcias. vñ pauc̄ȝ cū inſeq̄ntes dicē⁹ de
illis Sūt igit̄ ī q̄libet hōīe ꝑfcō (vñ ⁊ in xp̄o fuerunt
q̄nqȝ drie ꝑtiū ſeu mēbroꝝ interioꝝ ī q̄b q̄s pati p̄t
vt tradit Alb't⁹ li. ſuo de aīalib. ⁊ ſūt iſta
Oſſa q̄ lȝ ñ ſint ꝯfracta. ñ tñ ē ſāītas relicta Muſcu
li Qui ſūt mēbra neruoſa ml'tipl'r leſa Neruī q̄ cō/
fracti fuerūt ⁊ ꝑforati Arterie pulſatiles q̄ exhau
ſte fuerūt ⁊ īpotētes Uene ſāguīs q̄ ſāguie vacue
fuerūt etȝ ꝯpreſſe. Et lȝ dētes ſunt inſēſualia. oſſa
tñ oīa hec ledi pñt q̄dāmō ꝑ aduētionē potētie tacti
ue. Sūt āt ſm̄ ꝟitatē vt alb't⁹ ait vbi ſ. Capitȝ oſſa
lix. In collo dorſo ⁊ ſpōdilib. xxxiiij. In brachijs tho
race. i. pectore ⁊ eis adiūctis. lxxij. Et in pedib totidē
preter alia plura oſſa. Ita q̄ in ſumma. cc. ſep/
tuagintaſex oſſa ſcd̄m ſubtilem cōputationem. cir/
ca quorum coniunctionem homo pati poteſt. Et li/
cet in domino ieſu (euangeliſta Johanne teſte) os ī ō
ſit cōfractum. Tamen vt ſepe in prophetis conq̄/
ritur nullum fuit ex oſſibus a dolore ⁊ paſſione ſa
num. Non enim (vt ait) fuit ſanitas in oſ

ſibꝫ eius. ¶ O igit͛ cõpatiamur taꝫ multipliciter paſſo ſingula ſalutem⁹ oſſa ¶ Muſculus eſt mēbrum nervoſum in quo cõplectitur mot⁹. ⁊ hꝫ ſenſum. ⁊ ē q̄ddam quaſi cõpoſitū ex carnea ſubſtãtia involuta ꝑvis nervis reticulatim cã circūdantibꝫ. ¶ Sunt autē muſculi multi in capite. collo. gutture. facie. dorſo. ⁊ alijs mēbris. qꝛ ꝑ hos muſculos moventur mēbra hinciñ. ⁊ ſē. d. xxix. ¶ Et hij omēs in xp̄o cõfracti ¶ Nervus eſt qui ſuſcipit ſpūm animaleꝫ a cerebro ⁊ defert ad ſingula mēbra ad faciendū ſenſū. ¶ Et eſt ſubſtantia viſcoſa a cerebro directa ꝑ corpus vt ꝑ ip̄m ſenſū ⁊ motū largiat͛ corpori. ¶ Prim⁹ tñ ortus eorum eſt a corde. ſed principiū diviſionis eſt a cerebro. ¶ Et ſūt in capite. collo. dorſo. viſceribꝫ. manibꝫ. nervi lxxvij principales. ¶ Et ſunt hij nervi de eoꝝ numero q̄ ſenſum habent. ¶ O doleam⁹ ¶ Arterie ſūt vie ſpūum et vehicula vite ⁊ virtutū q̄ vite habent oꝑationē ⁊ potentiã. quia in hoc ſalus individui cõſiſtit. ¶ Cõtinent etiã aliquid ſanguis arterie ⁊ vocãtur vene pulſatiles arterie quaſi arte vie aeris. eo q͏̄ pulſat in eis ſpiritus aeris ꝑ cordis dilatationē aut cõſtrictionē. aut evẽtationē cordis. aut etiã vent⁹ ad arteriã vocis. ¶ Et oriūtur a corde. ¶ Vñ cum cor dñi fuit tranſlanceatū omnes ſunt quodãmõ cõfoſſe ¶ Vene autē. ſcꝫ nõ pulſatiles ſunt in quibꝫ principaliter decurrit ſãguis qui eſt ſedes aie. ⁊ ducunt ab epate ſanguinem ꝑ corpus ad nutriendū ip̄m. ¶ Et ſunt numero pl'es. ¶ Que tñ oēs ſic ſunt exhauſte vt null⁹ vel pene null⁹ in eis remãſerit ſanguis ¶ Unde merito a nobis ſunt benedicēde ⁊ colende ⁊c̄. ¶ Habent ⁊ reliq̄ fere ſingula mēbra plures ſub ſe partes merito a nobis benedicende ⁊ meõrande. qm̄ nihil in eis integrū eſt relictū ſed nõ eſt noſtꝝ ponere ꝑtes corꝑis hūani omnes ¶ Qui devotioneꝫ circa hec habuerint facile ex auctoribus phyſicis poterint ſibi aggregare eas.

I ¶ Ornamenta pontificalia ¶. §. primus

O Pontifex ſctē ⁊ ipollute. epiſcope irrep̄henſibilis. epiſcope aiarum ꝓ hõibꝫ aſſūpte. attēdenti mihi in te epūm ⁊ auctorē fidei noſtre videnti mihi te in cathedra crucis inter vivos ⁊ mortuos in ꝯfractione ſtantem. ornamenta pontificalia ꝯſiderãti occurrit q͏̄ pro ornamētis põtificalibꝫ circūdatus ſis innumeris paſſionū inſtrumētis q̄b⁹ es afflictus ¶ Nam pro mitra aut cydari põtificis ſertū ſpineū ꝑtuliſti vt credit͛ ex ſeptuaginta duabꝫ ſpinis acerrimū nimis ¶ Pro anulo ſubarratiõis ſigno ⁊ fidelitatis in ſponſam indicio digiti tui cruore ꝓp̄o inſigniuntur ¶ Pro cyrothecis candidis cautelam boni operis demonſtrantibꝫ indueris clauis groſſis ⁊ ferreis ¶ Pro clamide aut pallio patriarchatus aut archiepiſcopatus illuderis veſte alba plene confuſibilitatis ¶ Pro pontificis ſandalijs incarnatiõis miſterium ſignantibꝫ confoderunt pedes tuos clavis ferreis. ¶ Pro baculo aut ferula pontificis deſignante chriſti poteſtatem. ¶ Dabant tibi arundinem pre ſe ferentem ꝑtãtꝫ vacuitatem

K ¶ Ornamenta ſacerdotalia ¶. §. ſcd's.

O Sacerdos ineternum ſm ordinem melchiſedech mediator dei ⁊ hominum factus. q̄ mandatum accepiſti a p̄rē vt ſacerdos pro nobis fieres teme ipſum. offerens pro hominibꝫ hoſtias ⁊ vota in die ſolemnitatis magne in ipſo paſcha. in magno tranſitu eductionis ⁊ egreſſionis iſrahel de egipto a ſervitute dura fornacis ferree. ¶ Iuvat conſiderare qualibꝫ veſtibꝫ indutus eras dum tu ihеſus ſacerdos magne dura illa ſtatione ad altare crucis ſtabas. diutino manibꝫ elevatis pendebas. ſacrificio veſpertie incenſum quo nulla victima melius offerebas. ⁊ ſathan vt adverſaretur tibi aſſiſtebat. ¶ Certe ſordidis veſtibꝫ indutus eras ¶ Nam ꝓ ſtola iocūditatis illuſus es fune penoſitatis ¶ Pro alba ⁊ ſic de alijs vt pꝫ in gloſa interliniari ꝓſuum.

L ¶ Inſignia regalia ¶. §. iij.

E Gredimini ⁊ nūc o filie ſyon aīe fideles ⁊ vidіte regem regum verum ⁊ pacificum ſalomoēm ex regali ꝓgenie david ortum. regem ſalem ⁊ glo. regem pacis ⁊ iuſticie. videte in qꝫ quo apparatu in die ſolemnitatis ⁊ ſue coronatiõis a noverca ſua impia ſynagoga honoratur. ¶ Videte quō arma bellica commutantur ¶ Herebas em̄ o invictiſſime regum ꝓ regali galea velamen ocl'oꝝ. ¶ O Averte oculos meos ne videãt vanitatem. ⁊ ſic de alijs. vt patet in gloſa interliniari vt ſupra

M ¶ Modi curationum multiplices ¶. §. iiij.

C Onſiderandum mihi poſtremo o domine ihеſu medicamentum ⁊ medice o bone ſamaritane qꝫ mee ſalutis fuiſti cupidus qꝫ pro morbo meo curando ſtudioſus. ¶ Nam omnibꝫ modis quibꝫ corporaliter infirmi curantur me ſanare curaſti. ¶ Aliqui enim quidam inciſione curantur. ¶ Et tu te circumcidi pro me ſanando voluiſti. ¶ Circumcidar ⁊ ego a vicio omni ⁊ in membris omnibꝫ atqꝫ anime viribꝫ et ſic de alijs vt pꝫ in gloſa interliniari

¶ Prologus in Roſarium de circumſtantijs paſſionis

O Vos omnes qui tranſitis per viam attendite ⁊ videte ſi eſt dolor ſimilis ſicut dolor meus. Threno. i.

Poſt Roſarium p̄miſſum ſubnectitur iam alterum. ſ. conſideratorium habundam ſubminiſtrans meditandi materiam ⁊ deuotionis ⁊ contemplationis viam Nam pro explanatiõe huius Roſarij q̇dam deuotus ⁊ acutus hoc modo ſcripſit. Grande inquiens quippiam crepitat p̄ns Roſariũ q̄ veluti florentiſſimũ ac tutum itinerarium ordinatiſſime ſuum contemplatorem traducit ad celſiſſimum glorie faſtigium complectens principium medium ⁊ glorie noſtre felix cõplementum Nam ſm decem verſus decem complectitur itinerationis felicis gradus Et ſũt iſti.

Aſſenſus rõnis firmiter credẽs	p̄ncipiũ dsꝛc̄
Affcs ꝯpaſſiõis dolẽt ꝯpatiẽs	nobil' ⁊ ſcs ꝛc:
Aſpc̄s ãmiratõis ſtupẽdo ãmirãs	õipotẽs ꝛc.
Amict⁹ aſſĩl'atiõis modũ ſequẽs	ſtrẽnu⁹ ꝛc.
ãpler⁹ cruc ꝑmpt⁹ ⁊ patiẽs q̃	ludicra ꝛc.
Feruor bñdcõis illũ bñdicẽs	ſenſib ꝛc.
ꝑgrſſ⁹ laudatõis i agg̃uãtijſ ertis	plĩma ꝛc.
ſtupor liq̃fcõis ꝑ agg̃uãtijs ĩtnis	iuſtus ꝛc.
Rapt⁹ magnificatõis ꝑ ĩferẽtib	Hec noti. ꝛc.
Exceſſus d̃uotõis ꝑ fructu finis	vt redimat ꝛc.

Quis eſt q̇ patit̃

P Ricipiũ. deus. ⁊ natus. ſapientia. iudex.

Qualis eſt.

Nobilis. ac ſanctus. tener. innocuus. ꝑamãd⁹

Quantus eſt

O mnipotẽs. magn⁹. felix. cuus. ſpecioſus

Qualiter patitur

Strẽnuus. ⁊ patiens. ſapienter. libere obedit

Qualia patitur

L udicra' ꝯuicia. penas. fert vincula. mortem

Quãta vel in q̇b patit̃

Senſib. in reb. aĩa cum corꝑe fama.

Aggrauantia externa

P lurima. mag̃. loc⁹. tꝑs. ſtat⁹. aſpicit. ĩfert

Aggrauãtia interna.

Juſt⁹. amor. ſapiẽs. deſert⁹. ꝑſcius. obicc.

Quo amore patitur

E no ſinglari. grato. ſummo. quoqꝫ forti.

Quo fructu patit̃

Ut redimat. placet. reparet. luſtret qꝫ bearet

I N primo itaqꝫ gradu atqꝫ verſu conſiderãdũ quis eſt qui patitur ⁊ ei ſubdere ꝑ rõnis aſſenſum. vt Bonauentura ait actuando fidem quia ipe eſt vt dr̃ in verſu p̄mo Principium deus Ubi tantum q̇n qꝫ ponũtur nomina cetera tamen fere omnia complectentia. Nam ſub Principium debent comprehendi omnia nomina ad creaturas reſpicientia ex tempore ei conuenientia. vt dominus creator ꝛcet. Unde poſſet quis hoc modo exercere affectum dicẽdo cum fidei actuatione ⁊ rõnis aſſenſu firmiter credens q̄ ille q̇ eſt alpha ⁊ o omniũ rerum p̄ncipium primum. dñs dominator. conditor ⁊ rector vniuerſorum paſſus eſt amariſſime mortis exterminium O ꝑ te principium morte extinctum. terminentur vicia mea. ¶ Scđo ſub deus comprehenduntur omnia eſſentialia nomina dei. vt El Eloy yach. iohanach ⁊ ſic de alijs Unde dicendum Credo item q̄ tu es deus deorum quo maius melius ve nil poteſt cogitari. Cuius eſſe non poteſt claudi. poſſe nõ numerari. bonitas non terminari: Qui vt nos faceres deos es deus tanta paſſus. Credo q̄ tu es eſſentia prima. natura ꝑfecta. vita beata ⁊ ſic de alijs.

¶ Tercio ſub natus comprehenduntur omnia ꝓpria ſcꝫ. ṽbum. ſimilitudo. ſpecies vel ymago ⁊ ſic de alijs. Dic ergo Tu es naturalis dei filius. deo patri per omnia coequalis. Uerbum eius ac ymago indelibilis. ars patris ſplendor paterne glorie. ⁊ figura ſubſtantie eius. Qui vt nobis poteſtatem dares filios dei fieri paſſibilis. hominis filius. fieri voluiſti

¶ Quarto ſub ſapientia comprehenduntur omnia appropriata. vt virtus. veritas. pulchritudo. vita: ⁊ ſic de alijs. Dic ergo Tu qui es ſapientia eťna que ex ore altiſſimi ꝓdiſti diſponẽs omnia ſuauiter q̇ es ṽtus paterna moderans oĩa potenter. cũctꝫ ꝓſidens mirabiliter. Tu es ſtulticia reputata infirmata. offuſcata. mortificata ꝓpter me. ¶ Quito Judex comprehẽdũtur omnia noĩa dignitatum vt rex princeps ⁊ officioꝝ vel oꝑationum. vt gubernator. ſaluator. ꝛc. Dicas ergo Tu iudex viuoꝝ ac mortuorum a deo patre conſtitutus equiſſim⁹ ſapientiſſi⁹ potentiſſim⁹. cui⁹ nemo eq̇tatem flectere. ſapiãm fallere. vindictam effugere poteſt iniuſte pro me condemnaris. Tu p̄nceps regum terre. ſublimis rex regum p̄matum tenẽs in cũctis ꝓpter me humiliaris ⁊ ad mortẽ crucis ꝯdẽnaris. Uñ h̄ liquet q̄ acuto oculo latiſſima h̄ offert̃ materia

¶ Qualis ẽ q̇ patit̃. ¶ §. i. D

S Ecũdum gradum aſcendimus dum qualis ſit q̇ patitur conſideramus vt ei ꝯfiguremur per compaſſionis affectum. Ubi offerunt ſe multa compaſſionis incitamenta qꝛ talis talia paſſus Nam p̄mo qui eſt genere ⁊ origine nobilis ex claro patriarcharum regum ac ſacerdotum ſanguine ortus. cũctis p̄latus in ſubſtãtia cã ⁊ efficiẽtia oĩm illuſtriſſi⁹. ab ignobiliſſimis es ignominioſiſſime paſſus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Secūdo q̄ eſt erga deum ſanctiſſimꝰ. q̄ ꝓpe ſctōꝝ ſanctꝰ: q̄ ſanctum vocaris: cui ſanctꝰ alter nō eſt ſi/milis. Cui oīs angeli acclamāt ſanctꝰ ſanctꝰ nunc perit de terra ⁊ audit tolle tolle. q̄uis plenus ꝟtutibꝰ. Tercio q̄ eſt q̄ ad naturam tenerrimꝰ ſenſu viuaciſſimꝰ totus eucratic⁹. Vñ grauiſſime paſſus ⁊ dire ⁊ acerbiſſime tortꝰ. Quis ergo nō compacietur tibi. Da cō pati ſemꝑ vt merear conregnare. Quarto q̄ ē erga ꝓximos innocentiſſimꝰ ſine offenſione pro falſi criminis impoſitione pro beneficij exhibitione paſſus: Et q̄ pctm̄ non feciſti ⁊ nec contrahere potuiſti ꝓ nobis factus eſt pctm̄. O libera me a peccatis. Quinto q̄ eſt totus amabilis ⁊ ꝑamandus. amabilis ſuꝑ amorem mulierum. oīs cauſas in te habēs amoris. pater frater mater. ſponſus amicus caput. odio habitus pro me. Da mihi compati tibi ne durior ſim ⁊ inue/niar inſenſatis:

¶ Quantꝰ eſt q̄ patitur ¶ §. ij.

Tercium proinde gradum aſcendimus ſi ꝯſide/rantes q̄ꝫtus eſt qui patitur egrediamur ad ipꝫ ꝑ ammirationis aſpectum. ⁊ inueniemus ꝙ ille q̄ ē potentia immenſus. q̄ omnia ſcit ⁊ poteſt. apud quē nō eſt impoſſibile oīe ꝟbum. cui cum voluerit poſ/ſe ſubeſt. dominus fortis ⁊ potens vt impotens ⁊ infirmus pateris ⁊ ligaris. Secundo magnus domiꝰ ⁊ immenſus cuius magnitudis non eſt finis. quem celi celorum capere non poſſunt qui celum imples ⁊ terras. funibꝰ conſtringeris ⁊ circumligaris Res miranda. Tercio qui eſt beatitudo ⁊ felicitas eterna. iubilus oīm ſanctorum. oīm bonorum aggregatiōe ꝑfectus. tanq̄ꝫ miſer ⁊ calamitoſus pateris ⁊ tormē/taris. vt nos tua paſſione beares. Quarto conſidera ꝙ ille qui eſt eternitas interminabilis vite tota ſil'qꝫ perfecta poſſeſſio. verus melchiſedech ſacerdos ineternum. principium non habens nec finem. cui nomen eternum. in paſſione moreris ⁊ terminaris. Quinto ꝙ ſpecioſitate ⁊ pulchritudine immenſus fons om/nis ſpecioſitatis. decor glorie paterne pre filijs hominum ſpecioſus cuius pulchritudinem aſtra mirant̄. decoloraris. adeo ꝙ non erat tibi ſpecies neqꝫ decor reputatus es leproſus. factus obprobrium hominū vermis ⁊ non homo.

Quartum gradum aſcendimus ſi conſideramus quali forma patitur vt induamus ipſum aſſila/tionis amictu In quo ꝓponitur regula ⁊ exemplar ōnis perfectionis. Vide ergo ꝑmo ꝙ erga ſeipm̄ ex ꝑte corpis ſe ſeueriſſime ⁊ ſtrennuiſſime in nullo ſibi ꝑcens geſſerit fortiter ſe pro te aduerſis omnibꝰ expo/nens. Secūdo ex ꝑte anime habuit ſe paciētiſſime. vnde locutus eſt victorias. qui nec ſemel mente dedignatus eſt non os apiens. qui cum malediceretur nō maledicebat ⁊c̄. Da mihi in paciētia poſſidere ani/mam meam Tercio reſpectu aduerſarij habuit ſe ſapienter ⁊ prudentiſſime. diuitatem ⁊ gl'am in ōnibꝰ occultando ſub carnis infirmitate ⁊ ſic tandem triū phando. Dona oro ⁊ mihi cautelam in temptatiōe vt in me non habeat temptator quicq̄ꝫ. Quarto reſ/pectu ꝓximi habebat ſe liberaliſſime ⁊ charitatiue. pleniſſime ſe pro nobis exponendo charitate qua maior non eſt nos diligendo Domū ⁊ hereditatem ſu/am reliq̄t. corpus ꝑcucientibꝰ dedit. aīām moriēs poſuit. Habeas ⁊ tu charitatem fraternam. Quinto reſpectu patris habuit ſe obediētiſſime. duro ⁊ diro illi mandato paterno parendo ⁊ ſicut mandatum dederat ei pater ſic faciendo. factus obediens vſqꝫ ad mortem Habeas ⁊ tu inconcuſſam obedientiam erga ſuperiores tuos.

Quintum gradum attingimus ſi conſiderātes q̄ꝫta paſſus ſit chriſtus crucem eius amplecta/mur per paſſionis deſiderium. vt ⁊ nos velimus hoc ſentire in nobis quod ⁊ in chriſto iheſu. Et primo vide ꝙ paſſus ſit ludicra ⁊ ludibria in ſignis. vt dum ꝯſpuitur velatur. purpura induitur. et in ſcemate regi rex glorie irridetur. Feras ⁊ tu ludibria hoīm ⁊ ꝯtemptus pacienter. Secūdo paſſus eſt conuicia in verbis ⁊ contumelias in blaſphemijs quando potatorē vini. voracem. amicum publicanorum dyabolo plenum dicebant. quādo blaſphemabāt. quando crucifige tolle tolle clamabant Eſto paciens ad aſꝑa ⁊ con/tumelioſa ꝟba. Tercio paſſus eſt penas ⁊ tormēta turpiſſima acerbiſſima ⁊ multa. Sicut maleficus ⁊ latro repudium. vt reus iniquum iudicium. vt malꝰ flagellicidiū. vt fur patibulū. vt pctōr peſſimꝰ ſupliciū ꝯſortiū Feras ⁊ tu paciēter flagellum dei. ꝓbe maxillā alteram cum ꝑcuſſus fueris in vnam. Quarto paſſꝰ eſt vincula. ymmo ⁊ omnia paſſionum inſtrumenta quorꝫ q̄dam ſunt illuſoria. vt velum ſputa veſtis varia. quedam vilifactoria vt pugne palme ꝟge ⁊ fla/gella. q̄dam tortoria. vt crux. claui. malleus. lancea. O auferat a nobis ōnia penalia preſentia ⁊ futura

¶ Poſtremo paſſus eſt omnium terribilium terribiliſſimum amariſſimum ſcilicet mortis diuorti/um ⁊ non quamlibet mortem turpiſſimam acerbiſ/ſimam indebitam. O miſereatur noſtri ī hora mortis ⁊ det interim concupiſcentijs mori

¶ Patet ergo ex verſus huius explanatione quia paſſus eſt ⁊ in nomine deſpectum quia conuicia et cordis machinationes oſtenſas per ludicra ⁊ ſigna ludibrioſa que duo ſingularius animam eius ſctām affecere. ¶ Et primo conuicia ⁊ certe plurima ingit venerabilis ille Johannes ſcoenhouie. Nam vt colli verbis ⁊ dictis ⁊ blaſphemijs nefarijs. Nam vt colligit venerabilis ille Johannes ſcoenhouie. Dicebat paupercule matris ⁊ fabri filius ⁊ frater pauperum de parentela ſcilicet Jacobi ⁊ Joſeph ⁊c̄. Detrahebant etiam ei de vili patria ꝙ eſſet galile/us aut nazarenus dubitantes ſi inde aliquid boni

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

liq̄d boni Blaſphemabāt vitā dicētes φ eēt pctōꝛ ⁊ pctōꝝ amic⁹. voꝛax ⁊ potatoꝛ vini. ⁊ ꝑpl'i ſeductoꝛ. Doctrine detrahebāt dicētes eū lrāꝝ ignaꝝ. ſamaritanū ⁊ in diuio cultu hereticū ⁊ nō iudeū. Miracl'a culpabāt iponētes φ in noīe beelzebub faceret ea dicētes φ iſan⁹ eēt ⁊ furioſus dēoniac⁹ ⁊ dēonū ſoci⁹.

C Quid igitūr iniuriarum quid conuicioꝝ defuit benigno ihcſu.

ꝯuiciatus em̄ fuit in { nomine. patria. conuerſatione. doctrina: miraculis.

Quas in paſſione blaſphemias ſuſtinuit ſecū meditetur homo. Sim⁹ ⁊ nos in ꝯuicijs pacientes.

C Paſſus eſt ⁊ ludicra in ſignis ⁊ factis ⁊ in coꝛdialibꝫ machīatiōibꝫ ipioꝝ ihonoꝛat⁹ Grandi ei ſuꝑcilio ſcribe ⁊ pharizei ſe chriſto ꝑpōebāt. ⁊ ip̄ꝫ vt ſceleratū blaſphemū gl'e cupidū reputabāt. ꝓphanū de ihu fantaſma ſibi foꝛmātes ⁊ iuidētes. in eū diſcerpētes ꝯſpirātes. ac ſꝑ in moꝛtē ei⁹ machinātes. O q̊t cruces q̊t moꝛtes in coꝛdibꝫ ſuis ei fabꝛicabāt. o q̄ꝫ toꝛuos vult⁹. hoꝛribiles ocl'os in eū vibꝛabant. o q̄ꝫ crudeles ⁊ iracūdie ⁊ ſubſannatiōis plenos geſt⁹ in eū mittebāt ⁊c̄. Hec fuit ſumma ihonoꝛatio ⁊ ꝯtumelia filij dei quā cotidie experiebaꝛ ⁊ videbat. ⁊ tñ tam paciēter ferebat prēm ꝓ eis oꝛabat ꝓ eis ꝯuertēdis p̄dicabat ac ſe ꝓ eis in moꝛtem offerebat. O inauditā caritatē paciām ſingl'arem ꝓ tam impijs iugit̄ in moꝛtem ei⁹ ſpirātibꝫ oꝛare. Et nota ſm̄ eūdem φ q̇busdam malicie gradibꝫ iudei ꝯtra chriſtum aſcēderūt Nam ꝑmo viderūt xp̄i vitā innocētem ⁊ doc̄nā veracem eis ꝯtrariā. Hinc ꝑdicāti cōtra coꝝ auariciam ⁊ denudāti ipoꝝ maliciam ceperūt inuidere. Scdo dum eos ꝯfundebat ceperūt doctrine detrahere. Tercio miracl'a falſificare. ex mō agēdi repꝛhēdere ⁊ demōi attribuere. Quarto qñ nō poterāt dēoni attribuere vt de lazaro ceperūt inuidia ⁊ ira tabeſcere de moꝛte tractare. Quīto qñ ꝑpl's magis eū ſeq̄batur cepere eū diffamare ꝟbis. ꝑſeq̄ factis expellere de terris ſuis. rep̄bū oñdere ſuis ſentēcijs. ⁊ ꝯtra eum ſequētes ⁊ ꝯfitentes ſentēcias fulminare. deiñ paſſionem inferre. O igitur grati ſim⁹

PErtum gradum aſcendim⁹ dum bñdictū frēm marie in ōibꝫ bñdicim⁹ vt ſcꝫ in hoc gradu Roſarium ꝑpoſitū (mens vires) exerceamus. ⁊ hic ōnia mēbꝛa ⁊ ſenſus ihu. immo cūcta in q̇bꝫ paſſus ē bñdicam⁹ Paſſus eſt em̄ in ōnibꝫ in q̇bꝫ pati poterat homo Pꝛio gñaliter i ōibꝫ coꝛꝑalibꝫ ſenſibꝫ In viſu ꝑ velū ⁊ lacrimaꝝ ꝓfluuiū. in auditu in audiēdo clamoꝛem hoꝛrēdum In guſtu ꝑ poculum felleum in odoꝛatu ꝑ ſputa. ⁊ caluarie mōtis fetoꝛem In tactu ꝑ flagellū ꝟbera. ⁊c̄. O refoꝛmet ſenſus meos ⁊ ſibi ꝯfoꝛmet. Scdo paſſus eſt in rebꝫ q̇bꝫ caruit quia vlpes foueas hñt ⁊c̄. filius āt hōis ⁊c̄. quas amiſit quia veſtibꝫ ſpoliaris q̄s diuiſerūt ⁊ ſoꝛtem ſuꝑ eis miſerūt. nudū crucifixerūt ⁊ in alieno ſepulchꝛo ſepelierꝛt Eſto ⁊ tu pauꝑ in omnibꝫ. Tercio paſſus eſt in aīa ⁊ ſingulis potencijs eius vt ſentiūt plures tam ſenſitiuis q̄ꝫ intellectiuis In illis per paſſionem In hijs per conſiderationem fruſtrationis paſſionis ⁊ obiectoꝛum plurimoꝛum. aut per compaſſionē ꝫ aut doloꝛem de inhonoꝛatione diuina. O compaciare ei ex tota anima ex tota mente ⁊ viribꝫ. Quarto paſſus ē in toto coꝛpoꝛe in longitudine latitudine ⁊ ꝓfunditate adeo φ a planta pedum vſq; ad verticem nō eſt in eo repꝛire ſanitatem. Verſanti ⁊ reuerſanti vndiq; apparet doloꝛ liuoꝛ ⁊ plaga tumens O compaciatur ⁊ totum coꝛpus tuum pꝛo gloꝛia eius. Quinto paſſus eſt in fama. ꝑ infamiam ⁊ blaſphemias falſas Quod vtiq; tanto grauius q̄ꝫto nomine bono fuit ⁊ pꝛeſertim ⁊ inſigniter bono quo pꝛecioſius nihil. Qui em̄ ante doctoꝛ habebatur ⁊ ꝓpheta iam ſeductoꝛ dicitur ⁊ blaſphemus ⁊c̄

SEptimus gradus eſt pꝛoceſſus laudationis. nā tam ⁊ ſi in cūctis paſſionum ſuarum modis laudabilis appareat deus. tamen inde ſingl'ariter laudādus ⁊ magni eſtimandus. quia ipſe per circumſtancias ſuam paſſionem aggregauit. Sunt autem circumſtantie aggrauantes externe multiplices Quaꝝ ꝑma eſt φ tam multa ⁊ varia peuarum genera ſufferebat tam generalia. ignominioſa ⁊ diuturna. Quis em̄ ea numerare quis vel mente complecti poterit? Ipſe em̄ paſſus eſt. Ludicra. conuicia. ⁊c̄. Scdo paſſus eſt magna acerba ⁊ intenſa. Nō em̄ eſt doloꝛ ſimilis ſicut doloꝛ eius. Peſſima plaga eius: Adeo φ omnis omniū martiruꝫ paſſio vix conferibilis eſt doloꝛi eius. Tercio loci ⁊ tempoꝛis qualitas paſſionem augmentabant quia paſſus eſt in locis varijs. in ciuitate regia. in monte caluarie ⁊ crucis patibulo. In die ſolemni paſche ⁊ feſti tota die. Unde vocauit tempus aduerſum ſc. Quarto plurimum agg̃uabat ipſius pacientis condicio ⁊ ſtatus Erat enim genere nobilis. complexione tenerrim⁹ ſenſu viuaciſſimus. etate iuuenis. roboꝛe foꝛtis. Quīto plurimū aggrauabat paſſionem ⁊ concurrentiuꝫ irriſio ⁊ pluralitas. Item q; inferentium penas ingratitudo ⁊ inuidia ⁊ crudelitas. Fuerūt em̄ peculiares ꝑpl'i inuidia pleni. natura crudeliſſimi. Sūt adhuc alia aggrauamenta plura extna q̄ hñꝛ ſupꝛa In ꝟſu. Plurima vilia. magna. ⁊c̄. folio

OCtauus gradus conſiſtit in ſtupoꝛe liquefactionis. Nam tunc rite mens liqueſcit ⁊ in chꝛiſtū reſoluitur dum intima aggrauantia deuote retractat ⁊ contemplatur. Fuerunt aggrauantie intne plurime mentalem doloꝛem chꝛiſti aggrauantes. quaꝝ Pꝛima fuit iuſticia ⁊ equitas diuīa plenariam ſatiſfactionem pꝛo omnibꝫ ⁊ ſingulis peccatis exigens.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Volebat ei ihs plene deo reſtituere ſibi ablatũ hono rem. Scḋo aggrauabat dolorẽ internũ mia ꝛ chari tas aut amor xpi ita ꝙ tãtꝰ fuit dolor ſiue meror be nedicti iheſu q̃tꝰ amor eius ad deũ ꝛ ꝓxim fuit. Et q̊t habuit reſpectꝰ amoris tot habuit ſtimulos dolo ris Tercio ſapiã ꝛ diſpẽſatio diuina q̃ dolores xp̃i vt q̃dam volũt in certa mẽſura ſcḋm fere infinitatẽ pctõ⸗ rũ diſpẽſauit q̃ oẽm mẽtẽ creatã excedit Quarto plu rimũ aggrauabat dolorẽ iternũ ꝙ deſertꝰ fuit ab õi⸗ bꝫ ꝛ a nullo ꝯſolabat̃. a multiſ exꝓbrabat̃. Deſertus inq̃ȝ fuit etiã a prẽ ꝛ a ſeip̃o nõ vt vinceret̃ ſed vt pate retur. Quinto ꝙ paſſioẽm ſuam ſuã tam multis ĩeſ ficacem ꝑuidit. ꝛ cetera doloroſa obiecta ꝓrſus ĩnũe ra q̃ hẽbat vt pctã. ꝯpaſſio ad mrẽm ꝛ ad diſcipulos ꝛ ſic de aliȷ̃s. Hec ſupra folio

In nono gradu mens ad magnificatioẽm xp̃i paſſi rapitur dũ ꝯſiderat ꝙ illis paſſio ſua ſub⸗ ueniat a quibꝫ illi infligitur. Paſſus eñ eſt ab om̃i genere ꝛ ſtatu. ſexu ꝛ etate. Primo paſſus ẽ a notis et cognitis. qꝛ a ꝑplo iſrl̃ quẽ ꝯdiderat. cui tã nũeroſa bñficia ĩpẽderat. a diſciplo (cui diſpẽſatioẽm ꝯmiſe rat) iuda. ab elcõ quẽ ceteris ꝑfecerat petro. ꝛ a cũctiſ ẽ derelictꝰ Scḋo a gẽtilibꝫ Nã eũ captiauerũt gẽtili iudici tradiderũt. miſtri ꝑſidis crucifixerũt O durũ tormẽtũ a gẽtilibꝫ cãibꝫ illatũ. Tercio a dñis ꝛ prin cipibꝫ a regibꝫ ꝛ ꝑſidibꝫ. a ſpũalibꝫ ꝛ terrẽis dignita tibꝫ: Rex illuſit. ꝑſes iudicauit: ſcribe ꝛ pharizei põ tifices ꝛ ſacerdotes in vnũ aduerſus eũ ꝯuenerũt Quarto paſſus eſt a vulgari ꝛ ꝑplo plebeyo. q̊ꝝ ꝯdi⸗ cio vilis q̃ nec ab ip̃o leſi ñ coacti nec etate aut ĩſipiẽ tia ĩdiſcreti. bñficȷ̃s mltiſ ab eo dotati. ꝛ tñ eũ petũt crucifigi. barrabam dimitti. Quito vt nihil deſit paſ ſus ẽ a ſexu muliebri. Nã ãcille oſtiarie petrũ ad ne⸗ gãdũ q̊dãꝰ ĩpellebãt. vñ gn̄dẽ ei paſſioẽȝ ĩſcrebãt Et õibꝫ his traditꝰ a prẽ mrẽ ꝛ ſeip̃o ꝛc̃.

Decimo vltim gradum ꝯſcendit ꝛ in arcẽ palme rapit̃ q̃ ẽ exceſſus deuotiõis. dũ velut cũ ſponſa in ſummñ palme reſidẽs fructꝰ eiꝰ deguſtat ꝛ ſũt dl⸗ ces gutturi ſuo. orãs ꝛ obſecrãs vt nũq̃ȝ paſſio criſti tam dira ei ſit inefficax aut in ipſo depdita. ſed ſit ei. Primo redemptionis precium.

Scȝ a — dyaboli poteſtate / vinculo culpe / debito pene

O redime me dñe Precioſa eñ apḋ te redẽptio qꝛ ꝑcioſo ſanguie ñ corruptibilibꝫ auro ꝛc̃. ſcḋã Scḋo ora vt ſit tibi placatiõis ĩſigniũ oblatũ ꝓ tua recõſi⸗ liatiõe vt placaret vultũ paterne offenſiõis vt tibi re ſtituat amiciciã ꝑoris dilcõis. vt manũ ponat in am bobꝫ recõſiliãs te prĩ. Tercio ora vt ſit tibi repatõis mediũ q̃ ꝓ reſtauratiõe ãgelica paſſus vt. ſ. ihrl̃m re edificaret. ꝛ diſꝑſiones iſrael ꝯgregaret. factꝰ lapis ãgularis. lȝ ãn reꝓbatꝰ Quarto ora vt ſit tibi illuſtra tiõis colliriũ. ꝓ tua eñ illuſtratiõe ãn ocl̃os tuos ap

pẽſus eſt. ꝓ eũm ſeptẽ ſigcl̃a reſerãt̃ ꝛ mẽs de õnibꝫ illũiat̃ O pẽdeas ſꝑ ãn ocl̃os meos ꝛ reuela eos vt ꝯ ſiderem ꝛc̃. Quito ora vt ſit tibi btificationis ꝑmiũ Paſſus eñ eſt ꝑꝑ nrãm gloꝛificatioẽm vt. ſ. ſingl̃a tormenta ſingl̃aris nobis gl̃e ꝛ materie eẽnt ꝛ me⸗ rita O ne eant hec in me depdita. Eya igitur o vos oẽs q̃ ꝑ viã huiꝰ mortalitatis trãſitis ne dño oĩm ꝓ pter vos paſſo ingrati ſitis. Hoc Roſariũ crebrius legite. diligẽter attẽdite ꝛ clare videte ꝙ nõ fuit paſ ſio ſil̃is paſſiõi eius. Nõ in dolore ꝛ acerbitate. ñ etiſ in fructu ꝛ vtilitate. vtȝ ex eo Sup q̃ Roſario lȝ plu rima ꝓ eiꝰ explanatiõe poſſent dici ñ tñ nobis h̃ diſ⸗ fuſius ꝓſequẽdũ. cũ ĩ ſupioribꝫ oĩs fere hec materia eſt tractata. videlicȝ in ſcala paſſiõis. Et ſciendum ꝙ ſingl̃a pũcta huiꝰ Roſarȷ̃ poterit legi cum ſalutati one illa Aue benigne iheſu ꝑncipium oĩm. grã pleꝰ mia tecũ. ꝛc̃. ꝛ ſic ꝯuertẽdo ad ſingula pũcta. ꝛ ĩ fine decimi pũctuli poterit ãnecti ſalutatio illa venerabi lis dñi Johis brugmã q̃ in fine ſuaꝝ ꝯſideratiõnũ il lã adiũgere ſolebat ꝛ dicere. Laudo te dñe ds meꝰ r̃ dẽptor meꝰ miſerator meꝰ miõrs ꝛ lõganimis ꝛ mltũ miõrs. bñdico te adoro te gl̃ifico ꝛ grãs ago tibi ꝓꝑ magnam ignominiam quã tpe paſſiõis charitatie pro me ſuſtinuiſti Et nũc ꝑꝑ gl̃am quã ob eãdẽ paſ⸗ ſionem a patre in humanitate ſuſcepiſti. te obſe⸗ cro miſerere mei. Amen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Prologꝰ i Roſaria ꝯſiderabiliũ circa dñi geſta
Editabor in oĩbꝫ opibꝫ tuis. Pſ.
Poſtq̃ꝫ poſita ſunt aliq̃ roſaria habẽ
tia meditabilia de paſſiõe dñi in gñe.
Subnectẽda ſũt q̃dã adhuc Roſaria
ꝯtinẽtia meditabilia de q̇bꝫdã articu
lis in ſpecie ⁊ nõ mõ de paſſiõe dñica. Verũ ⁊ de tota
vita vt ſic meditabilia hẽamꝰ circa oĩa xp̄i opa. ſicq̃ꝫ
meditemur in oĩbꝫ opibꝫ eiꝰ cũ pſalmiſta. Et ſciẽ
dum ꝙ hec ponũtur tãq̃ꝫ q̃dã exẽplaria aut ꝑadigta
vt hoꝝ iſtar q̇ſq̃ꝫ ſtudeat ſibi aggregare de certiſ ma
terijs certa meditabilia. ⁊ nõ ſolũ vt hic vnã figuraꝫ
aut ꝓpheciã. vnã ꝯſideratioẽm aut docťnã. ſed de ſin
gulis ſtudeat plura aggregare. ⁊ ſub hac vna ꝯſiderõne
oĩa alia ꝯp̄hẽdere. vt ſub vna figura ceteras figuras
ſub vna ꝯſideratiõe reliq̃s ꝓphecias ⁊ docťnas ⁊c̄.
¶ Et nota ꝙ in his ponũť q̇ntuplicia meditabili
a. ſ. p̄mo textꝰ. ſc̄do figura. ťcio ꝯſideratõ. q̃rto pro
phecie. Quito documẽta aut docťne. Que tñ ſunt ad
q̃tuor illa mgr̄i gherardi magni meditabilia reduci
bilia qꝛ ꝓphecie ⁊ figure ꝯtexũť in veteri pagina. De
q̇bꝫ q̃tuor iã lacius dictũ eſt ſupra folio
¶ Patꝫ ergo ꝙ in his offerť latiſſima meditatiõis
materia. in q̇bꝫ ſũt oĩa illa meditabilia ſuꝑ q̇bꝫ ſingu
lis diu poſſꝫ hõ imorari. Nã textũ ꝯmẽoratũ p̄t expo
nere didere ⁊ declarare Deiñ figurã textui ꝑ interp̄tati
onẽ applicare. ťcio ꝯſideratiõeꝫ dilatare ꝑ attẽtioẽm
⁊ tractationẽ. q̃rto ꝓphetiã varijs modis explanare ⁊
textui applicare. Deiñ documẽtũ ꝯſiderare q̃ꝫ merito
illõ ãplectẽdũ dijudicare Et qꝛ tã ab eo diſtat q̃rula
ri. ꝓ illo adipiſcẽdo adiplẽdo optare orare obſecrare
⁊c. Nõ igiť ei q̇ meditari volet maťia deerit Immo ⁊
p̄dicare volẽti abũdã copiã dicẽdi affert. Nã his iſci
us iſtruiť. meditatiuꝰ locupletať. p̄dicator dilatať vt
nõ facile ei deſit materia dicẽdi Imo ⁊ deuotio exci
tatur dũ figure digne applicãť. Ab oĩbꝫ igiť ãplectãda
ſepe legẽda. crebrius meditãda. fortiť documẽta in
his ꝯtẽta exequẽda. vt ſic attigamꝰ eťna p̄mia. O igi
tur aĩa deuota. o aĩa meditatiua q̇ deuote voles retra
ctare xp̄i miſteria diligẽter ſingl'a ſubnexa ꝯſidera.
¶ Et nota ꝙ tã ⁊ſi ꝓprie loquẽdo ꝓphecie ⁊ figure
ñ ſint niſi i xp̄m futuꝝ. Cõplectũť nichilominꝰ gñal'r
totũ xp̄m ⁊q̃ ad añcedẽtia ꝯcoĩtãtia ⁊ſubſequẽtia ip̄ꝫ
Sicut em̄ doctoꝝ oĩm ꝯſenſu ꝓphecia de p̄teritopi
ti ⁊ fuťo i ſcp̄turis iueniť. Ita ⁊ figura de xp̄i añcedẽti
bꝫ ⁊ ſubſequẽtibꝫ repiť. Satiꝰ tñ large hic capiť p̄figu
ratio vt itidẽ ſit ꝙ ꝯꝑatio vel aſſimulatio Et ſic hici
p̄mo articl'o Criſti eťna gñatio ꝯꝑaťꝓceſſui ſplẽdo
ris de ſole ⁊c̄. q̇ ⁊ ꝯſubſtãtialis coeuus ẽ ⁊ coequalis
vtꝫ. ¶ Qui ãt latiora ſibi meditabilia volet ille ex
doctoꝝ ſcp̄tis copioſam materiã aggregare poſſꝫ ita
ꝙ circa p̄mũ articulũ ꝯſiderare poterit oẽm maťiaꝫ
p̄mi libri ſentẽciaꝝ Que ẽ vel de diuĩe eẽntie vnitate
vel de dinaꝝ ꝑſoãꝝ ťnitate. Et circa ſingl'a ẽ maťia
multa. ¶ Circa em̄ diuine eẽntie vnitatem p̄nt cõ
ſiderari iſta.

p̄mo ꝙ ds ẽ	ſc̄do ꝙ vnꝰ ẽ	ťcio q̇d nõie dſcp̄tõe
Eſt deus	**ẽ vnus**	**quid.**
q̃rto q̃lis in ꝓ p̄etatibꝫ	q̇nto de actibꝫ ⁊ apparitionibꝫ	ſexto de loco mãſionis
qualis	**agitq̃ꝫ**	**vbi.**

ſeptimo de diuinis moribꝫ
mores.

Circa autem perſonarũm trinitatem In genere cõ
ſiderantia ſunt iſta.

ꝙ ẽ ťnꝰ i ꝑſoĩs ⁊ ꝙ ẽ ťnitas mul tiplex	de circũſtãtijs .i. emanatiõe ꝛ latiõe notione	de ꝑſoãꝝ pro p̄rijs
Trinus.	**circũſtans**	**ꝓpriũ.**
d ſingl'oꝝ appro p̄riatione	d effluxu bõitatiſ ⁊ bñficijs	de exp̄ſſiõe ťnitatis.
propriata	**bonum.**	**dic**

¶ Complectitur ferme in hisverſibꝫ omnis mate
ria de contemplatione deitatis Ita etiam circa ſe
cundũ articulũ de reꝝ creatiõe occurrit materia mľ
ta nimis vt

p̄mo autor creatiõis q̇ ẽ ſolus deꝰ	maťia de nihilo	cauſa bõitas	tp̄s in p̄ncipi
Quis creet	**vndeq̃ꝫ.**	**cur**	**qñ.**
modus in verbo	ip̄ꝫ opꝰ tã multũ magnũ bonũ		
vel quõ	**quanta.**		

¶ Et ita etiam de ſingulis creatis in ſpecie de ãge
lis homine ⁊c̄. vt longum eſſet annotare. Silr ⁊ cir
ca ſingulos articulos offertur materia habũdãs Ita
ꝙ ſuꝑ aliq̇bꝫ integra Roſaria collecta ſunt de conſi
derabilibꝫ Immo aliquãdo duo vel tria. Hec ꝓ tan
to annotauimꝰ vt vel occaſioẽm amminiſtremꝰ ſtudi
oſis colligendi hmõi meditabilia Beatus em̄ vir q̇ i
pleuerit pharetram ſuam ex ipſis nõ ꝯfundeť cum
loquetur inimicis ſuis in porta.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

	Textus cū Figura	Consideratio	Prophetia	Obsecratio
ad mat.	In primis eterna xp̄i generatio ꝯparat̃ ꝓcessui splēdoris. ī scp̄turis de luce q̄ illi est coeu⁹. vñ ad Heb p̄mo. Qui cū sit splendor glorie	Circa hūc articulū se offert oīs materia de vnitate ꝛ trinitate dei que ē latissima	De hac eterna filij generatione dicit ꝓpheta dauid. Filius meus es tu: ego hodie genui te.	O ꝑ hanc eternā generationē tuā. da vt omnia credensda firmiter credā ꝛ pie. ꝛ credēdo fili⁹ dei fiam:
ad laud.	**Est genit⁹. splendor** Christ⁹ oīm creator plastes ꝛ gubnator ꝯparatur in scripturis figulo: vt pȝ Hieremie. xviij. Et ad rho. ysaie q̄ȝ. xlij. Nūquid dr̄ lutū figulo quid me fecisti	**q̄ȝ dei.** H ꝯsiderāda t̃plex opatō ꝯditoris. s. creatiōis. dispositiōis ꝛ gubnatiōis: in q̄bꝫ relucēt t̃a aꝑꝑata trinitatis	**genui.** De hac creatiōe ꝓpheta dauid Qui creauit celuȝ ꝛ terrā mare ꝛ omnia q̄ in eis sũt psalmo. c. xlvi.	**peto credam** O q̄ oīa ꝛ iter omīa metam potēter sapiēter clementer creasti ꝑ naturā iam nūc me recrea ꝑ gratiam.
ad primas	**Ecce creat. plastes.** Prothoplastorum propter p̄uaricationē diuini mandati de paradiso eiectio prefigurata fuit in lucis a tenebris diuisione.	**tria cerne** H cōsiderāda est dīna iusticia q̄ȝ cq̄ ꝓ culpa t̃tribuat p̄mia dignaqȝ tormenta.	**creans** De hac eiectiōe dd. Nō hitabit i medio domus mee q̄ fcit supbiā Itꝫ nō vēiat mihi pes supbie ibi ceciderūt q̄ opāt̃ iniq̄tatē	**recrees me** O eq̄ssime meritorū retributor non me p̄ūtias a facie tua ꝓ multitudine peccatorū sȝ miserere ꝑ multitudie misationuȝ
ad iij.	**Eiecit. tenebras.** Christi a sanctis patribꝫ exoptatō atȝ feruētissim̄ ꝯsideriū p̄figurabat̃ in salomōe c⁹ vultū ꝯsidrabāt oēs reges terre. audire quoqȝ sapientiam eius.	**iustus** H ꝯsiderande cause tantorū desideriorum: modi quoqȝ ꝛ desiderantiū patrū longanimitas.	**nō cōmanet** De hac optatiōe ꝓpheta Ecce veniet desideratus cūctis gentibus Itꝫ Et ipe erit expectatō gētium	**haud me** O desideriū colliū eternorum o rex gentiū ꝛ desideratus eoꝝ da mihi te sp̄ cōcupiscere ꝛ nūq̄ȝ ī tuo amore lāguescere
ad vi.	**Optatus. salomon** Cōceptio dn̄i iesu p̄figurata fuit ī mirabili cōceptione ysaac a sara. In vellere gedeonis in homine locato in paradiso.	**cur** Cōsideratio quanta fuit dignatio dei ꝙ naturam nostram ꝛ limuȝ assumpsit.	**cunctis** ysaie. vij. Ecce virgo cōcipiet in vtero. Itē Hieremie. Mulier circūdabit virum.	**da cupiam te** Domine iesu christe propter dignatissimā istam cōceptionem fac feraȝ te semper desiderio ꝓfect⁹
ad ix.	**Concipit. ecce sara** Natiuitas dn̄i iesu p̄figurata fuit ꝑ regē isrl'. iij. reg. xxij. q̄ ingressurus bellū pugtur⁹ cōtra hōīcȝ mutauit hitū. De⁹ āt in ntitate fcūs ē visibilis pugtur⁹ cōtra diaboluȝ:	**dignatio** Considera quia creator noster ꝙ conditione vere pater noster est fact⁹ est frater noster. vt coheredes faceret.	**virgo** ysaie. ix. Puer natus est nobis ꝛ fili⁹ datus ē nobis. Baruch. iiij. Post hec in terris visus est	**feram te** O antique dierum propter istam natiuitatē tuā humilimam da bonis operibus te generem
ad vespe.	**Natus rex mutat** Circūcisio iesu p̄figurata fuit ī abraam ꝛ ysaac. cui ꝛ nomē tūc impositū est. Ipe em̄ ē ver⁹ pr̄ multarum gentium ꝛ mūdi risus	**frater** O q̄ȝ castus es dn̄e iesu qui dum nihil purgabile habebas circūcidi volebas ꝛ peccator videri	**puer hic** Exodi. iiij. Spōsus sanguinū tu mihi es. Item masculus cuius preputij caro circumcisa non fuit ꝛc̃.	**generem te** O iesu propter circumcisionem tuam acerbissimam ōia que tibi in me displicent rescinde a me:
ad cōpl.	**Scinditur en abraham** Magi q̄runt puer̄ queadmoduȝ regina saba ꝛ reges terre cōcurrebant ad salomonē ad ioseph vt emerent pabulū. vt tres fortes tulerūt aquā de cisterna bethleem:	**castus** Cōsidera multiplicē stellam scȝ materialem fidi rationis. ꝛ iesum stellaȝ matutinam	**sponsus** Psal. Reges tharsis et insule Et adorabūt euȝ oēs reges Omnes gētes quascunqȝ fecisti. Omnes de saba.	**mea scinde** O rex cunctorum da mihi cūcta mea tibi offerre. s. corpus ꝛ aīam
	Stella magos. salomon	**stella est.**	**reges**	**mea cuncta**

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Ad matu.	Textus cũ figura. Offert̃ ihs i tẽplo a mrẽ mar. vt ſamuel ab ãna Sil'r i hꝰ tipũ oĩs primogẽitꝰ i lege Ecce i ntitate hõ in circũciſione peccator hic ſeruus videri voluit ⁊ redimi.	Cõſideratio Chriſtꝰ ẽ hoſtia iugiter ꝓ pctis offerẽda. ipſe victima. ꝓmitie. decie. pacifica. ſacrificiũ. holocauſtum. incenſum.	Prophetia Malachie. iij. Et ſtatiz veniet ad tẽplũ ſcm̃ ſuũ dñator quẽ vos q̃ritꝭ ⁊ ãgelꝰ teſtamẽti quez vos vultis:	Obſecratio O tẽpli cordis inhitator da cordis mei templum ornem quo digne inhabites.
Ad laudes	Offertur ſamuel Dñs ihesus ingreſſus eſt egyptum quemadmodum olim patres noſtri Abraham yſaac ⁊ iacob iſtos ſecutus multiplicatione nimia	hic et hoſtia Cõſidera quia ipſe cuiꝰ eſt terra ⁊ plenitudo eiꝰ factus eſt peregrinꝰ ⁊ q̃ſi vir vagus ſuꝑ terram	perueit yſa. xix. Ecce dñs aſcẽdet ſuper nubem leuẽ ⁊ ingredietur egyptũ ⁊ cõmouebuntur ſimulachra egypti.	ornent O ſol iuſticie per deſcenſum tuum in egyptum illumina mentis mee tenebras
Ad pri.	Egipto. patres Ihesus a matre querit̃ i tẽplo quẽadmodũ ſpõſa dilectũ i cãticis per vicos ⁊ plateas legit̃ q̃ſiſſe ⁊pꝰ paululum inueniſſe O qual' dolor matris tam dilectum filiũ q̃rẽtꝭ	peregrinus Ipſe theſaurus abſconditus quem qui inuenit homo abſcondit. Ipſe margarita preciosa.	nube Prouerb. viij. Ego ſapientia habito in cõcilijs ⁊ eruditis interſum cogitationibus	tenebras O theſaure deſiderabilis aſſis mihi querenti te d̃ſiderabili tua preſentia.
Ad tertias	Perdidit hunc ſpõſa Jeſus dilectiſſiẽ matri ſue ſubiectꝰ ⁊ ſcõ ioſeph cũ illis vſqꝫ ad ãnũ xxx. ſimplex vt iacob domi manẽs publicum fugitabat vt ſimile doceret nos	theſaurus Ipſe ſocius noſter emiſſus de ſede magnitudis dei vt nobiſcum ſit ⁊ nobiſcum laboret.	et erudit yſaie. lxij. Habitabit iuuenis cum virgine Itez Pſ. Similis factꝰ ſuz pellicano ſolitudinis	aſſit O indiuidue comes ſolitariorum amem ſemper mecum ſolitarie conſiſtere.
Ad vi.	Cõmanet vt iacob. Ihs baptiſatus ẽ in iordane quẽadmodũ oẽs filij iſrael i moyſe baptiſati ſunt i nube ⁊ mari ⁊ ꝑ iordanem trãſierũt Item ſicut heliſeus fudit aquam ſuꝑ manꝰ helie ⁊c̃	ſocius Ipſe ſolus mundꝰ nullam habens peccati maculam potẽs facere mũdum de immundo cõceptum ſemine	cum virgine yſaie. l. Aperiam in mõtibus flumina in medijs campis fontes diſrumpam	amem ſic O cunctorum candidator tetras mentis mee ſordes ſuper niuem dealbes.
Ad ix.	Lotio nube mari Ieiuniũ criſti xl dieꝝ ⁊ totidẽ noctiũ ꝑfigurat̃ i ieiunio moyſi ⁊ helye ⁊ danielis Jeſus publicũ fugitãs moyſes cũ dño colloq̃a miſcens. Per h aicꝰ itimꝰ ſpõſi ioãnes	mundus Jeſus iram paternam quã ex guſtu ligni vetiti incidimꝰ ꝑ ſuum ieiunium placauit	diſrumpit Pſal. Et operui in ieiunio animam meaz Baruch ſecundo. Anima eſuriens dat gloriam deo.	vt albes O placator offenſe patne propter tuam eſuriem petimus gula vt nũq̃ꝫ nobis dominetur
Ad veſpe.	Abſtinet helyas Jeſus tẽtat̃ ⁊ vincit: ſed eua tẽtat̃ ⁊ vincit̃. Abraã in tẽtatione iuẽtꝰ ẽ fidelis Thobias in tẽtatione probatus eſt Daniel cũ tribus pueris decem diebus	placans Conſidera q ipſe vere ẽ ſapientia patris que vicit maliciam tam crebro ⁊ tam potenter	animam Pſal. Scuto circũdabit te veritas eiꝰ. Sapientie. ij. Temtemꝰ q̃ vẽtura ſunt illi ⁊ ſciemꝰ q̃ erũt nouiſſima illiꝰ	gula deſit O triumphator ſerpentis antiqui da ſemper reſiſtam callidiſſimis diaboli tentationibus
Ad compl.	Temptat euaz Duodecim apl'i vocati a dño ieſu ꝑfigurati ſunt in. xij. patriarchis. xij fontibꝫ. xij. horis. xij. mẽſibꝫ. xij. leonibꝰ ſalomõis. xij. lapidibꝫ. xij. exploratoribꝫ. xij ꝑncipibꝫ. xij. bobꝫ	vincit ſapiens Conſidera q̃ꝫ ſecure eſt huic vocanti obedire qꝛ ipſe via nõ errans exemplum cunctorum	circũdo yſa. xiij. Mãdaui ſcificatis meis ⁊ vocaui fortes meos in ira mea exultãtes in gloria mea	reſiſtam O via errantium reuoca me errantem ad te vt te ſeq poſſim dominuz meum quocunqꝫ ieris
	Ecce vocat bis ſex	via hic eſt	vocito	reuoces me

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ad mat.	**Textus cū Figura** Miracula q̄ xp̄us fecit ꝑfigurata fuerūt in ꝓphetis veteris teſtamēti q̄ ſepius mirifica egerūt. vt ptꝫ de helya. helizeo. moyſe. ſꝫ xp̄s ſupauit oēs ꝟtute m̄ltitudie ꝛ ptāte	**Cōſideratio** Intuemini quātꝰ eſt hic cui obediūt elemēta. q̄a mortui reſurgūt. claudi ꝛc̄. Et cōfitere q2 ſurrexit ꝓpheta magnus	**Prophetia** Pſal. Et ſcitote quoniā mirificauit dominꝰ ſanctum ſuum. Item innoua ſigna imuta mirabilia.	**Obſecratio** O mirabilis in cūctꝭ operibus deus da mihi tuorum mirabiliū vtiliter cōmemorari.
ad laud.	**Mira propheta facit** Jeſus ſepe in orōnibꝫ pnoctabat queadmodum dauid media nocte ſurrexit ad cōfitendū dn̄o Itē quēadmodū moyſes. helyas. helizeus ezechiel ꝛc̄.	**quātus** Ipſe mediator dī ꝛ hominū potēs ꝛc̄. Accedamus ergo cū fiducia ad thronū gratie eius	**ſcitote** Pſal. Et nox illuminatio mea in delitijs Deus deus meus ad te de. vigilaui ꝛ factus ſum ſicꝫ paſſer.	**memor ſim** O obſecrator ardentiſſime da in horis canonicꝭ ſemper attente ꝛ deuote pſallam.
ad primas	**Pernoctans dauid** Poſt hec ꝑ vicos ꝛ caſtella doctor veritatꝭ ieſꝰ doctrinā ſuā ſpſit. icꝰ oli figura magnꝰ ille eſdras ſcriba docebat pp̄lꝫ dn̄i Dauid iiq̄s docebat Moyſes celū ꝛ trā ꝓuocauit	**mediator** Ipſe doctor veritatis. imo ipſe veritas a paupertate inchoans ſermoēm	**nox mea** yſa. xliij. Ego dominus docens te vtilia. Docebit nos vias ſuas.	**in horis** O veritatis doctor ad te cōfugio doce me facere voluntatē tuāꝫ quia deꝰ meus es tu.
ad tercias	**Hic docet eſt eſdras** In tranſfiguratiōe dn̄i facies eiꝰ reſplenduit vt ſol ſicut olim facies moyſi ex colloquio dei cornuta apparuit	**verus** Conſidera hic quia ipſe eſt ſplendor glorie patrne ꝛ candor lucis eterne	**doceo** yſa. xxxiij. Regem in decore ſuo videbunt. Erit germen domini in magnificētia ꝛ gloria	**fugio ad te** O ſplendor lucis eterne ꝓpter iſtam tranſfigurationeꝫ fac vt internis te videam oculis.
ad .vi.	**Monte thabor. moyſes** Blaſphemias q̄s ſuſtinuit ieſꝰ patientiſſime a iudeis dicētibꝫ. q2 demoniū hēs vorator ꝛ potator vini ꝛc̄. ꝑfigurabat ſemei clamās ad dauid egredere vir ſāguinū ꝛ vir belial	**ſplendor** Heu q̄ꝫ graue ei erat audire: demoniū habes. q̄ ſemꝑ in celis audit: ſanctus ſanctus ſanctus.	**cernent** yſa. Dereliquerūt dominū blaſphemauerūt ſanctum iſrl̄. Et. v. ca. Eloquium ſcti iſrahel blaſphemauerūt.	**videam te** O omni laude digniſſime da pro tuis obprobrijs ſemꝑ te benedicam ineternū ꝛ vltra
ad .ix.	**Blaſphemāt. ſemei** Fleuit ieſus defunctū lazaꝝ vt dauid abner ꝛ abſalon. fleuit ſuꝑ ciuitatē vt dauid ſycelech vrbē incēſam. fleuit ꝛ i cruce i mōte caluarie vt dn̄s aſcēdēs cliuū oliuarum	**laus** Amaritudinē fletus ieſu indicat obiectū magnitudinis peti ꝛ triſticie materne	**ſanctum** Job. xvi. facies mea intumuit a fletu. Defecerunt oculi mei pre lachrimis.	**benedicam** Dn̄e ieſu chriſte propter tuas crebras lachrymas fac defleam amare peccata mea
ad veſpe.	**Flet dauid** Clamor pueroꝝ dicētiū oſāna bn̄dcūs ꝛc̄ ꝑfiguratꝰ ē i mlieribꝫ choros ducētibꝫ ꝛ dicētibꝫ ꝑcuſſit ſaul mille ꝛ dauid decē milia Et xp̄s excipit cū pſalmis vt q̄ndā heliſeus	**obiectum** Ipſi ſemper acclamabimus oſanna q2 in eo tota ſpes noſtra ꝛ ſalꝰ vera cōſiſtit	**facieſq̄ꝫ tumet** zacharie. ix. Dicite filie ſyon ecce rex tuꝰ veit tibi māſuetus ſedens ſuꝑ aſinam.	**refleam me** O ſalutifer chriſte fac tibi virtutum flores ſubſternam ꝛ oſanna corde ꝛ ore decantem
ad copleto.	**Clamat oſāna. chorus** Jeſus a ꝓprio diſcipulo vēditꝰ. ioſeph a fratribꝫ in ſalutē eorum. O quis digne trutinabit ieſu dulciſſimi patientiā ꝛ inde obſtinatiſſimi ingratitudinem	**ſalus hic** Obſtupeſce mēte. hereat animꝰ admiratiōe quia rex regū cui nulla condigna eſt eſtimatio venditur pro vili precio.	**tibi rex** zacharie. xi. Appēderūt mercedem meā triginta argenteis.	**pia ſternam** O preciū inappreciabile nulla vnq̄ꝫ tibi tranſitoria preponam
	Venditur ecce ioſeph	**dominus**	**precium**	**tibi nulla**

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

	Textus cũ Figura	Conſideratio	Prophetia	Obſecratio
ad mat.	Dñs ieſus nõ dedignatꝰ eſt lauare pedes diſcipulorũ queadmodũ laban pedes camelorũ ſerui abraã Sicut loth pedes angelorum **Nos lauat ecce laban**	Cõſidera quõ qui ſedet ſuper cherubim humilime proſterniť ante pedes piſcatorum. **humilis**	zacha. Cũ ſanctificatus fuero in vobis effundaꝫ ſuper vos aquã mũdaꝫ ꝛ mũdabimini **dat aquam**	O lotor pedũ humilime ꝓpter iſtã lotionem fiat cor meũ imaculatũ i iuſtificationibus tuis. **peto mundes**
ad laud.	Accepit ieſus panẽ ꝛ cẽ. Accipite ꝛ mãducate hoc eſt corpꝰ meũ. Cuiꝰ figura fuit mãna datũ filijs iſrł. In agno. in melchiſedech q̃ obtulit panẽ ꝛ vinũ. in pane helye **Eſca hec mãna**	Ipe ſacerdos in eternuꝫ ſcḋm ordinẽ melchiſedech panẽ ꝛ vinũ obtulit. Ipſe ſemper aſſiſtens vultui patris. **ſacerdos**	Pſal. Memoriaꝫ fecit mirabilium ſuorũ. Oculi omnium in te ſperant domine ec. Panẽ angelorum mãducauit: **eſcam dat**	O panis vite fac vt ꝑ te panẽ viuificum inpinguer ſemper ꝛ ſatier **mihi panem**
ad primas	Sermo dñi quẽ in cena fecit in vite termino ꝑfiguratus fuit i iacob q̃ moriturꝰ filijs benedixit. futura predixit **Sermo iacob**	Ipſe verbũ paternum q̃ſe ꝛ cũcta dicit. format. reformat. fons ſapiẽtie verbum in excelſis **verbum**	yſa. lij. Propter hoc ſciet populus meꝰ nomen meũ in die illa. quia ego ipſe qui loq̃bar ecce aſſum **loquor aſſum**	O verbum eternum fac queſo me verborum tuorum ſemꝑ memorẽ et opere executorem **corde meõr ſim**
ad. iij.	Factus ẽ ſudor dñi ieſu ſicut gutte ſanguĩs decurrẽtis in terrã. Sic onias in agone cõſtituitur Sic iacob eſau timuit. helyas iezabel Jacob cũ ãgło. helias i mõtẽ carmeli **Sudat onias**	Heu quale fuit bellum vbi ipe qui eſt fortitudo patris ſanguinem ſudauit pre timore paſſiõis. **fortis**	Treñ. primo. O vos õnes qui tranſitis ꝑ viaꝫ attẽdite ꝛ videte ſi eſt dolor ſimilis ſicꝫ dolor meus. **cernite**	O magne conſilij angele ieſu fac vt angelꝰ conſolator ſemꝑ mihi aſſiſtat **ꝛ angelus aſtet**
ad. vi.	Chriſtus a iuda ſub ſigno pacꝫ ꝓditur queadmodũ ioab mẽtũ amaſe tenẽs ferrũ in viſcera ſtrinxit Itꝫ ſicẽ abner dolo ab ioab occidiť. ſaul certꝰ de morte occurrit philiſtijm: **Oſcula dat ioab**	En quanta benignitas domini proditorem oſculantis tam dulciter alloquiť et adhuc in malicia perſeuerat **ipſe pius**	Pſal. Homo pacꝫ mee in quo ſperabam magificauit ſuper me ſupplãtationem Tu vero homo vnaĩmis dux meus. **homo pacis**	O pie ieſu propter iſtaꝫ doloſam oſculationem oſculare me oſculo oris tui. **vt oris**
ad. ix.	Captiuitas ieſu ꝑfigurata fuit in captione arche a philiſtijm vbi heli ꝑ dolore expirauit. Quis g̃ nõ dolebit de captiõe dñi ſui Itẽ vinctꝰ ẽ dñs ieſus vt olim ſampſon. **Captus vt archa**	Immenſus ꝛ intermiabilis quẽ celi celorum capere non poſſunt capiť ꝛ ligatur **immenſus**	Treñ. iiij. ſpũs oris nri xp̃s dñs captꝰ ẽ i iniq̃tatibꝫ nris. Ezechie. iij. Fili hõis data ſũt ſuꝑ te vincła ꝛ ligabũt te i eis ꝛc. **ſpiritus**	O diſruptor vinculoruꝫ peccati cuſtodi me vt pupillam oculi ne fiam ſathane captiuus **haut ſathãe ſim**
ad. veſpe.	Poſt hec młtꝭ ꝯtumelijs ieſus afficiť in domo ãne ꝛ cayphe ꝯſpuiť. velať. palmis cediť. Sic oli ꝯuenerũt vt viderẽt ludẽtẽ ſãpſon. velať dñs vt ſcã ſcõꝝ i tẽplo ꝑcutiť vt micheas. **Iudicra ſampſoni**	Ipſi enim omnes angeli clamant ſanctus ſanctus ſanctus q̃ nunc ludibria ꝛ conuitia patiť. **ſanctus**	yſa. liij. Vidimꝰ eũ ꝛ nõ erat ei ſpẽs neqꝫ decor. yſa. l. Corpꝰ meuꝫ dedi ꝑcutiẽtibꝫ ꝛ genas meas vellentibꝫ. **decor haut**	O tremor angelorũ meditar te ſemper ne fedis cogitationibus contaminer. **meditar te**
ad cõpl.	Ductꝰ eſt legifer nr̃ de iudice ad iudicẽ vt agnꝰ ad victimam duciť ac trahiť. ꝛ falſo accuſať vt hieremias. ad mortẽ petiť vt daniel. ꝛ q̃ſi ouis ad occiſionẽ ductus eſt **Ductus vt agnus**	Attende quanta ſit obedientia domini ieſu qui trahitur nõ quo ipe vult ſed quo pater ſuus **obedit**	Sicut ouis ad occiſiõeꝫ duceť ꝛc. Prouerb. i. pedes eoꝝ ad malũ currũt ꝛ feſtinãt vt effundãt ſãguinem. **ouis currunt**	O ieſu patri obedientiſſime trahe me quo ſemper obediẽs curram poſt te **trahe poſt te**

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Textus cū Figura — **Cōſideratio** — **Prophetia** — **Obſecratio**

Ad mat.

Herodes vt fatuū chriſtum alba indutum ſpreuit cum exercitu ſuo quēadmodum olim achis rex in geth dauid oblatū dicens, Nūquid deſunt vobis furioſi.

Obſtupeſce ꝙ ipā patris ſapientia propter te ſtulticia eſt reputata: ⁊ qui gloria eſt angelorū illuſio fit hominū

Pſal. Oēs videntes me deriſerunt me locuti ſūt labijs ⁊ mouerūt caput Job. Derident me iuniores tempore

O ſapientia patris propter iſtam tuaȝ deriſionem fac ſapienter ſimulem me

Herodes in geth — *ſapiens* — *rident* — *ſimulem me*

Ad lau.

Poſt hec latroni cōparatur ⁊ p̄eligitur quēadmodum olim benedab rex ſirie vir dignus morte a rege iſrahel dimiſſus eſt qui tanta facinora i populū iſrahel ꝯmiſerat

Obſtupeſce quia qui peccatum nō fecit ad mortē petitur ⁊ latro dimittit̄

yſaie. liij. Et cum iniq̇s deputatus eſt. Item filios enutriui ⁊ exaltaui ipſi auteȝ ſpreuerūt me.

O deſiderantiſſime propter tuam repudiatiōeȝ cupiam te milies: ⁊ tibi nulla preponam.

latroni benedab — *inſons* — *reputant* — *cupiam te*

Ad primas

Tūc apphēdit pylat⁹ ieſum ⁊ flagellauit. In cui⁹ typum ſathan a facie dn̄i egreſſus iob ſanctuȝ vulnere peſſiō a plāta pedis vſq; ad verticē ꝑcuſſit Achior ligat̄ ad arborē

Conſidera quia non ſolum magna ſed ⁊ multa patitur ⁊ a planta pedis non eſt in eo ſaītas.

Canti. Tulerunt palliū meum percuſſerunt me ps̄. Ego aūt in flagella paratus.

Domine ieſu chriſte propter iſtam flagellationē hic vre. hic me ſeca vt in eternum parcas:

Ecce flagellant Job — *fert multa* — *tulere* — *ſeces me*

Ad tercias

Plectētes coronā de ſpinis īpoſuerunt capiti ei⁹ In cui⁹ figurā Aries imolandus inter vepres cornibus heret Et ꝟo ade terra ſua ſpinas ⁊ tribulos gignit

Conſidera ꝙ qui gloria eſt ⁊ corona ſanctorum omnium gloria ⁊ honore coronans eos in celis ſpinis coronat̄ i terris.

Canī. Egredimini filie hieruſalem ⁊ videte regem ſalomonem in dyademate quo coronauit eum mater ſua

O gloria ſanctorum per tuam coronationem fac tibi ex animo cōdoleam

Serto aries — *qui gloria* — *mater* — *cōdoleam nunc*

Ad .vi.

Et genuflexo ante eum dicebant. Aue rex iudeorū. Sicut pueri videntes helizeum clamauerūt aſcēde calue aſcēde calue. Sic Amon dehoneſtauit nuncios dauid

Attende ꝙ ille qui vere eſt deus cui ſoli competit latria deriſorie adoratur.

Abdie. p̄. Omnes viri federis tui illuſerunt tibi yſa. Populus iſte labijs me honorat

O adorande ieſu per tuam illuſionem da te corde ⁊ corpore adorem.

Heu colitur caluus — *deus* — *illuſere* — *⁊ adorem*

Ad .ix.

Deinde populo educit̄ vt exijt ieſus portās ſpineā coronam ⁊ purpureū veſtimentū ⁊ clamabāt crucifige. ſicut olim clamabāt de hieremia. Reus mortis eſt vir iſte

O quantum augmentauit eius dolorem aſpectus tam innumerabiliū hominum in paſca

Sapientie. ij. Grauis ē nobis etiam ad vidēdū Job Aduerſum me terra mea clamat.

Domine ieſu chriſte propter tuam ab omnibus deſpectionem da gloriaȝ humanam deteſtar

Preſentant iheremi — *multi* — *grauis eſt* — *fugiam nunc*

Ad veſpe.

Et pylatus adiudicauit fieri petionē eorum Sicut iezabel mandauit naboth interfici iudicio iniuſto. Item filij ſamuel peruerterunt iudicium.

Ipſe iuſtus ante deuȝ et homines qui nunq̄ȝ peccauit iniuſtiſſime cōdēnatur.

Sapientie. Morte turpiſſima cōdemnem⁹ eū: Cum ſis iuſt⁹ iuſte oīa diſponis: Ipſum q̄ȝ q̇ n̄ debuit puniri ꝯdēnas

O iudex iuſtiſſime propter tuam iniuſtam condemnationem damneȝ ego peccata mea

Damnatur naboth — *iuſtus* — *turpi nece* — *damnem*

Ad cōpleto.

Et baiulans ſibi crucem exiuit in eum q̇ dicitur caluarie locum quēadmodū yſaac portauit ligna patrē i mōte ſequēs imolād⁹. Itē figura ē qn̄ mlier duo collegit lig

O quantum obprobriū. o quanta pena. quia hic eſt quaſi tenerrimus ligni vermiculus

yſa. ix. Fcūs eſt principatus ei⁹ ſup humeruȝ ei⁹ Job. xxxi. Pōdus domini ferre nō potui humero meo portaui illud

O noſtrorum peccatorum ſarcina grauate domine ieſu fac crucem relligionis tolerare

Sub cruce fert yſaac — *tener eſt* — *humerum* — *tolerem ſic*

	Textus cum figura	Cõſideratio	Prophetia	Obſecratio
Ad matu.	Jeſus veſtibus ſuis exuiť crucifigẽdus. ſic denudatur dauid ante archam. noe a filijs ioſeph tunica talari Amaſa aſperſus ſanguine iacet in via	Quãta eſt verecũdia verecũdi iuuenis dum quaſi vnus de ſcurris nudatur	Pſal. Diuiſerũt ſibi veſtimenta mea ꝛ ſup veſtem meam miſerũt ſortem.	O verecundiſſime domine ieſu ꝓpter tuam d̃nudationem timeam corã te nudus apparere.
	Nudatur dauid	verecundus	ſors	timeam te
Ad laudes	Deinde cruci affigitur. Sic humiliauerunt in cõpedibus pedes Joſeph ferrũ pertranſijt animam e9. Obſtetrix ligauit coccinũ in manũ phares	Ipſe certiſſima ſpes noſtra ad nobiſcũ manẽdũ totus cõfixus	Pſal. Foderũt manus meas ꝛ pedes meos dinumerauerũt omnia oſſa mea. Cornua in manibus eius	O refugium cunctorum cõfige me timore tuo ꝗ tecum perſeuerem
	Fixus ꝛ iſte ioſeph	mea ſpes	fodere	timore
Ad pri.	Hinc in aera cũ cruce leuatur omnibꝫ aſpiciend9 oĩa ad ſe tractur9: queadmodũ oli ſerpẽs ene9 fuit erect9 ſerpẽtinꝫ morſibus venenat9 ſanatur9 Botr9 portať i phalãga.	Ipſe lapis angularis cõiungens terrena cum celeſtibus.	Deutero. xxviij. Erit vita tua quaſi pendẽs ante te	O eleuatũ ſignum montis caluarie eleua ſurſũ cor meum ad te
	Exaltant ſerpens	lapis eſt	pendens	cor ad alta
Ad tertias	Chriſt9 ex mũdo egreſſur9 teſtamẽtũ ꝯdidit. vij. meꝫoralia ꝟba reliqt: queadmodũ dauid moriturus vocãs ſalomonẽ ꝟba nouiſſiã dixit ꝛ d̃ oibꝫ ordiauit Cõmẽdat thob: thobie	Conſidera profundum verborum ꝛ numeri ſeptenarij miſterium	Pſal. In columpna nubis loquebatur ad illos Job. x. Loquar in amaritudine anime mee	O cenſor verborum: da vt tui exemplo in verbis meis ſemper grauis ſim
	Septiloquus dauid	numerum	de nube	grauis ſim
Ad vi.	Cmrẽꝫ dñs ieſus ꝑ magitudie paſſiõis ſitiẽs aceto ꝛ felle potať. ſꝫ ſãpſõ de mãdibula azini potať. Dauid ſitiens cupiuit aquã de ciſterna ꝗ erat in bethleem	Conſidera ꝗꝫ ſeueriſſimus ſibi in opere ſalutis noſtre fuit	Pſal. Dederunt in eſcã meam fel ꝛ in ſiti mea potauerũt me aceto.	O dulcor cordium propter fellitam tuam potationem da ſepe guſtem ꝗꝫ ſuauis es domin9
	Heu ſitit hinc. ſãſonꝙ	ſeuerus	fel	ſacra guſtem
Ad ix.	Morte dñi ieſu ꝑfigurauerũt magni principes veteris teſtamẽti. vt Abel. hieremias Eſaias. eleaſar ꝛ machabei Nũ ergo ignoratiſ ꝙ pꝛinceps magn9 cecidit in iſrahel	Obſtupeſce ꝙ primus ꝛ principiũ omnium ꝛ eternitas moritur.	yſa. liij. Tradidit i mortem animam ſuam. Ps Et in puluerem mortis deduxiſti me	O mortis amare d̃ſtructor propter mortem tuam amariſſimam mundo moriar:
	Mors nece abel	primus eius	tradit	moriat nũc
Ad veſpe.	Ex latere chriſti dormientis fons oĩꝫ ſacrõꝝ effluxit ꝛ eccia formata ẽ: ſic ex latere ade dormiẽtiſ eua Itẽ i archa noe fcã ẽ feneſtra. Saul caſſo vulnere i pietẽ lanceã fixit	Conſidera ꝗꝫ forti amore te amat fortior morte dilectio eius.	Pſal. Super dolorem vulnerum meorum addiderunt zacha. Et aſpicient ad me quẽ confixerunt	Domine ieſu propť vulnus lateris tui fac amoris vulnera in corde portem.
	De latere eua	adamans	cernent me	vulnera corde
Ad cõple.	cũ magno luctu ſepult9 ẽ dñs quẽadmodũ oli dauid cũ fletu ſepeliuit ꝑncipẽ militie abner Jonas fuit tribꝫ diebus et tribus noctibus in ventre ceti	Ecce ꝗꝫ pauperem igreſſum progreſſum ꝛ egreſſum habuit quia in alieno ſepulchro ꝛc̃	yſa. xi. Et erit ſepulchrũ eius glorioſũ. Ps. Subſtantia mea i inferioribus terre	Domine ieſu chriſte propter tuam ſepulturam: ſepeli me tecum vt neſciri gaudeam
	Hinc tumulant. abner	pauper	tumul9	ſepeli me

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

	Textus cum figura	Cōſideratio	Prophetia	Obſecratio
Ad matt.	Dñs ieſus ſuos a libo liberauit. cuiꝰ figura fuit i ſāſone q̄ portas gaze tulit. Abraā reduxit loth Daniel draconem īterfecit **Aduxit ſampſon**	Ipſe eſt q̄ redemit nos deo in ſanguine ſuo ex ōni tribu ⁊ lingua. **redimenſqꝫ**	zacha. ix. Tu quoqꝫ i ſāguine teſtamēti tui eduxiſti vinctos de lacu. **lacu**	O redemptor aīarum fideliū educ animas omnium fidelium de penis purgatorij **ſimul educ**
Ad laudes	Apparitiōes ieſu poſt reſurrectionē prefigurate fuerūt in ioſeph de carcere educto q̄ a fratribꝫ ſuis viſus agnitꝰ ⁊ adoratus eſt ſaluator mūdi dictus. **Eſt viſus ioſeph**	Varia hic occurrit conſideratio ſcilicet quibꝰ q̄ndo. quomodo. quotienſ apparuit **varia hic**	Pſal. Ad veſperum demorabitur fletꝰ ⁊ ad matutinum leticia. **mane**	O merentium cōſolator da nunc deſiderare ⁊ in futurum vultum tuū in iubilo videre **videam te**
Ad pri.	Spūſſancti in terris largitio p̄figurata fuit in ſenibꝫ repletis ſpiritu moyſi qui ſtatim ꝓphetauerūt nec vltra ceſſauerunt **Inſufflando ſenes**	Cōſidera quomodo ſpirituſſanctus non ſolum a patre ſed ⁊ a filio procedit. **ſpirat**	Pſal. Verbo domī celi firmati ſunt ⁊ ſpiritu oris eius omnis virtꝰ eorum. **verbo**	O inflammator hominum peto perfla ortum meū auſtro diuini amoris pariter et proximi. **peto perfla**
Ad tercias	Reſurrectio dn̄i p̄figurata fuit in Jona q̄ tribus diebus fuit in corde terre. In noe euigilante. in moyſe de aqua tranſlato **Surgit et ecce ionas**	Conſidera quia ipſe vita eſt reſurrectio ip̄e cauſa reſurrectionis noſtre. **vita eſt**	Pſal. Ego dormiui ⁊ ſoporatus ſum ⁊ exurrexi. quia dominus ſuſcepit me Reſurrexi ⁊ adhuc **ego dormio**	O reſurrectio ⁊ vita mea domine ieſu da in p̄ma reſurrectione partem habeam. **prima**
Ad vi.	Aſcenſio dn̄i p̄figurata fuit qn̄ helyas igneo curru raptꝰ eſt in celuꝫ. Itē in enoch In colūba ad archā reuerſa In paſſere. in iacob **Scandit helyas**	Ecce ipſe qui reparauit ruinam angelicam collocat hominem ad dexteram **qui reparator**	Aſcendens in altum captiuam duxit captiuitatem. Aſcēdit iter pādens ante eos. **duxit**	O reparator curie celeſtis: da vt ad te veniens ſemper tibi cōgaudeam. **vt ad te**
Ad ix.	Miſſio ſp̄us ſcti p̄figurata ē in Elizeo petēti duplicē ſp̄m helye In oleo qꝫ vbi erant vaſa vacua abūdauit. In lege data quinquageſima die in ſenibus. **Mittit elizeus**	Obſtupeſce tam grande donū datum homini qꝛ ſeipſum. tantus. taliter **donum**	Johel. Effundam ſpiritum meū ſuper omnem carnē ⁊ prophetabūt filij veſtri ⁊ filie **fundam**	O largitor ſpiritus preſta mihi ſeptem dōa ſcī ſpiritus veraciter poſſidere. **mihi ſeptem.**
Ad veſpe.	Aſſūpta ē maria in celū quēadmodū heſter ducta fuit ad cubiculū aſſueri ꝓ iudeis ſupplicatura. Item fons aſcendebat de terra Sponſa innixa ſuper dilectum ſuum. **Aſſumpta eſt heſter**	Conſidera quoniam habes matrem ante filium filium ante patrē vt cōfidenter accedas. **mediatrix**	Pſal. Surge domīe in requiem tuā tu ⁊ archa Que eſt iſta que aſcēdit de deſerto. **ſurge**	O dextriſedia dum ſteteris in conſpectu dei eſto memor mei **memor ſis**
Ad copl.	Judicium extremū prefiguratum eſt in iudicio ſalomonis: quod egit inter duas mulieres meretrices **Judex vt ſalomō**	Attende q̄ꝫ diſtrictus rediet qui mitiꝫ modo trāſijt. inflexibilis ſcꝫ infugibilis. infallibilis: **ſtrictus**	Johelis. iij. Cōſurgāt et aſcendant gētes in vallē ioſaphat. q̄a ibi ſedebo vt iudicem omnes gentes in circuitu **ioſaphat**	O diſtrictiſſime iudex parce mihi dum ad iudicandum veneris. Domine ne in furore tuo ⁊c̄ **peto parcas**

¶ Prologus in beneficiariū. titulus viceſimuſtertius.

Miſerationū domini recordabor. laudē domini ſuper omnibꝫ que reddidit nobis dominꝰ: ⁊ ſup multitudinē bonorum domus iſrabel. yſa. lxiij. Poſitis iam ſub duobꝫ titulis meditabilibꝫ q̇bꝫ daz de xp̄i vita ⁊ eius paſſione ponenda ſunt ⁊ iam aliqua meditabilia circa reliqua bn̄ficia dei. De q̇bꝫ vtiliſſimum eſt ⁊ valde neceſſarium meditari. Unde merito omnis religioſus p̄miſſum yſaianum eulogium crebra immo cotidiana ruminatione ſecum eructare deberet. ſ. Miſeratiōꝫ dn̄i recordabor ⁊c̄. ⁊ cotidie vel vnum ex beneficijs d̄i pocioribꝫ ſecū retractare. Et ne longiores ſimꝰ in ꝓloquendo q̄ꝫ in ꝓſequēdo. ſunt nobis in hoc beneficiario tria potiſſimū ſicut ⁊ circa cetera exercicia aſſignāda vt ordinacius ꝓcedi poſſet. Scz

varia incitamenta / ſcalaria practicamenta / diſticta pūctatim meditamēta — q̇bꝫ mēs — excitetur / ordinetur / ſtabiliatur.

Oportet ⁊ preterea circa iſtud exercitium ſicut ⁊ circa reliqua certum aſſignare tempus. ne ſcz aliquādo ea intermittat. Quod tamen quia quiqꝫ ſuo ſenſu abundant poterint ſibi quod vacauerit aſſig̃re

¶ De p̄mo principali ſcz de incitamentis ad grā꞉rūm actionem. ¶ Capit. i.

De incitamentis ⁊ inductiuis ad gracias agendas licet plurima poſſent poni Sciendum ꝙ hec ſunt potiora. ſ.

Eſt iuſtum. placitūqꝫ. opꝰ. vtile. nobile. ſuaſum.

¶ Primo ingq̄ꝫ eſt iuſtum ⁊ hoc iure naṫali Quiſqꝫ em̄ bn̄ficiatus iuxta doctores obligatꝰ eſt iure nature ſuo benefactori ſm̄ ꝓporcionem beneficiorum g̃tus eſſe. Quod ius ⁊ gentiles nouerunt qui dijs ſuis ſummas gracias egerunt vt pꝫ ex orōnibꝫ tullij. q̇ ſupplicationes ad omnia puluinaria temploꝝ cum feſto die conſtituerunt ꝓ defenſione contra catelinā Omnis em̄ effectus naturaliter ad ſuam cauſam cōuerti debet. Quare ⁊ deus teſte dyoniſio tercio capl̄o de diuinis nomibꝫ omnia in ſe conuertit tanq̄ꝫ oīm cauſa. Semper em̄ oportet ꝙ effectus ordinetur ad finem agentis Et ideo naturalis ordo requirit vt ille q̇ ſuſcipit beneficium ꝑ grāꝝ recompenſationem cōuertatur ad benefactorem ⁊c̄. Iuſtum itaqꝫ ē teſte Gregorio ſemꝑ deo gratias agere quia nūq̄ꝫ ceſſat benefacere. Scd̄o eſt ⁊ placitum deo vnde in huius typum iuſſit ſibi offerri oēm adipem qui eſt gratitudinis figura Unde dicitur L. eui̇c. iij. Omnis adeps dn̄i erit iure ꝑpetuo. Hec etiam gratitudo eſt optiꝫ illud vnguentum vt Bern̄. ait quo vngitur caput criſti id eſt deus. Et ſicut gratitudine hac acceptius nihil deo Ita e regione (ſi bernardo creditur) nihil ei eq̄ diſplicet preſertim in filijs gratie in hōibꝫ ꝯuerſiōis queadmodum ingratitudo vt late declarat. Tercio opus eſt ⁊ necc̄ārium vt grati ſimus ſi multa ⁊ grandia mala euadere veliꝰ q̄ ig̃titudo adducit q̄ſūt iſta.

Aufert. reſtituit. ſiccat. mala pluria. ꝑdit.

¶ Primo em̄ aufert bona ꝯceſſa Teſte em̄ augꝰ Quod d̄s dederat gratis abſtulit ingratis. Un̄ ⁊ iudeis chriſtus dixit ꝑꝑ ig̃titudiēm Ideo inq̇t auferetur a vobis regnū dei. Hinc. xi. q̄ſtiōe. iij. Audi. Primi parētes q꞉ repleti oībꝫ bonis naturalibꝫ ⁊ ſpūalibus oīm ꝟtutum ⁊ tempalibꝫ. ingrati fuerūt deo. adherētes aduerſario eius ⁊ mandatum tranſgredientes ōnibꝫ ꝟtutibꝫ expoliati ſunt. Ingratus em̄ extitit ait Augꝰ. q̇ plenus ꝟtutibꝫ deum ōnino nō timuit. nec gratꝰ fuit. iō iuxta magiſtꝝ henricum de haſſia cecidit. Scd̄o ingratitudo q̄dammodo reducit peccata dimiſſa Nam ſeruus q̇ domino ingratus. ꝯſeruo dittere noluit in carcerem retectus vniuerſum debitum ſoluere cogitur. vt ibi Rabanus ait. Unde ⁊ Augꝰ ait. Si alijs tu nō dimiſeris. dimiſſꝰ a me reuocabo te. ⁊ q̇cquid dimiſeram replicabo contra te. Tercio quia fontem diuine gracie exſiccat ⁊ gracie obſtruit vias. Nam iuxta Auguſtinum. Non eſt dignus dādis qui eſt ingratus de datis. Et Bern̄ Ingratitudo eſt ventus vrens. fontem pietatis exſiccans. fluenta gratie. miſericordie rorem. ⁊ gratiarum ceſſat decurſus vbi gratitudinis recurſus non fuerit. Nam ⁊ vias obſtruit grc̄ie ita ꝙ vbi illa fuerit grā acceſſum nō habet. locum non inuenit ⁊c̄ Hinc ſapientie xvi. Ingrati ſpes tanq̄ꝫ ybernalis glacies tabeſcet id eſt deficiet. Quarto icurrit quis ⁊ alia plurima mala ⁊ tēporalia ⁊ ſpiritualia. Quare philoſophi cum deū cognouiſſent dati ſunt in reprobum ſenſum. niſi quia ingrati ⁊c̄. Ezechias rex iheruſalem poſt victoriam de ſennacherib quare egrotauit vſqꝫ ad mortem. niſi q꞉ teſte ioſepho dignas gratias non egerit cantando canticum domini ſm̄ morem ꝑpl̄i illius. Ioas rex iuda ꝑpter ingratitudiēm etiam infirmatus ⁊ ſic de alijs. Quare in gracia non proficimus ſumma (iuxta Bern̄. cauſa eſt) ingratitudo noſtra ꝑpter quam verendum eſt ne ⁊ gloria ꝓmiſſa fraudemur. Nemo ei donis dei fiet beatus. qui donanti extiterit ingratꝰ

¶ Poſtremo ingtatitudo omnia bona ⁊ merita facta diſſipat ⁊ ꝑdit. Bern̄. Ingratitudo ē inimica anime exinatio meritoꝝ. virtutum diſperſio. ꝑdicio beneficiorum. Quiſquis mala hec euadere cupit neceſſarium eſt vt gratias agat. Sicut enim claudus fruſtra habet pulchras tibias ita grauiore peccato ō

nia dona cum ingratitudine poſſidentur. Quarto grē
cie ſunt agende quia vtile. Ita ꝙ vir vtilius illo agaꝣ
Augꝰ Quid melius ꝛ animo geramus ꝛ ore proma
mus ꝛ calamo exꝓmamus ꝗꝫ deo gratias? Hoc nec
dici breuius. nec audiri latius. nec itelligi grādiꝰ nec
agi fructuoſiꝰ pt. Vñ hec bona ſequūtur.

Aſſtat. ꝛ infūdit. cōſeruat. ꝑmia doāt

¶ Primo meretur homo dei in omnibꝫ aſſiſten
tiam ꝛ in tribulationibꝫ. vt ptꝫ in ſcd̄o paralopom.
xviij. De ioſaphat qui poſt gratias ꝛ laudes decanta/
tas inuenit hoſtes proſtratos ꝛc̄. Pſal. Laudans
inuocabo dominum ꝛ ab inimicis ſaluus ero. Secū
do liberalitas dei gratias agentibꝫ ampliora dona ī/
fundit. Prouerb. xi. Anima que benedicit īpingua
bitur. Et eccl'. xliiij. Exaltantes eum replemini ſpiri
tu illius. Et eccl'. ꝑmo. Ad locum vnde exeunt flumi
na reuertūtur vt iterꝫ fluant Felix igitur (ait Berñ.
ꝗ ad ſingula dona gratie redit ad eum in quo eſt ple
nitudo omnium gratiarum Cum enim poſt accep/
tum donum non ingratos nos exhibemus locum fa
cimus in nobis gratie vt inde maiora accipe merea/
mur Fidelis enim in modico cenſetur dignus mu/
nere ampliori. Tercio gratitudo datam grām cōſer
uat Quare em̄ tepeſcimus ꝓceſſu temporis a feruo
re conuerſationis quare amittimus grām deuotōis
cur paulatim frigeſcit charitas abundat iniquitas.
vt conſummemus in carne qui ſpiritu cepenimus.
niſi quia grati non ſumus. Omnino ergo impedit a
ꝓfectu (ait Berñ) ingratitudo noſtra dum quodam
modo amiſſum reputat dator quod ingratus acce/
pit ꝛc̄. Oportet proinde gratum homiēm eſſe ꝛ duo
tum qui ꝑcepta gracie munera non tantummodo ſi
bi manere deſiderat ſed ꝛ multiplicari. Poſtremo
qui fideliter gratias agit in tempore aſſcribetur ſub
limi premio in regno quod illic officium erit ſemper
vt ptꝫ in exemplo de cyſterciēſi monacho.

¶ Debemus quinto gratias agere quia nobile.
Hoc em̄ opus ꝛ officium eſt beatorum in patria im
mo ꝛ domini iheſu qui ſemper aſtat gratias agens
pro omnibꝫ nobis. yſaye. li. Inuenietur in eo grāꝝ
actio. ꝛ vox laudis. Miſericordias em̄ domini cātāt
in eternum. vt ptꝫ in apocalipſi de quatuor animali
bꝫ. ſenibꝫ. ꝛ omni turba. Dignum igitur tam digne
aſſueſci opatiōi. ¶ Poſtrēo iō libēter grās agere
debeꝰ qꝛ ē h mltiplr ſuaſum Suaſum inqꝫ a

ſcꝑturis | | ammonemur | |
sanctis | qbꝫ | exhortamur | ad grāsagēdas
creaturis | | incitamur. | |

¶ In omnibꝫ ſcripture inquiunt gratias agite.
Omnes ſancti hoc hortantur vt ptꝫ. Innumera cre
aturarum incitant ad hoc exempla Patet de leone
Iheronimi De leena macharij. ꝛ alijs innumeris ex
emplis. que vincentius beluacēñ recitat in ſpecl'o mo
rali Ob hmōi igitur talia ꝛ tanta inductiua libenter
gracias agere debemus. Mirum ꝙ homo deo nō
ſemper gratias agit ꝛ laudat. cum omnis creatura
ad hoc ſemꝑ inuitat.

¶ De ſcd̄o principali ſcꝫ de ḡdibꝫ ſcalaribꝫ
¶ Caplm. ij.

Nunc ſcd̄o principaliter videndum eſt
de ſcalaribꝫ practicamentis. quomo/
do videlicet gracie ſunt agende. Sn̄
modo etem̄ ꝛ ordine ſicut eſt cōditum
nihil Ita nihil his ſine poteſt compla
cere. Qui igitur meliorem modum neſcierit ſequen/
tes gradus attendat ꝛ teneat. Quorum primus eſt
Excitatio.

¶ Gradus primus.

Excitacio Iuxta illud yſaye. xxvi. Vos ꝗ in pul/
uere eſtis expgiſcimini ꝛ laudate ꝛc̄. Et eſt qua
ſe homo incitat ad gratias agendas Cum

Quia — Iuſtum / Utile / Suaſum

Et ꝓpter cetera inductiua iam dicta.
Et ab hoc gradu vt frequenter exordiunt ſanc/
ti ſuas gratitudines. vt ptꝫ in meditationibꝫ Augu
ſtini Bernardi. Ancelmi.

¶ Gradus ſcd̄us

Cōmēoratio. vt illd̄ yſ. miſatōnū dm̄ rcordabor
ꝛ mēor ero oīꝫ bonoꝝ. ꝛc̄. Et eſt qua iam cōmemorā
do ad mentem reuoces ea beneficia quorum memo/
riam agere voles

ſiue — Generalium / Specialium / Singlarium — aut alit diſtictoꝝ

Et dꝫ h ꝯmēoratō ēe ſcalarꝭ ꝛ iordiata ſicem̄ magis
mouet ꝛ complectitur plura.
Et eſt hec commemoratio primum gratitudinis
vt ſcꝫ ſtudeat vel accepta memorari. Nam immemo
rem beneficij omnes horrent Ingratus eſt ait Se/
neca ꝗ ſe negat accepiſſe beneficium. Ingratus qui
diſſilat. ingratior ꝗ non reddit. ingratiſſimꝰ autem
ꝗ oblitus eſt. Nūqꝫ em̄ gratus fieri poteſt cui totum
beneficium elapſum eſt. Et nūqꝫ voluit fieri gratus
ꝗ bñficium tam longe proiecit vt extra conſpectum
ſuum poneret. Memoria em̄ nil ꝑdit niſi quod nō
ſepe reſpexerit. Apparet igitur illum non ſepe
ſepe de reddendo gratias cogitaſſe cui obrepſit obli
uio. Caue igitur ne beneficij obliuiſcaris. ſed in cor/
de tuo ea abſconde ſemꝑ. crebroqꝫ tecum retracta ꝛ
memorare. Et vt ad gratitudinem te magis ꝓmo/
ueant. Sequitur.

¶ Gradus tercius.

Conſideratio ſiue ꝓſpicax attentio Iuxta illud
Uidete que donata ſunt vobis a deo. Ut ſcꝫ di

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ligenter ⁊ attente ꝯſideremus omnes circumſtanti
as quibus beneficium aliquod augetur ⁊ amplifica
tur Et ſic iſta. vt dr̄ ĩ ꝓfcū religioſorum.

Cōmēdat donū. ſi nobile. ⁊ vtile. crebꝛum
Si magnus. magno. paruo donet. vel in
epto.

¶ Immo ⁊ alia quedam conſiderare debemus.
Nam ꝯſiderandum ¶ Ex pte
dantis ſi — Magnꝰ ⁊ ꝑpotens / debito modo ⁊ liberali — donet
Doni ſi — nobile ⁊ precioſum / vtile ⁊ congruum / crebꝝ ⁊ necārium. — ſit bn̄ficiū ip̄m
Recipiētis ſi — vilis ⁊ ꝯtemptibilis / indignus. ingratus. ⁊ imeritꝰ

Pauca de ſingulis agendum quoniam ſepe ad hec ſupra remiſſum.

¶ Primum igitur circa datorem videndum ſi magnus ſit ⁊ magnificus Et iam palam conſtat ꝙ dator ipſe ⁊ benefactor noſter ſit deus. omnium facile ſummus ⁊ immenſe dignitatis. a quo magnum eſt ſi etiam vel dignaretur cogitare de nobis.
O q̇ linceos hic oculos haberet. vel saltē aq̇linos obtutus vt dātis bn̄factoris magnitudiēm vtcūqꝫ ſpecularí poſſet q̄ꝫ illi bn̄ficiū ōne q̄ꝫtū vis etiā minū videatur maxim videretur. Sed nec ſi nos ruperimꝰ eiꝰ magnitudiēm ⁊ excellētiam cogitare vel comprehendere poterimꝰ Ipſe em̄ eſt quo maius meliuſqꝫ nihil cogitari poteſt. nec etiam equale Ipſe magnus dominus ⁊ laudabilis nimis. cuius magnitudinis nō eſt finis. quare neceſſario infinitus Nam omni bono finito maius meliuſqꝫ cogitari poteſt bonum. ſalꝫ infinitum quod omni delectabili ⁊ concupiſcibili ĩfinite infinicies melius ⁊ delectabilius eſt teſte doctore ſancto. Ad cuius magnitudinem ſaltem enigmatice conſiderandam quidam ex noſtris tali manuductione vſus eſt ꝓpter ſimpliciores quorum oculi nihil ſublime vident nec altas theologicas ſpeculationes concipere valent. Sint inq̇ens vtiqꝫ tot rōnales ſpiritus ⁊ intellectuales quot ſunt arene montiū ſiue occeani maris gutte. quorum ſingulorum minima cogitatio totius vniuerſi. celi videlicet pene nobis ob ſui immenſitatem capacitatis incomprehenſibilis. terre item maris ⁊ abiſſi ambitum concipiat ⁊ includat. Pape q̄d tunc tota ipſoꝝ dilatata extenſio ꝯprehendet Quo preſuppoſito commaſſemus hos ſpiritus vt predicitur fere innumerabiles Ita ſcꝫ vt ſentiamus ſingulos. tantum q̄ꝫtum omnes pariter cōmaſſatos capere ⁊ luſtrare. Quod licet ob ſui incomprehenſibilitatem nobis penitus ſit infinitum. Attamen iſti ſic commaſſati ſic ſimul omnes multominus de diuine ſublimitatis potentie nobilitatis bōitatis voluptatis pulchritudinis ſanctitatis ⁊ ceterorum predicatoꝝ ſupereminentia comprehenderent. q̄ꝫ minima foret arena reſpectu totius magnitudīs preſuppoſiti vniuerſi. Una em̄ arena reſpectu totiꝰ vniuerſi premonſtrati ꝓportionem ſaltem minimaꝫ habet in quantitate Totum vero premiſſum de ſpiritibꝫ rōnabilibꝫ ad diuinam exceſſiuam ſupereminētiam nullam penitus habet ꝓporcionem. Quia licet nobis omnino incomprehenſibile ſit ⁊ in infinitum in ſeipſo tamen vtiqꝫ eſt finitum Finiti vero ad infinitum nulla eſt omnimodis comparatio ⁊c̄. Quociens igitur de deo cogitare voles ſiue de beneficijs eiꝰ mēs ſe in alta eleuet. cor q̄ꝫtum poteſt ſurſum dilatet ac ſuꝑ ſe quandam tantamlibet admirabilem magnificentiam. bonitatem ſanctitatem nobililitatem. ⁊c̄. vtcūqꝫ preualet intendat. que ſic ſuꝑ preymagiātā excedit ⁊ eminet. ſicut totius immenſitas occani modicam aque guttulam ſuꝑgreditur ⁊ excellit. Non enim multum a veritate aberrat. qui talem diuine ſupereminentie ymaginem ante cordis oculos in ſuis meditationibꝫ aut orōnibꝫ verſat. Iſtud em̄ eſt ad cor altum accedere. hoc de deo altiſſimo ſentire. Iſtud exaltare dn̄m (ſuper tamen adhuc valentē) q̄ꝫtum poterimus. Anima que ſuum benefactorem tam conſpicit immenſum omne ipſius donum etiā minimum (q̄ꝫto magis maximum) intuetur. vt q̄dam pelagos infinitum Unde ego credo ait q̇ ſupra ꝙ non ſit aliquod dei donum ꝙ ſi anima ſic cum debita affectione ⁊ grārum actione ruminaret ipſum non deduceret ad perfectum. precxcludens ab ea omne peccatum vt late declaret. Sic itaqꝫ benefactoꝝ magnitudinem videre poſſimus q̇ etiam omnipotētiſſimus apparet in rerum creatione ſapientiſſimus in earum gubernatione. Unde omne eius donum granditer eſtimandum.

¶ Scd̄o principaliter circa benefactorem videndum ſi debitis modis beneficia donet. Eſt enim beneficium donandum affectuoſe libenter ⁊ hylariter cito gratuite ꝑmanenter O quis iam ne dicam ſcribere ſed vel cogitare poterit quomodo his modis deus ſua beneficia preſtet. Paucis ſingula tangēda In ṗmis enim beneficium affectuoſe danduꝫ Amor enim eſt ṗmum donum in quo cetera donantur q̇ ſi non affuerit nihil eſt quod datur. Hinc poeta. Affectus preit effectum non reſpice q̄ꝫtum. Sed ſuit ex quanta ſedulitate datum. Gratitudinis em̄ vtꝰ teſte ſeneca nulli eſt precluſa. omnibꝫ patet. omnes inuitat. Non querit donum non cenſum nudo homīe contenta eſt ꝑponderat affectum. Sed quis affectū illum quo deus ſua beneficia preſtet enarrabit? Tanto affectu hec preſtat ꝙ etiam ſi modica daret gratiſſime eſſent accipienda Deſiderio deſiderauit tibi bn̄facere ab eterno ꝓdiſpoſuit. ſemꝑ actualiſſime ſuꝑ

bis cogitauit. vt plenius infra patebit Affectꝰ ꝛ cha/
ritas eius ſupeminet omni ſcie ꝙ a nullo ſenſu p̄t eſ/
timari. Eſt ꝛ libenter beneficium tribuendum Iux
ta illud ſenece. In tribuendo caue ne ſis durus D̄s
ꝑoccupat bñficium volentes Immo cum nondum
eſſemus benefecit nobis. Quotiens vel tenuiter cogi
tamus pro beneficio preſto eſt ſemꝑ deus. Nō fron/
tem rugat. non lumina obducit. vultum nō auertit.
occupationes nō ſimulat. gratulatur quodammo/
do dandi ſe inueniſſe occaſionem.

¶ Eſt tercio beneficium hilariter dandum Iuxta
illud Hilarem datoꝛem diligit deus. Et eccl'. xxxvi.
In omni dato hilarem fac vultum tuum. ꝛ in exulta
tione ſanctifica decimas tuas. Exultat ihs in ſpūſcō
cum occaſio datur bñficia ꝑſtandi. Eſt ꝛ cito bñfaci
endum Iuxta illud poete Caue in bñfaciendo dilati
onem Errat em̄ q̄ ſperat reſpōſuꝫ ſibi illum quem
dilatiōe laſſauit expectatiōe toꝛſit. Ingratum eſt be
neficium qđ diu inter manus heſit. Proximꝰ eſt em̄
neganti qui dubitauit qđ tarde fecit diu noluit. Tm̄
grē dimoues q̄ꝫtū moꝛ adijcꝫ Nihil eq̄ amarꝫ q̄ꝫ diu pē
dere Eq̄oꝛe animo q̄dam ferunt preſcindi ſpem ſuaꝫ
q̄ꝫ protrahi. Non differt deus dare bñficia volenti q̄
cūq; hoꝛa quis ingemuerit plenis manibꝫ obuius ip
ſe occurrit. Eſt ꝛ gratuite dandum cum roganti ſuf
fundatur ruboꝛ q̄ hoc remittit multiplicat munus.
Optim eſt em̄ antecedere deſiderium cuiuſq; poſt ꝑ
ces proximum ſeq̄. Non tulit gratis q̄ cum rogaret
accepit. Nulla em̄ carius conſtant q̄ꝫ q̄ ꝑcibꝫ empta
ſunt Nam moleſtum eſt ꝟbum ꝛ oneroſum d̄miſſo
vultu dicere rogo. Vincit āt ōne bñficiū qđ obuiam
venit Vide ergo q̄ꝫ gratuite deꝰs bñficia ſua ꝑſtet. q̄
etiam impendit his q̄ nō erāt q̄ dum erant nō deſid
rabāt. nihilifaciebāt īpugnabāt ꝛ eis abutebāt Dan
dum eſt poſtremo ꝑmanēter. ne ſcꝫ exꝓbetur. ꝯq̄rat
vel auferatur. Lex em̄ bñficij eſt inter duos ꝙ datoꝛ
ſtatim debet obliuiſci dati. Alter memoꝛ eſſe accep/
ti Nūq̄ꝫ data vir bonꝰ cogitat. niſi admonitus ab ac
cipiente. Vere ſic facit deus. nō inꝓperat niſi in finē
Nō item eſt de ingrato conq̄rendū. ſed beneficijs am
plioꝛibꝫ obruendum Iuxta illud ſenece Sis muni/
ficus in dando. non acerbꝫ in exigendo. Que em̄ rō ē
exacerbare eum in quē magna ꝯtuleris vt ex amico
fiat inimicus Perfert deꝰ paciēter vt de ingratꝫ faci
at gratos. Nam licet ingratus dignus ſit bñficio pri
uari. bñfico aliud ſtudium erit. ſcꝫ vel excuſare ingra
tum. Aut bñficijs obruere vt ſic faciat tandem gra/
tum. Sic facit pater noſter celeſtis. dans ꝑmanētia
dona. Iuxta illud eccl'. xi. Datio dei ꝑmanet iuſtis.
ꝛ ꝓfectꝰ illiꝰ ſucceſſus habebūt ineternū.

¶ Circa donum item conſiderādum. ſi nobile ꝛ
ꝑcioſum Quid āt dei bñficijs ꝑcioſius q̄ nullo ꝑcio
ſunt compãda. Nam vt ſileam de bñficijs gratie ꝛ
glorie. quis vel minimum beneficium nature digne
ponderabit? Perpende quid cecus pro oculo. ſurdꝰ
pro auditu quid precij daret? Quam autem vti
lia donet. non eſt qui explicet quiſquam. Dat enim
que proſunt multis. noceant nemini. ꝛ que ad eter
nam conferant ſalutem. Dat ꝛ cuiq; conuenīē/
tia dona. Iuxta illud. Unicuiq; iuxta propriam vir
tutem. Non enim idem dandum militi ꝛ ruſtico.
Puero ꝛ ſeni. Dedit ergo varia dōa ſuis d̄s.

¶ Quam autem hec crebro conferat quis nume/
rabit? Quotiens gratiam perdimus. quotiens in/
grati ſumus. aut abvtimur donis ſuis. quotiens d̄
meremur non aufert totiens rependit. Que etiaꝫ be
neficia tanto ſunt precioſioꝛa q̄to neceſſaria magis
adeo ꝙ ſine eis vel eſſe vel ſaltem bene eſſe non pote
rit nobis. Videte ergo qualia data donata ſunt no/
bis. Sed quibꝫ hec talia ac tanta. tantus ꝛ ta/
lis donat? Nonne hominibus filijs hominum ſter/
coꝛi ꝛ vermi? Domine quid eſt homo quia magniſi
cas eum. aut quid apponis erga eum coꝛ tuum.
Quid. Sine dubio (Bernardus ait) Vanitati ſimi
lis factus eſt homo. ad nihilum redactus eſt homo.
nihil eſt homo. Nam vt de coꝛpore taceam. Cuius o
rigo ſoꝛdida. vita miſera. moꝛs neceſſaria. Exterioꝛ
enim homo. de immundo ſemine eſt conceptus. ad
laboꝛem natus. velit nolit moꝛiturus. Ac ſic vile ſp/
ma in conceptu. vas ſtercoꝛum in reliquo vite curſu
eſca vermium in occaſu.

¶ His inq̄ꝫ tranſitis ſi animam intueamur quid
verius ſentiendum q̄ꝫ ad nihilum eam eſſe redactaꝫ
Quid neceſſe eſt ſingulas eius miſerias numerare. q̄ꝫ
ſit onerata peccatis. offuſcata tenebris. irretita ille
cebris. pruriens concupiſcentijs. obnoxia paſſioni/
bus. impleta illuſionibus. prona ſemper in malum:
in vicium omne procliuis. Poſtremo totius confu
ſionis ꝛ ignominie plena. Adeo ꝙ qui ſe putat ali/
quid eſſe cum nihil ſit ipſe ſe ſeducit. Et tamen huic
nihili tam vili ꝛ contemptibili. ꝛ cum tanta vilitate
Nihilominus omnipotenti deo benefactoꝛi ſuo taꝫ
ingrato ꝛ rebelli non deſiſtit benefacere deus
O pietas obſtupenda. O miſericoꝛdia dei que
illis tanto ſtudio vult benefacere qui beneficia ple/
ne contemnunt. Immo inde eum impugnant. Ve
rum ſeneca dixit Dij dant etiam ingratis. Nam ꝛ ſce
leratis ſol oꝛitur ꝛ piratis maria patent. Bene
facere merenti iuſtum eſt. Benefacere nihil meren/
ti. ſed tamē humiliter petenti piū eſt Bñfacere nec

promerenti nec petenti magis pium eſt. Piiſſimū autem ꝛ non niſi diuini cordis eſt benefacere contēpnenti ꝛ aduerſanti. ꝛ hoc vili ꝛ indigno ꝛc. Hec itaqꝫ circa ſingula beneficia conſideremus ꝛ vt con-
H ſiderata magis moueant ſequentem. ſcandamus ad gradum q̄ eſt Diiudicatio

Gradus quartus

Diiudicatio. Qua iuxta legem rectum iudicium iudices ꝛ profunde diiudices. at ratiocinādo approbes q̄ꝫ ſit iſtiuſmodi

bn̄factor — regraciandus / adamād⁹ / obſeruandus — ꝓ bn̄ficiis tātis

Que diiudicatio fiet compatiue ꝛ admiratiue Iuxta venerabilem patrem Theodricum herxem. Ita vt reſiliat homo a magnitudine benefactoris in paruitatem ſuam dicens. Unde mihi hoc. ꝛc. Anxietatē
I qꝫ pro redibitione aſſumat dicendo Quid retribuam domino pro omnibꝫ que retribuit mihi. Et quia digne non poteſt Sequitur

Gradus q̄ntus.

Querela optatiua. Qua ꝯquerēdo defleas.

Qꝫ — hacten⁹ bn̄ficiis tam īgrat⁹ fueris / ex equo rn̄dere nō poteris / oībꝫ bn̄ficiis impar ſis.

Et q̄ ī rl̄iquū — dignas grās agere optes / ḡtitudis mun⁹ tꝫ ꝯferri exores

Ita dicendo Nō opus eſt noſtre grates ꝑſoluere dignas O mihi ſi poſſem grates exoluere dignas. ꝛc. Et cum Auguſtino O ſi poſſem vel aliquas licet impares exoluere grates Nam licet non poſſum tātas ꝛ tantas vt deceret amorem obſequium ꝛ grārum actiones. tamen q̄ꝫtum ꝛ q̄ꝫtas poſſum rependere cupio ꝛ volo. ꝛc. Seq̄tur igit̄

K Gradus ſextus

Profeſſio ſuſceptorum beneficiorum ea ordinate coram

ſumma trinitate / ꝟgine matre / tota ſcē eccl'e citate — more filioꝝ iſrl' ꝓfitēdo

Mādatum enim erat in lege eis vt deferentes ꝓmiciarum manipulos profiterent̄ coram ſacerdote hec ꝛ alia a domino accepiſſe ꝛc. Hinc ꝛ ſeneca ait. Recognitio inquit ac beneficioꝝ profeſſio ſumma eſt gratitudo. Sed caue ne clam gratiam referas In gratus eſt eñ qui remotis arbitris gratias agit.
L Hinc thobie Benedicite deo celi ꝛ coram omnibus viuentibꝫ confitemini ei quia fecit vobiſcum miſericordiam. Sequitur

Gradus ſeptimus.

Graciarum actio vel dictio qua gratias agas. ꝛ hoc ſm Bonauenturam
cū vigilātia exurgēte ad cāticū ꝑꝑ beneficioꝝ vtilitatem. cum leticia exultante ad iubilum ꝑꝑ beneficioꝝ precioſitatem. cum beniuolentia accedente ad amplexum ꝑꝑ beneficiorum liberalitatem. Ita q̄ fiet ad gratitudinem

viriū exhortatio / cārāꝝ ꝯuocatio / ſcōꝝ inuocatio — vt ibi — Bn̄dic aīa mea do / bn̄d oīa opa d̄. / Bn̄d āgeli do. dn̄o

Item laudem dicite deo puſilli ꝛ magni. ꝛc.
Uel ſm gorram ſup epl'as pauli fiet gratitudo

hec — iocunde / mḡnifice / aſſidue — vt — Iocūda decoraqꝫ ſit laudatō / machab. mḡnifice grās agi⁹ / apl's. Sp grās agētes ī oībꝫ

Sic gratias agebat homo ille francus de quo vincētius ſcribit Qꝫ a mane vſqꝫ ad tercias non ceſſabat pro peccatis pectus tondere dicendo. Deus ꝓpicius eſto mihi peccatori. ꝛc. Et deinceps vſqꝫ ad veſpam ſuper ſingulis dei donis non ceſſabat gratias agere. ad ſingula beneficia dicendo Deo grās ꝛc. Seq̄t̄

Gradus octauus M

Oblatio. que agenda eſt quia per nos inſufficiētes ſum⁹ Iō in ſuppletionem ḡtitudis calicē ſalutaris debem⁹ accipe.

ꝛ offerre — Ihm chriſtū ꝛ euchariſtie ſacrm̄ / totius corpis miſtici meritū / reſignādo plene noſipōs offerēdo duo minuta. orando quo deus pro nobis reſpondeat ꝛ ſibi ipſe gratias pro nobis agat. Seq̄t̄

Gradus nonus

Repenſio. qua ſcꝫ non modo ore gratias dicas. ſed opere ꝛ veritate ſuſceptis beneficiis reſpōdeas. ꝛ exercicia ad gratitudinem ꝑtinentia exerceas. que ſunt hec. vt dr̄ ī ꝓſcū religioſoꝝ.

Ut recolas. ſapiendo. fatens. ſeruans ſtudioſe.

Dilige. precaueas. exercens. hautqꝫ ſupbis

Primum eſt beneficia ſepe recolere Secūm beneficia ſubtiliter intelligere. Tertium fideliter fateri beneficia. Quartum beneficia ſtudicioſe ſeruare. Quintum benefactorem diligere. Sextum eius offenſam precauere. Septim nō ocioſe tenere. ſed ad quod dantur exercere. Octauū ñ inde extolli.

Hec eſt beneficioꝝ ꝛ gratitudinis ſcala que ſi cui prolixior fuerit poterit abbreuiare eam. Cui⁹ poſteriores gradus ſuccinctius ꝓſecuti ſumus. quoniā in ſuperioribus in feſtilogio ſcꝫ plura de modo gratias agendi diximus. Hoc vnum obſeruando vt circa ſingula beneficia conſideratiōes ſupradictas cogitemus. Qꝫ ſcꝫ tanta maieſtas cuius magnitudinis nō eſt finis infinitis ꝑfectionibꝫ ꝛ nobilitatibꝫ eſſentialibꝫ infinitis infinita. de qua magnum eēt ſi dignaretur vel ſemel amoroſe nos reſpicere ſiue cogitare de nobis. Immo ſi vna anima haberet coaceruata omnia ſanctoꝝ merita diuia pietate ꝛ largitate ſublata. non tamen poſſet emere momentaneam dei d̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſe memoriam. ⁊ tamen tam immẽſis beneficijs ob/
ruit nos qui ſumꝰ vile lutum. fex ſcȝ fecis elemẽtoꝝ
fediſſimus ſaccus ſtercorum. ⁊ ſanies deteſtãda. re
pleti innumeris miſerijs ⁊ abhoiationibꝰ: ac vaniſſi/
ma creatura nihil a nobis niſi cõtinue procliues la/
bi in execrationẽ culpe. Et cum iſta vilitate deo om
nipotenti rebelles elati ⁊ ingrati. ac pro eius dilecti
one tanta ⁊ beneficijs cõtumelias reddentes Hec
ſemꝑ conſideremus ac profunde diiudicemus q̃z re/
damare debemus beneficũ deum tã amantẽ. Nam
in huiuſmodi cõſideratione ac profunda diiudicati/
one datur gratia ſuper gratiam. omnis cõſummati
onis perfectio. ⁊ virtutes altiſſime oriũtur. Hinc eĩ
charitas dei ⁊ proximi ſpes pacientia ⁊ humilitas o
riũtur. imo omnis virtutũ ꝓpago hoc ſumitur ex fũ
damento vt quidam pulchre declarat. Unde pluri/
mũ conſultũ huiuſmodi ꝯſiderationibus crebriꝰ ex/
erceri Et hec de ſecũdo principali.

¶ De tercio principali ſcȝ de certis punctis bene/
ficiorum. ¶ Capitulum tertium.

Non accepimꝰ ſpiritum huius mundi. ſȝ
ſpiritum qui ex deo eſt vt ſciamꝰ que a
deo donata ſunt nobis. ꝑ. Cho. ij. Ex
hijs verbis colligit᷑ q̃z ſit neceſſarium et
preſertim religioſis nõ modo dei gene/
ralia beneficia crebro cõmemorare. ſed tanq̃z ſpiritũ
dei habentibus etiam ad ſingularia dei dona deſcen
dere vt poſſint ſuper ſingulis agere grates. Hinc ſb
ſeptem generalibus beneficijs octo ſingularia pun/
cta aſſignauimus. vt ſic ſub numeris vniuerſitatis ⁊
completionis cetera cõplecteremur dãtes partes ſe
ptem. nec nõ ⁊ octo iuxta ſapientem vt ſic ſingul᷑ di/
ebus ſub ſingulis horis etiã ſub laudibꝰ matutis ſin
gula puncta haberemꝰ ⁊ dominum in omni tempo/
re benediceremus cum ſint innumera beneficia eiꝰ
Unde in Pſal. lxx. vbi nos habemus. Os meũ an/
nunciabit iuſticiam tuam tota die ſalutare tuũ. quo
niam non cognoui litteraturam ⁊c̃: Ueritas hebra
ica talem litteram habet. Os meum numerabit iu/
ſticiam tuam. tota die ſaluationem tuã. quia neſci/
ui numeros. id eſt vt rabbi quidam hebreus docti/
ſimus explanat. Recolendo beneficia tua. numera/
bo ſemper iuſticias ⁊ ſaluationes quas feciſti mihi.
⁊ nunq̃z potero ad finẽ venire quia neſcio numeruȝ
pre multitudine earum. Quod autem noſtra tranſla
tio litteraturam. vel vt Jeronimus ⁊ Auguſtinꝰ nego
ciationem hic habet ꝑ methaphoram eſt. Quia litte
rati ⁊ negociatores vtuntur numero Illi litteraruȝ
iſti calculorum in numerando prope tñ vocabulũ ait
numerum ſonat. Ut itaq̃z numeremus ⁊ nos tota
die beneficia dei ⁊ quantumlibet numerauerimꝰ ad/
huc numeros neſciemus. multa em̃ ſunt ⁊ ſuper nu/
merum multiplicata nimis Et ſciat lector ꝙ ī ho
rum beneficiorum ꝓſecutione tantum occaſionem
⁊ materiã alijs miniſtrare voluimus cum ſinguloꝝ
executio excederet modum magni voluminis. Ut pro
ſequatur ruminet ⁊ deducat quiſq̃z ſibi illa liquidiꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Beneficiorum diſtinctiões ꝑ ſingulas ferias

Beneficia creationis	In creationis igitur beneficio eius añceſſoriuz occurrit pmo meditandū z cū pia gratitudie retractāduz Q3 ſciz ab eterno te pdeſtinauit. te in perpetua charitate amauit tui ſēper curam geſſit	Deinde q tpe ſibi placito liceret oēs nequicias z ingratitudines tuas puiderit in eſſe te ꝺduxit Inſuper ſētire z viuere dedit ſed z inter nobiliſſiās creaturas puta hominem te cōdidit nō lapidem. aut huiuſmodi aliquid	Tertio q tāta tibi bona ex pte corporis dedit largiēdo ſcz in eo Membrorū integritatē ꝯplexionis ſanitatē ſenſuū pſpicuitatem. delectabiliuz obiectorꝫ varietatem. Et ipſius corporis dignaz qualitatem.	Quarto ſingulariter regratiandum q ex pte corpis etiam cōtulerit viril' ſexus nobilitatem q̄ z dignitate preemines. penas et crīnas muliebres ſubiectionē itez et ignominias euadis. z diuino cultui aptus redderiſ	Quinto ex parte anime multa ē bōa fecit. qñ tibi aīam ad ſui ſimilitudinem z imaginē dedit q illā dei capacem z imortalem fecit: q eam omnibus pretulit. z tātis potentijs z viribus adornauit	Magna q̄q3 aīarum dignitas. z ñ minor benefactoris largitas. vt vnaqueq3 ab ortu. immo z a cōceptu angelū habeat cuſtodem q innumera ei bona confert īmo q omnes ſūt admiſtratorij ſpiritus ꝑpter eos q he. ca. ſa.	Septimo grāde illud beneficiuz q omnia que ꝯdiderat ſubiecit ſub pedibus tuis. dādo ſupiora ī patrocinium. paria in ſolacium z merituz. Inferiora in obſequium: ita q omnia huiuſmodi homini ſeruiant	Dedit z octauo a quibus naſcereriſ parentes. non nobiles z generoſos: nō infames z ſuſpectos: Non pauperes z mēdicos. ſed honeſtos mediocres z pro te ſollicitos q tui curam geſſerunt ſtudioſe
f.ij.	Preuidit	creat	hinc corpꝰ	dignū ī ſexuz.	Dans aniam	dedit anglicoſ	tibi cuncta	parentes
Gratificationis	Circa beneficium gratificationis p'mo gratie agende q ḡtificauit nos in dilecto filio ſuo illi non parcendo ſed illū exponēdo dando in ſocium: exemplum. z precium.	Deinde z ſpirituz ſanctum dedit. in ſignaculum acceptationis In priuilegium amoris. ī anulum deſponſationis Dona z fructus z inſpiramia ſacra per illuz impartiendo	Sacramēta quoq3 ad noſtram ḡtificationem neceſſaria inſtituit vt nos his ſanctificaret. humiliaret: excitaret. erudiret z alia ſua bona conferret. Similiter z ſacramentalia multa.	Eccleſiam quoq3 ſanctam tanquaz archaz noe qua a diluuio ſaluaueriſ cōdidit. aut velut tricliniū quo diſpōceris ad aſſueti nuptias parauit. Illam defendēdo promouendo z adornando.	Quinto poſt hec que añq3 eſſes propter te effecit. cuz te cōderet hoc curauit vt in tpe gratie diuulgate non leg' aut nature te naſci voluit z iter chriſtianos nō iudeos aut pagāos:	Sexto gratiā baptiſmalem tibi cōceſſit. nō te in vtero vt plures abortiri aut ante mori permiſit. ſed riter z catholice te baptiſari dedit quo culpam deleuit gratie filium effecit	Septimo ſacramento cōfirmationis z ceteris te pfecit que pluribuſ denegauit quibus plura tibi bona dedit z a malis tutauit.	Octauo vt vere ſibi te gratificatum oſtenderet nomie ſuo te vocauit z ſui memoriale reliq̄t. filium dei te fecit. heredem z coheredem chriſti conſtituit z chriſtianuz dici voluit
f.iij.	Natū	pneuma ddit.	ſacramēta	domū ī ꝑſtat.	Tempꝰ	baptiſma	cōfirmat	nomie gradi:
Vocationis	In beneficio vocationis primo conſiderandum venit q te ab eo poſt tāta beneficia auerſum tam patiēter tulit lōganimiter expectauit nō dānauit nec morti pmiſit.	Secundo q aberrantem tam crebro z multipliciter reuocauit. nūc per internā inſpirationem. nunc p aliorꝫ admonitionē ſcripture exhortatiōes. bñficiorū z aduerſorꝫ immiſſionē z alijs mōis	Tertio q voci ſue vocē virtutis dōit mentis ſurditatē effregit: bonā volūtatem q̄ dono pcipitis nihil dedit. z cōuerſionis impedimēta amouit	Quarto q quotiens cōuerti voluiſti parcere te ſicut filium illū prodigum gauderet excepit ruens in amplexus. amiſſa reſtituēs. z ſubleuāſ in priora:	Quinto nō ſolum ad penitētiā vocauit z recepit. ſed z de ſeculo hoc neq̄ eduxit tanq̄ loth de ſodomis abrahā de vr caldeorum. noe de diluuio	Sexto q non ſolum eduxit ſed et ad loca ſalutis bona z reforāta monaſteria re induxit it preſeruante a conuenticulis malorum z irreformatorum.	Septimo q tibi in loco penitentie adducte tempus (quod precioſiſſimum eſt) indulſit ad plene penitendum. gratiam merendaz. ſupplicia euitanda regnum poſſidendum.	Octauo per omnia ſuperiora peccata plene quaſi altero baptiſmo deleuit Et ita plene dimiſit q nec damnet vlciſcendo ↄfūdat improperādo minus diligat in putando.
f.iiij.	Pertulit	acciuit	tibi velle dedit	recipit te	Eduxit	loca	tpa dat	pctā releuit

Iuſtificationis fe.v.	Circa beneficiuz iuſtificatiõis id p̃mũ occurrit q̃ voluntatẽ imutauit vt dulcia eſſent q̃ añ amara erant. dans cõtinentiã a malo. lz grãdis ſit difficultas	Secũdo in bono cepto cõſtantiam z pſeuerentiã de/dit ſine q̃ nõ iuſtificat hõ. cũ tñ tã/ti cadãt z tã plura pericula obſiſtant.	Dedit quoqz ne i cepꝫ dficeres ſpẽ obtinẽdi veniam grãz z gl'az certi/ficãs te ex carita/te adoptiõis. veritate pmiſſiõis poteſtate redditiõis	Quarto gratiam pficiendi indulſit que cõſiſtit i odio pteritoꝝ maloꝝ in cõtemptu pre/ſentiũ bonorum in deſiderio futurorum bonorum	Quinto ne in proficiẽdo aliqñ deficias mẽſam tibi parauit q̃ te refi/cias dans tibi ſacramentũ corpo/ris z ſanguis: in viaticũ pegrinationis ſacrꝫ cõiõis ſacrificiũ rdẽptiõis	Sexto vt plenẽ iuſtificarerꝫ z purgareris oĩa neccãria dedit. dans ſacram ſcripturam z libros q̃ſi ſpeculum q̃ ↄtẽpleris defectũ. acendas affectum	Septio pſtat et ornamẽtum quibus feditatez adornares vt ſũt ſacra exercitia. Ieiu/tum ornamenta lachrymarum lauachra z ſmigmata	Octauo ne in iuſtificatione dficeres. aut ab ea te peſceres contulit tibi ſcõs in exemplũ z patronos q̃bus exciterꝫ a torpore. iſtruarꝫ ab errore curerꝫ a lãguore.
	Immutat.	perſtes	ſpẽ pfectus.	cito creſcas	Mãna dedit.	libros	ornatuz	reſpice ſctõs
Singl'aris dotatõis fe.vi.	Poſt hec cõia dedit tibi hec ſingularia In dõis nature dãdo ſenſuz capacẽ meõriã tenacẽ. In dõis fortune. fortitudinẽ pulchritudinẽ: i donis grẽ. ſicerĩꝰ cre/dẽ ardẽtiꝰ imitari	Sed z m̃lta alia tecũ bona ſingu/laria fecit in tanta copia q̃ pro/ſus ſunt innũerabilia Cũ errantẽ reduxit inſciũ inſtruxit. cadentez erexit.	Grãm q̃z ſingla/rem meditãdi z i internis exercẽdi tibi dedit intelle/ctũ erudiẽdo affectũ excitando i effectũ pppoſita de/ducendo	Quarto qd maiꝰ eſt nõ ſolũ intellectũ meditatiõe inſtruxit ſed z affectũ duotionis guſtu affecit z inflãmauit interna cõſo/latiõe reficiẽs z arrã vite prebens.	Quinto pluribꝰ gratijs gratis dantis in ornamẽtuz eccl'ie z pſone te adornauit cuiuſ/modi ſunt q̃ paulus. i. Cho. xij. enumerat. donuz lingue bõa exp̃ſſina zc.	Sexto ne grãs p̃dictas amitteres ſingl'arit te a peccatis cuſtodiuit. auferens pctõꝝ occaſiões aut cãs ſubtrahẽdo. aut vim reſiſtẽdi dã/do aut affcõnũ ſanãdo ne tẽtareris	Septimo Etſi q̃nq̃z in tẽtatiões cadere pmiſit fortius reſurgere fecit aut vires reſi/ſtendi dedit. Manũ ne cõtereteris ſubpoſuit	Octauo tibi fecit qd oĩ nationi nõ fecit dũ ad ſacros ordines te pmouit diſpenſatorẽ indulgentie docĩe eucharistie te ↄſtituit.
	Dat ſingl'aria	plura	memor	duotõ guſtãs	Gratis dans	aufert	fortem facit	ordo decorat.
Gubernatiõis Sab.	In bñficio gubernatiõis h primuz ẽ q̃ tãdiu te in eẽ tali cõſeruauit q̃/tidianũ augmen/tũ dedit. cẽ letuz. bonũ. ſanum in/dulſit cũ ex nobis nihil ſumus	Secũdo q̃ a puericia in hũc diem vſq̃ tam ſollicite te pſeruauit a tã multis periculis: varijs morbis demonũ plagis z alijs malis	Tertio inde reg/tiandũ q̃ p ſuſtẽtamento indulſit nutrimẽti ſuffici/entiaz multiplici te edulio reficiẽs Ita q̃ nõ opꝰ habebis egere ſolli/citari aut mendicare.	Quarto z de competenti tibi prouidit veſtitura quo ad vſum neceſſarium. ornatũ ↄgruum. ſtatum boneſtũ. vt nuditatez tegeres. infamiã nõ incurreres	Quinto oĩm neccãriorum ceterorũ tibi copiã admi/ſtrauit dãs domũ ad inhabitandũ lectũ ad ↄqeſcẽdũ Et nõ ſolũ neceſ/ſaria ſed etiaz dedit vtilia z iucunda.	Sexto nõ ſolum te gubernauit. ſz z oẽm creaturaz aliã propter te in eſſe cõſeruauit et rexit. tpa imitãs fructus pducens virentia prata ad oblectamentum	Septimo nõ ſolũ p proſpera te ſed z per aduerſorum imiſſionem te gubernauit. ex quibꝰ tibi multa preſtitit bõa Nã z peccata purgauit meritũ auxit. zc	Cãqz poſtremo tue ſemp eſt gubnationi intentus quaſi omniũ ceterorum obliteꝰ tui ſolius videat ge/rere curaz ſemper tibi p̃ſẽs. oĩa tua conſpiciens
	Seruat	preſeruãs	nutrit te	veſtibꝰ ornat.	Datq̃z neceſſe	regit	aduerſa ddit.	pius aſtat
Glorificatiõis Do	In beneficio glo/rificatiõis viden/dum q̃ promiſit gaudia vndecun/q̃z pcedentia Nã de ſupra dabit deitatis fruitionez: Ieſu z matris viſionem zc	Secũdo de intra habebimꝰ ſanctorum ſocietatez q̃ multuz eſt iucunda pp̃ter eoꝝ glitatem. q̃ ſũt pulcherrimi nobiliſſimi charitatiuiſſimi z numero multi.	Tertio ab intꝰ habebimꝰ corpis p q̃ttuor dotes ad/ornationem. anime itẽ p tres do/tes glificationez duplicibus veſti/ti ſicut ſol fulgentes.	Quarto ab extra erit loci delectabilitas z multorũ obiectorũ gaudioſorũ. puta victus cantus varietas locꝰ altus z ſpacioſus. clarus z lu/minoſus	Quinto dabit q̃z vt promiſit gau/dia plurima ex cõtemplatiõe ad inferiora qñ vidẽs te euaſiſſe mundi vanitatem. peccati feditatẽ. hoſtis calliditatẽ. infer/ni penalitatem	Sexto z alia bona innumera tibi dabit. bona in q̃z tam multa q̃ nõ poſſunt numerari. tã magna q̃ ñ cogitari. tam precioſa q̃ ñ eſtima/ri Auream aureolas dotes fructus zc.	Septimo dabit oĩm maloꝝ amotionem. puta culpabilium. penalium. hoſtiliuz. ita q̃ erit ſecuritas oĩũ boꝝ: Nõ erit dolor ampliꝰ neq̃z zc	Poſtremo illic dabit vt pmiſit oĩum deſiderioꝝ ipletionẽ. replens in bonis deſiderium tuum vt quicquid voles habe/as z q̃ volueris careas z ſic beatus perſiſtas
	Gaudia dat ſupra.	iuxta	ſimul intus et extra		Infra	plura bona	remouez mala	vota replẽdo.

¶ De beneficio creationis Capl'm quartū

p D Eus creauit de terrā hōiez Eccl'. xvij. Ubi recenſet innūera alia creationiſ dona: Uñ hic de beneficio creationis pſecuturi Primū nobis videndū eſt de beneficio illud antecedēte. ſ. de predeſtinatione dina. Deinde de creatione ipā ꝛ tandē de medijs ꝛ ſubſequentibus eā. vt patet intuēti

¶ De pdeſtinatione igit̃ dicturi illud apl'i pmittendum ¶ Precidit Mēbrum pmū

R b BEnedict⁹ deus ꝛ pater dñi nri ieſu xpi ꝛc. q elegit nos in ipō añ mūdi ꝯſtitutionē vt eſſemus ſci ꝛ infra Qui pdeſtinauit nos in adoptionē filioꝝ Ad Ephes.i. Primū itaqꝫ in creationis bñficio attendendū eſt. ꝙ añ mūdi ꝯſtitutionem nos elegit. ꝛ ab eterno predeſtinauit. Unde et pncipio ſui capl'i ſup hoc beneficio apl's grās agit vt patet: Et vere dignū ꝛ iuſtū ē ſup hoc agere g̃tes qm̃ grandiſſimū eſt bñficiū illud. pluraqꝫ alia q ad pdeſtinacionē cōcurrunt. ſ. iſta

Prenoſcens. amat. elegit. pponit. ꝫ aſtat

Nā ꝛ quinqꝫ iſta neceſſaria ſunt cuiqꝫ artifici erga opus ſuū priuſqꝫ pficiat illud ¶ Primū igit̃ ad pdeſtinationē reqritur pcognitio. qꝛ ſicut neſcire dei ē repbare. ita ſcire dei pōt dici cauſa pdeſtinatiōis Juxta illud Rho. viij. Quos preſciuit hos ꝛ pdeſtinauit. Ab eterno itaqꝫ te in mente geſſit. te plene ꝯgnouit ꝛ tñ tam tui amās fuit ꝙ oīs cognitio nequitie tue a te creādo eum diuertere nō valuit O res miranda O grē tibi dñe ¶ Secūdo te etiā amauit ꝛ bonuz tibi voluit Hieremi. Jn ppetua charitate dilexi te O grāde dictu. difficile creditu. ꝙ de⁹ hōies amet ꝛ adō ꝛ ab et̃no amet Rediligā te dñe amatoꝛ ꝛ amoꝛ meus ¶ Tertio poſt hec te elegit Et eo em̄ ꝙ diligit elegit Ephe.i. Elegit nos in ipō ꝛc. Joan. xv. Ego elegi vos. O electionē gratuitā electionē vtilē nimis qua ſine ſaluatur nemo. Electio dei nō preſupponit bonos. ſed quos malos eligit facit bonos ¶ Quarto pppoſuit ꝛ voluit miſereri Eph. Sumus pdeſtiati ſm ppoſitū eius qui opatur oīa ſm cōſilium volūtatis ſue Cui⁹ vult miſeret̃ Nullus enim teſte Auguſtino fit ſalu⁹ niſi quē de⁹ velit Et iō rogād⁹ eſt vt velit qꝛ necē eſt fieri ſi voluerit ꝛc ¶ Poſtremo ab initio creature oīa ad meā ſalutē direxit. Ab initio cōditiōis ſꝑ mihi aſtitit excludēdo īpedimenta ꝯferēdo necāria ad īplendā hāc et̃nā gratuitā pdeſtiationē ¶ Attēdite igit̃ oīa intima mea q̃ztū ꝛ q̄le ſit bñficium iſtud ꝙ deus deoꝛum ab eterno ꝛ ante ſecula tui meminerit tue ſalutis ſemper actualiſſime ſollicitiſſimus fuit ꝛc. Nam ꝛ ex hoc ꝙ anima ſm eſſe ideale ab eterno in verbo fuit tres pfectiōes nobiliſſimas ſibi accepit. vt aiunt doctoꝛes.

.ſ. realem cōſubſtantialitatem
fontalem ſuauitatem
formalem accidentalitatem.

¶ Primū pꝫ qꝛ ſm Aug⁹. hoc pprium eſt diuie ſimplicitati vt quicq̄d eſt in ea ſit de⁹. Alias in deo eſſet accidens qd eſt impoſſibile. qꝛ eſt actus purus. Secundū patet: nam per realem idēptitatem eſſētie anima deguſtat in tali eſſe ſuauitatē diuinam ex eodē fonte diuinitatis cū ipſo verbo Tertiū patet. cum enim creatura ſit in deo creatrix eſſentia ſm Anceſmū patet ꝙ anima exiſtēs in verbo quodāmodo creauit celū ꝛ terram ꝛ omnia cum illo fecit vt dclarat Jordanus. O ſupbiam o gloꝛiam qd vnq̃ꝫ hoc beneficio maius Hec dicta ſunt ſm cōmuniorem opinionē doctoꝛum plurimoꝝ tenentiuz ꝙ idea ſit realiter dina eſſentia. differens tamē ab ea rōne Scdm quā poſitionē poterint dicta illa verificari. Sec⁹ tamen de ideis ſentiūt poſterioꝛes ꝛ reputatiſſimi quidam. vt Ockam. ſcꝫ. Petrus de aylliaco Joannes gerſon ꝛ hoꝛum ſequaces beatiſſimū Auguſtinum inſequentes ꝛ tenētes ꝙ idee nō ſint in deo realiter ꝛ ſubiectiue. ſed tantum obiectiue ſicut omnes creature ab eterno fuerūt in deo. quia ab eterno fuerunt cognite a deo. Et ideo vt aiunt nunq̃ꝫ inuenitur ꝙ Auguſtinus alicubi ponat ideas niſi in diuina intelligentia. Non in eſſentia Per hoc innuens ꝙ non ſint in deo niſi ſicut cognita. ꝛ nō ſicut ibidē realiter exiſtentia. Unde dicit Ubi eas arbitranduz eſt eſſe niſi in mente creatoꝛis ꝛ diuina intelligētia cōtineri ꝛc Quam poſitionem lucidiſſime tractat ockaz ſuper primū circa. xxxv. diſtinctionem. Et petr⁹ i ſuo ſcripto ſententiaꝝ. Et appbat gerſon in diuerſis locis. ſcꝫ de vita anime ꝛ ſuper cantica ad carthuſienſ. Et hac via verba ſuperioꝛa non ſunt vera niſi exponantur. Nam verum quidem eſt Creatura eſt ī deo creatrix eſſentia per tropū ꝛ ſcema Sed ſimpliciter ꝛ pꝛopꝛie nullo modo ꝛc vt dicunt iſti. Non em̄ ſic idee ſunt creatrix eſſentia. ſed vera creatura a deo cognita vt latius illi declarant. Et ſi que verba Auguſtini in cōtrariū videt̃. exponūt. imo audēti⁹ petrus dt. ſi ſec⁹ Aug⁹. ītelligat q̃ꝫ exponūt. ī h eū nō ſequēdū ſꝫ cū reuerētia dclinādū. put Aug⁹ ipē ī plo. ttij. d tinitate docuit di. Noli nrīs lrīs q̄i canōicꝭ īſuire ꝛc Teneāt lcōꝛes poſitiōez quā velit ſat ſit nob ſcripſiſſe ſana ſb modratiōe opionū ne cū aliq̄ aberram⁹ Medio tutiſſimi ibim⁹ Nō nr̃m ē diſcernere int̃ doctos. legant vtroꝛūqꝫ rōnes ſtudioſi. Nec ſubito aut temere pcipitent ſñiaꝫ ad oē vbū. Sint aīalia mūda. ſint rūinantes ac vngulā fiſſo pede ac diſcreto diuidētes. et diſcant cū ſapiente ſententiā differre in tempus iudicij ꝛ perfecte cognitiōis Quoniā perfecta cognitōe opus eſt ad iudiciales ſentētias pferendas. que non niſi collatiōe ꝛ collatoꝝ ꝯſeruatiōe habent̃ ꝛc Sicqꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tandē amplectant̄ veriorem Periculoſius nē pc hic
ſm Aug9.erratur Et ideo tantiſꝑ eſt annotatū hic
⁊ nihil affirmatū. Sed ſunto vtcūqꝫ ⁊ eūto hec ſuaſ
vias. ad ꝓſequenda beneficia nrā nos diuertamus.
Nihil etem̄ minus in hoc beneficio habemꝰ. ſi nō ꝑ
eſſentiā deus ſimꝰ Grande ⁊ grāde nimis ꝙ ꝑ ꝑtici
pationē dij dicamur. ⁊ ꝙ ad ſilitudinem conditi ſu
mus. Faueo deo meo ꝙ ꝑ eſſentiā ſit deus. in h̄ con
gratulor ei. teneat ipē ſibi. nō cōicet in eo alienꝰ Gra
tias ꝙ ab eterno meminerit mei. ꝙqꝫ ſemꝑ alta mē
te apud eū fui ⁊ ero repoſtus Grās oīa dicant. Eya
igitur cum Auguſtino ſuper hoc bn̄ficio grās agāꝰ
dicentes O ſapientia q̄ apis os mutorū da mihi vo
cem laudis vt enarrē oīa beneficia tua q̄ mihi dn̄e a
ꝑncipio cōtuliſti Ecce ei ſū qꝛ creaſti me. ⁊ ꝙ me cre
ares ⁊ in numero creaturaꝝ tuaꝝ nūerares ab eter
no. tu ꝑordinaſti anteqꝫ qcqꝫ faceres a ꝑncipio Añ
q̄ꝫ extenderes celos. necdum erant abiſſi. adhuc ter
ram non feceras. nec mōtes fundaueras. necdū fon
tes erupant. Añqꝫ hec omnia q̄ feciſti ꝑ verbū facc
res. me tuā creaturā fore certiſſima veritatis tue ꝓ
uidentia ꝓuidiſti ⁊ eſſe me tuā creaturā voluiſti. Et
hoc vñ dn̄e benigniſſime deꝰ altiſſime ⁊ ſemꝑ mitiſ
ſime pater miſericordiſſime ⁊ creator potētiſſime: q̄
mea merita. q̄ mea grā vt placeret añ cōſpectum tue
maieſtatis ꝑdeſtinare ⁊ creare me. O diligā te totis
medullis ⁊ viſceribꝫ meis. qꝛ tu prior dilexiſti me ⁊c̄
Hec Augꝰ. in ſoliloquio ca. vi. Poterint ⁊ ꝯplura
alia de ꝑdeſtinationis altitudine ⁊ vtilitate aſſigna
ri. ſed. ⁊c̄

¶ Creat Membrum ſecundū

S

Ego dn̄s creās te ⁊ formās ex vtero. yſaie.
xliiij. Ipē fecit nos ⁊ nō ipi nos. ps. Poſt
ꝑdeſtinatiōis bn̄ficiū regratiandū de crea
tione ipa qua nos tꝑe ſibi placito de non
eſſe in eē deduxit. creauit ⁊ in vtero formauit. Non
em̄ ipſi fecimꝰ nos. nec ꝑntes fecerūt nos. ſed ipē fec̄
nos ⁊c̄. Quod creatiōis bn̄ficiū hec punctula ſub ſe
complecti poteſt ſcꝫ

Es. viuis. ſentis. ſapis. ac hō. cōditꝰ es tur

Primū itaqꝫ circa hoc bn̄ficiū ait Augꝰ. Cogita o
aīa ꝙ aliquādo nō fueris. ⁊ vt eſſe icipes hoc dei do
no accepiſti. Ponū ergo eiꝰ erat vt fieres. cui nil tu
dediſſe poteris ꝑuſqꝫ fieres. Qui vtiqꝫ ſi nil ampliꝰ
dediſſet. ꝓ eo ipō ſꝑ a nob laudādꝰ ⁊ diligendꝰ eſſet
Hic attendendū q̄ꝫ nobile ⁊ qd ſit eē qd oīa appetūt
tam ſtudioſe. etiā malūt ipi dānati eſſe q̄ꝫ nō eē ſim
pliciter. vt aiunt doctores multi ⁊c̄ Proſequitur
Augꝰ cōſiderās q̄le eſſe dicēs Nunc aūt ampliꝰ de
dit. qꝛ nō dedit ſolum eſſe. ſed ⁊ pulchrū eſſe ⁊ formo
ſum eſſe Sed nec hic terminari potuit munificen
tia optimi largitoris. Adhuc aliquid plus tibi dedit
quia Viuere dedit vt ꝑcellamus hijs q̄ non ſūt per
eſſentiā. ⁊ hijs que inordinata ⁊ incōpleta ſūt aut i
cōpoſita ꝑ formā. ⁊ que inanimata ꝑ vitā. O quale
bonū eſt viuere ⁊ vita intelligibili. Nō erā igit̄ ⁊ cre
aſti me. nihil fuerā. ⁊ de nihilo me aliquid eſſe feciſti
Quale aūt aliqd? Nō ſtipulā vel ignē. nō auē vel piſ
cem. nō ſerpentē vel aliquid ex brutis aīalibus Non
lapidē vel lignū. nō ex eorum genere q̄ tantū habēt
eſſe vt lapides. vel ex eoꝝ genere q̄ tantū poſſunt eē
⁊ creſcere: vt arbores. Nō ex eorum que tantū eē cre
ſcere ⁊ ſentire poſſunt vt bruta. Sed ſuꝑ hec oīa
voluiſti me eſſe ex hijs q̄ hn̄t eſſe. quia ſum. Et ex hiſ
que habent eſſe ⁊ creſcere. quia ſum creſco. Et ex hiſ
q̄ habent eſſe creſcere ⁊ ſentire. qꝛ ſum creſco ⁊ ſentio
Perpende q̄ꝫ grande ſit hrē ſenſum. patꝫ ex apople
cticis ⁊ carentibꝫ eo q̄ꝫta incōmoda hn̄t. Sed ſuper
hec oīa paulominꝰ me angel' creaſti qꝛ rōnem cogno
ſcendi te cōmunē cum ipis accepi. Paulominꝰ dico
quia illi felicem tuam noticiam iam habent per ſpe
ciem. ego vero per ſpem Illi facie ad faciem. ego per
ſpeculum ⁊ in enigmate Illi plene. ego autem ex ꝑ
te. O quantū eſt hominem eſſe Digniſſima cui quo
dammodo eſt homo creaturarū. Nam licet angelica
creatura cōditionis primitate. nature ſimplicitate.
beatitudinis diuturnitate preſtare videatur. Ta
men omnia ſubiecta ſunt homini ⁊ etiam angeli ip
ſi amminiſtratorij ſunt ſpiritus. qui in miniſteriuꝫ
mittūtur propter homines qui hereditatem capiēt
ſalutis Ad Hebreos primo Et dignitati hominiſ
non poteſt angelus coequari ſcd̄m quid. Non enim
chriſtum habet fratrem ꝯcorporalem nō duplicem i
lam ſtolam. nō demuꝫ precio tali redemptus. Cuiꝰ
dignitatis beneficiū vt homo plenius comprehēdat
diligenter attendat. iuxta Auguſtinū. A quo. q̄re. ⁊
ad quid creatus ſit homo. A deo cōditur. bonitas eſt
in cauſa que ſe diffundere volebat. finis vtilitas cre
ature Factus em̄ eſt homo ad laudandū deum. ad ſ
uiendum ei. ad fruendum eo. In quibus proficit et
fructum capit homo ipē. nō deus. Aut certe vt crea
torem agnoſceret: agnitū coleret: cultum diligeret: ⁊
in dilecto quieſceret. ⁊ ſemper beata eſſet. Lauda igi
tur o anima mea dominū qui te cōdidit talem ad cū
ſemper laudandum. Vide Auguſt: ⁊ magiſtruꝫ hē.
de haſſia in ſuo ſpeculo anime: plenius de beneficijs
et conſiderationibus iſtis poſtremis.

¶ Hinc corpus Mēbruꝫ tertiū

T

Corpus aptaſti mihi. Hebre. x. Poſt q̄ꝫ
vidimꝰ de bn̄ficijs ꝯditiōis in gn̄e: vidē
dū ē q̄ꝫta bn̄ficia ipenſa ſūt duabꝫ ꝑtibꝫ
ex qbꝫ hō cōſtat in ſpē. Et ꝑmū de bn̄fici
is ex ꝑte corꝑis Suꝑ qbꝫ dn̄s ipē grās agit dicēs al
legatū vbū. Sꝫ ⁊ ſapiēs ḡtulat̄ ſe vēiſſe ad corpꝰ in
coinqnatū Mificors em̄ ⁊ munificꝰ bn̄fcōr: nō ſolū
cōdidit naturā purā icorꝑeā: ſꝫ ⁊ corꝑeā aīe. ſ. hūane
corpꝰ aptādo Ex q̄ lꝫ icōmoda qdā ꝯhat. ſ. originis
inquinationē. peccati pronitatem: bene oꝑandi diffi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

cultatem. intellectus. ebetudinem paſſionũ multitu
dinem. ⁊ alia vt dicit in cõpendio theologie. Tamẽ
multo ampliora inde bona reportat. q̃re de⁹ hoc aïe
adiũxit. Nam hinc mirabiliũ artifex q̃ tam diſparia
cõiunxit ↄtemplatur. Uniuerſum completur. hõ
humiliatur. meritum propter difficultatẽ augetur.
Semper homo iſto iuuatur. Nam corpus viuũ ⁊ ſa
nũ valet ad penitentie cõtritionem. Infirmũ ad me
ritoꝝ cumulationẽ. Mortuũ ad liberã euolationẽ
reſuſcitatum ad gl'ie cõſummationẽ. Uide ergo q̃z
tum donũ ſit accepiſſe corpus Sed ↄſpice q̃le ẽ cor
pus dedit Certe

Pulchrũ. ꝑfectum. ſanum. ſenſum. ſimꝉ obiect

De primo Bernard⁹ ait. Scdm corp⁹ o aïa deus te
fecit egregiã creaturã. Nã Os homini ſublime dedit.
celũq3 videre. Juſſit ⁊ erectos ad celos tollere vult⁹.
Hinc fatet ⁊ Aug⁹ Accepi o domine pulchrã corpo
ris formã habens in corꝑe ſenſuũ diſtinctionẽ. ocu
los ad videndũ. aures ad audiendũ. nares ad odorã
dum. manu⁹ ad cõtrectandũ. palatũ ad guſtandũ. pe
des ad ambulandũ. Et vere pulchrum hõis corpus
quo pulchrius aliud nullũ. quod patet ex hĳs q̃nq3.

Forma. proporcio. plura. vel ordo. parq3 ſtupenda.

¶ Primo ex ſtature ⁊ forme qualitate. Nã q̃ueadmo
dum naturaliũ hui⁹ inferioris atq3 ſenſibilis mundi
formarum preſtãtiſſima eſt anima rõnalis. ita ⁊ cor
porũ animatorũ organicorum mixtoꝝ nobili⁹ ẽ cor
pus hũanum. Siquidẽ nobiliori forme nobili⁹ cor
pus debet. vt ſic inter actũ ⁊ potentiã bona ꝓportio
ſeruetur. Eſt igitꝰ iuxta Albertũ corpus hõis magis
heterogeniũ ⁊ maximi artificĳ. habens ⁊ ꝑfectiorez
mẽbroꝝ diſtinctionẽ ⁊ organoꝝ maiorẽ diuerſifica
tionẽ ⁊ ſubtiliorẽ eoꝝ cõnexionem. digniſſimã q3 e
rectã tenẽs ſtaturã. Et percõgrue q̃dẽ. Nã hoc ima
go trinitatis requirit. Hoc calor in capite ⁊ materia
terrea in corꝑe exñs exigit. Hoc finis hõis reqrit. q̃
factus eſt vt infimis deſpectis mẽtem ſurſũ tendẽs
ſydera aſpectet ¶ Patet ſecũdo hũani corꝑis digi
tas nõ ſolũ ex forme qualitate. vex etiã ex ſinguloꝝ
mẽbroꝝ proportionali q̃ztitate. Singula em̃ orga
na q̃ztitate proportionãtur cõuenientibꝫ diſtãtĳs ĩ
ſitu habitudianꝰ ⁊ optimis ordinibꝫ cõnectũtur atq3
armoniacis cõnexionibꝫ ⁊ proportionibꝫ cõiunguntꝰ
vt Albert⁹ declarat ⁊ henric⁹ de haſſia ſuꝑ geneſim.
¶ Tertio patet corporis dignitas ex organorũ mꝉ
titudine ⁊ varietate. Hinc Albert⁹. xĳ. de aïalibus
ait. Oportet inquiens ſcire ꝙ motus ⁊ operationes
aïalium ſunt valde diuerſe. ⁊ ergo neceſſarium ẽ ꝙ
cõpoſitio corꝑm ſit ex virtutibus ⁊ organis valde di
uerſis. Omnis em̃ diuerſitas corꝑm in plantis ⁊ in
animalibus eſt propter diuerſitatẽ potentiarũ opa
bilium ⁊ finiũ eorum. Et quanto aliquis artifex eſt
ſubtilior ⁊ ingenioſior ſciens pluriũ artificiorũ ma
neries facere. tanto maiores ⁊ plures requirit inſtru
mentorum ſubtilitates ⁊ varietates. Hinc ẽ q̃d cor
pus anime rationalis h3 magis diuerſa ⁊ ꝑfectiora
mẽbra ſm naturam ⁊ figurã q̃z aliquod animalium
ceteroꝝ vt eſt videre in hĳs q̃ deſcribũt hõis ꝑtes ⁊c̃
Quarto ordo mẽbrorum valde ad dignitatem facit.
Qui ex hoc patet ꝙ oïm mẽbrorum ↄtrium ei⁹ hete
rogeniaꝝ eſt ſubordinatio ⁊ ordo mẽbrorum ad vnũ
ꝓmũ ⁊ ꝓncipale quod eſt cor. ſicut Albert⁹ late decla
rat ꝙ cor ſit principiũ venarũ arteriarũ neruorũ ⁊ ce
terorũ mẽbrorum fons ſanguis ⁊ ſpũum dans cete
ris virtutem. vñ ꝓmo motori ⁊ virtuti luminis ſolꝰ
cõꝑatum ¶ Quinto humani corꝑis dignitas ꝑ3 ex
rerum ſimilitudine ⁊ cõformitate. ad quarum inſtar
eſt formatum. Nam primo inſtar celi eſt formatuz
Unde Albertus dicit ꝙ ſoli⁹ hõis mẽbra ſm celi po
ſitionẽ ordinẽtur ⁊ ei⁹ influentias captẽt. Uñ habet
rotunditatẽ in capite ad ſiſitudinem celi ſperici
Ceruix etiã hominis rotũda velut celũ continet om
nem motũ ⁊ hõis ſenſum. decẽ fere in ſe celos com
plectens. In capite ſunt duo oculi velut ſol ⁊ luna.
Sunt due aures vt mars ⁊ mercuri⁹. due nares vt
iupiter ⁊ ſaturn⁹. vnũ os. velut venus. Et ſicut illa
ſydera mũdum illuminant ⁊ gubernãt. ita hec mem
bra totũ corpus ordinãt ⁊ decorant. Celũ ſtellatum
eſt in vertice capitis. cui⁹ ſtelle ſunt capilli q̃ ad dec⁹
hõis ſunt ⁊c̃. In figura capitis totus celeſtis ornat⁹
cõtinetur. Nam ſicut de celo ad terram deſcendunt
rores. impreſſiones ⁊ calor naturalis. ſic a capite vi
res corporis deriuantur. Latius hec declarat Leo
nardus de vtino in ſermone quadrageſimali Aſ
ſimilatur etiam hõis corpus mũdo. quare ⁊ micro
coſmus appellatur vnde Ambroſius ait Cognoſcat
mus humani corporis fabricam inſtar eſſe mundi.
Siquidem em̃ vt celum eminet aeri terris mari.
Ita caput reliquis artubus ꝓſtat. Item q3 hic vn⁹
preſidet motor ⁊c̃. Ciuitati etiam aſſimilatꝰ corpus
humanũ. Hinc dicit Aug⁹ Hec ciuitas de qua glo
rioſa dicta ſunt. in qua eſt triplicis gradus populuſ
ſc3 ſapientes ad conſulendũ. ſ. intellectuales ſenſus
Milites ad pugnandũ. i. vires rationales. artificeſ
ad miniſtrandũ. puta potentie ſenſuales Huius ci
uitatis murus iuxta Henricum de haſſia tenuis ẽ.
ſc3 cutis Sed murus artificialis a rectore ſpũ ĩuen
tus eſt. Ueſtes ⁊ arma propugnacula due manus.
Columne crura ⁊ pedes Nouem portas habet. qua
rum tres ſũt principales vt patet. Uigiles in circuĩt
tu quinq3 ſunt ſenſus. Pulcherrime idem henricus
de haſſia de ceteris membris declarat qualis hic the
ſaurarius. cocus coquina ⁊ omnia ciuitatis edificia
⁊c̃. Eſt etiam corpus arbori cõforme. ſed arbori trãſ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

nerſe. Caput em̄ cum capillis quaſi radices. brachia
cum cruribꝫ loco ſunt ramorum Et vt paucis dicat
Corpus hominis tante eſt dignitatis vt cum omni
bꝫ creaturis communicationem ⁊ participium ha/
beat. Apparet em̄ terra. in oſſibꝫ ⁊ carne. Aqua i hu
moribꝫ ⁊ ſanguine. Aer in pulmone. Ignis in corde
cuius formam habet ⁊c̄. Hinc corpus humanum ex
emplar eſt corpꝫm ceterorum. Quare ⁊ anaxagoras
interrogatus quid eſſet dixit: Menſura omniū reꝝ
Nam conſiſtentia ⁊ effigies humani corporis metrū
⁊ menſura eſt oīm animatorum ⁊ ydea exemplaris
ſm quam oīm aīātium corpa ſunt organizata Ita
ꝙ que magis ei conformantur in complexione ⁊ fi/
gura ſunt ꝑfectiora ⁊c̄.

¶ Poſtremo humani corporis dignitas ⁊ pulchri/
tudo pꝫ ex reꝝ in ip̄o relucētiū mirabilitate. Nam
plura ſtupēda apparēt in corpe humano ⁊ plura ab i
tra q̄ȝ ab extra. Nam hec eſt differentia artificis dei ⁊
hoīs ꝙ ōnis gloria eiꝰ abintus. O q̄ȝ vere ammirāda
q̄ȝ pulchra ⁊ amanda ſunt in corpe humāo etiam in
his q̄ noſtris cōſpectibꝫ ſunt tecta O q̄ȝta relucet pl/
chritudo in viſceribꝫ. venis. neruis. arterijs muſcu/
lis oſſibꝫ ligaturis pāniculis ⁊ ceteris occultis q̄ nul/
lus ad plenū inuenire poteſt ſm Auguſtiȝ Qui ſi no
ta eſſent in interioribꝫ ipſis viſceribꝫ q̄ nullum decꝰ
oñdunt. ita delectaret pulchritudo rōnis vt om̄i for
me que oculis placet. ipſiꝰ mētis ꝑferretur iudicio.
ſicut Baſilius Hugo ⁊ Dyoniſius carth late proſe/
quūtur. Sed ⁊ ab extra in corpe multa ſtupenda oc
currūt. puta tanta diuerſitas facieꝝ ⁊ inſcp̄tio q̄daȝ
miranda. Signatū em̄ eſt ſupꝫ nos lumē vultꝰ dei et
ꝙ ad ip̄m ꝑtineamꝰ in ip̄a exteriori homis ymagine
⁊ mēbroꝝ figuris legibiliter ſcribitur. Caput em̄ ⁊
facies homis ſic ſunt diſpoſita vt clare in eis legi pt̄
Homo dei lauda deum. vt magiſter Henricus de
haſſia ⁊ Leonardꝰ vticenſis declarant. Eya igitur o
homo dei lauda deum ꝑꝑ corpꝰ tam nobile ⁊ pl'chꝝ
Hec latius diximus de corporis pulchritudine. vt oſtē
deremꝰ q̄nta circa ſingl'a dici poſſent ſi prolixitas n̄
vetaret in ceteris iam volentes eſſe ſuccinctiores

¶ Iam itaq̄ȝ ſuper ceteris conditionibꝫ corporis
agentes. ⁊ ſm quia dedit corpꝰ membris ꝑfectum cū
Auguſtino dicamꝰ Hoc etiam inter beneficia confi
teor domine deus ꝙ accepi corpus ꝑfectum ⁊ mem/
broꝝ oīm integritatem. ne ſim inter monſtruoſa mi
hi oneri ⁊ alijs deſpcūi O q̄ȝtum quale bn̄ficium iſtō
Hic tāte grē agende q̄ȝte ſunt deformitates poſſibi
les que ſunt valde numeroſe vt yſidorus. xi. ethymo
logiaꝝ declarat. Alia em̄ magnitudine alia paruita
te totiꝰ excedūt. Alij magnitudīe ꝑtiū vel mltitudīe
vt bicipites trimani Alij defcū ꝑtiū. alij ꝺſciſſiōe aut
trāſformatiōe gn̄ant vt illic exēplificat Grās age ꝙ
te nō ꝯdiderit talem ſȝ oībꝫ mēbris ꝑfcm̄ naſci fecit
ſupꝫ q̄bꝫ ſingulis etȝ iure grē agēde. q̄ mēbra q̄ noſſe
volet ſpeculum naturale vincētij in ſcd̄a ꝑte libro xxix.
legat. Que iuxta q̄ſdam in tanto ſunt numero q̄t ti
es cōcurrūt in āno vt iñ āmoneamur nullū ꝑterire de
bere diem quo non grati ſumꝰ

¶ Tercio regraciā
dum ꝙ in corpe dederit ꝯplexiōis ſanitatem Que in
ter ſumma nature dona ꝯputat. Eſto in oībꝫ mēbris
q̄s ſit ꝑfectꝰ. ſi ſanꝰ nō fuerit ōnia ſunt illi tormēta
Vere ergo magna illi dn̄s fecit cui complexionis ſa
tatem dedit. Tante ergo hic grē ſunt retribuēde q̄ȝtis
egritudinibꝫ corpꝰ infirmari poſſet. que ſunt multe
valde. nam ſcribit magiſter Johes nider ꝙ Arnol/
dus de noua villa medicoꝝ ſummus computauerit
poſſe eſſe in humano corpe diſticta genera morborū
duo milia centum ⁊ viginti quatuor. Hic ergo tot
vicibꝫ ſi potes grās deo ⁊ ꝓfitere cum Gerſone Gra
tias tibi debeo ꝙ ſalutem ip̄am ⁊ corporis ſanitatem
mihi donaſti ⁊ ꝯſeruaſti me in ea. Si em̄ euētu ali/
quo aut graui morbo ſanitate deſtituerer rōne aut in
telligētia ꝑuarer. ⁊ hec in me tam precioſa nature dōa
ſuffragio medicine aut alio quolibet modo q̄s in inte
grum repararet. Nōne hinc me multū felicem putarē
nec non ⁊ illi q̄ hoc ꝑſtitit vehemēter me cenſerem ob
ligatum. Et tn̄ lōge ꝑclarior eſt mea ꝯditio dū in bo
na ꝯplexione formatꝰ hec tuo dono dn̄e integra con
ſeruo. q̄ȝ ſi deꝑdita aliūde recupꝫo O igitur grē tibi

¶ Quarto grē agēde ꝙ in corpe dedit ſenſuū ꝑſpi
citatem ſcȝ viſum ꝑſpicuū. auditū acutū. guſtum a/
crem ⁊ ꝑſertim ſermoēm diſertum. ꝙ non ꝯdiderit
cecum ſurdum inſipidum. mutum balbucienteȝ aut
balbum Perpēde q̄ȝta hec ſunt ex eſtimatione coꝝ
q̄ ſenſibꝫ hijs aut certe hoꝝ viuacitate carent. ⁊ noli
ingratus eſſe.

¶ Et preſertim poſtremo grē agen
de ꝙ ſingulis ſenſibꝫ obiecta ꝯuenientia tam mlta
⁊ pulchra dedit. Hinc dicamus cū Auguſtīo. Mag
nū fuit ⁊ hoc ꝙ ad ſenſuū meoꝝ oblectamēta ſingu
lis dediſti ꝯuenientia obiecta. Creaſti em̄ multa pl/
chre lucētia canore mulcētia. ſuaue olentia. dulce ſa
piētia. tactu placētia. vt oīs ſenſus hōis ſua oblecta/
menta habeat. Viſum paſcit pulchritudo coloꝝ. ſu
auitas cātilene demulcet auditū. fragrātia odorū ol
factū. dulcedo ſapoꝝ guſtū. Et q̄s oēs delicias ſen/
ſuū enumerare queat. que tam multiplices ſunt in
ſingulis. vt ſi q̄s quemlibet ꝑ ſe ꝯſideret. quemlibet
ꝑ ſe ꝯſideret. quēlibet ꝑ ſe ſingl'ariter ditatū putet.
Tot ocl'oꝝ oblectamēta in diuerſitate coloꝝ. tot au
rium in diuerſitate ſonoꝝ vt dulcia ſermonum com
mertia. ꝯcentus auium. humane vocis melos. dul
ces modi ſonoꝝ ⁊ genera armonie. ⁊ ſic de alijs Val
de ergo mihi diligēdꝰ es deꝰ meꝰ q̄ talia ꝯtuliſti

¶ Sermo Mēbꝝ. iiij.

Quicq̄d maſculi ſexus eſt ſanctificabitur
dn̄o. deutro. xv. Iā dictis bn̄ficijs ex pre
corporis vnū ē adijciēdum q̄d a multis n̄ magni eſtiat
q̄d tn̄ grādiſſimū ē dū bn̄ ꝓfundat. Et ē Q̄ȝ ꝯdit ma

ſculini ſex⁹ nobilitatē. Qui ſexus ī multis ꝑſtātioꝛ eſt ſexu muliebri. qḋ ⁊ ipm̄ nomē indicat ꝑma frōte. Vir em̄ nūcupat⁹ eſt vt Lactāci⁹ ait. Qꝫ maioꝛ in eo vis ſit q̄ſi v̄tutis nomē hñs. Mulier āt a mollicie q̄ſi mollis aer. Et vt plēius ſcias q̄ztū ſit bñficiū iſtud ex his hec colligere poteris.

Dignioꝛ. euadis. ꝑlat⁹. cōpar. ⁊ apt⁹.

Nam ſexus virilis dignioꝛ q̄ꝛ prioꝛ tꝑe excelſioꝛ nōie. vtꝫ ītuēti. a v̄tute nomē ſumēs vt iam dictū ē: Deiñ erūnaꝝ ⁊ miſeriaꝝ muliebriū emunioꝛ. Eſt eī ſex⁹ femineus ꝑ virili īnumeris miſerijs ⁊ ad malū ꝓnitatibꝫ replerioꝛ a ꝑmo ei⁹ cōceptu vſqꝫ ad ipſiꝰ aīe ingreſſum. ꝓut hijs q̄ de naťis deſcribūt declarāt. Porro de malicijs miſerijſqꝫ muliebris ſexus. eccľ. xxv. plura dicūť. Sup q̄bꝫ v̄bis dñs Johes domici cardinalis Alphabetū qḋ dā ꝯtexit de malicijs ⁊ miſerijs ſexus muliebris. Qḋ etiā Anthonin⁹ in tercia pte ſue ſumme tytulo ꝑmo cap̄. xxv. pōit. Sed ⁊ poete q̄dam gētiles ⁊ henric⁹ de haſſia ſup geneſim plura ḋ his ꝯſcribūt. Tercio eſt ſexus virilis ꝑlat⁹ ⁊ ſupioꝛ. Adeo q̄ dicať ⁊ ſit caput mulieris. Quarto eſt ymagine dei inſignioꝛ. ſilitudine exꝑſſioꝛ. Jta q̄ apl's dicat Vir indꝫens ñ debet velare caput cū ſit ymago ⁊ gl'a dei. Mulier āt ē gl'a ipſi⁹ viri. O q̄ztā ⁊ qualia ſunt iſta ſi rite fuerint trutinata. Magnū tñ eſt bñficiū maſculini ſexus etiā grādius q̄ꝫ hic dedu‑cim⁹. De q̄ etiā gratias plato ip̄e gētilis agere ſolet. Jta em̄ ait. Grās hēo naťe ꝑmū q̄ homo nat⁹ ſum ⁊ nō aīāl mutū. Deiñ q̄ mas potius q̄ꝫ femīa. Qꝫ grecus q̄ꝫ barbarus. Et athenienſis nō theban⁹. Sed oia lōge excedit id poſtremū q̄ꝛ ſexus iſte dino cultui aptioꝛ. oībꝫqꝫ officijs ꝯmodioꝛ. ⁊ q̄dāmodo gratioꝛ deo. adeo q̄ hūc ſexum ſibi ſolū iuſſerit ſanctificari. O q̄ztum bñficiū ē ſexū hr̄e maſculinū. Naꝫ hoc q̄ caruerit actibꝫ ihierarchicis ītilis ⁊ īnept⁹ erit. Nulla em̄ mulier charactere pōt inſigniri. ab actibꝫ eccľaſticis excluſa. adeo q̄ nec loq̄ ꝑmittať in eccľa. Poſſem⁹ hinc plura dicere ſed ꝯſulto nolum⁹ ne femineū ſexum nimiū ſupprimere videamur vñ ⁊ orti ſum⁹. Vicāt mulieres vicāt ī bono malū ⁊ oīs naťe īfirmitas ⁊ ꝓnitas q̄nde illis bñficiū erūt.

Animam. Hebr. v.

Venite ⁊ audite ⁊ narrabo oīs q̄ timetis deū q̄ztā fecit aīe mee. ps̄. Poſtquā viſum eſt de bñficijs ex pte coꝛꝑis. vidē‑dū eſt q̄ztā nob fecit dñs ex pte aīe ⁊ mē‑

B tis. Que pars q̄ carne dignioꝛ eo bñficijs amplioꝛibꝫ eſt cumulatioꝛ. Que tametſi ſunt innumera. ex hijs tamen ſunt colligenda.

Concilio. cauſis. ꝑlata. adamata. decora.

Vt itaqꝫ o aīa ſcias quāta fecit tibi bñfactoꝛ tu‑us de⁹ ꝫ ꝑmū ītellige qꝫ ꝯſilio increate trinitatis cōdita ſis. Aug⁹. Tanta dignitas humāe ꝯditionis eē dinoſcitur vt nō ſolum in iubētis ſermōe ſicut alia opera ſex dieꝝ ſꝫ ꝯcilio ſancte trinitatis ⁊ opatiōe diuine maieſtatis anima ſit creata. vt ex ꝑmo ꝯditiōis honore intelligeret. qḋ ſuo creatori deberet. Magnum plane ꝯſilium in ꝯſiſtorio trinitatis eternaliť habitū in quo oīs hoīm cauſa in medio poſita eſt. vt illic vnaq̄qꝫ diuīaꝝ perſonaꝝ attributie loquēdo huius operis ptem ſuſciperet. Pater ꝯditioēm filius redemptioēm ſpūſſanct⁹ pcci remiſſioēm ⁊ carnis reſuſcitatioēm. O grās tibi ꝓ concilio ⁊ carnis reſu angelis īpenſo. Scḋo aīe dignitas ⁊ honore tāto nec ex cauſis ex q̄bꝫ ꝯſiſtit ſcꝫ efficiēti. maťiali formali ⁊ finali. Primo igiť vt qualis ⁊ q̄ztā ſis ꝯtēpleris ꝑpēde a quo ⁊ quali ꝑncipio cauſali emanaueris. Effectus em̄ naťam ſapit ⁊ qualitatem ꝯtrahit ſue cauſe ⁊ ei vt eſt poſſibile aſſiľatur. Cauſa āt aīe efficiēs eſt ipſe deus bñdict⁹ a q̄ fuit eťnaliter ꝑuiſa. ⁊ mirabiľr in tꝑe immediate de nihilo ab eodem ꝓducta. Sia em̄ rōnalis creando infunditur ⁊ infundendo creať. O quale iſtḋ. Cā materialis aīe fuit nihil. Dignitas magna ptꝫ. nō ꝑꝑ nobilitatē nihili. ſed ꝑꝑ exceſſum ꝑfcōis aīe q̄ intm̄ ceteras naturas ſupgrediť. In q̄ dignitas q̄ in nulla creatura eſt poſſibilitas naťalis ad eductionem vni⁹ aīe rōnalis. Et ideo opꝫ q̄ ꝓducať a ſolo deo ꝑ eius potētiā infinitam ⁊c̄. Cauſa formalis iꝰ ꝯſiſtit q̄ ad ymagiēm ⁊ ſiľitudiēm dei ſit facta. Juxta illud. Faciam⁹ homiēm ad ymagiēm ⁊ ſiľitudinē nrām ⁊c̄. Recognoſce o aīa q̄ꝫ mira ⁊ ineffabilis ē dignitas ⁊ generoſitas tua. nō ſolū eſſe dei veſtigium. ſed fieri ad ymagiēm ⁊ ſiľitudīem dei. Varij āt varie exponūt ymagiēm ⁊ ſiľitudiēm iſtam. Quidā q̄ ymago hec attēdať q̄ztū ad naťalia. Siľitudo ad gratuita. Alij q̄ ymago in cognitione. Siľitudo ī dilectiōe. Et multis alijs modis.

Et ḋt Anthonin⁹ q̄ aīa eſt ymago

increate deitatis
īcarnate v̄itatis } q̄ztū ad { materialia
gl'ificate ītellcūalitatꝫ } v̄tualia
ſupnaťalia

Plura ſup his eſſent dicēda ſed inq̄rāť doctoꝝ ſcꝑta. Magis exꝑgiſcere ⁊ lauda exulta ⁊ gaude q̄ꝛ inſignita es dei ymagiē. decoꝛata ſiľitudiē. ꝑticeps rōnis ⁊ capax eterne btitudīs. Que oīa q̄ꝛ modica viderenť ſi morte finirēťur. dedit ei ⁊ cum ꝑdcis naťam īmortalem ſubſtātiam incoꝛruptibilem. durationē interminabilem. vitam perpetuam. alioquin nec vera eſſet ymago. Porro cū finalem cām ꝑꝑēderis miꝝ ē ſi nō tota liq̄ſcas. Ad ſe em̄ te ꝯdidit ad ꝯiugales āplexus te deſtinauit vt te inhabitaret. ⁊ in eternum te ſua fruitiōe beatificaret. Benedic igiť aīa mea d. Tercio colligūť bñficia aīe ex ꝑlatiōe ⁊ ꝑuilegiatiōe q̄bꝫ dotať. Tāta em̄ eſt dignitas aīe q̄ oēm ꝑcellat coꝛꝑeam creaťam. Aug⁹. Aīa oēm

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

corporeã creatam nat̃e dignitate ꝑcellit. Adeo ꝙ vna
aia dignior ⁊ ꝑcioſior eſt ꝙꝫ oia regna mũdi. Bern.
Corꝰ iſte mũdꝰ ꝗ ad ꝑciũ vniꝰ aie eſtimari ñ ꝑt. Nõ
nouit ſapia pris ꝗ tã ꝑcioſo ꝑcio eã ſibi ſub ꝑctõ ven
ditã ꝯpauit ⁊ redemit. Grãdis igitur excellẽtia aie ꝗ
tante eſt nobilitatis ꝙ nihil cõſil'e ſibi. Et nobil' oi/
bus mõis. A pr̃e creãdo gignẽte. qꝛ deꝰ A loco ſuſci/
piente. qꝛ ꝑadiſus. A dote data. qꝛ iuſticia virtꝰ ⁊c̃.
Itẽ ex eo ꝙ tante ſimplicitatis ꝙ nihil ꝑt illabi men
ti niſi trinitas btã. cuiꝰ ſedes ⁊ thronꝰ eſt eiꝰ ſuſcep/
tiua. Vñ nõ añ requieuit niſi cũ hoiem cõdidiſſꝫ In
quo ſibi cõplacet valde. ⁊ Delitie eꝰ eſſe cũ filijs hoĩꝫ
de ꝗbꝫ dr̃ Hec requies mea. Gaude ergo ⁊ lauda ꝙ
tanti es hoſpitis ſedes Itẽ pꝫ ꝑcellẽtia ex eo ꝙ tãte
eſt capacitatis ꝙ nulla creatura (licet afficere poſſꝫ)
ſatiare hãc ꝑt ⁊ deſideria illiꝰ ꝗetare. Cũ oibꝫ occu/
pari põt. ipleri nõ põt Nõ hanc iplet nec ꝗetat terra
cũ pecudibꝫ. nõ celũ cũ ſyderibꝫ ⁊ ſcis. ſed ſolꝰ deꝰ
Itẽ qꝛ oim ꝗdãmodo reꝝ ẽ ſil'itudo. vt Leonardus
late declarat. ⁊ final' ꝗdam clauſula oim cõditoꝝ vñ
vltio formata Quarto colligũtur aie bñficia ⁊ di/
gnitates. qꝛ tã a deo adamata. Cuiꝰ aõr pꝫ ex ſubli/
mi eiꝰ honoratiõe. Honorauit em̃ eã in creatiõe. re
creatiõe. in cuſtodie ãgelice adhibitiõe. in gl'ificatõe
vt Jorda. ⁊ Bernar. declarãt. Itẽ pꝫ amor dei erga
aiam ex eꝰ doloroſa amiſſione. diligẽti inꝗſitiõe. ca/
ra redẽptione. Que Holkot ꝓſeꝗtur ſuꝑ libr. ſapie
Redamet igiꝰ aia tã ſui amantẽ. Itẽ pꝫ iſte aõr ex a
micabili denõiatione ꝗ in ſcripturis aia ſolet appel/
lari. Nũc filiã ꝓncipis iuda ſyon aut hierl'm. nũc for
moſã dilectã ⁊ ſororẽ Nũc aicã ſpõſam aut pulcher/
rimã mulierũ. vtꝫ in ſcripture decurſu. Poſtremo
bñficia aie colligũtur ex decoratiõe eꝰ ꝗ ẽ decorata ꝙꝫ
tũ ad eẽ ꝑ ceteris in eẽntiali dignitate. natali ꝯtrita
te indiuiduali diſparitate. vt Hẽricꝰ de haſſia dicit:
Itẽ decorata potẽtijs ꝓncipalibꝫ hñs in ſe magnali
uꝫ dei reſuaculũ ⁊ bñficioꝝ eiꝰ retiaculũ. meõriam.
Naturalis legis teſtimoniũ ⁊ agendoꝝ infallibile di
rectoriũ. intelligentiã Libertatꝫ impiuꝫ ⁊ actuũ vir
tutis incogitabile executoriũ voluntatẽ. Itẽ qua
dotata tantis viribꝫ ⁊ potẽtijs ꝗs longũ ẽ nũerare ꝗ
bus corpus ipm̃ regit. O vere corpꝰ ꝙꝫ nobilẽ hoſpi/
tẽ habes a ꝗ oia ꝗ in te pulchra ſũt habes. ꝗ egrediẽ
te nihil tenes. Magnũ eſt vires aie habere ſanas In
geniũ clarũ ad bonũ cognoſcendũ. Juditiuꝫ rectum
ad diſcenrnendũ. aim bonũ ad deũ amãduꝫ. O dñe
deꝰ meꝰ vita ⁊ dulcedo aie mee ꝗd retribuaꝫ tibi pro
C oibꝫ ꝗ feciſti aie mee Da mihi ꝓ his amare te

Angelos   Mẽbrum ſextũ

Angelis ſuis mãdauit de te vt cuſtodiãt te in
omnibꝫ vijs tuis. In manibꝫ portabũt te ⁊c̃
Beneficijs bñficia accedũt. Nõ deo ſuffecit
ꝙ tantis nos donis ex ꝑte corpis ⁊ aie dotaſſet niſi
⁊ de efficacibꝫ cuſtodibꝫ ⁊ miſtris ꝓuidiſſet. Vñ ãge
los fecit ſpũs ſuos illis de nobis mãdãs. O ꝗs ꝗbus
ꝗd quõ ⁊ de ꝗbꝫ Dñe ꝗd eſt hõ qꝛ magnificas eũ duꝫ
tã magnificis ꝓncipibus hierl'm mãdas ⁊ tã ſollici/
te mãdas de illo Hec itaqꝫ cõſiderare hic potes

Nõs. te ſeruẽt. ꝙ regãt. ducãt. bõa plura

In primis ꝯſidera ꝙ oẽs ſunt ãminiſtratorij ſpũs
in miniſterium miſſi ꝑꝑ eos ꝗ hereditatẽ capiũt ſa/
lutis. Mittũtur em̃ ſuꝑiores ad medios. medij ad
infimos. infimi ad nos. Licet natura ⁊ grã nob' digi
ores Paulominꝰ ei ab angelis minuit nos deꝰ ⁊c̃
O grãdis charitas mittẽtis. ſtupẽda dignatio fami
lie tã digne obſequẽtis. O quãta charitas pris Ecce
nõ eſt nũerus militũ eiꝰ. ⁊ tñ oẽs ãminiſtratorij ſpũs
dicũtur. ⁊ in miſteriũ quodãmõ oẽs mittũt'. Et ꝓbe
ꝗdeꝫ hmõi em̃ miſſio cõpetit bõitati diue. charitati
angelice. indigẽtie hũane. vt doctores aiũt Sꝫ licꝫ
oibus mãdauit cuiqꝫ tñ ab vtero angelũ ſingl'arem
deputauit. qui in vtero ſm multos ⁊ etiã ſm Tho.
in de eterna btĩtudie ꝓtegeret In vita regeret. poſt
mortẽ deduceret ⁊ cũcta bone necãria nobis ꝓuide/
ret: Nã in vtero ꝑuulꝰ ꝑt interimi ⁊ dãnari. extra v/
terũ põt a baptiſmate ipediri. ⁊ adultꝰ ad pctã diuer
ſa trahi ꝑt tẽtari ⁊ ſeduci. vñ opus cuſtodia angeli/
ca hẽmus Qui etiã innumera bona ſuis ipendunt.
vt doctores paſſim late ſcribũt. ꝑſertim in pantheo
logia ⁊ aurea legẽda multi effectꝰ ãgelice cuſtodie po
nũtur. ꝗs longũ eſt hic recitare. Illic eos reꝗramꝰ
⁊ hinc cũ Auguſt. dicẽtes grãs agamꝰ. Maximũ in
ꝗt eſtimo ⁊ illud fuiſſe beneficiũ ꝙ angelũ pacꝫ ab or
tu natiuitatis mee ad me cuſtodiendũ mihi dediſti.
Magna em̃ eſt digitas aiaꝝ vt ꝗqꝫ hẽat ab ortu na
tiuitatis ſue ad cuſtodiã ſui angelũ delegatũ. Et in
alio loco O ꝙꝫ me dilexiſti ꝗ angelos tuos ſpũs ꝓpẽ
me feciſti. ꝗbꝫ mãdaſti vt cuſtodiãt me in oibꝫ vijs
meis ⁊c̃. Hij ſũt cuſtodes ſuꝑ muros noue hierl'm
⁊ mõtes in circũitu eiꝰ vigilãtes ⁊ cuſtodiẽtes vigili
as noctis ſuꝑ gregẽ tuũ neqñ rapiat vt leo aĩas no/
ſtras ille antiquus aduerſariꝰ Hij ſũt ciues btẽ hie/
ruſalẽ in miniſteriũ miſſi ꝑꝑ eos ꝗ hereditatẽ capi/
ent ſalutis. vt eos liberent ab inimicis. cuſtodiãt in
oibus vijs cõfortent ꝗꝫ ⁊ moneant ⁊ orõnes filioruꝫ
tuoꝝ offerant in cõſpectu gl'ie tue Adiuuãt laborã
tes. ꝓtegũt ꝗeſcẽtes. hortãtur pugnãtes. coronãt vi/
centes Cõgaudent de te gaudẽtibꝫ. ꝯpatiũtur ꝑꝑ te
patiẽtibꝫ. Grandis eſt eis cura de nob'. magnꝰ effe/
ctus dilcõis ⁊c̃. Vere mag̃ ſunt bñficia hec ꝗbꝫ hõra
ſti nos tales m̃ dãdo cuſtodes Laudẽt te de hoc oẽs
angeli tui cõfiteãtur tibi de hoc oia opa tua ⁊ ſci tui
benedicãt tibi hõrificẽtia ꝗs tu nis hõrificas ⁊ ditas
Quid eſt homo cui hec facis? Nõne vniuerſa vanitas
ois hõ viuẽs. ⁊ cũ dignũ ducis ſic honorificare eum. D
O gratie tibi ſemꝑ   Cũcta Mẽbrum ſeptim

Dabo vobis oia bona egypti Geneſ. xlv. Dia
ſubiecisti ſub pedibꝫ eꝰ. pſ. Cõſequẽter ad cõ

ditionis beneficiũ qđ dedit hōi cōdito deus adiecit ꝛ
plenũ oīm rerũ dominiũ. Dedit eñ vt Eccs ait ptã/
tem eoꝝ q̄ ſunt ſup terrã. ꝛ poſuit timorē illi⁹ ſuper
oēm carnē vt dñaretur beſtiaꝝ ꝛ volatiliũ. imo oia
ſubiecit ſub pedib⁊ eius: ꝛ poſuit eũ vt p̄eſit piſcib⁊
maris ꝛc. Vñ Lũcta timent hoiem cũ p̄ſidet ip̄e cre
atis. Et hoc ex dei diſpoſitiōe. ex ymaginis diuine de
coratiōe. ex hitus ꝛ effigiei ſingl'ari diſpoſitiōe. tan/
q̄ʒ ſer.ı⁹ fidelis ceteris excellētioꝛ fact⁹. Et licet aian/
tia q̄dã maioꝛa ſunt ꝛ foꝛtioꝛa Nō tñ qꝛ aial eſt in
genioſius. oīb⁊ p̄ualere pōt. Prudētia eñ ꝛ īduſtã
obtinēt qđ vires multe nō valēt. Et iuſtũ fuit vt q̄
bus nihil erat dandũ in intellectu vt āpli⁹ darei̾ i ſen
ſu. Et hoc in bonũ nr̃m. Nã tanto maioꝛ nob ē ne/
ceſſitas exercēde rōis q̄ʒto maiorē defectũ patimur
ſenſualitatis Oia igitur ſubiecta ſũt pedib⁊ e⁹ Hec
de dominio hōis Sʒ quō oia illi dōata ſc̄ ex hiſpp̄ēd

Oia. q̄ ſupra. iuxta. ſūt. infima. quãta

In primis itaqʒ de⁹ oīa nobis dedit nō ſolũ bōa egy
pti vt auctoꝛitas canit. ſed oia ſine exceptiōe q̄dam/
modo etiã bona increata. Quare ꝛ iuxta Auguſtīm
Poſit⁹ eſt hō in medio vt ꝛ fruiret ꝛ fruiret̾ ei. vt ac/
ciperet vtrũqʒ ꝛ refluerct. totũ ad bonũ hōis ꝛ quod
accepit obſequiũ ꝛ ipendit. ꝛc. Oia eñ ait apl's nr̃ã
ſunt Supioꝛa ſcʒ equalia ꝛ inferioꝛa. Supioꝛa
ad p̄fruendũ vt de⁹ creatoꝛ trinitas. Nō eñ ſeipſuʒ
nobis de⁹ ſubtraxit. nec ſe a nr̃is vtilitatib⁊ ſubtra/
xit. ſed indeſinēter nr̄e ſaluti vacat ſue ineffabil' pie/
tatis dignatio. O dignationē ſeip̄m totũ nobis do/
nans ꝛ refuãs Equalia etiã ſunt nr̃ã ad cōuiuēdũ vt
angeli q̄b⁊ equales erim⁹ in regno. ꝛ hōies q̄ q̄dam
mō nr̄i ſunt qꝛ ad vſũ nobis ſũt. Sicut ꝛ res dñoꝝũ
dicũtur eē famuloꝝ. O q̄ʒ iocundũ cōmerciũ hr̄e ſoci
etatem angeloꝝ ꝛ hoim cōuictũ Nã ſine ſocijs nulli
us poſſeſſio iocũda. Dedit ꝛ inferioꝛa in vſũ ꝛ famu
latũ tanq̄ʒ in arrã de q̄b⁊ ꝓprie dicit Dabo vob oia
bona egypti. Qui oia dicit nihil excipit. Uis noſſe
qđ oia dedit? Reſpice ait Aug⁹ mũdum iſtũ vniuer
ſuʒ. ꝛ ſi in eo aliq̄d ſit cōſidera q̄ tue nō deſeruiat v/
tilitati. Ois creatura ad hūc finē curſũ ſuuʒ dirigit.
vt obſequijs tuis famulet̾ ꝛ vtilitati deſruiat. tuiſqʒ
oblectamētis p̄iter ꝛ neccitatib⁊ īdeſinēter occurrat
Hoc celũ. hoc aer. hoc maria ꝛ terra cũ hijs q̄ in eis
ſunt explere nō ceſſant ſm̄ cp̄m diſtributionē. Nōne
totum celum inclinat̾ in obſequia tua? Nōne
ſol velut ſtrēnuiſſim⁹ ſeru⁹ p̱ oia ipiger vt de ceteris
occultis bñficijs ſileã q̄tidie tã mane ſurgit ad lum̄
tibi ꝛ tuis aīalib⁊ p̄ſtandũ. ſeruiens tibi tãq̄ʒ ſeruus
lucernã p̄ferēs añ te oñdēs tibi diſcrimīa viarum ꝛc
ml'ta. Sic luna ꝛ ceteri planete ꝛ ſtelle innũera bo/
na ipendũt Reſpice deiñ in aera ꝛ cogita de ven/
tis quō interdũ aera ſerenãt. interdũ nubes congre
gant quaſi vaſa aquatica eas q̄ſi hũeris circũferen/
tes ad miniſtrandũ aquã ꝛ irrigandũ agros ꝛ oꝛtos
tuos: ad reſpirandũ aer q̄ʒ ſeruit. Itē venti tibi fui/
unt in vehēdo naues In vertēdo molēdias ꝛc: Por
ro aquarũ cōmoditates q̄s nũerabit? Nōne hec tibi
gignũt piſces ꝛ aues Nōne deuehũt naues ꝛ ē fruiũt
in oēs vſus. Abluũt irrigãt potãt ꝛ ſic de alijs. Q; ſi
tandē inſpexeris terrã q̄d aliud eã videbis q̄ʒ qđdam
creatoris ꝓmptuariũ ꝛ theſaurariũ inumerabiliuʒ
diuitiarũ ꝛ imenſarũ. Ex ea eñ velut ex ꝓ̄ptuario
victus ꝛ veſtit⁹ hitatio ꝛ tectũ miſtratur. Ex ea eñ
ſunt linũ ꝛ canabũ. lana: pelles ꝛ plume ad veſtiēdũ
Ex ea lapides ꝛ ligna ꝛ ſabulũ ad hitaculũ fabrican
dũ. Ex ea gēme ꝛ metalla ꝛ herbe ꝛ liq̄res medicina
les In ea diuitie oīs gñis latēt Sed iã quō aīalia
terre tibi ſeruiãt vide. quedã apta euectiōib⁊. alia eq̄
tationib⁊. alia agriculturis ꝛc. q̄ ſiue viuãt aut moꝛi/
antur. ſeruiũt vtilitatib⁊ hũanis ãminiſtrãdo pelles
coꝛnua ꝛ dētes. ex quib⁊ mira fiũt inſtrumēta Certe
ſi rite p̱ſpexeris nil ē a ſũmo cardic celi vſqʒ deoꝛſũ qđ
nō ſeruiat nobis: Ip̄e etiã infern⁹ terrorē incutiens
ꝛ toꝛtoꝛ diabol⁹ fabricãs nobis etiã inuitus coꝛonas
Patet ergo q̄ totũ vniuerſũ nihil ē niſi inumerabil'
q̄dã multitudo miſtroꝝ: varia dona ꝛ xenia tanq̄ʒ ex
ꝓmptuario q̄dã dīne largitatis ꝛ beneficētie tibi de/
ferentiũ ꝛ offerentiũ. Que oia ſi interrogata fuerint
vñ veniãt ꝛ q̄ vadũt q̄ tendũt aut quid intendunt
Mox rñdebunt qꝛ ſum⁹ innũerabilis multitudo mi
ſerationũ dei poꝛtãtes ignes ꝛ flãmas ad coꝛ hũanũ
frigoꝛe moꝛtifero cōgelatum calefaciēdũ. Tot⁹ igit̾
mũdus nil aliud ē niſi multoꝛũ igniũ aceru⁹ ꝛ imen
ſi aōꝛis foꝛnax Quis ergo nō tot⁹ erit ignit⁹. Eya er/
go o aia dilige dñm deũ tuũ q̄ dedit tibi celũ cũ ſyde
ribus. aerē cum volatilib⁊. terrã cũ aialibus grami/
bus ꝛ ſeminalibus. aquã cũ piſcib⁊ vt oia tue deſer/
uiant vtilitati. Dilige inq̄ʒ eũ qui hoꝛum aliq̄ ē ddit
ad ſuſtentationē vt comeſtibilia ꝛ potabilia. q̄dã ad
eruditionē vt rerum naturã. ſcripturã ꝛ figurã. q̄dã ad
ad coꝛrectionē vt ſp̄us malos. peſtes. grãdies ꝛ moꝛ
bos. q̄dã ad cōſolationē. vt ꝓrios. quedã ad delecta/
tionē vt varietates coloꝝ vt ſic eũ diligere voles No
q̄ p̱p̱ bñficia de⁹ finaliter ſit diligēd⁹ Hoc eñ eēt pec
catũ qꝛ ſic vteremur deo. ſed occaſionaliter bñ. Dili/
ge ergo eũ q̄ tanta tibi dedit quib⁊ oib⁊ ꝛ te p̄fecit. ꝛ
quaſi reginã o aia ꝛ ipatricē in microcoſmo oib⁊ p̄/
ſidere fecit Q; ſi hec dicta te ad amorē ꝛ gratitudie ʒ
nō inflãmãt accipe ſingula ſingillatim añ ocl'os coꝛ
dis ꝛ diligēter enũera ſi potes q̄ʒ magna ſũt hec ꝛ mt̾
ta q̄ʒ pulchra ꝛ ſpecioſa q̄ʒ commoda ꝛ fructuoſa. vt
Bernar. declarat que p̄ſtitit tibi de⁹ tu⁹ moꝛoſe il/
la tecũ retractãs. Nã ſicut ligna vel candele vno ſo/
lo cōtactu ignis nō ardēt vel accendũtur. ſic neqʒ coꝛ
humanũ vnico ſolo beneficioꝛũ cogitatu inflamma
ri poteſt. ſed per moꝛoſam tractationē opoꝛtet vt fi/
at Grãs itaqʒ age q̄ dedit tanta ꝛ talia. Inſup̱ tam
durabilia ꝛ vtilia Jam eñ plus q̄ʒ per ſex milia an/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

noꝝ volutus ē motus solis ⁊ non defecit. vt ait Au-
gust. Certe si fuisset rota artificis terreni. millesies
fracta fuisset: ⁊ sic oīa perissent. Pro indubitato
q̄ꝫ tenēduꝫ ꝙ nihil est inutile cōditū. hoc em̄ deroga
ret hōri cōditoris. Fere licet videantur nociue valde
tñ sunt cōmodose āmonētes trāsgressionis ꝑme ⁊ i-
cussiue timoris ⁊ medicialia hñt. Nōne pulices va-
lent ad hūiliationē. ⁊ sic oīa licet ignorem⁹ Augusti.
Sil'e est sicut si vadis ad officiam artificis vbi vidēs
multa instrumēta inq̄ris vt q̇d tāta mltitudo. No-
uit artifex q̇ nihil ibi retinet inutile ⁊c. Sic ⁊ artifex
de⁹ nouit ad q̇d oīa valent. Nec min⁹ grati esse debe
mus. qꝛ alīj etiā in his ꝑticipāt. imo ꝓ hoc āpliores
dēmus grās. qꝛ nos in oībus ⁊ omia ꝑꝑ nos dilexit.
Vñ sic hec oīa sūt accipiēda q̄si ꝑꝑ nos solos cōdita
⁊ cuiqꝫ singulariter īpensa. O diligā te ꝓ oībꝫ his do
mine virt⁹ mea. diligat te ineffabilis exultatio mea
q̇ oīa mihi subiecisti vt totus te amarē.

Parentes. Capl'm octauū

E D Omus ⁊ diuitie dātur a ꝑntibꝫ Prouer. xix
Bñficio creationis grā bonoꝝ ꝑntū adiūgit
q̇bꝫ mediantibꝫ hō ꝓcreat in lucē ⁊ educat. Quante
sit beneficētie bonos accepisse ꝑntes. sapiēs in ver-
bis ꝑscriptis mōstrare nitit ex cōsequentibꝫ ip̄is bo
nis. Nā dom⁹ ⁊ diuitie dātur a ꝑntibꝫ. Nō externa
tm̄ dicit. sed de internis sūma ei cura Dom⁹ inq̄ꝫ a-
nime materia. s. carnis at ip̄m corp⁹ ⁊ diuitie bono
rū morū a ꝑntibꝫ bonis instrumētaliter ⁊ occasiona
liter dātur Vñ regraciādus est oīm ille prim⁹ parēs
pater luminū q̇ singulis suos ꝑntes dispōit. Et vt ad
grās inciteris. cōsidera q̄les tibi p̄ multis ꝑntes de
dit. q̄ꝫ itē plura ex ip̄is tibi euenere bona

Nō magnos. nō īfames. miseros. sed honestos.

In primis igit valde regratiand⁹ ꝙ dederit nō mag
nos ⁊ nobiles vt seculi potētes. quoꝝ filīj ⁊ ꝑleriqꝫ o
dīȷs hoīm ⁊ ꝑiculis exponūtur aiarū. vtꝫ. Deinde ꝙ
nō dederit infames aut notorios vt de fornicatione
aut adulterio. quoꝝ filīj ⁊ sacris sunt indigni. q̇ppe
q̇ ab altari nisi dispensati repellūtur Itē ꝙ nō mise
ros aut infirmos vt leꝓsos lunaticos aut mēdicos.
quoꝝ filīj sepe morbis eisdē cōtaminātur ⁊ sibȷ̄ip sis
in vita sunt oneri ⁊ alīȷs execrādi. Adeo ꝙ magis vi
deantur nati pene q̄ꝫ vite ⁊c̄. Tales ergo non dedisti
gratie tibi. Sed dedisti mihi parentes mediocres.
nec diuitīȷs nimios. nec pauperie defectuosos. Vita
honestos. cōuersatione gratos cura pro filīȷs sollici
tos. pro educatione institutiōe promotiōe filioꝝ la-
boriosos. Patrē paterna viscera gestantē. sub disci-
plina seruantē. Matrem q̄ matricia in natos filies
gessit. que me decē mensibꝫ angusto in vtero libens
portauit. diu aluit ⁊ difficiliores infantie mores blā
da pietate sustinuit. que lauit pannoꝝ sordes. ⁊ im-
mūdo sepe fedata in stercore. que assedit egrotanti.
blandiebatur tenero. q̄ pro me sua fastidia sustulit
mea q̇qꝫ passa. Munera tua sunt hec dñe de⁹ meus
q̇ me talibꝫ ꝑntibus ꝓuidisti. Tu vn⁹ es pater nr̄. a
quo oīs paternitas in celo ⁊ in terra nōiatur. q̇ parē
tibus carnis nostre naturalē hanc pietatē inspirasti
viscera tā pia in filios infudisti. Tibi igit asscriben-
dū q̇cquid ab his īpensum. Tibi grās ago ꝙ a parē
tibus te tamē auctore sum concept⁹. cōfotus. coagu
latus. coalit⁹. plasmatus. figurat⁹. format⁹. viuifi
catus. auct⁹ Grās tibi ꝙ me mater mea pregnans
portauit. ꝑturiuit. laborauit pepit. inuoluit. reclina
uit: gestauit: lactauit: balneauit: nutriuit. educauit:
duxit. erudiuit. instituit docuit. ⁊ in hanc etatē per-
duxit. ⁊ me te amare incitauit. Grās tibi ꝙ domus
⁊ diuitie a ꝑntibus date. ꝙ hereditates ad me diri-
uate q̄s licet forte mihi aut quibusdā nō dederis q̄n
de superbie fomētū nobis in hoc tua pietas abstulit
Hinc igitur grē tibi. Posset hoc beneficiū extendi:
⁊ extendendū est etiā ad ꝑntes sp̄uales aut ꝑsidētes
de quibꝫ innūera veniūt bona Sup his itaqꝫ oībus
beneficīȷs creatiōis grās tibi referāt o creator cuncta
creata ⁊ indulge tue creature oīm creatoꝝ abusum

De bñficio gratificatiōs. Mēbrū. v.

G Ratificauit nos in dilecto filio suo Ephe. F
p̄. Post bñficiū creationis subseq̄tur bñ-
ficiū gratificationis Parū em̄ oīa illa in
creatiōe collata. imo nihil profuissent nisi
hoc dñs beneficium superaddidisset. In p̄
mo em̄ ꝑntis lapsu o anima ⁊ tu cecidisti ⁊ per cōtra
ctū a parentibꝫ originale pcm̄ misera euasisti. filia
ire et perditiōis nata. bonis naturalib⁹ ⁊ sp̄ualibus
aut vulnerata aut spoliata. ꝑtāte principis tenebra-
rum subiugata. a patria celesti repulsa. a paradiso
alienata. Sed nō in finē oblitus est misereri deus
Nā videns vidit afflictionē tuā benefactor spōsus tu
us ⁊ addidit adhuc benefacere ⁊ liberare isrl'. Descen
dit itaqꝫ singularis illa maiestas liberare te: ⁊ tota
sollicitatur trinitas pro sibi gratificando te. Misit
pater filiū. filius dedit seipsum vtrūqꝫ misit spiritu
sp̄ūs disposuit q̇cquid ad gratificationē necessariū.
Hoc igitur beneficiū o anima nūq̄ꝫ discedat a cord:
crebrū sit in ore. Nā licet multa ⁊ innumerabilia sē
dei beneficia. pro quibꝫ semꝑ diligēdus ⁊ laudādus
est bñfactor de⁹. hoc tñ vnū est q̇d plus omnibꝫ accē-
dit vrget ⁊ mouet ⁊ ꝓmouet ad rediligendū. Super
omnia em̄ nobis amabilem reddit deum opus no-
stre redemptionis. calix passionis pro nobis epota-
tus quod beneficiū hic arcem tenet ⁊ est primū

Natum Membrū primū

S Ic deus dilexit mundū vt filiū suum vnige- G
nitum daret vt omnis qui ⁊c̄ Joan. iīȷ. Aspi
ce nūc aīa mea q̄ꝫtum te pater celestis dilexit

qui vnigenito ſuo nõ pepcit. ſed gratificãdo te illuꝫ dedit. Attende q̃ꝫtũ filiꝰ ipſe qui tã excellens apparuit cũ conderet te hũiliari dignatꝰ ꝓ reparando te. ⁊ glorificãdo te. Illic tã ſublimis. hic tã humilis. nõ tñ ħ q̃ꝫ illic minꝰ admirabilis. Illic potẽter tibi mag̃ contulit. Hic miſericorditer ꝓ te dira ſuſtinuit. pr̃i obediens. ſibi in nullo ꝑcens. ſeipſum plene pro te ⁊ tibi ĩpendẽs oĩa ſua opa opans ⁊ donãs tibi. ſcꝫ

Cõceptũ. vitã. mortẽ. ſurgit. tibi cuncta

Cõceptionẽ eñ ſuã mundiſſimã dedit vt tuã ĩmundã mũdaret. vitã ſuã ſcãm vt tuã inſtrueret Mortẽ ſuã acerbã vt tuã occideret. ſurgẽs vt te iuſtificaret. Aſcendẽs vt pro te interpellaret. oĩa ſua opa ⁊ merita tibi donans oĩa tibi factꝰ Et nõ mõ hec tibi ꝺdit ſed dedit ⁊ vitã eiꝰ p̃cedẽtia. vt p̃figuratio ꝓphetatio ꝑmiſſio q̃ egit in veteri teſtamẽto ad fidẽ roborãdaꝫ Dedit ⁊ vitã cõcomitãtia. vt cõceptionẽ ntitatẽ. vitã paſſionẽ ⁊ mortẽ ad te inſtruendũ ⁊ ſpẽ ſubleuandã Dedit ⁊ vitã ſubſequẽtia vt reſurrectionẽ. aduocationẽ. In iudicio regreſſionẽ ad charitatẽ inflãmãdã O quanta ſũt hec ⁊ q̃lia q̃ꝫ magna ⁊ vtilia. vere eñ dulcedine plena ſi tñ rite ꝓfũda eſtimatiõis trutina fuerint librata ⁊ diiudicata. Sꝫ nõ hic tractanda Inſuper hic videndũ q̃liter ⁊ q̃ꝫ multiplicit̃ filiũ ſuũ pater dederit nobis. ⁊ ip̃e filiꝰ ſeip̃m. certe ſe naſcens dedit ſociũ. cõueſcens in edulũ. ſe moriẽs i p̃cium ſe regnãs dat in p̃miũ Itẽ dedit ſe in ſolaciũ noſtre peregrinatiõis. in cõſiliũ nrẽ directiõis. i r̃mediũ noſtre curatiõis. in ſubſidiũ recõſiliatiõis. in preſidiũ defenſiõis. in viaticũ refectiõis. in p̃cium redẽptionis. vt Vincẽtius declarat. Qui mõi cũ alijs q̃buſdã ponũtur in libro de inſtructiõe cordis ſub his verſibꝫ: videantur ibi.

H

Exẽplũ. ſociꝰ. merces. medicꝰ. pater actor Vltor. doctor. aõr. ſpes. laus. pacia. virtꝰ.

Valde igit̃ multipliciter ſeip̃m xp̃s dedit nobis. q̃a multiplex fuit indigẽtia nrã. Nã dedit ſe carnaliter ad redimẽdũ. ſacrãliter ad reficiendũ. ſpũalit̃ ad cõſolandũ. diualiter ad eternaliter ꝑfruendũ Dedit ſe ꝓpter nos in vitã. i mortẽ. in tribulationẽ ⁊ glĩficationẽ. imo Ambroſio teſte oĩa nobis ẽ factꝰ Si enim eſuris cibꝫ ẽ. ſi ſitis fons. ſi lãgues medicia ⁊c̃. quid ergo ãplius faciet? Certe ait Augꝰ: dicere audeo qꝛ deus cũ ſit oĩpotẽs plꝰ dare nõ potuit. cũ ſit ditiſſimus plꝰ dare nequit cũ ſit ſapientiſſimꝰ plꝰ dare neſciuit. Vere iſtud oĩbꝫ bñficijs p̃ſtat. Nã licet magnũ ſit aliquꝫ ſua gratis alicui cõferre. multomagis eſt ſeip̃m ĩpendere Et cũ magne ſit charitatꝭ. aĩam pro amicis dare multomaioris charitatis eſt indiciũ ꝓ inimicis ponere qꝺ filius dei fecit. q̃ cuꝫ adhuc inimici eſſemꝰ vt nos releuaret illuc vñ cecidimꝰ ip̃e deſcendere dignatus eſt vbi iacebamꝰ. Et vt iuſte r̃dderet qꝺ ꝑdideramꝰ. ip̃e pie pati dignatꝰ ẽ quod tolerabamꝰ. Deſcendit ad mortales ſuſcepit mortalitatem. ſuſtinuit paſſionẽ. vicit mortẽ reſtaurauit hominem. O aĩa obſtupeſce tãta mirabilia tãta beneficia ꝓpter te exhibita. Vere grãditer te diligit q̃ tiram grãdia fecit. Olim cũ nõ eſſes dilexit te vt cõderet. cũ feda eſſes dilexit vt pulchrã faceret. ⁊ vt oſtenderet tibi quantũ te diligeret nõ niſi moriẽdo te liberare voluit In creãdo dixit ⁊ fecit. ſed hic dira ⁊ dura ſuſtinuit Grandi ita qꝫ dignatiõe p̃mo hoĩ ſpiraculũ vite infudit. ſed multo maiore charitate iã non ſua ſed ſeipſum eidẽ ĩpendit ac tradidit De ħ bñficio plura in ſupiorib ſperſa habẽtur.

Pneuma Membrũ ſecundũ

Dedit nobis pignꝰ ſpũs. ij. Chor. v. Dedit ſpũm ſctm̃ ſuũ in nob. i. Thi. iiij. Nõ ſufficit q̄ filiũ dediſſet niſi ⁊ ſpũm ſanctũ ꝓ nobis ad nos ⁊ i nos bonꝰ ille pater q̃ ſpũm bonũ dare poſtuit ad charitatẽ ſuã nobis mõſtrandã. ⁊ ſalutẽ noſtrã opandã miſiſſet O quantũ bñficium iſtud ſi rite fuerit ꝯſideratũ. a quo ⁊ q̃ꝫto q̃le ⁊ q̃ꝫtũ donũ. ⁊ q̃bꝫ collatũ. Magna eñ ⁊ multa opatur ſpũs iſte vbi venerit. nec vacuã eſſe ſuã habitationẽ ſinit: Sed oĩa iſta donat I

Dona dat. ⁊ fructꝰ. cauſat. ſpiramia g̃tis

O q̃ꝫ bonꝰ ⁊ ſuauis eſt ſpũs tuus dñe ãminiſtrãs omnia necẽria ſaluti In p̃mis infundẽs ſeptẽ illa dona ad ſeptẽplicẽ expeditionẽ q̃ indiget aĩa nrã: Et p̃mõ expedit aĩam ꝯ vitiorũ obliquitatẽ. ſecundo expedit vires naturales. tertio expedit ſeptẽ virtutũ officia Quarto expedit in paciẽdo ꝯformiter ad xp̃m. quinto in agẽdo. Sexto in ꝯtemplãdo. ſeptio in agendo ⁊ cõtemplãdo ſil̃. vt pulchre Bonauẽ. in breuiloquio hec declarat Grãs tibi q̄ dediſti dona hoĩbꝫ tã neceſſaria dona. Ex hoc eodẽ ſpũ hẽmꝰ. ⁊. xij. fructus illos ſpũs q̃s apl̃s enũerat nobis ad internam mẽtis delectationẽ. Hẽmus ⁊ ex hoc ſpũ effectus varios ad cõfortationẽ: ipſe monet docet ⁊ mouet. Ipſe illumiat: viuificat ſolatur mẽtes. Ipſe ẽ nobis pignus ſalutis. robur vite. ſcientie lumẽ. Nõ eſt huius loci enũerare effectus ſpũſſancti qui etiã ſunt innumerabiles nobis. Gratias tm̃ agamꝰ. oĩa enim bona ſua cõicat nobis. ⁊ eſt totiꝰ cauſa ſalutis. Queꝫ ſpũm chriſti q̃ nõ habuerit nõ eſt xp̃i. ad Rho. viij. Ex hoc etiã ſpũ hẽmus inſpiratiões ſacras ⁊ bonas ĩmiſſiones. q̃s nõ ceſſat ſpirare ſpũs bonꝰ licꝫ crebro repulſus a nobis. Grãs igitur huic ſpũi agamꝰ quotiens cogitatiões iuſticie ⁊ veritatis ĩmiſerit nobis. Ipe eñ eſt q̃ iuſticiã loq̃tur. cuiꝰ ꝫmo veritas eſt Ve nobis ſuꝑ inſania ⁊ ingratitudĩe noſtra q̃ totiens auertimꝰ aureꝫ dño maieſtatis ad nos inclamãte Vere grandis iniuria. ingratitudo deteſtãda nolle audire dei vocem. O quanta eſt bonitas ſpũs huius. q̃ q̃ꝫuis ſemꝑ videt nos aures auertentes. obdurãtes corda. nihilominꝰ iugiter clamat in plateis. O

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

gratie tibi Adminiſtrat etiã ſpũs iſte liberal' grãs
quaſdã gratis datas etiã malis ipis adeo vt nullus
ſit qui ſe abſcõdat a calore ei⁹ Vere multiplex ⁊ ſua/
uis ſpũs iſte q̃ tã multipliciter ⁊ ſuauiter filijs hoiꝫ
inſpiratur Siqdem cõcedit adhuc eis ad vſũ ad mi/
raculũ ad ſalutẽ ad auxiliũ ad ſolaciũ ad feruoreꝫ. vt
Bernar. declarat. Mittit inſup ſpũs iſte in ſigna/
culũ acceptationis. in priuilegiũ gl'oris. in anulũ de/
ſponſatiõis. efficiens aiam xpianã ſuã aicam filiã ⁊
ſponſã. Que oia ſũt valde mira ⁊ ſublimia. vñ in illo
rum cõmemoratione iuxta Bonauẽ. aia admodum
dꝫ eſſe grata Hic q̃ꝫ cũ ſũma gratitudie ad mẽteꝫ
reuocare dẽmus quotiẽs ⁊ quõ ⁊ quib⁹ mõis id ſpi/
ritus dederit ſeipm Et certe inueniem⁹ cumulos et
aceruos beneficioꝝ Nã ꝙ ꝓphas inſpirauit. ꝙ apo
ſtolos repleuit. qꝫ deniqꝫ cetera eccleſiaſtica mẽbra
viuificauit: hoc totũ in bonũ noſtrũ ipſe ordinauit ⁊
deſtinauit. Prophetarũ em̃ ſcripta nrã ſũt eruditio
⁊ ꝯſolatio Aploꝝ p̃dicatio noſtra ſalus ⁊ fidei diuul
gatio. Ceteroꝝ viuificatio. noſtra vnio exemplum ⁊
ꝯfortatio. Eya igit ſup hoc ſpũ bono benigno ⁊ beni
uolo. ſpũ hilari liberali ⁊ largo. ſpũ dulci ſuaui ⁊ pꝫ/
ſus amabili grãs agamus. ⁊ cum Bernardo dica⁹.
O q̃ꝫ dulciter te ꝓfudiſti. q̃ꝫ habundanter multa ⁊ ma
gna bona hoĩbꝫ dediſti q̃ꝫ fortiter ⁊ ꝯſtanter in fineꝫ
vſqꝫ nos amaſti q̃ ſp tam noſtri ſollicit⁹ fuiſti. ⁊ teip
ſum tam plene impẽdiſti. O duri ⁊ indurati ⁊ obdu/
rati filij adam q̃s non emollit tanta benignitas. tã/
ta flamma. tam ingens ardor amoris. tam vehemẽs
amator. q̃ tam vilibꝫ ſarcinulis tã p̃cioſas merces.
quippe ſeſe impendit. O gratie tibi patri danti. filio
mittẽti. ſpũi ſpiranti.

Sacramenta Mẽbꝝ. iij.

a Altiſſimus de terra creauit medicinam
Eccl'. xxxviij. Amic⁹ fidelis medicamen
tũ vite. Sed excecauit eos malicia eoꝝ
K ⁊ neſcierũt ſacrã dei Sapie. vi. Poſt q̃ꝫ
vidim⁹ bñficia q̃ diuine pſone exhibuerũt nobis in p
ſona ꝓpria. nũc ꝯmemorãda ſunt q̃ꝫta nobis de ſe pro
fluxerũt bona ad gratificatioẽm ⁊ ſalutem noſtram
neceſſaria. Et in p̃mis ꝙ tam congrua efficatia ⁊ le
uia domin⁹ chriſtus nobis exhibuerit ⁊ inſtituerit ſa
cramenta. Nam preter cetera que egit pro ſalute no
ſtra. Ipſe tanq̃ꝫ nouus legiſlator noua promiſit pre
mia. noua dedit precepta. noua inſtituit ſacramẽta
premia inq̃ꝫ beneficãtia. precepta dirigentia. ſacra/
menta adiuuantia. Quorum ſacramentorum inſti/
tutio q̃ꝫtũ ſit bñficiũ facile patebit ſi ꝯſiderauerim⁹
q̃ꝫ ſit necãria ⁊ cõgrue inſtituta. Quã efficacia ⁊ vti/
lia q̃ꝫ etiã multa ⁊ ſuauia Vere neceſſaria qꝛ vaſa ſẽ
medicinalia. Nõ tñ hijs potẽtia dei eſt alligata ⁊c̃.
Et percõgrue inſtituta tali mõ. vt doctores ꝺclarãt
⁊ ex tam cõgrua cauſa

Scilicet. doceat. ſanet. meritũqꝫ. hũilis ſis

Primo pp nrãꝫ ſcificationẽ. ſcdo pp eruditionẽ. tcio
pp curationẽ. q̃rto pp meriti augmentationẽ q̃nto
pp hũiliationẽ. Quã em̃ efficacia ſint ⁊ vtilia eccl'ie
ſacra late ſup quartũ ſententiaꝝ docti diſputãt. nã

baptiſm⁹ ꝯfirmatio eucharíſtia pñia
Mũdat. cõfirmat. connectit. viuificatqꝫ P
extrema vnctio ordo ꝑ cõiugiũ
Ad vitã parat et luſtrat. lapſũ caueãqꝫ

Omnia ⁊ ſingl'a ſacra varios effectus ⁊ pl'es vtilitates
ſup quibꝫ ſingulis merito grẽ eſſent agẽde. Videan
tur vtilitates in ſcriptis doctoꝝ. Valdeqꝫ regratiã/
dũ ꝙ tã multa dederit ſacra. qꝛ ſub nũero vniuerſa/
li. ſ. ſeptenario. Et ꝑ cõgrue ſunt ſeptẽ ſacra ſm cor
reſpõdentia ad grãm ſeptiformẽ q̃ per ſeptenarium
ctatis ſeptuplicẽ hoim ſtatũ. reducit ad ſeptuplicem
btitudinẽ ⁊ octauã reſurrectionis. curãs a ſeptẽ vi/
tijs. ſanãs a ſeptẽ defectibꝫ. ꝓmouẽs in ſeptẽ vtuti/
bꝫ ⁊c. Porro q̃ꝫ hoꝝ ſacrõꝝ vſus ⁊ exercitatio ſit
ſuauis leuis honeſta. ⁊ moderata oibus in ꝓpatulo
eſt. Nõ eim̃ tam varijs vt iudei fatigamur bapriſma
tibꝫ. nõ vt dixi quidã heretici affligimur a ſpis cruci/
atibus. Nõ vt electi ⁊ ſectarũ quidã ſordibus inq̃na/
mur Plurime igit grẽ ſunt agẽde ſup taliũ inſtitu/
tione ſacrõꝝ nc de nobis dicat. Et neſcierũt ſacram
ta dei. Itaqꝫ dicam⁹ cũ ſcis ⁊ guilbel. pienſ. O dul/
cis ⁊ ſuauis. o vere vnguẽtari⁹ faciẽs pigmẽta ſuaui
tatis ⁊ vnctiões cõficiens ſanitatis. tibi immẽſas g̃
tias ago. ꝙ ſacra tã vtilia. ml'ta ⁊ ſuauia ꝓ mea ſa/
lute inſtituiſti. ex q̃bus tã innũera mihi bona cõtu/
liſti. Quis em̃ enũerare vel etiã cogitare ſufficit fru/
ctum ⁊ vtilitatẽ horum ſacramentoꝝ. pro quibꝫ me
rito cõtinue tibi a me fieri deberent regratiões Tu
aũt vides miſerator ⁊ miſicors dñe q̃ꝫ rare ⁊ plerun
qꝫ nulle ſunt. Que interdũ ſi alique ſunt adeo exiles
exigue. adeo aride frigide iniocũde. adeoqꝫ tenebro/
ſe ſunt ⁊ fere penitus indeuote vt nec gratiarũ actio
nes debeãt cõputari Sint gratie tibi ſemp Et no
tandũ ꝙ hic gratie agũtur de ſacramẽtoꝝ i gñe inſti/
tutiõe. Sed infra grẽ referũtur de quorundã in ſpe
cie ad nos applicatione Ut ꝙ baptiſmũ. cõfirmatio
nẽ ⁊c̃ dederit. Vñ liquet eẽ differentiã grandẽ. Sũt
itẽ ⁊ hic grẽ dicẽde ſup multoꝝ ſacraliũ inſtitutione
vt ſunt Aqua benedicta ⁊ plura eccleſie ſcẽ deuota ex
ercitia. de quibus lõgũ eẽt diſputare

Domũ Mẽbrũ quartũ.

a Domũ faciet tibi dominus ⁊ fidelis erit. ij. re M
gũ. vij. Apud te laus mea in eccl'ia magna.
Ps. Deinde regratiandũ ꝙ nõ modo ſacra
menta inſtituit. verũetiã tibi ab initio eccl'iam ⁊ do/
mũ cõdidit. in q̃ tanq̃ꝫ in archa noe ſaluari poſſes et
nõ diluuio hereticoꝝ deperire Extra em̃ eã nõ ẽ ſal⁹
Hic ſit tua laus ſemp apud deũ in ⁊ ſup eccl'ia mag
Et notãdũ ꝙ multiplicẽ eccl'iaꝫ ſuis prouidit de⁹. ſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Materie. pugnãs. varie. regnãs. sathãeqꝫ

Primo eccl'iaz materialẽ. vñ volo in eccl'ia orões fi-
eri Scdo militantẽ. ps. Apud te laus mea in eccl'ia
magna. tcio iustoꝝ. Que nõ hꝫ maculã neqꝫ rugam
Quarto triũphantẽ Scm̃ est tẽplũ tuũ mirabile in
eq̃tate Quinto malorũ. ps. Odivi eccl'iaz malignãti
um. Nã eccl'iaz materialẽ dedit in meriti augmẽtuꝫ
Militantẽ in cõionis solaciũ. Iustoꝝ in exemplum
Triũphantẽ in p̃miũ. maloꝝ in exercitiũ. Sup q̃-
bus singulis licet grẽ sint agẽde. hic tñ de duabꝫ aut
tribꝫ agendũ cũ de alijs infra tangat. Grẽ igit ma-
gne referẽde ꝛ laus nrã apud dñm erit ꝓ eccl'ia mili-
tante. ꝛ cõfitebimur ei in eccl'ia magna. i. ꝓ cõgrega
tione ꝛ institutiõe fideliũ ꝛ vnitate eorũdẽ Ex q̃ plu-
rima nobis eveniũt emolimẽta. Hinc em̃ scõꝝ cõ
municatio vt pticipes sim⁹ oim timẽtiũ deũ. Hic
cõsolatio ꝛ exẽplatio. ꝛ alia pleraqꝫ bona Hec enim
est citas illa mag̃ de q̃ vt ꝑient ait dicta sunt gl'iosa
extra quã residuũ hoim gen⁹ ẽ quasi silua inculta et
rudis lapicidina. Hec est dom⁹ dei cui⁹ ip̃e paterfa
milias ꝓuidẽs victus ꝛ vestit⁹ spũales. Hec ẽ ager
ortus ꝛ vinea dei cui⁹ ip̃e plãtator ꝛ cultor. Hec est
eccl'ia magna exercit⁹ ꝛ acies dei viuẽtis quã quãtuꝫ
dilexit pꝫ ex his q̃ ꝓ ea fecit. Nõne seipm totũ ipen
dit. Nõne thauros ꝛ altilia occidit vt sanguie scõꝝ
suoꝝ eã plãtaret. Grati itaqꝫ sim⁹ Pro eccl'ia de
niqꝫ materiali grati esse debem⁹ ꝛ ꝓ eccl'iasticis ceri
monijs et exercitijs ei⁹ Est em̃ eccl'ia materialꝭ. ꝛ lo
cus eruditiõis. ꝓpitiatiõis refugij ꝛ divini solacij. vt
Hũbertus declarat. Vñ ꝓueniunt plura bõa. puta
meriti augmẽtũ. devotiõis feruor ꝛc̃ Hinc q̃dã Sex
lucror in syon ꝑegrinor instruor oro. Particípor sa-
cris dñi de morte recordor. Adiuuor a scis in quoruꝫ
laude laboro. Merito igitur grati eẽ debem⁹ ꝙ t'les
etiã nobis ꝓuidit de⁹. ꝓuidit instituit inter pagano
rũ fremit⁹. hereticoꝝ morsus. defensauit ꝛ ꝓmouit
ꝑ martyrũ trophea. doctorũ scp̃ta. scõru exẽpla Et i
his oibꝫ nrãm salutẽ q̃siuit. oĩa i nos ordinauit ꝛ sic
nos añq̃ꝫ cẽmus dilexit: ꝛ de oibus necãrijs ꝓuidit.
O gratie illi sp̃ Benedicãt eũ in ecclesijs oẽs scti ei⁹

¶ **Tempus Membrum quintum:**

n Ecce nũc tẽpus acceptabile ecce nũc dies salu
tis ij. Chor. vi. Nox p̃cessit dies appinqua-
bit Rho. xiij. Tp̃s beneplaciti de⁹. ps. In
optio terre loco fac hitare eos Exodi. vi. Postq̃ꝫ po
sita sunt gratificatiõis bñficia lõge añ plerorũqꝫ ex-
ortũ prestita. enũeranda sũt iam hmõi ab exortu na
tiuitatis cõcomitãtia. Ubi primuꝫ illud occurrit ꝙ
tp̃e ꝛ loco grẽ xp̃ianissimi te nasci fecit qñ ꝛ vbi oĩa il
la olim ꝓ te facta tibi applicita in te sortiret effcm̃
Et licet in versibꝫ. tp̃s tm̃ ponatur. loc⁹ tñ subintel-
ligend⁹ quo sine alterũ parũ ꝓdesset Unde circa
hec cõsiderare debes

tp̃e nate. scp̃te tp̃e scismatũ loco gẽtiũ

Nõ natur. legis. seu scismate. gente.

nec hereticorum

hereſiqꝫ

Primo inq̃ꝫ cõsiderare cũ gratitudine debes Q' nõ
nasci te voluit tp̃e nature qd̃ tp̃s a dei cognitiõe vt
in plurimũ fuit deuiũ. Nõ tp̃e legis scripte aut mo
saice qd̃ obſuatiõibꝫ grauissimũ onerosũ ꝛ ip̃fectuꝫ
Nõ itẽ tp̃e scismatũ qd̃ valde nascentiũ saluti peri-
losũ pp interdictũ ꝛ alia. Sꝫ nasci te fecit tp̃e grẽ di
vulgate In plenitudine scꝫ tp̃m. tp̃e acceptabili et
beneplacito. tp̃e miserẽdi in diebꝫ salutis Postq̃ꝫ. s.
nox errorũ abcesserit. ꝛ dies fidei ẽ exort⁹ Deiñ plu
rimũ regrãndũ ꝙ te nasci voluit. nõ loco gẽtiliũ deũ
ignorantiũ. nõ loco mahumeticorũ ab deo errantiũ
turpia ꝛ feda obſuantiũ. Nõ inter iudeos excecatos
abiectos ꝛ dispsos. nõ etiaꝫ loco hereticorũ fidẽ ve-
rã scindentiũ. ac ꝑ h̃ a salute ꝛ regno dei se secludẽtiũ
Quorũ oĩꝫ leges cerimonie ꝛ obſeruamia cassa vana
feda sunt ꝛ execrãda vt late in Fortalicio fidei de sin-
gulis ritibꝫ oñditur Inter hos te nasci noluit ꝙ cũ
eis te ꝑdi noluit. Sed in optio terre loco vbi fides
xp̃iana diuulgata fuit ꝛ ꝓbata. vbi religio vera ꝑfu-
sa ꝛ sincera te nasci voluit. vt sic quasi ab ortu salutẽ
imbiberes. Grati itaqꝫ sup his sim⁹ ꝛ cũ Aug⁹. regra
tiante dicam⁹ Magnũ estimo bñficiũ ꝙ eo tp̃e ꝛ inter
tales me nasci voluit de⁹ ꝑ quos ad fidẽ suã ꝛ sacra
ꝑuenire valeã. Video em̃ innũerabilibꝫ hoibꝫ h̃ neꝫ
gatũ qd̃ mihi gratulor esse cõcessuꝫ. cum q̃bꝫ tñ vna
mihi fuit ꝯditio Illi derelicti sũt ꝑ iusticiã ꝛ ego ele-
ctus ꝑ grãm. O sint grẽ tibi sp̃. laudes tibi sp̃. Sed
o laus eterna dñe de⁹ me⁹ a q̃ oĩs laus. sine q̃ nulla ẽ
laus. q̃ es ip̃e tua laus. vñ mihi laudes vt laudeꝫ te.
cũ vere sciam ꝙ nõ valeã laudare te sine te. Habeaꝫ
te ꝛ laudabo te. Quid em̃ ego sũ dñe ꝑ me vt laudeꝫ
te Puluis ꝛ cinis ego sũ. canis mortu⁹ fetẽs ego suꝫ
Nũquid laudabit te q̃ in pctis cõcept⁹ genit⁹ ꝛ nat⁹
Nõ est speciosa laus in me q̃ sp̃ pecco in te Laudes
ergo sup hijs beneficijs ꝛ alijs in te ꝓ me.

Baptisma ¶ Mẽbrum. vi.

Dilexit nos ꝛ lauit in sanguie suo Apoca. i.
Saluos facit baptisma ꝛc. i. Pe. iij. Dei
de cõsequẽter regratiãd⁹ de⁹ ꝙ grãꝫ ꝯtule o
rit baptismalẽ Nã lꝫ plures p̃ores grãs susceperunt
puta ꝙ tp̃e grẽ ꝛ inter xp̃ianos nati fuerũt Hãc tñ
grãm mime ꝑceperũt multi aut nõ rite exceperunt.
Gratiandus igitur ꝓpter hec:

Nõ reicit. nõ mors. rtẽ lot⁹. bõa dignus.

In p̃mis gr̃⁹ esto ꝙ te ñ istar pluriũ tanq̃ꝫ sua grã i-
dignũ abiecit. scdo ꝙ te ñ abortiri aut i vtõ aut ante
baptismatis susceptõꝫ mori sic p'les ꝑmisit. tcio q'
recte ꝛ rite te baptisari ordiauit. s. a debito hui⁹ sacri
mistro p̃sbytero cũ debita forma materia ꝛ. intentu

Nō ab heretico. muliere aut laico. q̄ aut formā viola re poterint. vel dimiſſiōe additiōe trāſpōne ꝯmutati one ꝛ ſic effcm̄ īpedire. vn̄ pueris de poſt vt crebrius expꝛtū eſt ḡndia picl'a ꝛ icōmoda ſolēt euēire. puta vt qȯ aut fide vacillēt l' fantaſticas viſiōes hn̄t aut dēo nū iſeſtatiōes patiāt̄ Valde igit̄ grati eē debe⁹ ꝙ bap tiſmi ſacramētū ſuſcepim⁹ cū q̄nqꝫ ſubſtācialibꝫ ei⁹ q̄ ſunt expꝛſſio forme. ablutio aq̄. ꝯgrua imerſio. rcā itētio. fides ꝓpꝛia aut aliena. Et nō mō cū ſubſtā cialibꝫ veꝝ etiā cū ſolemnitatibꝫ q̄ ſunt. viij. Sal ole um. criſma. cereus. criſmale. ſaliua. Flatus patrini baptiſmi q̄ bōa ſignāt. ꝛc̄. Quarto grē agēde ꝓ effec tibꝫ ꝛ vtilitatibꝫ ex baptiſmi ſacramēto ꝓueniētibꝫ q̄ ſunt varie ꝛ valde multe. ſ. iſte

P

ad ſacrā ceťa	culpam	penam
Preparat.	ꝛ mūdat.	laxat.
rōnalem	ꝯcupiſcibilem	eccleſie
luſtrat.	calet.	vnit
iraſcibilem	fomitem	dyaboli ꝑtātem
Cōfortat	minuēdo	ligat
celi ianuam.	gratiam dando	
reſerandoqꝫ	gratat.	

¶ Hoꝝ declaratio in ſcriptis doctoꝝ ſuꝑ q̄rto ſē tenciaꝝ ꝛ in ꝯpēdio ꝛ alibi habet̄ Suꝑ q̄bꝫ ſingulis bonis grē referēde. Et potiſſimū qꝛ ꝑ hāc baptiſma lem grām culpā deleuit Innocētiā reſtituit. iuſticiā ꝯtulit. grām in habitu infudit. ꝛ characterē ipꝛeſſit. ac ꝑ hec dignū etn̄a vita fecit. Vere ḡndia ſunt iſta. ꝛ gratitudie digna ſi bn̄ fuerint ꝛ moroſe retractata. clare ꝯſiderata. ꝓfunde dijudicata. ꝛ eq̄ rōnis truti na eſtiata. Hic ḡti ſim⁹ ꝛ cū aug⁹ dica⁹ Magnū h̄ ē a deo meo ꝙ grā̄ʒ baptiſmalē ꝺdit. ꝙ me i ſanguine ſuo lauit. ſibi ꝯmori fecit ꝛ ꝯſepelijt ac pit̄ ꝯſurger̄ ꝛ ſe iduere fecit. Magnū certe h̄ ꝑſerti ſi cogitare ce pis o aīa mea q̄t ꝛ quales in ꝯꝑatiōe tui abiecti ſūt q̄ hāc grām q̄ t̄ data ē ꝯſeq̄ n̄ potuerūt. Certe audiſti ab initio vſqꝫ ad hāc diē q̄ꝫ multe ḡnatiōes ꝑtrāſierūt q̄ ſine cognitiōe dei ꝛ ꝑcio ſue redēptiōis ꝛ ſacrō ſal uatiōis i iteritū ſempit̄nū dilapſe ſunt. Oibꝫ illis re dēptoꝛ tu⁹ te ꝑtulit qn̄ tibi hāc grā̄ʒ largit⁹ ē quā nul l⁹ eoꝝ ꝑcipe meruit. tu ſola ꝑ oībꝫ illis aſſūpta es. et q̄re h̄ in te ſit factū nullā ꝑter ſolā ſaluatoris tui cha ritatē iuēire poteris cām. Elegit ergo te ꝛ ꝑelegit te ſpōſus tu⁹ amatoꝛ tu⁹ de⁹ tu⁹ Hic dilige eū. ꝛc̄.

¶ Cōfirmat ¶ Mēbꝝ. vij.

Q Confirmaſti me in ꝯſpcū tuo In te ꝯfirmat⁹ ſuʒ ex vtero. pſ̄. Poſt hec regraciādū ꝙ inſuꝑ ꝯfirātōiſ t̄ ꝯceſſit ſacr̄ʒ q̄ plene fact⁹ es xp̄ian⁹ Pleitudie inq̄t Thoās āglic⁹ copic. q̄ tn̄ an̄ i baptiſmo plen⁹ xp̄ia⁹ fuiſti pleitudie ſufficiētie Magne itaqꝫ grē ꝓ h⁹ ꝑ ceptiōe ſacri ſē reddēde Tū qꝛ magne ē dignitatꝫ. ce tera q̄dā ſacrā i digitate miſtri excedēs Quippe qȯ a ſolo pōtifice ꝯfert̄. Tū qꝛ ingētꝫ necitatꝫ teſte mel chiade papa q̄ ait. Quāuis inq̄t ꝯtinuo trāſiturꝫ ſuf ficiāt regenerātiōis bn̄ficia. victurꝫ tn̄ necāria ſūt cō firmatiōis auxilia. Hic ꝛ ꝑcipit̄ in decretꝫ. ꝙ oēs fi deles ꝑ ipoſitiōeꝫ man⁹ epōꝝ p⁹ baptiſmū ſuſcipere dn̄t ſpū̄ʒ ſcm̄ vt pleni xp̄iani inueniāt̄. legitimi ſcꝫ ad pugnādū. audaces ad xp̄i nomē ꝛ fidē cōfitendū ꝛc. Tū qꝛ grādꝫ efficacie ꝛ ꝟtutꝫ. int̄ ceťa hos cāns effcūſ

Cōfirmat. foꝛtat. aīat. decoꝛat. adiplet

Prio grā̄ʒ i baptiſmo datā ꝯfirmat. iuxta illud Cō firma h̄ de⁹ qȯ opat⁹ es in nob. ſ. in baptiſmo Naʒ ius celeſtis hereditatis ad qȯ aſſūpt⁹ eſt baptiſmali ſcificatiōe cōfirmat̄ ſacrō ꝯfirmatiōis q̄ten⁹ firmius illȯ obtineat imobiliuſqꝫ poſſideat. ſic cōfirmat̄ poſ ſeſſio real' ꝛc. Scȯo ad militiā ſpūalē ꝑꝑat ꝛ confoꝛ tat. Hic tāqꝫ pugturi pugiles inūgunt̄ ꝛ ꝯfortātur Hec ē ei iuxta Guilhel. dr̄ia int̄ ſolū baptiſatos ꝛ p⁹ ꝯfirmatos. q̄ ē int̄ aīalia coꝛnuta ꝛ nō coꝛnuta Con firmandi nāqꝫ veniūt ad manū pōtificis vt ꝯfirmen tur ꝛ cōſignētur tanq̄ꝫ inermes ꝛ nōdū coꝛnuti Atꝫ de manibꝫ e⁹ recedūt ꝯfirmati inſtar vnicoꝛniū iam coꝛnuti. quēadmodn̄ moyſi facies videbat̄ coꝛnuta. ꝛc. Ante mēbꝛa ſunt tenera ac puerilia bellis inepta ſed cōfirmatione induūtur ꝟtute ex alto ꝛ fiūt foꝛtia ad ſpiritalia bella Tertio ad cōfeſſionē ꝯſtantē rcē fidei aīat vt innuit foꝛma e⁹. quēadmodū ꝛ diſcipu li ſpūſcō cōfirmati ceperūt loq̄ ꝛc. Quarto decoꝛat mentē ꝛ carnē. mentē charactere Carnis frontē vi uifice crucis vexillo Et ad ſublimē erigit dignitatem ꝯſtituēs eos dei pugiles. regis celoꝝ ſigniferos ꝛ ar migeros: ſub cui⁹ aſpectu foꝛtia trophea acturi ſunt Poſtremo adiplet grē opa ꝛ ꝑficit in baptiſmo cep ta. quēadmodū mēbꝛa pueri cibo ꝛ vnctiōe cōfoꝛtan tur ꝛ ad ꝑfectū deducūtur. vtꝫ Magnū itaqꝫ ē bn̄fi ciū iſtud q̄ ſine nō plēi ſē xp̄iani. Vn̄ ꝛ a ꝺmonib⁹ ꝛ ſpūalibꝫ neq̄cijs q̄nqꝫ infeſtāt̄ nō cōfirmati: vt ptꝫ. Hic ſilr̄ de ceteris ſacris cōceſſis regratiādū: de q̄bꝫ nō agit̄ aut actū nō eſt Grē igit̄ tibi dn̄e ꝙ ſpū ꝑnci pali me cōfirmaſti. tāta dona infudiſti ꝛ in necitate ſuccurriſti

¶ Nomen Mēbꝛū octauū

R Vocaui te nōie meo. yſ. xlv. Feciqꝫ tibi nomē grāde iuxta nomē magnoꝝ q̄ ſunt in terra. ij. Re. vij. Poſtremo hic grē agēde ꝙ ꝑ hec oīa ꝑoꝛa te ſibi gratificauit. In c⁹ etiā inditiū et firmamentū te noīe ſuo digniſſiō ac ḡtiſſiō vocauit. Nā cui xp̄i miſteria ꝑ baptiſmū ꝛ ꝯfirmatiōis ſacr̄ʒ applicita. rite hoꝝ nominū dignitatibus appellat̄:

Chriſt⁹. ſeu nat⁹. heres. rex. atꝫ ſacerdos

Primo diceris xp̄ian⁹ ex imitatione. ſcȯo fili⁹ dei ex adoptiōe Dedit eis ꝑtā. fi. dei fieri. tcio heres dei. co heres autē chriſti ex certa ꝓmiſſione. Quarto rex ex virtuali mētis gubernatiōe. q̄nto ſacerdos ex ſpūali um hoſtiarum immolatione Fecit enim nos deo no ſtro regnum ꝛ ſacerdotes. Ita ꝙ ſumus genus ele ctum. regale ſacerdotium. gens ſācta. ppl's acq̄ſitiōis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

vocati nõie nouo qḋ os dñi appellauit Sũt pterea alia ꝯplura nõia quibꝫ aia gratificata in ſcripturꝭ cõpellatur. vt Gerſon ait. cuiuſmõi ſunt iſta.

ꝓpter fecũditatẽ | nate ꝯionẽ | cẽplarẽ aſſiĺatioẽꝫ | ꝑꝑ oꝑationez

S Spõſa. ſoror. ſpecioſa. decora.

ſecretorum reuelationem

vel eſt et amica.

ꝑꝑ gratiarũ decorẽ | potẽtiaꝝ ĩpſſionez | ꝑꝑ amorem. | ꝑꝑ ſpũſſci ĩbitatiõz

Pꝛcta. formoſa. dilecta. colũba vocata

De hĩjs nõibꝫ lati⁹ ſuꝑ mgr̃ gerſon tractat. ꝑ q̊ꝝ multitudinẽ ⁊ dignitatẽ pꝫ aiam deo valde eẽ gratã ⁊ gratificatã. Gratiſſimo em̃ nõia plura dari ſolent Cõueniũt rebꝫ nõia ſepe ſuis Hinc itaq̃ grãs aga⁹ ⁊ cũ Aug⁹. dicamus. Gratias tibi de⁹ vocaſti me nomine tuo. q̃ ſignaſti me ſanguĩe tuo Nõie inq̃ tuo vocaſti me vt meõriale tuũ ſemꝑ eẽt apud me. ⁊ nun q̃ recederes a corde q̇ nũq̃ pro me receſſiſti a cruce. Voluiſti me ꝑticipem eẽ in nõie ꝑticipẽ in nõis veritate. qm̃ vnxiſti me illo q̇ ⁊ tu vnct⁹ eras oleo leticie vt ab vncto ſim vnctus. ⁊ a te xp̃o dicerer xp̃ian⁹ imo ⁊ in manibꝫ tuis deſcripſiſti me vt ſemꝑ ſit memoria mea apud te. ſi tñ meõria tua iugiter fuerit apḋ me. Laudẽ inſuꝑ dicã nõi tuo. q̇ adhuc celſiori nõie honoraſti me. q̃ tãte glĩe me feciſti ſuſceptibilem vt poſſem fili⁹ dei fieri. Hoc nõ pñt vtiq̃ arbores. non pñt lapides. nõ cetera oĩa. q̃ nõ dediſti eis ꝑtãtẽ filios dei fieri. illis nõ ꝑ naturã. nec multis hõibꝫ ꝑ grãtiam. ſꝫ mihi dediſti ꝙ hõ ſũ ⁊ fili⁹ tu⁹ dicar ⁊ ꝑ grãz eſſe poſſũ Vñ hoc mihi vitas ſũma. vera q̃ ſũmitas vñ hoc mihi vt poſſim fili⁹ tu⁹ fieri. Nõ ſic feciſti oĩ natiõi. nõ oĩ creature. ſꝫ tu manẽs ĩeternuꝫ creaſti oĩa ſiĺ. Nõ ꝑceſſerunt eoꝝ merita. acceſſit tua gratia q̃ oĩa creaſti bonitate tua. Pares oẽs creature fuerunt in meritis q̃ oĩm nulla fuerũt merita. Quare ergo nõ ego ſicut oẽs ille. aut cur nõ oẽs ille ſic ⁊ ego aut ego ſol⁹ ſicut ⁊ ille Que mea merita. q̇ mea grã. vt ꝑtãtem mihi dares ⁊ filiũ ſponſã ⁊c̃ vocares Certe ſola grã bonitas tua. Multi trãſierũt q̇ hoc non meruerũt. multi fortes ⁊ ſapiẽtes. multi nobiles ⁊ diuites fuerũt q̇ tñ vniuerſi hac dignitate deſtituti. relicti ⁊ abiecti ꝑierunt. Nũq̇d ego fortior. nũq̇d ſapiẽtior. nũq̇d nobilior aut ditior oĩbꝫ illis fui. q̇ hanc ꝑ oibus illis grãz ſpãlem ſortiri merui Nõ dñe de⁹ tua hoc bõitas fecit. vñ ago tibi grãs. et oro q̇ ſuꝑ gratificatiõis beneficĩjs laudẽt te oĩa in celꝭ ⁊ ĩ terris amẽ

De bñficio penitẽtialis vocatiõis Ca. vi.

A Quos ꝑdeſtiauit hos ⁊ vocauit Ro. viij. Videte vocationẽ vrãz frẽs. i. Cho. i. P⁹ beneficiũ creationis ⁊ gr̃ificatiõis ſubſeq̇tur bñficiũ pñialis vocationis Quo ſcꝫ poſt q̃ inſtar filij ꝓdigi oẽm ſubſtantiã ſuꝑioꝝ beneficioꝝ peccãdo dilapidauim⁹. iterũ nos ad pñiam vocat Qḋ bñficiũ niſi ſuꝑioribꝫ accederet nil ea niſi ĩ pene augmẽtũ forte ꝓdeſſent Hãc igit̃ vocatiõis grãz iuxta hortatũ apl̃i diligẽter videam⁹. grãditer eſtimem⁹. denote retractem⁹. Et ea q̇ aut eã ꝑeunt aut cõcomitant̃ cũ gratitudĩe ꝓfiteamur Et in ꝑmis grãs agere dẽm⁹ ſuꝑ lõganimi expectatiõe ꝑcedẽte Pertulit

Membrũ primũ

B Nihil odiſti eoꝝ que feciſti diſſimulans peccãhoiꝫ ꝑꝑ pñiaz Sap. xi. An diuitias boitatis ⁊ pacie ⁊ lõgaĩmitatis e⁹ ꝯtẽnis. An ignoras qm̃ benignitas dei ad pñiaz te adducit? ⁊c. Ro. ij. Primũ itaq̃ circa vocatiõis bñficiũ ꝯſiderãdũ ẽ pñla la Lõgaĩmitas ⁊ benignitas dei q̇ hoiez ſuꝑioꝝ bñficioꝝ incuriũ. ab eo auerſũ. iugiter in ſe peccãtem. ⁊ mortis reũ tã lõgaĩmit̃ ꝑfert ⁊ tolerat ⁊c. Circa qḋ cõſidera iſta

Lõganimis. patiẽs. pius. haut dãnat. manet ob hec

In ꝑmis cõſiderandũ ⁊ regratiandũ ꝙ tã lõganis ⁊ diutn⁹ fuit trãſgrediẽtẽ paciẽdo tꝑe. tã diutno. 2ᵒ ꝙ tã patiẽs tã patiẽt̃ diſſiĺando ⁊ vindictã ſuſpẽdedo. 3ᵒ ꝙ tã pi⁹ etꝭ ĩpio bñfaciendo. Nã te ꝓlõgãte ĩpietatẽ ꝓlõgauit ipe pietatẽ. ⁊ dũ ꝓ bonis mala reddebas ipe bñficia accumulabat. qrto ꝙ nõ dãnauit te tunc mori ſinẽdo vt mĺtos te meliores ꝯ q̊s mox dãnationis ſñiaꝫ fulmiãuit ⁊ in gehẽnã ꝑcipitauit. quĩto ꝙ te ad pñiaz veniã ⁊ gliaz expcãuit Propterea ei vt dr ysa. iij. expectat de⁹ vt miſeat̃ nri. nã teſte apl̃oꝝ vtice. ij. pe. iij. Nõ tardat de⁹ ꝓmiſſis ſic q̇dã exiſtimãt. ſꝫ patiẽter agit ꝑꝑ nos. nolẽs aliq̊s ꝑire. ſꝫ oẽs ad pñiaz reuerti. Penſem⁹ itaq̃ ſuꝑ nos ait Greg. ditias cõditoris nri. Peccare nos vidit ⁊ ꝑtulit qui nos añ culpas peccare ꝓhibuit. ⁊ iã p⁹ culpã expectare ad veniã nõ deſiſtit. Grati itaq̃ ſim⁹ ⁊ cũ Aug⁹. grãs agam⁹ dicẽtes Magne bonitatis ẽ ĩditiũ dñe ds me⁹. ⁊ h qḋ ego infelix te irritaui. ego malũ corã te feci. furorẽ tuũ ꝓuocaui. irã ꝓmerui. peccaui ⁊ paſſus es. deliqui ⁊ tã longanimiter ſuſtines: Magna plane miſericordia tua ⁊ pacia in expectatiõe. Nõ ei peccãtẽ angelũ expectaſti ſꝫ ꝑcipitaſti e celo. hõiem peccantẽ nõ diſtuliſti ſꝫ expuliſti de ꝑadiſo. meliores me peccãtes mox occidiſti. Me aũt lõgaĩt̃ diſſiĺans multis ãnis ĩ pctis ꝑtuliſti. vt ſic in me ꝯmendares paciam tuã. ĩpleres electiõnẽ tuã. cõfirmares charitatẽ tuã. Sed eximie fuit pietatis ꝙ mira tua paciẽtia. nõ mõ nõ meã ſuſtinuit ĩpietatẽ. ſed ſolitã exhibuit. imo ⁊ maiorem pietatẽ. vñ ⁊ grãs tibi ago liberator me⁹ qm̃ liberaſti me. Quotiẽs me iã abſorbuerat ille draco cruẽt⁹ ⁊ tu ab ore ei⁹ abſtraxiſti me quotiens peccaui ipſe paratus fuit deglutire me. ſed tu defendiſti me. Cum cõtra te inique agebã. cum tua mãdata frangebã. ſtabat ipſe patus vt me raperet in infernũ. ſed tu ꝓhibebas Ego te offendebam: ⁊ tu defendebas. ego te non timebam ⁊ tu me cuſ/

todiebas. A te recedebã. inimico meo me exhibebaȝ
tu ipm ne me acciper deterrebas. Hec mihi tu de⁹
meus bñficia cõferebas. ⁊ ego nõ cognoſcebã. Sic
me multotiens de faucib⁹ diaboli liberaſti. de ore le/
onis eripuiſti. ⁊ ab inferno licet me neſciẽte mlt; vi/
cibus eduxiſti ⁊c. ſemel centies. milies Gratias e/
tiam ago ꝙ nõ ſm iniq̃tates meas mihi retribuiſti:
ꝙ me cũ iure potuiſſes milleſies nõ damnaſti. ꝙ vin
dictã nõ ſumpſiſti. ꝙ me nõ abſorbuit terra: nõ me
fulminauit celũ. nõ me cõbuſſit ignis. nõ flumia ſub
merſerũt. nõ aliena pena ꝓut dign⁹ eram multaſti.
ꝙ me cũ morbis tenerer. piculis laborarẽ mori non
ſiuiſti. ſed miſericorditer mihi aſtãs me liberaſti. ſciẽs
ꝙ ſi mors tũc me occupaſſet aiam meã infern⁹ ſuſce
piſſet. ⁊ ꝑpetuo damnat⁹ fuiſſem. ſed tu de vtraq;
morte eripuiſti me ⁊ a vindicta creaturarũ liberaſti
me. q̃ tñ merito inſurrexiſſe debuerãt in me: Cuȝ em̃
peccãdo a te recederẽ. nõ ſolũ irã tuã ꝓmerui. ſed et
omnẽ creaturã aduerſus me excitaui. Ita vt merito
pugnaret ꝓ te aduerſũ me totus orbis terrarũ vt in
meditatiõib⁹ ſuis late tractat Aug⁹. videatur ibi. cõ
cludens ꝙ cuncta creatura ad vlciſcendã iniuriã cre
atoris ſeuiret: niſi ĩpetũ ei⁹ cohiberet ĩpe qui eã cõ/
didit q̃ nõ vult mortẽ pctõris ſed vt ꝯuertat ⁊ viuat
Da ergo mihi ſp grãs agã: ⁊ ne ego vinea quã lõga/
nimiter expectas vt vuas faciã. labruſcas ꝓducaȝ et
peream. Tanto em̃ acri⁹ mala mea adueniẽdo pu/
C nies. quãto diuti⁹ toleraſti qd punire poteras.

Acceuit Membrũ ſecundum

De tenebris vocauit nos in ammirabile lum̃
ſuũ. p̃. Pe. ij. Vocauit ad ſe quos voluit.
Mar. iij. Poſt longanimitatẽ expectatiõiſ
regratiandus eſt ꝓ beneficio dignatiue vocationis.
qua ſcȝ de tenebris errorũ vocauit nos ad penitẽtie
lumen ⁊ cõuerſionẽ morũ. cũ plures alios inuocatos
dimiſit. Quod beneficiũ vt plenı⁹ noſcas diligenter
attendere habes hec

Quis. quos. qualiter hic. ad quid vocat. et variauter.

Primo Quis ⁊ q̃ꝛt⁹. ſcd̃o quales. ⁊ q̃ȝ indignos:
Certe ſũm⁹ imos. optim⁹ ꝑuerſos. O dignationem
Auerſi ab illo ſum⁹: ⁊ tñ talis ac tãt⁹ nõ auertit̃ Hic
ꝑ yſ. dr Erũt oculi tui vidẽtes p̃ceptorẽ tuũ. ⁊ aures
tue audient vocẽ poſt tga monẽtis. Certe poſt tgum
vocat qñ deſpect⁹ nos vocare nõ ceſſat. Quaſi enim
dorſũ ei in faciẽ dam⁹ cũ ei⁹ verba deſpicim⁹ ⁊ p̃cep
ta calcam⁹. ⁊ tñ adhuc vocat Penſate ergo fratres
ait Greg. q̃ꝛte ſit pietatis ꝙ auerſos r̃uocat q̃s mor
dãnare põt Tãta erga grã ꝯditoris nrĩ duriciã nrĩ
reat⁹ emolliat ⁊ ad gratitudinẽ ducat. Ecce nõ ſuffi
cit ꝙ chariſſimos ſuos ad nos vocãdos miſiſſet. ni/
ſi ipſe etiã vocatum nos veniſſet Sed qualiter vo
cauit. nõ tm̃ ꝑ lrãs ⁊ ſcripturas ⁊ ſuoꝝ voces. ſȝ ore

proprio vocauit nos. nec ſolũ verbis ſȝ ⁊ exemplis ra
tionib⁹ ⁊ ꝑabolis miraculis ⁊ ꝓmiſſis Valde ḡ for/
titer qꝛ voce mag̃. ſed nõ min⁹ cõſtant in finẽ nõ de/
ſerẽs vocare ſuos iugiter clamitãs in plateis: ſȝ ⁊ cor
dialiter ꝯq̃rendo duritiã vocatoꝝ vt Hierem. viij.
Nõ eſt q̃ agat pñiaȝ ſup pctõ ſuo dicẽs qd feci Sed
vt dr eiuſdẽ. iij. ꝓ verbis pñie verbis ſupbie blaſphe
maſti ⁊c. Sed ad qd vocauit certe ad veniã. ad vitã
eternã. largiſſiã dona ꝓmittẽs. vtȝ Et vocat (vt imo D
alliciat) varijs mõis ſcȝ iſtis. Gens

Inſtictu. mõitis. bõa dãs. ſcptꝫ. mala fli

Primo interi⁹ inſpirãdo. ſcd̃o p̃dicatiõib⁹ ⁊ alioꝛuȝ
monitis exhortãdo. t̃tio bñficijs alliciẽdo. q̃rto ſcrip
turis monẽdo. q̃nto aduerſa ꝯminãdo ⁊ infligẽdo.
Et alijs multis mõis vt pleriq; tradũt. quoꝝ pl'es
innuũtur in illa aucte Prouer. x. Cõuertimi ad cor
repcionẽ meã ⁊c. Pro hac igit̃ digniſſiã vocatiõe ſa
lutis noſtre matrice grãs aga⁹ ⁊ cũ Aug⁹. dicamus
O lux aie mee de⁹ me⁹. vita mea ⁊ lumẽ oculoꝝ meo
rũ ꝑ qd video en illuminaſti me qꝛ cognoſco ⁊c. qꝛ vi
uo ꝑ te Et grãs t̃ago lȝ viles ⁊ exiles ⁊ ĩpares bñfi/
cijs tuis. ſȝ q̃les hȝ mea fragilitas offero ꝓ eo qd ex/
pectãs expectaſti ⁊ mihi intẽdiſti ⁊ ad pñiaȝ vocaſti
Voce em̃ grãdi itonaſti ⁊ rupiſti ſurditatẽ meã. cor
meũ ꝯcuſſiſti excitãs illud vt aduerteret ſuoꝝ vulne
ra pctõꝝ ⁊ vulneꝝ ſentiret dolorẽ deducẽs ad portaſ
inferi. ⁊ p̃pata iniq̃s ſupplicia mõſtraſti Magnam
igit̃ dñe de⁹ erga me pietatẽ oñdiſti. q̃ cũ in cũct; bñ
ficijs ſis amabil'. amabilior es in vocatiõe iſta in viſ
ceribus pietatis. Nullũ em̃ ſpnis. neminẽ abicis: ne/
minẽ ꝑhorreſcis niſi q̃ te forte amẽs exhorruerit Do
na igit̃ tua ſũt hec dñe mihi a te miſcdit̃ indulta. ꝙ
tã longanimit̃ expcãſti. nec vn q̃ȝ pctis meis q̃ min⁹
mei miſererer; vinci potuiſti. ſȝ oblitũ tui de te ãmo
niſti: auerſũ a te talit̃ ⁊ totiẽs reuocaſti. O grẽ tibi
ꝓ ſinglis vocationũ mõis Velle Mẽ. t̃tiũ

Deus q̃ opat̃ in vobis velle ⁊ ꝑficere ꝓ bona
volũtate. Phil'. ij. Dedit voci ſue vocẽ ỽtu/
tis. p̃s. Deinde regratiãdũ ꝙ voci ſue vocez E
ỽtutis dederit ⁊ ſurditatẽ obdurate volũtat; effregit
⁊ bonam volũtatẽ dedit. que quale quãtum q; bene
ficium ſit qui digne explicet eſt nemo Nam bone vo/
luntatis beneficiũ ex his relucet. quia:

Principium. ſatis eſt. ſummum. meritũ. bona cuncta.

Nam bona volũtas eſt omnis boni p̃mordiale poſt
dei gratiã principiũ. ſicut Bernar. in de cõſciẽtia te
ſtatur dicens Inter oĩa inquit dei dona que ad ſalu
tem homis ſpectare videtur. Primũ ⁊ p̃ncipale eſt
donũ bõa volũtas. ꝑ quã in nobis ſilis imago dei re
patur ⁊ repat̃. p̃mũ ẽ qꝛ bona volũtate hõib⁹ vtili⁹
nihil dat̃ Itȝ h̃ ſola ſufficit teſte Aug⁹ ad ſalutem cũ

plura nõ poterit hõ q̃ ſine proderũt oĩa alia parum/
Eſt ſummũ dei donũ. qꝛ ſine ea nihil bonũ. Bernar
dus Quicq̃d hõ facit bonũ eſſe nõ poteſt niſi ex bona
voluntate fuerit. Sine bona volũtate nõ potes om
nino ſaluari cũ bona voluntate oĩno perire nõ poteſ
ꝛc̃ Item in ea omnis meriti ſũma cõſiſtit Augu.
Totũ meritũ in voluntate eſt. q̃ꝫtum vis tm̃ mere/
ris. Fac magnã voluntatẽ ꝛ magnã habebis merce
dem. Eſt igitur vt patet fons omnis boni vnde pro/
deunt oĩa bona. Pro tã magno igitur dono magni
fice eſt regratiandũ. ꝙ illud cõceſſerit ꝙ ĩpedimenta
eius amouerit. Nã plures licet expectati licet vocati
nõ tamen ſaluãtur. qꝛ a bone voluntatis impedimẽ
tis nõ expediũtur. Te aũt ab hijs liberauit velut al
terũ iſrl' de argaſtulo egypti. de manu pharaonis ꝛ
exercitu eius. aut ionã de ore piſcis. Super hoc igit̃
dono cõfiteamur deo cũ Auguſtino dicẽtes. Ego ãt
opus manuũ tuarum cõfiteor tibi in timore tuo. qꝛ
nõ in arcu meo ſꝑabo: ſed omnis ſpes mea tu es. A
te voluntas bona eſt que ſine te bona nõ eſt. Si vis
potes me ſaluare. Ego aũt ſi velim nõ poſſez. tã ma
gna multitudo miſeriarũ mecũ eſt. Velle q̃ꝑpe mihi
adiacet. ꝑficere aũt nõ inuenio. Velle aũt qδ bonuz
eſt nõ poſſem niſi tu velis. nec quod volo poſſum ni
ſi tua potentia me confortet ꝛc̃. Tibi cõfiteor dñe
deus nõ eſt hõis velle qδ poſſit aut poſſe qδ velit vl'
ſcire qδ velit aut poſſit. ſed potius a te greſſus hõis
dirigũtur. illorũ inq̃ꝫ q̃ nõ a ſe ſed a te dirigi cõfiten
tur. A te oĩs voluntas bona Obſecramus itaqꝫ viſ/
cera mĩe tue vt velis ſaluare quod creaſti. qm̃ ſi vis
potes me ſaluare ꝛ in tua voluntate virt⁹ eſt noſtre
ſalutis ꝛ oĩs bone voluntatis ꝛc̃

¶ Recipit ¶ Mẽbrum quartũ

F Exaltabo te domine qm̃ ſuſcepiſti me. ps
Occurrit obuiã puero ꝛ ſuſcipiẽs oſcula
tus eſt eũ. Tho. xi. Deinde grãs agende
ꝙ quotiẽs reuerti voluiſti venientẽ gau
dens excepit ꝛ gratiam penitentialẽ δdit Circa quã
receptionẽ hec notanda:

Occurrẽs. reddit. gaudẽs. en quõ. fructus

In ṗmis regratiandũ ꝙ occurrit ꝑ grãm ꝑueniẽtez
clemẽter excipiendo. vt δt auctoritas ṗmiſſa. Hinc
ãmonet Hiere. iij. Vulgo δꝛ Si dimiſerit vir vxo/
rem ſuam ꝛc̃ Et poſt Tu aũt fornicata es cũ amato
ribꝫ multis. tñ reuertere ad me ꝛ ego ſuſcipiam te
Hinc ꝛ in canticis totiẽs ad ſunamitẽ clamat. Re/
uertere reuertere ꝛc̃. Deinde attende ꝙ nõ ſolum
pie recipit. ſed omniũ peccatorum obliuiſcẽs oĩa bo
na amiſſa reſtituit. Iuxta illud Ezechi. xxxvi. Reſti/
tuam vos ſicut a principio. boniſqꝫ dotabo maiori/
bus q̃ꝫ habuiſtis ante. Et Iohelis. ij. Reddã vobis
annos quos cõedit locuſta bruc⁹ ꝛ erugo ꝛ rubigo

Hinc ꝛ Leuitici. xxv. δꝛ ꝙ in anno iubileo redibãt
omnes ad amiſſas poſſeſſiones Quod in multis ex/
emplis pꝫ penitentiũ in biblie decurſu. ꝛ potiſſimuz
in filio ꝓdigo reuertẽte Cui pater oĩa dimiſit per oc
curſum. Perdita reſtituit ꝑ ſtolã. Heredẽ cõſtituit
ꝑ anulum. Mortificata oꝑa viuificauit ꝑ calciamẽ
tum ꝛ lautiori edulio refecit ꝛ ſolẽniori cõuiuio refe/
cit ꝑ vitulum ſaginatũ. aut poti⁹ vt vera lrã habet
frumentatũ. O quanta ꝛ qualia beneficia iſta.
Tertio cõſiderandũ quanto gaudio ſuſcipiat et re/
mittat hec vniuerſa Certe gaudiũ domini fortitudo
ꝛ ſalus ꝛ penitentia nrã. Probat hoc in ꝑabol' tri/
bus apud lucã. ſ. de oue ꝑdita. dragma amiſſa. filio
ꝓdigo. ſuper quibus omnibꝫ gaudet ꝛ vicias ad gau
dendũ cõuocat Quarto vide quõ ꝛ qualiter recipi/
at reuertẽtes. Certe pijſſime. gaudioſiſſime. libera/
liſſime. Vt pater dilectũ filiũ. vt medicus egrotum
vt ſponſus amantiſſimã ſponſã. quẽadmodũ dauid
viros illos q̃ cõſtituti erant in anguſtia ꝛ oppſſi ere
alieno ꝛ amaro aĩo excepit factus eoꝝ princeps ꝛc̃
Vere nõ vult de⁹ perire aĩas. ſed ſicut ſcriptũ eſt co
gitat ſecũ retractans quomodo ſaluet eas. Poſtre
mo attẽde ad quantã gratiã ſuſcipit. quia ad grati
am penitentialem q̃ eſt ſũma gratia. cuius ſunt inu
meri vtiles ꝛ dulciſſimi fructus. Hec em̃ eſt que
angelos letificat. ĩpios iuſtificat. amiſſa bona recu/
perat. penã vitat. ꝑ quã hõ abſoluitur. eccleſie reſti
tuitur. recõſiliatur xp̃o. donis ſpũalibus ditat̃. pa/
radiſus aperitur. O igitur felix pñie ꝯmerciũ. ho ho
locauſtũ. angeloꝝ gaudiũ. ſalus hõim. nõ eſt q̃ expli
cet tm̃ fructũ: Pro itaqꝫ tãtis donis grati ſimus. ꝛ
cũ Auguſtino dicam⁹ Magna eſt erga me dñe pie/
tas tua q̃ me auerſũ erraticũ tua grã ꝑueniſti. Vẽie
tem ad te benigne ſuſcepiſti. amiſſa reſtituiſti. grati
am penitentialẽ indulſiſti. O quãti ꝑierũt q̃ hãc g̃/
tiã nõ acceperũt. Diligã igit̃ te dñe virt⁹ mea. diligã
te ſalus mea. ꝛ viuat iam nõ mihi. ſed tibi tota vita
mea q̃ ꝑierat in miſeria mea. ꝛ reſuſcitata eſt mia
tua Gratie tibi.

¶ Eduxit. ¶ Membrum quintum

G Vos autẽ tulit dñs ꝛ eduxit de fornace ferrea
Deutero. iiij. Eduxiſti populũ tuũ iſrl' δ ter
ra egypti. Hieremie. xxxij. Poſt hec regra/
tiandũ dño ꝙ nõ modo vocauit nos cõiter cum plu/
ribus ad pñiam. ſed ꝛ ſingulariter ṗ multis cũ pau/
cis ad ꝑfectionis ſtatũ. ad mũdi ſcꝫ deſpectũ ꝛ contẽ
ptum. Eripiens ꝛ educẽs te tanq̃ꝫ alteꝝ noe de dilu/
uio tanq̃ꝫ abraam de vr caldeoꝝ. tanq̃ꝫ loth de zodo
mis. tanq̃ꝫ iſrl' de egypto fornace ferrea ꝛ manu pha
raonis Que eductio q̃ꝫtũ ſit beneficiuz dñs inſinua
uit cũ tam crebro filijs iſrl' hoc replicuit ꝛ quodam/
modo inculcauit crebri⁹ dicẽs. Memẽtote diei illi⁹
qua eduxit vos dñs de egypto ad gratias ſcꝫ agẽduz
Et vt hoc beneficiũ cognoſcas oꝫ ꝙ mala ꝛ pericula

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

mundi a quibꝫ te eduxit ad mentem reuoces. Nam
eduxit.

**Hoſte. malis. miſeris. eduxit: quomo
do. per que.**

¶ Nam p̄mo cum te de mūdo eduxit ab innume
ris animaꝝ hoſtibꝫ te eripuit. que circumcingunt et
obſident nos vndiqꝫ. Nam pn̄s ſcl'm neqꝫ peſſimus
eſt hoſtis ꝑ q̄nqꝫ ſenſuum portas mētem oppugnās
ſagittas ꝯcupiſcētiaꝝ vibrās ꝛ mortē ꝑ feneſtras im
mittēs. Nam vt d̄r ſapientie. xiiij. Creature dei fcē
ſunt in odiū. ꝛ muſcipulam ꝛ temptationem pedibꝫ
inſipientium. vndiqꝫ laqueos habet reſpſos ꝛ inui/
ſos illos animaꝝ hoſtes vndiqꝫ ſe pſequentes dyabo
licos loquor. q̄s valde timere habent. q̇ in mūdo ma
nēt. Tum ꝓpter localem ꝓpinq̄tatem ꝓpinq̄tatis inui
ſibilitatem. volūtatis malignitatem. intenſionis ꝑ/
uerſitatem. actionum crudelitatem. inſaciabilitatē:
potestatem. ſubtilitatem. placandi impoſſibilitatē
ꝛc̄. vt p3 in ſpeculo morali. Porro q̄s mala e
q̄bꝫ de ſeculo educt⁹ liberatꝰ enumerabit: Totus em̄
mūd⁹ poſit⁹ eſt in maligno. Hinc q̇ ab eo educitꝰ de
malo inq̄etudinis. diſpēdij ſpūalis ꝑfect⁹. vanitatꝫ
ꝛ mutabilitatis egreditꝰ. Habet em̄ mūd⁹ vanitatē
conſiſtentie. viſcoſitatem inherentie. habundātiam
feditatis. inundantiam iniquitatis. Unde qui ab eo
educitur gratias agere poteſt cum Iheremia erepto
de lacu. cum ꝓpha educto de luto ꝛc̄.

Miſerias āt ꝛ mūdi ꝑicula non eſt qui enume/
rare poterit homo. Sunt em̄ in eo miſerie connatu
rales qua naſcimur flebiles debiles miſerabiles. Sūt
ꝛ ꝯtꝑales q̄s gignūt natalis fragilitas. tpal' aduer/
ſitas. corꝑalis infirmitas. hoſtilis malignitas. ꝛc̄.
Sūt ꝛ miſerie criminales. culpe innumerabiles. Pe
ricula autem patēt ex loco habitatiōis q̇ eſt mūdus
mare exilium deſertum in quo pericula ſunt magna
Item ex tꝑe ꝑegrinationis Item ex ſtatu ꝯuerſatō
nis ꝛ ſic de alijs de q̄bꝫ in p̄ma ꝑte ſpeculi moralis a/
gitꝰ ad longum. De his āt ōnibꝫ domin⁹ i manu for
ti non rogatus a nobis Immo oppugnatus a nobis
multis ꝛ varijs modis niſus eſt nos educere de mal'
ꝛ malis tantis. Dicant igitꝰ q̇ educti ſunt a dño ꝛ cō
fiteātur miſericordie eius. quia eripuit animas ve/
lut paſſeres de laqueo venātium. de certamine bello
rum. de telis hoſtium. de diluuijs aquarum ꝛ tribu
lationum. de loco in quo iuxta Oſee teſtimonium in
undauerūt maledictum. mendatium. homicidium
Gracie itaqꝫ ſint illi. Et iſtud beneficium potiſſimū
retractare debent qui contempſerūt mūdum ꝛ mag
nificas agere grates. quemadmodum in exhortato
rio nouiciorum dyoniſius docet. Poſſet hic la
tior tractatio fieri de malis ꝛ miſerijs mundi. ſed vi
deantur alij libri.

¶ Loca Membꝝ. vi.

I [i] nduxit eos in montem ſancti
ficationis. pſal. Induxit
vos in terrā fluentē lac ꝛ mel
ꝛc̄. Deinde gratie dicende ꝙ non mō H
de mūdo eduxit. ſed ꝛ in religionem ꝛ in talem reli/
gionem induxit vbi ſecure ſalus ſperari poteſt. Q̄d
q̄ꝫtum ſit beneficium iuxta quemdam digne ponde
rare valet nemo. Circa quod poterint pro exaggera
tione conſiderari iſta.

**Protehit. ad talem. ſocios. bona tot.
quoqꝫ dignum.**

¶ Indeſinenter deniqꝫ p̄mo penſandum ait dyo
niſius carthuſieñ. ac pōderandum q̄ꝫte pietatis ac ḡ
cie q̄ꝫti amoris ꝛ bn̄ficientie ſit bn̄ficium iſtud qđ te
ad religioēm deducēs a ꝯuētu malignātium ꝓterit.
id eſt a congregatiōe indiſciplinatoꝝ. a vita vagātiū
nil niſi ſolum nomen de religione habētium. vbi du
bia ſalus Inter q̄s qꝛ q̇dam veniūt ſilēs illis effecti a
vita diſꝑeunt. quia granditer nimis deum offendūt
ꝛ in eius domo ſcelera multa ꝯmittūt. Pro hac igitꝰ
ꝓtectiōe gracie agende ſemꝑ. Deinde ſcđo regraciā/
dum ꝙ ad talem ordiēm induxit. ꝙ ſub tali regula
militare conceſſit. Ad ordinem ſcꝫ ab eccl'a approba
tum. viris ſanctis tritum. ꝛc̄. Et ſub regula tali Cu
iuſmodi eſt Auguſtini q̄ ceteras oīs excedit. Et ab
autoris ꝯditione quia a ſanctiſſimo ſapientiſſimo.
eximie ſanctitatis viro. btō ſcꝫ Auguſtino epō eccl'e
doctore inſtituta. Scđo excedit regl'a hec ab exēpla
ris ꝑfcōne. quia ſ̄m exemplar vite apoſtolice q̄ ꝯctis
eſt preferenda Tercio a temporis antiquitate qꝛ om
nes in eccl'a latina approbatas regulas anteceſſit
Quarto a diſcretione. Quinto a mandatoꝝ ſpūali/
tate ꝛ ſic de alijs. Valde igitꝰ gratulandum ꝙ ſub ta
li patre ꝛ regula conceſſit militare. Nam q̇ regulam
illam ſeruauerit ſuper illum pax ꝛ miſericordia dei
erunt. ¶ Tercio ꝙ nō ſolum in optimo terre loco
te ꝯſtituit ad ordinem talem adducendo. ſed ꝙ etiaꝫ
tam bonos pios deuotos ſcōs ꝯgregationes frēs ꝛ
ſocios inuenire dedit. quoꝝ exemplis inſtitueris. cō
uerſatiōe ſolaris. orōnibꝫ adiuuaris. O vere bonum
ꝛ iocundum habitare inter frēs tales. q̇ deum amāt
diſciplinam obſeruant. pacem colunt. cui⁹ ſine obſ/
uatione monaſteria ſunt tartara. ꝛ inhabitātes dia
boli incarnati. Magnum donum illud. Horrendū
em̄ hoīm genus mali religioſi. Adeo ꝙ Auguſtin⁹
fateatur ſe non inueniſſe homines deteriores ꝛc̄.

¶ Quarto regraciandum pro omnibꝫ bonis ex vi
ta monaſtica ꝓuenientibꝫ. que tam ſunt numeroſa
ꝙ nec garrulus poeta nec orator diſertus ea plene ꝓ
ſequi poſſet. Ut tn̄ vel pauca habeas ſupꝑ q̄bꝫ grās a
gas. in gn̄e. nota ꝙ oīe bonum in religione repitꝰ.
ſcꝫ Bonum vtile. delectabile. ꝛ honeſtum. Oꝫ in ea

ſit bonū vtilitatis Bernū. oñt enūerās. ix. ei⁹ bōa di/
cēs Bonū ē nos h̄ ēe ſcȝ ī religiōe. nā ī ea hō viuit pu
rius cadit rari⁹ ſurgit veloti⁹. Et h̄ ꝗ ad iniciū. ꝗ ad
ꝓgreſſū āt icedit cautius ꝗeſcit ſecuri⁹ irrorat̄ frequē
tius. Quo ad ṫminū purgat̄ citi⁹ morit̄ ꝯfidēti⁹ r̄mu
nerat̄ copioſius. Que ſingl'a. ix. pūcta ſingillatiȝ ꝓſe
quūt̄ ī ſumma āthoīni ī ꝑte iij. ſingl'a cū ſ̄ib⁹ mēbris
vtȝ illic. Proſeqt̄ etiā ea ⁊ alia q̄dā io. nid. ī de refoṙa
tiōe moāſterioꝝ. Sȝ ⁊ hugo ꝺ folicto pl'chre ꝺſcribit
religiōis bōa ī de clauſtro maṫiali. Signit etiā religi
o bonū iocūditatꝭ Juxta illḋ eccl'. i. Religioſitas io/
cunditatē ⁊ gaudiū dabit. Qḋ late oñt Anthoni⁹ ex
talib⁹ reb⁹ valde iocūdis q̄b⁹ religio figurat̄ aut aſſi/
mulat̄. ſ. ꝑ ꝑadiſū voluptatꝭ. ꝑ ṫrā ꝓmiſſiōis. ꝑ mon
tē trāſfiguratiōis. ī q̄b⁹ delcābilia mlt'a vt oñt ibi ē.
Eſt ī ea ⁊ bonū hoēſtatꝭ q2 ē ſcola ⁊ exerciciū ṽtuoſi
tatꝭ. ṽt⁹ āt ē de nūero bonoꝝ hōrabiliū ⁊c̄. Grās ita
q̄ȝ aga⁹ ꝙ tātis bōis ꝑ religiōis igreſſū oꝑpleti ſum⁹
Poſtrēo neccāriū ē religioſo iuxta quēdā ex ōī corde
p̄coniū ſuū ⁊ dignitatꝭ ꝓrogatiuā ſuꝑ oēm ſcl'i the/
ſauꝝ pōderare. ⁊ q̄ȝ ꝑ religiōis igreſſū dignificat⁹ ſit
cū grāꝝ actiōib⁹ ⁊ deuoto corde in dño gl'anter ꝯſiḋ
rare. ⁊ q̄ȝ dignificat⁹ ſit ⁊ ad q̄ bōa vocat⁹ ſꝑ meōriter
tenere. Uere em̄ dñs excelſū fecit illū exuſcitās eū de
ſtercorib⁹. ſedere fecit cū p̄ncipib⁹. ꝯſtituēs eū ī mō/
tē ſciſitatiōis. faciēs eū apl'ici ordis. negociatorē eū
āgelicū de nūero prudētiū ⁊c̄. ſicut ſupra q̄dā ſ̄t p̄ui/
legia dignitatū enūcrata redditur⁹ illi cētuplū in via
p⁹ ꝯſtitut̄⁹ eū ad ſui iudicis latera. datur⁹ etna gau/
dia. O grē illi ſꝑ.

Tempꝑa dat Membꝝ. vij.

Edi illi tpꝰ vt pniam ageret. Apoc. ij.
Dedit illi tpꝰ. eccl'. Preterea magne ſ̄c
grē referēde. ꝙ n̄ ſolū ad locū pēiredi in
duxit. veꝝ īſuꝑ p̄ñic tpꝰ. cetaq̄ȝ oīa ad
ſalutē necāria pluri⁹ denegata ꝯceſſit Qḋ ſūmū bn̄
ficiū ē: iuxta bernū. ī altera vita pleni⁹ ꝯgnoſcēdum:
Quod ex his ꝓbari poteſt.

Eſt breue. ſecludens. ſummum. ſimul. v tile. ſpirant.

Prio ptȝ q̄ȝtum bn̄ficiū ſit ex tꝑis q̄litate. qḋ ē
modicitate. breue trāſitu irretardabile. fuga irrepa
bile. Dñs āt q2 añ ꝓlōgaſti ſcel⁹. ꝓlōgauit ṫ tpꝰ. ⁊ q̄i
illḋ tibi ſtare fecit. ⁊ dies malos ꝑ pniam redimere ꝯ
ceſſit. O n̄ ſic fecit ōni natiōi. Scḋo ptȝ q̄ȝtū tpꝰ cō/
ceſſū ſit bn̄ficiū. ex eo ꝙ oīs meriti ē poſt mortē exclu
ſiuū Jurauit em̄ āgel⁹ ī apoc. tñ forte n̄ ad hūc ſenſū
ḋr lȝ ita a mltꝭ allegeṫ ꝙ n̄ erit vltra tpꝰ ſcȝ ad merē
dū ⁊c̄. Pȝ igit̄ ṫcio ꝙ ſūmū ē h̄ bn̄ficiū Et bernū. teſte
p̄cioſiſſimū q̄ ita ḋr. Nihil p̄cioſius tꝑe: ſȝ heu nihil
hodie vili⁹ r̄putat̄. Trāſiūt dies ſalutꝭ ⁊ nēo ṙcogitat
nēo ſibi ꝑire diē. nūq̄ȝ redituꝝ cauſat̄. Sȝ ſicꝭ nec ca
pill⁹ ꝺ capite ſic nec momētū ꝺ tꝑe ꝑibit ⁊c̄. Et ob ei⁹ p̄
cioſitatē ſapiēs filiū diligēt̄ āmonuit Fili ſ̄gt ꝯſerua
tpꝰ. Eſt q̄rto tpꝰ bn̄ficiū vtile ⁊ ꝯmodoſū. adeo ꝙ
vnū momētū mltꝭ ⁊ mḡnis opib⁹ a veris reꝝ eſtiato
rib⁹ merito recteq̄ȝ ſit añferendū: Merito ḡ apl's ait
Ecce nc̄ tpꝰ acceptabile ecce nc̄ di. ſal'. Quid ei vtili⁹
tꝑe ī q̄ vtile ōne ꝯq̄ri pt: h̄ iā noſcūt aīe defūctoꝝ. q̄ vt
aiūt magꝭ flēt tpꝰ amiſſū q̄ȝ ſuū p̄eale tormētū: q̄ ꝑ a/
miſſiōe ꝺuenert ad tāta mala ⁊ c⁹ obſ̄uatiōe ſe dinoſ
cūt vēire potuiſſe ad ſūma bōa: Pȝ poſtrēo q̄ȝti ſit
bn̄ficiū ꝯceſſio tꝑis cū ad illḋ aſpirēt oēs. n̄ tm̄ aīe in
purgatorio veꝝ etꝭ bti ipi q̄dāmō vt ḋr ī horologio e
t'ne ſapie ꝯſtituti ī regno q̄ vidēt ꝙ vno momēto tē
poris p̄ñt gl'aȝ augeṙ ī imēſū: Nēo ḡ nr̄ȝ hortat̄ bern̄
ꝑuū eſtiēt tpꝰ qḋ ī ṽb ꝯſuit̄ ocioſ: Uolat irreuocabi
le ṽbū: volat irremeabile tpꝰ. nec aduertit inſipiens
q̄d amittit. Licet fabulari dicūt doñec hora p̄tereat: O
doñec p̄tercat hora quā ṫ ad agēdā pñiam ad obtinē/
dā veniā ad ꝓmerēdā gl'aȝ miſ̄atio ꝯditoris īdulſit:
Doñec trāſcat tpꝰ q̄ dīnā reſpiciare debueras pietatē
ꝓpare ad āgelicā ſocietatē. ſuſpirare ad amiſſā here
ditatē. aſpirare ad ꝓmiſſā felicitatē. excitare r̄miſſā
volūtatem: lugere cōmiſſam iniq̄tatem ⁊c̄. Nō ita q̄ȝ
tpꝰ deſidioſa ocioſitate aut occupatiōe infructuoſa a
mittam⁹ Sed iuxta ſapientis monita illḋ ꝯſuem⁹
Et vt apl's hortat̄. dū tpꝰ hēmus bonū oꝑemur: et
de cōceſſo grati ſim⁹ Alioquin teſte ꝓpheta aduoca
bit aduerſus nos tpꝰ. Et qḋ in beneficiuȝ dedit fiet
damnationis occaſio ⁊ aggrauamentū O gratias ꝺ
tempore cōceſſo.

Peccatū deleuit Mēbrū octauū.

Ndulſiſti genti. yſa. ij. Magna miſericordia
dei ⁊ ꝓpitiatio illi⁹ cōuertentib⁹ ad ſe Eccl'i.
xviij. Poſtremo in hoc vocatiōis beneficio
regraciandū ꝙ crebrius pctā ꝑ vocationē ⁊ alia ime/
media tibi plene indulſit Quod grādius eſt bn̄ficiuȝ:
q̄ȝ ſi dediſſet tibi totum vniuerſuȝ. Et hic diligenter
cōſidera q̄tiens ⁊ q̄liter tibi indulſit Et nota hec

Penitet. et ꝓfitens. exercēs. oīa. toto

Primo regratiandū ꝙ peccata plene indulſit q̄n
ad penitentiā ⁊ generalē cōfeſſionē cum ꝯtritiōe vo/
cauit. Nā tunc plene dimiſit Juxta illud yſaie. xliij.
Delebo iniq̄tates tuas ꝓpter me ⁊ pctōꝝ tuoꝝ nō re
cordabor Secundo in ip̄a profeſſione Docti enim
ꝓbabiliter tenēt tunc plene peccata dimitti q̄ ad cul/
pam ⁊ penā. Qḋ ⁊ ſcūs Bernar. in apologetico tene
re videt̄. Et de hoc dicit̄ in vitaſpatrū ꝙ candē gra/
tiā cōſequant̄ religionē ingrediētes quā ⁊ baptiſati
Qḋ ītelligit̄ cū n̄ fuerit obex ⁊c̄ O grāde bn̄ficiū iſtud
vn̄ ⁊ ḋr alteꝝ baptiſma. ⁊ ꝙ religio oēm macl'aȝ ab/
ſtergat. ṫtio ꝙ ſi poſt ꝓfeſſionē recidiuaſti. ſi p⁹ exu/
tā tunicā reinduiſti eam. poſt lotos pedes rurſus in
quinaſti. multiplicata miſeria. multiplicatur ⁊ mi/
ſericordia. ⁊ ṫtio pctā dōauit ꝑ exercitia ſacra r̄ligiōiſ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Inter q̄ſ ſex ꝑceptia poſuit velut ſex ydrias expiati
onē facientia. vt ait Bernar. in ſmõe de nuptijs in
chana galilee Que ſunt ſacra cõpūctio. pura ↄfeſſio
elemoſinarū largitio. iniuriaruꝫ remiſſio. afflictio
corpis. ⁊ obediētia ꝑceptorū Que deuote obſuata
mentē a pctõꝝ neuo puriſſimā reddūt. Crebri⁹ igiť
pctā vtꝫ indulſit. Sed q̄rto attēde q̄ꝫta ⁊ q̄lia idul/
ſit. Certe ſup arenā maris multipliciora. luto vilio
ra. oī eſtimatiõe grauiora. Enūera ſi potes q̄ꝫta ſūt
q̄ cõmiſiſti corde ore ⁊ ope. q̄ꝫta omiſiſti eorū q̄ face/
re debuiſti. ꝓpoſuiſti. potuiſti. ⁊ videb ꝙ an̄ poſſibile
tibi foret ſtellas dinūerare celi. Et noli attēdere tm̄
ca tibi dimiſſa q̄ commiſiſti. ſed reputa etiam illa di
miſſa tibi q̄ nõ cõmiſiſti. Nā teſte Aug⁹. qδcūqꝫ ma
lū deo ꝓtegēte nõ cõmiſiſti ab eo dimiſſuꝫ deputan
dū eſt. Nā ſicut in multa cecidiſti. ſic in mlto plura
ſi ipē nõ preſeruaſſet cecidiſſes Nõ ei eſt pctm̄ quod
fecit hõ ꝙ nõ faceret alter hõ: niſi pſeruaret eū deus
hõ Sic etiā ppende de pcti vilitate grauitate ⁊ grās
age Poſtrēo videndū q̄liť hec talia ⁊ tāta indulſit
⁊ firmiter tenendū ꝙ ex toto Iuxta illδ Ezech. xxxiij
Si cõuerſus ipius fecerit iuſticiā oēs ipietates eius
nõ recordabūtur. Ex q̊ forte colligiť nullā reſtare pe
nā poſt oimodā deletā culpā Nā ſi penā reſuaret: ad
huc culpa in meõria remaneret. Unde pic tenēduꝫ
ſm q̊ſdā nullā pterito pctõ reſtare penā. q̄n nulla e⁹
reſtant feda veſtigia Quare ⁊ Ambroſi⁹ δr ꝙ pctā p̄
terita nõ nocēt ſi nõ placēt. Notēť diligēter v̄ba et
ſana erit ſententia Nδ pꝫ ex prē filiū ꝓdigū recipien
te oia errata plene indulgēte. adeo vt nec vľ tenue ſi
gnū prioris diſplicētie daret. q̄n magis pna oia vtꝫ
Sed neqꝫ de inuēta oue q̊cq̄ꝫ duriuſcule qδ a grege
aberrauerat actū legim⁹ Cū Aug⁹. igiť ⁊ Bernar.
dicam⁹ Uere benign⁹ ⁊ mīſicors ē de⁹ integre r̄mit/
tendo qꝫ ſic ex toto indulſit ⁊ tā liberaliter oēm dõa/
uit iniuriā: vt iā nõ dānet vlciſcēdo nec ↄfundat i ꝓ/
perando. nec min⁹ diligat iputādo: Sūt em̄ aliqui
ſic donātes iniuriā vt nõ vlciſcātur. ſepi⁹ tn̄ iprope/
rāt Sūt ⁊ alij q̄ licet ſileāt: manet tn̄ in alta mēte re
poſitū. ⁊ rācorē tenēt in aio. q̊ꝝ vtiqꝫ neutra ē plena
indulgētia. Lõge ab his benigniſſima deitatis natu
ra liberaliť agit. ignoſcit plene penitēti plenarie. q̊a
nec punit vindicādo: nec cõfundit exꝓbrādo: nec mi/
n⁹ diligit rancorē retinēdo. nec iputat beneficiū re/
trahādo Sed plerūqꝫ vbi abūdauit pctm̄ facit ⁊ g̃ti
am ſupabūdare. Teſtimonio ſūt Petr⁹ paul⁹ mat
theus. magdalena. q̄ pmarij eccľie ↄſtituti: O g̃tias
ei oia dicāt ſup oibꝫ bn̄ficijs vocatiõis. ꝑcedētibꝫ cõ
comitātibꝫ. ſubſequētibꝫ illud

De bn̄ficio Iuſtificatiõis Capľm. ſeptimū.

I
In dño iuſtificabiť ⁊ laudabiť oē ſemē iſrael.
i Eccľi. xlv. Iuſtificati gratis ꝑ grām ipius.
Rho. iij. Quos vocauit hos ⁊ iuſtificauit.
Rho. viij. Poſt bn̄ficiū vocatiõis cõcomitať bn̄fici

um iuſtificatiõis Nõ em̄ ad ſalutē ſufficeret in voca
tione pctā remitti. niſi ꝑ iuſtificationē grām iuſti/
cantē ſupīfūderet Un̄ h̄ iuſtificationē nõ accipim⁹
cõi more ꝓut ſcꝫ ē tm̄ mot⁹ ab iniuſticia ad iuſticiā:
ſed ꝓpe magis ꝓut ſcꝫ ↄfert ea aut cõcurrēcia vľ me
dia vel ſubſequēcia q̄bꝫ hõ iuſtificať Cui⁹ iuſtificaci
onis in bonū eſt pncipiū imutacio volūtatꝫ ad me/
liora: de quo nūc agendum:

Immutat — Membrū. p̄

I
Inſiliet in te ſpūs ⁊ mutaberis in virū alte M
i rū. i. Reg. x. Hec mutatio dextere excelſi.
Ps̄. Nõ poſſem eē cõtinēs niſi de⁹ dederit
Sap. viij Regratiandū ē qꝫ poſtq̄ꝫ te in religiõe aut
ad ſalutis ſtatū vocauit. vt te iuſtificaret ⁊ ſibi accep
tū faceret In pmis volūtatē imutauit ⁊ ↄtinētie gra
tiā indulſit Quod ē beneficiū g̃nde nimis qꝫ ex his pꝫ

Oipotēs mutat. Teneas. graue. pugna. vel hoſtis

Sunt aūt hic duo beneficia inuicē ↄplexa pmum
volūtatis imutatio Cui⁹ bn̄ficij magnitudo ex h̄ po/
tiſſimū pꝫ qꝫ ē ſoli⁹ oipotētiſſimi dei op⁹ q̄m ſola ei⁹
potētia pt in volūtatē hūanā Ita qꝫ Aug⁹ dicat qꝫ
magis ſit iuſtificare ipium q̄ꝫ creare celū ⁊ terrā Un̄
fieri hꝫ in fortitudie brachij dei Ualde igiť regraciā/
dū qꝫ etiā nobis obſiſtētibꝫ dexterā ſuā in nobis ma
gnificauit Et qꝫ volūtatē nr̄ām prorſus imutauit:
vt dulcia nobis fierēt q̄ āte amariſſima erāt: Cuiuſ/
modi ſūt relinq̄re vitia: cõplecti v̄tutes Un̄ cū Aug⁹
dicēdū O q̄le bn̄ficiū ē illud imutatio volūtatis mee
i quā ſolū pt oipotētia dei: q̄ ⁊ fecit ē vt iā cēnt mihi
dulcia q̄ olim erāt amara. Nā vt nil noxie in me re/
maneret volūtatis meliorē mihi ↄſolationē inſpira
ſti ⁊c̄ Bernar. O quāta dei mīa ꝙ viſitauit cor meū
⁊ imutauit vt amara fierēt q̄ male dulcia pus erant
Et q̄ letabar cū male feceraꝫ ⁊ exultabā in rebꝫ peſſi
mis incipere demū recogitare ānos meos ⁊ v̄tutes
amplecti Alterū aūt bn̄ficiū huic annexū eſt. ꝙ δdit
grām cõtinēdi a pctis ⁊ emēdaci⁹ viuēdi. Cui⁹ bn̄fi/
cij eque magnitudo pꝫ ex ↄtinēdi difficultate pugne
aſſiduitate. hoſtiū oppugnātiū multitudine callidi/
tate ⁊ ferocitate. Difficulter em̄ cõtineť. vn̄ ⁊ i paucꝫ
repitur cõtinētia. Iugiter ſpūs a carne cõtra ↄcupi/
ſcente ipugnatur. ⁊ hoſtibꝫ multis inſidiať. Pro tā
to igitur beneficio cõfiteamur cū Auguſt. ⁊ Bernar
do. Poſt hec inquiūt dedit mihi cõtinentiā ꝑ quaꝫ
cõtulit gratiā a prioribꝫ cõtinendi. ⁊ deinceps emen
dati⁹ viuēdi virtutē. ne recidiuū paterer ne eēt nouiſ
ſim⁹ error peior priore Cõtinētiā dico nõ a ſola lux
uria. ſed a ceteris q̄ꝫ ſicut neceē eſt vitijs ⁊ pctis. q̄ eti
aꝫ aliq̄n vix ꝑ triduū cõtinebā. poſtea dei grā auxili
ante ꝑ longū tps potui cõtinere. Ex hoc g̃ inuenio
vn̄ merito ei clamare poſſū. Qꝫ fecit mihi mag̃ q̊ po
tēs ē Forte paꝝ q̊s reputat ↄtinētiā. ſed ego nõ ita.

Scio em̄ q̄s hēat oppugn̄atores. ⁊ q̄zte illā necē ſit eē v
tutis vt poſſit reſiſtere talib⁹. Prim⁹ hoſtis ꝯtinētie
caro nr̄a ē ꝯcupiſcēs aduerſus ſpm̄. q̄z doēſtic⁹ hoſtꝫ
q̄z ꝑicl'oſa lucta q̄z īteſtinū bellū ⁊c̄. Uerūtn̄ nō eſt h
ſol⁹ aduerſarius me⁹. adhuc ē q̄ vndiq̄z me circūcīxit
pn̄s ſcl'm neq̄z ⁊c̄. Terci⁹ hoſtis ē ātiqu⁹ hūani gn̄is
hpēs callidior ꝯctis aīātib⁹ Iſte ē hoſtꝫ quē nō poſ
ſum⁹ videre q̄zto min⁹ cauere ⁊c̄. Hec iō dixi vt inno
teſceret ꝯtinētie difficultas. vt ſciam⁹ q̄ a deo data
ſunt nob. ac ꝑ h̄ āplius diliga⁹ eū q̄ hāc nob v̄tutem
tribuit. Dino em̄ ī dn̄ō facie⁹ v̄tutē ⁊ ip̄e ad nihilum
deducet tribulantes nos ⁊c̄.

Perſtes ¶ Membꝝ. ij.

N Perſeuerātia

Oſtificatiōēm quā cepi tenere nō deſeram
Job. xxvij. Ordinatiōe tua ꝑſeuerat dies. ps̄. Deīde
grē agēde ꝙ p⁹ volūtatꝫ īmutatiōnē ⁊ ꝯtinētie largi
tionē grām addidit ꝯſtātie ⁊ ꝑſeuerātie ſiālis. q̄b⁹ ſi
ne ꝑora nihil eēnt Et nota ꝙ ꝯſtātia ⁊ ꝑſeuerātia li
cet ꝯuciāt aliq̄l'r. dr̄nt tn̄. nā Cōſtātia ē ſtabilitas āī
firma ⁊ in ꝓpoſito ꝑſeuerās. faciēs firmit̄ ꝑſiſtere cō
tra difficultatē q̄ ꝓueīt ab extiorib⁹ īpedimētis Per
ſeuerātia āt ē v̄t⁹ faciēs hoīēz firmiter ꝑſiſtere in bo
no ꝯ̄ difficultatē q̄ ꝓuenit ex ip̄a diuturnitate actuſ
diu ⁊ vſq̄z in cōſūmatiōnē Et certe grāde ē bn̄ficium
mun⁹ baꝝ v̄tutū qd̄ ex his pateſcere poterit..

Nāq̄z cadūt. obſtant. op⁹. ⁊ fruct⁹. vitioſū
Prio pꝫ ex eo q̄r tāti decidūt a ꝑſeuerātia bōi vbi ce
perūt. vn̄ pꝫ eē virtutē q̄ paucorū ē. ⁊ circa difficilia
v̄ſar̄. Nā Chryſ. teſte incipe ml'torū ē. finire pauco/
rū: ſꝑ in ꝑncipio ē delectatio. in fine ꝓbatio. 2° ex eo
ꝙ tanta obſtacl'a hꝫ. vn̄ ē grāde bn̄ficiū ꝙ de⁹ cōſuat
hoīēz int̄ tāta cū fragil' ſit ex ſe ⁊ infirm⁹ Nā aduer/
ſan̄r ei hoſtes ſupra meōrati q̄ cōtinētie inſidian̄r. et
in ꝓſperꝫ ⁊ ī aduerſ̄ Preſti tn̄ iuxta Bern. ei obſtāt
Remiſſus deſcēſus. cōtēſioſus diſceſſus vag⁹ diſcur
ſus q̄ cauſant plura mala Multi ei aſſueuer̄t ait chri
ſoſtom⁹ ī ꝑncipio feruētes eē. ſꝫ ī fine remiſſi ⁊ diſſo/
luti. Tercio q̄r tā ſt̄ neccāria ꝙ ſine his nulla ſt̄ vl' va
lēt bōa: Incaſſū ei grego. teſte bonū agit̄ ſi an̄ vite t̄
minū d̄ſerar̄. q̄r ⁊ fruſtra velocit̄ currit q̄ ꝑuſq̄z ad me
tas vēiat deficit. Cepiſſe vel feciſſe nō ē v̄tutꝫ ſꝫ ꝑfeci
ſſe: q̄re iuber̄ cauda hoſtie īmolari ī veteri lege Cry/
ſoſt. Tolle ꝑſeuerātiā nec obſeq̄ū mercedē hꝫ nec bn̄
ficiū grās nec laudē fortitudo: Dēiq̄z nō q̄ cepit ſꝫ q̄ꝑ
ſeuerauerit ſalu⁹ erit. Quarto pꝫ bn̄ficij h⁹ m̄gitudo
ex fructib⁹ ei⁹ q̄ ſt̄ valde numeroſi. quoꝝ tamē q̄nq̄z
numeraſſe ſufficiat.

Impetrat. ⁊ ſeruat. iocundat. perficit. auget
D ¶ Prio ipetrat a d̄o q̄cq̄d petit iuxta illd̄ lu. xi. ſi
perſeuerauerit pl'sās dabit̄ ei. ⁊c̄. Miſeret̄ ei ħbe q̄ ſe
cū perſeuerat. vtꝫ apd̄ lucā de aīco paēs petēte ⁊ iudi
ce iniq̄ Scd̄o cuſtodit ⁊ ꝯſuat acq̄ſita queadmodum
īperſeuerātia ānihilat oīa Aug⁹ Perſeuerātia mag

nū dei donū ē q̄ bōa ceta ꝯſuāt̄: ſꝫ eꝯ̄ q̄ mollis ē ⁊ diſ
ſolut⁹ frater eſt ſua opera diſſipās Tercio difficilia ⁊
aſpera iocūda ⁊ leuia reddit. bern. Scito ꝓcedēti de
ūbra ad ſolē. d̄ ocio ad laborē ḡue cernit̄ ōe qd̄ icipit̄.
ſꝫ poſtq̄z ab his diſſueſcere ⁊ ad illa aſſueſcere ceperit:
vſus tollit difficl'tatē. īueīt q̄z facile eē qd̄ īpoſſibile ā
te putauit Quarto oīa perficit nihil īperfcm̄ r̄linq̄ēs
Seneca Nō deſpero īdurato nihil ē qd̄ nō īpugnet
pertinax mora. attēta opera. at diligens cura Gutta
cauat lapidē. nux ī arbore creſcit. finē ei ꝑncipio ꝯnec
tit ſequēs deū c⁹ ſt̄ opera perfcā. ita ꝙ dicer̄ ꝑt Op⁹
cōſummaui. Quīto auget v̄tutes ⁊ ꝑmia per cōtinu
am operā robur adducēs iuxta illd̄ ſenece Perſeue/
rādū ē ⁊ aſſiduo labore robur addēdū Vꝫ ꝑmia augꝫ
hec ⁊ ſola apphēdit. ptꝫ ex eo q̄r (ſm apl'm) vn⁹ acci/
pit brauiū. ſ. perſeuerās. bern̄. Perſeuerātia ē ſingu
laris filia ſummi r̄gis v̄tutū. finis ⁊ ꝯſummatō q̄ ſo
la r̄gna meret̄. Apoc. ij. Eſto fidelis vſq̄z ad mortē ⁊
dabo tibi coronā vite. Poſtrēo pꝫ boꝝ nobilitas et
magnitudo q̄r coꝝ ꝯ̄ria ſt̄ vicioſa ⁊ ab oīb⁹ etiā ī ſcꝑ/
turis execrata Nā icōſtās vie vag⁹ ſtl't⁹ d̄r q̄ vt luna
mutar̄. Inperſeuerās ꝯpar̄ cani ad vomitū r̄uerſo
Cui etꝫ cōminar̄ ablatio gl'e vt d̄r apoc. iij. Tene qd̄
hēs ne alter accipiat coronā tuā. q̄ ei perſeuerauerit(
nō alter) ſalu⁹ erit. Grās itaq̄z ꝑ tātis dōis aga⁹: ⁊ vt
q̄ cepit hec largiri. vt cōſolidet perficiat q̄z īdies cum
Aug⁹ orem⁹. q̄ orabat cotidie ꝑ perſeuerātia vtꝫ

¶ Spem Mēbꝝ. iij.

Pe ſalui facti ſum⁹ Ro. viij. Glamur in P
ſpe gl'e filioꝝ dei. Ro. v. Poſt grē dicēde
ꝙ vt in perſeuerādo nos cōſolidaret. ſpez
ꝑficiēdi. ſpem adipiſcēde venie grē ⁊ gl'e īfuderit Qd̄
q̄zti ſit beneficij nēo ꝑfcē nouit niſi q̄ mala ex deſꝑati
one ꝓuenientia Item q̄z bōa ex ſpe firma ꝓcedentia
plene dinouerit. Unde vt huius beneficij altitudiēm
noſcas hec attende. Quia eſt
Anchora: ſolamē: bona dat: mala pellit: ⁊ ob hec:
¶ Prio em̄ ſpes firma a d̄o īmiſſa ē aīe ī tribula/
tōm tēpeſtatib⁹ velut āchora firma vt d̄r ad heb. vi.
Quā ſcꝫ ſpē ſicꝫ āchorā hēm⁹ aīe tutā ac firmā Eſt itꝫ
ſcd̄o fortiſſimū ſolamē oī āxiato Hic d̄r ad heb. vi.
Ut fortiſſimū ſolamē habeam⁹ cōfugi⁹ ad tenēdam
nob ꝓpoſitā ſpē Imo ē ⁊ galea ſalutꝫ. ⁊ ḡtiſſima ḡe/
ma ſi ſapiēti credit̄ ē expectatio ꝑſtolātis ⁊c̄: Tertio
plura bōa ſpes ī aīo opar̄ Nā aſſecurat iuxta illd̄ In
deo ſꝑaui n̄ timebo Et merito Protector ē em̄ oiꝫ ſꝑā
tiū in ſe. Scd̄o fortificat. pſ: xxxiij: In ſilētio ⁊ ī ſpe
erit fortitudo vr̄ā Qui ſꝑāt in dn̄o mutabūt fortitu/
diēm: Tercio paciēt̄ aduerſa portare fcit: vtꝫ in mar
tirib⁹ Itē liberat ab aduerſ̄ vtꝫ ī ſuſanna ⁊c̄: Eleuat
in regnū: Saluos fcit ſꝑātes in ſe: ⁊c̄: ml'ta bōa preſ
tat vtꝫ in ſummis v̄tutū: Bōa q̄z ſpes ip̄a. Quarto
ꝓpellit oīa mala de malis ſpēb⁹ ⁊ deſꝑatiōe veniētia:
Docet em̄ n̄ ſꝑare ī ſe q̄r hō ſibi īſufficiēs: n̄ ſolū ad bn̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

viuēdi ſʒ etiā ad ī eē ſubſiſtēdū Docʒ ñ ſpare ī hoībꝫ qꝛ bacul⁹ arūdineus īſufficiēs ē ſpes ī hoībꝫ ꝛ q̄ ī eis ſperat ē maledict⁹ ſm̄ iher. Docʒ etiā ñ ꝯfidere ī rbꝫ trenis Nā q̄ ꝯfidit ī diciīs corruet Docʒ q̄ʒ ñ deſpar̄ ob mlt̄a mala Grāde igit̄ ē bñficiū illd̄ tāta mala ꝓpellēs ꝛ bōa cauſās Sʒ q̄nto docʒ firmit̄ ſpare ī dño do ꝑꝑ mlt̄a q̄ p̄terim⁹. Potiſſimū tñ ꝑꝑ t̄a q̄ ſpē roborāt Vñ regciādū cū aug⁹ ꝛ bern̄. h̄ mō. Deiñ dedit mihi ds̄ ſpē obtinēdi illa. ſ. dicta. veniā grāʒ gl'am. Tria eteni ſūt q̄ ſic roborāt: ꝛ ſic cōfirmāt cor meū vt nulla me penuria pctōꝝ meoꝝ. nulla ꝯſideratio vilitat̄ ꝓpe. nulla eſtimatio celeſtis btitudīs de celſitudine ſpei deiīcere poſſit. Hec aūt t̄a ſunt charitas adoptionis. vitas ꝓmiſſionis. ptās redditiōis Murmuret inq̄ʒtū voluerit inſipiēs cogitatō mea di: Quis ei es tu. q̄bꝫ ve meritis tātā gl'iaʒ obtinere ſperas. Et ego fiducialiter rñdeo. Scio cui credidi ꝛ cert⁹ ſum qꝛ in charitate ds̄ adoptauit me. qꝛ verax ē in ꝓmiſſione: qꝛ potēs ī exhibitiōe. licet ei ei facere qd̄ voluerit. Pro his g̊ merito mihi de⁹ me⁹ diligēdus eſt

Creſcas   Mēbrū quartū.

CReſcere me fecit deus Geñ. xli. Tūc ꝓficere poteris ſi cuſtodieris mādata dei. Prouer. Poſt hec regrāndū q̄ nō tm̄ ſpeʒ dederit ꝓfect⁹. veꝝ ꝛ rē ꝯtulerit. dās grāʒ ꝓficiēdi ꝛ q̄tidie in meli⁹ creſcēdi Qd̄ q̄ʒtū ſit bñficiū ex his pʒ

Raro. amouet. ꝓmouet. tria dans. bona plurima preſtans.

Pʒ in p̄mis grāde eē bñficiū grāʒ ꝓficiēdi. qꝛ rariſſima prohdolor auis ē in terris inueniſſe ꝓficientē. immo in t̄mis incipiētiū ꝯſiſtētē. ſcd̄o qꝛ tanto ꝓfectui obſiſtūt q̄ oia dei pietas amouit. Quoꝝ q̄dā ſūt ipedimēta gñalia. q̄dā ſpālia aut ſinglaria. q̄ꝝ aliq̄t in p̄ma diſtinctiōe ſūt enūerata folio   Tertio q̄ oīnia ad ꝓfectū necāria admiſtrauit cōferēdo oia promotiua Ab intra monēdo ſepi⁹ meōriā. docēdo itelligētiā. monēdo volūtatē Ab extra dādo tps locū et inſtrumēta q̄q̄ʒ vt parebit Inſtātiſſime ſua grā adiuuādo Et q̄rto t̄a illa āmiſtrat in q̄bꝫ grā profectus ꝯſiſtit. de q̄bꝫ cōfitet̄ Aug⁹ di. Dedit ꝛ mihi de⁹ grāʒ ꝓmerēdi ꝛ proficiēdi. quā grāʒ in t̄bꝫ arbitror ꝯſtare ſcʒ in odio p̄teritoꝝ maloꝝ. in cōtēptu p̄ñtiū bonorū. in deſiderio futuroꝝ ꝛc̄. Poſtrēo ex grā ꝓficiēdi dedit alia bona q̄ʒplīma. qꝛ ſpem roborauit. feruorē augmentauit. exēplū aliīs dedit. ꝛ ſic eis occaſio profect⁹ fuit ꝛc̄. Pro q̄bꝫ oibꝫ ſꝑ regrāndū. ꝛ vt ꝯſeruet eā orandū

Manna   Mēbꝝ quītū.

DEdit tibi cibū māna qd̄ ignorabas Deuter. viii. Pluit illis māna ad māducanduʒ. pſ. P⁹ hec ne creſcēdo a ꝓfcū ī via deficias. ſed vt deꝑditū reſtaures ꝛ robuſti⁹ ageres. cibos regios de mēſa ſua t̄ ꝯſtituit dū pāeʒ vite. viuū ꝛ viuificum celeſtē ꝛ āgelicū. corp⁹. ſ. ꝛ ſāguīeʒ ſuū ī cibū t̄ ꝛ potū āmiſtrauit Pro c⁹ bñficiī magitudīe eſtimāda īnūera cēnt ꝯſiderāda. q̄ꝝ pl'a in ſacr̄ali p̄habita. vñ nec iā repetēda: ꝯſidera tñ q̄s. cui. qd̄ dedit ꝛ q̄ʒml'tipl'r ſe in ſacr̄o exhibuit. qꝛ ī oēʒ deſiderabilē vſū. qꝛ ē tibi

Arra. cib⁹. medicia. comes. par. hoſtia xp̄ſ

Prio dedit ſe tibi in arrā ꝛ pign⁹ vt Hoīr. ait nrē hereditat̄ vt dr̄ Eph. i. Scd̄o ī cibū nrē mēdicitat̄ vt Cāti. v. Cōedite aici ꝛ inebriami cariſſimi. Ttio ī medicinā nrē infirmitat̄. Ecc. xliii. Medicia oim ī feſtiatiōe nebule. Q̄rto ī comitē nrē ꝑegrinatiōis Mat. vl. Ecce ego vobiſcū ſū ꝛc̄. Q̄nto ī pacificā hoſtiā nrē r̄cōſiliatiōis. qꝛ ꝑ ip̄m recōſiliata ſūt oia: Etiā ī hoſtiaʒ expiatiōis. imo ꝛ ī effcm̄ ſalubrē oīgenū hoſtiaꝝ. vt ſup̄ ē in ſacr̄ali vtcūq̄ʒ declaratū. Eya igit̄ ſuꝑ tanto bñficio q̄ mai⁹ meliuſve nullū eē p̄t. talit̄ nob ꝛ tāto aōre exhibito grati ſim⁹ Et cū Berſ. ī de mēdicatōe ſpūali dica⁹. Poſt hec q̄s ore ꝓferre poterit aut corde cogitare magnā illā tuā grāʒ q̄ ad ꝑceptōeʒ ſciſſīe eucharistie me dignar̄ admittere: vbi oia bona. vbi tua corꝑal' adeſt p̄ñtia: vbi aſſūt ꝛ miſtrātes āgeli: vbi deuotaꝝ mētiū inuēit̄ nutmētū. vbi tua paſſio amātiſſiā ꝯmeōrat̄. vbi nrē redēptiōis ſacrificiū offertur ꝛc̄ O grē pietati tue. ve ingtitudi ꝛ īdeuotōi mee Qū ei mihi cōmeōro illā meā indignitatē īdeuotōeʒ erga venerādiſſimū altar̄ tui ſacr̄m ſiue offerēdo illud ſiue ſuſcipiēdo aut ꝯtrectādo ſiue illi⁹ celebratōi īdeuote inteſſēdo ſiue añ ſacrariū ip̄i⁹ exñdo ſiue trāſeūdo ad miſſas tot⁹ horreo ꝛ merito erubeſco q̄ nūq̄ʒ tāto bñficio g̊t⁹ fui ꝛc̄ Grās t̄ agāt oia creata. oēſq̄ʒ ſci tui ꝛ tu t̄ grās age. tūc ve ē regratiatū.

Libros   Mēbrū ſextum

DEdit illi ſciaʒ ſcōꝝ ſa. x. Hñtes ſolacio ſcōs libros Mach. xii. Et vt iā cibo roborat⁹ ſecure curreres q̄ reſtabāt necāria ipēdit In primis āmiſtrās ſciaʒ ſcōꝝ ꝛ libros ſacros t̄q̄ʒ ſpeculū. q̄ viʒ poſſes tuā iīuſticiā ꝛ feditatē ꝯtēplari. ꝛ q̄ t̄ agēda forēt noſſe Circa qd̄ bñficiū ꝓ his g̊tus eſto

Scolicolā. igeniū. libros. ſēſū. bona tanta

In p̄mis grat⁹ eſto q̄ ad ſcolas a puero te vocauit ꝛ ad ſortē ſcolariū te elegit qd̄ pl'ibꝫ negatū. Scd̄o q̄ ꝓficiēdi ꝛ ſtudēdi igeniū ꝛ velle dedit. Qd̄ qꝛ pl'ibꝫ nō dedit. iō cepta ſtudia dereliq̄re pl'es. dedit igeniū docile. acutā intelligētiā. tenaciſſiāʒ meōriā. volūtatem ſtudēdi bonā. O grās illi. Ttio q̄ tātos ꝛ tales libros nrē caligi ī exilio āmiſtrauit. d̄ oibꝫ ſciētiīs necāriīs ꝓuidit. Q̄ innūera ſciaꝝ varietates. libroꝝ ml'titudines ꝛ copioſitates ſi potes. nō ſolū ſcp̄tre ſacre ꝛ doctoꝝ. ſed ꝛ ceteraꝝ ſciaꝝ ꝛ phoꝝ. q̄ oia ad nrāʒ doctnā ꝛ cōſolatōʒ ſt̄ ꝯſcp̄ta Potiſſimū tñ ſuꝑ ſacris libris g̊t⁹ eſto ex q̄bꝫ tāta ꝯſeq̄r̄ vt dicet̄ bōa Hi etiā ſt̄ ꝓfundiſſīe ſophie fodine ad q̄s ſapiēſ filiū ſuū mittit vt iñ theſauros effodiat. ꝓuer. v. Hi putei aq̄ꝝ viuētiū. ſpice plene g̊nis. vrne auree. lignū vite. atq̄ʒ q̄dri

ꝑtit⁹ fluui⁹ ꝑadiſi. Hi pera ꝺꝺ. aurea vaſa tẽpli. oli
ue fecũꝺe. vinee engaddi. fic⁹ ſterileſcere neſciẽtes lu
cerne ardẽtes. ⁊ vt dicã breuit̃ oẽ bonũ ⁊c̃. Quarto ğ
tias age ꝙ ad hos libros itelligẽdos ſenſũ ꝺdit ⁊ mi
ſteria ſcripturaꝝ aꝑuit. quaꝝ tãta iuxta aureliũ au
guſt. ẽ ꝓfunditas. vt ab hũano intellcũ q̃ztũcũqꝫ vi/
gilet ſũmo ocio ⁊ maxio ſtudio neq̃at ꝯphẽdi. adeo
ꝙ horror ẽ intẽdere i eas: ipe tñ q̃ clauis ẽ ⁊ clauẽ da
uid hꝫ t̃ abſcõdita ſepe reuelauit. ⁊ ſic te ad aõrẽ ſuuꝫ
ꝓuocare voluit. qꝺ ei tũc agit niſi nuncios ſui aõris
ad nos mittit. Quotiẽs ei Richard⁹ ait abditos in/
tellect⁹ donat nil aliud dilcũs q̃z nũcios ſuos cũ ama
toriꝭ ad nos mittit lr̃is. Porro ꝺ fructib⁹ ⁊ bõis li
broꝝ Richard⁹ ꝺ buri eps̃ i ſuo philobiblion ſic ait.
Hũanũ excedit igeniũ q̃ztũcũqꝫ de fõte pegaſeo po/
tatũ bõa explicare libroꝝ. Si liguis hõiꝫ ⁊ ãgeloruꝫ
q̃s loq̃t̃. ſi i mercuriũ trãſformet̃ aut tuliũ: ſi dulceſ/
cat tyti liuiꝭ eloq̃ntia lactea. ſi demoſtenis ſuauitate
ꝑoret: aut moyſẽ balbutiẽ allegabit. vl̃ cũ hieremia
ſe pueꝝ neſcientẽ ꝯfitebit̃ adhuc loq̃. l̃ imitabit̃ r̃ſo/
nãtẽ in mõtib⁹ altꝭ echo. Supãt ei oẽꝫ liguã. imo õ
nẽ intelligẽtiã creatã. hi intellcm̃ erudiũt. mẽtẽ ſta/
biliũt: affcm̃ inflãmãt: hi vitia extminãt. ꝓmonent
ꝟtutes. pãdũt ad ethera iter. Per libros oĩa cernũt̃
q̃ ſũt fuer̃t ⁊ er̃t ⁊c̃. Qui bõa hoꝝ ſcire volet. legat li.
iã dci Richar. gerſ. itꝭ de lauꝺ ſcp̃toꝝ. aut leonardũ
aretinũ. Hi ei oẽs mira ſcribũt in laudẽ ⁊ ꝑconia li/
broꝝ. Grãs itaqꝫ ſꝑ ſuꝑ his aga⁹: ⁊ cũ gerſ. dicam⁹
qꝺ ꝺ illa dicã ſplẽdida mẽſa atꝫ opulẽta ſcp̃t̃e ſacre i
q̃ me ſuauit̃ reficꝭ ꝺ. ꝺs: vbi ꝓpiciã ⁊ ſalubrẽ aduerſus
oẽꝫ morbũ inuẽio mediciaꝫ. vbi tota ẽ dulcedo ⁊ pro
mea ꝯſolatiõe ſuauiſſim⁹ ſapor ⁊c̃. O grẽ t̃. Latiſſiã
h̃ offert̃ materia. poterit ei h̃ fieri ꝯſideratio de ſtat⁹
eruditoꝝ atꝫ lr̃atoꝝ digitate. de libroꝝ ml̃titudine
⁊ varietate. eoꝝ qꝫ ꝑconiꝭ ⁊ vtilitate. ⁊c̃

Ornatum. Mẽbrũ ſeptimũ.

Prebebat ornamẽta cultui vrõ. ij. reg. i. Quic
qꝺ poſtulaſſent ad ornatũ ꝑtinẽs accipiebãt:
Heſt. ij. P⁹ regrãndũ ꝙ ñ mõ ſpeclꝫ dedit q̃ fedita
tes dinoſceres. ſꝫ ⁊ abũꝺ oia t̃ ãmiſtrauit. q̃ te vt ſpõ
ſi ocl̃is placeres adornares. etꝭ iã ꝑorib⁹ amiſſis. qa
tibi de⁹ tuus
Dat lauachrum. ſinigma. veſtes. ⁊ aromata: ꝯcta.
Añ dedit lauachꝝ baptiſmi. ſꝫ p⁹ alterã iq̃natõꝫ aliꝺ
ꝓuidit baptiſma. ſ. lacrimaꝝ. ſic ⁊ ſmigma reiterati
onis pñie. veſtes bõꝝ opm̃. aromata ml̃taꝝ ꝟtutuꝫ
⁊ cetaqꝫ q̃qꝫ ornatui necãria. q̃ dñs cõmeõrat i ezech
iele di. Laui te aq̃ ⁊ emũdaui ſãguieꝫ tuũ a te. Unxi
te oleo. veſtiui te diſcolorib⁹: calciaui te iacicto. cinxi
te biſſo. indui te ſubtilib⁹. ornaui te ornamẽto. dedi
armillas i mãib⁹ tuis torquẽ circa collũ tuũ. ꝺdi in
aurẽ i aurib⁹ tuis. ⁊ coronã decoris i capite tuo. Et
ornata es auro ⁊ argẽto: Ubi tredeci ornamẽta tan
gũtur q̃ ꝓſecuta ſt̃ i li. de iſtructiõe corꝺ. Suꝑ tãtis
ğ bñficiꝭ grãs aga⁹ cũ Aug⁹ ⁊ hug. dicẽtes. Hoc e/
tiã ad dilcõeꝫ ꝑtinere ſcio ꝙ hẽaꝫ vñ me orãre poſſiꝫ
q̃ vtiqꝫ ex me nihil hẽo niſi ab illo recepo. Ab illo ãt
accepi vt veſtimẽtis bonoꝝ opm̃ idui ⁊ fructũ eleõſi
naꝝ cũ ieiuniꝭ ⁊ orõib⁹ ſacrꝭ vigiliꝭ aliiſqꝫ opibus
pietatis q̃ſi q̃dã vario ornatu poſſim ornari vl̃ deco
rari. Et q̃cq̃d ad ſaĩtatẽ. q̃cq̃d ad r̃fectõꝫ. q̃cq̃d ad ſpe
ciẽ r̃pandã. q̃cq̃d ad decorẽ augẽdũ valere dinoſcitur
copioſe t̃buiſti. Uide ğ q̃z copioſa diſpẽſatõe vbiqꝫ e
occurrit̃. Nõ hũiſti ⁊ datũ ẽ t̃. ꝑdidiſti ⁊ reſtauratũ ẽ t̃.
Nũq̃z derelinq̃rꝭ vt ſcias q̃ztũ ille diligat a q̃ amaris
Nõ vult te ꝑdere ⁊ iõ te expectat ⁊ ꝯcedit pie totiẽs
negligẽt̃ amiſſa. iteꝝ atꝫ iteꝝ ſi voluerꝭ reꝑare. An
te dilexit cũ feda ⁊ imũda eẽs: ⁊ q̃qꝫ ablutiõi neccãria
ꝓuidit. Poſuit te in t̃clinio vbi ornari poſſes. varia
pigmẽta. diuerſas ſpẽs exornatiõi aptas dedit. vtpu
ta. vij. ſacr̃a. bona oꝑa ⁊c̃. Sꝫ p⁹ q̃z te iteꝝ fedaſti a
lia t̃ dedit. Forte p⁹ baptiſma es polluta hẽs lacrias
q̃b⁹ iterũ te abluas. Forſã vnctio in te emarcuit: ꝑ piã
⁊ bonã deuotõeꝫ te iteꝝ vngere potes ⁊c̃. Uides igit̃
q̃z pie ſuccurrit̃ t̃: q̃z clemẽter amiſſa reſtituũt̃ t̃. O q̃t
iã ꝑierũt q̃ iſta tecũ accepant. ſꝫ amiſſa iterũ tecũ ac
cipere nõ meruer̃t. Pl⁹ igit̃ oib⁹ illis es dilcã: q̃ t̃ tã
benigne amiſſũ reddit̃. qꝺ illis ꝑditũ tã diſtricte ne/
gabat̃: Caue ğ ne dõis dei ingr̃a abutaris. Sꝫ dũ tẽ
pus ꝯcedit̃ dũ ornamẽta dãt̃. formã tuã excole: faciẽ
orna. hitũ ꝯpone. macl̃as terge. mũdiciã reꝑa. corri
ge mores. diſcipliaꝫ t̃ua. ⁊ oib⁹ tandẽ in meli⁹ ꝯmu/
tatis digno ſpõſo dignã ſpõſã oi niſu te redde. Caue
inq̃z ne ad excolẽdã temetipaꝫ negligẽtior ſis. ne i no
uiſſimis cũ in ꝯſpcũ ſpõſi repñſentata fueris. indigna
qꝺ abſit e⁹ ꝯſortio inueniarꝭ. Para ğ te ſicꝭ decꝫ ſpõ
ſã regis ⁊ ſpõſã regis celeſtꝭ. ſpõſã ſpõſi imortal̃. Nõ
ei ad min⁹ q̃z ad ãpler⁹ ꝯiugales ꝯdita es o aia mea
Et niſi ꝑus ml̃ta cura ſtudio vehemẽti exſculpta ⁊ de
cẽter ornata fuerꝭ in celeſtis ſpõſi thalamũ introdu
ci dig̃ nõ eris: Nã iõ te poſuit velut alterã heſter i tri
clinio ⁊ necãria ornatui miſtrauit. vt te ꝑpares tha
lamo. Si q̃ris q̃lis eſt ſpõſus tu⁹. certe cãdid⁹ ⁊ rubi
cũd⁹ elcũs ex milib⁹. q̃ et te ſibi ex milib⁹ elegit. Caue
ğ ne eo derelicto meretrix dicaris. ne aõrẽ ꝓſtituas.
ne eleues. ne cũ vaſti ab aſſuero repudieris.

Sanctos. Mẽbrũ. vij.

Faciam⁹ ei adiutoriũ ſil̃e ſibi. Geñ. ij. Uerbũ
dulce multiplicat aĩcos. Eccl̃. vi. Uerbũ dul
ce benign⁹ ẽ fili⁹ pr̃is q̃ nr̃e neccitati i oib⁹ ꝓ
uidit. ſꝑ ſuccurrit. q̃ ne q̃cq̃z nob̃ deeſſet. p⁹ oia ꝑora
ꝯtulit nob̃ ad iuſtificatiõeꝫ nr̃ãꝫ ſcõꝝ ſuoꝝ meritaꝫ
exẽpla vt his ſuppleret̃ q̃cquid i ꝑorib⁹ deẽt: ꝯſidra ğ

Quod. tales. tãtos. ſua ſic ꝺdit. ⁊ bõa tãta

In primis ꝙ talia nobis adiutoria cõceſſit nob̃ i na/
tura ſil̃ia: vt poſſent fortia. vt velint ꝑiſſiã. Nã ⁊ iõ
verbũ ſuũ in natura nob̃ diſſil̃e: ſil̃e nobis ꝑ icarna/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tionem fieri voluit. qđ magne ſpei eſt ꝓmotiuum.
Hinc Joh: canonica ſcđa. Si q̇s peccauerit aduo
catū hēmꝰ ieſū ⁊c. Ubi greg: Prebet apđ deū hōi fi/
duciā deꝰ hō. q2 aduocatꝰ nr̄ fcūs ē iudex noſter. Hic
Augꝰ ⁊ Ber. Puto iā me ſpnere nō pt xp̄s os de oſ/
ſibꝫ meis. ⁊ caro de carne mea. Q2 ſi duriuſculū ali/
cui videt̄ accedere ad ieſū eo ꝙ et2 ſit deꝰ nō hō purꝰ
ecce dedit mediatricē fidelē. ꝑiſſimā ⁊ potentez, cui
ꝓ reuerētia nil negat̄ mariā. Hēs ḡ añ prēz filiū. añ
filiū mrēz. ſecuꝝ hēs ḡ acceſſū ad deū. Quid ad hanc
trepidat accedere miſer! Sed forte alta nimis ē t̄. ec
ce angelos hēs. Sed cauſaris diſſilitudinē. Hēs en
ceteros ſcōs tā pios ⁊ ſollicitos tui ꝙ h̄ nulla mēs cō
cipere pt. Et ecce ſcđo prōnos hmōi nō paucos đdit
tibi ſ3 nūeroſiſſiōs ſup arenā maris. Ita ꝙ Grego.
dicat ꝙ totꝰ mūdꝰ plenꝰ ē ſcis. Et de mľtitudīe ange
loꝝ Haymo đt. Q2 ſi q̇s creat̄as ſpūales videre poſ/
ſet. videret eas ebullire in aere ſicut atomos ī ſplen/
dore ſolis. De ceteris āt et2 ſolꝰ martyribꝫ tpe etiam
ꝯſtātini q̇libet die anni plꝰ occurrebāt (vno excepto)
q̄3 q̇nq3 milia martyꝝ. Quis ergo ꝯfeſſores ceteroſq3
⁊ poſt dinūerabit! Plenꝰ de h̄ infra folio: ¶ Ter/
tio ꝯſidera ꝙ hoꝝ oīm merita t̄ ꝯtulit ⁊ exēpla ī tue
iuſtificatiōis ſubſidia. Quarto ꝙ eos ſic t̄ dedit. ſ. in
prōnos frēs aduocatos ciues ⁊ in oēm exoptabilem
vſū. Quinto q̄3ta ꝑ eos ⁊ ꝑ eoꝝ meōriā t̄ contulerit
bōa. de q̇bꝫ actū ē in feſtilogio. Hic igit̄ gtꝰ eſto cuꝫ
gert̄. dicēs. Ad me plene iuſtificādū tuos ſcōs ꝓ me
oratores fieri voluiſti ⁊ mihi eos ad recurſuz dediſti
qđ vtiq3 magne ē dilcōis ſignū ⁊ ꝑſertim ꝙ mrēz tu/
am feciſti mihi aduocatā ⁊c. Uere inexcogitabiľ ē h̄
grā quā mihi preſtas. dilectio quā inſinuas. talis ac
tātus dñs tam mir̄abili peccatori.

¶ De bñficio ſingularis dotatiōis Caplm. viij

A Non fecit taliter oī natiōi. ps. Poſt ſupiora
illa bñficia q̄ cū pluribꝫ accepimꝰ cōiter attē
denda ſūt q̄ deuota ſūt. nobis etiā ſinglarit̄
ſup q̇bꝫ quiſq3 ſinglariter grās agere tenet̄. ne igra/
tus illis inſtar fui pigri ⁊ ingrati ꝑuet̄. vñ ⁊ Auguſ.
docet ꝯſiderare q̄ ſuſcepimꝰ cōia cuꝫ oībꝫ q̄ ſpecialia
cū aliq̇bꝫ. q̄ itē ſinglariter ſoli. Circa q̄ ſinglaria ꝯſi
dera in p̄mis ꝙ etiā ip̄a q̄ ſuſcepiſti cū multis cōia t̄
ex ſingularitate ⁊ ꝑſtātia fcā ſūt ſinglaria. Und iā
dicendū ¶ Singularia ¶ Mēbrū p̄mū

B Singulariter ſum ego. Qm̄ tu dñe ſingularit̄
in ſpe cōſtituiſti me. ps. Primū itaq3 int̄ ſin
gularia dona beneficiū eſt ꝙ illa triplicia bo
na. puta bona nature. fortune ⁊ grē. que ⁊ ceteris ſt̄
cōia ſingulariter tibi ſunt collata.

Nature. fortis. gratum facietia donat

Unde poterint ꝓ huiꝰ declaratiōe reperi illa dōa ſu
pra meōrata cū applicatione ſingulari. queadmodū
Augꝰ facit ⁊ Hugo. vt ꝙ ſenſus cū ceter2 dedit. ſed
ꝑ ceteris capaciores. Intellectū cū ceteris. ſed ꝑ ce/
teris acutiorē ⁊ ſic de alijs. Sed longū eēt. ꝓ q̇bꝫ ta/
men ſinglariter grati eē tenemur. Hinc cū ꝑdict2 ſā
ctis dicamꝰ. O aia mea q̇d faciemꝰ dño deo nrō: a q̄
tot ⁊ tanta bona ſuſcepimus! Neq3 em̄ cōtentꝰ fuit
eadē que ⁊ ceteris nobis bōa tribuere: ſed ſingulari/
ter nobis oīa donauit. Nam quo ad bona nature de
dit ꝑ ceteris ſenſū capacem. intellectū facilē. memo/
riam tenacē. linguam diſertaz. ſermonem gratum.
doctrinā ſuadibilem. efficaciam in opē. gratiam in
cōuerſatione. prouectū in ſtudijs. effectū in inceptis
ſolamen in aduerſis. cautelam in proſperis ⁊c: Quo
ad dona fortune regratiatur ꝙ acceperit pulchritu/
dinē decentē. cōgruentē. fortitudinē. diuitias cōpetē
tes ⁊c: id genꝰ pre ceteris coetaneis ſuis Porro de
donis gratie ſingularibus hoc modo cōfitetur dicēs
Tu dediſti mihi domine vt te agnoſcam ⁊ pre cete/
ris multis de tuis ſecretis reuelata ītelligam. Alios
coetaneos in tenebris ignorantie reliquiſti. ⁊ mihi ꝑ
illis lumen ſapientie tue infudiſti. Tu dediſti mihi
verius cognoſcere te. purius diligere te. ſincerꝰ cređ
re in te ⁊c. Sed heu omnia hec tā ſingulariter colla/
ta dona nature: fortune. ⁊ gratie. cōuerti in abuſum
⁊ in vſū culpe. Naturalia em̄ dona tua grauiter leſi.
⁊ vulneraui in iniuriā tuā et cōtumeliam. dū queun
q3 illorum vel tibi nō attribui. vel mihimet falſiſſiē
atq3 vaniſſime arrogaui. imo in arma īpugnatiōis
tue ea ſuſcepi ⁊ intorſi. Pulchritudinē nanq3 corpo
ralem ad amorem turpitudinis in flāmeum gladiū
ad exurendas animas ſuaſu diaboli cōuerti. Quem
etiā gladium exq̇ſitis ornatibus elimaui ⁊ exacui vt
in ipſo pugnās aduerſus te diabolꝰ maiorē tuarum
ſtragē faceret animarū. Ingeniū quod dediſti nō ſo
lum in vanis ⁊ inutilibus atq3 ſuperuacuis. imo eti
am in noxijs ⁊ pernicioſis illud exercui tota ſtudioſi
tate Heu quantam ꝑtem ſtudiorum ſibi vendicaue
runt ſcie vane. curioſe ⁊ diſplicentes tibi ⁊c. Eloquē
tiam quā dediſti quā totā expendiſſe in tuis laudibꝫ
debueram ⁊ magnificationibꝫ ipugnande veritati ⁊
iuſticie. ⁊ adornande falſitati ⁊ defendēde iniquitati
totam dedi. Canendi vel cātandi gratia quā dereliq̄
rim tu noſti per eam. ⁊c. Sic ⁊ fortune donis ⁊ grati
arum muneribꝫ abuſus ſū ⁊ reſtiti ſemꝑ. Sic pote/
rit ſemper poſt cogitata beneficia fieri retorſio in ab
uſum eorundē. ſed prolixum ſcribere foret
¶ Plura dedit ¶ Mēbrum ſecundū

C Dat oībꝫ affluenter Deinde regraciandū
ꝙ nō ſolū cōia dona dedit tibi ſinglari/
ter. ſed etiam cōtulit tibi ſingularia ſpe
cialit̄ q̇bꝫ t̄ ſola ꝯſcia es Circa q̄ hec at/
tēdere debes.

Quāta dedit. ſoli. ſp. que nō nūerari

In p̄mis ꝙ tā nūeroſa t̄ dedit ſpēalit̄ ſinglaria bōa
Tāta dedit q̄3ta nō nūerare potes. Que 2° ſoli tibi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

dedit ꝛ pluribꝫ te melioribꝫ negauit. Et in oī ſtatu
ꝛ tpe oi ſingl'ariter te dotauit Ita ꝙ nō ſolū q̄nqꝫ ta
lenta dedit. ſꝫ ꝛ duo. ſꝫ ꝛ vnū oia ſue bn̄ficētie ꝛ lar/
gitatis in te exaggerās ꝛ cōgerens dōa. q̄re ncc̄e eſt
p ceteris multis grās agere. ne q̄ plꝰ. ceteris ī h̄ mun
do accepiſſe cerneris. ab auctore mūdi ſi ingta pſti/
teris grauiꝰ inde iudiceris Cū em̄ augenꝫ dōa teſte
Grego. rōes etiā creſcūt donoꝝ. Quare ꝛ iuxta cūdē
tāto eē hūilior atꝫ ad ſuiendū pꝑtior q̄ſqꝫ dꝫ ex mu/
nere. q̄to ſe obligatiorē eē cōſpicit in reddēda rōne.
Alioq̄n ingratꝰ talēto qd̄ accepat p̄uatur. ꝛ iuxta do
minicā ſn̄iaꝫ in exteriores tenebras mittet. Sup
igit ſpecialibꝫ dōis ſpāles grās agere oꝫ Nec q̄ſqꝫ eſt
q̄ dicere p̄t ꝙ talentū ſpeciale nō acceperit. etiā ſi mi
nimū ſit qd̄ accepit Aliꝰ nāqꝫ vt Greg. ait accepit ī/
telligentiā p̄dicatiōis ꝛ miſteriū dꝫ ex talēto Aliꝰ ter
renā ſubaꝫ ꝛ erogationē dꝫ ex rebꝫ Aliꝰ nihil horum
ſed artē q̄ paſcit accepit. Ipa ars ei in talēti accep/
tione reputat Paupi ſua pauptas. diuiti diuitie ſc̄
talentū ꝛc̄ Ut g̃ de talenti ſui rōibꝫ redeūte dn̄o q̄ſꝫ
ſecurꝰ ſit iuxta cōſiliū Grego. cū tremore penſꝫ q̄tidie
q̄d accepit ꝛ g̃tꝰ ſit. et cū Augꝰ ꝛ hugo. dicat Adhuc
aīa mea illa q̄bꝫ t ſola ꝯſcia es dine bonitatis īſpice
mūera: q̄ꝫ iocūda facie t ſp occurrit. q̄ꝫta ꝛ q̄ꝫ magna
ꝛ multa ſingl'arit t fecit O dn̄e deꝰ ꝯfiteor t q̄cūꝫ me
xti vbiqꝫ grā ꝛ mia tua p̄ceſſit me. Sepe cū mihi ꝯ
ſūptus videbar liberaſti me. qn̄ errabā reduxiſti me
qn̄ igrabā docuiſti me. qn̄ cecidi erexiſti me. qn̄ ſteti
tenuiſti me. q̄ndo iui duxiſti me. q̄ndo vēi ſuſcepiſti
me. Quādoqꝫ pauper qn̄ꝫ diues. pauper vt hūiliarer
diues vt cōſolarer. quādoqꝫ debil' quādoqꝫ fortis. de
bil' tenebar ne malū perficerē. fortꝫ roborabar vt ad
bonū opꝰ ꝯualeſcerē. qn̄ꝫ per ſapiaꝫ illūiaſti vt te co
gnoſcerē. q̄ndoqꝫ in ſimplicitate ſenſꝰ mei me reliq̄/
ſti vt meipꝫ deſpicerē Hec oīa mihi feciſti ꝛ ſingl'a/
riter feciſti domie deꝰ meꝰ ꝛ mlta alia p q̄bꝫ ſemper
grē ſint t C Meōr C Mēbrū tertiū.

Pater gl'ie det vob ſpūꝫ ſapie ī agnitiōe eiꝰ il
lumiatos ocl'os cordꝫ vrī Ephe. i. Uob da/
tū ē noſſe miſteria Mat. xiij. Poſt ēnūera/
ta ſingl'aria dōa gn̄aliꝰ. deſcēdendū ē ad ſpālia ſingu
lariꝰ Et ſingl'ariꝰ grē ſūt agēde p eo ꝙ dederit grām
meditādi ꝛ ī intnis exercēdi: dās illūiatos ocl'os cor
dis ꝛ ſpm̄ ſapie in agnitiōe eꝰ: qd̄ plībꝫ ē negatū. nā
derelictis plībꝫ in actiua cū martha reuocauit ad op
timā partē ad cōtemplatiuā. ſ. cū maria Qd̄ benefici
uꝫ q̄ rite noſſe volet digitates p̄conia vtilitates vite
cōtemplatiue reſpectu actiue cogitare hꝫ: de quibus
in principio hꝰ ſecūdi actū ē. breuit tamē notet:

Nobilis. elata. perfecta. vel vtilis alma

Eſt ei vita hmōi cōtemplatiua in ſe nobilior. ab alijſ
cōmēdabilior. perfectior vtilior. celſior: ꝛ do ſilior. vt
ſupra eſt deductū Hic hanc q̄ a deo gratiā ſuſcepit
neſcit quid boni inuenit. Uere margaritā illā euāge
licā: vere optiaꝫ marie partē accepit. vnd̄ ſemper eē
gratꝰ tenet Nihil em̄ Augꝰ teſte iocūdiꝰ vel vtiliꝰ g̃/
tia cōtēplatiōis ad quā cōtemplatōis grāꝫ q̄ pmoue
tur q̄ſi arrā p̄rie tenet Super hac itaqꝫ meditatiōis
ꝛ cōtemplatiōis grā q̄ eā accepit: q̄tidie grās agat.
(Rara ē ei auis) ne eā ob ingratitudieꝫ amittat. et
cū Augꝰ. dicat Gratias tibi lux mea qꝛ illuminaſti
me ꝛ cognoui te. Cognoui te qꝛ reſplenduiſti in me.
Ue tpi qn̄ nō cognoſcebā te. ve cecitati qn̄ non vide
bā te. Illumiaſti me lux gratia cōtēplatiōis ꝛ vidi te
ꝛ amaui te. Nemo q̄ppe te amat niſi qui te videt: et
nemo te videt niſi q̄ te amat. Sero te amaui pulcri
tudo tā antiq̄: ſero te amaui ꝛc̄. Et cū ſapiente ſup
dono ſapie grati ſimꝰ dicētes ꝛ cōmēdantes Prepo
ſui ſapiaꝫ regnis ꝛ ſedibꝫ ꝛ diuitia ſnihil eē dixi in cō
paratiōe illiꝰ Sup ſalutē ꝛ ſpēm dilexi eā. Et probe
Precioſior eſt em̄ ſapia cunctis opibus ꝛ oia q̄ deſi/
derant huic nō valent cōpari Uenīēt em̄ oia bōa ſil
cum illa. C Deuotio C Mēbrū quartū

Guſtaſtis qm̄ dulcis ē dn̄s. ij. Pet. ij:
Guſtauit ꝛ vidit qm̄ bōa eſt negociatō
eiꝰ Prouer. xxxi. Quā dulcia faucibus
meis eloq̄a tua. ps. Inſuper ſingulari
us regratiandū ꝙ nō ſolū illuſtrauit in
tellectū ꝯtēplatiōis grā: verūetiā affectū deuotionis
gratia ꝛ guſtu affecit. cū plures luceāt q̄ nō ardēt. vi/
dent ꝛ nō guſtant: Pro grā itaqꝫ ꝛ guſtu deuotiōis
magnifice grē dicēde: p quā aīam viſitat ꝛ plīma cō
fert bona Attende igitur quia

Viſans. ſolat. arrat. bōa dādo. quietat

Indignū ſtupēde viſitat. merētes pie ſolat. Arram
dat ſui guſtꝰ. īnūera bona cōfert. ꝛ aiam in ſe q̄etat
De quibꝫ oibus pulchre loq̄tur Augꝰ dicens Et quid
ē illud dulce qd̄ in eꝰ recordatiōe me tāgere ſolꝫ ꝛ taꝫ
vehemēter atꝫ ſuauiter afficere. vt iā totꝰ q̄dāmō a
meipo abalienari. ꝛ neſcio q̄ abſtrahi incipiā. Subi
to ei innouor ꝛ tota īmutor. ꝛ bn̄ mihi eſſe incipit vl
tra q̄ꝫ dicere ſufficiā. Exhilarat cōſciētia. in obliuiōꝫ
venit oīs p̄teritoꝝ doloꝝ miſeria. exultat aiꝰ. clareſ
ſcit intellectus. cor illūiatur. deſideria iocūdant Iā
qꝫ alibi neſcio vbi me eſſe video ꝛ q̄ſi q̄buſdā ꝯplexi/
bus aōris intꝰ teneōr. ꝛ neſcio q̄d illud ſit. ꝛ tn̄ illud
ſp retinet ꝛ nūq̄ꝫ pdere toto ai niſu laboro Lucratur
q̄dāmō delcābilit aiꝰ ne abcedat ab eo qd̄ ſp āplecti
deſiderat. ꝛ q̄ſi ī illo oīm finē deſideriōꝝ inuenerit:
ſūme ꝛ ineffabiliter exultat. nihil āpliꝰ q̄rēs. nihil vl
tra appetēs. ſp ſic eſſe volens Nūquid ille ē dilectus.
Uere ille ē dn̄s meꝰ q̄ viſitauit me. ſꝫ veit inuiſibil'.
venit occultꝰ. veit incōp̄henſibilis. veit vt tāgat me
veit vt videat a me. Uenit vt āmoneat me. nō vt cō
p̄hēdat a me Uenit nō vt totū infundat ſe. ſꝫ vt gu
ſtandū p̄beat ſe. nō vt īpleat deſideriū. ſed vt trahat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

affectũ. ꝑmitias q̄ſi a ſᵭā porrigēs ſue dilectiōis: non
plenitudiem exhibēs ꝑfecte ſacietatis Et hoc ē quod
marie ꝑtinet ad arrā deſpōſatiōis eiꝰ ꝙ ille q̇ in fu/
turo ſe tibi vidēdū ⁊ ꝑpetuo poſſidendū dabit. nunc
aliq̄n ⁊ aliq̄ mō vt q̄ȝ dulcꝭ ſit agnoſcas ſe tibi ad gu
ſtandū ꝓbet. vt ſił etiā interī de abſentia eiꝰ ꝯſolcris
q̄n eiꝰ viſitatiōe ne deficias inceſſant̄ reficeris. Hec
ſunt bn̄ficia tua mag̃ dn̄e deꝰ. cuius oīa donaria q̄/
niā tu magnꝰ es ſūt mag̃. q̇ es ſacietas famelicoꝝ
⁊ cōſolatio ſempit̄na: ſolis illis te tribuēs q̇ ꝯſolatio
nes huiꝰ mūdi ꝓ cōſolatiōe tua ꝯtēnunt Neō eī pōt
in vtroqȝ ſcł'o ꝯſolari. nec pt hic ⁊ in futuro gaudere
ſed vnā necē eſt vt ꝑdat q̇ alterā voluerit poſſidere
Hec vbi cōſidero dn̄e ds ꝯſolatoꝛ meꝰ rēnuo cōſola
ri aīam meā vt dig̃ habeatur cōſolatiōib' tuis et̄nis
q̄ꝛ iuſtū ē vt amittat te q̇cunqȝ in aliq̄ alio conſolari
magis eligit q̄ȝ in te. Et hoc obſecro ſūma ꝟitas te ꝑ
te vt nō ꝑmittas me ī aliquo cōſolari q̄ȝ in te. ſȝ oīa
peto vt mihi amareſcāt vt tu ſolꝰ dulcis aīe mee a pe
as. q̇ es dulcedo ineffabilis. ꝑ quā cūcta amara dul/
coꝛant̄: qui totiēs dulcedīe tua me viſitaſti ⁊ viſita/
tio tua cuſtodiuit ſpūm meū ⁊ amara mihi dulcia fe
cit Et nō mirū. Tua eñ dulcedo ſtephano lapides
toꝛrentis dulcoꝛauit. tua dulcedo laurētio craticulā
dulcē fecit. ꝓ tua dulcedine ibāt apł'i gaudētes a con
ſpectu cōſilij q̄m digni ⁊c̄ Ibat ad crucē andꝛeas ſe/
curꝰ ⁊ gaudēs q̄m ad tuā dulcedinē ꝓꝑerabat. Hec
tua dulcedo ipos ꝓncipes apłoꝝ ſic repleuit vt pro
ipa crucis patibulū vnꝰ eligeret. Alter q̄ȝ caput feri/
enti gladio ſuppōnere nō timeret. Pro hac emenda
pellē ꝓpꝛiā bartholomeꝰ dedit. ꝓ hac guſtāda vene
ni poculū intrepidꝰ ioānes potauit. Hanc vt guſta
uit petrꝰ oīm inferioꝝ oblitꝰ clamat q̄ſi ebꝛiꝰ dicens
Dn̄e bonū ē nos hic eē Hic moꝛemur. te ꝯtēplemur
q̄ꝛ nullo alio īdigemꝰ Sufficit nob̄ dn̄e videre te. ſuf
ficit ī q̄ȝ tanta dulcedīe ſatiari. Unā ſtillā dulcedinis
iſte guſtauit. ⁊ oēm aliā dulcedinē faſtidiuit. Quid
putas dixiſſet ſi magnā illā multitudiēȝ dulcedis gu
ſtaſſet quā abſcōdiſti timētib' te Hāc dulcedinē ꝟ/
go guſtauit: de q̄ legimꝰ ꝙ letiſſima ⁊ gloꝛiant̄ ibat
ad carcerē. ⁊ q̄ſi ad epulas inuitata Hāc vt reoꝛ ⁊ ip
ſe guſtauit q̇ dixit Quā magna multitudo dulcedis
tue dn̄e ⁊c̄ Et qui monebat Guſtate ⁊ videte q̄m ſu
auis ē dn̄s ⁊c̄. Hec ē illa btitudo dn̄e ds nr̄ quā expe
ctamus daturū te nobis. ꝓ q̄ tibi dn̄e ꝯtinue milita
mus ꝓ q̄ moꝛtificamur tota die. vt ī tota vita viua
F mus. ꝓ cꝰ ꝑguſtatiōe grās tibi exoluimus

Gratis dans ¶ Membrum quintum.
Hijciet capiti tuo augmēta grāꝝ Prouer
bi. iiij. Diuiſiōes grāꝝ ſunt ⁊c̄. i. Choꝛ. xij.
Deide regrādū ꝙ poſt tātas grās ſinglares adic/
cit nob̄ adhuc āplioꝛa augmēta grāꝝ dādo. ſ. gratias
gratis datas Nō grāde ē beneficiū Cōſidera ḡ circa
iſtud ſequentia.

Quō. quāta dedit. fructꝰ hic reſpice q̄ꝛtos.
In ꝑmis ꝯſiderandū quō aut q̄liter hmōi dōa largi
at̄ deꝰ Et hūc modū deſcribit nobis apł's. i. Cho. xij.
di. Unicuiqȝ āt dat̄ manifeſtatio ſpūs ad vtilitateꝫ
Ubi innuit̄ ꝙ ea deꝰ ꝓſter ꝑmo ꝯit ſine ꝑſonarū ac
ceptiōe. q̄ꝛ vnicuiqȝ. ſcᵭo liberaliter ſine vēditiōe. q̄ꝛ
dat̄. t̄tio euidēter ſñ ſił'atiōe. q̄ꝛ manifeſtatio ſpūs.
q̄rᵒ vtilit̄ ſñ inoꝛdiatiōe q̄ꝛ ad vtilitatē Deiñ q̄ȝta ſint
hmōi grē gr̄is date dōa vidēdū Et certe inūera repi/
ūtur Ab apło tñ ſb duplici ōꝛia aſſignāt̄. nā. i. Coꝝ
xij. enūerat q̄ ꝯueniūt ꝑſoīs Ad Ephe. iiij. enūerat
q̄ eccł'iaſticis ſtatib' ⁊ ſūt q̄ttuoꝛ. q̄ꝛ dedit alios q̇deꝫ
fieri apłos. i. opꝰ miſteriale vt aiūt exercētes. alios ꝓ
phetas. i. ſc̄pture explanatoꝛes. Alios vero euāgeli/
ſtas. alios paſtoꝛes Ad Cho. āt. xij. Nouenariū po/
nit hmōi grāꝝ. ſ. Sermo ſapie loq̄ndo de ꝯtēplatio
ne celeſtiū. Alij ſmo ſcie loq̄ndi ᵭ actiōe t̄paliū. Dei
de fides. grā ſanitatū. opatio ꝟtutū. ꝓphetia. diſcre
tio ſpūuꝫ: gn̄a liguaꝝ. īterp̄tatio ſmonū ⁊c̄. q̄ꝝ ſuf/
ficientia pulchꝛa doctoꝛib' aſſignat̄. q̄ꝛ oīa hec ꝯcur/
rūt ad h̄ vt hō alteri coopet̄ vt reducat̄ ad deū ⁊c̄. vñ
ꝓ ſingul'bis gratijs grē ſūt agēde q̄ꝛ lȝ ñ oēs has ds
ꝯtulerit ſingul': dedit tñ vt ſint in oīb' vt qᵭ non hȝ
q̇s in ſe. hēat vel in alijs ſm ꝙ apł's illic ait. deꝰ opa
tur oīa in oīb'. Dia eñ haꝝ gratiaꝝ chariſmata ac
reperūt oēs fideles. ⁊ ſi nō ſingl'i in ſe: tñ in alijs ꝓpt
vnitatē ⁊ cōionē myſtici coꝛpis. lȝ eī diuidat ſpūs ſin
gul' ꝓut vult opat̄ tñ ⁊ oīa in oīb' vt dcm̄ ē. Immo
⁊ iō regrādū ꝙ hmōi nō dederit tibi: q̄ꝛ foꝛſan mag
ni lapſus ⁊ ſupbie t̄ occaſio foꝛēt. Poſtrēo ꝯſiᵭran/
dꝰ ē fructꝰ ex his ꝓueniēs ⁊ ꝓ eo regrādū Nā hoꝝ
q̄dā opant̄ ad ſalutē fideliū. reliq̄ ad ꝓꝓꝛij ſubiecti de
coꝛatiōis cumulū ad ꝑfcōis ⁊ delcātiōis augm̄tū in
materiā laudꝭ ⁊ hōꝝ icremētū ⁊ oīꝫ hōꝝ ſpūaliū cō/
plemētū. Pro his grās agētes dicāꝰ O dn̄e ds meꝰ
dulcedo vite mee ⁊ lumē ocłoꝝ meoꝝ bn̄fcōꝛ meꝰ g̃
tias ꝓ his oīb' ago. ⁊ te ꝓ his amare opto Uis eī vt
diligā te. ſȝ q̄ño diligā te ⁊ q̄ȝtū diligā te: q̇s ſū ego vt
diligā te: ⁊ tñ diligā te dn̄e ꝟtꝰ mea O dn̄e da amē te
Cuſtodiui te ne pec ¶ Aufert Mēbꝝ. vi. G
cares. Gen̄. xx. Cuſtodiuit illū ab īimicꝭ ⁊ a ſe/
ductoꝛib' tutauit illū Sap. x. Foꝛtitudo mea ⁊ laus
mea d. ꝑs Et ne ſupioꝛa ſingulariū grāꝝ dōa amitte
res a pctīs te ꝓſuauit ⁊ cuſtodiuit ⁊ ne caderes ī ten
tationib' roboꝛauit. Unde hic nota q̄ꝛ
Cōſeruādo. tulit. robur. ſanādo. leuādo
In ꝑmis circa h̄ bn̄ficiū ꝯſiᵭra ꝙ a młtꝭ pctīs te cu
ſtodiuit q̄ nō ꝯmiſiſti. 2ꝰ vt ea ñ ꝯmitteres occaſiōꝫ
ſubtraxit ſepiēs vias tuas ſpinis. t̄tio te roboꝛauit
dādo foꝛtitudinē reſiſtēdi. aut q̄rto affcōem ſanauit
ꝙ te hmōi tēptari nō ꝑmiſit. aut certe. q̇nto lapſuꝫ
mox ſubleuauit ſupponēs manū ſuā. q̇ oīa mira ſūt
⁊ grādia bn̄ficia. vñ grī eē dēmꝰ ⁊ dicere cū Augꝰ Do
na tua ſc̄ deꝰ ꝙ pł'a pctā nō commiſi Sicut enim in

multa pctā cecidi. ſic etiā in multo pl'a niſi me cōſer
uaſſes cecidiſſem. Tribꝫ aūt mōis me meīni a pctīs
cōſeruatū. ſ. occaſionis ſubtractiōe. reſiſtēdi data ꝟ
tute affectiōis ſanitate. Multa eñ in pctā cecidiſſeꝫ
ſi data eēt occaſio. Sed dei miſeratiōe nō me tal' o/
portunitas apphendit. Et tu feciſti vt deeſſet. In
multa qꝫ paulominꝰ cecidiſſeꝫ ğuiter ipulſus violē/
tia tētatiōis. ſꝫ virtutē dediſti mihi dñe rex ꝟtutum
vt ſub me eēt appetitꝰ meꝰ. ⁊ ei quā ſentiebā cōcupi/
ſcentie mīme cōſentirē. Sed ⁊ a qbuſdā pctis tā lō/
ge me fecit mīa tua dñe vt penitꝰ abomiarer ea. ⁊ ne
vlla qdē eoꝝ me tētatio moleſtaret. Et ſi tētari per
miſit: nō tñ oppmi ſiuit Sed ocl'i dñi ſp ſup iuſtos
D gratie illi. ❡ Forte facit. ❡ Mēbꝝ. vij.

Diligētibꝫ deū oīa coopant' i bonū Rho. viij
Bonū mihi dñe ꝙ humiliaſti me. ps. Dein
de regraciandū ꝙ tā et ſi qñqꝫ in tētatiōibus
h dereliquit. ſi labi etiā grauiter dimiſit. ſi grāꝫ ꝟtutū
pfectūqꝫ ſubtraxit. tñ totū ē in bonū ꝯuertit. ⁊ coo/
peratꝰ eſt ē in bonū. adeo ꝙ cū. ps. ğtāter dicere po
teris Bonū mihi dñe ꝙ hūiliaſti me Nā hinc hec ſe
quūtur bona.

Hic hūilis. feruēs. doctꝰ. patiēs. timoroſus.

Nā pmo ex hmōi tuo lapſu oritur tibi ꝯgnitio ꝓprie
fragilitatꝫ. vñ ⁊ ꝯſtter hūilitas ꝓcedit ꝙ vileſcꝫ ē i o/
cul' tuis dicēs cū ps̄ Ego aūt i me ſcꝫ ad nihilū redactꝰ
ſū. Scdo redderis feruētior ad deū orādū a ꝙ ſolo vi/
des fortitudinē ē dādā ⁊ cuſtodiēdā. eū ſp in adiuto/
riū clamās. eiqꝫ ꝯfitēs cū ppha. Dñs fortitudo mea
⁊ re. m. Tertio hic docerꝫ ⁊ expientiā ē acqris. ꝙ erꝫ ydo
neꝰ ad aliſs in lapſu ſuccurrēdū Hic apl's. ij. Chorꝝ
ij. Bñdictꝰ inqt deꝰ ⁊ pr̄ dñi nri ieſu xpi ꝙ cōſolatur
nos i oī tribulatiōe nrā: vt poſſimꝰ ⁊ ipi ꝯſolari eos ꝙ
in oī pſſura ſūt. Qui ei ñ ē tētatꝰ qd ſcit? ꝙ nō ē paſſꝰ
tertꝰ quō ꝯſulet? Quarto hic ꝓuenit vt nūqꝫ pctōribꝰ
qbuſlibet criminibꝫ ꝓlapſ' indignerꝫ. ſꝫ ex corde ꝯpa
tiarꝫ. iuxta illō ſapiētꝫ Ex teipo ꝯgnoſces rē ꝓximi
tui recogitās quō ē tūc ſuccurri ⁊ ꝯpati voluiſti. Quin
to tñ etiā cuſtoditior redderis ad ſp ſup tui cuſtodiā
ſtandū ⁊ deū inuocādū ne i ampliora mala cadas. Vi/
des ergo qꝫta hic ē ꝓueniūt Profitere igit' cū Augꝰ
⁊ Ber. di. In mal' qꝫ meis deū ſinglarē habui dilcō
rē. q ⁊ ſi labi pmiſit. felicꝰ ſurgere fecit. oīa coopans
mihi i bonū Nā ⁊ inimici ſūt iudices. Qꝫ ſi hoſtes nri
ꝓ nobis faciūt. quō nō oīa ſil' cū illis? Facit ꝓ nobis
hoſtis diabolꝰ ꝙ ſuis tētationibꝫ nob fabricat corōas
Facit ⁊ culpa ⁊ lapſus nr̄ ꝓ nob tāta in nob gignēs
bōa vt nulla nos pcedat ferre mala Quiſqs eñ pfec
cognoſcit culpā. aut paꝝ ſentiet. aut ex toto nō ſenti
et corpis penaꝫ: nec reputabit laborē ꝙ pctā nouerit
deleri pterita: futura caueri: Sic eñ dauid ſcūs ꝯui/
tiantis ſui nō reputat iniurias. mcōr filij pſequētis
⁊ cogitās iniqtates ſuas O igit' felix culpa tāta āmi/
niſtrās bōa O qꝫ feliciter cecidi ꝙ poſt lapſuꝫ fortior
⁊ felicꝰ reſurrexi Sed forte cauſaris aīa qꝫ gtiam
ꝟtutū ñ hēs. ſꝫ meliꝰ nouit ille qd tibi expediat qꝫ tu
Et ob hoc ſi vis de eo bñ ſentire. totū qd ab illo ē fit:
intellige bñ fieri Tal' ē ei dei aōr in nob nec qcqꝫ hu
mana īfirmitas tolerat. ꝙ ipe qꝫtū in ſua bōitate ē
ad bonū nrm̄ ñ diſpōat. cū mag opa facꝫ miordit ſub
limaris: cū grā ꝟtutū cares ⁊ vitioꝝ ipulſu ꝯcuterꝫ
meliꝰ in hūilitate ſolidarꝫ. Suauiꝰ eñ redolꝫ do hu
militas īfirma qꝫ ꝟtus elata. Nihil igit' diſpoſitioni
diuine pindicare audeas. ſed ſp cū tiore ⁊ reuerentia
ora deū vt queadmodū ipe nouit tibi ſubueniat Si
ꝙ mala adhuc in te remāſerint pie diluat ſi ꝙ inchoa
ta ſunt bona. benigne pficiat. ⁊ ea te ꝙ voluerit ad
ſe via pducat ❡ Ordo Mēbrū octauū

Vos elegit dñs vt ſtetis corā eo ⁊ miſtretis ei.
⁊ crenietis ei incēſuꝫ. ij. Paral. xxix.
ab oī viuēte offerre ſacrificiū deo Eccl'i. xlv.
Diſpenſatio mihi credita ē. i. Chorꝝ. ix. Elegit
ſup oīa dona ſinglaria ſinglariter grati eē dēmꝰ ꝙ p
ceteris elegit. ad ordies ſacros ꝓmouit. Poſt hec
tē effecit. ppl'o pfecit ⁊ diſpēſatorē miſterioꝝ dei ſacerdo/
gētie: doctne: eucharīſtie ꝯſtituit O vere grādia bñfi
cia ⁊ mltis gratibꝫ digꝫ: Nā ē digniꝰ officiū qd inuenit
Cuiꝰ dignitas ex hijs patet

Sacratꝰ. bonꝰ. ecce potēs. en nōia. dignꝰ.

Primo pꝫ ex eo qꝫ ad dei cultū ē ſepties ad minꝰ plꝰ
qꝫ ſecl'aris ꝯſecratꝰ ⁊ vltra laicū ſeptē caracteres hꝫ
Si igit' venerat' eccl'ia vl' cemiteriū ſemel ꝯſecratū
qꝫ dignꝰ ē ſacerdos. Scdo qꝫ vtiliſſimꝰ ē eccl'ie. vñꝰ.
Vtil' ē terris defūctis ſtātibꝫ aſtris. Logitꝫ qſqꝫ ſe/
cū qꝫta bōa agat ſacerdos ſine ꝙ nullꝰ fieret pfectus
xpianꝰ aut xpi miſterijs iniciatꝰ. Tertio qꝫ ē potētiſſi/
mus claues eccl'ie tenēs ptātē hñs ligādi ⁊ ſoluendi
Inſup ⁊ corpꝰ xpi ꝯficiēdi qd nullꝰ pt āgeloꝝ. Quarto
ex digitate nōim qbus denōiat' aut pſignat' aut cō/
parat' Vocātur ei ſacerdotes qſi ſacra dātes. docen/
tes: ad ſacra ducētes Itē clerici qꝫ de ſorte di. dicunt'
vt Guilhel. piſien. in ſuo ſacr'ali ſcribit. Dapiferi ac
pincerne ſūmi regis: mediciqꝫ aiarū Iudices ppl'oꝝ
cooꝑatores dei: recōſiliatores reoꝝ Dij int' hōies. an
geli ⁊ mediatores. Hi excellentius genꝰ elcm̄ regale
ſacerdotiū gēs ſcā ppl's acqſitiōis. Itē pfigurat' per
abel iuſtū. noe ſacrificia offerētē. per melchizedech ſa
cerdotē ſummū: moyſen ⁊ aarō. ⁊ ſcm̄ apl'oꝝ ꝟticem
petꝝ. Aſſilat' archāgelo gabrieli celeſti ꝑanim
pho xpm āuūciāti. Marie ꝟgi ꝯcipiēti xpm ⁊ pariē
ti. qꝫ quē illa ſemel. h idies eccl'e qdāmō parit. Quin
to pꝫ qꝫ oībꝫ eccl'e ſtatibꝫ i digitate ē platꝰ ad ovt qui
dā dicat Precellit reges. papā. ꝯctos ſil' angl'os. co/
tidie creās ſe creātē. qd nullꝰ niſi ſacerdos pt. Meri/
to igit' magne de h bñficio grē agēde Pro cꝰ declara
tiōe plura poſſēt adduci ſꝫ ſatius duximꝰ ſubticerꝫ qꝫ
idigna ⁊ iſufficiētia dicere Legat' dyalogꝰ ſci io. chry
ſoſt. ⁊ baſilij Epl'a bern. ad ſacerdotē: Preceptoriuꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

niđ vbi plura de dignitate sacerdotŭ hñt: ꝛ ḡti ꝑ sin/
gl'a sim⁹ ꝛ cū ābroſio dica⁹ O q̄s ẽ grās dicā: En ille
ego deſpect⁹ añ. iā p̄feroꝛ. iā añ ponoꝛ elcis Jlle añ de
ſpect⁹ pctōꝛ hēo celeſtiū ſacrōꝝ venerāda ꝯſoꝛtia Jā
mēſe celeſtis honoꝛe ſuſcipioꝛ. xp̄z ꝯſecro ꝛ eo paſcoꝛ
Nō epulis meis pluuia vadaꝶ ñ t̃re pt⁹ laboꝛaꝶ. ñ ar/
K boꝝ fruct⁹: xp̄s mihi cibꝫ ẽ xp̄s pot⁹. q̄ ꝛ me ꝯſtitu
it diſpēſatoꝛē miſterioꝝ ei⁹ O grās illi ſꝑ.

De bñficio gubnatiōis — Ca. ix.

Ego dñs docēs te vtilia ꝛ gu bernās in via qua ābulaſti.
yſ. xl. Poſt ſupioꝛa bñficia q̄ ſucce
dūt aut inicē ꝯiūgūꝶ. agēdū ẽ đ bñ
ficio gubnatiōis qđ ſꝑꝯtinuaꝶ. nā
ſi vel ad momētū gubnatiōis manū ſubtraheret in
nihilū ꝯcta rediret. Vñ valde regciādū ẽ ſuꝑ bñficō
iſto. Circa qđ p̄mū grē agēde ꝙ in eſſe hatten⁹ ꝯſua
uit ꝛ in tali nobili ꝛ bñ ẽe de q̄ nc̄ dicēdū
I Seruat — Membꝝ p̄mum
Dat oīb vitā ꝛ iſpiratioēꝫ Act. xvij. Jn ipo
viuim⁹ mouemur ꝛ ſum⁹ ibidē Primū ita
qꝫ gubnatiōis bñficiū ꝑ q̄ valde regciādū
eſt ꝯtinua eſt cōſeruatio in eſſe Ex nobis em̄ in nihi
lum tenderem⁹ Vbi ꝯſidera ſequentia
Cōſeruat. creſcas. ſanus. letus. meritus nō
Prio ꝙ ſꝑ in eſſe ꝯſeruat Nā ſine māutenētia
ei⁹ in nihilū redigeremur ſicꝫ ex nihilo ꝯditi ſumus.
Scđo ꝙ icremētū ꝛ augmētū debitū ẽ ꝯceſſit. āmiſ
trās pariꝶ oīa ad hec reqſita. Tercio ꝙ i tali ẽe te ꝯ
ſeruauit ſcꝫ ſano leto recto ꝛ ꝯmodoſo q̄ pluribꝫ de
negata Et tñ hec oīa ꝯtulit ñ merito ſꝫ oībꝫ his idig
no q̄ etꝫ his dōis datoꝛē ipugbat ſꝑ. Pro tāto igiꝶ
bñficio cū aug⁹ grās agam⁹ dicētes Miſ ego đs me
us q̄tñ teneoꝛ diligere te q̄tū dēo laudare te q̄ ſem
per ꝯſeruaſti me. Nā ſicut ꝑ vbū tuū oīa creāꝶ ꝛ ꝑ v
bū tuū oīa ꝯſeruāꝶ. ſine q̄ oīa ānihilāꝶ. Sicꝫ ei oīa ꝑ
ipm̄ fcā ſc̄ ꝛ ſine ipō fcm̄ ẽ nihil. ſic ꝑ ipm̄ oīa ꝯſuāꝶ
q̄cūqꝫ ſc̄ ſiue i celo ſiue i t̃ra ſiue i mari ꝛ i oībꝫ abiſſis
Nec ps pti i lapide adheret. nec i aliq̄ creaꝶaꝝ niſi qꝛ
ꝑ vbū ꝯſueꝶ ꝑ qđ oīa fcā ſc̄. Adhercā g̃ ẽ vbū ſꝑ vt ꝯ
ſerues me ſꝑ qꝛ pereo i me ſi fuero abſqꝫ te. ꝛ nō ſua
t⁹ a te q̄ feciſti me. Et ñ min⁹ ẽ bñficiū ꝯſeruare me
q̄ꝫ fuit creare me. Da ergo mihi ſꝑ laudare te q̄ vitā
motū ꝛ ōne largiris ꝛ in his ꝯſuas me O oīa laudēt
te pꝛo me.
Preſeruat — Membꝝ. ij.
M Dominꝰ cuſtodit te ab ōni malo. ps. Cuſto
diuit q̄ſi pupillā ocl'i ſui. deutro. xxxij. Dei
de ẽgraciāduꝫ ꝙ tā ſollicite te gubnauit ꝙ
ab inūeris picl'is ꝛ mal' te p̄ſuauit ꝛ cuſtodiuit. q̄ po
terāt accidiſſe ẽ. Et loq̄mur h̄ de tꝑalibꝫ malis. qꝛ de
p̄ſuatiōe a pctis ſupꝛa actū ẽ: Vt āt h⁹ bñficiū magi
tudiēꝫ dinoſcas opꝫ vt diligēter ꝯſideres q̄s quē q̄ꝫ/
to tꝑe q̄ꝫtoꝑe ꝛ a q̄ꝫtis p̄ſeruauit malis. Certe đs ho
minē oī tꝑe cuſtodiēs itroitū ꝛ exitū tāta diligētia vt
pupillā ocl'i quā ſeptē tūicis veſtiuit ꝛ ab oībꝫ q̄ poſ/
ſent accidere malis: Qꝛ in ſex tribulatiōibꝫ: i ſeptia ñ
tāget te malū: Et pꝛeſtim ab iſtis.
Demōibꝫ. moꝛbis. ab hoſte. malis. qꝫ periclis
Prio p̄ſuauit ꝙ ñ obſeſſus a đmōibꝫ queādmoduꝫ
ml'ti. Scđo ꝙ ñ oppleꝰ icurabilibꝫ moꝛb. ſ. ꝙ ñ lepꝛ
ſus cec⁹ ꝛc̄. t̃cio ꝙ ñ occiſ⁹ ab hoſtibꝫ aut latrōibꝫ. ecꝫ
iſ̃ picl'a i ſiluis. q̄rto ꝙ ñ leſus pluribꝫ mal' vt qđ ñ ig
ne exuſt⁹ ꝙ ñ aq̄ ſubmerſus ꝛc̄. q̄nto ab inūeris te ꝑ
ſuauit picl'is. q̄ tāetſi ſint inūera. enūcrat tñ paul⁹
ij. coꝝ. xi. eoꝝ octo gn̄a Periclis fluminū ꝛc̄. Pro
q̄ꝝ ereptiōe q̄ liberatoꝛi ꝛ p̄ſuatoꝛi igt⁹ fuerit. iſenſi
bilibꝫ ꝛ beſtijs igtioꝛ ꝛ durioꝛ erit: đ q̄bꝫ legiꝶ qꝫ a ꝑ/
uis mal' liberate ſꝑ ḡte fuerīt. vt đ leōe bti ihero. đ lee
na bti macharij ꝛ alijs: Grati itaqꝫ ſim⁹ ꝛcū ſapiēte
eccl'. li. dño ꝯfiteamur dicētes Cōfitebor ẽ đ. rex. ꝛc̄:
Vbi grās agit de ereptiōe ml'toꝝ maloꝝ Et cū tribꝫ
puerꝫ đ camio ignis ereptꝫ ymnū dica⁹. Et cū diuo
aug⁹ ẽgciādo ꝯfiteamur. Procedā adhuc itnēs mu/
n⁹ ei⁹ fuiſſe qꝫ educat⁹ fui a ꝑētibꝫ qꝫ me dū ꝑuul⁹ ꝛ i/
potēs mei ecꝫ flāma ñ leſit. qꝫ me aq̄ ñ abſoꝛbuit. qꝫ
ñ vexat⁹ a deōne. qꝫ a beſtijs ñ ꝑcuſſ⁹ qꝫ ñ p̄cipitio ne
cat⁹ ſꝫ a tātis ꝑicul' liberat⁹ ꝛ cuſtodit⁹ ꝛ ad ꝯgruā vſ
qꝫ etatē i fide ei⁹ ꝛ bōa volūtate ſine his nutr⁹ Vere
dōa tua ſc̄ hec dñe đs miōꝛdiꝶ mihi a te idulta. qꝫ me
iſ̃ picl'a media ſepe ꝯſtitutū clemēꝶ eripuiſti. nec vn/
q̄ꝫ pctis meis q̄ min⁹ miſereris vici potuiſti. Vnde
mihi ſꝑ amād⁹ ꝛ laudād⁹ Nā ſi amarē q̄ me a moꝛb
aut periclis ḡuibꝫ curaret. q̄ꝫto āgis te amare dēo. q̄
ne ꝛ hec mihi ꝯtigerēt p̄ſuaſti O laudes tibi
Nutrit ꝛ veſtibꝫ oꝛnat — Mēbꝝ. iij. iiij.
N Dat ꝛ victū ꝛ veſtitū. Deutro. x. Ocl'i oim i
te ſperāt dñe ꝛ tu das ill' eſcā. ps. Tribue
tm̄ victui necc̄aria. ꝓuer. iij. Hñtes alimē
ta ꝛ q̄bꝫ tegamur his ꝯtēti ſum⁹. i. thio. vi. Deiñ g̃/
cie referēde ꝑ āmiſtratiōe vict⁹ ꝛ veſtit⁹ Que ſingl'a/
tim pōi poſſet ſꝫ ñ grādis ẽ crā ꝯſiđrationū circa iſta
q̄re ꝯplectimur ea ſil' Et hec q̄ꝫti ſint bñficij iacob pa
triarcha nouit. q̄ peregriāꝶs i meſopotamiā dnō vo
tū vouit dicēs: Si dñs mecū fuerit i via q̄ ego ābulo
ꝛ cuſtodierit me ꝛ dedꝛit mihi paēm ad edēdū ꝛ veſti
mētū q̄ operiar ꝛc̄. Erit mihi dñs i refugiū ꝛc̄. Et in
fra De vniuerſis q̄ dederis mihi decias ꝛ hoſtias pa
cificas offeram tibi: Vt igiꝶ ꝛ tu hoc bñficiū noſcas:
Hec circa illud conſideres
Quāta dedit: varie: bona ꝓueniūt: mala currūt
Prio ꝯſidera q̄ꝫ hñde ſꝑ ẽ āmiſtrauit ꝛ victū ꝛ
veſtitū i copia nō tribuēs paēm in menſura: nō vnā
tunicam ſed copiam: Primo igitur de victu ꝛ
nutrimento conſidera iſta/
Paſcit multiplici: nec egis. peres: hautqꝫ laboꝛas
Primo q̄ꝫ varijs cibis te reficit Multi em̄ ſc̄ q̄

p̄ter coīa victualia. nūq̄ȝ nō dico comederūt. ſed nec
viderūt alia. neſciētes de ſalmōib⁊ ſturionib⁊ ⁊ cibis
ceteris p̄cioſis. Scdo nō inſtar plurium ex defectu
cibi eguiſti. eſuriſti. neceſſitatem ſuſtinuiſti. Tercio
q̄ n̄ mēdicare op⁹ hūiſti qđ dira neceſitas ē. Quarto
q̄ nō etiam tuis laborib⁊ ⁊ ſudorib⁊ hec tibi ꝯpare o
portuerit ſed in alioꝝ laborem introiſti. ⁊ q̄ non ſeiāſti
O meſſuiſti. ⁊ oīa in ꝓmptu gratis de manu dn̄i ſuſce
piſti. Scdo de veſtitu videb ſequētia.

Contegit. exornat. varijs. honor. haut ibi frigus.

¶ Primo contegit nuditatem Scdo adornat ig
nominiam Tercio tam varijs veſtib⁊ ⁊ colorib⁊ veſ-
tiuit. nūc eſtiualib⁊ nūc hyemalib⁊ Ita q̄ plures veſ
tes in p̄tica q̄ȝ multi paupes in toto. Quarto hinc ti
bi honor ⁊ nō ſpneris. Quinto excludis penam ⁊ fri
gus hyemis. ¶ Scdo p̄ncipaliter ꝯſidera varie-
tatem huius beneficij ex p̄miſſis. Tercio q̄ȝta tibi ex
hoꝝ amminiſtratione ꝓueniūt bona. Nam ex bono
cibo es vegetatus. adauct⁹ ꝯfortat⁹ ⁊ melius ꝯplexi
onatus. Utilitates āt veſtitus habes ſupra q̄ȝ ador-
nat. honorificat. ⁊c. ita q̄ eras exemplū coram alijs
reputatior ⁊ honoratior. ⁊c. Quarto vide q̄ȝta euaſi
ſti mala ex hoꝝ collata copia. q̄ȝ nō eguiſti. ⁊c. que ſu
pra ſunt cōmemorata. Vide ergo q̄ȝtas ei grās meri
to debes. Vere ſi hic in hoꝝ ꝯſideratiōe durus ⁊ in-
gratus p̄ſtiteris. porcis merito ꝯparis. Hij eīn tam
etſi voraciter ſub ylice glandes vorāt. nō tn̄ ad eū q̄
cas excutit oculos leuāt. nec agnoſcūt nec gratias a-
gunt. quare ipinguati ⁊ ingrati occidūt. Sic etiam
accipiter ipinguat⁹ auolat. ⁊ gallina in auguſto ra-
rius domum intrat. Ita etiam quos dn̄s magis pa-
ſcit. magis ſunt ingrati adeo q̄ conqueratur yſaye p̄
mo' Filios enutriui ⁊ exaltaui ipſi autem ſpreuerunt
me. Et in deutronomi. Impinguatus incraſſatus
dilectus recalcitrauit. Non ſic oro ſimus. ſed bo
ne terre plantis ⁊ arborib⁊ fructiferis ſimiles ſim⁹.
que quo magis excoluntur eo naturaliter fructifi-
cant magis. Hinc cum Jacob ſuperiora illa verba
ſepe profiteamur. ⁊ cum Auguſtino dicamus. Ape
ri mihi o clauis dauid qui aperis ⁊ nemo claudit illi
cui tu aperis. Claudis ⁊ nemo aperit cui tu claudis
Aperi mihi hoſtium luminis tui vt ingrediar ⁊ vide
am ⁊ cognoſcam ⁊ confitebor tibi in toto corde meo
quia miſericordia tua magna eſt ſuper me qui paſ-
cis me a iuuentute mea omnib⁊ bonis tuis. Hunc
P in q̄ȝ iutilē vermē ferētē p̄ctis nutri op̄tis dōis tuis
⁊c. ¶ Neceſſe. ¶ Membꝝ. v.

Dominus regit me ⁊ nihil mi hi deerit. Pſal. Domib⁹ vris neceſſaria ſumite. geneſis. xlij

Et non ſolum agende gratie q̄ vic-
tum ⁊ veſtitū dedit. veꝝ etiam ꝓ ceteris ōnib⁊ que
tibi neceſſaria fuerūt. q̄ tam liberaliter indulſit. Nō
ſolum amminiſtrādo neceſſaria. quinctiā alia ꝯplu
ra aut decētia aut iocūda. Ubi nota q̄

Plura. neceſſe dedit. dat commoda. congrua. leta.

¶ Primo ꝯſidera q̄ preter victum ⁊ veſtitum de
dit ⁊ alia q̄ȝplura tuo vſui neceſſaria. Ut domū ad i
habitandum. lectum ad qeſcendū. cetera q̄ȝ vtenſilia
in omnem neceſſarium vſum. Scdo q̄ n̄ ſolum am-
miniſtrauit tibi neceſſaria. ſed ⁊ ſuperaddidit p̄mo
commoda. ſcdo cōgrua aut apta. Tercio q̄ leta. Ne
ceſſarium autem vt Hugo ait vnicuiq̄ȝ rei eſt q̄ mi-
nus ipſa commode ſubſiſtere n̄ poteſt. Utpote in vi
ctu homis panis ⁊ aqua. In veſtitu lanea ſiue pelli
cia aut quelibet huiuſmodi indumenta. Com-
modum vero eſt q̄ licet aliquādo delectet amplius.
ſine ipſo tamē vita duci poteſt. vtpote in victu hōis
poculum vini ⁊ eſus carniū. In veſtitu biſſus ⁊ ſeri-
cum. ⁊ quodlibet aliud mollius indumētum. Aptū
aut ꝯgruum eſt q̄ licet vtētib⁊ nō proſit tamē ꝯueīt
ad vtēdum. quales ſunt ticture colorum ⁊ hmōi.
Gratum eſt quod ad vſum abile nō eſt ⁊ tamē ad ſpe
ctādum eſt delectabile. Qualia ſunt fortaſſis q̄dam
herbarum gn̄a ⁊ beſtiarum ⁊ volucrum ſpe
cium. ⁊ ſimilia. Attende ergo q̄ȝ te diligat ⁊ p̄ſ-
centia creatoris. O q̄ȝ munifica largitas gubernato
ris: Si ſola neceſſaria tribueret bonitas quidem eēt
ſȝ diues nō eſſet. Cum vero neceſſarijs etiam cōmo
da adiūgit. diuitias ſue bōitatis oſtēdit. Cum autē
commoda cōgruis ſuꝑaddita cumulātur habūdātia
bōitatis ei⁹ demōſtrat. Sed dum poſtremo ꝯgruis
etiam grata adijcit. qđ aliud q̄ȝ ſuꝑhabūdātes diuici
as bōitatis ſue facit Eya igitur o anima pro ſin
gulis eſto grata. ⁊ cum pſalte regis iſrael nobili illo
ꝓpheta gracias agens ingenue profiterē ⁊ pſalle:
Dn̄s regit me ⁊ nihil mihi deerit:
¶ Regit Membꝝ ſextū:

Regem ſeculorum exaltate in operibus veſtris. Thobie xiij

Q Tu aūt domiātor domine cum trā
quillitate iudicas ⁊ cum magna reue
rentia diſponis nos Sapie xij: Omnia tua mea ſt:
Luce: xv: Deinde regraciari debemus nō ſolū q̄ nos
cum tāta ſollicitudine gubernat: verum etiam q̄ ce
tera ōnia ꝑꝑ nos regit ⁊ gubernat ⁊ in noſtrum vſū
diſponit ⁊ ꝯſeruat Quod grāde eſt bn̄ficiū q̄ tanta
⁊ talia noſtri cauſa gubernat: Sȝ:

Condita ſeruat. tempora mutat. cuncta. miniſtrat.

Hic in primũ regrãdũ ꝙ ea que cõdiderat etiã nob in peccatũ lapſis ad vſum nr̃m cõſeruat. regit ⁊ gu/bernat. Et inde prouidet fruct⁹ ⁊ alia producit. Se/cũdo ꝙ tp̃a ⁊ tp̃m viciſſitudies tã delcãbiliter imu/tat. ⁊ ꝙ oia hec in bonũ nr̃m ⁊ vſũ ãminiſtrat. O quantũ eſt toti⁹ vniuerſi gubernationis bonũ ꝙ tã ta tã magna ⁊ multa tã ordinatiſſime diſpõit. Q3 itẽ ſic tp̃a imutat. Quis em̃ ſatis mirari ꝑt q̃ꝫ mira rõne ⁊ ſtupenda bonitate ꝓuidẽtia diuina curſ⁹ tẽ/porũ diſtinguit! Ecce poſt noctẽ venit dies vt torpẽ tes in ocio laboris exerceat. Poſt diẽ ſeq̃tur nox vt feſſos ad refocillandũ q̃es excipiat. vt in hymno dici tur ambroſiano Nõ ſemꝑ dies. nõ ſemꝑ nox: nõ ſem per equales dies ⁊ noctes. ne vel ĩmoderat⁹ labor de/bilitatos frãgat vel quies cõtinuata naturã inficiat. vel idẽꝑitas ꝑpetua aĩo tediũ gignat Itꝫ queẽadmo dũ dieꝝ viciſſitudo ⁊ noctiũ aĩantia renouat. ita q̃t/tuor tp̃a anni ordine ſibi ſuccedẽtia toti⁹ mũdi ſpẽꝫ ĩmutant: Nã per tẽporẽ veris quaſi quadã innoua/tione mũdus naſcitur. Deinde ꝑ feruorẽ eſtatis q̃ſi in iuuẽtute roboratur. poſt autũpno ſupueniẽte ad maturitatẽ ꝯſcendit. poſtremo ſuccedẽte hyeme in defectũ vergit. In quo hoc nimiũ eſt mirabile ꝙ ita ordinẽ ſemper ſeruat. Uere dñe ordinatiõe tua per ſeuerat tp̃s ⁊ dies: Sed hoc poſtremo mirãduꝫ tue bonitatis eſt indiciũ ꝙ creatura tua tuũ ſeruet ĩ mi/bi miniſtrando impiũ. lꝫ ipe tibi creatori meo meuꝫ denegarim obſequiũ. Cõtemno creatorẽ ⁊ tuis vtor creaturis. deſpicio te dñm ⁊ d̃ tua creatura erigo ob ſequiũ Et cũ mibi cuncta ꝑ te deſeruiãt ſol⁹ ego nõ ſeruio tibi. Certe recte video domine. recte in me et mibi ſiles inuehitur tu⁹ Ebꝛy. di. Bis inquies o hõ delinq̃s. ⁊ geminũ ac duplex crimẽ incurris. dũ nec pro cõditione vt ſeru⁹ obſequeris. nec pro creaturaꝝ famulatu dño famularis Tibi in die celũ lucis ſplẽ dore veſtitur ⁊ ſolis fulgoribꝫ decoratur In nocte clariſſime lune ſpeculo ⁊ aſtroꝝ fulgore vario pol⁹ ipe luſtratur. Tp̃a accepta alternis vicibꝫ ĩmutanꝭ. frondeſcunt ſiluc. amenãtur cãpi. prata vireſcũt. aĩ/mantia cũcta diuerſ vſibꝫ procreata cdũt fet⁹. parẽt impio. obſequia ſeruãt. ſcatent fontes. amnes fluũt inſtitutis termis maria cohercẽt. Gaudet poſt hye mẽ verna tẽperies. eſtatis flagrantia decoq̃t meſſes autũnitas temulẽta ſuas exhibet vbertates. hyeme maritanꝭ imbribus terre Suis inſtitutis cũcta deſ uiunt. ſolus hõ deo nõ ſeruit. Parent cũcta rebelli. obtꝑant procaci. deſeruiũt cõtemtori. ꝑata inſurge re in vindictã niſi pietas prohibeat moderatoris Corrigat ergo te o ingrate dilatatio differentis ne cẽ ſura puniat iudicis. Facile em̃ obſequio tuo facies deũ ꝓpitiũ. ſi cõuerſus mutaueris vitiũ Dic ergo cuꝫ ps. Quid retribuã dño pro oibus Tanta em̃ ſũt dei beneficia ꝙ nulla poterint ẽẽ obſequia ꝯdigna Non em̃ nũerum hñt nec terminũ ſuꝑant cogitatiões ſu

ſuum. ⁊ innũera multitudo donorũ vincit volubili/tatẽ verboꝝ. Nec ſi totũ vite temp⁹ oris obſeq̃a oc/cupent. laudes teneãt: grãꝝ actiões inſiſtãt. poteris penſare qđ debes. Quare dãda eſt opa vt totis viri/bus deuotio mẽtis in diuinas exerceat obſeq̃a. ⁊ lau/dũ glãs os noſtrũ ꝑ oẽ tp̃s frequẽtare cogaꝭ. vt non equas reddam⁹. qđ ĩpoſſibile ẽẽt̃ ẽ grãs. ſꝫ vt ei qui nũq̃ꝫ deſiſtit bñfacere ſꝑ grãs agam⁹. vt ſicut nulla ẽ hora vel pũct⁹ q̃ gubernatoris bñficio nõ fruer̃. ſic nullũ pretereat momentũ quo grat⁹ nõ exiſtas

C Aduerſa. Membrũ ſeptimũ

Ipſe caſtigauit nos ꝓpter iniq̃tates nrãs et ipe ſaluabit nos ꝓpter miam ſuã. Thob. xiij Aſpicite ergo q̃ fecit vobiſcũ ⁊ cum timore ⁊ tremore cõfitemini illi Tho. xiij. Malũ de⁹ cõuertit mihi in bonũ Gen̄. Inſuꝑ grati eſſe debem⁹ ꝙ non ſolũ mõis dictis ꝑ ꝓſpera. ſ. te gubernauit. ſed etiã aduerſa q̃dam ⁊ ſiniſtra mala pene in rebꝫ ⁊ corꝑe ĩ miſit. vt ſic validi⁹ nos ſibi attraherer. Qđ eſt vnum grãde bñficiũ ꝙ ſapia pr̃is ipa ꝑ̃ cũctis elegit. ⁊ vti le nimis plurima cauſans bõa. ⁊ inter cetera iſta

Uiuificat. purgat. luſtrat bõa p̃rima tert⁹

Tribulatio em̃ tp̃alis. vel infirmitas corꝑalꝭ. Prio interiorẽ hõiem viuificat. Iuxta illud. ps. Si ambu lauero in medio tribulatiõis viuificab me. ibi Gre. Mens interi⁹ viuificaꝭ ex vulnere q̃ mortua iacebat ex crimine Secũdo aĩam ab oĩ cõtagione purificat Tho. ij. In tp̃e tribulatiõis pctã dimittꝭ his q̃ ĩuo/cant te. Eſt ei aduerſitas velut aq̃ expiatiõis. aut ig nis cõflatiõis: fornax purgatiõis. Nã ⁊ teſte Auguſ. Qđ lima ferro: fornax auro. flagellũ grano. hoc fecit tribulatio viro iuſto. Et meli⁹ eſt ardere flãmis feb/uim q̃ꝫ eſtu vicioꝝ. Sꝑ itaq̃ꝫ patiẽs dicat illđ Mich vij. Irã dñi portabo. q2 peccaui ei. Tertio cecitateꝫ illuminat queẽadmodũ ꝓſꝑitas excecat. Illuſtrat ãt ad cognoſcendũ ſuã nullitatẽ. pc̃i vilitatẽ. pene de/bite grauitatẽ. mũdi ⁊ mũdialiũ vanitatẽ. vite bre/uitatẽ. mortis vicinitatẽ. diue mie bonitatẽ. ⁊ iuſti/cie eius ſeueritatẽ. Propter q̃ gratias agit. Hiere. xxxi. di. Caſtigaſti me dñe ⁊ crudit⁹ ſũ. q̃ſi iuuẽcl̃s in domit⁹. Hinc Prouer: xxix. Uirga atq̃ꝫ correctio tribuit ſapiam. Quarto ꝯfert ⁊ alia innũera bona. q̃ varij aſſignãt varia ⁊ nobis ſunt ꝓrſ⁹ inumerabilia ita ſunt ⁊ nũero ⁊ merita excedẽtia. Si em̃ aliquod aliud bonũ meli⁹ deus hũiſſet hoc dilecto filio ſuo vtiq̃ꝫ ipendiſſet. Sed ipm fecit virũ doloꝝ non ha/bens qđ meli⁹ daret. Nã per aduerſa de⁹ delinquen/tes caſtigat. vt dꝛ Tho. xiij. negligẽtes ad bonũ iſti gat. Tribulatio em̃ paciam opaꝭ. Reos ſibi cõſili/at. vt dꝛ yſ. vi. In indignatione mea ꝑcuſſi te. ⁊ ĩ re cõſiliatiõe mea miſert⁹ ſum tui. Arrogãtes hũiliat. vt paulũ ꝑ ſtimulũ. hinc Job. vi. Sagitte dñi ĩ me ſunt quaꝝ indignatio ebibit ſpũm meũ. In tribu/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

latione fortificat Hebre.xi. Cōualuerūt de infirmi-
tate fortes facti ſūt in bello Hoīeȝ examinat Thob
xij. Quia accepꝰ eras deo neceē fuit vt ꝓbaret te tēpta
tio in bonū excitat. ps. Tribulationē ⁊ dolorē inueni
et nomē dn̄i inuocaui Itē ad gl'aȝ ꝑducit Bti em̄ q̄
ꝑſecutionē paciūť qm̄ ipoꝝ ē regnū celoꝝ Poſtre
mo de electione hoīeȝ ctificat Multe em̄ ſunt tribula
tiones iuſtoꝝ Oēs em̄ vt dr Judith .viij. q̄tq̄t placu
erūt deo ꝑ mltas tribulationes tranſierūt fideles ⁊
Hebre.xij. Quē diligit dn̄s caſtigat. Magna igiť
ſūt bona aduerſitatꝫ tꝑalis q̄ iuxta cryſoſt. ad ſūma
lucra deducūt. adeo ꝙ neqȝ ſi ꝑ vnāquāqȝ dicim mo-
reremur ꝓ illo q̄ tanta ꝓſtat bona retribueremꝰ qđ
dignum eſt. Agite ģ ſuꝑ tātꝫ bonis cū Job ſꝑ grati
ſimꝰ ⁊ ōe gaudium exiſtimemꝰ cū in varias tribulati
ones inciderimꝰ. ⁊ dicamus Sit nomē dn̄i bn̄dictū
et cū thobia corā oībus ſꝑ ei ꝯfiteamur

Aſtat membꝝ octauum

Aſtitit a dextris pauꝑis. ps. In fraude circū
uenientiū affuit illi Sap. x. Si deſcēdero
ad infernū ades. ps. Poſtremo in hoc be-
neficio gubernatiōis deo regratiari vel marie ī eo de
bemꝰ ꝙ tā ſollicitꝰ nrē gubernatiōi ſꝑ intēdit: ita vt
nec ad momentū nos dereliquit. ſȝ quaſi oīm oblitꝰ
nobis ſemꝑ intendit ⁊ a pauꝑis dextris aſtitit ſem
per. Ubi hec cōſidera

Sollicitꝰ. ſꝑ. vel vbiqȝ. vidēs. iuuat ⁊ noſ

Primo ē ꝙ tā ſollicite q̄ſi ceteroꝝ oblitꝰ intēdit Nā
licet oībus intendat. nō tn̄ minꝰ tibi. Ipſe em̄ ē actꝰ
purꝰ. ſꝑ ad oīa eque ſe hn̄s Scđo ꝙ nūq̄ȝ te derelīqt
ſed oī tꝑe tibi aſtat in proſꝑis ⁊ aduerſ: die ac nocte
inuigilans tibi. Tertio ꝙ vbiqȝ etiā in mal' nō te ꝓ-
ſus dereliquit: Quarto ꝙ ꝑpetua cōſideratiōe tua aſ
picit q̄ſi inde ei aliquid ꝓuenire poſſet. Quinto ꝙ co
operatur indiuiduꝰ ⁊ adiutor in oībus ſꝑ aſſiſtit. ſn̄
quo poteris nihil De q̄bꝫ oībꝫ grati valde eſſe debēꝰ
⁊ cū Augꝰ. dicere. O aīa mea cogita ⁊ in hoc ꝑpēde:
q̄ȝtum a deo tuo diligeris. cꝰ bn̄ficiū nunq̄ȝ tibi defu
iſſe cognoſcis. Sic certe mihi videť cū eiꝰ miſeratio
nes circa me attēdo. ꝙ ſi fas eſt dicere nihil aliđ agit
deꝰ niſi vt mee ſaluti ꝓuideat. ⁊ ita totū ad cuſtodiā
meā occupatū video q̄ſi oīm oblitꝰ ſit ⁊ mihi ſoli va
care velit. Sꝑ pn̄tem mihi ſe exhibet deꝰ ſꝑ paratū
offert. quocūqȝ me verto me nō deſerit. vbicūqȝ fue-
ro nō recedit. q̄cquid egero ꝑiter aſſiſtit. ⁊ tandē cū-
ctis actiōibꝫ meis ꝑpetuus inſpector. Et quantū ad
bonitatē ſuā ꝑtinet q̄ſi indiuiduꝰ pator inſiſtit O q̄ȝ
ta ⁊ qualia ſunt iſta dn̄e deꝰ: ꝙ tantꝰ talis mihi ſem
per ſic intēdas. oculis illis q̄ lucidiores ſunt ſuꝑ ſolē
quibꝫ oēs vias hōis circūſpicis. ⁊ ſemꝑ cōtemplaris
bonos ⁊ malos Cū em̄ cūctis ꝓſideas. ſingula īples.
totus ſꝑ vbiqȝ pn̄s cūctoꝝ curā agis que creaſti. q̄a
nihil eorum odiſti q̄ feciſti Sic greſſus meos cōſide-
ras. ⁊ die noctuqȝ ſuꝑ cuſtodiā meā vigilas: oēs ſe-
tas meas diligēter notas ſpectator ꝑpetuꝰ. veluti ſi
totius creature tue celi ⁊ terre oblitꝰ tm̄ me ꝯſideres.
⁊ nihil ſit tibi cure de alijs. Neqȝ em̄ creſcit lux icom
mutabilis viſiōis tue ſi tm̄ vnū aſpiciat. neqȝ minui
tur ſi innūera videat ⁊ diuerſa. qȝ ſicut vnū totuȝ ſic
ꝑfecte cōſideras. ſic ſingula quelibȝ ⁊ diuerſa ꝑfecte
ſimul totaqȝ totꝰ cōſpicit viſus tuꝰ Sȝ ſic oīa ſicut
vnū ſic vnū ſic ſingula. totꝰ ſil' ſine diuiſione l' ꝯmu
tatione vel diminutiōe cōſideras. Itaqȝ totꝰ tu to-
to tꝑe ſn̄ tꝑe totū me ſil': ſꝑqȝ cōſideras. ac ſi nihil ali
ud cōſiderare hēas: Sic ergo ego ſuꝑ cuſtodiā meā
ſtabo. ſicut ſi oīm oblitus ſis ⁊ mihi ſoli intēdere vel'
Semꝑ q̄ppe te vbiqȝ pn̄tē exhibes. ſꝑ te ꝑatū offers
ſi me ꝑatū inueneris. Quocūqȝ iero tu dn̄e nō me de-
ſeris niſi ego prior te deſerā: vbicūqȝ fuero nō recedis
qm̄ vbiqȝ es vt quocūqȝ iero inueniā te ꝑ quē poſſiȝ
eē ⁊ nō peream ſine te. cū ſine te eē nō poſſim. Fate-
or equidē ꝙ q̄cquid facio an̄ te facio. ⁊ illud q̄cq̄d eſt
qđ facio. meliꝰ tu vides q̄ȝ ego q̄ facio Quicq̄d enim
ſꝑ opꝑor tu ſꝑ pn̄s ꝑiter aſſiſtis vtpote ꝑpetuꝰ inſpec
tor cogitationū. intentionū. delectationū ⁊ oīm ope
rationū meaꝝ: Dn̄e an̄ te oē deſideriū meū. an̄ te oīs
cogitatio mea: Tu vides vn̄ veniat ſpūs vbi ſit: ⁊ q̄
vadat qȝ tu es ſpūs oīm ſpūum pōderator Et vtruȝ
pulchra folia. tu iudex internꝰ melius noſti ⁊ medul
las etiā radicū ſubtilius ꝑſcrutaris. Ad qđ tendo cū
radix dulcis ſit aut amara. de qua foris emittuntur
oꝑor q̄cquid cogito ⁊ in quocūqȝ delector tu vides. ſi
gnas attente ⁊ notas ⁊ ſcribis in libro tuo. vt ſcđm
hec poſtea reddas mihi ꝓ bono ꝓmia. ꝓ malo ſuppli
cia. In oībꝫ magis attendēs finē interiōis q̄ȝ actum
oꝑationis. Cū igiť hec diligēter cōſidero dn̄e ds ter-
ribilis ⁊ fortis timore ꝑiter ⁊ ingenti rubore ꝯfūdor
qm̄ magna nobis indicta eſt neceſſitas rcē viuendi:
q̄ oīa facimus ante oculos iudicis cuncta cernētis.
Sed ⁊ imenſas tibi grās ago q̄ ſic me diligis ꝙ ſem
per aſtas a dextris pauperis.

¶ De beneficio glorificationis Caplm. x.

Benedic aīa mea dn̄m. ⁊ oīa: Bn̄dic a
nima mea dn̄m ⁊ noli ⁊c. Qui coroāt
te in mīa ⁊ miſeratiōibus. Qui replet
in bonis deſideriū tuū. ps. Quicquid
volueris dabo. Nūeri. xx. Poſt ſex
beneficia ꝓmiſſa ſeptē bn̄ficiū. ſ. ꝓmiſ
ſe gl'ificatiōis nō ē minoribꝫ gratibꝫ dignū. Qđ licet
nondū ſit exhibitū: ſpe tn̄ certa illud fixū tenemꝰ. ⁊
a veritate q̄ nō fallit ē promiſſuȝ. Cuiꝰ pūctula h nō
ꝓſequimur qm̄ infra in Roſario de regno celoꝝ ſa-
tis tāgūtur Et ex gloſula interliniari qđ ſibi velint i
telligunť: Ne tn̄ quoſdā ſua deuotiōe hic priuemus
Nudos verſus hoꝝ pūctoꝝ ānotabimꝰ q̄ꝝ ꝓſecutiȝ
onē q̄ volet Infra ī regiōe celeſti requirat.

De ſupra ei rep mittiẽ nobis ↄ ſpecũs beiſſie trinitatis | 2ᵒ oblectatio i ↄtẽplatiõe hu mãitatis xpi. | tertio cõſpectus vir ginee matris

An trinũ. chriſtum. matrem

quarto cõgratulatio beatoꝝ ſpirituum miſſos. quoqꝫ

Poſtrẽo exultatio de con tẽplatiõe alioꝝ ſupioꝝ ſctõꝝ ſanctos

De iuxta aũt gau debim⁹ de celeſtiſ ↄſortiũ q̃litate | ſcdo d thesauro rũ nob reposito rũ ieſtiabilitate | tertio de ornatur loci z ↄſorciũ atz rei am ẽitate oĩs

Conſors. theſaurus. ornatus.

quarto de ↄuictu appatu z eſcarũ lautitate et eſca | Poſtrẽo de miſtri nobis ſeruientis bilaritate miniſter.

Ab intra ãt rep mit tiẽ aurea p̃miũ ſubal' | ſcdo tres do tes anime | tertio perfectio vi rium anime.

Aurea. tres. vires.

quarto ſeptẽ ptes btitudinis ex parte anime | quinto ex ↄtẽpla tiõe tantorũ p̃ miorum | Poſtrẽo gaudbit ab itra de oĩz d ſid rioꝝ adipletiõe q̃c quid volet erit

ſeptem. tot premia. quicquid.

Ab extra q̃z vndi q̃z rep miſſa ſunt gaudia vtpote ex q̃tuor corpis dotib' | ſcdo ex trib' au reolis. nõ tñ ↄ ferendis oĩbus | tertio ex fructibuſ cuiqꝫ pro ſuo ſta tu dandis.

Dotes. aureole. fructus.

quarto ex actuatiõe extioris ſẽ ſus q̃ tñ mirabl'r ẽ pficiend⁹ ſenſus. | quinto ex ſeptẽ ptib' cor porec beatitudis. bona ſeptem

De ſubt⁹ q̃z erũt gau dia. p̃mo ex ↄtẽplati one celeſtis motus | ſcdo de eua ſis mũdi pe ricul' z mi ſeriis | tertio de hoſtib' õ nib' triũphat; vt puta carne mũdo demonib'

Sub celi. mũdus. ſub z hoſtiſ

quarto de penis iſernali b' euaſ z p dieb' mal' pena | quinto de vitat; petis ſecurita te nõ peccandi amplius: reatus

Ubiqꝫ q̃z gaude bũt pp gaudioꝝ multiplicitatẽ | ſcdo ppt corũ dẽ magitudiez z imẽſitatẽ q̃z mlta illoꝝ ſẽ aggrauãtia | tertio ppter gaudioꝝ pmanẽtiã z eĩnita tem.

Plurima grandia. ſunt remanẽtia.

quarto ppter corũdẽ ſin gularẽ nouitatẽ z no uam ſingularitatez ſingula. | Poſtrẽo ppt gaudioꝝ illoꝝ p̃eminẽtiã z ſublimitatẽ cũ i infinitũ p̃ſtet corpalẽ delcãtio nẽ ſpiritualis preſtant

Pre oĩb' q̃z gaudiis gau debũt q̃z dira z celeſtis de lectatio afficit intimi⁹ Intimus. | ſcdo dele ctat itenſi us z acuti⁹ intẽſus. | tertio oblectat generalius et vniuerſalius generalis

quarto afficit cõmuni⁹ q̃z nõ ipediẽ ab admixtiõe alte ri⁹ ↄſolatiõis oĩa ↄplectiẽ ſimul. et inſimul | Poſtrẽo oblectaẽ bis aĩ ma pmanẽti⁹ q̃z nõ tran ſitoriis. ſz i eternũ pma nẽtibus eius

Poſtrẽo rep miſſa nob ẽ d ſiderioꝝ oĩm adipletio que potiſſim ſunt vii. iſta vt pote vt ex itellcũali ſcire | ſcdo ex rõ nali vi vi tã bñ rge re z ſz ꝓ tutẽ viuere eternum | tertio hrẽ fa mã z hõrẽ z ill' faciet de⁹ nomẽ | quarto cupiunt diuitias hrẽ. ibi dñt oĩa bona pit venire.

Scire regent. famam. diues.

quinto cupim⁹ maloꝝ carẽti az c⁹ ibi acci pie⁹ ſecuritatẽ | ſexto delcãtiões tenere z oẽ bo nũ z ibi abũdan tia boꝝ pfruemur | poſtrẽo cupiũt ppe tuũ z imortale eſſe ibi ſẽpitẽnitatẽ gl'ie accipiẽt q̃ nũq̃z po terit defraudari. Et ſic i oi bus iplẽ deſideriũ iuſtorum

caret. z tenet. eſſe

Hoꝝ plenior vtcũq̃z deductio ẽ infra in regiõe cele ſti. Nam z tale z tm̃ ẽ iſtud glorificationis bñficiũ q̄ excedat oẽm mẽtis cõceptum. volubile verbum pẽ nalem fructũ. Nõ em̃ nec mĩma p̃miſſi regni gl'ia pt etiam a velociſſimo ſcriba pẽna cõſcribi. Nõ. (quod factu facilius) a q̃uis q̃ztumlibet etiã lati z viuacis in tellectus fuerit mẽte cõcipi Quomodo ergo poterit hui⁹ beneficii altitudo a nobis balbis elinguib' ſte rilibus ↄſcribi. Cõſulti⁹ itaq̃z puto agem⁹ ſi digitũ ori ſuppoſuerim⁹. z Hierony. btiſſimi ↄſiliũ quod diuo Auguſtino de hac gloria ſciſcitari volẽti dedrit cõpleri fuerimus Qui ita gl'ificat⁹ Aug⁹ apparẽs ai ebat Auguſt. auguſti. quid queris. putas ne breui imittere vaſculo mare totũ. breui includere pugillo terrarũ orbẽ. celũ firmare ne vſitatos exerceat mot⁹ Que oculus nullus hõim videre potuit tu⁹ videbit? zc. vt infra de regno folio Et in fine ſubnectit Diſcurre inq̃t adhuc breue tpis ſpaciũ ipoſſibilia fa cere ne coneris donec tu⁹ ipleatur vite curſus Hic ñ queras q̃ nõ alibi niſi quo tam feliciter ꝑero inueni ri poſſunt. Sed hic ſatage talia exercere opa. vt p⁹ modũ ibi q̃ hic aliqualiter intelligere cupis totaliter habeas ineternũ. Notate verba z agite ſm ea. Sic viuam⁹ vt ea digni ſim⁹. orem⁹ vt accipiam⁹ grati ſi mus p promiſſis tantis bonis Niſi enim grati fueri mus de p̃miſſis indigni erim⁹ frui rebus. Frẽs ita q̃z ſp agamus z cũ Aug⁹ dicamus Ualde diligen dus eſt de⁹ in donis p̃miſſis q̃ dedit: ſed multo ãpli⁹

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſ ꝓmiſſis q̄ꝛ m̄lto maiora ꝓmiſit Promiſit ei nob a
labore q̇etem. a ſuitute libertateꝫ a timore ſecurita
tem a merore ꝯſolationem. a morte reſurrectioneꝫ
Et in reſurrectione plenũ gaudiuꝫ. ſummũ ⁊ indefi/
ciens gaudiũ Deinde ꝓmiſit nobis ſeipm q̇ppe iura
uit patribꝫ datuꝝ ſe nobis qui ē omne ⁊ totũ bonuꝫ
Quod qui acceperit habũdantia omniũ bonorũ ꝑ/
fruet̃ ⁊ quicquid voluerit illi fiet Excitemꝰ igit̃ ⁊ di/
uertamꝰ totũ intellectũ nr̃m inq̄ꝫtũ deꝰ donauerit ⁊
cogitemꝰ quale ⁊ q̄ꝫtum electoꝝ ſit vnicũ ⁊ ſingula/
re gaudiũ Iſtud ſcꝫ vnũ ⁊ ſummũ bonum qđ eſt oē
bonũ illud vnũ ⁊ neceſſariũ ⁊c̄ De hoc bono agit̃ in/
fra O igit̃ q̇ hoc bono fruet̃ quid erit illi ⁊ quid illi
nõ erit Certe quicquid voluerit erit ⁊ quicquid nolit
nõ erit Cur ḡ ꝑ multa vagamur amemꝰ hoc vnũ bo
nũ i quo ſunt omnia bona ⁊ ſufficit Deſideremꝰ ſim
plex bonũ qđ eſt oē bonum ⁊ ſatis eſt Bona ḡ ꝓmiſ
ſa vt ſunt nullus dicere cogitare vl' intelligere p̄t car
ne veſtitꝰ. multo em̄ maiora ſunt ⁊ meliora q̄ꝫ intel
ligimus aut cogitamus Regnũ nãq̄ꝫ dei omni fama
maiꝰ eſt. omni laude melius. omni ſciã innumerabi
lius. omni gloria putat̃ ⁊ eſt excellẽcius Nolumus
hic enumerare ob cauſas dictas huius regni bona ſꝫ
ad ea aſpirare cũ Augꝰ. ⁊ dicere Queadmodũ deſide
rat ceruus ad fõ. a. Sitiuit aïa mea ⁊c̄ O fons vite
vena aquaꝝ viuẽtiuꝫ qñ veniã ad aquas dulcedinis
tue O qñ veniam ⁊ apparebo ante faciem tuã. Pu/
tas ne videbo diem illaꝫ diē iocũditatis ⁊ leticie. dieꝫ
quã fecit dñs vt exultemꝰ ⁊ letemur in ea O dies pre
clara neſciens veſpm non habẽs occaſum. in qua au
diaꝫ vocē laudis tue. vocē exultationis ⁊ ꝯfeſſionis
intra in gaudiũ dñi tui intra in gaudiũ ſempiternuꝫ
in domũ dñi tui. Ubi ſunt magna ⁊ inſcrutabilia ⁊
mirabilia quorum nõ ē numerꝰ. Ubi erit õne bonũ
⁊ non erit aliqđ malũ ⁊c̄. Enumerat tunc bona reg/
ni Et iterũ pꝰ exclamat ſic O gaudiũ ſup gaudium
vicens omne gaudiũ extra qđ non eſt gaudiũ qñ in/
troibo in te vt videam dñm meũ q̇ habitat in te Ibo
⁊ videbo viſionē hãc ḡndem Quid eſt qđ me detinet
Heu me q̄ꝛ incolatꝰ meus ꝓlongatꝰ ē Heu me quã
diu dicet̃ mihi expecta reexpecta Et nunc q̇ eſt expec
tatio mea. nonne dñs. Saluatorē expectamꝰ dñm
ihm xp̄m q̇ reformabit corpꝰ fragilitatis noſtre ⁊c̄.
Expectamꝰ dñm quãdo reuertat̃ a nupcijs vt indu/
cat nos ad ſuas nuptias Ueni domine ⁊ noli tarda
re Ueni domine iheſu viſitare nos in pace Ueni ⁊ e
duc vinctũ hunc de carcere vt letet̃ corã te corde ꝑfcõ
Ueni ſaluator noſter Ueni deſideratꝰ cũctiꝫ gentibꝫ
oſtende faciem tuam ⁊ ſalui erimꝰ Ueni lux mea. re
demptor meus educ de carcere aïaꝫ meam ad ꝯfiten
dum nomini ſcõ tuo Quã diu miſer iactabor in fluc/
tibus mortalitatis mee clamãs ad te ⁊ non exaudis
Audi domine clamanteꝫ in hoc mari magno ⁊ educ
me ad portũ felicitatis eterne Felices q̇ de periculo
maris hꝰ educti ad te deum viuum portum tutiſſimũ
ꝑuenire meruerũt O vere felices qui de pelago ad li
tus. de exilio ad patriã. de carcere ad palaciũ ꝑuene/
rũt optata iã q̇ete btĩ o ꝟe btĩ qui iaꝫ malis õibꝫ exu
ti ſecuri iam de ſua inmarceſſibili glã ad regnũ deco
ris ꝑuenire meruerũt O regnũ eternũ. regnũ õniũ
ſeculorũ. vbi lumen indeficiens ⁊ pax ⁊c̄. O quã glo
rioſum ē regnũ in q̇ tecũ domine regnãt oēs ſacti a/
micti lumine ſicut veſtimẽto. habẽtes in capite ſuo
coronã de lapide p̄cioſo O regnuꝫ beatitudis eterne
vbi tu domine ſpes ſctõꝝ ⁊ dyadema glẽ facie ad fa/
ciem videris a ſanctis ibi gaudiũ infinitũ ſine triſti
cia ⁊c̄. Felices igit̃ q̇ de naufraga vita preſenti ad tã/
ta gaudia ꝑuenerũt Infelices heu nos ⁊ miſeri. qui
ꝑ huius maris magni fluctus. ꝓcelloſaſq̄ꝫ voragi/
nes nauem trahimus ignorãtes an ad portũ ſalutis
ꝑuenire valeamꝰ Infelices inquã q̄rum eſt vita in
exilio. via in periculo finis in dubio. q̇ adhuc pelagi
fluctibꝫ ꝟſamur ſuſpirãtes ad portum O patria no
ſtra. patria ſecura a lõge reuidemus. ab hoc mari te
ſalutamus. ab hoc valle ad te ſuſpiramꝰ. ⁊ nitimur
cũ lachrymis. ſi quomodo ad te perueniamꝰ vt pro
miſſa nobis bona accipiamus. Super quibꝫ interiꝫ
gratias agimus ⁊ ſupplices oramꝰ. Da nobis ita in
ter ſcillam ⁊ caribdim tenere mediũ vt ſaluiſ naue et
mercibus ſecuri ꝑueniamꝰ ad portũ. ad tuum ſcꝫ re
gnũ nobis a te promiſſum. Hec ſuſpiratio Auguſ.
poſita eſt loco exempli. vt ⁊ ſic nos.

¶ Exemplaris forma regratiãdi et cõcluſio benefi/
ciorum. ¶ Notula prima.

HEc ⁊ alia multa beneficia feciſti mihi domine
deus meꝰ vita aïe mee de q̇bꝰ dulce eẽt mihi
ſemper loq̇. ſemper cogitare: ſemꝑ q̄ꝫ tibi gra
tias agere vt poſſim te pro omnibꝫ bonis tuis lauda
re ⁊ amare toto corde meo. ⁊ tota aïa mea. tota men
te mea. ⁊ tota fortitudine mea. ſimĺr et omnibꝫ me
dullis intimis cordis mei. ⁊ omniũ cõpagum meaꝝ
beata dulcedo dñe deus meus oim que delectantur
in te. Sed impfectũ meũ viderunt oculi tui. Quis
enim ⁊ quid ſum ego vt tantis beneficijs gratitudi
ne par ſim. q̇d em̄ ego niſi cadauer putridum ſca ver
miũ. vas fetidũ. cibus igniũ. abiſſus tenebroſa. ter/
ra miſeric: filius ire. vas aptũ in cõtumeliã. genitꝰ ꝑ
immũdiciam. viuẽs in miſeria. moriturꝰ in ãguſtia
vas ſterquilinij. concha putredinis: plenus fetore ⁊
horrore. homo natus de muliere ⁊c̄. pauꝑ eceꝰ nudꝰ
plurimis neceſſitatibꝫ ſubditꝰ peccatis repletꝰ Quo
modo ergo ego tam vilis miſer ⁊ imbecillis quõ rñ/
debo beneficijs talibꝫ ac tantis q̄ tanta ſunt ⁊ talia
vt nulla ad ea quãtalibꝫ etiã fuerint poſſint merita
Omne em̄ meritũ breue eſt cõpatiõe donorũ.. Quid
ergo retribuã domino pro oĩbus que retribuit mihi
Ingratũ enim eſſe nõ licet oĩmodis gratias agere o
portet. Quomodo igitur gratꝰ ero qui in immẽſum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

debitoꝛ ſum ⁊ protſus egenꝰ. niſi recognoſcēdo cōfi- tendo in illū a quo ſunt referendo. admirādo actuā- do. laudādo. gloꝛificādo. dulciter guſtando. qm̄ ſua uis ē dñs. Solus em̄ amoꝛ ex omnib aīe motibus ſenſibus atꝫ affectibus eſt. in q̄ poteſt creatᷓa rōnalis ⁊ ſi nō ex equo vel ſaltē ex ſimili rñdere auctoꝛi ꝟ mu tuā rependere vicē Quare igiꝭ triſtis es aīa mea ⁊ quare cōturbas me. tanq̄ꝫ ꝑpetuo futurum me deo meo inofficioſum debitoꝛē. ſterilem colonū. inexpli cabiliter obligandū. Interim fac: deū ama. ſpera in deū. ſpecta ſpeculare cōſidera. deſidera. expecta. pa- cienter fer. cōſolare ⁊ gaude interim in ſpe. Veniet dies illa qñ aſſumeris ⁊ vngeris: inhabitabis in atri is domus dei ⁊ digna babeberis fungi ſacerdotio in nomine ipſius. ⁊ offerre illi incenſum dignū. dignifi cante te ſpiritu filij in quo ⁊ per quem ꝑfecte grata e ris Interim tantū ne obliuiſcaris gratiā fideiuſſoꝛis tui. ſed hoc vel vnū intentioꝛi mēte retracta. Et ſi ḡ titudinis foꝛmā voles Ancelmū intuere in meditati one ſua ſuper redemptione generis hūani Et in o- ratione ad flectendū patrē in nōie vnigeniti ⁊ cetera Immo ſi quis ſtudioſioꝛ piū gratitudinis exem- plar volet Ille orationem Quintiliani ꝓ filio ab aī- co redempto contra patrē legat ⁊ ad pietatem cōuer tat. Inſigniter enim valde ibi redemptionis benefi- cium effert.

Explicit diſtinctio huius ſecunde partis prima.

Diſtinctio huiꝰ ſecūde ptis de virgie mrē. Titulus. xxiiij.

Prologus.

Memoꝛia mea in gene ratione ſeculoꝝ. Eccl. xxiiij Quā teſte quodā poſt dī me moꝛiā nihil vtiliꝰ dignius: dulcius eſt meōꝛia mr̄is eiꝰ Ideo poſtq̄ꝫ in p̄miſſa diſti ctione habitū eſt de quibuſ dā meditabilibꝰ circa deum et cū reſpicientib. In hac altera ponēda ſūt quedā de ipſius virginea mrē ⁊ caꝫ cōcernētib vt queādmodū ip̄a ſecūda eſt tam thala mi felicitate. q̄ꝫ regni ſublimitate. q̄ꝫ etiaꝫ ſacerdotij ſcitate. qp̄pe ſponſa dei. ſecūda in cubiculo ⁊ thala- mo. Regina celi. ſecūda in regno ⁊ ſolio. Sacerdos magna. ſecūda in tēplo ⁊ ſacrificio poſtq̄ꝫ adducunꝭ ⁊ inducūtur virgines oēs. Ita etiā hic ſibi in noſtro Roſeto ⁊ collectario ſecūdam vendicet diſtinctioneꝫ huius noſtre ſecūde partis. Verum cōſiderātes quā ta in eiꝰ laudes ⁊ p̄conia. ⁊ a q̄ꝫtis q̄ꝫq̄ꝫ digna ſint cō ſcp̄ta plurimū veremur ne nos actōe puſilli. ingenio ſtupidi. nulla dicemꝰ poſt tāta eiꝰ laudi digna aut v tilia lectoꝛi. Sꝫ e regione nō equū nobis viſuꝫ eſt vt ſileamꝰ vbi oēs loquūtur. p̄ſertim cū huiꝰ cōpilatio nis modus ip̄i primū fuerat dedicatꝰ ⁊ eius amoꝛe h̄ opus extoꝛtū a nobis. Pauca igiꝭ ⁊ de ip̄a medita- bilia ponemꝰ. licet nō noua. nouo tñ ⁊ cōpendioſio- ri nr̄o mō Sed anteq̄ꝫ ip̄a meditabilia ponemꝰ q̄ dā ꝓ introductiōe in laudē virgīs decet vt p̄mittaꝰ. A

Scꝫ de
- Ei ſeruiendi inductiuis
- Seruitoꝝ eiꝰ q̄litatib
- Mō ei ſeruiēdi ⁊ ip̄is ſeruitijs

Deinde ſubnectēda ſūt ſub roſarioꝝ mōis certa me ditabilia. vt ſic in generatiōe ſeculoꝝ apud nos ꝑma neat dulcis eius memoꝛia.

De inductiuis ad ſeruiendū marie Mēbrū. p̄

Quicūq̄ꝫ gloꝛificauerit me glꝛificabo eum Qui autē me cōtemnūt erunt ignobiles. i. Reguꝫ. ij. Duplici (ait Augꝰ) mundus acie ſuos ſibi attrahere ſolet. Aut ſcꝫ blandiendo vt decipiat. aut terrendo vt frangat. Illi quoq̄ꝫ ac pari ꝓceſſu vgo ſapientiſſima in ſui laudē toꝛpidos verbis his īcita re videtur. ſed nō ſine codē. p̄mū nāq̄ꝫ p̄mia pollice tur vt alliciat. deinde aduerſa minatur vt terreat p̄- ma acie nō cedētes. Unde nimiū eſt durꝰ q̄ ad eꝰ lau dē his nō expugnaꝭ arietib Verū vt nemo ſit q̄ ſe ꝺ tineat ab eiꝰ laude āplioꝛa ſunt nobis, ⁊ ꝑticularioꝛa adducēda incitamēta. ex quoꝝ remeōꝛatione quoti ens in eius cultu intepuerimꝰ validiꝰ in eius p̄cōia aſſurgamus. Et licet plures plura ponāt incitamē- ta. nos tamen multitudinē faſtidij matrē declinātes omnia illoꝛū multa ad tria principalioꝛa redigamꝰ. mēbꝛa. his verſibus concluſa. B

Aula multiplici. ſeruire dei genitrici.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Debes dū viuis poſt mortez viuere ſi vis
id ē ꝓpt̄ deum ꝓpt̄ ꝟginē ipaꝫ ꝑ teipꝫ
Te trahat ip̄e deꝰ geītrix. tibi cōueīt illud

¶ Glorioſe em̄ virginis laudi inſiſtere debemus

ꝑꝑ
- Deū qꝛ hoc
  - ei placet
  - ī ſcptur̄ iubꝫ
  - ꝑ doctos ſuadꝫ
- Seipāꝫ qꝛ
  - honorabiliſſima
  - bn̄ficētiſſima
  - fideliſſima ꝛ ḡta
- noſip̄os qꝛ nob
  - vtiliſſimum
  - digniſſimum
  - valde neceſſariū

Nouē hijs addit̄ decima cauſa qꝛ inuitamur ad itidē dulciter a maria

Que mēbra vt meōrie meliꝰ cōmendētur ꝟſibꝫ redigūtur.

Cauſas ob denas. ſeruito dei genitrici
Nāqꝫ placet. ſuadēdo. iubꝫ. venerāda fidl̄.
Plura ddit. dignūqꝫ necē. bonū. vocat ad ħ

Pro quorū qualicūqꝫ ꝓſecutiōe. In p̄mis dicimꝰ virginee matris laudibꝫ inſiſtendū. Ex pte dei. qꝛ h̄ ei ſūme placet. Nō em̄ minꝰ ei placet fuitꝰ ꝛ laus. q̄ matri īpendit̄ q̄ꝫ que ei exhibet̄. Nā ꝛ hec vera ē lauſ eiꝰ Teſte nēpe hiero. Honor matris eiꝰ ē qui natus eſt ex ea. Nec dubiū cuiq̄ꝫ eſſe dēt quin totū ad gl̄am ꝑtineat filij q̄cquid īpenſuꝫ fuerit eiꝰ genitrici ḡ ꝛc̄
Rurſus ſi placitū ē deo ꝙ ſeq̄mur veſtigia eius pareaꝰ qꝫ ipſiꝰ mādatꝭ h̄ totū ꝑagimꝰ honorādo mrēm eius ḡ ꝛc̄ Non ignoraꝰ itē q̄ꝫ libēt̄ boni filij audiāt collaudari ſuos parētes. q̄ꝫtomagꝭ ſuꝑhonꝰ ꝛ optimus ille eterni pr̄is ac virginee mr̄is vnigeītus ꝛ primogeitus filius oblectat̄ in ſue matris tā venerāde preconijs Quā demū ei placeat fuitꝰ matris ex cōijcitur qꝛ eius miniſtros ꝛ ipſiꝰ laudi deditos tātis ꝓuenit bn̄dictionibꝫ ꝛ gratijs vtꝫ in mľtis miraculiſ
Quiſq̄s igit̄ cū chriſto dicere volet Ego q̄ placita ſūt ei facio ſꝑ quiſq̄s itē cū iuſto vt dꝛ ꝓuer. ꝯſiderare que placita illi. ſtudeat matrē eiꝰ venerari In hoc ſiquidem cōplacitum ē illi

¶ Alterꝝ inductiuū ex pte dei ē qꝛ hoc In ſcripturis iubet Nā ſi deū in ſanctis laudari iuſſit q̄ꝫtomagis ī hac ſcōꝝ ſancta Vn̄ huiuſmōi monitis ſcriptura ē plena vt illic Honora prēm ꝛ mr̄ez Mr̄ vere eſt maria vtꝫ infra Itē in pſalmo Adorate ſcabelluꝫ pedum eiꝰ Q ꝯgrue itelligit̄ maria in q̄ requieuit humanitas illa diuina Qui igit̄ ſcripturis aſſentiri velit Iuxta qđ dn̄s ipſe āmonuit dicēs Eſto cōſentiēs aduerſario tuo ne forte tradat te iudici ſtudeat venerari Terciū ē qꝛ ꝑ doctores orthodoxos id ſuadet vt ſē teſtimonio libri eoꝝ fere ōnes in quibus ad laudes incitant ꝟginis matris Non opus eſt hic eoꝝ teſtimonia aggregare multiplicata em̄ ſunt ꝛ facta credibilia nimis. Ex q̄ꝛoꝝ nūero p̄cipuꝰ ille virgīs laudator Bernar. ait Totis inquiēs medullis cordiuꝫ p̄cordioꝝ affectibꝫ ꝛ votis oībus mariā veneremur. ſic eſt volūtas eiꝰ qui nihil nos hr̄e voluit qđ nō per mariā tranſiret ꝛc̄ Moueāt itaqꝫ nos verba ꝛ incitamenta ſapientū q̄ ſunt q̄ſi ſtimuli ꝛ quaſi claui vt in eccl̄iaſtico dꝛ in altū defixi vt veneremur mariam

¶ Nēmus ꝛ totidē inductīa ex pte virginis ipiꝰ Quorū primū eſt qꝛ in ſe honorabiliſſima eſt ꝛ oī laude digna Nō em̄ vt dicitur de Judith ē talis mľier ſuꝑ terrā Tā ſcꝫ amabil̄ ꝛ venerāda q̄ꝑpe in ſe cōtinēs oēs rōnes amoris ꝛ veneratiōis Si em̄ honor vt aiūt alicui exhibet̄ in indiciū virtutis liq̄t ꝓfecto. qꝛ hec eſt ꝟtuoſiſſima. Si ꝑpter generoſitatē a nullo illuſtriū hec vnq̄ꝫ fuit victa. Si ꝓpt̄ dignitatē ſuꝑexcedit vniuerſos Regina ſcꝫ celi exn̄s ꝛ dn̄a mūdi. Quātamuis igit̄ rōnē honoris adduxeris. maria nrā ſuꝑexcedet. Exaltate igit̄ eā q̄ꝫtū poteſtis ſuꝑeni valebit. a cuiꝰ laude deficiūt viri ꝛ gemūt gygantes ſub ea

¶ Secūdo ē venerāda qꝛ Benefica ꝛ bn̄ficētiſſiā a qua excepimꝰ innūera beneficia. Que quāto ſūt āpliora tanto honorabilior ꝛ magis a nobis venerāda Enumeret q̄ poterit q̄ꝫta ꝑ eā ſint p̄ſtita nobis ꝛ tūc perſpicuū fiet ꝙ oīa noſtra q̄ꝫtalibet etiā obſequia beneficijs eius īparia ſūt ꝛ inferiora Certe ip̄a eſt ꝑ quā deꝰ creator ꝛ iudex nr̄ factꝰ eſt frater. ſaluator ꝛ aduocatus nr̄ Per ip̄āꝫ ꝛ ꝓlem eiꝰ adorandā liberati ſumꝰ a penis inferni. a iugo pctī. a ꝑtāte imo tyrānide ꝛ ſeruitute diaboli ab originali infectiōe. a multiplici calamitate. ꝛ vt paucis multa dicamꝰ ꝑ eū liberati ſumꝰ ab oībus malis ꝛ repleti oībus bonis nature grē ꝛ gl̄ie: Vn̄ crebriꝰ iure illud Thobie eructare habemꝰ Quā mercedē dabimꝰ ei. aut q̄đ dignū poterit eſſe bn̄ficijs eiꝰ. Tertio qꝛ ſuis ſeruitoribꝫ ē fideliſſima remuneratrix ꝛ grata q̄ꝑpe diligēs ſe diligentes Vt dꝛ Prouer. ꝛ nō derelinquēs in ſe ſperātes Fidelis em̄ ꝛ munifica dn̄a gratis ſibi nō patitur ſeruire nec mimū ſibi īpenſū obſequiū ſinit trāſire irremūeratū. Quis ergo nō tali libenter deſuiet: Q ſi amore recurſo ad ꝓpria ꝯmoda oculū diuertamꝰ inuenimꝰ rea h̄ abūde. Nā virgini mrī deſeruire in p̄miſē nob honorificū ꝛ dignū. Si eī vt Agathes illa theologiſabat Sūma ingenuitas eſt fuitꝰ xp̄i Et ꝓbe qꝛ ſeruire deo (vt aiūt) eſt regnare. Patet ꝙ poſt dei benedicti cultū nullꝰ eſt p̄clarior q̄ꝫ q̄ colit̄ virgo iſta. Vn̄ p̄clare de eiꝰ miniſtris dici poterit illud. iij. Regꝭ. x. Beati viri tui ꝛ bt̄i ſerui tui hi q̄ ſtant corā te ſemꝑ
Deinde q̄ bono honeſto nō allicitur vel vtili mouetur. Nil eni vtiliꝰ q̄ꝫ deſeruire marie. vnde dꝛ Eccl̄i. xx. Sicut qui theſaurizat. ita ꝛ qui matrē honorificat ſuam. i. virginē hanc mariā Et vere ſic q̄ theſaurizat: Tanta enim prouenit ex virginis cultu vtilitas. tantus tāqꝫ copioſus fructꝰ vt nemo quātumlibet etiā garrulus aut diſertꝰ orator fuerit verbis cōſequi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

poteſt. Sunt qui enumerāt plurima hoꝝ bōa .ſʒ lō/gū eēt hic recenſere ea In mariali videātur Illud Auguſt. ſat ſit in mediū adduxiſſe ꝙ ait Maria ſibi ſervientē hōiem in vita ꝓmouet. in morte iuuat. i gl'ia ſublimat. Quo itaqʒ fructuoſi⁹ eo inſtāti⁹ ei⁹ laudibꝫ inſiſtendū. Poſtreō ei ſeruiendū. qꝛ hoc nob valde neceſſariū Sine em̄ h⁹ virgis ope nullū nobis ꝓue/niet bonū. Nihil ei de⁹ nos hr̄e voluit qd̄ p̄ man⁹ hu/is virginis nō trāſiret. vnde pulchre ait Bernardus Intuemi inquiēs dilectiſſimi q̄ʒto deuotiōis affectu a nobis cā voluerit hōrari. ꝙ toti⁹ boni plenitudinez poſuit in maria vt ꝓinde ſi qd̄ fidei. ſi qd̄ ſpei gratie ſi quid ſalutis in nob ab ea nouerimus redūdare ꝛc. Nec min⁹ hec ſunt vt (alter ait) ab ea q̄ʒ diurnū lumē a ſole Vn̄ ꝛ Bernar. ſubnectit Tolle corpus h̄ ſola/re quod illūiat mūdum vbi dies? Tolle mariā hanc maris ſtellā. qd̄ niſi caligo inuoluens ꝛc Grādis itaqʒ nobis ē hanc venerādi indicta neccitas dū nō vl' difficulter niſi p̄ eā p̄t ſubleuari nrā infirmitas: ditari pauptas. calamitas nrā ꝓpelli. vn̄ de poſtrēis alloquens virginē pulchre Ancelm⁹ ait Sicut inq̄t auerſus a te necē eſt vt pereat. Sic ad te cōuerſus ipoſſibile eſt vt pereat. Vn̄ liquet ꝙ ſine ea nulla cōſtet ſalus. vnde ꝛ dr̄ yſ. vi. Gens ac regnuʒ qd̄ nō ſeruierit tibi p̄ibit Quiſqs ḡ perire nolit Marie ſeruire ſtudeat Annectit̄ in calce verſus decima cauſa ſeruiēdi marie. qꝛ ſcʒ ipā ore ꝓprio ad hoc nos excitat ꝛ hor/tatur clamās illud in eccleſijs ſp. Trāſite ad me oēs ꝙ cōcupiſcitis me ꝛc Cui⁹ voci ope p̄ciū ē obedire ne illud Prouerb. cogamur audire Vocaui ꝛ rēnuiſtis extendi manū ꝛc Vere dur⁹ ꝛ inſenſatus nimis quē ſup̄iora incitamēta nō emolliūt rōnes. nō p̄uincūt: quēadmodū ſtultus ꝛ frontoſus quē vox marie vox dulcis ꝛ ſuauis nō incitat. quē ꝓmiſſa nō alliciunt. mine nō terrēt. Grandis ei frontoſitatis ē cōtēnere reginā celi vocantē. ſp̄nere dn̄am mūdi manū extendentē. magne etiā ſtulticie ꝛ fatuitatis nō velle acce/dere ad oē bonū. Si eni paup̄ libēter accedit ad diuitem: infirm⁹ ad medicū ꝛ ſic de alijs. multo libentius ꝓperabimus ad mariā in ꝙ hēmus r̄poſita oia bōa

¶ Quales debeāt eē fui marie. Mēbrū. ij.

C Seruiam⁹ illi in ſcītate ꝛ iuſticia ꝛc Lu. p̄. Ambulās in via imaculata hic mihi miniſ/trabat. p̄s. Poſitis quibuſdā ad laudē v̄/ginis iductis. videndū eſt de miſtrantiū ei q̄litatibꝫ. Nō em̄ niſi a bn̄ q̄lificatis iuſticia ꝛ ſcītate indutis. mēte ꝛ corp̄e imaculatis. dulciſſima ac puriſſima hec virgo venerāda Nō ei eſt ſpecioſa laus in ore pctōꝝ: Et beſtia ſi mōtē tetigerit verendū ne lapidet̄. Mōs virgo ē p̄celſa quo de ſiī manibꝫ lapis abciſus ē xp̄ſ quam ſi beſtialis ac carnalis hō qui p̄horum p̄ncipe teſte. decies milies eſt brutis peior viliorqʒ conſiſtit frontoſe ac indiſpoſite acceſſerit iure ē culpandus. Nam ſi illuſtres huius ſeculi principiſſe ac domie: n̄ niſi decoros aptoſqʒ ſibi miniſtros admittūt. quanto magis eiuſmōi expetit regina celi. Hinc quicun/qʒ p̄iſſime huic virgini ſciſſime dei gēitrici. diuiniſſiē imperatrici digne ſeruire cōtenderit. In ſcītate ꝛ iuſticia vt ei deſeruiat atʒ via imaculata ābulet oꝫ. Unde q̄dā plures ꝓprietates ſeruoꝝ marie ſub verſibus quos cōmemorāmus ſolū. aſſignāt hoc mō.

Seru⁹ marie virtutibꝫ hijſce nitebit
carne ꝛ corde | ope ꝛ opinione | intētu | affcū | mūdi ꝯtēptu

Mūd⁹ aroāticus rectus deuot⁹ hebreus
ei ſup̄ aduerſis | i ſcōis ꝛ ꝓſp̄is | qꝛ mr̄ virat | qꝛ ſepties legit̄ locuta

Cōpatiēs et cōgratulās verax taciturnus
ꝯ deſidiā | ꝯ vehemētiam | ꝯ ſup̄biam | qꝛ mr̄ pietatis | mie regia.

Feruēs. diſcretus. hūilis. pi⁹ atʒ benign⁹.
ad deū | ad p̄rimum | ſn̄ plica ſilatiōis | i ꝯtūelijs | ꝛ moribꝫ cōpoſit⁹

Juſt⁹ pacificus ſimplex. patiens et hōeſt⁹
ſcʒ ad faciēda mala | ad agēda bona | v̄gis cultū | ad ei placēdum

Atʒ verecūd⁹ hilaris zelans ſtudioſus

Proſeq̄tur latius hec autor marialis nobis bre/uitati ſtudētibꝫ hoc vnū occurrit dicendum Qꝫ ꝙ dignus Marie ſeruitor eē volet ei⁹ veſtigia ſectari de/bet Sic enim chriſtus docuit Qui mihi miſtrat me ſequatur. Nā alioquin vt autoritas dicit. Sanctos venerari ꝛ nō imitari nihil aliud eſt q̄ʒ mēdacit̄ adulari Unde vera chriſti aut marie veneratio eſt coruʒ imitatio. Hinc Hieroni: monet in ſmōe de aſſum/ptione virginis huius. Igitur dilectiſſime amate quā colitis ꝛ colite quā amatis. quia tunc eam vere colitis ꝛ amatis ſi imitari velitis ex toto corde quaʒ laudatis ꝛc Hec de proprietatibus ſeruoꝝ marie Quas licet quis in ſe nō repperit nō ob id tamen ab eius laude ꝛ ſeruitio ceſſare oportebit ſi faltē ꝓ hijs ad eam aſpirauerit Nō em̄ deſpiciet mediatrix pctōrum quātumlibet ſordidū ſi ſuper pctīs indoluerit ꝛ emendādi habuerit deſideriū.

¶ De modo quo inſtandum ſit laudibus Marie Membrū tertiū

D In omni animo tuo accede ad illā ꝛ omi virtute tua cōſerua vias illi⁹ et continēſ factus ne derelinquas eam Inuenies requiē in ea ꝛ cōuertet̄ tibi in oblectatōeꝫ Ecci. vi. Nūciam tertio agendū d̄ mō ꝙ ad h⁹ v̄gis obſeq̄ū ē accedēdū. qūoqʒ e⁹ laudes extol/uēde. De itꝫ obſequijs ei ipēdēdis De mō itaqʒ ſciēd ꝙ aduerbijſ n̄ nōibꝫ aut v̄b vt aiūt meremur: q̄ʒobrē

etiā hortaṫ ſcriptura Qḋ iuſtū eſt iuſte exeq̄re Et ecꝫ i ṽbis p̄miſſis ſapiēs nō q̄cūqꝫ accedētiū ⁊c. Und modus ſuiendi marie in hoc Juxta dyoniſiū carth. ꝯſiſtit ut totꝫ viribꝫ eius ſuicio intēdamꝰ vt itē Reuerēt ⁊ formidoloſe hylariter q̄ꝫ ac amoroſe ad tāte ṽginis p̄conia accedamꝰ Et merito Si em̄ hic exp̱te ſcꝫ noſtri ītuemur nr̄as d̄fectuoſitates īpuritateſ ⁊ vicia Si e r̄gione Illic ſcꝫ exp̱te ṽginis ꝯtēplemur eiꝰ excellētias ſcītatē atqꝫ p̄conia nō ſine ingēti rubore hūilitate reuerētia atqꝫ pauore ad ip̄iꝰ cultū accedemꝰ verētes tā ſedi corā puriſſima apparere Porro ſi btē hꝰ viſceroſiſſiāꝫ pietatē maternā dl'cedineꝫ demētiſſimā qꝫ charitatē rite penſeꝰ. cū oī affectu ⁊ hilaritate ac grandi fiducia corda ⁊ ora in eius laudes reſoluemꝰ Nō tn̄ huiuſmōi ꝯſideratio reuerētiā ſecludat Nā licet ip̄a miſericordiſſima ſuas non dire vlciſci īiurias ſolet. iuſticia tn̄ filij nō ſinit has inpunitas Ex qua ꝯſideratōe ecꝫ ſanctiſſimi q̄qꝫ nō ſine formidine eiꝰ ſe laudibꝫ dabāt Hinc ſcūs hiero. ait Talem ac tātā ṽginē laudare indignū me fateor ⁊ vereor ne ſicut īdignus ita ⁊ rep̱bꝫ laudator īueniar hic laudes eius de p̄mere p̱timeſco In quā etiā ſnīāꝫ agit Ber. dicēs Nihil ē inq̄t qḋ tm̄ me terreat nec aliq̄d qḋ tm̄ me delectat ſicut de btiſſima ṽgine habere ſmonē Terret me inq̄ꝫ īdignitas p̄pria delcāt me laus ṽgīs ⁊ eius excellentia ⁊c. Itaqꝫ ſi viri tāti glorioſiſſimi ī hāc collaudare timuerūt. ſi gigātes ſb eꝰ laudibꝫ fatiſcētes gemuerūt. ſi demū tanta formidine in eiꝰ ſe laudes ſcīſſimi hij reſoluerūt. hinc nob ꝯiectandū q̄ꝫto metu ⁊ reuerētia. q̄ꝫta itē integritate nos eiꝰ laudibꝫ applicari oportebit. Uere ex totꝫ viribꝫ oꝫ vt ei ſuiamꝰ vt autoritas monet qm̄ ip̄a prior ex oībꝫ ſeruiuit nobis. Quō āt ex oībꝫ mēbris ip̄a deſuiuit nobis. qualiter itē ruſꝰ ei ſuire ex viribꝫ oībꝫ debeaꝰ p̱lixiꝰ Autor marial' deducit ⁊ facile occurrit ꝯſideranti. Uñ ⁊ hic intermittimꝰ illud ſolū hortantes vt in oī aīo ei ſuiamꝰ ⁊ in oī virtute eꝰ cultui intēdamꝰ. nihilominꝰ nos ſp̱ p̱fitētes inutiles ſuoſ ⁊ īpares bn̄ficijs ac laudibꝫ eiꝰ. tametſi in līguas oīa mēbra ṽterētur Excedit ei pietas ⁊ dīgitas eiꝰ. nec a mortali q̄q̄ꝫ imo nec reliqua creatura. (teſte petro ꝯmeſtore) attingi p̄t. ſic em̄ ait Si fieri poſſet ꝙ arene puluis ⁊ vnde vndaꝝ gutte roſa gēme lilia flāme ⁊c. Lingue cūcta forent mīme dep̄mere poſſent. Quid ſis vel q̄ꝫta virgo regina maria. Que tua ſit pietas nec lrā nec dabit etas Hec de mō ei ſeruiendi.

¶ Qualibꝫ obſequijs colēda maria. ⁊ p̄ſertim roſarioꝝ cōmendatio

¶ Mēbrum tertiū

Corona tribueṫ tibi in generatiōe ⁊ generatione Prouer. xxvij: Coronaberis de capite amana. de vertice ſanir. Can. iiij. Jā qualibuſ obſequijs venerabimur virginē hāc videndū. Et certe vt paucis nos expediamꝰ ſciendū poſt penſū horaꝝ canonicaꝝ q̄tidie debitū. gratiꝰ forte non offerṫ marie obſequiū q̄ꝫ vt freq̄nter eiꝰ roſariū vbi ſalutatur eulogio ſalutatiōis angelice qḋ ei vt patebit ē gratiſſimū. Uñ ⁊ ei iſtud obſequij genꝰ a ſp̄ūſcō nullꝭ tēporibꝫ abolendū ī p̄miſſis verbis videṫ rep̱miſſum. Qḋ obſequij genꝰ vulgatꝰ roſariū nūcupatur. De cuius Roſarij origine denōiatiōe laude miſterio ac vtilitate a varijs varia ſunt cōſcripta. vñ nec a nobis repetenda. Hoc vnū pro applicatiōe autoritatis p̄miſſe aſſignaſſe ſufficiat. Qḋ iſtud Roſarium p̄dā dr̄ Corona marie magna. Magna inq̄ꝫ ad differentiā corone p̱uule q̄ ex duodeci cōſtituiṫ Aue marie. xij. ſtellaꝝ corona coronata. Quo etiā q̄daꝫ doc p̱ut ex apoca. ſūp ſerūt q̄dā deuoti vbi agiṫ de mulieri ſacramēto roſariū legēdo duodeci Aue mar. vicedecē legere ſolēt. vt ſic ex multiplicatis p̱uis coronulis grandior vna p̱cedat. Eia igiṫ hoc exerciciolo mariā veneremur hāc ei coronā tribuamꝰ ſp̱. nec etiā ſi peccatores ſimus. hoc em̄ ſubtrabamꝰ Nā ⁊ hoc ei pro magno videṫ rep̄miſſū ꝙ a pctōribꝫ hoc obſequij ⁊ corone genꝰ eēt īpendēdū. vbi dr̄ Coronaberis de capite amana qḋ int̄p̄tatur diaboli malicia. Sanyr mūdana ſapiētia. hermon p̱ſidia ⁊c. De quibꝫ oibus maria coronaṫ. cū ab iſtiuſmōi hoc exercitio ſalutaṫ: Nullus itaqꝫ ſe ſubtrahat oēs cōuolent ad exercitiū iſtud ad qḋ inṫ cetera hec nos inducere dn̄t.

nā p̱ iſtḋ obſequij geꝰ ⁊
Marie gratioſū ſit obſeqū
Acq̄riṫ fr̄nitatꝫ p̱ticipium:
Cōſeq̄ṫq̄ſqꝫ fructū copioſū

Primū pꝫ qm̄ ip̄a hoc ſe exercitio p̄pluribꝫ coli voluit ⁊ cōplures ſup̱ hoc reuelatiōes fecit vt aiūt Et nullū gratiꝰ ei teſte mgrō Henri. haſſie p̄t fieri obſeqū q̄ꝫ vt crebriꝰ ſaluteṫ p̱ angelice ſalutatiōis eulogium Multo tn̄ gratiꝰ ſi ſecremur eiꝰ cōuerſatiōis exēplū ſine q̄ paꝝ placet orōis multiloquiū Hoc adijcitur p̱p̱ quoſdam abſolute ⁊ nimiū extēſe ⁊ incōſiderate loquētes ꝙ nil meliꝰ vnq̄ꝫ fieri p̄t q̄ꝫ legere roſarium

¶ De altero āt quō ſcꝫ p̱ hoc acq̄raṫ fraternitatꝫ p̱ticipiū putamꝰ iā ſatis diuulgatū. ⁊ a Mgrō michael de inſulis in ſuo q̄libet ſatis diffuſe deductuꝫ vbi cōcludit in hunc modū. Quicūqꝫ inquiens ad deſuiendū btē virgini in hac fr̄nitate ſe obtulerit finaliṫ nō p̱ibit. imo ſm Ancel. īpoſſibile ē eum p̱ire q̄ caꝫ rite colit Ita eni dr̄ virgini loquēs Sicut a te auerſꝰ neceſſe eſt vt pereat ſic ad te cōuerſus īpoſſibile ē vt pereat Offerrꝫ ſe hic materia illa de p̱ticipatiōe fraternitatū tractāda. de q̄bꝫ multa t̄agit mgr̄ ille michael vbi ſupra. ſed nr̄ā ē feſtinare ad deuota. Porro de tertio q̄ꝫ copioſū ſcꝫ q̄s p̱ hoc exercitiū ꝯſeq̄ṫ fructuꝫ nō facile puto ſcriptu. q̄ꝫ incōp̄benſibile fere cogitatu. Tñ vt pigros trahamꝰ inſtar ligni vite hꝰ exercitij duodecim fructus cōmemoramꝰ

Grata. potēs. firmat. vertit. ſolaṫ. ⁊ aſſat.
Indulgꝫ. meritū. purgāſ. plet. vitat. hōrat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Primꝰ fructꝰ roſaria legētis ⁊ in fraternitate exn̄tis eſt. Qr eſt eiꝰ orō deo gratior ⁊ ei ſalubrior. Gratiꝰ eñ ⁊ ſalubriꝰ q̄s orat ex charitate ꝓ alijs q̄z pro ſe. Hinc Chryſ. Si ꝓ te ſolo oraueris ſolū tuū meritū poſſidbis. Si vero ꝓ oībꝫ oēs q̄z ꝓ te orabūt. ¶ Scdō q̄a ē orō hec cōis efficatior. iuxta illud. Si duo ex vobis ꝯſenſerint ⁊c̄. Ois eni pugna vnanimiter aggreſſa: victoriā parit. Tertio Juſtos magis in grā ꝯfirmat ⁊ ſi ceciderint citiꝰ reſurgere preſtat. Meliꝰ eſt enim duos eſſe q̄z vnū. Nā frater q̄ adiuuat a frē eſt q̄ſi fortis ciuitas. Quarto pctōres in fraternitate faciliꝰ cōuerti facit ꝓpter multitudinē orātium. Chryſ. merito xp̄s offerentiū ⁊ orantiū fidē ⁊ nō vecordiā egroti reſpicit. Et licet pctōres deus nō exaudit per ſe. ꝑ alios tñ ait Tho. exaudit: imo ⁊ alijs mōis q̄s ꝑterimus verbū illud a ceco. licet nō vſqꝫq̄ꝫ vere dictum exponi poteſt: Nā ⁊ deꝰ pctōres audit pꝫ de manaſſe ⁊ alijs. Quinto preſtat ꝯſolationē ſp̄ualē. Grādis ei eſt cōſolatio tot milia hr̄e ꝓ ſe orantiū ⁊c̄. Sexto grāde dat adiutoriū ⁊ aſtat in extrema neccītate. Młta eñ ſubſidia in fraternitate decedētibꝫ exhibētur.

Septio cōſequitur indulgētias multas a varijs. vt cōputat̄ vbi ſupra ad hoc diſtributas. q̄s ꝓmereri cōſultū eſt ⁊ ſalubre. lꝫ aliq̄ has impugnēt ꝓpt abuſus plīmos circa eas cōtingētes. Octauo multiplicat̄ ⁊ auget̄ meritū ex ꝑticipatione tātoꝝ bonoꝝ et roſarioꝝ: Nono Leuiꝰ ⁊ breuiꝰ pꝰ mortē hꝫ purgatoriū ꝓpter multitudinē orantiū ⁊ auxilioꝝ. Decimo acquirit cōſuetudinē ſalutandi virginē ⁊ ſemper orandi. Et ſic implet illud. Oportet ſemꝑ orare vnd̄ ⁊ ſpes creſcit vt nec ipa deſinat ꝓ nobis ſemꝑ interpellare. Undecimo hoc exercitio pctā ⁊ młta mala vitant̄. virtutes augent̄. ⁊ grā impetrat̄ nā Bernar. teſte vbi deuote nomen Marie nōiatur. ibi demon effugat̄ culpa vitat̄ ⁊c̄: Duodecio deꝰ trinitas ⁊ virgo mater ſūme honorant̄: angeli gaudēt: terra letatur vt cuidā aiunt reuelatū. Hos ⁊ hmōi fructus latiꝰ ꝓſequūt̄ q̄ de laud̄ pſalterij marie ſcripſert.

¶ De mō roſaria dicēdi ⁊ obiecta aſſumēdi ¶ §. i.

Verū quia bona hec nō aſſeq̄tur niſi q̄ digne exoluerit iſta. Nā ſicut teſte Hiero. Melior eſt ſeptē pſalmoꝝ decātatio cū mentis puritate ⁊ deuotiōe q̄z totiꝰ pſalterij modulatio cū indeuotiōe. Sic ⁊ ꝑ oēm modū putamꝰ de pſalterio ỽgīs hmōi. Uñ q̄ ꝺ legēdis roſarijs volet referre fructū q̄ ſapiēt pſallat ei ē ſtudēdū. Nō ei ꝓrſꝰ ē ſñ crimīe mariā alloq̄ ſñ reuerētia ſñ deuotiōe. vñ dixit vt aiūt cuidā ī reuelatiōe. Legas iñ cū ꝺuotiōe roſariū ⁊ acceptiꝰ merit q̄z ſi īattēte dixerꝭ m̄ pſalt̄iū. Qui āt ſapiēt pſallere roſariū aut marie pſalteriū cupit ta agere dꝫ ſcꝫ añ ſe ꝑ̄ꝑare. digne illꝺ legere. ⁊ fine bono ꝯcludere. Nā vt paucꝭ ſingl'a tāgaꝰ de ꝑ̄ꝑando ſapiens di: Añ orōꝫ ꝑ̄ꝑa aiaꝫ. t. h āt ꝑ̄ꝑatio fieri dꝫ ꝑ tꝫ iſta ſeq̄ntia

Scꝫ ꝑ { Cordis recollectionē ⁊ excitationē
Mētis expurgationem
Rectā ⁊ debitam intentionē }

Nā roſariū lecturꝰ ꝑ̄mo oīm dꝫ cor ſuū a diſtractōibꝫ recolligere vt poſſit dicere marie. Inuēit fiꝰ tuus cor ſuū vt oraret te orōe hac ⁊c̄. Recollēm q̄z vt torpeat hꝫ excitare ⁊ ad ꝺuote ac alacrit̄ hꝰ ỽgis laudꝫ exoluēdas excutere. Ad qꝺ deſuiūt ỽſꝰilli īfra ānotati. 2ᵒ vt digne corā virgīe appꝫcat cor ab oī pctōꝝ ſpurcicia gn̄ali q̄dā ꝯtritōe expurgare hꝫ. alioq̄n pctōri dicet. cur enarras laudꝫ eꝰ. Poſtrēo ſic corde diſpoſitꝰ intētio ꝺbita ꝑ̄mittēda. Ut q̄ totū ſortit̄ opꝰ ꝺnōiatōnē. Eſt āt h ad oēs dilatāda ꝑ̄ſti ad eos q̄ ſꝫ hꝰ fraꝺnitatꝭ. ⁊ h ꝺ ꝑ̄ꝑatōe ipa. iā ꝺ mō legēdi diciꝰ ſic orabitꝭ

ſcꝫ { reuerēter / Attēte / deuote } ex { ſenſitiua — Ad nōia ieſus ⁊ maria īclinaꝺ
itellectiā — ad ỽboꝝ ſēſū ⁊ obiecā attēdēꝺ
affectiā — affectꝰ pios eliciendo }

Poſſent de ſingul' his dici multa. Varij eñ circa ſingula varia habent exercitia q̄ ꝑ̄terimꝰ breuitatꝭ cauſa. Nā q̄dā vt reuerēter pſallāt in genibꝫ illa legant. Ad ſingula nōia Jeſus ⁊ maria inclināt ⁊ ſiliā agūt. Et ꝓbe. Nā ſcribit dyoniſiꝰ carth. quendā diuturnū habuiſſe purgatoriū eo q̄ nō inclinauerat ad marie nomē. ꝓrſus dulciſſimū ⁊ reuerendū. Sic ⁊ ad attēte dicēdū valet verbis intēdere ⁊ certā quandam intelligentiā exinde formare. Ad qꝺ deſeruiunt Roſaria de Aue ma. Porro ad deuote roſariū dicēdū: qꝛ ibi norūt cōſiſtere fructū a varijs varie ē elaboratuꝫ. Quidā ex verbis affectꝰ eliciūt. Alij obiecta varia et deuota aſſumūt. Alij ỽbis angelice ſalutatiōis iſtāmatoria q̄ꝺ ꝑ̄mittūt l' adijciūt. Nūc ꝑ̄mittēdo. Aue benigne ieſu. vel Aue dulcꝭ mr̄ āna. vl' in fine annectando. Et bn̄dcā ſit hōeſtiſſiā mr̄ tua anna. Et ſpōſus virgineꝰ Joſeph ⁊ Joachī pater. ⁊ oīs cognatio tua ſcā. Sic q̄ſqꝫ ſua exercitia hꝫ. Nec voto viuitur vno. Felix q̄ talibꝫ verſari ꝑt. nec puerilia iſta ducit. Nō eñ ſunt puerilia ſed dina. Nō ridēda ſed imitanda. q̄bꝫ mēs erigit̄ in deū aut in virginē diuam: Poſtremo qꝛ finis denōīat cuncta oꝫ vt de mō t̄minādi aliquid dicamꝰ. Et certo ſic finiēda ſunt vt illud Eccl'. xlv. ꝯueniat illi. Sacrificia eiꝰ cōſummata ſūt igni. Igni ſcꝫ ꝑ̄cipue ꝺuotōīs. Dꝫ ei ꝺuotꝰ finito roſ. ꝓ negligētijs veniā petere
ꝓ immiſſa deuotione grās agere
et vt acceptū ſit offerre
Et aliq̄ ꝺuota et cordiali orōe ꝯcludere hoc vel cōſili mō dicēdo. Audi nos maria. nā te filiꝰ tuꝰ nihil negās hōrat ⁊c̄. O virgo gl'ioſiſſiā miſicordiſſiā ⁊ hūilima. Accede accede ad tuū ꝑ̄dilciſſimuꝫ filiū oñs ei pectꝰ ⁊ vbera. ⁊ ipe oñdat ꝓ nob ꝑ̄ri latꝰ ⁊ ſacratiſſiā vulnera: Accedāt qꝫ oīm electoꝝ ꝑ̄ces et merita ⁊ nulla poterit eē repulſa vbi tanta ſūt charitatis īdicia ⁊c̄. Sic etiā in exordiēdo roſariū ꝑ̄mitti poterit orō illa Bernar. ſci. Per te aſcenſū habeamꝰ ad filiū o benedicta inuentrix gratie gēitrix vite. ⁊c̄.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

vel verſus infra annotatos Et hec de mõ roſaria ex
oluẽdi. Quo mõ ꝗ vnũ exolueret gratiꝰ putamꝰ ma
rie ageret ꝙ̃ ſi verboſando pſa inattente incõcinne
repeteret. Nõ eñ tã marie placet verboꝝ multitudo
ꝙ̃ mentis deuotio Nec tã vult multa dici ꝙ̃ deuote
ea exolui. Phariſaici eñ vitiũ ẽ multiplicare nõ dig-
ne exoluere vota. Cõtra dñi ẽ preceptũ dicẽtis Oran-
tes nolite multũ loqͥ Fructꝰ etiã orõnis ẽ priuatiuũ
Impedit eñ multitudo attẽtionẽ ⁊ affectionẽ Cuꝫ
tñ in pijs affectibꝫ oĩs cõſiſtat orõnis virtꝰ Et ĩpedi
to meõrie officio ĩpoſſibile reliqua interioris hõis of
ficia debite abſolui. Nihil eñ cõferre diiudicare ĩtel
ligentia põt. ꝗ̃ meõria nõ attendit ⁊ cõmeõrat Et im
pedito intelligẽtie officio nihil pfectũ volũtas abſol
uere põt Oẽm ergo fere orõis fructũ ĩpediunt ꝗ nõ at
tente ea exoluere ꝙ̃ multiplicare ↄtendũt tps verbo
rum multitudĩe terẽtes in multiloquio exaudiri pu
tantes. cũ tñ paulus in eccl'ia dei malit quinꝙ̃ vba
in ſuo ſenſu loqui ꝙ̃ decẽ milia in lingua. Hinc etiã
illuminatꝰ ille Anthoniꝰ crebrius vt de illo Athana
ſius refert ſolet monere frẽs. Nõ in multiloquio ver
boꝝ in orõibꝫ fidendũ. ſed magis in feruore deſideri
oꝝ ⁊c̃ In hoc eñ eſt orõnis virtꝰ Quẽ qui tollit eiuſ
fructu priuat. Et ob hec ⁊ alia gñibꝫ viris multipli-
catio roſarioꝝ nimia eſt ſuſpecta Velut ab angelo
ſathane pſuaſa Nã ſcribit Venerabilis Gerſõ ĩ tra
ctatu de tẽtatiõibꝫ diuerſis Hortat inqͥt nõnunꝙ̃
(haut dubiũ ꝗn diabolꝰ ſathane angelꝰ in lucis ãge-
lũ ſe trãſformãs) dicere multitudĩeꝫ ĩmenſã puata
rũ orationũ Vel vt ſe ꝗs nimiũ grauet: vel afficiat
tedio. eaſꝗ ſine deuotione pficiat. aut ſupbiat. aut ĩ
pediatur ab vtilioribꝫ magis Sũmo itaꝗ cauẽduꝫ
eſt religioſis ne ad hmõi indiſcrete ſe ferãt cũ alia le-
genda habent. Ingratũ eſt eñ ſpũi ſcõ ꝗcꝗd obtule
rimꝰ neglectis his ꝗ debemꝰ Nec obiecerit h ꝗs eccl'e
preceptũ ꝗ pſalmodias ⁊ hymnos iuſſit multiplica-
re. Alia eñ ei rõ fuit cũ ſapientibꝫ ⁊ inſipiẽtibꝫ nor-
mã exercitãdi pſtituere habuit. Vt idẽ Gerſ. decla-
rat Secus de puatis orõibꝫ. Que tñ nõ ab re multi-
plicari videnẽ cũ vtilioribꝫ intẽdere hõ nõ põt. Hinc
laudabilis profecto inſtitutio illa ꝗ gregarijs h ⁊ ru
ralibꝫ eſt cõſultũ vt roſaria repetãt ⁊ legãt inẽ itine-
randũ ⁊ opandũ. Nõ ei meditatiõibꝫ intenti vacare
poſſunt. Sed religioſis ſecũ cõſiſtere potẽtibꝫ volũt
nõ eque cõſulendũ Preſtat eñ vt gerſ. interna exer
citatio multiplicatiõe vocaliũ ⁊ curſim dictaꝝ orati
onũ. nõ tamẽ videmꝰ ꝗn religioſus ꝗſꝗ cautꝰ tẽpo-
ris obſeruator etiã ſine meliorũ ĩpedimẽto poſſet ta
lia ſibi tpa pſtituere vt quotidie pſalteriũ virgis di-
cere poſſet. Inter ſurgendũ ⁊ veſtiendũ. Inter eũdũ
⁊ redeũdum. Inẽ itẽ opus manuũ Quibꝫ tpibus ñ
granditer poterit vacare internis Hinc certa huiꝰ
modi tpa quiſꝗ ſibi cõſtituere habet. vt monuit ve
nerabilis ille Pater windeſ. Omni e nim negocio o

portunitas eſt et tps ⁊c̃ Et hec de mõ exoluẽdi ro
ſaria. Quibus hoc duximꝰ annectendum ꝙ licet in
deuotꝰ quis exoluerit ea nõ preſtãs ſibi occaſionem
nõ vereri habet de fructu amiſſo Quis eñ dubitare
habet ſi deꝰ dedit iumẽtis in montibꝫ fenũ ⁊ pullos
exaudit coruoꝝ. ꝗn frigidas etiã ſeruoꝝ matris eiꝰ
exaudit orões ⁊ iuſtorũ preces aſſiduas nõ deſpicit ĩ
finem. imo certe tenendũ ſi frigidis noſtris verb ad
iunxerimꝰ ignita dei eloꝗa. inflãmatoria illa vite et
paſſionis. aut ceteraꝝ reꝝ obiecta ꝙ graui fruge eti
am ſupra ꝙ̃ ſperare poſſemꝰ ibunt orõnes noſtre.
Valde ergo cõfidenter etiã ſimplicibꝫ orandũ. tam
etſi nõ valde pfundent intentionẽ. aut nõ valde fla-
grent affectiõe. Videmꝰ eni reges patres. ait deuo-
tus ille Baſiliꝰ puuli filij paruo munuſculo puta po
mo aut balbo verbo ſciuſcule plato delectari magis
ꝙ̃ tributis prouinciaꝝ aut graui orõne cõſulẽtis Et
ſi deuotis adiũxerimꝰ nrã infirma verba obiectis tã
to erũt efficacia ſupra hũanũ modũ noſtra verba ad
deũ. ꝙ̃to verbũ dei p nobis exinanitũ. Semp ergo
roſaria exoluenda in vniõe aliquoꝝ obiectoꝝ chri-
ſti aut matris eius. Et hinc ſequentia hic ſũt aggre
gata roſaria. vt inde inter legendũ aſſumamꝰ deuo-
tionis obiecta ⁊ inter meditandũ ne fluctuamꝰ me-
ditabilia. Habentur aũt in hac diſtinctiõe Roſaria
ſequentia. primo ſeptẽ ſeptem ferijs aſſignata

Nã feria	ij.	poſſit legi roſariũ	De marie ortu ⁊ ortũ ãntibꝫ	
	iij.		De expõne ãgl'ice ſalutat	pmũ
	iiij.			ſecũdũ
	v.		De mẽbroꝝ benedictiõibꝫ.	
	vi.		De marie imẽſis doloribꝫ.	
	ſab.		De eiuſdem gaudijs.	
	dñica		De eius gloria in celis.	

Eſt itẽ in ſupioribus pmiſſũ roſariũ vnũ de cõceptu
vite ⁊ dñice paſſionis p ſimplicioribꝫ. Annectiturꝙ̃
vnũ generale de marie puilegijs p cõtẽplari volẽti-
bꝫ. vt cõgruat oĩbus oĩ die dicẽda a volentibꝫ exolue
re marie pſalteriũ: Et in calce huiꝰ diſtinctiõis exolue
tamimꝰ roſariũ expoſitiuũ dñice oratiõis anno
dũ angelice ſalutatiõis Et poterint ex his roſarijs
colligi certa meditabilia circa ſingula fere marie fe-
ſta vt notatur in cõcluſione ipſa. Et ex his patẽt hu
ius diſtinctiõis cõtenta.

¶ Sequũtur ꝗdã metrica carmia ꝗbꝫ vtendũ p de-
uotiõis incitamẽtis añ vel inẽ legẽda roſaria. Quo
rũ prima ſũt p captanda beniuolentia.

O Pia chriſtifera mea mr̃ virgo maria
Celi regina radians deitatis agalma:
Aſtrũ prerutilũ tutũ peccantis aſilum
Digneris dñam me te laudare clientẽ.
Promat amor laudẽ (taceãt fantaſmata) grandem
Totũ virgo tua rapiat me diuior oda.

Quando poſt intervallum ꝯtinuator Roſarium p̄mittendum eſt.

Ad te ſuſpirās curſū precordia tollo
Subiectis oculis genib⁹ tellure reflexis.
Ulnis protenſis rogo toto robore mētis.
His laudū titulis fiā tuus aſſecla verus.

Oblatio Roſarioꝝ valedictoria

Suſcipe chritocon q̄ libo munia laudū
Cordi materno q̊ me tutes ab auerno
Ignoſcas culpas quas fecit īertia mꝛtas
En corp⁹ cū mēte tue cōmitto tutele
Iā cor pluſtres ieſū mihi p⁹ obitū des
Quāuis ſtip⁹ hō de ꝑmpſit virgis odas
Noſti cur dederit. ſcis q̇d abinde petit.
laudes collatas p̄ſtādas milleſics do
Quas tibi cētuplicent cūcta creata deo
Alma valeto parēs mihi crebra chariſmata mittens.
Virgo vale f dico vale ꝙq̈z cupiā te ꝛc

Orō metrica ad b̄tiſſimā virginē vt nobis recōciliet ſuper ſummā trinitatē

Filia flecte prēm. mr̄ pia ꝑcipe proli.
Pneumatis aula ſoror ſupoptia ſpōſa ꝛ aica.
Inſtes pro nobis q̄ diua chariſmata donet.
Nā tibi nil negitāt q̄ matrē ſemꝑ honorant

Sequitur Roſariū de precedentibus marie ortū atqꝫ de ipſo eius ortu in vite progreſſu vſqꝫ ad angelice ſalutationis eulogium.

Dominus poſſedit me ab initio viarū ſuaꝝ ꝛc. Prouerb. viij. Iam obiecta roſarioꝝ poſituri ꝛ materiā de beata virgine meditandi amminiſtraturi a capite nobis eſt inchoādum ꝛ p̄mittēdū Roſariū de precedentib⁹ marie ortū deqꝫ ipſo ortu ꝛ progreſſu vite e⁹ vſqꝫ ad angelice ſalutationis eulogiū. de quo tractat ſubſequēs Roſarium. Ut ſic ſeriatim omnē materiā paucis tangā⁹ ꝛ exemplo domini ab initio viaꝝ ſuarum eā poſſideamus nil de materia eam cōtingēte omittētes. cui⁹ q̄ppe omnia digniſſima ſunt ꝛ vtilia meditatu

Traditur ergo in hoc Roſario.

Quō maria
- Añ ſclā a deo electa fuit ꝛ p̄electa: et votiue a multis deſiderata
- Multipliciter ꝛ varie fuit p̄figurata
- Luculēter a plībus ꝓphetata
- Rebus ſublimib⁹ ꝛ diuerſ cōpata
- Sctiſſime ꝛ mūdiſſime cōcepta
- Letiſſime ꝛ vtiliſſime ī mūdū nata.
- Cōgruiſſime in tēplo oblata.
- Sancte illic ꝛ vbiqꝫ conuerſata
- Ioſeph virgineo mirifice deſpōſata.
- Ad filij dei cōceptū optime diſpoſita.

Poſt que ſubſeq̄tur ſalutatio angelica de qua ī Roſario altero. Sūt āt h⁹ roſarij meditabilia oīa Moroſe quo ad memoriam Attente q̄ ad intelligētiam Deuote quo ad affectiuam meditāda. Quedā vtputa priora illa ſcꝫ de preelectiōe. p̄ſignatione. ꝓphetatione ꝛ cōparatione. cū affectu laudis ꝛ veneratiōis Non enim ꝑuam hec āminiſtrāt materiā laudis
Quedā aūt cuiuſmodi ſunt Conceptio ſancta Natiuitas leta ꝛc. cum affectu cōgratulatiōis Quia in his benedictionib⁹ pre cūctis benedictis ē a deo p̄uenta Reſidua aūt nō iam enūerata. puta Eius in ſancto tēplo oblatio Sanctiſſima ei⁹ cōuerſatio Et ad dei filij cōceptum ſtudioſa ꝛ cōdecēs ꝑparatio cū affectu ſtudioſe emulationis ꝛ imitationis Ut ſcꝫ in his nitamur ſectari eius exēplum. Ut ꝛ nos vel ſpūaliter cōcipere mereamur dei filiū Ieſū ſcꝫ ſalutem afferentē interp̄tatum Quod vt poſſimus Marie nō ſolū habem⁹ intēdere exemplū. ſed ꝛ implorare auxilij ſuffragiū quo ſine nullum poſſumus bonū. Nil em̄ nos de⁹ habere voluit q̄d nō per ei⁹ man⁹ tranſiret Eya igif deuote hoc memoremus roſariū. ſtudioſe illud inter vbera memorie circūferam⁹ velut mirre faſciculū. ꝛ quaſi armillā ponamus ſuꝑ imitatiōis brachiū. vt ſic poſſideam⁹ eā cū domino ab initio viarū. ꝛ ſit apud nos ei⁹ memoria in generatione ſeculorū Amen

Quō vgo mr̄ a deo ꝛ ab oi creatā elcā fuit
Te de⁹. āgelici. ꝑreſ. vates. cupit omne.
Quā multipliciter p̄figurata fuit.
In factis. ſignis. viſis. muliere. per om̄e.
Quā lucide ꝓphetata fuit.
Te magni. ꝑui. vates. ſex⁹. canit. aſtra.
Quā varijs reb⁹ fuerit cōꝑata
Par celis. terris. viuis. ſenſis. ſimul ōni.
Quomodo fuit concepta.
Iuſtis. effetis. p̄dictaqꝫ. tꝑe. digne.
Quomodo fuerit nata.
Nata alte. vtilif. lete. mire. veneranda

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

De vite eius progreſſu.
Offerẗ. ſcādit. cōplens decet h. docet ⁊ nos
Quid in tēplo egerit
Sic vixit. vouet. ⁊ diſcit. meditās. petit ⁊ ſic
Quare fuerit deſponſata ioſeph.
Hinc ſponſata: ioſeph. ob ſe. natū. ſil' ob nos
Per q̄ fuerit diſpoſita ad cōceptionē filij dei.
En placitū. meritū. qual'. geſtū. ambaſiatū.
Quō btā virgo a deo ſit p̄electa ⁊ a multꝫ votiue
exoptata Mēbrum. p̄.

Te de⁹ ⁊c̄. Pro poſitoꝝ ꝓſuū roſarij hui⁹ ex
planatiōe ſciendū. Qꝫ in roſarij hui⁹ initio
R in p̄mo ſcz verſu oñditur quō eā de⁹ poſſede
rit ab initio quō ſcz btiſſima virgo iſta a deo elcā ⁊ p̄
electa fuerit ⁊ ab oī creatura exoptata. Nā p̄mo ele/
gerat ⁊ p̄elegerat eā de⁹ poſſidēs ab initio illaꝫ ⁊ ad
magna p̄deſtinās eā. vt Angel⁹ Brigide dixit. imo
vt altiori fūdamēto res nrās ſtabilia⁹ ſic pūſſ. vt pie
crediẗ ex e⁹ pſona p̄dixit Ab initio inq̄es ⁊ añ ſcl'a cre
ata ſū. ⁊c̄ Ad qualia aūt ⁊ q̄zta hāc de⁹ p̄deſtiaue/
rit tangiẗ infra in Roſario p̄conioſo Triciniū. ⁊c̄.
folio. Quā āt granditer hāc de⁹ dilexit ex bono ſibi da
to colligi p̄t Nā ſi diligere ē alicui bonū velle Jd pro
fecto de⁹ plus diligit cui mai⁹ tribuit bonū. Qui igiẗ
noſſe volet quātū de⁹ trinitas ab eterno mariā dilex/
erit attēdat quantū eſt bonū qđ ei ꝯtulerit ⁊ q̄zta ꝓ/
pter eā ab initio fecerit. De q̄ dilectiōe ⁊ eternali pre
uiſione q̄ aliq̄ deuota legere volet ſmonē angelicum
quē ſcā brigitta deſcripſit legat Bernardinū q̄z per/
ſpiciat q̄ cōſtanter ⁊ conformiter rōni aſſerit. magis
hāc a deo dilectā q̄z oēm reliquā creaturā ⁊c̄ Secū.
do fuit ab initio creature a ſūmis illis angelicis acu
tis obtutibꝫ in dei lumine (vt volūt) mirifice p̄uiſa:
velut eoꝝ ruinā reſtauratura vel poti⁹ ꝑ quā eorum
ruina reſtaurāda. Vñ ⁊ indicibili voto d̄ſiderata ac
clamātibꝫ oibꝫ ⁊ dicētibꝫ ei. Veni in ortū ⁊c̄ Item q̄z
Sonet vox tua in auribꝫ ⁊c̄ Tertio A pribꝫ quoq̄
q̄z veteris teſtamēti ſecretoꝝ dei vſq̄zquaq̄z nō igna
ris hec fuit p̄cognita ⁊ votiue nimiū d̄ſiderata velut
bacul⁹ ſenectutis eoꝝ ⁊ miſeriarū releuatrix. vñ ⁊ cla
mabant Egrediaẗ virga de radice ⁊c̄ Qđ licet q̄ſi fu/
turū d̄r. Optatiue tñ expōitur a pleriſq̄z qm̄ optatio
mō hebrei carēt. Quarto fuit nō mō fidelibꝫ veꝝ ⁊ d̄
ſiderata fuit cūctis gētibꝫ deſideratū cūctis gētibꝫ ꝓ
ductura ⁊ vtriuſq̄z ppl'i ſalutē fida mediatrix paritura
Hinc iob. hinc balaā. ceteriq̄z ꝓ hac gentiliū vates
ſuſpirauere vt patet infra Poſtremo nō a rōnalibꝫ
tm̄ ſed ⁊ ab irrōnalibꝫ quodāmō ſi dici fas ē rōnabl'r
fuit deſiderata. Oi creatura īgemiſcēte ⁊ parturiēte
⁊ e⁹ aduētū expectāte ꝑ quā eſſet reformāda. ⁊ ꝑtim
vt Dyoni. carth. ait releuāda. De hoꝝ oim votiuo
deſiderio lati⁹ tangiẗ in ſmone ſcē Brigitte p̄tacto.
Sed ſat ſit materiā dediſſe intellectualibꝫ ad affect⁹
nos cōuertam⁹ O igiẗ q̄s illa ignita ſideria lapidum
ignitorū colliū. eternoꝝ ſp̄uum btōꝝ: q̄s gemebūda
illa votiua ⁊ amoroſa ſuſpiria patrū antiquoꝝ ⁊ oi/
um reꝝ ſine inflāmatiōe. imo ⁊ liq̄factiōe poterit co
gitare ſuoꝝ vitaliū. Ve nob ſup torpore ⁊ gelu nrō.
ve ſup gentiū pctō q̄ ſine federe ſine affectōe ab aplo
deſcribūẗ. lꝫ hic deſideraſſe ferāẗ. Deſiderauerūt eniꝫ
q̄dā ⁊ ſi nō oēs Pudeat teporis ⁊ torporis tpm hoꝝ
rū Abeat hyems frig⁹ torporis abcedat. ſim⁹ viri d̄/
ſiderioꝝ Aſpirem⁹ ⁊ leuem⁹ corda cū manibꝫ vel ad
reginā nri ſollicitā ⁊ ꝓ nobis in celis a dextrꝫ vultꝰ
dei aſtantē. ad quā ⁊ ꝓ qua tātoꝑe ſuſpirauere etiaꝫ
priores nōdum exñtem. Deſiderem⁹ deſiderantem
nos O deſideratiſſima deſiderabiliſſiā ⁊ deſideran
tiſſiā dña mea fac liqueſcere in tui amorē gelida pec
tora mea ⁊ da mihi te aſpirare ꝑ ſecula Amen.

De multiplici ab exordio mūdi p̄figuratiōe h⁹ glori
oſe virginis Mēbrum ſecundū.

In factis ſignis. ⁊c̄ Jn hoc altero verſu agiẗ
q̄z multipliciter ab exordio creature cōdite ſo/
ris fuit p̄figurata ne etiā rudibꝫ eēt ignota.
Tāta nēpe ē digitas virgis h⁹ vt q̄z decētiſſimū fuit
eā varie p̄figurari vt magis veniēs votiue exciperẗ.
Eſt āt vt ad ꝯpendiū late ſperſa redigam⁹. iuxta Al
bertū p̄ſignata Primo in rebꝫ fcis ⁊ creatis. vtpote
in ſex dierū operibꝫ p̄mordialibꝫ Adeo vt fere nil ſit i
ter ſex dierū opa cōditꝰ qđ nō ſingl'ariter hui⁹ fuit
p̄figuratiuū. Jpa nēpe ē celū ⁊ terra Jpa lux fcā i p̄n
cipio ⁊ firmamētū in aquaꝝ medio. imo ipa ſignaẗ
ꝑ oia illa primordialia opa q̄ ꝯmeōranẗ ꝑ hec metra

Hec celū terra. lux. firmamē. mare. ſydus
Piſcis. aues. hō tu. q̄z dulcis tu ꝑadiſus.

Vere eñ celū ⁊ terra virgo iſta q̄z ſil' celeſtē ⁊ t̄reſtrē
vitā ducēs/ Celū q̄z ⁊ terra q̄z ſil' ⁊ altiſſima dignita
te ⁊ infima hūilitate fuit. Demū celū ⁊ terra q̄z iſtar
celi puriſſima virgitate ⁊ terre ſilitudine fecundiſſi/
ma maturitate fuit ſil' et virgo ⁊ mater. Sic de ſin/
gulis figuris p̄lima dici poſſent. ſed ꝓlixitas vitāda
Figuratur ⁊ in luce ⁊ nubecula illa de q̄ tandē ſol ſi/
bi lumen ſm aliquos aſſūpſit q̄z de virgine hō xp̄us
Hec ē ⁊ op⁹ ſecūde diei Firmamētū ſcz in medio a/
quarū. Propter ſtabilitatē fidei ⁊ virtutū oim orna
tū: mediatrix hōim ⁊ dei. Mare propẗ inundātiam
grāꝝ Mulier veſtita ſole ⁊ hñs lunā ſub pedibꝫ eius
Et quid aues ⁊ piſces niſi virginū piſcis inſtar natā
tē in medio aquarū tribulatiōis ⁊ vt auis volantem
ſup ꝑēnas vētoꝝ in celo ꝯtēplationis Sigt ⁊ hanc
hō ſexto die cōdit⁹ ꝑfect⁹ q̄ ad ꝑfectōez virgis huius
h⁹ Jn quo de⁹ pater poſuit hōiem xp̄m in die cōcep
tionis gignēs nobis veꝝ vite lignū ⁊ irrigās totam
ſuꝑficiē eccl'ie ſcē. Patet ergo q̄ i oibus opibꝫ ſex di
erū exp̄ſſiſſime p̄ſignata p̄t hec virgo dici Eſt etiā ſe
cūdo p̄ſignata in tipicis ſignis ⁊ actis. vt in Archa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

noe ⁊ Iride In tabnacl'o moyſi ⁊ archa teſtamēti in
tēplo ⁊ ꝓpiciatorio In domo ſalō⁹ ⁊ ſalomōis throno
Adeo vt nihil actū ſit ī veteri illa teſtamēti officina
ſīn hui⁹ ꝟgīs miſterio Et ꝯplectūꝛ hoꝝ ꝑncipaliora
ſb h̄ ꝟſicl'o

Archa noe. ſalomō. arc⁹. tēplū. thro⁹es tu

Cōgrue āt ꝑfigurabaꝛ ī iſtꝭ ob pl'a q̄ trāſim⁹ pl'chre
eñ in Archa noe ꝓpt̄ coēꝫ ꝑ eā factā ſaluationē In ar
cha teſtionÿ quā ſal'on fieri fec̄ ꝑꝑ oīodā ꝑfctōneꝫ In
arcu federis ꝓpt̄ pctōꝝ recōciliationē In tēplo ſalo
mōis ꝓpt̄ dei ībabitatōeꝫ In throno e⁹ ꝺ ꝑꝑ opiſmi
rificētiā ⁊ filÿ dei veri ſalōis ī ei⁹ vtero reqctōeꝫ Dul
cis eēt haꝝ latior explanatio ſed vitāda ē ꝓlixitas ⁊
ml'titudo Tertio ꝑfigurata ē in viꝛ ⁊ ymagīatis.
Vñ inueniꝛ. in hÿs ⁊ huiuſōi multis ꝑſignata

Scala. rub⁹. vell⁹. fōs. mōs. arbor daniel'

Ipa eñ ē ſcala iacob cui dñs inix⁹ Ipa rub⁹ moyſi
ꝑpetua ꝟgitate ī ꝯbuſt⁹ Ipa gedeōis vell⁹ rore īfuſū
Ipa fōs ꝑu⁹ de q̄ heſter ſcd̄o q̄ creuit ī flumē magnū
Ipa mōs de q̄ lapis xp̄s ꝑciſus ē ſiñ maib⁹. Ipa pre
uiſa ē ī arbore daniel' grādi ſb q̄ cūcta aīalia quieſce
bāt in cui⁹ vmbra viuebāt Ipa eñ vita ⁊ ſpes nrā in
ōnib⁹ viꝛ ꝑfigurata. Quarto poſtēſa ē in femīs ⁊
cōiugatis. Nā h⁹ tip⁹ fuit oīs mulier virtuoſa ob inꝛ
pretationē. actus. et alia miſteria A nullo eī illuſtri
um vſqꝫ hec victa. Unde in his figurata Actig.

Ecce virago. ſaraqꝫ rebecca. rachel. lya. cū

Vere eñ virago fuit ⁊ eua ſecūda. ſicut chriſt⁹ adaꝫ
ſecūdus ſerpentis caput ꝯtritura ⁊ viro xp̄o in adiu
toriū ſil'e ſibi data. Vere deſignata in Sara ꝓpter
dominÿ principatū In rebecca ꝓpter bn̄dictionem
filio ipetratā. Rachel ꝑꝑ ſpecioſitatē Lya ꝑꝑ fecūdi
tatē In oī poſtrēo muliere bona ⁊ forti deſignata ꝑꝑ
laudabilē ſexus ꝓbitatē. Has cōmeōrauim⁹ paucu
las ex plurib⁹ figuras. vt vel occaſionē āminiſtrem⁹
inq̇rendi ceteras Inueniūtur eñ paſſim ml'te tra
dite a doctis ⁊ explanare lati⁹ ꝑſertim in marialib⁹
Poſtremo nō ſolū fuit ꝑfigurata hec ꝟgo nrā ī tā
ta reꝝ varietate. veꝝ etiā in oī tp̄is qualitate. vt dꝛ
in verſus fine. Per om̄e. Nullū eī tp̄s vel etas vlla
ꝑterÿt q̄ eius ignara fuit q̇ꝑpe q̄ ⁊ tp̄e nature ⁊ legis
ſcripte. imo ⁊ ſub tp̄e grē q̇dāmodo in martha ⁊ ſo
rore ei⁹ maria ꝑfigurata fuit Et ꝯgrue in oī ſignaꝛ
tp̄e q̄ āminicl'atur oī tp̄i. Nā ipa eſt q̄ ⁊ tp̄is nature
errorē ſuo iubare ꝓfugauit legalis tp̄is īportabile o
nus ſuo filio xp̄o mitigauit ⁊ grē tp̄s ſuo partu pleō
grē ⁊ veritatis in plenitudīe ꝑfecit. O igiꝛ ſignata in
reb⁹ cunctis ⁊ tp̄e oī fac ne ſim⁹ immeōres tui.

Nam multipliciter hec ꝟgo fuerit ꝓpherata Mē. iÿ.
Te magni ꝑui ⁊c̄. Hic oñditur quō btiſſima
hec luculēter ⁊ multipl'r fuit ꝓpherata a pl'i
bus Huic eñ oēs ꝓphete teſtimoniū ꝑhibu
ere ⁊ vates Uno eī ſpū afflati oēs vno fere ore loquū
tur de ea oēs. Ubi eī alias ait Damaſcen⁹ ponenda
ſunt ꝓpherarū oracula q̄ꝫ in te o maria. Ab ximio
eī illo ꝓpheraꝝ adā vſqꝫ ad noui teſtamēti illū ꝓphe
tā in apocalipꝭ. ſua Joānē loquor euāgeliſtā vix eſt
inuenire q̄ omiſit ꝓpherare mariā. Nā in ꝑmis ſum
mi illi prēs patꝝ nō cōticuere mariā Vir eī primus
ille parēs ꝯſortē ſuā agnouerat ⁊ mox in lōginquūꝫ
de maria ꝓpherabat dicēs. Hoc nūc os ex oſſib⁹ me
is ⁊c̄. deſignās xp̄m ex virgine incarnanduꝫ ⁊ eccl'ie
copulandū. Hanc abraā nō neſciuit dū ſeruū ſub fe
more iurare cōpellēs ꝑ rebecca miſit ⁊c̄ Poſſe⁹ ſin
gillatim ſūmoꝝ hoꝝ patrū teſtionia adducere. ſꝫ ve
remur lōgi eſſe ¶ Fuit ſcd̄o nō ſolū ꝓpherata a mag
nis ſed vna ſimul cū magnis hāc ꝑdicere ꝓphete mi
nores. vtꝫ diſcurrēti ꝑ ſingulos. deuotum eēt aliq̄ ex
ſingulis ꝓphetica oracula explanare. ſed nolum⁹ ꝓ
lixi eſſe. Deuot⁹ q̇dā btē virgini hinc ſe ꝺdidit ſtudio
⁊ miro acumīe ſinguloꝝ teſtimonia virgini applicu
it docēs ꝙ nō ſinguli locuti ſunt de maria. ſed ꝙ etiā
ſinguli fere ꝓſequuti ſint oīa ipius vite geſta ⁊ acta
Ita vt vere cecinerit ille. eccl'ie dulcis pſaltes. Nō cho
rus (inquiēs) vatū venerād⁹ olī cecinit in dei ꝯſtat
genitrice factū eſſe maria ¶ Tertio nō ſolū a iudai
cis. veꝝ ⁊ a gentiū vatib⁹ virgo iſta fuit ꝑdicta oīm
ſaluatorē paritura. Nā ⁊ alienigene tir⁹ ⁊ ꝑpl's ethio
pū. hi fuerūt illic ⁊ vaticinati ſūt de ea oēs. Teſtio
nio ſunt Job. Balaā ⁊ gentium q̇dā vates. Pl'es eī
ꝓpherias de virgini ſingl'i hūt. Nā fidus ille Job q̄
labÿs ſuis nihil ſtultū cōtra deū locut⁹ eſt. di. xxviÿ.
ca. Hꝫ argentū venaꝝ ſuaꝝ ꝑncipia ⁊ auro loc⁹ ē ī q̄
ꝯflatur. qd̄ nō abſurde de xp̄o ⁊ virgine exponunt. et
infra: Terra inquit de qua oriebaꝛ panis. Et cetera ī
hunc modū Balaā q̄ꝫ licet ceca mēte. oculo tñ apꝫ
to aptiſſiās in virginē hāc intexuit ꝓpherias ꝑdicēs
ſtellā orituā ⁊ hoīem exurrectuꝝ quē ꝯpat rynoce
roti eo ꝙ a virgīe capiend⁹. Hic ⁊ in ſepulchro cuiuſ
dā gētilis ſcriptū repiebaꝛ Chriſtus naſceꝛ de virgi
ne maria ⁊c̄. Volunt etiā nōnulli virgiliū mātuanū
Ouidiū ſulmonenſē ⁊ ceteros gentiū q̇ſdā vates in
virginē hanc locutos. Sed nolum⁹ ob id tñ inire cer
tamē Magni ſūt q̄ negant. magni itē q̄ aſſeuerant.
Poſſem⁹ in mediū adducere q̄rtā eglogā ꝟgilÿ ⁊ ce
teroꝝ poetaꝝ verſus. Sed remittim⁹ ad Leonar.
vticeñ. ad alios itē h⁹ virgīs deuotos q̄ late hos ꝺdu
cunt. Sat ſit cōmeōraſſe nobis ⁊ ſtudioꝭ occaſioneꝫ
dediſſe. ¶ Quarto qd̄ mirādū magis ab h⁹ ꝑconÿs
null⁹ eſt ſex⁹ except⁹ nec quiꝺ feīne⁹. q̄uis vix loqui
ꝑmiſſus. vt pꝫ in decē illis q̄s cōmeōrant paſſim gē
tiū ſybillis q̄ tam plane clareqꝫ vaticinate ſūt de xp̄o
⁊ ei⁹ virginea mrē vt magis hiſtoriā q̄ꝫ ꝓpheriā texe
re videātur Uideaꝛ beatiſſim⁹ Aug⁹ xviÿ. de ciuita
te dei. Uideatur itē venerabilis ille hugo ſcī Laurē
tÿ prior in ſuo de ouib⁹ ⁊ paſtorib⁹. ceteriqꝫ doctores

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

q̄ late iſta deducūt ⁊ hoꝝ dctā in mediū ponūt Varꝛ
ciuis ferūt haꝝ ſibillaꝝ Exurget mlier de ſtirpe he
breoꝝ noīe Maria hñs ſpōſum noīe ioſeph ⁊ pcre
abit ex ea ſñ ꝯmixtione viri de ſpūſcō fili⁹ dei noīe ie
ſus Et ipa erit vgo añ ptū ⁊ vgo p⁹ ptū
Itē heritrea ſibilla ait in vltima etate huiliabit de⁹
hūabitur ples diuina Jacebit in feno agn⁹ ⁊ puella
ri officio educabit de⁹ ⁊ hō Poſſent huiuſmōi ob
nimiā claritatē haberi dubia ñ ⁊ Aug⁹. hieroni⁹ lac
tāti⁹ allegarēt iſta Nō ego auſim dubitare cū ipi au
ſint hec teſtiōnia ⁊ pſuaſiones fidei allegare. Nihil
nos iñ dicim⁹ de vndecia ſybilla q̄ auguſto vginem
hāc demōſtrauit c⁹ null⁹ meminit ātiqꝝ ſcrutet tñ
ſtudioſus vñ dicat ille loc⁹ ad aram celi ⁊c̄

Poſtremo ⁊ ab aſtris ipis p̄ſignata ⁊ ab aſtrolog
aſtroꝝ lumē geitura ē pmiſa vt late deducit leonard⁹
vticē in ſuo q̄dragesiali ⁊ alijs locis Adducēs vba al
hūazar ⁊ hmetis tmegiſti ⁊ ceteroꝝ De hmete tñ t
megiſto videt dicere btiſſim⁹ Aug⁹. viij. de ciuitate
mag maligno ſpū cū aflatū qz ſpū bono vaticinatū
Cui āt dubio fuerit hāc poſſe aſtris p̄ſignari legat
tractatū venerabil mgři petri de alliaco de vitate ſa
ſtrologie ⁊ videbit nō hoc abſurde dici Et hec de pbe
tatione virginis huius

N Quā mltis ⁊ ſublimib⁹ rb⁹ ſit ꝯpata Mēbm qrtū.

P Ar celis ⁊c̄ Hoc iā quarto oñdit qz tis ⁊ qz
ſblimib⁹ reb⁹ hec nrā vgo ſit ꝯpata In ma
nib⁹ em̄ pbetaꝝ ē aſſilata ⁊ a ſcpturis reb⁹ diuerſis
ꝯparata de q̄b⁹ lata poterit ſumi meditādi materia
ſz a nobis paucis tāgenda In pmis itaqz inuenitur
ꝯparata celo ⁊ rb⁹ celeſtib⁹ Nā ⁊ ſi celū eā voce⁹ alti
or ē gremio ſuo ꝯplectēs quē celi celoꝝ capere nō pñt
Reb⁹ qz celeſtib⁹ adeo ipa celeſt tota ꝯpata vt nil ſit i
eo cui ñ rite aſſilet vt late declarat in ſeptio libro ma
rialis q̄ totus agit de iſto oñdēs q̄b⁹ ex cauſ ⁊ pꝑeta
tib⁹ celo ⁊ celeſtib⁹ ꝯpet Oñſq ipā ſit Celū firmamē
ſol lunaqz ſid⁹ oꝛizō Lucifer aurora lux diluculū ma
ne dies Cōpat qz ſcdo tre q̄ppe de q̄ fcūs ē hō xps i
q̄ naſcit aurū ⁊ vitas eſt ex orta ⁊c̄ ⁊ reb⁹ treſtrib⁹ vt
late deducit vbi ſupra i mariali libro octauo Nō qꝫ a
liqd habeat de terreitate ſz qz ꝯuenit i vtutū ꝓprieta
te Videat ibi Tercio vt maifeſti⁹ ⁊ pleni⁹ pateat
qꝫ nihil ſit in reꝝ naťa qꝫ huic vgini nō i aſſilatōe de
ſuiat Aſſilata ē rb⁹ viuet ñ ſolū p dict⁹ cē tm̄ hñtib⁹
Veꝝ et viuētib⁹ reb⁹ quōlibet et vita vt Plāt flo
rib⁹ ⁊ arborib⁹ ⁊ huiuſmōi ꝯpatioib⁹ plene ſūt ſcpte
⁊ deducūt in vltīo marialis Quarto et ꝯpat reb⁹
⁊ eſſe ⁊ viuere iſuper ⁊ ſētire hñtib⁹ ut aiantib⁹ irra
tionabilib⁹ Colūbe turi ⁊ aurib⁹ Rinoceroti oui ⁊ a
lijs nobilib⁹ aialib⁹ vt declarat autor marial Poſtre
mo et aſſilat rationalib⁹ hoib⁹ ſcz ⁊ āgelis Et qd
mirꝫ ſi āgelis ꝯparet cū lōge eos ſuperās āgeloꝝ dña
ſit ⁊ et eoꝝ dño ſociet Hec breuit de aſſilatōib⁹ te
tigim⁹ vt materiā āmiſtre⁹ meditari volētib⁹ de q̄
b⁹ ſex ſunt libri pleni marial. Et hec de vginē añtib⁹

De cōceptiōe h⁹ virginis Mēbrū. v.

I Uſtis effetis ⁊c̄ Poſt iā hui⁹ virginis ortū an
tecedētia. videndū eſt de ipa ꝯceptiōe vgica
⁊ ſub vno verſiculo ꝯtextus pl'a circa ei⁹ con
ceptū meditabilia. Puta a q̄b⁹. q̄liter ⁊ qñ. ⁊ q̄uo cō
cepta breuiter tāgendo ſingula. Et pmo dr qꝫ cōcep
ta ſit de pntib⁹ iuſtis ⁊ ſcis Joachi. ſ. ⁊ anna. q̄ vt de
ſcribit Hieroni. erāt incedētes in oib⁹ mādatis dñi
⁊ legis iuſtificatiōib⁹: quoꝝ ſut a ptita erat in q̄b⁹ pſ
dr. Es tu de ſcis o vgo parētib⁹ orta regali de ſtirpe
dauid de ſanguie claro ⁊c̄ Secūdo ñ ſolū ſcā ſcāꝝ
cōcepta ē de pntib⁹ ſcis. ſcōꝝ oim ſcm̄ geitura. ſz ⁊ d
ſterilib⁹ mirifice ē ꝯcepta ſtupoꝛ ⁊ mōſtrū mirifice ſu
nz cōditorē paritura. vt ſic in ſiuaret grē eā magis
qz nature filiā foꝛe. de q̄rū pntū ſterilitate q̄ pleni⁹ ſci
re volet hiſtoriā legat Tertio nō mō a ſcis ⁊ mira
biliter ē cōcepta. ſed et p angelicā ānunciationē ⁊ di
uinā repꝛomiſſionē ē cōceptio ei⁹ pdicta. vt damaſc.
ait ťtio li. ⁊ teſtat hiſtoria ei⁹ Quēadmodū ei ait Da
maſce. vent anne ſteril ex ñs p votū ⁊ repmiſſione
pepit ſamuelē. Ita ⁊ nrā Anna p pces ⁊ repmiſſiones
a deo affert dei genitricē Et pbe ē ānunciata vt an
lo illuſtriū ſit victa Cōgrue pnūciat mr ⁊ aurora v
bi pcinit ſeru⁹ ⁊ lucifer Joā. baptiſta. Quarto ꝯcep
tio hec fuit tpanea. i. cōgruiſſimo in tpe fcā. Nā vbi
nor finiri hūit aurora exoꝛiri dēbat: ⁊ appinquante
pleītudie tpis canalē plenitudinē pfuſurā ꝯcipi con
gruebat ⁊c̄. Poſtrēo fuit h⁹ cōceptio digne facta
qz optie q̄lificata Nā vt paſſim colligit tlis erat ꝯce
ptus virgis h⁹ meōꝛabil ⁊ meōꝛandus

Excellens mirus bonꝰ ⁊ letꝰ q̄z purus.

C Prio inq̄z excellēs fuit cōceptio virgis h⁹ p cōcepti
bus vniuerſis Nō em̄ ſic cōceptio adā ⁊ eue i initio
Nō ſic ceteroꝝ i progreſſu ⁊ medio. nō ſic ⁊ demū p
uilegiatoꝝ puta Hieremie. Jo bap. ⁊ ſiliū in timi
no. Nā ſupat vniuerſos ſol⁹ pſtat cōcept⁹ filij ei⁹ cui
merito palmā dam⁹. Mirabilis deiñ cōceptio vgi
h⁹. Nō ſolū ex parētib⁹ ſterilib⁹. ſed etiā ex ſub ſequē
tib⁹ effectib⁹ ⁊ mō cōceptiōis. Nature ei iura mutan
tur ⁊ q̄ añ fcā nō fuerāt patrāt. ⁊ q̄ hacten⁹ ſteriles
ple dotant ⁊c̄ Tertio āt q̄z vtilis fuerit ꝯceptio hu
ius nō facile ē q̄ edicat. Hec em̄ ⁊ imūdos nrōs cōce
ptus emūdat. nature opꝓbꝛiū aufert ⁊ reſtituit i pꝛi
oꝛē. imo maioꝛē dignitatē Quarto let⁹ cōcept⁹ iſte
fuit. q̄ppe q̄ celis libo ⁊ terris nō puā leticiā inuexit.
Hinc maria Brigide dixit. Hora in q̄ ego ꝯ
cepta fui. merito vocari pt aurea hora ⁊ pcioſa. Naz
tūc incipit principiū ſalutis oim ⁊ tenebre q̄ſi feſtina
bant ad lucē. De⁹ nanqz q̄ddā ſinglare ⁊ a ſclo abſcō
ditū facere voluit. quēadmodū oli in virga arida flo
reſcēre fecit: vñ ortū eſt gaudiū ſummū ⁊c̄

Poſtremo digniſſie atꝫ puriſſime ↄcepta fuit ſñ ſcꝫ
macula originalis pcti. q̃ꝗꝫ mag̃ de h̃ int̃ doctores
ſit ↄtrouerſia atꝫ ſiña anceps. Aliȷ̃s ꝑp̃t ſacre ſcp
ture q̃ h̃ ſonare videt̃ auctoritatē ī originali ↄceptaꝫ
aſſerētibꝫ. aliȷ̃s ecõtra illã a generalibꝫ ſcpture regu
lis q̃ h̃ ſonare videt̃ exceptã tenētibꝫ ſicut manifeſte
excipit̃ ab eo qđ vniuerſalit̃ dꝛ de oibꝫ mulieribꝫ ī do
loꝛe paries filios Itē̃ mlt̃iplicabo erũnas tuas ꝛ cõ
ceptus tuos Itē ab eo qđ dꝛ puluis es ꝛ ī puluerē re
uerteris ꝛ huiuſmõi multꝫ q̃ tñ trãſi⁹ qm̃ nõ eſt nrũꝫ
de doctoꝝ iudicare opionibꝫ Quãꝗꝫ illa nob magis
placeat q̃ in originali eã ↄceptã negat Horre⁹ ei mu
lierē q̃ ſerpētꝫ ↄtrit̃a erat caput qñꝫ ab eo ↄtritã atꝫ
diaboli filiã fuiſſe mrēm dm̃ fateri Inſup ꝛ dnãꝫ an
geloꝝ ſeruã fuiſſe pcci. atꝫ amatiſſiãꝫ dei pris filiã. fi
liãqñꝫ fuiſſe ire Rões q̃ꝫ doctoꝝ q̃ đ hac materia ſcp
ſeſt breuitatꝫ g̃cia trãſimus ad illoꝝ libros lcõreꝫ re
mittētes interī digniſſiaꝫ atꝫ puriſſimã ꝟgis ↄcep
tionē laudãtes atꝫ ↄfitētes ꝛc.

¶ De leta ꝛ mirifica e⁹ natiuitate Mēbꝝ ſextum

Nata alte Hic iã p⁹ ↄceptionē ꝟgis ī vtero
agit̃ de leta ei⁹ ꝛ mirifica natiuitate in mũdo
ꝛ q̃litas natiuitatꝫ ei⁹ deſcribit̃ Primo vt
alta ꝛ nobilis nobiliſſiã ei fuit altꝫ oꝛta natalibꝫ. ge
neroſ̃ oꝛta parētibꝫ. nobilioꝛ moꝛibꝫ. p̃ſtãs vniuerſis
Que ei nobilitas q̃đ claꝝ nomē auoꝝ Si fu⁹ viciȷ̃s
fcũs es ipe tuis Nobil̃ ē ille ſi q̃s ꝟtute ꝟfulget ſicut
credit̃ de ꝟgie ī ↄceptu ꝛ natiuitate Putat ei Bar
nardi⁹ hãc inſtar baptiſte rõe p̃uētã ꝛc. Scđo cõ
moda ꝛ vtilis hec ntitas mũdo fuit nrē ſalutꝫ dãs ī
iciũ dũ officinã pepit ī q̃ ſalus nrã opãda Hencrois
q̃ꝫ hũane abſtulit oꝑꝓbriũ dũ ſñ pcrõ ꝟgineꝫ duxit in
mũdũ Spē q̃ꝫ ſblevauit tñbras ꝛ ꝑfugauit ꝛ velut
noua lux oꝛta ſuoꝝ meritoꝛũ ꝛ exēploꝛũ radȷ̃s illu
ſtrauit(vt eccia gratulabũda canit)mũdũ vniuerſũ
Tercio leta fuit ꝛ gaudioſa vtꝫ ex gaudētiũ ī ea va
rietate Vñ eccia dꝛ q̃ nũciet gaudia mũdo Et vere
varȷ̃ in ea gaudēt magꝫ quã ī p̃curſoꝛis ntitate Gra
tulat̃ nēpe de⁹ nobiliſſiãꝫ vidēs ꝓductã purã creaturã
letat̃ q̃ppe in opibꝫ ſuis Gaudēt ãgeli vidētes oꝛtã co
rũ ꝛ̃patricē Prēs in libo ſperãtes librarē Mũd⁹ de
niꝗꝫ exl̃tat om̃s tã letã ſuſcipiēs ꝑlē Iniciũ vt Bri
gide ipã dixit veroꝝ oim gaudioꝝ Quarto mirabi
lis ꝛ ſtupēda Non ei min⁹ ſtupēde nata quã ↄcepta
Imo ſtupoꝛ ꝛ mirabilia ↄtigeꝛt ī natitate iſta. Nũc
ei mirabiliter de mirabilibꝫ qꝛ ſterilibꝫ p̃ētibꝫ mirabi
liſſiã ꝓducta ē maria plane vas mirabile op⁹ excelſi
mõſtrũ ꝛ miraculũ ī nat̃a ī qua tot ꝛ talia ↄgeſta ſũt
mirabilia vt ea nl̃la capiat itelligẽtia Et ꝑꝑ hec õ
nia poſtremo cõcurrẽtia merito ē ei⁹ natiuitas a cũ
ctis venerãda. ꝛ ob id ꝑ ↄgrue ab eccia celebrabilis ī
ſtituta feſcẽninis vt monet damian⁹ cãtibꝫ decoꝛan
da ꝛ ī ea ꝑuule h⁹ puelle crepũdia deuote adũda ei⁹
auxilia iploꝛãda q̃ppe q̃ ſcã añꝗꝫ nata Satis ad id ī
ſuo ſmone monꝫ petr⁹ damian⁹ vñ nõ ſũt hic plura
dicēda a nob niſi vt cũ ꝑuula nos renaſcamur ꝛ eius
nos ſp patrocinȷ̃s ↄmēde⁹ dicētes cũ q̃đã

¶ De p̃ſentatõe marie in tēplo ꝛ de cõgrua p̃ſentati
onis rõne membrum ſeptimum

Offert̃ ſcãdit Hic agit̃ đ marie ī tēplo p̃ntatõe
ꝛ ↄgrua p̃ſentatõis rõne Ita q̃ p̃mũ narrat̃
hiſtoꝛia: ꝛ deīn ſb̃nectit̃ oblatõis cõgruitas ꝛ
cauſa Primo itaꝗꝫ offert̃ Cõpleto ei ablactatõis
tꝑe p⁹ trienniũ(vt aiũt) qꝛ tã diu lactare pueros mo
ris erat iudeoꝝ Tũc ſci parētes filiã ſanctioꝛeꝫ iuxta
qđ venerãt in ſanctiſſimũ oꝛbi tēplũ cũ ſacris obla
tionibꝫ deo obtulere ꝟgine ſacra ſeſe ecꝫ offerēte Vñ
pꝫ q̃ꝫ hec oblatio fuit ſcã Fuit ſcđo eciã mirifica nõ
ſcꝫ miraculo fcã Nã vt teſtat̃ epyphani⁹ ſcũs Virgũ
cula ipa ſacra mirabilioꝝ opꝝ patratrix futura qui
decim templi grad⁹ ſe ſolo ac ſi ꝑfcē fuiſſet etatꝫ ſcã
dit ꝛ aſcendit Ita vt Qđ negatũ ē nat̃e h̃ ꝟtutũ agit
iure ꝛ p̃t ex gratia. Extcē Erat ei ſupgreſſura omēs
oim̃ btõꝝ ſtatus Nouē ſcꝫ oꝛdiēs ãgeloꝝ. ꝛ ſex oꝛdiēſ
ſcõꝝ ꝑriarchaꝝ videlicet ꝓphetaꝝ apl̃oꝛũ martiꝝ cõ
feſſoꝛũ ꝛ ꝟginũ Iuxta illud ꝓuerbioꝛũ Multe filie
cõgregauerũt dicias tu ſola ſupgreſſa es vniuerſas
Ita q̃ mirific⁹ is ꝟgũcule aſcēſus nõ ſolũ erat mira
culũ ſꝫ ecꝫ g̃ndis ei⁹ ꝑfcõis oꝛaculũ ꝛ ſacramētũ Nec
h̃ incredibile putãdũ cuiꝗꝫ de dei mrē cũ legam⁹ plu
res alios ſcõs p̃uētos dotibꝫ grē ſingularis ecia: tꝑe
puericie ꝛ int̃ oꝛt⁹ ipoꝛũ p̃moꝛdia vtꝫ de ſcis ꝓuacio
nicolao ꝛ hmõi ꝛc. Qđ ſi hoc pie credit̃ de gregarȷ̃s
xpi ſcis q̃đ nõ credēdũ de e⁹ mrē q̃ a nullo vincit̃ oiꝫ
ↄfeſſiõe illuſtriũ ſꝫ ſupat vniuerſos Nũc cõiter cñdi
tur q̃ꝫ hec p̃ntatio fcã ē ↄſiter. Nã ſic ſci ꝑntes ſan
ctũ qđ fecerũt votũ ipleuerũt. ãgelico p̃cepto q̃ hec
p̃nũciauerat ꝛ mãdauerat paruerũt At figuras h⁹
p̃renũcias cõpleuerũt Iuſſũ em̃ ſub h⁹ p̃ntatõis tipo
erat Paral̃. xxxv. Ponite archã in ſanctuariũ tem
pli qđ edificauit ſal̃on. Que alias hec archa niſi ꝟgo
maria Hic etiã dauidis ꝓphetia iplet̃: qꝛ In templi
medio mia ꝛ mie regina ſuſcipit̃. Quarto dꝛ q̃ hoc e
rat decētiſſimũ vt p̃elcã cõcipe dñm tēpli in ipõ tēplo
ↄſecraret̃. Decebat qꝫ eã ait Hiero. nullis vſibꝫ eſſe
mancipãdã niſi diuinis ꝛ diuino cultui đſuire q̃ deũ erat
paritura Et domũ dei teſte. p̃s. decet ſcitudo: Decu
itꝗꝫ vt tãt⁹ theſaur⁹ loco cõgruo reponeret̃ Neue etꝫ
(vt canit q̃đã poeta) teneros lenibꝫ ↄtingeret annos
Cõmaculare notis templo ↄpoſta fuit. Pꝫ g̃ decen
tia grãdis Poſtremo ꝛ iõ cõgrue fcã eſt e⁹ in tēplo
p̃ntatio vt relinq̃retur poſteris edificatio ꝛ exēplum
ſil̃ia faciēdi. vt ſcꝫ diſcerēt ſcõꝛũ ꝑntũ exemplo ꝑntes
ſuas a teneris ſoboles etiã amatiſſiãs deo offerre. di
ſcerēt pueri ꝛ puelle ſacre ſobolis exēplo maioꝛib⁹ ī
hoc parere ꝛ ab adoleſcētia iugũ dm̃ ferre tēpli freq̃n
tare limina ꝛ viuere vita deo digna ꝛc Qm̃ itaꝗꝫ
h̃ p̃reſentatio tã ſcã fuit ꝛ mirifica. tã ↄgrua exem
plaris ꝛ ↄmodoſa Ideo a mltꝫ poſteris hȷ̃s diebus
dies ei⁹ celebrat̃ ꝛ agit̃ de ea feſtiuitas ſolēnis ꝛ glo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

rioſa ex inſtitutōe Sez pauli ſcđi pōtificis maximi
ad iſtāciā pncipū thurigoꝝ ⁊ q̄rūdā dyoceſanoꝝ q̄ iā
lōge celebrꝫ fuerat apud grecos vtꝫ ex eoꝝ kalēdarijs
vl' r̄giſtrꝫ vt vidi Et ꝯgrue ꝑ mltoꝝ videre Nā ſi tā
tā vt dꝛ i bulla ſolēnitatē egit dauid ꝑ r̄ductōe de do
mo obedodō i citatē ſuā arce mål' qualē q̄ztāqꝫ ꝯuenit
agi feſtiuitatē i p̄ſentatōe arche hui⁹ rōal' ⁊c̄ Crebo
igit̄ h⁹ p̄ſentacio ad mētē r̄uocāda ſtudioſe imitāda
deuote feſtitas ei⁹ agēda ⁊ ſolēnit̄ ſcā trinitas ⁊ ꝟgo
hec laudāda ꝓpt̄ plīma in ea fcā mirabilia ⁊ miſteria
ꝯpleta O igit̄ tu p̄ſentata in tēplo materiali da ita r̄
tracte⁹ p̄ſentatōem tuā in tēplo cordis nr̄i ſpūali . q̄
tādem tibi p̄ſītemur i tēplo ſupnali Amen

C De pgreſſu vite ⁊ ꝯuerſatōe e⁹ i tēplo mēbꝝ octauū

Hic vixit ⁊c̄ In h̄ ꝟſiculo tāgit̄ de vita ei⁹ ꝑ
greſſu ⁊ ei⁹ in ſcō tēplo ꝯuerſatōe ſacra Que
tā ⁊ ſi oīm̄ ecīā eloquētiſſiōꝝ excedat eloq̄a.
paucula tñ ꝑ fouēda pioꝝ deuotōe ad ꝟginē hāc bal
butiētiū more ſunt tāgēda Et i p̄mis h̄ i genere di
cimus q̄ optimo viuēdi genere vixit ⁊ ordiatiſſie ſe
habuit . vita vtraqꝫ pfeciſſima fuit tā actiua ſcꝫ q̄ꝫ ꝯtē
platiā O ptio iq̄ꝫ viuēdi gñe vixerit Adeo vt vni⁹ e⁹
ꝯuerſationis pfcē exēplū oīm̄ ſciſſiōꝝ ecꝫ q̄ꝝ qꝫ vitaſ
faceret apparere petm̄ Nulla em̄ hieronimo teſte erat
ꝟt⁹ c⁹ in ea non fuerit veſtigia Imo poti⁹ exēplaria
ipa Bona āt vita vt vult deuotus huius ꝟgis lauda
toꝛ bnardus ē bona agere ⁊ mala pati q̄ vtraqꝫ q̄ꝫ in
ꝟgie hac effulſerit ē quin videat nemo At ſi iuxta cū
dem bñ ⁊ optie viuere ē hūiliter ordiate diſciplinat̄ ⁊
pſeuerāt̄ vitā agere q̄s nō h⁹ pfcōneꝫ mox intuet̄.
Humilia em̄ erga deū fuit adeo vt ecꝫ dn̄s hūilitatē
r̄ſpexerit ei⁹ p⁹ xp̄m nll'⁹ hūilioꝛ illa Quā āt ad oēs
ꝓxiōs ſcꝫ maiores ⁊ minores ſe habuerit ordinate q̄
noſſe velit Amboſiū ſcđo de ꝟgitate legat E⁹ ei vt ait
h̄ ſūmū erat ſtudiū Nullū ledere . bñ velle oibꝫ aſſur/
gere maioribꝫ natu . eq̄libꝫ nō inuidere ⁊c̄ Quā āt ad
ſe diſciplinate vixerit lati⁹ ꝓſeq̄t̄ ibidē d̄ ei Nihil toꝛ
uū i ocul' nl' i ꝟb ꝓcax nl' i actu inuerecūdū Nō geſtus
fractioꝛ nō icēſſ⁹ ſolutioꝛ ñ vox petulātioꝛ vt ipa cor/
porꝫ ſpēs ſimulacrū fuerit mētꝫ figura ꝓbitatis H⁹
q̄ pleni⁹ cupit noſſe ordiātiſſiāꝫ ⁊ ꝟtutibꝫ plenā ꝯuer
ſatiōeꝫ legat Ambo . ubi ſup ⁊ iueiēt tāq̄ꝫ i ymagie e
gregie (ecꝫ Aug . i iiij . de doctrina xp̄iana teſte ab egre
gio ⁊ ḡui oratorio viro) deſcr̄ptā Plane dig̃ ꝟba te/
naci meōria r̄tinēda crebri⁹ ruīnāda ⁊ imitāda opere
Qꝫ ſi integri⁹ q̄s q̄ꝫ ecꝫ ad tp̄a ordiatiſſie vixerit ꝟgo
iſta nihil caſu ā fortuito agēs ſcīē deſidēt Ille hiero.
i epl'a ad cromaciū ⁊ helyodoꝝ p̄ſbyteros legat . ait ei
Hāc regulā ſibi ſtatuit vt a mane vſꝫ ad tertiā orōi
inſiſteret A tria vſꝫ ad nonā opi manuū vacaret no
tant̄ textrino ad tēpli . ſ . ornatū : A nona ꝟo vltra ab
orōe nō recedebat q̄uſqꝫ angel⁹ appens ei eſcā daret
Quō āt oi pfectiōe ſiue cōtemplatie ſiue etiā actiue
vite pollebat Hiero . ſup Miſſus ē tāgit . ⁊ lati⁹ i 2°
ſuo libro de laudibꝫ eius Dyoniſi⁹ explicat carthuſi.

Nō poſſum⁹ adducere cūcta Satis q̄ꝫ in ꝯtēplatiūa
pfecta fuerit edocet euāgeliū . Miſſus ē quo āgel⁹ ad
eā ingredit̄ Satis itē actie ei⁹ pfectionē explicat e/
uāgeliū . Exurgēs abijt ⁊c̄ . q̄ ad elizabeth ipa egredi
tur . O igitur vita tā ſacra ordinata ⁊ vſqꝫ q̄qꝫ pfecta
trahe nos in odore vngentoꝝ tuoꝝ vt vel tenuiter
imitemur cōuerſatiōis tue exēpla . At non ſufficit
virgini q̄ ſic vixiſſet ſcē cōiter cū ceteris niſi et pfec/
tioꝛ ipa aliq̄d adieciſſet p̄ ceteris . Hinc vt magꝫ ma/
giſqꝫ ſuā ſtabiliret ſcitatē añ oēs q̄d inſolitū erat i ls
li vouit deo ſuā virginitatē vt neō cā vinceret illuſtri
um ⁊ nil q̄d pfectiōis erat ab ea eēt relictū . Teſtat̄ h̄
in libro de ſcā virginitate Aug⁹ . Scribit hoc in tria
parte ſūme ſcūs doctoꝛ aq̄nas . cōcurrūt fere in h̄ oēs
Quō āt ⁊ q̄ñ vouerit q̄ pleni⁹ ſcire volet ille doctoreꝫ
aut certe Reynerianū legat in ſua pāthcologia vbi
declarat quō virgitatē habuerit ꝑ tp̄m diuerſitate i
deſiderio facto ⁊ cōplemēto An eni annūciationē ā/
gelicā in deſiderio hūit vt ait ille . ⁊ vouerat ſub cōdi
tione . ſ . ſi deo placeret . At vbi de hoc ab angelo iſtru
cta fuit de fcō vouit . Poſt aūt ſūpto ioſeph vtiuſꝫ ꝯ
ſenſu in ꝯplemēto fuit O igit̄ q̄ oīm p̄ma votū emi
ſiſti virginitatē cōſerua in nob inuiolabilē gēmā ca/
ſtitatis . Et qꝛ paucis nō p̄t cōplecti toti⁹ h⁹ ꝟginis
ſacratū exercitiū tangūtur in ſequentibꝫ tria p̄cipua
exercitia in q̄bꝫ ē cōtemplatiōis vite cōplementū . nā
⁊ Bern̄ . teſte tria hec ſūt q̄ſi cōtēplatiōis ſcala ⁊ pro
greſſio . ſcꝫ lectio meditatio ⁊ orō . d̄ q̄bꝫ ſinglis iuuat
annotare pauca Dicit̄ ḡ volenti ſcire q̄d maria in
tēplo egerit . vt taceam⁹ q̄ hiſtoriola de actia vita e/
narrat quō . ſ . op⁹ manuale effecit q̄ oi virtutū incre
mento adeo q̄ oibus āmiratiōi fuit ꝓfecerit ⁊ p̄ꝓtim
ꝯtēplatie vite ſe dediderit tres ei⁹ gradus ſtudioſi/
us exercēs O i ei tp̄e Hiero . teſte aut lcōi aut medi/
tatiōi vel orōi opaꝫ dabat Hic dꝛ in ꝟſu diſcit . i . ſcri/
pturis ſacris ſtudioſi⁹ inſiſtit Erat eni vt Hieron.
ait In vigilijs p̄oꝛ ⁊ vt Amb . āncetit loquēdi ꝓtioꝛ le
gēdi ſtudioſioꝛ . Scripturas p̄ſertim de aduētu xp̄i
frequēter legēs ⁊ āplexās adeo vt cū quieſceret cor/
pus vigilabat ai⁹ q̄ frequēter ⁊ in ſōnis lecta repetijt
aut ſōnio itrupta ꝯtinuauit . vñ nimirū erat ⁊ i car
minibꝫ dauiticis elegātioꝛ ⁊ i oi ſapīa legis dei erudi
tioꝛ amica ſp ſecreti ſciēs ſe illic nō eē ſolā cui tot ad
erant libri . Miciā ſe copioſa materia offerret diſpu
tatiōis de ſcia ſcꝫ ꝟgis h⁹ de q̄ remittim⁹ ad Albtuꝫ
in ſuo de laudibꝫ . hoc ſolū cōmonētes vt meōres ſtu/
dioſitatis ꝟginee eā ſectamur i hac ꝟtute Aſcēdbat
deiñ tāq̄ꝫ virgula fumi in gradū cōtēplatiōis altiorē
nō ſolū ſtudioſe lectitās ſcp̄turas . ſꝫ ſtudioſi⁹ eas me
ditās ꝯſeruās ⁊ cōferēs i corde Et iñ eueit iuxta Am
bro . vt ſollicitī⁹ dlitereꝫ domi penetralibꝫ ne q̄s ob
ſtreperet ne q̄s abrūpet itentionē aut ꝯtēplationem
fixe e⁹ apud deū mētis vñ neqꝫ comites feias d̄ſide/
rabat q̄ bōas cōites cogitatiōes hēbat Qualibꝫ āt co
gitatōibꝫ aut meditatiōibꝫ hec virgo prudētiſſiā itē/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ta erat q̄ ſcire volet Verſō ſup̲ mḡt legat Qui āt q̄ꝫ i
ↄtēplatōis ꝑfcōe exceſſerit noſſe deſiderat ille Dyoni
ſiū carth. i ſcdo libro ſuo de laudibꝫ huiꝰ ꝟgis videat
Hoc ſaltē nos ex h̄ articlo diſcamꝰ vt eꝰ exēplo ꝟba
diū mēte fueꝰ ⁊ ea cord ↄferaꝰ vt ſic iā m da aīalia d
putemur Poſtremo p̄cipuū eꝰ qd i tēplo agebat opꝰ
erat ꝙ inſtātiꝰ deū orabat q̄ꝓpe q̄ domū dei domū o
rationis ſciebat ⁊ ꝙ deꝰ ꝓ donis ſuis orari volebat
Hic eciā medijs noctibꝫ ad orōez (vt aiūt) ſurgebat ⁊
btē elizabeth ſcimoiali dicebat ꝙ magno labore ↄti
nua orōe ardēti deſiderio ꝓfūda deuotione mltis la-
crimis ⁊ mlta afflictōe ſe coaptauerat do ea p̄cipue
ſp̲ orādo Ut ſcʒ eius volūtatē noſceret vt ↄgnitā pfi
cerꝫ vt grāz genꝰ hūanū iuenirꝫ oī ſe grā r̄putās idig
nā adō vt ſe lʼ vltimā illiꝰ q̄ ſaluatorē mūdi ꝑitura fo
ret excuꝑet poſſe fieri ācillā Et vere orō hūiliātꝫ ſe pe
netrauit nubes ⁊ dū eēt rex in accubitu ſuo nardꝰ eꝰ
dedit odorē ⁊ iueit grāz Hec iā latiꝰ tetigiꝰ de exer-
citatōe ꝟginea ſꝫ iā ↄſultiꝰ ſilēdū putaꝰ ne ſi pla dix
erimꝰ putemur velle effari q̄ effatu i poſſibilia Talis
ei ⁊ tāta fuit maria vt eiꝰ vniꝰ vita oīm ſit diſciplina
⁊ cūctoꝝ viuētiū ſupgrediēs q̄ꝫtūuis eēt garrula ora
Sat igit ſit dixiſſe de eꝰ vita iplorēꝰ eꝰ auxilia vt ſeq̄
mur ↄuerſatōis eiꝰ viuida exēpla

¶ De mirifica ⁊ ↄgrua hꝰ ꝟgis deſpōſatōe mēbꝫ nonū

Hinc ſpōſata Uiſo de ſacra ſacrate ꝟgis ↄuer
ſatōe videdū ē de mirifica ⁊ ↄgrua eꝰ deſpōſa
tōe q̄ ſcō Joſeph dſpōſata fuit haut dubiū q̄n ſpſſci
ordiatōe Deſpōſata iq̄ꝫ mirabilit̄ ḡnti miraclo p ꝟ-
gaꝝ maīfeſtatōez vt dr in hiſtoria Deſpōſata eēt fuit
veracit̄ ꝟo ſcʒ matrionio ↄuenīēte ſcō ioſeph qd pfi
cit̄ ꝑ verū i iuicē ↄſenſū eēt ſine carnis copla In q̄rū
mriōnio ē iuenire omē nuptiaꝝ bonū Prolē ſcʒ Je
ſū fidē q̄ꝛ nullū fuit admiſſū adulteriū Sacrm̄ q̄ꝛ di
uortiū nullū ſꝫ fuit fecūditate ⁊ ꝟgitate ↄſūmatū vt
latiꝰ i ſcptꝫ doctoꝝ Qua āt etate hec deſpōſatio ſit fa
cta licꝫ dn̄s albtꝰ videat velle eē̄a vigeſimū q̄ntū ānū
eꝰ tn̄ argumētatōez r̄ucret ↄfutās dyoniſiꝰ ait ꝓba-
biliꝰ ꝙ eē̄a decimūq̄rtū Sic ei nuptui tradere iunio
res moris erat iudeoꝝ ⁊c̄ Scdo ꝓponit cui ſit deſpon
ſata attēdēdū q̄ꝛ nō paſſi cuilibet gregario. ſed viro
cui nomē erat ioſeph de domo dauid legit copulata
Cuiꝰ textꝰ ꝟba ⁊ ſi ſint paucula miſterijs tn̄ ſūt r̄fer-
ta Notat ei h̄ vir nō tā ſexꝰ diſcretōez q̄ꝫ ꝟtutū virorē
ita ꝙ viruerit virilitate q̄tuor ꝟtutū cardialiū exn̄s
ſcʒ vir ꝑ ↄſtātiā fidelitatis q̄ ad iuſticiā. ꝑ ꝟtutē caſti
tatis q̄ ad tpantiā. ꝑ excellētiā diſcretōis q̄ ad prudē
tiā ꝑ ſtrēnuitatē opatōis q̄ ad fortitudiēz Sic eciam
addit Cui nomē erat ꝓpē noticie explicādā famoſita
tē vt ſcʒ ſic Juſtꝰ apud deū ⁊ hoīes mōſtret cuius no
mē tāq̄ꝫ i libro vite ſcriptuꝫ i euāgelio tā ſignāt exp
mit Ut norꝰ deo ⁊ hoībꝫ iſinuet q̄ teſtis beatiſſime
ꝟgini adhibet vt nomē eiꝰ digne i meōriā hoīm ver
tat qui in prēm dei aſſūit Et ꝑ ↄgrue eēt ſpōſꝰ ioſeph
dr tū ꝓpē miſterioꝝ i noie clauſoꝝ ꝓfūditatē. ꝑfigu-
ratōis ↄgruitatē. ⁊ nois interpretationē de q̄ latiꝰ poſ
ſimꝰ dicere ſꝫ forſan ſpealius de ioſeph infra dicemꝰ
Sic eciā dicit de domo dauid nō tm̄ ꝓpter ſucceſſiōez
generis ſꝫ magis ob imitatōez ꝟtutis de cuius ifra a
get nobilitate generis Faber eciā officio ↄgrue erat
q̄ eccleſie edificatōez ⁊ veri fabri nutritōez ſuo officio
ꝑfecturꝰ erat Sic ḡ ⁊ tali fuit deſponſata Et h̄ ex
mltiplici ↄgruēti cauſa Quaꝝ q̄dā ſumūt ex pte ipiꝰ
ꝟgis ⁊ ſunt q̄nq̄ꝫ ↄplexa i q̄nq̄ꝫ huiꝰ ꝟſiculi dictiōibꝫ

Fama cadat. pena. ſoletur. roboret. ōnes

Jd ē p̄ma cauſa ex pte ꝟgis fuit ſcḿ Amboſiū ne ḡ
uida apparēs iſamaret Et iō ait ꝑmiſit dn̄s vt potiꝰ
de ſuo ortu q̄ꝫ de mr̄is pudore dubitaret Scda ſcḿ
iheronim. ad vitatōez pene ne ſcʒ tāq̄ꝫ adultera a iu
deis calūniaretur ⁊ ſic q̄ſi iuſte lapidaret Tercia ſe
cūdū iherōimū ⁊ origine ad ſuſtētatōez ſolacij vt ſcʒ
viri miniſterio ⁊ ſolatio ⁊ marie in egiptū fugiens ⁊
iñ rediens ⁊ i cūctis frueret Quarta ſcḿ gloſam ad
corroboratōez fidei ſcʒ vt marie ꝟbis maior fides ad
hiberet Jnnupta eīm p̄gnans mētiri videt nec ei ſi ſe
diceret ꝟginē crederetur Quinta ad ꝑticipatōem
ſtatus cuiuſlibet vt videlicꝫ mater dn̄i haberet aliq̄d
cuiuſlibet ſtatus ſcʒ ꝟgitatis mr̄imonij viduitatꝫ Et
hec cāe ex pte ꝟgis. Quarto dr i ꝟſu Natū ideſt ꝙ
aſſignāt ⁊ totidē rōabiles deſpōſatōis cauſe ex pte pl̄
q̄ hoc ꝟſiculo patet

Subtrahat. affirmꝫ. tollēſq̄ꝫ neceſſe tipūdꝫ

Prima ꝑ ſbtractionē ſuſpitionis Ne ſcʒ a legis i
iuria incepiſſe videret cū ꝑtus inupte lege dānet Se
cūda ꝓpter declaratōez originis ⁊ affirmatōez ꝟitatꝫ
Ut ꝑ vtꝝ eius geālogia deſcberet ⁊ viro teſti crederetur
Tercia ꝓpter ablatōez occaſiōis Ne ſcʒ herodes
⁊ iudei xp̄m quaſi de adulterio natū iuſte pſeq̄ viderent
⁊ ab iſidelibꝫ tāq̄ꝫ illegittimꝰ abiceret Quarta
ꝑ ſuſtētatōez pueri Ut ſcʒ a ioſeph nutriret ⁊ edu-
caretur Poſtremo ꝑ occultationē ꝟitatis xp̄i vt
ſcʒ miſteriū ⁊ ꝑtus filij dei dyabolo celaret ⁊ ſpūale
matrimoniū ſignificaretur Et hec ex pte ꝓlis Di
citur poſtremo i verſu Simul ob nos Nā ⁊ eq̄ toti-
dem ē r̄perire cauſas ex pte nr̄i ⁊ nrē vtilitatꝫ vt i ver
ſu patet.

Fert temerū. firmet. ne deiciat. docet. aſſet

Prima iuxta ābroſium ad r̄motōez excuſatōis pec
cati. Ne virgibꝫ ipudicis velamē excuſationis p̄beretur
ex quo mater dn̄i iſamata videretur ⁊ temerariū
iudiciū oē tolleretur Secūda ad ↄfirmationē ma
trimonij cōtra futuros hereticos ⁊ vt vterq̄ꝫ ſtatꝰ vir
ginū ⁊ ↄiugataꝝ approbaretur Tercia ad ſubleua-
tionem opprobrij vt ſcʒ ab ōni gradu fe̅iarum oppro-
brium tolleretur ne aliqua deijceretur ſed per mariā
oēs ſtatꝰ decoraretur Quarta ad ↄmēdatōez exēpli
vt ſcʒ oñderet ⁊ doceret fcā deſpōſatiōe añ ↄuentio
nem poſſe trāſire ad meliora ſpōſo irreq̄ſito vt in re

gionē vbi deſpōſatur deo vt etiā miſteriū eccl'ie doce
retur q̄ virgo manet im̄aculata. Poſtrēo vt in chri/
ſto ꝛ virgīe oīs virt⁹ aſſocieꝶ. vt ſic filij hūilitas ꝛ ca/
ritas oñdatur q̇ poti⁹ voluerit fabri fili⁹ reputari q̄ꝫ
mrēm infamari. Ut itē matris dignitas humilita/
ti aſſocieꝶ. vt q̄ꝫto ē in oibus maioꝛ tāto etiā ſit hūili
oꝛ ſimul ꝛ mr̄ dei ꝛ vxoꝛ fabri ſicut ꝑſequiꝶ ſcūs Ber
nard⁹ Et hec de cauſis deſpōſatiōis Oꝛem⁹ virgines
h⁹ deſpōſatiōis q̄ nob̄ īpetrent vt deo nrō Fuem⁹ fi/
dē ꝯiūctiōis ꝛc̄.

T ¶ De ꝑpamentis ꝛ diſpoſitionib⁹ in virgīe hac cir/
ca cōceptū filij dei. ¶ Capitulum decimū.

QN placitū ꝛc̄. Hic iā tangūtur q̄dā in ꝟgīe
ad filij dei ꝯceptū ꝑpamenta ꝛ diſpoſitia. et
circa cōceptū vel ꝓcedētia aut cōcurrētia ad
eum Et primū oīm ꝑpamentū ꝛ efficaciſſimū fuit.
qꝛ deo in ip̄a erat cōplacitū ꝛ ei⁹ cōſilio ſic diffinitum
vt ꝑ eam liberareꝶ gen⁹ hūanū Hic iā meditāti of/
fertur deuota materia. ſ. vt mediteꝶ ꝺ illo abiſſali ꝯ
ſilio in cōſiſtorio ꝛ cōclaui trinitatis ſuꝑ ſalute gene
ris hūani hito. Qꝺ pulchre ꝑtractat dulcis ille Ber
nard⁹ in ſmōe ſuo de annūciatōe dn̄ica quō. ſ. ibi ap
pellauere mīa ꝛ iuſticia ꝛc̄. Et licet in diuis nō ſūt ta
les diſputatiōes ꝛ cōſultatiōes realiter: rōnabiliter
tn̄ ita cōgruit nobis. ait Ubertin⁹. ſic meditari ꝛc
Hic itē cōſideratio ē dilatāda vt videam⁹ q̄ꝫ cōplacu
it toti ſcē trinitati in bn̄placentiſſiā virgīe iſta. Et
ad hoc valent cōmendatiōes ille ſingulaꝝ ꝑſonaruꝫ
de virgine iſta q̄s adducit ꝛ deducit pulchre Uberti/
nus i ꝑte prima: ca. vij. ꝛc̄. Secūdū ꝑpamentum
fuit virginis coopatio ꝛ ꝯgruū ſi dici debeat meritū
Coopabatur ei in oib⁹ ſtudioſiſſiē grē dei qꝺ nihilo
minus etiā erat gratioſū. Ita ꝙ ꝓprie etiaꝫ ſcꝫm cōes
doctos ꝛ ſcripturā xp̄i incarnatio op⁹ fuit totū grati
oſum nō cadēs ſub cuiuſqꝫ merito niſi diſpoſitie et
de cōgruo Et hoc hic dicim⁹ virgis meritū. Quo cir
ca inquiri ſolet q̄ virtute potiſſiē diſponebaꝶ ad op⁹
tam gratioſū. ꝛ rn̄dꝫ Dioniſi⁹ carth. ꝙ feruidiſſim⁹
ille interioꝛ actus ſinceriſſime charitatis quo indeſi/
nēter deſiderauit creatoꝛē ab oib⁹ cognoſci ꝛ laudari
vniuerſoſqꝫ hōies ꝑ aduentū filij dei redimi ac ſalua
ri potiſſiē imediate ꝛ cōſummatie diſpoſuit ꝛ apta/
uit ad dei maternitatē virginē iſtā. Licet multe alie
ꝟtutes ac dōa coopabāꝶ ꝛ diſpōebāt ſuis mōiſ ac me
diate Nā fides vt baſis atꝫ merēdi exoꝛdiū diſpōebat
vim itellectiaꝫ. ꝛ ſic ꝺꝛ. Btā q̄ credidiſti q̄: ꝛc Deinꝺ
hūilitas tq̄ꝫ grāꝝ ꝯciliatꝛ cuſtos ꝛ ꝓcuratꝛ aptauit
vī iraſcibilē. Et ſic ip̄a ꝺꝛ r̄ſpectā hūilitatē. Caſtitas
āt cōcurrebat tq̄ꝫ carnē aptificās ꝛ diſponēs vī ꝯcu/
piſcibilē ꝛ gn̄atiaꝫ ꝛ ſic ꝺꝛ Incoꝛruptō facꝫ ꝓxiꝫ cē ꝺo
Sapiā āt atꝫ oꝛō eleuabat itelligētiā. ſꝫ dei ꝛ ꝓxi di/
lectio diſpōebat affectiaꝫ ꝛ ꝓꝑe īpetrabat actualiꝶ.
qꝺ ceti hit⁹ diſpoſitie ꝛ hitual'r. O igiꝶ ḡnde marie
meritū o ꝟe ꝯgruū ꝑpamētū ad ſuſcipiēdū dei filiuꝫ
ꝯcede q̄ ꝛ his ꝟtutib⁹ nos diſpōa⁹ ſuſcepti ſacrꝫ. ꝫ°

diſpōebaꝶ ſua ꝯgruētiſſiā q̄litate q̄ q̄litas ſtudioſe ī e
uāgelio ꝺſcribiꝶ. Qꝛ ꝛ ꝟgo ꝺꝛ ꝛ ꝟgo deſpōſata c⁹ no/
mē maria. Grādia i ſingl'is latēt dicēda. ſꝫ nō poſſu⁹
tractare ſingl'a. Uideāꝶ doctores ꝛ pātheologia ꝛ in
ueniēꝶ q̄ꝫ cōgrue xp̄s ꝯcipi voluit de ml'iere fcia ñ de
alio ſexu aut creaꝶa q̄ꝫ ꝯgruētius de ꝟgine añ ꝛ p⁹ ſp
ꝟgo ꝑmāſura ñ ꝺ ml'iere coꝛrupta. Cōgruētiſſiē āt
ñ de ſimplici ꝟgīe ſꝫ ꝺ ꝟgīe ꝺſpōſata ꝛ maria vocata
Que oīa qꝛ i iſta ꝟgīe fueꝶt iō erat ad dei ꝯceptū
tīe q̄lificata. q̄rto ad dei ꝯceptū coaptabaꝶ ꝑ geſtum
quē hēbat āgl'o aduenīēte. Aiūt ei vt pie ꝛ ꝯic̄ crediꝶ
ꝙ ꝟgo ħ btiſſiā tc̄ erat ī ſecretario ſui cubicl'i aliq̇ꝺ le
gēs ꝺ aduētu filij dei. lectūqꝫ illꝺ coꝛde ꝯferēs ꝛ medi
tās ꝛ ꝓ aduētu regꝭ meſſye ꝓ qꝫ gn̄is hūani ſalute ſu/
ſpirioſe ꝛ intētiſſiē exoꝛās: ꝺſiderāſqꝫ vt vl' poſtrēa
mereꝛeꝶ cē ācilla e⁹ q̄ filiū dei erat ꝯcepꝶa Illꝺ ē ſatꝭ
veriſil'e ꝛ crediꝶ ħ ei datū ex īſpiratiōe diua q̄ ſic diſ/
poneꝛeꝶ ad audiēda ꝛ ſuſcipiēda āgelice legatiōis mi
ſteria. P⁹ q̄ꝫ vidim⁹ ꝟgis diſpoſitia videda ē ip̄a am
baſiatio ꝛ cā ccūſtātia. ꝛ ſc̄ ccā legatōeꝫ ꝯſiꝺrāda iſta
Miſſus. q̇s. cur. vbi. q̄ñ. vel quō. verba
Prio ꝯſiꝺrāꝺ⁹ ē ānūciatiōis legat⁹. q̇s. ſ. miſſ⁹ fuit
qꝛ āgel⁹ ꝛ ñ q̄libꝫ āgel⁹. ſꝫ archāgel⁹ gabel dict⁹ forti
tudo dei intꝑtat⁹. q̇ q̄re Gabel dicaꝶ q̄ itē ꝺ oꝛdie fu
erit late tractāt doctoꝛes. videaꝶ Alb. tho. ꝛ vtrin⁹
2° vidēꝺ Cur ħ miſſio fcā fuit. ꝛ ꝺꝛ alb. ꝙ valꝺ ꝯgrue
Tū ꝓꝑ dei hōꝛatōꝫ: c⁹ patuit potētia ſapiā bōitas
āgelice digitatꝭ oñſiōeꝫ qꝛ officiū ſuū exercuit ſe
ꝟgis cōmēdatōꝫ c⁹ ꝟt⁹ maifeſtaꝶ meritū augeꝶ Cbat
nrāꝫ vtilitatē. ſ: fidei actuatōꝫ deuotōis accēſiōeꝫ
creti ꝯſa⁹ ꝛc̄
et infoꝛmatōnē opīm vt late ſuꝑmiſſus ē ꝓſeq̇ꝶ Alb. tio no
tād⁹ ē loc⁹ vbi l' q̄. ſ. mittiꝶ quē ſtudioſiſſiē ꝺſcribit e/
uāgeliſta ꝺſignās ꝓuiciā citatē ꝛ domū. q̄rto tꝑs q̄ñ
miſſus q̄to āno ꝛ q̄° āni tꝑe q̄° mēſe die aut hoꝛa. ꝺ q̄/
b⁹ ſingl'is agit Alb: vbi ſ. Poꝛro ꝺ mō legatōis quō
. ſ. āgel⁹ appuit iꝺ ml'ta īq̄rit qꝛ ſpē viſibil' ſexu ma/
ſculin⁹ etate iuuēis veſtitu clar⁹ ꝛc̄ Poſtrēo q̇b⁹ ꝟb.
q̄ꝫ rōnabl'r ſit vſ⁹ āgel⁹ ꝛ q̄lib⁹ maria rn̄dit q̇ ſcire vo/
let alb. videat. pātheologiā. ꝛ ceꝶos doctoꝛes legat: ꝺ/
uotū ei ē rūinare illa. ſꝫ nolu⁹ nos ꝓlixioꝛes exiſtere
ad ſalutatōꝫ ip̄aꝫ explanādā ſeq̄nti roſario accelerā⁹
accedere ꝑſtātē ꝟgīe ab īitio a ꝺo poſſeſſa ꝛ ad hōꝛē bē
¶ Roſariū ꝺ explanatiōe āgl'ice ſalutatiōis

COgitabat q̄l' eēt iſta ſalutatio. Lu. i. P⁹ q̄ꝫ ꝓ
miſſū ē roſariū de ānūciatōeꝫ ꝟgis āñcedēti/
b⁹ ſꝫ ꝺēda ſc̄ duo roſaria ꝓ explanatiōe ipi⁹ ſa/
lutatōis Quo ei oꝛō ħ dignioꝛ ē ꝛ marie accep tioꝛ co
cōueit vt in ea legēda hō ſit attētioꝛ ꝛ deuotioꝛ. ꝛ co/
gitet cū virgīe hac prudētiſſiā q̄l' ſit ſalutatio iſta. q̄ꝫ
ſcꝫ i ſe noua ꝛ mirabil'. q̄ꝫ dig̃ ꝛ ꝯmēdabil'. q̄ꝫ ꝟgi gra
ta ꝛ placabil'. q̄ꝫ legētib⁹ itē cōmoda ꝛ vtil'. Juxta il/
lud Eſt noua. dig̃. placēs. grauis eſt. ꝛ ꝯmoda ml'tū
¶ Eſt dicim⁹ noua ꝛ mirabilis cui ante non erat au/
dita ſimilis. ſed cōflata ex oibus ſalutandi mōis. In
ꝓoꝛib⁹ ei ſalutatōib⁹ fiebat aut vite ſalutꝭ Gaudij aut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

benedictiõis aut grẽ ĩprecatio In hac aũt ẽ ſil' oĩz cõ
nexio Per hoc ei ꝙ dr Aue dat̃ ei q̃ſi ſalutatõ Tho
bie. Gaudiũ tibi. ſp ꝑ grã plena datur ſalutatio apl'i
ca q̃ eplis ꝑmittũt Grã vob zc. ꝑ dñs tecũ ſalutatio
gedeonis cui dcm̃ dñs tecũ viroꝝ fortiſſime. vl' Bo/
os dñs vobiſcũ: Per bñdicta ſalutatõ Ruth aut Ju
dith q̃b dcm̃ Bñdicta tu filia zc. Uere g̃ noua z mi
rabilis cõſtans ex oĩbus Uñ z digne qual' eẽt cogita
bat virgo prudẽs. Eſt ſecũdo digna z cõmẽdabil': cu
ius dignitas poterit deduci ex multis Nã poſt orõez
dñicã nihil digni⁹ hac ſalutatiõe q̃ in ſũme trinitat̃
cõſiſtorio dictata. ab archãgelo delata. ab eccl'ia ac/
ceptata. tantis miſterijs z ſñiarũ põdere grauida vt
nec dictionũ nũerus q̃ eſt in denario. nec ſñiaꝝ q̃ter/
nitas miſterijs carẽt. imo tanta ſunt in ea cõgeſta
miſteria vt ad ea indagãda ĩpar z ĩualida eſt hũana
intelligentia Quã ãt ſit virgini grata z acceptabil'
pulchre declarat mgr̃ Henric⁹ de haſſia his verbis.
Sicut inq̃t nulla orõ dei auribus eſt gratior z exau/
dibilior ea quã ſibi porrigendã dilect⁹ fili⁹ dictauit.
Ita nullũ eſt virgini placibili⁹ acceptabiliuſq̃ laud̃
preconiũ q̃z illud ſalutatiõis verbũ quo ſalutata ab ã
gelo z dato cõſenſu ſuſcepit dei filiũ. Qd quotiẽs ei
r̃plicat̃ q̃ſi totiẽſ h ei gaudiũ inouat̃ zc. Et q̃d ni eẽt
grata q̃ tã ſuauis ẽ z deuota Tam gratiſſimis ꝯpa
cta miſſa et delata. Eſt em̃ hec ſalutatio reuerẽtial'
z adoratoria ẽ ſtatus ſalutaris optatoria: ẽ de ineffa
bili nouitate ãmiratoria. magnitudini dignitat̃ cõ/
gratulatoria z virginee ꝑfectiõis expſſiua Nã perfe/
ctio virginis aut ẽ quãtũ ad ſubaz vt a malo liberam
et ſic eſt Aue. vel vt bono plenã. z ſic eſt grã plena.
Aut quantum ad cauſam. z ſic dominus tecum.
Aut quantũ ad efficientiã ĩmediatã. z ſic Bñdicta
tu. vel mediatã. z ſic ẽ bñdict⁹ fruct⁹ zc. Merito ita
q̃z grata Poſtremo q̃z ſit legẽtib vtilis z cõmoda
nõ facile eſt explicatu volubili lingua. Enũerat. xv.
vtilitates ſm. xv. verba in ſuo cõpendio Alan⁹ de ru
pe doctor deuot⁹. Et cõplectit̃ aliq̃t nr̃ thomas kem
pis ſub his verbis Auſcultet ait h⁹ ſalutatiõis pi⁹ a/
mator Celũ gaudz ſtupet oĩs terra cũ dico Aue ma
ria Sathan fugit. infern⁹ cõtremiſcit. mũdus vileſ
cit. caro marceſcit Abcedit triſticia. venit noua leti/
cia. torpor euaneſcit. cor liq̃ſcit. creſcit deuotio. orit̃
cõpũctio. cũ dr aue mar̃ Merito g̃ ab oĩb libẽt fre
Cõgrue virgo mater ꝑ Aue ſalutat̃ Cq̃ntãda
A culpe. pene. ſathane. matꝝ. mulierũ
Corpis. ac mẽtis. gemini. mũdi. redimẽs nos
Qualitas nõis marie.
Conueniẽs. dignũ. q̃uidũq̃z bonũ. venerandũ
De nõis marie virtuoſitate
Hoc recreat. docet. accendit. terret. iuuat oẽs
Nõis marie varia ĩnt̃p̃tatio
Stella maris. dña: luſtrata. illuſtrat. amara
Nõis marie lrãlis ethimologiſatio:
Mater. amãs. regia potẽs. ĩimica. vel abra

Quib gratijs maria plena fuit.
Omnia. ſingula. deficiẽtia. z increat. haut plus
Qualis virgis plenitudo fuit
Plena velut cãna: vas. fons. do⁹. vrbs. loca. cũctis
Quib mõis dñs cũ maria fuit
Tota. mõis cũctis. ſp. vel vbiq̃z. z ad omne
Quõ maria benedicta fuit ĩ mlĩerib
Euadis. retines. ſpecial'. cũctaq̃z laudant.
Pro hui⁹ roſarij explanatiõe ſciẽdũ ꝙ ſu
per ſingl'is clauſul' Aue ma. aſſignãt̃ q̃dã
certa meditabilia clauſulaꝝ ĩpaꝝ expo/ C
ſitia. In q̃b abũda offert̃ ꝯtẽplãdi ma/
teria z g̃ndia dãt̃ deuotiõis incẽtia ſi fuerit q̃ rite ea
diiudicaret z ex eis pateſcet q̃lis ſit ſalutatio iſta.
Hoc ãt ꝑmittendũ ꝙ cõgrue incipit̃ hec ſalutatio ꝑ
Aue qd dt remotionẽ pene poti⁹ q̃z ꝑ ſalue qd ĩſinu
at p̃ſtiã boni z ꝑmanẽtiã ſalutis. Quãq̃z in origina/
li. ſ. greco nõ tã hẽt̃ Aue q̃z Chere qd dicũt itidẽ vale
re qd Gaude. vel gñale ẽ v̾bũ ſalutãdi. Qr cũ iſta ſa/
lutatio ſit toti⁹ ſalutis inchoatio rcẽ incipit ab Aue
Initiũ em̃ btitudis remotio ẽ miſerie z ꝯuerſio hui⁹
nõis Eua: Et p̃t a nob dici ꝯgratulatie. optatie. aut
dep̃catie. Et ſonat h verbũ vt aiũt Aue q̃ſi ſñ ve. q̃z
fuit imunis a ml'tiplici ve. vt dr in v̾ſib duob ꝑmiſ
Scz De ĩmunitate marie ab oĩ ve Mẽ. i.
A culpe zc. In hijs em̃ duob v̾ſib ꝑmis no/
tat̃ imunitas marie ab oĩ ve Et ꝑmo dr ꝙ fu
it ſñ oĩ ve culpe. ſ. origĩalis q̃ ſñ fuit ꝯcepta z nata vt D
ꝓbabilior hz opinio. Actual' tã venialis q̃z mortalis
a q̃b fuit p̃ſeruata ĩ vita. Nec ei origiale ꝯtraxit aut
admiſit actuale. vñ pz ꝙ liberrima fuit a triplici illo
ve. d q̃ ĩ apocal': dr ve ve ve hitãtib ĩ terra. Uñz me
rito ꝑ Aue ſalutata q̃ppe q̃ a ve auaricie ĩ ope luxu/
rie in corpe z ſupbie ĩ corde ꝓrſus fuit ĩmunis z alie/
na. Q liberet nos ab oĩ cl'pa Scdo fuit ſñ ve pene. ſ.
ichẽne purgatorij z penitẽtie Nã a duob ꝑmis ꝓrſ⁹
erat ĩmunis q̃ppe q̃ nec ichẽnã ſubijt nec purgatorij.
ne dilatiõez q̃dẽ ſciuit. Tertiũ ãt ve. ſ. pẽitiale lz ꝑtu
lit. nõ tñ vt aiũt ob culpã ei⁹ q̃ nll'a fuit ſz ꝑ nris pec
catis velut mag̃ pẽitẽtiaria illud tulit z alias ob cãs
vt gerſ̃ ſup mg̃t ſcribit. 3° fuit ſñ ve ſathane a regno
ſcz z dñatiõe beſtie C⁹ ĩpio nũq̃z fuit ſubiecta. q̃z ſp
ſñ culpa nũq̃z ire filia. C⁹ tẽtatõib ad ꝯſenſũ nunq̃z
ĩpulſa lz q̃ ad ſenſũ vt z fili⁹ ei⁹ ꝑtulerit tẽtamẽta vt
Gerſ̃. vbi ſup. Nec h dz horrere pi⁹ aĩ⁹ q̃ ĩpaz credit
coronatã ĩ cel'. vñ z ꝙ legitie puguerit ꝯſtcat̃ oz po
ſtrẽo ab ei⁹ ve fuit libera a q̃ nec ĩ morte territa nihil
em̃ pricepſ mũdi hẽbat in ea. ſz euolauit ſecura.
Quarto fuit abſq̃z ve matꝝ ſingulari. de q̃ dr Mat̃
xxiiij. Ue p̃gnãtib z nutriẽtib. aut vt Aug⁹. hz mã
mãtib h ẽ lactãtib vt grec⁹ hz Triplex ei ve p̃cipuũ
hñt. ſ. dãnificẽtie ĩdigẽtie z afficiẽtie q̃ꝝ q̃dlibz ad huc
ſ̃fariã ꝑtit̃. dãnũ ei ẽpl'r ĩcurrit fcia cũ efficit̃ mr̃ q̃z ĩ
ꝯceptu ꝑdit v̾gitatẽ irr̃cupabilẽ. p⁹ ꝯceptũ vẽuſtatẽ z
ſãitatẽ. ĩ ꝑtu hõiz ſocietatẽ. ñ ei p̃nt viri accedẽ ad eã

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Sʒ a q̄libet boꝝ libera fuit maria q̄ in conceptu n̄ a
miſit ꝟginitatē. ſʒ acq̄ſiuit maiorē puritatē. P⁹ cō
ceptū n̄ ꝑdidit pulchtudīeʒ aut ſaītatē. ſʒ auxit pul/
chtudinē vt vix a ioſeph vid̄ri potuit. vt ĭ glo. math
ṗ. ꝛ ſanitatē q꜠ in mōtana ſn̄ fatigatiōe ꝯſcēdit. nec
etiā ĭ ꝑtu ꝑdidit hōim ſocietatē. ſʒ mediatꝛx dei ꝛ hōiʒ
ꝯſtituit̄ ꝛ ab āgel' ſil' ꝛ paſtoribꝫ viſitat̄. A ve q̄ꝫ dāni
ficētie matrū libera fuit. 2° mrēs incurrūt ve indigen
tie. q꜠ ad cōcipiēduʒ egēt ꝯpare. p⁹ ꝯceptū q̇ete In
partu obſtefcatiōe. Hec aūt ab hijs emunis fuit q̄ a
ſpūſctō cōcepit. In mōtana abijt. in ꝑtu obſtetrice n̄
eguit. ſʒ germinās germiauit ꝛ ꝟgo peꝑit letabūda.
quā circūſtabāt obſtetricū vice ꝯcinētes āgeli gl'iam
d̄o ꝛc̄. 3° incurrūt mrēs ve afficiētie. q꜠ afficiūt̄ in ꝯce
ptu libidīe. in portādo ĭ ventre ḡuedīe. in ꝑtu maxio
dolore. Maria āt ꝯcepit ſn̄ libidīe. ḡuida fuit ſn̄ gra
5 uamine. peꝑit ſn̄ dolore. Añq̄ʒ ei (ait yſ.) ꝑturiret pe
perit. vn̄ ab omi matꝝ ve libera fuit. q̇nto fuit ſn̄ ve
mulierū ſpēali qđ ē mľtiplex valde. Nā ē ve ſterilita
tis in ꝟgibꝫ. ſubiectiōis ꝛ corruptiōis in ꝯiugatiſ. de
ſolatiōis in viduis. Sʒ nrā btiſſima ĭ q̄libʒ ſtatu fu/
it ab hmōi ve libera. Erat nēpe ꝟgo cū fecūditate ꝓ/
lis. cōiugata ſn̄ ve corruptiōis ꝛ ſubiectiōis. vidua cū
ꝟgitate ſn̄ ve deſolatiōis. q꜠ aut filio aſſociata. aut
6 ioāni ꝯmēdata. ꝛ ſic pʒ ꝙ ab oī iſto ve fuit liberrima
ꝯgrue ꝑ aue ſalutāda. ſexto fuit ſn̄ ve corꝑis. Ex ꝑte
em̄ corꝑis oīs hō t̄plex ve ꝑ pctm̄ ĭcurrit. ſ. ĭp̄ius cor
poris diſtēꝑatōeʒ. naturaliū appetituū ĭordīatione
Ip̄ius añ mortē corꝑis ad aīam repugn̄tionē. p⁹ mor
tē vero corꝑis ĭcinerationē. De q̇bꝫ ve dꝛ Gen̄. iiij.
Maledcā terra ĭ oꝑe tuo. in laboribꝫ cōedes panē tu
uʒ. In ſudore vult⁹ tui veſceriſ herb terre. donec ĭ ter
rā reuertariſ ꝛc̄ Ubi ĭ maledcōe oʒ notat̄ iordiatio ap
petituū. in ſp̄is ꝛ tribul' cōcupia carnis ꝯ ſpm̄: in la/
bore ꝛ ſudore diſtēꝑatio corꝑis. ꝑ reuerſionē ĭ pulue/
rē incineratio ei⁹ ꝛc̄ De his āt oībꝫ ve corꝑis btā nrā
erat emunis q̄ ꝛ corp⁹ hūit eucraticū cū ſpū ꝑ oīa ḡ/
tia pacificatū ꝛ nūq̄ʒ in cineres reſolutū. ſʒ vt dicet̄ ĭ
7 celos aſſūptū ḡ ꝛc̄. Septio fuit ſn̄ ve mētis. Nā ibi ĭ
cidit hō ve variū. ꝛ p̄cipue in gn̄e triplex. Errorē. ſ. i
rōnali: ita ꝙ erret ĭ eligēdo diſcernēdo exeq̄ndo. Do/
lorē in ꝯcupiſcibili. ꝛ h̄ de pn̄ti. p̄terito. ꝛ futo. l' im/
pēdenti. ita ꝙ ineſt meror. dolor. tior. Pudorē ĭ iraſ
cibili. ita ꝙ pudet de cēndo q꜠ turpis ē de agēdo quia
turpia fecit. de paciēdo q꜠ turpia ſuſtinuit. Et hic p̊
mus ꝑns nud⁹ erubuit ꝛc̄ Maria āt ab his mētiſ ve
lōge fuit. q̄ nūq̄ʒ errauit. q̇ppe q̄ ꝟgo prudentiſſiā nil
ſn̄ cōſilio ſpūſci agēs fuit Dolorē q̄ʒ rōi p̄dn̄antē nū
q̄ʒ hūit. q̇ppe q̄ in oībꝫ ꝛ ꝑm oēs potētias ordiatiſſiā
fuit Nihil poſtrēo vnq̄ʒ t̄pitudis hūit fecit aut ſuſti/
nuit. q̄re ꝛ ab oī ve pudoris ꝛ ꝑ ꝯn̄s ab oī ve mētiſ lō
8 ge abfuit. Cōgrue ḡ ꝑ Aue ē ſalutata q̄ ſic ab oī ve li
bera Octauo ſn̄ ve vťuſq̄ʒ cōiūcti fuit. nā ex cōiūcto ꝯ
ſeq̇mur culpe ꝑuitatē. penalitatē ꝛ ignorātie cecita
tē. Ita ꝙ neſcim⁹ ĭ via q̇d credēdū. oꝑandū. an itē o/
dio vl' aōre digni ſim⁹ ad ſaluādū. De duobꝫ p̊miſ
vt patuit maria libera fuit. De t̄tio q̄ʒ ve. ſ. ignoran
tie nil hūit q̇ppe q̄ nil neccāriorꝝ ad ſalutē ignorabat:
ſed eā vnctio docuerat de oībꝫ: Nono fuit ſn̄ ve miſe
rie mūdial'. cui p̄cipue t̄plex ve dat̄ in Apo. vbi dꝛ. ve
ve ve citas illa magn̄ babylon. In q̄ ſig̃t nihil aliđ nūc
ta eūdē ioh. niſi cōcupia carnis. ꝯcupia oclorꝝ ꝛ ſup
bia vite A q̇bꝫ q̄ʒ lōge maria diſtiterit n̄ op⁹ ē vt di
cat̄. Eſt q̄ʒ mūd⁹ poſit⁹ tot⁹ in maligno: c⁹ oīa vani
tas in q̊ regnat iniq̇tas ꝛ dn̄at̄ cecitas. n̄ tū aliq̊ ꝯta
miata ē h⁹ nrē ꟜgIs integritas Poſtrēo cōgrue ſa
lutat̄ ꝑ Aue q̄ nos ſuo ꝑtu libauit ab oī ve q̄ imuta/
uit nomē eue. vn̄ curialit̄ ei dꝛ metrice Porta ſalutiſ
aue ꝑ quā patet exit⁹ a ve Uēit ab eua ve ve q꜠ tol/
lis aue ꝛc̄. Deuoto igit̄ corde eructuam⁹ verbū illud
Aue ꝛ ei cōgratulādo ꝛ nob plaudēdo dica⁹ ei Aue.
Aue inq̄ʒ q꜠ abſtuliſti maledcōem eue. q꜠ eliſiſti etne
dānatiōis ve. q꜠ reddidiſti nos vite eue Obſecram⁹
libera nos ab oī ve. Ptʒ ḡ ex dcis explanatio illi⁹ ver
bi aue. De q̄ ꟜbO mľta ꛝ alia pn̄t dici. ſʒ nolum⁹ lcōrē
ḡuatū mľtitudīe iri. O ergo verbū mirabile ꝛ admi/
rabile Aue deuote dicēdū corde. Propt̄ illđ te obſe/
cram⁹ o Ƛgo imunis ab oī ve libera nos a ve

¶ Cōſiderabilia de digitate nōis marie

AD nuentēs ꝛc̄. In ſubſeq̄ntibꝫ q̄ttuor Ƛſibꝫ po
nūtur q̄dā ꝯſiderabilia de digitate h⁹ nōis Ma
ria. De c⁹ nōis glia teſte Bern̄. nec dignū aliq̇đ ſteri E
lis ꝯcipe cogitatō. nec ĭerudita p̄t ꝑturire locutō. vn̄
q̄ʒtacūq̄ʒ dicāt̄ e⁹ laude ſūt inferiora. ſūt tn̄ dicenda
pauca Nā iō appoſitū ē ab eccl'ia vt in eo oblectaret̄
ꝛ circa illud afficeret̄ mēs deuota qđ fieri non p̄t niſi
nouerit nōis illi⁹ q̄litatē ꝛ miſteria. In p̊mo itaq̄ʒ
verſu notat̄ nōis h⁹ q̄litas Et in p̊mis dꝛ ꙮ h̄ nomen
Maria ē ei ꝯuenientiſſimū. i. ꝯgrue valde impoſi/
tū. ꝛ hoc ꝓpter multiplex miſteriū. ſ. Et ad deſignan
dā ip̄ius puritatē ꝛ ꝑfectōeʒ Diuine ꝓlis generatio/
nē Et officij mediationē Nā maria interp̄tat̄ vt dici
tur infra maris ſtella q̄ interp̄tatio ꝯgruēter expri/
mit iſta tria Nā ſicut ſtella nō eſt ꝑegrine q̄litatiſ ſu/
ſceptiua. ſic maria oī virtute ſn̄ vitij ĭp̄reſſiōe fuit ꝑ/
fecta lucida ꝛ pura Secūdo q̄ʒ ſicut ſtella ſn̄ ſui cor
ruptione ꝓfert radiū. ſic virgo maria ſine violatiōe
filiū. Tertio ſicut ſtella illūiat mare ꝑicloſum Sic
maria dirigit mūdum iſtū ꝛc̄: Cōgrue ergo dꝛ maria
ꝓpter puritatis ſubiectū. caſtū. partū. ꝛ illuſtratiōis
ꝛ mediatiōis officiū. Secūdo ē hoc nomen Maria
poſt nomē filij ei⁹. Digniſſimū q̇ppe ſuꝑ omne no/
men exaltatū. adeo vt ꝛ in ei⁹ nōie omne genu ſit fle
ctendū celeſtiū terreſtriū ꝛ infernorꝝ. Iuxta illud yſ.
xl. In memetipſo iuraui quia tibi curuabitur om
ne genu: Defecit mens oīs creata in ꝯp̄hēdēda hui⁹
nōis dignitate Unde ꝛ deficit in ſcribēdo manus
ꝛ in exprimendo lingua. Unum tamen dicemus vn
de poterit conijci dignitas iſta. Et eſt ꙮ iſtud eſt no/
men tam ſublime et dignum ꙮ vlli alteri ab vir

gine ſit cōicatuȝ. ita qꝫ ei ē ſinglare ⁊ ꝓpriū: lȝ q̄dā di
cātur marie. nō tn̄ ꝯueniūt forte in iſto nōie. Nā vt
ſcribit doctiſſimꝰ ille laurētiꝰ ꝺ valla i correctorio ſu
o noui teſtamti ſibi videt nomē mris dn̄i atȝ aliarū
q̄ maria nūcupātur eē diuerſū. Ceterarꝫ ei in a ſp ex
it in greca ꝟitate. vt marie magdalene: maria iaco
bi ⁊c. At mris dm̄ in am termiatur tmio finali diffe
rēs ⁊ etiā accētu. q2 acuto in fine. ceterarꝫ ī penultia.
d2 em̄ mariā etiā in ntō. vn̄ Lu. i. nom̄ virgis mariā
Jtē dixit āt mariā. Ecce an: ⁊c. Vn̄ facile ait colligit
nō nihil fuiſſe differēs nomē mris dm̄ atȝ aliarū in
originali. lȝ in latino nrō vt plura alia ꝯfundāt. ⁊ ꝓp
hc q̄ ꝺ. Nā ſi precurſor vocat nōie nouo q̄li nullus in
ſua cogtione. cur nō dm̄ mr ꝓſus dig nōie nouo et
ſinglari. Tertio eſt nomē iſtud miſterijs ꝯuidū ma
gnarū. ſ. rerū ſacrꝫ: Votiue ⁊ lōge i deſiderio aie exo
ptatū grādíter a ꝓphis vtputa ſcm̄ ⁊ terribile vt bo/
nū ⁊ dulce cōmēdatū. Jn maria ſorore moyſi p̄figu/
ratū ⁊ in ipſ lris nō a miſterio vacuū. Eſt ei nomen
eiꝰ meōrale in deſiderio aie bitum Jn ſpealibꝫ librꝫ
grāditer ꝯmēdatū ſup ditias ⁊ vnguēta p̄cioſa pla/
tum. oleo effuſo aſſilatū vtȝ ſcrutāti ſcripturarū de
curſū: Quō āt nec in lris ipis miſterio carȝ q̄ ſcire vo
let Joh. dn̄icū. ⁊ dn̄m Antboni. q̄ cuȝ allegat videat
Aiūt em̄ qꝫ in lris hebraicis q̄bꝫ cōſcribit ſecretū mi/
ſteriū deſignat. q2 p Men clauſū in p̄ncipio ꝯſcribit
qꝺ nuſq̄ȝ repit. qm̄ men clauſū nūq̄ȝ in principio ſȝ
in fine ponit dcōis. Quia de vna tantū verifi catur
apud eos qm̄ illā figurabat que nec primā ſilez viſa
eſt. nec brē ſeq̄ntē Subtiliſſime igitur ſpūſſcūs di
xit virginē mariā incognitā futurā viro. ꝓle tn̄ fecū/
dandā de celo. Et ſic aptā deo clauſā viro. qꝺ vlli al
teri foret aſſcribendū. cū nullū aliud nomē inueniat
cū men clauſo iniciatū Ponitur āt ⁊ idē men ꝯ na
turā ſuā in medio. teſte Nico. de ly. ⁊ alijs. in yſ. ix. v
bi d2. Et mltiplicabit eiꝰ ipiū vbi i hebreo hēt lemar
be p men clauſū i medio pp idē miſteriū. imo ⁊ pp ꝯ
notatioēȝ tpis icarnatōis ⁊ ānorꝫ qꝺ ſigt illa lrā illic
vt aiūt expoſitores ſignificādū. Jſtud poſtremū eſt
vulgare apud multos: primū āt nō legi niſi apud au
tores p̄allegatos: imo vidi ipē h̄ nomē p mem aptuȝ
ſcriptū i principio ⁊ p mem clauſum in fine. Quarto
eſt iſtud nomē bonū vtile ⁊ ꝯmodoſū. Meliꝰ em̄ q̄ȝ
diuitie multe vt d2. xxij Prouer. nomē bonū. Meli
us itē q̄ȝ vnguēta p̄cioſa. Eſt em̄ nomē illud bonū ā
gel i celo dās eis leticiā ⁊ gaudiū Diabꝫ i purgatorio
eis cōferēs refrigeriū. Vibꝫ i mūdo iplens i bōis co/
rū ꝺſideriū. Eſt ei nomē iſtꝺ turris fortiſſiā ⁊ ad qꝺ
currēs iuſtꝰ exaltabit ⁊ ſuſcipiet qꝺ perierit ex eo.
Poſſent ſingula hec declarari p exempla. ſed ſup ſe/
demꝰ Poſtrēo eſt nomē iſtud venerādiſſimū ⁊ oi
preconio extollendū. oēs in ſe cauſas cōplectens ve/
nerationis ⁊ hōris. Eſt ei nom̄ potentiſſime regine. di
tiſſime theſauri ſarie. virtuoſiſſime dn̄e etiā a deo ip
ſū nimis honoratū ſicut brigide fuit reuelatū. Dixit

em̄ ei maria. Audi inq̄t filia q̄ȝtū filius meꝰ nom̄ me
uȝ hōrauit. Nomē meū ē maria. hoc nomē dū ang e/
li audiūt gaudent. ⁊ deo regratiant ⁊ illud venerant
Qui in purgatorio ſunt etꝫ gaudēt audito nōie meo
quēadmodū audiēs verbū ſolacij eger iacēs in lecto
Dēs q̄ȝ demōes verent hoc nomē maria ⁊ fugiūt eo
audito. quēadmodū auis audito ſono ⁊c. Valde erꝫ
go hoc nomē venerandū a nobꝫ qꝺ venerat a tantis.
Nā ⁊ defunctꝰ q̄dā apparēs dixit ſe ob aliq̄s culpas i
purgatorio dire punitū. de q̄bꝫ ſibi viuēs nō fecerat
cōſcie remorſū quarū vna extitit qꝫ auditis his vene
randiſſimis nōibꝫ Jeſus aut maria nō inclinauit re
uerēter cū capite. aut ſaltē corde Qui ergo nolit cum
illo puniri ſtudeat illud venerari F

Hoc recreat ⁊c. Jn hoc verſiculo ꝯ̄r oñdit hꝰ
nōis efficacia ⁊ vtilitas. Eſt em̄ iſtud nomē ml
torū bonorū effectiuū. Primo ei recreat meſtos quem
eſſem̄ expꝰ exclamat ancelmꝰ O magna. o pia. o ml
tū amabilis ⁊ ſuauis maria. q̄ȝ dulcis eſt nōis tui me
moria. Tu nec nōiari potes q̄n releues. nec cogitari
niſi recrees affectꝰ diligētiū ⁊c. Tu nūq̄ȝ ſine iuſite ti
bi dulcedinis aſpſione pie meōrie ingrederis portas
⁊c. Secūdo docet inſcios. Nullū ei ꝟtutis ē genꝰ qꝺ
in hoc nōie non refulget: Et ſi iuxta Ambro. primꝰ di
ſcendi ardor nobilitas eſt mgri. Cū nil nobiliꝰ ſit dei
mrē ſit nobis tanq̄ȝ in imagine deſcripta vita marie
doctrix diſcipline dei quā cōmeōrat nomē eiꝰ dulce.
Tertio accēdit ⁊ inflāmat torpidos Nullū em̄ nom̄
eſt pꝰ ieſū in celo ⁊ i terra qꝺ ita deuotiōeȝ accēdat. ꝯ
punctionē excitet. cōſolationē ingerat. ſicut hoc no/
mē maria. q̄re et merito oleo ꝯꝑatū. Nullus q̄ȝ tam
ē frigidꝰ vt maria brigitte reuelauit q̄ h̄ nōie nō inca
leſcat: Quarto terret ⁊ fugat tēptātes diabolos. Non
em̄ ſic timēt hoſtes viſibiles quālibet caſtrorū mlti/
tudinē copioſam ⁊ aciē alarū bn̄ inſtructā ſicut aeree
ptātes marie vocabulū ⁊ exm̄. Fluūt ei ⁊ pereūt ſicꝫ
cera a facie ignis vbicūq̄ȝ inuenerit celebrē recordati
onē aut inocatōȝ hꝰ potētꝫ nōis Eſt ei maria vt caſ/
trorū acies hoſtibꝫ terribil. q̄nto iuuat oēs i q̄cūȝ tbu/
bulatiōe poſitos. adeo vt q̄cūȝ inuocauerit nomē illꝺ
de q̄cūȝ tbulatōe ſaluꝰ erit. vt ē demrātū i mltꝫ Sūt
⁊ alij inūeri effcūs hꝰ nōis q̄s au. marial ſuit ꝑ. xx. o
lei ꝓꝑetates vt late ꝓſeq̄t ꝺ ſinglis. ꝺ q̄bꝫ taceꝰ mo/
nētes vt nos magꝫ apteꝰ ad effcūs eꝰ expiēꝺ q̄ȝ legēdū
pȝ g̃ nomē iſtꝺ eē ꝟtuoſū ⁊ efficaciſſim̄ nlliꝰ iꝯmodo
alienū. o igit q̄ſq̄s i h̄ ſclo fluctuas tbulatōibꝫ agita/
ris ne auertas oclos a fulgore hꝰ ſiderꝫ ſi nolis obrui
ꝓcellis Mariā cogito mariā inoca. ⁊ vt ſētias nōis G
effcūȝ ſtude imiterꝫ cōuerſatōis exēplū ¶ §. ij.

Stella marꝫ ⁊c Hiā ꝟſu marie nomē exꝑ̄dit ⁊ no
mis itꝑ̄taº pōit vt ꝟtꝰlatēs aptiꝰ vidat. ⁊ primo
maria marꝫ ſtella itꝑ̄tat ꝓꝯgrue āt ſtella d2 pp mētiſ
puritatē. ꝟtutū lūioſitatē: q2 illūiat mꝺȝ nata. ſitꝰ ſb
limitatē q2 hitat i altiſſis. effcūs vtilitatē. q2 vapores
pctōꝝ attrahit ⁊ tollit hilarit ⁊c Stella āt marꝫ q̄a

in ſūmo poli ⁊ in cauda vrſe minorꝫ ſita. ⁊ ſic maria
altiſſiā ⁊ hūilima. q̄ztitate pua ſꝫ ꝟc mag̃. q̄litate v/
tilis ⁊ clara effcū ferrū attrahēs ⁊ nautas dirigens.
Hūc ꝺ his ꝓprietatibꝫ dici alia multa: ſꝫ ab alijs ab
unde ſūt ſcp̄ta. Scd̄o ſyro ſermōe vt aiūt maria in
terp̄tat̃ dn̄a. ſ. celeſtiū āgeloꝝ i celo. terreſtriū hōiꝫ in
mūdo. infernoꝝ demonū i inferno Ita ꝙ oīa ita ſub/
iecta ſūt dn̄atis pedibꝫ eꝰ adeo dn̄ans in vniuerſo vt
nei abſqꝫ eꝰ oīs īperio liceat mouere pedē poſſidere
obulū mutire ꝟbū in toto mūdo. O igit̃ p̄celſa dn̄a
Tertio intp̄tat̃ maria illūiata. qꝛ illuſtrata a prē lu/
minū. eꝰ tot hūit in ſe radioſa lūīnaria q̄t ꝟtutū exē
pla. A filio iuſticie ſole q̄ circūamicta ⁊ vera lucifera
qꝛ vere lucis portaria fcā. a ſpū ſcō eꝰ dōis irradiata
Quarto illūiatrix ē interp̄tata Nā vt cāit eccl'a eꝰ vi
ta inclita cūctas illuſtrat ecclias. nō ſolū militantēꝫ
in terris. ſꝫ ⁊ eccliaꝫ vt credit̃ triūphantē in cel'. Ita
ꝙ eccl'. xxiiij. dicat Ego inq̄t feci vt in cel' oriret̃ lumē
indeficiēs. ⁊ itꝫ alio loco Illūiabo oēs ſperātes i dn̄o
⁊ hoc vel filiū iuſticie ſolē gignēdo vel fulgētiſſiā iuſ/
ticie ⁊ virtutū exēpla relinquēdo: merito ḡ illūiatrix
intp̄tata. Poſtrēo intp̄tat̃ maria q̄ſi amaꝝ mare.
⁊ hoc ꝑꝑ aquaꝝ. i. grāꝝ plenitudīeꝫ ꝑꝑ doloꝝ q̄s in
filij paſſiōe ſuſtinuit amaritudīeꝫ. ꝑꝑ guttaꝝ. i. mi/
ſericordiaꝝ iexhauribilitatē ⁊ nauigij. i. imitatōis ap
titudinē. In mari ei via xp̄i ⁊ nri. vl' dꝛ mare amarū
ꝑꝑ effcm̄ qꝛ mūdū q̄ ei fuerit amarꝰ ſuis q̄ꝫ amatori
bꝫ reddit amaꝝ. Et hec de intp̄tatiōe nōis ¶ §. iij.

H M ater amās. ⁊c̄ In hiā verſiculo vt nil intmi/
ſiſſe de hoc nōie videamur tāgit̃ nōis lrāl' ethi
mologizatio. eꝰ inſtar innūere alie formari pūt ⁊ red
di hō latꝰ in meditādo M āt vt tāgit̃ in ꝟſu ethio
logizaliter ē mr̃ dei ⁊ hōis rei ⁊ iudicꝫ. imo ⁊ ꝟe p̄t di/
ci mr̃ vniuerſoꝝ. ⁊ hrōe vlis gēiture qꝛ vnū gēuit: i
q̄ oēs regn̄auit. rōe cure qꝛ nri ſollicitiſſiā fuit in vno
donās q̄cq̄d necēm nob. tertio rōe digitatꝫ qꝛ p̄mogēi/
ta an̄ oēꝫ creaturā. Prioritatis qꝛ i initio viaꝝ a dn̄o
poſſeſſa erga oēs geſtās viſcera mricia ⁊ exhibēs ſtu
A. i. amās ⁊ p̄ci ¶ Oia mr̃na O mōſtra te cē mrēꝫ
pua amaroſa amatx: q̄ppe ieffabili caritate creſtuāſ
in deū xp̄m hōieꝫ ⁊ ꝓxiꝫ. maiori caritate flagrans in
ſuba q̄ꝫ āgeli lꝫ rōe vie actu miori. adeo ꝙ oīs illorꝫ
aōr hꝰ collatiōe ē velut tepor ſubſolanꝰ reſpcū meri/
diani effcruētꝫ ſol' In ſūmo ei hn̄t dilcōnē natalē ac/
R. i. regia: Ipa em̄ regia ꝑꝑ i re ¶ Qſitā gratuitā
gina ſaba p̄figuratōꝫ regie ſtirpis ortū ⁊ gn̄atōꝫ ſpi
rital' grē vnctionē. etn̄i regꝫ ꝺ ſpōſatōeꝫ. regni vlis do
tatōeꝫ. potētialē iuriſdcōeꝫ. regn̄alē coronatōeꝫ do/
minās a mare vſꝫ ad mare. n̄ ꝓſeq̄mur ſingl'a recrā
tur int̃ alioꝝ ſcp̄ta ſatis ſunt vulgaria.
I. i. inimica ſp̄etis cui dcm̄ i initio. īimicicias po/
nā it̃ te ⁊ mliērē De q̄ īimicicia ſapiēs ait. n̄ ē ira ſup
irā mlieris. ⁊ n̄ ē caput neqꝰ ſp̄ete Nulliꝰ ei ita ꝯclꝰ
ꝯ ſp̄etē aut dracōeꝫ ꝓ agno dei ⁊ ꝓ nob excādit quē
admodū hꝰ mlierꝫ. nulliꝰ ita pꝰ regē fortē i p̄lio glio

ſū ⁊ victorioſū p̄liū ſic hꝰ mlieris fortꝫ. regie inimicā
tia fuit cū dracōe inſequēte duellū.
. i. Abra āclla ſūme ⁊ indiuidue trinitatꝫ. Poſtremū. A
nati. hōis q̄ꝫ exul' ⁊ ꝑegrini q̄bꝫ oibꝰ ex nimia caritā
te ſuiuit ſciēs ꝙ ingenua ſit ſeruitꝰ vbi vel fuit̃ ipſi
deo vl' ꝑꝑ deū ꝓxio ⁊c̄. Et hec de ethimologiſatione
nōis q̄ p̄t ſumi alijs varijs mōis vt ē videre in librꝫ
viꝫ Miſeratrix miſeroꝝ. aduocata reoꝝ. recōciliatr
pctōꝝ. iaculū inimicoꝝ. auxiliatrix laboratoꝝ: q̄ ꝓſe
q̄tur Anthoninꝰ. Quotiēs ḡ nomē iſtud dixerimus
iſta rūiemꝰ. marie cōgaudeamꝰ ⁊ reuerentialit̃ illud
nōicmꝰ orātes vt eꝰ effectꝰ in nobis ꝑſentiamꝰ.
¶ De plenitudīe gratiaꝝ marie ¶ Mēbrū. iij.
O Mnia ⁊c̄. In h ꝟſu agit̃ ꝺ grtijs q̄bꝫ maria re
plera fuit In q̄ haut dubiū oīs grā vite ⁊ ꝟi/
tatis fuit adeo vt ei Angelꝰ Grā plēa ꝓ nōie ꝓpo ar̃t I
buit Et in p̄mis dꝛ ꝙ oīa grāꝝ gn̄a in ſūmo pꝰ xp̄m
habuit Grāꝫ. ſ. grtū faciētē ⁊ grāꝫ grtis datā. Grām
q̄ꝫ corꝑalē. ſpiritalē. ſingularē q̄ ē ꝟgitas i carne. abū
dātia ꝟtutū mēte. pn̄tia filij dei i vētre. Grā gratuꝫ
faciēs in ea i plēitudīe fuit. qꝛ et ꝟtualis ſacralis. et
nūeralis. i. ſeptē donoꝝ in ea effluxit Gratis date ḡ
tie fuerūt in ea oēs ⁊ ſingl'e vt late exeq̄tur Alb. i ſuo
de laudibꝫ marie. Scd̄o nō ſolū gn̄alia ſꝫ ⁊ ſingula/
ria grāꝝ p̄uilegia q̄ in ſingl'is repiūt̃ i ſūmo ꝯtiebat
vt i roſarijs infra ponēdis latiꝰ ꝓbit. Nā hūit ſin/
gulares grās naturaliū bonoꝝ: ſpūaliū chariſmatū
⁊ celeſtiū donoꝝ. vt ꝓſeq̄tur dn̄s Antho. in. iiij. ꝑte
ſūme Tertio illa grē hōa habuit a q̄bꝫ oīs creat̃a ali
a defecit ⁊ vacua fuit Nec ei ſilēꝫ p̄mā viſa ē nec hrē
ſeq̄ntē Nā in eo ꝙ ē dei mr̃ nō cōicat ſibi aliena p̄ui/
legiū hipi ꝓpriū manet. vt etiā de ceterꝫ p̄uilegijs ſi
gularibꝰ pꝫ vt infra Quarto oi grā merito plēa dꝛ et
fuit q̄ grām increatā tāto tp̄e in ſe ꝯtinuit ⁊ de ſe ge/
nuit Corꝑaliter q̄ppe i ea nouē mēſibꝫ req̄euit. queꝫ
⁊ pꝰ tā crebro dulcit̃ tractauit O grā ſuꝑ grāꝫ de qua
hauſit totꝰ mūdꝰ grāꝫ. Poſtrēo grā plēa dꝛ qꝛ tāta
eiꝰ grā fuit ꝙ pura creatura maioris grē capax non
fuit Maiorē ei grāꝫ dei mr̃ hrē n̄ potuit niſi grāꝫ v/
nionis h ē vt ipa deꝰ eēt cui ꝓprie accedit. Et hec ꝓpe
ē illa grā q̄ dꝛ cē referta q̄ ita ē ei ꝓpa vt loco proprij
nōis ab angelo ſit poſita. O igit̃ tantis referta grtijs
cōica nobiſcū de tuis bonis
¶ Qualis fuit plenitudo gratiarū eiꝰ ¶ §. i.
P Lena velut ⁊c̄ Hic iā tāgit̃ q̄l' fuit plēitudo hꝰ
ꝟgis ⁊ q̄l'r hmōi gratijs plēa dꝛ Et p̄mo huiꝰ
plēitudo fuit ad inſtar cānal' cꝰ plēitudo ē receptiua ⁊ K
datia ⁊ nō retētia. Nā oēs grē ꝑ eꝰ manū trāſeūt. et
nihil reſeruat incōicatū vn̄ Eccl'. xxiiij. di. Ego q̄ſi a/
q̄ductꝰ exiui de ꝑadiſo dei. ⁊c̄. Ideo ei ait Bernard.
De q̄ pulcre ē in ſmōe ꝓſequutꝰ Scd̄o plēa fuit ple
nitudīe vaſis. cꝰ plenitudo ē receptiua ⁊ retētiua. ſed
nō datiua. Et ſic plena fuit omnibꝫ gratijs creatis
ſcd̄m ſpeciem quas in ſūmo habuit et non amiſit. et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

queadmoꝫ vas plenū negat vacuitatē ⁊ magiſ capere
n̄ pt. Sic ⁊ marie pleitu⁹ vacuitatē ꝑuat ⁊ maiorē vt
dem̄ ē grāꝫ capē n̄ potuit ea ad quā dſtīata fuit. Dic
ecci xliiij. dr. Uas mirabile op⁹ excelſi plane vas mi/
rabile qꝛ mai⁹ ꝯtinuit ſeipō. Tercia pleitudo fuit
ad ſimilitudīeꝫ fōtis c⁹ pleitudo ē rceptiua retētiua ⁊
datiua. Nā ⁊ plen⁹ fōs plen⁹ manet ⁊ effluit. Sic ⁊ ma
ria in ſe plena manet. licet in nos effluat. de c⁹ pleitu
die accipim⁹ oēs. hic dr. Heſter. x. Fons p̄u⁹ q̄ creuit
in fluuiū ⁊ ī aq̄s plurias redūdauit. Rcē fons maria
pp grāꝝ abūdantiā. Paru⁹ pp hūilitatis excellētiā.
Creuit in fluuiū qn̄ pepit xp̄m. In aq̄s plimas rdū
dauit cū nob c⁹ bōa cōicauit. Quarto plēa fuit gr̄ijs.
queadmodū dom⁹ vrbs vel citas dr plēa hoīb aut a
nimalib. Ipa ē ei citas illa dei de q̄ dcā ſē glioſa q̄ ꝑpe
fcā oim letātiū hitatio: vrbs fortitudīs nrē ī q̄ ſalua
tor poſit⁹ eſt mur⁹ ⁊ añmurale. ī q̄ q̄ reqeſcit oē necā
riū victui ⁊ delitijs rperiet. Et de hac pleitudie ipſa
dr. Et ī plenitudie ſcōꝝ detētio mea. Quinto fuit ple
na queadmodū loc⁹ dr plen⁹ fructib. aut pratū flori
b. Uñ plena ē ſicut odor agri pleni cui bñdixit dñs
aromatiſans vt balſamū ⁊ cynamomū dilcō ſuās po
ma vetera ⁊ noua. Poſtrēo vt paucis mlta dica⁹
oī pleītudine ⁊ oī pleitudis mō plēa fuit. Poſſemus
iā h adducere varias illas pleitudis acceptiōes. ſ. q
ē pleitudo ſufficiētie. excellētie. ſupeffluentie. ⁊ hmōi
mlta. ſꝫ de his paſſim ſcribūt doctores hoc ſolū adij
cim⁹ q totaliter pmanēt ⁊ ſupeffluent plēa fuit que
admodū ei Henri. de haſſia ſup Aue ma. dr. h inq̄/
ens mō Aue grā plēa. O vere plēa totaliter pmanen
ter ⁊ ſupeffluēter. Totaliter inq̄. Nil eīm ī te fuit qd
nō grā plenū eēt. Corp⁹ plenū grā pulchritudis natu
ralis vēter grā diuinitatis. Cor grā charitatiſ. Os grā af
fabilitatiſ. In māib plena fuiſti grā mie ⁊ largitatiſ.
In greſſu fuit maturitas grauiſſiā. In vultu puri/
tas pudiciſſiā. In intellcū prudētia. In cogitatu mū
dicia. Modeſtia in auditu. tpantia in affcū. In aſpe
ctu verecūdia. ⁊ in oī ſenſu ⁊ corpis geſtu xtutū relu
centia. Uere ḡ totaliter plēa. Plena etiā pmanent
Or grām quā iueniſti nūq̄ꝫ poſt amiſiſti: Partē op
timā quā ſemel elegiſti nūq̄ꝫ deſeruiſti. Plēa etiā ſu
peffluēter. de c⁹ pulchritudie accipiūt vniuerſi. Tri
ſtes ꝯſolatōꝫ petōres veniā Iuſti pfectionē. Angeli
leticiā: deniq̄ꝫ tota trinitas gl'iam ⁊ dei fili⁹ hūāe car
nis ſubaꝫ. O ḡ mr̄ grē grā plena fac nos pleitudinis
tue pticipes ⁊ ī nos redūdet grē tue vena.

¶ Quō dñs fuit cū maria ¶ Mēbrum. iiij

T Ota modis ⁊c. Hic iā oñditur quō de⁹ fue/
rit cū maria ⁊ ſup illo verbo dñs tecū ponū
tur q̄dā meditabilia ei⁹ explanatia. Et tāgit
in iſtis dulciſſiā marie cōſolatio queadmodū ī Grā
plēa dig̃ ꝯmēdatio. ⁊ in Aue maria ḡta ſalutatio
Quid ei magiſ cōſolatoriuꝫ aut cōſolatiōis pt audire
maria niſi q dñs ſit cū ea. Dñs inq̄ꝫ eēntialiter quia
tota trinitas totalr̄ q̄ miſteriū illud magnū ī maria
opata ē vniformiter. Dñs. ſ. pr̄ tecū q̄ filiū ſuū fcē ex
tuū oñdēs in te ſummā ſuā potētiā. Dñs fili⁹ tecū q̄
ſibi reſerauit gēitale ſecretū (ait haſſia) tibi ſuās ite/
grū ꝟgiale ſigculū ſuā ī te oñdēs ſapiāꝫ. Dñs ſpūſſā
ct⁹ tecū q̄ cū vtriſq̄ꝫ tuū ſcificat vterꝝ opans ḡnde il/
lud in te ſacrꝫ ſūmā in te oñdēs grāꝫ. Tecū ḡ trinitas
tota qꝛ pris ſpōſa. mater filij: ſpūſſci theſauraria:
Scdo fuit tecū n̄ ſolū gn̄alr̄ vt cū oīb. ſꝫ ſpēalr̄ ⁊ oī
b mōis q̄b aliq̄d cū alio eē pt. Et h prio in eē ſubali
qꝛ in vna q̄dāmō hūanitate q̄ fuit ver⁹ hō de hōie ve
ro. In q̄li qꝛ erat ſilitudo ⁊ cōformitas in voluntate.
Cōformiter ei ꝑmo maria volebat ſil' cū eo placituꝫ
pris ipleri ſp cupiebat ⁊c. Itē ī quāto ſcꝫ equal' potē
tia ī gn̄e. Nā eiuſdē regni ipſa ē regia c⁹ ipē ē rex. Itē
fuit cū ea oīb modis. qꝛ in oī manerie vniōis. ſ. vni
one naturali qualis ē arboris ad fructū. mris ad fili
um. Ipſa eīm fuit arbor: fruct⁹ xp̄s. ipa mr̄. ipſe fili
us ei⁹. Itē vnione ſpūali qual' dei ad aīam. Qui enim
adheret deo vn⁹ ſpūs ē cū deo. Uniōe ſacrali q̄l' ſpō
ſi ad ſpōſā. Dilect⁹ ei e⁹ illi ⁊ ad eā cōuerſio e⁹. Fuit e/
tiā ſecū dñs ⁊ ipa cū eo ī paciēdo ei cōpatiēdo vt ācil
la fideliſſiā dño vt mr̄ amātiſſima dilcō filio: vt mē/
brū capiti ſuo. Silr̄ ⁊ in agēdo oīa agēs cū ea. Eſt ⁊
dñs tecū pcētiā. pn̄tiā potentiā inhitantē grāꝫ cor
poralē pn̄tiā. Tecū inq̄ꝫ in mēte: tecū in ventre: tecuꝫ
in vtero. tecū in auxilio. Ergo oī mō tecū q̄ ꝯtingit
aliq̄d eē cū alio. Tertio tecū dñs nō ſolū totalr̄ ⁊ oī
bus eēndi mōis. ſꝫ ⁊ ſp oibus. ſ. tpib. Quia in tpe p
prie hūiliatiōis vt in purificatiōe. In tpe aliene p/
ſecutiōis. ſicut qn̄ fugit ī egiptū ⁊ qn̄ iuxta cruceꝫ ſta
bat in filij paſſione. In tpe gaudioſe ꝯſolatiōis. vt in
reſurrectiōe ⁊ aſſumptiōe. Quarto tecū vbiq̄ꝫ in omi
ſcꝫ loco. ſcꝫ in loco naturali: vt in ei⁹ vtero. Loco pe/
nali vt in fuga egypti ⁊ exilio. In loco dignitoſo ⁊ ſu
pernaturali. vt in regni celeſtis ſolio. Aſtat eīm regia
a dextris in veſtitu deaurato ⁊c. Itē tecū in oī loco
famoſo. quia ſil' in domo vt frater cū ſorore. Tecum
in mēſa. vt filius cū matre. Tecū etiā quo ad ſitum
qꝛ nouē mēſib cōtent⁹ in vtero cū iacēte iacebat. cuꝫ
ſurgente ſurgebat ⁊c. Ergo tecū oī mō. Itē in memo
ria rōne ⁊ volūtate. Poſtrēo tecum ad oēm actū. ī q̄
hōies cōicare ſolent inuicē. Tria eīm ſunt gn̄a homi
nū que necāario cōicant ad aliq̄d agendū. Cōtrahen/
tes. generantes. adiuuātes. Et ipa btā virgo cōicat
cū dño deo ī cōtractu mrimonij hōis ⁊ dei. In gn̄ati
one c⁹ filij. ī adiutorio etiſ gn̄is hūani. Ipa ei fcā erat
adiutoriū ſil'e ſibi ml'ier illa vna q̄ fcē ꝯfuſiōꝫ ī nabu/
chodōſor domo. ⁊ iō notāt dem̄ ē a dño. yſ. lxiij: torcu/
cular calca. ſo. ⁊ de gē: ⁊c. Uere ꝟm ē dñe q n̄ ē vir te
cū. ſꝫ ē mlr̄ vna tecū q̄ oīa vl'nera q̄ tu ſuſcepiſti ī cor
pore ſuſcepit ī cordē. ⁊ coopās ī rdēptōis ope ſiē prior
eua ade ꝑori ī peti ꝑpetratōe. Poīt ⁊ dñs ārho. i. iiij.
p. alia opa ⁊ alios q̄tuor act⁹ ī q̄b ꝯicauit ei dñs. Nā
fuit ſecū vt dr. Ad carnē de ea aſſumēdū exaltādū ad
ipāꝫ magificādū q̄ſ breuitatiſ eā tráſi⁹. Quiſ duoti ſit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Sic ergo o dña dñs tecū. oro ſit ꝛ mecū ꝛ q̄ tecū fuit
ꝑ ſpecialē aſſiſtentiā obſecro mecū ſit ꝑ ſpēalem grī
am vt ſim tandē ſecū ꝛ tecū ꝑ finalē gl'am Amen

¶ Quō maria bn̄dicta in mulieribꝫ dicat̄ Mē. v.

Euadis retinēs Diciam oñditur quō maria
bn̄dicta in mulieribꝫ aſſerat̄. Et in his vbis
ſingulis hꝰ vginis ꝑfectio ꝛ ſpēalis electio d
ſignatur Nā oibus modis fuit benedicta Et hoc pri
mo qꝛ ab oī maledicto euacuata ḡ dꝛ Euadis. Eua
ſit nēpe maledictū nature. qđ eſt opꝓbriū ſterilitatꝫ
Maledictū culpe quod ē feditas libidinis. Pene qđ
eſt inflictio penalitatis. quoꝝ qđ qꝫ adhuc triplicat̄
Ita ꝙ fiunt nouē maledictiōes q̄s oēs maria euaſit
ꝑ cōtrarias nouē bn̄dictiones. Nā in opꝓbrio ſterili
tatis triplex fuit maledictio. Naꝫ virgo ſterilis erat
omnibꝫ ꝯtempta. ſolacio deſtituta. ſucceſſione pro
lis priuata. Cōtra q̄ nature maledcā tres bn̄dcōnes
habuit maria: Ipa ei fuit angel' ꝛ hōibꝫ reuerēdiſſi
ma. filio dei dotata. oīm fideliū ſucceſſiōe gl'ificata.
Siliter maledcm̄ culpe erat triplicatū. Nā ī eo erat
libido īpregnātis. feditas cōcipientis. pctm̄ naſcen
tis. Beata aūt virgo maria cōtrarijs bōis erat bene
dicta: Quia in eiꝰ cōceptiōe īpregnās fuit ſine libidīe
qꝛ ſpūſſctūs cōcipiēs ſine feditate. qꝛ vgo māſit. na
ſcens ſine pctō. qꝛ naſcebatur deꝰ. Pariformiter et
pene maledictū triplici erat maledicto exaggeratuꝫ
ſcꝫ dāni in virginitatē ꝑdēdo laboris in portādo do
loris in pariendo. Sed cōtra marie virgitas in cōci
piendo cōſecrata fuit. ſine labore portauit. ſine dolo
re pepit: ergo ab oī maledictiōe libera fuit. Jure er
go dꝛ benedicta. qꝛ ab oī maledicto nature culpe ꝛ pe
ne fuit libera Secūdo dꝛ bn̄dicta qꝛ fecūditate ſu
ꝑexaltata. vt ibi capitur Bn̄dixit eis dicēs. Creſcite
ꝛ multiplicamini. Et hec q̄ꝫ benedictio ṗt eē triplex
Una ex ꝑte agētis. Altera ex ꝑte generati. tria ex ꝑte
gignētis. Et quelibet haꝝ triplex. Agēs ei in iſta cō
ceptiōe fuit deꝰ trinitas. filiꝰ pr̄. ſpūſſcūs. ꝛ ḡ ſuper
altata nimis Et ꝑte generati ē exaltata generati
o ſuꝑ oēm generationē vbi cōcipitur vir ꝑfectꝰ in na
turalibus. Sed magis exaltata vbi cōceptꝰ ē vir ſan
ctꝰ grā ꝛ virtutibꝫ plenꝰ. Sed ſuperaltata vbi conci
pitur vir ꝑfectiſſimꝰ hō ſciſſimꝰ ꝛ ſūmꝰ deꝰ Itē ex ꝑ
te gignentis exaltata fuit qꝛ virgo cōcepit. plꝰ exalta
ta. qꝛ vgo pepit: exaltatiſſiā qꝛ virgo ꝛ mater lactauit.
Quia ergo oīa bona hec retinuit vere benedcā fuit.
Tertio dicit̄ benedicta. qꝛ ſingulari grā dotata Dici
tur em̄ benedictio ſingl'is grē collatio: vt ibi Bn̄dix
it dñs abraam. Et hec in virgine triplex fuit. Nā pri
mo fuit ſm dignitatē caput oīm feiaꝝ ꝛ principium
Et hoc rōne triplici. Tū qꝛ habuit q̄cquid boni i feiſ
fuit. Tū qꝛ qđlibet illoꝝ in ſūmo habuit. tū etiā qꝛ
illud hūit ꝙ nūq̄ꝫ aliq̄ feia plꝰ hūit vel hrē potuit
Secūda ſpēalis grā eſt ꝙ mater oīm fuit. Fuit eniꝫ
mater vniꝰ hōis ꝑ generationem. Omniū hominū
mater ꝑ regeneratiōem ꝛ virginū mr̄ ꝑ imitationem
vel potiꝰ exēpli ꝓbitionē De cuiꝰ mr̄nitate iā aliqua
tacta ꝛ adhuc aliq̄ ſūt tāgenda. Tertia grā ſpēalis
eſt ꝙ dña vniuerſoꝝ ē ꝛ fuit. Et hoc triplici rōne Ef
ficit̄ em̄ q̄s dñs rei alicuiꝰ ꝑ oꝑatōeꝫ. qꝛ. ſ. rē oꝑatus
ē et cōduxit in eſſe. Secūdo ꝑ emptionē. tertio ꝑ ele
ctionē vt ꝑlati: Et q̄qꝫ cōuenit virgini mri. Fuit eniꝫ
dña oīm creaturaꝝ. vtputa mater creatoris. Domi
num redēptoꝝ vt adiutrix redēptoris. vniuerſoꝝ do
mina qꝛ regina creaturaꝝ ꝛ regeneratoꝝ. Ergo fere
bn̄dicta fuit. Quarto bn̄dicta fuit qꝛ oīs bn̄dictio
in ſcripturis poſita in ſūmo ei cōuenit. vtputa bene
dictio oīm creaturaꝝ. oīm ꝑriarchaꝝ. oīm ꝛ feiarū
ꝓut pulchre ꝛ late dñs Albertꝰ in de laudibꝫ eꝰ ꝺdu
cit. Uere ergo bn̄dicta hec filia a dño cui cōuenit oīs
oīm benedictio. ꝑ quā ꝛ ſublata ē maledictio omnis
Poſtrēo dꝛ bn̄dicta qꝛ ab omibꝫ cōgratulāter col
laudata Collaudatur enī ab angelis: hōibꝫ ꝛ reliq̄s
creaturis Bennit q̄ꝑpe angelorū reſtauratorē. hōim
redēptorē. Creaturaꝝ innouatorē. vn̄ merito beatā
eā dicūt omnes generatiōes. celi ꝛ terre
Dicitur āt benedicta in mulieribꝫ nō ſimpl'r. ſed etiā
in benedictis inſigniter bn̄dicta magis. Juxta illud
Eccl'i. xxiiij. In multitudine electoꝝ hēbit laudē ꝛ iꝫ
ter benedictos bn̄dicet̄. Nā oīm mulieꝝ habuit bo
nū Bonū ſcꝫ virginū ꝯiugataꝝ ꝛ viduaꝝ. Q igitur
bn̄dicta tu filia a dño deo excelſo ṗ oibus mulieribꝰ
ſuper terrā ꝛ nos celeſtibus donis bn̄dici ipetra q̄ ce
ſic iꝛ ṗ mulieribus bn̄dicta Et hec de explanatiōe an
gelice ſalutatiōis ſequitur de addito elizabeth ꝛ eccl'e

¶ Roſariū de explanatione reſidue partis angelice
ſalutationis ab elizabeth. ſ. ꝛ ab eccl'ia addite.
Hic proſeq̄tur reſiduū ſalutationis Et primo quō
fructus benedictus.

Cauſa. tipꝰ. cūctis. ſꝑ. benedictio cuncta
Nā caruit. retinet. ꝑcellit: fautus in cē
Cultus hꝰ bn̄dicti fructꝰ
Eſt ſatus. exortꝰ. collectꝰ. latus ꝛ excuſſ.:
Multꝰ. purgatꝰ. oblatꝰ. ceſus. ꝛ eſus.
Qualitas huiꝰ fructus.
Dulcis. aromaticꝰ. ꝛ amenꝰ. mirꝰ: ꝛ enus.
Effectus huiꝰ fructꝰ.
Sanat. cōfortat. recreat. ſaciat. valet oē
Nūc de vētre Et ṗmo cōꝑatōes eiꝰ
Uenter hic: archa· thronꝰ. celū. ꝑadiſꝰ. ꝛ ortꝰ
Qualitas ventris
Sctūs. mirandus. elatus. ꝛ vtilis. omni
Qualitas nominis ieſu.
Optatū. magnū. ḡuidūqꝫ. bonū: ſil'atum
Cur chriſtus dicatur:
Rex. qꝫ ꝓpheta. pugilqꝫ. ſacerdos: vngit ꝛ omnes

IN hoc roſario tradūtur q̄dā meditabilia
ꝛ explanatoria circa reſidua ſalutationis

verba que a beata elizabeth ⁊ eccl'ia sūt apposita que
non minori deuotiōe supiorib⁊ sunt legēda. ꝑgnant
eni misterijs ⁊ sunt sensu grauida. Et primo ponun
tur aliq̄ circa benedictꝰ annotanda.

¶ Qualis fuit ⁊ est benedictio fructꝰ virgīs Mē. i.

Ausa ⁊c. His versib⁊ describit̄ qualis fuit: ⁊
est benedictio q̄ fructꝰ virgineꝰ dicit̄ bñdictꝰ
Et primo q̄d ē benedictꝰ ē benedictiōe causa/
li ⁊ actiua q̄ppe q̄ oīm est bñdictionū cā In q̄ iuxta
ꝓmissum sunt benedicēde oēs gētes ⁊ sūt bñdcē. Et
hoc inesse nature q̄ esse In eē grē q̄ bene eē. In esse
glorie quo optimū eē dedit. Iuxta quod. ps. deside/
rauit. Bñdicat nos deꝰ deus noster bñdicat nos de/
us. Itē bñdixit nos bñdictiōe corpali spūali ⁊ celesti
vnde merito causaliter dicitur benedictꝰ. Secundo
dicit̄ bñdictꝰ. qꝛ ei cōuenit oīm benedictionē prioꝝ
tipus. p̄ cunctis em̄ ⁊ in cūctis ip̄e benedictꝰ fuit Et
quantū figurā aut vmbrā veritas. tantū hꝰ benedi
ctio excedit ceteras illas tipicas. vt patet decurrenti
ꝑ singulas. Tertio dicitur benedictꝰ qꝛ benedictiōe
passiua a cunctis fuit benedictus A cūctis inq̄ꝫ bñdi
ctus. A celesti patre a virgine mrē Ab angel' in celis
ab hōib⁊ in terris corde ore ⁊ ope est benedictꝰ Nam
de bñdictiōe cordis. ps. dicit Bñdic anīa mea dño ⁊
oīa que intra me sūt ⁊c. de oris benedictiōe idē ait.
Bñdicā dñm in omni tp̄e semꝑ laus eiꝰ in ore meo.
De ope quoqꝫ dicit benedicā dñm in vita mea. Est
ergo passiua bñdictione benedictꝰ: Quarto oī tp̄e est
bñdictus ⁊ bñdicēdus In eternū. s. ⁊ vltra Int pro/
spera ⁊ aduersa sicut ait. ps. Benedicā dñm in omī
tp̄e ⁊c Quinto dꝛ bñdictus qꝛ ei cōuenit bñdictō oīs
quōcunqꝫ accepta fuerit. siue quantū ad significati/
onē scꝫ ꝺm oīa benedictiōis significata. siue quantū
ad suppositionē ꝺm oīa appellata. siue quantum ad
substantiā ꝺm scꝫ essentiā ꝓpriā vt patebit ex subse/
quētibꝰ mēbris Recte ḡ dicit̄ bñdictꝰ Sexto ḡ dicit̄
bñdictus qꝛ oī malo caruit ⁊ oī maledicto euacuatꝰ
fuit quo genus hūanū maledictū fuit Triplex āt ma
ledictū hō inciderat. s. punctionē fomitis: laborē īue
niēde veritatis. ⁊ necessitatē incinerationis. Sed hu
ius triplicis maledicti euacuatio fuit ī isto fructu bñ
dicto Nā puncturā fomitis nō habuit. oīa sciuit Cor
ruptionē nō vidit ḡ benedictꝰ fuit Septio bñdictꝰ
fuit qꝛ oē bonū retinet ⁊ oīs bñdictiōis possessionem
habuit. Habuit em̄ bonitatē hūane nature ī sūmo
qꝛ optimꝰ hō fuit. Bonitatē diuine nature ī summo
qꝛ verꝰ deus fuit. Bonitatē q̄ est ex ꝯiūctiōe vtrius/
qꝫ qꝛ fil' deꝰ ⁊ hō fuit. Et sic oē bonū diuinū ⁊ hūanū
possedit ⁊ retinuit. vere ergo benedictꝰ fuit. Octauo
bñdictus fuit qꝛ oīm bñdictiōes supauit: q̄ppe q̄ ī oī/
bus ꝓmatū tenuit. Bñdictiōem em̄ nature supꝫ oēs
in sūmo habuit q̄ ⁊ corpꝰ bñdictū ⁊ aīam ⁊ deitatē
bñdictā habuit Corpus bñdictū ī materia forma ⁊
armonia Aīam bñdictā ab oī malo liberā ⁊ oī bono
repletā erga deū sūma ymagīe ⁊ silitudīe erga corpꝰ
hñtē se sine cōtrarietate. Bñdictā etiā tripl'r deitatē
habuit in opib⁊ in se ⁊ in donis Hūit ⁊ bñdcōnes grē
⁊ glīe. de q̄b⁊ late agit Alber. in de laude virginis.
Nono bñdictꝰ fuit ꝓut bñdictio dꝛ ꝯgratulantiū col
laudatio qꝛ ab oīb⁊ fautꝰ si ita debeat dici nisi ꝑꝑ me
trū. Fauēt em̄ ei angeli q̄s restaurauit. Totū vniuer
sum q̄d inouauit. Huic ei oēs q̄ p̄cedēt ⁊ sequūtur
acclamāt scūs scūs scūs. ⁊ q̄ venit ī nōie dñi is sit bñ
dictꝰ. In eternū ⁊ vltra bñdictꝰ Postrēo dꝛ bñdic/
tus q̄tū ad ptes integrales bñdictiōis. qꝛ scꝫ In ori
gine ⁊ essentia bñdcūs fuit. In origine q̄dē hñs ori/
ginē bñdictā trinitatē q̄ ad creationē. bñdictā mrē m
virginē ꝑ ntitatē. bñdictū prēꝫ q̄ ad deitatis gñatōꝫ
In flore vñ pcessit Quantū ad essentiā āt bñdictus
fuit. In odore iplens cognoscitiuā. qꝛ verū. vñ Gen.
xxvij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui bñ/
dixit dñs ⁊c. In sapore reficiēs affectiuā in q̄tuꝫ bo/
nū. vnd̄ hortamur in. ps. Gustate ⁊ videte q̄m sua/
uis ē dñs. Et dulcis est spōse fructꝰ iste ⁊c In spē de/
cor btificās ꝯphensiuā in q̄tū sūmū ⁊ arduū q̄ppe q̄
spēosus forma p̄ filijs hoīm. Postrēo est etiā bñdic
tus ī valore valēs in oēm vsū. puta in medicamētū
ꝯ oē malū. In cibū hñtem oē delcāmentū. In preciū
ꝯparās oē bonū Iuxta illd̄ Empti estis p̄cio. Vere ḡ
bñdictꝰ ꝺm oēm modū vt latꝰ declarat venerabilis
dñs albertꝰ in li. meōrato. vñ hec fere oīa sūpsimus
etiā quasi ad verbū. Oremꝰ igit̄ q̄ sic bñdictꝰ bñdcā
hac virgīe interueniēte etiā bñdicat nobis In ip̄o ei
sunt benedicēde oēs terre trib⁊ Amen

¶ Cōsideratiōes circa fructū virgīs Mēbrū. ij.

Et satꝰ ⁊c In ꝯsequētibꝰ q̄tuor versib⁊ po/
nūtur q̄dā cōsiderāda circa fructū huiꝰ vir/
ginis Et in primis duob⁊ describit̄ huiꝰ fru/
ctus cultꝰ ⁊ vsus Nā is est fructꝰ virginei vētris qui
in eius ꝯceptiōe satus ē ⁊ seiatus in marie vtero ve/
lut in orto delitiarū ⁊ orto cōcluso. Vbi surculꝰ dei/
tatis insitus est trūco nrē hūilitatis a vero agricola
trinitate. cuiꝰ hoc fuit dignātissimū opus. Nō q̄dē
cōceptus virili seīe sꝫ mistico spiramīe ⁊c. Scdo is
fructꝰ ꝓdijt ⁊ in lucē ē exortꝰ in eiꝰ scꝫ ntitate qñ mū
dū visibil'r ē ingressus. Tūc em̄ germinauit radix ies/
se ⁊ terra genuit saluatorē dādo fructū diu desidratū
Iuxta illūd Cāti. Quis mihi det te frēm meū sugen
tē vbera mris mee vt inueniā te foris ⁊ deosculer te.
⁊c Tertio ab orticolis fructꝰ is fuit collectꝰ qñ a mrē
pānis īuolutus ⁊ a pastorib⁊ ⁊ regibus inq̄sitꝰ īuen/
tus ⁊ adoratus. ⁊ velut verꝰ panis ī domo pāis ī fid̄
liū cordib⁊ collectꝰ. Quarto fructus is in domū dm̄
cū gaudio ē allatus qñ in tēplo in suorū iubilo est eē/
no pri magno prifamilias velut decīe aut primitie ꝑ
sentatꝰ Vere nūq̄ꝫ p̄ciosior fructꝰ in domū dm̄ fuit
adductus Quinto fuit is fructus excussus ⁊ vētilatꝰ
qñ fuit acerrime a militibꝰ correptꝰ ⁊ flagellatꝰ vt ex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

cutereť palea nrī peťi ⁊ ſceleris O grās fructui illi
Sexto ē fruct⁹ iſte mult⁹ ⁊ ꝯmolit⁹ in reſidua paſſi/
one vbi adeo ꝓpter nrā pctā fuit attrit⁹ vt a plāta pe
dis vſq; ad verticē nō fuit in eo ſanitas ꝓpť pctā ꝓpl'i
ſui ꝑcuſſus: Septio eſt in ſua reſurrectiōe purgat⁹
qñ a prē eſt exaltat⁹ Tūc eni ieſus q̇ añ in ſordidis ve
ſtib⁊ ſtabat dū ei aduerſabať ſathan decorem induit
fortitudine ſe p̄cinxit. Octauo in celi curia regali mē
ſe in aſcenſiōe fuit oblatus qñ fili⁹ ſe prī ꝓ nob in cele
ſti illo ſāctuario obtulit ⁊ angelis hūanitatē ꝯtēplā
da; innexit. Nono p⁹ ſpūſſci miſſionē eſt fruct⁹ iſte ī
ciſus diuiſus ⁊ maſticat⁹ qñ fuit ꝑ orbē p̄dicat⁹ ⁊ di/
uulgat⁹ Spūs ei apl'is dentes intelligētie ⁊ ſapie de
dit libri ſignacula reſerauit vt fruct⁹ h⁹ miſteria di/
noſcerēt arti⁹ amarēt ⁊ vndiq; diuulgarēt ⁊ q̄ſi ꝑ bo
los. i. fidei articulos apponerēt. Poſtremo cib⁹ et
fruct⁹ iſte ꝑoptie priorib⁊ p̄ꝑatus vtq; eccl'e comedē
dus ē appoſit⁹. Nā in via in eccl'ia militāte comediť
ꝑ fidē in velamie ſub eucariſtia In patria āt ī eccia
triūphante ꝑ clarā viſionē ſub ſpē ⁊ forma ꝓpria pa/
nis hoim ⁊ q̄dāmō angelorū Ora igiť virgo h⁹ fruc/
tus genitrix q̄ digne ꝑticipem⁹ ſꝑ fructui tui virgiei
ventris vt ſic eū edam⁹ ꝑ fidē in via vt tandē eū epu
lemur clare in patria Amen.

De qualitate h⁹ fructus — Mēbrū tertiū

Dulcis aromatic⁹ In hoc verſu deſcribiť qua
litas h⁹ fruct⁹ q̇ tot⁹ eſt deſiderabil' ⁊ amabi
lis p̄ cūctis Et p̄mo dr̄ ꝙ ip̄e ſit affectui dul
ciſſim⁹ Iuxta illō Et fruct⁹ ei⁹ gutturi meo dulcis.
Vere dulcis iſte fruct⁹ dulcis in ꝟbo ⁊ exēplo: dulci/
or in fcō ⁊ ꝓmiſſo. ita vt exclamet ꝓpħa in. p̄s. Quā
dulcia faucib⁹ meis eloq̄a tua. Si tā dulcia eloq̄a q̄
ſūt de hoc fructu q̄; putas dulcior ē fruct⁹ is in eēntia
O felix cui guſtādus dat⁹ fuerit q̄; ē ſapore dulcis
Secūdo ē ſic dulcis ſapore. ſic etiā aromatic⁹ odore
Iuxta illud Odor vngentoꝝ tuoꝝ ſuꝑ oīa aromata
Et odor agri pleni plēi fragrantiā ſpergēs famā ⁊ o
pinione adeo vt ei⁹ odore currāt adoleſcētule. ⁊ odor
eius ꝯcupias excitat ſcās Tertio ē amen⁹ ſpē ⁊ colo
re iocūdans ſe intuētes. Cādidus nēpe ē ⁊ rubicūd⁹
totus pulcher ⁊ p̄ filijs hoim ſpecioſus. Cādēs vt li/
liū: ⁊ vt roſa rubēs caſtos ⁊ amātes ſui eſores efficiēſ
⁊ ꝯuerſatiōe delectās. Quarto mirus ē ⁊ mirabil' o/
pere ⁊ effcū Mirificauit em̄ dñs ſcm̄ ſuū Et ħ in or
tu qñ feia circūdedit viꝝ ⁊ porta clauſa ē egreſſus
In progreſſu qm̄ nūq; ſic ē hō locut⁹ miracl'is ⁊ pro
digijs clarificat⁹ In egreſſu qñ tā mirabl'r tāta pro
talib⁊ paſſus mirifice reſurrexit ⁊ aſcēdit. Vñ meri/
to nomen fructus h⁹ vocatū ē admirabil'. Poſtre
mo fructus iſte eťnus eſt ⁊ incorruptibil' duratione.
Neſcit eni marceſcere fruct⁹ iſte Nō ei dabit ſcū; ſu/
um videre corruptionē ⁊ ex mortuis reſurgēs iā non
moritur. ſed ꝑmanet in eternum Quia igiť tal' ē iſte
fructus merito ꝯſiderabiliť p̄ cunctis fructib⁊ ē am
plectandus

De vtilitate ⁊ efficacia huius bñdci fruct⁹ Mē. iiij.

Sanat ⁊c. Hic tangitur efficacia vti
litas ⁊ fructus hui⁹ benedicti ⁊ preſtan
tiſſimi fructus Sicut em̄ excedit in cō/
ditionib⁊ ceteris ceteros fructus. ita ⁊
in vtilitatib⁊. Et primo quidē eſt fruc
tus iſte ſanatiu⁹ ⁊ medicinalis ſanans oim languo
res Caro em̄ medici facta eſt medicina egroti Nam
altiſſim⁹ deus ſcz pater creauit de terra. i. virgie ma
tre medicinā fructū ſcz hunc benedictū qui quādo in
mūdo nō fuit. omne gen⁹ hominū elanguit. q̇ poſt/
q; apparuit eius ſucco ſpē ⁊ odore. hoc eſt ſucco aque
⁊ ſanguinis. ſpecie exēplaris cōuerſatiōis odore do/
ctrine ⁊ bone opiniōis egrotis ſubuentū fuit Nā hu
ius fruct⁹ medicina nō inueniť inefficax vlli morbo
Sana ergo me dñe hoc fructu ⁊ ſanabor. Secūdo ē
fructus iſte debiliū ⁊ languidoꝝ cōfortatiuus cōfor/
tans oēs in ſe ſperantes. Ip̄e em̄ eſt virtus brachiū:
⁊ fortitudo patris dñs potens ⁊ fortis in p̄lio fortifi
cans ſe edētes. In quo fructu qui fiſus eſt nūq; de/
fraudatus Tertio eſt is fruct⁹ meſtoꝝ ⁊ deſolatorū
recreatiu⁹ cōſolans oēs lugētes. dans oleū gaudij ꝓ
pallio meroris Hinc ait quidā An nō totiēs recrea/
ris quotiēs hui⁹ fruct⁹ dulciſſimi ⁊ recreatiui recor/
daris Quarto eſt eſurientiū ſatiatiu⁹ reficiēs omēs
iuſticiā eſurientes ⁊ ſitientes. eſurientes replēs bōis
faſtidioſos diuites dimittēs inanes Et omnis qui/
dē reliqua creatura afficere cor hūanum p̄t: ſed is fru
ctus ſatiare ſolus. Poſtremo vt breuib⁊ m'ta com/
plectamur ⁊ paucis grandia dicam⁹ Valet is fruct⁹
⁊ efficax eſt in omnē deſiderij vſum. Si egrotus es
valet in medicamentū. ſi eſuris cibus eſt habēs om
ne ſaporis delectamētum. ſi ſitis fons eſt p̄bens re/
creamentū. ſi aliquid voles p̄cioſum p̄cium eſt ꝯpa/
rans ome bonū

Conſiderabilia de vētre hui⁹ virgis. Mēbꝝ. v.

Venter hic ⁊c̄ Sequūtur quedam cōſiderabi
lia de ventre benedicte virginis meditanda
Et primū ponitur quomodo venter is com
paratus eſt in figuris ⁊ ꝓphetia Et primo ꝯꝑatur
vēter iſte arche noe vel teſtamēti Nā in archa noe fa
cta ē hoim ſalus ⁊ in hoc vētre iacuit ſaluator hoim
Archa illa octo (nō tñ beatifice oēs ꝓpť eam) ſaluauit
Iſta aūt oēs q̄tquot in ſaluatorē ei⁹ filiū ſūt creden
tes corꝑe ⁊ aīa ſaluat. Quā etiā varijs rationib⁊ ar
che teſtamēti aſſiľetur q̇ noſſe volet ille marialia le/
gat ⁊ tātas illic inueniet ꝙ etiā cū faſtidio leget Cō/
gruit ei archa nrā rōnabilis cū illa rōne materie q̇a
facta eſt de lignis ip̄utribilib⁊ vt iſta cōcepta ſñ pctis
rōe forme ⁊ p̄lc̄htudis rōe et; ꝯtinētie q; ꝯtiet veru;.
māna ꝟgā rcitudis ⁊ legē obſuātie diue volūtatis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Secũdo vent̄ iſte aſſil'atur throno quē ſibi fecit rex
ſalomon de ebore ꝛ veſtiuit auro ꝛc̄. Et hoc ꝓpt̄ edifi/
ciũ ꝓpter ornatũ ꝛ vſũ. vt d̄r in mariali Et in virgis
vtero verus pacificus xp̄s requieuit velut ſalomon
in throno Tertio celo ꝯpatur Et h̄ pp̄ celorũ ꝓp̄cta
tē. ſignoꝝ varietatē ꝛ celatoꝝ ſublimitatē. vt late ꝓ
ſequitur vbi ſup̄ Nā ꝛ ſic iacuit dn̄s celatus in virgi
nis vtero quēadmodũ in ſplēdido celorũ celo Quar/
to aſſil'atur ꝑadiſo voluptatis in q̊ poſitus ē hō xp̄s
Vere em̄ ꝑadiſus eſt vter⁹ virgis ꝛ ꝓpter nobilitatē
ꝛ vtilitatē fructus inde ꝓcedētis. Et eo em̄ veꝝ veit
vite lignũ vitā reꝑans oim̄. Poſtreō orto cōꝑatur
et d̄r Ort⁹ cōcluſus ī quo dilectus deſcēdit: q̇ ort⁹ eſt
mirabilis ꝓp̄letatis. grādis vtilitatis. ꝛ oim̄ ꝟtutũ
arboribꝫ cōſitus. ſicut latiſſiē ꝓſequit̄ autor marial'
Sũt āt ꝛ alie multe res q̇bꝫ inuenit̄ is vent̄ aſſil'at⁹
ꝛ ꝯꝑatus Eſt em̄ ſicut aceruus t̄rici vallat⁹ liliȷ̄s. ſic̄
crater tornatilis nũq̄ȝ indigēs pocul' ſed abũde in li.
dicto diſſerit̄ de iſtis.

T ¶ De q̄litate ventris benedicti h⁹ virgis Mē. vi.

Sanctus ꝛc̄. Hic iā ventris h⁹ q̄litas tangit̄
Et p̄mo venter iſte Scũs deſcribit̄ Nō eniȝ
eſt vt aliȷ̄ vētres ī quibꝫ libido repit. ſȝ ſcũs
hoc ē pur⁹ mũd⁹ deo dign⁹ ꝛ oī virtute firmat⁹. q̇p/
pe ſcti ſctōꝝ venerādiſſim⁹ thalam⁹ vere caſtitate e/
burneus ꝛ oim̄ virtutũ diſtinct⁹ ſaphiris. Secundo
mir⁹ ē ꝛ āmirabilis. tũ qꝛ mũdo diffuſior celo capati
or fuit. Quē em̄ mũdus ꝛ celũ nō poterāt caꝑe vēter
iſte tenelle virgis poterat detinere O vere ſtupor et
miraculũ dũ vent̄ puelle circũdedit virũ ꝛ cōtinet im
menſũ. Tertio vēter iſte in ſcripturis m'tipl'r ꝛ ſub
limiter ē laudat⁹ rebꝫ digiſſimis. vt dictũ ē cōꝑatus
ꝛ beat⁹ dictus ꝛ acclamatus filio veritate affirmante
qn̄ mulier illa vocē de turba extollēs. btūs venter in
quiēs q̇ te portauit Et ille. Quinimmo ꝛc̄. Quarto
fuit is venter nobis vtiliſſim⁹. qꝛ multoꝝ bonorum
imo ꝛ ſũmi boni ꝓductiu⁹ Ip̄e ei ſũmũ bonũ genu/
it q̊ habito nil vltra deſiderari pōt. Sed ꝛ ſic multi
plex ꝑticulare bonũ effluxit vtputa famelicis panis
refectionis. Scientibꝫ hinc orit̄ calix inebriationis
Hinc imundis fons ablutiōis. effundit em̄ aquam
mũdam ꝛ expiatiōis Hinc egris medicamentũ cura
tiōis. Medicinā em̄ creauit de terra altiſſim⁹ Per/
ditis p̄ciũ redēptiōis Et laborantibꝫ premiũ remũe
rationis Eſt ergo poſtremo is venter talis ac tātus
virginis ꝛ matris oī honore ꝛ cultu digniſſim⁹ Vn
de nobis ortus eſt tātoꝝ bonorũ cumul⁹. ꝛ ergo me
rito ſemꝑ obſ'uand⁹. benedicendus ꝛ colend⁹. vt ſic
tandē nos benedicat eius benedicti ꝛ bn̄dicentiſſimi
h ventris benedictus fructus Amen.

¶ De benedicto nomine Jeſus Mēbꝝ. ſeptiȝ.

Optatum ꝛc̄. Jam ſequũtur aliqua medita/
bilia ſuꝑ huius ſalutatiōis particula tertia:
que filiũ nominat ꝛ ipſum chriſtũ ſeu meſſy/
am predicat ꝛ ſita eſt a pōtifice ſũmo vt pie creditur
Et primo ponũtur aliqua circa nomē Jeſus ꝯſiderā
da quale ſcȝ ſit ꝛ q̄ȝtum illud nomē. ꝛ deinde de chri
ſtus agitur. Salus vtilis vnctio dulcis. Oē tulit pũ
ctum q̇ miſcuit vtile dulci. De ieſus ergo dicit̄ ꝙ eſt
nomen deſiderabile a ꝓphetis p̄optatum q̇bꝫ nomē
iſtud erat in deſiderio aīc cũctis deſideratũ. Eſt ꝛ in
multis puta Joſue. Jeſu ſyrach ꝛ Joſeph ſaluato/
re egypti. ꝛ ſilibus p̄figuratũ. oraculis ꝓphetatum.
oleo effuſo vnguentis optīs ꝛ ſilibꝫ aſſil'atum. Dul/
ce nomē ꝛ delitioſũ quo ſine etiā poſteris nil eſt ſapi
dũ. Eſt em̄ ieſus dulcis meōria dās vera cordis gau
dia ꝛc̄. Mel in ore. melos in aure quo canit̄ nil ſua/
uius auditur: nil iocũdius. Secũdo eſt nomē ſubli/
me ꝛ valde exaltatũ. qꝛ a deo q̇ dedit illi illud nomen
ſuper oē nomen magnificatũ Ab angelo annũciatũ
A virgine ſcīm predicatũ. a ſcīs oibus veneratũ. dia/
bolicis ꝑtātibus tremendũ q̄ eȷ̄ciũtur in hoc nōie a
cunctis inuocādus ꝛ celebrand⁹. qꝛ nō eſt aliud nom̄
in quo ſalui fieri pn̄t datum Tertio eſt nomē iſt̄ō no
men miſteriȷ̄s grauiduȝ in nōie dn̄i tetragrāmaton
vt paul⁹ burgenſ̄ in additiōe ſuꝑ exodũ docet ſignifi
catũ. Nomē alioꝝ nōim oim̄ incluſiuũ multorũ mi/
ſteriorũ cōtentiuũ. vt patet qn̄ effunditur ꝛ eſt ſylla/
bicaliter aut etiā litteraliter ethimologiſatũ. nomē
mirabile ꝛ mirificũ oim̄ orōnis ꝑtium: Nec etiaȝ in
lris quibꝫ cōſcribit̄ a miſteriȷ̄s ocioſũ Longũ eēt de/
clarare ſingula q̇ hec noſſe volet legat Vberti. ꝛ alio
rũ ſcripta: Eſt quarto nomē vtile ꝛ virtuoſũ nomen
bonũ ꝛ cōmodoſum. Nā eſt vt Vberti. lati⁹ ꝓſequit̄
nomē iſtud Penitētibꝫ in refugiũ. Eſt pugnātibus
in preſidiũ. pacientibꝫ in ſolaciũ. deficientibꝫ in ſub/
ſidiũ. ꝓficientibꝫ in auxiliũ: p̄dicantibꝫ eſt in teſtio/
nium. cōfitentib⁹ in honorē ꝛ cultũ. Meōrantibus
in ſuſpiriũ. poſtulantib⁹ in ſuffragiũ. Expientib⁹ in
delectamentũ. peruenientibus in premiũ. Viderit
qui volet de hȷ̄s fructib⁹ Vbertinũ Ubi pulchre in/
ueniet de ſingulis ꝓſecutũ. Poſtremo eſt dulce iſtud
nomen rebꝫ dulciſſimis ꝛ altiſſimis aſſil'atum. Dici
tur oleũ ꝓpter dulcedinē ꝛ excellentiā Cibus qꝛ cōfor
tat ipinguat ꝛ reꝑat Fons qꝛ q̄tuor riuos de ſe diffũ
dit fact⁹ nobis a deo prē ſapia in p̄dicatione Juſticia
in cōuerſatiōe. ſcīficatio in pctōꝝ ablutione. redem/
ptio in paſſione. irrigans totā ſuperficiē eccleſiaſtice
terre Lux in mentis illuminatiōe. Sicut pulcre his
cōꝑationibus Bernar. alludit ſuꝑ cantica ꝛ ꝓſequu
tio in aurea legēda habetur O igitur dulcis ieſu eſto
mihi ieſus Amen.

¶ De hoc nomine chriſtus ¶ Mēbrũ octauũ x

Rex qꝛ ꝛc̄. Poſtq̄ȝ viſum eſt de nomine ieſus
videndum eſt de chriſtus quod eſt nomen di
gnitatis vnctus interpretatus. ꝛ in hoc multiplex ſmi/
ſteriũ deſignatur. Primo ꝙ ver⁹ rex iſrl' fuit q̇ inun

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

gi ſolet Et vere rex fuit a prẽ z ſpũ p̄ ꝑticipib; vnct⁹ z a magdalena ꝑdie q̃ꝫ rex in hierl'm aſino ſedẽs q̃ſi intronizatus eſt vnct⁹. Rex in reſurrectiõe nrã reg/na gubernãs z ꝑmia meritis ꝯdigna donãs cui dicere debem⁹ Tu es ip̄e rex me⁹ Secũdo chriſt⁹ fuit qꝛ vnctus vt ꝓpheta in doctrine eruditiõe futurã gl'am ꝑdicans z futura multa ꝑdicẽs Ita vt vere dictum Uere ꝓpheta magn⁹ ſurrexit in nob. Tertio vnctus fuit vt pugil in diaboli debellatiõe nrõs hoſtes expu/gnãs in paſſione z palã in ſeip̄o triũphans in ſua aſcenſiõe. tũc ei traduxit vel (vt aug⁹ legit) exemplificauit principatus z ptãtes cõfidẽter triũphans eos zc̃ Ipſi q̃ꝫ dr Dñs fortis in prelio Quarto vnct⁹ fuit vt pontifex z ſacerdos. z hoc in pris recõciliationẽ mo/riendo hoſtiã offerẽs ſe pro nobis. Ip̄e eñi eſt ſacer/dos magn⁹ ſacerdos in eternũ ſm ordinem melchiſedech Poſtrẽo rite dr xp̄s actiue quaſi vngens nos oẽs Nõs eñi ab eo oleo grẽ z ſpũſſancti vngimur z d plenitudie ei⁹ accipim⁹ oẽs. a quo z dicimur xp̄iani qd nomẽ dignitatis eſt z iuſticie De q̃ nõie chriſtus poſſent z dici alia multo pl'a. nã z in lris ip̄is q̃b; cõſcribit̃ latent grãdia vt Ubertin⁹ deducit miſteria ſed ſufficiãt iſta. Hoc intẽſius a xp̄o orem⁹ ne eius nõie indigne viuam⁹: ſed re z ope chriſtiani ſi⁹ Am̃ Poſtrẽo eſt ſalutatiõis clauſula a fideliũ deuotione vt credit̃ appoſita Idẽ qd fiat vl' vere intꝑpretata

A ¶ Roſariũ de bñdictiõe mẽbrorũ virgĩs matris

Benedicã benedicentib; tibi z maledicaꝫ maledicẽtib; te Geñ. xij. Poſt poſita meditabilia ſup ſalutatiõe angelica ſb/ſequitur iã vnũ Roſariũ docẽs quõ bñdicenda ſint bñdicte hui⁹ in mulierib⁹ mẽbra. ꝯplectens ſil' quedã miracl'a q̃ maria ĩpartiri ſolet ſuis ſeruitorib; z bñdicẽtib; ei⁹ mẽbra Et ꝓprie cõuenit iſtud roſariũ paruul' nõ capientib; altiora. ẽ eñi captu facile z iocũdum exercitatu. Dulce eñi eſt verſari circa marie virginea mẽbra dulce q̃ꝫ nõ minus audire z eructare ei⁹ mirabilia q̃ ꝑuulorũ ꝓprie ſunt cibaria Sũt ḡ btẽ virgĩs mem/bra benedicẽda Tã eñi eminẽter. tã ſingl'ariter z ſupernaturaliter dignificata: beatificata. z vt ita loq̃/mur deificata ſũt oĩa fecundiſſime hui⁹ virginis mẽbra q, merito a cũctis frequenti⁹ ſunt benedicẽda. q̃/rum dignitatẽ atꝫ ſcitudinẽ nulla valet explicare lingua. Nam ſi vt dñs ait. Beati ſũt illi oculi q̃ vident q̃ viderũt apl'i zc̃. q̃ꝫ putabim⁹ mẽbra illi⁹ beatiora q̃ nõ ſolũ videre z audire. ſed z vẽtre concipere portare nutrire parere manib; ac mẽbris ꝯtrectare tãtis annis familiarẽ hrẽ cũ eo cõedere bibere ac hũili meruit hitare caſa. O vere btã mẽbra q̃b; datum eſt qd omni ſeculo negatũ O iure ſꝑ bñdicẽda q̃ tanta fecerũt nobis bona fuierũt pro nob dño plurima paſſa ſũt pro pctõ nrõ. Nã z q̃ꝫ h dño cõplaceat oñdit qñ tam gratãter a mliere ſalutatiõis illud ac bñdictiõis ac/cepit eulogiũ. ſ. Beat⁹ venter zc̃ at cõfirmauit dicẽs Quinimmo zc̃. Lui⁹ z nos mulieris exẽplo debem⁹ inſtare bñdictiõis hmõi exercitio Nã eſt hoc virgini valde acceptũ. exercitanti vtile dulce ac iocũdũ q̃ etiã plerorꝫ q̃ꝫ magnorꝫ fuit exercitiũ. Un̄ q̃daꝫ ſcribũt hoc exercuiſſe ſanctũ Bernar. z dñicum vt ꝓbãt ex ſalutatiõib; quibuſdã ꝯpoſitis vt aiũt ab eiſdem ad bñdictionẽ virgineorꝫ mẽbrorꝫ. Porro q̃ꝫ ſit exercitanti vtile z ꝯmodoſũ facile pꝫ ex verbis thematis qd ſupra eſt ꝑmiſſum Qui eñi marie mẽbra benedixerit copioſam z ip̄e reciprocam benedictionem a domino accipiet. Nam ſi abrahe dictũ erat Benedicaꝫ benedicẽtibus tibi zc̃. q̃ꝫto ãplius q̃ marie benedicũt a dño bñdicentur. Certe tãto putandũ eſt ãplius q̃ꝫto marie indiuiduũ illis eſt excellẽtius. vnde teſte pſ. Benedicẽtes ei hereditabũt terrã. De dulcedie aũt exercitij hui⁹ dr autor marialis Q̃ audiuit a ſanctis z exptis q, vix poſſit inueniri alius fuitij mod⁹ virgini tam accept⁹ z exercitantib; tã dulcis vnde tãta deuotio redũdaret in eis. Quiſquis ergo cupis a domino z virgini benedici in celis ne ceſſes a bñdicẽdo marie mẽbra in terris. Et poterit legi corã imagine virginis. nõ tamẽ vt ſuadent cũ corꝑalib; imaginatiõib;. plena eñi imaginatio omnis eſt pericul'. Unde cõſultius eſt vt intellectualiter hõ meditet̃ qd oꝑata ſit cũ mẽbris z benedicat mẽbrorꝫ actus vt dicendo Aue maria. Benedicta ſint ſacra vbera quib; lactaſti chriſtum zc̃

Aia marie z mẽbra benedicẽda

Mens. vires. habitus: ſpẽs. affect⁹. tactus

O caput. os. aures. oculi. dẽtes. gena. naſus:

Collũ. cor. hũeri. brachia. vẽtre. man⁹. digiti. oſſa.

Ubera. lacte. pedes. pellis. genua. intima. crura.

Corp⁹. mẽbra. act⁹. ſanguis. caro. nõie. cuncta

Quõ pctõribus ſuccurrit maria

Mundo. collapſis. reꝓbis. ſpem nõ rogitãti:

Quõ bonis cõfert grãm.

Uiuificat. ſanat. reparat. mutent: q̃ꝫ ꝑſtent

Quõ deuotis cõfert gaudia

Audit⁹. viſus. guſt⁹. cũctis q̃ꝫ mẽtis

Quõ in neceſſitate ſuccurrit.

Igne. mari. terris. varijs. ſathan. eripit oẽs

Quõ in morte z poſt ſuccurrit.

Solat̃. fugitat. mediãs. redimitq̃ꝫ reducit

PRo explanatiõe roſarij poſiti ſciendũ q, ĩ duas ꝑtes diuidit̃. Prima ꝑs ponit z enũerat aliquot virginis vires z mẽbra iure bñdicenda. Altera ponit miracula. Sed breuiter expediẽdũ eſt de prima. In primo itaq̃ꝫ verſu ponũtur hui⁹ virginis potentie aĩa z que int ra eam ſunt oĩa q̃ ſũt bñ/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

dicenda velut virginis mēbra q̄dā interna. Et tāto
vtiq̄ȝ affectuoſius q̄ȝto p̄ſtant corp̄alibꝫ ⁊ int̄na ext̄/
nis ¶ De bn̄dictiōe mentis marie. Mēb. i

Mens vires ⁊c̄. In primi verſus p̄ncipio pōi/
tur Mens ipſa bn̄dicēda tāq̄ȝ p̄ncipalioꝛ et
eminētioꝛ aīe portio cui cetere ſubſunt vires
C Vn̄ ⁊ ab eminēdo eſt teſte yſ. dcā q̄ ita vt ait ſup̄mū
ē aīe mēbꝛū queādmodū oc̄lus corp̄is p̄cipuū Et ac
cipit̄ hic ḡnaliter ꝓ ſub̄a ipſi⁹ mētis vel aīe Que me
rito a nobis bn̄dicenda. iure laudāda. digne itē con/
tēplanda a nob. Hec eſt em̄ mens illa ⁊ aīa p̄celſa
poſt aīam xp̄i ꝑ2ſus digniſſima ad tā ſublimia p̄de/
ſtinata. tam ſublimiter creata. ſed lōge ſublimi⁹ cō/
ceptu ⁊ ptu filij dei dignificata Cui⁹ mētis īgenuita
tes q̄ plene explicet inueniri pōt null⁹ Siq̄dē etſi mlt̄
te aīe aīaꝝ ſibi aggregauere diuitias ꝓ eo q̄ mlt̄e ſit
a deo elcē xp̄i ſanguīe redēpte. fide deſpōſate. ſpū do
tate. deputate cū angelis. heredes dīne bonitatꝭ. ve
rūtamē vnica hec colūba electa p̄e ſingul̄ ſup̄greſſa
eſt lōge ⁊ ineſtimabiliter vniuerſas Vn̄ hoc t̄ ꝯſimili
mō bn̄dicenda a nobis. O benedictiſſima int̄ mulie/
res ⁊ fēiaꝝ bn̄dicendiſſima te bn̄dicere cupiēs aīam
tuā in primis bn̄dico ⁊ oīa q̄ ſunt intra eā. Bn̄dico i
q̄ȝ aīam p⁹ filij tui aīaȝ a deo ſūme bn̄dictā vere exp̄ſ
ſiſſima trinitatis ymagine inſignitā ſilitudīe decora
tā. Vere totā deiformē ⁊ ꝑ2ſus ſciſſimā. nr̄i ſollicitaȝ
⁊ acerrimi doloris gladio in filij paſſione trāſfixam.
Oroq̄ȝ vt h⁹ inſtar reformē aīam meā ⁊c̄ Pauca ſūt
hic verba: ſūt tn̄ materia deuotiōis plena ſi fuerit q̄
rite diiudicaret ſingula. tāgunt̄ em̄ mlt̄a ꝯſiderabi/
lia Secūdo ponūtur vires ⁊ aīe potentie a nob bn̄/
dicēde. Vbi notandū q̄ tres ſunt aīe vires p̄ncipales
⁊ p̄cipue Scȝ vegetatiā. ſenſitiā. ⁊ intellectual̄. q̄
rū queq̄ȝ ſuas ſubdiuiſiōes hȝ ⁊ vires ſingl̄arit̄ etiaȝ
bn̄dicēde ſingule q̄ꝓpe q̄ nr̄e bn̄dictiōi inſeruire oēs ⁊
ſingl̄e Siquidē vegetatīe tres ſūt ſuꝑpotētie iſte Ge
neratia. nutritiua: ⁊ augmētatiua. ex q̄bꝫ ſingulis ꝓ/
fluxerunt nobis bona ſalutis Generatia em̄ ei⁹ v̄t⁹
ꝓ ꝯſeruādo hūano ḡnē. imo poti⁹ ꝓ repādo eo i ſta/
tu ſalutis ḡnauit nobis illū q̄ vere ē gen⁹ ſup̄ni lūīs ⁊
nr̄e auctoꝛ ſalutis. c⁹ ḡnationē nō eſt q̄ teſte yſ. enar
rare poſſit Qui niſi genit⁹ fuiſſet nr̄m gen⁹ exul a ſa
lute māſiſſet. Bn̄dcā ḡ ſit hec vis ḡnatia ꝑ quā aucto
rē regn̄atiōis ſuſcepimus ⁊ tā innūera bōa Nutritia
vero valet ad ꝯſeruationē indiuidui. ſic̄ ḡnatia ꝓ cō/
ſeruatiōe ſpeciei q̄ hoc nob ſingl̄are bn̄ficētie cleno/
diū cōtulit vt ipſū ſacrate virgis ſacratū corpuſculū
nutriret coaluerit ⁊ fouerit vt nr̄e ſaluti ſeruiret nut̄/
torē oīm ipſa enutriret. Cui ſubſeruiūt alie ꝑtes vi/
res q̄s trāſim⁹ breuitatis cā. Augmentatia nob i h̄
ꝓfuit q̄ virginē partui aptauit ⁊ ipſū corpuſculū ſal
uatoris adauxit Iure ergo bn̄dicēda nobis Et hec de
vegetatiue potētie viribꝫ Qȝ ſi bn̄ficētia q̄ nob ꝓtu/
lerūt vires ſenſitiue ⁊ rōnales enūerare cōtenderim⁹

nil ſecus erit ac ſi mare guttis vacuare temptemus.
Quis em̄ dicit ꝑfectiōes ⁊ bona ſenſitiuarū viriū ap
p̄henſiuaꝝ. ſ. interioꝝ ⁊ exterioꝝ Quis itē altitu/
dines potētiarū rōnalium. q̄ȝta. ſ. ſapia intellectus
replet⁹. q̄ȝ in bōis meōria ſtabil̄ ⁊ affect⁹ charitate et
grā plen⁹. vel tenuiter explicabit. Vere non eſt q̄ ad
hec poſſit Qđ ergo intelligētia nō penetrat affectus
ꝯpenſet crebri⁹ dicēdo. O bn̄dicte ſint ⁊ aīe tue potē
tie ⁊ vires oēs tā vegetatiue ſenſitiue q̄ȝ rōnales q̄bꝫ
⁊ dn̄m bn̄dixiſti xp̄o puerulo deſeruiſti ⁊ nr̄e ſaluti con
ſuluiſti. O reforma vires meas. Tertio bn̄dicēdi ſūt
habit⁹ v̄tuoſi ⁊ ſciētifici tā ſpeculatiui q̄ȝ practici q̄s
poſt xp̄m ſūme hūit ꝑfectos ⁊ dicēdū Bn̄dico ⁊ lūio/
ſiſſiōs ſil̄ ⁊ virtuoſiſſiōs ei⁹ aīe tue hitus ſpeculatioſ
eque vt practicos q̄bꝫ effulſiſti ⁊ in oē bonū ꝓmpta
ſꝑ fuiſti. Quarto bn̄dicēde ſūt ſpēs ſacrate aīe e⁹ ſen
ſibiles ⁊ intelligibiles q̄s mūdiſſiās ⁊ lūioſiſſiās v̄go
iſta hūit Dicat̄ ḡ Bn̄dicte ſint ⁊ ſacre aīe tue ſacrate
ſpēs tam ſenſibiles q̄ȝ intellectuales q̄ ſꝑ mūdiſſime
⁊ pure ſꝑ caſte ⁊ recte in te fuere. Quinto bn̄dicenda
eſt vis e⁹ affectiā ꝯcupiſcibilis. ſ. ⁊ iraſcibil̄ cū rectiſ/
ſimis affectibꝫ ei⁹ vniuerſis odij ſcȝ ꝑfectis ⁊ arden/
tiſſimi amoris ⁊ dicendū. Bn̄dico ⁊ vim tuā affecti/
uā tā cōcupiſcibilē q̄ȝ iraſcibilē deuotiſſimis ⁊ ignitiſ
ſimis affectibꝫ decoratā in oē feruentē bonū ꝑfecte/
q̄ȝ execrantē malū oē: Poſtrēo bn̄dicēdi ſunt etiam
ſacrati act⁹ aīe ei⁹ cognoſcitiui. ſ. ⁊ affectionales ⁊ di
cendū de iſtis. Benedicti ſint ⁊ act⁹ tui o virgo actu/
oſiſſiā deo acceptabiles. tā cognoſcitiui q̄ȝ affectiōa/
les q̄bꝫ ⁊ clariſſiē deū ⁊ que ei⁹ ſunt cognouiſti ⁊ ſin/
ceriſſime atȝ ardētiſſime dilexiſti O da mihi vt t̄ con/
former in actibꝫ iſtis Amen.
¶ Hec breuiter de aīa virgīs ⁊ his q̄ inter eā ſūt ꝑ/
ſtrinxim⁹. nā nihil dignū de his ꝓlixius ſcribere po/
tuim⁹. ꝑſertim cū horū intelligētia ſatis accipi pote
rit ex his que ſup̄a circa vires xp̄i diximus
¶ De bn̄dictione mēbroꝝ marie. Mēbꝝ. ij.

Capur ⁊c̄ In verſibꝫ ſubſequētibꝫ agit̄ d̄ mē D
bris virginis corp̄alibꝫ bn̄dicendis. de quib⁹
nos paucis expedie⁹ h̄ in ſūma dicētes q̄ qui
ſtudioſe ſe volȝ exercere poterit abūdā ⁊ dulcē mate
riā ex paucis his q̄ annotam⁹ ſibi aggregare ⁊ ꝯgere
re. ⁊ ſingula mēbꝛa trifariā cōſiderare Docē t̄plicēȝ
circa ſingula mēbꝛa cōſiderationē habere. Poſſunt
em̄ conſiderari. Et quo ad

natalē eoꝝ decorē			laudādo ⁊ ꝯḡtulādo
exēplarē īformatōȝ	hic		ſecrādo ⁊ orādo
beneficioꝝ emanatōȝ			grās referendo.

Prio quo ad naturalē decorē. qđ tn̄ nō fixe nimis a/
gendū. aiūt em̄ hoc nō vſq̄ȝq̄ȝ tutū Nō tn̄ ꝑ2ſus rej/
ciendū. Nā qui pie ⁊ diſcrete ſe exercitauerit mariaȝ
defendētē ſentiet. Ipa em̄ quaſi mirra dat ſuauita/
tē odoris ſerpentes tēptationū fugās nō tētamenta
inflāmans Adeo q̄ etiā in vita ſua vt ſcribit ſanct⁹

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Bonauē. corꝑis pulchritudine nullū fede ſuccēdit ſꝫ
ad caſtitatē magis eā inſpiciētes inducit. Sic itaqꝫ
decorē mēbroꝝ cōmeōrari lꝫ ſad ſolaciū ꝛ ꝯgratulan
dū. Sed ꝯſultius ad intellectualia ꝓgrediēdū ꝛ con
ſiderāda eſt exēplaris mēbroꝝ diſciplia ad ſequele ex
emplū ꝛ imitandū. vt ſcꝫ cogitem⁹ qꝫ caput ei⁹ hūile
ꝛ inclinatū qꝫ oculi caſti ꝛ ꝯtinētes. qꝫ pure manus
ad elemoſynas large. ꝛ oīa mēbra oī diſciplia inſtru
cta Nil eñ eſt in ſunamite hac nrā videre niſi caſtro
rū acies virtutū ſcꝫ ꝛ diſciplie Poſtremo poterim⁹
h cōſiderare q̄ ad bñficioꝝ emanationē. vt. ſ. cogite⁹
circa ſingula mēbra quāta ex ſingulis exceperim⁹ bñ
ficia quō ſcꝫ deo ex ill' ſuiuit ꝓ nob quō exemplū ex/
hibuit ꝛ ſuccurrit ꝓris ꝛ hmōi mlta alia: que ꝓrſus
ſunt inexplicabilia Sꝫ his in gñe p̄miſſis nos accin
gam⁹ ad benedicēda ſingula.

Ad caput itaqꝫ dicam⁹. Bñdictū ſit o bñdictiſſiā
bñdictū tuū caput reuerendū. carmelo ꝛ auro optio
in ſcriptura aſſil'atū. aurea ceſarie comiſqꝫ velut ela
tis palmarū exoꝛnatū: reuerētiſſimo geſtu diſciplia/
tū crebro ſub filio hūiliatū ꝛ ꝓfundi⁹ deo inclinatuꝫ
At nūc iperiali dyademate rutilans coronaqꝫ ſtella/
rū duodecī exaltatū. O erige caput mētis nrē oimo/
dis cōquaſſatū Amen. Deīde ad os dicēdū Bñdi/
ctū ſit os tuū melliſluū melle ꝛ lacte oīqꝫ odoꝛe ꝛ de/
coꝛe refertū grā diffuſum oꝛi dīno crebri⁹ dulcit' ap/
plicitū: Os in quo nō inuētus dol⁹ vel mēdaciū. ſed
meditans ſapiam loquēs iuſticiā nullius vnqꝫ offen
ſiuū O da mihi os inoffenſū ꝛc̄

Ad aures Bñdico ꝛ aures tuas ſciſſiās ad obedi//
endū deo ſꝑ erectas aut deo tibi ꝑfectas qb audie/
bas balbutientē ꝑuulū te vocantē mrēm poſt verba
vite ꝛ doctrinā ei⁹ ſalutarē ꝛ tandem q̄ te inuitauit
ad coronā. da ꝛ mihi obie aures q̄ ſꝑ eas inclinem i
verba oꝛis ei⁹ Quarto ad oculos Benedicti ſint So
culi tui clariſſimi ad inſtar colūbaꝝ ſimplices ꝛ caſti
nūqꝫ in vanitatē videndā cōuerſi vere bti qbus filiū
hōis ꝛ eius miſteria vidiſti. coꝛ eius vulneraſti q̄ nūc
tuis oculis apparet glificatus. da vt ſimpliciū ſim et
caſtoꝝ oculoꝝ nūqꝫ eos diuertēs in vanitatem

Ad dētes Dentes etiā tui eburnei niue cādidioꝛes
gregi tonſarum. ꝛc̄. ꝯpati panis ꝛ vini ruminatiui
ſint ſemꝑ bñdicti quib lactenti ꝑuulo alimenta con
triuiſti. O qꝫ libēter veſcebat' cibo. dētib tuis ſue te
neritudini aptato Da ingluuiē cauere. Ad genas A
plene q̄s dulciſſimi iheſioli totiēs turturis verecūdia
lis vere ſicut fragmē mali punici Ita ꝛ gene tue qui
bus cādidū ꝛ rubicundū ꝛ pre filijs hōim filiū dei ſpe
cioſū totiēs deoſculata es Da oꝛa verecundiā inue
nū virtutē. Ad naſum. Benedictus ſit ꝛ naſus
virgineus q̄ eſt velut libani turris ꝛ odoꝛifere ei⁹ na
res qbus ſentire meruiſti ſuauitatē redolentis floꝛ
cui⁹ odoꝛe trahit' ꝛ reficitur vniuerſus mūdus O ſen
tiam ſuauitatis h⁹ vtcunqꝫ odoꝛē Hec ecce ſē mē
bra in ſecūdo verſu ꝯplexa. circa que ſingula fere an
notauim⁹ ſi eſt q̄ ꝯſiderare volet tria illa p̄miſſa con
ſiderabilia. ſ. cōmendatiōem. actionē. ꝛ exēplatōem
quali mō etiā circa reliqua erūt aſſignāda Puta

Circa collū qꝛ
- cādidiſſimum monilib et turrri eburnee comparatum.
- crebri⁹ in paruuli obſequijs inflexum ꝛ ab eo amplexatum.
- Inclinatiōis ꝛ humiliationis exemplum

Circa humeros quia
- modeſtiſſimi velut yſachar oneri ſuppoſiti
- i illis requieuit principat⁹ filij quando baiulauit in egyptum poꝛtauit
- foꝛtitudinis exemplatiui.

Coꝛ
- pijſſimū amoꝛe liquefactum
- dominicis neceſſitatib inuigilans ꝛc̄
- charitate vulneratum charitatis exemplū

Venter
- virgine⁹ thronus eburneus ſaphiris ꝛc̄
- filij thalam⁹ quo requieuit nouē mēſibus
- vere delitiarū oꝛtus ꝛ paradiſus

Oſſa
- veri tēpli baſes ꝛ fundamēta
- crebrius filij obſequijs inflexa.
- cōſtantie exemplaria.

Pedes
- auricalco ſil'es recti ad bonū agiles
- in dei obſequiū fatigati
- ab omni via mala nos prohibētes.

Genua
- generoſiſſima
- ſuꝑ que requieuit patris ſapiētia:
- reuerentia exemplū exhibentia

Crura
- colūne marmoꝛee ſimulata
- filij dei grata ſedilia
- prompta ad dei ſeruicia

Brachia
- gratiſſima.
- ieſum poꝛtantia ꝛ amplexantia
- laboꝛis exemplaria

Manus
- toꝛnatiles auree plene iacinctis
- quibus filium cōtrectauit ꝛc.
- quarū digitis fuſū apꝑhendit.

Vbera
- vino melioꝛa vnguentis fragrātia
- filiū dei paſtoꝛē oim paſcētia
- lacte de celo plena

Pellis
- vt ſalomonis nigra ſed foꝛmoſa
- ſole iuſticie offuſcata
- vt celū extenta in bonū

Intima
- a ſpiritu obumbrata ꝛ ſanctificata
- eius quē oꝛbis nō capit contentiua
- puriſſima puritatis incitamēta

Coꝛpus
- ſacrum bone terre cōparatū.
- de quo medicina creata.
- ſpiritui ſubiectum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Decentiſſima
Mēbra in chriſti ſeruitium occupata
diſciplinatiſſima

benedictū a deo honoratum:
Nom̄ q̄ȝ a filio dulciter cōpellatum.
noſtrum ſolacium ſemꝑ benedicendum

Hec pro ſimplicioribꝫ tetigimꝰ breuiter vt hic occaſionē ſumāt exercitandi ſe circa virginis membra magis intellectualiter q̄ȝ imaginabilit. Nā hoc magis vtile ē ꝛ iocundū ꝛ a ꝑiculis tutū ꝛ a Herē. ꝛ alijs cōſultū. Et de ſingulis pn̄t fieri bn̄dcōnes ꝛ orōes vt patet in ſuꝑioribꝫ

E ¶ Quedā btē virgis miracula ꝛ bn̄ficia ſuis conceſſa ¶ Membrum trium.

Exaltabo te ꝛ cōfitebor nōi tuo qm̄ feciſti mirabilia Sup hoc laudabit te ppl's fortis: ciuitas gentiū robuſtarū timebit te Quia fcā es fortitudo pauꝑm fortitudo egeno in tribulatione ſua. ſpes a turbine vmbraculū ab eſtu. Eſaie. xxv.

In hac huiꝰ roſarij altera pte ponuntur quedam huiꝰ virgīnis beneficia ꝛ miracula. a deuotis deuote cum laude ꝛ gratitudine retractanda. que quoſdam interdū plꝰ mouent q̄ȝ verba pulchre perorata. dulciuſq̄ȝ facta a pleriſq̄ȝ cōmemorantur q̄ȝ dicta maria. q̄ȝ laudis ꝛ gratitudinis ſunt materia ꝛ incitamēta. vt patet per verba premiſſa vbi promittit exaltare. confiteri ꝛ laudare ſuper mirabilia ꝛ ſuper beneficia pluribus impenſa. Unde ꝛ ad illuȝ finem ꝛ Marie miracula a nobis ſunt cōmemoranda Uerum quoniam ea tam ſunt numeroſa vt proſus nobis infinita. adeo vt iuxta quendā ante oceanū bibere. an̄ poſſemus paruo nucello nilū magnum includere q̄ȝ hec vel tenuiter conſtringere ſtilo Ideo in genere quedaȝ notamus vt ad illa reliqua facile reducere poſſemus Et ea diſtinximus ſcḋm quinq̄ȝ principalia beneficia Nam complecti debent in omnia miracula.

In ꝟſu { p. / 2a / 3o / iiij. / v. } qbꝫ { petōribꝫ / bōis / ſibi deuotꝭ / tribulatis / ī morte ꝯſtitutꝭ } īpēdit { veniā / grām / recreationem / ſubleuamen. / aſſiſtentiam. }

Unde patet q̄ȝ latiſſima ſub his verſiculis ꝯplectitur materia pro mentiū torpore in virginis matrꝭ laudem excitando vtcunq̄ȝ cōgeſta: que vt intelligantur ſunt breuiter explanāda.

¶ Exempla ſiue miracula qbꝫ deducit̄ ꝙ Maria peccātibꝫ impetrat vēiam ¶. §. i.

F Mundo ꝛc̄. In h̄ ꝟſiclo tāgūt̄ miracula qbꝫ pecōribꝫ occurrit maria Impetrādo veniā. Et pᵒ qdē īpetrat veniā vl'r toti mūdo ꝑ demeritis dānato vtȝ ex viſiōe btī dm̄ci vbi deū vidit iratum tres lāceas ꝯtra mūdū vibrātē. ſed mariā ſeſe ꝓſternētem ꝛ veniam impetrātem vt latius dr̄ ī ꝓmptuario diſcipuli int̄ miracula btē ꝟgis exēplo. viij. Silr̄ patet in alio exemplo qn̄ chriſtꝰ buccinari iuſſit ꝛ mūdꝰ periſſet niſi maria ſuccurriſſꝫ ꝛ veniā impetraſſet ibidē exemplo. ix. ꝛ. xi. ¶ Scḋo veniā impetrat hōis in pctā collapſis Ut ptȝ de abbatiſſa fornicaria quam Maria ab infamia liberauit ꝛ veniam impetrauit. vt ptȝ in Promptuario exēplo. xxiiij. Silr̄ ꝛ cuſtodi ꝛ cuſtrici moāſterij cuiuſdam moniali nōie beatrici vt ibidē exē. xxij. ꝛ de cuſtode ī libro exēploꝝ diſtic. ix exēplo. c. xx. ¶ Tercio impetrat veniam apte malꝭ ꝛ reꝓbis vt Ancille adultere q̄ peccauit cum milite. vt dr̄ in Promptua. exem. xlvij. Item vxori adulterī de qua ſe noluit vindicare quia centies ei legebat Aue maria. vt dr̄ ibidem exē. xlviij. Item vſurarijs latronibꝫ ꝛ alijs pēitere nolētibꝫ vt ſcribit in compendio ſuo int̄ exempla Alanꝰ Quarto veniam impetrat nō ſolum cōiter apte malis ſed etiam ꝓſus deſꝑatis ꝛ homagiū dyabolo facientibꝫ vt ptȝ d̄ theophilo vt hēt̄ in Prōpt. exem. xlij. Item de nobili qdam tyrāno vt ibidē exem. xcix. Item de alio q̄ nihil boni fecit. ibidem. xcvij. Quinto veniam nouit impetrare bonis de pctis ſuis ſollicitis ꝛ pro eis rogantibꝫ Ueniam inq̄ȝ nō coēm ſꝫ gn̄alem oīm pctōrum remiſſioēm vt ptȝ de moāchoo cui apparuit ꝛ ꝙ oēm ei pctōꝝ veniam impetraſſet dixit vt habet̄ in ꝓmp. exem. xlvi. Et hec ſt̄ aliq̄ miracula quibꝫ impetrat veniam Maria.

¶ Quomodo Maria bonis ꝛ ſeruitoribus ſuis impendit graciam.

¶. §. ſcḋs.

Uiuificat. ꝛc̄. Hic tanguntur miracula quibus Maria ſuis ſeruitoribꝫ gratiam preſtat. Et illam variam ꝛ multiplicem. ¶ Primo enim cōfert mortuis gratiam viuificationis. vt Scholari cantanti Alma redemptoris mater Uel vt alij dicūt Gaude maria virgo ꝯctas herēſ. a iudeis occiſo ꝛ a Maria virgine reſuſcitato ꝛ viuificato. vt dicitur in Promptuario exemplo ſexageſimoſexto. Item mulieri cuius puerum miles occiderat Ibidē. xxiij. Itꝭ latroni decapitato vt ibidē exemplo. liiij. ¶ Secundo confert gratiam ſanitatis infirmis. Ut Scabiem preſbiteri curando. vt dicitur in libro exemplorum diſtinctionē ſexta exemplo. lxij. Tibiaȝ monialis vt in ꝓmptuario. xxxvij. Et ſenſum mulieris ibidem. iiij. ¶ Tercio dat grām reparationis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

q̄bidā reſtituēs viſum vt ceco ꝑ rn̄ſoriū Gaude ma.
vt3 ī ꝓmp.xxxi. Itē mutis loq̄lā vt ſacerdoti linguā
ab hereticis trūcato ex ibidē exēplo.xxx. Itē manum
iohī damaſcēo ꝛ leoni ibidē exēplo.xxxiiij. Quarto
dat grām pĕitēcie ꝛ ꝯuerſiōis ꝛ pure ꝯfeſſiōis vt mľ
tis exemplis in ſuo cōpēdio ꝓſeq̄r Alanꝰ Item grāz
mutatiōis ꝛ reformatiōis vt de mōialibꝫ ſeſe rforma
ri nolentibꝫ ꝛ pꝰ decātatū marie pſalteriū cupiētibꝫ
vt deſcribit vbi ſupra idem Alanus Poſtremo
dat grām ꝓfectꝰ ꝛ pſeuerātie vt carthuſiēſibꝫ diſcede
re volētibꝫ ſ3 ꝑ miſſā Salue ſcā ꝛc. ꝑſiſtētibꝫ vt d̄r ī
ꝓmp.xliiij. Silr ꝛ mōachis in mōte ſynai morātibꝰ
vt dicit auctor magni marialis Et hec de gra
cie miraculis.

H ¶ Quō deuotis recreatiōem ¶ §.iij.

AUditus. Hic tāgūtur miracula quō Maria
ſolet ſuis deuotis ꝯferre gaudia ꝛ recreamen-
ta etiam in hac vita Et p̄mo q̄ſdam recreauit audi-
tu. q̄bniſdam apparēs dās ſolaciū dulcis alloquij: et
melos audire ſcōꝝ. vt de ſcō q̄dam ep̄o legitur in li-
bro exemploꝝ diſtictiōe.ix.exēplo c.xxi. pulcherrie.
Itē moniali ſpnēti ītrena alloq̄a miſit lrās de celo et
alia iocūda audire dedit vt d̄r alanꝰ vbi ſupra. Secū
do alios recreat viſu ꝑ ſui claram oſtenſionem. vt ꝯ
uētui p̄dicatoꝝ cui tercio apparuit vt d̄r in ꝓmptua-
rio exemploꝝ exemplo. lxxviij. Item clerico q̄ ꝑdi-
dit vnum ocl'm poſt reſtitutū Ibidem.lxxix. Itē illi
q̄ ꝑ viſum ſtatim euolauit ad celū Ibidem.lxxx.
Tercio recreat alios guſtu ꝑ dulcedīs ſc3 īuſitate ſa-
porem vt pt3 de muliere cuiꝰ ſaliua vt mel dulcis e-
rat qū dixit Aue maria. qđ etiam cuidam incluſo cō
tigit vt d̄r in promptuario in libro exemploꝝ diſticti
one.iij.exemplo.xxviij.exēplo.lxxij. Item nōnullis
electuaria dedit. Quarto recreat q̄ſdam ꝛ in ſenſibꝫ
ceteris vt ꝑ odorē vt in quadā ſcimoniali cui apparu
it cū odore fragrātiſſimo. ꝓmptua.exēpľ.exēplo.xxx
vij. Itē alium deſpōſauit ꝑ anulū Item cuidam de-
dit oſculū vt narrat Alanus in compēdio
Poſtremo q̄s ſenſu nō reficit mēte validius et
efficatius recreat vt3 de multis. videl3 de monachis
tpe meſſis laborātibꝫ q̄ externā viſitatiōem neſcie-
bāt ſed internam ſentiebāt vt d̄r in promptuario ex
emplo ſexto.

¶ Quomodo maria tribulatis ꝑſtet ſubleuamen
I ¶ §.q̄rtus.

INne mari ꝛc. Hic tangūtur miracľa q̄bꝫ oſten
dit quō maria ſuis in tempeſtate ꝛ ꝑiculis ſub
uenit īpēdēdo ſubleuamina. Et p̄mo ſuccurrit in ig
ne vt pt3 de puero non combuſto in domo exurente
quia mater commendauerat cum cuſtodie ſcē Ma-
rie vt dicitur in promptuario exemplo.xvi. Secūdo
ſuccurrit in marinis periculis vt pt3 de epiſcopo cu3

aliis in naui hianti exiſtenti a Maria liberato vt d̄r
Ibidem exemplo.xxxix. Item de de Abbate cū mōa
chis in marinis tempeſtatibꝫ Felix namq3 es ſacra ꝟ
go maria cantantibꝫ ꝛ non ſubmerſis Ibidem exem
plo.xl. Tercio occurrit ꝑiclitantibꝫ in terris ꝛ ſiluis
vt pt3 de abbate roſarium legente quem latro lācea
vibrare voluit ſed maia cum defendit. in libro exēplo
rū diſtinctiōe.ix.exēplo.c.xv. ꝛ in ꝓmptuario exēplo
lxx. Item de puella a lupo rapta in ſiluis vt d̄r Ala
nus. Item quando fuerūt tonitrua ꝛ fulgura libera-
uit legentes Salue regina vt in promptuario exem
plo xc. Quarto occurrit in aliis neceſſitatibꝫ variis.
In carcere vt pt3 de milite liberato vt d̄r in ꝓmptu-
ario exemplo.xli. Item mulieribꝫ in ꝑtu vt nider ꝛ
aliis Ibidem exemplo.xix. ꝛ.xci. Itē falſo accuſatis
vt3 de imꝑatrice Ibidem exemplo p̄mo. Iniuſte q̄3
damnatis vt ſuſpenſis ꝛ nō valentibꝫ mori vt ī libro
exemploꝝ diſtinctiōe.v.exemplo.lxiij. ꝛ in ꝓmptu-
exemplo.lv.liij. Quito eripit ab infeſtatiōibꝫ d̄eonū
vt pt3 Bononie p̄dicatores ꝑ Salue regina ꝛ ꝑceſ-
ſiones in ꝓmptuario exemplo.lxxxvij Item ab eoꝝ
temptatiōibꝫ de milite cui appuit Prōptuario exē
plo.xxvij. Item ab eoꝝ inſidiis ne militem ſtrangu
laret vt in ꝓmptua.exēplo.lxix. Item de ebrioſo mo
nacho miſericorditer erepto Ibidē exē.iiij.

¶ Quomodo ſubuenit poſt mortem.
¶ §.q̄ntus.

SOlatur. Hic tandem ſubnectūtur exempla q̄-
bꝫ patet quomodo ſuis in ꝛ poſt mortem ſub-
uenit ꝛ aſtat dulciſſima virgo Maria. ¶ Et primo K
quibuſdam tremulis apparuit ante mortem ad con
ſolandum vt Canonico regulari quem dixit nunq̄3
damnandum vt in Promptuario exemplo.xcij.
Item ei qui ipſam ſalutauit per Gaude maria ꝟgo
dixit vt gauderet vt in aurea legenda habetur Item
muto ꝛ ſurdo dixit vt confiteretur ꝛ non timeret vt
in ꝓmptuario.xxviij.exemplo.
¶ Secundo apparet anguſtiatis ad dyabolum ef
fugandum vt patet de Alexandra virgine arrogo ꝗ
nie vt dicit Alanus vbi ſupra. Item de liberato per
Maria mater gratie mater miſericordie tu nos ab
hoſte protege. dicendo vt dicitur in Promptuario.
exemplo.lx. ¶ Tercio apparet ad reconciliandum
vt patet de milite occiſo qui animam commendauit
Marie vt dicitur in Promptuario exemplo.xliij.
Item de monacho pro quo vnam guttam ſanguis
offerebat Ibidem.l. Item de anima religioſi quam
cum beato Petro reconciliauit vt ibidem exemplo
lviij ¶ Quarto ſuccurrit ꝛ aſtat ad redimendum
ſuos Qn̄3 đ port̄ iferi ꝛ ifer̄o vt đ viro ēmiali ñ ꝯfeſ
ſo vt d̄r i ꝓmp.exē.lxi. It̄ đ purgatorio vt đ mōiali
lxvij.exēplo. ¶ Poſtrēo aſtat ſuis ad gľam deoꝝ

cendis vt patet de filia paſtoris quam cum ſacris v̾ginib⁹ ſpecioſo apparatu. letis ꝗ tripudiantium modis ad ampla celi faſtigia prouexit videntib⁹ duobꝰ peregre conſtitutis predicatorib⁹ vt dicitur in libro exemplorum diſtinctione. ix. exemplo. c. xviij.

Item ad remunerandum vt patet de predicatore ibidem diſtinctione ſeptima. exemplo. lvi.

Item de ciue colonienſi in cuius caligis ſcripſerat Aue maria. vt patet in libro exemplorum diſtinctio. vi. exemplo. c. i. Hec de exemplis dixiſſe ſufficiant.

¶ Roſarium quartum de dolorib⁹ beatiſſime virginis matris.

Poſuit me deſolatam tota die merore confectam. Trenorum. i. Nō vocetis me noemi. i. pulchram ſed mara. id eſt amarā. q̄ꝛ valde amaritudinibus repleuit me ōipotēs. Ruth. i.

Poſt Roſaria p̄miſſa ſubnectūtur iam duo ſibi correſpondentia magis affectuoſa. puta de marie dolorib⁹ ⁊ gaudijs ſiue leticia. Quorum reminiſcendum ē tanꝗ duoꝝ vberum marie a deuotis deuote ſugēda vt ſcꝫ iuxta apl'm flere cum flente ſtudeant ⁊ gaudere cum gaudente. ⁊c. Et p̄mū p̄mittit̾ de dolorib⁹ eius ſiue triſticia quia ꝑ hoc diſpōimur ad ꝯgratulādum ⁊ ad ꝑticipāda eius gaudia Nō em̄ ꝑticeps poteſt ee ꝯſolatiōis q̄ non ante ſocius fuerit paſſionis. Sed q̄ compatit̾ ⁊ ꝯgaudebit Quiſq̄s ergo marie collectari voluerit ante compati ei nitatur. Eſt em̄ ei⁹ compaſſio ei gratiſſima nobis multum vtilis ⁊ commodoſa Et tanto vtiq̄ ei gratius ⁊ nobis vtilius q̄to ei compatitur rarius. Sūt em̄ m̄lti q̄ gaudere cū ea cupiūt pauci q̄ compati volūt. Et ergo eſt ꝙ crebriꝰ monet ad ſibi ꝯpatiēdū vtꝫ ex diſcurſu ſcꝑtaꝝ. Naꝫ ⁊ ꝙ ſingl'ariter ſit ei gtū m̄l'tiplici ē exemplo demonſtratum p̄ſertim in illo religioſo q̄ ſingl'ariter ſe circa illud v̾bum Mulier ecce filiꝰ tuꝰ ⁊c. ⁊ ceteros marie dolores exercebat q̄ tm̄ exinde marie ꝯplacuit vt ſingl'ariſſimis cū gracijs dotaret. Quā āt ⁊ hoc exercitāri ſit vtile ⁊ ꝯmodoſū pulchre declarat noſt̾ thoās kempis dicens: Qui inq̄t nunc ſepe ⁊ deuote paſſioēm dn̄i ⁊ lachrimas at dolores triſtiſſīe mris eius pio mentis affectu recogitat ⁊ ꝑpendit ſꝑare debet de miſericordia dei ⁊ amboꝝ filij ſcꝫ ⁊ matris beniuolentia ꝙ ſibi adcrūt in omnib⁹ neceſſitatib⁹ ⁊ in mortis hora vltima vt tūc ꝯſolent̾ eum q̄ crebrius cogitauerit de coꝝ dolorib⁹ ⁊ triſticia O q̄ꝫ leta tūc erit aīa q̄ marie compaſſa eſt in vita quia tūc ab ea cōſolabit̾ ⁊ erit ei fida aduocata ⁊c.

Accipite ergo eam o vos conſolationum auidi ⁊ peccatoꝝ trepidi Accipite inq̄ꝫ ⁊ ducite eaꝫ iam dolentem ad ei compatiēdum in mentem tuam vt ipſa poſt te ſuſcipiat ad cōſolādum in gl'am ſuam. Alioquin verendum vt qui compaſſus non fuerit nec dabitur ei congaudere. Crebro ergo ⁊ preſertim ferijs ſextis legatur illud roſarium vt homo incitetur ad compatiendum.

Doloris virginis matris q̄litas.
Immēſus. mult⁹. lōg⁹. mixt⁹. moderatus
Quoꝝ iſtar doluit ⁊ doloris modalitas
Parturiēs. ſpōſa. morit̾. ꝑuata. relicta.
Obiectoꝝ doloroſoꝝ varietas
Natū. ſeq̄ꝫ. ſuos. dolet. ⁊ rep̄bos q̄ꝫ. fuſos
Quituplex martiriū q̄d leſit cor v̾gineū
Pena. doloꝛ. v̾bū. q̄ꝫ laſſa fuit. q̄ꝛ prōpta.
Naturales cauſe doloris
Mater. amās. ſola. pīis. ꝯformia ipſa
Mēte. tenerrima. pēſat hec. inſons. gaudia v̾ſa
Cauſe gratuite doloris
Precia. cauſa. pia. donū. impulſus. q̄ꝛ ꝯplet
Figure ⁊ ꝓphetie doloris.
Agar. rebecca. dauid. noemi q̄ꝫ ꝓphete
Duodeci dolores ſp̄ciales ⁊ p̄ncipales
De puero. amiſſo. vel eger. flēs. ſpnit̾. ⁊ fert
Cum captꝰ. ductꝰ. gerit. ⁊ morit̾. tumulat̾

¶ De q̄litate meroris marie ¶ Mēbꝝ. i.

Immenſus ⁊c. In p̄mo huiꝰ roſarij v̾ſicl'o deſcribit̾ doloris marie q̄litas ⁊ dꝛ p̄° ꝙ fuerit imēſꝰ q̄ ad q̄ntitatē Scdo dꝛ ꝙ doloꝛ eiꝰ multꝰ fuit ⁊ variꝰ q̄ ad pluralitatē Et recte m̄ltꝰ q̄ꝛ varia ⁊ m̄l'ta habuit obiecta doloris Et q̄ꝛ crebrius ſe obtulit materia doloꝝ. ꝯplures iuēit dolēdi rōes vt latiꝰ īfra p̄tēbit ⁊ ꝓſeq̄t̾ q̄dā carthuſ̾. Tercio dīciꝰ ꝙ doloꝛ eiꝰ fuit lōgꝰ ⁊ diut̾nꝰ q̄ꝑpe tā lōgꝰ q̄ꝫ lōge vixit q̄ nūq̄ꝫ ſine dolore ī hac valle lachrimaꝝ ⁊ doloris fuit. q̄ꝑpe q̄ ⁊ poſt filij glorificatioēm ip̄m tāq̄ꝫ mirre faſcicl'm int̾ vbera ſua reponebat ⁊ nō ſine dolore geſta eiꝰ retractabat p̄ſertim quia q̄tidie vt ſcribūt loca illa vbi filiꝰ eiꝰ paſſus fuerit viſitabat q̄d tn̄ non tā local'r q̄ꝫ mēt al'r q̄dā actū credūt ab ea q̄ꝛ amica ſolitudīs erat. Quarto dꝛ ꝙ eius doloꝛ mixtꝰ fuit ⁊ ꝓmiſcuus q̄ꝑpe q̄ cū ſūmo dolore gaudiū ſummū habebat. Q̄d licꝫ q̄buſdā videat̾ mirꝝ eſt tn̄ veꝝ. Nam ⁊ dn̄s vtrūq̄ꝫ in ſummo habuit vn̄ ſi matri vnū tm̄ ꝯceſſiſſet nō equū ꝯſortiuꝫ nec adiutoriū ſimile ſibi fuiſſet. Habuit ergo cū ſummo dolore ſummū ⁊ gaudiū dolore exiſtēte in natura et rōne ſimul vt natura. gaudio āt in rōne vt ratione. Quod āt hoc ita fuit Albertꝰ magnꝰ multipl'r ꝓbat cuiꝰ potiſſima rō eſt q̄ꝛ doloꝛ nō ē meritorius ſine dilcōne Et omnis doloꝛ eſt ex amore nec p̄t dilcō aut amor eſſe ſine dilcōne. vn̄ q̄ꝛ ſūme amauit ⁊ doluit et nihilominus ſumme de bono dilecti ⁊ paſſionis fructu gauiſa fuit. Quam autem magnum ⁊ multiplex gaudiū in ⁊ ſub ipſa paſſiōe habuit pulchre Brithꝰ in ſermone q̄dragesīō q̄rto declarat dicens ꝙ gaudiū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

habebat ex pte dei. Scḋo ex ꝯpatiõe ei⁹ ad mētē filij. Tercio ex pte gñis hūani. Quarto ad mortē ſcõꝝ. qn̄to ad cõe bonū. ſexto ad deſideria patꝝ. ſeptĩo ꝯpando eā ad ſeipā. Ex ſinglis his aitq̄ gnde habuit gaudij materiā vn̄ pꝫ ꝑpoſitū. Et q̄ pleni⁹ hāc mixturam gaudij cū dolore in maria videre volet ille vitā ei⁹ pcurrat ⁊ ſemꝑ gaudiū dolori ānexū reperiet vt plere declarat in de laude ei⁹ dyoniſi⁹ carth. Quito dr̄ ꝙ dolor ei⁹ tāetſi tant⁹ fuit moderatiſſim⁹ tn̄ fuit adeo ꝙ nihil indecens nihil imoderatū i motu aut geſtu oñdit diſciplinatiſſiā i moribꝫ etꝫ int̄ aduerſa ipa fuit. Vn̄ dr̄ Bern̄. ꝙ cū tāta diſcretiõe ⁊ moderamīe ⁊ tā religioſe filiū luxit ꝙ ⁊ ceteros marie ex modeſtia ipſa ad ei ꝯpatiēdum iduxit. Et his itaqꝫ vtcūqꝫ q̄litas doloris ꝟginei pateſcit. O itaqꝫ tu virgo doloroſiſſiā ꝑ te deleaṫ oīs noxij doloris materia

De modalitate doloris marie. Mēbꝝ. ij.

Parturiēs ⁊c̄. Hiciam modalitas ꝟginei doloris deſcribiṫ dū ad q̄ꝝ iſtar indoluit oſtendiṫ. Et pmo dr̄ ꝙ ei⁹ dolor vt ꝑturientis fuit q̄ ſumm⁹ eſſe d̄ſcribiṫ. Iuxta vaticiniū yſaianum cap. vltio. Añq̄ꝫ ꝑturieret peꝑit ⁊ añq̄ꝫ veniret ꝑt⁹ ei⁹ peꝑit maſculū. Ex q̄ auctoritate ſm albtū ſcq̄ṫ ꝙ aliqn̄ peꝑit ſine ꝑturitiõe ⁊ dolore. Et p⁹ in textu ſubdiṫ. Nūqd ꝑturiet terra vna die aut oēm gentem ſimul qꝛ ꝑturiuit ⁊ peꝑit ſyon. Ergo aliqn̄ peꝑit totā gētē ſiml̄ cū dolore ⁊ ꝑturitiõe in filij ſcꝫ paſſiõe. Vbi iuxta Aug⁹ cū vſura accepit dolores q̄ꝝ i xp̄i ntitate erat emunis. Scḋo doluit vt ſpõſa caſtiſſima aīe ſue ſpõſum ſibi auferri vidēs ⁊ morti ignominioſe exponi ⁊ ſe viduā ⁊ deſolatam a viro cordis relinq̄. Chriſtus em̄ ⁊ vir ⁊ ſponſus aīe ei⁹ fuit q̄ oīa ei fuit c⁹ ſpõſa in ſcp̄turis vt in cāti. dr̄. ⁊ mētaliter ei copl̄ata fuit. Quis ergo dolorē illū edicet. Tercio doluit vt criſto iam cruci ꝯfixa q̄ppe q̄ paulo apl̄o ꝑfectior q̄ ſe dicebat chriſto cõfixum cruci. Item vt ſymeõis puta ꝯpaſſiõis gladio trāſfoſſa q̄ ſpõſa amãtior q̄ charitate fuit vulnerata. Immo doluit vt moriēs ⁊ mortua qꝛ filio intime ꝯiūcta q̄ fuit ei⁹ vita q̄ illo moriēte q̄dāmõ moriebaṫ ⁊ ipa qꝛ in eo fuit ei⁹ vita. Magis em̄ eſt vbi amat q̄ꝫ vbi aniat aīa. Sicut deducit origenes de magdalēa: Grãditer q̄ paſſa. Quarto doluit vt õni delcābili ocl̄oꝝ ſuoꝝ ⁊ õibꝫ bõis ꝑuata. Iuxta qḋ deſcripſerat ezechiel ꝓpha. xxiiij. Ecce ego tollo a te deſiderabile ocl̄oꝝ tuoꝝ. i. chriſtū in q̄ oīa habes ſicut dixerat de thobia mr̄ ei⁹. Quāputas q̄ doluit quando illo ſe filio ꝑuari videbat quem circiter xxxiij. ānos legittime in pace ⁊ q̄ete poſſederat cum q̄ ⁊ dulciſſime ꝯuerſata fuerat. Poſtremo vt ad ſummam dicatur. Maria ſuꝑ filio taliter ⁊ tali modo indoluit q̄liter vnq̄ꝫ ſuꝑ re aliq̄ aliq̄ doluerūt. Inſtar ſcꝫ oīm dolentium ⁊ dolendoꝝ. Vt vidua iiuriā paſſa vt diuꝭ poſſeſſiõe amiſſa ⁊c̄. Nā ei⁹ dolor oīm dolores exup̄erat etiam ſi congerantur in vnum. O igitur taliter ⁊ tam grandiṫ paſſa. Da nobis compaſſiua corda.

De varietate doloroſoꝝ obiectoꝝ marie. Membꝝ. iij.

Natū ſe ⁊c̄. Hic tangiṫ doloroſoꝝ obiectoꝝ marie pluralitas ⁊ varietas. Vn̄ dolere habuit. Et pmo potiſſimū oīm doloroſoꝝ obiectū fuit fili⁹ eius ſuꝑ q̄ tāto āplius ⁊ acerbi⁹ doluit dū aliq̄d aduerſi ſuſtinuit q̄ꝫto vehemētius intimi⁹ ⁊ tenerius illum dilexit. Et tanto crebrius q̄ꝫto paciebatur frequētius. Et tanto intēſius q̄ꝫto eius paſſionem ⁊ paſſionis amaritudiēm intellexit lucidius. Qui ergo noſſe volet q̄ꝫtum maria de h̄ obiecto doluit ille pmū q̄ꝫtū Ihesus paſſus calculet. Et ſi paſſionū calculū depꝑhendere nõ poterit ſciat ꝙ nec marie dolorem attingat. Alterum doloris obiectū ipſaipa fuit. Nā q̄ ordinatiori charitatate ſeipam dilexit eo āpliori dolore de ſuis aduerſis dolebat. Et q̄ ſe olim meminerat ſe mrēm gaudioſam vidit poſt ſuā citharā in luctū verſam ⁊ ꝓrſus deſtitutā ⁊c̄. Terciū obiectū ꝑcipuū fuit de ſibi ꝯiūctis ⁊ cognatis ⁊ notis īſuꝑ ⁊ chriſti apl̄is ⁊ diſcipl̄is. De q̄bꝫ ſūmo dolebat dū eorū deſolationē meſtiſſimā amiciciā irritā ⁊ fidei icõſtātiā ac fugā a chriſto cernebat. Vere hos q̄ntū diligebat tm̄ dolebat. Magis āt q̄ꝫ apl̄us paul⁹ iſrahelitas amabat cui tn̄ dolor ꝯtinuus ꝑ eis fuit ⁊c̄. Valde ergo de obiecto hoc dolebat. Quartū obiectū nõ ſolū de ſuis amicis ⁊ cognitis dolebat. verūetiā de ꝑfidis iudeis q̄dāmõ deicidis dolebat. vere eorū ingratitudinē ⁊ duriciā ⁊ cecitatē flebat. ſcꝫ ꝑfidi te tāto acrius q̄ꝫto illis erat necāriū magis. Et forſ ſos diligebat ⁊ ſaluos fieri cupiebat adeo ꝙ magꝭ q̄ꝫ. Nā ⁊ ipſe paulus q̄ anathema ꝑ eis eſſe volebat ꝑ eorū ſalute ſuſpirabat ⁊ exceſſu lugebat. Poſtremo nõ ſolū ſuꝑ dictis obiectis indoluit. verū etiā ſuꝑ õne genus hūanū qḋ vel fuerat tūc erat vel futm̄ erat lamētū ſumebat q̄rū plures vidit paſſiõi fore ingtos rurſus criſtum crucifixuros ⁊ dānādos. Et hinc ꝑſcõ maxime dolebat qꝛ laborē filij ⁊ ſue mediatiõis officiū in his fruſtrādū vidit. Quiſq̄s nūc ml̄titudinē doloꝝ cordis marie ſcire deſiderat ille ſingula hec obiecta diuicet ⁊ ex ſingulis q̄nta ⁊ q̄ꝫ multiplex ſe doloris materia obtulerit ſi poterit ꝑſpiciat. Et qꝛ ml̄titudo illa numerum oēm excedit ſciat ⁊ marie dolorem exceſſiuum nimis

De q̄ntuplici martyrio Marie. Mēbrū. iiij.

Pena dolor. ⁊c̄. Hic vt magis ml̄titudo ⁊ ꝑguitas dolorū marie pateſcat q̄ntuplex martiriū ānectiṫ qḋ paſſa fuit. Vt iohs nider q̄uē h̄ iſeq̄mur declarat. Et pmo paſſa ē martiriū Realis paſſiõis qḋ ei inflixit gladi⁹ ille ſymeõis. q̄libet em̄ q̄ꝫtūuis etꝫ ꝑua xp̄i paſſio fuit viſcerū ⁊ mat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

nī cordis ei⁹ diřa traſſixio Ađo vt magis paticbař q̄z
martir i ꝓꝓo corpe ⁊c. Alteꝝ martiriū fuit doloroſe
ꝯpaſſiōis Aīa em̄ mrīs ꝑ aōrē ⁊ ꝯpaſſionē in xp̄i cor
p⁹ traſſorāta erat ⁊ veri⁹ ibi erat vbi amabat q̄z vbi
aīabat Vn̄ illic oēs xp̄i paſſioēs ꝑ ꝯpaſſionē tolera/
bat. Et p̄ſti i filij traſlāccatiōe dolorē huc ſenticbat
cū xp̄i aīa a corpe diſceſſerat Hic ait bn̄. Vere tuā o
btā mr̄ aīāz gladi⁹ ꝑtrāſiuit qn̄ crudel' lācea filio iam
mortuo lat⁹ apuit. Ipi⁹ nimiꝝ aīa iā ibi ñ erat ſ; tu
a plāe auelli neqbat vt pl⁹ q̄z martirē te ñ imerito p̄/
dice⁹ In q̄ nimiꝝ ſenſū corpee paſſiōis exceſſit affec
t⁹ ꝯpaſſiōis. Tercio paſſa ē martiriū dini ⁊ penetra
tiui vbi ſmōis ſcʒ filial' qn̄ ei dixit Mulier ecce filiuſ
tu⁹ ⁊c. Quo vbo fuit mag; paſſa q̄z gladio aut lācea
traſſoſſa. Pertigebat ei h̄ vbū vſq; ad diſionē aīe ⁊
ſpūs ꝯpagū ac medullaꝝ. Hic bn̄. An ñ pl⁹ q̄z gladi
us fuit ſmo ille Mulier ecce fili⁹ tu⁹. Reuera fuit ꝑ
trāſiens aīāz ⁊ vſq; ad diſionē aīe ⁊ ſpūs ꝑtingens.
Quarto ꝑtulit martiriū diurne laſſitudis ⁊ fatigatō
nis q̄ ſm aug⁹ adeo fatigata erat vt iā deficiēs vix ad
xp̄i fun⁹ ꝑuēire valebat. Nec id miꝝ ſi attēdam⁹ na/
ture eius teneritudinem paſſionum multitudinem
⁊ diſcurſum ad vidēdum filium ⁊ diurnam ſub cruce
ſtationem vbi nullum habebat appodiatorium O at
tandat hec q̄ poterit q̄t⁹ fuit vginis dolor ⁊ q̄z gran
dis huius paſſio qn̄ virago illa mulier fortis defecit
plus ferre non ſuſtinens vt dr̄ Aug⁹

¶ Poſtremo ſenſit martirium prompte volūta/
tis Stabat em̄ iuxta crucem voluntarie ait Ambro
ſius ⁊ preſto ꝓ humani generis ſalute ⁊ ip̄a pati ſi i
ta placuiſſet diuine volūtati Offerens ⁊ litans velut
magna ſacerdos dilectum ⁊ vnicū cordis ſui filium
ꝑfectius q̄z abrahā yſaac pro ſalute hoīm Cui allu
dit Anceliui vbū O dn̄a inqt q̄s fontes lachrymaruʒ
dicam erupiſſe de pudiciſſimis oculis tuis cū atten/
deres vnicū tuum coram te flagellari cruciari diſſeca
ri ⁊ mori. Et tn̄ ita diue volūtati ꝯformis fuiſti vt hu
māe ſalutis auidiſſima eēs. vt dicere audeā q̄ ſi nul
lus fuiſſ; rept⁹ q̄ filiū crucifigeret ad h̄ vt ſeq̄retur
ſal⁹ hoīm ⁊ adimplerez dei volūtas ſm rōnem ſi op/
tuiſſet ipſa eū in cruce poſuiſſes. Neq; em̄ credendū
eſt minoris te fuiſſe ꝑfcōnis q̄z abraham ⁊ obie ad v
nm q̄ tn̄ ꝓprium filium obtulit deo māibꝫ ꝓprijs occi
dendum ⁊ exurēdum Et q̄ tu ꝓmptior q̄ illo marti
rij gn̄e cruciat⁹ tu⁹ maior O ꝑ hec omnia hec q̄ ꝑſeu
ſiſti martiria ſci de nrā dura corda

S ¶ De natalibꝫ cauſalitatibꝫ mr̄noꝝ doloꝝ.

¶ Membrum. v.

Mater ⁊c. Hic iam in duobꝫ vſibꝫ ſequētibꝫ
pōit mr̄norū dolorū cālitas natalis. i. cāe
q̄bꝫ natal'r ad dolorē mouebat. Quarum
p̄ma ē ⁊ potiſſiā q̄ mr̄ fuit xp̄i pacietis: Natale āt ē
matri dolere de afflictiōe filij Sʒ q̄ mr̄nitas hec ō/
nes alias exceſſit iō incōꝑabiliter ceteris mrībꝫ plus

doluit. q̄ppe q̄ talis filij. talis mr̄ fuit Mr̄ electa filij
electiſſimi. mat̄ optia optimi Nihil in filio diſplicen
tie hn̄s in eo oīa bn̄s ſn̄ eo nihil hrē ſe reputās Secū
da cā naturalis erat aōr grādis Amor ei natāliter do
lorē cauſat Tm̄ q̄ppe de re aliq̄ dolem⁹ q̄tū illā ama
m⁹ Ita q̄ pari curſu currūt amor ⁊ dolor Et mēſu/
ra aōris menſ̄ ē doloris Et q̄ maria filij amātiſſiā
fuit q̄ oēm amorē ad filiū in ſūmo hūit. iō ſūme do/
luit. Oēm dicim⁹ aōrem hūit. triplex em̄ aſſignari a
mor ſolet Naturalis acquiſit⁹ ⁊ gratuit⁹ Naturalis
amor in ea in ſūmo fuit. q̄ quāto natura nobilior.
tāto nobiliores hʒ affectiōes ⁊ opatiōes. Sed ipa ſū
me hūit naturā nobilē. ergo ⁊ ſūmū amorē natura/
lem hn̄s etiā tā amādiſſimū naturaliter obiectū. ſcʒ
filiū talē. Acq̄ſitus aōr in ſūmo in ea fuit. q̄ oēs cās
accidētales q̄ inducere pn̄t mrēʒ ad diligendū filiuʒ
in hoc filio in ſūmo hūit Erat em̄ fili⁹ pulcherrim⁹
virtuoſiſſim⁹ optim⁹ ⁊c. Nūq̄z etiā fili⁹ matrē tātū
dilexit vel tm̄ hōrauit. vel tm̄ matri dedit aut pro ea
ſuſtinuit q̄tū fili⁹ iſte ⁊c. ergo hic amor ſūm⁹ fuit.
Gratuitū ſilr̄ amorē ſūme hūit. q̄ nūq̄z aliq̄ ma/
ter vel pura creatura tātā charitatē infuſam habuit
q̄ppe quā plenā charitate vidim⁹ Et ergo gratuito a
more ſūmo filiū hn̄c quē ⁊ deū ſciebat dilexit Cū ita/
q̄ virgo hec btiſſima reſpcū filij hūerit oīſariā dilcō
nem in ſūmo. Hūit ⁊ de ei⁹ paſſiōe oēm dolorē i ſū/
mo O igit̄ cōpatiamur ei ſi amam⁹ Et ſi expiri veli/
mus vim doloris in matre cogitem⁹ ait Tho. kēpis
vehementiā amoris in virgine ⁊c. Tertio dolorē ei⁹
adauxit q̄ vnici filij ſola ⁊ tota mater fuit non hn̄s
patrē ſociū cū quo diuideret multitudinē dolorum:
Alie em̄ mrēs cū pribus dolorē de filijs diuidunt. et
ſic quodāmō min⁹ ip̄e ſentiūt Dolor nēpe ſubdiuiſ⁹
in multis minor fit in ſingulis Virgo āt hec noſtra
q̄ mr̄ ſine prē fuit cū nullo dolorē diuidere potuit. q̄
Quarto pn̄tia doloroſi naturaliter mouet ad dolorē
Et maria fere oibꝫ tormentis filij pn̄ciali'r interfuit.
q̄ ineſtimabiliter doluit. Sicī cetere mrēs ad mor
tē fere vſq; dolent dū aliq̄d dolendū de filijs audiunt
q̄z putabim⁹ hāc doluiſſe q̄ fuit in pn̄tiaꝝ vbi paticba
tur clamantē audiebat. agoniſātē aſpectabat Sta/
bat ei iuxta crucē ⁊c. Aſtitit āt vt magis mereret. vt
ſaluti nr̄e cooparetur. vt eius cōſtantia probaretur.
⁊ nobis exemplū ſub cruce ſtandi relinqueret Cum
ipſa ergo ſub cruce ſtem⁹ ⁊ cum dolore doleam⁹ Quī
to ip̄a cōplexiōis ad filiū naturalis cōformitas. dul/
ciſq; prioris cōuerſatiōis familiaritas plurimū dolo
rem ei⁹ aggrauabāt Nā hec quēadmodū amoris ita
⁊ fomenta naturaliter ſūt doloris Naturaliter eniʒ
affectus erga ſimiles mouet. vn̄ ⁊ ſimilia ſibi appe/
tunt vniuerſa Quia ergo maria ꝯplexiōe vt creditur
xp̄o erat ſimilliā. iō marie ei naturaliter ꝯpaſſa Se
xto iō p̄ ceteris dolebat q̄ mēte. i. pre fere impaſſibi
li ipſa ſuū martiriū ſuſtinebat Alij enim p̄ncipaliter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

carne patiebāt̄ ⁊ mēte refocillabāt̄ vtꝫ in martiribꝫ.
Tāto itaqꝫ martiriū huius noſtre nobili⁹ ⁊ egregiū
magis q̄ꝫto in pte nobiliori magis ¶ Septimo Te
neritudo nature ⁊ nobilitas complexiōis aggraua/
bat dolorem ſue compaſſionis. Per hec em̄ ad ma
iorem compaſſionem diſpoſita fuit. Hinc ait diuus
ille Auguſtinus ꝙ dolor eſt teſtimonium bone ⁊ fle
xibilis nature. Quo igitur hec nature erat melioris
⁊ complexionis tenerioris eo compaſſionis maioris
Octauo Magna ⁊ precipua virginei doloris augmē
tatio fuit ꝓfunda eius circa pacientem filium cōſide/
ratio ⁊ contemplatio. Uirgo em̄ erat prudētiſſima
optime partis (q̄ nūq̄ꝫ nec inter medias tribulatiōeſ
ab ea ablata fuit) electrix ſagaciſſima q̄ iuxta crucē
ſtabat fide erecta volūtate deo conformata rōne ele/
uata ⁊ aq̄lino intuitu omnia aggrauamenta domice
paſſionis eius oculus pſpiciebat ⁊ q̇dditatem q̄ꝫtita
tem qualitatem ceteraqꝫ aggrauantia conſiderabat
⁊ in cordis trutina pre ceteris dijudicabat ⁊ pondera
bat. Nimiꝝ ergo ſi pre ceteris amarius ⁊ intenſius
condolebat. Nono dolorem ꝟgineum valde auge
bat quia inſons erat ⁊ ſe ſine culpa pati ⁊ tanta ⁊ ta/
lia pati videbat. Nūq̄ꝫ em̄ peccauerat nec q̇cq̄ꝫ dignū
culpa admiſerat. Innocētia āt paciētis valde ḡuat
licet aliqualiter alleuiet. Plurimum igit̄ dolebat. li
benter tñ omnia quia rōnabiliter vt dictum eſt etiā
ſine ꝓpria culpa illa tolerabat ⁊ pro nobis ſatiſfacie/
bat. Poſtremo Inde magis indoluit quia ſuā
citharam in luctum cōuerſam vidit: Quo em̄ añ plu
ra gaudia de filio habuit eo magis de iam paſſo dolu
it Infeliciſſimum em̄ infortuniȷ̄ genus eſt ſi Boetio
credit̄ fuiſſe felicem. Fiet hic collatio gaudioꝝ ⁊ do/
lorum et ſic patebit quomodo ⁊ q̄ꝫtum ꝟginea citha
ra ſit ꝟſa i luctū Hec de natalibꝫ cauſis

¶ Rōnes impellentes virgiēm ad condolendum
filio.
¶ Membꝝ. vi.

Preſcia. ⁊c̄. Hic iam enumerantur aliq̄t
cauſe ⁊ rōnes gratuite ꝟgiēm impellentes
ad filio condolendum valide. quaꝝ prima
ex eo ſumitur quia ꝓphetiſſa ⁊ futuroꝝ pſcia erat.
Quod autem ꝓphetie donum etiam non gregariū
ſed ſummum habuit oſtendit ſatis dñs Albert⁹ in
de laudibꝫ eius ⁊c̄. Quia ergo vere ꝓphetes fuit ſpū
puidit q̄ꝫ grandia ei⁹ fili⁹ cum ipſa eſſet paſſurus q̄ꝫ i
multis illoꝝ vtroꝝqꝫ labor fruſtrand⁹ Iuxta illud.
Inuanum laboraui ⁊c̄. Et hinc maxime doluit vt et
filius. Secūdo Inde plurimum doluit quia ⁊ ſeip/
ſam cauſam paſſionis chriſti videbat. Nam ⁊ ꝑ ea
q̇ppe q̄ trāſgreſſa nō fuerat tñ ꝑ eius a pctō pſuatiōe
Ita ꝙ ⁊ chriſtum licet ſine pctō ꝯcepta (vt multi te/
nēt ⁊ pie credit̄) fuerat. ſaluatorem habebat. Liquet
em̄ iuxta quemdam doctum eo magis chriſtum eſſe
ſaluatorem q̄ fuerit is q̄ ſaluatur tutior a pditione.
Quāto igit̄ a pditiōe quis longinq̇or tāto ſaluatior
⁊ q̄ꝫto ſaluatior tāto ſalus verior. Magis igit̄ vni/
uſcuiuſqꝫ ſaluator eſt ihesus q̄ꝫto magꝫ a pctō ſaluat.
Uirgini igit̄ matri marie ſaluator ſi eam nō ſolum
ab actuali ⁊ originali ſaluauit. ſed ⁊ pſeruauit. Ter/
cio Inde valde dolebat qꝛ pietatis dono quod ad lu
ctū diſpōit Immo ⁊ in omnibꝫ donis ſpūſſancti q̄
mentem facile mobilem ſm eius inſtinctum reddūt
repleta fuit. Unde ſingulariter ad miām magis q̄ꝫ
ad aliud ſacrificium apta erat. Unde ⁊ regina miſe/
ricordie ⁊ pia ab eccl̄a compellat̄. Quarto ⁊ maxime
dolorem eius augebat quia multos ⁊ efficaciſſimos
impulſores ad filio condolendum habebat. Quinqꝫ
em̄ iuxta Ubertinum eam impellebant. Primo De
us trinitas qui ei ꝑ priuilegio cōicationem paſſiōis
chriſti dabat. Scḋo ihs ei⁹ filius q̄ q̄ dilexit eam in
timius eo ad dolēdum impulit amplius ſciens quod
nil ei dignius melius ⁊ acceptius q̄ꝫ vt ei compatere
tur validius. Unde hoc dono mrēm honorabat ⁊ ei⁹
deſideriū in bono hoc implebat. Tercio tota influen
tia trium ierarchiaꝝ angelicaꝝ eam ad chriſto com
patiendum impellebāt Nam ſcientes ꝙ eorum rui/
na reparari non poterat niſi de his q̄ tanto benefi/
cio grati deuotiōe ⁊ compaſſiōe forent. Ideo mētem
virgineam eoꝝ influxu in chriſti doloribꝫ imergebāt
vt nō ſolum ꝑ ſe ſed ⁊ ꝑ aliȷ̄s ōnibꝫ deo grata eēt ⁊c̄.
Quarto habit⁹ grē ſingularis ſemꝑ virgineam men/
tem ad excellentiſſima queqꝫ informabat. Unde ad
chriſto compatiendum ſumme impellebat. Preſer/
tim tamen ad iſtud gratia electrix eam impulit q̄ ad
maternitatem diuinam eam elegit vt dignum tali
matri ſuꝑ tali filio luctus obſequium exhiberet Qui
to totum bonum vniuerſalis eccleſie eam mouit q̄ꝫ
ꝑ eam diffundēdum erat ⁊c̄. Immo ⁊ totum vniuer
ſum in filiȷ̄ eius morte tremulum impulit ad mag/
lugendum. Et hec de impulſibꝫ de q̇bꝫ latius agit vb
tinus. Poſtremo doloris rō fuit officiȷ̄ ei⁹ exhibitio
Nouerat em̄ ſe mediatricem ⁊ reconciliatricem oīm
⁊ ergo pro omnibꝫ contemnētibꝫ erat ei dolendum.
Unde ⁊ creditur iuxta vbertinum ſpūſſanctus tātū
doloris ei cōicaſſe q̄ntū mediatrici tali poterat ſuf
ficere Ita ꝙ pro ſe ⁊ toto mūdo dignum exhibebat
lamētū Eſtimet iam qui poterit ex cauſis his omni
bꝫ q̄nt⁹ fuit dolor ꝟgineus.

¶ Figure ⁊ prophetie doloris Marie.
¶ Membꝝ. vȷ̄.

Agar ⁊c̄. Hic iam ſubdūtur alique veteris
pagine figure ⁊ ꝓphecie ex quibꝫ vtcumqꝫ
magnitudo ꝟginei doloris poterit pate/
cere Et pmo. de Agar que ſuꝑ filio ſitiēti doluit ꝙ eū
ſub arbore ne morientem videret proiecit. Sꝫ lōge
amplius maria doluit. Nam illa vt dr̄ geneſi. xxi.

Vidit filiũ ſuũ ſitim pacientem in ſolitudine vbi nõ
erat aq̃ Maria aũt audiuit filiũ ſitio clamantẽ i ꝓ/
pria terra vbi oĩm erat abundantia. Illiꝰ filiꝰ ſitim
paſſus eſt in exilio vbi nõ hẽbat amicos huiꝰ in pria
inter amicos. Illa poſuit filiũ ſub arbore in vmbra ꝯ
ardorem ſolis. Iſta vidit filiũ eleuatũ in arbore cru/
cis. in feruore ſolis Illa receſſit ne videret filiũ mori/
entẽ. Iſta cõſtanꝰ ſtabat iuxta crucẽ vidẽs filiuz ex/
ſpirantẽ. Illa ſedit in terra ⁊ fleuit Maria ſtetit et
planxit. q꞉ locũ ſedendi nõ habuit ⁊c꞉ Si itaq꞉ tan/
tũ illa de tali filio tã pauca paſſo doluit. q̃to ãplius
iſta indoluit. Huius etiã dolẽtis tipũ rebecca geſſit
qñ ad dñm dixit. Si ſic mihi futuꝝ erat q̃d neceſſe
cõcipere fuit Qđ proprie magis marie cõgruit q̃ i cõ/
ceptiõe dolorem nõ ſenſit ⁊ iã duplo doluit q̃ſi diceret
Quare in ntĩtate dolorem nõ ꝑtuli. ſi iam tantũ per
ferre debui. Dũ eñ illiꝰ gaudij recordor dirius ĩ me
crucior. Tertio Si dauid mortẽ filij ꝑſecutoris adeo
fleuit ꝙ clamare ñ ceſſauit ꝙ ꝓ eo mori voluit dicẽs
Abſalon fili mi fili mi ⁊c Quantũ dolorẽ maria hũit
dũ filiũ innocentiſſimũ mori cõſpexit. Quarto i huiꝰ
figurã noemi dixit Nolite me vocare noemi ſ꞉ mara
⁊c. Qđ pulchre marie quadrat. Duos eñ ⁊ ipa filios
amiſit Carnalẽ. ſ. ieſũ in corꝑe. Et ſpũalem ſc꞉ genꝰ
hũanum infidelitate. Vñ nimiꝝ ſi amaritudibꝰ ꝑ̃
noemi repleta fuit.. Poſtremo vt dꝛ in verſu De eꝰ
etiã doloris magnitudine multa veteres illi ꝑ̃dixere
ꝓphete vt꞉ diſcurrendo ꝑ ſinglꝰos. Hinc ait yſ. Ut
mulierẽ derelictã ⁊ merentẽ vocauit me dñs Ezech.
Quaſi ꝑturiens dolebit. Et. xiiij. Oĩa lumiaria celi
faciã merere ſuꝑ te Hieremi. Trenoꝝ. i. Poſuit me
quaſi deſolatã ⁊c. Itẽ dolores tenuerũt eã vt ꝑturiẽ/
tem. Plena eſt hmõi ſcriptura q̃ pñt exponi de do
lore virginis mris꞉

De quibuſdã ſingularibꝫ dolorib꞉ marie Mẽ. viij
DE puero ⁊c. In duobꝫ his poſtrẽis verſibus
denũerantꝰ aliq̃ dolores virgis ſingulares ſu/
per q̃bꝫ ſingulis poſſent mlꝰta dici. ſed ꝯmit/
titꝰ h̃ exercitantiũ deuotiõi Primꝰ igitꝰ p̃cipuꝰ virgis
dolor quẽ de xp̃o hũit in eiꝰ puericia fuit. Et is mlꝰti/
plex fuit. puta qñ illũ peperit ⁊ pre frigore vagientez
⁊ mẽbra cõſtringentẽ vidit ⁊ duro in p̃ſepio reclĩauit
Qñ itẽ tenellũ illũ circũcidit Itẽ qñ ꝓpheciã ſymeõis
audiuit ⁊ in egyptũ fugit. Singula retractẽtur Se/
cũdo p̃cipue dolebat qñ ꝑditũ illũ triduo dolẽs ⁊ flẽs
querebat. Tertio maxime doluit qñ totiẽs
in vite decurſu amaciſſimũ illũ cordis ſui ſepe eſuriẽ
tẽ ⁊ egentẽ vidit Quõ eñ hoc poterãt ferre mr̃na vi/
ſcera. De illo q̃ creauerat oĩa ⁊ nutrit cũcta Quarto
valde doluit dũ ieſũ vel ingementẽ aut crebriꝰ flẽtez
ꝯſperit Fleuit ei. vt dꝛ q̃dã multotiẽs ſcõꝝ glꝰa xp̃s.
Inclita colluxit virgo maria ieſu. O q̃d ei putas cor/
dis. q̃d affectuũ fuit dũ flentẽ illũ ꝑſperit Quito grã/
diter doluit dũ ieſũ laborantẽ. docentẽ꞉ ſitientẽ. iude
orũ ſalutẽ cõſperit ⁊ nihilominꝰ illũ ſꝑni. obſeruari.
⁊ blaſphemari audiuit Uere ſingula iudeoꝝ i xp̃um
blaſphema verba fuerũt virgineo cordi matno pec/
tori dira martiria ⁊ trãſfodiẽtia ſpicula. Et Sexto
q̃ lingua vel dicere vel intellectꝰ poterit ꝯp̃hendere
q̃tum indoluit. dũ cũ crebro ſuã paſſionẽ p̃dicentez
audiuit. O q̃ hoc materno cordi g̃ue audire fuit. Si
petrꝰ nec aplꝰi ferre nõ poterãt. q̃d de tali mrẽ ſuſpi/
candũ. Septio cũ filiũ audiuit a iuda venũdatũ ⁊ ꝓ
ditũ ⁊ a iudeiſ captũ. quẽ putabimꝰ eã hũiſſe dolorẽ꞉
Si hely audiẽs archã captã p̃dolore reſupinꝰ cecidit
⁊ nurꝰ moriẽdo pepit. q̃d putas mr̃ iſta fecit. Deĩde
octauo Dũ vidit illũ ab oĩbꝫ diſcipulis derelictũ. de
iudice ad iudicẽ ductũ oꝑꝓbrijs repletũ q̃le hũit do/
loris lamentũ. Porro nono. dolorẽ quẽ hũit dũ filiũ
damnatũ cruce onuſtũ ad mortẽ duci cõſpexit ſpaſ/
ma qꝺ patiebatꝰ ⁊ capella in illiꝰ meõriã manens. vt
Uberti. teſtatꝰ. Decimo dũ filiũ in cruce vidit ⁊ allo/
quentẽ audiuit doloris gladio trãſfodiebatꝰ. Poſtre
mo q̃lem dolorẽ ſenſerit dũ filiũ agoniſantẽ morien
tẽq꞉ cõſpexit. dũ depoſitũ in gremio tenuit ⁊ tumu/
lare vidit nulla volubilꝰ lingua explicare poterit.
Hec breuiter diximꝰ qm̃ magis affcũ q̃ pẽna hi atti
gũtur dolores.

Roſariũ quintũ de gaudijs dulciſſĩe ꝟginis R
COngratulamini mihi. Luce. xv. Poſt roſa/
riũ dolorũ ſeq̃tur Roſarium gaudioꝝ. Nam
cõgruit vt q̃ eſt cõpaſſus vt ⁊ cõgratuletꝰ ⁊ e/
quũ eſt vt q̃ fleuit cũ flente etiã gaudeat cũ gauden/
te Et q̃ mariã ſalutauit in cõmeõratione triſticiaruz
⁊ dolorũ. cõmeõret etiã gaudiorũ. vt hortatꝰ ꝑ ꝟbum
p̃miſſuz. Singulariter eñ ẽ marie gratũ vt ſalutetꝰ
in cõmeõratiõe gaudioꝝ. vt꞉ ex multis exẽplꝰ i libris
exemplorũ Legitꝰ eñ de pluribꝫ q̃ hoc mõ. ſ. i gau/
dijs marie ſe exercitabãt ⁊ in eoꝝ meõria eã ſaluta/
bant ꝙ a maria ſũt reſalutati ⁊ vt gauderẽt ⁊ ſecum
ad eternaliter gaudendũ venirẽt in illiꝰ ꝯgratulatõis
vicẽ ⁊ recõpenſã ſunt inuitati. Et iõ hoc q̃dã ſcĩ ſcien
tes ſingulariter erãt ſe in hoꝝ meõria exercnetes. vt
dꝛ de ſcõ Bernar. ⁊ apte inuenitꝰ de ſcõ Tho. cãthu/
arien. q̃ certos rithmos de gaudijs ꝯpoſuit q̃bꝫ ma/
riã ſalutauit ⁊c. vñ ⁊ ei adiutorio fuit. Q꞉ ſi virgĩ hu/
ic tã hoc gratũ erat qñ ꝑtialiter q̃buſdã oraciũculꝰ ⁊ a
liq̃bꝫ tm̃ gaudijs ꝯmeõratis ſalutabatꝰ. q̃ ſpandꝰ h̃
ei roſariũ acceptũ. vbi ⁊ gaudiorũ ſuorũ q̃litas ⁊ q̃ti/
tas cauſalitas ⁊ modalitas ad mentẽ ei reuocãtur
⁊ p̃cipua. nihilominꝰ eiꝰ gaudia textualiter ꝯmeõ/
rantur. Q꞉ ſi quẽ nõ ꝑmoueat exercitũ hꝰ acceptabi/
litas alliciat vlꝰ vtilitas. ſuauitas꞉ ⁊ neccitas Ualde ei
vtile ẽ marie ĩ cõmeõratiõe gaudioꝝ ꝯgratulari. q̃a
ſic ꝑ piã ꝯg̃tulationẽ poterit hõ ſinglꝰaritꝰ eiꝰ gaudi/
is ⁊ meritis ꝑticipare. ⁊ tandẽ ad ſecũ eꝛnalitꝰ gaudẽ
dũ ab ea iuitari. Quãte ãt ſit ſuauitatis ⁊ dulcedinis
ncõ nouit niſi exptꝰ p̃ſtim cũ gaudioꝝ retractatio na

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

turaliter oblectat etiā in rebus vanis. multomagis
ei⁹ cui⁹ ſpūs ſup mel eſt dulcis. Neceſſariū q̄z eſt ei q̄
volet hr̄e marie grām ꝛ ꝑmanere in ei⁹ amicicia vt
obaudiat ei⁹ voci q̄ iubet ſibi cōgratulari ꝑ verba p̄/
allegata q̄ eccl'ia canit ex ei⁹ ꝑſona. vt ſcꝫ ſic ſeruet a
micicie iura q̄b amicoꝝ eſt velle ꝛ nolle vnū ꝛ ſic fle
uit cū flente. ita ꝛ gaudeat cū gaudēte.

¶ De gaudijs marie Et primo gaudioꝝ q̄litas
Gaudia plurima. maria. plēaqꝫ. ſingl'a. pl'a.
Varia gaudij obiecta.
In dn̄o. de ſe. nato. reliq̄ſqꝫ. creatis
Teſtionia vn̄ elicit̄ q̄ꝫ mag̃ erāt gaudia
In terris. celis. vates. tip⁹. oraqꝫ patrū
Signa gaudij magnitudīeꝫ oñdentia:
Cātica. verba pia. geſt⁹. ſil'intima. mēbra.
Cauſe gaudij generales
Laus. ſil'is. rara. ꝑſpectio. dogmata xp̄i
Plena fuit. grata. genitrix fuit. vnctaqꝫ. p̄ſens
Cauſe gaudioꝝ ſpeciales
Virt⁹. ſpes. vel amor. op⁹. itellectio. cauſe.
Aduerſum. ſcriptū. donū. benefactio. mirans
Precipua marie gaudia
Concipiēs. pepit. reges. tēplo. gerit vlnis.
Clarus. ſurrexit. ſcandit. miſit. tulit hinc te.
¶ De gaudiorū marie q̄litate Membꝝ. i.

C Gaudia pl'ima. Pro p̄miſſi roſarij q̄ꝫtulacū/
qꝫ intelligētia ſciēdū ꝙ in hoc ei⁹ p̄mo verſu
pꝫ q̄litas ꝛ q̄ꝫtitas gaudioꝝ marie q̄lia. ſ. e⁹
fuere gaudia Et in p̄mis dr̄ ꝙ erant numero pl'ima
q̄ppe que diuerſa ꝛ multa vt ex ſeq̄ntib pt̄ebit hūit
gaudiorū obiecta. vt de filio: de ſe ꝛ oī creatura. Vl'
etiā pl'ima gaudia hūit qꝛ oēs ſpēs. aut ſaltē oia ve/
roꝝ gaudiorū gn̄a in ſe tenuit Pura ſpūalia ꝛ cor/
poralia. tꝑalia: ꝛ eterna vera ꝛ ſolida. vt in. iiij. pre
ſūme ſue declarat Anthonin⁹. Secūdo erāt ei⁹ gau
dia in mō: maria adeo ꝙ p̄ gaudiorū magnitudine
e⁹ ſpūs exultauit in dn̄o Nec mirū. Tū qꝛ hūit mari
morū gaudioꝝ obiectū Tū qꝛ purū ꝛ diſpoſitiſſimū
ſubiectū. Lumē etiā clarū ꝛ lucidū Que tria vbi con
currūt maxim cauſāt gaudiū. vt Joā. dūnc exeq̄tur
ſuꝑ m gr̄. Maria itē hūit gaudia qꝛ marioꝝ gaudi/
orū cāe oēs ꝛ oia hūit moria vtꝫ infra. Tertio ma
rie gaudia erāt in obiecto plēa ꝛ perfcā. Qꝛ ī eo gau/
debat q̄ plenitudo ē gaudij vniuerſi ꝛ cōſummatō in
deo ſcꝫ ſuo ſalutari/ Aut ideo gaudiū plenū ꝛ ꝑfectū
hūit qꝛ ſm oēs vires ꝛ potētias aīe fuit. vt declarat
Anthonin⁹ In potētijs ſcꝫ p̄mis medijs ꝛ vltimis
Hoc eſt in ſenſualitate ꝑ delectatiōis redūdātiam.
In imaginatiōe ꝑ noticiā. In rōnali ꝑ ſubſtātiā.
Vel certe ideo plenū fuit eius gaudium. qꝛ percepit
plenum ꝛ omnis gaudij effectum. vt idem dicit.
Quarto ſingularia quedā ꝛ ſpecialia gaudia habuit
in quibus nec primā ſimilem nec ſubſequentem ſe/
cūdam hēbit In quibus nō cōmunicat ei alienus. vt
ſunt illa ꝙ mater fuit ꝛ ꝟgo ꝙ mater dei ꝛ hmōi ml'
ta. De quib indubie ſingulariter pre ꝛ ſine ceteris
gauiſa fuit Poſtrēo ꝟginis h⁹ gaudia fuerūt pura
Pura inq̄ꝫ non q̄dē a triſticia ꝛ pena. ſed a culpa q̄
proprie gaudia reddit īpura. Alioquin nūq̄ꝫ hic pu/
ra hūit gaudia. cuius gaudijs ſꝑ admixta fuere
~~mixta fuere~~ aduerſa. vt late deducit Dyoniſi⁹ carth.
Vel ideo pura habuit ꝛ ſolida gaudia. qꝛ non taꝫ de
creatura q̄ꝫ de creatore cōcepta q̄ ſola (ſi Bernar. cre/
ditur) ſolida ſunt ꝛ pura. Eſtimet iam q̄ poterit q̄le
q̄ꝫtumqꝫ h⁹ virginis gaudiū fuerit q̄d his circūſtan/
tijs qualificatū fuit. O igitur tu gaudioſiſſimā domia
nobiſcum de gaudijs tuis cōica.

¶ De varijs gaudioſis obiectis virgīs Mēbrū. ij.

D In domino ꝛc̄. Hic ponūtur varia virginis
gaudioſa obiecta ex q̄bus elicit̄ q̄ꝫ fuerint ei⁹
gaudia multa Et in primis ꝛ p̄cipuo de deo
ꝛ in dn̄o ſuo gaudebat vt ip̄a in ſuo cantico ꝑfitetur
Ita ꝙ ex ſn̄ia dicere poterat illō. yſ. lxi. Gaudens
gaudebo in dn̄o ꝛ exultabit aīa mea in deo meo Se
cundū gaudioſū obiectū ip̄a fuit Nā ꝛ de ſeip̄a gau/
debat. Nā ſicut ordinatā habuit charitatē. ita ꝛ gau
dioſitatē Vn̄ valde de ſe nō tam̄ in ſe. ſed ī ordie ad
deū gaudebat q̄ magna illi faciebat. Nā de donis di
ꝑter oia ꝛ ſingula ſibi collata. q̄ q̄m̄ prorſus innūe/
ra. ideo ꝛ gaudia exceſſiua Itē gaudebat de conſcia
bona dicens cuꝫ ap'lo Gl'ia nrā hec eſt teſtioniū con
ſcie ꝛc̄ Cui⁹ qꝛ p̄ ceteris erat melior. iō ꝛ gaudioſior.
Tertio ꝛ de filio ſingulariter gaudebat: qꝛ cū teneri/
rime diligebat Unde ꝛ omnibus bōis ei congaude/
bat. Nam ſi filius ſapiens etiā gregari⁹. gloria ē pa
rentis q̄ꝫ putabim⁹ hanc gl'iatam in filio ſapia ip̄a.
O quis poterit explicare quanta habuerit gaudia.
Tum in paruuli cōtrectatiōe ꝛ deoſculatiōe.
Tum ſuper familiari dulciſſimi iuuenis cohabitatiōe.
Tum ſuper dulcibus colloquijs cōuiuijs ꝛ cunctis familia
ritatꝫ indicijs. Vere deficit h̄ lingua oīs De quib ta
men deuote ſcripſit Dyoniſius carthuſ. vnde dicere
poterat Exultabo in deo ieſu meo. Quarta gauiſa
fuit de ceteris ſuis cognatis ꝛ amicis de chriſti apo
ſtolis ꝛ diſcipulis ꝛ omnibus chriſtianis quib in bo
nis aggaudebat. quia vere cos in chriſto amabat.
Nam opationes bone aliorum bonis ingerunt gau/
dium. Juxta quod in canonica ſua dicit vetex ille
theologorum. Gauiſus ſum valde quia inueni d̄ fi/
lijs tuis ambulātes recte: Et quo bos maria dilexit
intimius eo gaudebat perfectius. Poſtrēo gau
debat ꝛ in oīm creaturarum contemplatione in qui
bus egrediens inueniebat grādiū gaudioꝝ paſcua.
ita vt dicere poterat cū ꝑpha Delectaſti me dn̄e ī fac

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tura tua ⁊c̃. Oīs em̃ creatura ad creatorē erat via ⁊ q̃
dã amoris arra Ita ꝙ ꝗcquid aſpiciebat in deũ r̃du
cebat Cũ igit̃ tot tantaqꝫ hũerit gaudioſa obiecta.
ꝗs ne dicã nũerare. ſed vel ꝯprehēdere poterit q̃t q̃ꝫ
taqꝫ erant eiꝰ gaudia

¶ Quedã teſtimonia ꝙ gaudia virgĩs maria fuere.

¶ Mẽbꝛum tertium

In terris cel̃. ⁊c̃. Cõſequēter ponũtur ꝗdam
teſtimonia atteſtãtia ꝙ hꝰ virgis gaudia fu
ere maria. Et p̃mũ teſtat̃ hoc gaudij gn̄ali
tas locorũ vniuerſalitas. Gaudebat em̃ mlťiplr̃ et
magnifice adhuc poſita in terris in cõualle ploratõis
ex obiectis poſitis ⁊ cauſis adhuc ponendis. diſcur
rat h̃ ꝑ ſingula ſtudioſus. Sed ſcc̃ũdo longe ⁊ ĩꝑpoꝛ
tionabiliter ãplius iã gratulatur ꝯſtituta in cel̃ Ubi
introiuit in dn̄i ſui gaudiũ ⁊ impletũ eſt in bonis eꝰ
deſideriũ ⁊ gaudiũ plenũ ⁊ perfectũ. Hoc gaudiuꝫ
nec oculꝰ vidit nec in coꝛ hõis aſcendit. Nã ſi grega
ria ſcõꝝ gaudia nemo capit ꝗs gaudia mr̃is appħē
det Huiꝰ gaudia q̃ꝫ fuerint mlťa ⁊ mag̃ atteſtan
tur dcã ꝓphetica q̃ de gaudijs ſcribũt pl̃ima huic ṽgi
ni applicabilia. vt hmõi. Gaudiũ ⁊ exultatio in ea
Itē Letabũtur corã te ſicut q̃ letant̃ in meſſe. Qᵭ
albertꝰ magnꝰ expõit de hac virgine Quarto inue
niũtur tipica geſta gaudij magnitudinē p̃figurãtia.
Nã marie tipus Sara fuit qn̄ dixit Riſum mihi fe
cit dn̄s ⁊ oēs q̃ audierint cõridebũt mihi. q̃ſi diceret:
ex ꝑſona virginis vt ait Alb. Gaudiũ principalit̃ ꝑ
tinet ad me. Alijs ãt ex ꝯñti ⁊ per me ⁊c̃. Itē Judith
qn̄ audiuit Tu glĩa hierl̃m tu leticia iſrl̃ ⁊c̃. Itē He
ſter qn̄ dixit. Noſti ꝙ nũq̃ꝫ letata ſit ancilla tua niſi i
te deus Qᵭ ꝓprie dꝛ ex ꝑſona virginis nec gn̄alr̃ ꝯue
nit ceteris: Applicētur ſingula Teſtãtur poſtremo ⁊
gaudij eiꝰ magnitudīe pr̃ẽs orthodoxi q̃ pl̃a ſcribũt
de eo vt Bernardꝰ ⁊ ancelmꝰ Alber. ⁊ dyoniſiꝰ q̃ dec
minãt ꝙ eiꝰ gaudiũ fuit ſũmum

F ¶ Sig̃ gaudij magitudinē marie oñdẽtia. Mẽ. iiij

Cantica verba ⁊c̃. Hic ponũtur ꝗdã ſig̃ mag
nitudinē ⁊ veritatē virginei gaudij ꝯpꝛoban
tia ⁊ ſunt iſta In primis eiꝰ cantica q̃ ſunt
gaudioſe mētis indicia Multũ em̃ gaudebat quan
do p̃ exultatiõe ſpũs cãticũ mg̃t cãtabat Et dꝛ cãti
ca pl̃aliter. Hic em̃ credendũ eſt ait Herſon ꝙ plu
ries etiã vocaliter cãtauerit virgo hec bn̄dicta Nunc
feſcēnina carmĩa ꝓ pueri ieſu vagientis recreatione
Nũc ſcã quedã ſcõꝝ cãtica in ꝑegrinatiõe ꝓ itiner̃ al
leuiatiõe. Cãtabiles em̃ ei erant iuſtificatiões dei i
loco ꝑegrinatiõis. Secũdo ſi teſte pħo verba ſint eo
rũ que in aĩa ſunt note ⁊ ſig̃ liquet ꝙ grandit̃ hec in
tus gaudebat q̃ nũq̃ꝫ triſte aut amarũ ꝗppiam ſona
bat. ſed oĩa pia ⁊ gaudioſa erant abintꝰ in cõſciẽtia
bona Uñ nil aſperũ dixit foris Scrutare ſcript̃as q̃
ſcire voles Tertio ſi vt ſapiēs ait Riſus dētiũ ⁊ igreſ
ſus hõis denũciant de illo Pater q̃ꝫ erat intꝰ gaudio
ſa q̃ foris tam erat cõpoſita Et neceſſe eſt fuiſſe gau
diũ intus qᵭ redũdabat foris. Exultauit ei ⁊ ꝑ geſtꝰ
extra redũdauit. Quarto ex intimis bn̄ oꝛdĩatis oꝛit̃
iocũditas foris. Juxta illud ſapiẽtis. Secura mens
quaſi iuge ꝯuiuiũ Sicut ãt nulla cõſcientia ſecurioꝛ
marie ꝯſcĩa. ita ⁊ iocũdioꝛ fuit nulla Poſtrẽo ſi ab
occurſu faciei hõ noſcit̃ ſen ſatus ꝑpendat q̃ꝫtũ fuerit
marie gaudiũ intus qᵭ redũdabat ad mẽbꝛa foris.
Coꝛ q̃ppe ⁊ caro eiꝰ exultauerunt in deũ viuũ ⁊c̃ Pa
tet ergo ꝙ grãdia eiꝰ erant gaudia

¶ Rationes generales gaudij huius virgis Mẽ. v.

Uos filis ⁊c̃. In duobꝫ verſibꝫ ſeq̃ntibꝫ po
nũtur gn̄ales ꝗdã rõnes gaudij virgialis
Oēs em̃ cãs hũit q̃ ad ſpũale gaudiũ induce
re p̃nt. Inter quas eſt vna Laus ⁊ laudatio. Gn̄alit̃
em̃ gratulamur qn̄ de veris dn̄i bonis laudamur.
Hanc ãt filie ſyon viderũt ⁊ btiſſimã predicauerunt
⁊ btãm eã oēs gn̄atiões dixerunt. Laudata a multis
⁊ magnis In ſcripturis a deo. In ſalutatiõe ab ãge
lo Ab hõibꝫ ⁊ elizabeth in viſitatiõe A tribꝫ mag̃ in
adoratiõe. Et gn̄alr̃ a multis ⁊ magnis in terris. q̃ e
tiã coꝛꝑaliter eã videre geſtiebãt. vt ſcribit Dyoniſiꝰ
carth. p̃ſertim Jgnatiꝰ Ualde ẽ̃ gaudebat gratula
bat̃ q̃ ſe ab oĩ gn̄atiõe btãm dici audiebat ⁊ bn̄dicen
dã in ſuo cantico Secũdo Siĺitudo de ꝑ ſe cã ē gau
dij ⁊ delectatiõis ſicut amoꝛis ⁊ dilectiõis Sil̃e ei ſi
mili applaudit. Quia ẽ̃ filio in nat̃a ꝯuictu ⁊ moꝛibꝫ
erat ſimillima maria p̃ cunctis de eo cõcepit gaudia
Tertio Intuitio raroꝝ ⁊ nouoꝝ cã ē gaudioꝝ Tan
to itaqꝫ hec ãplioꝛa ſtudia hũit q̃ꝫto rarioꝛa in ſe ⁊ de
filio ſuo cõſperit qn̄ tot ⁊ tãta mirabilia fecit ⁊ tã ma
gna ei fecit ꝙ ſe q̃ſi miraculũ in natura vidit. Et qꝛ
hec mirabilia valde ſũt nũeroſa liquet ⁊ gaudia fuiſ
ſe multa. Quarto Facialis viſio xp̄i pꝛe filijs homi
nũ ſpecioſi eius gaudij ſingularis fuit rõ. Quis eniꝫ
nõ gauderet ſi eiꝰ qui angeloꝛũ gaudiũ eſt faciē vide
ret. O beati tui oculi q̃bꝫ vidiſti facieꝫ xp̄i o dulciſſiã
virgo Gaudebat abꝛaam pater tuꝰ de enigmate. et
vmbꝛa q̃ꝫtũ tu de p̃ñtia ⁊ oēs pr̃ẽs videre cupiebant
quē tu p̃ñtē ⁊ cohitantē hēbas Quinto nõ parua ſpi
ritalis ē gaudij materia. ſana ⁊ vera doctrina Quã
tũ igit̃ iſta gaudebat q̃ veritatē ip̄am verba vite et
ne ſuꝑ mel dulcia hñtem audiebat: Uere letabat̃ ſu
per xp̄i dogmata ⁊ eloquia. ſic̃ qui inuenerat ſpolia
multa. q̃ppe q̃ erat pꝛudẽtiſſima verba eiꝰ ꝯſeruans
et cõferens in coꝛde. ſugenſqꝫ mel velut de petra
Sexto plenitudo gratiaꝝ valde diſponit ad ſpũale
gaudiũ Uirtus em̃ ⁊ grã habent ſibi annexa ſpiri
tus gaudia Conſtat ergo ex quo hec grã erat pleniſ
ſima ꝙ potiſſima ⁊ vera hũit gaudia Ubi em̃ plẽi
oꝛ grẽ infuſio. ibi copioſioꝛ cõſolatõ. Septio p̃cipue
virtus gratitudinis q̃ refertur in deũ vt vult Antho
ninꝰ annexũ haber ſibi gaudiũ Quia igitur iſta erat

gratiſſima. ideo eius gaudia erant maxia. Oi enim
tpe dn̄m benedicebat ⁊ grãs ꝓ oibus agebat. vn̄ i oi/
bus ⁊ de oibus ſp gaudebat. Octauo Cõiunctio affi
nitatis cã eſt mutue ꝯgratulatiõis ⁊ gaudioſitatis.
Et quo ꝗs alteri cõiunctioꝛ eo naturaliter ꝯgratulã
tioꝛ ⁊ ad cõgratulandũ diſpoſitioꝛ. Cũ ꝰ hec erat ei cõ
iunctiſſiã ꝓpter maternitatẽ affcũ cõiũcta Liquet
ꝙ ei⁹ de xp̄o gaudia erant maxia Nono vulgo dicit
Cũ fuit inunct⁹ currus ſn̄ murmure vadit. Q̄ꝛ ergo
hec oleo leticie ⁊ ſpũalis exultationis p̄ cõſoꝛtib⁹ vn
cta erat maxio ſpirituali gaudio gaudebat. Nõ ꝰ tri/
ſticia mala afficiebat. ſed gaudio ⁊ ſpũſcõ replebatur
dñoqꝫ iugiter pſallebat. ita vt dicere poterat. Exulta
bunt labia mea cũ cãtauero tibi ⁊c̄. Decio Gaudioſi
obiecti p̄ſentia ſũma ⁊ intenſa cauſat gaudia. Hec
aũt ſummũ bonũ ſp p̄ñtialiter habuit. ꝗꝑpe cuꝫ qua
dñs oi tpe fuit ⁊ xp̄i ſalutẽ vidit: Et viſio ſaluationis
cã eſt iubilatiõis. Quia igit cãs has oẽs i ſũmo hũit
ſũmũ ei⁹ gaudiũ fuit.

¶ Rõnes quedã ſpẽales gaudioꝝ Mẽbꝝ. vi.

Vꝛtus ⁊c̄. Hic annectũtur cauſ dcis gñali/
b⁹ ſpẽales q̄dã gaudioꝝ rõnes in ꝑfectioꝛib⁹
locũ nõ in oib⁹ hñtes Et p̄ma ẽ ꝟtus q̄ iuxta
pħm bonoꝝ ẽ hõꝛabiliũ ⁊ delectabiliũ letificãs poſ/
h ſeſſoꝛẽ ſuũ Quo igit maria erat ꝟtuoſioꝛ eo gaudio/
ſioꝛ Ethnic⁹ ait Vis nõ eſſe triſtis ſed ſp gaudere bñ
viue. Quia igit h⁹ vita purioꝛ. iõ et ꝯſcia letioꝛ velut
ꝯuiuiũ iuge ⁊c̄. Secũdo ſpes bõa. magꝰ ẽ gaudꝫ cã.
Qui em̄ bonũ qꝺ diligit ⁊ deſiderat hrẽ ſperat. inde
gaudet qꝛ inchoatiue hꝫ. Hec igit ſũme gaudebat q̄ ñ
mõ ſpẽ. ſꝫ certitudinẽ firmã de obtinẽdo amato bo/
no hẽbat. Tertio aõꝛ ⁊ dilectio gñdis imediata ⁊ ꝑ
ſe ẽ gaudioꝝ rõ. Iuxta illud Si diligeretis me gau
deretis vtiqꝫ ⁊c̄ Quantũ em̄ ꝗs diligit tm̄ gaudet. et
qualiter diligit taliter gaudet. Quo ergo h⁹ aõꝛ iten
ſioꝛ. eo ⁊ leticia maioꝛ. Quarto oĩs opatio ꝯnaturalꝭ
nõ ipedita. Iuxta pħꝫ. vij. ethicoꝝ. delcãbilꝭ ẽ ⁊ gau/
dioꝝ cauſatia Cũ ergo maria i oib⁹ opib⁹ naturaliſ/
ſima fuit. claret ꝙ de ſingulꝭ bõis opib⁹ ſinglꝭariter
gaudebat. Quia q̄erãt multa nccẽ ẽ vt ſint ⁊ gaudia
pꝉa. Quinto Gaudioſoꝝ ⁊ bonoꝝ obiectoꝛũ lucidi/
oꝛ cognitio. ãplioꝛis ẽ leticie ⁊ gaudꝫ rõ. Qui em̄ bo/
nũ ñ cognoſcit de bono nõ gaudet ⁊ q̄ꝫto noticia ma
ioꝛ tanto leticia ãplioꝛ. Quia vero hec p̄ cũctis ſum/
mꝫ bonũ ⁊ oĩa gaudioꝛũ obiecta cognouit clari⁹. li
quet ꝙ etiã gauiſa fuit intimius. Sexto aduerſita/
tes tribulatiões ⁊ moleſtie perfectis ſunt gaudioꝛũ
materie. vtꝫ in aplĩs qui gaudebant qꝛ digni hẽbant
pati ꝓ xp̄o. ꝗꝑpe qui tribulatiões oẽ gaudiũ exiſtia/
bant: eas vt dilectõis ſigna chꝛiſto cõfoꝛmantia ⁊ mꝉ
tum vtilia ⁊ magnoꝝ gaudioꝛũ cauſatia ꝯſiderabãt
⁊c̄. Quã ergo putabim⁹ hec gaudebat que ſemꝑ ad/
uerſa ferebat ⁊ cũctis erat ꝑfectioꝛ ⁊ ꝑfecti⁹ tribula/
tionũ vtilitates ⁊ dignitates ꝑpendebat. Septimo

ſcãꝝ ſcripturarum cognitio grauis ẽ ſpũalis gaudꝫ
ratio. In lectione em̄ ſcripturaꝝ inuenit cõtra om̄
ne gen⁹ triſticie ſolacioſũ remediũ. Iuxta apoſtoluꝫ
qui ait. Quecunqꝫ ſcripta ſunt ⁊c̄. ſcripta ſunt vt cõ
ſolationẽ hẽam⁹. Plurimũ igit iſta gaudebat q̄ ſcri
pturas ſciebat crebꝛius legebat pꝛofundius intellige
bat ſemꝑ ruminabat ⁊ in coꝛde cõſeruabat ⁊ cõfere/
bat. Octauo Spũſcti dona ⁊ fruct⁹ ſpũs. ⁊ pꝛeſtim
gaudiũ: magna ſunt gaudioꝛũ cauſa Quib⁹ qꝛ hec
referta erat ſũmo gaudebat. Nã ⁊ gaudium fructus
ſpũs ſũmo in eo erat quod in puritate conſciẽtie ⁊e/
ſtit. ergo ⁊c. Nono poſſe ipendere aliꝫs bñficium con
xta pħm ſecũdo politicoꝝ beneficiis ⁊ amicis eſt dele
ctabiliſſimũ. Valde ergo hec in omibus operib⁹ ſuis
gaudebat q̄b⁹ nobis ſp ſe pꝛoficere ⁊ ſuccurrere noſ
cebat. Poſtremo admiratio. teſte pħo pꝛimo retho
rice p̄cipua eſt delectatiõis rõ. Et hoc ex ꝑte deſidꝛꝫ
ſpei ⁊ rei. vt dꝛ in pantheologia Sed hec p̄ ceterꝭ in
ammiratiõe fuit. ꝗꝑpe que cõtemplatrix pꝛudẽtiſſi/
ma in mirabiliũ cõtemplatiõe ſuſpenſa fuit. Quam
ergo putas gaudebat qñ aliquid de mirabilib⁹ dei et
filꝫ audiebat Scribit nobis lucas ꝙ erãt pꝛ ⁊ mater
ieſu mirantes ſuꝑ his q̄ de filio audiebãt. Quoꝝ ad/
miratio nõ fuit ſine gaudio. Paret ergo ex dictꝭ his
oĩbus. qꝛ ois rõ gaudꝫ ⁊ gñalis ſcꝫ ⁊ ſpẽalis in virgi
ne nrã fuit. De quib⁹ rõib⁹ gaudꝫ q̄ aliq̄d pleni⁹ lege
re volet quõ ad gaudiũ cõcurrant. Dyoniſiũ videat
carth. in tractatu de gaudio ſpũali. O que ex hꝫs es
gauiſa da nob cauſas vt habea⁹ ſpũalia gaudia am̄.

¶ De p̄cipuis gaudꝫs marie Mẽbꝛũ ſeptimũ

Concipiens ⁊c. In poſtremis his duob⁹ ver/ I
ſibus ponũtur p̄cipua illa gaudia que in to/
tius vite ſue curriculo habuit virgo maria.
quoꝛum cõmemoꝛatio eſt illi plurimũ accepta. Et p̄
mum erat in filꝫ dei conceptione. Ubi maxime gau
debat. quia tũc ſũmum donũ accipiebat. quia nouũ
ei dñs faciebat. ſalutationẽ gaudioſam audiebat. et
cauſã omniũ ſubſequentiũ gaudioꝛum percipiebat.
Unde et tunc in exultatione ſpiritus ſ. gaudioſũ illꝺ
canticũ magnificat decantabat. Et quis oꝛo poterit
vel tenuiter gaudꝫ hui⁹ exprimere magnitudinẽ vbi
ſic ſe vidit electã exaltatã dotatam ipꝛegnatam. ve/
re null⁹ hoc explicare poterit preter ſpũm q̄ effecꝛ ip/
ſam q̄ ꝑſenſit ⁊ tam feliciter ſenſit. Nam vt Brigide
reuelauit cum ineffabili exultatione aie omnium ꝯ
mẽbꝛoꝛum dei filiũ cõcepit. Alterũ pꝛecipuum gau/
diũ fuit in filꝫ eius dulci natiuitate. Nam ſi tantum
gratulabatur in conceptione. multo amplius in filꝫ
ntitate Bonũ em̄ bono additũ facit ipm magis bo/
nũ Et ſi oi pplꝭo ẽ ãnũciatũ ex inde gaudiũ q̄ꝫto magꝭ
gauiſa credit q̄ ꝑepit illꝺ gaudiũ. ꝑe excedit oẽ igeniũ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Tūc em̄ germinās germinat iubilās ⁊ letabūda to/
tius gaudia mūdi: ⁊c. Tertiū in magoꝝ aduētu ⁊ fi/
lij adoratiōe. Sūmo em̄ gaudebat de prioꝝ ſalute ⁊
dei hōīe q̄ tūc vtraqꝫ videbat. Uidebat em̄ filiū ſuum
vt deū adorari. ſe vt ei⁹ mrēꝫ venerari. ⁊ ꝑplm q̄ deū
neſcierant venire ad ſaluatorē. Ineſtiabilit̄ igit̄ gau
debat q̄ nūc que ſꝑ cupierat impleri cernebat. Quar
to valde gaudebat qn̄ bn̄dictū ventris ſui fructum ī
tēplo offerēs grāditer a ſymeone ⁊ anna ꝓphetꝫ cō/
mendari audiebat. q̄ ⁊ eam piter benedicebāt dicen
tes vt ait Ludol. Bn̄dicta tu filia a dn̄o qꝛ ꝑ te diu
deſideratū ⁊ multis ſuſpirijs ꝯcupitū ſalutare ſuſce
pim⁹ ⁊c. Certe tūc tm̄ gaudebat q̄ztū filij ſui laudem
⁊ nōīs ſui famā deſiderabat ⁊c. Inenarrabili q̄ꝫ gau
dio afficiebat̄ dū fili⁹ quē perditū dolēs q̄rebat. in tē
plo inueniebat̄ ⁊ ei ſubijciebat̄. Quantū dolebat d̄ ꝑ
dito tm̄ gratulabat̄ de reinuēto ⁊c. Gaude ꝟgo que
gaudebas dū in tēplo inueniebas. natū tuū ꝑditū.

Quintū principaliter hēbat qn̄ filiū lactabat. por/
tabat. ⁊ enutriebat. īmo ⁊ qn̄ cū iam adultulo coha
bitabat in vna domo. De q̄ gaudio q̄dā ſic ſcribit.
Quid glie: q̄d leticie. q̄d gaudij ⁊ exultatiōis tibi fuit
tunc o pudiciſſiā turtur. o deuotiſſiā ac ſpēoſiſſima
feiarū. dū illis tuis virgineis ac maternis ⁊ columbi
nis ocellis cernebas puerulū illū ſpecioſū forma p̄ fi/
lijs hōīm ⁊ rubicūdum ⁊ candidū p̄ milibꝫ angelorū
īmo creatorē vniuerſorū. ſic caſtis tuis vberibꝫ a ꝑpē
dentē. reptantē ⁊c. Opinor o dn̄a tot eum tot ſtillici
dia materni virgīaliſqꝫ lactis ex ſacris vberꝫ tuorum
fontibꝫ euulſiſſe. q̄t ſci amoris ardoribꝫ briſſimā tuā
inflāmauit vulnerauitqꝫ aiam. niſi q̄d abſit q̄ dat oī
bus affluenter tibi dūtaxat extiterit parc⁹ De q̄ dul/
ci cōuerſatiōe xp̄i cū maria: deqꝫ florido lectulo vtro/
rumqꝫ ⁊ hilari menſa eoꝝ deuote ⁊ pulchre Dyoniſ.
carth. ſcribit in de laudibꝫ ei⁹. Sextū p̄cipuū ma/
rie gaudiū fuit qn̄ videbat filiū miraculis ⁊ ꝓdigijs
mūdo clareſcere. veritatē diuinitatis e⁹ pateſcere ac
fructū ſalutis oriri. q̄bꝫ velut luciflu⁹ ſol int̄ nebulas
illuxit. Nōne vtiqꝫ exultare poterat in filio vteri ſui.
quē vidit nūc cecos oculos lūīe claro veſtire. nūc ꝑ̇ua
tas aures vocibꝫ reſarcire. putres mortuos ſuſcitare
mare calcare ⁊ queqꝫ debilia curare ⁊ demōes effuga
re. Sꝫ ſuꝑ hec oīa faucibꝫ ei⁹ dl̄cia fuere xp̄i dogma
ta ⁊ ſalutaria orꝫ eloq̄a q̄ erāt ī ore ei⁹ vt mel ſuauia:
⁊ in corde ꝯtinua Nā ſi tātope ꝯſeruabat ꝟba paſto
rū ⁊ magoꝝ de xp̄o vt ea in corde ꝯferret quāto āpli
us ꝟba ꝟbi ip̄i⁹ ꝯſeruabat rūīnabat. ⁊ amabat ⁊c̄
Septim erat in filij reſurrectiōe quā ⁊ prima vidit.
ſic ml'tipliciter ꝓbabile extat. vidit ⁊ gauiſa fuit Nā
q̄ acerbi⁹ an̄ de morte indoluerat eo de reſurrectione
ḡtulabat̄ magis. Sed ſileſcāt de hoc gaudio lingue
hoīm loq̄mur cōgratulādo ꝟgī liguis angeloꝝ dicē⁹
Regina celi letare ⁊c̄. Octauū in filij ſui aſcēſiōe vbi
pia mēs attēdere hꝫ q̄zta charitate ſil' ⁊ pietate mat/
ne pietatis ei⁹ viſcera liqueſcebant dū filiū ſuū lum̄
oculorū ſuoꝝ dilectū votorū corā ſe aſcendere cerne/
bat ⁊ ita exaltatum ſciebat. Quis explicaret
illud gaudiū q̄d tunc perſenſit cor maternū. Non uꝫ
in ſpūſſcti miſſiōe fuit cui interfuiſſe credit̄. vt ait ſcūs
Odilio. Credim⁹ in q̄ens eā haut dubiū q̄n mariam
gaudijs interfuiſſe aſcēſiōis dn̄ice ⁊ in die penthecoſ/
tes ſcm̄ ſpūm accepiſſe. q̄ quo copioſi⁹ in ea erat dif/
fuſus. eo ampli⁹ in ea gaudiū fuit q̄d eſt fruct⁹ ſpūs

Poſtremū ⁊ oīm gaudiorū ſūmū fuit qn̄ aſſum
pta eſt cū corꝑe ⁊ aia in celū ad filij cōſeſſum. Tūc ei
e⁹ gaudiū prius fuit ꝑfectū. Tūc em̄ gauiſa ē p̄ oībꝫ
diebꝫ vite ſue. Tūc ⁊ ei fcā ē maior doni collatio. ma
ior effect⁹ exaltatio ⁊ āplior cū dilcō vnio qꝛ tunc fuit
ꝯiūctio actualis. ī cōceptu āt cālis. Un̄ vt exeq̄t̄ Al
ber: hoc gaudiū ē mai⁹ Amen

Rosariū de excellenti gloria virgīs in celo

Quaſi cedrus exaltata ſū in libāo ⁊c. Ecc. xxiiij
Ego in altiſſimis hito ⁊ thron⁹ me⁹ in colū/
na nubis. Ibidē. Tu glia hierl'm. tu leticia R
iſrl̄. tu hōrificentia ppli tui ⁊c. Iudit. xv. In hoc ſe/
ptio h⁹ diſtinctiōis roſario cōgrue agendū occurrit
de ſtatu hui⁹ ꝟginis quē hꝫ in celo. vt ſic etiā nūerus
ip̄e corrn̄deat ſtatui quē agit poſt decurſas ſex h⁹ eta
tes mūdi in patria felicitatis eterne velut felici q̄etis
ſeptenario ⁊ eterno ſabbatiſmo. Libēter āt circa glo
riā h⁹ virginis glioſe meditatione ⁊ exercitatione ē
verſandum qm̄ ſinglariter hoc virgini. vt ſcō Tho/
me cāthuariē. reuelauit ē gratū. Eſt q̄ꝫ exercitātib⁹
vtile ⁊ iocūdū. Nā ſic affectus validi⁹ ⁊ efficacius in
tā glorioſā virginē excitat̄. ⁊ quodāmō marie. iuxta
q̄d apl's voluit in celis cōuerſat̄ ⁊ cōmorat̄. Et q̄d
poteſt eē iocūdius q̄ꝫ cōuerſationē cū maria ⁊ oībus
ſcis habere ī celis. Sꝫ ⁊ quiſqꝫ ꝯſequit̄ oēs vtilita/
tes illas ⁊ omīa bōa que eueniūt ex meditata celi
glia. de quibꝫ agitur infra. ⁊ inſinuātur per hec vul/
garia metra. Qui ergo virgini glioſe volet cōplace/
re. bona hec cōſequi ⁊ in celis cōuerſari. ſtudeat roſa
riū iſtud de gloria glioſe virginis freq̄ntare

Sequitur roſariū de glia ꝟgīs glioſe

De glia ꝟginis marie quo ad locū
O ex tri ſedēs. ſeraphi: cherubiqꝫ. thronos. dn̄at⁹
Princi. ptātes. ꝟtutes. arch. p̄cis oīs
Magnitudo glie ab ornatu ꝟgīs
A ureolis. ſertis. varijs. cū carne. refulges
Quare glorificata creditur carne
Parte dei. natiqꝫ: tui. ſcriptis. rōnes.
Perfectio premiorum.
E n dotes. fruct⁹. act⁹. en p̄mia. ſenſus.
Gloria ei⁹ ex officio
Iā dea. iā p̄mas. cātrix. reꝑans. miſeratrix
Gloria ei⁹ ex cultus celi ſingularitate.
T e ēnus. ieſ⁹. āgelici. p̄riarcha. prophete.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Hinc miſſi. teſtes. cõfeſſor. virgo. vel om̃s
Quare etiã in terris honoratur.
Hinc nos. cũcta colunt. qꝛ mr̃. amãs. dñatrix
Conformis. meritũqꝫ capax. facit vnio. larga

¶ Primo oñdit glĩa virgĩs q̃ ad locũ Mẽbrũ. i.

Mi In huiꝰ roſarij duobꝫ primis verſibꝫ glĩa virginis a ſublimitate. vt ſic dicã loci ꝛ ſitꝰ deſcribit. qꝛ ad filij cõſeſſum ſup oẽs angelorũ choros vt eccleſia canit exaltata credit. Et ideo in p̃mis dr̃ ꝙ Poſitus ẽ thronꝰ mr̃is regis iuxta thronũ regis Et aſtat regina a dextris dei ſcã dextri ſedia maieſtatis. quartã p ſe vt Albertꝰ vult ꝯſtituẽs hierarchiã: ad cuꝰ altitudinẽ alter nemo ptingit Hinc eccl̃ia canit O glĩoſa dña excelſa ſup ſydera. Et Ambroſianus hymnꝰ Sublimis reſidẽs ſupra celigenas etheris oẽs. Et nõ ſolũ loco ſed ꝛ glĩa merito ꝛ p̃mio excedit vniuerſos. Adeo vt q̃cquid ẽ glĩe aĩoris fruitionis in oĩ inferiori glĩficata natura tã angelica q̃z hũana multo p̄cellẽtius ẽ in ꝟgine mr̃e dei. Oĩa em̃ teſte Dyoniſio inferiorũ ordinũ dona in ſupioribꝫ ſũt in tanta p̄cellẽtia ꝙ vix eſt ꝯpatio ꝛc. Et hoc poſſꝫ ex ſequentibꝫ deduci niſi plixitas vetaret Hinc dr̃ ſecũdo ꝙ excedit ſeraphin. Nõ ſolũ vt dixĩmꝰ loco. ſꝫ ꝛ merito ꝛ p̃mio. quoꝝ ꝓprietates ꝛ dona ꝛ officia i ſũmo tenet Nã marie charitas ſeraphicoꝝ ſpũuꝫ erat mobilitate inceſſabilior. agnitiõe acutior. ꝛ affcũ ſupferuidior. In ceteris etiã oĩbus p̄ſtans Siliter ꝛ cherubĩ. hoc eſt cherubicos ſpũs añcedit in ſecretoꝝ oĩꝫ ſecretiſſima ꝯgnitiõe ꝛ ꝓprietatibꝫ cũctis Nã et pfectius hec deũ circũdedit. Pleniꝰ oĩa in deũ reducibilia reduxit. Magis ſuos actus deiformes hoc ẽ ſcdꝫ deũ effecit ꝛ oĩs ſcitatis exẽplar dedit. Thronos etiã excedit in corpali dei ſuſceptiõe In celſitudie ampliori atꝫ regis dclatione pfectiori Quippe q̃ verꝰ fuit thronus pacifici ſalomõis. In familiariori etiam aptiõe cui p oĩbus incerta ꝛ occulta dei erant manifeſta Et ſic pꝫ ꝙ ſũme hierachie choros excellit Dominatiões etiã añcedit in nulliꝰ creature ſuppoſitiõe Que etiã ab hoſtibꝫ inuincibilior triũphans p̄ncipatus ꝛ ptãtes colla cõculcãs antiq̃ ſpentis Itẽ in liberalitate ſeuerior. dñatiõi dei ꝯformior nũq̃z miſere ſubiecta vel dñans vane Sexto excedit principatus in oĩm ſubiectiõe Et etiã qꝛ primi principij imitatior. in mali imunitate ꝛ boni cõicabilitate. Ad deũ etiam reducibilior q̃ de vltimo fecit primũ de hõie deũ Virtutibꝫ ornatior hñs deformiſſimas virtutes. q̃. ꝛc Septimo poteſtates ſupexcedit in demonum cohertiõe. tũ qꝛ ordis ꝛ dignitatis cuſtodiẽtior ſp ante ꝛ poſt virginitatẽ cuſtodiens ꝛ demõi reſiſtẽs Alioꝝ ordinãtior q̃ p̄micerria virginũ fuit Magꝭ actia ꝛ reducẽtior in deũ ꝛc. Octauo virtutes ſupat in virtutũ pfectione ꝛ miraculorum efficacia Nam ꝛ contrarijs virilius reſiſtit. ardẽtis intentius intendit. et fortius tolerat mala Ad dei ſemp obſequiũ promptior nunq̃z male tarda. Largior etiam ad inferiorique ſe nulli vnq̃z negauit Nono archangeloꝝ etiam ꝓprietates in ſũmo hũit q̃ p cunctis dõis ſupnis cõiicauit Magis ſup alios imo ſup oẽs ex grã iuſticia. ꝛ natura fuit Oẽs q̃z inferiores tanq̃z mediatrix magis in deũ reduxit. Angelos etiã poſtrẽo excedit: q̃ ꝛ nobis vicinior ꝛ notior ꝛ p nobis cuſtodiẽdis ſolicitior Nõ ſolũ vt angeli cuſtodiẽs ſingulos. ſꝫ vt õ niũ dña vl̃r cuſtodit ſingulos ꝛ ſingulariter vniuerſos Siliter ꝛ oẽs alios excedit ſcõs in omĩ merito ꝛ p̃mio ſcitatis: q̃ppe tanto p ceteris exaltata ſublimius. q̃to differẽtiꝰ nomẽ ſortita q̃ a nullo illuſtriũ vſpiã ſm Damaſce. victa Paucis trãſcurrimꝰ iſta q̃ longiꝰ pſequi poſſent Deducũt de ſinguloꝝ chororũ ꝓprietatibꝫ dñs Alber. ꝛ Anthoni. ꝛc O tu ſic exaltata trabe me poſt te vt vel a lõge videã q̃z ſis glo ſa

¶ Oſtẽditur glĩa virginis q̃ ad ornatũ Mẽ. ij.

Aureolis. Hic oñditur virgis glĩa ab eiꝰ ornatu ꝛ glĩe fulgore Nã primũ tribꝫ vt aiunt aureolis decorat. ſ. martyꝝ. qꝛ eiꝰ in paſſiõe filij dolor martiriũ oẽ corpale exceſſit. vt pꝫ ſupra ex cã ꝛ ſubiecto Vñ merito martyꝝ aureolã meruit Itẽ doctoꝝ qꝛ ꝓphetiſſa fuit ꝛ doctrix diſciplinẽ dei. Euangeliſtã lucã vt pie credit ꝛ alios docẽs q̃ ꝯſeruauerat i cord ꝛc Virginũ etiã vt claret q̃ꝝ p̄mipila ipſa fuit Glorioſa ergo refulget q̃ tribꝫ his aureol' ornata eſt. vt latius dicit Alber. Ornata eſt etiã triplicibꝫ triplicis ſtatꝰ ſertis. De q̃bꝫ in hymno eccl̃ia canit Serta ter denis alios coronãt ꝛc. Et merito decorat oĩm ſtatuũ ſertis que fulget oĩm meritis. Vel potiꝰ hoc intelligi pt̃ de ſingulari corona glĩe dei ꝛ dyadematе ſpẽi quo ſingl'ariter preſtat cũctis. Cꝰ ſplẽdorẽ q̃dã mirabũdus inclamat dicẽs. O q̃z ſplendifero rutilas dyademate virgo ꝛc. Siquidẽ mirabilis ẽ vt q̃dã ait huiꝰ dyadematis ꝯpago Cuiꝰ circũferẽtia ex auro fuluo. xij. ſtellis p̄uilegioꝝ effulgẽs. lapide p̄cioſo intermicãte ꝛ virtutũ floribꝫ decuſata Vendicãt em̃ ſibi primatũ in eo cãdida lilia. Purpuraſcentes viole rubentes roſe. vernat ꝛ aq̃legia. ſpirat illic crocus candens helyotropiũ effulget. vt latiꝰ a quodã ẽ deductũ. O igitur egredimini vos filie hierl'm venite ꝛ videte mrẽm dm̃ in hoc dyademate regal' glorie ſue q̃ coronauit eã filiꝰ ſuus in die leticie cord ſui ꝛc. Plaudite ꝛ iocũdamini ſup eã. qꝛ magnificata ẽ nis Tertio ornatus eꝰ ex veſte elici pt̃ ꝛ amictu. q̃ppe q̃ ſole charitatis circũamicta lunã. i' lunã ſub pedibus tenet. Aſtans in veſtitu deaurato varietatibꝫ circũamicta omniũ ſcõrum virtutibꝫ micans. Adeo vt quidã dicit. Aurea veſtis erat ipſius p̄dita gẽmis Omnis em̃ lapis p̄cioſus ornamẽtũ eꝰ Sardiꝰ thopaſiꝰ iaſ

M

pis criſolitꝰ onix berillꝰ ſaphirꝰ carbūculꝰ ſmaragdꝰ his oībus velut veſtimēto ornatur qꝛ meritis horuꝫ lapidū proprietatibus ſignatis glorioſa ꝑfulget. Ut pulchre diuꝰ pater noſter Augꝰ in ſermone quodaꝫ deducit: Unde ex ſententia dicere pt Induit me dñs veſtimēto glie ⁊c̄. O extendat ſup nos palliū ſuū. Quarto inde ciꝰ decor decoriꝰ effulget. qꝛ nō in aīa ſolū ſed ⁊ corpe plene eſt glorificata. ⁊ ſic duplici ſto/la beata. ꝓut eccl'ia tenet. Et in ſequēti verſiculo eſt probandū. Poſtremo virginis hꝰ ornatus colli/gitur ex ineſtimabili ſplendore quo ex omnibꝫ dictis refulget. Luce em̄ ſplendida ciuitas hec dei refulget ſpecioſior facta ſole ⁊ omni ſtellaꝝ diſpoſitiōe clarior inuenitur. ⁊ adeo vt q̇dā ait refulget. ꝙ ſi oēs ariſte ⁊ arene maris. omnia gramina terre. omēs athomi ſolis. omnes quoqꝫ ſtelle celi in ſolares globos verte renł: nequaq̄ꝫ tamē virginis marie claritati ex equo correſpondere poſſent. Si em̄ ſol iſte viſibilis āte ꝓ/thoplaſtoꝝ caſū ſepties clarius fulſit q̄ꝫ nunc. vt di cunt multi doctores. ⁊ Nider in ſuo ꝑceptorio. In reſurrectione vero generali mortuoꝝ erit lux ſolis ſeptempliciter. ſicut lux ſeptē dierū. ſepties. ſ. clari/or q̄ꝫ fuit ante caſū primoꝝ ꝑntum. mimi aūt ſancti corpus tūc fulgebit ſicut ſol in regno patris ſui ſcd̄m dm̄ promiſſionē. ſicut in q̄ꝫ ſol tunc fulgebit quadra/geſies. ſ. nouies ſplendidiꝰ q̄ꝫ nūc rutilat ſol. quante claritatis eſt iā ipſiꝰ virginis ſciſſimū corpus qd̄ in/eſtimabiliter mimi ſancti nō ſolū. ſed maximi futu/raꝫ tūc claritatē corpis antecellit. De anima vero ipius virginis tenendū ꝙ lumini illi increato profū/diſſime ſit immerſa. quantuꝫ ſine perſonali vnione cōmunicari quiuit ⁊ decuit creature ⁊c. Si enim io cundum eſt viſui lumen ⁊ deſiderabile oculis quod ī his tenebris fulget: quantomagis lumen illud glo/rie deſiderabile eſt ⁊ iocundū. O ſi fuerint relīqe mee ad contuēdam lucē virginis huius: tunc me vere be atum. et cetera

¶ Hic deducitur gloria virginis ex glorificatiōis in tegritate ¶ Membrum tertium

PArte dei ⁊c. Quia in ſupiore verſiculo dixiꝰ hāc virginē nrām etiā carne fore beatā Ido ne ex incertis ꝓcedamꝰ necē eſt ꝓbamētis a ſtruere ꝓ poſitionē illā qd̄ agił in verſu iſto Et oñdi tur ꝙ hoc eſt ꝓbabile nimis Et primo q̇dē ꝓbał hoc ex pte dei. cuius potētia hoc potuit Et ſapīa tā no/bile ſuū opus reſolui noluit. Et bonitas eā aſſumere vt creditur nō abnuit. Sed iuſticia ei prout dig̃ erat retribuere voluit. adeo vt ſicut ceterorū ſanctorū cor pora honorat in terris Ita hꝰ ſublimaret in cel' ⁊c̄ Scd̄o ꝓbabile ē ex pte filij. quem in precepto qd̄ ipe mandauit exurgere decuit parentē honorādo: Et af fectū filialē oſtēdere voluit in mrēm aſſumendo. Et

bōitatē declarare vt ita ꝑceret mri ſicꝫ ab īcineratiōe pepꝑceret ſibi. h̄ ei bōi filij erat. Tercio ꝓbał Ex pte ꝟ gis ipiꝰ Nā h̄ exegit ꝯgruitas reuerētie mr̄nalis. Di gnitas excellētie corꝑalis Puritas inocētie ꝟgialis. Immēſitas meriti ⁊ charitatis ſuꝑnalis ne cinis fie ret ⁊ ꝟmis. Quarto idipm̄ ꝓbał teſtiōio ſcp̄taꝝ cāo/nicaꝝ ⁊ ſcōꝝ vt late poſſꝫ deduci ſꝫ videał libri Nā in hꝰ tipū Archa de lignis ſethī īputribilibꝫ ꝯpōił: Et dauid in p̄s ait. Surge dñe in reqē tuā ⁊c̄. h̄ etꝫ ꝯſo na voce clāitāt doctores oēs ⁊ in ſnīam ꝯuenīūt Au guſtini dicētis Quātū ego ītueor q̄ꝫtū ītelligo q̄ꝫtum credo marie aīa xp̄i fruił claritate poſſidēs ī xp̄o cor pꝰ ſuū qd̄ genuit q̄re ⁊ ꝑ qd̄ genuit. Poſtrēo itidē ꝓ babile ē multꝫ rōibꝫ vt fcit augꝰ ⁊ alꝭ. q̄les ſt Carnis xp̄i ⁊ marie vnitas Itē ꝓmiſſiōis xp̄i ꝟitas Alioꝝ q̄ cū eo ſurrexerūt īferioritas Itꝫ nll'aꝝ reliq̄aꝝ ꝟgis in terris venerabilitas Quibꝫ oībꝫ ꝓbał ꝙ ī aīa ⁊ corꝑe ſit aſſumpta.

¶ Hic oñdił gloria ex p̄miorum ſublimi vniuer/ſalitate. ¶ Mēbrum. iiij.

EN dotes. ⁊c̄. Hic iam ꝟgis gloria oñditur ex ſublitate p̄mioꝝ. q̄bꝫ ē dotata. ī q̄bꝫ vt e quū erat ſꝑ tenuit ſummū Et lꝫ hec p̄mia ceteris etiā ſcis ſint cōia tū tāto ſingl'ariꝰ his ꝑtici/pat maria q̄ꝫto ꝑ ceteris differētiꝰ ē nomē ſortita. Primo igił hꝫ dotes oēs tā tres aīe q̄ ſt viſio tentio fruitio q̄ꝫ q̄tuor corꝑis vulgares vel vt vult ānſelmus ſeptē btitudis corꝑalis ꝑtes Et tāto ſingl'as hꝫ ꝑcel/lētiꝰ q̄ꝫto vt dixiꝰ nomē dīñtius Nā ⁊ q̄ maior q̄s fue rit ī p̄mio eēntiali eo ꝑfectior ī accñtali Quis iā q̄bꝫ dotibꝫ corpꝰ illd̄ ꝟgineū adornał vel tenuit ꝯp̄hēdet Nā q̄ in t'ris hūit corpꝰ deo obſequētius ⁊ ꝯiūctius eo iam in celis dotał ſublimius ⁊ exuberātiꝰ O quō r̄ful gēt cādida illa vbera pectꝰ qꝛ illd̄ ꝟgineū q̄ tociēs r̄q̄ euit deꝰ ⁊ q̄bꝫ lactauit dei filiū. Sic ⁊ manꝰ hꝰ theo tocos q̄bꝫ ſuuit dei filio ⁊ labia eiꝰ roſea labijs filij dei crebriꝰ īpſſa ⁊ breuit' oīa ⁊ ſingula mēbra foris ⁊ ī tra mirifice ⁊ ſupra oēꝫ hoīs ꝯceptū ſt dotata. Per currał ꝑ dotes ſingillatim. Scd̄o gaudet ⁊ fructibꝫ oībꝫ q̄ t'plicees diſtigui ſolēt Hꝫ em̄ cēteſimū virgi tatis ſexageſimū viduitatꝫ t'ceſimū ꝯiugalis caſtita tis Et quēlibet hoꝝ ī ſummo hñit q̄ꝑꝑe q̄ ī oī t'plici h̄ ſtatu ꝑfciſſiā ⁊ excellētiſſiā fuit ī imēſū ſuꝑās oēs fru ctꝰ dotatos. Tercio actꝰ etꝫ btitudis q̄ꝝ ſeptē enūe rat ſcs tho. ī de eīna btitu. ſ. cognitionē dilcōnē frui tionē vnionē laudē grāꝝ actionē ⁊ ꝯg̃tulationē. ꝑfe ctiſſiē hꝫ q̄ oībꝫ charitate ꝑſtat q̄ ē ſanctuariū illius e quum pōdꝰ quam q̄ ſublimius tenet etꝫ in oībꝫ bti/tudis actibꝫ excedit. Quarto Reliqua etiam glorie p̄ mia excellentius pre ōnibꝫ tenet q̄ꝫto in grā ⁊ dei mr̄ nitate oēs excedit Oīa in q̄ꝫ p̄mia ſint etiā q̄liacumqꝫ ſiue ꝑ euacuatioēm ꝯpletioēm vel oppōnē fiāt. Oīa hec p̄mia hꝫ qꝛ nullo merito caret. Et tāto his ceſis ē plata q̄ꝫto in teris repletior fuit cūctis meritꝫ ⁊ grā

p

¶ Poſtremo ꝛſi oĩa hꝫ p̄mia iocūdiſſimū tamē ē
mēoꝛatu ꝛ ꝯtēplatu dignū quō carnis ei⁹ ſenſus iā
actuēt ꝛ reliq̄ mēbꝛa ĩ amatiſſimi filij ꝯtuit p̄ñtia.
Grādi leticia ſiderei illi ocl'i ꝯſpiciūt filiū regē ĩ deco
re ꝛ gl'a quē tāta amaritudīe añ reſpexerāt in cruc̄ a
ra iā ꝯſpiciūt illū gl'a ꝛ hōꝛe ſublimatū quē tm̄ vide
rāt obꝓbꝛiū hoīm ꝯtēptū ꝛ reꝓbatñ ꝛ ſic de alijs ſen
ſibꝫ ꝛ mēbꝛis Nā vbi ceteri in xp̄i hūaitate gl'ant̄ tāq̄
ĩ iſtrumēto coꝝ ſaluatiōis Hec ĩ ea ḡtulat̄ tāq̄ ĩ frcū
ſui bn̄dci vēt's O q̄lis hec gl'a q̄ ſupbia q̄ pōpa gl'ari
de ḋo velut mr̄ ci⁹ ꝟa Priuilegiū ē marie non dabit̄
aliene.

¶ Deducitur gl'a ꝟginea ex officijs ꝛ ſtatus digni
tate. ¶ Mēbꝝ .v.

IAm dea. ꝛc̄. Hic ꝟgis gl'a deducitur ex of
ficio ꝛ dignitatis eius quē in celis hꝫ ſtatu
Nam reſpcū dei ip̄a eſt iam altera dea fcā.
Nec mirēt̄ homo ꝙ mariā dixerim⁹ deam Vere em̄
ꝛ recte ḋꝛ dea deaꝝ inumerabiliū vt q̄dā ait deoꝝ cō
ſtituta Nam ſi moyſen dn̄s deū ꝯſtituit pharaonis
q̄d nō mariā deam eccl'e vl'is. Et ſi ōuis beat⁹ eſt ꝑ
grām qḋ deus eſt (vt aiūt) ꝑ naturam q̄d mirādum
ſi dicamus mariam deam Velut em̄ ferrꝝ cādēs to
ta immerſa eſt deitati vn̄ ꝛ merito ꝑticipat ei⁹ nōi.
Vn̄ rcē ḋꝛ in ſolemni illa oꝛōne O feliciſſima reꝝ mḡ
deaꝝ ꝛc̄. ¶ Scḋo reſpcū totius ꝯſtitura ē impꝛio
ſa p̄mas ꝛ p̄nceps vniuerſi ſupꝛa totā dm̄ domū adō
p̄ſidens vniuerſis vt abſq; oris eius impꝛio nemini li
ceat mouere pedem poſſidere obulū mutire ꝟbuꝫ in
toto vniuerſo. Qḋ ꝛſi iam lateat adhuc tñ in ꝓpatulo
clareſcet cum eam velint nolint btām ſuam p̄matēꝫ
p̄dicabūt omnes gn̄atiōes At ſi quis dicat ꝟgini mū
diſſimo coꝛde ꝛ ardentiſſimo amoꝛe flagrāti dīnis. n̄
hec mīma vacare vt curet ꝛ diſpēſet. Nihil eſt qḋ af
fert. Hic interim in noſtra hac coꝛdis anguſtia ĩ hac
huius p̄ñtis vite infirmitate multitudo varietas dif
ficultatē hꝫ ꝛ occupatioēm ꝛ diſtractioēm ꝛ maioꝝ
impedimēta nō mīma. curādaꝝ item rerū vilitas in
dignitatem quādam alluit curātibꝫ In illa ꝟo celeſti
nō dico ſꝫ diuina ſublimitate ꝛ ſublimi imo incōp̄hē
ſibili nouitate dea fcā ꝛ innumerabiliñ deoꝝ p̄nceps
ꝯſtituta nihilo pēit⁹ ĩpedit̄ aut occupat̄. Quēadmo
dū in āgelis eſt videre q̄ in ōni viaꝝ varietate noſtri
ſolliciti ꝛc̄. ꝛ tñ vniuerſa illa cura nihilo pēit⁹ eſt ĩpe
dimēto q̄ min⁹ expedito volatu ſꝑ in deū rapiāt̄ Mł
tomagis hec oīm dea ¶ Tercio reſpcū choꝛi ꝟgiā
lis cui ſingl'arius p̄ſidet ꝟgo btā p̄cēt̄r ē velut altera
ſoroꝛ moyſi ꝛ aarō maria p̄ſtituta Que q̄ꝫ dulci mo
dulo canat ñ ē nrē capacitat̄ noſſe aut eloquētie euol
uere Nl'a ci p⁹ xp̄i vocē vox ei⁹ voce ſuauioꝛ nl'a pe
netrabilioꝛ ꝛ acutioꝛ nulla liq̄dioꝛ exaudit̄ Cui oms
auſcl'tāt ꝛ felici deſiḋꝛio clamāt Fac me audire vocē
tuā ¶ Quarto reſpcū āgeloꝛū fcā ē potēs repatrix
ruinaꝝ eoꝛū q̄ꝓpe q̄ repatoꝛē genuit ꝛ ei⁹ auxilio ꝛ ĩnt
uētu lapides viuos ad r̄ſtauratioēꝫ muroꝛū ihꝛl'm r̄
duxit. ¶ Poſtrēo reſpcū hūai gn̄is officiū hꝫ ꝑ̄
fatricis ꝛ fidel' mediatricis Qḋ officiū miſeris ſapit
dulcius āplectit̄ cari⁹ r̄coꝛdat̄ ſepius crebꝛius inocat̄
Sileat miāꝫ tuā ꝟgo btā cui ñ affueris miſatrix ĩn
uocata.

¶ Oſtēdit̄ ei⁹ gl'a: ex cult⁹ vl'i ſingl'aritate:
¶ Mēbꝝ .vi.

TE trin⁹ trin⁹ ꝛc̄. Cōſequētibꝫ duobꝫ ꝟſibꝫ ꝓ
bat̄ ꝟginalis gl'e ſublimitas ex cult⁹ q̄ ĩ ta
lis ei exhibet̄ ſingl'aritate ꝛ vl'itate. Colit̄
em̄ a celicolis ꝯctis Immo p̄⁹ ꝛ a ſupcolēdiſſima ſū
ma t̄nitate A prē q̄dē vt electiſſiā filia. Colit̄
ter p̄ijſſima A ſpūſcō vt ſingl'aris ſpōſa. A filio vt ma
ācilla trinitatis O q̄lis hec digitatis ſublimitas q̄
pōpa q̄ gl'a iſta vt venerēt̄ a ḋo deoꝛū a q̄ ꝯcta paueſ
cūt Scribit de h̄ cultu pulchꝛe vbtin⁹ ĩ articulo aſſūp
tiōis ꝟgis. ¶ Scḋo ſingulariter hāc colit dn̄s ihs
ſm ſuā hūaitatē vt fili⁹ bon⁹ bonā ꝛ venerādiſſiāꝫ ma
trē Cōfitet̄ em̄ eā corā prē ꝛ tota curia celi reponens
eā ĩ ſolio a dextra ꝛ mr̄nitatis reſpcū vn̄rat̄ ꝛ q̄dāmō
ſubdit̄ illi ꝛ p̄cict⁹ trāſit miſtrās ei miſterio ꝓſus ĩdi
cibili imo ꝛ ĩexcogitabili nob̄. O huic cultui pia mēs
acutius itēdat ḡnde em̄ ē fomētū deuotiōis ꝛ ĩcitam
tū veneratiōis marie. ¶ Tercio Angelici ſpūs oēs
hāc miro cultu colūt q̄ ſe debitos famlos ei⁹ filij ꝛ ma
tris recoḡſcūt Quibꝫ in cultu ꝯgtulās bñ. ait. Hōra
te ſci āgeli noſtri regis mrēm q̄ nrē adoꝛatis ꝟginis
ꝑlem. Ip̄m vtiq; nr̄m ꝑiter ꝛ vr̄m regem. Noſtri ge
neris repatoꝛē veſtre citatis ĩſtauratoꝛē. Hoꝛū cl'tū
ecclcſia mirat̄ in ſequētia dicēs Qua gl'a ab āgelis ce
lis colit̄ ꝛc̄. ¶ Quarto abꝛahā yſaac ꝛ ceter⁹ ille pa
triarcharū choꝛus miro affectu hōꝛāt filiā iſtā ĩ qua
vidēt impleta deſideria eoꝛū ĩ bōis In q̄bꝫ ꝛ ip̄a tāq̄
ĩ ꝓgēitoꝛibꝫ letat̄ ꝛ miſticis p̄ſignatoꝛibꝫ ſuis Qui
to etiā Cune⁹ ille ꝛ laudabilis ꝓphetarū nūerus p̄cipu
a laude ꝯcelebꝛāt ꝟgiēm hāc ſupꝛa ſe iam eleuatam
in celis quā olim tā votiue deſiderabāt tā magnifice
p̄dicabāt aduētura in terris Colūt in q̄ꝫ ꝓphete pro
phetiſſam velut oīm ſuarū ꝓphetiarū ꝟacem ĩplet̄
cem ꝛ clauſulam felicē In q̄bꝫ ꝛ ip̄a rurſus velut in
eius p̄nūciatoꝛibꝫ gloꝛiatur. ¶ Sexto Te et̄ gl'o
ſus gl'oſo obſeq̄o colit apl'oꝛū choꝛus quā cernūt a
poſtolici ſenatus inſtituris mrēꝫ euāgeliſtarū laudē
ꝛ mgrāꝫ eoꝛū ꝛ diſcipline doctcē. In q̄bꝫ ꝛ ip̄a vti
p̄cōibꝫ ꝛ iudicibꝫ letat̄ p̄ſertim in cognatis ¶ Sep
timo Te martirē cādidat⁹ martirū laudat exercitus
cernēs te gemmulā eoꝛū ꝛ victoꝛioſiſſimā hoſtiū tri
umphatricem q̄s tu exemplo ꝑiter ꝛ q̄ſdam ꝟbo ici
taſti ad certādum q̄bꝫ ꝛ tu rurſus tāq̄ fidiſſimis teſ
tibꝫ ꝛ ſtrennuiſſimis militibꝫ gratularis. ¶ Octa
uo Te venerādiſſim⁹ ille venerādoꝛū ꝯfeſſoꝛū ꝛ be
royꝛoꝛū viroꝛū venerat̄ ꝯuēt⁹ p̄rexīm ꝯtēplādo ꝙ
tu ꝯfeſſoꝛū xp̄i radix es cōſtātiſſiā Mōachoꝛū ꝛ cēo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

bitaꝝ pcectrix pꝑſſima doctorũ lũīe ⁊ virtuoſoꝝ oīm
ſcala. ¶ Nono Qm̃ tu es vgīm vgo ⁊ ꝑmiceria ꝯ
tinētic vl'is Jõ Quocũqꝫ pgis vgiēs ſcqũr atqꝫ laudi
bꝫ poſt te canētes curſitāt ymnoſqꝫ dulces pſonant:
Nimiꝝ venerātes te regiām filie adoleſcētule ⁊ ācil
le Jn qbꝫ ⁊ tu tꝗꝫ i ꝯparibꝫ gl'aris. ¶ Poſtrēo vt
ſummatim dicaꝰ Quotꝗt in etherc ſci oēs tuis ſt̃ lau
dibꝫ dediti ⁊ nullꝰ ceſſat a laude vbi nullꝰ ꝗ ñ pticipet
ex bñficioꝝ tuorũ munere. vbi oēs pſpiciũt ſe p te ſal
uatos ⁊ gl'a ſublimatos. vt pulchre ħ deducit in ꝗrto
libro de laudibꝫ hꝰ vgis dyoniſ carth. ⁊ ſcs bñdi. vbi
etꝫ oñt quō ipa in ſingl'is ſcōꝝ ordibꝫ gl'ar ⁊ ꝗꝫ gndic
adamar qdē tāto ſublimius ꝗzto ei fuicrũt in terris
deuotiꝰ Adeo vt ei ꝯgruit qđ ait apl's. Que eſt ſpes
noſtra aut gaudiũ aut corōa gl'e nonne vos añ dñm.

¶ Tāgitur de cultu vgis in terris ⁊ de rōibꝫ colē/
di eam. ¶ Membrũ. vij.

Hinc nos ⁊c̃. Diciam poſtrēo ſubnectir ꝙ
etiā colitur a terrigēis ⁊ rōnabilitas ⁊ cāli
tas vl'is veneratiōis ānectir Et pͦbr ꝙ co
lir ab hōibꝫ A doctoribꝫ ſcꝫ ſcis i eorũ ſcptis A deuo
tarꝑs pꝑs exercitꝑs ⁊ vl'r ab ōibꝫ hōibꝫ ⁊ hōiꝫ gñibꝫ
de cuiꝰ etꝫ laude multa dicũt gētes Eā nēpe btāz dice
re hñt oēs gñatiōes. Qui ħ volet meditatōnũ dilata
re ille poterit doctoꝝ laudes ad mētē reuocar ⁊ ea ꝗ
in alcborāo mahũeti dñr de vgie mēorari ⁊c̃. Scđo e
tiā colir a naris i ſenſibilibꝫ vtꝫ diſcurrēdo ꝺ elemētꝫ
⁊ elemētatis ſingl'is. ꝗ oia ſubiecta ſt̃ ſub eiꝰ pedibꝫ
qbꝫ ipioſe pſider vniuerſ vtꝫ ex miraculis Et merito
a ꝯctis venerar i tris ꝗ ita ſublimata ē i celis. Tot
em̃ creare fuiũt btē vgi ꝗt trinitati. Et qꝛ totũ illud
Roſariũ egit de marie gl'a hic iā ānectũr rōnes ⁊ cāe
ꝗs pōit ſcs bñdi. ꝗre ita ſublimiter ē gl'ificata Et ha
rũ potiſſiā ē rō mr̃nitatis cuiuꝰ iure ſupat oēs: Equũ
eſt em̃ vt mr̃ regis oīm ſuper oēs ordīes miſtrorum
Altera rō ē Excellēs ardoꝛ charitatis ſm quē diſtin/
guir ois gđꝰ gl'e ⁊ dignitatꝫ Jn ꝗ qꝛ hec fuitꝫ ſupior
merito gl'a ⁊ hōre eſt pclarioꝛ. Tercio iure plata ē ſu
p oēs ⁊ dñium hꝫ creaꝛaꝝ ꝗ ꝯſtituta ē dña earũ Nec
mirũ ſi cararũ ē dña ꝗ creatoris ē mr̃ magiſica ⁊ cui
ſubditꝰ erat homo ds. Et ꝗ iure ſup ōne creatũ ſuper
altata. Quarto ħ oñdir rōe ꝯformitatis Nā ꝗ mr̃ filio
i natr ⁊ grā ħ in ēris erat ꝯformioꝛ eo in gl'a ei ꝯſili/
oꝛ p ōibꝫ ſcis dei Vñ ſicꝫ xp̄s oēs trāſcēdit ita maria
āgelos etꝫ excedit. Quito ħ fcit meriti copioſitas Nā
iuſtũ ē ꝗ meritis fuit copioſioꝛ ſit ⁊ gl'a abũdantioꝛ
Sꝫ maria ōi motu meruit Et ſicut hũilia fuit in tra
ita ē exaltatiſſiā in gl'a. Sexto oñt irē aie latitudis.
Dꝫ em̃ ꝙ in bōis ipleat deſideriũ eiꝰ Qđ ꝯpleri ñ po
terat niſi filio ꝯiũctiſſima eēt Vñ tꝫ oia iferiorũ ſcō/
rũ dōa i tāta excellētia ꝙ nulla eſt ꝯpatio niſi ſicꝫ ad
cētrũ circũferētia. Septio erigit idē pfcō vniōis. ꝗzto
ei bti magis vniũr cũ do tāto gl'oſiores fiũt i eo Oēs

ꝗt creature ſil' iũcte tm̃ ñ vniũr do ꝗztũ hec btiſſiā vgo
vñ merito excedit oēs in celo. ¶ Poſtrēo idē argu
ir ex dei largitate queādmodũ ei ei grām p ptes ñ de
dit ſꝫ plene ifudit Jta ⁊ gloriā abũdātiſſiē pticipauit
Jn ꝗztũ ſine pſoāli vnione creare ꝯditio pati potuit.
Maioris igir gl'e ē hec vgo glorioſiſſimaqꝫ tota ſcō
rũ cohors ſimul ſumpta Maioris dicꝰ ꝗ ad ſpecifi/
cā pfcōem lꝫ nō ꝗ ad gdualē additioēm vt đt vltīꝰ
O igir gl'oſa dña da cernamꝰ te rādē in tua gloria
A M E N.

¶ Roſarium gñale de pconꝑs dulciſſime vginis
Marie.

Multe filie cōgregauerunt di
uicias tu ſupgreſſa es vni
uerſas. Prouerbiorũ. xxxi.
Poſt Roſaria illa ſeptē ſupiora p
ticularia ſingulis ferꝑs diſtributa.
ſubnectir Roſariũ ħ gñale pconiorũ marie ꝯtētim
vt cui tedio fuerit marie laudes attēdere in ſpē. vel
ſaltem ſub ħ Roſario eius pconia cōmeōret in gñe.
Plurimũ em̃ eſt gtũ marie vt ſalutet i ſuorũ ꝑuile/
giorũ ⁊ excellētiarũ ꝯmēoratiōe, put ħ ferr docuiſſe ſā
ctꝰ dm̃cͦ pdicatorũ pr̄ ſpũalis Auguſtini filiꝰ ⁊ pl'ꝗꝫ
triginta ānis canōicꝰ regularis vt ſcribit doctoꝛ ille
Alanꝰ Jnſup ex ꝯmēoratiōe ꝑuilegiorũ ⁊ excellētia/
rũ eius homo ad marie ſublimitatē agnoſcēdā illũi
natur ad reuerentius ei fuiendũ incitatur ⁊ ad deum
in ea laudādũ ⁊ ei ꝯgtulādũ adiuuar ꝗ actꝰ oēs haut
dubiũ qn ſint gtiſſimi ei Vñ liquet ꝙ vtile ſit exerce
ri in eis Cōgruit tñ ħ magis ꝯtēplatiuis puulis aũt
magis lacte incarnatiōis ⁊ paſſiōis eſt opꝰ ñ tñ diſcō/
ueit pꝛſus ſꝫ cōueit vniuerſis Jn ħ itaqꝫ roſario cōti/
nētur pconia ⁊ ꝑuilegia btē marie. Vitam

āncedētia cōcomitātia ſubſequētia	vt	Tcliniũ ⁊c̃. Jtē ſigna ⁊c̃. inclita cũ ſequētibꝫ dextriſedens ⁊c̃.

Jnmiſcētqꝫ his ꝑuilegꝑs marie bñficia ꝗ miro
mō ſt̃ mētꝫ iflāmatia vñ ptꝫ roſariũ ħ plenũ ēe deuo
tiōis materia. Eſt āt Roſariũ ħ pcoiorũ cũ gndi coꝛ
diſcrga pſtātiſſimā vgiēm ꝯgtulatiōe dicēdũ. Qđ
vt accepter cũ pellātio illo mgrō paulo ꝓ captanda
beniuolētia vgis pmittēdũ.

Regia vgo tuas ħ rauco carmine laudes Aggre
dicꝫ trepidis te corā ꝯcino labris. Quāqꝫ ſim
idignꝰ te ſcām orare mariā Qui ſcelere exiſto turpis
pietas tñ illa Qua totā exaudis pp'lm ꝗ pectora ſp.
Solaris meſta. fecit me audere timētē. Virgineas
igir aures miteſqꝫ pcanti Arrige ſitqꝫ tibi carmē qđ
ꝯfero gtũ De vitā marie āncedētibꝫ

Tricliniũ. ꝯpar. mr̃. ſpōſa. ac mediatrix:
Exoptata. tipār. vates. gētes. mulieres
De vitam ꝯcomitātibꝫ.

Jnclita. firmata. meruit. puriſſima. maioꝛ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Rūctiſciens. paſſa. ſimilata. vocata. referta:
Marie ꝑuilegia ſpecialia
Laudo ortū. ꝑtū. vitā. cū morte.. leuatā:
Virtutes. dōa. frc̄s. ſacramēt. beat. oēs.
Bn̄ficia emanātia a maria
Perficis. exornas. redimis. r̄ꝑas. bōa pl'a.
Singularia bn̄ficia:
Das p̄ciū. vel aquā. panē. medica. arma. redōas
De vita marie ſubſequētibꝫ in gl'a
Ex c̄ſedēs. fulgēs. act⁹. coleriſqȝ honor es tu:
Da vēiā. ḡtās. fer gaudia. ſubuēis. aſta.

Grande ꝛ ꝑgrāde ē p̄ns Roſariū ml'taruȝ materiaꝝ ↄtētiuū ꝛ ꝓ ſui explanatōe multā exigēs dicēdoꝝ copiā ſȝ breuitatꝭ aōre pau-
cis ē trāſigēdū. Et p° dicēdū ē de ꝑuilegῄs āncedētibꝫ vitā. q̄rū ꝑmū ē Predeſtinatio gratioſa de qua in ꝑ
mo verſu.

C Ricliniū ꝛc̄. Hic inqȝ de p̄deſtinatōe ꝟgis agit. Et h̄ ꝑmo quō p̄deſtiāta fuit ad totā t̄nitatē deiñ ad pſoārū ꝓꝑetatē. Poſtrēo
erga nrām calāitatē. Nā i primis dn̄s poſſedit eaȝ ab
inicio ꝛ tota tritas eā ſibi p̄deſtiāuit ab eťno i t̄clini-
um ſue hītatiōis ꝛ req̄etiōis. Eſt ei t̄cliniū cenaculū
a tribꝫ lectulis diſcūbētiū aut req̄eſcētiū apō veteres
appellatū. Qd ↄgruit marie quā elegit de⁹ trinitas i
req̄ē triū pſoārū. Nūqȝ em̄ ſic de⁹ req̄euit i pura crea
ťa quēadmodū in marie mēte gratiſſima. Vere tri-
cliniū nobile ꝛ p̄cipuum
pr̄ē mirabil'r fabricatū
filio ſpēal'r ĩhitatū
ſpūſcō ſingl'r adoꝛatū
qȝ
Nō ē tale op⁹ ūqȝ fc̄m
ir. mēſibꝫ ei⁹ vīogeſtū
ōi ſcitate ꝛ grā r̄pletū.
Imo a tota tritate peculari⁹ poſſeſſu pr̄ē ĩhitāte me
moriā filio itelligētiā ſpūſcō volūtatē. ita ꝙ dulcius
req̄euit i h̄ mētis ꝟginee t̄clinio q̄ȝ in ip̄o empirio
aut vranico celo. Hoc vnū q̄ȝ ānnotādū ꝙ ḡtiſſimū
ē ꝟgi mr̄i h̄ noīe ſalutar̄ vt demōſtrauit i vn̄rabili il
lo canōico ſci victoris mgrō Adā. Qui dū eā h̄ nomie
ſalutaſſȝ ab ea reſalutari ꝛ regrāri meruit: ꝓut ſcbit
i libro apū. Sic ei tc̄ adā ille de ea dictauit. Salue mr̄
pietatꝭ ꝛ toti⁹ tritatis nobile t̄cliniū. ꝛ hec de ꝑmo.
Scđo oñdit quō ſingillatī a ſingulis pſoīs elcā fuit
Nā pr̄ de⁹ eā p̄deſtiāuit ſibi i ↄparētalē vt. ſ. ip̄a eūđ
filiū ꝓduceret i tp̄e abſqȝ pr̄ē quē ille añ luciferū genu
erat ꝛ ab eťno ſine mr̄ē. O ꝟe p̄clara digitas ꝟgis ma
rie ↄpentalē eē ſummi pr̄is. Hic deuot⁹ ille ꝟgi An-
celm⁹. Mira res. In q̄ȝ ſublimi ↄtemploꝛ mariaȝ lo
catam nihil equale marie nihil niſi deus maius ma
ria. Deus filium ſuum quē ſolū de corde eq̄lem ſibi
genitū tāq̄ȝ ſeip̄m diligebat. Ip̄m dedit marie ꝛ ex
maria ſibi filiū fecit non alium ſed eūdem ip̄m vt na
turaliter eſſet vnus idem qȝ fili⁹ deo ꝛ marie cōis. Ge
nitura ḡ fil'is patri. Naťa coeq̄lis nato. Hinc ſpūi nō
ē imp̄ ꝗ eſt vtuſqȝ ↄpar. Et nota ꝓ copia meditandi
ꝙ ſub hoc nomie Cōꝑentalis debēt etiā cetera noīa

q̄bꝫ maria ad pr̄ēm refertur ↄꝑhendi vt ꝙ filia regia
ꝛc̄. Tertio elegit eā ſibi fili⁹ dei in mr̄ēm vt vere dica
tur ꝛ ſit theotocos. i. dei mater. Adeo vt đt ſcūs cy-
rillus ꝛ epheſiā ſynodus. Si q̄s nō cōfiteret dei geni-
tricē ſcām virginē anathema ſit ꝛc̄. Et hoc eſt ꝑuile-
giū virginis in quo non cōicat ſibi alien⁹. nec homo
nec angel⁹. Nec ei hic primū ſilem viſa ē hūiſſe nec ſe-
quētē. q̄ꝑpe q̄ ſola cū deo pr̄ē p̄t dicere filio dei Filius
me⁹ es tu. ego genui te ꝛc̄. Quāte āt digitatis ſit ſta-
tus iſte mr̄nitatis ꝗ noſſe volet ille Bernardinū in
ſermōe. Itē coſuel. dyoni. carth. ꝛ ceteros legat. Sta
dia em̄ ſuꝑ eo ſcribūt q̄ tranſim⁹ qꝛ ꝓſus h⁹ ſtat⁹ di
gnitas ē iexp̄ſſibilis nobis. Hic q̄ȝ vidēdū quō dicit
Soroꝛ xp̄i ꝛc. Quarto ſibi ſpūſſcūs hāc adoptauit in
ſponſā ſingl'areȝ quā crebri⁹ in cāticis ſub hoc nomi
ne ↄpellauit. Et ꝟe ſpōſa ſpūſſci ſingl'aris. a q̄ ab o-
rigine mūdi elcā. ex milibꝫ p̄electa. Dote bona dota-
ta. ſingulari amore ei copulata: a q̄ obumbrata. ꝛ q̄-
dāmō ſi dici liceat īpregnata. Nā vt in ſymbolo đr.
Cōcepit de ſpūſcō. Vñ vere ei⁹ ſpōſa ꝛ ſocia effecta.
vt mgr̄ henri. coſuel. ait. Hic ꝛ cetera nōia adducan
tur q̄bꝫ ad ſp̄m ſcm̄ refert. vt ſunt vas ꝑacliti ꝛc̄. hmōi. Eſt q̄ȝ poſtrēo a tota trinitate p̄e
lecta in mediatricē dei ꝛ hōis rei iudicꝭ q̄ manū pone
re poſſet in ambobꝫ. Plane ꝑpotēs ꝛ fidelis mediatx
maria oībꝫ mediatricis aperiēs ſinū nihil auſterum
aut terribile p̄tendēs. vñ nihil verendū ab ea vt pul-
chre in ſermone Bernar. deducit. Sub q̄ etiā nōie
cetera q̄bꝫ reſpicit hūanū gen⁹ nōia ↄplectūtur.
licet priora ſint digniora. nobis tn̄ poſtremū hoc dul
cius ſapit. vnde ꝛ frequēti⁹ inuocādū a nobꝫ. Et
itaqȝ dicam⁹ O mediatrix nrā q̄ es poſt deū miſeris
ſpes ſola. tuo filio nos recōcilia ꝛ recōmēda. Amen.
Debēt aūt hec p̄deſtinatiōes marie meditari cū lau-
de ꝛ cōgratulatiōe. imo ꝛ grārūactiōe. Nā ml'ta ex e-
is ab iītio gn̄i hūano emanauere bōa. ita ꝙ iuxta ber-
nardi. ꝛ ioā. brugmā oēs liberatiōes ꝛ indulgētie fa-
cte in vetcri teſtamēto venerit ꝛ cōtigerūt aōre ꝛ p̄de-
ſtinatiōe h⁹ virgis gl'oſe vt lati⁹ ip̄i declarāt. O igit
tā magnifice p̄deſtinata āple in nobꝫ p̄deſtinationis
tue officia vt te mediatricē ſentia⁹ ꝛ te media ad aiſſ-
ſam gl'aȝ ꝑtinga⁹.

De ꝟgis h⁹ votia ꝑoptatōe ꝛ varia p̄dicatōe. mē. q̄

D Xoptata tipis. Alreꝝ vñ marie laus ſumit ex vitā ei⁹ antecedētibꝫ eſt. Votiua ꝑoptatō
ml'tiplex ꝓpheratio ꝛ varia p̄figuratō. Et hēt
hui⁹ verſiculi lōgioꝛ deductio in primo roſario. vñ tā
tū fiet h̄ q̄dā dictoꝛū ↄmeōratio. Primo ergo fuit h̄
virgo optabiliſſiā votiue a multis ꝛ varῄs exoptata
A deo. ſ. ꝛ angelis. Ab hōibus ꝛ inſenſibilibꝫ. A iude
is ꝛ gēt bꝫ. ita vt oīm deſideriū q̄dāmō penderet ad
virgis h⁹ aduētū. vt illic ē deductū. Da igit mihi o
deſiđratiſſiā tui đſideriū vt ſꝑ aſpirē ad tui ↄtuitū.
ꝛ° fuit ml'tipl'r ꝛ tp̄e longo p̄figurata ꝛ rebus multis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ꝑfigurata Et hoc omni tpe ſcʒ legis nature ꝛ ſcripte ꝛ eta
te qua ꝑfluxerant quoqʒ In omnibꝫ rebꝫ ſcʒ in creatis factꝫ
viſis mira varietate vtʒ ibi ſupra. O rememoreʒ iſta
¶ Tercio fuit a ꝓphetis iudeoꝝ tam maioribꝫ quā
minoribꝫ luculenter ꝑdicta ꝛ ꝓphetata vtʒ ꝑſcrutā
ti eorū teſtimonia. Nullꝰ eni eſt in oīm fideliū vatuʒ
illo fideliſſimo choro q̄ ſiluit de ꝟgīe hac glo'ſa Hanc
magni hanc parui hanc oms cecinere ¶ Quarto nō
modo a noſtris eſt ꝟgo hec ꝓphetata veꝝ etiā a gē
tiū gentilibꝫ vatibꝫ cantata ꝛ vaticinata vtʒ de Job
Balaam. ꝛc̄. Per item aſtrologos coꝝ in aſtris pre
ſignata Et ſibillinis oraculis clariſſime ꝑdicta vt de
ductum eſt vbi ſupra. Poſtremo eſt toto ſcptura
rum decurſu rebꝫ varijs ꝛ digniſſimis ꝯpata q̄ ꝑpe q̄
in manibꝫ ꝓphaꝝ aſſimilata oīm ſalutem ꝛ refora
torē genitura oībꝫ ſignata O igitur a cūctis laudata da mi
hi te laudare ꝑ cūcta

¶ De vitā marie concomitantibꝫ Et ꝑmo de ꝑui
legibꝫ ſinglarijs. ¶ Membrum .iij.

Inclita. In ſubſequētibꝫ iam ꝟſibꝫ ponūtur
marie priuilegia vitam eiꝰ ꝯcomitātia. ꝛ
Et ꝑmū enumerātur ꝑuilegia ſinglaria
q̄bꝫ ſinglariter fuit dotata Quoꝝ primū eſt Gene
ris nobilitas ꝛ corporis pulchritudo. Nobiliſſima eni
erat poſt chriſtum creaturarū ꝛ pulcherrima mulierū.
De cuiꝰ nobilitate ꝛ pulchritudīe pulchre agūt Alber
tus Dyoniſ. carth. ceteriqʒ doctores in id ꝯuenientes
ꝙ oīnis rō nobilitatis ꝯueniat marie in ſummo Ita ꝙ
nobiliſſima erat. Ex cauſa ꝛ origine Puta de ſcōrū
patriarchaꝝ ꝓphaꝝ atqʒ regum ꝛ pōtificum alto ſā
guine orta. Ex ſubā ꝛ poſſeſſiōe q̄ ꝑpe q̄ in dōis na
ture cariſmatibꝫ grē ꝑmatū tenet poſt natū ꝑ ꝯctis
Ex efficiētia q̄qʒ ꝛ actiōe q̄ tam ꝑclara effecit ꝙ nul
la q̄ntūuis etiam garrula lingua poterit enarrare vel
ſufficienterꝰ eiꝰ magnalia. Ipa eni deū ꝯcepit ꝛ ge
nuit Ipa ſalutē mūdo pepit ꝑ ipām qʒ oīa q̄ in celis
ꝛ in terris ſunt reſtaurata ſunt. Nꝫ ſi nobilis eſt ille
quē nobilitat ſua vtꝰ ꝯſtat hāc nobiliſſimā qʒ mora
li ꝓbitate ꝑſtātiſſimā Erat ꝛ ꝯditiōe liberrima nūqʒ
pcti ſuituti ſubiecta. Prorſus ergo ex oni nobilitatꝫ rō
ne erat nobil ꝛ ingenua. De pulchritudīe q̄qʒ iti
dem dicūt Nꝫ ſicut eiꝰ filiꝰ ſpecioſus erat forma ꝑ fi
lijs hoīʒ Ita ꝛ hec pl'cherria pꝰ xp̄m creaturaꝝ vt albtus
deducit ex tbꝫ ex q̄bꝫ ſuitur rō pl'chritudis Scʒ ex debi
ta corporis q̄ntitate In ſtatura Ex elegāti mēbroꝝ diſpō
ne ꝓportioābilitate ꝛ coloꝝ venuſtate In colore ꝛ fi
gura Et potiſſim ex corporis hꝰ autore ꝛ finalitate Mi
racl'oſe ei ꝯcepta fuit ꝛ ad filiū dei gignēdū ordiāta.
Uere ergo erat pl'cherria magꝫ tm̄ vt vult augꝰ mente q̄ʒ
corpe ꝺ q̄ pl'chritudīe q̄ pl'chri aliq̄d legere volet gerit
ſup mgt videat ꝛc̄. O igitur tota pl'chra ꝛ formoſa in q̄
nll'a macl'a mētꝫ pl'chritudīeʒ mihi i petra. Alteꝝ ꝑ
uilegiū ē pcti imūitas ꝛ peccādi ipoſſibilitas Nūqʒ ei
peccauit Nec etꝫ vt albtꝰ ait peccare potuit in grārū

plēitudie firāta qꝛ nūqʒ fuit nec ēe debuit in ipa vlla
pcti macl'a Late ꝺ his duobꝫ i ſuo ꝺ laudibꝫ ꝟgīs ſu
ꝑ Miſſus ē agit albtꝰ ꝯcludēdo qꝺ iā dcm̄ fuit. Qꝺ
āt ꝺꝛ ꝙ etꝫ peccare ñ potuit ſaē itelligēdū ē. Nā h nō
arbitriū libeꝝ tollit Nec etꝫ vt in pata ſci ꝯfirata fuit
Scʒ ꝺt ꝑmotioēm ois diſpōnis vel iclinatiōis ad ma
lū ꝛ plēitudinē grē ſtabiliētē ad bonū ꝛc̄. O tu ſic fir
mata ꝛ firātiſſiā ab oni malo nos libera. i bono ꝯfir
ma. Terciū ē Meriti ꝯtinuitas Quolibet eni motu
liberi arbitrij ad agēdū vel patiēdū merebatur vt ꝺcla
rat late dn̄s albtꝰ ꝛ rñdet ꝯtrijs obiectiōibꝫ vbi ſupra:
Et recte Ois eni marie motio ſp intēta fuit in l'pro
dn̄o Et eiꝰ opatio ꝛ natura informata erāt grā. ergo ꝛc̄.
O tā plēa meritis cōica mecū de tuis bōis Quartū
eſt Altiſſima puritas Un̄ ꝛ virgo virgim dcā. Dicit
eni Ancelmꝰ ꝙ ea puritate nitebatur q̄ ſub ꝺo maior
itelligi neq̄t. Quā autoritatē Albtꝰ mgnꝰ aſſuit expo
nit ꝛ defendit ſil'r. ꝛ dyoniſ carth. dicētes. ꝙ tāta eiꝰ
puritas fuit ꝙ nll'i creature pure in ēe creato ſubſiſtenti
ꝯceſſa eſt maior vel eq̄lis Imo nec decuit dari āpliꝰ
Et oēs tm̄ puritate exceſſit q̄ntū mrēʒ dei reginā celi
decuit. Uere ergo puriſſima fuit vn̄ ꝛ ꝟgo ꝟgim ꝯpella
ta Et ꝓbc. Erat eni ꝟgo carne ꝛ mēte ꝓfeſſiōe ꝛ ſcitu
dīe q̄l'r apl's deſcribit. ꝟgo an̄ ꝯceptū In ꝯceptu et
ꝑtu. pꝰ ꝑtū ꝛ ꝑ votū vt vidꝛe ē in ſcp̄tis doctoꝝ ꝛ i pā
theologia. Quītū ꝑuilegiū ē Siglariſſima maiori
tas Maior eni fuit cūctorū ꝛ ꝓ pte ſi dici liceat deo
potētior ꝛ fiꝰ maior vt aiūt bn̄di. ꝛ io. brugmā. Nā ꝙ
oīʒ maior facile oībꝫ ꝯfeſſū Oia ei ei ꝺs ſubiecit imo
ꝛ ipē oīa ſeipʒ Ille ei q̄ fiꝰ ē ꝺi ꝛ ꝟgis bn̄dcē volēs vt i
ta dicā ꝺt bn̄diꝰ dino ꝑncipatui q̄dāꝰ ꝑncipatū eq̄pa
re mr̄nū Ipē q̄ ꝺs erat mri famulabatur i tra. vt ei ꝺꝛ lu
ce ij. Erat ſubditꝰ illis. Eiꝰ ipio oīa famulātur ꝛ deꝰ. Quō
etꝫ q̄dāꝰ potētior deo dici poſſit idē bn̄diꝰ declarat di
cēs. ꝙ btā ꝟgo potuit facere de ꝺo qꝺ de ſe nō potuit
ipē deꝰ Quedā eni ꝯtria ꝛ ꝯdictoria it deū ꝛ ꝟginem
erāt q̄ dū acceſſit deꝰ ad ꝟgiēm ꝯcordata ſt vt ait.
Puta ꝑmo ipoſſibile erat deū gn̄are niſi deū de ſe ꝛ
tm̄ ꝟgo deū fecit hoīem. Deꝰ ñ potuit gn̄are niſi ifini
tū imortalē etnū iuiſibilē iſenſibilē ſub forma dei. ſʒ
ꝟgo fecit eū finitū mortalē tpalē viſibilē ſenſibilē ſub
forma ſui ꝛc̄. Quō etꝫ filio maior hēricꝰ de coeſfeldia
pl'chre ꝺt Quū ex lege mr̄ ſit ſup filiū digitate plātōis
vt filius eam honoret ꝛ illi obediat Liquet ꝙ hec glo
ſa mater q̄dammō plata eſt filio de quo ꝺꝛ erat ſub
iectus illis. Et hec de maioritate virginis.
¶ Sextum priuilegium eſt Omni ſcientia vel ſci
entie plenitudo. Omnia eni maria ſciuit ꝛ nullius ꝓ
prie ignorātiam habuit. ꝓut dn̄s Albertus ꝑ oms
ſcibilium ſpecies latiſſime deducit Bernardinꝰ q̄qʒ
eam de ſcientia extollens dicit ꝙ duodecim lumino
ſas cogitatiōes tanqʒ duodeci radioſas ſtellas hūit vtʒ
i ſmōe eiꝰ Nec mirū ſi oia ſciuit ꝟgo ei prudētiſſiā fu
it q̄ eū in q̄ ſt oēs theſauri ſapie ꝛ ſcie abſcōditi tāto

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ꝑe geſtauerat In qua ſapientia ſe trāſtulerat ⁊ i domū ſibi edificauerat. ⁊ de bōis ſuis in ōni plenitudine cōmunicauerat. ⁊c̄.

¶ Septim eſt Paſſionis chriſti communicatio. Per quam filio in noſtra redemptiōe quodammodo eſt coopata ⁊ quaſi adiutoriū ſimile vero ade data. Quod ſummū eſt ꝓuilegium nec alijs in tāta plenitudine cōicatum. Torcular em̄ calcauit ſolꝰ ⁊ non fuit vir ſecum de gentibꝫ. Pulchre vir dixit. ne mulierem hanc adiutorium ſibi excluderet. Sic em̄ decuit fieri redemptioēm ſicut ꝑditioēm ꝑ virum ſcilicet ⁊ mulierem. De hoc autem plenius diximus in Roſaria de doloribꝫ. ¶ Octauū eſt ſublimis aſſimulatio vel comꝑatio. Nam pre ceteris poſt filiū ſublimioribꝫ ⁊ pluribꝫ rebꝫ aſſimulata fuit. De q̇bꝫ aſſilatiōibꝫ in ꝓmo Roſario tetigimꝰ; ⁊ ad magnū Mariale remiſimus. Ubi habent̄ ſex integri libri ꝺ ꝯꝑatiōibꝫ ⁊ ſimilitudinibꝫ Marie adaptatis. Cur aūt hāc aſſilatioēm ꝓ ꝓuilegio poſuimꝰ ſciat q̇ inq̇ſierit ꝙ in hoc dn̄m Albertum imitati ſumꝰ q̇ quaſdam ꝑtiales aſſilationes ꝓ ſummis ꝑticularibꝫ poſuit. Scʒ ꝙ dr̄ ⁊ aſſiletur Stelle maris. Itēqꝫ Porta celi. Sup qḃꝫ ip̄e pulchra ⁊ deuota ſcribit Qui huius ſciēdi auidior fuerit ip̄m inq̇rat ¶ Nonum eſt Altiſſima denominatio. Quia altiſſimis nominibꝫ eſt nūcupata. q̇ꝑpe Regina miſericordie Uirgo virgim Mater dei dicta. Que Albertꝰ enumerat inter ſingularia ꝓuilegia Nam his nomībꝫ inſinuatur infinita q̇dā excellētia Ita ꝙ maius nomen nō ꝯueiat pure creature qꝫ q̇ mater dei regina mīe dr̄ Maria. Debent q̇qꝫ ſub hoc priuilegio ꝯplecti cetera marie nomina de qḃꝫ agit̄ in Mariali libro ſexto ꝑ totū.

¶ Decimū marie ſingulare ꝓuilegiū eſt Omnis boni plenitudo. Plena em̄ ōni bono fuit Ita ꝙ nullum ei bonū defuit. Ita ꝙ plus accipe iuxta Albertū nō potuit ⁊ oīa replēdo ef.luxit. Referta ōni ꝟtute ⁊ grā ōni bn̄dcōne ⁊ gl̄a ꝓut tactum eſt ſupra ⁊ mōſtrabitur ꝑ ſequētia. O igit̄ ōni grā refertiſſiā de tua plenitudine in nos diſtilla.

¶ Hic ponūt̄ marie ꝓuilegia ſpecialia.

¶ Membꝝ. iiij.

G Laudo ortum ⁊c̄. In hoc iam verſiculo tangūtur marie ꝓuilegia ſpecialia q̄ lʒ ſit ⁊ in alijs inuenire nō tn̄ in tāta ꝓcellentia. Et hoꝝ q̇dem q̇dam ꝑtinēt ad vite ortum ⁊ ingreſſum. Cuiuſmodi ſunt iuxta Albertum quinqꝫ iſta

Scʒ Prefiguratio. Prophetizatio. Annūciatio. Miraculoſa ꝯceptio. Et in vtero Sanctificatio vel potius Preſeruatio. Que ōnia in ſummo habuit maria. ꝓut ꝑʒ ꝑ ſupiora. Pre cūctis em̄ pꝰ chriſtum magis ꝓfigurata fuit ⁊ ꝓphetata. Fuit eiꝰ ꝯceptio ꝓnūciata ⁊ miraculoſe concepta prout aꝑte tradit damaſcenꝰ ⁊ cōceptiōis hiſtoria. Un̄ paret ꝙ habuit ꝓuilegia ſpecialia ortum ⁊ ingreſſum vite reſpicientia.

¶ Secundo habuit etiam priuilegia circa ꝑtum ſinglarem Nam cetere mulieres pariūt hoiem. iſta deum. Alie cum dolore. iſta cum gaudio ⁊ iubilo Alie fedāt̄ur ⁊ corrūpūtur. iſta ⁊ integratur. Uel iuxta Bernardū hec ſunt partꝰ priuilegia. quia

Scʒ
- ꝟgitatis primiceria Ab angelo ſalutata
- ſine corruptiōe fecūda A ſpūſcō īpgnata
- ſine ꝗuamie ꝗuida Filio dei onuſta
- ſine dolore puerꝑa Uirgo ⁊ mr̄ dei

Hec ꝓſequūt̄ in mariali ꝑte tercia ⁊ ſunt ſatꝭ clara.

¶ Tercio habuit etiam ſpecialia priuilegia vitaꝫ ⁊ ꝯuerſatioēm circūſtātia. Que ſpecialitas grē inuitur q̇ciēs alicꝭ ſanctoꝝ ſpecialiter a deo diligit̄ vel amicꝰ dei appellat̄. aut a grā aliqua commēdat̄. Sed in his ōnibꝫ noſtra ꝓcoioſa ꝟgo palmaꝫ geſtat q̄ pre cūctis amata. Non dei amica ſed mater dei appellata Sāctiſſime conuerſata. ōni oīm ſcōꝝ plenitudie grāꝝ referta. ¶ Quarto habuit etiam gratias ſpeciales circa mortem ⁊ vite egreſſum. que pateſcunt ꝑ hunc verſiculum.

Preſcijt accita caruit volat intumulata

Nam ⁊ illam vt multi ſancti ꝓſciuit Scdo a filio vocata fuit Tercio dolore ⁊ viſu dyaboli caruit. Quarto mox euolauit Quinto mirabiliter ⁊ digitoſe ſepulta fuit. Omnia igitur oīm ſcōꝝ circa mortem priuilegia tenuit. ¶ Poſtrēo etiam grās ſpeciales poſt mortem habuit quia non ſolum ſtatim euolauit ſed ⁊ aīa ⁊ corꝑe aſſumpta fuit. ſuꝑ oēm creat̄am purā exaltata facra maieſtatis dextriſedia.

Et hec de gratijs ſpecialibꝫ In qḃꝫ oīs maria excedit que nūquam ab vllo illuſtrium iuxta damaſcenum victa fuit ⁊c.

¶ Hic tangūt̄ marie priuilegia cōmunia

¶ Mēbꝝ. v.

Virtutes ⁊c̄. Hic iam tanguntur priuilegia marie communia q̇ꝫtum ſcʒ ad grās cōes i qḃꝫ licet ꝑticipent plures ei tamen fuerūt ſingulares. Et in primis habuit oīs ꝟtutes tā theologicales qꝫ cardinales in ſummo ⁊ pre cūctis ꝓcipuo modo Nam de fide elizabeth eam commendauit quando dixit Beata que credidiſti ⁊c̄. Erat em̄ eius fides alioꝝ fide firmior ⁊ clarior Inamiſſibilior ⁊ operoſior et excellētior cūctoꝝ. Sic ⁊ ſpes eius firmior certior ⁊ iocundior. Nam ipſa pre cūctis dei pietatem nouit clarius ⁊ merita habuit abundantius De charitate āt eius ſatius nobis ſilendum ſuperat em̄ oēm intellectū Pulchre de eius charitate in deū chriſtum ⁊ ꝓxim deqꝫ charitatis qualitate agitur in libris doctoꝝ ⁊ de ſingulis ſpēbꝫ ꝟtutum theologicalium q̄s nō ſolū habuit ꝑ modum vie ſed ꝑfectiori ⁊ excellentiori modo inexꝑto ōni creature alie. Cardiales q̄qꝫ ꝟtutes habuit ꝑ modum patrie ſed ſm ſtatū H

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

vie. Per modū inq̄ʒ patrie q̄ʒtū ad actuū pfectionez
ſʒ ſm ſtatū vie q̄ʒtū ad merēdi cōditionē. vñ hūit eas
medio mō inter viatores ꝛ ꝯphenſores. vt declarat
Alber. Secūdo etiā Donis ſpūſſcti poſt filiū ſingu/
lariter repleta fuit. q̄ in oī plenitudine donoꝝ ſuper
eā requieuit. Unde etiā actus illoꝝ donoꝝ q̄ in cog/
nitione ꝛ affectiōe cōſiſtūt. puta Sapie intellectus
ꝯſilij ꝛ ſciētie hūit excellenti⁹ oī viatore inter ſtatum
vie ꝛ patrie. Reliqua aūt alia ſm modū patrie ꝛ ſta
tū vie. vt declarat dñs Alber. ꝛ dyoniſi⁹ de ſingulis.
Tertio etiʒ ſpūſſci fruct⁹ q̄s xij ad Gal. v. enumerat
apl's oī viatore hūit pfecti⁹ vt ꝺducit Al. de ſingul'.
Sūt āt hij fruct⁹ Caritas gaudiū pax pacia lōgaitaſ
bōitas bēigitas māſuetudo fides modeſtia cōtinētia
caſtitas Fruct⁹ etiā q̄ ſm ſtatus cōtinētie diſtinguūt
Matth. xiij. ſ. centeſim⁹. ſexageſim⁹ triceſim⁹ ſum
mo in maria inueniūtur q̄ ꝛ virgo puriſſiā. nupta fi
deliſſima. vidua ſciſſima fuit. oīm igitur fruct⁹ gau/
dere debebit. Quarto Gratias etiā ſacramētales pfe
ctiſſime tenuit. q̄ oia ſacr̄a ſuo tpe oīb⁹ hoīb⁹ gñalit
obſuanda inſtituta obſuauit. Ita vt nihil ei de illo/
rū efficacijs ꝛ pfectiōe deperiret. ita ꝙ oēs iuxta Alb
in vita p̄ter ordīes ſuſcepit. quos tñ p eq̄pollentiam
tenuit. q̄ꝛ dignitatē ptātē ꝛ adminiſtratiōem ī eccia
hʒ ꝛ ſūma ſacerdos poſt xp̄m fuit ¶ Octo etiā bea/
titudinib⁹ btiſſima nrā plena fuit quas excellēti⁹ oī
viatore hūit/ vñ ꝛ eoꝝ premia p̄ cunctis pricipauit.
Quis ei ſic vnq̄ʒ poſt xp̄m ſpū paup. aīo mitis. ꝛc̄.
vt maria. Habētur in Albert. dyoniſio ſingula hec
pſecuta. Poſtremo vt ſub cumulo multa dicam⁹
ꝛ oia que nō dixim⁹ breuitatis cā cōplectamur ꝙ oī/
b⁹ gratijs ꝛ de nis gratis datis ꝛ gratuitiʒ oibuſq̄ʒ oī
um p̄uilegijs cōib⁹ btā hec plena fuit. Deducit h̄ dñs
Alber. de gratijs gratis datiʒ. q̄s ad Cho. xij. enūerat
apl's. Deinde etiā de illis q̄s ponit ad Epheſios. ca.
iiij. Et etiā de trib⁹ aureolis ꝛ ceteris p̄mijs Sed et
de pfectiōe duplici e⁹ vite actie. ſ. ꝛ cōtemplatie ꝛ ce/
teris gratijs latiſſiē in duob⁹ libris tangit Dyoniſi⁹
carth. Hoc vnū āmonemus nos vt hāc grā oī ple/
nā crebrius adeamus pulſem⁹ ꝛ moueam⁹ vt de eius
plenitudine participemus:

¶ Hic enūerantur bñficia Marie gñalia Mē. vi.

P Erfcis Hic poſt poſita virgis in vita p̄uile
gia ponit hoꝝ reſiduus. i. bñficia q̄ preſtitit
adhuc in terris poſita Quoꝝ p̄mū ē ꝛ cir/
ca totū vniuerſū ꝛ oēm creaturā quā ip̄a vltia ſui p/
fectione ꝯpleuit ꝛ mirifice dignificauit dū creaturis
creatorē ꝯiūxit ꝛ eū illis miniſtrandū exhibuit ī pſo
na. Nā vt ait btūs Bernard. De⁹ lʒ in mūdi creatiōe
nihil pduxerat īpfectū ſed oia pfecta ſic eorum exige
bat natura. tñ vltima poſtreme pfcōis ꝯſūmatio vſʒ
ad ptū virgis dilata ē ꝛ ſoli ꝟgini reſuata. Oia nāq̄ʒ
entia vnū ens nobiliſſimū appetebāt oia viuētia no
biliſſimū viuēs ꝛ ſic de alijs. Ita ꝙ oēs creature ap/
petebāt vnū q̄ddā optīm creatū q̄d maria eſt pduc/
tū q̄ vnico ſuo ptu tantā pfectiōez attulit vniuerſo.
ꝙ vlterioris pfectiōis nō eſt capax. nec in ip̄a ꝯſum/
matiōe Sane h̄ ē intelligendū de creatura ſcʒ creato
ri cōiuncta ꝛc̄. Quō aūt creature p hanc ſūt dignifica
te pulchre pſequit' Dyoni. carth. in de laude h⁹ virgi
nis Alteꝝ p̄cipuū virgis bñficiū eſt circa ſcōꝝ con
gregationē ꝛ eccl'iaʒ quā filij ſui ſacr̄is exornauit O in
nia eīm adornat maria adeo ꝙ dicat Bern̄. Tolle ma
riā hāc maris ſtellā q̄d niſi caligo inuoluēs ac denſiſ
ſime tenebre relinquētur. De c⁹ bñficio ornat⁹ dicit
dñs ioh. brugmā in ſuis ꝯtēplationib⁹ Cōſidero gr̄i
aʒ ornat⁹ tui o decoratiſſima ꝟgo Nā tota militans
eccl'ia ex te ornat' ꝛ decorat'. De carne eīm tua bñdicta
ꝛ in pte corpis tui exciſa ꝯſiſtit pficit' ꝛ termiat' to/
tū dec⁹ ꝛ pond⁹ ſacr̄oꝝ eccl'ie dei. puta in eucharíſtie
ſacr̄o Tertiū beneficiū eſt erga gen⁹ hūanū. c⁹ q̄ꝛ re/
dēptorē ſaluatorēq̄ʒ genuit. Iure ei⁹ redēptrix ſalua
trixq̄ʒ dici p̄t Nā ſic fcā ē pditio muliere ſuggerēte. ſic
ꝛ redēptio ꝛ ſalus feia cooꝑante: vñ iure ꝺꝛ redemp
trix ꝛc̄ Quicq̄d eīm cauſa ē cāe etiā cā eſt cāti Uꝛ ergo
cā quodāmō ip̄a p generationē fuit redēptiōis ab eo
fcā cā dici pmeruit Quartū bñficiū eſt erga angeli
cā creaturā quaꝝ ruinā repauit ꝛ ciuitatē inſtaurauit
dū per filiū ſuū ꝛ ei⁹ auxiliū lapides viuos ad illi⁹ ci/
uitatis inſtaurationē miſit vt reedificarentur muri
hierl'm ex eis. Uñ ꝺꝛ dña angeloꝝ ꝛ regina celi Po/
ſtremo erga ſuos cultores ꝛ deuotos ſe bñficētiſſiām
exhibuit p quib⁹ adhuc in vita ꝯſtituta coꝝ vice ſtu
dioſiſſiē dei filio deſuīt. Deū digne coluit p eis ret
buit. multaq̄ʒ alia beneficia īpendit vt ꝺclarat autor
marial': Sim⁹ ḡ grati retribuamuſq̄ʒ ei etſi ñ digne
ſaltē vtcūq̄ʒ pro poſſibilitate Alioq̄n ei⁹ bñficijs non
erim⁹ beati. ſi nō extiterimus grati.

¶ Hic beneficia ſpecialia Mē. vij.

D As preciū ꝛc̄ Adiūgunt' p̄dictis gñalib⁹ bene R
ficijs quedā alia ſingularia ꝛ excellīua de ei⁹
plenitudie. vt Albert. magnus ait. nobis
emanātia. Nā primo ex ea emanauit nobis p̄ciū re/
demptiōis. Ip̄a eīm eſt ſaccul⁹ pecunie De q̄ ꝺꝛ Pro
uerb. vij. In quo oēs theſauri ſapie ꝛ ſcie ſunt recō/
diti. quē ſecū tulit btūs vir xp̄s in ip̄ius virgis aſſūp
tione reuerſur⁹ in die plene lune. i eccl'ie cōſummati
one De quo etiā ꝺꝛ Prouer. vl. ꝙ pcul ꝛ de vltis fi/
nib⁹ p̄ciū eius. q̄d preciū in die annūciatōis fuit com
maſſatū. in die paſſiōis pſolutū. ꝛ a iudeis repulſuʒ.
ꝛc̄. Secūdo effluxit ab ea aq̄ ablutiōis. Ip̄a enīʒ
eſt fons patens domui dauid. vt ꝺꝛ zacha. iij. Fons
etiā ortoꝝ ꝛ puteus aquarū viuentiū in vitā eternā
ſalientiū. Ip̄a etiā eſt ciſterna illa bethlehemitica de
q̄ optauit bibere dauid. hoc eſt iudeorū ſynagoga.
Nā h⁹ xp̄s erat aqua. quā cū iudaicus ppl's habuit ñ
bibit. ſed in cruce libauit. q̄ libatio nrā fuit ablutio.
Lauit eīm nos a pctis nrīs in ſanguine ſuo ꝛc̄.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Tertio venit ex ea panis refectiōis Ipa em̄ nauis est institoris de lōge portās panē suū. Et rcē de lōge dixit qꝛ panis viu⁹ q̄ de celo ⁊ sūmo celo descēdit Ad quē cōedendū nos virgo hec inuitat dicēs. Cōedite panē meū ⁊c. Quarto ꝓfluit ab ea medicina curatiōis. Altissimus em̄ vt dr̄ Eccli. xxviij. de terra. i. btā virgīe creauit medicinā. i. carnē xp̄i curatiuā oīs morbi Caro em̄ medici fcā ē vt ait Aug⁹ medicia egroti ⁊ Eccī xxxiij. Medicia oīm in festinatiōe nebule. sacr̄i xp̄i. Quito accipim⁹ ex ea arma expugnatiōis. Ipa q̄dez ē dom⁹ salt⁹ libani ꝯtinēs oīs gn̄is armamēta. ⁊ turris ex q̄ ꝺpēdēt mille clipei De q̄ xp̄s certatur⁹ app̄hēdit sibi scutū gladiū ⁊ arma Carnē em̄ assūpsit quā diabolo ꝯ quē bellū inijt obiecit de q̄ etiā vicit ⁊c.
Postrēo etiā ab ea suscipiem⁹ p̄miū remūerationis qꝛ filij merces fruct⁹ vētris q̄ de se Geñ. dr̄ Ego ero merces tua magna nīs. Vō p̄miū vt p⁹ accipe mereamur grās de susceptis aga⁹ Nō ei dign⁹ ē dādis q̄ donatis extat ingrat⁹

¶ Hic enūerāt̄ priuilegia q̄b⁹ excedit ī gl'a M̄. viij

Extrisedēs ⁊c. Iā sequūt̄ marie p̄uilegia virtā ei⁹ subsequētia. s. q̄ iā tenet in celi gl'ia. de q̄b⁹ qꝛ plene hitū ē supra. s. in rosario de gl'a
L iō tm̄ h̄ sūt cōmeōrāda Et p̄mū illic ei⁹ p̄uilegiū est ꝙ oēs excedit q̄ ad locū fcā maiestatis dextsedia Naz sicut hūillia fuit in t̄ris. ita sup̄ oēs exaltata ē ī celis. ⁊ posit⁹ ē thron⁹ matrꝫ regꝫ iuxta thronū regis vtꝫ ē̄ Secūdo oēs in regno excellit q̄ ad p̄fulgidū ornatuz oīa. s. p̄mia cēntialia atꝫ accidētalia in sūmo tenēs stolis duob⁹ atꝫ aureol' trib⁹ gl'ifica luce chorusca coronāqꝫ stellaꝝ. xij. in capite gestās ⁊c vtꝫ ē ꝓsecutū. Tertio ceteros regnicolas añcedit q̄tū ad actus ⁊ officiū Act⁹ em̄ btitudis erga deū in sūmo hꝫ. act⁹ q̄ꝫ hierarchicos in oēs celi phalāgas p⁹ xp̄m plenius exercet iperiosa p̄sidēs toti vniuerso. Quarto excellit oēs q̄ ad cultū q̄ colit̄ ⁊ venerat̄ in celi curia ⁊ ī terra Ab oibus em̄ celigenis ⁊ terrigenis. ⁊ ab ip̄o deo deoꝝ sūma trinitate sublimius venerat̄ ⁊ colit̄
Postremo etiā ceteros btōs in gl'ia añcedit. qꝛ q̄daz mō. Ipa est btificū scōꝝ p̄miū ⁊ p̄cipuū gl'ie obiectū. Ita vt de ea ⁊ in ea post xp̄m letent̄ oēs seseqꝫ putant. nō parū eius cōspectu beatos Habent̄ singula ⁊ ꝯplura alia sub hijs cōtenta in supiori rosario.
¶ Hic enūerant̄ aliquot subsidia quibus suis subuenit Maria ¶ Mēbrum nouū

Ā veniā ⁊c. Hiciā queādmodū ⁊ supra post gl'ie e⁹ mḡlia sequūt̄ q̄ inde cōseq̄mur q̄tidiana bñficia. imo ⁊ petūt̄ ea q̄b⁹ succurrit suis ⁊c. Et hoc f̄m q̄nqꝫ illa p̄ncipalia auxilia. de q̄b⁹ sup̄
M sūt annūerata exēpla ⁊ miracl'a ⁊ q̄b⁹ respicit cūctorū status Nā Bernar. teste Maria fcā ē oia oib⁹ sapiētib⁹ ⁊ insipientib⁹ se debitricē fecit oib⁹ mie sinū aperit vt de eius plēitudine accipiant vniuersi. Naz p̄mo peccātib⁹ dat ⁊ īpetrat veniā ⁊ reducit ad miaz De hac em̄ ait Bernar. pctōꝝ reportat veniā. vt patz de theophilo ⁊ innūeris alijs Nemit enim se propt pctōres dei mrēz ꝯstitutā. vn̄ d̄ ⁊ eis mie recognoscit debitricē ¶ Secūdo eā inuocātib⁹ acq̄rit grām ⁊ replet desideriū eoꝝ in bonis vtꝫ de multis. Hinc ait Ber. Sicut vas liquore plenū si quo mō moueat̄ de facili effundit liquorē Sic mificordissima virgo gratia plena p̄cib⁹ mota grāꝫ mox infundit Iō dico vobis charissimi si pie fuerit a vobis pulsata. nō deerit vrē necitati qm̄ mificors ē ⁊ grā plena Vn̄ ⁊ dispēsatrix thesauroꝝ ⁊ grāꝝ ē cōstituta a tp̄e q̄ xp̄i mr̄ est fcā.
Tertio suis cultorib⁹ ⁊ deuotis dat etiā in p̄nti spūalia gaudia futuroꝝ p̄nūcia. vt de scō ethmundo epō cāthuariensi. ⁊ muliere c⁹ saliua dulcis vt mel fuit facta Ancel. O mag̃ o pia o multū amabilis maria. Tu nec nōiari q̄dē potes q̄n accendas. nec cogitari q̄n recreces affect⁹ diligentiū te Tu nūq̄ꝫ sñ dulcedie diuinit⁹ tibi insita pie meōrie ingrederis portas ⁊c.
Quarto oīb⁹ tribulatis subuenit ⁊ ꝓtegit tēptatos. Angelos in auxiliū mittēdo. hostes arcēdo Vtrisqꝫ em̄ p̄sidet iperiosa. ip̄a turris refugij q̄ nunq̄ꝫ defuit inuocata. ita ꝙ ꝯfidēter dicit Bernar. Sileat miaz tuā virgo btā si q̄s ē q̄ eā inuocatā in suis necitatib⁹ sibi memierit defuisse ¶ Postremo iudici iugiter astat in cel' ꝓ mūdo intcedēdo ⁊ in hora mortꝫ fidissime astando suis ⁊ recōciliādo. vn̄ ei dr̄ Bern̄. Foues nec deseris miseꝝ q̄usqꝫ tremēdo iudici eū noverꝫ recōciliatū. Age ergo o micordissima qꝺ agis asta tuo amatissimo filio exorās ꝓ toto mūdo qm̄ ꝓsusē positus in maligno Oñde filio pectus ⁊ vbera. Et fili⁹ pri latus ⁊ vulnera. ⁊ sic nulla poterit fieri repulsa vbi tanta sunt charitatis indicia. ⁊c.
¶ Rosariū pro explanatiōe orōnis dñice.

Ic ergo orabitis Mat. vi. Qm̄ in h⁹ distinctiōis inicio duo rosaria posita sunt ꝓ attente legēda salutatiōe āgelica Et qꝛ int̄ legēdu rosaria. legit̄ etiā intermixtim orō dm̄ca Iō pro huius distictiōis cōclusiōe vel vnū rosariū annectendū ꝓ dm̄ce orōis explanatiōe ⁊ intelligētia. p̄sertim cuz non minori attentiōe legēda sit orō hec dm̄ca q̄ꝫ salutatio angelica. imo poti⁹ tanto āpliori. q̄tō hanc illa ꝯstat eē digniorē. Et iō hec orō soluēda ē attēti⁹ ⁊ deuoti⁹ q̄to cōstat nullū orōnis gen⁹ hac fore excellenti⁹. Nā p̄ ceteris oibus orōibus p̄sertim hec orō redditur cōmendabilis a q̄nqꝫ excellētijs h̄ versu ꝯp̄hēs Auctor. ꝑfecta. breuis ⁊ bona. spūalis A
Prio ei ceteras añcedit orōes ab autoris dignitate. qꝛ a deo ip̄o cōposita ⁊ edocta Secūdo a ꝑfectiōis fecūditate Nihil em̄ ei deest qꝺ nō in septē petitōib⁹ cōtineat̄. nā teste Aug⁹. Si recte ⁊ cōgruēter orem⁹ nihil aliud q̄ꝫ qꝺ in hac positū ē dicere possum⁹. Nā in ea nō solū ponūtur oia q̄rcē desiderare possumus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

verũetiã eodẽ ordie petũtur q̃ deſiderãda ſunt Quia p̃mũ finis. deide ordinata in finẽ vtz. Vñ nõ ſolum pfecte poſtulare inſtituit. ſed etiã affectũ ad ordinate deſiderandũ informat. Tertio a breuitatis cõpendioſitate. Nã in ſui exordio ⁊ in oĩ pte breuis eſt. Et hoc rõibus ⁊ cõgruẽtijs multis. Primo vt fiduciam det cito ĩpetrandi ⁊ ãnuendi q̃ tã breuiter vult rogari. Secũdo vt vtilia doceat. res. ſ. nõ verba mlta Nã ois res petẽda ꝯplectiť: licet diuerſa ſint verba Tertia vt prudẽtia ingenioſoꝝ in paucitate v̄borũ de profunditate miſteriorũ ⁊ multiplicitate ſñiarum mireť ⁊ exerceať. Quarto vt faciliter addiſcať. Facilius meõriter teneať. Frequentius dicať ⁊ ſñ faſtidio ſepius repetať. Poſtrẽo vt null⁹ ab ei⁹ ignorãtia excuſetur Quia qđ tã faciliť ſciť nõ niſi culpabiliť ĩgratur. Vtq3 oñdatur ꝙ in mẽtis deuotiõe ⁊ nõ in v̄borũ multiplicatiõe virtus orõis ꝯſiſtat. Juxta illud. Orantes nolite mltũ loqui ⁊c̃ Quarto p̃cellit hec orõ ceteras in vtilitate. vtputa in exaudibilitate Eſt em̃ veriſiľe ꝙ xp̃s eã nõ formaſſet niſi exaudire voluiſſet In petõꝝ deletiõe. Ait em̃ Aug⁹. De q̃tidianis ⁊ leuib⁹ petis ⁊ breuib⁹ ſñ q̃b⁹ hec vita nõ duciť quotidiana orõ fideliũ ſatiſfacit. In bonoꝝ ĩpetratione ⁊ ad bonũ diſpoſitiõe. Hinc añ ⁊ p⁹ horas dici ſolet ⁊c̃. Quid longi⁹ ĩmorandũ Nõ ẽ in ea vel vnũ v̄bum qđ nõ ſingulare adducat ꝯmodũ excedit q3 eius vtilitas oẽ ingeniũ. Excedit etiã poſtrẽo a ſpũalitate Nã teſte gloſa. Nulla orõ eſt magis ſpũalis q3 iſta q̃ ex ore filij dei q̃ veritas ⁊ ſpũs ẽ proceſſit. Grandib⁹ miſterijs ⁊ ſacramẽtis referta adeo vt nec verborũ nũerus nec ordo quidẽ vel adiũctio ꝯiũctiõis a miſterijs vacet vt a quibuſdã ẽ deductũ. Ob q̃ oia ⁊ ſilia cum magna eſt deuotiõe dicenda. Sed vt deuote dicatur oꝫ vt p̃intelligatur. Vt aũt intelligať ſequẽs roſarium in quo meditabilia q̃dã ei⁹ explanatia hñtur inſpiciatur et attendatur.

¶ In orõne dñica p̃mo captať bñuolẽtia bõitatem laudando.

Te prẽm reuerẽs. amo. fidẽs. grã. pũgẽs.
Secũdo cõmendãdo charitatẽ dicẽdo
Nr̃a. aõr. par. ſubuenias. haut effer. hõres
Tertio maieſtatẽ laudãdo.
Erigat. vt firmet. ſimilet. doceat. fluat inde
Prima orõ q̃agit p fine orãdo Scilicet ⁊c
Glorificãs. purga. cõformãs. noſcito firmãs
Secũdo petiť nrã beatitudo | Aduẽiat.
Militat. ethereũ. fidei ſcriptũ. vel opẽ fert.
Tertio petim⁹ donũ grẽ
Et placiti. ſigni. cõformis. adipleat. inſtar.
Quarto que ad btitudinẽ ſpectãt
Corpis. ac mẽtis. nrũm. da. cotidianũ.
Quinto petiť malum auferri
Cõmiſſi. omiſſi. doni. dimitte. velut nos
Sexto petiť auferri malũ proximo
Conſenſũ. pereã. peto nõ ꝙ: plura. ſed vnã.
Septio petiť amoueri malũ pñs.
Offenſe. macule. pene. ltigis. a ſathane me

¶ Explãtõ h⁹ roſarij ⁊ p̃mũ đ captatõe bẽiuolẽtie ppť

PRo verſuũ poſitorũ explanatiõe notanduꝫ ꝙ tres ſũt h⁹ orõis ptes p̃ncipales Captatõ ſcz bñuolentie Septuplex petitio. Et finať ꝯcluſio. Et q2 meditabilia hec ex vulgatis doctorũ expoſitiõib⁹ ſũt collecta. iõ velut nota paucis tm̃ ſẽ tangẽda. In dñice itaq3 orõis exordio fit beniuolentie captatio Que captať p̃mo laudãdo e⁹ bonitatem cũ đr Pater ⁊c̃. Et hic cor cõfortať. Dicim⁹ ãt pr̃ ⁊ ñ dñs aut de⁹ Primo vt đr in verſu ꝓpter exhibitõem debite reuerẽtie Malachie. Si ego pr̄ vbi ẽ hõr meus. Eſt em̃ filiať reuerẽtia deo potiſſimũ debita. Dicat ergo hic mẽs deuota O ſũme de⁹ pr̃ ⁊ vere pr̄ oĩ pr̃nitatis mõ. A q̃ oĩs pr̃nitatis affect⁹ ĩ filios deriuatur. Pr̄ in q̃3 creatiõe. redẽptiõe. affcũ. educatione cura. ⁊ hereditatis ꝓmiſſiõe. da mihi filialẽ reuerẽtiã. in te prẽm tľem ac tm̃ ⁊c̃. Tangiť in hac oraciũcľa abũda deuotiõis materia ſed paſſim expoſita ⁊c̃ Secũdo ꝓpter ꝓuocationẽ amoris ⁊ amicicie Pr̃ ci magis appetit amari q3 timeri. Juxta illud Hiere. Saltẽ amõ voca me pr̄ ⁊c̃. hñs ſcz in me affectũ filialẽ O imenſa clemẽtia dei viliſſimo luto. đteſtabili ſanici: hõi petõri prẽm ſe de⁹ facit ⁊ pr̃ vult ꝯpellari O vtinã tubone ⁊ amãtiſſiẽ pr̃ vtinã aõris grãm ĩfundas vt digne te diligaꝫ prẽꝫ. Tertio ꝓpter pſtationeꝫ ꝯfidentie. Quid em̃ negabit filijs q̃ dedit ꝙ pater eſt Cui⁹ pris amor ſupat oẽm etiã maternũ amorẽ Juxta illud ꝓpheticũ. Nũquid pt mlier obliuiſci infãteꝫ ſuũ ⁊c̃. ⁊ ſi illa oblita fuerit. ego tñ nõ obliuiſcar tui. O igitur vere orõ dulcis c⁹ principiũ paterno nomine dulceſcẽs ſequẽtiũ petionũ obtinẽdaꝝ fiduciã preſtat O igiť pr̃ da filialẽ fiduciã vt in te iactẽ oẽm meaꝫ curã. Quarto ꝓpter penſationẽ grẽ. vt. ſ. cogitem⁹ ꝓplo xp̃iano maiorẽ grãm exhibitã q3 iſrahelitico Nõ ei fecit taliter oĩ nationi: Illis q̃ppe vt huis ĩſinuatus ẽ dñs ⁊ de⁹. ſed ꝓplo grẽ ſpm̃ infudit adoptiõis in quo clamet Abba pr̃. O da ne in me depdita eat grĩa tanta da vt digne viuã illi ⁊c̃. Quinto ꝓpť mentis cõpunctionẽ de p̃teritis ⁊ cautionẽ de futuris et reꝝ cõtẽptũ terrenaꝝ. vt ſcz pudeat indigna geſſiſſe generi degenerẽ vixiſſe tanto pri. Et vt deinceps cauere ꝓponat a peti ſordib⁹ ne tanto prẽ reddatur indign⁹. vt ſic timor pr̃ne offenſe cauſa ſit cautele. Spernatq3 oẽ terrenũ q̃ prẽꝫ hꝫ deũ vt fili⁹ regis exq̃rẽ fimũ aut latrine officiũ. Vñ pꝫ ꝙ ex hac dictione pr̃ multiplicẽ p̃t deuot⁹ ſibi elicere affectũ Juxta deuoti illi⁹ cõſiliũ dicẽtis. Si inq̃t aurib⁹ haurias. ſi lĩgua reuoluas. ſi mẽte ptractes breue hoc verbũ pať nr̃. Nõ breuẽ hinc formes affectũ. ſed ꝓtin⁹ aſſurgat aĩm⁹ ad bẽiuolentiã. reuerentiã. ⁊ cõfidentiã. Induat generoſũ aĩm regie nobilitatis. Pudeat deiceps

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

indignā ferre ſuitutē. Tedeat exilium. diſpliceat
miſeria pudeat fede turpitudinis In mente redeat
ꝓmiſſa hereditas Repoſita adoptio beata ꝛ felix ex
pectatio Huiuſcemōi affecōes fecūdꝰ amor quoti/
die parit Nec ē momentū ſterile amāti qꝛ momentū
amāti eſt omnis res ꝛ omnis occurſus O igitur felix
nimiū ille q̄ poſſet ſpū filij donatꝰ dicere ſic pater nr̄
Uocaliter dicere non ē dicere Sed cordis noſtri me
dullis ex oībꝫ īterioribꝫ noſſe ꝛ ſentire pietatē filiorū
ī cordibꝫ nrīs toto pectore patrē ſpirātes ꝛ ābelātes
Hoc ē viuaciter efficaciter dicere Abba pr̄ veracit̄
viuaciter efficaciter clamare abba pater Et hoc niſi
in ſpū filij nō clamatur queādmodū apoſtolus īqt
Nemo poteſt dicere dn̄s ieſus niſi in ſpūſcō ꝛc̄. Dice
re inq̄z veraciter efficaciter ꝛc̄ Et hec de Pater.

Noſter

Noſter amor ꝛc̄. Scdō captatur beniuolentia
laudādo dei dignatiuā charitatez cū dicit̄ nr̄
Non eīn dicēdū eſt meus qd̄ xp̄o ꝓpriū ſed noſter mł
tiplici ꝯgruitate ¶ Primo ꝓpter amoris inductionē
qꝛ dicēdo noſter inuitamur ad fraternitatis amorez
vt ſic q̄libet ꝓ alio q̄ztū ꝓ ſe oret Iuxta illud Orate ꝓ
inuicez Nā orō vtiq̄z tāto acceptior q̄zto coior O igi
tur pater noſter q̄ te nobis dare non ceſſas ꝑ tue bo
nitatis diffuſionē fac vt tui ſimus habētes inuicem
fraternā dilectionem ¶ Scdō ꝓpter pacis ꝯſeruatio
nem Nō eīn debet eſſe iurgium vel ꝯtentio inter fra
tres Iuxta illud gen̄. xiij. Nō q̄ſo ſit iurgiū vł ꝯtētio
inter me ꝛ te Fratres eīn ſumus O igitur noſter pa
ter ꝛ pax nrā q̄ pacē reliq̄ſti in terris da pacē nob vt
veri fratres ſimus pacifici filij tui ¶ Tercio ꝓpter ſb
uentionis mutuā inpenſionem Fratres eīn mutuū
ſibi auxiliū debēt ꝓuerboꝝ xviij. Frater q̄ iuuatur
a fratre quaſi firma ciuitas O ḡ primogeīte inter mł
tos fratres frater ꝛ o pater noſter da vt oꝑe fratres
diligamus ꝛ aīas ꝓ eis ponamus ¶ Quarto ꝓpter e/
lationis ꝯpreſſionē inuitans nos ad humilitatez do
cens oīm noſtrū equalitatez vt nemo de nobilitatis
genere extollatur Iuxta boecij illud Omne genꝰ ho/
minū in terris ſimuli ſurgit ab ortu ꝛc̄ Quid genus
et ꝓauos ſtrepitis ꝛc̄. Et malache. ſecundo Nūq̄d
non pater vnus oīm noſtrū nūquid non vnus deus
creauit nos Quare ḡ vnuſq̄ſq̄z deſpicit fratrē ſuū ꝛc̄.
O igitur pater deus humiliate ꝓ fratribꝫ da humili
tatē cū fratribꝫ ¶ Quinto ꝑꝑ mutui honoris exhibi/
tionē q̄ inter fratres erit Iuxta illud Ro. xij. Hono
re inuicē ꝑuenientes Et vere merito deberemꝰ nos in
uicem honorare quos tm̄ ſublimauit deus vocās ſe
eoꝝ patrē ac ꝯſtituēs eos filios ac ꝑ hoc ꝛ heredes
O gloria ꝛ honor in quo nō ē inſipiēs q̄ voluerit glo
riari He ſunt cauſe cōmuniores quas ſuꝑ noſter aſ
ſignāt doctores Suꝑ quo nihilominus verbo lata
ſe offert materia deuotionis q̄ illud ad ſpecies expli/
care volet Quid eīn eſt pater noſter niſi pater meus
ꝛ verbi Pater meꝰ ꝛ virginis matris pater meus ꝛ
ſeraphin ꝛ cherubin ꝛ breuiter oīm ſcōrum ac reruz
O q̄ ſe huic ꝯſiderationi daret is q̄ztū deuotiōis ver
bum illud noſter ꝯtinet experiretur.

Qui es in celis

Arigat tercio dei beniuolentia captatur dum
eius maieſtas laudatur dum ſcꝫ in celis addit̄
Nam licet ꝛ in terra ſit ꝛ vbiq̄z dictum tamen eſt in
celis hijs ex cauſis ¶ Primo dicitur in celis ꝛ nō in
terra ꝓpter mētis ad celeſtia erectionem Ut ſcꝫ eru/
beſcamus verſari in terris vbi audimus nos patrem
habere ī celis Propter itē mētis deuotionē ꝛ ꝯpun
ctionis excitationē vt doleamꝰ ſegregari a patre pu
deat iacere in exilio patre ſedente in ſolio Iuxta illud
p̄s. Fuerunt mihi lachrime panes dum dicitur vbi ē
deus tuus vt ſic mente dicamus heu mihi bone cele
ſtis pater qꝛ incolatus meus ꝓlongatꝰ ē nimis O q̄n
veniam ꝛ apparebo ante faciem patris exul filius
¶ Secūdo dicitur in celis nō vbiq̄z propter mentis
fixā ſtabilitionem hinc venerabilis hugo Si dixiſſz
Qui es vbiq̄z vez dixiſſet ſed ne inepta ꝛ inania que
rendo mente euagemur dicit In celis vt mente illic
radicata q̄ celeſtia ſunt queramus O igitur pater q̄
es in celis cōgregetur cor meū ne euagetur in terris
ſed ſemꝑ ſit meditatio ꝛ ꝯuerſatio mea apud te ī celis
¶ Tercio propter mentis noſtre ad celū ꝯformati
onem ꝛ aſſilationez vt ſcꝫ ſicut celi diſtincti ſunt va
rijs ꝓprietatibꝫ Ita eciam petentium ꝛ orantiū mē
tes adornētur diuerſ virtutibꝫ vt ſic deus dignetur
inhabitare eos quaſi in celis O igitur pater q̄ es in
celis ideſt habitas in ſanctis ꝑ graciam Utinaz mi
ſera mea anima terrenis inmerſa tibi fiat celū clarū
varijs virtutibꝫ ornatū a peregrinis īpreſſionibꝫ alie
num vt ſic te felicē habeā in habitatorē deum Lata
hic poſſet fieri adductio de proprietatibꝫ celoꝝ de q̄
bꝫ paſſim inuenitur in ſmonibꝫ ſcōrum ꝛ p̄ſertim in
libro de triplici via habetur iſtud deductum ¶ Quar
to propter noſtram eruditionez Ut ſcꝫ diſcamꝰ ſpe
cialiter illic deum eſſe vbi p̄eminet in effectu ꝛ ꝓprie
tatibꝫ Et ſic eſt in celis ꝑ potētie inmēſitatez ſapien
tie claritatem. qua ōnia noſcit Nec iuxta quoſdā cir
ca cardines celi ambulat inferiora hec nō curās ꝛ ig/
norans Preſidet eīn intuēs ꝛ moderās cūcta Adeo
vt ſine eius volito non cadat foliuz ex arbore nec vel
paſſer in obliuione eſt corā eo ꝛc̄. Item qꝫ vt doceat
inherentie varietatē qua aliter in iuſtis aliter in pec
catoribꝫ aliter ī celis aliter in inferis ꝛ in terris Hic
notetur varietas quomodo deus eſt in rebꝫ ¶ Quin
to propter virtuoſitatis influxionē Ut ſicut celū in/
ferioribꝫ multa influit Ita eciā omne bonum ab eo
q̄ in celis eſt venit Omne eīn datum optimū ꝛ ōne
donum ꝑfectum ab eo deſcēdit. Omnia eīn vt poeta
ait deſcēdunt a ſummo culmine rerū Quo niſi ꝯſulto
nihil eſt quod ſidera poſſunt Dicitur ḡ in celis vt ſic

mētem illo fiducialiter dirigam⁹ ſpātes ꝙ ꝗ ibi hēt abundātiam bonoꝝ ꝯicās etiam ea pullis coruorꝫ nō nos deſeret vbi eſt penuria illoꝝ. pſertim dū exoratur votis iuſtoꝝ. Sꝑ ğ orāti nos ita aptem⁹ q̄i celum ingreſſuri coramqꝫ tremenda illa maieſtate oraturi ꝛc. vt monet ſanctus Bernardus. Et hec de orationis hui⁹ captatione.

Sanctificetur nomen tuum.

Glorificans ꝛc. Hic poſt exordium ꝛ captatioēm ſeq̄tur tractat⁹ ꝛ ipē intēte petitōnes Quaꝝ petitōnū varij varie aſſignant ordiēm ꝛ rōnes. Quia ſcꝫ ordinātur oīs vel in deum ꝗ adeēntie vnitatem Uel ſingl'e ad pſoāꝝ trinitatē ꝛc. Uel ꝓme tres ꝑ trib⁹ dotib⁹ patrie vel ꝑ trium virium aīe ꝑ tres ṽtutes theologicales reformatiōe Reliq̄ue ꝑ nccitatib⁹ hui⁹ vite Uel ſeptem ꝯ ſeptem mortalia ꝑꝑ ſeptem dōa ſcīſpūs. Lōgum eēt tractare ſingula breuiter nos volumus expedire exequēdo verſuum meditabilia ſm communia ſanctoꝝ ſcripta. In prima igitur oratione oramus que ſunt finis petentes ſanctificari nomen dei. ¶ Sanctificatur autem multipliciter. Primo vt dicitur in ṽſu per glorificatioēm. vt ſcꝫ ita nos facias viuere vt ꝑ nos te magnificent ꝛ glorificent ceteri. Et vere digne ꝓma eſt hec petitio qua petitur nil niſi patris glorificatio. O igit̄ bone pater ſanctificetur nomen tuum. in ſe quidem ſemper ſanctum peto vt appareat omnibus honorabile ꝛ glorificandum.

¶ Secundo ꝑ purgatioēm Hinc Martir Cypānus Opus eſt vt qui quotidie delinq̄mus. delicta noſtra aſſidua ſanctificatione purgemus. O igitur ſanctificetur nomen tuum vt ſit in nobis ſine terra ꝛ purum vt cor noſtrum ab omni peccati ſorde liberum ī omnib⁹ clare te contempletur ꝛ videat nomen ſctm̄ tuum. ¶ Tercio ꝑ conformationem Ut ſcilicet eius ſanctitati q̄ꝫtum poſſibile eſt in via ꝯformemur ꝛ nūq̄ꝫ indigna tanto nomini agendo eo īdigni ſim⁹ O vtinam ſanctum nomen tuum quod eſt pater et eius digna conuerſatio in me ſanctificetur vt ea cogitationum puritate. affectionum ſanitate polleam ꝗ decet filios tanti patris. Juſſiſti enim Perfecti eſtote ſicut pater veſter in celis. Quarto ꝑ cognitionem. vt ſcilicet ſanctum ab hominib⁹ habeatur ꝛ ita innoteſcat vt ſanctum cognoſcatur ꝛ vt nihil illo ſanctius eſtimetur ꝛ iudicetur. O ſanctificetur nomen tuum id eſt talem de te deo noticiam accipiam qualis deo ſit digna. Nihil em̄ ſanctum niſi quod deo dignum Granditer qꝫ eſtimem illud. vt ſic noticiam ꝛ eſtimationem affectio digna in te prēm ſequatur. Nomen em̄ noticia eſt ¶ Quinto per confirmatioēm Sanctificetur nomen tuum id eſt confirmetur nom̄ illud quo filij dei vocamur ꝑ glorie fruitionem vt nō excidamus. Et ſtabile ſit in nobis In intellectu per veram ꝛ claram cognitionem In affectu ꝑ ſanctam ꝛ piam dilectionem In memoria ꝑ firmam ꝛ ingeꝫ inheſionem. Uel Sanctificetur ꝑ beniuolentiam in corde Per reuerentiam in ore Per pſeuerantiam in oꝑe. Nomen tuum. Scꝫ nomē patris vt ſim eius filius Nomen iheſu vt ſim ſaluatus Nomē ſpiritus ſancti vt ſim ꝛ fiam ſanctus. Nomen em̄ iſtud trinitatis. Hec breuiter de petitiōe prima In q̄b⁹ ꝗ attenderit habet copioſam deuotiōis materiam paucis ex doctoꝝ ſentētijs tactā

Adueniat regnum tuum.

G

Militat ꝛc. In hac ſcd̄a petitione poſt oratam in ſuꝑiori dei gl'am petimus beatitudinem noſtram Ut ſcꝫ Adueniat dei regnum id eſt ad nos veniat Eſt autem multiplex regnum ſm quod multipliciter poteſt exponi petitio iſta. Nam ꝓmo peti poteſt vt adueniat regnū militātis ſcꝫ eccl'e vniuerſalis ꝑ xpriſtiane fidei declarationem ꝛ dilationem Et deſtruatur regnum antichriſti ꝛ dyaboli de quo regno dicitur Math. xiij. Colligēt de regno eius ſcilicet eccleſie militantis omnia ſcandala ꝛc. O bone pater adueniat regnum ꝛ fides eccl'e in vniuerſo mundo ceſſet dyabolus paganiſmus et hereſis habitare in eo. ꝛc. Scd̄o petit̄ regnum triumphantis eccleſie celeſtis ſcꝫ glorie ꝑ eternam ꝓmiationem vt excludatur regnum preſentis ꝛ future miſerie De quo ipſe dominus. Fulgebunt iuſti ſicut ſol in regno patris ꝛc. Uere preluſtre illud regnum. vere digne petendum Eſt em̄ amoris regnum. Nec em̄ alio vel tytulo q̄ꝫ amore inſcribitur miles. Neqꝫ alijs ibi armis q̄ꝫ amoris militatur. Ubi omnib⁹ amor in regem. vinculum eſt legionum.
Ubi quiſqꝫ tanto commilitonem pre ſe ducit honoratiorem q̄ꝫto ſenſerit regis amantiorem Amor em̄ in regem balteus ac torques eſt eo cuiqꝫ inſignior ꝗ feruētior fidelior qꝫ fuerit. ꝛc. O quando veniet ħ regnum Ubi tantuꝫ eſt gaudiū quod illud non concipit cor humanum. O veniat clara dei ꝛ beatifica fruitio Ueniat carnis reſurrectio. veniat omnis regni illi⁹ beata beatitudo preſertis animab⁹ dilatis a regno. ꝛc. ¶ Tercio petitur Regnum virtutum ꝛ diuine gratie. de quo luce. xvij. dicitur. Regnum dei intra vos eſt. Non em̄ eſt eſca aut potus ſed iuſticia ꝛ pax Grande em̄ regnum hoc recte iudicanti licet nō externo apparatu ſplendeat animali ꝛ vano eſtimatori.
Iſtud em̄ eſt illud ꝓclaꝝ regnum quo chriſtus regnauit iacens in preſepiolo. etiam laceratus flagris in pretorio. licet etiam alio ampliori hoc regnum ſanctis ōnib⁹ eſt cōmune. Adueniat ergo illud ꝑ gratie inhabitatioēm ꝛ ṽtutum oꝑationem ꝛ deſtruat regnū peti ꝛ malicie ꝑ ceſſatioēm vt ſcꝫ pct̄m ñ rgnet in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

nobis: O adueniat regnum virtutum ꝛ grē. pereat re
gnum peccati ꝛ neq̄cie. Totum me vendicet ſibi hoc
regnū. ¶ Quarto petitur regnū ſcṗture ſacre. De
quo Math. xxi. Auferetur a vobis regnum dei. Ad
ueniat ſcꝫ ꝑ veram cognitionem vt deſtruatur reg/
num erroris ꝛ ignorantie. O rex ꝛ bone pater q̄ cla/
uem habes ſcientie ꝛ aperis cui voles. Aperi mihi h̄
ſcripture ſacre regnum vt ſpnam oīe mundanum
colloq̄um. ¶ Poſtremo petitur regnum diuī au/
xilij ꝛ aſſiſtentie. Unde ait hugo. Ueniat regnū po/
tentie ad debiles ꝛ infirmos roborādos Regnum ſa
pientie ad inſenſatos ꝛ fatuos illuminādos Regnū
leticie ad nos flebiles ꝛ afflictos ꝯſolandos. Et hec
de aduentu multiplicis regni pro quo iugiter aſpirā
dum.

H ¶ Fiat volūtas tua ſicut in celo ꝛ in terra:

Et placiti ꝛc̄. Diciam ꝯñter petimꝰ donū gra
tie vt ꝑficiamꝰ interim dei volūtatem Que qꝛ
multiplex eſt ꝛ multipliciter fieri hꝫ ideo hec oramꝰ
Primo vt fiat volūtas eius nō tm̄ bōa. ſed ꝛ bn̄placi
ta vt ꝑ ōnia fiat in nobis quod bn̄placitum fuerit co
ram eo. Quaſi dicatur Hoc volo hoc deſidero hoc to
tis aīe viſceribꝰ concupiſco. vt ſemꝑ in me tua bene
placēs volūtas fiat. totus tuus ſim totꝰ in tuū plan
dam honorem ad quod factus ſum ꝛ natus. Secū/
do fiat voluntas etiam quocunqꝫ ſigno innoteſcens
ſiue preceptione prohibitione permiſſione opatione
cōſultatione que ſunt q̄nqꝫ ſigna diuine voluntatis
Et complectuntur hoc verſu.

Precipit. ac prohibet. permittit. conſulit implet.

¶ De quorum declaratione late agitur in ſcriptis
primi ſentiarum. Omnem autem ſigni volun
tatem fieri cupimus vt ſcꝫ quiſqꝫ oret. Precepta fa
ciam prohibita caueam. ꝑmiſſa ꝑferam Opata pro
bem. Conſilijs obtemꝑem Et hoc ſit mihi gaudium
ꝑficere quod ſcio tibi bn̄placitum. Tercio vt ſm̄ om
nia ꝯformis ſim tue voluntati Etiam ſm̄ voluntatē
appetitus naturalis Volūtatem ſenſualitatis etiam
conditionate poſitiōis q̄ aliud p̄t velle ſub ꝯditione
ſcꝫ ſi deo placeret. Semꝑ aūt ſm̄ volūtatem delibe/
rate rōnis deo ꝯformetur quod neceſſarium eſt ꝛ de
eſſe ſalutis vt aiunt doctores. ¶ Quarto vt volū/
tas ōnis tua adimpleatur ſiue velimꝰ aut nolimus ī
nobis aut a nobis Fiat inq̄ꝫ in peccatoꝝ ꝯuerſioe per
opus penitentie In ꝯuerſoꝝ ſanctificatione ꝑ munꝰ
grē In ſanctificatoꝝ ſaluatiōe ꝑ bonū ꝑſeuerātie In
ſaluatoꝝ clarificatiōe ꝑ donum gl'e. Oro vt velim qꝛ
neceſſe eſt fieri ſi decreueris vel volueris ¶ Poſtre
mo oramus Fiat ſicut in celo ꝛ in terra. Non dixit.
In me vel nobis fac vt vniuerſaliter concludet ꝛ orō
nem formet Dicit̄ āt Sicut in celo ꝛ in terra Id eſt:
vel ſicut in chriſto ita in eccl'a Uel vt in āgelis ita in
hōibꝰ Aut vt in iuſtis ita in peccatoribꝰ Uel ſicꝫ i ſpū
ita ꝛ in carne O igitur q̄ nō niſi iuſte vis ꝛ q̄cq̄d vis
potenter efficis Fac vt in me ſic fiat volūtas tua ꝛc̄.
Putāt āt aliq̄ ꝙ adiectio hꝰ orōis ſcꝫ ſicut i celo ꝛ in
terra applicari poſſet etiaꝫ ceteris ſingulis petitiōibꝰ

¶ Paēm nr̄m cotidianū da nobis hodie

Orporis ꝛc̄. Poſtq̄ꝫ orata ſē q̄ ad btitudi/
nem directe ꝑtinēt ꝛ ṗncipaliter iam petun
tur q̄ ad eam ſpectāt inſtrumētaliter iam petun
mū petitur panis largitio Et q̄dem multiplicis pa/
nis. Nam ṗmo petimꝰ paēm corꝑalem neccārium
ad corpus ſuſtentationem ꝑ quem intelligitur ōnis
ſufficientia victus O hunc paēm da iuſte habere. de/
uote ſumere. bene conuenire. Nam ꝛ pꝰ ꝑrādium h̄
oramꝰ. Scd̄o petimꝰ panes mentales Scꝫ Paēm
pēitēcie ad releuatioēm languoris. Panem iuſticie
ad profectum operis. Panem doctrine ꝛ intelligētie
contra famem erroris. Paēm eucharistie ad inpiu/
guatioēm amoris. Paēm glorie ad delectatiōem ſa/
poris. Poſſet de ſingulis his pāibꝰ ꝓlixior fieri ma/
teria deuotiōis Sꝫ req̄rat̄ in alijs O vtinam vel mī
cas dederit hoꝝ. ¶ Tercio in hac petitiōe innuit̄
cōis poſſeſſio cum dicimꝰ noſtrum Nō em̄ dꝛ meum
tuum vel angeloꝝ ſed noſtrū Et h̄ ꝑꝑ hūilitatem q̄
oīs indigemus Propter cōicabilitatem vt hūc nul
li tanq̄ꝫ ꝓprium negaremus Propter vtilitatem q̄
a ꝓpter nos factꝰ. Propter dignitatem qui
datam conficere chriſti corpꝰ nō angelicis ꝑrātibꝰ.
¶ Quarto Da nobis dꝛ vbi rōnabilis petitio ꝯmē
dat̄. Dicit̄ em̄ nobis ꝑꝑ orōem mutuam ꝛ ſubuētio
nem fraternā Da aūt annectitur vt ḡtpito accipi mō
ſtretur Nō em̄ noſtris meritis nec vllo dat ṗmio ſpe
rato ex nobis. Da ergo o pie pater q̄ oībꝰ pribꝰ carniſ
pr̄na viſcera inſpiras paēm neccārium ꝯcedēdo:
quaſi de manu tua ſumēdo Et alijs vt paēm diſtri/
buāt ꝛ frāgāt inſpirādo ne deficiamꝰ in via. Da
¶ Poſtremo quotidianū additur quo ſuꝑ multi/
plex rō aſſignatur Nam petimꝰ quotidianū. ne āxie
mur ſollicitudie ſuꝑflua q̄rēdo Ne a chriſto ſeꝑemur
ex crimine ab eucharistie ꝑceptiōe abſtinēdo Ne inol
uamur caligine a panis dūudicatiōe ceſſando. Da i/
gitur quotidie in tꝑe nat̄e grē ꝛ gl'e qm̄ ſēꝑ illo opꝰ
habemus. Hec ſuꝑ petitiōe quarta. In q̄bꝰ dic
tis innuuntur alia multa.

¶ Et dimitte nobis debita noſtra ſicut ꝛ ꝛc̄.

I Ommiſſi ꝛc̄. Poſt petitiōes bōi dādi ſequūt̄ o
rōnes mali auferēdi Et ṗmo petimꝰ amotiōēꝫ
mali p̄teriti dicēdo Et dimitte ꝛc̄. Primo orādo diſſio
nem oīm maloꝝ ꝯmiſſoꝝ q̄ ſcꝫ ꝯmiſimꝰ aut corde o
re vel oꝑe. Alioꝝ ꝯſenſu aut ꝑmiſſiōe Nō em̄ ſolum
q̄ talia faciūt ſed ꝛ q̄ ꝯſentiūt rei ſiūt O igit̄ ſacerdos
ſumme ꝛ agne dei q̄ ꝓ nobis rn̄diſti q̄ ꝓ debitis nr̄is

diluēdis te in sacrificiū obtulisti. Dimitte om̄e ꝯissum
Scđo dimitte omnia debita etiam omissione con
tracta Omisimꝰ em̄ mlta scꝫ q̄ facere debuimꝰ potu
imꝰ ⁊ ꝓposuimꝰ Vn̄ rei sumꝰ O veniat ꝗ veiat pie pr̄
ān̄ꝰ iubileus recordare mortis summi pōtificis ⁊ re
missioēm fac petōꝝ ⁊ reduc exules in patriam qꝛ agḡ
uatū est nimis onus n̄ostroꝝ debitoꝝ. Tercio etiaꝫ
dimitte oīa debita dōī scꝫ q̄bꝫ obligamur sup multꝭ do
nis aut bn̄ficijs ꝯcessis puta bōis naturalibꝫ tpalibꝫ
spūalibꝫ. q̄bꝫ abusi ingr̄itudīe sumꝰ Vel etꝫ malis di
missis puta peccatis ⁊ penis demeritis Aut etiam ꝑ
bōis ꝓmissis ꝑ q̄bꝫ oībꝫ debitores sumꝰ ⁊ grās debe
mus. Quarto notāter dicimꝰ Dimitte nobis scꝫ debito
ribꝫ q̄ sine debitis nō sumꝰ

¶ Postremo ꝯditioēm ānectimꝰ scꝫ Sicut ⁊ nos
dimittimꝰ ⁊c̄. i. Sicut nos vniuersaliter frequēter ardē
ter velociter ⁊ ꝑseueranter de cordibꝫ pure ⁊ ꝓp̄t te
dimittimꝰ Sic ⁊ tu dimitte Immo plenius multo
nobis Vere felix offensa frm̄ quam allegamus ante
deum in defalcatioēm nostrorum debitoꝝ. O q̄ꝫ bo
nus ⁊ pius deus plenus viscerū charitatis vt dimittat
ōnia sua si dimiserimus pauca fratribꝫ nō tn̄ tā nob
q̄ꝫ deo debentibꝫ.

¶ Et ne nos iducas in temptatioēm

Consensum ⁊c̄. Hic iam petimus amoue
ri malum de ꝓximo ꝯmittēdum petentes
amotionem mali futuri Et ne nos iducas
⁊c̄. vbi p̄mo petimꝰ ne ꝯsentiamꝰ temptatiōi siue a
stucia decepti siue cedamus afflicti q̄si diceremꝰ O pr̄
miseroꝝ q̄ itemptator es maloꝝ ⁊ si ꝑmittas nos
q̄n̄qꝫ ad exercitiu duci in temptatiōis sensum. nō tn̄
oro ꝑmittas induci ꝑ consensum ⁊ assensum Nil no
cet sensus si nō assit consensus. Scđo hic oramꝰ ne
temptati deficiamꝰ sed ṽtutem det agōistis tantum
ꝑseuerādi Ne vincamur dando grām triumphandi.

¶ Postremo ne deseramur et sic pereamꝰ O igit̃
ne mens sit decepta affecta aut temptatiōe deiecta
oramꝰ ne a te sit derelicta Intus em̄ ducitur q̄n̄ intꝰ
a tēptatione vincitur Et hoc q̄n̄ a deo deserit̃ Tercio
Non petimus ꝙ non ꝑmittas tēptari. qꝛ ꝑiculosissi
ma est tēptatio nulla tēptatione pulsari qꝛ inde ori
untur multa mala Vt cordis elatio sui incōsideratō
temptatoꝝ incōpassio. despectio aliorū ⁊c̄. ¶ Quar
to hic ꝯsiderāduꝫ licet temptatiōeꝫ singulariter dicat̃
Varia tn̄ sunt hominū temptamēta q̄ hoc noīe ꝯple
ctuntur cōtra q̄ hic orat̃ Mūdus enim caro demo
nia diuersa mouēt ꝑlia ⁊c̄. Mundus tēptat ꝑ ꝓspa
⁊ aduersa Caro ꝑ carnalia desideria ⁊ lasciua dyabo
lus ꝑ varia deceptiōuꝫ gn̄a Ita ꝙ ꝓrsus sūt innume
ra Pro q̄bus oībꝫ oramus ne tēptemur vltra id q̄d
ferre possumus.

¶ Postremo notādū licet tanta sint ⁊ tam diuer
sa temptationū gn̄a. In singulari tn̄ petimꝰ quasi li
berari ab vna. Nam q̄ nō inducitur in temptatioēm
ꝯcupiscētie q̄ oīm est temptationū origo ꝑꝯn̄s ī nul
lam inducitur ceteroꝝ. Dicit ergo Et ne nos idu. in
temp. ꝺt singl'ariter. q̄si dicere vellet. Libera a cōcu
piscētia ne timeamꝰ reliqua Et hec de petitiōe sexta

¶ Sed libera nos a malo. Amen.

Offense ⁊c̄. Hic postremo oramus amoue
ri pn̄s malū ad mala p̄dicta inclinatiuum
Nihil em̄ ꝓdest lauari a mortuo ⁊ rursus
tangere eum Petit̃ tn̄ gn̄aliter amoueri om̄e malū
Et p̄mo petimꝰ liberari a malo peti au culpe quod ē
dehonoratiūm diuīe reuerētie. p̄uatiūm visiōis diuine
aut ipeditiūm gl'e. O igit̃ bōe pr̄ libera filiū ab ōni ma
lo culpe ne vn̄q̄ꝫ te offendā ⁊ mala culpe incurram.
Scđo petimꝰ liberari etiam a macula peti ⁊ eiꝰ reli
quijs aut si petōꝝ fint bomatibꝫ ⁊ ab oībꝫ bonoꝝ re
tractiuis ipedimētis ⁊ duci ad illum statū q̄ ꝑficitur
aggregatiōe oīm bonoꝝ ⁊ p̄uatiōe oīm maloꝝ Ter
tio petimꝰ liberari a malo pene supplicij vel tribula
tiōis. Quarto liberari petimꝰ nō solum a malo pn̄tꝭ
tribulatiōis sed multo amplius a malo infernalis ꝯ
bustiōis Cꝰ mala lꝫ sint multa sūt tn̄ q̄dā p̄ncipaliora

Scꝫ
- Obstinatio voluntatis
- Priuatio claritatis
- Cruciatio mentis ⁊ corpis

Cruciatus sunt adeo inumeri vt dixerit gentium po
eta quidam.

Nō mihi si centū lingue sint oraqꝫ cētum
Ferrea vox cūcta penaꝝ gn̄a possem. Pēdere
⁊c̄. Quos ḡuat duratio eternitatis A q̄bꝫ oībꝫ cupiꝰ
liberari petitiōe huiꝰ orōnis Et nō solum a penis in
ferni sed etiam purgatorij.

¶ Postremo liberari petimus etiam a malo dya
boli vt scꝫ auferatur si illo compediti sumus. Et hic
dicitur non a malis sed a malo id est a dyabolo ꝑni
cioso a quo omnium malorum initium est ⁊ origo.
Ab hoc libera nos domine.

¶ Annectitur finalis illa ⁊ generalis conclusio A
men Scꝫ quod dictorum est confirmatio vel petito
rum exoptatio ⁊c̄. Quod si hic velimus assignare ꝙ
huic orationi vt aiunt est subtractum nec reperitur
in codice latino sed habetur in greco Scꝫ Quoniam
tuum est regnum tua gloria ⁊ virtus in secula Amē

Videbimur forsan hijs qui nil legerunt errare
Sed legant laurentium de valla in suo correctorio.
Immo legant doctores grecos. Et Chrisost. in oper̃
imperfecto Et illic reperient ab eo positum ⁊ pulchre
expositum ⁊ orationibꝫ precedentibꝫ annexum.

Hec sufficiant pro qualicunqꝫ expositionis mo
nimento Est enim opere precium quippiam habere
ad huiꝰ orōnis quā totiens frequentamꝰ itellectū.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Ludolphus Carthuſienſis

Pater noſter excelſus in creatione ſuauis in amore diues in hereditate. Qui es in celis ſpeculũ eternitatis corona iocũditatis theſaurus felicitatis Sãctificetur nomẽ tuũ. Sit nobis mel in ore cithara in aure deuotio ĩ corde Adueniat regnũ tuũ Iocũdũ ſine pmittiõe trãqllũ ſine pturbatiõe ſecuꝝ ſine amiſſiõe. Fiat volũtas t. vt õnia q̃ odis odiam⁹ q̃ diligis diligam⁹ q̃ tibi placẽt impleam⁹ Paẽm nr̃m ⁊c. ſcz doctrnalem pẽitẽcialem ⁊ ỽtualem. Et dimitte q̄cũqꝫ cõtra te ꝯmiſim⁹ aut cõtra ꝓximos aut noſipõs Sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitoribꝫ noſtris. q̃ nos offenderũt ỽbis in pſonis aut rebꝫ. Et ne nos inducas in temptatiõẽm. carnis mũdi demonis. Sed libera nos a malo pñti pterito ⁊ futuro. Amen. Hec de orõne dñica tetigim⁹ pauca de q̃ poſſem⁹ adijcere multo plura quõ videlꝫ A q̊dam oratio hec inter cetera effertur a plenitudie ⁊ fecunditate Adeo vt tamerſi grande q̄ppiam crepitant greci ⁊ inflatis buccis. Chiaſmũ illum demoſtenis quo in philippum macedonem vtitur extollant. Huius tamen orõnis collatione ſterilis eſt ⁊ infecũdus. vt late deducit.

Item qꝫ de diſtictiõe harꝫ petitionũ vt ſcilicꝫ ad Patrem. Filium. Spm̃ ſcm̃ dicaꝛ

Sãctificetur / Adueniat / Fiat volũtas — q̃ petit — Tẽplũ ⁊ ſacerdotiũ / Regnũ ⁊ ſoliũ / Thalamũ ⁊ ꝯiugiũ

Rurſus qꝫ contra tua obſtacula ad Patrẽ filiũ ⁊ ſpm̃ ſcm̃ dirigatur

Paẽm noſtꝝ / Et dimitte / Et ne nos — qꝫ — filioꝝ ſollicit⁹ filiũ mittẽs / ſacdos mg̃⁹. agn⁹ pctã tollẽs / ſp̃s ĩ deſtũ tẽptãdũ iducẽs

Sed libera nos a malo Ad totam ſimul trinitatem ꝓpter triplex approꝑiatum.

¶ Diſtiſtinctio huius altere ptis tercia ꝯtinẽs de ſanctis in genere ⁊ de ſingulis eorum ordinibꝫ meditabilia.

¶ Tytul⁹. xxv.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

D ¶ Prologus.

Leuaui oculos meos in mōtes vnde venit auxilium mihi. ps.

Qm̄ primi poſt deū ⁊ eiꝰ matrē ſūt ſci illi mōtes in mōte dm̄ ꝯſtituti Jō ꝺ hiſ ꝛcia hꝰ ſcꝺe ptis noſtra di ſtictio ꝯterēda. ⁊cre°piſte iā ꝯſiderationū ocl'i in eos ſurrigēdi vt auxiliū ſentiamꝰ. Nō necē iā hēmꝰ repe tere inductia cur nos crebꝛiꝰ ad ſcōs ꝯuertere ocl'os qꝫ in ipōs mōtes vibrare deberemꝰ quōqꝫ nos i ſcōꝝ feſtis exercitare poſſemꝰ Abūde em̄ ⁊ plꝰ forſan qꝫ ſa tis de his egimꝰ in feſtilogio ſupra folio ¶ Sz al teꝝ qddā ħ nob exercitīj genꝰ ē aſſignādū qꝺ.ſ.nō in ſcōꝝ feſtis mō ſz ⁊ ōi tp̄e ⁊ loco ꝯgruat exercitatiōi. Tāto altero facilꝰ ꝗto ꝯpēdioſius illo ⁊ ñ ifructuo ſum tñ. Et eſt vt tāgiꝛ in ꝟbis pſalmi Leuare ocl'os in mōtes. Sūt āt ꝛplices ocl'i i eos leuādi

Scꝫ	Affectus	ꝑ	affectuoſam ſuſpiratōem
	Intellcs		attētā ꝯſideratioēm
	Corpei ſeſꝰ		corꝑalē exercitatioēz

¶ Prio inqꝫ ⁊ p̄cipue ocl'i affectuū i ſcōs ſūt ſurri gēdi tp̄e ⁊ loco ōni vt ſcꝫ iuxta Job ſentēciā qꝫqꝫ ñ ſta biliter ⁊ aſſidue ſcōꝝ mēiniſſe poſſimꝰ ſaltē ſtillet o cul⁹ nr̄ pꝰ eos ꝑ ignitoꝝ ⁊ ſeraphicoꝝ ſuſpirioꝝ ⁊ ge mebūdā iaculatoriaꝝ orōnū frequētatioēm. Grād naqꝫ eſt hmōi iaculatoriaꝝ orōnū teſte Aurelio Au guſtio ꝟtꝰ qꝫ ⁊ itimius emittūꝛ facilius exaudiūtur crebrius exercitāꝛ ꝓut in ſuꝑioribꝫ tactū. Nouit hoc pellicaōꝝ illoꝝ egiptiacoꝝ chorus.p̄rēs in ſil'itudine loꝗr qꝫ familiariſſimū ſtudiū erat ꝑ huiuſcemōi mē tes ſubleuare in mōtes aut in ipm̄ mōtiū deū. Quo rū ⁊ nos ſtudijs incitati ſectemur exēpla eoꝝ vt ſcꝫ in ōi loco etiā in medijs laboꝝ tumultibꝫ puras leue mus ad deū manꝰ ardētes vibremꝰ ocl'os i mōtes vt auxiliū nobis deueiat de celis Et ne qſqꝫ excuſatioēs ſue ignauie aut inſcitie p̄tetēdat ne dicat ſe deſiteraꝛ neſcire qꝺ nulli tñ difficile qꝑpe q factu facilꝰ nihil. Jō qdā qdā huic ſtudio deditꝰ certa qdā ⁊ iflāmato ria in ſcōs et ignita illa ſcp̄taꝝ ignitaꝝ fornace iacl'a collegit qbꝫ potiſſimū i ſcōꝝ feſtis Jmmo vt dixim⁹ loco ⁊ tp̄e ōi affectuū ocl'os in ipōs ſubleuemꝰ. Que tāto Guilhelmo piſieñ teſte ſūt ad ipetrādū efficatio ra ꝗto ex fornace ardētiori ſūt ꝯflata ſcꝫ ex ſcp̄ta di na cuiꝰ vt loqꝛ dauid eloqa ꝓſus ſꝛ ignita valde id ē igne ſeptuplū examiata. Poimꝰ āt ſolū hoꝝ pūctoꝝ paucula Nam qui plura volet facile hoꝝ iſtar pote rit ſibi aggregare copioſiora. Et ſꝛ iſta

Langueo. rorate. pp dauid miſerere. ⁊c̄.

Aſpice. dixte. trahe me. meō ⁊ādo. rogate.

Lāgueo ħ ē Exclamādū ē Annunciate dilecto meo qꝛ aōre lāgueo ſcꝫ ſociari ſcīs in celo ⁊c̄. Rorate ſcꝫ celi deſuꝑ grē rorē īpetrādo ⁊c̄. Propꝛ dd ſuū r. id ē ſcm̄ hūc quē veneroꝛ ⁊ colo ne auertas fa. ⁊c̄ Mi ſerē.i.miſemi mei miſ.m.ſaltē vos.a.m.i qs leuāꝛ ocl'i ⁊c̄. Aſpice i me ⁊ miſeꝛ meiſm iudi. diligētiū no mē tuū ſcōꝝ ſcꝫ Dixte.i.loqmi ꝓ nob bo. dicēdo dn̄o dn̄e dixte illā qꝛ cla. pꝰ nos. Trahe me pꝰ te. ⁊c̄. Me morādo.i. Memēto mei dū bñ ē fuerit ⁊c̄. Rogate q ad pacē ſunt ihꝛl'm. ⁊c̄. Qui his modis ocl'os in ſāc tos leuaret bñ auxiliū ſentiret Q igiꝛ deſideremꝰ deſi derātes nos Qm̄s em̄ ſci votiue deſiderāt nos ſcien tes ſe nō ꝯſummādos ſine nobis. Et debēt fieri hu iuſmodi ſuſpiria exclamādo optādo igemiſcēdo p o vtinam. qñ. heu. ⁊ ſil'ibꝫ affectis. Verū qm̄ diu ñ p̄t durare ſcā affectio imo vix hrī quā ñ nutrit aut certe parit deuota ꝯgnitio. Nāꝗ ꝛ em̄ cognitio p̄it affcō nem ⁊c̄. Jō oꝫ vt etiā ocl'os itellc̄s i hos mōtes ſepiꝰ leuemꝰ videlꝫ ꝑ attētā eoꝝ ꝯſideratōez vt inde nob formemꝰ ſacrā affectioēm. Hic intdū ⁊ ſi ñ ſp ingre di hēmꝰ ciuitatem illam ſuꝑnā circuire in tabeꝛnacl'o eꝰ attēdereqꝫ q ſe offerūt circa ſingl'os ſcōꝝ ordiēs cōſi derāda Puta eoꝝ denōiatiōes ⁊ merita. eoꝝ gl'ias ꝓuilegia ⁊ bñficia ⁊ hmōi pl'a ex qbꝫ tūc ꝯñꝛ forman da ſunt affectuū ſuſpiria. At ne ⁊ hic qſpiam ad excu ſandas excuſatiōes ꝯfugiat dicēdo ſe cecū ⁊ meditati onis ignarū Jtē q poſſꝫ meditari de ſanctis cū tā ꝓ cul ⁊ mēte ⁊ corꝑe abſit illis. Occurrimꝰ ⁊ hmōi col ligētes in ſequētibꝫ ex ſcōꝝ hīcinde dictis meditabi lia qdam de ſingulis ſcōꝝ ordibꝫ qrū iſtar poterint colligi multo plura ab alijs. Et poterint exerceri ⁊ r̄ uolui ꝑ ſingl'os dies pꝰ veſꝑas añ medicatiōis ad ſā ctos exerciciū Sūt em̄ ſm ſeptē ferias ſeptem ⁊ or dines a nobis diſtincti ſanctoꝝ. Hoc dicere audeꝰ q ſe exercuerit in mīmis collectis iſtis illumiābitur a mōtibꝫ ipis in qbꝫ ſol refulget ad ſcienda multo am pliora ⁊ ſubtiliora ⁊ ad ħ vſqꝫ deduceꝛ vt dicere cum Apl'o poſſit Noſtra ꝯuerſatio eſt in celis ⁊c̄ Poſuiſ ſemꝰ āt meditabilia hec ſub forma roſarioꝝ ſed vere bamur ne ad numerum certum coartati cogeremur eſſe obſcuriores Qui ꝑ modū roſarioꝝ ea legere vo let facile hinc colligere p̄t Hiis ḡ ⁊ hmōi medita bilibꝫ ocl'os intellectꝰ in mōtes leuemꝰ ⁊ auxilium a ſanctis qs tūc videmꝰ ſentiemꝰ Videmꝰ dico Meo ria em̄ noſtra ocl's noſter hic eſt ait Bern.

¶ Poſtremo qm̄ ſepe inepti ſumꝰ ⁊ idiſpoſiti ad vtrūqꝫ ſcꝫ vel affectū aut intellectum ſubleuādum ñ tñ ab ħ exercitio ideo deſiſtendum. Et hinc de ſingu lis ſanctorum ordinibꝫ dulces poſſemꝰ ſubijcere pꝰ meditabilia odas a quodam cui.

Hoc exercitium familiare ex noſtris confectas ſed breuitati ſtudendum

¶ Meditabilia de Angelicis ſpiritibꝫ i gn̄e.

¶ Capl'm p̄mum.

p r

REſpicite volatilia celi. Math. vi. Cōſiderabilia de de ſcōꝝ ordib⁹ poſituri Primo de āgelis dm̄ ē agendum Ipi em̄ ſt̄ ꝓncipes q̄ ꝑuenerūt ſcʒ ceteros ſctōs ⁊ forſan ſicut tpe. Ita ⁊ ſm̄ aliquē modū digitate. Ad q̄ꝝ diligetē ꝯſiderationē āmoēt nos dn̄s in ꝟbis ꝓmiſſis vbi ꝑ volatilia celi ſm̄ expoſitores ⁊ diuū ābroſiū ſub allegoria deſignāt āgeli ſancti. Circa q̄s lʒ īnūera ſe offerāt ꝯſiderāda non tn̄ niſi pauca ⁊ deuotiora a nobis ſt̄ ꝑſtringēda Int̄ q̄ ſi occurrāt q̄dā ſublimiora neminē mouere debet Nam debem⁹ etiā ait ī expōne ſua ſup āgelicā ierarchiā diuini dyoniſij Scot⁹ Sublimia āgeloꝝ meditari licʒ ſim⁹ puluis ⁊ terra vt in eis oblectemur Fiatq̄ꝫ vita hec nob faſtidioſa ⁊ ad ſortē tāte btitudis aſpirem⁹ Alioq̄n nihil ꝓderit ſi hec tepido corde mēorātes angelicā felicitatē videam⁹ ⁊ ad eā q̄ꝫtotius ꝑueire n̄ feſtinem⁹ Ad h̄ ergo etꝫ mēorāda ſt̄ āgeloꝝ ſublimia vt aſpirem⁹ ad eoꝝ ꝯſorcia Hec doctor ſubtilis in ꝯmētario ibiſupra. Sʒ ne ſtultoꝝ more an̄ narratōeʒ ꝓefluam⁹ ⁊ ī narratiōe ſim⁹ ſuccīctiores ad rem vcīendū ⁊ q̄ circa āgelos ꝯſiderāda ſt̄ in gn̄e aſſignāda. Et cōplectūt̄ h̄ vnico ꝟſic̄lo meditabilia tractāda. ſ.

Sūt q̄les. q̄d agūt. ꝓſtāt. ſeruāt. q̄ꝛ diſtant

¶ Debem⁹ em̄ ꝯſiderare circa angelos

Eſſentie veritatem	.ſ.	quia ſunt
ꝯditiōis circūſtātionalitatē		q̄ ꝯditi ſunt
actuū varietatem		q̄d agūt
ꝓuilegioꝝ dignitatē		q̄ꝫ digni ſunt.
miſſiōis ⁊ cuſtodie modalitatē		q̄l'r cuſtodiūt
ordiʒ ⁊ hierarchiaꝝ diſtictōeʒ		quō drn̄t.

¶ De q̄b⁹ ſinglis mēbratim ꝓſequēdū Et ꝓmū d̄ eo q̄ꝛ ſt̄ Sed ne ex igt̄ꝫ ꝓcedam⁹ ꝓmo q̄d ſit āgel⁹ diffinitie ꝓmittam⁹ Et vtꝝ a nob noſci poſſint videa⁹ Et certe thōas egidi⁹ de roma ⁊ alij q̄dā putāt horū cognitioēm n̄ poſſe nat̄al'r haberi. Sʒ dn̄s albertus cū potiſſimis ꝑypateticis m̄ltis ꝯ̄riū cēſſet cui ⁊ modernoꝝ aſſentiūt plures. Sʒ eſto h̄ vtcūq̄ꝫ Unū h̄ ꝓ certo habe⁹ q̄ ad eoꝝ noticiā ſic ſe hʒ nr̄ intellectus ſicut oc'ls noctue ad lumē ſolis. Ita q̄ nec ꝓrſus ignoret ſʒ nec ꝑſpiciat eos plene Adeo vt luciditſſim⁹ ille Bern̄. ꝓter noīa fere d̄t ꝯ̄gſcere de illis nihil. Diffinitur āt āgel⁹ ſic a damaſcēo Angel⁹ inq̄t ē ſuba ītellectualis ſp mobilis libero arbitrio īcorporea d̄o miniſtrās. īmortalitatē ſuſcipiēs n̄ ſm̄ nat̄am ſed ſcōm gratiam.

Q ¶ Cōſiderabilia deſpiritib⁹ angelicis in ſpēr ꝓmo q̄t ſunt.

¶ Mēbrū .i.

LAudate eū ī ꝟtutib⁹ ei⁹ ⁊c. ps. i. Iuxta q̄ſdā expoſitores ī āgelicis ſpiritib⁹ ꝟtute ꝓeminētib⁹ q̄re ⁊ crebrius dyoniſio teſte ꝟtutū noīe ꝯpellāt̄ Ut ſtaq̄ꝫ ī his deū laude⁹ oꝫ vt ꝓmo q̄ꝛ ſt̄ ꝯſidere⁹ Angelos āt ēe ex his ē ꝓbabile.

Sepṫa fides. ſci. gētes. mōſtrāt rōnes.

Prio ꝓbabile ē āgelos ēe ex ſepṫa q̄ crebri⁹ ꝯmēorat hmōi ſp̄ūs ſacros vtʒ ex ei⁹ d̄curſu. ſcd̄o ex fid̄ catholica q̄ h̄ tʒ. t̄cio ex ſcōꝝ doctna q̄ h̄ ſtabilit ⁊ affirmat q̄rto ex auctoritate gētili ⁊ pagana q̄ fere oēs marie āt platōici ⁊ ꝑypatetici hmōi pōebāt q̄s itelligētias aut eudēones vel calodemōes nūcupabāt. Poſtrēo h̄ mōſtrabile ē rōne varia Et ꝓſertim ex iſtis

Parte ſtatuſq̄ꝫ gradus. actus. mūdi. rōnis.

Pria rō ſuit̄ ex ꝑfcōne vniuerſi ꝓp̄t ſcʒ ſtat⁹ gn̄alitatē Nā ꝓus ē q̄d ē nat̄ale ⁊ ꝑ ſe. q̄ꝫ illd̄ q̄d n̄ ē nat̄ale ſʒ ꝑ accn̄s Sʒ n̄ ē nat̄ale aīe q̄ ſit a corꝑe ſepata. ſʒ ꝯuenit ꝑ accn̄s ēe ſepatā. g̊ oʒ dare ſpm̄ cui ꝑ ſe ꝯueniat ēe ⁊ ꝑ ſe ſubſiſtere ſine corꝑe Et talis ē ſp̄ūs āgelic⁹ ⁊c. Scd̄o ꝓbat̄ q̄ ad ꝑfcōnē vniuerſi neccē ē angelos eſſe ꝓp̄t gd̄⁹ itegritatē Nā ad ꝑfcōēʒ mūdi req̄rit̄ vt ōnis gd̄⁹ cat̄aꝝ repiat̄ Inuēit̄ āt ſp̄ūs vnit⁹ corꝑi vt ī homie Et corp⁹ iuēit̄ ſepatū a ſpū vt ī lapide g̊ oʒ q̄ ſit etꝫ ſp̄ūs ſepat⁹ a corꝑe vt ē āgel⁹ E⁹ ea ē rō q̄ꝛ ſi inuenit̄ q̄d min⁹ ꝑfcm̄ g̊ aliud magꝫ ꝑfcm̄ ⁊c̄ Tercio ꝓbatur ꝑꝑ act⁹ puritatē q̄ꝛ ꝑfcm̄ ꝓus ē ipfcō Ergo ſi r̄pitur aliq̄s ſp̄ūs ipfect⁹ q̄ ſcʒ ē forma vel act⁹ matie corꝑali q̄lis ē āgelic⁹ q̄ ſine matia ꝑ ſe n̄ hʒ ēe ꝯpletū Oʒ etꝫ q̄ ſp̄ūs aliq̄s iuēiat̄ q̄ ſit act⁹ ꝯplet⁹ ꝑ ſe ſubſiſtēs abſq̄ꝫ aliq̄ matia Quarto ꝑꝑ gubnatiōis mundi neccitatē Neccē ei hn̄t tot orbes hr̄e ꝯgruos ⁊ ꝓporcionatos motores q̄les ſt̄ āgeli ipi vt late ſup. ij. ſūiaꝝ doctri deducūt.. Scd̄a rō ſuit̄ ꝓp̄t rōnis vel poti⁹ intellect⁹ claritatē Sicut ei ꝑfcm̄ ē an̄ ipfcm̄ ita claitas ē an̄ obſcuritatē ⁊ lux an̄ tenebras Sʒ mod⁹ itelligendi aīe ipfect⁹ ē ⁊ obſcur⁹ cū ſit cū fantaſmate vt cōit̄ ergo oʒ ꝓus dicere ⁊ ēe itellcm̄ q̄ itelligat clare ⁊ ſine fantaſmate q̄lis ē angelic⁹ intellect⁹ Nā vt d̄t damaſcen⁹ Angel⁹ ē ſpeculū clariſſimū recipiēs in ſe ſi fas eſt dicere totā eēntiā dei. ⁊c̄. Hec de eēntie nat̄e āgelice ꝟitateq̄ꝛ ſcʒ āgeli ſunt q̄ ⁊ alijs ꝯpluri⁹ poterit vijs ꝑſuaderi q̄lib⁹ gerſ. ī de illuſiōib⁹ demonū d̄mones ēe ꝑſuadet. ſʒ nob ſufficit vel paucas cū raynerio aſſig̃ſſe n̄ tā rōes q̄ꝫ perſuaſiōes. q̄ ꝓp̄e q̄b⁹ d̄ itellectis ꝑuū ſtudiū de affectis āt cura ꝯſiſtit oīs

¶ Quales ſint ſcī āgeli

¶ Mēbrū .ij.

QUi facis āgelos tuos ſp̄ūs ⁊ miſtros tuos ignē vrentē. ps Poſt eēntie veritatē de ꝯditiōis āgelice agēdū ē q̄litate ⁊ circūſtātionalitate Ubi valde multa ſe ingerūt ꝯſiderāda. ſcʒ hec circūſtātia. R

¶ A q̄. qn̄. ⁊ vbi. cūr. quales. quō facti.

Prio ꝯſiderādum A q̄ ſint ꝯditi Quia ab oīm cōditore deo q̄ ſine fcm̄ ē nihil. Iuxta illd̄ In ꝓncipio creauit d̄s ce. ⁊ t̄. i. ſpūalē āgelicā nat̄am. ⁊ corꝑalē mat̄ialē ⁊c̄. ꝓducēs duo extrēa. ſ. nobiliſſiāʒ ⁊ viliſſimaʒ ſupmā ⁊ īfimaʒ āgelicā ſcʒ nat̄am ⁊ materiā īformē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ad maiorē sue potētie expſſionē ⁊ elucidationē. Grā
dis h̄ dignitas notaꝫ angelice nature īmediate ⁊ prio
oīm formari a do. Scdo tps qn̄ sūt ꝯditi. q: in pnci
pio. s. tpis an̄ qd̄ nihil creatū: lȝ Gregꝰ. nazāzenꝰ et
alij q̄dā ex grecis dicāt eos cōditos an̄ oēȝ creaturaȝ
⁊ oē tps. qd̄ itidē ⁊ Augꝰ. xij. ꝯfessionē q̄busdā sēsiſ
ſe videꝫ vbi materiā p̄mā penitꝰ informē ⁊ naturaȝ
āgelicā plenā formis dr̄ nō eē tpales: sȝ duo illa fuiſſe
carētia tpe. veꝝ doctores latini moderni q̄ttuor po/
nūt coequa. s. āgelos celū empyriū. tps ⁊ materiā p̄/
mā: vn̄ angeli nō an̄ sȝ cū tpe creatos dicūt. Sȝ abeāt
ista voluꝰ curiosis īmorari. Tertio cōsiderare hēmꝰ
locū vbi ꝯditi. q: vt aiūt in empyrio celo. Et h̄ valde
ꝯgruēter vt latiꝰ infra diceꝫ. Sȝ h̄ vidēdū si sic quō
an̄ oēm creaturā f̄m grecos si forsan dignitate solū:
⁊c. Quarto cām cur sint ꝯditi. q: pp deū. Qia cū de
us fecit pp seip̄m. lȝ ⁊ex ꝯñti pp ꝑfectionū vniuersi.
Sūt eīn principaliter sicȝ ⁊ hōies cōditi ad deū ꝯgn̄/
cendū amādū ⁊ laudādū. vt pulchre de oī rōali crea
tura deducit btūs Aug. Quinto videndū Quales sīt
creati. Sed qd̄ de āgeloꝝ q̄litate diceꝰ quoꝝ vix vel
pauca nōia tenemꝰ. ⁊ forsan id totū ē qd̄ hēmꝰ. Jn/
uestigemꝰ tn̄ monet Bernar. inuestigemus ⁊ scrute
mur ꝓfunda fluuioꝝ ⁊ q̄d sci dicāt audiamꝰ. Dicit eī
de his ysido. Angeli sūt subē spūales. natura morta/
les ꝯditi. sȝ ꝯtēplatiōe īmortales fci. Aio ipaſſibiles
mēte rōnales. felicitate securi. futurorum p̄scij. iuſſu
mūdū regūt. miſſi corpa aerea aſſumūt. in celestibꝰ
cōmorātur. De q̄b ⁊ btūs Bernar. ī suo q̄rto de ꝯsi
deratiōe annectit di. Nos nouimꝰ spūs eē potētes
gl'osos btōs. distinctos in ꝑsona. dispositos in digi/
tate. ab initio stātes in ordine suo. Perfcōs in gene/
re suo īmortalitate ꝑpetuos. mēte puros. affcū bēig
nos. religiōe pios. vnaīmitate īdiuiduos. pace secu/
ros. dei laudib ⁊ obsequijs deditos. vt inq̄t legēdo
ꝯpimꝰ ⁊ fide teneꝰ: q̄b ⁊ cōpetūt ista. s. Eēntie sub/
tilitas. intelligētie ꝑspicacitas. liberi arbitrij facl'tas
agilitas ⁊ velocitas: Qui oēs ꝓmpte do obediūt/ ma
iores sn̄ elatiōe p̄sūt. minores sn̄ vitio subsūt. Qui ad
exteriora exeūt ab interiore cōtemplatiōe nō recedūt.
Dēȝ virtutē inferioꝝ supiores pticipāt. q̄ p̄cellūt in
naꝫa. p̄cellūt in grā ⁊ gl'a. Ubi in eodē ordie alij ali/
is credūtur digniores. Duplicē hn̄tes visionē matu/
tinā. s. ⁊ vesptinā: Jllūiatōes q̄s supiores suscipiūt
alijs tbuūt ⁊c. Hec de āgeloꝝ q̄litate. Jn q̄b vb ex
diuersis doctoꝝ scriptis ꝯpactis tā etsi breuib fere ꝯ
plectiꝫ oīs illaꝝ multaꝝ q̄stiōȝ q̄s de angel' docti tra
ctāt cumulꝰ. vtputa dū q̄rūt Quales sint cōditi q̄ ad
naturā ⁊ grāȝ. q̄les q̄ ad itellectū ⁊ ꝯgitōeȝ. q̄les q̄
ad volūtatē ⁊ dilectōȝ. q̄l' itȝ ad corpꝰ aſſumēdū. Ad
locū tps motū ⁊ sitū ⁊ hmōi m'ta. De q̄b q̄ pticula/
riꝰ istrui volet scp̄ta doctoꝝ sup. ij. sn̄iaꝝ ⁊ ceteros do
ctorū tractatꝰ hic legat. n̄ nob̄ ē hmōi īmorādū ad af
fectuosiora ꝓperādū. Hoc tn̄ speāliꝰ diciꝰ ī q̄ pla in/
cluduntur. ꝙ tales sunt q̄ ad ꝯditioēm Scȝ:
Simplex. discretus. rōnalis. quoqȝ liber.
¶ Primo eīn eis conuenit Eſſentie simplicitas. se/
cundo discretio ꝑsonalis. tercio ꝑ rōnem insitaȝ me
moria intelligentia ⁊ voluntas. q̄rto libertas arbi/
trij ad eligenda bona ⁊ respuenda mala. Que q̄tuor
attributa p̄ncipalia iuxta Bōauenꝫam concomitāꝫ
quatuor alia.

Scȝ
- Uirtuositas in oꝑando
- Officiositas in ministrando
- Perspicacitas in cognoscendo
- Et imutabilitas post electionem siue ī bo

no siue in malo.

Et hec de angelica natura q̄ ad conditionem
Quo āt ad ꝯfirmatioēm eoꝝ tenēdum iuxta eūdem
ꝙ ad deum cōuersi statim sunt confirmati ꝑ grām ⁊
gl'am in voluntate. ꝑfecte illuīati in rōne f̄m cogni/
tioēm matutiām ⁊ vespꝛinam. ꝑfecte fortificati in v
tute siue motiua siue oꝑatiua. ꝑfecte ordinati in oꝑ
atione siue contemplatiua siue amministratiua f̄m
triplicem ierarchiam vt pulchre in breuiloquio ddu
cit Seraphicus iste doctor. O igitur vos angeli ta/
les nos non sumꝰ sed heu nimium distantes ꝑsertiȝ
in q̄nqȝ a vobis differētes. Scȝ istis
Jncorp. itellect. ipaſſ. ꝑstās. morcris nō
Et hec de āgeloꝝ drn̄tijs ⁊ qualitate
Jam videndum de postrema circumstantia s.
de modo creatiōis eoꝝ. Quomodo scȝ sint creati Et
q̄dam textus habet Quia dixit deus Fiat lux id ē an
gelica natura f̄m explanatores Et facta est lux.

¶ De varietate āgelicoꝝ officioꝝ vel actuū.

¶ Membꝝ. iij.

Benedicite oīs angeli dn̄o potētes vtute
facientes vbum illius. ⁊c. p̄s. Jam viden/
dum de angelicoꝝ actuum seu officiorum
varietate Ut scȝ vbi nouerimꝰ ex pte quales sunt sci
amus etiam quid tales agant. Et certe inuenimus
ꝙ erga varios varia officia habent ac ꝑ hoc ⁊ varia
agūt. Habēt eīn actꝰ ad istos scȝ
Ad dn̄m. sociū. qȝ hoiēm. factū. sathanāqȝ

¶ De actib angeloꝝ quo ad deū ¶ §. i.

Quo ad deū āt hec eis officia ꝯpetūt p̄terea sido
cetera ponendo deuotiora.
Astāt consultant laudant mirandoqȝ parent
¶ Primū officiū ē diue p̄ntie aſſistēdi ⁊ eiꝰ ꝯtēplatōi
itēdēdi Nihil āt aliud ē do aſſistere q̄ īmediate eiꝰ p̄nti
am vidre ⁊ agscere secreta. ⁊ q: h̄ oēs āgeli agūt oīs
aſſistūt q: clare ⁊ īmediate vidēt iuxta illd̄ mat. xviij
Angeli eoꝝ sp vidēt fa. pa. ⁊c. Prout āt aſſistere idē
ē qd̄ itie ꝯtēplari ⁊ do ī illūiatōe eeroꝝ coopari Scdo
deū d iferioꝝ gul' natōe ꝯsulūt dū ī oīb eiꝰ volūtatē
aspiciūt quā p̄ter nihil exequūꝫ. Cōsulunt dicimus
deū dum in eius faciem intendunt quē vidiſſe ē oīa
didiciſſe. Legūt igitur in dei facie ⁊ ꝯsulūt t̄q̄ī libro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

formis vt viderin tcomplacitum ſue voluntati.
¶ Tercio deum laudant Iuxta illud eſdre in apo
chrifis. In excelſo throno vidi ſedere virum quem a
dorat multitudo angelorum pſallentium in vnum
Nam hoc ꝓprium eſt officium angelorum quod ab in
icio egerunt agunt ꝛ ſunt acturi. Hinc Job dñs dix/
it. Ubi eras cum me laudarent aſtra matutina ꝛ iu
bilarēt oīs filij dei id eſt angeli ꝛc̄. Et in Apocalip.
Stabant oīs angeli in circuitu ꝛc̄. Et vt dr̄ yſaya.
Requiem non habebant ſed clamabāt Sāct⁹ Sāc/
tus Sāct⁹ Hinc ſe laudantibꝫ reddunt tam famili
ares. O q̊ ſpūs impetu putas clamare ſpūs illos be/
atos veros laudatores quia veri reꝝ eſtimatores. O
ſi audire daretur non ita obtorpeſceremus in laudi/
bꝫ dei ¶ Quarto inceſſanter quod vident ꝛ laudāt
non tantum mirantur ſed admirantur. Nam vt di/
uus Gregorius ſcd̄o moralium dr̄. Cum beati āgeli
dei eſſentiam ꝛ excellentiam vident ꝛ hanc ꝓpter ſui ī
finitatem comprehendere non poſſunt. laudantes ꝛ
admirantes in eum ſuſpenſi manent. Et eſt hoꝝ cō
ſideratio non tam ignote rei ſtupor q̄ꝫ grandis eſtiā/
tio cognite ſed non comprehenſe rei.
¶ Poſtremo mira velocitate diuine volūtati pa
rent voluntatem quam inſinuat nutu citius adim/
plendo. Iuxta illud pſalm. Qui facitis verbum eius.
Sed quis dicet quomodo faciūt ꝟbum eius quanta
ve pareant velocitate O qui ſemel vel tenuiter vidiſ/
ſet quanto ſtudio obedientiam hi angeli deo preſtāt
nūq̄ꝫ inobediēs eſſet. Hec de angelicis actibus
erga deum.

¶ De actibꝫ āgeloꝝ q̊s hñt ad inuicem.
¶. §. ſcd̄s.

Secūdo agēdum eſt de actibꝫ q̊s ad inuicem int̄
ſe habent. Quorum aliqui hoc ꝟſiculo ꝯtinēt.
Purgans. luſtrat: ꝑficit. eſt ſans. ordo. qꝫ pugna.
¶ Primo em̄ ſuꝑiores teſte dyoniſio purgant in
feriores Nam ſicut corꝑa ſuꝑiora in inferiora agunt
Ita ꝛ angeli ſuꝑiores oꝑantur ad purgationem inſe
rioꝝ. Purgant dico nō q̇dem a culpa nec ab immū
dicia que in angelis locum non habent. ſed purgant
vel a neſcientia in q̄ꝫtum ſuꝑiores docent inferiores
de his que neſciunt vt diſcipulos magiſtri. Uel pur
gant a diſſimilitudine ꝛ a potentie intellectiue ꝯfuſi/
one. Unde angeloꝝ purgatio Iuxta Albertum nil ē
niſi roboratio vel confirmatio potentie intellectiue
virtute luminis ad ꝑſiſtendum in vno. Differrent h
ſe plura inq̇renda ſed quia magis ſunt curioſa q̄ꝫ de
uota ergo iſta ſufficiant. ¶ Alter actus eoꝝ ē illu
minatio Nam angelus ſuꝑior in noticiam alicuius
rei quam inferior neſciebat eum deducit. ꝛ hoc ē illu
minare. Nec eſt hec illuminatio q̄ꝫtum ad diuinam
viſionem quippe quam oīs immediate vident ſed
intelligitur q̄ꝫtum ad ꝯgnitioēm quorūdam effectu

um ꝯtingentiū de q̇bꝫ ſuꝑior plus q̄ꝫ inferior noſcit
vtpote de diſpōne vniuerſi ꝛ eccl'e miſterijs ꝛ hmōi
¶ Tercius eoꝝ act⁹ eſt ꝑficere hoc eſt in imꝑfcāꝫ
noticiam eius quod potencialiter ſciebat ꝛ actualiter
ignorabat ſicut in finem vltim ꝛ ꝯpletum deducere.
Et hi tres actus dicūtur hierarchici ꝛ ſimilitudiārie
ſic ſumñtur. Nam ſicut in illuminatione corꝑali ſūt
tria:.

Scʒ — obſcuritatis remotio vel excluſio
— lūis ꝛ claritatis infuſio.
— cognitiōis conſecutio

Et dicim⁹ viſum corꝑalem purgari in q̄ꝫtū remouēt̄
tenebre illuminari in q̄ꝫtū īfundit̄ lūie. ꝑfici ſm q̄ ꝑ
ducit̄ ad cognitioēm colorati. Ita eſt in actibꝫ iſtis.
Nam dum ſuꝑior angelus in inferiore ignorantie te/
nebras pellit dr̄ purgare. dum aliq̇d ei ꝑ quod īſtru
atur tradit dr̄ illuminare. tercio dum in actualem ve
ritatis cognitioēm deducit dr̄ eum ꝑficere. Hoc ta
men tenendum eſt ꝙ ſolus deus hos actus facit effe
ctiue ſed angelus diſpoſitiue vt doctores declarāt Et
nota ꝙ tanta charitate hos actus inferioribꝫ ſuꝑio
res cōicant quod nil incommunicatum relinquant.
O vtinam ꝛ in nobis hos actus agere velint.
¶ Quartus actus angeloꝝ eſt inuicem loqui Nã
ꝛ ipſi ſuas habent linguas apoſtolo dicente. Si lin/
guis hominum loquar ꝛ angelorum charitatem ꝛc̄.
Et dr̄ zacharie. ij. Et vnus angelus dixit ad alteruꝫ
Uñ ptꝫ ꝙ loquutio eſt in eis Et iure Nam quod poſ/
teſt virtus inferior multo fortius ꝛ nobilius ſuꝑior
poteſt. Unde multiplex eſt locutio eorum. Loquūt̄
em̄ ſibijnuicem inter ſe. loquūtur deo ꝛ deus eis. et
loquuntur hominibꝫ. Nihil autem aliud eſt vnum ā
gelū loq̇ alteri q̄ꝫ conceptum ſuum manifeſtare illi.
Unde cui angelus vult ſuum conceptum māifeſtare
illi dr̄ loq̇. cui non vult non dr̄ loqui. Angeli aūt deo
loquūtur vel eius voluntatem ꝯſultando. Aut eius
excellentiam laudando ammirando Et ſic clamāt.
Sanctus. Sāct⁹. Sanctus. ꝛc̄. Et hec locuti
o laudis eſt continua non autem illa que conſultan/
do fit niſi quando ꝑ eos noua aliqua ſunt agenda.
Loq̇tur āt eis deus vt magiſter vel doctor diſciplis
occulta ſua eis manifeſtando. Loquūtur angeli ho
minibꝫ Inſtinctu voce ſenſu vel ymagine mente. vt
quādoqꝫ in forma humana vocaliter loquendo. Qñ
qꝫ ſine forma humana in viſionibꝫ varijs apparen/
do Et hoc vel in viſione ſenſitiua vt moyſi in rubo l'
in viſione imaginaria vt Hieremie ꝛc̄. Aut intellec
tiua ꝛ ſic de alijs. Tercio loquūtur ſine reuelatiōibꝫ
ad bonum inſtigando ꝛ illuminando. His em̄ bōa
inſpiratio vel dei ipſi⁹ aut certe angeli bōi eſt ad aīa/
mam loquutio. O aurem cordis eis apiam⁹ ſolliciti
aduertamus quia ꝟborum illorum cōtemptus non
abibit impunitus. Poſſent de hac loquutione āglo
rum inter ſe plura dici q̄ꝫ ſcʒ diuerſimode ſuꝑioris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

inferioꝛibꝫ ſed ꝑ illuminationem inferioꝛes item ſu
perioꝛibꝫ ꝑ aduertentiam ⁊ quandam interrogatio/
nem loquũtur. Sed ſufficiat ſaltem tetigiſſe.
¶ Quintus actus eſt oꝛdinabiliter ⁊ bene cõuiuere
Sed o quis vitam angelicam loq̃tur. Quis oꝛdiẽm
vite illius dinoſcet ⁊ poẽt in terris. balbutire tamen
paꝝ habemus. Uiuũt itaqꝫ inuicem Oꝛdinabiliter
ſocialiter ⁊ humiliter. Nam ſic viuere teſte Berñdo
eſt bene viuere. Nulli dubium quin illi tanto viuant
melius q̃nto felicius ⁊ beatius Oꝛdinabiliter itaqꝫ vi
uũt quia vnuſq̇ſqꝫ in ſuo oꝛdine ⁊ ſeruitio ꝑſeuerat
ꝑpetue. nec vel ad momẽtum ab illo ſibi iniũcto rece
dens Nam dyoniſius ait. Non inquiens eſt fas vt
quis opari p̄ſumat quod ad ſuum oꝛdinem vel offi/
cium non ſpectat. ¶ Scđo ſocialiter hoc eſt ami
cabiliter ⁊ pacifice Job xxv. Qui facit concoꝛdiam in
ſublimibꝫ Jnt̃ hos eñ nũq̃ꝫ diſſenſio aut inuidia vl
la O pacem exupantem oẽm ſenſum O amiciciam
nũq̃ꝫ inturbatam O letiſſimam ꝯuerſationem O ve
re beata ⁊ pacifica ſocietas in qua ſumma tranquil/
litas. Jn q̇bꝫ nil niſi pietas quos ſumma replet cha/
ritas. O vere ꝯuerſatio leta. vbi ſꝑ dulcis r̄ſonat me
lodia. ¶ Tertio viuunt inuicem humiliter Nam
q̇ p̄ſunt non ſupbiunt ⁊ qui ſubſunt non zelantur.
Inferioꝛes obediunt ſupioꝛibꝫ ſine rancoꝛe. quia ⁊
ſupioꝛes p̄cipiunt inferioꝛibꝫ non faſtu ſed amoꝛe.
Quoꝛum vite ſi aſſcribi cupimꝰ opoꝛtet vt ⁊ nos an
gelum viuamus ⁊ formã eoꝝ habeamꝰ vt ſcꝫ ⁊ nos
iuxta quod Bernardus ammonet oꝛdinabiliter ſo/
cialiter humiliter nos geramus.
¶ Poſtremo repitur ⁊ alius actus in angelis qui
eſt pugna. Non ſolum autem ad dyabolum de qua
non hic iam locus ſed inuicem inter ſe Nam inuenit
angelus bonus reſiſtere angelo bono Nam danielis
x. Michael p̄nceps iudeoꝝ loquẽs de angelo princi
pe ꝑſarum dicit ſic. Princeps regni ꝑſarum reſtitit
mihi viginti ⁊ vno diebꝫ Qui tamen ambo vt Gre/
gorius in moralibꝫ ait boni angeli fuere. licet pugnã
⁊ diſcoꝛdiam habuerũt ad inuicem. Quoꝛum pugna
nil aliud fuit q̃ꝫ diuerſa meritoꝝ ꝓꝑli relatio. ſuꝑ qui
bꝫ vterqꝫ angelus diuinam conſuluit voluntatem.
Nam angelus iudeoꝝ allegabat iudeoꝝ penitẽtiam
⁊ populi q̇ eos detinebant iniuſticiam ⁊ ideo eoꝛum
liberationem petebat. Econtra vero angelus ꝑſaꝝ
dicebat diuinum cultum ⁊ nomen ꝑ iudeos publica
ri ⁊ ideo ꝯueniens eſſe vt ibi adhuc maneret ⁊ ſic q̇/
dammodo liberatioẽm iudeoꝛum impediebat Tal'
ergo contraria allegatio meritoꝝ erat pugna ange
loꝛum Et quia non ſtatim deus voluntatem ſuam
de iis reuelauit Ideo dicitur ꝙ vnus alteri tanto tẽ/
poꝛe reſtitit q̃ꝫq̃ꝫ fuerint q̇ hos angelos diceret non
ambos bonos ſed alterum bonum alterum maluꝫ
vt in collationibꝫ patrum. Hec de ãgelica
pugna ⁊ oꝑatiõe mutua

¶ De actibꝫ angeloꝝ erga homines.
¶ §. iii.
Tercio erga homines quoſdam actus habent.
Qui licet ſint multi hic tamen principalioꝛes
ſolum ponentur ⁊ ſunt iſti. D
Preſũt. cõſeruãt. poſſunt fluxu. q̃ꝫ mãebũt
¶ Primꝰ actꝰ Generalis p̄ſidẽtia qꝛ principes coꝛũ
cõſtituti. Et hoc ex diſpoſitiõe ⁊ natura angelica diſ
poſitiue. Ex grã aũt ⁊ cõfirmatiõe diuina ꝯpletiue.
Nã ſic oẽs ſunt cõfirmati in bono ⁊ adeo ſunt foꝛtes
ꝙ nõ ſunt lapſi neqꝫ labiles. Uñ merito hoĩbꝫ preſi/
dent q̇ debiles ⁊ vel lapſi aut labiles. Nã ⁊ dño teſte
Qui minoꝛ eſt in regno celoꝝ. maioꝛ eſt illo ſcꝫ q̇ int̃
mulierũ natos ſurrexerat maioꝛ nemo. Secũdꝰ ac/
tus erga hoĩes ẽ Specialis cuſtodie diligẽtia. de quo
dicendũ infra. Tertiꝰ eſt virtual' influentia Et h̄ ſpe
cialiter ad tria Scilicet

ad { immutandũ ſenſũ tã exterioꝛẽ q̃ꝫ iterioꝛeꝫ
illũiandũ intellcm̃ veritatibꝫ erudiendo.
inclinãdũ appetitũ ad bona inſtigãdo }

¶ Primo poſſunt vtrũqꝫ ſenſũ imutare. Et h̄ du/
pliciter vel aliq̇d ſenſibile de nouo formãdo. vl' a na/
tura formatũ ſenſui opponẽdo Secũdo ſpũs ⁊ hũo/
res intus ꝯmouẽdo. Et ſic ꝑcuſſerunt zodomitas ce
citate vel aurizia Similiter ⁊ ſyros ſub helizeo. Se
cũdo pñt intellectũ hoĩs illuminare docẽdo eos itel
ligibilẽ veritatẽ ſi'litudinibus ſenſibiliũ. Aut ſpeculi
inſtar ſe aĩe opponẽdo. Nã vt Dyoniſi. in de diuinis
nõibus ait Angeli ⁊ aĩe ſunt ſpũalia ſpecula. Uñ ſic
in ſpeculo materiali obiecto alio materiali ſpeculo.
ſpẽs repreſentate in vno ſe gignũt ⁊ rep̄ſentãt i alio.
Jta p̄t angelus qui eſt ſpeculũ ſpũale ſe obiicere aĩe
⁊ ſic ſpẽs q̃s de deo recipit aĩe infundit ⁊ intellectuꝫ
illuminat ad cognoſcendũ diuina. Jllũiat ãt de q̃ttu
oꝛ ſcꝫ de cogitãdis. cognoſcẽdis. credẽdis. ⁊ agẽdis.
De cogitãdis. nõ ꝙ bone cogitatiões ſint p̄ncipaliter
ab angelo. ſed a deo vt paulus dicit. diſpoſitiue tam̃
ab angelo qui mẽtes abilitat ad eas. Et hoc vel inte
rius bona fantaſmata infundẽdo. Aut certe exteriꝰ
impedimẽta remouendo Jlluminant de cognoſcẽ
dis. qꝛ adiuuãt vt ex creaturis ꝑfectius creatoꝛ cog/
noſcatur. De credẽdis qꝛ ꝑ eos diuina principaliter
reuelantur. Et ſic ex cõſequenti de agendꝭ Et hec cir
ca intellectũ. Habent etiã influentiam ſuper appeti
tum ⁊ voluntatẽ quã poſſunt ĩmutare. non interius
quod ſolius dei Juxta illud Coꝛ regis i manu dei ⁊c
Sed ab exterioꝛi ſcilicet alliciendo ⁊ inclinãdo. Et h̄
vel exterius preſentãdo obiectũ. Aut certe interiꝰ cõ
citando vt aiunt appetitũ ſenſitiuum ad aliquã paſ/
ſionem ex quibus volũtas inclinatur. nõ tamen cogi
tur nec neceſſitatur. Quartus actus eſt cũ homini/
bus eternalis cõmanentia. Eo ꝙ in celo nõ due erũt
ſocietates diſtincte. ſed vna ſola vt aiunt nã mnri ex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

angelis ⁊ hoībus conſtabunt ⁊ ad angelorum ordies
aſſumentur homines vt infra patebit. O igitur q̄ꝫ p̄
clara regio ⁊ q̄ꝫ decora legio ex angelis ⁊ hominibus
O vtinam hos in me actus opari dignētur angeli ſā
cti

¶ De actibus angelorū ſup creaturas ¶. §. iiij.

Quarto Actus quoſdā habēt ſup omnes cre/
aturas ⁊ erga totū vniuerſum. Quoꝝ aliq̄s
tangamus.

E Vocce regunt. ſeruant. preſunt. miracu .
la. vitam.

Nam ipſi ſunt orbis totius p̄poſiti rectores ⁊ dicū
tur orbium ⁊ planetarū quodāmodo motores q̄ ad
primū. Iuxta illud Eccleſiaſtes. i. luſtrans vniuer/
ſa in circuitu pergit ſpiritus. i. angelus ſolem regēs
Secūdo nō ſolum hominū ſed etiam creaturaruꝫ
ſunt cuſtodes propter homines ita ꝙ plures ex doct͛
tenent ꝙ quelibet ſpecies creaturarū ⁊ qōlibet celuꝫ
ſpecialiter habeant angelum ad ſui gubernationem
Aliū equi. alium leones ⁊ ſic de aliijs. Alioquin aiūt
quomodo ſic irrationales ſe hominibus ſubijceren/
tur Quod ſi verum eſt grandis vtiqꝫ amor ⁊ humili
tas eſt angelorū. Tertio ſuper omnes creaturas ha/
bent p̄ſidentiam virtualem. Ita ꝙ tota materia ele
mentaris eſt eis ſubiecta ad nutū quo ad motū loca/
lem Quarto hij ſunt q̄ mirabilia operantur nō v͛/
tute ꝑpria imutando rerū naturas. ſed inſtrumēta/
liter vt dicunt docti aliqua operando ⁊ diſpoſitie ad
eos. vnde hi fecerūt pluere ignē ⁊ ſulphur de celo ſu/
per ʒodomā. Poſtremo ⁊ vitam influunt irratio
nalibꝫ rebus. Nam motū celi ſequitur in inferioribꝫ
generatio rerum. Grandis igit͛ virtus eorū qui po/
tentes virtute agūt quicquid volunt.

¶ De opationibus angelorum in demones ¶ §. v.

Poſtremo habent ⁊ angeli ſancti actus ⁊ o/
perationes aliquas in angelos malos Cu/
iuſmodi ſunt iſti

F Preſūt. oppugnāt. vincūt crebro variatis.

Primo quia illis ineſtimabiliter p̄ponūtur. lꝫ eiuſ
deꝫ ſint condite nature. adeo ꝙ nil in eos ſcꝫ bonos
poſſunt. ſed hij boni ſcꝫ quod volūt poſſunt in eos ſi
velint videntur ab eis ſi nolint nō vidētur teſte Chri
ſoſtomo. Alis ſuis velant caput dei ne videant illud
vt teſtatur Bernardus. Continuū bellū gerūt cū
iſtis a principio vſqꝫ in finē nō ineuntes cū eis fedus
iuxta domini p̄ceptum. Nam vt dicitur crebro bellū
geſſere puta in principio cōditionis quando factum
eſt p̄lium magnū in celo ⁊c̄. In medio quoniam quo
tidie ipſi pugnāt pro nobis. In fine quoqꝫ bellum ge
ret princeps belligeratoꝝ Michael ſcilicet princeps
magnus vt dicitur Danielis. xij. cōſurget pro electis
tanq̄ꝫ adiutor ⁊ protector cōtra antichriſtū fortiſ ſta
bit ⁊c̄. In tam multiplici tamen prelio victorialiter
ſemper triūphant Eſto igit͛ ſint m̄lti aduerſarij nri ꝫ
a do m̄lti ꝙ haymo cū ꝑhiloſophis ⁊ quibuſdā docto
ribus opinetur ꝙ aer iſte ita plenꝰ eſt demonibus ⁊
malignis ſpiritibus ſicut radij ſolis athomis ⁊ minu
tiſſimis puluiculis. qui etiā velut muſce circūuolan
tes ⁊ aerem replētes viſi ſunt a ſanctis patribꝫ. licet
adeo ſūt multi. licet etiam ita ſunt potētes ꝙ domi
no ad Job teſte nō ſit poteſtas ſuper terrā que cōpa
retur eis: nil tamen vereri habemꝰ. firma ſententia
ſtat ꝑphete. quia plures ſunt nobiſcum qui etiā vir/
tute ſunt multo potentiores Hec de actibꝫ diuerſis
angelorum.

¶ De dignitate angelorum p̄cipua

Preueneruit p̄ncipes coniuncti pſallentibus Hebrū. iiij.
Pŝ. Poſt dicta videnda ſunt angelorū dig
nitates ⁊ priuilegia Et poſſunt borum digni G
tates cōiectari ex multis Primo ex varia denomina
tione Dignis em̄ ⁊ dilectis dabantur plurima nomi
na a romāis. Sic ergo vocantur

Spiritus. angelꝰ. et virtus. ſubſtantia.
mens. dij.

Tribus p̄mis noībus vocantur a theologis Cete
ris tribus a philoſophis Spiritus dicuntur ratio/
ne nature quia ſimplices ⁊ ſpirituales. Angeli auteꝫ
ratione officij quia miſſi: quia omnes ſunt ſpiritus
amminiſtratorij vt infra dicetur Hinc Auguſtinus
ſuper Pŝ. ait Qui ſunt ſpiritus a natura facit ange
los mittendo gratia. Uirtutes quoqꝫ licet nomē ſit
chori ſpecialis. omnes tamē ſepe dicūtur quia omni
bus eis virtus celeſtis ſine obſtaculo perficitur.
A philoſophis aūt et gentilibus nōiantur ſubſtātie
intellectuales aut intelligentie a peripateticis propt̄
nature ſpūalitatem. Aut etiam dij vt a platone in
phedrone. O inquit dij deorum quoꝛuꝫ pater opifex
natura quidem mortales. ſed conſeruatione immor
tales ⁊c̄. Et quid mirum ſi dij angeli propter excellē
tem dignitatem dicātur cū etiam homines hoc noie
appellentur. Magni igitur ⁊ valde digni ſūt qui tā
dignis nominibus appellari poſſunt.

¶ De angelorū ſublimitate ex rerum ꝯꝑatōe. §. ij.

Secundo poteſt cōijci horuꝫ ſublimitas ex ſb
limi cōpatione. Nam ſublimiſſimis ⁊ digniſ
ſimis rebus in ſcriptura a ſanctis in ſcriptu
ra aſſimilantur. H

Lux. ignis. celū. ventus. delphiqꝫ volucres

Luci cōpantur condite in principio vbi deus dixit
Fiat lux. Et hoc propter eius innumeras proprieta
tes potiſſimū propter nature īmaterialitatem igni.
Juxta illud Et miniſtros tuos ignem vrentem Et ſ
inter cetera propter ardoris charitatem. Celo propt̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

dei inhabitationē.ventis.ꝑpter nature ſubtilitatem. Delphinis.ꝑpter cant⁹ delectabilitatē nam quēadmodū illi poſt muſicam ⁊ cantū cōcurrunt.vt notat Aulus gellius ⁊ de mirabilibus mundi Solinus.ita angeli ſancti orationibus ⁊ hymnis oblectati pſallētes ꝑueniunt Volucribus ⁊ auib⁊ celi vt domin⁹ in euangelio qui reſident ſuper arborem.bonā ꝑpter potentie velocitatē ⁊ mobilitatē. Abundantiſſima eſt i ijs cōꝑationibus cōmorandi materia. nam pñt adduci ſingule ſingularum harū rerū ꝓprietates.quas qui noſſe volet legat librum de ſimilitudinibus.aut naturis rerum. Preter autem iam poſitas res inuenimus ⁊ alias multas quibus cōꝑantur quas tangere ſolū nō autem proſequi iuuat.

celi cōcentū q̇s dormire faciet	caſtra dei ſūt hec	⁊ exercitus dei in mōtibus
Concentus.	**caſtra.**	**curr⁹**
laudarēt me aſtra matutina.		colūne celi cōtremiſcūt corā eo
at aſtra.		**columne**

ꝑncipes ꝑue nerūt ꝯiūcti	lapides igniti lapidꝰ ꝑcioſi ix.	apꝑntes vt i euāgelio	filie ſyon venite
Primores.	**lapides.**	**iuuenes.**	**nate.**

⁊ vicine quas cōuocat paſtor ille ad ꝯgratulandum
mulieres.

Et licet tātis cōꝑentur tamē vt in plurimū in ſpecie iuuenū ſunt apꝑentes.quare ⁊ ita depingūtur. Depingūtur dico iuuenes ꝑpter virtutis potentiā. Imbarbes ꝑpter etatis indeficientiā. Pennati q: a terrenis liberi ⁊ in alta eleuati.⁊ propter promptiſſimā obedientiam Nudi pedes ꝑpter affectionē liberam ad deum. Hec de cōparationib⁊ ⁊ aſſimilationibus

¶ Ex officiatione Paragra.tertius. ¶ angelorū

Tertio horum dignitas colligi poteſt ex nobiliſſima ⁊ varia officiatione. Nam habent officia erga deum iſta.

q̇ ab initio ſecū in cubic'lo	cātores nō ceſſantes die ac nocte	hi ſerui qui ſtant coram te
I **Hi pueri**	**cantant.**	**ſerui.**
et dei exercitus	a ſecretis miſteriorū conſcij	
militeſq;	**ſecreti**	

Quo ad mundū ⁊ diabolū.hec officia habent

firmamēti q̇dammodo	mūdi miſterialis	cui parent oīa nutu
Hic motor.	**rector.**	**iuſſor.**
triumphator diaboli	in abiſſum	
preſſorq;	**ligator**	

Quorū proſecutio ſatis ex ſuꝑioribus actib⁊ elici pt.

Quo ad nos inter cetera hec officia habent.

Cuſtodes ſerui.ciues medij quoq; fratres
Solator reddūt doctor portādoq; ductor

¶ Primo ſunt noſtri cuſtodes vt dr in ps. In omnib⁊ vijs nos cuſtodientes Secūdo ſunt ſerui nri ⁊ miniſtratores.quia omnes ſūt amminiſtratorij ſpiritus.vt dicetur. Sunt poſtremo vt paucis multa dicamus Ciues cōmoratione. mediatores ſollicita reconſiliatiōe ⁊ diſcurſione Frēs in hereditatꝫ celeſtꝫ ſuſceptiōe ab eodem patre Conſolatores cōfortatione. Orationū noſtrarū repreſentatores in earum coram deo oblatione.vt patet Thobie.xij. Doctores in mentis illuminatione. Animarū in celo portitores.vt patet de lazaro. Et per viam deſerti hui⁹ i patriam repromiſſionis inductores. Iuxta illud Exodi.xxiij. Ecce ego mitto angelū meum qui te cuſtodiet in via ⁊ inducat in terram quā ꝓmiſi prib⁊ tuis

Sed tandē ne nimia mēbrati ¶.§.iiij. one ſimus prolixiores ſub ſumma dicamus ꝙ eorum dignitas relucet ex mirifica eorum que in multis cōſiſtit priuilegiatione ſcꝫ in iſtis.

Eſſe.loco.primo.nūero. ſignacula. puri.
Perfecti.fortes.pulchri.firmiq; beati

¶ Primū eorū priuilegiū quo omnes excedunt ē in eſſentie nobilitate. Nā conditi ſunt ſpūales ⁊ incorporei. Unde habent agilitatem.velocitatem: ſimplicitatem. Ita ꝙ in ictu oculi poſſunt preſentes eē i altari cum ſacramento ⁊ vltra mare valde cito. Et in quolibet etiam mīmo diffinitiue loco.nec quicq̄ʒ qd non paruiū eis.quia non grauantur corpore. Sunt etiam creati arbitrio liberi vt facere poſſunt quicq̇d velint. De eorum eſſentia plura habētur ſupra De q̄ in ſumma tenendum ꝙ minim⁹ angelorum ſm ſuā eſſentiam nobilior ⁊ perfectior eſt quacunq; aīa humana pure ſm naturam pure humana ꝑpter chriſtū ⁊c. Alterū priuilegiū ē Ex loci ſubtilitate Quia ipſi in celo nos in mūdo Ipi in monte glorie nos i valle miſerie. Sunt eīm ipi cōditi in celo Iuxta quod ſtrabus ait ſuꝑ illo verbo In principio creauit deus celū ⁊ terrā. Celum inquit nō viſibile hoc firmamētum ſcriptura appellauit.ſed empyreum.i.igneū vel intellectuale nō ab ardore.ſed a ſplēdore dictū quod ſtatim factū angelis eſt repletum. Tertium ex tꝑis prioritate.q: iuxta mgrm̄ Angeli nō ſūt creati i tꝑe nec p⁹ tꝑs ſꝫcū tꝑe vt etiam ſuꝑ Gene videtur dicere Auguſtinus. Hic ergo creati ſunt ante hominem Et in laudem hui⁹ priuilegij multa dicūtur in libris ſapientialibus que exponuntur de natura angelica. Quia prior omniū facta cum eo cōponens oīa ⁊ cetera.huiuſmodi multa. Quartū eſt ex numeroſitate Nam Raynerio teſte Angelorū numer⁹ Maxim⁹ ignotus excedens eſſe probatur. Primo maximus Dyoni.teſte q̇ ait.xiiij.celeſtis hierarchie ꝙ angeli i

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

quadam maria multitudine ſunt omnem materia/
lem numerũ excedentes. Et hoc ſcriptura cõfirmat.
Daniel'. vij. vbi dicitur Milia miliũ miniſtrabant ei
ꝛ decies milies centena milia aſſiſtebant ei. Qui ta/
men numerus licet maxim⁹ videatur nullo mõ com
plectitur multitudinem angelorum. ſed in eo innuit
ꝙ ſit in maxima quantitate duꝫ mille multiplicatur
per omnes limites ꝛ maximos numeros. Hinc iob
xxv. Nunquid eſt numerus militũ eius ſcꝫ cognitus
nobis? Et certe nõ. Nam vt Grego. ait Supernoꝝ
ciuium numerus īfinitus ꝛ diffinitus exprimitur: vt
qui deo nũerabilis eſt nobis innũerabilis demõſtret
Tertio eorum numerus eſt exceſſiuus etiã ſupãs
vt ait Bernardinus atomos in aere volitãtes Quia
ſcꝫ bonorũ angelorum nũerus in celo ſtantiũ vel re/
manentiũ maior fuit q̄ꝫ cadentiũ Cuius ratio eſt. qꝛ
in angelis bonũ eſt vt in pluribus eo ꝙ ſunt intelle
ctualis nature. Malum vero in angelis eſt vt ī pau/
cioribus. In hominibus autem eſt oppoſitũ ſcꝫ ꝙ in
eis eſt malũ vt in pluribus. bonũ vero vt in paucior
bus Tum ꝑpter corruptionẽ nature. tum ꝑpter ſen/
ſualitatis appetitũ ꝛc. ex quo hõies ſequũtur magis
ſenſum q̄ꝫ intellectũ: Ex his itaq̄ꝫ ſanctus Thomas
primo ſcripto. diſt. xl. articulo. ij. cõcludit ꝙ multo
plures fuerunt angeli remanentes q̄ꝫ cadẽtes. Et for
te etiã multo plures q̄ꝫ demones ꝛ omnes damnati
ſimul Confirmãs hoc auctoritate ſcripture dicentis
ij. Paral' xxxij. Nolite timere. plures em̄ nobiſcum
ſunt q̄ꝫ cum illis. Dyoniſius tñ carth. aliter in h opi
natur dicens. Qꝫ plures erunt hõies reprobi q̄ꝫ ſiml'
angeli ſancti homineſq̄ꝫ electi ac demones vniuerſi:
Dino inquit appet ꝙ plus q̄ꝫ in duplo excedet nũe/
rus hõim impiorũ multitudinẽ hominũ electorum
aliter cõparatione eorũ electi nõ erunt pauci vocati
Cum ergo par ſit hominũ electorũ ac angelorum vt
Gregorius ait pluralitas ad min⁹ tot exiſterẽt reꝑ/
bi quot ſunt electi homines ac angeli ſancti. Cunq̄ꝫ
multo plures putandi ſint queadmoduꝫ cõparatio
illa inſinuat ꝛ demones ipſis angelis valde paucio/
res cõſiſtant. ꝯſequẽs fit plures homines reprobos
futuros q̄ꝫ ſint angeli boni ac demones electiq̄ꝫ ho
mines Hec ille in dialogion ſuo libro. v. articulo. xix
Qui volet credere credat Horrendũ magis q̄ꝫ diſcu/
tiendũ illud Et procedit ex illa autoritate dñi. Mul/
ti ſunt vocati. pauci vero electi Thomas autẽ vt pa
tet ex altera. Qui licet diſcrepent in numero hominũ
ꝯueniũt tamẽ in exceſſu angelorum. ſcꝫ ꝙ ſtantium
numerus excedat lapſorum. Quantus aũt ſit nume
rus ſtantiũ illorũ nõ eſtimo poſſe cõprehendi licꝫ ne
ſcio quante ꝓphetie homo aſſeruit. vt ait Guilhel⁹.
pariens. Qꝫ legio vna medio loco ꝓportionaliter int'
ordinem vnũ ꝛ ſubſtantiam hmõi vnã. Hoc eſt di/
cere ordinẽ vnum tot legiones cõtinere quot h⁹ mõi
ſubſtantias continet legio vna Numerus autem le/
gionis eſt ſex milia. ſexcenti ſexaginta ſex. Qui cum
eſſet ductus ſiue multiplicatus ꝑ ſeipſum. i. totiens
ſumptus quot cõtinet vnitates ſi verũ eſſet redderꝫ
numerũ eorum. Sed puto hic oim calculantiũ. di/
gitos ꝓhibitos eſſe Nimia em̄ multitudo angelorum
adeo vt ante ſtellas celi. guttas maris. athomos ſo
lis. puto nũerari poſſe q̄ꝫ nũerũ angelorũ. Si tãti ſã
cti vt dictum eſt ſũt in choro infimo angelorũ quan/
tos putabimus in ſummo? Nam ſm diuiniſſimum
ac theologiſſimũ Dyoniſium Quo fuerit in celeſtib⁹
hierarchijs ordo ſuꝑior. eo plures in ipſo angeli cõ/
tinẽtur. Hec de numeroſitate eorum dixerim⁹: vt
vel quandoq̄ꝫ ad tantam talemq̄ꝫ ſocietatem aſpireꝫ
mus nil certi determinãtes. ſed in verbis magni Di
oniſij cõcludentes ꝛ dicentes. Multi ſunt dei exerci/
tus ſupernarum mentiũ infimam ꝛ cõſtrictam exce
dentes noſtrarũ materialiũ cõmenſurationẽ. Hec
ille Qui plura de horum numeroſitate ſcire volꝫ guil
helmũ in de vniuerſo ſpirituali ꝛ alios doctos ꝛ ber/
trannium videat. Quintum Angelorum priuile/
gium cõſiſtit in diuine eſſentie maiori conformitate M
Nam ſimpliciter ꝛ abſolute loquendo imago dei ma
gis eſt in ãgelo q̄ꝫ in homĩe Et hic eſt ꝙ nõ ſolum ad
imaginem dei dicũtur. ſed a Dyoniſio imago ꝛ ī ſcri
ptura ſignaculũ ſimilitudinis vocantur. Ezechielis
xxviij. Tu ſignaculũ ſimilitudinis dei ꝛc. Ubi Gre.
Angelus non ad ſimilitudinẽ dei tantum dicitur fa/
ctus ſed ſignaculum ſimilitudinis. vt quo in eo ẽ na
tura ſubtilior. eo in illo imago dei ſubtilius inſinuet
expreſſa Quod ꝛ ratione patet Nam imago conſeqt̃
naturam intellectualem. ergo vbi natura intellectu/
alis perfectior. ibi ſimilitudo maior. ſed natura intel
lectualis in angelo eſt dignior ꝛ perfectior q̄ꝫ in homi
ne in quo ratio intellectualis luminis naturalis ml'/
tipliciter eſt obumbrata ergo ꝛc. Quã autem perfec/
ta ſit imago patet ex capacitate dei que ſe illi totam
infundit: vnde ſpecula ſplendidiſſima vocantur ple/
niſſime illuminata adeo vt qui videret angelum vi/
deret deum in ipſo clariſſime relucentem Sicut em̄
ſi duo ſpecula cõtra ſe inuicem tenerẽtur imago ei⁹
reluceret in aliud. ſic ſimiliter diuinũ ſpectaculuꝫ re
lucet in angelica natura vt patet ſupra ex eius diffini
tione. Sic ergo patet ꝙ perfectior in angelo eſt ima
go dei ſimpliciter. ſm quid tamen magis in homine
q̄ꝫ in angelo reꝑitur ob multa alia dicenda Sextũ
eſt in ampliori puritate Nam angeli qui perſtiterũt
nunq̄ꝫ aliquid mali cõmiſerunt. Nos autem homi/ N
nes cõputreſcimus in ſordibus peccatorũ. nõ em̄ vt
vt dicitur Eccl'i. vij. Eſt homo iuſtus ſuper terrã qui
faciat bonũ ꝛ nõ peccet venialiter ſaltem. De angelis
autem Dyoniſius ait Qꝫ angelus ſit ſpeculum puꝝ
incõtaminatum ꝛ immaculatum nullis vſq̄ꝫ pecca/
ti ſordibus fedatum qui nec peccare iam poteſt.
Septimũ in virium ꝛ virtutum perfectibilitate. O

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Angeli enim producti fuerunt a deo perfecti perfcō/
ne. imo ꝛ felicitate naturali que conſiſtit in carentia
omnis mali ꝛ in ſufficientia omnis boni. Creati enī
fuerunt in plenitudine vt aiūt ſcientie ꝛ veritatis nl/
lam habētes ignorantie maculam. aut rugam pra/
uitatis. Luminoſi in cognitione. recti in voluntate
Non enim ad hoc vt intelligant oportet vt ſyllogiſā
do diſcurrant de noto ad ignotum. ſed ſtatim cogno
ſcunt ipſam eſſentiam rei ꝛ quid ei cōueniat an ne
Duplicem autē cognitionem habent ſcz matutinā
ꝛ veſpertinam. Matutina eſt qua angeli res in ver/
bo cognoſcunt ꝛ verbū ipſum. quam tamen quidā
meridianam dicūt. Et ſcd̄m hanc cognitionē ſciunt
rationes omniū rerū naturas ꝛ eſſentias omniū cre
aturarū Et hec vident omnia ſimul vna ſpecie intel
ligibili circa diua. ꝛ nō ſunt in eis vt Aug. ait volu
biles cogitationes de vno in aliud redeūtes. ſed vno
reſpectu omnia ſimul vident. Et hanc cognitionem
eſſentie diuine ꝛ rerum in ea nō habent. aliquādo hi
tu: aliquando actu. ſed ſemꝑ actu. quia beatitudo in
actu conſiſtit. Deiformem igitur intellectū angelus
habens que ſcit actu ſcit omnia ſimul ſcientia viſio
nis ſicut deus. licet neſciat omnia que ſcit deꝰ. Cogi
tio autem veſpertina eſt qua angeli res in ꝓpria natu
ra vel eſſe proprio cognoſcant. Et ſic ſeipſos ꝛ alios
angelos noſcunt ꝛ imaterialia alia omnia per ſpeci/
es influxas. Singularia cognoſcunt etiam cōiectu/
raliter futura. nā ſolius dei propriū eſt noſſe futura
ꝓprie. De quorum cognitione multa ſubtilia a doc/
tis requirūtur. ſed nos inferioribus ꝛ magis affecti/
uis ſtamus cōtenti. Secundo ſunt recti ꝛ ordina
ti in voluntate ꝛ charitate. naturali dilectione vt ai/
unt plus deū infinities diligentes q̄ȝ ſeipſos. Et hoc
ratione precepti in mente eorū cōſcripti. rōne multi/
plicis motiui. quia videbant deū infinite bonū. ergo
infinite diligendū. Cernebant eum omniū cauſam
bonū generaliſſimum vniuerſorum ꝛc. huiuſmodi.
Que omnia quo limpidius agnoſcunt eo feruentius
amant Hinc cōtinuo charitatis actu feruentiſſimo
ferunt in deū Iuxta illud. facis miniſtros tuos ignē
P vrentem aut flammā ignis. Octauū eſt in forti/
tudinis vigoroſitate. Habent enim mirā fortitudi/
nem in ſuo actu naturaliter cōcreatam eis. Et quo
a corpore ſunt remotiores eo vigoroſiores. hinc etiā
dicūtur virtute potentes. Nam vt Ioan. gritſch te/
ſtatur. per ſolū celi tactum facit frondeſcere arbores
ꝛ germinare cuncta. Et vnus angelus voluere pōt
totum firmamentū ꝛ ſinguli ſingulos celos ꝛ plane
tas. Grandis certe virtus cum celum tam ſit igens
ſol ꝛ planete tam magni quantitate terram excedē/
tes. Quod ſi aptius vis videre eorum fortitudinem
retracta eorum per biblie decurſum oꝑationem. Nō
Q ne vnus interfecit. clxxxv. milia hominū nōne ciuita
tes ſubuertere ꝛ caſtra?. Nonū eſt in pulchritudi

nis ſpecioſitate. Pulchriores enī ſunt omni re exco/
gitabili in īferioribus iſtis Hinc Boetius eorū ma
teriā cōparat aeri ꝛ formā lumini. Hinc tam ſpecio
ſiſſimis vt ſupra rebus aſſiſtantur. Et iure pulcherri
mus deus qui fecit tam pulchra irrōnabilia multa
pulcherrimos omniū fecit ſibi ſuos miniſtros rebꝰ
omnibus p̄ferendos. ꝛ adeo pulchros vt ſpecies ipo
rum vernans intellectus noſtri excedat facultatem.
Specioſiores enī ſunt ſole. cuius tamen claritate ī
hominū aſpectu eſt clarius nihil. Angelica tamē na
tura longe pulchrior ꝛ clarior illo. Unde ſcd̄m An/
ſelmū. Si vnus angelus ſtaret in celo ꝛ eſſent tot ſo
les quot ſunt ſtelle. Claritas tamen vnius angeli ex/
tingueret omnes illos ſoles ſua claritate. ſicut mo/
do claritas ſolis claritatem omniū ſtellarum. ꝛ tan/
tum tranſcenderet pulchritudinē ſolis qui ipſum in/
tuitū videret quantum ſol excedit pulchritudinē ter
re ꝛ incōparabiliter magis. Et hec nobilitas eſt om
nibus cōcreata. licet angeli mali ſint per habitꝰ ma/
los ꝛ vitioſos obnubilati ꝛ depreſſi. Dicit enī Dyo/
niſius ꝙ demones habent organa ſplēdidiſſima. ſȝ
per habitus vitioſos depreſſa ſunt. ſicut ſi ſol cū cal/
dari nigro eſſet obtectus. In angelis autem bonis
tanq̄ȝ in ſpeculo claro ꝛ mūdo relucent omnia inferi
ora. vt patet ex diffinitione quia dicūtur ſpecula ſplē
didiſſima. Porro Dyoniſius (vt de pulchritudine ā/
gelorum amplius loquamur) in quolibet ordine pri
mos. medios. vltimoſq̄ȝ conſtituit. Ex cuius verbis
ꝛ aliiſq̄ȝ rationibus ſanctus Thomas elicit ꝙ ange/
li non ſolum ab inuicem differunt numero vt Ioan
nes ꝛ petrus. ſed etiam ſpecie. vt ouis a leone. ꝛ ꝙ
tot in eis ſint ſpecies quot indiuidua. Cui opinioni
valde obſiſtit Guilhelmus pariſienſis plene nitens
eam confutare in ſuo de vniuerſo. In hoc tamen cō/
uenit quod vnus angelus in aliqua perfectione licet
nō propterea ſpecifica ab alio differat differentia.
Unde tale argumentum elici poteſt. Infimus ange
lus eſt nobilior Ioanne baptiſta in ſua natura ꝛ ſpe
cioſior omni re pure creata. Secundus angelus eſt
nobilior vno gradu. Tertius vno gradu nobilior ſe/
cundo. ꝛ ſic aſcendendo vſq̄ȝ ad ſupremum infimi or
dinis angelorum ſcz. in quo tamen vt creditur ſunt
plus q̄ȝ mille miliones. Quis ergo poterit non dico
narrare. ſed vel parum intelligere nobilitatem. ſpeci
oſitatem ſupremi angeli. atq̄ȝ etiam gloriam cū ſm
Bernardum angeli qui precellunt in naturalibus e/
tiam precellunt in gratia ꝛ gloria. Certe nullus aſcē
datur intellectu exinde altius hoc modo. ad ꝛ per a/
lios ordines gradatim ſemꝑ addendo. perfectionē
maiorem in natura gratia ꝛ gloria. cum ventum fu/
erit ad ſupremum ſeraphī nonne deficiet mens pre
ſtupore ꝛ in extaſi ponetur in cōſideratiōe huiuſmo
di tante ſpecioſitatis. O igitur qui oculis in pul/
chra laſciuire ſoletis. Hinc vobis deſiderabilia ocu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

lorum ⁊ inde ſaltem angelum vnum cōſtituite ⁊ niſi ceci prorſus fueritis incōparabiliter iſtum illis prefe- retis. Decimū eſt in cōfirmationis in bono ſtabi- litate. Nos autem labiles ſum⁹ vſquequaq̄ꝫ Suſcepe- runt aūt illi confirmationē ex tribus Ex natura diſ- poſitiue que ſimul in eis vertibilis ſolum. Ex gratia meritorie quia cōnectitur ſtabili eterno per cōuerſio- nis feruorem Ex gloria cōpletiue Quia cū deum ha- beant pro gloria q̄ eſt forma omnis deſiderij eorū cō-

K pletiua nō iam extra vagantur. Poſtremo exce- dunt nos in beatitudinis felicitate. quā ⁊ percepere citi⁹ ſcꝫ ab ipſo cōuerſionis coꝝ initio ⁊ meruerunt facilius q̄ꝛ nō aggrauati corꝑibus. ⁊ perfruiti diuti⁹ quia ante hoīes omnes. Unde ab initio viderūt de- um apte. amauerūt ꝑfecte ⁊ tenuerūt aſſidue Mor ſiquidē ait Bernardin⁹ poſt triumphalē in merito ieſu victoriā adepti ſunt cōdignā gl'iam. vt deducit ex verbis Apo. vbi dꝛ. Et ipi vicerūt eū ꝓpter ſangiēꝫ agni dicens ꝙ ſtatim in cōfirmatione aſſecuti ſunt tria premia Scꝫ

trāq̄llitatē		prē		recōciliatorē.
veritatē	i	filio	ꝑxp̄ꝫ	doctorē.
ſuauitateꝫ		ſpūſcō		aātorē.

vt latius deducēs ꝙ ⁊ angeloꝝ ſit chriſtus recōcilia- tor licet nō redemptor. O igitur nimiū beatos an- gelicos ſpūs iſtos quibus tantis priuilegijs datū ē eminere. O vere digne venerandos quos conſtat ita prelatos Nota tamē q̄ꝛuis in omnibus dictis pri- matū teneant angeli ſancti In nōnullis tñ cū eoruꝫ dignitate cōuenit nrā pauꝑtas ⁊ in aliquibꝫ ſi dici li- ceret excedit eos hūilitas noſtra. in iſtis aūt conueni- mus. quia ſcꝫ

Eſt pat. heredes. cib⁹. vn⁹. nūc meditamur

H ¶ Cōuenim⁹ primo in creatione ꝯditorē vnū cū eis ⁊ prēm habentes Malachie. ij. Nūquid nō pater v- nus omniū noſtrū? Nūquid non vnus deus creauit nos? ¶ Secūdo in hereditatis poſſeſſione Erimus enī eoꝝ cōciues. ⁊ vt dñs ait velut angeli dei ¶ Ter- tio in cibatione. quia panis vn⁹ vtroꝝq̄ꝫ. ſed nobis velatus. illis reuelatus. Panē enī angeloꝝ māduca- uit homo Quem licet habeant clari⁹. nos tñ mira- bilius. licet habeāt gaudioſius: nos tamen nob̄ me- ritorie magis. ¶ Poſtremo ſimiles ſumus illis i de- itatis cōtemplatione. Sicut enī nūc vidēt deū. ſic ⁊ eū viſuri ſumus Tunc ſcꝫ facie ad faciem. Cū igitur cum tantis cōuenim⁹ Fiducialiter tanq̄ꝫ ad fratres ad eos accedere poſſum⁹ ſimilitudinē hāc allegātes Excedimus etiam vt tamen pace eorum loquar eos in iſtis Scilicet.

Eſt frater. moriēdo. remittit. ſtola duplex nos.

¶ Primo in ampliori chriſti primatione q̄ꝛ chriſt⁹ frater noſter eſt. vnde ⁊ nuſq̄ꝫ angelos apphendit ſꝫ ſemen abrahe apphendit. Unde ⁊ nos dicit crebro fratres nuſq̄ꝫ angelos ſic appellans Secūdo in redē- ptione Nō enī pro angelis chriſt⁹ mortuus ē. ſꝫ nos ſuo ſanguine redemit nūq̄ꝫ vt Origenes ſomniauit moriturus ꝓ apoſtatis angelis Tertio in peccatoꝝ remiſſione Quotiēs reuertimur totiēs recipimur Angelorū eſt irremiſſibile peccatū Quarto in premij perceptione Nam licet illi ſint p̄miati citius. nos p̄- miabimur pleni⁹ puta duplici ſtola intus ⁊ foris pa- ſcua hñtes. Hec diximus ne in angelice dignitatis ⁊ noſtre humilitatis cōſideratione nimium deijcere- mur. ſed etiam vt noſtrā dignitatē veneremur quez angeli tantoꝑe venerantur poſt chriſti incarnatiōeꝫ vt nolint ſe amodo ab hōibus adorari Hec de digni- tate angelica q̄ vt placet Auguſtino altior ē hūana.

¶ De angelorū miſſione Membrum quintū

OMnes ſunt adminiſtratorij ſpirit⁹ ⁊ in mi- niſteriū miſſi ꝓpter eos qui hereditatē capi- unt ſalutis. Ad Hebreos. pri. Poſt premiſ- ſa inquirendū de miſſionis ⁊ cuſtodie angelice mo- dalitate Et primo de miſſione ip̄a vbi hec ſt videda A

Mittantur cuncti. videant. cur nō de⁹ ip̄e

¶ Primo videndū ſi angeli mittantur ⁊ q̄ ſit illorū miſſio Pro quo nota ꝙ illorū miſſio fere nil aliud ē ni ſi illorum ad noſtram cuſtodiam ⁊ ꝓ nobis deputa- tio De qua cuſtodia dicemus Secundo vtrū om- nes mittātur de quo ſciendū Qꝫ mitti angelos ſcđꝫ Dyoniſi. dupliciter accipi p̄t Uno modo ad oia ſecre- ta diuina reuelāda Alio mō ad exteriora exequenda Primo oēs mittuntur. q̄ꝛ ſupremi reuelant ſecreta medijs ⁊ medij infimis. ⁊ ſic oēs quodāmō ꝓ nobis mittūtur ⁊ angeli dicūtur. Secūdo mō locū mutā- do ⁊ ad quedā exequēda ſoli mittūtur angeli inferio- res vt cōiter. licet pro arduis cauſis ⁊ alij inueniant mitti. Ita ꝙ Dyoniſi⁹ carth. cōcludit quinq̄ꝫ ordies inferiores mitti. tres ſupremos aſſiſtere ſolū domia- tiones vero medio mō ſe habere ⁊ cōmunicare vtriſ- q̄ꝫ. Porro vtrū ſic ad exteriora miſſi nō impediant a cōtemplatione dei dñs ip̄e diſſoluit vbi ait. Amen dico vobis Angeli eorum ſemper vidēt faciē patris. Nō ex miſſione retardātur nec impediūtur. quia ſic ad exteriora procedūt ꝙ ab intimis nūq̄ꝫ recedūt Sunt enim in latitudine mentis Et intra deū cur- runt quocūq̄ꝫ mittūtur. Recedere tamen dicitur a deo dum ab inuiſibilitate viſibilis appet ⁊ reuerti ad deū quando depoſita viſibilitate in priſtinā reuertāt inuiſibilitatem. Cur aūt deus per ſe nō cuſtodit ho- minē. certe hoc facit ꝑ ſe mediantibꝫ tamen angelis. quia hoc lex eius requirit ⁊ in hoc vtilitas tam cuſto- dientibus q̄ꝫ cuſtoditis prouenit..

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ De angelicorũ ſpirituum erga homines dignatiua cuſtodia. ¶ .§ .primus

B Angelis ſuis deus mandauit de te vt cuſtodiant te in omnibꝰ vijs ſuis. ps. De cuſtodia angelica ſequentia ſunt meditanda

Hi ſeruent. cur. qui. q̃s. q̃ñ. quõ. cernas.

¶ Primo de hac cuſtodia firmiter tenendum ſingulis hominibus ſingulos eſſe angelos deputatos ad cuſtodiam eorum patet ex iſtis.

Hoc ſcriptura tenet. ſci. gẽtes. ratiões.

Prio patz hoc ſcripture autoritate. nã ſup illo verbo Eſaie. lxij. Super muros tuos cõſtitui cuſtodes. gloſa ait ꝙ cuſtodes hoim ſunt angeli. Et in. ps. Angelis ſuis mãdauit de te vt cuſtodiãt ꝛc. Sup quo r̃uolue crebrius qd ait Bernar. vere notandiſſimũ dictũ O quantã inquit debet tibi hoc verbũ inferre reuerẽtiã. afferre deuotionẽ. cõferre fiduciã. Reuerentiam p̲ preſentia. deuotionẽ p̲ beniuolẽtia. fiduciaz p̲ cuſtodia. Caute ergo ambula In quouis diuerſorio in quouis angulo reuerẽtiam habe corã angelo tuo nec facias illo pñte quod me pñte nõ auderes Patet idem ex verbo dñi. Angeli eorũ ꝛc. Itẽ qꝫ Actuũ. xij. vbi fideles de petro aiũt. Angelꝰ eius eſt ꝛc ¶ Secundo hoc iam tota fideliũ eccl'ia tenet ¶ Tercio idẽ ſci iam vndiqꝫ in ſcriptis p̲clamant ¶ Quarto hoc idẽ ꝛ gẽtium phi poſuerunt Tradiderunt enĩ vt Gerſon ait gentiles habere ab hora cõceptiõis quẽlibet vnũ ſuum geniũ qui cũ moriente deficiebat quẽ deũ putabant fortune. quidã prudentiores tamen dicebãt inclinationẽ quandã a celeſtibus impreſſam. p̲baꝛ poſtremo idem multiplici rõne ſcꝫ iſtis

Parte dei. qꝫ ſui. nri. medij. ſimulati

¶ Primo ex parte dei Pronior enim erit deꝰ ad miſerandũ qꝫ ad puniendũ. ſed deus dedit hominibus demones ad eorum exercitium. Non enĩ eſt nobis colluctatio ꝛc. ergo multo fortius dabit etiam angelos ad cuſtodiam hominũ. nam ꝛ hoc cõpetit ſue bonitati que in hoc manifeſtatur quantum diligat ſalutẽ noſtram. dũ tam nobiliſſimos ꝛ ſibi caros ſpiritus pro nobis mittit ꝛ ipſis mandat de nobis

¶ Secundo probatur ex parte angelorum qui ſunt natura pijſſimi ꝛ nolunt homines ſibi ratione vel intellectu cõformes deſerere ſine adiutorio oportuno. Unde manifeſtaꝛ eoꝝ erga nos caritas qua tã proni ſunt ad nos mitti preſertim cum eorum ruina reſtauranda ſit ex nobis ꝛ eis vtilitas ex hoc grãdis cedat Unde pro eorum reſtauratione tam ſollicite in redemptionis myſterio amminiſtrarunt.

Primo incarnationem annunciando
Scđo natiuitatẽ p̲palando
Tercio in paſſione ꝯfortãdo:
Quarto Reſurrectionem notificando
Et in Aſcenſione aſtando.

Cedit ꝛ eis vtilitas ex miniſterio noſtro quia acceſſitale p̄miũ (licet plurimi reſiſtãt eis vſqꝫ in finem accumulatur vt ait Bonauẽtura Et dominus ipſe videtur teſtari. q̃a gaudium eſt angelis in celo ſup vno peccatore pñiam agente. ¶ Tercio ex pte noſtri ſcꝫ noſtre dignitatis ꝛ neceſſitatis. p̄mo dignitatis qꝛ rõne ſumꝰ eis vicini ꝛ p̲ myſterium incarnatiõis ſup̄ eos dignificati vt canitur in aſcẽſiõe Unde nec poſt illõ factum ſe adorari p̲miſerũt Hinc apocalipſ. xix. Uide ne feceris quia ꝯfrater tuus ego ſum ꝛc. Non igitur dedignãtur ſeruire homini cuius naturam vidẽt ſupra ſe leuatam in celis Secũdo rõne noſtre neceſſitatis Sumus enĩ nimis infirmi hoſtibꝰ multis ꝛ aſtutiſſimis ꝛ neq̃ſſimis obſeſſi. qui ſepe ꝛ rõnem ſeducũt. voluntatem inficiunt. virtutem operatiuam opprimunt Hinc angelis opus habemus qui intellectuz illuminent voluntatem rectificent. infirmitatem iuuent. Quotiens igitur temptaris ab hoſte inuoca tuum cuſtodem vt ſit adiutor in tribulatione.

¶ Quarto rõne mediatiõis ꝛ ordinis lex enĩ ordinis rez̄ inq̃rit vt inferiora p̲ ſup̲iora diſponantur et vt mobile omne ad immobile reducatur. ¶ Poſtremo p̲batur rõne aſſiĩlatiõis Paruulo enĩ puero quouſqꝫ ad etatem p̲ueniat p̲uidetur de manuductore Ad ſcholas ituro de pedagogo. eunti ad bellũ de milicie experto magiſtro Quod ſi ſuis pueris procurent hoc patres carnium quid non ſuis de his prouidebit pater ſpirituum? Dulcis ꝛ deuota eſſet horum applicatio ſed committimus meditaturo. Ad reliqua properandum.

¶ .§ . ſecundus.

Secũdo Cur ſint angeli ad cuſtodiam deputati licet ſatis claret ex dictis Tamẽ propter hec eis deputantur.

Proficiant. ſtent. vt ſurgant. non ſepe vel aſtent.

¶ Primo vt promoueantur ꝛ proficiant in bonũ grẽ Secũdo vt non cadant in malum culpe Tercio ſi ceciderint vt reſurgant ab illo. Quarto vt nõ totiens cadant vel nõ in tanta mala. Poſtremo vt in õni neceſſitate nobis aſtent.

¶ .§ . tertius.

p Porro de tcio. ſ. q̇ ſr̃ ãgeli nos cuſtodiẽtes nõ oportꝰ eſt vt aliquid dicamꝰ qꝛ ſatis vbi qui mittãꝛ diximꝰ Putamꝰ declaratũ Hoc tñ dicimꝰ ꝙ p̲p̄e ãgeli infimi ordĩs ad cuſtodiam deputãꝛ vt grego. ait Nã q̇ cuſtodire debẽt tres p̲prietates hñt. p̄mo ꝙ imediate hoiẽs illuminẽt. ꝛ p̲ hoc videntur excludi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

angeli ſupme hierarchie. Secundo ꝙ actus limita
tos habeant circa officia humana ⁊ ſic excluduntur
angeli medie hierarchie Tercio ꝙ procurent ea que
ad determinatas perſonas ptinent. et ſic excludūtur
angeli primi ordinis ⁊ ſecundi vltime ĩherarchie. Si
quandoqȝ archangelus hominem cuſtodit hoc ñ eſt
vt perſonam ſingularem ſed communi propoſituȝ
bono:

¶ Quos cuſtodiant. ¶ §. qrtus

De quarto ſcilicet Quos cuſtodiant eſt ſcien-
dum in genere Qȝ illos qui poſſunt promoue
ri in bonum ⁊ impediri a malo. Unde patet ꝙ nec
anime ſeparate nec angelis bonis vel malis angeli
fuerunt deputati Querit āt de his

Chriſtus. adam. virgo. pueriqȝ mali ſi mul anti.

¶ Primo ſi chriſto angelus deputatus fuerit ad
cuſtodiam. Communiter tenetur ꝙ non. Tum qa
omnibus angelis erat ſuperior ⁊ immediate a verbo
regulabatur. Tum quia verus comprehenſor cuiꝰ
bonum non poterat impediri. Tum quia nullum
defectum habuit vel culpe vel pene Aliĳ aliter aiunt.

¶ De adam ⁊ primis parentibꝫ tenetur ꝙ Ange
los ſibi habebant deputatos quia licet recti fuerant
creati poterant tamen vt heu contigit a bono auer-
ti ⁊ impediri Et licet non habuerunt carnem rebel-
lem habuerunt tamen dyabolum inſidiatorem.

¶ De virgine glorioſa ait Chryſoſtimꝰ Infinitaȝ
miliciam angeloruȝ ad glorioſe virginis obſequiūȝ
deputatam nullatenus ambigimus vt cuſtodirent
lectum veri ſalomonis gratiſſimū ⁊ cauerent ne pre-
paratum eterni regis hoſpicium hoſtis incenderet.
Unde plures dicunt eam cuſtodem habuiſſe. Sed
Franciſcus maronis ſublimius ſentit dicens. Credo
eam immediate a trinitate cuſtoditam ⁊ multitudi-
nem illam angelorum in obſequium ei datam. nul-
lus quoqȝ malignus ſpiritus ad eam accedere per-
miſſus Hoc ego non intelligo quaſi nūqȝ fuerit tem
ptata cū etiā venerabilis Johannes Gerſon de illa
dicat plura ſuper Magnificat. non ſcȝ eam corona
tam ſine certamine in temptationibꝫ legitimo.

¶ Pueri in vtero angelos habent ne a demonibꝫ
interimantur. ſed vt quidam aiunt angelum matris
quod tamen non eſt creditum cunctis.

¶ Qȝ etiam mali oms Immo ⁊ Pagani ac incre
duli vniuerſi angelos habeant patet. Nam propter
noſtram maliciam non deſinit bonitas dei operari
quod propriū ſibi eamqȝ decet ⁊ entiū ordo requirit.
Ideo ſingulis de angelorum cuſtodia prouidit Que
licet non eque pficiat in multis tamen eis partiȝ p-
deſt ⁊ accidentalit̃ obeſt. Prodeſt quippe vel corpus
conſeruans aut certe a peccatis multis retrahēs Nō
enī in toto fruſtratur angelorum ſolertia ⁊ intentio
dei Obeſt ex accidenti quia propter contemptū illo-
rū grauius inde damnamur. Cur aūt angeli illos ñ
conuertunt cur nō magis proficiāt pulchre guilhelꝰ
determinat demōſtrās ꝙ reddūt ſe idigōs illis:

¶ Poſtrēo ⁊ filius ille dampnatiōis anchriſtus vt
aiūt angelum cuſtodē habebit. Quia lex cōmunis p-
pter vnum mutari nō debet. ⁊ in hoc pena eius iuſti
or apparebit ⁊ a multis malis ab āgelo retrahetur
Ita ꝙ non ocioſa erit cuſtodia eius. O igitur grādis
pietas dei Qui ſicut ſolem ſuum facit oriri ſuper bo
nos ⁊ malos. Ita ⁊ vtriſqȝ de āgelis puidit

Et licet oībꝫ aſtēt tamē libētius quiqȝ generibꝫ
hominū ſe aſſociāt Scilȝ Orātibꝫ ⁊ laudātibꝫ quos
preueniūt Secūdo tribulatis cum quibꝫ vt cum aza
ria ⁊c. deſcendūt in caminum tribulatiōis. Tercio
certātibꝫ cōtra demoēm quibꝫ ſuccurrūt quarti Re-
gum ſexto. Nolite timere plures nobiſcum ſunt qȝ
cum illis. Quarto eis in pace ⁊ officĳs cōformibꝫ vt
Bernardus ⁊ Beda aiūt. Poſtremo in dño mo
rietibꝫ vt ptȝ de medico ⁊ chriſto.

¶ De tpe cuſtodie. ¶ §. qntꝰ

De quito ſcilicet tempore cuſtodie videndum.
Quādo icipiāt Quamdiu ⁊ vbi cuſtodiāt. ⁊ ſi F
vnqȝ deſerāt. De primo licet plures cōtrarium ſenti-
ant pie tenēdum Qȝ cuſtodiāt ab iſuſiōe anime i vte-
ro. nam āte opus ñeſt ne iuxta Bōauētūram videa
tur cuſtodia propter corpus eſſe tātum ⁊ ñ propter a
nimam magis. Dictum autem hieroimi ſcȝ Magā
eſt dignitas animarum vt vnaqueqȝ ab ortu natiui
tatis ſue āgelum habeat cuſtodem Alexander de ales
expōit dicēs ꝙ duplex ſit homīs natiuitas Scȝ i vte
ro ⁊ ex vtero. In vtero eſt quādo anima iſunditur.
Altera quādo i lucē pducitur A prima inchoatur na
tiuitate āgelica cuſtodia nec vltra differri debet quia
ea opus habet ⁊ impediri poteſt. nec hñ ſoāre videt̃
ꝙ tūc ab āgelo matris magis qȝ qñ foris pductus eſt
cuſtodiatur cum eque digna ſit aīa i vtero ⁊ extra.
Et licet thomas in ſcriptis ſic ſentiat ⁊ dicat. i trac-
tatu tamē ſuo de eterna beatitudine cum alĳs ſentit
O igitur ſimus grati. Porro de ſcdo vbi ⁊ qȝ-
diu cuſtodiāt Tenēdum ꝙ in itroitu ⁊ exitu ⁊ in om
nibꝫ vĳs.

In ventre. ex ventre. vita vel morte te net poſt.

¶ Uide hec omnia in Nyder ⁊ Anthonino ſatis
exemplariter proſequuta.

¶ De tercio autem Scȝ ſi vnqȝ hoīes ab angelis
deſerantur aiūt ꝙ nec obſtinatiſſimos qſqȝ deſerant
ante mortem Et hoc Bōauētura probat Quia pro-
nior eſt bonus angelus ad adiuuandum qȝ malus
ad pdendum Sed malus angelus non derelinquit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

hoīem vſqꝫ ad mortem etiam q̄ꝫtūuis ſcm̄. ergo nec
bon⁹ āgelus hoīem q̄ꝫtūcūqꝫ ſceleratū dimittet vſqꝫ
in finem Sꝫ quia obſtinatos nō tam diligenter for/
te cuſtodiūt Jō q̄dāmō derelinquere dr̄. Aut certe
derelinquūt nō ꝓmouētes in bonū ſed retrahētes a
malo Et ſic intelligūtur auctoritates Curauim⁹ ba/
bilonem ꝛ nō eſt curata delinquam⁹ ergo eam Jtem
qꝫ de ihrl'm Migrem⁹ ex his ſedibꝫ vt ioſeph⁹ ait.
Uerumtn̄ vuilhelm⁹ pariſieñ ſecus ſentire videtur.
ꝛ robert⁹ de licio ſoluit. Quia igit̄ ſemꝑ cuſtodimur
ſemꝑ grati ſimus

G ¶ De angelice cuſtodie qualitate.

¶ §. ſextus.

POſtremo videndum quomodo nos cuſtodiāt
Et certe vt plurima paucis complectamur Jn
uenim⁹ ꝙ cuſtodiūt nos his modis: Sc꜕.

Dignāter. lete vel fortiter. vtiliterqꝫ

¶ Primo inqꝫ cuſtodiunt nos valde dignanter.
Et vere dignanter. Quam dignantiſſimam digna/
tioēm ex his videamus:

tanti tātillos. qꝫ loco. qꝫ ſtatu ſimul et ſic.

¶ Primo ſi conſideremus cuſtodientium digni/
tatem Secūdo cuſtoditorum vtilitatem ꝛ ꝙ ſcilicꝫ
ꝑncipes tales ac tanti ſeruiunt homini tam vili pau
ꝑculo nequam ꝛ indigno. Tercio ꝙ in tam humili
loco in mundo neqꝫ in ſordenti ſtabulo velut vulne/
ratus ille de quo luce decimo. Quarto ꝙ tam offici
oſiſſime ſeruiūt in morte vita ꝛ natiuitate q̄i empti/
cij ſerui noſtri die noctuqꝫ. Poſtremo ꝙ in ſta/
tu peccati non derelinquant nos cum tamen vilio/
res eis tunc ſimus q̄ꝫ putridiſſima cadauera terre.
vt patet ex reuelatione in vitiſpatrum. O vere dig/
nationem ꝛ certe ſtupendam. ¶ Secundo cuſto/
diunt nos lete ꝛ libenter atqꝫ adeo libenter vt quaſi
omnes clament illud yſaye Ecce ego mitto me. Et h̄
patet ex operis exhibitione. ꝛ domini teſtimonio.
quia gaudium eſt eis ſuper vno peccatore penitenti
am agente. Et gratiſſime ſine meriti alicuius reſpec
tu. Quo tamen forte non priuantur ſed tanto operā
tur meritorius q̄ꝫto non intendunt. Nam ait guilhel
mus Q꜕ obſequium quanto magis gratis impendi/
tur tanto magis eſt meritorium magiſqꝫ retributio
nis obligatorium Quanto autem plus intenditur ī
mercedem vel premium tanto minus gratis impen
ditur ꝛ minus eſt meritorium. nam meritum eſt ob
ſequium gratis impenſum retributionis obligato
rium Cui magis conuenit hec ratio magis conueit
ꝛ nomen meriti. Et tam libenter nobis ſeruiunt po
tiſſimum propter tria vt ait Bernardus in ſermone
ſcilicet Propter deum Propter ſeipſos Et propter
nos. vt pꝫ ſupra. Sed ꝛ lete quia non affligūtur nec
dolent ex cuſtoditi dampnatione.

Quod ſic cōprobant docti Primo propter repugnā/
tiam. nemo poteſt ſimul eſſe felix ꝛ miſer. ſed angeli
ſunt felices. ergo non poſſunt eſſe miſeri. ſed dolor ꝛ
miſeria ad triſticiam ſpectant. Secundo propter
gloriam. Angeli ſunt beati. ergo ita ſunt ſūmo bo/
no repleti ꝙ nullius doloris aut triſticie ſunt capaceſ
Poſtremo ꝛ maxime propter diuine voluntatis
conformationē ꝑfectam. vnde nec peſſimos a dāna/
tione eripiunt. nec de damnatione eorū dolent quia
dei voluntatem eſſe vident Tertio cuſtodiūt nos
fortiter ꝛ valde ſollicite nō die non noctu a cuſtodia
ceſſantes ſemper velut argumētoſe apes pro noſtra
ſalute inter nos ꝛ deū velut inter aluearia ꝛ flores di
ſcurrentes. immo ꝛ nobis dormientibus ꝛ a bonis p̄
torpore aut negligentia ceſſantibus ipſi. vt ait Guil
helmus pro nobis vigilant orantes ꝛ gratias agēteſ
nec ſomno nec laſſitudine affecti. O meditetur hec
mens pia inter ſilencia Quarto ſic. i. ad inſtar quo
rundam dulciſſime deſeruiūt nobis ſcꝫ

**Ut cuſtos nutrix medicus. velut et peda
gogus.**

Primo velut cuſtodes qui adhibentur ciuitatibꝫ
contra hoſtes ꝛ incendia Excubant nanqꝫ vt fidiſſi/
mi vigiles pericula ꝛ animarū ꝛ corporū auertentes
Et hoc vel excitantes vel ſollicitos reddentes quan/
do imminet periculi quippiam etiam media nocte nō
nūqꝫ etiam ait Guilhelmus procurant aquā prepa/
rari contra incendia que ſciunt imminere licꝫ ab ho
minibus propter aliam cauſam hauriatur Magis
aūt incendia cupiditatum vt patet de puero quē an/
gelus occidit. ꝛ ſic liberauit parentes ab incendio a/
uaricie. Q꜕ etiā ad modum nutricum ab aqua ꝛ igne
tam corporalibus q̄ꝫ ſpūalibus nos cuſtodiant patꝫ
in multis exemplis vbi angeli paruulos de periculis
liberauerunt. Et etiam Guilhelmus ait ꝙ tempore
ſuo magni muri ceciderunt ſuper corpora paruuloꝝ
ꝛ tamen de ſub aceruis lapidum extracti fuerunt ille
ſi quod indubie per miniſterium fiebat angelorum.
Medicinale quoqꝫ officium exercent in homines
non ſolum ſpiritualis. ſed etiam corporalis ſanatio
nis vt patet de raphaele ꝛ alijs. Spiritualiter ſanāt
vitia coercendo ꝛc̄. iraſqꝫ febrium cōprimendo
Frenticos furores cohibendo et cetera.
Ad inſtar etiam pedagogi interdum ducunt homīeſ
regentes ꝛ dirigentes greſſus ne offendant vel lubri
cum patiantur. quandoqꝫ etiam manibus aliquos
portant aut aliter rapiunt ꝛ in varijs periculis etiā
corporalibus tuentur vt in aqua igne vt patet in exē
plis. Sic et per coruinum ſtudium prophete ali/
menta procurarunt. Poterint circa ſingula mem
bra exempla multa ex libris exemplorum adduci. ſed
accelerandum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Q; vtiliter cuſtodiunt. ¶ §. vij.

Poſtremo vtiliter cuſtodiūt cum mira efficatia ꝛ vtilitate Et qm̄ he vtilitates a varijs varie aſſignaꝶ. Volum⁹ p̄mo tradere quō erga diuerſa ge nera hoim̄ diuerſos act⁹ h̄eant ſcz circa iſtos: **h**

¶ Peccat. flent. cuſtos. patientes. ad morīētes

Primum ergo peccatores exercent actus iſtos vtz in exemplis. ¶ Notula .i.

Increpat. impedit. eripit. Iſrahel. et balaam loth.

¶ Primo inq̄z bonus angelus petōres de commiſſis arguit ꝛ increpat Et hoc trib⁹ modis. p̄mo de ingratitudine collati bn̄ficij. ſcd̄o de p̄uaricatiōe mandati diuini. t̄cio de p̄ditiōe p̄miſſionis p̄mij eterni. vt ptz iudicum. ij. vbi Angelus dn̄i deſcendit ad locum flentium ꝛ increpauit filios iſrael de trib⁹ dictis vtz quia dicit. Eduxi vos de egipto ꝛ introduxi vos in terram ꝛc̄. ꝛ precepi vt non feriretis fedus cum habitatorib⁹ terre. ꝛc̄. ¶ Scd̄o p̄ncipaliter peccatores ne peccent impedit tripliciter vt ptz in balaā. numeri. xxiiij. p̄mo p̄ extremi examis ymaginationem quia occurrit ei in via cū gladio euaginato quem cernens aſina id eſt ſenſualitas a via declinat. ſcd̄o p̄ inmiſſionem p̄n̄tis tribulatiōis q̄ꝛ occurrit ei in loco āguſto ꝛ attriuit pedem eius Attritio pedum dolor ē affectiōis. t̄cio p̄ horrorem mortis q̄ꝛ occurrit ei in loco artiſſimo vbi non poterat declinare ꝛ ibi aſina cadit q̄ꝛ in egritudine mortali p̄ angelos im̄iſſa ip̄a ſenſualitas obumbrata manet. Et h̄ totū āgel⁹ facit vt ſup̄in ſidēs rō petōres a petō ꝯuertat. Tercio bonus āgelus a petō p̄n̄ti eripit. nam retrahit. iiij a peccato Scz. Cogitatioēm Rōem Affectioēm ꝛ Actionem Q; pulchre gen̄. xix. in loth deſignaꝶ. vbi loth coegerūt exire cū vxore ꝛ duab⁹ filiab⁹ Per loth ſignificatur rō. p̄ vxorem caro. p̄ duas filias cogitatio ꝛ affectio peccati. Quas dum ſimul ām⁹ a peccato retrahere inferunt quaſi vim ꝛ apprehendūt p̄ man⁹ dantes grē adiutorium ꝛc̄.

¶ Effectus circa penitētes: ¶ Notu. ij.

i Secūdo opaꝶ q̄ſdā effect⁹ circa flentes id eſt p̄eitentes Et hoc p̄mo vt de petō reſurgant. Et h̄ tripliciter facitur

Cōterit et purgat gaudet fel p̄ſaias luc.

¶ Prim⁹ actus erga penitentes eſt ſanare oc̄l'os cordis ad ꝯtritioēm vtz thobie. xij. vbi poſtq̄z oc̄l'i thobie ſenioris liniti fuerūt de felle piſcis cepit albugo ꝺ oculis egredi qua abſtracta viſum recepit. Thobias liber̄ arbitriū ei⁹ cecitas ſignat ignorātiam pcti ꝛ p̄parati ſupplicij ꝛ amiſſi p̄mij. fel piſcis eſt amaritudo ꝯpūctiōis de peccatis ꝯmiſſis. linitio oc̄l'oꝝ ex felle eſt reuolutio doloris ꝛ amaritudis ex cogitatione pcti p̄ quā albugo id ē incōſideratio de oc̄l'is egrediꝶ ꝛ ſic viſus id eſt grā celeſtis infundiꝶ vt ſcz poſſz iam claris oculis cernere ꝛ gl'am quā p̄ pctm̄ amiſerat ꝛ peām quam incurrerat Scd̄s act⁹ eſt purgare labia ad oris ꝯfeſſioēm quod ſignaꝶ yſaye. vi. vbi p̄ angelū labia yſaye purgātur p̄ calculum diuini amoris. ꝛc̄. Tercius act⁹ eſt congaudere ad ſatiſfactioēm Cui⁹ figura habeꝶ lu. xv. de muliere ꝛ dragma amiſſa. vbi dꝛ ꝙ Maius gaudium eſt in celo ꝛc̄. Et amice id eſt angelice virtutes vocantur ad congratulundum.

¶ Dn̄t nihilomin⁹ ꝛ alios tres act⁹ erga penitētes ob id. ſ. ne i p̄ora mala recidiuēt Et ſt̄ iſti.

Frenat debilitat ſigāt puteo iacob et thau

¶ Primo ne recidiuem⁹ ptātē demonū refrenant vt ptz Apo. xx. de āgelo q̄ demonē ligauit ꝛ in abiſſuz miſit Cui⁹ ligatio nil eſt niſi ptātis ei⁹ refrenatio. ſcd̄o ꝯcupiſcētiā r̄frigerat aut debilitat vtz gen̄. xxxij. vbi dꝛ. ꝙ āgel⁹ tetigit neruū iacob ꝛ ſtati emarcuit. t̄cio mēoriā paſſiōis mētib⁹ īp̄mit qd̄ ſigꝶ ezechiel p̄ ſignū thau frōtib⁹ viroꝝ gemētiū īpſſum

¶ Effect⁹ āgeloꝝ circa iuſtos

Tercio hꝫ effect⁹ circa iuſtos vel bn̄ opātes aut pficiētes Et hoc p̄mo ad effectum in p̄ducēdo ¶ No. iij.

Et ad hoc ꝯcurrūt iſti actus:

Aufert excutiēs ducit geitos zacha tobis.

¶ Prio impedimētū ad bonū aufert. qd̄ ſignatur exodi. xij. vbi angelus p̄cuſſit p̄mogēita egipti. ſcd̄o pigriciā excutit qd̄ ſignaꝶ zach. iiij. vbi dꝛ. Angelus dn̄i excitauit me q̄ſi hoīem q̄ excitatur a ſomno. t̄cio in viā p̄eitēcie ducit ꝛ reducit. Et ſignaꝶ thobie. v. i āgelo q̄ eū duxit ꝛ reduxit. Quarto habet actus q̄ſdam in profectu his modis. **k**

¶ Luſtrat ſuccēdit paſcit petrus ignis helias.

Primo illuminat ītellectū ſopitum p̄ incōſiderationem In cui⁹ typo dꝛ actuū xij. ꝙ aſtitit petro ꝛ lumē refulſit in hitacl'o carceris. ſcd̄o iflammat affectum infrigidatū p̄ torporē Hic dꝛ in p̄s: Qui facis āgelos tuos ſpi. ꝛ miſt. ig. ꝛc̄. t̄cio paſcit ſenſum īfirmatuz Et in huius figura dicitur tertij Regum. decimono no. ꝙ angelus helie panem ꝛ potum oſtendit. et ſic roborat⁹ i mōtē dei oreb aſcendit.

¶ Circa tribulatos. ¶ Notl'a. iiij.

Quarto habet effectus ſuos erga t̄bulatioē patiētes ꝛ ſt̄ iſti p̄mo in orōem offerēdo

Hāc dāt allegāt ducūt thobi iob daniel.

Primo illam p̄n̄tando ſicut dicitur thobie xij. Qn̄ orabas cū lachrimis ꝛ ſepeliebas mortuos ego obtuli orōem tuā dn̄o. Sꝫ Guilhelm⁹ p̄iſieñ valde impbat hmōi dictū q̄ſi ſimpl'r ꝛ īcircūſpecte nimis poſitum q̄ſi aliter orōnes noſtre nō aſcenderēt ad deū q̄ p̄ ſe ſunt potentes. ſed potius vult ꝙ ip ſi dicantur orare pro nobis Videatur ipſe in de vniuerſo. Secundo pro nobis allegando Iuxta ill'd iob. xxxiij. Si fuerit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ꝓ eo angel⁹ loquẽs ⁊c̃. Et zacha. i. ãgel⁹ ait. Dñe ex
ercituũ vsq̃ꝫ q̃ nõ misereberis hierl'm ⁊ vrbiũ iuda q̃
bꝫ iratus es? Iste nãqꝫ est septuagesim⁹ ãnus. Et o
vere felices q̃ hos habuerint intꝑpellatores. Orãt aũt
pijs desiderijs ⁊ petitiõibꝫ sp̃ualibꝫ vt pulchre guil-
helm⁹ declarat. Tercio dei sniam nob renũciãdo vt
dañ. ix. vbi dꝛ q̄ gabriel ad eũ volãs dixit Ab exordio
ꝑcũ ⁊c̃. Et seq̄t Ego ãt veni vt indicarẽ tibi q̄ꝛ vir de
sideriorum es. Scd̃o alios actus erga tribula-
tos hñt scꝫ istos.

**Robur consolans seruans Jhesus en za
cha tobis.**

¶ Primus est cõtra difficile ꝯfortare aĩare robora
re Et hoc signatur luce. xxij. vbi angel⁹ apparẽs de ce
lo ip̃m ꝯfortauit Scd̃s cõsolari sustinentes terribi-
le qd̃ exp̃mit zach. vbi dꝛ q̄ ãgel⁹ loq̄bat̃ i eo ꝟba bõa
ꝟba ꝯsolatoria Tercius ẽ ꝯseruare ꝑseuerãtes ne in
via tribulationum deficiant.
Et sic thobiam duxit ⁊ reduxit.

¶ Circa morientes ¶ Notula. v.

M p Ostremo circa moriẽtes etiam act⁹ suos hñt.
Et p̃mũ circa ꝑfecte bonos circa q̃s hec agũt
iuxta Leonardum.

**Preseruando parat. portando locat quoꝫ
laudat**

**Hic iudith atqꝫ iacob malach exodus ac
lazarus thob**

¶ Primo ab insidijs diaboli ꝑseruando. Scd̃o
viam ꝑparando. Tercio in celum ducendo ⁊c̃. Quo-
modo ãt portẽt aĩas nota

**Fert reuerens gaudens cantus humilis
quoqꝫ cautus**

¶ Primo reuerẽt̃ q̄ꝛ ñ in hũeris sꝫ maĩbꝫ Iuxta il-
lud In maĩbꝫ por. ⁊c. scd̃o valde caute ⁊ diligẽter. q̄a
ab oĩbꝫ offendiculis defendũt. iuxta illd̃. ne forte
offen. ad la. t̃cio valde gaudẽter q̄ꝛ cũ cãticis ⁊ iubila
tiõibꝫ ysaie. lv. In leticia egredie mĩ ⁊ in pace deduce
mi. q̄rto valde hũil'r q̄ꝛ nec paupes nec mẽdicos con
temnũt. vtꝫ lu. xvi. Defunct⁹ ẽ ãt lazarus ⁊ deduct⁹
est ab ãgelsi i sinũ abra. Postremo cantãter q̄ꝛ dicit̃
ysaie. lv. mõtes ⁊ colles cantabũt coram vobis laudẽ
id est angeli maiores ⁊ minores. ⁊c̃. Quarto in celuꝫ
collocando. lu. xvi. Factum est ãt vt moreret̃ mẽdic⁹
⁊ portaret̃ ab ã. i si. a Postremo deũ tũc collau
dãdo sicut raphael postq̃ꝫ thobiã reduxit oẽs ad lau
dẽ ꝯmonuit dicẽs. bñdicite. ⁊c̃. Quõ ãt se hñt cir
ca purgãdos ⁊ malos Nota

Orãs ꝓcurat flet Job abacuc ysaye

¶ Prĩo si purgabile aliq̃d hꝫ eã ad purgãdũ ꝯdu
cit. ꝯfortat. ꝓ ea deũ orat. Scd̃o etiã suffragia ꝓcis
fieri a viuis ꝓcurat sicut ꝓuidit daĩeli de pꝛãdio ꝑ ab
acuc. Si ãt egredit̃ aĩa cũ mortali a demõibꝫ rapit̃ ⁊
in ãgelis videt̃ ipleri illd̃ ys. xxxiij. Angeli pacis ama
re flebãt ñ tñ vt dictũ ẽ q̄ dolẽt ⁊c̃ Ecce hi sũt effe
ct⁹ custodie angelice sup̃ q̃bꝫ debe⁹ sp̃ grãs agere vt e
os ꝑcipiam⁹ exorare q̃s tñ alij aliter m'lto assignant
sꝫ tñ i supꝑioribꝫ oẽs fere hñt̃. nã iohs gert̃ sup̃ m̃gr̃
hos effectus sub his versibꝫ ponit ex textu actuũ xij.

pat⁹ i adiutoriũ		ad ꝯgnitionem nostri.
Angel⁹ astat		**fulget.**
ad ꝯfortatioẽm aduersarij		exercitando.
pulsat.		**surgere clamat**
ligatũ	de carcere	.i. libere opet̃ bonũ

Soluit et educit. liberatiqꝫ relinquit

¶ Sic ⁊ Robert⁹ holcot sup̃ libro sapie alios in-
sibꝫ signat dicẽs. Sic ⁊ alios dñs Bõauẽtura ponit
sup̃. ij. sniaꝝ distic. xij. ſm duodecim potẽtias assig
nabiles in homĩe. vt Jo. nid̃ allegat Sed ⁊ albert⁹
⁊ alij theologi xiiij. ponũt q̃s hugo cardinalis in suo
sniaꝝ sub ꝟsibꝫ ꝯplexus ẽ. Sꝫ q̄ꝛ lõgi fuim⁹ in his d̃
angeloꝝ studia finem faciam⁹. Hec ĩ calce ponẽtes
vt ita nos vbiqꝫ geram⁹ ne purissimos illos angeloꝝ
obtutus offendamus

¶ De angeloꝝ distinctione ⁊ ordine.
¶ Membꝝ. vi.

N Unq̃d nosti ordinẽ celi et rõeꝫ
ei⁹ pones in terra Job xxxviij
Iã postremo restat videre de ãgelo
rũ sp̃uum ordie ⁊ distictiõe. vbi em̃ multitudo ibi cõ
fusio nisi fuerit ordo. Que ãt a deo sunt. ordiãta sunt
Uñ distinguitur tanta multitudo

Per
- Hierarchias
- Ordines
- Personarum denominationes

De q̃bꝫ tñ succictius q̄ꝛ ꝓlixi fuim⁹ nũc restat agẽdus
Primo ergo angeli ꝑ hierarchias distinguũt̃ vbi ne
cesse habem⁹ q̃d sit hierarchia Uerꝝ q̄ꝛ multiplex est
p̃mũ distinguẽda ẽ Est siq̃dẽ hierarchia t̃plex.

Scꝫ
- Supercelestis — Diuina
- Celestis — Angelica
- Subcelestis — Ecclesiastica

¶ Diuina est pulchritudo vt simpla optima con-
summatiua. in qua innuitur vnitas in trinitate.
quia pulchritudo ex pluralitate ⁊ equalitate cõstat.
¶ Secundo ostenditur q̄ pluralitas non preiu-
dicat vnitati quia vt simpla. nec etiam vnitas plura
litati quia vt optima. Et q̄ vnitas spectat ad per-
fectionem pluralitatis ⁊ econuerso tangitur quia di
citur vt consummatiua. ¶ Subcelestis vel
ecclesiastica sic diffinitur. Est rerum sacrarum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

⁊ rõnabiliũ ordinata ptãs debitum in ſubditis obti-
nens principatum Que etiam angelice cõuenire po
teſt. De q̃bꝫ duabꝫ cum ad ꝓpoſitum non ſit ſufficiat
ad ea tetigiſſe. ¶ Porro angelica hierarchia vt di
oniſium ſequamur Eſt ordo diuinus ſcientia ⁊ actio
deiforme. q̃ꝫtum poſſibile eſt ſimilans ⁊ ad inditas di
uinitus ei illuminationes proportionabiliter in dei ſi
militudinem aſcendens. Quam ſic Bonauẽtura ex-
planat. Hec inq̃t diffinitio notificat angelicam hie-
rarchiam ꝑmo vt egredientem a deo ꝑ modũ yma-
ginis cum dicit. Eſt ordo diuinus ſcientia ⁊ actio. vt
ſcꝫ ordo id eſt ordinata poteſtas reſpondeat patri. ſci
entia filio. actio ſpiritui ſcõ ſcḋm memoriam intelligẽ
tiam ⁊ volũtatem. ¶ Scḋo deſcribitur vt egredi-
ens ꝑ modum ſimilitudinis cum dicitur deiforme.
q̃ꝫtum poſſibile eſt ſimilans q̃ꝫtum ad habitum. ⁊ ad
inditas ei diuinitus illuminationes. ꝓportionabilit̃
in dei ſimilitudinem aſcendens q̃ꝫtum ad actum.
Uel certe Angelica hierarchia eſt ſacer rõnalium ꝑ-
ſonarum principatus ꝑ gradus actus gratias atqꝫ
officia ordinate diſtinctus. Dicitur em̃ hierarchia a
hieros quod eſt ſacer ⁊ archos ꝑncipatus. Et diuidi
tur hec hierarchia in tres ſcꝫ

In { Supmam / Mediam / Infimam } vel i { Ephiphaniam / hyꝑphaniam / hypophaniam }

Et dicte diuiſiones hierarchiarum hoc metro habẽ
tur diuina tamen excepta que proprie non dicitur hi
erarchia.

Celeſtis. ſupra. ſumma eſt. medians. ſimul infra.

Quare autem angelica hierarchia in tres ſbdiuidat̃
ratio diuiſionis multipliciter ſumitur. ſed tranſim⁹
breuitatis gratia.
Singularũ aũt deſcriptiones videamus. Epipha
nia eſt incaleſcẽtis affectiõis incendio ad altioris itel
lectus faſtigio. iudiciũ ſcꝫ libera reſultatio diſtributa
Cui⁹ Dyoniſius plures ponit ꝓprietates q̃ tranſeũ
de nobis Hyperphania eſt diuina illumiatio ſui
ꝑticeps interſcalari reuerentia inſigniens vſuꝫ edo
cens dñandi arcenſqꝫ cõtrariũ Hypophania ẽ di-
uinũ ꝑticipium legibꝫ nature occurrens. arcana re-
ſerans pro capacitate diſcreta. Et dicitur hic natu-
re legibus occurrẽs ꝓpter virtutes quas Greg. ⁊ ber
nar. in infima ponũt. ſed nõ Dyoniſi⁹ diuin⁹
¶ De diſtinctiõe angelicorũ ordinũ ¶. §. ij.
P Ordo angelicus vt hic ſumit̃ Eſt multitudo
celeſtiũ ſpirituũ in aliquo ſpẽali dono grẽ ꝯ
uenientiũ Et quilibet ordo angelic⁹ ab illa ꝑ
fectione ſeu grã denõiatur quaꝫ ſpeciali ap̃priatione
ſortit̃. De q̃bꝫ ordinibꝫ multa inq̃ri poſſent. videlicꝫ
vtrũ ab initio an a natura vel gratia diſtinctiões or-
dinũ ceperunt. vtrũ remãſuri poſt iudiciũ ſint. ꝙ or-
dines etiã manebũt poſt iudiciũ quo ad diſtinctões
graduũ nature ⁊ grẽ. nõ tamẽ quo ad oim officiorꝫ
executionẽ. veꝝ hec tranſeũtes ad affectuoſa magis
procedamus. Que aũt ſit ratio diſtinctiõis breuit̃ aſ
ſignandũ. Et nota ꝙ penes tria ſumitur illa
Templantur. preſunt. qꝫ miniſtrant ſũt ea ſinglis.
Primo accipit̃ penes ꝯtemplationẽ Et hoc ẽ tem
plãtur. Nã tres ſũt actus cõtemplatiõis. ſ. Clara vi
ſio q̃ ꝑficitur intellect⁹. ⁊ ſic eſt cherubi. Perfcã dile
ctio q̃ ꝑficitur affectus. ⁊ ſic ſeraphi. Sempitna ten
ſio quo tot⁹ ſecurat̃. Et ſic accipit̃ ordo thronorum.
Secũdo diſtinguũtur ordines penes prelationem ĩ
cõi. Que vt pacifice diſpenſetur ⁊ fiat. indiget tribus
ſcꝫ Sententiãte vel arcẽte cõtrariũ. ⁊ ſic ẽ ordo pote
ſtatũ Adiuuãte vel exequẽte. ⁊ ſic ẽ ordo virtutum.
Impante vel dirigẽte. ⁊ ſic eſt ordo dñationũ. Ter-
tio penes adminiſtrationẽ. Et hec vel adminiſtrãt ⁊ ꝑ
ſunt vni prouincie ⁊ ſunt principat⁹. vl' admiſtrãt ⁊ ꝑ̃
bonũ cõe. licet circa vnã perſonaꝫ. ⁊ ſunt archangeli.
Uel ꝓprium bonũ ꝑſone. ⁊ ſic ſunt angeli Aſſignã
tur ⁊ alie plures rõnes quõ ſumuntur ordines ꝑme
hierarchie. puta penes triplicẽ modũ cõuerſiõis. frui
tionis. dotationis. inhabitatiõis. ſicut Alber. ꝯda-
rat. ſed ſatis de his ¶ Uulgo quoqꝫ circa hos ordies
de aſſumptiõe hoim hec inquiri ſolent

Sumẽdi qui quot ad eundẽ. ſi ſupãt hos

¶ Primo ſi hõies ad angelorũ ordines ſint aſſumẽ Q
di Et aiũt ꝙ ſunt aſſumẽdi Quod m̃ltiplicit̃ ꝓbant
ſcꝫ Auctoritate ſcripture doctorũ ⁊ rõnibꝫ. Ait eniꝫ
dñs ꝙ erunt ſicut angeli dei. Et dragma ⁊ ouis ꝑdi-
ta prioribꝫ q̃ nõ errauerũt iũgebantur. Qui aũt aſſu
mẽtur ⁊ ad quẽ chorũ pulchre Greg. declarat ꝙ illi q̃
meritis illis cõformes fuere ¶ Utrũ aũt tot ſunt aſ
ſumendi q̃t angeli ceciderunt vel mãſerunt. plures
aut pauciores Qui errare nolit nihil de h̃ temere aſ-
ſerat. Illi hoc cõmittatur. cui ſoli cognit⁹ eſt nũerus
electorũ in ſuperna felicitatẽ locãdus. Scim⁹ quid
Greg. dicit Nouim⁹ rurſus quõ venerabilis Hugo
de ſctõ victore in de ſacramẽtis. Itẽ ꝙ Ancelm⁹ aliꝫ
qꝫ oppoſitũ ſuent. imo ſcimus ꝙ nõnulli neutrã opi-
nionũ ſequãtur. ſed putent ciuitatẽ illã ex duobꝫ pa-
rietibus cõſtruẽdam. quorũ ille q̃ ruit ex hõibꝫ r̃ſtau
rãdus. ⁊ alter plene ex hõibus inſtruẽdus Ita ꝙ ſcḋm
hos lõge plures erũt illic hoim q̃ꝫ ſint angelorũ. Ita
ꝙ maior ꝑs ſit cõformis erit regi ⁊ regine illi⁹ regni
q̃ homines ſunt nõ angeli. magis tunc dicenda ciui-
tas hominũ q̃ꝫ angelorũ. De quarto aũt vtrũ ſcꝫ
homines vt quidam putauerunt ꝑ ſe cõſtituũt ordi-
nẽ decimũ ab angelis ſegregatũ nõ aſſumẽdi in ordi-
nes eorũ. nos nihil dicim⁹. ſed venerabil' pat̃ noſter
Aug⁹. xij. de citate dei dicit illic nõ duas ſocietates.
ſed vnã futurã. atꝫ libro. xxij. ca. ꝑ. illã citatẽ nõ frau
dandã ſuoꝝ ciuiũ nũero. ſed etiã ait fortaſſis vberio-
re letabit̃. De vltimo aũt vtrũ ſcꝫ homo trãſcẽdere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

angelos poſſet Et aiũt ꝙ ſic Et hoc rõne diuine libe
ralitatis. merendi difficultatis. certãdi diuturnita/
tis. meriti xp̃i infinitatis. vt de virgine mrẽ eccleſia
tenet. imo ⁊ de Joanne baptiſta plures doctores (vt
ait venerabilis Gerſon ſuper marcũ). tenent ꝙ ipſe
in ſuprema hierarchia ſupremũ ſibi vendicet locum
quippe qui maior in natos mulierũ. Sed nolumus
diſceptare de iſtis de affectiuis ſermo nob hñdus. ſuf
ficiat vel materiã meditãdi amminiſtraſſe

¶ De proprietatibus ſingulorũ ordinũ ¶. §. iij.

Poſitis his in genere de angelorum ordinibꝫ
nũc videndũ de ſingulorꝫ ordinũ ꝓꝓetatibꝫ
quas Dyonſius attribuit eis. Que q̃ꝗ̃ alte
ſint ⁊ ſublimes adeo vt ſublimis ille Hugo fateatur
ſe eas velut tonitruũ audiſſe horrendũ. Nõ tñ ſũt ꝓ
ſus intacte relinquẽde. ſed cũ magna ãmiratione ⁊ ve
neratione pit̃er recolende. Nam vt hugo ait non dili
guntur ſi nõ intelligũtur neqꝫ amãtur ſi nõ guſtant̃
Erit igit̃ interim ip̃a dilectio refectio donecex ea ori
atur cõtemplatio ꝑ quã fiat illumĩatio Hic igit̃ ſolũ
eos doctos inſequẽs tangã nõ exponã. Utile aũt eſt
eas tetigiſſe qm̃ ꝑ eas poterit hõ ſe in meditatiõe di/
latare ⁊ ꝑ eas in meditãdo ſuas orõnes cõfirmare et
mẽtem ſubleuare. ⁊ forſan tanto vtilius quanto no
bis incognite ⁊ de eis ſentim⁹ ſublimius

¶ Proprietates ſeraphin Notula prima

Seraphin. Nomen primi chori incendẽs ſeu cale
faciẽs inꝑ̃pretat̃ ſignãs ꝙ angeli ꝓmi chori eſ/
tuantiſſimo dei ardeãt amore. ceteroſqꝫ angelos di/
na dilectione inflãmant. Et ſic dicũtur lꝫ oẽs angeli
ament ⁊ rõne exceſſus qꝛ ſcꝫ oẽs reliquos in charita/
te excedunt. Et rõne effectus qꝛ ſcꝫ alios de amore il
luminant: Et ſunt h⁹ ordinis. xvi. ꝓꝓetates.

Mobile. nec ceſſat. calidũ. ſꝫ acutio feruẽs
Attẽte intime. nõ flecti. ꝗ̃ reduc. calefactaſ
Suſcitat exẽplãs purgãs ñ vela pateſcẽs.

Altus verborũ horum intellect⁹ ⁊ q̃s poterit ad il
lũ. In quibus oibus hoc ſignatur ꝙ horũ ſpirituũ
amor eſt exceſſiu⁹ ignis ꝓꝓetatibus cõꝑatus Et hoc
Primo in motus cõtinuitate qꝛ mobilis. ⁊ mo/
bilis inceſſanter deſignans ꝙ ſpũs iſti indeclinabili
ter mente ferãtur ſeu moueãtur in deũ. Itẽ qꝛ horũ
amor nõ torpet. ſed ẽ calid⁹ ⁊ nõ qualicũqꝫ modo ca/
lidus. ſed mira vigoroſitate. qꝛ etiã ẽ horꝫ amor acu
tus. qꝛ penetratiu⁹ in agendo q̃rẽs ſubitrare amatũ:
⁊ vnire ſe ſibi ſꝫm ꝙ põt ſi poſſet effici ſub vno Et nõ
ſolũ horũ amor eſt acut⁹ ſed etiã ſuꝑferuid⁹ circuiẽs
oẽs dñtias ⁊ ꝑtes amati amãdo ⁊ delectãdo ſic ig/
nis ſubintrat ꝯbuſtibile ⁊ profundat ſe in oibꝫ ꝑtibꝫ
eius. Et hec oia facit Attente q̃ ad motũ intellect⁹
qui ex amore ita deo intendit q̃ſi ſui oblit⁹ ꝯſiderans
intentiſſime omnes cauſas amoris Item Intime q̃ꝫ
tũ ad motũ affectus cui⁹ eſt ꝓfundari in amatuꝫ. Et
poſtremo inflexibiliter. qꝛ ſeraphicorꝫ ſpũum mẽtes
nunq̃ꝫ deflectũtur ab amore. tũ qꝛ eorꝫ cõſummatio
eſt in illo ⁊ cõtrariũ ñ hñt. Et ſic q̃ſi clamãt dicẽtes.
Quis nos ſeꝑabit ab amore dei. Ecce talis ẽ ſeraphi
cus amor. talis amantiũ horꝫ ſpũum ardor. Cui õ/
nis mũdi amor tametſi in vnũ cõgeſtus collatus nil
eſt niſi velut ſtuppa tenuis aut tepor ſubſolan⁹ Poſ
ſunt multa de ſingulis dici. ſed ſatius meditãdo ꝯgu
ſtu intelligũtur. Porro erga inferiores etiã toti/
dẽ. ſ. octo ꝓprietates hñt Quia eorꝫ charitas ẽ infe/
riorum reductiua ⁊ actiua. ſ. auxiliũ prebens ꝑ diſpo
ſitionẽ vt reducãtur in dei amorem. Reducũtur ho/
mines a diſperſione ⁊ frigore mentis. Angeli aũt ñ
a diſperſione vel alienatione affect⁹ quas nõ patiũt̃
ſed a minoratione luminis ⁊ deſiderij vt actuali⁹ fe/
rant̃ in deũ. Secũdo eſt recalefaciens aut recalefacti
ua inferiorũ. qꝛ ſcꝫ mouet ad cõiungendũ amato.
Tertio eſt reſuſcitatia reſuſcitãs in ſiſ̃em caliditatẽ
caliditati ſue. Quarto exemplatiua. qꝛ ardore amoꝛ
ſui ſuꝑeminẽtiſſimo docet inferiores quãta charita/
te ad deũ debeãt incedere. Quinto eſt purgans. Aut
vt Dyoniſius ait ꝑ ignẽ celicũ holocauſti purgatiua
Ignis celicus illumiat adurit. ſed nõ ꝯſumit Holo
cauſtũ quod totũ eſt incenſũ ſignat angelos beatos
ab approximatione dei totaliter inflãmatos. q̃s tñ ⁊
ſeraphĩ adhuc purgant nõ a pcĩ macula vel imundi
cia. ſed a cõfuſione diſſimilitudinis ex toto incẽdẽdo
per amorem. Sexto incircũuelata eſt charitas horũ
ſemꝑ hñs illuminatiuã ꝓprietatem. Septimo ẽ ois
tenebroſe obſcuritatis manifeſtatrix ⁊ ꝑſecutrix.
Poſtremo eſt ꝑticipatiua deifici amoris ieſu ⁊ illius
in alios diffuſiua. Mirabilis ergo charitas horꝫ in/
cõꝓhenſibilis anguſtie hũane nõ inꝑceptibilis tam̃.
O vtinã vel ſtillã ſentire fuerit datũ. Narrat Guil/
helm⁹ ꝑiſienſ. de quodã cui angel⁹ ſu⁹ tam mirificũ
infudit charitatis ardorẽ vt ſeſe non poterat ꝯtine/
re nec dicere quid ſenſiſſet. Hoc ſepi⁹ tñ repetẽs Qꝫ
nil vltra a deo velit ſi tale vel rurſus ſentire datũ fu/
iſſet. O ĩ ⁊ mihi o vos ſeraphĩ q̃ placido igne diuini
amoris incenſi eſtis vel ꝑuulã aliquã ſintillã vr̃i igis
mihi imittere velitis quo frigidũ cor meũ incaleſce/
ret in amorem. O vtinam amor me⁹ mobilis ⁊ vita
lis in deum. Utinam inceſſabilis vel habitu ſolo
Ecce habes ſed ſtrictim ꝓprietates primi ordinis pri
me hierarchie que quomodo in angelis ſint impoſſi
bile eſt nobis effatu. vel paucis quomodo in nobis e
as habebimus ſi eis cõiungi velimus tangamus.
Nam ſi illorũ choris aſſociari volumus in proprieta
tibꝫ eorum vt cõueniamus oportet. Oportet igitur
vt cum ſeraphicis ſpiritibus amemus ⁊ nõ quomo/
dolibet amemus. ſed vt properates ſeraphĩ ĩ noſtro
amore habeamus. Habeamus dico in amore Pri/
mo mobile hoc eſt vt noſter amor non torpeſcat. tor

peat aut deficiat. ſed ſemꝑ dilectũ inquirat ſemꝑ motu amoris in ꝛ ꝓpter dilectũ moueat̃. quēadmodum ꝛ ſponſa nec in lectulo ꝑ noctes ab hoc motu ceſſabat ¶ Secũdo hẽbit amor noſter inceſſabile. vt ſcʒ ſit perpes vt nõ ſolũ habeat motũ. ſed vt etiã illũ habeat ꝑpetuũ. ¶ Tertio calidũ hẽat amor nr̃ vt ſit ardore inflãmatus. vt ſcʒ nõ ſolũ frequenter. ſʒ ꝛ ardenter in amorẽ dilecti ſuſpiret. ꝛ vt a terris ſubleuemur ꝛ feramur in amplexus amati. Quarto acutuʒ habeat amor noſter aquilino intuitu penetrans ꝛ intrãs vſqʒ ad plenã amati cognitionẽ ꝓfunda mentis aut intelligentie acie qualis cognitio atʒ mentis acies ꝑfectũ amorem ꝑeat neceſſe eſt Quintũ feruidum ꝛ ſupferuidũ hẽat. Feruidũ vt ſic a deo igne cõſumẽte incaleſcat ꝛ ebullire incipiat vix ſe potens cõtinere. ſed liqueſcat cũ ſponſa dicẽs Aĩa mea liquefcã eſt Liqueſcat in dilecti amabili acceſſu ꝛ langueat ꝺ abſentia ꝛ receſſu Superferuidum ãt eſt illud quod extra ſe fertur qꝺ nulla rõne valet in ſe cõſiſtere qꝺ ſeipſum nõ capit nec modũ hꝛẽ pt̃ vt ille qui dixit Neſcio quid ſit amor nec amoris ſentio nodũ. Sʒ ſcio ſi quis amat neſcit habere modũ. Sexto attentũ habebit amor noſter. vt ſcʒ eat in dilectũ. ſꝑ in illũ tendens ꝛ ſꝑ oĩa ad illũ referens. Et pro amore ei⁹ ſemper nutriendo fouẽdo augmẽtando attẽdat inductiua cõgruentias ſui amoris Sic mater noſtra agnes ex rerũ decore creatar̃ ſe in ſui ſponſi amorem inflammabat. Septimo intimũ hẽbit amor noſter vt ſcʒ ad res exteriores nõ effluat niſi cũ relatione in aut ꝓpter dilectũ vt ad oĩa ſit. cecus amor ſolũ cernẽs dilectũ velut magdalena q̃ cum dilectũ ad monumentuʒ q̃reret angelos q̃ſi nõ cernebat. Octauo inflexibile vt ad alia negocia extra ipſum nõ diuertat. quocunqʒ etiã proſꝑo aut aduerſo accidẽte vt fortis ſit ſicut mors dilectio ipa ꝛc̃ Item q̃ ſeraphicis ſpiritib⁹ cõiungi volet oportet. vt ꝛ in ceteris ꝓprietatib⁹ quas ad inferiores hñt cõicet. vt ſcʒ amor ei⁹ ſit primo iferiorũ reductiuus. ꝛ hoc ꝑ proprie mentis recollectionẽ ꝛ aliorũ ad dei amorẽ a diſꝑſionibus reductioneʒ Secũdo ſit recalefactiuus ꝑ ignita eloquia ꝛ narrationem deuotã: Tertio reſuſcitatiu⁹ torpentiũ et ignauorũ ꝑ amoroſam exhortationẽ. Quarto exemplatiu⁹ ꝑ vite. ſ. cxẽplationẽ vt tota nrã ꝯuerſatio ardentẽ ſpiret amorẽ ꝛ alios inflãmet Quinto ſit purgatiu⁹ ꝑ alieni ſcʒ ꝛ priuati ſeu corrupti aõris extirpationẽ q̃ oim maloꝝ ẽ origo Sexto ſit incircũuelatus ꝑ bonorũ ſuoꝝ ꝛ amoroſorũ opm corã aliĩs reluccentiã. vt ſic tñ ſint opa in publico ꝙ intẽtio lateat i occulto ſm Greg. Septĩo ſit manifeſtatiu⁹ tenebrarũ ꝑ erroꝝ oſtenſionẽ ꝛ pctõꝝ correptionẽ pamoroſam. Poſtremo ſit xp̃i ꝓticipatiu⁹ vt. ſ. xp̃i formiter ꝓ xĩos diliga⁹ ꝑꝑ ƀ ꝑꝑ qꝺ. ſ. xp̃s omẽs nos amauit ꝛ eo mõ ꝛc̃. Grandis hic ſe offert materia ſicʒ et in ſingul' ꝓprietatib⁹. ſed ſatis ẽ tetigiſſe. ſtudioſ ho

rum oim plenior ẽ relinq̃mus ꝓſecutionẽ.

¶ Proprietates cherubĩ Notula. ij.

Cherubi nomẽ eſt ordis ſcdĩ ſic ab eminẽti ſcientiaꝝ acumĩe nũcupati. vñ dicũt̃ cherubi q̃ſi plẽitudo ſcĩe q2 pleni⁹ ĩferiorib⁹ eã ꝑcepert ꝛ failiari⁹ donũ ſapĩe aut intellect⁹ receperũt. Conſiſtit ãt hec ſcĩe eoꝝ plenitudo in q̃ttuor iſtis ſcʒ

In — Clara ꝛ perfecta dei viſiõe. — plẽa diui lũis ſuſceptiõe — pulchritudis ordis oĩʒ reꝝ ꝯtẽplatõe — ꝯgnitiõis quã ꝺ deo hñt i alios diffuſiõe — vt Dyoniſi. ait:

Sunt ãt h⁹ ordis ſex ꝓprietates in h̃ ꝟſiculo ꝯtẽte

.i. clare cognoſcere	videre dei formit̃	dinã pulchritudieʒ i fonte ꝯtẽplari	iflux⁹ lũinũ dinorũ recipe.
Noſſe. deiuida.		**cõtemplans.**	**acceptio.**
aliĩs lumẽ ifundere			ſapientifica luce ꝛpleri
dans.			**plet**

Poĩt ãt ꝛ diu⁹ Dyoni. alias q̃ttuor proprietates ꝛ ſunt iſte

.i. eſſe i circũitu e⁹	reductiʒ	actiuũ	exemplatiʒ
Circũitu.	**ducit.**	**ragitqʒ.**	**exẽplar et iſta**

Sed ſufficiat vel tetigiſſe ſupra nos ẽ ꝛ longũ eẽt nimis has explanare ſingillatim Qui has pleni⁹ noſcere volet a cherubicis ſpiritib⁹ lumẽ intellectus petat. quoꝝ tã illuminoſa ẽ ſcia ꝙ eã attingere neq̃t noſtre mẽtis anguſtia potẽs nrẽ tenebroſitatis irradiare intellcm̃. q̃b⁹ ꝛ ꝓpriũ ẽ effluere in alios lumẽ ſuſceptũ Quib⁹ q̃ cõiũgi exoptat in celis eoꝝ ꝓprietatib⁹ vt ſe cõformet oꝫ in terris. vt ſcʒ ſic viuat ꝛ ſic ſtudeat cherubicorũ inſtar ſpũum deũ cognoſcere

Thronorũ Nomen tertio ordini ſpũum btõrũ ipoſitũ eẽ videt̃ a cõtinẽtia ꝛ ſilitudie ad ſedes materiales In q̃b⁹ q̃ttuor hec inueniũtur. Scʒ

Altitudo — ſitu		vtilitas — effectu	
Firmitas — i ſtatu		capacitas — i ambitu	
ſitu	ſtatu	effectu	i ambitu
Sũt alte.	**firme.**	**ſunt fructiferecꝫ**	**capaces**

Sic ꝛ ſpũs ordis h⁹ ſũt alti ſitu. Nꝛ ſicut mãiales ſedes a terra eleuãtur. Sic ꝛ hĩ vſqʒ ad altiſſimam ꝯtẽplationẽ dei exaltãtur. Scdo ſũt firmi ſtatu. Nꝛ ſicut i materialib⁹ ſedib⁹ ſedẽs firmiter ſedet. Sic ſʒ ecõtrario ſedes ipẽ. i. ſpũs h⁹ ordis i ſedẽte deo firmãtur ꝛ req̃eſcũt. Tertio ſũt ꝛ vtiles ꝓuẽtu q2 ſedentẽ in ipĩs deũ ad alios vtilit̃ ferũt. Et ſicut q̃rto matiales ille ſedes apte ſũt ꝛ capaces ad ſuſcipiendũ ſedẽtẽ. Ita ꝛ ſpũs iſti ꝑ ꝓmptitudinẽ grẽ diſpoſiti ad ſuſcipiendũ deũ ꝛ fañlandũ ꝛ obediendũ ei Hic ĝ ꝛ cõgrue thronoꝝ ſortiũt̃ nomẽ Nã ꝛ ꝓprie thron⁹ ẽ regia ſedes. Quorũ thronorũ has ponũt eẽ ꝓprietates

ſi. altitudo	itellcūs ⁊ affcūs cōformatio	reg꞉ cir cūdatio	regis delatio
Altū. compactum.	**circa**		**deifer.**

cius ſuſceptio vel familiaris aptio
vel apertum

Et q꞉ hec nō hēm⁹ nec per nos poſſum⁹ ab his thro/ nis mēdicare hēm⁹ vt in nos deferāt grām regis

¶ Proprietates dominationū Notula quarta.

Iam ad explicādas ꝓprietates ordinū ſecūde hierarchie nos diuertam⁹. Et ꝑmuꝫ ꝓprieta tes dñationū pona⁹ Que quidē dñationes ca ſpūum agmina vocātur q̄ mira potētia ꝑeminēt pro eo ꝙ eis cetera ad obediendū ſubiecta ſūt vt hoꝝ col latiōe āminiſtratoꝝ ſpūs vocenꝭ illi ⁊ ad hos tanq̄ȝ ad dños referri hñt regimina ꝑncipū. tutamia ꝑtātū opꝫatiōes virtutū. reuelatiōes archāgeloꝝ cure ⁊ pro uidētie angeloꝝ Nā ⁊ hec eoꝝ nomē ſonat. Nā dña tio diuo Dyoniſio teſte ē non pcioꝝ ſiue inferioꝝ ex ceſſus tm̄. ſed ⁊ oīs pulchroꝝ ⁊ bonoꝝ pfecta ⁊ omi moda poſſeſſio vera. ⁊ nō cadere valēs fortitudo. In q̄ tangūtur tres dominij pfecti ꝯditiōes. ſ. Suppo/ ſitio inferioꝝ. pfcā ⁊ oimoda poſſeſſio bonoꝝ. Ro bur inditū ꝑ tutamie ſubiectoꝝ. Que oīa ſunt ī ſpiri tibꝫ iſtis Quibꝫ ⁊ iſte attribuūtur ꝓꝑetates

Liberat iuict⁹. ſeuus. ſupra. nec eget quis
Immuīſq꞉ petēs. cōſors haut faſt⁹ et ē ꝓs

Ita aūt ordinātur hec decē ꝓprietates ſm ꝙ ſūt de/ cē terrenaꝝ dñationū ipedimēta excludētes. vt patꝫ ex coordinatione. Nam proprietate que eſt

A ſeruitute libertas		Supioris ſuitium
ab hoſte inuiabilitas		Impetus hoſtium
liberalis ſeueritas		peccati dominium.
minutiui ſuitij ſupioritas		gratuitas ſuicioꝝ.
nlli⁹ ſbiectōis egeſtas	excludiꝭ	prouiſio ſubditoꝝ.
Diſſilitudis imūitas		ſollicitu⁹ extñſecoꝝ
dñandi ordiata volūtas		ambitio honorum.
Sui ⁊ ſuoꝝ ad deū ꝯforitas		cōtrarietas dñioꝝ.
nulla ī dñando vanitas		excecatio vanitatuꝫ
dñatiōis diue cōforitas		elōgatō diuaꝝ actōiꝫ

Et ſumūtur iſte ꝓprietates ſm ea q̄ faciūt dñium ꝑ fectū in natura ⁊ hitu ⁊ opꝫatiōe. prout pulchre ī ſcdo ſuo ſcripto ꝓſeq̄tur dñs Alber. Quarū explanationi nō inſtam⁹: ſed his ꝯformari nos ſtudeam⁹:

¶ Proprietates virtutū Notula. v.

Virtutes dicūꝭ ꝑ q̄s ſig̃ ⁊ miracula freq̄nti⁹ fi/ unt cās miracloꝝ ꝯtēplātes ī verbo/ Et ſig̃t hoꝝ nomē exceſſuꝫ quēdā fortitudis. ⁊ h̄ q̄ ad duo Prīo ei ſig̃t virilē quādā ⁊ incōcuſſā fortitudiem ad opꝫatōes diuas exequēdas. Scdo ꝙ ſñ tiore aliq̄ ag/ grediūtur eas. vñ pꝫ ꝙ virtutū ordo ad duo ē ordia. tus. ꝑmo ad ſuſcipiēdū diua celeriter. ſcdo ad aggre diendū difficilia ſñ oī timore viriliter. Quarū hec ſe/ rūtur eſſe proprietates

Fortes. nō tardi. largi. ſectādo. ferūtur

¶ Proprietates poteſtatū. Notula. vi.

Poteſtates dicūtur ſpūs illi quoꝝ ditiōi ꝑ ceterꝭ ꝯtrie ꝟtutes ⁊ aduerſe ſūt ſubiecte Per q̄s ⁊ ma li ſpūs arcētur queādmodū ꝑ terrenas ꝑtātes male factores Qui etiā refrenāt tenebraꝝ haꝝ ꝑncipes ne temtent q̄ꝫtū velint aut ſaltē ne ꝑualcāt Sūt āt hee ꝑtātes ꝟtute potētes rei publice ꝓſidētes ordiati ſm leges a deo ꝓmulgatas ad vindictā maleficioꝝ. lau dē vero bonoꝝ Quaꝝ iſte ſūt proprietates. B

Ordinat. obſeruāt. nō tyrāni. ſimilātes

¶ Propetates ꝑncipatuū Notula. vij.

Tertie hierarchie ꝑmi ſpūs ſunt ꝑncipat⁹ ſm diuinū Dyoniſiū Qui ſic dicūtur eo ꝙ bonis ſpiritibꝫ ꝓſint. q̄ dū ſubiectis alijs q̄ ſunt agēda diſ/ ponūt eis ad diua explēda miſteria principāꝭ Quoꝝ etiā moderamie ⁊ ſapia oīs in terris ꝑncipat⁹ ꝯſti/ tuitur regiꝭ limitaꝭ trāſferꝭ ⁊ limitaꝭ. ꝑut ad eugēi/ um ſcribēs btūs Bernard⁹ ꝓſequiꝭ. Qui tāta etiam ꝑncipat⁹ dignitate ducūtur. vt vbiq꞉ terrarū hēant ꝑtātē q̄ſi de ſūmo q̄dā rerū cardie moderari regna ⁊ principatus faciētes ꝑ meritis nouiſſimos ꝑmos. et ꝑmos nouiſſimos. Ille cm̄ c⁹ ipi officiū exequūꝭ al/ tiſſim⁹ eſt. vt ſcribiꝭ Daniel'. iiij. ⁊ ꝑtātē hꝫ in regno hōim ⁊ cuicūq꞉ voluerit ꝑt dare illud ⁊ hūillimū hōi nē cōſtituere ſuꝑ illud Quoꝝ etiam miſterio vt vult dñs Alber. appuerūt digiti illi ſcribētes in pariete. Quoꝝ principatuū hee ſūt proprietates C

Ducūt principiū deiforme docēt ſiꝭ ornāt.

Quibꝫ ꝓꝑetatibꝫ vt cōformemur a ꝑncipe ꝑncipatu um ꝑ eos hoc vel ꝯſili mō orare hēm⁹.

¶ Proprietates archāgeloꝝ Notula. viij.

Archangeli ſūmi nūcij vocātur Et dicūꝭ nuncij ſūmi q꞉ ſūma puta q̄ ſupra naturā ſunt vt fidei miſteria ⁊ hmōi archana nūciare ſolent. Aut q̄ cōe bonū cōcernūt Et lꝫ illi de ꝑma hierarchia ma/ gis cōſcij ſīt illūinationū ꝑtinētiū ad btitudinē. non tñ vt vult Alber. illūinationū ꝑtinētiū ad annūcian/ dū. Qꝛ ſicut dr Greg. ſupioꝛa agmia vſū exterioꝛuꝫ queādmodū iſta ñ hñt. Quoꝝ hee aſſignāꝭ ꝓꝑetates D

Participāt. preſunt. ducunt. dant ſumma q꞉ plura.

Hoc ē ſunt	ſupioꝝ ꝓprietatibus cōicatiui.
	Inferioribꝫ angelis pclari
	Inferioꝝ ad ſupiores reductiui
	Sūmoꝝ ⁊ arduoꝝ nūciatiui

Sed ⁊ alioꝝ ꝓlimoꝝ effectiui. Qualia tāgit ī ſoli/ loquio ſuo Bernardus. Quibꝫ q̄ in cel' cōiūgi vo let vt illis in his ꝓꝑetatibꝫ ꝯueīat oꝫ. vt ſcꝫ ſit ⁊ ipſe ꝑticeps oīm timētiū deū ⁊ firm⁹ ſit in cōiene ſcōꝛuꝫ: vt ⁊ viribꝫ ſenſualitatis digne ſit ꝓlat⁹ ⁊ ſacrū gerat

ſup deuincēdis defectib⁹ ꝑncipatū Studeat ꝗꝫ ad
mag̃ miſteria capiēda ꝑ grām ſe ſubleuari. Eaꝗꝫ frī
bus ꝓ loco ⁊ tp̄e ꝓ eorū inſtructiōe denūciare Salu
tis itē cōīs negocia ſtrēnue adminiſtret Pro mortaliū
ſanitate. eccl'ie ſcrē pace. regnoꝝ ꝗꝫ ac imperiorū pro
ſꝑitate iugit̄ ſūmū deū exoret. ⁊ ſic cū ſūmis nūcijs.
h eſt archāgelis poterit collocari. Angeloꝝ aūt in
cōi ꝓꝑetates iā ꝑtim ſuꝑtacte ſūt: ⁊ ſūt multe nīs.
Et nota ꝙ nomē Angelus magis eſt nomē officij ꝗꝫ
nat̄e Qui ei ſp̄us ſūt natura angeli dicūtur ex officio
Iuxta illud. ps. Qui facis angelos tuos ſp̄us. Et hi
ſunt miora nūciantes. hōīes ſuātes. docētes. ⁊ ducē
tes Quoꝝ int̄ alias hee ſunt ꝓp̄e ꝓprietates

Propinq. noti. cuſtodes. ſunt bōa dātes.

Hi em̄ in celeſti diſpoſitiōe ſunt vltimi. hōīb⁹ magiſ
ꝓpinq. Noti hōīm vt ſupra dcm̄ ē cuſtodes ⁊ innūe
ra bōa his ꝗs ſuant ipendētes. Quoꝝ ⁊ gn̄ales ſūt
ꝓprietates.

Nūciat. et purgat. illuſtrat. ꝑficit. aſſtat
Actuat. et ducit. ardēs. lucēs. ꝗꝫ gaudens.

His ſi cōiungi optamꝰ eoꝝ formā i nobis tenceamꝰ
dei volūtatē oīb⁹ nūciemꝰ. hierarchicos actus erga
ꝓrios agamꝰ eos ad vitioꝝ deteſtationē ꝟtutū adͦ/
rem ⁊ dei charitatē icitādo. oībꝰ benignū obſequiūꝫ
fidele miniſteriū exhibēdo ⁊ ſuꝑ oīm ſalute ꝯgaudē/
do. Hec ⁊ hmōi ſi ꝑegerimꝰ ſic angeli in celis erimꝰ
Qd̄ p̄ſtet nobis angeloꝝ dn̄s magni ꝯcilij āgelꝰ ih̄s
xp̄s Amē. Hec de āgelicis ſpiritib⁹ ex doctorū ſcript̄
collegimꝰ ſbtiliora ꝗꝫ trāſilientes ꝗꝑꝑe ꝗ deuot̄ ⁊ nō
vſqꝫꝗꝫ doctis meditādi materiā vtcunqꝫ āmiſtrat̄
De exercitio ꝗtidiano ad ꝓp̄ū angelū Curamꝰ
Eniꝗꝫ nō ꝑſūctorie trāſigendū ꝗnto ſtudio ſin
gulo cuiqꝫ colēdꝰ. obſuādꝰ. amādꝰ angelꝰ ꝓp̄
us ꝗ dīno mādato ordiatꝰ ꝑꝑ capeſſendā hereditatē
ſalutis indefeſſus ꝑegrinātis hōīs aſſiſtit patronus
comes. pediſſequꝰ. monitor. pedagogꝰ. doctor zelo/
tes. Cuiꝰ ꝑfcō imortalib⁹ bn̄ficijs tāto ꝗſqꝫ beatior
ꝗꝫto vicario ſaūlatu digna obſuātia. ꝑfcā obediā. to/
tū ſeſe prorſus tā fido prōno ꝗꝫ ſpectabili nuncio dei
dedicarit. Tū āt ꝓrſus dedicabit ſi ꝗntuplici officio
catenus ſuo ordiato ꝑncipi āgelo dei famulet̄ ꝗtenꝰ
ꝗtidiano feruore i primis ſempꝫ ſtudeat angeli ſui di/
gnitatē ieffabilē i ip̄m hōīeꝫ adrē. ꝑpetuā ſedulitatē
Grandē miſtrant̄ digtionē. miſterij frugē ⁊ necita
tē cōſiderare. Deīde beniuolentiā āgeli ⁊ grāꝫ freq̄nt̄
captare. illū laudādo. magnificādo. ſalutādo. grās a
gēdo. miſerias ſui icolatꝰ illi flebili tragedia ſingl'tu
oſe cōquerēdo. Cui ſtudio ſi oī die opaꝫ dederꝭ reue/
ra grām beniuolētiā ⁊ philātropiā ſuā imiſſiōibus
⁊ inſpiratiōib⁹ ſacr̄ expieris. Dehinc t'rio auxiliū
illiꝰ grādi fiducia iplorab iā inſinuādo. iā ſupplicādo
iā obſecrādo ⁊ eatenꝰ allegādo ꝗtenꝰ miſteriū ſuum
hōret cui mādatū ē a dn̄o vt cuſtodiat te i omib⁹ vijs

tuis ne offendas ad lapidē āgularē pedē tuū. dicēſqꝫ
Angele ꝗ meꝰ es cuſtos virtute ſuꝑna Me t̄ ꝯmiſſū
ſalua defende guberna Tercrū ꝗrto āgelū i oī nego
cio tā ſp̄uali ꝗꝫ corꝑali ſꝑ illū tui oꝑis iniciātē ⁊ ꝑſe/
quētē ducē ⁊ comitē ⁊ aſpiratorē ſuſcipies inuocab' ve
neraberis ⁊ potiſſimū in oī ſp̄uali mēdicatiōe. de ꝗ
ſuꝑiꝰ diffuſiꝰ tractatū vt ip̄e corā celeſtis curie freq̄n
tia cām tuā ꝓret. De ꝗ nimiꝝ ducatu Jo. gerſ. in ꝺ
ꝑcor dux fidel' apph̄ēdc manū hꝰ execcate tue. deduc
cā per vicū magnū ꝑadiſi ad elemoſynā ꝑcipiēdā ⁊c.
Poſtrēo offeres māib⁹ āgeli tui oīa oꝑa tua omēs
affectiōes ⁊ deſideria tua ꝗtinꝰ ip̄e corā altari aureo
referat vota tua ad ꝑcipiendū grāꝫ in p̄nti ⁊ gl'iaꝫ in
futuro. Ꝺ igit̄ ꝗcunqꝫ voles angelo tuo ſedulū p̄ſtare
officiū ⁊ illiꝰ t̄ amorē cōciliare dato oꝑaꝫ paſſim illiꝰ
ꝯſiderare ⁊ eſtiare dignitatē ad reuerendū illiꝰ beni/
nolentiā captare. ad recōciliandū ⁊ amādū illiꝰ iplo
rare ſubſidiū ad īpetrandū. illiꝰ ducatū ſuſcipe ad te
deducendū. illiꝰ māib⁹ oīa oꝑa tua exhibere ⁊ p̄nta/
re ad deo offerēdū Qui ꝓfecto ꝗnqꝫ actꝰ h ꝟſu ꝯtinēt

Perpēdas. captes. orādo. ducē. piꝰ offer

Titulus viceſimuſſeptimꝰ de patriar chis et prophetis.

Laudemus viros glorioſos patres noſtros. Ecci. xliiij. A
Poſt meōriam angeloruꝫ ſeq̄tur
in eccleſiaſtica letania meōria pri/
archarū ⁊ prophetarū. in quos et̄
ſūt oculi noſtri ſubleuādi ⁊ iure de
note eorū meōria agēda. Nā haut dubie (vt ſapiēs a/
it) in benedictiōe erit ⁊ in ore omniū cōmemorantiū
velut mel indulcabit̄ a generatiōe in generationem
merito requirēda Quid ni venerandi ab hōībus ꝗs
deus ip̄e ita clarificauit ſcriptura ita magnificauit
⁊ in celis glorificauit Et licet occidētalis ecc'ia eorum
feſta nō celebret. non tn̄ ſine grauidis cauſis hoc di/
mittit. ſed propter iſtas

Ad libū. fragiles. olī. ſic gratia crebro

Primo quia ad limbum deſcenderunt non ſtatiꝫ
euolauerunt ad celū: Secūdo quia ſumꝰ nūs fragi
les ad celebranda feſta etiam ſanctorū veteris teſta/
mēti ꝗ ſuccūbimꝰ in ſanctis noui teſtamēti Tertio
ꝗꝫ olī de illis ſol' ē celebratū nō de nr̄is. Quarto ꝗa
ſic ecc'ia inſinuat̄ int̄ tp̄s legis ⁊ grē: Poſtrēo quia
crebriꝰ horū meōrias facit vt pꝫ in oī miſſa in canōe
In lectiōib⁹ veteris teſtamēti ⁊ alijs locis. Eccleſia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tñ greca ſolẽniter agit hoꝝ natilicia ⁊ doctores anti
qui. vt Ambro. Aug⁹. Criſoſt. celebriter ſcribunt de
iſtis Et iure. Sũt em̄ p̄rẽs nr̄i merito iuxta dm̄ p̄ce
ptũ honorãdi ob p̄les cãs q̃s breuitatis cã intmitti
mus Vñ p̄z ꝙ rite etiã oculi nr̄i in hos ſũt ſubleuã
di. At vt ⁊ hic materiã aſſignem⁹ hec int̃ cetera potẽt
circa p̄riarchas primũ cõſiderari.

Sez
- Ratio nominis.
- Sublimitas cõparatiõis
- Dignitas priuilegiatiõis.
- Beatitudo premiationis
- Varietas exemplationis

En nomen ſil̃es. digni. celſiqꝫ docentes.

B ¶ De nõis ratione ¶ Mẽbrum. p̄.

Circa rationẽ nõis q̃re ſcz Priarche dicũtur
q̃ſi p̄rm̄ p̄ncipes. vel p̄rẽs p̄ncipales ml̃tipl̃r
rõ p̄t aſſignari Cõuenit em̄ eis fere oĩs rõ pa
ternitatis. Unde merito p̄rẽs ſcz.

Cura p̄rẽs. amor. atꝫ fides. exẽpla priores

An nõ cura ⁊ ſollicitudine p̄rẽs q̃ tã de poſterita
te ſolliciti ꝙ ꝓpriĳ cõmodi incuriĳ. vt em̄ abrahã i gñ
dẽ gentẽ creſceret terrã ꝓpriã ⁊ cognationẽ dereliq̃t
⁊ ſic oĩs ille patrũ chor⁹. qm̄ oĩs eoꝝ cura fuit de et
in ſpe futura Secũdo etiã p̄rẽs amore ⁊ affcũ p̄rnã/
li An nõ p̄rnaliter nos abraã amabat q̃ tã etſi valde
diligebat yſaac tñ libẽs illũ ĩpendebat ne futura ſpũ
ali fidei prole careret Tertio fide Nõ eĩ teſte Aug⁹ tã
carne q̃ꝫ fide p̄rẽs nr̄i dicũtur. Vñ ⁊ filiĳ abrahe ſunt
q̃ fidẽ e⁹ ſectãtur Et ioan. bap. dixit Nolite gl̃ari q̃a
p̄rẽm abraã hẽtis. dico em̄ vobis ꝙ potẽs ẽ de⁹ d la/
pidib⁹ iſtis ſuſcitare filios abrahe Itẽ apl̃s Si autẽ
vos xp̄i ergo filiĳ abrahe eſtis Quarto virtutũ exem
plaritate. Vñ ſm̄ Bedã nõ propagatiõe carnali. ſed
imitatiõe ſpũali horũ p̄rm̄ filiĳ ſum⁹ ⁊ ip̄i exemplo
p̄rẽs nr̄i Poſtremo ⁊ lõ rite p̄rẽs dicũtur q̃ tp̄e p̄
ores ⁊ ſeniores etate Quo igit̃ maior eis rõ congruit
p̄rnitatis. eo ãplior eis honor ĩpendẽdus Cur aũt p̄n
cipes p̄rm̄ aut ſũmi p̄rẽs nũcupent̃ facile ẽ videre. q̃
⁊ ꝓpt̃ filioꝝ ſequentiũ multitudinẽ ⁊ p̄rnalis digita/
tis magnitudinẽ. ⁊ ob hmõi alia ꝯpl̃a. O igit̃ priar/
che ꝟe ſũmi p̄rm̄ habere erga me affectũ p̄rnũ ⁊ faci/
te me imitatiõe filiũ ¶ Mẽbrũ. ĳ.

C Porro de cõpatiõib⁹ q̃bus in ſcripturis ⁊ a ſã
ctis denõiant̃ ⁊ aſſimilãt̃ neſcio ſi dicere ali/
quid aut tacere velim. Multa em̄ his dici
p̄ñt. vnde ſolũ materia ãminiſtrãda nõ ꝓſequẽda

Hi mõtes ſtelle. baſeſqꝫ viri. ſeniores

Sunt ⁊ alia cõplura q̃ breuitatis cã trãſim⁹ Sunt
igit̃ hi mõtes ⁊ colles de q̃b⁹ dr̄ Cãti. Ecce vẽit ſali/
ens in mõtib⁹ trãſiliẽs colles. queãdmodũ matheus
euãgeliſta declarat. Nota hic ꝓprietates mõtiũ ⁊ col
liũ ⁊ alioꝝ De his cõpatiõib⁹ q̃ ſe in meditãdo dilata
re volet libꝝ de ſilitudinib⁹ reꝝ. itẽqꝫ de naturis re/
rũ legere dꝫ ⁊ tũc applicare ꝑ autoritates ſcript̃arum

Nunc t̃rio de dignitate p̄uilegia ¶ Mẽ. iĳ.
tiõis q̃ occurrũt paucis ſignãda ſũt. ⁊ lꝫ plura D
poni poſſent. hec tñ tractãda dũtaxat ſuſcepim⁹

Stirps. primi de⁹ ẽ vri. tẏp⁹ atꝫ locuti
Juſti laudati. tuti. requieſqꝫ reducti

Primũ eſt ſtirpis dignitas Hi em̄ ſtirps ſctã ra/
dix electa in quoꝝ ſeie oẽs gẽtes benedicẽde. dictuꝫ
quippe eſt vni eoꝝ In ſeie tuo bñdicentur oẽs trib⁹
terre ⁊c̃ Alteꝝ eſt electiõis p̄oritas Hi em̄ ſũt p̄mi
tie oĩs terre de oĩ ꝓpl̃o tribu ⁊ lingua electi ⁊ primit⁹
electi ceteris fere ꝯtemptis O vere nimium hi felices
quos ex multis paucos de⁹ ſibi elegit. Tertiũ ẽ poſ/
ſeſſionis ſublimitas. q̃ apl̃o ad Hebre. xi. teſte Nõ
cõfundit̃ de⁹ vocari de⁹ eoꝝ. ſ. abraã yſaac ⁊ iacob di
cens Exodi. iĳ. Ego ſũ de⁹ abrahã ⁊c̃. Uere nõ ſic fe/
cit oĩ natiõi. nã quibuſdã ꝑ Ozee. v. dixit. nõ ero inq̃
ens vr̃ deus. Quarto ꝑꝑ aptã figurationẽ gñationis
eccl̃ie ſpũalis Poſtremo ꝑꝑ ſingularẽ familiari/
tatis auſũ ⁊ cõuerſationẽ. O priuilegiũ grãde nimis

Quartũ eſt p̄figuratiõis myſterioꝝ dei claritas.
Nã nõ ſolũ actib⁹ ſed ⁊ verbis. imo ⁊ nõim int̃p̄rati
onib⁹ vel xp̄m ip̄m aut ei⁹ miſteria p̄ſignabant. Qui
noſſe volet quõ nõim int̃p̄tatiõib⁹ grauida myſte/
ria inſinuabant cõmentarios doctorũ in genealogiã
xp̄i in initio euãgeliĳ mathei legat. q̃ quõ actib⁹ ſmo
nes Ambroſiĳ. Itẽqꝫ diui Auguſti. ac ceterorũ d pri
archis ꝑſpiciat. Quõ etiã verbis fere xp̄i ⁊ eccl̃ie my/
ſteria oĩa p̄figurauerũt. q̃ ſcire deſiderat bñdcõnes
eoꝝ ex textu geneſeos reuoluat. Et nõ ex textu tãtũ.
ſed ⁊ ceteroꝝ bñdictiõẽs priarcharũ retractet. quas
mgr̃ roꝑtus groſſum caput ep̄ũs linconienſ: trãſtu/
lit ex greco in latinũ. Grandis hic ſe copia ⁊ deuoti
onis materia offert. ſed nobis accelerandũ Ad p̄ticu
laria ſtudioſi deſcendant. Scripſit Ambroſi. de bñ/
dictionib⁹ patriarcharũ. ſcripſerũt ⁊ aliĳ Alber. quo
qꝫ in ſuo de laudib⁹ bt̃e virgis breuiter. ſed luculẽter
eaſdẽ dimẽbrat. Quintũ eſt locutiõis cũ deo ⁊ re/
uelationũ myſterioꝝ crebra familiaritas. Nã apl̃o
ad Heb. i. teſte Multipharie multiſqꝫ mõis locut⁹
eſt de⁹ p̄ribus iſtis Multipharie inq̃ꝫ ad locutionis
numerũ q̃ crebro. multiſqꝫ mõis q̃ ad loquẽdi mo/
dũ. q̃ varie ⁊ multis locutionũ varietatib⁹. Aliquã
do ſcz ꝑ ſõnia aut imagines ſõnioꝝ. aliquãdo ꝑ app̄i
tiones angeloꝝ. qñqꝫ per formatiões ſonoꝝ. qñqꝫ
ꝑ inſpirationes reuelationũ. ⁊ aliĳs mõis. O grãdis
dignitas patrũ q̃ tã faĩliarẽ in deũ hẽbant auſũ ⁊ taꝫ
multiplicia genera reuelationũ. An nõ felices q̃ nũc
facie ad faciẽ dñm vident. aut ore ad os ſecũ in h̃ tp̄e
miſcent ſermões quib⁹ de ſecretis ſuis nihil occl̃tat
deus. Notetur hic de modis app̄itionũ ⁊ reuelatio/
nũ ⁊ doctores videant̃ Sextũ eſt iuſticie virtuoſi/
tas. Nã vt ſcribit̃ in eccl̃iaſtico Juſti atꝫ p̄fecti inuẽ/
ti ſunt in generatiõib⁹ ſuis: vt patet ꝓſequẽdo de ſin

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

gulis vnde dñ eos iuſtos dicim⁹ iuſticie nomẽ gñalit̃
ꝯplectimur oẽs virtutes. nam ſi Ambroſio creditur
ꝑfcm̃ nobis innocẽtie tramitẽ plenãq; recte viuendi
normã pr̃es hij exhibuere Tanto iure mirãdi ãplius
ꝙ hoc faciunt añ euangeliũ quod poſt euangeliũ oẽſ
didicim⁹ ⁊ non poſſum⁹ aut certe non volum⁹ ſuare
Quoꝝ etiã eo iuſtitia virtuoſior quo ⁊ inter malos
velut inter ſpinas lilia aut certe int̃ medias tenebras
ſtelle eluceſcũt qñ ſcʒ pauci boni atq; illũinati a deo
in vniuerſo inueniebãtur mũdo ¶ Septim eſt Cõ-
mendationũ multiplicitas Multipliciter etiã a mł̃
tis ⁊ magnis hi laudãtur. Nos de⁹ ipẽ laudauit dũ
cũ eis fedus pepigit ⁊ eos iuſtos dixit. vis videre ho-
rũ laudes: lege eccl'iaſticũ a. xliiij. ca. vſq; in finẽ. Au
di xp̃m crebro in euãgelio. vide apl'os in epl'is ⁊ cano
nicis ſuis. nõ patit̃ tp̃s adducere teſtionia ſingulorũ
Vere certe laudati q̃ ⁊ a deo ⁊ tã deificis ſunt ꝓbati.
Secure igit̃ nos eos laudem⁹ ¶ Octauũ ẽ in aduer
ſis ſecuritas. Inter medias etiã aduerſitatũ ꝓcellaſ
a dño ij p̃ ceteris tutati ſũt Tutati dico ⁊ a rerũ pe-
riculis. vt pʒ de noe in diluuio ⁊ a diaboli inſidijs. vt
dr̃ de abrahã in vr caldeorũ Ab hõim infeſtationib⁹
vt patet de abrahã ⁊ ei⁹ vxore ab abymelech rege ge
rare Jacob ad eſau ⁊ laban ꝑſecutiõib;. q̃s dñs ipſe
defendit hoſtes exterrẽdo. Vis noſſe quõ hos defen
dit Scrutare ſcripturas ⁊ inuenies ꝙ velut pupillã
oculi ſui At q̃ illos tãgebat velut q̃ pupillã oculi ſui
tetigiſſet deterrit⁹ fuit O amor ⁊ dignatio in viros
tales ¶ Nonũ eſt q̃etis vel requiei in limbo ſuauitas
Nã q̃s pluribʒ videt̃ ſtat⁹ patrũ in limbo fuiſſe ma-
E gis afflictionis q̃ꝫ ꝯſolationis. pene q̃ꝫ quietis. ido ꝓ
uenit q̃ꝫ cecis oculis incõſiderate oĩa legũt. nõ autẽ
q̃ aptos oculos hñt q̃ veri rerũ eſtiatores ꝓfundi di-
iudicatores ſũt. tamen aliter ſentiũt de ſtatu horũ pa
trũ In carcere tñ erãt. in exilio tenebãtur. lumẽ celi
ꝑ eſſentiã nõ videbãt. patriã añ regẽ ingredi prohi-
bebãtur. quẽ auidis faucibʒ ſꝑ aſpirabãt. ⁊ forte di-
latio horũ oĩs fuit pena eoꝝ Sed de ꝯſolatiõe eorũ
ſcribit venerabilis Joan. gerſ deuote ſup marcum
Vera enim illic vixerint vita q̃li nec quiſq; vir fer-
re p̃t in mũdo In ſuaui igitur ſinu pr̃is fouebãt̃ aõre
vulnerati ſuauiter ⁊ amore lãguẽtes anhelo ſpũ expe
F ctantes ſalutare affuturũ Poſtremũ ꝑuilegiũ ẽ di-
gna hũda eorũ a xp̃o reductibilitas. Nã licet in ſuaui
vt dcm̃ ẽ fuerãt ſtatu cõparione. tamen glorie in ſta-
tu miſerie ⁊ exilij fuere. Nec in finẽ eos xp̃s deſeruit:
Venit em̃ mira dignatiõe poſt mortẽ ſuã xp̃us ꝑ ſe-
metipſum nõ per ſubiectã creaturã viſitare ⁊ eripere
eos. In quo nimirũ oſtendit nobis ſuã erga patres
affectũ. merita patrũ ⁊ viſcera miſericordiarũ ſuarum
O beati vos patres ſancti ad quos per ſemetip̃m vi-
ſitandos amplexãdos oſculãdos ⁊ beatificãdos i in-
feriores p̃tes terre dominus omniũ deſcendit Dicit
Hubertinus ꝙ in hoc chriſti ad patres deſcenſu in li

bum facta ſunt hec iure cõſiderãda. Nam tñc

Obſcura		Illuſtrata		claritatꝭ	refulgẽtiã
afflicta		cõſolata		pietatꝭ	beniuolẽtiaʒ.
lõginq̃		viſitata		diuinitatis	preſentiã
carcerata	ſũt	liberata	ꝑ	libertatꝭ	idulgẽtiaʒ
hoſtilia		religata		deitatis	potentiaʒ.
Lãtica		decãtata		ſocietatis	cateruaʒ

Que oĩa latius declarat ille. Que qualia vetunc illa
gaudia fuerũt corde ſati⁹ q̃ꝫ ſcripto eſtimo poſſe ca-
pi. Attendãt ex ijs pia corda horũ patruʒ dignitates
⁊ nec dignẽtur in cõrijs viſitare in celis q̃s dñs ipẽ ꝑ
ſemetipſum nõ dedignabatur primo cõſolari ⁊ poſt
viſitare in limbo:

¶ De patriarcharũ premiatione Nũ ebrũ. iiij.

Quarto de beatitudinis p̃miatione horũ be-
atiſſimorũ patrũ videndum Que tametſi ex
multis. maxime tñ ijs cõiectari poterit

Deſcripti laudãt. pulchri cũ corꝑe gaudẽt.

¶ Primo gl'a eorum apparet nobis certa quia i ſcri
pturis crebro cõmemorata ⁊ deſcripta preſertim in G
Apocalipſi. nam ibidem ſcdo. Joannes vidit ſedilia
vigintiquattuor ⁊ ſupra thronos vigintiquattuor ſe
niores ſedẽtes ⁊c̃. quos expoſitores ⁊ docti pleriq; ac
cipiunt patres iſtos Et nõ ſolum certificamur d̃ glo
ria patrum. ſed ⁊ de gloria ⁊ numeroſa multitudine
filiorum. vt patet eiuſdem ſeptimo. vbi Joãnes au-
diuit numerum ſignatorum ex omni tribu filiorum
iſrahel Vere ſi gaudere licet in hoc gratulandũ. quia
deſcripti ſunt cum prole in celis. niſi forte quis ſani⁹
velit intelligi hoc de iſrahel ſpiritali q̃ꝫ carnali. Nec
hoc derogabit dignitati horum patrum. q̃ppe nõ ſo-
lum patres iſrahel carnalis ſed et ſpiritualis fuere.
¶ Secũdo apparet nobis eorum gloria ex actiõe di-
gniſſima. quia laudãt deum qua actiõe dignior alte
ra nulla. De hoc Apocalipſ. iiij. Et cum darent in-
quit Joannes illa quattuor animalia gloriam ⁊ ho-
norem ⁊ benedictionẽ ſedenti ⁊c̃. procidebant vigin
tiquattuor ſeniores ante ſedentẽ in throno ⁊ adora-
bant viuentem in ſecula ſeculorum. ⁊ mittebãt coro
nas ſuas ante thronum dicentes. Dignus es dñe de
us noſter accipe gloriam ⁊c̃. Vere laus prouida at-
tenta humilis deuota ⁊ magnifica. Nos laudatores
aſpiciat. quiſquis in laude dei torpet ⁊ ſi eorum deuo
tionẽ digne diiudicauerit. haud dubiũ qui a torpore
in nouũ excitabitur feruorem ¶ Tertio eſt eorũ glo-
ria decora: quia pulchri ſunt prime pulchritudini iun
cti. quorum decorẽ Joannes deſcribens ait Apocali
pſi ij. Vidi inquit haud dubium quin ſeniores circũ
amictos veſtimentis albis. ⁊ in capitibus eorum co
ronas aureas ⁊c̃. Sunt nempe gloria ⁊ honore coro
nati forſan ⁊ aureolis gaudent Nam ⁊ abrahe coniu
gium Auguſtin⁹ nõ eſt veritus p̃ferre celibatui Joã
nis. p̃mia autem merita ſequũtur. nos autem illo ñ
dicimus. ¶ Quarto eorum gloria vt quibuſdam vi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

detur integra eſt. quia cum corpore plures ex doctoribus quoſdam eorū eſtimant beatificatos. Legimus enim chriſto moriente multa corpora ſanctorū ſurrexiſſe ⁊ veniſſe in ſanctā ciuitatem hieruſalem ⁊ apparuiſſe multis teſtimoniū reſurrectionis chriſti reddentes. quod de ſanctis iſtis patribus accipiunt vniuerſi. Nam ipſi fuere ſancti illi priores Sed tenēt aliqui ꝙ officio teſtimonij pacto in puluerem rurſus rediere Sed ⁊ alij nō minus docti aſſerunt ipos beata frui reſurrectione cū chriſto. Alioquin nō veros fuiſſe reſurrectionis teſtes. Nam ⁊ hoc futurum myſtica inſpiratione ſancti hij patres nouerunt. ⁊ ideo ſūma eis cura fuit in terra promiſſionis ſepeliri vt cuȝ chriſto reſurgente reſurgere poſſent. vt Lyra ⁊ doctores aiunt. Hinc iacob in ſpelunca duplici pecijt cum abraham ſepeliri. Hinc Joſeph voluit ſua oſſa trāſferri. Et Remigius ait Indubitanter tenenduȝ ꝙ hi qui cū reſurgente ſurrexerunt. cum aſcendente pariter aſcenderūt. Unde apparet ꝙ ſedent vtraqȝ ſtola glorioſi. Et Gerſon de Joſeph patre vel nutricio domini pie eſtimat tenendum. nō tamen audēs affirmare ꝙ ⁊ in corpore beatus. Unde ⁊ nos nihil niſi recitando ſanctorum dicta audemus. Sunt enī multa que his obijci poſſunt. vt facit Auguſtinus

Poſtremo eſt ⁊ eorum gloria gaudioſa. Nam Apocalipſ. quinto Joannes vidit viginti quattuor ſeniores habentes cytharas ⁊ fialas aureas plenas odoramentorū qui etiam cantabāt canticuȝ nouum Quorum gaudia ecclīa in reſponſorio ſic retractat Decantabat populus in iſrahel alleluia. ⁊ vniuerſa multitudo iacob legitime canebat. Et dauid cum cātoribus cytharam percutiebat in domo domini O cantica. o gaudia vere gaudioſa que nec mens capere nec lingua dicere poteſt. Hec de beatitudine patrum.

De exemplatione patriarcharū Mēbrū. v.

h Poſtremo de exemplatione eorum videndum vt ſciamus quibꝫ meritis ad gaudia hec peruenerūt. cum ⁊ nos ſectemur veſtigia eoruȝ. Hinc hortatur Eſai. li. cap̄. Attendite ad abraham patrem veſtrum. Sed abiſſus eſt intendere ad eorū exempla ⁊ pelagus inuadabile nobis. Nam fere nulla eſt virtus cuius nō in eis reluceat exemplum. Naȝ omnium ille primus parens mundū ante lapſū illuſtrauit innocentia. ⁊ poſt caſum penitentie exemplū reliquit. vt tenet eccleſia ⁊ antiquiſſimi doctores ⁊ patres orthodoxi tradiderunt. ⁊ montanis hereticis ꝙ quaſi blaſphemū vel hereticum impoſuerūt ꝙ protoplaſtos nō ſaluatos dixerunt. vt dicitur i hiſtoria eccleſiaſtica Ja ſuper ⁊ ſapientiales libri hoc teſtant̄ ⁊c̄. Abel perſtitit ⁊ occiſus eſt in innocentia ſua. noe fidei ſplendore emicuit. perfecte obedientie exemplū magnꝰ ille pater abraham dereliquit. Longū ē enarrare ſingulos hoc pro omnibus vnū ꝙ viri hij fuere virtutū. ⁊ longe clarius mūdum illuſtrauere ſuis virtutū exemplis q̄ȝ heſperus aut quilibet quātumlibȝ luciſluus planeta. Qui deductionē exemplorū cupit beatiſſimi Ambroſij ſermones ⁊ libros de p̄riarchis legat ⁊ Auguſtinū cōtra fauſtum. Sed ⁊ Antheninus perſtringit pauca de pluribus. nos vero maluimus ſubticere q̄ȝ ad impoſſibilia effatu conari. Sed nunc valete exultantes in ieſu nobili filio veſtro vos illuſtres patriarche. in quo impleta eſt oīs expectatio veſtra. hoc mihi impetrate quo in ſemine hoc veſtro merear ⁊ ego benedici ⁊ tandem adiungi vobis

De prophetis patriarcharum ſucceſſoribus Cap. I

Exemplū accipite fratres laboris ⁊ pacientie, ꝓphetas qui locuti ſunt in nomine domini Jacobi. v. Patriarcharum ſucceſſores fuerunt ꝓphete ſancti ⁊ ipſi viri magni ⁊ inclyti viri deſideriorum. In quos etiā mentis oculos leuare debemꝰ vt veniat auxiliuȝ nobis. Sunt enim amatiſſimi deo. ⁊ fratrum amātiſſimi. Nam ⁊ ſunt fratrū amatores inter eos q̄ multum orant pro ꝑplo. Qui quoniam patrum ſunt cōſortes. Ideo ⁊ eadē que de eis diximus facile his poterit applicari. Plures enim patriarcharum etiam ſpiritu prophetico pollebant. Dicemus tamen aliq̄ ſub breuitate conſideranda. Et poterimus cōſiderare circa hos prophetas

Sez
- Denominationes
- Aſſimilationes
- Dignitates:
- De prophetia conſiderationes.
- Exemplationes.

Nōia. cōſimiles. digni. meditās. imitare.

De prophetarū denōiatione Mēbrū. i.

Circa denōiationem videnda ſunt ⁊ nominū varietas. ⁊ eorundem rationes Inuenimus autem prophetas his nominibꝫ denōiari. K

Ecce propheta vidēs p̄co. vateſqȝ poete

Poſterioribꝫ duobus nōibus a gentilibus nūcupabantur. poete ſcilicet vel theologi quoniam de deo carmina faciebant. Uates quia in vi mentis excellebant. p̄cones q2 chriſtū p̄cinebant futurū. Uidentes aūt a veteribꝫ vt dr̄. i. Reg. ix. q2 ſcȝ videbant ea que ceteri nō videbāt ⁊ ꝑſpiciebant ea q̄ in myſterio abſcondita erant. Hinc dici ſolet Eamꝰ ad videntē Et Eſaias ait. Uidi dn̄m ſedentē Et celi apti ſūt ezechieli ⁊ vidit viſiones dei Prophete aūt dicebātur quaſi p̄fatores. nō vt pleriqȝ autumāt a ꝓcul ⁊ for faris ſed a ṽbo greco ꝓpheino qđ ē predico vel exp̄mo greco vocab'lo ꝓphete. p̄dictores vel exp̄ſſores nūcupantur vel ꝓlatores. q2 de futur꜠ ṽa q̄ſi de p̄ntibꝫ p̄dixerūt. Nō ꝙ ꝓphetie actꝰ ſit ſp̄ de futur꜠. ſȝ mult꜠ modis accipit̄ actus ꝓphetādi ſcȝ iſtis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

futura ī tpa lō ga ꝓpheṫat.	.i. p̄terita vt Moyſes	.i. ꝓphetias recitādo ꝓpha bāt incitaris	vt ſaul nu d9 inẗ pro phetas

Predicit. trāſacta vidꝫ. recitādoq̃ꝫ laudat

ſcripẗas	remota vidēdo	p̄figurādi vt io ſuc nōie ⁊ fcō	ꝓ alio v̄ba ꝓponē° ſic aarō propheta moiſi erat

Exponit. ꝓfans. tip9 ē vētura qꝫ ſignat

Patet ex verſib9 multiplex acceptio ꝓphetie quā qui clarius videre volet. legat nicolaū gorrā in epl'a ad Chorin. Qui etiā ponit cōditiones veroꝝ ꝓphetarū. ſcilicet iſtas

Sit miſſus ver9 ſanct9 cōſtās et egenus.

¶ De ꝓphetarū aſſīl'atiōib9 Mēbrū ſecundū.

Nunc quib9 reb9 aſſīl'entur in ſcripturꝭ ⁊ a ſā ctis videa9. Et q2 hmōi ꝯparationes multiplicate ſunt ſup nūerum pauciſſimis nos expedicmus. ⁊ ponemus iſtas.

Hi galli. turres oculi. calamiq̃ꝫ nubes ſūt

¶ Primo cōpantur gallo vt Job. xxxviij. Quis dedit gallo intelligentiā. ⁊ hoc ꝓꝑ galli vigilantiā quā hꝫ ad cantandū. Nā ⁊ medijs noctib9 cātat ⁊ aduenientē nūciat diē. ſeſe primū excutiens ſuis alis. ¶ Secūdo ꝓꝑ galli diligentiā quā hꝫ ad nutriendū. nā in eſcā cōicat liberaliter pullis ⁊ gallinis vt maneat ipſe macilent9. Sic ⁊ iſti ꝓ aiabus zelabāt quaſi incurij ſuorū ¶ Tertio ꝓꝑ galli audaciā quā hꝫ ad pugnandū: Eſt em̄ inter tria Prouerbi. xxx. enūerat9 que bene gradiūtur gall9 ſuccinct9 lūbos ſuos. Sic prophete nri in petōres inſurgebāt. Sūt ⁊ alie multe ꝓprietates q̄s q̄ ſcire volet. legat libros de ſilitudib9 ⁊ naturis rerū ¶ Secūdo cōpanẗ turrib9 vt. p̄s. ait fiat abūdantia in turrib9 tuis Jtēq̃ꝫ Chriẛ. in ope imperfcō ait q̄ turres eccl'ie ſunt ꝓphe ſacri de q̄b9 cōtra hereticos ſpicula mittūtur ¶ Tertio cōpanẗ ocul' vt pꝫ vbi dn̄s ait Qui tāgit vos q̄ſi q̄ tangat pupillā oculi mei. Nā hi clariſſiē myſteria vidēt. ita q̄ in cāticꝭ dicatur de iſtis. Oculi e9 ſicut colūbe ſup riuulos aquarū ¶ Calamis cōpantur ꝓꝑ officioſitatē Juxta illud Lingua mea calam9 ſcribe velociter ſcribētis ¶ Poſtremo aſſil'anẗ nubib9 aeris. vn̄. p̄s. Tenebroſa aq̄ in nubib9 aeris. i. obſcura ſcriptura in ꝓphetis. Sūt ⁊ alie multe res q̄b9 cōpantur vt lucernis. thaurꝭ altilib9. Sed ſatis eſt materiā āmiſtraſſe meditādi

¶ De prophetarū dignitatib9 Mēbrū tciū.

Jam tertio de dignitatib9 beatorū prophetarū videndū. Et q2 in multis cōueniūt cū priarchis Jdeo paucuļas hic ponim9 dignitatū ꝯſideratiōes Et p̄t p̄cipue eorū dignitas elucere

Ex actu. ſci. medij. fati. typ9. alti ¶ ex iſtis.

¶ Primo em̄ eorū dignitas cōijci pt. ex actus ⁊ officij ſublimitate. nā vt apl's. p̄. Choꝝ. xiiij. deducit ex multis grā prophetie ceteris āñferenda ē dōis p9 caritatē. nā ait Sectami charitatē. emulami ſpūalia magis aūt vt prophetetis. nā maior eſt q̄ ꝓphetat ⁊c videanẗ expoſitores. ¶ Secundo patet eorū dignitas ex vite ſcitate. Sanctiſſime em̄ vite erāt adeo q̄ dn̄s iuſtos dicat ⁊ ſctōs appellet dicens. Nolite tāgere xp̄os meos ⁊ in prophetis meis nolite malignari Qui etiā ſpūſcō inſpirati nō volūtate hūana teſte petro locuti ſūt Scrutare ſcripturas ⁊ geſta ⁊ ſcias q̄ dico vera eē ¶ Tertio patet dignitas eorū ex mediationis officioſitate. Nā prophete ſacri erāt quidā medij inter hōies ⁊ deū potētes manū ponere in vtriſqꝫ. O grandis dignitas hominū quib9 donatū ē poſſe mediare inter hōies ⁊ deū ¶ Quarto patet eorum dignitas ex aīcicie cū deo familiaritate. ⁊ locutiōis aſſiduitate. Nā cum aliquib9 boꝝ dn̄s facie ad faciē loquebatur. ſicut hō ſolet loqui cū amico ſuo. Vn̄ hōi vt miſceat ſmonē cū deo. Vere amici iſti tui de9 quibus ſecreta tua reuelaſti ⁊ nota feciſti eis que q2 neceſſaria ſaluti. adeo vt vnus ex iſtis Amos. ſ. iij. dicat Nō faciet dn̄s de9 verbū niſi reuelauerit ſecretū ſuū ad ſeruos ſuos prophetas O vere nimis honorati ſūt amici tui iſti de9 q̄bus tā familiarē te exhibuiſti Quito pꝫ ex typi quē p̄ ſe ferebāt ſublimitate. Nā in ſcis actib9 ⁊ verbis. imo in nōibus ſuis dm̄ figuram gerebāt. Nā in manib9 eorum fuit (vt ip̄e ait) aſſimilat9 Percurre ſcripturas vide ⁊ apta figuras. Poſtremo ex gl'ie ſublimitate. nā que de gloria dcā ſunt p2iarcharū. cōgruūt ⁊ ip̄is vt patet adaptanti. Et merito ſublimes ſunt in gl'ia qui tam ſcti in vita de ſalute ſemꝑ ſcrutātes ⁊ exquirentes. Poſſent in hunc modū plura alia huiuſmodi adduci ex quibus laus horū probāda cēt vt ſtirpis dignitas. grē ſingularitas. ſecretarij ⁊ ſcribe officioſitas. vtilitaſq̃ꝫ per eos collata. ſed faſtidij mater prolixitas pl'a verat dicere.

¶ Conſiderabilia de prophetia Mēbrū quartum

Quarto pro materie amminiſtratione. conſiderandū eſſet de prophetia in genere. Hic qua abundantiſſima ſe materia circa quam hec cōſiderari poſſunt affert

Scꝫ { Prophetie deſcp̄tio; Cauſaꝝ origo; matie ꝯditio l'diſpō; Dn̄ie variatio; Graduū aſſigtio; Fructuū multitudo; Prophetarū p̄latio } Videlꝫ { Quid ſit; Unde ſit; Quoꝝ ſit; q̄tuplex ſit; q̄t gd9 ſint. q̄ vtilitas ſit; Que p̄cellit. }

Quid. quo. ſit quorum. ſpecies. gradus et bona preſtet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Nil nobis de his dicendū remittendū eſt ad doctos Pulchre in pātheologia de his ſcribitur Doctoreſq; in ſuis ſcriptis Et ſctūs Tho. in ſecūda ſecūde vbi hoc duxim⁹ aſſignādū q̄ ſcūs Tho. de vltio diſputās cōcludit Moyſen eximiū fuiſſe ꝓphetaꝝ. Sz Lyra in ꝓlogo pſalterij Dauid eximiū extitiſſe dicit Eſtq; ibidē diſceptatio int̄ Paulū burgenſez ⁊ Mathiā dorīc. vt patet in additionibꝫ.

B ¶ De exēplis prophetarū. Hebrū. v.

Ed iā tandē de exēplis ꝓphetarū videndum. Et lz in his oēs fere virtutū ſpēs refulgeant pacie tñ ſingularis exēplar reliquerunt. Quapꝛ ſcūs Jacobꝫ monēs de pacia cos poſuit in exemplū. Accipite inquiēs frēs exēplū laboris ⁊ pacie prophetas. Et vere ſingularis pacia eoꝝ q̄ oibꝫ ridicl'o ⁊ ludibrio erāt. adeo vt fatuos eos imo ⁊ malignos dicebāt ⁊ diris cruciatibꝫ afficiebāt. ipi vero nihilomin⁹ orabāt: qm̄ excelſus dñs. ⁊ qm̄ exaltatū ē nom̄ ei⁹ ſolius quā ſciam quē guſtū nēo ſcit niſi qui accipit. qd̄ nomē q̄ ſcit nō facile nomē dei ſui inuanū ſumit. Obſecro ⁊ vos o ꝓphete viri veraces in ieſu magno ꝓpheta gaudētes ꝑ quē ⁊ in quo mirifice ⁊ gl'ioſe ꝯpleta videris oīa q̄ de ipō annūciaſtis in ſpū ſctō ⁊ fideles inuēti eſtis ꝑ ipm̄ in cūctis ſermōibꝫ veſtris inueniam̄ ⁊ in hmōi ipꝛecatiōibus vr̄is veraces. vēi atq; ſuꝑ me ⁊ ſuꝑ oēs mihi dilectos eiuſcemōi imprecatio vr̄ā talibꝫ q; felicibꝫ odijs inſequar oēs mihi aduerſantes De bñficijs horū beatiſſimorū prophetarū tacem⁹. cuiuſmōi ſunt exempla orōes ⁊ ſcripta Meli⁹ eīm̄ hec meditabūtur in ſilētio q̄z fragilis ea nr̄ā explicare poterit orō

¶ Titulus viceſimusſeptim⁹ De apoſtolis.

A Sti ſunt viri ſancti quos elegit dñs. Poſt patriarchas et ꝓphetas reſtat de apl'is dicendum q̄ tamẽſi illis poſteriores tp̄e fuere. oīm tñ iudicio dignitate ſuperiores. Nā ex primoribꝫ eccl'ie cōſtat eos eſſe inſigniores. Et ideo apl's paul⁹ narrādo dōa in edificationē eccl'ie collata apl'os p̄ponit ꝓphetis dicēs ad Ephes. iiij. Primo apl'os. deinde ꝓphetas ⁊c. Dicūt aūt apl'i quaſi miſſi. teſte xp̄o. q̄ ait. Nō eſt apl's maior eo q̄ miſit eū. Vñ patet nōis rō.

Sūt miſſi. calor vt radij vel odor q; ſagitte

Hoc eſt ſm̄ Chryſ. Jdeo miſſi vel apoſtoli dicūtur. quia a chriſto miſſi ſunt. ſicut ignis calorē vel ſintillas diſpergit. ſicut ſol radios emittit. ſicut roſa odorē ſpirat. ſicut item teſte. pſ. Sagitte de manu potentis. Unde ſicut ſol in radijs apparet. ſicut ignis i ſintillulis vel calore ſentit̄. ſicut roſa in odoribꝫ percipitur. ⁊ ex ſagitta virtus mittentis cōijcitur: ſic apoſtolorū virtutibꝫ chriſti potētia agnoſcitur. Et lz oēs qui ad predicandum mittūtur generaliter apl'i dici poſſunt: Tñ ꝓprie hi apoſtoli dicūtur q̄ a xp̄o electi ⁊ miſſi ſunt ad p̄dicandū q̄bꝫ ⁊ ipē hoc nomē impoſuit. xij. ſolis. ex multis diſcipulis electis. Luce. vi. Et q; in pſona ſanctū paulū de celo vocauit Jō ⁊ ipē eis annūeratur Offerūt aūt ſe pl'ima circa apl'os cōſiderāda. ſed principaliora ſūt nobis breuiter proſequēda. ſcilicet iſta.

De apoſtolorum { Vocatione / Electione: / Miſſione / Dotatione. / Cōgregatione }

En vocat. elegit. miſit. dotās. gregat ad ſe

¶ De quibꝫ ſingulis pauca dicenda:

¶ De apoſtolorum vocatione Hebꝝ. p.

C Jrca apoſtoloꝝ vocationē ſe ingerūt hec meditāda. Primo. ſ. Circūſtantie vocatiōis. q̄ hoc verſiculo cōplectūtur.

Sepe vocat tales. cur. quō. qñ vel vnde B

¶ Primo videndū quotiens vocauit Et cōiter ponunt triplicem vocationē. Secundo vidēda vocatorū qualitas quales ſcz vocauit: Et inuenim⁹ q̄ vocauit paupes quippe retia ſua reficiētes. quibꝫ ſcd̄m Chryſoſt. tantus erat pauptatis exceſſus vt laniata reparent noua habere nequeūtes. q̄z q̄z ⁊ aliud illic lateat myſteriū. nō eīm̄ de petro ⁊ andrea: ſed de iacobo ⁊ ioanne dictū eſt reficiētes retia ſua. Joannes enim nō ſolum euangelium p̄dicaturus erat. ſed ⁊ ſcripturus Secūdo ſimpliciſſimos tam in literatura q̄z aſtucia mūdiali. Tertio deſpectiſſimos nihil de mūdi nobilitate ⁊ pōpa hñtes. De quibꝫ tribꝫ ꝯditiōibꝫ apoſtolus agit. p̄. ad Chorin. p̄. ⁊. iiij. Quarto hūiles ⁊ obedientia promptos Cur aūt tales vocauit aſſignātur iſte rationes C

Grata ſit et mera mirāda tip⁹ docꝫ obſtet

¶ Primo quia paupertas ſimplicitas. mundi deſpectus. humilitas. ⁊ obedientia ſunt gratiſſima do ⁊ chriſto conformia. et fundamenta perfectionis.

¶ Secundo vt oſtenderet q̄ vocatio mera erat ⁊ gratuita. quia nihil erat in apoſtolis per quod viderentur diſpoſiti ad apoſtolicam dignitatem Et ideo ſcientia ⁊ prudentia in eis non minus miraculoſe fuere q̄z gratuite ¶ Tertio tales elegit per quos mūdi conuerſio magis miraculoſa pateret. vnde Auguſtinus in de ciuitate dei dicit q̄ hec eſt ſumma omnium miraculorum q̄ hominibus. pauperibus. ſimplicibus. paucis rem tam incredibilem mundus credidit. ¶ Quarto dicitur vt oſtenderet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſe dñs ihesus ↄſuetudiẽm obſuare ⁊ figuras ⁊ tipos implere. Poſtrẽo vt nos doceat hũilitatẽ ⁊ vt oñdat ſe obſtare ãtichriſto.

¶ De apoſtolorum elcõne ¶ Mebꝛ. ij.

De electione Apoſtoloꝝ ſimiliter circumſtãtie q̄dam ſunt ↄſiderande

E Quõ qñ et vbi q̄les ſed cur duodenos.

¶ Prio quõ ad elcõnem ꝓceſſit qꝛ añ ꝑnoctãs in orõne fuit iuxta Ambroſium formã p̄ſcribens q̄d te facere ↄueĩt cum aliq̄d pietatis officiũ adordiri voles. vñ adhuc añ electioẽm p̄latoꝝ p̄mittitur oratio ſubditoꝝ. Qñ: Certe vbi factus eſt dies. vbi poſt diſcipulatũ creuerũt vt digni fierẽt ap̄ľatu. Ubi: Certe in mõte qꝛ in ſupiori gͣdu ampliori ꝑfectiõe inſtituẽdi. Quales ãt elegit ptz ex ſupioribꝫ ⁊ apoſtolus ait ꝙ ſtulta mũdi elegit deus. Elegit inq̃ꝫ humiles ĩ ſeculo. ſed fide p̄celſos. ignobiles ſeculo. ſed nobiles chriſto. deſpectos terre. ſed acceptiſſimos celo. paupes mũdi. ſed diuites deo. de ſingulis multa dici poſſent ſed prolixitas declinanda. Sed cur in duodenario numero hos elegerit videndum. Et in genere nota cauſas iſtas.

Deſignet. trahat. aſſequet. numero duodeno.

F ¶ Primo ꝓpter miſticam deſignationem. nam numerus duodenarius eſt multoꝝ miſticoꝝ incluſiuus. nam eſt numerus ſupabundãs deſignãs ſupabundãtem ꝟtutem ⁊ ꝑfcõnem apoſtolorum Uel quia conſtat ex duplici ſenario q̄ p̄mus numerus eſt ꝑfcõnis duplicẽ ſignificãs ꝑfcõem vite ⁊ ↄſciẽtie. operis ⁊ ſermõis Item qꝛ numerus iſte ex ternario ⁊ q̄tnario ↄſtat ſignificat ꝙ fides t̄nitatis in q̄tuor mundi ptibꝫ p̄dicãda erat. Scdo vt vniuerſum mũdum ↄuerterẽt ⁊ quadratum orbem terre fide ſancte trinitatꝭ inſignirent ⁊ poſt ſe traherent cũctas ꝑ orbem nationes. Tercio propter correſpondentiam multiplicis figure vt ſicut. xij. tribꝫ erant in ſynagoga. ſic. xij. apoſtoli eſſent in eccleſia. Quo circa notandum ꝙ multiplex ẽ duodenarius hoꝝ. xij. ap̄ľoꝝ ſigificatiuꝰ

.i. xij patriarche ꝑlz ſpũaľr generãdo | i heli eccľaꝫ doctrinis irrigãdo | i veſte arõ eccꝰ excēpľ adornã.

Hi patres — fontes — lapides

G ꝓpõis aiãs ꝟbo vite reficiendo | exploratores terre ꝓmiſſionis gľam ↄtẽplãdo

panes — quoq; luſtrant

p̄ncipes t̄buũ p̄cepta ſalutaria ꝓmulgando | flutũ mũdi ↄtẽnẽdo

Prin. — lapides iord

xp̄i ſacficiũ i ſe portando | ꝓ xp̄o martiriũ ſuſtinendo | i throno tyrãnos vincendo.

altaris — vituli — q; leones.

xij. de ſuko tꝑe p̄dicẽdo | baptiſmi grãꝫ p̄dicãdo | r̄gnũ ce. clauiũ ptate apiẽdo

Vates — atq; boues — porte.

fundamẽta eccľam meritꝭ ⁊ p̄cibꝫ ſuſtentando | in corona miraculis illuſtrando

fundata — q; ſtelle.

ſpe p̄mij omnia ꝑferẽdo. | regnũ heredi tando | cũ xp̄o in iudicio ſedendo

Margarite — q; tribus — ſedes

ſalomoni dando eccľe predicando. | ſpũali grã oẽs reficiendo

ſumptus — quoq; fructus

¶ Sunt itaq; ꝑfecti contemptores ⁊ vanitatum mundi ſignati in duodecim margaritis nihil ſecum tollentes Sunt heredes ⁊ reges regni celeſtis in duodecim filijs iacob ſignati. Sunt exoratores in dudi humani maleficij at ꝑ hoc ſupportatores ꝓfuntuum proximi figurati in bobus enei maris: in duodecim iugis boum q̄bꝫ arabat helizeus. Sunt ediſicatores eccľaſtici ſignati in leonculis ſuſtentãtibꝫ ſolium ſalomõis. Sũt ſtabiles in amore chriſti ĩ lapidibꝫ ornamenti aaron ſignati. Sunt lapides fundamentales celeſtis edificij in duodecim fundamentis Sunt exploratores ſagaces diuini conſilij. Ducesvictoriales ꝑlij. Mgri ⁊ doctores cetus eccľaſtici q̄s ſtelle Judices ſeculi ⁊ aſſeſſores chriſti Introductores ⁊ clauigeri eterni palatij qꝛ ⁊ porte ciuitatis ſancte ihrľm. diſtributores ⁊ largitores ⁊ diſpenſatores celeſtis ↄuiuij figurati ꝑ duodecim ꝓuidẽtes cibaria menſe ſalomõis. Poſſent in hũc modũ oẽs duodenarij reflecti in ꝑcenia ap̄ľoꝝ ex ſcp̄turis: Inueniunt ⁊ in rebꝫ alijs adhuc duodenarij nõ ſine grãdi miſterio applicabiles ap̄ľis ſcis. cuiuſmõi ſũ iſti.

Sunt menſes hore cophini ſunt ſigna q; celi.

¶ Sunt inq̃ꝫ duodecim menſes quos chriſtus annus eternus ſibi elegit Sunt duodecim hore dici q̄s criſtꝰ dies de die ⁊ lux mũdi de ſe gignit Sũt q̃ꝫ cophini illi xij veri pãis de celo miſſi fragmẽta r̄ſuãtes Sũt tãdẽ xij ſigna zodiaci ⁊ celi ĩmo dñi celi q̄litatẽ ſcꝫ eius denũciãtia. Ecce q̃ꝫ latiſſima hic materia meditãdi. Nam q̄ hec ſecũ moroſius tractare volet ꝓprietates reꝝ haꝝ iq̃rere hꝫ ĩuẽtaſq; ap̄ľis applicare ⁊ explicitis attendere dignitatem ⁊ elicere ſniãs de eis H

Cur aũt hos ⁊ nõ alios elegit Marcus euangeliſta ait ꝙ vocauit ad ſe ſcꝫ eligẽdo q̄s voluit. Cur ãt voluerit nõ inq̃rat q̄ errare nolit

¶ Conſiderabilia circa ap̄ľoꝝ miſſioẽm.

¶ Mebꝛ. iiij.

Poſſent ⁊ ad ſupiorum inſtar. multa circa miſſionem apoſtolorũ inq̃ri ſed breuitati

ſtudentes paúca ãnotabim⁹ meditabilia ſolũ. Pote
rint em̃ h̄ ꝯſiderari.

Tempus . cauſa . modus . monitus ſeu vita profectus .

¶ Primo tempus miſſionis Et eſt duplex. ſcꝫ.
Generale ⁊ Speciale. Speciale fuit poſt eoꝝ elcõ/
nem q̄ ..iſſi fuerũt ꝑ ſolam iudeam ob ꝯgruas rõ
nes q̄s doctores paſſim tradũt. Generale fuit qñ p⁹
aſcenſioẽm ꝑ totũ orbem ſe diuiſerũt vt eis ꝯmiſſuꝫ
erat a chriſto ꝑuſq̃ꝫ ꝯſcenderet in celũ in galilea ĩ mõ
te p⁹ reſurrectioẽm ſuã. ⁊ iã aſcẽſuro vt dꝛ math. vlti
mo. act. i. Quoto ãt ãno illa diuiſio fcã fuit ñ vſq̃ꝫ
q̄ꝫ eſt certum. licet poſt duodecimũ fuiſſe facta. cõmu
niter dicatur vt ex hiſtoꝛijs ptꝫ. q̄ꝫq̄ꝫ. diligẽter actus
apl'oꝝ ⁊ hiſtorias ꝯparãtibꝫ magna oritur de h̄ que/
ſtio ⁊ ambiguitas. Cã cur eos miſit ip̃e expſſit
vbi ait vt fructum afferrẽt p̄dicarẽt baptizarẽt ⁊ mũ
dum ꝯuerterẽt. Modus q̄ miſſi ſunt etiam ab ipſo
xp̄ mit̄ q2 ſic eos miſit queãdmodũ ip̃e miſſus a prẽ
Miſit inq̃ꝫ eos ſicut oues in medio lupoꝝ ſicut lucẽ
⁊ ſal terre. Deuota ⁊ lata in ſingulis ꝟbis daꝛ mate
teria ſi q̄s fuerit mel de petra ſugẽs corticeq̃ꝫ ꝯfracto
medullam explodens ¶ Quarto hic ꝯſiderãdi ſũt
monit⁹ vel monitioẽs q̄bꝫ a chriſto ſunt p̄muniti ꝑ/
uſq̃ꝫ ab eo miſſi ſunt Nam vt dꝛ Mathei. x. Cõuo/
catis. xij. apoſtolis Primo ptãtem curationũ dedit
Tum ꝑſecutioẽs p̄dixit. tũ ꝯfortauit. tũ aſſiſtẽtiam
ſpũs ꝓmiſit. tũ formã exterioris ꝯuerſatiõis eis pre/
ſcꝑſit dicẽs Nolite portare ſacculũ neq̃ꝫ peram. ⁊c̃.
¶ Quinto de ꝯuerſatiõe apl'oꝝ ꝯſideratio eſt hñ/
da ⁊ multa ſe circa eam offerũt ĩq̄renda. que in ſuo
de poteſtate pape tractat Aug⁹ de ancona ponẽs plu
res q̄õnes. primũ de apl'oꝝ ꝯuerſatiõe. deiñ de eorũ
ꝑfcõne ⁊ ꝑlatiõe Jtẽq̃ꝫ de pauꝑtate caſtitate ⁊ obia
eoꝝ ⁊ ſucceſſiõe. de q̄bꝫ nihil hic dicẽdũ ꝓlixũ em̃ eſſet
nimis. ¶ Poſtremo vidẽdum eſt de miſſoꝝ ꝓfec/
tu ⁊ ꝓfcõne vbi etiam lata materia occurrit. ſ. quo ꝓ
ficiſcebãtur vtꝝ ꝑ totũ orbem ꝑ eos fuerit p̄dicatuꝫ
Circa quam q̄õnem Aug⁹ ⁊ Chryſoſt. nõ omnimoð
equaliter ſentiũt. Putat em̃ Chryſ. q̄ p̄dicatio eu/
angelij in vniuerſo orbe completa eſt añ ſubuerſio/
nem iheroſolime ciuitatis anno ſcꝫ xlij. poſt domĩ
paſſionem probans hoc autoritate ⁊ exemplo. Auto
ritate p̄s q2 Jn oẽm terram exiuit ſonus eoꝝ Exem
plo q̄dem quia ſi paulus de ih'rl'm in hiſpaniam gre
tiam rhomam euangelium diuulgauerat. quomodo
non reliqui ceteras ꝑtes implenere. Aug⁹ aũt breuiſſi⁹
a ꝑte contrarium dicit quia nec in aphrica p̄dicatum
adhuc fuit ⁊ in alijs quibuſdam locis. tum maxime
quia vt dicitur Math. xxiiij. Cum hoc fuerit factuꝫ
tunc veniet conſummatio ſeculi. ⁊c̃. Hinc pro
concordia aiunt q̄ per apoſtolos impletum ſit per fa
mam ⁊ auditũ: non autem quo ad fructum. Hic de
modo predicationis eorum videndum eſſet ſed foret
prolixum nimis. Ueꝝ vtrum vſi ſint prudẽtia
⁊ libris preſertim cum paulus voluit ſibi mẽbranas
deferri. alijs diſcutiẽdum relinq̄mus

¶ De Apoſtolorum dotatione.

¶ Mẽbꝝ. iiij.

Nunc de dotatione apoſtolorum qua a chri
ſto ſunt ſublimati videndum ⁊ ſub ea ſunt K
totius vite priuilegia ⁊ dignitates complec
tenda. Et ſunt iſta.

Nomina conſimiles . conſors . ſtatus atq̃ꝫ potentes .

Dotati pleni firmi bõa dãt venerati

¶ Agite de ſingulis paucula aſſignem⁹ Et p̄io di
cim⁹ q̄ apl'oꝝ digitas pateſcere pt. Ex m'tiplici ⁊ di
gnitoſa denoiatiõe. Uarijs em̃ ⁊ digis nõibꝫ appellã
tur. ſ. poſito ſingl'ari ꝓ plurali.

Vir princeps . paſtor . doctor . dux . dij . vel amici . L

¶ Primo inq̃ꝫ viri dicuntur ꝓpter vite ſtrennuita
tem Hinc eccleſia de eis cantat Jſti ſunt viri ſancti
q̄s elegit dominus Et eccl'aſt. xliiij. Hi ſunt viri mi
ſericordie Et iure viri. Qui em̃ (ait Bernar. ꝯtra bi/
formis fortune inſultus vniformi conſtãtia mentis
mentis militat p̄munitus vt nec in aduerſis deijcia
tur nec in ꝓſpis eleuetur hic ꝑfectus eſt vir. Uere viri
virilem conſtantiam virilem fortitudiẽm habentes
vt ptꝫ in eoꝝ ꝯuerſatiõe ⁊ p̄dicatione ⁊ paſſione.
Miſericordie aũt viri dicũtur. Aut quia miſericor/
diam a deo ſunt coſequuti. aut quia miſericordia ple
ni. aut certe quia miſericorditer nobis a deo donati
vt beatus Bernardi⁹ declarat in ſermõe.
¶ Principes autem dicuntur vt patet ibi Prin/
cipes ꝑpl'oꝝ cõgregati ſunt cum deo abraham. Et h̄
propter ſublimem eorum gloriam in conſcientia.
Scđo ꝓpter diuitiaꝝ opulentiam in ꝟtutum abun
dantia. Tercio ob fortem potẽtiam in reꝝ ꝯtemptu
⁊ aduerſitatũ tolerãtia. Quarto ob clarã ꝓ ſapiã q̄ ex
deo renati ſunt. ¶ Paſtores vero ſunt q̄s dñs in
yſaya ⁊ ezechiele ꝓphetis ꝓmittit ⁊ h̄ ꝓpt̄ ſollicitam
ꝑp'li gubernatioẽm. ¶ Doctores quoq̃ꝫ dicũꝛ doct/
ne veritatem. duces propter vite exemplaritatem.
¶ Dij propter miraculoꝝ ſublimitatẽ. vñ p̄s Dij
fortes terre vehementer eleuati ſunt Nec hoc miruꝫ
Siq̄dem moyſi dictum eſt Exodi. vij. Ponam te in
deum pharaõis. ⁊ õnibꝫ iuſtis. ego dixi dij eſtis.
¶ Poſtremo amici dei dicũtur ãt hc nomatice. tũ
ꝑp nimiã familiaritatẽ. tũ ꝑp nimiã charitatẽ. Hic
ait illis Nõ dicã vos ſeruos ſed amicos. Et rurſus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Uos amici mei eſtis. Item ydonei miſtri noui teſta
menti ſcḋe choꝝ.iij. Agricole in agricultura domi ꝛ
ſapientes architecti in eius edificatiōe ṗme choꝝ. c
cio. Fundamenta q̊ꝗ muri celeſtis ihꝛl'm Apocalipſ
penultimo. Diſpenſatores miſterioꝝ dei. ṗme choꝝ
q̄rto. Et hmōi alijs multis nomib9 vocati. quoꝝ ꝓ
ſequutio eſſet prolixa. Scḋo colligitur eoꝝ dignitas
ex ſublimi compatione. Naꝫ vt cetera tráſeam9 his
apoſtoli reb9 ꝯpantur

Ũſ celi. palmes agni ſunt lumina oliue

¶ Primo celis compantur Celi em̄ enarrāt gl'aꝫ
dei. Quoꝝ Johānes dm̄ci xvi'. enumerat ꝓprietates
M quas tranſim9 Et eccl'a cantat hi ſunt celi in q̄b9 chri
ſte habitas in quoꝝ verbis tonas fulguras ſignis ro
ras grā. ꝛc̄. Scḋo compantur palmitib9 vitis. teſte
ſaluatore q̄ ſe vitem appellat ꝛ apoſtolos palmitos.
Johis xv. Ego ſum vitis vera ꝛ vos palmites.
Tercio compantur agnis. Ipſe em̄ agnus ſine ma
cula tollēs peccā mūdi apl'os ſuos agnos inter lupos
miſit. Eſt em̄ agnus innocens. patiens. humile. vti
le. mrēm balatu dinoſcens. Quod ꝛ ceditur ſine rcal
citratione Capitur ſine reclamatione Multorum
pollet fructuum accumulatione Quippe cuius nihil
eſt inutile Applicentur ſingula. Compantur quarto
lumini ꝛ luci q̄b9 dictum eſt Uos eſtis lux mundi ob
doctrinam Compantur oleo ꝛ oliue ꝓpter miām et
alias proprietates quas q̄ videre volet legat Bar
tholomeum de ꝓprietatib9 rerum.

¶ Tercio colligitur coꝝ dignitas Ex conſortij cri
ſti iocunditate O vere beati viri ꝛ ſerui q̄ aſtant corā
te o pacifice ſalomon ſemꝑ q̄b9 datum eſt tecum cō
uerſari. non em̄ amaritudiēm ꝯuerſatio illa habe
bat O beati oculi q̄ viderunt que vos vidiſtis apoſ
toli ſancti. ꝛ aures q̄ ea audierunt. Non hoc patriar
chis nō ꝓphetis nō regib9 nō multis iuſtis nō demuꝫ
ōni natiōi hoc datum Magere em̄ grā ꝛ ṗuilegiū ſin
gulare dulcedo mirabilis ꝛ ineffabile donū domeſti
cum eſſe Jheſu chriſti ꝯuerſari cum deo deoꝝ incar
nato. videre faciem eius plenam oīm grāꝝ. opa ei9
intueri audire verba vite. immo ꝛ contrectare māi
b9 ṽbum illud patris O vere gl'a ſingularis in qua ſi
gloriamini nō eſtis inſipientes Nam ꝛ ad hoc domi
nus inuitabat dicens luce. x. Beati oculi. ꝛc̄.

¶ Quarto ex ſtatus dignitate Status em̄ apoſto
licus digniſſimus eſt eccl'e. ſtatus cuius collegio nēo
ſe impfectus ſtatu compare debet vt ait Auguſtin9
niſi ſaltem quem dn̄s excepit Excedit em̄ hoꝝ ſtat9
om̄s in vinculo pfectionis id eſt charitate. Et hoc ṗ
mo in ṗmitate Ipi em̄ ṗmicias gratie primitus re
receperūt vt dꝛ ad romaōs. viij. Scḋo in vniuerſali
tate quia plus grē abundauit in eis q̄ꝫ in alijs Iuxta
illud ad epheſios ṗmo. ſm diuitias gratie ſue q̄ ſuꝑ
abūdauit in nobis. Tercio in conſeruatiōis dignita
te Fuerūt em̄ a chriſto ſingl'ariter pſeruati Johānis
xvij. Cum eſſem cum eis ego ſeruabam eos. immo ꝛ
in alijs multis gradus apoſtolicus excedit reliquos
gradus. eo ꝙ ſemꝑ ṗncipia ſicut ſunt modica in q̄ti
tate ſic maxima in ṽtute Et horum vita eſt oīm ſta
tuum eccleſiaſticorum primordialis norma.

¶ Quinto ex ſupeminenti ſuper ceteros poteſtate
Dedit em̄ dn̄s vt dicitur luce nono eis poteſtate
per oīa demonia ꝛ vt languores curarent Immo ſu
ꝑ oīa h̄ ṽſu ꝯtenta.

Naturam. factum. ſathanam. mens. N
mors ſuper anglos.

¶ Hoc eſt ſm Auguſtinum Habuerunt apoſtoli
iſti poteſtatem ſuper naturam vt eam curarent Su
ꝑ elementa ꝛ facta vt ea mutarēt Suꝑ demones vt
eos eijcerent Suꝑ aīās vt eas a peccatis ſoluerent.
Suꝑ mortem vt ipſam contemnerent. Suꝑ ꝛ pre
angelis vt corpus dm̄cum conſecrarēt vt ptꝫ hiſto
rias ꝑcurrenti Uere magna ꝛ ṗeminēs poteſtas ſꝫ
in omnib9 agnoſcenda eſt opatio diuinitatis. deus
em̄ eſt q̄ facit mirabilia magna ſolus. Unde ꝛ eis ꝓ
miſerat ꝙ ſigna q̄ fecerat ipi facerēt Immo ꝛ maio
ra facerēt. ſed vt Aug9 ait ꝑ eū. Sexto ex dota
tionis liberalitate. nā p̄ter ptātē miracl'oꝝ ꝯtulit eis
adhuc alias miras ptātes. ſ.

Poſſe. lauent viuant doceant ſoluant. O
ſacra preſint.

¶ Prima poteſtas fuit baptiſandi Nam dꝛ Job.
iiij. Jheſus nō baptizabat ſed diſcipuli eius: vtiqꝫ ei9
iuſſu. Quib9 hoc etiam poſt reſurrectiōem mādauit
Qui etiam an̄ baptizati erāt vt ptꝫ ex illo Johā. xiij.
Qui lotus eſt nō idiget niſi vt pedes lauet. O grādis
poteſtas que etiam ꝑ eos eſt iniciata. Scḋo ḋdit eis
ptātem grām recte ꝯuerſandi. vtiqꝫ poteſtas illa a
a chriſto ſine quo nihil potuiſſent. q̄ eos nō ſolum p̄
ceptis cōib9 ſed conſilijs inſtituit ſingl'arib9. vnḋ taꝫ
ſancte cōuerſabātur ꝙ in eis velut in ſpecl'o vita cri
ſti relucebat ꝛ cognoſcebatur in eis vt ſol in ſuo ſplē
dore. roſa in odore ignis in calore. vt Chryſoſt. dicit.
In quoꝝ ꝯuerſatiōe ſingulariter relucebat exēplar
charitatis dei ꝛ ꝓximi de qua crebro eis mādauerat
chriſtus O attende ꝛ vide. Tertio dedit eis poteſta
tem p̄dicandi ꝛ de euangelio viuendi. vn̄ luce. viij. dꝛ
Eūtes p̄dicate dicētes quia appropinquabit regnuꝫ
celoꝝ Et mathei. x. Dignus eſt oparius mercede ſu
a Item qꝫ ṗme ad choꝝ. ix. Dn̄s ordinauit ijs q̄ euā
gelium nūciant de euangelio viuere. vere grā ſingl'a
ris grā p̄dicatiōis grā linguaꝝ ꝛ ſermonum. Quar
to dedit eis poteſtatem ligandi ꝛ ſoluendi vt patet
Mathei. xviij. Tibi dabo claues regni celoꝝ. Et q̄d
cūqꝫ ligaueris ſuꝑ terram erit ligatum ꝛ in celis. Et
ne putes ſoli petro collatam ptātem audi quid vbi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ad oẽs dixerit Accipite inquit ſpm̃ ſanctum. quoꝝ re
miſeritis pctã remittunẜ eis ⁊c̃ q̃zuis nec petro videẜ
collata añ. math. xviij. ſed tm̃ ꝓmiſſa dixit em̃. da
bo(non do)tibi claues regni celoꝝ. O dignitas ſingu
laris nõ data omni nationi. Nota hic de clauib⁹.
¶ Quinto dedit eis poteſtatẽ ſacerdotalẽ ſacramẽta
ꝯficiẽdi ⁊ ãminiſtrãdi vbi dixit luce. xxij. Hoc facite
in meã ꝯmeõrationẽ. i. poteſtatem hoc faciendi ac
cipite. notetur hic dignitas ſacerdotalis ¶ Poſtre
mo eos epõs ordiauit ⁊ poteſtatẽ iuriſdictõis dedit
Et ideo apoſtoli facti epĩ habebãt ꝑtãtem excõicãdi
fideles maifeſte peccãtes q̃d faciẽtes tradebãt eos ſa
thane forte vexandos corporaliter vt ſcðm q̃ſdã fe
cit paulus apl'⁹ erga illũ corinthiũ q̃ nouerca abute
batur prime ad corin. v. Patet ḡ ꝙ magnifice ſunt p̃
ceteris dotati ¶ Septimo attendiẜ dignitas eoruz
ex graciaꝝ pleitudine Repleti em̃ fuere omnes ſpũ
ſcõ ⁊ non more cõi aut ſemel ꝑleni ſʒ tertio ſuſcepe
runt ſpũm ſcũm tũ in vita tũ poſt reſurrectionẽ Ter
tio vero in die penthecoſtes qñ tãto ꝑe repleti vt inſo
lito munere ⁊ cũctis in audito ſeculis dotati loq̃ren
tur varijs linguis ꝓ vt ſpũs ſcũs dabat eloqui illis
¶ Octauo attendiẜ eoꝝ dignitas excertitudis in bo
no firmitate. Certi em̃ ipi erãt quodãmodo de ſe de
ꝑfectione ſua q̃ztũ ad ſtatũ vie ⁊ quo ad ſtatũ p̃rie de
ꝑfectione patrie. Vñ petrus apl'us certũ ſe eſſe dicit
ꝙ velox eſſet depoſitio tabnacl'i ſui Itẽ q̃z paul⁹ apl's
certus erat ꝙ neq̃z mors neque vita neq̃z inſtãtia nez
futura ⁊c̃. poterãt eum ſeꝑare a charitate q̃ ẽ ĩ chri
ſto ieſu Vñ de reliquo inquit repoſita eſt mihi coro
na quam reddet mihi iuſtus iudex Sic forte etiaz
ceteri apl'i certificati fuere de ſua ſalute Neq̃z tñ eate
nus ꝯfirmati erãt vt nõ poſſent peccare venialiẜ cum
Jo'hes apoſtol⁹ dicat in canonica ſua Si dixerim⁹
q̃z pctm̃ non habemus ipi nos ſeducimus ⁊ veritas
in nobis non eſt Sed ꝙ ſic ꝯfirmati erãt ẜm doc
tores cõiter ꝙ poſt ſpũſſancti in die penthecoſtes ſuſ
ceptionẽ mortaliter de cetero peccare non poſſent
¶ Nono attenditur eorũ dignitas ex fructuoſa vtili
tate. Nã ſicut p̃ores ita ⁊ vtiliores eccleſie fuere bñe
bñficia ĩpendentes.

Debellãt. vellũt. luſtrãt. cõdũt. bona plura

¶ Primo q̃dam debellãt vniuerſum mũdũ. haben
tes arma nõ carnalia ſed ſpũalia deo ad deſtructio
nẽ inimicorũ Et gladium quod ẽ ꝟbum dei ſumẽtes
loricati in charitate que õnes ꝟtutes tãq̃z maleas cõ
nexas adiuicem ꝯtinet Calceati pedib⁹ ⁊ crurib⁹ ar
mis prudẽtie Induti ꝓ thorace iuſticiã. ſʒ nec eis de
fuere ſagitte potẽtis acute doctnaꝝ orationũ ⁊ ꝓdi
giorũ q̃ fecerunt in ꝑpl'is Hijs armis celeſtiʒ aule mi
lites ⁊ triũphales duces mũduz aggreſſi orbem t'raꝝ
debellarũt Ita vt in õnem terrã exiuit ſonus ⁊ in fi
nes (etiʒ vbi romanorũ edicta non ꝑuenerant) verba e
orum intonuere Unde nõ inmerito ꝯſtituit eos dñs
principes ſuꝑ oẽʒ terram Quilibet aũt habuit princi
patum ſibi a deo decretũ magne ꝓuintie vel regni
Nã petrus romã. pontũ cappadociã ⁊c̃. paulus greci
am ⁊c̃. Andreas achaiã Jacob⁹ hiſpaniã thomas in
diam ⁊ alij alias ¶ Secũdo vellunt radices peccõruz
vtpote idolatriã ſuꝑbiã ⁊ multa huiuſmodi Inſur
rexerũt em̃ in vicia vt ea exterminarẽt quod ⁊ fecerũt
dum orbem pene vniuerſum idolis deditũ ad vnius
dei cultũ induxerũt ¶ Tertio illuminauerũt eos q̃ i
tñbris ⁊ vmbra mortis ſedebãt atq̃z eatenus inſtitu
erunt quatenus poſtmodũ etiã erubeſcerẽt ſe tantis
tenebris obuolutos fuiſſe. ſicut dicit apl'us Quez fru
ctum tunc habuiſtis in q̃b⁹ nunc erubeſcitis Vñ au
g⁹. ait Ex abiectiſſimis ĩpitiſſimis pauciſſimis no
bilitãẜ. illuminãtur multiplicãẜ dulciſſima eloq̃a pre
clariſſima ingenia. copioſiſſima agmina. acutoꝝ. fa
cũdoꝝ doctorũ ⁊ ſubiugãtur chriſto ¶ Quarto ꝯdi
derunt ſymbolũ Nam ad illuminandũ orbem de ne
ceſſarijs ad credẽdũ ediderũt ſymbolũ fidei in q̃ qui
libet poſuit ꝑtem ſuam Dicit em̃ thomas iij. ſmaꝝ
diſti. xxiiij. ar. ij. ꝙ articulorũ (Princeps apl'orũ pe
trus) tres in vnũ ꝯplexus. ſ. de vnitate eſſentie diuie
ẜm de ꝑſona patris omnipotẽtis. Tertiũ de creatõe
rerum vnde dixit Credo in vnũ deũ prẽm oĩpotentẽ
creatorẽ celi ⁊ terre Reliquos aũt articulos ceteri a
poſtoli poſuerunt vtpote poſt petrũ iohannes deĩn
andreas ⁊ ſic de alijs Unde nõnulli ponũt xij. articu
los ẜm numerũ xij apoſtolorũ. alij vero ponũt xiiij.
ẜm aliũ reſpectũ ſeptẽ ſcʒ ad diuinitatẽ ſeptẽ ad hu
manitatem ¶ Quinto ꝯtulerũt hominib⁹ plurima
bona. nam p̃ter curationes quas oꝑati ſunt vbiq̃z t'
rarum in multis milib⁹ hoim̃ ⁊ ꝓdigia alia q̃ fecerũt
Hoc nobis ſolacij genus reliquerunt vt ad nos. eru
diendos. illuminãdos. accendẽdos. iſlãmãdos. ſacrã
ſcripturã explanarũt fidẽ manifeſtarũt. vicia declara
rũt. ꝟtutes ꝯmẽdarũt. dimiſſis chirographis ꝑctĩs
apud nos. O q̃zta bõa nobis quotidie iñ veniũt. O v
tinã in ſalutẽ meã in illis delicier. Decio attẽdiẜ eoꝝ
dignitas ex venerationis ſingularitate. Nam a deo
deoꝝ hi ſunt venerati ⁊ ſingulariter honorati. q̃ nũc
eos magnifice p̃dicabat eos ſal terre ⁊ lumen mundi
nominãdo. nũc beatos oculos eoꝝ dicendo. nũc glo
riam eoꝝ p̃dicendo. quia nomina eorũ ſcp̃ta in libro
vite Immo ⁊ eis miniſtrando. ⁊ in finez eos diligẽs
pedes eorũ lauãdo. ⁊ coram pedib⁹ eorũ ꝓcũbendo.
vtiq̃z venerãs in corde quadmodum in ſigno exterio
ri. non tam ẜm p̃ſentem iuſticiam que multum fra
gilis erat quam tunc habebant. ſed ẜm predeſtinati
onis impletionẽ quã ipe noſcebat O ſuꝑbie o hono
res a rege regum venerari ⁊ taliter venerari. A ſecl'o
non eſt auditum. Deniq̃z non ſolum ꝑ ſe ſed ⁊ a
toto orbe ſtatuit eos venerandos ꝯſtituens eos prin
cipes ſuper omnem terram paſtores ⁊ doctores eccl'e

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

militātis. dulces q̄dē potētes ꝛ ſapiētes vt ait Ber. Dulces vt pctōres blāde ꝛ miſ[e]rdit̄ ſuſciperēt. potentes vt fortit̄ ꝓtegerēt. ſapiētes vt rcē in citatē deducerēt. Uere ḡ nis ꝛ hōrati ſūt aīci tui de⁹ nis ꝑncipatus coꝝ eſt ꝯfortat⁹.

¶ De apl'oꝝ glificatōe Mē. v.

IAm poſtrēo de ꝯgregatiōe apl'oꝝ cū deo abraham aut vt pleni⁹ dicā de coꝝ gl'ificatōe ē vidēdū: Nā tūc ꝑncipes ꝑpl'oꝝ cōgregati ꝑcipue cū deo abraā fuere. vñ iā de gl'a coꝝ vidēdū quō in ꝑmijs ꝑſtent. Et poterim⁹ ꝓ deuotiōe iſta ꝯſiderare

Cētupla iā reſidēt ꝛ edūt iudex manet. abrais

Prio q̄ ꝑ ceteris q̄buſcū q̄ȝ i gl'a cētuplū illō promiſſū a xp̄o ꝑfecti⁹ recipiūt dū adipletionē ſortiunt̄ oīȝ votoꝝ. 2° q̄ illic vt ꝓmiſſū eis erat ſedēt ꝛ ſedebūt ſup ſedes. xij. ſecura q̄ete requieſcētes ꝛ gl'e ſublimitate ꝑlati. vñ etȝ tūc adipletū ē q̄ d̄d ꝑdixerat. Illic inquiēs ſedeb̄t ſedes i iudicio ſedes ſup domū d̄d. O magnā gl'aȝ ſedere i iudicio illo. O magnā ſecuritatē iudicare orbē terraꝝ in eq̄tate ꝛ ꝑpl'os in v̄itate. t̄tio illic edūt ꝛ bibūt plēa ſacietate d̄ mēſa in regno p̄ris ſic̄ ꝯſtitutū ē ill'. q̄rto q̄ iudiciaria ꝑtāte gauiſuri iudicabūt. xij. trib⁹ iſrl'. nō q̄dē autoritatie aut ſnīaȝ ipſi ꝓferentes. ſȝ vt aſſeſſores digitatȝ iudiciū ꝛ ſnīam xp̄i ꝯꝓbātes. Mltipl'r em̄ iudiciū inueīt̄ qd̄ trāſim⁹ q̄nto q̄ i tāta gl'a etȝ ſecuritatē hñt nūq̄ȝ ſeꝑādi a xp̄o. Poſtrēo ꝛ illic ml'to āpliori feſtiuitate eis deſuitur a xp̄o q̄ȝ oli dū pedes lauit ꝓcūbēs añ illos. Trāſiēs ei miſtrat ill'. Et adō miſtrat ait ſcūs Tho. q̄ſi empticiꝰ ſuꝰ coꝝ ſit. O beitudieȝ. o gl'aȝ mirādā in q̄ lȝ ꝛ alij ſint cōicaturi. tanto tñ ē ſpālior apl'is q̄ȝto ſexigūt merita illoꝝ. Uñ ꝛ ꝑncipes ſt̄ in triūphāte quēadmodū oli in militāte. Nō tñ dico q̄ null⁹ hōim ſit altior iſtis in regno. ſupeſt em̄ maria. imo ꝛ iohēm bap. pleri q̄ȝ docttiſſimi bis ꝑeſſe dicūt. veꝝ de illo int̄ q̄ſdā ē ꝯtrouerſia. Tho. ci ꝛ c⁹ ſeq̄ces apl'os oib⁹ ꝑferre videt̄ p⁹ xp̄m ꝛ mariā. arguētes ex illo apl'i. nos āt ꝑmitias ſpūs hñtes. Alij vo Aug. ſeq̄ntes oꝑpoſitū tenēt. ait ei Aug. Magn⁹ iohēs c⁹ magnitudi etȝ ſaluator teſtioniū ꝑhibuit di. Int̄ natos mulieꝝ. ꝛc̄ Precellit igit̄ cūctos emiet vniuerſ. añcedit ꝓphas ſupgredit̄ p̄riarchas. Et q̄ſq̄s de ml'icre nat⁹ ē iferior eſt iohē. ſȝ ꝛ Pe. damiāi in ſmōe q̄dā aſſentit. Et ſic hi de meritȝ. ita de gl'ia excellētia alij: ſic teſtāte iohē gerſ. ꝛ appꝓbāte ſup marcū argumētant̄. Ruina āgeloꝝ ex hōib⁹ repat̄. Et ꝯſentaneū ē rōi vt ſedē ſupiorȝ loci vacātȝ ꝓ deiectōȝ ꝛ apoſtaſiā luciferi illi ꝯtulerit altiſſim⁹. q̄ int̄ natos ml'ieꝝ neō ſurrexit maior. Si igit̄ lucifero dū ſtabat ſupmā in ordie ſedē Greg. attribuit. ſupmā nc̄ obtinȝ is quē i ipi⁹ locū ſucceſſiſſe innuit aſſertio v̄itatȝ. ſ gerſ. Hec iteri dū d̄ gl'a vrā ſmo occurrit apl'i ſci dnrim⁹ applicāda Sȝ nc̄ valete o iclit i ꝓceres celi in ihū dño ꝛ mgrō vrō failiari leticia gaudētes cū q̄ oli i tētatōib⁹ ꝑſtitiſtȝ nc̄ adorātes oli corā vob ꝓcūbētē ꝛ exigētē ꝑluerē pedē vrōꝝ meōres ſupplicū vrōꝝ

¶ Titulus viceſimuſoctauus

HI ſunt viri qui venerunt de tribulatione magna Apocalip. vij. Poſt ordines ſcōꝝ ꝑdictos ſequit̄ Martyrū cādidat⁹ exercit⁹. i quos etiā oculi affectuū ꝛ cōſideratōnuȝ ſunt deuote attollēdi. Sūt em̄ hij martyres ſci nūero pl'es. Nā tēpore Hyeroni. q̄tidie pl⁹ q̄ȝ q̄nq̄ȝ miliū martyrū feſta occurrebāt. vno excepto die ſcȝ kalendaruȝ ianuarij. Attende q̄t ꝓ ei⁹ tp̄a ſunt martyriſati. ſūt ꝛ affcū miſericordes. q̄ppe qui ſe īpenderūt pro ſalute fratrum. Sūt etiā apud deū virtute potētes facile q̄cquid voluerint īpetrātes. faciet em̄ dñs voluntatē timentiū eū. Martyres aūt dicūtur grece qd̄ latine teſtes ſonat Efficaciter em̄ ꝛ excellēter ſūt teſtati iſta ſcȝ

Hi fidei. chriſti. regni. cōtra. vel amoris

Primo em̄ ꝓ mortē violentā fuere teſtes fidei vere ꝛ xp̄iane quēadmodū poſt enūcerationē multoruȝ tormentorū apl's ad Hebre. xi. dicit. Et hi oēs teſtimonio fidei ꝓbati. Secūdo etiā fuere teſtes xp̄i. ſcȝ ip̄e ſit fili⁹ dei. cōfitētes eū corā hōib⁹ certi. q̄a rurſus corā angelis ſuis cōfitebit̄ eos. Tertio teſtes fuere regni dei efficaci teſtionio teſtātes q̄ nō ſint cōdigne paſſiones h⁹ tp̄is ad futurā gl'iam regni. Quarto etiā teſtes fuere aduerſariorū ꝛ cōtrariorū. Iuxta qd̄ dñs ait. hoc faciēs in teſtimoniuȝ illis. ſ. malicie illorū. Poſtremo teſtes fuere virtutis coꝝ ꝓ opa oſtendētes q̄ nō verbo ꝛ lingua tm̄ dilexere. ſed ꝛ opere ꝛ veritate. Martyꝝ em̄ actus ē quattuor v̄tutuȝ vt doctores ſcribūt. ſ. Charitatis imꝑantis ꝛ meritoriū faciētis. ſcd̄o fortitudis tiorem excludentis ꝛ actū elicientis Tertio fidei ſcȝ ſe in deo vt in vltio fine cōfirmantis. q̄rto pacie vt ſuſtinētis. Recte ergo dicūtur martyres q̄ tantarū rerū efficaces teſtes In quos q̄ cōſideratiōis oculos leuare volet ſequentia cōſiderare poſſet

Scilicet {
Prefigurationes
Comparationes.
Priuilegiationes
Benefactiōes
Glorificationes
De martyrio varias cōſideratiōes
}

Certe typpū. ſikes. digni. bōa. gl'a. plura.

De q̄b⁹ ſingulis paucis paucula ſūt ꝓſequēda. Et ꝑmū de ꝑfigurationib⁹ coꝝ.

¶ De martyrū prefiguratiōe ¶ Mēbrum. ꝑ.

TAm et ſi nūeroſe in ſcripturarū ſilua beatiſſimorū martyrū typi figureq̄ȝ ꝑceſſerūt. noſtrū pauculas ꝓ materia ꝛ occaſiōe dādas aſſignabim⁹. Cuiuſmōi ſūt iſte B

Uerne. gad. gedeon. fortes. celethei. machabei

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Primo quidē per vernas ſiue expeditos vernaculos
q̄s elegit ſibi abrahā ⁊ q̄bꝫ ſpolia tulit de manu q̄nꝫ
regū vt patet Gen̄. Secūdo hi ſūt in myſterio filij
gad nūeroſi ⁊ ad bella doctiſſimi Sūt tertio trecēti
viris gedeonis ꝑſignati q̄ tum nūeri myſterio: tū mi
rifico ope triūpharūt in oēs ſuos inimicos. Quarto
hi ſūt fortes illi dauid de q̄bꝫ mira narrātur. ⁊ ſexa-
ginta fortes ex fortiſſimis iſrl̄ q̄ ambiūt lectulū veri
⁊ pacifici ſalomōis Teſte em̄ aplo. xij. ad Heb. for-
tes facti ſunt in bello. fortes inq̄ꝫ nō tā fortitudine la-
certorū q̄ꝫ aiorum. Quinto ſunt hi i myſterio celethi
⁊ pheleti viri cōſtantiſſimi ⁊ fideliſſimi regis. Item-
qꝫ poſtremo fortes illi machabei quoꝝ vndiqꝫ forti
tudo refulget Poterūt in hūc modū ex totiꝰ biblie
decurſu viri fortiſſimi adduci ⁊ ꝑ applicationē marti
ribus adaptari. ita ꝙ abūdantiſſima materia h̄ eſſꝫ
C ⁊ ſilr̄ dulciſſiē aggregare poſſent de eis ꝓphetie. ſed
prolixitatē vitamꝰ

¶ Quibꝫ rebus martyres ꝯpen̄t ¶ Mēbrū. ij.

Secūdo adducēde ſūt etiā aliq̄ cōꝑatiōes qui
bus martyres aſſimilantur ſcꝫ

Serpētes. mori. vl' oues. holocauſta leōes

Prio inq̄ꝫ aſſilan̄t ſerpētibꝫ q̄ ꝓ capite tuēdo to-
tū exponūt corpus. ſic hi pro fide capitis. i. xp̄i ſeſe i-
penderūt Scōo moris q̄ elephātibꝫ oñſi fuere vt exci
tarent ad bellū. q̄ ⁊ guſtu exempli dulces ⁊ recreati-
ui ⁊ aſpectu excitatiui: fuſci ac ſanguinolēti. qꝛ vt ec-
cleſia canit. rubri fluido ſanguine laureis ditān̄t bene
fulgidis Tertio vero ouibꝫ bñ ꝯꝑan̄t q̄ꝑpe q̄ ex ſen
tentia dicere pñt illud. ps̄. Propt' te mortificamur
tota die eſtiati ſumꝰ ſicut ouis occiſiōis. qd̄ ad lrām
ſm ſñiam apl'i de martyribꝫ intelligit̄. Vere oues
ꝓpter innocētie ſimplicitatē. vt dꝛ. ij. Reg. vl. Iſti q̄
oues ſunt q̄d fecerūt. Scōo ꝑꝑ pacie tranq̄llitatem.
Sicut oues em̄ corā tōdente ſic obmutuerūt. Hinc
hymnꝰ Cedūtur gladijs more bidentiū. Tertio ꝑꝑ
immolatiōis ꝑ martyriū idoneitatē. eſtiati ſcꝫ ſicut
oues occiſionis Quarto ꝑꝑ lactis. i. doctrīne ꝓpiatōeꝫ
Quinto ꝑꝑ velleris. i. cōuerſatiōis fomentū ⁊ caloreꝫ
Sexto ꝑꝑ lupoꝝ. i. tyrannoꝝ odiū ⁊ ꝑſecutionē Se
ptio ꝑꝑ ꝟtutū fecūditatē Poſtrēo ꝑꝑ paſtoris eter-
ni obiam ⁊ agnitionē. oues em̄ illē ieſū paſtorem ſe-
quūtur Quarto cōꝑan̄t hoſtijs ⁊ holocauſtis ꝓpt̄
voluntariā ⁊ charitatiuā traditionē. ſicut dꝛ in ſapi
entia libꝫ ⁊ placitā dei acceptationē Poſtrēo aſſilāt̄
leonibꝫ ꝑꝑ conſtantiā ⁊ fortitudinē. Ad nulliꝰ ei leo
pauet occurſum. Adducātur hic dcōꝝ ꝓprietates et
lata materia erit

¶ De martyrū dignitatibus ¶ Membrū. iij.

D Tertio ꝑuilegia ⁊ dignitates ſcōꝝ martyrū aſ-
ſignāda ſunt. q̄ int' cetera colligi pñt ex iſtis

Officiūqꝫ. ſtatꝰ. plꝰ dāt. vicūt. imitātes
Mors ꝑcioſa. volāt. ſeruāt. ſolacia. cultus

Prio nāqꝫ colligit̄ martyrū dignitas Ex dignita
te officij. Sūt em̄ hij milites ⁊ tyrones xp̄i. bellato-
res incliti queādmodū de ipſ' eccia cātat: Hi ſūt viri
teſtamēti q̄ ruinā detrimēti reꝑant angelici. viri for-
tes veri dauid q̄bꝫ hoſtes expugnauit. carnē. mūduꝫ
demonē. Secūdo ex ſtatꝰ ſcꝫ martyrij ꝑfectione ⁊ di
gnitate Martyriū em̄ aliquo mō eſt actꝰ maxie per
fectionis. qꝛ a digniſſimis virtutibꝫ. puta fide chari-
tate iꝑatur: qꝛ tunc ꝑmū ꝑfectio reputat̄. Nō em̄ in-
cepiſſe ſed ꝑfeciſſe ꝑfectiōis eſt opꝰ ⁊ in finē ꝑſeuera-
re. qꝛ ꝑfectius victoria obtinet̄. qꝛ a xp̄o ſūmū ꝑdicat̄
Vñ Ioh. xv. ait Maiorē charitatē nēo hꝫ q̄ꝫ vt aiaꝫ
ſuā ponat q̄s ꝓ amicis. Hoc martyres ait Augꝰ ar-
denti dilectiōe ꝑfecerūt Deniqꝫ martyriū ex his ꝑ
fertur reliquis

Finis dux. doctor. domꝰ ē. ingreſſio celi.

Id eſt ſm btm̄ Cyprianū Martyriū ē delictorū. im E
mo ois miſerie finis. Periculi terminꝰ. dux ſalutis.
pacie mgr̄ ⁊ doctor. domꝰ vite ⁊ ingreſſio celi Digni
ſſimi igit̄ ſūt martyres ex tam digno ſtatu. Tertio
ex īpenſoꝝ pluralitate. Nā teſte Augꝰ. nulli tm̄ im-
pendūt q̄ꝫtū q̄ ſeipos īpendūt queādmodū martyres
fecere. Vñ ⁊ martyriū ſm doctores ſuꝑat ois religio
nis votum. Finis em̄ ſemꝑ ꝑfectior eſt illis q̄ ſūt ad
fineꝫ. ſed martyriū eſt finis oīm votorū. Deniqꝫ ſa
crificiū illud qd̄ martyres xp̄o offerūt ſuꝑat oē genꝰ
oblationū. Offertur em̄ aliq̄d exteriꝰ ꝑ elemoſynarū
diſtributionē. de corꝑe ꝓprio ꝑ vitioꝝ mortificatōeꝫ
de corde ⁊ volūtate ꝑ religiōis ⁊ obie profeſſionē Sꝫ
oēs has hoſtias ſuꝑat oblatio totius vite ꝑ martyri
um ꝯplectēs oē reliquū genꝰ oblationū Quarto ex vi
ctorie arduitate. Magnarū em̄ viriū eſt ⁊ fortiū la-
certorū cōtemptu vincere pro xp̄o mortē Vis noſſe
q̄ꝫ arduū ſit illud attēde qd̄ legis de xp̄o iminēte paſ
ſione Et cepit inq̄t euāgeliſta ieſus pauere ⁊ tedere.
An nō igit̄ mirum ꝙ virgule nō pauēt vbi ſic tremit
colūna. aut ꝙ virgulta ſubſiſtant vbi cedrus alta li-
bani turbinis pauore cōcutit̄. Vere res mirāda vere
victoria laudāda ab oī eccl'ia ſcōꝝ. Et ſi voles q̄ꝫtuꝫ
vicerūt luculentiꝰ attēdere ꝑpende ſi potes quāta ſc̄
⁊ q̄ꝫ mag̃ ⁊ multa q̄ ſci martyres vicerūt Sci inquit
ad Heb. xi. Per fidē vicerūt regna Regna ait nō re
gnū qꝛ multa ⁊ fortia nimis Regna inq̄t carnis mū
di. diaboli. ⁊ celi. quoꝝ ſingula ſuas ꝓuincias habēt
vt Iordanꝰ in ſermōe de martyribꝫ declarat. Nec mi
reris ꝙ dicimꝰ eos vincere regna celi. Nā regnuꝫ dei
vim patit̄ ⁊ nō niſi violenti rapiūt illud. Vñ hec at-
tendēs eccl'ia cātat. Hi ſunt quos retinēs mūdꝰ in-
horruit ⁊c̄. Sed vide victorie modū. qꝛ mirificꝰ ⁊ no
bilis nimis. Mirificus qꝛ vincūt occiſi q̄ male viuē-
tes fuiſſent victi: vt pꝫ in ſermone maxi de martyri-
bus. Nobilis quoqꝫ victorie modꝰ qꝛ patiēdo vicerīt
Et ethnico teſte Nobile vincendi genꝰ eſt pacia. vin
cit qui patit̄. ſi vis vincere diſce pati

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Quinto colligit̃ Martyrũ dignitas ex xp̃i imita‑
tione ꝛ cõformitate. Hi em̃ miſtri xp̃i ſũt ſequuti cũ
cruce eũ. ꝯformes p̃ ceteris xp̃o q̃ppe q̃ cũ illo cãdidi
ꝛ rubicũdi Cãdidi p mẽtis puritatẽ. rubicũdi p paſ‑
ſionis acerbitatẽ. Nullo em̃ gñe virtutũ q̃dã ait ma‑
gis xp̃o q̃s cõformat̃ q̃ȝ in ſuſtinẽdo aduerſa. Vñ eſt
quaſi nobile iocale xp̃i ꝛ quaſi veſtis ſignatica ſuoꝝ
electorũ. equus aut ſoliũ cui dñs ip̃e inſidet. cui etiaȝ
ĩponit q̃s vult hõrari Et ſicut ſectati ſunt xp̃m ĩ vi‑
ta p iuſticie obſeruantiã. Ita etiã imitati ſunt eum
in morte per pacie ſuſtinentiã. Vere magna gl'a ſui
cõformari ſuo dño ꝛ dño tali. ¶ Sexto ex mort‑ p̃‑
cioſitate Nã. p̃s. teſte Precioſa eſt in cõſpcũ domini
mors ſcõrũ e⁹. tametſi inſipientiũ oculis viſi ſit̃ mo
ri Precioſa inquit. i. p̃cio plẽa ꝯpantes p̃ciõ illo ꝛ õ
niũ pctõꝝ remiſſionẽ ꝛ eterne gl'ie pceptionẽ. Iſta
em̃ duo p̃cio ſanguis ſibi emerũt. Hoc tñ adiũcto q
ſtolas ſuas in ſanguine agni lauerũt Hinc Aug⁹ de
ciuitate dei. Quid ẽ p̃cioſius q̃ȝ mors ſcõrũ pp̃ter quaȝ
delicta dimittũtur ꝛ merita cumulãtur. Et ſup Io‑
annẽ. Precioſus eſt inquit ſanguis xp̃i ſine pctõ fa‑
ciens ꝛ ſuorũ ſanguinẽ p̃cioſũ. p quib; dedit ſuũ ſan
guinẽ p̃cioſum. Nã ſi ſuorũ ſanguinẽ nõ faceret p̃ci‑
oſũ nõ diceret̃ p̃cioſa in cõſpcũ dm̃ mors ſcõꝝ eius
Hinc etiã Bernar. ait Vere p̃cioſa mors ſcõꝝ Tria
em̃ ſunt que eã faciũt p̃cioſã: Quies. ſ. a labore. gau‑
diũ de nouitate. ſecuritas de eterna btitudine ¶ Se‑
ptimo ex euolationis ſecuritate. Aiũt em̃ doctores q̃‑
tuor hõim gñib; mox pateſcere celũ poſt tranſitum
ſtatimq̃ȝ dicũt eos euolare ſm q quater legi⁹ diuerſ
celos aptos. ſcȝ pure innocẽtib; ꝛ baptiſat‑. pfcẽ pei‑
tentib;. ſublimia ꝯtemplãtib; iã amore pfcis ꝛ mar
tyrib; ſcis vt ip̃i declarãt ſed de martyrib; hic nobis
ſermo tenend⁹. De quib; q̃dam ait. Q‑ hoc p̃uilegio
martyrium decoretur. vt qui pp deum morte ſe offe
runt in deo ſtatim inueniãt vitam. ꝛ qui cõtemnunt
viuere propter deũ mori cupientes. in deo inueniant
ſibi vitã p̃paratã. falce em̃ martyrij abſcindit̃ ſi quid
purgabile habet Et ideo ait Auguſt. ad menſam xp̃i
non ſic eos cõmemoram⁹ queãdmodũ alios vt p eis o
remus. ſed magis vt eorum veſtigijs inhereamus
O grandis vis martyrij mox aperire potens valuas
celi. O terq̃ȝ quaterq̃ȝ vos beati qui hoc munere eſt‑
decorati. Potens ergo potentia martyrij emundãs
omnem imperfectionem animi introducens in tha‑
lamum ſponſi in quem nil intrabit contaminatum
¶ Octauo ex mandatorum chriſti perfecta obſerua
bilitate Inter ceteros enim hi perfectius legis car‑
dinem Hoc eſt mandatum de dilectione dei in q̃ om
nis lex ꝛ prophete pendent ſeruarunt qui ſeſe ex cha
ritate impenderunt. Qui etiam ſoli illud mandatuȝ
chriſti aut conciliũ impleuerunt. quod dixit Math.
xvi. Si quis vult venire poſt me abneget ſemet
ipſum ꝛ tollat crucẽ ſuam ꝛ ſequat̃ me. vbi tria com

plectũt̃ q̃ ad rõem martyrij requirũt̃ ꝛ ab eis ĩplent̃.
ſcȝ pp̃rie vite abdicatio. mortis nõ naturalis ſȝ violẽ
te ꝛ opprobrioſe illatio Iuſte cauſe terminatio ſcilicȝ
propt̃ chriſti ſeq̃lam. que in omnib; ẽ repire. ¶ No‑
no ex ſolatioꝝ m'tiplicitate Queãdmodũ em̃ hij p̃ce
teris aduerſa p chriſto ſuſtinebãt Ita ꝛ p̃ ill' ſolacijs
gaudebãt vt ex ſñia illud p̃s dicere pñt Secũdũ m'
titudinem dolorũ meorũ in corde meo ꝛc̃. Et cũ apo
ſtolo ſicut abũdãt paſſiones ꝛc̃ Dicit̃ em̃ in decretis
Credẽdũ ẽ q martires tormẽta nõ pp̃ria virtute ſed
diuina paciẽter tulerũt Tm̃ ei erat gaudiũ ptis ĩferi
oris ꝛ ſupioris a deo imiſſum ad p̃guſtãdũ premium
gl'e eis p̃paratũ ad volũtati diuine parẽdũ ꝛ ad xp̃m
dnm̃ in paſſione imitãdũ deſideriũ tm̃ quod redũda
bat in ptem ſenſitiuã ꝛ refrigeriũ p̃ſtabat vt minus
penas ſentirent Et iñ eueniebat q in tormẽt‑ gaude
bant. tyrãnis ĩſultabãt. ad alia tormẽta ĩferẽda inui
tabãt v̈ba ꝛ geſtus leticie p̃tendebãt. vt pȝ in paſſi‑
onib; m'torũ vt laurẽtij ꝛ vicẽcij Ita q canit eccã
Gaudet martyr in agone ſpe ſalutis ꝛ corone que da
tur fidelib; p chriſto certantib; Annotet q̃ſq̃ȝ dulcia
illa verba martyrũ Sunt em̃ ſup mel ꝛ fauũ dulcio
ra ad meditãdum Laurẽtius dixit. diſce miſer q car
bones tui refrigeriũ mihi p̃ſtãt Et rurſus aſſatum
ẽ vnũ latus iã verſa ꝛ mãduca Vincentius tortores
incitabat tortus dicebat has epulas ſp optaui Vere
ignita eloquia martyrũ indicia magnarum ꝯſolati
onũ ¶ Poſtremo patet eorum dignitas ex ꝯmen
dationis multidine ꝛ cultus ſingularitate Nam laus
horum in eccã ſcõrũ ꝛ eorũ memoria non accipiet ob
liuionem viuẽt em̃ nõia eorũ in eternum Sunt em̃
ꝯmendati ab ãgelis in apocalypſi vbi iohi. martyrũ
exercitus oſtẽditur a ſapiẽtib; vt in libris ſapiẽtiali‑
b; pȝ ꝛ pleriſq̃ȝ ep̃lis officio eccãſtico. ꝛ quẽ p̃mo di‑
xiſſem chriſtus eos ꝯmẽdauit dũ in turbas oculos at
tollens btificauit in myſterio martyruȝ exercitus. vñ
de martiribus euangelia illa legũt̃ ſed ꝯfitet̃ eos xp̃s
corã prẽ ſuo. deniq̃ȝ a trinitate coronãt̃ p merit‑ Ab
eccã q̃ celebrat eorũ natalicia ꝛ reliquias ſecure vene
rãt̃ O vere laudãdi a nobis q̃ ſunt laudati a tãtis
¶ Martyrũ in nos beneficia Debrum quartum
Iam de martyrum beneficijs videnduȝ p q̃b;
merito eſt eis regraciandum. Et ſunt inter
cetera iſta.

Excutiũt. firmãdo. docẽt. merit‑ p̃ce ſãtãt

Primo em̃ torporẽ excutiũt ꝛ exẽplo icitãt dũ ip̃i
nob ſil'es paſſibiles q̃rũ aliq̃ m'to nob erãt delicatio
res adoleſcẽtiores ſm ſexuȝ potẽtiores. ꝛ tñ tã virili
ter ſuſtinuerũt vt Cryſ. torti torquẽtib; fortiores ſte
tẽrt ac laniãtes vngulas laniata eorũ mẽbra vicerũt
Et ideo cryſ. ait Tu chriſtiane delicatus es miles ſi
putas te poſſe ſine pugna vincere ſine ẽtamĩe trium
phare Exerce vires fortiter dimica atrocit̃ in prelio

iſto cõcerta cõſidera pactū. cõditionē attende. militi
am noſce. pactū qḋ ſpopondiſti cõditionē quā acceſ/
ſiſti militiā cui nomē dediſti. Hoc em̄ pacto cuncti
pugnarūt. hac cõditione vniuerſi vicerunt. hac mali
tia triūpharūt hec Chryſ. Rumpe moras igit̄ ipone
ſilentia carni ¶ Sc̄do fidē chriſtianiſmi firmauerūt
teſtimõio ſanguis eoꝝ. Cõſtantia em̄ martyrū plu/
rimū ad xp̄i fidē traxit mūdū. quēadmodū p typum
Greg. oñdit de militibꝫ gedeõis. iij. moraliū ꝙ nūero
trecenti trinitatis fidē crucis. i. ſigni tau myſteriū p̄
ſignātes madianitas vicerūt. Tau em̄ lrā trecētos
apud grecos quēadmodū apud latinos x decē ſignat
Applicet̄ hic figure myſteriū ¶ Tertio ꝑplm̄ docue/
rūt nõ tā p̄ceptis q̄ȝ viuis ⁊ efficacibꝫ exēplis. ⁊ ideo
magni in regno dei hn̄di. Hinc Aug⁹. Qȝ mundus
iſte cõtēnatur cū ſuis amoribꝫ erroribꝫ ⁊ terroribus
ſcõꝝ martyria nos docuerūt. data em̄ ſunt nob i exē
plū vite nr̄e vt aggrediamur ardua. ſufferam⁹ aduer
ſa nõ refugiam⁹ cū expedit etiā ipā mortis tormēta
¶ Poſtremo ſunt nobis patroni fideliſſimi infirmi
tatē nr̄āȝ iuuātes ⁊ meritis ⁊ orõibꝫ ſuis. Nā de me
ritis Aug⁹ dicit. O imenſa dei pietas ꝙ martyrū me
rita vult eē nr̄a ſuffragia. illos extaiat vt nos erudiat ⁊
ſibi acquirat. Illoꝝ cruciat⁹ nr̄os vult eē ꝓfect⁹. Qȝ
etiā orõibꝫ iuuēt Hiero. ſic ꝓbat cõtra vigilantium
Si inq̇t martyres adhuc in corpe poſiti pn̄t orare ꝓ
nobis qn̄ adhuc ꝓ ſe ſolliciti eē deberēt q̄ȝtomagȝ p⁹
coronas victorias ⁊ triūphas. Agite igit̄ qḋ agitȝ ſp
o martyres orate pro nobis. grēqȝ vobis de bn̄ficijs
vniuerſis ¶ De martyrū gl'ia ¶ Mēbrū. v.

Nunc de martyrū gloria ⁊ glorificatõe ē inqui
rendū. Sūt em̄ indubie ſublimes in p̄mijs ꝙ
meritis tam diuites extitere vt pȝ ex his

Erepti. ſectant. faſſi. gaudēt. ſpeciali

G ¶ Primo eoꝝ gl'ia perpēdit̄ ex maloꝝ ereptione:
Nā martyrū falce ab oī ſoluūtur incõmodo. ita vt ſe
curi dicere pn̄t Aia nr̄a ſic paſſer ereptaē de la. venā:
Erepti etiā a corpis carcere. A miſeriaꝝ vite vincul'
q̄ ſunt ſex incõmoda vite. fames ſicut frig⁹ ⁊ eſt⁹. do
lor ⁊ labor. ⁊ mors oīm finis A ꝑiculoꝝ loco exilio
ſcȝ mūdi ⁊ oī penarū timore. Abſterget em̄ de⁹ oēm
lachrymā ab ocl'is ſcõꝝ. ⁊ iā nõ erit ſ̄pli⁹ neqȝ luct⁹
neqȝ clamor. ſȝ nec vll⁹ dolor O vere btī ab oī malo li
beri Sc̄do eoꝝ gl'a pȝ ex xp̄i imitatiõe Sequūt̄ eniȝ
agnū q̄cunqȝ ierit nūc in gl'a ſicut aū in pena ⁊ ſingu
lari p̄ceteris ſeq̄la. Tertio ex cõfeſſoris eoꝝ corā mi
litia celi ⁊ prē dignitate Nā xp̄s nõ iā eos erubeſcit ꝙ
ip̄m nõ erubuerūt. ſȝ vt ꝓmiſit ſublimi orõne ſubli/
mis ip̄e orator ꝯfitet̄ eos corā deo prē ⁊ angelis ſuis
ꝓ gl'am. o honorē. Quarto ex gaudij ſingularitate
Nā ſi Boetio in tertio de ꝯſolatiõe phie teſte Dulci/
or ſit apū mage labor: ſi mal⁹ ora prius ſapor edat
Et ſi Grati⁹ aſtra nitēt vbi nothus deſinit imbriſe
ros dare ſonos. Liquet ꝑfecto ampliori eos gaudio

gaudere ꝙ ante aduerſa ⁊ triſtia paſſi. Iā nõ remi/
niſcentes p̄ſſure felicit er iā nati in mūdū Et hinc eſt
ꝙ p̄ ceteris Joan. in ſuo Apo. alte clamantes lete qȝ
canētes audiebat. vt pȝ eiuſdē. vij. ⁊ xiiij. capl'is.
Poſtremo eoꝝ gl'ia elicitur ex remuneratiõis ſp̄ca
litate Nā ſingularibꝫ p̄mijs remūerant̄ quēadmodū
colligitur ex Apoca. ⁊ doctorū ſcriptis Hn̄t em̄ locū
deo vicinū. qꝛ ſunt aū thronū dei Exercēt actum dig
nū qꝛ fuiūt ei die ac nocte in tēplo e⁹. Hn̄t ſingula/
re ſolaciū qꝛ qui ſedet in throno hitat ſup illos Et
abſterget oēm lachrymā ab ocu. eo. ⁊ deducit eos ad
vite fontes aquarū hn̄t grande ꝯſortiū. qꝛ vidit inq̇t
Joan. turbā magnā quā dinūerare neō poterat
Habent hitū cādidū qꝛ amicti ſtolis albis Ornamē/
tū p̄cipuū qꝛ palme in manibꝫ eoꝝ. vt pȝ Apoca. vij
Hn̄t ⁊ p̄terea p̄mia alia qꝛ gl'ia quo ad ſe interi⁹ ho
nore quo ad nos exteri⁹ coronauit eos de⁹ quo ad ſe
ſupnis. gaudētes nihilomin⁹ aureola ſp̄ali vt doc/
tores tradūt ꝑ ꝑactū priuilegiatū. Coronā de lapide
p̄cioſo eleuato capite geſtātes Hec vtcūqȝ de p̄mijs
in q̄bus cõgratulandū ē eis ¶ Mēbrū. vi. H

Poſtremo pro meditationis dilatatione ⁊ in/
tellectus eruditione poſſent hic annotari de
martyrio ꝯſideratiões varie. de quo m'ta ſe
offerūt tractāda ſcilicet.

Ex q̄. q̄t cauſe ſit opus p̄ſtat. ſpecieſqȝ.

Primo cõſiderari poterit initiū ex quo ſuſcipitur
Et ſupra tactū eſt ꝙ martyriū ſuſtinere ſit act⁹ q̄ttu
or virtutū ſcȝ fidei charitatis fortitudis ⁊ pacie
De ſecūdo aūt quot ad ꝑfectionē martyrij requirant̄
vt q̄s nūero martyrū aſcribat̄. Et aiūt ꝙ tria. ſcȝ cā
rõnalis. pena exicialis. cõſtantia infatigabilis. Naȝ
de primo Aug⁹ ait ꝙ pena nõ facit martyrē ſȝ cā rõ/
nabilis que multiplex ē vt dicet̄. nā licet p'les grauia
⁊ imania ſuſtinuere aut pro delicti vltione vt male/
fici fures ⁊c̄. Aut pro vane gl'ie acq̇ſitione ſicut ethni
ci q̇dā. nā de curtio milite rhomano valeri⁹ narrat ꝙ
ſeſe in hiatū terre ꝓ fama adipiſcēda iactauit. ⁊ ple/
riqȝ oculos ſibi eruere. Aut etiā ex ꝑfidie obſtinatiõe
ſicut ꝑfidi heretici q̇dā. hi tn̄ martyres nõ ſūt qꝛ cau
ſa martyrij ꝙ in vera dilectiõe cõſiſtit caruerūt Sc̄do
requirit̄ pena mortȝ exicialis vt ſcȝ mors nõ quelibet
ſed violenta inferat̄. Hinc Chryſ. dt Ne eſtimes ꝙ
vſqȝ ad verbera tm̄ ⁊ cõtumelias oporteat hoiem ab
negare ſeip̄m. oñdit dn̄s vſqȝ ad quātū abnegare ſit
neceſſariū. qꝛ vſȝ ad mortē nõ ad mortē naturalē. ſȝ
violentā. ⁊ nõ q̄liccūqȝ violentā. ſed ex ꝓbrabiliſſimā
puta mortē xp̄i ꝙ dt. ⁊ tollat crucē ſuā Tertio requi
rit̄ ꝯſtantia finalis nā ſol⁹ ꝙ ꝑſeuerauerit vſȝ in finē
hic ſalu⁹ erit. Hec de req̇ſitis. Tertio de cauſis q̇bꝫ
inducit̄ ad martyriū varij varie illas aſſignant. Alij
plures. alij pauciores. Ex quibꝫ iſtas inuenim⁹

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

vt machabei	ꝑ ſalute ppl'i vt xp̃us	vt ſtephanus	ꝑ ↄfeſſiõe ecce vt thomas cãtuarñ.	vt inocẽtes

I

Lege dei.	ppl'o.	q̃z fide.	templo.	q̃z xp̃o
vt abel	ꝑ obiurgatione ſcelerꝫ vt baptiſta	ꝑ aſſtõe veritatꝫ vt pphẽ	ꝑ iuramẽti obſeruatione	ꝑ q̃libet vtute xp̃us
Iuſticia. ſcelere.		vero.	voto.	oia xp̃us

Pro vltimo mẽbro nota Quod ſicut hieroni⁹ ait xp̃s ſapiẽtia ẽ iuſtitia ꝟitas ẽ ſcitas fortitudo ⁊ oĩs virt⁹ Ideo nõ ſolũ martyr ẽ q̃ ſuſtinet mortẽ violẽtã ꝑ teſtificatione fidei chriſtiane aut cauſe enumeratis ſed etiã cum q̃s ꝑ aliis opibꝫ ꝟtutũ magis mortẽ ſuſtinet q̃z aſſentiat agere cõtra illa ⁊ corona martyrij decoratur Iã quarto vtrũ ſuſtinere martyriũ ſit ad ſalutẽ neceſſariuꝫ ⁊ an cadat ſub p̃cepto Rñdẽt doctores ꝙ nõ cadit ſub p̃cepto abſolute q̃ ad factuꝫ q̃ſi ſine eo ſaluari nõ poſſum⁹ ſed ↄdicionate quo ad animũ .i. ſcdm ꝑparationẽ ai ſcꝫ vt p⁹ ſe ꝑmitteret occidi q̃z chriſtũ aut fidem negaret nõ tñ ſecurũ eſt vt homo de h ꝑticularit̃ ſe examinet ait Gerſon. De quinto quõ ſcꝫ martyrij act⁹ ceteris ſupeminet tactũ ẽ ſupra q̃ ſcꝫ maiorẽ caritatẽ portẽdit eo ꝙ rẽ magis dilectã ꝓpt̃ deũ ↄtẽnit ⁊ vota oĩa tranſcendit Poſtremo de martyrij ſpẽbꝫ aliquid dicẽdum. Inuenit̃ eñi martyriũ mltiplex vt ptꝫ in ꝟſu.

K Corporis et mẽtis. vtriuſq̃ ſimul. variatuꝫ

Hoc ẽ iuenitur martyriũ occiſionis tm̃ corꝑalis quale fuit ſcõꝝ innocẽtũ. licet aliq̃ hos putẽt ratiõe pueros de q̃bꝫ armacanus mirabiliter neſciũt docti vtꝝ tã veraciter q̃z ſeueriter ſenſit Alterũ ẽ martyriũ affectionis tm̃ intnalis q̃li. Cyprian⁹ ait In ſeruis dei apud quos cogitat̃ ⁊ martyriũ mẽte ↄcipit̃ animus ad bonũ dedit⁹ deo iudice coronat̃. Aliud ẽ martyriũ defuiſſe aĩo. aliud aim defuiſſe martyrio Exponũt illud aliqui ꝙ licet mereãt̃ magnã auream nõ tñ aureolam Alij tñ cõtra ſentiũt ꝑꝑ illud auguſtini ꝙ de⁹ reputabit fcm̃ qd̃ nõ potes ⁊c̃. Tertiũ eſt effect⁹ ⁊ opis ſil' ⁊ hoc eſt martyriũ ꝓprie dcm̃ vtpꝫ ex ↄditionibꝫ req̃ſitis Inuenit̃ adhuc variũ martyrium ſp̃ũalit' dictũ Nã ⁊ nrã tꝑa martyres tales hñt

L Qui ꝑc⁹. larg⁹. caſt⁹. paciẽs. amor. ẽ flẽs

Hoc ẽ vt paucis aga⁹ ſcdm̃ bnardũ Martyres eſſe poſſumus ſine ſanguis effuſione. dũ ſit ꝑcitas in ꝟbertate qualẽ habuit dauid. aut largitas i pauꝑtate quã exhibuit Thobias ⁊ vidua in euãgelio Tertio caſtitas in iuuẽtute q̃ vſus ẽ Ioſeph i egypto. Ceteras ſpẽs ponit. Greg⁹. dicẽs Sine ferro martyres eſſe poſſum⁹ ſi ſcꝫ paciẽtiã i aduerſis in aĩo veraciter teneam⁹ ⁊ hoc q̃ ad q̃rtũ gradũ ꝟſus Quinto ſi inimicos diliga⁹ Ferre eñi cõtumelias ⁊ diligere odiẽtem martyriũ ẽ in occulta cogitatõe Poſtremo martyres eſſe poſſum⁹ ſi affectũ ↄpaſſionis erga afflictos geſta⁹ Qui eñi ait Greg. dolorẽ exhibet in aliena neceſſitate. crucẽ portat in mente: tot ꝑpetiens doloris vulnera. quot cõſpicit ꝓximorũ incõmoda. Agite ergo ſi ferrũ ferre nõ poſſumus vel his modis martyribus nos cõformem⁹ ⁊ fragilitatẽ nrãm dinoſca⁹ ⁊ a martyribus pacie virtutẽ exoremus. Valete nũc iam o vos martyres victorioſi gaudentes in ieſu principe militie veſtre. quia ipſũ iam poſſidetis in veſtri certaminis premiũ pro quo aĩas veſtras tradidiſtis in mortis interitũ impetrantes nobis pacie virtutem.

Titulus triceſimusnonus de cõfeſſoribus

N Confitebũtur celi mirabilia tua domine. p̃s. Iam in cõfeſſores ſcõs quomodo oculi ſint eleuandi. que ve circa eos cõſiderãda ſunt paucis tangamus. Et veneranda ſũma deuotione ad hos cõfugere debemus. Sunt eñi erga nos valde miſericordes ⁊ apud dominũ plurimũ potentes nec ceteris ſanctis forte dictis inferiores. Nã canitur de q̃buſdam ex illis. Plus currit in certamine confeſſor iſte ſuſtinens q̃z martyr ictũ ſufferens mucrone ſubdens ſanguinẽ. Sed eſto martyriũ corporis nõ ſuſceperunt cordꝫ tamen pertulerunt ⁊ diuturnitate ſuppleuerũt ⁊ ſanguinem qui ſub gladio ſtatim funditur ponderre exercitiorũ cõſumpſerunt. Et quia perfecte amauerunt. ideo perfectiõis ſtatum tenuerũt. et premia perfecta exceperunt. Charitas eñi eſt ſanctuarij põdus Et vt quidam notat triplicem charitatẽ habuerunt per quam in ſtatũ perfectionis aſcenderunt ſcilicet. Extenſiuam ꝑ quam dilexerunt beneficos domeſticos inimicos. Intenſiuam qua temporalia cõtempſerunt. corpus ꝓprium vigiliis ⁊ abſtinẽtiis affecerunt. in deſiderio hñtes mortem pro chriſto ⁊ proximis ferre Recognitiuam autem habuerũt qua recognouerunt beneficia creationis ⁊ redẽptionis. iteꝫ magnitudinẽ dilectionis chriſti. ⁊ deſiderauerunt iſtantiſſime premium retributionis cupientes diſſolui et eſſe cum chriſto. Et ergo per charitatem ipletũ eſt deſiderium eorum in bono. Sed noſtro more primum rationem nominis huius ordinis inquiram⁹ Cur ſcilicet cõfeſſores dicantur Ubi notanduꝫ ꝙ perſecutionis tempore omnes chriſtiani cõfeſſores dicebantur quia chriſtum erant conſtanter confitẽtes Sed poſt anthonomatice qui paciebantur vſq̃z ad mortem martyres dicti ſunt. Et confeſſorum nomen eſt ſpecificatum ad eos qui non ſunt aliqua prerogatiua apoſtolatus euãgeliſte aut martyris aut ꝟginis inſigniti. pro eo ꝙ chriſtum cõfitentur ⁊ varie cõfitentur ſcꝫ his modis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Cordib⁹ et verbis. fcis. pctā. fideꝗʒ hel.

Primo ĝ cōfeſſores dci ſc̄ eo ꝙ deū cōfeſſi ſūt cor
de credēdo ſcʒ eū colēdo. hōrando vt ꝑncipiū ⁊ oīʒ fi
nē. ita vt dicere poſſent. Cōfitebor tibi dn̄e i toto cor
de Scd̄o qꝛ eū ꝯfeſſi ſunt ore ſcʒ regratiādo laudan/
do dicētes. Cōfitebor dn̄o nis in ore meo. Nō ci ſuf/
ficit cōfeſſio cordis ſine cōfeſſione oris Juxta illud
Corde creditur ad iuſticiā. ore autē cōfeſſio fit ad ſa
lutē. Nō cōfeſſores ſci noſcētes etiā cōfeſſionē oꝛʒ ad
diderūt Tertio cōfeſſi ſunt ope ⁊ factis ne cēnt de
nūero eorū quib apl's ait. Cōfitētur ſe noſſe deū fa/
ctis aūt negāt Ope aūt cōfiteri ē virtuoſe cōuerſari ſi
cut pulchre Hieroni. oñdit dicēs Chriſt⁹ inqt ſapia
eſt iuſticia veritas ſcitas fortitudo. Negaꝛ ꝑ inſipiē/
tiā ſapia. ꝑ iniquitatē iuſticia. ꝑ mēdaciū veritas. ꝑ
turpitudinē ſcitas. ꝑ ai imbecillitatē fortitudo Et q̄
tienſcūꝗʒ vincimur vitijs atʒ pctis totiēs deū nega
mus Et q̄tiēſcūꝗʒ aliqͩ boi vel qͩ bn̄ agim⁹ toti/
ens deū ꝯfitemur Et de hac cōfeſſione xp̄s ait. Qui
me ꝯfeſſus fuerit corā hōibus Sic ergo cōfeſſores di
cūtur qꝛ varie ſunt ꝯfeſſi. Scd̄o etiā qꝛ varia ⁊ diuer
ſa ꝯfeſſi. vtpote ſua mala ⁊ pctā vt iuſtificarenꝛ fidē
xp̄i ⁊ deū ipm̄ ⁊ mirabilia eius ſicut ex ſcripturis de/
duci pōt Hic ĝ ad oēs ſic ꝯfitentes deductū ē confeſ/
ſoꝝ nomē. Marie tn̄ ait Ceſari⁹ ad ſacerdotes dn̄i
eſt ſpecificatū qͥb ptās data ē ligādi ⁊ ſoluēdi ⁊ q̄ ſc̄
pctōꝝ ꝯfeſſiones recipiētes Multiplex em̄ eſt vt p⁹
patebit dr̄ia boꝝ ꝯfeſſoꝝ. Ad q̄s q̄ cōtemplatiōis o/
culū attollere volʒ ſequētia circa eos ſpecl'ari poterit

Scilicet
- Comparationem
- Denominationem
- Priuilegiationem
- Premiationem
- Multiplicem inueſtigationem

Que paucis ſunt tangenda ⁊ cōplectūtur hoc verſu

Par. nomē. digni poſt ꝓmia. vl' variatū.

PRimū itaꝗʒ de ꝯpatiōib Membrū. i.
quib ꝯpanꝛ cōiora tranſeūtes vtpote ꝙ ſal t'/
re lux mundi ciuitas poſita ſupra montē aut cādela
D bra lucerneꝗʒ cōfeſſores ſeu doctores ſci dicātur. pōe
mus quedā abdita magis que ſunt iſta

Sūt hyades. mōtes. renes. aīalia. et āgli

Primo cōpanꝛ ſtellis illis q̄ dicūtur hyades. de q̄
b dr̄ Job. ix. Qui facit arctuꝝ ⁊ orionas ⁊ hyadas ⁊
interiora auſtri. Et h ꝑꝑ eaꝝ ortū ⁊ effcm̄. Nā in ve
re oriunꝛ ⁊ pluuiā cauſant qꝛ iſti dicere hn̄t Concre/
ſcat vt pluuia doctrina mea. Scd̄o ꝑꝑ eaꝝ ſitū qͣ
ſitū hn̄t in frōte thauri. vt ait Marcian⁹. Et i. xvi. ĝ
du e⁹. vt dr̄ Mizael ⁊ in corꝑe hōis dn̄aꝛ collo ⁊ gut
turi vbi vox ꝑdicatiōis forāꝛ ⁊c̄ Tertio ꝑꝑ effcm̄ ⁊ fru
ctū: Nā qn̄ oriunꝛ hyades creſcunt dies ⁊ ſol incipit
eē feruētior. fruges etʒ vberi⁹ creſcunt qꝛ a pluuijs ir/
riganꝛ. Sic etʒ ex ꝯfeſſoꝝ ⁊ doctoꝝ ꝑdicatiōe creſcūt
dies. i. claritas cognitiōis ⁊ feruor dilectiōis ⁊ fruct⁹
opationis. Quarto ꝑꝑ aſpcm̄ qꝛ hyadū cōſtellatio
eſt gratiſſima ⁊ clara aſpectui noſtro. qꝛ ex multʒ cō
ſtat ordiata. Sic cōfeſſoꝝ vita ordinata ⁊ exemplis
clara. O vos cōfeſſores vereꝗʒ hyades cauſemi i me
pluuiam virtutū Secūdo montib cōpantur tedet
me ꝓlixitatis ⁊ ꝓprietates adducere Sūt em̄ ꝟe mō
tes a terra ꝑ cōtēptum terrenoꝝ eleuati. ꝑ paciaʒ ſo
lidi. ⁊ ꝑ cōſtantiā cōpacti verſus celū ꝑ deſideriū ere/
cti. Aquaꝝ grē attractiui. aquarum doctrine emiſſi/
ui. qꝛ mineraꝝ. i. hituū virtualiū int⁹ contentiui. di
uerſorū fructuū ⁊ herbarū bonarū ſcʒ opationū ꝓ/
ductiui ſolatiū radiorū. i. reuelationē diuinoꝝ ꝑmi/
tus ſuſceptiui. vtinā in nos refulgeāt Tertio reni
bus aſſil'antur. tū qꝛ calore verbi feruidi. tū qꝛ frigi/
ditatis dorſi. i. maliciaꝝ hōim ſecularium tempora
tiui. tū quia humorū gratie attractiui Sanguis id
eſt carnaliū purificatiui: Seminalis humoris. i. ver
bi ⁊ cōuerſionis peccatorū generatiui. Jn xp̄o enim
per verbū dei nos gignūt Quarto aīalibus illis cō
paranꝛ q̄ Ezechiel deſcribit: Et hoc rōne loci ⁊ tropi
numeri ⁊ loci. et cetera.

De ſanctorū cōfeſſorū denominationibus. P

Membrū ſecundū.

NUnc de nōib qͥb inuenim⁹ eos ꝑ officijs in
ſcripturis denōiari agendū. ⁊ int' cetͣ ml'ta
hec ponemus.

Vinitor: ⁊ paſtor. miles. cultorꝗʒ canis bos.

Primo inꝗʒ nōiantur ꝯfeſſores vinitores ꝑꝑ offi/
ciū ſcʒ ꝑ palmites ſupfluos aut malos reſecādi Un/
de Ozee. ij. Dabo eis vinitorē ⁊c̄ Euellūt em̄ ⁊ plan/
tant Secūdo paſtores ꝑꝑ officiū ſubditos ꝟbo ex
emplo ſubſidioꝗʒ paſcēdi. dictū em̄ eſt illis Actu. iij.
Paſcite q̄ in vobis ē gregē Tertio milites ꝑꝑ offi
ciū eccl'iam cōtra aduerſarios defendēdi ꝑ arma iuſ/
titie q̄ ſunt arma militie eoꝝ. Hinc apl'us ad Thi.
ij. Labora vt bon⁹ miles. Quarto cultores Sūt ei
ſeminantes ſemē verbū dei qꝛ eūtes ibant ⁊ flebant
mittētes ſeia ſua. veniētes āt veniēt cū ex. por. ma.
ſu. Sūt plātantes ⁊ rigātes arātes ⁊ triturantes
terrā cordiū hūanorū. vt ex ſcripturis ⁊ epl'is pauli.
ꝑſertim ex. ix. ca. ꝑ. ad Cho. deducibile Quinto ca
nes ⁊ hoc quidē ꝑꝑ multas ꝓprietates ꝑſertim ob i/
ſtas ſcʒ Ob dn̄m ſui inſepabilem dilectionē ⁊ ſeqlam
vn̄ Thob. vi. ꝓfectus ē thobias ⁊ ſecut⁹ ē eū canis.
Et hi ſequūꝛ xp̄ʒ q̄cūʒ ierit ābulātē i t'rʒ e⁹ exēpla imi
tādo ſedētē in celo ad eū aſpirādo. 2° ꝑꝑ ligue medi
cinal' ꝟtutē. ps. lingua canū tuoꝝ Et d̄ lazaro. 3⁹ ꝑꝑ
gregʒ eccie d̄fēſiōēʒ. vi. d̄nōianꝛ boues. tū qꝛ iugū dn̄i
portāt. tū qꝛ t'rā pctōꝝ vomere ligue ſcidūt. qꝛ ſege
tes fideliū ſuo labore ml'plicāt. qꝛ g̃na ꝟtutū a vitioꝝ
paleis ſepant Preterea ⁊ alijs pl'ib īueni⁹ eos nōib
d̄nōiari vtpote architectos. eq̄s. gallos Jtēʒ lūiaria

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſatis appriate dicũt eo ſcilicz ꝙ in ſbuã habeãt incoꝛrupcibilitatez ꝓpt fidei cõſtantiã In q̃ztitate apparẽte puitatẽ. ꝓpt hũilitatẽ In q̃litate luioſitatẽ ꝓpt ꝯuerſationẽ ſcãz ⁊ exẽplaritatẽ In figura rotũditatez ꝑꝑ ſimplicitatẽ In ſitu ſblimitatẽ ꝓpt ꝯtẽplatõis altitudiez In motu vniformitatẽ ꝓpt obiẽ ꝓmptitudinẽ In effcũ vtilitatẽ ꝓpt ĩſtructiõẽ ⁊ alia bona vt ptz ĩfra Hec de noib eoꝝ que q̃ſqꝫ ſecũ meditãdo lõgi⁹ deducere pt.

¶ De priuelegiĩs ¶ Membrum tertium.

Q Tertio de coꝝ ꝓuilegĩs ⁊ dignitatibus agendum Et int cetera ex iſtis ſcõꝝ ꝯfeſſoꝝ dignitas elici poterit.

Hĩ ſerui. economi. l' odoꝛ. cõſul ꝙ vicẽ dãt
Hoſce ṽatus habit⁹actus bona ſcire ptãs

Primo eorũ dignitas elicitur ex coꝝ officioꝝ ſblimitate hĩ ei ſunt ſerui illi boni ⁊ fideles lũbis ſuccĩcti lucñas ardẽtes in maib hñtes in õni vigilia vigilãtes ⁊ dñz vigilãter expectãtes ⁊ mox ei cũ placuerit apiẽtes Vñ ⁊ ab eo beati dicti O bti fui tui hĩ dñe ſi q̇dem raro inueniũt tales vt in euãgelio inſinuaſti dicẽs Quiſputas fidelis ⁊c. Secũdo ſunt fideles illi economi et diſpẽſatores magni prĩſfamilias q̇b dedit bona oia. q̇b mẽſurã tritici ꝯmiſit diſpẽſãdaz familie tꝑe ſuo. q̇b quinqꝫ aut duo talẽta ꝯmiſit ⁊ veniẽs cũ vſura ⁊ lucro recepit Uere grandꝫ dignitas talis dñi in talib ⁊ tãtis bonis eſſe diſpẽſatores. diſpenſatores in talib dico non em̃ tã tꝑalib q̃ꝫ ſpũalib ſunt plati. facti diſpẽſatores non rerũ tꝑaliũ ſed eccãſticorũ ſacramẽtorũ vt dr ꝓme ad cori. iiĩ. Sic nos exiſtimet homo vt miniſtros chriſti ⁊ diſpenſatores myſteriorũ dei

Item grãrũ Iuxta illud ꝓe pet. iiĩ. Sicut boni diſpenſatores multiformis grẽ chriſti Item officiorũ Vñ apl'us ad titũ. ꝓmo Oportꝫ epm ſine cimie eſſe ſicut dei diſpenſatorẽ Itẽ bñficiorũ vtpꝫ lu. xĩ. Quiſputas ẽ fidelis diſpenſator ⁊ prudẽs O vtinam in me ſitis largiſſimi. Tertio ſũt bon⁹ chriſti odoꝛ qm̃ ex ſñia cum paulo dicere poſſunt illud ſecũde ad cori. ĩ. Chriſti bon⁹ odoꝛ ſu⁹ deo. Eo ſcꝫ ꝙ in hos chriſtus bonus appꝫ in ꝑdicatõe ⁊ morib eoruꝫ ꝑ eos ſpirãs veritatẽ can. ĩ. Odoꝛ oꝛis tui ſicut malorũ punicorũ Spirat ei in his hũiltas ſicut aroma dũ ꝯterit can. i. dũ eſſet rex in accubitu ſuo nardus mea q̃ eſt hũilis herba dedit odorem ſuauitatis Et poſſet ita fieri ꝓſecutio de odorib ſingularũ virtutũ ſꝫ trãſim⁹ q̇ſꝫ meditãdo colligat O vtinã hoc me odore tuo inſpiraueris chriſte. ⁊ efficaciter inſpirauerꝫ adeo vt icipiã currere in odore vngẽtorũ tuorũ hoc ẽ ſeq̇ exẽpla ſcõrũ ꝯfeſſorũ Sũt itẽ ⁊ ꝯfeſſores ſci ꝯſules ⁊ doctores chriſti Sũt itẽ vicariĩ e⁹ ſup terrã quib plenã ptãtem (in edificatõez ſaltẽ) dimiſit O ꝯſulite de nob in bonũ Et hec de officiorũ ſublĩtate Secũdo colligit ꝓncipaliter eoꝝ dignitas ex ſtat⁹ eoruꝫ dignitate. Nã eſt vn⁹ ex digniſſimis eccl'ie ſtatib. vt ſupra ẽ declaratũ. Eſt ⁊ ſtat⁹ ꝑfectiõis cõplectẽs in ſe cetcroꝝ ſtatuũ dignitates ꝑficiẽs ĩperfectũ fere teris legis ſicut Anthonin⁹ declarat ex ſingulis verbis in tertia pte ſũme ſue Tertio oñditur eoꝝ dignitas ex hitus tã externi q̃ꝫ interni cõgruitate. Nam priaꝛ cõiter cõfeſſores eccl'iaſticis hitib ⁊ ornamẽtis que plena ſũt myſteriĩs oꝛnati fuere ꝓut ſcribit de aaron in eccl'iaſtico circa finẽ q̇ inde collaudat. Sꝫ de internis ai hitibus q̇ ſunt vere virtutes magis attollũtur Et licet oib virtutũ ꝑfectiõib fuerint oꝛnati. ſpecialius tñ cõtinẽtia ⁊ abſtinẽtia aut hũilitate ꝓfulſere ꝓut in ſuo de ptãte papali dr Aug. de anchona. determinãs ꝙ marie cõtinẽtia deducti ſũt ad ꝑfectũ. nec nõ ⁊ hũilitate. Quarto colligit eorũ dignitas ex actuũ ipſorũ nobilitate ⁊ acceptabilitate Eoꝝ em̃ act⁹ principalis fuit bñ viuere in ſe ⁊ ſuis exẽplis ⁊ exhortationib ⁊ ſcriptis niti alios trahere ad deũ. q̇ actu digni⁹ grati⁹ qꝫ eſt nihil. Nil inq̃ꝫ actib hmõi dignius eſt. tũ ꝓpter motiuũ excellentiſſimũ qd eſt charitas. tũ ꝑꝑ exemplũ ſublimiſſimũ qd eſt xp̃i ꝯformitas. tũ ꝑꝑ obiectũ nobiliſſimũ. q2 pro aiabus ꝯuertẽdis. tũ ꝑꝑ mediũ puriſſimũ. q2 per verba dei. Qui etiam act⁹ deo gratiſſim⁹ adeo ꝙ fere hoc grati⁹ vt Beda dicit. nihil q̃ꝫ trahere aias ad deũ. Et qd ni grat⁹ q̇ppe cũ regnũ e⁹ inſtauret tẽplũ reedificet. ſponſam adducit. filiũ abductũ de tyranno reducit? Quinto cõmendabiles ſunt ꝯfeſſores xp̃i ex vtilitate Nam eccl'ie dei pl⁹ ceteris oꝛdib p⁹ aplos ꝓfuere. Quis enim martyres ad agones induxit. q̇s virgies ad cõtinentiã induxit? niſi ſermo cõfeſſorũ? Quis cecos illũinauit. mundũ inſtituit niſi ſmo cõfeſſoꝝ. Eſto aplĩ miraculis fidẽ cõfirmarũt. ⁊ hĩ miracula ſpũalia fecerunt Eſto martyres durioꝛa paſſi ſunt. Hi tñ diuturnioꝛa tormẽta tolerauerũt. de vtilitatib cõfeſſorũ pulchre Marim⁹ in ſermõe agit. d quibus h nõnl' le explicãde.

Iuſtrãt cõuertũt. qꝫ docẽt. gignũt. bõa pla

Hoc ẽ verbis ⁊ exẽplis excecatũ mũdũ illuſtrarunt. Ad fidẽ cõuerterũt oꝛthodoxã Ad melioꝛa inſtituere. R Nouas proles nouorũ oꝛdinũ inſtitutione deo genuerunt Uideat q̇ volet ⁊ trite cognoſcet q̃ꝫtũ hĩ q̇ tãta eccl'ie inſtrumẽta ãminiſtrauerũt eidẽ profuerunt Sexto colligit eorũ dignitas ex ſcia q̃ illũinati fuerũt claritate. Hi em̃ ſunt viri illi q̇b dedit ſciam ſcõrum quos cibauit pane vite ⁊ intellect⁹. ⁊ potauit aq̃ ſapientie ſalutaris q̃s exaltauit in verbo glie. q̇b vt eccl'ia canit Dedit claritatẽ magnã vt poſſent cecos illumiare ⁊ demões effugare Hi em̃ ſunt quoꝝ oculus ſm Iob oia vidit ⁊ q̇ ſcrutati ſunt ꝓfũda fluuiorũ ⁊ abſcõdita in lucẽ ꝺduxere Hi itẽ viri illi ſci quẽadmodũ eruditi q̇ ipleti ſunt q̃ſi flumẽ ſapia q̃ꝝ vbũ vt facula ardebat. i q̃ꝝ oꝛe lex ꝟitatis fuit ſꝑ q̇ppe quĩ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

angeli fuere. de q̄ꝝ ore lex req̄renda ¶ Poſtrēo eoꝝ
dignitas pꝫ ex ptāte Ipi em̄ ſunt q̄ claues eccl'ie te-
nēt. imo quoꝝ ligue claues celi fcē ſt ¶ Mēbꝝ. iiij
i Iam de p̄miatiōe horū viroꝝ tā dignoꝝ pau
ca ſt ſubnectēda. Et pꝫ ex his vtcunqꝫ eorū
premiatio
S Ornans inducit laudās ſup oīa plura
Prio ex ſingulari exornatiōe. Nā canit̄ de vno q̄li
bet eoꝝ. Amauit eū dn̄s ⁊ ornauit eū. ſtola gl'ie idu-
it eū. ⁊ ad portas paradiſi coronauit eū. Coronauit vt
aiūt nō q̄libet gregaria corona. ſed p̄ter aureā etiam
in capite eorū diadema ſpeciei poſuit. inſup ⁊ aureo
lā. Nā ⁊ ipā doctoribꝫ aſſignat̄. Et ipi ſunt q̄ docue-
re mūdū. ⁊ iō fulgēt quaſi ſtelle in ppetuas eternitates
Secūdo ex gaudij inductōe. nā hij ſūt iuſti illi q̄s
dn̄s ipſe deduxit p viā rectā ⁊ gl'am regni oſtēdit ⁊ n̄
oñdit mō. ſꝫ ⁊ ſingulis illis tāqꝫ fidelibꝫ ſuis dixit. i-
tra in gaudiū dn̄i tui. Intra inq̄t in gaudiū qꝛ in te
intrare nō p̄t p̄e magnitudine O felices nimiū q̄ in
hoc introduci meruerūt Tertio ex collaudatione
Hi em̄ ſūt q̄ merito fidelitatis a dn̄o cōmēdari me-
ruerūt. q̄bꝫ ſingillati ait Euge ſue bone ⁊ fidelis. O
mag̃ laus qꝛ maxim⁹ laudator Quarto ex ſuppoſiti
one Nā ſup oīa bōa cōſtituit eos de⁹ eo ꝙ in pauca fi
deles ſeſe exhibuere Poſtrēo ex remūeratione Naꝫ
quotidie eis p̄mia accreſcūt Nā aiūt ꝙ quēadmodū
arri⁹ nōdū hꝫ oia ſua tormēta. ſic nec Aug⁹ ſua p̄mia
Quotq̄t em̄ eoꝝ exēplis aut ſcriptis edificāt̄ vel ōſti
tuūtur in bonū aut in malū. tot inde alter tormenta
⁊ alter p̄mia ferre hꝫ. Nō ⁊ de oibus cōfeſſoribꝫ q̄ vl'
exēpla vel ſcripta reliquere tenendū. Hec tā ⁊ ſi pau
ca videātur. ſi tn̄ rite diiudicata fuerit mirabl'r hōieꝫ
in gl'iam ſublimabūt ¶ Cōſiderabilia Mēbrū. v.
Poſtremo nūc p materie dilatatiōe varia cō-
ſideratio aut inquiſitio q̄ de cōfeſſoribꝫ habe
ri poterit ē aſſignāda. Et certe p̄mo oīm of-
T fert ſe diſtinctio cōfeſſoꝝ Sūt em̄ gn̄e m'ti ſcꝫ
Pontifices. docti teſtes mōachi q̄ꝫ vulg⁹.
Id ē ꝯfeſſoꝝ alij ſūt pontifices ⁊ paſtores quaſi dn̄i-
ci gregis arietes Alij ſcripturaꝝ ſacrarū doctores q̄
ſi galli intelligētes Alij cū mūere ſpēali p̄uilegio gau
dentes martyres dei Alij vero heremi vel cenobiorū
cultores quaſi onagri in deſerto hitantes Alij vo ſecl'i
hitatores q̄ p̄ijs opibꝫ ſuis tpibꝫ deū cōfeſſi ſūt. Hec
Anthoni⁹ i t'tia pte ſūme ſue ſatis pſeq̄t̄ Ceteruꝫ
de ſingul'hōꝝ generibꝫ ſingulares ſe offerūt q̄ſtiōes.
vtpote de ſinguloꝝ exēplis p̄cellētijs ⁊ ſtatibꝫ. ſic̄ de
eis Aug. de anchona i ſuo de ptāte ppl'i. Sed nūc
abcedēdū ē a vob o venerādi ꝯfeſſores. vos āt gaude
te in dn̄o ieſu q̄ ē cōfeſſi eſtis corā hōibꝫ: nrōꝝ apud
ipſum meōres quo vel tandē aſſociemur vobis

Titulus triceſim⁹ De virginibꝫ Ca. i.

A Adducētur regi virgines po
ſtea. p̄s. Jam poſtea (vt q̄dā text⁹
hn̄t). i. poſtq̄ꝫ dcā ſūt aliq̄ de ſingu
a lis ordibꝫ ſcōꝝ de virginibꝫ aliqua
ſunt adducēda q̄ nō infima ſunt p̄ſ
eccl'ie. nec minimū apud deū obti-
nēt locū ⁊ naturalē hn̄t inſitū erga
ſe inuocātes miſeratiōis affectū Vn̄ libēter in eas o
culi intellect⁹ ⁊ affect⁹ ſunt vibrandi vt veniat auxili
um nobis. Et in cōſiderādo de his prius nōis ratio
eſt premittenda. Virgines em̄ varie dicūt̄ ſcꝫ
Hec qꝫ virēt. vt⁹. vir agēſqꝫ viragoqꝫ fortiſ
Primo itaqꝫ vt ſcō Tho. placet virgo dꝛ a virore qꝛ
nō eſt expta aduſtionē. i. actū veneree delectationis ſi
cut arbor dꝛ viridis q̄ nō eſt deſiccata a calore in foli-
is Scdō v̄go dꝛ vt Fulgēti⁹ ait a v̄tute. vn̄ claret
ait int' ceteras eccl'ie donatiōes illi⁹ p̄cipuū munus
ſpūalis eē chariſmatis: vbi ipā integritatis pfectio
merer̄ vocabulo cenſeri virtutis Tertio vt Anthoni
nus vult dꝛ virgo q̄ſi viꝝ agēs. i. viꝝ repellēs vt ſe n̄
pmittat agnoſci carnaliter ab eo. nā ſic natal'r amit
tit̄. Vn̄ virginū p̄priū cōſortiū eſt fuger̄ viroꝝ Quar
to vt Fulgenti⁹ ad pbā de virgitate ſcribit dꝛ v̄go q̄
ſi virago Virago aūt a viro eo ꝙ viriliter agit for-
tia. vincat carnē. domat diabolū. mūdū ſupat Vere
viriliter egerūt q̄ virginitatē inter tātas acies pugn̄
tiū cōſeruauerūt. Et iure dꝛ v̄go q̄ſi virago. qꝛ p̄rie
acta ē virgitas a viro xp̄o. ⁊ ē virt⁹ ab eo infuſa. Neō
em̄ cōtinēs ſapiens ait niſi dederit de⁹ Poſtremo
virgo dꝛ q̄ſi vt Bern̄ ait inuiolata carēs vi nullaꝫ vi
in carne paſſa. aut poti⁹ inuiolata qꝛ vitio libidis nō
infecta Quōlibet aūt deriuationē ſuſcipis virginum
oēs ſunt reperibiles in virgībꝫ nris ſctis. De q̄bꝫ in
genere vt plura intermittam⁹ poſſum⁹ ꝯſiderare.

Eaꝝ ſcꝫ
- Prefigurationem
- Aſſimilationem.
- Dignificationem
- Remuneratione
- Variam inquiſitionem

B ¶ Virginū figurationes ¶ Mēbrum p̄mum
Cerne typū ſiles. dignū. pia p̄mia queras
Primo itaqꝫ de p̄figuratiōibꝫ virginū aut vir-
gitatis dcūri. hoc dicim⁹ ꝙ iſtis ſūt virgies p̄-
ſignate aut virginitas earum ſcꝫ.
Archa typat. pelles. cōciſio. v̄goqꝫ ſertum
Primo figurata eſt i Archa noe in qua oīa aīa
lia erāt pacata ⁊ a diluuio ſaluabātur Sic i mēte vir
ginū ſacraꝝ oēs mot⁹ brutales ꝯq̄eſcūt ⁊ a piculo a-
q̄ꝝ ⁊ t'bulationū ⁊ ſollicitudinū ſollicite quō xp̄o pla
ceant liberātur Vel certe ſignātur per archam ſalo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

monis que de lignis ſethim icorruptibilib⁹ ꝯſtabat
ꝯſeruās māna legem ⁊ virgā aaron Sūt nāq; iſte i
corrupte obſeruatrices legis diuine virginitatꝫ florē
tis ⁊ chriſtū int̄ vbera ponētes tāq; māna verū Le
git̄ eīm de vna carū ꝙ ſemp euāgeliū chriſti in pecto
re geſtabat. ¶ Secūdo vt ait Ceſarius p̄figurātur
ꝑ pelles hyacitinas q̄ in tabernaculi tecto ſuperiores
fuere vt ptꝫ exō. xx. Hyacinthus eīm aerei ⁊ celeſtꝫ co
loris eſt merito deſignans eas q̄ celeſtem in terris vi
tam agūt ⁊ inter hoīes poſite angelicā puritatē ſe
ctātur que neq; nubūt nec nubūtur Que eciā iure ſu
premum locum tenent vt color celeſtis ſit primus ce
lo ⁊ loco p̄emineāt q̄ virtute homines trāſcendūt
¶ Tertio ꝑ circūciſionē hee eīm ſunt q̄ vere circū
ciderūt noxias delectatōes nō carnis tm̄. ſꝫ ⁊ mentꝫ
ſciētes illud ezch. xliiij. ꝙ in icūciſi carne ⁊ icircūciſi
corde nō intrabūt in ſcificationē Attēde hic q̄ plene
ſe ꝯciderūt ¶ Quarto harꝝ virginū typus fuere ō
nia que vſq; in toto decurſu veteris pagine de virgi
nib⁹ dicūt̄ q̄ lōgū eſſet adducere Hec igitur ſunt vir
gines adducēde in tēplū ꝓxime offerende chriſto vir
gines iſrahel quas ſibi in tclinio ꝑabat rex Iuuēcule
q̄ choros ducebāt ex q̄b⁹ dauid vnā q̄ in ſinu dormi
ret ſibi aſſūpſit Puelle q; oēs ille ſpecioſe poſtea pri
archis nuptui date. nā ⁊ hee chriſto ſunt caſte deſpō
ſate ¶ Poſtremo deſignate ſunt ꝑ frtum ⁊ coronu
lam de q̄ exodi xxv. ꝙ ſup menſam corona ⁊ ſup coro
nā coronula fieret Nō ei cōi p̄mio aut gregaria coro
na vult has coronare de⁹. ſed p̄mio ſingulari qd au
reolam dicūt ⁊ aliis vt ifra patebit

¶ De virginum cōparationib⁹ Mēbrū ſecūdum

Secūdo de aſſilationib⁹ virginū aut virginitatꝫ
earū dicturi ancipites agimur an qd dicere
an ꝓrſus ſilere icerti Dubius ſiquidē ē i iſta
intendere Sub genere tū vtcūq; plures aſſimilatio
nes ꝯplectemur Aſſimilāt̄ igitur iſtis

Florib⁹ ac herbis. volucri. lapidi. reliq; ſc;

¶ Primo inq; floribus aſſimilāt̄ certe diuerſis fragrā
tiſſimis ſpecioſiſſimis ⁊ mūdiſſimis ſup quos requieſ
cit ſpūs ſeptiformis Et p̄mo lilio hinc dr̄ can. ij.
Sicut liliū inter ſpinas ſic amica ⁊c̄. Et hoc ratiōe
decoris ⁊ cādidi coloris. vñ ⁊ virgines habēt purita
tem carnis ¶ Secūdo rōne odoris Nā itegrū itac
tus ſuauiter redolet. ꝯfractus āt ⁊ ꝯfricat⁹ plurimū
fetet Sic virgitas iuiolata deo ⁊ hoib⁹ redolet ſꝫ lux
urie vicio ꝯfricata aut ſignacl'o fracto in fama fetet
¶ Tercio rōne fulgoris Nā in lilio quedā aurea g̃
na fulgēt q̄ ſeptē aſtulis ſuſtētātur ⁊ ſeptē foliis liliū
decoratur ⁊ ſeptem granis refulget. Septem folia
ſeptem virtutes. ſeptem grana ſeptem dona ſeptē
aſtule ſeptē virgitatis ꝯſeruatia que in ſacris virgi
nib⁹ fuere de q̄bus ꝓlixe poſſꝫ diſputari ſed ſufficit te
tigiſſe. vere ergo virgines eccleſie ſunt velut lilia que
ſunt in tranſitu aque ⁊ ſpīs obſite. q̄bus quo pungū
tur magis eo redolent ſuaui⁹ Cōꝑantur eciā Roſe
de qua eccl. xxiiij. Quaſi flos roſarū in dieb⁹ vernis
Et hoc ratione decoris quo oculos paſcit. nā virgini
tas cūctos oblectat. ¶ Secūdo rōne odoris quo ol
factum afficit. nam domū eccl'ie odore fame reſꝑgit
¶ Tertio rōne ſuauitatis tactū lenit. iiij. rōe vir
tutis cōtra lāguores curat. nā virgitas a multꝫ tribu
lationib⁹ quas ꝯiugati patiūt̄ liberat vt ptꝫ. Aſſimi
lant̄ etiā violis Et hoc q; ſunt frigide a ꝯcupiā carnis
Aquoſe ꝑ lachrymas deuotionis Odorifere ꝑ exem
pla honeſtatꝫ. ꝑue virtute huilitatis. vtuoſe q; odor
viole cerebri calorē mitigat. ſpm̄ aīalem ꝯfortat ⁊ ſō
num prouocat Sic virginitas odore exēpli carnis ar
dorē refrigerat. ſpūm mentis cōfortat ⁊ recreat ⁊ ad
quietē cōtemplatiōis diſponit. Patet ḡ ꝙ floribus
recte ꝯꝑantur ¶ Secūdo aſſilantur herbis ⁊ arbori
bus ⁊ aliis ſemibus. potiſſīe aūt cedro Tū q; eſt ar
bor gratiſſimi virorꝫ aſpcū pulchra. ſꝑ tenēs viridia
folia ſic ⁊ vgines ſacre. tū q; iocūdiſſimi ē odoris ſꝑē
tes fugans ⁊ hoīem recreās. quia virginitas diabo
los fugat. angelos delectat. Cum quia efficaciſſimi
vigoris. quia a tinea aut verme nō corroditur ⁊ a pu
tredine alia cōſeruat. Sic virgines incorrupte ma
nent ⁊ alios ab imundicia p̄ſeruant. Sicitē cypreſ
ſo ⁊ ordeo ⁊ aliis herbis. puta nardo ⁊ ſilib⁹ cōꝑant̄
Qui vero hec in extenſo volet videat librū de ſimili
tudinibus rerū. Patet ergo ꝙ virgines ſacre ſūt or
tus voluptatis cōcluſus. ꝑadiſus delitiarum. in qui
bus omne genus oblectamentorum. Sunt item ter
ra cui benedixit deus ⁊ ager benedictionis. vnde libē
ter ad eorum mentes velut ad areolas aromatū xp̄s
ſponſus deſcendit. ¶ Tertio aſſilantur volucribus
vt pote apibus turturi. Et recte apib⁹ ſilantur. Naꝫ
virginitatem carnis ſeruant cum fecunditate ſpūa
li. Nam ſicut apes nullo cōcubitu miſcentur. nulla
libidine reſoluuntur. nec partus dolore quatiuntur
⁊ tamen maximū conſtituunt examen filiorum du
plici ceteras fecunditate antecedētes. Sic ſic virgi
nes noſtre corporum integritatē cuſtodiunt. immu
nes a libidinis fetoribus. exempte a pariētiū dolori
bus. nihilominus deo multum fructificātes in ſpiri
tualibus operū fetibus carne ſcꝫ ⁊ mente exemplo
alios trahentes. Unde dicitur Eſaie. liiij. Multi fi
lii deſerte magis q̄ eius q̄ habet virū. Ab nos tēpus
deſereret ſi ad apes q̄s comparationes habent expli
care velimus Sic ⁊ de turture dicendum eſſet.
¶ Quarto Aſſimilantur precioſis lapidibus ⁊ mie
ris. puta margarite euangelice. Nam illa de rore ce
li generatur virtutes magnas operatur ſanās mor
bum caducum. Et virgines de celo exemplum habē
tes valent contra luxurie caſum. Item Thopa
ſio qui eſt precioſus ⁊ ſpecioſus lapis rarus ⁊ vigoro
ſus ebullitionem olle ſedans. Et virginitas vera

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſpecioſa ⁊ pulchra ⁊ rara ebullitiones temptationū
ſedat Aſſiſat quoqꝫ Theſauro abſcōdito in agro
nam collect⁹ ē de reb⁹ vtilib⁹ raris ⁊ p̄cioſis qualis v̉
ginitas eſt vt late diſputat vincētius beluaceñ.
¶ Poſtremo eciā aliȷ̈s rebus variȷ̈s aſſilant ⁊ pri
mo celeſtib⁹ vt Circulo galaxie Et hoc ꝓpter decorēꝫ
⁊ pulchritudinem. nā pulchrior ē ceteris ſtellis. ſic v̉
ginitas ceteris eccleſie ſtatib⁹. vel eciam ꝓpter ſitus
medietatem q2 angelis ↄ̈ucit ꝑ incorruptōis ītegri/
tatē hoib⁹ ꝑ carnis fragilitatē Tertio ꝓpt̄ cādorēꝫ
nā vocat via lactea ſiue circul⁹ lacteus ⁊ v̉ginitas eſt
cādor lucis eterne. Cōꝑatur poſtremo vtenſilib⁹ vt
cibo ⁊ lecto Cibo quo deus paſcitur ⁊ delectatur. le/
cto quo deus requieſcit iuxta illud. Lectulus noſter
floridus Hec de cōꝑationib⁹ tacta ſatis ſint

¶ De virginū dignitate ¶ Mēbrū tertium.

Nunc tertio de virginū dignitate ⁊ laude viden
dū Que licet ex multis colligi poſſet Potiſſi/
mū tñ eluceſcit ex iſtis ſequētib⁹ ſcilicet.

Officiūqꝫ ſtatus. p̄ſtāt. ſimiles. ꝑamate

Euadūt. bona ſunt. chare. pulcre. q̄ꝫ culte

¶ Primo patet earū dignitas ex officiȷ̈ ſublimita
te Nam hee ſūt ſpōſe ⁊ aīce xp̄i q̄ eſt virginū amator
deſpōſās ſibi eas in fide. de q̄b⁹ cā. iiiȷ̈. vulneraſti cor
meū ſo. mea ſpōſa In huius rei typū p̄ceptū fuit le/
uitici xxi. q̄ ſumm⁹ ſacdos v̉ginē duceret vxorē Et
hāc digitatē ſacre v̉gies ſciētes ſe inde corā tirānis ia
ctabāt vt p3 de ſcā mrē nrā agnete q̄ ait ipi ſū deſpō
ſata cui āgeli ſuiūt Et reuera p̄clara ſblitas eē ſpon
ſas dei ſicut pl'chre Amboſi⁹ deducit in de v̉gitate ic
cetera dicēs Pulchritudinē q̄s p̄t maiorē eſtimare v̉
core ei⁹ q̄ amat a rege ꝓbat a iudice. dedicat a deo. ſꝑ
ſpōſa ſꝑ inupta Et licet oīs aīa chriſtiana ſit dei ſpō/
ſa m'lto tñ p̄clariori mō v̉gies illibate Notet h̄ de q̄li
tate ſpōſarū ¶ Scdo p3 earū digitas ex ſtat⁹ digni
tate Nā v̉gial' ſtatus marie ē p̄cellētie eminētior ꝑs
eccē illuſtrior ceteris Hic cyp̄an⁹. Uirginitas ē flos
eccleſiaſtici germis dec⁹ at3 ornamētū grē ſp̄ual'. le/
ta indoles laudis ⁊ hōris. op⁹ integrū at3 īcorruptū
dei ymago Illuſtrior portio greg3 xp̄i Nā ⁊ bnardo
teſte Sola v̉gitas ē q̄ in mortalitat3 loco ⁊ tp̄e illius
ſtatū inmortalitat3 rep̄ntat. Dignior g̃ ſtatu et3 me
rito p̄ſtat ait ei Hieroni⁹ q̄ mai⁹ videt eē meritū ꝓ̄
miū v̉ginū q̄ꝫ āgelorū. q2 in eis maior ē pugna ⁊ ideo
maioris meriti videt eſſe victoria. ergo ⁊ maior ſeq̄t
corona. deniqꝫ ⁊ inter ↄ̈ſilia p̄ſtātiſſimū ē ↄ̈ſiliū v̉gi/
nitatis ¶ Tertio expꝛelatione Nā ceteris āfert Nō
q̄ ſimplicit' maria ſit v̉tutū oīm v̉ginū virgitas. nā
theologice ⁊ actus religionis āncedūt q2 magis ihe/
rent deo ſ3 in genere ſuo. i. caſtitat3 oīb⁹ ſp̄eb⁹ āfert
Et ideo dñs ↄ̈ꝑās ſp̄ēs caſtitat3 ↄ̈pat caſtitatē ↄ̈iu
galē t̄re bone vidualē meliori. virgialē vero optime

p̄ſertim q2 cētēſimū ꝓfert fructum vbi alia ſexageſi
mū alia triceſimū reddit. vñ liq̄uet q̄ p̄ſtat ceteris.
Et iure q2 bonū dinum p̄ſtat hūano. ⁊ bonū anime
bono corporis ⁊ bonū cōtemplatiue vite bono vite ac
tiue. Inſuꝑ ⁊ ob alia multa virginitas caſtitati vidu
ali aut cōiugali āfert. ſ. rōe electiōis a xp̄o ⁊ exēpla/
tionis ⁊ interne actiōis. ↄ̈ꝑatiōis. ꝑſuaſiōis. ⁊ retri/
butionis Uide deductionē in pantheologia aut i ſ'/
monib⁹ theſauri Unde pulchre Hiero. d̄r. laudo nu
ptias. ſ3 q̄ mihi virgies generāt. lego de ſpīs roſam.
de terra aurū. de conchis margaritas Nō op⁹ ē hinc
multa dicere. pl'ima em̄ ſcripta ſūt ab Aug. Hiero.
Ambro. fulgē. ⁊ nōnullis aliȷ̈s vbi iſtoꝝ ſtatuū colla
tio fit. Et licet ſimpl'r virginitas preſtat. p̄t tñ ↄ̈iuga
tus melior eē q̄ꝫ virgo. Aut ꝓpter aīm paratiorē aut
ꝑꝑ virtutē excellentiorēꝫ. vt Aug⁹ declarat. O vos v̉
gines ſacre que elegiſtis optiam p̄tē. ⁊ emulate eſtis
chariſmata potiora date nob ſeq̄ exēpla vrā. Quar
to probatur earꝝ dignitas ex ſilitudīe viciniori ⁊ dig
niori Nā xp̄o v̉gini cādido ⁊ rubicūdo ⁊ dignioribus
ſcīs ſūt ſiliores vt virgini mr̄i iohi ⁊ multis aliȷ̈s An
gelis q̄ꝫ ab Ambroſio ↄ̈ꝑant. vñ ait Uirgitas cōditi
onē hūane nature ſuꝑgredit ꝑ quā hōies angelis ſo/
ciant. Nec mirū ſi angelis cōꝑant q̄ xp̄o angelorum
dño copulātur. nā in carne p̄ter carnē viuere angeli/
ce ē nature nō hūane ¶ Quinto dignitas earꝝ oſtēdi
tur ex acceptibilitate ⁊ amore preſtantiore Sūt enī
gratiſſime deo q̄ꝑpe q̄ amicū hn̄t regē. Sūt ⁊ p̄cipue
a deo ꝑamate electe ab eo ⁊ p̄electe q̄d ex multis p3
q2 de virgīe virgo naſci elegit. ⁊ p̄ ceteris apl'm v̉gi/
nē mag3 dilexit Cuſtodē v̉gis mr̄is v̉ginē ioſeph eſſe
voluit. ⁊ a virgine baptiſari voluit. vñ ⁊ maris dōis
eas proſeq̄tur ⁊ dignis ornamētis decorat. prout de
eo diſſeruit btiſſima agnes. Uñ ⁊ vltor eorū ē q̄ eis
violentiā inferre volunt ⁊ in anguſtiȷ̈s liberator ⁊ li/
beraliſſim⁹ remūcrator ꝓut late vincēti⁹ in ſpeculo
morali deducit enūerans. xiȷ̈. bona. ex q̄b⁹ p3 amor
dei ad virgines ¶ Sexto elicitur earū dignitas ex
malorū multorum emunitate q̄ virgies euadūt qui/
bus maritate premuntur. vtpote virorum ſubiectio
nem. oppreſſionē. laborem. dolorem. miſerias ⁊ erū
nas ante partum ⁊ in partu. ⁊ puerorum enutritio/
ne. Notentur hic calamitates coniugatarū3 ſu/
pra circa roſaria ſuper Aue maria aſſignata.
Et hee ſunt tribulationes carnis, quas iuxta Apo/
ſtolum habent. Nam et ſollicite ſunt que ſunt mun/
di. Uirgo autem cogitat que domini ſūt. libera a ſol
licitudine mūdi. Et ideo Gilbertus pulchre dicit.
Uirginitas inquit eſt curarū ſilentium. pax carnis.
redēptio vitiorum. principatus virtutum
¶ Septimo excedunt in vtilitate ſtatus Quas ſi e/
numerare temptem⁹ inuanū laborat conat⁹ nr̄. neō
nouit niſi q̄ guſtauit. Eſt em̄ virginitas theſaurus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

abſcondit⁹ in agro. ꝛ manna abſconditū qd̄ datur vi
centibꝫ carnē. reddēs animā deo gratiſſimā. domeſti
cam: dignam. fecundā. ſecurā. ſanā. honeſtā. ꝛ btāꝫ
vt late vincētius ē proſecut⁹. ¶ Octauo ex gratioſita/
te ꝛ p̄cioſitate. nā talis eſt ait Bern̄d⁹. caſtitas ꝙ eti
am diuos oblectare poſſet aſpect⁹. Porro de p̄cioſi/
tate ſapiens Eccl'. xxvi. dixit ꝙ nō ſit digna pōdera/
tio aīe cōtinētis. tāto vtiqꝫ p̄cioſior q̄ꝫto rarior inuēi
tur. Hē em̄ rarū charū. tāto q̄ꝫ precioſior q̄ꝫto ſuatu
difficilior. Inter oīa aūt certamia difficilius nullum
q̄ꝫ certamē caſtitatis. ¶ Nono excedūt in pulchritu/
dine. Nā corpe ꝛ ſpū caſte. corde mūde. fontē oīs pul
chritudinis peculiari⁹ cōtemplant̄. Adeo ꝙ ſapiens
exclamauit. Sapie. iiij. O q̄ꝫ pulchra eſt caſta gene/
ratio cū claritate. Ubi Bernar. Quid caſtitate pul/
chri⁹. qd̄ decorius virginitate? q̄ mundū de imundo
cōceptum ſeīe facit. de hoſte domeſticū. de hōie āge/
lum! Et licet diſt̄ inter ſe hō pudic⁹ ꝛ angel⁹. ſed fe/
licitate nō virtute. Et q̄ꝫq̄ꝫ illi⁹ caſtitas ſit felicior. h⁹
tn̄ fortior ꝓbatur. Amāda eſt ergo ait yſidorus pul/
chritudo caſtitatis q̄ fructus eſt ſuauitatis ꝛ pulchri
tudo inuiolata ſecuritas mētis ꝛ ſanitas corpis.
Poſtremo patet eaꝝ digitas ex venerabilitate. Nā
deo angelis ꝛ hōibus venerabiles reddūtur. imo et
oī creature apparent venerāde. Quō deus eas hōrat
longe vincētius deducit q: eas ſibi in miſtras failia
res elegit dux ip̄e virginū eſt fact⁹ ꝛ ī vita ꝛ morte p⁹
mortem cōiter eas hōrat miracul' ꝛ prodigijs vt pro/
bat ex geſtis ſcōꝝ. De angelis q̄ꝫ ꝛ ceteris idē decla/
rat q̄ eas viſitabāt ꝛ hōrabant Digne igit̄ venerāde
ſunt a nobis que tātis dignitoſis p̄uilegijs inſignite
ab oībus etiā a deo venerātur

¶ De virginū remuneratione Mē. iiij.

E Iam de virginū remuneratione videndū Et
certe maria merces eſt eis preparata vt pate
ſcere poterit ex iſtis.

Pugnā. cerne locū. ſociū. veſtē q̄ꝫ cultum.

Primo em̄ poterit cōijci magnitudo p̄mij ꝛ r̄mu
nerationis eaꝝ ex magnitudine pugne ꝛ certaminis:
Sicut em̄ nō coronat̄ niſi q̄ legitime certauit. Ita
digni⁹ indubie ille remūerabūtur q̄ victorioſius triū
phauere Et q̄ glaꝫ noſſe volet pugnā q̄ꝫ magna ꝛ mt̄
ta ex multis hoſtibꝫ fuerit diiudicet oꝫ. Nā mariam
pugnā virgines in cōtinēdo hn̄t ꝓpter experientie deſi/
deriū. ꝓpter exiſtimationē maioris delectationis q̄ꝫ
ſit ſm̄ veritatē. ꝛ etiā vt Tho. ait ꝓpter incōſideratio
nem incōmodoꝝ annexorū Mariam aūt pugnā q:
a maris ꝛ multis hoſtibꝫ. nā mūd⁹ caro demōia di/
uerſa cōtra eas p̄lia mouent. Necē ē igit̄ vt ꝛ maria
ſint ꝛ multiplicia eaꝝ p̄mia: Et nō ſolū cōia premia
perceperūt. ſed etiā ſingularia q: ſupererogationis o/
pera fecerūt. Et p̄io gaudēt de loci nobilitate ꝛ ſpō/
ſi vicinitate. Nā d: Eſaie. lvi. Nō dicat eunuch⁹ ego
lignū aridū. q: hoc dicit dn̄s eunuchis q̄ cuſtodierūt

ſabbatū meū. ꝛ q̄ volui elegerūt ꝛ tenuerūt fed⁹ me/
um. dabo eis in domo mea ꝛ in muris meis locū. no
mē ꝛ locū meli⁹ a filijs ꝛ filiabꝫ. ꝛ nomē ſempiternum
dabo eis qd̄ nūq̄ꝫ ꝑibit. Sponſi etiā hn̄t vicinitatē
q: innocētes adherēt ei ꝛ paſcit̄ inter lilia. quē etiam
vt dicet̄ ſequūt̄ q̄cūqꝫ ierit ſeq̄la ſpāli. q: n̄ ſolū integri
tate mētis ſꝫ ꝛ carnis Et licet dicim⁹ eas viciniores
ſponſo quo ad hāc integritatē. nō tn̄ quo ad fruitioꝫ
nis btitudinē. an̄cedūt em̄ ꝛ alij ſcī. vt ait Aug⁹.
Secūdo ex nobiliori ſocietate. q: btē virgīs ꝛ cū qua
velut cū altera maria ſorore moyſi egredient̄ cātica
de obtenta victoria cātantes. Hinc d: Hiere. xxxi.
Letabit̄ virgo in choro ludentiū ¶ Tertio ex veſti/
tu ſingulari q: induit eas dn̄s veſtimēto ſalutiſ ꝛ leti
cie ſtola biſſina ꝛ veſte nuptiali ſtola cādida ꝛ varie/
tate. vt patet ex prophetis ꝛ apocalipſi. Poſtrēo
ex oīm mēbrorum ſingulari cultu ꝛ ornabilitate Naꝫ
vt vincētius ait Remunerabūtur in capite. nō ſolū
corona aurea. ſed etiam ſingulari virginibꝫ vt aiunt
debita aureola Secundo in ore. In cātici nouita
te ꝛ ſingularitate. Apoca. xiiij. Cantabāt canticum
nouū. glo. i. de integritate aīe ꝛ corporis gaudebant
Et neō poterat dicere cāticū illud niſi centū. xliiij. mi
lia. Rō ſubnectit̄ Uirgīes em̄ ſunt. Speciali quoqꝫ
ornatu in pedibꝫ gaudēt. q: ſequūtur agnū q̄cūqꝫ ie
rit mō dicto. Hinc eccia canit Quocūqꝫ ꝑgis ꝟgines
ſequūtur atqꝫ laudibꝫ poſt te canētes curſitāt hinos
qꝫ d. ꝑ. In oculis q̄qꝫ vt Uincētio videt̄. nā ceteriſ fu
ere vt appꝫ mēte ꝛ carne mūdiores Uidēt em̄ lipi/
dius q̄ cernūt oculi mūdi In toti⁹ q̄ꝫ corpis ꝛ mem
broꝝ puritate ꝛ refulgētia clariori q̄ ip̄e q̄ ea ſuaue/
runt mūda ꝛ incorrupta ꝓpter deū. O vere igit̄ nimi
um nimiūqꝫ btē o vos ſpōſe ꝛ regine xp̄i. Hec d re/
muneratiōe vtcūqꝫ ¶ Mēbrum quintum

F Oſtremo pro mētis dilatatōe poterit hic m̄t
ta circa p̄dicta de virginibꝫ ſacris ꝛ de ip̄arū
virginitate inq̄ri puta In q̄bꝫ eaꝝ ꝟginitas
cōſiſtat quō amittat̄. quō an̄cellat ceteras ſpēs caſti
tatis. Et cetera in hūc modū plura qualia doctores
in ſūmis. Et Aug⁹ de anchona in ſuo de ptāte pape
tractat. Sed int̄ ceteras q̄ſtiōes vna hic ventilari ſo
let Utrū amiſſa virginitas recuꝑari p̄t ꝛ coronari i
regno dicūt q̄dā ꝙ nō moti autoritate Hieroni. di
centis Audenter loquor Cū oīa poſſit de⁹ virginē nō
pōt ſuſcitare poſt ruinā Ualet quidē liberare de p̄ea
ſed nō valet coronare corruptā. Dicūt p̄terea q̄dam
alij p̄ſertim Hugo de ſcō victore in ſuo de ſacrameu
tis cōtrariū. vn̄ ait ibidē Hn̄t quidā q̄ ex ſcripturis
libētius materiā erroris q̄ꝫ edificatiōis aſſumunt ex
vno verbo ābiguo Hieroni. ꝓcedētes ꝛc. Sꝫ viderit
ip̄e qd̄ dicere voluerit ego a puritate fidei chriſtiane
nō recedo. Audio a pl'm dicentē Si aliud āgel⁹ euā/
geliſauerit ſit vobis anathema. pie tn̄ interpretatur
ad catholicā veritatē dcm̄ Hieroni. ob reuerētiā e⁹

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ꝓpter alios vero ita arguit. Si de corruptiōe carniſ
hoc intelligit̄ ſtultū eſt ſic ſentire quaſi hō carnē viti/
are poſſit deꝰ nō poſſet ſanare Si de corruptiōe cor
dis. Et hoc ſimiliter eſt ſtultū dicere q̄ſi peccare poſ/
ſit hō. deus iuſtificare nō poſſet. ⁊ tm̄ iuſtificare q̄ꝫtū
illi peccare ⁊c̄. Silr̄ ⁊ Petrꝰ dami. in epl̄a ꝯtradicit
ille auctoritati Hierony. dicēs ſibi illā ſñiam nūquā
potuiſſe placere. verū nos pie interp̄tata ſñia Hie/
roni. ad virginū choꝝ cōuertimur. in quarū honorez
magnoꝑe hec pia interp̄tatio cedere probat̄. q̄ de nu
meroſitate cōregnantiū gratulant̄ Sed valete nūc
omnes o vos ꝑadiſicole virgines angelorum cōſorteſ
in ieſu virgine virginitatis vr̄e ſcificatore gratulātes
Quia ecce quē amaſtis quē optaſtis quē ardētibus
deſiderijs expetiſtis ꝓ cuiꝰ amore terrenos ſponſos
regnū mūdi ⁊ oēm ornatū ſeculi cōtempſiſtis ſūmi
regis filiū nūc videtis nūc tenetis. nūc in eiꝰ caſtiſam
plexibꝫ quieſcitis ⁊ diuelli a vobis nulla inſidiatoriſ
vr̄i fraudulentia p̄t O reminiſcamini nr̄i loquētes bo
na ꝓ nobis quo ⁊ nos cōiungamur illi ⁊ vob Amē.

¶ Titulus triceſimusprimus

Congregate illi oēs ſcōs eiꝰ
Glīa hec eſt oibꝫ ſcis eiꝰ. p̄s. Ubi
de ſex ordinibꝫ ſcōꝝ diximus aliq̄ li
cet tenuia ⁊ macra de ſcis in gn̄e ali
qua ſunt ſubnectēda. vt ſic ſingul̄
diebꝫ habeamꝰ vbi ꝯuiuia mērꝫ ce/
lebremꝰ Et qꝛ ſparſim plura de ſāꝫ
ctis tetigimꝰ. iō paucis nos hic expediemꝰ. Hoc no
tatu dignū p̄mittētes ꝙ nō abre nec inutile ꝓrſus ē
p̄ter ſpēales meōrias ſcōꝝ gn̄alē meōriā hr̄e. Alioq̄n
eccl̄ia ſcā qđ nefas ē dici oīm ſcōꝝ feſtitatē fruſtra in
ſtituiſſet Ob has em̄ cās cōuenit ſanctorū meōriam
gn̄alem habere

Supplēs. audiris. purgaris. et icitat aſſēt

¶ Prio ꝑꝑ omiſſorū ſupletionē Nā infirmi ſumꝰ
⁊ fragiles mora tꝑis breuis. ⁊ ſci mľtiplicati nimis
ſuꝑ arenā maris. vn̄ oꝫ ſi eos colere volemꝰ vt gn̄alē
meōriam de eis agaꝰ Nō em̄ poſſumꝰ ꝓ mľtitudine
ad eos. vis hic ⁊ de multitudine aliq̄d aſſigneꝰ ſcōꝝ
Subleuat em̄ mentem hmōi ꝯſideratio p̄ āmiratio
nis affectu. vn̄ vtile ē talibꝫ qn̄qꝫ imorari. Agite ḡ h
agamꝰ nō nr̄o ingeniolo (qđ inualidū ē ad hmōi ꝯtē
platiōes) innitētes. ſꝫ bertrāniū ⁊ alios inſequētes q̇
de hac materia ſic aiūt. Nō ſolū inquiūt āgeli ſūt icō
p̄henſibili nūero. ſꝫ etiā ſci cōciues āgeloꝝ tā ſt̄ nūe/
ro mľti ꝙ nullꝰ mortaliū eos ſufficeret nūerare Hic
venerabilis ille de ſcō victore Richardꝰ ſuꝑ illō v̄bū
Apo. Poſt hec vidi turbā magnā quā dinūerare ne/
mo poterat ait niſi ille q̄ ⁊ arenas maris ⁊ pluuie gut
tas ⁊ dies ſeculi enūerat ſolus Et oī em̄ gn̄e piſcium
dina pietas ⁊ oī hōīm gn̄e elegit ad vitā ⁊c̄ Pulchre
Jo. ait ſe mľtitudinē vidiſſe quā neō dinūerare pote
rat. Neō ait nā nullus. nō tāetſi eā nūeret neō nōnl̄/
lus tn̄ ē q̄ dinūeret eā. Neō em̄ eſt nullꝰ hō ꝓ tꝑe vie
huius illud p̄t. viatoribꝫ em̄ incertꝰ. deo āt certꝰ ⁊ fiꝫ
nitꝰ ē nūerus. Diximꝰ de hōibꝫ pro tꝑe vie. In pria
em̄ gl̄ificatis ⁊ iā in latitudie mētis poſitis facil̄ erit
nūerus. tā etſi imēſus nob. In deo em̄ videbūt oēs
veritates Sꝫ iā de ſingulis ordibꝫ de mľtitudie aliq̄
dicaꝰ De pribꝫ ⁊ ſctis veteris teſtamēti nō opꝰ ē vt de
eoꝝ multitudie aliq̄ ponaꝰ. cū Joan. dicat hāc pre
multitudine dinūerari nō poſſe. Nā lꝫ magnꝰ nūerꝰ
puta cētū. xliiij. milia ponat. nūerum tn̄ eoꝝ nulla/
tenus attingit. ſed đterminatū pro inđtermiato po
nit. ſi tn̄ v̄ba eꝰ de. xij. tribubꝫ iſrl̄ ſcḋm carnē ⁊ nō ma
gis ſcḋm ſpm̄ accipiēda ſt̄ Sed iā ad apl̄os ſcōs ꝑga
mus. hi tā etſi nūero ſint ꝑuo. creuerūt tn̄ in ſegetez
magnā. nā miſſi fuere velut grana paucula de q̄bus
meſſis orta eſt infinita. Iſtud cernere erit in die dn̄i
magno cū hierl̄m ſcrutabit̄ in lucernis cū dn̄s veniet
in luce magna cū ſenioribꝫ ⁊ ſenatoribꝫ celi Tūc Pe
trꝰ veniet trahens ſuo circulo romā Andreas achai
am Johs aſiā ⁊ ſinguli q̊s ipi cōuertere. ⁊ Paulꝰ fe
re totū mūduz. Eſto ſint in primordio apl̄i tui dn̄e
nūero pauci. ſed nis cōfortatꝰ eſt p̄ncipatꝰ eoꝝ. dinu
merabo eos ⁊ ſuꝑ arenā mľtiplicabūt̄ Sꝫ ad mar
tyꝝ cādidatū exercitū veniamꝰ ⁊ veteris teſtamenti
relinq̄ntes q̄d de martyribꝫ noui teſtamēti Hieroni
mus in epl̄a ad heliodorū ⁊ chromaciū đt audiamꝰ
Dicit ei ꝙ an̄ tꝑa ſua tot fuerūt martyres martyriſa
ti ꝙ ꝑ ſingulos dies diuerſaꝝ ꝓuinciaꝝ. diuerſarum
vrbiū plꝰ q̄ꝫ octingentoꝝ ⁊ nōgentoꝝ miliū martyꝝ
nōia nōiata vt nullꝰ dies ſit cui vltra q̇nqꝫ miliū nūe
rū nūerꝰ nō ſit aſcriptꝰ. excepto die kalendarū ianua/
rij in q̄ epul̄ magiſ vacabant infideles ⁊ ſacrificijs q̄ꝫ
occiſiōibꝫ martyꝝ Si tāti tꝑe Hiero. martyres fu/
re. q̇s oro q̄ꝫti poſtea paſſi ſunt vel ab hereticiſ aut pa
ganis digne eſtiabit. Et ſi tot ꝑ nomina nōiati ⁊ co
gniti q̊t ꝑ nōia ignoti? Certe incōꝑabiliter pl̄es cum
qn̄qꝫ etiā integre ciuitates martyriſate legātur. Parꝫ
ergo ꝙ inūerus ſit martyꝝ numerꝰ Nā de illis q̄ ro/
me martyriſati ſunt a tꝑibꝫ bt̄i petri vſqꝫ ad tꝑa Ce/
leſtini brigide fuit reuelatū h̄ mō. Si mēſurares ait
ei virgo maria terrā centū pedū in lōgitudie ⁊ totidē
in latitudie ⁊ ſeiares eā plenā puris granis tritici. i/
ta ꝙ nō eēt diſtantia int̄ granū ⁊ granū niſi q̄ſi articu
lus digiti vniꝰ. qđlibet vero granū daret fructū cen/
tuplū. Adhuc eſſent pl̄es martyres cōfeſſoreſq; rome
a tꝑe illo quo petrꝰ romā venit cū hūilitate: vſqꝫ quo
Celeſtinꝰ receſſit a ſede ſuꝑbie ⁊ reuerſus ē ad ſuā ſo
litariā vitā Hec brigida in reuelatiōibꝫ: q̄ non vſqꝫq̄
qꝫ cōtēnēde. qm̄ a patribus in cōſilio credūtur apꝓ/
bate ⁊ vbi obſcuriꝰ aliqua dcā vident̄ expoſite ad ve
ritatē p̄ſerti a Joan. de turrecremata ⁊ Adā cardia/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

li. Si tanti rome ꝙ̄ti in ciuitatibus Treuerẽ. A/
gripiñ. vbi innũerabiles a rictionar fuereo occiſi adeo
ꝙ ꝑ q̇nq̧ miliaria mozella ſuũ imutauerit colorem.
Nõne in holtzatia tertio oẽs fuere martyriſati. ⁊ ſic
per totũ fere factitatũ ẽ orbẽ. Eſt g̊ innũerabil' nũerꝰ
ſcõꝝ martyꝝ. Hos tñ nũeroſitate excedit ordo ſctõ
rũ ꝯfeſſoꝝ martyꝝ. ſ. ſpũaliũ q̇ q̊tidie ſãguiñez ſuum
obtulerũt ꝑ obſeruantiã mãdatoꝝ. Nã tpe ꝑſecutio
nis etiã maxime plures iuſti ſꝑ remãſerunt ꝙ̄ occi/
debãtur. Quis cleꝝ eccl'ie. quis monachoꝝ agmina
anachoritaꝝ greges. totiuſq̧ ſcl'i innũerabilẽ nũeꝝ
ſuppurabit. Nã hõi ſeculares cuiuſlibet ſtatꝰ fuerint.
etiã in nũero dicunt̃ cõfeſſoꝝ. Ad monaſteria redu/
cat̃ meõria. in quoꝝ vno qñq̧ decẽ milia vt Hiero.
ſcribit militauere. Sed de virginibꝫ q̄ forſan pauce
nũero putãtur videamꝰ. Et certe nõ paucꝰ nũerꝰ ea/
rũ. Canit eñ eccia ꝙ innũerabilis virginuꝫ chorus
ſpreta liberoꝝ ꝓpagine ſpõſo qui in celis ẽ applicari
maluit. Quãtus fuerit eiuſcemõi nũerꝰ canes illi (ob
trectatores loquor hereticos) nouerĩt q̇ mũdũ ꝑituꝝ
aiebant ob multitudinẽ virginũ. Multe g̊ fuere ⁊ ad
huc adeo mlte ventur ꝙ quidã doctores tenẽt vt ber
trãnꝰ ⁊ alij ꝙ virgines in tanto nũero erũt ꝙ iplebũt
ruinas angeloꝝ. ita vt putẽt d̄ ṽgibꝫ dũtaxat ruinaſ
angelorũ eẽ reſtaurãdas. Nã dt Ancelmꝰ in ꝓ. libro
Cur deꝰ hõ. ca. xvij. plures hõies ad gl'iam aſſumen/
dos ꝙ̄ ꝑuerſi angeli ceciderunt. Aliter eĩ natura hu/
mana tm̄ fuiſſet ꝑ occaſionẽ ad gl'iam ordinata ⁊ nõ
cẽt de ꝑ ſe. ſed ꝑ accidẽs de ꝑtibꝫ vniuerſi. Vñ tot hõi
nes aſſumẽtur q̇ angelicã ruinã reſtaurẽt q̊t de ange
lis ceciderunt. ⁊ nihilominꝰ tot cum eis erũt hõines
quot fuiſſent angeli ſi ſtetiſſent. Ex quo etiã ꝯcludit̃
ꝙ in fine maior erit nũerus hõim ꝙ̄ angeloꝝ vt ſup̄
tactũ eſt. Tandẽ ergo ſi ꝑ impoſſibile nullꝰ angelus
cecidiſſet. fuiſſent tñ oẽs predeſtinati ad eandẽ glori
am vel equalẽ vt nũc. Poſſibile ẽ iõ ſolos incorrup/
tos angelicis ordinibꝫ eẽ ꝑmiſcendos. ſunt eñ eis ſũ
me cõformes. Et nihilominꝰ alios hõies ex corrupti
one ſuſcitatos extra illũ ꝑierẽ nõ minori gloria ſbſtã
tialis p̄mij coronari. Hec ille. Et q2 in maxia multi/
tudine debent eẽ. Idcirco ait Bertrãnꝰ deꝰ pl'es ꝑ/
uulos ⁊ pueros rapit in virginitatibꝫ poſt baptiſmũ.
Ita ꝙ Greg. in dyalogo dt ꝙ maxia ꝑs ſaluãdorum
erit de pueris ⁊ ꝑuulis. Hec opio ſi ṽa eſt oꝫ neceſſa
rio ad minꝰ tot ṽgies ſaluari q̊t ſũt demões. q̊ꝝ nu
merꝰ vt dicet̃ ẽ nĩs exceſſiuꝰ. Sed btiſſimꝰ pr̃ noſter
Augꝰ. dt illic nõ duas ſocietates ſꝫ vnã futurã. Et e/
tiã ex ſuꝑioribꝫ docti tenẽt oẽs hõies aſſumẽdos ad
ordinẽ angeloꝝ. Viderint ipi quõ vtrũq̧ cõueniẽter
dicatur. Q̄ſ aũt dicũt virgines angelis magis confor
mes fatemur in via de virginitate verũ. Sed i pata
dominꝰ ieſus de oĩbus ſaluandis dt. Erunt ſicut an
geli dei. Parũ ergo hoc facit ꝓ eis. nil tñ hic temere
diffiniendum vbi peruenerimus tunc videbimus.

Res ipſa demonſtrat ꝙ multũs eſt virginũ numerꝰ
⁊ chorus ingẽs. Maximꝰ ergo vt ex deductione dicto
rum colligit̃ eſt nũerus oĩm ſcõꝝ. adeo vt q̇dã putẽt
ſctõrũ nũerum excedere nũerum repboꝝ. Quo ꝯ tñ
vt ſupra oñdimꝰ Dyoniſi. carthu. tenet fundãs ſe in
dcõ euãgelij. Multi ſunt vocati. pauci vero electi. Sꝫ
eſto vtcũq̧ ſatis nos oñdimus ꝓpoſitũ nr̃m. ſ. maxi
mã eẽ multitudinẽ ſcõꝝ. Deniq̧ tãtꝰ eſt ſcõꝝ nũerꝰ
ꝙ hic obſtruit̃ ⁊ ꝯſtringit̃ omis vana iactãtia arith
meticoꝝ de oĩbꝫ ſuppurandis. Per oẽs multiplicati
onũ ſpẽs. licet attẽptent ꝑ millenarios nõ ſolũ. ſꝫ et
ꝑ miriadas. i. x. milia: ſed ⁊ ꝑ miliar. id eſt centuꝫ mi
lia. ſed ⁊ ꝑ miliones. i. mille milia. ſed ⁊ ꝑ miliar. i. de
cies millena milia. ſed ⁊ ꝑ miliatum. i. centies mille
na milia. ſed ⁊ ꝑ milionar hoc eſt milies millena mi/
lia. Immo ⁊ ꝑ exceſſiuũ numerũ illum pſalmiſte vbi
nos hẽmus. Currꝰ decẽ milibꝫ multiplex milia letã/
tiũ. quẽ numerũ hebrei dicũt. Riuũ riuos. Per hos
tales ⁊ tãtos aut ſi quos alios ãpliores ꝯcipe poterĩt
multiplicationi intendãt. ⁊ artñ non poterit dicere
numeꝝ ſctõrũ qui ſunt in infimo choro. Maximꝰ er
go numerꝰ oĩm ſimul. Et ergo merito ſil' innocandi
⁊ venerandi. Nam ſingillatĩ ipoſſibile eſt nobis
¶ Scdõ ꝑncipaliter ꝯuenit oĩm meõriam ſctõrum
ſiml' agi ꝑꝑ faciliorẽ orõnũ nrãrũ exauditionẽ. Nam
ſil' inuocati ſimul ꝑ inuocãtibꝫ orabũt. Impoſſibile
eſt aũt multoꝝ. immo oĩm ſctõꝝ preces ⁊ tales pre
ces nõ exaudiri. Intercedũt eñ pro nobis ⁊ merito
⁊ affectu in oĩbꝫ dei volũtati cõformes. vnde ⁊ oran/
tes audiũtur. Quotiens igit̃ o homo q̊tiens ad vnuꝫ
aliquẽ cõuerſus ſctõꝝ nõ te ſenſeris exaudiri cõuoca
multitudinẽ oĩm ſanctorum ⁊ nõ fraudaberis voto
tuo. ¶ Tertio cõgruit hoc ꝑꝑ negligentiarũ expiati
onẽ ⁊ purgationẽ. Nam dũ ſingillatim quorũdã me/
moriam egimꝰ ſctõꝝ nimis forte negligenter aut te/
pide. cõgruit vt vel omniũ in ſimul cõmemorationeꝫ
deuotius peragamus ⁊ purgemus negligentias ad
miſſas. Et ergo deuoti dominica die huiuſmõi om/
niũ ſanctorum meõriam agere ſolent. vt ſi negligen
tius tota hebdomada ad ſingulos ordines ſanctorũ
ſe diuerterunt aut diuertere ſe omiſerunt ſuppleant
generali hac cõmemoratione. ¶ Quarto propter mẽ
tis ampliorem incitationẽ. Nam nõ poteſt non inci/
tare numeroſitas tanta quãtumuis etiaꝫ torpidum
pectus. Unde licet primo ictu ⁊ ſoliꝰ alicuius ſancti
meõria petra cordis tacta mox aquam nõ fuderit cõ
punctionis. ſi tamen adhibueris percutere ſecun/
do cũ omnium ſanctorum memoria nõ poterit non
dare aquas: niſi durius ⁊ inſenſibilius petra fuerit.
¶ Poſtremo propter vtilitatem ampliorem. nã
qui omnes colit generalem omniũ aſſiſtentiam ha/
bebit. Uniuerſale autem preſtat vt aiunt particu/
lari. Que autem ſunt vtilitates ſanctorum memori/
am cõſequentes que item rationes venerandi ſctõs

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

quoq3 ſunt venerãdi puto ſup̃ hec oĩa tacta. Patz er go ꝙ vtilit' oĩm ſil' ꝯuenit meõriã agere ſcõꝝ. Nõ eti az inutiliter ꝑticulariter ſingulorꝝ.tũ ꝑꝑ ſingulario rẽ exẽpli eruditionẽ. aut ãpliorẽ ⁊ intenſiorẽ erga ali quẽ affectionẽ: aut etiã ꝑꝑ ſingulare patrociniũ aſſe quendũ qđ ille p̃ ceteris nouit p̃ſtare Sicut em̃ ſunt diuiſiones grãꝝ in via ad vtilitatẽ. ita ⁊ i p̃ria vt tra dunt doctores Sed iã meditabilia aliq̃ de oĩbꝫ ſctis aſſignem⁹ ꝑ que oculos intellectus circa eos exercere valeamus Et poſſum⁹ cõſiderare

Scilicet
- Rationẽ nominis
- Sublimitatem p̃figurationis.
- Vocabula dignitatis
- Priuilegium celſitudinis:
- Beneficia ⁊ ſecuritatem gl'ificatiõis.
- Varietates inquiſitionis

Nomẽ par dicti. digni bõa gl'a. querens.

¶ De ſingulis pauca dicam⁹ ¶ Mẽbꝝ p̃mum

Prima itaq3 rõ nõis inueſtigãda Cur ſcʒ ſcti dicãtur Nã ⁊ hoc nomẽ ſi rite fuerit diſcuſſuz deducit in magnã noticiã ſctõꝝ. Cõueniũt em̃ rebus nõia ſepe ſuis. Notandũ ergo ꝙ ſanctus varijs modis dicitur et interpretatur

Vos tincti. puri. firmi. ſacri. bõa digni

¶ Primo igit' ſci dicũtur q̃ſi ſanguine tincti. Hec ẽ em̃ p̃maria ſ'm Alber. vocabuli ratio ꝙ ſanct⁹ đr q̃ ſi ſanguĩe aut ei⁹ tactu firm⁹. Et ſ'm eũ dicũtur ſctẽ leges ⁊ ſcã regna ⁊ iperia. ſicq3 oĩa in ſanguĩe mũdã tur. Jure igit' hi bti ſcti dicũtur q2 in ſanguine ieſu a pctis loti. in bonis cõfirmati ⁊ mũdati. lauerũt eniz in ſanguĩe vue ſtolas ſuas Secũdo ſcm̃ đr q̃ſi mũ dũ ⁊ purꝝ vt đr ſcũs Dyoni. Vñ ⁊ grece agios đr ab a qđ eſt ſñ ⁊ ge terra q̃ſi prorſus ab oĩ terreitate puruz ⁊ mũduz. Sic ſci dei oẽs mundi corde fuere. alioq̃n nũq3 bti nec vidiſſent deũ Tertio ſcm̃ idẽ qđ firmũ a ſanciendo đcm̃. firmi em̃ oẽs ſci fuere ⁊ in malorũ reſiſtentia. bonoꝝ efficiẽtia ⁊ tolerantia maloꝝ. vt late deduci poſſet Quarto ſcm̃ đr q2 ſacris deditum ⁊ dedicatũ. Cũ igit' electi dei oẽs ſꝑ ſacris erãt dedi ti iure dicũtur ſcti Quinto dicũt' q2 illis bõis intenti a quibꝫ i ſcripturꝫ aliq̃ dicũt' ſci vt bono ꝓpoſito. aut rcẽ intentiõi. ardẽti irẽ charitati. Nã de ꝓmo ap'lus ait ad Rhoma. viij. ꝙ ſ'm ꝓpoſitũ vocati ſũt quidaz ſci. nõ ſ'm meritũ. vt ait Bernar. ſʒ ſ'm ꝓpoſitũ. ñ ſ'm affectionẽ. ſed intẽtionẽ. de q̃ lõge diſputat in ſ'mõe De altero aũt. i. ꝙ ab ardẽti charitate q̃dã dci ſt' ſcti pꝫ Eſaie. x. vbi ait. Erit ſcũs e⁹ in flãma Ac ſi dicerꝫ Quiſq3 ſcũs ẽ corã deo. hoc fit in flãma charitatis. Et quia oẽs hee rationes pulchre cõueniũt oĩbꝫ ſcis pꝫ q̃3 cõgrue dicũtur ſcti Poterunt iam ratiões iſte deduci ad moralitatẽ. ſed quia breues eſſe volum⁹. h̃ preterimus. q̃ aũt hoc noſſe volet videat Soccũ in ſermone primo de omnibus ſanctis.

¶ De ſcõꝝ p̃figuratiõibꝫ ¶ Membrũ ſecundum

Secundo de ſublimitate p̃figurationis aut cõ paratiõis agendũ. De q̃bꝫ multa poterunt dici. ſed ſufficiat ſub cõpendio enumerare. I

Cõſcripti. lapides. ſerui. ſeptẽ quoq3 turba

¶ Conſcripti inq3 nũero illo quẽ Joh. audierat ſi gnatũ in Apoca. ex qualibet tribu Vt de oĩbꝫ ſcis exponitur. vnde ⁊ loco ep'le in feſtitate oĩm ſctõꝝ cã tatur. ¶ Jtẽ p̃ſignati ſunt in lapidibꝫ illis templi. ſectis ⁊ politis ꝑuſq3 coaptarent' in edificijs. De qui bus canit eccl'ia. Tonſiõibus preſſuris expolit lapi des ſuiſq3 aptant' locis per manũ artificis. ⁊c. de qui bus etiã Pſ. orat dicẽs. Benigne fac dñe in bõa vo luntate ſyon. vt edificent' muri hierl'm. Jtẽq3 Quo niã placuerũt ſeruis tuis lapides e⁹ ¶ Tertio ſunt ĩ ſeruis ſalomõis p̃ſignati. De quibꝫ regia ſaba protu lit verbũ magne grauitatis dicens. Beati ſ'ui tui q̃ aſſiſtũt corã te ſꝑ ¶ Quarto ſũt ſeptẽ ordĩes illi. de q̃ bus dicit'. ij. Reg. ꝙ cũ ſeptẽ ordinibꝫ dauid archam in citatẽ deduxit. De quibꝫ etiã paſſim ꝑ ſcripture ſil uã plura myſteria dcã ſunt. ¶ Poſtremo deſignati ſunt in turba illa magna quã dñs ieſus vidẽs in mõ tem aſcẽdens beatificauit. Vñ ⁊ cõgrue euãgelium illud legit' de oĩbus ſctis. Nã pulchre ſingule ꝑticule applicabiles ſunt ſingulis ordinibꝫ ſanctoꝝ. Hec đ figuris quaꝝ inſtar plurime alie ſumi poſſunt.

Iam tertio de ſanctoꝝ ¶ Mẽbrũ tertium ſublimi denõiatione agendũ. Et poſſem⁹ hic plura dicere. ſed qm̃ in ſuꝑioribus: puta cir ca mendicatoriũ. Jtẽq3 circa beneficiariũ aliqua ꝑ ſtrinxim⁹ Jdcirco tm̃ ſunt hic cõmemoranda Et hec ſunt ſanctorũ nõia dignitoſa. K

Heredes. natiq3 duces: aſtant et amici.

Hec ſupra circa mẽdicatoriũ. vtcũq3 deducta inue nies Et alia pl'a in bñficiario in vltimo mẽbro ſecun di bñficij hñtur. ibi Nõie grandi Et vere ſblimia no mina iſta. ⁊ qui ea hñt cõgruẽti rõne bñ in dño ſuper bire. beneq3 in ſalutari nõie p̃ris gloriare pñt.

Sed nũc q̃rto de dignitate ¶ Mẽbrũ. q̃rtũ ſanctoꝝ paucis agam⁹. Nã ⁊ de ea q̃dã pre miſim⁹ ſupra circa mẽdicatoriũ. ſ. digitates ex ꝑte aĩe itꝫ ⁊ ex parte corporũ ſanctoꝝ Nã ſcõꝝ cor pora fuere vt illic tetigim⁹ ꝓmptuaria ⁊ pura oracu la dei. tẽplaq3 ſpũſſcti. ⁊ alabaſtra ſpũalis vnguenti vt Chryſ'. declarat. ⁊ hẽtur in Aurea legẽda in de fe ſtiuitate oĩm ſcõrum. Sed his omiſſis videam⁹ q̃d ſuper illo verbo ap'li. Quos iuſtificauit illos magni ficauit. Nycolaus gor. dicit de magnificatiõe. Nam ponit hec. L

Elegit. dãs. mirificãs. venerãſ. cumulãdo Diuulgãs. audit. cõplens bõa. gl'ificãdo.

¶ Primo magnificauit hos ſctõs deus eligẽdo ⁊ ꝑ gratiã adaptãdo. Magnũ em̃ eſſet alicui extraneo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

paupꝰi fieri filiū regis. ¶ Secundo magnificauit ſanctos donis virtutū eos amplificando. quēadmodū dr de homine pficiente. Erit magnꝰ Job. pmo. Eratq; vir ille magnus inter oēs orientales. ¶ Tertio miraculis illuſtrādo. Sicut dicitur de potēte ꝙ ſit hō magnus. vt Exodi. xi. fuit Moyſes vir magnꝰ in terra egypti. ¶ Quarto hōrib; ſublimando Sicut dicitur clerico fcō epiſcopo eſt magnꝰ Eccli. Symō onie filius ſacerdos magnꝰ. ¶ Quinto bonis gratie aut etiā fortune cumulādo. Et ſic dicitur de diuite ꝙ ſit homo magnus Genes. xxxvij. Ibat yſaac proficiens donec magnꝰ effectꝰ ¶ Sexto nōia eorū late diuulgando. ꝛ ſic fame magne aliq̄ dicūtur. ij. Reguꝫ vij. Feci tibi nomē grande iuxta ꝛc̄ Septimo i eos audiendo. Voluntatē eīn timentiū ſe faciet Octauo in bonis deſideriū eorum ꝯplendo ſc eis oñdēdo. ps. Replet in bonis deſideriū tuum. Nono tāta eis bona multa ꝛ magna cōcedēdo. nā proprio filio ſuo nō pepercit pro eis. Poſtremo in celo glificando ꝛ exaltando. Nā quia fecerūt ſicut docuerūt magni in regno celoꝝ erunt. Et de his ſil' dr Sapie vlti. In oib; magnificaſti pplm tuū ꝛ honoraſti. Hec de magnificatione ſanctorū ¶ Mēbrū quintum.

Iam paucis de bñficijs ſanctorum q̄ ipſi conferunt nobis agamus. Nā ꝛ de his ſupra puto aliqua dicta Sunt igitur in genere iſta.

Exorētq; docēt. ſpectāt. aſtādo. coercent

Orant primo meritis ꝛ affectib;: Scdo docuerūt exēplis ꝛ ſcriptis. Tertio expectāt nrm aduētuꝫ votiuis deſiderijs Quarto aſtāt in oi tribulatione fidiſſimis patrocinijs Quinto coarcent iperū aduerſariorū a nobis. Que omnia ſunt grandia ꝛ digna g̃titudinis vice. ¶ De ſanctorum gloria.

N Sed de gloria ſanctorum quoniam omneꝫ ſuparat eſtimationem nil dicendū in ſpecie q̄niam ex his que infra de gloria regni dicēda ſunt mlta hic facile applicari poterūt Hoc ſolū dicimus ꝙ plene illic erūt glificati. ꝛ vt de virginib; tetigimus plene ab omni cicatrice reformati. Vnd quidā perpulchre nobile illud vere notatu dignū ſcribit dicens. Quēadmodū qui purū verum ſincerum auꝝ habet: tametſi recolat ꝛ ſciat ex plūbo aut luto. aut etiam ex ſtercore factū. nullas illi auro prioris vilitatis aut abiectionis iniurias facit. ſed vna cū natiuo auro recōdit. Et ſi forte (ſicut in ferro ꝛ ere videmꝰ. ita in auro alterū altero melius) hoc traſformatā natio temporantius. ꝛ per hoc indiſſolubiliore cōpletione fuerit. nō modo cū auro natiuo. ſed pre illo ambibit. Ita ꝛ in filijs gratie ſue deus pater quibꝰ a terra et ex ſtercore ſuſcitatis ꝛ eleuatis humilioribus ampliorem grām dederit hos in regno ſublimabit clariores. Quid igitur petro paulo magdalene detrimenti afferet ſi aliqñ fuerunt peccatores. quoniam plene mūdatis nullus priorum ſordium neuus remanet. Stultic humane trepidatio Hec eſt non clariſſime cuncta diiudicantis dei ꝛc̄. Plene ergo ꝛ perfecte illic reſident omnes beati glāantes ꝙ de exilio ad patriam. de marino periculo ad portum deuenerunt ꝙ velut piſces boni in vaſa collecti brauiū perceperunt ſuoꝝ laborum. Quoꝝ gaudia nec lingua valet dicere nec mēte cōcipi poſſunt Letamini in domino ꝛ exultate iuſti. gloriantes quoniam plena leticia ſuper poſita eſt capitibus veſtris

¶ Interrogationes ꝛ dubia ¶ Mēbrum ſextum

D Poſtremo in mente pro meditatione dilatanda poterint hic aſſignari inquiſitiones ꝛ dubia varia que de ſanctis īq̄ri ſolent. ſcilicet de eorum beatitudinis cōſummatione. de eorum nos cognitione. de eorum pro nobis orōne ꝛ cetera ad hunc modū qualia in ſummis ꝛ ſcriptis eſt videre doctorū ꝛ qualia Joannes Gerſon in ſermone de omnibus ſanctis tractat. Sed nos magis pijs affectionibus q̄ꝫ queſtionibus varijs inherēdum duximꝰ Vnde tranſimus iſta. Ad vos nunc cōuerſi o omnes ſancti dei in ſalomonis tamen faciei viſione letabundaꝫ feſtiuitatem agentes. laudātes. ꝛ exultantes in medio ſanctum iſrahel hñtes. oramus vt miſerti nrī ipetretis nos educi de carcere mūdi huius ꝛ aſcribi militie veſtre preſtante domino deo noſtro qui viuat ꝛ regnat glorioſus ꝛ ſuperexaltatus in ſecula ſeculorum.

A M E N

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Diſtinctio huiꝰ ſecūde partis quarta cō tinens regiones ſeptē ¶ Prologus

A Tinā ſaperēt et intelligerēt ac nouiſſima prouiderēt Deut. xxxij. Poſt ꝗ̄ ꝓmiſſa ſunt meditabilia ꝗ̄daꝫ de deo eiꝰ m̄re ac ſctis Jam ponēda ſīt in ꝗ̄rta hac diſtinctiōe ꝗ̄dā meditabilia de alijs materijs cōpunctiuis. de ꝗb⁹ nulla ſunt poſita conſiderabilia circa quoꝝ tñ ꝯſideratiōem inuerſari ſolent oīm deuotoꝝ exercitia. ⁊ ꝗb⁹ incōſiderate trāſitis paꝝ ꝓderint ſupiora. Vñ ⁊ vt hoꝝ cōſideratio nob̄ ineſſꝫ ꝓlata ſunt v̄ba illa a dño ꝓmiſſa. ſ. Vtinā ſapent. i. ſ̄m Bern̄. vtinā ſapent p̄terita Intelligerēt p̄ñtia. ꝓuiderēt futura. Jn his em̄ trib⁹ dōijs ꝯplectūtur illa ꝗ̄ poſituri ſumꝰ meditabilia vꝫ. Et qm̄ ꝺ hmōi meditabilib⁹ Bern̄. ⁊ alij vt dulciꝰ ad ea alliciāt ſb̄ tipo regionū loquūtur Jō ⁊ nos eos inſequimur p̄ſertim qꝛ ſup̄ in de exercitijs regionū mentionē fecimꝰ. in ꝗ̄bus poſt p̄ndiū deābulandū pro cibi digeſtiōe. i. pro ꝓnoꝝ affectuū in malū cōſtrictione Tūc em̄ ꝓniores ad vana ſumꝰ ait Hugo. Et ideo cōpunctibilia meditamēta hec aſſumēda de quib⁹ breuiter agendū

B ¶ Inductia ad regiones ingrediendū ¶ Caplm̄. ij

Videte regiones qꝛ albe ſunt ad meſſem Joh iiij. Negociamini dū venio ⁊c̄. Ad haꝝ regionū ingreſſuꝫ inducere volētes aſſumpſimꝰ verbū dn̄i Jeſu dicētis Videte inq̄t regiōes Vbi per tria bona allicere videt̄. ad hoꝝ viſum ꝗ̄ idem eſt q̄ꝺ mētalis ingreſſus Nā ꝑ h̄ q̄ꝺ ait qꝛ albe ſunt: cōgrue ſatis bonū delcābile Albedo em̄ ⁊ lumē deſiderabile oculis. Bonū āt honeſtū inſinuat qꝛ vie eiꝰ pulchre. ⁊c̄. Bonū aūt vtile tāgit cum ſubnectit ad meſſem. Vere veꝝ verbū tuū dñe Jeſu Vere hee regiōes apte ad oēm meſſeꝫ vñ v̄a oriūtur ſeia v̄tutū. Videte ḡ regiōes ⁊c̄ Que ſt̄. vij. i gn̄e vt cuiqꝫ dici ſua regio coaptet̄. Et qn̄ꝫ ꝯterimꝰ bias vt dū altera haꝝ ñ ſatis poterit cōpūctionē excitare vl̄ alia efficacius id agat Et ſumūtur ſ̄m circūſtantias loci aut ſitus.

	pͣ		ꝓp̄a ſeu ꝑſōalis		Intra
	.ij.		creat̄aꝝ ⁊ mūdial̄		extra.
	iij.		ſcp̄t̄aꝝ ⁊ eccl̄iaſtical̄		iuxta.
nā r̄gio	iiij.	ē	mortalis	ꝗ̄ ad	retro.
	.v.		iudicicialis		ante
	.vi		purgatoria ⁊ īfernal̄		infra
	vij.		celeſtis ⁊ ſupnal̄		Supra

Videte ergo regiōes Et negociami ⁊c̄ Libēter ait b̄nar. āplector negociationē tuā dñe Jeſu in ꝗb⁹ p̄cipis eē aiam meā vt ſit velut nauis inſtitoris delonge portās panē ſuū queādmoduꝫ tu o ſūme negociator de vltimis celoꝝ finib⁹ aſportaſti p̄ciū nr̄m̄ Negociabor dōec vēias Hec em̄ negociatio ē negociū meuꝫ ⁊ tua mercimōia cū ſūma interi ſuauitate rūinabit aīa mea vt veniēti let⁹ occurrā ⁊ vtinā audiā. Euge ſerue bone Tui ſūt celi ⁊ tua ē t̄ra in regiōib⁹ tuis negociabor ſecurꝰ. te ſolū h̄ns in itinere ducē. in ꝑicul̄ ꝓtectorē. ꝯſortē in tribulatiōe. Jn his em̄ ābulāt ad negociandū inſtitores tui. Jn his ꝗ̄rūt te elcī tui ⁊ inueniūt dilecti. hec Bern̄. Poſſet de regionib⁹ his in gn̄e latior ſ̄mo fieri: puta de multis inductis practicis ⁊ mercib⁹ harū aut lucris. ſꝫ qꝛ breues eē volumꝰ. iō ꝓlixiꝰ de his loq̄ vitamꝰ. Ne tñ obſcuri ſimꝰ qꝛ forſan noua videbimur aliq̄b⁹ afferre oꝫ vt paucis iſta tāgamꝰ Ad haꝝ ingreſſuꝫ igit̄ inductia pl̄ima dici poſſent. Sꝫ qꝛ ſingul̄ regiōib⁹ ſ̄na dabimꝰ iō ſufficiāt illa iā añtacta Tū qꝛ iocūdū honeſtuꝫ ⁊ vtile ē his regiōib⁹ inuerſari. iocūduꝫ Videtur ei in his noua ⁊ mirabilia Honeſtū qꝛ hmōi meditamīa ſūt rōni cōſona ⁊ decētia Vtile qꝛ ex his grādia lucra emergunt. Nā ſi Bernar. credit̄ Prudēs negociator comparat ſibi ex p̄ma regiōe horrorē pctī. Ex altera contēptū mūdi Ex tertia feruorē ſpūs ⁊ formam viuēdi Ex ꝗ̄rta hūilitatē. ex ꝗ̄nta. cautelā. ex ſexta timorem Ex poſtrema ſarcinā ſuā ꝯſtruit deſideriū regni. ⁊ amorē dei. Jn ſingulis tñ nūdinis ſingula hec eſt reperire. accedat tm̄ ꝗ̄ quippiā volet vori ꝯpos redibit Vbi iā ꝗ̄ inhiat lucris. vbi Impiger extremos ꝑgēs mercator ad indos. Per mare paupiem fugiēs ꝑ ſaxa ꝑ ignes Vbi aōr inſatiatꝰ h̄ñdi. nō ꝑcens ꝓprijs metuens nec mille ꝑicla. Huc inquā huc iſtiꝰ mōi accurrāt ad has regiōes ꝓperent ingrediātur iſtas nūdias vt ipleat̄ bōis veris nō fallacib⁹ ditijs deſideriū corū Hic em̄ venales ditie vere Veniant ⁊ huc nouarū audi reꝝ. Hic em̄ mirabilia mūdi. hic noua oia ventilātur. ſꝫ nō tñ tractāda oia a nobis Abeāt ergo ab his nūdis nr̄is ꝓcul abſint negociatores t̄re themā recedāt filij agar prudētiā hꝰ ſcl̄i exꝗ̄rētes elōgentur gigātes a ſcl̄o nōiati. nō em̄ v̄a ſꝫ vana hi oēs inꝗ̄rūt ꝗ̄ nō ſt̄ tradēda a nobis. ſꝫ inſinuāda ꝓ copia dā

¶ De practica ingreſſus ¶ Capl̄m̄ ꝗ̄nqꝫ.

Nō āt ad has accedit̄ regiones exēplo nob̄ ſūt ad nūdias ꝑgitātes. Añ ei vtilitate aut neccitate ſeſe alliciūt. Deiñ neccāria ſocietatēqꝫ inꝗ̄rūt. ⁊rio cū feruore ꝓcedūt. nudinas ꝯſpiciūt. ſibi neccāria diiudicāt mercāt̄ ⁊ ſarcinis ꝯpactis remeāt Ex horum forā poterit elici ḡdualis practica. vt añ ingreſſuꝫ fiat excitatoria diſpō. Deiñ ꝓgreſſus ⁊ inſpectꝰ ꝑ commeōratiōeꝫ ⁊ ꝯſideratōeꝫ attentā. ꝗ̄rto diiudicatō ꝑ ꝓbatōeꝫ ⁊ electōeꝫ. ꝗ̄nto mercatio ꝑ orōnē ⁊ ꝓpoſiti innouationē. Poſt remeādo ꝑ diligētē ſui obſ̄uatōnē ⁊ ꝓfectū ⁊c̄. Sꝫ nolumꝰ tractare iſta Hꝫ ſup̄ ꝯis meditatiōis ſcala bonꝰ in ea tradit̄ modꝰ. Vidiſti nūc regiōes aīaduertiſti nūdias. inductia ⁊ lucra vidiſti Negociare ḡ ait Bern̄. ſedulꝰ haꝝ regionū viſu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tatoꝛ donec veniat dn̄s tu⁹ vt dicere poſſis dn̄e ꝗnqꝫ
talēta ꝛc̄. ꝛ audire poſſis Intra in gaudiū ꝛc̄. Et vt
meli⁹ poſſim⁹ de ſinglis meditabilia appone⁹ Et ꝓ
mum de regione prima

¶De regione ꝓpꝛia ꝛ pſonali ꝛ q̄re viſitāda ſit. Ca. i.

D Si ignoꝛas te o pulchꝛa inter mulieres egre-
dere ꝛ abi p⁹ veſtigia gregum ꝛ paſce hedos
ꝛc̄. cā. i. Prima regio vt dixim⁹ regio ē ꝓpꝛia
ꝛ pſonalis Ad c⁹ ingreſſum dira hac ꝛ vt. bn̄. d̄t ni-
miū expauceſcēda ꝯmiatōe ſponſā ſponſus īducere
conaꝛ Et iure hec ē regio prima Debit em̄ ad Euge-
niū bn̄. A te tua ꝯſideratio ſe inchoet ne fruſtra extē
daris ad alia te neglecto Multi em̄ vt idē in medita
tionibꝫ ait multa ſciūt ꝛ ſe ip̄os neſciūt Alios īſpici
unt ꝛ ſeip̄os deſerūt. deū q̄rētes p exterioꝛa deſeren-
tes ſua interioꝛa q̄bꝫ interioꝛ ē deus Sz fruſtra (ait
hugo) coꝛdis oculū erigit ad vidēdū deū q̄ nondū ydo
ne⁹ ē ad vidēdū ſeip̄z Prius ei ē vt noſcat īuiſibilia
ſpūs ſui q̄ꝫ poſſꝫ eē ydone⁹ ad ꝯgnoſcēda īuiſibilia dī
Et q̄ non p̄t ꝯgnoſcere ſe. n̄ apponat app̄hēdere ea q̄
ſunt ſupꝛa ſe Precipuū em̄ ꝛ p̄ncipale ſpeculū ad vi
dēdū deū ē aī⁹ noſcēs ſeip̄z Patꝫ ḡ q̄ꝫ merito oꝛdie
p̄eat regio iſta ꝓpꝛia ꝛ pſonalis Ad cuius ingreſſum
hec inuitāt inter cetera

Eſt opus. vtile. ſuaſuꝫ. ſufficit. oꝛdo req̄rit

¶Primo īducet ad regiōis hui⁹ īgreſſuꝫ hoc ē ad
ſui ip̄i⁹ ꝯgnitionē Neccitas Tā ei ſui hec noticia ē ne-
ceſſaria ꝙ ſine ea nēo ſaluari p̄t pulchꝛe hoc ſup cāti
ca pſecut⁹ ē deuotiſſim⁹ Bar. dicēs Qꝫ nēo abſꝫ ſui
ꝯgnitione ſaluari p̄t min⁹ q̄ꝫ dei Et ſmone xxxvij. ait
Scio inq̄t nemiēꝫ abſꝫ ꝯgnitione ſui ſaluari. de q̄
nimirū mr̄ ſalutꝭ hūilitas oriꝛ ꝛ timoꝛ dn̄i q̄ ꝛ ip̄e ſi
cut īniciū ſapīe ita ꝛ ſalutꝭ ē Vn̄ ꝛ venerabil' mgr̄ io
ānes nid ponit hāc ꝯgnitionē īt' ſeptē illa q̄ ſūt neceſ
ſaria ſcitu adultis vtꝫ in p̄ceptoꝛio ſuo p̄cepto nono
Grādis h̄ ſe ꝛ īnatabilis materia offert de neceſſarijſ
ad ſciēdū ꝛ de ignoꝛāria mala. de qua videāꝛ gerſon
ꝛ p̄ſat⁹ Nider in directoꝛio cōſciē ſcrupuloſe ꝛ alij
Scd̄o īducit vtilitas q̄ multiplex ē nimis de q̄ꝝ vna
Job dixit Viſitās ſpēꝫ tuā n̄ peccab Facit ḡ declina
re pctm̄ Facit etiā ferre eq̄nimiter alienū malū Bre.
Cōſiderata īfirmitas ꝓpꝛa mala nob excuſat aliena
Eleuat ad ꝯtēplādū deū ꝛ ꝯgitōēꝫ celoꝝ Ita ꝙ hug.
d̄t diſce ex tuo ſpū ꝯgnoſcere q̄d debeas ex alijs ſpiri
tibꝫ eſtimare. h̄ poꝛta h̄ ſcala. h̄ ītroit⁹ iſte aſcēſ⁹. hac
ītraꝛ ad ītīa. hac eleuaꝛ ad ſūma Ex hac ſiq̄dē ꝓficꝭ
ad ꝯgnitōēꝫ oīm̄. celeſtiū treſtriū ꝛ īfernoꝝ Imo ꝛ d̄
ducit ī oē bonū Tertio īducit ſuaſibilitas Hoc ei ſc̄
ptura ſacra ſcōꝝ doctrīa ꝛ phica rudimta parili ꝯcē
tu ſuadēt Lōgū eēt h̄ adducere ſcpṫaꝝ teſtiōnia. lon
gi⁹ ſcōꝝ dicta lōge q̄ꝫ nimiū phoꝝ ꝯſulta Quibꝫ hoc
vulgare puerbiū ꝙ ꝯgnoſcere ſeip̄z ſciēdi eēt p̄ncipi
um ꝛ ſūmā phiāꝫ vt macrobi⁹ ꝛ aliꝭ dicūt ꝯſiſtere in
ꝯgnitiōe ſui Nimirū edocti vt aiūt ab apolline del
phico ī c⁹ h̄ t̄pode ſcptū ꝯſulētibꝫ q̄ꝫ quō bt̄i fieri p̄n̄t
reſpōſū Noſce teip̄z Qd̄ n̄ d̄r grece vt indoctū nos vul
g⁹ bbare fr̄ de⁹ gnotoſolitos Barbarū ei illud ꝛ coꝛru
ptū ſꝫ dictuꝫ fuit ꝛ vocaꝛ Gnotiſeautō Qd̄ n̄ vtputāt
ab apoline illo p̄º. platum ſꝫ ex ſcpṫis ſacris ab eo
fuiſſe furatū Helymād⁹ late declarat Quarto īducit
h⁹ ſcie ſufficiēcia Nā ſic d̄r Si chꝛm̄ bn̄ ſcis ſatꝭ ē ſi cetera neſcis Alia āt nō ꝓſunt
ſi te te bn̄ ſcis ſatꝭ ē ſi cetera neſcis ꝛc̄. ſicetꝭ
ſn̄ iſtis Hic hugo pulchꝛe ait Melioꝛ ꝛ ſētioꝛ es ſi te
ip̄z ꝯgnoſcas q̄ꝫ ſi te neglecto curſus ſideruꝫ. vtutes
hbarū. cōplexiōēs hoīm̄. naꝛas aialiū. celeſtiū treſtri
um ſciāꝫ haberes ſūma ei phie ē cōgnitio ſui Poſtre
mo h̄ oꝛdo ſciēdi req̄rit vt ichoet a ſeip̄o vt bn̄. d̄t. nā
t̄pe nimis ꝛ negligētia mag̃ nimis neſciſſe q̄ oīa alia
ſciūꝛ Hec ei nature hūane ꝯditio boetio teſte vt cū
ſe ꝯgnoſcat ceteris r̄bꝫ p̄ſtat eadē tn̄ īfra beſtias r̄di
gīꝛ ſi ſe deſierit noſſe Ob h̄ ḡ ꝛ alia p'la redi ad coꝛ tu
ū o hō r̄ dde te t' īgredere r̄gionē ꝓpꝛiā ꝛ pſonalē vt tā
dē merearis eleuari ad celeſtē ꝛ ſupnalē ¶Ca. ij.

E Eſt āt latiſſiā r̄gio iſta hn̄s nūdinas oibꝫ re
bꝫ plenas de q̄bꝫ q̄ſqꝫ ſibi poterit ꝯpare qd̄ ve
lit Ita ꝙ ꝛ h̄ hꝫ curioſus q̄ itellctūꝫ exercaet deuot⁹
q̄ꝫ q̄ ſuccēdat ꝛ exercitet affectū Et licꝫ curioſitatē
teſtemur nō tn̄ n̄ poſſu⁹ vl' ī trāſitu videre nūdinas e
ius p̄ſtim cū hmōi bono ꝛ pie affecto homī videre n̄
ſit curioſitas ſꝫ ſtudioſitas Nouit ei oīa dirigere ī fi
nē ſuū Offerūꝛ igiꝛ ſtudioſ h̄ oīa de aīa ꝛ ad eā attinē
tia ꝯſiderāda q̄ in genere ſūt iſta

d̄ aīe q̄ddi tate noīe re diffinitōe	d̄ q̄lita te	quāti tate	q̄n̄ ꝯdi ta	vbi crea ta	aq̄	q̄re car ni vita	
Quid.	**qualꝛ.**	**q̄nta.**	**tp⁹.**	**locꝰ.**	**autoꝛ**	**et vnit**	
de aīe po tētijs	actibꝫ	finē ꝯdi tionis	d̄ aīa ſepata quō viuit	d̄ aiaꝝ apparitōe	alia iq̄ rēda		
Poſſe.	**act⁹.**	**finis.**	**diſiūcta.**	**redt.**	**q̄ꝫ plura**		

Grādis ī his ꝟſibꝫ ꝯplectiꝛ abyſſus m'ta materia
his ē īcluſa Nā ſingl'a ſomēbꝛari m'tipliciter poſſēt
Nam circa q̄dditatē vidēda ē n̄ ſolū q̄dditas rei ſedet
noīm̄ ꝛ diffinitōnū Sic circa q̄litatē vidēda ſunt in
coꝛruptibilitas entitatis. pſpicacitas ītellcūalitatꝭ ī
mutabilitas volūtatis De potētijs deſcēdēduꝫ ē ſin-
gulatim ad ſingulas Sūt de hac materia multi ac
magni libꝛi. ſūt innumera ſcpta ꝛ q̄ones doctoꝝ Ita
ꝙ de ſinglis latiſſima ē materia Sꝫ dixi⁹ in trāſitu
nos velle hāc tm̄ videre

¶Cōſiderabilia deuotoꝛum ¶Capi. iij.

F Sediam ꝓ deuotis negociemur q̄bꝫ hec regio
vndiqꝫ occurrit Siue em̄ ad plagā oꝛiētalēꝫ
hanc ingrediāꝛ ꝯſiderantes ꝯditionis eius nobilita-
tem Siue ad aq̄lonarem vidēdo eoꝝ miſeriam ꝛ vi
litatē Siue ad occidētalē intuendo pctī lapſuꝫ ꝛ cul
parum de foꝛmitatē Siue etiam ad auſtrum contē
plando quō repati ſūt p dei bn̄ficētiam ꝛ pietatē vn-
diqꝫ eis ſua negotia occurrūt vndiqꝫ affectum nego

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tiando mercari poſſunt Nā ex conſideratione nobili tatis proprie cōparant ſibi vicioꝝ deteſtationem ſibi ipſis affecti dicentes Erubeſce volutari in ceno q̄ tam ingenuus es ⁊ de celo Dum āt vilitatem propriam attendunt affectum humilitatis ⁊ proprij ↄtempꝰ ſibi conquirunt dicētes Unde ſuꝑbis terra ⁊ cinis Ubi vero culpas proprias ꝑpendunt iudicij timorē aſſumunt ſcientes q̄m nullū peccatum manebit inul tum. Quando autē pietatē reformātis attendunt non mirum ſi amoris affectum ſibi cōq̄runt adeo vt dicant dn̄e quid eſt homo quia magnificas eū ⁊c̄. Et cū viro deſideriorum dauid diligā te dn̄e ⁊c̄. Se cure igiť ingrediāť regionem hāc deuoti fouet em̄ vn diq̄ȝ pios affectus Et conſiderent

	Bn̄oſe ſit formati		naturā		oriētem
	nimis vilificati		miſeriā		aq̄lonez
Quā	viciose ꝺformati	ꝑ	culpam	q̄ ad	occidētē
	ḡtioſe reformati		grām		auſtrum

Dignꝰ q̄ȝ vilis. deformatus reparatus

De ſingul' paucula tangenda

De plaga orientali q̄ȝ nobiles ſimus conditi ꝑ naturam

G Membrum primum

De dignitate humane conditionis Tum ex ꝑte corporis tū ex ꝑte anime nil h̄ iam opus ē di cere cum multa vbi de beneficijs actum ē di ximus.

	dictis doctorum	
Et ex	ſpeculatione creaturaꝝ	pleiꝰ h̄eť.
	rōcinatione veritatum	

Ita q̄ vere cōſtat nobiliſſimū creaturarū eſſe ge nus hūanū quo ad aliq̄ etiā angelicā ſuꝑgrediēs na turā vt dixiꝰ s̄ de āgel'. Dicit ei Aug. ſ. lxxi. ſuꝑ Jo. Nihil potētiꝰ aut ſublimiꝰ mēte rōnali Quicq̄d ſuꝑ eā eſt creator ē Hanc tn̄ intelligendū h̄ vt aiunt. O igiť hō ingenue q̄ȝtus ſis ⁊ q̄lis iugiter meditare Cō ſidera mirabilē hūani tui corporis ↄpoſitionē. mira biliorē corporis ⁊ ſpūs cōnexionē ⁊ mirabiliſſimā anie rōnalis ↄditionē. Uide quō aia tua dei imagie inſig nita. ſilitudie decorata. reb' cūctis ꝑlata. in oib' ꝑfe cta in oꝑe mirifica. hn̄s volubilitatē cogitatiōis. a gibilitatē imaginatiōis ingenij acumē. diſcretionis examen. capacitatē mēorie. viuacitatē intelligētie ⁊ c̄ q̄ diximꝰ ſupra Attēde quō a deo ſis honoratꝰ poſi tus in loco voluptatis fulcitꝰ florib'. ſtipatꝰ malis. glia ⁊ hōre coronatꝰ ↄſtitutꝰ ſuꝑ oia oꝑa manuū pla ſmatoris terre dn̄s. celi ciuis domeſticꝰ dn̄i ſabaoth frater deoꝝ ſpūuȝ. ⁊ coheres celeſtiū ꝟtutū. redem ptꝰ ſanguie. dotatꝰ ſpū ſide deſponſatꝰ ⁊c̄ Ex his ita q̄ȝ ⁊ alijs colligant filij adā genus ambicioſū ſuaȝ p̄ clarā dignitatem ⁊ bono ſpū pie ſuperbie. caueāt ne degeneres maculā in gloria ponant amplectēdo va nitatē Pudeat volutari in ceno q̄ tā nobiles conditi ſunt a deo. Hec de plaga orientali q̄ de m'ta dcā ſūt inter beneficia ſupra'.

De aq̄lonari plaga q̄ȝ viles ꝑ miſeriā Mēbrū. ij.

H Et ne ex cōſideratiōe tā eximie dignitatis aniꝰ inſoleſcat necē eſt vt ⁊ iꝑfectionē ac vilitatē ſu aȝ ad mentē reuocet vt vnū altero tēpetur Eat igiť ſol licitus negociator alterā in hac regiōe dietā ad ꝑtem ſeſe cōferens aquilonarē ↄſiderās ſui defcm̄ ⁊ vilita tē. Et vt eam pleniꝰ videat

ꝓmo			anime	
ſcd̄o	de miſerijs		corporis	perſcrutetur
tertio			vtriuſq̄ȝ	

Vilis tū mēte. tū corpe. vilis vtroq̄ȝ

De quib' pauca dicamꝰ Et primū de mente

Mentis miſia ⁊ vilitas ex ꝑte aie ex his colligi ꝑt

Materia fragil'. vitio fomes ſpoliata.

I Primo ex aie origie ⁊ materialitate Nā ꝓmū aie fundamentū ē Nihileitas ⁊ vanitas ex ꝑte noſtra. Uere miſeri ſumꝰ qui de nihilo ſumus Nam ſm Joh. nider in aīa duo ↄſiderantur. ſ. ea q̄ ſūt bona ⁊ ꝑfectiōis. ⁊ illa a ſolo deo q̄ſi p̄rē emanauerūt Itez mala ⁊ ea q̄ iꝑfectiōis. ⁊ illa q̄dāmō a nihileitate q̄ſi mrē ꝓueniūt Uere miſeri ſumꝰ q̄ ꝺ nihilo ſumꝰ ac ꝑ hoc in nihilū ex noſtra natura tendimus. Secūdo ꝑtȝ aie miſeria ex eꝰ ꝑfecto nihili ⁊ actionū fragilitate. Nā ſi bn̄ inſpicitur vndiq̄ȝ nil cē reꝑitur: ⁊ fragil' ad oē poſſe ſeu ad oēm actū Et ꝑſci vt Nic aīt nihil eſt quo ad quinq̄ȝ.

K Fis nihilo: nihil es. cogitans. vis. agis. nihil exples. Quoꝝ q̄nq̄ȝ nullū ē ex nob in q̄ȝtū hōi ibi aliq̄d ē. ſed in q̄ȝtū defectuoſi. Nā ꝺ fieri ꝺr Ro viij. Uanitati cre atura ſubiecta ē Ipſe fecit nos ⁊ nō ipi nos Hic etiā creare diffiniť ꝑ aliq̄ꝺ de nihilo facere De 2ᵒ. ſ. de eſſe ꝺr Greg. Ois creaťa i q̄lib; inſtāti ad nihilū decidr; ſic ex nihilo ꝓdūt niſi manu dei ſubſiſteret De tertio . ſ. cogitare ꝺr. ij. Cho. iij. Nō ſumꝰ ſufficiētes cogita re aliq̄d a nob Uere fragilitas mag̃ De q̄rto. ſ. ꝺ vel le Imo ⁊ de. v. ꝺr ad Phil: ij. Deꝰ ē q̄ oꝑať in nobis velle ⁊ ꝑficere. De q̄nto lucidiꝰ Joh. xv. dn̄s ait Sn̄ me nihil poteſtis facere Quō bn̄ noſcēs yſaias. xxvi. di xit Oia oꝑa nrā oꝑatꝰ es in nob dn̄e Et probe. deꝰ ei vt Uincē. teſtať eſt oꝑm nrōꝝ ꝓncipiū Et ꝓncipalr oꝑando Spēaliter inſpirādo Efficaciter adiuuando Imꝑialiter aſtringēdo. ⁊ exēplariter excitando. Ut pulchre declarat diſtinctiōe. iiij. ꝑte ꝓma ſpeculi mo ralis Nā hoc ⁊ ꝓhi nouerunt q̄b' hec ꝓuō vulgar; fu it Q; cā ꝓma plꝰ influeret q̄ȝ ſecūda ⁊c̄. Nouerit g̃ ſe aia nil poſſe niſi mori peccare deſtruere ⁊ corrūꝑe o pera dei. vt ꝺr Joh. dn̄ici Nā ⁊ ſi quedā bōa ex gratia agit tāte indeuotiōi ea ꝑmiſcet q̄ oēs iuſticie nrē ta ceo corruptelas ſūt deo q̄ſi pānꝰ mēſtruate q̄ fetidiꝰ execrabiliuſq̄ȝ nihil. Tertium vnde anime mi ſeria deprehenditur eſt q̄ totaliter peccato originali eſt infecta ⁊ inuoluta ⁊ filia ire facta anteq̄ȝ nata.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

O miseriā magnā nimis flēdā q̄z exponēdā magis
Quartū ē qꝛ fomite peccati agguata Qui fomes ē q̄/
dā ī flicta infectio oēs vires aīe ꝛ corporis mēbra incli/
nās ad vicia ꝛ a ꝟtutibꝫ ī trahēs ex eo ꝯtrahēs mala
ml'ta. scꝫ maliciā ī volūtate Ignorāciā in intellectu
Intpāciā ī ꝯcupissibili Infirmitatē in irascibili ꝛ ta/
lia plura Postremo ptꝫ ex eo. q꜔ originali iusticia ē
ꝑuata ꝛ velut hō ille ab ihrl'm in iericho descēdēs in
cidēs ī latrones. spoliata ē ḡtuitis ꝛ vulnerata in do
nis naturalibꝫ O si nō esset mēs vulnerata q̄nta q̄z/
q̄z ei⁹ latitudo eēt ī mēsa Miseri ḡ quodāmodo su/
mus ex aīe pte

L ¶ De miseria ꝛ vilitate hoīm ex pte corporis §. ij.
Secūdo ꝑncipalit̄ colligit̄ hoīs miseria Ex pte
corporis. ꝛ h̄ si ꝯsideret ista q̄ subnectūt̄

Fetus. cōcept⁹. cib⁹. īfirm⁹. mala. fruct⁹

Poterit his ꝛ alia plura ꝯnecti. sꝫ cū de totius ꝯpo
siti miserijs dice⁹ illa patebūt Age ergo de miserijs
ex pte corporis videa⁹ Que patēt ꝑ° ex materia ꝑe for/
mationis Nā n̄ ē format⁹ hō de aliq̄ nobili oleo aut
simplici t̄re elemēto q̄zuis t̄ra obscurior ꝛ vilior sit a
lijs elemētꝫ Sꝫ formauit dn̄s de⁹ hoīez de limo terre
Planetas ꝛ stellas fecit vt aiūt ex igne Flatus vētos
ex aere Pisces ꝛ volucres ex aq̄. hoīes ꝛ iumēta fe/
cit de t̄ra. vn̄ vilior ē ceterꝫ Iumētꝫ cū q̄bꝫ vn⁹ ē ei in
troit⁹ ꝛ eq̄ ꝯdicio rēē assilat⁹ Uere lutū ꝛ cinis luto ꝛ
fauille ꝯpat⁹ Quid ergo lutū supbis. de q̊ puluis ex
tolleris. vn̄ cinis gl'aris Scd̄o ex materia ꝓrie ꝯcep
tionis q̄ lōge vilior ē ꝑma Cōcipit̄ ei hō de seīe fedo
fetido ꝛ infecto Quis ergo p̄t facere mūdū de in mū
do seīe ꝯceptū Uere semē imūdū fetidū ꝛ īfectū. ex c⁹
q̊dāmodo ꝯtactu aīa q̄ creatur mūda ꝛ pulchra le ꝑ sa
fit ꝛ vicijs imūda vt Innocēcius declarat Erubesco
cogitare vereor scribere horreo dicere q̄ memini me
legisse de h̄ seīe Turpia em̄ sunt rdiatu. turpiora s̄c
ptu turpissima dictu Fy generi hūano nisi ꝟtute ex/
ornarit suam vilitatē Tertio ex cibo q̊ nutrit̄ ī vte
ro. Et vere fedissimo qꝛ sāguine mēstruoso de q̄ ꝑhi
dicūt q꜔ ex eius ꝯtactu fruges nō germiānt arescunt
arbusta moriūt̄ h̄be. amittūt arbores frcūs. canes ī
rabiez efferūt̄. ꝯtaminantur ꝓles Sꝫ ꝛ hec ꝑ vere/
cūdia dixim⁹ silēda Quarto ex corporis infirmitate
Nā nascit̄ flebile debile ībecille brutis min⁹ hn̄s q̄ na
tura vel currūt aut reptāt sꝫ hō tot⁹ ē ībecillus Nas
cunt̄ eiulātes dicūt e vl'a q̊t q̊t nascūt̄ ab eua Un⁹ q̄
risit zorastes mgr̄ mali fuit. Cōcipit̄ ḡ cū imūdicia
ꝛ fetore Parit̄ cū tristicia ꝛ dolore Nutrit̄ cū angu/
stia ꝛ labore Custodit̄ cū īstātia ꝛ timore Nudus e
gredit̄ ꝛ ī gredit̄ miserijs īnumeris onust⁹. quas q̇a
M dicere nō possumus satius tacem⁹ Quinto ex maloꝝ
q̄ corp⁹ aīe īfert plitate Nā vt d̄t autor Cōpēdij h̄ fcit

Petz. pnū. grauis. īpugnat. mala tardat

Idest ꝯtrahit̄ pctm̄ f̄m cōes doctores ex corpe Se
cūdo ꝓnitas pcti. proni eī s̄t sensus hoīz ad malum.
t̄tio difficultatē boī Agꝛ pigri hoīs ī ꝑleuerāt vꝛtice
q̄rto īpugtionē. Caro ei ꝯcupiscit aduersus spūz ꝛc.
q̄nto alia ꝯplura mala. qꝛ intellcm̄ ebetat. Corp⁹ em̄
qd̄ corrūpit̄ agguat aīaz Curas gignit ꝯ illd̄ dico vo
bis ne solliciti sitis. Passiōes varias generat hō na/
tus de ml'iere ꝛc̄ replet̄ multꝫ miserijs Postrēo a glo
ria retardat. ꝑꝑ qd̄ apl'us cupiēs dissolui suspiriose
clamabat Infelix ego hō Ultio vilitas hūai corporis
claret ex fructu egrediēte Nā si diligēter īspicias qd̄
ꝑ os qd̄ ꝑ nares ceterosq̄z meat⁹ corporis egredit̄ vili⁹
sterq̄liniū nūq̄z vidisti Herbe q̄ ꝓpc ꝛ arbores ex se ꝓ
ducūt frōdes ꝛ fruct⁹ ꝛ flores: ꝛ tu d̄ te lēdes pediclos
ꝛ lūbricos. Ille de se effundūt vinū oleū ꝛ balsamuz
ꝛ vt tu d̄ te licētia ꝑpi⁹ loq̄r sterc⁹ vrinā ꝛ polipū l' spu
tū. Ille de se spirāt suauitatē odoris. ꝛ tu de te abho
miatōez reddis fetoris Qual' ē arbor tl'is ꝛ fruct⁹
Uere ḡ f̄m corp⁹ vilis es hō. quā vilitatē de⁹ hūano
gn̄i ꝑmisit vt lōge āpliorē vilitatē scꝫ supbie ab eo fu
garet q̄ multo intolerabili⁹ corā ocul' e⁹ fetet. ꝑꝑ qd̄
q̊dā in loco dixit hūiliatio tua in medio tui. Un̄ hor/
rendū mōstꝝ posse cū tāta vilitate inflari in altū N

¶ De miserijs toti⁹ hoīs ¶. §. tertius
Iam de miserijs ꝯpositi. i. toti⁹ hoīs dicēduz q̄
satis exꝑmūtur in verbis Job dicētis Hō nat⁹
ꝛc̄ Queādmodū ea explicat Bernar. Sꝫ vt ordiati⁹
loq̄mur f̄m Innocētiū ex tribꝫ colligit̄ in sūma. scꝫ

Ex miserabili hūane cōditiōis ingressu
Ex culpabili hūane cōuersatiōis ꝓgressu
Ex dānabili hūane dissolutiōis egressu

Ingressus seu ꝓgressus. sil' exit⁹ hoc dāt.

Sꝫ de his Innocēti⁹ pulchꝝ tractatū vbi ꝑ tres ꝑ/
tes tria mēbra hec deducit Assignabim⁹ tn̄ ꝛ hic d̄ sin
gul' pauca Miseria īgressus hoīs ex his patescere p̄t

Vn̄ ort⁹. l' vbi. qualis miser hoīz et ad q̄d O

Prio in q̄z ex origie vn̄ nascit̄. Naz vt de ꝑncipijs
aīe ꝛ carnis taceam⁹ Hō (ait Job) nat⁹ de ml'iere.
O nobile ꝑncipiū imo miseꝝ detestabile nīs. Mise
rū em̄ aīal feia de c⁹ miserijs nō ē nr̄z loq̄. Scd̄o ex
loco vbi nascit̄ qꝛ ꝑegrin⁹ a dn̄o lōgiqu⁹ a regno In
insula exilij. in valle miserie. in deserto ꝑpentū ꝛ scor/
pionū. in loco pn̄ie ꝛ laboris. in regiōe mortis ꝛ dolo
ris ꝛc̄. sicut liliū int̄ spinas: In corpe ꝟo tanq̄z ī loco
ꝓꝑo Nā quid añ pctm̄ fuisset aīe solaciosū tal' nacu/
lū. Nūc aūt dolorosum ergastulū. An̄ ꝑadisus deliti
arū. nūc vero locus omniū miseriaꝝ. Et qd̄ fuissꝫ o/
bediens instrumentū fcm̄ est grauās īpedimentū Et
qd̄ fuisset dom⁹ honestatis factū est carcer orgīalis
feditatis: Educ de carcere aīam meā ꝛc̄. Tertio ex
q̄litate qua nascitur qꝛ sn̄ scia verbo ꝛ virtute Flebil'
ꝛ debilis ꝛ imbecillis. pctō onust⁹ ꝛ infectus. Quisq̄z
ꝑsequat̄ Quarto ex miseria cui subijcit̄ Replet̄ em̄
multis miserijs Job ait. Uere ml'tis ꝛ ml'tiplicibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Bernardꝰ ait miſerijs corꝑis miſerijs cordis miſerijſ dū vigilat miſerijs dū dormit miſerijs q̄q̄ verſuz ſe vertat diximus circa Aue maria de generalibꝫ miſerijs q̄dā Quinto ex hoſtibꝫ q̄bꝫ mox circūdat̄ Milicia eſt̄ vita hominis ē ſuꝑ terrā Nā multiplices hoſtes mox ab ortu inſidiāt̄ vt capiāt. ꝑſequūt̄ vt perimāt. ſ. demō cū vicijs Nō cum beſtijs. mūdꝰ cū elemēt̄. caro cū ſenſibꝫ Que lotariꝰ ē ꝓſecutꝰ in de miſerijs hoim̄ Ipē ei idē q̄ pꝰ Innocēciꝰ dictꝰ Poſtrēo colligit̄ h̄ miſeria ex fine ad quē naſcit̄ Uis noſſe illū audi ꝓphetā Auis naſcit̄ ad volādū hō ad laborē. dolorē timorē ⁊ tremorē Cūcti dies laboribꝫ ⁊ erūpnis ſunt pleni nec ꝑ noctē requieſcit mēs eiꝰ Nō ē q̄cq̄z ſiñ labore ſub ſole Eſto varia ſint hoim̄ ſtudia exercitia diuerſa. vnꝰ ē tñ oim̄ finis ⁊ effcūs. labor. ſ. ⁊ afflicō ſpūs Occupatio eīm magna ē creata oibꝫ hoibꝫ ⁊ iugū graue ſuꝑ oēs filios ade a die exitꝰ de vētre matr̄ eorū vſq̄z in diē ſepulture in matrē oīuū.

P

Miſerie ꝓgreſſus. Notula prima.

Sed ꝺ miſerijs ꝓgreſſꝰ pauca videaꝰ Tā ei ſūt nnmeroſi iſti vt añ tp̄s deficeret q̄z ꝑſeq̄ eas poſſemus Et colligūt̄ ex iſtis Quiſq̄z

Actio. paſſio. abitra. extra. mala. vita. bre

Prio ex actionū ⁊ ſtudioꝝ varia laborioſitate Quorū m̄lta enumerat Innocēciꝰ libro .i. de oibꝫ tñ concludēs ꝙ i eis laboret afflictio mēt̄ Imo ſapiētiſſiꝰ viroꝝ vbi ſe ꝯuertiſſꝫ ad vniuerſos labores varia ſtudia ⁊ exercicia diuerſa i oibꝫ iq̄t vidi vanitatē ⁊ afflictionē ai ⁊ nihil ꝑmanere ſb ſole. Scd̄o ex paſſioibꝫ q̄ patit̄ Et p̄mū de iternis q̄ in affectionibꝫ ꝯſiſtunt Spes ⁊ gaudiū hoi abſūt ⁊ amor (de terrenis loq̄r nō de celeſtibꝫ) aut ēte ſbito mutāt̄ Spes lata in ardua redit ianis Extrema gaudij occupat luctꝰ ⁊ in amaritudinē v̄tit̄ amor Replet̄ aūt dolore dū memit p̄teritorū pudore dū meōrat̄ p̄ſētiū Timore dū puidet fut̄a Et nō ſolū ꝓ cauſ̄ ſuis ſed ex ꝯpaſſione cetorum Abyſſꝰ eēt dicere de paſſionibꝫ his internis q̄bꝫ et̄ int̄ ſōpnia afficit̄ hō Nec l̄ dico diē vir momētuz dicēdū fuit poterit dari q̄ his nō torq̄at̄ hō. Sz iam tertio de paſſionibꝫ extnis videaꝰ Et q̄s poterit ad iſtas Hee ꝯſiſtūt in diuerſis hoim̄ etatibꝫ Alia iuuētus. alia patit̄ ſenectꝰ in diuerſ̄ ſtatibꝫ Alia q̄ppe patit̄ diues alia pauꝑ Alia fuꝰ. alia lib. alia ꝯtinēs. alia ꝯiugatꝰ Deniq̄z bonꝰ ⁊ malus ſuas hñt paſſiones vt late declarat dictꝰ Innocēciꝰ In lāguoribꝫ ⁊ ifirmitatibꝫ. Nōdū eīm a ſeculis tot egritudinū gn̄a tot ſp̄es paſſionū phiſical̄ induſtria potuit indagare q̄t hūāna fragilitas hꝫ tolerare In moleſtijs ⁊ anxietatibꝫ In ſbit̄ in fortunijs ⁊ tormtorū penalitatibus Poſſēt ſingl̄e plixiꝰ ꝑſeq̄ gn̄dis eīm hic materia latz ſꝫ ꝑtedet imorari Quarto nō ſolū hūane vite ꝓgreſſus ē miſerabil̄. ſꝫ ⁊ culpabil̄ nimis Et h̄ ſi ꝯſidereꝰ q̄d facit homo Deſiderat ei ex ꝯcupia oculoruz opes q̄ gignūt cupiditates ⁊ auaricias ex q̄bꝫ agit praua q̄ nō licēt. q̄bꝫ offendit deū ꝓximū ⁊ ſeipm̄. Ex cōcupia carnis deſiderat voluptates q̄ gignūt gulā ⁊ luxuriaz Et ſic agit turpia q̄ ñ decēt q̄bꝫ polluit famā ꝑſonaz ꝯſciaz. Ex ſuꝑbia vite deſiderat hōres q̄ nutrunt ſuꝑbiā ⁊ iactātiā Ex q̄bꝫ agit vana q̄ ñ expediūt. q̄bꝫ negligit ſeria vtilia neccāria Uñ pꝫ ꝙ fere totꝰ vite eꝰ ꝓgreſſus ē pctm̄ ⁊ cl̄pa ⁊ nō ſit q̄ gl̄iari hꝫ de cord mūdicia ⁊ dicere ꝙ pctm̄ ñ hēat In m̄lt̄ ei offēdimꝰ oēs Hꝫ ꝺ vitijs hūae vite Innocētiꝰ. ij. p̄te lib Poſtrēo pꝫ miſia vite ex breuitate eꝰ Breui ei viuit tp̄e In p̄mordijs ꝯditiōis hūae nōgēt̄ ānis q̄dā vixiſſe legūt̄. nc̄ āt. p̄s lxx. ānos ꝺt dies nrōs. imo adijcit al̄t ꝙ velociꝰ trāſeāt q̄z a texēte tela ſuccidit̄ Cās q̄ noſſe volꝫ lyrā ſuꝑ geñ. legat ibi pl̄es aſſigt̄ Hec ꝺ miſerijs ꝓgreſſus vite hūae De miſerijs hōiꝫ i egreſſu Notl̄a. ij.

Q

Uis forſā ⁊ ꝺ egreſſu aliq̄ dicaꝰ. ſꝫ ifra ꝺ nouiſſimis diceꝰ Uñ ſufficiat vl̄ pauc̄ cōmeōraſſe q̄dā ex q̄bꝫ colligit̄ materia deceſſus ſcꝫ

Affectꝰ. morit̄. rapit̄. patit̄. redit haud hinc

Prio q2 añ mortē p̄eis ⁊ doloribꝫ afficiet̄ ⁊ vt ꝺ lōḡ ifirmitatibꝫ p̄uijs ſileaꝰ. iiij. p̄ t̄ri malꝰ patit̄ dolores añ mortē. ſ. mort̄ āguſtiā. oiꝫ maloꝝ ſuoꝝ clarā noticiā Iudicij iminētiā. maloꝝ ſpūuz p̄ntiā q̄ oia itolerabilia mala ita vt exclamet. p̄s. Circūdedēt me dolores mort̄ t̄rores iniq̄tat̄ ꝯt̄bauert̄ me. Scd̄o exibit ſpūs ⁊ r̄uertet̄ in t̄rā ſuā ⁊ morit̄ hō futurꝰ eſca v̄mis q̄ ſꝑ rodꝫ ⁊ cōedꝫ imortalis Hereditabit ei beſtias ſ̄pētes ⁊ v̄mes ⁊ ſordꝫ horribil̄ Putredi ei dicꝫ p̄r meꝰ es tu ⁊c̄. O ſ̄pē p̄rēz. vilē mrēz. o deteſtabilez ſororē Fut̄s inſuꝑ ſi male meruit cibꝫ ignis q̄ ſꝑ ardꝫ ⁊ v̄rit iextinguibil̄. zꝰ lꝫ ḡuia ſint ꝑcedētia. iminēt tñ ḡuiora. ſ. diui decreti irreuocabil̄ ⁊ iuſta ſn̄ia. q̄rto i tolerabil̄ iferni aut certe purgatorij p̄ea Poſtrēo obliuio ſēpit̄na. Nō ei de infer̄ redibit vt meōria eiꝰ ſit De hac materia in t̄tia p̄te lib allegati Ex q̄bꝫ oibꝫ aggregat̄ liq̄t ꝙ iure exclamauit ꝓpha ſcūs añq̄z natꝰ Quare de vulua egreſſus vt viderē laborē ⁊ dolorē et ꝯſumerēt̄ in ꝯfuſiōe dies mei Et merito nos cū ſcīs flebilē tragediā canere hēꝰ q̄bꝫ totū miſeria ē ꝙ ſumꝰ ⁊ dicere cū eiſd Ue mr̄ mea q̄d me gēuiſti filiū amaritudis ⁊ doloꝝ Quare ñ in vulua mortuꝰ ſū ⁊c̄ i hūc modū Et ſic i nūdinis hꝰ plage ꝯꝑat̄ luctꝰ ⁊ dolor ⁊ deſpcūs ſui Quis ei poterit de ſe ſentire aliq̄d altuz pꝰ ꝯmeōratū tātaꝝ miſiaꝝ cumulū. Quid hꝫ vltra hō vñ ei faſtꝰ vñ ſuꝑbia oriat̄. cꝰ ē ēmioſa ntitas. ntitatē ꝺmolit̄ p̄calitas. cꝰ p̄calitatē ꝯcludit mort̄ neccitas Cui cē ē momētū. vita naufraugiū. mōs exiliū. ⁊ lꝫ vita ſpōdet mort̄ diſtātiā. mors tñ ſꝑ inſtar ⁊ minatur p̄ntiā. Uere nimiū ille q̄ſq̄s fuerit ē male durꝰ q̄ pꝰ h̄ tāta ⁊ talia ꝯſiderata nō fuerit hūiliatꝰ Uere dixit ꝓpha q2 hūiliatio nrā in medio nri Nā ſi rcē hō inſpicit̄ nullū viliꝰ cadauer repit̄ Sꝫ ad alterā plagaz nūc diuertamus

Membrum t̄tiū

De plaga occidētali quō ſumꝰ deformati ꝑ culpaz

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

R Iam ad plagã occidẽtalẽ diuertẽdum vt illic
cerna⁹ q̃ꝫ ſim⁹ deformati ꝑ lapſũ ꝑntũ ⁊ cul
pã ꝓpriã Et latiſſima ẽ plaga iſta in q̃ innu/
mera ſe offerũt ↄſiderãda Et ꝓmũ poſſu⁹ hic medi/
tari de lapſu ꝓmoꝝ ꝑntũ vñ pctm̃ nrm̃ hꝫ iniciũ ſed
ſunt de illo pl'ia ſcpta doctoꝝ. Vñ de pctõ origiali
trãſeũtes ad actuale nos ↄuertam⁹ Et qꝛ de illo eciã
ml'to plura ſũt ſcpta doctoꝝ Ideo r̃flecta⁹ ad nos ↄ
tẽplatõis nrẽ oculũ Et videa⁹ ꝙ ẜm aĩaꝫ ⁊ ei⁹ malici
am nihil aliud ſum⁹ niſi Pãtheõ oim̃ deõnioꝝ babi
lon ⁊ hĩtatio oim̃ vitioꝝ ſũma ſordiũ ⁊ r̃ceptaculum
pctõꝝ. Ita vt rcẽ dixerit bn. cogitans inqẽns de aĩa
mea iuxta rei veritatẽ intueor ꝙ nihil veri⁹ de ea ſẽti
re poſſũ niſi ꝙ ꝓrſ⁹ r̃dacta ſit ad nihilũ onerata pec
catis ↄfuſa tñbris irretita illecebris parẽs ↄcnpiſcẽ
cijs. obnoxia paſſionib⁹ ĩpleta illuſionib⁹ ꝓna in oẽ
malũ latiſſiã ex dictꝭ ſe materia offert puta ĩ genere
oĩs illa materia de pctis tã originali q̃ꝫ actuali de q̃
plene agũt docti ĩ ſuis ſcptis. Inſuper examinatõ cre
bra ſui ipi⁹ Vt tñ ⁊ hic vſũ aliquẽ pona⁹ h̄ h̄ poterũt
ꝓcipue meõrari ⁊ exercitari ſcꝫ

Inq̃ras. viſitas. doleas. ſatagas. caueasꝫ

S Prio ad hãc plagã deãbulãs dꝫ diligẽt Cõſciãꝫ tuaꝫ
exaĩare ⁊ iq̃rere De p̃teritꝭ q̃d feciſti De pñti q̃d es
de futuro quid erꝭ ⁊ in curſur⁹ ⁊c̃ Et qꝛ vt cõit pctm̃
tñbꝛe ↄcomitã Jõ oꝫ vt hõ diligẽt ad pctõꝝ ſuoꝝ
noticiã deuenire nitatur his vijs

Seipꝫ diligẽt diſcutiẽdo ſcꝫ ſuos deſcũs ab alijs audiẽ⁹ vicijs ſuis virilit' obſiſtẽdo	Nã h̄ q̃i	Videt Audit Sẽtit	q̃d ẽ

Multiplex ãt p̃t examiatio fieri. ſcꝫ de ſtatu ꝓore in
genere de cottidiano exceſſu ĩ ſpẽ. de toto hõis ſtatu
ĩ ſingulaĩ Que trãſeo qꝛ aliq̃ me ĩ ſupioꝛib⁹ dixiſſe pu
to Qꝫ etꝭ optĩa via ſi ad noſcẽdũ ſeipꝫ libẽt ab alijs
audire ſuũ defectuꝫ Aug⁹. oñdit q̇ hierom̃ ꝓ h̄ roga/
uit ⁊c̃ Sꝫ optĩa ẽ r̃ſiſtẽtia paſſionũ. qꝛ cryſo. dt In
cipe r̃ſiſtere vicijs ⁊ tũc ſenties q̃ꝫ plen⁹ ſis paſſiõibus
Verũ qꝛ pctõꝛ vt plerũqꝫ ẽ ſtupid⁹ cordis duri ⁊ me
retricie frõtꝭ vt in ↄmeõratiõe pctõꝝ nõ timeat aut
ↄpũgat Jõ necẽ ẽ vt exaĩationi Cõſideratio accedat
q̃ videat ⁊ ↄſideret hõ q̃ꝫ pctm̃ deteſtabile deo ⁊ illi
fugiẽdum. ⁊ poſſem⁹ hinc dicere ml'ta. ſꝫ ſufficiat re
miſiſſe ad vnicã illã ↄcluſionẽ gerſonis de vita aĩe cũ
xij. vl' xiiij. correla. ſ. Qꝫ õne pctm̃ ꝓ q̃nto ẽ offenſa
dei ⁊ ꝯ legẽ ei⁹ etnam ẽ de ſua ↄdicione ⁊ ĩdignitate
mortiferũ ẜm rigorẽ iuſticie ⁊ a vita gl'e ſepatm̃ Quã
ꝓpõnẽ q̇ rite rũiaret merito pctm̃ declinaret Attẽdat
igit' q̇ peccat. quid facit qñ peccat quẽ quare offẽdat
q̇d ↄſeq̇t ⁊ amittit q̃ oĩa doctores ſpſim ponũt ⁊ pl'a
hñt ĩ ſpecl'o morali Attẽdat aggrauãcia pcti ſciẽs ꝙ
tãto g̃uioꝛ ẽ culpa q̃nto dignioꝛ nata Tãto maioꝛ of
fẽſa q̃nto maioꝛ ẽ illi⁹ q̇ offẽdit excellẽtia. tãto qꝫ ex/
ecrãdioꝛ iniuria q̃nto maioꝛa collata fuerĩt bñficia

Hic itaqꝫ illũiat⁹ r̃tio ſumat ſibi plãctũ dolẽs ſuum
pctm̃ clamãs cũ Boã. de q̃tuoꝛ exercitijs Heu dñe
ds me⁹ Ex digitate ſube ꝓpẽdo vilitatẽ malitie ⁊c̃ ſi
cut ad lõgũ agit ibi Deiñ q̃rto ad ſatiſfactõꝫ ſe accin
gẽs iudiciũ ⁊ iuſticiã faciẽs queãdmodũ docet in d c
plici via vt tetigim⁹ ſ. P⁹ ãt h̄ oĩa egreſſur⁹ ex nũdi
nis iſtꝭ ↄpõat ſarcinulas Et ſic doluit de p̃teritꝭ. ita
etꝭ iuxta Aug. caueat de futurꝭ Et abeat cũ horroꝛe d
inceps peccãdi Copioſa h̄ deuotõis materia ſe igerit.
puta de mõ ſatꝭfaciẽdi ꝓponẽdi ⁊ pctã p̃cauẽdi Sed
accelera⁹ ad q̃rtã ꝑtẽ

De plaga auſtrali quõ r̃foꝛ
mati ꝑ grãꝫ h̄. iiij

Quarta dieta h⁹
regiõis ad auſtꝝ tẽdit. Vbi hꝫ hõ ↄſiderar q̃ꝫ
ſit gratioſe refoꝛãt⁹ ꝑ grãꝫ ⁊ dei bñficẽtiã. T
latiſſiã ⁊ deuota ſe materia offert. puta d bñficijs ge
neralib⁹ ſpẽalib⁹ ⁊ ſingl'arib⁹. de q̇b⁹ iã ſatꝭ ml'ta dix
im⁹. de q̇b⁹ aliq̇d deuotũ legere volẽs Boauẽ. d. iiij.
exercitijs videat in ca. ꝓ. iij. mẽbro ⁊c̃. Vñ in hoꝝ re
meõratiõe hõ ad g̃titudĩeꝫ ſe ↄuertere dꝫ ⁊ aſſumere
affcm̃ nobilitatꝭ agnoſcẽs ſuã digitatẽ redẽptõis p̃ci
oſitate Et ſic ſarcinulã h̄ ſibi ſumat ſcãꝫ ſupbiã aiꝫ V
nobilẽ ĩdigbũdũ pcti. iuxta q̇d leo ait

De exercitatiõe ↄtẽplatiuoꝝ ĩ hac regiõe Ca. iiij.

Poſtrẽo ſi ꝓfundi⁹ hãc regionẽ ingreſſi fueri⁹.
nõ mõ in e⁹ nũdis inuenie⁹ ſpecl'abilia q̇b⁹ ſtu
dioſus exerceat igeniũ. affcũalia q̇b⁹ deuot⁹ iſlãmet
affcm̃: veꝝ etꝭ ↄtẽplabilia q̇b⁹ profcũs ſe eleuet ĩ deũ
Nã ſi teſte btõ Aug⁹ Ni miraculo q̇d fit ꝑ hõĩeꝫ ma
i⁹ miraculũ ſit ipe hõ. liq̇t ꝓfcõ eũ creaturã ſupemi
nentẽ eẽ in q̃ ꝑfectio creatoꝛꝭ excellenẽ refulgꝫ ⁊ lipi/
de elucceſcit. adeo ꝙ q̇dã (neſcit tñ ſi ꝟe Dioñ. carth)
affirmãt In nll'a creata neqꝫ etiã in angelico ſpũ cre
atoꝛẽ tã clare repñtari. reſplẽdere ſeu poſſe agnoſci.
ſic in aĩa rõnali ⁊ hõĩe poto Argumẽtat ꝯ hãc poſiti/
onẽ Dyoni. ⁊ credit abſolute nõ eẽ verã. Sꝫ eſto vt
cũqꝫ. Scim⁹ hõĩeꝫ ↄditũ ad ymaginẽ ⁊ ſilitudĩeꝫ di
⁊ g̃ valde introductiuũ ad ↄgnitõꝫ ꝓtho tipi Et lꝫ etꝭ
in ext'nis actib⁹ ⁊ coꝛpe p̃tẽdat deũ. ml'to ãpli⁹ tñ in
mẽte interioꝛe in q̃ ꝓpe ↄſiſtit imago dei Et ꝓmo p̃t
hec ↄtẽplatio fieri ꝑ aĩaꝫ dei imaginẽ natalib⁹ potẽ/
tijs inſignitã. 2⁰ g̃tuitis infoꝛãtã. Ingredẽ itaqꝫ o
ↄtẽplatĩe. ꝓmo in r̃gionẽ ꝓpã ⁊ vide tuã aĩaꝫ hrẽ tri
plicẽ potẽtiã. ſ. meõriã. intelligẽtiã. electiaꝫ Quaꝝ ſi
ꝑpenderꝭ opatões ⁊ hĩtudines videb deũ ĩ ſpecl'o mẽ
tis Quas ſi voles t' tradi ñ a me expectes ſꝫ vid Boã
uẽ. in. iij. c. ſui Itinerarij vbi pulchre d ducit quõ aĩa
ẽ do ꝓpinq̃. ⁊ quõ meõria ducit in etnitatẽ. intelligẽti
a in ꝟitatẽ. electia in bõitatẽ ẜm opatões. Et quõ ẜꝫ
eaꝝ hĩtudĩeꝫ ⁊ originẽ ducũt ĩ ſcãꝫ t'nitatẽ. qꝛ ex meõ
ria intelligẽtia orit'. ⁊ ex vtroqꝫ aõꝛ ſpirat ⁊c̃. vñ vald
mirꝝ dt ꝙ ñ ãpli⁹ ag̃ſcim⁹ deũ Multo ãt lipidi⁹ ↄtẽ
plat' in aĩa dõis g̃tuitꝭ adoꝛnata ⁊ refoꝛãta fid. ſ. ſpe
⁊ caritate adoꝛãta. ſẽſib⁹ ſpũalib⁹ ⁊ exceſſib⁹ m̃talib⁹
ſbleuata. hierarchicꝭ opatõib⁹. ſcp tarꝝ r̃uelatiõib⁹ ẜꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

triplicē ſēſu3 illuīata. Queadmodū idē ſeraphicꝰ doc tor ibidē in iiij. caº ē pſecutꝰ. Dyoꝰ etiā carth. de eiuſ/ mōi ɔtēplatōe i ſuo de ɔtēplatōe vnū capl'3 poit q̄ tā rū ɔmeōraꝰ vt materiā deuotiſ āmiſtreꝰ. Nil āt ſcbiꝰ q3 beu nimiū nos pcul ſumꝰ z nō niſi ſicut de colori/ bꝫ cecꝰ ſic nos poſſeꝰ diſputare de iſtiſ. Decurrimꝰ iā grās deo regionē hāc ꝓpriā z pſonalē. de q̄ egreſſuri vtinā ſic negociati eſſemus vt de regione diſſimilitu dinis in ɔtēplatōnē diuc celſitudis leuari mereamur. Sed accipe iā ſarcinulas piarū affectionū ſupra me moratarū. hac in regione ɔparatarū z negociare i eis nā z aliijs regioibꝫ imorari habemus

¶ De alia regione ſc3 creaturarū ingrediēda feria tertia. Et primo de inductiuis ad eꝰ ingreſſū. Ca. pmū

A Euate in excelſum oculos vrōs z videte quis creauit hec Deus ſempiternus do minus q̄ creauit terminos terre zc̄ yſa ie xl. Altera regio inquā dixımꝰ ingre diēdum z negociādum Regio ē creatu rarū z mūdialis Et binas ɔiunximꝰ p materia copioſiore z affcū efficatiore vñ ſuccītius de vnaq3 agendū Et pmū de regione creaturarū ad eꝰ ingreſſū multa ſunt inductiua ſc3

Et ſuaſū. finis. ꝓpriū. ſancti. vtile multu3

Primo q3 hoc ē ɔſultū z ſuaſum in ſcpturiſ z a ſcis i coꝝ doctrinis Hinc totiens mirabilia creaturarū enu merat z ɔmeōrat ſcptura ſacra vt3 in Job pſalmiſta z aliijs ſepe exhortās ad intuēdū eas. Sci q3 crebro Jmo dñs ipē q̄ tociens adhibuit pabolas iterū crea turarum arboꝝ celi ſeminu3 z ceteroꝝ z Augꝰ. ſepe Jtēq3 in regula hiero. ait i ortulo ingens ſeia iactēt Erigāt areole Inſerāt fructifere arbores i fructuoſis vt ars vim nature repellat Ex his āt exurgat mēs ꝓpē viſibiliū horū inſpectionē ad meditādum de iuiſibili bꝫ Oriāt admiratio diuine potētie ex ſemie zc̄ Ex āmi ratione creſcat deuocio Ex deuotione eleuatio mētiſ Jta vt ipē iam ortulꝰ fiat oratoriū z creature inſenſi biles creatoris magnitudinē pdicēt O nota Scdo q3 craturarū ad deū z dei ad creaturas ɔtēplatio ē fi nalis ɔditionis earū rō Nā teſte ſalomone cūcta fecit deus vt timeāt Et oia ꝓpter ſeipm opatꝰ ē dñs vt po te q̄tenus ex ɔſideratōe creatrarū creatorē agnoſce remꝰ z amaremus Tertio quia proprium eſt hominis rationi vt p viſibilia diſcurrendo inuiſibi/ lia dei aſcendat ſicut. grego. moraliū libo xxvij. do/ cet Jtaq3 ois hō eo ipo q̄ rōnalis cōditꝰ ē ipa rōe illū q̄ ſe cōdidit deu3 eſſe colligere debet Exerceat argo hō rōe3 ſuā ne in vanū accep it eā Quarto ad hoc idu ait ſcōꝝ exēplaritas q̄ ſe ſtudioſiſſime in creaturiſ exer cuerūt z in deū erexerūt Hic ei porcs ad dei ɔgnitio nē z amorē acceſſerūt Hic yſaac exijt ad meditādū i agrū Abrahā iubet ſuſpicere celū ex creaturaꝝ libo ma giſ q3 ſcpturarū heremicole ſci legerit, vt Antho. dicit z btiſſimꝰ Augꝰ. de ſe dicit x. cōfeſſionū Interogaui d deo meo me tartā z q̄ in ea ſūt, interrogaui celū z lu/

minaria z hec q̄ creſcūt fores carnis mee dixi ōnibus dicite mihi de deo meo aliqd qd vos nō eſtis. Excla/ mauerūt voce magnā Vere deꝰ nō ſumꝰ nos: ſ3 ipē fecit nos Jnterogatio mea intencio mea. rñſio coꝝ ſpēs eo rū. Sic etiā ſcā mr i rā agnes ex ɔſideratiōe creatura rū i aōrē ɔditoris ſui z ſpōſi ſeſe inflāmabat. vt p3 in paſſione eꝰ Hinc Berñ itidē ſororibꝫ ſuis ſcripſit vt q̄cq̄d aſpicerēt in deū mox referrēt. Nos itaq3 imite mur Poſtrēo ad hāc regionē ingrediēdā ad crea/ turaꝝ q̄litatē ɔtēplandā allicere nos d3 ɔñs vtilitas magnā. Hic ei puenit dei ɔditoris. gubnatoriſ. z ɔſua toriſ clara ɔgnitio. Hic dei amor laus z pcti vitatio Hinc innūera alia bōa Nā hꝰ ɔtēplatio ſi rite fuerit celebrata ē z intellcm̄ clarificās z affcm̄ accēdēs. ɔuo tionē fouēs. ſalubrit z iocūde delectās vt poſſemꝰ ſin gillati declarare. Quis g̃ nō libēter ingredit regiōe3 iſtā vbi tā vtilia ɔpari pñt meditatiōe z orōne ſola. Agite igit iā q̄ h ſe mercimōia offert ɔſidrāda iq̄raꝰ

¶ De his q̄ ſūt ɔſiderāda in regiōe iſta. ¶ Cap. ij.

L Atiſſima eſt regio iſta copioſiſſimis mercibꝫ hꝰ nūdine referte. Jta q̄ z h p voto ſingli q̄ volēt ſingl'a inuēire poterit Inuēit in ea B

Et { Studioſus / Deuotus / Cōtēplatiꝰ } quo { intellectū exerceat. / affectū accendat. / in deū ſe ſurrigat

¶ Que hic habet ɔſiderare ſtudioſus ¶. § .i.

P Rimo ergo h3 h ſtudioſus q̄bꝫ intellcm̄ exer/ ceat q̄ppe ɔſiderabilia intellectualia mlta nis Nā vt vel digito z in trāſitu hec demōſtremꝰ Nō em̄ nos volumꝰ iſta pncipaliter mercari Pōt em̄ h fie/ ri cōſideratio multiplex C

Sc3 { Primo / Secūdo / Tertio } de { operibus dei in genere / ſex opibꝫ dei in ſpecie / opibꝫ z creaturiſ ſil'i ſin/

Quoꝝ ſingl'a cōplectūt innūera medi ¶ gulari z p ſe tabilia. De operibus dei in genere. de q3 ſingul' ope/ ribus ſex dierum in ſpecie copioſiſſime doctores ſup ſecundo ſcripſerunt z circa ea multa vtiliter inquiſi/ erunt que hic nō ſunt enūeranda a nobis. In Exa/ meron quoq3 ſuis Baſilius z Ambroſiꝰ z ceteri qui/ q3. Et preſertim z p̄ ceteris elegantius Auguſti. ſup Geneſ. ad lrām z ceteri in ſuis ſūmis Guilhelmus quoq3 pariſienſ doctor affectuoſus plene z abūde in ſuo vniuerſo corporali ſcripſerunt Qui ſtudioſior fu erit eos inuiſat. Nos ad affectuoſiora comparanda acceleramus. Prius tamen quomodo ſtudioſus ſe circa ſingulas creaturas etiam exercere poterit de/ monſtrantes. Et quidem tripliciter in genere pro in/ tellectus illuſtratione. immo z pro morum informa tione poterit ſe queſtuare.

Sc3 { Prio / ſcdo / ttio } ɔſidrādo { res i ſe z q̄ ad eaꝝ ꝓperates / eas in ordie ad mores ¶ nās / eas q̄ad i ſcpta fcantias

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ Prima ꝯſideratio ſola ⁊ ꝑ ſe delcāt q̄dē ſ; vani
ficat vñ pħi cā hñdo ſolā vani facti ſūt q̄ ſe ſcrutādiſ
rerū nat̃is ꝓpt̃ ſcire ſolū dederūt. vñ innumeros labo
res iedias ꝑtulerūt mlt̃is ānis i mōtib; iacuerūt ſola
ſpōgia aq̄ foti In d̃ſtis ⁊ p̄tis oberrauerūt. ſicut de
q̄dā neſcio q̄nt; ꝑ apicule nat̃a iueſtigāda ⁊ tñ ſpe d̃
fraudat⁹ fuit Hic ſenigētia iā offert voluīa pħorum
Plinij. Solini Ariſtotel' r̃liq̄rū q; ſil'iū de nat̃is re
rū ſcribētiū Et in q̄ ħaggregata Speculū nat̃ale vi
cēcij Studeat q̄ ſtudioſus Alt̃a ꝯſidera° q̄ ſingule
cature r̃ferūt ad mores vtil' ē ⁊ edificatīa ⁊ a ſcīs vir;
exercitata Vñ aiūt cātā nat̃a; r̃rū eē exēplar ext̃nſe
cū q̄ dirij h; huāna īduſtria nō tm̄ in opib; artiū In
q̄b; vt d̃t ariſto. ars imitat̃ nat̃a; i q̄ntñ p̄t ſ; et; in
morib; ⁊ actib; ꝟtutū ita vt d̃ ea illud dici poſſ; Oia
facito ſ̃m exēplar qd̃ tibi mōſtratū ē ſc; i nat̃is r̃ꝝ vt
d̃t Mgr̃ helwic⁹ Nā ex ipis nat̃e opib; optīe ſumūt
ſil'itudies ⁊ exēpla vtilia nrīs ꝯpetētia morib; Et ħ°
ſe exercitauit doctor ille p̄cipuus. Grego. nazāze⁹ q̄
hāc ſibi ꝯſuetudīe; fecerat vt q̄cq̄d e⁹ occ̄rreret oculis
de r̃b; extiorib; iītiorib; aīe morib; adaptaret Hic ei
r̃fert ipē de ſe ī ſuo apologetico dicēs Mos mihi ē ad
meip̄; ſingl'a q̄; r̃uocare p̄cipue ſi q̄cs mihi ſit ⁊ ſilen
tiū ſi vacet aī morib; adapto qd̃ ocul' vid̃o Vñ ⁊ ocu
Nᵃ loꝝ viſio fit mihi mēt; erudicio. ħ ille Nā hic iob xij.
ſcptū ē. iītroga iumēta ⁊ docebūt te volatilia celi ⁊ idi
cabūt tibi loq̄re t̃re ⁊ rñdebt tibi ⁊ enarrabūt piſces
maris Nō ei ſuffecit optio illi oīm dño ꝙ c̄aturas d̃
diſſet in obſequium ſubiectionis in edulium refec
tionis ſed etiam dedit eas in eruditionis exemplum
a q̄b; iob dicit Interrogādū Tūc autē huiuſmodi i
terrogamus aut q̄rim⁹ cū eorum naturas ⁊ mot⁹ ſb
tiliter indaga⁹ Interrogata aūt nos docēt loquūtur
⁊ rñdent cū ex eorū ꝯſideratōe ꝑcipim⁹ q̄liter nrōs a
ctus ꝯponere debemus Hinc dicit Ambroſius crea
turas in ſignū factas vt in eis nrōꝝ morū vicia vid̃
remus ⁊ ea caueremꝰ Q qui ſe vel iumētis docentib;
ꝯformare in morib; volet vere ꝯpoſitiſſim⁹ ⁊ mora
liſſim⁹ euaderet Quis em̄ digniſſimas quarūdā po
terit vl' tenuit neturas ſat āmirari Et ꝑ hac exercita
tione valēt Exameron ⁊ moralizationes doctoꝝ It;
liber de ſil'itudib; rerū Habet igit̃ ⁊ ħ ſtudioſus ma
teriā ſtudēdi dilatādi ⁊ ꝓpl'; r̃creādi Poſtrēo p̄t ſtudio
ſus ꝯſiderare creaturas quo ad earum in ſcripturis
ſignificātias Quō videlic; in ſcripturis tranſumunt̃
⁊ ad q̄les ꝓprietates ſignificādas in ea ponūt̃ Quod
nēo rite ſciet nec ſcpturas plene itelligit q̄ naturarū
rerum ignarus fuerit Nā oīs ſenſus miſticus vt ait
ſuꝑ bibliā mgr̃ henric⁹ de haſſia ſuitura rebus. quē
admodū ꝑ voces ſenſ⁹ ltrālis Et ideo d̃t Aug⁹. ꝙ ig
norātia reꝝ facit obſcuras figuratiuas locutiōes Nā
ꝑ aliq̄b; ſil'itudinib; in ſcptur; ponunt̃ q̄ ſil'itudo ſu
mitur ex nature ꝓprietate q̄ valde varie ꝯſideratur
precertim tripliciter vt ait haſſia. ſc; in via nature
Artificij. ⁊ morū. vt ſuꝑ biblie Inicio declarat Quiſ

quis ergo ſcripturas itelligere volet rimari ꝓfunda
fluuioꝝ iueſtigare ſecreta dei eloq̄a Ille vtiliter ſe in
creat̃arū ꝯſideratōe exercere p̄t at dū foris creaturas
viderit q̄d in ſcriptur; ſignet mētē retractet Sic ger
ſon vt de ſe ſcribit exercitare ſolebat Et ad hāc exer
citationē valent libri ⁊ expōnes quorūdā doctorū ex
primentes ſignificātias reꝝ ⁊ p̄ſertim Raban⁹ qui
applicat ſcripturaꝝ ſignificatiōib; q̄cquid narrat yſi
do. de ipis creatis. Hēs ergo ſtudioſe nūdinas tuas
ad meas mihi ꝓperandū.

¶ Quō hic ſe deuot⁹ debet queſtūare Cap. iij.

Inuenit ſecūdo in nūdinis h⁹ regiōis de
uot⁹ quo ſuū affectū ſuccēdat ſi diligen
ter ⁊ affectuoſe creaturas attēdit Ita ꝙ D
verū ſit illud pħi dcm̄ ꝙ hōi vere ſapien
ti ħ eſt deuoto ⁊ ſapidā ſciam hñti tot⁹
mūdus ē diuitiaꝝ adeo vt ex q̄libet creaturaꝝ quan
tūuis etiā mīmo facile ſe digne eſtimet magnū ꝯfla
bit amoris ⁊ deſiderioꝝ rogū. Nā huic oīs creatura
quātumlibet parua

ē { Monimētū / documentū / momētū vel irritamētū } Sc; { meōrie / itelligētie / affectiue.

Cōſiderat em̄ hmōi deuot⁹ vt mēbra nō ꝓſeq̄mur ſ;
ꝑ ſimpliciorib; loq̄mur oē; creaturā ſb his mōis .ſ.

Vmbra riu⁹ ſpeculū ⁊ odor. ſeu veſtigiū q;
Vt q; lib lr̃e. donū. fax. vox q; ſonorans.

Prio inq̄; pn̄t cōſiderare totū vniuerſū creaturarū
velut vmbrā q̄;dā vt ſc; nō ſit niſi vmbraticū q̄dda;
ꝯꝑatū ſuo autori. Vñ mox intelligūt q̄ aliq̄d intel
ligere pn̄t vt hec ſit eminētia creatoris ad vniuerſum
qd̃ ē corp⁹ ad ſuā vmbrā. de q̄ ꝯſtat vt Guilhel. ait.
q̄ ē deſignatio corꝑis vaniſſima ⁊ nulla ex ꝑte ꝯꝑa
bilis corꝑi ꝟtute aut bōitate. Et ſic ſe h; vniuerſum
ad creatorē Secūdo cōſiderant̃ creata oīa velud ri
ui ⁊ riuuli ad fontē. ſ; nimiu; claudicat hec ſil'itudo
ad creatorē. Fons em̄ eſt ꝑs qd̃ emanat. ex eo tñ p̄t
ꝑpendi ex hoc magnitudo creatoris q̄uēadmodū di
xit ꝓpħa p⁹ enūerata multa dei m̄glia. Ecce inq̄t ħ
ex ꝑte dicta ſunt viaꝝ ei⁹ Et cū vix ꝑuā ſtillā ſ̃monū
e⁹ audierim⁹ q̄s poterit tonitruū magnitudis ei⁹ in
tueri Tertio velut forma inſpectoris in ſpec'lo erit
ab inſpectore. Sed ⁊ ħ diſtantia magnis. Nā q̄nq;
apꝑet vt inſpector vel facies e⁹ Vniuerſū āt ⁊ oīs cre
atura incōꝑabilis diſtātie ē a pulchritudīe creatoris
ꝑꝑ ſil'itudinem tñ Auēcebron dixit ꝙ creature erexe
rūt ſe ad creatorē ⁊ fecerūt ei vmbrā ⁊ reſplendentia;
Quarto vt odor ab odoramēto Nā oīs bōitas ſuaui
tas vtilitaſq; vniuerſi nō eſt niſi odor dīne bonitatis
ſuauitatis. Et hic valde erigit̃ intellect⁹ ad cōtēplan
dā immēſitatē dīne ſuauitatis Et ex hac eadē ꝯꝑa
tione ait Guilhel: ꝑſiſtens maifeſta ē prauitas cordi
um q̄ in hūc odorē nō currūt. ſ; vmbratico creat̃arū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

odoꝛe inberēt cōtēpto vel nō curato fōtali ꝛ abiſſa/
li ſuauitate qđ ꝯquerit̃ Bernā. Quinto ꝯſiderari pōt
vniuerſū velut creatoꝛis qđdā veſtigiū ſꝫ heu nīs ab
eo elōgatū vn̄ colligitur grādis diſtātia creat̃e a cre/
atoꝛe ꝛ magnificētia ipius creatoꝛꝫ Scim⁹ qꝫ ex iſto
ꝙ totū vniuerſū ꝛ ſingl'a vniuerſi ſunt ſig̃ qđdā ꝛ vie
ducētes ad ipm̄ creatoꝛē. queādmodū veſtigiū ferap̄
venatoꝛes ducit ad latibula eap̄ Et gn̄alit̃ oīm aīan
tiū veſtigia iueſtigatoꝛes ſuos dirigūt ꝛ adiuuāt ad
inuentionē ſui Ualde ergo ſe voluit de⁹ a nobis iue/
niri valde voluit ſuos ad inueſtigatoꝛes iuuari q̇ tot
ꝛ tāta ſui veſtigia ꝛ ſig̃ nob̄ reliq̇t q̇bꝰ p̄t inueniri
Sexto poterint ꝯſiderari ſingula creata velud libꝛi
ꝯſcripti digito dei. c⁹ ſingl'e creature ſūt q̄ſi diuerſe
figure nō q̇dē hūano placito inuētę. ſꝫ dīno arbitrio:
(vt haſſia ait) inſtitute ad manifeſtanduꝫ ꝛ q̄dāmō
ſignādū inuiſibilia dei. Un̄ duplicē libꝛū ponūt crea
ture. ſ. ꝛ ſcripture. de q̇bꝰ multi ml'ta pulchꝛa dicunt
Un̄ ponit ꝓpōem pulchꝛā venerabilis q̇dam doctoꝛ
dicēs Totū iſtū mūdū queādmodū a verbo ꝯditum
ita etiā ꝛ eū foꝛe ꝟbalē ꝛc̄ Poſſent hinc ml'ta dici ſꝫ
ꝓperare oꝫ Septīo ſingule creature ꝯſiderare pn̄t.
velud viue q̇dā vt Ancelm⁹. ait. lrē ꝛ nō q̄libꝫ lrē. ſꝫ a
matoꝛie ꝛ magni amoꝛis indicatie Ita vt ſi vere eſſe
m⁹ amatoꝛes ei⁹ q̇ pro nob̄ ꝛ ꝑꝑ nos talia ꝛ talit̃ fe/
cit inueniremꝰ cūcta creata indulti e⁹ in nos amoꝛiſ
nō ſolū monimēta. ſꝫ ꝛ adiuuamēta infirmitati ſup
plemēta neccitati. oblcāmēta volūtati vt vere dcm̄ ſit
Diligētibꝰ deū oīa coopant̃ in bonū Octauo poſſūt
cōſiderari vt dōa vl' xenia dei. imo vt Hugo ꝛ āte eū
Aug. dt vt arre deſpōſatiōis Sꝫ valde cauendū aīe
ne ſpōſa ſꝫ adultera fiat ſi mūera dātis plusq̄ꝫ affcm̄
amātis diligat vt late declarāt. Nono pn̄t ꝯſiderari
vt fax vel foꝛnax inflāmandi amoꝛis. vt ait Guilh'.
piſienſ Quid ei alid ē tot⁹ mūd⁹ niſi ignitiſſim⁹ q̇
dā charitatis rog⁹ c⁹ tot ſūt carbōes aōꝛis iflāmato
rū q̇t ſūt ꝑtes ꝛ creature vniuerſi. Uere g̃ diabolico
frigoꝛe ē gelid⁹ q̇ſq̇s int̃ medios tāti rogi globos ſte
terit ab amoꝛe frigid⁹ Decio oē vniuerſū ē velud vox
viua vehemēs hoīeꝫ inſenſatū tātis liguis q̄ꝫte crea/
ture ſunt alloquēs. Et hec ꝟba ſibi dicēs Scꝫ

Accipe. redde. fuge nil ſū creſcas adamato

Et ꝑmo inq̄ꝫ vt hugo ait t̃plici ſꝑ voce loquūt̃ dicen
tes Accipe bn̄ficiū. redde fuitiū. caue vel fuge ſuppli
ciū. Et ſic aiūt. Uide o hō quō amauit te q̇ fecit nos
ꝑꝑ te. Seruio t̃ qꝛ fcūs ſū ꝑꝑ te vt fuias illi q̇ fec̄ me
ꝛ te. Me ꝑꝑ te ꝛ te ꝑꝑ ſe. Si g̃ accipis bn̄ficiū r̃dde
debitū. accipis bōitatē redde charitatē. Redde debi/
tū mādata c⁹ cuſtodiēdo. alioq̇n teſtes ꝯ te erim⁹ vi
dictā clamādo. Deduci poſſet h̄ de ſingl'is creatu/
ris ꝛ deuotū eēt ſꝫ ꝓlixū. practicet q̇ſqꝫ ſecū. Poſtre
mo amem⁹ inuitātes ad dei charitateꝫ. Et ita audi/
uit eas Aug⁹ loq̇ntes. x. cōfeſſionū libꝛo dixit Celuꝫ
ꝛ terra ꝛ oīa q̇ in eis ſunt vndiqꝫ mihi dicūt vt ameꝫ
te dn̄e nec ceſſant dicere oībꝰ ita vt inexcuſabiles ſint
Dupl'r aūt hec inclamāt dū ſcꝫ ꝛ te oſ̄dunt optimū.
ꝛ iō amoꝛe nrō digniſſimū ꝛ bn̄ficentiſſimū. ꝛ ergo ſi
velim nolim clamāt te iure amādū Hc his vocibꝰ q̇ſ/
qꝫ eſtiet ſecū qꝛ lōgū eſt proſequi eas. i eis āt exerceri
ē valde deuotū. Poſtrēo dꝫ oīs creat̃a duote ꝯſide/
rari vt ē materia laudis ꝛ g̃titudis. ꝓuocās ad eā vt
dt Aug. v. ꝯfeſ. Ecce nō ceſſat dn̄e nec tacet laudꝰ tu
as vniuerſa creatura tua nec ſpūs hōis nec aīantia.
nec coꝛꝑalia ꝑ os cōſiderātiū ea. vt exurgat in te a laſ
ſitudīe aīa nrā initens his q̇ feciſti ꝛ trāſiēs ad te q̇
hec mirabiliter feciſti Prouocat aūt ad laudē vl' ꝑꝑ
bn̄ficiū vel ꝑꝑ op⁹ tā eximiū qđ ē laus creatoꝛis. Et
ſic dicūt̃ creature laudare deū. Nō q̇dē ꝑ ſe ſꝫ ꝑ nos a
it yſ. deū laudāt dū nos ꝯſiderātes ipellimur lauda
re deū. Hinc ſuꝑ illđ. ps. Laudate dn̄m de t̃ra q̇daꝫ
ſcribit. Nō tā aī amoꝛe cbꝛij ꝛ erūpentes ꝟbū ē q̄ꝫ ꝯſi
derate mētis. ſꝫ em̄ dracones ꝛc̄ res q̇dā ſūt rōis oī/
no exꝑtes vt laudis imunes ſint nec laudare poſſint
Mēs nrā tn̄ ꝯſiderans oīa in dei gl'iam fcā laudat.
Laudat ei op⁹ artificē vbi itelligētē habuerit ſpcāto
rē. Et ſi qn̄ ſn̄ laude magni cuiuſpiā artificis op⁹ vi/
deat̃ id fit a nō intelligēte Quis ei vidēs q̄ꝫta potētia
ſapia beniuolētia ac bn̄ficētia res create ſint ꝯdite ꝛ
ꝯiūcte ab admiratiōe laudis. bn̄dictiōe gl'ificatōe ꝛ a/
doꝛatiōe reticere poſſꝫ Un̄ cherubī ꝛ ſeraphī ꝑpetuo
cātu vnū illud ſꝑ clamāt Pleni ſūt celi ꝛ terra maie/
ſtatis gl'ie tue. In oī em̄ creato q̄ꝫtūlibꝫ ꝑuo q̄ꝫtūli/
bet infirmo. q̄ꝫtūlibꝫ vili in ocul' nrīs. plenā dei laudꝰ
plenā dei gl'iaꝫ inueniūt Nob̄ cecutiētibꝰ ocul' iſta ꝯ
ſiderātibꝰ ac ꝑ h̄ ꝛ exiliter deū laudātibꝰ in deſiderio
eē p̄t vt petam⁹ dei laudē ex oībus oꝑibꝰ dei. ſꝫ vt bn̄
dicāt oīa oꝑa dn̄i dn̄m in coꝛdibꝰ nrīs lōge deeſt. vn̄
deſiderātis ꝛ oꝛantis deuoteqꝫ poſtulātis ꝟbū ē Bn̄
dicite oīa oꝑa ꝛc. Sꝫ btōꝝ ꝛ ī oībꝰ felicit̃ ꝑhantiū ē.
Pleni ſūt celi ꝛ terra Quid em̄ felici⁹ excogitari pōt.
q̄ꝫ vt q̇ totis p̄coꝛdijs deū amat plenā in toto vniuer
ſo dei gl'iaꝫ ꝛ deo dignā ꝯtēplet̃ q̇ q̊d totis votis con
cupiſcit plēis manipulis metit ꝛ cōgregat in hoꝛrea
ſua Hꝫ ci oīs amās deū in oī oꝑe dei plenā gl'ie ꝛ hō
ris materiā. tametſi nō abditas rep̄ nat̃as. ꝟtutes
occl'tas cognoſcat. qm̄ occultatio illa magno dī mu
nere fcā ē q̇ n̄ mūerū magitudo ſtultū extollat Fide/
liter ergo fidelis amatoꝛ quē gl'ie laudꝰ ſcē veneratio/
nis affcūs ex creaturap̄ ꝯſideratione coꝛripuit dicere
hꝫ Bn̄dicite oīa oꝑa ꝛc̄ Nā ſicut hūilis ille ꝛ ob id ſa
piens ille frāciſcus negociari ſolebat q̇ grādi ꝛ alto ꝯ
ſideratiōis ocl'o in abdita nat̃e penetrauit in oībꝰ o/
perantē deū cernēs ꝛ fraterno affcū āplectēs dilige/
bat nō ſublimioꝛes tm̄ ſꝫ ampli⁹ viliores vt ꝟmicu/
los q̊s de via ne ꝯculcarent̃ amouit Apes q̇bꝰ ī hye/
me ne algoꝛe deficerēt mel ſiue optīꝫ vinū exhibebat
q̄p̄ efficaciā oꝑm ꝛ ingenij excellentiā ad dei gl'iaꝫ la/
to p̄conio extollebat vt dic̄ integrū in cap̄ ꝛ ceterap̄.

creaturaꝝ laudibꝫ ꝯſūmaret. Q̄ntū in deū eleuabatᷣ vbi floꝝ pulchritudinē ſolis ⁊ lune claritatē ꝯtēplabatur. teſtanturᷣ eiꝰ cātica quāta habuit ex eiꝰ cōtēplatione hmōi recreamēta. Sic ⁊ p̄rēs heremicole ex horridiſſimis bufonibꝫ in laudē ſurrexerūt Eſt aūt altior q̄dā ⁊ nō indeuotior modꝰ ꝯſiderandi quē noui habuiſſe quēdā ſapientiſſimū. Qui in oībꝫ opantem deū inſpiciebat. In igne. ſ. calefacientē. in ſole lucētē. feruentē. fouentē. germinātē. Ut ſcȝ ꝯſideremus ꝙ non tā nob̄ creature ſubſeruiāt q̄ȝ creator nob̄ oīa ſuo iuſſu p̄ſtet Quā cōtemplationē dn̄s etiaȝ docuit mechteldim vt ſup oēs opationes creaturaꝝ referret imediate ad deū Uere deuota Ecce ſunt hi mōi q̄bꝫ deuoti in creaturaꝝ regione negociari pn̄t velꝫ apes medio vere florido in cāpo vndiq̄ȝ inuenietes q̄ ſe ferant in deū q̄cquid decoris cernūt ei attribuēdo. vt i Soliloquio Bern̄. ⁊ Ancel. in de q̄ttuor exercitijs

Cōſiderāda a ſpeculatiuo Caplm quartum

F Tertio hȝ hic ſpeculatiuꝰ q̄ p̄t aſcendere in deū cui totꝰ mūdus ē velud ſpeculuȝ p qꝺ ꝯtēplatᷣ artificē ſūmū ⁊ vehiculis p qꝺ aſcendit in eū A magnitudine nāq̄ȝ ſpēi ⁊ creature cognoſcibiliter p̄t boꝝ creator videri

Ex eoꝝ { Creatione / gubernatiōe / ꝯſeruatiōe } p q̄ patēt inuiſibilia dei. ſ. { potentia / ſapientia / bonitas. }

Inuiſibilia q̄ppe eiꝰ a creatᷣa manifeſtata p ea q̄ fctā ſunt intellcā ꝯſpiciūtur. In illis āt tribꝫ ⁊ oīa ꝯſiſtūt ab illis oīa pcedūt. p ea oīa regūtur Potētia creat. Sapia gubnat. benignitas ꝯſuat. Ita tn̄ ꝙ ſicut in deo vnū ſūt. ita in opatione ſepari nō pn̄t. Que tria inter cetera oñdit ſeptiformis cōditio creaturarū. vt vult Bōauentura ⁊ ſunt iſte Cordo

Orꝰ. mag. mult. pulch. plenū q̄ȝ o pato et

Primo ex reꝝ origine q̄ ſm creationē diſtinctionē ⁊ ornatū q̄ntū ad opa ſex dieꝝ dinā p̄dicat potentiā de nihilo cūcta pducentē. Sapiaȝ lucide cūcta diſtiguentē Bonitatē cūcta largiter adornantē Iō ei mūdū pduxit vt ſe noſcibilē exhiberet. ſicut artifex ex artificio tali. Hic nota de tribꝫ opibꝫ Secūdo ex creaturaꝝ magnitudine q̄ cōſiſtit in mole lōgitudis. latitudis. ⁊ pfundi In excellentia virtutis lōge. late pfunde ſe extēdentis. In efficatia opatiōis Intime cōtinue ⁊ diffuſe. In q̄bꝫ oībꝫ hec tria patēt. Potiſſimū tn̄ ad oculū potētia hic relucet Patet em̄ ꝙ immēſe ſit magnitudis q̄ tā mag̃ fecit Nā vt magitudinē celi trāſeamꝰ. qꝺ āt Anthoni. ⁊ Bernardi. allegāt tāte magnitudis dr̄ eē a ſapientibꝫ ꝙ ſi de nouo crearenturᷣ tot terre ⁊ tāte q̄ta ē ea q̄ nūc eſt q̄t ſūt grana arene maris oēs ſil nō adequarenturᷣ magnitudini celi. q̄ tn̄ pl'es hn̄. xiij. de quoꝝ magnitudie mirabilia dicūtur. ſȝ trāſitis illis q̄s magnitudinē terre digne eſtimabit Ampliꝰ āt aq̄ eiꝰ ſpera decies ad minꝰ maior ⁊ ꝯſr̄r de ceteris elemētis Quis etiā cōtentoruȝ

in his aīaliū magitudinē ſatꝫ mirabitᷣ: q̄les dracōes quātiq̄ȝ inueniātur neō niſi q̄ geſta patꝝ nō legit ignorat Sed vt de aīalibꝫ taccamꝰ q̄s volucꝝ magnitudinē ⁊ quantitatē ꝯphendet Si forſan qꝺ Marcus paulꝰ vir fide digniſſimꝰ de auc q̄ dr̄ Luſch narrat ego voluero narrare ꝙ ſcȝ elephantē ſubleuet in acra Q̄ȝ ſi inſup de trocco q̄ adiecero q̄s nō expaueſcet quō facili velatu balenas cete ⁊ naues onuſtas in acre ex vngibꝫ veſcitᷣ more q̄ apud nos milꝰ murē dilaniat Taceo cetera Nec mirū ſi aīantia repiantur tā magna cū hōies quantitate nimia ſint repti. Qui Augꝰ. de citate dei legit q̄ iteȝ hiſtorias vidit q̄dico nouit Nōne tytiōnis ſepulchrū nouē iugeꝝ oſtēditur. Horreo dicere qꝺ de pallāte alijſq̄ȝ gigātibus audiui ⁊ legi dr̄ ſe Augꝰ vidiſſe vnū dētē vn̄ facile cētū nrōꝝ erui potuiſſent Scribit decanꝰ mogūtinꝰ in Joppe eē coſtā gigātis lōgitudis xl. pedū Magna ergo aīalia terra hȝ. Narrat aūt Henricꝰ haſſie ſup biblie initio ꝙ aīalia aq̄ in tribꝫ excedūt aīantia terre ⁊ aeris ſcȝ quātitate. nūeroſitate. mōſtruoſitate. ⁊ cās aſſignat Hec pauca cōmeōraui de magnis opibus dei vt maior ip̄e pateſcat. vn̄ hec ꝯtemplās Ambroſi. dixit. Accedat inquiēs q̄cūq̄ȝ creatura ⁊ faciat tale celū ⁊ talē terrā. imo adijcio vel beſtias t'es. dicā q̄ deꝰ ē Sȝ q̄ nulla creatura hoc facere p̄t ꝯſtat hūc ſolū eē potētiſſimū deū Tertio ex multitudie reꝝ q̄ ꝯſtat in diuerſitate gn̄ali ſpēali ⁊ indiuiduali ſubſtātia forma vel figura ⁊ efficacia. In ſilibꝫ diuerſ mixtis O potētia qual' nō ſolū grādia: ſȝ ⁊ cōdere tam multa Nūeret ſtellas celi arenā maris puluerē terre pluuie guttas. pēnas volucrū. piſciū ſquamas pilos aīaliū. gramia cāpoꝝ. folia vel fructꝰ arboꝝ. imo l' indiuidua vniꝰ ſpēi ſcȝ hōis q̄ p̄t Sūt em̄ inūerabiles nobis ſpēs reꝝ nō indiuidua ſolū hic in via diſcurre p āgelos hōies beſtias ⁊c̄ Et certe videȝ ꝙ inumerabilia ſunt nobis ⁊ ꝙ rcē dixit ppha Arenam maris ⁊ guttas pluuie ⁊ dies ſeculi q̄s dinumerauit. Quaſi diceret niſi tu deꝰ Attēde q̄ȝ magnꝰ ⁊ potēs ſit ille q̄ tam multa ſil' ⁊ magna fecit. Metire moles mōtiū. tractus fluminū. ſpacia corpm. altitudinē celi: pfunditatē abiſſi Miraris q̄ deficis. ſȝ meliꝰ dr̄ Hugo deficiēdo miraris. Quarto ex pulchritudine q̄ eſt ſm varietatē luminū figurarū ⁊ coloꝝ Dia em̄ creauit in luce que fecit vt ſint laude digna. miris ⁊ varijs figuris res decorans. Aliqn̄ q̄dē magnitudie vt gigantem inter homines. cetū inter piſces Aliquādo aūt paruitate. vnde ait Auguſti. de ciuitate dei ꝙ aīmalia que minimum habent molis habent plꝰ ammirationis Plus em̄ formicularū ⁊ apicularū opa ſtupemus q̄ȝ immēſa corpora beluarum vt late illic eſt pſecutus. inquiens quo nā terebello vſus ſit deꝰ i. pmuſcide formāda culicis Et venerabilis Hugo neſcit q̄d magis debet mirari ſcilicet dentes apri vel tinee Alas griphis vel cinīphis caput equi vel locuſte

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

crura elephantis vel culicis. roſtrum ſuis vel ſurioīs
Aquilā vel formicā. leonē vel pulicē. tigridē vel teſtu
dinē. His em̄ oībus tā exiguis corꝑibus. ſic oīfariā
liniamēta ſue nature cōgrua plene diſtribuit deus vt
nihil videas deeſſe ī mimis eoꝝ oīm q̄ natura forma/
uit in magnis. Dedit eis oculos quos vix cōꝑhēdere
valet oculus. Et cū cōprehendi ꝑt viſu. inuenitur tn̄
corpuſculi ſtatura pari beluaꝝ nūeroſa ꝑtiū varieta
te vt Baſili⁹ deducit ꝯſtituta. Progreſſu em̄ hn̄t pe
des volatu alas itineris directiōe vel oculos vl̄ nares
vl̄ man⁹ q̄b⁊ ā palpādo aut olfaciēdo aut vidēdo īſti
tutā ꝑfectionē ꝑegrinet̄. Quib⁊ gradit̄ tibijs quā pel
lē. quā carnē. q̄ oſſa. q̄s medullas. q̄s articulos ⁊ ar/
ticulorū q̄s ꝯpages. ꝯpagū. q̄ ligamēta ⁊ cordas hn̄t
pn̄t. q̄ tn̄ oīa greſſui ſuiētē ⁊ ſuppeditantē tibiā hn̄t
necē eſt. Nolum⁹ dicere plura de ꝯtemplāda pulchri
tudine rerꝝ. abiſſus em̄ eſt tēdere in eas ⁊ ſi cepimus
ꝓſequi de eis oblectatio nō terminū daret. q̄ aliq̄d d̄
hac pulchritudine videre volet Hugonē de trib⁊ die/
tis legat vbi pulcherrime ⁊ ingenioſiſſime nis de ea
ꝯſcripſit. O vt creaturaꝝ pulcherriaꝝ decorē vt celo
rū gratā ſpēm aeris aq̄q; ornamentū ꝑteream⁹ quis
vel viliſſimi elemēti terre. ſ. decorē cōꝑhendet q̄ foris
licet turpis: tn̄ eius viſcera tantis ⁊ tā gratis ſunt ex/
ornata gēmis mineris ⁊ metallis ſuꝑficies decorata.
florib⁊ ⁊ virgultis fontib⁊ riuis ſtagnis cāpis rure ⁊
aīalibus ⁊ hōibus. Si tam pulchra terra q̄; nobilis
ē celi patria. Vere tota pulchra ⁊ decora abſq; ex ſ eo
q̄d intrinſecus latet. Nolum⁹ hinc pl̄a dicere ne curi
oſitate magis q̄; affectioni inſeruire videamur. Ex
his eſtimet q̄ poterit q̄; longe pulchrior ſit q̄ taz pul
chra fecit. Cā em̄ eſt pulchrior ⁊ ꝑfectior effcū. Hinc
Boeti⁹ ait. Mūdū mente gerēs ſiliq; imagine for/
mans pulchꝝ pulcherrim⁹ ipē. Quinto ex pleītudie
rerꝝ. Eſt em̄ materia plena formis ſm rōnes ſemina
les. forma ē plena ꝟtute ſm actiaz potentiā: Virtuſ
ē plena effectib⁊ ſm efficientiā. Vn̄ ꝑz pleītudo dei.
Nō em̄ eſt vel granū arene ita exile. nō gramē ita cō/
tēptibile. c⁹ inueſtigātiſſim⁹ q̄ſpiā oēs formas ī eo la
tentes valeat inueſtigare. Et hic ſuꝑ magr̄ Herſ d̄r.
In grano frumenti ſunt infinite ꝑtes ꝓportionales
ſm deductionē ariſtotel' demōſtrātis cōtinuū nō ē
ꝯpoſitū ex indiuiſibilib⁊. Vn̄ oꝫ inq̄t ex hoc cōcludere
ꝙ infiniti nūeri ſint illic ⁊ figure. Et ergo etiā ariſto.
d̄r ꝙ frequēter apparēt noue ſpēs que nunq̄; ꝑus ap
paruerūt. Nō ſolū ſemē in ſemie latet ſ; ⁊ figura co/
lor ⁊ quātitas. diſcurre ꝑ ſingula elemēta contuens
plenitudinē eoꝝ ⁊ videbis ariſto. bn̄ dixiſſe. In crea/
turis vacuū nō poſſe reꝑiri. Sexto ex oꝑatiōe. Qua/
rū q̄dā natural' artificialis moralis. plene colligitur
artis illi⁹ imenſitas oīa formātis. Operatio em̄ natal'
tā varia ē ⁊ diuerſa vt hūana induſtria ad e⁹ finez ꝑ
tingere nō valet. Dicit̄ em̄ in libro ſex principiorum
deus ⁊ natura latenē oꝑant̄. O h̄ deficit oīs ſcruta/
tor. Sꝫ nouas oꝑationes ē inuenire vt patet ī arti/
ficijs nouis. Nā illa q̄ ſcim⁹ mima reſpcū illoꝝ q̄ ig̃ra
mus. Quis occultas oꝑatiōes terre aut cōtentoꝝ in
ea lapidū ſcz ⁊ mineraliū colligere poterit. Grata h̄
poſſet de mirificis effectib⁊ nature. Quō Echin⁹ piſ/
cicul⁹ vix palmū lōgitudie tenēs validiſſimā ⁊ onuſti
ſſimā trycridē ī medijs fluctib⁊ teneat imobilē ⁊ h⁹/
mōi pl'a de virtutib⁊ lapidū ⁊ herbaꝝ materia addu
ci. ſꝫ tranſim⁹ eā cauſa breuitatis. Videātur Aug⁹.
de ciuitate dei. Guilhelm⁹ in de vniuerſo corꝑali ceteri/
q; naturales ⁊ vere mirabilia inueniet̄. Vn̄ ⁊ h̄ pul
chra ꝯtēplatio de miro artificio dei aſſignari poſſet.
quēadmodū legi de penna volucrū deductū. ſꝫ accele
ram⁹. Quantā vim terre antiqua gentilitas nota/
uerat que eam deificandā putauerat tranſim⁹. Po
ſtremo ex ordie ſcz ⁊ ſm rōnē durationis ſituationis
⁊ influentie. Per ꝑus poſteri⁹ ſuꝑius pōt dignitas
ꝑmi principij ꝯtemplari ⁊ ꝓuidentia ſūma. De hoc
ordine pulcherrima Hugo ſcribit ⁊ q̄ eum intēte in
ſpiceret cū. ꝑs. clamare hn̄t magn⁹ dn̄s ⁊ magna ꝟ
tus eius ⁊ ſapie eius tā ſapienter cūcta ordinātis nō
eſt nūerus. Hec de ꝯditionib⁊ creaturaꝝ ſtricti teti
gimus. de q̄b⁊ qui ꝑfectius inſtrui volet Hugonem
Bōauen. accedat in libris allegatis ⁊ ꝑ hec in ꝑmuz
ꝑncipiū mētē eleuet. Nā vt Bōauē. ait. Qui tātis re
rū ſplēdorib⁊ n̄ illuſtrat̄ cec⁹ eſt. q̄ tātis clamorib⁊ nō
euigilat ſurd⁹ eſt. Oia nēpe ꝓclamāt ipē fecit nos. q̄
ex his oībus effectib⁊ deū nō laudat mut⁹ eſt. q̄ ex tā/
tis indicijs ꝑmū ꝑncipiū nō aduertit ſtult⁹ eſt. Aperi
ergo oculos ſpūales aures admoue. labia tua ſolue.
cor tuū appone vt in oībus creaturis deū videas au/
dias. laudes. diligas. colas. magnifices ⁊ hōres. Ne
forte cōtra te tot⁹ terraꝝ orbis cōſurgat. ſed cū pro/
pheta dices. Delectaſti me dn̄e in factura tua. Et ſem
per ex his mentē ſurrigam⁹ in deū q̄cquid pulch̄ ſua/
uis boni viderim⁹ cū Bernardo dicētes. Abs te ha/
bet quicq̄d habet oīs creatura decoris ⁊ ꝑcij. Celos or
naſti. ſed nō eſt eis ſpēs aut decor in tui collatione.
Melli dulcedinē ſuā preſtitiſti. ſed dulcior melle tu
es. ſaporoſior vino. oleo ſuauior ſuꝑ oīa aromata
odor tu⁹ ſuauis ⁊ grat⁹. Dixi g̊ quō ex creaturis ꝑfec/ G
tiones creatoris relucēt.

¶ Quō ſpeculamur trinitatem ſanctā ex creaturis.

Sed ſpeculatiuus nō ſolū hoc ſtat cōtent⁹ ſed in
greditur in eas ꝯtemplans eſſentie vnitatem ⁊ trini
tatē ꝑſonarum ex tribus his creatis. Et hoc ī ge/
nerali videns vniuerſū eſt triplex gen⁹ creaturarum
diſtinctū quoꝝ quodq; vnitatis ⁊ trinitatis eſt repre
ſentatiuū vt late deduci poſſet. Itē in elemētis ſingu
lis idem demōſtrat Anthonin⁹ in ſecūda ꝑte ſūme
titulo decīo. vij. ca. In elementaris quoq; ⁊ hoc mul
tipl'r valde. Nam quia omnis creatura ab omnipo/
tente virtute ꝑ ſapientiſſimā rationē in fines deo au
tore ⁊ artifice dignos eſt facta. Ideo eſt in eis mēſu/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ratio. nũerus. ꝛ pondꝰ. Spẽs. modus. ꝛ ordo Subſtantia. potentia ꝛ actio Virtꝰ efficacia ꝓuẽtꝰ Gradus decꝰ ꝯmoditas. Pax alacritas reqes Jus munus donũ. Inſtitutio acceptatio adoptatio. Eſſentia ſpẽs ꝛ vſus Armonia ſpẽs ꝛ ꝯmẽſuratio Vnũ verũ bonũ Ex q̃bꝫ oibꝫ ꝯſurgere pt ſicut ex veſtigio contemplator ad ſpeculandũ nõ ſolũ dei ꝑfectionẽ. verũ etiã vnitatẽ eẽntie. trinitatẽ ꝑſonarũ ſicut longũ deducere eẽt ꝛ ſuꝑ vires nrãs Eſt eñ hmõi cõſideratio eſca ſolida ꝑfectoꝝ. Ad quã qui attingere volet oꝫ ſm Bõauen. vt vitata culpa deformãte naturã naturales potẽtias exerceat ad grãm reformantẽ. ꝛ ſic ꝑ orõnem deuotã ad iuſticiã purificantẽ. ꝛ ſic ꝑ ꝯuerſationẽ ſcãm ad ſciam illũiantẽ. ꝛ hoc per meditationẽ ꝑſpicuam Ad ſapiam ꝑficientẽ. ꝛ hoc ꝑ cõtemplationẽ ꝑfectã ꝑ quã videri pt deus deoꝝ in ſyon Cõmittimꝰ hanc tractationẽ magis doctis ſat ẽ tetigiſſe Et queãdmodũ diximꝰ ꝙ deus cõtemplabil’ ẽ ex reꝝ creatiõe ſic ꝓſequi poſſet ex earũdem gubernatione Attingit eñ a fine vſqꝫ ad finẽ ſuauit̃ oĩa diſponens. Cuius diſpoſitionẽ neõ ſatis mirari poteſt cũ tñ nil fiat ſenſibiliter qđ nõ de intelligibili aula ſummi impatoris ꝓgrediatur Silr ꝛ in cõſeruatiõe reꝝ Totũ eñ in nihilum rediret niſi ipe cõſeruaret. quẽadmodum corpus in aere poſitũ mox cadit ꝛc. Sed longe nimiũ huic regioni imorati ſumꝰ Veremur ne tã curioſitatẽ q̃ꝫ affectũ diiudicabimur cõpaſſe Ad ceteros igitur nobis ꝓperandũ

¶ De regione mũdiali creaturaꝝ regioni ꝓ ampliori affectu ꝛ materia cõiuncta ¶ Prologus

H i

Ite in mũdum vniuerſũ Mar. vltio.

Predicte regioni creaturaꝝ connectimus regionẽ mũdialẽ eo ꝙ illi cõiuncta ꝛ affinis Ad cꝰ ingreſſuꝫ hortamur in verbis ꝑmiſſis Eſt eñ regio hec ingrediẽnda acuta cõſideratiõe. ſed aufugiendũ eſt ex ea ope ꝛ ĩmoratiõe Juxta qđ Hieremi. eſt hortatꝰ dicẽs de ea ſub tipo babylonis. Fugite inq̃t de medio babylonis vt ſaluet vnusqſqꝫ aĩam ſuã. Cõſiderãdus eſt eñ mũdus vt q̃dam ait vt agnoſcat̃. Agnoſcẽdus aũt vt cõtemnat̃. Nõ ꝙ dicimus ea q̃ deus fecerit bona eẽntialit̃ in ſe eſſe ſpernẽda. ſed inq̃ꝫtum in via dei nobis obſiſtũt. iterqꝫ ꝑpediunt eternitatis. qđ facit vita mũdial’ et inordinata affectio ad ea que ſũt mũdi ꝛ ſic capimus hic mũduꝫ. Unde ne exambage ꝓcedamꝰ multiplex acceptio mũdi ẽ hic premittenda.

Sic eũtes in mũduꝫ vniuerſuꝫ	regioni elemẽtali mũdo ꝯtiguũ	ꝓ creat̃a corꝑali. Extra mõm nil ẽ	vniuerſũ mũdꝰ ꝑipſum factus.
Terra.	elementa.	creat.	totum.
ꝓ oĩ homine ꝓ bõis ꝛ mal’	mutabili	ĩ mđo crat. i. prẽ. vt đt Dyoniſius carthuſ.	
q̃ꝫ homo.	vita.	deuſq̃ꝫ	

Longũ eſſet proſequi omnes acceptiões iſtas nec ad ꝓpoſitum eſt de oĩbus loqui. ſed de tribꝫ vel q̃tuor tantũ Nam ſm ꝙ trifaria pt eſſe qualitas ingredientiũ regionem iſtam. ita tripliciter vel quadrupliciter accipimus nos mũdum. Nam

Studioſus / Deuotus / ꝯtẽplatiꝰ — dꝫ ingredi mundũ — ꝓut ſũit̃ ꝓ — t̃ra ꝛ elemẽtat / mũdiali vita / gubnatõe varia

Jte ergo in mundũ vniuerſum

Eat — Studioſus / Deuotus / ꝯtẽplatiꝰ — ĩ regiõeꝫ mũdialẽ ad illũ — ꝓuidendũ / ꝯtẽnendũ / ꝯtẽplanduꝫ

Unde patet ꝙ lata eſt regio iſta In cuius nundinis reꝑpit quiſqꝫ ſibi nccãria ꝛ defuientia Sed ſingulis hic ſuas merces oſtendamꝰ.

¶ Conſiderabilia ſtudioſi ¶ Caplm. i.

Primo ergo ſtudioſus ingrediẽs regionẽ iſtã Jnuenit plurima ſibi cõſideranda. Nã pot conſiderare in genere iſta

Scꝫ — mundi naturã ꝛ ꝑtium diuerſitatem / Jnhabitatoꝝ mũdi varietatem.

En mũdũ. ꝑtes. habitantes. q̃ꝫ variatos.

Primo occurrit ſibi ꝯſiderandũ de mũdi natura Nõ ſolũ terre inferioris ſed etiã regionis ſuperioris Ubi ſe offert materia de influentia ſuꝑioꝝ in mundũ inferiorẽ de quibus multa hñtur ſcripta. Deinde cõſiderare hꝫ mũdi diuiſionẽ ꝛ ꝑtialitatem. ſ. de eius ꝑtibus climatibus regiõibus regnis ciuitatibꝫ Inſulis ꝓmontoꝛijs ꝛ mõtibꝫ Ad qđ defuiũt libri illi de deſcriptionibꝫ terre Jtẽ Honoriꝰ. Petrꝰ de aylliaco de imagine mũdi Jtẽqꝫ a multis d̃ſcripte mappemũdi ꝛ huiꝰ mõi Nec dixerit quis curioſitatis hec eẽ et nulliꝰ cõmoditatis. cũ ſi magiſtro petro de aylliaco credi poteſt Nõ paꝝ vtilis eſt haꝝ cognitio ad diuarũ elucidationẽ ſcripturaꝝ. In quibꝫ ſepe mẽtio de his habetur. ꝛ nõ parũ ſubleuat ad cõtemplationem creatoris ꝛ ſupernorum Et miſerũ nimis honorio videtur res ꝓpter nos factas quotidie ſpectare ꝛ cuꝫ iumentis inſipientibꝫ quid ſint penitus ignorare Non ergo abhorreant deuoti ſi quãdoqꝫ ad hmõi ſe diuerterint ſtudioſi cũ hoc egerint ſanctiſſimi viri. Et hũdum ſe ad huiuſmõi cõſideranda diuerterint. non ſolũ nudas regiones ꝛ prouincias terre ſpectare debẽt ad ſciendũ. ſed etiã que in eis ſingulis mirabilia ꝛ vtilia habentur attendere debẽt ad dei potentiã ꝛ bonitatem ãmirandam. Jnſuper et tertio ad ſacra hec traducere debent vt cõſiderent quomodo ſumuntur in ſacra ſcriptura ꝛ ad quid ſignificandũ queãdmodũ Rabanus yſidoꝝ inſecutꝰ que ille litteralit̃ tradidit is ſcripture applicuit. Habent ergo hic grandem copiam ſtudioſi Tertio principaliter attendere habent in hac regione ſtudioſi Jnhabitatorem mũdi varietatem Et hoc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Gentiũ nomina ⁊ linguas
Quo ad — diuerſas ſectas
mores ⁊ doctrinas

Uere copioſa eſt hic ⁊ immorandi materia. q̄ eſt
ab yſidoro breuiter ⁊ ſtrictim ⁊ ab alijs coſmogͣphis
tacta. Nã de gentibꝫ videre eẽt originẽ. diffuſionem
multitudinẽ quõ a tribꝫ filijs Noe. lxxij. gẽtes deſcẽ-
derũt ꝑ. lxxij. linguas diſtincte vt docet ſcũs Auguſ.
xvi. de citate dei ca. iiij. De linguis ꝓſerti celebriorꝰ
bꝫ multa etiã inq̄renda eẽnt Sic ⁊ de ſectis iudeorũ
gentiũ ⁊ xp̄ianoꝝ quoꝝ ſingule ſuas hereſes ⁊ doc-
tores hñt Nã iudei rabbi ⁊ ꝓphas Gentes phos Si
billas ⁊ poetas. de quoꝝ geſtis videndũ Patꝫ ergo ꝙ
lata eſt hec regio ſtudioſo ⁊ delectabile eſt verſari in
ea. ſed deuotis nõ valde cõſulta.

¶ Meditabilia deuoti Cap̄lm ſecundum

k Ed iam ad quid deuotꝰ hanc regionez ingre-
di q̄dve in ea ip̄e conſiderare hꝫ videamus:
Et certe debet deuotus regionẽ ingredi mũ-
dialem. vt ſi adhuc in eo eſt. fugiat aut alios fugerẽ
ſuadeat. Si fugerit grãs agat ⁊ reuerti nõ cupiat. ſꝫ
libenter in ſua ſolitudine maneat. Uñ patet ꝙ eiꝰ
cõſideratio potiſſimũ ad hoc tendit vt videat ꝑꝑ q̄d
mũdus ſit cõtempnẽdus. Eſt aũt mũdus ꝑꝑ multa
ꝯtemnendus

¶ Cauſe generales cur mũdus ſit ſpernẽdꝰ Ca. iij.

l Olite diligere mũdũ neq̃ ea q̄ in mũdo
ſunt ꝑ. Joan. ij Quãq̃ varia a varijs i
ductiua ꝯtempnendi mũdum tradant
nos tñ ad tria hec reducẽda duximus.
Nã poſſunt ſumi quedã inductia ꝯtem
nendi mũdi Ex parte dei. noſtri. mũdi.

Parte dei noſtri. mũdi. mũdꝰ fugiendus

De quibꝫ ſingulis pauca ꝓſequenda ⁊ ſuccinctius qꝰ
dẽ ceteris. hñtur em̃ plĩma ſuꝑ his opuſcula ꝯfecta.
Primo ex ꝑte dei mũdus eſt cõtempnẽdus. Et hoc
ꝑꝑ multa. ſcilicet iſta

Zelus. adõr. bõa. promiſſũ. ſuaſit q͛ fecit

Et p̄mũ inducere dꝫ nos zelus diuini honoris. q̄
ita ardeamus hõrare deũ vt eiꝰ intuitu ⁊ eſtimatiõe
caduca quelibet aſpnemur nos totos in eiꝰ hõrẽ offe-
rentes Docem̃ vt Hylariꝰ ait potiſſimũ deo debe-
mus vt eũ oĩs virtus ſenſus ⁊ ſubſtãtia nrã loquant
Secũdo trahet nos amor ⁊ bonitas dei glorioſi Ut
tm̃ eũ amemꝰ vt quicquid ab eiꝰ amore ſeu ſui amo-
ris feruore ĩpedit auertit retardat cõtempnamꝰ q̄d
maxime facit mũdus ⁊ ea que ſunt mũdi. Nã tanto
ſm̃ Greg. a ſuꝑno amore diſiungimur quanto infe-
rius delectamur. terrenis occupamur. iplicamur ſe-
cularibus Pro quanta em̃ parte ẽ cor noſtrum ad a-
liquã rem ꝓ tanta eſt minꝰ ad deũ O igit̃ ſpernamuſ
q̄ ſeiungunt a tanta bonitate. Tertio trahẽt nos be
neficia q̄ cõtulit ⁊ fecit ꝓ nobis q̄ talia ſunt ⁊ tãta ꝙ
merito nos accẽderẽt ad aggrediendũ ea ꝑ q̄ deus po-
tiſſime honorat̃ ⁊ ad ſpernendũ oĩa q̄ diſplicẽt tanto
benefactori Quarto inducit magnitudo ꝓmiſſorũ
a deo Nã maxima q̄q̃ ꝯtẽptoribus mũdi repromiſit
Centuplũ. ſ. hic ⁊ poſt vitã eternã itẽq̃ iudiciariam
ꝑtãtẽ. O qui q̄ꝫta hec ſunt recte diiudicaret. merito
ꝯtemneret oẽs delicias mũdi Quinto q͛ deꝰ hoc ñ
ſolũ in ſcripturis ⁊ ꝑ ſctõs monuit. ſed ⁊ in ꝓp̄a per-
ſona de celis deſcendẽs ꝯſuluit ⁊ ſuaſit illud Si er-
go iuxta ſapientẽ. ſapientũ cõſilijs acquieſcendũ. q̄ꝫ-
tomagis cõſilijs ip̄ius ſapiẽ. Docuit aũt ſapiã vt ptꝫ
ꝑ ſacri eius euangelij decurſum ꝯtemnere oĩa hec in
feriora Uere qui cõſiliario angelo iſti magni cõſilij ñ
obtꝑat fatuus nimis eſt hñdus. Hic etiã oĩa ſper-
ſa ꝑ ſcripturã cõſilia de relinquẽdo mũdo Itẽq̃ dcã
ſanctorũ adducãtur Poſtremo q͛ efficax monitio
eſt oꝑis impletio. q̄ ampliꝰ nos ſapiã ad eiꝰ cõſilijs
parendũ. ad mũdũ. ſ. cõtemnendũ incitaret ope ⁊ ex
emplo p̄ꝰ nos p̄ceſſit vtꝫ intuenti. ⁊ ntĩtatis igreſſuz
vite ꝓgreſſum. mortis egreſſum. In quibꝫ nil hũit
glĩe mũdialis Si itaq̃ aberrare a vera vita nolumꝰ
ſi nõ in tenebris ambulare ⁊ offendere pedes ſeq̄mur
ſapiam pr̄is. lucẽ mũdi viã ⁊ veritatem

¶ Inductiua cõtemnẽdi mũdum ex ꝑte noſtri

Unc q̄ inductia ſint ex ꝑte noſtri videamꝰ. Et
inter cetera poterint aſſignari iſta

Tutum ſiue tior. opꝰ. vtile. gloria grãdis M

¶ Primo ꝑꝑ noſtri ſtatus ſecuritatem Nam ait Ja
cobus carth. in de ſecuriori via. Nullꝰ tutior ẽ hoĩm
ſtatus q̄ꝫ mũdi cõtemptoꝝ Mille em̃ ꝑicula manẽt
eos q̄ ſunt in mũdo In medio laqueoꝝ verſant̃. ho-
ſtibꝫ vndiq̃ ſepiũtur Uñ nil tutiꝰ eis q̄ꝫ mũdo dere
licto q̄rere locũ tutũ. fugere babylonem ⁊ intrare refu
gij citatem munitã Secũdo ꝑꝑ nouiſſimoꝝ tima
roſitatẽ. Nã qui ſua nouiſſima intente meditaretur
niſi lapidei aut ferrei ĩmo niſi inſenſibilis totalr̃ cor
dis fuerit nõ poterit nõ cõtemnere mundũ Facile em̃
ait Hieroni. ꝯtemnit oĩa qui ſe ſꝑ cogitat eẽ moritu-
rũ. Facilius cui iudicij tuba in auribus intonat ſem-
per Facilime ãt qui ꝑata ſupplicia iniquoꝝ cordis o
culis corã ſemꝑ verſat. Sunt hinc exempla multa.
¶ Tertio ꝑꝑ nccitatem ⁊ cõſequende in ſeculo ſalu-
tis difficultatẽ Niſi em̃ mũdi cõtemptus aliq̄ mõ de
neceſſitate eſſet Johs nõ dixiſſet. Si q̄s diligit mũ
dum nõ eſt charitas patris in eo. Nõ quidẽ vt ꝓrſus
oĩa abnegare neceſſariũ ſit ad ſalutẽ. hoc em̃ cõſilij ẽ
Sed neceſſariũ eſt vt ſic cõtemnatur ne ſupra aut ꝯ
tra deum ametur. ne celeſtibus p̄ponatur. Porro
q̄ꝫ difficile ſit in ſeculo cõſequi ſalutem dñs de diuiti
bus pulchre inſinuauit Nam ꝑiclitatur caſtitas ĩ de-
litijs. humilitas in diuitijs. pietas in negocijs. veri-
tas in multiloquio. charitas in hoc neq̄ꝫ ſeculo O
igitur aĩa debilis ⁊ infirma que cum facilis es ad de-

cipiendũ tã ꝓna ad cadendũ tã difficił ad ſurgẽdum An ignoras ꝙ ſicut difficile ẽ arborẽ iuxta viã poſitã fructus pulchros ad maturitatẽ vſqꝫ ꝓducere ⁊ ſuare. ſic difficile ẽ hominẽ iuxta ſeculum viuẽtem iuſtitiam ĩmaculataꝫ ↄſuare. Quã difficile ſit inſeculo aſſequi ſalutem. venerabilis hugo ꝓbat ex his q̃bꝫ aſſimilatur mũdus in q̃bꝫ raro quis ſaluaꝛ. ſcꝫ

N de q̃ pauci ſalui	in q̃ fere oẽs pereunt	ẽtais vbi bella	latronũ vbi iugulãꝛ	domꝰ igne ↄcupiẽ

Mũdꝰ. diluuiũ. mare. cãpꝰ. ſilua. pardẽs

Q̃ꝫ iudicet hec ſingula ꝓfunde ⁊ videbit ꝙ raro ex his ſaluaꝛ niſi fugitiuus Quarto ꝑꝑ iñ naſcẽtẽ ꝓfcm̃ ⁊ vtilitatẽ Plima ei mũdũ fugiẽs aſſeq̃ꝛ bona ⁊ euadit mala Fit ei accepꝰ deo iuxta ꝙ p̃s. ait Audi filia ⁊ vide ⁊ obliuiſcere ⁊c̃. Et ↄcupiſcet rex decorem tuũ Juuaꝛ ad ꝓfcm̃ ad ↄtẽplatõem eꝛnoꝝ Nã vt d̾ caſſianꝰ nũqꝫ affcũs nr̃ ad deſideriũ eꝛnoꝝ acceẽdiꝛ ꝑfcẽ nec intellcũs ad ↄtẽplatõeꝫ celeſtiũ ꝑfcẽ acuitur niſi mundus ⁊ cura carnis fortiter r̃frenet Poſtremo non ſolũ oritur m̃ ꝓfcũs in p̃nti. ſꝫ ⁊ gł'a augeꝛ in celis O qualis ſtultitia ꝓ delectatõe momẽtanea non curare gaudia celeſtia Et vt de illis taceaꝰ honorificũ ẽ aĩe viuere ſꝫm naꝛaꝫ Erubeſcat aĩa ↄſolari in ceno q̃ ẽ de celo Pudeat delcãri ĩ ymis q̃ nõ p̃t ſatiari niſi ſummis Uere ſi aĩa ſuam dignitatem rite attẽderet merito mũdo ĩmorari horreret Hec de ꝑte nr̃i

O ¶ Cauſe ſiue inductiua ↄtemnẽdi mũdũ ex ꝑte ipſiꝰ mundi ¶ §. iij.

Tertio poſſunt ſumi inductiua ↄtẽnendi mũdi ex ꝑte ipſius mundi. Et hic ſufficiat ſeptẽplicem ↄſideratione addixiſſe velut ſeptẽplicem murorum iericho ẽcuitum vt ruat in cordibus noſtris ſcilicet

Eſt cecus. breuis ẽ vanꝰ. malꝰ atꝫ nociuꝰ Anxiꝰ. et fedus. mũdꝰ plenuſqꝫ ꝑiclis

Primũ ĩ retractuum ex ꝑte mũdi Eſt eius cecitas ⁊ tenebroſitas Unde ꝑ egiptum eſt ſignificatus. ⁊ dicitur de his prouer. iiij. Uia impiorum tenebroſa. ⁊ in p̃s. Neſcierunt neqꝫ intellexerunt in tenebris ambulant Nam lucerna impiorum tenebre ⁊ ſtatuerũt oculos declinare in terram Et eorum lumen tenebre ſunt qꝛ ſapiẽtia mundi ſtultitia ẽ apud deum Quãte ergo putas ſunt ipſe tenebre. Uere palpabiles ⁊ magne nimis Itaqꝫ nil de celeſtibus noſcunt vt ſepe in euangelio dominꝰ dicit Pater ſcẽ mundus te nõ ↄgnouit Et quid dico de ignorantia dei cum etiã tãte ſint eorum tenebre. ꝙ nec ſeipſos vident. nec q̃d agunt. quibus ſe paſcunt. vbi maneant vel quo tendant ignorent vt humbtus deducit. ¶ Secundo retrahet nos temporalium modicitas ⁊ breuitas. Modica em̃ ſunt temporalia omnia reſpectu dei anime ⁊ celi Nam reſpectu dei ſunt quaſi gutta roris iuxta illud Sap̃. xi. Quaſi gutta roris añ lucẽ. ſic eſt ante te orbis terraꝝ. ĩmo prorſus nihil qꝛ d̾ Hiere. iiij. Aſperi terrã ⁊ ecce vacua erat ⁊ nihili Reſpectu aĩe modica ſunt qꝛ eã replere nõ poſſunt. Et reſpectu celi nõ ſũt niſi punctus ⁊ centrũ Seneca. Punctũ ẽ id in quo nauigatis. bellatis. regnatis Uere ſũt modica q̃ maꝉ eq̃ vt bõis coĩa ⁊ ſoꝉ veroꝝ bonoꝝ vmbra non vera bona vt declarãt docti ꝑ ſingula. Porro de breuitate quid dicemus cum tranſeunt oĩa velud vmbra ⁊ nauis aquã. nũcius ꝑcurrẽs. auis tranſuolans. aut ſagitta potentis Spes etiã ip̃ꝛ q̃ſi lanugo ⁊ tanqꝫ ſpuma gracilis fumus a vento diffuſꝰ et velud meõria hoſpitis diei vnius Quin etiã q̃d ſunt mũdana oĩa niſi ſõpnia vana. ĩmo ⁊ nihil ſi eternitati fuerint collata. Quid ẽ vita nr̃a niſi vapor ad modicũ parẽs ſomniũ auolãs ⁊ viſio nocturna Ubi ſũt ꝑncipes gentiũ. vbi ſapiẽs. vbi ſcriba Ubi inq̃ſitorꝫ ſcl'i ſalomon ſapientiſſimꝰ. vbi alexander potentiſſimus. ſampſon fortiſſimꝰ. vbi ceſares. vbi reges vbi principes incliti. deſcẽde hic Tertio retrahet nos mũdi vanitas Ecci. x. Uanitas vanitatũ ⁊ oĩa vanitas Ecce nõ vanꝰ. ſed vanitas d̾ mũdꝰ emphatice loquẽdo. qꝛ vaniſſimus vanos efficiẽdo ſuos amatores Juxta illud Hiere. ij. Ambulauerũt poſt vanitatẽ ⁊ vani facti ſũt Uere vanꝰ eſt mũdus ⁊ oĩa eꝰ Tũ qꝛ nõ replẽt diligentẽ. ſicut nec vacuitas. ⁊ hoc qꝛ vacua ſunt qꝛ extra ſũt. qꝛ cor hõis capaciſſimũ ĩplere nõ poſſunt. Et iõ d̾ Eccleſi. v. Auarꝰ nõ ĩplebiꝛ pecunia Itẽ vana qꝛ nõ ditant poſſidentẽ. ſicut nec ſõnia. yſ. xxix. Sicut ſõniat eſuriẽs ⁊ comedit ⁊c̃. p̃s. Dormierũt ſõnum ſuũ. ⁊ nihil ⁊c̃ Itẽ vana qꝛ nõ reficiunt eſurientẽ. ſicut nec aura Bern̄. Nõ plus ſatiabitur cor auro qꝫ corpꝰ aura. Itẽ vana ſũt mũdana oĩa. tũ quia innitentẽ nõ fulciũt. ſicut nec fumꝰ ł baculus arũdineus. Preterit em̃ figura mũdi huius. Tũ etiã vana eius oĩa qꝛ Confidentẽ nõ ſtabiliunt nõ dant ſecuritatem. ſed decipiũt in eis cõfidentẽ. p̃s. Nolite cõfidere in principibus. Fallax em̃ eſt mũdus ⁊ veritas nõ eſt in eo Ozee. iiij. Non eſt veritas in terra. ſed omnia fallacia plena. queadmodũ d̾ ſingulis bonis mũdi proſecutus eſt Humbertus in erudítione religioſorũ. Et propter hanc nimiã vertibilitatem recte mũdus dicitur iuxta yſidorũ a motu Et rote molendinarie cõparatur. ⁊ dicitur rota fortune O igitur linquamus vana vanis mẽdacia fugiamꝰ Uere mẽdacia mũdi omnia ypocrite ⁊ ſterquilinio niue tecto ⁊ dealbatis ſepulchris iure comparata. Et licet iam vanitatem eoꝝ nũc nõ agnoſcamꝰ vbi mors venerit pleniꝰ eam ſciemus. Quarto abſtrahere nos debet malignitas ⁊ malicia mũdi Nam d̾ ꝑ. Job. v. Totus mũdꝰ in maligno poſitus ẽ. ⁊ eius bona velud alteriꝰ hiericho ſunt anathema Quã malicia inundet Ozee. iiij. pꝫ Nõ ẽ inq̃t veritas. nõ eſt mia. ñ ẽ ſcia dei ĩ terra. mẽdaciũ ⁊ hõicidiũ inundaue.

runt ⁊c. Vñ ⁊ diabol⁹ dr̄ princeps mūdi ⁊ poſit⁹ eſt ī
maligno. i. in poteſtate maligni. Quinto fugiēdus
eſt mūdus ꝑꝑ nociuitatē. Nā bona tꝑalia maiorum
⁊ veroꝝ bonorū ſunt īpedimēta. Pʒ em̄ a creatura
auerti qui vult perfecte ad deū cōuerti ⁊ terrenis eua
cuari ꝙ̇ vult celeſtibꝫ īpleri Aug⁹ Diſce non diligere
mundū vt diſcas diligere deū. Auerte vt cōuertaris
funde vt īplearis Sicut em̄ nō ꝯiungit̄ celum terre
Ita nec celeſtia cordibus terrenis Neq̄ pt̄ duobꝫ dn̄is
ſeruire nec mām̄one ⁊ deo Vere ſpine ſunt terrena ō
nia ſuffocātes dei verbū: pʒ in diuite iuuene triſte ab
eunti Math. xix. ⁊ in ad nuptias inuitatis Amittit̄
in mūdo ꝟtus tꝑs ⁊ ꝓfectus. vt declarat Dyoniſius
Ex q̄zis ſpūalibꝫ gaudijs ꝑuamur. O igit̄ illa ſper/
namus Sexto retrahet nos mūdi anxietas ⁊ crucia
tus penalitas. Mūdus em̄ vallis lachrymaꝝ eſt ad
quā vndiqʒ fluūt cauſe doloꝝ. Iuxta illud. p̄s. Circū
dedert̄ me mala ꝙ̄ꝝ nō eſt nūer⁹. Et p̄ſti hee ſt̄ prin
cipales mūdi miſerie ad quas cetere reducūtur

P **Nature vite. dolor. et culpe quoqʒ mortis**

Id ē ſunt in mūdo miſerie cōnaturales q̄s naſcendo
ꝯtrahimus. q̄r flebiles. debiles. miſerabiles. ſñ ſcia.
ſine verbo. ſñ virtute. ſñ indumēto ⁊c. O ꝟe ḡues ⁊ i
euitabiles ⁊ iō miſerande Secūdo ſunt in eo miſie
cōrꝑales vt naturalis fragilitas ꝙ̄ penalitate⁊ aggra
uamur. Corꝑalis infirmitas ꝙ̄ graue anxiamur Ho
ſtilis malignitas ꝙ̄ nequiter īpugnamur ꝙ̄ ꝟe ſingl'e
innūerabiles ſunt ⁊ infinite. de quibꝫ pulchre agit vi
centius in ſpeculo morali. Tertio ſunt in eo miſie
cōpaſſiōis fraternalis q̇bus ꝓximi miſerijs cōdolere
habemus. Quis ei adeo ferre⁹ vt nō doleat dū ei nūci
atur aicoꝝ aduerſitas aut interit⁹ Quot igit̄ amicos
hēm⁹ tātis doloribꝫ expoſiti ſum⁹ Quarto ſūt i eo
miſie criminales ⁊ culpa originalis. actual'. mortal'.
venialis Vere horrēde ⁊ ꝑcauende nis. Nā miſeros
facit hōies pctm̄. imo ⁊ deo ⁊ ſcis eius odibiles īfir/
mos paupes omī bono vacuos ad oē bonū debiles.
cecos mutos. fatuos. oī cadauere putridiores regni
extorres ⁊ eternis ſupplicijs dignos Poſtrēo cōſe
quūtur miſerie mortis ⁊ iehennalis. in q̇bꝫ miſerijs
ꝙ̇ venerint teſte. p̄s. vix ſubſiſtent Vere ḡ ē anxius
mūdus tātis miſerijs plen⁹: imo ⁊ cruciatus tot hꝫ
q̄t bōa mdi deſiderat. aut vitia in ſe habet. Hinc vl'
ſero fatētur expti Laſſati ſum⁹ in via iniquitat̄ ⁊ ꝑ/
ditiōis. ābulauim⁹ vias difficiles Et ḡ Greg. dr̄ ꝙ la
borioſius nihil q̄ʒ inhiare terrenis. nihil q̇eti⁹ q̄ʒ nil
appetere mūdi. Terrena em̄ oīa acq̇rūtur cū labore.
poſſident̄ cū tiore ⁊ ſine dolore nō amittūtur. pʒ ḡ ꝙ
grauis ē in eis cruciat⁹. Septio cōtēnend⁹ ē mūs
ꝑꝑ e⁹ feditatē. Que pʒ ex ei⁹ ꝯꝑatiōibꝫ q̄r fedis reb⁹
aſſimilatur. ſcʒ iſtis

Eſt lacus. atʒ lutū. ſulfur. ſentina. vel eſt pix

Q Id ē lac⁹ miſie ⁊ lutū fecis i ꝙ̄ ꝓijcit̄ hieremias. Eſt
ſulfur fetens. ſentina oīm ſordiū. ⁊ pix inq̇nās tāgē/
tē. faciēs hōiē⁊ pctis ⁊ diabolo ſuientē. ita ꝙ oīa ei⁹
ſt̄ polluta polluētia ꝙ̇ verſant̄ in eis. Et ḡ ab īmūdo
ꝑ ꝯriū dcūs ē mūdus. vñ aiūt Mūd⁹ nō mūdat. ſed
mūdus polluit. ergo Qui manet ī mūdo quō mūduſ
erit Poſtrēo cōtēnend⁹ ē mūdus ꝑꝑ e⁹ ꝑiculoſitatē
Hic em̄ fere ꝑicula inferni Nā ꝙ̇ nauigāt mare enar
rant ꝑicula ei⁹ ꝙ multa ⁊ multiplicia nīs ꝙ̄ prefertim
ꝓueniūt ex ſeptem ſcilicet

Ipe loc⁹. tꝑs. q̄ʒ ſtat⁹. homo. nos mala demon

Primo ḡ ꝑicula patēt ex loco hitatiōis q̇ ē mūs qui
valde ē ꝑicl'oſus. Et h̄ ad modū maris vbi mlt̄i ꝑe R
unt q̄r ꝑicl'a innūera illic occurrūt. ita ꝙ ꝙ̇ vult vnū⁊
euadere aliū incurrit. Iuxta illū Incidit in ſtillā cu/
piens vitare carybdi. Itē q̄r ibi vēti vehemētes ⁊ tē/
peſtates accidūt. vtʒ in daniele Itē q̄r i eo ſt̄ ſyrenaꝝ
cāt⁹ ⁊ mōſtruoſoꝝ occurſus Itē q̄r nauis fragil' i ꝙ̄
nauigāt ⁊ penuria necēarioꝝ adē Itē ſūt h̄ ꝑicl'a mū
di ſic deſcrti i ꝙ̄ ſꝑpēs flatu adurēs ſcorpio ⁊ dipſas Itē
q̄r fornax vitioꝝ. carcer maloꝝ. dom⁹ ruinoſa laq̇s
plena ⁊ via ꝑiculoſiſſima ſicut de ſingulis ꝓſequitur
ad longū Vincēti⁹ beluacēn̄ ⁊ Anthoni. eū inſequu
tus in t̄tia ꝑte Secūdo q̄r tꝑs ē ꝑiculoſum tꝑs ſcʒ
ꝑegrinationis. q̄r his nouiſſimis diebꝫ vt ap'lus pro
phetauit ſunt tꝑa ꝑiculoſa Et hoc ꝑꝑ defectū chari/
tatis. ꝑꝑ inundantiam iniquitatis. ingratitudinis.
⁊ carnalis voluptatis. O vere felix nimiū prior etas
Sunt iā dies mali. diſtricte tñ nimiū exigendi Ter/
tio ꝑicula indicat ſtatus hūanc cōuerſatiōis. Undi/
qʒ em̄ ꝑicula iminent ei. Nam ſuꝑius eſt iudex irat⁹
Inferi⁹ patens infern⁹. Interi⁹ vermis corrodēs. ex
terius ſtat⁹ nūqʒ in eodē ꝑmanens Valde ergo ſtat⁹
ꝑiculoſus Quarto fragilitas hūane cōditiōis Nā⁊
moratur in domo lutea terrenū hn̄s fundamentū cō
tra quā pugnāt q̄ttuor pugiles. i. q̄ttuor ꝯplexionis
q̄litates donec eijciāt eum Vñ ph̄s q̇dā inq̇ſit⁹ quid
eēt hō. egregie rn̄dit: q̄r mancipiū mortis. hoſpes lo/
ci tranſiens viator. ſimil' aceruo niuis Roſe matuti
ne. pomo nouo habens ſe vt lucerna ad ventum que
cito extinguitur vt ſcintilla in mari que ab aq̇s cito
abſorbet̄ vt fumus qui cito diffundit̄. Exiſtens i bel
lo multiplici ⁊ diuerſo. Cum ſeptem ſocijs morans
qui eum aſſidue moleſtant. qui ſunt Fames ⁊ ſitis.
calor ⁊ frigus. laſſitudo. infirmitas. ⁊ mors.
Quinto oſtendit pericula affectionis humane fatui/
tas. que patet ex ſeptē. quia non timent vt balaam.
Non ſentiunt vt Ionas dormiens. pericula amant
vt ſe ingerentes vnde ⁊ ꝑierunt Dicitur enim Eccle⁊
ſiaſtici. iij. Qui amat pericula ꝑibit in illis. Quarto
ſe ꝑiculis illaqueant adeo vt effugere nequeant
Quinto quia magis ſe temporalibus onerant.
Sexto quia deū non inuocant. ſed potius irā eius ꝓ
uocant Unde patet fatuitas grandis Sexto
ꝑicula facit mala ſocietas. que mala plurima facit.
Cū ꝑuerſo ꝑuerteris. ⁊ ꝑ̄ſerti. xv. mala inducit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Postremo ꝑiculosū mūdum oñdit demonū ipie
tas q̄ valde timēdi sūt Et hoc ꝓpt̃ loci ꝓpinq̄tatē inui
sibilitatem. malignitatē ⁊ ob alia mlta q̄ ꝑsequitur
idē vbi sup̄ Magna ergo sūt mūdi ꝑicula sicut ꝓbāt
trāseūciū raritas ⁊ ꝑeūtiū multitudo Uere q̄ ꝑdicta
hec rite attēderet. merito mūdū cū oib; q̄ habet cō
tēnere deberet Et nota ꝙ sicut hec inductia dicta sūt
de mūdi ꝯtēptu i genere Ita de singulis eꝰ ptib; scꝫ
diuitijs gl'a ⁊ delicijs ⁊c poni pñt ĩtractiua in specie
queadmodū boecius scūs in suo de ꝯsolatōe phie Et
bn. hāc regionē ingressus breuit̃ tetigit dicens Ecce
hꝰ mūdi amatores nūdinas hꝰ seculi ꝑambulāt Alij
diuitias alij honorē alij gloriā querētes Sed quid
de diuitijs ait dicā q̄ cū labore acq̄rūt̃. cū timore pos
sidēt̃. amittūt̃ cū dolore Quid de honore referam
In loco sublimi positus es Nūq̄d nō eris iudicādus
ab ōnib; lacerādꝰ ab oib;. Nūquid in honore sine do
lore ĩplatōe sine tribulatōe in sublimitate sine vanita
te eē quis poterit Quid de gl'a. Nūquid aliud ē nisi
q̄dā iflatio auriū q̄ ⁊ ipa nō caret inditio ⁊ q̄t añce
dit tot inuidie scia ꝑbet ⁊ tociens angelo apostate si
miles sumus quotiēs ꝑesse volumus Et q̄ ꝑlacionē
diligit nil aliud fcit nisi vitā suā ꝯfūdit Mōstrosa ci
res ḡdus summꝰ ⁊ aiꝰ ymus. sedes ꝑma ⁊ vita yma
lingua magniloq̄ ⁊ manꝰ ociosa. s̃mo multꝰ ⁊ fructꝰ
nullꝰ. vultꝰ grauis ⁊ actus leuis. ingēs autoritas ⁊
nutās stabilitas ait bn. Sꝫ forsan sapiāꝫ mūdi q̄
ris. o q̄nto te periculo ꝯmittis Multos ei hec male
dicta sapiā supplātauit ⁊ ꝯceptū in eis dimidiū spm̄
extinxit quē vehemētiꝰ dñs accēdere voluit Sapiā
mūdi. trena aialis. diabolica esse dr̃ Et qui crescit in
sciētia ⁊ nō in bona vita elōgat̃ a deo Disce ergo int̃
ris q̄ꝛ scientia manet in cel' Sꝫ pellitiūt te gaudia
mundi Sꝫ q̄ gaudia in mūdo q̄rit delitias sub senti
b; inq̄rit plus aloes q̄ꝫ mellis habet oē gaudiū mūdi
despicabile ꝑ̃tim vt bonauē. ait ꝓpt̃ quiqꝫ scꝫ
S Vile vel ipurū. breue. triste. malū tibi cāns
Idē hꝫ vilitatē in obiecto Nil ei aliud seculi letitia
nisi inpunita neq̄tia. Scdo hꝫ inpuritatē in sbiecto
q2 aia pccōris ē sbiectū gaudij mūdail' Ridere ⁊ gau
dere in scl'o nō ē vt hiero. dicit hois sensati sed frene
tici Tertio hꝫ breuitatē i seip̄o. q2 gaudiū ypocri
te adinstar puncti Quarto tristiciā i t̃mino Extre
ma cm̄ gaudij luctus occupat ⁊ risus dolore miscebi
tur. Et in puncto ad inferos descēdūt Quinto ha
bet miseriaꝫ magnā in effcū ꝓprio q2 ē spiritual' gau
dij ipeditia vt dcm̄ ē supra Uides ergo ꝙ oia mūda
na iure sunt aspnenda Ey igit̃ ampliꝰ in rebus noli
sperare caducis Sꝫ cupiat tua mēs et̃ne gaudia lu
cis. ⁊ sic vade ex hac regione tāq̄ꝫ prudēs negotiator
suffarcinatꝰ fuga ⁊ ꝯtēptu mūdi.

Incitamēta ad regionis ingressū Cap̄. v.

Possemus ⁊ iam tertio assignare quo fugien
dum ⁊ q̄re religionis claustrum ingrediēdū
sed tedet breuitate ꝯfundere materiā tā pulchrā ꝑser
tim cū multi multa pulchra scripserūt de illa ꝑser
ipa demōstrat ꝙ i mōasterijs Et puriꝰ viuit̃ Et res
caditur. velocius surgit̃. cautiꝰ incedit̃ Securiꝰ q̄es
citur. Frequētius rorat̃. citius mūdatur. cōfidentius
morit̃. copiosius remūeratur vt a multis declaratur
Presertim in quadragesimali Bernardinꝰ. Eya igi
tur fuge ⁊ cōfuge o mūdane misrime ad vrbē refugij
ad vitā religiosam Ubi possis de ꝑteritis agere pñi
am. ⁊ in pñti obtinere grām ⁊ secure ꝑstolari gl'iam
futuram. Nec te terreat vite austeritas. Nō em̄ sunt
cōdigne passiones tp̄is hꝰ ad ꝑteritā culpam q̄ r̃mit
titur. ad presentē grām q̄ imittitur ad futurā gl'iam
q̄ promittitur. Et tu gratulare iā de seculo educte q̄
tanta euasisti mala. assecutus āt tanta bona. Et ꝑca
ue ne quando respicias cū vxore loth retro aut redi
re corꝑe vel corde in egiptū sed gaud cū Job i nydulo
rari vt multiplices sicut palma dies tuos

Quō ⁊ que i hac regiōe cōtē platiuꝰ speculari dēat Cap̄z. vi.

Nunc postremo ostendendū re
stat vt ⁊ speculatiuo assignemꝰ nūdinas
as in hac regione Et certe multā cōtempla
tionis materiā est hic inuenire difficilē ⁊ inexplicabi
lē valde. Puta de mirabili mūdi gubernatione. De
mirabiliori reꝝ mundanarū dispositione. De mirabi
lissima inhabitatorū mūdi vocatione aut derelictiōe
De mirificis aut occultis iudicijs dei. quō alios vo
cat. alios in mūdi tenebris derelinquit q̄ꝫ mirabiliter
⁊ varijs vijs suos ad se trahit In q̄b; scrutādis q̄ no
lit errare nō debet nimiū se profundare. ⁊ ꝑserti idō
hic locū dantes. Mihi sufficiat dñe Jesu vt sic hic ne
gociari possim vt mūdū despiciaꝫ ⁊ validius in tui a
morem eā. O igitur da tu mundi rector quo mūdus
mihi amarescat ⁊ tu in corde dulcescas interuenien
tibus omnibus cōtemptoribus mundi

De tertie dici regione q̄ue est scriptura
rum regio.

Scrutamini scripturas Jo A
annis. v. Tertie dici Regio prin
cipalis est regio scripturarū. Ad cu
ius ingressum hortamur in verbis
ꝑmissis vbi iubemur scrutari scrip
turas ⁊ in alijs multis locis vbi tā
q̄ꝫ thesaurū iubemur effodere eā. et
promittit dominus studiosis bona cōminans igna
uis grandia mala. vt patet in illo Hieremie Erudi
re hierusalem. Sed quia puto me supra cōmemoras
se aliqua inductiua studij. ideo hic transeundū. soluꝫ
hortantes vt respiciant secula nrā in etates ⁊ sāctos
scl'i prioris ⁊ videbimus nos nimiū nimiū q̄ꝫ eoꝝ col
latione in studio ignauos cum illi diebus ac nocti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

bus libꝛis habebāt. de ſcripturis ꝯferebāt ſpꝫ. Teſtāꝛ ħ oꝑa illoꝝ iubent ħ eoꝝ̄ iſtituta volētes ſtudio iſi ſti nimis Nos heu qꝛ nrā tꝑa nō obſeruāt videꝰ q̄nta mala nos inſeq̄zꝛ Proſequitꝛ pl'ima hoꝝ̄ venerabiliſ humbꝰ in ꝓlogo de Eruditōe religioſoꝝ̄. Sed ad nrāz r̄gionē nos diuertamꝰ Eſt ergo latiſſima regio iſta In q̄ etiā quiſqꝫ īuenit neceſſaria ſtatui ſuo Habet ꝛ ħ ſtudioſus q̄bꝫ intellcm̄ erudiat. hꝫ deuotꝰ quibus accendat affcūs. hꝫ ꝛ ſpeculatiuus q̄bꝫ ꝯtemplerꝛ deū vt paucis ē demonſtrandum

¶ Pro ſtudioſo ¶ Ca. primum

b I N pmis ergo hꝫ ħ ſtudioſus q̄bꝫ exerceat ꝛ iſtruat intellcm̄ Cui ħ cōuenit conſiderare de ſcientiȷ̄s primo i gn̄e. deīn de ſingulis in ſpē Et vt omittamꝰ de ſcripta diuinitus adinuēta quīn illa affectuoſa ē nō curioſa dicēda hꝫ cōſiderare de ſciētiȷ̄s hūanitꝰ iuentis In gn̄e Phie diffinitōez deſcriptionē. nōiationē. ꝯmēdatōez. origiem ꝛ diuiſionē De q̄bꝫ laciꝰ agūt mltī in ſcriptis Nota tn̄ circa ꝯmēdationem ꝙ inter ceteros actꝰ hoīm ex quinꝫ vt Reynerius dicit extollitꝛ ſtudium.

Perfectū. ſublime bonū. letū. ꝑamatum

Ideſt ē ceteris actibꝫ ꝑfectiūis. qꝛ iquātū ſtudet ſapiē in tm̄ hꝫ btitudinis ꝑtem Btūs em̄ vir q̄ i ſapiā morabitꝛ Scdō ē ſublimiꝰ qꝛ ꝑ ſapiām p̄cipue deo aſſilꝛatꝛ q̄ oīa in ſapiā fecit. Tertio vtiliꝰ qꝛ ꝑ ſapientiā ad oē bonū ꝛ ad regnū ꝑ ħ ꝑuenitꝛ Sap. Cōcupiſcētia ſapiē dedūcet ad regnū ꝑpetuū Quarto nihil iocūdius qꝛ nō hꝫ amaritudiez ꝯuerſatio illiꝰ ꝛc.

Poſtremo. amatiꝰ nihil Nihil em̄ laborioſiꝰ ab hominibꝫ q̄ſitum vtꝫ ex phicis actibꝫ ꝛ geſtis Quoꝝ ſtudia q̄ ad mētē reuocaret q̄zlibet ſuā diligētiaꝫ illorum inferiorē videbit Aliȷ̄ calcabāt hōres aliȷ̄ ꝓiecerūt diuitias. aliȷ̄ penas ſpreuerūt aliȷ̄ cōtubnia hominum reliq̄rūt. vltimos ſeceſſus ꝛ heremi ſecreta petētes q̄ liberius phie vacarēt Legat actꝰ phoꝝ q̄ noſſe volꝫ ſtudia eoꝝ ꝛ epl'aꝫ hiero. ad paulinū attēdat

¶ Artiū origo. §. i.

Porro de origie phie ħ pie tenēdū ꝙ dono ſpūs ſancti hoībꝫ ſint artes oēs artiū noīe digne reuelate vt late ꝓſeq̄tꝛ leonardus vticē. in ſmone p̄thecoſte Quare oīm ad id tēdit finis vt l' nature repetꝛ itegritas vel defectuum q̄bus pn̄s ſubiacet vita neceſſitas ꝑpetur vt deducit hugo de ſcō victore in dydaſcalicon

Ponēda eēt hic artiū ac ſciāꝝ hūarū diuiſio ꝓ ſtudioſo. ſed qm̄ id a multis factitatū ē ꝛ affectuoſo magis q̄z ſtudioſo ſcribimꝰ trāſire decreuimꝰ. ħ tm̄ dicētes ꝙ earū ſtudiȷ̄s veteres ſūma diligētia inuigilabāt. ꝛ potiſſimū ſeptē liberalibꝫ q̄s q̄ neſciſſet doctoris noīe indignꝰ erat. plures memoritꝛ has tn̄bāt vn̄ i oībꝫ intellcm̄ habebāt ꝛ ergo eo tꝑe tot ſapiētes fuere Et nō ſolū phi gētiles ſꝫ ꝛ viri chriſtianiſſimi viri religioſi ꝛ ſci his ſe ſciētiȷ̄s dedere ſciētes has neceſſarias ꝛ ꝑ oīa vtiles eſſe ꝓ intellectu diuinarū ſcripturarū. Et ideo clemens dixit non abſurdum fore poſt firmā fidē veritatis. liberalibꝫ artibꝫ vti ꝛc. imo demōſtrauit dn̄s Joann̄. dm̄ci cardinalis vt allegat Anthoni. in q̄rta ꝑte ꝙ nō ſolū liceat ſꝫ etiā dꝫ fideliꝛ ſecularibꝫ ſcientiȷ̄s ſtudere ꝑꝑ dei imitationē. naturalem inclinationē. veritatis ꝯtinentiā ꝛ ſcripturaꝝ ſacraꝝ intellectionez. ad quaꝝ intellectū plurimꝫ cōferunt vt de ſingulis demōſtrat. quēadmodū ꝛ tāgit in de doctrina xp̄iana Augꝰ Qui liber oī ſtudioſo iure eſt legēdus. Nō ergo ſūt ſcie liberales ꝯtēnende Nō eas cōtempſerunt viri ſcti. nō Augꝰ. Ambro. Hiero. nō Bernar. Nec etiā celeberrimꝰ ille Hugo de ſctō victore q̄ de ſeipo fatetꝛ Ego iugens affirmare audeo nihil me vnq̄z qđ ad eruditionē ꝑtinet ꝯtēpſiſſe. ſꝫ multa ſepiꝰ didiciſſe q̄ aliȷ̄s ioco ꝛ deliramēto ſil'ia viderentꝛ. vt lōge enūerat de rerꝫ vocabul' ſophiſmatibꝫ ꝛ arithmetricis figuris ꝛ hmōi ſil'ibus. Que quidē vt cōcludit puerilia fuerūt. ſed nō inutilia Neqꝫ ea nūc ſcire ait ſtomachū meū onerat. Naꝫ quātus euaſit celebre illđ nomē q̄ alter Augꝰ dicebatur teſtimonio eſt. Poſſent hic multa dici ꝯtra poeſim q̄ heu nrīs tꝑibus multis religioſis pluſq̄z necē l' vtile eſt placet. eos qꝫ a ſacrarū lrāꝝ ſtudio valde r̄trahit. ſed ꝓlixitas nobis vitāda. ꝛ multi docti hmōi ſatis vetant ſtudium De modo autem ꝛ artiū acq̄ſitione de ordine ſtudēdi ꝛ ceteris req̄ſitis q̄ noſſe volet didaſcalicon videat Hugo. ꝛ plene de ſingulis iueniet deductꝫ. Ubi ponit ſeptē necāria ꝓfectui. vt ſunt illa in vulgari

Mens hūilis ſtudiū querendi. vita quieta Scrutiniū tacitum pauꝑtas terra aliena. vt late ꝓſequitur Ad quē libꝛū etiam ſtudioſus noſter confugere habꝫ qui de ſingulis artibꝫ ſūmatim aliquid noſſe volet. Similiter ꝛ ad libꝛū diſcipuli eiꝰ Richardi ſcꝫ Excerptionū Similiter ad ethimologiarū yſidori q̄ de ſingulis artibꝫ agit ꝑuulis cōſulens ꝛ ſuam diligentiā exēplum poſteris relinquēs Nil amplius his iaꝫ immorandū. ad ſacra cōfugiendū nob. ad eloq̄a ignita longe p̄ſtantiora oībus ſcientiȷ̄s hūanis. Uincit em̄ maliciā ſapientia vt ſapiens ait.

¶ Pro deuotis Capitulum ſecundum C

i I Am itaqꝫ de nūdinis videamus deuotorum: quibꝫ in regione ſcripturarū ꝓponuntur eloquia ſcripture ſacre diuinitus inſpirate vt theologia ꝛ Jura ſacra Hic nemo dixerit deuotoꝝ̄ aut religioſoꝝ nō eſſe hec fori ſui refutans ſacrarum ſtudiū litteraꝝ tanq̄z nō neceſſariū ſibi Immo competit oī religioſo ſtudiū ſcripture ſacre

Ut ſic per hoc
- dirigatur in contemplatione
- facilioꝛ ſit in alioꝝ̄ illuminatōe
- ꝓficiat i v̄tutibꝫ carnis mortificatōe

Nā ꝓficit ad ꝯtēplationē dū intellectū illuiat ꝛ materiā ꝯtēplādi p̄ſtat ꝛ remouet ꝑicl'a ne in ꝯtemplādo erret Nō nl'li ei vt Greg. ait dū plꝰ exq̄rūt com

tēplādo q̄ꝫ capiāt vſqꝫ ad ꝑuerſa dogmata erūpūt
ſicut de multis pꝫ q̄ ita volebāt inſiſtere deuotiōi zñ
ſe dare lectōni qd errores reliq̄runt z docta deuotio.
p̄ferenda deuotioni īdocte ceteris parib9. Ualde er/
go ſtudiū ē neceſſariū Scdo vt ſit facilioꝛ i alioꝝ
illuminatione p̄ſertim ſi quos monere hꝫ Nā mater
cūctoꝝ erroꝝ ē ignorātia ſacraꝝ lrārū q̄ acq̄rūtur
ſtudēdo z meditando Nā qd apl'is ſuggerebat ſpūs
ſcūs. hoc alijs quotidiana in lege dñi exercitatio tri/
buere ſolet Tertio vt ꝑ h ꝓficiat zc̄. Inter ceteras ei
vtilitates ad vitādum carnis laſciuiā valꝫ ſm hiero.
dicētē Ama ſtudia lrārū z vicia carnis ñ amab Ua
let ad ꝯtēnēdum mūdana vñ Socrates theban9 au
ripondus ob vanā ſciāꝫ abiecit. z innumeri ſci ꝑpt e/
uangeliū chriſti vt Anthoni9 oia reliq̄rūt. Ualꝫ ad
obediēduꝫ deo alioq̄ lectio ꝑuerſa Ita q Aug9 dt
Que ꝑuerſitas ē illa lectioni nolle obtꝑare dū vult ei
vacare zc̄ Eſt q̄ꝫ plurimuꝫ neceſſaria ſciā iſta Nā vt
hieroni9 dt Ignorātia ſcripturaruꝫ ē ignorātia chri
ſti Hac em̄ ignorata neō ſapiēs aut litterat9 dici pōt
Neſcit em̄ litteras q̄ ſacras ignorat Eſt itē nccāria
ad ꝑfciōem. ꝑfectio em̄ hois ꝯſiſtit ī imitatione dei
q̄ ē ꝑ dilectionē. dilectio āt ꝯgnitōeꝫ p̄ſupponit Nā di
lectionis obiectū ē bonū ꝯgnitū Inuiſa em̄ diligere
poſſum9 Incognita neq̄q̄ꝫ Aug9. ait Cognitio aūt
vera z ordinata ꝑ ſacram lectionē habet ergo neceſſa
rium Et nota q ñ ſolū nccitas ſꝫ etiam commēda/
bilitas ſacre ſcripture nos ad ſui lectionē accēdere dēt
q̄ ex m'tis pōt pateſcere preſ'tim ex iſtis ſcꝫ ſingl'ari/
b9 p̄eminētijs Altis ꝯꝑatōib9 grādib9 vtilitatib9 ſcō
rū preconijs z dignitate Sūt igit preeminētie ſacre
ſcripture q̄b9 ceteras āñcedit.

ex origīs z auto rꝫ altitudīe qꝛ ex oꝛe altiſſimi ꝓdijt	ex ꝯtēto rū vtilitate qꝛ h oīs ſc ꝑta vtual'r ē	ex ſbcti nobili tate qd ē deus	q̄ ē vita c ēna vt. ſ. ꝯgnoſcāt	certiori cui nō ſb eſt falſum

Principio. tenet. obiecto. ſeu fine modoq̄ꝫ

F

qꝛ p̄ctica z ſpe culatia de ma teria z fine dig niori	qꝛ maioꝛ ſcp ture autoritas q̄ꝫ oīm hom ꝑſpicacitas	itelligētia q̄ duplex ſen ſus ꝑpollēs	ꝑpt ef fect9 plios	qd na ture cui ceter artes ſb miſtrāt

Nobilis et certa. copioſa. ꝑutilis. alta

Hec q̄ attente ꝓſpicerer ad e9 ſtudium merito allice/
retur Sic etiam nobiliſſimis reb9 vtꝫ ꝑ decurſuꝫ ſcp/
ture ꝯꝑat Puta hbis gēmis. armis eſcis ꝯꝑ z vndꝫ
Hortis lucñis. elemētꝫ. reb9 variatis Porro vtilita
tes nō poterint a q̄q̄ꝫ mortaliū plene dici Nā vt hie/
ronim9 dt omnib9 omnia ē ſcriptura Habet in ea ī
fans quod lactet puer quod laudet Adoleſcēs qd cor/
rigat Iuuenis quid agat. ſenioꝛ quid p̄cetur zc̄ Dicit
ad voluſianū aug9 . Tāta ē ꝓfunditas ſcārū lrārū
vt in eis quotidie ꝓficerem ſi eas ſolas ab ineūte pu

ericia vſqꝫ ad decrepitā etatē. mario ocio ſūmo ſtu/
dio meliori ingenio diſcere conarer Et. xij. cōf. Mi/
ra ꝓfunditas eloquioꝝ tuoꝝ Ecce añ nos q̄ñqꝫ ſup/
ficies blandiēs ꝑuulis. ſed mira ꝓfunditas de9 me9
Horror ē intēdere in eā. De dignitate aūt h9 ſcriptu
re z reuerentia q̄ dignū aliquid legere deſiderat. ille
librū nature legat. nō poſſum9 hic oia aſſignare pro
poſitū pꝫ q merito ob hec z alia ſcriptura hec etiaꝫ
a ſctiſſimis z deuotiſſimis ſtuderi debet Hoc attē
derūt ſcti illi p̄ores q̄ tam in ſtudēdo eas fuerūt dili/
gentes etiā patres ſci heremite q̄ meōriter eas tenue
runt Hoꝝ amore Chryſ. biennio ſpelūce ſe inclu/
ſit quo tpe ferme ſine ſōno degens. vt ſcribitur in no
uiter trāſlata legēda didicit ſcripturas eas meōrie cō
mendās. Sic mira de prm̄ illoꝝ ſtudioſitate legunt
adeo vt quidā illoꝝ neſcio quātas miriades expoſi/
tionū ſuꝑ ſcripturas legiſſe cōmeōratur Sic z de be
atiſſimo illo Hylarione Hieroni. ſcribit q ſcriptu/
ras meōria retinēs eas poſt oꝛōnē z. p̄s. quaſi deo p̄
ſente recitabat qd de plurib9 legitur patꝝ z a nōnul
lis tꝑib9 nris religioſis obſeruari nouim9 Et qd o/
pus eſt diſcurrere ꝑ ſingulos cū pro regula apd eos
hēbatur nullo remedio meli9 vagos cogitat9 poſſe r̄
ſtringi. vana alloq̄a vitari. aīmqꝫ incitare ad oē bo/
nū niſi iugi meditatione legis diue ſicut ſcribit in p̄/
mo pſal. Qui legit vitas. inſtituta. collatiōes q̄ꝫ p̄rm
videbit vera eſſe que dicimus Non ergo oꝛo his meli
ores immo deteriores ne ſint deuotarij noſtri eui vt
nolint animū dare ſcripturis Poſſemus hic aſſi/
gnare plurima in genere: de ſacre ſcripture nccitate.
qualitate. ortu. progreſſu. ſtatu z modo ꝓcedēdi: va
rio intellectu z ſenſu z de generalib9 regulis ſcriptu/
rarum. ſed veremur ſi illa commemorauerimus ne
magis iudicabimur illuſtrare intellectum q̄ꝫ foue/
re affectū q̄ꝫq̄ꝫ apud recte vidētes ignita ſint omnia
eloquia ſcripture. Uolumus tamē vt breuiores ſim9
intermittere iſta remittendo ad didaſcalicon Hugo
nis qui egregijſſime de his agit. Itemqꝫ ad Henri/
cum de haſſia ſuꝑ initio biblie q̄ multa tradit ſingu/
laria z ſcitu digniſſima Hoc monētes vnū vt quan/
tūuis profeciſſe ſe aliquis viderit ſciat plura reſtare
Tanta eſt em̄ plenitudo ſcripture hui9 q nec mini/
ma lrā taceo de verbis ſingulis z ordine verboꝝ. vt
dicit Hieronimus de optimo genere interpretandi
ſi bene memini. Imo ſi dño Jeſu creditur nec apex
vnus ſuis p̄gnantiſſimis miſterijs vacet: ſaltem in o
riginali lingua hebrea ſcilicet z greca. Patet hoc in
hebraico vbi peruigili z perpetua cōſuetudine idē v/
bū diuerſis locis poſitū. tam etſi in eadē ſignificatio
ne ſūptum. nō tñ eiſdē pūctuatiōib9 z lris ſcribit nec
eodē ſono ſepe ꝓfert. Qua itidē tā crebro ſic memi/
ni mihi oſtenſum in libris hebreorum inter continua
verba. Utpote inter ſuppoſitum ēt appoſitum.
Itemqꝫ inter adiectiuum z ſubſtantiuum. Inter

ſuppoſitũ ⁊ appoſicũ inter adiectiuũ ⁊ ſbſtm̃ Inter v
bum ⁊ aduerbiũ Inter ꝑpõez ⁊ ſuũ caſuale longum
ſpaciuz vacuum duorũ aut triũ verborũ capax inter
ponit̃ Et hec intercapedo vt teſtat̃ ei⁹ lingue periti nuſ
ꝙ̃ gẽtiũ aut locoꝝ ꝯmutat̃. Quare h̃ aiũt illi niſi qꝛ
abditũ aliquid latet velut tezaur⁹ in tp̃e belli recon/
dit⁹ nouiſſimis tp̃ib⁹ ꝯ̃ añchr̃z ꝑ enoch ⁊ heliã d̃tegẽ
dus Interim ãt verbã ſunt q̃ nõ licz hoĩ loq̃ Jure er
go ꝓfiteri p̃t oĩs h⁹ ſcp̃ture ſtudioſus cũ Aug⁹. Cũ
conſũmauerit tũc icipiet

Quõ ſe q̃s affectuoſi⁹ p̃t excercere i ſcripturꝭ Ca. iij

Cauſabũtur forſan aliq̃ min⁹ igenioſi me/
morĩẽ fragilitatem itelligẽtie tenuitatem ⁊
ergo nõ poſſe ſcp̃turas memoriter tenere nec
affcm̃ marcari ex eis. Melius qꝛ ſe habere cũ aſpira/
uerint in deũ Cõdeſcẽdendũ ẽ iſtis ⁊ ſtudiũ eoꝝ col/
laudãdum. meli⁹ qꝛ neſciſſe ſcp̃turas q̃z ſpm̃ extinxiſ
ſe ⁊ affectũ Abſit vt tã optioꝝ ſtudioꝝ occaſionem
tollere veli⁹ vt tãta ſanctiſſimi amoris officia ⁊ offi
cioſa ſacrificia ſb̃dere ſcp̃turis q̃b⁹ cõſtituũt̃ d̃o ami
ci cũ cetera nõ ita erigãt̃ Ea etem̃ nobis iteri in via
ꝯditio vt cũ nonpoſſim⁹ ſil̃ õnia ꝑſtare q̃ ad necita/
tẽ licz dũ maiora ꝑſta⁹ a minorib⁹ interiz excuſemur
Qui igit̃ ſcripturꝭ ipĩs intẽdere non valz l̃ eaꝝ appre
hendat finẽ Finis ãt ſciẽ h⁹ ẽ vt ꝑ ipãz ipẽ ſtudẽs fe
rat̃ i amorẽ ipi⁹ ꝯgniti obiecti ſcz dei Vñ apl̃⁹. finis
precepti caritas Cui q̃drat Aug⁹. dicẽs Sz forte ait
Nõ vacat tibi trãſcurrere ꝑ oẽs libros tene in corde
charitatẽ ⁊ conſecut⁹ eris oẽ ꝙ habet̃ i diuino codice
Vñ ⁊ oĩs ſtudioſus illos d̃ꝫ ex ea elicere ſenſ⁹ q̃b⁹ il
lũiat̃ itellectũs fide ⁊ inflãmat̃ affcũs duplici charita
te ⁊ quib⁹ ſtabiliat̃ anim⁹ in ſpe vite et̃ne Charitas
em̃ ſcp̃turarũ cardo in quẽ q̃ nõ oĩa refert ꝯtũeliã ſc/
ꝑture fcit ⁊ e⁹ autori ꝓut dicit Gnilbel. ꝑiſi. ꝓꝑe quĩz

Dat vanã. ſterilẽ. turpẽ ſtultã iiurioſam

Primo fcit eã vanã ianẽq; ab eo qđ potiſſimũ ꝯ
tinere debet. ſ. amorẽ ⁊ gl̃az autoris Scd̃o ſterilẽ fa
cit a fructu q̃ ẽ remuneratio vite et̃ne Tertio de
formẽ finẽ ei⁹ detrũcantes cũ precipua pulchritudo
i fine ꝯſiſtat quẽadmom̃ ſi pauo cauda ꝑueẽ Quarto
ſtultã eã fcit q̃ ad ſcipſuz dũ magis ſtult⁹ q̃z ſapiens
efficit̃ ex ea. Quito iniurioſã ⁊ ꝯtumelioſã creatori
dũ illam gl̃e ſue inaniſſime applicãt ſciẽ ex̃m gloriaz
venãtes Et qꝛ ita abuti ꝯtingit ſcp̃turis iõ mł̃ti ſci
parũ curauere de eis in finẽ ſolũ charitatꝭ oĩa ſtudia
ꝯferẽtes q̃ non abuti ꝯtingit Certi ſi charitatẽ ⁊ ſpi
ritũ charitatꝭ habuerit de oĩb⁹ edocebũt̃ Vere g̃ de õ
nib⁹ ſpũs docet quẽ iplent charitatẽ Ad illã ergo ꝑ
ſcp̃turas ꝯtẽdamus ⁊ ſufficiet nobis Pro affcũ ex
ſcp̃turis eliciẽdo pl̃imum valent exercitia q̃dã ꝑorũ
Qui vidẽt ſingulas lr̃ãs quaſi amoris cedulas ſibi a
ſpõſo deo demiſſas Aut quaſi verba miſcẽt cum ſpõ
ſo poſt ꝑietem ſtante aut intp̃rete medio aut certe
munere litterarũ O qui bis modis ad ſacros libros

accedit q̃ ſic affectus acceſſerit quaſi cum dño vt
Ambroſius ait locuturus non exꝑs manebit affect⁹
In leticia ⁊ in iubilo audiet ſuſurrium ⁊ vocẽ dei in
corde ⁊ ergo cũ magno affectu ⁊ reuerẽtia ad ſacra ſtu
dia accedendum ẽ vt fecit Auguſtinus vt; xi. conf
Sic ergo ſuas marces cõꝑant h̃ affectuoſi H

Pro ſpeculatiuo Cap. iiij.

Nunc poſtremo oſtẽdendũ eſſet quomodo ſe
hic haber ſpeculatiuus quo ꝯtemplet̃ deum
Sed nolum⁹ eſſe lectori noſtra ꝓlixitate g̃/
ues Qui hoc ſcire deſiderant ille tractat bonauen.
de artium reductione ad diuina legat Et videbit q̃/
modo in ſingulis artib⁹ non ſolum litteris diuinis
relucẽt manifeſtiſſima veſtigia diuinitatis vnitatis
ſimul ⁊ trinitatis quẽadmõz pulcherrime de ſinguliſ
ſciẽtijs Imo ⁊ ſciẽtiarum ſpeciebus ille deducit. Et
ſic eſt huius regionis finis ⁊ modus

De regione eccleſiaſtica priori annexa eadem fe
ria ſcilicet quarta habenda. ⁊ primo de incitamentꝭ
ad eius ingreſſum Prologus

Venite aſcendamus ad do I
mum dei ꝑſaie. ij. Venite
egrediamur in agrum videamus
ſi florum precedenti regioni anne
xa eſt pro ampliori affectu regio h̃
eccleſiaſticalis quãtũ Bernardus.
reſtringens ad affectuoſiora vocat regionem vel pa
radiſum clauſtralem eius videbimus rationez Sz
nos ꝑ materia latiori diximus eccleſiaſticã iſtã ad cu
ius ingreſſum plura p̃nt inductiua induci ſcz

Exemplũ. ſcriptũ. ſuaſũ. letũ. bona mł̃ta

Primo exemplum ſponſe in ortum ⁊ agrum eun
tis Imo ⁊ ſpõſi ipſius qui deſcẽdit ſepe lilia colligere
ex eo Secundo quia ſepe ad hoc monet ſcrip
tura vt; Tertio qꝛ ſuadet hoc ſanctorum doctri/
ꝑſertim Bernardus ⁊ ſanct⁹ Vincentius in inſtru
ctorio ſuo Quarto qꝛ hoc iocũdum quare eã pa
diſum dicit Bernardus Gaudioſum em̃ glorioſam
cernere ciuitatem dei Poſtremo qꝛ valde ꝯmo
doſuz qꝛ latet in hac regione ait Bern. fecũda fertili
tas ꝑcioſaruz merciũ vt illuminatio intellcũs inflã/
matio affectus incitatio v̄tutis. ⁊ excitatio ad õe bo/
nuz. libenter ergo ingrediamur eam K

De ꝯſiderabilib⁹ a ſtudioſ. Ca. ꝑmum.

Lata ẽ ⁊ r̃gio iſta mł̃tas i ſe dietas ꝯtinẽs ꝯſi
deratõnuz In q̃ etꝭ inuenire poterit ſtudioſi
or aut curioſ⁹ q̃ intellcm̃ exercitet deuot⁹ q̃ affcm̃ in
flãmet. ꝓfcũs irẽ q̃ ſbleuet̃ ad ꝯtẽplãdũ deũ Nã ſtudi
oſ⁹ p̃t ꝯſiderare iſta Ipi⁹ ſcz eccie ⁊ ecciaſticarũ r̃ꝝ ſb
limitatẽ ⁊ decẽciã Itꝭ ecciaſtici decl̃ſ⁹ hiſtoriã ⁊ q̃lita
tẽ ⁊ hmõi mł̃ta q̃ ꝯſiderationib⁹ ſũt plena Nã ꝑmo d̃
eccia ſm̃ ſe p̃t ꝯſiderare e⁹ diuiſiõez. diuerſã noĩatio
nẽ Edificationis rõez ⁊ modificatõez. Edificij miſte

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ria ⁊ diſpoſitionē Eccie ⁊ altariū ꝯſecrationē ⁊ eiuſ/modū ⁊ rationē Eccīaſtice libꝛtatis emunitatē viola tionē ⁊ veneratōnē de q̄bꝫ q̄ aliqua ſcire volet docto rum ſcpta diuini officij rōnalia ⁊ huiuſmodi inq̄rat Hic etiā plura ſe offerunt ꝯſiderāda de eccīe oꝛnatu Puta de eccīe picturis ⁊ oꝛnamēt꜇. de ꝯgruitate mi niſterioꝝ ⁊ eccleſiaſticis oꝛdinibꝫ de veſtiū eccleſiaſti carū ꝯdecētia oꝛtu ⁊ miſterijs. de ſacramēt꜇ ſacramē talibꝫ ⁊ alijs ritibꝫ eccīaſticis. de diuinoꝝ officioꝝ ꝯgruentia ⁊ eccīe documētis Ecce hec ⁊ hmōi mlta ſe offerunt hic ſtudioſo ꝯſiderāda de q̄bꝫ paſſim p̄t re perire iter doctoꝝ ſcpta Nec debet aliquis hec pua dicere, ⁊ vilipēdere qꝛ turpe nimis ē p̄ſertim eccl'iaſti co viro hec ignoꝛare Jmo tenet̄ ad hec ſciēda ſtudiū dare Alioquī ait durādus dēt de eoꝝ ignoꝛantia in nouiſſimo rōnē dare Labia em̄ ſacerdot꜇ cuſtodiunt ſciām ⁊c̄ Alioquī ſil'es ſunt iumētis onera ad alioꝝ vſum poꝛtātibꝫ ⁊ nuces ī oꝛe tenētibꝫ ſꝫ ad dulcedinē clei non attingētibꝫ. eo ꝙ intelligētie ⁊ ꝯſideratiōis dentibꝫ eā non frangunt Jmo dt Aug⁹. ſacerdot꜇ eē noſſe rōnem eoꝝ q̄ in eccleſia fiūt Ceco em̄ templi in greſſus eſt vetit⁹. nec ad ſacerdociū in lege veteri po terat admitti Et quis cec⁹ niſi ignoꝛās ſacerdos au eccleſiaſtic⁹ Scd̄o p̄ncipalit̄ hꝫ ſtudioſus attēdere ⁊ ſecū meditari eccīaſtici occurſus hiſtoriā ⁊ q̄litatem Quō ſcꝫ ab abel iuſto incepit quō ꝑſtiterit. q̄ntis tri/bulationibꝫ agitata fuerit. quō itē inter medias tri/bulationes ſuccreuerit magis ⁊c̄ Et ꝓ his ſciendis ꝯ uenit eccleſiaſticas hiſtoꝛias ⁊ cronicas vidiſſe Qua/rum ſtudium licꝫ aliquibꝫ videat̄ inane ⁊ nulli⁹ deuo tionis ꝓmotiū ſecus tn̄ ſentiūt deuoti expti

L ¶ De meditabilibꝫ a deuot꜇ ꝓ affectu aſſumēdis Ca. ij.

SEd iā q̄ deuot⁹ h̄ ꝯſiderare hꝫ videa⁹ Et cer te huic etiā lata h̄ meditādi ⁊ vtiliter exerci/tandi materia datur. Nam poteſt hic oculo deuote meditationis

Videre — eccleſiaſticoꝝ ſtatuū diuerſitatem / ꝑoꝝ ſcōꝝ exemplaritatem. / Sui oꝛdis ⁊ ꝓoiti oꝛigiem ⁊ q̄litatē

Ex quibꝫ oībꝫ ⁊ ſingul' p̄t elicere affectus caliditatē

Cerne ſtat⁹. ꝑſs. ſcōs cernas ſpeciales

Primo igit̄ p̄t exire in agrū eccāſticū ⁊ videre di/uiſiones grārum ⁊c̄ ab vno ſpū ⁊ multiplicē ei⁹ ſtatū Et videbit ꝙ regina ſit eccīa varietate circūdata Jn varijs locis ꝑ varia tp̄a ⁊ etates ſm varios ſtat⁹ dif/fuſa Et q̄dē ſtatus hi multipliciter diuidi poſſūt Jn ſecularem ⁊ ſpūalem velut gladij duo Aut ſm ꝙ chꝛi ſtus varios oñdit ſtatus

Cōiugatoꝝ — quē xp̄s — rectificauit — Quicūꝫ diſerit vxoꝛē
Clericoꝝ — ꝯpleuit — niſi abūdauerit iuſticia
Religioſoꝝ — ſpecificauit — Si ꝑfctūs vis eſſe
Pꝛelatoꝝ — firmauit — Paſce oues meas

Aut generaliter diuidi p̄t ſm tres illos viros Job. daniel ⁊ Noe Et ſic aliqui ſunt Hij aūt ſtatus varij

ſunt velut vni⁹ coꝛꝑis mēbꝛa diuerſa officia hñtia. Nō tñ excellentioꝛa mēbꝛa ꝯtēnunt inferioꝛa ſꝫ dili/gunt ⁊ fouēt ea qꝛ ſunt eis necc̄aria ⁊ quodqꝫ ſuo offi/cio ꝯtentū alteri cōdolet aut cōgratulat̄. Que varie/tas vt dicūt in eccl'ia detuit ꝑꝑ iſta vt ſcꝫ noui teſta/mēti ſtat⁹ veteri coꝛrñdeat vbi diuerſi ꝑpl'i ſub cul/tu erāt vni⁹ dei Jtē vt ethnicos p̄cedāt qꝛ ibi ſtat⁹ di uiſi erāt. Jtē vt integꝝ coꝛp⁹ ꝯſurgat ⁊ pulchꝛitudo dom⁹ in varietate ⁊ oꝛdine apꝑeat Et eccl'ia ad oꝑa/tiones expedita ſit M

Reſpōdēs. ꝑeat. ꝑfcā. decoꝛ. facilis ſit

Ecce in ſingulis his ſtatibꝫ Et in ſub eis ꝯtētis affe/ctuoſus multipl'r ⁊ vtiliter negociari p̄t Primo q̄li/tatē ſtatuū hoꝝ aſpiciēdo ⁊ in ꝓſperis vbi ſanos il/los ꝯſpexerit ꝯgratulādo ⁊ deū inde laudādo Naꝫ ⁊ ſic p̄cipue ꝑticeps fiet oīm. ¶ Secūdo vbi eos d̄foꝛ matos viderit ingemiſcēdo ⁊ ꝓ refoꝛmatiōe hoꝝ de um intimi⁹ oꝛādo Nā ⁊ ita pl⁹ ꝓficere poterit ī ſoli/tudine q̄ꝫ publice p̄dicādo. vt Gerſon declarat. Er/go quidā ꝓ exercitio deuotiſſimo iſtud hñt quemad modū tradidit q̄dā deuot⁹ carth. ⁊ tetigim⁹ int̄ exer citia feſti vel dñici diei ¶ Tertio p̄t hos ſtat⁹ attēde re pꝛo alioꝝ infoꝛmatiōe aut ꝓ mētis ſue ꝯſolatiōe ⁊ ſecurioꝛis ſtatus ꝯcluſiōe grās agēdo ꝙ ad talē ſit vocat⁹ ⁊ alios ad talē ducere nitēdo. Et ſic videt̄ Ja cobꝫ carth. in de ſecurioꝛi via ſpeculā vt ait ſupa ſcen dens varios ſtat⁹ modoſqꝫ in eis viuēdi aſpexiſſe: et ſecurioꝛē ꝯcluſiſſe vt patet in e⁹ libello. Et de hac ſpē meditatiōis dicit petr⁹ de ayllico ꝙ valde expedit cō/ſiderare ſolos ſtat⁹ opaqꝫ oīa tā maloꝝ q̄ꝫ bonoꝛum vt inde eliciat q̄d imitari q̄d ve vitare expediat Ut d̄ bōis grās agat ex malis ſe coꝛrigat ⁊ ꝓ eis oꝛet Me ditet̄ ſinguloꝝ bōa ad imitatiōis cumulationem ad dei laudē ⁊ grāꝝ actionē Mala vero ad ſuā eruditio nē. eoꝝ emēdationē ⁊ ꝯpaſſionē. Hec ille in ſpeculo cōſideratiōis ¶ De ſcōꝝ pꝛ̄m exēplaritate. §. i.

SEcūdo hic deuot⁹ cōſiderare hꝫ ſcōꝝ exempla/ritatem puta apl'oꝝ ⁊ ſctōꝝ ꝑmitioꝝ vt h̄ ſan ctus vincētius docet. de q̄bꝫ latiſſima materia ꝯteri poſſet Ad quod valet legere illoꝝ geſta ⁊ vitas. ꝓut hoc ſuadet Guilhel. ꝑiſienſ Religioſi etiā p̄ſerti ad religioſos ꝑoꝝ tp̄m ad heremos ſctōꝝ patꝝ diuer/tere dñt ⁊ illic mēte vagari ⁊ illoꝝ cōuerſationē doc'nā ⁊ exēpla mētis ocl'o ꝯſiderare. queādmodū docet btiſſim⁹ Berñ. dicens ingrediēdū ꝑadiſū clauſtralē regionē viſu pulchꝛā diſcipline vallo īmunitā in qua fecūditas p̄cioſaꝝ mercium latet. Gl'ioſa res hōies vnius moꝛis hitare ī domo bonū ⁊ iocūdū hitare fra tres in vnū. Hic ait videre eſt illū pctā deflentē Aliū in dei laudibꝫ exultantē. Aliū in actia laboꝛantē. ali um cōtēplatie vacantē. Jta ꝙ de his nil veri⁹ dici p̄t q̄ꝫ caſtra dei ſunt hec Et q̄ꝫ terribilis ē locus iſte Nō eſt hic aliud ⁊c̄ Hic igit̄ Bernar. ait. Hic ꝑam/bula virtutes cohabitantiū in domo dm̄. ꝟtutū ⁊ fac

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

inde ſarcinã tuã formã viuẽdi ₹c. Hec ille Sic ꝺ be/
atiſſimo Anthonio narrat btũs Athanaſi⁹. Q; oim
ad quos ꝑgebat ꝓꝓas ſinguloꝝ grãs hauriebat h⁹
cõtinentiã illi⁹ iocũditatẽ ſectabaꝛ. Iſti⁹ lenitatẽ. illi
us vigilantiã. altius legẽdi emulabaꝛ iduſtriã. iſtuz
ieiunantẽ. illũ humi quieſcentẽ imitabaꝛ. altius pa/
cientiã. alteri⁹ mãſuetudinẽ ꝑdicabat Ac ſic vniuerſ
virtutũ ꝑtib; irrigat⁹ ad ſedẽ ꝓpriã reuertebaꝛ. Ibi
ſecũ vniuerſa ꝑtractãs oim in ſe bona nitebaꝛ expri/
mere. Hic vite canon ſingulis cenobicis ẽ vtil' vt ꝓ/
ficiãt mutuo q̃ ꝯuerſanꝛ mutuo Sectãtur apẽ mel/
leã. nõ araneã tabidã q̃ liquorẽ letiferũ ſugit quo illa
ſapidũ. O ſectemur ꝑcoꝛ o frẽs hũc viꝝ ₹ monachici
gregis monarchã e⁹ exẽplo decurram⁹ vel mẽte i egi
ptias ſolitudies. inq; cetera heremi deſta. itueamur
pijs oculis cordis agmina illa ſctõꝝ q̃ diligẽter iſpe/
cta nõ pñt nõ excitare feruorẽ Intueamur ſolitudiez
Pauli. certamia Anthonij. ſimplicitatẽ alti⁹ pau/
li Mattã culalij lapidẽ triennio in ore geſtatũ aga/
tonis viri deuotiſſimi. ceteraq; caſtra dei excubiaſq;
vigiliũ ei⁹. ₹ certe erũt nobis velud btiſſimo Auguſt.
eoꝝ exẽpla deſolatorij carbones oẽ exurẽtes vitiũ in/
calcſcẽtes. itẽ in mirũ deuotiõis feruorẽ. inq; oẽ Hi
eroni. teſte bonũ. O qui ſe hic exercitare volet ille de/
uotiſſimã ꝑiter ₹ ãpliſſimã ſibi materiã ꝓpoſitã ha/
bet. ſed ₹ mũdiſſimã nimis. Ita ꝙ in oĩ triſticia po/
ſitus hõ ſi hanc regionẽ ingreſſus fuerit optim anie
ſolamẽ velud ex ꝑadiſo delitiaꝝ dei reputabit. At vt
paucis nos expediam⁹: nihilomin⁹ materiã alijs ſub
miniſtrãtes. dicim⁹ ꝙ trifaria circa hos prẽs cõſide/
ratio haberi poterit

Primo poterint cõſiderare horum vite geſta.
Secundo horũ vite modus et inſtituta
O Tertio horum doctrina verba ſcʒ ₹ dicta

Que tria ſunt vere cõſideratu digniſſima. Et ad hoc
valent imo in his cõplectũtur libri illi merito ab oĩ/
b; religioſis ꝯplectẽdi ₹ failiariter hñdi Uitaſpatꝝ
Inſtituta ₹ collatiões eorũdem. In his ꝟa religioſo
rũ forma traditur ₹ a maris magni ꝑſtinis tꝑib; eſti
mabãtur O q̃zti putas faciebat Aug⁹ relatã ſibi An
thonij vitã q̃z failiariter ſcũs dñic⁹ ſibi ĩbiberit colla
tiões patꝝ ₹ inſtituta. imo ₹ de ſctõ doctore thoma
dr ꝙ his ꝓ mẽtis recollectõe ₹ deuotiõis excitatione
vti ſolebat. Multa poſſem⁹ hic dicere de ꝑrib; iſtis
ſctis. poſſem⁹ quaſi fabricare ꝑadiſũ delitiarũ. ſub ꝗ
bus dietis ex trib; illis libris. ſ. Cuiuſq; nõiatiſſimi
pris ponẽdo vitã ₹ geſta. deide modũ hitatiõis ₹ iſti
tuta. demũ meõralia ei⁹ dcã. ſed h̃ relinq̃m⁹ ſtudioſis
tm̃ monẽtes vt crebro hoꝝ meõriã agam⁹. nõ ei ſñ
bñdictiõe erit. Hinc em̃ vt de ceteris ſileam⁹ bonis
excitabiꝛ in nobis virtutũ radix hũilitas. Hoꝝ ei vi
te inſpecte oim nr̃m vitas pctm̃ oñdent. ita vt iure
dixerit Job. xxxix. c. Reſpiciet hõies ₹ dicet peccaui ₹
vere deliqui ₹ vt erã dign⁹ nõ recepi. hic eruditio mẽ

tis. hic incitatio feruoris ₹ innũera alia bona ꝓut te
tigim⁹ de ꝯſideratiõe ſcõꝝ ſuꝑ Hic deuot⁹ ſuã vitaz
illoꝝ cõferre hʒ Inq̃rere itẽ diligẽter vñ diſtãtia tã/
ta Tm̃ q̃ppe inter ſe ꝑoꝝ ꝑrm̃ ſemite ₹ nri tꝑis iner
tie diſtãt. q̃zto lux a tenebris. a nigro albũ. ab inferi/
orib; ſuꝑiora. celeſtia a terrenis. O q̃ztã legim⁹ ꝑrm
fuiſſe glĩaz illoꝝ ꝙ vix eã eſtimare valem⁹ Uere tũc
erant aurea ſcl'a cũ hõies illi erãt aurei q̃ vix minori
q̃z apl'i ſignorũ glĩa clarebãt q̃b; vita pñs nõ longe
aberat a futura Hic q̃ſi corꝑe ſolo illic mẽte demo/
rantes q̃b; terrenoꝝ meõria odioſa ois nec ill' alia q̃z
de diuinis ₹ celeſtib; meditatio erat colloq̃uʒ niſi ſpi
rituale nullũ. Porreo de corꝑm exercitijs aliq̃d me/
morari vix em̃ credũturaudita.

¶ De cõſideratiõe ordinis ₹ ſanctoꝝ e⁹ Ca. iij.

Ad tertiã nobis ꝯſideratiõez veniẽdũ q̃ ẽ de cõ
ſideratiõe origis ordinis ₹ feruore ſcõꝝ ꝓpoſi/ P
ti ſui Nã lʒ nõ ſit diſtictio int̃ ſcõs q̃zq̃z oiz me/
moria ſit in bñdictõe. vehemẽti⁹ tñ afficit ordis ₹ ꝓ/
poſiti ſil'itudo. Quare etʒ. ſã. Uincẽ. p⁹ q̃z monuit at
tẽdere feruorẽ apl'icoꝝ viroꝝ. adiũxit etiã debere ꝑ/
cipue meõriã fieri ꝑtcritoꝝ ₹ prioꝝ ſcõꝝ ordinis iſti
tutoꝝ vt ſic excitẽꝛ ₹ eis cõformeꝛ Iuxta ꝙ dñs mo/
nuit atrẽdere iudeos in prẽʒ eorũ abrahã Inq; petrã
vñ erãt exciſi Et paulus fideles in fidei ſue autores.
Sic ẽ ſꝫm hãc cõſideratiõez q̃ſq; religioſus i ſue reli/
gionis autorẽ ꝑmũ ₹ ꝑmos ſcõs ordinis intẽdere dʒ
Hi em̃ magis loquẽtur q̃d deſit in ꝓpoſito ſuſcepto
Nã alioq̃n prẽs vane appellãꝛ ſi nõ attẽdũtur. ſi non
imitãtur Sic ergo bñdictinẽſes in ſuũ Bñdcm̃ ꝓſpi
cere hñt. Sic in frãciſcũ ſuũ miores/ ₹ ꝑdicatores dm̃
cũ vel etiã Aug. ₹cijs. Hieroni. em̃ teſte Hʒ vnũq̃d
q; ꝓpoſitũ ꝑncipes ſuos ſpectãdos. ſ. ₹ ſectãdos. vt ꝓ
ſeq̃tur dicẽs Romani duces imitãꝛ camillos fabci/
os regulos ₹ Scipiões phi ꝑponãt ſibi pytagorã ſo/
cratẽ, platonẽ ariſtotelẽ. Poete imitẽtur homeꝝ ꝟ/
giliũ menãdꝝ therẽti. Hiſtorici ſaluſtiũ heradiũ libi
um. Oratores lyſiã grachũ demoſtenẽ Tulliũ Et vt
ad nrã inq̃t. veniam⁹ Epi ₹ ꝑſbyteri hẽant ad exẽplũ
apl'os ₹ apl'icos viros q̃rũ hõrẽ poſſidẽtes hrẽ nitãꝛ
₹ meritũ. Nos ãt de mõachis loquẽs; hẽam⁹ ꝓpoſi/
ti nri ꝑncipes Paulos Anthonios Julianos. hilari
ones. macharios: Hec ille Utiq; illõ monẽs ſciẽs q̃z
ſingl'ariter afficiãt exẽpla ꝯgruẽtia intẽto Hic etiaz
ꝙ tãtis ſtudijs prẽs illi ꝑores de ortu ₹ origie ordinũ
fecerũt cõſcribi. deq; illuſtrib; ordinũ viris libros vt
ſcʒ viua exẽpla ₹ ꝓpoſito cõgrua hrẽnt ſubſequẽtes.
vt ſi qñ dilapſi in autores reſpicictes rurſus confor/
marenꝛ eis Eſt liber de carth. ortu ₹ ꝓgreſſu: ſunt ꝺ
illuſtrib; viris fere ſinguloꝝ ordinũ ₹ initijs libri mł'
ti. hñt ₹ heremitani tuiũ ſuũ Sʒ heus nr̃ int̃ h̃ ordo
libro de origine ₹ ortu caret nuſq̃z certi q̃ppiã de hoc
inuenitꝛ a nris deductũ. niſi forſan poſteriorbus his
dieb;. Et qm̃ aliud iã op⁹ ſcorſũ a nob ſuꝑ his ẽ cla/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

boratū. Nihil hic iā hinc agendū niſi in gñe cōcluſio hec vnica annotāda. ſ. Qꝫ canonice ꝓfeſſiōis diſciplina. ſicut ceteras xpiane religiōis obſeruātias ātiq̄tate ſil' ⁊ dignitate āñcellit. ita ⁊ fecūditate ſcōꝝ et illuſtriū viroꝝ nūeroſa vbertate āñcedit. Que ꝯcluſio lꝫ q̄buſdā videaꝛ dubia. vera tñ crediꝛ ⁊ ꝓbabilit' ſolida vt latiꝰ ibi q̊ ad triplicē eiꝰ ꝑtē eſt deducta. Nā de antiquitate nō ex incertis autoꝛibꝫ reꝑimꝰ. Qꝫ ordo canonicoꝝ regulariū de ſub ſctis apl'is eſt inſtitutꝰ. A btō Marco apud alexandriā dilatatꝰ. A btō iacobo hieroſolomitano. Et clemēte pōtifice romano ⁊ ceteris apl'icis viris obſuatꝰ. Ab vrbano papa ⁊ inſigni martyre decreto reformatꝰ. A ſequacibꝫ vtputa Silueſtro Cypriano ⁊ alijs in reformatiōe zeloſe ſeruatus Diui Hieronimi epl'is informatꝰ A p̄re Auguſt. reſtauratꝰ Regula decoratꝰ ⁊ ordinatꝰ Ab eo ⁊ ſub eo poſtqꝫ eū ſeruatꝰ ⁊ valde promotꝰ Juſſu Gregorij magni in occidētis ꝑtibꝫ ampliatus. Per magnos ⁊ ſctōs dilatatꝰ. ꝯſeruatꝰ. collaudatꝰ. reformatus. ⁊ in pñs vſqꝫ ſub diſciplina ſatis vigēte ꝺductꝰ Cuiꝰ ordinis ⁊ hitus nō (vt nōnll'i falſo aſſeuerant). heremitici fuit btiſſimꝰ p̄r Auguſt. Cꝰ ꝓpōis ſingule ꝑtes ad liquidū ibi ſūt deducte ex'. ſūmoꝝ pontificū dcis ⁊ autēticis ⁊ ſolidis ꝯcilioꝝ aut fide dignoꝛuꝫ ſcriptis De ſecūda āt ꝑte cōcluſiōis. i. de dignitate canonici ordīs palā ꝺt cōſtitutio cōcilij aquenſis. Qꝫ euidenti autoꝛitate liq̄t canonicā inſtitutionem ceteris dignitate p̄ſtare inſtitutionibꝫ. Et antiq̄ regulariū inſtituta hñt Sic antiq̄tate: ita ⁊ dignitate canonicꝰ ordo ceteros āñcedit Nā monachoꝝ lꝫ ſit vita p̄dicabil' ⁊ ſctiſſima ꝯuerſatio Nō tñ adequandi ſūt primis canonice vite īſtitutoꝛibꝫ apl'is videlꝫ ⁊ apl'icis viris Qui et tāto ſcōꝝ oīm merita quālibꝫ p̄celſa fuerint ſuꝑant. q̄ꝫto ſcōꝝ ſcō ſcōs oēs ſcificāti viciniꝰ appinquāt. De tertia q̄ꝫ ꝓpōis ꝑte facile ꝯſtat, Qꝫ ⁊ ſcōꝝ nūeroſitate ordo canonicꝰ ceteros āntecedat ſi origo ordīs ⁊ dilatatio attendaꝛ. adeo qꝫ tantus fuerit nūerꝰ ſcōꝝ canonici ordīs vt vix ſit nūerabilis nob. Vñ tā etſi gl'ienꝛ Bñdictineñ. ⁊ nō ad inſipientiā ſibi. De q̄nqꝫ milibꝫ. q̄ngentis q̄nq̄ginta q̄nqꝫ canoniſatis ſui ordinis ſanctis. deqꝫ tam innūeris nūeratis tamen a Joanne. xxꝰ. p̄latis ⁊ viris illuſtribꝫ. Nō tñ attingere credūtur ad ſūmam ſctōrum canonici ordinis. Quoꝝ numerus vix putatur numerabilis q̄ppe multiplicatus ſuꝑ numerū nimis Ex multis ⁊ ꝑs huius ꝓpōis ſtabiliter ⁊ probaliter ſatis firmatur. Hec q̄ ſcire volet librū illum cui nomē inſcribitur Venatoriū ſeu inueſtigatoriū ſanctoꝛū canonici ordinis attendat Vbi ⁊ de habitu ordīs ⁊ aliis eſt ꝓſequutū. Jn hoc tñ cōcludiꝛ nō magnum eſſe magnos habuiſſe patres. ſed egiſſe magna Neqꝫ gl'iandū in multitudīe ſanctoꝛum: ſed bonoꝛū operum ⁊ meritoꝝ Jlluqꝫ eſſe ordinis dignioꝛis q̄ vite fuerit ſanctioꝛis. Et hec ſufficiat cōmonuiſſe ſuper ſanctorū ordinis ꝯſideratione q̄ plurimum vtilis eſt cuiqꝫ accōmoda ſi ſequatur noſtra ſequela

¶ Cōſideratio ſecularium Capitulū quartū

Habent etiā in hac regione videri ſcā prauoꝝ vt nos confundamur ⁊ excitemur. Erubeſce ſydon ait mare. i. ſcl'ares ſpiritali Cū qꝛ illi magis laboꝛāt placere ſeculo q̄ꝫ nos deo. Vt iniq̄ agerēt dicit
D
Hiere. laboꝛauerūt. Et ipi de ſe aiūt. Laſſati ſumꝰ ī via iniquitatis. ambulauimꝰ vias difficiles. Et ſic legitur in vitaſpatꝝ qꝫ pelagiā meretricē reſpiciēs epſ ſctūs nūnus cū multis lachꝛymis ad cocpos dixit. Jſta meretrix cōfundit ⁊ ꝯdēnat nos Nō em̄ in om̄i tꝑe vite habui tantā diligentiā ad placēdū deo q̄ꝫtaꝫ iſta habuit ꝓ placēdo mūdo. ¶ Secūdo vita mūdanorū cōfundit vitā ſpūaliū inq̄ꝫtū ſūt ſollicitioꝛes ad inq̄rendū diuerſos modos augēdi diuitias q̄ꝫ nos acquirēdi ꝟtutes. magis p̄cauent tꝑalia dāna: q̄ꝫ nos ſpūalia ⁊ aīe ꝑicula. Et ergo dñs dixit Lu. xvi. Prudentioꝛes ſunt filij hꝰ ſcl'i. ⁊c. ¶ Tertio qꝛ magꝫ dolent de dānis mūdi. q̄ꝫ multi ſpūales de dānis anīequo ꝯtra ꝺt Augꝰ. Sciat ſe culpabiliter reum q̄. deflet dāna amici ⁊ pctā cōmiſſa nō deflet. Deduc ergo quaſi toꝛrentē lachꝛymas ⁊ nō q̄eſcat pupilla oculi tui Jtē p̄t in eos inſpicere vt̄s tetigimꝰ ad eoꝛū malū vitandū ⁊ ad ꝓ eis oꝛandū. Lata eſt ergo hec regio ꝓ deuoto cui vndiqꝫ occurrit materia deuotiōis

¶ Quō hic ſe q̄ſtuabit cōtemplatiuus. Ca. v.
E

Sed iam quomodo contemplatiuus que ſibi poterit queſtuare ad ſpeculandū videamus. Et certe latiſſima ei materia affertur. Nam poteſt cōtemplari eccleſie miniſtros. ſtatus. actꝰ. itē qꝫ hierarchicos. ex quibus omnibꝫ facile poterit ſubleuari ad cōtemplandū vnitatem ⁊ trinitatē deitatꝫ Habet in hac regione cōtemplari quō ſicut vngētuꝫ in capite deſcendit in barbā aaron. deinde in oꝛā veſtimenti De diffuſione grāꝝ ordine ſacramētoꝛū bonoꝛum. gratie gratis date Et carū rerum quibꝫ initur fides eccleſie ſctē. Similiter etiam de bōis gratie gratis date ⁊ alijs bonis ꝑ totum eccleſiaſticū coꝛpus diffuſis. De quibus ſingulis ſingl'a capitula ponit in de contemplatione Dyoniſius carth. de quibꝰ nil ꝓlixius agimus Ex hac itaqꝫ regione ſarcianti regrediamur ⁊ primi meditationē ſanctam repoꝛtent deuotioꝛes foꝛmā viuendi ⁊ propoſita noua conſtituant ſtij ad ſuperna ſpectacula rapianꝛ. vt ſic de regione eccleſie militantis tandem ad gloꝛiam perueniamus triumphantis.

¶ Prologus generalis in q̄ttuoꝛ nouiſſima

Memorare nouiſſima tua et
ineternum nō peccabis. Eccli. vij.
Quia in ſubſequētibꝫ regionibꝫ de
nouiſſimis eſt agendū circa q̄ oim
exercitia deuotoꝝ verſari ſolēt. Jō
de ipis in gn̄e eſt aliqd p̄mittēduz
A Deinde de ſingulꝭ ſm regiōes ē pro/
ſequendū. Jn primis aūt q̄ ⁊ quot ſint nouiſſima vi/
dendū. Et inueniūtur p̄ſertim q̄ttuor a ſcīs ꝯputa/
ta. ⁊ a Bernardo ⁊ ſeq̄cibꝫ eiꝰ Et ſūt Mors. iudici/
um. iehenna. ⁊ glīa. Quid horribiliꝰ morte: qd terri
biliꝰ iudicio. qd intolerabiliꝰ iehenna. qd iocūdiꝰ glo
ria celeſti. Que quidā ſub verſibꝫ his ꝯplexus ē

His duo ſūt q̄ cordetenꝰ ſub pectore miſi.
Mors mea. iudiciū. barat̄ nox. lux ꝑadiſi

Habes ergo q̄ ⁊ quot ſūt nouiſſima Jā inquirēduz
quare crebro ſūt meditāda Et vt breuiter nos expedi/
amus de inductis in gn̄e. qm̄ ponemꝰ incitamēta ꝺ
ſingulis in ſpē. Nota tn̄ ꝙ ꝑꝑ hec crebriꝰ ſunt memo
B randa.
Jpſa nouiſſima ꝑꝑ plurima ſunt memoranda
Optatum. ſuaſum. factū. qꝫ opus vtile multum

¶ Primo hec nouiſſima frequēter ſunt rumināda
qm̄ hoc ſingulariter a deo optatū. vtꝫ Deute. xxxij.
Utinā ſaperent ⁊ intelligerent ac nouiſſima proui/
derent. O nota verba. cogita ſuſpirātis illiꝰ ꝑ vtinā
ꝓ tua ſalute miſīcordie viſcera. ⁊ iple eius deſideriū
ſepe reuoluēdo nouiſſima ¶ Secūdo qꝛ hoc ſuadet̄
in ſcripturis ⁊ a ſcīs Scriptura em̄ ſcā vt Uincē.
ait ſuadet locū nouiſſimū tenere. Tps nouiſſimum
p̄cauere. vtꝫ in multis locis ſcripture. Nūc gn̄aliter
de illis in gn̄e. nūc ſingulariter de ſingulis in ſpē mo
nēdo. Hinc eſt illud Eccli. xxviij. Memēto nouiſſi/
moꝝ. Et Prouer. xix. Audi cōſiliū ⁊ ſuſcipe diſcipli
nā. ⁊ eſto ſapiens in nouiſſimis Ad idē etiā hortant̄
ſcti in ſuis doctrinis. vt ptꝫ de Bernardo ⁊ aliꝭ
¶ Tertio trahet nos ſctōꝝ exemplū ⁊ factū q̄ ſe tā dili
gēter in his exercu ere. vt eſt de multis videre de Hi
eroni. Grego. Bernar. in meditatiōibꝫ ⁊ de oī illo fe
lici choro patrū egyptioꝝ Hieroni. ſꝑ tuba iudicial̄
inſonuit Grego. in oibꝫ fere omeliꝭ hoꝝ meminit.
¶ Quarto qꝛ hoꝝ meōria hōi preſerti ꝓficere volen
ti eſt necāria. Maxime aūt vitioſo ⁊ carnali Nō em̄
alio quopiā lixiuio tā facile cōcupiſcētiaꝝ ſordes de/
lentur ſicut meōria hoꝝ vt declaratur in Ptūs vir.
⁊ hō quidam. Nam ⁊ timor neceſſariꝰ q̄ prouenit ex
iſtis quo ſine iuſtificari ait ſapiens poterit nemo.
¶ Poſtremo qꝛ vtile eſt exerceri in iſtis: vt patebit
de ſingulis. Nam vt dicit quidā hoꝝ memoria a pec
catis reuocat. virtutibꝫ copulat. ⁊ in omi bono opere
retinet ⁊ cōfirmat. Jta ꝙ in prouiſiōe nouiſſimoruz
cōſiſtit ⁊ totius vite p̄terite erratoꝝ correctio. ⁊ peri
culoꝝ futuroꝝ euaſio. ⁊ oim neceſſarioꝝ ad ſalutē
ſufficiēs procuratio. Cū igitur tāta ſint ad hoꝝ me
moriā inductiua libēter ⁊ frequēter cogitemꝰ iſta e/
grediamur a torpore ⁊ deſidia Jngrediamur in regi/
ones ſequētes ꝑ deuota meditabilia quoꝝ aliq̄t de
ſingulis iā ſunt annotanda.

¶ De regiōe mortis ſiue mortali Cap. primū

Memor eſto qm̄ mors nō tardabit Eccī.
xiiij. Primuz nouiſſimoꝝ cuiꝰ meōria
plurimū religioſo ē congrua ſiue regio
C quarta ē Mors ipa vel regio mortalis.
que crebriꝰ eſt a deuotis frequētāda ꝑꝑ
inductia generalia p̄miſſa Aut etiā qꝛ mortis medi/
tatio aſſidua ſūma eſt ꝑhia plurimū vtilis ⁊ neceſſa/
ria. Nā de primo ſapiēs ille plato teſtat̄ ꝙ ſūma ſapi
entia ē meditatio mortis aſſidua. Qꝫ etiā mortis me
moria multū vtilis ſit ⁊ commodoſa ſapiens innuit
Eccli. vij. cū dixit Melius eſt ire ad domū luctꝰ ſcꝫ
ſuꝑ mortuo q̄ꝫ ad domū cōuiuij Jn illa em̄ ⁊c. Et ve
re melius qm̄ multiplex ex hmōi meditatiōe conſeq̄
tur fructus

Mors memorata bona. tibi conferet hec
recitanda. tēptat
Hinc tior. excutiens. reuocat. dolet. ardua
Cōtēnēs. re ꝓbat. caro lāguꝫ. vitaqꝫ. largꝰ
Aſt humilis. gaudens. fugitās mala gau
dia ſperans.

¶ Primo ergo mortis meditatio timorē incutit Nō
eſt em̄ ait Uincē. tā ꝓphanꝰ tā inſanꝰ tā inſenſibilis
aut tā miſerabilis q̄ nō vehemēter horreret ſi diligē
ter ⁊ intēte ꝑſpiceret ⁊ in corde ſuo ꝓfundiꝰ rumia/
ret ꝙ morietur ⁊ neſcit vbi. qn̄. vel quō. quot qn̄ tot
dolores p̄ment tot circūdabūt anguſtie ⁊ nullꝰ q̄ po/
terit ſubuenire Jure timēdus ē trāſitꝰ ꝑiculoſus vbi
nō poſſet hō euadere quin aliqd mēbrū amitteret. q̄ꝫ
tūuis ſollicite p̄caueret ¶ Secūdo torporē ⁊ ſegnici
em excutit Eſt em̄ velut ſtimulꝰ aſinū pungēs ⁊ cal/
cat laſciuū. ⁊ diſcolū vrgens equū. Et ergo Eccs. ix.
dꝛ Qdcūqꝫ p̄t manꝰ tua inſtāter oꝑare. Un̄ ⁊ hanc
meōriam mortis iuſſit bt̄i Bernar. ꝓ accidie expulſi
one Et vere q̄ vltimū momentū ſe ſꝑ hr̄e putaret pu
to ꝙ feruentiꝰ deo ſeruiret Hinc quidam ſe excutere
volēs ſibi ſꝑ dixit. Ecce hec vltia ē hora. cras em̄ mo
riemur Q tētemus ⁊ feruorē ſentiemꝰ ¶ Tertio a
pctō reuocat. Et ergo ſapiēs Eccli. vij. dixit Jn oibꝫ
opibꝫ tuis memorare nouiſſima tua ⁊ ineternū ñ pec
cabis. i. vix. Et iure pcm̄ horreſcit qui de m̄orte co
gitat. quoniam illā ꝓpter peccatū inductam nouit.
Hinc abbas q̄dā. memor eſto ſemꝑ exitus tui ⁊ non
erit delictū in anima tua Quarto dolet. i. ad p̄ītē/
tiā agendā ꝓuocat. ſicut patet Jone. iij. de Niniuitꝭ
q̄ penitentiam egerunt ad cōminationē mortis. Et
de Joanne baptiſta predicante. ⁊ Eſaie. xxxix. Qui

audito verbo Morieris fleuit. Patet hoc in mul/
exemplis q̄ narrātur a diuerſis. Et ergo effrem hor/
tatur. Obſecro vos amici vigilate ⁊ in hac vltia ho/
ra pn̄iam agite. quā ſi neglexerimus nil habemꝰ quo
nos excuſemꝰ. Impoſſibile em̄ eſt ꝙ non peniteret q̄
q̄ ſemꝑ mortem adeſſe cōſpiceret ¶ Quinto ardua
tēṫat. i. valet ad ardua opa aggredienda. Dicit eniꝫ
Greg. Valde ſollicitat ſe in bono ope q̄ ſemꝑ cogi/
tat de extremo fine. Et ideo prēs heremicole vt Ely
macꝰ narrat fecerūt tā ardua quia ſemꝑ erat mors
eoꝝ aīs antepoſita: ¶ Sexto mūdi cōtemptū gn̄at
Ait em̄ Hiero. Si quis meōratur vite vltia vtiqꝫ fa
cile reſpuit cūcta que ſūt in terra. Ponit deſꝰ Vin/
cētius exēpla multa. Nihil em̄ eque tibi ait Seneca
ꝓficiet ad tpantiā oīm rerū ſicut frequēs cogitatio
mortis ¶ Septio reprobat opera vanitatis. ita vt
dicat illud Eccl. ij. Riſū reputaui errorē. Nil em̄ in
eis ſtabile videt. Iuxta illud Qđ fuit eſt ⁊ erit Octa/
uo carnis feruor depimiṫ ⁊ tētatio vincitur Greg.
Nihil adeo valet ad edomāda carnis deſideria q̄ꝫ co/
gitare qualis mortua ſit futura Et ſic quidā heremi
ta saniē ſubterſit a quadā muliere mortua ⁊ ſic vicit
carnis incentiua Cū igitur ait grego. culpa aiꝫ tētat
necē eſt vt breuitatem ſue delectatōis aſpiciat ne ad
viuacē mortē iniqtas rapiat. ¶ Nono dirigitur vita
pn̄s Nam ſicut in ſingulis artificijs finis ꝓſtituitur
⁊ ad eū opus dirigitur ſic agit q̄ de morte meditatur
Unde eſt ad modū nauigantiſ q̄ regēdo nauē in fine
ſe ponit. ⁊ ad modū iumēti qđ cauda ſe defendit. Et
auis que volando cauda ſe regit ¶ Decimo ad largi
tatem prouocat. vn̄ Alexander cū moreretur regnuꝫ
diuiſit ⁊ multi ſua reliquerunt. Ait em̄ Ambro: Nō
ſunt hōis bona q̄ ſecū portare nō poteſt. ſola aūt mi/
ſericordia comes eſt defunctoꝝ ¶ Undecimo hō hūi
liatur Unde antiqui hūiliare ſe volentes cinerē ſuꝑ/
ponebant capitibꝫ in memoriam mortalitatꝭ ſibi di/
centes Quid ſuꝑbis terra ⁊ cinis. Nam qui rite cogi
taret qualis in morte futurꝰ eēt nūqꝫ ſuꝑbiret. vt la/
te in nouiſſimis ſuis Dyoniſius carth. declarat Du
odecimo aīꝰ iuſtoꝝ ex huiꝰ meditatiōe gratulaṫ ſci
ens mortem nil eē niſi ianuā vite. initium refrigerij.
ſcalā aſcenſiōis in celū vt Bernar. ait. Nam vt pla/
to in phedrone dixit. Uir in ꝑhia ducēs vitā cōfidit
ſi mori debeat maris ire fretū bonis ¶ Decimotertio
multa mala euadūtur ⁊ ſuppliciū euitatur eternum
cuius iſta mors nō eſt niſi vmbra. vt dicitur in legen
da ſancti Andree Qui autem huius ſollicite memo/
ratur ad illam ſe diſponere nititur ⁊ conatur ¶ Po/
ſtremo valet ad eterne vite deſideriū accēdenduꝫ cꝰ
ipſa eſt introitus Iuxta illud Iob. iij. Quaſi effodien
tes theſaurū vehemēter gaudent cum inuenerint ſe
pulchrū Adeo vt dicant illud Eccli. xli. O mors q̄ꝫ bo
nū ē iudicium tuū. Ut plenius infra dicetur Patꝫ ꝙ
ex dictis q̄ꝫ vtilis ſit meditatio mortis Unde iure

epūs theophilus moriens dixit Beatus es abba Ar
ſeni qui ſemper ante oculos hanc horā habuiſti Sꝫ
has vtilitates q̄ ex mortis meōria aſſequi volet. opꝫ
vt nō ꝑfunctorie aut rarius hanc agat. ſed vt iugiter
meōretur ⁊ ſepe Ut attēte oēs circūſtātias ſcrutetur
vt ſupra in meditatione eſt doctū. Et vt tranſeat in
effectū exercitio aliquo corꝑali. vt legitur de ml'tꝭ quē
admodū ⁊ docuit Bernar. Ire ſcꝫ ad mortuoruꝫ tu/
mulos ⁊ requieſcere meditatiōe ſuꝑ illos. ſemꝑqꝫ di
cet ſibi: Si modo moriturꝰ eēs frater. faceres ne iſtđ
Nemo em̄ vt quidā dixit patrum pn̄tem dieꝫ pie trā
ſire ⁊ exequi poteſt niſi exiſtimet eā eſſe vltimaꝫ ⁊ ex/
tremā diem totius vite ſue. Qui autē plura de effec/
tibus efficacis meditationis mortis noſſe volet no/
uiſſima Dyoniſij. Et ꝓſertim Ioannē Elymachum
legat in ſexto gradu ſui clymacis Ubi miros effcūs
efficacis memorie mortis recenſet. Poſtremo q̄ꝫ
neceſſaria ſit preſertim religioſo iſta meōria mortis.
Idem clymachus indicat vbi ſupra dicens. Queād/
modū inquit panis eſt neceſſarius magis oībus ele/
mentis. ita intenta meditatio mortis ⁊ dei ꝓ omni/
bus operationibus. Ita vt hac ſine vir poterit ſalua
ri quiſquam ſapiente dicente Sine timore iuſtifi
catur nullus q̄ cauſatur ex iſta. ⁊c̄. Uis igiṫ ſummo
ꝓhic genere ꝓhari ꝓmemoratos guſtare fructꝰ. ſta/
bilemqꝫ operari ſalutē age hꝰ meōria non recedat a
corde. Et licet omnibus ſit neceſſaria ⁊ vtilis memo/
ria iſta. potiſſimū tamen cōgruit nouellis plantatio
nibꝫ dei nouicijs in religione qui initiari habēt a tio
re vt dicit Bernard. Quō em̄ quō torpeſcere poterit
qui ſemper vltimū ſibi momentū cōceſſum eſſe dino
ſcit. Poſſent hinc plura exempla aſſignari. ſed volu/
mus legentes in exēplorum libris exercitari Unđ re
mittimus ad illos Nos regionē hanc ꝑagraturi
¶ Quam lata ſit hec regio ⁊ de ml'tiplici morte ca. ij

Latiſſima eſt etiam regio iſta mortalis
latam cōtēplandi materiaꝫ prebens in/
gredientibus in eam ſcđm ꝙ multiplex
mors reperitur Hinc quidam

Sūt mortes q̄nq̄. nā vite ſunt totideꝫ
Nature. culpe. pene. mors grataqꝫ raptus

Quinqꝫ he diſtinctiones mortis ſunt velut quinꝙ
qꝫ magne diete huius regionis Nam in ſingul' mul/
ta ſe offert materia meditationis Sed quia de mor
te naturali principalius eſt tractandū. de ceteris nil
niſi parum eſt dicendum. Et ſumuntur hec mortes
ſm quintuplici vitam ſm ꝙ quinqꝫ in nob ſunt q̄
viuere poſſunt ⁊ mori Nam corpus moritur deſtum
ab anima morte nature. Anima moritur tempora/
liter priuata gratia morte culpe. Etiam moriṫ ſpūa
liter in perpetuū ſeparata a deo eius vita morte ie/
henne Moritur ſenſualitas mūdi cōcupiſcentijs ꝓ/
uata infuſa gratia Moritur ſpūs id eſt ſuperior vis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

anime morte raptus ab imaginibus ſenſuū ſeꝑatus Sed paucis de ſinglis mortibꝫ ⁊ in tranſitu tāgam⁹ Quiſquis mortē nature de qua poſt agetᷓ ſecure exci pere volet ille mortē culpe declinare dʒ. Mortē iehē ne formidare ⁊ mortē grē ⁊ rapt⁹ optare ⁊c. Mors culpe eſt duplex ſcīʒ ⁊ originalis vbi eſt priuatio grē q̄ oēs moriūtur qui de muliere xp̄o ⁊ virgine matre exceptis cōcipiūtur. Alia eſt mors culpe actualis q̄ hō ſeipſum actuali malicia occidit ⁊ gratia ſe priuat Dicitur em̄ Sap.xvi. Per maliciā occidit hō aīam ſuā. De cuius mortis ſignis.ꝓgreſſu. effectu.multa dt Anthoni.vt in ſermone pulchre declarat Aug.

De morte pene. §.primus

Porro de morte pene vel iehennali hic nil dicim⁹ qm̄ poſt de ea infra agem⁹ niſi ꝙ valde debem⁹ eam formidare Nā hec eſt illa mors peccatoꝝ peſſima.d qua in alio loco Sicut oues in iferno poſiti ſūt mors depaſcet eos O miſeri ſic moriētes Sed bti illi nimium q̄ partē habent in reſurrectiōe prima qm̄ non ledētur a morte ſecūda

De morte grē. §.ij.

Tertia eſt mors q̄ per grām morimur quā debe⁹ optare Et eſt qua mundi delectabilibus diſcrete ſe quis priuat ⁊ moritur mūdo iuxta illud Colocē.iij. Mortui em̄ eſtis ⁊ vita veſtra abſcōdita eſt cuʒ xp̄o in deo. Ad quā etiā hortatur dicēs Mortificare mēbra veſtra que ſunt ſuꝑ terrā qua moriūtur q̄ paſſiones aīe necant ⁊ qui in monaſterijs bn̄ viuunt Vnd ⁊ mortui ciuiliter dicūtur ⁊ ſclares viui. q̄ꝫ ſclaris eſt vere mortu⁹ ⁊ bonus clauſtralis vere viuēs Nam malo ſeculari dr Apoc.iij. Nomē habes quod viuas ⁊ mortuus es. De ſctis āt.ij. Choꝝ.vi. Quaſi morientes ⁊ ecce viuim⁹ Mortui em̄ ſūt peccato. viuentes tamen in chriſto deo.de quoꝝ morte Bernard⁹ ait. Bona mors q̄ vitā non aufert.ſed mutat ī melius.ꝑ quam corp⁹ nō cadit.ſed anima ſubleuatᷓ. Neceſſe eſt em̄ vt in via moriamur vitijs vt melior ſit dies mortis die natiuitatis. Moriamur ergo interim pctō ſi viuere deſideram⁹ in chriſto.

De raptus morte .§.iij.

Poſtremo aūt mors q̄ dicitur raptus eſt mors ſpūs.id eſt portionis ſuꝑioris qua anima fundit⁹ ꝓ/natur imaginibus delectabilibꝫ carnis ⁊ ſoli deo viuit.de qua Gala.ij.apl's. Viuo ego iam nō ego Qua morte paul⁹ ⁊ moyſes in raptu circūdati fuere.⁊ mlti ꝯtemplati quaſi mortui in cōtemplatione obriguere. De qua morte venerabiliter ſilem⁹. qm̄ nil de ea niſi velut cecus inexꝑtus de coloribus dicere poſſumus. Hoc vnū dicim⁹ ꝙ nimium beati mortui iſti q̄ in domino ſic moriūtur.quibus dicit ſpirit⁹ vt requieſcant a laboribus ſuis. Ad quā qui attingere curat oportet vt ante moriatur morte gratie.

Hec de varia morte tetigim⁹. Poſſet autēʒ hic adduci liber Gerſonis de vita ſpūali aīe quadruplici ⁊ morte totidem ſumpta.ſed ad mortē nature accelerandū nobis.

De morte nature Capitulū tertium

Circa mortē autem nature de qua ſpecialius agendū lata ſe materia offert.plurimaqꝫ circa eā cōſideranda.ſed pluribꝫ omiſſis ponemus noſtro more

Primo quedaʒ meditabilia ⁊ itellectia ꝓ ſtudioſꝭ
Scdo quedaʒ ꝯpūctia de morte ꝓ affectuoſis
Tertio quedaʒ diſpoſitiua ad mortē ꝓ omnibꝫ

Sed de primis nil niſi in trāſitu nobis videndū q̄ꝓpe qui cōpunctionē affectus magis requirim⁹ qꝫ illuminationē intellectus

Que hic ſtudioſus cōſiderabit. §.primus

Poterit itaqꝫ ſtudioſus intᷓ cetera de morte inquirere iſta.

Quid mors.ꝓncipiū cūcti.variqꝫ ꝓlōgāt

Hoc eſt vt paucis tangam⁹ poterit inquirere. mortis quidditatē quid ſcʒ nomine.re. ⁊ diffinitiōe. Nomine ſcʒ vnde deriuatᷓ. ⁊ vnde dicitur. Quia a morſu vel a mordendo ꝓpter varias cauſas

Hic ortū.ꝓpter fcm̄. mētiſqꝫ remorſum.

Hoc eſt quia ꝑ morſum ligni vetiti fuit introducta quia mordet hoīem ſeꝑando vnā partē ab alia. Aut qꝛ eius meditatiōe remordetur cōſcientia. Hinc quidā. Jure vocata fuit mors mors qꝛ morſus amarus

Deinde quid ſit re ⁊ diffinitōe qꝛ Auguſt.teſte.xiij de ciuitate dei. Mors eſt nihil aliud niſi priuatio vite aīe totalis vel ꝑtialis. Hic etiā quō depingitᷓ vl' q̄bus figuratur Secūdo cōſiderare hʒ mortꝭ originē ꝓmordialem. Vbi quādo ⁊ quare eſt introducta Vtrū hō mortalis cōditus ⁊c ſilia.de quibꝫ agūt docti in ſuis ſcriptis diſtinguēdo triplicem hōis ſtatuʒ Tertio ſtudioſus inquirere poterit de mortis generalitate. Vtrū ſcʒ omnes homines ſint morituri Attento ꝙ apl'us dicat quoſdam reſiduos viuos in aera obuiam chriſto rapi Eſt hic cōtrouerſia ſatꝭ ꝑplexa queſtio.de qua tamen Aug⁹ interrogatus ſcribit ad dulciciū. Qꝫ quotiens de his verbis.ſ.apoſtoli tactis volui cogitare nihil aliud mihi viſum eſt niſi ꝙ verba ip̄a videntᷓ clamare.i.ꝙ futuri ſint in fine ſeculi ⁊ aduētu domini qui non expolientᷓ corꝑe.ſʒ ſuperinduentᷓ īmortalitate Vt vere cōueniat huic poſitioni regula fidei.dn̄m iudicaturū viuos ⁊ mortuoſ Ad qđ multum facit greca veritas pauli. Vbi nos hēmus Ecce miſteriū vobis dico Oēs quidem reſurgemus.ſed nō omnes īmutabimur Quod hic affirmatᷓ (teſte laurētio in ſuo correctorio) in greco negatᷓ ⁊ ecōtra Dicitᷓ em̄ in nōnullis codicibꝫ grecis oēs quidē nō dormiemus.ſed oēs īmutabimur vt etiā Hieroni.teſtatᷓ in epl'a ad Mineriū ⁊ Alexandrū. Et ſic ex ꝯn̄ti ad Theſſa.oñdit. Et hoc ſctūs Tho.etiā fm cās ꝓmas nō ſecūdas admittit Vꝫ htūs Auguſti.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſm de citate dei pꝑ cõtrarios ſcripture paſſus ɔt. In
ipo raptu poſſe eos forſan ſil' mori ꝛ reſurgere Chry
ſoſt. tñ in opeipſcõ ſup illud Math. xx. Voca opari
os ꝛc. tenet manifeſte eos nõ morituros. ¶ Quarto
de morientiũ varietate ꝗꝫ varie q̄dā ꝛ ſubito ꝛ quare
ſic moriātur. Aſſignat Vincē. in ſpeculo pl'es cās vi
cioſas ſubitanee mortis q̄s ꝓterim⁹. De varietate q̄
qꝫ morientiũ. ix. cās. ꝛ. ix. gn̄a hōim Nider in diſpo/
ſitorio ſuo aſſignat. Nõ op⁹ remur hec aſſigñre ſtu/
dioſus em̄ ipe oīa ſtudet inq̄rere Poſtremo pote
rit hic fieri ꝑplexa illa apud quoſdā ɔſideratio de ter
mino vite vtrũ poſſit abbreuiari vel ꝓlongari. Di
cũt de hoc multi mlťa Nrā nõ eſt diiudicare doctoꝝ
ſcripta. Sed ſũto hec vtcũqꝫ. neccē eſt vt q̄ſqꝫ ſe ꝑſer/
uet alioquin ſpõte mortē accelerās (ait Nider) gra/
uiter peccat. Alijs nocet. ſe donis dei ꝓuat quē ꝛ gra
uiter offendit. Hec pro ſtudioſis

¶ De cõpunctiuis circa mortē ꝓ deuotis Ca. iiij.

SEd iā pro āminiſtrāda cõpunctionis materia
nos accigam⁹ ꝛ ponam⁹ q̄dā meditabilia. q̄ ſi
rite ꝛ intēte fuerit meditata ꝓfũde diiudicata erunt
compunctionis introductiua. ſcilicet

Cauſas ſigna. vide. q̄rꝫ āguſtia. ꝑ⁹ꝗꝫ

Hoc ē q̄ volet de morte ɔpũgi dꝫ cās ꝑpēdere mor/
tis vndiqꝫ ꝛ indeſinēter illā ſibi minitātes q̄ ſũt nũe/
ro multe. vt enumerat eas Nider Scilicet

Infra. ſupra. ſubt⁹. ꝫ extra en vndiqꝫ cās

Hoc eſt ꝙ fere oīa in hōis mortē cõiuraſſe videntur
Nā abintra duo ſũt principia vite inuicē cõtraria Ca
lor ſcꝫ naturalis ꝛ humidũ radicale mortē intētātia
Itēqꝫ corpis mala diſpoſitio Et varie aīe paſſiones
inordinate ſurgētes. morbos mortales inducētes
De ſurſũ quoqꝫ ꝛ ſupra celoꝝ influētia multas leta/
les influens cās infirmitates ꝛ corpm dolores. Sic
ab infra inſurgũt q̄ttuor corpis elemēta ſꝑ inuicem
pugnātia donec mortē inducāt Porro ab extra fe/
re nil viſui appet qd̄ nõ mortem infert Nā ꝛ aer infi
cit. aqua demergit. terra deglutit. beſtia deuorat. ci/
bus intoxicat. proximus oppugnat. Hic etiā occur/
runt horrida inſtrumenta bellica Penoſa dolorum̄
ꝛ morborũ genera a ꝑſecutione hōis an̄ mortem nõ
deſinētia. Inter que tñ om̄ia ſunt quattuor ille gran
diſſime mortis voragines: de quibus agit ſcriptura
Scꝫ infectio peſtifera. Strages bellica. Famis gn̄a
litas. ꝛ beſtiarũ crudelitas Poſtremo vt nil deſit
creatũ quod hoī nõ intētet mortem Sepe angeli
boni vt aiunt quidā hominē necant quaſi a dextris.
Crebrius autem demones velut a ſiniſtris Nuſquam
ergo tut⁹ homo Vndiqꝫ videt ſibi mortis cās. de q̄/
bus Proſper dixit Ferro. peſte. fame: vinculis. algo
re. calore Mille modis miſeros mors capit vna ho/
mines. Ut vere dixerit Auguſtin⁹ ꝙ mox vbi viue/
re incipimus: mori inchoamus Iuxta illud Sapien
tis Nos nati cõtinuo deſinimus eſſe. Impoſſibile ei
eſt vt homo ꝑſter qui tantos īſectatores habet O qui
hec rite cõſideraret non icõpunctus de morte mane/
neret. Quocunqꝫ em̄ ſe diuerteret aut quicquid in/
ſpiceret ſemper ſibi mortē preſentē cerneret. Quis
oro niſi cecatus prorſus hec aſpiciens nõ ɔpungetur
de morte Quis em̄ inter medias acies belli. inter ho
ſtiũ medios cuneos inermis nõ timebit vite ſue: Et
nos in medio laqueorũ poſiti expaueſcam⁹ ꝛ domi/
nũ ſemper pro bona morte exoremus

POrro quē predicta nõ cõpungunt vel mortꝫ ſi/
gna hunc perurgeant ad cõpunctionē. que ſb
triplici ſunt differentia ſcilicet

¶ De mortis ſignis paragraph⁹ primus.

Sunt tria ſigna necis propinqua remota qꝫ iuxta.

Signa remota ſunt oīa mortē minitātia. infirmi/
tas. debilitas. vt iam ante nũerata Propinqua iu
xta Nider ſunt introitus belli. tranſit⁹ ad loca ꝑicu/
loſa. crebrior infirmatio. Vel tres nũcij illi mortꝫ de
quibus hugo de ſancto victore ſcꝫ varius caſus. In/
firmitatis defectus. miſera ſenectus. De q̄bus ad lõ
gum in q̄rta pte ꝓſequitur Anthonin⁹ declarās mi/
ſerias ſenectutis q̄ veri ſunt nũcij mortis ponēs ex li
bro ſapie miſerias quaſdā mortē antecedentes. quaſ
dam cõcomitantes. Aliquas ſubſequētes. Precedit
em̄ defectus potētie apphenſiue. Motiue ꝛ omniuꝫ
mēbroꝝ exterioꝝ. videať ibi. ꝛ Innocenti⁹ in de mi
ſeria hũane cõditionis vbi pulchre de his agit Por
ro ꝓrima ſigna mortis ſunt illa ꝓgnoſtica vicie mor
tis ante tacta. ſ. Guſtus deordinatio digeſtiue defe/
ctio ꝛ hmõi. Plurimũ iuuat ſꝫm Dyoni. carthuſiē.
ꝓ cõpunctione excitāda horũ crebra memoria. vt ſcíꝫ
mentis oculis intueamur. quēadmodũ iminente ter
ribili hora ſeꝑationis ꝛc. totus homo palleſcat. pedˀſ
frigeſcant. infirme man⁹ nigreſcant. vultus diſcolo/
retur. oculi tenebreſcant ac profũdenť ꝛ euertantur.
Nili labũtur. frons obdurať. mēbra cũcta rigeſcunt
Mentũ ruit. labia infrigidātur. os contrahitur. ca
priſat pulſus. Alitus abcedit. vndiqꝫ ſunt puncture
mortis aculeum ſuũ vſqꝫ ad cor quod eſt vltimũ mo
riens ſicut primũ viuens imprimentes Tunc demuꝫ
ſuperuenit ꝛ corrumpit ſudor mortis. naturam victā
demonſtrans. Ponit Bernardus quodā loco mul/
to plura que tranſimus poſt forte ponenda. tantum
cum Dyoniſio hortantes vt crebrius hec ad menteꝫ
reducamus ꝛ ea nobis in breui euentura perpenda/
mus vt ſic ſalubriter cõpungamur Et ita ſenſus no
ſtros ſub diſciplina coherceamus vt ſecuri nõ dupli
ci pena illa tunc perpeciamur. O qui hec intente
proſpiceret. puto ꝙ nõ tantum ſenſuũ vanitate eua
gareť q̄ppe ſciēs ſe ꝓximo cohibendũ. Hec de antece
dentibꝫ mortem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

¶ De mortẽ ꝯcomitãtib⁊ ¶ Cap̃. v.

Iam nũc de mortẽ ꝯcomitãtib⁊ videam⁹ ſcȝ
de mortis ipſius qualitate. anguſtia ⁊ dolore
Et pmũ de qualitate Ubi nota ꝙ pter ama
ritudiem ⁊ dulcediemde quib⁊ infra mors his ꝯditi/
onib⁊ eſt qualificata

Cõis. ẽta. latitãs. cita. nõ reparari

Hoc eſt cõis ⁊ generalis iuſte inflicta oĩb⁊ hinc ſe
cũdi reguȝ. xiiij. Oẽs morimur ⁊ quaſi aqua dilabi/
mur in terrã Et eccl̃. ij. Moritur doctus piter ⁊ ido
ct⁹ Nã iuxta bn. Mors nulli⁹ inopie miſereꝛ nec di
uicias revereꝛ. nec generi nec morib⁊. Nõ ipi deniqȝ
pcit etati ſȝ oĩb⁊ eſt gñalis Uere cõis ⁊ generalis. ⁊
ergo cypho tabnarij oĩbus patẽti ⁊ eqſſimo iudici cõ
pata Nõ em̃ eſt apud cã acceptio pſonaꝝ Nam dñi
fuo mors ſceptra ligonib⁊ equat Uñ ei dr̃ eccl. xli. O
mors bonũ ẽ iudiciũ tuũ Eſt cõe mori. mors nulli p/
cit honori Nobilis ⁊ fortis veniũt ad funera mortis
Fiet h mẽtal' dc̃ſ⁹ ad oẽs ſapiẽtes nobiles magnates
queãdmodũ bn. ⁊ innouiſſimis. dic mihi vbi ſunt a/
matores mũdi. ⁊ quales plures rcenſet dyo⁹. carth.
Et vere patebit ꝙ ſit general' Juſte ãt oĩb⁊ inflicta
qꝛ p pcm̃ pmi hõis in quo omnes peccauim⁹ merita
vt pulchre doctores pſequũꝛ Cũ igiꝛ nullus pt eam
euadere. equũ eſt vt ad eam nos ſtudea⁹ diſponere
Uñ ex cõſideratione h⁹ generalitatis multi fuere ꝯ
puncti. monaſteria inuitis pntib⁊ petẽtes. ipetiti re
ſpõdẽtes ꝙ libẽter redire vellẽt. ſi vnã ꝯditõeȝ de ter
ra coꝝ auferre vellẽt ſcȝ mortis gñalitatẽ. ne tã mo
rerentur iuuenes qȝ ſenes

¶ De altera mortis ꝯditione ꝙ. ſ. certa ¶ pa. i.

Altera mortis ꝯditio ẽ ꝙ eſt certa ⁊ ineuita/
bilis Nil em̃ certius morte Dia nrã ⁊bona ⁊
mala ſũt icta ſola mors ẽta. heb. ix. Statutũ eſt hoĩ
b⁊ ſemel mori hinc bnar. Miſer homo q̃re te õni
hora nõ diſponis ad morteȝ Cogita iã te mortuũ quẽ
ſcis de neceſſitate moriturum Nulla em̃ erit hinc ex/
ceptio pſonarũ Ergo iure vocata fuit mors mors qꝛ
morſus amar⁹ oĩb⁊ ẽ a quo nemo cauere pt Uñ ine
uitabilis cũctis Jn c⁹ iudiciũ ſm auguſtinuȝ pteritũ
pſcm̃ vbum morior a noĩe ſibi mutuauit Ut queãd
modum id qð ſignificat nõ poteſt vitari agẽdo Jta
ꝯgrue vbũ nõ pt declinari loquẽdo Oia em̃ mors de
let oĩa morte cadũt Et ergo dictũ. Quis ẽ hõ qui vi/
uit ⁊ nõ videbit mortẽ

¶ De tertia ꝙ ſcȝ incerta. ¶ pa. ij.

Tertio ẽ mors incerta ⁊ incognoſcibilis q̃ ſcȝ
ad tempus Nam ſicut nil certius morte Jta
iuxta origenẽ nil ẽ incertius hora mortis. Dẽ
em̃ noſtꝝ viuere nihil ẽ niſi ad mortẽ tẽdere q̃ i oĩb⁊
vbiqȝ nos expectat vñ ſi fuerim⁹ ſapiẽtes eã nos vbi
qȝ expectare debem⁹ De q̃ incẽtitudie dr̃ eccl̃. ix. Neſ/
cit hõ finẽ ſuũ ſȝ ſicut piſces capiũꝛ hamo ⁊ aues ꝯp/
hendũtur laqueo ſic capiũtur homines in tpe malo
Sunt autẽ plura incerta circa mortem ſcȝ

Sũt incerta loc⁹. mod⁹ ⁊ ſtat⁹ i nece tps.

Tps incȝ iuxta illud. Uigilate qꝛ neſcitis qñ tps ſit
ſero an media nocte gallicãtu aut mane. Neſcim⁹ ei
vtrũ in ſenecta aut iuuẽtute. Jn virili etate vel pue/
ricia Jmo neſcim⁹ diẽ neqȝ horã. Uñ quidã pulchre
ait Quis ſcit adhuc an nos multos cõplebim⁹ ãnos
Neſcis cras an te mors ſit capta l' añ Eſt ⁊ ſtat⁹ mor
tis incert⁹ vtꝝ ſcȝ in ſtatu grẽ vel pcti i bono l' malo
morietur. Juxta illð Eccs. ix. Sũt iuſti atȝ ſapiẽtes
⁊ opa eoꝝ in manu dei. ⁊ tñ neſcit hõ vtꝝ aõre l' odio
ſit dign⁹ niſi p reuelationẽ Cõſiliũ g̃ ẽ Bonauen. vt
hõ q̃ȝdiu viuat in ſtatu grẽ pſiſtere curet. Uix ei poſſi
bile ẽ ait Aug⁹ vt male moriaꝛ q̃ ſp bñ vixit Tertio
mod⁹ ipe ẽ incert⁹ vtꝝ. ſ. morte nãli vel violẽta na
turaliter aut caſual'r. aut quo gñe mortis Mille eni
mõis miſeros hõies mors vna fatigat. Ptȝ caſuuȝ
varietas mortis his q̃ hiſtorias legere. Nã mirabi/
liſſimi caſus legũtur etiã de maximis ⁊ ſcis quibuſȝ
Nõ em̃ refert multis mortis gen⁹ vbi vita bõa pceſ/
ſit. Ait em̃ Aug. Mala mors dicẽda nõ eſt cui⁹ vita
bona pceſſit Poſtrẽo ẽ ⁊ loc⁹ ipe incertus. Neſci/
mus vtrũ moriemur in aq̃ terra aere vel igne. ait em̃
Seneca Mors inſidiaꝛ in omni loco ⁊ tu in oĩ loco
ſecurus expecta Faciẽs ſicut miles ille ab altero diſ/
fidatus ſp armatus incedẽs vbiqȝ expectans ⁊ me/
tuens eũ ſemp ruminãs illud ꝓphete Ecce iã venit fi
nis. finis venit ⁊c̃ ¶ Cur mortis hora incerta ¶ §. ij
Nam hec vna eſt cauſarũ quare dñs incertam nobis
voluit eſſe mortem. Et ſunt iſte cauſe

Ut tieas. feruẽs. viuas. mala ſic fugiẽdo.

Primo iuxta Greg. iõ temp⁹ mortis incertũ nobis
voluit eſſe dominus vt hora omnis ſuſpecta habe/
atur. ⁊ ſemp ⁊ vbiqȝ timeatur. Hinc dixit. vigilate
neſcitis em̃ diẽ neqȝ horã Math. xxv. Si em̃ intra/
res domũ ⁊ ſcires ꝙ ab aliquo ingredicẽre occidereris
proculdubio omnes timeres. Sic ⁊ nunc age Nam
domus eſt mũdus Occidens eſt hora aliqua adueni/
ens Metuamus itaqȝ ſemper. ¶ Secundo vt o/
pereris feruentius alioquin torpeſceret aut a multis
que alijs ſunt vtilia deſiſteret. Sic angelus p ſacer/
dotem dixit epiſcopo de quo in dialogorũ ſcribit gre
gorius Age quod agis. operare quod operaris
¶ Tertio vt viuat purius ⁊ cuſtoditius. quia vt di
cit Ciprianus Qualem te inuenit dominus cum vo
cat talem te iudicat. Stultum autem viuere eſt i il/
lo ſtatu in quo quis nõ vellet mori. ¶ Poſtremo vt
declinet multa mala que ex certitudine temporis de
uenirent. Nam ſi ſcirent ſe diu victuros agerent mlꝫ
ta mala. poſt penitendo.

Si aūt ſcirēt ſe cito morituros. inhūanius viuerēt
melācolice ſeſe deſtruēdo et alios attediādo. Que ne
fierent ſtatuit dñs vt oīa incerta eſſent Igit̄ omnem
crede diem tibi deluxiſſe ſupmū Sꝑ hn̄s meōri mē
te necē mori ¶ De q̄rta ꝙ ſcꝫ facilis. §. iij.

Quarto mors ē facilis ⁊ velociſſima facile em̄
aggredit̄ hoīem ⁊ multis modis vt ptꝫ decur
renti Ergo dr̄ iacobi iiij. Que ē vita vrā. Ua
por ad modicū parēs ⁊ deinceps exterminabitur Uere
nō ē hominis vita niſi ſicut lucerna adventū que cito
extinguitur Sicut tela aranee q̄ facile rūpitur. Dic
quidā. omnia ſunt hoīm̄ tenui pendētia filo Et ſub
ito caſu que valuere ruunt Fragilior quippe ē hoīs vi
ta oī vaſe vitreo. qd̄ licet lapide poteſt frangi non tn̄
ſubmerſum extingui Itē vaſe ligneo qd̄ ⁊ ſi pt̄ vri nō
tn̄ ſubmergi Luteo qd̄ igne ſolidatur Cū tn̄ homo
in oīb⁹ extinguitur Enumera h̄ ſi potes q̄ꝫti ſunt mo
di mortis Uere inifiniti Cū igit̄ tam facile pt̄ homo
mori ſꝑ opꝰ hꝫ ſollicitari Et ergo dr̄ apōc. iij. Si nō
vigilaueris veniam ad te. tanq̄ꝫ fur ⁊ neſcies qua ho
ra veniam adte Porro de velocitate mor-
tis dicitur Iob vij. dies mei velociꝰ trāſierunt q̄ꝫ a-
terente tela ſuccidit̄. ⁊ itē dies mei velociores fuerūt
curſore. ⁊ vere Nā vite p̄ntis tpꝰ nihil aliud eſt niſi
ad mortē curſus inquo nemo tardius ire ſinit̄ ſed in
deſinēt̄ currere vrget̄. hic Augꝰ. Uita mea nauigan
ti ſimilis eſt Siue ei dormiā ſiue vigilem ſꝑ vado fe
ſtinus ad mortē. Seneca. quotidie morimur ⁊ aliq̄
ꝑs vite dirimit̄. ⁊ tūc quoꝫ cū creſcimus vita nrā decre
ſcit Tā longa tibi noli ꝓmittere vite Quocūqꝫ ingr̄
deris ſeq̄tur mors corpis vmbrā Attēde quātiq̄ꝫ ſb-
ito obierūt q̄ ſe diu vixiſſe ſꝑauerūt. vtpꝫ de pharaoē
holoferne. herode ⁊ innumeris aliis. ⁊ de diuite cui
dicit̄ Luce xij. Stulte hac nocte repetēt aīam tuam
a te Cū igit̄ velox ſit depoſitio tabnaculi tui. ⁊ mors
veniet tibi velocius. ⁊ inuadet acrius ⁊ crudelius ipug
nabit ſi ſapiens fueris ſuꝑ cuſtodiā tuā ſtabis ſꝑ pa-
ratus ſepe illud repetens tecū Uado mori credens ꝑ
longū viuere tps Forte dies hec eſt vltima vado mori
Nā tela texentis citius mea vita ſecat̄ Nā nullo trā
ſire die vel nocte moratur

¶ De quinta mortis conditione ¶ §. iiij.

Poſtrema mortis ꝯditōe ē ꝙ ē Irreuocabil̄ Nō
em̄ vt dicitur ſapientie ſecūdo ē agnitꝰ q̄ ſit r̄
uerſus ab inferis. ⁊ Iob xiiij. Lignum hꝫ ſpē
ſi ꝑciſū fuerit Rurſus vireſcit ⁊ rami eiꝰ pullulant ſi
ſenuerit in t̄ra radix eius Hō vero cū mortuus fuerit
nudatꝰ atqꝫ ꝯſūptus Ubi q̄ſo ē Quō ſi recedāt aq̄ de
mari. ⁊ fluuius vacue factus areſcat Sic hō cū dor-
mierit non reſurget Quaſi em̄ aque dilabimur in ter
ram q̄ non reuertēt̄ niſi in iudicio extremo. Irre-
ꝑabilis quoꝫ qꝛ teſte ſalomone vbicūqꝫ ceciderit lig-
num ibi erit ſiue ad auſtrum ſiue ad aquilonē idē in
quocūqꝫ affectu obierit hō vbi eternaliter erit Nam
iuxta damaſce. Quod in angelis caſus hoc in hoīb⁹
eſt mors Itaqꝫ qꝛ poſt mortem amplius penitere re
ſurgereqꝫ non valemus ſed irrecuꝑabiliter in omnia
incidimus. interim dū conceditur nrām ſalutē oꝑa
ri debemꝰ iuxta cōſilium ſalomonis. Quodcūqꝫ pōt
manus tua inſtanter oꝑare qꝛ nec opꝰ nec ratio nec
ſapientia. nec ſcientia erunt apud inferos quo tu pro
peras Uere h̄ qui meminit ⁊ non curat ſtolidus ē. ſi
cut qui videt ⁊ ꝯtēnit nequam eſt Quid em̄ ſtolidius
q̄ꝫ tātam negligere ⁊ irrecuꝑabiliter negligere ſalutē
Hec de qualitate

¶ De anguſtia mortis ⁊ acerbitate ¶ Ca. vi.

Nunc ſi quem non terruerit qualitas mortis
preſcripta moueat ſaltem ipſius mortis iam
inſtantis anguſtia dira Nā licet bonis mors
ipſa eſt ſecūdum aliquem modum vt infra dicet̄ io-
cūda ⁊ deſiderabilis In ſe tn̄ conſiderata ⁊ naturali-
ter omnibus eſt horrenda ⁊ formidabilis Nam ſicut
homo naturaliter appetit ⁊ viuere ⁊ gaudere Sic na
turale eſt ei amariſſimam mortem ſcꝫ vite animal̄
amiſſionē ac penas precedentes metuere vnde ⁊ om
nium terribilium mors dicta eſt terribiliſſimum.
Plura em̄ ſunt q̄ eius anguſtie cauſam oſtendunt ⁊
preſertim iſta.

Cauſa doloris amor. q̄ꝫ cupido. metꝰ. do lor aſpect

¶ Primum anguſtiaꝝ mortis cauſans ē amor vni-
onis Tm̄ amor vite cūctas natura deuixit. ꝙ oīs hō
deſtitutionem ſui corpis plāgit ⁊ vnitam mirabili ꝓ
portione corpis ⁊ aīe armoniā diſſolui ingemiſcit. ꝑ
mortem em̄ diſſoluitur mrīōniū ꝙ tāte fuerat nexu
cōcordie copulatū vn̄ .i. re. xv. Siccine ſeꝑat amara
mors Un̄ q̄ꝫtūcūqꝫ quis dono gratie cupit diſſolui ⁊
eē cū chriſto nature tn̄ affcū horret ſeꝑationē a corꝑe
Teſtimoīo ſunt petrꝰ ⁊ paulus apl̄orū principes ⁊
hoꝝ principū ſummꝰ ꝑnceps chriſtꝰ. q̄ hunc affectū
oñdit qn̄ paſſioni ꝓrimꝰ dicebat Triſtē ē aīa mea ⁊c̄
Nā cū ꝯiūctōis h̄ affcꝰ tā iſeꝑabilit̄ nob adhereat ma
nifeſtū ē ꝙ naturalit̄ oīs hō mortē pauere hꝫ Quō āt
ſimul ſtet i iuſtis ⁊ mortē appetere ⁊ horrere pulchre
xxi. moraliū grego. oñdit dicēs Sicut vir fortis dū
vicio certamie armis accingitur palpitat feſtiat. tre
mit ⁊ ſeuit q̄ſi pallere ꝑ pauorē videt̄ ſed ꝑ irā vehe-
mēter vrgetur Ita vir ſcūs dū morti appiquare ſe cō
ſpicit ex nature infirmitate ꝯcutit̄ ⁊ ex ſpei ꝯſtantia
ſolidat̄ de vicia morte trepidat ⁊ tn̄ qꝛ pꝰ mortē veriꝰ
ac felitiꝰ viuet exultat. hec ille de q̄ ⁊ latiꝰ infra

¶ De altero anguſtiāte §. i.

Secūduꝫ mortem acbiorē faciēs potiſſimū in
mal̄ hoīb⁹ ē iordiata cupido t̄rene affectōis
Et q̄ q̄s amplꝰ ꝑ amorē t̄renis iheret eo doloroſiꝰ
ſeꝑari ꝑfert. Nā eis mors occrit vt ꝑuās cplici bono
Scꝫ nature. Rerū ⁊ honoꝝ Imo ⁊ amicoꝝ ⁊ oīm̄
Primo inq̄ꝫ ꝑuat bonis nat̄e vt pl̄chritudie fortitu-
die ac oīb⁹ oblcāmētē q̄nqꝫ ſenſuū q̄ ſolēt hr̄e Nā oīa

moꝛs delet oīa moꝛte cadūt. Hoc cogitemꝰ cum pꝰ ſenſus nrōs euagamur ⁊ reprimamꝰ cos. Secūdo ſpoliat rebꝫ q̄s plerūqꝫ tātis curis ⁊ pctis acq̄ſiuit nā rebꝫ q̄s acq̄ſiuit cū laboꝛe ⁊ poſſedit cū aōꝛe amittit cū doloꝛe. O quanta hec relinquere ē diuitibꝫ anguſtia ⁊ tamē nil pn̄t ferre ſecū. Nā ſicut nil intulimꝰ i hunc mundū. ita nil auferemus. ſꝫ cū Job dicere cogemur Nudus egreſſus ſuꝫ de vtero mris mee ⁊ nudꝰ reuertar illuc. i. in terrā. Tertio ſpoliat hōꝛibꝫ ⁊ ſclī dignitatibꝫ q̄s qui cupierūt amarius ab eis ſepantur. Oīs em̄ potentatꝰ breuis vita. quoꝝ glīa ſtercus fit ⁊ vermis Ita ꝙ ipī cōqueri poſſunt illud Job. xvi. Ego ille quondā opulentꝰ repente ꝯtritus ſuꝫ. Et eiꝰ dem. xix. Spoliauit me glīa mea ⁊ abſtulit coꝛonaꝫ de capite meo. deſtruxit me vndiqꝫ ⁊ pereo ⁊c̄ Nam vere ꝯpitur ꝙ licet Omīa ceſar hꝫ ꝙ glīa ceſaris eſſe Deſinit. ⁊ tumulꝰ vix erit octo pedū. Et ſicut diximus de diuitijs ⁊ honoꝛibꝫ. ita ⁊ de ceteris foꝛtūe bonis cogitandū. Fiat hic deſcēſus ad oēs foꝛtune bonis floꝛentes vt repitur in pleriſqꝫ libꝛis. Videat h ad pticularia deſcēdens. vbi hectoꝛ. vbi iuliꝰ. vbi alexander potētiſſimꝰ. Ubi iudas machabeꝰ. ⁊ ſampſon foꝛtis viribꝫ. vbi creſus ditiſſimus. abſolō pulcherrimus. ſalomō ſapientiſſimꝰ. ⁊ oīs oīm magnoꝝ chorus. Et certe erit videre oīm bona moꝛte concluſa. Que vtiqꝫ tanto amiſere acerbiꝰ quo ea dilexere amplius Moꝛs etiā aufert cōſanguineos ⁊ amicos. quos tāto durius ē deſerere: q̄ quis inoꝛdiatius dilexerit illos. Hinc quidā Charoꝝ triſtis diſceſſus triſtioꝛ iſtis. Coꝛpis ⁊ aīe. triſtiſſimus a deitate.

Poſtremo vt nullū derelinquat hōi moꝛs ſolamen ꝓuat oibus rebus mūdi Nā in ipſa ⁊ ꝑ ipam oīa que in mundo ſunt relinquūtur. vnde ⁊ hoīe moꝛiēte moꝛi illi dicitur totus mūdus. O q̄ꝫ varij ibi ſuccedūt cogitatus. quantus doloꝛ ibi mētis: Eſt em̄ cogitatio quadruplex vt quadruplex ventus ſcꝫ

Doloris
amoꝛis
timoꝛis
ſpei.
} reſpectu {
Carnis
caroꝛum.
iudicij.
ſanitatis.

Penſent hec mūdi amatoꝛes ⁊ cōcupiſcentiaꝝ ſuaꝝ executoꝛes ⁊ relinquant iā voluntarij q̄d moꝛte cogentur relinquere vel inuiti Et ſi nolint ꝑpeti moꝛtē dirā abſcindant nūc mundialem cōcupiam ne tunc clamare habeant O moꝛs q̄ꝫ amara eſt memoꝛia tua hōi habenti pacem in ſubſtātia ſua Oia em̄ cū arboꝛe cadūt.

De tertio in moꝛte anguſtiante § .ij.

Tertium plurimū hominem in moꝛte anguſtans eſt Pauoꝛ multiplicis rei timoꝛoſe im
A minētis. Tunc enim multa cōcurrunt q̄ etiam hoīem virtuoſiſſimū pauidum reddere poſſunt. Habet em̄ quiſqꝫ timere nō ſoluꝫ malus. ſed et electus quibus tāto erit timoꝛ acrioꝛ quāto retributio vicinioꝛ. Et hoc

Deſcēus ⁊ pctā q̄ ꝯiſimꝰ In mltꝭ offēdimꝰ oēs
mlta latere pn̄t in ꝯſcīa q̄ nō ſciaꝰ. nihil mihi cōſcius ſū ⁊c̄.
q̄dā pctā ğuioꝛa ſūt q̄ꝫ putamꝰ
qꝫ { coꝝ remiſſionē ꝑ grām ignoꝛamus
Impura opa nrā ſciamꝰ vt pānū mēſtruate
nihil tꝑis ſupeē noſcimꝰ. nō em̄ vltra tps
mlta hoꝛrēda vtꝫ īfra videbimꝰ An vera contritio ſit neſcimus.

Cūcta latēt. grauia. deleta. īpura. ſup nil.

Et ob hec Grego. dixit Qꝫ tunc marie etiam iuſti ꝑtimeſcere habent quādo ad ſoluendū humane conditiōis debitū veniente diſtricto iudice ſe ꝓpinq̄re cernunt. Coꝛam quo nec hoc ſine aliquo reatu eſt quod landabiliter geſſimus ſi remota pietate iudicemur. Unde ait. Ve laudabili vite hominū ſi remota pietate iudicetur. quādo. vn̄. an̄ oculos iudicis placere ſuſpicatur inde obꝛuit. Et ob hmōi etiam quiqꝫ ſanctiſſimi vt patet in legēdis timuerūt. Qꝫ ſi iuſti ſic extimeſcunt. quid coꝛdis putas tunc peccatoꝛes habebunt. O hic iam egrediatur ꝯtemplatoꝛis anima vt cōtempletur q̄d tunc aget peccatrix anima cum incipit carnis vinculis abſolui. attendat q̄ꝫ tunc amaro terroꝛe cōcutitur. quantis moꝛdacis cōſciētie ſtimulis laceratur. Tunc em̄ vt Damianus ille ait tunc recolit vetita q̄ cōmiſit. Videt mandata que negligenter implere cōtempſit. tunc dolet indulta penitentie tempoꝛa ſeſe inaniter percepiſſe. ploꝛat immobileꝫ diſtricte vltionis articulum ineuitabileꝫ imminere. Manere ſatagit. ire cōpellitur. recuperare vult perdita non auditur. Tunc poſt terga reſpiciens totiꝰ tranſacte vite curſum velut vnū breuiſſimū reputat itineris paſſum. ante ſe oculos dirigēs videt infinite ꝑhennitatis reſtare ſeculum. Tunc itaqꝫ ploꝛat neglectum ſalutē: deflet amiſſam felicitatem. erubeſcit quia propter illā ſubſtantiā que vermibꝫ erat obnoxia illam neglexit que choꝛis angelicis erat inferenda. O ſi tunc reſiduum penitentie tempus mereri potuiſſet q̄ꝫ dure cōuerſationis iter arriperet. quātis ſe deuotionū vinculis innodaret Patet hoc ex multꝭ exemplis in exemploꝛum libꝛis Cur igitur cur oꝛo iā negligimꝰ quod tunc tam votiue exoptaremꝰ Tunc mallemus habere momentū tꝑis q̄ꝫ multas voluptates ſeculi tranſeuntis. Hoc igitur nūc attendamꝰ ſcientes ꝙ Nunc locus eſt flendi locus eſt pctā luēdi Poſtea gaudebunt q̄ nunc ſua crimina flerunt. Et valde verendum ne qui nunc hic negligit. hoc tunc accipere nō poterit. Nimis enim difficile eſt ob aſſuetis recedere. non tamen deo impoſſibile. Nam dei miſericoꝛdie ait leo nec mēſuras ponere poſſumus. nec tꝑa diffinire. apud quē nullas cōuerſio patit̄ moras. vt dicit Auguſti. Cautius tamen ⁊ tutius peccatoꝛ agit qui nunc penitet Nā plerunqꝫ iuxta Auguſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

pctõꝛ hac aĩadnerſione ꝑcutitur vt moꝛiens obliuiſ
caꝶ ſui q̇ dũ viueret oblitꝰ ẽ dei Jam igiꝶ timeamꝰ ne
tunc timeamus. Nota bñ

¶ De quarto in moꝛte anguſtiãte ¶ §. iiij.

B Q Uartuꝫ anguſtans ẽ doloꝛ acerbiſſime paſſi
onis Tũc ei ſolent tã varia ꝯcurrere moꝛbo
rum gña ⁊ ſic occupare mẽbꝛa ſingula vt plꝫes qñqꝫ
ſint moꝛbi vt vincẽ. ſt q̄ꝫ mẽbꝛa Uñr doloꝛes irruũt
tã intenſi vt vires eneruẽt ſõnum auferãt q̇etẽ impe
diant aĩm̃ ĩquietẽt ſenſus oẽs exturbent. appetitũ
deſtituãt obtundãt meõꝛiã obnubilẽt intellcm̃ Tã
ta ei ait grego. ẽ ibi vis doloꝛis ꝙ vix alibi poſſet r̃fer
ri ĩpetus cogitatõis Quod velim attẽderẽt q̇ in fine
penitere ſperãt Qð licꝫ nõ ſit impoſſibile tñ valde dif
ficile Quõ ei tũc q̇ ſpꝫ mala egerũt ſe ꝯuertẽt vbi p̄ do
loꝛe fere iuſti deficiũt. dic p̄s Non ẽ ĩ moꝛte q̇ meõꝛ
ſit tui. Tc em̃ tam acriter ĩpugnat tã inexoꝛabiliter
ꝯtinuat donec hoĩeꝫ expugnet ⁊ ꝓſternat In q̄ ꝓſtra
ciõe q̄ntũ doloꝛẽꝫ ingerat non facile explicari pt Jta
ꝙ vere dcm̃ ſit oĩm̃ terribiliũ rerũ. terribiliſſima res
ſit moꝛs Ubi ſciendum ꝙ non in oĩbꝫ eq̄ ẽ hꝰ doloꝛꝫ
aut ſalteꝫ non apparet equalꝫ ãguſtia vtꝫ de ĩ ſeio mo
rientibꝫ aut doꝛmiẽdo vel aliȷ̃s modis facillimis de
cedentibus decapitatis aut ad diuina raptis ſicut
Augꝰ. de citate dei. xiiij. c. vi declarat Jta ꝙ plerũqꝫ
plures doloꝛẽꝫ maioꝛẽ ſuſtinẽt non moꝛiẽtes q̄ꝫ dece
dẽtes Et grauiꝰ vite penalitates ferre q̄ꝫ vitã termia
re Et grauiꝰ paſſi ſunt multi ꝯfeſſores q̄ꝫ aliq̇ marti
res Eſt tñ in oĩbꝫ doloꝛ vel añ. vꝫl in. vel poſt ſaltem
exceſſiuus. Hec de doloꝛe paſſiõis dcã ſufficiant

¶ De quinto paragraphus. iiij.

C P Oſtremũ ⁊ vltimũ ⁊ certe maximũ angnſtiaꝫ
moꝛtis oſtendẽs ẽ Aſpectus hoꝛrifice viſionis
Tũc em̃ plꝫa vidẽda moꝛituro cõcurrũt q̄ valde men
tem eꝰ anguſtiãt Nã vt a ſenſibilibꝫ inchoemꝰ dum
iacet inter medias acies belli euerſos oculos plerun
qꝫ ad circũſtantes amicos ⁊ conſanguineos regirat:
q̄s qñqꝫ magis videt ſollicitari de eiꝰ lana q̄ꝫ aĩa. vñ
oꝛitur ⁊ magna anguſtia mẽtis Hec de aſpcũ exter
no. Deinde vbi foꝛis obtenebꝛaꝶ viſus. mẽs acuitur
intus Juxta petrũ Damianũ añ mẽtis oculos aſſũt
ei oĩa geſta ſitꝫ ⁊ verba. nec etiã deſunt ip̄a minuta co
gitata q̄ videre eſt ſũma anguſtia in cõſcia mala.
Adeſt p̄rerea iuxta eũdem hoꝛrẽda demonũ ꝶba. Jl
linc virtꝰ angelica Nã demonẽ aſſiſtere moꝛientibus
cõis eſt ſentẽtia doctoꝛũ. vñ ait Bernar. Oſtiũ noſtꝛ
maligni ſpũs obſidẽt ⁊ aduentũ noſtꝛ ille hoꝛrẽde ef
figies p̄ſtolanꝶ. ⁊ iõ foꝛmido exire ⁊ in ip̄o ꝯtremiſco
poꝛtus ingreſſu. dũ nõ cõfido aſſiſtere ꝓpe q̇ excipiat
exeuntẽ ⁊ ſolus pt eruere. Demones em̃ cũ ſint calli
diſſimi ſciẽtes hõis moꝛtẽ terminũ eſſe merẽdi ac de
merẽdi noſcẽtes qꝛ modicũ tp̄s habent. ⁊ ſi hoĩeꝫ ea
hoꝛa ꝑdiderint: nõ eum vltra recuparc valebũt acriꝰ
inſeuiũt. ꝓteruiꝰ infeſtãt De angeloꝝ aſſiſtentia
nulli eſt dubiũ. q̇ credit eos ad hoĩm deputatos cuſ
todiã q̇ vel tunc benemeritos defendẽt ⁊ vel malemeri
tos in manu tẽptatoꝛis derelinquẽt Et ve nob miſe
ris ſi derelicti fuerimꝰ ab eis. Nã mox vbi eis dereli
cti fuerimꝰ traditi ſumꝰ in manꝰ gladij ꝑtes vulpiuꝫ
erimꝰ. Aiũt poſtremo ⁊ allegãt ad hoc Jnnocẽt.
ꝙ tã bonꝰ q̄ꝫ malꝰ añq̄ꝫ aĩa eiꝰ egrediaꝶ de coꝛꝑe vide
bũt ſibi appꝫntem dominũ ieſũ. Que viſio ſicut iuſtꝫ
erit delectabilis. ita intolerabilis malis. qð etiã pleri
qꝫ magni ſecũ ſentiunt Jacob. tñ carth. videꝶ diſſen
tire huic poſitiõi. Sed nolumꝰ dicere plꝫa. Btũs ſuꝰ
quẽ cũ venerit dñs inuenerit vigilantẽ. Sed ad nrã
regrediamur Ex his bꝛeuiter tactꝫ mediteꝶ mẽs pia
quanta ſit anguſtia moꝛtis quã nõ ſolũ ꝑpeciuntur
mali. ſed etiã viri ſancti ⁊ iuſti Et quidẽ qñqꝫ plꝰ iu
ſti cruciãtur q̄ꝫ mali. Et hoc ſꝫm Greg. vt ꝑ illũ pauo
rem purgẽtur ne ꝓ minutiſſimis aliȷ̃s culpis ad pur
gatoꝛiũ trahanꝶ vt ꝓbatur exẽplis. Reuocẽtur ħ
ad mentem exempla de vitis patrũ de hilarione Aga
tone ⁊ ſic de aliȷ̃s que nõ ponimus quia lectoꝛẽ nr̃m
illius libꝛi ſtudioſum eſſe volumus. Nã abbas aga
ton poſt tres dies agonis interrogatus ſi timeret re
ſpondit Et vere quia homo ſum ⁊ neſcio ſi oꝑa pla
cuerũt. Jtem de Euſebio quod ſcribit Cyrillus ⁊c̃
Si ergo moꝛtis tꝑe ſic timuerunt ſancti. quid nos
agemus miſeri. Quid facient tabule ſi ſic tremũt co
lumne. Aut quomodo arbuſta imobilia ſtabunt ſi
huius pauoꝛis turbine ⁊ celi quatiũtur O igitur nũc
cum ſanctis timeamus ne tũc timeamꝰ Et hic no
ta ꝙ tam etſi omibus moꝛs hec ſit metuenda. mul
to tamen amplius eſt malis q̄ꝫ bonis expaueſcenda
Beata em̃ ⁊ bona eſt moꝛs iuſta. ſed mala ⁊ miſera
maloꝛum. ĩmo moꝛs peccatoꝛum peſſima. Et vere
mala ĩ mũdi amiſſione. peioꝛ in carnis ſeparatione.
ſed peſſima in duplici vermis ⁊ ignis cõtritiõe et qð
omnium peſſimũ eſt in diuine cõtemplationis ꝑua
tione

¶ De moꝛtem ſubſequentibus Caplꝫm. ſeptimuꝫ

I Am nũc de cõſequẽtibus vel ſubſequẽ D
tibus poſt moꝛtẽ videamus. nõ em̃ mi
nus ſunt ad duras mentes cõpungẽdas
efficacia ſi intente fuerint iudicata. Et
ſunt

Carnẽ. res. aĩam. poſcũt. iudex. perit ⁊ ſic

Unũ poſt moꝛtem ſubſequens eſt Carnis vel coꝛ
poꝛis vilitas ⁊ abiectio Nam anima vbi abceſſit coꝛ
pus tanq̄ꝫ putridum cadauer omnibus hoꝛroꝛi eſt.
Et cuius erat in vita gratiſſimus amplexus fit eius
vt Augꝰ. ait ĩ moꝛte hoꝛribilꝫ aſpectus Ab oĩbꝫ mox
abiȷ̃citur in terre coꝛde recõdiꝶ Poſt quã abiectionẽ
reſoluitur in putrefactionẽ. Nã ſicut de putredine cõ
cipitur ſic in eam reſoluitur. Deinde coꝛrumpitur
a vermibus coꝛroditur. Juxta illud Job dicẽs

hõ pũtredo ⁊ filiꝰ hoīs putredo ⁊ vmis Ecci. v. hõ cũ
moriet̃ hereditabit ſpentes beſtias ⁊ vermes. Nã vt
aiũt. de cerebro pꝰ mortẽ bufo naſcitur de renib ſer
pẽs de ventre lumbrici de carne vermes. de ligua a/
ſcalab de pellecinea. de q̇b corrodit̃. ⁊ ſit tãdez reſi/
duũ in cinerẽ reſoluit̃ iuxta illud Job xxxiiij. deficiet
oīs caro ſil' ⁊ homo in cinerem rẽuertet̃. Reuertet̃ cĩ
puluis in terrã ſuã O igit̃ ait bn. q̇d carni ſic blãdirẽ
aīa neglcã q̇ vilius ſterq̇liniũ nullũ Quid em̃ fetidiꝰ
hũano cadauere. q̇d horribiliꝰ mortuo hoīe Uere q̇
iſtud rite attenderet nõ tam in ordinato amore car/
nẽ amaret. hinc cũ heremita q̇dã de pulchritudĩe mu
lieris tẽptabat̃ vbi eã audiuit defũctã cucurrit ad tu
mulũ vt videret q̄lis eẽt eiꝰ amor ⁊ vbi abſterſit ſa/
niez horruit eius viſionẽ. Cũ igit̃ carnis voluptati ſa
tiſfacere q̄ris hec ad mẽtem reducas ꝑpẽdẽs q꞉ caro
quã nunc accuratis dapib paſcis pꝰ ſcariet vmi/
b. ⁊ fiet eſca rodẽtiũ q̇ nũc delectabiliter ſagiat̃ iocũ
ditate cibo꞉. tãto vtiq꞉ ḡuiorẽ exalatura putrefcã fe
torẽ quãto viuẽs ſuauiorẽ habuit molliciẽ vtz ĩ ml'/
tis exemplis vt narrat damianus ¶ Scdm pꝰ mor
tẽ ꝯtigẽs ymo plerũq꞉ dũ adhuc hõ ẽ viuẽs Eſt aico
rũ ꝑ reb litigatio Nã moriturꝰ nihil ſecũ aufert ſicut
naſcens attulit nihil Et ſepe his ſua relinq̇t q̇b ini/
miciſſimꝰ erat dũ viueret a q̇b nullũ pꝰ mortez auxi
lium recipiet O q꞉ ſtulte agit q̇ neglecta aīa ꝑ r̃b te/
ſaurizat ¶ Tertiũ ſubſequẽs eſt ãgelo꞉ ꝑ aīa certa
tatio Jmo ipo꞉ demonũ inter ſe altricatio Hic dr̃
petrus damianus Jã vero pꝰ egreſſionẽ aīe a corꝑe
quis eſtimare poterit q̊t armare in iq̇rũ ſpũuz acies
in iſidĳs lateãt fremẽtes cunei feralib telis inſtructi
tũc obſideãt ⁊ ne trãſire libere poſſit aīa velut milita
ri more ꝯſtipate legiones oppugnãt Pt꞉ er iã dictis
ꝙ bona hoīs moriẽtis diuidũt̃ trib Nã caro dat̃ ver/
mib res heredib aīa malo꞉ demonib vt vulgo dr̃
in vſib Dũ moritur diues tres ꝯcurrũt vbi lites De
mon vult aīam. carnem vermes. bona frẽs ¶ Quar
tum ſubſequens ẽ corã iudice p̄ñtatio ⁊ pticularĩ iu/
dicĳ exceptio ⁊ exaīatio ſñiatio ⁊ dãnatio. Nã vt
dr̃ dyoꝰ q̄uis mors ſit valde in ſe penalis ⁊ mĩeuẽda
nullatenꝰ tñ ſic eẽt expaueſcẽda. niſi mor cã ꝯcomi
taret̃ duo nouiſſima. alia. lõge horribiliora ſcz ꝑticu
lare iudiciũ ⁊ formidoloſa ſñia penarũ l' purgatoria
rum aut infernaliũ Et ergo dicebat abbas helias.
Tres inq̇t res timeo Una q̄n aīa egreſſura ẽ de cor
pore Alia q̄n ſum occurſurus deo, Tertia q̄n aduer/
ſum me erit ſñia ꝓferẽda ¶ Poſtremo ſubſeq̇t̃ ho/
minis poſt paucas exequias cũ ſonitu perpetua ob
liuio ⁊ perit quaſi nõ fuiſſet nã Quod fuit ẽ ⁊ exitpit
articulo breuis hoe. Ergo quid prodeſt eſſe fuiſſe
fore Et q꞉ hic dicitur pꝰ exeq̇as poſſet hic ſtudioſus
habere ꝯſiderationes circa eas ꝯſiderãdo quõ ⁊ q̄re
fiũt quomodo fieri debẽt Jtẽq꞉ de ſuffragĳs quibus
eos ꝓſeq̇ hñt Que oīa tranſimus. ad diſpoſitorium

nider ⁊ docto꞉ ſcripta remittẽtes Hoc in calce hor
tantes vt ſuꝑiora crebriꝰ meditemur ⁊ indubie com
pungemur ⁊ in oẽ promouebimur bonũ

¶ De quibuſdam exercitatorĳs circa mortem pra/
cticis. ¶ Capitulum octauum.

Verũ q̄m ſunt duriora q̇dã corda que ex
meditabilib ſolis nõ poſſunt ꝯpungi.
q̇ tñ in duricia ꝑſtiterint in nouiſſimo
erunt male hñtia Cor em̃ duꝝ male ha
bebit in nouiſſimis Jõ vt ⁊ iſti aliquate
nus emolliãtur. ſũt aſſignãda q̇dã exercitia de mor/
te q̇ vbi rite fuerint exercitata nõ poſſunt nõ mouere
quãtũuis etiã duriſſima corda Et ſunt iſta q̇ ſequũt̃
notatu digniſſima. Scz
exẽpla efficaciſſiã de morte tractare | audit
imagiez moriẽtĩ mẽtꝫ ocl'is ꝑpõere | hoc q̇ vidz | mortẽ F
in ſe affcm̃ ⁊ diſpõnẽ moriẽtĩ trãſpõere | ſentit
Poſſet de ſingul' fieri ſmo ꝓlixiꝰ ſed ꝯnectimꝰ ex
ercitantib vñ pauca dicemꝰ de ſingulis Primũ ita/
q꞉ q̇ auditis ſuꝑiorib durꝰ ꝑſtiterit q꞉ exẽpla plꝰ mo
uent q꞉ verba Exẽpla q̇ de multis legũtur quõ mul/
tos ꝯpunxerũt retractare dꝫ de q̇b libros exẽplorũ
legat vbi inuenerit quõ mortis meõria multos ⁊ va
rios cõpũxit Scdo q꞉ viſus efficacius rẽ appͤhẽdit G
ampliꝰ mouet q꞉ auditꝰ. iõ homo dꝫ ſibi ꝑ imaginez
ꝓponere morientis: eã imaginarĳs ocul' intuendo
audiẽdo ⁊ ſecũ dialogiſando queadmodũ diuina ſa/
pientia docuit diſcipulum in eterne ſapĩe horologio:
quod plurimũ cõfert ſi creditur Dyoniſio carth. qui
etiã talẽ imaginẽ deſcribit ⁊ loquentẽ cõqueſtiue in/
troducit Unde qui hanc practicã noſſe volet illos li
bros legat. At q̄m nihil ita hoīez ꝓmouet niſi q̄n H
do affectũ rei alicuiꝰ in ſe trãſformat ⁊ aſſumit Jdo
maxime ꝯpunctionẽ inducit q̄n hõ in ſe diſpõez ⁊ af
fectũ moriẽtis aſſumit Sic. ſ. ſe hñdo. ſic ꝺ ſe cogitã
do q̄ſi iam moriturꝰ eẽt. ſicut in Btũs vir docet̃. Et
ita ſc illi ſe exercitauere. de quib clymachꝰ ſcribit ꝙ
etiã realiter obriguerunt ⁊ exinde mirabiliter ꝓfece/
runt. Audiui de aliquib q̇ hoc ſe mõ exercitabãt et
mirã cõpunctionẽ ſentiebãt. imo ſic quidam ſe repo
nunt veſperi in lecto velut iam mortui in ſepulchro.
Sed heu tꝑibus noſtris hmõi exercitatio deſeritur.
imo memorie vix admittitur Nolumꝰ cogitare hor/
renda. volumus nos exercitare in charitate diuina.
valde laudamꝰ ſed certũ eſt ꝙ vix ſine timore poteſt
ſe homo cõſeruare in ea Conqueritur deſuꝑ in horo
logio ſapientia. p̄ſertim de religioſis refugientibus
huiuſmodi exercitia, Uerendũ ne qui timet pruinã
irruat ſuper eum nix

¶ Qꝫ homo diſponere ſe debet ad mortem ⁊ qua I
¶ Capitulum nonum. ¶ re.

Diſpone domui tue quia morieris tu et
nõ viues. Eſaie triceſimo octauo. Jam
de tertio principali ſcilicet de morien/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

di arte ⁊ diſpoſitōe vidēdum Sed qꝛ multi multa ſu
ꝑ eo ſcripſerunt. plurima diſpoſitoria moriendi plu/
res fecerūt paucis nos expediaꝰ. debemꝰ āt ꝓpt mul
ta ſtudioſe ad mortē nos diſponere ſcꝫ

Eſt ſuaſaꝗꝫ ars. ē ꝙꝫ bonū. factūqꝫ. neceſſe

¶ Primo qꝛ h̄ ſuadetꝛ ī ſcripturis ſacris vtꝫ. p̄ſertī a dn̄o Jeſu in euangelio crebriꝰ monente Eſtote pa ti Similiter a ſanctis doctoribꝫ vt aptiſſimū ē. ¶ Se cūdo qꝛ h̄ noſſe eſt ars artiū ⁊ p̄ſtans artibꝫ ⁊ libris phoꝝ q̄ ars heua paucis exquiritꝛ ⁊ fere ab oībꝫ ig norat ¶ Tertio qꝛ ē vtile ⁊ ꝯmodoſū ſcire artē iſtā magis ꝯferens q̄ꝫ lapides p̄cioſi ⁊ aurū elcm̄ Nā vbi iam illa nil ꝓdeſſe poterit hec ſi ꝯgnita fuerit potēs potenter aſtabit ⁊ de timore iminēte ꝯſolādo libera bit Nam hanc artē q̄ in vita didicit bn̄ ei erit ī extre mis Magis ꝓderit ſoliꝰ hꝰ sciā q̄ꝫ totius phie vana ꝯgnitio vt dicitur Jn horologio ſap̄. Qui ſic illā exci pit ille ab oī dcā āguſtia liber erit ¶ Quarto monere nos dꝫ exemplum ⁊ fcm̄ doctiſſimoꝝ ⁊ ſcōꝝum qui huic ſciē ſtudendo vigilātiſſime ī ſudauerunt vt legitꝛ in vita ſpꝛm̄ de multis Arſenio Agathoē ⁊c̄ Et quē/ admodū videꝰ in vere venerabili mgrō iohāne gerſ. q̄ longe an̄ ſe diſpoſuit ⁊ teſtamētū ꝑegrini ꝯdidit

¶ Poſtremo qꝛ hoc ē neceſſariū q̄ mori bene vellet Nā iuxta bn. veniētē mortē nullus bn̄ ⁊ hilaris exce pit niſi q̄ ſe ad ip̄am dū viueret bonis ꝯpibꝫ p̄para/ uit Et certe qꝛ trāſitus iſte ē periculoſiſſimꝰ aut ad e/ um ſecure tranſeūdū magna aī p̄paratiōe ē opꝰ Ob hec itaqꝫ ⁊ ſimilia ſtudioſe huic arte īuigilare debe/ mꝰ ⁊ ad mortē nos diſponere ſatagaꝰ Nā īſipiēs ait ſen̄. p̄mo moriēdo mortē incipit. ſꝫ ſapiens ⁊ ꝟtuo/ ſus moriēdo mortē vincit Et q̄ꝫq̄ꝫ oēs in cōi huic arti ſtudere debent q̄ppe cū ōnes cōiter mori hn̄t. p̄cipue tn̄ religioſi magis huic intendere hn̄t cū ad id eorum vita tendit

De hac itaqꝫ sciā tria in ſūma vidēda Scꝫ
qꝰ { ad mortē nos diſponere debeꝰ
eam veientē debeꝰ excipe — vt poſſiꝰ ꝑ mortē
in ea p̄nte debeꝰ nos habere — ad vitā attigere }

De Quō ⁊ ꝑ q̄ ad mortē nos diſponere debeꝰ ¶. i.
E primo itaqꝫ notādū Quot ſunt quedā diſpo ſitiua mortis remota ſcꝫ.

Sis meōr. ⁊ viuēs. cōdēs. orās. moriēſqꝫ

Primū diſpoſitm̄ eſt Sis memor idē ꝙ frequēs mortis meditatio: eſt q̄dā optima p̄paratio bonoꝝ multorum vt ſup̄ tactū ē introductia Crebro igitur q̄ bn̄ mori volet debet mortē cū eius circūſtātia ⁊ ā/ guſtia ad mētē reducere ⁊ q̄ meliꝰ eiꝰ āguſtias euad re ē ⁊ tucius eā ſuſcipere poſſꝫ ꝑpēdere ⁊ trutinare. Nā euadere ē eā ipoſſibile Alterū diſpoſitm̄ ē. Vite emendatio ⁊ in bona vita ꝑſeueratia Vn̄ oīs q̄ bene ⁊ ſecure mori deſiderat ita ſꝑ pure ⁊ cuſtodire viuere debet vt oī hora cū deus voluerit ſecure trāſire velit.

habens vitam in patientia ⁊ mortem in deſiderio Hinc Gerſon ait. Vixeris hic ⁊ nūc veluꝺ hic ⁊ nūc moriturꝰ Vix em̄ fieri p̄t vt q̄ bn̄ vixerit male moria tur Tertiū diſpoſitim ē teſtamēti diſpō iuxta p̄alle gatū yſ. diſopne domui tue ⁊c̄ Et iuxta illud Jacob Juſtū ē vt aliquando diſponā domui mee. Et ſi ſecla ris fuerit teſtamentū externū cōdit. cꝰ cōditiōes ī do ctoribꝫ reqrat. Spūalis aūt ſpūalia diſpōat. quem/ admodū Augꝰ cōdidit Et gerſon docet in teſtamen to ſuo Cōdendo (vt de beatiſſimo Auguſt. p̄rē nrō le gitur) domū in patria in qua requieſcat decedēs e vi ta. Qui hꝰ teſtamēti practicā ſcire deſiderat ille ger/ ſonicū teſtamētū ⁊ eꝰ corā iuſticie tribunali appellati onē legat Quartū eſt frequēs ⁊ ſedula ꝓ bona mor te orō vt ſic ſibi faciat aīcos in patria dū oēs eū relin quent in terra. vt ſcꝫ nūc orōnem fundat ad iudicem ip̄m xp̄m Ad mrēm mīe mariam Ad angelū ꝓpriū Michaelē p̄ſertim ⁊ ceteros ſcōs p̄cipuos ꝓut gerſ ⁊ nider tradūt orōnes Poſtremū ⁊ ſingulare diſ/ poſitiuū ē quotidie mūdo mori. Hnic Bonauētura Dū viuis in carne morere mūdo vt poſt viuas deo Qui ita hic mortuꝰ fuerit securꝰ morietꝛ. tūc em̄ ſcōꝫ Greg. nō timebit facere qꝺ ſe nouerit bene didiciſſe. Hec de p̄paramentis remotis

¶ De p̄paramentis viciniorībꝫ ¶. §. ij.

SVnt p̄terca alia p̄pamenta magis vicina qui/ bus ſe homo diſponere p̄ſertim hꝫ iam in lan guore ⁊ morte vicia Scꝫ

Sit patiēs. ſpnēs. ſocians. ſacraqꝫ cōſtās.

¶ Primū eſt languoris ⁊ infirmitatis mortal' pati ens ſuſceptio ſcm̄ qꝺ nepoti ſuo ſcripſit Augꝰ Si de um diligis qꝺ facit deꝰ diligis Flagellū dei ſuſtines. tuſſi laboras. pulmōe deficis ⁊c̄. multimō morborꝫ gn̄e afficeris Sed ad hec ſi oculū habes dei dōa ſūt. flagellū dei ne cōtēnas. ſed flagellatꝰ dic deo grās Nō em̄ murmurādo ſanaberis. imo oīo ꝺbilitaberꝭ qui cōtra deū p̄rēm medicū te opponis ⁊c̄ Nam patiens morbi toleratio grādis ē aī purgatio ⁊ ꝓ pctis ſatiſfa ctio ¶ Notet itaqꝫ hic ſibi quiſqꝫ q̄ valēt ꝓ pacia

Alteꝝ eſt reꝝ mūdialiū ⁊ inutiliū excluſio vt poſ/ ſet ſibi vacare ⁊ deo. quēadmodū legitꝛ de btō Augꝰ. ꝙ nullū ad ſe intrare ꝑ aliquot dies ſinebat. Et ſicut ipſe ſuaſit nepoti ſuo vt ceteris ſpretis daret ſe deo ꝯuerteret ſe ad pietem reſpiciendo xp̄i imaginem. ꝓ vt pulchre ibi ſcribit Tertiū eſt de bono ſocio ⁊c̄ aſſiſtente ꝓuiſio. vt ſcꝫ talem ſibi ante morbum eli/ gat qui tunc fideliť ſibi aſſiſtat cū opus fuerit ⁊ vbi res ꝓ ſalute agitꝛ Scribūt aūt multi ſcꝫ Gerſ. nider ⁊ modernus q̄dā Ancelmꝰ ꝙ hꝰ aſſiſtentis officium erit auiſare infirmum per quaſdā certas

Exhortationes. Interrogationes. Obſeruatōes. De quibus multi ꝓlixe ſatis ſcripſerunt. p̄ſertim Gerſō n opuſculo tripitito Et ſocius eiꝰ Joan. Nider in ſuo

mortis diſpoſitorio Et alij pleriqz in tractatul' diuerſis de arte moriendi ɔfectis Exhortationes fiēt ad habendā paciam ɀ deiformē voluntatē Ad intēdendū ſaluti ſue ad grārū actionē Siliter ples ſunt interrogationes ſcilicet iſte

M **Sūt querēda tibi credis. doleas. fatearis. Proponis. niſi p xp̄m. ſi grat⁹. amas. des**

Sicut etiā ſunt q̄dā obſeruatiōes q̄s ſoci⁹ hrē debet vt ſcz attendat ne ſñ ſacris moriat᷑. Aq̄ bñdicta aq̄ crebri⁹ aſpgatur. Crucifixi imago repñtetur Sacra lectio legat᷑. ne ab amicis nimiū infeſtet᷑. ne ſpes nimia vite det᷑ Sufficiat tetigiſſe hoc āmonētes vt de tali ſocio ſibi quiſqz puideat q̄ hec ſibi fidelit' aſſiſtens agat Quartū diſpoſitiuū eſt Sacroꝝ eccl'iaſticoꝝ deuota ſuſceptio Et primū ſollicitari hz de penitētia. deīde de Euchariſtia. tandē de vnctiōe extrema De quib͏ ſingulis pulchre adhortat᷑ Aug. in ep'la vbiſ. Poſtremo tunc moritur⁹ ſollicite hz attendere vt cōſtans pmaneat in fide catholica. Et nō ſe deijci pmittat p diaboli tēptamenta. Hinc pulchre docet Aug⁹ vbiſ ꝙ Uirtutes theologicas dz actuare Quō videlz articulos fidei pfiteri quō ſpem ſubleuare ɀ dilectiōis charitatē actuare. de q̄b͏ legat᷑ ip ſe. Aut Nider in ſuo diſpoſitorio Sūme etiā conſtans eē dz ne deijciat᷑ p diaboli tēptamenta Nā tūc maxime diabolus ipugnat Et p̄ſertim p iſta.

N **Impaciens. nō ſpero. fidem. placeant. releuat ſpem.**

Pria qua ipugnat tētatio eſt Impacia Ad quaz hō ē diſpoſit⁹ pp dolorē infirmitatis. q̄ ſi admiſſa fuerit ſignū eſt ipfecte charitatis. Nā vt Hieroni⁹. ait q̄ cū dolore egritudinē ſuſcipit ſignuz eſt ꝙ dū ſufficienter nō diligit. Studeat ergo ſe hic hō pmunire ɀ q̄ paciam iducunt cogitare ɀ dicere cū Auguſt. O pie ieſu hic ſeca hic vre vt ineternū pcas Secūda eſt deſpatio qualis Euſebiū diſcipulū Hieroni. tēptauit. Sed cōtra hāc hō dei miaz ɀ pietatē opponet tēptatori dicēs Q̄ infinities ē dei pietas maior q̄z oīs nrā iniquitas ſciēs ꝙ illa hora nō pt grauius deū offēdere q̄z de eius mia deſpare Et vt viril'r poſſit reſiſtere in vita dz ſibi remedia ɔ̄ tētationē puidere Tertia ē de fide. de q̄ marie ipugnāt ſciētes qm̄ ē fūdamtuz ſalutis Quo ɔ̄ hō ſymbolū ſepe repetere dz ɀ diabolū cōtēnere ɀ nō cū eo diſceptare vel facere ſibi legi ſcripturas marie euāgelia Quidā dom⁹ nrē ꝑor petijt capiti ſuo in hora ſui exitus ſupponi euāgelia vt in fide illoꝝ in pace obdormiret. vtz in exemplis

Quarta ē de ſuijpius ɔplacētia q̄ marie deuotoſ ipugnat q̄ valde ē timēda ɀ mēs in fundo huilitatis pfundāda Poſtremo tēptat de ſpe recōualeſcētie. vt ſic hōiem retrahat ne ſe diſpōat q̄ cōtra hō marie morti ſe p dcā diſpōere dz vt ſecure eā excipiat. Hec de diſpoſitiuis

Ad quorū inſtar moriturus ſe diſponere dz. § .3⁹

Nota q̄z tertio circa hāc p̄parationē qm̄ ica viſ hoīs cōſiſtit Q̄ ſm quorūdaz ſilitudinē ad mortē excipiendā nos p̄pare debem⁹. ſ. ſm hoꝝ formaz.

O **Preſto velut mercās. dux reddēs. ſpōſa q̄z**

Hoc ē p⁹ ad mortē pati dēm⁹ eē ſicut (Fuus. puidi mercatores q̄ p̄pant merces ad nūdinas pfecturi Et velut prudētes economi q̄ puidēt ſibi necāria ɀ ſue familie. Un̄ ɀ in meſſe mane ſurgūt. inſtāt colligūt: nec an̄ noctē dimittūt. Sic etiā q̄ſqz fidel' ſibi manipulos ɀ merces meritoꝝ colligere dz. nā Q̄ ſibi q̄ſqz ſerit hoc ſibi meſſis erit. Prouer. x. Qui congregat in meſſe ſapiēs eſt. Qui āt ſtertit in eſtate filius ē ɔfuſiōis. hic dn̄s monet Math. vi. Thezauriſate vob ɀc Secūdo pati eſſe dēm⁹ ad mortē ſic duces ɀ ſtrēnui bellatores ad pugnā Nā lz oīs nrā vita ſit iugis q̄dā militia. in morte tn̄ acutior inſtat pugna. vbi etiā res agitur p aīa. poſt quā nō reſtat alia Simus ergo illoꝝ more pati. caſtra muniendo. arma pando. ɀ adiutores cōquirēdo Sic em̄ poterim⁹ triumphare. Et ob hāc pugnā puta dcm̄ Memēto belli Tertio velut reddituarij dn̄o rōnē poſituri de receptis bōis dm̄ ſui. de ſeruitijs omiſſis ɀ trāſgreſſionib͏ admiſſis. ceteraꝝ q̄z reꝝ abuſu. Tales hi p̄ ſollicitudine indeſinētius cogitāt. ſcribūt. ɔputāt. ne in die reddēde rōnis cōfundamur. Sic ɀ nos ſolliciti⁹ agamus. tūc ɀ nos audire hēm⁹ illud Luc. xvi. Redde rōnem Tūc hō ille nobilis rediens ponet rōnem nobiſcū. Quā vt tūc bn̄facere poſſim⁹ euāgelici villici cautelā ſectari dēm⁹ aīcos nobis faciēdo. iuxta q̄d dn̄s hortatur Quarto pati eē dēmus ſic ſpōſe ad nuptias pfecture q̄ ſe parāt ɀ exornāt vt placeāt ſpōſo. Hinc Apo. xix. Uenerūt nuptie agni ɀ vxor eius p̄pauit ſe. vn̄ Math. xxv. Uenit ſponſus ɀ q̄ parate erant intrauerūt cū eo ad nuptias. O pati ſimus ne excludamur Poſtremo ſicut dn̄s ait pati eē dēm⁹ ſicut ſerui dn̄m ſuū expectātes Iuxta illud, Luc. xij. Sint lūbi ɀc. Ubi monet declinare mala agere bōa. Et ſic ſollicite dn̄m expectare. patis p̄mia pollicens. Impatis picula indicēs Hoꝝ itaqz inſtar nos diſponam⁹ vt ſic ſecure mortē excipiam⁹ ɀ dm̄ monitionē ipleamus dicētis. Eſtote pati q̄z q̄ hora nō putatis fili⁹ hoīs veniet.

De affectu ɀ deſiderio mortē excipiēdi Cap. x.

Nunc de altero p̄ncipali videndū quō. ſ. ɀ q̄lī affcū mortē venientē vel vēturam excipiem⁹ ɀ expectabim⁹ Nā ait Aug⁹ ɀ Nider hic grandē vim ɔſtare: vt ſciz ſe hēat hō bn̄ in afficiēdo vel mortē in extimēdo. Et inuenim⁹ ħ tripl'r morituros diuerſos Nam q̄dā

Ualde male timēt mortē } vt { apte mali

Rōnabl'r timēt mortē } vt { boni

Nil vel modicū pauēt eam } vt { pfecti vel pueri.

Primi q̄ male mortē timēt ɀ male ſu puiuere de-

ſiderāt ſunt vel increduli. affectione ſcl'i irretiti. apte mali. Quib9 oīb9 mors occurrit anguſtioſa ꝛ horribi lis. Et q̄ ſic mortē timꝫ grauiter peccare p̄t. q2 ſignū eſt ꝙ p̄fert bōa ſcl'i bonis regni Secūdo ſunt aliq̄ q̄ rōnabiliter mortē timēt ꝛ licit̄ mōis refugiūt ꝛ deum ꝑ ꝓductiori vita orāt ob cās infra iā notādas

Vt ſatagas. meritū āplifices ꝓlis. cupe vi

Prio diuti9 viuere exoptāt vt pleni9 ſatiſfaci ātā. ant. Nō ei p̄ſumunt ꝙ digne ꝯſūmauerint q̄ in cor/ pore agere debuer̄t. nec ꝙ ſufficiēter ꝑ pctis p̄niaꝫ c/ gerūt. Videt āt mortē auferre tp̄s locū ꝛ inſtrumen ta penitēdi. Et ꝙ hic poterit breuiter ꝛ leuiter ſatiſfa cere q̄ lōgo poſt purgatorio hꝫ luere Scdo vt diuti us viuēdo meritū āplificēt reſarciātqꝫ pleni9 neglec/ ta ꝛ gl'iam ſuſcipiant āpliorē. Sꝫ heu crebri9 q̄ ma/ ior ē etate maior eſt ꝛ iniq̄tate Tertio vt ꝑ dōa na/ ture ꝛ grē cōceſſa alīȷs adhuc ꝓdeſſe p̄nt vt dicūt de ezechia ꝛ paulo neccāriū erat manere ꝛc̄

¶ Nota documēta ¶. §. i.

Q Ex quib9 Nider h̄ elicit documēta Primū ꝙ nec e rōne ſenectutis nec penalitatis nec fiēde vtilita tis abſolute ꝛ de coī curſu eligēda ē mors Ptꝫ iſtō documentū. q2 ꝑmanere in vita bn̄ viuēdo docꝫ ſcri ptura q̄ lōgitudinē dierum iuſtis ꝓmittit ꝛ ꝯmēdat Exempla Nā ſctis orātib9 ē negatū. vtꝫ de helia Jo/ na ꝛcīȷs. Natura q̄ fructū imaturꝝ horret. ꝛ eē ſp ap petit Quare null9 mortē nimiū deſiderare abſolute dꝫ. Nec ꝑꝑ aliquā tribulationē ſibi inferre man9 qđ ē horrēdiſſimū facin9 vtꝫ ex dcis. Sꝫ dꝫ p̄ſuare. vn̄ Aug. in vltio vite medicos admiſit. dcm̄ ē aūt abſo lute. q2 ꝯditionał'r lꝫ. Et de cōi curſu q2 reuelat̄ licꝫ vt de Joan. euāg. ꝛ alīȷs ſcis Reliq̄ documēta ſc̄ bre uiter iſta. Alterꝝ ꝙ conādū ē ſtudio ꝛ arte vitā ꝓlōga re. vitādo q̄ irrōnabl'r p̄nt vitā abbreuiare. maxime his qui alīȷs p̄nt prodeſſe Tertiū ꝙ ſit magnū bn̄fici uꝫ excepiſſe tp̄s p̄nie lōgū. q̄re valde ſuꝑ eo regratiā dū Nā in iuuētute ē ignorātia maḡ. paſſiōes effrenes expientia nulla. ꝛ ꝑ ꝯn̄s q̄ iuuenes moriūꝛ mł'tī hōis q̄ ſenes p̄nt ꝓuanꝛ Quartū ꝙ infirmi nōnll'i peccāt ꝙ medicos admittere nolūt ꝯ ſcripturā dicentē Altiſ ſimus de terra ꝛc̄. ꝛ Eccs̄. xviīȷ. Añ languorē adhibe medicinā. Et ſi btā Agata rēnuit. hoc fuit ait tho. q2 a dn̄o certificata fuit. Quintū ꝙ ſu9 dei nō ex oī occaſione ꝑ xp̄o ſe morti exponere dꝫ. ſꝫ oportūe pro loco tp̄e ꝛ ꝓfcū Alioq̄n ſibi vitaꝫ abbreuiaret. ꝛ dn̄s fugere docuit Hec Nider. Tertia dr̄ia eſt q2 aliqui nihil vel modicū timēt mortē ſaltē ſꝫm rōnē qđ dꝫ ꝑꝑ appetitū ſenſitiū Et de horꝝ nūero ſūt pueri fatui et viri ſci ꝑfci vt martires bonū teſtimoniū ꝯſcie hn̄tes Sꝫ ꝛ q̄dā paupes nulli rei ꝑ amorē inherētes. ſꝫ ꝛ q̄ dā cupidi hōis ꝛ audaces. vt ſcribit Clymach9 dicēs Nō h̄ eē vſqꝫ q̄ qꝫ bonū. q2 p̄ſūptuoſū ſuadēs vt ſe hō diſcutiat plenarie nec p̄ſumat nec ſecur9 ſit incōſulte Noteꝛ hic exm̄ de ī morte ridēte ꝑꝑ arrogantiā. vnđ guiſſimis penis fuit addict9. Optim̄ g̊ ē cū metu piꝛ ꝛ gaudio cū pauore ꝛ deſiderio mortē excipe vt pau/ lus ꝛ alīȷ Jta tn̄ ꝙ deſideriū dꝫ p̄ualere q̄ libēꝛ ꝛ deſi/ derāt cū oꝫ mori velit Ad qđ valet mł'tipł'x iductiꝫ. ſ.

Vult de9. ē zop9 mala đfert fert bōa finiſ R

Primū eſt ad dei volūtatē ꝯformitas. q2. ſ. id deum velle videt cui ſe ꝯformare hn̄t Apte cū apte ꝯditio/ nał'r cū de ea ſint incerti. hic Aug. Qui deū diligit qđ facit de9 diligit vn̄ ꝛ illi9 volūtati ſe ſubdit Et q̄ ſic ꝯ formis dei volūtati ſuſcipit mortē. ille ꝛ penales an guſtias leui9 ſuſtinet. pacē ꝯſcie hꝫ. hic purgaꝛ ꝛ poſt g̅nditer remūeratur Alterū eſt moriēdi necitas. ve lim9 em̄ nolim9 mori hēm9. Cū ſit itaqꝫ tāta nobis moriēdi necitas de necitate virtutē faciam9 vt dū na ture tributū ꝑſoluim9 apud deū meritū acq̄ramus. Certū ē ergo ꝙ moriemur. cur ergo murmuramus Prorſus ei iuxta ſenecā. Eadē ſtulticia videꝛ dolere q2 nō vixeris añqꝫ iꝑe vixiſti q̄lis ē. q2 nō viues p9 q̄ꝫ viuere deſines Tertiū eſt ꝑꝑ qđ mors nō ſolū libē ter. ſꝫ ꝛ excipiēda ē gaudenꝛ. q2 oīa mala aufert ꝛ aī mā iuſti liberat ex eis Aufert em̄ in gn̄e ꝛa ꝑꝑ q̄ iuſti migrare optāt ex hac vita

Scꝫ
- timorem tranſgreſſionis
- dolorē afflictionis.
- feruorem emulationis.

Prio tīorē tranſgreſſionis q̄ ꝯtinue ſollicitat aīam viri iuſti. iuxta illđ Roma. vīȷ. Scio ꝙ in me nō ha/ bitat bonū ꝛc. vn̄ exclamat Infelix ego hō ꝛc̄ Et ergo dꝫ Eccs̄. vīȷ. Melior ē dies mort̄ die ntitat̄ .i. certi/ or ait Hiero. Infinita ſūt ꝑicula inꝛ q̄ ābula9 Quid nos inter demonū laq̄os hōim gladios carnis mot9 illicitos remanere delectat. Cur em̄ ait Ber. vitam iſtā tāto affcū deſideram9: in q̄ q̄ꝫto lōgi9 viuim9 am plius moleſtamur ꝛ peccam9. Cupiamus g̊ diſſolui cū apł'o dicam9 Infelix ego hō. ꝛc. Alterꝝ qđ auferꝛ ē dolor afflictionis. Innūera em̄ ſūt infirmitatis ſol licitudis. anxietatis tedia q̄ etiā adeo fatigāt vt etiā ꝑfci magis mori velint q̄ꝫ viuere. vn̄ Thob. Expedit mihi magis mori q̄ꝫ viuere Et apł's. īȷ. Cho. i. Sup̄ modū grauati ſum9 ſup̄ virtutē ita vt tederet etiaꝫ viuere Si ſic grauātur arietes q̄d oro faciēt oues? Tertiū ꝑꝑ qđ iuſti mortē optāt. ꝛ qđ ꝑ mortē aufer tur ē Feruor emulatiōis Cōſiderātes nāqꝫ viri ſci ō/ nia q̄ ſub ſole gerūꝛ pei9 agi pctā multiplicari ꝟitatē occultari ꝛc. tabeſcūt in ſe ꝛ mori petūt. vt pꝫ de ma tathia q̄ dixit Ve mihi vt q̄d nat9 ſū videre cōtritio/ nē ppl'i mei. Sic ꝛ de Hieremia ꝛ helia. hic eccs̄. iīȷ Vidi calūnias ꝛc. ꝛ laudaui mag̅ mortuos q̄ꝫ viuē/ tes Quartū ꝑꝑ qđ mors đſiđrāda q2 ꝑlima ꝯfert bo na. hic ad Phił'. i. Mihi viuere xp̄s ē ꝛ mo. ꝛc Sa/ ne ꝑfcis ē mori lucꝝ q2 đ labore trāſeūt ad req̄e. đ vi litate ad gl'iaꝫ. đ paupertate ad regnū đ morte ad vitā Bernar. Veniet mors ſꝫ ſomnus erit electis dei ia/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

nua vite initiū rfrigerij ſcala aſcēſionis i celū Vñ ſu
per illo ṽbo eccī. xli. O mors bonū ē iuditiū tuū rc.
qdam ſic dicit Scis pfcō bonū ē iuditiū mortis qꝛ il
lis nō aliud eſt niſi exitꝰ a carcere. finis exilij laborꝫ
ꝯſummatio ad portū applicatio pegrinatōis ꝑminꝰ
grauiſſimi oneris depoſitio de domo ruinoſa liberatō
reditus ad patriaꝫ ingreſſus ad vitaꝫ Poſtremo
ideo mors libēt excipiēda qꝛ eſt finis oiū pducēs ad
finē deſtinatū Q̄ꝫ ſi ſingl'a boetio teſte rditu ſuo gau
dent rpetāt qꝫ ꝓprios qꝫ recurſus q̄ꝫ nos libent ad ta
lem debemꝰ ꝓperare finē ad p̄paratū ſcꝫ rgnum Naꝫ
nō pt quis ait grego. niſi morte inꝑpoſita trāſire ad
regnuꝫ vñ debeꝰ eā ſuſcipere velud nūtiū vocātē ad
glīe brauiū Ob hec itaqꝫ r ꝯſimilia debemꝰ libēt ymo
r gaudēter excipe mortis iudicia Et h̄ velut ſpōſa cō/
iūgēda ſpōſo velut intēſe q̄ꝓpiā deſiderans fruiturꝰ
deſiderato Hic bonꝰ religioſus ſic debet viuere ꝙ ſp
deſideret ſi dei volūtas eēt mori

¶ De modo moriendi ¶ Ca. xi.

Iam poſtrēo vidēdū de modo moriēdi q̄mō
ſcꝫ mori debemꝰ Et breuiter diciꝰ ꝙ ille mo/
riendi modꝰ ē melior q̄ chrō ꝯformior ē Cꝰ oīs actio
Imo r mortis paſſio nrā ē inſtructio Vñ q̄ bñ mo/
ri voluerit illas ꝯditiōes q̄s chrūs moriēdo habuit te
nere debet Et ſunt hee

Orās. clamauit. flet cōmēdās aiam dat

¶ Primū ē qꝛ moriturus in cruce orauit p ſe p alijſ
r iīmicis Nā dicitur orasſe p̄s illos deusmeus rſpice
r octo ſequētes vſqꝫ ad illum ṽſiculū In manus tu
as rc. Sic r btūs augꝰ. in extremis ſeptē p̄s pñiales
ꝯtriius ruiando orauit r in extremis orare ſuadet di/
cens Omnibꝫ expletis orō tibi neceſſaria ē Vñ r pl/
cherrimā orōnem formauit deſup vtꝫ Quoꝝ exēplo
r nos orare debeꝰ aut ſaltē corā nob̄ orōes. a gerſon.
r alijs editas legi faciamꝰ ¶ Scdo vt euāgeliſta ait
Jeſus voce mag̃ clamauit Vñ r nos clamare fortiē
non voce ſed corde debemꝰ Nā plus attēdit deꝰ cor
dis deſideriū q̄ꝫ clamorē intenſuꝫ. Vñ r h̄ putamꝰ vt
q̄dam ait clamare vt nō aliud ſit niſi peccatoꝝ remiſ
ſionē fortiter deſiderare r vitam intenſe aſpirare fu/
turaꝫ ¶ Tertio fleuit in cruce. aplō teſte Cū clamo
re valido r lachrimis. cuiꝰ r nos exemplum iſectātes
plorare nō tam oculis carnis q̄ꝫ lacrimis cordis debe
mus ṽe penitēdo de oībꝫ pecīs Neſciꝰ eīm ſi vm q̄ꝫ ṽe
penituerimꝰ ¶ Quarto aiam pri ꝯmēdauit dicens
In manꝰ tuas rc. Sic r quis aiaꝫ ſuam deo ꝯmēda
re debet ṽbis eiſdē Nā magne ſūt efficacie iuxta ger/
ſonē Vñ r ipe vt ſcribit de ſe decreuit ea ſepiꝰ dicere
in vita vt i morte haberet ea in pmptu Nō r fri ſuo
celeſtino ſuaſit r vltima verba ſci Stephani his adiū
genda cenſuit ſcꝫ dñe ieſu accipe ſpm̄ meū Que etiā
in principio fere ōnis opis vl'qꝫ coꝝ legere ꝯſueuit vt
tunc rata ipā haberēt vt ſup mag̃ dicit ¶ Poſtrēo
euāgelio teſte dñs Jeſus expirauit ſpm̄ emiſit r aiaꝫ
pri tradidit Sic r chriſtianꝰ oīs aiaꝫ ſuam deo trade
re debet volūtarie ſcꝫ moriēdo in honorē dei eiꝰ volū
tatē ſue ꝯformādo Qui ſic ſe in moriēdo haberet ille
de morte ad vitā trāſiret

¶ Titulus xxxvi. De regione iudiciali ¶ Ca. i. A

Memor eſto iudicij Eccī. xxxviij.

Omēs eīm nos manifeſtari opꝫ añ tri
bunal chriſti vt rferat vnuſq̄ſqꝫ put geſſit
Ut dicit ſcōe ad chor. v. Regio quitar
alterū nouiſſimorum ē Regio iudicialis
r iudiciū finale Ad cꝰ ingreſſum pñt eadeꝫ incitare il
la oīa que ſupra de morte ſunt adducta. Nā r hꝰ indi
cij meōria nō minꝰ q̄ꝫ mortis ē fructuoſa. Nā r oīm
illoꝝ effectuū illic meōratorū cauſatia ſi intente fue
rit celebrata Nā hoc iudiciū multo terribiliꝰ ē morte
tpali. imo r penis inferni ſaltē ad tps put ſcūs Job
dixit Quis mihi tribuat vt in inferno ptegas me. et
abſcondas me donec ptranſeat furor tuꝰ. Nam nec
mors corpis multū vt aiūt eſſet expaueſcēda. niſi p/
pter iudiciū r ſupplicia horribiliſſima ſubſequentia.
Vñ colligere pt ꝙ eiꝰ meōria nō ſit minꝰ efficax r vir
tuoſa Quippe que etiā tiorem inducit hōiem in bono
ſollicitat. r nō ſolū a maxis verūetiam a minimis qui
buſqꝫ pecīs cohibet: r omnia cōtēnere facit.

Sollicitat. timet. atꝫ cauet. ſpnit. bōa pl'a

Nihil eīm eque vt multoꝝ patrū ſñia ē ſollicitat ita
in bono ope. queadmodū ſi q̄s ſp ſollicitus fuerit r
meōr ſe cūcta agere corā illo tremēdo iudice r de oīmi
bus illi oportere rñdere Porro q̄ꝫtū timorē generat
abbas macharius nouit q̄ dixit. Tāta ē terribilitas
diuini iudicij ꝙ ſi quis digne ppenderit oſſa eius vix
carni adherebūt Juxta illud A voce gemitꝰ mei ad/
heſit os meū carni mee Et ergo Hiero. ait Quotiēſ
diē illū cōſidero toto corpe cōtremiſco. Tertiū quō
etiā a minimis pecīs cohibet ex vitas pm̄ pꝫ. Ubi cum
q̄dā ſenū iuuenē diſſolute ridentem ꝯſperiſſet dixit.
Corā celo r terra rōnē reddemꝰ totiꝰ vite nrē r tu ri
des quaſi diceret. Si iudicij illius diſtrictionē noſce
res etiā a leuiſſimis pecīs te cohiberes Quō etiā ō
nia mūdi docet ſpnere pulchre Hiero. docet in regu
la dicēs. Qui iudiciū illud meditat. fatuiſſimū ſi appe
tit q̄cqꝫ de ſeculo r pōpis eꝰ. Nā hꝰ ſi nō pretermittat
lectio. nil vane appetet in ſeculo Et g̃ ait grego Q̄ꝫ p̄
ſentis tpis ita agenda ē leticia vt nūq̄ꝫ amaritudo ſe
quentis iudicij recedat a meōria Nā ſic optie refrena
bitur oīs vana cōcupia Poſtremo r alia ꝯpl'a bo
na adducit. qꝛ ad oēm virtutem oēqꝫ bonuꝫ incitat
vt late declarari poſſet Et ergo patres in heremo be
ne pfecerūt qꝛ hanc iudicū meōriam nūq̄ꝫ ptermiſe/
runt ergo tā dira r dura egerunt. qꝛ a verbo aſpero
in iudicio audiendo timuerunt r p̄cauerūt Hic cre/
brius ad hāc meōriā ſubiectos ammonuerūt Videā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tur Gerſonis ꝯpũctiue ãmonitiões ⁊c. Hinc abbas paſtor ex hui⁹ meõria iudicij oẽs ad fletũ concitauit. Hiero. Siue comedo ſiue bibo ſiue aliqd aliud facio ſp mihi videt̃ tuba illa terribilis ſonare in auribꝫ meis Surgite mortui venite ad iudiciũ. Tãtoꝝ itaqꝫ exẽplo prĩm nos attracti ſcripturaꝝ monitis incitati vtilitate pellecti regionẽ hãc iuditialẽ ingrediamur ⁊ q̃ in ea fiunt ſeduli⁹ recordemur

¶ Quõ lata ſit regio iudicialis Caplm ſecunduz

B Latiſſima aũt eſt hec regio iſta iuditialiſ multiplex iudiciũ potiſſimũ triplex cõplectẽs. de quibꝫ ſingulis plura poſſent meditari. ſed nõ niſi de vno ſcꝫ gñali nobis agendũ. Eſt aũt triplex iudiciũ

Scꝫ	preſentiale	ubi iudicat vt	pr̃ filiũ.
	ꝑticulare		dñs ſuũ
	gñale		iratus iĩtiuz.

Huius triplicis iudicis crebri⁹ memĩt gerſ dicẽs vtile eẽ cuiuſqꝫ retractationẽ. vtꝫ in libro de mõte ꝯtẽplationis. Et hꝫ q̃dqꝫ magnã meditationũ fecũditatẽ. ſꝫ nõ a nobis eruẽdã Qui de iudicio pñtiali hoc ẽ diuine diſpõnis aliq̃ videre volet ille Anthoni. in q̃rta ꝑte ſũme videat vbi enũerat ſeptẽ dei iudicia iure meõranda. ſcꝫ circa primi hõis correctionẽ. hũai generis redẽptiõeꝫ. Aduerſitatis ⁊ proſperitatis habitionẽ. hõim electionẽ ⁊ reprobationẽ Statuũ eoruz diuerſitatẽ. maloꝝ tolerationẽ. bonorũ multã variationẽ. Que ſingula q̃ cõſiderauerit iure dicere poterit A iudicijs eim̃ tuis timui. De ꝑticulari iudicio facile ſcitur ex gñali. de quo nũc agendũ nobis

¶ Que circa iudiciũ generale ꝯſiderãda Ca. tertiũ.

C De iudicio generali multa ſe ⁊ nũeroſa offert materia conſiderãda. de qua tñ nũeroſitate niſi deuotiora ſunt nobis ꝓſequẽda reliqua breuiter tangẽda Vñ in gñe hec tria ſũt agenda. Nã ponemus aliqua

Primo meditabilia intellectia	ꝓ	ſtudioſo
Secũdo deuotionalia ꝯpũctia		affectuoſo.
Tertio exercitũ practicamẽta		exercitato.

Ut ſic q̃ſqꝫ in h⁹ regiõis nũdis iuẽiat q̃ ſũt ꝺ ſuo foro Cõſiderabilia de extremo iudicio ꝓ ſtudioſo Mẽ. i.

D Primũ itaqꝫ in hac regiõe Judiciali hꝫ ſtudioſus abũdantiſſimã materiã exercendi ingeniũ ⁊ intellectualr̃ meditãdi nõ ſolũ de ipo iudicio. ſed ⁊ mlt̃ aũtecedẽtibꝫ vel ꝯcomitãtibꝫ illꝺ. ſ. i ſũma ꝺ iſtis

De	Aduẽtu qualitate. regno ⁊ deceptiõe ãnxpi.	
	Enoch ⁊ helie miſſiõe ꝑdicatõe tormẽto ⁊ duratõe	
	Mũdi cõflagratiõe purgatiõe ⁊ inouatõe	
	Generali corꝑm reſurrectiõe ⁊ ordine.	
	Judicij gñalis ꝑfectione ⁊ ſubſequentibus	

De ſingulis iſtis copioſe diſſeri poſſet. ſꝫ ꝓlixitatem vitantes remittim⁹ ad cõpendiũ theologic. ſpeculũ morale Ad ſcripta doctorũ ſuꝑ quartũ in q̃bus copioſiſſime ꝓſecutũ eſt de ſingulis ſuadẽtes vt de his potiſſimũ de ſcl'i cõſũmatiõe ⁊ corꝑm reſurrectõe crebrius ſtudioſus medite Nã mirificũ ⁊ vltra q̃ꝫ creditur in eis latet vt mira de reſurrectiõe Guilhel. ꝑiſienſ in de vniuerſo corꝑali ſcribit. imo ⁊ Aug. in de ciuitate dei dicit oẽm ſuperecedere ſenſũ illi⁹ futuri ſcl'i ſtatũ. Vñ ⁊ nõie regñatiõis ⁊ cõſummatiõis in ſcꝑtura a dño denõiatur ⁊ grãdi deſiderio a ſcis nõ ſoluz ſed ⁊ btis aiabus deſiderat ⁊ expectat. Uere grande quiddã erit ⁊ lõge grãdius q̃ꝫ credere in hac anguſtia poſſim⁹. Non eim̃ ꝑt nõ eẽ magnũ qꝺ tãtoꝑe a ſcis ⁊ btis in Apoc. dr̃ eẽ deſideratũ. Null⁹ itaqꝫ labor iã corꝑi ſit grauis q̃ poſſit attingere ad glĩam tãte reſurrectiõis Sed ceteris meditabilibꝫ omiſſis ad iudiciũ veniam⁹ Circa qꝺ ſtudioſ⁹ hec inquirere poſſꝫ

E **Judiciũ ꝙ erit. cur. qñ. ⁊ vbi. rapientur**

¶ Primo poſſet cõſiderare ꝙ iudiciũ gñale ſit futurũ. qꝺ Aug. xx. de ciuitate dei ꝓbat ꝑ totũ Et ẽ ꝓbabile Nã.

ex autẽticis ſcripturis	ex catholicꝫ aſſertionibus	apl'oꝝ ⁊ doctoꝝ ſcriptꝫ	mlt'is rõibꝫ	gẽtiũ vaticibꝫ	mãifeſtꝫ exẽplis.
Scꝑta	**fides**	**ſancti**	**ratio.**	**gẽtes**	**q̃ꝫ factiſ**

Habent hec in doctorũ ſcriptis late deducta Scꝺo ꝯſiderare poterit gñalis iudicij cõueniẽtiã ⁊ cãꝫ Cur ſcꝫ poſt ꝑticulare fiet iudiciũ gñale. Et hee ſũt vt dr̃ i pantheologia.

ꝑꝑ glĩe ſuꝫ ſcõꝝ oñſionem	ꝑꝑ certitudinem	plenã retbutiõem	vt ſeꝑatõ fiat a malis	q2 nõ vltra tũc mutari poſſũt
Glorificet.	**certi.**	**pleni.**	**ſil' vtile**	**mutet**

F

Tertio inquiri ꝑt de tꝑe qñ fiet. Et tenent doctores ꝙ a nullo intellectu creato pure ꝑt hoc determinari. Qꝺ Reyneri⁹ vbi ſupra ꝓbat ex q̃nqꝫ ſcꝫ rõne ꝑtãtis multitudĩs. ſil'itudĩs. ſollicitudĩs ⁊c Nolum⁹ hic ꝙ piã dicere q̃ de hoc aliqꝺ videre volet legat doctos. Et ꝑſertim ſmonẽ dñi Petri de ailiaco. plene ei ⁊ late agit in hoc multos ꝑſertim Arnoldũ de villa noua cõfutãs q̃ certe determiare hoc ex ſcripturis ꝑſũpſit Nihilomin⁹ tenẽs ꝯ ſctm̃ tho. ꝙ ſcia h⁹ tꝑis eſt eccl'ie reuelabilis. nõ ſolũ de ꝑtãte abſoluta. ſꝫ ⁊ ordinata ꝙ de⁹ talẽ ſciam ſic ſibi ſoli nõ reſeruauit ꝙ ordinauerit eã alteri nũq̃ꝫ reuelare. Itẽ pulchre de b̃ Aug⁹. in epl'a ad Eſichiũ Quarto videre poterit ꝺ loco Et tenẽt ꝙ in valle ioſaphat Juxta illud Johel' iij. Cõgregabo oẽs gẽtes ⁊ educam eas in valle ioſaphat ⁊ diſceptabo cũ eis Poſtremo poterit cõſiꝺrare de adductu oĩm in iudicio ⁊ de raptu viuentiuz iuxta apl'm. obuiã xp̃o in aera quõ ibi fiet mox integra nõ moroſa cõuerſio ⁊ multiplex in momẽto oꝑatio Hec paucis pro ſtudioſis materia aſſignãda tetigimus reliquũ eſt vt ad cõpunctia nos vertamus.

¶ Meditabilia ꝯpũctia ꝓ deuoto Capl'm q̃rtũ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

IAm nūc deuotis ꝯpūctibilia āministremus
q̄ hic ſunt in mltā copia ſi intente perſpecta
fuerint ⁊ rite diiudicata. Et in gn̄e poterint
retractari iſta

Sez { Precedētia ſigna. / cōcurrentia horribilia / ſn̄ia ⁊ eā ſequētia } Primū itaqꝫ demꝰ tracta/re iudicij ter/

rēda ſigna q̄ tā ſunt horrēda vt etiā ſi nulla alia eēnt
ſubſecuta horribiliora. merito ad eis timeremꝰ que
crebriꝰ ⁊ a ꝓphetis ⁊ a dn̄o ſūt cōmeōrata vt eorum
meōria cōpungeretur mēs dura Solēt aūt hec di/
ſtigui ſub duplici drā. ſ. vt q̄dā ſint ſigna remota Alia
ꝓpinqua. alia ꝓpria Nos aūt volumꝰ ea ſilr̄ in genera/
li cōplecti Vn̄ nota ꝙ hec ſigna erūt in oībꝫ rebus

Demōibus nobis rēis. celis. ſilr̄ anglis

Primo in demōibꝫ: tūc em̄ vt dr̄ in Apoc. ſathanas
ſoluetur. i. ꝑtās eiꝰ relaxabitur q̄ dei volūtate ⁊ dn̄ice
paſſiōis virtute fuit refrenata Permittent em̄ dmo
nes fortiꝰ ſolito tēptare hōies vehemētiꝰ īpugnare.
vehemētius perſeq̄ ⁊ ampliꝰ inſeuire ad maiorē pro
bationē bonorū ⁊ ſubuerſionē iniquorū. Vn̄ ſolutꝰ
totā rabiē ſuā crudelitatē ac aſtuciā exercebit ſciens
qꝛ modicuꝫ tps hꝫ vn̄ mltas horribiles cōmotiones
in hōies excitabit ac totū mūduꝫ mirabiliter ac hor
ribiliter cōtra eos mouebit. Ve ve tunc hitantibꝫ ſu
per terrā ad quos deſcēdet diabolꝰ in ira mag̃. O an
guſtie quāte. q̄te tribulatiōes ꝑperi tles hoſtes Se
cūdo ſig̃ erūt ⁊ ꝯmotiōes in hōibꝫ vt dr̄ Johel. ij. Cō
turbentur oēs hitatores terre qm̄ veniet dies dn̄i ⁊c̄
De quibꝫ ſpēalius dn̄s dixit. Erūt prelia ⁊ ſeditiones
vt exteriꝰ interiuſqꝫ turbent̄. Surget gēs ꝯ gēteꝫ ⁊c̄
Tūc em̄ erūt in eis tp̄a illa ꝑiculoſa. Jtaqꝫ erit i ip̄is
charitatis infrigidatio ⁊ inundatio iniquitatis. Et
q̄ vndiqꝫ cōſurget in eos horrēda cōmotio. vt late ꝑ/
ſequitur Vincē. in ſpeclo Tūc eis mag̃ inerit tribula
tio. de cꝰ ſoliꝰ auditu timuerūt ꝓphe aures. ⁊ diſſo/
lute fuerūt eiꝰ ꝯpages Tertio erūt ſigna ⁊ ꝯmo/
tiones in elemētis oibꝫ. Nā in terra erit ſterilitas et
fames magna. terremotꝰ magni ⁊ q̄ꝫ plura alia hor
renda. Jn aquis etiā ſilr̄ erūt inundatiōes inſolite
ſonitꝰ inauditi. ꝓcelloſe tēpeſtates portētuoſe vnda
rū eleuatiōes ⁊ depreſſiones ita ꝙ vidētes turbabūt̄
timore horribili gemētes ꝑ anguſtia ſpūs Jn aere q̄
qꝫ multiplices vt aiūt cōmotiones erūt. Vt infectio
nes maxime vnde orient̄ morbi ⁊ peſtes. Tonitrua.
choruſcationes. fulgura tēpeſtates ⁊ grādines Eſtꝰ
intolerabilis. ventorū cōcurſus ⁊ turbines Que oia
tā erunt vehemētia ⁊ crebra qualia creditu difficilia
Jta ꝙ areſcent hōies p̄ timore ⁊ expectatōis āguſtia
Jn igne etiā horrēda ſigna fient. Nā teſte Johele Añ
faciē iudicis ignis vorans ⁊ poſt eū flamma exurēs.
Oia em̄ igne cōflagrabūtur. q̄ erit terrā innouāſ. bo
nos purgans. malos cruciās. Hinc q̄dā Ignis vbi/
q̄ feror ruptis regn̄abit habenis. Sic ergo ſig̃ erūt
in oibꝫ elemētis Quarto erunt ſigna in corpibꝫ cele
ſtibus ⁊ celis. Et hoc in ſole luna ⁊ ſtellis ⁊ varijs et
horrendis īpreſſionibꝫ: De qbꝫ dn̄s Erūt ſig̃ in ſole ⁊
lu. ⁊c̄ Et in ꝓpheta. Sol conuertet̄ in tēbras ⁊ lūa
in ſanguinē Quā āt horrenda ⁊ multiplicia in ſingu
lis his celi corpibꝰ erūt ſigna. ille videat ſctōꝝ expo/
ſitiōes ⁊ ſermōes de aduētu ſup euāgelia ⁊ inueniet
latiſſime hec deducta Tūc etiā iuxta petri vocē. Celi
magno īpetu trāſient. Quis ḡ nō diē illū tiebit? Tā/
dem etiā erūt cōmotiōes in ſpiritibꝫ btīs Nam dn̄s
dixit ꝙ mouebūtur celoꝝ virtutes q̄ ſūt angelice po/
teſtates celū inhabitātes aut celoꝝ motores Quoꝝ
ꝯmotio p̄t intelligi de motu quodā reuerētie. Ex cō/
ſideratione em̄ maieſtatis iudicis venientis reſiliēt
in ꝓpriā ꝑuitatē ⁊ vidētes eū iratū ꝯ impios q̄ſi tre/
mere videbūtur. Aut dicūtur moueri ex ꝑpatiōe pu
gne aut execution̄e vindicte lrāliter. Jpi em̄ colligent
oia ſcandala Jpi ſepabunt malos de medio iuſtoꝝ
Jpi cōgregabūt elcōs ⁊c̄. vtꝫ in euāgelio. Quis nō ti
mebit a facie iudicis. Que erit mēs hōis eterni iudi/
cis p̄n̄tiam non formidantis vbi audierit tantā hor/
ribilitatē in ſignis Quis ſtabit ad videndū eū queꝫ
terribiliorē oñdit multitudo tā terribiliū.

Cur ſigna antecedent iudiciū. §. i.

SEd iā aſſignemꝰ cās q̄re tā horrēda ſig̃ añcur/
rent iudiciū. Et int̄ ceteras accipimꝰ has

Preſignet. ꝓtat. timeat. paret. luet ⁊ flet.

Primo vt ita innoteſcat multiplr̄ aduentū in iudici
um ſicut oli carnis aduentū. Ne ſi ſubito veiret ho/
mines īpatos inueniret. Voluit igit̄ hunc ꝑ ꝓphas
ꝓclamari. horrēdis ſignis p̄curri vt boni ad meliora
ꝓuocarent̄. ⁊ reprobi inexcuſabiles viderētur. Jtem
vt hoc ſic p̄ſignaret iudiciū multo terribiliꝰ qđ preſi
gnatur ſignis tā terrēdis Greg. vltia tribulatio mltis tribulatiōibꝫ preuenitur ⁊ per crebra mala q̄ pre/
uenīūt indicātur mala q̄ ſequūtur. Secūdo vt ſic in
peccatis iacētes citius cōuertēt̄ ⁊ mundi amatores
ab eo auertēt̄ Juxta illud. p̄s. Dediſti metuentibꝫ te
ſignificationē vt fugiant a facie arcus. Sic ergo me
tuentibꝫ dat ſignificationē ſigna p̄mittēdo vt fugi/
ant a facie arcus ne iudicij ſcꝫ cōdēnent̄ ſe cōuerten/
do Hinc Greg. Saluator nr̄ nos ꝑatos inuenire ꝯ/
ſiderans ſeneſcentē mūdum malis p̄currentibꝫ gra/
uat vt nos ad ſe cōuertat ⁊ ab eius amore ꝯpeſcat
Nā per ſigna aperte inſinuat ꝙ mūdus diu non ſta/
bit. vnde nec ei per amorem debemꝰ inherere ſi noli/
mus cū eo ꝑire Tertio iuxta ſcm̄ Tho. tanta ſig/
na p̄mittit vt homines ad reuerentiā ⁊ timorē ven/
turi iudicis incline quod pertinet ad dignitateꝫ iu/
diciarie poteſtatis. ⁊ vt per timorē ad preparatōem
inducat Et ergo ait Gregorius. Appinquante mun
di termino quante perſecutiones preueniant. dn̄s

innotuit vt ſi deū in tranquillitate timere nolumꝰs
vicinū eiꝰ iudicium vel pſecutiōibꝫ attriti timeamꝰ
¶ Quarto tāta ſigna in rebꝫ oſtendit vt q̄ʒ ei oīs cre
atura ſubiecta ſit ⁊ pareat manifeſtet q̄ cum turba-
to turbatur ⁊ ad pliū ꝓcedit. hinc Chryſ. Sicut re-
ge terreno ꝓceſſuro ad p̄lium totū territoꝛiū eius re
gni mouetur: exercitꝰ excitat̄ ⁊c̄ Sic xp̄o regi celoꝝ
ad iudiciū deſcenſuro totus mūdus cōturbabit̄. cele
ſtis ꝓgreditur exercitus vt fidelitatē oſtentēt ¶ Quin
to quia cū exigente iuſticia ꝑ que quis peccat ꝑ hec⁊
hʒ puniri. Et qꝛ ipſi oībꝫ creaturis ſunt abuſi. q̄ꝓpe q̄
oīa que ad vſum ſuſceperūt vite ad abuſuʒ verterūt
culpe. ideo ⁊ ꝑ oīa torquentur. ⁊ oīa que ad vſum iſle
xerunt prauitatis eis vertūtur in materiā vltionis.
Vn̄ qꝛ pacis tranquillitatem cōuerterūt in vanam
ſecuritatē. Jō erūt bella. Quia ꝑegrinationē vie pro
habitatione dilexerunt patrie iō terremotꝰ Quia ſa-
lutē coꝛꝑm redegerūt in abuſū vitioꝝ. ideo peſtilen
tie ⁊c̄ Poſtremo tanta p̄mittit ſigna queādmodū
ſi ſuꝑ moꝛtē pr̄iſfamilias lugeret familia. Hic chry.
Patrefamilias moꝛiēte. tota domꝰ turbat̄ familia
plangit ⁊ nigris ſe induūt veſtimentis. Sic hūano
gn̄e ꝓpter quē fcā ſunt oīa circa finem conſtituto celi
luminaria ⁊ oīs creatura cādoꝛe depoſito lugere vid̄
bitur ⁊c̄. Lugeat igit̄ ſeipm̄ ſuper quē lugent celi
lūinaria ⁊ quē plangit totū vniuerſum. Hec de ſig-
nis ⁊ cauſis cur antecedūt Que qui rite ꝑtractaret hn̄
ad cōpunctionē emolliret̄.

¶ De iudicij proceſſu ⁊ horribilibꝫ ꝯcurrētibꝫ Ca. v

De altero nūc videndū ē principali qđ eſt iudi
cij proceſſus ⁊ cōcurrētia horribilia pl̄imuʒ
iudiciū aggrauantia. Et primū dicemꝰ ſtri
ctim de ꝓgreſſu iudiciali. Poſt de aggrauātijs eius
Et progreſſus notatur hoc verſu

Cōcitat. aduenit querēs. pandēdo loq̄tur

De ſn̄ia em̄ poſt dicetur Jam formā intueamur
Primū igit̄ oīm fiet peremptoꝛia citatio. Dabit
em̄ voci ſue voceʒ virtutis vt oēs veniant in iudicio
Cuiꝰ citationis vidēdus ē modꝰ Cauſa ⁊ necitas ꝯꝑē
di. Modus q̄ fiet citatio iſta d̄ꝛ ꝙ horribili ⁊ ꝑſtre-
penti tuba q̄ multis nōibus eſt ꝯpellata ſcʒ Juſſꝰ dei
⁊ vox archangeli. i. Theſſa. q̄rto. Quid aūt ſit ⁊ qua-
re ſic d̄ꝛ in ſcriptis doctoꝝ plene ⁊ diffuſe inuenitur
Vn̄ d̄ꝛ ſophonie. Vox diei dn̄i amara tribulabit̄ ibi
foꝛtis vox magna ⁊ virtuoſa ſꝑ expauenda. De qua
Chryſ. Vere magna ē vox illa cui oīa obediunt ele-
menta q̄ petras ſcindit. inferos aꝑit. monumēta frā
git vincula moꝛtis diſſoluit tumulos aꝑit ⁊ vniuer
ſos moꝛtuos reſurgere facit ⁊ ad iudiciū venire com
pellit. Vere pauēda ⁊ cū Hiero. ſꝑ audienda Siue
comedā ſiue bibā ſiue aliud aliq̄d agā ſꝑ mihi videt̄
in auribus inſonare vox iſta Surgite moꝛtui ⁊c̄.
¶ Cauſa āt citationis maxia erit q̄ etiā maioꝛ nl̄la.

reſpōdēdi d̄ cūctis q̄ geſſimꝰ ꝯſimꝰ accepiꝰ
q̄ꝓpe ad recipiendū ꝓ meritis gl̄aʒ vel penā. Unde
tūc oēs tenebit ſollicitudo nimia ꝓ eo ꝙ cā maxima
Tūc q̄ʒ ad vocē tube pauebit terra. tūc lugubꝛe mū-
dus imugiet tribꝫ ad tribū feriēt pectoꝛa. vt ait Hi-
eroni. Cloꝛ em̄ ⁊ tremoꝛ tūc coꝛruet ſuꝑ oēs malos.
Sʒ ſuꝑ oīa hāc citationē exaggerat ꝯparēdi necitaſ
Nō em̄ ſubterfugij alicuiꝰ erit poſſibilitas. Sed vt
apl̄s dixit Oēs generaliter ſine exceptiōe Nos ꝑſona
liter ſine excuſatiōe. oʒ ſine euitatiōe. māifeſtari ſine
abſconſione vel tergiuerſatiōe. ante tribunal xp̄i ſine
retardatiōe vt recipiat vnuſq̄ſqʒ ꝓp̄a coꝛpis ſn̄ ꝑſone
delatiōe. ſiue bonū ſiue malū ꝓ iuſta retributione
Vn̄ oʒ ꝑſonaliter accedere quēqʒ. Nō licebit ꝓcurato
rē mittere nullꝰ ꝓ te audebit rn̄dere. nulli licebit tūc
ꝯſulere. nullꝰ audebit ꝓ te intercedere nec poterit te
q̄ſq̄ʒ iuuare. O vere terrēda citatio a q̄ nulla aꝑpella
tio vel declinatio. in q̄ nec admittit̄ ꝑn̄ie tp̄s. defenſi
onis locꝰ. nec reſiſtēdi virtꝰ. nec fugiēdi facultas nec
latēdi poſſibilitas. nec ſecuritas cōparēdi. ſʒ vndiqʒ
erit terroꝛ ⁊ hoꝛroꝛ. adeo ꝙ mōtibꝫ dicent cadite ſuꝑ
nos ⁊c̄. Quā citationē q̄ ſecure volet excipe ille debet
an̄ iudiciū iuſticiā parare ¶ Secūdo citatiōe fcā ⁊ cō
paritiōe mox cōpleta. ſeq̄tur iudicis irati terrēda ad
uentatio Veniēs em̄ veniet dn̄s in maieſtate ⁊ cū fu
roꝛe magno. Et quis ſtabit ad videndū eū aut cogi-
tare poterit diē aduētus eiꝰ. Satius em̄ ⁊ leuius vt
Chryſoſt. d̄t eſſet mille fulmia ſuſtinere q̄ʒ vultū hꝰ
māſuetudis plenū. nos tn̄ aduerſantē videre. illiuſʒ
totius tranq̄llitatis ocl̄os neq̄q̄ʒ ſuſtinebimus nos
aſpicere. Mallemꝰ em̄ in inferno recōdi q̄ʒ illiꝰ veni
entis iudicis oculis vel ſemel aſpici. Hic ⁊ Job dix-
it Quis mihi hoc tribuat vt in inferno ꝓtegas me et
abſcōdas me Et Apo. vi. dicēt mōtibꝫ ⁊ petris cadi-
te ſuper nos ⁊ abſcondite a facie ſedētis ſuꝑ thronū
⁊ ab ira agni Nota h̄ de iudicis q̄litate de q̄ infra
¶ Tertio poſt hec fiet meritoꝝ inq̄ſitio ⁊ diſcuſſio
De q̄ late d̄t dn̄s Math. xxv. Cū venerit filiꝰ hōis.
Nā ſeꝑatis ouibꝫ ab hedis de ſingulis tunc inquiret
q̄ nouit oīa ⁊ exiget rōnem Vn̄ ſinguloꝝ ocl̄os ſin-
gula reuocās pctā. Juxta illud. p̄s. Arguā te ⁊ ſtatu
am ꝯ faciē tuā Ubi diligēter ꝓ exaggeratiōe notādū.
Cui hec rō agēda qꝛ iuſtiſſimo ⁊ ſapientiſſimo Quā
ſubito. qꝛ ſine cōſultatiōe. ſn̄ intermedio Cū q̄ʒto pi-
culo qꝛ ſub cōdicto eterno vel ſupplicia vel gaudia aſ-
ſequetur eterna. Jtē de quibus ⁊ quātis ſit reddēda
rō. de q̄bꝫ latius infra. De hac inq̄ſitiōe Job ſollici-
tus aiebat Quid faciā cū venerit ad iudiciū ⁊ cū que
ſierit q̄d rn̄debo illi. Verū nō poterimꝰ rn̄dere vnum
ꝓ mille ¶ Quarto fiet poſt hec diſcuſſoꝝ publicatio:
qꝛ iudex nō ſolū vnicuiqʒ facinoꝛa ſua ſecrete ad mē-
tē reuocabit. Verūetiam oībus alijs angelis ⁊ hōi-
bus. bonis ⁊ malis amicis ⁊ inimicis ea publicabit
Juxta illud Ezech. xvij. Ecce ego cōgregabo omnes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

q̄uos dilereras ꝛ vniuerſos q̄s oderas ꝛ nudabo ig/
nominiā tuā corā eis O ppendat hec natura verecū/
dus ꝛ malus. q̄zto tūc replebitur pudore cōfuſiōis. ti
more dānatiōis. dolore turbatiōis. ſtupore admira/
tiōis Pudore inq̄z cōfuſionis qꝛ reuelabitur eiꝰ igno
minia vt dictū eſt corā toto mūdo. Uere iportabile
tormentū. vere erit hec reuelatio ſecretoꝝ ꝛ ꝯfuſio
ꝓpatula ipiorum Sic em̄ ꝯfundētur ml'tipl'r ꝛ tur/
piter inſtar iſtorum

vt deph̄e | vt de ꝓdi | cū ad | q̄ corā oib; | vt lepſꝰ ei
ſꝰ i furto | tōe ꝯuictꝰ | ultera | ad patibl'z trabiꝶ | citur

Fur ꝓdēs. mechꝰ hoīcida. lepram

I vt excōicatꝰ ifamatꝰ ꝛ reꝰ omnis

reus omnis

Proſeq̄tur hec latius Uincē. ꝯmittiꝶ q̄z hoꝝ expla/
natio meditātib; vt ſingl'a diiudicēt ꝛ applicēt ad ſe/
ipſos Nā valde vtile ē cogitare ſepe de hoc rubore cō
fuſionis vt docuit abbas Euagriꝰ. cetera trāſimꝰ.
¶ Quinto fiet ꝓmulgatorū atteſtatio. vt; infra Et
ſic ad cumulū miſerie ꝛ deſolationis accedet a iudice
horrēda diſceptatio ꝛ dira ī impios obiurgatio. Et
hoc ē qd̄ dꝛ loqueꝶ. Iuxta illud yſ. xxiiij. Tacui ſem
per ſilui patiēs fui q̄ſi ꝑturiēs loquar. Uñ aptius dꝛ
Iohe. iij. Cōgregabo oēs gētes i valle ioſaphat ꝛ diſ
ceptabo cū eis Quo em̄ benignioꝛ fui in pctā vrā diſ
ſimulādo lōganimioꝛ ad pñiam expectādo. ꝓmptioꝛ
ad indulgendū. ꝛ ꝑatioꝛ ad bñfaciendū. eo tūc ſeueri
oꝛ ero ad increpandū. grauioꝛ ad audiendū. iplacabi
lioꝛ ad puniendū. Nā poſt p̄miſſas laudes bonorum
vt dꝛ Math. xxv. Increpatiōes proferet ipioꝝ dicēſ
Eſuriui ꝛc̄. Ubi nota ꝙ nō ſolū iproperabit mala q̄
fecerit. dixerint. cogitauerit. veꝝ etiā bona q̄ omiſe/
runt aut neglexerūt Et marie beneficia q̄ tā ingrate
ſuſceperūt ꝛ expenderūt vt pulchre Chry. ꝛ Aug. dedu
cūt Et ſic tādē fiet ſñiatō. d̄ q̄ ifra. h̄ d̄ ꝓgreſſu iudicij
¶ De aggrauātijs ad iudiciū ꝯcurrētib; Ca. vi.

Nunc de cōcurrentib; iudicij aggrauātijs eſt
dicendū Que tam etſi ſint innūera q̄ꝓpe cu;
vndiq̄z apparebūt ꝛ cōcurrēt horrēda. qꝛ Iu

M der iratus ſupra. patēs cahos inferni ifra Intus vꝛ
gens ꝯſcia. extra mūdꝰ vrēs ꝛc̄. plura talia Tñ potiſ
ſimū ſunt hec aggrauantia ſcʒ

Et iudex ſocij. reus. et teſtes. rationes

Primū aggrauatiuū Eſt iudicis ipius qualitas
Hic āt Iudex ē dñs ieſus chriſtꝰ cui pr̄ oē iudiciū de
dit q̄ tūc venit manifeſtꝰ cū maieſtate mag̃ ꝛ glia q̄
oēs etiā iudices iudicaturꝰ q̄ añ veit occultꝰ cū infir/
mitate ꝛ ignomia a iudice iudicādus ꝛ puniēdꝰ iniu
ſte De cuiꝰ forma ꝛ forme apparentia ꝛ ceteris hmōi
multa eēnt inq̄renda. ſʒ remittimꝰ ad doctores ſuꝑ

N quartū. Nobis iſta iā de iudicis huius qualitate ſunt
aſſignanda Scilicet

Eſt ſapiēs. iuſtꝰ ꝙ potēs. iratꝰ ꝛ iflex

Primū qd̄ iudicē hūc terribilē reddit ē qꝛ eiꝰ ſcia eſt
indeceptibilis ꝛ infallibilis q̄ꝓpe q̄ nec fallere nec fal/
li pt̄ Sed oīa vt hētur. Heb. iiij. Nuda ꝛ apta ſunt
oculis eiꝰ cui nulla inuiſibilis creatura. quē nulla co/
gitatio latet ꝛc̄. Multa de eiꝰ ſcia hñtur ſperſi; i ſcri
ptura Unde valde metuēdus ē iſte iudex cui ꝑſpec/
tibile ē omne ſolidū ꝛ apertū oē ſecretū. cui obſcura
clarent. muta rñdent. mēs ſñ voce loquitur ꝛ ſilenti
um cōfiteꝶ. Ualde ergo pauendū talis aſtare tbuna
li. cꝰ inquiſitio vſq̄z ad ſecreta mētis ꝑtingit q̄ tā acu
tiſſime ſinguloꝝ vitā ꝯſiderat vt nec minutiſſiē eu;
cogitatiōis nec tenuiſſima verba q̄ apud nos ipo vſu
viluerūt in eiꝰ iudicio indiſcuſſa remaneāt. vt patet
infra ¶ Altera iudicis q̄litas ē qꝛ eius equitas ipla/
cabilis q̄ nil niſi iuſtū agere pt̄ Iudicabit em̄ orbem
terraꝝ in iuſticia ꝛ pp̄los in eq̄tate Et deꝰ eſt iuſtus
iudex oīa iuſte diſponēs q̄ nulliꝰ vereꝶ potentiā. nec
alicuiꝰ accipit ꝑſonā. q̄ nec tunc grā ꝑueniꝶ. nec mia
flectiꝶ. nec donis corrūpiꝶ. nec pñia mitigaꝶ. ſʒ ſcd̄m
Bernar. Iuſte q̄dē iudicabit. nec ꝑſonā acceptabit.
p̄cio nō corrūpetur. ſed nec p̄cibus flecteꝶ. vñ tūc nō
proderūt diuitū marſubia. nō verba magniloq̄. ſʒ bo
na oꝑa ¶ Tertia cōditio qꝛ huius iudicis potētia ē
inſuꝑabilis Nā vt dꝛ Iob. ix. Si fortitudo queritur
robuſtiſſimꝰ eſt. Hic ſe in euāgelio cōꝑauit regi cu;
viginti milib; venieti ꝛc̄. Cꝰ poteſtas eſt eterna. co/
rā quo potentiſſimi quōdā; reges nudo latere palpi
tabūt. Unde eiꝰ ire neō reſiſtere pt̄ nec ſe opponere
audet corā quo oīa cōtremiſcunt Qui etiā ſicut potē/
tiſſimꝰ ita in oi perfectione digniſſimꝰ vñ ſūme me/
tuendꝰ ꝛ reuerendꝰ ¶ Quarta ꝯditio ē quia iratꝰ eſt
ꝛ ira eꝰ tunc eſt iplacabilis Nā qui nūc eſt māſuetꝰ
vt agnus appebit quaſi leo rugiēs crudelis ꝛ ꝯmotꝰ.
vñ ꝑ Ozee dt. Ero eis q̄ſi leena ꝛ q̄ſi pardꝰ i via ꝛc̄
Nā dt Augꝰ ꝙ mallēt reꝓbi iniq̄ oē ſuppliciū ſuſtie/
re q̄z irati iudicis faciē videre Uere g̃ diſtrictus redi/
et q̄ mitis abijt Et tāto diſtrictiōis eiꝰ zelus in quē/
q̄z erit acrioꝛ quo magis ab illo offenſus ē ꝛ q̄ erat il
li beneficētioꝛ. Et tūc ſentiēt dirā iuſticiā q̄ mitē con
tēpſerunt miaʒ Nunc itaq̄z diſtrictiōis iudicē mō ti
meamꝰ vt tūc ſecuri ſtemꝰ ¶ Poſtrema cōdicio qꝛ eꝰ
zelus inflexibilis. cū nec p̄cio corrūpi. nec prece flecti
pt̄. Qm̄ vt diciꝶ Prouer. zelus ꝛ furoꝛ viri nō parcet
nec acquieſcet cuiuſq̄z p̄cib;. nec ſuſcipiet ꝓ redēptio
ne pl'ima dona Unde nec quiſq̄z ſcōꝝ rogabit ꝓ ini
quis. imo potiꝰ de vindicta letabiꝶ oīs iuſtꝰ. q̄ꝓpe q̄
tā ꝯiuncti ſunt dei iuſticie vt nil aliud ab eo poſſint
velle. imo ſciunt ꝙ tanta eſt certitudīs eiꝰ inflexibili/
tas ꝙ nulla p̄cātiū. imo nec matris eſt exaudibilitas
Ecce corā tali ac tāto iudice oēs hēmꝰ ꝯparere. vnde
merito ſꝑ deberemꝰ expaueſcere

Alterū ¶ Corā q̄b; iudiciū fiet ¶. §. i. D
aggrauatiū eoꝝ corā q̄b; iudiciū celebrandū eſt.
Immo a quibus multitudo ꝛ honorabilitas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Non em̄ ſolus dn̄s aut ī ꝯclaui vl' ſecretario iudicabit
Sed dn̄s ad iuditiū veīet cū ſenioribꝫ ꝑp'li ⁊ pricipi/
bꝫ eiꝰ Nā vt dr . Mat . xxv . Et oēs āgeli eiꝰ veniēt
cū eo corā qͥbꝫ oībꝫ ymo ⁊ ab eis quiſqꝫ ē dāpnandꝰ re
us Hic iā rurſus notet inquiſitor ſtudioſus de digni
tate iudiciarie ſeſſionis Qui ſciȝ iudicabūt vl' iudica
būt Et quō ſcī iudicare dicāt Pleni ſunt de his doct
orꝝ libri vn̄ nos ad affectiua diuertimꝰ dicētes ꝙ val
de erit tribile miſeris iudicari coram tot . ⁊ talibus
ſanctis excondicionibꝫ iſtis

Nā multi . digni . fortes . terrent īimici

¶ Primo ꝓpt̄ eorum mltitudiēꝫ Nā āgeloꝝ milia
miliū ymo ⁊ decies cētena milia ei aderunt ⁊ veīet cū
ſcīs ſuis milibꝫ Ita ꝙ innumerabilis ē ſcōꝝ (cū qͥ
bus veniet ad iudiciū dn̄s) cetꝰ . Si ergo terribil' eſt
caſtrorū acies ordinata ⁊ copioſus armatorū hoīm̄
exercitus q̄ꝫ metuēdus erit innumerabilis iſte cōtra
nos ꝑperans ſcōꝝ numerꝰ ¶ Scd̄o ꝑꝑ eorū digni/
tatē Veniet ei cū ſenioribꝫ ꝑp'li cū ſenatoribꝫ terre
Judicibꝫ orbis Quō ergo corā talibꝫ ac tātis ſe ferre
poterit pccōr ⁊ malignus ¶ Tertio ꝓpt̄ ptātis ma/
gnitudinem . Nā vt dicit iocl' ij . Multa ſunt caſtra
eius ⁊ forcia ⁊ faciētia vbū eiꝰ adeo ꝙ vnus illorum
facile poſſꝫ ꝯcutere totū orbē ⁊ occidere inumera mi/
lia hoīm̄ vt de vno legit āgelo q̄ in caſtris aſſirioꝝ oc/
cidit vna nocte c lxxx . milia hoīm̄ Quarto ꝓpt̄ eoꝝ tri
bilitatē Nā oēs veniēt terribiles q̄ꝑpe cōtra dei īimi/
cos zelantes Et gladij ancipites in maībꝫ eoꝝ Quo/
rū q̄ꝫ viſio ſit iniquis horribilis pꝫ de caſtodibꝫ ſepul
chri dn̄ici q̄ꝫ timore angeli exterriti facti ſunt velut
mortui Quot ſi h̄ potuit vniꝰ angeli viſio quid faci
et tātorum miliū milium ! Poſtrēo ꝑꝑ īimicitie g̃
uitatem qꝛ tc̄ ſcī malis īplacabiliter erunt duri ⁊ ī/
paciēter irati Tū qꝛ eorū dn̄m offēderūt . ꝓ q̊ zelabūt
tū qꝛ ⁊ ipſos mltiplicit̄ ꝯtēpſerūt eorū mores ⁊ vitā
deridēdo . feſta ⁊ vota violādo Tūc fiet ꝙ ſcptū eſt
Tūc ſtabūt iuſti in magna ꝯſtantia aduerſus eos q̄
ſe āguſtiauerūt ⁊c̄ . aſſeſſoria dignitate . ⁊ aꝑprobati
one ſn̄ie . ⁊ ꝯpatiōe vite eos dn̄iudicātes cū iudice chri
ſto Deīn nō ſolū ſcīs ⁊ angelis verūetiā dn̄iudica/
bunt corā toto mūdo demoibꝫ hoibꝫ malis ⁊ bonis
vt ſupra tactū ē de ꝓceſſu Judicij Juxta qd̄ quidā pa
trū dixit Corā celo ⁊ terra rōnē reddituri ſumꝰ totiꝰ
vite nr̄ē Vn̄ in mētibꝫ ſuꝑborū orietur pena ⁊ ꝯfuſio ī/
tolerabilis

P

¶ De iudicādorum qualitate § . ij .
Terciū aggrauamē eſt qualitas iudicādoꝝ
Que vt breuit̄ tāgamꝰ poterit colligi ex iſtis

Eſt fragilis . reus . icertꝰ . pauci . pauet oīs

¶ Primo inq̄ꝫ ex iudicādorum fragilitate . Hō em̄
ē res fragilis vanitati ſimil' fcūs . totus īpotēs miſer
⁊ miſerabilis vn̄ merito expaueſcere hꝫ corā tāto iu/
dice ꝯparere . tāte maieſtatis dn̄o ſicut ocularit̄er vid
mus de ſeculi pauperibꝫ q̄ vix ingredi audent coram
magnatibus niſi induti ⁊ exculti alijs veſtimētis ꝑſ
tim cū iudicis hꝰ oculus abomiētur pccōꝝ ſordes ⁊
diligit mūditiam vtutis Et hanc ſuā fragilitatē ⁊
iudicis maieſtatē oſn̄dit Job cū dixit Quātus ego ſū
vt rn̄deam ei Et item dignū ducis ſuꝑ huiuſcemodi
aꝑire oculos tuos ⁊ adducere eū tecū in iudicium
¶ Scd̄m ē ex iudicādorum iniq̄tate . In mltis em̄
offendimus oēs ⁊ oēs ſicut oues errauerūt vnuſqͥſqꝫ
in viā ſuā declinauit Quā etiā timere habeꝰ nedū iu
dicabimur inueniamur iniuſti . ⁊ dāpnatione digni
cū certi ſcimꝰ nos totiēs peccaſſe Et cū omne pccm̄ d̄
teſtetur ipe ⁊ non dimittit inpunitū ¶ Terciū ex oī
incertitudine Neſcit em̄ homo an amore vl' odio ſit
dignus etiam ſi ſibi nullorū ē ꝯſcius nōtn̄ in hoc eſt
iuſtificatus Et ſi oīa fecerit q̄ ſunt ei p̄cepta neſcit ſi
deo placeant ſua oꝑa p̄ſertim cū mag ⁊ mlta īiq̄tas
lateat in corde hūano hoī q̄ſi occulta quare dauid o/
rat Ab occultis meis mn̄da ⁊c̄ . Et alibi Nō intres in
iudiciū cū ſuo tuo dn̄e qꝛ nō iuſtificabitur in ꝯſpectu
tuo oīs viuens ¶ Quarto ex ſaluādorum paucitate
Maxie em̄ nos terre dēt cū iudex ipe teſtatur Mlti
ſunt vocati pauci vero electi Cū itaqꝫ etna dāpnati
o tā vehemēt ſit timēda vt q̄ꝫuis certiſſime nob con
ſtaret ait carth . ꝙ de vniuerſis hoibꝫ q̄ vmq̄ꝫ fuerūt
ſunt aut erunt nō niſi vnus eēt dānādꝰ ⁊ ignotū eēt
oibus q̄s ille exiſteret merito qͥſqꝫ ſꝑ metueret ne ip
ſe ille damnādus eſſet Queādmodū ſi multi eēnt itin
ri ꝑ pōtem ſcientes ꝙ eēt vnꝰ ruiturꝰ de illo oēs p̄ca
uerent ſibi ſollicite de ꝑiculo q̄ꝫtomagis timere debe
mus cū paucos ſciaꝰ ſaluandos Si ſic timet mors
tꝑalis ⁊ breuis . cur heu inſenſati nos non expaueſci
mus iuditiū dei eternā mortem infligentis . ¶ Po
ſtremo ex timoris vniuerſitate Nam vir aliquis ī iu
dicio illo debet cōꝑere quī nō dēt vel reuerētie ſaltē
motu timere Nam virtutes celorum mouebūt Co/
lūpne celi cōtremiſcent ⁊ pauebunt ad nutū eꝰ Quid
ergo faciet vgula deſerti ſi ſic ꝯcutiūtur cedri ꝑadiſi
Et ergo iuditiū illud tātoꝑe timuerunt oēs ab origi
ne mundi ſci ſcientes ꝙ ibi tribulabitur fortis idē q̄ꝫ/
tumuis ſcūs

¶ De teſtiū ⁊ accuſantiū veritate ¶ § iij .

Q

Quartū aggrauatium eſt accuſatoꝝ contra
peccatorem multitudo Nam qꝛ iudiciū illud
erit ordinatiſſimum ⁊ ſm ordinem iuris vt
ait Ambroſius iudicis nō eſt ſine accuſatore dāpnare
Et ideo nota ꝙ erunt tot accuſātes

Cōdita . ſcͤpta . mēs . fcā . honꝰ . reꝓbuſqꝫ
Arma ſathā . ſci . lꝫ ⁊ āgelꝰ . ac deus ipe

¶ Primum itaqꝫ accuſabunt impios ⁊ contra eos
teſtificabuntur omnes creature ſenſibiles quarum
vſu vel obſequio ſunt ab uſi Hinc gregorius dicit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Si q̄ris q̄s te accuſet dico ꝙ tot⁹ mūd⁹ oēs ꝛ ſingl'e
creature Nā offēſo creatore tot⁹ mūd⁹ odit offēdētē
Et ḡ dr Job ij. Reuelabūt celi iniq̄tatem ipi͡ꝰ ꝛ t̄ra cō
ſurget aduerſus eū Juxta ꝙ deut̄o. xxxij. dr. Jnuoca/
bo cōtra vos celū ꝛ terrā. hinc pulchre c̄ſoſt. dicit. Jn
illo die nihil ē ꝙ reſpōdeam⁹. vbi celū ꝛ t̄ra ſol ꝛ luna
dies ꝛ noctes ꝛ totus mūd⁹ ſtabūt aduerſus nos in
teſtioniū peccōꝝ nrōrum Accuſabūt qꝛ ſua ꝯmociōe
oſtēdent ſe ip̄ꝯs indignari qꝛ ip̄is abuſi ſunt. qꝛ crea
tori erant rebelles ꝛ eoꝝ vſu indigni ¶ Scd̄o accu/
ſabit̄ ꝛ teſtificabit̄ ꝯtra nos ſcriptura ſacra q̄ iō nob
fuit a deo tradita ꝛ ſc̄pta vt dei volūtatem ꝯgnoſce/
remus. ſm eā ꝯgnitā viuerem⁹ ꝛ q̄d cauēdū quid agē
dum quid ſpandū aut timēdū noſceremus Hāc qꝛ ꝯ/
tempſim⁹ ꝛ in abuſu vane gl'e traxim⁹ cōtra nos in
teſtimoniū ſuſtinebimus ymo ꝛ accuſabimur ab ip̄a
Hinc ioh. v. Eſt qui accuſat vos moiſes. i. lex ꝛ ꝓphē
ꝛc. Nā vt bnar. dr Proponet dn̄s madatoꝝ ꝓpōnes
aſſumet trāſgreſſiones ꝯcludetqꝫ dāpnatiōes Jſtud
timeāt ſtudioſi ꝛ libroꝝ curioſi qꝛ niſi ſm eos egerit
erūt ſinguli ḡues accuſatores ¶ Tertiū accuſās
eſt interior ꝯſciā. q̄ tē arguet non i occulto vt nūc ſed
coram oīb⁹ in publico. hinc daniel' vij. Juditium ſe/
dit ꝛ libri apti ſūt Et vt dr apoc̄. xx. Judicati ſūt mor
tui ex his q̄ ſc̄pta ſunt in libris id eſt ꝯſciēcijs De his
libris agit in ſcd̄o de ciuitate dei Aug⁹. ꝛ in. xx. ꝯclu
dens ꝙ oīa mira celeritate mētis intuitu enumera/
bunt̄ Jta ꝙ cuiuſqꝫ ꝯſciā noſcet oīa q̄ vnq̄ꝫ egit ma
la vel bona ꝛ bona q̄ omiſit Jmo ꝛ alioꝝ oīm ſcā
¶ Quarto teſtimoniū ꝑhibebūt aduerſus nos opa
ꝓpria ecci xi. Jn fine hoīs denudatio opm e⁹. Nā vt
dr apocal'. Opa illoꝝ ſequūtur illos vbi dr bnar. O
pera bonoꝝ ſequūt̄ eos ſed opa maloꝝ eos pſequūt̄
Et ergo dr iere. ij. Arguet te malicia tua ꝛ auerſio tu
a increpabit te Cōprehēdetur cū tē peccōr in peccō ſic
fur cū furto vt ericius cū onere vt vincēti⁹ in ſpeculo
puer. v. Jniq̄tates ſue capiēt ip̄ium ꝛ funib⁹ peccōꝝ
ſuoꝝ ꝯſtriget̄ Hic ē. Jpē cogitatōes ꝛ opa ſpēal'r
ſtabūt añ oculos nrōs nos accuſātia Nā opa nrā ſil'
loquētia iuxta Aug⁹. dicent peccōri Tu nos egiſti. o/
pera tua ſum⁹. non te deſerim⁹ tecū erimus tecū ad
iudiciū ꝑgem⁹. Et ḡ ꝑs timuit qꝛ ſciebat ꝙ iniq̄tas
calcanei ſui eū accuſabat ¶ Quito homines tā boni
q̄ꝫ mali peccōres accuſabūt Boni inq̄ꝫ q̄s vl' ꝯtēpſerūt
turpiter vl' oppſſerūt tp̄aliter vl' occiderūt corp̄aliter
ꝛ leſerūt. l'a bono ip̄edierūt ſpūaliter vl' ad malū tra
xerunt vl' ſcādalizauerūt Preſertim ſubditi accuſa/
būt p̄latos ip̄ios ꝛ negligētes Nā iudiciū duriſſimū
erit in his q̄ preſūt Sꝫ ꝛ reprobi q̄ ſe emēdauerunt
ethnici ꝛ pagani q̄ non ꝯgnouerūt chr̄m accuſabūt
malum chriſtianū Nā viri niniuite ſurgēt in iudicio
ꝛc. Et ſcl'i amatores accuſabūt religioſos torpentes
qꝛ mag' illi laborauerūt placere ſcl'o q̄ꝫ hij deo vt dix
it ep̄us Nonus viſa meretrice ¶ Sexto ip̄ij accuſa

buntur ex rep̄ſentatione armoꝝ chriſti ac venerāda
rū cycatricū e⁹ Ex quib⁹ patebit ip̄iorū ingratitudo
negligētia ꝛ abuſus. ꝛ qꝛ defect⁹ ſaluatiōis ex ꝑte eo
rū nō xp̄i Hinc Hiero. dixit Crux xp̄i ꝯtra te pug/
bit. xp̄s cōtra te vulnera ſua allegabit cycatrices con/
tra te loquētur ꝛ claui de te cōquerēt̄. Unde vt aiunt
oñdet oīb⁹ paſſionis ſue inſignia. crucē clauos. lā/
ceā. ſpongiā. coronā. cycatrices ꝛc̄ Juxta illō Mat.
xxiiij Tūc apparebit ſignū filij hoīs in celo Qō aliqui
ō crucis ſigno Hoc iā ſtudioſis cōmittim⁹ quale iſtō
ſignū erit vtrū etiā crux realis appebit qō nō tertus
cogit licet deuotionē fouere poſſit Hinc Aug⁹. For/
taſſe in corpe ſuo dn̄s cicatrices ſeruauit vt in iudi/
cio dn̄s petōribus exp̄braret ꝛ cōuincēs eos diceret.
Ecce hoīem quē crucifixiſtis. Ecce deū ꝛ hoīem i quē
credere noluiſtis Uidete vulnera q̄ infixiſtis Agnoſ/
cite latus qō pupugiſtis. quod pp vos aptum eſt nec
tū intrare voluiſtis. Jōqꝫ qꝛ nō eſtis redēpti ꝑcio ſā
guinis mei. diſcedite a me maledci. Qui ab his ar/
mis tūc nolit accuſari ille dꝫ ea quotidie. vij. pr noſt
corā eorū imagine legēdo venerari. ¶ Septio accu/
ſans erit diabol⁹ ꝛ ſpūs eius maligni. vn̄ dicūt̄ frm
accuſatores nocte ꝛ die añ cōſpectum dei nos accuſā
tes Hinc dr Aug. Aſtabūt oēs añ tribunal xp̄i ꝛ p̄re
ſto erit diabolus ꝛ recitabit verba ꝓfeſſiōis noſtre. ꝛ
obijciet nobis in faciē q̄cquid peccauim⁹. in q̄ loco.
ꝛ quid tunc facere debuiſſem⁹. De hoc in m'tis exē/
plis ¶ Octauo ſancti nos accuſabūt quoꝝ nōia ſe/
pe ꝑiurauim⁹. feſta violauim⁹. vota fregim⁹ ꝛ ihō/
norauim⁹. Hinc in magna cōſtantia ſtabūt aduer/
ſus eos. vn̄ ꝛ Apo. vi clamāt. Uſqꝫ quo domine ſan
ctus ꝛ verus nō vindicas ꝛ iudicas ſanguinē nrūm
de his qui hitant in terra Un̄ ꝛ ſepe legitur in mira
culis ꝙ accuſauerūt malos. vtꝫ de Udone ꝛ de quo/
dā ep̄o aluerno ¶ Nono accuſabūt ꝛ teſtimonium
contra malos perhibebunt angeli ſancti. ſub quoꝝ
cuſtodia peccauerunt. quoꝝ inſpirationes. moniti/
ones. et cōſilia ꝛ omne miniſteriū charitatiuum con
tempſerunt. Nam ꝛ ab eis deus exigit rationeꝫ. nō
tamen imputabit. quia nō eſt culpa medici. ſi nō ſer
uant dictam negligētes egroti. Hinc dicit Origenes
Unuſquiſqꝫ inquit angelorum in extremo iudicio a
derit perducens quibus prefuit. quos adiuuit. quos
inſtruxit. pro quibus ſemper faciem patris vidit Et
dicent ꝙ eis noluerunt obedire. Juxta illud Hiere
mie. li. Curauimus babylonem ꝛ nō eſt curata. Et
preſertim vnicuiqꝫ aderit proprius angelus teſtis.
Sic igitur iam quiſqꝫ cōuerſetur in preſentia ange/
li vt nō paueat tunc ab eo accuſari. ¶ Poſtremo
ad cumulū omnium teſtabitur contra impios ip̄e iu
dex deus deorum Unde dicitur Hieremie viceſimo
nono. Ego ſum iudex et teſtis. Et in Pſalmo. Argu
am te ꝛ ſtatuam cōtra faciem tuā. Et Malach. iij.
Ero teſtis velox omnibus maleficiis. Et eſt huius

teſtimoniū ſup oīa metuendū. Nā ⁊ teſtādo ipro-
perabit oīa bñficia iuxta Chry. dicēs. Ecce ego ꝑp̄
vos fcūs ſū. ꝑꝑ vos illuſus. alligatꝰ. ceſus: crucifixꝰ
Ubi ē tantaꝝ iniuriaꝝ fructꝰ Ecce p̄ciū ſanguis mei
quē dedi in redēptionē vr̄i vbi ē fruitus quā ꝑ hoc p̄-
cio ipendiſtiꝫ Ego ſup glīam meā vos habui. ⁊ cū de-
us eēm in forma fui apparui ⁊ viliorē vos me rebus
oībus vr̄is feciſtis. Nā oēm rē viliſſimā plꝰ q̄ȝ iuſtici-
am ⁊ fidē dilexiſtis ⁊c̄. Hec Chry. De q̄ͦ ⁊ pulchre a-
git in de vita cōtemplatiā ꝓſper. Quid q̄ͦ qd tot ⁊ tā-
tis teſtibꝫ aggregatis miſeri agēt q̄ͦ ſe diuertēt Uere
apparere ⁊ audire hec teſtiōnia erit intolerabile ⁊ la-
tere ipoſſibile Int̄ tot ⁊ tātos teſtes. ſi tūc ſecuri ap
parere velimꝰ añ iudiciū iuſticiā opemur

¶ De multiplici ⁊ varia reddēda rōne. § .iiij.

Poſtremū aggrauatim eſt ſtrictiſſima villicati
onis rō de multis ⁊ multiplicibꝫ ſinglarit̄ red-
dēda Iuxta illud Luc. xvi. Redde rōeȝ villicatōis ⁊c.
qd nimiū verendū. Tū q̄ȝ tali tā ſtricto iudici ē ratio
reddēda. tū q̄ȝ tā ſubito exigēda. tū maxie q̄ȝ de tam
multis ⁊ mltiplicibꝫ exigēda. q̄ȝ adducet deꝰ i iudicio
oīa Ita ꝙ de his oībus ſtrictiſſima ē rō reddēda

Mēte bonis carne. nature. tꝑe redde
Fortune. factis ⁊ omiſſis dote vel arte

Primo itaq̄ȝ rō exigitur de ipā mēte. i. de ſpū rō-
nali ⁊ aīa a deo nobis data quō eā ſuauimꝰ. eſt ei p̄-
cioſus theſaurꝰ ⁊ iō ſollicite ſuādꝰ Iuxta illd Deut.
iiij. Cuſtodi temetipm ⁊ aīam tuā ſollicite. Quippe
q̄ȝ aīa ē precioſa illa margarita ꝑ qua ſapiēs ille mer
cator xp̄s dedit oīa imo ⁊ ſeipm ipendit. Uñ ve nob
ait Bern̄. ſi talentū hoc p̄cioſo ſanguie agni app̄cia-
tū negligēter ſuauerimꝰ Si rex aliq̄s terrenꝰ amatiſ-
ſimā ſibi filiā alicuiꝰ cuſtodie ꝯmitteret ⁊ ille eā ne-
gligeret quō rōeȝ exigeret. Sed multo āpliorē d aīa
ds Nā totꝰ mūdꝰ ñ p̄t ꝯpari ad p̄ciū aīe vniꝰ Alteꝝ
de quo rō exiget̄ ſunt bōa ſpūalia aīe que efficiūt ani
mā ꝑfectā ⁊ bonā Ut bona aīe naturalia. ſ. vires aīe
intellcūs meōria. Itꝫ bona acq̄ſita. vt ars. virtꝰ mo
ralis ſcia. Et bona grē gratū faciētis ⁊ gratis datevt
virtutes theologice. donū linguaꝝ ⁊ cetera id genus
Que ſingula bōa tā ſ̄t precioſa ꝙ ꝓrſus ineſtiabilia. d
quibus oībꝫ ⁊ ſingulis rō exiget̄ quō his vſi ſumus.
ne innacuū excepimꝰ ea. ⁊ ſi ꝯuertimꝰ in honorē et
obſequia diīa. hinc Job. xix. Scito eē iudiciū. ſ. de
oībus ⁊ ſingulis exigendum. ¶ Tertio rō exiget̄ de
corꝑe nrō. quō illud cuſtodiuimꝰ Eſt enī velut caſtꝝ
qd a deo tenemꝰ in feudū Uñ q̄ͥ corpꝰ ſuū bñ cuſtodit
ait Bern̄. bonum caſtrū cuſtodit. vñ exiget̄ rō de cꝰ
cuſtodia. Si inimicis dm̄. i. vitijs ⁊ voluptatibꝫ il-
lud expoſuerimꝰ ꝟtutibꝫ ſecluſis Itꝫ q̄ȝ corpꝰ ē velut
aīe iumentū. dēmꝰ rōnē reddere ſi ei non dederimꝰ
omne neceſſarium.

Scȝ panē / virgā / onus ad naturę ſuſtentationē. / laſciuie repſſionem / bonā exercitationem.

Hec enī tria corpi debētur. Iuxta illd Ecci. xxxiij.
Cibus virga ⁊ onꝰ aſino Panis diſciplina ⁊ opꝰ ſuo
Totū igit̄ corpꝰ cū mēbris in dei ſeruitio expēdamꝰ
oēs ſenſus ſub diſciplina refrenemꝰ. vt ſic bonā rō-
nē reddere poſſimꝰ Quartū eſt de bōis nature cor-
poralibꝫ. q̄ tametſi ſūt multa. q̄nq̄ȝ tñ ſ̄t principalio-
ra velut q̄nq̄ȝ talēta a deo ꝯmiſſa Scȝ

fortitudiem		fortitudiez		dbilitate
pulchtudiez		plchtudiez		dformitate.
iuuēilitatē	q̄ lucbimur	iuuēilitatē	ſn̄	ſenectute
ſanitatē	corpis glī	ſanitatē		īfirmitate
leuitatē	catōcz	agilitatē		difficultate.

Ut ſic dicere poſſit. dñe q̄nq̄ȝ talenta tradiſti ⁊c̄ Et le
tus audire. Euge ſerue bōe ⁊ fidelis intra in gaudiū
⁊c̄ ¶ Quīto rōnem de tꝑe reddemꝰ qd nob ꝯceſſit ds
quo p̄cioſius nihil Uñ ſicut nō peribit capillꝰ de ca-
pite. ſic nec momentū de tꝑe de quo nō exiget̄ rō quō
a nobis fuerit expenſū qd tā gratioſe cōceſſuȝ. Und
hoc metuēs Ancel. dicebat O lignū aridū ⁊ inutile e
ternis ignibꝫ dignū q̄d rñdebis in illa die cū exigetur
a te vſq̄ȝ ad ictū oculi oē tꝑs viuēdi ipenſuȝ qualiter
a te fuerit expenſū: Iuxta illud Trenoꝝ. vocauit ad
uerſū me tꝑs ¶ Sextū vñ ratio exiget̄ eſt de bōis for
tune. i. bōis tꝑalibꝫ ⁊ fortuitis Iuxta illd Eccs. xij.
In bonis ſit cor tuū ⁊ ſcito ꝙ ꝑ oībꝫ his adducȝ te de
us in iudiciū. ſ. de diuitijs. delicijs. hōribꝫ. Quō his
ſūt vſi quō inde alijs ſubuenerūt Et q̄ͦ dr̄ Abacuc. ij.
Lapis de ꝑiete clamabit. ⁊ lignū qd eſt int̄ iunctas
edificioꝝ ⁊c̄. Pauꝑibꝫ ergo de his ſubueniamꝰ i v-
ſus bonos cōuertamꝰ ⁊c̄. ¶ Septim eſt de fctis pro
prijs rōem reddituri ſumꝰ tā de bōis q̄ȝ malis Cun-
cta enī adducet in iudiciū deꝰ. Etiā de quolibȝ paſſu
quē gradit̄ hō q̄ꝑpe cuiꝰ oēs ſemitas ꝯſiderat. Et qd
dicimꝰ pro magno de greſſu cū rō exigēda ſit de omī
oꝑe. verbo. cogitatiōe. Nā de oī verbo ocioſo reddi-
turi ſumꝰ rōnē. Et de oꝑatione ⁊ cogitatiōe ysꝫ. dicit
Ego aūt oꝑa eoꝝ ⁊ cogitatiōes venio vt iudiceȝ. In
cogitatiōibꝫ enī ipῑj interrogatio erit ⁊ ipē cogitati-
ones nrās ait ſapiens ſcrutabitur Oīa ergo oꝑa cogi
tatiōes ⁊ verba tūc erūt exaīanda. Nam ſic iuxta gre
go. deꝰ vias nrās cōſiderat ⁊ greſſus dinūerat vt nec
mime cogitatōes aut verba minutiſſima q̄ apd nos
vilueꝛūt. in ciꝰ iudicio indiſcuſſa remanebūt. imo nō
ſolū iudicabit de malis ſȝ etiā de bōis Iuxta illd. ps.
Ego iuſticias iudicabo. q̄. ſ. intētiōe. attētiōe. affcō-
ne ⁊ ſtatu ſint facta Ita ꝙ vere abbas yſid. dixit. ꝙ
ad diſtricti iudicis examē nec iuſticia iuſti ſecura eſt
¶ Octauo rō reddēda erit de bonis omiſſis q̄ facere
debuiſſemꝰ. propoſuimꝰ. potuiſſemus Iſtud reco-
gitemꝰ ⁊ viriliꝰ ⁊ fortius bona agemꝰ ¶ Nono rō re

ritũr ſup bñficijs ſcʒ Generalibꝫ. ſpẽalibꝫ. ⁊ ſingularibꝫ de q̃bꝫ nil qḋ digne retribuemꝰ habemus Hinc Job iij. Si volueris iudicio ↄtende re non eſt qui reſpondeat vnum pro mille ¶ Poſtremo rõneʒ reddemus de diuerſ artificijs ⁊ hoim̃ offitijs. vt a clericis ḋ officio p̄dicationis clericatꝰ p̄ſbiteratus. quõ ſacramenta ā̃miniſtrauerunt docuerũt. Item de primis Unicuiqꜫ em̃ mãdauit deus de ꝓximo. p̄ſertim pať reddet de filio Prelatus de ſubiecto ⁊c̃. vt declaratur in nouiſſimis ⁊ Speculo morali. Hec ita qꜫ recordemur in hoc tp̱e vt tunc ſecuri ſimꝰ de reddẽda ratione Nã citius veniet qñ non dabiť ſpaciũ ↄputandi Iuxta em̃ ẽ dies domini ⁊ veniet vt fur ĩprouiſo Sp̱ ita qꜫ nos diſponaꝰ vt rationẽ reddere poſſimus ⁊ grãʒ corã eo ĩueniamꝰ. ⁊ miſericordiã ĩplorẽmꝰ vt miſericorditer nos dijudicet nõ diſtricte rõem exigat.

¶ De terribili ⁊ horribili ſentẽtia iudicis ⁊ eam ſubſequentibus ¶ Capitulũ vij.

IAm de tertio principali ſcʒ de ſñia ⁊ eã ſubſequentibꝫ videndum ideſt breuiter de his tribꝫ

Scʒ
- Sententie qualitate ⁊ ꝓlatione
- malorum a bonis ſep̱atione
- iudicij executione ⁊ ↄcluſione

¶ Primo inq̃ʒ de ſñie qualitate. ⁊ ꝓlatione Et quia duplex ꝓfertur. ſciʒ pro bonis ⁊ cõtra malos. de bonis nil ꝓſeq̃ndũ niſi ꝙ bonoꝝ ſñia p̄mittiť vt dei largitas q̃ ꝓnior ad dãdum p̄mia ẽ q̃ʒ ad infligẽdũ ſupplicia manifeſtetur Et vt ĩpiorum tormẽtum exaggereť dũ eoꝝ leticiã vident ⁊ ĩpi terrendũ examẽ expectant Eſt autẽ ſententia hec malorum ſup̱ õnia reliqua metuenda ꝓpter iſta.

Recta. ſʒ ineq̃ta. ſtans. finis. non toleranda

¶ Primo reddiť ſñia hec terribilis eo ꝙ potiſſima ⁊ rcã dinoſciť ab eq̃ſſimo iudice data Judicabit eĩ orbem terraꝝ in iuſtitia ⁊ pp̱l'os in eq̃tate Ita ꝙ nil erit ↄ ſñiam obiectibile vt in p̄nti Septem nãqꜫ modis iudiciũ iſtud p̱uerti p̄t quorum nullũ illinc valet Nõ em̃ ſubuertetur

Aut
- timore
- auaritia
- odio
- aĩcabilitate
- Ignorãtia
- miſericordia
- ſeueritate

q̃ppe q̃
- fortiſſimꝰ ẽ nullũ patiens
- ditiſſimꝰ ẽ nullius idigẽs
- amat oĩa q̃ fecit nec odit
- eq̃ſſiꝰ ẽ p̱ſonã nulliꝰ capiẽſ
- ſapiẽtiſſimꝰ falli nõ p̄t
- ita iuſtꝰ vt miors ꝓ meitꝫ tribuẽs
- iuſtꝰ ⁊ ſp̱ miaʒ ĩ iudiciũ exaltans

Proſequitur hec Anthoninꝰ in quarta p̱te ſumme Ex q̃bꝫ facile cõprehẽditur ꝙ dei iudiciuʒ de iniq̃tate non poteſt accuſari vñ ſp̱ vt equiſſimũ debet timeri

Alterum ſententiã aggrauans ẽ eius incertitudo Nam multi dicent ei adhuc tunc dñe dñe nonne in noĩe tuo prophetauimus ⁊c̃ quibꝫ dicetur Non noui vos Neſcit em̃ homo an amore aut odio dignus ſit omnia iam in futurum ſeruanť incerta. Et ergo abbas agathon dixit Intima ꝟtute qua potui mandata dei cuſtodiui. ſed homo ſũ ⁊ neſcio vtꝝ op̱a mea accepta fuerint corã deo Quia aliter ſunt iudicia di aliter hõim. ⁊ ideo timeo nec cõfido niſi venero añ deuʒ ¶ Tertiũ aggrauãs ẽ qꜫ ſentẽtia illa ẽ irreuocabiľ ſed permanſiua. nec vllꝰ modꝰ eã euadẽdi aut infirmãdi ſicut ſentẽtie hominum.

Nõ em̃ eſt
- Poteſtas reſiſtendi
- locus latendi.
- facultas appellandi
- poſſibilitas inflectendi

Quartũ aggrauatiũ ẽ quia eſt ſñia finalis poſt quã nõ eſt expectãda altera Judiciũ em̃ vt dr̃ Prouerb. xvi. determinat cãs. nimirũ q̃ ĩponit finẽ ⁊ flagicijs ⁊ rectitudinẽ p̄bet in dubijs manẽs tota vt dcm̃ ẽ irreuocabilis ⁊ ĩmutabilis. Quintũ ẽ qꜫ eſt duriſſima ac intolerabilis oĩbus iure metuẽda ⁊ horribiľ. Eſt em̃ auditio mala verbũ aſp̱m ⁊ vox diei amara. vñ q̃dã Judicis in lite breuis ẽ vox ite venite Diceť reprobis ite. venite probis Aſp̱a vox ite. vox ẽ benedcã veite.

Nã hec ſñia ẽ
- ſep̱atia
- exp̱bratia
- penaꝝ iſlictia
- oĩs voti excluſiua

cũ dr̃
- diſcedite
- maledicti.
- in ignem.
- eternũ

Primo inq̃ʒ ẽ ſep̱atia a dei facie ⁊ ſcõꝝ collegio A fõte vite ⁊ ab oĩ bono Tolleť em̃ ĩpius ne videat gl'iaʒ dei Dicet ei Diſcedite niſi forte peccõr videbit ⁊ iraſcetur Et hec ſep̱atio ẽ pena dãni maior oĩ alia pena. Vñ ⁊ Greg. nazãzenꝰ affirmat. Nã proiectio a deo grauior erit oĩ ſupplicio ¶ Secũdo eſt exprobratia Nã poniť exprobratio ignominioſa. i. maledci. Q̃ſ valde auditu aſp̱m Quãti q̃ppe hõris ẽ ⁊ preconij a ſũmo iudice cõmendari. tãte cõfuſionis eſt ⁊ obprobrij ab ĩpo exprobrari ⁊ dici aut nõiari maledci. O q̃ʒ itolerabilis cõfuſiõis erit hec maledci exprobratio ſup̱bis ⁊ tumidis ab ore tãti iudicis. in cõſpcũ tãte multitudis Iſtud recogitemꝰ dũ ab hõibꝰ exprobramur ⁊ pacienter propter deum feramus vt hanc tũc euadamus. ¶ Tertio eſt penarũ inflictiua condemnans primo ad carceris incluſionem quia in. ſecũdo ad ignis cõbuſtionem quia ignẽ. tertio ad liberationis deſperationem. quia eternũ. demonũ aſſociationis qui paratus eſt diabolo et cetera. Omnis etiam arbor que non facit fructum in ignẽ mittetur. Et iure in ignẽ mittẽtur tormentorum qui exarſerunt igne cupiditatum ⁊ vitiorum. O cõſidera hunc ignẽ

Quarto eſt hec ſententia omnis voti ⁊ deſiderij excluſiua. Nam ſeptem poſſunt cõſiderari que oĩa per hanc debent negari. Primo poſſunt dicere dãnati Dñe ſi regnũ tuũ intrare nõ poſſumꝰ, ſaltem ꝓpe ianuam ſimus. Sed dicitur Diſcedite. Secũdo orare poſſunt Saltẽ circa te etiã ſñ gaudio ſimꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Sed rñdet a me Tertio ſi dēmus abcedere vel' bñ
dicere. ſed dt maledci Quarto ne torq̄amur. ſ dt ī
ignē Quinto vt ſaltē poſt milia annorū de incendio
liberemur. ſ dt eternū Sexto ſi ſic ſaltē demonem
peſſimū nō videam⁹. ſ dt q̄ pat⁹ ē diabolo Septio
ſaltē aliā ſocietatē q̄ demonū hēam⁹. ſ rñdet. ⁊ an
gelis e⁹ Eſt ḡ oīs voti ſecluſiua. q̄ deſideriū pctōꝝ
ꝓibit. Jure ergo metuēda tātoꝝ horribiliū ꝯtētiua.
Et nota q̄ nō ſolū eſt timēda ſnīa ꝑꝑ ſeipam. ſ mlꝰ
to āplius ꝑꝑ eā ꝓferentē ⁊ modū dicēdi Mallēt eni
ſi poſſent tūc igne ardere q̄ ꝓlationē verbi a iudice
tanto audire Nimis em̄ horrēdū erit e⁹ vocē audire
Nā vt ait Aug⁹. ſi ſic cohors ⁊ miniſtri ceciderūt ad
vnā vocē xp̄i morituri. q̄d facient ſub voce iudicaturi
Jpe ſiquidē rugiet tāq̄ leo. Hic Amos. 3. Leo rugi
et q̄s nō timebit. Rugit⁹ em̄ ei⁹ ait. ꝓꝟ. vt leonis. hāc
ſꝑ intonantē Hiero. pauebat. hāc ⁊ diaboli ꝯtremi
ſcunt. Nā interrogat⁹ cur tātos in pctm̄ induceret.
cū tñ exinde ſuā penā augeret. rñdit Vex eſt q̄ penā
meā aggrauo. ſ ꝑ h̄ diē iudicij retardabo Jllā ei diē
ſuꝑ oīa reformido in q̄ durā illā ſnīam me auditurū
expcō. Jte maledci ⁊c̄ Et vt fulminationē illi⁹ ſentē
tie ſaltē ad tps valeā retardare. iō hōies nitor tā gra
uiter tētare O hāc nos paueam⁹ ne diabolo duriores
ſim⁹. ⁊ cū ꝓpha illi⁹ diei in q̄ ſnīa hec ꝓferēda ē q̄lita
tē attēdam⁹ ⁊ cū eis metuam⁹ ⁊ eoꝝ cōſilijs acq̄eſca
m⁹ vt añ iudiciū iuſticiā ꝑemus vt ſic ſecuri tūc ſte
mus Amē

De bonorū ⁊ malorū ſeꝑatiōe. §. i.

Nunc de maloꝝ a bonis vidēdū eſt ſeꝑatione
q̄ nis horrēda ē ⁊ plēa tiore Nā in iſtāti ⁊ ſine
mora data ſnīa. erāt ꝑati demōes mīſoꝝ aīas ad in
feros ꝑtrahētes. Jn quoꝝ typo dr de miſtris aſſueri
ad ſuſpendiū amā ꝑatis Necdū verbū de ore reg̃ ex
ibat. ſtatī operuerūt faciē e⁹ fui regis. hinc Hugo.
Tortores horribiles q̄ nunq̄ miſerē erūt ꝑati vt da
ta ſnīa te rapiant ad tormenta. tūc miſerabilit' dices
Suſceperūt me ſic leo pat⁹ ad predā ⁊c̄ abſtrahētes
ſc a facie dei ⁊ ſcōꝝ. O dolor ineffabilis. o pēa indici
bilis tā amariſſime ſeꝑationis De q̄ Bernar. i medi
tatiōib Quiſputas meror erit. q̄s luct⁹. q̄ tſticia cū
ſeꝑabūtur mali a cōſortio iuſtoꝝ ⁊ viſiōe dei. Certe
dt Chry. in de reꝑatiōe Nōnulli inquiēs īꝑitorū pu
tant ſibi ſatis eſſe ⁊ optabile videri. ſi tm̄mō careāt
iehēna. Ego aūt multo grauiores q̄ iehenna ē dico
eē cruciatus remoueri ⁊ abijci ab illa glīa Nec puto
ita acerba eē illa iehēne ſupplicia. vt ſūt illa de quib
ait quidā deuot⁹ Torquerī is inquiēs q̄ arcer a ꝯſpe
ctu xp̄i. Hoc crede mihi penis oīb grauī⁹ ē. ⁊ h̄ ē ſo
lū q̄d ſuꝑat iehennā. Vere tūc peccatores infirmabū
tur ⁊ ibūt a facie dei Juxta illud Hiere. xviij. Dorſū
⁊ nō faciē oñdam eis in die ꝑditionis eoꝝ. Triſtiſſi
mus em̄ diſceſſus ē a deitate Diiudicet hic meditās
ſi graue ſit in pñti excludi a ſocietate bōa. q̄to graui
us erit diuorcium illud ſempiternum.

De iudicij executiōe ⁊ penis dānatoꝝ. §. ij.

Nunc de iudicij executiōe tangendū Quō. ſ. ſic
ſeꝑatis ipſis a iuſtis. nō ſatis hoc erit ad pēaꝫ
ſed mox executio ſiet vt deijciātur in ignē eternū ad
penā illā ſenſibilē ⁊ eternalē Nō em̄ differtur pēa da
ta ſnīa Juxta illud ꝓꝟ. xvi. Sedebit iudicās ⁊ q̄rens
iudiciū ⁊ velociter reddēs q̄d iuſtū ē. Et vere velocit'
q̄ mox poſt ſnīam fiet hoꝝ delatio ad penā ſic ſctōꝝ
ad gloriā Juxta illud Math. xxv. Jbūt hi in ſuppli
ciū eternū O quid tūc erit his aī q̄ ꝑtāti demonum
traditi deducētur ad ignē eterni ſupplicij vt illic ſint
ſine fine in gemitu ⁊ luctu. ꝓcul relegati a btā patria
ꝑadiſi in iehēna. nūq̄ lucē hituri iuxta quantitateꝫ
culparū penas paſſuri Tūc introibūt in inferiora t'
re tradētur in man⁹ gladij ꝑtes vulpiū erūt Tūc be
ſtia illa detrudetur cū ſuis caracteriſatis in puteum
demergeē babylon in ꝓfundū. Quis oro nō expaue
bit iſta. nis em̄ horrēda ſūt Jta q̄ vn⁹ dixit patrum
Si poſſibile eēt in aduentu dei poſt reſurrectionem
mortuoꝝ aīas rurſus exire a corꝑibus omnis mūd⁹
morerctur pre timore.

De varijs exercitādi practicis circa iudiciū. Ca. viij.

Verū q̄ plures plus mouēt fcā q̄ verba Jdeo
ponimus hic aliqua ſenſibilia q̄bus q̄ predi
ctis nō mouetur poſſit ad cōpunctionē inci
tari. Et hoc vel per
Exemplorum remeōrationem.
Judicij huius crebram imaginationem
Plurimā in illud relatam exercitationem
Primo ꝑ exemplorū remeōrationē. Vñ debent h
ad mentē vocari exēpla de hoc dei iudicio q̄ ſunt inu
mera de q̄b pleni ſūt exēploꝝ libri Secūdo poterit
ſe duri cordis mouere ad cōpunctionē ⁊ pñiaꝫ vt de
abbate paſtore ꝑ iudicij h⁹ crebrā imaginationem.
Hinc magn⁹ ille abbas Euagrius ſolet ſepe hor
tari q̄ frēs deberēt diuū illud horrendū iudiciū ima
ginari. ⁊ quaſi corā eēnt ſic timere lugere ⁊ metuere
vt in vitaſpatꝝ. Et ſic ſe hō deberet ꝯſtituere. ⁊ cir
cū circa hec videre Scilicet

Ecce deus. cahos ac it⁹. foris. vndiq̄ fror.

Hoc ē ſuccinctius q̄ vndiq̄ erūt eis anguſtie. Nam
ſupra apparebit de⁹ Judex irat⁹. Jnferi⁹ cahos pa
tens infern⁹ A dextris pctā accuſantia A ſiniſtris in
finita demonia ad infernū trahētia Jnt⁹ vrgēs ꝯſcia
Exteri⁹ ardēs mūdi machīa Jbiq̄ vix ſaluabit iuſt⁹
cogitet ergo pctōr vbi manebit. Memi me a quodā
venerabili patre vidiſſe figurā ſub hoc ſcemate depi
ctaꝫ ⁊ eū in medio quaſi cōſtitutū Sicut etiā narrat
Alfonſus de heremita qui hec verba ſepe ſcripſit. ſe
pius legebat. ſepiſſime ſibi dicebat O aīa mea ſcias
⁊ recognoſcas quid oꝑaris dū potes. anteq̄ venias
ad iudiciū. in quo leges oīa q̄ feciſti. in rotulo cōſcie
tie vbi angeli a dextris. demones a ſiniſtris vbi deſe
reris ab oībus amicis ⁊c̄. Memēto ergo mō duꝫ po

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tes creatoris tui Et hec recolēs tremebat flebat ⁊ fremebat Tertio poterit ſibi hō īcutere ꝯpūctionē ꝑ variā circa iudiciū exercitationē Circa qđ varij varie ſe exercebāt Nā quidā p̄rm̄ cuidā duri cordis dicebat ꝙ ſꝑ īcrepationē illiꝰ iudicij corā oculis. habere dēret cogitādo ꝙ dēt deo occ̄rere ⁊ increpationē eiꝰ ⁊ ſcōꝝ ſuſtinere Abbas āmon frībꝫ dicebat ꝙ talē cogitationē ſibi q̄ſq̄ formare deberet q̄lem latrones ⁊ iniq̄ q̄ ſunt in carcere iudicādi. qui q̄runt ſ̄quē t. vbi ē iudex qñ veiet ⁊ maloꝝ ſuorū cōſcij flēt. Ita monachꝰ dēt aīam ſuā obiurgare ⁊ dicere Ve mihi quō habeo añ tribunal chr̄i aſtare ⁊ maloꝝ meoꝝ rationē r̄ddere Si inq̄t ſic te exercitaueris ſaluus eē poterꝫ Gerſon ǎt venerabilis h̄ ꝓ exercitio habuit ꝙ ꝯmeōrando timuit ⁊ añq̄ ꝯueniret in curia iuſticie puniētꝫ appellauit ad ſedē miſericordie ꝯdonātis Iuxta ꝯſiliū apl̄i dicētis Adeamꝰ ad thronū ḡcie vt miſericordiā ꝯſeq̄mur ⁊ grāз īueniamꝰ in oportuno auxilio Hꝫ q̄ſon exemplar appellationis in ſuis opuſculis Nec ſ̄tri/ctim de iudicio dei De quo q̄ velit legere verba ꝯpū/ctoria lōgiꝰ deducta Legat meditatiōes effrem ⁊ ſcōrum ſcripta Amen

Titulus xxxvij. de regione purgatoria Ca. i.

A Ancta ⁊ ſalubris ē cogitatio ꝓ defūctis exorare vt a pctis ſoluāt ſecūdi mach. xij. Sexta regio ē regio Purgatoria ⁊ infernalis. de q̄rum p̄ma ē ꝑ ſe h̄ nūc diſſerēdū. quā Bernar. vocat regionem expiationis Ad q̄ꝫ ſepe recrrendū ꝑ ꝯpaſſionē ꝑ eoꝝ q̄ illic agūt ſtudioſā cōſiderationeз. Multa em̄ ſūt q̄ nos ad aīarū ſubuētionē inducere dñt vt pꝫ infra Ad cꝰ ingreſſum ſe ſe cohortat Btūs bn. in ſ̄mo nibꝫ de diuerſ̄ dicēs Uadā inq̄t in iſtā expiatiōis re/gionē ⁊ videbo viſionē hāc grādē. quō piꝰ pr̄ gl̄ificā/dos filios in manu tēptatoris r̄linquat nō ad occiſi onez ſed ad purgationē. nō ad irā ſed ad miſericordiā vt nō ſint iam vaſa ire apta in iteritū ſed vaſa mīe p̄parata ad regnū Surgā ḡ in adiutoriū illis Inīpel labo gemitibꝫ. īplorabo ſuſpirijs orōibꝫ intercedā. ſatiſfaciā ſacrificio ſingulari ſi forte videat dñs ⁊ indi/cet Ut laborē ꝯuertat in req̄em miſeriam ī gl̄iam. ꝓbera in coronā. his em̄ ⁊ huiuſmodi officijs p̄t eoꝝ p̄nia reſecari finiri labor deſtrui pena Per curre igitur q̄cūq̄ fidelis es aīa regionē hāc expiacionis. ⁊ vide qđ in ea fiat. ⁊ ī nūdinis iſtis fac ſarcinā tuā af/fectū ꝯpaciēdi Hec bnarꝰ. Suadet itidē venera/bilis gerſon. vt ſic ad hanc regionem decramꝰ velut ad carcerē miſeroꝝ ad eoꝝ ſubleuādā miſeriā. vt ſic eis īpēdēdo mīaз remereamur a deo miſericordiaз
B ⁊ ad īpleamꝰ fraternā charitatē

Quod lata ſit regio iſta Cap. ij.

Porro ⁊ ēca h̄ purgatoriū latiſſima ē r̄gio iſta hñt q̄ꝫ varia in nūdinis ciꝰ ita vt q̄ſq̄ ⁊ h c inueniet accōmoda ſibi

Sciз	Intellectiuꝰ	intellcūalia	ad	illuminatiōeз
	affectiuus	deuociōalia		īflāmationeз
	exercitatiuꝰ	practicalia		opacionem

Uñ ſ̄m hec poterint diſtigui tres dīere hꝰ regionis

Quanta habeat h̄ ꝯſiderare ſtudioſꝰ §. i C

Primū igit īuenit h̄ ſtudioſus magnā copiā ꝓ exercitatione ⁊ illuminatiōe intellcūs. q̄ꝑpe vbi innumera ⁊ quidem ſatis difficilia occurrunt ꝯſiderabilia Int̄cetera aūt h̄ principaliꝰ ꝯſiderāda

Anꝫ ſit. qualis. vbi. cur. r̄ne ſtatū. q̄ꝫ reuelāt

Hoc ē vt apciꝰ dicāꝰ. poterit h̄ ſtudioſus ꝯſidare ſcз

Anꝫ purgatoriū ſit Quale ſit ⁊ q̄liter ſit		h̄ ǎt breuit̄ tāgēda
Ubi in q̄ loco ſit Cur purgari ꝯtigat		
De aīaꝝ purgādarū ſtatus qualitate		
De earūdem appꝑitionibꝫ ⁊ r̄uelatiōibꝫ		

De p̄mo ideſt de purgatorij exiſtētia vtrū ſit Uere tenēdū ꝙ ſit licet greci diſcrepēt ī hoc a latinis ꝓ eo ꝙ pauca repiant de eo exp̄ſſa in ſcpturis Ex multis tñ ⁊ multiplicibꝫ vijs h̄ eſſe ꝓbat Sciз.

Scripta docēt ſcī. mos exēplum rationes

Ideſt ꝓbat ex diuinis ſcpturis vt de ciuitate dei deducit Augꝰ. Item ſcōꝝ apl̄oꝝ ⁊ doctorū orthodoxorū autoritatibꝫ Tertio ex more eccīaſtico Quarto ex varijs veriſimilibꝫ exemplis ⁊ appꝑitionibꝫ Poſtremo ex efficacibꝫ rōnibꝫ q̄s introducūt docti ī eorū ſcriptis quarū potiores ſunt iſte

ī meriꝫ q̄	dei iu/ſticia	ſoli pu/ri cordꝰ	ꝯtrij̄s pur/gant	ne negligētia ſuf/fragetur
ī p̄mijs	n̄ri corꝰ			
	patit ī vltū	vidbūt deū		

Diſſāt. inſt. puri. ꝯtraria. negligit. haud q̄l

Uere ergo tenēdū purgatorium eſſe

De ſcđo ǎt q̄li purgatione purgēt Non tam clara determiata certitudine ꝑ ſcpturas determiatū. Neceſſariū ē ei cū corꝑali ſp̄ūalē ponere ignē de ꝑ ſe purgatiū. puta charitatem ⁊ amoroſā afflictionē. q̄ ſine oēs corꝑles ignes ad purgationē ſunt inefficaces vt deducit ſcūs thomas dicens in ſuo ꝯpēdio. Habent inq̄t pene ꝙ ſint purgatorie ex ꝯditione eorūз q̄ eas paciūt in q̄bꝫ ē charitas ꝑ q̄ꝫ volūtatē ſuā diuine cō/formāt. ex cuiꝰ charitatis virtute penas q̄s paciunt eis ad purgationē ſunt Uñ in his q̄ ſn̄ charitate ſūt ſicut ī dānatis non purgāt ⁊c. Id ⁊ plenius Rayne/rius in ſua pantheologia Non ergo miretur nō obtē dāt aures doctiſſimi viri. ſi audierit de purgatorio amoris vl̄ deſiderij. varijs em̄ vijs nouit ad ꝑfcm̄ deducere deꝰ. vñ celeſtiū bonorū deſideriū vere purga/torius eſt ignis De h̄ purgatorio deſiderij pulchre dr̄ in reuelationibꝫ brigide mechteldis tōdali ⁊ alijs vi/ſionibꝫ ſcōꝝ Porro de loco purgatorij vulgo dr̄ dupliciter hūc aſſignari ſciз ſ̄m legem cōem ⁊ ſic dicūt eū eſſe in ꝑte inferni iuxta limbū p̄rm̄ Hugo aūt nullū determinatū vult aſſignare locū Et Augꝰ. abdi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ta receptacula vocat. Sed ſcūs Greg. in dialogꝭ vi
tur velle illud. Uel aſſignatꝰ locꝰ ſm diſpōnē ſpēalem
Et ſic dicūt ꝙ aīe purgātꝰ in diuerſꝭ locis Iſtꝭ rōnibꝫ

F

vt poſcāt	qꝛ crimia	alioꝝ ob	viuoꝝ ī	faciliorem
libatiōez	ibi ꝯiſert	orōnem	ſtructōz	purgatōez

Poſcāt. peccarūt. meritis. doceāt. leuiꝰ fert

Proſequūtꝰ hec in aurea legēda ſinglꝰa ſinglꝰis exēplꝭ.

Porro cur ꝛ qbꝫ de cauſꝭ purgari ꝯtigat. Multi mlꝰtas cās aſſignt. puta ꝓ tarditate ꝯuerſiōiſ ꝓ pctiſ minutis. ꝓ mētis īpuritatibꝫ ꝛ īpfectiōibꝫ. ꝓ malis amoribꝫ ꝛ affectibꝫ depurētꝰ vt digni fiāt thalamo tē plo ſolio dei vt Guil. tractat in de vniuerſo Aug. tñ dt difficilimū iſtud eē inuenire ꝛ piculoſiſſimū defini re De poſtremis duobꝫ trāſimꝰ. lꝫ multas hēant qͥſtiōes nō inutiles. qm̄ deuotꝭ magis ꝗꝫ ſtudioſꝭ ſcribimꝰ ¶ Meditabilia ꝯpūctia ꝺ purgatorio Ca. iiij.

Nunc ꝯpunctiōis ꝛ deuotiōis materiā colligemꝰ cōpunctis ꝛ deuotis regiōis iſtiꝰ Et pͥſerti ſunt ea pncipalia illis ꝯſiderāda. ꝛ omi notatu digniſſima. vtputa

De { Purgatoriaꝝ penarum qualitate / ad ſuccurrenduꝫ aīabus inductibilitate / Suffragiorū varietate.

G

De quibꝫ ſingulis paucis nos expediamꝰ ea q̄ ſuper bis aliꝗ dicant aſſignātes. De primo. i. purgatoriarū penaꝝ qualitate. nota hoc verſu

Acris. diuerſa. ſterilis. dānoſa. ꝗꝫ lōga

Nā vt de pena ſenſibili tm̄ loqͣmur. poſt de pena dāni dicturi. vtraqꝫ vt aiūt nimiū ē acerba. adeo vt minima pena purgatoriꝗ. qꝺ tñ Bonauē. negat acerbior ē ꝗꝫ grauiſſima pena mūdi. Et hoc tuꝫ ex pte ignis affligētis. q̄ taētſi eē nꝰ nō ē. miro tñ mō grauis ē Itē ex pte aīe paciētis. vtꝫ infra q̄ ſūme eſt ſenſibilis Itē ex pte iudicis penā infligētis q̄ plꝰ q̄rit emēdam ꝗꝫ penā. ꝛ ergo punit negligentiā ꝑ penā acerbā. declarantꝰ hec in ſpeculo ꝑ varia exēpla. Agitꝰ itē de hoc in pantheologia. ſub titulo Pena Non ergo mīma cōtemnamꝰ. ne tā acerba ſupplicia illic luamꝰ ¶ Secūdo ē in purgatorio penaꝝ diuerſitas. Nā q̄ttuor illic pcipuas afflictiōes eē tradit Anthoni. ſ. ex priuatione viſionis dīne ad tps. Secūdo ex inſultatiōe demonū. Nō tñ vt aiūt torquētur ab eis Tertiꝰ ex afflictiōe materialis ignis Quarta ex ꝯſideratiōe negligētie ſubuētionis. vt ꝓſequitur in pma pte ſūme. Uel eſt illic penarū diuerſitas ꝓ varietate meritoꝝ Precauemꝰ igitꝰ nos a multis negligētijs. ſi torq̄ri nolimꝰ multis tormētis ¶ Tertio ē illic Penaꝝ ſterilitas: Ita vt aiūt ꝙ q̄libet pena purgatoriꝗ infructuoſa eſt ad meritū Sic ꝙ tm̄ ē ſatiſfactoria non meritoria Tps em̄ pn̄s ē tps merendi ꝛ ſerēdi Illic recipiendi ꝛc. Nā ſunt ſeptē āni fertilitatis in qbꝫ pt hō acq̄rere grām ꝛ gl'iam. ſed illic anni tūc reſtant in qbꝫ nec ſrari nec meti pōt. Quarto ē ꝛ dānoſitas. ita ꝙ purgatoriꝗ pena nō tm̄ ē infructuoſa q̄ ad meritū vt aiunt. verūetiā dānoſa differēs ꝛ priuās a dei cōſpectu Et vere ineſtimabile dānū a dei viſiōe retardari. vel paululū. Eya igitꝰ hoc dānū attēdamꝰ ꝛ a negligētijs q̄ dilationē cauſant ꝛ aīoꝝ īpuritatibꝫ pcaueamus. ¶ Quinto ē in purgatorio penaꝝ ꝓlixitas ꝛ diuturnitas Qꝛ pena de q̄ ſe poſſꝫ hō expedire dū viuit ī ſpacio vniꝰ diei ꝓtēditꝰ vt dicūt in purgatorio ꝑ ſpacium forte vniꝰ anni Iuxta illꝺ Ezech. iiij. Fili hōis diē ꝓ anno. diē inqꝫ ꝓ anno dedi tibi vt de filijs iſrl'in dexto Quāuis hec autoritas vtꝫ nō vrget.

¶ De aggrauantijs penarū purgatoriaꝝ Ca. q̄rtū.

Notandū quoqꝫ ꝙ q̄uis pene he purgatorie ī ſe ſunt grauiſſime Ex mltis tñ aggrauantijs reddūtur grauiores Et potiſſimū ex iſtis

Cōis. ſēſus. auida ē ꝗꝫ grauiſ iuuat haud

Id ē pmo aggrauatꝰ purgatoriꝗ pena ex eiꝰ ¶ quis. cōitate vel gn̄alitate. q̄. ſ. totā aīaꝫ gn̄alꝰr in oī potentia ꝛ pte affligit Tota em̄ aīa patitꝰ qꝛ ſimplex ē. O vere grauis pena qꝛ gn̄alꝰ Altera ē ex ſenſu ꝛ pceptibilitate Tāto em̄ aliq̄d magꝭ dolet de aliq̄ leſiuo ꝗꝫ to magꝭ ē ſenſitim ꝛ pceptiuū doloris. vñ dolores q̄ fiūt in locis maxie ſenſitis g̃uiſſimi ſūt. Et qꝛ totus ſenſus corpis ē ab aīa Iō ſi in ipāꝫ aīaꝫ aliqꝺ leſiuuꝫ agat videtꝰ ꝙ ipā maxie affligatꝰ. pſtim cū ſit nobilis ꝛ tenerrie natꝰe Tertio agg̃uatꝰ ex auiditate Qꝛ affectꝰ quo deſideratꝰ ſūmū bonū pꝰ hāc vitā ē in aīabus ſcīs intēſior. qꝛ nō retardatꝰ eaꝝ affectꝰ mole corpis quo g̃ affcūs ī illud bonū ītenſior eo abſentia moleſtior. Silꝰr ex termi ꝓpinq̄tate Quo cī termīo q̄s ꝓpinquior eo mora grauior Quarto aggrauatur hec pena ex grauitate ꝛ acerbitate ſcꝫ ignis affligētis Quāuis āt ignobiliꝰ nō agat ī nobiliꝰ. nec etiā ꝑ ꝯn̄s corpꝰ in ſpm̄ natꝰalꝰr Pꝺ tñ vlꝰr nō eſt verū vtꝫ ꝓſpicienti. Agit tñ ignis ille purgatoriꝰ nō naturaliter. ſꝫ vt inſtrumētuꝫ dīne iuſticie in aīas detinēdo eas ꝛ affligendo. lꝫ mō a nobis īperceptibili Poſtremo aggrauatꝰ hec pena ex ſubuenientiū paucitate Cito em̄ viui mortuos tradūt obliuiōi Uñ ꝛ illꝺ lugubre Iob rix. clamare videtꝰ. Miſeremī mei ꝛc. Et cū Ioſeph incarcerato. memēto mei cū bene tibi fuerit Sꝫ heu ſuccedētibꝫ ꝓſpis mīma cura ē pro aīabus Uñ quiſqꝫ ꝓ ſe ſollicitꝰ eē deberet in vita ꝛ nō ꝯfidere illꝰ Sūt em̄ ſocij mēſe ꝛc Et vere grauiſſimū ē eis hoc videre

¶ De pena dāni aīaꝝ in purgatorio / §. pmus

Porro de pena dāni ꝗꝫ lōge grauior pori quis ambigit Ineſtimabile em̄ dānū a dei viſiōe retardari. Nā ſi teſte Augꝰ. Tāta ē pulchritudo iuſticie ac tāta iocūditas lucis eterne īcōmutabilis veritatis atꝫ ſapie vt ſi nō liceret āpliꝰ ī ea manere ꝗꝫ vniꝰ diei mora ꝑꝑ hoc ſolū īnumerabiles anni huius vite pleni delicijs ꝛ affluentia tpalium bonorū rcē meritoqꝫ cōtemnerētur. Si inqꝫ tāta ē fruitio

H

I

illiꝰ claritatis. quis eſtimabit quã malũ ſit retarda-
ri ab ea Uere vere nulla maioꝛ ẽ pena ꝙ̃ viſionis di-
uine carentia. Jta ꝙ mille mille iehennas ſm̃ Chꝛy.
excedat Et ergo eſt afflictio maioꝛ aiarũ q̃ aggrauã
tur p̱p̱ iſta. Tũ quia abſoluti a coꝛp̱e moꝛtis coꝛp̱e
aggrauãte ⁊c. aptiꝰ illud bonũ tã ſũmum dinoſcunt
Tũ qꝛ illud ſũme ⁊ itentiſſime cupiunt. Nã affcũs
quo aĩa ſep̱ata a pondere coꝛp̱is abſoluta deſiderat
ſũmuꝫ bonũ. maioꝛ eſt ⁊ intenſioꝛ ꝙ̃ affectꝰ cuiuſcun
ꝙ̃ rei tp̱alis in hac vita maxime cũ iam tp̱us haben-
di aduenerit. Uñ quãtomagis deſiderat tãto dilati-
onem moleſtiꝰ fert ⁊c. Tũ maxĩe penã grauat ꝙ per
ſuã negligentiã ⁊ culpã. dilationẽ eueniſſe cõſiderat
quã per feruoꝛẽ charitatis potuiſſet amouiſſe in vita
Ex itaqꝫ oĩbus qꝛ ⁊ magis aĩa diſpoſita ⁊ ſũmi cogi
tiua boni. ⁊ ſũme deſideratiua ⁊ ſua culpa dilata ni-
mirũ ſi dolet. Si em̃ ſpes q̃ differtur affligit aĩam
ꝙ̃to maius ẽ bonũ ſp̱atum ⁊ magis cognitũ ⁊ tãto
in expectando afflictio maioꝛ. ⁊ ꝙ̃to dilacio ꝓlixioꝛ:
tanto acerbioꝛ doloꝛ Adeo ꝙ nulla durioꝛ pena ꝙ̃ di
latus amoꝛ.

¶ De ad ſuccurrendũ aĩabꝫ inductis Cap. v

Nunc de altero mẽbꝛo ſcꝫ de ad ſuccurrenduꝫ
aĩabus inductibilitate videamꝰ Q̃ꝫ. ſ. libent
eis ſubuenire dẽmus cũ multa ad id ĩductia
hẽmus Quoꝛum quedã ſumũtur:

Ex p̱te { dei ⁊ ſcõꝛum / aĩarũ ĩp̃aruꝫ / nr̃i ipſoꝛum }

Inductĩa aũt ex p̱te dei ⁊ ſcõꝝ ꝯplectũr h̃ verſu.

Nã dño placet ãgelicis. ſcis. monꝫ ⁊ vult.

¶ Primũ inductiuũ ẽ qꝛ hoc deo ſumme. ſ. ⁊ indiui
due trinitati ſũme placet. Nã dum aĩabꝫ ſubuẽimus
deũ hõꝛamꝰ ⁊ gratiſſimũ obſequiũ facimꝰ Nã ſic eꝰ
imaginẽ liberamꝰ Et iã palam ẽ ꝙ honoꝛ imaginis
p̱tinet ad p̱rothotipũ. Jtẽ ſic dei coop̱atoꝛes ſumus
iuuãdo vt ſic p̱ris p̃deſtinatio citiꝰ ĩpleatur. Filij re-
dẽptio effectũ ſoꝛtiat᷑. ſp̃uſſcti electio ⁊ volũtas ꝯple-
atur Q quãtũ illũ dñs diliget q̃ ei theſauruꝫ gratiſſi
mũ erga quẽ coꝛ ſuuꝫ appoſuit. ꝓ quo oĩa dedit. aĩaꝫ
loquoꝛ xp̃ianã ex toꝛmẽtis liberauit ¶ Secũdo ãge-
los letificamꝰ qꝛ coꝝ ciuitatem ⁊ ruinã reſtauramꝰ aĩ-
mas oꝛõĩbꝫ illuc deducẽdo. coꝝ cuſtodie coop̱amur
⁊ gaudiũ augmẽtamꝰ Nã ſi gaudiũ ẽ illis ſuper vno
peccatoꝛe pñiaꝫ agẽte: mlt̃o ãpliꝰ ſup̱ aĩa aduenieẽte
¶ Tertio ſcõꝝ oĩm nobis fauoꝛẽ ꝓcuramꝰ duꝫ pro
aĩabus oꝛamus. qꝛ ſic coꝝ nũerum augemꝰ. gl̃iam
augmẽtamꝰ. ⁊ expectationẽ ꝯplemus Expectãt eni
eas iuſti donec veniãt. O quãto eos deſiderio excipi-
ent ſancti a quibꝫ totiẽs ſunt letificati ¶ Quarto q̃a
in ſcripturis deꝰ ad h̃ monet. vtꝫ ĩ pluribꝫ locꝫ Eccl̃i.
vij. A moꝛtuo nõ ꝓhibeas grãm tuã. Jtẽ Machab.
xij. Scã ⁊ ſalubꝛis ⁊c. ¶ Quinto aĩabꝫ ſubuenire de
bemꝰ qꝛ vult ſcꝫ eccl̃ia. qꝛ eſt eccl̃iaſticũ inſtitutuꝫ. q̃
ad hoc ſingulare officiũ oꝛdinauit miſſas ⁊ memoꝛi-
as inſtituit Jta ꝙ nulla miſſa dꝫ celebrari qui defun
ctoꝝ debeat meõꝛia fieri Cũ ergo tã deo grata. tam
angelis ⁊ ſctis placita iuſte indicta ſit defunctoꝛum
meõꝛia. vere crebꝛiꝰ ⁊ deuotiꝰ ẽ a nob̃ celebrãda

¶ Inductiua ex p̱te aĩarum. §. primus

Sed iã annotemꝰ exꝫ inductia ex p̱te aĩaꝝ ĩp̃aꝝ
Et ſunt iſta Status ſcꝫ eaꝝ ꝯſideratio

In penis iopes. fracti. victi. ſecus ⁊ non.

¶ Primũ qꝛ ſũt in duriſſimis vt ex dcis p̱ꝫ penis cõ
ſtituti. vñ valde eſt durꝰ q̃ nõ miſerer᷑ ⁊ ſubuẽit dũ p̃t
illis Nã tanta acerbitate affligũtur. tãto acerbitatis
lãguoꝛe afficiũtur vt nullꝰ tã durus ĩ mũdo tyrãnus
q̃ eis nõ ſuccurreret ſi hoc plene noſceret ¶ Alterum
ẽ qꝛ inopes ſunt ⁊ paup̱es p̃ciũ redẽptiõis nõ hñtes
Unde oꝛemꝰ Aĩas paup̱ꝫ tuoꝛũ ne obliuiſcaris in fi-
nẽ ¶ Tertio ꝯpatiendũ ⁊ ſuccurrendũ ẽ eis qꝛ ĩpo-
tentes ſũt ad op̱andũ qꝛ ſedent in tenebꝛis ⁊ ꝯfracti
ſunt viribꝫ. vñ eis op̱ari ĩpoſſibile eſt. Oꝫ op̱ari dum
dies ẽ. qñ em̃ venit nox neĉ p̃t op̱ari. O negligentiã
nr̃ãm Uidemꝰ nos incarcerari ⁊ negligimꝰ op̱ari vt
poſſimꝰ liberari ¶ Quarto qꝛ vincti ſunt ita vt meri
toꝛie nihil valeãt op̱ari (vt cõiter tener᷑) nec p̱roficere
in meritis. ac per hoc nec ſemet liberare neqꝫ iuuare
vnde ſtudioſe illis ſuccurrendũ. ¶ Poſtremo iõ vel
maxime debemus eis ſuccurrere qꝛ ſecus nõ poterit
exire niſi plene fuerit ſatiſfactũ Jmo niſi ĩp̃e fuerint
p̱fecte: ⁊ thalamo digne Nil em̃ cõtaminatũ intrabit
in illũ. Unde nec malleꝰ aut ſecuris audita ſunt ĩ tẽ-
plo. Uñ debemus libẽter eis ſuccurrere pia oꝛatione
oꝛantes quo deſideriũ eoꝝ cõpleatur in bono Unde
nimis eſt crudelis qui nõ cõpatitur ill᷑

¶ Inductiua ex p̱te noſtri ¶ §. ſecundus

Tertio ſunt inductĩa ex p̱te nr̃i iſta ſcilicet

Oꝛdo petẽt. meritũ. maiꝰ ſeptẽ tibi fiet

Primũ inductiuũ quia hoc exigit oꝛdo ⁊ lex natu̾a
lis Juxta illud. Quecũqꝫ vultis vt faciant vobis ho-
mines omnia eadẽ facite illis Nã ⁊ ſic irrõnalia ĩuicẽ
ſuccurrũt. vt ait Albertꝰ Cerui ⁊ elephãtes. Et nos
alter alteriꝰ onera poꝛtare dẽmus. Nam ⁊ ĩtidẽ exi-
git oꝛdo ⁊ lex charitatis vt omni tempoꝛe diligat q̃
verus amicus Hinc dicitur Joannis. i. Qui viderit
fratrem ſuũ neceſſitatem patientẽ. ⁊ clauſerit viſcera
ſua. q̃uo charitas patris manet in eo. ¶ Secundo
eis ſuccurrere debemꝰ ꝓpter vtilitatem noſtram: q̃a
petent inſtantiꝰ pro nobis in patria cuꝫ per nr̃ãs p̃-
ces liberate fuerint ex pena. ſunt hinc exempla mul-
ta Intercedamus ergo pro fidelibus defunctis vt a-
liquando oꝛent pro nobis. ¶ Tertio debemus eis
ſuccurrere quia ſepe benemeriti ſunt de nobis ĩ via.
q̃ppe qui impenderunt beneficia plurima. vnde ⁊ di-
citur. Reg. i. dauid iſrahel inuitabat ad fletum ſup̱
ſaul ⁊ Jonatha. quia multiplex impenderãt benefi-
cium Et ecce nũc clamant de toꝛmentis qui dum vix

erunt multa mala libent̄ ſuſtinuiſſent ꝓ nobis nec e/
is rn̄dem⁹ aut ſuccurrere curamus O vere mag̃ ihu/
manitas crudelitas grādis nis. Vn̄ verendū ē ꝙ vi/
dictā clamabūt ſuꝑ duris ꝛ ingratis. Quarto libēter
ꝓ eis orandū q꞉ hoc iuxta Nider ē magis meritoriuꝫ
ꝛ maius bonū. Nam ſi in inferno ē ego gradum glo/
rie merui quia op⁹ charitatis feci. Vel ſaltem me ad
grām ſi extra cā ſum ꝑ hoc diſpoſui Aut eſt ī purga/
torio Et tūc licet ſm̄ ml̄tos nihil mihi mereri poſſꝫ
aut ſibi. Tn̄ ſm̄ aliquos ꝓ me p̄t exorabiliter orare.
ſicut Hieremias ꝓ iſrl̄ in lymbo. Aut aīe ſunt aut e/
runt in celo. ꝛ tūc noſcēt eos q̄ orauerūt ꝓ eis ꝛ longe
inſtātius orabūt ꝓ ipſis. etiā ſi nō profuiſſet eis eorū
orō q꞉ affectū attendēt Hec⁹ eſt aūt de viuo inq̄t q̄n
do oro ꝓ eo Q꞉ forte ꝙ pro eo oro ignorat Et ſic non
redorabit Aut ē pctōr ꝛ ſic parū ea valebit Totū er/
go qd̄ defunctis ipendit̄ in nr̄m redūdat meritūꝫ ꝛc̄.
vide in p̄ceptorio Scd̄m alterā āt ꝯſiderationē aliq̄
dicūt meli⁹ orare ꝓ viuis ꝛc̄ ¶ Quinto q꞉ q̄ ꝓ defun/
ctis orat ſeptē mīe opa eis ipendet. vn̄ ꝛ ei⁹ miſerebi
tur de⁹. Cibat em̄ eſuriētes pane angeloꝝ. dū eas p̄
cibꝰ deducit ad regnū celorū Secūdo potam⁹ ſitiē/
tes. dicūt em̄ Sitiuit aīa mea ad deū fontem viuūꝫ
Tertio veſtim⁹ nudos nuptiali veſte. veſtitu deau
rato. Hū em̄ charitatem nr̄am ꝯſiderant charitateꝫ
in nos actuant Quarto ꝑegrinos ꝛ exules hoſpi/
tamur dū ī domū dn̄i letātes p̄cibus deducim⁹ Qui
to captios de carcere educim⁹ Infirmos illos ꝛ amo
re languētes viſitam⁹. In terra tandē viuentiū ī do
mino tandē btōs ſepelim⁹ Quiſquis cupis vt tui mi/
ſereat̄ de⁹. fac ꝑ hec primo miſerearis ¶ Poſtremo
iō potiſſimū eis ſubuenire dēmus. quia nobis ſic fiet
Quippe in q̄ mēſura mēſi fuerimus remetiet̄ nobis.
Iuxta illud Ruth. i. Faciat vobiſcū de⁹ miaꝫ ſic feci
ſti cū mortuis Sic em̄ de⁹ ſepe diſpōit ꝙ tm̄ quis re
cipit in alia vita quantū facit libenter in hac vita Nā
iuxta Bedā Indign⁹ erit oī ſuffragio q̄ defunctorū
imemor fuit in hoc ſcl̄o. vt pꝫ in multiplici exēplo
Ob hec ꝛ hmōi plurima libēter orare dēmus ꝓ defū
ctis ꝛ ipendere eis bōa. q꞉ ſcā ꝛ ſalubris hmōi eſt. vt
pꝫ memoria.

¶ De ſuffragiorum quibus anime iuuantur quali
tate ¶ Capitulum ſextum.

IAm videndū eſt de ſuffragiorum quibꝰ eis ſub
ueniendū eſt qualitate. Et ſolent in genere aſſi
gnari quattuor principalia Vt ſunt oratio vel chri/
ſti capitis vel mēbrorum. Et ſic liberantur ꝑ moduꝫ
interceſſionis. In miſſa. Orationibus. Vigilijs
Vel per modū redemptiōis. ꝛ ſic eſt elemoſina qua
redimūtur peccata. Vel proprie ſolutionis vt ipſi pe
nas plene luant in purgatorio. Quarto ꝑ mo/
dum aliene pro eis afflictionis: vt Ieiunijs. afflictio
nibus. diſciplinis. ꝛ huiuſmodi multis. ſicut legitur
de multis ſanctis: In genere tamen ſunt multa alia
plura ſuffragia. quorum hec precipua.

Fle͂s. pete. caſtiga. mun⁹ da. redde celebra

Hoc eſt iuuātur pijs fletibus. deuotis orationi/
bus. Penitentialibꝰ afflictionibus. largis elemoſy/
nis: debitorum ſolutionibus. Maxime aūt miſſarū
celebrationibꝰ. queadmodum a multis longe dedu/
ctū eſt autoritatibus. rationibus. ꝛ exemplis in libro
apū. preſertim ꝛ in ſpeculo morali Offerent ſe plu/
rima circa hec ſuffragia conſideranda. Scilicet Que
anime per ipſa poſſunt iuuari. Qua ratione eis poſ/
ſunt prodeſſe. Si equaliter omnibus proſint Quali
ter ea noſcant. Et ſi malorum orationes eis profici/
unt. Aliquid igitur pro noſtris hic dicamus. Vꝫ ſci/
licet ſi volent ſuis ſuffragijs animabus proficere pro
deſſe ſtudeant non multiplicare et verboſari. ſꝫ ex ca
ritatis feruore ꝛ in vnione dominice paſſiōis ꝛ eccle/
ſie ꝛ ſanctorum meritis ea fundere. Sic em̄ magis
proderit exigua vna oratio q̄ꝫ multaruꝫ inaduertens
replicatio. Docuit ergo dominus Mechteldim. re/
uelauerunt hoc aīme quibuſdam. Hinc in legendis
vigilijs deuoti quidam ordinant. ita ſua exercitia vt
in vnione meritorum chriſti reducantur omnia. Vt
Pſal. v. In honorem quinqꝫ vulnerum. pro ea ob/
ſecrantes veniā quinqꝫ ſenſuum Deinde primuꝫ no
cturnū ad vite chriſti ingreſſum. Alterum ad eius ꝓ
greſſuꝫ. Tertium ad paſſionis egreſſum. Laudes ad
ſeptem verba quaſi impendentes ſeptem miſericor
die opera. Sic lectiones aut Reſponſoria ordinant
ad trinitatem ſanctā. virginē beatam. ꝛ ceteros ſep
tem ordines ſanctorum. obſecrando ſcilicet per dei
miſericordiam ꝛ ſanctorum merita q̄tenus anime du/
cātur ad ea que aſpirant gaudia. Poſſent hec plena
rius dici. ſed cōmittimus cuiuſqꝫ exercitatiōi

¶ Exercitandi practica

POterit ſe homo multipliciter exercere in re/
gione iſta ſcilicet per ſuperiorum meditatio
nem crebro hec retractando. Ad multa eniꝫ
valet horum frequens recogitatio. preſertim vt Vi/
centius dicit ad iſta ſcilicet quia a culpa reuocat. In
tētatione a ruina peccati cōſeruat. Munit ad paciē/
tiam. prouocat ad cōpaſſionem ꝛ miſericordiam. In/
ducit ad penitentiā ꝛ valet ad ꝑſeuerantiam. Vt ſin
gula late deduci poſſent per exempla Secundo
poteſt ſe homo exercere per viuā penarum purgato
riarum imaginationem ſuꝑſius ſi eas ferre poterit
diiudicationem. ſic multi patrum egerunt ꝛ grauiſ/
ſimis penitentijs ſeſe afflixerunt. Sic etiaꝫ magn⁹
cātor pariſienſ. vt ſcribit Vincen. Vt eterna tormē
ta euaderet ꝛ etn̄a bona obtineret In exitu ſuo roga/
bat dn̄ꝫ q̄ten⁹ eū pōeret ī purgatorio vſꝫ ad diē iudi
cij idipꝫ ecūſtātes obſecrādo vt ſecū dn̄ꝫ ſr̄ ꝫexoraret

forte hoc de purgatorio de q̃ btã maria appuit brigi de orãti ꝓ aĩa heremite ſcĩ dicẽs Attẽde ⁊ ſcias filia. ꝙ aĩa h⁹ nõ ſtatĩ intrauit in celũ qꝛ nõ hũit ꝑfcm̃ diſſoluẽdi deſideriũ. Et iõ detinet̃ nũc ĩ illo purgatorio deſiderij vbi nulla pena ẽ niſi ſolũ deſideriũ ad deũ ꝑueniẽdi. Hec in q̃rto libro reuelationũ ei⁹ Sile ĩ viſiõĩb⁹ mechteldis Silĩa de hoc deſiderij purgatorio hñtur. in multis viſiõĩb⁹. q̃ iõ a q̃buſdã ñ acceptãtur qꝛ aĩas ſolo deſiderio purgari ⁊ lãguere dicũt. Imo ꝙ tlĩs ꝑfectio necc̃ãria ẽ ex ſcripturis elicit̃ qꝛ nll'us admittet̃ maculat⁹ in regno nec ſpõſa a ſordib⁹ ⁊ menſtruis malaꝝ affectionũ nondũ depurata. nec nupcialiter amãs ẽ thalamo dig̃ Si g̃ diu nolim⁹ purgari ⁊ differri ſtudeam⁹ oẽs inordinatas affectiones abijcere ⁊ feruẽter deũ amare Amen.

¶ Titulus triceſimusoctauus. De regiõe infernali
¶ Capitulum primũ

A D Imitte me vt plãgã paululũ dolorẽ meũ añq̃ȝ vadã ⁊ reuertar ad terrã tenebroſã ⁊ opertã mortis caligine. terrã miſerie ⁊ tenebraꝝ vbi vmbra mortis ⁊ null⁹ ordo ſꝫ ſẽpiternus horror inhitat Job x. Jam videndũ ẽ de regione infernali quã ſctũs Job ſatis horrendã deſcribit ſub verbis dictis Ad c⁹ crebrũ ingreſſũ multa pñt vt ſup̃ fcm̃ ẽ aſſignari inductia. ſꝫ ceteris omiſſis. de his ſepe memiſſe d̃bem⁹ qꝛ hoꝝ meõria ſatis vtil' eſt ⁊ pl'a adducẽs bona vñ ⁊ a multis ſepe ſuaſa. Inter cetera aũt ꝓfunda nõ perfũctoria hec infernaliũ ſuppliciorum meditatio. Hec adducit bona Scilicet

Penitet. obſeruat. robur. patiẽs. qꝛ ſpnit.

Primo inq̃ȝ penaliũ tormẽtoꝝ meõria ꝓuocat ad pñiam agẽdã. vñ. p̃s. orabat. Conuertãt̃ pctõres ĩfernũ. ſ. ꝑ cõſideratione vt ſic cõuertãt̃ ad pñiaȝ Hinc q̃dã cuidã. Si inq̃t nõ potes hr̃e lachrimas pone añ oc'los fumũ inferni ⁊ ei⁹ penas ⁊ verte te ad aq̃loneȝ vñ pãditur oẽ malũ ⁊ ſic hẽbis vt pꝫ ĩ ml'tꝭ exẽplis. Scd̃o hec meõria a pctis ꝑſeruat. vñ narrat bt̃s Anathaſi⁹ de ãthonio ſcõ ꝙ q̃tiẽs tẽptabat̃ de pctõ: totiẽs ad mentẽ reuocabat pẽas eterni incẽdij pctõ d̃bitas. ⁊ ſic liberabat̃ ꝑmanẽs ĩmunis a pctis Et vñabilis Gerſon ſil'e ꝯſiliũ dat Tertio in tẽtatiõe ꝯfortat ⁊ roborat. Hinc cuidã tẽtato ꝯſiliũ ſenior dabat vt tẽtationẽ vinceret. Dꝭ. ſ. faceret ſic nutr̃ q̃ cuȝ vult pueꝝ ablactare ab vbere perungit aliq̃ amaritudine quã ſentiẽs puer refugit Sic inq̃t tu tẽtatiõĩ oppone amaritudiceȝ inferni Quarto aĩat ad paciaȝ Facili em̃ pacia tolerat mala pñtia q̃ timet fut̃a Hic Grec. ait Sci inq̃ẽs tꝑalẽ penã lucꝝ putãt qꝛ ꝑ hãc et̃naȝ euadere nõ formidãt Poſtrẽo ad mũdi ꝯtẽptũ prouocat vtꝫ in miracul' de ſcõ Joã. euãg: Sic mgr̃ Jordan⁹ quẽdã ad mũdi ꝯtẽptũ induxit ꝙ rogauit q̃tiens pulchra mẽbra ſua inſpiceret. cogitaret ꝙ magnũ dãnũ eẽt ꝙ in inferno arderet. ⁊ ſic ꝯuerſus fuit. Sic alter alteꝝ ꝯuertere ⁊ ad mũdi ꝯtẽptũ trahere volẽs. id tm̃ expetijt ab eo. vt vel amore ſui q̃n camerã intraret ⁊ lectũ cui⁹ culcitra mollis erat videret ſecũ cogitaret q̃lẽ camerã ⁊ lectũ in inferno hr̃ẽt dicendo illud yſ. xiiij. Cõcidit cadauer tuũ detracta ẽ ad inferos ſuꝑbia tua Subt' te ſternet̃ tinea ⁊ opimẽtũ tuũ erũt vermes. qd̃ vbi paululũ fecerat plene mũdum ꝯtẽpſit. hic abbas Amõ cuidã rogãti v̓bũ ſalutꝭ dicebat Meõrare eoꝝ q̃ in inferno ſũt ⁊ cogita apd̃ temetip̃m quõ ſũt ibi aĩe in q̃ȝ amaro ſilẽtio. in gemitu peſſimo ⁊ tormẽto mario lachrymas fũdentes Et al' cuidã in cella ſedere attediãti r̃ndit Si inferni penas cogitares. etꝭ ſi v̓pẽtib⁹ plẽa eẽt libent' ĩ ea maneres. Crebro g̃ dẽm⁹ hãc regionẽ ingredi ⁊ ei⁹ penas meõrare. lꝫ dura ſit ne veniãt duriora.

¶ Quãta occurrũt in hac regiõe a ſtudioſis ꝯſidrãda ¶ Cap. ij.

Sit ãt lata regio de q̃ hec in gñe ſũt dicẽda. ſ. cõſiderabilia. ꝯpũctia. ⁊ exẽpla. Inueit em̃ hic ſtudioſus ĩnumera ꝓ igenij agitatiõe tractãda Videlicet iſta B

Nꝫ ſit. q̃lis. vbi. mod⁹ ardẽdi. ꝙ et eunus.

Prio ei ꝯſiderare poterit ꝙ ſit infern⁹ qd̃ ꝓbari p̃t varijs vijs. ſ. ſcript̃e autoritatib⁹. doctoꝝ teſtionijs. rõĩb⁹ ⁊ exẽplis. imo ⁊ gẽtiliũ aſſertiõĩb⁹. d̃ducit iſta latiſſime de citate dei. xxi. b. Aug. etiã gẽtiũ teſtimonia adducẽs Platonici eĩ ĩpunita nulla volebãt eẽ pctã. Loq̃tur de h̓ Virgili⁹ plũia. Itꝭ Seneca et alij vt etiã in ſuo q̃dragesimali Leonar. vticẽ. ẽ ꝓſecut⁹ De altero ãt vbi ſit infern⁹ cõiter tenet̃ vt ſcriptura teſtat̃ ꝙ ſit ſub terra. ĩmo ĩ meditullio t̃re vbi remoci⁹ a celo. De q̃ tñ q̃ſtiõe ſcũs Greg. ſobe satꝭ loquit̃ dicẽs. De hac re nihil temere diffinire audeo Cũ q̃dã hũc in terraꝝ q̃dã ꝑte eẽ putauerũt. Alij ſuꝑ terrã hũc eẽ exiſtimãt. Quãq̃ȝ nil obſtet vt video vt ſub terra eẽ credat̃ Aug. tñ d̃t hoc nõ eẽ certũ Hic alij duplicẽ infernũ ſpiritalẽ ſcꝫ ⁊ corꝑalẽ Et is q̃dẽ ĩ certo q̃dã loco. Spiritalẽ ãt ſecũ demões deferre dicũt̃. ſꝫ ſatis ſit hec tetigiſſe Porro q̃lis ſit infernal' ignis Aug. d̃t Nꝫ ignis inferni c⁹ mõi ſit vel in q̃ ꝑte mũdi neminẽ penit⁹ arbitror ſcire niſi cui ſpũs dei reuelauerit. Vñ nil de eo dicendũ nob niſi hoc ꝙ vtiq̃ȝ corpore⁹ ẽ. De q̃rto ãt. ſ. mõ q̃ ignis ille ardeat ⁊ puniat etiã ſũmoꝝ igenia fatiſcũt. Qui aliq̃d inde pulch' et rari videre volet legat Guilhel. ꝑiſi. ĩ de vniuerſo corporali Imo añ eũ quẽ inſeq̃tur egregijſſime b. Aug. xxi. in de citate dei. Poſſent hic varie aſſig̃ri doctoꝝ opiniones. ſed nos acceleram⁹ ad meditabilia cõpũctionis Poterit tãdem ſtudioſus inq̃rere de penarũ eternitate quõ eterne ꝑmanere poſſint Et quõ et̃ni cruciat⁹ debeãtur trãſitorie ⁊ tꝑali culpe. Ad qd̃ a doctis aſſignãt̃ rõnes multe ⁊ pulchre Sũt ⁊ alia multa q̃ſitu dig̃. neſcio tñ ſi tã affectui q̃ȝ curioſitati deſuientia. vt ſi dãnati videbũt faciẽ dĩnam aut ſan

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ctoꝝ in glām. ſi mētis latitudinē ⁊ reꝝ noticiā clarā
hēant ⁊ huiuſmodi.

¶ Meditabilia ꝯpūctia ď īferno a duoꝝ ꝑtractāda
C N Unc ponēda ſūt ꝯpūctiōis medi ¶ Ca. iiij.
tabilia Et pn̄t in gn̄e ꝑ ꝯpūctiōe attēdi iſta

Nōia. terne locū. ſocios. torqt q̄ʒ penas

Prio ğ cōſiderāda ē nōim diuerſitas q̄b9 infernalis
regio denōiatur In ſigniū em̄ reꝝ nōia ſolēt multi/
plicari Et h9 ſūt nōia tā multa ⁊ horrēda ꝙ ſola illa
metū īcutere pn̄t ꝯſiderata. ⁊ inter cetera iſta.

Inferꝰ. ac puteꝰ acherō. baratrūq̄ caminꝰ
Tartarꝰ. aſt herebꝰ ꝯ auernꝰ ſtixq̄ʒ iehēna

Prio dr̄ dānatoꝝ locꝰ inferꝰ vel infernꝰ ab īfero ſic
dictꝰ eo ꝙ aīe īpioꝝ eo inferūtur ad eťnalr patiēduʒ
nūq̄ʒ egreſſure. Iuxta illud Job. vij. Sicut ꝯſumiť
nubes ⁊ ꝑtrāſit. ſic q̄ deſcēdit ad īferos nō aſcendet.
Uel certe dr̄ ab infra eo ꝙ eē crediť ſub terra ꝓfūdiſ/
ſime ſita ¶ Secūdo vocať puteꝰ aūt lacꝰ Ibi Eduxit
me de lacu miſerie Et in Apoc. de puteo abiſſi obſcu
ratꝰ eſt aer ¶ Tertio dr̄ acherō eo ꝙ locꝰ ē deſolatiſſi/
mus q̄ſi ſn̄ gaudio vl̄ ſalute Nā locꝰ ē luctuoſus ⁊ la
chryme ſūt ſn̄ ſalute Ibi em̄ fletꝰ erit ⁊ ſtridor denti
uʒ: meror q̄ʒ ſn̄ cōſolatōe ¶ Quarto baratꝝ dr̄ quaſi
latitudo arta. Nā ē latꝰ locꝰ ad ingrediendū. artꝰ ad
egreſſuʒ. ¶ Quinto dr̄ caminꝰ ignis Math. xiij. duo
ąt ſunt in camino. Infra ignis viuidꝰ. ſnꝑ fumꝰ ob
ſcurus cauſans hic tenebras exteriores. De q̄b9 lon
gus poſſet fieri ꝯmo. ¶ Sexto tartarꝰ nōiatur eo ꝙ
ē locꝰ inq̄etiſſimꝰ ⁊ turbatꝰ ⁊ tumultuoſus. Tumul/
tuať em̄ puer cōtra ſenē. filiꝰ cōtra prēm. vtꝫ ī exem/
plis. ¶ Septio herebꝰ inueniť a gētib9 dici eo ꝙ ſem
per adhereat illi tľis pena Nā licet diabolꝰ exeat īfer
nū. tn̄ ſuū ſꝑ ſecuʒ portat ¶ Octauo dr̄ auernꝰ eo ꝙ
ſit locꝰ intꝑatiſſimus q̄ſi nō vernꝰ ⁊ ſine vere. No/
no ſtix dr̄ Ad ſtiga q̄ rapiť hic male decipiť Et inuēi/
unť hmōi nōia multa apud poetas q̄ ſignāt paludes
fluuios infernales Poſtremo iehēna dr̄ in euāgelio
frequēter ꝯm Hieronimū a valle filiorum ennon at
q̄ʒ interp̄tatur vallis triſticie. Hec itaq̄ʒ ⁊ hmōi no/
mina ſepe rememoremur vt feliciore cōcutiamur.

¶ De qualitate loci Mēbrum primū
D S Ecundo eſt qualitas loci attēdenda q̄ licʒ ex
nōibus cōijci aliqualiter poſſet. ex his tamē
lucidius ap parebit Et inuenitur inter cete/
ra eſſe talis.

Sordidꝰ. obſcurꝰ. āguſtꝰ. ⁊ īfimꝰ horrēs.

Qm̄ em̄ infinita ⁊ iuſtiſſima dei ſapīa collocat q̄/
q̄ʒ in loco ſibi ꝓporcionato tenendū eſt ꝙ ſicut pctōr
in mortalib9 iacēs vitijs vilior eſt oī creatura etiā in
aīata. Imo iuxta gentiū doctos decies milies deteri
or brutis Et corā deo omi bufone baſiliſco ac cadaue
re q̄ʒtūlibet putrefacto fetidior ⁊ abominabilior. im/
mo vt ait Guilhel. piſienſ. Nō eſt in mūdo tam fe/
da cloaca ſicut peccatoris cōſcientia In qua vitioꝝ
fetor ⁊ ſcelerū putredo ac impioꝝ affectuum ſpurci
cia ſunt collecta Hinc ꝓpter hec oīa damnatis a ſū
mo ⁊ extremo bono auerſis debetur viliſſimꝰ ⁊ ſordi
diſſimꝰ locꝰ. Et hic ē infernꝰ vbi oēs ſcorie colliguntꝰ
¶ Secūdo eſt locus iſte obſcurꝰ Iuxta illud Collo
cauit me in obſcuris Et Trenc. iij. In tenebroſ col/
locauit me dn̄s. q̄ppe vbi ſunt tenebre exteriores Quā
uis em̄ ſit ignis. nō tn̄ niſi forte ſubobſcure ⁊ hoc ad
penā lucet eis Nulla em̄ vis ignis poterit illumina/
re noctē illā horribilē. nec limpide ſiderū flāme. O per
pendat q̄ poterit quāte ſit pene ī obſcuro carcere re
ſidere ⁊ lumīe celi qđ dulce ⁊ delectabile oculis care/
re. Hec tn̄ collatio ē nulla ¶ Tertio ē anguſtiſſimꝰ
Nā q̄ lata ſpacia in terra habuerūt illinc non ğ ſe di
uertent poterint inuenire Hinc Job. xv. Terrebit e
um tribulatio ⁊ anguſtia valde. Hinc ſcribit Guil.
piſienſ Oꝫ dānatoꝝ corꝑa ita iacebūt āguſtata quē/
admodū allecia in vaſe cōpacta ¶ Quarto infimꝰ eſt
⁊ nimis ꝓfundꝰ Ita ꝙ ſub oīb9 deijciūť q̄ omnib9 ꝑ
ſuꝑbia in mūdo p̄eſſe voluerūt Nā introibūt in infe
riora terre ⁊ ſubſtantia eoꝝ in inferiorib9 terre. Et
hinc dr̄ Job. xvij. In ꝓfundiſſimū inferni deſcēdent
Uñ ſpes euadēdi nūq̄ʒ erit vlla. ¶ Poſtremo ē lo/ E
cus is horribiliſſimꝰ ⁊ totus horrēdus adhuc ꝑꝑ ali/
as ꝯplures terrēdas cōditiōes quas trāſimꝰ adō ꝙ
ſolo eiꝰ aſpectu vel imaginatiōe merito q̄ſq̄ʒ terrore
cōcuti deberet Uñ eiꝰ horribilitatē Job intuens cla
mauit Job. x. Dimitte me dn̄e vt plāgā paululū do
lorē meū anq̄ʒ vadā ad terram tenebroſam ⁊ oꝑtam
mortis caligine Ubi notať ſeptuplex pena inferni vt
deducit dominus Anthoninꝰ. Uere ergo horrēdus
locus lutū ceni ⁊ ſtagnū ignis ardētis: cuiꝰ torrentes
ſulphur ⁊ pix. cuiꝰ ſpiraculū turbo ⁊ ſpūs ꝓcellaruʒ
terra tenebroſa oꝑta mortis caligine Ubi fletꝰ ⁊ ſtri/
dor dentiū: Ubi nullꝰ ordo ſed oīa mala In hūc antē
lacū ſtulticia tendit. neq̄uicia properat. malicia pre/
cipitat. Ab huius ꝑiculo ſapientia reuocat. veritas
reducit. charitas ſaluat Ut igitur hec amplectamur
et ea que illo ducunt vitemꝰ ſepe imaginemur locū
longiſſimū atq̄ʒ latiſſimum campū areſactū. incendi
is cōbuſtum. profundiſſimis foueis ⁊ anguſtiſſimis
puteis plenum qui ſulphureis ignib9 ſunt repleti. v/
bi camini incenſi pleni ſpiritibus malignis. ferociſſi/
mis ac venenoſiſſimis brutis bufonib9 draconibus.
omniūq̄ʒ ſerpentiū genere Ubi miſeri iacent pecca/
tores. ſuper quos beſtie ac edaciſſimi reſidēt vermes
qui eos cōſtringunt lacerant ⁊ corrodunt. Ceteraq̄ʒ
intueamur. Et horum intuitu vereamur vitia fugi/
entes Hec de loco. F

¶ De damnatorū horrenda ſocietate Mē. ij.

N Unc videndū eſt de damnatorum mala ſocie/
tate que plurimū grauat tormenta Nam vul/

gare illud dictũ in damnatis locũ nõ habet Solaci/
um eſt miſeris habere ſocios in penis. imo quo mul
tiplicãtur magis eo torquent̃ vt aiunt magis Qua/
re diues ſollicitabatur ne fratres ſui eo venirẽt Nam
quo in vita aliqui ſunt familiariꝰ ſibi cõiuncti in viti
is: eo magis ſe odiunt in tormẽtis eo ꝙ vnꝰ alteri cã
fuit vel occaſio malo exẽplo tante damnatiõis Im/
mo oim etiam hic amiciſſimorũ horrenda ſocietas.
verenda eſt horum qualitas ſcilicet

Horrendi. reprobi. flent. infirmi. furioſi

¶ Primo timẽdi ſunt hi ſocij quia deformes ſunt ⁊
nigri adeo ꝙ mutuꝰ aſpectus non dolorem minuat.
ſed fomentũ dat cruciatus Nã de corũ turpitudĩe an
celmus ait ꝙ quilibet eorum erit ceno ⁊ cadauere fe
tidior ⁊ omni fuligine turpior. Unde ſicut de ſctis
canitur Fulgebũt iuſti ⁊ ſancti tui florebunt Ita de
reprobis dãnatis dici poterit ſm Uincentiũ ꝙ fete/
bunt ſicut ſterquiliniũ ⁊ ſicut cadauer putridũ erũt
Reuera nullus fetor eſt illorũ fetori compabilis Nul
la turpitudo eorũ horrori aſſimilabilis Si enim ig/
nis iſte ait Auguſti. cũ ſit formoſus omnia que lam
bit deturpat ⁊ denigrat. q̃to magis ignis inferni ita
turpis ⁊ obſcurꝰ cuius erunt pabulum ſempiternũ
eos deturpat. Erit enim populꝰ ait Eſaias ſicꝫ eſca
ignis Et facies cõbuſte vultus eorũ Nam vt ⁊ Iohe
lis. ij. ait Omnes vultus redigentur in ollã. Sed et
Naum ait ꝙ facies eorum ſicut nigredo olle. ¶ Se/
cundo ſocij infernales reprobi ſunt ⁊ nequiſſimi ſo/
dales Sunt enim omnes illic infandiſſimi deſuper
terrã aggregati Ibi magni et parui Ibi cetus om̃is
malorum. quorũ ſuperbia aſcendit ſemꝑ ⁊ in ſordi/
bus peccati magis ſordeſcũt Qui ſicut ſunt ſuperbiſ
ſimi ita ſemꝑ ſunt in ſũmo diſcordes. Nam in tan/
ta ait Ancelmꝰ diſcordia ꝑſiſtunt ꝙ eorum corpus ⁊
anima ſemper diſſideant. In inuicem quoqꝫ iurgiũ
ſocij habent. Pater filiũ maledicit ⁊ filius patrem.
Omni quoqꝫ vitio pleni ¶ Tertio ſunt iugiter t̃ſtes
⁊ omnes deſolati. vlulantes ⁊ gementes flentes ⁊ e/
iulantes. Hoc em̃ dominus repromiſit vbi dr̃ Luc.
vi. Ue vobis diuitibus qui habetis hic cõſolationẽ
veſtram. quia plorabitis ⁊ flebitis vos. Hinc dicit
Eſaie. lxv. Ecce ſerui mei laudabunt pre exultatione
cordis: ⁊ vos clamabitis pre dolore cordis ⁊ pre con/
tritione ſpiritus vlulabitis. Sunt em̃ hic omẽs cau
ſe luctus vt patet infra plenius. Hinc vnus pa/
trũ ad vitam reſuſcitatus incõſolabiliter plorans di/
cebat ſe audiſſe voces innumeras dicentes. Ue mi/
hi ve mihi quia nõ fleui. Unde ⁊ Arſenius hortaba
tur Producant inquiens oculi noſtri lachrymas ⁊ ꝯ
burant corda noſtra hic ne cõburantur in futuro. O
flebile cõſortium. ¶ Quarto ſunt debiles ⁊ infir/
mi nec ſe nec alterum iuuare valentes Dicit em̃ An/
celmus ꝙ ſic imbecillis erit quilibet reproborum vt
nec vermẽ poſſet a ſuis oculis amouere. Si enĩ lan
guor temporis ita hominem debilitat vt vix ſe diuer
tere aut mouere poteſt. quid nõ agit illa infirmitas
vbi vt Iob ait Omnis dolor irruet ſuper eos Et er/
go dicitur Eſaie. i. Erit fortitudo veſtra ſicut fauilla
ſtuppe Mors quippe depaſcet eos Imo ſi etiam nõ
debiles eẽnt tanto ꝑmentur pondere penarũ vt nec
quippiam corpis mouere poſſint. Nam corpora erũt
eis vt lapis ⁊ plumbũ in vehemẽtibus aquis O cogi
temus. Poſtremo hi ſocij ꝑcutientur. vt dicitur
Deuterono. amẽtia ⁊ furore mentis Et erunt iracũ
dia ⁊ rancore pleni inuicẽ odientes ⁊ mordẽtes. Ul
tra em̃ omniũ beſtiarũ rabiem erunt iracũdi ⁊ p̃ ni/
mio furore ſemper turbati. Dominus em̃ in ira ſua
ꝯturbabit eos Hinc prorũpent in blaſphemias con
mãducantes. vt dr̃ Apoca. xvi. Linguas ſuas p̃ do/
lore ⁊ blaſphemãtes dẽũ celi p̃ doloribus ſuis Et o/
diũ dei. primi ſuꝑſpiſius quiſqꝫ in ſũmo habebit vnd̃
⁊ mori deſiderabit nec poterit. oĩbuſqꝫ erunt ipi exo/
ſi nõ inuicẽ cõpatientes. ſed deſolati. quibꝫ nec vna a
miſericordiſſimis cõcedetur aque gutta. Eſtimet q̃
poterit ſi cum tali ſocietate manere poterit. ſtudeat
eorũ nequiciã vitare. ne incurrat ſocietatẽ. ſunt enĩ
valde pauendi.

¶ De qualitate tortorũ. i. demonũ. Mẽbrũ. iij.

Iam videndũ eſt de qualitate tortorũ penas. ſ. B
infligentiũ. quorũ qualitas valde aggrauat pe/
nas Quia ſunt diaboli ipſi. Quos em̃ vt ait Grego.
habuerũt reprobi incẽtores in culpa. habebũt etiã
tortores in pena. Circa quos notãda ſũt iſta

Deformes. mlti. fortes. ardẽtꝗ; vendi.

¶ Primo timendi ſunt hi propter eorum horribili
tatem ⁊ deformitatem. ſunt enim aſpectu terribiles
Iuxta illud Iob. xx. Uenient ſuper eos horribiles.
Unde ⁊ depingũtur deformes Et adeo aiunt horri/
bile eſſe vel vnũ demonẽ videre ꝙ tolerabilius eẽt for
nacẽ incendia minantẽ intrare Quid ergo erit de tã
multis. Hinc ſuper Qui habitat dicit Bernardus
Quid putatis fratres ſi alicui vni ex tam multis prin
cipibus tenebrarũ in medium veſtrũ irruere ⁊ in to/
ta feritate ſua ⁊ tenebroſa enormitate ſui corporꝫ ap
parere liceret. quis illũ poſſet vel corporis ſenſu ſuſti
nere vel corde. Et ergo dixit vnus patrum. Credo ꝙ
ſi aliquis videret demones in ea forma qua damna/
ti eos ſunt viſuri nõ poſſet viuere. ſed ſtatim morere
tur. Quã ergo horribiles erunt in afflictu ſi occidrẽt
nũc ſolo aſpectu. ¶ Secundo timẽdi ſũt propter
multitudinem ⁊ numeroſitatem Iuxta illud. Domi
ne quid multiplicati ſunt. Item Circundederũt me
ſicut apes Imo dicit Haymo ꝙ tot ſunt ⁊ mlto plu
res demones apud homines in mundo q̃z athomi ĩ
aere. Unde quibuſdam reuelatũ eſt eos circũuoli/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tare hoīes ſ[illegible] īnumerabiles muſce Angeli eñi a/
poſtatici ce[illegible] ait damaſcenꝰ numero mlˀti Jmo
dꝛ Jnnumera m[illegible]ltitudo h̄ ē qꝛ incōp̄henſibilis ſta/
tui nrō ¶ Tertio ꝓpˀ fortitudinē ⁊ ptātem Sūt eñi
fortes ⁊ potētes vñ ⁊ principes potētes ⁊ mundi rec
tores ab aplˀo eph. vi. dicti Hinc ps. Fortes q̄ſierūt
aiam meā Et vim faciebant De qua dꝛ Job xli. Nō ē
ptās ſup terram q̄ ꝯpetur ei. q̄ factus eſt vt nullū ti/
meret Nō ergo poterūt reſiſtere potētibꝫ iſtis. Lata
h̄ ſe materia offert de deōnū ptāte Legatur Guilhl.
pariſien. ī de vniuerſo ſpiritali Jtē gerſon in tracta/
tu ſcpto de h̄ ¶ Quarto ꝓpˀ eorū crudelitatē ⁊ ad no/
cendum auiditatē Sunt eñi inuidioſiſſimi crudeliſ
ſimi ꝓcaces ⁊ veloces ⁊ cupidi ad nocēdum vñ tunc
omnē crudelitatē euomēt in eos in quos acceperūt
poteſtatē Juxta illud eccˀi xxxiij. Sūt ſpūs q̄ ad vin/
dictā creati ſunt ⁊ in furore ſuo ꝯfirmauerūt tormen
ta ⁊ in tpe ꝯſummationis effundēt ꝟtutē ⁊ furorem
⁊c. vñ q̄rit Job Collegit furorē ſuū ī me. Porro de
eoꝝ auiditate petrꝰ dicit ꝙ ē circuit etiā nūc querēs quē
deuoret Velox ad nocendū Juxta illud trē. iiij. Velo
ciores fuerūt aquilˀ celi Ve ergo miſerꝭ q̄ tradēdi ſūt
talibus. Poſtremo ſunt ⁊ ob alias ꝯditiones plures
quas enumerare longū ē tortores diaboli verendi
Sunt eñi ſpūs īpuri huāni generis capitales īimici
ad nocēdum aſtuti mille modos hn̄tes decipiēdi. ad
infligēdum penas ſagaciſſimi ⁊ infatigabiles Mul
tas huiuſmodi boꝝ ꝯdiciones vincētius enumerat
in ſpeculo vbi agit de temptatione Sꝫ h̄ ſufficiat cō
memoraſſe ꝙ nūq̄ꝫ in tormētis ⁊ torquēdo fatigant
nullā dātes requiem dānatis Juxta illud danielˀ iij.
Nō ceſſabant miniſtri regis ſuccēdere fornacē O ca/
ueamꝰ ne talibꝫ tortoribꝫ tradamur.

¶ De penarū infernaliū qualitate ¶ Mēbrū iiij.

Nunc vidēdum ē de penarum infernaliū qua
litate de q̄bꝫ breuiter meditāda ſunt iſta Sꝫ
ꝙ infernalis pena ſit talis

Multa pacerba cōformis ⁊ eua grauata

Primo in inferno credenda eſt firmiſſime. cogitā
da ꝓfunde. meditāda frequētiſſime ac vehementiſſi
me formidāda penarū multiplicitas ⁊ innumerabi/
lis adeo ꝙ nec eā lingua poſſet exp̄mere. nec intellcūſ
ꝯp̄hendere nec mēs hoīs cogitare Sicut eñi nec ocu
lus vidit aut auris audiuit ⁊c q̄ p̄parauit deꝰ diligē/
tibꝫ ſe Sic nec in cor hoīs aſcēdit quāta ſint mala q̄
p̄parauit deꝰ his q̄ offenderūt eum. Jn tāto ei ſūt
numero Jmo ſn̄ numero vt ait doctor ſcūs in tracta
tu de eťna beatitudine ꝙ nūq̄ꝫ tot ceciderūt ſup ťrā
gutte pluuiales quot ſūt diuerſe pene infernales O
attēdatur Jmo ⁊ Bertrānꝰ dicit in ſuo de inueſtiga
tione creatoris ꝙ eſtiēt apud inferos tot eſſe genera
penarū. quot in mūdo iſto ſunt genera rerū ⁊ creatu
rarum vel ſpēs herbarū ⁊ arborum aut reptiliū aut
ceteroꝝ. Sūt tñ ex tā innumerabili nūeroſitate q̄dā
penaꝝ ad mentē reuocāda ꝓ ꝯpūctiōe incitāda

¶ De pena dāni. §. primus

Et in primis penarū mlˀtiplicitas diuidit̄ ī ſpe
cies duas. ſ. in penā dāni ⁊ ſenſus Quaꝝ p̄ma
eſt fundamentū ⁊ baſis alterꝰ Eſt āt hec pena dam/
ni carētia diuine viſionis pp̄ demerita ꝓꝑa Jn inferno
āt vt cōis opinio tenet nūq̄ꝫ deū vident. Juxta illud.
Tollat̄ ipius ne videat gliam dei. Que iuxta Augꝰ.
⁊ Chryſoſt. ē grauior pena oībus. Nā tāte ē vt ploti/
nus diſſeruit viſio illa pulchritudis. tātoqꝫ aōre dig/
niſſima vt ſn̄ hac aīa q̄buſlibet bōis ⁊ q̄ꝫtiſlibet p̄di/
ta fuerit īfeliciſſima ē extimāda. Nō qꝛ aīa ſepata no
ſcet nimiū atqꝫ nimiū dolebit ſuis culpis ea priuari
Nā ſicut dei viſio ſcīs ē merces principalis Jta ⁊ his
eiꝰ carētia p̄cipua pena. Et ſicut ex viſione dei ſci re
cipiūt oīa bōa. ita ex carētia eiꝰ dānati malū oē. Naꝫ
ſi eā fruitie videre pn̄t in medijs etiā infernalibꝫ ig/
nibꝫ vt aiūt aīa nō doleret. nec ſi ea p̄uaret̄ etiā in celo
gauderet. Vñ ſicut ſci ex hac viſiōe hn̄t ſciam oīm.
Jta dānati ex eiꝰ carētia nil ſciūt niſi ad tormentum
Jta ꝙ minꝰ puer veriorē ⁊ maiorē ſciam de rebꝫ hē
bit in celo q̄ꝫ oēs phi ī inferno Sic itē ſci ex eiꝰ viſiōis
fruitiōe ſūmū gaudiū. pacē. digitatē. oēqꝫ aſſequūt̄
bonū Jta ꝯ dānati ex carētia eiꝰ triſticiā ſūmā turba
tionē ignominiā oēqꝫ ꝯſequūt̄ malū. O laboremus
ſudemus ne hac careamus.

¶ De penis ſenſus. §. ſecundus

Sed iam ad penā ſenſus vēiamꝰ Et certe hec
ꝓ ſui nūeroſitate nimia eſt prſus īnumera/
bilis. ⁊ a diuerſis diuerſimode aſſigta q̄ p̄s.
vidit īnumera cū dixit Circūdederūt me mala q̄ꝝ n̄
eſt nūerꝰ. Multa flagella pctōris Jta ꝙ nil vacabit
a penis in illis foris ⁊ ītus Multi āt vt diximꝰ mul
ta penarū gn̄a aſſignāt Vñ iuuēis ille a Johe ſuſci/
tatꝰ has dixit in inferno eē penas vt aiunt ſub verſu
cōprehenſas.

Vermes et tenebreqꝫ flagellū. frigꝰ et igīs
Demōis aſpcūs. ſcelerū. cōfuſio luctus

Porro alij has diſtinguūt quo ad aīaꝫ ⁊ q̄ ad cor
pus Alij lōge aliter has aſſignāt reſpcū ſupioꝝ iterio
rū ſenſuū ⁊ p̄uationē ⁊ ſic de alijs mōis. Sꝫ ex va/
rijs has elegimꝰ gn̄aliores ſub q̄bꝫ ſingulˀ poterit cō
plecti ⁊ ſūt q̄ his ꝟſibꝫ ꝯtinēt̄. ſcilicet

Vires. ac ſenſus. elemēta. ceterīa cunctis.
Octo. bis ſepťē. ſubtracta. aduerſaqꝫ ōmiſ

Primū itaqꝫ oīm dānati cruciabūtur in viribus
aīe internis oībꝫ ⁊ ſingulˀ. q̄ qꝛ viuaciſſime ī eis viuēt
⁊ vigebūt. iō etiā durꝰ affligētur Neqꝫ eñi rōnabile
ē exteriore tm̄ hōie cruciatū iri vt ſēſibili tm̄ pēa pu/
niātur. Sꝫ q̄ toto hōie diſceſſeřt a deo ⁊ magꝭ iterio
re hōie q̄ꝫ exteriore. magꝭ etiā iteriore q̄ꝫ exteriore pu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

niantur Debent ergo cruciari
In viribꝰ { Interiorꝫ ſēſuū / iraſcibil' ⁊ ↄcupiſ / ⁊ oim potētiarꝫ } Primo iqꝫ i quiqꝫ iterioribꝫ ſenſibus q̄ ſūt Senſus cōis
ymaginacio. fantaſia Eſtiātiā. Et meōria ſenſitiua
Nā ꝑ extiores ſenſꝰ vt dr̄ horribilia igredietꝰ q̄ in ſēſu
cōi cōgregabūtꝰ ⁊ marie cruciabūt qꝛ ſubtrahētꝰ delcā
bilia ⁊ nō pn̄tabūtur niſi triſtia Ad ymaginationē
q̄ h̄ ifecta fuit pulchr̄tudie mulierꝫ ā viſco ceterorꝫ vici
orꝫ veniēt amaiſſime eedē ymagies ⁊ puient dicant
. vtinā vidiſſē ꝑ mulierē ꝑpetē Utinā ꝑ ebrietate gu
ſtaſſē cinerē ꝑ cātilenꝫ audiſſez ſmonē dei. ⁊c Sic ad
fātaſiā veniēt horribiles viſiōes Ad eſtiātiuaꝫ idi
cibiles tiores puta cū videtur aliquez torq̄ri ꝑ demo
nē ſtati ſibi timebit affuturū vl' adeſſe eūdē dolorem
Sic mēoria ſenſitia ñ poterit cogitare niſi q̄ marie
afflictia Nō horūvt dicit ē Nid iuxta ſcm̄ thomā Ut
ſi ē i btis ꝑpc' ꝑfcrāꝫ btitudinē nil erit niſi gaudiū ma
teria In dānatꝫ oia implebūtꝰ pena vt ſic ſit eorū mi
ſeria ↄſūmata Sic in vi ↄcupiſcibili affligētur qꝛ oī
bꝰ deſiderijs deſtituitꝰ deſideriū em̄ pccōꝫ ꝑibit Sic
etiā i iraſcibili torq̄būtur iāꝛi uidia Sic in itelligibi
li ē offuſcatio rōnis Imo tn̄ebre itiores q̄ ſūt iuxta
Nider ꝑuacio ſcie hūane celeſtꝫ diuine Nō qꝛ nihil ſciētꝰ
ſꝫ qꝛ oia ſcita i pcārij cumulū eis cedēt Sic mcōꝛati
na affligetꝰ ꝑtitaꝫ delcātionū mēoria ⁊ earū defcū vn̄
dr̄ diti epuloi. fili recordare qm̄ recepiſti. ⁊c. Uere vi
dētes turbabūtꝰ timore horribili vt dr̄ ſap ⁊ ronibꝰ in
ternis viribꝰ penaliter afficiētur Erit em̄ vnūſa crea
tuarum ſeries inſtructa velut liber iuſtorū iudiciorū
aduerſus inſenſatos ↄſcriptus Fit ergo vt cū mente
eā retractāt ita afficiātur quaſi ſi latroni vl' furi cap
tiuo ſuorū ſuppliciorūꝫ decreta legātur Omnis eniꝫ
intelligētia viritatis illic ē ꝑ tragedia cōmiſſe turpi/
tudinis mēs igitur eorū et itelligētia quāto laciores
fuerit cōprehēſu tāto erūt etiā ignominiā et cōfuſio
ne pleniores Quid enim grauiꝰ vmqꝫ neq̄cie ſuppli/
cium excogitari poteſt q̄ꝫ vt veritate detecta intergi
uerſabiliter cōfundātur Erit ergo mēti intolerabilis
grauitas Intelligētie irrefragabilis et quā tergiuer
ſare nō poſſit cōfundens vāritas Sed eſt omniū gra
uiſſima miſeria volūtatis preſtim duplicꝫ iuxta illōs
duplici contritione cōteres eos Tū qꝛ deū excitatiſ/
ſimo amore cōcupiē diligat velutvotorū ac deſiderio
rum brificū cōplemētum. Tū qꝛ eūdem eregione cō
tra amorē amicicie odit ſūme. Lupit' deuꝫ ex natura
li neceſſitate. quē nihilominꝰ marie odiat deprauaꝫ
ta volūtate. Et hij duo indiuerſuꝫ volūtatis motus
aie mors ē velut ſecū diſſidentis. Quod āt i dānatis
maneat naturalis illa neceſſitudo affectionuꝫ. pꝫ in
diuite epulone rogāte abrahā et eū prēm noiānte qn̄
ñ vocaliter illi loq̄batur vt mētiri poſſet ſꝫ mētaliter
tm̄ quo loquēdi modo neqꝫ ſibi neqꝫ deo neqꝫ in huic
dei quiſqꝫ mētiri pt Poteſt quidē ibi eſſe mentiendi
volūtas ſed negata facultas adeo vt etiam apud in/
feros choruſcet ita veritas vt nemo illic ſocium impl
eratis mēdacio latere poſſit. O eſtimet q̄ poterit iſta
hic enim omnis miſerie eſt ſumma.

¶ De pena ſenſuum exteriorum.

Altera principalis pena erit in quinqꝫ ſenſi/ N
bꝫ externis quos ſignat dictio vagot Et pri/
mo punientꝰ quo ad viſū m'tipliciter. ſ. hor/
rendis obiectis ⁊ amaro ac nimio fletu. Erit em̄ ibi
fletus ⁊ ſtridor dentiū. Uñ ibi flebūt qui hic flere no
luerūt. Fumꝰ em̄ ait Hiero. ab igne veniēs lachrïaſ
cogit ⁊c. Secūdo punietur in auditu ꝑ clamores
⁊ vlulatus ꝑ blaſphemias ⁊ ceteros rugitꝰ. Ibi eni
piloſus clamabit ad piloſuꝫ. ⁊ vt dr̄ Job. xv. Soitꝰ
terroris ſꝑ in auribꝫ eiꝰ ⁊ blaſphemabūt viuentē i ſe
cula. Nā vt Nider ſcribit Credibile ē poſt reſurrecti
onē in dānatis fore blaſphemiā vocalē. ſicut in ſctis
laudē vocalē. Saltē de interna blaſphemia conſtat.
Iuxta Apoc. Eſtuauerūt hōies eſtu magno ⁊ blaſ/
phemauerūt nomen dei ⁊c Tertio in guſtu q̄ ad ꝑ
uationē oim delectabiliū potuū ⁊ ciborum Uñ roga
uit diues ille ꝑ ſtilla aq̄ nec poterat illi fieri. Imo nō
ſolū punientꝰ ꝑuatiōe. ſed ↄtrioꝫ affectione. Et ſcōm
Greg. in illis mēbris plus puniūtur in q̄bꝫ plus pec
cauerūt Quarto in olfactu punietur grādi fetore.
Tū loci. tū corꝑm dānatorū. Imo ⁊ oim ſpurcicia/
rū q̄ illic vt diximꝰ ingerētur Hic yſ. xxxiij. de cadaue
ribꝫ eoꝫ aſcēdet fetor. Nullū em̄ cadauer fetidiꝰ cor/
poribꝫ impioꝫ. vbi iacebūt in ſtagno ſulphuris ⁊ pi/
cis vt dr̄ in Apoc. vbi eſt fetor ſummꝰ Quinto i ta
ctu ⁊ hoc varijs penis. Nā tactꝰ blāda fomēta q̄rens
ꝑcutientibꝫ ⁊ igneis malleis ꝑ blādiente gremio ex/
cipietꝰ ⁊ verberū diriſſimoꝫ attritiōe punietꝰ. naꝫ pla
gis vapulabūt multis. q̄ꝑpe cū multa ſint peccatorū
flagella. Et vt dr̄ Prouer. xix. Prepata ſūt deriſori/
bus iudicia ⁊ mallei ꝑcutientes ſtultorū corꝑa.. O
iam his deo ſeruiamꝰ ne tunc affligamur

¶ Quō affligūtur a cunctis elementis.

Tertio precipua pena eſt ex oibus elemētis. Et O
ꝑmo a terra quo ad locū vbi creditur ſituatus
Et cōgrue Tum ꝑꝑ ignobilitatem loci. tum ꝑꝑ diſtā
tiā celi. tū ratione affectus maligni vt iure torquean
tur ſub terra q̄ nō amauerunt niſi terrena Que etiaꝫ
imittet cōplura alia mala Secūdo quaſi ab aere ⁊
hoc per tenebras exteriores Eſt em̄ illic Horrēda ca
ligo ⁊ omnis illic vna. vt dicitur Sapiē. xvi. Cathe
na tenebrarum ſunt ligati. De quibus parum ſupra.
Tertio ab igne imo ⁊ per ignem. ꝑ nimium ca
lorem. Et ſic eſt ignis precipua pena ifernalis. vt di/
ctum eſt ſupra De quo dicitur. Ignis ſuccenſus eſt
in furore meo ⁊c. Et Job. xx. Deuorabit eum ignis
q̄ nō ſuccēdetur. ⁊ Ezec. xxi. Igni eris cibꝫ Uindicta

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ei carnis ipſi ignis Qui iuxta Alb. ꝛ intꝰ aiam vret ꝛ
foris corpꝰ. vt ſic fʒ. ps. ponātur ſic clibanꝰ i tpe vul
tus dei. Ignē ḡ ꝯcupie extiguamꝰ ne h igne ardamꝰ
Quarto ab aq̄s frigꝰ vehemētiſſimū ꝛ acutiſſimū
Ab aq̄s em̄ nimiū trāſibūt. vt dr̄ Job. xxiiij. ad calo
rē nimiū Et ꝯtra ait ſcūs Tho. ex calore vehemētiſ
ſimo ad frigꝰ vehemētiſſimū. ita ꝙ nullū eis exinde
refrigeriū. Quarta p̄cipua pena ē iuxta Nider pꝰ
baſiliū ſcm̄ ꝙ etiā punietur ab oibus elementorū fe
culētijs. vn̄ iuxta ſā. tho. i mūdi purgatiōe q̄cq̄d ipu
rū ignobile feculētū inuentū fuerit in elemētis infer
P no dānatorū carceri accedet q̄ eſt velut oim̄ ſordiuʒ
ſentina ¶ Q ʒ a cunctis rebus.

QUinto nō ſolū ab elemētis ꝛ eoꝝ fecibꝫ. ſʒ pūi
enť etiā a cūctis elemētatis. Ut ſicʒ ois crea
tura btis ē materia gaudij. Ita ꝯ dānatʒ ſit rō torm̄
ti Ideo ꝙ in q̄libʒ re ſm̄ gradꝰ inordiati vſus erit ac̄
bitas cruciatꝰ. Un̄ magʒ in rōnali creatura q̄ʒ inferi
ori magʒ in ſcā q̄ʒ nakali. magʒ in btā q̄ʒ ſcā. magʒ in
ſūma q̄ʒ medijs Grauiꝰ ei ait doctor q̄d i lazaro diui
tē epulonē afflictū puto q̄ʒ igne illo q̄ cruciabať Igis
em̄ guſtū ꝛ tactū Lazari ꝓ pacia ꝛ pietas mēte eiꝰ
iudiciū eiꝰ deſideria cordis eiꝰ exurebat. Qʒ ſi ſic cru
ciabať in lazaro. q̄ʒtū putamꝰ in oim̄ btiſſimo p̄mo
genito ois creaťe dn̄o Jeſu redēptore cruciatu cruci
abūť. Perpēdat iſtd mēs hōis ꝛ viderit ne abutatur
Q creaturis Jure em̄ cruciank a deo in oibꝫ q̄ eis abuſi
ſūt nec q̄ſierūt deū in oibꝫ. ſʒ neglexerūt in oibꝫ. imo
cōtempſerūt i oibꝫ ¶ De octo penaꝝ generibus

SExto vt multitudinē penarū infernaliū latius
declaremꝰ ſciēdū ꝙ ibi eřt octo illa penaꝝ gn̄a
q̄ tulliꝰ deſcribit i legibꝫ hūanis ꝛ iure ciuili ꝯſiſtere.
vt in de ciuitate dei declarat btiſſimꝰ Auguſt.

Hic dānū. talio. ſūt vicla. verbera multa
Seruitꝰ exiliū. cōfuſio mors mala ſemꝑ

Puto ꝙ i nouiſſimis ſuis Dyoni. carth. ꝓſeq̄ť iſta.
ꝛ facile patēt retractāti. h tm̄ dicimꝰ ꝙ diſtēt mľtuʒ
a nris hꝰ tpis penis octo gn̄a iſta velut d igne dem̄ q̄
ē vt aiūt q̄ſi pictꝰ ad veꝝ. O caueamꝰ ne ꝑꝑ pctā tan
tis penis nos iuoluamꝰ ¶ De. xiiij. ꝑtibꝫ miſie.

SEptio eřt illic bis ſeptē ꝑtes miſeriaꝝ Septē
R ex ꝑte corꝑis ꝛ ſeptē ex ꝑte aie ꝯrie. xiiij. btitu
dis ꝑtibꝫ. de q̄bꝫ ſinglis pulchre agit Ancel. i de ſili
tudibꝫ quē inſeq̄ť i ſpeclo morali Uicē. Et ſūt he

Ex ꝑte aie	Inſipiētia Inimicicia diſcordia dedecus ipotentia timor triſticia	Ex ꝑte corꝑis	turpitudo. pōdroſitas ibecillitas. ſeruitꝰ. ifirmitas: āxietas, vite breuitas

Inſipiēs: iimi. ipo. tior. diſcor. dede. triſtis.
Turp. pond. ibecil. ſeruis. ifir. breuis anxi
Lōgū eēt ꝓſeq̄ de his ſinglis. legať Ancel. vbi ſupra
Qui ita ꝯcludit Quēcūq̄ʒ inq̄ens has oēs ꝑtes miſe
rie tolerare cōtigerit ſūme corꝑis ꝛ aie miſerijs ſubia
cebit ¶ De multorū priuatione.

OCtaua p̄cipua pena ē ſubtractio ꝛ p̄uatio multo
rū. Nā vt de illa p̄uatione diue viſionis de q̄ an̄ S
egimꝰ taceamꝰ Multʒ alijs iucimꝰ dānatos p̄uari
Puta oibꝰ ſubſidijs vľ a deo vľ ab angeľ a ſcis vľ a
micis. vt declarat i Quarta ꝑte Anthoninꝰ miſeretur
em̄ illorum nullus nec prodeſſe poterat aliqua ſuf
fragioꝝ nūeroſitas Priuāť gľa regni celeſtis Sez
tā ꝺſidrabili celi palacio. Tā optabiliſſimo āgelorū
et ſctōꝝ collegio Itē p̄uātur aie dotibꝫ, ſcʒ. viſiōe ꝯ
p̄heſiōe fruiciōe ſūmi boni q̄d maxia ē pena vt dictū
ē ſupra Et vt ad ſūmā dicamꝰ p̄uātur oi re deſidera
bili q̄ deſideriū pctōꝝ ꝑibit vn̄ nūq̄ʒ q̄d velit hēbūt
ſʒ ſemꝑ q̄d nolint accipiēt q̄d ſūma ſm̄ ber nar. ē mi
ſeria ¶ De ꝑ cōtraria punitione.

NOna pena p̄cipua ē nō ſolū deſiderioꝝ ꝛ tātorū T
bonorū p̄uatio ſʒ aduerſorū imiſſio Nā amico
rū ſuffragia i ſacrʒ ſepultura eis erūt penarū augmē
ta. ꝓ amiſſo celi palacio collocabūť velut oues i ifer
nali ſtagno ignʒ. ꝓ āgelorū ꝛ btōꝝ amiſſo collegio tor
q̄būť demoiorū ꝛ oim̄ dāpnatorū ꝯſorcio. ꝓ amiſſis
gľie dotibʒ affligēť aduerſis Nā ſicut bti hn̄t btifi
cā di viſionē. ita dānati pro obiecto ťrificā ťrēdiſſimi
deōnʒ aſpcťm̄ q̄ q̄ʒ ſit horrēda paucʒ tetigimꝰ ſupra.
Sic ꝓ ſūmi boni tenciōe ā eſtimatiōe iſti ſūmi mali
ꝛ oim̄ maloꝝ ꝑpetuitatē ꝛ cognocionē Pro fruiciōe
btifica erūt hijs oia mala intꝰ ꝛ extra ſupra ꝛ ifra a dx
tris ꝛ ſiniſtris a an̄ ꝛ retro Sic ꝛ ꝓ ceteris p̄mijs torq̄bū
tur adnſū ſupplicijs Nō ſolis fraudabūť oibꝫ ꝯcupitʒ
verū etiā p̄mētur penʒ cōtrarijs Et iflāmabiť omis
oim̄ notionū ꝯcipiū vt magʒ cruciētur Si em̄ dilata
deſideria deſidrātʒ am̄ affligūt deſꝑata deſiderio q̄n
toꝑe putamꝰ affligere Nec ea deſideria tm̄ ſʒ iflāma
ta deſideria atʒ tātoꝑe iflāmata ꝛ tn̄ ꝯtrariarū ama
ritudinū maľ affecta In oibꝫ ei rebꝫ itruſū ꝛ flagrās
eoꝝ deſideiū fraudabiť n̄ ſolū ſʒ ꝛ flagellabitur igne
iſflagitꝰ Q gue ſupplicij geꝰ ¶ De verme vario V

POſtremo erit etiā illic grādʒ cruciatꝰ Sez Uer
mis imortalis Juxta illd ẏſ vl Jgnis eoꝝ nō
extinguetť ꝛ ꝟmis eoꝝ n̄ morieť Quē coiť cōſciē remor
ſū dicūt Nā ſicut ꝟmʒ ex putrefactiōe oriť ꝛ mordʒ il
lud vn̄ oritur ſic cōſciāʒ peccatuʒ torquet
¶ De penarū infernalium acerbitate. ¶ §. ij.

NAm de ifernaliū penarū acbitate videdū Nā nō X
ſolū ſūt illic pene mľte verū etiā acbiſſie vt cōijcipote
rit ex mľtʒ. vn̄ vnꝰ prm̄ dixit Tāta ē vis ꝛ acbitas ig
nʒ iferāľ ꝙ hō eā exꝑtꝰ mallʒ uſq̄ ad finē mūdi iacere
i igne ex oibꝫ ignibꝫ hꝰ mūdi cogeſto q̄ʒ vno die in ig
ne illo tartareo vii ꝛ vnū momētū illic videť cētū āni
Et tāta ē illic viſ dolorʒ ꝙ mēs illā cogitare n̄ poterit
Eꝰ acbitatē dnotare poteimꝰ ex ſignʒ Puta ex fletu
plāctu ꝛ dēciū ſtridore mādūcatiōe linguaꝝ ꝛ deſiderio
mortʒ Pť āt h acbitaſ ꝑpēdi tū expeāriū q̄litate tūex
ſbiectoꝝ patiētiū caſ dſpoſitiōe ex peʒ q̄dē ex h ex iſtʒ

In ſummo. facto. generaľ. inutilis. acris

P Primo acbitas penaꝝ inſelicitᷓ eo ꝙ qͥlibet pena/
rũ ē illic ſine mitigatiõe i ſũmo gradu Nã iuxta ãcel/
mũ ⁊ ceteros Oia hꝰ mũdi bona vel mala pmixta ſũt
cũ ſuis ↄ̄rijs. nec hñt vltimatũ gradũ ſue pfectionis
In celo ãt ſunt oia in ſũmo bona Sic in iferno ſunt
oia ſimiliter mala in ſũmo ipmixta vt vltimata ↄſũ
matõe pfcã Vt ſũmꝰ doloꝛ ſñ mitigatiõe ſũmꝰ ardoꝛ
ſiue refrigerio ¶ Scdo acbitas ex eo ptꝫ qꝛ oĩs pena
illic inceſſanť erit in actu ſine vlla iťpolatione Ita ꝙ
erit ↄtiuitas i tormẽto Solaciũ ē egro aliqͥ iťpolatio
nis reqͥes i morbo Augmẽtũ ãt doloris ↄtinuitas
paſſionis Iuxta illud iudič. xxi. Nõ erat moriẽtiũ re
qͥes Vere horribile iſtud ad cogitãdũ. ťribiliꝰ ad di/
cẽdum. ſꝫ grauiſſimũ ad ſuſtinẽdũ ¶ Tertio ad cumu
lum acbitatis fcit generalitas afflictionis q̄ ē intꝰ ⁊
extra in aĩa ⁊ corpe pꝰ iudiciũ. ⁊ i oĩbꝫ viribꝫ ⁊ mẽbrꝫ
vt dcm̄ ē ſupiꝰ q̄ magis dolebũt qꝫ ſi illoꝝ ſingula c/
uellereťᷓ vľ ſcindereťᷓ qꝛ oia extius ⁊ iteriꝰ in locꝫ ſuis
ↄbureťᷓ Hoc em̄ rq̄rit diuina iuſticia. vt ſicut offẽſꝰ
ē oĩbꝫ ita rtribuaťᷓ ſinglaris pena ſingulis Attẽde i/
giťᷓ qꝫtus erit ille doloꝛ vbi ignis p oẽs ptes diffundet
ſe Vt i ferro ⁊ in alijs metallis in igne poſitis. qñ to
tus hõ erit ſicut cãdẽs ferrũ Iuxta illđ ezech Oẽs iſti
ſtãnũ ferrũ ⁊ plũbũ i medio fornacis ¶ Quarto cõijciťᷓ
penarũ acbitas ex eaꝝ inutilitate Nã pena q̄ i pñti v
tiľ ē ad multa illic ꝓſus inutiľ erit Nã iuxta Ber. In
iferno ↄfeſſio pt eẽ ſꝫ nõ ꝓdeſſe Iuxta eccĩ. xviij A
mortuo q̄ nihil peiť ↄfeſſio Hinc Augꝰ Ibi pecõreſ
fruſtra flebũt qͣ pecõꝝ veniã nõ obtinebũt Poſtro
iõ grãdo ſē penaꝝ iſernaliũ acbitaſ qͣ penaꝝ i ſe ẽgͥidꝫ
imaitas Nã ignꝫ ille tãte ē acredinis ꝙ ab aq̃ ꝓrſꝰ ē ex
tinguibiľ ⁊ ↄ̄ nec aq̃ igne a frigore tẽpaťᷓ Haꝝ pena
rũ acbitatẽ heremita ille de q̄ Beda narrat nouit q̄
glacie i fluuio ↄſtrictꝰ. mox baluẽũ calidiſſimũ intra
bat ⁊ qꝫ acbiſſima tormẽta ferebat arguẽtibꝫ dicebat
Si vidiſſetis q̄ ego vidi eadẽ vľ maioꝛa mecũ facerẽtꝫ

D Ephẽditᷓ qꝫ penarũ acbitas ex pte ⁊ diſpoſitio
ne ſuſtinẽtiũ eas propter iſta. ¶ Spes

A Subiectũ. tenarũ. durãſ ſentit. rephꝫ haut

Hoc ē ex quo pena cauſatur ex corpe ⁊ ſen ſibus eius
ex excellentia qualitatũ ſenſibiliũ reꝝ ⁊ ex cogitta
te earũ ad ſenſus hũanos. ↄſtat ꝙ nimiũ hõ illic toꝛ
q̄atur pñti pmo ꝓpť teneritudine carnis hũane q̄ ex
modica leſione grauiter affligiťᷓ que quanto ↄplexione
nobilioꝛ tãta penarũ ē capacioꝛ. Attẽdãt iſtut delica
ti molles ⁊ definiãt palpare ſeipſos ne cruciatꝰ ſenci
ãt illos horrendos ¶ Secũdo aggrauãťᷓ tormẽta ex
pte paciẽtiũ ꝓpter fortitudinis rſiſtẽtiã ⁊ pmanẽtiaꝫ
Nã quãto fortius ⁊ durabilius ↄbuſtiõis ſubiectũ tã
to acius pſenſitur tormẽtuꝫ Vñ ignis acus ardet in
ferro qꝫ i palea. ſič etꝫ i aĩaꝫ ⁊ corpꝰ imortale Tertio
pp ſenſibilitatẽ Nã qꝛ ſť tũc viuaciſſimi iõ pẽaꝝ ſenſi
biliſſimi Quarto pp mĩſiaꝝ ⁊ pẽaꝝ pleitudinẽ Nã a

plãta pedis vſqꝫ ad vticẽ capitꝫ nihil ſanũ aut ipune
ē in eis. Et tñ ſup tãtã mĩſiã noue ſp pene accedunt
Vñ doloꝛ ē tã grauis vt vix ſubſiſtere pñt i miſerijs q̄p
pe cũ afflictio addiťᷓ plene afflicto Poſtrẽo deſolatõ
⁊ deſpatio euaſionis pẽaꝝ maxie i eis pẽas auget.
Sciũt ei ꝙ nũq̄ꝫ accepturi ſť liberatõeꝫ nec q̄ſq̄ꝫ mi
ſerebiťᷓ eoꝝ. Iuxta illđ Hiere. xv. Quis miſerebitur
tui aut qͣs ↄtriſtabiťᷓ ꝓ te. aut qͣs ibit ad rogãdũ pro B
pace tua ¶ De penaꝝ infernaliũ ad culpã ↄfoꝛitate.

T Ercio i his pẽis ↄfoꝛitas ē ad culpã ¶ §. iij.
⁊ iniq̄tatẽ. iuxta illđ Apo. xviij. Quãtũ glifica/
uit ſe ⁊ i delitijs fuit tm̄ date illi tormentũ ⁊ luctum
vñ Greg. Qui mľta hꝫ i culpa mľta ſuſtiebit i pena.
⁊ iuxta q̄litatẽ meritoꝝ ſentiẽt põdꝰ tormẽtoꝝ. Nꝫ
ãt tľis in rꝓbis iuxta q̄ꝫtitatẽ crimis eq̄ ſit etꝫ mẽſu
ra maledictõis teſtaťᷓ. vt ait Petrꝰ damiãi ꝓpha dđ
qꝛ nimiꝝ in iudã ſchariotẽ ťginta maledictiões itu/
lit. ſic ille dñꝫ trigita argẽteis ſacrilega venalitate di
ſtraxit Quaꝝ. ſ. ſič pma ē Cõſtitue ſup eũ petõrẽ: ſic
extrẽa ē illa. opiãťᷓ ſič diployde ↄfuſione ſua. Quas ſi
qͣs p pſalmi. ſ. deꝰ laudẽ meã ne tacuerꝫ ⁊č. ſubtiľr q̄/
rat certũ ē q̄m̄ nõ eas vltra citra ve repiet Vere g̃ iu
xta q̄litatẽ peti retribuiťᷓ mẽſura tormẽti. Qꝫtoq̄ꝫ h
altiꝰ qͣs p iactantiã tumoꝛis extolliťᷓ tãto illic voracꝫ
incẽdij baratro ꝓfũdius abſoꝛbeťᷓ. Eãt g̃ nũc luxurie
dediti ⁊ ad ꝓpe carnis arbitriũ viuãt. vt aĩa poſt mo
dũ ſiľ ⁊ caro intereãt ⁊č Si g̃ nolimꝰ pcauere ex ifer
no. dẽremꝰ tñ nos ↄtinere a petõꝝ nũero ne affligel/
remur nio ⁊ nũeroſo tormẽto
¶ De penarũ infernaliũ perpetuitate. §. iiij.

N Unc de penaꝝ videdũ ē etnitate Nõ ei ſolum C
illic ē pẽaꝝ mľtitudo acerbitas. ↄfoꝛitas. ſꝫ ⁊ i
termiabiľ etnitas qđ merito etꝫ ↄpũgeret mẽtes du
riſſimas Nõ ei ē ibi doloꝛ momẽtaneꝰ. imagiarius.
aut trãſitoꝛiꝰ. ſꝫ ſolidꝰ ↄtinuꝰ ⁊ etnꝰ. q̄m̄ coꝛpa dã
natoꝝ etnis ignibꝫ ardebũt. ⁊ tñ ↄſumi ñ poterunt
Sič ⁊ aĩa doloꝛẽ ferre pt moꝛi ñ pt Ibũt ei in ſuppli
ciũ etnũ Mat. xxv. Nã ſič culpa pũiri ſp poterit ⁊ nũ
q̄ꝫ expiari. ita nec in coꝛpe tormẽta finiri. vñ erit eis
moꝛs ſñ moꝛte. defcũs ſñ defcũ. finis ſñ fine. quia et
moꝛs ſp viuit. defcũs deficere neſcit: ⁊ finis ſp icipit.
Qui pauet cauet. q̄ negligit incidit. Grãdis g̃ ⁊ pg̃n
dis ē hõiꝫ demẽtia ꝓ dlcãtiõe momẽtanea icurrere
ſupplicia etna Quis ei niſi iſanꝰ eligeret ꝓ vno die v
no momẽto dlitiarũ decies milies mille ãnos pẽaꝝ
Aut vt vidret delcãbile ſõniũ etnũ eligerꝫ ſbire toꝛm
tũ Vere q̄ noſceret ⁊ pẽſarꝫ etnitatẽ facile ↄtẽneret
vaitatẽ Ad quã lꝫ mľtũ adducat ↄpatio illa đ mõte
arenoſo ⁊ alijs ſiľibꝫ. nõ tñ accedũt. Fiti ei ad ifinitũ
nlľa ē ꝓporcio Hetrutiet hꝫmẽs ſecũ ⁊ crebꝛiꝰ illđ vul/
gatũ decãtet Och ewelich is ſoe lãck

P Quedã g̃nalia iſernaliũ pẽaꝝ agguatia. §. v. D
Oterit adhuc alia aſſig̃ri pẽarũ harũ g̃uãtia g̃
uiſſiã ex qͥbꝫ merito reddũťᷓ formidãda. De quibꝫ tñ
aliq̃ ſunt dicta Et ſunt iſta

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Infin. ꝓpure. dānū gn̄alis. et eṫa

Paucis ſinglʼa tāgamꝰ qm̄ ꝑtīta ſūt lȝ ad aliō ꝓpoſitū in ſupiorib⁊ Et pmū aggrauamētū ē penaꝝ infinitas. Dicit ei ſcūs Tho. ⁊ dyoniſiꝰ carth. ꝙ ꝗuis nulla creaṫa pura ſit infinite q̄litatis. tria tn̄ ſunt in reꝝ naṫa q̄ quodāmō ſūt infinite digitatꝭ. ſ. xp̄i hūanitas. btā virgo maria. btitudoqꝫ ſctōꝝ ſub q̄ ꝯplectiṫ ⁊ miſeria dānatorū. Vn̄ ſicut culpa ex multꝭ rōibus ꝗdā infinitatē ſortiṫ. ſic etiā culpe infinitas ex eiſdē argui pt̄ Alteꝝ aggrauatim ē penarū puritas. q̄ ē in inferno. Nō aūt ſic ſūt ille pene pure ꝙ ibi nō ſint elemētoꝝ q̄litates cōtrarie. ſȝ non hēbunt illic ſuas opationes vt tpent inuicē. ſȝ ſupplicia augebūt ⁊ mutuo in dānatū ſine refrigerio ꝯcurrēt Tertiū aggrauamē ē btifice fruitiōi dānū. d̄ q̄ dixímꝰ. Quartū ē gn̄alitas ⁊ vlʼitas penaꝝ: de q̄ etꝭ ſup̄ Nullꝰ ei ordo erit pene puniētꝭ. ſȝ tn̄ diue iuſticie vīdicātꝭ Silʼr ei affligēt ſupplicia etiā cōtraria nō ſucceſſiue. dū eni pena ait Vincē. pene cocriſtit penaꝝ ꝯfuſio plꝰ affligit. Inde ē ꝙ aīa repbi ſilʼ ⁊ ſemel intentiſſimū frigꝰ patiṫ ⁊ ardorē. qm̄ i eꝰ clʼpa inuēta ſt̄ ſelʼ ⁊ carētia caritatis ⁊ ardēs ꝯcupia voluptatꝭ Quātū eṫnitas aggṙuat ſup̄ dixímꝰ de eṫnitate

E ¶ Qualiter āt hō circa īfernalia hec tormēta poterit exercitari dicimꝰ vt̄s Qꝫ crebra meditatōe. forti imaginatiōe ⁊ opm̄ applicatiōe. vt ſcȝ ſepiꝰ p̄dcā meōreṫ Que meōria vt ſupra patuit plʼimū ē vtilʼ. adeo ꝙ hēricꝰ baſſia ꝯcludit ꝙ ſenſualib⁊ expedit magis meōria inferni ꝗ regni qm̄ nō ſapiūt eis q̄ ſūt dei. ⁊ plꝰ cōminatio mouet ꝗ ꝓmiſſio allicit De forti autē imaginatiōe Dyoni. carth. monet dicēs ꝙ q̄ vult vt hmōi meōria efficaciter eū moueat oȝ vt forti imagitiōe. quaſi hmōi p̄ntia ſibi formet. Hinc in beatꝰ vir imaginari infernalē locū doceṫ vt cāpū latū ⁊ longū ⁊c. Silʼr in horologio eterne ſapie ſub imaginatiōe iſta referūtur vbi agiṫ de morte. de q̄ caplʼo ſcripſit i eplʼa quadā mgr̄ Gerarꝰ groet dicēs Lege caplʼum de morte qd̄ hētur in horolo. ⁊c Lege rogo bis lʼ ter. Utinā velles legere p vnū menſē Per dei grām ſanitati reſtitucrerꝭ Oia igitur ſupius ſcripta ſreducamꝰ aū mētis ocl'os ⁊ vi imaginatīa videamꝰ illa nobis p̄ntia vt ſic ꝯpūgantur corda nrā Poſtremo exercitemꝰ nos circa hec in opm̄ applicatiōe Hoc ē quotiēs tēptamur infernalia hec tormēta ad mentē reuocare dēmus ⁊ dicere nobis Nūquid guſtare q̄s pt̄ qd̄ guſtatū affert mortē amariſſimā ⁊ ſic de aliꝭs. Silʼr q̄tiēs aduerſi aliq̄d occurrit de aduerſ inferni meminiſſe dēmꝰ ⁊ leue erit. hic Bern̄. i eplʼa dixit Uigilias ties ⁊ ieiunia manuūqꝫ labores. Sȝ h leuia ſūt flammas ꝑpetuas meditāti Recordatio tenebraꝝ fcit n̄ horreſcere ſolitudinē. Si futurā de verb ocioꝭ cogitas diſcuſſiōez. n̄ diſplicebit ſilētiū Fletꝰ ille ⁊ ſtridor dētiū pares ē ꝑdūt culcitrā ⁊ mattā. Nā ſi h meōria efficaciṫ fieret mētes etiā duriſſimas emolliret.

¶ De regione celeſti ⁊ pmo q̄ꝫta ſint ⁊ varia Inductiua ad frequentiꝰ perambulandū ⁊ ꝯſiderandum eam. ¶ Capitulum primū

Urgite ⁊ aſcendamꝰ ad eos vidimꝰ em̄ terrā valde opulentā et vberē Nolite negligere nolite ceſſare Eamꝰ ⁊ poſſideamꝰ eā nullꝰ erit labor Intrabimꝰ ad ſecuros i regionē latiſſimā Tradetqꝫ nob dominus locū i quo nulliꝰ rei ē penuria. A
Judic. xviꝭ. Regio ſeptia eſt regio celeſtis q̄ tāto ingrediēda ē crebrius quāto meditata afficit dulciꝰ. excitat vehemētiꝰ. ꝑducit celerius: Nā ⁊ ad ipius igreſſum hēmꝰ inductia plʼima in genere iſta

Exēplū mōitu ȝ. decet. ē opꝰ. vtile multū ȝ.

¶ Primo inq̄ꝫ ad crebro ſupnā hāc regionē viſitandā. ad intenſe eā deſiderandā Inducet exēplū nature ⁊ ſeculariū. Naṫaliter em̄ oia btitudinē appetūt In fines ſuos cūcta aſpirāt. repetūtqꝫ ꝓprios queqꝫ recurſus. Cū igiṫ o hō q̄ naturaliter ad btitudinē es cōditus eā deſiderare deſieris ſcito ꝙ a natura degeneras ¶ Seclʼariū quoqꝫ ac mechanicoꝝ exēpla nos ꝑmouere dn̄t q̄ oēs in ope artiū ſuaꝝ finē intendunt ⁊ aſpirant. Quis em̄ nō nautaꝝ in litus deſtinatum aſpirat. Quis nō itinerātiū q̄etis hoſpitiolū appetit aut priam exul cupit Hoꝝ itaqꝫ ⁊ nos ait Aug. exēplo vel a lōge patriā portū hoſpitiūqꝫ ſalutemus ¶ Secūdo inducet nos monitū. i. crebra exhortatio ſcripturaꝝ ⁊ ſcōꝝ ad hꝰ ingreſſuȝ ⁊ deſideriū inuitātiū An em̄ tps ꝗ hortamēta ſi ea ponere vellē deficeret Plena eſt hmōi ſcriptura oīs. oīſqꝫ doctrīa ſcōꝝ Suadet em̄ aſcēdere mōtes. admonet cōtēplari promiſſionis terrā. ſuadet ſcādere in domū dei. ¶ Tertio ē ꝯcētiſſimū ⁊ ꝯgruētiſſimū pp mlʼtiplex attractiū

Theſaurꝰ. paṫ. hicce locꝰ cupiūt bōa cūcta

¶ Prio q2 in hac regiōe ē theſaurꝰ Ibi em̄ q̄cq̄d boni facimꝰ reponimꝰ. Juxta illud. Theſauriſate vob theſauros in celo. Et ergo illic merito cor nr̄m erit Juxta dn̄i verbū. Ubi eſt theſaurꝰ tuꝰ ibi ⁊ cor tuuȝ erit. Vn̄ qui ad celū nō aſpirat colligiṫ ꝙ illic theſaurū nō hȝ. vt q̄d em̄ aſpiret celū vbi nil hȝ depoſitum ¶ Secūdo decet crebro illuc cor eleuare q2 h ſcimus prēm nr̄m celeſtē hitare. Juxta illud Pr̄ nr̄ q̄ es i celʼ Uere a filiꝭ natura degn̄at q̄ſq̄s ad prēm talē ac tm̄ iā nō aſpirat. Uere filiꝭ nōie eſt īdignꝰ q̄ſq̄s imemor eſt tlʼis pris ¶ Tertio decet q2 hec ē p̄ria nrē originis ⁊ locꝰ ⁊ hoſpitiū deſtiate hitatiōis Qui āt nō prorſꝰ a natura degenerat ille naṫaliter patriā aſpirat: Eſt ⁊ in hac regiōe locꝰ ⁊ domꝰ hoſpitiꝭ nrē requietionis. vn̄ merito ad eā anhelo deſiderio feſtinare debemus vt videre ē in pegrinis q̄ accelerāt vt ad bonū hoſpitiuȝ ꝑtingāt. Que ē ergo accidia nrā vt nō acceleremꝰ ad hoſpitiū. de quo tā mlʼta grādia ſunt bōa ¶ Quar

to merito deſiderare debem⁹. q2 illic tā multos nos deſi
derātes hēmus. Nos em̄ expcānt iuſti donec vēia⁹.
nō cōſūmandi ſīn nobis. Expectāt nos ait Ber. ange
geli vt eoꝝ ruina reſtaurent. Vti vt eoꝝ glīa ꝯpleant
Et ſi paꝝ ē expcāt nos trinitas tota. Expectat nos
deus pr̄ q̄ſi filios ⁊ heredes quos ſup oia bōa ſua ꝯſti/
tuat. expectat ds fili⁹ q̄ſi coheredes ⁊ p̄ciū ſui ſāgui͂s
vt nos deo pr̄i offerat. expectat tandē ⁊ ip̄e ſp̄s ſā. de
us interi ingemiſcēs p̄ nob vt p̄deſtinationē ſuā i no
bis ꝯpleat. ¶ Poſtremo illo merito aſpirare dēmus
qm̄ ibi oia bōa ⁊ q̄cq̄d deſiderabile ē. repoſita hēm⁹
Ibi ei vt infra patebit abūdantia oim̄ bonorū pfrue
mur. ita ꝙ aderit q̄cq̄d voluerim⁹. aberit q̄cquid no
luerim⁹ ¶ Quarto principal'r eſt hic neceſſariū. ſ. cre
bro ad hāc regionē aſpirare ſi ad eā velim⁹ ptingere.
⁊ nō diu differri. Nā iuxta ſn̄iaꝫ veritat̄ Regnū celo
rū (nō tepidi. nō molles. nō deſides) ſꝫ violēti rapiunt
ſibi. Et vt Bern̄. ait. Qui nō ad illud gemit pegrin⁹
nō gaudebit in eo poſtea ciuis domeſtic⁹. Neccāriū
q̄ꝫ ē vehemēter deſiderare ſi p⁹ obitū nolem⁹ iñ diu
differri. Nō ei illi⁹ regni thalamū intrabit niſi q̄ nup
tialiter amauerit. deſiderauerit. ⁊ amore lāguerit.
Hinc legim⁹ pleroſq3 ob id ſolū ab hoc regno dilatos
q2 añ nō digne deſiderauerūt illō ¶ Poſtrēo crebri/
us h⁹ regionis meminiſſe dēmus qm̄ h eſt vtile valde.
Nā inter cetera hec bona oriunt inde

Precauet. ⁊ ſpnit. patiēs. feruet. cito ducit

¶ Prio facit p̄cauere a petis Si em̄ hō ſe refrenat
a malis ne pdat tpalia. q̄tomagis dꝫ ſe ꝯtiere a pec/
catis ne pdat gaudia eterna Secūdo hec meōria fa
cit ꝯtēnere terrena. Dicit ei Chryſ. ſup epl'aꝫ ad Heb
Si ꝯtingat nos ea q̄ in celis p̄mittūtur bn̄ cogitare
res h⁹ vite nulli⁹ appebūt momēti. Umbre eni ſunt
iſta ⁊ ſōniū q̄liacūq3 et̄ ſīt terrenoꝝ. Tāta āt ⁊ talis
ē regni h⁹ felicitas. vt ſi etiā nō liceret in eo eē: niſi p
vni⁹ hore ſpaciū. teſte Aug. oēs dies vite h⁹ etiā deli
ciꝭs pleni iure ꝯtēnerētur ¶ Tertio dat hec memoria
paciaꝫ in aduerſ ⁊ fortit facit tolerare iſta. Quo eni
putas tā fortiter ptulerūt martires diriſſima illa tor
menta niſi q2 attēdeſt hec gaudia. Ex ꝯſideratione
em̄ remūerationis dulceſcebat illis ois labor paſſiōis
Greg. Cōſideratio p̄mij minuit vim flagelli. Et qd
ex dolore īportabile oñdit. ꝯſideratiōe p̄uida remūe
rationis leuigat. Quiſq̄s g̃ nolit ſentire laborē. ꝯſide/
ret laborū mercedē: Quarto hec ꝯſideratio inducit
feruorē. queadmodū brauium p̄uocat omēs currere
Torpētib⁹ em̄ dormientib⁹ nō p̄uenit regnū celorū
ſꝫ rapiūt illō violēti. Si ſic currūt hoīes ſcl'i p̄ lucro
treno queadmodū nos feruere dērem⁹ p etno. Cur/
ramus vt cōprehendam⁹ Poſtremo q̄ vehemēter
ad gaudia iſta aſpirat ille citi⁹ perueniet Qui em̄ ait
Bernar. amat ardētius. currit veloci⁹. ⁊ p̄ueīt citi⁹
Magna em̄ illa p̄mia non niſi magno deſiderij eſtu

obtinētur. Et quo deſiderij feruor intenſior eo viſio
erit ſuauior ⁊ ingreſſus regni facilior. ſꝫ iā ad regiōis
ingreſſum nos accingam⁹.

¶ Quā multa ſe offerāt i hac regiōe meditāda Ca. g̃

Latiſſima ē āt ⁊ p̄ ceteris latior regio iſta. In
q̄ facile etiā inueit q̄ſq3. cui⁹ vis etiā ꝯditiōis
fuerit ſibi congrua Scilicet et.

Studioſus	ſcz	meditabilia	itellectualia
Deuotus		ꝯſiderabilia	affectuoſa
Exercitati⁹		exercitamēta	p̄cticalia.

¶ De quibus ſingulis tangemus pauca
¶ Quanta ⁊ q̄ hēat hic ꝯſiderare ſtudioſus

Primo g̃ hꝫ hic ſtudioſus copioſiſſimā mate B
riā intellectū exercitādi. Plurima em̄ hic ſe
offerunt inq̄renda Cuiuſmōi ſunt iſta

Sit. qd. q̄ ſiſtat. creſcat. ſꝫ hic bōa facit

Hoc eſt poterit p̄mo ꝯſiderare Si ſit aliq̄ btitudo:
aut regnum celorū. Et hoc deducibile ē ex mltis. ex
ſcripturis rōibus ⁊ exēplis ⁊c. Deide de q̄dditate
btitudis. qd ſit. quotuplex ſit. Creata. ⁊ increata. in
trinſeca. ⁊ extrinſeca. Hinc itē de lumie glīe ſi ſit po
nendū. De q̄b⁹ omib⁹ ⁊ ſingulis mlta ſunt ⁊ diuerſa
ſcripta doctorū Tertio magna q̄ inq̄ſitio occurrit in
quo btitudo iſta cōſiſtat. Ubi p̄mū deducendū eēt
ꝙ nō cōſiſtat in aliquo creato Deide ꝙ nō in delcātio
nib⁹ corpis. nō in diuitijs fama mūdana. potētia vel
honorib⁹. vt in pāthеologia late ſingulari deducitur
Deide grāditer q̄dā laborāt. vtrū cōſiſtat in actu vo/
luntatis vel itellectus Quidā ꝙ in actu volūtatis po
tiſſimū cōſiſtat ꝯclu ſerūt Quāq3 p̄ ꝯcordātia diſcre
pantiū dici poterit. Q̄ſ iniciatiue in cognitiōe ⁊ pfec
tiue in volūtate. Nō magnope nos de his cura⁹ ſuffi
cit ꝙ materiā āminiſtram⁹ Hic itē ꝯcurrit illa eximia
materia de fruitiōe. de q̄ latiſſime in ſuis ſcript̄ doc/
tores agūt Et cōcludūt in de doctria xp̄iana Auguſ.
ꝙ ſūma merces ē vt ip̄o pfruamur Et finalis beati/
tudo ē frui diua eēntia Quarto ꝯſiderare ē vtrum
ſit p̄ficere in glīa illa. Et an angeli iā pficiāt An etiā
beati poſt reſurrectiōem in eēntiali btitudie creſcant
De quinto ſcz an liceat opari dei mādata pp reg
nū celorum ⁊ frui re ei p̄ delectatione ⁊ gaudio ꝯſeq̄n
do. Et Gerſon Nō licere tāq3 pro fine ⁊ motiuo prin
cipali Adulterina em̄ ⁊ ſimoniaca quodāmodo eſſet
affectio talis. Secus dū de⁹ eſt principalis finis intē
tionis ⁊ delectatio ſecūda. Scribit ſup hoc egregie
venerabilis Hugo de ſctō victore in libro de ſacris

Poſtremo offerunt ſe hmōi innūera ſtudioſo in/
quirenda. cuiuſmodi plīma ſibi p̄poſuit in ſermone
de omnibus ſanctis Gerſon ventilanda Ut ſunt iſta
An ſanctorum beatitudo ſit principalis eorum leti/
cia An fiet p ſenſationem extrinſecā. An deus ſit for/
malis nō ſolū efficiens vel exemplaris leticia ſancto
rū. Hec ⁊ ſilīa plura eſt inuenire ab his qui legūt do

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ctorum ſcripta q̄ non magnope nobis ſunt curanda. noſtrū erit verſari circa affectiua Magiſq3 aſpirare ad gaudia illa q̄3 cōtemplari. Impoſſibile eñ eſt vel mimū attingere gaudiū anguſtia noſtre mentis.

¶ Meditabilia deuotiora pro deuotis. Capl'm. iij.

Ebredere iā nunc o anima deuota de papilione corpis. de inuolutione in queſtionib⁊ itellectus expande affectuū vela ventis vt ſtans in oſtio videas vel a longe q̄ incitent feruorē deuotionis Et q̄3uis ſit hec gloria inexplicabilis. In genere tamē poteris meditari de iſtis

Cerne locū. ſociū. q̄3 actū. l' gaudia. ſpeclū

¶ In primis igit' vt de iſtius pegrinatione exilij ad patriā electorum ordinatius ſubleueris cōtemplari habes loci ipſius qualitatē quō ſupra octauā ſperam reluceat illud celū empireū ob eximiam ſui luminoſitatem ſic dictū eternaliū deliciarū tabernaculum vniforme inalterabile omniū contentiuū. quod ē omniū ſanctorum bitaculum ſuper ethereū palaciū vranicū templum. De cuius qualitate ſunt dicta ml'ta glorioſa. Et vt multa tranſeamus repitur tale.

Eſt altū magnū. carū. pl'chrū bōa cuncta.

¶ Primo in q̄3 ē ſitu altiſſimū ſctōꝝ iſtud bitaculū Altiſſimū eñ poſuit refugium ſuum 2 dom⁹ dñi ſuper omnes colles eſt eleuata. De cui⁹ altitudine dicūtur mira 2 captu fere incredibilia. oculatis tamen ꝓ ſua dignitate eſtimātibus facile ꝑſuaſibilia Scribit eñ Bertranni⁹ ꝙ ptholomeus cōputauit diametro diſtantiam a terra vſq3 ad celū ſtellatum. 2 ſunt tot miliaria. 6525>500. hoc eſſet iter. 8942. annorum. 245 dierum computando pro quolibet die 20. miliaria. Subnectit item Si lapis molaris inde cōtinue poſſet cadere vſq3 huc. Ita ꝙ omni die naturali caderet per. 2400. miliaria. hoc eſt infra vnū pater noſter vnū miliare Et centū pater noſter poſſent dici infra vnā horam: quarū ſūt. xxiiij. in die naturali. Lapis ille nō poſſet venire huc niſi p⁹. lxxiiij. annos. 2 preter hoc. xx. dies: Omnia hec calculaui ait per memetipm̄ radicibus ſumptis a ptholomeo 2 alfragano. Pape ſi tanta ē altitudo ad celum vſq3 ſtellatum quis vel tenuiter cogitabit reſiduum altitudinis vſq3 ad celum empireum. Satius hic ſilēdū q̄3 aliquid dicendū Secundo ꝯ eſt ſanctorū illud palaciū quantitate maximū ac per hoc 2 capacitate ampliſſimū: Adeo vt ſi huic ciuitati ſanctorum omnia illa glorioſa que de magna illa babylone ciuitate. de murorum fortitudine ſpacij amplitudinem. Immo que vel de vniuerſa mūdi machina maxima ſcripta reperimus cōparare voluerim⁹ nulli⁹ ſint momenti Immo nulla poſſet collatio fieri: Nam ſi geometris fides aliqua danda q̄ colligunt ex magnitudine terre ceterorum quoq3 elementorū ac celorum magnitudinē tenendū ꝙ tam extenſa illius celi ampliſſima latitudo vt ſi cuilibet ſanctorū vnus locus 2 certa portio deputaretur plus illud ſpacium contineret q̄3 occupat terra vniuerſa. Adducit ad hoc ſanctus Bernardinus ita vbi ſupra Cum ſcdm doctos minima ſtella ſit maior tota terra. Quid eſt firmamentum cū excedat quaſi in infinitum q̄3q3 ſtellam. Quid tunc empyreum celum quod ad min⁹ centies firmamentum ſuparat. Q3 ſi curioſior quiſpiam pergere q̄rat que nam neceſſitas que ve vtilitas amplitudinis tam imenſe Ponit Guilhelmus pariſienſ triplicē ſuper hoc cauſam Scilicet propter infinitam dei potentiā oſtendendā que maxime in tam immenſo opere relucet Propter eius gloriam ampliandam 2 regalem magnificentiam cōprobandam. Regis eni gloria cōijcitur ex palacio 2 domo dignitati regali congrua Tertio propter humani deſiderij vehementiam ſatiandam que amplas poſſeſſiones lataq3 terrarum dominia requirit. Ergo tantum preparauit ꝙ inueniret ſupra q̄3 cupere poſſet vt ſic in omnibus ſatietur deſideriū noſtrum. Sed ciuitas hec magna non acquiritur niſi per deſideria magna

Eſt tertio celum iſtud materia precioſiſſimum Quid eñ ſi locus eſſet magnus ſi materia deſpicabilis 2 vilis. Eſt ergo materia celi huius precioſiſſima nimis. De qua diſputat Guilhelm⁹ pariſienſis de vniuerſo. ſi ſit eius materia cum ceteris cōis. Et licet de hui⁹ materia quidam dixere multa. putat' tamen omnibus incognita. Multa dicit in Apocalip. de huius materia celi ſiue ciuitatis Johannes Itez q3 Thobias. ſed ſub tropo omnia pro manuducēda ingenij noſtri imbecillitate in huius celi virtutem.

Eſt et quarto celum iſtud qualitate pulcherrimū Quippe quod foris tam aſpectum oblectans 2 viſu amenū. Pulchritudo aūt hec colligitur ex luminoſitate. mundicia. et ſpecioſitate. Poſtremo ne longi ſimus ſunt in hac ciuitate omnia bona ad eius pfectionem: ad decorem 2 ornamenta requiſita. Eſt eñ ſecreta malis. ſecura ab impugnationib⁊: referta omnibus bonis: tota pulchra. tota gaudioſa. 2 tota deſiderabilis. Ut poſſet late proſequi de ſingulis ſed breuitati ſtudemus. vide nouiſſima Et poſtremo ad ſummā dicamus eſt cōgruentiſſima habitatio habitatoribus. Uniuerſitatis eñ creator vnicuiq3 rei ſcd'm nature ſue exigentiā aptauit loci qualitatē Si igitur huic viliſſimo limo in puluerē mox 2 vermē vertendo homini morituro neq3 2 inimico de tam pulchra magna 2 decora habitatione prouidit in exilio. quam putas 2 qualem dabit dilectis ſuis ſedē in celo. Uere talē q̄lis ꝯgruet illis vt loc⁹ rn̄deat locatis Un̄ in ſeptē dotib⁊ cōgruet eis. Notet h ſtudioſus ſi 2 quō āgeli 2 aīe btē gaudeāt de loco corpali illo. Quis igit' talē locū nō deſidrabit. q̄s ad talē citatem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

nō aſpirabit Si p̄rimi ſumpſerūt laborioſiſſiās pe-
grinatiōes ꝑ vidēdis citatibus mūdi q̄d nō agēdum
ꝓ obtinēda gl'ia celi Ingredere cūcta ꝑ ordinē oſtia.
quſq ꝑuenias ad ſūmi regis palacia ꝛ nidifica ibi vt
cū ap'lo in celis ſit cōuerſatio tua. Nā ſi iā ſepe illuc
mēte voles morari didiceris cōuerſari poteris tādē
in ea beatificari Amen.

¶ De celeſtis citatis glorioſo collegio Hebrum. ij.

Deinde cōtemplandū eſt gl'ioſiſſime h⁹ citat
dulciſſimū collegiū qđ miris mōis adaug a
nimarū gaudiū: Nulli⁹ eñ boni ſñ ſocio io-
cūda eſt poſſeſſio. Eſt āt ſcōꝝ celeſtiū ſocietas ex m'l-
tis bene q̄lificata ꝛ gaudij augmentatia. ꝑ̄tri ex iſtis

Sūt m'lti pulchri. digni. leti. ꝑamātes

In primis gaudiū cuiuſq augebit̄ ex ſctōꝝ m'titu
dine Que ꝓrſus ē inexcogitabilis In multitudie eñ
miſtroꝝ eſt dignitas regis. ſicut e regione ſal'one te-
ſte in paucitate plebis ignominia ꝑ̄ncipis Hinc etiā
leticia exinde ꝯſurgēs eſt ineffabilis Nā ſi ſingl'i gau
debūt ſicut de ſuis. ita de ſodaliū meritis liq̄t ꝙ nul
lus exprimere ſufficit gaudiū eoꝝ: cū nūer⁹ nobis ſit
prorſus infinit⁹. ſicut ſupra lati⁹ deductū ē de angel'
ꝛ oib; ſctis. Nō eñ eſt nūer⁹ multū e⁹. ſ. nobis. licet
ip̄is btīs ¶ Secūdo ex pulchritudie: Sūt ei vniuer
ſe ꝑſone huius ſocietatis totalr̄ pulchre Ita ꝙ nll'a
macula ē in eis. ſed pleītudo virtutū ꝛ ꝯſūmata con
iūctio cū fonte toti⁹ plenitudis ꝛ decoris Adeo vt ſi
toti⁹ vniuerſi pulchritudo tā etſi āmirabilis ꝯgeſta
eēt in vnū. nō tñ ex equo conferri poſſet. vel extreme
pulchritudini infimi ſci Nā vt de regis pulchritudie
quē in decore ſuo videbūt Itē ꝛ regine (q̄ incōp̄henſi
bilis ꝓrſus ꝛ angelicis mentib;) ſileam⁹ Quis vel te
nuiter angeli vni⁹ aut ſci pulchritudinē ꝯp̄hendet
Fulgebūt ſicut ſol cōformes corꝑi claritatis xp̄i. Sz
hac celeſti pulchritudine q̄ potiri volet a terrena ab-
ſtineat oꝫ ¶ Tertio ex ſociorū dignitate Nā vt de re
ge ꝛ regina et de angel'ō quib; ꝯſtat ſilea⁹. ꝛ de ver
miculis de terra ꝛ puluere exuſcitatis loquamur. te-
nēdū ꝙ oēs erunt filie ꝛ filij dei. reges ꝛ heredes xp̄i.
amicti ſtolis albis. q̄ oēs vt dr̄ Sap: v. accipiēt reg-
nū decoris ꝛ diadema ſpeciei de manu dei regis con-
ſtituent̄q ſuꝑ omnia bōa ſua nimioq venerabūtur
honore. Ubi ergo q̄ ad hōres aſpirant. ꝛ hos veros
nō ābiūt Si hōres q̄ritis vos iſtos q̄rat. Hic nota
de qualitate regni h⁹ ꝛ hōris ¶ Quarto gaudebimus
de ꝯſortis illi⁹ leticia ꝛ gaudioſitate Abſterſit ei de⁹
oēm lachrimaꝫ ab oculis ſcōꝝ. Et iā nō eſt ibi dolor
luct⁹ ꝛ timor. ſz ſempit̄na pax ꝛ leticia ꝛ gaudiū ple
nū. ibi iugiter organa ꝛ cātica ſonātia. Uox q̄ppe leti
cie ꝛ exultatiōis in tabernacl'is iſtoꝝ Gaudiū ꝛ leti-
cia erit in ea. yſ. lxv. O vere inaudita leticia. o leta et
iocūda magificentia q̄lis nūq̄ i hoc ſcl'o audita Pu
to ꝙ oīs mūdi in vnū cōgeſta leticia h⁹ cōꝑatiōe vix
eēt mīma gutta O vere letū cōſortiū quale nunquaꝫ
audituꝫ a ꝑ̄ncipio aut in fine audiendū ſeculorum

Nota de leticia ſcōꝝ. Magnū vtcūq exēplar bea-
te vite ꝛ leticie ſcōꝝ videre ē in iuuene amatore fidi-
cine. cui⁹ man⁹ ſiniſtra fidē tenet. digiti modulātur
cordas. dextera pulſat. pedes tripudiāt. ocl'i vidēt a-
matā. guttur canit notas. ligua ꝓnūciat verba. mēs
ſñiaꝫ cogitat. Si⁹ tam m'ltis ſil' hōis gaudet. nō ſo-
lū ſz exultat ſepe ꝛ rapit̄ aliqñ. Ex hoc momētaneo
ꝛ furioſo exēplo videre ē quō in ſtatu illo nulla vnius
virtutis oꝑatio alterā īpediat. ſz adiuuat magis ꝛ nō
laſſitudo ex alia in aliā voluꝫ. ſz gaudio oꝑplet hōieꝫ
totū. adeo ꝙ yſa. dicat. lxv Ecce creo hierl'm exulta-
tionē ꝛ ꝑpl'm ei⁹ gaudiū Notate ergo verba. Tāta ei
plenitudie gaudij hierl'm ꝛ ꝑpl'o ei⁹ ꝑfruētur. vt ſi ſo-
lū exultatiōe ꝛ gaudio dicāt̄ repleri aut cumulari. ſz
magis eē ip̄m gaudiū. Superexcedit ei oēs i eis adeo
vt nō totū gaudiū intrare poſſet in gaudentes. ſz toti
gaudētes intrabūt in gaudiū illud. iuxta illō. Intra
in gaudiū dñi tui Hoc igit̄ gaudiū ꝛ gaudioſū ꝯſor-
tiū medite t̄ mēs nrā. loq̄tur ligua nrā. amet illō cor
nr̄m. ſmocinet̄ de eo os nr̄m. eſuriat illud aia nrā. ſi
tiat caro. deſideret ſub'a nrā. donec intrem⁹ i gaudiū
illō ꝛ in gaudioſa ꝯſortia illa. Cur iā q̄ leta amatis.
cur ñ ad horū letiſſimoꝝ ꝯſorciū ꝑperat. Poſtrēo
gaudiū creſcet de ꝯſortij h⁹ aicabili amoroſitate Tā
eñ btā ꝛ ꝑfcā ē ſcōꝝ illoꝝ charitas ꝙ vnuſq̄ſq dili
get ꝓxim ſicut ſeip̄m. Ex q̄ ſeq̄tur illud ieſtiabile bo
nū qđ ita vnuſq̄ſq de alteri⁹ bono gaudebit vel gau
dio. ſic̄ de ꝓp̄o Nō inq̄t Aug⁹ erit ibi inuidia aliq̄ di
ſpar claritatis qm̄ regñbit in oib; vnitas caritat Tā
ta q̄ppe vis dilcōis in illa pace btōs ſociat vt qđ i ſe q̄ſ
q nō accepit h ſe accepiſſe in alio exultet. Quot igit̄ ꝛ
q̄ta potas q̄ſq btūs gaudia hēbit q̄ de tot ꝛ tāt bti
tudib; ſcōꝝ q̄ ꝓrſus īnūeri ſūt gaudebit. Si vix q̄ſꝫ
capiet ꝓpriū gaudiū. quō capax erit tot ꝛ tātoꝝ gau-
diorū. Ubi pꝫ ꝙ q̄uis aliq̄ ſci ꝑ meritis poſſideāt ex
cellēter. nihil tñ ibi ex ieſtiabili dine pietat imēſita-
te poſſidet̄ ſinglariter Oia ſūt oib; cōia ꝑp eū q̄ i oi
b; ē oia Ibi g̊ ꝟgo gaudebit de ſcē viduitat merito
ꝛ vidua exultabit de caſte ꝟgitatis ꝑ̄uilegio Ibi con
feſſor de martiꝝ iocūdabit̄ triūpho. ꝛ martir tripu-
diabit de ꝯfeſſoꝝ bratio Hic etiā orit̄ cōgratulatō
mutua veneratio ꝛ laudatio cuiuſq. hic venientibuſ
aiab; feſtiue occurrūt: votiue excipiūt. ꝛ i oib; ꝯgra-
tulātur. O igitur q̄ vel mens cape ne dicā lingua exp̄
mere poterit q̄tū ſit gaudiū angeloꝝ choris inteſſe.
cū btiſſimis ſpiritib; gl'ie cōditoris aſſiſtere ꝛ ꝯuiue
re oibus beatis. Uere deficit in h⁹ ꝯtēplatione ꝛ ex-
preſſione mēs ꝛ lingua oīs Ut igitur o aia tandē
huic ſocietati adiūgaris in celis. ſtude frequēter iam
eā frequētare in terris. ꝛ diſcurre hoſtiatī ſingl'is cō-
gratulādo Hinc aliqui collegerūt ſingulares ſaluta-
tiones ad ordines ſctōꝝum ſingl'os q̄bus ſolent viſi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tare eos. ¶ De t̄cio p̄ncipali ſcʒ de actib⁹

Iam de tercio princi ¶ btōꝝ. Mēbꝝ. iij

F pali pauca ſunt tangendū. ſ. de actu btōꝝ quid. ſ. ī il la btā pria agēdū. Debūt q̄dē bti act⁹ varios. dig/ niſſimos ꝛ voluptate plenos. ꝛ erga deū. ſeipos ꝛ alios Nos tamen de hijs nil niſi qd ab alijs accepi⁹ dicere volum⁹ Actiōeʒ itaqʒ ꝓpriam btōꝝ in pria explicat eggi⁹ ille pſaltes regis dauid ꝓpheta dicēs. Bti qui bitāt in domo tua dn̄e in ſcl'a ſcōꝝ laudabūt te Su/ ꝑ q̄ vbo ꝛ alijs ī itidē ꝯuenientibus doctiſſiē ſepe in ſuis quiq̄genis diſputat diuus nr̄ Aug⁹. Sctūs āt thomas in de eterna btitudie hos ponit actus.

.ſ. dū ꝯnoſcē. amaē. frui. viri laudare grāſ ꝯgtulai do dū agē do. deo

Noſcit. amādo. frueſ. vnit. lauſ. grā gtās

Hec pſeq̄r thomas ibi deuotiſſie Sʒ forſā vereꝛ qs hec i ſcl'a agere. timʒ faſtidiū ſurripere. nec poſſe ſp laudare Sʒ cogitʒ ꝙ mēs ā corp⁹ nō poterint fatiga ri. ſʒ ſp īnouari Diſſerit d hac pulchtudie Aug⁹ dicēſ Si poterit n̄ amari poterit. ꝛ a laud faſtidiri Exēplū huic ꝯſentaneū ē Moyſes i nubē cū do loquēs aſſūp t⁹ q̄ n̄ legiꝛ fatigat⁹ ꝛ tāctſi q̄dragita dieb ꝛ totidē no ctib ſine cibo ſine appodiacl'o ſp loquēs ꝛ audiēs deo corā aſtabat. ꝛ voluptuoſiſſie aſtabat. q̄ppe q̄ i dm̄ cō tuitu hn̄dārī ā oim bonoꝝ hēbat Vn̄ ꝛ nil vltra deſi derabat niſi ſp illic manere eſuriebat ¶ Qualiꝛ āt hi act⁹ fiāt plcbꝝ ꝛ dignū ē ꝯſidratu. Quia. ſ. alter

G alcrū nō īpedit. vn̄ ſil' oēs fieri pūt ſcei īmira latitudi ne ꝯſtituti Si āt ꝛ p⁹ ꝛ̄ſurrectionē vocaliꝛ ſci dn̄t lau dare pluimis vidꝛ h ſatis rōnabile ꝓ pfcā laude dei ꝛ pleā glificatiōe hoīs Qd ſi ita erit Jmo qꝛ exltatiōes di i gutture eoꝝ erūt q̄ ſuſpicabimur btē illi⁹ celeſtꝫ ihrlʒ cātorib⁹ ſpūs ipetū qn̄ oēs pleno carmie dignos deo hymnos pleō ſpū cātabūt. nō mō ſeſe mutuo de/ lcāntes. ſʒ di āꝛib⁹ dlce ꝛ dignū cāticū cātātes O qd h erit audire qn̄ deducʒ ſigl'os ordieſ agn⁹ cū ī paiſtria ſua ad vite fōtes aqꝛ ꝛ ſingl'is epytalamiū ſonabit vt deducit Leonard⁹. Mirabil' enim ꝛ ſtupēda muſi ca illoꝛū cantoꝛū erit. Nā iuxta guilhel. piſiē. Tūc vis vocalis et q̄ ſūt modulatioēs emitꝛʒ ſil' oēs voceſ atqʒ ſonos quos naturaliꝛ emittere p̄t. ꝛ etiā q̄ſcūqʒ pfciō gl'e illi⁹ ſuꝑ addidrit Erit ergo os vni⁹ c⁹ qꝛ hoīſ glificati ſicꝫ cytbara cordaꝝ innūerabiliū ꝛ ſicꝫ organū innuērāꝝ fiſtularū ꝛ erit ſonoroſitas ex ore c⁹ qꝛ glifi cati ꝯcentus vocum ſine ſonorū inumerabiliū miā ꝛ incogitabili nobis h. ſuauitate ſibi inuicē ꝯſonan ciū ꝛ aurib⁹ pfciōis illi⁹ ſil' audibiliū Aſſignat ſuꝑ h rōnes plures Jnq̄rit ītē ſbtili⁹ q̄d ſit q̄d delcāt aīas ī vocib Scrutaꝛ qꝛ idē d choꝛſ choreiſ ꝛ geſticl'acioib ā crūt ī btis vt inuere ꝑ videꝛ. Tūc eḡdieꝛ ꝛ ſaliēt q̄li vitl'i de armēto Poſſēt ꝛ h ml'ta d alijs actib q̄ri. An ecꝫ vocaliꝛ loq̄ dbebūt. q̄li liguagio. an oib⁹ liguꝫ ſil' vt vidꝛ velle Raudēſ Jtē qꝛ ſit potētia q̄zeffi

caciaqꝫ qꝛ ſecūda vba btōꝝ ī pria ſi tāta ēvis vbꝫ ſcōꝝ nō btōꝝ ī hac t̄ra vt dicāt mōti Tollere ꝛ mitte te in mare De ceterꝫ actib qs it ſe hn̄t ā ad ſe ipos reliqm⁹ cogitādū meditātib. qm̄ res h ē ꝓꝛſ⁹ ineffabil'. tota tn̄ deſiderabil'. ¶ De. v. principali. ſ. gaudioꝛū

Nunc de quarto ¶ celeſtiū q̄litate mē. iiij.

H principali h ē de gaudioꝛū celeſtiū q̄litate vi/ dēdū Que qꝛ oī mēti ſt ꝓꝛſ⁹ ī cogitabilia ac ꝑ hoc ī effa bilia non tāgem⁹ niſi pauca vt detur meditantibus materia Sūt ergo hic h tenēda. qnia. ¶ (tant

Plurima. gādia. ſut. remanētia. ſigl'a. p̄ſ

Sūt em̄ tā ml'ta ꝙ non pn̄t nuērari. tā grādia non eſtiari ꝛ̄ manētia ꝙ n̄ ī murari tā viuerſalia ꝙ n̄ alia cogitari tā p̄ſtātia ꝙ n̄ alis cq̄ri O q̄ q̄ztū gaudbūt qs gaudia tāta ꝛ̄plebūt ¶ De celeſtiū gaudioꝝ ml'ti

Ed iā p̄mo de ml'titudine gau ¶ tudic. §. i.

I dioꝝ videam⁹ nō ꝙ in ꝑticulari veli⁹. q̄ppe cuʒ ipoſſibile ſit ea nuērare Tot ei ſt ꝑticl'aria ſcōꝝ gau dia ꝙ ea ſoli⁹ dei vt dicit auctor ꝯpēdij ꝯphēdit noti ua ꝛ illi qs ſūma ſapiā voluerit ſcire ea Pn̄t tn̄ i gn̄e aſſigr̄i aliq̄ vn̄ hic eēnt coꝛū gaudia ꝛ ab omni ꝑte hē bunt fere infinita

De ſup̄. iuxta. it⁹. et extra. ſbt⁹. vbique

Primo de ſupra āt hn̄t ſci hec obiecta gaudioſa ido qꝛ leticia ſēpitna ſuꝑ capita coꝛū

En. trinū. chriſtū. mrēm. miſſos. q̄ʒ ſcōs

K Primū itaqʒ ꝛ ſūmū btōꝛū btificū obiectū ē Cōtem placio ſūme ꝛ idiuidue trinitatꝫ q̄ oē gaudiū excedit Et p̄miū eēnciale dicitꝛ. vn̄ ꝛ̄liquū oē ꝓcedit Nā reliq̄ oīs iocūditas afficere q̄dē cor hūanū p̄t ſaciare p̄ter iſtud nihil p̄t Hinc ꝓpheta ait. Saciabor cū appar erit gl'a tua. Et ad implebis me leticia cū vultu tuo Vn̄ in hac cōtemplatione vltimata ē pfciō viriū aīe Hoc ſci illi priores ſciuerūt. qui tā ardenter faciem hāc ſibi oñdi pecierūt clamātes ꝯ ſona voce Dn̄s no bis faciē tuā. ꝛc Quaʒ āt delcābile ſit hāc faciē vidre pʒ ex ꝯueniētiſſimi obiecti ꝛ feliciſſi vniōe. vn̄ oritur delcātio ſūma Quāto ei obiectū fuerit digni⁹ ꝛ pul chrius tāto afficit intimius ꝛ allicit auidi⁹. Cū ergo deus omnib⁹ ſit ī infinitū dignior ꝛ pulcrior reliquū ē vt nulla res ei⁹ viſione ſit iocūdior. p̄ſertim cū ī eo ſit oīm rerū ꝯſūmata pfciō Hec ergo ignauie ꝛ īnſa cie nr̄e ꝙ n̄ magꝫ afficimur deū videre. c⁹ tā ē iocūda viſio. vt ſi niſi ad momētū dareꝛ merito fierit omni um rerū cōtemtus ꝛ tolerāda eēt oīs paſſio Nā ex e⁹ cotemplatiōe gaudiū multiplex oritur ſcis Gaudēt em̄ ꝛ cōgratulantur attributꝫ ꝛ pfciōnib deitatis mi ratur ꝓceſſū ſcē trinitatꝫ. vidēt ꝛ gaudendo cōtēplā tur cās varias ſue in nos dilciōis Regē ergo vident inde ꝛ faciē ei⁹ in iubilacione. Gaudent in dine cho/ ros cōtēplaciōe delcābiliter. ī meliflua dine bonitatꝫ deguſtatione dulcit in ſecuriſſima dine maieſtatis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

tentione eternaliter. Unde ex his perficiũtur tres vi/
res anime integraliter Perfecte ergo anima erit be
ata cui huius faciei ꝯtemplatio data. Nam ex ea per
cipiet omnia bona. Nam in ea velut in ſpeculo vide
bit omĩa preterita. preſentia ⁊ futura ſue bonitati ꝯ
grua. Dum em̃ ad ſupernam lucem patris luminuz
ait Auguſti. venerimꝰ totum quod in creaturis eſſe
poteſt intelligemus. De hac cognitione latius infra
Et hac item omnia bona. Tam enim pulchra eſt
hec pulchritudo ⁊ ſuauis vt ea viſa nihil poſſit deſid
rari amplius ⁊ omnẽ vincit dulcedinẽ ⁊ ſuperat con
cupiſcentiã. vt pulchre Auguſti: ⁊ poſt eum Ancelmꝰ
in ſuo monologio declarãt dicẽtes Q; ſi ſingula bo/
na tam ſunt delectabilia. neceſſe eſt illud optimũ qđ
cõtinet omne bonum quo ſine nihil eſt bonũ. Cur er
go homuncio per multa vagaris? Ama hoc vnũ bo/
num ⁊ ſufficit. Proſequũtur hec de ſingulis bonis.
quod relinquimus meditatiuis

Supra ſe Notula prima

B Secũdo gaudẽt đ ſup̃ ſe ĩ aſpcũ hũaitat; filiỹ
dei. Et hoc multipliciter ⁊ granditer Mul
tipliciter quidem quia primo gaudent ⁊ ei ꝯ
gaudent de omni officio beatitudine ⁊ pulchritudi/
ne eius. quam habet in donis gratie ⁊ glorie atq; na
ture tam in anima q̃ʒ in corpore Cuius aſpectꝰ venu
ſtior ⁊ clarior eſt omni claritate ac decore ſolis ⁊ lune
ſyderum ⁊ omniũ beatificandorũ. Adeo vt ⁊ angeli
deſiderent proſpicere in eum. ¶ Secundo gaudent
de eo inq̃ʒtum ſunt liberati reparati ac maxima dõa
aſſecuti per eum. Unde ineffabiliter afficiuntur ĩ euz
¶ Tertio potentiſſime gaudent. vt Dyoniſius ait
de vnione humanitatis cũ deitate. que eſt dignitas
noſtri generis prorſus infinita. Item q; de beneficijs
⁊ miniſterio quod illic exhibet eis Tranſiens em̃ mi
niſtrabit eis velut ſeruus empticius vt infra. O
q̃ʒ eſt plenum omni ſuauitate gaudiũ. videre hoĩez
hominis cõditorem fratrem noſtrum quondam per
ditum ⁊ abiectum. nunc inuentum ⁊ reuerſum nunc
regnantem. nunc omnibus imꝑantem. O quis mi/
hi det te fratrem meũ vt inueniam te ibi ⁊ amplec/
tar ⁊c̃. O q̃ʒ pium ⁊ q̃ʒ gratum q̃ʒ ſuaue q̃ʒ beatũ erit
ieſum tunc videre his qui eum hic dilexere. Ter/
tio gaudent indicibiliter de ſupra de aſpectu glorio/
ſiſſime virginis matris. tanto vtiq; intenſius q̃ʒto e
am amant feruentius. Primo de ea letantur quia p̃
omni creatura pura mirifice eſt ſpecioſa ⁊ ad intu/
endum iocunda. Si enim de Heſter dicitur ꝙ erat
formoſa valde ⁊ incredibili pulchritudine omniũ ocu
lis gratioſa ⁊ amabilis videbatur quid de matre in/
create pulchitudinis tenendum. Secũdo de ea gau
dent quia plurima beneficia ſuſceperunt per eaʒ Nã
quicquid gratie ⁊ glorie eſt in eis per eam datum eſt
eis Tertio congratulantur eius glorie ⁊ honori ſin/
gulari quo facta eſt ⁊ dicitur mater dei. Ex his ⁊ ſili
bus tanta proueniunt beatis gaudia ꝙ nulla gaudia
mundi poſſunt vel tenuiter poterint edicere illa.
¶ Quarto gaudiũ ſingulis erit de ꝯtemplatione ce/
leſtiũ illarum phalangarũ caſtroꝝ dei populi accin/
cti. labẽ neſcientis. nec obedientie morã Mirũ eniz
⁊ letabile ſpectaculũ erit cõſpicere centena illa decies
milies milia aſſiſtentes ſanctuario vranici templi. ĩ
tendẽtes vultui maieſtatis. dulcem perſonantes ar/
moniã. humaniſſime obſequentes tibi. votiue excipi
entes. gratulabunde proſequentes. Hi enim cornu
tuba ve reſonabunt. Illi canent. hi pedibus plaudẽt
choreas de aduentu tui vti docet ſpiritus ſaltabunt.
O percurre ſingulos. Poſtremo gratulabitur q̃ſ/
q; de omnibus ſanctis. De maximis autẽ magis et
ipſi de nobis q̃ ⁊ in obuiam ruent. vt ſeniores iunio
res parentes. equales fratres. minores filios. vł qđ
dulcius eis. O quid gaudij erit ſingulorum ſpectare
ordines ſanctorum. Maxime autem quos dileximꝰ
magis. quorum iam lectitamꝰ libros. vt Auguſtinũ
Hieronymũ ⁊c̃. videre preſentialiter. audire ⁊ dul/
ces reddere voces. Et precipue viſere parentes quos
mortuos luximus in hac vita Vere ergo innumera
erunt gaudia prouenientia de ſupra.

¶ De gaudijs ex hijs q̃ iuxta ſunt. Notula ſecũda

Porro de iuxta etiaʒ plĩma habebimus gaudi/ M
oſa obiecta. ſcilicet iſta.

Cõſors. theſaurꝰ. ornatꝰ. eſca. miniſter

¶ Hec ponimus ideo de iuxta. quia debent verſari
circa beatos. Et primo gaudere habent de conſortij
propinquitate. q; amici cõcordes. de quo iam multa
tetigimus ſupra Et deficit omnis lingua ¶ Secun/
do de theſauro a diuina ſapientia eis repoſito. ⁊ iux/
ta ad manũ parato. Tunc enĩ ait Bonauen. apien/
tur omnes illi theſauri eterni dei: in quibus omnes
delitie ⁊ diuitie abſcondite ⁊ dabũtur ſanctis iuxta
merita Tanta ãt in horum theſauro ꝯtinẽtur ꝙ ne
mo ea nouit niſi qui dat ⁊ qui recipit ea Tanta eniʒ
eſt in theſauro hoc ſapientia ꝙ ſalomonis ſapientia
eẽt hic ſtulticia. ſampſonis fortitudo debilitas Mo
narchia octauiani ſubiectio. Diuitie creſi paupertas.
velocitas aſehelis tarditas. longeuitas mathuſalem
vix momentũ. oĩs vite huius iocunditas ibi triſticia
eẽt. Tantis theſauris qui volet ditari ſtudeat hic pa
ti ¶ Tertio gaudebunt de mirifico ornatu Loci. cõ/
ſortij. omnis rei. Locus enim erit ſpecioſiſſimus
quippe regnum decoris Ciues omnes duplicibꝰ ve/
ſtiti. auro primo amicti. omnes togati ciues. Tan/
tuſq; illic erit omnium ornatus ꝙ omnis creatura/
rum ⁊ artium decor. tametſi in vnum cõpactus illi
nõ poſſet cõparari. Grandis triumphalis ornatꝰ ro
manorum. ſed longiꝰ ille preſtat. Illic equis albis
primꝰ omnium inuectus eſt camillus curru inaurato
capite ornato lauro. Sed ſancti his equis eo curru

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

eo oꝛnatu inuehentur vt ⁊ phebeus currus mireꝝ. Et illi i capitoliũ deducebãꝝ vbi poſt pleriqȝ ab hoſtibꝰ obtrũcati. Sed hij in ciuitatẽ ſctãm i tẽplũ ſalomoĩs ſp ſecuri. ſcoꝝ phalãgs excipiendi. q̃ꝝ ſingl'a agmina ſuis cãtibus ſimphonijs qȝ ꝑcedẽt ¶ Quarto de victu ⁊ cõuiuijs gaudebũt q̃ i ꝓ̃ptu aderũt. Spiritali eñ refectiõe reficiet trinitas ſcã vniuerſos q̃ omni corꝑali lõge ſuauioꝛ erit quãto ſpũs rõnalis corꝑe preſtat. ⁊ ſpiritalis cibꝰ alimẽto corꝑeo. O terqȝ q̃ter qȝ btõs q̃ ad cenã nupciaruȝ agni vocati ſũt. Et vere bti q̃bus datũ eſt mãducare panẽ in regno dei q̃bus cõuiuia parat deus. Mira enim ⁊ incogitabilia gaudia ꝯtinebũt illa ꝯuiuia ex dignitate miniſtrantis ex charitate eꝰ qȝ cõuiuãts. ex ferculoꝝ opulẽcia ex miſtroꝝ freq̃ntia ex muſicoꝝ iſtrumẽtoꝝ reſonãtia. Poſtremo quãtum gaudiũ erit beats ex illa ãmiſtratiõe ſũmi illiꝰ dñi miniſtri qꝛ mari. Ille eñ miſtrat nõ ſolũ vt diximꝰ menſe cõuiuarũ. ſed ⁊ votis omnium deſiderioꝝ. In primis votiue excipiendo. dein de omnibus votis ſatiſagendo. Tuncqȝ te conſtituet ſuper omnia ſua. iplebitqȝ in bonis deſiderium. Vere ergo ineffabiliter ex his gaudebis

¶ De gaudijs ab intra Notula tertia

Iam videndũ q̃ꝫta erunt beatis gaudia ab itra. Et certe multa ⁊ maxima quia ab intꝰ eſt omnis ſanctoꝝ gloꝛia. que ſunt iſta.

Aurea. tres. vires. ſeptẽ. tot premia q̃cquid

¶ Primo ab intꝰ habebũt aureã ⁊ inde ineffabiliter gaudebũt. Eſt ãt aurea ꝓ̃miũ ſubſtantiale. qđ methapoꝛice dicitur coꝛona. tũ ex pᵗe perfectionis meriti ⁊ premij. Meriti quidẽ quia nõ reſpondet generi oꝑis. ſed radici charitatis. Perfectiõis quia hanc ſignat figura circularis. Premij qꝛ ꝑ hanc efficitur hõ particeps diuinitatis ⁊ ꝑ cõſequens regie poteſtatis. Qui eñ pulchrioꝛi coꝛona aurea volet coꝛonari. ſtudeat intenſius amare. Et cõuenit hec aurea cum dotibꝫ aie. vel cõtemplatione diuina. de qua ſupra

¶ Secũdo gaudebũt ſcti ab intus tribus dotibꝫ aiarum. De quibꝫ dotibus latioꝛ fit ſermo in ſcripts doctoꝝ. Nos breuiter dicimꝰ ꝙ ſꝫm methapoꝛam dotis realis dicitur dos in patria Nõ quodcunqȝ donũ datũ aie in traductione ſui in gl'iam. ſed donũ precipuum aiam ad actum vite glorioſe diſponens quod dat deus pater aie beate ad poſſidendũ. vt fit in matrimonio corꝑali. Hinc dotes anime ſunt quedã dona precipue diuinitꝰ anime in traductione ſui i gloꝛiam data quibus aia imediate deo cõiungitur tanq̃ꝫ principio vite ſue. ⁊ ad ſpõſi amplexus idiſſolubiles introducitur. Et ſunt he anime

dotes	Apta viſio delcãbil' fruitõ ſecura tẽtio	vñ elicit	cognitionẽ claraȝ charitatẽ ꝑfcãm: cẽtitudieȝ firmã.

Alij has aliter ponũt: ſed tamen ſententialiter fere idem cõcurrũt niſi ꝙ magis ꝓprie quo ad vires. viſionẽ. eſtimationem. fruitionem quidam ponant. Sed paucis de tribus primis quia ꝯiter ſic dicuntur tangamus.. Prima eſt viſio apta ⁊ imediata dei qua diuina eſſentia tota videbitur. nõ totaliter. Oĩ eĩ creature eſt ipenetrabilis eius abiſſus. ab oibus. ſed nõ equaliter. quia pro meritoꝝ qualitate differẽter. Immediata erit quia ſine medio deferente. diuidẽte vel ſeꝑante. aut etiam obnubilante. Sine medio. ſ. creature. figure. fidei. aut ſcripture. Videbimꝰ autẽ deũ cognitione meridiana in ſe in nobis. ⁊ nos i deo ⁊ deũ in omnibꝫ creaturis. Et creaturas in deo cogitione matutina. Videndo aũt deum ſimul ⁊ ſemel vica viſione vident oĩa ad beatitudinẽ necãria. Et per hanc ait Ancel. iuſti ſcient cuncta que deus fecit ſcienda. Quid eñ neſcire poſſent q̃ ſcientẽ omnia vident! O igitur anima q̃ naturaliter ſcire ꝺſideras illic propera quẽ ſemel vidiſſe ẽ omnia didiciſſe. Secunda dos eſt fruitio vel delectatio que eſt cõuenientis cuȝ cõuenienti cõiunctio. Que q̃ꝫto magis cõueniũt tãto maioꝛẽ delectationẽ cauſant. Et tanta eſt delectatio in re adepta quanta eſt res ipa. quia dicitur deus eſt infinitũ bonũ. ergo ⁊ delectatio de eo ſine faſtidio. Mirãtur nec deficiũt in illum quẽ proſpiciũt. fruũtur. nec faſtidiunt quo frui magis ſitiũt. Tertia dos ẽ tentio. i. perfecta poſſeſſio ſine amiſſione. ⁊ ſecura ſine dubitatione. Neqȝ eñ beati cẽnt ſi deuȝ amittere foꝛmidarent. Tertium gaudium iternum eſt de interioꝝ virium mira ꝑfectione. Nam ſenſus interioꝛes erunt ꝑfectioꝛes. ⁊ ad gaudiũ diſpoſitiores ſꝫm Joannem de cambaco ꝑꝑ. xij. que faciũt ſenſibi'ium interioꝛum ⁊ exterioꝛum maxiam delectationem. Et cõplectũtur verſibus iſts

Pura. bõa. aſſ etas. ꝑfectio nil nocȝ. actus
Nõ vexãs. merũ. ꝑſtãs. diſtãs. ꝺs. his plꝰ.

Primũ eſt debita ſpũum q̃ꝫtitas vel maioꝛ eoꝝ puritas. Secundũ cõplexionis bonitas. Sanguinei enĩ ſunt magis ad delectationes apti q̃ꝫ melãcolici. Tertiũ eſt iuuenilis etas. In ſenibus enĩ ẽ minus ꝺ gaudio. Quarto ſenſuum ⁊ operationum ꝑfectibilitas. Quo eñ potentia perfectioꝛ eo operatio delectabilioꝛ. Quintum qꝛ oꝑabimur attentius. quia nulla ibi impedimenta erũt. Sextum quia ſine leſione oꝛgãorum actuabũtur omnes ſenſus noſtri. Septimum quia nõ vexabimur in oꝛganis ſenſuum tedio vl' labore. Octauũ quia in illis erit ipermixtio delectatiõis cum triſticia. Nonũ quia nõ minus delectabimur in proceſſu delectationis q̃ꝫ in principio. Decimũ ꝙ nulla diſtantia ſenſatoꝝ impedit ſenſus. Undecimum licet nõ per ſe. per accidens tamen in oibus ſentiemꝰ deum. Duodecimum in illis ſenſibus plus premiabimur quibꝫ magis meruimꝰ. vt patet etiam de mem

bris Ex his itaqꝫ omnibus cōcluditur grādis viuaci/
tas. perfectio ⁊ glorie felicitas in ſenſibꝫ interioribꝫ
Uide Nider in ſuo ꝑceptorio. Sic etiam vis ꝯcupiſ
cibilis ⁊ iraſcibilis erunt ibi in felici q̄etatione Ita ꝙ
cōcupiſcibilis amplius de ſenſibilibꝫ quō nunc delici
is nō debet curare. Nec iraſcibilis triſti alicui habe/
bit repugnare. Sed in deo debent ſatiari ⁊ quietari
Inquietū enim eſt cor noſtrū donec attigerit ſūmū
P illud quietans. Satiabor igitur cū apparuerit glīa
tua domine. Similiter vis intellectiua erit omī ſciē
tia perfecta quodāmodo ſciens innūerabilia. Per
quinqꝫ vt Nider ait influxus Primo em̄ cognoſcent
ꝑ ſpecies influxas ſicut alie ſubſtantie naturalr̄ plu
ra. Secūdo per ſpecies acquiſitas hic in via Tertio
per ſpecies receptas per ſenſus corporis glorificati.
Quarto ꝑ illuminationē anime chriſti ⁊ alioꝝ ſupio
rum btōrum. Quinto in dei eēntia vel ſpeciali dei in
fluentia noſcent omnia ⁊ indiuidua Ita ꝙ iuxta An
celmū ſcient preterita. preſentia. ⁊ ſi que futura. No
tetur tamen circa hoc Guilhel. pariſienſ. in de viuer
ſo Item perfecte ſcient omnium oino hominuz ſiue
in celo ſiue in inferno nōia ⁊ genera Omnia item e/
orum opera bona vel mala vnqꝫ ab eis geſta: Et licz
Q grandia videantur q̄ diximus ⁊ creditu difficila qui/
buſdam. erunt tamen illic ampliora Nam omēs ani
me vires in plena latitudine ait quidam. ⁊ lata pleī/
tudine ibi erunt. Adeo vt latitudo illa lati ſalomōis
qui latitudinem habuit vt arene maris (diſputans
ab iſopo vſqꝫ ad cedrum) ibi anguſta eſſet Nam talr̄
illa latitudo erit (vt quidā doctor opinat̄) ꝙ nlla co
gitatio alterā nullū iudiciū aliud. nulla affectio alte/
ram excludet Sil' ⁊ ſemel ꝯgnoſcemꝰ deū creatorem
⁊ vltimū creatorū. oēs arenas maris ⁊ numerū culi/
cū ⁊ foliorū arboris Cōſtituet em̄ nos ſuꝑ oīa ſua vt
cū angelis clamemꝰ: celū ⁊ terra plenum gloria dei.
Nec ħ idignū btīs q̄nquidē deꝰ ipe digna hic habuit
opificio ſuo. etiā digna habet q̄ moderet̄. q̄ nō obliui
ſcatur volatiliū paſſerū ⁊ vento raptoꝝ foliorū arbo
rū. q̄ nil obliuiſci p̄t. Et hec latitudo nō ſolū erit noti
ciarū. ſed ⁊ affectionū. adeo vt oīs agniti boni mox
etiā debita ſil' aſſit affectio. Quartū gaudium iter
nū erit ex ſeptem ꝑtibus btitudinis animarū. quas
Ancelmus enumerat ⁊ Bernar. ſub verſibus.

Mēs ſapiēs. cara. cōcors. ſecura. potenſqꝫ
R **Regnās cū xp̄o gaudebit. honorificata**

Pulchre de his in ſilr̄tudibus agit Ancel. Tan/
gamus tantū ſingula paucis. Prima igit̄ ps btitu/
dinis ad aīam pertinētis eſt ſapientia. q̄ tāta erit et
talis ꝙ ſalomonis ſapīa eēt magna inſipiētia Se
cūda pars beatitudinis eſt amicicia ſincera. Nunqꝫ
em̄ inter illos p̄t inueniri infidelitas aut inimicicia
Inter quos ē charitas ſūma ſicut inter vniꝰ corporꝫ
mēbra Meditare igitur de iſta. Tertia ē concor/
dia adeo ꝙ lelij ⁊ ſcipionis cōcordia ibi eēt diſcordia
Dibus em̄ illis eſt vnū cor ⁊ aīa vna. Quarto ſum/
ma ſecuritas Nil em̄ timebūt q̄cquid voluerint habe
bunt Sūma ibi ſecuritas ⁊ ſecura tranquillitas
Quinto ampla potentia. Quicquid em̄ voluerint
facere poſſunt. qm̄ ipm̄ omnipotentē in omnibꝫ eo/
rum voluntati hn̄t cōcordantē. Sexta ps ē gaudiū
perfectū ⁊ ſummū. cui cōꝑari nō poteſt aliqd gaudi
um mūdi Septima ps ē honorificentia ineſtima/
bilis. Dij em̄ erunt ⁊ reges ⁊ filij dei oēs vt ſuꝑ teti/
gimus. Has ſeptem partes beatitudinis qui ſimul
in anima habet ille gaudiū perfectū habet Quin/
tum principale gaudium intrinſecū prouenit ſcd̄m
Nider ex cōtemplatiōe tātorū premioꝝ. ita ꝙ cernit
ꝙ minimum quod vel vnqꝫ cogitauit bonū ſuꝑ modū
eſt remuneratum. Pro ſingulis em̄ etiā minutiſſi/
mis nō ſolum locutionibus aut actibus virtuoſis.
ſed ⁊ cogitatibus ipſis ſuſcipiemꝰ eterne glorie pon
dus in nobis Un̄ tāta erit remuneratio tā mlta ꝙ n̄
poterit numerari. tam magna ꝙ nō poterit mēſura/
ri. tam precioſa ꝙ nō poterit eſtimari. taz copioſa ꝙ
nō terminari.. Un̄ ergo p̄t anima talis letari. O aī
ma hoc cogita. hoc mēte retracta. cum tibi pie viuē/
ti inferūtur aduerſa. ad hec mente euola. Cum ꝑmit
corpus. cū fremit mūdus. cum inſidiatur diabolus.
ad hec recurre. his mentē delinire ſtude. quia id q̄d
in preſenti eſt momentaneū ⁊ leue tribulatiōis no/
ſtre. in ſublimitate eterne glorie pondus operabitur
in nobis Poſtremo gaudiū mentis intrinſecum
prouenit ex perfecta adimpletione omniū deſiderio/
rum Replebitur em̄ illic in bonis deſiderium nr̄m
Omne enim quod nolemus deerit. ⁊ omne quod vo/
lemus aderit. Nam in illis duobus iuxta Auguſtinū
beatitudo principaliter cōſiſtit. ſcilicet in neceſſaria
abſentia omnis mali. ⁊ in neceſſaria preſentia omīs
boni. Si enim ait q̄ris quid ibi eſt. aliter non poteſt
reſpōnderi niſi quicquid boni eſt ibi eſt. ⁊ quicquid
mali eſt. ibi nuſqꝫ eſt. Nihil item exterius eſt quod
ibi appetatur. nihil interius quod faſtidiatur Erit eī
deus omnia in omnibus. Ex predictis enim cōijci vt
cunqꝫ poterunt gaudia interna.

¶ De gaudijs ſanctorum ab extra Notula quarta

Gaudia ſanctoruz ab extra poſſunt notari ex
his ⁊ principaliora ſunt iſta.

Dotes. aureole. fructꝰ. ſenſꝰ. bona ſeptez.

In primis corpꝰ ex q̄ttuor elemētꝫ ꝯpoſitū q̄tuor do S
tibꝫ q̄ ſt̄ corpꝫ btōꝝ diſpōnes ꝑ q̄s aīa bꝫ pfciꝰ ꝯiūgūt̄
ē remūerādū Terra ei dēbit etnā imortalitatē Aq̄ oī
modā ipaſſibilitatē. Aer mariaz agilitatatē. ⁊ ignis
ſplēdidiſſimā claritatem. Nam hec quattuor perfici
unt anime gloriam vt habeat corporis ſubiectionē
plenā. Quorum duo pertinent ad ſenſum ⁊ duo ad
motum vt eſt videre in ſcriptis doctorum.

¶ Prima dos eſt claritas Seminatur enim corpꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

in ignobilitate. ſurget in gloria. Configurabit enim ea corpori claritatis ſue. Unde non ſepties tantum ſed iuxta quorundam ex ſcripture ⁊ ſanctorū dictis deductionem erunt minimorum ſanctorum corpora ſole tricenties. quadrageſies bis ſplendidiora. Quanta ergo putas maiorum ſanctorum quanta claritas item regine ⁊ regis chriſti Qualis autem erit hec corporum ſanctorum claritas non omnibus certū eſt. vt in de vniuerſo dicit Guilhel. Erunt tam̄ clara vtroqꝫ mō quo aliqua dicuntur clara. Peruia ſcꝫ vt aqua vel vitrū. vel aurum. ⁊ lucida ſicut ſol luna ⁊ ſtella. Peruia quidē (vt Greg. ait) btōrum ciuium corpa ſibijnuicem ⁊ claritate fulgent ⁊ puritate tranſlucent. Occultatio tamen ⁊ manifeſtatio ſubdetur imperio voluntatis Imperabit em̄ deꝰ aio ⁊ animus corpi. Et teſte Auguſtino in. xxij. de ciuitate dei Oēs que nunc latent armonie corporalis numeri nō latebunt intrinſecus ⁊ extrinſecus p corporis cūcta mēbra diſpoſiti. O quale ſpectaculum ibi. Lucida quoqꝫ erunt quia magis ſole vt dictum eſt fulgentia. O q̄ꝫ clara ⁊ luminoſa patria. vbi tā innūera glorioſa lucentia corpa. Vere ciuitas illa nō egebit lumie ſolis neqꝫ lune ¶ Secūda dos eſt ſubtilitas Seminatur em̄ corpus aiale ſurget ſpūale. i. adeo ſubtile erit vt ſi caſu poſito eēt aliquis murus eneꝰ tante ſpiſſitudinis q̄ꝫta eſt circūferentia inter celū ⁊ terram. facilius (vt aiunt) illud poſſet penetrare in ictu oculi q̄ꝫ nc̄ ſubtilius ſolis radius vitrū. diuina tamen non ſua forte potentia neqꝫ virtute. Unde ⁊ cum corpore nō glorificato p̄t eſſe in eodem loco. reddere ſe palpabile ad nutum. ⁊c̄ Tertia eſt Agilitas Seminatur ei in infirmitate. ſurget in virtute. Tanta em̄ erit agilitas corpm̄ vt cogitationū volubilitati ab Auguſti. cōparetur. Ait eñ Ubicunqꝫ volet eē animus ibi protinus erit ⁊ corpus Et alio in loco ait Qꝫ corpus glorioſum vtraqꝫ interualla pari celeritate attinget. ſic radius ſolis Quarta ē ipaſſibilitas ſeminaꝛ in corruptōe ſurget i icorruptōꝫ Mortale iduet imortalitatē adeo vt nullis armis. nullis penis affici poſſet De q̄bꝫ ſingulis mľta doctor. Preſertim Guilhel. in de vniuerſo agunt. Vere ergo corpus veſtimētis alijs nō egebit cū veſtimentis gľie talibus adornatum erit. O hoc attende caro miſera ⁊ eſto anime ſubiecta. vnde tanta in te fiet bonorum redūdantia Secūdo ſanctorum corpora dotabūtur ⁊ ornabūtur multiplici aut triplici aureola. Que licet ſint premiatio mentis. redundant tamen foris in corpus. verſꝰ. Aureolam martyr: doctor virgo retinebit. Quales autē erūt virgines. q̄ꝫ cōgrue tres ponantur multis perſuaſionibus a doctis traditur. Preſertim in ſuo p̄ceptorio late de his agit nider Sic etꝫ palmā datur his q̄ i deſiderio illa precellentia opera habent. vt canitur de Martino qui deſiderio martyr fuit Excellenť hi de his operibus excellentius remunerabūtur. ⁊ de ceteris etiam nil manebit irremuneratum Tertio dotabitur fructibus. Eſt aūt fructus gaudium ⁊ delcātio de exercitio ſpūali. Et diuiditur in triceſimuꝫ ſexageſimū centiſimū ſm̄ tres ſtatus ꝯtinentium. ſcilicꝫ cōiugatorum. viduarum. virginum. De quibus late agunt doctores ſuper quartum ſententiarum.

Quarto corpus glorificabitur ex ſenſuum externorum actuatione. Totaliter eñi homo glorificabitur ⁊ omnes ſenſus ibi actu erunt in vltimitate ſue perfectionis ⁊ actualitatis. Socius em̄ laboris debꝫ ſocius eſſe glorificationis: Et ſinguli ſenſus optima et cōuenientiſſima ibi obiecta habebunt. vel ſaltem vt ſanctus Thomas ait per ſpecies influxas. Et i genere loquendo ſenſuū gaudium augebitur ex ſex iuxta Joannem de cambaco.

Cōmoda. ⁊ obiectmqꝫ. acuit. diuſa. d̄s nil

Primo ex reſtitutione cōmodi naturalis Statꝰ em̄ glorie pfectiora reſtituit q̄ꝫ in paradiſo perdita. ſed ibi amenitas ſumma: ⁊ tantum cōmodum habuiſſet ibi homo vt dicit Nider ex lumine lune ſicut nūc ex lumine ſolis. Secundo ad magnitudinem delcātionis ſenſuum faciet melioratio obiectorum. omnium ſcꝫ ſenſibilium. Et hoc in augmentatiōe lucis in clarificatione coloris. in cōuenientia mēbrorum ⁊ in pulchritudine corporum beatorum. vt patet ex dictis. Tertio ex ſenſuum acumine q̄ nulla q̄ꝫtalibꝰ vt nūc obiectorū claritate offēdi poſſent. aut iure liberari: ſꝫ intente pſpicere ſp. Quarto auget diuerſitas ſenſibiliū. Nā p ſpēs receptas videbūt ſpēs ⁊ ſperas celoꝝ. p ſpēs influxas de qualibet ſpē aialiū plātarū ⁊c̄. ⁊ corpa xpi marie btōꝝ. Quinto augebit delcātō nē ſenſatio deitatis i q̄libꝫ ſenſibili: Nā lꝫ p ſe ſenſus deū videre nō pn̄t. per accidens tn̄. ſicut ex locutione pcipiꝛ vita. imo clariꝰ multo. Sexto augꝫ qꝛ nľla diſtātia ſitꝰ aut interſtitiū poſſꝫ ſenſibꝫ afferre aliq̄d ipedimentū q̄n eq̄ bn̄ ſentiet ſitū obiecm̄. vn̄ oēs vid̄būt xp̄m Nā ⁊ i via q̄dā a remote meliꝰ pſpiciūt rē obiectā. Grādis g̃ delcātio ſenſuū Ocľs em̄ iuxta Nider q̄nꝫ vid̄bit i gn̄e. Prio n̄ exn̄tia pꝰ iudiciū vt flores aialia ⁊c̄. qꝛ i ſtatu inocētie videſſēt ea. 2ᵒ mōꝫ cū elem̄ tꝫ purgatū. 3ᵒ corpa btōꝝ. 4ᵒ peās in iferno dānatorū. q̄nto xp̄i hūaitatē Sic aures paſcenꝛ ſuauiſſimis vocibꝫ colloquijs cātilenis. etꝫ auiū ꝯcētu ait Nider p ſpēs influxas. ⁊ oia gn̄a muſicoꝝ audiēs omēs ſonos ſiľ ſn̄ reuerberatiōe aeris. diſcernet vnū ab alīo q̄ nō ipediet ita de lōge ſic a ꝓpe ſn̄ obſtacľo impedimēti O q̄ꝫ dulciꝛ ſonāt ibi organa ſcōꝝ. Tertio olfactus ſuauiſſiō odore Eccľia eñi cātat q̄ odor ſuauiſſimus erūt corpora ſcōrum. Si em̄ flores ⁊ herbule ⁊ q̄daꝫ inaiata olent tanta fragrantia quō putas illic fragrabunt ſctōrum corpa quarū hic plures aſpergūtur ſuauitate inaudita. Dupliciter guſtare dicuntur imo modo p intentionalem imutationem lingue a

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

ſapoꝛe ſcis inherēte Alio mō ꝑ influxū ſpērum a deo Sʒ an nō etiam ibi fruct⁹ terre ſublimis. pāis ille ec̄nus dulcis erit guſtui Mod⁹ tangēdi iuxta ſcm̄ tho. erit imutatiōe ſpūali aut influxu D quō ieſū tāgem⁹ quō āplexabimur aicos. Et ñ oblcātio ſingulis ſenſibꝫ erit. ſʒ ꝑ totū redūdabit coꝛp⁹. vt vult vallē. i ſummo bono Sūt ꝗʒ hic ꝯmeōrande ſeptē btitudies partes quibus dotabūtur coꝛpa btōꝝ que a btō bernardo traduntur.

ꝑma pulchtudo ſine defoꝛmitate	ſcda velocitas ſñ tarditate	t̄tia foꝛtitudo ſñ infirmitate	ꝗrta libtas ſñ captiuitate

F　**Coꝛpe pſcer erꝫ. velox. foꝛtis. ꝗʒ liber**

ꝗnta plēitudo deliciaꝝ ſñ oī doloꝛe	ſexta ſanitas ſñ egritudie	ſeptia imoꝛtalitas ſine fine.

Plenus delicijs. ſanus. nūꝗ̄ moꝛierꝫ

Et hec gaudia ex pte coꝛpis ab extra.

¶ Gaudia de ſubtus Notula quinta

D　DE ſubtus ꝗʒ naſcenꝭ ſcis gaudia ex hoꝝ contēplatione gratiſſima.

Sub celos. mūduz. ſub et hoſtꝫ. pēa reat⁹.

In primis ei ſub ſe vidēt ꝛ luciſſime ꝯtēplātur celorū motū vel ſtatū planetaꝝ oꝛbes. ꝛ oēm oꝛdiez ꝛ rōnē celi. Sciētqꝫ tunc ſi ꝗs ꝯcētus eſt ſeptē oꝛbiū: ꝗs ſperas greci vocant. ꝗ vt aiūt tāt⁹ eſt ac tā imenſus vt hōis effugiat auditū Hec inꝗ̄ oia tunc ꝑfectiſſime noſcent. ꝑꝑ que ſciēda illi antiꝗ phi tātis laboribus ſe ſubdidere. In quoꝝ agnitiōe tm̄ dixerūt conſtare gaudiū vt merito illi⁹ ſcie agnitiōe cōtemnere⁹ oīa Secūdo ſub ſe ſuſpiciūt mūdum. de quo quia ei⁹ ꝑicula tā innūera euaſerūt imenſū hñt gaudiuꝫ. Vñ quidā. O dñe de⁹ ſi nūc tam graue ꝑiculum eſt i bello. ꝗtū erit gaudiū de triūpho Hic leu dicēt. pſ. canticū Aia nrā ſicut paſſer erepta. Nota hic de inonatione mūdi ꝛ elemētoꝛū ꝗʒ iocūda coꝝ viſio Tertio plurimū gaudebūt qꝛ eoꝝ hoſtes ſcabellū pedum videbūt. puta mūdū. carnē. ꝛ demonē. ꝗs oēs ꝑ diuinā ſapiam ſuꝑauerunt. ꝛ e⁹ potētia victoꝛie palmaʒ de eis repoꝛtauerūt O ꝗtō putas gaudēt gaudio qñ tot vidēt ab his hoſtibꝫ ꝗtidie deiectos ꝛ deici ꝛ ſe ñ poſſe deuinci Quarto videbūt dū penas ꝯtēplanꝭ vel mūdi aut purgatoꝛij in ꝗbꝫ fuerūt ꝙ eas euaſeꝛt ꝛ ꝑ eas ad tanta ꝑmia ꝑuenerūt Letabūtur em̄ ꝓ diebus ꝗbꝫ viderunt mala. Sʒ vt oīa electis in gaudium ꝯuertātur. etiā de inferno gaudebūt. qꝛ eū euaſerunt. ꝛ ne ibi patienꝭ ſecuritatē acceperūt. tū quia aduerſarios ſuos ꝛ hoſtes ibi videbūt toꝛqueri. Et letabitur iuſt⁹ cū viderit vindictam. vt pulchre deducit Raudenꝭ Poſtremo gaudebūt ob pctā ꝗ vel ꝑ dei grām vitauerūt. aut ꝑ pñiam coꝛrexerūt. ꝛ ꝙ āplius peccare nō poterunt. eo ꝙ in bono ꝯfirmati ſunt. Pro quoꝝ oīm maloꝛū euaſiōe egrediētur ꝛ cū maria tranſito rubꝛo mari hymnū dicent deo Et ꝯſtituenꝭ duo cherubī. i. duo choꝛi pſallentiū alter acclamātes ad alterū Scūs ſcūs ꝗ nos liberauit

¶ Quō vndiqꝫ gaudia habebūt Notula ſexta

A　POſtremo vndiqꝫ gaudia hēbunt tā multa et multiplicia ꝙ eos intrare nō poterit. ſed ipſi in ea intrabūt. ꝗ etiā omne eloquium excedunt Nam vt quidam dixit. Sicut piſces maris vndiqꝫ circa ſe habent mare. Sic ſancti vndiqꝫ gaudium modis dictis. ꝛ circū circa gaudia ſemꝑ plena quoꝛū multi multa enūerant in particulari. vt Bernardus. Eſt ibi pax pietas lux virtus ſplendoꝛ boneſtas. ꝛc̄. Sic ꝛ franco de gratia in fine ꝛ alij verſib⁹ plura cōplectuntur. ſed īpoſſibile vt innumerabilis multitudo nūeretur. Tanta em̄ ſunt gaudia ꝛ tam multimoda ꝙ omnes geometre non poſſunt ea menſurare. nec arithmetre nūerare. nec oꝛatoꝛes explicare: Qui vult ergo tanta gaudia opoꝛtet patiatur multa.

¶ De celeſtiū gaudioꝛum magnitudine. § ij.

B　NUnc de gaudioꝝ celeſtium videndū eſt magnitudine. Nō enim ſolū ſunt multa. ſed etiam grandia adeo vt nullus poſſet vel eſtiare minima celi gaudia. que tamen habent multa aggrauantia ſcilicet

Infin. ſūt plēa. ſūt puraqꝫ. finis ꝛ oꝛdo.

Primo aggrauātur ex quadam infinitate. Nam ſanctus Tho. hec celi gaudia enumerat inter illa ꝗ quodāmodo infinita ſupradicta Neceſſe eſt illa eē ꝑ grandia Secūdo ex plenitudine Ibi em̄ plenum erit gaudium adeo vt oēm illa plenitudo excedat intellectū vt deducit Ancel. in ſuo monologio. Tertio ex puritate Nulli⁹ em̄ cōtrarij triſticie. ſ. aut meſticie erit admixtio. ſed ſola ꝛ pura gaudia Quarto gaudia augmentātur ex eoꝛū finalitate. Nā ſi cūcta gaudent adepto fine. mirabiliter gaudebunt qui hāc gloriam tanꝗ̄ finē habebūt Ad hec enim cōditi ſumus. Auguſti. Quis alius noſter eſt finis ꝗʒ peruenire ad regnū. cuius nullus eſt finis. Poſtremū grauatur etiā ex oꝛdinabilitate. Multum enim facit oꝛdo ad gaudiū. ꝛ ibi omnia oꝛdinatiſſime diſponētur Unde ꝛ varie illic ꝓ meritoꝛum varietate habitatiōes erūt Iuxta illud euangelij. In domo patris mei māſiōes multe ſunt. De quibus Nider latius agit. Propter hec ꝛ ſimilia valde augmentantur celi gaudia Adeo ꝙ Guilhelm⁹ ꝑiſienꝭ. mirabūdus inquirit. quomodo poteſt tanta ferre anima humana. Sed clarum eſt ꝗ gaudia dedit ille animā capacem eoꝛum reddit Grandia ergo ſunt celi gaudia. de quibus vere dixit Auguſtinus. Q̄ fide non attinguntur. ſpe non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

capiũtur. charitate nõ apphẽdũtur deſideria ⁊ vota
trãſcendũt Acq̃ri pñt eſtimari nõ pñt Si ergo delcãt
mẽtem magnitudo pmiorũ. ñ creat certamẽ laboꝝ

C ¶ De gaudiorũ ppetuitate ¶ §. iiij

DE gaudiorũ pmanẽtia tenẽdũ ꝙ pmanebũt
ſñ faſtidio ⁊ ſñ termio. Sñ faſtidio Spirita
les em̃ delicie q̃ magis hñtur min⁹ faſtidiũtur. Vñ
ſp aderit ſitis atq̃ ſatietas. Lõge tñ erũt faſtidiũ aut
neceſſitas. Sñ termio q̃ erũt etna Securitas eni ait
yſi. erit vſq̃ in ſempitnũ. ⁊ Aug. btitudinẽ oim bo-
noꝝ celeſtiũ pficit ſecuritas etna ⁊ ſecura etnitas. q̃
ſi ſola deeſſet oia mi⁹ eẽnt ex tiore amittẽdi Sꝫ dñs
dr Gaudiũ vrm neõ tollet a vobis. O h notet mens
meditãtis q̃ ſit vis etnitatꝫ. Eſt ei eternitas itermi-
nabil' vite tota ſilq̃ pfecta poſſeſſio O vba trutinen
tur Et null⁹ erit labor dur⁹. nullũq̃ tps videbit lon
gũ q̃ glia eternitatis poterit acq̃ri

¶ De gaudijs ſingularib⁹. ¶ §. iiij.

ERũt qꝫ in celis non mõ gñalia gaudia: ſꝫ ⁊ ſin
gularia q̃lia nec cogitari pñt in h⁹ vite ãguſtia
D ⁊ lõge bis meliora Perfruẽtur em̃ oim bonorũ abũ-
dantia. vt pulchre in pſologio ſuo deducit Ancel. de
ſcẽdens ad ſingula deſiderabilia. ⁊ Anthoni. põit ſe
ptẽ bõim deſideria q̃ illic erũt ipleta. ſ.

Scire. regẽt. famã. diues. carz. ⁊ tenet eſſe

Primo deſiderat hõ inq̃ztũ intellectualis ẽ. ſcire
Et iſtõ bõis adiplebit qm̃ in deo oia ſciet q̃ deſidrat
Iuxta illõ Hiere xxxi. In die illa nõ docebit vnuſq̃ſ
q̃ prim ſuũ ⁊c Quid ei poterit eẽ qd neſciũt q̃ ſcientẽ
oia vidẽt Scdo inq̃ztũ ẽ hõ rõnalis deſiderat vitam
bñ regere viuere. ſ. ſꝫ vtutẽ. ⁊ tcrõ ſubiectiſſiã erit do
⁊ cetera rõi. Tertio dſiderãt hõrẽ ⁊ famã. Faciet eoſ
deus ſibi regnũ ⁊ ſacerdotes ⁊ exultabũt ſci in glia.
Quarto cupiũt ditias. Ibi veniẽt oia bõa pit cũ illa
btitudine. ⁊ glia ⁊ ditie in domo eoꝝ Quinto cupi-
unt maloꝝ carentiã. Et ibi accipient ſecuritatẽ Ab-
ſterget ei ds lachrymãs. ⁊ nõ erit ampli⁹ tior in finib⁹
eoꝝ. Sexto cupiũt delectatões ⁊ oẽ bonũ. Et ibi ab
undãtia oim bõꝝ fruẽt.. Et torrẽte voluptatis ſue
potabit eoſ de⁹. Poſtrẽo cupiũt ꝯſuatõez ſui eẽ Ibi
accipiẽt ſempiternitatẽ q̃ nũq̃ꝫ poterit termiari De
ſideriũ g̃ ſuũ. vt dr Prouer. x. Iuſtis dabit Nã deſid
riũ iuſtoꝝ oẽ bonũ. vt dr Eiuſd. xi. Et dr Exodi. 33.
p dñm: Ego oñdã t oẽ bonũ. O ẽ ergo h⁹ vite gaudiũ
ibi cũ multo fenore reddet aut ꝯmatabit in meli⁹ et
mai⁹ bonũ. vt Laurẽ. de valla deducit in ſuo de ſum
mo bono. ꝯcludẽs illic eẽ oia vite h⁹ dſiderabilia. pt
ea q̃ fuerit ab etni loci illi⁹ maieſtate abhorrẽtia. vt
venatiões. aucupia. piſcatiões. Quoꝝ ꝯpotes. nõ ẽ
ꝙ hec futilia aut plane pueriliа deſiderem⁹. q̃ ſi oino
voles. facile obtinebis ⁊ vberiora q̃ꝫ cogitas. ſꝫ mihi
crede ñ voles. Nã ⁊ nc viri fcti q̃b⁹ pueri oblcãbamur
ridem⁹ Nihil igit reb⁹ hũanis abrenũciare timea⁹.

nihil nob deperibit. oia reſtituẽt q̃ reliq̃rim⁹ ob deũ
Et reſtituẽt cẽtena p ſingul' vel eiuſdẽ gñis vl' diuer-
ſi. tñ vtrocũq̃ mõ ⁊ melioris ac ſãctioris. Nã de⁹ nr
oia erit nob i oib⁹.

¶ De gaudioꝝ celeſtiũ pheminentia ¶ §. v.

IAm oñdendũ ꝙ nõ mõ in cel' oia delcãbilia eẽt
ſꝫ ꝙ ipa inq̃ztũ celũ a terra ita diſtẽt ⁊ phemine-
ant Nã lꝫ corpalis delcãtio iã magis afficiat. tũ ppt E
maiorẽ ſenſibiliũ pceptiõem. affcũs indiſpõez. ⁊ cor-
poꝝ fortiorẽ imutatiõem. In cel' tñ ſpũalia illa gau
dia pſtant Nã ⁊ ſm ſe ⁊ ſimpl'r etiã i via delcãtio ſpũ
alis multo potior ẽ q̃ꝫ corpal'. pp. vi. rões vt aiũt do
ctores.

Preſtat. cõueiẽs. amat. ītia. pura. diurna. F

Prio q̃ ſpũal' delcãtio i ſe ẽ melior. ſecũdo q̃ aie
ꝯueniẽtior. ⁊ ſm ſe ſpũal'. tctio q̃ amatior vt d fama
nõis. q̃rto q̃ ꝯiũgit intimi⁹ nõ ſupficial'r. q̃nto q̃ af
ficit puri⁹ ⁊ quieti⁹. ſexto pmanꝫ diuti⁹ Si g̃ i hac
vita ſpũaliũ delcãtio ſic preſtat. quõ putas delcãbit
fruitio illi⁹ ſũmi icreati bõi De⁹ em̃ ſic pcellit oẽ de-
lectabile in infinitũ. ita ⁊ delcãt p oi delectabili i infi
nitũ. Adeo vt e⁹ oblcãtiõi ꝯpata oīs aliũde ſuauitaſ
dolor ẽ. oīs iocũditas meror. oẽ dulce amarũ. oẽ qd-
cunq̃ aliud qd delcãre pt moleſtũ. Nam bis modis
preſtat in delectando.

Intim⁹. intẽſus. gñal'. ⁊ inſit'. eu⁹s G

Prio inq̃ dina delcãtio afficit intimi⁹ Cetera ei ſu-
pficial'r ⁊ q̃ſi exteri⁹ delcãnt: De⁹ ãt intime ⁊ i cordis
pfundo Sol⁹ em̃ ipe ſubaꝫ aie ſubtil'r penetrat. ⁊ p-
fectiſſime ſol⁹ ꝯiũgitur ei. ſm. ſ. vitatẽ ⁊ intimitatẽ
magꝫ intimior aie q̃ aia ſibĳpi Scdo delcãt inten
ſius Nã ſi creata ẽ delcãbilis. lõge delcãbilior condi-
tor e⁹ Infinicies pl⁹ dlcãns oi re delcãbili Tertio de-
lectat gñali⁹ Alia q̃ppe pticulariter oblcãnt. q̃ pticu-
lariter pticipãt. vt ſapida ſolũ guſtũ nõ auditũ So-
nora auditũ nõ viſũ. ⁊cũs De⁹ vo gñal'r q̃ gñale bo-
nũ ꝯtinẽs vt fons oẽ bonũ. Quarto q̃ cõi⁹ oblcãt. et
ab alia nõ ipedit vt nrẽ hic delcãtiões. Põt em̃ gau
dere btũs i deo nihilomi⁹ ſil' ⁊ ſel' in ceterꝫ oib⁹ illis
bõis delcãbilib⁹. qd h⁹ tpis anguſtia vetat. Poſtre-
mo illa gaudia etna. hec tpalia Celeſtiũ nũq̃ decreſ-
cit vis ac magitudo. ſꝫ ſtabil' etnal'r manet. H⁹ aũt
tpis facile oīs euaneſcit voluptas. Neq̃ nos ſinunt
diu eaꝝ amore teneri In celo vniuerſa ⁊ ſp aderunt
noſq̃ nũq̃ ſatiabimur. nũq̃ fatigabimur oblcãndo
Min⁹ g̃ ſũt oẽs delitie q̃ fuerũt i mũdo vſꝫ in diẽ iu-
dicij reſpcũ illi⁹ ſuauitatis q̃ꝫ ſit vna gutta aq̃ reſpcũ
toti⁹ marꝫ ¶ De ſpecul' pſpiciẽdoꝝ gaudioꝝ Me

IAm poſt poſita gaudia annectẽda ſt ¶ bꝫ. v
q̃dã ſpecula ſeu cãcelli p q̃ vl' q̃s pt ppẽdi q̃ꝫ ma
gna ſint. Et licet plurima ſint. ſufficiant tamen iſta H
annotaſſe hic.

Et xpo. ſcti. mẽs guſtus. ſcripta. creata.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

Primꝰ cācellꝰ vel ſpeculū ſpeāde glēilliꝰ ſumitꝛ ex ꝑ
te xp̄i Et h̄ qꝛ ipē ſolꝰ nō pura aliq̄ creatura glāz illā
nob̄ repare potuit Cōſtat ḡ eā fere infinitā q̄ nō niſi
ꝑ infinitū potuit reparī. Secūdo ex eo ꝙ tāta tā di/
gnatiē ꝓ nobis incarnatꝰ egit Nā ſi dn̄ adhuc īimici
eēmus tāta exhibuit q̄bꝫ rebꝫ nos nō digb̄itꝛ. ſi amici
fcī fuerimꝰ Quid ꝛ q̄le putas ait Aug. dn̄s ſuat in re
gno fidelibꝫ q̄ mortē ſuā pſtitit infidelibꝫ moriendo
ꝓ ipīs ꝛc. Tertio ex magnitudīe p̄cij q̄ glāz illā nob̄
emit. qꝛ ꝓ eo p̄cioſū ſanguinē effudit. nō corruptibili
bꝫ auro vel argento acq̄ſiuit. Veriſilꝛe imo certū eſt
eī ineſtiablꝛr magnā eē illā glāz quā ſapiēs ille mer/
cator ſapia p̄ris ꝯpauit ꝑ crucis ignominiā ꝛ ꝑ incō
p̄henſibilē gaudij oblcātiōez. ꝓ q̄ tm̄ ſuſtinuit dolorē
Dlatiꝰ hec ſecū trutinet piꝰ meditator ¶ Secūdus
cācellꝰ vel ſpeclm̄ ſuiꝛ ex ꝑte ſcōꝝ martyꝝ. ſ. ꝛ ꝯfeſſo
rū q̄ tā dira ꝑtulerūt ꝓ accipiēda illa glā Scī em̄ ludi
bria ꝛ verbera exꝑti ꝛc. Et nō ē veriſilꝛe ꝙ ſint decep
ti. qm̄ plīmi coꝝ ſapiētes illūiati ꝛ ſpū ſcō fuerūt plēi
Nā ꝛ ſublimia de illa glā dixerūt Et ſepe tā glīoſi pꝰ
mortē appuerūt Ex felicitate q̄ꝫ angeloꝝ poterit cō
ſid̄a magnitudo felicitatꝫ celoꝝ Angelis eī pares eri/
mꝰ Tertiꝰ cācellꝰ ſuītur ex ꝑte aīaꝝ. ꝛ p̄mo ex eaꝝ ca
pacitate. Nā ſi capacitas aīe viatricis totū mūdum
ꝛ que in eo ſūt ad ꝑuitatē exceſſu ſue capacitatꝫ redi/
git. q̄ ꝓpe cuiꝰ vna cogitatio totū mūdi āmbitum breui
ſpacio includit. ꝛ totꝰ orbis mīme eā circūſcribit. nec
aliquid adiplet. Valde grāde neceē ſit oꝫ illud bonuꝫ
q̄d tāte capacitatis iplet deſiderīū. Quicq̄d eī rō po/
terit ſaꝑe. meōria recolere. affectꝰ deſiderare deꝰ erit
ꝛ ſinglā iplebit Et ex mō ꝯgnoſcendi. Ex ꝑte em̄ cog
noſcimꝰ ꝛc. q̄ꝫtū ḡ cū aꝑte videbimꝰ. Tertio ex mag
nitudīe affcūs. cꝰ appetitꝰ tā ē imenſus ꝙ neō p̄t eū
iplere niſi deꝰ. vt ait Augꝰ. Nō ſol aut luna vl āgelꝰ
Magnū ḡ liquet illud eē bonū q̄d tm̄ aīe replebit. ñ
ſolū intenſiue. ſꝫ ꝛ extēſiue appetitū Quartꝰ cācellus
ſumitꝛ ex guſtu ꝛ cōſolatiōe interna quā deꝰ filijs ſu/
is largitꝛ in hoc exilio. q̄s ſic ſepe inebriat vt alliciētꝛ
rapiātꝛ ꝛ vix ſe ꝯtinere poſſint. vtꝫ de multis Qui
tus ex ſcripturaꝝ ꝓmiſſiōe ꝛ figuraꝝ typo Nā maxi
ma dicūtꝛ de hac glā ꝛ promittitꝛ oīm bonoꝝ abūdā/
tia Et tā a ꝓpha q̄ꝫ ab aplō. ꝙ oculꝰ nō vidit. nec au/
ris audiuit illa bōa Sextꝰ ex pulchritudīe creatu
raꝝ ꝛ magnitudīe bonoꝝ tp̄aliū Nā ſi tā pulchre ad
ornauit ꝑꝑ nos cōdita. q̄d nobis p̄pabit in pria. Si
tanta tribuit inimicis pit ꝛ amicꝫ in carcere. q̄d ele/
ctis dabit in palacio Sic etiā aliq̄ p̄nt formari cācel
li ex eo ꝙ ſpōſe filij dei ꝛ dei erimꝰ ꝛ alijs multis

Notandū ꝙ pro practica valet crebro bꝰ vite ꝛ
gaudij intenſa imaginatio ꝓut ait in ſuo de ſummo
bono Laurentiꝰ vallenꝛ Ubi ꝛ pulcherrime gaudio
ſum ꝓceſſuꝫ abcedētis hic aīe deſcribit Plurimū itē
ꝯfert ſuꝑiorū attenta cōſideratio Marie āt ſuſpirio
ſa in gaudia illa celeſtia anhelatio Nam ideo pleriq̄
diu a gaudijs illis retardātur. eo ꝙ nō ſatis votiē de
ſiderauerūt illa In principio itaq̄ꝫ leticiaꝝ noſtrarū
gaudia hieruſalē regiōis celeſtis occurrāt. nō obliui/
ſcatur ea dextera noſtra. Intentio ſemꝑ illa aſpiret
ꝛ pro illis cōſequendis nullū horreſcat laborē. Nam
ſi conſideremus que ꝛ quanta ſint que nobis ꝓmit/
tūtur in celis vileſcunt cūcta que demulcēt in terris.
ꝛ mala que ingerūtur pro modico reputabūtur. im
mo tanq̄ꝫ eterni hmōi gaudij materia amplexabūtꝛ
dicente apoſtolo. Momentaneū ꝛ leue tribulatiōis
immenſū glorie pondus oꝑabitur in nobis. Tan
ta itaq̄ꝫ debet eſſe anhelatio deſideriū ꝛ fames ſalutꝫ
oblate. gratie donate. maxime autē glorie repromiſ
ſe vt media morte cōmutanda. putentꝛ tantus dolor
ꝙ nondū ibi es. tantus timor ꝙ nō peruenies. vt nil
aliud petere. nil aliud dolere. aliud timeſcere poterꝫ
nihil: vt ſic de hac gloria ſit ſollicitudo ſūma. qꝛ erit
beatitudo perfecta. quam preſtet regnans in ſecula.

A M E N.

¶ Opus egregiū cuiq̄ꝫ ſacerdoti ac religio
ſo perutile feliciter explicit Ad laudē ſūme
trinitatꝫ inectnuz Anno ſalutꝫ M.cccc.xciiij.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31

[illegible]
lit͡c · nō ē · de exceptōib₉ · l · fi · & eo si uītuiꝫ ul
pacto ēēt q̄ capli nō quierīꝫ · qꝛ tē ū tn̄ lite pi
uniūt' ſi acto · et iō an̄ lit · c · et po pt obiaī de
iuramēto ul' pacto h̄c talia iuramēta ꝑiudicāt
liti ipē nō q̄ ipā nō poſſit eis ꝑiudicare · & qꝛ
ū ꝑſūūt eis ꝑiudicare uelle qꝛ nō ē actor p
iuriū · ſ̄ · de iur' iur · ſi nō et iuramēt tēma
tuū ul' p metū ul' fraude extortū ū dꝫ · q̄ſ aūte
ꝑtā ſuaꝫ f [illegible] ul' ſiḡe · ſ̄ · de elc · irriabler · de
[illegible] ar' exceptōib₉ ꝑhēptōis q̄ poſſit an̄ lit · ot̄
et po [illegible] ḡet po ſnīaꝫ · nō · ſ̄ · de lit' ot' excep
tōis · [C]Et ita ſpecialr' declarari exceptōes ꝑhemptō
· dic ut · nō · ſ̄ · de elc · duas ēca ꝑn · c · ſ̄ · de elc
ſtatuim' · [C]Cōſueuit h̄ q̄ri q̄ ſi ille exceptōes
q̄ lit' ot' ipedūit et dicas q̄ oēs dilatōne · ſ̄ · de re
iud · c · i · ſ̄ · et · ſ̄ · de exceptōib₉ paſtoral · ſ̄ · tres ꝑ
ꝑhīnt · ſ̄ · de re · iu · tranſacta ul' fita · Et dic ii
dicitūr ab eo q̄ iudicādi hūit ꝑtatē · c · ſen · reſci
· ū · poſ p toc' ul' tranſacta · ſ · bona fide · c · de tranſact
· l · itp̄ertal' fita · ſ · p ſnīa ul' tranſactōꝫ ul' p iuramē
tū i iudiō delatū · c · de reb₉ cdit · l · gn̄al' ul' p
ſalēcū puta qꝛ ō actōꝫ ē ꝑſcpt · ff · ad trebell'
· l · i · ꝑſi · ff · de iib' ſiḡ · l · tranſacta · ꝫ · l · ſ · ꝫ iō ſicut ꝑ
libello appellōis pt excipi de tp̄e appellōis elapſo
ꝫ h̄ exceptō ipēd lit · ot' · ſ̄ · de ap · romana · ſ̄ · uo
uelle et idiḡe lapſu tp̄is ut qꝛ · ſ̄ · x · dies
appllat' [illegible] ul' q̄ uñ ē · ſ̄ · tp̄ſ luui appllo ꝑſē
quta · c · de eptē et clic · aut · gn̄alr · ſ̄ · de ap · c
ceſſāte · c · c · c ſicut romana · et ē iō qꝛ h̄ exceptō
de lapſu tp̄is reducit ad equalitatē c appllāt
q · pl' · ꝫ h̄ uū p̄cāt q · a ſnīa ē appllat' uīq̄ · age
ti · ō · ſnīaꝫ ul' ō aliq̄ act' legitimi q̄ i rē iudi
tāturē poſſit obſtabit exceptō ſnīe · ēte ū qꝛ
appllat' nō ē ij · q · vi · opllo · ꝫ · c · tras · ff · de · ꝑ
· l · i · ai ḡ h̄ hīt appllāt ꝑſe qꝛ ſi appllat' ē obſt'
ō exceptō qꝛ mita ū hīt ſic et ſi ū ē appllat' · ſ̄ · x ·
dies ul' ſi e appllāt' et · ſ̄ · x · dies ū ē appllōni
ꝑſequutꝫ agēti ō ſnīaꝫ ū obſtabit exceptō de lap
ſu tp̄is appllōis ul' ꝑſecutōis qꝛ res ē fita ꝫ
[illegible] ſnīa ul' acto ille q̄ i rē iud · dꝫ trā
ſire [illegible] tēn cū et hēꝫ exceptō de lapſu
[illegible] lit · c · i pedīat · tū alīq ꝑſcptōis ſola ꝑ
[illegible] lit · ot' ū ipēd · [C]Sꝫ elio q̄ ꝑpōat excep
[illegible] iu · tranſ · l · fita · an̄ lit · ot' qro iq̄ hīt iuriu
[illegible] et iq̄ hīt ui dilatōne ex eo q̄ hīt ꝑhiri
les ū ꝑpōit' ū ſi eo ſit alia remiſſio ſiē ū ſi

q°

q°

hic de exceptionib[illegible]

q°

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 E 31